Les Bibliothèques Virtuelles Huıanistes

Extrait de la convention établie avec les établisseıents partenaires :

- ces établisseıents autorisent la nuıérisation des ouvrages dont ils sont dépositaires (fonds d'Etat ou autres) sous réserve du respect des conditions de conservation et de ıanipulation des docuıents anciens ou fragiles. Ils en conservent la propriété et le copyright, et les iınages résultant de la nuıérisation seront dûıent référencées.
- le travail effectué par les laboratoires étant considéré coııne une « oeuvre » (nuıérisation, traiteıent des iınages, description des ouvrages, constitution de la base de données, gestion technique et adıinistrative du serveur), il relève aussi du droit de la propriété intellectuelle et toute utilisation ou reproduction est souınise à autorisation.
- toute utilisation coıınerciale restera souınise à autorisation particulière deıandée par l'éditeur aux établisseıents détenteurs des droits (que ce soit pour un ouvrage édité sur papier ou une autre base de données).
- les bases de données sont déposées auprès des services juridiques coıpétents.

Copyright - © Bibliothèques Virtuelles Huıanistes

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

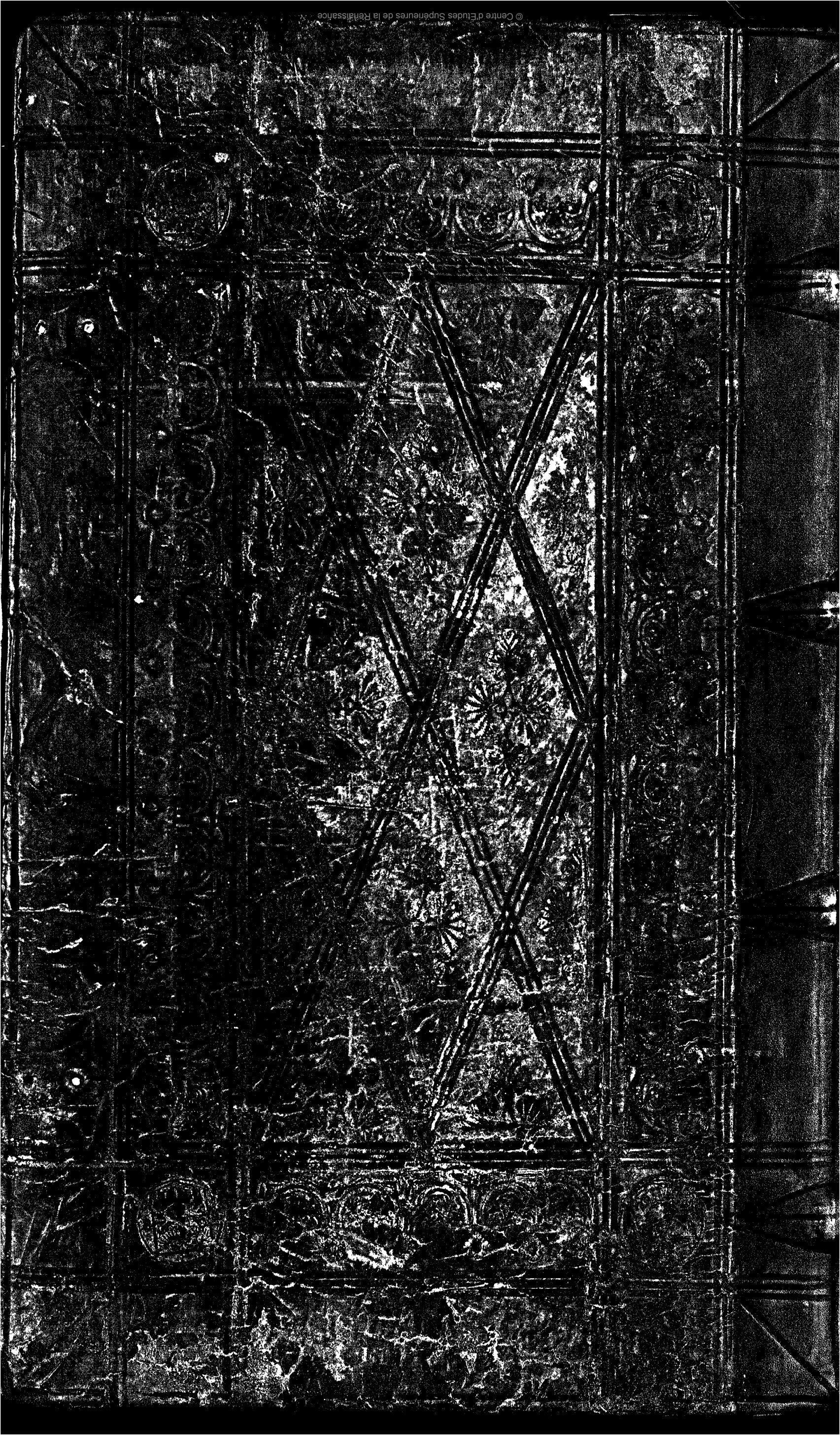

Ex libris [illegible]

[illegible] Mart. [illegible] Germani [illegible]

Conventus Hasselensis

1697

In [illegible]

[illegible]

[illegible]

Rigerus Siegfiers

[illegible] Delcoswarem [illegible]

Notarius

1810.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

AMBROSIVS CALEPI NVS BERGOMENSIS PROFESSOR DEVOTISSIMVS ORDINIS EREMITARVM SANCTI AVGVSTINI OBSERVANTIÆ DICTIONum latinarum & græcarum interpres perſpicaciſſimus, omniumq; uocabulorum inſertor acutiſſimus, ita ut quicquid exquiſitioris eruditionis reconditum in Nicolai Perotti Cornucopiæ, quicquid etiam penitioris doctrinæ in libris M. Varronis, Nonii Marcelli, Feſti Pompeii, Seruii, Donati, Aſconii, Vallenſis, Ioannis Aretini, diſperſum erat, in unum hoc coegerit uolumen. Suidæ quoq; & Iulii Pollucis plurimum argiuo functus officio, literariaq; palæſtra.

AD SEXTILIVM AVRELIVM RHOSELLVM, Lucij Pauli Rhoſelli Epigramma.

Sextili requies aerarum ſola mearum
Qui ſpes una mihi, qui decus omne meum es.
En nouus, & ſimilis non ulla ex parte priori
En longe melior iam Calepinus adeſt.
Hunc equidem, ut potui, tibi multis undiq; mendis
Purgaui, & placuit muneris eſſe loco.
Tu quodcunq; igitur fuerit, læto accipe uultu
Et tecum noſtri pignus Amoris habe.

CES RENAISSANCE 54098 TOURS

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

AMPLISSIMO AC REVERENDISSIMO DO
mino, domino Aegidio S.R.E. tituli sancti Matthæi presbytero cardinali dignissimo. Conuen
tus sancti Augustini Bergomi Eremitarum obseruantiæ. S. P. D.

LONGVM nimis & serum merito existimari possit, si nunc demum repetamus quantum uoluptatis omnes perceperimus, cum ad summum istum ecclesiasticæ dignitatis gradum te iure extulit sanctissimus pariter & sapientissimus Pon. Leo. X. Cui ut de hominum moribus, & ingenio uerum iudicaret cum naturæ tum multiplicis scientiæ beneficio contigit, ut optimum quenq; meritis honoribus afficere posset, Diuina indulgentia concessit, ut uero etiam uellet, insita bonitas persuasit. Sed ut tunc gauisi sumus tantum honoris uirtuti tuæ ab optimo iudice, & supremo censore delatum, ita nunc quoq; gaudemus oblatam esse occasionem, qua obseruantiæ in te nostræ memoria litterarum monumentis consecrata ad posteros transeat. Id quale sit paucis intelligere ne graueris obtestamur. Ambrosius Calepinus nobilissimo apud Bergomates genere insignis, diuinaq; religionis nostræ obseruantia & solida eruditionis gloria conspicuus, subtilissimas uocabulorum interpretationes, quas summa diligentia pridem excuderat, incudi reddere necessarium putauit, cum q; multis in rebus sententiam mutauerat siue ab amicis admonitus, siue noua lectione instructus, siue etiam ab æmulis exagitatus. Neq; enim is erat qui (ut Flaccus ait) praue pudens nescire mallet quam discere. Tum uero ad id hominem illud, uel maxime impulit, q, cum eas imprimendas curasset, pessimis auspicijs in audaculum nescio quem corruptorem incidit, qui & græca plæraq; nihil ad rem facientia, & cum plura ueterum geographorum sententijs contraria adijcens totum pene opus ita infecit, ut sine studiosorum incommodo legi nequaquam possit. Quod ubi mitissimus senex animaduerat, doluit (ut par erat) & heraleo labore aduentitia omnia illa quibus opus infectum fuerat, monstra sustulit, totumq; quam diligentissima potuit lima expoliuit. Vocabula insuper amplius mille & quingenta annotatu alioquin dignissima, ad priorem cumulum superadiecit, ut iam liber hic quasi fertilissimus quidam ager & florum uarietate distinctus, & beatissima frugum ubertate refertus, habeat quod non solum grammatici & rhetores decerpant, sed plurima etiam quæ mathematicis, quæ philosophis, quæq; adeo etiam theologorum studijs cognitu necessaria sint, planeq; iam nemo sit ex omni litteratorum numero, qui non hinc plurima possit excerpere, quæ non temere alibi inuenisset. Illud nemo iure negauerit, nullum hodie uel apud græcos, uel apud latinos copiosius utilius ue lexicon inuenturi, certe non Eudemus, non Helladius, non Eugenius Augustopolites, non Zosimus Gazæus, nõ Longinus, non Lupercus Berytius, non Pacatus, non Zopyrion ac ne Pamphili quidem limon, aut Iulij Pollucis onomasticon in hanc magnitudinem excreuerit. Nostros uero quid enumerem? Mar. Varronis pauca admodum, atq; ea ipsa mutilata uix legi possunt. G. Bassi uocabulorum origines periere, nisi si quas Festus Pompeius in epitomen suam contulit. Nonij Marcelli quam multa extent norunt omnes. Seruij porro, Donati, & Asconij quæ leguntur locis dispersa sunt. Ioannes Aretinus orthographa tantum sectatur. At dicat aliquis Nicolai Perotti Cornucopiæ huic operi posse conferri, dicat sane. Sed ei copiæ quid desit, quid insit exquisitioris doctrinæ homines non ignorant. Nos illud affirmare possumus. Si quid erat in eo cornu reconditum, id in hunc librum esse collatum. Neq; ea modo quæ probe dicta fuerant ab his qui uocabularia ad hanc diem composuere hinc esse congesta, sed ex totius linguæ latinæ fertili agro messem longe uberrimam esse collectam, & in Calepini nostri horreum ad bonarum auium esam tanta quidem diligentia & labore redactam, ut præ miseratione à pertinacia illa, & iugi intentione, qui senescens impar esse iam cœperat, hominem sæpissime uocaremus, cum idem ille nobis responderet se non sibi tantum, sed & posteris esse natum, temporisq; rationem esse reddendam, atq; oportere unumquenq; in uinea domini quam posset operam præstare. Hac ille tam indefessa diligentia perfectum opus cum iam castigasset, atq; uberiorem nouæ editionis fœtum in lucem emissurus, hominem alioquin nominis tui obseruantissimum, sed in summa eruditione nimis uerecundum, compulimus, ut opus iam totus pene Europæ suffragijs comprobatum nomini tuo dicaret. Quod ille cum fecisset, non ita multo post fato functus est. Commentarij apud nos relicti nunc demum sub nominis tui umbra prodeunt, quos tu quasi præcipuum nostræ in te obseruantiæ pignus hilari fronte excipias. Et congregationem nostram amplitudini tuæ deuotissimam, qua tuos soles clementia, diligas humiliter obsecramus. Bergomi idibus Ianuarijs. M. D. XIX.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ambrosij Lalepini Bergomatis Eremitani dictionariũ, ex archetypo ipsius autoris manu paulo ante quã ex hac uita decederet longe castigatius ac locupletius scripto, quã hactenus in publicũ uenerit, cũ Cornucopiæ & cæteris oĩbus linguæ latinæ autoribus quã diligẽtissime excerptũ incipit.

Nomen est literae primæ hebræis etiam græcisq; simi liter & latinis, quæ aspirationem accipiens interiectio fit, quæ pars humanorum affectuũ expressiua est, qui fere cõtentiore uoce, quod suũ aspirationis est, efferunt. Aspiratur itaq; ah interiectio in fine, p̃ter uocalium morem, qm̃ græce ita scribit cũ φιλῶ καὶ περισπωμένη estq; particula indignantis hominis, ut Home. li. Iliad. ω. cõpagina. viii. ἀχαὶ σείλας ἐν ἀρχῇ, φωνῇ ὃς τυπτόμενος, καὶ κατὰ ἀναλίσκωσιμ ἃ ἄ ηχ ἐνίοτε σερκτικὸν μόριον ὡς ἄκλιτος καὶ ἀκοίμητος ἐνίοτε ἀυξητικὸν ὡς ἄκοιτις. Itaq; uel negatiua, ut alia græca est, ne forte latinã putares, aspirandi uero causa fuit propter afflatum pronunciandi & differẽtiam præpositionis. Et modo admirantis est, ut apud Plau. Ah qd ais. Modo dolentis seu cõmiserantis. Virgi. Spem gregis, ah silice in nuda cõnixa reliquit. Et alibi. Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. Modo ridentis. Et duplicatur, triplicaturq; interdũ. Terẽ. in Eu. Ah ah ah perii, defessa iam misera sum te ridendo. Aliquãdo dehortantis est ne quid fiat, ut est apud Hieremñ. & Ezech. prophetas. Est & a præpositio, sed sine aspiratiõe ablatiuo per appositionem deseruiens. Et ratio est, quoniã descẽdit ab græca ἀπὸ remota ultima syllaba πὸ remanet in latino psile eadem, si enim aspiraretur, esset contra græcam doctrinam. Et non solum a præpositio uenit a græco, sed etiam ab, quoniam ἀπὸ excludit o, præsertim in collisiõibus uocalium. Et remanet ἀπ id est ap, sed π tenuis uertitur latine in b suam mediam. Et dicitur ab ὁμοίως μὴ ἀφ φωνήεντος ὄντος ἐμ ἀρχῇ τῆς λέξεως, μὴ ἐκ συμφώνου παρόντος, μὴ θ' ἕθος καὶ εἰκῇ ῥῖς λατίνοις ex quã e. Et motum de loco sæpe significat, ut a summo ad imum descẽdisti. Quandoq; significat post. Plinius. Et uitus equi a coitu statim collectum, hoc est statim post coitum. Sic dicimus a partu, a tergo, a funere a commeatu, quod est post partum, post tergum, post funus, post commeatum. Sueto. in Cæsare. Plebs statim a funere ad domum Bruti & Cassii cum facibus tetendit, hoc est post celebratas exequias. Idem in Tiberio. A commeatu castra repetentes. Sic a somno id est post somnum. Dicimus quoq; hic est secundus a rege, id est post regem, ut est in libris Hester. Quãdoq; significat de. Terẽ. A uilla mercenarium uidi. Quandoq; significat q̃, ut est apud Apostolum. Existimo me nihil minus feciſſe a magnis apostolis. Sic ab, ut paulo post. Nihil minus feci ab his qui sunt supra modum apostoli. Quandoq; propter, ut Væ mundo a scandalis, id est propter scandala, uel pro scandalis. Quandoq; habet uim defensionis, & significat pro. Cice. in Bruto. Nec uero M. Cælium prætereundũ arbitror. quæcunq; eius in exitu uel fortuna uel mens fuit, qui q̃diu autoritati meæ paruit, talis tribunus plebis fuit, ut nemo contra ciuium perditoꝝ popularem, turbulentoq; demẽtiam a senatu & a bonorum causa steterit constantius. Vbi quod a senatu ait, & a causa bonoꝝ, perinde est ac si dixisset, pro partibus senatus & bonoꝝ. Sic dicimus a q̃stionibus, a testibus a uolũtate quæ locutio creberrima est apud idoneos autores. Inuenĩ etiã aliis modis positũ, ut cũ dicimus aliquem esse a studiis, intelligaĩ, qui præest studiis alicuius puta principis, utpote uir eruditissimus, cuius opera in studiis literaꝝ ũtaĩ. Cõsimiliter ab epistolis, a rõnibus, a libellis, qui epistolis, rationibus, libellis supplicibus præest. Sueto. in Clau. Super hos Polybium a studiis, Narcissum ab epistolis, & Pallantem a rationibus, quos decreto quoq; senatus, non p̃miis mõ ingentibus, sed & quæstoriis, p̃toriisq; ornamẽtis ornari libenter passus est. A secreto, siue a secretis, qui est secretarius. A cõmentariis, q p̃est cõmentariis. Hiero. in. li. ii. Re. Iosaphat erat a cõmentariis, hoc est p̃erat cõmentariis, hunc Asconius appellat cõmentariensem. A batis q p̃est mensuris, uel q annonã mensuris diuidit. Batus eñ uasis genus est, & græcũ est βάτος ἡ ἑλληνιστί, κάδος, ἢ κάδισκος λέγεται καὶ βάτιον. eo q sit portatile modo huc modo illuc eat, ab βαίνω ὄθεν καὶ ἄβατος. Non eñ a βαλίζω orthographiæ literæ declarãt si ad formationẽ uerba græca canonizent. Præterea Theodo. Gaza in pædia Cyri, a caliculis, qui p̃est caliculis, q̃ sunt uasa. A pũctis, q p̃est reddituꝰ aquariorum, ut est apud Frontonium li. ii. de aquæductibus. A memoria, cuius officiũ est suggerere principi res obeundas, & q̃ sint agenda in memoriã illius reuocare ex p̃scripto. A uoluptatibus, q studiũ habet inueniẽdi uoluptates. Nã olim Xerxes edixit se p̃miũ ei datuꝝ, q nouum uoluptatis genus reperisset. Sue. i Tiberio. Deniq; officiũ instituit a uoluptatibus p̃posito equite Ro. T Cæsonio Prisco. A manibus siue a manu dñr scribæ quoꝝ manu ad literas scribendas principes uti solent. Sueto. in Cæsa. Nunq; necare sustinuit Philomenem a a manu seruũ, q necẽ suã per uenenũ inimicis p̃miserat. Hi alio noĩe ad manũ dñr. Cice. li. iii. de Orato. Liciniũ seruũ sibi Gracchus habuit ad manũ. Similiter amanuẽses eos Sueto. alibi uocat. A pedibus quoq; uocant, quoꝝ pedibꝰ ad eundũ utimur. Ci. ad Atticũ. Pollucẽ seruũ a pedibꝰ Romã missũ. Mar. Cur nõ mẽsa tibi ponitur a pedibꝰ. Idẽ ad pedes eos appellat, cũ inqt. Illic retro flexꝰ ad pedũ turbã. Alibi. Lagenã ad pedes replet. Et sciendũ a pedibus p oẽs casus eadẽ terminatiõe dici. Recte. n. interrogaueris, qd agũt a pedibꝰ? intelligiẽ. n. ibi, serui a pedibus. Missi a pedibus. Dedi a pedibꝰ meis. Hi ẽt circũpedes uocant. Vñ ait Agretius. Circũpedes sũt obseq a seruoꝝ. Antepedes amicoꝝ. Cice. Circũpedes aũt hoĩes formosos & literatos suos esse dicebat. A pugione dr, q principis pugionẽ gestat, eiq; semper p̃sto est. Lãpridius in Com. Inter quos Libertinus, q a pugione appellatus est. Multa sunt alia hmõi noĩa quæ ut Taci. scribit, sunt summæ curæ & meditaméta. A cõposita plærunq; separationem significat, ut amoueo auello. Quandoq; priuationẽ, ut Amens, sine mente. Sciendũ est q licet a ab, & abs eandẽ habeant significationem, significant eñ id quod apud græcos ἀπὸ, in appositione tñ dicimus a domo, non ab domo, q a cõ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſonãtibus, aut uocalib⁹ uim conſonantiũ habentibus, ut a Cicerone, a Ioue, a Venere, ab uero duabus liq̃dis & i conſonanti, ut ab lege, ab re, ab Ioue, licet qñq̃, etiã apud Liui. etiã cõſonãtibus, iungaſ. Cõnectimus quoq̃ a in cõpoſitionibus cũ m & u cõſonante, ut Amolior, auoco. Ab cũ a.d,e.f.i.l.n.o.r.& u. ut Abactor, abduco, aberro. abfore, abiuro, ablacto, abnuo, aborior, abrogo, abũdo. Notanſ aufero & aufugio, in q̃bus b euphoniæ cauſa mutaſ in u. Et in cõpoſitione quidẽ ab nonnũq̃ ſignificat priuationẽ, ut Abſimilis, nõ ſimilis. Nõ nũq̃ ſeparationẽ, ut in ablacto, aufugio. Poniſ interdũ ꝑ extra, ut abduco. Et ꝑ cõtra, ut Abuſus cõtra uſũ. Ali qñ ſuperflua eſt, ut apud Liui. Flauius ſupplementũ ab Roma abduxerat. In appoſitione uero mõ motũ de loco denotat, ut ab æthere Chriſtus ꝑmicat. Mõ miſ ꝑ poſt. Iuue. Exul ab octaua Marius bibit. Abs t tã in appoſitione q̃ in cõpoſitiõe iungiſ. ut abs te, abſtineo ſeparata ẽt q̃, ut abſq̃, abs quolibet, abs quis. Terẽ. Abs quiuis hoĩe, cũ eſt opus, beneficiũ accipere gaudeas. Cõponiſ aũt cũ c, ut abſcondo, ſignificatq̃ retractionẽ in parteꝫ poſteriorẽ, ſicut in abſtraho. Et aliqñ priuationẽ ut ĩ Abſtemius quaſi ſine temeto. Ab poſita pro expo ni conſueuit. Teren. in Hecy. Ab ſeſe ſuã uoluptatẽ ut expleat. Ex abs, fit compoſitum abſq̃.

Aalma uirgo abſcondita, uel abſconſio uirginitatis in-

Aaron nomẽ ꝑpriũ fratris moyſi, interꝓtaſq̃ (terꝓtaſ mõs fortis, ſiue mõtanus, eſt etiã genus herbæ, de qua in Pandectis, ubi de rebus medicinalibus tractatur.

Abax, acis. a cuius gtõ græco formatus eſt ntũs latinus abacus abaci pe.cor. quo noĩe ſignificaſ coquoꝝ tabula, & etiã menſa, qua tã ad edendũ, q̃ ad bibendũ uaſa exponunſ. In quẽ ſenſum Iuue. dixit. Vrceoli ſex ornamentũ Abaci. Eſt & mathematicoꝝ tabula in q̃ linææ numeri & figuræ deduci ſolẽt. Perſi. Nec qui abaci numeros, & ſecto in puluere metas ſcit riſiſſe uafer. Apule. in Magia. Verũetiam abaco, & puluiſculo Deæ deciſſes. Mar. li. Geo. Abacus nuncupaſ res depingendis, deſignandiſq̃ oportuna formis. Poniſ & ꝑ calculis ſupputatoriis. Sũt ẽt abaci colũnaꝝ ornameꝫta, hoc eſt tabulæ quadræ, quæ ſupponunſ epiſtyliis λέγετω δὲ σύλος κάμαξ colũna, trabs, pertica poſtea cũ ἐστὶ. Vñ Victru. lib. iii. ſcribit, abacũ debere eſſe longum, & latũ, q̃ craſſa columna eſt. Huius diminutiuũ eſt abaculus.

Abaculus diminutiuũ ſumiſ ꝑ calculo. Pli. li. xxxvii. Veluti cũ calculi fiunt, quos quidã abaculos appellant.

Abaccidentibus, qui accidentia ſcribit, hoc eſt cui datũ eſt ut occurrentia literis mandet. Hiero. apud Eſdram.

Abarimon, ſcythiæ regio, in qua ſylueſtres hoĩes degũt, auerſis poſt crura plantis, q̃ maximã hñt uelocitatem, paſſimq̃ cum feris uaganſ. Auctor Pli. li. vii.

Abalieno abalienas, remoueo, abſtraho. Plau. ĩ cur. Nec ꝑhibere, q̃d, nec ꝑhibebit, niſi mors aĩum meũ abs te abalienauerit. Hinc Abalienatus dĩ, quẽ quis a ſe remouerit. Alienatus uero, qui alienus factus eſt.

Abana pe.cor. fluuius Damaſci in radicibus Libani exortus in ſyriæcum effunditur mare.

Abenee pe.cor. cingulũ ſacerdotale ſicut docet Hier. polymita arte ex croco, purpura, hyacynthoq̃ contextũ, ita ut flores, atq̃ gẽmæ in eo uideren ẽſſe diſtinctæ.

Abania, pĩ gratꝰ dño, uel pĩ gratificãs deum iterꝓtatur.

Abbarim pe.cor. mõs excelſus diuidẽs terrã amon, & euphratis a terra promiſſiõis cõtra Hierico Iordanẽ uſq̃ fluuiũ, ꝓtendẽs radicẽ, iſignis ẽ Moſis iclyti iudæoꝝ du-

Abba per geminũ bb. ſyra dictio ẽ, latĩe dĩ (cis mortis. pĩ, qđ apoſtol갰 expoſuit. In quo clamam갰 abba pater.

Abbas atis. ab abba ſimiliter pĩ dĩ. Quo etiã noĩe ſigñatur ipa abbatis dignitas. Sed ĩ hoc diſputatio ẽ iter doctiores linguaꝝ, q̃ unico b ſcribi oporteat, cõtra uſgi

Abbatiſſa ſæ. ab abbate. Hie. de mõ uiuẽdi, (opinionẽ. cũ a ſemitis iuſticiæ deuiãt, ipamet ẽt abbatiſſa cogno-

Abbatia æ. a recẽtiorib갰 capiſ tã ꝑ abbatis digni (ſcat. tate, q̃, ꝑ loco, ĩ quo habitat abbas, ſed qñ nimis male ſonat græcos imitat갰 ꝑ th ſcriberẽ ſemp abathia pe. lõ

Abas ãtis. p unũ b, nomẽ ẽ argiuoꝝ regis ꝑpriũ. Hic (galyncei ex hypermeſtra cõiuge fili갰 hõ bellicoſ갰, & acerrimi ĩgenii fuit. Et regnauit annis xxviii. ut inq̃t Euſe.

Abantes populi ionum inter achiuos ſicut Hiero. ſcribit

Abatos pe.cor, latine dicitur inacceſſibilis. Fit eñ ab α priuatiua & βαίνω aſcendo. Vnde abaton dicitur loc갰 ad quẽ non daſ acceſſus, loca q̃ uel exuſtione, uel aquis adiri nõ poſſunt, a græcis dicuntur abata, latini uocant inuia. Ouii. de parthis. Gẽs fuit, & terris & eqs & tuta ſagittis. Et nõ acceſſis ĩuia fluminib갰. ĩ cui갰 aoriſto eſt ſine augmẽto more ionico ἔβην βῆσο βῆ, ἔβημεν ἔβατος καὶ ἄβατος, eſt autẽ βαίνω uerbũ anomalũ multa ſignificans uado, aſcẽdo, uenio, deſcendo, & plæraq̃ alia. Quo nomine dicta eſt inſula in extremi ægypti palude Memphitica poſita, ꝙ ad illã ꝓpter limi, & papyrorum copiam difficillimus ſit aditus, ubi primum nilus magno fragore deſcẽdit, dicente Luc. li. x. Hinc abaton, quã nĩa colit ueneranda uetuſtas. Terra potens. Hoc noĩe etiã uocatus eſt locus ultra Aegyptum, & Aethiopas.

Abacti dicebanſ mgĩrat갰, q̃ coacti depoſuerãt ĩperium.

Abactores qui ſint, quære in dictione Abigeus.

Abaphus pe.cor: latine dicĩ nõ tinct갰. Sic dibapha dicũtur bis tincta ὅτι ἀ σερητικὸν μόριον καὶ βάπτω δ' λούω καὶ δ' χρωματίζω ὅθεν βαπτισὴς καὶ βάπτα ποδὶ ὧν ἀρ σοφάνης, quare baptæ ſacerdotes uel baptiſta nihil aliud ſignificat q̃ immerſores.

Abauus penul. cor. dictus eſt pater proaui, ꝙ non longe ſit ab auo. Sic abauia mater proaui.

Abaſter unus fuit ex equis Plutonis, quod ſignificat niger, Nam tribus fertur equis, ut eſt in fabulis, quorum primus Metheus dicitur, qui interpretatur obſcurus, ſecundus abaſter, tertius nonius, quod ſonat tepens.

Abdera pe.pro. urbs Traciæ, Democriti phi, & Protagoræ ſophiſtæ patria, quã Diomedis ſoror cõdidit; & a ſe cognoĩauit. De hac Oui. Aut te deuoueat certis abdera diebus. Quidã aũt autumãt dici ab Abderito Herculis delitiis a Diomedis eqs dilacerato, & humato dũ pugnaret Hercules cũ Diomede, ibiq̃ Abderã conditã ab Hercule. Hæc poſtea collapſa, Clazomene, a Clazomeniis ex Aſia uenientibus, q̃ eã in maioꝛẽ formã redegerũt, uocata eſt, iuxta quã byſtoniũ ſtagnum fuiſſe dĩ, in quo cũcta natãtia demergunſ, vñ nomẽ hẽt βυθάω neco demergo. Sciendũ ab ephoro dici abdera nũero tũ plurali ſecundũ Abderõ ſingulari. Eſt ẽt abdera nomẽ ciuitatis in Hiſpania. Hinc ſit nomẽ patrium abderita.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Abdico.as.pe.cor.expello,quaſi lõge dico,amoueo. Vnde & abdicare filium dicimus, quod eſt bonis priuare, & quaſi extra familiam abiicere,dum pater adhuc uiuit.Exhæredatio uero poſt mortẽ patrum proprie fieri dicitur.Lactan.li.ii. Quæ facta cum pater recognouiſſet,abdicauit,atq; expulit filium.Et abdicare eſt renunciare,quod pertinet ad magiſtratum. Liui.lib.iiii Dictator bello ita geſto, ut non tam fortunæ defuiſſe uideretur fœlicitatem,q̃ gloriam,maior in urbem rediit,magiſtratuq; ſe abdicauit.Item repudiare.Teren. Sed ex Glycerio natum ut uidit puerulum Chremes recuſat nuptias,generum abdicat.Item negare. Pacu.in Atlanta.Regno expellũt,conſanguineã ex ſe abdicãt.

Abdico.is.pe.pro.xi.tũ.ſignificat abnego,deteſtorq;.

Abdias nomen eſt prophetæ.

Abdo.is.didi.itum.ex ab & do,ſignificat abſcondo.Liui. li.ii. Abdito intra ueſtẽ ferro proficiſcit̃. Virgi. ꝓ includo poſuit.Sed pater oĩpotens ſpeluncis abdidit atris.

Abdo indeclinabile nomẽ prophetæ eſt,& apud nos ſeruus eius interpretat̃,debet pronũciari ſic ἄβδ ω.

Abdomen pe.pro. ſignificat pinguedinẽ q̃ ſpinæ adhæret,& in qua renes iacent,dictũ q; abditũ ſit.Iuue.Mõtani quoq; uenter adeſt abdomine tardus. Corne.Cel. li.iiii.Ipſa aũt ilia inter coxas,& pubem in imo uentre poſita ſunt,a quibus ac pube abdomen ſurſum uerſus ad p̃cordia peruenit.Plaut.in Cur. Pernam,abdomen ſuis glãdium.Quidã abdomen intelligunt ſumen, hoc eſt ſuillas cum lacte ſuo mammas a lacte iam fugato, & abdito,ex uicino ſumpta occaſione,cum abdomen interius ſit,ſumen uero exterius. Plini.li.xi. Huius & ſumen optimum ſi modo fœtus non hauſerit, eiectitiæ deterrimum,antiqui abdomen uocant.

Abduco.is.pe.pro. ſignificat inde ſeu extra duco. Saluſt. Reliquos Catilina per mõtes aſperos magnis itineribus in agrũ piſtorienſem abducit. Lactã.li.iiii. ꝓ uiolẽter ducere poſuit,atq; abigere. Poſtremo capti abductiq; Babylonẽ pœnas impietatis ſuæ graui ſeruitio ꝓpenderũt.Sic Curtius cũ ait,armẽtũ oẽ abductũ. Interdũ abducere ẽ ab loco uel a perſona abſtrahere aliena re.Q.Metel.Me interea nec domeſticus dolor nec cuiuſq̃ iniuria ab repub.abducet. Ci.li.i.Tuſ.per trãſlationẽ dixit. Magni eſt ingenii reuocare mentẽ a ſenſibus & cogitationẽ a cõſuetudine abducere. Interdũ ponit̃ ꝓ ſimplici.Li.Flauiꝰ ſupplemẽtũ oẽ ab Roma abduxe

Abecedarius qui per alphabetũ aliquid ordi- (rat. nat.Aug.in expoſitione pſal.Quod multo diligentius factũ eſt q̃ noſtri uel latine, uel punice quos abecedarios uocant pſalmos facere conſueuerunt.

Abellinæ pe.pro.dictæ ſunt auellanæ ab Abellino Campaniæ oppido ubi abundant.

Abel hebraice latine luctũ dicere poſſumus. Nam quia primus oĩm hoĩm luctũ parentibus intulit, hoc noĩe ab eis diuina quadam prouidentia fuit appellatus.

Abeo.is.iui.uel.ii.itũ diſcedo. Liui.li.i.Hæc locutus ſublimis abiit.Inde abitus & abitio ꝓ diſceſſu. Teren.i heau. Propter eã hæc turba atq; abitio uenit. Et abire dr̃ qd̃ nos paulatim deſerit.Idẽ in Adel.Menſes abierunt decem,ideſt effluxerũt.Et abi dicimus quaſi hærenti morantiq;.Idem. Vos iſtæc intro auferte, abite. Quãdoq; abire denotat motũ ad quem,quod eſt ire,q̃uis & motum de quo incluſum habeat. Hieron.lib.i.Regum Abiit ergo Dauid & uiri eius in cellam.

Aberceo.es.ex ab & arceo ſignificat prohibeo. Plautus. Atq; eam abercet domo.

Ab epiſtolis,qui præeſt epiſtolis uide in litera A.

Aberro.as.ualde erro,lõge digredior.Lactã.li.iiii.a quo hi duo riui ſi aberrauerint areſcãt neceſſe eſt. Cic.li.v. Tuſ.Sed redeat unde aberrauit oratio. Inde aberratio ꝓfugiũ. Idẽ Caſſio. Verũtn̄ aliã aberrationẽ a moleſtis

Aberũco.cas. cõponitur ex duabus ꝓpoſitionibꝰ ſcilicet e cum runco & ab cum erunco. Runcare uero eſt uellere. Nã ꝓprie de herbis dr̃ cũ euelluntur.Colu.li.ii. frequentẽ tn̄ exigunt ſarritionẽ & runcationẽ ut herbis liberentur.Erunco ſimiliter. Idẽ de Medica. Cũ ſeueris eã ſæpius irrigato.Paucos deinde poſt dies ubi cœperit fruticare oꝝ alterius generis herbas eruncato.Aberunco aũt per tranſlationẽ Cice. de fini. bo.poſuit pro auerto depello euerto.Dii maluerũt meliora atq; utinã amentiã aberũcaſſent meã.Liui.li.viii. Placuit ad aberuncandã deoꝝ irã uictimas cædi.

Abfore pe. cor. ſignificat abfuturũ eſſe. Quæ duo per b ſcribunt̃ ne ſi per geminũ ff ſcriberẽt̃ cõpoſita quis crederet ex ad,quæ oppoſitum ſignificarent, Nã ut illa nõ futurũ dicunt,cũ ab tẽpus deneget,ſic iſta cũ ad uentu rum tempus deſignant. Oui.Eſſe quoq; in fatis temini ſcitur affore tempus. Licet Sta.li.i.Theb.accipere uide atur in ſignificatione pſentis. Senſit manifeſto numine ductos affore, quos nexis ambagibꝰ augur Apollo. Sic abforẽ ꝓ abeſſem,afforem adeſſem. Vir.Atq; utinã rex ipſe noto compulſus eodẽ Afforet Aeneas,De aliis a fore compoſitis.uide in dictione Forem.

Abgrego.as.pe.cor.ab grege duco,uel ex pluribus gregibus partes ſubduco.Huic cõtrariũ eſt aggrego,qd̃ ẽ addo,& q̃ſi in gregẽ duco.Diſgrego uero & ſegrego ꝓ diſiungo poni ſolent,qbus cõtrariũ eſt Congrego.

Abhinc una pars,& cũ actõ ſignificat antehac. Teren.in An. Interea mulier quædam abhinc triennium ex Andro cõmigrauit huic uiciniæ. Sic dicimus Abhinc decem annos,pro ante decem annos.

Abhorreo.es.rui,modo cum actõ modo cum ablatiuo iungitur.Liui.li.iiii. Parum abhorrens famam amplitatam. Sueto.de.Aug. Nam pumilos atq; diſtortos, & omnis generis eiuſdẽ, ut ludibria naturæ, maliq; omĩnis abhorruit. Lactan.li.iii. Non eſt ſapiẽtia ſi cœtũm hominum abhorret.De ablatiuo abunde reperiuntur exempla. Nec mirum ſi accuſatiuum regit,& ablatiuũ quoniam eius ſimplex horreo duplici ſignificatione fungitur,hoc eſt horridus ſum.Hieron.Horrebant ſacco membra deformia. Et timeo. Vir.lib.iii.Geor.Nec uarios horret ſtrepitus. Et in altera ablatiuo, in altera conſtruitur accuſatiuo,hoc facit abhorreo,cuius ſignificatio duplex eſt, dupliciq; caſu conſtruitur. Cum eĩ actõ iungitur,in ſimili fere ſignificatione ſumitur qua horreo.Tunc enim quaſi rem proximã audire uel aſpicere id pertimeſcimus execramurq;. Cum uero ablatiuo,tunc procul nos eſſe ab eo,quod non placet, uel qd̃ refugimus demonſtramus, ut ſi dixero, hanc rem abhorreo,ſignificat execror,& pati nequeo.Abhorreo ab hac re,id eſt alienus factus ſum,uel procul eſſe uolo.A multis enim procul eſſe uolumus, ut a rebus uenereis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

licet noſtris ſenſibus plærunq; odioſæ non ſint, ſed animi moderatione ab illis abeſſe ſtudemus ne nobis officiant. Forte decepit Lau. Vallā. ab p̄poſitio, q̄ ablatiuū exigere uidet. Sed ſi hoc in plærisq; uerbis fiat, nō tū in oībus ſicut in aboleo abluo & hmōi, q̄ accuſatiuū non ablatiuū poſtulāt. Amb. li. i. offi. hoc uerbo uſus eſt abſolute cum inquit, Legimus officium dici a nobis poſſe, nec ratio ipſa abhorret. i. aliena eſt. Quandoquidem ab efficiendo dictum putamus, quaſi efficium.

Abhorreſco, ualde timeo, ſeu i horroꝝ hēo, & q̄ſi uidere nō patior. Lactan. de ira. Quē terra cōtremiſcit, cœlūq; & mare & latebræ tartareæ, & dæmones abhorreſcunt.

Abeſſa nomen eſt iudicis iſrael.

Abiathar in ſacris literis nomen eſt ſummi pontificis.

Abias nomen regis iudæ.

Abies abietis pe. cor. arbor dicta, q̄ p̄ cæteris arboribus longe eat. Hanc quidam gallicam uocant ꝓpter cādorem, Hæc arbor pulcherrima in trabibus, ut inquit Pli. li. xvi. Præcipua aūt dos eſt criſpantibus, & intorto quodam diſcurſu uenaꝝ p̄cioſis, pondus ſuſtinere in ædificiis ualida eſt. Abies etiam in tranſuerſum poſita reniti ponderi, nec temere rumpit, priuſq; carie q̄ uiribus deficit. Abies arborum altiſſima rectiſſimaq; eſt, cuius pars inferior enodis eſt, & ſapinus uocatur, ſuperior nodoſa duriorq; eſt, & fuſternam uocāt. Qñ præcipit Cato prælum ex ſapino faciendum, intelligi uult ex abiete enodi, quæ pars a terra eſt. Huius diminutiuum eſt abiecula. Græce dicitur ἐλάτη forſan ab ἐλάω, impello, produco prolongo.

Abiegnus. na. nū. qđ eſt materiatū ex abiete, ut abiegnæ

Abietarius, faber lignarius, negociator ab abi- (trabes. etibus, & aliis lignoꝝ generibus, ut apud Exod. Faciant opera abietarii. Hi etiā materiarii dñr a materie, cuius noīe ligna, q̄ ad ædificandum fulciendumq; neceſſaria ſunt, intelligenda eſſe declarat iuriſconſultus,

Abiicio. cis. pe. cor. & per geminū ii, qa mutaī a in i, q̄ tū in ptō conuertit in e. Eſt aūt abiicere a ſe longe iacere, reiicere. uilipēdere. Lactā. li. iiii. Docerētq; iuſticiā, quā popul⁹ pfid⁹ abiecerat. Vñ abiecti dñr uiles ac cōtēpti.

Abiecto. tas. frequentatiuū, ſi ſignificat frequēter abiicio.

Abigo. gis. pe. cor. ex ab & ago, ſignificat rem odioſam, moleſtam damnoſamq; a loco fugo, ut abegi canes a cœnaculo, & aues a ſegete. Qñq; abigere eſt abducere, & hoc ſiue ui, ſiue dolo fiat. Liui. Herculē in ea loca geryone interempto, boues mira ſpecie abegiſſe ferunt. Referī qñq; ad hoīes, qñq; ad res ſpirituales. Plau. Abigam ego iam illum aduenientem ab ædibus. Leo papa. Abigatur prope terrenaꝝ caligo rationum. Huic ſimile eſt amoueo, ſed mitius. Plaut. Amoui a foribus maximam moleſtiam. Quandoq; ſignificat ſimpliciter ante pellere, ut fit cum boues ad paſcua mittuntur. Var. li. ii. Itaq; greges ouium longe abiguntur ex Apulia in ſamnium æſtiuatum.

Abigeus, & abactor, utrūq; ab abigo. Et eſt abactor quicunq; greges abducit. Nam abactores uocantur pecuariorum animalium fures, latrunculiue. Abigei aūt (ut autor eſt Vlpianus) proprie dñr qui pecora de paſcuis uel ex armētis ſubtrahunt, & quodammodo deprædātur, & abigendi ſtudium, quaſi artem exercent, equos de armentis, uel oues de gregibus abducētes, Cæteꝝ ſi q̄s oūe oberrantē, uel equos in ſolitudine relictos abduxerit, nō eſt abigeus, ſed fur potius. Scribit & Claudius. Quantitas diſcernit furē ab abigeo. Qui eī unā ſuem ſurripuerit, ut fur coercebit. Qui gregem, ut abigeus.

Abigeatus. tus. ipſe abigendi actus, ſiue crimen abactionis intelligitur.

Abyla pe. pro. poteſt eſſe tū dichrona. Stephanus Byzantius multa in libro de populis & urbibus. Et Dionyſius libycus ἀλλήρι πυμάτῃ μὲν ἀγαύων ἕδρην ἰβήρων γείτων ὠκεάνοιο πρὸς ἑσπερον, ἔνθλε δὲ ἄκρη συλάων ἀβύλη κεῖται μία, δὴ λ' ὑπένερθε ταρτησσὸν χαρίεσσα, ubi multa Eustathius ſcribit. Et notandum eſt alybam dici a græcis, & non abylam, niſi dicamus eſſe metatheſin, ſed ſit ut lubeat omnino per ypſilon ſcribi oportere clarum eſt, mons eſt excelſus Calpe, qui in Hiſpania eſt oppoſitus quos ambos Herculis columnas dicunt.

Abilon proprium nomen iudicis iſrael.

Abimelech nomen eſt iudicis iſrael.

Abintegro penul. corre. ſignificat denuo, quaſi res perfecta rurſus inchoetur.

Abinteſtato aduerbium ſignificat ſine teſtamento.

Abiudico. as. pe. cor. ſignificat rem, de qua cōtrouerſia ē per iudicium, aufero, alienoue. Vnde ager abiudicatus a Liuio dictus, quem Romani per iniquum iudicium interceperant, eripuerantq;. Cice. in Ver. acti. ii. Nulla res cuiuſq̄ tam patria atq; auita fuit, quæ non imperio iſtius abiudicaretur. Huic contrarium eſt adiudico, qđ eſt per ſententiam & iudicium tribuo aſſignoue, ut eſt illud. Et adiudicauit fieri petitionem eorum.

Abiungo. is. ſeparo. Virg. li. iii. Geor. It triſtis arator Mœrentem abiungens fraterna cæde iuuencum. Huic contrarium eſt adiungo. is.

Abiugo. as. pe. cor. proprie a iugo alieno, ſed per tranſlationem ſignificat a re, cui dicatus ſum, diſiungo. Pacu. Quæ res a ſtabulis abiugat certum eſt loqui. Huic contrariū eſt adiugo, qđ eſt iuxta iugo, qđ fit cū duo boues ad unū iugū iungunt. Plau. per tranſla. dixit. Mater eſt anima, adiugat uoluntatem. Et Lactan. de opi. At eī prouiſum eſt in ſingulis quibuſq; fingendis, quatenus, & miniſterio membroꝝ ad neceſſaria uitæ uterentur & quatenus adiugatis corporibus, lata ſoboles uniuerſas generatim conſeruaret animantes.

Abiuro. ras. pe. pro. ſignificat rem mihi creditam iureiurando nego. Plau. in Cur. Egon a lenone quicq̄ mancipio accipio, quibus ſui nihil eſt, niſi una lingua qui abiurauit ſiqd creditū eſt. Et abiurare eſt cōtra ius aliqd tenere. Vir. li. viii. Abſtractæq; boues abiuratæq; rapiæ

Abiurati dñr qui uinculo quodā amicitiæ aſtricti ſunt. Hi ab aliis deuoti appellant. Plin. in. prolo. Scito conſentē me autores deprehendiſſe ab abiuratiſſimis & ꝓximis ueteres trāſcriptos neq; noīatos. i. cōiunctiſſimis.

Ablacto. as. a lacte remoueo. Hiero. in lib. i. Regum. Nō uadam donec ablactetur infans.

Ablaqueo as. a laqueis expedio, ſed in frequētiore uſu ſignificat qđ uulgo dī diſcalcio, qđ fit cum circū arbores fodimus terrā, & radices ſuperiores recidim⁹, ut magis fructificent. Colu. lib. iii. Vinea uetus, neq; ablaqueanda eſt, ne radices, quas in ſummo hēt inareſcāt, neq; aranda, ne radices abrumpantur. Palla. Ianuario menſe locis temperatis ablaqueādæ ſunt uites, qđ Itali ex-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

codicare appellant.i.circa uitis codicē dolabra terrā di ligēter aperire,ut ſolis teporibus,& imbribus ꝓuocent.

Ablatiuus caſus qñq; pro genitiuo ponit. Virgil. Illa ferax oleo eſt. Quandoq; pro accuſatiuo, ut Gratior & pulchro ueniens in corpore uirtus.

Ablego.as.pe.pro. Inde aliquo mitto. Liui.li.i. Pueros ue natū ablegauit. Dī & de aīalibus. Col.li.vii. Itaq; cū ablegabūt,i ea loca pducēda erūt,qb9 nullū ipaſcit pec9.

Ablepſia,ἀβλεψία latine cæcitas, & inconſyderantia, & habet accentum in penultima,λέγεται μὴ τυφλότης, ὅπερ ἀπὸ τοῦ βλέπω τὸ ὁράω

Abligurio abliguris pe.cor. liguriendo abſumo. Teren. in Eu. Itidem patria qui abligurierat bona.

Abluo.is.uide in dictiōe Lauo.as. Similiter abluo, quære in eius ſimplici luo.

Abloco.as.pe.cor. aliis afficto. Vide in dictione loco.

Abnego.gas.pe.cor. maxime nego, qđ maxime profiteri debeo,ut fidem,pietatem,& hmōi, quod uulgo renegare dī. Lactan.li.v. Nec enim poterunt retinere pietatem,qui communem omnium patrem deum tanquā prodigi,atq; rebelles liberi abnegaſſent.

Abnepos pe. cor. filius pronepotis,quaſi ſeiunctus a nepote. Eſt enim inter ipſum,& nepotem pronepos.

Abnormis,ſine norma. Hora. in ſer. Ruſtic9 abnormi ſa

Abnuo abnuis.nui.nutū,ex ab & nuo ſignifi- (piens. cat capite aliquid ſemel nego,q̄uis & oculis,& manib9 id fieri poſſit. Nuere eñ apud ueteres ꝓ uelle Ponebat. Vñ nutus & numē qđ eſt dei nutus, hoc eſt imperiū & poteſtas. Vir. Meo ſine numine uenti audetis. Nut9 uero ſignificat qđ fit oculis uel capite uel manib9. Idē,an nuit,& totū nutu tremefecit olympū. Ponit & ꝓ uoluntate,q̄ ex hmōi ſigno declinat,ſiue affirmando,ſiue negando. Liui. Sub umbra Scipionis ciuitatē dominā orbis terrarū latere, nutus eius ꝓ decretis patrū, ꝓ populi iuſſis eſſe. Pli.lib.i.epiſtolarū, docet nutū dici qñ annuimus.renutū,qñ recuſam9. Sic.n. ait. Nā ego quoq; ſimili nutu ac renutu rñdere uoto tuo poſſum. Sue. uero in Veſpa. nutū accipit ꝓ renutu cū ait. Adoleſcentulū frā grantē unguento, cū impetrata ꝑfectura grās ageret, nutu aſpernatus uoce etiā grauiſſima increpuit, Maluiſſem alliū oboluiſſes, literaſq; reuocauit. A nuo fit nuto nutas freq̄ntatiuum,qđ eſt ſæpe capite hmōi ſignū facio. Qñq; etiā nutare ponit ꝓ moueri,& q̄ſi ruinā minari,tractū a motu capitis,qđ iclinādo affirmam9, cōcutiēdo negare ſolem9, Vñ nutare ædificia dicimus cū male ſolidata ruinā minitant. Trāfert & ad aīum,& ꝓ titubare.i.dubitare ſumit in quā partē uertendū ſit.

Abnuto pe.pro. eſt ſæpe ſigno capitis uicinis quippiā nego, Plau. in Cap. Quid mihi abnutas? Contraria huic uerbo abnuo ſunt,nuo,annuo pro aſſentior,& nutu aſſenſum p̄ſto,faueo. Innuo qđ eſt ſigno aliquo uoluntatem meā oſtendo,ſiue affirmē,ſiue negē aliqd. Teren. Nihil niſi abiens mihi innuit. Renuo,refuto, Nonius inter nutare,nuere,& nictare hoc itereſſe ſcribit,ꝙ nutare capitis ſit inclinādo,aut in gyrū mouendo. Nuere narium uel labioꝝ. Nictare oculoꝝ patefaciendo eos, aut claudendo,uel utrunq;,uel alterꝝ. Plau. in Aſi. Nec illa ulli hoi nutet, nictet,ānuat,hoc é, nec capite ſignū faciat,nec facienti aſſentiat,nec oculis qcq̄ indicet.

Aboleo.es.pe.cor. leui.uel lui.etū.uel itū. ſignificat caſſo tollo,abrado,deſtruo, ut ne odor quidē eius relinquat. Lactan.lib.i. Decretum eſt ut hi libri abolerentur.

Aboleſco,ad nihilum redigor. Colu.li.iiii. Eademq; nec imbribus putreſcit,nec ſiccitatibus aboleſcit.

Abolla ueſtis ſenatoria,quaſi abulla ꝙ undiq; ſit bullata. Alii accipiunt abollā ꝓ ueſte duplici panno cōfecta ut ſcholaſtica,& græce diploide,q̄ etiā qñq; ꝓ ueſte militari ſumit,ut eſt apud Martia. Neſcit cui dederat tyriam Criſpin9 abollā. Qñq; ꝓ ueſte cynici phi. Nā græci milites,& phi palliati,ſeu chlamydati incedebāt. Vñ Martia. de cynico pho. Cætera quem nudi tegit uxor abolla grabati,q̄uis χλαμὺς χλαμύδος λέγεται ἀπὸ τοῦ χλαίνης ῥοπῆρ᾽ ὃ ἐστιν ἱμάτια τινὰ δεσμωτά. Ita ſcribit Nicolaus Actiacus & Moſchopulus,& ꝓ prie chlæna dī.i.ſagum,ſupraueſtiſq;,neq; chlamys ſignificat id genus induméti, qđ uulgus appellat zuppone,nā græci nō habebāt,nec ī græcia ēt iſtis tpib9 utūt, ut oñdit Homer9 ubiq;,& ideo uide ne erres,ſed utebāt (ut ita dicā) uno correpto,ut uidemus in græcia.

Abominor pe.cor.ex ab & ominor,de quo infra. Eſt ā ūt abominari execrari, faſtidire, & quaſi ꝓ malo omine habere. Pli. Abominamur recedente aliquo ab epulis ſimul uerri ſolū,aut bibente cōuiua menſam,uel repoſitoriū tolli inauſpicatiſſimum iudicat. Græce dicitur βδελύττομαι. Et abominari eſt exhæredare ut in Pſal. Virū ſanguinū & doloſum abominabitur dñs,ubi Augu. abominati dici ſolent exhæredati.

Aborigines pe.cor. quaſi ſine origine, dicti ſunt populi antiquiſſimi,qui tenuerunt agrū,q nūc eſt populi Romani,qa uagi,& ſine laribus erāt,aut quaſi ꝙ primi uiſi ſint,tanq̄ editi ſine patribus,aut ꝙ ex uaria gentium colluuione mixti erāt. Hi poſtea aduentu Aeneæ phrygib9 iūcti, Latini uno noīe appellati ſūt. Poſſunt tñ & aliarum urbium aborigines dici primi cultores, ac ſi ſint terra geniti homines a principio ibi commorantes ἕλληνιστὶ πρωτόγονοι καλέονται, πρότερον μὴ γενάω, λέγονται καὶ ἐγχώριοι.

Aborior.eris.ui.iris. abortiuū facio. Var. Vinū qđ ibi natū ſit in quodā loco, ſi prægnās biberit fieri ut aboriat. Gel.li.xi. Nituntur ut fœtus quoq; ipſi in corpore ſuo cōcepti aboriant. Hinc abortus,aborta,abortū, & abortus. dictus,ꝙ nō ſit tēpeſtiue ortus. Plin. Extat in monumētis medicoꝝ, & qbus talia cōſectari curæ fuit, uno abortu duodecim puerperia. Nonius. Aborior ēt abortum facit,qđ tū ab ordior magis eſt, & hāc inter abortū & aborſum ſignat diſtantiā,ꝙ aborſus ille dicendus ſit,qui eſt in primis menſibus,cū cōceptui exordiū factum eſt. Abortus prope tempus pariendi, tūc eñ morit qđ naſcit,grace ἐκτιτρώσκω dī, & ide ἔκτρωμα ἐκτρώματος abortus dī,ab ἐξ ἡ τιτρώσκω. Differt etiam abortus ab eiectiōe,ꝙ hæc grādioris fœtus ſit, abortus intra q̄drageſimū diē cōtingit,hūc græci ἔκτρωσμον.

Abortiuus,abortiua,abortiuum. pe.pro. quod abortum facere poteſt. Plini. Oſcitatio quidem in enixu lethalis eſt,ſicut ſternutaſſe a coitu abortiuum.

Abortiū idē qđ abortus. Hierony. ad Pāma. Dū crebris abortiis,& experta fœcūditate cōceptuū nō deſperat liberos,paſſa eſt aliquid de Rachelis exemplo.

Abortio.onis. idē qđ abortiuū. Gel.li.iii. Cū abortio qui buſdam non partus uideretur intēpeſtiuitas. Per trāſla

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tionem Cice.pro Cluen.posuit.Sed hæc solutio legato rum,non merces abortionis appellanda sit.

Abortio.is.iui.itum. immaturũ fœtũ edo. Colu.lib.viii. Nec tñ ea sola causa abortit,sed etiam glans, cum citra sacietatem data est.Est & abortior deponens.

Aborto.abortas.est eiusdem significatiõis cum abortio nam significat abortiuum facere. Iulius Firmicus lib. vi.matheseos.Abortauit filios geminos.

Abraam,nomen primi patriarchæ,& latine pater superoꝝ corpoꝝ interptatur,quem deus ab iis q̃ uidẽt ad inuisibilia protrahens non uocaberis,inquit,Abram, sed Abraam erit nomen tuum,quia multarum te gentium patrem posui. Secundum tñ declinationem latinam Abraamus dicitur,sed aspiratur a quibusdam.

Abrado.dis.pe.pro.de aliquo quippiam aufero.Colu.li. iii. Arida & uetera, quæ falce amputari non possunt, acuta dolabra abradito.

Abre, quasi p̃ter rem, præter rõnem, hoc est indecens p̃ter propositum sine causa. Sue.in Aug. Et q̃n ad hoc uentum est,nõ ab re fuerit subtexere, q̃ ei priusq̃ nasceretur,& ipo natali die ac deinceps euenerint.i.p̃ter propositũ sine rõne siue inconueniẽs. Liui.Hæc si ois diuini hũaniq; iuris memoria aboleuit, noua peregrinaq; oia,priscis ac patriis præferendo, haud ab re duxi,uerbis quoq; ipsis,ut tradita nuncupataq; sunt referre.

Ab re tua significat a negociis tuis familiaribus,seu contra commodum tuum. Terẽ.in Heau. Tantum est ab re tua tibi aliena ut cures,q̃ nihil ad te attinẽt.Huic cõtrarium est ex re tua, quod est ex utilitate & commodo tuo,sicut e republica, ex utilitate & commodo publico.Idem dicitur e re,hoc est ex utilitate, ut.ff. si certum peta.l.e re est &c. Vbi misere sudat interpres,dubitans an legendum sit here,pro heriliter &c.

Abrenuncio.cias.ex ab & re & nuncio,significat a me renunciando,amoueo,renuo. Et tã dtõ q̃ actõ iungit.

Abripio.pis.pe.cor.quasi aufero est. Nam de his dicitur quæ auferri possunt, ut uestis, liber,& hmõi. Cice.li.iii. offi.Qui abripiunt ab aliis ut aliislargiant. Aliq̃ abripere est ui abducere, ut uirum, mulierem, iumenta. Teren.in Eu.Ex attica hanc abreptam.Cice. ad Quiri tes.Nec patiamini me a meis liberis abstractum, a cõiuge abreptum,ab aris focisq; innocentem proiectum uitam degere in exilio.Nam ab proprie rei ablationẽ denotat.Huic contrarium est arripio, quod ex ad & rapio componitur,quæ attractionem significat. Vnde & pro accipio ponitur.Cice.in Cato.Non cani non rugæ repente autoritatem arripere possunt,sed honeste acta superior ætas fructus capit autoritatis extremos. Aliquando significat uehementer ad me rapio,ut fit cum celeri quadam animi corporisue uehementia ad nos trahimus.Liui.lib.i.Tum Tarquinius necessitate iam etiam ipsa cogente ultima audere,multo & ætate & uiribus ualidior medium Seruium arripit, eleuatumq; e curia in inferiorem partem per gradus deiicit. Aliq̃ subito eleuo.Plau.in Cur. Vix foras me arripui. Aliq̃ celeriter rapere,inuadere,Virgi.Hanc arripe uelis.

Abrogo abrogas penultima correpta,infirmo. Seruius, Abrogatur legi,cum prorsus tollitur lex,derogat cum pars sui tollitur.Cice.ad Heren. Illa defensio tenuis est cum ostenditur id factum esse quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum uel derogatum sit. Diciturus autem abrogatur legi, & abrogatur lex. Interdum abrogare est per rogationem auferre. Cui cõtrarium est arrogare. Liui.lib.iii. Vt quicquid ui tribunitia arrogatũ esset id comitiis ibi abrogaretur. Interdũ est simpliciter auferre.Cice.li.i.ad Heren.Nam & periculosum est neq̃ plus minusue dicamus, & suspicionem affert auditori meditationis & artificii,quæ res fidem abrogat orationi.Abrogati quoq; (ut scribit Gel.) dicuntur, qui cum sui iuris sunt,in alienam sese potestatem tradunt,eiusq; rei ipsi autores sunt. Sed arrogatos potius hos dicere oportet,quia & arrogatio dicitur ipsa actio.

Abrotanum pe.cor.herba calidæ uirtutis.Hora.Abrotanum ægro non audet, nisi qui didicit dare. Sed Aetius amilinus li.i.simpliciũ,multa de abrotano. & Galenus de simplici medicina,& Dioscorides.

Abrodiætus cognomen fuit Parrhasii pictoris nobilissimi quod latine significat delicatum atq; elegantem, talem aũt seipse putauit,Herculeq; Lyndi fecit,assueverans eũ a se talẽ pictũ,qualẽ sæpe in quiete uidisset.

Abrotonion nomen mulieris,ab ἁβρον & τρυφερόν.quod est glabrum siue delicatum,latine amplexibus apta dicitur.In quo uocabulo id iubetur adnotari, quæ apud græcos in on exeunt,apud nos in um exire. In um aũt exeuntia omnia esse neutra,præter mulierum propria quæ fœminina sunt,ut Glycerium,Philorcium,Eustochium,& similia licet ergo utriq; sexui conueniant, ut scortum & mãcipium, & pluralia in a pro hominibus ponant,ut seruitia pro seruis, ministeria pro ministris, Et licet fluuiorum sint,ut rhenum,crustumiũ, aut fructuum nomina pro arborum nominibus ponantur,ut poma apud Tibul. aut quamuis animalia (quæ paucissima sũt,& quæ masculina aut fœminina aut communia esse debent) significent,ut ostrea, tamẽ quia in um exeunt,aut singulariter per um terminentur,supradicta omnia censebuntur neutra.

Abrumpo, incido, interrumpo,deficio,auello. Vir.li.iii. Geor.Nec somnos abrumpit cura salubres.Vnde loca abrupta diuulsa,atq; ob id inuia esse dicuntur.Hieron. li.i.Regũ. Perrexit Saul ad inuestigandũ Dauid,etiam super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus peruiæ sunt.Huius significationis est est prærumpo.

Abs, significat id quod apud græcos ἀπ̀. Et ut in litera a tactum est,gaudet præponi incipientibus ab q & t.Teren.Abs quiuis homine beneficium accipere gaudeas. Sic diligor abs te dicimus.

Abscedo. dis.pe.produ.ex abs & cedo significat recedo,a quo abscessus,& abscessio,quæ fere idem significant,cũ tñ accessus & accessio sæpe differant, nã accessus est aggressus, accessio instrumẽtum,& interdũ aggressio, de quibus alibi latius dicemus.Aliq̃ tñ abscessus dr concursus mali humoris in aliquam partem corporis, ex quo suppuratio fit,quam græci uocant apostema.

Abscido.dis.pe.pro.ex abs & cædo,sed æ diph. uertitur in i produ.significat inde seco,ut est illud. Et abscidit auriculam eius dextram. Quod tamẽ media correpta quidam pronunciant,tanquam ab abscindo sit præteritũ, cuius media interdum corripitur,ut Aenei.iii. Hesperium siculo latus abscidit aruaq; & urbes &c. Quin etiam frequentior est usus uerbi abscindo,cum contra

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

præcido frequentius,q̃ præſcindo reperiatur.

Abſcindo, abſcindis,inde ſcindo. Iuue. Quid tamen expectant phrygio quos tempus erat iam More ſuperuacuam cultris abſcindere carnem.

Abſcio,abſcis,abſcire eſt de memoria exire. Deſcire aũt (ut ſuo loco dicem⁹) ẽ ab obediẽtia prioris ducis diſcedere. Abſcondo.dis.abſcondi,abſconditũ,uel abſconſum occulto. Vñ abſconſum,abditũ,occultum.

Abſimilis,multũ diſſimilis. Col.li.iiii. Materiã fructũq; niſi q̃ duplicẽ nõ abſimilẽ minor germanæ gerit. Frequens aũt eſt hui⁹ uocabuli cũ negatiõe uſus,ut haud non,abſimilis &c. Quæ locutio figurata eſt, & fere perliptoten plus innuit,cũ min⁹ dicat,ut hic. Nõ abſimilẽ dixiſſe uidetur pro plane & multum ſimilem.

Abſentio,abſentis,abſenſi,abſenſum,ſignificat diſſentio nam qui minime conuenit diſſentire uidetur.

Abſynthiũ, herba amara,a qua populi quidã cognoſati ſunt,qui iuxta pontũ habitãt, ubi mons eiuſdẽ nois habetur. Oui.li.v.de triſti. Cana prius gelido deſint abſynthia põto. Græce ἀβσύνθιον ἢ ἀβσυνθίτις uulgo dicũt medicum,uel aſſenzo,hortorum eſt.

Abſis,abſidos, ſiue græcorum apſis fornix,& curuatura proprie in curribus. ἀπὸ τοῦ ἅπτειν. i.tangendo,licet multa ſignificet,quia rotæ cum uoluuntur contingant terram. Sed in cœlo abſides capiuntur pro circulo ἄψις ἄψιλος pro macula retis. Home.li.v.Ilia. Eſtq; curuatura rotæ .ſ. lignum ſupra rotas tenens ſcalas. Immo curuatura rotarum, in qua figuntur radii, ut lib.ii.Heſio.

ἄξονας ἐπταπόλην, μᾶλλα γὰ νύφι ἄρμενον ὧδε.
ἐς λέκυν ὀκταπόλην, ἀπὸ κὰ σφύραν γεταμοῖο,
τριςσίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν λεκαλώρω ἀμάξης.

id eſt,& axem ſeptem pedum. Valde eũ utiq; tibi ſufficiens ſic,ſi autem octopedalem,etiam malleum abſcinderes,trium palmorum abſidem decem lignis cõpacto currui. Ita ſunt de uerbo ad uerbũ traducta, ſed qm̃ locus iſte Heſiodi eſt dubius, uideamus interpretẽ Manuel Moſchopulus interpres ibi ſic ſcribit, ἐις κατασκευὴν δ' ἄψιλος τέμνε ξύλον τριῶν σιθάμων ἕνεκα ἁμάξης λωλεκαλώρου, ἤ ἵνα ποιήσεις ἁμαξαν τοῦτ' ἔστι ὅν τρόχον τ' ἁμάξης λειλάλωρον τὴν διάμετρον ἔχοντα Sed Demetrius Moſchus dicit. Quid eſt dicere hoc? intellige aũt tu textum,qui eſt clariſſimus ſic,triũ ſpithamaꝝ latitudine diametri in circũferentia rotæ,incide curuaturam rotaꝝ,quia non ſunt graues bobus ad trahendum,incide dico currui compacto ex decẽ lignis.i. qui currus fit ex pluribus lignis, & decanus eſt numerus qui eſt perfectus,nam λοῦρα dicitur lignum, ſed dorice ſ uertitur in ω, & dicitur λῶρα lignum, quamuis ſit etiam genus menſuræ,ſpithama eſt menſura a cuſpide pollicis,ad extremitatem annularis digiti.

Abſiſto,abſiſtis,a loco ſiue inde diſcedo. Virgi. Nec prius abſiſtit, q̃ ſeptem ingentia victor Corpora fundat humi. Huic contrarium eſt aſſiſto, ſed cum locus exprimitur abſcedo tm̃ ſignificat. Idẽ li.vii. Centum ærei claudunt uectes æternaq; ferri Robora, nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Qñq; abſiſtere ponitur pro deſiſtere, deſinere,abſtinere. Liui.li.ix. Legatos miſere ad cõſulẽ romanũ,ut receptis eq tib⁹ qui cauſa belli eſſent, abſiſteret obſidione. Clau. Abſiſte rogari. In quorum ultimo exemplo non uidetur ita uerbi proprietas obſeruata,ut in ſuperioribus. Nam ſiſtere non eſt abſolute ſtare,aut præſẽtem eſſe,ſed facere ſtare aut adeſſe. Vnde eſt illud poetæ. Annam chara mihi nutrix huc ſiſte ſororem. Quocirca abſiſtere non tam eſt deſinere, ut in Claudiani exemplo,pro quo ſæpi⁹ deſiſtere uſurpatur,q̃ abſcedere,ut in Liuiano dicto.

Abſoleo.es.pe.cor. Abſolere eſt ab uſu recedere, unde abſoletus locus,neglectus & ſordidus dicitur.

Abſoluo.uis. quod ligatum erat non ligatum facio. Sed dicimus. A uinculis peccatorum noſtrorum abſoluat nos omnipotens & miſericors dominus. Interdum ſignificat perficio,finio. Gelli.lib.ii. Septima fere hebdomade .i.ix. &.xl. die, totus homo in utero abſoluitur. Item abſoluere eſt parcere,& precio reddito dimittere,liberare. Liui.li.ii. Latæ deinde leges, quæ conſulem regni ſuſpicione abſoluerent. i. liberarent. Sed cum de peccato,ſiue de peccati pœna agitur,genitiuum regere poteſt. Cice.lib.ii.ad Heren. Cæcilius iudex abſoluit in iuriarum illum,qui L. Actium poetam in cœna nominatim læſerat. Plini.lib.xiiii. Inuenimus Egnati uxorem cum uinum bibiſſet e dolio, interfectam fuiſſe a marito,eumq; cædis a Romulo abſolutum. Item euadere. Plau.in Amphi. Curauit uno ut fœtu fieret, uno ut labore abſoluat erumnas duas. Item expedire, ut apud eundem in Curc. Sequere hac te abſoluam,qua uenisti gratia. Et in Epi. Te abſoluam breui.

Abſonus.na.num.penul.corre. quod eſt parui ſoni, & fere ſine ſono,uel non recte ſonans,ſiue nihil congruens, ſed aduerſans. Liui.li.i. Hæc ferme Romulo regnante domi,militiæq; geſta,quorum nihil abſonum fidei. Cicero proprie. Sed ſunt quidam aut lingua ita hæſitantes,aut ita uoce abſoni.

Abſono.as.pe.cor.diſſono,male ſono. Vide in Sono.

Abſorbeo,abſorbes,abſorbui,abſorbitũ, & abſorbo,abſorbis,abſorpſi,ptũ,ualde ſiue in totũ ſorbeo, deuoro.

Abſq; p̃poſitio ſeparatiua eſt, ut abſq; pecunia difficile uitam traducas. Aliquando eſt aduerbium. Teren. in Hecy. Quam fortunatus ſum cæteris rebus, abſq; una hac foret,hanc matrẽ habens,ubi potius legitur, abſq; una hæc foret,q̃ hac foret. Nam ſenſus eſt abſq;, id eſt, niſi hæc una .ſ. res,uidelicet coniunx ex alieno (ut tũc putabat) pariens eſſet. Et licet abſq; eſt ſeparatiua præpoſitio,ab tamen & abs paſſionem, aut diſceſſionem notant,ut diligor abs te, diſcedo abs quolibet improbo. Cæterum ab,abs,& au,nihil differre uidentur præterquam in conſonantia,nã uni uerbo in diuerſis temporibus non mutata ſignificatiõe præpoſita per compoſitionem comperiũtur. Dicimus in præſenti, & eius temporibus,aufero,auferebam,auferam, aufer, auferrem,&c. In præterito autem & inde deductis. Abs,ut abſtuli,abſtulerã,abſtuliſſem,abſtulero,abſtuliſſe. Porro in ſupino,& ab eo natis ab,ut ablatum,ablatu,ablatio &c. Mirum autem eſt q̃ q; particula,quæ cum aliis ſignificationem auget, ſiue affirmatiuam, ut atq;, ſiue negatiuam,ut neq;, cum abs poſita mutet, nam abſq; fere idem eſt,quod ſine. Sed de his ſatis eſt.

Abſtemius,qui ſe a temeto.i.uino abſtinet,componitur ex abſtineo,& temeto. Sed nota q̃ aliter ſentio q̃ latini in hac ſignificatione, quoniam μέθη græce dicitur ebrietas. Vnde per literarum trãſpoſitionem adden-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

do ton,latini dixerunt themeton,ergo prima eſt lõga, & cum th ſcribi oportet, quia fortaſſe aliquis interro/garet, quæreretq;,inde θήμιος cum ἀπὸ γίνεται ἀποθή/μιος,ſed eliſa ο uertitur π tenuis in ſuam aſpiratam,& dicitur ἀφθήμιος aphthemius, non ergo temeton dici tur,q; tentet mentem, neq; ſic ſcribi debet abſtemius, niſi ob eam regulam latinorum,q; græca parce in lati num detorqueãtur,poſtea in fœminino dicitur abſte/mia.Ouid.lib.xv.Clitorio quicunq; ſitim de fonte leua uit,Vina fugit,gaudetq; meris abſtemius undis.

Abſtentus a Cypriano ponitur pro excõmunicato quũ ait.Qui non tantum ab his iſtic abſtentus,ſed abs te il/lic nuper de eccleſia pulſus eſt.

Abſterreo.res.ſignificat amoueo,repello,prohibeo.

Abſtineo.nes. penul. cor. ex abs & teneo, ſignificat tem pero,& fere contineo.Terẽ. Non manum abſtines ma ſtigia.Iungitur qñq; genitiuo.Hora.li.Car.Mox ubi lu ſit ſatis,abſtineto,dixit,irarum.Quandoq; ablatiuo cũ præpoſitione.Plau.in Amphi.Qui poſſum hic fortis a me ut abſtineat manum.Iuſti.li.i.ſine præpoſitione di xit.Contentiq; uictoria imperio abſtinebant.

Abſtinentia eſt uirtus, qua ab alienis abſtinemus, nihil cuiquam eripientes.

Abſto,abſtas,abſtiti,abſtitum,& abſtatum, ſignificat lõ ge ſto. Ouidius tamen libro decimo Meta.Abſtit pro abſtitit dixit. Halcyone lachrymas, & quæ par admo/net abſtit. Ab utiq; uel abs, ideo priuationem ſignifi/cat,quoniam quantum poſſunt latini, uel a græcis ac/cipiunt,uel græcos imitantur. ὥσπερ τῷ παραδείγμα πεισθῶμεν, καὶ συνάπτε γίνεται ἀπόστηθι, οὐ ποιητικῶς ἀλ/λὰ κοινῶς, οὕτως φορτίζω ἀποφορτίζω φάσκω ἀπο/φάσκω. Et nota q; ſto ſtas in compoſitione facit apud grauiſſimos autores in præteritis in aui, ut reſto reſtas reſtaui. Vt Propertius. Si quid reſtauerit umbras. Sic etiam multi alii antiqui ſcriptores. Sed ne in tam fri/uolis longior ſim, pro manifeſto, approbatoq; relin/quimus.Sed ſit ut lubet,manifeſtum eſt,q; abs uenit ex græco,ut uidim9 ſupra,& etiam ſto ſtas ab eodem fon te græcorum deducitur, ut ἵσάω ἵσῶ κατὰ ἀφαίρεσιν ſto latini dolauere.

Abſtraho,quaſi per uim, aut arte aliqua aufero. Cicero libro primo Tuſculanarum. Certe ſi tunc occidiſſe/mus, mors nos a malis non a bonis abſtraxiſſet. Huic contrarium eſt attraho.

Abſtractum ab abſtraho fit: Vnde id dicitur quod ab alio trahitur.Diffiniturq; a logicis hoc modo.Abſtra/ctum eſt quod ſignificat formam aliquam cum exclu ſione ſubiecti ut albedo. Concretum eſt quod ſignifi/cat eandem formam cum hærentibus ſubiecti, ut Al/bum,a concreſco quod ſignificat coniungo in aliqua re.Et hæc aliter dicuntur denominans, & denomina/tiuum, ut eſt apud Ariſtotelem in anteprædicamẽtis.

Abſtrudo,abſtrudis.pe.pro.ex abs & trudo, ſignificat ab ſcondo,uel claudo.Sed Seruio autore differunt, q; ab/ſcondere ſit de induſtria, abſtrudere a natura. Virgili. Vt uenis ſilicis abſtruſum excuteret ignem. Plaut.in prolo.Aulula. Atq; aulæ timens domo ſublatam ua/riis abſtrudit locis.Idem ibi in argumento. Auro for/midat Euclio,abſtrudit fores.i.claudit.

Abſtulit ab aufero præteritum eſt, ſignificatq; aſporta/uit,ademit,eripuit,uel a tollo.

Abſum,longe ſum,diſcedo,eſt eadem ratio in hoc uer/bo compoſito,quam diximus in uerbo illo abſto,ab/ſtas, qñ abs more græcorum mutat ſignificationem in dictionibus,& facit per contrarium ſignificare Sum, id eſt præſens exiſto,ſed abſum.i. non ſum hic. Saluſti. Neq; animus neq; corpus a uobis aberit. Aliter Liui. Altera romana caſtra inquit.xx. milium ſpacio abe/rant,hoc modo. Colu.lib.vi. Tabulata inter ſe minus trinis pedibus abſint.i.diſtantia ſint. Hinc abſens, ſicut a præſum præſens. Vlpia. Abſentem accipimus eum, qui non eſt in eo loco in quo petitur. Non enim trans mare abſentem deſyderamus.Et ſi forte extra continẽ tiam urbis ſit,abeſt.Cæterum uſq; ad continentiã non abeſſe uidebitur,ſi loco latitet.Abeſſe aũt non uidebit qui ab hoſtibus captus eſt, ſed qui a latronib9 detineẽ. Paulus.abeſſe rem uidet,ſi ueſtimentũ ſciſſum reddat, uel res corrupta reditura ſit,ueluti ſcyphi colliſi,aut ta bula raſa pictura,qñ eaꝝ reꝝ precium non in ſubſtan tia,ſed in arte ſit poſitum.Itẽ ſi eam dñs rem, quæ ſibi furto aberat,ignorãs emerit,recte dĩ res abeſſe, etiam ſi id poſtea ita eſſe ſciuerit,quia uidet res ei abeſſe, cui precium abeſt.Abeſt etiam (ut ſcribit Caius) q̃ in re/bus humanis non ſunt.Dicimus aũt more attico. Ab/ſente nobis,& p̃ſente nobis,pro abſentibus & p̃ſentib9 nobis,ſicut aperite aliquis actutũ apud Terẽ. in Adel. Plau.in Amph. Nec nobis p̃ſente quiſq̃ aliqs auſi ſunt. Ab abſens fit abſentior & abſentiſſimus.Aug.li.iiii.cõ/feſ.Mente atq; ſenſu abſentiſſimus.

Abſentaneus.nea.neum.quod in abſentia fit. Abſentia uero ab abſens fit.

Abſento.tas.abſentem facio,ſeu abſens ſum.Clau.Et du ra de matre queri,quæ tale receſſu maluerit damnare decus,uetitãq; deaꝝ colloq̃o patriis procul abſentaue/rit aſtris.

Abſumo,abſumis,pe.pro.profundo,conſu/mo quaſi inde ſumo. Oui.li.i.Faſto. Quærere ut abſu/mant,abſumpta requirere certant.Pli.li.xxv. Corpora defunctorum condita in eo abſumi conſtat intra qua drageſimum diem.Iuſti.Huius temporibus aquarum illuuies maiorem partem græciæ abſumpſit. Augu.li. iii.de ciui.dei pro morior poſuit, q; qui moriuntur de medio tolluntur.Lucretius inquit, antequã annus ter/minaretur abſumptus eſt. Huius contrarium eſt aſſu/mo, quod eſt accipio, & ad me ſumo. Cicero. Neq; id onus inuitus aſſumpſit. Per tranſlationem ſignificat attribuo,ut apud eũdem. Si id mihi aſſumo, uideor id mihi meo iure quodam uendicare.

Abſurdus.da.dum.quod eſt diſpar, diuerſum, abhorrẽs, inconueniẽs,ſtultum,deforme,odioſum,iniquum.Ci/cero.in Lel. Auaritia uero ſenilis quid ſibi uelit non in/telligo. Poteſt enim quicq̃ eſſe abſurdius,q̃ quo minus uiæ reſtat,eo plus uiatici quærere?

Abſyrtus Colchoꝝ regis filius, quẽ Medea ſoror lacera/uit iuxta fluuium Abſyrtum,in quẽ conuerſum ferunt poetæ. Sed aliud ſcribit Orpheus in argonauticis li.ii. & aliud Apollo.Rhodius,& Lucil.Theon,& Sophocles eius interptes li.iiii.argonauticoꝝ.Plurimi fuerũt qui apd̃ græcos argonautica ſcripſerit,& dicũt Iaſona Me deã ad phæacas adduxiſſe adhuc itactã,& Abſyrtus fra ter grãdi multitudie armatoꝝ ſororẽ ẽ,& Iaſona ſubſe

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cutus,adeo ꝙ Arete uxor Alcinoi regis phæacũ, & ipſe rex determinauerũt reddi,ſi ítacta eẽt. Quo cognito ſecum dormiuit,& eo mõ habuerũt recedendi facultatẽ. Fuit ſuper abſyrt⁹ ſcriptor græc⁹ mirific⁹,q ſcripſit de medicãdis equis,& de cura animaliũ,& eoꝝ medicina, eũq; & pulcherrimũ & emendatiſſimũ habet Antoni⁹ uicecomes uir ut magnificus, ita bonaꝝ literaꝝ ſtudioſus in Mediolano, & ſtudioſorum fautor ſummus.

Abſyrtides íſulæ ſũt ı adriatico mari.Pli.hi.li.iii. Abſyrtides a graiis dictæ a fratre medeæ ibi ıterfecto noíe abſyrto.Põ.í adriatico ſũt abſor⁹,celaduſa,abſyrtis,iſſa.

Abundo.das.ex ab,& undo,ut qdam aiũt. Vnde fiunt & exundo,& inundo.Eſt autem abundare affluere, & ſupra modũ aliqué quippiã poſſidere.Tractum ab amnibus q quo magis augenẽ imbribus,eo maioribus,& crebrioribus undis eriguntur.Dicitur etiam quis abundare,q ſucceſſu ꝓſpero affluit.Ter.í Phor. Amore abundat antipho.Dicimuſq; ego abundo pecunia, & pecunia abundat mihi. Aug.li.confe.Nam id furatus ſum, quod mihi abundat.Statius in Achilleide,cũ accuſatiuo: Modo ſanguine teucros Vndabit campos. Hinc abundans pro diuite,pecunioſo,potente,profluente.

Abundãtia,opulẽtia,ſatietas. Abũdanter ab abũdans aduerbiũ. Abũde ab abũdo, figñat copioſe, ſatis ſuperq;. Exundare,ualde undare,ſiue alueũ exire. Amb.Cito lutum colligit amnis exũdans.Inundare, intus uel ualde undare.i.implere.Idẽ.Deniq; ebrii putabanẽ qbus ſpirituſſanctus ĩundabat. Qñq; abſolute ponit,ꝓ creſcere, & extra alueũ uerſari.Pli.Anteq; nilus inundaret.Qñq; pro abluere,& accuſatiuo iungitur,Idem. Agros & ſacra inundauit.Hinc inundatio ꝓ diluuio, & per tranſlationem pro abundantia,& multitudine, ut apud Eſaiam.Inundatio camelorum operiet te.

Abutor,pe.pro.in uſum conſumo.Plaut.in Aſinari. Vbi illa,quæ dedi ante? Abuſa,nam ſi ea duraret mihi,mulier mitteret ad te.Sæpi⁹ tñ í malã partẽ,& perperã,ſiue nimis licẽter utor ſignificat, ut fit cũ utimur aliqua re contra id,ad quod eſt inſtituta,ut ſi in templo negocia ſæcularia tractemus, dicemur templo abuti.Cic. Noli abuti nimis patientia noſtra.Donatus. Vtimur cũ honore.Abutimur cum iniuria. Vtimur his rebus, quæ nobis utentibus permanent.Abutimur his,quæ nobis utentibus pereunt.Ex quo uſus,& abuſus uidenẽ cõtraria. Nã uſui eſt ager,domus.abuſui uinũ,ỏleũ, & huiuſmodi.C. Non debet,inqt,ea mulier,cui uir bonoꝝ ſuorum uſum legauit,cellis uinariis plenis relictis, putare id ad ſe pertinere.uſus.n.nõ abuſus legat⁹ eſt.Per trãſlationẽ uero de tẽpore, & labore dr abuti, cũ tẽpus in aliqua re magno cũ ſudore poſitũ fruſtra cõtriuimus. Ter.Nam in ſcribendis ꝓlogis opera abutiẽ.i.tẽpore,& labore.Dicim⁹ aũt.Abutor hac re,& hanc rem. Plau.í Bachi.Nos aurum abuſos.Hinc abuſ⁹,abuſa, abuſum, abuſus,abuſus,& abuſio.Abuſiue aduerbium,quod eſt improprie,& contra naturam,uſumq;.

Abydos pe.ꝓ.urbs Aſiæ a Mileſiis condita, Gyge lydoꝝ rege permittente,q toti⁹ Troadis imperiũ habuit.Cui Seſtos in Europa opponit,intercedente anguſto mari a caſu uirginis Helleſpõto nũcupato.Id cũ Aſiã ab Europa diuidat,Xerſes põte cõiunxit. Hinc & Abydenus, na.num.ueluti Leander abydenus dictus eſt. Vnde & Muſæus. ὅσσος ἔμπ, καὶ ἄβυδος ἐναντίον ἐγγύθι πόντου ἐίσι πολλὸν. Et ſubdit ἤμπ σῆσον ἔνασεν, ὅλε πολίῆ θορμ ἀΰλλε, ἀμφοτέρωμ πολίων πδὸς καλλέες ἀρέρες ἄμφω ἴκελοι ἀλλήλοισι.

Abyſſus eſt immẽſa qdam ꝓfunditas, & incõprehẽſibilis,& incõprehẽſibilis,& maxie í aquaꝝ multitudie.Ibi em altitudo,inqt Augu.ibi ꝓfunditas, q̃ penetrari uſq; ad fundũ nõ põt.Omnis aqua,oís humida natura,atq; ſubſtãtia circũquaq; diffuſa per maria, & flumia,& antra,& occulta,ſimul uno noíe abyſſus uocat.Amb.lib. Hexa.Abyſſum,& multitudinem, & profundum aquarum dici lectio euangelica docet, ubi rogabant ſaluatorem dæmonia,ne iuberet illis,ut in abyſſum irent.

A ante E

Ac coniũctio copulatiua ẽ,ut doct⁹,ac iuſt⁹ es.Aliqñ aduerbiũ ẽ,& accipit ꝓ q̃ ut, haud ſec⁹,ac iuſſi faciũt. Aliqñ(ſicut docet Dona.)ſignãt cõtra q̃.Teren.í Andria. Neſcio quid tibi ſum oblitus hodie,ac uolui dicere.

Acabo,pẽnũl.cor.animal multum ualens medicinæ ĩ deſertis arabiæ.

Acacia a græcis dicitur ſuccus e pomis expreſſus arboris Silicon, quam corrupte uulgo ſiliquam appellant, quoniam ἀκακία dicitur innocentia.

Academia, locus nemoroſus ab athenis mille paſſibus diſtans,ab Academo heroe (ut Eupolidi placet)ſic appellat⁹ gymnaſium Plato.celebratiſſimum. Hor.Atq; inter ſyluas Academi quærere uerũ.Ibi nat⁹ eſt Plato, ubi cũ philoſopharetur, ſtudẽdi uſu, & diſcipulorũ frequentia,morũq; celebritate iſignis fuit. Vñ Academici phi,ſicut & areopagitæ ab Areopago.Fuit & academia uilla memoratu digna, ab auerno lacu puteolos tendentibus ipoſita littori, celebrata porticu,& nemore,quã Cicero academiã uocabat ab exẽplo Athenarum,ibi cõpoſitis uoluminibus eiſdem nominibus, in qua & monumentũ ſibi inſtruxerat.Etatq; Academia gymnaſiũ inferius,cũ ſuperiori gymnaſio nomen eẽt lyceum, quæ & inferior ambulatio, & ſuperior dicebãtur. Lyceum uero a nomine ſectæ ariſtotelicæ. Huius nominis Academia pe.producitur a Ciceroẽ. Inq; academia umbrifera nitido lyceo. Sic & in alio uerſu.Laureæ Tullii. Atq; academiæ celebratã noíe uillam. Veꝝ alii eam corripiunt.ut etiam communis uſus ſeruat. Clau.in latium ſpretis academia migrat Athenis. Sid. Obruet & quanq̃ totis academia ſectis.Ratio eſt,quoniam eſt una de dichronis.Sic Virgilius de Sichæo.

Achantus puer in florem ſui nominis mutatus. Virg.Et circũtextũ croceo uelamen Achanto.Pli.li.xxii. docet achantũ eſſe herbam topiariã,lato longoq; folio margines crepidinũ ueſtiẽtem, Inde ponit,ꝓ flexuoſo ornatu. Quidã putant herbam eſſe ſimilem ſpinæ albæ, & habere folia minora, & aculeata lanugine. Seruius in Pollione dixit eſſe arborẽ ſemper florentẽ, quaſi ſpinis plenã,Nam eſt ſpinoſa q̃ & in Cyrenaica inſula abundat. Virgi li.ii.Geor.Et bacchas ſemper frondentis achanti. Eſt etiam hoc nomine oppidũ in Macedonia, ſiue Aetolia,quæ eſt urbs athamanũ,in qua mutas eſſe cicadas Stephanus autor græcus ſcripſit.

Acanthis,acãthidis,auis ſtridula, q̃ & carduelis, q̃ ſpinis & carduis paſcit.Nã ἄκανθα acãtha ſpia,ἀκανθῶν ſpinæ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tũ.Vir.li.iii.Resonant acanthida dumi.Hæc Acãthilis uocaf q limo intexit nidum, Alii Argathylin uocant.
Acanthis leuce,latine spina alba.
Acapis,pe.cor.fluuius Asiæ,apud Layos populos.
Acapna,dñr ligna q ad ignẽ sicca habenf,p sint sine fumo κάπνος latie fum9.Hinc gen9 quoddã mellis,qd ad argẽtarias gignif Acapnistũ dr.i.a fumo purgatum.
Acaron pe.cor.ciuitas palæstinæ,quæ Cæsarea uocatur.
Acara pe.cor.oppidum est in medio pannoniæ.
Acarnania Epiri ps,quã Achelo9 ab Aetolia diuidit. In hac est oppidũ Leucas.Est & regio q̃dã pua in ægypto dicta Acarnania,sicut scribit Ser.lib.v.Aen. Et ciuitas non procul a syracusis ut inquit: Cicer.in Ver. in qua olympii Iouis antiquissimum phanum fuit.
Acarpos latine infructuosus. Acarpia fructuũ priuatio dicitur,καρπὸς enim fructus est.
Acaliculis,qui præest caliculis quæ sunt uasa.
Acca laurẽtia,Faustuli uxor,q̃ romulũ & remũ lactauit, & materna solertia gubernauit. Hæc uocata ẽ lupa eo p nobile scortũ fuerit,& tales nũcupanf lupæ ob auariciã,cã cui9 pudicitiã pstrauere.Et inde i hodiernũ usq; cellæ talium lupanaria dicuntur.
Acastus Peliæ Thessalorum regis filius.
Acasta nympha Oceani,& Tethyos filia.
Acastos latie minie ust9 dr,nã καίομαι ẽ ardeo,καῦμα ca
Acatalectos,uers9 cui nulla syllaba deficit. (lor itẽsus.
Acatalepsia,cũ accẽtu in pe.latie dr incõprehẽsibilitas.
Acatiũ,genus nauigii actuarii. Iulius Pollux scribit uelum i naui maximum esse, sicut minimum dolonem, tertium quod retrorsum panditur Epidromum.
Accedo,dis.pe.,p.aduenio appropinquo,q̃si iuxta eo,C9 cõtrariũ ẽ abscedo,Vir.Vos & scyllæã rabiem,penitusq; sonãteis Accestis scopulos. Accedere q̃q; est aures adhibere,curare,& plurimi facere. Nã non solũ corpore, sed ẽt aĩo accedere solemus,ut accedo snjæ tuæ.i.adhæreo,tanq; bonæ.Q̃q; adiungere,sed in tertia tm̃ persona singularis, uel pluralis numeri, & in significatione passiua,ut hoc calamitatibus meis,uel ad calamitates meas malũ accessit.In quo signãto q̃q; abltũ, cũ ꝓpositiõe damus.Liui.Hæc tibi a me dotalia dona accedẽt.Ab accedo ꝓ aduenio fit accessus,accessus. Ab accedit ꝓ adiungitur fit accessio ꝓ adiectiõe, & incremẽto. quoꝝ contraria sunt recessus,& remissio.Seneca. Magna rebus nĩis facta erit accessio.Inuenif ẽt accessio ꝓ aduẽtu,sicut decessio pro recessu. Cic.Eoꝝ neq; accessione uitam meliorem fieri,neq; decessione peiorem.
Accelero,acceleras,pe.cor.propero, festino, celeriter uado,ut Accelera ut eruas me.
Accẽdo.dis.di.accẽsum,ex ad,& cãdo,a,ĩ e,mutata. Licet nõ sit ĩ usu,nõ a Cãdeo, ut qdã putauerũt,ꝓ hẽat signatione neutralẽ,Accẽdo uero actiuã.Neq; a cẽdo, quod nusq; legif,eẽ põt . Qm̃ cũ accẽdo in eadẽ signatiõe sumaf cum cãdeo,q̃ uis illud ĩ actiua hoc ĩ neutra,ex hoc cãdeo formatũ ẽ oportet a uerbo, cui fm analogiã assimilef.igif cãdo eẽ cõuenit,nõ cẽdo,qm̃ si cẽdo eẽt,cendeo faceret,nõ cãdeo.Id circo cũ cãdeo habeam9, & accendo,sicut & incendo,& succẽdo simplex hẽre necesse sit,necessario cãdo,a quo candeo,fit ipsoꝝ simplex. Est qppe q̃ pleraq; huiꝰ naturæ uerba sunt, ut ab albo albeo,a dũro dureo,a pẽdo pendeo, & multa hmõi quæ neutra deriuatiua,ab actiuis eorum certum est esse, ut apud Priscia.& Diomedem cernere licet.Est autem accendere ignem excitare,inflammare,ut Vir.His accensa super,Per translationem uero significat animare,& instigare,Vir.Martemq; accendere cantu.
Accẽsi (ut Mar.scribit) gñs militiæ erat administrãtib9 ꝓximũ,dictiq; ꝓ ad necessarias res sæpi9 acciref, uelut accersiti.Fest9 uero sic.Accẽsi dicebãt q ĩ locũ mortuorum militũ subrogabanf,& ad cẽsum adiiciebanf.Sed Varro recti9 sentire uf, q docet accẽsos ministratores fuisse mgratuũ ab acciẽdo dictos.i.uocãdo.Nã accẽsus ĩstar pconis acciebat iussu cõsulis qrites ad cõcionem Pli.li.vii. Post aliquot ãnos adiect9 ẽ & meridies accẽso cõsulũ id pnunciãte. Erãt singuli pfidibus ꝓuinciæ accẽsi,qd munus nemini,nisi libertis deferebatur,sicut scripsit Cic.ad Q.fratrẽ,cui9 hæc sunt uerba. Accẽs9 sit eo ẽt nũero, quo eũ maiores nostri eẽ uoluerũt, q hoc nõ in bñficii loco,sed in laboris,ac muneris nõ temere nisi libertis trãsferebãt.Asco.aũt sic habet. Accẽsus est nomen ordinis promotionis in militia, ut nunc dicitur princeps, uel commentariensis, aut cornicularius.
Accẽtus dr q̃si ad cãtus,hoc est iuxta cantũ,qa ad cãtilenã uocis nos cognoscere facit syllabas. Græci ꝓsodiã dicunt.ὡλλ᾽ ἀπὸ μὲν προσῳδίας ἀπὸ τοῦ ἀείδειν καὶ πρόσᾳδον, ἤγουν κρούεσιν καὶ προσῳδήν.i.A latinis ẽt tonus, & tenor uocaf,qa ibi son9 crescit & desinit. Definif a qbusdã ꝓ sit aĩa uerboꝝ. Ab aliis, ꝓ sit uox syllabæ. Hos ueteres nũc moderaméta,nũc accẽtiunculas, nũc uoculatiões appellabãt.Sũt ãt tres accẽtus.Acut9,grauis & circũflexus.Acut9 dict9 ẽ ꝓ acuat & erigat syllabã.Grauis ꝓ deprimat,& deponat.Est.n.cõtrarius acuto. Circũflexus, q de acuto & graui cõstat.Incipiens.n.ab acuto, desinit in grauẽ,De his apud Priscia.& Tortel.tractatum est.
Accerso.sis siui.sitũ.& arcesso,arcessis,utrũq; tertiæ cõiugatiõis,ponif ꝓ euoco,seu ad uocandũ eo. Actũ.n.corporis denotãt,sicut cætera ĩ so terminata.Sed ĩ ptõ, nõãt ĩ pũti sunt quartæ,q̃ ꝓpterea desyderatiua a grãmaticis dñr,ꝓ nunq; fere eoꝝ uerboꝝ act9 sine desyderio fiant.Sue.ĩ Cæsare.A quo ad accersendã classem ĩ Bithyniã miss9 desedit apd Nicomedẽ.Ter.ĩ An. Obstetricẽ accerso.Fit ãt accerso ab accio, arcesso uero ab arcio, qd idẽ ẽ,cũ apd antiquos (ut Prisci, inqt) ar ꝓ ad ponĩ cõsueuerit,ut Aruenas aruẽtores,aruolare,ꝓ Aduenas aduẽtores aduolare dicẽtes. Vñ oñdit recte accerso dici ab eo arcio,qd nos actio dicim9.Clau.li.iii.Iuppiter interea cinctã thaumãtida nimbis Ire iubet,totoq; deos arcessere mũdo. Apud Vir.tñ li.iiii.Geor.ꝓ attraho ponif eo mõ quo in psalmo.Os meũ aperui, & attraxi spũm.Hinc pecudes armẽta,uiros,genus omne ferarũ, Quenq; sibi tenuis nascẽtum arcessere uitas. Ex accio ergo,siue arcio fiunt duo deriuatiua Accerso,& Arcesso,q̃q; & arcesso ab arceo pro accuso esse possit.Salusti. in Iug.Quo facilius indicio regis,Scauri & reliquorum quos pecuniæ captæ arcessebant,delicta patefierent.
Accersio,sis.q̃rtæ cõiugatiõis,& uerbũ actiuum,qd inſti negãt inueniri, sed fallunt pag scripturas attendentes. signãtq; uoco.Cice.li.iiii..Tus.Quem Cecilius deũ,qui nõ summũ putet, aut stultum,aut regẽ esse imperitum existimet,cui in manu sit,quẽ sapere,quẽ sanare,quem in morbũ iniici,quẽ contra amari,quem expeti,quem

accersiri.Liui.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

accersiri. Liui. quoq; li. iii. ait, Placere itaq; patrem accersiri. Sal. circa finē Iugur. Postremo Syllam accersiri iubet. Hie. in Deute. Statimq; eum accersiri facient, & interrogabunt. & in actibus apostolicis. Accersi Simonem quendam, qui cognominatur Petrus. Sic & in multis locis, quos adducere superfluum iudico.

Accio, accis, acciui, uel accii, accitū, pe. p. ex ad, & cio significat aduoco. Vñ accit⁹, aduocat⁹. Hie. Accito notario inqt. Hinc accit⁹, accit⁹. Vir. Regi⁹ accitu chari genito

Accido, accidis, pe. cor. ex ad & cado, (ris ad urbē. pprie iuxta cado. Et accidere est gestū corporis i humilitatē cadētis ostēdere. Sue. in Cæs. Ad genua ultro sibi accideret. Sal. sine ppositiōe dixit. Quo accidā. Iurecō sulti usurpant accidere p mori, ut si q̄d filio meo acciderit. H. seruus meus esto. i. si fili⁹ meus mortuus fuerit In tertia persona signat, pter spem euenire, & hoc tā in bonū, q̄ in malū. Terē. i An. Interea aliq̄d acciderit boni. Cicer. Nihil mali accidisse Scipioni putandum est. Hinc fit accidens participium, & accidens nomen.

Accidēs est q̄d adest & abest pter subiecti corruptionē. Aliter accidēs est terminus uniuocus p̄dicabilis de pluribus in eo quod quale accidentale nō cōuertibiliter.

Accingo, accingis, iuxta cingo. Res uero, qua q̄s cingit, i abltō magis q̄ actō poni solet. Et ultra ablatiuū, datiuum cōmode habere p̄t. Hier. li. iiii, Reg. Vir pilosus, & zona pellicea accinctus renibus. Interdū accingere est parare, siue expeditū, prōptūq; ad aliq̄d agendum reddere. Vir. Illi se prædæ accingunt. Alio mō constrūendi, q̄ deprecetur regula, ut accinctus renibus. Vnde accinctos uocamus industrios expeditosq;, contra discinctos, ignauos, incomptos, negligentesq; dicimus.

Accipio, accipis, capio, q̄q̄ ab iuicē separētur, sicuti in dictiōe, capio dicē. Interdū accipere est audire. Cic. i Ca. Accipe ueterē orationē Architæ. Interdū sentire. Terē. in Heau. Clinia aliter de amore tuo, atq; est accipit. Interdū cognoscere, itelligere, ut accepi te in patriā reuersurū. Interdum concipere. Vir. li. iiii. Alii uentosis follibus auras accipiunt, redduntq;. interdū decipere. Lucil. Sic inq̄ ueteratorem illum, ueterem lupum Hannibalem acceptum. Interdum tractare, tam i malum, q̄ in bonum. Teren. Ego abs te miseris sum acceptus modis. Cice. Roga ipsum quemadmodum ego eum Arimini accepi. Huius compositum est præaccipio.

Acceptū dr̄ gratū, iucundū, cōprobatum. Inde acceptū fero, hēo, p accepto, & fateor me accepisse, quod nō accepi, cum nulla solutio interuenerit. Vñ acceptilatio dicta est liberatio, ut docet Modestinus, q̄ fit per interrogationē, & responsionem, qua utrisq; cōtingit ab eo nexu absolutio. Dicendo. n. Quicq̄d tibi per stipulationē p̄misi, uel ex stipulatu debui, habesne acceptū? Et tu respondeas, hēo, acceptūq; fero, quasi dicas, Perinde habeo ac si accepissem a te per ueram solutiōem. Apotheca uero nō alias, quā si pecunia soluta sit inqt Vlp.

Acceptum refero, uide in dictione Refero.

Acceptabula ab acceptādo dicunē quo noīe cōtinentur oīa uasa, & quicq̄d aliquid tenet. Hie. in li. exo. Parabis acceptabula & phialas. Quin. li. viii. Acceptabula quicquid habēt, & pyxides cuiuscunq; materiæ sunt.

Acipenser, seu aqpenser, genus piscis, q̄ frequēs accipiat mēsis. Habet squamas ad os uersas, q̄ apd antiquos in magna æstimatiōe fuit. Mar. Ad palatinas acipenseres mittite mensas, Ambrosias ornāt munera rara dapes.

Accipiter, ab accipiendis malo modo aliis auibus. Est enim auium rapax. Vide in dictione Falco.

Accepso ueteres pro acceperim dixere. Pacuui. Haud sinam quicq̄ profari, priusq̄ accepso, quod peto.

Accline adiectiuū pe. pro. dr̄ flexū incuruatum, iacēs, humile, & proprie i descēsu dicit. Hier. Scabellū accline, & ex una parte obliquum. Dr̄ & acclinus, na, num, sicut & interclinus, quo usus est Amb. i Egesippo. Ciuitas inqt pprupta undiq; ppe erat interclina rupibus. Vide in sequētia q̄ canitur pro defunctis. Oro supplex & acclinis cor contritum quasi cinis, non accliuis ut idocti male legūt, quū sit cōtrariū sniæ quā autor intēdit asserere.

Acclino. as, pe. pro. ad aliq̄d flecto, inclino. Hie. ad Dam. Acclinatio nostra umbrosa est. Et inclino pro inflecto Declino deorsum flecto, quæ a clino composita esse conuenit, licet eorum simplex non sit in usu.

Accliuis, siue accliuus, ua, uum, per u, pe. pro. quod est leuiter erectū, & acuminatū, & pprie de ascensu dicitur, quasi incliuū acuminatū, & pēdulū sursum, cuius cōtrarium est decliue, siue decliuum, quod est inclinatum, atq; incuruū pendulum deorsum. Hinc accliuitas. Cæsar. Ab eo flumine pari accliuitate collis nascebatur.

Accludo is. pe. pro. uide in dictione Cludo.

Accolo, is. pe. cor. apud siue iuxta colo, & de aquis, mōtibusq; dr̄. Liui. li. iiii. Hi dimissis circa oēs popl̄os legatis q̄ Hetruscū mare, qq; Tyberim accolūt ad frumētum mercādū. Pli. li. iiii. Persæ rubrū mare semp accoluere.

Accola pe. cor. uicinus, aduētitius, q̄ aduenies terrā colat. i. habitet, ut accola mōtis, q̄ ppe monte habitat, accola Padi. accola campi, q̄ iuxta campū habet domū Liui. li. i. Pastor accola eius loci noīe Cacus ferox uiribus. Virgi. lib. vii. Amnisq; uadosi accola Vulturni.

Accōmodo, as. pe. cor. adhibeo, applico, adapto, apte colloco. Cice. li. ii. de ora. Aphricano illi supiori coronā sibi i cōuiuio ad caput accōmodāti. Itē li. i. of. Qui se ad rempub. & ad magnas res gerēdas accōmodauere. Idē. Tantū dabit amicitiæ, ut natura amici cām eē malit, ut orādæ litis tēpus, quoad per leges liceat accōmodet. Interdū accōmodatū signat, pcline, ppensum. Idē. Ad summū græcoꝝ ociū poti⁹, q̄ ad illī uim, aut tumultū

Accredo. dis. pe. pro, ex ad, & credo, ui (accōmodati. dr̄ signare ad id, q̄d credit, accedo, quale Assentior sive assentio, ad sententiā accedo. Col. li. ii. Idq; etiam nō spernendus auctor rei rusticæ Sarsena uidetur accredi disse. Est & acredo nomen per simplex c.

Accreduo, duis. idem q̄d accredo. Plau. Neq; diuini, neq; mihi humani posthac quicq̄ accreduas Arthemona.

Acredo. inis. signat acerbitatē in fructibus non maturis.

Accumbo bis. ppie adiaceo, iuxta cubo. Hie. i Deutero. Qñ sederis in domo tua, & ambulaueris, & accubueris, atq; surrexeris, scribes ea supet postes. Et li. ii. R. e. Accubuit ammon, & quasi ægrotare cœpit. Et accūbere ē in cōuiuio eē, cubabāt. n. antiqui uescētes. Cic. Pæto. Accubuerā hora nona, cū id litteraꝝ exemplū in codicillis exaraui. Assignant quidam differentiam, inter accumbere, discumbere, & recumbere, quæ quoniā apud autores minus seruetur, eam omittendam censui.

Accumbere mensam est simul uesci, & in eadem mensa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

discumbere. Cice. Vatinium criminatur q̃ atratus ad mensam accumbebat. Apul. Nec mensam accumbas

Accubo,bas,pe.cor.iuxta cubo. Sue. ī Cæsare. Theatrum summæ magnitudinis Tarpeio mõti accubãs. Alias si gñat discubo. Hinc accubitor, accubitrix & accubito, accubitas, freq̃ntatiuũ, ut é illd. Dignat⁹ nris accubita

Accubitus, accubitus, ipse accubãdi actus, (re thoris. ut in Canticis. Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suauitatis.

Accubitũ lect⁹, ī quo cubaf iterdiu. Vñ apd Lamp. de cõmodo scribit, q̃ nõ accubuit nisi ī accubitis, q̃ pilũ leporinũ habuissent, aut plumas pdicũ subalares. Hæc accubita alio noie dñr anaclinteria, & apd Florẽtinos

Accumulo accumulas; pe.cor. augeo, (tuscanica. amplifico, & quasi ad cumulum addo.

Accũro,ras,pe.pro. & p simplex r, signãt studiose & diligẽter curo. Plau. ī Epi. Remeabo intro, ut accurent ad ueniẽtes hospites. Cice. ī arte ueteri. Melius accurant, q̃ sine cõsilio administrant. Hinc accurat⁹, ta, tũ, ubi magna apponit cura. Gel. Cultu corpis nitido, uenustoq; nimisq; accurato fuisse. Hinc peracurat⁹. Cic. Ap. pulc. Peracurate querebaris, q̃ eos tributa exigere uetarem

Accurro,ris,per duplex rr, uide in dictione curro.

Accuso,sas,pe.pro. frequentatiuũ est ab accudo. sicut docet Priscia. Componit. n. ex ad & cuso, quod a cudo deducitur ex quo composita Incuso, excuso, & recuso, q̃q̃ non desint, q dicãt accuso, ex ad & cã, seu causor cõponi. Sed magis audiẽdus est Prisc. q a magis cõmoda fit cõpositio a cuso frequẽtatiuo uerbi cudo, quod cusum supinũ facit. Est aũt accusare aliquẽ, quasi eũ apud iudicẽ percutere. Et hoc per trãslationẽ, quasi malleo ad incudẽ pertundere, ut in quã uelit is q accusat, formã redigat, unde ꝓprie est apud iudicẽ, uel alium, & aliqñ apud illũ, quẽ accuses, ostẽdere aliquẽ peccasse. Dicim⁹ aũt. Accuso te illi, apud illũ, uel corã illo magni sceleris, aut de magno scelere. Id obseruatũ fere cõperi, ut quod peccati nomen exprimit gtõ, quod minus ablto ponerẽt, ut te accusaui homicidii, & alio scelere. Incusare est alterius mores reprehendere, & plærunq; cũ q̃rela q̃ ab illo iniuria sis affectus. Qui dixerũt incusare de maioribus dici. Accusare de paribus, uel minoribus, cõuincunt ab autorib⁹. Cæsar in primo com. Omniũ ordinũ adhibitis ad id cõsiliũ cẽturionibus, uehementer eos incusauit. Diome. Incusante Cic. Catilina conuictus est. Cor. Taci. Intemperiem cœli incusantes.

Accusatorius uir, qui alios accusat. Accusatorius liber in quo continentur accusationes.

Accusatiuus, a, um, per quod qs accusatur. Vnde accusatiuus casus dictus est, quia per hunc, uel accusamus uel laudare uidemur. Vnde & laudatiuus dicitur.

Acelũ, oppidũ credit ī Tauritis agro, unde Acelinus Romanus sæuitia famosus, inter recentiores historias auditur, hodie Asulũ dr nũc reginæ Cypri Corneliæ prætorium, sed falluntur qñ est oppidum a Patauio ad decimum lapidem uersus Ateste, & Montagnanam.

Acedia, græce ἀκηδία latine pigritia, tristicia, tædium, anxietas. Inde acedio, ias, quod signãt anxium esse, uñ locus Plal. Et anxiatus est super me spiritus meus. ἀπ κηδῶ δ' ἀλγέω, καὶ ἀσκέω, χαλεπαίνω ἢ θλίβω, λυπῶ ἢ τὰ λοιπά, ὅθεν ἐπικήδιον λέγεται, ἢ ἀκηδία ἀμέλεια, καὶ ὄκνημα ἀκηδέω, καὶ ἀκηδία. Et propterea est syllaba longa, quoniam est η græcum.

Acedior, aris, tædio afficior. Hie. in Eccle. Subiice humerum tuum, & porta illam, & ne acedieris uinculis eius.

Acephalus pe.cor. latine sine capite dr. Nã α sine κεφαλή caput, uñ Acephali uers⁹ sine capite dñr, qñ a breui syllaba incipiũt. Acephali hæretici q dã dicti sunt, qñ nul l⁹ iuenit autor a quo exorti sint. Hi duæ ī Christo substantiæ ꝓprietatẽ negãt, & unã ī ei⁹ persona pdicãt na

Acesinus pe.pro. fluuius Persiæ, qui ī Indum (turam. fluuium cadit magnus, & nauigabilis, circa quem ferunt arundines tantæ magnitudinis nasci, ut singula internodia incolis præstent uicem nauigii.

Acer,ris. & aceris,is. fœ.ge. cui⁹ pria syllaba corripit, nomẽ ẽ arboris, a quo fit acern⁹, acerna, acernũ, qd ẽ materiatũ ex acere. Vir. Præcipue cũ iã trabib⁹ cõtext⁹ acernis staret equ⁹. Græce dr ὀξύη, Dcã acer, q̃ acria ī ea artificũ ingenia exerceant. Est. n. amplissima arbor, & operæ elegãtia, ac subtilitate primũ post citrũ locum obtinet

Acer. a.um. uel hic acer, hæc acris, hoc acre, prima prod. a quo acrior & acerrim⁹, ꝓprie ad uinũ, acetũ, & hmõi pertinet, nã saporis acetositatẽ significat. Col. li. iii. Radice tenus uitẽ pscindito, plagã acri aceto pariter, ac lotio permixta terra linito, eodemq; radices irrigato. Trãsferẽt ad alia, & modo ꝓ forti ponit. Vir. li. ix. Haud acrẽ dubites in plia poscere Turnum. Mõ ꝓ ueloci. Idẽ li. iiii. At puer Ascanius mediis in uallibus acri Gaudet equo. Idẽ. Calidumq; ais, & cursib⁹ acrẽ. Mõ pro acuto. Cice. Acri hõ ingenio. Mõ ꝓ uehemẽti. Idẽ in Hor. Aut Philisto breuius, aut Theopõpo acrius. Mõ pro diligẽte. Vir. Iam tum acer curas uenientẽ extendit in annũ Mõ pro seuero. Cic. li. i. of. Sic nos, si acres ac diligentes esse uolumus aiaduersores uitioꝝ, magna sæpe exparuis itelligemus. Mõ ꝓ aspero. Idẽ in Lel. Nunc idẽ acerrimus inimicus. Ab acer fit compositũ peracer. Deriuata sunt acredo, acritudo, acritas, & acriter aduerbiũ.

Aceo.es.acui.acidus sum, acorem sapio. Cato de re rust. Vini quadragenæ urnæ dabũtur, quod neq; aceat neq; muceat. Hinc componitur coaceo.

Acesco.is.acidus fio. Hier. ad Furiam. Egessisti acescentes, & morbidos cibos, releuasti æstuantem stomachũ. Hinc coacesco, quod est totus acidus fio.

Acerbus.ba.bũ. qd nõ ẽ coctũ, sed imaturꝰ Col. Vua prio est pacerba gustatu, deide maturata dulcescit. Sic acerbũ uuln⁹ hoc ẽ imaturꝰ. Vñ & robustoꝝ iuuenũ acerbã mortẽ dicimus, q difficulter moriunt. Vir. li. xi. Pallas quẽ non uirtutis egentẽ Abstulit atra dies, & funere mersit acerbo. Tractũ a pomis, q̃ imatura nõ nisi difficulter ab arborib⁹ diuellunt. Ci. in Ca. Quasi poma ex arborib⁹ cruda si sint, ui auellunt, si matura & cocta decidunt, sic uitã in adolescentibus uis aufert, senibus maturitas. Per translationẽ acerbus dr asper infestus. Cic. Lentulo. Eo die acerbum habuimus curionem.

Acerbitas, saporis amaritudo, cruditas, asperitas, infestatio, sæuitas. Cic. Q. Valerio. Syllani temporis acerbitatem deoꝝ immortalium benignitate subterfugere.

Acerbo.as. aspero. abominabile facio. Claud. lib. ii. Nec patruo cedunt, stimulat communis in arma Virginitas, crimenq; feri raptoris acerbat. Huius compositum est Exacerbo quod est ualde acerbo, uel aspere turbo

Acetum, acre

Acetū,acre uinū,uel q̄a acutū sit,uel q̄si aquatū. Vinū n.aqua mixtū,cito ī hūc saporē uertit. Vel dī ab aceo, es.Col.li.iii.Infructuosas uites fœcūdas facito, q̄ exigu um dāt fructū.Aceū agricolæ cinere irrigato, ipsumq; codicē linito cinere.Hic acetos⁹,a.ū.acetositas & acor.

Acentra dñr q̄ sunt sine pūctis cētrisue. Dī & acentreta.

Acetaria,a q̄busdam dñr herbæ,seu cibaria, q̄ ex aceto sumunt ad excitandū appetitū,quales sunt herbæ uirē tes,quas aceto,oleoq; guttatim īstillato cōcinnamus. Alii ab accipiēdo hoc nomē deriuāt,ut acetaria sit hor ti,hoc ē hortēsia,qm̄ expedita res,& parata semper sit, ētsi græci oxybaphon appellāt,quasi ab aceto tinctū. ἐλαιηρὸν γὰρ ὀξος ὀξυβάφον οἶνος, καὶ βάπτω τὸ βαπτίζω.

Acetare,ueteres pro commouere,& agitare posuerunt.

Acor uini,aut mali punici,& similium odoris,siue in gu stu saporis(ut ita dicā)acuitas,siue asperitas.Col.li.iiii. Nos exiguū admodū cyrenaicū uino diluimus, & ita cacumia oblinim⁹,ea res seminio lauit acorē malo⁹.

Acid⁹,acida,acidū pe.cor.qđ acetū factū est,q̄uis & aspe rum dicat.Col.li.vi.Malū punicū si acidū,aut min⁹dul cē fructū feret,hoc mō emēdabit.Hie.ī Eccle.Nō acide feras.i.amare,seu aspere.Hui⁹ dimi.est Acidul⁹.Com positū Subacid⁹,aliquantulū acid⁹.Cato de re rust. Vi nū ponito sub diuo,postridie mane gustato,si id sapi et,qđ ī dolio est,scito id duraturū,subacidū nō durabit.

Acetabulum uasis genus,quam heminam etiam dici mus.Hiero.in lib.Exo.Parabis acetabula,& phialas.

Aceræ pe.produ.urbs campaniæ non longe a Neapolī quam clanius amnis præterfluit.Vnde apud Vir.legi tur.Vacuis clanius non æquus aceris:Hinc aceranus,q̄ est ex aceris,sicut cumanus a cumis.

Aceris pe.cor.palea miliacea,a quo acerosus,a,um, ut frumentum acerosum,quod est immundum,& non si ne paleis,a quo & panis,qui ex eo fit,acerosus dicitur.

Acero,ras,pen.cor.ab acus,p palea,signāt paleis inficio. unde aceratū lutū quod paleis immixtum est ad tugu ria faciēda.Huius cōpositū Obacero,quod est loquen do alterius sermonem molesto,impedio ori obiicio,

Acerra arcula thuraria,ī qua thus reponi solet,quo diis sacrificat,thuribulū uulgo dī,græci θυμιατήριον thymi aterīō dicūt.Alii putāt ēē arā,q̄ ante mortuū poni sole bat,ī qua odores īcendebāt.Cornu.scribit ēē paterā in qua libatur.Vir.Et plena supplex ueneratur acerra.

Acersecomes pe. cor.latine dī intonsus comā,& capilla tus.Iuuena.Nemo uendit acersecomes,ab α priuatiua particula,& κείρω ἢ κόμη tondeo.Hoc nomie dictus est apollo,p nunq̄ radii possint a fronte lucis auelli.

Aceruus,mollis aggregatio,& cumulus,pprie minutaꝝ rerum congeries,ut frumenti leguminis.Plau.in Pseu. Quibus cunctis,montes,maximi acęrui frumenti sunt domi,& aliquanto maiorū.ut aceruus scutorum,& fe re ad oīa generale ē.Strues p̄cipue lignorum. Strages cadauerum interfectorum uno in loco iacentium, si ue humanorum,siue mutorum.Sarcina utensilium.

Aceruatim,per aceruos.Col.Cum eiusmodi pestis incest sit sub fauis,aceruatim enectæ reperiuntur.

Aceruo,as.accumulo,Vir.ad crimen retulit,pro amplifi co. Vel cum se pauidū contra mea iurgia fingit Artifi cis scelus,& formidīe crimē aceruat.Hinc cōponit coa ceruo,qđ est totū uel simul aceruo cōiungo.Lact.li.v. Errores suos insuper crudelibus factis coaceruauit.

Acestes,is.uel acestæ,nomē uiri siculoꝝ regis,c⁹ Vir.sæpe

Acestis,is.fluuius Indiæ nauigabilis. (meminit.

Acheus Iouis filius q̄ antiqssimus fuit messenioꝝ prin ceps.Hic cū apud eos pie uixisset factū est ut totius p uinciæ quā hodie usq; Achaiā nuncupamus, aut socie tate aut īperio potiret,& ab eius noie diceret achaia,& ab eo oēm græciæ nobilitatē originē habuisse ferunt.

Achæmenes,cū diph.pe.cor.nomen primi persaꝝ regis, ut scribit Hero.a quo reges oēs,usq; ad Dariū descēde runt,ex Achæmeniorum familia reges a persis electos scribit Hero.Fuit alius xersis frater hoc nomine.

Achaia,regio græciæ undiq; circunsepta mari, p̄terq̄ a septētrione,cui⁹ caput ē Corinth⁹.Dcā achaia ab ache o xuthi filio,Quæ prīo Danaa,ut Hero.placet dcā fu it,uñ græci achæi atq; achiui,& danai dicti sunt. Nam achiui dñr,æ diph.in i,,pducta cōuersa,& u, digāma æo lica interposita.Deinde Aegialea a rege Aegialio dī. Pli.Achaiæ nomē,puinciæ ab Isthmo īcipit, añ ægia los uocabatur,,ppter urbes ī littore dispositas. græci.n. αἰγιαλὸν ægialon uocāt litt⁹.Est ēt alia achaia ī pelo poneso,hēt ab ortu solis ptē ægæi maris,ab occasu Epi rū,a septētrīōe Macedoniā, a meridie Creticū pelag⁹, ī ea sunt Thebæ bœotiæ,& megara q̄ megaridi regiōi nomē dedit. Declinat̄q; Achaia.æ,dictio tetrasyllaba, Achais,idis,& achaida,æ,sicut p̄sis,& p̄sida thebais the baida ptolemais ptolemaida. Oui.Ah quotiēs dices q̄ paup achaia nīa est.Hinc græci dicti sunt achæi, achi ui æ,diph.in i pro.conuersa,& digāma æolica īterpo sita.Sunt tñ q unam tantū esse achaiam contendant.

Achar,nomen ciuitatis quæ nunc Nizibi appellatur.

Acharis pe.cor.latine dici pōt sine gratia,Ingrat⁹ χάρις charis enim gratia dicitur,& acharistia ingratitudo.

Acharistia,ingratitudo habet accentum in pe.

Achates pe.p.ἀπὸ τοῦ ἄχεσθαι.i.a cura q̄ regū semp comes ē quo noie dict⁹ ē æneæ comes,& lapis q̄dā p̄ciosus ī Si cilia apd achatē fluuiū primū reptus,postea plurimis ī terris,est āt niger hūs ī medio circulos nigros,& albos iūctos,& uariatos similis hæmatiti,hic tēpestates auer tere,& fulmia sistere dī.In hoc lapide hūit pyrrhus epi rotaꝝ rex musas nouē naturales,& apollinē cum lyra.

Acheteon,uelum maximū in media naui cōstitutum.

Acheron,tis,cū diph.ut q̄dam uolunt fœ.generis palus infernalis dicitur a poetis ab a,sine χαίρειν gaudēs,q̄ sit sine gaudio,sed cōstat locū esse,ppe auernum lacum. Strab.li.vi.Acherontem fluuiū esse tradit brutiorum, ,ppe pandosiā urbem.ubi alexander epirēsis a Lucanis trucidatus est,Dodoneo deceptus oraculo, quod iusse rat,ut caueret acherusiam aquā,pandosiāq; urbē,cum in epiro esset pandosia,& acheron amnis,fugiens hæc loca in Italiā uenit,eūq; uadū acherōtis brutioꝝ egres sum eminus ueruto lucanus miles exultans confodit. Idē li.viii.docet q̄ acheron per pylū urbē achaiæ fluit. alpheū ītrat,acherōtiq; ,ppter inferni pprietatem indi tū est uocabulū,qm̄ in ea ora ce reris,ac p̄serpinæ,plu toniscq; templa magno in honore sunt.Alter describi tur ad heracleam ponti ab acheronte,a quibusdā tñ si ne diph.scribit, Vir.Flectere si nequeo superos, acherō ta mouebo,ab α & κῶρος,quod est tempus.Nam achæ ron p̄ tēporis labilitate ponitur, eo q̄ temporis lapsu

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

oĩa pereunt.Ideo fingitur unum ex fluminibus inferni ſed potius credo ab eo dici.ſ.ἀπὸ τοῦ ἄχεος τῆς λύπης, ἢ ῥέω ποταμὸς τῶν ἀλγῶν,qm̃ ubiq; ſine diphth .ſcribit. Ab acheron fiũt adiectiua.Acherõtius,& acherontin⁹. Vñ acherõtini popl̃i oppidani,q iuxta acherontẽ habitant.Aſco.Acheron ĩ ntõ pe.breui,& ge.maſc.ĩ uſu eſt.

Acherontia,ciuitas parua apuliæ in monte ſita.

Achelous,ætoliæ rex,a quo fluuius eiuſdem nominis a pindo monte oriens,& ætoliam ab acarnania diuidẽs in maleacum ſinum defluit,Thoas antea appellabat. Hinc fit acheloius.ia.ium,quod modo poſſeſſiuum eſt, modo pro aqueus ponitur,Vir.lib.i.Geor.Poculaq; inuentis acheloia miſcuit uuis. Veteres enim aquam omnem acheloum nuncupauere,q primus poſt diluuium erupiſſe terram fertur,ſiue q achelous in græcia ubi tot ingenia floruerunt, omnium fluuiorum celeberrimus fuit.Hinc acheloides nymphæ dictæ ſunt.

Acheruſia,palus inter Capuam,& auerſam p aperta plana,uſq; prope Cumas diffuſa.Dio.ſic. in ii.bibliothecæ hiſtoriæ de ſepulchris Aegyptioꝝ,q heliopolim accolunt,hæc tradit paludem eſſe acheruſiam, in quam im mittanť cadauera in ulterioré ripam deferẽda, nauim uero ipſam,qua traiicitur barim,hoc eſt onerariá appellari,inde natã de charonte,q animas tranſuehat ſtygem fabellã.Item acheruſia ſpecus eſt iuxta Euxinum.

Achemenides fuit unus ex ſociis ulyxis,qui apud Virgi. narrat de Polyphemo.

Achimenes,filius bachemonis filii perſæ qui Achimenis populis nomen dedit in quibus imperauit,a quo Achimenia regio.Fuit & achimenes Ariobatis regis lyciæ filia & uxor Bellerophontis.

Achilus pe. pro.qui ſine labris,ab α ſine χείλος chilos labrum etiam margo,ſed achelus potius dici debet,quia εί in ε longum uertitur,ut κυθέρεια.

Achilles.quod & achilleus dĩ,nam græce ἀχιλλεύς nomẽ uiri apud home.cãtatiſſimi,cui⁹ gtũs tã in i,q̃ in is finit. Noĩa.n,in eus diph.finita apud antiquos terminabanť in es,ut Theſeus theſes,Tydeus tydes,gtũs erit in is,theſis tydis, ubi in fine carminis abiiciť s , theſi tydi. Remanſit conſuetudo in achilleus, & ulyſſeus Achilles,ulyſſes,quoꝝ gtũs eſt achilli,ulyſſi,in carmine. Vir. Troas reliquias danaum,atq; immitis achilli.Diſſoluto gtõ uſus eſt Hor. Vlyſſei a ntõ ulyſſeus,nam & græci ὀδυσεύς. Nec curſus duplices per mare ulyſſei.Hic pelei & Thetidis filius,& Chironi nutriendus datus eſt,inter filias lycomedis ſub habitu muliebri abſconditus ex deidamia generat pyrrhũ.Indignatus cõtra Agamẽnonem poſt mortem patrocli ſuſcepit a uulcano arma noua ; Hectoré occidit . A paride cõiugium polyxenæ ſperans tandem occiditur,& in ſige ſepelitur.

Acieris,ſecuris ærea,q̃ ĩ ſacrificiis ueteres ſacerdotes ute

Aciale,uel aciare,ferrum durum,eius ma (bantur. teriæ apud Brixianos maxima uis fit.

Acidalus pe.corre.fons in orchomeno oppido Bœotiæ Veneri ſacer,unde Venus acidalia dicta.

Acies tria ſignãt.ſ.acuitatem falcis cultri,& ſimiliũ q̃ ſecant.Col.li.v.Obtuſa.n.hebeſq; & mollis falx putatoré moratur,eoq; min⁹ laboris efficit,& plus laboris affert uinitori,nam ſiue curuatur acies,quod accidit molli,ſiue tardius penetrat quod euenit in retuſo,& craſſo ferramẽto maiore nixu eſt op⁹,& ἀπὸ τοῦ ἀκονέειν.i.ab acuẽdo dĩ,ſicut acumẽ & acuo,ſignãt & exercit⁹ inſtructionẽ cũ ad dimicandũ patus eſt,eo q acuto ferro armatus ſit.Vir.li.ii.Geo.Et cãpo ſtetit agmẽ apto Directæq; acies,Et acies qdẽ inſtructa his uocabulis uocari ſolet.Frõs,ſubſidia,cune⁹,orbis,glob⁹ forfices, ferra,alæ, turres,& q̃dã alia. Tertio oculi lumẽ. Lact.lib.de opifi. Acies eñ.i.mẽbrana illa plucens,quã ſiccari,& obareſcere nõ optet, niſi hũore terſa pure niteat obſoleſcit. Per trãſla.acies ſumiť,p ingenii pſpicuitate.Cic.ĩ Cato. Nõne uobis uĩ aĩus q̃ plus cernit,& longius uidet ſe,ad meliora ꝓficiſci.Illi ãt cui⁹ obtuſior ſit acies nõ uĩ.Dicim⁹ ãt tã acie,q̃ aciei ĩ gtõ.Sal.li.i.hiſt.Dubitauit acie pars ꝓ aciei.Cuius rei cauſam uide apud Gellium,

Aciem trahere dicuntur aquæ,pro eo quod eſt acuere Similiter aciem ferri exterimus, ut acuta ſit.

Acinacis pe.cor.gladius perſicus.Hor.lib.i.Car.Vino & rixis Medus acinacis.Hiero.contra Ioui.Extorſit acinacem de manu,& latus eius tranſuerberauit.

Acini pe.cor.inter fructus minutiores arboꝝ fruticum ue denſius naſcunť,ut uuæ grana,hæderæ grana, ſambuci,tribuli mali punici grana.Hiero. Nunc de acino uinacei diſſeramus,granum paruũ eſt,ita ut uix duobus digitulis teneri poſſit.Baccæ uero diffuſius,& rarius,ut fructus lauri,oliuæ,corni,loti,myrti lentiſci.Nõnunq̃ acini & baccæ indifferenter ponuntur . Vir. Sanguineis ebuli baccis,minioq; rubentem.Ab acinis uuæ Acinaticius a.um.fit,ut uinum acinatitium . Vlpia. ff. de uino legato.Acinatitiũ plane uinum cõtinebitur.

Acis,fluui⁹ Siciliæ ex Aethna ꝓcedens,ex cuius ripis ferť Polyphemũ ſaxũ ĩ ulyſſem eieciſſe. Acis.n.græce,latie ſagitta dĩ.Clau.lucus erat ꝓpe flumẽ acin quod candida præfert ſæpe mari pulchroq; ſecat Galatea natatu.Acis ét nomẽ ſiculi adoleſcentis pulcherrimi,quẽ ferunt adamatũ a Galatea in fluuium tranſformatum.

Acletos,id eſt non uocatus,qui citra uocationem ad cõuiuium uadit,quod amici faciunt.Aſymbolus dicitur qui nihil tradit ad cœnam.

Aclanes ἀκλαυὴς latine minime plorans dicitur.

Acleros pe.pro.ſcribiť.n.ἄκληρος latie dĩ expers ſine pte

Aclydes pe.cor.putatur eſſe genus teli,per quod flagellum ĩmenſum iaci põt. Vir.li.vii.Teretes ſunt aclydes illis Tela,ſed hæc lento mos eſt aptare flagello.

Acmon,latine incus.Vñ pyracmon unus fuit ex uulcani famulis.Virgi.Bronteſq; ſteropeſq;,& nudus membra pyracmon,q a calenti incude nunq̃ diſcederet.

Acœton ἀπὸ τῆς κοίτης quod lectum cubileq; ſignificat Vnde cœton,id eſt dormitorium,Acœton ergo ſignificat ſine retrimento ſedimentoue.

Acoluthus pe.pro.latine conſequens dicitur ἀπὸ τοῦ ἀκολουθεῖν,id eſt a ſequendo.

Acomentariis. Vide in littera A in princi.lib.

Acone.latine cos,græce ἀκόνη.

Acone,portus Bithyniæ eſſe fertur,qui prouẽtu maloꝝ graminum uſq; adeo celebris eſt,ut noxias herbas aconita nominemus.Sed uide in dictione Aconitum.

Acopa,pe.cor.dicuntur medicamenta quæ adhibentur laſſis impoſito ex re uocabulo.Hinc Acopis quoq; gẽma dicta eſt cum qua oleum ſubferuefactum perunctis laſſitudinem ſoluit.

Acorus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Acorus radix plantæ q̃ eſt ſicut papyrus, oritur in locis aquoſis,& in aquis,& ſuper hanc radicem ſunt nodi ad albedinem declinantes,utuntur eo medici ad multa, nam inflationem reſoluit,& attenuat uentoſitates.

Acus quartæ decli. generis fœ. inſtrm̃ē, quo ſarcinatrix & ornatrix utiť ad diſcernẽdos capillos ab acuta cuſpide. Iuue. Illẽ ſupeliũ madida fuligine tinctũ Obliqua ꝓducit acu, Marti. Figat ac⁹ tortas ſuſtineatq; comas. Hier. i eſa. Hũt acus mulieres, qbus ornatoꝝ criniũ cõpago retineť ne laxius fluant,& in ſparſos diſſipenť capillos. Paleæ etiã fruméti ac⁹ dicunť a ſimilitudine ac⁹ qua ſumus. Colu. li. ii. Nã ſemina excuſſa in area iacebunt, ſup eodéq; mõ reliq faſciculi excutienť, ac duriſſimæ acus electæ, ſeparataq; erunt a cudentibus. Similr exercitus inſtructio acus dicit̃, ꝙ ea militũ pars uehementiſſima ſit ad hoſtẽ uulnerandũ acumine teloꝝ.

Acuncula dimi, ab acu, qua utuntur mulieres ad ornandum, quale eſt diſcerniculum, quod capillis diſcrimi-nandis eſt accomodatum.

Acicula, formatione, nõ ſignificatione dimi. eſt ab acu, ut inqt Priſci, qua utunť mulieres ad ornatum capitis. Eſt & acicula piſcis tenuis, ac longus, q & acus dicitur.

Acupictores, q acu pingũt, alio noĩe phrygiões appellãtur, ab Phrygia regione Troiæ, ubi primũ inuẽta hæc ars dicitur.

Acus. ci. ge. maſ. quĩ & acicula dicitur, ut paulo ſupra, piſcis genus, de quo Marti. Et ſatius tenues ducere credis acos. Hic etiam Belona dicitur. Plin. Acus ſiue belone unus piſciũ dehiſcente ꝑper multitudiné utero parit.

Acus, aceris ge. neu. purgamentum fruméti. Colu. li. viii. Nam ſuburbanis lactens porcus acere nutricandus eſt

Aculeus, ſpiculũ, uel res, ſeu orõ pungẽs. Col. li. i. Nec paludẽ q dẽ uicinã eſſe oportet ædificiis, nec iunctã militarẽ uiã, ꝙ illa calorib⁹ noxiũ uirus eructat,& iſeſtis aculeis armata, culices, muſcas, tabanos, q̃ in nos denſiſſimis agminibus inuolant. Vñ & ꝑ quodã torméti genere ponit̃, quo forte uelut acu ſancti martyres pungebãtur. Per tranſlationẽ uero canimus. Tu deuicto mortis aculeo, aperuiſti credẽtibus regna cæloꝝ. Cice. de opti. di. gñe trãſtulit ad orõnes. Hoꝝ orõ inqt, neq; neruos, neq; aculeos oratorios ac foréſes habet. Hinc fit aculeatus. ta. tũ. quod aculeũ, hoc eſt acutũ aculei inſtar habet. Pli. li. xi. Sine ore eſt, ꝑ eo quiddã aculeatũ linguis ſimile, & hoc i pectore, quo roré lambũt, reliquoꝝ quibuſdã aculeus in ore, ut aſilo, ſiue tabanũ dici placet.

Acumen pe. pro. ſubtilitas alicuius rei, per tranſlationẽ ponitur pro ingenii perſpicacitate. Colu. in ꝓfa. Facilli mam eſſe, nec ullius acuminis ruſticationem, ꝙ quæ in acumen terminent, interius magis penetrent, quomodo ſolent perſpicatia ingenia penetrare.

Acumino as. pe. cor. acutum facio. Lact. de opifi. In quadrupedibus aũt contextũ ſpinæ a ſummo capite deductum longius extra corpus eduxit,& acuminauit in caudam, ut obſcœnæ corporis partes, uel propter fœditatem tegerentur, uel propter teneritudinem munirentur, ut animalia quædam minuta,& nocentia motu eius arcerentur a corpore.

Acuo, is. cui. tũ, ꝑ prie accommodať falci cultro,& hmõi q̃ acui pũt. Col. li. iii. Quotiens falcem acueris, ea pelle aciẽ detergito, atq; ita putare incipito. Per tranſlationem Hiero. ad Cteſi. ſtilo accõmodauit. Forſitan inqt ueſtra dicem⁹,& fruſtra ingenii acuetis ſtilũ. i. exercebitis. Ter. in Adel. opibus adhibuit cũ ait. Attentiores ſumus ad rẽ oẽs, q̃ ſat eſt, ꝙ illos ſat ætas acuet. i. docebit Vir. li. i. Geor. in ſimili ſigñatione cordibus tribuit. Curis acuens mortalia corda. Cic. Trebonio uiris appoſuit. In excitando aũt,& in acuẽdo plurimũ ualet, ſi laudes illũ, quẽ cohorteris. Et li. iii. offi. Duæ res, q̃ languorẽ afferũt cæteris illũ acuebãt, ociũ & ſolitudo. i. incẽdebant. Idẽ in Lel. dictis attribuit. Multa ei⁹,& in ſenatu, & in foro, uel prouiſa prudenter, uel acta cõſtanter, uel reſpõſa acute ferebanť. Aug. li. de uera religione prudẽtiæ applicauit. Acuit in tentationibus prudẽtiã, ut nõ ſolũ in eas nõ inducať, ſed fiat ét uigilantior. Hui⁹ uerbi compoſita ſunt exacuo, quod eſt ualde, ſeu perfecte acuo. Virg. i. Geor. Exacuunt alii uallos, furcaſq; bicornes. Per ſimilitudinẽ ét iã ad dẽtes,& linguam tranſfertur. Idem li. iii. Geor. Denteſq; ſabellicus exacuit ſus. Et in Pſal. Quia exacuerunt ut gladium linguas ſuas. Præ acuo prius acuo. Cato. Vitem teneram præacuito.

Acutus. a. um. pe. pro. quod acumen habet, uñ gladium acutum dicimus,& palum acutum. Tranſfertur & ad incorporea, ut acutum ingenium, acutus uiſus. Interdum ponitur pro aſpero. Virg. Et acuto murice, acutã autem uocem tenuem,& altam uocamus.

Acupedi⁹ dĩ ille, cui ꝓcipuũ eſt i currẽdo pedũ acumen.

Aconitũ. pe. pro. herba, q̃ ex cerberi ſpuma cõſperſa uenenũ efficaciſſimũ cõtraxit, quo tpe eũ Hercules ab inferis traxit. Dictũ aconitũ ἀπὸ τῆσ ἀκόνης, hoc ẽ a cote iuxta Oui. dicentẽ. Quæ qa naſcunť dura uiuacia cautẽ, Mortales aconita uocãt. Sunt q ab acone portu deriuant Heracleæ Lyco flumini oppoſito, q ꝑ uẽru maloꝝ graminũ uſq; eo celebris fuit, ut noxiæ herbæ illinc aconita noiata ſint. Alii, ꝙ iuxta nullus puluis interueniat, Nã κόνις. i. puluis. ἀκόνητι ſine puluere dicit̃. Nõnulli hui⁹ rõné attulere, qñ eadẽ uis immotæ eſſet huic, q̃ cotib⁹ ad ferri aciẽ deterendã, ſtatimq; admota uelocitas ſentit̃. Pli. li. xxvii. ſcribit aconitũ dictũ ꝙ in nudis cautib⁹, q̃s aconas uocãt naſcať uel qñ, ἀκονίζομαι ẽ accelero, qñ mortẽ accelerat. Sũt q putãt eã herbã ẽ̃, quã Napellũ uocãt uulgo, ſed nõ ẽ. Hæc ab Auicẽna ſtrãgulator dĩ. Duæ ſunt ſpẽs, altera lycoctonis. i. lupi ſtrãgulator, altera pardaliphõtes. i. leopardi ſtrãgulator.

Aconiti uicit, ꝓuerbii loco ponit̃ apud græcos (lator. quoties quis ſine labore,& ſudore uicit, ſigñať eñ ſine puluere quo pugiles in athletico certamine ꝓſperſi depugnant. Pli. li. xxxv. Alcimachus Dioxippũ, qui pancratio olympiæ citra pulueris iactũ, quod uocãt aconiti uicit. Quũ igiť luctator ſine puluere luctať, ea incruenta pugna haberi ſolet. Ecõtrario coniti uicit dĩ quotiẽs cũ labore fit uictoria. Coniti ſigñat cũ puluiſculo. Vñ Pli. ſcribit Dioxippũ olympia uiciſſe aconiti. i. ſine puluiſculo, eũdẽ conẽti nemæa. i. cũ iſperſiõe pulúeris.

Acquieſco proprie eſt accũbere. Senec. Nihilo miſerius ero, ſi laſſa ceruix mea in manipulo ferri acquieſcat. Et acquieſcere eſt aſſentire aliorum dictis, ut eſt illud. Si te lactauerint peccatores, ne acquieſcas eis.

Acredula pe. cor. putatur Luſcinia auis, ſiue quam uulgo Rauatinum dicimus. Cicer. in Progne. Et matutinos exercet acredula cantus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Acrimonia,aſperitas ad uarias referẽ res. Ca.de.re ru.Et ſi ulcus acrimoniã eius ferre nõ poterit,farinã hordea ceã miſceto. Col.li.x. Abſtineat oĩbus redolẽtibus eſcu lentis,ut ſunt ſalſamẽta ,& eoꝝ oĩa eliquamina.Itẽ fœ tentibus acrimoniis allii,uel cepaꝝ. Amb. & ille qdẽ ſi adeo infectæ res cellulæ fuerint, ꝙ maculas ſola aqua nõ purgat,addũt mollicié olei,ſaporis etiã acrimoniã. Per trãſlationẽ ponit ꝙ uehementia . Cice.li.iiii.ad He ren.Hæc exornatio,tũ multũ uenuſtatis habet, tũ gra uitatis & acrimoniæ plurimũ. Itẽ ponit pro animi ui uacitate,pro acumine ingenii,& mentis ſeueritate.

Acris Italiæ fluuius eſt.

Acropolis arx Athenarum,ſed & aliarum urbium.

Acriſius,Abantis argiuorũ regis filius, & pater Danaes, hic quũ apud argos annis.xxxi.regnaſſet, a Perſeo ne pote ſuo,licet nõ ſponte,occiſus eſt,a quo ſit acriſionæ us.a.um.Virgi.Quã dr urbẽ acriſionæis danae fũdaſſe colonis,& patronymicum fœ.acriſione pro danae.

Acros,latine ſummitas,& cacumen dicitur.

Acroceraui,mõtes excelſi inter armeniã & hiberiã, ſic dicti, ꝙ fulminibus ſæpe infeſtent, nã κεραυνὸς,fulmen, ἄκρος alt⁹,qñ mõtes ignitas hũtes a fulminib⁹ ſũmit a

Acrocorinthus,mons peloponeſi excelſus inter (tes. duo maria,ægæum.ſ. & Ionium, ſtadioꝝ triũ & dimi diati,ſub cuius radice in plano inſtar mẽſæ loco iacet oppidum Corinthus. Vertex ipſe acrocorinthi Vene ris ſacrã habet ædiculam.Infra uerticẽ pyrenẽ fontem, haud affluentes,ſed perſpicuas aquas habentem.

Acrocomus pe.cor.latine longam comam habens.

Acrocordones, uerrucæ ſunt noſtratis fabæ amplitudi ne, quæ pueros maxime infeſtant, dictæ, quoniam in imo anguſtæ ita ſunt ut pendere uideantur.

Acraton,mel purũ atq integrũ,qd nullũ cõtraxit uitiũ

Acratiſmon , ſeu acratiſma, latine ientaculum dicitur ἀπὸ τ ἀκράτου,ὅτι ἀ στρικὴ ὄξει. κὼ κρατέω,hoc eſt a ui no & non lymphato.Nam in aurora meracius bibere & ſalubre putatur,& uſu receptum eſt.

Acromata,ſentẽtiæ ſubtiles inq ſitione & indagatiõe ex quiſita,ab ἄκρος ſũmus, & μέλομαι ϑ' ζητέω inquiro.

Acromata græci uoces & auſcultationes uocant.Ariſto teles acromata nominauit cõmentationes ſuas, quas diſcipulis tradebat, in qbus philoſophia remotior ſub tiliorq agitabat,huic diſciplinæ, quæ acromatice dici tur,tempus dabat in lycio gymnaſio matutino. Lam pri.accipere uidet ꝙ ipſis hoibus acromaton recitanti bus,cũ ait in Alex.Alexandrum nanos,& nanas,& mo riões,& uocales exoletos, & oĩa acromata, & pantomi mos populo donaſſe. Similiter Ply.in epi. Interdũ in quit audiebamus acromata, interdum iucundiſſimis ſermonibus nox ducebatur.Alii appellant acromata feſtiuas recitationes ludicraſq narratiões,quod ſigni ficat Cicer.pro ſignis,hic quia feſtiuũ acroma, ne ſine corollario de conuiuio diſcederet, ibidẽ cõuiuis inſpe ctantibus emblemata euellenda curauit. Et Sueto.de Aug.ſcribit.Acromata,hoc eſt narrationes recitatio neſq ludicras,& mimicas ab Auguſto interponi ſole re cõuiuiis,ad cõuictores oblectãdos. Sic & Amb.li.He xa.itellexit cũ inqt. Oẽs ſe intuicẽ diligãt, oẽs ſe iuicẽ fo ueãt,& qſi unũ corp⁹ diuerſa mẽbra ſuſtẽtent,quos nõ mortiferi cãtus acromatũ ſcenicoꝝ, q mẽtẽ emolliãt ad amores,ſed concentus eccleſiæ.

Acromaticus ca.cum,idem quod auſcultatorius.

Acta ſubſtantiuũ nomen & græcũ,ultima depreſſo accẽ tu,ſignificat littus.Nã ἀκτὴ littus dicit,ἀκτῶιος littora lis.Vir.li.v.At ꝑcul in ſola ſecretæ troades acta. Amb. li.Hexa.de cetis loquens,q nõ in acta inqt,nec in litto ribus,ſed in athlãtici maris ꝑfundo feruntur uideri.

Acta ab ago is,dr de rebus priuatis minoribus familia ribuſq q in urbe fiũt,& in ſcripta rediguntr. Iuue. Fient iſta palã,cupient & in acta referri.In quo ſenſu ẽt actus dicimus.Cic.Quod ſi de mea uita atq actibus huic cõ uiciatori reſpõdeo.Geſta uero q fiũt in adminiſtratio ne magiſtratus,in bello & in rebus maioribus,& ad rẽ pu.ptinentibus,ut geſta Cæſaris,geſta Põpeii.Acta di urna q per ſingulos dies fiũt,& ſcribunt,ea græco uoca bulo Ephemeris,Latine Diariũ dicebant.Suet.de Cæ ſa.Inito honore prim⁹ oĩm inſtituit,ut tam ſenatus,q populi diurna acta cõficerent.Acta uero eius, q toga tus in rep.uerſat⁹ ſit cũ ĩperio ac ptãte ſunt ꝑprie leges Cic.Quære acta Gracchi leges Semproniæ ꝑferuntur.

Actus a,um,ponit ꝑ cõpleto. Vir.lib.v.His actis propere exequit pcepta ſybillæ.Pro appulſo.Idem li.ii. Siue er rore uiæ,ſeu tẽpeſtatibus acti.Pro infixo.Idẽ lib.ix.Sed uiribus enſis adactus tranſadigit coſtas.Pro admoto. Idem lib.xi. Accelerant acta pariter teſtudine uolſci. Pro coacto,territo.ut prodigiis acti cæleſtibus oſſa pia bunt. Alia ſignificata quære in Ago.

Actus , us. quarti ordinis generali uocabulo dr oñe qd agit aut dicit.Sal.Cõſtituerat,uti cum Catilina in agꝝ feſulanũ cũ exercitu ueniſſet, L. beſtia trib. cõcione habita de actibus Cic.quæreret.i.de his q Cice.dixerat aut fecerat,ut in plebis odiũ adduceret.Interdũ actus dr hiſtoria.Hie.li.de uiris illuſt.Euangeliũ ſicut audie rat ſcripſit,act⁹ uero apoſtoꝝ ſicut uiderat,ipſe cõpoſuit. In eo enim ope actus ipſoꝝ uirtutib⁹ inſignes explicant, q magis geſtu corporis ꝑficiunt.Et ptes comœdiæ ac tragœdiæ dicunt actus a geſtibus hiſtrionũ,q ex hoc ipſo actuoſi dicunt.Et actus dr ſpaciũ in agro centũ ui ginti pedũ,ꝙ in eo boues agerent cũ ararent, uno ĩpetu iuſto.Tres ãt reperiunt actus,minim⁹,quadrat⁹,& qua dratus duplicatus.Minimus quatuor pedes hẽt latitu dinis,lõgitudinis pedes cxx.quod ſpaciũ ĩ agris erat in ter uicinos,q drat⁹,undiq centũ uiginti pedib⁹ pfinit, q drat⁹ duplicat⁹ iugeꝝ pſtat.Rurſus act⁹ ut Modeſt. de ſer.ruſti.ſcribit,eſt ubi arẽta trahere ,& uehiculũ ducere licet.Iter quo qs pedes,uel eques cõmeare põt.

Actum eſt,ſemper in malã partẽ accipit,ut actũ eſt de re pu.id eſt,res pu.extincta,deſperata,& perdita eſt.

Actio ab ago nomẽ uerbale fit.multa ſignificat,nã qñq pnunciationẽ.Cic.de opti.Eſt enim actio quaſi corporis q dã eloquentia,cũ cõſtet e uoce atq motu. Quid aũt ſit,pnunciatio.idẽ lib.i.ad Her.explicat. Pronunciatio eſt uocis,uultus,geſtus,moderatio cũ uenuſtate. Qñq actio ponit ꝑ oróne ſcripta,qñq ꝑ hiſtoria. Vñ Hiero. Aliud quoq uolumẽ cõdidit egregiũ,quod titulo apo ſtolicaꝝ actionum pnotat. Qñq dicit defẽſio,ſiue oró ꝑ cauſæ defenſione,aut alicui⁹ rei de qua agit. Cic. Q. Vale.Actionem meam C.Cæſar primo ſuo conſulatu lege ĩ agraria cõprobauit.Et actio ius,quod ſibi debe bat in iudicio pſequendi,ut li.i.ad Herẽ.Et a cauſa ca dit is, qui

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dit is, q agit hēat actionē. Actionū uero (sicuti docet Vlpia.) sunt duo genera. In rē, q̄ dicit uindicatio, & in psonā, quæ cōditio appellat. In rē actio est p quā rē nō strā quæ ab alio possidet, petimus, & semp aduersus eū est, q possidet. In psonā actio est, qua cū eo agimus, q obligatus est nobis ad faciēdū aliqd uel dandū. Et sp aduersus eundē locū habet. Sumit interdū actio p beneficii accepti uerboꝝ grata redditione. Cice. Planco. Quanq̄ gratiaꝫ actionem a te nō desiderabā. Interdū p administratione. Lact. lib. de ira dei. Dei uero actio, q̄ potest esse nisi mūdi administratio? Et generaliter capit p omni operatione atq; actu, ut apud Cic. lib. i. offi. Virtutis enim laus omnis in actione consistit.

Actor, qui aliquid agit. Qui cām agit, ut orator. Qui gestum uultus & corpis agit, ut mimus & histrio, & q comœdias & tragœdias agit, ut comœdus & Tragœdus Præterea actor dicit Villicus, qui res nostras curat, quē factorem solemus appellare, de quo Colu.

Actor, oris, pe. cor. nomen uiri propriū. Vir. lib. xii. Actoris arunci spolium quassatq; trementem.

Actuarius. ab actibus actoris. i. histriōis dī. Et is fcaf, qui acta actōesq; describit ueloci stilo, eaq; descripta deinde recitat, qđ fcare uidet Sene. his uerbis. Multū uiua uox facit, nō q dē hęc, q̄ alienis uerbis cōmodat, & actuarii uice fungit. Actuarius igit tanq̄ notarius est. Sue. i Cæs. Quā nō imerito augustus æstimabat magis ab actuariis exceptā male subseqntibus uerba dicētis, quā ab illo æditā. Et actuarius est, q acta publica scribit. Itē q aptus est ad uehendū. Vñ actuariæ naues paruæ dictæ sūt celeres, q̄ cito agi possint. Sal. His actuariæ naues circiter triginta decē onerariæ erāt. Sīt actuarius dicit cuius actus est, sicut fructuarius, cuius fructus est.

Actualia nomina, quæ ab actu descendunt, ut dux, rex, cursor, nutrix.

Actualis sciētia, q̄ ppositas res opatiōibus suis explicat, cuius ptes sunt tres, moralis, dispēsatiua, & ciuilis.

Actuosus ab actu ēt descēdit, & fcat eū q in actib⁹ pserti in gestib⁹ corpis abūdat, & multū se exercet. Do. i Ter. Hæc scæna actuosa est magis i gestu q̄ in orōne cōstituta. Amb. li. hex. Nāq; ista artiū, aliæ sunt actuosæ, q̄ sunt i corpis motu, aut sono uocis. Ponit & actuosus p opposito, q semp aliqd facit. Scñ. Iracūdos feruida natura animi facit. Est em actuosus & pertinax ignis.

Actiosus factiosus, q̄ una quid agat faciatq;.

Actiuus qui agit, unde actiuū uerbū opponit passiuo.

Acto, as, frequenta. ab ago non est in usu, pro eo usurpamus actito actitas.

Actito, as, pe. cor. freq̄n. oriūdū, nō ortū ab ago. Nā sicut nō est scriptito a scribo, nec lectito a lego, nec factito a facio, qa nō a supio primitiuoꝝ formant, q̄ si formarēt acto, scripto, lecto, & facto dicerem⁹. Sed iccirco nō sic formāt, q̄ male sonarēt, & ambigua forēt. Igit actito ab acto as, freq̄ntatiuo. Scriptito a scripto, lectito a lecto, & factito a facto formari cēsenda sunt. Et pprie actitare dī in causis. Pli. Magis miraberis si scieris illū aliquādiu cās actitasse. Sue. i Galba. Modicæq; in diēbus facultatis cās idustrius actitauit. Aug. li. ii. ciui. dei, ad ludos trāstulit. Quis igit i agēda uita nō potius fectāda arbitret, q̄ actitant ludis auctoritate diuia īstitutis, quā ea q̄ scriptitant legibus hūano cōsilio pmulgatis.

Actutum pe. pro. aduerbium temporis ab actu. i. celeritate deriuatum. Significat. n. confestim sine dilatione. Teren. in Phor. aggredere actutum.

Actæon cū diphthōgo aristei filius a diana i ceruū cōuersus, & a suis canib⁹ dilaceratus. Eius fabula diffuse ab

Actæa græci Ebulū dicunt, & pprie (Ouid. narrat. chameacten, nisi quis Sambucū pro actæa capiat, quā uocant acten, & fructum eius actæon.

Actæus a, um, dī p Atheniēsi. Nā attica regio apud priscos dicta ē, nō solū atthis idos ab atthide Cranai regis filia, ut inqt Eustathi⁹, sed & acte, ut Pli. li. iii. & Gel. testant ab Acteone, uel ab acteo rege indigena. Prius. n. attica regiōne actē dictā Lycophrō græcus poeta innuit, apud quē Castor & Pollux ἀκταῖοι λύκοι appellant, uel qa litoralis fere tota sit exili & angusto quodā uelut margie, ut auctor est Stra. Vñ Ouid. i. Met. Separat aonios actæis phocis ab oris. Vult. n. parnassum mediū eē iter Bœotiā & athenas. Attica ēt regio quōdam Ionia est uocata a Ionio Apollinis & Creusæ Erichthei filio, uel ut inquit Stra. ab Ione xuthi filio.

Actius fuit Tragœdiaꝝ scriptor, nat⁹ libertinis parentibus, & iter colonos pisauꝝ deduct⁹ est, a quo & fundus Actian⁹ iuxta pisauꝝ dict⁹, i scribēdis tragœdiis sniaꝫ grauitate, uerboꝝ pōdere, psonaꝝ auctoritate clarissī

Actiū Epiri, pmōtoriū. Vbi Aug. deuictis naua (mus. li plio Antonio & Cleopatra urbē cōdidit, & nicopolī a uictoria noīauit. Hinc actius, a, ū, & Actiacus, ca, cū. Virg. Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis. Sappho ad phaonē. Cur nō actia cas misera me mittis ad oras.

Actia, orum, ludi quinquennales actiaci Apollini actio dicati, qui prius & a finitimis agebantur, sed ab Augusto honorificentius celebrati fuerunt.

Acyros græce, latine improprie.

Acyrologia latie ipropria locutio. Nā ἄκυρος acyros i. ppria, & a λέγω logia locutio, ut Hūc ego si potui tātū sperare dolorē. Quia sperare, p timere dixit. Nam speramus bona, timemus aduersa. Et acyrologia ē dictio minus cōuenienter elata, uel nō priis dictionibus obscurata sententia, ut Accede ad ignē hūc, iam calesces plus satis. Ibi em nullus significat ignis sed meretrix.

A ante D

Ad p̄positio est, q̄ tam in cōpositione, q̄ in appositione inuenit. Et plærūq; proximitatē fcat. Curtius. Erat ad ripā fluminis ingens arbor. Cic. Decē fiscos ad senatorem quendā relictos. Colu. lib. i. Quicquid apposueris fissum erit rimosumq; .i. iuxta posueris. Habet quoq; uim similitudinis, ut ad unguē adæquo. Habet uim intendēdi, ut admodū. i. ualde. Adedo in totū edo. Denotat motū ad hoiem. Ter. in Phor. Sed qd cessas hoiem adire? Interdū motū ad rē. Vir. Necdū illis labra admouī. Interdū ad locū. Sal. in Iug. Plæraq; loca hostiliter cū equitatu accedit. Vbi sciendū, q̄ licet ad pximitatē significet, sæpænumero tñ ēt locū apphēdit sicut hic. Et Cic. Tyroni. Ego ad urbē accessi. Importat qñq; cōtrarietatē, ut Ad illum mihi pugna est. i. cōtra illū. Cic. Ne ad ea meditere imparatū te offendā. Qñq; cōparationem, ut Cæsar. Nihil ad equitatū tuū. i. in cōparatione. Quandoq; additionē, ut ad hæc mala. Quandoq; ad causam, ut ad quid hoc feciſti. Capitur pro cir

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

citer,ut ad duo milia hoim occisa sūt.Pro sup. Terē.in And.Tum si qs magistrū cepit ad eā rem improbum iꝑm,aium ægrotū ad deteriorē partem plærūq; applicat Do. Ad eā rē, sup eā rē, hoc est sup amorē. Vsurpaſ ꝑ añ. Vir.Cunctantē ad limina tēpli.Itē,ꝑ pⁿ,ut Adhæc .i.pⁿ hæc. Signat & tpalitatē,& hoc duobⁿ modis. Vno cū tpis cōditionē,uel necessitatē uꝰopportunitatē ipor tat.Qui.Fingere nimiꝫ ad tps uideor, & rē nimiū manifestā iprudēter cōprobare.Altero cū ſcat tpis spatiū ut denotet usq; ad,& includat tps cui adiungiſ, ut sile/bo ad annū,latebo ad tps.Var. Qui cum ad tps latitaſ set, tandē sub sponda iacēs inuentus est. Cice. ꝑ Cæcil. Cum amicis ad diem uenit in castellū,qđ ſcat die ꝑsti tuto.Aliqñ tū ponimⁿ ad,& usq;.Sal.in Iug. Illiq; & usq; ad nostrā memoriā Romani sic laborauere.Comprehendit & numeꝫ cui iungiſ.Liui.li.ii.Consul romanus in algido consecutus ad unū oēs occidit. Plau. in Epi. Quanti.n. ꝑter minimo ad quadraginta fortasse eam posse emi minimo minⁿ. Inueniſ qñq; ad absolute positū,ut apud Ter.in Adel.Vbi ad Dianæ ueneris,subintelligiſ templū,sed attice. Hora. in Ser. Ventū erat ad Vestæ.Cæteꝫ notandū, ꝙ ad in cōpositione cū iungiſ dictionibⁿ incipiētibus a c,f,g,l,n,p,r,s,t,mutaſ d, in literas sequētes,ut accurro,affero,aggrego,alligo,annumero,appono arrogo assisto,attribuo.Excipiūſ agnosco,in quo d abiiciſ euphoniæ causa,aperio,sisiter adsum,ubi d remanet,sicut suo diceſ loco.Sed si cōponaſ cum a,b,d,e,h,i,o,u, semp d integra manet,ut adamo, adibo,adbreuio, adduco, adeo, adhibeo, adimpleo, adoleo,aduoco.Si uero cū q,d mutaſ in c, ut acquiro.

Adam hebraica lingua,sicut lib.i.Iosephus scribit,idem est quod rubrus,quoniam consperſa rubra terra factⁿ est.Talis enim est uirgo tellus,& uera.

Adarca spuma arundinis & salsilago quædam palustris medicinæ utilis nascens e cortice arundinis palustris. ut inquit Plinius lib.xvi.

Adamiani, hæretici ab Adam noīati. Cuius imitanſ in paradiso nuditatē, q̄ fuit ante peccatū. Credebant eñ ꝙ nuptiæ funere non fuissent si nemo peccasset. Nudi itaq; mares fœminæq; conueniunt.Nudi lectiones audiunt,nudi orant,nudi celebrant sacramenta.

Adaperio.is,pe.c.a q̄ adaptile.Quære ī dictiōe Aperio.

Adæque ſcat pæque pariter. Plau.in Caſ. Neq; est, neq; fuit me senex quisq̄ amator adæque miser.Apul.li.iiii. Ecce plures numero iuuenes adueniunt alii, quos inconstanter adæquæ latrones arbitrarere.

Adamastor nomen gigantis staturosi,& mēbratura immani conspiciendi,apud Claudia. Damastor dī in gigantomachia.Sæuusq; Damastor Ad depellendos iaculum dum quæreret hostes.De hoc Sidonius,porphyrion Pangæa rapit,rhodopemq; adamastor.

Adamas pe.cor.lapis,quē indomitū possumⁿ appellare. Cōponiſ.n.ex a priuatiua pticula, & ἀμάζω damazo domo,eo ꝙ nulli cedat materiæ, ne ferro qdē. Nā & si ponaſ sup incudē,& graui ictu feriaſ,añ incus & malleⁿ uulnus accipiunt,quam adamas cōteratur.Cūq; ignis omnia domet & omnia metalla consumat,reddit adamantem puriorem, solo hyrcorum calido sanguine dissoluitur.Sunt aūt adamātum genera quatuor.s.indicus,arabicus,macedonicus, & cyprius. Qui in India nasciſ æque magnⁿ est ac nucleⁿ auellanæ, cui similis est arabicus, sed aliq̄nto minor.Qui ī Macedonia in Philippico auro inuētus est olim ,cucumeris semini parē magnitudie. Cyprius colorē æreū repsentat, & in medicamie plurimū ualet.Est ēt adamas cognoie Siderites, ꝙ ferrei sit splēdoris, cæteris adamantū gēnibus pōderosior,sed dissimili natura, utpote q̄ & frāgaſ ictibus,& adamāte alio ꝓforeſ,eo q̄ cyprius est.Volūt qui dā in adamāte idico q olim p̄ciosissimⁿ eſt,tantā iesse uim,ut iuxta magnetē positus,ferrū ab eo abstrahinō patiaſ, aut abstractū ad se rapiat. Venena ꝓtera lymphatiōes, metusq; uanos abigit ex hoim mētibus.Est & adamas nomen fluuii idici, ī q̄ lapis adamas repiſ.

Adamantinus.a.ū.pe.cor.quod est ex adamāte.Proper. Colchis flagrantes adamantina sub iuga tauros.

Adamātæus.a.ū.pe,ꝓ. idē est quod adamātinus. Oui.li. vii.Meta. Ecce adamāteis uulcanū naribus efflant.

Adamo.as,pe.cor.amatorie amo.Amb.de diua Agne. Dū a scholis reuertiſ,a p̄fecti filio adamaſ. īterdū adamare est honeste ac ualde amare, & de quacūq; re dī. Cic.li.iii.de ora.Deinde ab Antisthene, q̄ patientiā & duritiā in Socratico sermone adamarat.Hiero. Igitur adamato,q̄si ibidē sibi offerreſ habitaculo. Aug.lib.i. cōfeſ. Adamauerā latinas līas, non quas primi magistri,sed quas docent qui grāmatici uocanſ.Inueniſ & adhamo.as.cū h,de quo in dictione Hamus.

Adagiū dictū est puerbiū, qđ facetis hoibus adscribiſ, quasi circūagiū,ꝙ ꝓra hoim circūferaſ. Cel. Hic natū est frequēs apud grecos adagiū.Nō cuiuis hoim cōtingit adire corinthū.Idē. Vetus adagiū est,nihil cū si

Adagia,æ.modo uetula recentis par (dibus graculo. tus dicis,modo ad agendū apta.

Adaggero,ras.Vide in dictione Aggero.ras.

Adamussim.Vide in dictione Amussis.

Adaquo.as.pe.cor.ex ad & aquo.i.aq̄ reficio.Suet.ī Gal. Ita decreuit,ut ad locū ubi adaquari solebat iumentū ducereſ capite iuoluto.Hier.in li.Geñ. Amoueamⁿ lapidē,ut adaquemus gregē.Aquo. as. uero ab aqua fit, qđ aquor aquaris dī,& magis in usu, ſcatq; aquā haurio,siue sumo.Liui.li.xxvii.Receptui prope cecinit,& misit ad flumē, unde aquabāſ. Et li.xxv.Ex eodē riuo utriq; cū p̄sidio leuis armaturæ sūt a quati.Aliqñ aq̄ri est aqua reficere.Sal. in Iug. Aquatū ē equos egressus.

Addico.cis.pe.pro.idem dico, & dicēdo approbo,adiudico,destino,deputo.Vir.iii.Huic me q̄cūq; fuissem,addixi.Vñ addictū,deuotū,obnoxiū,destinatū. Ci.li.i.de offi. Et is qui morti addictus esset. Aliqñ addicere est in auctiōe uendere, & quod in hmōi uenditiōe diciſ liberare.Nam liberatiōis uocabulū, ut Paul.inquit eandem uim habet q̄ solutionis. Hoc autē fit cum multi sunt emere uolentes, & alius alio maius p̄cium offert. Plin.Tabulas inde oēs ex publico propter æs alienū ciuitatis addictas scauri ædilitas Romā trāstulit. Addictas, hoc est publice uenditas, Hinc titulus est dein diem addictione. Quintil.Omnes facultates in precia collegi,rus,seruulos,& oīa utiliora properanti festinationne parentis addixi.Paul.Si emptor aliū nō idoneū subiecit,eiq; fundus addictus est, non uideo quē admodū prior sit emptus,cū alia cōditio,& uera subsecuta est, sed si neuter subiecit emptorē maiori autē

precio addictū

precio addictū est p̄ciū ei, q̄ soluēdo nō est, abitū est a priore emptore, q̄a ea melior cōditio dī, quā uēditor approbauit, cui licuit ñ addicere Sue. ī cæ. Amplissima p̄dia ex auctionib⁹ hastæ minimo, seu (ut q̄dā legūt) numo addixit, & addicere p̄tor dicebat, q̄n debitorem tradebat creditori, ut in eū, & uitæ, & necis haberet potestatē, cū soluendo nō esset. Est. n. unū ex tribus uerbis p̄toriis, q̄ sūt hæc, do, dico, addico. In disciplina uero augurali aues dīr addicere, q̄n ratū faciūt auspiciū. Li. Fabio auspicāti aues semel, atq; iterū nō addixere.

Addisco. is. per dd. i. bñ disco, uel ad ea q̄ didicerā, addo.

Addo. is. adiūgo, & dicim⁹ hoc meis malis, uel ad mea mala addit. Ci. App. pul. Illud uelim sic habeas, intelliges hac re nouata additū poti⁹ aliq̄d ad meū erga te studiū, cui nihil uidebat addi posse, q̄ q̄cq̄ esse detractū.

Additus. a. um pe. cor. adiūctus, & q̄nq; inimicus dicit, ut apud Vir. Nec teucris addita iuno usq̄ aberit.

Addo. as. iuxta do. Plau. in tru. tuo arbitratu quod iubebis addabitur. (mit, addocet artes.

Addoceo, ctiam doceo. Hora. Sollicitis animis on⁹ exi-

Adduco pe. pro. ad aliquē, seu ad aliq̄d duco, ut est illud. Adducunt illi mulierē in adulterio deprehensam. Terē. Adducimus tuā Bacchidem. Interdū inuitū dūco. Idē. Si illū p̄t, qui alicuius rei est, eū etiā nequitiā adducere. Dicimus etiā. Adducā te in meā sententiā. Interdū adducere est cōtrahere. Virgi. li. iii. Geor. Vbi ignea uenis oibus acta sitis miseros adduxerit artus. Hinc adductam frontē irati hīe dīr, hoc est cōtractā, & cōstrictā. Interdū intorq̄re, rotare. Idē li. ix. Ipse ter adductas circū caput egit habenas. Interdū cogere. Cic. nullo ibri, nullo frigore adduci p̄t, ut capite opto sit. Aliq̄n p̄duco, extēdo. Vir. Ocyus adducto torquēs hastile lacerto.

Adedo, pe. cor. ī totū edo, cōsumo, uñ adesū, cōsūptū. Nā ibi ad auget. Vir. Nā sæpe fauos ignot⁹ adedit stellio.

Adelphoi, delphon, prisca lingua græco⁹ unum significat, unde Apollo delphion dī quasi unus & solus. Sic & fratres adelphoi, quia iam nō soli. Vñ Terē. Comœdiā scribit adelphi, quia in ea tractat de duobus fratribus. sed quomō, q̄a nō solus filius est Iouis, neq; a græcis ita dici usq̄ memini, sed bene delphi, & delphicus Apollo a delphine dī p̄grandis, testis est Homer⁹ his uersibus.
ἐυχέσθαι δ' ἔπειτα παρασάμενοι θοὸν βωμόν, ὡς μὲν ἐγὼ τὸ πρῶτον ἐν ἠροείδεϊ πόντῳ ἐιλόμεν Δελφῖνι θοῆς ἐπὶ νηὸς ὄρσαι, ὡς ἐμοὶ ἐυχέσθαι Δελφινίῳ, αὐτὰρ ὁ βωμὸς ἀνὰ Δελφεῶσ κ̄ ἐπόψιος ἔσσεται αἰεί.

Adeo secunda syllaba breui aduerbium est, & significat usq; eo, uel in tīū, nō fm rōnem, q̄a ad actō accōmodatur. Componit ēm ex ad, & eo is, uel ex ad, & eo relatiuo, siue aduerbio. Quintil. Nunq̄ adeo p nobis sollicita lex est, ut qd p̄tet, extorqueat. Q̄nq; ponit p ualde si ue multū. Terē. Iuuenē adeo nobilē. Virgi. lib. iiii. Nec me adeo fallit. Q̄nq; pro usq; etiā, siue etiā usq;, insuper Cice. in Catil. Eo⁹ aūt castro⁹ imperatorē, ducēq; hostiū intra mœnia, atq; adeo in senatu uidetis intestinā aliq̄ quotidie p̄nicie reipu. molirē. Vir. in. ii. Ge. Adeo a teneris assuescere multū est. i. usq;. Q̄nq; p certe, sine dubio, idē in eodē li. i. Multū adeo rastris glebas q̄ frāgit inertes Vimineasq; trahit crates. Q̄nq; pro modo. Teren. in An. Tu te iam adeo eius audies uerba. Aliq̄n denotant similitudinē, ut in Apocalypsi. Vidi ciuitatē sanctā Hierusalē nouā descēdētē de cœlo adeo paratam sicut sponsā, nisi putamus hic a deo duas esse dictiōes.

Adelphos, frater, q̄ solus non sit, bene Teren. comœdiā inscripsit adelphi, quia in ea tractat de duobus fratribus. Et sol qui Apollo Macrobii sententia delphicus appellatur, q̄ sit solus.

Adela ἄδηλα græci dicūt q̄ sine autore feruntur.

Adebreniamim hebraice, græce liber deuteronomium

Adeo. is. iui, uel adii, itū. pe. cor. i. accedo, ut (appellat. adeo p̄torem. Huius passiuū p̄tulit Colu. li. i. Sed granaria scalis adeant, & modicis fenestellis aquilonibus inspirent. Aliq̄n adire est interpellare. Teren. in An. Aliquot me adierunt ex te auditū esse. Lucil. lib. xxvii. Cū pace peto, cū placo, cū adeo, & cū appello meā. Aliq̄n aggredi, adoriri. Cice. libro. i. offi. Vix inuenit, qui laboribus susceptis, periculisq; aditis, non quasi mercedem rei⁹ gestar⁹ desyderet gloriā. Et adire est, quasi ad prælium ire. Teren. in Phor. Nunc prior adito tu, ego insidiis ero hic succenturiatus, si quid deficies. Vir. Nec quisq̄ ex agmine tanto Audet adire uirum.

Aditus. us. significat ingressum, per quē ingredimur. Et admittimur. Vir. Aditūq; p auia q̄rit. Vñ q̄nq; p limine, seu ianua ponit. Huius diminutiuū est aditiculus.

Aditio, aditionis, est accessio.

Adytum cū y pro. licet poetæ eā corripiant, locus est secretior tēpli, ad quē nulli est aditus, nisi sacerdoti, ab ἀ sine, λύω ingredior, quasi inaccessibile. Sic aūt proprie templorum penetralia dicunt adyta, ut ianua ualuæ. Virgil. Isq; adytis hæc tristia dicta reportat.

Adito. as. pe. cor. frequentatiuum ab adeo. is. Diome.

Adeo. is. hoc iteramus, adito. as. dictitantes.

Adeps adipis, generale est ad oēm pinguedinē, siue carnis, siue alterius rei, Ideo adipatū pingue, & succulentū tam de sermone, q̄ de aliis rebus dī. Iuue. Feruēt adipata ueneno. Cice. Asciuere suis artibus opimū quoddā, & tanq̄ adipatæ dictionis genus, & in Psal. Cibauit eos ex adipe fruméti. Restringit tū q̄nq;. Et significat illud pingue ad similitudinē reticuli intestina cōtinēs. Cel. li. iiii. Cōtegit uero oīa hæc omentū exteriore parte leue, & strictū ex superiori mollius, cui adeps pars quoq; innascit. Et est ge. tam mas. q̄ fœ. Pli. li. iii. Protinus uel ptisanæ, uel alicæ, uel orizæ cremor dādus est, cū quo recens adeps cocta sit. Idē. Folia cū ursino adipe trita imponunt podagricis. Q̄nq; etiā adipū uocabulo, diuitiæ cōtinent, ut in sacris literis. Vñ adiposus nō solū p adipe pleno, hoc est pinguedine, sed etiā pro locuplete & opulento ponitur, sicut & uulgus eum ita nominat.

Adipale pe. pro. adiectiuum ab adipe, pro pingui. Vnde Festus adipales cœnas sacerdotum uocat. Ambrosius Tanquam adipale præcationis genus.

Adeptus. a. um. assecutus, acquisitus, inuentus.

Ader locus iuxta Bethleem, ubi, uel angelo⁹ grex in ortu dñi cecinit, uel Iacob pecora sua pauit, loco nomē imponens, uel quod uerius est quodam uaticinio futurum iam tum mysterium monstrabat.

Adhabito. as. pe. corre. iuxta habito, uel iuxta me pono. Plaut. in Cap. Adepol nāq; si adhabites, ppius os dēsa-

Adipatus. a. um. dī qd addito pingui factum (bit tibi. est succosum, & pingue, unde adipatæ dapes dicuntur.

Adhalo. as. pe. pro. afflo, aspiro. Pli. Nūc q̄dem si serpen-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tis cauerna iuxta fuerit,si patescétes primo adhalauerit capaci uenenoꝝ cognatione ad uirus accipiendũ.

Adhereo,es.fortius fixus maneo, arctissime infideo, adherens fio,approximo,hinc adherescо, adherés fio,uel idé est qđ adhereo. Ci.li.i.offi. Oínoꝝ iusticiæ honestatiꝝ adherescet.Quod tñ ꝓ positiuo positũ uidetur.

Adbiheo,es.pe.cor.appono. Cice.Fabio. Adhibui diligẽtiã quotienscũꝝ senat⁹ fuit, ut adessẽ, plurimũꝝ in eo negocii habui. Et adhibere é prope hĩe.Terẽ in Phor. Nũq̃ amittã ego a me qn mihi testes adhibeã,cũ dem.

Adhoc, significat ꝑterea. Salu.cognouerã paruis copiis bella gesta cũ opulẽtis regib⁹, adhoc sæpe fortunæ uiolentiã toleraſſe,facũdia græcos, scia belli gallos añ ro-
Ad horã,signat ad tẽpus cõstitutũ. (manos fuisse.

Adhuc aduerbiũ cõpositũ ex ad,q̃ significat usqꝝ & huc, unde adhuc,usqꝝ huc,siue usqꝝ modo. Ci.li.iiii.ad Herẽ. In his quatuor generibus exornationũ, q̃ adhuc ꝑpositæ sũt,nõ inopia uerboꝝ fit,ut ad idẽ uerbũ reuertaẽ sæpius.Idẽ.Adhuc q̃ dicta sunt arbitror mihi constare cũ cæteris artis scriptoribus.Accipiẽ qñꝝ ꝓ etiã.Quin.Est adhuc alia in rñdẽdo figura. Denotat aũt qñꝝ tẽporis cõtinuationẽ,ut apud Hora.Grãmatici certãt & adhuc sub iudice lis est.Qñꝝ imperfectionẽ,ut in Psalmo,dũ adhuc ordirer succidit me,& in actibus apl̃o.Adhuc loquente Petro uerba hæc, cecidit spũs sanct⁹ super oẽs.

Adiaceo.es.pe.cor.iuxta iaceo,adhereo. Colu.in Præfa. An putem fortunati⁹ catamito repulsum ianitore sæpe nocte sera foribus ingratis adiacere.

Adianoeta ad uerbũ trãsferri possunt nõ intelligibilia. Nã διανοέω significat intelligo. Vñ διανόητον intelligibile,& ἀδιανόητον nõ intelligibile.Sũt aũt adianoeta, ut Quint.li.viii.ait,q̃ uerbis opa occultos sensus habent.

Adiaphora pe.cor.latine dicuntur promiscua,siue indifferentia,quibus & bene possumus uti, & male, qualia sunt bona corporis,ac fortunæ.

Adiatrepsiã cũ accen. in pe.græ.dicũt inuerecundiã, ἀπὸ τοῦ ἀτρεπτικῶς ἀξιοῦν τρέπω,μέλλων τρέψω δ᾽ πολέω.

Adiicio.is.pe.cor.ex ad & iacio cũ cæteris a iacio compositis per duplex ii,nisi in poemate,ubi qñꝝ primam syllabã cõtingit breuiari.Statius. Fontibus intẽtas abi citamonstratꝝ cruorem. Idẽ.pectoraꝝ inuisis obicit fumantia muris.Virg.Tityre pascẽtes a flumine reice capellas.Tunc eñ altera abiicienda est, ne syllaba breuis positiõe i duplicis cõsonantis cõtra rõnem metri ꝓducatur. In ꝑterito uero per solã i,scribẽda sũt, ubi a,in e, mutaẽ,ut adieci abieci.Cõtingit nihilominus plærũꝝ ut q̃dam producanẽ q̃ a iacio cõponunẽ. Vir.li.iiii.Tu lachrymis euicta meis,tu prima furentem His germana malis oneras,atꝝ obicis hosti.Ser. Obicis ob natur aliter breuis.sicut re,& ad, sed producunẽ plærunꝝ hac rõne obicio,abicio,reicio,quia habent i uocalẽ sequentem,q̃ per peclinationẽ põt in cõsonantis formã transire,ut obiecit,reiecit.Ergo etiã anteq̃ i fungaẽ officio consonãtis,ꝑcedentem longã facit. Idẽ li.x. Super uerbo reiecit.R e naturaliter breuis est,& eã ꝓ lõga posuit,sicut alibi.Reiice ne maculis infuscet uellera pullis.Quod licet possit excusari,quia cũ facit reieci i ,inter duas uocales posita producit superiorẽ, ut dicam⁹ longã esse sæpe, quia per declinationẽ lõga futura est. Tamen quia in hoc argumẽtum magis est q̃ ratio,dicamus ectasim factam,quæ poetis plerunꝝ concediẽ. Significat autem adiicere,adiungere,accrescere, ut adiecit classi remiges.Et adiicere, quasi applicare,& iuxta ponere,ut ad uirginem animum adiecit.

Adiiciales cœnæ adipalesꝝ uocanẽ sacerdotũ, ut patet ex Festo.Pli.Sene.Var.li.iii.de re ru.Primus.Q.Hortésius pauones augurali adiiciali cœna posuisse dicitur.

Adiicere oculum,est inspicere,cõsyderare.

Adiectiuum ab adiicio,fit quasi adiunctiuum,quia substantiuis adiungatur.Postulat autem infinitiuum,siue actiuum,siue passiuum.At substantiua magis gerundium,ut tu es dignus habere opes. Et es dignus honorari.Tempus est eundi,locus est expostulandi.

Adigo.is.pe.cor.ex ad & ago signi.concito cõpello. Lac. li.iiii. Conquerentes prophanos hoies sacris interesse adegerũt principes in furorẽ, ut expugnarent dei templũ,Item Adigo astringo.Li.li.i.Iureiurãdo adegit neminem Romæ regnare passuros.Item appello, adduco,siue ad aliquẽ locũ ago.Teren.in Eu. Nam aut iam reuertere,aut mox noctu te adigẽt horsum insomnia. Cice.de diui.sic Appello usus est, quẽadmodum Terẽ. Adigo.Inquit eñ, Visum est insomniis pastorẽ ad me appellere duos cõsanguineos arietes.Itẽ affigo, scu intus pono.Col.Cuneũ adige ĩtra lignũ cũ findere uelis.

Adimo.is.pe.cor.quasi diminuo.Et aufero.Inde adẽptus ablat⁹.Adimere uero ius uerborum in comitiis est ius suffragandi tollere.Et tanquam sexagenarios de ponte deiicere.Nam per pontem suffragia ferebantur,ab emo,& ad,ita per,& emo perimo,quando quis malum aliquod sibi ex culpa sua adinuenerit.

Adineo.is.pe.cor.iniui, initum.i. intus uel iuxta mitto. Colu.li.iii. Cum ferula fuerit enata eam findito. Et in medullam eius nucem græcã,uel auellanam abscondito.Et ita adinito.Hoc ante kalendas martias facito.

Adipiscor,sceris. ex ad & apiscor, quod non est in usu, a quo aptus participiũ uidẽ fuisse,unde adeptus. Festus aptus cũ propria significatione intelligiẽ, poni tñ solet pro adepto,sicut apisci,ꝓ adipisci. Nonius de priscis dictionibus.Apisci adipisci.Lucil.li.xxvi. Vt ego effugiã quod ego te i primis cupere apisci intelligo. Dí etiam apiscor.aris.apiscatus.Lucil.Magnã inde apiscatus infamiã.Inde etiam adipiscor, quod significat assequor. Plau.tñ in Aul.Indipisces dixit. Adipiscor igit qñ plenius sonat q̃ apiscor in usum uenit. Et significat qñꝝ cõsequor, siue obtineo.Ci.li.iiii.ad Heren.Hæc oĩa adipiscemur si rõnes ꝑceptionis diligentia consequemur, & exercitatiõe.Plau.in Tri.Passiue dixit.Nõ ætate uera adipiscit sapientia.Aliqñ significat cõuenio,perucnio, qñ scilicet cũ persona iũgiẽ. Idẽ i Epi.Dii ĩmortales in fœlicitẽ te,ut tu es grãdib⁹ gradib⁹. Nã ut ad portũ te cõspexi curriculo occæpi seq, uix adipiscendi potestas mõ fuit.Cice.Nã medio itinere eũ adeptus, amplexus sum,hoc est cum medio itinere ad eum peruenissem.

Adiungo.is.alligo,addo,apto,accõmodo. Teren.in An. Vt animum ad aliquod studium adiungant.

Adiugo.as.pe.cor.id est cõiũgo,ad aliqd iũgo.Plau.Mater ẽ terra ea parit corp⁹,mater aĩa adiugat uolũtatẽ.

Adiudico.as.Vide in dictione Abiudico.

Adiuro.as.pe.pro.ualde iuro.Nam ad auctiua est.Seruius.Tunc nos adiuramus,cum aliquid feciſſe negamus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Teren.in Hecy.Sancte adiurat nō posse apud Pamphilum se absente perdurare.Itē adiurare est incantationibus dæmones eiicere.Græci exorcizare dicūt, uernacula nos ligua dicimus sconzurare. Lact.li.iiii. Quāto terrori sit dæmonibus hoc signū,sciet q uiderit, quatenus adiurati p Chim,de corporib⁹, q̄ obsederit fugiāt.

Adiuuo.as.pe.cor.opem fero.Hinc adiutor pe.prod. nomen uerbale,quamuis iutor a iuuo raro legatur, & poniť p auxiliatore,participe socio. Et quidē adiutores, ut scribit Dona.dicūtur in re bona,impulsores in mala.Teren.in Adel.Postremo hodie in Psaltria istac emēda adiutor fuit. Adiutorium dicitur illud, quod ab adiutore præstatur.

Adiumentum similiter ponitur pro auxilio.

Adiuto.as.pe.prod.frequentatiuum ab adiuuo,ut est illud.O Tite,si quid ego adiuto.

Adlino.is.pe.cor. Vide in Lino.

Ad liquidum duæ partes sunt,significatq; clare,aperteq; Hiero.in ptolo.Esaiæ.Ita uniuersa Chri,ecclesiæq; mysteria ad liquidum prosecutus est, ut nō eum putes de futuro uaticinari,sed de præteritis historiam texere.

Adlimina,dicebātur serui,qui ad atrium,& aditum excubabant, sicut ad pedes, a memoria, a libellis, qui & Liminarchæ dicuntur.Apul.li.ii.de Asi. Nam & pueri ipsius ad limina,credo ut arbitrio noctumi gannitus ablegaretur,humi quā procul distractum fuerat grabatulum.Sili.Sæpe etiam famuli turbato ad limina somno,Expauere trucem ,per uasta silentia uocem.

Ad manum duæ partes,in promptu,in proximo.& parabile.Sene.Ad manū est,quod satis est.Plin.in epist.Statim omnia,ac pene pariter ad manū,sensus reconditi.

Admetus pe.pro.nomen Thessaliæ regis,cuius armenta pauit Apollo diuina potestate spoliatus, tamen Callimachus contra hanc inueteratam lectionem ita scribit in hymno Apollinis φοῖβον καὶ νόμιον κικλήσκομεν ἕξεπέτεω ἀμφρύσω ζευγήτιλας ἔτρεφεν ἵππους ἰσοθέου ὑπ' ἔρωτι κεκαυμένος ἀλκμήνης.

Admetes pe.pro.fuit Oceani & Tethyos filia.

Adimantus nomen uiri Atheniensis. (ligata.

Adminiculū,auxiliū,sustēta culū, ut uitis adminiculo re

Adminiculor.aris.deponēs,& adminiculo.culas. actiuū auxilior,administro,sustēto.Cat de li.edu.Quoad potui adminiculaui tuam uoluntatem in scribendo.

Administro.as.iuxta ministro,seruio,& guberno. Vide in dictione Ministro.

Admiro pe.pro. Vide in dictiōe Miror. Inde admiratio, ut inquit Augustinus non de cognitis, sed de incognitis rebus nasci solet. Inde admirari pro nescire. Vnde ē illud. Propter admirari cœperunt philosophari.

Admitto.is.recipio,assumo. Iuue. Iam fas est admitte uiros,dormitat adulter. Interdum admittere est intromittere.Martia. Ante fores stantem dubitas admittere famam. Interdum iuxta ponere, adiūgere.Iusti.li.i. Ibiq; equum equæ admittit, ratus ex uoluptate ueneris futurum quod euenit.Interdum acceptare, sustinere.Salu.Nonne emori per uirtutem præstat,q̄ hanc uitam miseram,atq; ihonestam, ubi alienæ superbiæ ludibrio fueritis,per dedecus admittere. Interdum pēccare.Teren.in Eunu. Si aliam admisero unquam occidito. Interdum consulo.Plau. in Asina.Impetritum iri auguratust quis admittunt aues.

Admissionales dicuntur hi,quorum officium est admittere aulicos intra cubiculum ad principem salutandū. Lampridius in Alexandro . Salutaretur quasi unus de Senatoribus patēte uelo admissionalibus remotis.

Admissarius equus dicitur, qui ad sobolem procreandam equæ adiungitur.

Admissura tēpus & actio ipa qua mariti gregum admittunť ad coitū fœturæ causa.Sil.Expectať equus,cuiꝰ de stēmate longo fœlix emeritos hēt admissura parētes.

Admissiuæ aues dictæ sunt ab auguribus quæ consulentem iuberent.

Admodū pe.cor.aduerbiū.i. ualde. Ibi em̄ ad intensiua est,ut uir admodū fortis.Pli.li.xx,Huius cucurbitæ cō manducatæ succus stomacho admodū ꝓdest. Qñq; significat aliquātū,siue satis,quasi ꝑm rōnem. Liui. Iam mitigati admodū aī raptis erāt. Cū aūt duæ partes sūt ponit pro quasi,tanq̄ ut,scribis ad modū docti uiri.

Admoliot.iris. Vide in dictione Amoliot.

Admoneo.es.pe.cor.idē pene quod moneo, siue cōmonefacio.Cice.ꝓ Cel.Illud tamen te admonitū esse uolo primū qualis es,talē te esse existimes. Et dicimus ad moneo te illā rē,& illius rei,pro eo qđ est admonitionē tibi ꝓsto.A græcis traductum,qui cū ablto careant,genitiuo utuntur.Salu.in Iug.Sed qñ tanti uiri tēpus ad monuit.Vir.li.x.posuit pro percutere.Lucagus, ut pronus pendens in uerbera telo Admonuit biiugos.

Admoueo.es.pe.cor.iuxta moueo,appono.Vir.Nec dū illis labra admoui.Amoueo uero a loco moueo.Teren. in Adel.Age tunc hinc amouebo illum.

Adoleo.es.pe.cor.eui.& lui.ultum. Vnde adultus.Adolescо,adolescens,adolescentia,& dimi.adolescētulus. Est aūt adolere,siue adolescere,crescere.Hiero.ad Eu. Nolo sinas cogitationes crescere, nihil in te Babylonicū, nihil confusionis adolescat, cum paruꝰ est hostis interfice,ut elidat in semine.Aliqñ adolere est propiciari,& supplicationibus numen auctius facere, sacrificare,& quasi odorē diis ꝓbere.Vir.Verbenasq; adole pingues, & mascula thura.Qm̄ uero sacrificium igni fieri cōsueuit, adolere pro urere,siue ligna imponere capiť.Var. Cum intestina adoleuissent,partim diis obtulerūt,partim ipsi consumpsere.Politianus tñ adulescens per u, produ.scribi præcipit,non per o,quod ille indicat uersus.At leuis ille deus cum semper adulescentum.

Adolescхin,ꝙ græce ἀλολέσχειν ad animi exercitationē pertinet.Et sæpe uitio deputatur, q̄uis alii ad exercitationē corporis pertinere dicant.Aug.q.lxix.

Adolescentia ab adolescхia quæ nugatio est, sicut & ab adolesco,ꝙ quædam loquendi luxuries, atq; impetus ea in ætate adolescat, uel ꝙ cum sanguine simul pertурbationes animi effrenatius adolescant.

Adolescentia uocatur ætatis lubricum in qua qui sunt facile labuntur.Quod uerbum Quintil.usurpat.

Adolescentior.aris.significat luxuriare.Var.Id quidem ut faciat,censeo,qm̄ tu quoq; adolescentiaris.

Adolescenturio.is.adolescentiū more facio, siue in adolescentiam redeo.Labe.Incipit adolescenturire,& nescio quid nugatum facere.

Adonai nomen dei apud hebræos, quod generaliter interpretatur dominus,ꝙ dominetur creaturæ cunctæ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Adonis,is.& idis.nomen filii Cynaræ cypriorum regis & Myrrhæ, quē Venus i delitiis habuit formositate p̄cellentē.Hic Apri dente sub inguine percussus,laceratusq; p̄sternitur leto. Ven⁹ miserata in florē adoniū qui sanguineo est colore eū transformauit. Plini. li.xxi.docet adoniū florē esse alsiosum. Hunc Auso. cū Plau. uocāt Adoneū.Fulgētius Adon. Adon græce suauitas dī. Et q̄a myrrha odore suauis est,adonē dī genuisse. Iō autē Venerē amasse dicūt, q̄ hoc genus pigmenti sit ualde feruidū.Legit apud Lucianū Adonim fluuiū ex Libano monte,p̄fluentem singulis annis sanguinolentū fieri per eos dies quibus Adonis fuit interfectus.Hiero in Ezec.sic habet. quē nos adonidem interp̄tati sumus, & hebræus & syrus sermo thaniū uocat, unde quia iuxta gentilem fabulam in mense Iulio amasius Veneris & pulcherrimus iuuenis occisus,& deinceps reuixisse narratur,eundē Iuliū mensem eodē appellāt noīe,& anniuersariam ei celebrāt solennitatē in qua plangit quasi mortuus,& postea reuiuiscēs canit atq; laudat, uñ Eze. scribit mulieres sedebant plangentes adonidem.Macro.accipit adonidē pro sole.Est etiā nomē piscis,unde Opianus li.de piscibus ita scribit.Ἀνμερόπων ἕτεροι μὲν ἐπικλείσσιν,ἄλλωνιν.Moschopulus aūt ἄλλωνιν παρὰ δ' ἄλλο,δ' ἄλλο τορ παρὰ δ' ἀείλω ἀφ' ὃν καὶ δ' ἔχει προσγεγραμμένον. & Theocritus ἄλλωνιν ἢ κυθήρην ὡς ἔιλε νεκρὸν ἤδη συγνὰν ἔχοντα χαίταν ὠχεάντε τὴν παρειὰν ἄγειν δ' ὑν ὖν πρὸς αὐτὴν ἔταξε τὼς ἔρωτας. ὁιλ' ἐνθέωσ ποτανοὶ πᾶσαν θαμόντες ὕλαν, συγνὸν δ' ὖν ἀγρεῦνον. ὅσσάντε κἀπέδησαν. χὠ μὲν βρόχω καθάλας, ἑσυρεν αἰχμάλωτον. ὁλ' ἐξ ὄπιθ' ἐλαύνων, ἔτυπτε ῥῖσι τόξοις. ὁ θὴρ δ' ἔβαινε δ' ἁλῶς. φοβεῖτο δ' κυθήρην. τῶ δ' ἔιπεν ἄφρο λίτα. καὶ τὰ λοιπά. Scribit Pausanias adonidis hortos lactucis & feniculis frequēres,ac Veneri dicatos fuisse, in q̄bus semina deponi haud aliter q̄ in testis solerent, eoq; rem in puerbiū abiisse cōtra futiles, ac leuiculos.

Adonia.orum.festa Adoni dicata. Scribit Amia.li.xxii. histo.adonia fuisse festiuitatē adoni dicatā dicens.Euenerat hisdē dieb⁹ annuo cursu cōpleto adonia celebrari ritu ueteri,amato Veneris ut fabulæ fingūt apri dente ferali deleto,Adonia cū planctu celebrant ob planctū ueneris rep̄sentandū.Oui.Luctus monumentū manebat. Apud Ezechielē quoq; p̄phetā scribit. Ecce ibi mulieres sedebant plangentes adonidem,ubi intelligi uult fuisse idolatriā celebratā in honorem adonidis.

Adopto.tas. Vide in dictione Opto.

Adoptiuus,qui ex adoptato natus est.

Adoptatitius,qui in adoptionem uenit.Plaut.in Pœnu. Siquidem antidamarchi quæris adoptatitium.

Ador indeclinabile ſm usum,q̄uis apud aliquos inueniatur declinatū.Vga.lib.ii.Illā sponte satos adoris strauisse maniplos.Declinat etiā hoc adoreū,unde & adorea.Est aūt ador fruméti gen⁹, uel farris, edor quondā appellatū ab edēdo,q̄ epulis & imolatiōib⁹ sacris putabat piū,uel q̄ aduret,ut fiat tostum. Vnde in sacrificio mola salsa fit,uel dicitur ab adoro per Apocopen.

Adoreum idem quod ador. Var.lib.i.de re rust.In loco humido,sed far adoreum potius serunt.

Adoreū semē ut Colu.ait é idē q̄d far,c⁹ q̄tuor sūt discrimina,clusinū,uermiculū.Candidum.Trimestre.

Adorea & adoreola,laus,siue gloria bellica q̄ adorandi sint q laudē ex bello reportāt.Pli.li.xviii.Gloriā denicq; ipsam de farris honore adoreā appellāt. Fest. Adorea laus quia gloriosum putabāt esse, qui farris copia abū dabant,aut qui farre a populo donatus est.

Adorea,liba e farre facta,quibus in sacrificiis utebant.

Adoro.as.pe.pro.ex ad & oro,signāt ad plenū oro,uenor,p̄cor,supplico,hinc Adoratio,q̄ tria importat.s.affectus deuotionē,q̄ est interior mentis ad diuina intentio.Affectus attentionē, cū quis se deo offert. Et græce dī Theosebia.i.diuinus cultus.uel Eusebia.i. bonus cultus.Illud eñ colī dī cui studio intendit,& exteriorē exhibitionē,quō seruitus appellat.Seruire eñ ex ea parte est ex qua seruilis actus est. Vñ adoratio ut est motus exp̄ssus uel actus uenerationis in corpore,in actu exteriori est.Hāc uero triplicē esse theologi autumāt.Latriam,duliā,hyperduliāq;.Latria cultus honorq; est ex beneficio soli deo debit⁹,qualis est p̄ductio ad esse, uel ex recognitiōe dominii diuini respectu oīs creaturæ. Dulia est cultus uel honor qui creaturæ cōuenit rōne alicui⁹ maioris dignitatis a deo perceptæ,ut dignitas dominii cōuenit p̄latis,dignitas sapiētiæ cōuenit doctoribus,dignitas bonitatis conuenit sanctis,rōne quar⁹ dignitatū debet eis honor q̄ dulia noīat.Hyperdulia ē honor q debet creaturæ p̄pter singularē excellentiā quā illi deus participem effecit.Adorare etiam q̄q; significat alloqui.Apul.li.ii. infusa aqua populū sic adorat.

Adordior.iris.adorsus,alloquor,incipio. Amb.lib.i.offi. Postea nunq̄,nisi consulto domino bellū adorsus est.

Adorior.iris.uel eris.adortus,est repente,& ex insidiis aliquem inuadere.Ab eo q̄ corpora aggredientiū exurgant subito,atq; increscant.Liui.li.i.Timor deinde incessit,ne ciuitatē sine imperio uis aliqua externa adoriretur.Differunt tñ ut inquit Dona.Adorior,& aggredior,quia aggredimur de lōginquo, adorimur etiam de proximo.Dicimus aūt adorior hunc, non orior ad hunc. Interdū adoriri est incipere. Lactā.li.iiii. Anteq̄ præclarum hoc opus mundi adoriretur.

Adorno adornas,plusq̄ apparo.Vide in dictiōe Orno.

Ad plenum significat perfecte.Hierony. Cum nec dum possint ad plenum uerba formare.

Adprimus pe.pro.longe primus.Liui.in odis.xvi.Deniq; uir summus adprimus.

Adpulsus,& adpulsio uibratio ferrumiatioq;.Apul.li.vi. Et unū blādietis adpulsū liguæ lōge militū.Alias scat pecoꝝ ad aquā accessum,ut apud iurisconsultos.

Ad quo.i.quantū.Afra.Vt scire possis,ad quo te expedi

Adramis,adramin,pe.cor.nomē uiri ppriū. (at loqui.

Adrastia cum accentu in pe.regio nō longe a Troade,q̄ est in Mysia,ab Adrasto rege dicta, qui primus Nemesi.i.Fortunæ templū ædificauit,Adrastiamq; uocauit. Ibi etiā eodē noīe ciuitas fuit,q̄ diruta lapides transuecti sunt.Et ibi ara ædificata Hermocreontis,opus magnitudine,& pulchritudīe memorabile. Est etiā q̄dam dea ἣ πειραιρεῖ τὴν μνήμην ἡ νοῦν ἀνθρώποις, σοφὴ ὃ ταύτης ὁ μῦθος, ἣ ἀεὶ στέλλησ σοφὴ τ' οὐρανοῦ ἀλήθειαν ἀναπόλησον αἰτίαν οὖσαν κατὰ φύσιν, αἰσαν ὃ ἀεὶ οὖσαν.

Adrastus nomen regis Argiuorum,qui fuit filius Thalaonis,& Eurinomes, habuit duas filias, Deiphilen & Argiam. Et Deiphile quidem Tydeo nuptui tradita est,argia polynici.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Adramelech idolum Assyriorum,quod etiam Samaritani coluerunt.

Adrepo.pis.pe.pro.ad aliquid repo.Pli.li.xxxv. Ad matris morientis ex uulnere mammam adrepens infans.

Adruo,is.ex ad & ruo,seruat d in cõpositione ꝓter regulam aliorum,propter euphoniam,& significat arando subruo.Colu.li.ii. Dissectum deinde protinus simum inarari,& adrui conuenit.i.subrui,& subigi.

Adscire significat adiungere.Colu.in Præfa.Cum & hãc adsciuimus,quasi agriculturæ partẽ,cũ separata sit ab agricolatione pastoralis scientia.Solet tamen scribi sine d,& per duplex ss.De quo in dictione conscisco.

Adrumo.as.pe.pro. rumorem facio, siue cõmurmuro.

Adsum.es.affui,significat ꝓsens,uel ꝓpe sum. Nã adesse etiã dr quod paulopost futurũ est,aut qđ aduẽtat. Vñ dicimus,adest Scipio cum iã uenit.Sed ꝓsens est id qđ iam uenit.Et hoc naturaliter, sicꝙ cũ datiuo uel ablto mediante in construr.Ci.in Phil.Omnibus his pugnis dolobella affuit.Et in Pauli pugna nõ affuit.Cice. Inter hominẽ & beluã hoc maxime interest, qꝙ hæ tantũ quantũ sensu mouenr ad id solum qđ adest,qñꝙ ꝓsens est,se accomodat.i.prope est. Qñꝙ adesse est fauere in iudicio,uel ꝓsidio esse.Liuiꝰ de fero bello punico. Sed pueri fœminæꝙ supra animi corporisꝙ uires adsunt, pugnantibus tela ministrant.Amb. Cur nõ affuisti ui duæ,orphanis quoꝙ iniuriã patiẽtibus? Dona. Adesse causæ proprie dicunr aduocati & amici.Qñꝙ sumir ꝓ accedere. Vir.Huc ades o Galathea.Sed hæc duo significata magis per reflexũ dñr. Sciendũ qꝙ in adsum seruatur d triplici rõne.s. differẽtiæ causa abassus.sa.sum. Euphoniæ causa,qꝙ plenius sonet adsum,q̃ assum.Postremo qꝙ ipsa uerbi declinatio d,repetit tanq̃ in suum naturale principium reuertens. Veteres tamen assum dicebant. Vnde assas dicebant nutrices, qꝙ adsint his quos nutriũt, nec ab eis, uel exiguo tempore diuellantur.Plau. Nihil philon assum apud te eccum.

Ad summã & in summa significat deniqꝙ, siue ad postremum,& breuiter.Iuue.Ad summam non Maurus erat nec Sarmata nec Thrax.Cice.de offi. Ad summam ne agam de sihgulis.Quint. In summa non recedo,fas est mihi inuitis etiam parentibus pie facere. Idẽ in hunc sensum accipit semel,ut ibi. Vt semel oia cõplectar.

Ad summum refertur ad numerum.Ci.pro Milo. Vnus aut ad summum duo inuẽti sunt, qui Milonis causam non ꝓbarent.i.nõ plures q̃ unus, aut duo ex pluribus.

Ad tẽpus signãt ꝑ aliqđ spaciũ tẽporis.Cic.li.i.offi. Vtrũ ꝑturbatione animi q̃ plerũqꝙ breuis est,& ad tẽpus,an cõsulto fiat iniuria.Et apud Sueto. legit, Cæsarem extruxisse porticus ad tẽpus. Hoc idẽ signãt tẽporarium.

Adualla mõs ex quo in septentrionẽ rhenus excurrit,& diuersa ex pte addua in lacũ lariũ iuxta comũ intrãs.

Adubanus,& adubanum penul.prod.fluuius, qui & Ister & Danubius dicitur.

Aduenio.nis.pe.cor.ad aliquẽ locum uenio. Cæcil. Ædepol senectus,si nihil aliud apportes tecũ, quũ aduenis. Et qñꝙ uenire incipio, quod & de inanimatis dicitur. Plautus.Aduenienti morbo succurre.

Aduento.tas.approximo.Gel.Sed postea, cum Brundusium aduentaremus,mollitiꝙ essent uenti maris,percunctatus ego eum sum, quæ nam ratio illa pauoris sui esset.Cicero. Nondum erat auditum te ad Italiam aduentare,hoc est ueniendo proximum esse.

Aduentito.tas.pe.cor.frequenter aduenio.

Aduentores,qui prope peculiariter frequentant officinam quampiã ac tabernã, quos materna lingua dicimus Auentori.Plau.in tru.Si æquum facias aduentores meos non incuses. Dicti aduẽtores ab aduẽiendo.

Aduena pe.cor.q̃ nõ est ciuis, aut inquilinus,sed externus,& ꝓprie,qui ex uno longinquo loco in aliqđ oppidũ ueniunt,aduenæ dñr.Cõuenæ,qui ex pluribus locis.

Aduẽtitius,q nõ est loci illiꝰ quẽ habitat, & q casu in aliquẽ locum uenit non morandi gratia,neqꝙ consulto.

Aduenticius morbus, qui forte nulla culpa uenit.

Aduenticia bona, q̃ nõ ex recta successione, puta patris aut aui,sed ex legatis,aut aliter casu aliquo nobis adueniunt,in quibus ueniens habet usu fructum,& liberam administrationem.

Aduenticii morbi,qui fortenulla nostra culpa ueniũt.

Aduerbium quasi iuxta uerbũ dr, quia in orõne prope uerbum ponitur. Nec eñ põt uerbi uis significantius sonare nisi iungar aduerbiũ,utputa dico,nauigo.Hæc non plenæ significationis sunt,nisi adiiciant aduerbia, ut bene,male, docte, fœliciter facit, nauigat. Sic alia aduerbia iungunt ad explendã uerbi significationem, ut sunt loco⁊ aduerbia,ut hic habito,eo intro.Est aũt aduerbiũ pars orõnis,q̃ adiecta uerbo significationem explanat,atꝙ implet. Fiunt aũt aduerbia qñꝙ a noie, ut a bonus bene,a uerbo, ut a sentio sensim,tracto tractim,a noie & uerbo,ut pedetentim,a pede & tento. A participio,ut a status statim. A pronomine,ut hic illic, ab hic,& ille. A ꝓpositione, ut ab ex extra, & a sub subter.Ab aduerbiis etiam,ut a prope propius.

Aduerto.tis.ad aliquẽ locũ uerto. Terẽ.in Eu.Illa sese interea incõmodũ huc aduerterat inhanc nostrã plateã. Aduerto oculos,animum ue,aliquo cõuerto oculos uel aim.

Aduersor cum datiuo significat contrarius sum, aduersor uero detestor, abominor iũgitur cum accusatiuo. Quod fit quotiens ab aliqua re, quam odio habemus uultum auertimus,ut illud repellere uideamur. Ouid. in Fa. Officioꝙ leuẽ nõ auersatus honorẽ.Colu.Nã nec rubos auersar capra.Et in sacris literis. Gentes quas dominus auersatur. Fit aũt ab auertor,de quo infra.

Aduersarius ab aduersor,pro repugno.Nam aduersarii dicuntur sibi inuicem repugnantes.

Aduersus.sa.sum.cõtrarius.Vide in dictione auersus.

Aduersus,uel aduersum ꝓpositio significat contra,& inimicitias,dissidia,contrarietatẽqꝙ ostendit, sicut cõtra, ut aduersus,uel cõtra hostes bellum geritur. Aliquando pro erga ponitur,ut apud Teren.in Adel. Et id gratum fuisse aduersum te habeo gratiam.

Aduersitores sunt serui qui eunt aduersus dominis cœnãtibus foris,ab aduersum eundo, apud Plau. in Mus. inducitur aduersitor cuius peculiare ministeriũ est ire ad herum foris cœnitantẽ,& eũ domũ reducere, ac comitari.Teren.in Adel. Neqꝙ seruulo⁊ quisq̃ aduersum erat. Vbi ait Do. proprie locutũ Terentiũ esse dicẽdo aduersum.Nam inde aduersitores dicuntur.

Adulor pe.pro. ut quidam putant, ex ad & aula, quia id aulici obseruant,au in u ꝓductã cõuersa.Oui.Agmen adulantũ media ꝓcedit ab aula. Nonius. Adulatio est

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

proprie canũ blandimentũ, quod ad hoĩes cõſuetudine tranſlatũ eſt. Vnde Speu. ſic diffinit. Adũlatio eſt cõuerſatio ad uoluptatẽ abſq; rõne mali habitus ad oblectationẽ cõſuetudinis tẽdens, mediocritatẽq; trãſgrediens. Et eſt adulari inſeruire, & captare, ut fauorẽ emeamur, uel uoce uel geſtu, tractum ἀπὸ τοῦ λούλος, dulu, quod eſt ſeruus. Eſt eñ adulari ſeruile, non liberale, & ingenuum. Apud Cic. li. ii. Tuſ. Adulat pro adulaſ ſanguiné poſitũ, hoc eſt lãbit, ebibit. Lucre. Longe alio pacto gannitu uocis adulant. Miror aũt ualde cũ a græco ueniat, qñ λούλος dicitur ſeruus, inde dulor. aris. & cum ad dicitur addulor. aris. duplo dd, quo pacto primam corripuerint aliqui uerſificatores.

Adulo. las. Lucre. Longe alio pacto gannitu uocis adulant. Sic Cice. li. ii. Tuſcu. Adulat poſuit.

Adulter, & adultera cõponi uidenẽ ex ad & alter, ſeu altera, q; ille ad alterã, & hæc ad alterũ ſe conferat.

Adulterium, quod proprie cum nupta cõmittitur, q̃uis ad alia tranſferatur.

Adultero. as. pe. cor. & adulteror. aris. ſignificat uitio, uel maculo, quod etiã ad alia tranſferẽ. Pli. Iuuat ipſa adulterare adulteria naturæ, ſicut teſtudines tingere, argentum auro confundere, ut electra fiant. Cice. per tranſlationẽ in Lelio. Simulatio uitioſa. Apoſtolus adulterantes uerbum dei. Adulteratur uerbum dei, aut aliter de illo ſentiendo q̃ eſt ſentiendũ, ut ex eo nõ ſpũales fructus, ſed adulterinos fœtus quærendo laudis humanæ, autor Grego. in mora.

Adulterinus. na. num. pe. cor. Vnde adulterina ſigna dicuntur, quæ ſunt alienis annulis facta.

Adultus, qui creuit. Vnde iuuenes dicuntur adulti, qui in flore ætatis, & incremento ſunt poſiti.

Aduiuo pe. pro. quaſi adhuc uiuo. Hiero. ad Pãma. Ipe ſi aduiueret Origenes iraſceret nobis fautoribus.

Adumbro, bras. exprimo, repſento, ſiue imitor, uti picto res, qui imagines planas adumbrant, ut ſolidæ uideantur. Aliq̃n umbram adhibeo, ſiue umbram tegẽdo facio. Colu. li. xii. Adumbrantur, uel ſtramentis, uel aliis tegumentis uuæ, ne uentis aut caloribus exareſcant. Ponitur etiam interdum adumbrare pro honorare.

Aduncus. Vide in dictione uncus. Vnde aduncо aduncas, quod eſt curuo.

Ad unguem ſignificat ad perfectionẽ. Tranſlatio ſumpta a marmorariis, q; iuncturas marmoꝝ, tũc abſolutas exiſtimant, cũ unguis ſupductus nihil offendit, uel cũ iunctura ita exactæ ſũt, ut unguẽ nõ admittãt. Perſius. Seueros excludet ungues, ſiue ab his, q; magna diligentia, & cõſyderatione aliquid faciũt, & in ipſa cogitãda ungues mordẽt. Perſ. Nec demorſos ſapit ungues. Hora. li. i. Ser. Fronteius ad unguem factus homo.

Aduno. nas. pe. p. cõgrego. Hiero. Qñ uos ad refectionẽ debita adunauerit hora i cibis ueſtris minime pfulgeat coquoꝝ iduſtria. Hĩc adunati, dñr ſimul cõgregati.

Adunum aduerbialiter ſumptum, ſignificat omnes nullo excepto, ut in Pſal. Non eſt qui faciat bonum, non eſt uſq; ad unum. Curtius. Omnes ad unum periere.

Aduoco. cas. pe. cor. ad me uoco. Ter. in Phor. Ibo. ad forum, atq; aliquot mihi aduocabo amicos ad hãc rem. Huic contrarium eſt auoco. Et aduocare eſt in ſubſidium uocare, ſeu aduocatum habere. Aug. li. ii. de ciui. dei. Vt eã honoribus talibus aduocarẽt cultores ſui, id eſt aduocatam haberent.

Aduocati dñr, q; alteri adſunt in cauſa. Plau. in Caſ. Stultus cõtriui diẽ, dũ aſto aduocatus cuidã cognato meo, quẽ hercle litẽ adeo perdidiſſe gaudeo, ne me necq; cq̃ ſibi hodie aduocauerit. Inter aduocatũ, & patronum hoc intereſſe Valla exiſtimat, q; aduocatus nomen ſit generalius, q̃ patronus, ut nõ tm̃ ſignificet eum q; alterius cauſam agit. Siquidẽ quicunq; adeſt alteri in cauſa officii gratia aduocatus appelletur, etiam ſi nihil dicat, neq; agat, ſed qui tm̃ paratus ſit defendere. Patronus, pprie, qui agit cauſam, ſed accuſati, nõ accuſantis.

Aduolo. as. pe. cor. iuxta uel ad aliquẽ locũ uolare, & cõſtruiẽ cũ actõ mediãte ad, uel in, & aliq̃n dtõ. Pli. At in agrũ Volateranũ palumbiũ uis e mari quotannis aduolat. Idẽ li. x. Platea nominaẽ aduolãs ad eas, q̃ ſe i mari mergũt. Idem Caprarumq; uberibus aduolant.

Ad uotũ aliq̃d hñe, & ex ſnĩa, licet hoc uideaẽ rõnis, illud cuiuſdam affectus, in eandẽ tm̃ ueniunt ſignificationẽ. Quintil. Habes ne uxorem ex animi tui ſnĩa. Et alibi. Ad uotum omne fluentem fortuna laſciuit ocium.

Aduſq; i. uſq; ad. Apul. Iam aduſq; amnẽ peruenimus.

A ante E

Æacus pe. cor. Iouis ex Europa ſiue ex Ægina filius, ut in Iliade inquit Homerus. Hic apud œnopiã (Sic quidẽ legiẽ, niſi apud Stra. eſt mendũ œnonã legendũ eſt) regnaſſe dĩ, quã ex noĩe matris æginã noĩauit filiꝰ, quẽ tãtæ iuſticiæ fuiſſe dĩ, ut apd̃ inferos aĩaꝝ creditꝰ fuerit a Plutõe delectꝰ iudex, cũ Minoe & Rhadamãtho, & peccantium delicta diſcutere, & p meritis pœnas inferre.

Æas æantis, fluuius Epiri ex Macedonia prius defluẽs & in mare Ionium cadens, dicente Luc. li. v. Purus in occaſum, parui ſed gurgitis Æas Ionio fluit inde mari.

Ædes tã in ſingulari q̃ in plurali, pro tẽplo. ſed fere ſemper cũ adiectione, ut ædes ſacra, uel ædes ſacræ, ædes Iouis, ædes deoꝝ, ædes pacis, & hmõi. Cice. ex eo die quo in ædem telluris cõuocati ſumus, Val. Max. li. i. Ea pontificũ admonitõe effectũ eſt, ut Marcel. ſeparatis ædibꝰ honoris, ac uirtutis ſimulachra ſtatueret, ſi uero abſolute dixerimus ædes, tm̃ domũ deſignamus, ut meas ædes non p̃ſcribam. Eapropter apud iuriſconſultos, p omni ſpecie ædificii dici inueniẽ, unde & p ſepulchro Oui. poſuit. Eſt mihi marmorea ſacratus in æde Sichæus, pro cubiculo. Cur. Excubabãt principũ liberi ſeruantis noctiũ uicibus, pximi foribꝰ ædis, in qua rex acquieſcebat. Idẽ, p cœnaculo poſuit cũ ait. Stabãt ad fores ædis eius, in q̃ rex ueſcebaẽ. Fitq; ædes, ut ſcribit Ser. ab edo, q; in ea ſacrificãtes edere cõſueuerint. Nã q̃dã ſunt noĩa, q̃ initio dipthongantẽ, q̃uis a uerbo nõ diphthongato deriuentẽ, ut ædes, æſculꝰ. Varro Ab aditu fieri putat, q; ſ. plano pede adibãt, unde etiã primã diphthongi uocalem accepit. Feſt. Edes, q; in ædito poni ſoleret, alii ædem dici exiſtimant, q; in ea æuum degatur.

Ædicula dĩ ubi deoꝝ ſimulachra ſeruantẽ. Pli. li. xxxvi. de Venere gnidia. Ædicula eius tota aperitur, ut conſpici poſſit undiq; effigies Deæ. Aug. li. ii. de ciui. dei. Nulla ædicula ſacra dignum putauerunt.

Ædificium ædis conſtructio, & ponitur pro omni ſtructura. Nam ædificii appellatione, non ſolum ſuperſi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ciem signari,sed solum quoq; ipsum,cui ædificium su perpositum est Vlpianus putat.

Ædifico.as.,pprie ædē facio,q̄uis ad oē cōstructiōis gen⁹ etiā ad naues ptineat.Cice.Qui cū maximas ædificas set ístruxisſetq; classes.Vñ uidet magis sumi,p cōstruo, p̄sertim cū ei dom⁹ addit,qa aliter frustra domū iungerem⁹. Idē.Qui cū ædificasset ī palatio plenā dignitatis domū.H⁹ cōpositā sūt coædifico simul ædifico,exædifico manifeste,seu pfecte ædifico. Pli.de api.Domos primū plebeiis exædificāt,deide regib⁹.Inædifico ít⁹ ædifico.Li.li.i.Et ut libera a cæteris religiōib⁹ area esset tota Iouis,tēpliq; eius,qd ī ædificaret, exaugurare fana sacellaq; statuit.Proædifico, uñ ,pædificatū, q ueteres dicebāt, qd ex priuato loco,pcesserat ī publicū solum. R.eædifico rursus ædifico,sup ædifico.Hie.Siqs aūt sup ædificat super fundamentū hoc aurū,argentum.&c.

Ædepol pe.corre.aduerbiū iurandi,qd est quasi p ædem Pollucis.Ité pol,& perpol,quæ idem significant.

Aediles pe.pro.dicti sūt ab eo, q ædes sacras & priuatas ,pcurassent. Vel ab aditu, q facilis ad eos aditus esset. Primo ex plebe duo creati sunt ædiles, deinde ,pceden te tpe duo ex patriciis adiuncti sunt, q a solio eburno, quod eis datū est Curules dicti sūt.Officiū ædiliū erat, ludos publicos exhibere,& sacras priuataſq; ædes,pcurare,totā urbē tueri,ut cloacæ,& aquæductus, & quæq; publica ædificia munda & integra essent,loca in Theatro assignare.Si quispiā seruū aut iumētū morbosum, uitiosumue,p integro sanoq; uendidisset, edicto ædilium emptori succurrebat. Idq; edictū ædilitiū dicebatur,siue ædītiones ædilitiæ.Fiebāt & alii ædiles,qui frumento p̄erant a cæsare creati,& a Cerere cereales nominati sunt, ut scribit Pōpo.His cura rerū uendendaꝝ ne qua fraus fieret, & mēsuraꝝ commissa erat.Scribit Diony.Hali.lib.vi.anti. ad officiū ædiliū pertinuisse,ut curam haberent annonæ forensis, copiæq; cibariorū ædītiones ædi,hi apud græcos agoranomi uocantur, a foro rerum uenalium,cui regulam præscribunt.

Ædilitas ipsa dignitas. Sueto.in Cæsa. Siquidē ante paucos dies,q̄ ædilitatem iniret.

Ædilitiū idē qd ædilitas, & magistrat⁹. Cice.lib.ii.offi.P. Crassus tū cognoīe diues,tū copiis,functus est ædilitio maxīo munere,idē signat ædilitat⁹.us.Hoc tñ loco melius ē ædilitio adiectiue dictū accipe,ut quū ædilitium edictū dicim⁹.Itaq; retractamus qd in priore editione scriptū fuerat, & ædilitiū mun⁹ intelligim⁹ q ædilis fu (isset.

Ædilitatus.us.idem quod ædilitas.

Ædilitius.a.um.nomen possessiuum, ut comitia, ædilitia,in quibus creabantur ædiles.

Ædilitius ædilitii, qui ædilitate functus est.

Ædituus,ædis tutor.i.curā gerēs ab ædib⁹ sacris, q̄s tuet.

Ædituor ædem tueor. Vñ ædituētes,p ædes sacras tuētes.

Æditimus,pe.cor.Gellio autore ea forma dī,sicut finitimus,legitimus,pro eo qui ædibus p̄est,quasi ædis intimus.Sic claustritimus,qui claustris ianuæ p̄est. Augu. lib.v.confes. Siuisti eum comphendi ab æditimis fori tanq̄ furē.Cice.in Ver.Æditimi,custodesq; mature sentiunt diuersantem in quodā tugurio extra urbem.Sed pro eo nunc utimur ædituus,ut Var.li.i.de re ru. & Sementinis feriis in ædem telluris uenere rogati ab æditimo,ut dicere didicimus a patribus nostris,ut corrigimur a recentibus urbanis ab ædituo. Hos græci νεω κόρους uocant.

Ædo.is.didi.itum.ab e quod est extra,quasi extra do.Vñ ædere significat emittere,promere,in lucem dare,manifestare.Sic dicimus aliquē ædidisse librū. Vñ æditio publicatio.Et qa,q̄ generāt ī lucē ,primū,factum est, ut ædere sit gñare.Hora.lib.i.car. Mœcenas atauis ædite regibus. Et ædere est exhibere,quod est spectaculis accommodatum. Sueto.in Cæsa. Ædidit spectacula uarii generis munus gladiatorum. Vnde æditores ludorum exhibitores dicti.Sunt tamen qui sine diphthon, scribant,cū antiquitus inueniat per æ dipht.scriptum.

Aedon græce ἀηδών Luscinia.Virgi. Quodq; leues calami,quæ suauis cantat aedon.

Æditus.a.um.pe.cor.altus,& fortis dicitur. Hora.in Ser. Viribus æditior cedebat, ut in grege taurus,& ædita quoq; loca dicuntur alta, ac sese ostendentia. Scribiturq; cum diphthōgo,ut differat ab edo pro comedo.

Æditītius iudex qué una ps elegerit. Ci.,p Plan.Neq; eñ quicq̄ aliud in hac lege,nisi æditītios iudices seruatis.

Ægeus Thesei pater Athenarum rex, a quo Ægeum mare,ut quidam putant.

Ægeum mare,ut quidam dici uolūt, q Ægeus Thesei pater ex Athenarum arce illuc se deiecerit. Alii, q Ægea Amazonum regina in eo perierit. Strab. Ab Ægeis oppido in Eubœa.Pli.ab αἴγα capra deriuat,q. lib.iiii.scribit. Plurimis insulis consersum, cui nomen dedit scopulus inter Tenedum,& Chium uerius,q̄ insula αἴξ nomine a specie capræ, q a græcis ita appellat repēte e mari exiliens.Soli. Inter Tenedū, & Chiū est Claros insula,qua Ægeus sinus pandit,ab dextra Antandro saxum est,hoc eñ uerius q̄ insula cognominari meruit, id qñ uisentib⁹ ,pcul capræ sisse credit, quā græci æganuncupāt,Aegeus(inqt)ab eo sin⁹ est appellatus.Var. Ægeū īquit dictū ab insula,q in eo mari scopuli in pelago uocant a similitudine capraꝝ æges. Pacu. Æges ferme aderant æquore in alto ratibus repentibus.

Ægæ pluralis numeri,uel Ægæ.es.urbs Ciliciæ. Quo etiā nomine dicta est insula in mari Ægeo.

Ægea nomē duaꝝ urbiū,ut scribit Ptol. quaꝝ una est in Emathia,alia in Mauritania. Autor Ptolemē⁹. Sūt & Ægeæ euboicæ a quibus ægeum mare ſm Stra.dī, sūt & Achaicæ ægeæ penes quas cratinus amnis labitur.

Ægeon nomen gigantis,qui cœli terræq; filius Briareus dictus fuit.& Neptuni antiquum cognomen.

Ægiū oppidū peloponesi,quo ī loco Iouē a capra nutritum ferūt. Vñ loco nomen. æga eñ capram dicunt.

Ægialeus nomen fuit Medeæ fratris. (dis.

Ægiale.es.siue ægialea.eæ,nomē ,ppriū uxoris Diome-

Ægialus,latine dici potest littus. Quo nomine dicta est Achaia, propter urbes per ordinem in littore positas.

Aegeria nympha fuit,quæ colebatur in aricino lacu,cū qua Numa Pompi.& connubium, & colloquiū se habere simulauit super cultu religionū, quo armorū,& prædæ studio flagrantem Po. Roma.abstraheret. Vnde Ouid.Ægeria est, quæ præbet aquas, dea grata camœnis.Illa Numæ coniunx,consiliumq; fuit.

Ægis.idis.munimentum pectoris æneū cū Gorgonis capite.Quod si in pectore numinis ægis. Si ī corpore hominis lorica dī.Et a capra nomē deductū ē,quia de co

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

rio eius fiebat. Et ideo Minerua habere Gorgona in pectore dr, quia prudẽtia sua, quasi alios saxeos reddit.

Ægiochus dict9 est Iupiter, p corio capellæ Amaltheæ usus fuerit pro scuto, quando contra Titanas dimicauit, ut inquit Lactantius libro primo.

Ægides pe. pro. patronymicũ est ab Ægeo Thesei patre. Oui. Perfidus Aegides ducentia fila secutus.

Ægilops, est abscessus inter nares & angulum maiorem oculo, per quẽ pituita assidue distillat, & si negligat ad ossa usq; dehiscit in fistulã. Differt ab Ægilope, id qd Crithen, hoc est Ordeum vulgo Ordeolum appellant, & Galenus posthiã. Crithe absceſſus est pusillus, oblongusq; sub ipm palpebræ torulum, hoc est, ut ait Celsus sup pilo locũ. Officit luminib9 & qd uocat Ancylops siue Ancyloblepharos, quo palpebræ coalescunt inter se, apeririq; nõ põt oculus. Cui nõ admodũ absimilis é morbus, q Encanthis uocat, in ipso angulo tuberculũ qd palpebras pa diduci patit. Sed & si membro arti culi sic hærent, uelut cõprensi, Ancyla, & ancylosis uocat. Est & ægilops apud græcos genus auenæ.

Ægina pe. prod. fuit Asopi Bœotiæ regis filia, a qua urbs Peloponeso adiacens contra Atticã Ægina uocat. Et a qua æacus, eiusq; posteri genus duxisse ferunt. De hac Oui. lib. vi. Meta. Oenopiã ueteres appellauere, sed ipse Æacus Æginã genitricis noie dixit. Hinc Æginenses dicti sunt, & æs ægineticum. Sunt qui dicant Æginam insulam pireo portui propinquam, distat enim ab eo xii. mil. pas. A qua æginitæ dicti sunt eius incolæ.

Ægineticus. a. ũ. possessiuũ ab Ægina, ut ægineticũ æs qd olim fuit ĩ põcio, ex quo eãdẽ labro supficiẽ elaborabãt.

Ægisth9 Thyestis fili9, q a capris nutrit9 fuisse phibet.

Ægle nympha solis ex Neæra filia, latine splendor dicit.

Ægloga pe. cor. capra seu rerum pastoraliũ sermo dr. Ægon. n. capra, logos sermo dr. At ecloga sine diph. electio, siue explanatio, elegãtia dr, ut iqt Pli. li. iiii. epi. & Euse. li. iiii. eccle. historiæ contra Tortellium.

Ægon nomen pastoris, & caprile significat. Quo etiam nomine promontorium Lemni dictum est.

Ægocephalus pe. cor. ut Aristote. lib. ii. de animalibus inquit auis est quæ liene omnino caret.

Ægonomus penul. corre. caprarum ductor, qui & æpolus dicitur, ὅτι αἰξὶ ἀγόσ καὶ νέμω ὃ βόσκω ὅθεν ὁ νέμοσ & νέμεσ immo locus aptus capris depascendis, id ostendit propria deriuatio.

Ægolethrõ, herba ĩ põto alba, dcã a capris interimendis ἄγα græci caprã noiant, ὀλέθειορ pnitiosũ, exitiale.

Ægoceros. otis. uel ægoceron pe. cor. animal, alio nomine capricornus dicitur. Hierony. contra Iouinia. Magna iniuria nuptiarum, ut inter scorpios quidem, & cẽtauros, & pisces, & ægocerotas. i. capricornos uxorem, maritumq; cõstituerint, λέγεται ὅτι ὁ κέρας ἀιξ, Lu. Ægoceron cancrumq; tenet.

Ægos Thraciæ fluuius, ad cuius ostia classis Athenienſium a Lysandro capta fuit. Pli. lib. ii. Idq factum interdiu in Thraciæ parte ad ægos flumen, cuius loci accolæ Ægopotamitæ nominantur.

Ægyla ĩsula, quã Pli. scribit distare a cythera. xv. mil. pas.

Ægipanes sunt nudi, leues, caprinos pedes habentes. Veteres huiusmodi monstra pro semideis, siue pro sylue stribus diis coluerunt, quem admodum Faunos, Sylua nosq; Faunos ac Satyros nemorum deos esse dicentes Panas agrorũ, Syluanos syluarum. Vide in dictiõe Satyri. Oui. Sunt mihi semidei, sunt rustica numina nymphæ. Et fauni satyriq;, & monticolæ syluani. Quos qñ cœli nondum dignamur honore. Pompo. Mela scribit ultra Atlantem Mauritaniæ mõtem noctu persæpe uisa lumina, & crepitus cymbalorum, ac fistularum cantus auditos, nec die repertum quenq;. Idcirco pro constanti habitum, hos faunos esse ac satyros.

Ægio nomen proprium apud Plau. dictus ab ægizo, qd significat quatio, p multis esset concussus ærũnis.

Ægypios, & gypas græci uocant, quos latini uultures.

Æger. a. um. ab ago. is. per contrarium, p actione uacet, siue p qui morbo correptus est, grauius agitetur. Et dicimus, Hic est æger pedib9, & hic est pedibus ægris. Vale. Maxi. lib. v. dixit. Pulsu uenarum cõperit, cuius morbi æger esset. Gel. cum accusatiuo iunxit dicens. Frontonem pedes grauiter ægrum.

Ægreo. es. æger sum, a quo ægresco, quod magis est in usu, æger fio. Plin. li. x. Corui ante solstitium generant. Item ægrescunt sexagenis diebus siti maxime, anteq; fici coquantur autumno.

Ægre aduerbium significat moleste, dolenter, iniquo animo. Tere. in Hecy. Sed reprimam me, ne ægre qcq; ex me audiat. Item significat male, difficulter. Virgi. li. iii. Geor. Ergo ægre rastris terras rimant. Colu. li. i. Seruos quoq; qui secuturi patrem familias sunt, non ægre pedibus ingredi, id est inuite, uel difficulter.

Ægroto, as. pe. pro. infirmus sum, a quo ægrotatio, q̃ sic ab ægritudine distinguit, ut docet Hiero. super Ioel, p ægritudinem animi dicimus, alioqn corporis nõ ægritudo, sed ægrotatio dr. Idẽ ad Iulianũ diaconũ, q̃q; ita me iugis tã corpis ægrotatio, q̃ aiæ ægritudo consumpserit, ut morte imminente, nec mei pene memor fuerim. Cice. Sed ꝓprie ut ægrotatio in corpe, sic ægritudo in aio noat. Vñ ipse li. iiii. Tus. diffinit qd sit ægritudo. Stulta ægritudo est, qua afficiunt in malis opinatis aiosq; demittũt, & cõtrahunt, róni nõ obtẽperantes. Inuenit tñ æger dici etiã de corpe, & ægrot9 de aio. Salu. Antonius pedibus æger, qui plio adesse neqbat. Hora. in Ser. Quo me ægrotare putes animi uitio. Ab ægroto fit coægroto. Hiero. Quod si ipsa languerit coægrotandum est, & nunq; ab eius lectulo cedendum.

Ægrimonia pe. cor. idẽ est quod ægritudo. Plau. in Ru. Tantisper dum abscedat a me hæc ægrimonia.

Ægyptus regio ab Aphrica, ut Pli. ĩquit, canopico distet minatur ostio, ab Asia uero peluſiaco. Quamobrẽ quidam inter insulas ægyptũ cõputauere. Qui tñ Asiã dimensi sunt inter Asiæ regiones ægyptũ quoq; dinumerauerunt. Aphricæ proxima ab ægypto Danai fratre sic appellata, prius Aeria dicta. Hæc teste Plini. li. v. ab oriente rubro mari, Assyriæq; coniungitur, ab occasu Cyrenen, & Aphricæ residuum habet, a meridie usq; in Æthiopiam protenditur, a Septentrione habet mare Ægyptium. Eius insignes urbes sunt Thebæ, Abedos, Alexandria, Babylon, & Memphis. In hac (ut Plato inquit) nunquam uisum est pluere, sed Nili inundatione fœcundatur. Eius figura triquetra est, quam efficit Nilus, ita se diuidens. Ab ægyptus fiunt adiectiua. Ægyptius, a. um, & ægyptiacus. a. um.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ægyptini pe.pro.Æthiopes,Ægyptiis ſunt finitimi.
Ælius ſtilo nomen auctoris de quo Pli.& Sueto.hic præconinus,dictus a præcone patre.
Ælius,& Ælia noia ſunt ꝓpria.Ro.carent aſpiratione.
Ælia regio in Aſia inter myſiam,& Ioniam. Eſt & urbs quædam Calabriæ,a qua Ælianus.a.um.
Ælurus,pe.pro.latie catus,& felis dicitur. Ariſtote.lib.de animalibus.Æluri,& Ichneumones tot numero parĩunt,quot canes.Ælianus,ælurox mas quidem libidinoſiſſimus eſt,fœmina aũt amantiſſima ꝓlis,fugit coitũ cũ maribus,qm̃ ſemẽ mittũt calidiſſimũ,& quaſi ignẽ genitalia adurens. Hoc cernẽs mas cõmunem fœtum dilaniat,illa uero prolis deſyderio mares libidine ardẽtes adit rurſus.Gel.li.xix. Æluroy quoq; oculi ad eaſdẽ uices Lunæ maiores fiunt,aut minores,
Ælon græce,ſuauitas latine dicitur,ἄιλον.
Æmiliam gentem appellatã dicunt a Mamerco Pythagoræ philoſophi filio,cui ꝓpter unicã humanitatem cognomen fuit æmilius. Nã æmiliã græci ſermonis lepiditatem uocant. Hæc familia æmiliana Romæ honeſtiſſima fuit, a qua Æmilianus appellatus eſt Scipio Africanus minor,q̃ſi æmilii filiꝰ,q ꝑ adoptionẽ iſertus fuit familiæ Scipionũ.Æmilia uia ab Æmilio cõſule dicta eſt,quæ a placentia, Ariminum uſq; perducta eſt.
Æmilia regio Italiæ,q̃ & flaminia,& Romandiola ẽt dĩ in q̃ ſunt urbes Ariminum.Ceſena,Saſina, Rauenna, Fauentia, Immola, Forumliuii, Bononia,& Ferraria.
Æmiliana ædificia erãt extra Romã de qbꝰ Cor.Tacitꝰ. Plus iſamiæ id icendiũ hũit,qa ꝑdiis Tigillini æmilia
Æmochares cognomẽ Martis fuit,qua (nis ꝓperat. ſi ſanguine gaudens,αἷμα latine ſanguis dicitur.
Æmonia pe.cor.regio q̃ poſtea dcã ẽ Theſſalia,ab Æmone Deucaliõis filio,priꝰ pyrrhea dcã a Pyrrha Deucaliõnis uxore. Quidã tũ cũ aſpiratiõe ſcribũt Hæmonia.
Æmulor pe.cor. (ut Apuleius inquit) ab amo deſcendit, unde & primã uocalẽ accepit, amare ſignificat inuidere per antiphraſim.Æmulari igiẽ,inuidere eſt a cõtrario ſenſu,ut in actibus apꝛicis.Et patriarchæ æmulantes Ioſeph uẽdiderunt in Ægyptũ.In Eſaia.Effraim nõ æmulabiẽ Iudã,& Iudas nõ pugnabit contra Effraim. Aliqñ æmulari ſignificat imitari.Vñ æmulꝰ dĩ eiuſdẽ rei ſtudioſus,& ſectator, hoc eſt,q aliquẽ imitaẽ,& ſequtur qd̃ nõ niſi amore fieri põt.Cice.ꝓ Marcel.Illo æmulo,atq; incitatore ſtudioy meorum,atq; laborũ. Differunt tamẽ æmulatio & imitatio,q̃ imitatio ſimplex eſt,& liuorẽ nõ admittit,æmulatio aũt hẽt qdẽ imitandi ſtudiũ,ſed cũ malitiæ opatiõe,licet hoc ſine uitio eẽ poſſit,ut cũ meliorẽ uideamus conamur non inuidia, ſed amore ipſius uirtutis reddere nos pares,aut ſuperiores. Vñ eſt illud.Stimulos dedit æmula uirtꝰ. Aliqñ æmulari eſt ꝓticipẽ eſſe,ut Noli æmulari ĩ malignãtibꝰ.
Ænna ciuitas eſt ĩ meditullio,& umbilico Siciliæ collocata,q̃ cũ ob p̃fecti ſæuitiã a Romanis deſciuiſſet.Qui ad concionẽ cõuocatos Ænnẽſes ultima ĩterneciõe clã ſubmiſſis militibus armatis deleuit.
Aeanum,oppidum Macedoniæ quod æanus helymi filius Tyrrenorum rex condiderit,autor Stephan.a quo Aeanicus.ca.cum.
Æniẽſes, populi ab Ænia peræboy oppido,quos in Epiro græci modo αἰνιοὺς,modo αἰνιάνας nominant.
Æneas pe.pro.nomẽ uiri troiani a Virgilio celebrati dictus Æneas,ut quidã putãt,ab αἰνέω.ῶσ.qd̃ eſt laudo.Nã αἴνΘ laus latie dĩ,q tñ ꝓcedere nõ poterũt rei ueritate,ſi nõ dico citemꝰ totã græciã,ſed uſolũ uerſiculum Homeri adduxeriꝰ,quem uolo legãt τῷ ὄ χαὶ αἰνείας ὄνομ' ἐκέκτατο,κῆ τὰ λοιπά. Ab Ænea dcĩ ſũt æneadæ Tro
Ænea urbs ĩ regiõe Creſſæ.Liui.li.xl.Profici (ianiſcunt̃ a Theſſalonica Æneam ad ſtatutũ ſacrificium.
Ænea ciuitas,q̃ poſtea dcã fuit ianiculũ,cõdita a Romulo Æneæ,ut iqt Dionyſiꝰ.Ianiculũ yo dcm̃ fuit, ut Feſ. ait,qa ꝑ eũ ꝓpꝰ romanꝰ trãſire cœpat ĩ agrũ æthruſcũ. Nã & Ianꝰ ab eũdo dictꝰ ẽ.ut Ci.li.d'na.deo ait.
Ænaria inſula,a ſtatiõe nauium æneæ dicta, ut inqt Pli. Hæc & inarima pithecuſaq; dĩ, nũc Iſchia de noĩe oppidi coxendicis imaginẽ p̃ferentis in monte.
Æni ut autor eſt.Ptol.iſula eſt iuxta Arabicũ ſinum.
Ahenum genus uaſis,ab ære,qd̃ & Cacabus,ſeu caldaria dĩ. Diuidiẽ q̃ñq; diph.per diæreſim,& tũc ut Ser.docet aſpiratio interponiẽ,ut apud Hor. Sub noctẽ gelidam lignis calefactat ahenũ.Virgi. Aut foliis undam tepidã deſpumat aheni.Huius diminutiuum eſt Ahenulum.
Aheneus.a.ũ,pe.cor.Idẽ ẽ, qd̃ æreꝰ, & fiĩr diæreſim q̃ñq; patiẽ.Hor.in epiſt.Si recte facies hic murꝰ ahenꝰ eſto. Aliqñ poniẽ ꝓ forti.Hor.Incluſam Danaen turris ahe
Ænaticus.ca.cũ.ab urbe Ænea,thraciæ oppido (nea. de qua Theophra:Circa Æneã inqt ficus arbor ſcabiem nõ ſentit.Huius incolæ dicuntur Æneades,& Æneatæ.
Æneatores dicti ſunt tubicines ab ænea tuba. Amianus li.xix.Cum ſupereſſet exiguum noctis, æneatorum clãgore ductores urbem,ut mox caſuram, terribili corona cinxerunt.Et li.xxiiii.Æneatorum accentu ſigno dato progrediendi ad pugnam, ad arma concurſum eſt.
Ænobarbus dictus eſt Domitius,qm̃ Caſtor & Pollux cũ de uictoria nunciarent Domitio, ipſeq; minime credens narrantibus eſſet,malas,barbamq; manibus permulſerunt,& ex fuſca in flauam conuerterunt. Vnde a barba rutila,æneiq; coloris ænobarbi dicti. Quod poſtea Domitiorum cognomen fuit.
Ænianicus,ca.cum.fit a populis peræbiæ quos æninas & æniadas,& ænienſes uocabant,porro Æniades, per æ diph.ab œnadibus per œ diuerſi habentur, ſicut Æneades ab æniadibus.Æneades ab Ænea urbe Thraciæ qui & æneatæ nominantur.
Ænigma.atis,obſcura allegoria, uel q̃ſtio obſcura, quæ difficile intelligiẽ,niſi aperiaẽ, ut illud in libro Iudicũ De comedente exiuit cibus,& de forti egreſſa eſt dulcedo. Ab αἰνίττω obſcure loquor innuo. Innuitur enim quiddam quod pluribus explicandum eſt.
Ænigmatiſtes,qui ænigmata facit,ſeu proponit.Hieron. cõtra Ioui. Sed qd ad nim.αἰνιγματίστην ænigmatiſtẽ cuius libros multo difficilius eſt noſſe,q̃ uincere.
Ænigmaticus idem quod ænigmatiſtes.
Æolus pe.cor.Iouis filius qui in hoſpites benignus fuiſſe, liparen & æolias ab eo nominatas inſulas in ora Siciliæ tenuiſſe perhibetur,& in his ſtrongylem,ex cũius fumo quinam flatus futuri eſſent in triduo prædicebat. Vnde uẽtorum rex putatus eſt. Fuit & alius Æolus tuſcorum rex,& latine uarius,ſiue doloſus dicitur.
Æolia regio duplex eſt,Vna ĩ Aſia græcorũ colonia media inter Myſiã,& Ioniã. Alia ab Æoliis ſeptem inſulis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

intra Siciliã,& Italiã quæ noïa ſunt hæc.Hiera, Strongyle,Didyme,Eriphuſa,Phœnicuſa,& Euonymos,Strabo li.vi. Pli.li.iii.Soli.Mela.de Æoliis,quæ aliis noïb⁹ a nĩis Vulcaniæ,Epheſtiades a græcis nuncupantur. Dictæ Æoliæ ab Æolo Iouis filio. Dicit aũt Lipara a Lipparo Auſonis regis filio,qui eam ante Aeolum rexit.

Æolius.a.um.poſſeſſiuum ut

Æoliũ mare dictũ eſt,qđ Aſiatico littori adiacet ab Æoliis,pulſis olim colonis. Nã antea Myſium dicebatur.

Æon græce.Æuum latine dicitur.

Æpolus pe.cor.Caprarius.Æpoliũ capraꝝ grex.

Æpy urbs Neſtoris ĩ mõtib⁹ ſita, nã Æpy ſublime deno (tat.Æpys altus.

Æquus.a.ũ.planus,ab aqua,ꝙ æquã ſup ficiẽ hñe uideaẽ,ita ut imaginẽ tanq̃ ſpeculum reddat. Per trãſlationem ponit pro iuſto,quia nullã in partem inclinat.Equus pro animali non diphthongatur.

Æque aduerbiũ ſignãt iuſte.Sene.Iudex,q ꝑte iaudita altera aliq̃d ſtatuit,ẽt ſi æque ſtatuerit. haud æquus fuit. Interdũ ꝓcat tã,uł tñ,uel ſiñ,ẽ, ut tu es æque bon⁹ ac doctus.Sue.ĩ Cæſ.Nihil æque,ac iudicis acerbitas profuit. Vir.li.ii.geor.Negãt alios æque ſerpẽtib⁹ agros Dulcẽ

Æquo,as,explano.Pli.Æquato deinde (ferre cibum. pauimẽto infundit oleũ.Et æquare eſt cũ æquitate diuidere. Vir.Operũq; laborem partibus æquabat iuſtis. Aliqñ cõtinuare.Idẽ.Fœlix ſi protin⁹ illũ æquaſſet nocti ludũ.Huius cõpoſita adæquo.as.coæquo,exæquo, & peræquo,q̃ ſignãnt ſecundum uim præpoſitionum.

Æquamentũ æquatio eſt,qđ & libramentũ dĩ.Nã æqmẽ

Æquanimis pe.cor.q̃ eſt æqui aniq̃ (tũ aliđ ſignãt. nec,proſperis extollitur,nec aduerſis frangitur.

Æquanimitas,q̃ eſt fauor,& ꝓpiti⁹ aĩus.Terẽ.in Adel.Facite,ut æquanimitas uĩa poetæ ad ſcribendũ augeat in

Æquanimiter aduerbium,ſignificat mo (duſtriam. derate,patienter,æquo animo.

Æqui bonique facio ſignificat in bonã ꝑtẽ accipio.Apu.li. i.de aſi,Iſtud quidẽ qđ polliceris æq boniq; facio. Põt etiã accipi ꝑ nõ magnipẽdo. Ter. Cæteꝝ equidẽ iſtud chreme æqui boniq; facio.Liui.Ne ſerpat latius cõtagio eius mali nos æqui boniq; facimus.Cic.Ad Atticũ ſine copula dixit. Æqui boni facit,Honeſta locutio quã ueteres freq̃nter uſurpãt,ſine ꝑticula q;,uel ac ut bonis malis,bonũ æquũ,æq̃ boni conſulere,ac plura his ſiñia.

Æquitas mõ planicĩe,mõ iuſticiã ſignificat,q̃ ſcdm deũ bñ uiuimus,ut ĩ Pſal.Oĩa mãdata tua æquitas. Huius cõtrariũ eſt iniqtas.Eſt & æqtas pars q̃dã pietatis, quã Cic.æqualitatẽ uocat quũ oẽs coæquant. Nã deus qui hoïes generat,& inſpirat oẽs æquos.i.pares eſſe uoluit, eandẽ cõditiõem uiuendi oĩbus poſuit,oĩbus ĩmortalitatem ſpopondit,nemo apud deum ſeruus,nemo dñs, ubi non ſunt uniuerſi pares,æquitas nõ eſt, & excludit ĩnæqualitas ipſa iuſticiã,cui⁹ uis oĩs in eo eſt,ut pares faciat eos,q̃ ad hui⁹ uitæ cõditionẽ pari ſorte uenerũt. Eſt eñ æqtas q̃ ad bñ iudicandũ pertinet. Speuſippus ait Æquitas eſt iuſtoꝝ cõdecentiumq; remiſſio,mo deratio in cõmertiis, ordo naturalis aĩæ quoad honeſta, & turpia. De hoc etiam uide in dictione iuſticia.

Æquæuus,coætaneus,ab æqualitate æui dicitur.

Æqualis,planus,Vñ æqualis cãpus, Qñq; pro ſimili ponitur,& ex æquo.Pli.Cũ & ipſe æqualem fortunã expert⁹ fuiſſem.Quãdoq; pro coætaneo.Ci.in Cato. Nec cum æqualibus ſolũ,q̃ pauci admodũ reſtãt, differũt tamẽ ab inuicẽ. ꝙ æquales ſint eorũdem annoꝝ. Coætanei in eodem tpe,ſed diuerſis annis,& diſparibus, ut Cic.& Auguſtus fuerunt Coætanei, licet Cicero maior natu fuerit,ſed nõ æquales. Hinc æqualitas ſiñitudo, paritas ſeu æqtas,de qua paulo ante.Æq̃liter,ſimiliter, pariter.

Æquabilis idẽ,qđ æqualis. Cic.Et uox reducit ĩ ſonũ q̃ndã æq̃bilẽ,atq; cõſtantẽ,æquabilitas uitæ dĩ ĩ qua nulla ẽ ꝑturbatio,nõ uarietas, & diſcrepãtia q̃ſi æqualitas

Æqlaneũ,ex toto dimidiũ ꝓcat,dcm̃ a lotiõe (dicta. lanæ,q̃ dĩ æqlaneo redire cũ dimidiũ decedit ſordib⁹.

Æqman⁹ pe.cor.q utraq; manu utit̃,& ita leua operat̃,ſi

Æqlibriũ.æquatio libræ,qđ & æquamen (cut dextra. tũ,& libramentũ dĩ trutina, cũ ꝙ bilancis, ſeu ſtateræ lingua ſumit̃.Gel.Nã cui membrũ ab alio ruptũ eſt, ſi ipſe itidẽ rũpere per talionem uelit, quæro an efficere poſſit rũpendi pariter mẽbri æquilibriũ.In qua re primum ea difficultas eſt ĩexplicabilis. Quin ſi membrũ inqt,alter imprudens ruperit. Quod eñ per imprudentiam fractum eſt retaliari per imprudentiam debet.

Æquinoctiũ ex æqualitate noctium dĩ,ꝙ tũc dies,& nox horaꝝ ſpacio æquales ſint.Duo ſũt aũt æq noctia Vernale.ſ.& autũnale.Vernale fit quarto Idus Martias,uel circa viii.Cał.Aprilis, & in octaua ꝑte Arietis conficit, Autumnale xviii.Cał.Octobris ad uergiliaꝝ occaſum diebus.xl.quia annum olim in duas tñ partes diuidebant,hoc eſt,in æſtiuum,& hyemale ſolſtitium.

Æquinoctiale adiectiuum ab æquinoctium.

Æquidiale dictum ab antiquis, qđ nũc dicimus æquinoctiale,quia nox diei potius, q̃ dies nocti annumerari debet.Sic etiam æquidium,quod nunc æquinoctium.

Æquipolleo.es.per duplex ll, parem poteſtatem habeo. Vnde æquipollentia,æquiualentia.

Æquipero.as.pe.cor.ſignificat comparo,ſiue æquo.

Æquiualeo,æquales,æqualet.pe.cor.quaſi æque poſſũ.

Æquocũ pe.cor.é qđ græci dñt homonymõ, & a Martiano uocat pluriuocũ,qñ plurib⁹ reb⁹ eadẽ ẽ appellatio

Æquor ab aqua nomen deductũ ꝙ æquã ſuperficiẽ habeat cũ nõ fluctuat & ꝓprie denotat ſuperficiẽ. Amb.lib. Hex.Et cum ſit altitudo diuerſa,indiſcreta tñ dorſi ei⁹ æqualitas.Vñ & æquor appellatũ arbitror,ꝙ ſuperficies eius æqualis ſit, qa aquæ licet fluctuãtes uelut montes eriganẽ,ſedatis tñ rurſum tẽpeſtatib⁹ adæquanẽ. Hinc dicimus æquora cãpi,& æquora ponti.Cic.li.ii.Aca.ab æquo.i.plano uocabulum accepiſſe confirmat, ꝙ tam plane uidẽt,q̃ mare æquũ.De cãpo Virg.li.iii. Geor.At prius ignotum ferro q̃ ſcindimus æquor. Idẽ.De mari, æquora ponti.Nec ſolum de mari, ſed etiam de fluuio dicitur,ut apud eundem.Viridesq; ſecãt placido æquore ſyluas.Accipitur tamen quãdoq; ꝓ ipſo mari,ut Bis denis phrygium conſcendi nauibus æquor.Quãdoq; ꝓ aere,ut Aſpice biſſenos uolitantes æquore cygnos.Ab æquor fit Æquoreus.a.um.

Aer proprie dicitur medium ſpacium inter cælum & terram.Eſt enim inanitas plurimum habens admixtum raritatis,q̃ cætera elementa. Virgilius.Longa per inanes,uelut Perſius ait,Aer eſt elementum cuius omnes loci mutationes ſecundum naturam ſunt, Dictus ut q dã autumãt ἀὴρ ἀπὸ τοῦ ἀείρειν,ab eo ꝙ ferat terrã, uł qđ ferãtur.Sed credo potius dici ἀὴρ ἀπὸ τοῦ ἄημι & πνέω unde producit ultimam.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ducit ultimã. Luc. li. i. Aer & longi uoluent titana labores. Hic aũt aer partim ad terrenã, partim ad cæleſtẽ materiã pertinet. Nã ille ſubtilis, ubi uẽtoſi, ac ꝓcelloſi motus nõ ꝑſit exiſtere, ad cæleſtẽ pertinet partẽ, iſte uero q uolucrib⁹ permeat, & ſtadiis quadraginta, ut Poſſido, ait, a terra diſtat cũ ſit turbulentior & exhalationibus humidis corporeſcat, terræ deputatur, quiq; ex ſe multas ſpecies reddit. Nã cõmotus uentos facit, uehementius concitatus ignem, & tonitrua, cõtractus nubila, cõſpiſſatus pluuiã, congelatis nubibus niuẽ, turbulentius cõgelantibus denſioribus nubibus grandinẽ, diſtẽtus ſerenũ efficit. Aliqñ aer dr̃ uentus, ſpũs, uel flat⁹ modicus. Vir. Aera dimouit tenebroſum, & diſpulit umbras. Aliqñ dr̃ ſonus. Var. Anima ut cõcluſa in ueſica. quando eſt arcte ligata, ſi perculeris, aera reddet.

Aeri⁹. a. um. per i, uel aereus per e, mõ ſigñat altũ, ut aeria turris, mõ qd̃ cõſtat ex aere, ut corp⁹ aeriũ, fulgor aeri⁹

Aeripes pe. cor. celer, quaſi aerios pedes habens. Quidam tamen compoſitum nomen putant ab æs æris. Virgi. ſynæreſin fecit. Fixerit æripedem ceruam.

Aerope pen. cor. Atrei uxor, ex qua Thyeſtes duos filios ſuſcepit. Et non eſt diphthongus. Nam ſcribit a græcis ἀερόπων. Oui. li. ii. de triſt. Si nõ Aeropen frater ſceleratus amaſſet. Conuerſos ſolis non legeremus equos.

Ærumna ἀπὸ τοῦ ἀίρω tollo, leuo. Alii ab ære deriuant, hoc eſt, a pecunia, q̃ æris gr̃a labores & curas ſubeamus. Vir. Quid nõ mortalia pectora cogis auri ſacra fames? Nã laborẽ & ſollicitudinẽ ſigñat. Proprie tñ erũnæ & ꝑ diminutionẽ ærũnulæ uocant̃ furcinulæ qb⁹ uiatores ſarcinas ſuas religatas tabella iterpoſita ferre cõſueuerũt. Quæ qñ a Mario inſtitutæ ſunt, Muli mariani poſtea uocati ſunt, Vñ Frõti. li. iiii. ſtratagematõ. C. Marius recidẽdoꝝ ipedimẽtoꝝ gr̃a qbus maxĩe exercitus agmẽ onerat̃, uaſa & cibaria militũ i faſciculos aptata ꝓpoſuit, ſub qbus & habile onus, & facilis reqes eſſet. Vñ & i ꝓuerbiũ tractũ eſt. Muli Mariani. Hinc factũ eſt ut labores oneroſi ærũnæ dicant̃. Cic. li. ii. de fi. Ærumnas maiores nr̃i labores nõ fugiẽdos noſ̃ uerũt. Vñ labores herculis ærũnæ ſũt appellatæ. Plau. i pſa. Superauit ærũnis ſuis ærumnas herculis. Auſo. Prima cleonei tolerata ærumna laboris. Cic. li. iiii. Tuſ. Ærũna eſt ægritudo laborioſa. Siſ̃ ærumna dr̃ miſeria & calamitas.

Ærumnatus, ærumnis uallatus. Plau. in cap.

Ærumnoſus qui eſt laboribus ac miſeriis afflictus.

Ærũnalis adiectiuũ, ut labor ærumnalis Apul. li. i. de aſi. Mox in urbe latia aduena ſtudioꝝ quiritium indigenam ſermonem ærumnali labore aggreſſus excolui.

Æs æris ſumit̃ ꝓ oi metallo, ſed ꝑſertim ꝓ eo, qd̃ ẽ coloris rubri, deductũ nomẽ putãt aliq ab auri ſiſ̃itudie. Alii a græco deriuãt ἀία terra. Var. ab aſſe, accipit̃q; pro pecuniis, qñ æs fuit in ꝑcio magis, aurũq; iacebat, ut ait Lucre. Nũc (uerſa uice) iacet æs, aurũ ſummo ſucceſſit honore. Et prio ex ære pecunia ſignata. Ouid. in Faſt. Ærã dabãt oli, melius nũc omẽ i auro eſt. Victaq; conceſſit priſca moneta nouæ. Cato. Fundũ ærib⁹ ſuis emptũ poſſidebãt. Ser. rex prim⁹ p⁹ urbẽ cõditã ſignare æs cœpit; cui⁹ i altera ꝑte nota fuit Ian⁹ geminus, ex altera roſtrũ nauis. Nã qa Saturnũ claſſe deuectũ hoſpitio Ianus acceperat, & ab illo pitiã ruris edoct⁹, ferã illã, ac rudẽ, añ fruges cognitas, uitã i meli⁹ redegerat, regni eũ ſociũ fecit, & qñ naui fuerat aduect⁹ i ſignãdo ære, ex una quidẽ ꝑte ſui capitis effigiẽ, ex altera nauis roſtrũ impreſſit, ut quãtũ i eo eẽt, Saturni memoriæ cõſuleret, ne accepti bñficii imemor eſſe uideret. Ponit̃ ẽt qñq; ꝓ tubis qñ ex ære fiũt. Vir. Ære ciere uiros. Vñ æneatores Ære⁹. a. ũ. qd̃ ex ære eſt, ſicut æneus. (tubicines dñr.

Æra. æ. numeri nota eſt, puta in moneta notabat̃ nũer⁹, quẽ ualebat. Lucil. Hæc eſt rõ peruerſa, æra nũeri ẽ ſubducta iprobe. Aſtrologi quoq; initiũ, a quo ſupputati ones incipiũt ærã uocãt. Dicta æra ex eo, q̃ ois orbis æs reddere profeſſus eſt Reip. Æra etiam græca dictio eſt, quæ apud nos lolium ſignificat, ut inquit Dioſco.

Ærineus. a. um, q̃ ex æra factum eſt. Dioſcor. Panis uero cum melle, & ærinea farina. i. loliacea.

Ærari⁹. a. ũ. qd̃ ẽ æris, ſiue ex ære. Pli. li. xxxiii. Laudationẽ eãdẽ i ærariis metallis, & ꝓximã i argẽtariis fieri cõper

Ærarii tribuni a tribuendo ære. Nã ut Var. (tum eſt. ſcribit, Tributa erat eis pecunia, quam militibus reddẽrent, idq; quod attributum, dicebatur æs militare.

Ærarii milites dicti ſunt ab ære, q̃ ſtipendium facerent, æs enim ſtipem quoq; dicebant, unde ſtipendium.

Ærariũ, æris repoſitoriũ, hoc eſt, nũmoꝝ ſimiliũq; rerũ ꝑcioſaꝝ, atq; opũ, q̃ utilitatem Reip. allaturæ erant, ſic dictum, q̃ æra in eo principaliter inferebantur.

Ære diruti milites uocabantur, quibus propter ignominiam ſtipendium ſubtrahebatur.

Æro. as. ſignificat æs miſceo, ære adultero, ſiue ære orno. Vñ æratæ fores apud Vir. Priſ. A metalloꝝ quoq; noꝝb⁹ ſolẽt naſci uerba, ut ab auro, auro. as: ab ære, æro. as. uñ aurat⁹, & ærat⁹. Hui⁹ uerbi cõpoſita ſunt, Obæro & ſubæro. Perſ. Ne qua ſubærato mẽdoſum tinniat auro.

Æroſ⁹, a. ũ. ex quo æs fit, ut lapis æroſ⁹, quẽ alio noĩe Cadmiã nũcupãt. Et æroſa ab antiqs Cyprus iſula dicebat̃, q̃ i ea plurimũ æris naſcit̃, uel q̃ prio ibi inuentũ ſit æs.

Ærificium, quod ex ære factum eſt. Varro. Politæ enim quaſi ærificio uidebantur.

Æruſcare ueteres dixerũt, ꝓ fallaciis pecunias undiq; colligere. Qd̃ facũt chaldæi q̃ diuinãdo æra lucrant̃, & cibũ q̃ſtũq; ex mẽdaciis captãt. A quo ꝙbo fit æruſcator.

Ærugo pe. pro. idẽ, qd̃ rubigo, & ꝓprie i ære, uel argento, & uirideſcit. Rubigo uero i ferro, & ſegetib⁹, de quo loco ſuo. Pli. li. xxiiii. refert, æra exterſa celerius rubiginẽ trahere, q̃ neglecta, niſi oleo pungant̃. Ærugis i medicina magnus uſus, cuius uis ẽ colyriis oculoꝝ aptiſſima. Apud Hor. & Iu. accipit̃ ærugo, ꝓ pecunia, q̃ ex ære fit.

Ærugino ſus. a. um. qd̃ eſt ærugiẽ plenũ. Sene. li. de breui. uitæ. Maiorẽ diẽꝝ ptẽ i ærugino ſis lamellis conſumit.

Æs, æris, de quo ſupra, accipimus pro omni metallo, & ꝓ pecunia. Vnde cum dicimus æs noſtrum, dicitur quod nobis alii debent. Æs alienum, quod nos aliis debemus; Æs ſuum, quod alii ei, de quo loquimur debent. Æs primus rex Ser. Tullius ſignauit nota pecudum. Vnde pecunia. Argenteus numus primo ſignatus eſt anno urbis. 585. In Cypro inſula prima æris inuentio.

Æs militare dicebat̃, qd̃ tribunis ærariis attributũ erat, ut militibus redderet̃. Plau. i Aul. Cedit miles, æs petit.

Æs ductile, quod facile ducit̃, attenuaturq; in lamiñas.

Æs caldarium, quod fundit̃ tm̃, & malleis frangibile eſt.

Æſchines pe. pro. nomen ꝓprium oratoris græci, Demoſthenis æmuli. Fuere etiã alii ſeptem hoc noĩe uocati.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Æſchylus pe.cor.nomen poetæ tragici.Horat.Poſt hunc perſonæ,pallæq; repertor honeſte Æſchylus,& modicis inſtrauit pulpita tignis.Hic cum eſſet caluus, & in apri coforte quieſceret, teſtudo ab aquila in altum delata cum deciditſet,caput eius confregit,interemitq;

Æſchrion,nomen autoris p̃ceptoris Galeni. Fuere & alii

Æſculapi⁹,græce Aſclepiades nomẽ ẽ Apol (hoc noie. linis filii,q medicinã artẽ,uel laude, uſope ampliauit. Ob eãq; rẽ i deoꝝ numeꝝ recept⁹ ferẽ,c⁹ duo filii. Podalyrius, & Machaon bello troiano Agamennonem ſecuti no mediocrem opem cõmilitonibus attulere.

Æſculus pe.cor.arbor glandifera,cuius fructu cum in primæua ætate homies ueſcerent,ab edo,pro comedo deduci putatur,q̃uis edo primã breuẽ hẽat, quidã tñ ſine diphthõgo ſcribunt, ab eſca nomen trahentes, q̃ ante uſum fruméti,hæc arbor mortalibus uictũ p̃bebat.

Æſculeus.a.um.quod eſt materiatum ex æſculo. Palla. Aſſeres quernæ cum æſculeis non miſceantur.

Æſculũ neu.ge.& ſine diphtõgo ciuitas in agro Piceno.

Æſis ciuitas umbriæ.a qua æſinates populi. Pli.li.xi. Caſeum inquit æſinatem ex umbria.Ptol.quoq; hanc urbem Æſiam ab Æſi fluuio nominat.

Æſop⁹ pe.p. Nã græci ſcribũt p ω,nomẽ fabulatoris cla/

Æſopianus.a.ũ.poſſeſſiuũ. Hie.Iuxta Æſopia (riſſimi. nã fabulã. Hic miſer uita,miſer morte,& miſer forma. uñ Maxi.Planudes.de ipſo ita ſcribit. ἄσωπος δ' μὲν γένος ἦν ἀμοιβάδ Φρυγιαστὶ τὴν ἢ τύχην γέγονε δοῦλος.ἐτύγχανε δ' ὢν οὐ μόνον δοῦλος,ἀλλὰ καὶ δύσειδέστατος τῶν ἐπ' ἀγροῦ πάντων ἀνθρώπων εἶχε. σ' γὰρ φοξὸς ἦν, σμικὸς τὴν ῥῖνα, σμικὸς δ' ἦν βάχιλον, πρόχειλος, μέλας ὄθεν ἡ δνόμας ἐτύγχε. τανδ' γὰρ ἄσωπος τῷ αἰθίοπι.

Æſtimo,as.pe.cor.ſignificat apprecio taxo, compoſitũ ab æs,& τιμὴ p̃cium,quaſi ære taxo. Et conſtruitur cũ ablt̃o,uel gt̃o horũ nominũ tanti,quanti,quantiuis,tãtidem,quanticunq;,magni,parui,pluris, maioris,maximi,plurimi,nihili,& ſi qua hmõi reperiunt. Licet etiã ablatiui hoꝝ noĩm ſine ſubſtantiuis iungi huic uerbo inueniant. Boe.i plogo.li.topi.Ingratũ quidem, ſi magna Trebatii merita,quibus ipſe uſus fuerit,paruo æſtimare uideꝫ,cũ nullam eis gr̃am reſtituendam putaret, Hie.in Leui.Si ſtatim ab anno incipientis iubilei uouerit agrum,quanto ualeꝫ põt,tãto æſtimabit. Freq̃ntius tñ cũ gt̃is iungit. Ci.li. A ca. Alia pluris eſſe æſtimãda,alia minoris. Liui. Vtrũq; caſum complexus eſt,mãcipia minora annis.xx.q̃ poſt proximum luſtrum decem milibus æris,aut pluris ueniſſent,ea quoq; decem tanto pluris,q̃ quãti eſſent,æſtimarent. Similem ſignificationẽ hũt, pendo, facio, curo, eſt, intereſt, & refert cũ p̃cium iungit, quia p æſtimo, ſiue æſtimat ponunt ut parui facio,nihili pẽdo,& hmõi. Dicitur etiã æſtimare rem alicui⁹ dignitatis facere. Seneca. Datamagno æſtimas,accerſita paruo. Et i ti.de Ira. Magno æſtimata ira deiecit. Inuenit etiam æſtimo ſine ablt̃o,uel gt̃o, Hie.in Leui. Si pauper fuerit,& æſtimationem reddere non ualebit,ſtabit corã ſacerdote,& quantum ille æſtimauerit,tantũ dabit. Sciendũ quoq; i ſacris lr̃is,ut Fulgenti⁹ docet duob⁹ modis æſtimatio poni ſolet. Nam qui aliqd certiſſime ſcit,& q putat aliqd eſſe,qd̃ nõ eſt, æſtimare dicit. Ad æſtimationẽ incerte ſciẽtiæ,ſeu cognitiõis pertinet, quod dr̃, Æſtimabat ſe uiſum uidere. Noĩe aũt æſtimatiõis certiſſima ſciẽtia ponit̃ i libro ſapientiæ,Scit ptã,de futuris æſtimat.i.certiſſime ſcit. Et apl̃us. Æſtimo q̃ nõ ſunt cõdignæ paſſiões hui⁹ tp̃is ad futurã gl̃iam.i.certe ſcio. Ab æſtimo fit exiſtimo diphthõgo i i lõgã cõuerſa,quaſi ex æſtimatiõe ſtatuo,atq; decerno. Pri⁹.n.rẽ æſtimam⁹.i.cõſyderam⁹, deide q̃lis ſit exiſtimam⁹.i.iudicam⁹. Ter. Nã ea res dedit exiſtimãdi copiã quotidianæ uitæ conſuetudinẽ. Quin, Vela uit ei caput, & ſuo cuiuſq; animo dedit æſtimandum.

Æſtimabile,quod facile æſtimari põt, cui⁹ cõtrariũ eſt i

Æſtimatio.uide in æſtimo, (æſtimabile.

Æſtas,ſigñat tp̃s,qd̃ icipit ab æq̃noctio uernali,& finitur æquinoctio autũnali,cõſtatq; ſenis mẽſib⁹,& tot⁹ annus i æſtatẽ hyemẽq; diuidit. Particulari⁹ tñ ponit̃ pro quarta anni parte,hoc eſt trib⁹ mẽſibus,q̃ icipiũt, ſole cancrũ igrediente. Nã ſole igrediente librã, autũnus, ingrediente capricornũ,hyems, igrediente arietẽ, uer.

Æſtiuus.a,um.pe.pro.quod eſt æſtatis.Greg. Æſtiuum mẽpus,quod corpori meo ualde contrarium eſt.

Æſtiua dr̃ loca umbroſa,nemoroſa, in q̃bus per æſtatẽ uitatur ſolis ardor.Sta. Et umbroſi patuere æſtiua Lycei. Q̃q; ponit̃ p ipſis gregibus in æſtiuis commorantibus. Vir.li.iii.Geor. Nec ſingula morbi corpora corripiunt,ſed tota æſtiua repente. Q̃q; æſtiua appellant̃ loca in quibus,& armenta, & greges, & milites æſtate ſunt,ſicut hyberna,ubi habitant hyeme. Q̃q; uocant, q̃ æſtate fiunt,Pli.li.xviii. Æſtiua æſtate, quæ ante uergiliarum exortum ſeruntur,ut milium,panicum.

Æſtiuo as.ſicut hyberno,& eſt æſtiuare, p̃pter æſtum eũ tandũ alicubi morari. Pli.li.xii. Intra ſepem eã æſtiuãt paſtores opacam pariter,& munitam uallo arboris.

Æſtus.us.calor,& ſolis flagrãtia. Vir.li.iii.Geor. Æſtibus i mediis umbroſam exqrere uallẽ. Ponit̃ iterdũ p æſtiuo tpe. Idẽ. Propiuſq; æſt⁹ icendia uoluũt. Inde p trãſlationẽ, æſtus q̃q; dr̃ deſyderiũ,cupiditas, libido, amor, & hmõi. Præterea,æſt⁹ uocat̃ ipetus marinus, uel cõmotio,q̃ feruore quodã id fieri uideat̃,nã eſt maris acceſſ⁹ uel receſſus.i.inquietudo. Sic ẽt dr̃ uis uentoꝝ, procella uel fluctus. Plaut.in.A ſina. Quo magis te in altum capeſſas,tam æſtus te in portum referet. Lucre.lib.iiii. Frigus ut a pluuiis,calor ab ſole,æſtus ab undis.

Æſtuo.as.ferueo,flagro. Ambro. Pſalmi de torcularibus inſcribuntur eo,q̃ in his myſteria dominicæ paſſiõis, ſpũ ſancto feruẽte,ardẽtius æſtuarũt. Aliquãdo æſtuare eſt fluctuare,agitari. Aug.li.viii.de ci.dei. Oẽs turbel las,& tempeſtates animi,q̃bus dæmones æſtuare, atq; fluctuare aſſerit,nos uera religio deponere iubet. Hui⁹ cõpoſitũ ẽ exæſtuo,quod eſt extra æſtuo exundo incremento. Vir. Fundoq; exæſtuat imo. Iuſt.li.i. Quæ materia in illis locis paſſim e terra exæſtuat. Hier. Ad coitũ ſemper exæſtuãt. Sue. Foſſas oẽs, in quas Nil⁹ exæſtuat oblimatas longa uetuſtate militari opere deterſit.

Æſtuoſus.a.um. qd̃ eſt calore plenũ. Colu.li.iiii. Cœlum neq; niuale uinea,nec rurſus æſtuoſum deſyderat.

Æſtuaria loca dicunt̃,per q̃ mare uiciſſim, tũ accedit, tũ recedit,ſiue q̃ marinis aquis referta ſunt ex inundatiõibus pelagi. Pli.lib.iii. Illyrici ora mille amplius inſulis frequẽtat̃,natura uadoſi maris,æſtuariiſq; tenui alueo intercurſantibus,claræ ante oſtia Timaui calidoꝝ fontium cũ æſtu maris creſcentiũ iuxta Hiſtroꝝ agrum.

Æſalon,pe.

Æsalon,pe.cor.genus accipitris,aliud q̃ buteo. Plin.Æsalon parua auis oua corui frangens.

Æthria,insula quam & chrysen uocatam ait Archianus, ob metallum auri quo præpollebat insula.

Ætas græcũ est,ἀιὼρ ἀιῶνος,inde latine æuũ æui, æuitas, ætas p syncopã,sed ætas plerunq; gñaſt dr, ut ætas senectutis,ætas iuuẽtutis.Sex.n.sunt hoim ætatis grad⁹.Infantia,pueritia,adolescentia iuuẽtus,grauitas atq; senectus,i his sex spaciis phi uitã descripserũt humanã qb⁹ mutaf & currit,& ad mortis terminũ puenit.Var.quin q; grad⁹ facit.In prio usq; ad annũ.xv.pueros dictos,q; sint puri.i.ipuberes.Secũdo ad trigesimũ annũ adolescẽtes ab adolescẽdo noiatos.In tertio, q erat usq; ad q̃ draginta annos iuuenes appellatos,eo q; Rempu.in re militari iuuare possent. In quarto autem gradu, usq; ad sexagesimũ annũ seniores nũcupatos,q; tũc corpus senescere icipiat.Inde usq; i finẽ uitæ uniuscuiusq; qntũ gradũ factũ,i quo q esset,senes appellatos,q; ea ætate corpus iã senio laboraret.Horũ tñ singuli trifariam diuidunf,ut prima pars uiridis sit, deinde adulta, postea ꝑceps.Vnde Vir.Viridisq; iuuenta. Alii aliter diuidũt ætates.Ætas uero mũdi.Prima ab Adam, usq; ad Noe. Secunda a Noe,usq; ad Abraã,Tertia ab Abraam,usq; ad Dauid.Quarta a Dauid,usq; ad transmigrationem Iudeæ in Babyloniã. Quinta deinde, usq; ad aduentũ Saluatoris in carne.Sexta,q̃ nũc agit, usq; quo mund⁹ iste finiat,interdũ ætas accipit p anno.Vir. Vbi quarta accesserit ætas. Var. Ætatem uix decimam egressus. interdũ p xxx,annoq; spacio. Cic.Tertiã iam ætatẽ hoim uiuebat.Sic Plutar.oñdit ætatẽ esse spaciũ.xxx,annorũ scdm Heracletũ. interdũ p centum annis. Ouid. Annos uixi bis centũ,nunc tertia uiuit ætas. Ponit & p quouis tpe hũanæ uitæ lõgissimo.Diciturq; ætas,ut iqt Apul. per syncopã quasi æuitas ab æuũ. Græci ætates γενεὰς dicũt.Ætas mala dicta est senectus. Plau.Confitus sum senectute,onustum gero corpus, uires reliquerunt, ut ætas mala est,mors mala ẽ, ergo ecõtrario bona ætas iuuentus appellatur. Ci. Quod si ipsis uoluptatibus bona ætas fruitur libẽtius, primũ paruulis fruitur rebus. Ætas media uocat illa q̃ est iter iuuentã & senectã, quã Auicẽ.uocat ætatẽ pulchritudis, q̃ fere ẽ a.xxx.usq; ad lx.annum. Eadem dicitur ætas consistendi. Hippo.in aphor,Secundo consistentes facile inediam ferre dicit.

Ætate aducrbiũ scat diu.Plau.Ætate ambo ambob⁹ sint obnoxii.Idẽ.Ætatẽ uelĩ seruire,libanũ ut conueniã mõ.

Ætatula diminutiuum,id est ætas modica.

Æternus, quasi æuiternus, perpetuus.a quo sempiternus quasi semper æternus.Æternitas perpetuitas, quæ nulla temporis quantitate mensurari, nullo temporis spacio designari potest, quum omne contineat æuum, & contineatur a nullo.Differunt tamen æternũ, & sempiternum,q; sempiternũ dicũt deum esse,qui semper fuit,eritq;.Æternos hoies, qui principiũ quidem habuerint,& tñ animo sunt immortales,atq; perpetui.

Æterno.as.ppetuũ facio.Var.Literisq; ac laudibus æternare.Sũt tñ,q ætern⁹,& æterno aspirẽt,qñ ab æthere deducant.

Æta nomen est montis in Thessalia.

Æthalia ĩsula ĩ liguſtico mari. Vide ĩfra ĩ dictio.ethalia.

Ætiologia causæ redditio. Nã αἰτία,καὶ αἰτάομαι,γὰρ τὸ λέγω λόγος ὡς ἀπὸ τοῦ τρέχω τροχός.

Æther summus est, ubi stellæ sunt. Græce ἀιθὴρ ponit ab aliq⁹ p elemẽto ignis. Nã ſm Var. Cælũ diuidit ĩ æthera,& aera. Terra ĩ aquã,& humũ,e qb⁹ summũ eẽ æthera,scdm aera,tertiũ aquã,infimã terrã eẽ scribit. Augu. li.viii.de ci.Dei.Æther lõge a terra,alteq; suspensus,aer uero ætheri,terræq; contiguus.Oui.li.i.Meta. Hæc sup impositum liqdum,& grauitate carentẽ Æthera nec qq̃ terrenæ fecis habẽte; ab αἴθω ardeo. Anaxa. Ætheris noĩe ignẽ signauit, q; supiora ighe plena sint. Aristo. Æthera cælũ dixit ex θέω uoluo,curro, quasi ppetuã uolubilitatem ĩdicet. Nam li.i.meteorologiæ sic scribit. Corp⁹ eũ circulare,q; sẽp curreret,simul diuinũ qppiã ineſſe opinãtes,ætherẽ noiari statuerũt.Vñ Oui.ad Cæsarẽ.Sic habites terras,ut te desyderet æther. Alii accipiũt p aere.Apu.Aqua,tell⁹,æther,ignis. Vir.Resonat q; fragoribꝰ æther,Ab æther sit æthere⁹.a.ũ.qd ẽ æthere. Vir.Ætherea quos lapsa plaga Iouis ales apto Tur(babat cælo, actõ græco ætherẽ, uel æthera,sicut lãpas lãpadẽ, uel lãpada,hæc lãpada.Thorax thoracẽ,uel thoraca, hæc thoraca,& ponitur pro aere.Vnde canimus. Quem terra, pontus,æthera,colunt,adorant,prædicant.

Æthra.æ.splendor ætheris,& pro aere ponitur. Vir.li.iii. Nã neq; erãt astrorũ ignes, nec lucidus æthra Syderea polus.Hoc etiam noĩe dicta est Thesei mater.Alia fuit mater Pithei,de qua Oui.in epistola ariadnes.

Æthrusci dicti sunt.ut qdã putãt ab Æthria ciuitatẽ, quã Diomedes cõdidit,postea atria dicta, siue ἀπὸ τοῦ ἀιθρασσειν καὶ ἀσκεῖν æthera,& aschin,ppter augurioq; pitiã,q̃si de cœlo seruãtes,& exercẽtes æthera. Alii ἀπὸ τῆς ἀιθρασσ æthras,q̃ serenitatẽ signãt maxie q; Æthruria ab oi aeris caligine,nebulaq; remota uideat.Ser. uero Hetruriam dr eẽ Italiæ,puinciã q; ei⁹ fines,ptensi sint, usq; ad primã ripã Tyberis.Heterõ.n.alteq;,ὅρος finis dr.Roma.n. antea unã tiũ Tyberis ripã tenebat.Vñ Iuue.Imperii fines Tyberinũ uirgo natauit.Liui,lib.i.Pax ĩter Hetruscos,& Latinos ita cõuenerat,ut hetruscis,Latinisq; albula,quã nũc Tyberim uocãt,finis eẽt.Sũt tñ q; sine diphthõgo & sine aspiratiõe scribũt, qñ pria ei⁹ dictiõis corripiat.Mar. Quãtũ sollicito fortuna parẽtis hetruscos,& Latinos ita cõuenerat,ut hetruscis,Latinisq; albula,quã nũc Tyberim uocãt,finis eẽt.Sũt tñ q; sine diphthõgo & sine aspiratiõe scribũt, qñ pria ei⁹ dictiõis corripiat.Mar. Quãtũ sollicito fortuna parẽtis hetru

Æthiopia,ut autor ẽ Amb.li.de para.uilis,& abie(sco. cta latina interptatiõe signãtur, ab Æthiope Vulcani filio,cui ꝑfuit sic dicta ut ait.Pli. Vel a græco ἀιθω cremo,ὠψ ops aspectus facies. Nã solis uicinitate torret. Est em ibi iugis æstus. Quicqd eius est,sub meridiano cardine est. Circa uero occiduũ mõtuosa est, arenosa ĩ medio,ad orientalẽ plagã deserta, cui⁹ sit⁹ ab occiduo atlantes mõtes, ad orientẽ usq; in Ægypti fines porrigitur,a meridie oceano.a septemtriõe Nilo flumĩe claudit,plurimas hũs gẽtes diuerso uultu,& mõstruosa specie horribiles.Ferasq; quoq;,& serpentũ refecta est multitudine.In ea.n.Rhinoceros.Chamæleon.Pardus.Basiliscus.Dracones igentes.Quidã bifariã diuidũt Æthiopiã,& unã qdẽ Asiæ,alterã Aphricæ assignãt. Altera ad orientem uergit.Altera est sub ipso meridie.

Æthiops uulcani filius, qa se Æthiopiã denominauit.Et æthiops dicitur,q; ex æthiopia est, qui & æthiopicus,& æthiopus dr secundum Ser.necnon,& æthiopissa. Sunt qui æthiopes dictos putẽt a Cus filio Cham. Cus enim

hebraica lingua æthiops interptaf. Hi quondã ab Indo flumine consurgentes iuxta Ægyptum inter Nilum & oceanũ in meridie sub ipsa solis uicinitate insederunt, quoꝝ tres sunt populi. Hespi. Garamãtes, & Indi. Hesperi sunt occidentes. Garamãtes tripolis. Indi orientes.

Aetius nomẽ autoris in medicina cuius. xvi. libri extant, & quædã epistolæ, dict⁹ Aetius. i. aq̃linus. Nã ἀετὸς, aq̃la dr̃ ab ἀίσσω. qd̃ signãt, cũ impetu irruo, Fuit ex antiochia syriæ discipulus Eunomii, temporibus Constantini imperatoris, Atheos cognominatus, qm̃ diceret nullum esse deum, ut alii quidam antiqui philosophi.

Aetus, aeti, aquilæ genus est.

Ætion signãt cãm. Vnde Ætia Callimachi. ἀ ἀιτίου quæ eodẽ pene arguméto quo nũi fasti cõstabãt. Quin. li. iii. Causa quoq; ex cã. i. ἀίπου ἐξ ἀιτίου nasci uidetur.

Aetna mons Siciliæ, ppetuo clar⁹ incẽdio, a poetis decãtatus. in cuius ascẽsu est oppidũ eiusdẽ nois, qd̃ mõtem ascẽsuros excipit, atq; trãsmittit, multũq; distat ab Enna ciuitate cũ mõs littori adiaceat Catanẽsi, Enna uero i medio ĩsulæ sit cõstituta. Põp. famã hẽt ob Cereris templũ Enna p̃cipua montiũ. Hæc alio noie Adraniũ dr̃ quã fluuius eiusdẽ nois alluit, ut ait Stephan⁹. Quare aũt Aetna flãmas euomat, Trogus li. iiii. explicat. Si ẽilia terra est cauernosa, & fistulosa, quo fit, ut uentoꝝ flatib⁹ pateat, uñ ignis cõcipit, intrinsec⁹ sulphur hr̃, & bitumẽ, ubi uentus p spiramina cauernaꝝ incũbit, diu luctat⁹ cõcipit ignẽ. Sic Ætnæ durat incendiũ. Mot⁹ ergo uentoꝝ causa incendii est. Ab Aetna fit ætne⁹. a. ũ.

Ætolia græciæ regio ĩ tertio sinu Europæ, epiro acarnaniæ, & locris finitima, græci ἀιτωλίαν dicunt, uñ debet scribi sine h, dicta ab Ætolo Martis filio. Hinc ætolus a. um. pe, pro. Vir. li. xi. Non erit auxilio nobis Ætolus & Arpi. Similiter Aetolicus, ut ager ætolicus.

Æthon equus Phœbi dictus est, siue Hectoris, fuere ãt (ut in fabulis fertur) quatuor equi solis. Phlegon. ſ. Pyrois Heous, & Æthon, quibus significanr̃ quatuor diei horæ nam flego inflammo significat, pyrois ardens, heous splendens, æthon ardens uel splendidus.

A ante F

Affabilis pe. cor. ex ad & fabilis, qui se facilem ad audiendum præbet, hinc affabilitas.

Affatim aduerbium prima, nõ media acuta, ut Quin. li. iiii. docet, significat abunde, large, nõ dicibiliꝛ. Li. Affatim edi, bibi, Iusi. Hie. Affatim diues ẽ, q̃ in Christo pauper ẽ, & hæc ab affaris deducunt, de quo ĩ dictiõe faris.

Affabre pe. cor. aduerbiũ significat artificiose, sicut infabre sine artificio. Pacu. Barbariã pestem nostris nauibus obtulit noua figura factam, cõmissam infabre.

Affaniæ sũt nugæ, uerba futilia, ac mera mẽdatia, a fando ĩclinatũ nomẽ. Apu. li. iiii. Hæc & alias siles affanias fruſtra oblatrãtes eos retrorsũ adducũt pagani. Nanias quoq; usurpãt Sidoni⁹ & Hie. nõ lõge ab hac signãti.

Affigo. gis. Vide in dictione. Figo. gis. (one affaniaꝝ.

Afficio is. pe. cor. ex ad & facio, significat affectionẽ quandam, siue dispositionẽ induco. Et ad aĩum, & ad corp⁹ siue in bonum, siue in malũ pertinet, ut hæc res afficit me gaudio, i. affert mihi, uel inducit me ĩ gaudiũ. Hæc res afficit me dolore. Affeci te letali uulnere. i. intuli tibi, uel induxi in te letale uulnus. Inueniẽ q̃q; absolute positũ, ut multa sunt, q̃ afficiunt hoiem. i. affectiones, siue affectus inducunt. Cor. Cel. Pulmo tot⁹ afficitur. i. maceratur, ledit̃, corrumpit̃. Et afficior quasi animor. i. istius animi sum. Cice. in Leli. ut eodẽ mõ erga amicũ affecti simus, quo erga nos ipsos. Postea sequit̃, ut quẽadmodum in se quisq; sit, in amicum sit animatus.

Affect⁹. a. um, pticipiũ, cũ absolute ponit̃, sumit̃, p lãguente. Prop. Iupiter affectæ tandẽ miserere puellæ. Liui. li. v. Vires corporis affectæ. Affecta ædificia, & cætera huiusmodi dr̃, q̃ nõ ad finẽ ipm, sed, pxie ad finẽ sunt deducta. Cic. Bellũ affectũ uidem⁹, & (ut uere dicã) pene cõfectũ. Idẽ signãt, pligatũ. Et ædificia affecta, & cætera hmõi, quæ non ad finem, sed pxime sunt deducta.

Affectus. us. siue affectio est, ut læticia, cupiditas, affectiones a Cice. affectus ab aliis appellanr̃. Et affectiones, si rectæ sunt, uirtutes uocanr̃, si a recta rõne auersæ sunt, uitia fiunt, & perturbationes. Cice. in rhe. diffinit. Affectio est q̃dam ex tpe, aut ex negociorum euẽtu, aut ad ministratiõe, aut hoim studio, cõmutatio rerũ. Augu. li. xi. de ciui. dei. Quæ sunt sniæ philosophoꝝ de his animi motibus, quos græci πάθη, nũi aũt q̃dam, sicut Cice. affectiões uel affectus, quidam uero de græco expssius passiones uocant. Poetæ p desyderio accipiũt. Proper. Et tibi ad affectum uires det Cæsar, & est honesta locutio. Res tibi danr̃ ad affectũ. i. quemadmodũ cupis. Iuue. Si res ampla domi simili q̃q; affectibus esset.

Affecto. as. signãt cũ affectu, & anxie quæro. Virgi. Viaq; affectet olympo. Cic. ad Herẽ. Nõ tã affectãda q̃ supiores, sed tũ adhibenda nõnunq̃. Hinc affectata oro, q̃ nimis anxie, & curiose q̃sita est, & affectatio curiositas, & nimia diligentia. Affectate curiose. Aliquãdo affectare est afficere. Plau. in Bac. Tua flagitia, aut damna, q̃bus patrem, & me teq;, amicosq; omnis affectas tuos.

Affector deponens. Var. Affectatus est regnum.

Affectata fœmina uel in bonã partem dr̃ uelut honorata, uel in malã, quasi ad extremũ periculum adducta.

Affines in agris uicini sunt, in hoibus cõsanguinitate cõiuncti, dr̃ ab eo, q; duæ cognatiões, q̃ diuersæ inter se sunt, p nuptias copulanr̃ & altera ad alteri⁹ cognatiõis finẽ accedit, ex ad & finis. Noĩa eoꝝ hæc sunt. Socer, socrus, gener, nurus, uitricus, nouerca, priuign⁹, priuigna, grad⁹ affinitatis. Et quidẽ uiri pr̃, uxorisq; socer, mater eoꝝ socrus appellat̃. Filii uxor nurus. Filiæ uir, Gener. Vxor, liberis ex alia uxore natis, Nouerca dr̃. Matris uir, ex alio uiro natis, Victric⁹ appellat̃. Eoꝝ uterq; natos aliũde priuignos, priuignasq; uocãt. Viri frater est Leuir. Viri soror dr̃ Glos. Duoꝝ fratrũ uxores lautrices dicunr̃. Põt etiã sic diffiniri, Socer est uxoris meæ pater ego illius sum gener. Socer magn⁹ dicitur uxoris meæ auus, ego illius sum progener. Et retro. Pater meus uxoris meæ socer. Hæc illi nurus. Et auus meus socer magnus est, illa illi pronurus. Item prosocrus mihi uxoris meæ auia est, ego illius sum progener. Et retro. Mater mea uxoris meæ socrus est, illa huic nur⁹. Et auia mea socrus magna est, uxor mea illi pronurus est. Priuign⁹ est uxoris meæ filius ex alio uiro natus. Ego illius uitricus. Et in cõtrarium uxor mea liberis, quos ex alia uxore habeo, nouerca dicitur. Liberi mei illi priuigni. Hos iter se, quia affinitatis causa parentũ, liberorumq; loco habentur in matrimonio copulari nefas est.

Affirmo

Affirmo,ppriè iuxta firmo,q̃uis plerunq; p assẽuero, per sisto ponat,hinc affirmatio, q̃ est enunciatio alicuius de aliquo,ut Socrates est.Hiero in plo.Salo. Nonnulli scriptoꝝ uetere,hunc esse iudæi Philonis affirmant.

Affligo,is:pe,pro.uide in dictione fligo.Huius freq̃ntati uũ ẽ afflicto,as.qd'é sæpe affligo,uñ & illud Architæ.O te infœlicé,q̃ te afflictarem,nisi iratus essem.Cic.li.iiii. Tuscu.Afflictatio ægritudo cum uexatione corporis.

Afflo.as.ad aliquid spiro, Liui.Afflabat uis frigoris acri or.uide latius in dictione Flo.

Affluo.abũdo,ut affluo diuitiis. Dicim⁹ ét diuitiæ affluunt mihi.Aliqñ affluere est uehemẽter decurrere.Col. lib.i.Ne cum a uertice torrens imbribus conceptus affluxerit fundamenta conuellat.

Africa λέγεται ὃ ὅτι ἀμόλιον ἔστι δ' σερητικὴν ἡ φρίκη ἡ φρίτ[ω,ὅτι θερμότης μεγίση αὐτοῦ ἥλιος. sed pen.cor.regio sic dcã ut Iosceph.li.antiq.inqt.ab Afro uno ex posteris Abraæ dẽ Cethura,q̃ dr duxisse aduersus libyam exercitũ,& ibi deuictis hostib⁹ cõsedisse. Incipit a finibus Ægypti pergẽs iuxta meridiẽ pÆthiopiã usq; ad Atlantẽ montẽ,a septẽtrionali parte mediterraneo mari cõiuncta claudit,& in Gaditano freto finit.Hẽt puincias Lybiã cyrenẽsem,Pentapolim,Byzantiũ, Chartaginẽ,Numidiã.Sũt q̃ Africã diuidãt in maiorẽ,& minorẽ.Et minorẽ ab occasu Numidiã hẽre, ab ortu Cyrenaicam,a septẽtrione mediterraneo mari terminari. In eaq; olim fuisse Chartaginẽ,Vticã,Hipponẽ Regiũ, & fluuium Bragadam.Maiorem uero esse, quæ a meridie incipit,& usq; ad occasum protenditur.

Africus.a.um,ut Africus uentus, qui ab occidẽte flat cõtra Vulturnum, dictus ab Africa ubi primum incipit.

Africanus.a.um.ut gens africana,& Scipio africanus.

Afer dicitur qui ex africa ortus est.

Africanæ absolute dicunt pãtheræ,q̃ & uariæ,qñ id genus in ea regione creberrimum fuit. Pli.Senatusconsultum fuit,ne liceret Africanas in Italiam aduehere.

Affrico.cas.pe.cor.uide in frico.

A ante G

Agamus pe.cor.latiẽ dr sine uiro, seu sine uxore,gamos

Agathocles,siculus tyrãnus fuit,q ex fordido (.n.nuptiæ. gñe natus,patre.f.figulo,cũ libidini latrocinioq; operã dedisset gregariã militiã exercuit.in quo qd manu strenuus esset,& in cõtionibus perfacundus,breui ex centurione tribunus militũ euasit.Et prio qdem bello cõtra hostes pugnans magna suæ uirtutis pbuit experimenta,adeo ut in demortui regis locũ fuerit suffectus.Nec ãta multo post interfectis syracusanis nobilibus cum Carthaginensibus bellum gessit. Deinde spe ampliãdi regni in Italiã traiecit,ubi quũ deceptus fuisset ex indignatione morbũ cõtraxit, ex quo etiã uita functus est.

Agathos pe.cor.bonus latine dicit,inde dicitur Agatha.

Agalma.is.apud nos idicat simulacrũ,& laruã,& statuã.

Agamnestor nomen est Athenienstum regis.

Aganippe. es. fons Bœotiæ a Cadmo mõstratus, musis sacer,quasi ualde ab equo formatus ἄγαν agan ualde, hippos equus,q fons potus dictus est pstare facũdiam. Hinc aganippis.idis.denominatiuum,& aganippeus.a. um.Ouid.lib.v.fastorum.Dicite,quæ fontes aganippidos hippocrenes, Grata Medusæi signa tenetis equi. Proper.Par aganippeæ ludere docta lyræ.

Agatho nomen filii Priami.

Agapet⁹ pe.p.nomẽ uiri,& latiẽ dr dilect⁹, ab ἀγαπάω

Agamemnon,propriũ nomẽ argiuorum (diligo. regis,quasi ualde menon,hoc est manens,perseueranter enim constanterq; in rebus permansit.

Agape ἀγαπὴ hẽt duo noia apd latinos, charitatẽ scilicet & dilectionẽ.Aug.de uerbis dñi, loquẽs de epulonẽ diuite,cõtra raptores, q amore dei aliena distribuunt, dicit i psona taliũ, ego sñis illi⁹ diuitis nõ sicut agapes

Agar nomen ancillæ Abraæ,& interpretatur (facio. aduena, a qua agareni populi, qui nunc Saraceni a Sarra uxore Abraæ dicti sunt.

Agaricon.pe.cor.fungus est in arboribus nascens colore candido,medicinæ uim habens.Nascitur circa Bosphorum q̃us & in Gallia etiam cisalpina inueniatur.

Agaso pe.pro.equoꝝ uel asinorum ductor.Pli.lib.xxxv. Pinxit & in una tabula,quaq; maxime inclaruit,agasonẽ cũ equo.Liui.Acceptos ab Agasonibus equos,cum rex ascẽsur⁹ erat,admouebãt.Est & Agaso nomẽ ppriũ serui.Hora.Si patinam pede lapsus frangat Agaso.

Agathyrsi populi Scythis uicini,ut inqt Hie.Qui multũ hñt auri,sine auaritia,sine inuidia. Hos Pli.scribit hre capillos cæruleos.Vñ & picti dr,qñ uersicolorib⁹ uestib⁹ induũt.Vir.li.iiii.Cretesq;,Driopesq; fremũt, pictiq; agathyrsi,Dci agathyrsi, ab Agathyrso Herculis filio.

Agarus,urbs & amnis in sarmatia, a quo & nomen agarico radici datum creditur.

Agathyrsum, siue agathyrsa ciuitas. De qua Silius: De fuerant agathyrsa manus,geminoq; lacone Tindaris.

Agaue nomẽ ppriũ filiæ Cadmi & hermiones,& Echionis uxoris,q̃ uersa in furiã pentheũ,ppriũ filiũ laniauit.

Agenealogetos,latine,sine nuptiis dr,imo uilis genere.

Agenetos.pe.pro ἀγένητος.significat icreatum,igenitũ.

Agenor pe.pro.nomẽ regis phœnicũ,& beli filii. Hic genuit taygetã,& europã filias,filios uero cilicẽ, cadmũ & Phœnicem.Agenor etiã dictus fuit Anthenoris filius.

Agelastus,latine.mœstus,& sine risu. Quo noie dictus ẽ Crassus auus Crassi i parthis iterẽpti,quẽ tradũt semel tiñ in uita sua risisse.Qd factũ est,cũ uidisset asinũ carduos comedentẽ,dixissetq; ob id, similem hñt labra lactucam.Factũ hoc dictumq; festiuissimum risus subsecutus est,qñ ἀ σερητικὴ καὶ γελάω ὄθνειὴ ἀγέλαστος.

Agesilaus,lacedæmonius,Archidami filius, post mortẽ Agidis fratris sui rex constitutus.Thisaphernẽ in Asia, q principatũ tenebat inter persas, uicit & Athenienses & bœotios apud coroneã urbẽ peloponnesi,breui statura corporis,& altero pede claudus fuit,sed tamẽ uirtute præditus fuit,& proprium nomen Plutonis.

Agis,uel agides Lacedæmoniorum rex, qui cum Athenientibus cruentissima bella gessit.

Agylla urbs Tusciæ, alias cærete uocata, & Agyllina a noie conditoris,quam Vir.li.viii. ex Lydia uenisse ostẽdit cum ait. Haud procul hinc saxo incolitur fundata uetusto urbis Agyllinæ sedes,ubi lydia quondam gens bello præclara iugis insedis Hetruscis.

Ago.is.egi.actũ.multa significat.Nam agere est operari.Plau.in Amphi.Dum hæc aguntur.Virgi.lib.iii.Alpheũ fama est huc elidis amnem occultas egisse uias, proprie tamen ad animum refertur.Vnde de rep. di-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cim⁹ agere,qa ut inqt Var.in hmõi re eſt cura animi. Qñq; agere eſt iducere,ſeu ipellere.Lact.li.vi. Tres ſũt affectus, q hoies i oia facinora p̃cipites agant, ira cupiditas libido.Qñq; audire.Ter.i An.Hoccine agis, an non?i.audis,ut exponit Do.Sic Plau.Vos agite ſpectatores.Qñq; ducere,uiuere. Ter.in An.Primũ hæc pudice uitã,parce,ac duriter agebat,lana,tela,uictũ quæritãs.Qñq; dicere.Idẽ in Adel.Sed eſt ne id ipſius,de quo agebã.Qñq; ꝓnũciare.Cic.de opt.ge.dicẽdi. Diſerti ob deformitatẽ agendi,multi infantes putati ſunt,ut iam nõ ſine cã Demoſthenes tribuerit primas, & ſecũdas & tertias partes actiõi.Qñq; cogitare. Vir.Id qdem ago & tacitus Lycida mecũ ipſe uoluto, Qñq; effingere, ut Ago ſtultũ.i,fingo,ſiue repræſento me ſtultũ.Vñ acto res comœdiarũ dr̃,q diuerſorũ hoim̃ geſtus agũt i ſcena.Qñq; ire,ut nudus ago. Põpo.Mela.Exercẽt bellando aios,corpora ad cõſuetudinẽ laboꝝ,maxie ad frigora, nudi agunt,anteq̃ puberes ſint.Idẽ paulopoſt. Lino alii ueſtiunt,aut lanis,quas (ut dixim⁹) ſyluæ ferũt, harundinũ.Alii auiũ,ferarumq; pellibus,pars nudi agũt, pars tñ obſcœna uelãt. Vale.Maxi.ſic locutus eſt, ſed nõ i eo ſenſu.Experiri uolui, an ſcires cõſul agere.i.fungi cõſulis officio.Idẽ.Pub.Rutili⁹ nõ publicanus in Sicilia egit,ſed operas publicanis dedit. Cum actõ uero frequẽtius.Vnde dicimus,agit publicanũ,agit ſenatorẽ,agit amicũ,ꝓ eo quod eſt facit officiũ, publicani,ſenatoris,& amici.Hora.Lætum agit cõuiuã, & ſubaudit̃ ſe.Quod Virgi.poſuit.Ecce gubernator ſeſe Palinurus agebat.Eſt qñ agere ſignificat,extendere,porrigere, ut uera gloria radices agit,atq; etiam porrigitur. Itẽ ſurſum ducere ab imo pectore. Vñ &ꝓ mori uſurpatum eſt addendo aiam.Seneca epi..xxvi. Quid egeris tunc apparebit,cũ aiam ages.Item agitare.Plau.Aedepol eam agam uerberibus.Virg.Prodigiis acti cœleſtibus oſſa piabũt.Itẽ tractare.Mar.ſemper agis cãs. Aliqñ cõſtruitur cũ ꝓpoſitione. Cic.in Lel.Cũ em̃ ſæpe mecum ageres,ut de amicitia aliquid ſcriberem. Et nõ agitur de pecunia,ſed de capite. Agis mecũ tabellis obſignatis dicit̃,qñ quiſpiam diuerſa dicit ab his, quæ alias approbauit.Tũc em̃ ſolem⁹ tabulas illius manu ſcriptas, obſignataſq; ꝓferre ad coarguendũ,q bus continet̃, qd alio tẽpore ſenſerit. Quod eſt cõuincis me teſtimonio literarũ meaꝝ .Item ſuccedere, ſeu in bona cõditione eſſe,aut mala.Valeri.Maxi.Bene egiſſent Athenienſes cũ Milciade,ſi eũ poſt trecẽta millia perſarum Marathone deuicta in exiliũ ꝓtin⁹ miſiſſent. Frequenti⁹ per impſonale utimur hoc mõ.Bene,melius,optime tecum agitur.Male mecũ actũ eſt &peius, peſſimeq; cũ illo.Cic.Cũ illo uero,quis neſcit actũ eſſe ꝑclare,mecũ incõmodius?Sed cũ dicimus actũ eſt.Res acta eſt,ſemper in malã partẽ ſumit̃,ut actũ eſt de repub.i.extincta eſt.Res mea,tua,illius acta eſt.i.aſſumpta,ſiue deperdita,ſiue elapſa eſt.Teren.in Heau.Vnã ei cœnã,atq; eius comitibus dedi,ꝙ ſi itẽ mihi ſit dãda,actũ ſiet. Idem acta hæc res eſt,perii.Actũ agere,puerbium eſt,quod i ſumma rerũ deſperatione ponit̃.i.nihil agere. Idem in Phor.Actum aiunt ne agas.Quod em̃ iure ſemel iudicatũ ſit,reſcindi & iterum agi nõ poteſt. Ponit̃ interdũ agere pro uertere.Virg.Ipſe ter adducta circum caput egit habena,pro urgere,perſequi.Idẽ paſtor agens telis.Pro iurgari.Cic.Perinde,acſi furti cũ eo egiſſet.Pro regere.Virg.Tros,tyriuſq; mihi nullo diſcrimine aget̃, Pro antepellere,ut & potũ paſtas age Tytire.Pro uehere,ꝓducere. Var.Non hos Pactolus aureas undas agẽs eriperet unq̃ e miſeriis. Pro foras pellere,fugare,ut Mẽbris agit atra uenena.Pro repẽdere,& hoc dũtaxat uerbis oſtẽdere id habuiſſe gratũ.Nã gr̃as habere eſt i aio, cũ memoré accepti beneficii mẽtẽ,animũq; hẽo, & iuicẽ gratificãdi uoluntatẽ.Referre eſt uerbis,ſed reddere gr̃as eſt facto, ut ſi a me ſubleuatus aliquo bñficio, uiciſſimq; aliquo mõ me ſubleuaueris,gr̃as retuliſti,reddidiſtiq;.Et licet Seneca nolit malas gr̃as referri poſſe, ſed reddi.Cice.tũ in Sal.ait. Nã ꝙ iſta inuſitata rabiei uxorẽ,& filiã meã inuaſiſti, q̃ ſe facilius mulieres abſtinuerũt a uiris,q̃ tu uir a uiris,ſatis docte,ac perite feciſti,non em̃ ſperaſti me mutuã tibi gr̃am relaturũ,ut uiciſſim tuos cõpellarẽ.Referre tñ hic uerbo ẽt dr̃, nõ ſolũ facto.Referre igit̃ gr̃am,tã in malũ q̃ in bonũ dr̃,cũ ſit facto beneficiũ,aut iniuriã acceptã cõpenſare.Rectiuſq; huic uerbo gr̃am,q̃ gr̃as iungimus,cũ habere, aut agere gr̃as,nõ gr̃am dicam⁹.Liui.Satiat⁹ tã dẽ cõplexu filii,renunciate inqt gr̃as regi me agere, referre gratiã aliã nunc nõ poſſe,q̃ ut ſuadeam, nõ ante in aciẽ deſcẽdat,q̃ in caſtra me rediiſſe audierit. Cic.cui ꝓ me ſenatus gratias agendas putauit,ego a me gr̃am referendi nõ putẽ.Rñdere quoq; officiis,eſt ſatiſſacere, gratiaſq; referre. Plãcus Ciceroni.Immortales tibi ago gratias, agamq; dum uiuam,nam relaturũ me affirmare non poſſum,tantis em̃ tuis officiis non uideor mihi rñdere poſſe. Prætereа agere pertinet ad oẽs actus humanos, nã qui ſedet, qui ſtat, qui cogitat, qui iacet, qui morit̃, aliquid agere dicitur,ita ut nullus,qui modo uiuit,eſſe unq̃ poſſit ſine actione.Quippe uiuere agere eſt, unde & uitam agere dicimus.Componitur Ago cum ad,ut Adigo,cũ ab,ut abigo,cũ am,ut ambigo,cũ con ut cogo.Circum,ut circũago,quod eſt circũduco. De,ut Dego,Ex,ut exigo.Per,ut perago.Pro,ut prodigo.re ut redigo.Sub ut ſubigo,a quo fit proſubigo. Trans,ut trãſigo.Sunt etiam,qui putent caſtigo,fuſtigo,mitigo,leuigo,litigo ac nego compoſita ab ago, ut ſit caſtigo,caſte ago,mitigo mitem ago,leuigo leue ago, id eſt plãnum,fuſtigo fuſte ago,litigo lite ago.

Agere reum,eſt accuſare,peragere reũ,eſt condemnare.

Agere forum,eſt iura reddere,& cauſas audire.

Agere cum populo,eſt populum rogare, ut ſuffragiis ſũis quid iubeat,aut uetet.

Age aduerbium adhortantis, ſingularem numerum deſyderat,agite pluralem,agedum utrunq;. Quinti.Agedum,ſi uidet,extra portas proſpicite.Proper. Nos agedum.Dicimus & Agitedum,ſed in plurali ſemper.Liu. lib.vii.Agitedum ita mecum.

Agedum & Agitedum,uide in dictione Age.

Agito,as,pe.cor,crebro facio. Sal.Ita uarie per omnem exercitũ lætitia,mœror,luctus, atq; gaudia agitabantur.Et agitare,ſtimulare,compellere, quo pacto agiſolent equi,cum eos calcaribus urgemus.Plaut. Nam iã agitabo quadrupedem calcari.Item obſeruare. Vir.lii.Geor.Ipſe dies agitat feſtos.Item perturbare, moleſtare.Sal.Rempub.agitauere honeſtis cũ nominibus, alii ſicuti populi iura defenderent. Plaut.in Cur. Tum te igitur

te igitur morbus agitat hepatarius. Ité ſectari, ſeu ſectã do interdũ pulſare. Vir. lib. i. Ge. Sæpe oleo tardi coſtas agitator aſelli Vilibus aut onerat pomis. Ité inſectari, qđ uernacula lingua dicimus dar la caza. Ci. li. iii. o i. Sunt ne igiť inſidiæ tẽdere plagas, etiã ſi excitatur⁹ nõ ſis, nec agitatur⁹. Ipſæ eñ feræ nullo inſequente ſæpe incidũt. Ité excitare. Lact. Niſi uirt⁹ agiteť, ꝓficim⁹ parũ. Ité cõtinuo ducere, ſeu facere. Salu. Iã tũ uita hoim agitabať ſine cupiditate. Ité cruciare, ut apud eũdem. Agitabať magis, magiſq; idies ferox aius inopia rei familiaris, & cõſciẽtia ſceleꝝ. Ité ſæpe adminiſtrare. Sal. In pace uero bñficiis magis, q̃ metu imperiũ agitabãt. Ité ſæpe cõſyderare, cogitareq;. Idẽ. Sed ea q̃ mẽte agitaui oẽs iã antea audiſtis. Terẽ. in Phor. Ego quoq; id q̃ dẽ agitãs mecũ ſedulo inueni, ut opinor, remediũ huic rei. Ité ſollicitare. Salu, Minari interdũ ferro, niſi obnoxia foret. Poſtremo ferociꝰ agitare q̃ ſolebat. Ité ſæpe oñdere. Idẽ, Ciceroné ad cœlũ tollere, ueluti ſeruitute erepta gaudiũ, & lætitiã agitabat. Huiꝰ cõpoſitũ ẽ exa/

Agea pe. pro. uia in naui dicta, ꝙ in ea maxie (gito. quæq; res agi ſoleant. Enni. Multa foro ponens, ageaq; longa repletur. Fori fororum dicuntur etiam.

Agyia per y, ſequente i, latine dĩ uia. Vnde fit Agyieus. Quo nomine dictus eſt Apollo, quia in uiis publicis ſolebant ſacrificare Apollini.

Agilium ciuitas Siciliæ, a qua Agilini ſiue Agilinenſes.

Agelas pe. cor. nomẽ ſtatuarii gñoſi, & Polycleti mgri.

Ager, ab ago. is. ꝙ in eo aliq̃d agať, uel ut Dona. inq̃t ꝙ in eo multa ſũt agenda. Quintil. aũt li. i. ſcribit græcũ eſſe. Nam ἀγρὸς latine rus dici põt. Signãtq; ager q̃ñq; circũiectũ territoriũ alicuius urbis, ſeu ꝓuinciæ. Salu. Reliquos Catilina ꝑ mõtes aſperos in agrũ Piſtorienſem abducit. Vñ dicimus ager Cãpanus, ager Brixianus. Et includit in ſe nemora, ſaltus, paſcua, lacus, flumina, & oĩa q̃ in territorio illo ſũt, & ſingulariť tũ numeꝝ hẽt. Q̃ñq; ſignãt parťe quandã ipſius territorii urbis, q̃ priuatim ab aliquo poſſideť, quã etiã poſſeſſionẽ dicere ſolemus, ut cũ dicimus, Hic emit unã pulchrã poſſeſſionẽ. Et eſſe uideť rus, ĩ quo & domus, & oĩa q̃ in agro ſunt gñaliter cõtinenť, i. q̃ ꝑ captu ipſius partis eſſe poſſunt. Et ſic agrũ puto ſignificare rus. Vñ Teren. in Eu. Ex meo ꝓpinquo rure hoc capio cõmodi, & ſequitur. Neq; agri, neq; urbis odiũ me unq̃ ꝓcipit, ubi facietas cœpit fieri, cõmuto locũ. Idẽ in Heau. Agrũ ĩ his regionib⁹ melioré, neq; p̃cii maioris nemo hẽt. Et paulo p⁹. Talenta. xii. coegi, agrũ hũc mercatus ſum, hic m eex erceo. Ex his innuiť ſub agri noĩe, & domũ, & oĩa alia q̃ in agro cõtinenť, comꝑhendi, idemq; eſſe agrũ, rus, & poſſeſſionẽ. Notandum tñ ꝙ nec rus, nec ager uilla eſt, ſed uilla in rure, ſiue agro dĩ eſſe. Q̃ñq; ager ſignãt locum in rure, quẽ colimus, ſiue arando, ſiue cõſerendo, & ſingulare, pluraleq; numerũ hẽt. Colu. li. i. Nã ubi ſedulo colitur ager, plerũq; cõpendium, nunq̃ niſi cœli maior uis, aut p̃donis inceſſit, detrimentũ affert. Liui. lib. iiii. Peſtilentẽ annũ inopia frugum neglecto cultu agroꝝ, ut plerunq; fit, excepit. Interdũ tñ ager dĩ campus, quia (ut ait Varro) primũ ex agro plano fructus capiebãt. Eſt aũt cãpus planicies terræ ampla, & grandis, Locꝰ uero anguſtior area uocať. Interdũ dĩ fundus ꝙ pecudum, & pecuniæ uidebať eſſe fundamentum.

Agellus diminutiuũ ſignãt parũ agrũ. Terẽ in adel. Agelli eſt hic ſub urbe paulum, qđ locitas foris, huic domus, q̃ fruať. Hinc fit aliud diminutiuum agellulus ab agellus. Amb. Qui fidei exercet militiã, ab oĩ uſu negotiationis abſtinere debet, agelluli ſui cõtentus fructib⁹.

Agrarius. ii. q̃ agros poſſidet. Cic. in Phil. Num rurſus re probos decoriabit, nũ ſollicitabit rurſ⁹ agrarios. Agrarius a Liuio etiam dĩ ſuffragator legis agrariæ.

Agrarius. a. um. quod ad agros ꝑtinet, ut lex agraria. Liui. li. ii. Tum primum lex agraria promulgata eſt.

Agriperæ pe. cor. qui petunt ex agrorum diuiſione portionem, quæ uiritim dabatur.

Agreſte dĩ, qđ ruſticũ eſt, & ad agros ꝑtinet. Vñ Agreſte uocamus, qđ in agris, nõ in ortis naſciť. Vir. Cũcta tibi Cereré pubes agreſtis adoret. Idẽ. Dicendũ & q̃ ſint duris agreſtibus arma. Ité agreſtis dĩ, qui ſylueſtré uitam agit & feram, ſicut a pud græcos dicitur ferus. Vnde in compoſitione onager, dictus eſt aſinus ferus.

Agricola pe. cor. q̃ agricultor eſt. Idẽ agriculator dĩ.

Agricolator, idem quod agricola.

Agger. eris. ꝑ duplex gg, maſ. ge. ſignãt ꝓprie lapidũ, aut terræ coaceruationẽ, q̃ facto uallo ꝓpius ponit. Improprie dĩ cuiuſlibet rei coaceruatio, unde foſſæ aut ualles impleri poſſunt. Quin & muros, & munimenta aggerem dici uoluit Ser. Virg. Quin intrant portas, atq; ipſis prœlia miſcent aggeribus. Et agger dicitur media uiæ eminẽtia ex aggeratis lapidibus ſtrata. Idem. Qualis ſæpe uiæ deprenſus in aggere ſerpens.

Aggero. as. pe. cor. ſignãt accumulo. Colu. Oẽs arbores fructiferæ, circũfoſſæ aggerari debẽt. Amb. Etenim dũ augere opes, aggerare pecunias, occupare terras poſſeſſionibus cupimus, ꝓſtare diuitiis, iuſticiæ formã exuimus. Hic fiũt cõpoſita addagero. Colu. li. vi. Deinde terrã circa arboré adaggerato, uſq; ad ipm inſitũ. Exaggero uehemẽter aggero, & ꝑ trãſlationẽ augmẽto, extollone ſignãt. Aug. li. iiii. de ciui. dei. Quid ſi cõmemorare uoluiſſem, & exaggerare illa mala, nõ, q̃ ſibi inuicẽ hoíes faciũt, ſicut ſũt uaſtatiões, euerſiõeſq; bellantiũ, ſed q̃ ex ipſi⁹ mũdi elemẽtis terrenis accidunt rebus.

Aggero. is. pe. cor. ſſi. ſtum, iuxta gero. Amb. li. i. offi. Fouent ociũ aſtutia, & improbitate aggerunt diuitiarum aceruos, ſed exoluent, ſeram licet, nequitiæ ſuæ pœnã.

Agilis pe. cor. leuis dexterq;, q̃ ſe facile agit, uel ꝓnus aut uoluntarius eſt ad agendum. Hora. Oderunt hilarem triſtes, triſtẽq; iocoſi, Sedatum celeres, agilẽ, nauũq; remiſſi. Colu. Symmachus malo, inquit, unius agilẽ induſtriam, q̃ decẽ hoim negligentẽ, & tardã operam. Hinc agilitas dexteritas, corporis celeritas. Colu. lib. i. Eiuſdẽ agilitatis homo frugi melius q̃ nequam faciet.

Agina pe. pro. eſt in qua inſeritur ſcapꝰ trutinæ. i. in quo trutina agitur, & uertitur, ab agendo dicta. (uetur.

Aginor pe. ꝑ. uilia negotior. Aginator q̃ puo lucro mo/

Agiographa ſcriptura, ſacra ſcriptura. Agios græce latine dicitur ſanctus, graphos ſcriptura.

Agglutino. as. pe. cor. ad aliq̃d glutino, copulo. Plau. in Aul. Ita mihi ad malum malę res plane ſe agglutinãt.

Aggrego. as. pe. cor. Vide in dictione Abgrego.

Aglyphos pe. c. latie dĩ nõ ſculptꝰ, nã α ſine γλύφω ſcul/

Agnati pe. pro. dñr, q̃ per uirilis ſexus ꝑſonas co/ (po. gnatione cõiuncti ſũt, quaſi a ꝑe cõgeniti, inq̃t Caius

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

iureconſul. ueluti frater eodē pñe natus,filius fratris,ne posue ex eo.Inter agnatos, & cognatos hoc intereſt,q̄ in agnatis cōtinent̄ cognati,in cognatis nō utiq̄ agnati,utputa Frater patris.i. patruus eſt agnatus, & cognatus. Matris uero frater .i. auunculus cognatus eſt, ſed non agnatus.Gentilitas uero,& agnationē,& cognationē complectit̄. Agnatū etiā dicimus quicq̄d ultra debitum natū eſt. Vnde agnaſcentia,& agnata membra appellant̄,quæ abundant.Pli. Membra aĩalibus agnata inutilia ſunt,ſic uſextus homini ſemper digitus.

Agnata membra. Vide in dictione agnati.

Agnomē pe.pro.dī ab agnatione, in qua quis natus eſt.

Agnoſco,ex ad & noſco,ſed d euphoniæ cauſa mutat̄ i g licet annomino p duplex nn ſcribat̄. Et agnoſcere quidem dī de propinquis,& ſanguine coniunctis,ut Virg. Agnoſcitq̄ ſuos,lætuſq̄ ad mœnia ducit,ab γνῶ γνώσω. De hoc etiam in dictione Cognoſco.

Agmen ſignāt multitudinē. Vir, Vocat agmina ſæua ſoroχ. Interdum ordinatā multitudinē, ut eſt exercitus incedentis,ut longum per ualles paſcit̄ agmē. Interdū impetū,ut apud eundē. Et leni fluit agmine Tybris.

Aggredior ad aliquē gradior. Et hoc q̄nq̄ amice. Plaut. in Aſi.Etiā tu here hunc amoue abs te,atq̄ me aggredere.Q̄nq̄ hoſtiliter,ut ſit aggredi inuadere. Sal.Exlateribus cæteros aggredit̄. Iuſti. Quos ex improuiſo aggreſſus facile fudit. Eſt em̄ aggredi gradatim ire, & cū inſidiis,ppriū gladiatoχ,q̄ gradatim eūt ad dimicandū.Fit etiā q̄nq̄ aggreſſio uerbis. Vir.Talibus aggreditur Venerē Saturnia dictis. Aliq̄n̄ ,p inci pere Lactā.li.v.Oēs tñ illud arguebāt, q̄ illo potiſſimū tpe,id opis eſſet aggreſſus, quo furebat odioſa crudelitas. Aliq̄n̄ ,p tentare.Salu.in.Iug.Oēs aſperita tes ſupuadere,naturā etiā loci uincere aggredit̄. Sciendū eſt, q̄ hæc uerba aggredior,adorior,alloquor,& fiſſa,ad ppoſitione eis adiuncta cū actō ſolo elegātius ponunt̄, q̄ ſi ſimplicia eoχ accuſatiuo ad ppoſita iūgant̄, ut aggredior hoiem,nō gradior ad hoiem.Dicim⁹ etiā aggredior te dictis,q̄ſi cū calliditate. Vir. Talib⁹ aggredit̄ di

Aglaophotis admiratio hoīm latine dī φώ (ctis. τως enim homines uocant poetæ græci.

Agrigentū,urbs Siciliæ. Vñ Empedocles phius & Phalaris tyrannorum ſæuiſſimus originem duxerunt.

Agrigētin⁹.a.ū.poſſeſſiuū,ut ſal agrigētin⁹,q̄ ī igne fluit & ī aq̄ uł alio liquore crepitat, ueluti torreat̄, ut ait Solinus.

Agrippina nomen Neronis matris,& Caligulæ imperatoris coniunx. Alia fuit Agrippina Octauiani Auguſti filia. Eſt & Agrippina nomen ciuitatis apud Coloniam,quam ædificauit Agrippina Neronis mr̄.

Agrippinenſis colonia dicta eſt ab Agrippina Neronis matre,quæ,ut uim ſuā externis quoq̄ nationibus oſtēderet,in oppidū Vbioχ,qui ſunt in Germania inferiore,in quo genita erat,coloniam deduxit.

Agrippæ,ſeu Ægrippæ ab ægro partu,ut docet Gelli.dicunt̄,quoχ in naſcēdo nō caput,ſed pedes primi extiterunt,q̄ partus difficillimus,& ægerrim⁹ habet̄, ab ægritudine & pedibus appellati. Cōfixos aūt pueros eſſe in utero Varro ſcribit,capite infimo nixos,ſurſum pedib⁹ ēlatis,nō ut hoīs natura eſt,ſed ut arboris,nā pedes,cruraq̄ arboris appellant ramos,caput ſtirpē,atq̄ radicē. Q̄n inq̄t cōtra naturā forte cōuerſi in pedes brachiiſq̄ plærunq̄ deductis retineri ſolent, ægrius tūc mulieres enitunt̄. Fuerūt aūt multi ſic appellati, quoχ unus fuit Menenius romanus cognomēto lanatus, qui de Sabinis triūphauit, & populū q̄ a patribus ſeceſſerat in gratiam reuocauit.Alter Syluius Agrippa.xi.latinoχ rex, & regnauit annis.xl. Alius agrippa fuit Ariſtoboli filiⁱ⁹, & iudæoχ rex,regnauitq̄ annis. vii.anno.i. C. Cæſaris. Hic dictus eſt Herodes agrippæ, & res p̄claras geſſit, ut Ioſe.retulit.Alius Herodes agrippa ſecundus iudæorū rex,Alius agrippa cognomento Piſtor.

Agrius græce,latine dicitur agreſtis,ferox,immitis.

Agnus,latine purus,caſtus,q̄ ſit hoſtia pura & īmolationi apta. Vñ & Chriſtus ſaluator nr̄ agnus dei dī,eſt & arbuſcula qua uiæ oēs ornabant̄ Athenis in feſto Palladis, dicta ab α priuatiua,γεννάω genero, qm̄ caſtitatē īducit. Vnde & nomen Agnus caſtus, huius rami ſunt duri,& folia ſimilia foliis oliuæ, quamuis leuiora, exq̄ bus fiunt medicinæ,ſicut ex flore fructuq̄.

Agnus caſtus,arbor, Vide ſupra in dictione Agnus.

Agnes,nomen mulieris ,pprium,cuius uitam diuus Ambroſius ſcripſit,& Pius Pont.Maxi.uerſibus exornauit interpretatur autem caſta.

Agnellus diminutiuum paruus agnus.Plau.in Aſi. Dic igitur me tuum paſſerculum,gallinā, coturnicē,agnellum,hedulum,dic eſſe uel uitellum.

Agninus.na.num,quod eſt ex agno,ut caro agnina.Sed hæc a nonnullis aſpirantur.

Agogus pe.pro.latine dicitur ductor , dux uiæ, ἀγωγὸς ἀπὸ τοῦ ἄγειν ὃ κοινὰ σημαίνει. græci etiam agogos uocāt fere quos nos iudices.

Agolum pe.cor.paſtoralis baculus,quo pecudes agunt̄.

Agon locus certaminis Romæ,qui circus flaminius dicebat̄,ponit̄ pro ipō certamine. Vt apud Apſum,Oīs q̄ in agone contendit ab oībus ſe abſtinet,q̄nq̄ etiā ,p ſtudio.Eſt & agon uictimarii uerbū,pro agone,Ouid.li.i. Faſto. Qui calido ſtrictos tincturus ſanguine cultros, Sēper agat ne rogat,nec niſi iuſſus agit . Et Sene.li.iii. controuerſiaχ.Carrifex manū tollat,deinde reſpiciat ad patrē,& dicat agō,qđ fieri ſolet uictimis. Fuit quoq̄ proprium uiri nomen ex Teio, de quo Plutar. Agon inquit eius ſuffixas clauis argenteis crepidas ferebat.

Agonia pe.cor.orū,& agonialia. orū,uel ium. Ludi,qui fiebant in honorē agonii dei ab α ſine,& γωνία angulus,quia locus in quo hmōi ludi fiebant,erat ſine angulo.Oui li.i.Faſt.Et prius antiquus dicebat agonia ſermo.Sunt qui agonia dici uelint ſacrificia,quæ fiebant in monte,quoniam agones montes uocitarent.

Agonia.æ.pe.cor.hoſtia q̄ īmolabat̄. Antiq.n. agonisa ab agēdo hoſtias uocabāt,& ſic hēt accētū in añpe. ſed & agonia ἀγωνία cū accētu in pe.ſcat timorē,ſollicitudinē,cōcertationē,ut in euāgelio.Et fact⁹ in agonia,plixius orabat.Rurſus agonia eſt q̄dā ſterilitas pariēdi.

Agonus mons Quirinalis dictus eſt.

Agonenſis porta,appellata eſt porta Collina.

Agonius dicebatur deus, qui præſideret rebus gerendis. Et agonius dies erat, quo rex agoniam hoſtiam īmolabat,Et agonius moleſtiam inferens dicitur.

Agoniſma.atis.certamē, ut de diuo Anaſtaſio legitur. Suum agoniſma gratanter ſuſcepit. Proprie tamen palma,ſeu præmium agoniſma dicitur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Agoniſta,q̃ in agone cõtẽdit. Græce ἀγωνιστὴς certator.
Agoniſticus.a.um.certatori⁹, qđ ad agonẽ pertinet. Au. in pſal.interpratione. Agoniſtica iſta uana, & ludicra non debet affectare chriſtianus. Et agoniſticus dicitur qui certat. Vnde monachi qui certant aduerſus diabolum & uincunt agoniſtici dicuntur.
Agonotheta pe.cor. quaſi agonis diſpoſitor, ſeu præfectus qui præmium certantibus in quolibet ludorum genere proponit, qualis Æneas apud Virgi. Spartianus in adriano, pro agonotheta præſedit. Cõponit ẽtiã ſic. ἀγὼν ἀγῶνος certamen & τιθεὶς τεθέντος poſitus diſpoſitor. Augu. Non audis athletam domini ab agonotheta petentem adiutorium pugnæ.
Agonizo.as.neu.& agonizor depo. ſignificat dimico, cõtendo. Hiero. in eccle. Agonizare ꝓ aia tua, ꝓ iuſticia. Cypria. ad Moyſen. Ois q̃ agonizat in oĩbus cõtinẽs ẽ.
Agoranomus pe.cor. ædilis ſignificat, dictus a foro rerũ uenaliũ cui regulã ꝓſcribit. Nã ad ꝓfectũ fori & opſonioꝝ q̃ in foro uendunt, ꝓtinet, ut iuſto & moderato ꝓcio diuendantur. Hos Pla.lib.vi. de legibus curatores appellat rerũ uenaliũ q̃ fori uenditionisq̃ curam hñt. Plau. in ca. Euge edictões ædilitias hic qđẽ hẽt, mirũq̃ adeo eſt, niſi hũc fecerũt ſibi Ætoli agoranomũ, ἀγορὰ eũ forũ, νόμος quaſi qui fori ius haberet accipitur.
Agoreus, a nis nũdinari⁹, uilia emẽs, ab ἀγοράζω emo.
Agora forũ uenaliũ dr, qđ etiã ꝓ concione, ꝓ ꝓcio rei, ꝓ re uendita, & pro foro iudiciali q̃q̃ ponitur.
Agraphus pe.cor. latine nõ ſcriptus dr, uel non pictus.
Agrippa ſyluius Tyberini filius ſummerſo patre ſucceſſit in regno, & cum.xl. annis regnaſſet, moriens Romulum filium regni reliquit hæredem.
Agyrini, ſiue agyrinenſes, dicti ſunt populi ab urbe Agyrio, ſiue agurio.
Agyriũ, ciuitas Siciliæ, a qua Agyrini, ſiue agyrinẽſes.

A ante H

Ahenus.a.um. idẽ qđ æreus. Vir. Et luce coruſcus ahena.
Ahorta uena ẽ. Nã duæ ſũt uenæ primæ q̃ ex corde ſanguinẽ recipiũt, maior. ſ. & ahorta, reliq̃ earũ ſoboles ſũt

A ante I

Ai, αι articulus græcus, & diphthongus, qui reſoluitur in æ diphthongum latinum.
Aio.is it. ebã.bas, bat. ai, aiſti, ait. aimus, aiſtis. Aug. Vos adiiciẽtes in malo aiſtis. Plau. in Aſi. Me unice unũ ex oĩb⁹, atq̃ illã amare aiebas. Neui⁹. Vel ai uel nega. Cic. de fi.bo. Quaſi ego id curẽ, ꝙ ille aiat, aut neget.
Aius deus a Romanis dictus eſt ab eo, ꝙ aiebat. Nam olim Romæ audita uox eſt ſilentio noctis clarior humana uoce, quæ iuberet magiſtratibus nunciari gallos aduentare, & ut prouiderent, ne Roma a gallis caperetur, ex eo dictus eſt deus Aius. i. loquẽs, ſicut docet Cicero libro ſecundo de diuinatione.
Aizoon herba, q̃ latine ſemp uiuũ dr ἀεὶ ſcat ſemp ζάω uiuo a natura humida, & ſẽp uiridis durare põ, folio carnoſo, leui, atq̃ oblongo, duo ei⁹ gña ſunt, maius in fictilib⁹ uaſculis ſeritur, qđ aliq̃ buphthalmon. i. bouis oculũ a ſiſitudine uocãt, alii zoophthalmon. i. anialis oculũ. Ambitu. n. effigiẽ oculi imitat. Alii ꝙ amatoriis cõueniat erogẽneton γεννάω. n. gigno ἔρως amor. Alii hypogeſon, quoniam fere in ſubgrundiis naſcit. Græci enim partes tecti prominentes γείσα uocant. Hæc a latinis etiam ſedum aut digitellum.

A ante L

Ala eſt qua aues uolãt, a cui⁹ ſiſitudie ala ẽt dr locus ille cõcauus ſubter brachiũ in hoie, q̃a in eo pili, q̃ſi pẽnæ naſcunt. Pli.li.xi. Elephas tñ ſub armis duas. ſ. mãmas hec in pectore, ſed citra in alis occultas. Hinc hircinus odor ille cõcipit, ꝓprie tñ uocat axilla, a qua fit ala. Cõtra Priſci. qui uult axillã ꝓ diminutione fieri ab ala, & maxillã a mala. Cic. hæc ſũt uerba. Quin etiã uerba ſæpe cõtrahunt, nõ uſus cauſa ſed aurium, quõ aũt uefter axilla ala fact⁹ eſt, niſi fuga liæ uaſtioris, quã lĩam ẽt ẽ maxillis, & axillis, & uexillo, & pauxillo cõſuetudo elegãs latini ſermonis euellit. Sed hoc nomẽ q̃dã aſpirãt. Dr & aſella ut in ſacris lĩis. Abſcondit piget manũ ſub aſella. Præterea ala dicta ẽ equitũ turma, ꝙ pedites tegat alarũ uice. Nã in equitũ ordinibus circum legiões dextra ſiniſtraq̃, tanq̃ alæ auiũ corporibus locabant. Vir. li. iiii. Dũ trepidãt alæ, ſaltuſq̃ indagine cingunt. Alæ etiam nauium dicuntur, ut uelorum pandimus alas. Inde dicti ſunt equites alares, uel alarii.
Alarius.a.um. qđ eſt alæ eqtũ turmæ. Vñ alarii eqtes.
Alatus.a.um. ab ala auium, quod habet alas. Allatus uero per duplex ll, apportatus.
Alauda auis, q̃ olim galerita uocabat, qa apicẽ hẽt, hoc eſt plumã elatã i capite ad ſiſitudinẽ galeri, ſiue galeæ Var. appellat galericũ, & a græcis corydalus dr. Poſtea gallico uocabulo Alauda uocata eſt q̃dã legio apud Romanos. Galli. n. hoc noie uocãt galeã. Vñ milites, q̃ galeis utunt, dicti ſũt alaudæ. Scribit. Plin. li. xi. alaudã auiculã, appellatã quõdã galeritã, gallico uocabulo ẽt legioni nomen dediſſe. Iõq̃ cæſar, cũ ex gallis legionẽ cõſcriberet, alaudã appellauit, de qua legione Cice. ad Atticũ ſic ſcribit. Antoni⁹ cũ legiõe alauda ꝙ ad urbẽ ꝓgeret, pecunias municipiis impare. Militaria n. uocabula traducta ſũt ab ipſis reb⁹, q̃ ita notiãt, ꝓprie, quaꝙ rex in acie ſtruẽda ſui cuiuſq̃ uocabuli imagines oñ
Alabarches latine ſalis præfectus dicitur, ut eſt (dunt. apud Ioſephum in ultimo antiquitatis libro. Et fuit apud Ægyptios & Iudæos honoris appellatio.
Alabandæ Ioniæ ciuitas Apollonio rhetore nobilitata
Alabandes, & alabandic⁹, q̃ ſic ab inuicẽ differũt, ꝙ Alabandicus, ſiue alabandiacus. a. ũ. poſſeſſiuũ. Vñ alabandiacos libellos, ꝓ barbaris & ineptis, græci capiunt.
Alabandes ciues oppidi dicuntur. Vñ carbunculos perfectos alabandes, quaſi municipes appellant, impoſitos atq̃ rudes alabandicos.
Alabandica roſa dicitur quæ eſt albicantibus foliis.
Alabaſtrũ genus marmoris plucidi, & coloribus diſtincti, ex quo fiebant uaſa unguentaria. Mar. Qđ Coſmi redolent alabaſtra, fociq̃ deoꝝ. Dr & alabaſtrus, quem Pli. ſcribit ſeruandis unguẽtis maxie idoneũ, naſci circa Thebas Ægyptias, & Damaſcũ Syriæ, quo priſci Romani, ſicut aliq̃ magnates nũc romæ, ꝓſtando ꝓ feneſtras lumie utebant. Similr alabaſter dr. Cic. li. ii. Aca. Quibus ẽt alabaſter plenus unguenti puteſcere uidẽ. Et lapis alabaſtrites pe. pro. Pli. li. xxxvi. Hunc aliq̃ lapi dẽ alabaſtriten uocant, quẽ cauãt ad uaſa unguẽtaria.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Hũc lapidẽ etiã uocãt onycẽ. Sũt ẽt myrothecia,& nar thecia vnguẽtoꝝ loculamẽta,sed (ut puto) tales dictiones ipproprie capiunt̃ a latinis,græca em̃ lingua manifesta est ὅτι ἀπρέ(ν)ς λαμβάνω in numero plurali τὰ ἀλάβαστρα ꝓprie pyxides unguentoꝝ & unctionũ sine a nsulis.Callimachus tñ in hymno Palladis in ge.mas. posuit.itaq; ab odoribus potius q̃ odores a lapide dñr.

Alabia,græce ἀλαβία latine innocentia dicit̃. Sed est dictio in græco,& in latino corrupta.Græce.n.scribi debet ἀβλάβεια,ὅτι βλάβη κακοργία ὅθεν ἀβλάπτεια. Et ideo latine debet dici ablabea pe.pro.quoniam ei diphthongus mutatur in e lõgum,ut κυθέρεια cytherea πενελόπεια Penelopea & significat innocentiam.

Alacer,& alacris pe.cor.dr̃ is,qui ingẽtis ẽ sensus, hoc est, q̃ uiget sensibus uniuersis,ut inq̃t Ascon.qd̃ est indiciũ erecti animi,atq; sublimis,& cui sensus oĩs in suo loco degit,sicut ecõtrario,lacer dr̃ amputatis in corpe mẽbris,hoc est auribus,oculis, manibus,qd̃ & ad aĩum sæpe trãsferẽ.Illud quoq; intelligit̃,aliud esse alacrẽ,aliud lætũ.Dona. Alacer dr̃ nõ lætus, neq; tristis. Interdũ ponit̃ ꝓ celeri,& prõpto, quasi sit alis acẽr. Terẽ. Quid tu es tristis,qd nõ es alacris? Cic.li.i.ad.Herẽ. Si huic sit remissũ, multos alacriores ad maleficia futura . Idẽ. Nã cũ feras bestias uideam⁹ alacres,& erectas euadere, ut alteri bestiæ noceãt,nõ ẽ incredibile putandum. Aliq̃ prõ læto,& ueluti in spem aliquam gestienti.

Alacritas uigor & aĩ erectio,necnõ & læticia gestiẽs.

Alacritas,q̃ ẽm Dona. ꝓprie ẽ mutatio q̃dã uult⁹ gestiẽtis in spem aliquã,& ẽ media inter læticiã atq; tristiciã. Interdũ dr̃ uolũtaria celeritas,seu prõptitudo ardorue. Liui.li.iii.Postq̃ ingenti alacritate clamor est sublatus (qd̃ bũ uerta) gestuq; se illis morẽ,posteroq; die ĩ aciẽ eductuꝝ affirmat.Ci.li.v.Tu.i malũ accepit.Vir igit̃ tẽperat⁹,constãs,sine metu,sine ægritudĩe,sine alacritate ulla,sine libidĩe,nõne beat⁹ (des ptingit.

Alania regio ẽ Scythiæ Europæ, q̃ ad Mæotidas palu/

Alanus pe.pro.Scythiæ fluuius, a quo Alani populi dicti sunt.iuxta quos sunt Toxolani.Amian⁹ scribit Alanos dici, quos prisci Masagetas dixerũt.Hi carnib⁹ uescunt̃,& panẽ nõ mãducãt.Mar. Nec te sarmatico transit Alanus equo.Iul.Ca. Alanos in pte Daciæ collocat.

Alanorsi populi ad septentrionem ultimi.

Alaricus,nomẽ Gothoꝝ regis qui romã obsedit destruxitq;.Fuit & alter Alaricus Gotthorũ rex quartus, qui etiã romanã urbẽ cœpit . Sed postmodũ per fraudẽ in die pascæ occisi sunt Gotthi .

Alba nomẽ ẽ duaꝝ urbiũ,quaꝝ una ẽ ĩ Latio,a qua alba ni ppli,& alban⁹ mõs,sub quo Ascani⁹ ciuitatẽ hãc albã cõdidit,q̃ (ut Liui.scribit) a situ porrectæ ĩ dorso urbis, lõga alba uocata ẽ. Vulgatior fama ẽ ab omĩe porcæ ibidẽ inuẽtæ,dũ a Troia cũ patre ꝓfugo uenisset.Altera est ad lacũ Fucinũ,a qua Albenses dñr,q̃is etiã Albani q̃q; uocent̃.Alba etiã sacerdotis camisia dicit̃.

Albana urbs fœlicis Arabiæ est,sicut docet Ptolemæus.

Albanus nomẽ ẽ mõtis,& lac⁹ nõ ꝓcul ab urbe, uĩ uaticiniũ fuit nunq̃ romanos Veiũ capturos ni primo ex albano lacu emitterẽt aqua.Itẽ alban⁹ nomẽ est duaꝝ urbiũ,quaꝝ una est ĩ Macedonia mediterranea. Altera in maiori Armenia,ubi diuus Bartholomeus fuit decoriatus.Hoc etiã noĩe dictus est fluuius Albaniæ.

Alban⁹ .ũ.qd̃ ẽ ab alba Latii urbe, Vñ Albani ꝓres.

Albania regio in oriẽte a colore ppli uocata,eo q̃ albo crine nascant̃.Hæc ab oriẽte sub mare Caspiũ surgẽs p orã oceani septẽtrionalis,usq; ad Mæotidas paludes p deserta diffendit̃.In ea Albania ciuitas & Albanus fluui⁹.Apud hãc habent̃ canes ferocissimi, q̃ tauros & leones occidũt. Hæc nomadico gñi ꝓxima ẽ inter hiberiã & mare caspiũ ab oriẽtu solis mari coniuncta,ab occasu hiberiæ finitima,boreale lat⁹ munit̃ caucaseis mõtib⁹, australe armeniã cõtingit.Stra.xxvi.linguas albanoꝝ fuisse tradit,& totidẽ aliq̃ reges. Fuere & sub imperio Persaꝝ,postea Macedonũ,deiñ Romanoꝝ.Sed Traianus impator his regẽ dedit.Nũc sub magno Cane degere credunt̃,ab his albani orti sunt quoꝝ pars hodie in peloponeso,pars ĩ Macedonia sedet iuxta dyrachiũ quoꝝ dux fuit Georgius Scanderbech, qui multa pro Christi nomine aduersus Turcas prelia gessit.

Albia fluuius Boemiæ,orit̃ in mõtibus, qui Morauiam Boemiãq; diuidunt,& magno aquaꝝ auctu mediã ferme diuidit Boemiã in occidentẽ prius,mox in septentrionem fluens , ubi exit Boemiã, per angustas fauces montiũ in Saxoniã penetrat,& in oceanũ uoluit̃.

Albinus nomẽ imperatoris romani dictus, q̃ exceptus sit utero candidissimus cõtra consuetudinẽ pueroꝝ, q̃ nascendo solent rubere quũ inuoluti secũdis rubẽtes erũpente menstruo perliti,ꝓfluuio sanguinis pariter egredientis.Hic illud Satyrici poetæ. Mõ primos incipientem ædere uagitus,& adhuc a matre rubentem.

Albus.a.ũ.a græco ἀλφός,qd̃ cãdorẽ ꝓcat. Sabini albũ dicũt,ẽ color q̃ opponit̃ nigro. Plau.in Menæ.Dic mihi hoc qd̃ te rogo,albũ an atrũ uinũ potas? Interdũ albꝰ ponit̃ ꝓ pallido,uñ & exalbesco,pallid⁹ fio. Interdũ pro bono,sicut ecõtrario nigrũ ꝓ malo.Persi.Per me eqdẽ sint oĩa ꝓtin⁹ alba.Hor. Hic niger ẽ,hũc tu romane caueto.Iuue. Maneãt q̃ nigrũ ĩ cãdida uertũt. Sed hæc p

Albũ substantiuũ,dr̃ qd̃ græci uocãt λεύ (trãslationẽ. κωμα,tabula gipsata,in q̃ iudices notari, ꝓtorũq; iura scribi solebãt.Siqs uero albũ corrupisset,puniebat̃,qa ꝓtoris maiestas contẽpta uidebat̃.Paul. Si familia alicui⁹ albũ corruperit,nõ simil̃ hic edicit̃,ut in furto.Iudex inq̃t Sene.li.iii.de bñficiis,ex turba electoꝝ, quem census in albũ,& equestris hæreditas misit.Hoc & pictatiũ quoq; dr̃,ut ĩ Alex.Cæsare Lãpridius,uulgo matrix appellata.Simil̃,ea tabula dr̃ albũ, in q̃ singuloꝝ annoꝝ acta lr̃is mãdabant̃ a Põti.Maxi.,ꝓponebaq; domi ei⁹,ut ptãs esset ppło cognoscẽdi. Hi quoq; nũc ãnales maximi noiant̃,ut autor ẽ Cic.li.ii.de Ora. Est & albũ decurionũ & cytharœdoꝝ,ná ĩ digestis titul⁹ ẽ de albo scribẽdo,ubi docet Vlpia.quo ordĩe decuriões in albo scriptos esse oporteat.Hæc tabula alio noĩe pictatium dr̃. Vide loco suo. (dus nõ est,qd̃ fit ex calcẽ.

Albarium dicit̃,quod illinit̃ tectorio, cũ paries pingẽ/

Albidus.a.ũ.pe.cor.qd̃ aliquantulũ albũ ẽ,ut granũ extrinsecus albidũ,int⁹ cãdidũ cõspicit̃. Augu.li.xxi.de ci. dei ꝓ albo posuit.Lapides igne cãdẽte pcocti,& ipsi fiunt cãdidi.Et q̃is ille magis rubeat, illi albido colore nitescãt,cõgruit tñ illi luci,quod album est,sicut nigrũ tenebris. Hinc subalbidus, parum , siue aliquantulum albus.Pli.Ramos habet candidos,folia subalbida.

Albedo,albitudo,& labor ꝓ cãdore accipiũt̃.Plau.in tri,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Et itē alteꝝ ad istāc capitis albitudinē calliclē aiebat
Albor albedo. Hier. in Leui. Qd̄ si sursum fu (uocari.
erit in alborē cōuersa, sacerdos eum mundum esse de/
cernet. Alborē etiā Apitius uocat, quod ē albū in ouo,
quod Pli. albuginē appellat, medici albumen.
Albugo pe. pro. album in ouo & macula in oculo. Plin.
lib. xxi. Qua alligata oculo albugines tolli dicuntur.
Albumē pe., p. qd̄ est in ouo albū. Vitellus uero croceus.
Albeo, albes. albus sū, ut cāpi niuib⁹ albēt. Hic albesco, al
b⁹sio. Vir. li. i. Ge. Sæpe etiā stellas uēto impendēte uide
bis Præcipites cælo labi, noctisq; p umbras Flammaꝝ
longos a tergo albescere tractus. Huiꝰ cōpositū ē exal/
Albico. as. pe. cor. aliquantulū albus sū. Pli. li. besco.
xxii. Solidū semē coniicit in oculū, nec turbat, sed in se
caliginē cōtrahit, mutat colorē, sed ex nigra albicare
incipit, & tumescit. Similr accipiūt uellico, fodico, cā
dico, nigrico, nutrico, q̄ formant ab eoꝝ uerbis, in sco
dēsinentibus, diminutis literis e, & s, & mutata e in i, ut
albesco albico, cādesco cādico, descēdūtq; ab actiuis &
neutris, ut nutrio nutrico, uello uellico, fodio, fodico,
q̄ sine dubio diminutiua sūt, nā fodico minus est q̄ fo/
dio, qd̄ non somniculose legentibus patebit. In signi/
ficatione uerboꝝ in sco Prisci. interptatus est albico, di
cens albico pro albesco, & Horatii affert exemplum
Nec prata canis albicant pruinis. Sunt qui ea appari/
tiua nominent, qm̄ apparentiam significent.
Albō. as. albū facio, cꝰ passiuū ē albor, albꝰfio. Vñ & deal
bo, & dealbor. Est aūt dealbare multū, siue a sūmo usq;
deorsū albū facere. Curiꝰ Cic. Nec solere duos parietes
de eadē fidelia dealbare. Et illud. Lauabis me, & sup ni
Albogalerus, pileū capitis, quo flami/ (uē dealbabor.
nes diales utebant. Fiebāt em̄ ex hostia alba Ioui cæsa.
Alburnus. Lucaniæ mons, a candore uerticis appellatus
& portus eiusdem nominis apud Lucaniam.
Alburnū, adeps arboris. Pli. Humor & cortici arboꝝ est,
q sanguis eaꝝ itelligi debet. Est n. ī toto corpe arboꝝ
& reliquoꝝ aīaliū cutis, sanguis, caro, nerui, uenæ, ossa,
medullæ. Pro cute, cortex, humor, sanguis, pximi plæ/
risq; adipes. Hi uocant a colore alburnū. Hinc exalbur
no. as. qd̄ ē alburnū detrahō. Pli. E reliqs arboribꝰ siccis
sima lotos, deinde robur exalburnatū, cui nigricās co/
Albunea nemus & fons iuxta Anienē, siue a co/ (lor.
lore aquæ sulphureæ, siue qd̄ albunea latine sit, q̄ græ
ce dī leucothea. Vir. li. vii. Lucosq; sub alta Consulit al
bunea, nemoꝝ q̄ maxima sacro Fonte sonat. (cta.
Albegmina ptes extoꝝ, q̄ diis īmolabāt, a cādore eoꝝ di
Albula pe. cor. fluuiꝰ ab albo cādore aquæ, q postea ty
beris a Tyberino Syluio albanoꝝ rege ibi extincto di/
ctus est. Liui. Pax ita cōuenerat ut Hetrusc is Latinisq;
fluuiꝰ Albula (quē nūc tyberim uocāt) finis esset. Item
albula dicta ē aqua q̄dā in agro Tyburtino, q̄ ut Stra.
testat, uulneribus medet. Mar. Canaq; sulphureis albu
la fumat aqs. Dī & albulæ pluraliter. Idē. Qd̄ siccæ redo/
let palus lacunæ Crudaꝝ nebulæ quod Albularum.
Albion insula Britanniæ, dicta ab albis rupib⁹, q̄s mare
abluit. Postea Anglia dicta. Vide in Anglia. Est & albi
on intemeliū oppidū, cꝰ habitatores intementii uocāt
ĭter monœci portū, & albigaunū. Albera prio dicebat
Fuit ēt albion nomē filii Neptuni, q̄ inuasit Herculē.
Albis fluuius, q in duo spacia germaniā disterminat, ut
testat Strab. li. i. De hoc Luc. li. ii. Fūdat ab extremo fla
uos aq̄lone Sueuos Albis, & indomitū rheni caput.
Albinga oppidū, ligurū colonia ad mare deducta, cuius
incolæ ligures ingauni uocant. Ex hoc loco ad Monœ
ci porū m stadia sunt. lxx. Dicitur & albigaunum.
Albeus per diminutionē albeolus cū accētu in aūpe. ta
bula lusoria. Ci. de. fi. bo. Aut albeolū poscere, aut q̄re/
re quēpiā ludū. Plin. M. Messala cons. pridie Cal. Octo/
bres die natalis sui egit, transtulit albeum, cum tesseris
lusorium e gēmis duabus, latum pedes tres.
Alcamenes pe. cor. nomen sculptoris, qui Phidiæ disci/
pulus fuit, ut Pli. lib. xxxiiii. scribit.
Alcæus cū diph. nomē poetæ lyrici mitylenæi. Hic ma/
gnificus, breuis, diligens, & plurimū Homero similis.
Alces. is. seu alces. æ. græcoꝝ more, aīal est e gallia trans
alpina figura colore & quantitate mulæ similitudinē
ptendens, sed labiū superius adeo ptēsum hēt, q nisi re
trograde incedēs herbas ī terra carpe nō possit. Est in/
uentu rarū, olfactu e lōginquo uenatorem sentiēs, sta/
timq; in specus & latibula se cōdens, media ĭter came/
lū & ceruū sīlitudine. Sed mares ex his in supciliis hūt
cornua. De his aīalibus Cæsar li. vi. Et Iulius Capi. men
tionem faciunt. Pli. Septētrio fert & equoꝝ greges fe/
roꝝ, sicut & asinorū Asia & Aphrica. Prætcrea alcē ni
pceritas auriū & ceruicis distinguat iuméto similem.
Alceste. es. siue alcestis, idis. fuit Perilai filia, Admeti Phe
reorū regis cōiunx, q̄ maritū tanto amore dilexit ut p
eo perire nō recusauerit. Cū em̄ marit⁹ ægrotaret ora
culo nunciatū est ei, posse eū adhuc uiuere si foret ali/
quis ex affinitate, uel amicitia, q p eo spōte morte subi
ret, cæteris id abnuentibus, sola uxor, pmisit. Iuue. Spe/
ctāt subeuntē fata mariti Alcestē. Hiero. Alcestin fabu
læ ferūt p admeto spōte defunctā. Sed multa essent di
cēda, sed uide tragœdiā Euripidis Alcesti, q̄ impssa est.
Alcyone pe. cor. duæ fuisse legunt. Altera Ceycis uxor, q̄
uiso cadauere mariti ī littus eiecto, se deiecit in mare,
iussuq; Amphitrites, ī aues cōuersi fuerunt ambo. Alte
ra fuit Eueni fluminis filia, q̄ postea Marpesia dicta ē.
Alcędines sūt q̄dā aues dictæ, q̄si algedines, q frigidis tē
pōtibus in mari pariāt. Plaut. Nā hercle tu periisti, nisi
illā mihi tā tranquillā facis, q̄ mare est olim, cū alcedo
pullos educit suos. Dicta ē a græcis Alcyone alcyones,
uel alcyon alcyonis. Amb. li. i. Hex. Alcyone ē auis ma
ritima, q̄ in littorib⁹ fœtus suos ædere solet, ita, ut ī ha
renis oua deponat medio fere hyemis, nā id tpis fouē
dis hēt deputatū partub⁹, qū maxīe insurgit mare, lit/
toribusq; uehemētior fluctus illidit, quo magis repen/
tinę placiditatis solēnitate, auis hui⁹ eluceret gra. Nāq;
ubi undosum fuerit mare, positis ouis, subito mitescit,
& oēs cadūt uentorū pcellæ flatusq; auraꝝ quiescūt, ac
placidū uēris stat mare, donec oua fouet alcyone sua,
septē dies fœtus sunt, q̄bus decursis educit pullos, illico
alios septē adiūgit dies, q̄bus enutriat partus suos, do/
nec incipiāt adolescere, tātā aūt grām minuscula auis
diuinit⁹ indultā hēt, ut hos quatuordecim dies nautici
psumptæ serenitatis obseruēt, quos & alcyoniadas uo/
cant, q̄bus nullos motus, pcellosæ tēpestatis horrescāt.
Ferūt hāc auē paulo maioré passere, pennis purpureis
candidis admixtis, collo gracili, & pcero, rostro subui/
ridi longo & tenui, raro uisam. Aristo. li. viii. de aīalib⁹

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Alcyonũ duplex genus eſſe ſcribit. Alteꝝ uocale harũ
dinibus inſidens,alterũ mutũ,ampliori corpore. Ab al
cyone fit alcyonius.a.um.ut Alcyonii dies . Fitq; a græ
co ἅλς quod mare ſignificat,licet aſpiretur.
Alchech arabice,eſt aial quod multi Italici lyncã uocãt
Naſcit ex leone & pardo,& nimiũ ferox eſt.
Alcman e Lydia ſardẽſis poeta lyric⁹, fili⁹ Damãtis cla/
ruit.xxvii.olympiade,cũ apd Lydos regnaret Ardis pr
Aliattæ, & cũ nimio amore puellã quandã deperiret,
amatorios cant⁹ prim⁹ inuenit. Ferẽ phthiriaſi morbo
interiiſſe, qñ φθείρω ὄθεν φθεὶρ φθειρὸσ ἡ φθείασις.i.pe
diculis,qñ ex putrefactiõe humioꝝ,i poris carnis pedi/
Alcinous pe.cor.nomẽ iuſtiſſimi phæa/ (culi orianꝫ.
cũ regis,a poetis laudati, cui⁹ ædes fuerũt magnificen
tiſſime extructæ,& uiridaria bifera erãt. Vñ Papi. Quid
bifera alcinoi referã pomaria uoſq; Qui nunq; uacui
pdiſtis in æthera rami. Dicitur etiam Alcinus, de quo
in Odyſſea multa Homerus,quæ nota ſunt.
Alcides pe.pro. Hercules græca ſignificatione à uirtute
appellatur. Nam ἀλκὴ alce uirtus,robur, fortitudo dr
ut dr alcides ut Herodo . ait ab Alcæo auo paterno an
dromedes,& Perſei, & Amphitryonis patre.
Alcibiades pe.cor.nomẽ Atheniẽſis imperatoris ſũmi,q
gñe & forma pcipu⁹ oĩb⁹ reb⁹ apt⁹ fuit. Diues pterea
affabilis,patiẽs,& oĩ deniq; uirtute pditus. Et (qd mira
eſt) uitiis ẽt pleniſſim⁹ fuit. Ei⁹ uitã Plut.luculẽter ſcri/
pſit. Proditũ eſt,q; in illũ uniuerſa ciuitas Athenienſiũ
oculos,in illũ ſuſpenſa ora conuerterant,& q̃ſi de cœlo
miſſũ cõtuentes admirabanꝫ. Fuit hic ex primatib⁹, q
cũ eſſet pcliuis ad luxũ,& ad cæteras uoluptates,ad bo
nã diſciplinã traductus ẽ a Socrate. Nã diſcẽdi ſtudio,ſa
piẽtiæ amore pellect⁹,extẽplo multis amatorib⁹ adula
toribuſq; repulſis, ad Socraticã diſciplinã aĩum uertit,
nunq; recedens a latere philoſophi ſapientiſſimi.
Alcmena pe.pro.nomẽ ppriũ fuit matris Herculis, Ele/
ctriõis filia, Amphitryonis thebani uxor, q̃ Ioui Hercu
lẽ peperit,græce dr ἀλκμήνη ἀπὸ τ῀ ἄλκησ.i.a robore, qm
mulier multũ p̃ ſe tulerit aĩ cõſtantiæ ad uiros pxime
accedẽs. Aliq̃n poſt c ponit u,alcumena, put uerſus exi
git,de q̃ q uelit multa intelligere legat τὴν ἀσπίλα τοῦ
κοιόλα.ἣ ὅιη προλιποῦσα λάμασσ ἡ παῖδα γαῖαν,ἦλυθεν
ἐς θήβας μετ' ἀρήϊον ἀμφιτρύωνα ἀλκμήνη θυγάτηρ λαο/
Alcon nomẽ ppriũ cretẽſis ſagit/ (σῶσ ἀλεκτρύωνοσ.
tarii,cuius quũ filiũ draco inuaſiſſet,tãta arte direxit ſa
gittam,ut ea currens in ſerpentis deficeret uulnere,nec
tranſiret in filium. Fuit hic Alcon Erichthæi athenien
ſium regis filius, qui ex attica in Eubœam fugit.
Alea ludus tabulæ,ab alea quodã milite i ocio troiano.
Hora.in epi. Quẽ dãnoſa Venus,qué pceps alea nudat.
Et cũ alea dicaꝫ oĩs lud⁹ in uarietate fortunæ cõſiſtens,
uñ Mar.de nucib⁹. Alea qua nuces & nõ dãnoſa uideꝫ,
Sæpe tñ pueris abſtulit illa nates,factũ eſt, ut nõ ſolũ p
fortuna,ſed etiã p piculo,periculiq; dubitatiõe ſumaꝫ,
& ille dicaꝫ aleã iacere,q ſe piculo fortunæq; cõmittit.
Liui. In dubiã impii ſeruitiiq; aleã imus. Eſt & alea no/
mẽ urbis,ab Aleo cõditore. Papi. in ſyluis. Aut aleæ lu
cis uidit tegeæa ſacerdos. Plutar. in uita Cæſa. ἀπὸ ῥί/
φθω κύβοσ.i.iactus ſit taxillus.
Aleator,& aleo.onis.qui ſæpe alea ludit. Catul. Niſi im/
pudicus,& uorax,& aleo. Nunc aleator dicitur.
Aleatorium apud Sidonium ſumitur pro ludo aleæ. Ait
enim. Atq; illic aleatorium laſſis conſumpto ſphæri/
ſterio ſatiat. Sueto. uocat aleatorium forum.
Alecto una ẽ ex furiis ifernalib⁹,& latie icẽtãs interp̃taꝫ
ab α priuatiua,& λύγω deſino,q; a cupiditas nũq; ſatiaꝫ
Alectori⁹, lapis,& alector q; in uẽtriculo galli iueniẽ. Gal
lus.n.græce ἀλέκ]ωρ dr. Pli.li.ulti. Alectoras in uẽtricu
lis gallinaceoꝝ inuẽtas cryſtallina ſpecie, magnitudie
fabæ,q̃bus in certaminibus miloñ inuictũ fuiſſe uide
Ales,q̃libet auis,ab alis gerẽdis,ſicut uolu/ (ri uolũt,
cris oẽ uolatile,& tã maſ.q; fœ.gñis,pferẽ. Vir. Nãq; uo/
lãs fuluus Iouis ales in æthra. Ponit qñq; pro ueloci,ut
alite plãta. In gtõ plurali alitũ, & alituũ ſm Priſci. Vir,
xi.li. Alituũ,pecudũq; genus ſopor altus habebat. Auis
eſt q̃ parit oua & pennis eſt pdita,pter ueſptilionem.
Alecula dimi.ab alec. Colu.li.ix. Daꝫ camarus,& riualis
alecula,uel ſi qua ſũt incremẽti parui fluuioꝝ aialia.
Alec. Vide infra in dictione Halec.
Alemani pe.pro.ppli inhabitãtes iuxta Lemanũ lacũ.
Alexandria urbs Ægypti nõ lõge a Nili oſtio,ut Soli.ait,
ab Alexandro Macedone,unde illi nomẽ,cõdita. Vrbs
fertiliſſima,quã Dinocrates architectus metat⁹ eſt mi
rabili ingenio.xv.miliũ paſſuũ laxitate,ad effigiẽ ma/
cedonicæ chlamydis orbe gyrato lacinioſam angulo
ſo dextra,leuaq; p curſu. Mareotis lacus,ad meridianã
urbis partem,euripo canopico oſtio immittit. Habuit
olim ſcholas oĩm diſciplinaꝝ liberaliũ. Fuitq; ob com
moditatẽ,maximũ totius orbis emporiũ. Cõſtructum
aũt fuit añ ſaluatoris aduentum an.xx.ſupra.ccc.intra
ſpaciũ.xvii.dieꝝ,ut teſtaꝫ Iuſti.li.xi.cũ.vi.mil. murorũ
paſſibus. Sũt & aliæ Alexandriæ, una in Scythia ſuper
Tanaim,alia in Aſia,& aliæ alibi ſm Ptolemæum.
Alexander & alexãdrus,nomẽ ppriũ regis macedonici,
cui⁹ pclariſſima geſta & ab hiſtoricis & in ſacris literis
traduntꝫ. Hic lõge oĩm excellẽtiſſim⁹ fuit,cui ex rebus
actis & auctis magni iditũ ẽ nomẽ, ne uir unicã gñam
adept⁹ ſine laude unq; noiareꝫ. Nã ſolus a cõdito æuo,
q̃tũ hoĩm memoria ẽ, inexſu pabili impio orbis auct⁹
fortuna ſua maior fuit, ſucceſſuſq; eius ampliſſimos,&
puocauit ut ſtrenu⁹,& æqparauit ut merit⁹,& ſuparit
ut melior, ſol⁹q; ſine æmulo clar⁹, adeo ut nemo aude
at uirtutẽ ei⁹ ſuperare, uel fortunã optare. Fuere & alii
Alexãdri, quoꝝ un⁹ Aphrodiſeus interpres Ariſtotelis,
ſed tali ingenio ut Ariſtotelẽ carpat. De hoc Suidas &
Stephan⁹ meminerũt. Ali⁹ fuit Alexãder grãmaticus
ex oppido qd Coticõ dr, q; de uaria hiſtoria ſiue mate/
ria.xxiiii.uolumina ſcripſit peritiſſimus ætatis ſuæ uir.
Alius Alexãder Aſiæ rex & Syriæ dictus Balã. Alius iu
dæoꝝ rex, q; Aneus dictus fuit, & regnauit annis.xxvii.
Aliopetra, inſula in Meotide.
Alexicacon, remedium, quod fit ad depellẽda mala. Sic
Hercules dictus fuit Alexicacos, ab eo, q; defenſor eſſet
hominum, hoc & amuletum dicitur.
Alexipharmaca, ut Suidas ait medicamenta ſunt auxi/
liatoria. Alexiteria idem quod alexipharmaca.
Alga herba, q̃ naſcit ĩ aqs marinis, dicta a mari, ab algo
re aq̃, ſiue q; pedes alliget, q; a craſſa ẽ foliis ex pte ſup/
natantibus. Vir.li.vii. Lateriq; illiſa refunditur alga.
Algor.oris.algus.us.& algus.gi.dolor, triſtitia, p tranſla/
tionem ponitur pro frigore. Plau. in Aul. Inopiam lu/

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ctum,mœrorem,paupertatem,algum,famem.Lucre. lib.iii.Sollicite euolitant morbis,algoq; fameq;. Plau. in Ruden.Vel ſuda,uel peri algu,uel etiam ægrota.

Algeo.es.alſi.uel alxi.ſum. a græco ἀλγέω ἀλγῶ ὀδύνην ἀλγος ἄλγεος doleo patior,ut ſit frigus dolor quidam membrorum rigore contractus.Ponitur tamen algere pro frigidum eſſe. Augu.lib.xxi.de ciui.dei. In æſtibus diei,ſic alget,ut bibi non poſſit.

Algidus ſubſtantiuũ,mõs ab urbe duodecim paſſuũ milib⁹ diſtãs,ab aſſiduo frigore ſic dict⁹.Hora.Quæq; auẽtinũ tenet, Algidũq;. Et ab hoc quoq; ſylua algida dicta eſt,huic mõti ſubiacens. In c⁹ ingreſſu, regillus lacus eſt.

Algedon,latine cruciatus dicitur.

Alguaſen herba,ſimilis lilio,& dr lilialis, cõfert morſuræ canis rabidi,propter quod græce Alguaſen dicit.

Alius á.ud.gtõ alius pe.pro.uel alii.æ.ii.dtõ alio.æ.o. Cice.Si res totæ aliæ rei,neceſſe eſt ſimilr ſit.Et idẽ eſt,qd diuerſus,ut alia ẽ facies tua, a facie mea. Accedit qñq; ad uim comparationis.Quinti. At quanto alius fuit ille infœliciſſimus iuuenis affectus. Quomodo autem differt ab alter, Vide in dictione alter.

Alias res agis.i.non intendis ad id quod dicitur,ut nulla ſit in eis attentio,aut nugatorias res agis.

Alias aduerbiũ ſcat alio in loco, uel aliter, uel alio tpe, uel aliqñ.Pli.lib.xxxiiii. Alias fragile,& eroſũ,rotarũq; uſibus,& clauis maxĩe fugiẽdũ.Gel. Neq; id tñ ſemp eẽ fieri dixiſſet,ſed alias ocyus fieri,alias ſerius.i.aliqñ.

Alienus.a.ũ.qñq; alienatus dr.Sal.Poſtq; alienũ ſe uidet. Qñq; ꝑ diuerſ⁹,diſſimilis,diſpar,diſſon⁹.Idẽ.Neq; ſolũ illis aliena mẽs erat.Qñq; ꝑ nõ cõſcius,ut apud eundẽ. Ille eos in domum Decii Bruti perducit, q foro ꝓpinqua erat,neq; aliena conſilii,propter Sempronium.

Alieno.as.alienũ,uel aduerſariũ facio,ſeu a ꝓpoſito remoueo repulſando.Plau.Me alienabis nunq;, qn ueſter ſim.i.a ꝓpoſito remouebis.Sal.Meq; falſa ſuſpitione alienatũ eſſe ſentiebam.i.repulſum.Teren. Ita nos alienauit.i.aduerſarios fecit.Paul.iurecon. Alienationis uerbo uſucapionẽ cõtineri putat. Vix eſt.n.ut non uideat alienare,qd patit uſucapi. Eũ quoq; alienare dicimus,q nõ utẽdo amiſit ſeruitutes. Huius uerbi cõpoſitũ eſt abalieno,quod eſt ab inuicẽ ſeparo.Cice.in arue.Si auditoris ſtudium defatigatio abalienabit.

Alienigenus.a.um.pe.cor.nomen cõpoſitum a gñe,& ſignificat,qd eſt externũ,uel alieni gñis, uꝫ inter alienos genitus. Vale.lib.i.Adiici noſtris duo eiuſdem generis alienigena exempla non abſurde poſſunt. Et li.ii.Dandum eſt aliquid loci etiam alienigenis exemplis,

Alienigena cõis ge.uel ſm Probum, oĩs generis, ſumit in eodem ſignificato, cum alienigenus. Gel.lib.ii.cap. xxiiii. Neq; uitio alienigena,ſed patrio uſoroſo. Sic ei⁹ compoſita a gigno,ut agmen troiugena.

Aliter aduerbiũ fit ab alis,h⁹ alis. ꝑ ali⁹,ſicut declinabãt antiq,& ſcat cõtrario mõ. Vir.Diis aliter uiſũ.Terẽ in ꝓlo.And.Verũ aliter euenire multo intelligit.i. cõtra.

Alibi ſignificat alio loco.

Aliubi,ꝑ alicubi.Nã dicim⁹ ſolẽ totũ aliubi,aliubi diminuit.

Aliunde ex alio loco.

Alioquin,ſeu ut quidam uſurpant Alioqui,pe.pro.ſignificat aliter,quod ſi non,præter hoc uel etiam. Pli. Hos tibi dedicaui libellos, nam nec ingenii ſunt capaces, quod alioquin nobis perquam mediocre erat.

Aliorſum,uerſus alium locum,in aliam partem.Teren. in Eun. Vereor ne illud grauius tulerit, neue aliorſum atq; ego feci acceperit.

Aliquis,quaſi alius quis,& hẽc uim pluralẽ,q̃uis ſingulariter dicat,nõ.n.eſt aliqs niſi de multis,uñ & apud ueteres uario gñe nũeroq; pferebat.Ter.Aperite aliqs actũ oſtiũ.Idẽ eſt dicendũ de qſq;.quiſpiã,& ullus.

Aliquo,ad aliquẽ locũ.Aliqua,ꝑ aliquẽ locũ. Alicunde, ex aliquo loco.Aliquorſum,uerſus aliquem locum.

Aliquotiens,ſeu (ut quibuſdam uidetur) aliquoties, ſine n,ſignificat aliquibus uicibus,ſiue aliquando.

Aliquot tãtum pluraliter declinatur,& ſm Dona.ſignificat idem quod,nec multi,nec pauci.

Aliquantus.a.um.ponitur pro aliquot.Ambro.Factum eſt autem,ut per aliquantos annos ad conſtantiã hoc factum ab his qui uiderant,narraretur.Hiero.ad Pamma.Cum aliquanti ex urbe uenientes in eadem lectitarent,quæ ſero me excepiſſe referebant.

Aliquantulus diminutiuum,quãtitatem ſignificat.Auguſt.lib.i.de ciuitate dei. Illi autem infirmiores,qui terrenis his bonis,quamuis ea non præponerent Chriſto, aliquantula tamen cupiditate cohærebant.

Aliquantũ mõ nomẽ eſt,ut aliquantũ ocii,quaſi aliqua quantitas.Mõ aduerbiũ,ut tu es aliquantũ ocioſus.

Aliquantiſper aduerbiũ, ſignificat aliquanto tempore.

Aliquando ſm Priſcia.habet accentũ in antepe.ſed temporibus noſtris non ſeruat etiã a doctiſſimis uiris, neq; in Virgi.uel in Oui. aut Luca. uel aliis poetis antiquis inuenitur in uſu illã correptã eſſe, hẽt aũt tria tpa, pñs, ptñ,& futũ,& ſcat aliquo tpe,ſicut & qñq;.Ponit & ꝑ tandem.Cice. Vale.Aliquando nos reuiſas.

Aliquatenus ſignificat, uſq; ad aliquã partẽ, ſiue ex aliqua parte,aut aliqua rõne.Quinti. Verũ hoc aliquatenus tempoꝝ mutatio eſt cõditione. Aug.li.xiii.de ciui. dei.Corpus ideo eſt mortale, qñ a uita, quam habet, deſeri poteſt,nec per ſeipſum aliquatenus uiuit.

Aliquid ſubſtantiuum eſt,ut aliquid utile.Aliquod adiectiuum,ut aliquod templum.

Alica pe.cor.potionis genus dictum q corpus alat. Hæc fit ex zea,quæ a noſtris ſpelta dicitur. Tunditur grauum eius in pila lignea, uel lapidis duritia conteritur excuſſis inde tunicis,coriciditur medulla.

Alicarius,qui alicam conficit aut uendit.

Alicaſtrum etiam uidetur ea forma ab alica formari,ſi cut ſiliquaſtrum a ſiliqua.

Alipedes pe.cor.eq ueloces,q̃ſi al ãs in pedib⁹ hũtes.

Aliptes latine dr unctor,& is erat,cuius curæ tradebant hi,q in ſacris certaminib⁹ pugnaret.Dictus ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν.i.ungendo.ἀλείφω ungo. Aliphe unctio, ſiue pingue dr,tũ græce dr ἄλειφαρ ἀλείφατος ἡ ἄλιμμα. Mar. Nec capit immeritas ſordibus unctor opes. Dicit etiã aliptes,qui uulnera curat. At medicus qui male habentibus,& in lecto iacentibus medetur, Clinictus appellat. Item Aliptes fuit fons apud Epheſum.

Allia ge.fœ.nomen fluuii, qui e cruſtuminis montibus alto defluens alueo, Tyberino amni miſcetur.xl.ab urbe lapide,ubi magna ſtrage Romani a gallis profligati ſunt,hinc Allienſis dies dictus eſt, tanq; infauſtus. Hui⁹ noĩs pria ſemp ꝓducit.Sil.Maior & horrificis ſeſe

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

extulit allia ripis. Oui. Hæc erat in faſtis cui dat grauis Allia nomen. Luc. Et dãnata diu romanis Allia faſtis Sic Vir. li. vii. Quoſq; ſecãs infauſtũ interluit Allia nomen, ubi Ser. dicit, l eſſe interpoſitũ. Nã q; Luc. li. vii. dicat, Non iſtas habuit pugnæ Pharſalia ptes, q̃s aliæ clades, non de flumine Allia intelligendũ eſt, cũ ibi oñdat oẽs clades, q̃s Romani ſupioribus tpibus paſſi ſunt, nõ eſſe cũ Pharſalica clade cõparandas, q̃ alias ſuperauit. Aliæ igitur cũ ibi prima breuis ſit, eſt ab alius.

Alliũ genus holeris qd̃ comedit̃, qd̃ nomẽ qdã ab olẽdo qdã ab halãdo deriuãt. De quo in aſpiratis dictionibus græce dr̃ σκόροδον & σκοράλιον purgaméta allii. Eſt & hoc nomine urbs inter Pyrgum & Oſtiam.

Alliatũ, ab allio pulmẽtarii, & intinctus genus eſt. Plau. Sine alliato fungi fortunas meas. Aſcẽ. Ego ſic intelligo. Sine, i. pmitte, mihi alliato, i. allio nutrito, aut illito

Alo. is. lui. litũ. uñ alitus, uel altus ꝑcat nutrio alimẽtis ſuſtẽto. Sal. in Iug Et oẽm ætatẽ Arpini alt⁹. Meli⁹ tñ alitus q̃ alt⁹ ut Diome. ait. In reb⁹ tñ icorporeis alere frequẽtius ꝓ creſcere ponit̃. Quinti. Sed alere facũdias, uires augere eloquẽtiæ. Vir. Hos ſucceſſos alit. i. augeſcere facit. Et licet altũ, uel alitũ ſupinũ faciat, tñ ut docet Diome. meli⁹ dr̃ alit⁹ q̃ alt⁹, uitãdæ ambiguitatis gr̃a.

Alimentum eſt quod datur ad uitæ ſuſtentationẽ. Scribunt iureconſulti alimentis legatis cibaria, & ueſtitus, & habitatio debebit̃, quia ſine his ali corpus non põt.

Alimentarius. a. ũ. qd̃ ad alimentũ ptinet, ut lex alimentaria, quæ prouidebat, ut filii alerent parentes.

Alimonia pe. cor. idem eſt quod alimentum.

Almus. ma. mũ. dr̃ oẽ qd̃ nos alit, ab alendo. Et ꝓprie tellus alma eſt, ab eo q̃ nos alat. Abuſiue etiã aliis numinibus datur epitheton. Vñ & Ceres alma a Vir. dr̃ cui⁹ frugibus hoies alunt̃. Almus dies ꝓ tranquillo dr̃. Vir. Præterea ſi noua diẽ mortalibus almũ aurora Extulerit. Lux alma a Dona. illuſtris & clara dicit̃. Alma apud hebræos nomẽ ambiguũ eſt, ꝑcat ut Hiero. inq̃t, & adoleſcentulam, & abſconditã. Ergo Alma uirgo abſcondita, & ſecreta dr̃, quæ nũq̃ uiro⁹ patuerit aſpectibus, ſed magna parentum diligentia cuſtodia ſit ligata.

Altilis, & in plurali altilia, pe. cor. quicquid domi uel in uillis, uel in uiuariis ſaginatur, ſiue ſit auis, ſiue quadrupes, ſiue piſcis, ab alẽdo, q̃ſi alitilis, ut altilis gallina quæ alita eſt. Macro, Altilem ſanguinẽ dixit nõ q̃ alitur, ſed qui alit quaſi alentẽ. Et non ſolum pro pingui, ſed etiam pro opulento ponitur. Plau. in Ciſ. Prohibet diuitiis maximis dote altili atq; opima.

Alumnus dr̃ filius, uel diſcipul⁹, qui ab aliquo uelut a patre alitur, ſiue uictu, ſiue moribus, ſiue doctrina. Cice. Dolobellæ. Mihi uero glorioſum te iuuẽnẽ conſulẽ flo rere laudibus, quaſi alumnũ diſciplinæ meæ. Idem in Ver. Italia aũt alumnum ſuũ ſeruitutis extremo, ſum moq; ſupplicio fixũ uideret. Ser. pro educato, & educatore ponit, ab alendo deductũ nomẽ. Aug. li. i. de uera re. uelint eñ nolintue ipſi quoq; hæretici & ſchiſmatũ alumni Sic Plini. li. iii. in actiua ſignificatione dixit de Italia. Terra oĩm terrarũ alũna, eadẽ, & parens numie deũ electa. Cur. li. vii. Oro, quaſoq;, ne humanæ rerũ terminos adeuntẽ alũnũ, cõmilitonẽq; ueſtrũ (ne dicã regẽ) deſeratis. Fallit̃ ergo Valla ſup alũni ſignificatõe

Alumnatus educatus. Alumnari enim alere, & enutrire ſignificat. Apulei. lib. viii. de Aſi. Quos ad tutelæ præſidia curioſe fuerant alumnati.

Alnus genus arboris fluuialis populo nõ abſimilis, ut eadem credatur dicta q̃ amne alatur. Naſcit̃ enim iuxta fluuios, quæ apta eſt nauigiis, q̃ aquis obruta, ut inq̃t Vitru. diu non corrumpitur. Luc. & fluctibus aptior alnus, unde & pro naui quandoq; poni ſolet. Virgi. Tum primum fluuii alnos ſenſere cauatas. Clau. Qui dubiis auſus committere flatibus alnum. Scribit Ariſto. Alnos in ſola Creta ſteriles nõ eſſe. In alnos ſorores phaetontis mutatas, ait Virgilius.

Aluus, locus corporis, ex quo ſordes defluunt ab aluendo, q̃ in eum cibi, quibus alimur, e uentre effluant eluantur, delabantur. Salu. Inſimulans ſibi aluum purgari. Interdũ dr̃ uas cauatũ, ubi quid reponit̃, & eſt tã maſ. q̃ fœ. gene. Cuius dimi. eſt aluulus.

Aluini dicti ſunt lienterici ſiue cœliaci a græcis dicti, q̃ aluo langueſcunt. Pli. li. xxi. Vinea punica aluinis impoſita multum prodeſſe dicitur.

Aloe, aloes græcũ eſt, & ſignificat herbã amariſſimi ſuci. Iuue. Plus aloes q̃ mellis hẽt, græce ἀλόη. Herba reſiſtens uermibus & putredini ac uiſui utilis, gignitur in India & in Arabia arbor odoris ſuauiſſimi.

Aloeus nomen gigantis, cuius filii Martem dicũtur uulneraſſe, a quo patronymicum Aloides.

Alogia cum accẽtu in penul. dicitur, quum ita epulis indulgetur, ut a rationis tramite deuietur, unde animalia ratione carentia aloga dicuntur, quibus ſimiles ſũt uentri dediti, propter quod immoderatum conuiuium quo mens in qua ratio dominatur ingurgitatione ueſcendi ac bibendi quodammodò obruitur, alogia nuncupatur. Augu. ad Caſulanũ. Attendite quemadmodum dominici diei non paruo prandio reficiatur, ſed alogia delectetur.

Aloia, Pli. dr̃ aĩal eſſe mulæ ꝓpemodũ ſimile, carens flexura poplitum in anterioribus cruribus. Ideo iter dormiendum non cubat ſed innititur arbori.

Alogiani hæretici ſic uocati tãq̃ ſine uerbo, logos enim græce uerbum dr̃, quia domini uerbũ recipere noluerunt, Ioannis euangelium reſpuentes.

Alopecia, morbus in capite humano, & barba, ex uitio humorum, qui fit cum profluuio capillorum, dicta a uulpe, quam græci ἀλώπηκα ἀπὸ τοῦ ἁλῶναι, id eſt, a capiendo, q̃n difficilis ſit captu, cum animal ſit aſtutiſſimum, q̃ ea crebro id genus morbi patiatur. Plini. Lingua herba eſt, quæ circa fontes naſcitur, cuius radix cõbuſta, & trita alopecias emendat.

Allabor pe. pro. iuxta fluo, ſiue iuxta nauigo. Claudi. Siculis allabitur oris. Hinc allapſus a. um. participium, & allapſus nomen.

Allapſus. us. ab allabor. Augu. li. x. confeſ. Vbi per diem fuero, multimodo allapſu blanditur mihi.

Allegoria cũ accentu in pe. dr̃ alieniloquiũ, uꝑ potius inuerſio, ut aliud uerbis, aliud ſenſu oñdat. Vir. Claudite iam riuos pueri, ſat prata biberunt. Hoc eſt. Deſinite iã plura canere, q̃a iam ſatis audiuimus. Eius ſpecies ſunt ſeptem. Ironia. Antiphraſis. Ænigma. Charientiſmos. Parœmia. Sarcaſmos. Aſteiſmos. Dicta allegoria, quia ἄλλος ἄλλη ἄλλο κοὺ ἀγορεύομαι. hoc eſt ab aliud dicendo, id eſt, aliud dicimus, & aliud intelligimus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Allego.gis.pe.cor.adſcribo,annoto,quaſi iuxta lego. Vñ apd̄ Iul. Ca. ſcribit. M. Anto. plium, miſtos ex amicis in ſenatu allegiſſe cū ædilitiis,ac ptoriis dignitatib⁹. Liu. li.x. Cæteꝝ,q a de plæbe allegebāt,eādē ægre paſſi pres.

Allectus ab allego fit. Vñ allecti dicebant̄,qui propter inopiā ex equeſtri ordine in ſenatorū numerū aſſumpti fuerant,nam patres dicebantur, qui erant patricii generis. Conſcripti,qui ſenatui erant ſcriptis annotati. Allectus uero ab allicio,idem eſt quod attractus.

Allego.gas.pe.pro.ad aliquem locum mitto, ſeu ſimpl'r mitto. Plau. in Caſſi. Quin ea ipā me allegauit,qui iſtā accerſerē. Et allegare eſt adducere. Pli. Tum multa allegauit,quæ ad rem ,ppoſitā ptinere minime uidebātur. Itē deputare, conſtituere, cōmittere. Plau. in Caſ. Filius aūt armigerū allegauit ſuū,qui ſibi eā uxorem poſcat,

Allelu yia duæ dictiones ſunt,quibus ſignificat Laudate dñm. Allelu eñ (ut Augu. ait) impatiui modi eſt,& ſignificat laudate,yia uero uniuerſalem,uel uniuerſi'r. f. deū. Hiero. yia apud hebræos, unū eſt de decē noibus. Et in illo pſalmo ubi legim⁹. Laudate dñm qñ bonus eſt pſalm⁹,i hebræo ē allelu yia,ſūt duæ ptes hebraicæ.

Allicio.cis.pe.cor.allexi.ctum.ex ad,& licio, ſignificat attraho. Inuenit̄ & alliceo.ces. allicui in eadē ſignificatione. Piſo. li. hiſto. i. Aulus unius præmio multoꝝ allicuit animos. Sæpius tamen in tertia cōiugatione, q̄ in ſecūda utimur. In infinitiuo aūt difficulter cognoſcit̄, cui⁹ magis ſit coniugationis, quale eſt illud Cic. li. i. Tuſcu. Fieri aūt pōt ut recte quis ſentiat,& id quod ſentit, polite eloqui non poſſit, ſed mandare quenq̄ ſuas cogitationes, qui eas nec diſponere, nec accurate illuſtrare poſſit, nec delectatione aliqua allicere lectorem, hominis eſt abutentis intemperanter, & ocio, & literis.

Allecto. as. freq̄ntatiuū ab allicio, facit p blādicias attraho. Col. li. ii. Ad aquā duci optet, ſibiloq; allectari, quo

Alliego. es. allicui, uide i dcōne Allicio. is. (libēti⁹ bibāt.

Allicefacio, eiuſdē ſignificationis eſt cū allicio, a quo allicefio. Sue. i Vitel. Pronus uero ad cuiuſq; & quacunq; de cā necem, atq; ſuppliciū, nobiles uiros, condiſcipulos, æquales ſuos oībus blandiciis tm̄ non ad ſocietatem imperii allicefactos, uario genere fraudis occidit.

Alleuo. uas. pe. cor. in altum tollo, uſ de imo, & ubi quid iacet, atq; proiectum eſt, ſurſum leuo. Quin. Vidi multos, quoꝝ ſupercilia ad ſingulos uocis conatus alleuarent̄. Inde p trāſlationē ad qualitatē fortunæ, ut idem Nō petit, ut afflictū alleuetis, niſi & probauerit ſe infœlicioré. Eiuſdem ſignificatiōis eſt ſubleuo. Sue. Dumq; ſurgit inter manus ſubleuantium extinctus eſt.

Alleuio. as. ſignificat pondus aufero, diminuoue.

Allex,& allux,dī pollex ſcādens,pximū digitū, ꝙ uelut i ſiluiſſe in aliū uidet̄, nā græce ἅλλομαι ſalio ſignificat.

Alleotheta latine dici pōt aliter poſita, ἄλλως eñ aliter θέτα poſita, a Priſcia. dī uariatio, nā alleœos diuerſus, & uarius dī, ἀλλοιόω pmuto ἀλλοίωσις permutatio. Confundit aūt numeꝝ, ut Pars in fruſta ſecant. Caſus, ut Tu mihi quodcūq; hoc regni, p hoc regnū, Gen⁹. ut Dulce ſatis humor, depulſis arbutus hædis, Lenta ſalix fœto pecori, mihi ſolus Amynthas. Ad dulce enim, quod eſt neutrum, tam maſculina, q̄ fœminina Vir. reddidit.

Allido. dis. pe. pro. impingo, quod eſt interficiendi cauſa contra aliquid iacio. Lactan. li. iiii. Et in conſpectu ſuo uexari acerbiſſime coniuges ſuas cernerent, uiolari, ac proſtitui uirgines, diripi pueros, allidi paruulos.

Alligo. gas. pe. cor. ad aliquid ligo. Colu. li. iii. Arbuſtinā uitem anteq̄ putes, alligare diligenter oportet. Inde alligator, & alligatura. Idē. infra inciſionem, & alligatura falce acuta leniter uitem uulnerato. Per tranſlationem dī alligari, obſtringi, obnoxium fieri. Ter. in Eu. Hic furti ſe alligat. Similiter quis dicitur alligari ad aliquid, ſine quo eſſe non poſſit, unde dicimus adoleſcentem alligari ad amicam, qui uix ab ea diſcedit.

Allobroges. pe. cor. populi Galliæ tranſalpinæ, qui Narbonenſibus aſcribunt̄, quorum metropolis eſt Vienna Hos quidā uolunt eſſe, qui deprauato uocabulo, a Sabatiis montibus Sabaudienſes, pro Sabatenſes appellant̄.

Allophylus. a. um. pe. p. dici pōt alienigena alteri⁹ trib⁹, nā cōponit̄ ex ἄλλο, qd̄ ē aliud, & φῦλον, qd̄ ē gen⁹, gens natio. Amb. li. offi. Aduerſarios ſuos hebræi allophylos i. alienigenas latio appellabāt uocabulo. Hoc noie dī ſunt Palæſtini, q̄ & philiſtæi. Dñr ét Allophyli pegrini. Vñ in ſacris literis, Nō eſſe uexādos allophylos. Nam & uos peregrini fuiſtis in alieno ſolo. Hiero. allophylos. i. alienigenas interptari ſūt nō generali noie oim gentium quæ non ſunt de genere iudæorum, ſed ſpeciali gētis ſuæ quæ nunc dī palæſtina mutata phe litera iuxta græcoꝝ cōſuetudinē in pi, ſicut & apud nos pro hebraicum faſcha græcum & latinum, paſcha celebratur.

Allodium, hæreditas, proprietas dicitur.

Allubeſco, ſiue adlubeſco lubens facio, faueo, conſentio. Vnde allubeſcentia, obedientia.

Allucinor pe. cor. uana ſomnio, allucinatio, lucis alienatio, uſ aberratio, qd̄ & ad oculos mētis trāſferē, cū min⁹ recte itelligit̄ obducta quadā caligine in aio. Fit aūt græco ἀλύειν, quod tarditatē ſignāt, & animi ſtuporem.

Alludo pe. pro. blandior, congratulor. Lactan. li. iii. Aut hoī alludūt aialia. Metaphorice alludere eſt ea dicere, quæ ad aliū ſenſum latēter referunt̄. Vir. Nec plura alludens, ea uox audita laboꝝ Prima tulit finē. Alludere uero ad hiſtoriā dī, hoc eſt ad rei fidē uerba cōponere. Et alludere ſumit̄ p eo, qd̄ lingua uernacula dicimus undezare. Tibul. Ima uidebatur talis alludere palla.

Alludio. onis, & alludior deponēs, ex ad & ludi⁹, q̄ p iocu

Alluo. is. iuxta luo, iuxta fluo, ſeu deor (latore capit̄. ſum aliqd lauo. Cur. Montem leniter alluit præteriens amnis. Hinc fit alluuio, onis, alluuies, & alluuiū, p ímoderata aquaꝝ uiolentia, uel fluuialiū, uel pluuialiū, ſimiliumq;, quæ nō tm̄ agros cōfundit, ſed qñq; eripit, & nonnunq̄ funditus deſtruit, ſed cum pars alicuius agri impetu fluminis aggeratur in aliū agrū, tunc cedit in poſſeſſionem eius, cuius eſt ager. Vnde Luca. Illos terra fugit dños, his rura colonis Accedunt donante Pado. Circūluuio aūt eſt, cū partem alicuius agri rapidus amnis in alueū ſuū impulerit, & in modum inſulæ circumuoluitur, iure uicinioris erit. Val. Alluuies ſordida aqua quæ abluit, ubi lutū cū aqua nō multa. Liui. lib. i. In proxima alluuie, ubi nūc ficus ruminalis eſt, quā ruſmularem uocatā ferūt, pueros exponūt. Proluuies proprie ſordis, p fuſio. Virg. li. ii. Fœdiſſima uentris, pluuies. Illuuies ét eſt immūdicia in hoie, aut ueſte, aut re q̄uis alia inſita, ſeu iniecta. Teren. in Heau. Pannis obſita neglecta, īmūda illuuie Vir. li. iii. Dira illuuies, immiſſaq;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

barba. Eluuies ꝓprie dī qđ expurgaſ, p̄ſertim aquarum fluxu, q̄uis & alteri⁹ humoris dici poſſit. Pli. Quod i tutis notaſ oppidis, q̄ min⁹ quatiunſ crebris ad eluuiē cuniculis cauata. Lact. li. vii. Eluuiē poſuit, ꝓ aquaꝝ inundatiōe. cū ait. Eluuie aquaꝝ euertēſ ciuitates. Eluuio ꝓ trāſlationē a Ci. ponit i Ora. ꝓ domo ſua. Iccirco tu ad labē, atq; eluuionē ciuitatis ſine ſumma ui puenire potuiſti. Colluuies ſordes cœni, aut cuiuſuis rei coactæ. Colu. li. i. Tū ēt nantiū, ſerpentiūq; peſtes hyberna deſtitutas uligine cœno, & fermentata colluuie uenenatas emittit. Colluuio idē eſt qđ colluuies. Sed tā ꝓ trāſlatione q̄ ꝓprie dixit Cice. O p̄clarā illū diē, cū in illud diuinū aiorū cōciliū, cœtūq; proficiſcar, cūq; ex hac turba, & colluuione diſcedam. Proprie dixit Hiero. ad Helio. Neget & ſacrilegiū eſſe qui in libidine ſedet, qui mēbra Chriſti, & hoſtiā uiuā, placentemq; deo, cū publicarū libidinū uictimis, nefaria colluuione uiolauit. Diluuiū quod uarie diluit. Et hæc noīa a luo deſcendūt, & iuxta præpoſitiones eorū ſumuntur cum fluxu aquæ uel humoris alterius, cōmixto cœno aut aliis ſordibus.

Alnus genus arboris, ex qua primum factæ ſunt lyntres. Luc. Et fluctibus aptior alnus. Vnde & pro cimba q̄q; ponit. Ver. Tum primum fluuii alnos ſenſere cauatas. Naſcit hæc arbor in aqua, nec facile extra undas uiuit.

Aloſæ piſces ſūt clupeaꝝ gn̄is i Tyberi iuxta Ro. laudatiſſimi, qui alio nomīe iuxta Ariſto. & Stra. Triſſæ dīr.

Almopia, macedoniæ pars.

Alpes a cādore niuiū dictæ ſunt, quia perpetuis uere niuibus albeſcūt. Nā ἄλφος latine, macula, ſiue impetigo tranſfertur. Vnde Stra. li. iiii. ſcribit Alpes alio noīe Albiū uocari, gallica uero lingua Alpes ut (ut inqt Ser.) alti montes ſunt, qui Galliā tranſalpinā, à cisalpina diuidebāt. Nunc uero promotis finibus termini ſunt Italiæ. In longitudine centū milia paſſuū patent a ſupero mari ad iferū, ut Celſus tradit. Liui. uero tria millia ſtadioꝝ. Hos prim⁹ Annibal fecit peruios. Incipiūt (ut inquit Strabo) a Sabaciis. Apēnin⁹ a Genua. Inter Genuā uero & Sabaciā ducenta & ſexaginta ſtadia interſunt.

Alpin⁹, na. nū. pe. p. qđ ē ex alpib⁹. Pli. Gētes alpinæ, & uē ti alpini, q ab alpib⁹ flant. Vñ & Ciſalpin⁹, & trāſalpin⁹

Alpina arbor eſt laburnū, nec uulgo nota, (cōpoſita. cādida materie, cuius floſē cubitalē apes nō attingunt.

Alphos latine, impetigo, ſiue uitiligo dī, maxime ubi color albus eſt fere ſubaſper, & nō continuus ut quædam quaſi maculæ diſperſæ eſſe uideantur, candida eſt.

Alphabetū, nomen cōpoſitū ex alpha, & beta, q̄ ſūt prīæ

Alpheſibœus, nomen paſtoris, ab (literæ græce. alpho inuehio, quaſi inueniens boues.

Alpheus nomen uiri, & nomē fluuii Helidis Arcadiæ ſub mare in Arethuſam Siciliæ deſinētis. Stra. in vi. ait Alpheū ſumere originē in peloponeſo, & ꝓ mare ſubter terrā i arethuſam fontē terminari. Eſt ēt cognomē Petri monachi uiri tā græcis q̄ latinis lris in primis eruditiſſimi. Finxerūt poetæ arethuſam fuiſſe uenatricem, & amatā ab Alpheo, & fugiſſe uolūt ſtuprū ꝓ ſubterraneos cuniculos in Ortygiā, & Alpheū fuiſſe inſecutū. Alphe⁹ fluui⁹ ab alphis. i. uitiliginib⁹ maculis dict⁹ ē, qa ei⁹ aqua maculas tollit. Pauſanias āt quaſi i principio libri qnti de Græcia illuſtrata, ita ſcribit. ὁ ὕδωρ ἔχων ἀλφειοῦ πολλὴθεῖτε πολὺ ἰλλόντι χω ὕδατος. Et ſubdit πολὺ δὲ τοῦτο μᾶλλον λέγεται, ὅτι αὐτὸν ἐν θηρεύτης, ἐρασθῆναι δὲ αὐτὸν ἀρεθούσης. Et mīta alia ſcribēs declarat hāc fictionē

Alſioſi dicunſ, qui ſunt naturæ frigētis, quicq; a frigore læduntſ. Pli. Abrotanū & adoniū alſioſa eſſe memorātur. Varro. Caprinum pecus ſtabulari melius ait, ad hybernos exortus ſi ſpectat, ꝓpterea qđ eſt alſioſum. Idē. Qđ eſt alſioſum, id, ut plærīq; lapide, aut teſta ſubſterni oportet, caprile quo minus ſit uliginoſum.

Alter, alterius, uel alteri, ræ. ri. Teren. in Heau. hoc ipſum alteræ dū narrat forte audiui. Et ad unum de duob⁹ dī ut Annibal in trāſitu alpiū amiſit alterū oculum. Siue ad unā duaꝝ ptium. Cic. Duplices ſimilitudines eſſe debent, unæ reꝝ, alteræ uerboꝝ. Sue. Nec ceſſauit ex eo alterū alter criminari. Vir. Aurea mala decem miſi, cras altera mittā. Ali⁹ de plurib⁹, ut Alii uirtutē ꝓponunt, alii uoluptatē, alii indolentiā. Interdum tñ ali⁹ de duobus dī, ubi diuerſa conceduntur, ut alia eſt facies mea, alia tua. Alter ad unū de duobus referſ. Itē alter ponit pro ſecundo de duob⁹ pluribuſue, ut altero mēſe repudiaui uxorē. Et Hic eſt alter annus belli punici. i. ſecūd⁹ a belli punici origine. Aliq̄n pro ipſis duobus, ut unus, aut alter. i. unus aut duo, & alter nō eſt ſecūdus, ſed terti⁹ ſicut docet Dona. Ter. i an. Sed poſtq̄ acceſſit amīs ꝑciū pollicēs unus, & itē alter, nā tres ſimul aderant. Et Vir. Alter ab undecimo. Aliq̄n ponit pro alio. Plin. Tabulas plures pinxit, e quibus unā i foro, alterā in comitiis, duas in Pōpeii porticibus uidemus. Aliq̄n pro aduerſo, & non bono, ut in auguriis, altera, cum appellētur auis, quæ utiq; proſpera non eſt.

Altero. as. pe. cor. uario, & quaſi alterum facio. Ouid. in Faſt. Ille ſuam faciem tranſformat, & alterat alter. Sūt qui dicant hoc uerbum in oratorum uſu nō eſſe, & philoſophis ægre cōcedi extra, q̄ pro eo, quod eſt alterno, ut Ouid. in Meta. Alterat undas.

Alter, eris. ſiue alteres. eris. pe. ꝓ. & ge. ma. ſignificat maſſam plumbeam, qua ad exercēda corpa in gymnaſiis utebantur. Marti. Quid pereunt ſtulto fortes altere lacerti, Exercet melius uinea foſſa uiros. Dictus alteres a ἄλλομαι, quod eſt ſalio, nam circunducebant alteres, dum ſaltando ſe exercerent. Solet tamen aſpirari.

Alternis aduerbium ſignificat uiciſſim, nunc unū, nunc aliud. Vir. Alternis dicetis amant alterna camœnæ.

Alterno. nas. uiciſſim alteꝝ duoꝝ pono, quod uernacula lingua dicimus, mo luno, mo laltro ſcambiare. Col. li. vi. Dabimus operam in ordinibus diſponēdis, pari uernaculas, & acinas alternemus. Hinc alternatio per uicem ſucceſſio, & componitur ſubalterno.

Alternatim aduerbium ſignificat per uices.

Alteruter, quiuis e duobus, ſiue alter ex duobus, hoc eſt, o luno, o laltro. Cicero in Ver. Video neceſſe eſſe alterutrum. Cælius. Cicero. Pompeius dicitur ualde pro Apio laborare, ut etiam putent alterutrum de filiis ad te miſſurum. Hieronymus in gehne. aliter poſuit cum ait. Diuiſiq; ſunt alterutrum a fratre ſuo. Auguſtinus libro primo. Acade. etiam aliter, quare dehinc pro alterutra parte ne a me quicquam expectetis, id eſt, nec pro una, neq; pro alia parte.

Altrinſec⁹ pe. cor. aduerbiū ab alter formatū, ſigñat aliunde. Lact. li. de opi. Aures duas, quaꝝ duplicitas, incredibile eſt, quantā pulchritudinem præ ſe ferat, q tum

pars utraq;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pars utraq; ſimilitudine ornata eſt, tũ ut uenientes altrinſecus uoces facilius colligant. Item ſigni. iuxta alteram partem. Plau. in Pſeu. Aſſiſte altrinſecus, atq; onera hũc maledictis, Idẽ i Ru. In enſiculo mei nomẽ pris, poſt altrinſecus eſt ſecuricula itẽ aurea literata. Hiero. ad Pam. Vbi proprietas ſingulo⁊ eſt, ibi altrinſecus diuerſitas. Qñq; in altiore parte. Apul. li. iii. Tectũ ſcandu late cõſcendit, qd altrinſecus ædiũ patere perflabili ad oĩs orietalis peruiũ. Et li. v. Altrinſec⁹ ædiũ horrea ſub limi fabrica perfecta, magniſq; cõgeſta gazis cõſpicit.

Altercor, caris ſignificat mutuo iurgia iactare, crimina ri, & clamoſe inficiari, & quaſi aduerſam partem tueri.

Altercõ, as. Terẽ. Scio cum patre tuo dudum altercaſti.

Altercatio, q̃ (ut docet Quin. li. vi) cõſtat aut intentiõe, (aut depulſiõe.

Altinũ pe. p. urbs olim i littore Venetiæ florentiſſima fuit, a qua Altinates ppũ dicti ſunt.

Altus ta. tũ. põt eẽ pticipiũ, ab alo, is, & nomẽ, quo ſcatur pars ſupior, & qñq; iferior, altitudo. n. nomẽ eſt mẽſurę. Vñ dicim⁹. altũ cœlũ, & altũ mare. Quietiã altũ ponit p cœlo, & mari. Virg. Hæc ait, & Maia genitũ demittit ab alto. Idẽ. Vix e cõſpectu Siculæ telluris in altũ Vela dabãt læti. Et altũ uocam⁹ pfundiorẽ maris partẽ, & a terris remotiorẽ. Sal. Piſcatoria ſcapha i altũ nauigat. Per trãſla. quoq; ponit p excelſo, ac glorioſo. Vir. Te ſine nil altũ mens inchoat. Et p ueteri. Idẽ. Alti⁹ oẽ expediã, prima repetens ab origine factum. Et p magno, ut Sic pater ille deũ faciat, ſic altus Apollo. Et p obſcuro, ac recondito, ut Quid me alta ſilentia cogis rumpere. Et illud. Manet alta mente repoſtũ iudicium Paridis.

Altiſonus a. um. pe. cor. quod ex alto ſonat.

Altitonãs pe. cor. q ex alto tonat. Vñ deũ altitonantẽ di (cimus.

Altiuolans pe. cor. quod in altum uolat.

Altanus pe. pro. uentus, qui in alto. i. pelago flat.

Altimeter pe, cor. inſtrumentum quo metiuntur alta.

Altare, ab altitudine dictum eſt, nã antiqui in ædificiis a terra eleuatis, ſacra faciebãt diis ſuperis, in terra diis terreſtribus, in effoſſa, diis infernalibus. Altare ſuperis tantum conſecratum erat. Ara tam ſuperis q̃ inferis.

Althæa cũ diph. nã græce ἀλθαίᾱ dr̃ malua agreſtis, ſiue Maluauiſc⁹, q̃a glutinoſa eſt, dcã althæa ex noĩe pluriũ iuuamẽto⁊. Dr̃ a q̃buſdã ariſtalthæa ab excellẽtia effectus Naſcit̃ i locis humẽtib⁹ cui⁹ radices decoctæ, & diligẽter mixtæ porcino adipi, ad ſubleuandũ dolores, uel tumores uulneꝝ ualde utiles cõprobant̃. Eſt & Althæa ppriũ Meleagri miis nomẽ. Sunt q ſine h, & ſine dipht. ſcribãt Altea, eaq; cã ſic appellari dicãt, q̃ i altũ creſcat.

Alueus, ſiue aluus (ut Var. teſtat̃) eſt cauata cortex, uel uimineũ uaſculũ manu factũ, in quo qd, ppter cõcauitatẽ, reponit̃. Hie. ad Deme. Habeto lanã ſemp in manib⁹ uel ẽtamĩs pollice fila deducito, uel ad torquẽda ſubtegmina in alueolis fuſa uertant̃, aliarũq; neta, aut i globũ collige, aut texẽda cõpone. Apd Iul. Capito. legim⁹, cũ i Cæſariana familia paruuli in teſtudineis alueis lauarent̃, nato Albino Ceionũ poſthumũ ei⁹ prem munere teſtudinis a piſcatore cũ oĩe accepto, illã ad excalatiões pueriles dicaſſe. Vñ & locus ubi apes mellificãt alueus, ſiue alu⁹ dr̃ a mellis alimõia, ut Var. exiſtimat. Pli. li. xi, Alueos ex cornu ſpectatos eſſe. i. apũ aluearia. Dr̃ & alueus uenter cuiuſlibet rei inanimatæ. Vnde & p fluminis foſſa, per quã labit̃ flumen, q̃q; ſumit̃. Vir. Aſſuetæ ripis uolucres, & fluminis alueo. Aliqũ pro naui, ſiue p ipſius nauigii receptaculo, ut apud Prop. Aut quid nã fracta gaudes Neptune carina, Portabat ſctõs alueus ille uiros. Liui. lib. xxi. Alueos informes raptim faciebant. i. nauiculas. Declinat̃ & hoc alueũ. Feſt: Nauſtibulum alueum eſt, ad nauis ſimilitudinem factum.

Alueol⁹, & alueolũ cũ accẽtu i antepe. dimi. eſt, p uaſe cõcauo, ut eſt apd Dantie. pphe. Abacuc ĩtriuerat panes ĩ alueolo, ut ferret meſſorib⁹. Itẽ accipit̃ p loco, i quo pulli pariũt colũbæ. Col. li. ix. Oua i alueolũ ligneũ cõferrat. Itẽ p tabula luſoria q̃ alio noĩe dr̃ latrũculãria, a latrũculis. i. ſcachis, qbus hinc biſſeno puncto, illinc quadris diſcoloribus utunt̃ ad ludũ. Laterna illud enim noſtris datur alueolis. Eadem dicitur Aleatoria ab aleis.

Aluearium, quod & alueare, & per apocopen aluear, ſumit̃ p loco in quo ſunt aluei. Quandoq; ẽt pro alueo⁊ copia eodem in loco collocatorum mellificantium.

Aluus ab alluẽdo dicta eſt, & proprie dr̃, qa ſordes effluunt ſiue eluunt̃. Pli. li. xx. Pepones, qui uocantur refrigerãt maxime in cibo, & emolliũt aluum. Quandoq; capitur pro uẽtre, qui apparet. Colũ. lib. viii. Niſi obeſam ingluuiem, atq; diſtentam in pabulis aluum demerſerit & refrigerauerit. Item aluus, ubi apes mellificant. Var. Si ex aluo minus frequentes exeunt.

Alluuies & alluuio. Quære in dictione Alluo.

Alumen pe. pro. ſalſugo terræ. Efficitur hyeme, ex aquã & limo, & æſtiuis ſolibus maturatur, dictum a lumine, q̃ lumen coloribus tingendis præſtet. Plin. Sale, aceto, alumine poſtea exharenatur.

Aluta pe. pro. pellis a luteo colore dicta. Cel. li. iii. Anchoræ pro funibus ferreis catenis reuinctæ, pelles pro uelis alutæq; tenuiter cõfectæ. Item aluta dicitur pellis mollior, & ad calceos, & ad cætera opera facienda concinnata. Sumitur etiam quandoq; pro ſacculo, ſeu marſupio. Iuue. Appoſitam nigræ lunam ſubtexit alutæ.

Alutarius, coriarius, hoc eſt pelliũ, & corio⁊ cõcinnator. Plau. Hic alutarius cerdo. Proprie tamẽ alutarii tenuiorum, pellium dicuntur, coriarii craſſiorum. Et alutarius piſcis uocatur a Pli. ob ſimilitudinem alutæ pellis.

Alutamẽ, alutamentũue a ueterib⁹ dicebat̃ op⁹ ex cõcin (natis pellib⁹ factũ.

Alyba, regio non longe a Myſia, ubi argenti fodinæ eſſe ab Homero traduntur.

A ante Ø

Am præpoſitio græca, quæ plærũq; cõpoſita inuenitur, ſignificatq; circum. Cato ſeparauit, cũ dixit. Am termi num. Verũ qñ cõponit̃ cũ dictione incipiẽte ab a. e. i. u. interponit̃ b, euphoniæ cã, ut Ambages, ambio, ambeſus, ambigo, amburbiũ, ambarualis, ambuſtus. Si uero cum c. h. f. q. mutatur m, in n, ut anciſus, anhelo, anfractus, anquiro, cum p, remanet integra, ut amputo.

Amalthea pe. pro. nomen fuit nutricis Iouis, nam ipſa cum ſorore ſua Meliſſa Iouem puerum caprino lacte ac melle pauiſſe feruntur, Fuit & nomen Sibyllæ.

Amanuenſes, a manu uocabulũ formatũ, quo dicti ſunt ſerui, qui & a manu dicuntur, quorũ opera & manu inſcribendo, perinde ac ſcribarũ utimur. Vide in lra A.

Amando. as. alio mando, ſiue alio deputo, cũ quis alio mittitur, & a loco ubi eſt, remouetur. Cice. pro Roſcio. Amandauerat hũc ſic, ut eẽt i agro, ac tñmodo aleret

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ad uillã,ut cõmodis oĩbus careret. Admãdo uero ſcat ad aliquẽ,uel aliquo aliqd cuipiã cõmitto.Plau.ĩ Pen. Reuertor rurſ9 denuo Carthaginẽ,ſi qd admãdare uultis,aut curarier,argentũ niſi qui dederit,nugas egerit.

Amanthes populi ſunt in Aphrica, Troglodytis,pximi, apud quos tũ ſalis,tũ carbũculoy, gẽmarũq; copia eſt. Autor Soli.ex ſale & domos ſibi extruere dicuntur,

Amaracus pe.cor.Cynaræ regis Cypri puer,qui caſu laſus,dũ ferret unguenta,fregit alabaſtrũ, deinde cum nimio dolore cõtabuiſſet, uerſus eſt in ſanſucum, quæ ex eius noĩe Amaracus cœpta eſt appellari.Virgi.Vbi mollis amaracus illum floribus & dulci aſpirans cõplectit umbra,Herba eſt,quã uulgo maioranam uocant.

Amaracinum pe.cor.ſiue ſanſucinũ oleũ, qd fit ex amaraco.Pli.li.xxi.de ſanſuco loquens.Fit ex ea oleũ, quod ſanſucinum uocat,ſiue amaracinum, ad excalefaciendos,emolliendoſq; neruos.Lucre.Poſteſq; ſuperbos ungit amaracino,& foribus miſer oſcula figit,& iterum ſicut amaracini blandum ſtactæq; liquorem.

Amarantus flos eſt, ab immortalitate nomen trahens. Vnde ĩmortales amaranti dicunt,nunq; eũ marceſcit. Fit eũ ab α priuatiua,& μαραίνομαι,ſiccor tabeſco.

Amaritudo ſignificat ĩſuauitatem,aſperitatem,ut amaritudo mea amariſſima

Amaror idẽ qd amaritudo, p trãſla.uero ſigni.aĩ ſollicitudinẽ.Vir.li.Ge.Triſtia tentãtũ ſenſu torq; bit amaror.

Amarigma latine ſplendor dicit. Amariſſo ſplendeo.

Amarulentus,amaricatus,afflict9 ex maliuolentia. Gel. Amarulentus librum maledicentiſſimum cõſcripſit.

Amarico.cas.pe.cor amaꝛ.i.aſperꝛ facio,& quaſi exacerbo.Aug.Ipſi amaricauerũt deũ, q peccãdo ĩ eã ægritu

Amareſcere.i.amaꝛ fieri.Palla. (dinem deuenerunt. Amygdalus,ſi rodatur amareſcit.

Amaramis (ut refert Ioſephus) fuit nomen pris Moſis.

Amanus pe.p.mõs Ciliciæ,ſiue (ut qdã putãt) Cappado

Amath nomẽ filii Chanaã,q auto- (cũ,q & Taur9 dꝛ. re Ioſepho Amathoes iſtituit,q & Amathi dicuntur.

Amaſenus pe.p.fluui9 Voiſcoy. Eſt & ali9 ĩ Sicilia eodẽ noĩe,de quo Oui.xv.Me.Nec nõ ſicanias uolués Ama

Amaſias nomen proprium Iudæ- (ſenus arenas. orum regis,quo ſignificatur populum tollens.

Amaſis pe.pro.nomen ꝓprium regis Ægypti, cuius tumulus fuit una pyramidum,dicente Luca.li.ix.Nõ mihi pyramidum tumulis euulſus amaſis.Hic legem condidit, ut quiſquis quotannis,apd ꝑſidem rõnẽ uitæ redderet,demonſtraretq;,unde uiueret,aut quo q̃ſtu ſuſtẽtaret,qui hoc nõ faceret,morte afficeretur. Hanc legẽ Solon ab Ægyptiis tranſtulit ad Athenienſes.

Amauroſes,latine dicunt oculoy obſcuritates,cum ſine ullo euidenti uitio lumen eripitur,ſicut hebetudo.

Amaxa plauſtrũ in cælo.i.ſeptẽtriones, q a ſimile plauſtri uideã.Septemtriones uero ruſtico uocabulo a latis qui boues triones uocãt quaſi teriones, hoc eſt colẽdæ terræ idoneos,a iunctis bobus, a figura ipſa quã efficiunt ſeptem ſtellæ,ſeu q ita ſitæ ſint,ut ternæ ſtellæ ꝓximæ quæq; inter ſe faciant trigona. i.triquetras figuras.

Amaxei,ſiue amaxarici,ſunt aurigæ, moderatoreſq; uehiculoy,nã græci ἅμαξαν currum appellant. Et quod nos ſeptentriones in cœlo uocamus, illi amaxan uocant,quia ſimile plauſtri hoc ſydus uocãt. Scribit Iul. Capito,q; Maximinus amaxas manibus attraheret, & rhedam onuſtam ſolus moueret.

Amaxobii,ppli inter Sarmatas,qui & ipi nomẽ acceperũt a plauſtris,q̃ habẽt ꝓ ſedib9, & ĩ quib9 uitã degunt. Amaxan enim græci plauſtrum,& βίον uitam dicunt.

Amathus pe.cor.untis.Cypri ciuitas eſt, ut ſentit Pli.Veneri ſacra, Vir.li.x.Eſt amathus, eſt celſa mihi Paphos, atq; Cythera.Gui.Piſcoſamq; Gnidon, grauidãq; ama

Amathunteus.a.ũ.pe.ꝓ.poſſeſſi. Oui. (thũta metallis. li.x.Lactentes uitulos,Amathunteaſq; bidentes.

Amathuntius,tia.um.idem quod amathunteus.Virgil. in Ciri.Nam te iactari non eſt amathuntia noſtri.

Amazones pe.cor.Scythicæ fœminæ iuxta Tanaim primum inhabitãtes, deĩde ad loca iuxta Thermodoontа fluuium deuenerũt,quæ magnã Aſiæ ꝑtẽ occupauere,dictæ amazones,eo q; mammis careãt,ab α ſine,& μαζὸς mãma.Mos.eũ fuit amazonib9, interfectis maribus,quos genuiſſent,ſeruare fœminas,earũq; infantium mãmas dextras inurere, ne ĩpedimento ſint ad puguã cõſerẽdã,& nc ſagittæ iact9 ĩpediat. Vel dictæ ſũt amazones ab α & μάζης.i.pulte,ſeu pane, quaſi ſine pane,eo q; nõ pane ueſcerent,ſed carnibus. Alii ab amazone puella dianæ ſacerdote & regina epheſi, Alii ab ἄμα & ζῶμ,cum aſpiratiõe in principio,tanq; in cõeuiuentes,dictas putãt.Harũ regio Amazonia dꝛ. Aliæ fuerunt Amazones, quæ in Aphrica floruerunt, q̃ obid Libyæ dicunt de quibus ſcribit Diony.li.iiii.q̃ olim ad uerſus Gorgonidas fœmineũ duxerũt exercitum,eaſq; occiderũt.De his Æſchylus tragicus in Prometheo,ita ſcribit ἔνθ' ἀμαζόνων στρατὸν ἵσας συγάνορον ἀι θεμίσκυραν ποτὲ κατοικιοῦσιν.Euſtathius multa in cõmentariis Dionyſii libyci,ſed Stephanus Byzantius ĩ libro de populis & urbibus aliã rõnem dicit,cur uocentur Amazones.Ait eĩ . ἀμάζονδε ἢ ἐκλήθησαν ἀπὸ Θηνύμφης ἀμαζονίδος σύγαξος τ' σαμόρνης,& multa alia.

Amaryllis,idis nomen fuit ruſticæ proprium, de qua Vir.latine autem dicitur amor.

Ambio.is iui,uel ii.itum,ex am,& eo,is, per mutationẽ e in i,& b iterpoſita,ſignificat ꝓprie circũeo,concludo. Vir.Quæ rapidus flãmis ambit torrentib9 amnis.Iuli. Firmi.Põpeii poſt tot triũphos ad Nili fluminis ripã ceruices inuictas,& regias, & q̃s totiẽs purpura triumphalis ambierat.Per tranſlationẽ uero ambire ꝓnifq; blandiri,interpellare,circũuenire. Vir.li.iiii.Quo nũc reginã ambire furentẽ audeat affatu.Qñ uero Romani dũ honores,& magiſtratus quærerent, circũire ſingulos ſolebant,prenſare dextras, rogareq; ut ſe ſuffragiis adiuuarent, factũ eſt ut ambire capiat ꝓ honores querere.Interdum ĉt ſignificat ſimpliciter deſyderare. Hieron.ad Dama,Cãpenſes cũ Tharſenſibus hæreticis copulantur.Nihil enim aliud ambiunt,q̃ ut auctoritate cõmunionis noſtræ fulti,tres hypoſtaſes cũ antiquo ſenſu ꝑdicent. Augu.li.viii.cõfeſſi.Quæſo te omnibus iſtis laboribus noſtris,quo ambimus peruenire,quid q̃rimus.Teren.uero in And.Niſi uides, niſi ſenis amicos ores ambis.i.nihil agis.Et ambire rogare.Hora.li.car. Te pauper ambit,ſollicitat te ruris colonus.

Ambitus ta.tum.pe.pro.participium,circuitus,ut Iuſſit & ambitæ circundare littora terræ.

Ambitus,tus.pe.cor.nomen proprie circuitus. Luca,lib. i.Letaliſq;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

i Letaliſq; ambitꝰ urbi. Dī & ambitꝰ locꝰ iter uicinoꝝ ædificia duoꝝ pedū, & ſemis, ad circūeundi facultatē relictꝰ, ex quo honoris ambitꝰ dici cœptꝰ eſt. Sal. Legibus ambitꝰ iterrogati pœnas dederāt. Eſt. n. ambitꝰ crimen affectati honoris, nā q uera uirtutis uia ad honorē aſpirare nō pōt, is ambitiōe cōtendit, q̄ (ut īqt Sal.) multos falſos fieri coegit. Hinc latæ leges ad ambitū puniendū, qualis lex Calphurnia. Capiť interdū ꝑ ſpecie quadā fauoris, & captatōe miſericordię. Quin. Si iuuenis īnocētiſſimꝰ, iudices, uti uellet ambitu triſtiſſimæ calamitatis, poterat allegare uobis amiſſam in oculis oīm cogitationū temeritatē. i. miſericordiā captare, ex cōmemoratiōe maloꝝ. Et ambitꝰ dī, qđ græci perodon uocāt, cū ſnia certa q̄dā deſcriptione definiť. Sed hæc cōſtat ex mēbris, q̄ cola dīr, & cæſis, q̄ cōmata ap

Ambitio, circuitio, Amb. Sinꝰ i quo Chriſtꝰ (pellanť. reqeſcit, nō corporis gremio ꝓparať, nec ueſtimentoꝝ ambitiōe cōponiť, ſed uirtutum opatione colligiť. Sumiť & ꝑ honoꝝ, & laudis īmoderata cupiditate. Et ut Dona. ait, eſt magnaꝝ reꝝ deſyderium & appetitꝰ, eſt eū in animo, q̄uis etiā ipſa ambientis actio; ambitio dici poſſit. Quintili. lib. i. Et licet ipſa uitium ſit ambitio frequenter tamen cauſa uirtutum eſt.

Ambitioſꝰ q īmoderate appetit honores, & q miſericordiā, fauoremq; īpartit. Quint. li. i. Non ſum ambitioſus in malis, nec lachrimaꝝ augere cās uolo utinā eſſet rō minuendi. Ouid. li. iii. de pon. Sed tamen hoc factis adiūgo prioribus unum, Pro nīis ut ſis ambitioſa malis.

Ambages pe, ꝑ. ſcat uerboꝝ circuitꝰ. Vir. li. ii. Geor. Non hic te carmīe ficto, Atq; ꝑ ambages, & lōga exorſa tene

Ambagioſꝰ. a. ū. qđ abūdat ambagibꝰ. Gel. Neq; (bo. præcepta dicunt, ſed lubrica & ambagioſa coniectationе nitentes inter falſa & uera.

Ambactus, circūactus, circūductus, & lingua gallica ſeruus dī. Cæſar. li. vi. eoꝝ ut quiſq; eſt genere copiiſq; ampliſſimus, ita plurios circū ſe ambactos cliēteſq; habet.

Ambeſus pe. pro. vide in dictione Edo.

Ambarualis, ex ambio & arualis, qđ ab aruis ē cōpoſitū, ſacrificiū dī, q̄ arua ambiat uictima, qđ fiebat de porca grauida. Vir. Terq; nouas circum fœlix eat hoſtia fruges. Feſtus tī ab ambo uī cōpoſitionē deducere dicēs. Ambaruales hoſtiæ appellabanť, q̄ ꝑ puis a duobꝰ

Ambiani, ſiue ābianēſes, ppī ſūt Gal (frībꝰ ſacrificabāť. liæ narbonēſis comatæ, quos Pli. li. iiii. Belouacis iūgit.

Ambigo. gis. pe. cor. ex. am, & ago, ꝑprie ſigni. circū ago. eircundo. Augu. Quibus muris ambigere? Vñ ambactus, & ambages. Item ambigere eſt dubitare, uñ ambiguū. Itē diſcordem eſſe, litigare. Terē. in Heau. Simo & Crito uicī nīi hic ābigūt de finibus, me accepe arbitrū.

Ambiguum, dubium, qđ in ambas agi partes aīo pōt, licet & de pluribus intelligi q̄q; poſſit. Ci. li. i. ad Herē. Ex ambiguo cōtrouerſia naſciť, cū ſcriptū duas ſententias, aut plures ſignāt, hoc mō. Tulliꝰ meus hæres Terētiæ uxori meæ. xxx. pondo uaſoꝝ argenteoꝝ dato, quæ uolet. poſt mortem eius ꝓcioſa uaſa, & cælata magnifice, petit mulier, filius ſe, q̄ ipſe uellet in xxx. pondo ei debere dicit, conſtitutio eſt legitima ex ambiguo.

Ambo, ex græco ἄμφω uideť deductum, & non dī, niſi q̄n ꝓceſſerunt duæ dictiones, ut Plato & Ariſto. ambo philoſophi, Vel cum hæc dictio duo, ut uidi duos homines ambos mihi amicos. Vel cum de his loqmur q̄ tīn duo ſunt, ut perdidi ambos oculos, & ambas manꝰ.

Ambidexter dī, qui ita leua manu utiť, ut dextra. Græce ἀμφοτερόδεξιος. Hie. cōtra Ioui. Aioth ille iudex ἀμφοτερόδεξιος. i. ambidexter. Hic etiā ſcæua dī a latinis. Scribit alber. li. ii. de aīalibꝰ, cām, ꝑpter quā q̄s āgilior ſit ſiniſtra, q̄ dextra, q̄a uidelicet ēpar, & cor uirtutes ſuas mittunt in ſiniſtrū latus, & a dextro remouentur.

Ambracia, urbs in Epiro Pyrrhi regia, ab ambrace rege dicta, hanc Auguſtus Nicopolim a uictoriā noīauit, fuit hæc ciuitas ornatior reliquis ciuitatibus. Hinc ambracienſis, & ambraciotes, ſiue ambraciota. Vnde Theombrotus ambraciota dictus eſt, q̄ cū Platonis librū de æternitate aīaꝝ plegiſſet, ꝓcipitem ſe dedit i mare.

Ambrices pe. cor, ſunt tegulæ, q̄ trāſuerſæ aſſeribꝰ & tegulis īterponunť, īqt Feſtꝰ, ubi ꝑ aſſeres cāterios ēt itelligimꝰ, Imbrices uero tegulæ, qbus īcuruis domꝰ tegiť.

Ambryſus peh. cor. nomen eſt duaꝝ urbium, quarū unā Stra. locat in Phocide, alterā in Bœotia. Quidā etiam Amphryſum recte dici affirmant, Pauſani. ambroſon quandoq; uocauit, ab heroe ſumpto nomine.

Ambrones gentes q̄dā gallicæ, q̄ ſubita inundatiōe maris, cum ſedes ſuas amiſiſſent, rapinis ſe alere cœperunt hos cum Cymbris, Teutoniciſq; Marius deleuit. Hinc tractū eſt, ut turpis uitæ homines, ambrones dicantur.

Ambrum, gemma nigri coloris.

Amburo pe. pro. circum uro. Plau. in Epi. Nam ille quidem Vulcani irati eſt filius, quaqua tangit, omne amburit, ſi propius adſtes, æſtu calefacit.

Ambulo. as. notæ ſignificationis, ut Qui ambulat in tenebris, neſcit quo uadat. Aliqñ ambulare eſt aīcā ſe exercere. Plau. Abiit ambulatū. i. abiit ut ſe exerceat aīcā. Huiꝰ cōpoſita ſunt, abambulo, qđ eſt aſcendo, anteambulo, ante alios ambulo, a quo anteambulones dicti ſunt ſtipatores, & ſatellites, q̄ honoris gīa, aliquē comitando principē ſolent ꝓcedere. Suet. in Veſpa. Dum eū identidem, ꝑ contumeliā anteambulonem fratris appellat. Martia. Sum comes ipſe tuus, tumidiq; anteambulo regis. Deambulo, uide alibi. Inambulo, ſpacior, & ꝑprie inambulare eſt peripateticoꝝ, qui deambulantes diſputare conſueuerunt. Obambulo, aduerſus alios ambulo, & quaſi ambulanti me oppono. Perambulo, per aliquid, ſiue ad finem uſq; ambulo.

Ambulator, qui huc & illuc ambulat: Colu. Villicus (ut ait Cato) ambulator eſſe non debet.

Ambulatio, ambulandi actus, & locus ad ambulandum uel per quem ambulamus. Colu. Ambulatiōes meridiocoꝝ Æquinoctiali ſubiectæ ſint, ut hyeme plus ſolis, & æſtate minimū recipiāt. Huiꝰ diminutiuū eſt ambulatiuncula. Ci. Cum una me hercle ambulatiūcula, atq; uno ſermone nīo, oēs fructus ꝓuinciæ non confero.

Ambulachra pe. pro. ambulationes ſunt. i. actus ambulādi, & aliquando dicunť ſpacia ad ambulandum ubi cōmode ambulari pōt ad ſatietatem propulſandam.

Ambubaiæ, Porphyrione autore, ſunt mulieres uagæ ac uiles. qbꝰ nomē ab ebrietate balbutiētiū uerboꝝ uī ēē inditū. Nōnulli ambubaias tibicias ſyriaca lingua putāt dici. Hor. Ambubaiaꝝ collegia pharmacopolæ.

A memoria ſignificat eum, cuius officium ſit ſuggerere principi res obeundas. Vide in litera A.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Amẽ dictio hebræa,quã nos fideliter (ſcdm Aquilæ ĩter
ꝓtationẽ) dicere poſſumus,ductũ aduerbium ex noie
fidei,ſcdm uero ſeptuaginta interꝓtes, idẽ eſt, ac ſi fiat
dicerem⁹,uñ in fine libroꝝ (In qnq; ſiqdẽ pſalterium
apud hebræos diuiſum eſt) Fiat fiat trãſtulerunt, qd in
hebræo le, ĩ Amen amẽ,quo ea uere,q̃ ſupra dicta ſũt
memorent. Vñ apoſtolus aſſerit nõ poſſe aliquẽ rñde/
re amen ad ea q̃ dicta ſunt,niſi intellexerit ꝑdicationẽ.

Ambroſia,latine immortalitas dr̃ ab α priuatiua, & βρο
τός mortalis.uel quia mortales eã non comedunt,uel
qa,qui comederent,efficerentur ĩmortales, ſed μ inter
ponit ad euphoniã. Fabulæ ferunt eſſe deoꝝ cibum,ne
ctarq; potionem, ex quo illud epigrãmatiſtæ. Iupiter
ambroſia ſatur eſt,& nectare uiuit. Cic.li.i.Tuſ. Nõ eñ
ambroſia deos,aut nectare, aut iuuentutẽ pocula mĩ/
ſtrante lætari arbitror. Ambroſios diuinus & immor/
talis dr̃. Dioſc. ambroſiã artemiſiã, cui⁹ uerba ſũt hæc.
ἀμβροσίας πίνη δὲ, ἣν ἔνιοι βότρυν, διὸ ἀρτεμισίαν καλοῦ
σιν. Alii apium ſyluaticum. Pli. Botryn uocat odore nõ
iniocundo. Idem ſcribit herbam eſſe uagi nominis, &
circa uarias herbas fluctuantem.

Ambroſi⁹ ꝓpriũ nomẽ, diuin⁹ ĩmortalis dr̃. eſt & adiecti
uũ. Ambroſi⁹, a.ũ. ꝓ ĩmortali, Ver. Ambroſięq; comæ.

Amella herba quæ naſcitur iuxta mellam Galliæ fluui/
um, a quo nomen accepit. Amellus flos.

Amens,qui a mente ſua diſceſſit,hoc eſt, qui ſine cõſilio
animoq;,quo ſapimus. Lucre. Conſilium quod nos ani
mum mentemq; uocam⁹. Hinc amẽtia. Ter. ĩ An. Cur
meã ſenectutẽ ſollicito hui⁹ amentia. Quidã amentẽ
a demente ita diſtinguunt,q̃ demens ſit, q nõ cogitat
quid agat aut loquatur. Amens,qui prorſus inſanit.

Amentũ omne ligamen ſigñat. Plin. Corneliæ Graccho
rum matri ſedens ſtatua poſita fuit, ſoleiſq; ſine amen
to inſignis,in Metelli publica porticu. Amentum etiã
dicitur lorum,quo media haſta religat, ut iaci longi⁹
poſſit. Sil.lib.xiiii. Haſta iuuatur amento.

Ametabaton ſine tranſitione, ab a ſine,metabaſia.

Amẽtare,iacere,circũdare,& amento munire. Luc. Iacu
lũ amẽtauit habena. Hic amẽtatas ſoleas,& amẽtata

Ames.itis.maſ.ge.ptica aucupalis. Hor. ĩ Epo. (iacula,
Aut amite leui parua tẽdit retia. Pal. Nũc ĩ amitib⁹ ap

Amerinũ oppi.dũ Italiæ,c⁹ cre (pareꝫ aucupiũ noctuæ.
brã ĩ Roſciana facit Cic. mentionem. Vñ amerin⁹. na.
num. Vir. Atq; amerina parant lentæ retinacula uiti.

Amerine,pe.p. ab Amerino italiæ oppido ubi plurima
erat ſalix amerina,quã nũc uulg⁹ agnũ caſtũ appellat.

Amineum genus uitis,a regione Aminea dictum,nam
aminei fuerunt,ubi poſtea Falernus.

Ametor,pe.pro. latine dicitur qui caret matre.

Ametros,latine ĩmenſus,immodeſtus. Ametria, immo
deſtia,ab α priuatiua,& μετρέομαι καὶ μέτρον.

Ameria ciuitas ĩ Vmbria,añ pſicũ bellũ annis nonigen
tis,lxxiiii condita,ibi fiebant ſalices amerinæ dictæ.

Amethyſthus cũ duabus aſpiratiõibus, & ypſilon.gem/
ma purpurea,& colore uiolæ,dicta quaſi mĩme ebria,
ab α priuatiua pticula,& μεθυστός ebri⁹,ſiue μέθη ebrie
tas, tanq̃ amethyſthinus color ſit ſobrius. Rõ noſis eſt,
q̃ cũ uſq; ad uini colorẽ accedat pri⁹ tñ q̃ eũ deguſtet,
in uiolã deſinit. Fulgor qdam in ea purpuræ eſt nõ ex
toto igneus,ſed ĩ uini colorem deficiens, & uiolæ ſĩlis.

Amethyſthin⁹. a.um. pe. cor. uaſa ex amethyſtho. Iuu.
Vendunt amethyſthina. Pli. Amethyſthinum cõlorẽ
dicimus,qui in uiola & ipſe in purpureum micat,quẽ/
q; Ianthinum appellauimus.

Amethyſtos etiam genus uuæ,quoniam (ut ait Pli.) So
bria ſit,& temulentiam ſola non faciat,

Amicio.cis.pe.cor.iui.itũ ſupinũ debet facere, amixi &
ꝓteritũ,& ſupinũ amictũ facit,uñ amictus. Eſt aũt ami
cire ueſtire. Hora. Et piper, & quicquid chartis amici/
tur ineptis. Huius compoſita ſunt examicio,& circum/
amicio. Perſi. Iam reliqua examicis patruelis. Pſal. Cir
cumamicta uarietatibus. Veteres amicibor dicebant.
Subnixis alis me inferam,atq; amicibor glorioſe.

Amictus.ta.tum. participium,idem quod ueſtitus. Cice.
lib.ii.phi. Sedebat in roſtris collega tuus amictus toga
purpurea,in ſella aurea coronatus.

Amictus,ctus,ueſtis,quæ ſupponitur aliis ueſtibus,quaſi
palliũ. Tibul. Fruſtra iã ueſtes,fruſtra mutant amictus.
Sunt qui amictũ accipiãt,ꝓ ueſte magis interiore.

Amiculũ genus ueſtis, a circuitu dictum, q̃ inſtar pallii
humeris circũiicitur. Vale. Maxi. Detracto etiã Iouĩ
olympio magni ponderis aureo amiculo, iniectoq; ei
laneo pallio,dixit, æſtate graue eſſe aureũ amiculum,
hyeme frigidũ, laneũ aũt ad utrũq; tẽpus anni aptius.

Amiculũ nigellũ dicit̃ a Varrone ueſtitus lugubris.

Amiculatus dicitur a Solino indutus amiculo.

Amicinũ pe.pro.utris pediculus, ex quo uinũ diffundit̃.

Amiſon pe.pro.ciuitas Ponti nobiliſſima.

Amicto,dimitto,ſeu abire ꝓmitto. Plau. ĩ Cap. Fili⁹ me
us illic apud uos ſeruit captus Aulide,eũ ſi reddis mihi,
poſtea unũ numũ ne duis,& te & hũc amittã. Hinc alio
pacto abire nõ potes. Ouid. de pon. Nec nocet amiſſo
ſubdere calcar equo. i. laxis habenis ire ꝓmiſſo. Itẽ amit
tere ſigñat pdere. Sal. Iã pridẽ eqdẽ nos uera rerũ uoca
bula amiſimus,qa bona aliena largiri liberalitas,ma/
laꝫ reꝫ audacia,fortitudo uocat̃. Itẽ amittere alio mit
tere. Ter. in Heau. Et prius pecuniã oẽm, q̃ abs te amit/
tas filiũ,hui quãtã feneſtrã ad nequitiã patefeceris. Itẽ
ignoſcere. Idẽ in Eu. Vnã hanc noxã amitte,ſi aliã ad/
miſero unq̃,occidito. Item adimere. Plaut. in Aſi. Cur
ergo minitaris te tibi uitam eſſe amiſſurum.

Amiternũ urbs Cãpaniæ,ex qua Salu. natus perhibetur.

Amita.æ.pe.cor.pris mei ſoror,qa ſiꝛ tertia a me ſit,at/
q; auia uideri poſſit,uel qa a prẽ meo amata ẽ. Nã plus
ſorores a fratribus, q̃ frẽs diligi ſolẽt, ꝓpter diſſimiliu
dinẽ pſonaꝝ, q̃ ideo min⁹ diſſenſiõis habẽt,quo minus
æmulationis. Maior amita dicebatur aui,& auiæ ami
ta,ſicut & maior auunculus aui,& auiæ auunculus.

Amitini pe.pro.dicunt̃ q ex ſorore, & fratre, ꝓpagãtur.

Amor plus eſt q̃ beniuolẽtia,licet plerunq; ꝓ eodem ac/
cipiãt̃,ex amorẽ eñ naſcit̃ beniuolẽtia,ſicut õñdit Cic.
Amor eñ ex quo amicitia noiata eſt,princeps ẽ ad be
niuolentiã cõiungẽdã. Differt etiã amor a charitate, q̃
amor ſit gen⁹, charitas ſpẽs, ille ad oẽs pertinet, hæc ad
hoies tñ. Eſt aũt amor, ut inqt Augu. lib. de amicicia,
aiæ rõnalis affectus, ꝓ quẽ ipſa alicd cũ deſyderio q̃rit
& appetit ad fruendũ, per quem & fruitur eo cum qua
dam ſuauitate interiori, amplectit̃, & cõſeruat adeptũ.

Amor ſingulari numero, plaꝛũq; honeſtus eſt, ut amor
fraternus, amor patris in filiũ. Cic. Incenſus ſum amo/
re incredibilium

re incredibiliũ uirtutũ tuaꝝ, põt tñ & ĩ uenereã parte accipi, & tũc ſcdm Aug. cupiditas, aut libido uocatur. Vir. Omne adeo genus in terris, hoímq; ferarumq;, Et genus æquoreum, pecudes, pictæq; uolucres, In furias igneq; ruũt, amor oíbus idé, Amor (inqt Plau.) melle, & felle fœcũdiſſimꝰ eſt, guſtu dulce dat, amarũ ad ſati etaté uſq; aggerit. Amor formæ (ait Sene,) rõnis obliuio eſt, & ſaniæ ꝓximꝰ, fœdũ, minimeq; cõueniẽs aíæ ſoſpiti uitiũ, turbat cõſilia, altos, & generoſos ſpũs frangit, a magnis cogitationibus ad humillimas detrahit, Hic amor, ꝓ cupidíe, qué ueteres amoris deũ dicebant, Amores uero plærũq; nociui ſũt, licet qñq; ét de honeſta uoluptate dicant. Cic. lib. i. offi. Formá quidé ipam Marce fili, & tanq; facié honeſti uides, q̃ ſi oculis cerneret, admirabiles amores ſui excitaret. De laſciuo. Hier. de Salomone loq̃ns, Amoribꝰ fœmiaꝝ ſatuat. Amor quoq; ꝓ cupidie (qué ueteres deũ eſſe putauerũt) accipi ſolet. Pro. Quicũq; ille fuit, pueꝝ q pinxit amorem.

Amare maioris uis eſt, q̃ diligere. Cic. Dolo. Quis erat q putaret ad eũ amoré, qué erga te habebã, poſſe aliqd accedere, tñ tñ acceſſit, ut mihi deniq; nũc amare uidear, antea dilexiſſe, in eodé ſenſu, idé Cic. ad filiũ. Sed tñ ut ſcires eũ, nõ a me diligi ſolũ, uerũ etiã amari. Ter. tñ cõtrariũ poſuiſſe uideat, cũ inqt. Nõ Pol, quo plus qué q̃ amé, aut plus diligã, habeo. Proprie tñ parentũ eſt diligere, ut pr̃ diligit filiũ. Quod ſi amo abſolute ponatur, capiat, ꝓ amore captꝰ ſum, hoc eſt, eſſe ĩamorato. Plau. Amat filius certũ eſt. Compoſita huiꝰ uerbi ſunt, adamo, deamo, redamo, & peramo, pe. cor, quod eſt ualde, uel uſq; ad finé amo. Cic. li. i. de legi. Vbi illa ſancta amicicia, ſi non ipſe amicus peramatur toto pectore.

Amator, & in boná, & in malá parté accipit. in bonam. Cic. ad Atti. Bibliothecam tuã caue cuiq; deſpondeas, q̃uis acré amatoré iueneris. in malã, ut amator mulierũ. Amator, q ꝓcliuis é ad amandũ naturaliter. Amás ex cauſa amat. amator fingi poteſt, amans uere amat.

Amatorculus diminutiuũ. Plaut. Nã qui ſedulo mundiciter nos habemus, uix egre amatorculos inuenimus.

Amãter aduer. ſignificat beniuole, uel cũ amore, ut expectatũ meũ aduentũ abs te amãter uidebã. Amice uero ſignifi. qd amicus facit, uel facere debet, ut amice facis.

Amatoriꝰ. ria. riũ. qd ad amoré ptinet, uñ amatoria carmina.

Amatorie aduer. qd eſt ad ſimilitudiné amãtis.

Amatoriũ ſubſtantiuũ, genꝰ quoddã ueneni eſt, amoré uel inſaniã ingerentis, quæ & philtra græce dicimus.

Amatorie dicta fuit una ex muſis, quæ Erato græce dr̃. Oui. Vilis amatorie, uilis mihi candida Clio.

Amabile, qd eſt dignũ amari. Plaut. Cõpara labella labellis, bella es, atq; amabilis. Cuius cõtrariũ eſt inamabilis. Mar. Inamabilis ſciurus, & frequens phœnix.

Amabũdus, q abũde amat, copiã. n. ĩ bũdus termiata de

Amabo, cũ accétu ĩ añpe. ĩteriectio amãtis eſt, (notãt. ſicut ſonat uerbũ, comicis ualde familiaris. Plau. Noli amabo uerberare lapidé ne des manũ. Quidã exponunt gratũ erit. Gel. li. xii. Amabo mi fili quieſcas, neq; deferas me, neq; criminere aduerſus ſunonem.

Amaſius, uel amaſia, qui uel quæ amat, uel amatur, ſicut amans, cum eſt ſubſtantiuum.

Amicus ab amãdo dicitur, & honeſta in re eſt, eſt enim qui amat, & indiſſolubili familiaritatis iure cõiunctꝰ. Paul. Amicos appellare debemus, nõ leui noticia coniũctos, ſed qbus fuerint iura cũ patrefamilias honeſtis familiaritatis q̃ſita rõnibus. Aug. Amicos dicimus illos, qbus cor nr̃m & quicquid eſt in illo cõmittere non formidamus. Huius contrariũ eſt inimicus. Amica, q̃ ad uirũ referr̃, inhoneſta in re eſt, quaſi concubina. Tu uero non amicus es, ſed amator eius, q̃ amator eſt, q ad tp̃s, & ueneree amat, & amor hmõi amatio dicitur. Teren. Here putaui hũc Pamphilũ amicũ amatorem uirũ. Dona. Amicus animi eſt, amator corporis. Amator ad tempus, amicus in perpetuum. Plau. Nimis pene inepta, atq; odioſa eius amatio eſt.

Amans participiũ ſignãt eũ uel eã q uel q̃ amat pudice uel impudice. Cic. Nihil difficile amanti puto, amo ãt & ſemper amaui ingenium, ſtudia, mores tuos. Teren. in And. Poſtq; acceſſit amans unus & item alter.

Amicus. ca. cum. ſi iungat̃ cũ re inanimata, ſignificat utile, ſiue gratum, ut amicus prati humor, amica frugibꝰ æſtas, amicum plãtis ſydus. Hinc fit comparatiuũ amicior, nõ amicitior, ſuperlatiuũ amiciſſimus. Item amice, amicius, amiciſſime. Sic inimicus, or. ciſſimus.

Amiculus dimi. Hor. i Epi. Diſce docẽdus adhuc, q̃ cẽſet amiculꝰ. Amicula dim. ab amica. Pli. Miſerat ẽt epl̃as Romam ad amiculã quandá. Sueto. in Cal. Quotiens uxoris, uel amiculæ collũ exoſculareť. Hæc. n. diminutiua plena blanditiaꝝ, & amatoribꝰ accõmodata ſũt.

Amicicia ab amicis fit, amicꝰ uero ab amore, q̃ ẽ ſtudiorũ oím, uolũtatumq; cõſenſus, cuiꝰ cõtrariũ eſt inimicitia. Enni. Amicitiã atq; inimicitiã in fronte promptã gero, ſed in frequentiore uſu inimicitiæ dicuntur.

Amomũ pe. pro. arbor eſt, ut Pli. li. xii ſcribit, forma e uite labruſca, frũtice uenoſo, palmi altitudíe, herbæ foliis ſimilis bryoniæ, & triplex eſt. Armenicum, medicum, & ponticũ. Aetius tñ amelinꝰ inſignis medicus, ita ſcribit. ἄμωμον ἔοικε τὴν δύναμιν ἀκόρῳ, πλὴν ὅτι ξηρότερον ἐστὶ τὸ ἄκορον, τὸ δὲ ἀμωμον ὑγρότερον τοῦτο δ' ἀμωμον.

Amodo cũ accẽtu in añpe. ſignificat poſthac. Apule. Nemo me amodo tã mane egrediẽtem ſolũ uidebit. Siue ab hoc tpe, ut in euangelio. Si me cognouiſſetis & patrẽ meũ cognouiſſetis, & amodo cognoſcetis eum.

Amœbeus in prima cũ œ, & in ſcda cũ e, genus carminis, in quo q canũt, utunt̃ æquali nũero uerſuũ, & ita ſe habet ipſa rñſio, ut aut maius, aut cõtrariũ aliqd dicat, ut eſt apud Vir. Vis ergo ĩter nos. Qm̃ ἀμείβομαι eſt ad inuicem reſpondeo. retribuo, & migro, & plura ſignifícat. Inde ἀμοιβαῖος mutuus, uiciſſitudinarius.

Amœnũ cũ œ diphthõgo locus uoluptatis, ab a ſine, & munus, ꝙ ſit res grata, ſed ſine fructu, uel ut inquit Ser. a mœnio munio, uł fructũ capio, uñ q nihil p̃ſtãt imunes uocãt̃. Fe. ab amo deriuat, cũ ait, amœna loca dñr. q̃ ad ſe amãda alliciũt. Hic amœnitas, & amœnitudo.

Amœno. nas. delectatione afficio. Cypri. ad Donatũ. Et dum in arbores, & uites, quas uidemus, oblectante proſpectu oculos amœnamus, animam, ſimul & auditus inſtruit, & paſcitur obtutus.

Amolior. iris. ex a, & molior, qd ẽ a mole, ꝑcat amoueo, & ꝓprie de his dr̃, q̃ cũ magna difficultate ſummouentur. Teren. per tranſlationem in Andria pro recedo poſuit, cũ inqt. Proinde hinc uos amolimini, ná mihi ĩpedimento eſtis. Admolior cum d ſignificat ſuprapono.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Amorrhei,populi dicti sunt ab Emor patre Sichen, uel ab Amorrheo filio Channaam.

Amorphus,latine dicit informis,sine forma ἄμορφος.

Amoueo,ues.pe.corre.i.de alio moueo, siue remoueo. Plau.i Amphi.per trãslationẽ,Amoui a foribus maximã molestiã.i.abegi,siue abire cõpuli,quasi prius dixerit,abigã ego iam hunc uenientẽ ab ædibus,Quo item modo Teren.in Adel.usus est.Ego hunc amouebo.

Amnestia,cum accentu in pe.latine ꝓterito ꝯ obliuio dicitur in perpetuũ,quasi lex obliuionis,μνησεῖα memoria dicitur,ab μνήμη memoria,& μνέω cum ἀμνησέω.

Amnis fluuius,ab am circum.& nare fluere, qñ flexuoso meatu labitur,uel ab ambio,oia em̃ flumina circũeunt,ideoq; cornuta pinguẽt.Tamẽ ego credo,ꝙ potius a græco deducat,cum & Callimachus dicit in hymno dianæ,λὸς ὄ μοὶ ἀμφιπόλοσ ἀμνισίλας εἴκοσι νύμφασ,q̃uis interpres Callimachi ita scribat,ἄμνησοσ τοῦ ταμὸς κρήτης ἀφ' οὗ κρητικάσ.

Amnicus.a.ũ.seat fluuiale,ut stipes amnica,apud Apul.

Amnẽses,urbes ꝓpe amnes sitæ,ut a mari maritimæ,uñ iteramnes,q̃ iter amnes positæ,uł auersæ hẽnt amnes.

Ampelus pe.pro.insula seu ꝓmontoriũ est, sicut scribit Strabo,i Samo ex aduerso Drepani montis icarii,Sed & iuga omnia,quæ totam Samum faciũt montosam, eodem nomine uocantur in Samo Ampelos.

Ampelos græce,uitis uel uinea,cum accentu in antepe. Tamen ἀμπελολευκὴ ampeloleuce,uel a qualitate coloris,uel ꝙ eius radix contrita, & corpori infricata, teneriorẽ, & candidiorem cutem reddat, nam & succus baccarum eius lac uberibus siccis reddit.

Ampelos agria,labrusca.i.uitis agrestis.

Ampelomelana, uitis nigra,quã alii bryoniam, alii chironiam,alii Gynecanthen,aut aproniam uocant.

Amphi,latine circum,siue undiq;,aut utrinq; significat, & inde multa componuntur.

Amphibolũ,pe.cor.ambiguũ dicit,ex ἀμφὶ undiq; & βολὴ consiliũ,senatus,consistorium, ἀμφὶ ἧ βάλλεσθαι.i. utrinq; pcutit, ut The. Gaza i quibusdam locis Home.

Amphibolia cũ accẽtu in pe.cor.ambiguitas dr̃.

Amphibologia cũ accẽtu in pe.ꝓ.dubiũ dictũ. Figura,q̃ fit uitio cõpositiõis,cũ in ambiguo posita est ſnia. Et mõ fit ꝓ actiũ,ut Aio te æacida Romanos uincere posse,mõ per uerbũ cõe,ut cũ dicimus, Cato iniuste crimi naf,incertũ est em̃ an ipse ab alio crimineẽ,an ipe aliũ, Mõ ꝓ participiũ,ut uidi statuã aureã hastã tenẽtẽ. Mõ per homonyma, ut si quis dicat aciem, nec exprimat oculi, uel gladii, uel exercitus. Potest etiam fieri aliis modis.Componiturq; ex ἀμφὶ & λόγια sermocinatio, quasi sermo ille sententiam dubiam indicet.

Amphicyrtos nominatur luna utrinq; gibbis prominẽtibus,sicut docet Marcellinus, hoc est cum in solis triquetro orbe semiambitur.

Amphilogos.similiter sermo dubius dicitur.

Amphibia,aialia in terris,uel in aquis uiuentia. Amphibion græci dicunt, quod est duplicis uitæ. Colu.lib.ix. Venio nunc ad aues,quas græci uocãt ἀμφίβιον, quia nõ tñ terrestria,sed aquatilia quoq; desyderãt pabula nec magis humo,q̃ stagno cõsueuerũt ab ἀμφὶ ἧ βίος, uita,ꝙ in ambobus elemẽtis degant.Ambro. Quineti am cũ plæraq; pedes habeãt,& ambulandi usum,eo ꝙ sunt amphibia,q̃ uel in aqs,uel in terris uiuant,ut sunt phocæ,crocodilli,equi fluuiales,ἀμφὶ circũ,βίος uita

Amphibrachus,pe.cor.pes est, ex ultima & prima breuibus,media producta,sic dictus ꝙ in utraq; parte breuẽ habeat,βραχύσ enim breuis dicitur,ut cupido.

Amphimacrus,& amphimacer cum accentu in antepe. pes ex tribus syllabis constans,prima & ultima longis, media correpta,ut palladi,sic dictus, ꝙ utraq; parte lõgam habeat syllabam, μακρὸσ enim longus, est enim contrarius amphibracho.

Amphimachus.pe.cor.nomen uiri proprium.

Amphilochus.pe.cor. philosophus Atheniensis, qui de agricultura scripsit.

Amphitheatrũ,pe.pro.põt dici undiq; spectaculum,ꝙ ex duobus theatris sit factum, nam duo theatra sunt. Theatrum enim hemicycli formam habet, ponitur autem prõ loco spectaculi, ubi pugnabant gladiatores,θεάομαι specto,ἑλληνισὶ δὲ θέατρον.

Amphitrite,es.pe.prod.Oceani & doridos filia,quæ fingitur ꝙ fuerit Neptuni coniunx, & significat mare, ab amphi,circũ,& τρεῖν terrere.Mare em̃ circũ se nauigãtes pereundi terrore insequit. Hesiodus in theogonia.

Amphitryo.Alcmenæ herculis matris coniunx,ab ãphi circũ,& τρύζω gemo uł τρύχω uexo, qñ hæc incurrit. Plau.tñ amphitruo scribit, qa uetustissimi romani peregrinas literas nõ admittebãt,ut phruges,nõ phryges.

Amphitapæ ,uestes utrinq; uillos hñtes, ab ἄμφω,quod significat duo.Var.Alterum bene acceptum dormite sub amphitapa bene molli.

Amphimala sunt tunicæ gausapinæ,ex utraq; parte pilos hñtes,q̃ & gausapla dicebãt.Erãtq; sicut Amphita

Amphimaschala ab axillis dcã sũt ĩgenuis dica (peresta,sic heteromascala seruitiis.Autor Iul. pol. Nã ex altera trũ pte uillosũ heteromallõ uocabãt, & malloten.

Amphora,pe.cor.genus uasis uinarii, duas ansas habentis,sic dicta, ꝙ ex utroq; latere capta ferat, ab amphi, &,φορέω fero, ꝙ sit uas portatile, & huc illucq; feratur. Sunt aũt amphoræ,quas & ceramia,& metretas,& latine quadrantalia uocant, aliæ minoris mensuræ, ut Italicæ,aliæ minoris duplo,ut Antiochiæ. Cados autẽ a græcis quoq; pro amphoris q̃nq; acceptos fuisse scribitur,nam & cadus antiochicus amphorã capiebat Italicam. Apud Festũ capiebat congios octo.i. sextarios xlviii.Sextarius uncias xx.ab ἀμφὶ ἧ φορέω τοτ' ἐστὶ φέρω,quod sit uas portabile huc & illuc,Verum aliter ab aliis tradit.Quidã em̃ aiũt amphoram capere quantũ tessera quoq; uersus in area pedũ.iiii. Pes sedecim constat digitis.Duplex amphora modi9 est, qui græce Medimnus dicitur.Eademq; triplex sextariũ efficit. Sextarii dimidiũ Cotula uocat,& Hemina.iiii.uero sextarii Chœnica cõplent.Ita sex congii,qui latine chus dr̃,inde forsitan sextarii nomẽ,ꝙ eum sexies congius capit. Scribit tñ Pollux cotulã chœnicis esse tertiam partẽ, Chœnicas octo,& xl.medimno contineri. Sed & hemina sex implet cyathis.Cyathi uero põdus fere dragmæ x.Sicut Chybaphi xv.Cyathi pars quarta Mistros,hui9 tertia Cyame,quæ duo cochlearia capit. Sunt & Arrabæ quæ ternæ denos capiunt modios,& omnium maxime Culleus quem xx.amphoræ complent.

Amphorarius,qui mercedis gratia amphoram portat, quem græci

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quem græci Amphoreophoron uocant.
Amphoterodexios,græce ἀμφωτεροδέξιος .latine ambidexter.
Amphion pe.p.Iouis & Antiopes,sed fm aliquos Mercurii filius,a quo suscepta lyra adeo dulciter canebat, ut saxa ad structōdos muros Thebanos traxisse dicat.Hora. Dictus & Amphion Thebanæ cōditor urbis, Saxa mouere sono testudinis. Qd ideo fictū est, qa eloquii suauitate hoies rudes,& incultis moribus ad obsequii ciuilis pellexit disciplinam, quod idem Hora.exposuit nam quūdixisset sono testudinis addidit,& præce blanda.Ferunt hūc inuenisse musicam, de Amphione li.i. Apollonius Rhodius in Argonauticis.
Amphictyones, publicū græciæ cōciliū, uñ decreta amphictyonū citat Demosthenes in orōne p Cresiphōte. Cōstabat aūt Amphictyonū cōuentꝰ, ex septē græciæ ciuitatibꝰ,ut docet Stra.li.ix. Vñ aūt amphictyonū nomē deducat docet Dio.li.xiiii. Amphictyonē Heleni filiū cōmentū esse amphictyonicū cōciliū, cui ab ipsius noie nomē indiderūt.Amphictyonicus.a.ū. (uitabāt
Amphictyonicæ leges erāt, qbꝰ ad cōcordiā colendā in
Amphrysus pe.pro.fluuius Thessaliæ, iuxta quē arméta regis Admeti Apollo pauisse traditꝰ.Luca.li.vi. Qui flumie puro irrigat amphrysus famulātis pascua Phœbi
Amphrysiacus.a.ū.Sta. Aut amphrysiaco pastor de gramie carpsi.Est & nomē duaꝝ urbiū.Vide sup in dictio
Amphisa,nomē urbis i Locris,ab Am- (ne Ambrysus.
phissa Macraris,& Appollinis filia.
Amphipolis ciuitas qua Thraciam Macedonía continget,dicta q eam Strymo amnis circumfluat.
Amphimerinon pe.cor.febris est quotidiana, & ex humoribus corruptis, præsertim pituita coalescit. Ephimerinon uero unius diei febris est.
Amplector.teris.xus.a quo amplexor.aris. frequentatiuum,quod a Prisciā inter cōia numerat. Est aūt complecti,circūnectere.Luci. Qui amplexet,q uelit,ego nō finam me amplectier.Cice.pro Cluē.Autoritatem censorum amplexator. Dicitur & amplexor. Plau.in Cis. Anus ei amplexa genua.Gelli.Eumq complexus, atq exosculatus est.Est & amplexus.us.nomen.
Amplus.a.ū.qd est magnū,spaciosū,qd late patet,& per multa diffundit,quasi oi ex pte,plus magnum dicitur, quod in cumulum sui,& magnitudinem crescit.
Amplitudo,ut Cice.li.ii.artis ueteris scribit, est potētiæ aut maiestatis,aut aliquaꝝ copiaꝝ magna abūdātia.
Amplius aduerbiū fcat plus,& qñq iungit ablto. Cæsar cōmen.vii.Ita ut nō amplius quatuor digitis ex terra emineret. Qñq accusatiuo.Vir. Noctem nō amplius unā Falle dolo.Qñq ntō.Cæsar cō.v. Amplius octingentæ,quæ uno erant tempore,a littore discesserāt.
Amplio.as.& amplifico.as.p augeo,sumunt p traho.Cice.li.iiii.ad Herē. Aut istū hoiem nefariū ampliaueritis.Liui.li.iiii.ab ur.scribit, Posthumiā uirginē uestalē ampliatā, deinde absolutā, p collegii pontificū fuisse sententia,hoc est p ampliationē in secundā actionē,interposita dilatione, ptractā,ut.s. bis causam dicere posset.Romani.n.iudicia hoc mō pagebant,non aūt statim snía dicebat a iudicibꝰ,si absoluēdus esset reus,aut amplius,pnunciabat,si uideret esse dānandus, & tūc ut dices dicebant. Non liquet,hoc est, obscura cā est.Hic ampliatio nascebat,quæ appellata ab eo uideꝫ,q si amplius dicendi,pnunciatio,quia,qui ampliabat,interposita dilatiōe rursus ad agendā causam redibat. De hac ampliatione intelligit Cice.in.iii. Ver.acti.cum ait.Et si lex ampliandi faciat potestatem,tñ isti sibi turpe existiment, non primo iudicare. Idem pro Cinna. Cum ampliandi potestas esset,dixisse sibi liquere.
Ampliuagus.ga.gū.pe.cor. quod in amplū uagat. Cice. lib.iiii.ad Herē.Ampliuagas imagines reddunt.
Amplustre,in plurali amplustra uel amplustria, & sunt amplustra nauiū ornaméta. Sed cōtra cōmunem corruptelam,sine m scribendū opinor, cū ab ἀ priuatiua descendat,& πλέω nauigo, qñ sine gubernaculo illo puppis,nō sit p mare nauigandum.Præterea esset prima longa propter duplicē consonantem,& ideo Cice. corripuit in Aratea. Nauibus assumptis fluitantia q̄re apluſtra,Itaq ad indigentiā nauigationis naui adhibentur. Fest. Nauium ornaméta quæ,quia amplius erāt q necessaria essent,etiam amplustra dicebant, sic apluſtra,uſ apluſtria sine m,& prima ad placitum.Idē Fulgent Argoæ stellis apluſtria puppis.
Ampulla per duplex ll,olearii uasis genꝰ,quo in balneis utebant. Apul.in flo. Hippias p dicauit ampullā quoq oleariam quam gestabat semet sibi fabricatam.Cice. li.iii.de.fi.Si ad illā uitam q cū uirtute degat, ampulla aut strigilis accedat, sumptuum sapienté potius, cui hæc adiecta.Ampulla etiā uas quo utebant in itinere faciundo.Per translationē dixit Horatius, Prolicit ampullas & sexqpedalia uerba, p eo, qd est uerba turgentia,& sufflata abiicit.Sunt,em ampullæ uētrosæ & turgidæ,uas uitreū est.Sue.in Domi.Prandebatq ad satietatem, ut non temere sup cœnam præter matianum malum,& modicam in ampulla potiunculam daret.
Ampullor.aris.ab ampulla pro superbia. Idem & ampullatur in arte.
Amputo.as.pe.cor. circūputo,seu aufero. Hieron.ad Eustō.Aliæ uirili habitu,ueste mutata erubescunt fœminæ esse,quod natæ sunt,crinē amputant,& erigunt faciēs eunuchinas,Idē in prolo.Iudith.Multoꝝ codicum uarietatem uitiosissimā amputaui.Sola ea quæ intelligentia integre uerbis chaldæis inuenire potui,latinis expressi.Hinc fit aliud cōpositum, quod est peramputo, & significat perfecte,seu totum puto, incido. Colu.lib. viii.Ferro q cautissime circūsecari oportet,ne dū amputatur,etiam qd infra est aīal uulneremus.id.n. cum saucīat uenenatā saniem mittit, q repressum uulnus ita insanabile facit,ut totum peramputandum sit.
Ampron, ἄμπρον, latine funiculus, qui per iuga iumentorum tenditur,aut quo trahi ferriue solent a iumentis onera. Verbū aūt ἀμπρεύειν, pprie fcat iter curru facere,p abusionē uero trāslatū ē ad ueterina iumētaq.
Amula pe.cor.genus uasculi ad aquam gestandam, qd religionis, & expiandorum malorum gratia gestatur, dictum quasi amola,a moliendis periculis.
Amulula diminutiuum parua amula.
Amuletum pe.pro.omne genus remedii aduersus cuncta mala medicamenta,& præsertim contra uenenicia putatur ualentissimum,a moliendo,non ab amula uase dictum.Pli.Infantibus alligatur succinum amuleti ratione formam uasculi habēs.Græci ἀποτροπαία,hæc

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uocant ἀπωθεῖσθαι quod est amoliri summouere depellere. Dictio frequens apud Pli.

Amurca, sordes olei, quæ præcedunt, nam quæ sequunt fraces uocantur. Hoc nomen per c scribitur, sed profertur per g, ut fit i Caius. Hinc examurcatus. a. um. quod est sordibus purgatum. Amurca contra culices, & limaces uim habet maximam.

Amussis per duplex ss, fabrorum & lapicidarum regula, qua ad dirigenda ligna, saxaq; utunt, sed late pro omni ordine ponitur, unde amussim aduerbium, & ab eo cõposita adamussim, & examussim, id est, recte castigate regulariter. Gelli. lib. i. Ad hæc scripta omnia antiquora, tam curiose expectabat, aut uirtutes pensitabat, aut uitia rimabatur, ut iudicium esse factum adamussim diceres. Plau. in Amphi. Si uera hæc loquitur, examussim est optima. Hinc emussitata dicuntur, quæ adamussim facta sunt.

Amyclæ pluraliter, nomen est urbis Laconiæ, Tindari regia, in qua nati sunt Castor & Pollux. Alia est in Italia inter tarracinam & fundos in paludibus, a Laconibus condita, ut inquit Seruius.

Amyclæus. a. um. quod est ex amyclis, unde amyclæi cines cũ Pythagoræam sectam sequerent, ut abstinerent cæde aĩalium, nec uicinæ paludis serpentes interimerent, ab illis deleti sunt. Seu cũ falso nunciatus esset aduentus hostium postea cautũ est, ne quis amplius nunciaret, inde ex improuiso captæ sunt amyclæ. Hinc prouerbium. Loqui uolo, nã scio amyclas tacẽdo periisse.

Amycus penul. corre. nomen fuit bebrycum regis, cuius meminit. Plini. lib. vi.

Amydon. onis. pe. corre. ciuitas Peoniæ, de qua Auxilia missa fuerunt troianis. Iuue. Et hic Amydone relicta.

Amygdala. læ. pe. cor. nux græca, græcaq; est dictio, quæ & Thasia dicitur. Hierony. in lib. nume. Qui foliis dilatatis in amygdalas deformati sunt.

Amygdalum etiã neu. ge. dicitur pro fructu. Palla. Græci asserunt nasci amygdala scripta, si aperta testa nucleum sanum tollas, & in eo quodlibet scribas, & iterum luto, & porcino stercore inuolutum reponas.

Amygdalus, p arbore. Col. li. iii. Amygdalꝰ, si parũ ferax fuerit, pforatam arborẽ lapidẽ adigito. Hiero. in eccha. Amygdalus florebit & impugnabitur locusta.

Amygdalinus. na. num. pe. cor. Sere. Fertur amygdalinæ succus nucis esse bibendus.

Amyris genus arboris est, ut inquit Hierony. quod latini putantes myrrham dictum, unguenta interpretati sunt, de cuius arboris noticia, hoc solum ad nos peruenire potuit, quia odorem solum habeat suauem, nullum tamen afferat fructum.

Amylum pe. cor. latine dicitur sine mola factum, uulgo amydum dĩ, nam α priuatiua pticula est μύλος mola, quasi sine mola. Fit ex triticeo lacte expresso, cum triticum per aliquot dies in aqua purgatum fuerit.

Amythaon Melampodis pater fuit, qui inter medicos præclarus habitus est. Similiter & Chiron.

Amystis (ut aiunt) potio quædã est apud Thracas. Alii uolunt esse speciẽ poculi, eo q necesse sit uno ductu potionem haurire. Hora. li. i. car. Bassum threicia uincat amystide. Forsan ab α priuatiua, & μιγνύω misceri, & sic per i latinum in principio esset scribendum.

Amxyrus pe. cor. quasi absq; rasura, ab α sine ξυρέω rado. Nam imberbis a campanis colebatur Iupiter. Sed interponitur ad euphoniam, ut ἀμβρόσια.

Amyrum Thessaliæ oppidum.

A ante A

An aduerbium interrogandi, & pro nunquid ponitur. Cice. An uero Romulus ille, aut pastores, aut cõuenas congregasse, aut Sabinorum connubia coniunxisse, aut finitimorum repressisse eloquentia uidetur. Sed aliquando transit in uim cõiunctionis, cum sermo dubitatiuus est, & tunc fere subiunctiuo iũgitur, ut nescio an uiuat pater, dubito, an uiuat pater, dubito, an uera loquaris. Sed quando sermo opinionis est, per indicatiuum potius loquimur, ut opinor q pater, aut mortuus est, aut grauiter ægrotat.

Anna per duplex nn, interiectio est deprecantis, & nomen mulieris proprium, quod interptatur gra eius.

Ana per simplex n, dictio græca est, & apud nos, modo sursum, modo re significat ἀνά.

Ana etiam animal est orientis fortissimis dentibus, acutis & longis unguibus, diligens multum ea quæ sunt sui generis, & gregatim uadens, quæ sunt alterius sibi non permittens coniungi.

Anabasius, ἀναβάσιος latine ascensorius. Hiero. contra Ruffinũ. Idcirco ne cereales, & anabasii tui p diuersas prouincias cucurrerunt, ut laudes meas legerent.

Anabathra, pulpita, gradus superiores scansiles. aut instrumẽta scabellorum, aut subsellia. Dicta anabathra ab ἀναβαίνω qd est sursum ascendo. Iuue. Et q cõducto pendent anabathra tigillo, αἱ ἀναβαθρα, scala uel pulpitũ.

Anabolagium, seu anaboladiũ, græco uocabulo dĩ, eo q de inferioribus, ad superiora eleuet, pectoriq; iungatur, uñ & p amictorio ponit, quo humeri operiuntur, quod syndonem uocant ἀναβάλλωμα, ueste reiicior.

Anabula, ut scribit Pli. aĩal æthiopicũ, capite cameli, collo equi, cruribus bouis ptendens similitudinẽ, p totum corpus nitentem habẽs rubedinem, albis maculis immixtam. Et ẽ miri decoris longi collo, & altis anterioribus & posterioribus cruribus.

Anaëtis. idis. nomen deæ cuiusdam, quæ a Lydis colebatur, quæ a Strabone Anaitis dicit. Erat & Anaitis quædam Armeniæ regio. Plini. lib. v. Fluit Euphrates Dersenem primum, mox Anæitiam regiones Armeniæ a Cappadocia discludens.

Anauros fluuius Thessaliæ, quasi absq; aura dictus. Lucan. lib. vi. Quiq; nec humentes nebulas, nec rore madentem Aera, nec tenues uentos aspirat Anauros. De hoc fluuio, uel potius torrẽte Apollonius poeta in Argonauticis lib. iii. plura scribit. Fluit a principio expelio Thessaliæ monte, sunt qui dicant Nilum hoc nomine uocari q sit sine aura.

Anacephalæosis pe. pro. ἀνακεφαλαίωσις breuis recapitulatio, in qua repetitio reꝝ summatim fit. Hiero. contra Ioui. rursum in iudicium uolumine quasi uiuens resurgens q, describit & sub anacephalæosi opa illius pdicant. Græce κεφάλαιον caput dĩ in ea significatione, q nõnulli capitulo utunt noĩe in usum recepto.

Anacharsis phus ex Scythaꝝ gñe, sapiæ admirandæ, ut scribit Cic. li. v. Tus. Apud sordidissimos Scythas sapiẽs

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

floruit Solonis tpibus,cuius imaginibus inſcriptũ eſt. lingua,uentre,pudẽdis abſtinendũ eſſe.Pli.tradit,Anacharſim ĩueniſſe rotã figuli,cuius circuitu uaſa formãtur.Sed,ſi (ut inqt Sene.)apud Home.lõge antiqor inueniaf figuli rota,nõ uideo quõ Anacharſis eſſe autor hui9 rei potuit.Ibat nudis pedibus,dormiebat in terra,& famẽ,p pulmento hẽbat.Hic leges araneis telis q̃ ſimillimas eé dicebat.Interrogat9 aũt quo pacto abſthemi9 fieret.Rñdit ſibi ebrioſoꝝ mot9 añ oculos põat

Anachoreta pe.pro. ἀπὸ τοῦ ἀναχωρέειν ab eo q̃ procul abhoibus receſſerit.Eſtq; anachoreta ſeceſſor Anachoreſis ſeceſſus,uel ſeceſſio.Caſſia. in col. Cui9 ſectatores anachoretæ.i.ſeceſſores merito nũcupant, eo q̃ neq; q̃ cõtẽti hac uictoria,q̃ iter hoies occultas iſidias diaboli calcaueŕt apto certamíe ac manifeſto cõflictu dæmõib9 cõgredi cupiétes uaſtos heremi receſſ9 penetra

Anacliteriũ,lectulus,uulgo Matarati9, (re nõ timeãt. ſup quo q̃ſcim9 iterdiu, qualia celebrant Florentiæ Tuſcanica.Et apud Lampridiũ in Heliogabalo,accubita,ab aliis Sibadia dñr ἀνὰ καὶ κλίνω τὸ κλίνη λέχος Spar.in Ceionio.Nã lectũ eminẽtibus quatuor anacliteriis fecerat minuto reticulo undiq; incluſum.

Anadiploſis pe.pro.dici põt reduplicatio,ex ἀνὰ quæ in cõpoſitione ꝑcat re,& ἀνάλωσις a uerbo ἀναλόω duplico duplicatio. Eſt enim cõgeminatio dictiõis in ultima parte p̃cedentis uerſus, & prima ſequentis. Virgi. Certent & cygnis ululæ,ſit Tityrus Orpheus,Orpheus in ſyluis,inter delphinas Arion.

Anacreon nomen uiri propriũ poetæ lyrici,a quo metra anacreontica dicta ſunt.Teus patria fuit a Teo Ioniæ ciuitate, ex qua etiã Hecatæus hiſtoricus, amauit puerũ noíe Batillũ,uiſenda pulchritudine ſpectabilẽ, de quo Hora. Nõ aliter ſamio dicunt arſiſſe Batillo Anacreonta teũ. Periit acino uuæ paſſæ ſtrangulatus.

Anæmos latine exanguis dicitur, nam αἷμα ſanguis a græcis dicitur,& ἀ particula eſt priuatiua, iſeritur autem n ne collidant inter ſe uocales.

Anemos uero pe.cor.uentus eſt ἄνεμος.

Anamneſis pe.pro.latine cõmemoratio dicitur.

Anaglypha pe.cor.nomen habẽt ab aſperitate, ut Triglypha cælaturis inæqualibus eminẽtibuſq;,ob id, q̃a nõ ſunt leuia,ſeu aſpera, & plebeia uoce releuia dicũt, ἀνὰ eũ ſup,γλύφω ſculpo.Hiero.in Eſai. Sed & portas

Anaglyptes ſculptor. (fuſas anaglyphias.

Anaglyptice ars ſculpẽdi.Pli.Nunc anaglypta,in aſperitatẽq; inciſa circunlita auro, Martialis. Nec menſis anaglypta de paternis.

Anaglyptic9.a.ũ.vñ Sido.anaglyptico metallo dixit.

Anagnoſtes latine lector dí. Nam ἀναγινώσκω lego.

Anagnoſis,recognitio,lectio.

Anagoge.ges.pe. pro. latine receſſus dicit̃,ſubtilis, ſiue excelſa,aut ſuperior intelligẽtia,ab ἀνά & ἄγω ἄγειν ἀναγωγὴ ductio.

Anæa urbs cariæ cõtra Samũ,a qua fiũt adiectiua Anaiticus.a.um.ſiue Anæitic9.a.um,& Anæus.a. um. Vnde Menelaus Anæus peripateticæ familiæ, hiſtoriarum quoq; ſcriptor egregius.Et lacus anæiticus,& anæus.

Anaitæ,populi habitantes in anæa ciuitate.

Anancæon.ἀναγκαῖον neceſſariũ latine dicit̃.Figura cũ uolumus oſtendere neceſſitudinẽ aut naturæ aut tpis, aut alicui9 ꝓſonæ, q̃le eſt illud Democharis. Nihil ualebat aſſidua,p fratre & miſericors dep catio cũ iudicaret tyrãnus,cui9 crudelitas oẽm naturæ neceſſitudinẽ

Analecta,purgaméta cœnaꝝ,& q̃ſquiliæ (extiguebat. ciboꝝ,q̃s ſub mẽſa cadẽtes ut aſportari poſſint ſcoparii uerrẽtes pauimẽtũ colligũt. Mar. in p̃cio ſcopas teſtaf palma fuiſſe. Ocia ſed ſcopis nũc analecta dabũt.

Analeſia dicta eſt, eo q̃ ſanas partes capitis ſenſu priuet.Fit,aut naſcit̃ ex negligentia ſtomachi, aut ex nimio cibo,aut ex luxuria.aut potu frigido, uꝰ nimium cogitando,bibendo,uel ex indigeſtione ciborũ.

Analytica,orũ,reſolutoria.Vñ Ariſto.librũ priorũ,& librũ poſterioꝝ in q̃bus reſoluũt̃ argumẽta, Analytica

Analogos,latine ꝓportionalis,ſimilis. (uocauit.

Analogia pe.pro.ꝓprietas,ꝓportio,ſiue cõueniẽtia,ſiſi tudo.Cic.Qđ analogiã ſtoici,nos appellem9 cõuenientiã,placet.Quin.li.i.inſti.Analogia p̃cipue,quã ꝓxime ex græco tranſferentes in latinũ proportionẽ uocauerũt,hæc eſt eius uis,ut id,quod dubiũ eſt, ad aliquid ſimile,de quo nõ quæriť,referat,ut incerta certis ꝓbet, ut ſi quæraf funis maſculini,an fœ.ge.ſit,ex eius diminutiuo cognoſcit̃,quia funiculus generis maſ.eſt.

Anapæſtus pes eſt ex duabus ſyllabis breuibus & tertia longa,cõponit̃ ex ἀνὰ re,& πάω ferio, eo q̃ repercutiat dactylũ ſono reciproco,a græcis antidactyl9,quaſi dactylo cõtrarius.Cice.li.ii.Tuſ.Nõ adhibeť Sparthis ulla ſine anapæſtis pedibus exhortatio.

Anapis alſ anapus.pe.pro.ſiciliæ fluui9 leuiter decurrẽs decẽ ſtadiis procul a ſyracuſis labit̃,ut ait Plutar.

Anaphe pe.cor.iſula ſpõte in mari enata, ut ſcribit Pli. lib.ii.Ammianus quoq;,Emerſerunt,inquit,Delos, & Hiera,& Anaphe,& Rhodus. Dicta anaphe, ab argonautis,quia tempeſtate laborãtibus & intermeſtri luna ex inſperato comparuiſſet.

Añapologetos,latine inexcuſabilis.

Anaphora,ſeu Epanaphora figura, quã nñi repetitionẽ ſiue relationẽ dicũt, quæ fit quotiẽs p ſingula mẽbra eadẽ pars orõnis repetit̃,hoc mõ.Verres calũniatores apponebat,Verres de cã cognoſcebat, Verres,pnũciabat,ἀνὰ.n. re φορά latio. Anaphoric9 relatiu9. Anaphero refero.Anaphoræ uerbũ e uerbo ſcanſiões uocant̃, ſiue ut recẽtioribus mos eſt aſcenſiões ſignoꝝ ab oriẽte circũactu mũdi quotidiano factæ,quia nõ æquales ubiq; ſcanſiões ſunt,ſed ex inclinatiõe cœli uaria,nũc maiores nũc minores. Firmicus. Sed iſtis tamdiu uitiis laborabit quo ad ſigni ei9 fuerit anaphora cõple.

Anathema.atis,pe.pro.ſeiunctio q̃dã dí,& alie (tanatio,ut eſt apd Apſm ad Ro. Optabã ego ipe anathema eſſe a Chriſto p fratrib9 meis. Rurſus anathema dí ab ἀνὰ τὸ τίθημι ἀνάθημα oblatio,ſacrificiũ.

Anathematizo.zas. deuoueo,deteſtor.

Anarchus,ſine principe,uel principio.Ambr.lib. Hexa. dedit ergo principiũ mũdo,dedit etiã creaturæ infirmitatẽ,ne anarchon.i.principio carentẽ crederemus.

Anaſtrophe pe.cor. inuerſio, uel reuerſio dí, eſt. n. (ut dicit Diomedes) duorum uerborum ordo præpoſterus,ut Italiam contra,pro contra Italiam.

Anas fœ.gene.Mar.Tota tibi ponatur anas,ſed pectore tñ, Et ceruice ſapit,cætera redde coquo. Dicta anas ab aſſiduitate natãdi.Ex anatũ genere quædã Germa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

niæ dicũtur,ꝙ plus cæteris nutriant. Eſt & Anas nomẽ fluuii in Hiſpania. Et anatem morbum dixerunt, quo uetulæ laborant. Sed nominatiuus anatis.

Anaticula diminutiuũ, Plau. in aſi. Dic igiẽ me anaticulam, columbã, uel catellũ. Cice. uero li. ii. de fi. maſculino genere dixit. Serpere anguiculos, uolare merulas, natare anaticulos, cornibus uti uidemus boues.

Anatinus. na. num. pe. pro. Plaut. in Ru. Vt fortunati ſũt fabri ferrarii, qui apud carbones aſſidẽtes, ſemp calẽt, utinam fortuna anatina nunc uterer, ut cum exiſſem ex aqua, arerem tamen.

Anatarius. ria. rium, quod ex anate eſt, ut anatariæ plumæ, & anatarium quod ad anates pertinet, ut anataria aquila, quæ anates uenatur.

Anatarius anatarii, qui anates cuſtodit, paſcitue.

Anatomiã. uel anatomẽ, græci diſſectiõem uel cõſectionẽ dicũt. Inde anotamia fieri dr, cũ humanũ corpꝰ diſſecaꝰ, ut uenæ, nerui, & cætera a medicis conſpici poſſint. ab ἀνὰ & τέμνω incido. Inde etiam ἐπιτρμή.

Anauros fluuius Theſſaliæ dictus quaſi abꝙ aura. Lu. li. vi. Quiꝙ nec humẽtes nebulas, nec rore madẽtẽ Aera, nec tenues uentos aſpirat anauros. Fluit a principio ex Pelio theſſaliæ monte. Sunt qui dicant Nilum hoc nomine uocari, ꝙ ſit ſine aura.

Anaxarchus nomẽ ꝓpriũ phi Abderitæ, ſectatoriſꝙ Democriti. Hic habuit inimicũ Nicrocreontẽ Cypri tyrãnũ, a quo cõpreſſus, cõiectuſꝙ in pilã ptiſanæ, ſiue mortariũ ſaxeũ, quod græci ὄλμον uocãt, ibiꝙ ferreis malleis cõtuſus, adeo toleranter ptulit aſperrimos illos cruciatus, ut uerbũ illud memorabile cõduplicauerit. Tũde tunde Anaxarchi follem. Anaxarchũ emꝫ nõ tundis Ad ultimũ amputationẽ linguæ minitante tyranno, protinus dentibus abſciſſam, & cõmãducatam linguã in os eius ira patulum conſpuiſſe dicit.

Anaxagoras Clazomenius phs fuit in phyſicis præcellẽs Hic nõ modo generis gloria, & diuitiis, ueꝝ animi quoꝙ magnitudine clariſſimus fuit, quippe, qui totum patrimoniũ ſuis ſponte reliquit, & cũ ab eis negligẽtiæ inſimularet. Quid ergo, inqt, nonne uos iſta curatis? Mox abſcedens ad ſpeculandũ reꝝ naturã ſe cõtulit, ſtudio doctrinaꝝ flagrãs, rei, & priuatæ, & publicæ oĩno negligẽs & incurioſus, adeo ut cuidã ſe ita cõpellanti. Nulla ne tibi patriæ cura eſt? Dixit. Mihi uero patriæ cura, & quidẽ ſũma eſt, digitũ in cœlũ intẽdẽs. Hic cũ poſt diutinã pegrinationẽ in patriã reueniſſet, poſſeſſiõeſꝙ deſertas uidiſſet. Nõ eſſem inquit ego ſaluus, niſi iſtæ periiſſent, q pluris faciẽs culturã ingenii, quã ꝑdioꝝ, fami geratus fuit inter philoſophos, Lampſaci periit.

Anaximander Mileſius philoſophus, Thaletis ſodalis, primus terræ mariſꝙ circuitꝰ deſcripſit, & ſphærã inſuper conſtruxit. ut inquit Laer. Hic dixit infinitã rerum oĩm generationis atꝙ corruptionis cãm eſſe. Præterea cylindri formæ eſſe terrã aſſerit, tantæ profunditatis, ut ad altitudinẽ profunditas tertia pars inueniaꝫ.

Anaxilides, nomẽ philoſophi, de quo Hiero. cõtra Iouĩ. ſcribit, ꝙ is li. ii. philoſophiæ ferat petitionẽ matrẽ Platonis phantaſmate Apollinis oppreſſam, & ſapiæ principem, nõ aliter arbitreꝫ, niſi de partu uirginis editũ.

Anaximenes, pe. pro. philoſophus fuit Emiſtrati filius Anaximandri diſcipulus ſucceſſorꝙ, qui eo die obiit, quo Sardis capta fuit. Hic principiũ reꝝ aera opinatus eſt, quẽ genere infinitũ, qualitatibus finitũ ait, cuiꝰ condenſatione ac rarefactiõe cuncta gigni putauit. Motũ uero ab æterno eẽ dixit. Terrã ex aere cõſtipato primũ oĩm factã, latã, magnã, idcirco nõ abſqꝙ rõne ſup aerẽ cõtineri. Solẽ, lunã, cæteraſqꝙ ſtellas a terra ortũ hre.

Ἀνάξιος, latine indignus, unde ἀνάξιος στέφανος, id eſt indignus corona.

Anaxius fluuius, qui fluit per ſeltrenſem agrum.

Ancæſa dicta ſũt ab antiquis uaſa, quæ cælata uocamꝰ, ꝙ circũcædendo talia fiant, ipſumꝙ cælare uerbũ ab eadem cauſa dictum eſt, d, cum l, permutata.

Anceps, a caput cõpoſitũ eſt, cũ gtm̃ ĩ tis faciat, ſicut alia cõpoſita biceps. itis, triceps, quadriceps, multiceps, & ꝑceps, nã quæ in pis exeũt, a capiẽdi ſignificatiõe ueniunt, ut princeps, mãceps, municeps, & hmõi. Dictus eſt ergo anceps, quaſi dubii capitis. Eſt. n. anceps duplex. Luci. Nemo hos ancipites ferro efferri cardines. Interdũ anceps dr, qd ex utraꝙ pte acutũ eſt. Idẽ. Vecte, atꝙ ancipiti ferro effringam cardines. Interdum ponitur pro ambiguo. Vir. Anceps pugna diu.

Anchiale ciuitas ciliciæ, de q̃ Stra. Poſt zephyriũ, Anchiale ſupra mare Sardanapali opꝰ. Ex hac urbe fuit athenodorus, q nõ a Sardanapalo, ſed ab anchiale Iapeti filia cõditã uult Cydni mr̃e, a quo nomẽ uicino flumi.

Anchiſes, nomen ꝓpriũ patris Æneæ, & Capis filii.

Ancillæ dictæ ſunt ab anco Martio, ꝙ is bello magnũ fœminaꝝ numeꝝ cœperit, ſiue, ꝙ antiqui anculare dicebant miniſtrare, ex quo dii quoꝙ, ac deæ ferunt coli, quibus nomina ſunt anculi, & anculæ.

Ancillula diminutiuum eſt.

Ancillor, aris, miniſtro, uel dedico me ad miniſtrãdum ac ſeruiendum more ancillarũ, quæ ſuis miniſtrãt, ac ſeruiunt heris. Cice. in Sal. Non enim uni priuatim ancillatus ſum, ſed quantum quiſqꝫ reipu. ſtuduit, tantũ mihi fuit, aut amicus, aut aduerſarius.

Ancile ꝑ ſimplex l, & pe. pro. ſcutũ breue, non rotundũ, ſed ita ex utroꝙ latere erat reciſum, ut nullus angulus uideri poſſet, & ſũmũ infimũꝙ eiꝰ latꝰ medio pateret, dictũ ab am, & cæſum, quaſi anciſum, uel ab ἀγκών, qd eſt cubitus. uel ab ἄκος remediũ, qũ peſtilentiæ remedium fuit, uel quaſi ἀμφίκυκλον, i. undiqꝙ labrum habens. Ferẽ Numæ Pompilii tẽpeſtate, de cœlo deſcendiſſe, unaꝙ ædità uocẽ, oĩm potẽtiſſimã fore ciuitatẽ, q̃diu id in ea manſiſſet, itaꝙ facta ſunt eiuſdẽ gẽris plura, q̃bus id miſceretur, ne internoſci cœleſte poſſet. De hoc Oui. li. iii. Faſt. Ecce leuiſcutũ uerſatũ leniter aura Decidit, a populo clamor ad aſtra uenit. Et li. v. Atꝙ ancile uocant, quod ab oĩ pte reciſum eſt. Quaꝙ oculis ſpectes, angulus oĩs abeſt. Liui. li. i. Alios item duodecim Marti gradiuo legit, tunicæꝙ pictæ ĩſigne dedit, & ſup tunicã æneũ pectori tegmẽ, cœleſtiaꝙ arma, q̃ ancilia appellant, ferre, ac per urbẽ ire, canẽtes carmina, cũ tripudiis, ſolenniꝙ ſaltatu, iuſſit. Hora. li. iii. car. Hoc anciliũ declinauit, magis auctoritate ſua fretus, q̃ regula declinandi, anciliorũ nominis, & togæ. Iuuenal. uero adiectiuũ poſuit, cũ dixit, clypeis ancilibus.

Anculi, & anculæ, dii, deæꝙ ancillarum putabantur.

Ancus, qui aduncũ brachiũ habet, & exporrigi non poteſt ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος. i. a cubito incuruo. Vnde quartus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Romanorũ rex Numæ ex filia nepos sic cognominatus est a cubito qué habebat incuruũ. Hic latios bello domuit. Auentinũ & Martiũ mõtes urbi addidit, noua mœnia oppido circũdedit, & carceré primꝰ instituit.

Ancona, seu ancon more græco, cubitus, uel curuus dr. Quo nomíe dicta est urbs Piceni sup Adriatico mari posita, habet portũ quem Traianus insigni ope extruxit. Soli. Anconé quis ignorat a Siculis conditã? Pli. li. iii. A siculis Ancon colonia ꝓmõtorio chimerico apposita est in ipo flectẽtis se oræ cubito. Et ancones nõ solũ in hoibus, sed & in parietibus, & ꝓmõtoriis cõflexa in cubitos, aut confracta in humeros dicunt, ut auctor est Victru. Nã de humeris Papi. Cõsedit, uirideſq; humeros, Sũt & in mõtibus articuli. Pli. in calce opis.

Anconici, sunt qui uulgo ἀγκωνῖται appellant, sicut sunt in colũnis cellæ uinariæ, quibus incũbũt ligna, q̃ cupas ferũt. Ducta est aũt similitudo uerbi a cubitis ubi flectunt manus quibus incũbunt recũbentes, qui græce ἀγκωνῖται uocant. Augu. Vnde in quibusdam translationibus apud Exodum sic legitur. Facies duos anconicos columnæ uni consistentes.

Anchora pe. cor. dens ferreus aspiratiõe in græco non habet, sed in latino ꝑm Seruiũ. Sic em̃ inquit in. i. ænei dos. Anchora quum in græco aspiratiõem nõ habeat in latino aspiratã quod est cõtrariũ. Nã magis græcorũ est aspiratio. Sed q̃ latine, cum ch, scribat, ratio est, qm̃ κ tenuis uertit in χ suã aspiratam. Anchorã primi Tyrrheni inuenisse ferunt. Serui. lib. i. ænei. sic scribit.

Anchorarius. a. um. quod ad anchoram ptinet, ut funes anchorarii. Hircius. Storias aut̃ ex funibus anchorariis tres fecerunt. Anchorarius ii, qui curam anchoræ habet, ut eam uel demittat, uel eleuet.

Ancyra pe. cor. nomé duarũ urbiũ, quarũ altera est Phrygiæ, altera Galatiæ. Hinc synodus ancyritana in iure pontificio sæpe notat. Dicta ancyra, ab anchoris nauium captarũ a Mithridate, quas Ptolemæꝰ Ægypti rex suppetias gallogræcis miserat.

Anclabra uasa sunt quibus sacerdotes utebant.

Anclare, seu antlare uerbum græcum significat hauri re. Vñ exanclare, seu exantlare exhaurire. Nã ἀντλάω hautio. Liui. Florem antlabãt liberi ex carchesiis, quũ uinum signare uellet ex poculis hauriri.

Andrago pe. pro. mulier animum uirilem habens ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς & ἄγω ab homine agendo.

Andron spaciũ inter duos parietes, in qd pluuia descendit, Pli. Tã alti abditiq; secreti illa rõ est, q̃ interiacens andron parietẽ cubiculi, hortiq; distinguit. Quidã accipiunt ꝑ loco in domo angustiori, in quo uiri plurimũ uersant, ut gynæciũ, in quo mulieres. Est etiã hoc noíe (sicut scribit Ptolemæus) oppidũ inferioris regionis

Andros insula uicina samo cũ oppido eiusdé no (Nilí. minis, q̃ Asiæ adiacet ex opposito ad ephesum, de qua Oui. li. xii. Meta. Et totidé natis andros fraterna petita est. Hæc primo dicta fuit Cauros. Postea antidros, ab andros fit adiectiuum. Andrius. a. um.

Andricus pe. cor. Ciliciæ mõs, ut inquit Strabo. Quo etiam nomine dictum est flumen apud Pli. li. v.

Andronitis pe. pro. locus in domo, ubi soli uiri habitãt, sicut Gynæconitis, ubi solæ mulieres. Victru. li. vi. Andronitæ dicũtur, q̃ in his uiri, sine interpellationibus mulierum uersantur, qũ ἀνὴρ ἀνέρος ὁ ἀνδρός uirũ denotat, unde androgynus.

Androgynus pe. cor. qui uir est & fœmina. Hermophroditus, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ γυνή. i. ab homíe, & fœmina. Aug. li. xvi. de ciui. dei. Androgyni, quos etiam hermophroditos nũcupant, q̃uis admodum rari sint, in quibus sic uterq; sexus apparet, ut ex quo potius debeant accipere nomen, incertum sit.

Androgynæ sunt populi in Aphrica, ut lib. vii. Pli. scribit utriusq; naturæ, inter se uicibus coeuntes. Dextra mamma his uirilis, leua muliebris.

Andrachne herba est, quæ portulaca dicitur.

Andegauia regio galliæ, Turonibus, ac bituricensibus finitima, oceanoq; proxima.

Androdus nomé propriũ filii Codri Athenienſium regis, qui Ephesum cõdidit, & Ioniũ regé ibi constituit.

Androdamas genus lapidis quo etiã noíe dictus est lapis pyrites, & aurum illud quod appellant democriti chymistæ poculentũ Androdamas uocari solet.

Andromon nomé est eius, qui Colophoné ædificauit.

Andabatæ gladiatores erant, qui oculis clausis digladiabantur. Cic: Treba. Quem antea ne andabatam quidem defraudare poteramus.

Andromache pe. cor. Hectoris Troiani uxor, quæ a uiri li pugna nomen sortita est, nam uiri pugna interꝑtat, ἀνδρὸς μαχή quasi uirilis depugnans. Fuit enim uirili animo septa, & ueluti quædam uirago.

Andromede pe. cor. Cephei, & Cassiopes filia, a Perseo amata, & in uxorem ducta. Quæ Mineruæ bũficio iter astra collocata dr, ꝓpter Persei uirutẽ q̃ eã Ceto ꝓpositã a piculo liberarat. Orit̃ in parte pisciũ duodecima.

Andronas, seu ut Strabo inquit Andrias epulas uiriles uocant græci, nam uirilia cõuiuia a mulieribus erant diuisa publico instituto, ne matresfamilias uiroq; moribus accũberent, & Parthi, ut Trogus ait, fœminis nõ conuiuia tm̃ uirorũ, sed etiã cõspectum interdicebãt.

Anethum, cum h. genus herbæ, boni odoris. Hæc ructus mouet, tormina sedat, & singultus cohibet.

Anfractus ab origine duplici fluxum habet, hoc est, ab ambitu, & frangendo, Amb. Tenaces sermõis accepti ipsos esse anfractus aurium, ipse usus nos docet, siquidem uel in concauis montium, uel in recessu rupium, uel in anfractu fluminum uox auditur dulcior, & responsa suauia referens echo resultat.

Anfractus, subobscuri cauernæ recessus, & curui flexus in se recurrẽtes, cuiusmodi sunt, qui subterraneo meatu in opertos specus deducũt, & flexus uiarũ, ab ambitu, & frangendo, quod ad alia quoq; transfertur.

Angaria pe. cor. dictio persica, ut inquit Suidas, proprie seruitus coacta. Vnde si quis cogitur plus soluere publicanis q̃ liceat, angaria est.

Angario. as. cogo, ut illud in euangelio, & angariauerũt Simoné quendã Cyrenensem, ut tolleret crucẽ dñi.

Angelus latine nuncius, nã officii nomé est, nõ naturæ. Semp. n. spũs sunt, sed cũ mittunt, uocantur angeli.

Anger genus serpentis, qui cruciator, & spatarius dicit̃, est & nomen fluuii in Illyrico.

Angor corporis, uel animi cruciatus. Sic anxietas, & anxietudo. Cice. lib. ii. de Rep. Quarta q; anxietudo ꝓna ad luctum, & mœrens semper seipsa sollicitans.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ango.is.xi.anctũ,facere debuit ſicut plãgo. Ãt Diotme. Anxus ptiũ ab angor dixit nõ anxius quod nomẽ eſt. Ideo anxũ ab ango ſupinũ eſſe cõuenit,qđ tũ minime legi. Eſt aũt angere,cruciare,ſuffocare,p̃mere,uexare. Et ad animũ & ad corpus,& ad utrũq; pmiſcue ptinet. Ad animũ Gel. Milo p̃ſtabilis hõ ſapiæ quonam uſq; debuerit contra legẽ cõtra q; ius,p amico pgredi, eaq; res in fine quoq; uitæ ipſo aĩm anxit. Ad corpus. Colu. li.viii. Cauendũ eſt ut tenerior ſeparet̃ à ualidioribus, quia robuſtus angit imbecillũ. Ad utrũq; promiſcuũ. Gel. Dũ Pyrrhus rex intra Italiã eſſet & unã atq; alterã pugnam pſpere pugnauiſſet,ſatiſq; angerent̃ romani, & pleraq; Italia ad regẽ deſciuiſſet. Plau. p̃ abſumere poſuit i Aul. Tũ angiſſe aquã ſiqs petet. Quidã hoc uerbũ ab an & ago cõpoſitũ opinant̃, qđ ſignificat crucior. Ni q. cruciant̃ in diuerſum agi uident̃. Alii a græco ἄγχω, quod eſt ſuffoco,ſtrangulo, a quo ſynanche deducit̃ morbꝰ fauciũ acutus. Sortit̃ apd̃ græcos diuerſũ nomẽ,put ſpẽs diuerſæ. Cũ.n. neq; rubor ullꝰ apparet, corpꝰ aridũ eſt, uix ſpũs trahitur, mẽbra ſoluunt̃, a ſuecui hic morbus cũ hoſe cõis eſt ſynanchen uocant,cũ uero ligua faciesq; cũ rubore intumeſcũt, uox nihil ſignificat,oculi uertunt̃,facies pallet,ſingultuſq; eſt,a cane Cynanchen noſant,q; latrare q id morbi patit̃,nõ loquũ uideat̃,ubi uero tumor tũ & rubor ẽ, cætera nõ ſentiunt̃,id paraſynãchen,i.citra Synanchen appellãt. a Latinis uno nomĩe angina dicit̃. Dicimus aũt Ango me animi & animo. Plau. in epi. Angas te animi.

Angina pe.pro. genus morbi acutiſſimi, quo fauces angunt̃,ac ſtrangulant̃, qđ & tonſilla dicit̃. Imperitũ uulgus medicoq; ſquinãtiã uocat,cũ Hippo. & Gale. ſynãchen appellitauerint. Pli. tonſillas ſeiungit ab angina. Dicta angina,q; angat. Plau.. Vellẽ me inanginã uerti, ut huic aniculæ fauces præoccuparẽ. Macer. Subuenit anginæ melli uinoq; iugatæ. Feſt. anginam uinariam habere dicunt̃,qui uino ſuffocant̃.

Angerona dea cui a Romanis ſacra iſtituta ſunt,ad anginam propulſandam, quum omne genus animaliũ quodam tempore angina conſumeretur. Quæ quidẽ ſacra angeronalia dicebantur.

Angiportus quarti ordinis, & angiportũ, utroq; modo dicit̃,quẽ alii dicũt eſſe uiam ſine exitu, alii uicũ anguſtum & flexuoſum in modũ anguis. Varro li.i. de lin. lati. Quod exitũ nõ habet,ac peruiũ nõ eſt angiportũ, & id anguſtum ab angẽdo,& portu. Alii a græco ἀγχὶ quod ſignificat prope, quia nõ longius extendit̃. Alii q; inter portus ſit anguſtus locꝰ, hoc eſt inter domos, quas,uel portus uel inſulas ueteres dixerũt. Alii arctas uias,quas græci στενωπους appellãt. Feſt. Angiportꝰ eſt iter compendiariũ in oppido, quaſi anguſtus ad portũ aditus. Nam quæ ſunt latiores fereq; militares, prætoriæ,conſulares plateæ noſant̃,ut inquit Victru. Vlp. Angiportũ a portu dictum eſt,portus uero cõcluſus & munitus locus eſt,quẽadmodũ & ſtatio,ab importandis exportãdiſq; mercibus nomẽ habẽs. Terẽ. in adel. Id quidem angiportũ non eſt peruiũ. Et in Phor. Sed hinc concedam in angiportum hunc deſertum,

Anguſtus.a.um.quod eſt ſtrictum.

Anguſto.as.quod eſt ſtringo. Vñ & coanguſto,ut apud Euange. Et coanguſtabunt te undiq;.

Anguſtia,ſtrictitudo,quæ tam ad animum,q̃ ad corpus ptinet. Ambro. Et iter anguſtias animi & corporis anhelo cruciabatur ſpiritu.

Angilæ populi in aphrica apud Garamantas. Ferũt eo fœmias nocte,qua nubũt oĩm ſtupro patere,i reliquũ

Angulus locus eſt,quẽ duo parietes iun (pudicas eſſe. gũt,dictꝰ,q; ibi anguſtus ſit locꝰ. In geometria uero angulus eſt ad pũctũ unũ ab alterutra ſuperficie aut linea abſoluta cõtractio,idioma aũt ſcripturaq; eſt,ut angulum pro regno patẽt, eo q; populos cõtinẽs quaſi intota domo fortiſſimũ ſit, uñ & Chriſ duoq; populoq; parietes continens lapis dicitur angularis.

Angularis & hoc angulare qđ eſt quadrũ, ut lapis angu

Angulatim aduerbiũ ſignificat p angulos. (laris.

Anglia,quæ Britãnia ab eruditis dĩ, iſula eſt inſignis in oceano,quæ undiq; a circũfuſo mari cõplexa eſt,nuſq; iuncta cõtinenti,ſed ab oĩ orbe noſtro diuiſa,quæ quõ dã ab albis rupibus, quas mare abluit, albion dicebat̃. Hic primũ Troes incoluerũt,qui Troia diſiecta fugerũt exciſam patriã,Palladiſq; oraculo,claſſe in hãc inſulã migrauerũt,atq; Gigantes tũc iſulã tenẽtes, multis uictos pliis expugnauerũt. Hanc poſtmodũ longo tẽpoq; tractu,Saxones qui ſunt illuſtres Alemaniæ populi oppẽſſere, agroſq; & opes inter legatos Saxonũ regina Angela diuiſit,atq; ut linguæ pariter,& gẽtis memoria,in deuicta inſula,ſempiternũ foret, ab Angela, cuius ductu uicta eſt Anglia ,telluri illã uocauit, quãq; pleriq; Angliã, ueluti noſtri orbis angulũ p̃dicent dictum. Situs ipſius eſt,ut cõtra aſpectũ Galliæ & Hiſpaniæ ſita ſit. Eius ambitus quadrageſies octies,& ſeptuaginta quinq; millibus paſſuũ cõſtat. De hac inſula Vide in Britonũ hiſtoria,& in dictione Britannia.

Anguis tam fœ.q̃ maſ.ge.,p ſerpente in aquis degente. Val. li.i. L. Sylla conſul ſociali bello, cũ in agro Nolano ante p̃toriũ immolaret,ſubito ab una parte aræ p̃lapſam anguem pſpexit. Frequentius tũ maſc. genere proferẽ. Vnde & anguiculus diminutiũ facit,ut apud Cic. Serpere anguiculos. Anguis qñ ſenuerit pdit aſpectum ,& ſi uoluerit redire ad iuuentutem,ieiunat quadraginta diebus,ut laxetur pellis eius,& ſic anguſtum foramen inquirit,ut,dum nititur exire inde, pellem ſenectutis dimittat.

Anguimanus cũ accentu in antepe.uocati ſunt elephãti,quia ,pboſcis,quã manũ diximꝰ uocari, ad oẽm partẽ uertit̃. Lu. li.v. Anguimanos belli docuerũt uulnera pœni Sufferre,& magnas martis turbare cateruas.

Anguifer pe.cor.qui a græcis dĩ ὀφιοῦχος ophiuchus.

Anguillæ piſciũ ſolæ exanimes nõ fluitãt. Nõ ouo, non coitu eas ,pcreari ſcribit Ariſt. Dictæ anguillæ, q; ſpecie anguẽ repſentant. Var. Ex parte a ſimilibus aliqua rebus ſunt tranſlata,ut anguilla,& lingula.

Anhelo. as. pe. prod.ex am & halo,m in n mutata, fcat anxie halo. Per tranſla. pro ardenter cupio poni conſueuit Augu. Ibat ſpirans & anhelans cædes.

Anhelitus.tus.pe.cor. ipſe ſpiritus anxie actus.

Anhelus.a.um pe.pro. Virg. Et ſenibus medicant̃ anhelis. Ambro. Anhelo cruciabatur ſpiritu.

Anhelator, qui id uitii patitur, hoc eſt, qui eſt ſuſpiriioſus & pneumaticus,quod uitium conſiſtit inſpirandi difficultate. Pli. lib. xxii. Anhelatoribus, & in tuſſi ue-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tuſta cum porro ex aceto datur.

Animus & aïa in hoc differunt, ꝙ aïa ſit uitæ, animꝰ cõ ſilii, licet hæc a poetis abuſiue uſurpẽt. Nã aïa in hoïe eſt qua uiuimus & ſentimꝰ, mouemur, ita ut cõtineat uim uegetãdi, mouẽdi & ſentiẽdi, q̃ oïa cõia ſunt nobis cũ cæteris aïantibꝰ. Nã ipa alũt, creſcũt & gignũt, mouent ꝑterea & ſentiũt. Animꝰ uero eſt quo hoïes ſumꝰ quo ſapimus & intelligimus, Quæ uis non eſt educta de potẽtia materiæ, ſed a deo imortalis de nihilo creatur eodẽ tpe, & infundit in corpus noſtrũ. Aug. Animꝰ eſt ſubſtãtia q̃dã rõnis particeps regẽdo corpori accõmodata. Cic. li. i. Tuſ. ſic differit. Animũ alii aïam etiã fere noſtri declarãt noïari. Nã & agere aïam, & efflare aïam dicimꝰ. Et aïoſos & bũ aïatos, & ex animi ſentẽtia. Ipſe aũt animꝰ ab aïa eſt dictꝰ. Sciẽdum tñ ꝙ animus ꝑ aïa plærũq; ſumit, ut apd eũdẽ i Cato. Qui ſi in hoc erro ꝙ aïos imortales credã, libẽter erro. Et iterũ. Sic mihi ꝑſuaſi, ſic ſentio cũ tãta celeritate aïorũ. Eius cõtrariũ eſt inanimis, q̃ aïa caret. Sic exanimꝰ ſeu exanimis. Semianimus, q̃ ſemiuiuꝰ eſt. Sumit ꝑ ingenio ſiue intellectu. Salu. Oïs hoïes q̃ de rebus dubiis cõſultãt, ab oï odio, amicitia, ira, atq; miſericordia uacuos eſſe decet. haud facile animus uerꝝ, puidet, ubi illa offi ciũt, neq; quiſq̃ hoïm libidini ſimul & uſui paruit. Vbi eñ intẽderis, ingeniũ ualet. Si libido poſſidet ea dũat, animus nil ualet. Aliq̃n ponit ꝑ uolũtate ſiue affectu & delectatione. Plau. in epi. Captiuã aduleſcẽtulã de p̃da mercatus. Quid ego ex te audio? hoc qd fabulor, Cur eã emerit? Animi cã. Quot illic aïos hẽt? Hinc ſit unanimis, q̃ unius eſt animi. i. uolũtatis. Q̃nq; ꝑ ſpũ ſiue flatu ac uẽto. Lactã. li. de opi. Alii ſanguinẽ aïam eſſe dixerũt, alii igné, alii uentũ, vñ aïa uel animꝰ nomẽ accepit, ꝙ græce uẽtus ἄνεμος dr. Cic. li. i. Tuſ. Si aïa animꝰ é fortaſſe diſſipabit. i. uẽtus. Et iterꝝ. Siue illi aï ſint aïales. i. ſpũales. Terẽ. in adel, Aïm recipe. i. ſpũm ſiue flatũ recupa ſeu quieſce. Nõnunq̃ ꝑ ira, vñ illud. Pone aïos & pulſus abi. Sed rectius de aïa dicit. Plin. Ergo & hæc aï aſperitas, ſiue potius aïæ dulciore ſucco mitigat. Interdũ ꝑ memoria. Vir. Oïa fert ætas aïm quoq; Q̃nq; ꝑ fortitudine. Vñ aïoſus magnanimus puſillanimus. De aïa uero qua animat corpus & a qua animus eſſe dr, Salu. At nobis eſt domi inopia, foris æs alienũ, mala res, ſpes multo aſperior, deniq; qd reliqui hẽmus ꝑter miſerã aïam. Iuue. I nũc, & uẽtis aïam commiſte dolato cõfiſus ligno, digitis a morte remotus. Quatuor, aut ſeptẽ, ſi ſit latiſſima teda. Sic aïa capit ꝑ mente. i. ꝑ aïo. Macr. Tũc, n. aïa libera eſt & nulla corpis cogitatiõe impedita: Aliq̃n ꝑ uẽto ſiue ſpũ aut flatu, & oris odore, Vir. Quantũ ignes aïæq; ualẽt. Hora. Impellũt aïæ littora Thraciæ. Plau. in aſi. Dic amabo an fœret aïa uxoris tuæ? Vir. Aïas & olẽtia Medi ora fouẽt illo. Græci aïam ψῡχὴν uocãt, quaſi ἀναψυχὴν, ꝙ reſpirãdo refrigeret. Cauſa. n. corpis uiuẽdi, eſt reſpirãdi & refrigerandi uim exhibens, Vel quaſi φυσικὴν, ꝙ. ſ. phyſin. i. naturã. Auctor Pla. in crat. Terẽ. Hoc ubi audiui ad fores ſuſpẽſo gradu placide ire perrexi, acceſſi, aſtiti, aïam cõpreſſi, aurem admoui. Plau. Neqd emittat aïæ dormiẽs. Et aïa ꝑ ira. Plau. Aïam cõprime. Hinc aïoſus & aïatꝰ ꝑ iracũdo. Sumit & ꝑ aqua. Idẽ. Ni ego illi puteo ſi occepto aïam oẽm itertraxero. Var. poſu it aïam pro ſono, Er phrygias audire aïas. Vir. ꝑ ipſo hoïe, Ite ait egregias aïas, q̃ ſanguïe nobis Hãc patriã pepere ſuo. Sciẽdũ aũt in hoïe q̃tuor aïas eſſe. Vitalẽ. ſ. q̃ & in uermibus eſt, q̃ tñ mouent. Sẽſualẽ, ut in brutis aïalibus in q̃bus eſt ſenſus & timoris & gaudii. Intellectualẽ, q̃ eſt in hoïbus tñ, q & cogitare & iudicare pñt. Et q̃ infra oẽs eſt, phyſicã, hoc eſt naturalẽ, ut ea q̃ eſt in arborib & herbis, q̃ & ſi nõ mouent uitã tñ hñt cũ naſcant, creſcãt & pereãt, Præterea aïa, teſte Augu. eſt ſpũs intellectualis rõnalis ſemꝑ uiuẽs, ſemꝑ in motu, bonæ malæq; uolũtatis capax, ſm benignitatẽ creatoris, ac ſm ſui opis officiũ uariis noïbus dr. ſ. aïa dũ uegetat, ſpũs dũ cõtẽplat, Sẽſus dũ ſentit. Animus dũ ſapit. Mẽs dũ intelligit. Rõ dũ diſcernit. Memoria dũ recordat. Volũtas dũ uult. Differũt iſta nõ ſubſtãtia, ſed noïbꝰ. Vna aïa eſt, ꝓprietates diuerſæ. In ſpũ tñ & aïa põt eſſe differẽtia. Nã oïs aïa ſpũs, nõ oïs ſpũs anima.

Animula diminutiuũ ab anima. Seruius Sulpitius. In unius mulierculæ animula iactura facta eſt.

Animal ab aïa eſt, & eſt ſubſtantia animata ſenſibilis.

Aïalis, & hoc aïale, quod eſt ex aïali, ſiue quod hẽt aïam

Vñ ueteres aïales deos dixerũt, q̃ de aïalibꝰ eſſẽt facti, ut penates. Et aïalis dr ſpũalis. Cic. li. tuſ. Siue illi animi ſint aïales. Huiꝰ cõtrariũ eſt exaïalis, qui nõ eſt aïal, ut ꝙ ſiue aïa eſt. Plau. in Bac. Nã neq; bellona mihi unq̃, neq; Mars crepuit, ni illũ exaïalẽ faxo, ni ue exhæredẽ fecero uitæ ſuæ. Hinc aïalitas pro ipa aïalis eſſentia.

Animans generis fœ. & aliq̃n neutri. Cice. de natu. Animantiũ aliæ coriis tectæ, aliæ uillis ueſtitæ. Et ſignificat quod hẽt aïam. Differũt inter ſe animãtia, & aïalia Nã animãtia ſuperiorẽ tenẽt locũ, & aïalia ſub ſe hñt atq; cõplectunt tanq̃ genus ſpẽm. Sunt eñ q̃dã q̃ animã habẽt, nec ſunt aïalia, ſed animantia ſicuti ſatis & arbuſtis aïam alentẽ ineſſe tradũt, quã phi recẽtiores uegetatiuã appellãt, itaq; uiuere & mori illa dicimus, nec aïalia tñ, ſed aïantia nũcupant, ut docet Se. li. viii. epi. Interdũ tñ aïantia dicũt aïalia. Vñ dicimꝰ animãtium tria eſſe genera, terrenum, uolatile & aquatile.

Animæquior, qui eſt animæ uel animi æquioris. i. patcioris. Fit ab animæquius. a. um, quod eſt patiens, & omnia aduerſa æquo fert animo.

Animoſus, habens in ſe uehementiã animi, ſiue qui eſt elati ſpũs. Oui. Pyrrhus Achilleides aniоſus imagine patris. Cice. in Cato. Ex quo fit, ut animoſior etiã ſenectus ſit q̃ aduleſcẽtia. Et dicit iracũdus. Vir. Quos animoſi Euri aſſidue, frãgũtq; ferũtq;. Rurſꝰ ea pars aïæ in qua iræ ſedes eſt uocat aïoſa. Et animoſus pro nodoſo. Virg. Luxuriatq; toris animoſum pectus.

Animulus dimi. Plau. Mi animule, mi olympio.

Animoſitas, ut inquit Speu. eſt impetus uiolentus irrationalis animæ abſq; ratione & ordine mentis.

Animo. as. fortem reddo, & quaſi animum induco, ſiue animum incito. & ſic ab ab animus deſcendit. Clau. li. iii. Qualis peſtiferas animare ad prælia taxos, Torua Megæra ruit. Hiero. ad Euſto. Sic ordinata, ſic rõni conformia mandata ſororibus præferas, ut etiam deprauatæ ſuperbiæ mentes animentur ad obedientiæ ſemitas. Macrob. Animati ſunt ergo ueteres ad faciendam diſcretionem. Aliq̃n animare eſt aïam inducere, & uiuificare. Tunc q̃ ab anima ſiue ab aïo, cum pro aïa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

capiẽ fit. Lact. li. i. Id incõueniens est deo, q̃ uerus pr̃ est p quẽ sumus, & cui⁹ toti sumus, a quo fingimur, animamur, & illuminamur. Col. li. ix. Diebus qbus animañ oua, & in speciẽ uolucrũ conformañ. Inde fit aĩatus, & inanimatus. Cice. li. ii. offi. Partim inqt sunt inaĩata, ut auꝝ & argentũ. Apul. i flor. Primus duas tibias uno spiritu animauit. i. uiuificauit, & sonum emittere fecit. Participiũ tñ pñtis tpis animans, sicut paulo ante dictũ est, signãt, qd̃ habet aĩam, ut apud eundem li. i. offi. Principio generi animantiũ oĩ a natura tributũ est, ut se uitam, corpusq; tueañ. Huius uerbi compositũ & cõtrarium est exanimo, quod est anima priuo.

Animatus etiam ab aio fit, sicut a tunica tunicatus a galea galeatus, cũ animus sumiẽ, p uolũtate. Cic. D. Bru. Ita paratus, seu animatus esse debes, ut nihil facias, nisi iussus. i. eã uoluntatẽ hñe debẽs. Et aĩatus q hẽt aĩam, sicut paulo ante dictũ est, cuius contrariũ est inanimatus, q nõ hẽt aĩam. Aliqñ aĩatus dr̃ iratus. Cice. Ego uero nihil ita animato homine miserius dicerem.

Animaduerto. i animum illuc uerto, hoc est, sensus in illud, qd̃ fit, intendo, cogito, intueor, cõsydero. Hiero. lib. iiii. Reg. Animaduertite quot occasiones quærat. Plau. Animaduertite hominem subalbidum. Cice. li. i. de diui. Experrecta nutrix animaduertit dormientem circũplicatũ serpentis amplexu. Aliqñ animaduertere significat punire, oppugnare, uerberare, iram exercere sed cum actõ mediãte in, ut aĩaduersum est in quosdã inqt Sueto. Inde aĩaduersiones dictæ, & animaduersi ipsi puniti. Paul. Corpora animaduersorum quibusli/bet pereuntibus, ad sepulturam danda. Plau. Is, cum in herum animaduertisset grauius. i. iram conuertisset. Terẽ. in An. aliter posuit. Ea primũ aĩaduertenda iniuria est. i. castigãda, & uindicanda. Hinc animaduersio, qd̃ mõ consyderationẽ, mõ punitionẽ significat.

Animaduersor, punitor. Apul. Exponam breuiter, quod animaduersor meus fecit.

Ania, Romana mulier, quæ cum eam propinquus moneret, ut alteri uiro nuberet, esse enim ei & ætatem integram, & faciem bonam. Nequaquam hoc faciam, inquit, si enim uirum bonum inuenero, ut ante habui, nolo timere, ne perdam. Si malum, quid necesse est, post bonum pessimum sustinere.

Anio, anienis, nomen fluuii in agro Tyburtino, qui e sublimi in uallem subiectam præceps fertur. Hora. Et præceps Anio, & Tyburti lucus. Hinc anienus. a. um. Proper. Siue aniena tuos tinxerit unda pedes. Anieni nomẽ indidit Anius rex Hetruscorum, qui insequens Cethegũ filiæ raptorẽ, cũ eũ assequi non posset, in fluuium insiliit, ibiq; extinctus, ut Anio uocaret̃, effecit.

Annitor pe. pro. contra nitor, opitulor. Salu. Postea Piso in citeriorem Hispaniam quæstor, proprætor missus est annitẽte Crasso, qui eum infestum inimicum Cn. Pompeio nouerat. Et anniti est ualde, siue intentius niti, & conari, incumbere ad aliquid agendum. M. Cicero in Lelio. Sic natura solitarium nihil amat, semp̃q; ad aliud, tanq̃ adminiculum annititur quod in amicissimo quoq; dulcissimum est.

Annascor, iuxta nascor. Gel. Dentes quoq;, & in septem primis mẽsibus, & septenos ex utraq; parte gigni, & cadere annis septimis, & geminos annasci annis fere bis septenis. Hinc agnatus, & agnatio, in quibus subtrahitur n, quæ pro d, poneretur, & ponitur g.

Annoto. as. pe. corre. iuxta, siue ad aliquid noto, intitulo signo. Lactan. lib. v. Et ausus est libros suos nefarios, ac dei hostes annotare.

Annus, a circuitu temporis, cum ueteres am pro circum ponant, & nare fluere. Seruius ab anulo dici existimat, q̃ in se redeat, quasi anulus. Virgil. Atq; in se sua per uestigia uoluitur annus, sed tunc Virgil. σοφιστικῶς expressit ἐνιαυτόν. nam mensibus in se currentibus uoluitur. sol enim per duodecim zodiaci signa excurrens annum conficit, unde apud Ægyptios ante inuentas literas, dracone picto suam mordente caudam, qui in se recurreret, indicabatur. Alii annum ab annouatione deriuant, ab ἀνὰ & νεόω renouo, quia semper renouatur. Alii a græco ἔννομ, unde apud nos dicimus triennium, illi τρίεννον. Est autem triplex annus. Lunaris. xxx. dies habens. Solstitialis, qui duodecim continet mẽses, qui dicitur solis anfractus, cum peractis. ccclxv. diebus, & quadrante, ad eadem sydeꝝ loca redit, qui etiam annus uertens dicitur. Et magnus annus, quem esse uoluerunt omnibus planetis in eundem locum recurrentibus. Et fit ꝑm Cice. ad Hor. post annos duodecies mille noningentos. liiii. solstitiales. Anni uero quatuor sunt tempora diuisa in ternos menses, & ipsoꝝ temporum faciunt talem discretionem, ut primo mense uer nouum dicatur, secundo adultum, tertio præceps, uel extremum, unde est, extremæ sub casum hyemis. Annum primo Eudoxus, post Hipparchus, deinde Ptolo. ad ultimum Cæsar deprehendit.

Annales dicuntur res gestæ, quæ de anno in annum in historias redigũtur, nostriq; temporis esse possunt. Vñ Vir. Et uacet annales nostroꝝ audire laboꝝ. Historia res gestas narrat, & ab ætatis nostræ memoria remotas. Cice. lib. ii. de ora. Erat enim historia nil aliud nisi annalium cõfectio. Gel. sic habet. Recte annales historias appellaris, sed nõ cõtinuo, quicquid historia fuerit annales appellare possis. Sunt enim utræq; reꝝ gestaꝝ narratio, eaꝝ tñ ꝓprie reꝝ sit historia, quibus gerẽdis interfuit is qui narret. Annales uero, cum res gestæ plurium annoꝝ, seruato cuiusq; anni ordine, memoriæ traduntur. Præterea historia nõ solum res gestas longo ordine explicat, sed & consilia quibus gestæ sunt ponit, & conciones facit, & acies instruit, & situs locorum describit. Annales singulorum annorum gesta breuissime notant, unde annales Pisonis & Saluftii historias dicimus. Cum autem non per annos, sed per dies singulos res gestæ scribuntur, diarium uocatur.

Annalis, & hoc annale, quod ad annos pertinet, unde legem annalem dixerunt, quæ præscribebat legitimam ad petendum magistratum ætatem. Cic. li. de legibus. Ciuitatẽ annali lege seruãto. Dicitur & tps annale, qd̃ est anni. Var. Et qm̃ tempora duorum generum sunt, unũ annale, quod sol circuitu suo finit. Alterum menstruum, quod luna circumiens comprehendit.

Annarius. a. ũ. idẽ qd̃ annalis, ut lex annaria ab antiqs dicebaf, q̃ finiũf anni magistrat⁹ capiẽdi, ut inqt Festus.

Annilis, & hoc annile pe. pro. dr̃ quasi senilis, & ætate grãdi. Colu. lib. i. Parentẽ oĩm terram, sicut muliebrem sexum ætate annili iã confectã, ꝓ generãdis esse fœtibus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

inhabilẽ. Anilis uero ꝓ simplex n. ab anu uetula fit.
Annicularis, & hoc anniculare, idem est quod annilis, Augu. Delirare tibi uideor auare cum hæc loquor, an nicularia tibi uidentur hæc uerba.
Anniculus, a. um. qđ est unius anni, ut anniculus puer, annicula puella, anniculũ iumentũ. Nec de aĩalibus tñ, sed ẽt de inaĩatis, ut anniculũ uinũ. Pli. li. xiii. Ergo plantaria instituunt, anniculasq; transferunt, & itęꝫ bimas. De pueris tñ magis dicitur ꝓ diminutiuũ, ut bi mulus puer, quia intra hos annos adhuc paruus est.
Annuus, a. um. quod unius anni spacio cõtinẽ, sicut di urnus, a. um. qđ diei. annuum quoq; dicimus, qđ fit sin gulis annis. Vir. Atq; annua magnæ sacra refert Ceré ri. Annua absolute dñr alimenta in singulos annos. Iu. Sunt q̃ tortoribus annua ꝑstent. Vlp. Si cui annuũ fuerit legatũ relictũ, sine adiectione summæ id uideri relictũ. Sue. de Tybe. Peculio concesso a patre, præbi tisq; annuis, fraudauit per speciem publici iuris.
Anniuersarius, a. um. qđ singulis annis statutis tpibus reuertitur, sicuti sacra anniuersaria. Scribit Val. Max. ꝙ Antipater sydonius poeta omnibus annis uno die natali tñ corripiebaꝫ febre. Sue. de Aug. Quasdam & anniuersarias ac certo tpe recurrentes experiebatur.
Annuatim per singulos annos. Pli. li. ii. Hiero. teste qui tradit singula milia talentum annuatim thuris pensi tasse Arabes regibus Persarum.
Anniuersalis, & hoc anniuersale anni circulus.
Annosus, a. um. quod est uetustum, q̃si multoꝝ annoꝝ.
Anno, as. annum ago, a quo fit compositum perenno, quod significat annum perficio.
Annona, næ. pen. pro. est ꝓuentus frugũ unius anni, q̃si alimonia, nõ fruméti solũ, sed ẽt aliaꝝ reꝝ. Col. lib. ix. Vel lactis annona ꝓmittit. Abusiue tñ, ꝓ ipso uictu ca piẽ. Cic. li. ii. de diui. Putará annoná in macello cario rẽ fore. Iuue. His opibus nũq; cara est annona ueneni. Annoná ẽt ueteres mẽstruá, uel annuá mercedẽ, ac sti pendiũ nominarũt. Vege. de re mili. Torques aureus solidæ uirtutis præmiũ fuit, quẽ qui meruisset præter laudẽ, duplas consequebaꝫ annonas. Hinc annonaria prouisio, & annonariæ leges dictæ sunt.
Annonarius, a. um. qđ ad annoná pertinet, ut lex anno naria quã Clodius tulit, & summe popularis fuit. Ve getius annonarias expensas uocat eas frugũ pabuliq; species, quas prouinciales militibus expendunt.
Annotinus, a. ũ. pe. ꝓ. Siñr qđ ad annoná ꝑtinet, ut naues annotinæ, qb9 annona cõportaꝫ, ut é apd Cæs. i com.
Anus, us. gñis fœ. & prima cor. uetula dr ab annoꝝ mul titudine, cũ antiqui consonantẽ nõ geminarẽt. Vel ab α & νοῦς sensus, uel intellectus, ab νοέω intelligo, inde νό ος, & per synæresim νοῦς, ꝙ iã sit fine sensu. Hinc fit ani lis, & hoc anile, qđ est anus, uel qđ ad anum pertinet.
Anicula dimi. pro uetula. Dr & ancilla, ut docet Varro.
Anus, ni, gñis mascu. & prima pro. pars posterior ueren da. Hiero. apud li. R. e. i. Facietis per similitudines ano rum. Quo nomine dictus est & fluuius quidam.
Annulus per duplex nn. paruus annꝰ dr, per simplex ali ud fcat. s. paruas nates, ut est dimi. ab anus ani. Anulus per simplex n. pro digitoꝝ ornamento, a circuitu uo tus est, siue a rotũditate quasi annus. græci a digitis ϛylion appellauerũt, a nris ẽt digitus. Plau. in Pen. Atq; ut opinor, digitos in manibus nõ hñt, qd iãꝫ q̃a incedũt cũ anulatis auribus. Apud nos prisci ungulũ, & unguinũ uocabãt, postea & nostri, & græci symbolũ dixere, nã symbolus nota est, & signũ, & anuli militiæ notæ erãt. Condulũ quoq;, & cõdaliũ ueteres anulum nũcupauere, Plau. in Tri. In thermopolio condaliũ es oblitus. Et paulo post. Inter eos ne hoies cõdaliũ te re dipisci postulas. Mos fuit uetęꝫ gerere anulũ in digi to sinistræ manus, q est minimo proximus. Causa est qm̃ (ut Macro. scribit) insectis humanis corporibus repertum est neruum quendam tenuissimũ, ab eo di gito, ad cor hominis peruenire, & ideo uisum ueteri bus, ut ille digitus anulo, tanq; corona circundaretur.
Anellus diminutiuum ab anulo. Hor. in Ser. Sæpe nota tus cum tribus anellis, modo leua Pṙiscus inani. Cice. Cuius imaginẽ, nõ modo in tabulis nostri familiares sed etiam in poculis, & in anellis habebant.
Annularius artifex, qui annulos facit.
Anulare quod ad anulum pertinet, ut digitus anulãris.
Anulatus, anulis ornatus. Plau. Quid iam quia incedũt cum anulatis auribus.
Anomalũ pe. cor. dr inæq̃le, qa dissimile est, ab α sine νό μος lex, q̃si extra regulá. Anomalia iæqualitas. Aliqñ anomalum dr aspeꝫ, uarium, est eñ homalos planus, æq̃lis, homalon planũ æq̃le, uel potius ἀπὸ τοῦ ὁμάλου.
Anonymũ pe. cor. sine noie, & obscuꝫ. (planum. Legimus aũt populos esse in Aphrica, Atlantes dictos q̃ sunt anonymi, hoc est sine ꝓpriis noibus, qui in uni uersum Atlantes tñ uocitãtur, sic semper per y psilon in penul. ὄνομα uertitur, ut Hieronymus.
Anophytus pe. cor. latine dicitur desuper natus, ab ἄνω ϕύω, ὅθεν ἀ φυτόν.
Anodyna uocanť, quæ leuationẽ doloris, somnũ accer sendo molliunt, ab α priuatiua, & ὀδύνη dolor pariendi sed interponiť n. ne collidanť uocales, ut reeo, redeo.
Anibal nomẽ Carthaginẽsis uiri, in re militari præstan tissimi, q xi. annos natus a pre Amilcare aris admot9 odiũ in Romanos penne iurauit. Exinde socius & mi les in castris pris fuit. Eo mortuo cãm belli quærẽs, Sa guntũ Romanis fœderatũ intra sex mẽses euertit. Tũ alpibus patefactis in Italiã traiecit. P. Scipionẽ apud Ticinũ, Semproniũ longum apud Trebiã, Flaminiũ apud Trasumenũ, Paulũ & Varronẽ apud Cannas su perauit. Cũq; urbẽ capere posset in Campaniã diuertit Cuius delitiis elanguit. Et cũ ad tertiũ ab urbe lapidẽ castra posuisset, tempestatibus repulsus primũ a Fab. Max. frustratus, deinde a Val. Flacco repulsus, a Grac cho & Marcello fugatus, in aphricã reuocatus, a Sci pione superatus, ad Antiochum Syriæ regẽ confugit, eũq; hostẽ romanis fecit. Quo uicto, ad Bithyniæ regẽ cõcessit. Vñ Romã legatione repetitus, hausto quod sub gemma anuli habebat ueneno, absumptus est.
Anquirere, circunquerere est.
Anquina pe, pro. funis nauis, quo ad malum antemna constringitur, de qua Cinna. Atq; anquina regat sta bilem fortissima cursum.
Anquiromachus pe. cor. gen9 nauigii, dictus, ꝙ celerita te sui anchoris, & instris reliqs nauiũ, uehẽdi sit aptus.
Ansa uasis auris utrinq; prominens, Vir. Et grauis attri ta pendebat cantharus ansa. Ansa quoq; manubrium

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uel quicquid omnino a toto corpore exit, unde possis capere. Nam & ligulas calceorum Gelli. ansas uocat. Tibul. Ansaq; compressos alligat arta pedes.

Ansula pe.cor.dimi.ab ansa,quo usus est Aug.li.viii.cō. p annulo quo fiūt cathenæ,licet p trāslationē.Ex uolū tate (inqt) puersa facta est libido,& dū seruit libidini, facta est cōsuetudo,& dū cōsuetudini nō resistit, facta est necessitas,qb9 quasi ansulis qbusdā sibimet inexis, vñ cathenā appellaui,tenebat me obstrictū dura fui

Ansanctus,dī omni ex parte sanctus. (tute.

Anser,ocha,ab anatādo auis est,q̄ nocturnas excubias celebrat,uigilias eā suas cantus assiduitate testatur.

Anserinus,na.num.qd̄ est anseris.Pli.Tubera, & q̄cunq; emolliri opus sit efficacissime anserino adipe curant.

Antanaclasis ad uerbū transferri pōt ex aduerso refra/ ctio,figura quū id quod ab altero dictū est,non ea mē te qua intelligit,sed in aliam aut contrariam accipit.

Antandros Phrygiæ urbs ad meridiē posita,quā habita uere Leleges,finitimi Cilicibus,aborigenes olim cum habitarēt Acarnaniā,a duce Lelege,leleges appellati sunt.Et ab eius nepote Teleboo,Teleboi. Hi migraue runt in Asiā,& dicti fuere Cares.Sed de hoc latius in di ctione Leleges,de hac Vir.Classēq; sub ipsa Antādro.

Antandrū saxū magis q̄ insula inter Tenedū & Chium, qua Aegæus sinus pandit a dextra nauigantibus.

Antacites pe.cor.amnis Asiæ, a quo pisces antacæi, sal. samentum nobile,Important antacæi & ex Borysthe ne,ut inquit Hiero. & in hodiernum diem a mæoti la cu præstantissimi quotannis inuehuntur.

Ante.modo aduerbiū mō p̄positio est,Aduerbium, qñ nulli deseruit casui,& fcat antea.Vir. Ante leues ergo pascent in æthere cerui,hoc accidit.n.multis p̄pōnib9, nec mirū qñ aduerbiis ét qbusdā liceat uim p̄pōnis as sumere,ut pridie calēdas,pridie nonas. Itaq; apud, cir cū,añ,post,& reliq; tūc p̄positiōes iure appellant,qñ ca sib9 adiūctæ,trāsitionē facere ostēdunt,quod est,ppriū ipsaꝝ. qñ uero sine casib9,sunt aduerbia. Sciēdū q añ & post cū casib9 p̄ponūt actūm exigūt,ut añ multū,post multū.Cū uero casib9 subiiciunt,abltūm,ut paulopost. Plau.in asi. Vix anno post exegi. Ante uero cū est p̄po sitio separi & componi solet.Separata q̄q; psonā, q̄q; locū,q̄q; tēpus denotat,ut ante ora parētū.Ante tēplū ante duos annos.Composita plærūq; fcat sicut sonat. Cōponit aūt cū dictiōe incipiēte ab a,ut añambulo.C ut añcapio.E,ut anteeo.F,ut añfero.G,ut antegradi/ or.L,ut antelucan9.P,ut añpono.S,ut antesto.Deriua ta ab eo sunt antica,antiquus,antes,antēna,& hmōi.

Anti p̄positio græca,q̄ in cōpositiōe plærūq; cōtradicit & aliqñ significat re.& aliqñ p, extra cōpositionē con struit apud eos cū gtō,& tūc apud nos signifi. pro.

Anterius. antehac,& ab hoc tempore,fit enim ab ante, sicut a post posterius,& a sub subteri9, quo usus est Bo etius.Sidonius ad Domitium.Quæ nam potissimum anterius caulibus nostris culina fumaret.

Ante alios,sup alios,plus aliis,prius aliis,uel p̄ter alios.

Anteambulo,as.Vide in dictione Ambulo.

Antarctic9 pe.cor.quart9 circul9 cœli,eo q̄ cōtrarius sit circulo,quē arcticō noīam9.A nīris dī pol9 meridiōal.

Antæ, arum, tantum pluraliter,ostiorum latera dicun tur, a quibus antipagmenta.

Antea aduerbiū eiusdē fcationis cū añ,cōponit ex añ & ea,ut ostēdit Prisc. q̄uis tñmodo tempus denotet.

Anteeo.is.tā dtō q̄ actō iungit,& fcat anteuado,p̄cello. Plau.in Am. Virtus oībus rebus anteit. Sal.in Iugur. Et cum oīs gloria anteiret,oībus tamen charus erat.

Antæus cū diph. & sine h,fuit gigātis nomē,Neptuni ex Terra filii,magno & p̄cero corpe,quippe q̄ cubitis lx. adoleuerit,in Libya,apud Lixū oppidū,a flumīe Mau ritaniæ eiusdē noīs ita uocatus.Qui locus antæi regia dī,robore ac fortitudine nemini cedētis. Quotiēs mē bra labore defecta essent,tactu terræ recreabant, quē hercules palæstra pectori astrictū expirare coegit.Scri bit Plu. Sertoriū Romanorū ducē apud Tygenā oppi dū libyæ,effosso sepulchro antæi cadauer inuenisse. A pud nos Antæus idē est qd̄ cōtrari9,Euse.li.de tpi.scri bit antæū palæstricæ artis fuisse doctissimū,& quorū cunq; certaminum,& ob id ostēdit se arbitrari uictū q̄ fuerit filius Terræ,& q̄ uiribus restauretur ab ea.

Antheus cū h,Antenoris filius fuit,quē Paris amauit & imprudens interfecit.Quo nomīe dictus est unus ex æ neæ ducibus,de quo Virg.Anthea sergestumq; uocat.

Antarium,bellum quod ante urbem geritur.

Antecapio.is.p̄uenio,anticipo.Sal.Cōsul optimū factu ratus,noctē q̄ instabat añcape,ne q̄d spacio nouaret.

Antecedo,p̄cedo,añuado,& cōstruit tā cū actō q̄ cum dtō. D. Brutus Cice. Biduo me Antonius añcessit iti nere,multo maiora fugiens q̄ ego sequens. Cice. pro Archia.celeriter antecedere oībus ingeniis contigit.

Antecello idem est quod præcello. Cice. pro Cornelio. Qui eloquentia cæteris antecellis.

Antecœniū,cibus qui ante cœnā sumit. Vulgo merēda Apul.li.ii.Prorsus gladiatoriæ ueneris antecœnia.

Anteceſſum siue anteceſſiū,dī id quod prius dat,ut post aliquid recipiat.Sene.lib.iiii.de benefi. unde uos apud me istæ expēsorū acceptorūq; rōnes distinguunt, Ego quid cui debeam scio,aliis post longā diē repono,aliis in anteceſſum est. Alibi. Sed non ero difficilis, bene credi tibi scio,ita inanteceſſum dabo.

Antefero,antepono.Cice.Cecinnæ. Cū uel iniquissimā pacē iustissimo bello añferrē.Amb. Fuit sapiētiæ deo credere,nec filii gratiā anteferre authoris p̄cepto.

Antefixa dicuntur,quæ ex opere figulino sub tectis affi guntur sub stillicidio.

Antegradior,anteuado. Cice. Quicquid est,quod dece at,id apparet,cum antegressa est honestas.

Antegerio,ueteres pro ualde,& pro statim utebantur, quasi antequam res gereretur.

Añhac fcat añ hoc tēp9,uel hacten9 siue usq; mō, ut Te rē.in an.Nā quod añhac fecit,nihil ad me attiet.Inter dū fcat añ illud tēp9,sicut posthac nō tm̄ post hoc,ue rū etiā post illud tēp9.Salu.Sic erat accēsa libidine,ut sæpi9 peteret uiros q̄ peteret,sed ea spe añhac fidē p̄di

Antilena,qua pectus iumenti cingitur, si/ (derat. cut postilena,quæ sub cauda ponitur.

Anteloquor,prius loquor,a quo anteloquium primus in dicendo locus, siue prior locutio.Macro. Hic assen si omnes prætextato anteloquium detulerunt.

Anteluco,antelucas siue antelucor pe. prod. significat ante lucem uigilo.

Antelucanus, a.um. quod est ante lucē. Cice.M. Cato,

Ex ante

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ex añluca no tpe, uſq; ad horã diei decimã magna mꝰ titudine hoſtiũ occiſa. Itẽ cõtra Catil. Quorũ oĩs induſtria uitæ, & uigilãdi labor in añlucanis cœnis expri/
Antelúculo aduerbiũ, ꝑcat hora añlucana. i. ma (miſ. tutina, & antẽ ſolis ortũ, quaſi ante lucem. Apul. lib. i. Optimũ itaq; factũ uiſum eſt añluculo furti euadere.
Antelutro aduerbiũ, idẽ quod añluculo, quaſi añ lucẽ.
Antelucani uenti, qui aut ex fluminibus, aut ex aliquo ſinu feruntur.
Antica pe. cor. Vide in dictione Poſtica.
Anticatones, dicti ſunt duo libri quos Cæſar contra Catonẽ ſcripſit. Sue. Reliquit & de analogia duos libros, & anticatones totidẽ. Nomẽ eſt cõpoſitũ ex græco, & latino. Nã ut Quinti. inquit Ex peregrino, & noſtro cõponunt dictiones, ut epitogium, & anticato.
Antemalorũ, hyphen eſt. i. ſubunio, quia ſub uno accentu duæ dictiones proferunt. Eſt enim unitas quaſi cõpoſitio, nam ſignificat præteritorum malorum.
Antemon. pe. pro. uelũ, quod poteſt facilius obliquari, quo nautæ in ſummo tẽpeſtatis diſcrimine utunt.
Antemnæ, cum m, ante n, urbs ante amnẽ, dicta, q eam amnis præterfluat, quaſi ante amnem poſitæ, Virg. li. vii. Antemnæ tegmina tuta cauant capitum.
Antenna ꝑ duplex nn, lignũ ꝑ trãſuerſum in malo poſitum, in quo uelũ alligat, a circũtenendo dicta. Pli. li. i. Nõ antennãs ſolũ, uerũ ipſa nauigia cõtorta frãgens.
Ante oculos minꝰ eſt q̃ corã, nam coram proximitatẽ ſignificat, ante oculos poteſt etiã longe intelligi. Terẽ. in Eu. Quæ mihi ante oculos coram.
Antæ lapides ſunt, qui utrunq; latus oſtii ꝓmuniunt, alio nomine paraſtadæ, auctore Victruuio.
Antes nomẽ ab ante deductũ, quo ſignificant eminẽtes lapides, ſiue ultimæ colũnæ quadratæ, quibus ſuſtinet fabrica. Hinc dicti uident antiani magiſtratus in urbibus, qui ſemeſtrẽ magiſtratũ exercẽt, qui uelut antes colũnæ, totius urbis onere incũbẽte eã ſuſtinẽt, ad quã etymologiã, ẽt extremos ordines uineæ poſſumꝰ trahere q anteſtãt. Vir. li. ii. Geor. Iã canit extremos effœtus uinitor antes. Alii macerias accipiũt, q̃bus uineta claudunt, quæ fiũt de ſiccis lapidibus, ſic dictæ, a lapidibꝰ eminẽtioribꝰ, q̃ iterponunt ad maceriã fultẽ.
Antiani, uide ĩ dictiõe Antes, de quo modo. (tandã.
Antepono, is, præfero. Cice. in Lel. Vt amiciciã omnibus rebus anteponatis.
Anteſignanus, ſignoχ, hoc eſt uexilloχ, ꝓpugnator, ſiue defenſor, nã ſignum ꝑ uexillo ponit. Liui. li. iiii. Signanũc reſiſtẽtia deſerunt ab añſignanis, nũc ĩter ſuos manipulos recipiunt. Signifer eſt, q uexillum defert. Ideo Liui. ibi nõ ſolũ de añſignanis, ſed ſignifero ita loquitur. Ita primo ſtatim ꝓlio, cũ dictator eqtatu ĩmiſſo añſignanos hoſtiũ turbaſſet, legionũ inde ſigna inferri propere iuſſit, ſigniferũq; ex ſuis unũ cunctantẽ occidit. Apud Vege. Anteſignani dicunt campigeni, q̃m eoχ opa atq; uirtute exercitii genus creſcit in cãpo.
Anteſto, ꝓprie ſicut ſonat, vñ antiſtes & ãtiſtitor, ꝑ trãſlationẽ ꝑcat añcello, & cõſtruit cũ dtõ. Gel. li. ix. Qui & uiribus, & magnitudĩe, & adoleſcẽtia, ſimulq; uirtute cæteris anteſtabat. Cat. Anteſtas mihi millibꝰ trecẽtis.
Antiſtitium excellentia, & apex, & quaſi dignitatis faſtigiũ. Mar. capel. Antiſtitio ꝓminebat athanaſia.
Antiſtes antiſtitis, ex ante & ſto, tã fœ. q̃ maſ. ge. Dĩ etiã hic antiſtes, & hæc antiſta, q in aliq̃ re excellit, ut ſi dicamus. Cice. eloq̃ntiæ antiſtes, q̃ſi añſtãs, priceps. Val. Max. li. i. Ne deæ uetuſtis ritibꝰ pita deeſſet ãtiſtes. Liui. li. i. Poticii ab Euãdro edocti ãtiſtites ſacri. Plau. in Ru. uenereæq; ãtiſtæ. Antiſtites quoq; ſũt primarii ſacerdotes, qui & ꝓmyſtæ & archiflamines & archimandritæ, ab eo q anteſtant & ꝑpollent.
Antiſtitor pe. cor. q̃ſi añſtator. Col li. iiii. Neq; eĩ ſingulꝰ totidẽ antiſtitores poſſit dare, q obſuẽt, q q̃ ꝑcipiãt, ne
Anteſtor, aris, añ iudicẽ ſtatuo. (acerbæ uuæ demetãt
Antepagmenta ſunt ualuaχ ornamenta, q ante ualuas appinganꝰ i. affiganꝰ, uel q appinganꝰ ualuis.
Anteexpectatũ, tota una dictio aduerbiũ, & ſignificat anteq̃ expectaret eius aduẽtus. Vir. li. iiii. Geor. Anteexpectatum poſitis ſtet in agmine caſtris.
Anteuenio, ꝑuenio. Salu. in Iugur. Ac ꝑ tramites occultos exercitũ Metelli anteuenit. Plau. in tri. dtõ iunxit, ꝑ corã uenio, cũ ait, tẽpori huic hodie anteueni.
Anteuerto, is, ꝑcedo, ꝑuenio, anticipo. Cice. in Lel. Idĩpſum cũ tecũ agere conarer Fãnius añuertit. i. ꝑfatꝰ eſt. Amb. ad Simpli. Ita mens boni ſpeculatrix cõſiliorũ ſuoχ eſt, priuſq̃ examĩat quid decoχ atq; honeſtum. Iniquitas uero opere cogitationẽ anteuertit.
Anteurbanus, a. um, quod eſt urbi propinquũ. Vnde anteurbana ꝓdia dicunt, quæ ſunt urbi ꝓpinqua.
Anticipo, as, pe. cor. antecapio, ꝑuenio, ut eſt illud. Strictior eoos ꝓcefferat aura iugales, æſtiuũ ſuadẽs anticĩ
Antiæ ſunt muliebres capilli in fronte de/ (pare diẽ. miſſi, q ante faciem ſiti ſint.
Anthimũ mel uocat, qd uere factũ eſt, qm̃ ex floribꝰ faui cõſtruant, quos græci τὰ ἄνθεα appellãt. Mel uero æſtiuũ uocat horæũ, qm̃ græci oẽs fructꝰ æſtiuos nominãt horæos, quia id tẽps ꝑ excellentiã horã uocãt.
Antiũ, urbs Latii, Volſcoχ caput, Rhomanoχ colonia, dicta, q añ alias urbes in ipo littore ſita ſit, ad ociũ, rerũq; urbanaχ uacationẽ accõmodata. Hinc Antiates ppli dicti ſũt, diſtat ab hoſtia Tyberina ſtad. cclx. ut inquit Stra. Ex hac oriũda fuit Camilla Volſcoχ regia.
Antidora pe. pro. ſunt remunerationes. Vol. titulo de petitiõe hæreditatis. Plane ſi antidora acceperũt dicendũ eſt eatenus locupletiores factos, quatenus accepe/runt uelut genus quoddã hoc eſſet permutatiõis.
Antidotũ pe. cor. ex cõtrario datũ remediũ, ſiue medicamentũ, qd cõtra uenena daf, nã & ipa antidota fere uenena ſũt, ut ſit antidotũ, quaſi uenenũ, contra uenenũ ἀντὶ τοῦ νἀλωμι, nã cõtraria cõtrariis curant. Quint. li. vii. Tyrãnus ſuſpicatꝰ a medico ſuo datũ ſibi uenẽnũ, torſit eũ, & cũ id dediſſe ſe negaret, accerſit alterũ medicũ. ille datũ ei uenenũ dixit, ſed ſe antidotũ daturũ. Dĩ & antidotꝰ gñe foeminino. Gel. li. xiiii. Huiꝰ regis antidotꝰ celebratiſſima, q̃ Mithridates uocat. Hiero. cõtra Ruſinũ. Apd medicos quoq; q̃dã antidotꝰ noxios hũores tẽperãs, ex amaritudĩe noiat, q dulcis oñ/
Antidotariꝰ liber, in quo de antidotis tractat. (dif.
Antidoſis pe. pro. latine dĩ retributio, ſignificat eñ quic quid alicui ex aduerſo datur, ἀνὶ νἀλωμι μ. νόσω.
Antipodoſis, itẽ retributio, ex anti & apo. q̃ re indicant, & doſis datio. Figura eſt cũ media primis, & ultis conueniũt, ut ueſtrũ hoc factũ reꝑhendo. P. C. nõ meũ, ac

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pulcherrimũ qdẽ factũ,uex ut dixi,nõ meũ,sed vrm.
Antichthones,populi qui habitãt i zona hyemali. Hos Martianus seiungit ab Antœcis & antipodib9,qui infernatem nobis obuersam habitant.
Antœci,populi q habitãt cõtrariã zonã antichthõibus
Anticher,græce ἀντίχειρ,digit9 pollex ab excellẽtia ma
Antisteriõ appellat mẽsis Aprilis a copia flox, (iore.
q i eo luxuriãt,Alio noie & a græcis uocat Thargiliõ.
Antipelargosis,pe.pro. Græce πελαργωσις,latine bñficiorũ retributio dicit. Vnde pelargos dicta est ciconia, q retribuat parentibus gratiam.
Antibacchius,pes bacchio contrarius,constat enim ex duabus longis,& ultima breui,ut natura.
Antigenes pe.cor.nomen propriũ pueri rustici.
Antigonus pe.cor.nomen propriũ regis Macedonũ. Et Alexandri magni frater, qui primus post Alexandrũ in Asia regnare cœpit,& duo de uiginti annis regnauit,hic multa bella gessit in quibus occubuit. Fuit alius Antigonus rex Asiæ. Alius Antigonus tertius rex, eiusdẽ nois Macedonũ rex,Alius fuit iudæorũ rex.
Antilepsis græce dicit,quã latini interceptionẽ,uel inter
Antiloch9 pe.cor.Nestoris fili9,quẽ (iectionẽ noiant. in bello troiano Memnon auroræ fili9 interemit. Vñ patris prece motus Achilles Memnona occidit.
Antigraphium,latine exemplar dicitur.
Antilogia,dici potest contradictio, refragatio, uel quasi contraria oratio.
Antiaxona pe.cor.quasi contra axem posita,ἀντὶ contra,ἄξιον axis.Græci ἀντάξονα.
Antimachus pe. cor. cũ ch aspirato nomen uiri, latine contra pugnans,μάχη enim pugnã significat.
Antiquus,pprie uetus. Vir. Antiquasq domos auiũ,deductũ,ut Varro docet,ab ante & æuũ. Sed differũt ab inuicẽ. Nã antiquũ dicit quod est prioribus sæculis factum,uetus quia obscurũ. Plau. in mus. Antiquũ & uetus. Qñ uero quæ antiquiora sũt,fere meliora esse cõsueuerũt, ut mores,uinũ,& similia. Plau. Qui utuntur uino ueteri,sapiẽtes puto,& qui libenter ueteres expectant fabulas,Ideo factũ est,ut antiquius qñq p meli9 usurpet. Cic. in Lel. Hoc quidẽ est,ppriũ amiciciæ,sed antiquior,& magis a natura profecta. Et antiquus ponitur pro nobili,ac uenerabili. Vir. Terra antiqua potẽs armis,& exprimitur semp cũ quadam dignitate, uel cum quadam cõtumelia. Ab antiquus, fit antiquitas pro uetustate. Antique & antiquitus aduerbia.
Antiquarius,rerũ antiquarũ pitus. Iuue. Ignotosq mihi tenet antiquaria uersus. Itẽ antiquarius dr, q uerba ab usu remota,& cõmẽtarios põtificũ,& uetustissima fœdera,& exoletos scruta authores, ut ex his contrahat,quæ nõ intelligant,ut quædã solus scire uideat. Et antiquarius,idẽ qd antiquus,& qui lras antiquas scribit. Aug. sup Lucã. Quẽadmodũ q uidet lras in codice optime scripto,& nõ nouit legere,laudat qdẽ antiquarii manũ admirans apicũ pulchritudinẽ,sed nescit qd
Antiquo,as,euacuo,aboleo,Li (sibi uelint illi apices. ui. Oĩm rei causa uobis antiquãdas censeo istas rogatiões. Gel. facta mox antiquatus legis. Itẽ ãtiquare est ad statũ pristinũ reuocare. Et antiquare est confirmare. Liui. De plebeio senatus antiquabant.
Antiphates pe.cor.nomen regis Lestrigonum. De quo Virg. li. viii. Et primũ antiphatem, is enim se primus agebat. Dicitur & Antiphateus.
Antiphona,pho syllaba naturaliter pdu,sed accẽtus fit in aũpe. Cõponit emñ ex ἀντὶ καὶ φωνὴ uox,q̃si uox reciproca duobus choris alternati psallẽtib9 Antiphonas græci primi cõposuerũt,& apud latinos diuus Amb. istituit. Ex hic in cũctis regiõib9 occiduis usq9 increbuit.
Antiphrasis pe.cor.sermo p contrariũ intelligendus,ut pcæ,q a nemini parcant,ἀντὶ contra φράσις locutio.
Antistrophe ἀντίστροφὴ dicit,cũ inter cõiũcta duo,q̃ iter se pẽdeãt,sit alterna cõuersio, ut seruus dñi,& dñs sui.
Antistrephron,ἀντίστρεφον uitium argumenti.
Antiparistasis pe.cor. a græcis dr, p quã, ubi calidũ est, inde frig9 expellit. Vbi frigidũ est, inde calor expellit. Hinc putei p hybernum tempus calent,quia illo se calor contulit,cedens frigori superiora possidenti.
Antipodes pe.cor.dicunt,qui cõtra nos positi sunt contrariis uestigiis, quos tñ Aug. li. xvi. de ciui. dei,negat esse,sic scribẽs. Qui uero & antipodas eẽ fabulant. i. homines a cõtraria parte,ubi sol orit,qñ occidit nobis,ad uersa pedib9 nris calcare uestigia,nulla rõe credẽdũ é.
Antiptosis pe.pro.latine dici põt p casu. Figura, qñ casus p casu ponit,ut urbem quã statuo uestra est. Componitur enim ex ἀντὶ pro πτῶσις casus a πίπτω ἐν ᾧ πλακοῦντι πέπτωκα.
Antithesis,pe.cor.figura,cũ una litera ponit pro alia,ut olli,pro illi. Componitur enim ab ἀντὶ,quod est pro, & θέσις positio,quasi pro altero positio.
Antistœchon itẽ dr pro litera. Nam ἀντὶ pro,& στοῖχος litera,ut sella pro sedda,& magalia p magaria,l pro r, nam magal pro magar dicitur, quod pœnorum lingua uillam,designat,græce,αὐλοστοιχεῖον.
Antitheton pe.cor.obiectũ,uel cõtra positũ. Figura,cũ cõtrariis opponunt cõtraria,ut apud Oui. Frigida pugnabãt calidis,humẽtia siccis. Mollia cũ duris,sine põdere hñtia pondus,nã ἀντὶ p,uel cõtra, θέσις positum. Persi. Carmina rasis librat in antithetis doctas posuisse figuras. Aug. li. xi. de ci. dei. Antitheta,q̃ appellantur in ornamẽtis elocutiõis,sunt decẽtissima, q̃ latine appellant oppositа,uel,qd expressius dr, cõtrapositа,ut apud Apost. p arma iusticiæ a dextris,& a sinistris per gloriam,& ignobilitatem ab ἀντὶ καὶ τίθημι.
Anthypophora pe.cor. Figura, quæ fit cum tacitæ obiectioni respondetur,nam ἀντὶ contra, ὑποφέρω subduco,uel subfero,quasi contraria subductio.
Antisthenes,pe.cor. nomẽ phi,& cõtra ualentiã significat. Hic cũ gloriose docuisset rhetoricã,audisseq̃ Socratẽ. dixisse fert ad discipulos. Abite,& magistrũ quærite. ego emñ iam reperi. Statimq uenditis, quæ habebat,& publice distributis,nihil sibi,plusq̃ palliolũ reser
Antitypum,pe.cor.latine exemplar,similis (uauit. formæ,uel contrarium.
Anticyra,pe.cor,insula ad sinũ adiacẽs Maliacũ,& Oetã montem,cuius meminit Stra. lib. ix. ubi authore Plin. elleborũ tutissime sumit. Oui. li. iiii. de pon. I bibe,dixissem,purgatos pectora succos Quicqd & in tota nascit anticyra. Vñ,quotiẽs insanũ hoiem significare uolue runt, Anticyra egere scribunt. Hora. in ar. poe. Si tribus anticyris caput insanabile nunq̃ Tonsori Licino commiserit. Est & Anticyra ciuitas iuxta Cirrham in Phocide

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Phocide regione,in Corinthiũ cõuerſa ſinũ, ab anticy reo quodã Herculis ætate,Caparíſſus ab Home. dicta.
Antipater pe.cor.nomẽ poetæ Sidonii,ſeu ex tyro phœniciæ ſtoicæ ſectæ,q̃ p⁹ panætiũ de officiis ſcripſit.Hic quo die natus fuit,eodẽ ſemp febre laborauit oĩbus annis.Et quũ diu uixiſſet, poſtq̃ ætatis ſuæ tps deſtinatũ appropinquaſſet eo die,& eodẽ morbi genere cõſumptus eſt. Hic antipater nobili epigrãmate in Sappho, decimã inter muſas eam cooptat,fuere & alii antipatres,inter quos fuit caſſandri macedonũ regis filius.
Antinous ægypti ciuitas ab Adriani amaſio ſic dicta, ut ſcribit Hiero.lib.conrra Iouinianum.
Antæus gigas libycus,quẽ Hercules occidit, hũc fabulæ fingũt,q̃ſi fili⁹ terræ fuerit,ppter qd̃ cadẽs in terrã forti
Antheus cũ h,unus fuit ex (or ſoleret aſſurgere.
Aeneæ ducibus. Vir.Anthea,Sergeſtumq̃ uocat.
Antipathea,diſcordia,ſicut Sympathea cõcordia nobilium,ut docet Pli.lib.xxxiii. ὕπατος conſul.
Anthypatus,latine proconſul.
Antlia,uas ad hauriendi miniſteriũ accõmodatũ,Mar. laboratas antlia tollit aquas.
Antonomaſia,cũ accẽtu í pe.dici põt,p noĩe.i.uice noĩs poſitio.Diome.Antonomaſia eſt uocabulum,qd̃ ſine noĩe poſitũ,loco e ius fungit̃,ut eſt arma ,uirũq̃ cano, ubi itelligit̃ Aeneas. Fit aũt tribus modis. Ab animo, ut magnanim⁹ Anchiſiades.i. Aeneas.A corpẽ,ut ipẽ arduus.i.Polyphemus. Extríſecus,ut infœlix puer atq̃ impar cõgreſſus Achilli,hoc eſt Troilus,inde antono
Antiochus nomẽ ſecũdi regis (maſticos denoiatiue ſyriæ Seleuci fili⁹,ſed huius noĩs primi.Quo noĩe dicti ſũt alii ſyriæ reges.Hic dictus eſt Antiochus ſoter, & regnauit annis uiginti,ſecũdus Antiochus hui⁹ filius dictus theos,& regnauit annis xx. ueneno ab uxore Laodicea extinctus.Tertius Antiochus galericus.Antiochus q̃rtus rex cognomẽto magn⁹ regnauit annis xxxvi. dictus eſt ẽt hierax,q̃ accipitris more í rapiẽdis alienis uitã duceret hic Ptolemæũ philometorẽ plio ſupauit Quintus Antiochus Syriæ rex dictus nobilis ſiue illuſtris,qui regnauit annis xi.Hic hieroſolymã deſtruxit, & multa alia intulit iudæis. Sextus Antiochus Syriæ & Aſiæ rex dictus eſt eupator. Fuit & alius Antiochus Aſcalonita philoſophus Ciceronis,brutiq̃ p̃ceptor.
Antimetabole,latíe dici põt ex aduerſo mutatio. Figura q̃ uerba declinata repetunt̃,ut,nõ ut edã uiuo,ſed ut
Antiochia urbs in Syria,q̃ prius Metropo (uiuã edo. lis,Epiphane,Reblata,ab aliis Theopolis,hoc eſt dei ciuitas appellata.Hãc Seleucus Nicanor in ſuo⁊ memoriã cõdidit olympiade.cxix.quã Orontes fluuius interfluit ab occidẽtali regiõe lauat mœnia ei⁹ Farfar fluuius.Strabo,in ſeleucida ſyriæ quatuor inſignia ſunt oppida, ob id & tetrapolis dicta regio Antiochia epidaphne cognominata. Itẽ ſeleucia pieria.Itẽ apamea laodiceaq̃.Alia eſt Antiochia ad perſicũ littus, ab antiocho,cui ſoter cognomen fuit condita, ab Antiochia fiunt,adiectiua antiochenus,& antiochenſis.
Antiopa Nictei filia,& lyci thebanorũ regis uxor, a quo repudiata in maximis calamitatibus fuit.
Antiphium nomẽ loci dictum,quia phio aduerſum ſit.
Antirrheſis ἀντίρρησις,pe.pro.latine contradictio dr.
Antonomiã græci uocãt,quod nos cõtrarietatẽ dicim⁹.
Antonius nomen uiri propriũ,& apud romanos
Antoniorũ familia Romæ nobiliſſima, uetuſtiſſimaq̃ fuit,utpote quæ ab Antone Herculis filio, & noiata &
Antigenes pe.cor.i.ex ſe genitus. (oriũda pdit.
Anthropos pe.prod.Nã græce ἄνθρωπος ὀὰ ἄνω κῆ ϛοπή. latine homo dicitur.
Anthropophagi populi Scythiæ, qui humana carne ueſcunt̃, φάγω enim comedo ſignificat. Hi populi ſũt ad orientẽ,ac ſeptentrionẽ Maſſagetis,& circa hos triſtiſſim ſolitudo,& mare quod Tabin uocant.
Anthropomorphitæ dicti ſũt,q̃ ſimplicitate ruſtica deũ habere mẽbra arbitrant̃, vñ & Anthropomorphitica
Anthraces pe.pro.latine carbones ſunt.Sũt (hæreſis. & anthraces lapilli fulgidi atq̃ lucentes,ut inqt Hiero. quẽ nos carbunculum interptamur.
Anthraceus carbonarius. Anthracia prunã.
Anthracinus color niger a carbone, q̃ carboni ſimilis ſit,ſiue q̃ hmõi color ſit ex tritis in mortario carbonibus.Varro de ui.pa.Propinquæ aduleſcentulæ & iam anthracinis proximo amiculo nigello, capillo demiſſo,ſequerentur luctum,
Antlia,æ.machinula ad hauriendã aquã excogitata, nã ἀντλάειν latíe haurire dicit̃.Mar.Cura laboratas antlia tollit aquas,& Feſtus. Antlare haurire,a græco ἀντλάω καὶ ἐνθεν δ' ἄντλημα καλέομεν deſcendit.Liui. Florem antlabant liberi ex carcheſiis.
Antrũ,crypta,latine ſpecus uel cauerna,quaſi atrum, ut inquit Amb.li.Hexa.q̃ atro exhorreſcat ſitu, atq̃ offuſcatione tenebrarũ,nam antrum uocant ingentẽ quã dã concauitatẽ in orbẽ ductã.Sunt qui græcã dictionẽ putent, ἀντρον ἢ ἄντρος.Eſt etiã nomẽ fluminis.
Antus anĩal,de quo Pli.li.x.ſcribit,q̃ equo⁊ hinnit⁹ imi
Anthuſa,latine florens dicitur. (tetur.
Antipater nomẽ regis Macedonũ,qui filius fuit Caſſandri,fuit & alius Antipater philoſophus ſtoicus.
Anubis,pe.pro.gtiñ facit anubis,uel idis, & lingua ægyptiaca dicit̃ canis, in cuius forma colebat̃ Mercurius. ut inquit Ser. Vir.Omnigenũq̃ deũ monſtra,& latrator anubis. Ouid,ſine ti.Per tua ſacra p̃cor, per anubidis ora uerendi.Dio.ſcribit Anubim filiũ fuiſſe Oſiridis,q̃ canẽ geſtabat,tãq̃ armo⁊ iſignia,ex quo ęgyptiĩ canẽ ueneran̄t,& anubim deũ canino capite effingũt.
Anxius.a,um,pro ſollicito ponit̃ ac mœſto,ab ἄγχω, μι ἄγξω,unde anxietas.& anxietudo.Cic.Quartaq̃ anxietudo prona ad luctum & mœrens ſemper.
Anxifer,pe.cor.quaſi angorem, anxietatemq̃ ferẽs.Cice.li.ii.Tuſcu.Nunc dolorum anxiferi torquent uertices,nunc ſerpit ardor.
Anxyrus pe.cor.dr quaſi abſq̃ raſura,ab α ſine & ξυρεύω rado,nam imberbis a campanis colebat̃ Iuppiter. N. enim interponit̃ ad euphoniã,ut ἀμβρόσια.
Anxur,tam maſ.q̃ neu.gene,urbs eſt,quã olim Trachinam,nunc Tarracinã dicũt.Mar. Siue ſalutiferis candidus anxur aquis.Hora. Millia tum pranſi tria repſimus atq̃ ſubimus, Impoſitum ſaxis late candentibus anxur.Dicitur autem anxur,ut Seruius docet, quia illic colebat̃ Iuppiter anxurus,quaſi ἄνευ.i.ſine,& ξύρον nouacula,quia barbam nunq̃ raſiſſet.
Anyger,& Anygrus fluuius Theſſaliæ, de quo Ouidius. Fundit anygrus aquas.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Anypodytos, ἀνυπόδυτος græci uocãt, qui pedibus ſunt nudis.

A ante O

Aonia regio Thraciæ, ab Aone rege, Neptuni filio dicta, quẽ factiõe ſuoꝝ ex Apulia pulſum in Bœotiam tradũt ueniſſe, ac de ſuo noĩe montanã regionẽ Bœotiæ uocitaſſe Aoniam, Aoneſq; eius montes dicunt.

Aonius. a, um. poſſeſſiuũ. Ouid. Separat Aonios Actæis Phocis ab aruis.

Aonides patronymicũ pro poſſeſſiuo. Iuue. Aptuſq; bibendis fontibus aonidum.

Aorſi populi nõ ꝓcul ab Iaxarte fluuio, qui in hyrcanũ mare ĩfluit, ut inqt Ptole. Alios Pli. ĩ Europa collocat Aorſos. Scribit Strabo aorſos Tanaim accoluiſſe.

Aornos, fuit Petra apud Indos ꝓceps, & inuia, monumẽtis hiſtoricorũ celebrata, quaſi auibus inacceſſa, a eĩ priuationẽ ſignificat, ὄρνις auem. Scribit Plut. Alexandrum, cũ intellexiſſet hanc petrã teneri ab hoĩe meticuloſo, dixiſſe, nũc locus iſte facillimus eſt captu.

A ante P

Apamea, inſula eſt a Tigri fluuio circunfuſa, ſic dicta, ut ſcribit Plin. ab Antiochi mr̃e. Eſt & apamea Bithyniæ oppidũ, quã Nicomedes cognomẽto Epiphanes, Pruſiæ regis filiꝰ de matris Apames noĩe, Apameã uocari uoluit, quæ Myrlea a Myrlo Colophonio ꝝ duce di

Apamia cũ i, urbs mĩoris Aſiæ eſt, & una phry (cebaſ. giaꝝ urbiũ maxĩa fuit, urbs fuit noĩe Celenis, qua deſtructa Antiochꝰ ſoter hoĩes trãſtulit in eã, quæ poſtea Apamia dicta eſt, & urbem appellauit de noĩe matris Apamiæ Artabazi filiæ, quæ Seleuco Nicanori nupta fuit. Eſt & alia urbs eius nominis in Parthia.

Apage, & apagete dictio comica, aduerbialiter ſumpta, ducta a uerbo græco ἀπάγω, quod ſignificat abduco, abigo, remoueo. Plau. in cur. Apage hanc caniculam. Apul. Apagete fœtorem extremæ latrinæ.

Apageſis pe. cor. aduerbium græcum comicũ, familiariter corripientis eſt, quod ſignificat abduc, ſi uis, & remoue. Apul. Apageſis iam cruentos deos.

Apanthropos pe. pro. latine inhumanus dicitur.

Apalectizo. as, calcibus inuado, per tranſlationem, paruifacio, cõtemno. Plau. in Epi. Auxilia mihi, & ſuppetiæ ſunt domi, apalectizo inimicos omnis.

Apedes aues dictæ a paruitate pedum, quod genus auicularum pennis plurimum ualet.

Apedibus dicunt hi quorũ pedibus ad eundũ. iiii. numero, uide in litera A. Hi etiam adpedes uocant.

Apeliota uentus, quem ſubſolanum dicimus.

Apalæſtros, græci uocant ignaros palæſtræ.

Apator ἀπάτωρ, latine dicitur ſine patre. Quo nomine dictus eſt deus pater, ꝙ ex nullo ſit procreatus.

Apathes, latine dicĩ ſine paſſionibus, ſine ulla anĩ ꝓturbatiõe, impaſſibilis. Pli. ſcribit quoſdam ſapientiæ ſectatores eſſe, toruitate quadã naturæ dura, & inflexibili ꝓditos humanis affectibꝰ caruiſſe, qui & ipi apathes noĩanť. Apathia animi tranquillitas.

Apate, genus intubi, ex Theophraſto, quam Theodorus fraudem cõuertit, quia guſtãtes amaritudĩe decipiat.

Apella dici poteſt ſine pelle, quo noĩe uocati ſunt iudæi circunciſi. Hora. li. Ser. Credat iudæus appella.

Apelles. is. uel etis. ſm Priſ. nomẽ pictoris eximii, patria Coi, q oẽs prius genitos, futuroſq; poſtea ſupauit, & picturæ plura ſolꝰ ꝓpe cõtulit, q̃ cæteri oẽs. Ferť Alexan. macedonẽ a nullo pingi uoluiſſe, q̃ ab Apelle. De hoc Oui. Si nũq; Venerẽ Cous pinxiſſet Apelles, Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis. Fuit ét Apelles q dã hæreticus, a quo apellitæ, hic duos ĩtroduxit deos. unũ bonũ,

Apenninus ꝑ duplex nn, a penna q̃ eſt (alterũ malũ, ſummitas, uel Apœninꝰ cũ œ diph. ut ſcribit Ser. quaſi alpes pœni, quẽ Annibal primus ſuperauit. Hic Italiã diuidit, incipitq; a Genua, & ſupra Carnos incumbit. Liui. xxi. Pœninum dicit diſputans.

Aper, porcus ſyluęſter, ab ἀφρός ſpuma, ꝙ ſpumã ore emittat, uel dr̃a feritate, quaſi aſper, ꝙ hirſutus ſit, ſeu ꝙ in locis aſperis habitet, ut inquĩt Var. uel a græco remota prima litera, illi enim κάπρον dicunt.

Aperio. is. ex ad, & pario, ut inqt Priſc. abiecta d, q a dſequẽte p, nõnunq̃ abiicĩ, & ſcat patefacio. Terẽ. Fores aperi. Hẽtq; a correptã. Iuue. Protulit ut mos ẽ, & apta palluit agna. Q̃q; detego. Hĩc Macro. ait Iuniores ſolitos eſſe, nõ tã honoris, q̃ ualetudinis cã, maioribꝰ caput apire. Sta. Sic fatus apto enſe uocat ſocios. Per trãſlationẽ apire ponĩť ꝓ exponere. Plau. Age iam, & hoc ænigma aperi nobis. Itẽ ꝓ nudare. Cice. Verenť. n. ne ſi quo caſu acciderit, ut ꝑtes corpis q̃dã apianť, aſpiciãtur nõ decore. Itẽ ꝓ uulnerare. Iuue. Fuſte apire caput candelã apponere ualuis. Huiꝰ uerbi cõpoſita ſunt adaperio, qđ eſt ualde aperio, a quo adapertile pe. cor. qđ aperiť uel aperiri põt, ut uerſatilis axis, qui uerſaťur uel uerſari põt. Ouidi. de triſt. Aſpicis a dextra latus hoc adapertile tauri. Exaperio, foras, uel ualde aperio.

Apeſus, untis. pe. cor. mõtis nomẽ eſt, qui Nemeæ ſuper iacet, ubi Theſeus Ioui primũ opatus crediť, ꝓpter qđ Apeſuntius quoq; dictus eſt Iupiter. Dictus ab heroe, cui Apheſas nomen erat. Pap. Moris erat audaci ſedu ctus in æthera dorſo, Nomine Iernei dicũt Apeſunta coloni, Gentibus argolicis olim ſacer.

Apes, uel poti apis in ntõ ſingłari. Col. li. x. Nã q̃to grãdior apis, atq; rotũdior, tãto peior. Ouid. li. xiii. Meta. Nõ apis inde tulit collectos ſedula flores. Hoc nomẽ cõpoſitũ exiſtimãt pleriq; ab a ſine, & pes, ꝙ ſine pedibus naſci uideaťur id genꝰ uolucris. Dicẽte Vir. Truncaq pedũ prĩo. Sed cũ nõ ſuet analogiã, ſicuti cætera cõpoſita, bipes. edis, tripes. edis, cõpes. edis. magis ſimplex iudicãdũ ẽ. Creanť apes ex bobꝰ, ſicut ſcabrões ex eqs.

Aphædãtes ppłi i mo (fuci ex mulis, ueſpæ ex aſinis. loſſis ĩqt Stephanꝰ, ab rege cui Aphædas nomẽ fuerit.

Aphratta ꝑ dup. tt. ſũt apta intectaq; nauigiã. Ci. ad at. nos rhodioꝝ aphrattis trãqllitates aucupaturi eramꝰ.

Apheteria, græcis dicunt carceres, unde equi emittunť ad curſum. Sunt & Apheteria, ut inquit Suidas organa ad expugnandas urbes accõmodata.

Aphædas nomen regis athenienſium.

Apis. idis, uel apis. Hic ét dictus eſt ſerapis, a q̃buſdã Oſiris. Aug. li. xviii. de ci. dei. Rex argiuoꝝ Apis nauibus trãſuectus in Ægyptũ, cũ ibi mortuus fuiſſet, factus eſt Serapis, oĩm maximus Ægyptioꝝ deus. Nomis aũt huius, cur nõ apis etiam poſt mortem, ſed Serapis appellatus ſit, facillimam ratiõem Varro reddit, quia. n. ar

ca in

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ea ĩ q̃ mortuꝰ ponit̃,qđ oēs ĩa ſarcophagũ uocãt, σορὸς ſoros dr̃ græce,& ibi eũ ſepultũ uenerari cœperunt pri uſq; tẽplũ eiꝰ eẽt extructũ,uelut ſoroſapis,uł ſorapis primo,deide una lr̃a (ut fieri ſolet) cõmutata Serapis dictus ẽ. Apđ ægyptios ẽt apis bos dr̃, & ꝓ numĩe colitur. Luc. Et ſacer in cineres magni mactabit̃ apis. Hũc eñ ægyptꝰ mirabili uanitate decepta,ĩ honorẽ eiꝰ diuitiis affluẽtibꝰ alebat, & q̃ñ eũ ſine ſarcophago uiuũ uenerabaẽ apis,nõ ſerapis uocaẽ,quo boue mortuo, qñ q̃rebaẽ,& repiebaẽ uitulꝰ coloris eiuſdẽ; miꝝ quoddã, & diuinitꝰ ſibi ꝓcuratũ eẽ credebãt. Fuit ẽt nomẽ regis argiuoχ,q fuit filiꝰ Iouis,& Niobis phoronei filiæ. Ferunt hũc poſt cẽteſimũ annũ regnaſſe apđ argiuos,cũq; ſibi ægialeũ frẽm ꝓfeciſſet,in ægyptũ trãſfretauit, & Mẽphim ciuitatẽ cõdidit,accepta ĩ cõiugẽ Iſide. Eſt ẽt apis uicꝰ in Aphrica,q a nobilis religiõe ægypti locus eſſet.

Apianus,a.um. quod apes auide ſumunt,uñ apianæ uuæ dictæ ſunt,quas ut inquit Colu. muſcæ infectanẽ, nunc uulgo a muſcis muſcatellæ dicuntur. Græci ſtică uocãt etlã a quodã ſapore,quaſi caſtorio. Pli.li.xiiii. Apianæ apes dedere cognomen præcipue earum auidæ.

Apiarius,qui curat,ſiue q poſſidet apes. Pli.lib.xxi. Prouentum enim ſperant apiarii large florẽtẽ thymo.

Apiariũ,locus ubi apes conſident,hoc eſt,ubi aluẽi apiũ tenenẽ,quod meliſſon a meliſſis,hoc eſt apibꝰ,etiam & mellariũ noiaẽ. Colu.li.x. Nõ eſt dubitandũ,quin ædificio iunctũ apiariũ,maceria circũdemꝰ,ſed ĩ ea ꝑte,q̃ tetris latrinæ ſterqliniiq;,& balnei odoribus libera eſt.

Apicula dimi.pua apis. Pli.li.vii. quadrigã ex eadem materia,quã muſca integeret alis,fabricatã,& nauẽ quam apicula pennis abſconderet. Dr̃ ẽt apecula ab apes ntõ, quæ merops etiã uocaẽ. Vir. Meropes, aliæq; uolucres.

Apiaſtra illa auis dicitur,quæ apes comedit.

Apiũ herba folia hñs petroſelino ſimilia, ſed maiora,ex qua fiebãt apud antiquos coronæ uictoribus ſacri certaminis Nemeæ. Iuue. Gaudẽtis fœdo pegria ad pulpita ſaltu Proſtitui,graiæq; apium meruiſſe coronæ. Ab apiũ ẽtnũ corona,quã L. Apiꝰ in Achaia meruit, apioχ gentẽ Romæ eſſe cognominatã legimus. Quidã hoc nomen ab apice deducunt, q a antiqui apicem capitis apio coronabant. Vñ eſt illud dictũ, ꝓ apex hoc ferre ſolebat Victoris,uetereꝫ fieret dũ more triumphus. Ipſe ſibi talẽ prior impoſuiſſe coronã dr̃ alcides. Alii dicũt apium,ꝓ apes uehemẽter illius flores decerpant. Hanc herbam græci Selinõ dicũt,cuiꝰ multa ſunt genera,qđ eñ ſponte in humidis naſcit̃, Heleoſelinũ dr̃, ἕλος eñ dicit̃ palus,uno folio eſt, nec hirſutum. Quod in ſiccis hippoſelinũ,quo equi libenter ueſcuntur, pluribus foliis eſt ſimile heleoſelino, id & petroſelinum, & oluſatrum,ſiue olifatrũ nncupatur. Tertium oreoſelinum, quaſi montanum apium,cicutæ foliis,radice tenui.

Apias græce,latine arbor pyrus dicitur.

Apius cognomen fuit familiæ romanæ ab apii corona quã L. Apiꝰ ĩ Achaia meruit, & dici põt q̃ſi ſobrius ab ⍺ priuatiua græcoχ, & πίω ἐξ οὐ ϗ πίνω. Iñ pyra apia, uł nõ muſtoſa,uł ualde ſuccoſa. Nã a eadẽ nõ ſolũ priuatiua ẽ,ꝺ ꝓ libito auget. Apiꝰ igit̃,i. bibaculꝰ muſtoſꝰ.

Apiaſtrum herba eſt, quæ a meliſſis meliſſephylon appellatur,hoc eſt apium folium. Et a melle dicitur mel litena,nullo magis flore gaudent apes.

Apicæ oues dictæ ſũt,q̃ nõ amplo corpe ſint,nec mſtam

Apia uia romæ,ab Apio Claudio ſic uocata. (lanã hũt

Apinæ pe.cor. nuces uocantur, quæ cutem uerius q̃ pũtamen,adeo mollem habent,ut ſimul mandantur.

Apina arbor,quaſi minime pinus,q̃ pinus picea dr̃,ꝙ picea potius q̃ pino ſiłis ſit. Apina etiã,Tricaq; duo oppida Apuliæ fuerunt,q̃ Dio. euertit tanta ignominia, ut in prouerbii ludibriũ tranſierint,quotiẽs eñ rem nullius ꝑcii oñdere uolumus. Apinas & Tricas nominamus. Mar. Sint apinæ,tricæq;,& ſiquid uilius iſtis.

Apidanus pe.cor. fluuius Theſſaliæ. Luca.lib.i. It gurgite uaſto apidanus,nunq̃ celer niſi mixtus Enipeus.

Apithanon,latie inꝑſuaſibile. Aug. ad Deo gr̃as de Ionæ q dr̃ ĩ uẽtre ceti triduo fuiſſe,ꝓ ſatis,apithanõ ẽ & icre

Apex,ꝑprie uirga in ſummo flaminis pileo,in (dibile, cuius extremo modica lana eſt,qđ primũ cõſtat ad albam Aſcaniũ inſtituiſſe. Plærũq; tñ ſumit̃,ꝓ ſũma uerticis parte,ꝙ lõge ſit a pedibus. Aliqñ etiã,ꝑ cœli ſiue galeri,ſeu mõtis,aut lr̃æ ſũmitate, pro diſtinctionis nota,ꝓ honore,uel,ꝓ aliqua re, cuius ſũmitas eſt acuminata. Colu.li.v. Eiuſq; uelut apex, ꝓnus imminẽs mucro uocaẽ, Ponit̃ & ꝓ ſacerdotũ, ſeu pontificũ infula, quã uulgo mitrã uocãt. Val.li.i. At Sulpitio interſacrificandũ e capite apex ꝓlapſus eidẽ ſacerdotiũ abſtulit. Ci. uero trãſtulit ad autoritatẽ magnã. Apex.n. ſenectutis eſt autoritas,quanta fuit in M. Cæcilio Metello.

Apiculus dimi.paruus apex,qđ & apiculũ dr̃. Feſt. Apiculum filum,quo flamines uelatum apicẽ gerunt.

Apexabo,inteſtinũ ſanguine plenũ admixto pingui, ſic dictũ,ꝓ in ſũmitate qddã,quaſi in capite apicẽ hẽt.

Apion nomen fuit grãmatici celebris, qui ut Sene. ſcribit ſub C. Cæſ. tota circũlatus eſt græcia. Hũc Tib. Cæ. ꝓ contemptũ Cymbalũ mundi appellabat,qñ publicæ famæ tympanũ potius uideri poſſet,immortalitate donari a ſe ſcripſit ad quos aliqua componebãt. De hoc etiam Ioſephus ſcribit ꝙ eſſet malus, & indoctus, totiuſq; uitæ temporibus importunus calumniator omnium,cor aſini habens. Tu uide Ioſephum.

Aphæreſis,pe.cor. & antepe.cũ æ diph. dici põt abſciſio. Figura q̃ a principio dictionis lr̃am uel ſyllabã aufert, ut pone metum,pro depone, δὲ ἀπὸ καὶ ἄφορμα. εἰς φ. κατὰ τὴν δασεῖαν ἀποβολῆ τοῦ ο.

Aphrica regio,ab ⍺ ſine, & φρικὴ frigus, quaſi ſine frigore. Hanc tertiam orbis partem plæriq; dixerunt.

Aphros,latine ſpuma. Inde Aphroditẽ Venerẽ dicimus quia de maris ſpuma cõcepta fertur. Aphronitrũ ſpuma nitri, Aphrodiſia dr̃ uenereæ uoluptates.

Aplaſtos,latine dicitur ſimplex,uel ſine dolo.

Aphilos,pe.cor. dicitur qui nullum habet amicum.

Aplanes pe.pro. dr̃ nõ uagus, inerrabilis. Macro. lib.i. de ſom. Hic eñ cœlũ, qđ aplanes ſphæra uocitetur partẽ unam,ſeptẽ uero ſphæras quæ uagæ nominantur.

Applaudo ꝑcat allido. Apul.li.vi. ĩcuſſis in eã poſterioχ pedũ calcibus ꝓtinus applaudo terræ. Aliqñ applaudere eſt alicui plaudere mẽbro aliquo,uel in laudẽ,uel in uituperiũ. Hiero. Quanq̃ labia torq̃atis,trahatis capillũ,applaudatis pede fidẽ eccłiæ aptiſſime confitebor.

Applodo.is.pe.pro. Vide in dictione Plodo.

Applodere fulgetris, apud Plinium eſt fauere, teſtariq; honorem illo motu.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Apluda pe.pro.a quibuſdam interp̃tat̃ furfur, a quibuſ-
dã ſorbitionis genus liquidiſſimũ. Pli.docet Appludam
uocari purgamẽta milii,& pannici,& ſiſamæ,cũ in fru
mẽto palea dicatur.Dicta appluda ab applodendo, q̃
ppter tenuitatẽ (quia minutiſſima eſt) ſpũ deiiciatur.
Neuius. Ne hercle appluda eſt hodie,q̃ tu leuior.

Aplyſiæ uocant̃ q̃dã ſpongiæ,ſic dictæ, q̃a elui non p̃nt.
Nã dũ uiuæ,atq; illotæ ſunt,nigricans color eſt illis.

Apocrotus pen.cor.Firmi.lib.vii. Naſcentur ſerui miſeri
apocroti oligochronii & infœlices.

Apocalypſis,latiẽ reuelatio, dĩ ex ἀπὸ,quæ re in compo
ſitione ſignificat,& καλύπτω uelo.

Apocope pe.cor.amputatio,ex ἀπὸ,quæ re, uel ab,& κόπ
τω ſcindo,amputo.Figura quando ultima littera uĩ ſyl
laba tollitur,ut peculi pro peculii.

Apocopi dicti ſunt a Iul.Materno caſtratĩ,quaſi abſciſſi
amputati uirilitate.

Apocryphus.a.um,pe.cor.latiẽ abſcõdit9,ſecret9 ex ἀπὸ,
q̃ exaggerat rẽ,& κρύπτω abſcondo.Illa uero ſcriptura
dĩ apocrypha,cuius occulta origo eſt,& in qua licet in
ueniat̃ aliqua ueritas,tamen propter multa falſa,nulla
eſt in eis canonica ueritas. Qui uero ſunt apocryphi li
bri,quære in decre.di.xv.c.ſancta romana eccleſia.

Apocriſarius,latiẽ dici põt rñſalis, ex ἀποκρίνομαι, quod
ſignãt rñdeo,& ponitur pro legato.Apocriſis rñſum.

Apodexis euidens,pbatio,demõſtratio,ſiue experimen-
tum ἀπὸ τοῦ ἀποδείξειν, hoc eſt a demonſtrando,unde
Apodexes grãmaticæ uulgo dicũtur geometricæ pro
bationes. Ambro. Crudeliſſima omniũ fœminarũ ad
filiũ meũ uoluiſti apodexen tuæ artis magicæ demon
ſtrare.Gel.Apodixis,apodixim utriuſq; callens,cum ea
quæ dubia aut obſcura ſunt,per ea quæ ambigua non
ſunt, illuſtrant̃, ſed cum in lingua communi ſcribatur
δείκνυμι demonſtro per ει in principio,καὶ μ.δείξω lo-
cus ille debet emendari apodexis per ε, in penultima.

Apodyteriũ, latine ſpoliatoriũ. Locus in quo loturi,aut
ſudaturi ueſtes deponebant, quas capſarii ſeruabãt, nã
ἀποδύειν exuere dicitur.Pli.ad Apolli.Inde apodyteri-
um balnei laxũ & hilare,excipit cella frigidaria in qua
baptiſteriũ amplũ,atq; opacũ, δύνω & δύω ingredior,
quaſi ueſtẽ ingrediamur,ἀπὸ priuat.i.ex ueſte exeo.

Apologus pe.cor.fabula,in qua bruta aĩalia loqui intro
ducunt̃.Nam eſt q̃dã ex humilibus rebus cõpoſita for
ma,ac ſpecies ad uidendũ,quæ & apologatio dicitur.

Apologia reſpõſio uel ſatiſfactio,defenſio ſeu excuſatio,
q̃ & apologeticon,& apologema dicitur, unde apolo-
geticus liber.i.ſatiſfactionalis.Hiero.ad Pamma. Quis
prudentior,doctior, eloquentior Euſebio, & Didymo
Aſſertoribus Origenis inueniri poteſt, quorũ alter ſex
uoluminibus τὰς ἀπολογίας,id eſt defenſiones ſcribẽs,
ita eum ut ſe ſenſiſſe confirmat,

Apolatizo,as,ſignãt calcitro,cõtemno.Plau.ĩ Epi. Auxi
lia mihi & ſuppetiæ ſũt domi apolatizo inimicos oĩs.

Apophoreta pe.pro. munera,quæ dari ſolebant ſaturna
libus, q̃ morẽ hodie quoq; ſeruamus menſe decẽbrĩ
innatali ſaluatoris die.Sue. ĩ Domi. Dabat ſicuti ſatur
nalibus uiris apophoreta, ita per Kalẽdas Martias fœ
minis. Accipiunt̃ etiã nõ tã pro muneribus, quæ remit
tunt̃ ab his qui xenia,q̃ uaſa,& id genus alia quæ cõui-
uis apponebantur ut ſecũ poſt conuiuiũ ea auferrent,
donoq; haberent. Sic Ambro. Qui ad conuiuium ma
gnum inuitabantur apophoreta ſecum ferre conſueue
runt.Sue.in Cali.agitatori cithio commeſſatione qua
dam in apophoretis uicies ſeſtertium contulit. Dicta
ab ἀποφέρειν q̃ ab iis quos ſalutabant referrentur.

Apocleti pen.pro.ſenatores, ſanctiuſq; conſilium quod
ex delectis conſtat uiris,qui & decuriones dicuntur.De
Apocletis frequens mentio fit apud Liuium.

Apocataſtaſis græce. ἀποκατάστασις, latine inſtaura-
tio.Apocataſticus,inſtauratus.

Apophaſis pe.cor.negatio, abnuẽtia, depulſio. Ex ἀπὸ rẽ
& φάσις reſponſio.Apophatica negantia, ut cũ quis ac
cuſatus q̃ hominem occiderit. Reſpondit, Nõ occidi.

Apoſiopeſis pe.p.a Cic.dĩ reticẽtia,a Celſo obticẽtia,alii
interruptionẽ appellant,quod eſt ſileo,uel taceo,nã eſt
quaſi interceptũ ſilentiũ,figura indignantibus familia-
ris,in qua uerbũ extrinſecus ſubintelligit. Virg.Quos
ego,deeſt eũ puniã,uel aliq̃d ſimile.Quin.li.ix.Omne
in quo aliquid deeſt apoſiopeſis poterit appellari.

Apotheoſis pẽ.pro.conſecratio,ſed deificatio,ex ἀπὸ quæ
ab indicat,& θέωσις diuinitas, quaſi a diuinitate proce
dens,unde Serui.in Daphni.apotheoſin dixit relatio-
nem in deos, cum hominem inter deos numeramus,
Apotheoo,deifico.

Apodes pe.cor.aues quædã q̃ careãt uſu pedũ, alio noĩe
Cypſelli dicũtur,ex hyrundinũ genere,uolãt plurimũ, nidi
ficant in ſcopulis,atq; in edicioribus domib9, quies eis,
niſi in nido,nulla,aut pendent aut iacent. Pli.li.x.Plu-
mũ uolant, quæ apodes uocãtur,q̃a careant uſu pedũ.
Huius nominatiuus ſingularis eſt apus apodis.

Apodos pe.pro. ſcribit̃ eĩ apud græcos per ω ἀποδὸς uox
galli intẽpeſtiua ſiue imatura,& uox q̃ neq; choro
neq; fidibus concordat.Eſt etiam commune.

Apologo.gas.poſtulo.Sene.epiſtola.xlvii.Et ſæpe illum
inuicem apologauit,

Apollo Apollinis, & Apollos Apollo ſm græcam decli
nationem creditus fuit deus,quẽ græci etiã φοῖβον, hoc
eſt,ſolem appellant, cui ut Macro.inqt uariæ fuerunt
poteſtates.Nam fuit author carminis,præſes uaticinii,
ſagittandi peritiam habuit,artem medicinæ calluit,&
chordæ uocalis.Idem dicitur liber,q̃ libere uageturq;
aerem.Dictus Apollo ab a ſine, & polli multi, q̃ ſolus
ipſe luceat.Porphyrius ait eundem eſſe ſolem apud ſu
peros.Liberum patrem in terris,Apollinem apud infe
ros.Vnde etiam tria inſignia circa eĩ9 ſimulacrum ui
demus,lyrã quæ nobis cæleſtis harmoniæ imaginem
monſtrat,Grinæum quod terreum numen oſtendit,ſa
gittas,quibus infernus deus & noxius indicatur. Vnde
& Apollo dictus eſt ἀπὸ τοῦ ἀπόλλειν. Euſebius de euan-
ge.præ.Apollo uocatur q̃ a pallati.i.ab ægrotationi-
bus homines ſaluat,atq; liberat, quamobrem ardenti
ſimum etiam ſolem apollinis nomine appellant.

Apollinares ludi,qui in honorem Apollinis fiebant.

Apollinaris ſubſtantiuum nomen proprium uiri.

Apollonius nomen philoſophi alabadẽſis, ſiue Tianæi,
qui rhodi uixit, unde & rhodius appellatus eſt. Hic di-
ctus eſt a Suetonio clariſſimus dicendi magiſter, ſub
quo, ut Plutarhus ſcribit Cicero, & Cæſar condiſcipu-
li fuere.Hic Pythagoricus philoſophus dum Epheſi ui
tam ageret,& forte in multitudine diſputaret,per eam
horam

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

horam, qua Domitianus interficiebat, defixus, & elinguis stetit. Tum autem exclamauit, Euge Stephane pulchre, Stephane percute peccatorem, pulsasti, uulnerasti, & interfecisti.

Apollonia ciuitas Epiri, Corinthioꝝ colonia, optimis olim instituta legibus. De hac Stra. Cõdidere Apolloniá corinthii corcyræiq; ab Æante fluuio stadiis decẽ, a mari. lx. Hæc nũc æquata solo, in loco cãpestri distat a mari. iiii. mil. pas. Est & Apollonia inter insulas thraciæ, cis Istrum amnem locata. Est & Apollonia ciuitas in Creta. Alia in Syria.

Apollodorus nomen proprium pictoris excellẽtis, & nomen oratoris Pergameni.

Apolloniatæ populi Apolloniæ. Vale. Maxi. li. i. Apolloniatæ quidam pœnitentiam egerunt.

Apollydes penul. produ. latine deperditi dici possunt. ἀπόλλυμι pereo.

Aponus pe. cor. fluuius seu fons calidis a quis, haud lõge a Patauio. Vel uicus ubi balneæ sunt. Luca. li. vi. Colle sedens Aponus terris ubi fumifer exit, atq; Antenorei dispergitur unda Timaui. Apona aũt nõ tam, qa contra morbos sint, dũr, q̃ quia citra dolorem ullum afferant remedium, unde Patauini quoq; fontes appellati sunt Aponi, ut Cassiodo. placet ἀπὸ τοῦ ἀπονίζειν καὶ πόνος ὁ ἄλγος ἢ μοχθισμός.

Apophthegma. atis. breuis & acuta sñia, siue acutũ dictũ Vñ Plutarchi apophthegmata. ἀποφθέγματα. Hinc ἀποφθεκτικὸν. i. dicteriũ ex ἀποφθέγγεσθαι.

Apoplexia, siue apoplexis, subita percussio, quã sequitur mors ἀπὸ τοῦ ἀποπλήττω. μ. ἀποπλήξω ictu consterno.

Apoplectici sunt, quos dicimus attonitos, quoꝝ uidelicet, & corpus & mens stupet ictu fulminis, aut morbo. Hiero. in chronicis. Valentiniani nũ subiti sanguinis corruptiõe mortuũ scribit, q̃ græce apoplexis uocat. Persuasum aũt uulgo é, cũ qs repẽtina morte corruit, euenire id gutta sanguinis e capite in cor delata. Qd̃ qdẽ & Spar. Capitolinus ue iã tũc credi passim demõstrat.

Aporia, penuria, indigentia, nam ἄπορος indigens & pauper dicitur, aliquãdo dicitur sapientia, sed quoniam gloriam dixit esse omnium potentis, cuius gloria aporia dicitur. i. sapientia, ut ait Auguſtinus.

Aporior. aris. conuitior, & quasi pauper abiicior, sordeo, ut apud Apostolos.

Aporrhocas græci uocant defluxus quosdam aerios, q̃ ad terram labentes stellarum casus imitantur.

Apostasia, cum accentu in pe. elongatio, defectio, rebellio. Hiero. Nisi uenerit discessio primum, quod græce dicitur ἀποστασία ἀφίστημι. μ. στήσω.

Apostata, siue apostaticus, rebellis.

Apophatica græce. i. negãtia latine, ut dies ẽ, dies nõ est.

Apogæum ædificiũ constructũ sub terris. i. antrum.

Apostato. as. pe. cor. rebello. Cyp. ad Corneliũ. Interesse debet inter eos, q̃ uelut apostatauerũt, & ad seculũ, cui renũciauerant, reuersi gẽtiliter uiuũt, uel ad hæreticos trãsfugæ facti, cõtra eccleſiã pnicialia arma suscipiũt.

Apostatrix, quæ apostatauit. Hiero. in Ezechiele. Mitto, inquit, ego te ad gentes apostatrices.

Apostema. atis. pe. pro. ἀπόστημα, uomica est, quæ & suppuratio a latinis, cum concursus mali humoris in aliqua parte corporis factus est. Sed proprie ἀπόστημα spacium, distantia, ἀφίστημι. μ. ἀποστήσω.

Apostolus latie missus, siue nũcius dr̃, ἀποστέλλω mitto.

Apostrophe pe. cor. dici potest conuersio seu auersio. Figura, cum ad aliquem per secundam personam fit cõuersio, ut Te nunc alloquor Africane, cuius mortui nomen splendori, ac decori est ciuitati.

Apostrophus accentus collisiuus in fine alicuius dictionis, denotans uocalem præcedentis dictionis elisam, propter hiatum, ut ἀφ' ὧν, ἀπ' ἀμβροσίοιο καλεπήνας.

Apotheca, cella uinaria, seu statio, in qua res uenales ponunt. Pli. uina in apothecis, canis ortu mutant. Prie tñ est, in qua uinũ, & conseruat, & uendit. Idẽ, tñ pecuniaꝝ detinent uini apothecæ, nec alia res maius incrementũ sentit. Hiero. li. ii. para. Apothecas quoq; frumenti, uini, & olei, & urbes sex ædificauit. Idẽ in Esa. scribit, Apothecã esse locũ, quo seruat oĩs supellex, cuiꝰ hæc sũt uerba. Et oñdit oẽs apothecas supellectilis suæ, & uniuersa q̃ inuenta sunt in thesauris eius. Apud iurisconsultos accipit p̃ quodam obligationis genere.

Apotomia cũ accentu in pe. maior pars semitoni, q̃ a latinis discissio põt dici. ἀπὸ τοῦ τέμνω ἔνθεν τομή.

Apozima, a qua cocta cum uariis condimentis.

Apoxyomenos, græci uocant eos, qui e corporibus sordes detergunt, quasi distringentes.

Apparo. as. pe. cor. fcat ad dignitatẽ quandam, ac pompam me apto. Cice. li. iii. de ora. Illa, q̃ in apparatu fori appellantur insignia. Præparo uero, ante paro, q̃ utilia mihi fore credo. Idẽ li. i. offi. Facile totius uitæ cursum uidet, ad eãq; degendam p̃parat res necessarias. Et q̃q̃ apparatus uideat utrũq; significare, ut apparatus belli quasi p̃paratio, id tñ potius est ex quadam consequentia, q̃ proprietate, nam, ut dicimus, naues nõ modo instructas, sed etiam ornatas, quia ut instructiores ad bellum, eo pulchriores sunt, ita apparatũ belli uocamus, quæ ad bellum quodam decore, & ornatu aptantur.

Appareo. es. pe. pro. fcat uideor. Virgi. Apparet liquido sublimis in aere nisus. Et apparere est de improuiso se ostendere. Cic. Cũ equites Antonii apparuissent. Item obedire, & præsto esse ad obsequium. Vir. li. xii. Hæ Iouis ad solium, sæuiq; ad limina regis Apparent.

Apparitores dicti sunt, q̃ appareant, & præsto sint ad obsequium, qui & statores dicuntur, ut sunt hi, qui magistratibus circumstant, parati ad obsequendum. Qñq; apparitores tabellarioꝝ officio fungebãtur. Dabatur enim comes magistratibus, qui & salarium a Repub. licet paruum accipiebat. Cic. in Ver. a cti. v. Tuus apparitor parua mercede populi conductus.

Apparitura ip̃m ministeriũ, scribit. Sue. li. de grãmaticis Orbilium apparituram fecisse magistratibus, significans eum fuisse apparitorẽ, ministrũq; magistratuum.

Apparitio, ostẽsio, q̃ græce epiphania dr̃. Et apparitio p̃ ipsis apparitoribꝰ accipit, q̃ p̃sto sũt. Amb. Missa apparitiõe cũ ingẽti strepitu, suis eã tribunalibꝰ p̃cepit sisti.

Apparitorium dr̃ oẽ id qd̃ paratur, uel adiutorium.

Appello. as. nomino. Cic. P. Scipionẽ, qui primus Africanus appellatus sit. Qñq; appellare, est comiter, seu familiariter nominare, uocare. Ouid. li. i. Fast. Iamq; potens missõ genitorẽ appellat amico. Sueto. in Cæs. Appellatisq; de Rep. patribus. i. noiatis, uocatisq;. Itẽ inuitare. Vñ Vlpi. de iniuriis appellare, est blãda orõne alterius

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pudicitiam attentare. Amb. Per ſeipſum,& p notos,& p affines cœpit aures uirginis appellare. Interdū p appellere. Afra. appellat huc ad mollē noſtrā nauiculam. Interdū p aduocare. i. in iudiciū uocare, uñ appellatus dī, ad quē facta eſt, puocatio. Quin. li. v. & pauperas,& tū maxie appellabaris a creditoribus. ſ. ut ſolueret debitū. Et alibi, nō debui tibi pecuniā, nunq̄ me appellaſti. Interdū eſt poſt ſniam, tanq̄ male latā, cōtra aliquē agere. Vñ Vlpi. Qui appellat, maiorē iudicē debet appellare. Dicimuſq̄, appello principē,& ad principem.

Appellare ex aduerſo, eſt nomina per antiſtrophen imponere, ut qui herbam illam omni duritia carentem holoſteon uocauit, quo ſignificatur tota oſſea.

Appellatio, aduocatio, ſiue prouocatio. Et appellatio ut ait Serui. eſt ut propria nomina, ut hic Cato, ille Brutus. Vocabulum eſt, quo res inanimales enunciantur. Nomen eſt, ut deus uel homo.

Appello. is. per geminū pp, appuli, appulſum, ſignificat conduco uel adduco, ut cum e pelagis quis ad littus accesſerit, ut ille appulit ad portū, uel in portum, uel portui. Virg. Hinc me digreſſum ueſtris deus appulit oris. Qñq̄ appellere ſcat apponere, dirigere, & aīm ad aliquid agendum intendere. Teren. Poſtq̄ poeta aīm ad ſcribendum appulit. i. poſuit. Plau. in Aſi. Argenti uiginti minæ me ad mortem appulerunt. i. adduxerunt.

Appulſus. us. acceſſus pecoris ad aquam. Iuriſconſultus. Totum corrumpat pecoris ad aquam appulſum.

Apello. is. p ſimplex p, apuli, apulſum, ex a,& pello, ſcat amoueo, ut apulſus ab urbe. i. remotus. Sunt tñ qui putent aſpello, nō apello ſcribi debere, cōponi ex abs ſeu ab, b in s mutata, ſicut fit in aſporto, qđ ſm Priſci, non ab ad cōponiť, ſed ex ab,& b in s conuertiť, ne ſi apporto,& appello dicať, cū ad cōpoſita exiſtimenť, nam ita in captiuis Plauti legiť. Hic eſt ille dies, nulla uitæ ſalus ſperabilis eſt mihi, neq̄ exiliū exitio ē, neq̄ adeo ſpes, q̄ mihi hūc aſpellat,& in Amphi. Inde optīe aſpellā uiz.

Appendo. is. di. ſum, ſuſpendo, quaſi ad aliqd pendo, ut appēdi uuā ad tigna. Pli. Atq̄ uuas iā maturas ad ſolē appendere.& appendere eſt ad ſtaterā, lancēq̄ ponderare. Cice. in Anto. Vt iā appendať pecunia, non numereť. Cōſtruiť qñq̄ cū duobus accuſatiuis. Hie. in li. Geñ. Appendit pecuniā, quā Ephron poſtulauerat q̄dringentos ſiclos, pbatæ monetæ. Itē appendere ſcat iuxta dare. Lact. li. iiii. Scilicet & auz appendere debuit, tanq̄ p mortuo Hectore. Et appēdere, adiūgere, uñ appendix.

Appendeo. es. ſignificat iuxta, ſeu ad aliquid pendeo.

Appendix dicitur, quod alii adiūctum eſt, quaſi ex alio pendeat. Cice. in Horten. Vidit, quod uidendum fuit, appendicem animi eſſe corpus. Huius dimi. eſt appendicula. Eſt & appendix genus ſpinæ

Appeto. is. pe. cor. ardēter cupio,& tam in bonū q̄ in malū, ſicut expeto capitur, niſi q̄ in expeto maior uis eſt, propter ex, q̄ maximā in ſe uim cōtinet, ut apud Curtium. Hærebat inter cupiditatē, pudorēq̄,& quo modeſtius, qđ expectabat, appeteret, puicatius oblaturos eſſe credebat. Falluntť itaq̄, q differentiā aſſignant inter appetere,& expetere qualitercunq̄. Expeto bona, ſaneq̄ honeſta. Appeto uero, ex quo appetitus, q̄ eſt īmoderata cupiditas, qđ cōſtat falſum eſſe in utroq̄, qñ oñdere licet,& appeto ad bona, atq̄ honeſta autores uſos fuiſſe,& expeto ad inhoneſta, atq̄ mala. Cic. Caſſio. De his q̄ ppoſueram, cōfirmatio noſtræ amicitiæ, de qua pluribus uerbis nihil opꝰ eſt, tu puer me appetiſti, ego aūt ſemp ornamento te mihi fore duxi. Idē li. iiii. Tuſ. Qm̄ q̄ ut bona natura appetimus, ſic & a malis natura declinamus. Et Aug. lib. ii. de ciui. dei. Non deoz p̄cepta ſunt, ſed hoīm inuenta, q utcunq̄ conati ſunt ingeniis acutiſſimis p̄diti, rōcinando inueſtigare qd in reꝛ natura latitaret, qd in moribus appetendū eſſet, atq̄ fugiendū. Hiero. contra Vigil. Rara uirtus eſt, nec facile a multis appetiť. Cypri. ad presby. Quid cupidius appetere, quid magis uelle, ac tenere nos conuenit, q̄ ut radicibus fortius fixis,& domiciliis noſtris ſup petrā robuſta mole ſolidatis, incōcuſſi ad, pcellas & turbines ſeculi ſtemus? Idē ī malū. Nec periculum ſui appetat, q̄ ad meliora,& diuina ſe ſeruat. Qđ aūt expeto etiā ad uoluptates,& qñq̄ ad maximū malū p̄tineat, Cice. oſtendit li. i. offi. Expetunť diuitiæ, tū ad uſus uitæ neceſſarios, tū ad pfruendas uoluptates. Aug. Nouimus q̄ mēs humana in diuerſis mūdi huius illecebris,& cōcupiſcētiis deuicta fugit laboē, expetit uoluptates. Ad maximū malū. Cice. in Piſo. A me q̄dem etiā pœnas expetiſtis, q̄bus coniurato z mētes mortuoz expiaretis. i. requiſiſtis, ſiue flagitaſtis. Hier. ad Euſto. Et deuorato Iuda, ad cribrandos apoſtolos expetiuit poteſtatē. Nam expeto, quod eſt maioris uis, ſi in malā ſumaſ parte, eo magis a rōne deficit,& capiť p ſumo ſiue requiro. Ideo cū ablto conſtruiť, ſicut apud Quinti. li. x. Ex cognitiōe rez exemplorūq̄, q̄bus in primis inſtructus debet eſſe orator, ne oīa teſtimonia expetat a litigatore. Aliq̄ tñ pro requiro ſiue deſydero, ſolo accuſatiuo cōtentū eſt. Plau. in Caſi. Nos, poſtq̄ populi rumorē intellexerimus ſtudioſe uos expetere Plautinas fabulas. Appeto uero, p̄ter eā, quā p̄diximus ſignificationē, poniť pro adeo, q a ſicut dicimus adeo p̄torē, ita appeto p̄torem. Interdū appetere ſcat inſtare, appropinquare. Caſar li. vi. Dieſq̄ appetebat ſeptimꝰ, quē ad diē Cæſar ad impedimenta reuerti conſtituerat. Liui. Vbi nox appetit prope riuos aquaz; ſine munimēto paſſim ferax; ritu ſternunť. Idē. Iam uer appetebat. Interdum uulnerare. Idē. li. vii. Leuans ſe alis, os, oculoſq̄ hoſtis roſtro,& unguibus appetit. Hiero. cōtra Ruffi. Ab alio appeteris,& illi tergum obuertens, quieſcentem contra te prouocas. Idem ad uitalem, appetere pro amare poſuit, cum inquit. Impendio precor, ut in amore quo nos appetere cœpiſti, ad finem uſq̄ perdures.

Appetitus, appetentia,& appetitio, pro deſyderio. Plin. lib. xix. A ſtomacho faſtidium auferunt, cibiq̄ appetentiam faciunt lactucæ.

Applico. as. pe. cor. aui. atum.& applicui. citum. ſcat appello, adiungo, adnecto,& cōſtruiť cū dtō uel actō mediante ad. Iuſti. li. ii. Igiť cū Hercules ad littus Amazonum applicuiſſet. Vir. Quæ uis īmanibus applicat oris Tranſferť ad alia. Cice. Apio Pul. Oēs uires ciuitatis ſe ad Pompeii ductū applicauerūt. i. adiūxerunt. Idē li. i. offi. Itaq̄ ſe alii ad pīham, alii ad ius ciuile, alii ad eloquentiā applicāt. i. apponunt, uel cōferunt. Col. li. v. Poterit ad hoc uniuerſa uinea ſub iugū mitti, ſi tñ prius trūco eſt applicitus. i. adiūctus. Ci. li. ii. ad Herē. Qui in itinere ſe tam familiariter applicauerit. i. ſe ſociauerit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Teren.in An. Tum ille egens forte applicat primũ ad Chrysidis patrẽ se.i.reducit,uel recipit.Hiero.in li. Re. Et applicuit Samuel oẽs tribus Israel, & cecidit sors super Beniamin,quod est,quasi ad se uenire fecit.

Appositus.a.um.qđ est iuxta,uel ad aliqd positus.Cice. in arte ue.Gladiũ ꝓpe appositũ e uagina eduxit, & illũ alterꝝ occidit.Aliqñ sumit̃ ꝓ eo, quod est cõueniens, & propositũ.Idẽ in eodẽ.Eã ipsam scripturã,in qua inerit illud ambiguũ,de quo quærit̃,totã oĩbus partibus pertentare,si quid,aut ad id appositũ sit,qđ nos interꝑtemur,aut ei,qđ aduersarius intelligat, aduerset̃. Et li.i. offi. Officium eius facultatis uidet̃ dicere appositе ad psuasionẽ.Alias significationes,q̃re in dictione Pono.

Aprutiũ Italiꝫ regio ĩter Apuliã,& Picenũ,q̃ & Samniũ dicebat̃, ubi multi ppli erãt.In ea sunt ciuitates Aqla, Adria,Sulmo,Ortona,Arpinũ,Aquinũ,& multæ aliæ

Apprime pe.p.aduerbiũ ab apprimis,qđ est lõge primꝰ ut scribit Gel.Vñ apprime ſcat in primis,egregie,ualde.Terẽ.in And. Id arbitror in uita apprime utile esse.

Approbus penul.corre.ualde probus. Gelli. Et in uersu est Cæcilii poetæ Comici. Hierocles hospes est mihi adolescens approbus.

Apricus pe.pro.locus soli expositus, quasi sine frigore a græco φρίκη qđ horrorẽ significat,uñ etiã putat̃ Aphricа dici.Varro.Aprica sit terra,ubi seras uiolã,& hortos facias,ꝙ ea sole nutricant̃,sed φ aspirata cõuertit̃ in π suam tenuem.Apricus hõ & aprica auis,q̃ sole gaudet. Virg.Et apricis statio gratissima mergis.

Apricari est in aprico loco esse,uel aeris amœnitate uti, uel calescere.Var.in ministeriis. Licet uidere multos quotidie in hyeme,in sole apricari.Pli.lib.xxxvi.de columbis.Apricant̃ aliæ scalpẽtes sese.Ci.in Cato. ubi.n. põt illa ætas,aut calescere, uel apricatione melius, uel igni,aut uicissim umbris,aqsue refrigerari salubrius.

Aprilis mensis dictus,quasi aperilis, ꝙ terram aperiat, quia uerna temperie plantarum germina aperiuntur Vel dicitur aprilis,quasi aphrilis, ab ἀφρος spuma, cũ ex maris spuma nata sit Venus.

Appronare in genua dictũ est ꝓ eo qđ est ingeniculari, ut antiq dicebãt.Apul.li.i.Planiorẽ ripæ margine, cõplicitus in genua appronat se auidus affectãs poculũ.

Aprosopos pe.pro. latine impersonalis dicitur ὁ πρόσωπον persona græce appellatur.

Apsorus insula in mari Adriatico adiacens Liburniæ, in qua ciuitas eodem nomine,ut Ptole.li.i.scribit.

Apsis.idis.curuatura rotæ.Vide in dictione Absis. Dicit̃ & absida.æ. Aug.ad Max. In futuro christi iudicio nec apsidæ gradatæ nec cathedre uallatæ adhibebunt̃.

ἄψυχον latine inaiatũ,qđ ẽ sine aĩa,& spirare nõ põt.

Aptera neu.generis urbs in Lycia, & oppidũ in Creta a Syrenibus uocatum, ꝙ uictæ ibi cãtu a musis præ mœrore exutæ pennis in mare desiluissent.

Aptus.a,um,sicut lib.iiii.con.docet Aug.dĩ, quod ad alĩquid accõmodatũ est.Persi. Nõ ego cũ scribo, si forte quid aptius exit.Interdũ aptũ dĩ necessariũ. Cice.li.iii. de fi.Itaq; natura sumus apti ad totius consilia ciuitatis.Interdum elegans,ut apud eundem li.ii.de ora. Ita porro uerbis est aptus,& pressus, ut nescias utrũ res oratione, an uerba sententiis illustrent̃.Et de offi.Vt enim pulchritudo corporis apta cõpositione membrorum mouet oculos.Interdum connexum.Virgi.lib.iii. Geor.Ipsos e torquibus aptos iunge pares.Interdum adeptum.Varro.Ea omnibus ostẽdat,quæ bella aptus est Huius compositum,& contrarium est ineptus.

Apto.as.conuenienter aliquid rei alicui iungo,seu accõmodo,& construitur cum dtõ uel actõ mediãte ad. Cice.lib.i.Phil.Cuius deniq; fortunæ studia tam laudi,ac gratulationi tuæ se non aptarint.Amb. Ita ad mensuram corpusculi eius aptauerat indumentũ, & tam nimio fulgore conspicuum,ut nullus dubitaret,hoc nisi manibus angelicis præparatum. Huius composita sunt,adapto & coapto.

Aptotum pe.pro.dicit̃ sine casu ab ἀ sine πτῶσις casu ἀπὸ τοῦ πίπτω.μι. πεπτῶμαι πέπτωκα.

Apulia,Italiæ regio,mari Adriatico contermina,Inter Dauniã & Calabriam,q̃ & Iapygia a Iapyge Dædali filio, qui eam regionẽ tenuit usq; ad Dauniã, dicta est. Huius noĩs prima cor.licet Appulus illã ꝓducat, & ob id ꝓ duplex ppscribit̃. Apulia ꝓ simplex. Et secunda in Appulus sit breuis,& in Apulia ꝓducta. Iuue. Vendit agros,sed maiores Apulia uendit,ubi & prima producitur.Lucil.lib.v.Appulus hadriacas exit Garganus in undas.Horatius tamen produxit secundam. Sed prius appulis iungetur caprea lupis.

A punctis dĩ q̃ ꝑest reditui aquarioꝝ,uide in lĩa A.

A pugione significat eum qui principis pugionem gestat,eiq; semper præsto est.

Apud,ꝓpositio est,q̃ nunq̃ cõposita reperit̃,appositа uero casualibus,qñq; locũ denotat,ut apud Mantuã hæc scripsi.Qñq; personã,ut apud regẽ. Qñq; loci,& psonæ coniunctionẽ,ut cœnaui apud Põpeium. Sed cum ad psonã refert̃,plærunq; familiaritatẽ ſcat,nõ dñium,ut fui apud te.i.tecum,uel domi tuæ. Melius locis seruit, ut apud foꝝ te uidi.Ponit̃ interdũ ꝓ in. Teren.in And. Apud foꝝ mõ ibo.Penes uero,& potestatẽ,& psonã,& dominiũ.Oui.li.i.Fasto.Me penes est unũ uasti custodia mundi.Qñq; etiã sine dominio,ut fides penes autores est.i.apud.Relatũ ad psonam etiã interdũ denotat uituperationẽ.Quint.Culpa uideat̃ penes patrẽ.Interdũ laudẽ.Cic.Penes quos laus adhuc fuit. Interdũ cõmodũ & incõmodũ.Liui.Penes eosdẽ pericula belli,penes quos ꝓmia essent.Seruit etiã loco.Cic.ad Herẽ. Ita petulans est,atq; acer,ut ne ad solatiũ qdẽ,ut mihi uidet̃,sed penes scænã,& in eiusmodi exercitatus sis locis .i.apud scænam.Dicimus etiam penes te est laus mea, quasi in manu tua,arbitrium uitæ meæ,penes te est.

Apud se aliquando dicitur esse,dum omissis negotiis in secessum recipit.Cice.lib.i.de ora. Marcus uero Scaurus, quem non longe ruri apud se esse audio.

Apyrena,alii apyrina,mala dicuntur punica,siue granata proprie dulcia.Sene.ad Lucil. Sic imperturbatus sapiens dicitur,quomõ apyrena dñr,non qbus nulla duritia est granoꝝ,sed quibus minor.Dicunt̃ aũt granata a granis.Punica a regione, Aristo. tamẽ in fine li.ii. meteorologicoꝝ ἀλλ' ἴσως τοὐναντίον ἡ πυκνότητος ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὴν ἐκθλῖψιν, ὅτιον ὅτι πυρῆνες οἱ ἐκ τῶν δακτύλων πηλῶντες.i.ad contrariũ inspissationis necessariũ est fieri extrusionẽ,quẽadmodũ ipsæ baccæ ossa cerasoꝝ ex digitis exilientes,sed sunt Aristo.traductiones mendosissimæ,forsan tñ ꝓ quandã similitudi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nem grana, quia ignita pomoꝝ illorum dicuntur, & ꝛ modo priuat, modo auget significatum.

Apyrotus pe. pro. gẽma cui ignis non nocet. Apyroton etiã græci uas frigidarium, qd Home. apyron lebetem dixit. Apyrasta carbunculus, ꝙ ignem non sentiat.

Aqua, componi uidetur ex a & qua, quasi a qua uiuimus Estq; elemẽtum, quod ab æqualitate dicitur, nihil est enim illa, dum quiescit æquabilius.

Aquula diminu. Cice. lib. de Ora. Quæ mihi uidetur nõ tam ipsa aquula, quæ describitur, quam Platonis oratione creuisse, & lib. ii. ubi non secluſa aquula teneatur sed unde uniuersum flumen erumpat.

Aquagium, quasi aquæ agium. Est enim aquæductus.

Aquarius, aquarii, undecimum signum zodiaci est, post capricornũ. Hic fert Ganymedes, qui pocula diis ministrat, ꝙ quẽ Ianuariũ intelligimus. xv. Calen. Feb. incipit exoriri. Hunc Iupiter eius pulchritudine captus ab aquila in cælum raptũ, ministrũ suũ fecisse existimat.

Aquarius. a. um. quod ad aquam pertinet, ut cos aquaria, res aquaria. Gel. Re aquaria defectos. Pli. li. xxxiiii. Quippe cum in exacuendo oleares cotes, & aquariæ differant, oleo delicatior fiat acies. Aquarius sulcus, qui aquam educit. Colu. lib. ii. Crebrosq; sulcos aquarios, quos & nonnulli elices uocant.

Aquarium, siue aquariolum locus, in quẽ sordida aqua iactatur, qui & lauatrina a lauando appellatur.

Aqueus. a. um. quod ex aqua est, ut color aqueus.

Aquatus. a. ũ. qd est aqua infusum, ut aquatũ uinũ. Hie. Vinũ si aquatius bibit, calix frangit, mẽsa subuertit.

Aquaticus. a. um. quod in aqua degit, sicut terrestris, qui in terra uiuit. Pli. terrestres, & aquatici pisces.

Aquatilis pe. cor. idem quod aquaticus. Aug. lib. viii. de ciui. dei. Qui tũ longe præponit animalibus aquatilibus, cum ipsas aquas terris præponat Plato.

Aqualis gene. mascu. genus uasis ad aquam tenendam, quo aqua manib⁹ datur, quod & matula dicitur. Plau. Date isti sellam ut sedeat, & aqualim cum aqua.

Aq̃licus pe. cor. aluus, ubi sordes defluũt. Apici⁹. Reples aqualicũ, sicut laxamentũ hẽt, ne dissiliat in coctura.

Aqualiculus dimi. ab aqualicus, uas uocat, in quo porci sorbent, ꝓ translationẽ ꝓ uentre, siue aluo sumit, tã occulta, q̃ apparente, in qui sordes fluũt, de hoie dr. Persi. Nugaris cũ tibi calue Pinguis aqualiculus ꝓpenso sesquipede extet. Hier. Alius tumet aqualiculo mortem parturit, alius elinguis, & mutus. Idẽ. Protẽsus est aqualiculus, insurgunt humeri, turget guttur.

Aquilex pe. cor. qui aquã colligit, uestigat, & ducit. Var. At hoc pacto utilior te Thuscus aquilex. Plini. subesse aquis credunt, & hoc habent signum aquileges.

Aqlegiũ aq̃ collectio. Plau. Si pluet, aqlegio me iuuabo

Aqualiciũ dr, cũ aqua pluuialis remediis qbusdã elicit.

Aquileia urbs Carnoꝝ metropolis, iuxta quã defluit Timauus, a legendis aquis dicta. Mar. Et tu ledæo fœlix aquileia Timauo. Pli. Aquileiã collocat in decima regione Italiæ. Fuit aũt Romanoꝝ colonia. xii. mil. pas. a mari sita. Ad eã flumine aduerso, onerariis nauigat nauibus, ꝙ Natisonẽ fluuiũ. Ex hac orti sunt Chromatius ad quẽ Hiero. sæpe scripsit, & Rufinus græce, latineq; eruditus, q Iosephum conuertit in latinum, cuius originalis est Mediolani in sancti Ambrosii fano, longobardis characteribus cariosissimus.

Aquitania regio, & tertia Galliæ pars, ab obliqs aqs ligeris. Hæc a Circio oceanũ hẽt, q aquitanicus sinus dr. Ab occasu Hispaniã. A septẽtrione Lugdunẽsem ꝓuinciam. In ea Lugdunum, & Burdegala ciuitates. Hinc aquitanus na. num. Vnde aquitani populi.

Aquiminaria dñr oĩa uasa, deferendis aquis deputata.

Aquor. aris. aquam haurio, siue aquam defero, eo per aquam. Curtius. Cum miles aquatum profectus esset Virgi. Sub mœnibus urbis aquantur.

Aquosus. a. ũ. qd copiã aquæ hẽt, ut hyems aquosa. Colu. li. iii. de ficis. Locis, inqt frigidis, & autũni tpibus aquosis ꝓcoques ferito. Hui⁹ cõpositũ & cõtrariũ est inaquosus, ut in euãge. Ambulat ꝓ loca arida & inaquosa.

Aquæ. arum. urbs galliæ cisalpinæ, iuxta quã sunt aquæ calidæ, quæ ægros curare solent.

Aquaintercus, aquæ intercutis, hydropũ morbus, quasi aqua inter cutẽ. Cic. li. iii. offi. Si quis medicamentum cuipiã dederit ad aquã intercutẽ. Nã intercus dr aqua, quã græci hydropa uocant, ut ait Prisci. Aqua eñ inter cutẽ male habet autore Celso, qui morbus acutus est. Pli. hunc morbum aquæ subter cutem fusæ nolat.

Aquilus color fuscus, & subniger ab aqua. Nã cũ antiq duos oĩno naturales colores noscerent, albũ. s. & nigrũ, interuenerit aũt is quoq; q ita neutri similis esset, ut tũ ab utroq; proprietatẽ trahat, potissimũ ab aqua eum nominauerunt, cuius incertus est color.

Aquilius, cognomen factum a colore subnigro.

Aquila, auis ab aquæ colore, siue ab acute uidẽdo dicta. Ferunt cum senuerit aquila, grauãtur pennæ, & ipsius oculi, quæritq; fontem, & erigit pennas, colligit in se colores, & sic oculi eius sanantur, & in fontem se termergit, & ita ad iuuentutem redit.

Aquiliferi dicti sunt signiferi in Romana militia, ab aquila, quã Romanis legionibus Marius in secundo consulatu suo ꝓprie dicauit. Habuerũt & Romani quatuor alia signa, uidelicet lupos, minotauros, equos, apros, q̃ singulos ordines anteibant. Scribit Vege. primũ signũ totius legionis esse aquilam, quã aquilifer portat. Idẽ draconarios appellat signiferos, a draconibus, qui per singulas cohortes ferebantur ad prælium.

Aquilo uentus dictus, a uehementissimo uolatu instar aq̃læ. Et boreas græce dr, siccus & frigidus. De quo Ouidi. li. vi. Meta. Apta mihi uis est, qua tristia nubila pello, Et freta concutio, nodosaq; robora uerto, Induroq; niues, & terras grandine pulso, Idẽ ego, cũ fratres cælo sum nactus apto (Nam mihi campus is est) tanto mo limine luctor, Vt medius nostris concursibus insonet æther, Exiliãtq; cauis elisi nubibus ignes. Idẽ ego, cum subii conuexa foramina terræ, Suppositiq; ferox imis mea terga cauernis, Sollicito manes, totũq; tremorib⁹ orbẽ. Flat ab æstiua, & solstitiali plaga orientis. Aquilones etiã dñr uenti, qui octo ferme diebus exortũ caniculæ antecedunt, & perflant diebus. xl. quos uocant & Etesias, & prodromos, quasi præcursores.

Aquifolia, arbor ex genere ilicis, quam græci similacem uocant.

A quæstionibus significat eum, qui est pro quæstioni-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bus,quasi sit defensor quæstionum.
Aquo. Vide in dictione Adaquo..as.

A ante R

Ara,quasi ansa (ut Varroni placet) dicta est. Vasa eñ erant,quæ tripodes dicebant, q̃ essent necessarium a sacrificantibus teneri,ansis aũt teneri uasa solere,manifestũ est. Qñ uero q̃ immolabant,nõ mõ deos uoce precabantur,sed etiã manibus aras apphendebãt, primo ansæ dictæ, deinde cõmutatiõe lr̃æ,aræ uocari cœptæ. Hinc Vir. Talib⁹ oranté dictis,aras q̃ tenétẽ. Sũt q̃ aras ab ardẽdo deriuẽt, q̃ in his uictimæ adolerent. Alii ab ἀράομαι uerbo græco,qd̃ est oro,& ἀρὰ oratio dr̃, q̃ in sacrificãdo oret,& hẽt primã pdũ. Alii a p̃cibus q̃s græci ἀρὰς dicunt. Vñ contra impr̃catio κατάρα dr̃. Est etiã Ara ciuitas Arabiæ regia,necnõ & insula Arabiæ adiacens,ut scribit Ptole. Hara uero cũ h hẽt primã cor. & ſcat porcoꝝ seu auiũ stabulũ. Ouidi. Tertius ĩmundæ cura fidelis haræ. Quidã etiã aiunt harã significare auẽ quandã auguralẽ,unde deducant hariolus,hariolor,haruspex,haruspicium,haruspicina,& haringa.

Arachosia,regio maioris Asiæ, in qua Alexandria,& Arachotus ciuitates.

Arabia regio inter Iudæã & Ægyptũ, ab Arabo Apollinis ex Babylone filio. Soli. Arabiã interptat sacrã. Est aũt triplex Arabia (s̃m Pli. li. ii.) una fœlix, altera pętræa,alia deserta. Quidã Arabiã,Panchaiã,& Sabæoꝝ gentẽ eandẽ esse existimãt,in qua thus nascit. Virg. Solis est thurea uirga Sabæis. Idem Totaq̃ thuriferis Panchaia pinguis arenis. In ea mõs Syna,q̃ & Oreb, in quo Moses legẽ accepit. In ea phœnix auis nascit, & sardonyx gẽma. Ab Arabia fiũt adiectiua arabs,arabi⁹, arabus,arabic⁹ p eo q̃ est ex arabia. Vir. li. vii. Hyrcanisue Arabisue parãt. Prop. Nec si qua arabio lucet bombyce puella. Et alibi. Et domus in terris te tremit Arabiæ ubi uidetur, q̃ debeat scribi per geminum rr.

Arabice olere significat bñ olere & odoribus arabicis.

Arabarches,arabũ princeps,uel ex primis arabiæ, sicut libyarches Libyæ princeps. Iuue. Atq̃ triũphales, inter quas ausus hr̃e Nescio quis titulos Ægyptius, atq̃ arabarches; nam in Arabia plures erant præfecturæ, quæ suos archontas,id est,præfectos habebant.

Aragus pe. cor. fluuius a caucaso fluens,in albaniã tẽdit.

Arachthus fluuius molossoꝝ cuius meminit Strabo.

Arachne nomẽ mulieris lydæ, q̃ de lanificio ausa est cũ Pallade certare,sed uictrix dea arachnẽ pcussam radio in araneã cõmutauit. Hoc a poetis fictũ est, cõstat eñ (autore Pli.) Arachnẽ linũ,& retia inuenisse,cuius filiꝰ Cloſter fusos in lanificio inuenit. Est etiã hoc noſe (ut scribit Liui.) ciuitas Thessaliæ,cur aũt dicat, & qd sit, magnis rõnibus,nixiq̃ rex̃ pprietatibus accõmodauerunt denominationes nõ aũt ad placitũ. Vnde Suidas ita scribit, ἀράχνειον νῆμα. καὶ μῖτος ὁ λεπτότατος, καὶ ἀράχνη θηλυκῶς. ὁ ὕφασμα, ἀράχνης δὲ ἀρσενικῶς. ὁ ζῳύφιον, παρὰ δ' ἀραιὰ ἰσχνὴ ἔχειν.

Araneus masculini generis aĩal. Aranea fœ. retia, q̃ araneus facit. Catul. Furi cui neq̃ seruus est neq̃ arca, nec cimex,neq̃ araneus,neq̃ ignis. Oui. li. iiii. Meta. Stamina nõ summo,quæ pendet aranea tigno. Reperit q̃q̃ tñ aranea p aĩali. Vir. li. iiii. Geor. Laxos in foribus suspendet aranea cassẽs. Et Ouid. lib. vi. Meta. Stamen,& antiq̃s exercet aranea telas. Hinc & aragne ut arachne dr̃ ab ἀράω, qd̃ est cõpono,apto,congruo,uel ut supra. Multa sunt aũt araneoꝝ genera, omnesq̃ græco uocabulo, sed apud latinos usitato phalangia dr̃. Vnũ est genus formicæ simile,sed multo maius,ruſo capite,rẽliqua parte corpis nigra,albis guttis respersum, uiuit maxie circa furnos,& molas. Secundũ phalãgii genus lupũ uocant. Tertiũ lanuginosum,capite magno, quo dissecto inueniunt duo uermiculi, qui cõceptũ impedire dr̃ alligati mulieribus ĩ pelle ceruina ante solis ortum, ꝓpterea Atocius dr̃. Græci ἀτόκιον, παρὰ δ' τίκτω, τέξομαι, ἔτεκον uocant omne medicamentum, quod sterilitatem inducit. Alia sunt etiam araneorum genera, de quibus apud Sipontinum abunde tractatur.

Araneolus cũ accẽtu in antepe. dimi. est ab aranẽ⁹. Vir. de culi. Atq̃ ut araneoli tenuẽ formauimus orsum.

Araris pe. cor. & per apocopen arar, fluuius Galliæ Narbonensis a monte Vogeso per fines Heduorum, & Sequanorum in Rhodanum fluens. Luca. lib. vi. Rhodanumq̃ fluentem præcipitauit Arar.

Ararus penultima correpta Scytharum fluuius.

Araxes Armeniæ fluuius. Luc. li. vii. Armeniũq̃ bibit romanus Araxem,ibi arcam Noe post diluuiũ resedisse ferunt, hic ab eodẽ monte, quo Euphrates descẽdit, q̃ plane mons a Strabo. Abon,siue abam,a Pli. agam uocat. Armeniã & Atropatiã disterminat.

Araxum (ut inquit Pli.) promontoriũ est Peloponesi.

Aracynthus mons Ætoliæ,Mineruæ sacer,ut testis Plin. uel ut Martianus,Acarnaniæ illum tribuit.

Aratrum pe. prod. dictum ab eo, q̃ eruat terram. Sed & græci ἄροτρον dicunt,uel ab aro uerbo,sicut a lauo lauacrum,& a simulo simulacrum.

Arationibus dicitur ille,qui præest rationibus faciendis Vide in litera A.

Arath,regio Armeniæ cãpestris,p quã araxes fluit incredibilis ubertatis,ad radices Tauri mõtis,q̃ usq̃ illuc ex

Arabis,siue arbis,fluuius esse uidet,q̃ apud Pli. (tendit. li. ii. Sarbis scribitur,qui ab Arrianis mõtibus, p Drangas,& Gedrosios in oceanum defluit.

Arbea ciuitas Iudææ sic dicta,quia ibi tres patriarchæ sepulti fuere,& quartus Adam.

Arbiter pe. cor. iudex,nõ a lege,sed ab his,q̃ litigant,electus, q̃ totius rei hẽt ptãtem, dict⁹ ab arbitrãdo. i. existimando. Eius officiũ est existimare, nõ ꝓut iuris sit,sed prout ipse æquũ esse existimet. Iudex uero ex officio dictus est. Aliqñ arbiter dr̃ speculator. Plau. in Aul. Hinc ego,& huc,& illuc potero,qd̃ agãt, arbitrarier. Et ĩ Ge. Accidit aũt,ut Ioseph opis q̃ppiã absq̃ arbitris faceret.

Arbitra. æ. Amb. lib. i. offi. Conscientia,quæ innocentium & flagitiosorum merita discernit,uera,atq̃ incorrupta pœnarum,præmiorumq̃ arbitra.

Arbitrium sententia,q̃ ab arbitro statuit. Interdũ dr̃ potestas arbitro data,uñ arbitriũ suscepisse dr̃, q̃ uim iudicis susceperit. Interdũ opinio,ut oĩa p meo arbitrio facio. i. ut mihi uidet,& ut opinor faciendũ. Interdum dr̃ speculatus. Apul. li. ii. Nã & pueris extra limẽ, credo, ut arbitrio nocturni gannitus ablegarentur. Idem. sub arbitrio luminis recognoscit omnia.

Arbitramentũ usurpat p arbitrio hoc est p arbitri sñia.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Arbitrarium dr̃ cũ adhuc res apud arbitrũ agit̃,uel cum in ptãte arbitri seu iudicis est ꝓ arbitrio.i. ꝓ opinione sua iudicare.Vñ arbitraria pœna dr̃,quæ non lege statuta est,sed iudicis arbitrio relicta.Martianus. Quam celebrem cuperet fictor arbitrarius uariabat.

Arbitror.aris.existimo ut est in frequentiori usu. Qñq; inspicio & speculor,qa.s.arbitrat̃.i.explorat diligenter controuersiam litigatorum.Apul.lib.iii. Ipsaq; per rimam hostioꝝ quanpiam iubet arbitrari quæ sic gesta sunt.Aliquando auscultoꝝ.Et apud iurisc̃ultos arbitrari pro iudicare ac sententiam dicere ponitur.

Arbor & arbos in ntõ a robore,ut quidam putant dicta est,cuius appellatione continẽtur uites, arundines, & hmõi.Sed cum planta adeo tenera est,ut herba potius uideat̃,arboris loco haberi non debet.

Arborem fici sicut arborẽ ficũ dici posse oñdit Col.li.vi. cũ ait. In scrobẽ fici arbusculã deponito, & paulo post Tum arborem fici detrunca,quod est contra Lau. Val. Diminutiuum ab arbos est arbuscula.

Arbore⁹.a.ũ.qd̃ ẽ arboris. Vir.li.i.Ge. Arborei fœt⁹ alibi.

Arboretum. Vide in dictione Arbusta.

Arborator nomen uerbale ab arboro.as. & significat eũ qui arbores putat, qui & frondator dicitur. Pli.li.viii. Frondem medio die arborator ne cædito.

Arborescere,arborẽ fieri,uꝫ in arborẽ crescere. Pli.li.xix. Tradũt autores i Arabia maluas vii.mẽse arborescere.

Arbutus pe. cor.arbor folio citro simili,sed raris frõdibus. Vir.Et q̃ uos rara uiridis tegit arbutus umbra.

Arbutum pomũ rubrũ syluaꝫ, qd̃ Pli. orodon uocat,ꝙ asperitate sua plura edi non possint. Vir.li.ii.Ge. Dant arbuta syluæ.Alio nomine dicit̃ unedo,& a græcis comarus,tam pro arbore q̃ pro fructu.

Arbusta sunt loca uitiferis arboribus cõsita,in qbus extenduñ & maritanꝫ uites.Sene.epla. lxxxvii. Illud etiã uidi uitẽ ex arbusto suo annosam transferri.Colu.Qui uineã uel arbustũ cõstituere uolet, seminaria prius facere debebit. Et li.iii. Arbustũ inter q̃dragenos pedes disposituꝫ esse cõuenit. Sic em̃ & ipsæ arbores & apposi tæ uites melius cõualescũt.Et arbustũ locus in quo sũt arbores ad fructũ cõsitæ,sicut Salicetũ in quo sunt salices. Qd̃ & arboretũ ab aliquibus dr̃,ut ait Gel.

Arbustiuũ genus uitiũ,qd̃ arboribus applicat̃.Palladius Locũ,quẽ arbustiuis uitibus destinabis implere.

Arbusto.as.agrum arboribus consero ad maritandas uites.Pli.Transpadana Italia, præter supra dicta, cornu, populo,tilia,acere,orno,carpino arbustat agros.

Arceo.es.cui.citũ.ſm analogiã cõpositoꝝ facere debuit qm̃ coerceo,coercitũ,exerceo exercitum,sed arcitũ in usu nõ est,sicut nec arcitus, nec arciturus, & nihilominus ꝓ mẽbro artus, & arctus adiectiuũ ꝓ strictus, a quo formatũ esse cõuenit,arcto.as.aut certe arcto,tanq̃ frequentatiuũ ab arctũ,q̃si supino uerbi arceo, ut arctũ, uel arcitũ fecerit,licet neutrũ eoꝝ reperiat̃, nã arceo ꝓ stringo in usu est,ut apud Vir. Teneras arcebant uincula palmas. Ita,ut nõ miꝫ sit, si arctũ eius supinũ fuerit, arcitũ uero facere debere,eius cõposita declarãt. Interdũ etiã arcere cõtinere est. Vñ coercere, cõtinere dicimus,& arcus in ædificiis,ꝙ se ipe cõtineat. Interdũ procul,siue de lõge uetare,ne accedant q ueniunt. Vñ arx dicta est,ꝙ ꝓcul a se hostes remoueat. Transferẽ etiam ad incorporea. Cice.in Para. Quæ uis est,q̃ magis arceat hoies ab improbitate,q̃ si senserint nullũ in delictis esse discrimen. Differũt aũt inter se Arcere. Prohibere, Inhibere, Abigere, & Vetare. Nã arcere, ꝓcul pulsare est,uel obsistere,ne aduersarius nocere ꝓpe queat. Liui.lib.i. Ad arcendũ uim aduenaꝫ armati ex urbe atq; agris concurrunt. Prohibere est de loco, uel de re aliq̃ detrudere,uel amouere dicto siue facto, ne quis obtineat,qd̃ uult. Inhibere est aliqd cõcessum uꝫ ꝓmissum reuocare,uel incœptũ uetare,ne ꝓgrediat̃. Abigere,de loco fugare,uel pecora & hmõi abducere. Vetare, ꝓcipere,uel minari,uꝫ facto ꝓhibere ne qd fecus dicat̃, aut fiat q̃ ipse uult,& gñale est significatione uerboꝝ ꝓdictoꝝ. Ponit̃ tñ qñq; arcere ꝓ fugare. Colu.li.i. Sic emunita sola & latera horreoꝝ ꝓhibent curculionẽ,qd̃ genus exitii,cũ incidit multi opinant̃ arceri posse. Sciendũ est,ꝙ arceo ultra accusatiuũ nõ solũ ablatiuũ cum ꝓpositione,sed etiã sine ꝓpositione reqrit, metri uel ornatus causa.Liui.li.i. Cæteros metus, nõ curia mõ, sed etiã foro arcebat. Et in eodẽ. Inde ad leuam uersi, quia dextra Tyberis arcebat,cum magna trepidatiõe agrestium populabantur. Huius uerbi composita sunt aberceo,coerceo,exerceo,& perarceo.

Arcesso.is ab arceo nascit̃,& accuso, siue ad accusandũ eo fcat, et em̃ accusare aliũ, est a maleficiis eũ arcere, & hoc mõ construit̃ cũ gtõ & abltõ. Cice.li.i.ad Heren. Arcessit̃ Cæpio maiestatis. Idẽ li.ii. Atq; etiã hoc præceptum officii diligẽter retinendũ est, ne quẽ unq̃ innocentẽ iudicio capitis arcessas. Est & arcesso ꝓ aduoco, siue ad uocandum eo. Ab arceo d in r mutata,antiqui enim teste Prisciã.d literam mutabant in r,nos in c. Interdum arcessere est præoccupare,uel ante tempus distrahere. Cice. Quando arcessent̃,quo genere uecturæ.

Arca dicta ẽ (ut inqt Var.) qꝙ ab ea clausa arceãt fures

Arcula dimi.parua arca,a quo arcella,sed in frequentiori usu est arcula. Cice.li.ii.offi. Præmittebatq; de stipatoribus suis,qui scrutarent̃ arculas muliebres, & ne qd uestimentis telum occultaretur,exquirerent. Est & arcula auis,quæ in auspiciis aliquid fieri uetabat.

Arcanus.a.um.dr̃ secretũ,absconsum. Ab arca,in qua q̃ clausa sunt tuta manẽt. Potest & ab arce dici, quæ tutissima pars urbis est. Lact.li.iiii. cum oia sic futura ut facta sunt arcanæ illorum literæ continerent.

Arcera,ab arca deducit̃,& fcat plaustrũ tectũ undiq; ex tabulis,q̃si arca q̃dã magna uestimẽtis istrata, ut inqt Asco. Quo uehiculi gñe senes & ægroti cubãtes uectant.

Arcesilas,& arcesilaus,pe.cor.nomẽ phi,ppriũ, (banꝫ qui ex Pitane Æolica ciuitate ortus,relicto genitali solo,Sardis prexit,mox Athenas ꝓfectus,in Academiã se ad Crantorem cõtulit,quẽ Platonicã phiam oĩno cõmutasse,nouãq; quandã cõstituisse ferũt,cauillator uocabat̃,q cum nihil se scire diceret,nec alios scire quicq̃ patiebat̃, oẽs turbans sophismatibus. Obiit,cum meꝫ immodice hausisset,de hoc Persius. Non ego curo esse quod Arcesilas, ærumnosiq; Solones.

Archarius præfectus,& moderator dicit̃. Paulus.ad Romanos. Salutat uos Erastus archarius ciuitatis.

Archos,latine princeps dicit̃, a quo fiũt multa cõposita ut patriarcha princeps patrum.

Arche nostris principiũ,a quo ἄρχω impero præsum:

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Archias nomẽ poetæ, quo latine ſignificat principatus de quo extat Cice. orõ. Alter fuit Tarẽtin⁹ phus pythagoric⁹, floruit Platonis tpe. Alius Mitylenæus muſic⁹. Ali⁹ de agricultura ſcripſit. Alius epigrãmatũ ſcriptor.

Archiater medicoꝝ princeps ἰατρὸς medic⁹ archos princeps, q & protomedicus dr. Archiater dictus eſt Æſcula pius, tanq̃ pſes, deuſq; medicoꝝ eſſet. Vñ ab Hiero. dictus é archiater ſeruator nr̃, q medicus eſt chriſtianoꝝ & languentiũ aiaꝝ pſentiſſimus opitulator. In codice impatorio legimus priuilegiis impatoriis archiatros decorari. Caſſio. ait. Archiatros eſſe ſalutis magiſtros.

Archontici hæretici quidam a principe appellati, uniuerſitatem quam deus condidit, opera eſſe principum dicebant, & negabant reſurrectionem carnis.

Archigenes pe. cor. princeps gñationis dr. Eſt & nomen celeberrimi medici. Sed p græculis uel ſiſibus poni cõ ſueuit, q ſe p oĩbus ſui generis ſciolos oſtendunt.

Archigrammatei dicti ſunt ſcribarum principes. Vnde ſcribit Plutar. Eumenem Cardianũ fuiſſe archigrammatea Alexandri Magni.

Archimedes pe. pro. nomẽ ꝓprium uiri ſyracuſii, q geometricæ, ac machinalis ſyderaliſq; ſcientiæ cõſultiſſimus fuit, & celeberrim⁹, teſtimonio Liuii, Plinii, & Plu. Hic ueluti deus terren⁹, mechanico artificio ſphærã ui treã fecit, in q̃ mira cõuerſione diſſimili motus circuloꝝ uiſebant. De q̃ ſic ſcribit Claud. Iura poli, rerũq; fidẽ, legẽq; deoꝝ, Ecce ſyracuſius trãſtulit arte ſenex. Percurrit ꝓpriũ mẽtitus ſignifer annũ, Et ſimulata nouo Cynthia mẽſe redit. Marcellus in expugnatione ſyracuſaꝝ interdixit, ne archimedes unus uiolaretur. Verũ cum ſyracuſæ caperentur, & ipſe animo, ac oculis in terra defixis formas geometricas deſcriberet, ab ignaro milite, quis eſſet, interfectus eſt.

Archilochus pe. cor. nomẽ poetæ Lacedæmonii, floruit Romæ regnante Tullo hoſtilio, in quo, ut Quin. inqt, ſumma uis elocutiõis fuit, de quo Hora. Archilochum ꝓprio rabies armauit iambo. Ali⁹ fuit Archiloch⁹ Neſtoris fili⁹, q patrẽ i expeditiõe troiana ſecut⁹, a Mẽnone interfectus é. Ali⁹ fuit ſiculus, q Aricĩ urbẽ cõdidit.

Archetypus pe. cor. latine dr exẽplaris, ex ἀρχὴ & τύπος, q̃ eſt principalis, & τύπος figura, q̃ ſi ex pricipali & naturali figura trahat, nã eſt quodcunq; ita primũ fabricatũ eſt, ut exẽplar reliqs ſit. Pli. ad Antonĩ. Vt em̃ pictores pulchrã, abſolutãq; faciẽ raro, niſi in peius effingũt, ita ego ab hoc archetypo labor, & decido. Aug. li. xv. de ci. dei. Huic primo exẽplo, & ut græci appellãt archetypo, q̃dã ſui gñis imago rñdit. Sũt q exponãt archetypos ꝓ antiqs, ab eo q archæos antiquus dr, & typos forma. Mar. Si tanq̃ tabulas, ſcyphoſq; Paule, oẽs archetypos habes amicos. Nec refert q ſecundã ſyllabã Archæus, pducat & eandẽ archetypus corripiat, cum in pleriſq; aliis idẽ ſoleat inueniri, ut in geometria, & acheronte.

Archelaus phus Athenienſis, ſeu Mileſius, q patrẽ habuit Apollodoꝝ, & fuit auditor ſucceſſorq; Anaxagoræ, a quo Socrates phiam audiuit. Hic phyſicã phiam, exIonia Athenas inuexit, eſtq; phyſicus appellatus, q in eo defecerit phia naturalis, Socrate ethicẽ introducente, q̃q̃ ne hic qdẽ ethicæ rudis fuit, q de legibus, de honeſto, & de æquo philoſophatus eſt. Fuit & alter archelaus Antenoris troiani filius, qué Homerus ſcribit rei militaris peritiſſimũ fuiſſe. Alius fuit geographus, q terrã oẽm ab Alexandro pagratam deſcripſit. Ali⁹ de reꝝ naturis carmine ſcripſit. Alius oratoriam docuit.

Archeptolemus, filius Iphiti, auriga Hectoris, Enipeo interfecto, a Diomede interfectus.

Archimandritæ pe. pro. dñr ꝓpoſiti cõſectaneæ turbæ, haud longe diſſimiles, cũ epiſcopali dignitate, q principes mandræ & agminis ſint. Mandra eĩ̃ ueterinoꝝ, & animãtium brutorum agmen dicitur. Martia. Nec datur obſtantes muloꝝ ſcandere mandras.

Architectus, & architector noĩa cõpoſita, ex ἄρχος princeps, & τέκτων, faber principalis, q fabricandi artẽ hẽt, uel q ſtructuris ædificioꝝ ꝑeſt, & q fabricãda ꝓſcribit. Architectus, ut inquit Plato li. de regno, manuũ miniſterio nõ utĩ, ſed utẽtibus ꝓſidet. Vñ Victruuius librũ de architectura condidit i. de ædificiis cõſtruendis. Et q̃cquid ita excellit hoc noĩe nuncupat, ut Ariſt. Architectonicã in ethicis uocat cæteris eminentẽ, fabri autẽ q aliqd manu faciũt in ædificiis, alteri iũgunt ĩgenio, alteri opa ualẽt. Cic. Var. Si qs adhibere uolet, nõ mõ, ut architectos, uerũ et, ut fabros ad ædificãdã rẽpublicã.

Architector. aris. compono. Cic. li. ii. de fi. An q ita claſſidas, ut optime poſſit architectari uoluptates.

Architectura ædificãdi ſciẽtia, græce architectonice dr.

Architriclinus pe. pro. q principalis eſt in aula diſcũbentiũ. Cõpoſitũ nomẽ ex ἀρχὴ & τρῆς & κλίνη, q̃ lectũ ſcat. Nã in aula tres toros in trib⁹ aulæ dimenſiõibus collocabãt, ubi cõuiuantes diſcũbere cõſueuerũt. Iuue. Tertia ne uacuo ceſſaret culcitra lecto. Architriclini erat curare, ut eduliũ uarioꝝ fecula ſeriatim, & in tpe conuiuis exhiberentur, ut recte omnia diſpoſita eſſent.

Archimagirus pe. pro. princeps & magiſter coquoꝝ, qui coquinæ præeſt, μάγειρος enim latine coquus dicitur. Iuue. Pariter librarius archimagiri.

Archytas pe. pro. Tarentinus philoſophus pythagoricus. Fuere & alii hoc nomine uocati.

Archiuũ pe. pro. armariũ liboroꝝ. Seu locus publicus in quo acta urbis & ciuiũ recõdi cõſueuerũt, ſicut Romani tabulariũ dicũt. Ioſephus li. ii. poſt qd ignẽ archiuo intulere, uolentes oĩa creditoꝝ documẽta diſperdere, ne eſſet uñ creditæ pecũiæ rõ pateret. Et li. vii. Archiua monumẽtoꝝ publicoꝝ receptacla exuſta eſſe ſcribit.

Archidamus pe. cor. nomẽ uiri ſpartani. Hic rogãtibus ſociis, quantũ pecuniaꝝ foret ſatis ad bellũ peloponeſiacum, ſcienter reſpondit, Bellũ ordinata non q̃rit.

Archippus nomẽ phi, qui Thebis ſcholas habuit, ut ſcribit Hiero. & Pythagoræ auditor fuit.

Archemolus pe. cor. Rheti regis Marubiorum in Italia filius, de quo Virgi. Et Rheti de gente uetuſta Archemolum thalamos auſum inceſtare nouercæ.

Archemor⁹ pe. cor. Lycurgi thracũ regis fili⁹, q a ſerpẽte occiſus fuit, ut apud Sta. li. Theb. ſic dictus, q futurum apud Thebas regibus oñderit exitiũ. Hic Hypſipylẽ nutricẽ habuit, q̃ cũ ſitientibus, q ad thebaicã expeditionem ꝓficiſcebant, langiã fontẽ oñderet, Archemoꝝ puerum ſup uiridi herba depoſuit, q a ſerpẽte uulneratus periit, uñ fons ille archemorus uocitatus eſt, & annuus agon in pueri illius memoriam celebrari cœptus.

Arcadia, Peloponeſi regio, & Achaię pars a mari undiq; remota. Sic appellata ab Arcade Iouis filio ex Caliſto/

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ne lycaonis arcadiæ regis filia. Hæc ut Eusta. refert aliqñ dicta est pelasgia a Pelasgo rege, magno & sapiẽte uiro, q uitæ cultioris autor eis fuit, & uictũ ex stirpibus herbaꝝ arborũq; frondibus trãstulit ad glandẽ, maximeq; phagineã, Aliqñ etiã lycaonia. Aliqñ gigãtida, & aliqñ parrhasia. Arcas aũt cũ pelasgos in deditionẽ redegisset, eoꝝ regionẽ Arcadiã nominauit. Scribit Pli. hanc totã montuosam, in qua sunt asini cæteris maiores ac præstantiores. In ea Erymanthus fluuius, Lernea palus, & lapis asbestos inextinguibilis.

Arcas. adis. nomẽ ꝓpriũ Iouis filii. Et arcas q ex arcadia ẽ

Arcadicus. a. um. quod est ex arcadia, ut arcadici mores.

Archander, Danai socer, nomen proprium.

Archon summus principarus athenis, sicuti summus romæ dictator, enumerabaꝫ aũt iter Thesmothetas hoc est, legum cõditores, qui erãt sex. Inter hos archon, rex & polemarchos. i. imperator. Spartianus in Hadriano, athenis Archon fuit. Trebellius pollio. Galienus apud athenas archon erat. i. summus magistratus.

Arctomys, aia l hñs sĩlitudinẽ muris & ursi ab arcto ursa.

Arctos latine ursa, q̃ qa in modũ plaustri uertiẽ, nostri eam septentrionẽ dixerũt, & inde arctous septentrionalis, borealis. Et arcticus polus. i. borealis, de quo Ci. li. ii. de na. Hunc circũ Arcti duæ ferunt nunq̃ occidentes. Ex his altera apud graios Cynosura uocaꝫ, altera helice. Nã helice maior ẽ ursa, quæ & Calisto uocata fuit. Cynosura uero minor arctos. Vñ Ouid li. iiii. Fast. Esse duas arctos, quarum Cynosura petaꝫ Sydoniis, elicen graia carina notet. Artos uero sine c, panis dr.

Arctophylax pe. cor. arcti siue ursæ phylax. i. custos. Cic. Arctophylax, uulgo q dr esse bootes. Nã adhibitus ut quidã custos ursæ uideꝫ. Bootes ideo appellaꝫ, ꝙ i modum bubulci plaustrum sequatur, quem rustici septentrionem uocant. Magnus syderis ambitus, aliis ad Icarum, aliis ad arcadẽ Iouis filiũ referentibus. Arctos sydus, in quod Calisto lycaonis filia migrauit ex ursa, in quam Iunonis indignatione, cuius erat pellex, mutata dicitur. Effigiatur autem. xiiii. stellis.

Arcturus pe. pro. stella in signo bootæ, post caudam maioris ursæ, cuiꝰ ortus, & occasus tẽpestates facit, & dicit ursæ cauda. Oriꝫ a canicula, fere post diẽ quinquagesimum, dicta arcturus, quasi ἄρκτου οὐρά.

Arcton mons qui imminet Cyzico a Iouis nutricibus, quas illic in ἄρκτους. i. ursas migrasse tradunt.

Arctous, ab arcto, idem est quod septentrionalis.

Arcticus similiter latine dicitur septentrionalis.

Arctus. a. ũ. strictus, ut arcta est uia, q̃ ducit ad uitã, ab arceo. es. Col. li. iii. In tribulũ, fictile, uel cornu arcte iserito.

Arcto. as. frequentatiuum est ab arceo. es.

Arcus, ab arceo pro contineo, fornix ædificii est, ꝙ se ipse contineat, q̃ uis ab ope erigẽdo in altitudinem qdam dici uelint. Cice. Iam enim atriolum & arcus duos absoluerat. Et arcus iris cælestis, & tam secũdæ q̃ quartæ declinationis est in utraq; significatione. Cice. de natu. Cur aũt arci species non in deoꝝ numero reponaꝫ. Hiero. in Ezech. Vidi uelut aspectũ arcus, cum fuerit in nube in die ꝓpluiæ. Ennius gene. fœmi. protulit. Formaꝫ aũt arcus cælestis hoc modo. Dum enim sol in nubibus rarescentibus ex aduerso refulserit, radiosq; suos directa linea humori nubilo transfundens impresserit, fit repercussio splendoris eius in nubibus, ex quibus fulgor emicãs arcus specie format. Sicut enim impressa cæra annulo imaginẽ exprimit, sic nubes ecõtrario ex rotunditate solis figuram sumentes orbem efficiũt, & arcus effigiem fingunt. Apparet aũt hoc non semp, sed cum rarescunt nubila cæli. Nam rursus cum coeũt in se nubes atq; densant, confestim arcus forma resoluit. In nubium enim densitate arcus imperfecto gyro cõplectiẽ. Deniq; sine sole & nubibus nunq̃ apparet arcꝰ. Quadricolor aũt est, quia ex oĩbus elementis in se rapit species. De cælo eñ trahit igneum colorem, de aqs purpureum. de aere album, de terris colligit nigrum. Arcus uero quo sagittæ iaciũt, quartæ tñ decli. est, ab arceo, cum significat a longe ueto, ꝙ missis sagittis nõ sinat hostem accedere. Quod nomẽ etiã per q, apd antiquos scribebaꝫ, arquus. Vñ arquites, arcu præliantes qui & sagittarii dicuntur. Græce aũt ὁ τόξον latine dicitur arcus. Inde ἀργυρότοξος Apollo, argenteũ arcũ gerens, & hippotoxotæ equestres sagittarii. Accipiꝫ qñq; arcus pro membro uirili, ut illud. Cuius in indomito constantior inguine neruus.

Arcuatus. a. um. quod est in modũ arcus curuatũ, ab arcuo. as. Pli. li. xxix. Illã aũt q̃ arcuaꝫ, græci sepam uocãt. Liui. li. i. Ad id sacrariũ flamines bigis curru arcuato uehi iussit. Hiero. in prologo Iosue. Vnde cesset areuato uulnere contra nos insurgere scorpius. Hinc arcuatim aduerbium significat more arcus.

Arcatus ab arcus arci, q̃ si in modũ arci factus. Oui. li. xi. Meta. Iris, & arcato cælum curuamine signans.

Arquatus ab arquus, & is dr, cui color & oculi uirent a colore. f. arqui cælestis, quem morbum quidam appellant dæmoniacum, quidam aquarium, quidam auruginem, quidam regium, quidam ictericum.

Arculus dimi. ab arcus, a quo fit aliud dimi. arcellus, & arculus dictus est deus, qui tutelam gereret arcarum. Itẽ arculus dicebatur circulus, qui capiti imponebatur ad sustinenda commodius uasa, quæ ad sacra publica capite portabantur apud Athenas.

Arculata circuli, qui e farina in sacrificiis fiebant.

Arcirma, genus modici plaustri, quo homo gestari solet.

Ardeo. es. si. sum. qd & ardo. is. dr notæ significatiõis est. Vir. Nãq; uolans liquidis in nubibus arsit arũdo. Et in euangelio. In ignẽ mittent, & ardet. Per translationẽ ardere ponitur ꝓ ardenter, seu impatienter amare, & sic mõ cum actõ, mõ cũ ablto construiẽ. Vir. Corydon ardebat Alexim. Hora. Nõ aliter samio dicũt arsisse Batillo Anacreõta Teum. Interdum pro festinare. Vñ ardens ꝓ festinante, ingenioso, acutoq; ponitur, ꝙ instar ignis omnia penetret, sicut ecõtrario segnis dr tardus, quasi sine igne. Virg. Instant ardentes Tyrii. Interdũ ꝓ fulgorem emittere. Idẽ. Tyrioq; ardebat murice lana. Vñ & ardens ꝓ candido, a cãdore flammæ. Idẽ. Ardentesq; auertit equos. Interdũ præ dolore irasci. Vir. li. x. Proxima quæq; metit gladio, latũq; ꝓ agmen Ardens limitẽ agit ferro, te Turne superbũ Cæde noua quærẽs Interdũ ꝓ consumi. Cice. Qñ nimio uidendi te desyderio ardebam. Interdum ꝓ optare. Pli. Ardeo te uidere. Virgil. Patriæq; mori ꝓ mœnibus ardens. Huius composita sunt exardeo, inardeo, & perardeo, in q̃bus præpositio auget uim significationis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ardesco,is.ardens fio,Greg. Sed ad hæc audita inardescit aĩus,iãq; illic cupit assistere, ubi se sperat sine fine
Ardelio hõ inquietus,& huc atq; illuc semper uolitans,saliens,& oĩbus negociis sese immiscens. Mar. Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.
Arduus,a.ũ.altus & difficilis.Oui. Ardua prĩa uia est.
Ardea auis q̃dam,quasi ardua,qm̃ uolando alta petit,a græcis dr ἐρωδιός. Vir. Atq; altã supra uolat ardea nubem.Huius dimi.est ardeola. Est & ardea nomẽ urbis in latio,a feruore regionis sic dicta,quæ xviii.milliario ab urbe est posita.Mart. Ardea solstitio, pestanaq; rura petantur,Quiq; Cleonæo sydere feruet ager. Dicta quoq; ardea a Danae perſei matre, uel a Dauno Pilumni filio,qui eam condidit ut q̃dam existimant.
Ardeates populi qui ardeam incolunt,habet pe.pro.
Area dr locus purus in urbe sine ædificio, quẽ græci plateã dũt,dicta area,q; ardore solis fcã sit arida,& nõ possit q cq̃ generare,qdã ab ara deducũt, q; sicut hæc ara pura ẽ,ita areæ in urbe,sine domo loca pura sunt.i. sine ædificio. Vel q; sicut aræ flãmis, ita areæ solis ardore torreãt. Valla. Campus ẽ planities ampla,& grãdis, iõq; spaciosæ plateæ,areæue cãpi nomẽ accipiunt,uñ Romæ cãpus martius,nã locus hmõi uocat area. Sue. tñ in Cæs. posuit areã p loco puro, accõmodato foro extruẽdo,cũ inqt.Forũ de manubiis inchoauit, cuius area sup sestertiũ millies cõstitit.Itẽ area dr solidũ terrenũ planities glabra.i. locus purgatus, coæquatusq; & cylindro consolidatus, plateis amplitudine sĩlis,ubi frumẽta arescũt.& terunt,de qua Virgili.li.i. Ge.Area tũ primũ ingẽti est æquãda cylindro. Col.lib.iij.Area quoq; si terrena erit, ut sit ad triturã satis habilis, primũ radi.Et area, & p diminutionẽ areola subacta est terra p be,atq; sata,seu serẽda,q̃les sunt in hortis,in q̃bus quadrata q̃dã,& bñ subacta,atq; coæq̃ta spacia,in q̃ mox semĩa iaciant.Col.Areæ sic informãdæ sũt, ut facile runcãtiũ manus ad dimidiã partẽ latitudinis pueniãt.Col.li.6. Crebro putrẽ terrã duos alte digitos insternem9,& modice rigabim9, stramẽtisq; areas eo opiemus. Ex hmõi areis locatis magnã puentus capiebãt.Ci.in Par. Etem̃ si isti callidi reꝝ æstimatores prata & areas q̃sdã magni æstimãt, q; eius gñi quasi nocerẽt,nihil põt &c. Apd Geometras area sumitur pro illo spacio uacuo in aliqua figura,ut in triangulo,uel quadrangulo. Item area uocat morbus ĩ capite, cũ capillo ꝝ profluuio. Eius duæ sunt spẽs. Alopecia quæ fit in capillo & barba. Altera a serpentis similitudine appellat ophis,incipit ab occipitio duoꝝ digitoꝝ latitudinẽ non excedens. Item area siue aria media producta insula est in Ponto uersus Colchos Marti sacrata.
Areola cũ accẽtu ĩ añpe. di. ab area. Col.li. vi. Cũ terrã bñ subegeris,areolas facito. Hie.ĩ cañ.Genæ illi9 sicut areolæ aromatũ cõsitæ a pigmẽtariis. Aliter accipit a
Areator,q; areã purgat,& in ea frumẽtũ (Geometris. triturat. Col.li.ii. Atq; hoc supmũ areatoris emolumẽtũ percipiendoꝝ seminum,quæ terræ crediderat.
Aridus.a,um.pe.cor.siccũ, qd naturalẽ humorẽ amisit. Ambr. Arida terra dicta est, nõ solũ ad genus, sed ẽt ad spẽm terrarum referẽ,ut sit utilis,sicca, habilis, & apta culturis. Arida aũt exp̃sio naturæ est. Terra appellatio q̃dã simplex negocii. Interdũ aridũ ponit pro puro & lucido.Plaut.in Ru.Argẽto arido. Interdum pro horrifico,acuto, cũ de sono loq̃mur, q̃a ea quæ arida sunt, cũ frãgi cœpint, nimiũ atq; horrificũ sonũ edũt, Vir.li.i.Geor. Et aridus altis montibus audiri fragor.
Aridulus diminutiuum est.
Ariditas,quæ & aritudo dicitur,pro siccitate. Var. Frigus calore atq; humore aritudinem miscet.
Areo,ares,arui,aridus sum.Plau.in Rud. Vtinam fortuna nunc anatina uterer,ut cum exissem ex aqua arerẽ tñ.Quidã hoc uerbum ab ara deducunt, in qua q̃ diis ĩmolabant,torreri solebãt.Alii uero ab ara,sed p contrarium sensum,ἀπὸ τοῦ ἀρδεῖν, qd significat irrigare, q; aridũ minime sit irrigatũ. Huius composita sunt adareo,exareo,inareo,obareo,perareo,& subareo.
Areta fuit aristippi ph̃i filia,q̃ ei successit in schola,summũ bonũ ĩ uoluptate,q̃ maxie sensũ moueret posuit
Arege.i.post regẽ, ut iste est sedus a rege.i.post regem.
Aresco,is.aridus fio.Cic.li.ii.ad Heren. Nihil lachryma citius arescit.Adaresco p be aresco,sicut exaresco.Cato de re rusti.Vestimẽta ne tineæ tangant, amurcam decoquito ad dimidiũ,& ungito fundũ arcæ, & extrĩ secus,& pedes,& angulos,ubi ea adaruerit, uestimenta condito,Inaresco intus,siue penitus aresco. Colu.li. i.Deiñ cũ prædictũ tectoriũ inaruit.i.aridũ intus, penitusue factum est.Obaresco circum siue oĩno aresco. Lact.li de opifi. Acies.i.membrana illa perlucens,quã siccari, & obarescere non oportet, nisi humore tersa pure niteat, obsolescit.Perareſco ualde aresco.
Arefacio,aridũ facio.Cuius passiuũ ẽ arefio, p exiccor.
Arelate ciuitas in mediterraneo Narbonensis Galliæ, a Plinio dicta colonia Sextanorum, qm̃ ex sexta legione coloni deducti sunt.
Ares græce ἄρης quatuor significat ferrũ.ſbellũ, aliqñ uulnus,sæpenumero Martẽ,quo noĩe, & nos ferꝝ, & bellũ & uulnus significamus.Ab ἄρης aries q̃si martialis,sicut a Marte martius, nam ẽt mathematici dicũt Martis eẽ domũ arietẽ,& scorpionẽ,ut ẽt ob conueniẽtiã ifluxus,dicat aries a Marte, a græcis tñ deducẽdo.
Arete græce ἀρετὴ,latine uirtus, unde Philaretus p priũ nomen,& significat amatorẽ uirtutis.Est etiam Arete nomen uxoris Alcinoi regis Phæacum.
Areopagus,pe.p.nã pagus primam produ. Oui.in Fast. Pag9 agat festũ, pagũ lustrate coloni Et date paganis annua liba focis,nã ἄρεος Martis πάγος uicus,nã uicus erat athenis a tẽplo Martis sic cognoĩatus,ubi primũ iudicium capitis actum fuisse,dicit Pli. li. vii. Et inde
Areopagitæ pe.p.illi dicebant, q̃ in tẽplo Martis iudicabãt, qd iudiciũ exq̃sitissimũ habebat. Nã cũ mars q; græce dr ἄρης homicidii crimĩe reus fieret, iudicantibus duodecim diis,in eo pago sex sentẽtiis absolutus ẽ,ut Step. Byzãtius docet,& multi alii græci,ueꝝ quid ageret in areopago. Iulius Pol.li. viii.scribit, de mgĩatibus Athenienſiũ & eoꝝ locis. Areopagitaꝝ mgĩatus erat iudicare de cæde, & de ſtatu Reip. prouidere, unde ait, οἱ δ' ἐννέα ἄρχοντες, οἱ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν μετὰ δ δύνατὰς ἐυδύνας ἀεὶ τοῖς ἀρεοπαγίταις προστίθεντο ἀναθήσοι λέ ἐδικάζοντο τοῦ φόνου, sed multa essent dicẽda, q̃ Pausanias scribit de græcia illustrata,& alii.
Arethous rex fuit in Arna urbe Bœotiæ.
Aretalogus pen.cor. Porphy. teste, garrulus, & loquax

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dr̃ i oſtẽtatiõe uirtutis, uñ nomẽ deducit, ἀρετή. n. græce uirtus, & logos ſermo, ſiue uerbũ, ſnĩa, ratio, pſa, cura, ſtudiũ, & multa alia. Iu. Vt mẽdax aretalogus, aretalogus ẽt dr̃, q̃ fingẽdis mẽdaciis auditores mouet arte uerboꝝ. Sed tũc eſſet cõtra Porphy. Nõ eñ ab ἀρέτης, ſed ab ἀρέσκω placeo, fit ἀρετός. i. placitus & logos ſermo, q̃ſi aretalogus, uir placiti ſermonis, blandus multa delectatione, affabilis, mitis, & dulcis.

Arethuſa pe. p. uirgo uenatrix, dianæ comes ab Alpheo amata in fontẽ Siciliæ apd̃ ſyracuſas cõuerſa eſt. Vir. Et tandẽ poſitis uelox Arethuſa ſagittis. uñ & Syracuſæ arethuſides dictæ ſunt, ab arethuſa fonte, forma patronymica fœminina. Oui. li. iiii. Faſt. Vtq; Syracuſas Arethuſidas abſtulit armis Claudi⁹. Fuit & arethuſi⁹ fons Smyrnæ, tertius in Chalcidia, quartus in Ithaca. Redditur & in Euboea, & i Boetia, ppe Thebas. Didymus octo memorat, ut epitheton putet̃ eſſe cuiuſcũq; fontis, ab ἀρέω frequẽtatiuo, qd̃ ſcat irrigo. Eſt & Arethuſa locus Syriæ munitus iuxta Emeſam ſexdecim millibus paſſuũ, a qua Arethuſii, ut inquit Strabo.

Aretium ciuitas Thuſciæ, a græcis condita eo tpe, quo populus Iſrael ſub iudicibus regebatur.

Aretiſſa. lacus maioris Armeniæ, de quo Pli. li. vi. Tygris influit in lacum Aretiſſam, oĩa illata pondera ſuſtinentem. Soli. uocat eũ Arethuſam, Strabo Arſenẽ.

Arena tenuiſſimus puluis arid⁹, ideoq; ab ariditate deductũ nomẽ q̃dã exiſtimãt, caret eñ oĩ humore & ſucco, unde & plurimũ a quæ ebibit, & ita ſine aſpiratiõe ſcribi dẽt, Nec quenq̃ moueat, q̃ arena habeat primã breuẽ, areo uero, p ductam, cũ deriuatiua, nõ ſemp primitiuoꝝ naturã ſeruẽt. Alii ab hærẽdo, q̃ ſibi inuicem ꝓpter tenuitatẽ cohæreat, uſq; cũ calce parietibus inhæreat, ſicut in fabricis uidem⁹, & ſic cũ h. ſcribũt. Ei⁹ uero tres ſunt ſpẽs, ſcilicet foſſitia, fluuiatica, & marina. Inter quas groſſior ſabulũ nuncupat̃. Q̃q; tñ arena ponit̃ pro loco, in quo pugnabãt gladiatores. Sue. in Aug. Quodã aũt muneris die Parthoꝝ obſides, tũc primũ miſſos per arenã mediã ad ſpectaculũ induxit. Hic arenarii dicti ſunt gladiatores, q̃ in arena depugnant. Q̃q; foꝝ arena dr̃, quia illic ſic depugnãt actores cauſaꝝ, ut in arena gladiatores digladiant̃. Sene. Hoc ita habitum eſt, ſcholã q̃ſi ludũ eſſe, foꝝ arenam Hinc Pli. arenã ſuã appellat centũ uiros, qñ in iudicio centũuirali certabat frequenter telis oratoriis. Hoc nomen licet pluralem numerum non habeat. Vir. tñ dixit, q̃ multæ Zephyro turbantur arenæ.

Arenaceus, a. um. quod ex arena eſt.

Arenarius, a. ũ. qd̃ ad arenã ꝓtinet, ut Iuppiter arenari⁹

Arenarius, ii. qui in arena depugnat. Vide in Arena.

Arenoſus, a. um. qd̃ arena abundat, Pli. Littus non arenoſum, ſed alga, & fluuiorum ſordibus plenum.

Arenatus, a. ũ. qd̃ ex calce, & arena factũ ẽ, ſicut marmoratũ, qd̃ ex marmore. Pli. In græcia tectoriis ẽt arenatũ, qd̃ ducturi ſunt prius in mortario ligneis uectibus

Arenula dimi. ab arena, q̃ eſt tenuiſſima. (ſubigunt. Pli. li. xxx. Arenulæ q̃ inueniunt̃ in cornibus cochleaꝝ, cauis dentium inditæ ſtatim liberant doſore.

Argathon mõs in myſia, ubi raptus hylas, iuxta Cium pruſiada uocatã, dict⁹ ab argathona Rheſi cõiuge, cui & Argathon, ut mõti quoq; nomẽ fuit. Vnde poſſeſſi.

ἀργαθώνιος ut a Citharõe citharoneus, auctor Steph.

Areopolis, cĩtas arabiæ, q̃ alio noĩe dr̃ moab, de q̃ in di

Areopolitæ pe. p. q habitãt areopolim. (ctiõe Moab.

Arguo, guis. gui. tum. ĩputo, ſiue accuſo, & cũ gtõ ſæpi⁹ q̃ ablto conſtruit̃. Curt. Orſinem mõ auariciæ, interdũ & defectiõis arguebat. Cic. li. ii. ad Heren. Vt ſi q̃ſq̃ furti arguat, dicat eũ eſſe hoĩem improbũ, auaꝝ, fraudulentũ. Siñ q̃ ſcat reꝑhendo cum rõne & argumentis, ut in Geñ. Certe mendacii nos arguere nõ poterit Plau. in am, Et eccũ uideo, q me miſerã arguit ſtupri dedecoris. Si uero id quo qs arguit̃, nõ exprimit̃, actñ tñ hẽt. Lact. li. iii. Tui ergo te libri arguũt. Proprie tñ arguere ẽ oñdere. Virg. Degeneres aĩos timor arguit. Aliq̃n in diſcrimẽ uocare, Feſ. Argutũ iri. i. ĩ diſcrimẽ uocari. Hui⁹ cõpoſita ſũt coarguo, & redarguo. Sal. Lẽtulũ diſſimulãtẽ coarguũt ſmonib⁹, quos ille hoſtes oderat. Sciẽdũ ẽ q̃ licet arguo argutũ ſupinũ faciat, ex quo argut⁹ ꝓticipiũ, tñ futuri tpis ẽ arguitur⁹, Salu. li. ii. hiſ. Quos aduerſum multi ex Bithynia uolẽtes occurrere falſũ filiũ arguituri. Nã (ut docet Priſc.) q̃dã ſũt uerba ĩ utũ ſupinũ formãtia, quoꝝ ꝓticipia futuri terminãt ĩ iturꝰ, & uerbalia ĩ itio, ut argutũ, arguiturꝰ, tutũ tuiturus, ſputũ ſpuiturus ſpuitio, plutũ pluiturus

Argutus, a. ũ. participiũ, Plau. in Pſeu. Argu (pluitio.

tus maloꝝ facinoꝝ. Q̃q; uero ẽ nomẽ, mõ ꝓ malitioſo & falſo, q cũ lepore quodã, q̃ cupit dicit facitue, q̃ſi arguens acute, & inueſtigãs. Mõ ꝓ canoro reſonãtiq; ut arguta hirũdo, Et arguti hoĩes, q. multũ & celeriter loquunt̃ ab argo naui, q̃ a celeritate dicta eſt, ἀργός. n. uelox dr̃. Virgi. Argutos inter ſtrepere anſer holores. Mõ pro exili, breui, & q̃ſi acuto. Idem lib. iii. Ge. Argutũq; caput, breuis aluus, obeſaq; terga, unde dicta ſunt argumenta, arguere enim eſt acute oſtendere.

Argutia, æ. dicitur acute, & malicioſe dictum, uel factũ Plau. in Muſ. Exi a culina ſis foras maſtigia, qui mihi inter patinas exhibes argutias.

Argutor, aris. pe. pro. deponẽs, ab argutus fit, & ſcat pro caciter loquor. Neuius. Q̃n ad ludos uenit, alii cũ tacerent, totum diẽ argutat̃, quaſi cicada. Eſt & argutari ſubſilire. Titinnius. Terra hæc ẽ noua, quaſi ubi tu ſolitus argutari pedibus cretã dũ cõpeſcis, ueſtimẽtaq; lauas. Reperitur & arguto in eadem ſignificatione.

Argutulus dimi. contemptui deriuatum, & non blandiendi cauſa, ut homunculus, & homulus.

Argumentũ (ut a Quin. diffinit̃) eſt rõ, ꝓbationẽ pſtans qua colligit̃ aliud p aliud, & q̃, quod eſt dubiũ, ꝑ id, qd̃ dubiũ nõ eſt, cõfirmat. Sumit̃ interdũ etiã pro materia. Ci. Q̃n nullũ ſcribẽdi argumentũ mihi relictũ eſt. interdũ pro cõiectura. Interdũ ꝓ ueriſimili, ꝓbatiõe, ut ſunt argumẽta comœdiaꝝ. Interdũ ꝓ ſumma uerſibus expoſita. Itẽ pro ſnĩa ab arguo demonſtro. Cic. li. offi. Tabulæ uero nouæ quid habent argumenti, niſi ut emas mea pecunia fundum. Oui. Qui latus arguerẽt corneus arcus erat, Similiter argumentum dicitur artificium, unde rotarum argumenta.

Argumẽtoſus, ſa. ſum. qd̃ eſt factũ magno argumento. Nã in picturis quoq; argumẽtoſa opa uocam⁹. i. ingenioſa. Et de diua Cæcilia legimus, q̃ſi apis argumẽtoſa dño deſeruiret, q̃ miro artificio aĩas lucrabat̃, quæ Tiburtinã & Almachiam ad martyriũ cõcitauerit.

Argimiſſæ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Argimiſſæ,ſunt tres inſulæ paruæ añ Aſiã,ppe Mitylenẽ & Lesbũ cõtinenti ꝓximæ, ut inquit Strabo li. xiii.

Argyra ciuitas Siciliæ, unde ſe Diodorus ſiculus oriundum facit, a qua Argyrini.

Argumẽtatio ẽ explicatio,& enarratio argumẽti. Accipiẽ & pro eo qđ mente concipiẽ. Amb. Cognito ꝙ Heliſeus ẽet, q cõſiliis & argumẽtatiõibus eius obuiaret.

Argumentor,rationibus nitor ad aliqđ probandum.

Argemiſſa,uł argemuſſa,inſula ad cõtinẽtẽ Troadis ppe argenicũ ꝓmontoriũ locata,iuxta quẽ locũ Alcibia/

Argenos latine dr albus,ſplendi (des extinctus eſt.

dus. Feſtus. Argenũ argentum percandidum,ἀργυρος

Argetos ꝺcat uelocẽ,& candidũ,ſplendidũ,& ſtrenuũ.

Argus nomẽ regis argiuoꝝ,q fuit filius Apis,ex cꝰ noĩe Argi,argiui appellati ſunt, Quo regnãte cœpit uti frugibus Græcia,& hr ſegetes in agricultura delatis aliunde feminibꝰ. Et poſt obitũ deus hri cœpit,tẽplo & ſacrificiis honoratꝰ. Argus quoꝙ phryxi filiꝰ fuit. Fingitur ẽt a poetis Argus totus oculeꝰ. i. oculis plenus, cuſtos adhibitꝰ Iunonis impio Inachi filiæ, eius deæ pelici in bouis ſpẽm cõuerſæ. De quo Oui. Centũ lumini bus cinctũ caput argus hẽbat. Hũc poſtea a Mercurio interfectũ ferũt. Myſtice ãt argus eſt cœlũ ſtellaꝝ luce diſtinctũ,qbus ineſſe q̃dã ſpẽs cœleſtiũ uideẽ oculorũ. Et argus uocatus fuit argo nauis architectus. Item argus albus dr & celer. Vñ argiphõtes Mercuriꝰ dictꝰ ẽ,ꝙ cãdida & apta oĩa faciat oĩone. Et ꝙ ſit celer deoꝝ nũcius a poetis cõfingiẽ, potiuſq̃ ut Argi dicaẽ inter/

Argus adiectiuũ, idem eſt qđ argiuus,ut (fector. apud Plau. Natus Amphitryo argis ex argo patre.

Argo gñis fœ. nauis quã Iaſon duxit,ab Argo architecto,de quo Flaccus Ad chaꝝ Tritonia deuolat argũ, molliri hunc puppẽ iubet, & demittere ferro robora, ſeu ab argon,qđ eſt uelox, ut inqt Diod. Iñ arguti (ut ſentit Probus) dicti ſunt. q multũ & celeriter loquũtẽ. Alii autumant argo noĩatam ab argiuis,hoc eſt græcis. Qđ ſentire uidetur Cice. li. i. Tuſc. cũ ait. Et eas anguſtias per q̃s penetrauit ea,q̃ eſt noĩata Argo, qa argiui in ea delecti uiri uecti petebant pellẽ inauratam arietis. Inde argonautæ dicti ſunt,eſt & ſignum cœleſte argo nauis. Oritur pridie Idus Martias.

Argos in ſingu. eſt ge. neu. in pl̃i maſcu. ut hi argi. Horat. Aptũ dicit eqs argos,diteſq; mycenas, Vir. li. x. Herculis Anthorẽ comitẽ, q miſſus ab argis. Eſt aũt Peloponeſi ciuitas nobiliſſima,qđa ſiti diſpoſion dictũ ẽ, apud quos erat magna ſocietas iter eos, q uno puteo utebãtur. Vñ & fratrias dixerũt ἀπὸ τῶν φρέατος, q̃s tribus uocamus. Cuiꝰ rex primus Phoroneus fuit, dicta argos ab argo rege,ut ſcribit Augu. li. 18. de ci. dei. Hinc argiui græci dicti ſunt. & Argolicus ſinꝰ. & argolici duces, & argolica regio. Alia ẽ ciuitas argos theſſaliæ,qđ pelaſgicon dñt a pelaſgis. Luc. ubi nobile quondã nũc ſup argos arãt. Alia in achaia nõ lõge a Mycenis,q̃ & hippion uocaẽ. Et in Acarnania Amphilochicũ, qđ Alcmæon eiuſq; liberi cõdidere,ut inqt Stra. Sũt & aliæ ciuitates hoc noĩe q̃s exponit Stephanus. Eſt & Argos q̃dã regio,ps græciæ. Necnõ & oĩs littoralis ora dicebaẽ argos,ab Argia mr pelaſgi,q ei i mpauit. Eſt Argos in Italia, quã Diomedes ædificauit,q̃ primo Argi,poſt Argyrippa, poſt Arpi dicta fuit. Aliqñ argos canis nomẽ apud Homerũ,qui fuit Vlyſſis. Item Argos Agenoris equus, a quo argos Iaſonis ciuitas dicta fuit,ut inqt hellanicus. Præterea argos dr tardus ſegnis, unde & cynos argos intẽperãs putẽ p q̃dam appellatus,a quo locus dictus, in quo ocioſi & intẽperantes hoies ſolebant conuenire,uñ & prouerbiũ. Ad cynos argos. Inde ut Ci. lib. de fato inqt. Argos logos. i. ignaua rõ. Hinc iocus in hẽdecaſyllabo Mar. Nõ nautas puto uos,ſed argonautas. Vbi alluſio eſt ad famigeratos nautas,& intelligi tamen uult pigros nautas.

Argis aduerbialiter in loco. Pli. li. xvi. Argis ẽt olea du/

Argæus,a. ũ. idẽ qđ argiuus. Hor. li. iiii. Car. (rare dr. Tibur argæo poſitum colono,ab argos urbe. Et argeus mons eſt, ab una parte Cappadociam cingens.

Argei (teſte Var.) dicebanẽ ſcirpeæ effigies,q̃ p uirgines ueſtales iacebanẽ ſingulis annis in Tyberim p põtem

Argia pe. pro. nomẽ Adraſti regis Argi (ſublicium.

uoꝝ filiæ,quam cõuerſam ferunt in fontem ſui noĩs.

Argolicus,a,um,idem qđ argiuus,ut regio argolica.

Argonautæ dicti ſũt heroes illi, q cũ Iaſone in colchos ꝓfecti ſunt, ex qbus ꝓcipui fuere Caſtor & Pollux. Telamon. Orpheus. Hercules. & Hylas puer,ſic cognoĩati a naue,quã innauigauerũt,q fuerũt ſupra quinq̃ginta,ut Orpheus li. i. & Apollonius in catalogo heroum.

Argiletum,ab argo dictũ,ꝙ is eo uenerit,ibiq; ſepultus ſit,nam Argolus, ſiue Argus dux argeoꝝ apud Euandrũ hoſpitatus eſt. Cũ in ſuſpitionem regni ueniſſet. clam noctu ab arcadibus eſt interfectus, ut uolunt inſcio Euandro,Cui Euander tumulum fecit,& loco nomen impoſuit a letho. i. morte argoli,ſiue argi,argiletum. Varro ſcribit argiletum ẽt dici ab argilla. i. creta cuius copia illic erat. Erat aũt argiletũ locus in urbe ꝓpe palatiũ,ubi tabernæ bibliopolaꝝ erãt, q̃ argiletanæ dicebãẽ, Mar. Argiletanas mauis hĩtare tabernas.

Argilla ẽ terra cretoſa & candida q̃ figuli utunẽ ad uaſa facienda. Iuue. Argillam atq; rotam citius properate.

Argema,morbus oculoꝝ cum ulcus circulũ oculi infeſtat,quem græci Irim dicunt. i. arcus cœleſtis, dicitur extra rubens intra candidum. Latine albugo uocatur & leucoma etiam græce a cãdore. Videtur eſſe idem fere,quod leucomata. i. albugines a candore.

Argyrippa ciuitas in Apulia, quam Diomedes ædificauit,a qua argyrippini dicuntur.

Argyrion,latine argentum,a quo argyrocopus.

Argyrocopus latine argentarius ἀργυροκόπος.

Argyrologus,quæſtor q̃rens argentum, ἀπὸ τοῦ λέγειν.

Argyrondes Ætoliæ fluuius,ppter argenteũ aq̃ cãdorẽ.

Argyraſpidas dicimus eos,q argentea ſcuta ferunt. Vnde (ſicut refert Lamp.) Alexander imperator Romanus,non ſolum fecit argyraſpidas,ſed & chryſaſpidas, ita ab aureis clypeis nominatos ἀπὸ.

Argyrotoxos,argenteum arcum gerens, quo nomine dictus eſt Apollo ἀπὸ τοῦ τόξου, id eſt arcus.

Argyrodamas,lapillus quem & Androdamanta uocãt, qñ impetus hoĩum,& iracundias domat.

Argentũ pꝰ auꝝ ꝓcioſiſſimũ ẽ, ur ãt a græco ẽe. Illi. n. ἀργύριον dñt. Gignitur ex argento uiuo & ſulphure albo, balſamũ & iaſpidis uĩ uehemẽẽ cõfuat. Eiꝰ ſpuma uulnera ſanat, neq; ſinit ſupfluas carnes excreſcere, & ſordes cordis mũdificat. Argẽtũ prio ſignatũ ẽ ãno urbis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ccccclxxxv. Q. Fabio conſule, quinq; annis añ bellũ punicũ primũ nota argẽti bigæ, & quadrigæ. Inde bigati & quadrigati numi appellati ſunt. Aureus uero numus. lxii. anno poſt argenteũ ꝓcuſſus eſt, in quo primo cõſulum, deinde imperatorũ capita imprimi cœperũt, & ab his ſæpe noĩa accipe. Argentũ candidũ ẽ. Vñ & a græcis Argyros dĩ. In puteis reperiẽ, qđ excoq; nõ põt, niſi cũ plũbo nigro, aut cũ uena plũbi, q̃ iuxta argenti uenas plærũq; reperiẽ, galenã uocant. Aliq̃n argentũ poniẽ pro ſuppellectili argentea, puta ſcyphis, cochlearibus, aliiſq; q̃ ad menſam ornandã exhibenẽ, Plau. Tu eſto lecti iſternator, tu argentum eluito.

Argentarius, uulgo campſor ſiue mẽſarius, a græcis collybiſta, nũmularius, & trapezita dĩ, unde Plau. in Cur. trapezitã & argentariũ pro eodẽ accipit. Sed iuriſconſultus. ff. de edẽdo, oñdit argentarios maiores menſarios, q; multorũ pecunias acceptas cuſtodiũt, cũ opus fuerit reddituri, & quorũ offiñ atq; miniſterium publicam habet cãm. Hiq; rõnes conficiunt. Auctor eſt Sene. Argentarios præeſſe publicis actionibus.

Argentariã facit q argẽtarius eſt, ſiue trapezita. ſiue nũmularius.

Argeſtes, uentus occidẽtalis frigidus, (de quo Pli. li. ii. Ab occaſu æquinoctiali, Fauonius, ab occaſu ſolſtitiali Corus, Zephyron, & Argeſten uocãt.

Ariadne, nomen proprium eius, quam deſertam a Theſeo Bacchus rapuiſſe dictus eſt a poetis.

Aricia, urbs in Italia, abeſt ab urbe ad decimum lapidem, quam ædificauit Hippolytus Theſei filiꝰ, & a nomine coniugis Ariciam appellauit.

Aricinũ nemus erat iuxta ariciã, ĩ quo Ægeria nympha morabaẽ, cũ q̃ loq; ſolitũ ferunt Numã rõanorũ regẽ.

Aricinus lacus ſimiliter erat iuxta Ariciam, quod ſpeculum Dianæ uocabatur, in quo nunc quoq; inſulæ cum proceris arboribus mobiles conſpiciuntur.

Aricãdos, amnis in lycia, a quo & urbs ibi aricãda noĩe.

Aries, etis. pe. cor. q inter oues integer eſt, & teneẽ ad generandã ſobolẽ. Veruex uero, cui inuerſi uẽ adẽpti ſũt teſticuli. Ab ara dictus aries, ꝙ aris ĩponi ad ſacrificia ſoleret, a cuiꝰ ſiſitudine bellica machina appellaẽ, materia ac tabulatis teſtudo cõtexiẽ, q̃ ne aries flammis exuri poſſit, corio, ſiue cilicio ueſtiẽ. Interiꝰ recipit trabẽ, q̃ ſi adũco ꝑfigiẽ ferro, falx uocaẽ ab eo ꝙ icuruata eſt, ut ex muris lapides extrahat. Si uero caput ipſiꝰ ferro tegiẽ, aries appellaẽ, ꝙ iſtar arietini capitis fieri ſoleret, uel ꝙ haberet duriſſimã frontẽ, qua ſubruat muros, uel ꝙ more arietũ retrocedit, ut uehemẽtius feriat. Teſtudo aũt a ſiſitudine naturæ teſtudinis uocabulũ ſumpſit, qa ſicut illa mõ reducit caput, mõ profert, ita hmõi machina interdũ reducit trabẽ, interdũ effert, ut uehemẽtius feriat. Eſt & aries cœleſte ſignũ in zodiaco. Aries etiã marinus piſcis, ſiue marina belua candore tm̃ cornibus aſſimilatis græce κριὸς dicitur. Sed rem mirificã tradit Ælianus diſcipulus Pauſaniæ. lib. vii. λέγουσι δ' ἄραβες ὅτι πρὸς ἀνθῖσ τοὺς ἱμάντας τοὺς ἀπὸ μεσημβρίας μᾶλλον ἢ ἀπὸ τοῦ χειμῶνος.

Arietinus, na. nũ, pe. pro. qđ eſt ex ariete. Pli. Arietinum

Arietarius, a, um. qđ ad arietẽ (iecur ad id utile eſt. pertinet, ſeu quod eſt arietis. Vict: Conſtituebaẽ autẽ ĩ ea arietaria machina, quæ græce criodocis dicitur.

Arieto, as. pe. cor. ꝓcutio, deiicio, ab ariete tranſlatũ, cuius firmiſſimũ. caput & ſolidiſſima cornua faciũt, ut magno ĩpetu qcqd obieceris ꝓcutiat & deiiciat. plau. in tru. Quis ꝑterue ædes nr̃as arietat? Curti. Macedo gladiũ cœperat ſtringere, quẽ occupatũ cõplexu pedibus repente ſubductis dioxippus arietauit in terram. Ci. li. i. de di. Viſum eſt in ſomnis paſtor ad me cõpellere duos cõſanguineos arietes, iñ eligi pecus lanigerũ eximia pulchritudiẽ ꝑclariorẽ alterũ ĩmolare, de in eiꝰ germanũ cornibus cõnitier in me arietare, eoq; ictu me ad caſũ dari ſauciũ reſupinũ in cœlo contueri

Arihel quidam putant eſſe Areopolim ab idolo Martis, quod illic ſitum eſt. Interpretatur autem Leonem dei. Hieruſalem figuraliter ſignificans.

Arion citharœdus optimus ex lesbo inſula, da quo Hero. ſcribit, ꝙ quũ a nautis coactus ẽet ſe e naui in pelagus demergere, ut eiꝰ opes q̃s citharã aſſecutꝰ fuerat potirenẽ, ipe poſtq̃ ab eis paulũ ꝑpis ĩpetraſſet, citharaq; optĩe ceciniſſet, ſe in mare ꝑcipitẽ dedit, ſed a delphine dorſo exceptꝰ i laconiã deuectꝰ fuit, añq̃ nautæ illuc applicuiſẽt. Sed hæc fabuloſa credũt, lege Hero.

Arius fluuius q parthiã irrigat, a quo Ariani populi.

Arii populi ſunt ultra Indiam.

Ariminũ ciuitas Italiæ a fluĩe ꝓpinquo eiuſdẽ noĩs ſic dicta. Hæc quondã umbrorũ colonia fuit, ſicut & Rauenna, ueẽ utraq; romanos accepit inq̃linos. Hẽt aũt hæc ciuitas portã ædificatã ãno añ chri exortũ. cclxx. Ptole. Lagi filio ægyptiis impante, P. Sempronio, & Apio Claudio cõſulibus. Ad quã uiſendã cõpoſitis Siciliæ rebus Sẽpronius nauigauit. Eã Octauianus ampliauit, & a Liburnis dirutã Diocletianus repoſuit, fuſiſq; Liburnis arcũ triumphalem in ea extruxit.

Arimphæi ſũt populi Aſiæ ſeptentrionalis ꝓpe Riphæos montes, hñt ꝑ domibus nemora, ꝑ alimẽtis baccas, & tã fœminæ q̃ mares comã tondẽt. De his Amianus ſic hẽt, ubi montes riphæi deficiũt arimphæi inhabitant iuſti hoĩes & morũ placiditate cogniti. Pompon. Vltra Arymphæos Riphæus mons ſurgit.

Arimaſpi populi Scythiæ Europæ uerſus aq̃lonis exortũ, ut li. vii. refert Pli. qui unicũ in media frõte habẽt oculum, & cum gryphis continue præliantur.

Ariſtippus nomẽ phi Cyrenaici, & apd nos dĩ optimus equꝰ. Hic dicere ſolebat, ꝙ lautior uictꝰ nulli erat ipe dimento ad bñ uiuendũ. Hic ſocraticus auditor fuit, primꝰ ſocratico rũ mercede philoſophatus ẽ, habuit ingeniũ ad oĩa, ꝑ tpe loco & ꝑſona ſimulanda oĩno, ꝑmptũ. Et ob hoc Dionyſio ꝑter oẽs erat charꝰ. Et ut ꝑſti bus uoluptatibꝰ libẽter fruebaẽ, ita & abſẽtes facile cõtẽnebat. Hic cũ e ꝑria in græciã philoſophãdi cã ꝑficiſceretẽ, iuſſit ſuos augẽ, ꝑiiceẽ, ut expeditiores aditer capeſſẽdũ ẽent. Voluptatẽ bonorũ, dolorẽ malorũ finẽ cõſtituit, cæteras ſcias excluſit, illdq; ſolũ utile putãs, ut q̃ras ſi qd domi mali aut boni tibi cõtingit. Sũmũ bonũ poſuit i leui motu ad ſenſũ emanãti. i. in uoluptate corpis ſenſus titillãte. Qui ab eo fluxerũt, & in dogmate ꝑmãſerũt, ab hoĩs ꝑria Cyrenaici ſũt appellati. Tradũt Platonẽ dixiſſe ſoli Ariſtippo, & chlamydẽ & pannũ ferre datũ ẽ. Hora. Oĩs Ariſtippũ decuit ſtatꝰ, & color & res. Fuit & alter Ariſtippus huiꝰ nepos, ex filia, Metrodidactus μητροδίδακτος dictus, quaſi a mẽ doctus. Hic in nauigio a tempeſtate deprenſus, timuit, &

expalluit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

expalluit,& interrogatus,q̃re plus timeret,cũ ipe cõtra nihil timeret,festiuiter rñdit, non eandẽ sibi & illi cãm esse,qm̃ is nõ esset magnope sollicitus pro aĩa ne quissimi nebulõis, ipm aũt pro Aristippi aĩa timere.

Aristocratia,latine dr̃ optimatũ principatus, ubi optimates Remp. tractant, ἄριστων καὶ κράτος ἀπὸ κρατεῖν.

Aristoclides pe.cor. Orchomeni tyrãnus, q Stymphali dẽ uirginẽ adamauit. Vide in dictione Stymphalus.

Aristologia,herba cuius duæ sunt species. Alia longa, alia rotunda. Aurium sordes emundat, & cum melle mista si in aures instillata fuerit, auditum iuuat.

Aristoteles pe.cor.nomen phi peripatetico⁹ principis. Hic habuit pr̃em Nicomachum medicũ, mr̃em uero Phæstiadẽ. Fuit puus gibbosus & male format⁹, balbutiẽsq;. Sed diues ut q socius & p̃ceptor & secretari⁹ Alexãdri eet. De hoc Quinti. Quid Aristotelẽ quẽ dubito scia re⁹, an scripto⁹ copia, an eloquendi suauitate, an inuentionũ acumie, an uarietate ope⁹ clarioré putẽ. ab Aristo. fiunt adiect iua aristoteleus & aristotelicus.

Aristoxenus penul.cor.nomen proprium musici, quod apud græcos cum ε. scribitur ἀριστόξενος.

Aristomenes,pe.cor.nomẽ Messenii uiri, q iustissimus (ut scribit Hie.) uictis lacedæmoniis,& quodã tpe nocturna sacra celebrãtibus,q̃ uocabãt hyacinthina,rapuit de choris ludẽtiũ uirgies.xii. & tota nocte gradu cõcito fugiẽs,excessit de finib⁹ Spartano⁹. Cũq; eas comites ei⁹ uellẽt uiolare,monuit quantũ potuit,ne hoc facerẽt,& ad extremũ quosdã nõ parcentes interfecit. Cæteris metu coercitis, redemptæ postea a cognatis puellæ, cũ Aristomenẽ uiderẽt cædis reũ fieri, tamdiu ad patriã nõ sunt reuersæ,q̃ diu iudicũ aduolutæ genib⁹ defensoré pudicitiæ suæ cernerẽt absolutũ. Hic dux tãta calliditate fuisse fertr̃, ut sæpe lacedæmonios decipet,quo⁹ sæpe urbẽ igressus,& aliqñ captus atq; in uinicula cõiectus calliditate sua aufugerit. Qd̃ quũ semel, atq; ite⁹ & tertio fecisset, tandẽ occisus ẽ a lacedæmoniis & execto corpe, inuentũ est cor eius pilosum esse.

Aristo phus cognomẽto scepticus,qd̃ latie q̃stor,& consyderator dr̃. Sẽp. n. in q̃rendo, cõsyderãdoq; fuit, Hic natiõe fuit Cous Zenonis auditor,apud hũc oĩa indifferẽtia erãt,ut inter optie ualere,& grauissime ægrotare nihil interẽret, q reiect⁹ fuit naturã oĩno relinquẽs.

Aristides pe. pro. princeps Athenienſis, cui cognomen fuit iustus. alter fuit pictor insignis.

Aristophanes pe.cor.nomẽ phi, q ueteris comœdiæ auctor ẽ habit⁹, c⁹ nouæ comœdiæ sũt impssæ. Alius fuit Aristophanes grãmatic⁹, de q̃ Quĩ. li. i. métionẽ facit.

Aristobolus pe.cor.nomen ppriũ Iudæo⁹ regis.

Aristomache, nomẽ uxoris Dionysii tyrãni, & sororis

Aristopho⁹ pe.cor. uas quo prandiũ deferẽ, (Dionis. latine discus, ἄριστον eñ prandiũ dicitur, φέρω porto.

Aristophontes,aristos optimus, phoneuo occido quasi optimatum occisor.

Arista ab ariditate dr̃, p sit oĩno arida. Est. n. prima pars q̃ primo aresĉit, uel qa seges cũ aresĉit, secat̃. Et ppria aristæ, q̃si tela spicæ fruméti sunt, siue spinæ siue aculei, q bus a morsu auiũ mino⁹ illa tueant̃. Cã. in Cato. Fundit frugẽ spicæ ordíe structã, & cõtra auiũ mino⁹ mo. sus munit̃ uallo arista⁹. Ponit̃ tñ qñq; arista pro fruméto. Vir. Chaoniã pingui glandẽ mutauit arista.

Aristarch⁹ nomen grãmatici. Alter tragicus cuius meminit Hor. quũ inqt, fiet aristarchus. Alter mathema

Arithmus latine numerus. Inde arithmetica. (ticus.

Arithmetica nũeralis scĩa, q̃ tractat de nũeris, & supputãdi rõne. Hæc inter disciplinas mathematicas prima ẽe dr̃, qm̃ ipa ut sit nulla alia indiget disciplĩa. Musica aũt & Geometria & astronomia istius auxilio egent.

Armus humerus. Vir. li. iii. Ge. Densa iuba, & dextro iacta recũbit in armo. Differt tamen armus ab humero. Nã humeri proprie eo⁹ sunt, qui recte in cœlum spectãt. Vnde soli homini humeros esse dicimus. Vir. Os humerosq; deo similis. Armi uero sunt brutorum, q̃uis de hominibus quandoq; dicantur.

Armigatus,ta.tum. qd̃ est ad armũ ligatum. Hiero. li iii. Re. Et Dauid percutiebat in organis armigatus.

Arma,ab armis dr̃. i. humeris dependẽtia, inqt Fest. ut scutũ, gladius,& ea qb⁹ pliamur tela. Ser. ait, arma esse q̃ armos tegũt. Var. ab arcẽdo arma dicta existimat, q̃ his arceamus hostes, ut fustes, lapides,& hmõi. Quidã a uerbo græco deriuant ἁρμόζειν. i. conuenire. Inutilia. n. sũt arma, nisi ita q̃drent corpi, ut neq; angustiora, neq; ampliora sint, ut neq; corpus lædat̃. Sed reuera nõ solũ hoc noíe bellica, sed ẽt cuiuslibet exercitii instrĩa intelligũt̃. Sũt Martis arma instrĩa oĩa, qbus in bello utimur, uñ fraudes & cõsilia arma dr̃. Vir. Et q̃rere cõscius arma. Arma rusticо⁹, rastra, ligones, & hmõi. Idẽ. Dicẽdũ & q̃ sint duris agrestib⁹ arma. Arma coquinaria, lebes, patella, tripus, olla. Plau. Quã elegãter instructũ coquariis armis. Arma studioso⁹ stilus, pugillares, libri. Pli. Cui⁹ arma erãt nõ uenabulũ & lancea, sed stilus & pugillares. Nautæ⁹ quoq; & pisto⁹ instrĩa arma dr̃. Vir. li. v. Colligere arma iubet, ualidisq; incũbere remis. Et li. i. Cerealiaq; arma expediũt. Qñq; arma sumunt̃ p bello, sicut toga p pace, ut Cedant arma togæ. Qñq; dr̃ insignia, q̃le itelligũt nõnulli illud Virgilianũ. Armaq; fixit troia. Cõsueuerũt eñ antiq; suspẽdere arma in postibus templo⁹. Est aũt hoc nomen arma p̃r declinatũ, qm̃ uniuocũ sit & plures res significet quarum singulæ habent sua noĩa, ut gladius scutum & hmõi. Vel ne ab armo corporis artu obliqui eius casus proferri censeantur.

Armo,as. armis induo seu munio. Lac. li. iii. Cũ. n. natura hoĩs ibecillior q̃ cætero⁹ aĩaliũ, q̃ uel ad p̃ferendã uim tpm, uel incursiões a suis corpibus arcẽdas naturalibus munimẽtis, puidẽtia cœlestis armauit. Liui. li. ii. de bel. pu. Itaq; & muri reficiebant̃, & ppugnaculis armabãt̃. Hui⁹ uerbi cõpsita sũt dearmo, qd̃ ẽ armis exuo. Idẽ li. iiii. Cõsul triũphans in urbẽ rediit, Ciuilio duce uolsco⁹ aũ currũ acto, p̃latisq; spoliis, q bus dearmatũ exercitũ hostiũ subiugũ misit. Exramo eiusdẽ scatiõis. Sue. í Do. Negantẽq; ultra se tueri eũ posse, p exarmata eet a Ioue. Exarmatas ãt feras dicim⁹ mansuefactas. Lãp. de helioga. Habuit leones & leopardos exarmatos, quos edoctos per mãsuetarios subito ad se cundã & tertiam mẽsam iubebat accũbere. Obarmo, circũarmo. Hor. li. car. Mos uũ adductus p oẽ tps amazonia securi dextras obarmet. Perarmo pfecte armo. Cur. Hoc mõ instructo exercitu ac parmato, babylõe

Armatio,& armatura rẽ ipam scant. (copias mouit.

Armator & armatrix uerbalia sunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Armati dicunt nō ſolū qui ſcutis teliſq; parati ſunt, ſed etiā qui glebis & ſaxis, aut fuſtibus inſtructi fuerunt.
Armiger, qui lanceā, ſcutū, galeāq; ferēs armatū equitē in plio ſequit. Et plane apud antiquos armigeri fuerunt ſummi uiri, ut Patroclus fuit armiger Achillis. Pli. li. xxxv. Clytū equo ad bellū feſtinantē, & ei galeā poſcenti armigerū porrigentē. Armiger etiam dicit qui cuipiam alii inferior ſuperiori ſuggerit. Plau. in Caſin. Filius autem armigerum allegauit ſuum.
Armariū ab armis, locus ubi cibaria, libri, & ſiſta recondunt. Plau. in cap. Cellas refregit oēs intus, recluſitq; armariū. Et i Epi. Quin ex occluſo, atq; obſignato armario, decutio argēti quantū mihi libet. Huius di. eſt ar-
Armamēta armoꝝ cōgregatio, uñ nauiū (mariolū. inſtrumēta, uel munimenta, ſicut funes, & uela, q̄uis & muroꝝ eſſe poſſint, & medicoꝝ, & alioꝝ inſtia armamenta dīr. Colu. li. v. Nōnulli ſtrenue fabricāt nauigia, nec cōſummata pinde inſtruūt armamētis, mini ſtriſq;. Hier. ad Pāma. Et q̄a ſine emplaſtro uenerat, & medicoꝝ armamēta non habebat, idcirco medicina nō profuit. Et Pli. de uinearum armamentis loquit.
Armamētaria, repoſitoria armoꝝ ſunt, & fere naualiū, quale fuit illud qđ Athenis Philō fabricauit mille capax nauiū. Pli. Armamētario mille nauiū cōfecto. Li. de bel. ma. Cōflagrarunt, & horrea regia, & armamentariū cū ingēti apparatu machinaꝝ & tormētoꝝ. Vale. max. Habebat armamentariū oīs gñis teloꝝ copia refertū. Deducituրq; hoc nomen ab armamentum.
Armentū (inqt Feſtus) id genus pecoris dī, qđ eſt idoneū ad opus armoꝝ, ut ſunt equi & boues. Nā equis in bellū currit. Clypei uero boū coriis armant. Varro aliter. Arméta, q̄ boues ideo parabant, ut inde eligerētur ad arandū, inde arméta dicta, q̄ſi araméta, poſtea tertia līa extracta. Vñ Col. li. vii. Iuméta, & arméta nomē a re traxere, q̄ noſtrū laborē, uel onera ſubuectādo, uł arādo iuuarēt. Præcipue eñ ab equis & bobus, aliiſq; eiuſmodi, ceruos & alia aīalia grandia armenta dici pñt, q̄uis elephāti & equi, & hmōi animalia ab armis, armatiſq; militibus ferendis armenta appellari q̄ant. Nā cerui, qui adhoc non ſunt idonei, neq; etiam ad arandū inter armenta cōputantur a Vir. qui ait. Hos tota arméta ſequunt. De hoc ét in dictione Grex dī.
Armentarius. rii. armentoꝝ cuſtos. Vir. li. iii. Geor. Oſa ſecū armentarius afer agit, tectumq;, laréq;. Item Armentarius equitii magiſter, equitiarius & equiſo dī.
Armentarius, a. um. qđ ad armentū ptinet. Amb. de Ca in. Videt & ſenſuū noſtroꝝ quoddā genus aliud domitum, manſuetū, aliud indomitum, quod armentario quodā motu mentis uelut deſide, atq; diſſoluto prorumpit ad irrationabiles corporis delectationes.
Armillæ ſunt ornaméta in circuloꝝ modū, q̄uiri militares ab impatorib⁹ donati in ſiniſtris brachiis gerere cōſueuerūt. Hæc Priſc. brachialia uocat. Dīr aūt armillæ ab armis, q̄ antiq humeros cū brachiis armos uocabāt. Vñ arma ab his depēdētia ſūt uocata. Li. li. i. Addit fabulæ, q̄ uulgo Sabini aureas armillas magni pōderis brachio leuo, gēmatoſq; magna ſpē anulos habuerūt. Hie. li. ii. Re. Tuli diadema, qđ erat in capite eius, & armillā de brachio illius, & attuli ad te dīm meū. Hieron. Tribuit armillas manibus mulieꝝ cū in Ezechielem dixit. Et dedit armillas in manibus tuis.
Armille neu. ge. inſtīm & apparat⁹ uerſutiaꝝ, ab armis pro dolis & fraudibus, Apul. li. vi. Ad armille redit.
Armillatus dicitur, qui armillas habet. Proper. Atq; armillatos colla moloſſa canes.
Armillatus nomen uiri ſub Nerone & Domitiano.
Armilum uas uinarium in ſacris, dictū q̄ armo id eſt, humero deportaretur.
Armiluſtrū, feſtū apd romanos, quo res diuinas armati faciebāt, & ſacrificātes canebāt tubis. Itē locus, i quo hmōi ludi fiebant. Var. hoc nomē ab ambitu luſtri dictū exiſtimat, q̄ ibi circūferēt pompa, & equi currunt.
Armenia, regio aſiæ inter tauꝝ & caucaſum mōtes ſita & a cappadocia ad caſpiū mare uſq; protēſa. Ab armenio theſſalo Iaſonis comite, ut inqt Stra. ſic appellata. Et ut Pli. li. vi. auctor ē duplex ē maior. ſ. & minor. Maior p⁹ mediā ad occidētē occurrit. Ea ut ait Pto. a ſeptentrioē colchidē hēt Iberiā & albaniā, ab occaſu magnū Euphratis curſū, q̄ cappadociā, minorē armeniā, & ſyriam comagenē reliqt a dextris. Ab oriēte parte hyrcani maris ac mediam, q̄ mōtes caſpii aſſurgūt. A meridie meſopotamiā atq; aſſyriā. Mōtes in armenia ſunt Moſchici, q̄ ſupra ptē pōti ad cappadociā ſe effērūt. Pariedrus in quo fōtes hñt Euphrates & Araxes. Antitaurus q̄ ab euphrate ſciſſus & mediā pcurrēs, poſtremo alb⁹ appellat. Cordica ex quo Tygris orit. Taurus ac niphates q̄ meſopotamiā, atq; aſſyriā ab armeniis diſterminat. caſpii q̄ uergūt ad medos, & caucaſi, q̄ ſeptētrionalia Iberiā uerſ⁹, Albaniāq; cōcludūt. Flumina quatuor, Cyr⁹ q̄ mōte ortus caucaſo a ſiniſtris Iberiā albaniāq; dimittēs, armeniā a dextris i hyrcanū deferē pelag⁹, Araxes, phaſis, & lyc⁹, tygris euphrateſq; In armenia p̄cioſū iter reliq; aromata naſcit amomū Armeniā hebræi ararab uocāt. In ea ciuitas Artaxata
Armeniac⁹ dī, q̄ primū genus ei⁹ ab Arme (inſignis. nia ſit aduectū. Hoc aūt gen⁹ pomi armenia cū dī, qđ præcox pſicū ēt dicitur. Et ut inqt Hippo. calidum eſt, & ſtipticum, ſtomacho utilis in cibo ſumptus.
Armoracea. æ. ut inqt Palladi. agreſtis raphanus eſt. Dīa Colu. etiam armoradum armoraciorum cyma.
Arnon (ut Ioſephus li. iiii. ſcribit) fluuius eſt, q̄ de montibus Arabiæ deſcendens in ſtagnū Aſphaltitē erūpit diuidens Moabitidem, & Amonitidem.
Arnogloſſa latīe lingua agni, uulgo plantago dī ἀρνόγλωσσα græci agnū dñt, γλῶσσα lingua q̄ & heptapleuros dī. i. hñs vii. coſtas. Nā i folio ei⁹ ſūt vii. coſtæ, hepta ſeptē pleuros coſta. Sūt. n. ſeptē nerui inſtar coſtaꝝ aīaliū.
Aro. as. pprie ſcat terrā iā, pſciſſam rurſus uomere euerto. Pli. In arādo magnope ſeruandū eſt Catōis oraculū. Quid eſt primū? Agrū bene colere. Quid eſt ſcd'm? bene arare. Quid ē tertiū? Stercorare, p̄ tranſla. arare ponit pro coire. Plau. Fundū alienū erat, incultū familiarē deſerit. i. alienas mulieres ſubagitat, uxorē ſuam deſerit. Cōpoſita huj⁹ uerbi ſunt dearo, exaro, inaro, paro, & ſubaro. Pli. Sunt q̄ iam natas inarant ſegetes.
Arator ſumitur tam pro boue, q̄ pro homie bouem ducente. Pli. Arator, niſi incuruus præuaricatur.
Aratro. tras. pe. p. q̄ſi arādo itero, qđ eſt ſegetes iam natas rurſus arādo, pſcindo, qđ impinguādi agri cā fit.
Aros genus bulbi, ſcyllæ, pximus āplitudine, foliis lapati, caule

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ti,caule recto duoꝝ cubitoꝝ baculi craſſitudine,radi ce mollioris naturæ. Quidã hãc Dracontiũ ẽe dixerĩt.
Aroma pe.pro.græce ἄρωμα, odoramentũ dĩ latine.
Aromatopola pe.p.q aromata uendit, quẽ nos aroma
Arpe,falx,ſiue enſis falcatus. Vide (tariũ dicimus.
in dictiõe Harpe,ubi harpyia,& harpagones,quæ aſpi rantur,quoniam nunc in pſilem uerſa eſt aſpirata.
Arpinum.pe.pro.ciuitas inter foram & aquinum porre ctum in monte. Dicitur & arpi. Huius incolæ Arpina tes uocantur,quales fuere. M. Cice. Plau.comicus, & C. Marius qui ſepties conſul fuit.
Aroſtema pe.pro.græce ἀῤῥώστημα,latine ægrotatio ἀῤ ῥωστέω ægroto, arroſtea ægrotatio, arroſtos ægrotus.
Arrha,pars ſolutiõis quæ prius daẽ,ut reliqua reddaẽ.
Arrhabo,onis.græce ἀῤῥαβών,idem quod arrha. Terẽ. Ea relicta arrhaboni eſt.
Arrho,as.a quo Subarrho,quod eſt arrham facio. Am/ bro. Annulo ſuo ſubarrauit me dominus Ieſus.
Arrenicũ idem eſt qd arſenicũ, & auripigmentũ cuius ui reprimi,ac tolli excreſcentia dubium non eſt.
Arreptitius.q a dæmone rapiẽ,q ẽt abreptitius dĩ. Vete res arreptitiũ dicebãt laruatũ,quaſi a laruis arreptũ.
Arripio,is.pe.cor. Vide in dictione abripio.
Arrigo,gis.pe.cor. Vide in dictione Rego.
Arrogo,as.pe.cor.ſcat tribuo. Hie.in prol.Eſdræ. Inter/ rogẽt hebræos,& ipis auctoribus tranſlatiõi meæ,uel arrogẽt,uẽ derogẽt fidẽ. Plærũq; arrogare eſt nimium attribuere,ſeu arrogãter ꝑſumere,uñ arrogans dĩ,qui ſibi temere atq; inſolẽter tribuit,q̃ in eo non ſunt. Ari ſto.in ethi. Arrogãs ꝑclara,& ea quæ nõ inſunt, & ma iora q̃ inſint ſibi fingit,diſſimulatorue, aut ineſſe ſibi negat,aut ĩminuit. Et arrogãtia,ꝑ quã temeritas,atq; ĩpudentia uanã ſibi cõparat auctoritatẽ. Itẽ arrogare eſt in filiũ, ac familiarẽ aſciſcere, a quo fit arrogatio, q̃ eſt cũ is q aſciſcit aliquẽ ĩ filiũ interrogaẽ,an uelit il lũ iuſtũ ſibi filiũ eſſe,& is q̃ aſciſciẽ rogaẽ,an id fieri pa tiaẽ. Vel ideo arrogatio dĩ,q; per ppũ rogationẽ fiat.
Arſenotheleas, deos antiq dixerũt utriuſq; ſexus parti/ culatiõe quaſi maſculofœminos. Quo noĩe quædam quoq; aĩalia ab Ariſtotele nominanẽ ſemet ineuntia.
Arſenothelys dĩ ſeipm iniens, ut inter piſces Trochus.
Arſenocœtas,græci uocãt pueros cõcubĩos,catamitos:
Arrogans, qui ſibi temere atq; inſolenter tribuit, quæ in eo non ſunt.
Arrogantia,ab arrogãs fit. Vide in dictione Arrogo.
Arſinoe fuit filia Ptolemæi Lagi filii, q Ægyptum poſt Alexãdrũ tenuit, & fuit uxor Lyſimachi regis Mace/ doniæ forma ꝑſtãtiſſima, a cuiꝰ noĩe Ptolemæus phi ladelphus eius fr̃ urbẽ cõdidit in Cyrenaica regione.
Ars multipliciter dĩ, nã q̃dam ẽ ars, quæ ſpeculatione tm̃ cõſiſtit,ut aſtrologia, & theorice.i. ſpeculatiua uo caẽ,nullũ exigens actũ, ſed ipo rei cꝰ ſtudiũ hẽt intelle ctu cõtenta. Quædã in agẽdo,q̃ actu pficiẽ, & practice .i.actiua dĩ,ut ſaltatio. Te.ĩ an. Quid ẽ qd tibi ars mea efficere hoc poſſit ãplius. Quædã in effectu,q̃ opis,qd oculis ſubiicie,& cõſummationẽ,nõ finẽ accipit, q̃lis ẽ pictura. Et ſic diffinitẽ. Ars ẽ recta rõ rerũ faciẽdarũ. Di/ cta ars, ἀπὸ τοῦ ἀρετοῦς. i. a uirtute, quã græci uniꝰ cuiuſq; ſciam uocãt. Eſt ẽt ars, q̃ cõſtat ex ꝑceptoꝝ collectiõe, ab arcto,as.q; arctis ꝑceptis.i. anguſtis,& breuiꝰ cun cta cõcludat,ut ẽ ars Seruii, ars Donati, ars Priſciani. Ars ẽt aſtutia,ſiue ſit in uirtute,ſiue in uitio dĩ,qua qs nõ facile falli, ſed magis alios fallere põt, q̃ græce dr̃ τέχνη techni,ut inſtructꝰ arte pelaſga. Ab ars cõponũ tur iners,ſolers,artifex. Huius dimi. eſt articula.
Artifex,q artẽ aliquã facit,dictus q; ſciam ſuã per artus exerceat, ſiue q; apte operam inter ſe artent artifices.
Artificiũ,quaſi artis factio, quod ars ipſa operaẽ, ut cũ dicimus orationem magno artificio compoſitam.
Artificioſus,ſa.ſũ.qd cũ arte fcm̃ eſt,ut oro artificioſa.
Arcitus pe.pro.dicitur bonis artibus inſtructus.
Artus ſunt qui alligãt mẽbra mẽbris,ab artãdo,ſunt em̃ nodi,mẽbra uero trũci. Vir.li.v. Et magni mẽbroꝝ ar tus. Et dĩ tm̃ de aĩantibus, ꝓtes ſunt corpis inter iũctu ras dicti,q; inter ſe arctenẽ. Vñ minores ꝓtes ꝑ diminu tionẽ articuli dr̃, quales ſunt digitoꝝ q̃ſi parui artus Et diſtinguunẽ artus a mẽbris, quia artus dr̃ oſſa, cũ neruis & uenis. Mẽbra aũt proprie uocamus carnem artꝰ tegentẽ,unde mẽbrana,ſupior membri pars, hoc eſt pellis,ſed ſæpenumero confunduneẽ. Apud Plau.in Menæ.artua dĩ. Ita mihi imperas, ut ego huiꝰ mẽbra, atq; oſſa,atq; artua cõminuã illo ſcipione,quẽ ipe hẽt Hinc deducitur artuo,as.quod eſt per artus diuido.
Articulus dimi.ab artus eſt,& ponitẽ pro iũctura ſiue no do,uel parte mẽbri. Pli. Articulis mẽbra diſtinxit, uñ articularis morbus, Sed & in uite dr̃ articuli de nodo ad nodũ. Ci.in Cato. Itaq; ineunte uere in his,q̃ relicta ſunt exiſtit,tanq̃ ad articulos ſarmẽtoꝝ, ea q̃ gemma dĩ. Articuli etiã in montibus dicunẽ,ut apud Pli.in cal ce operis,ſic articulos fidei, tanq̃ mẽbra religionis no ſtræ dixerũt. Interdũ ponitẽ pro digito,ut apud Oui.li. ii.de pon. At reditus iã q̃ſq; ſuos amat,& ſibi qd ſit uti le ſollicitis ſupputat articulis. Interdũ pro momento, & tẽpeſtiua reꝝ faciẽdarꝝ hora,ſiue puncto,ſeu alicuiꝰ rei,aut tempis particula,Ter. in Adel. Vide ut in ipſo articulo oppſſit eã. Hie.ad Iul. Filius meus frater tuus Auſonius,in ipſo iã profectionis articulo,cũ mihi præ ſentiam ſuã tarde dediſſet & cito abſtuliſſet,atq; in pũ cto tpis ſalue, aueq; dixiſſet. Item articulus color ẽ de quo Cice.li.iiii.ad Heren. Articulus habetur, cũ ſingu la uerba interuallis diſtinguuntur,cæſa oratione. Si/ militer articulus dicitur,quo genus diſcernitur.
Articularis,& articulare,qd ad articulos ꝓtinet,ut arti/ cularis morbus,q; & articularius dĩ,q; per oẽs artus ua/ gaẽ, quo Ennius laboraſſe ferẽ, Sere. Si uero articulos tabes inimica ꝑ oẽs hæſerit, ex ficu betas cũ melle iu/ gabis. Vel pelagi latices, ſiẽ & baccheia dona ſumere curabis,nimio ſed parcito uino. Enniꝰ ipe pr̃ dũ pocu la ſiccat iniqua, hoc uitio tales ferẽ meruiſſe dolores.
Articulo,las. ſignificat iungo, & quaſi articulũ. i. nodũ nodo appono. Aug.li.xiiii.de ci.dei. Neq; ea ſola mẽ/ bra mouemus ad nutum, quæ compactis articulata ſunt oſſibus,ſicut pedes,& manus,& digitos.
Articulatim, ſignificat per articulos.
Arto,as.ſæpe urgeo. Hie.in prol.Iudith. Et ſepoſitis oc/ cupatiõibus,q̃bus uehementer artabar, huic unã lucu brationẽ dedi. Hinc cõponitẽ coarto ſimul continẽter arto,ſtringo. Lact.li.vii. Tũc annus breuiabitẽ, & men ſis minuetẽ,& dies in anguſtũ coartabitẽ. Liui.libr. ii.de bel.pun. Anguſtæ fauces coartãt iter. Inde percoarto,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quod eſt maxime,uel perfecte coarto. Col.li.ii. Tunc demum conuertemus,& utrunq; ſiccatum percoarta bimus in ſtrigam,atq; ita maniplos uinciemus.

Artuo,as.ab artus fit,a quo deartuo,q; eſt per artus diuido. Maternus lib.v. Vt ſic artuatis uiſcerum partibus membra omnia crudelis artificii præſidio proferant.

Arſaces pe. cor, nomen ꝓprium Parthorũ regis, cuius memoriæ hũc honorẽ Parthi tribuerunt, ꝓpter quæſitũ,cõſtitutũq; regnũ, ut oẽs deinde reges ſuos Arſaces appellauerint, ſicut dicti ſunt Ægyptolemæi.

Arſis latine uocis eleuatio, ſicut & thẽſis poſitio uocis; ut arma,ar eleuatio,ma.poſitio eſt. In his duobus, per diuiſionem pedes legitimi colliguntur.

Artaba,menſura apud Ægyptios ſextarioχ.lxxii. compoſita ex numero,propter ſeptuaginta duas gentes,q̃ orbem impleuerunt. Alii continere tres urnas. Alii dicunt ternas capere denos modios.

Artabanus,nomen Parthoχ regis, ex Arſacidaχ genere,qui inimicus Tybe.Cæ. Armeniam inuaſit.

Artanes,fluuius Scythiæ Thraciæ in Iſtrum defluens.

Artemiſius,mõs arcadiæ,ut ſcribit Pli.li.iiii.i quo artemiſia herba naſcit. Quo noĩe apud macedonas mẽſis

Artemiſia Mauſoli Cariæ regis uxor, q̃ (Maius dĩ. inſignis pudicitiæ fuiſſe phibet, & uiχ ultra humanæ affectiõis fidẽ,amaſſe credit,nã cũ nobiliũ poetaχ, at q; hiſtoricoχ laudib⁹ ꝓdicet,in hoc uꝫ maxie, q; defũctũ maritũ,ſic ſemp amauit ut uiuũ, & mire magnitudinis extruxit ſepulchχ,in tm̃,ut uſq; hodie, oĩa ſepulchra ꝓcioſa, ex noĩe eius Mauſolea nuncupent. Eſt & artemiſia herba ab Artemiſia Mauſoli uxore, uel ab Artemide dea cognoĩata, eius duo ſunt gña. Altera latioribus foliis,altera tenuioribus, & nõ niſi in maritimis naſcẽs. Sunt q; in mediterraneis eodẽ noĩe appellant ſimplici caule,minutis foliis, quã qdam bothryon,alii ambroſiam uocant,quã Pli.ambroſiam putat, quæ in Artemiſio monte dĩ abundare,a quo etiã nomen ſortita eſt. Alii artemiſiam dici putant a Diana quæ græce ἄρτεμις artemis dicitur, q̃ etiam inuenit.

Artemiſiũ(ut Demoſth.pro Cteſiphõte docet) ꝓmontoriũ Eubœæ eſt, & Artemiſiũ lucus eſt ꝓpe Ariciã dianæ ſacer,q̃ſi Dianũ dcm̃,latini nemorẽſe dixerũt, uñ & Nemorẽſis rex dictus eſt ſacerdos illius religionis.

Artemon,onis pe. pro. nã græce ἀρτήμων,ωνος. dĩ, ſiue artemũ,quodq; quidã malũ, quidã uelũ intelligũt nauis ampliſſimũ,quod extendit, quaſi arrectus temo, ut in Actibus aplicis. Artemone leuato ſm auræ flatũ tendebãt ad littus, ἀρτήμων, νος. ὀξ ἀρτέω τὸ τ' ὄθι τανύειν, καὶ ἐκτετανυῦῖα. Victr. docet li.x. artemonẽ eſſe quã noſtri Trocleã,græci epagunta uocant. Hac aũt in nauibus funes ductarii trahunt, & armamẽta explicant, ut merito additamentũ magis,q̃ pars nauis eſſe uideatur. Ait idem ſcriptor machinas id genus tractorias ad onerandas naues eſſe accommodatas, fieriq; his Trocleis nauiũ ſubductiones, Artemon etiam nomen eſt auctoris. Artemona apud Plau. dicta eſt mulier.

Artaxerſes,nomẽ propriũ Xerſis filii, qui longimanus dictus fuit,qm̃ alterã manum haberet longiorem. Hic dicebat beneficium addere,longe magis regale eſſe,q̃ auferre. Fuit & alius Artaxerſes Cyri iunioris frater, cognomẽto memor. Hic cum pauper quidam malũ ingentis magnitudinis ei obtuliſſet,iucunde ſuſcepit, per ſolem inquiens, hic is mihi uidetur,quem urbem quoq; ex parua magnã reddere poſſe exiſtimem.

Artaxata Armeniæ ciuitas.

Arteria latine dĩ uena uitalis,ſeu ſemita in qua eſt uitalis ſpũs. Gel. Arteria eſt conceptaculum ſpũs naturalis miſti confuſiq; cũ ſanguine,in quo plus ſpũs,q̃ ſanguinis,quæ motu atq; pulſu habitũ, & motũ febrium demonſtrat. Antiqui arterias uocabant pulſus. Sup arterias locant uenæ, ꝑterq; in dorſo, in quo magna arteria,q̃ trachea dĩ, eſt poſita ſup uenã, Arteria q̃ tendit ad pulmonẽ eſt illa,qua uox halituſq; tranſmittit, ut accipiẽdi reddẽdiq; tm̃modo ſpũs officio fungat,ſicut uenæ ſanguinis riui,uñ Cic. li.iii. ad Her. Ledunt arteriæ,ſi anteq̃ uox bene ꝓmulſa eſt,acri labore cõpellit, & iteruallis lõgioribus uti cõuenit,recreat.n.ſpũ uox, & arteriæ reticendo acquieſcunt. Itaq; arteriæ ſunt ſemitæ ſpũs, uenæ aũt ſanguinis riui, licet qñq; uena ꝓ arteria dicat. Vena affert ſpũm nutritiuũ, qm̃ ſanguis eſt nutrimentũ corporis. Nerui magni ſunt, quũ motus totius corporis ubicunq; eſt uena, ibi eſt neruus & arteria, licet qñq; uena pro arteria dicat. Perſi. Tange miſer uenã, & pone in pectore dextram. Nil calet hic. Celſus li.iii. Si ꝓtinus uenæ cõciderint, & ſæpius eodẽ die,ſi inter plures acceſſiones ſubinde ius corpis deeſt, Dicta eſt aũt arteria, ex ἀέρος & τηρέω ἀρτηρία γίνεται. Vnde conſtat penultimam eſſe productam.

Artocrea,eæ.& artocreas,eæ.maſcu.gene.epulum expane,& carne. Perſi. Artocreaſq; popello.

Artocopus pe.cor.piſtor,ſeu factor panis, ſed pro diſpẽſatore ſiue conſeruatore accipi ſolet, quaſi, qui inpane laborat. Nam ἄρτος panis, κόπος labor.

Artoptitius panis qui ex fermento duriore conficitur, torreq; i artopta. Pli.li.xviii. Siligineæ farinæ modi⁹ gallicæ uiginti duas libras panis reddit. Italicæ duabus tribuſue amplius in artoptitio pane. Nam furnaceis binas adiiciunt libras in quocunq; genere. Dicit et a græcis Artopticinus. Athenæus. ὁ ἀρτοπτικὸς φασὶν ἀρ ϑος καὶ βανικοῦ καὶ φουρνακικὸς διαφέρει.

Artopta,a quibuſdã dicitur mulier,quæ coquit panem in clibano,uel furno. ὁ πτάω coquo. Plau. in Aulu. Ego hic artoptam ex proximo utendã peto. At Iul. Pollux dixit eſſe inſtrumentũ artocopi, in quo panes torrebant. Alii accipiunt pro uaſe in quo farina ſubigitur.

Artolaganũ pe.cor. genus panis, ſiue placẽtæ ex ſimila in oleo coctæ in patella. In eo ponit paχ uini, cum pipere,& adipe,uel modico oleo,eſt em̃ panis, q habebatur in delitiis,a laganis nomẽ hũs ꝓpter candorem.

Artotyritæ populi,qbus oblatio eoχ hoc nomen dedit offerebãt em̃ panẽ & caſeũ dicentes a primis hoibus oblationẽ de fructibus terræ, & ouiũ fuiſſe celebratas.

Aruica pe.pro.genus frumenti.

Aruina pe.pro.durum pingue inter cutem, & carnẽ ut auctor eſt Ser. Vir.lib.vii. Pars leues clypeos,& lucida ſpicula tergent Aruina pingui.

Arundo,aquaticus frutex oñibus notus. Et qm̃ ex arundinibus fiebant ſagittæ, quandoq; arundo ponitur ꝓ ſagitta. Vir. Perq; ilia uenit arundo.

Arundineus,a.um.quod eſt ex arundine. Hie.li.iiii. Re. An ſperas in baculo arũdineo,atq; cõfracto Ægypto?

Arundinetum

Arundinetum locus ubi arundines conſitæ ſunt, ſicut ſalicetum, oliuetum, & huiuſmodi, ut eſt illud. Fulgebunt iuſti, & tanq̃ ſcintillæ in arundineto diſcurrent.

Aruſpex, uide infra in dictione Haruſpex.

Aruum, ab arando dictum. ager aratus, necdum ſatus, q̃ tamen ſementi datur. Salu. Quia Numidæ pabulo pecoris magis, q̃ aruo ſtudent.

Aruiſius. a. um. idem quod chius, ut uina aruiſia apud Virgi. a promontorio chii inſulæ.

Arx ab arceo, quia arcet. i. prohibet hoſtes accedere, eſt enim locus urbis, uel in monte ſitus, natura munitus. Inde etiam ſummitates montium, & cuiuſcunq; altitudinis, ex quibus facile poſſunt depelli hoſtes, arces dicuntur, uel ut Solin⁹ inquit ab arcadibus dicta eſt arx, qui munitiſſimos quoſq; colles ſub Euandro tenuerunt. Huius diminutiuũ eſt arcicula, id eſt, parua arx.

Arymphei populi ſunt, de qbus Ammianus ſic hẽt. Vbi montes Riphei deficiunt, Arymphei inhabitant iuſti homines, & morum placiditate cogniti.

A ante S

As aſſis, libra a græcis mna, minia a nñis, interpoſitiõe i li teræ, q̃ ex. xcvi. drachmis cõficiẽ, ſiue duodecim unciis Vncia uero ab uno dĩ. Sextans unciæ duæ, q̃ ſi ſexta ps aſſis. Quadrãs, unciæ tres, quarta pars, q & triunciã dĩ. Triens quatuor unciæ tertia pars. Quincunx, unciæ quinq̃. Semis, unciæ ſex dimidiũ aſſis, ſiue ſelibra. i. media pars libræ, quaſi ſemis as. Septunx unciæ ſeptem a ſeptem & uncia. Bes, unciæ octo, dempto triente, quaſi ꝺes. Dodrans, unciæ nouẽ dempto quadrãte, quẽ & nonunciũ dicimus. Dextans, unciæ decẽ, dictus quaſi aſſi deeſt ſextãs. Deunx, unciæ undecim, q̃ſi unica dẽpta ex aſſe uncia. Æris aũt minima ps ſextula dĩ, q̃ ſit ſexta pars unciæ. Semiuncia, q̃ ſit dimidia pars unciæ. Silicũ dictũ eſt, q̃ ſemiunciã ſecet. Et ſciendũ, q̃ ueteres uolẽtes aliq̃d diuidere in partes æquales, ut hæreditatem, & q̃duis ſimile, id aſſem appellauerũt, & ꝓtes uncias. Vñ illud Pli. de luna. Haud dubiũ eſt lucere dodrantis ſemiũcias horaꝝ ab ſcḋa adiicientẽ, uſq; ad plenũ orbẽ. Vñ etiã habemus, ex aſſe hæredẽ fecit. i. totius hæreditatis, Sueto. in Cæſ. Nouiſſimo teſtamẽto tres inſtituit hæredes ſororꝝ nepotes. Octauiũ ex dodrante. Pinariũ & Pediũ ex quadrante. Interdũ dĩ nũmus æreus libralis q̃ eſſet unius libræ, inde dipondius ex duabus libris, & ſeſterti⁹ duaꝝ libraꝝ & ſemis, ex ære deductũ nomẽ. Hora. Quẽ ſi diminuas uilẽ redigaẽ ad aſſem. Similiter triens. quadrans. Interdũ hæ partes aſſis apud Poetas accipiunẽ, ꝓ calicibus a mẽſura. Prop. Cum fuerit multis exacta trientibus hora, Mar. Te conuiua leget mixto quincunce. Cõponiẽ aũt as, cũ eo q̃d eſt tres, ut treſſis. Perſi. Hic dama eſt non treſſis agaſo. Octo, & as octuſſis. Horati. Quanti emptæ ? parui. quanti ergo ? octuſſibus. Et ſic per omnes numeros, uſq; ad centũ, ut centuſſis. Perſi. Et centũ græcos, uno centuſſe licetur.

Aſachæ populi ſunt, ut Pli. li. vi. in mõtibus Æthiopiæ, q̃ abeſſe a mari dĩr dieꝝ quinq̃ itinere, uiuẽtes elephantorum uenatu. De his Pli. li. viii. Aſachei uocanẽ æthiopes apud quos maxime naſcuntur dracones.

Aſiridon nomen regis Aſſyriorum, qui patrem Senacherib occidit. Hic fuit ultimus regum Aſſyriorum.

Aſarotũ pe. pro. pauimentũ picturæ arte elaboratum, a græcis inuentũ, ſic dictũ, q̃ uerri nõ debeat. Nã deducitur ab ā priuatiua particula. & σαίρω. μ. σαρῶ. ϖ. σίσαρκα uerro. ſcopo. Scopa quoq; a græcis ſaros dĩ, παρὰ τὸ σαίρειν ξόμ. Solebant q̃ppe purgamẽta cœnaꝝ, q̃ analecta uocanẽ, in pauimento quoq; euerri, dũ ſubtegulanea pauimẽta in uſu erant, poſtea aſarotis inuẽtis ceſſauit uſus ſcopaꝝ, manibus colligi purgamẽta cœperũt, pauimẽta uero ſpongiis mundari. Xenodorus primus claruit in faciendis aſarotis, q̃ miro artificio puulis teſtulis in uarios colores tinctis, & imagines pictis ſtrauit. Nam Pergami in aſaroto columbã effecit bibentẽ, q̃ aquã capitis umbra offuſcabat, alia cibi eſcã arripiente. Papi. lib. Sil. Varias ubi picta per artes Gaudet humus, ſuberantq; nouis aſarota figuris.

Asbiſtæ, populi Libyæ, apud quos uulgatiſſimum Ammonis templum inter medias arenas conditum eſt.

Asbeſtus latine inextinguibilis, & nomẽ lapidis eſt, q̃ cũ ignem non habeat proprium, alieno tñ ſic ardet, ut nõ poſſit extingui. Aug. li. xxi. de ciui. dei. Asbeſton arcadiæ lapidem propterea ſic uocari, q̃ accenſus ſemel, iã nõ poſſit extingui. ἄϐ α Θ σβεννύω γίνεται. (in ea nati.

Aſcalon pe. cor. ciuitas palæſtinæ, a q̃ Aſcalonitæ hoies

Aſcalonia cæpæ genus, q̃ in Aſcalone plurimũ naſcaẽ. Vide in dictione Cepe. Dicitur & aſcalonium.

Aſcalabotes, latine ſtellio, ſiue tarãtula dĩ, qḋ apud græcos aſcalos circul⁹ eſt. Stelliões aũt circulis q̃buſdã depicti ſunt, & ueluti lucentibus guttis in modũ ſtellaꝝ.

Aſcanius, nomen Æneæ filii, quo etiam nomine dictus eſt lacus in Phrygia, & fluuius ex eo oriens Aſcania ciuitate, quam condidit Aſcanius Æneæ filius.

Aſcania regio ab Aſcanio fluuio dicta ẽ, ut ſcribit Stra. lib. xii. q̃ gemina eſt, altera Phrygiæ, altera Myſiæ.

Aſcanticus mons Aſiæ.

Aſcẽdo. dis. ex ad, & ſcãdo, ſed d abiiciẽ, ſcat ſurſũ, ſiue ad aliq̃d ſcãdo. Hic aſcenſio, & aſcẽſus, pro aſcendẽdi actu.

Aſcenſio aſcendendi actus. Vñ aſcenſionẽ dñi celebramus, q̃ cælos aſcẽdit. Aſcenſiões etiã ſũt, q̃ a græcis ſyn catatheſes, hæ ſunt ſine qbus multa comꝑhendi, & ꝓpi ſenſib⁹ nõ ꝑñt, nec memoria quoq;, nec notitiæ regẽ nec artes ſine aſcenſione cõſtare ꝑñt. Per aſcenſionẽ. n. cognita approbamus. Aſcenſiones has ſiue approbationes uoluntarias eſſe ſcribit Gellius, fieriq; hominũ arbitratu, quibus uiſa noſcuntur diiudicanturue.

Aſclepiades, nomẽ hiſtorici Cyprii, q̃ fuit tpe quo Pygmalion regnabat in oriente, quo etiã tpe ſcribit eſum carniũ nõ fuiſſe. Alius fuit ꝑhus cæcus, quẽ ferũt (ut Cice. li. v. Tuſ. ait) Cũ q̃dã q̃reret, q̃d ei cæcitas attuliſſet, rñdiſſe, ut puero uno eſſet comitatior. Fuit & alius Aſclepiades pruſiẽſis medic⁹, q̃ lapſu ſcalaꝝ interiit. Fuit & alius Aſclepiades poeta, a quo carmẽ aſclepiadeũ di

Aſcitæ arabes dicti ſunt ab utribus, quos græ (ctũ eſt. ci Aſcos uocant. quoniam bubulos (ut Plini. inquit) utres binos ſternentes, piraticam exercent.

Aſcopera pe. pro. Quo uocabulo uſus eſt Hiero. in li. Iudith. c. x. quum ait. Impoſuitq; Abræ ſuæ aſcoperã uini, & uas olei, & polentã, & lapates, & panes, & caſeũ, & profecta eſt. Significatq; aſcopera ſaccũlũ pelliceũ. Cõpoſitumq; nomen græce eſt ex utre, & ſacco. Suidas docet ſignificare marſupiũ. Apud Sueto. in Nerone ſcri-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bitur. Alterius collo aſcopera deligata. Ex quo datur intelligi culei ſymbolum fuiſſe deligatum neronianæ ſtatuæ, quoniam matricida fuit.

Aſcra, uicus bœotiæ in aſpero, & ſterili loco, in dextra parte Heliconis, Heſiodi patria. De quo idē lib. ii. Geor. Aſcrā rus miſeꝛ penes hic helicona colebat. Hyberno dirū, triſte æſtu, optabile nunq̄. De Heſiodo multa ſcribūt græci, & q̄ pacto fuerit interfectus. Plu. ī ſymp. li. v.

Aſcia cū c poſt ſ, ab abſcindēdo, carpentarioꝝ inſtrm̄ē, quo fabricæ materiæ dolāt, qđ Hiero. dolatoria uocat a dolando leuigandoq̄. Huius diminutiuū eſt aſciola.

Aſcio. as. aſcia cædo. Aug. ſup pſal. Etſi adhuc nodoſum & curuum & corticoſum, tñ cꝙ doletur, aſcietur, deplanetur, & poſſit uenire ad aliquam fabricā uſus humani. Hinc fit compoſitum exaſcio. as. unde exaſciatum opus dicitur a Plau. pro polito perfectoq̄.

Aſia, ſine c, nomen eſt tertiæ partis orbis, quo ad numerum. Nā quo ad magnitudinē dimidia reperit. Eſt aūt duplex Aſia. Maior. ſ. & minor, q̄ Phrygia & Lycia concludit. Alii diuidunt eam ut unā concludat ab oriente phrygia & lycaonia, altera ab oriente determinet Armenia minore. Sunt qui primā & ſecundā Aſiæ partē dicant incipere in occidentali littore q̄ uſq̄ ad paludē Mæotidē & amnem Tanaim extendit inter mare ponticū iacens & oceanū ſeptentrionalem. Dicta Aſia ab Aſia nympha Oceani & Tethyos filia Iapeti cōiuge, ex qua Prometheū ortū ferūt. Vel ut quidā uolūt ab aſio Manæi lydi filio. Eſt & aſia nomē paludis ī Myſia ꝓpe Cayſtron fluuium, cuius prima producitur. Virgi. Iam uarias pelagi uolucres, & quæ aſia circum. Alias cōrripitur, ut Europa atq̄ Aſia pulſus.

Aſius. a. um. poſſeſſiuum ab Aſia. Nā ut Priſci. ait, In multis prouinciaꝝ noībus ſimilia ſunt deriuatiua primitiuis, & appellatiua, ꝓ riis, ut Italus, ꝓprium eſt & gētile. Similr danaus latinus Hiſpanus. Siculus & Sicanus.

Aſiaticus. a. um ſimiliter poſſeſſiuum, q̄uis & proprium inueniatur, ut Scipio aſiaticus, qui uicit Aſiam.

Aſianus. a. um. nomen gentile, quod eſt ex Aſia.

Aſcribo. is. ex ad, & ſcribo, ſed d abiicit, ſcat adiūgo. Vñ aſcripti dicebant, q̄ in colonias noīa dediſſent, ut cæteris colonis adderent. Item aſcripti milites, q̄ ſupplēdis legionibus aſcribebant, quos etiā accēſos dicebāt, licet accenſi aliud ſcet, qđ ad legionū cenſum eſſent aſcripti. Et uelatos qa ueſtiti, inermes ſequebant exercitū. Et ferentarios, qa de fundis lapidibus ꝓliaturi, ea modo ferrent, q̄ in hoſtes iacerent. Et rorarios cꝙ id hoīm genus, anteq̄ acies coirent, in modū rorantis tēpeſtatis dimicarent. Eſt & aſcribere, tribuere, & imputare. Cic. Neq̄. n. mihi negligētiā uelim aſcribas. Sed hoc magis ꝓ tranſlationē, cū ꝓprie aſcribere ſit iuxta ſcribere.

Aſcriptitius, q̄ ad aliquā rē aſcriptus eſt, uel q̄ ex numero eoꝝ eſt, qui ſe in alterius imperium dediderint.

Aſca fons in quem demergitur Eraſinus.

Aſcriptor, q̄ in exemplū ducit ſcripta. Cice. in Clod. Denicꝙ ille nouitius ligur aſcriptor, & ſubſcriptor tuus.

A ſecreto, uel a ſecretis, q̄ eſt ſocius ſecretoꝝ cōſiliarius.

Aſella pōt eſſe dimi. ab aſina, ſicut aſellus ab aſin⁹. Sed & locus ſub brachiis cōcauus, aſella uocat, ſiue axilla. Vñ eſt in literis ſacris. Abſcondit piger manū ſub aſella.

Aſembobiti populi dicti, quaſi poſt ſembobitim inſulam, de qua Plinius.

Aſion, noctuarum genus maximū, quos græci q̄ñq̄ ſcopas uocant. Aliq̄n nycticoraces. i. ululas, & q̄ñq̄ otas, quaſi auritas, q̄m plumeas, & eminentes habent aures, quaſi auritus blatero hallucinatorq̄.

Aſilus pe. pro. græce œſtrus a ſono uocis, uulgo tabanus dī. Virg. Eſt lucos ſilari circa, ilicibuſq̄ uirentem Plurimus alburnū uolitās, cui nomen aſilo Romanum eſt, œſtrum graii uertere uocantes. Aſper, acerba ſonans, quo tota exterrita ſyluis Diffugiunt armenta. Naſcit e latiuſculis q̄buſdā beſtiolis, q̄ in fluuiis ſupnatant. Vñ circa aq̄s magna aſiloꝝ copia, ubi id genꝰ beſtiolæ ē.

Aſylum cum ypſilon intemeratum templum eſt conſecrationis lege conceſſum, ab ἀ priuatiua particula, & συλάω rapio, ſpolio aufero, uiolo ue. Aut (ſicut exponit Ser) dī aſylum, quaſi aſyron, cꝙ inde extrahi nullus poſſet, nam in id fugientes tuti erant, nec inde per uim extrahi poterant, quod prius athenienſes, poſt Romulus conſtruxit inter capitoliū & palatium in ſacro luco, quod quercetum dicitur. Vnde pedianus, Totus populus Romanoꝝ a principio tres fuerunt tribus. Tatiēſis una a Tatio rege. Ramnes altera, a Romulo. Luceres altera, a Lucumone, ſiue a luco, quem lucum aſylum uocauerat Romulus. De hoc Vir. li. viii. Hinc lucum quem Romulus acer aſylum retulit. Scribit Liui. lib. xxvi. templum Apollinis Deliū fuiſſe aſylum, aitq̄ ſacra templa a græcis uocari aſyla.

Aſinus, animal notum, cuius fœmi, eſt aſina; quod datiuum & ablatiuum plurales, & in is, & in abus terminat Hiero, lib. i. Regum, De aſinis, quas nudius tertius perdidiſti, ne ſollicitus ſis, quia inuentæ ſunt.

Aſininus. a. um. quod eſt aſini, ut caro aſinina.

Aſinarius. a. um. qđ ad aſinos ꝓtinet, ut mola aſinaria.

Aſinarius, qui aſinos paſcit, uel cuſtodit. Cato. Agerq̄ inſtruitur. cccl. iugerum uillicum, uillicam, operarios bubulcos tres, aſinarium.

Aſine. es. pe. corre. oppidum Achaiæ. Luc. lib. viii. Quas aſine cautes, & quas Chios aſperat undas.

Aſomatos. i. ſine corpore, & impalpabilis, ſic Orige. Somaton appellat id quod ſolidum & palpabile eſt.

Aſopus, uel aſopis penul. produ. fluuius Achaiæ, ab Aſopo Æginæ patre ſic dictus.

Aſotus pe. pro. laſciuus, prodigus, popino, helluo. Marti. Viuis aſotos. i. laſciue, incontinenter.

Aſotia popinatio, incontinentia, luxus. Gel. Cedere equidem uobis debui, ut in tali aſotia. i. luxu prodigalitate atq̄ nequitia artium nos uinceretis ζῆ ἀ κῶ σάξω.

Aſper ra. rum. qđ uiſu, uel guſtu uel tactu, alioue ſenſu inſuaue eſt. Aug. quid ſit aſperum his uerbis declarat. Aſperum, diſcrepantia coniunctarum partium facit. Aſperitatem nanq̄ nō gignit, niſi inæqualitas partiū, ut ſit lōgior una, altera inferior. Leue illud ꝓprie uidet oūdere, in quo poſitio partiū ita apte pariliterq̄ digeſta eſt, ut nulla eaꝝ menſura ulterius emineat. Transfertur & ad alia q̄ dura ſunt. Teren. Aſpeꝝ pī hoc eſt, aliud ſodes para. Vñ & ꝓ nocēte qñq̄ capit. Vir. Aſper acerba ſonans. Et ꝓ iniquo. Idem. Tum aſpera Iunō. Cice. in Lel. Monere & moneri proprium eſt ueræ amicitiæ, & alteꝝ libere facere, nō aſpere, alteꝝ libēter accipere, nō repugnāter. Huius diminutiuū eſt aſperulus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Aſper nūmus uidet dici ab eo, q̄ ī aſperitatē cuſus ſigna tuſq; eſt. Perſi. Quid aſper utile nūmus habet. Sueto. in Ne. Exegitq; ingēti faſtidio, & acerbitate nūmū aſpe-ę.

Aſpero. as. aſperū facio. Colu. li. ix. Iunctis parieti modicis aſſerculis, q̄ paulū formatis gradibus aſperant, ne ſint uolantibus lubrici. Vir. p̄ coagulo, ſiue durū facio poſuit li. iii. Et glacialis hyems aquilonibus aſperat undas. Hinc cōponit exaſpero, qd eſt ualde aſpe-ę facio. Hiero. ad Helio. Mollē ocio manū durus exaſperat capulus. Per tranſlationē Quinti. Rē uerbis exaſperauit.

Aſparagus pe. cor. dictus eſt, q̄ ex aſperis uirgultis legat. Mar. Mollis in æquorea q̄ creuit ſpina Rauenna Non erit incultis gratior aſparagis. Sūt q; nō ab aſperitate, ſed a lingua chaldæa deducāt, qa chaldæi aſparagos appellāt herbā, q̄ creſcit ī uirgulta, & in caulē. Huiꝰ duo ſunt gña, hortēſe & ſyluestre. Sed incultū gratius eſt.

Aſpergo. gis, ſi, ſum. ex ad & ſpargo, quaſi ad aliqd ſpargo. uel aliquantulum madefacio. Plau. in Epi. Ab guttula pectus mihi ardens aſperſiſti. Virg. li. iii. Geor. Aut tecto aſſuetus coluber ſuccedere, & umbræ, peſtis acerba boum, pecoriq; aſpergere uirus.

Aſpergo. inis. tam maſ. q̄. fœmi. generis, gutta terræ cruore permixta. Sta. li. vii. Diraq; aſpergine latos Mutat agros. Amb. Et cautes niuea rorant aſpergine.

Aſpergillū inſtrūm, quo nos aq̄s ſacris aſp̄gere ſolemus.

Aſpernor. aris. ab aſpero fit, ſignificatq; recuſo, auerto, non ignoſco, faſtidio.

Aſpernabilis, q̄ eſt dignus ut aſpernetur. Gel. Nonnunq̄ apud meipſum ſoleo res eiuſmodi quas q̄dem, minutaſq;, & hoibus non bene eruditis aſpernabiles.

Aſpalatus genus fruticis eſt apud Pli. li. xvi.

Aſphaltum, latine dici pōt tutamen, a uerbo ἀσφαλίζω, quod eſt tueor. Quo noīe dictus eſt lacus ſyriæ in prouincia, quæ hactenus Pentapolis dicta fuit, ſic dictus, quia nihil uiuum in eo ſubmergitur, unde mortuum mare ab hiſtoricis noīatur. Aſphaltū etiā bitumen dī. Hinc aſphaltites lacus iudææ dictus qui nihil gignit. ex aſphalto & ſulphure fit uenenum quo Medea, ut ait Gale. uſa eſt ad ulciſcendam pellicem.

Aſpicio. is. ex ad & ſpecio, e in ī mutata. q̄uis Priſcia. a ſpicio cōpoſitum dicat. Varro. n. hēt Spectare dictū ab antiquo uerbo ſpecio, quo etiā Enni. uſus eſt. Vos epulo poſtq̄ ſpexit, & qd in auſpiciis diſtributū eſt, q̄ hñt ſpectionem, quā nō habebāt, & qd in augutiis etiam nūc augures dñr au es ſpecere. Conſuetudoq;, cum præpoſitio uerbis coniuncta fuit, etiam ſeruat, ut aſpicio, conſpicio, deſpicio, reſpicio, ſic alia. In quo ſpecto qd ſpectare uolo. Hinc ſpecula, & ſpeculum, q̄ in eo ſpecimus imaginem. Feſtus quoq; ait, Auſpicium ab aue ſpeciēda. Nam quod nos cum p̄poſitiōe dicimus aſpicio, apud ueteres dicebatur ſpecio, qd naturaliter ſpexi ſpectum facit, qd ſpicio facere non pōt, a cuius ſupino legitime ex analogia ſpecto frequētatiuum formatur, uñ expecto, & reſpecto, & alia hmōi ſunt cōpoſita. Præterea deriuata noīa, ſpecula, ſpeculū, & ſpecimen, non ſolum ſpecio ſignificationem p̄ ſe gerunt, ſed etiā anālogiam eius ſeruant, naturamq; ipſius ſpecimen redolet, ut apud Plau. in Caſi. oſtendit. Nunc amici, an inimici ſis imago Alceſime mihi ſciam, nūc ſpecimē ſpectur, nūc certamen cernit. Spicus uero ſpica, ſpiculum & ſpicille, q̄uis cum ſpicio quandam ſimilitudinem habeant, nō tñ ſignificationē, ſi, p̄ uideo ſumit, gerunt, nec ullo pacto attingunt. Miror igit, cur Priſcia. aliter ſenſerit, p̄ſertim cum in denominatiuis dixerit. A ſimplici, quod in uſu non eſt ſpecio, is. ſpeculū p̄ ſpeciculū, per ſyncopā, ci, euphoniæ cauſa. Et Paulo infra. A ſpecio. is. uel a ſpecie, ſpecimen. Eſt aūt aſpicere, ad aliqd oculos intendere. Plau. in Aſi. Si quē alium aſpexerit, cæca continuo ſiet.

Aſpecto. as. ſæpe, aut fixe aliquem intueor. Plau. in Am. Cælum aſpectat, obſeruabo quam rem agat.

Aſpectus ſumitur pro uiſu, intuitu cuiuſcunq; animalis, ut horridus aſpectu. i. uiſu horribilis, & qui effigiem habet horridam. Tranſfertur etiam ad inanimata. Plini. Prærupta rupes, & aſpectu horrida.

Aſpiro. as. pe. pro. ex ad & ſpiro, ſed d abiicit. Et proprie aſpirare ſignificat afflare. Vir. Aſpirant auræ in nocte. Per tranſlationem ſumit p̄ olere. Amb. ſup Lucam. Bonum odorē ſanctificationis aſpirant. Interdū p̄ auxiliū p̄bere, fauere. Vir. Aſpirat primo fortuna labori. Tractum a nauigantibus quibus ſpirantes auræ fauent. Interdum p̄ incūbere, & quaſi toto ſpiritu intentū eſſe, ut Scipio aſpirat ad cōſulatum. Interdū p̄ iungere, iuxta accedere, ſeu p̄pe tangere. Gel. li. i. Ad hoc aūt ſynceritatem ueritatēq; uerboꝝ, an aſpirauerit Cæcilius, conſyderemus. Idē li. xii. Atq; comitiūda aſpirare poſſe neminem dicent. Cic. Treba. Vltro etiam accerſitū ab eo ad quem cæteri, nō propter eius ſuperbiā, ſed p̄pter occupationem aſpirare nō p̄nt. Idem nunq̄ aſpirauit ad curiā. Et aliqñ ſcat inuadere, ſeu q̄ſi ad aliquē ire, ſed ſine ad, ut de diuo Vincentio legit. Cū apud Cæſarauguſtanam ciuitatē Datiano cuidā p̄ſidi ſæuiendi in chriſtianos rabies aſpiraſſet &c. Cice. Aliter nunq̄ (inquit) aſpirant ad curiā. Qñq; p̄ tribuere concedere. Quintil. in prolo. lib. iiii. ut quantum nobis expectationis adlecit, tantum ingenii aſpiret, dexterq; ac uolens adſit.

Aſpis, idis. ſerpens paruus qui ueneno ſuo quæq; uiuētia concite occidit, ouа gignit, ex q̄bus filii procreant. Sūt aūt plures aſpidū ſpecies, diſpareſq; effectus ad nocendum, ut ſcribit Soli. Appellaturq; ſomniculoſa aſpis, q̄ ſomnum letiferum percuſſis immittat. Eſt & nomē inſulæ prope Cycladas. Sunt & aliæ hoc noīe in Lycia & Caria. Eſt & nomen urbis, quæ a latinis clypea dicitur. Sili. In clypei ſpeciem curuatis turribus aſpis. Strab. Coſura inſula eſt ante Aſpidem ſita Carthaginenſem ut bem, quam Clypeam uocant.

Aſpidiſcas dicit Aug. in ueſte ſacerdotali, q.d. utræ ſentulas q̄ a ſcuto latine appellant, qa & græci ſcutū ἀσπίδα appellāt. An uero aſpidiſcas p̄pter diligentē colligātiā dt ab aſpide ſerpēte. Sicut et murenæ appellāt icertū ē.

Aſporto, quaſi hinc alio porto. Cuius cōtrarium eſt importo, quod eſt aliunde huc porto. (didit.

Aſſa nomē regis iudæoꝝ, q̄ nōnullas urbes in iudæa cō

Aſſaradon ultimꝰ aſſyrioꝝ rex, & Sennacherib filius.

Aſſarius nummus ſiue genus ponderis. Ioſephus lib. iii. Aræ dei aſſarium offerunt, & unam drachmam. Idem Quatuor drachmis uenderetur aſſarius.

Aſſaracus, auus Anchiſæ, & p̄ Capys. Vir. Aſſaraci ꝑles.

Aſſecla, ab aſſequendo nomē deductum, & ſignificat eū qui dūm ſequit, & q̄ oībus imperiis dñoꝝ ſuoꝝ adeſt,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

hoc eſt,preſto eſt,uel q̃ iuxta uoluntatẽ alterius, q̃d ſequitur.Liui.li.v.Et eo deuolui rem, ut aut patricii aut patricioꝝ aſſeclæ habendi tribuni plebis ſint. Hiero.Seruus paternus,& alumnus,& formoſus aſſecla,& procurator calamiſtratus honorandus eſt.

Aſſector,comitatum præſto.Vide in dictione deduco.

Aſſequor pe.cor.proprie ſignificat iuxta ſequor. Liui.li. xxxviii. Tantum moratus dũ Eumenes cũ claſſe aſſequereť,Samũ petere intendit.Vide in dictione Reuolo autoritatẽ Cic. Qñq̃ ponit̃ p acqro,obtineo,ut Hic aſſecutꝰ eſt maximas dignitates.Qñq̃ p æquo, ſiue attingo.Cic. Nullã partẽ uidear tuoꝝ meritoꝝ aſſecutꝰ.

Aſſentio.tis.ſi.ſum.conſentio, cuius ſignificationis eſt & aſſentior.Lactan.Cui opinioni poeta noſter aſſenſit. Cice.lib.de repu.In quibus aſſentior ſollicitam & periculoſam iuſticiam non eſſe ſapientis.

Aſſenſus.us.Idem quod conſenſus.Augu. Quæ ſingulari tuo aſſenſu mundo ſuccurriſti perdito.

Aſſenſor,qui alicui aſſentit.Cic.Torcinio. Quotidie cõmemorabã te unũ ĩ tãto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorẽ.

Aſſentari,ſcat inſidioſe & cõciliandæ alicuius utilitatis gr̃a effuſius, & plerũq̃ falſo quempiã laudare, & ꝓprie aſſentamur uoce,adulamur geſtu,blandimur tactu.

Aſſero.is.pe.cor.aſſeui,aſſitũ,iuxta ſemino,uel iuxta ſero uel iuxta planto. Cato de re ruſt. Arbores facito,uti bñ maturatæ ſint,uiteſq̃ uti ſatis multæ aſſerantur, & ſic ubi opus erit,de arbore deiiciantur.

Aſſero.ris.aſſerui,aſſertũ, ſcat affirmo,approbo. Hiero. ad Dama.Primũ.n.aſſerũt eius fuiſſe peccatũ,q̃ nõ recte diuiſerit.Interdũ ſcat approprio,attraho,uendico. Liui.li.iii.M. Claudio clienti negotiũ dedit, ut uirginẽ in ſeruituteˊ aſſereret.Itẽ ibi.Cũ repelleretˊ aſſertor uirginis a globo multoꝝ, Vbi aſſertor ſcat illũ clientẽ decemuiri,qui uirginẽ aſſerere uolebat in ſeruituteˊ.Hinc aſſertor.Aſſerere manũ ueteres dicebãt cõphendere cũ eã prendebant in libertateˊ.Hinc aſſerere etiã p tueri ac liberare,ſeu in libertateˊ reſtituere accipiˊ.Plin.Marco ſuo, cõmendabat memoriã ſuã, orabatq̃ ut ſe ab iniuria obliuionis aſſereret.Et aſſertor defenſor.

Aſſertor,qui aliquem in ſeruitutem uendicat. Liui.li.iii. Cum repelleretur aſſertor uirginis a globo multorũ. Idem diciˊ defenſor.Martialis. Aſſertor uenias, ſatiſq̃ præſtes. Quẽadmodũ deſertor, qui patriã indefenſam reliquit,& quaſi proditor eſt.Idem. Qui loquitur Curios,aſſertoreſq̃ Camillos.

Aſſerculi,dimi.ab aſſis aſſeris. Colu.li.ix. Iunctis parieti modicis aſſerculis.Vide in dictione Aſpero.as.

Aſſiculi diminutiuum ab Aſſis aſſis,ut apud Colu.li.vii. prohibentibus aduerſis aſſiculis.

Aſſeres,tabulæ ſectiles,dicti ſunt ab aſſidendo, q̃ admoueantur,hæreantq̃ parietibus trabibuſq̃. Huius ntũs ſingularis eſt aſſis, aſſeris,ſicut puluis pulueris.Pli.Verniſq̃ aſſeribus contabulare pauimenta oportet. Hinc aſſo.as.de quo infra. Palladius fœ. gñe uſus eſt, cũ ait. Aſſeres inquit quernæ, cum eſculeis non miſceantur. Aſſerum ſtructurã coaſſationẽ uocamus, & a tabulis tabulationẽ. Interdum aſſeres accipiunt̃ p lignis q̃bus utebant̃ lecticarii.Sue.in Cali. Ad primũ tumultũ lecticarii cum aſſeribus accurrũt.Huius dimi. Aſſerculi, de quo exemplum habes in dictione Aſpero.as.

Aſſis.is.idem quod aſſis aſſeris. Colu.li.vii. Aſſibus roboreis compingiˊ ſolum,nec exire alia parte prohibentibus aduerſis aſſiculis.Var. Aut ex aſſibus dentatis,cum orbiculis,q̃d uocant ploſtenũ pœnicũ,in eo quis ſedet, ut agitet,q̃ trahant iumenta.Hinc fit aſſula diminu.

Aſſeuero. as. a ſeuerus deducitur, & eſt aſſeuerare ꝓprie inter ipſa argumenta,probationeſq̃ uim animi,motumq̃ quaſi quandã ſeueritatẽ admiſcere.Quin.Altera ex aſſeueratione probatio eſt. Ego hoc feci, tu mihi hoc dixiſti.Aliq̃n ponitur pro ſimpliciter affirmare.

Aſcio,perfecte ſcio,affirmo,uel attribuo,ut apud Colu. Vide in dictione Aſciſco.

Aſciſco.is.aſciui,aſcitum,ab aſcio,& actiũ poſt dtũ ſemper ferme poſtulat,pro aſſumo,arrogo,attribuo.Quintil.li.viii. Quo in gñe idẽ p̃cipue cuſtodiendũ, ne id q̃d ſimilitudinis gr̃a aſciuimus,aut obſcuꝝ ſit,aut ignotũ. Lactan.li.iiii.Et illos,qui temere ſapientiũ ſibi nomen aſciuerant,erroris ſtulticiæq̃ damnarunt. Aliq̃n aſciſcere eſt aggregare,admittere.Liui.li.i. Ne quid diuini iuris patrios ritus negligendo,peregrinoſq̃ aſciſcendo turbareť.Cice.pro Archia. Quod ſi mihi a uobis tribui concediq̃ ſentiam,pficiam,pfecto ut Aulũ Liciniũ,nõ modo non ſegregandũ,cũ ſit ciuis numero ciuiũ,uerũ etiam ſi non eſſet,putetis aſciſcendũ fuiſſe.Huic cõtrarium eſt deſciſco, q̃d cũ ablatiuo ſemp conſtruiˊ eũ a, uel ab. Et ultra ablatiũ aliq̃n hẽt actiũ mediante ad.Et diſſentio ſiue diſcedo, & ab imperio, ductuq̃ alterius ſubtraho,rebello deficioq̃ ſignificat. Liui.li.ii. Præneſte a latinis ad Romanos deſciuit.i.rebellauit.Pro diſſentio Gellius poſuit. Eam rem Cæcilium non inconſyderate dixiſſe,neq̃ temere a Menandro, atq̃ a multorum opinionibus deſciuiſſe. Pro recedo. Lactan.lib. iiii.Deſciuerunt a te,& abiecerunt legem tuam.

Aſſido.is.& aſſideo.es.ambo habent pe.cor.amboq̃ actiua,& aſſedi,aſſeſſum faciunt, quoꝝ etiã reliqua tpa ſic ſimilia ſunt,ut nõ facile dignoſcanť, ſicut in imperatiuo,cũ utrunq̃ aſſide faciat.Differunt tñ inter ſe,q̃ aſſido ſit quaſi aſſiſto,aſſideo quaſi aſto. Aſſido ſemp cũ motu eſt,& de loco ad locũ q̃q̃ tẽdit, ut in quiete ſit, ut ſi quis eat,ut ſedeat,moreť,hæreat,quieſcat, ſiue ſter apud aliquid. Aliq̃n etiam cũ paruo motu, ut cũ q̃ſin pedes erectus eſt,ſi ſe ſeſſum apud aliquẽ ponat, hunc aſſidere,tertiæ cõiugationis dicimus.De loco ad locũ. Terẽ.in Heau.exemplum ponit,ubi Menedemus propter filii abitũ anxius,Chremeti ait.Domum reuertor mœſtꝰ aio perturbato,atq̃ incerto p̃ ægritudine, aſſido occurrunt ſerui,ſoccos detrahũt. De ſtantibus uero in pedes.Salu.de Ca.cum in ſenatu orationem habuiſſet, inquit.Sed ubi ille aſſedit,Catilina, ut erat paratus ad diſſimulanda oĩa,demiſſo uultu,uoce ſupplici poſtulare a patribus,ne q̃d de ſe temere crederent.Cice. in fragmento academi.Et ſimul aſſidamus inquam,ſi uideˊ, ſane iſtud quidẽ inq̃t,ſum emꝫ admodũ infirmus.Aſſideo aũt,quaſi iuxta ſedeo,ſine motu,& in loco ſemper eſt,aut hærẽs,aut ſedens apud aliquid. Hiero. ad Aug. Dũ emꝫ languenti multo tpe aſſidemus. Cice.pro Planco.Huic aſſident,pro hoc laborant. Plau.in Ru. Vt fortunati ſunt fabri ferrarii, qui apud Carbones aſſident. De his duobus,aſſide in impatiuo facientibus,hoc erit exemplũ.Duo hic ſumus,ego ſedeo, & dico platoni nõ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſedenti,aſſide,tũ ab aſſido eſt. At ſi ambo ſedemus,& Plato aſſurgere cuipiã uelit,nolimq; ego,ut aſſurgat, dicamq; ei,aſſide,tunc ab aſſideo fit. Et licet ſedeo neutrum ſit,aſſideo tñ actiuũ eſt,ſm Priſcia.nã aſſideor facit paſſiuũ.Sal.li.iiii.hiſto.Amiſſumq; aſſideri ſine ꝓlio audiebat.Vegæ Cice.& Hiero.cum dtõ iũxere ſicut mõ monſtratum eſt. Similiter Pli.lib.xxxiii.Nos uidimus Agrippinã Claudii principis edente eo naualis ꝓlii ſpectaculũ aſſidentẽ ei,indutã paludamento auro textili,ſine alia materie. Aſſido etiã tertiæ cõiugationis Salu.in Iug.actõ iunxit.Sed Hiempſal,q minimus ex illis erat,natura ferox,etiã antea ignobilitatẽ Iugurthæ deſpiciens,Atherbalẽ dextra aſſedit,ne medius ex tribus qd̃ apud Numidas honori ducit̃,Iugurta foret.Videt̃ q̃ aſſedit ſignificet iuxta ſe ſedere fecit.Sed alio modo actiue capit̃,ſicut ſi dicamus. Hiempſal Atherbalẽ dextra adiit,ita Hiempſal Atherbalẽ dextra aſſedit dictũ eſt,q̃ ita ſoluendo clareſcit,Hiempſal ad Atherbalẽ.i. iuxta Atherdalẽ dextra ſedit. Sic etiã fit in illo Saluſtii exemplo.Aſſideri ſine ꝓlio audiebat.i. iuxta oppidum amiſſum ſederi audiebat,hoc etiã oſtendit̃ in obſideo & circũſideo,ſi ſoluant̃,ut obſideo pontẽ,ſignificat ſedeo,ſiue ſto circũ pontẽ. In obſido quoq; & circũſido fit ſm uim ꝓpoſitionũ,ut ſupra dictũ eſt in Salu. Oppidum circumſedit.i.ſedit circũ oppidũ.Sed q̃ ſido actiuum,ſedeo uero neutrũ,ideo inter ea,q̃ a ſido,& ea q̃ a ſedeo componunt̃,q̃uis in ſignificatione differãt,hoc etiã intereſt,q̃ in his q̃ a ſido cõponunt̃,ſi ꝓpoſitionis eoꝝ ſolutio fiat,oĩno cõſtructio remanebit actiua,q̃ a tunc ſido actũ in ſe incluſum gerit ſubaudiendum per tranſlationẽ reciprocã,qd̃ nõ fit in compoſitis a ſedeo, etiã ſi actiua erãt,ut eſt aſſideo,obſideo.Qd̃ ſi ꝓpoſitionem ſoluamus. Amiſſum oppidum aſſideri audiebat, erit ſederi iuxta amiſſum oppidũ. Hic nullus actũs incluſus ſubaudiendus exigit̃,quia ſedeo neutrũ eſt,& iuxta uim ꝓpoſitionis ãdiungit̃,& quieſcit.In aſſido ſi ſoluatur ꝓpoſitio,alius actũs expoſcit̃,q̃n̄ a ſido actiuo cõponitur,ut Hiempſal dextra atherbalẽ aſſedit.i. iuxta Atherbalem dextra ſeſſum locauit,uel dextra iuxta Atherbalem ſe ſtatuit.

Aſſeſtrix fœmi. uerbale ab aſſeſſor,q̃ iuxta ſedet,ut Da mihi ſedium tuarꝝ aſſeſtricẽ ſapientiam.Nam uerbalia fœminina ſi formant̃ a ſupinis in ſum deſinentibus aſſumunt,t cum alia ſine t formẽt̃,ut lectum lectrix, amatũ amatrix,curſum uero curſrix nemo dicit eſum eſrix,ſed iungitur t ut eſtrix,curſtrix,aſſeſtrix.

Aſſideo.des.pe.cor. Vide in Aſſido.

Aſſeſſor cuĩ officiũ eſt aſſidere ꝓſidi,atq; cõſulere in arcanis poſtulatiõibus,libellis,edictis,decretis,epiſtolis.

Aſſiduus,ab aſſideo iugis cõtinuus,q̃ in ea re,quã q̃s frequenter agit,conſediſſe uideat̃.Vñ aſſiduitas diligẽtia, & ecõtrario,reſides dñr ſegnes & ocioſi.Aliq̃n aſſiduus dr̃ frequens,& aſſidue frequẽter.Vir.Aſſidue ueniebat, Aſſidui etiã dicebant̃,q̃ locupletes erant,& facile,cũ id tẽpus poſtulabat,munera populo ꝓſtabãt. Cic.in topi. Lex Elia iubet uindicẽ aſſiduũ eſſe.aſſiduo.i.diu.Et aſſiduus q̃ aſſe ſuo.i. ſua pecunia & ſine ſtipendio militabat,& tunc ab aſſe,id eſt,ære dando deducitur.

Aſſidelæ menſæ ad q̃s ſedentes flamines ſacra faciebãt.

Aſſilio.is,pe.cor.ex ad & ſalio,ſignificat inuado, aggredior.Ouĩ.li.xi.Meta.Cum ſæpe aſſiluit defenſæ mœnibꝰ urbis. Et aſſilire dr̃ de animalibus maribus cum fœminas ineunt.Colu.lib.vii. Nam niſi prius ea marem cõciuit,aſſilientem admiſſarium calcibus proturbat.

Aſſiſto ſcat pñtem me exhibeo,ſiue corã me firmo. Teren.in Adel.Hic ꝓpter hunc aſſiſte.Vir. Ac libyæ citus aſtitit oris.i.ꝓſentauit. Itẽ aſſiſtere eſt patrocinari,qd̃ priſci adeſſe & ſupereſſe dicebãt.Sic.n.elegãter dicimꝰ. Tibi adſum,& tibi ſupſum,pro eo q̃ eſt aduocatus,cauſamq; tuã defendo. Vide in dictione Siſto.

Aſſis.is.tabula ſectilis.Pli.Verniſq; aſſibus contabulare pauimenta oportet.Vide ſupra in dictione Aſſeres.

Aſſono.as.pe.cor. Vide in ſono.

Aſſo.as.tabulo a quo coaſſo,ꝑ cõtabulo. Victru. Cum aſſatum fuerit,ſup̃ altera coaſſatio ſtruat̃,clauiſq; fixa duplicẽ ꝓbeat cõtignationi loricatioñ.Plin. Neceſsarium binas ꝑ diuerſum coaſſationes ſubſterni, capita eaꝝ ꝓfigi clauis,ne torqueant̃.Eſt & aſſo.as.pro torreo a quo aſſatus,ut de diuo Laurentio.Aſſatus ſum iã uerſa & manduca.Plau.tamen in Muſt.Aſſus dixit.Ne faxis,nam elixus eſſe q̃ aſſus ſoleo ſuauior.

Aſſus.a.um.qd̃ eſt torrefactũ,quod igni aſſudeſcit. Sudando.n.aſſum diſtillat calorem.Vel dr̃ aſſum, quaſi ſolum quẽadmodum merũ ſolum dicimus,q̃n̄ in obſoniis ſine pigmento ſaporis alieni aſſæ carnes inferebant̃. Vnde etiam aſſa uox dicta ore prolata ſicce Nonius ait,non admiſtis aliis muſicis cõcentibus.Var. In cõuiuiis pueri modeſti ut cantarent carmina antiqua in quibus laudes erant maioꝝ & aſſa uoce & cũ tibicine.Cato de liberis educandis. Melos aũt in cãtibus eſt bipartitũ.Vnũ eſt qd̃ eſt in aſſa uoce,alteꝝ qd̃ uocãt organicum. Feſtus interpretatur aſſa cantum tibiarꝝ.

Aſſa uox.Vide in aſſus.a.um.

Aſſula dimi.ab aſſis,tabella, a quo fit Aſſulatim.

Aſſulatim aduerbium ſcat minutatim.Plau.Priuſq̃ pulſando exitium foribus aſſulatim dabo. Idẽ in Menæ. Faciam,quod iubes,ſecurim capiam ancipitem, atq; hunc ſenẽ exoſsem,niſi dedolabo aſſulatim uiſcera.

Aſſula per ſimplex ſoppidum in agro Brixiano.

Aſſæ dicuntur ſicci lapides. Et aſſæ tibiæ quibus canitur ſine chori uoce.

Aſſatura fruſtum carnis aſſæ. Hiero.lib.ii. Regũ.Partitus eſt uniuerſæ multitudini aſſaturam bubulæ carnis Flauius Vopiſ. ſcribit Aurelianum imperatorem conuiuium de aſſaturis maxime dediſſe.

Aſſuetus.uſitatus,ab aſſueſco cis.

Aſſumo.is.pe.pro.mõ ſcat accipio. Cic.Neq; id onus in uitus aſſumpſit,mõ nimiũ tribuo.Idẽ.Si id mihi aſſumo,uideor id mihi meo iure quodãmodo uindicare.

Aſſur,Iudææ ciuitas,quam ædificauit Salomon. Quo nomine dictus eſt filius Sem.

Aſſuerus (ſicut teſtat̃ Ioſephus) fuit Cyrus Xerſis filius, qui poſt Dariũ patrũ,Perſidæ rexit imperiũ.Hunc Cyrum dixit Artaxerſem apud græcos uocari,qui longimanus cognominatus,regnauit.xl.annis.

Aſſos ciuitas Troadis,arte & natura munita,de qua eſt illud Stratonici dictũ.Qui celeri paſſu aſſum it,mortis periculum adit.In ea erat lapis qui ſcindebat̃.Pli.in aſſo troadis ſarcophagus lapis fiſſili uena,ſcindit̃.Ex aſſo fuit Cleanthes philoſoph9 ſtoicus,qui Zenoni ſuc.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ceſſit. Altera fuit aſsos myſiæ,ut inquit Ste. Alia in Lycia in ſublimi loco. Alia in Epiro ignobilis.

Aſſius .a. um.poſseſſiuum, ut lapis aſſius qui perperam thaſſius apud Plinī.legitur.

Aſos per ſimplex,ſ.ciuitas Cretæ ubi uetuſtiſſimum Iouis templum fuit.

Aſsyria,regio Aſiæ maioris,quæ nunc Syria dī, habens ab ortu Indiā,ab occaſu Tygrim fluuiū,a meridie Mediam a ſeptentrione Caucaſum,unde Aſsyrii,q poſtea Syrii,& Syri. Hanc Porphy. & Acron uolūt prius dictā Syriam,poſtea una addita ſyllaba Aſsyriam uocitatā. alii quadripartitā faciunt diuiſionē in Syrios, Aſsyrios Leucoſyrios,& Cœleſyrios. Plin duplicē ſyriā aſſignat, unā palæſtinā,alterā Antiochiā. Dicta eſt aūt aſsyria, ut docet Aug.li.xv.de ciui.dei ab Aſsur ſilio Sem.

Aſt coniunctio ponit mō pro ſed,modo pro atq;,modo pro ergo,mō pro tam,modo pro tum,mō ꝑ cum.

Aſta ciuitas æſtuaria inter ſacrū promontoriū, & hercules columnas,& aſta in Liguria,urbs nō lōge a Noua ria diſtans. De hac Clau. Nec plus pollentia rebus contulit Auſoniis, aut mœnia uindicis Aſtæ. Meminit & Plini.li.xxxv. Cum aſpiratione uero aliud ſignificat.

Aſtarte ſyrioꝝ numē erat,ſed nō aliud q̄ ueneris, fortaſſe q̄ ſacræ līæ Aſtarcten ſidonioꝝ deā uocāt. Cui Solomō rex uni pallacaꝝ ſuaꝝ obſeq̄ molēs altaria cōdidit

Aſtomi,Indiæ ppli ſine ore,halitu tm̄ uiuentes & odore

Aſtu ge.neu.ut cornu ꝑ ciuitate athenienſi, quā ἄστυ uocabant,ſed a latinis mutaſ υ in u,& fit aſtu, ut inqt Priſcia. Terē.in Eu. An in aſtu uenit? Probus Æmilius in Alcibiade. Poſtq̄ aſtu uenit concione aduocata uerba ſic fecit. Hic aſtutiæ aſtus,aſtuti,qm̄ q in urbib⁹ degūt, callidiores ſunt in agro degētibus. Interdū aſtu aduerbialiꝝ ꝑ aſtute ponit Terē in Eu. Qd ſi aſtu rē tractauit, dii ueſtrā fidē,quantā & q̄ uerā laudē capiet Parmeno Apulei. nomē poſuit cū ait. Vlyſſi aſtu deſerta ſunt.

Aſtutus,ab aſtu urbe cautus dī,in q̄ q aſſidue uerſati ſūt cauti fiunt, Vel aſtutus, quaſi arte tutus ut inqt Feſtus.

Aſtutia, quæ (ut auctor eſt Hiero.) eſt ſubtilitas cautelæ rudibus,incipientibuſq; neceſsaria ,ꝑ quā ſophiſmatū dignoſcere, & q̄rere uerſutiā poſſint,ne falſoꝝ fraudibus argumentoꝝ abducant a ſimplicitate ueræ ſapientiæ,q̄ ducit ad uitā. Hinc fit aſtutulus diminutiuū.

Aſturia,ciuitas hiſpaniæ,in qua aſturcones eq̄ gignunt.

Aſturcones equi,ab Aſturia oppido hiſpaniæ ita appellati,qbus non uulgaris in curſu gradus,ſed mollis alterno crurū explicatu glomeratio eſt. Pli.li.vii. In Hiſpania Aſturiā gignere Tieldones uocatos eqni generis, qui quotiēs minori forma ſunt aſturcones dīr. Sil. His paru⁹ ſonipes,neq; marti not⁹,atidē Aut īcōcuſso glomerat ueſtigia dorſo,aut molli pacata celer trahit eſse da collo. Talē greſsum græci εὐδρομον uocant, a bonitate curſus,latini dicunt tollutarios equos a tollendis pedibus & glomerandis. Ab aliquibus etiā ſtura dicitur. Vnde Feſtus. Stura flumen in agro laurenti eſt, qd quidam aſturam uocant.

Aſtura,flumen & oppidū maritimū in Latio. Pli.lib.iii. Antium inquit colonia,flumen Aſtura,& inſula. Et li. xxxii. Tenuit & noſtra memoria nauim Caii principis ab Aſtura Antium nauigantis.

Aſtur, quod ab aſturia eſt. Martialis de aſturconibus.

Hic breuis ad numerum rapidos qui colligit ungues
Venit ab auriferis gentibus aſtur equus.

Aſtaroth antiqua ciuitas Og regis Baſan,in qua habitauerunt gigantes,& poſtea cecidit in ſortem tribus Manaſſes regionis Bethaniæ. Sunt aūt duo caſtella in Bethania hoc uocabulo,nouem inter ſe miliaribus ſeparata inter Aderam & Abellam urbes.

Aſtages nomen proprium fluuii in pontum defluētis.

Aſtaphis pe.cor.uua paſſa dicitur ἀσταφις græce.

Aſtigi ciuitas Bethicæ,a qua aſtigitanus ager.

Aſtarte apud Aſſyrios dicta eſt Iuno. Aug.

Aſteiſmos,latine urbanitas, & eſt tropus multiplex numeroſæ uirtutis. Nam aſteiſmos putaſ quicqd ruſtica ſimplicitate caret,& faceta ſatis urbanitate exponit,ut apud Virg. Qui Bauium non odit, amet tua carmina Mæui.i.pro pœna ei contingat,ut diligat Mæuiū peiorem poetam. Atq; idem iungat uulpes, & mulgeat hircos.i.faciat ea quæ contra naturam ſunt. Nam ἀστεῖος urbanus ἀστείζομαι urbanus fum.

Aſter ſtella una. Aſtrū,latine ſidus,quod conſtat ex pluribus ſtellis,quæ aliquod ſignū cōponant, ut Gemini libra,& hmōi. Dictū aſtrū ab ἀστράπτω quod eſt fulgeo. Et eſt aſter nomen ciuitatis. Sciendū q̄ in aſter.a.um terminata nomina imitatiua ſunt,ut paraſitaſter,qui imitaſ paraſitum,philoſophaſter,qui eſt philoꝝ imitator. Cice. Oīno ſolet eſſe Fuluiaſter. Surdaſter dimi.eſt, qui eſt aliquantulum ſurdus. Similr recaluaſter,q non eſt toto capite caluus,ſed ſola fronte. Catulaſter, non paruū catulum ſignificat,ſed ipm catulum. Pullaſtra, non paruam pullam,ſed paruam gallinam. Pullaſter, non paruum pullum,ſed ipm pullū. Filiaſter,quo quidam utunt pro priuigno,non paruum filium, ſed q̄ eū imitatur,ſic filiaſtra,oleaſter,pinaſter,mentaſtrū, ſiliquaſtrum,q̄ ſilueſtria ſint olera,pinum,mentam ſiliquamq; imitantia.

Aſtericus ſeu aſteriſcus dimi.ab aſter,ſignū eſt ad ſimilitudinē paruæ ſtellæ,quo utimur cum aliquid in ſcribendo omiſſum eſt. Hieron. Qui æditioni antiquæ Theodotionis miſcuit aſterico,& obelo.

Aſtrale,quod ad aſtra pertinet. Vnde aſtralia fata dicta ſunt ab Augu.lib.v.de ciuitate dei.

Aſtrolabium inſtrumentum, ex quo aſtrorum motus intelliguntur. ἐκ τ ἄστρ ϗ λαμβάνω.

Aſtronomia cum accentu in penu.aſtrorum regula νόμος latine lex,uel regula.

Aſtrologia,tū accētu in pe.aſtroꝝ ſermo uel rō. Aſtronomia de curſu aſtroꝝ loquit. Aſtrologia de iudiciis ad uitam fortunamq; pertinentibus. Hinc aſtrologi,& aſtronomi,qui aſtroꝝ ſcientiam profiteantur.

Aſtragalus pe.cor. latine iūctura ſeu uertebra pedis,aut iuguli,ut eſt apud Home.lib.x.odyſ. qui ſcribit, Elpenora lapſu ſcalaꝝ exanimatum eſſe,cū fregiſſet aſtragalum.i. iuguli iunctura, tm̄ Apollonius in argonauticis ponit pro ludo,qui uulgariter dī zoni. ſ. in li.iii. pagina tertia. Suidas ait eſſe ſpondylon τὸ ζαχήλα, quin etiā in ædificiis columnaꝝ ponit a Victru. quum ait. Aſtragali faciendi ſunt octauæ partis. Inter herbas a Plinio. Sunt & aſtragali tali,q taxilloꝝ gerūt effigiem, qui homini negantur eſſe.

Aſtragalizo.as. talis ludo,& aſtragalizontes a Plinio di-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cuntur talis ludentes.
Aſteria.æ.& aſterie.es.nomen latonæ ſororis ꝓpriũ.
Aſterion fluuius Achaiæ.Sta.lib.iiii.Theba.Cum dixit, & æquis fluctibus Aſterion. Fuit & nomen urbis.
Aſteriſcum,herba quæ & ſiderites dicitur, naſcens in tegulis parietiniſq; folio ſimilis ozimo.
Aſteriſcus ſignum ad ſtellæ ſimilitudinem paruæ, quo utimur,cum aliquid in ſcribendo omiſſum eſt.
Aſtræus cum diph.fuit unus ex titanibus,qui cõtra deos arma ſumpſit.Oui.li.v.Meta. Occidit Enceladus Mendeſius occidit Aſtræus. Ferunt hunc cum aurora concubuiſſe,ac ex ea uentos generaſſe.
Aſtræa cum diph. Aſtræi ex aurora filia ſm aliquos Icarii,ſm aliquos Iouis, & Themidos. Et ponit̃ ꝓ iuſticia. Oui.Vltima cæleſtũ terras Aſtræa reliqt. Qđ ideo fictũ eſt,ꝙ illis tpibus Aſtræus princeps eſſet,& ꝓpter æqtatẽ eius filia iuſticia dicta ſit, ut ſcribit Aratus. Nã cũ adhuc terras habitaret,Nondum ueſanos rabies nuda uerat enſes. Nec conſanguineis fuerat diſcordia nota: Sed poſtea creſcentibus uitiis euolauit in cælum.
Aſthmaticus cum h, anhelus, & ſuſpirioſus dicit̃ ἄσθμα anhelitus anxietas.
Aſtipulor pe.cor. Vide in dictione Stipulor.
Aſto aſtas aſtiti aſtitũ & aſtatũ ſcat ꝑſens,aut firmꝰ, ſeu erectus ſto.Plau. in Cap. Ego miſer uix aſto ꝑ formidine.Idẽ in Ciſ. Adoleſcẽs aſta,atq; audi.i.ſta fortiter,atq; expecta. Et in Caſ. Stultus cõtriui diẽ dũ adſto aduocatus cuidã cognato meo.Interdum ſcat ſimpliciter ſto. Vir.Arrectiſq; auribus aſtãt.Interdũ ſũ,cũ de rebus loquimur,q̃ cadere nõ pñt,ut cũ dicimus terrã aſtare.
Aſtringo ꝓprie iuxta ſtringo,unio,cõiugo. Colu.lib.iii. Cũ oẽs ſurculos,quos arbor patiẽt dimiſeris,libro ulmi uel uimine arborẽ aſtringito. Vir.li.i. Geor.Seu durat magis,& uenas aſtringit hiãtes.Per tranſlationẽ aſtringere ponit̃ ꝓ obligare.Et ſic gtõ iungit̃,ſicut Gel.notauit Sabinũ ſcripſiſſe. Qui alienũ tacens lucri faciendi cauſa ſuſtulit,furti aſtringit̃,ſiue ſcit,cuius ſit, ſiue non ſcit.Quandoq; pro promittere. Quia uincula fidei dicuntur.Teren.in Eu.Meam aſtringo fidem.
Aſtrictorius.a.ũ.qđ aſtringit.Pli. Folia aſtrictoriã uim
Aſtruo.is.iuxta ſtruo,& ædificiũ ædifico,iungo, (hñt. fortifico.Colu.li.i. Nã cũ ueteri aſtruit̃ recẽs ædificiũ, quaſi ſurgenti reluctãs oneri cedit. Amb. Nec putauit ortus ſui fidem matris iniuriis aſtruẽdam.i. firmandã. Hinc ꝓ tranſlationẽ aſtruere,ꝓ affirmare ſumit̃.Hiero. q̃uis nonnulli aſtruere uelint eam iam reſuſcitatam,& beatam cum Chriſto immortalitate ueſtiri.
Aſtrapeus dictus eſt Iupiter ab aſtrape q̃ eſt coruſcatio.
Aſtyllus,nomẽ ꝓpriũ curſoris crotoniatæ, qui ter olympia uicit,meminit eius Plato in legibus,q eũ non tam curſu,q̃ perpetua uirginitate clarum prædicat.
Aſtyages,nomen proprium regis Aſſyriorum.
Aſtyanax,nomẽ filii Hectoris troiani ex Andromacha quaſi tutator urbis. Aſty.n.urbs, anax tutator ſiue rex.
Aſtypalæa,inſula in mari Ægeo. Oui.lib.ii.de arte.Cinctaq; piſcoſis Aſtypalæa uadis.
Aſtypale.es.nomen eſt urbis in eadem inſula.
Aſymphonia latine incõſonantia ἀσύμφωνος diſcors.
Aſymbolus pe.cor.qui ſymbolum non dedit,& ſine collatione acceſſit ad commeſſationem.
Aſyndeton,ſiue aſyntheton, ſiue dialytõ dici põt incompoſitũ ſiue incolligatũ ab α ſine σύνδετον cõpoſitũ exornatio nris dr̃ diſſolutũ,q̃ orõ nulla cõiunctiõe inter poſita ſimpl̃r efferẽt,ut eũt,q̃runt, inueniũt,afferunt.
Aſyntheta Plinius appellat cryſtalla,q̃ pura ſunt, & ſine uitio,quaſi ſimplicia.
Aſyſtaton,genus quoddã phiæ,qđ inſtabile latine dr̃ uel incõſtans poſſumus dicere. Hoc Archeſilas introduxit ignorantiæ magiſter,ut ſi nihil ſciri põt, neceſſe eſt id ipm ſciri qđ nihil ſciat̃. Si aũt ſcit̃ poſſe nihil ſciri, falſum eſt quod dicitur. Nihil ſciri poſſe. Sic inducitur dogma ſibi ipſi repugnans ſeq; diſſoluens.

A ante T

At principiũ increpatiõi aptũ,& hoc, cũ aut indignationẽ aut doloꝛẽ exprimere uolumus,ut iræ æſtũ, aut querelas ſignificantius oñdere ualeamus. Vir. At tibi pro ſcelere.Teren. At tibi dii dignũ factis exitũ dent.Serui. ait nono cõmentario eſſe inceptiuã particulã ad ornatũ ꝓtinentẽ.Q̃ñq; dictoꝝ diſcretiuũ,ut apud eundẽ.At mihi ſcrupulus unus reſtat.Q̃ñq; reꝝ differentiã denotat,ut Scipio eſt bellator,at Cato orator.Q̃ñq; ponit̃ ꝓ ſaltẽ.Oui.Crudeles ſomni, qd me tenuiſtis inertẽ? At ſemel æterna nocte ꝑmenda fui. Q̃ñq; copulatiuũ eſt, ut in atq;.Q̃ñq; aduerſatiuũ.Vir. At regina graui iam dudũ ſaucia cura. Nã dũ Æneas q̃ eſceret,regina turbabat̃,qđ eſt contrariũ.Q̃ñq; eſt interiectio timoris. Teren.in Eunu. Atat mi homo formidoloſus es.
Atat interiectio eſt paulatim ꝓcepti,atq; intellecti mali. Teren.in Eu. Atat data hercle uerba mihi ſunt. Ser. in arte. Atat eſt aliquid de improuiſo deprehendentis.
At contra ſcat uiciſſim,quod uulgo dicitur ecõuerſo.
Atqui tota una dictio ſignificat certe.
Atq; cõiunctio cõnexiua eſt,ut genꝰ uñ latinũ,Albaniq; patres,atq; altæ mœnia Romæ. Q̃ñq; aduerbiũ eſt & ꝓ q̃ poni ſolet. Perſi. Qui tu impunitior exis, atq; hic. Sue.in Cæſ. Velut grauius,atq; ipe ſenſiſſet. Q̃ñq; ꝓ celeriter & ſtatim. Vir. Atq; illũ in ꝓceps ,pno rapit alueꝰ amni. Q̃ñq; ꝓ feſtine,& intrepide. Enni. Atq; atq; aſcẽdit muros troiana iuuẽtus. Q̃ñq; ꝓ ꝑterq̃.Plau.in Am. Neq; ſe luna mutat quoq̃,atq; exorta eſt ſemel.
Attalus pe.cor.nomen Pergami regis pecunia ditiſſimi & ſplendida abundantiq; ſuppellectili, q aut̃ inuenit intexere ueſtibus, & a quo oĩa magnifica attalica dicta ſunt,ut inqt Pli.viii.Prop. Nec ſit in attalico mors mea nixa thoro. Fuit & Athalus nomen philoſophi.
Atalanta,nomẽ mulieris,de q̃ Hiero.cõtra Ioui.Referũt fabulæ Atalantã Calydoniã uirginẽ ſemp in uenatibꝰ, ſemp in ſyluis,nõ tumẽtes uteros fœminaq;, faſtidiaq; cõceptuum, ſed expeditã, & caſtã amaſſe uirtutẽ.Eſt & atalanta fons in portu Cyphantæ dictus, ꝙ ibi uenatrix fœmina ſiti & æſtu languida cõſederit, & petra uenabulo eius ꝓcuſſa laticẽ ꝑbuerit,ſicut ſcribit Pauſa.
Atabulus pe.cor.uentus in Apulia. Hora. Incipit ex illo mõtes apulia notos Oſtẽtare mihi, quos torret Atabulus. Ideo Atabulus apulus dr̃, tanq̃ peculiaris. Scribit Porphyrio,Atabulũ uentũ eſſe in apulia feruẽtiſſimũ, græca appellatione dictũ,q̃ſi ἀπὸ τοῦ κατω βάλλειν,hoc eſt nocumentũ,peſtilentiãq; inferentẽ,nã atabuli flatꝰ nimio calore apuliæ peſtifer eſt & grauis,eſt em̃ frigi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diſſimus, & ſi flauerit circa brumã, exurit frigore arefaciens, ut nullis poſtea poſſit ſolibus recreari.

Attamino, as. pe.cor. Vide in dictione Contamino.

Atauus pe.cor. dictus eſt, q̃ ata ſit aui. i. pater, ut pueri dicere ſolent. Vide etiam in Auus.

Atax, fluuius ortum hñs ex Pyreneo mõte, & infundit in mare Tyrrhenũ, quidã tñ ſcribunt Athax per h.

Athacus pe.cor. genus uolucris gradiẽs ſup q̃tuor pedes lõgioraq; retro crura hñs. De quo fit mẽtio apd Leuit.

Athanatos græce pe.cor. latine dicitur immortalis.

Attellanæ fabulæ latinæ ſũt, q̃ ab Attella Oſcoꝝ ciuitate ſumptæ fuerũt, in qbus ridiculæ p̃ſonæ inducebant, & argumẽtis dictiſq; iocularibus rãdebant ſatyricis fabulis græcis. Proprie aũt attellanicũ dicebat exodiũ. Liui. li. vii. Iuuẽtus hiſtrionib9 fabellaꝝ actu relicto ipſa inter ſe more antiquo ridicula itexta uerſib9 factitare cœpit, q̃ exodia poſtea appellata, cõſertaq; fabellis potiſſimũ Attellanis ſũt, qd gen9 ludoꝝ ab Oſcis acceptũ

Attagen pe.cor.ge.maſ. & attagena.æ. (tenuit iuuẽt9. & attages, attagis, auis aſiatica iter nobiliſſimas habita, maxie, q̃ in Ionia naſcit, & inter eſculẽtiores aues p̃ci puo ſapore cenſebat. Pli. li. x. Attagen maxie Ionius celebrat uocalis alias, captus uero obmutеſcens quondã exiſtimat9 inter raras aues. Hiero. Attagen, & ficedula, mulus & ſcarus in delitiis cõputant. Mar. inter ſapores fertur alitum primus Ionicaꝝ guſtus attagenarum.

Atechna. i. inartificioſa quæ non ab arte ſunt.

A teſtibus ꝑcat eũ q̃ p teſtibus eſt, & q̃ſi defendit teſtes.

Atellani ſiue Atellæ oppidũ Cãpaniæ, quã nũc auerſam urbẽ dicimus ꝓpe Neapolim. Cice. Clunio. Locutus ſũ de agro uectigali municipii attellani, qui eſſet in Gallia. Hinc attellani qui apud Campanos inhoneſtiſſimi erant, quorum luxuria in ludis nimia erat.

Ater. a. um. obſcuꝝ nigrũ. Vir. Quinq̃ginta atris imanis hiatib9 hydra. Plau. Ita replebo atritate ut atrior ſit, q̃ Ægyptii. Interdũ atrũ capit ꝓ funeſto, uñ atri dies dñr uulgo Ægyptiaci ab obſeruatrice ægypto, & alio noie cões. Dictũ attũ ab atterẽdo, qñ q̃ atterũt. liuorẽ cõtra

Atratus pe.pro. dr, q̃ lugubri ueſte indutus eſt. (hunt.

Atramẽtũ ab atro colore dr, c9 duo ſũt gña. f. ſcriptoriũ, qd & librariũ dr, & tectoriũ a tectoriis, quo in ſcribẽdo & pingẽdo utimur. Eſt & ſutoriũ atramentũ, qd in inficiẽdis pellibus ſutores coriarii uſurpãt, uulgo hoc a uitri ſimilitudine uitriolũ noiant. Pli. li. ix. Effuſo atramẽto qd ꝓ ſanguine his eſt, offuſcata aq̃ abſcõdũt. Idẽ li. 34. Græci cognationẽ æris fecerũt noie, & atramẽto ſuto

Atramẽtariũ uaſculũ, q̃ atramẽtũ cõtinet. Hiero. (rio. in Ezech. Atramentariũ ſcriptoris ad renes eius.

Atracius, nomen uiri, qui primus dicitur artem magicam in Thracia inueniſſe. (lera eſt.

Atra bilis eſt, quã græci melancholiã uocãt, nã bilis cho-

Athenodorus pe.pro. phus fuit, q̃ Auguſto documentũ dedit, inquiens. Cũ ira cæſar te ceperit, nihil prius, neq; dixeris, nec feceris, q̃ ipſa quatuor & uiginti elementa liſ ꝓ græcaꝝ tecũ ipſe ꝓcurreris, & memoria recẽſueris ut ita concitatio illa, q̃ momentoſa eſt mente alio traducta parui temporis interiectu langueſceret.

Atriũ, prima pars domus, q̃ continet mediã areã, in quã collecta ex oĩ tecto pluuia deſcẽdit, & in qua priſci (ut ait Cato) apto oſtio epulabant ubi etiã pecunias, & cætera ꝓciоſiora ſeruabãt, ſeruoſq; qbus tãq̃ honoratio-ribus eaꝝ reꝝ cuſtodiã cõmittebãt, atriẽſes appellabãt Vict. li. vi. In urbe atria proxia ianuis eſſe debent. Et in Euan. Cũ fortis armatus cuſtodit atriũ ſuũ, in pace ſũt oĩa, q̃ poſſidet. Hiero. Atria nõ ſunt qdẽ domus, ſed tñ aliqua hñt fundamẽta, & de atriis intramus domũ. Dictũ atriũ ab atriatibus Æthruriæ populis, ut inqt Var. li. i. de lin. la. q a id gen9 ædificii atriæ primũ in Æthruria ſit inſtitutũ, uel q a terra oria t, quaſi aterriũ. Vel q atrũ ex fumo eſſet ꝓpter culinã, q a ex fumo culinæ nigreſceret. In atrio n. tria erãt habitacula, ueſtibulũ, locus ſportulaꝝ, qui & ipſe ſportula dicebat, ubi ꝓponebant eo die, q̃ dono danda erant, & culina, quanq̃ ueſtibulum locus ſit ante ædes. Atriũ græci αὐλὴν uocant propter qd poetæ qñq; aulam pro atrio uſurpant.

Atria urbs a qua adriaticum mare. Stepha. Atria Æthruſcorum a Diomede condita eſt, Æthria primo nominata. Hinc & Æthruſcos dictos nonnulli exiſtimãt, ſiue ἀπὸ τοῦ τὴν ἀέρα ἀσκεῖν propter augurioꝝ peritiam, quaſi de cœlo ſeruantes, & exercentes æthera. Euſtath. Adriaticũ & ab oppido, & ab amne appellatũ ſcribit.

Atrienſis, is erat, cui credebatur cura atrii, & qui familiæ præeſt, ac diſpenſationi.

Atrici a iuriſconſultis dicuntur qui excubãt ad atrium, qui & ad limina, & liminarchæ uocantur.

Atriolum, paruũ atriũ. Cic. ad Q. Fratrẽ. Quo in loco te in porticu ſcribere aiunt, ut atriolum fiat mihi, ut eſt, magis placebat, neq; n. ſatis loci eſſe uidebat atriolo.

Atriplex, herba eſt ſyluеſtris & hortẽſis, frigidæ & humidæ ſubſtãtiæ, aluũ mollit, & ictericis ꝓdeſt, ab atro colore, ut q̃dam aiunt, q̃ hoies pallidos faciat. Macer. Atriplicẽ tritã cum nitro melle & aceto dicunt appoſitã calidam ſedare podagram, accuſatur herba hæc a Pythagora q̃ hydropicos homies faciat, & regium morbum inducat. Græci Anthaphraſin dicunt.

Atergatis, nomẽ fuit deæ. Stra. Trans Euphratẽ eſt Bambyce, quã edeſſam, & Hierapolim uocãt, in qua Atergatim Syriã deã colũt. De hac & Mac. Cornu. Atergatim a græcis Rheam exiſtimari putat, coliq; eã abſtinentia piſcium, uñ nomen, ut Athenæus autor eſt, quaſi ἀτὴς γαπόδος, hoc eſt Syriorum lingua, ſine piſcibus.

Atrox, aſper, crudelis, q̃ qui atro uultu ſunt, aſperitatẽ & ſæuitiã p̃ ſe ferunt. Sunt q̃ a græco id nomẽ deriuẽt, qa illi ἀτρώκια appellãt, q̃ cruda ſunt, ſiue ab eo, q̃ atroces nihil de ſe timeãt, τρέω enim ꝓcat timere. Vñ & ꝓ cõſtanti qñq; ponit. Hora. Præter atrocẽ aĩum Catonis. Hinc atrocia, & atrocitas, & atrociter pro aſpere.

Atropos una ex tribus parcis, latine immutabilis dr, q̃ indeꝓcabilis ſit, & flecti non põt, quin filum truncet ac humanã finiat uitã. Siqdem ἄτροπος immutabilis. Vel ab α ſine, τροπὴ cõuerſio, q̃ ad nullius ꝓces conuertat. Nãtres dñr ſorores, quaꝝ una dr Clotho, q̃ colum baiulat, & fuſum torquendo ſuper eo filum trahit, atq; colligit κλώθειν græci dicunt torquere. Lacheſis altera ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν, quod eſt ſortiri. Nam ipſa net, filumq; ducit. De his latius in dictione Parca.

Atrophia, ſpecies tabis, qua corpus non alit, ſed ſumma macies oritur, & niſi occurratur, interimit. Inde atrophi pe.cor. qui atrophia laborant. Pli. li. xxxvi. Eadem datur his quos atrophos uocãt interpoſitis diebus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Atrophiq uocant, quī ab imbecillitate uires uix recolligunt, unde atrophos uocant non conualescentes, ab imbecillitate uires uix recolligentes.

Atrū olus, qd græci hippoſelinū, & agrioſelinum. i. equi ſ: pū ſiue agreſte apiū. Altitudīe. n. reliquū apiū ſupat.

Athrax fluuius Ætoliæ, a quo athraces populi, eſt & hoc noīe, ut teſtis eſt Stra. urbs in Theſſalia. Et atrax pater hippodamiæ, qui primus artē magicā apud Theſſaliam conſtituit. Hinc ars Athracia pro magia dicitur a Papinio, qm̄ ait Athracia rubet arte labor.

Attero, is. pe. cor. Vide in dictione Tero.

Attenuo, as. ex ad. & tenuo, qd a tenuis fit, & ſignificat ſubtilem facio, minuo. Cic. li. iii. ad Heren. Defenſoris narratio ſimplicē expoſitionē debet habere, cum attenuatione defenſionis, Hie. li. ii. Reg. Quare ſic attenuaris macie? Et cum ad animum referē defectum ſcat.

Atina pe. pro. ciuitas iuxta pontinas paludes dcā a morbis, q græcē ἄτη dīr, quos paludis uicinitas creat.

Ateramnum & Teramnum. Theophra. pro coctili, & incoctili faba accipit.

Atimus ignobilis & ſine honore.

Attentio, ut Speu. inqt, eſt intentio anī ad diſcendum.

Attendo, is. aduerto, cogito, cōſydero, & q̄ſi aīm intēdo Hie. ad Helio. Attēdis Petrū, ſed & Iudā conſydera. Aliq̄ addimus aīm, & p intendo ſumiē. Ci. li. iii. offi. Et ſi cū aīm attenderis turpitudinem uideas adiunctā, hoc eſt aīum intēderis, ēt ſi aīm non addimus. Ter. in adel. Nimiū ad rem in ſenecta attenti ſumus. Hinc attētos dicimus auditores, qui ad ea q̄ dīr intendunt aīum.

Attente aduerbium, id eſt, animo intento.

Attento, as, freq̄ntatiuum, idem quod tento. Perronius. Dulcibus ac blandis uerbis eius animum attentans.

Attinere, pertinere, decere, conuenire. Ter. in Adel. Iam mene uis dicere, quod ad te attinet? Aliquando ſignificat iuxta, ſiue in manibus tenere. Plau. in Cap. Nam ſenex eſt in tonſtrina, nunc iam cultros attinet.

Attingo, is. attigi, attactū, leuiter tango. Minus eſt. n. q̄ tango, ut inqt Do. Ter. in Adel. Tetigin tui aliquid? ſi attigiſſes, ferres infortuniū. Aliq̄ attingere poniē, p diſcere, legere, ſcribere, & hmōi. Lact. li. iii. Græci, q ſacras ueritatis līas non attigerant. i. didicerant. Hiero. Quod utiq; genus docendi nondū attigerā. i. aggreſſus fueram, ſiue exptus. Vir. li. ii. Ge. Sin has ne poſſim naturæ attingere partes. i. ſcire. Aliquando pro ingredi, Colu. li. i. Nec dum ſenectutem attigerit.

Attigo. is. idem quod attīgo. Nam ſicut tango, ita & tago dicimus. Plau. in Muſ. Abſcedite telis ne attigant.

Attilus pe. prod. piſcis ſatis grandis, qui in Pado inertia pingueſcens, ad mille aliquando libras captus eſt cathenato hamo, nec niſi boum iugis extractus.

Attiguus, pximus, ab attigendo, ſicut contiguus a contingendo. Apul. li. iiii. contra, pcliue montis attigui fuga me liberaui. Veteres attigere pro cōtīgere dicebāt.

Attyla pe. cor. ex ſcythaę genere fuit, q ſubacta Pannonia Italiā ingreſſus, Aquileiā ſubuertit, & in Germaniā tranſiens plurimas uaſtitates edidit, q domū reuerſus dū nouis nuptiis operā dat, uino plen⁹, effuſo e narib⁹ multo ſanguine ſuffocat⁹ eſt. Nicomachus. āt Iſtiæus hiſtoriarū ſcriptor eū deſcribens ait, οἱ ὀφθαλμοὶ ἦ ἀυτῦ ἀμαυροὶ ἀλλ' ἀποχικότες, ἦν μικρὸς ἦν, ἐπὶ θώρακος δὲ ἀντῦ, ἀμφιβλέπων δὲ καὶ τὰ πλάγια σοφὸς ἀυτοῦ.

Attæ ſunt qui per uitium crurum aut pedum plantis in ſiſtunt, & atterunt magis terram q̄ ambulent. Quod cognomen fuit Quintio poetæ.

Atys fluuius. Clau. Lucus erat prope flumen atym.

Attegiæ dīr tabernacula, uel umbracula, uel magalia qualia Mauri colūt. Ruff. in li. Ioſephi hoc uocabulū uſurpat li. vii. de bel. Iudai. Cum ad diē feſtū ueniſſet, quo attegias in honorē dei cōponi ab hoibus mos eſt

Athenæ, aꝝ ciuitas atticæ regionis q̄ inter achaiam uī Iſthmū, & Bœotiam poſita eſt, quæ regio attica dī, ab Atthide Cranai filia athenarum regis, q cecropi in regno ſucceſſit. Hic Cecrops primus athenas condidit, uñ & Cecropia dicta ē. Poſtea a Mopſo Mopſopia, & a Ione Xuthi filio Ionia, & a Minerua Athenæ. Græci eñ Mineruam athenā dicūt ἀπὸ τῦ ἄθηνᾶς. Tres aūt (ut quidam aſtruunt) fuere Athenæ, ab unis athenæi, ab alteris athenienſes, ab aliis atheneopolitæ dicti ſunt.

Atheneū locus erat Mineruæ dicatus, ubi, pfeſſores ſua ſtudia, pfitebanē. Iul. Capi. Poſtea uero ubi adoleuit in atheneo cōtrouerſiis declamauit audiētibus ēt īpatrib⁹ ſuis. Lamp. Ad atheneū audiēdoꝝ & græcoꝝ & latinoꝝ rhetoꝝ, uel poetarum cauſa frequenter, pceſſit.

Athenæus nomen auctoris Coſmographi græci.

Atheos dicitur qui negat deum eſſe.

Atheſis pe. cor. fluuius, q ex tridētinis alpibus Tridentū alluit, & ueronā diuidit. Deinde per latas Padi paludes grādiēs, nō longe a brondulo in adriaticū mare īfluit.

Atheſinus pe. pro. fluuius efluens e lacu, qui in Apennino eſt ſupra carnos incumbente, & labiē in Iſtrum.

Athleta pe. pro. pugil & luctator dī, ἀθλέω eñ certo ſignificat, uel q a athlos tam certamē, q̄ certaminis pmiū ſcat. Scribit Iuriſcon. athletas cū uirtutis gīa athleticam exexceāt, non eſſe ignominioſos. Tria aūt fuerūt apud antiquos athletica certamina, uidelicet curſoꝝ, pugilū, & luctatoꝝ. Iul. aūt Pollux li. v. cuius ordinem imitatus eſt Perottus. τῶν δὲ ἀγώνων, οἱ μὲν γυμνασικοὶ, οἱ δὲ καλούμενοι σκηνικοὶ, ὀνομαζθεῖσι δὲ μουσικοῖτε & μουσικοὶ, οἱ δὲ ἀτλητικοὶ οὐ ῥᾳδίως λέγεσθαι ἀγῶνας μουσικοὺς ἀλλὰ μουσικῶς, καὶ ἀθλητικοῦ παλαιοῦ ὄντος.

Athlotheta certaminū iudex. Quo uerbo utiē Sueto.

Athos & athon utroq; modo dī mons inter Macedoniam & Thraciam altitudinis mirandæ ut uſq; ad inſulā Lemnon umbrā porrigere dicaē, fuit & nomen gigātis, a quo mons nomē habet, hñs in cacumie oppidum Acrocon. Vir. Quantus athos, aut quantus Eryx.

Atos ſine h. latine inſatiabilis dicitur.

Atlas, antis. ſine h. Mauritaniæ rex fuit, q humeris cœlū ſuſtinuiſſe dī, q primus curſū ſolis & lunæ ſyderūq; oīm uerſationum rōnes uigore anī, ſolertiaq; curaſſet tradenda oībus. Virg. Perſonat aurata docuit q̄ maximus Atlas. Hic fuit Promethei fī, q cum monitus eſſet oraculo, ut caueret a Iouis filio, nullum hoſpitio ſuſcipiebat, q̄re Perſeus Iouis filiꝰ, īdigne ferēs, oñdit ei caput Gorgonis & ſtatim Atlas in montē cōuerſus eſt, q mōs Mauritaniæ teres, & excelſus eſt, ita ut eius cacumē cerni nequeat. Fere e medio monte nubes incipiūt hyeme & æſtate niuē hēt. Colūnā cœli indigenæ appellant. Ab eo ppī incolētes atlantes dīr, q ſoli ſunt anonymi, hoc eſt ſine noibus, nam in uniuerſum atlantes

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

noiant, singulis nullū nomen ppriū imponiť. Solē oriēte, occidēteq; dira impcatione contuent, ut exitiale ipsis, agrisq;. Nec insomnia uisunt q̄lia reliq mortales. Pli. Soli. Hero. auctores. Ex atlante ingentia fluia oriunť, inter q̄ Nilus. Aug. li. x. de ci. dei sic habet. Frater Promethei Atlas magnus fuisse astrologus dī, uñ occasionē fabula inuenit, ut eū cœlū portare confinge reť, q̄uis mons eius noīe nuncupeť, cuius altitudine potius cœli portatio ī opinionē uulgi ueniſſe uideat. Pli. scribit Atlanta primū inuenisse sphæram, græci aiunt astrologiā ab Atlante inuentā fuisse. Euse. in p̄para. dicit Enoch, & Atlantem esse eundē. De quo Diod. li. 4. Ferūt Atlantē astrologiæ fuisse peritissimū, deq; sphæra primū inter hoies disputasse, qua ex re uisus est cœlū suis humeris sustinere, locū p̄bente fabulis sphæræ inuētione. Scribūt tñ quidā duos esse montes in Mauritania atlantes dictos, alteq; columnis Herculis uicinioreē, alteq; interioreē Lybiæ, remotior ab Atlante rege in eū cōuerso dictus est, quē cœli columnā noiant. Tres aūt Atlātes fuisse memoranť. Vnus rex Italiæ, & pater Electræ uxoris Coriti. Alter rex Arcadiæ, & pater Maiæ, ex qua natus est Mercurius. Tertius Maurus q dictus est maximus, hic primus nauim cōstruxit, nauigauitq;. Sumiť nōnunq̄ a poetis atlas pro hoīs simulachro sustinente colūnas ædiū, aut ipsum ædificium ad similitudinem Atlantis cœlū humero torquētis, q ēt latino uocabulo telamones uocanť. Et hi atlantes plærunq; gibbosi dicuntur. Et (ut inquit Serui. fiunt ut gibbosos imitenť, dum onera sustinent, qui interdū compares sunt, interdum auersi, interdum se inuicem spectant. Mar. Non aliter rideť Atlas cū compare gibbo. Sunt q dicant hoc noīe uocari fluuiū ab Atlante rege Arcadiæ dictū, ex Hemo monte in Istrū defluentē. Ab Atlas fit atlanticus, ca. cum. & atlantides patronymicum. Et licentia poetica atlantiades.

Athletica absolute dicitur pro arte certādi, de qua dictū est a Iurisconsulto. Nam athletic⁹, a. um. adiectiuum est, ut Athletica certamina, quæ fuerunt tria Cursorum, Pugilum, & Luctatorum.

Atlanticæ insulæ, quas beatas uocant, duæ quidem hæ sunt paruo inter se diuisæ mari decē millibus stadiorū a Lybia distanti. Imbres illic rari, mediocresq;, uenti aūt plurimū suaues, ac roriferi. Solum uero pingue, nec arari modo, plātariue facile, sed etiam ex se absq; ullo humano studio fructū producit dulcē q dē & ocio sam multitudinē nutrire sufficientē. Aer syncerus, ac temperatus, & mediocri mutatiōe per tpa contentus. Nā qui a terra pflant uenti, boreasq; & aqlo ppter longinquitatē uasta, & inania incidentes spacia fatiganť, & deficiūt priusq; ad eas insulas peruenerint. Qui uero a mari pflant argetæ & zephyri refrigerātes raros & tēperatos imbres ex pelago afferūt. Plurima uero p humiditatē aeris cū summa facilitate nutriūt, ut ēt apud barbaros increbuerit fides, ibi elysios campos esse, & beatorum domicilia ab Homero decantata.

Atlantides uergiliæ dictæ sūt. Atlas. n. ex Pleione oceani filia, ut ait Hygīnus, ut alij Deucalionis habuit xv. filias, q̄ uno uocabulo atlātides dīr. Verū quinq; ex eis hyades noīatæ a fratre, q fuit hyas, q a fororibus plurimū dilectus est, reliquæ pleiades a matre dictæ Vergiliæ dīr, qa uere exoriunť. Alexander ait hyadas dictas qa fuerūt filiæ hyses ex Bœotia. Et sunt vii. Vna uero qa Sisypho nupsit non uī. Cic. ait hyadas a pluendo dictas Nostri suculas a suibus, qm̄ sues luto gaudent. Indicant enim pluuias. Vide latius in dictione hyades.

Atocius genus aranei lanuginosi, de quo in dictione

Atocion dicitur omnis medicina quæ (Araneus conceptum adimit, hoc est spem partus intercipit.

Atomus pe. cor. ge. com. tā apud græcos q̄ latinos corpusculū minutissimū q̄ τομήν. i. sectionē non recipit. Nā atomos īsecabilis dici pōt, ab ᾱ particula priuatiua & τέμνω diuido seco, uñ & atomi dictæ sūt, q̄s Lucre. minutiores dixit ēe illis corpusculis, q̄ infusis p̄ fenestram radiis solis uidemus. Atomus igiť, q̄ diuidi nō pōt. Nā ut Hie. ait. Punctus tpis est, qd̄ secari, & diuidi nō pōt, uñ Epicurus suis atomis mundū struit & uniuersa conformat. Sunt ēt atomi in corpore, ut lapis cū diuiditur usq; ad minutiā, q̄ diuidi & secari non possit. Similiter in numeris, Vnus dicitur atomus, qui diuidi non pōt τομή. n. incisio ᾱ sine, quasi sine incisione, & diuisione.

Atthis, idis Cranai filia, a qua regio attica, ut quidā existimāt, dcā est, cū prius actica ab Actæone diceretur, siue ab Actæo rege, ut Fauorino, & Lycophroni placet. Siue ab ἀκτή, quod littus ſcat, cum ea regio (ſicut ſcribit Stra.) magna ex parte littoralis sit. Qua uoce ēt utunť latini. Virg. At procul in sola secretæ Troades acta. In hac sūt Athenæ, & Marathon cāpus cū oppido eiusdē noīs. Atthis quoq; a poetis qñq; luscinia uocať, q̄si Attica. Mar. Sic ubi multisona feruet sacer atthide lucus. In attica regione fuerunt Athenæ ciuitas philosophorum alumna, in qua primus oīm Cecrops regnauit.

Atticus, a. um. quod ex Athenis est, uel quod ad Athenas pertinet, ut regio attica.

Atticisso, attice loquor. Plau. Nō atticissat, sed siciliſſat

Atys, huius atyis, nomen cuiusdam Phrygii, & filii Crœsi Lydorum regis, & nomen fluuii. Claudi. Lucus erat prope flumen Atym. Hunc tamen acym appellat Eusta. a celeritate quasi sagittam.

Athrys huius athryis fluuius ē Thraciæ, in Istrū fluens.

Atiscoti populi britannici.

Atticismos est q̄dā peculiaris attici sermonis elegantia

Attollo, lis. eleuo erigo. Lac. li. vi. q ad alienā fœlicitatē non attollat oculos, opes non admireť. Liui. Cunq; se quisq; attollere, ac leuare uellet. Aliq̄n ponit pro auferro. Pac. Custodite istū uos; ne eum qs attollat, neue qs attingat. Aliq̄n pro affero. Plau. in Caſ. Quid si propiꝰ attollamus signa, fiamusq; obuiam? Hoc uerbum facit ptñ attuli. Diome. Affero attuli, qm̄ & fero tuli dicimus, q̄q̄ & id perfectū, qd̄ est attuli, ex alio uerbo p̄fici reperimus apud ueteres ex eo quod est attollo.

Attonitus stupefactus. Et proprie ut Cor. Cel. ait, cuius & corpus & mens stupet. Ser. Attonitus dī cui casus uicini fulminis & sonitus tonitruum dant stuporem.

Attrecto, tas. ex ad & tracto, ſcat manibus tracto, palpo. Hiero. in Gene. Si attrectauerit me pater meus.

Attribuo, is. impono, committo, assigno. Liui. Cæteroq; curam tuendorum C. Flaminio quæstori attribuit. Cæsar li. ult. Nostri sicut superioribus diebus, ut cuiq; erat locus atributus, ad munitionem accedunt.

Attropatia regio, & pars Mediæ, ab Attropato duce nominata,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

noīata,q̄ obſtitit ne ea macedonibus ſubiugarēt. Is poſtea rex declaratus,regionem hanc a Media ſequeſtrauit,cuius ſucceſſores regnum continuantes, cum Armeniorum regibus affinitatem contraxere.

A ante D

Au interiectio eſt conturbatæ mentis.

Auantici populi heluetiorum,ab oppido Auantico.

Auarus, qui auidus æris eſt, & nimiū pecuniæ cupidus. Et ſemp in reprenſione eſt. Auidus ab auendo eſt, etiā honeſte cupiendo. Salu. Laudis auidi pecuniæ liberales erant. Ab auarus fit auaricia,cupiditas. Auare tenaciter. Auara terra dicitur, cum id quod in ſe recepit ampliore fœnore non reddit.

Auceps,qui uel q̄ capit aues. Aucupiū, & aucupatio,ipa Aucupor pe.cor.depo.aues capio. (auium captio. Apud ueteres ēt aucupo reperiē. Plaut. in Tru. Lepide ædaſtor aucupaui. Per tranſla. uero ſignificat artificio quodam & ſolertia quæro,ut aucupor laudem.

Aucupatorius,a.um. qđ ad aucupiū pertinet. Vñ aucupatorii calami uiſcati, q̄bus utimur ad capiēdas aues.

Auctio ab augeo,ſcat augmentū. Vñ ēt ponit̄ pro uenditione, q̄ fit per augmentū p̄cii, cū ſit publica rei⁹ priuatar⁹ uenditio, q̄ ementē augeat,& uendētem, cū res tradit̄ plus offerenti. Iu. Si coniugis auctio fiat. Plaut. in Sti. de auctione paraſitica loquēs. Nunc auctionem inq̄t facere decretū eſt mihi. Auctio uero haſtæ, eſt uēditio publica bono⁹ eo⁹, q̄ damnati, p̄ſcriptiue fuerūt, nā haſtæ ſubiiciebāt ea q̄ publice uenundabant, ſicut in bello capta,q̄a (ut ſcribit Feſt.) ſignū præcipuū eſt haſta. Inde haſtā Cæſaris refrixiſſe ſcribit Cice. qui alibi ait. Bis iam uidim⁹ haſtā in foro ponere,& bona ciuiū uoci ſubiacere p̄conis. Sue. in Cæſa. Ampliſſima prædia,ex auctionibus haſtæ minimo addixit. Inde a Tertu. in Apolo. In haſtario uectigales ſumus.

Auctionor,per auctionem uendo.

Auctionarius,qui ſic uendit.

Aucto,as. frequent. eſt uerbi augeo. Plau. in Am. Et ut res ueſtras, rōneſq̄ ueſtro⁹ oīm bene expedire uultis peregre, & domi bono atq̄ amplo auctare ꝑpetuo lucro. Huius compoſitū eſt adaucto. Actius. Quibus rem ſuam,& patriā noſtrā quondam adauctauit pater.

Auctariū,quod ſuper menſuram adiicit̄, aut pondus iuſtūm,ut cumulus adiectus in modio. Plaut. Auctariū adiicito,uel mille numum pluſq̄ poteſt.

Auctor nomē uerbale ab augeo,ge.maſc. ꝑ eo q̄ auget, cuius fœ.eſt auctrix. Author uero, quē græci αὐθέντην dōt,ſine c.ſcribendū ē,licet iam uſus obtinuerit,ut p c ſine h.ſcribatur, ge.coīs eſt. Oui.li.iiii. Faſt. Optima tu ꝑprii noīs auctor eris. Figurateq̄ p obliquos,ſicut alia uerbalia in or deſinētia neutris iungit̄. Vir.li.iii. Italiā petiit fatis auctoribus,eſto. Eſt āt auctor quaſi opis factor. Vñ poetæ,cæteriq̄ operū cōditores,dōr auctores Neq̄ ſolū,q̄ opus aliq̄d facit, ſed q̄ princeps eſt, & primus iubet ut aliq̄d fiat,aut inductor p̄ſuaſorue auctor uocat̄, ut ſi q̄s pp̄m ad bella cōcitauit, u'q̄ concordiā p̄ſuaſit,belli,uel cōcordiæ,auctor fuit. Ci.li.iii.off. Atq̄ huius deditionis ipſe Poſthumus, q̄ dedebat̄ ſuaſor,& auctor fuit, q̄ſi dix'ſſet ſuaſor & p̄ſuaſor. Itē auctor promiſſor,ut apd̄ Liui.li.ii. Auctores ſumus,tutā ibi maieſtatē Romani noīs fore. Itē prim⁹ ꝑpugnator, ſiue defenſor,aut uindex. Idē ibi. Sed ut inuentor legis volero ſic lectorius eius collega auctor cū recentior, tū acrior erat. Itē auctor cui quis fidē hēt. Idē ibi. Agitatus de inde conſiliis ex oī parte aſſentiēdo multis auctoribus trepidauerat. Itē primus denūciator. Idē ibi. Hiſdē auctoribus cognitū eſt equos, Volſcoſq̄ ſumma ui bellū apparare. Siſr ratificator, ſeu ap̄bator auctor dī. Idē li.iii. Multiq̄ erāt, q̄ mollius cōſultū dicerēt, q̄ legū abeis lata⁹ patres auctores fuiſſent. Is ēt in quo eſt ius,poteſtas,& dignitas,nec ab alio pendet,pōt dici auctor, a quo auctoritas ē appellata. Vñ illud apud Liui. Decreuerūt,ut cū ꝑpus regē iuſſiſſet,id ſic ratū eſſet,ſi patres auctores fierēt. Hoc eſt ſi auctoritatē ſuā interponerēt, & ratū haberēt,& auctores ſentētiæ ſunt, quo⁹ ſn̄iam ſequimur. Et auctores pupilli ſunt, in quo⁹ adminiſtratiōe res eius ſūt. Paul. Etiā ſi nō interrogatus tutor, ſiue auctor fuit,ualet auctoritas eius,cū ſe ꝑbare dicit id,qđ agit̄. i. auctorē fieri. Pompo. Et ſi pluribus datis tutoribus, unius auctoritas ſufficiat, tāetſi tutor auctoretur. Vñ apud ap'm, Quanto tp̄e hæres paruulus eſt, nihil differt a ſeruo,cū ſit dñs oīm,ſed ſub tutoribus & auctoribus eſt uſq̄ ad p̄finitum tp̄s a patre,q̄q̄ ſint,qui actoribus legant. Huius ēt noīs fœ. eſt auctrix, qđ multi negant, ſed fallunt̄ mea ſn̄ia. Nam Augu. ſermone de beata uirgine ſic ait. Auctrix peccati Eua, auctrix meriti Maria. Sed cū Aug. inſcitiæ arguant aſſerētes eum dicere debuiſſe auctor q̄ ſit generis coīs ut tam ad fœminas q̄ mares pertineat,adducam Hierony. qui æque eloquentiſſimus ut eruditiſſimus fuit. Iſq̄ ſic habet. Huius ſacræ uirginis partus nō ſolum reſtauraui dirupta,ſed dona contulit ſempiterna. Et ideo p̄conijs ueneremur ſalutis auctricē, q̄ dū auctorē ſuū concepit ex cœlo,nobis redemptorē oīdit in ſæculo. Non fuit igit̄ culpandus Aug. q̄ latiniſſimus fuit, q̄n alia quoq̄ permulta eiuſmōi iueniri liceat,qualia ſūt hoſpes & leno, q̄ q̄uis cōmunia ſint ſm Priſc. habent tū fœminiū hoſpitam & lenam. Dimicent ergo in caprina lana ut uolūt,& in cœlo os ſuū ponere nō præſumant.

Auctoritas q̄n̄q̄ accipit̄ p ſn̄ia imitatione digna. Q̄n̄q̄ ꝑ ptāte. Liui.li.ii. Nec añ mouerunt de ſn̄ia conſulē, q̄ tribuni ſe in auctoritate patrum futuros eſſe polliciti ſunt. Q̄n̄q̄ ꝑ eſtimatiōe. Cic.li.ii. Phil. A uobis peto,ut ſi ſeq̄ minus uidebitis oīonem meā,atq̄ auctoritatem meā,benigne me tū,ut feciſtis, audiatis. q̄n̄q̄ pro noīs dignitate. Idē in eodē li.iii. Nūc primū ita cōuenimus ut illius de bñficio poſſemus,quæ ſentiremus libere dicere,tribuenda eſt auctoritas, ut Remp. nō modo a ſe ſuſceptā,ſed ēt a nobis commendatā poſſit defendere.

Auctorare eſt aliquem aut ſacramento,aut præmio obligare,& habet to ſyllabam productam.

Auctoramentū ſumit̄ pro obligatione,nexuq̄ ac ueluti ſtipēdio p̄cioq̄ eius,q̄ ſit auctoratus. i. obligatus. Cice. li.i.offi. Mercedem ait eſſe auctoramentum ſeruitutis. Vbi auctoramentū capit̄ ꝑ illa obligatione, qua mercenarius accepta mercede cogit̄ ſeruire. Señ. Ad finem operis magno auctoramento labor peruenit, merces igit̄ in ipſis mercenariis eſt auctoramentum ſeruitutis,q̄n̄ mercenarii ad tp̄s ſeruiunt, ut auctoramētum id eſt,mercedē ſeruitutis præmium conſequantur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Auctoratus auctoramẽto obligatus mercede cõductus, qđ nomẽ ad gladiatores referẽ, qui ſe uendũt ludo q̃ſi addicti. Et ꝓprie auctorati ad periculũ conducuntur. Cõtra exauctorati dñr milites q̃ſi exobligati ſolutiq̃ a militari cõſecratione & obligatiõe, qđ interdũ ꝑ ignominiã, interdũ citra ignominiã. Pli. li. 14. uindemitorẽ auctoratũ dixit mercede cõductũ, & ſublimitate uiris piclitantẽ. Idẽ li. 36. ppſum Ro. auctoratũ appellat in ſpectaculis piclitantẽ inſtar gladiatoꝝ. A Liuio auctoratus, ꝓditor dictus q̃ſi obligatus. Manlius li. v. aſtronomicon, Miniſtros ꝓpetuo q̃ſi epithero auctoratos uocat, tanq̃ perpetuos mercenarios, obligatoſq̃ dñis a q̃bus mercede cõparanẽ. Sic. n. ait. Atq̃ auctoratos in tertia iura miniſtros. Sic Ser. dixit, ſolos parẽtes habere ptãtem auctorandi. Quint. in milite Mariano. Exauctoratas armis inanis agreſti labori ſubegit.

Auctolius nomen uiri propriũ, qui ex Mercurio, & Lychione natus fertur. Hic genuit Sinonem furem.

Audeo, es. auſi, uel auſus ſum. Oui. li. vi. Met. Et nihil eſt quod nõ inopino captus amore auſit, nec capiunt incluſas pectora flãmas. Eſt aũt audere fidentẽ eſſe. Plau. Vix domo egredi audet. Aliquando temere præſumere. Vir. Hæc præmia, qui me ferro auſi tentare ferunt.

Audax modo fidens dicitur. Vir. Quiq̃ pedum curſu ualet, & qui uiribus audax. Modo temerarius. Plau. Pergin audax hoc facinus perſequi? Hinc audacia.

Audacia fiducia & temeritas. Cic. Nec uires eis, nec audacia, nec tela defuere. Sal. Audacia pro muro habeẽ. Audacia, inquit Speu. eſt ſecuritas qua quis malum neq̃ futurum expectat, neq̃ præſens horreſcit.

Audaciter, & audacter per ſyncopam. Cic. pro Roſcio. Multa ſcelerate, multa audaciter, multa impꝑbe feciſti

Audacul⁹ di. Gel. Aderat reꝑhenſor audacul⁹ uerboꝝ.

Auſio, auſus, & auſum, pro temere ꝓſumpto accipiũtur. Maro. Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor auſis.

Auſim, is. it. ponitur pro ſubiunctiuo, audeam, eas. eat.

Audio, is. iui. itũ. ꝓprie ſcat auribus accipio, ἀπὸ τοῦ ἀυδᾶς .i. a uoce, cuius ꝓpriũ eſt ut audiat. Vir. audiendi uocabulũ ẽt ad ea trãſtulit, q̃ auribus & ſenſu carẽt, cum ait. Et fruſtra retinacula tendẽs ferẽ equis auriga, neq̃ audit currus habenas. Aliq̃n audire ẽ intelligere, aduertere. Vir. Progeniẽ ſed. n. troiano a ſanguie duci audierat. Iuxta has duas ſignificationes ſcriptũ eſt. Qui hẽt aures audiẽdi audiat, q. a ut Hie. inquit. Vbicunq̃ hæc duo iuncta ponunt, nõ ad ſimplicẽ tm̃ uerboꝝ ſonum, ſed ad reconditã quoq̃ dictoꝝ intelligẽtiã ptinere intelligendũ eſt. Interdũ audire eſt audita petẽti cõcedere. Vir. Audiit, & genitor cœli de parte ſiniſtra ĩtonuit læuũ. Interdũ credere, cedere, Ci. in Tuſc. Nec Homeꝝ audio, q Ganymedẽ a diis raptũ ait. Interdum ut ꝑcipienti parere. Et hoc tam cũ actõ, q̃ dtõ. Cic. Audies te. i. auſcultabis tibi. Nam audire ꝑcepta alicuius dicim⁹, cũ eis paremus. Cum dtõ. Idẽ. Et audiens eſſet huic ordini. i. obediens. Inuenitur & audio cũ aduerbio bene, quod ſignificat benedicor, laudor. Terẽ. Benedictis ſi certaſſet, audiſſet bene. Huius uerbi cõpoſita ſunt Exaudio, inaudio, bene uel ꝑfecte audio. Plaut. Inaudiſſe inquit, ualde. Cic. Panſæ ꝓ ſimplici poſuit. Quoꝝ erupit illa uox, de qua ego ex te primũ inaudierã. Iuaudi tus tũ pro non auditus dr̃, ut res inaudita. Cicer. Rem certe nouam, & ante hunc diẽ inauditã. Et inauditum q̃ñq̃ dr̃ quod non audit. Var. Aialiũ aliud alio ſenſu caret. Quædam. n. a natura gignunt, aut inodora, aut inaudita. Obedio ueteres obaudio dixerunt. Subaudio modo parum audio ſignificat, modo intelligo.

Auditus, us. modo ſenſum audiendi ſignificat, ut quinq̃ ſunt ſenſus, uiſus, auditus, guſtus, odoratus, & tactus, modo id quod auditũ eſt. Pli. Ego ex auditu loquebar

Auditio, ipſe audiendi actus, q̃ & audientia dr̃, ut eſt illđ In memoria æterna erit iuſtus, ab auditiõe mala non timebit. Plau. Exurge præco, fac ppſo audiẽtiam. Hoc eſt fac ut populus audiat. (ipſa auditoꝝ turba,

Auditoriũ, locus ubi auditur præceptor, aut orans, uel

Aueo, es. uerbum defectiuum, ſignificat concupiſco. Ci. lib. i. offi. Itaq̃ cum ſumus negotiis curiſq̃ uacui, tum auemus aliquid audire & diſcere. Auere etiã a nimia cupiditate pro gaudere ponitur. Vnde ſalutãtes quoq̃ Aue dicimus. i. gaude & lætare.

Aueho, his. abduco, ſiue inde alio ueho, Sueto. in Cæſa. Stipendiarium quoq̃ pronunciatum, & abſtrahẽtibus ſtatim eripuit, occultauitq̃ apud ſe diu, & mox exprætura proficiſcens in Hiſpaniam inter officia proſequẽtium, faſceſq̃ lictorum lectica ſua auexit.

Auellana, ab Auella oppido Campaniæ ubi abundat, & alio noie corylus, ſeu ẽt nux pontica, ꝙ in Aſiam gręciamq̃ primo e ponto uenit. Eadẽ & prænestina dr̃, ꝙ Prænestini his abundent. Vnaquæq̃. n. natio indit his nucibus nomen ex loco, in quo copioſiores naſcunt.

Auena dicta eſt, ꝙ ad fructũ non ueniat. Eſt. n. frumenti uitiũ, qđ ſole maxime, cœliq̃ humore accidit, aliq̃n ẽt ſeminis ĩbecillitate, cũ diutius terra retentũ eſt, priuſq̃ erumpat, uel ſi carioſum fuit, cũ ſereret, uel dr̃ auena a creſcendi auiditate. Ponitur interdum auena pro ſtipula ſeu calamo, aut pro ſtilo characte reque poetico. Vir. Sylueſtrem tenui muſam meditaris auena.

Auenaceus, a. um. quod eſt ex auena. Pli. li. xxx. Vel cum farina ordeacea, uel auenacea.

Auentinus pe. pro. mõs Romæ tyberi imminens uel ab auibus, ꝙ ſe a tyberi ferrent aues, uel ab Auentino rege, qui ibi extinctus, ac ſepultus fuit. Vel ab aduentu hoĩm, ꝙ cõe latinoꝝ ibi Dianæ templũ eſſet conſtitutũ, eoq̃ olim paludibus ex urbe ratibus aduehebantur Vel ab Auente Sabinoꝝ fluuio, ut Var. exiſtimat.

Auernus ge. maſ. in plurali auerna, oꝝ. lacus campaniæ prope baias, quẽ locũ plutoni dicatũ opinabant. Hinc ad inferos introitus patere credebatur, dictus, quaſi ἀ ὄρνεον ſine aue, hoc eſt auibus inacceſſus. Luc. li. vi. Principio ꝙ auerna uocãt, nõ nomen id ab re impoſitũ eſt, quia ſunt auibus contraria cunctis. Stra. li. v. Contiguus Baiis Lucrinus adeſt ſinus, intra quem auernus eſt.

Auerni populi fuerunt Galliæ aquitaniæ, qui frequẽter contra Romanos bella geſſerunt, nam cc. millibus belatorum primo, deinde duplicatis aduerſus cæſarem, cum Vergento rege prælium commiſerunt.

Auerto, is. alio uerto, amoueo. Vir. Nec poſſe Italia teucrorum auertere regem. Et cum dicimus. Auerto oculos, aut mentem, ſignificat aliũde remoueo. Aduerto uero oculos. i. aliquo conuerto. Sunt enim contraria auerto, & aduerto. Inde auerſus & aduerſus. Auertere de præda dicitur pro abigere. Virgilius lib. viii. Æneí.

Quatuor

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Quatuor a ſtabulis præſtanti corpore tauros auertit.

Auerſo,ſas.frequentatiuum eſt ab auerto, is.

Auertor deponẽs,ſignificat dedignor, qđ fit cũ ex aliqua re,quã deteſtamur,uultũ auertimus.Boet. Heu heu, q̃ ſurda miſeros auertiť aure.i.ſpernit,dedignať deteſtať Ponitur & q̃nq̃ pro auerto,Col.li.xii. Somni & uini ſit abſtinentiſſimus,q̃ utraq̃ ſunt inimiciſſima diligẽtiæ Nã & ebrioſo cura officii, pariter cũ memoria ſubtrahiť,& ſomniculoſũ pluria effugiũt,qd.n. aut ipſe agere,aut cuiq̃ dormiens impare põt. Quinetiã ſit a uenereis amoribus auerſus,qb9 ſi ſe dederit,nõ aliud quicq̃ poſſit cogitare,q̃ illud qđ diligit.Nam uiciis eiuſmõi pellectus,nec premiũ iucundius,q̃ fructũ libidinis,nec ſuppliciũ graui9,q̃ fruſtrationẽ cupiditatis exiſtimat.

Auerſor,aris. Vide in dictione Aduerſor.

Auerſus terga oſtẽdit. Aduerſus oppoſitus eſt, ueluti oppoſito pectore, atq̃ obiecto. Cice. Auerſus & aduerſus ĩpudicus es, qđ eſt ex anteriore,& poſteriore parte muliebria pateris.Rurſus quæ non uiſunť, & q̃ latent auerſa dicimus. Quæ uero patent, & conſpici tota poſſunt aduerſa. Nec aliter fere Pli.appellat, q̃ græci per Diametron,hoc eſt per dimetientẽ lineam obiecta dicunt Per tranſlationem auerſus dicitur iratus. Vir.li. iiii. Talia dicentem iamdudũ auerſa tuetur,Nam ſi intuereꝛ tur, quomodo auerſa,niſi intelligas iratam.

Auerſa Venus,dicitur præpoſterus coitus,qui infandus eſt, & execrandus.Iuli. Capit. de Clodio albino.Mulierarius fuit inter primos amatores, auerſæ Veneris ſemper ignarus,& talium perſecutor.

Aueruncare, auertere, propulſare.

Aueruncus deus dictus eſt, q̃ mala auertere putaretur.

Aufidus pe.cor. fluuius Apuliæ, qui in Adriaticum mare influit,ab aliquibus Canna uocatus . Quo noĩe uicus ei ſupereminens noťať celebris Romanoꝝ clade.

Aufugio,is.pe.cor.alio fugio,ex ab & fugio cõponiť b. ĩ u.cõuerſa, ut fieret uox pronunciatu, audituq̃ leuior. Hie.ad Helio. Dñs ne a turbis rex cõſtitueretť aufugit.

Augeas græcoꝝ rex,inqt Stra.quẽ Hercules ſuſtulerit.

Auge a latinis dicitur aurora,ſiue ſplendor.

Augeo,es.xi.ctũ.accreſco, ſeu creſcere facio,amplifico, Lact.li.vi.Et dũ uoluerũt ſanare uitia auxerunt. Hinc cõponiť adaugeo,& exaugeo, q̃ uehementiã ſignificãt Ter.in Heau. Hoc timet,ne tua duricia antiqua illa ẽt adaucta ſiet.Idem.Ibi concurrunt multæ opiniones,q̃ mihi aĩm exaugeãt,occaſio,locus,ætas,mater,ſub cuius impio eſt,mala.Ab augeo fiunt auctor,as. auctus,a.um. auctus,us.auctio,auctionor,auctor,& augeſco, is.

Augeſco,is.auctus,magnus,uel groſſus fio.Sumitur eñ paſſiue. Plini.lib.xi. Augeſcunt corpora dulcibus atq̃ pinguibus,& potu,minuunť ſiccis,& aridis,& ſiti. Cice. ĩ Catone. A qua oriens uua ſe oſtendit,quæ & ſuccoterræ, & calore ſolis augeſcens, primo eſt peracerba guſtatu,deinde maturata dulceſcit. Inter augeſcere & augere hoc intereſt,q̃ augeſcere intrinſecus augmentum ſuum operatur.Augere uero extrinſecus.

Augmento,as. idem quod augeo.Ci.in Lel.Sed uiuendi eſt finis optimus, cũ integra mente, cæteriſq̃ ſenſibus opus ipſa ſuũ,q̃ augmẽtauit natura diſſoluit.Hinc coaugmẽto.Lact.de ira dei. Senſus cogitatio,memoria, ingenium, quibus ſeminibus coaugmentari poſſunt?

Augiæ, uel Augeæ pluralis numeri. Veruntamen apud Stephanum id nomen ſingulari numero ſcriptum reperiť, duo aũt ſunt huiuſce nominis oppida, alterũ in Laconia,alterum in Locride uti Homero placuit.

Augur ge.cois quod & auger,eris. ſm Priſc. diciť ab auibus,gerendoq̃,quia per eũ auium geſtus edicitur, uel auium garritu. Et is eſt qui aures ſuas auium uocibus accõmodans, futura pronunciat.Hinc augurium, qđ & augur,& augurũ dí,pro ipſa diuinatiõe, quaſi auigerium dictũ,uel auigarriũ. Erant aũt tria diuinationis genera in auibus, nam aliæ uolatu, aliæ cantu futura p̃dicebant,& illæ quidẽ p̃petes,iſtæ oſcinæ dicebantur. Erat & tertiũ genus ex illaꝝ guſtatu cũ pullis gallinaceis e cauea depromptis eſca porrigebať, ut tripudiũ ſoliſtimum inde eſſet, perniciesq̃ portendebať,ſi eſeã non caperent.Quapropter infœlicem conflictũ, a Numantinis in Mancinum illatum prædixerunt pulli, q̃ eſcam non ceperunt,ſed ex cauea euolarunt.

Auguror pe.cor.depo. auguriũ facio,diuino.Oui. li.iii. Meta.Iãq̃ dies aderit,quã non,pcul auguror eẽ. Cõpoſita ſũt inauguror,& exauguror,q̃ ſunt cõtraria.Eſt.n. inaugurari, non ſolũ in auguꝝ numerũ aſcribi,& cooptari, ſed ẽt in aliud ſacerdotiũ conſecrari.Ci. de Antonio Cæſaris flamine. Quid igitur ceſſaſ? cur non in augurareť ſume diem,uide qui te inauguret.

Auguro,as.idem,quod auguror. Virgi.lib. vi.Et ſi quid ueri mens augurat,optẽ.

Augurior,idem.Hie.in Gene.Scyphus quem furati eſtis. ipſe eſt ĩ quo bibit dñs meus, & in quo auguriari ſolet,

Auguſtus,locus religioſus,ſanctus,in quo augurato qđ conſecraťať, ab auctu, hoc eſt incremento. Vñ auguſtũ quaſi auctũ Iouis ope imperium . Ad qđ nomẽ alluſit Oui.Augeat imperiũ nĩi ducis,augeat annos. Hegeſi. quoq̃ li.v. Auguſtũ apđ Romanos nomẽ imperii ẽ, q̃ augeat ſuos,non q̃ alienos opprimat.Vel dť auguſtus ab auium geſtu,i.qui ab auibus ſignificatus eſt.Vel ab auiũ guſtatu,a quo aues paſtæ id ratũ fecere.vñ auguſtum tectũ dť augurio conſecratũ.Ædes.n.templaq̃ rite conſecrantes appellarunt auguſta.Vñ Oui.li.i.Faſt. uult auguſtũ fuiſſe dictũ,q̃ſi rite appſo,ſacerdotibuſq̃ dicatũ, eademq̃ ab origine auguria dicta, q̃ſi ea Iuppiter manu ſua dare,& augere ſit uiſus.Ait.n. Sancta uocant auguſta patres, auguſta uocanť templa ſacerdotum rite ſacrata manu.Huius & auguriũ dependet origine uerbi. Et qđcunq̃ ſua Iuppiter auget ope.Abuſiue tñ Auguſtus p̃ nobili,ſacro,& maieſtatis pleno ponitur.Vir.li.geor.Si q̃ ſedem auguſtã. Vñ auguſti dicti ſunt Romanoꝝ imperatores ab Octauio Auguſto q primus meruit hoc cognomen. Et auguſtus menſis dictus eſt,q antea Sextilis uocabať, donec nomẽ auguſti dareť ex ſenatuſcon.Nã Auguſtus Cæſar menſe ſextili primũ conſulatũ iniit, triũphos in urbẽ intulit, ex ianiculo legiões deductæ, ſecutæq̃ ſunt eius auſpicia. Sed & Ægyptus hoc menſe in ptãtem pp̃i Ro. redacta eſt,finiſq̃ ciuilibus bellis hoc mẽſe impoſitus. Atq̃ ob has cãs cũ hic mẽſis huic imperio fœliciſſimus fuerit, placuit ſenatui, ut hic menſis Auguſtus appellaretur.

Auguſtale,domus in qua habitat mgr̃atus,q̃ & prætorium dicit.

Auguſta cæſaria urbs ſupra Iberum ſita.Diſtat a Numantia ad octoginta ſtadia.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Auguſta emerita, ciuitas Luſitaniæ. quæ ab emeritis cõditoribus, & Auguſto nomen ſortita eſt. Nam (ut Dion. refert) quo tempore Cæſar Auguſtus Cantabris & Aſturibus deuictis in Italiam rediret, reliquit milites qui ſuper ætatem forent, atq; conceſſit ipſis, ut in Luſitania auguſtam emeritam conderent.

Auidus, cupidus, a non uidendo, ut quidam putant, q̃ propter nimiam cupiditatem non uideat, quid agat. De hoc etiam in dictione Auarus,

Auis uī cõpoſita dictio, q̃ſi ſine uia, qa uolatus ſciri non põt, nã aues uias certas nõ hẽnt, ſed ꝑ auia q̃q; diſcurrunt. Vel dī auis ab aduẽtu ei⁹, qa iñ ueniat, uñ qs nõ ſuſpicet, uł q̃ ſingulis annis adueniat. Et ꝓprie auis eſt, q̃ oua parit, pennis prædita, ꝓter unũ ueſpertilionẽ, q̃ utroq; caret. Volucris eſt quæcunq; uolans, ut Veſpa.

Auiarius, q̃ curã auiũ gerit. Colu. li. ix de gallinis. Sic tñ ut illuſtria ſint loca, q̃ cõmodius hïtet auiari⁹, q̃ ſubin de debet ſpeculari, aut incubãtis, aut parturiẽtis fœtus

Auiariũ locus ſylueſter ſine uia. Ser. Auiaria ſecreta nemora, q̃ aues frequentãt. Vir. li. ii. Geor. Sanguineis in culta rubent auiaria baccis. Item auiaria dñr loca ubi pennata nutriunt, uł claudunt, uel cuſtodiunt, uel quo ſe aues recipiũt, & colũbi, & paſſeres, ſicut apiaria, quo apes, græce ornithones uocant. Col. lib. ix. Quæ nos ſimiliter appellamus apum cubilia apiaria, uel nantiũ uolucrũ, q̃ ſtagnis piſciniſq; lætant auiaria, uł ét pecudum ſylueſtriũ, q̃ nemoribus clauſis cuſtodiunt uiuaria. Hoc modo auiarium, & auiarius ab auibus ſunt.

Auicula di. parua auis. Gel. li. ii. Auicula ẽ parua, nomẽ eſt Caſſita, nidulaq; in ſegetibus, Itẽ auicula dimi. eſt ab auia. Ci. ꝓ L. Flacco. Nũc deniq; materculæ ſuæ feſtiuus filius auiculæ minimæ ſuſpicioſæ purgat ſe per

Auilla, q̃ſi ouilla, agnus recentis partus. (epſam.

Auius, a. um quod eſt ſine uia, ut loca auia quaſi inacceſſibilia. Lucre. Auia Pieridum peragro loca nullius ante trita ſolo. Salu. in Iugur. Ipſe cum delectis militibus metellum ſequitur nocturnis & auiis itineribus, ignoratus repente Romanos palantes aggreditur. Homo auius, longe a uia, & a ratione remotus. Lucr. Auius a uera longa ratione uagaris. (& tritauia.

Auia, æ. patris uel matris mater, a qua proauia, abauia

Auus ab æuo noïatus eſt, quia patre antiquior ſit, uel a græco ἀυὸς reſonans, quia ἄυω ſicco, clamo, obſtrepo, eſt. n. quærula illa ætas, ab α priuatiua, ὗω pluo, uel dī auus, q̃ ad patrem ſit additus. Et eſt patris uel matris pater, a quo proauus aui paterni uel materni pater, q̃ ſit propẽ auum. Inde abauus proaui paterni, uel materni pater, q̃ ſit tam procul ab auo. Deniq; atauus, & tritauus, quaſi tetrauus, qa quartus ſit ab auo, uel quaſi tertius pater, eſt enim atauus, ſiue tritauus abaui uel abauiæ pater. Poſt tritauum maiores dicuntur.

Auitus a, um. pe. pro. ab auo, ſiue ab auia fit, & ſcat quod ad auum. ſiue ad maiores pertinet. Cic. in Ver. in Act. ii. Nulla res cuiuſq; tã patria, atq; auita fuit, quæ nõ ab eo imperio iſtius abiudicaretur. Liui. interuenit dein de his cogitationibus auitum malum regni cupido.

Auunculus non eſt dimi. qa nõ recte formaſ, ſed eſt matris meæ frater, ſic dictus, q̃ æque tertius a me, ut auus eſt, ſed non eiuſdẽ iuris. Ideoq; uocabuli facta diminutio eſt, perinde ac minor auus, uel dicī auunculus q̃ aui locũ teneat, & ꝓximitate tueaſ ſororis filios, quẽ admodũ frater patris a patre patruus appellaſ, q̃ ſit quaſi alter pater, uñ & ipſi fratꝛ ac ſoroꝛ filii, nepotes ex fratre, & nepotes ex ſorore dñr. Auunculus maior eſt auiæ maternæ frater. Perſi. Maior auunculus exit.

Aula a noſtris ꝑs domus, q̃ uulgo ſala ſeu atriũ dī, ἀυλὴ. n. latine atriũ dī. Antiq. aulas ollas dicebãt. i. uaſa figulina, qb⁹ cibaria coquunt. Plau. in Am. Optio iure infringaſ aula cineris in caput. Eſt & aula principis domus, q̃ & regia dī. Se. Notiſſima uox eſt eius, q̃ in cultu regũ conſenuerat, cum quidam illũ interrogaret, quo modo rariſſimã rem in aula conſecutus eſſet ſenectutem? iniurias inquit accipiẽdo, & gratias ſæpe agẽdo.

Aulula diminutiuum eſt, a quo Plautina fabula Aularia uocitata eſt, hoc eſt parua olla, in qua repoſitus erat theſaurus. Fit etiam aliud dimi. quod eſt auxilla.

Aulæa, æ, & aulæũ. Sunt aũt aulæa uela picturata & uerſicolori textura ſpectabilia, q̃ a græcis peripetaſmata & periſtromata noïanť, qbus parietes obtenduntť, q̃ in aliquo apparatu ſolent adhiberi. Dicta aulæa, ab aula Attali aſiæ regis, in qua primũ inuenta ſunt. Vnde et Attalica aulæa uocanť. Prop. Nobilis aulæis porticus attalicis. Refert Pli. Attalũ primũ inueniſſe auri ueſtibus intexere. Vnde eſt nomen attalicis. Beluata tapetia dixit Plautus, a textura beluaꝛ, q̃ in aulæis intexuntur. Sunt ét aulæa ueſtimẽta, & quaſi militaria paludamenta. Virg. Purpurea intexti tollant aulæa britanni. Dicta aulæa eſt fœminino genere a Curtio. Ait enim Nec quicq̃ eorum quæ inuicem iactata erant rex ignorabat, cũ poſt aulæã qua lectos obduxerat ſtaret.

Aulis, idis. uel aulis regiuncula eſt, ut ait Stra. Bœotiæ petroſa ex re ſortita nomẽ, nã ſcat tentoriũ, uł locum quo qs caſtra metatus eſt. Eſt & ciuitas eiuſdẽ noïscũ portu capaci paucarũ nauiũ, ubi conuenere oẽs græci & cõiurarunt ſub Agamẽnone excidiũ troianũ. De hac Oui. li. xii. meta. Bœotia tellus Aulide piſcoſa puppes tenuiſſet ituras. Eſt aũt ἄυλις ἡ κοίτη, ἀυλὶς ἡ, πόλις Βοιωτίας. Hæc Suidas. Homerus autem

χαλκάσπιδες, καὶ πρῴραι, ὅτ' ἐς ἄυλίδα νῆες Ἀχαιῶν
ἠγερέθοντο, κακὰ Πριάμῳ, καὶ Τρωσὶ φέρουσαι.
ἡμεῖς δ' ἀμφὶ σὸν ἕδρανον, ἱερὴ καλὰ βωμοὶς
ἕρδομεν.

Et ſubdit.

καλὴ ὑπὸ πλατανίστῳ, ὅθεν ῥέει ἀγλαὸν ὕδωρ.
ἔνθ' ἐφάνη μέγα σῆμα, δράκων.

Et ſubdit.

ἔνθα δ' ἔσαν στρουθοῖο νεοσσοί, νήπια τέκνα,
ὀζῳ ἐπ' ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες.

Aulicocia, exta q̃ in aulis. i. ollis coq̃banť hoc eſt elixa.

Aule tibia & calamus tibialis auleticus dicitur, utpote tibiis utilior. Ille uero qui eſt fiſtulis accommodatus ſyrinx appellatur, ut inquit Pli. lib. xvi. Dicitur & aulos pro tibia. Inde choraules tibicen.

Auletris ἀυλητρὶς mulier tibicina. Nam ἀυλὸς tibia eſt, ſi autem duo uerba feceris aula ter interpretatur.

Auxillam ollam paruulam dicebant, ut inquit Feſtus.

Aulon mons Calabriæ, contra Tarentinã regionem, ferax boni uini. Mar. Nobilis & Ianis, & baccho fertilis Aulon. In eo eſt & oppidum eiuſdem noïs. Eſt & nomen duarum urbium, quarum una eſt in Macedonia alia in Cilicia. Præterea aulon, ut ſcribit Hiero. cãnulæ aut chordulæ, quæ in organo reſonant.

Auoco, as

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Auoco,as.pe.cor.alio uoco,per translationem uero pro abstraho,siue disiungo sumitur. Lactan. li.i.Et ad stu dia pacis,a rebus bellicis auocauit.

A uoluntate,scat eum qui pro uoluntate est,& defendit

A uoluptate dicitur,qui stu (uoluntatem alicuius. dium habet inueniendi uoluptates. Vide in lra A.

Auolo,as.pe.cor.alio uolo,siue alio subito discedo. Hie. in Le. Dimittet passerē uiuū ut in agr auolet. Aug.li. vi.con.per translatio. Et si quid arrisisset prosperū ap prehendere tædebat,qa pene priusq̄ teneret auolabat.

Aura uentoꝝ uis,licet a uento distinguat,ut in naturali bus qōnibus Sene.docet,qp aura sit leuior,uentus uehe mentior. Vir.li.iiii.Ge. At illi Dulcis compositis spira bat crinibus aura. Interdū aura ponitur pro splēdore. Idem in vi. Discolor uñ auri per ramos aura refulsit. Vnde aurū ſm aliquos,dictum est a splendore,qui in metallo est. Interdū pro afflatu & sauore,quia cū flat in æstate uidet æstuātibus fauere. Idē ibidē,Nūc quoq̄ iam nimiū gaudens popularibus auris. Vnde aurarii dicuntur fautores. Interdū pro facilitate,qua in amo rem trahunt aliqui. Hor.lib.car. Tua ne retardet aura maritos. Fit autē,ut quidā sine græco uolunt, aura ab aere, qp motus aer,& splēdorem faciat,& uentum,imo græcum est. Suidas, ἀὔρα ἡ ἀνεμος & in dictione χαλκάνθη, quia iste dabat iuramenta ferre uentis.

Aurora propriū nomē est, potest tū & pro die accipi,& tunc appellatiuū est ab auro deriuātū,uel ab aura, nā surgente sole pusilla q̄dam discutit aura. Proprie enim aurora est ipe solis ascēsus. i. prima pars diei,in q̄ solet pulsu solis aer cōmotus aurā facere. Alii aurorā splēdo rem solis existimant, seu matutinū splendorē ab eo qp ab igne solis, ut auro aer aurescit. Aurorā ēt diluculū nūcupauere,qp tum dies lucescere incipet. Aliter Speu. Aurora est diei principium, primum a sole lumen.

Aurum dictū est qp pcipue custodiat, græce eñ ὁρᾶν cu stodire dī. Vñ thesaurus dictus est,nam θησαυρὸς ponā,ὁρῶ custodio. Hippocrates ab inuentoris noīe dictū putat, quē uocitatū ait ἄυρειον. Quidā a sīlitudīe auroræ colo ris,nomē traxisse existimāt. Nōnulli ab auertēdo, qa hoium mētes auertat. Vir. Quid nō mortalia pectora cogis Auri sacra fames! Alii a Sabinis translatū dūt, qd illi ausum dicebāt s. in r. postea mutata. Vel potius ab ἀυρὸς dī diues & abundans. Sumitur q̄ auꝝ pro ipsa materia. Qñq̄ p pecunia. s. pro aureis numis. qñq̄ pro ornamēto muliebri. Plau. in Mus. Agedum contēpla auꝝ,& palā,satin hæc decent scapha. Ter. in Eu. Inter ea aurum sibi clam mulier demit, dat mihi ut auferā.

Aurum & argentū factum dicit, qd neq̄ in massa, neq̄ in lamina,neq̄ in signato, neq̄ in supellectili, neq̄ in mundo,neq̄ in ornamētis sit. Vlpianus. Si factū auꝝ est omne ad eū pertinet cui legatum est, ex quo auri aliquid est effectum. Virg. Sunt auri pondera facti in fecti mihi. Ser. Ita existimat, aurum uel argentum fa ctum id uideri,quo commode uti possumus.

Aureus substantiuū accipit pro ipa pecunia. Pli. Imma ne tabulæ preciū accepit aureos, mēsura, nō numero.

Aureus,a.um. quod totū ex auro est,auratū, quod in su perficie habet aurum, nam multi fiunt anuli aurati, q tamen aurei non sunt. Abusiue tamen dicitur domus aurea, & porta aurea,cum aurata dici debeat, ut eques auratus,Et auratum pro aureo. Sueto. in Ner. Piscatus est rete aurato,purpura coccoq̄ funibus nexis.

Auro,as.aurū suppono,a quo deauro,& inauro. Vñ au ratū,deauratū,& inauratū. Psal. In uestitu deaurato.

Auriferus,a.um.quod adfert auꝝ. unde aurifera flumia dicuntur. Tagus in Hispania, Padus in Italia. Hebrus in Thracia. Pactolus in Asia, Ganges in India.

Aurarii,qui aurū imponūt,& inaurant. Et aurarii fauto res,q̄ fauoribus splendidos. i. claros faciunt ab aura.

Auraria fodina,ubi fodit aurū, q̄ & aurofodina dicitur.

Aurifex faber aurarius,q auri laborandi artifex est. Pli. Velut aurificū arte alternis inter folia candicantibus

Aurificina pro aurificis taberna. (margaritis.

Auricomus pe.cor. q aureos crines,seu aureā comā hēt. Vñ phœbꝰ uocatus est auricomus,græce χρυσόκομος.

Auramentum cum auro dicitur. Pli. li. xxxiii. Hispania frigiles uocat auri paruulas massas, quod super oīa solum in massa auramēto capitur, cum cætera in me tallis reperta igni perficiantur.

Aurichalcū ex auro & ære dictū est, χάλκος. n. æs dī, q̄si sit æs aureū, hēt. n. colorē auri. Siue ꝓpter cognationē quæ est inter au. & o. nā dicimus plostrū & plaustrum, cotes & cautes, sicut e contrario dixerūt ausculum pro osculū. Hie. in Apoc. Et pedes ei9 sīles aurichalco. Hoc preciosius oībus metallis fuit, qp & splēdorē auri & æris duriciā possideret. Dī & orichalcum quasi æs monta num,qa in locis montosis inuenitur, ὄρος enim latine mons dī. Plau. in Mi. Ego istos mores orichalco com parem. Sta. li. x. The. Emicat effigies, & sparsa orichal ca renident. Vulgus Othonem uocat.

Auripigmentū in Syria fodit ad pictoꝝ usum, in sūma tellure auri colore,sed fragili lapidū specularīū modo.

Aurilegus pe.cor. qui aurum legit. i. furatur.

Aurigo pe. pro. morbus, qui & regius,a colore auri,quē bilis per totum corpus diffusa representat, hinc auri ginosus dicitur qui eo morbo laborat.

Auriga pe.pro. & gene. cōis ſm Prisci. qui,uel quæ cur rum regit, sic dictus qp splendorē sibi agat auris, quasi fauoribus populi. i. clamoribus. Quandoq̄ genere fœ mi. ponitur pro ipso curru.

Aurigor,aris. moderor rego.

Aurata piscis ab auri colore nomen accepit, cuius ama tor Sergius orata cognominatus est, ut refert Macr. Nam orata prius dictus, quasi aurata, ab oro, quod uulgo pro auro dicunt. Martia. Non omnis precium laudemq̄ aurata meretur.

Aurelia familia apud Ro. ex Sabinis oriunda,a sole di ci credit, cui peculiariter Romæ sacra faciebat,antiq̄ tus dicti Auselii, ut Valesii, Papisii, pro Aurelii, Vale rii, Papirii. Fuit & nomen propriū matris Cæsaris.

Auras fluuius ab Hemo in Istrum defluens.

Aures ab hauriendis uocibus dictæ sunt,detracta aspira tione. Vir. Vocemq̄ his auribus hausi. Aut quia græci uocem ipsam ἀυδὴν uocant,ab auditu, per mutatiōem literæ aures,uelut audes,Et tam cartilagines q̄ forami na aurium dicūtur aures. Lu. li. vi. Triste supercilium, furiosus uultus,& acer, Sollicitæ porro plenæq̄ sonori bus aures. Et tam de animantibus, q̄ de eis quæ carent anima recte dicuntur. Vir. in Geor. Binæ aures, dupli ci aptantur dentalia dorso. Hinc inauris & auritus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Auricula nō est parua auris, licet recte formetur, sed est exterior pars auris, parte cōstat supiore, prima iferiore fibra, tota aūt ex cartilagine carneq; constituta est. Hier. in exo. Et pones super extremū auriculæ dextræ Aaron. Idē contra Ioui. Si digitū amputes, si summitatē auriculæ, est quidē dolor, sed non tm̄ damnū, nec tā ta cum dolore deformitas, quanta si oculos eruas.

Auribus prouehi dicimur qñ audientes aliquid delectabile laborem pedum non sentimus, tanquam aures nos uehant. Apuleius. Me usq; ad istam ciuitatis portam meis auribus prouecto.

Auritus, a.um. pe. pro. quod magnas habet aures. Virg. Auritosq; sequi lepores. Et auritus dicitur, qui bene audit, Hora. li. Car. Doctus auritas fidibus canoris ducere quercus. Auritus populus, apud Plaut. in Asi. id est. populus auribus intentus.

Auricularius, a.um. secretarius, consiliarius. Hiero. lib. ii. Regum. Fecitq; eum sibi Dauid auricularium a secreto, & auricularius dicitur medicus.

Auricularius, a.um. quod ad aures pertinet. Vnde auricularium specillum dicimus.

Auriculare adiectiuū, idem qd auriculariū, ut auricularis uerminatio, cum putridæ aures uermibus scatent.

Auriscalpium, instrumētū quo aures equoꝝ purgant.

Aureæ sunt freni, qui circa aures equorum religantur seu pars habenæ, quæ circa aures ponitur.

Aurunci barbæ caprarum. Vnde & pro barbatis hominibus poni solet,

Aurunca urbs, quam condidit Auson Vlyssis, & Calypsoos filius, siue Circæ:

Ausitis, idis. regio ē q̄ hebraice dr̄ hus, in q̄ natus ē Iob.

Ausonia, olim pars Italiæ dicebat, in qua sūt Beneuentum, Tarracina, ab Ausone Vlyssis, & Calypsoos filio, nunc aūt pro tota Italia sumit, q̄ Apennino finitur.

Ausonius, a.um. possef. & auson, p eo qd est ex Ausonia, ut ausoniū mare pars Ionii est, Brutiā alluit, a Tarento incipit, tñ, cur dicat, aliter scribit Suidas. ἀυσονίων, ἡ παλαιὰ, καὶ ἄυσονες οἱ βασιλεῖς πρὸ δ' ἄυσω δ' τελμῶ ὅτι πάντα ἐπιθολμῶντες θρασύματα. καὶ ἀυσόνιον τὸν ῥοῦν ἡ σικελικὴ θάλασσα. ἀπὸ ἄυσονος τ' ὀδυσσέως καὶ καλυψοῦς υἱοῦ, ἐκεῖ βασιλεύσαντος.

Auscultо, as. cum actō sc̄at audio q̄ diligenter attendo, hinc illud Catonianū. Auditis em̄ nō auscultatis tanq̄ pharmacopolā, aliqñ obedio, sed cum dtō. Plau. Tum illū summisse loquentē auscultabam. Teren. in Andr. Pamphilū ne adiutē, aut auscultē seni censes. Item aspicio cerno. Afra. Ludos hinc auscultaui, pcul. Auscultare aūt ueteres p osculari dicebant. Plau. Et inter se auscultant, & columbatim os cū ore conserunt. Et tunc ab osculū hoc est ore deducitur, quod auscul̄ dicebāt

Auspicium, quasi auis specium, ab auium spectione dr̄, sicut auguriū, quasi auium garrium, ab auium garritu, & uoce & garriēdo. Auspicium ab auium uolatu fit Duo sunt auspicioꝝ genera. unum ad oculos, alterum ad aures pertinēs. Ad oculos uolatus, ad aures uox auium. Tiresias Thebanus primus auspicia auium iuenit. Virgilius pro potestate posuit. Communem hūc ergo populum, paribusq; regamus Auspiciis. Ab eo quod præcedit, ad id, quod sequitur, q̄ iisdem auspiciis creati consules parem habent potestatem. Auspicium antiqui curiosissime obseruabāt. adeo, ut nihil publice fi ne auspiciis, nec domi, nec militiæ gereretur. Vnde auspicium capitur qñq; pro ductu, dispositione, & fortuna, quia dux belli, anteq̄ iret in expeditionem auspicia capere solebat. Me si fata negant paterentur ducere uitam auspiciis. Quandoq; capitur pro præsagio.

Auspices, qui auspicio præsumunt, quos idem esse quod augures, Cicero his uerbis declarat. Quid de auguriis loquar? tuæ partes sunt, Tuum, inquit, auspiciorum patrociniū esse debet. Quamobrē hi augures auspicesq; dicebantur. & auspices qui præpositi sunt celebrandis connubiis ex parte uiri, nam ex parte uxoris pronuba dicitur, quia auspicium pro nuptiis capere solebant. Aliquando auspex capitur pro eo qui dux militiæ est. Hora. Nil desperandum Teucro duce & auspice.

Auspicor, aris. auspiciū capio, uel incipio, tā in bonū q̄ in malū, ppterea q̄ nihil ueteres rei magnæ ordiebāt, nisi auspicato. Sue. in Augu. Militiam auspicantibus, non tribunatū modo legionū, sed ēt præfecturas alarū dedit. i. militiā incipientibus, & fœlici auspicio inchoantibus. Pl. li. vii. At homo infœliciter natus iacet manibus, pedibusq; deuinctis, animal cæteris imperaturū a suppliciis uitam auspicat. Col. li. xii. Possit ab idibus Ianuariis auspicari culturarum officia, Hinc fit. Inauspicatus non auspicatus usitatum est ueteribus sic dicere, si quid aliqñ aliter euenisset, q̄ uellent. Auspicatam rem dicebant, quæ auspiciis probata est:

Auspicato aduerbium significat fœliciter. Teren. Haud auspicato huc me appuli.

Auspicatissimus, a.um. fœlicissimus. Quint. Itaq; apud illos Homerus, sicut apud nos Virgilius auspicatissimum dederit exordium.

Auster uentus & australis, uide in dictionibus aspiratis.

Austerus, a, um, pe. pro. græca dictio, quæ apud nos significat acre, asperum, & immite. Hor. in Ser. Molliter austerum studio fallente laborem, græce ἀυστηρός.

Austro austras, significat humecto. Plautus. Austrati ad ignem sedent.

Austrum radius rotæ. Lucre. lib. v. Vt fluuius uersare rotas atq; austra.

Ausugani populi sunt inter Feltriam, & Tridentum ab Ausugo oppido dicti. Nunc uallis Sugana uulgo appellari solet, ubi lanæ copia fit.

Aut coniunctio separatiua. Virgi. Aut onera accipiunt uenientū, aut agmine facto. Aliqñ dubitatiua, ut aut librum uolo, aut precium, Si semel subiiciatur diminutiua est, ut aut age diuersas. Quod em̄ grauissimum erat, Iuno optauit. Aliquādo coniunctiua, ut aut Dauni tu magne pater diuum miserere. Quandoq; significat pro tempore, ut Aut ante ora deū pingues spaciatur ad aras, id est, nunc ante ora deum.

Autolycus. fur maximus perhibef auus Sinonis, q̄ equū in Troiā introduci fecit. Alter fuit Parnassi incola, de quo Str. li. ix. scribit, q̄ furto uicinoꝝ bona surripuerit.

Autochthones epitheton Atticorum est quasi indigenæ, & in eodem nati solo, qd incolant, eiusq; terræ primi cultores. Non enim aduenæ sunt Attici, neq; passim collecta colluuies originem urbi dedit. Sed ut historici tradunt quæ illis sedes, eadem origo est. Apud Cicero. ad Atticum αὐτόχθων in homine urbanitas.

Suida

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Suidas ĩ Etymologico Autochthonas ſcribit dici præter Athenienſes arcadas quoq; & Æginetas.
Automedon pe.cor.nomẽ aurigæ Achillis.
Autolecythus pe.cor.mendicus,ſcurra, græcum eſt ἀυτολήκυθος, ſed λήκυθος eſt,ut urceolus olei ἀυτὸς ipe, qñ nec alĩ poſſidet,ait Suidas. Ideo Iuue.de Codro,urceoli ſex,& ſubdit,καὶ γὰρ εἶχον ἐν τοῖς ληκύθοις ἀργύρια, &
Autographũ dicimus,propria ipſius ma (multa alia.nu ſcriptum.Græci ἀυτὸν ipm dicũt,γεάφω ſcribo. Vñ autographa epiſtola apud Sueto. in Aug. ipſius manu ſcripta ſignificatur. Antigrapha uero reſcripta.
Autocineton pe.pro.Græce ἀυτοκίνητον ſeipſum mouens & non ab alio mouetur.
Autodidactus,qui ſeipm magiſtrum habet, qualis fuit diuus Auguſtinus eccleſiæ doctor eximius.
Automata ſunt inſtrumẽta arte mechanica, ita ſubtiliter fabricata,ut ſua ſpõte, nullaq; apparente cauſa moueanť,qualia ſũt horologia, machinæq; uerſatiles. Automaton.n.interpretať ultroneũ,& ſuæ ſpontis.Scribit Vitru.Hydrauliticas machinas,& aquæ expſſiones automatas a Cteſibio primo reptas fuiſſe, ubi automata appellat mechanica inſtrumẽta,q̃ p ſemetipſa moueanť.Mors naturalis,& fatalis dĩ a Demoſthene ἀυτόματος q̃ſi ſuæ ſpõtis,& nulla extrinſecus ui coacta. Demetrius Moſchus Laconicus λέγεται ὅτι μαίομαι ὃ ἔσυμαι τὶ ποιεῖν
Automolæ a græcis dñr pfugi.Põpo. ſcribit Æthiopum alios uocari a uitæ ſpacio,macrobios,alios,q̃a ex Ægypto aduenere automolas. Ita.n.græci pfugos appellãt.
Autonomus pe.cor.dĩ ille q uiuit ſuis legibus. Autonomia libertas uiuẽdi ſuis legibus παρὰ ὃ νέμω νόμος.
Auturgus artifex per ſeipſum faciens. Auturgia manualis operatio ab ἀυτὸς καὶ ἐργάζομαι.
Autopyrus pe.cor. fermẽtatus dĩ,q & zymitis, nõ q̃ fermentatus oĩs græce dicať autopyros,ſed q̃ panis autopyros utilior ad ea ſit quotiẽs fermentũ accepit. Igitur panis autopyrus qui & ſyncomiſtus dicitur ex eo nomen habet q̃ non ex tritici parte ſit, ſed ex ipſo plane toto,pyrinos & anarectos hippocrati uocatus.
Autoſchedios ἀυτοχέδιος forma rudis.
Autumo.as.penul.corre.exiſtimo cenſeo affirmo.Plau. Nihil hoc ita factum eſt perinde,ut factum eſſe autumo,non cauſam dico eum quin ſimules probri.
Autũnus ab augẽdo,q̃ tũc maxie augeanť opes coactis agroꝝ fructibus.Ideo Cypria.ad Demetriaꝫ nũ, neutro genere uſus eſt. Nec adeo arboreis fœtibus autũna fœcunda ſunt.Hinc autũnitas autumni tẽpeſtiuitas,ſicut Oliuitas qñ olea legitur. Hinc autumnale adiectiuũ, ut tempus autumnale,& ideo per c ſcribendum eſt.
Auxiliũ ab augeo,qñ augebant numeꝝ ii, q accedebãt alienigenæ.Proprie.n.dĩ ſocioꝝ, cũ legiones ex romanis cõſtent. Inde Vege.li.ii.de re mili.Auxiliares ex diuerſis ueniunt,& legionibus ſemper auxilia,tanq̃ leuis armatura in legione iungebanť,ut in his p̃liandi magis adminiculum eſſet,q̃ principale. Inde apud hiſtoricos legionarii,& auxiliarii diſcretim ponuntur.
Auxiliaris idem qui & auxiliarius.
Auxiliarius,qui in auxilium alicuius uadit. Aſinius Pol. Militem non modo legionarium, ſed ne auxiliarium quidem ullum quoq; miſi.
Auxilior ſcat adiuto,auxilio ſũ,&tã actõ q̃ dtõ cõſtruiq̃ etiã gtõ. Hie.in Eſai.In die ſalutis auxiliaťꝫ ſũ tui.
Auximũ pe.pro.Piceni urbs,a qua auximates populi dicti ſunt,ut inquit Stra. Vulgo oſmum dicitur,

A ante X

Axaméta carmĩa, q̃ a ſaliis ĩ uniuerſos hoĩes cõponebãť
Axinomantia cum accentu in pe. genus magicæ diuinationis per dolobellas, ſecureſq; factum, quas græci axinas uocant,unde Pli.li.xxx.ſcribit. Peluibus,ſecuribus,ac multis aliis modis diuina magos promittere.
Axare antiqui pro nominare poſuerunt.
Axis in cælo,ꝓprie ſcat diametron mundi, eſt eñ linea imaginata,quæ ab uno mundi cardine in alteꝝ tendit ad ſimilitudinem axis,qui eſt in curru, qui p ipm medium a rota ad rotam ptingit. Apul.in Coſmo. Eos polos dicimus,a qbus uelut a cardinibus, axis eſt ductus diuiſor,& diſcriminator mũdi, orbem terræ in medietate cõſtituens. Duo ſunt aũt axes, q & cardines dñr, q̃ circa eos rotari orbis uideať, & poli a græcis uocanť, nam (ut quidam putant) axis ab agendo.i. mouendo deducĩ. Et axit p egerit ueteres uſurpauere. Vnus auſtralis,ſiue antarcticus,hoc eſt,arctico oppoſitus, qui terræ obiectu a nobis cerni non poteſt. Alter ſeptentrionalis,ſiue arcticus,ſiue arctous, aut boreus, qui nunq̃ occidens ſemp conſpicĩ. Virg.Hic uertex nobis ſemp ſublimis,at illum ſub pedibus ſtyx atra tenet, manesq; profundi.Hinc p ſeptentrionali parte ponĩ, q̃ hic polus dũtaxat nobis notus ſit,circa quem orbis uertĩ.Itẽ axis dĩ ſtipes,ſeu lignum teres, circa quem rota currus uertĩ.Idẽ lib.iii.Geor. Poſt ualido nitens ſub pondere faginus axis. Hunc græci ἄξονα dicunt. Licet qñq; pro toto curru capiať,ut apud Iuue.Dignus aricinos q mẽ dicaret ad axes.Itẽ axis dĩ totũ cælũ, ut axem humero torqueť,id eſt,cælũ ſuſtinet.Dĩ & axis, circa quẽ aliqd agitur,hoc eſt mouĕ.Vñ axioſi. Itẽ axes tabulæ ſectiles ſunt inquit Feſtus,uñ coaxatio, id eſt cõtabulatio, aut ſtipites teretes. Et axis quoq; fera eſt in India, humili pelle,pluribus,candidioribuſq; maculis.
Axioſus factioſus,q̃ una quid ageret faceretq;.
Axilla locus concauus ſubter brachium, ubi naſcuntur pili. Inde fit ala,ut inquit Cice.
Axũgia,interior porci pinguedo ĩueterata, ab axe plauſtroꝝ ungẽdo dicta,ut facilĩ circa eũ rota uertať.Hæc quãto uetuſtior,tãto utilior eſt,& multas uires hĩe credĩ,qm̃ id aĩal herbaꝝ radicibus ueſcĩ.Pli.Foliis cũ axungia ſtrumas diſcutit.Dĩ & axugnia.Idẽ li.xx.Et ſylueſtrĩ ruta cũ axugnia ueteri illitos ramices ſanari p
Axioma pe.pro.a Var.profatum,& proloqui (dunt.um dĩ a Cice.li.i.Tuſ. Pronũciatum ſiue proloquium. Et eſt ſententia,in qua nihil deſyderať,ut Annibal Pœnus fuit.Scipio Numantiã deleuit.Et oĩno quicq d itadĩ plena & perfecta uerboꝝ ſententia, ut id neceſſe ſit, aut uerũ aut falſum eſſe, id a dialecticis axioma appellatum eſt.Alibi Cic.dixit,fundamentũ dialecticæ eſſe axioma,qd̃ ait eſſe,quaſi effatũ.Eſt præterea axioma, pronunciatum,qd̃ alii adiunctũ, alii connexũ dixere, id tale eſt, Si Plato ambulat, Plato mouĕ. Si dies eſt, ſol eſt ſup terram.De hoc Mar.Capella lib.dia.intelligi uolẽs,ſic ait.Quod fuerit ex ntõ caſu noĩs, & tertia

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uerbi persona coniunctum proloquium dī. Ergo miser est M. Crassus. sed trahant alii, & usurpēt quantum uelint huius dictiunculæ significationem, græce tñ dī ἀξίωμα. i. dignitas, & postulatio ἀξιόω probo, dignum facio, peto, dignor, rogo, uolo, censeo.

Axius fluuius Paphlagonū per Mygdoniam fluens. Plinius lib. iiii. Mox Antigono Europus Axium amnem eodem nomine alius, per quod Rhedias fluit.

Axium urbs est in Media inferiore.

Axus Macedonum fluuius. Axos urbs Cheronesi Thraciæ. Axos etiam græci crepidines uocant.

Axon Ionum fluuius in minore Asia. Axona flumen in extremis Rhenorum. Axona græci uocant secundam ceruicis uertebram, ꝙ sit immobilis quasi axis.

A ante Z

Azana Æthiopiæ regio, q̄ sinū rubri maris barbaricū appellatū obtinet, a qua azanū mare dictū est a Pli. li. vi.

Azanium fons quidam, ut inquit Eudoxus, cui⁹ aquam gustantibus uini tædium neniat, in tantum, ut ne odor quidem eius ferarur. Victru. & Pli. asserunt talem fontem siue lacum fuisse in agro clitorio.

Azelos pe. pro. latie dici pōt sine amore, infœlix, sine inuidia ab α priuatiua ζῆλος. Etiam multa alia signāt.

Azymus pe. cor. cum y apud nos dī sine fermento, ζύμη enim fermentum dicitur.

Azotus pe. pro. urbs Syriæ, a qua Azotius. a. um. ut uiri azotii, qui Azotum habitant.

Litera muta ē: que

non in sonū suū, sed in sonū e literæ finit. Hanc græci uita nominant. Ceritq; uirtutē, & ptātē mediā iter p & ph. Quare nos ob literæ affinitatē dictiōes græcas traducētes, nōnunq̄ p & ph, in illā conuertimus, ut cū apud græcos πύξος scribatur. apud nos buxus. Et quod illi ἄμφω, nos ambō transcribimus. At e contrario, qd illi cū b scribunt, nos cum ph traducimus, ut θρίαμβος triumphus. Conuertit̄ qñq; b in u euphoniæ uel differētiæ causa, ut aufero pro abfero, aufugio pro abfugio. Transit etiā in f, ut sufficio, in c, ut occurro, in g, ut suggero, in m, ut summitto, in p, ut nubo nupsi.

B ante A

Baal ait Aug. est nomē apud Assyrios qd daī Ioui. Nam baal punici uidēt dicere dñm, uñ baalsamem q̄si dñm cæli dicunt, samem quippe apud eos cælū appellat.

Babylon pe. cor. nomen principalis urbis in Chaldæa. Et apud nos cōfusio uel translatio dī, propter linguarū confusionē, eorū qui ædificabant turrim. Hebræi nanq; babel confusionem appellant. Hæc urbs adeo nobilis fuit, ut Chaldæa tota, & Mesopotamia a se babylonia dicta fuerit. Et prius quidem dicebatur ciuitas regni Nemroth, in qua eorū, qui ædificauerunt turrim longe diuisæ sunt linguæ, quorū principē fuisse Nemroth gigantem Iosephus affirmat, postea a Nino, uel Semira mide instaurata mœnibus, ac hortis pēsilibus, tēploq; ac arce maxime fuit admirabilis. Hæc campi planicie undiq; conspicua, natura loci lætissima, castrorū facie mœnibus paribus per quadrum dispositā, murorū eius, uix credibilis relatu, firmitas, & magnitudo, i. latitudine cubitorū. l. altitudine quater tñ. Ambitus enim quadringentis octoginta stadiis circumuenit̄. Murus cocti li latere, atq; interfuso bitumine cōpactus. Quem tam latum fuisse quidam scribunt, ut quadrigæ sibi in uicem occurrentes facile ptransire possent. Vñ & inter septem spectacula orbis numerat̄. Fossa extrinsecus late patens uice amnis circūfluit. A fronte murorū. c. portæ æreæ, & Euphrates in ea fluit. Hæc urbs cum aliq̄n defecisset, & Semiramis circa cultum corporis occupata esset, soluta adhuc altera crinium parte, ad eam recuperandam cucurrit, nec prius decorem capillorū redegit in ordinem, q̄ urbem in suam potestatem restitutam uidit. Babylon maxime celebrauit intexere colores diuersos picturæ, & nomen imposuit, Babylonica enim appellantur. In babylonis regione est Seleucia, & beryllus in ea reperitur.

Babylonius. a. um. uñ babylonii, q ex babylone sunt.

Babylonicus. a. um. ut captiuitas babylonica.

Babylonica substantiue sunt uela uariis coloribus intexta, quoniam babylon ea intexuit primum.

Babe aduerbium græcum, quo nos pro interiectione negligentis utimur.

Babæ cautio est inuicem sibi respondentium.

Bacca per duplex cc, cōtinet intra sui nois ambitum, fructus diuersorū generū lauri, oliuæ, corni, myrti, & aliorū huiusmodi. Est & bacca lapis præciosus, siue unio.

Baccatus. ta. tum. quasi baccis, hoc est, lapillis p̄ciosis, & margaritis ornatus. Vir. Colloq; monile baccatum.

Baccula diminutiuum parua bacca. Pli. lib. xxv. Omnes colore buxeo, caulibus paruis, flore purpureo, ferunt bacculas paruas, ut cappari.

Baccar baccaris po. cor. ge. fœ. herba est radicis odoratæ, ad cinnami similitudinē, hederæ pene foliis rotundioribus mollioribusq;, quidam nardum rusticum uocāt. Ex hac radice fieri solebat unguentū, qd baccaricū dicebat̄. Valet herba cōtra fascinationes. Vñ Vir. Baccare frontē cingite, ne uati noceat mala lingua futuro.

Bacchar cum h, genus est uasis uinarii, quod & baccharium dici potest.

Bacchus Iouis ex Semele filius, putatus est deus uini, & p ipso uino poni cōsueuit. Hic multinominis fuit. Nam Dionysus, deinde Liber pater, postmodū cum bellasset ī India, & multas secū habuisset fœmias, q̄ bacchæ dicebant̄, Bacch⁹, idē Osiris, qñq; Priap⁹, qñq; Bromi⁹ qñq; Brotinus dictus fuit, & Leneus. Hic orbem fere terrarū pagrauit, multas natiōes domuit. Indos debellauit, & primus oīm triūphauit, uectus indico elephāto, ut scribit Diodo. Primus emere ac uendere instituit, & diadema regū ac triumphum inuenit. Dictus Bacchus ἀπὸ τοῦ βάζειν. i. ebri⁹ sum, & clamo, ꝙ in bacchanalibus clamores fierent. Vel ut scribit Diodo. a mulieribus, quæ bacchantes. i. furentes sequebant̄. Vel ab incōdito ululatu, quem lymphatæ mulieres in eius orgiis edebant, adiecta c lra, quo uastior ille mænadum sonus in ipso dei nomine redderetur inquit Eusta.

Baccha bacchi sacrificula, quæ & bacchis. idis. Et baccha uilla quædam circa Mæotidem.

Bacchius. a. um. possessiuum est, a Baccho siue bacchus. Colu. Pierii nemoris bacchea uoce frementem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Bacchius ſubſtantiuum genus pedis eſt, ex tribus ſyllabis conſtans, quæ prima breuis eſt, reliquæ longæ, ut honeſtas. Hoc pedis genere utebant in carminibus ſacrorum Bacchi. Cui contrarius eſt Antibacchius.

Bacchium genus uaſis uinarii, quo in ſacrificiis bacchi utebantur.

Bacchanal uel bacchanale, locus in quo Bacchi feſta celebrabantur. Plau. in Aulu. Ad bacchas ueni in bacchanal coquinatum.

Bacchanalia, quæ & Dionyſia, bacchi feſta, in qbus uiri p noctē fœminis, & teneræ ætati turpiter miſcebant p dolū. Vñ eſt illud. Qui curios ſimulant, & bachanalia uiuūt, hæc a multis græciæ urbibus triennio quoq; celebrabant. Sciendū eſt q; noīa dieꝝ feſtoꝝ tm̄ pluraliter declinant, & gtm̄ pluralē, tā in orum, q̄ in ium terminant, ut bacchanaliorꝝ, & bacchanalium.

Bacchari proprie ſignificat bacchanalia celebrare, per tranſlationē uero ponit p furere, uagari, diſcurrere. ue teres eñ quicqd uehementius agitare bacchari dicebant a bacchantibus. Vir. Totamq; incenſa p urbem bacchat. Quinetiam loca ipſa, in qbus eſſet bacchatū, bacchata uocabāt. Virg. Virginibus bacchata lacænis taygeta Hie. ad Algaſiā, bacchari p ſæuire poſuit. Proprio cōtra ſe furore bacchant. Aliqñ etiā bacchatū dī baccho dedicatū. A bacchor cōponit debacchor.

Bacchicus. a. um. idem quod bacchius poſſeſſiuum.

Bacchatim aduerbium ſcat more bacchantium. A pul. Quin igit ſoror hunc primū bacchatim diſcerpimus.

Baccheius. a. um. poſſeſſ. Vir. Baccheia dona tulerūt.

Bacchides pe. cor. nomē pprium uiri, quod apud nos ſuctus fortis, uel uetuſtas in uomitu dici poteſt.

Bacchiadæ dicti fuerunt, qui e Corintho exules in Siciliam deuenerunt, & urbem inter Pachynum, & Pelorum ædificantes, Siculi facti ſunt.

Bacchilio fluuius, qui de Vicentinis montibus defluit.

Bactra. orum. Scythiæ prouincia ultra Aſſyriā, a flumine Bactro cognoīata. Vir. li. ii. Ge. Neq; Bactra neq; Indi laudibus Italiæ certent, eſt & Bactra oppidū regionis ipſius caput, ſub mōte Paropaniſo, qd antea Zariaſtes dicebat. Eius prouinciæ populi Bactriani uocati ſunt, quorum rex fuit Zoroaſtes magicæ artis inuentor.

Bactrianum regnū, olim mille urbibus inclytū fuiſſe ferunt. Huius gentis primus inſtitutor fuit, ut Ioſephus ſcribit Geter filius Arā. Similiter Bactri iidē dñr. Hier. Bactri canibus ad hoc ipm nutritis obiiciunt ſenes.

Bactrianus. na. num. qd eſt ex bactris, ut bactrianus populus. bactrianæ mulieres pſtanti ornatu atq; unguentis utunt, q̄ ab ancillis & ſeruis multomagis q̄ eaꝝ mariti cultæ, ſingulari quadam pompa equitantes exeūt auro, atq; lapidibus ornatæ, nec caſte uiuunt, ſed tam ſeruis, q̄ conuenis permiſcentur, nec a uiris accuſantur, quum eorum dominari uideantur.

Baculus. & baculum utroq; modo dī, nam apud græcos bactron neu. ge. dī. Oui. li. xv. Meta. Eſſe ſolet, baculūq; tenēs agreſte ſiniſtra. Hinc bacillus aliud diminutiuū.

Bacillus & bacillū diminutiuū a baculus & baculū. Cic. lib. ii. de fi. bo. Bacillū aliud inflexū & incuruatū, aliud ita natū. A bacillus fit imbecillus. a. um. & imbecillis & hoc imbecille. Vñ imbecillitas pro infirmitate.

Badius equus dicitur, cui eſt phœnicis color.

Badizare ſignificat ire. Plau. in Aſi. Demam hercle iam de hordeo tolutim ni badizas.

Belua, immanis fera a uaſtitate, ſeu a ualentia, uel a balatu, a quocunq; ſit primam uocalem trahit a principali, quidam a bellum deriuant.

Beluinus. a. ū. pe. p. qd eſt beluæ, ut belūina rabies. Amb. Tū ipſa habitudo corpis ſuauis & grata, ut neq; beluina uaſtitas horrori ſit, nec gracilitas infirmitati.

Belutus. a. um. pe. pro. quod eſt beſtiæ ſimile.

Beluata dicta ſunt tapetia a Plau. beluarum figuris picta intextaq;.

Beluoſus. a. um. quod abundat beluis. Vnde oceanus dictus eſt beluoſus a beluarum multitudine, & magnitudine quæ ibi ſunt, nam inter beluas marinas ſunt balænæ, piſtris, Phyſeter, & orcæ.

Benacus pe. pro. lacus Ciſalpinæ Galliæ, cuius littori Sa lundiū Brixianū oppidū adiacet. Hunc aiunt aureas arenas euoluere, & ex eis nutrire piſces, quos indigenæ carpiones uocāt, nuſq̄ alibi reptos. Ex hoc Mincius fluuius excurrit in Padū. De hoc lacu Vir. lib. ii. Geor. Fluctibus & fremitu aſſurgens Benace marino.

agous lingua perſica ſpado dī. Oui. Quē penes eſt domina ſeruandi cura bagoe. Suidas aūt noſter affert rationem βαγώας ὄνομα κύεσιν ὁσ ἦν εὐνοῦχος.

Bagrada pe. cor. fluuius qui iuxta Vticam labitur, apud quem ab Attilio Regulo & a toto exercitu cum baliſtis, & catapultis ſerpens centum & uiginti pedes longus occiſus eſt.

Bahal numero ſingulari inquit Hiero. Bahalim plurāliter eadē idola nominant ge. maſc. Vbi eñ in fine hebraici ſermōis im ſyllabā legim9, nūero plurali eſt ge. maſ. Vbi aūt oth. nūero plurali ge. fœ. Ergo cherubim & ſeraphim plurali intelligimus nūero ge. maſ. Interpretat aūt bahalim apud nos aſcendētes, uel ſupiores, Tñ. xii. cōpoſitores Suidę ſcribūt ſic βάαλ ὑψίων ἢν θεός.

Baiæ. arum. ciuitas Cāpaniæ, ſecus Campanū mare ſita a Baio Vlyſſis ſocio illic ſepulto. In huius agro aquæ calidæ ſunt, & ad uoluptatē, & ad uarios morbos cōmodæ. Silius. Primores adſunt Capuæ, docet ille tepentes Vnde ferunt nomen Baiæ, comitēq; dediſſe Dulichiæ puppis ſtagno ſua nomina monſtrat. Hora. Nullus in orbe locus Baiis prælucet amœnis.

Baianus. a. um. quod eſt baiarum, ut ſinus baianus, qui Hinc Miſſeno monte, illinc puteolis clauditur.

Bayæ, cum y græco, palmaꝝ folia dñr. Hiero. Cubile eis de foliis palmaꝝ, quas bayas uocāt, contextū erat.

Baiulus pe. cor. operarius, & pprie q uecturas oneꝝ corpore ſuo uictus q̄rendi gīa portat. Forte baiulo indę dictū, qa nutricius bailus, & nutrix baila uulgo dñr, & merito, quia baiulant ulnis quos nutriunt.

Baiulo. as. porto. Plau. in Aſi. Ego baiulabo, tu ut decet, domum ante me ito inanis.

Balius color a quibuſdā accipitur pro uario, a quibuſdā pro ſpadice, hoc eſt palmeo, qualis eſt equoꝝ, nam & baius uulgo dicitur is, quoniam ſpadices, hoc eſt palmaꝝ cum fructu ſuo termites græci uocant βάϊα.

Balanitæ uuæ a magnitudine.

Balanus pe. cor. genus glandis. Acron dicit eſſe herbam unguētariā, & ab Hora. pro unguēto myrobolano poſitam. Mar. Hoc ex unguēto cōſtat, & ex balano. Hinc

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

fit balanatus.a.um.Perſi.Tu cum maxillis balanatum gauſape pectis.Balanus etiam a glādis ſpecie dī id genus alui ſubducendæ, qđ clyſteris loco ſubdiť, conſtabat (ut Iul.Pollux inquit) ex adipe,ac nitro parte plurima.Item Balanus nomen eſt urbis in Epiro.

Balaninū unguentū,qđ fit ex glande myrobalani.

Balæna cū diph.belua marina,quam alii piſtricem,alii cetum appellant. Græci φάλαιναν phalænam dicunt, quaſi conſpicuam beluam,cōuerſa φ in β, Iuue. Quantum delphinis balæna Britannica maior.

Balauſtium flos mali punici,utilis, non modo medicinis,ſed etiam tingendis ueſtibus, quæ ſibi concolores fiunt.Et color ipſe dicitur balauſtinus.

Balauſus herba,non multum diſſimilis narciſſo.

Balbus.qui uitio linguæ non bene poteſt exprimere uerba,& obſcure loquitur Perſi. Rancidulum quiddam balba de nare locutus.

Balbutio.is.pe.pro.iui.uel balbutii.itum. Et eſt balbutire quadam linguæ hæſitatione,& confuſiōe trepidare. Hora.in Ser. Balbutit ,Scaurę prauis fultū male talis Hiero.Experiar,quæ hortamini affectu infantiū more balbutientium, qui quodcūq audierint fari geſtiunt, cum necdum poſſunt ad plenum uerba formare.

Balbucinari ſignificat lingua balba loqui, ſicut ſenes,ut Cice.in Cato.de Metello.

Baleares duæ inſulæ in Hiſpania funda bellicoſæ,a teli fundæq iactu,qđ græce βάλλειν dicimus appellatæ,uel a Baleo Herculis comite ibi relicto.Græci Gymneſias dixerunt. Has uulgus Maioricā, & Minoricā appellat. Apud quas primū inuēta eſt funda, ut inqt Vege. Vñ Vir.li.i. Ge. Stupea torquentē balearis uerbera fundæ.

Balare ꝓpriū eſt uocis ouis.Hiero. uero in Tobia etiam hædis dedit. Cuius cum uocē balātis uir eius audiſſet, dixit Videte ne forte furtiuus ſit,reddite eū dñis ſuis.

Balneū,& balnea dñr in priuatis.In publicis uero fœ.ge. & numero plurali tñ,licet & balnea legať,& balnearia. Cic.Eo latere, quod proximū eſt balneariis columnas poſuerat.Sunt.n.aquæ calidæ,q̄ cū aliæ ad aliū morbū idoneæ eſſent,qbus utebanť, multitudinis potius q̄ ſingulari uocabulo appellarūt.Differuntq balneæ a thermis,ꝙ thermæ dicanť quæ natura ſunt calidæ,balneæ quæ a nobis calefiunt igni, & in eas deſcendimus, ut lauemur,nā thermæ dñr a græco θερμὸν,qđ calidū ſignificat.Ea quippe,quæ aut calentibus aquis, aut ſi forte igni calefacto,lauandi ſudandiue uſibus deputata, Thermas uocauere.Thermæ, balneæq apud Romanos uoluptatis,& mundiciæ cauſa cōſtitutæ ſunt tam publicæ q̄ priuatæ. Balneis autem nomē inditum eſt, quia græci balanion dixerunt,ꝙ anxietatem pellat ex animo,auctor Augu.lib.ix.confeſ.

Balineæ ab antiquis balneæ dicebantur. Nam & græci βαλάνειον uocant.

Balneator ge.com.q̄uis & balneatrix inueniatur,qui curam habet balnearum,qui & mediaſtinus dicitur.

Balneatorius.a.um.qđ ad balneandū ptinet. Martianꝰ Iuriſcon. Inſtrumēto balneatorio legato balneatores continenť, qñ ſine his balneæ uſum ſuū p̄bere nō p̄nt.

Balneolum cū accētu in antepe.dimi.eſt. Iuue. Cū iam noti,celebreſq poetæ,balneolum Gabiis, Romæ conducere furnos,tentarent.

Balnearia dñr generaliter omnia ad uſum balneorum pertinentia ut ſtrigiles, ampulla olearia, lintea. Apul. lib.iii.Milo iuſſis balnearibus aſſequi. Balnearia ſubſtantiuum ſumitur pro balneis.

Balnearius.a.um.idem quod balneare. Vnde ſcribit Vlpia.fures balnearios extra ordinem eſſe puniendos, id eſt,qui in balneis aliquid furantur.

Balliſta, p geminū ll, tormētū muros cōcutiēs, a βάλλω iacio,uulnero,Oui.li.i.de triſt.Quā graue baliſtæ mœnia pulſat onus.Luc.,p inſtrumēto haſtā quandam iaciente poſuit. Neq.n.ſolis excuſſa lacertis Lancea, ſed denſo baliſtæ turbine rapta Haud unū contenta latus tranſire quieſcit.Vale.Maxi.li.i. in fine accipiť ꝓ ſaxo maiori,quod machina mittiť,cū inqt, ad ultimū baliſtæ tormētis undiq petitā,ſilicū crebris & ponderoſis uerberibus ꝓcubuiſſe lectū eſt,etiā baliſtas talentarias eſſe.i.lxx.librarę ſaxa. Nonius baliſtā appellat,qua ſaxa maiora iaciunť.Cice.li.ii.Tuſc. Vt em̄ baliſtæ lapidū, ita reliqua torméta telorꝫ. De hąę baliſtarę confectione ſcribit Vege.li.x.ꝙ ea magnitudine formēť,ut lapides.cxx.pondo eiaculenť.Sciendū ergo eſt, ꝙ baliſtarę quædā maior dī,q̄dam minor. Baliſtā maiorē priſci dixere trabē ualidā,ita libratā, ut cū pars denſior ponderibus attracta deſcenderet,eleuata ꝓceritas ſua funiculis,quos haberet alligatos funda ſaxū maximi pōderis longe emitteret,eiq maxie Bricolæ nūc eſt appellatio,quanq̄ onagrū maiorē ipſam machinam dixere, hanc baliſtam inuenerunt Phœnices,ut docet Pli.Baliſta minor,q̄ & manubaliſta dicta eſt, aliq̄n Scorpio, quæ haſtā iacit manu tractabilis eſt,& ſubtilibus, paruiſq ſpiculis ſcorpionis inſtar infert morte.Hinc exbaliſto.as. De his duobꝰ baliſtarę generibus ſic ſcribit Vege.lib.de re mil. Baliſta,funibus,neruis, chordiſq tenditur, quæ quanto prolixiora brachiola habuerit hoc eſt quanto maior fuerit, tanto ſpicula longius emittit,quæ ſi iuxta artem mechanicam temperetur,& ab exercitatis hoibus, qui mēſuram eius ante collegerint dirigať,penetrat quodcunq ꝓcuſſerit.Onager aūt dirigit lapides,ſed pro neruorꝫ craſſitudine, & magnitudine ſaxorꝫ pondera iaculať.Nā quāto maior fuerit,tanto maiora ſaxa fulminis more cōtorquet. His duobus generibus nulla tormentorꝫ ſpecies uehemētior inuenitur. Baliſta etiam dictus eſt mons apud Ligures.

Baliſtarii artifices baliſtarum dicuntur.

Baliſtarium locus,ubi ſita eſt baliſta. Plaut.Intenta eſt baliſta probe,quā ego haud multū poſt emittā e baliſtario.Vbi etiam baliſtam accipi uideť pro telo.

Ballote latine marrubium. Dioſco. balloten Romani μαρρούβιον appellant.

Baltheus, & baltheum in ſingulari, in plurali neutrum tantum militare cingulū,uel zona bullis ornata.Varro ait. Qui gladiatores baltheum cingulum ex corio habebant bullatum baltheum dictum.

Balſamum,arbuſcula ſola uni terrarum Iudææ quondam conceſſa neu.gene.uiti ſimilior q̄ myrto. Naſcitur in loco qui dicitur, oculus ſolis. Seritur malleolis, ut uitis & colles implet uinearum modo, ſuſtinēs ſeſe ſine adminiculis. Intra tertium annum eſt fructifera, proceritas intra bina cubita ſubſiſtit. Opobalſamum ſuccus collectus ex arbore, nam ὀπὸς dicitur ſuccus,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

præfertur oĩbus odoribus. Xylobalſamũ lignũ balſami ξύλον enim lignũ. Incidiť eiũ uitro, lapide, oſſeiſue cultellis, & ſuccũ emittit, quẽ opobalſamũ dicunt eximiæ ſuauitatis. Summa opobalſami, ꝓbatio eſt, ut lac coagulet, & in ueſte maculas non faciat. Hiero. tĩ pro arboris ſucco balſamum dixit. Et quaſi balſamum nõ mixtum odor meus. Carpobalſamum fructus balſami. Carpos enim latine fructus.

Bambatium, ſeu bambitiũ Cottonũ illud albiſſimũ, qđ nent mulierculæ ad telas texendas. Hoc fiunt ueſtes, q̃ uulgo bonbycinæ appellanť, q̃ uis ξύλινα ſiue groſſipinæ, uel graſſampinæ dici debeant a frutice, qui id fert, qui ξύλον groſſipion, ſeu Croſſipinus uocatur.

Bambilius aĩal uolatile, qui uulgo barbellus dĩ. De quo Amb. li. Hexa. Fertur hic corniger uermis conuerti primũ in ſpeciem caulis, atq; in eã mutari naturam, inde proceſſu quodam fieri bambilius, nec eam tĩ formam figuramq; cuſtodit, ſed laxis, & latioribus foliis pinnas uideť aſſumere. Ex his foliis mollia illa Seres depectũt uellera, q̃ ad uſus ſibi ꝓprios diuites uindicauerunt.

Banauſus dĩ artifex, qui apud ignẽ operať. Baunos eñ Caminus eſt, & qui ex hac artis uenditione parat ſibi uictum banauſus uocatur. Viles homines græci βαναύσους, noſtri mechanicos uocãt, & opifices omnes qui in politica ſunt contemptibiles. Ariſto. lib. iii. poli. Optima ciuitas non fert banauſum, id eſt uilẽ artificẽ ciuẽ Banauſus etiã ſeruus dicitur. Sed ĩter ſeruũ & banauſũ idem. li i. poli. hoc intereſſe ait, q̃ ſeruus ſit qui natura ſeruit, banauſus qui mercede.

Banchus piſcis aſelli genus alterum, in cuius cerebro lapillos molari forma contineri Plini. ſcribit. & banchus inter mugiles minimus quem Ariſto. Chelonẽ uocat.

Baphia dicuntur loca tĩcturæ, in quibus tinguntur panni, noſ tinctoria dicimus. Lam. in Alexan. ſcribit Probum fuiſſe baphiis præpoſitum. Bapha dicuntur tincta, unde dibapha bis tincta uocantur.

Baptiſmus, & baptiſmũ, & baptiſma. atis. latine ĩmerſio uel intinctio dicitur a uerbo græco βάπτω immergo Grego. Baptiſma græco eloquio dicit, quod latine tinctio, quia ibi homo ſpiritu graciæ in melius immutať & lõge aliud q̃ erat efficit. Priꝰ enĩ fœdi eramꝰ deformitate pctõz, in ipa tĩctiõe reddimur pulchri de albatiõe

Baptæ dicebantur uiri tincti, fucatiq; (uirtutum. qui ſacris intererant inſtar mulierum, βάπτειν enim inficere, tingere, fucare. Prætererea baptæ fuit nomẽ comœdiæ ueteris ab Eupolide editæ.

Baptiſterium, in quo quis lauatur, quaſi lauacrum, & tĩctorium, & piſcina ipſa, nam baptiſteria in domibꝰ ſũt ueluti lacus quidam ex ligno, aut lapide ædificati, in quibus lauandi gratia immergi ſolet. Hæc in cælis. i. in locis ſecretioribus ſolent conſtitui, quarum aliæ caldariæ ſunt, in quibus calda lauamur, aliæ frigidariæ, in quibus lauamur frigida. Plini. ad Apollinarem. Cella frigidaria, in qua baptiſterium amplum atq; opacũ Idem ad Gallum. Inde balinei cella frigidaria, ſpacioſa, & effuſa, cuius in contrariis parietibus duo baptiſteria, uelut eiecta ſinuãtur abunde capacia. Hæc eadem piſcinæ dicũtur latine, & natatoria, & natationes Sido. Piſcina ſeu ſi græcari uolumus βαπτιστήριον.

Barach, nomen uiri ꝓpriũ, & apud nos ſignificat fulmẽ.

Barachias, nomen proprium uiri, & benedictus, ſeu fulgur domini interpretatur.

Barabbas per duplex bb. Et eſt ſyra dictio, ſicut & præcedentes duæ, qua apud nos ſignificatur filius patris Componitur enim ex bar, quod apud illos filius dicitur & abba pater, Sedulius. Tunc coluere baal, tunc elegere barabbam.

Baratro, luxurioſus dicitur, uel guloſus, qui in baratrũ gulæ mittit totum patrimonium.

Barathrum, immenſæ magnitudinis nomen eſt, quia βάραθρον id eſt graue in aſpiciendo. Nam barys athrin aſpicere. Ponitur pro loco immenſæ profũditatis apd inferos, & pro loco præcipiti, unde quis emergi nõ poſſit. Diome. docet eſſe proprie locum Athenis, unde dã nati præcipitabantur. Tranſfertur quoq; ad alia. Mar. Barathrum fœmineum pro locis muliebribus dixit. Idem ſtomachi imum hiatum appellauit baratrũ, cũ ait Extremo ructꝰ ſi uenit a baratro. Hora. in Ser. uſur pat pro ingluuie & uoragine. Sunt qui dicant barathrum profunditatem eſſe, a ſimilitudine loci qui eſt in Aegypto profundiſſimi, cui nomen eſt barathrum. Apud Demoſthenem Ponitur pro pernicie.

Barba utroq; numero, non ſolũ hoĩm, ſed etiam brutoz quoq; & alioz quadrupedũ eſt. Hora. li. i. Ser. Vtq; lupi barbam, uariæ cũ dẽte colubræ. Pli. li. xxx. Cum geminos trãſit ſol criſtis, & auribus, & unguibus gallinaceorum, ſi luna raſis barbis eoz. Idem lib. xxviii. Afferunt & magi ſua cõmenta, primum omnium rabiem hircorum, ſi mulceať barba, mitigari. Silius numero plurali de homine etiam dici poſſe oſtendit lib. xiii. Indociles, nũc propexis in pectora barbis uerrere humum. Huius nominis compoſita poſſunt declinari ſm tertiam, & ſecundam declinationem, ut Imberbis, & hoc imberbe, & imberbus. a. um. quod eſt ſine barba.

Barbatus. a. um. qui barbam habet.

Barbitium ponitur pro barba Apul. Hircino barbitio philoſophum mentiebatur.

Barbo genus piſcis, q̃ geminam barbam habeat in inferiore labro. Alio nomine mulus dicitur. Hinc Cice. in Paradox. Barbatulos mulos nuncupauit. Græce Trigla uocatur, in uiuariis non creſcit.

Barbio. is. barbam emitto.

Barbitos, pe, cor. gene. maſcu. fœmininiq;, & hoc barbitum inſtrumentum muſicum, quod pulſatur plectro uel calamo. Horati. Age dic latinum barbite carmen Lesbio primum modulate ciui. fœmini. autem genẽ. Sappho ad Phaonem. Nõ facit ad lachrymas barbitos ulla meas, neutro Auſo. Hoc genere & chordas, & plectra, & barbita conde. Græce βάρβιτος dicitur.

Βαρβαλλὼθ υἱὸς λύπης ὡς φόβος θῦ ἄρεως.

Barbari factitio nomine, inquit Strabo, dicti ſunt ab initio, qui difficulter, aſpere, atq; duriter loquebanť quaſi dutiloqui, & craſſilingues, quemadmodum bleſi, atq; balbi dicuntur, qui lingua impediti ſunt. Omnes igitur qui craſſe loquuntur, barbari dicuntur, quales ſunt omnes gentes præter græcos. Plini. Plautus credo Neuium poetam latinum barbarum dixit. Nunc etiã ad eos tranſlatum eſt hoc nomen, qui non ſunt latini, q̃ hi mitiorem linguam habeant, ac magis cultã. Quinetiã inter hos, ſi quis non recte proferat, barbare loqui

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dicitur. Et per metaphoram barbari dicũtur illiterati, malis moribus, feri, crudeles. Interdum barbarus sumitur pro horrido feroq; intuitu. Plini. de quodam myrrhæ genere. Troglodytica myrrha aspectu aridior est, sordidaq; ac barbara, ab uoce βάρβαρος, quoniam in græciam aduentantes eam uocem facerent, cum pronunciare græce non possent.

Barbaculus pe. cor. diminutiuum est a barbarus.

Barbaria pe. cor. barbaroꝝ regio, & qñq; accipiť ꝓ gẽte ipsa fera, Hiero. cõtra Ioui. Arabes & Sarraceni, & oĩs eremi barbaria camelorꝝ lacte, & carnib⁹ uiuit. Hoc ẽt noĩe dicta est insula gãgetis Indiæ fluuii, ut ait Ptole.

Barbaricus. a. um. pe. cor. eiusdem significationis est, cũ barbarus, hoc est ferus & malis moribus. Apul. Feris, ac barbaricis moribus.

Barbaricum neutri generis, clamor exercitus dicitur, q̃ eo uociferandi genere barbari utantur.

Barbaries ad imitationem pertinet, & significat inciuilitatem feritatemq;.

Barbarica pauimenta sunt, quæ & subtegulanea uocantur ex testis tusis, rudere, & calce, in Italia uero festucæ subiiciebantur, propter quod carnea uocitata.

Barbarismus est contra Romani sermonis legem, aut scripta, aut ꝓnunciata uitiose dictio. Fit eñ in una parte orationis tñ, latine dissonans dĩ, & proprie in soluta oratione fit, apud poetas metaplasmus, id est transformatio uocať. Fitq; barbarismus duobus modis scripto & pronuntiatione, Et hoc quadrifariam, adiectione, detractione, mutatione, transmutatione literæ, syllabæ, temporis. Adiectione literæ, ut relliquias danaum pro reliquias, syllabæ, ut Mauors ꝓ mars, tẽporis, ut Italiã fato ꝓfugus, ubi prima syllaba cũ corripi debeat producť, Detractione literæ fit barbarismus, ut Infatibus pro infantibus. Syllabæ, ut salmentũ ꝓ salsamentũ. Tẽporis, ut feruere leucaten, auroq; effulgere fluctus. Mutatione lĩæ fit barbarismus, ut olli pro illi. Syllabæ, ut Pernuces pro pernices. Tempore, ut Vnius ob noxam Transmutatione literæ fit barbarismus, ut Tymbre ꝓ tymber. Temporis, ut Dominus pe. pro.

Barbaralexis dictio peregrina est, ut gaza, & magalia.

Barbaricarii textores, artifices q; linteæ uestis qua ex auro, & coloratis filis effigies hoĩm, & aĩaliũ exprimunť.

Barce, urbs in arida Libya, quam Libes Metropolim habuerunt sic dicta a regina eoꝝ Barce, a qua Barcæi dicti sunt eius incolæ. Hiero. ad Dar. Lateq; uagãtes Barcei, a Barca oppido, qd̃ in solitudine sitũ est, quos nunc corrupto sermone Aphri Baricianos uocãt, hi sunt, q ꝓ locorum qualitatibus diuersis noĩbus appellanť, & a Mauritania ꝓ Aphricam, & Ægyptum, Palæstinãq;, & Phœnicem, Cœlesyriã & Osroenem, Mesopotamiã, atq; Persidem tendũt ad Indiam, Barce etiam ciuitas Pentapoleos, quæ hodie Ptolemais dicitur.

Bardesanes nomen proprium historici Babylonii, qui in duo dogmata apud Indos Gymnosophistas diuidit quoꝝ alteꝝ appellat bragmanas, alteꝝ Samaneos, q tantæ continentiæ sint, ut uel pomis arboꝝ iuxta gangem fluuium, uel publico orizæ, & farinæ alanť cibo. Et cũ rex ad eos uenerit, adorare illos solitus sit. Hic doctrina cælestiũ oĩm chaldæoꝝ excellẽtissimus. Cuius mẽtionem facit Eusebius lib. vi. præparationis.

Bardus stultus a tarditate ĩgenii. Cæcil. nimis audacem nimisq; bardum. Gallice uero dicitur cantor, qui uirorum fortium laudes canit, a gente bardorum de qbus Luc. Plurima securi fudistis carmina Bardi.

Bardiacus uestis est. Mar. Lassi bardiacus qd̃ euocati.

Bardocucullus, genus uestis omni tempore cõmodæ, cui qua etiã cubare soliti erant imbriũ tpe in castris milites, & ĩ agris rustici. Mar. Gallia santonico uestit te bardocucullo Cercopithecoꝝ penula nup erat. Sunt q dicant bardocucũllũ esse tegmen capitis uillosum, cuius usus translatus sit a populis Galliæ qui dñr Bardi.

Bargylia urbs in Caria a Bellerophontis comite Bargylo quem Pegasus occiderit. Vñ Bargylitici campi.

Barrhus elephas, a cui⁹ ossis similitudine dẽtes barrhi dñr. Hora. Quid tibi uis mulier nigris dignissima barrhis.

Barrire dicuntur elephantes, cum uocem emittunt.

Barrhitus. us, pe. pro. ipsa uox barrhi elephantis. Barrhitus etiam dicitur Romanoꝝ clamor militum, fit, cum utræq; acies se iunxerint, autor Vegetius.

Baro uir fortis, a quo fit diminutiuum barunculus.

Baris. idis. lingua Ægyptia significat cymbam, quæ uectat cadauera ægyptia ad sepulchra. Proper. Baridos & contis rostra liburna sequi. Alio noĩe dĩ Epibathra. Baris etiã dicta est ciuitas Phrygiæ. Ptole. ait esse oppidum in Pisidica Pamphiliæ præfectura. Significatq; id nomen apud græcos habitationum frequentiã, usurpantq; id sacræ interdum literæ pro ædibus eburneis. Nam & poetæ elephantos barrhos uocant. Præterea quidam Indiæ fluuius barrhis dicitur.

Bariona pe. ꝑ. dictio syriaca q̃ significať filius colũbæ.

Bariciani, Vide in dictione Barce.

Barnacida. æ. uestis genus, quã nũc Guarnaciã dicimus, forsan qñ βάρνη υἱὸς ἀλόμβου inde puer uerna.

Bascãda uas britannicũ. Mar. Barbara de pictis uenit bascanda britãnis. Sed me iã mauult dicere roma suam.

Bastazontas græci uocant baiulos & gerulos.

Basia pudicorum affectuũ sunt, oscula officiorum. Suauia libidinum uel amorum.

Basis a nostris dici potest sustentamentum. Sunt eñ bases sessiones columnarum, statuarum seu fabricarum quæ a fundamento consurgunt, & suppositæ fabricæ sustinent pondus, a qua similitudine orbiculi illi, quibus uasa in mensis collocantur, ne toralia polluantur, uocari solent. Treba. Iuriscõ. de lega. li. iii. Cui Corinthia uasa legata essent, & bases huic quoq; hoꝝ uasoꝝ collocandorum causa paratas deberi respondit. Est & Basis figura in narrationibus, cum oñia pedetentim insinuandi gratia proferuntur, ut apud Teren. in Eu. Matri mercator dono dedit, mater ubi accepit &c.

Basilica proprie locus, in quo negotiationes, consilia, & iudicia exercebantur, quasi regia. Græci enim βασιλικὴν basilicen regiam uocant, Nam ut Victru. li. v. scribit. Debent basilicæ adiunctæ esse foro. Sene. Fremitu iudiciorum basilicæ resonabant. Pli. in epist. Descenderam in basilicã Iuliam auditurus, quibus proxima cõperendinatione respondere debebam. Iurisconsulti de uerbo. signi. basilicam publicis usibus accommodatam esse demonstrant. Quidam basilicam accipiunt pro loco domi ampliore, in quo dominum expectant salutatores, clientes patronos, serui dominos, in quo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

etiã choreæ,& cõuiuia maiora fieri ſolent. Apud eccleſiaſticos baſilicæ dicunt ſacella numinibus dicata, qa ibi regi omnium deo cultus,& ſacrificia offeruntur.

Baſilicon. Plau. in Epi. uocat ueſtimẽti genus regiũ, cũ ait. Supaꝛ ſubminiũ,ricam,baſilicũ,aut exoticũ. Plin. Genus nucum, quod optimũ eſt & quaſi regiũ uocari ait baſilicã. Eſt eũ baſilica nux, quã alio noĩe iuglandem appellamus, Vide in dictione iuglans. Celſus Emplaſtrum,ob excellẽtiam,baſilicon dictum ſcribit.

Baſilicus.a.um.regius,ſiue regalis dicitur, Vnde Plau. in Cap. Baſilicas edictiones, atq; imperioſas habet. Et in Pſeu. Baſilicus ſtatus,& baſilicus uictus.i. regalis,& excellens in Perſa. Et baſilica facinora, pro regia. Idem. Baſilice ornatus incedit, & fabre ad fallaciam, id eſt, regie & excellenter.

Baſileus ſuſtentamentum populi dicitur. Nam baſis ſedes & laos populus ꝙ in rege populi animus conquieſcat, quanto enim quis magis præponitur, tanto amplius pondere laborum grauatur.

Baſilicanus, dicitur cuſtos baſilicæ.

Baſiliſcus genus ſerpentis, ꝙ in capite album habeat in ſtar diadematis, uel ꝙ reliqua ſerpentium genera eius uirus fugiãt. Hunc regulum uocãt, qui teſte. Pli. li. viii. in ſolitudinibus Aphricæ habitat cum cãdida in capite macula, uelut quodam diademate adornatus, acutiſſimum habet caput, rubeos oculos,& colorem ad nigredinem uergentem.

Baſilia inſula in Oceano ſeptentrionali, immenſæ magnitudinis, quæ diſtat a Scytharum littore tridui nauigatione, ut ait Plini. lib. iiii.

Baſterna uehiculum itineris, quæ mollibus ſtramentis cõpoſita a duobus aĩalibus deportaſ. Et ꝓprie matronaꝛ erat, Ammianus. Matronæ cõplures optis capitibus,& baſternis ꝑ latera ciuitatis cuncta diſcurrunt.

Baſternæ populi ultra Danubium.

Baſilidii ſunt populi Scythiæ Europeæ, ut Pompo. refert, qui ab Hercule deſcenderunt.

Baſſaris.is.uel.idis. Bacchi ſacrificula, a Baſſareo Bacho, qui Baſſareus dictus eſt a ueſtis genere, qua induebatur, quæ baſſaris dicebaſ, ut inquit Porphy. quæ plane ueſtis uſq; ad pedes fluebat. Statius. Si decet aurata Bacchũ ueſtigia palla Verrere. Et a baſſareo lydiæ loco cognoĩata eſt. Hora. li. car. Nõ ego te cãdide Baſſareu inuitũ quãtiã. Rurſus baſſaris uacca mulſaria dĩ. Perſi. Et raptũ uitulo caput ablatura ſupbo Baſſaris.

Baſilides nomẽ ꝓpriũ cuiuſdã hæretici ꝙ trecẽtos ſexaginta quinq; cælos eſſe credebat, quo die& numero annus includiſ. Cuius ſectatores dicti ſunt baſilidiani.

Baſan regio trans iordanẽ eſt, quã duæ & dimidia tribus poſſederũt,& q̃ interpretaſ uberrima, & pinguis.

Bathauia Germaniæ ꝓuincia, q̃ nũc Bauaria dĩ,& Batauiũ oppidũ a βάθυ, qd̃ altũ ſcat. Hinc bathauus.a.um pe. indifferente. Luc. li. i. Vangiones, Bathauiq; truces quos ære recuruo Stridẽtes acuere tubæ. Cor. Taci. de ſitu Germaniæ. Oĩm haꝛ gentium uirtute præcipui Bathaui non multũ a ripa inſulam Rheni colunt. Hos auricomos Sili. appellat.

Batrachus pe. cor. rana, & nomen proprium ſculptoris & quidam Cyrenaicus portus.

Batrachomyomachia, ranarum & murum pugna.

Batris genus uaſis longioris manubrii, qd̃ alii Trullam appellant.

Batus, ut ſcribit Hiero. genus menſuræ eſt, quæ apud hebræos dĩ Bath, decima pars chori eſt,& de ſpecieb9 tñ liquidis dĩ, uini, olei,& hmõi. Idẽ in Eſaia dicit batũ cõtinere tres amphoras. Ser. li. de ponde. Cõtinet amphoram unã. Et batus nomen uiri ꝓpriũ, eius q Cyrenem cõdidit, qd̃ lingua libyca regẽ ſcat. Itẽ Batus apud Pli. nomen piſcis. Itẽq; Batis quam nos raiam uocamus.

Batis genus herbæ aculeatæ ſponte naſcentis, q̃ & marina eſt & hortenſis. Et batis inter aues numeratur.

Battologia a noſtris multiloquium dici poteſt.

Battus per duplex tt, nomen eſt paſtoris.

Batuo.is. uirgis uerbero. Plau. in Caſi. Qui quæſo potius q̃ ſculponeas, quibus batuatur tibi os ſenex nequiſſime. Sueto. de Cali. Mirmillonem e ludo rudibus ſecũ batuentem, & ſponte proſtratum, confodit ferrea ſica. Cice. Pæto, Tranſtulit ad rem obſcœnam, cum inquit Equidem iam etiã non obſcœna uerba, pro obſcœnis ſunt. Batuit enim impudenter, depreſſit multo impudentius, Atqui neutrum eſt obſcœnum.

Batillus, quoddam ignis receptaculũ ferreum, quo pruna colligitur ad ſimilitudinem palæ, uulgo bernacius dicitur, hoc enim cinerẽ e foco tollere ſolemus, ut alio tranſferamus. Apitius de Petaſone, Et armillam, inqt, illius candenti batillo uris, & melle contegis. Et de diuo Laurentio ſcribitur. Allati ſunt batilli cum prunis. Hiero. lib. Nume. genere neutro uſus eſt. Ignium receptacula, fuſcinulas,& tridẽtes, uncinos, ac batilla. Item batillus ſignificat fere bracteam,& laminam, unde nos uulgo quoq; ferrum tali forma nominamus batillum ferreum inſtrumentum, quo ad ſulcos foſſaſq; faciendas ruſtici utuntur.

Bathyllus cum th, aſpirato,& y græco, fuit nomen adoleſcentis. De quo Hora. in Epo. Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo Anacreonta Teium.

Bathynon pe. cor. interpretatur profundum.

Bathyochus profundus. Nam bathy profundum ſignificat,& ἔχω habeo.

Battalus pe. cor. fuit cognomen Demoſthenis, qd̃ ſcat mollem & odioſum,& turpẽ a battalo quodã libyco.

Baubare, factitiũ uerbũ a uoce canũ, cũ latrãt, bau bau faciẽtes. Lucil. li. v. Et cũ deſerti baubanſ in ædibus oẽs.

Bauli, uillæ nomen eſt, quæ inter promontorium Miſenum, Baiarumq; lacum flexo mari alluitur. Ser. cauſam nominis inde factam memorat, ꝙ olim Hercules iuxta Baias fecit caulam bobus,& eam ſepſit. Qui locus primo Baulia dictus, mox dici cœpit Bauli.

Baxeæ ſunt crepidæ,& calciamẽta,& ꝓprie calcei phoꝛ, ut oñdit Apul. li. ult. de aſi. qui ait. Necq pallio baculoq;,& baxeis & hircino barbitio phum fingeret.

B ante D

Bdellium arbor nigra magnitudine oleæ, folio, & robore ſimilis caprifici. Naſciſ in Bactrianis, ut Plin. lib. xii. ſcribit. Cuius etiam ſuccus bdellium dicitur.

B ante E

Beatus ab habendo dictus eſt. Qui ſint dicendi beati, Sene. lib. vi. epiſto. declarat his uerbis. Hoc nos doce bea-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tum non eum esse, quem uulgus appellat, ad quē pecunia magna cōfluxit, sed illū cui bonū omne in aīo est erectū,& excisum,& mirabilia calcantē,qui neminē uidet,cū quo se cōmutatum uelit, qui hoiem ea sola parte existimat,qua homo est,qui natura magistra utitur ad illius leges componiē,sic uiuit quō illa p̄scripsit, cui bona illa nulla uis excutit,qui mala in bonum conuertit,certus iudicii,inconcussus,intrepidus, quem aliqua uis mouet,nulla perturbat,quem fortuna,cum in eum quod habuit telum nocentissimum, ui maxima intorsit,pungit,nō uulnerat.Cic.li.v.Tus.Hos existimo beatos,qui sint in bonis nullo adiuncto malo. Apul.lib.de philosophia.Illum omnibus beatū uideri, cui & bona suppetūt, & quemadmodū carere uitiis debeat callet. Fœlices dñr bonoꝝ oīm cōpotes. Aliæ quoq; res beatæ fœliceſq; dici possunt,ut uox beata.i.plena,ac perfecta.Et uocis fœlicitas apud Quinti. Interdum ponitur beatus pro nobili.Hora.li.car.Nescias an te generum beatæ Phyllidis flauæ.

Beatulus diminutiuum.Persi. Tandemq; beatulus alto compositus lecto.

Beatitudo ut inquit Speusippus est bonū, & bonis oībus accumulatū,potestas ad bene uiuendū seipsa sufficiēs, perfectio ſm uirtutem,sufficiens uitæ cōmoditas.

Bebryciū,siue bebryacū,uicus est inter Cremonā & Veronam, q uulgo diciē Labina, clarū duabus cladibus romanoꝝ.In eo Vitel.cum Othone conflixit. Cor.Taci.Eo die quo Bebriaci certabatur auem inusitata facie apud regium lepidi celebri luco consediſſe in colle memorant, nec deinde cœtu hominum aut uolantiū alitum territam,pulsamue,donec Otho seipse interficeret.Hinc bebryacenses dicti sunt eius incolæ.

Bebrycia regio,quæ ut Salu.docet, maior Phrygia dicta est. Soli. in Ponti exordio Thraciam ab oriēte tangit prius Bebrycia, inde Mygdonia, postremo a rege Bithynio Bithynia.Hinc

Bebrycius.a.um.& Bebryx. ycis. pe. indifferente. Vale. Flac.li.ii.Bebrycis,& Scythici procul inclementia saxi. Luc. lib. vi. Pinguis Bebrycio discessit uomere sulcus. Sili.li.iii.Possessus Baccho sæua bebrycis in aula.

Becher.eris.pe.prod.& prima breui,natio Scythica,quæ quum ad Italiam ueniſſet cum Attila,uinumq; gustaſſet,omnium bibaciſſima facta est.

Beelzebub idolum fuit Accaron,quod in regum uolumine uocaē idolum muscæ.Beel ipse est bel,siue baal, zebub musca.& interpretatur uir muscarum.

Beelphegor interpretatur uir habens hiatum, uel deus hians,uel simulachrum ignominiæ. Idolum fuit Moab,uocabulo baal, siue beel, super montem Phegor, quem latini Priapum ferunt.

Beelsephon,uir habens arcana, uel dominus aquilonis, seu uetustus deus habens speculam.

Beemoth,ex hebræa uoce latine animal significat.Ideo autem diabolus beemoth.i.animal dicitur, q; de excelsis ad terrena decidit,& pro merito suo,ut animal brutum effectus sit.Ipse est & Leuiathan.

Belbina pe.pro.insula Æginæ proxima. Fuit & in continenti Laconiæ agro belbina,ut inquit Strabo.

Belial diabolus dicitur & interpretatur apostata præuaricator & absq; iugo,uel absq; domino.

Belgæ Galliæ populi per.xv.gētes diuisi intra Rhenum ac ligerim uergentes in oceanum, a quibus regio belgica dicta est, quasi bellorum gens, ubi uehicula quædam primum inuenta fuere,quæ esseda dicuntur.Virgi.Belgica uel molli melius feret esseda collo.

Belus,per simplex l nomē proprium regis Assyriorum & pater Nini.qui primus regnauit, & postea dictus est Bel.Vnde Beelzebub,nam eorum lingua sol bel dicit, unde & helios.Ergo addita digamma,& facta deriuatione a sole,regi nomen impositum est.Hoc etiam nomine dictus est fluuius Syriæ, ubi primo compertum fuisse uitrum,Plin.scribit lib.vi. Iosephus li.ii.belli Iudaici,Stadiis ait duobus a Ptolemaide belum amnem distare, iuxta quem sepulchrum Memnonis sit, & uitrea in rotunda ualle arena, quam uenti ex circundatis iugis conuehant inexhausta sæculis ui, sed ante oia mirabili natura mutandi alia quoq; in uitrum,quæ attigerit metalla. Nascitur e palude quæ uocatur candebea in ea parte Syriæ quæ Phœnice dicitur finitima iudææ intra montis Carmeli radices.

Bellus.a.um.per duplex ll,diminutiuū est a bonus. Var. Ita cum eis bellum geras,ut bella omnia domum auferas,id est,bona omnia.Idem Bellior pro melior posuit. Venio nunc ad ultimum testamentum , quod dicitur physicon,in quo græci belliores,q; Romani nostri. Et quoniam bonum quandoq; pulchrum significat,ut apud Teren. Forma bona fortasse, Bellum quoq; pro pulchro accipitur,ut bellus puer, bella puella , bellum corpus.Martia.Bella es nouimus, & puella uerum est. Hinc belli homines aliquando boni,& prudentes, aliquando formosi , atq; elegantes dicuntur . Et bellissimus optimus,uel pulcherrimus.Terenti.in Adel. Ego iam prospiciam mihi atq; unumquodq;,quod erit bellissimum carpam.

Bellulus.a,um.dimi.formatū a dimi .i. pulcherrulus,a quo aduerbiū bellule. Plau. Nā nurus bellule se hēbat.

Bellatulus.la.lū.uocabulū blā diētis eiusdē significantiæ cū bellulus.Plau.Cū imus ergo cubitū bella bellatula.

Bella.æ.oppidū Cāpaniæ.Vir.li.vii.Mœnia bellæ.

Bellum proprie dissensio hostilis,p quam arma mouentur,& significat totum tempus in quo sunt in militia homines,prælium certamē ipsum, Pugna etiam citra arma fit nudis uerbis. Vir.exemplū de bello, & p̄lio posuit. Infantem fugiens media iter p̄lia belli . Et Liui.refert populum Ro.nullo bello multis uero p̄liis uictum esse.Aliq̄n tñ bellū capiē pro p̄lio.Salu.In eo bello trecenti milites desyderati.Dictū bellū, ut Prisc.ia. sentit, ab eo, quod est bonum p̄ antiphrasim dimi. q; minime bonum sit.Alii non per contrarium a bono deducunt, q; boni gratia bella olim susciperentur,nec ad inferendam,sed ad ꝓpulsandam iniuriā pacēq; parandā. Quapropter hostes etiā ab æquando dicti sunt. Alii a Duello deriuāt abiecta d,& digāma in b conuerso. Festus a beluis,quia beluarum pernitiosa sit dissensio.

Bellicus.a.ū.pe.cor.qd ad bellū p̄tiner, ut arma bellica.

Bellica.æ.dicebaē columella illa ante tēplum Bellonæ, sup quam iaciebant hastam cum bellū indicerent.

Bellicosus ferox. Salust.in Iugur.Lybes,q; Getuli minus bellicosi erant.

Bellax adiectiuum,idem quod bellicosus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Bello,as.oppugno,bellū gero,confligo.pli.Romana arma primū Claudio principe in Mauritania bellauere Ptolemæū regē a C.Cæsare interēptū.Est & bellor,aris deponēs.Vir.Et pictis bellā ē Amazones armis. Cōposita sunt debello,& rebello,primū ſcat expugno, unde Debellatos hostes dicimus uictos. Alterꝛ repugno, uñ

Bellator non mō qui bellū gerit, ut est (rebelles. homo,sed etiam per quē bellum geritur, ut equus.Virgi.li.x. Bellatoris equi caua tempora coniicit hastam

Bellatrix,quæ bellum gerit, seu bellicosa est. Idē. Aurea subnectens exertæ cingula mammæ bellatrix.

Bellarius,a.um.quod bello aptum est, ut arma,sagittæ, & huiusmodi,quasi instrumenta bellica.

Bellaria uero dñr res bellis aptæ, utpote arma, sagittæ & ſiſta, q̄ſi bellia instſa. Itē bellaria cibi ſcdæ mensæ a bonitate(ut Do.) ad irritandā gulā, q̄ tragemata, aut pemmata græci,ea ueteres nīi bellaria dixere, ut inqt Gel.q̄ mellita ēe cōsueuerūt.Macr.in Sa.Adhuc dicente Furio ſcdæ mēsæ illata bellaria nouo ſmoni principiū dedere. Vina quoq; dulciora est iuenire in comœdiis antiqorib⁹ hoc uocabulo appellata, dictaq; ēe ea

Belligero,as.bellum gero. Plau. (Liberi bellaria. in Cap.Belligerant Ætoli cum Aulidis.Hinc belliger. Vnde Mars belliger dicitur a bello gerendo.

Bellipotens cum accentu in antepe. qui bello pollet.

Bellona pe.pro.bello ꝛ dea, Martis soror, q̄uis quidam Palladem dicant, cui proprio sanguine sacerdotes sacrificabant,ante cuius templū colūnula erat, quæ bellica dicebaſ.Hæc alio noīe Enyo a poetis uocatur.

Belone p simplex l.piscis est,q alio noīe dī acus,siue acicula ab acu.græci.n.βελόνω πρὸ βάλλω, acū noīant Pli.Acus siue belone unus piscīū dehiscēte,ppter multitudinem utero parit, a partu coalescit uulnus qd & in cæcis serpentibus tradunt. Vulgo angusigula dicīt.

Bellerophontes, seu bellerophon, tis. fuit Glauci regis Ephyræ filius inclyto decore cōspicuus & uirtutis maximæ.Hic cū a Stenobœa uxore Prœti de coitu interpellatus eēt, uerit⁹ hospitalis Iouis irā,lasciuā fœminā repulit. Vñ exardens repulsa mulier, uiro innocētem hospitē accusauit,q hospitii iure mot⁹ illū domi iterfi cere nō sustinuit, sed datis codicillis ad Iobatē socerū illā in Lyciā misit. Lectis ergo codicillis Iobates in ultionē criminis ad Chimærā & Solymos domādos Bellerophōtem misit, ut sub p̄textu memorabilis pugnæ interiret.Sed Chimæra,& Solymis deuictis laudē retulit maximā.Hic primo Hipponus, post ab interfecto Corinthio Bellero, Bellerophontes dictus est, primæ decli. sicut Anchises.Hinc bellerophonteus,a.um.Proper. Bellerophontei qua fluit humor equi.

Belos,latine sagitta ἀπὸ τοῦ βάλλω, quod ſcat iacere.

Bellouaci pe.cor.populi Galliæ,qui belli gloria Belgas omnes superarunt,quos Cæsar duce eorum interfecto in potestatem redegit.

Belon per simplex l. urbs & nomen fluuii in Hispania.

Belbus animal,alio nomine dicitur Hyæna.

Beblosis βεβλωσις dicitur prophanatio.

Bembina, Nemeæ uicus, unde Nemæus leo a poetis bembinatis est dictus. Plau. in Mi.Bembinatidis beluæ instar, hoc est Nemæi leonis instar.

Bene aduerbiū a bonus formatū,ut deus oīa bene fecit. Aliqñ ponit̄ p cōmode,ut bene habito.Interdū p prudenter,pulchrē,probe, ornate,honeste, p̄spere, p loco. Nōnunq̄ p ualde, ut bene numatus.i.pecuniosus. Cic. Habetis orationē bñ longam. Nā bonus pro magno & multo quandoq; capitur. Similiter male pro ualde Cic.in Bru. Credebat ſcriptores illos male mulctatos.

Bene iudico,censeo,opinor,existimo,ad meip̄m referūtur,rectūq; cōsiliū oñdunt,& econtrario. Male iudico.

Bene cogito,uel male cogito referunt̄ ad alterꝛ, ſcantq; bñficiū,aut pernicīē.Pli.Hoc tuo studio bñ de te cogitantē liberaliorē reddes.Ci.Carthaginē diu male cogitantē,nō prius timere desinam q̄ excisam cognouero.

Bene uiuere, est in utilitatē uertere, sicut male uertere ē

Bene uertere inquit Aug.li.de mori- (in pernicīē. bus eccleſiæ, est ad beatitudinem uiuendi tendere.

Bene uolo tibi,amo te.Hinc beneuolus & beneuolentia quæ est inclinatio animi cū desyderio benefaciendi.

Benedico,laudo,bene loquor. Ter.in Phor. Benedictis si certasset, audisset bene. Et cōstruitur cum datiuo, sicut maledico quādo est una dictio, hinc Benedīcus, qui benedicit & laudat, a quo aduerbium benedice. Plau.Cum illiciebas me ad te blande,ac benedice.

Benefacio,non indicantis,sed gratias agentis est. Terē. in Eu. Benefacis, merito te amo.

Beneficus,pe.cor.liberalis,qui beneficium præstat,& cōparatiuum habet, & superlatiuum aliqñ etiam suum, ut beneficentior beneficentissimus, & beneficissimus, ut M. Cato,de Ptolemæo rege optimo,& beneficissimo.Hinc beneficentia,liberalitas.

Beneficiarius, qui bñficium accepit. Vñ & a ueteribus beneficiarii dicti sunt illi quos impator suo beneficio promouisset in militia.Cæsar.li.i.Petreius uero nō deserit sese,armat familiā,cū hac & p̄toria cohorte cetratoꝛ barbarisq; equitibus paucis beneficiariis suis.

Benignus a bonus deducīt̄, & pprie q bonis & dignis largīt̄,cōposita dictio ex bono & digno.Vñ benignā terrā dicimus, fructus abunde reddētem. Pli.de Ægypto. Nulla est benignior tellus, nullus ager feracior. Terē. in Hecy.Benigne p̄beatur,hoc.n. est gratius,non solū præbere,sed ēt large.Dona. Benignitas est in quantitate rerum, aut in facilitate præstantis. Nā plærunq; ingrata dona sunt in quibus benignitas non apparet.

Benna lingua gallica, genus uehiculi. Vnde Combennones in eadem benna sedentes.

Beneuentum Campaniæ urbs, cum eo colonia deduceretur boni hominis gratia uocari cœptum, nam antea Maleuentum uocabatur. Hæc urbs a Diomede condita fertur, apud quam. xxx.millia Samnitum cæsa fuerunt,Sulpitio & Petilio consulibus.

Beo, as. consolor, & btñ gloriosum facio.Plaut.in Tru. Hoc me beat saltē,qm̄ perduellis uicit,& domum compos laudis reuenit.Hinc beatus,beatior beatissimus.

Berecyntus sine h. mons Phrygiæ est,& nomen oppidi, in quo Cybele mater deum priscorum ritu colebatur. Vnde berecyntia dicta est. Addimus autem aspirationem quotiens montem Deli cynthum dicimus.

Beronice, uel berenice, es pe.pro, regina Aegypti soror Ptolemæi,& Cleopatræ,a qua Beronice urbs in maiori syrte creditī appellata. Fuit & alia Beronice hērodis Agrippæ Iudæoꝛ regis filia, de qua Iu. Deiñ adamas

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

notiſſimus,& Beronices in digito factus p̃cioſior, hũc dedit olim barbarus iceſtæ dedit hũc agrippa ſorori.

Beryllus cũ y. græco, lapis pallidus tranſparens, ex quo pocula fiebãt,ge.maſc.& fœ.Priſc.in periegeſi. Berylli gẽmas glauci,nitidũq; adamanta. Gignit̃ in India ſiſis Smaragdo,ſed cũ pallore,ſempq; berylli ſexangula figura artificum ingeniis poliunt̃, qm̃ hebeſcũt,niſi color repcuſſu angulox excitet̃. Orpheus in lib. de gemmis,de beryllo nil meminit, ſed Euſta. multa in enarratione Dionyſii libyci,qui ait. μὴν καὶ χρυσοῦ φέρειν χθὲ ειέστερον ἄλλο, ὑγρῇσι βηρύλλου γλαυκὸν λίθον.

Berytus cum y. pe. prod.urbs eſt Phœnices Syriæ, a qua Berytia uua qualis hodieq; nominatiſſima eſt.

Beroſus hiſtoricus fuit, q hiſtoriã lĩis chaldæis ſcripſit.

Berſabeæ urbs in terra Iuda,q̃ ẽt puteus iuramẽti uocata eſt, qa cũ ibi habitaret Abraã cũ Abimelech datis ſeptẽ ouibus in fœdus,mutuo iurauerũt.Hæc termin9 fuit terræ,pmiſſionis poſſeſſæ a pplo Iudæox, poſtq̃ reuerſus eſt ex Ægypto,& tendit̃ uſq; ad Dan ſpacio in lõgum.clx.milium,ſicuti ſcribit Hiero. ad Dardanum.

Bes,is.unciæ octo ab aſſe, ex eo q; bis triens ſit, q̃uis dura compoſitio. Ser. Duos trientes beſſem uocabis. Antiqui Des dicebant dempto triente.i. octo.

Beſſi populi Thracum,de quibus Oui.li.iiii.triſt. Viuere q̃ miſerum eſt,inter Beſſoſq; Getaſq;.

Beſtia crudelitatẽ uidetur exprimere,belua magnitudinẽ & quaſi monſtruoſitatẽ, fera opponit̃ cicuri. Vlpi. Beſtias accipere debemus magis ex feritate, q̃ ex animalis genere,quæ proprie morſu, uel unguibus ſæuiunt,ut pardi leones, tygrides a uaſtando.

Beſtialis & hoc beſtiale, quod eſt beſtiæ. Ambr. Ipſum uidetur beſtialis naturæ poteſtati eſſe ſubiectum.

Beſtiarii dicebantur,qui cũ beſtiis depugnare damnati erant.Hinc a Señ. ludus beſtiariox nuncupat̃, quo beſtiarii depugnabant.Tertu. Iuppiter eſt Romæ,quem ludis ſuis ſanguine proluunt beſtiariorum.

Beſſygа pe.cor,emporium in India, ubi & amnis Beſſygas. Vñ beſſygitæ populi, q humana carne ueſcuntur.

Bethacarma,uicus inter Hieroſolymã,& thecuã in mõte ſitus,compoſitũ nomen ex lingua ſyria & hebræa.

Beta litera græca ,pxima primæ q̃ in b. a latinis trãſfertur,aliqñ in u. ut bition uitia.Eſt etiam hoc nomine herba,quæ & bleta dicitur,& betatius,& betatium.

Beto,is.ſignificat uado,quaſi bene ito. Var.Mulierem, q; parere ea non poterat,foras betere iuſſit.

Bethania, uilla ſecundo milliario ab Hieruſalem in la-

Bethel,urbs Samariæ, quam (tere montis oliueti. Iebuſei condiderunt,quæ prius uocabatur Luza.

Bethleem,nomen ciuitatis Dauid, quæ alio uocabulo dĩ Euphrata, nunc uiculus eſſe dĩ, qui ab Ioppe, xlvi. milibus diſtat. In hac ciuitate ortus atq; conſumptus eſt Dauid. Ibi ẽt dñs noſter ex ſpũ ſctõ genitus, natus eſt. Ibi Rachel occubuit, ubi & ſepulchrũ Ieſſe patris Dauid oñdit̃. Eſt aũt hic locus in tribu Iuda, ſexto ab Hieruſalẽ miliario poſitus contra meridiẽ in itinere, quo pgit̃ hebron. Qñ ãt Iacob ibi pecora ſua pauit loco Bethleẽ nomen impoſuit,qd̃ domus panis interp̃tat̃,ppter eũ panẽ,qui ibi de cœlo deſcẽdit. Hinc Bethlemitæ pe.pro.dicti ſunt,qui eius incolæ ſunt.

Bethſamis pe.cor.nomẽ urbis Galileæ,ubi dñs perhibetur multa ſigna feciſſe,a qua Bethſamitæ populi.

Bethſaida,piſcina in Hieruſalẽ,q̃ uocabatur Probatica & a nobis dici põt domus pecudũ,ſiue pecualis,qa hoſtias in ea quondã ſacerdotes lauabãt.Eſt & nomen ciuitatis galileæ,a qua Petrus & Philipp9 ortũ habuere.

Bethſura,& bethſuræ tm̃ plr pe.pro.Hie.li.ii. Macha. Et bethſuræ, qd̃ erat Iudeox munitũ p̃ſidium,caſtra admouebat. Idem in eodẽ. Itex rerũ ſermonẽ habuit cũ his,q erant bethſuris.Et interp̃tat̃ domus muri, uel do-

Bethphage pe.pro.Syrum nomen, (mus acerba. quod interpretatur domus oris,uel maxilla.

Bethys fluui9 Hiſpaniæ ulterioris,a quo Bethica Hiſpaniæ regio dicta eſt, q̃ ab accolis Tudertana uocat̃,incolæ Tudertani & Turduli dñr. Ea nunc granata dĩ,a grano qd̃ græci coccũ uocant, nã in Bethica fere tota copioſum coccũ gignit̃. Accipit̃ ẽt pro hiſpania,q; Bethys eam diuidat.Hic fluuius occidit in oceano occidentali, dictus Bethys πρὰ ὃ βάθυς α ἐισι qd̃ eſt profundũ. In quo lanas pulchro colore tĩgi oñdit Mar.cũ ait.Bethys oliuifera crinem redimite corona, Aurea qui nitidis uellera tingis a quis, ſed tñ quotquot græcos uiderim, ſcribũt p æ. diph.in prima, ut Stephanus Byzantius noſter, & Euſtathius in commentariis Dionyſii,ſed mihi uiſus ſum ſequi aliam opinionem.

Betula pe,cor. genus arboris eximii candoris,ex qua fieri ſolent circuli uaſis uinariis idonei.

Betulus hiſpaniæ fluuius eſt, cuius aqua ad ferri temperamenta fertur aptiſſima.

B ante I

Bianor nomẽ uiri, qui & Ocnus dictus eſt,filius Mantus fatidicæ & Thuſci fluminis qui Mantuam a noie matris dixit.Fuit & alius Troianus princeps.

Bias,antis,nomẽ phi Prienẽſis, q fuit unus ex ſeptẽ græciæ ſapiẽtib9.Hic Laer.teſte,uir fuit tot9 regi9,& ciuiũ ſuox princeps,quos diu aduerſis piculis tutat9 ẽ.Sed tãdem capta pria cũ fugiẽtibus cũctis onuſtis ſarcinulis p̃cioſarum rex ſuax,& ipſe interrogaret̃,cur ex bonis ſuis ſolus nihil ſecũ ferret, rñdit, oĩa bona mea mecũ porto.Suidas. βίαντος θεμιστέως δὲ κὴ, οὗτος εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, λέγεται δὲ εἶσι τὰς δίκας λιμότατος γεγονέναι ἐπὶ τοῦ ἐπ' ἀκαθοῦ μεμνῆται τῆ τῶν λόγων ἰσχύϊ ἐχρῆτο.

Bibo,is.bibi,itũ.potũ haurio.Et ea oĩa dñr bibẽr, q̃ hauſtus hñt. Virg. xi.ẽt his iunxit, quæ non hñt hauſtum. Haſta ſub exertã donec perlata papillã Hæſit,uirgineumq; alte bibit acta cruorẽ.Hui9 cõpoſita ſunt,Adbibo,quod ſcat iuxta, ſeu ẽt bibo. Terẽ.in Heau .Is pater mihi ubi adhibit plus paulo,ſua q̃ narrat facinora.Cõbibo ſimul bibo,Plau.in Cur. Foribus dat aquã,cõbibant,uñ & cõbibones dicunt̃.Cic.Pæto.In his cõtrouerſiis,quas habeo cũ tuis cõbibonibus epicureis,optima opera uti eius ſoleo.Ebibo,extrabibo,exhaurio. Plau. in Am.Factum illud eſt, ut ego illic uini hyrneam ebiberim meri.Præbibo ante bibo.Hie. Nec uenena iam metuã,cũ Antidotum p̃bibero.Per tranſlationem ebibere ponitur,p conſumere. Idem in eadẽ. Non ego cũ uino ſimul ebibi imperium tuũ,Imbibo,inſumo,intus concipio.Cice in Ver.An nunq̃ iſte bonam de ſe ſpem habuiſſet, niſi de nobis opinionem imbibiſſet.Augu.

Vt poeta optimus maximus teneris ebibitus annis,

non facile

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

non facile memoria aboleret. Perbibo multum bibo. Lact.li.ii.Infecti sunt.n.psuasione,ac penitus eox mentes succũ stulticiæ perbiberũt.Subbibo parũ bibo.Sueto.in Ner.Si paulum subbibisset, aliquid se sufferri tinniturum græco sermone promisit. Et hæc omnia habent pe.cor.Inuenitur etiam passiuũ huius uerbi bibo in tertia persona Iuue.Sed nulla aconita bibuntur.

Bibax qui est bibendi auidus,uel nimius potator.

Biboſus,idem quod bibax. Laberius. Non mammosa, non annosa,non biboſa,non procax.

Bibulus,a.um.pe.cor.quod facile sorbet.Vir.ad Messalam.Inuerso bibulum restinguens lumen oliuo, qa lumen bibit oleũ.i.ardendo consumit.Vnde & bibulox cognomen dictum est, & bibula papyrus, quæ sorbet atramentũ.Luc.Conficit bibula memphitis charta papyro.Horatiꝰ passiue dixit.Et poteris,bibuli media de nocte falerni Oderunt porrecta negantem pocula.

Bibaculus potest esse dimi. a bibax, quo noie uocatus fuit poeta, quem Hiero. in Chronicis Cremonæ natũ scribit,paulo minorem Cicerone.

Bibliolathas dictus est Didymus,qm̃ mille quingentos libros scripsit.

Bibile quod facile bibi potest.

Biblos,latine papyrus,iuncus,liber,cuius diminutiuum est biblion,libellus. (γεάφω.

Bibliographus, librarius, bibliacus librosus βίβλιον χω

Bibliopola pe.pro. qui libros uendit. Mar. Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon. Cõponitur autem ex βίβλιον, quod est liber, πωλῶ uendo.

Bibliotheca tã librox p se magnus numerꝰ, q̃ locus ubi libri sunt appellat,ut li.3 z.digestox scribit Vlpia.Auso. Emptis cp libris tibi bibliotheca referta est. Nã biblos liber est,& theca repositoriũ, a latinis librariа dr. Gel. Forte in libraria ego, & L.Paulꝰ poeta uir memoria nr̃a doctissimus cõsederamus.Est & bibliotheca titulus, siue inscriptio, q̃ Diodorus historiã suã noiauit. A græcis inflectit bibliothece,es.Pli. Apud græcos desiit nugari Diodorus,& bibliotheces historiã suam inscripsit.Bibliothecæ,ut inqt Victr. ad orientẽ spectare debent,usus.n. liborx matutinũ expostulat lumen.

Bibliothecalis, & bibliothecale, quod est bibliothecæ, ut apud Martianum,bibliothecalis copia.

Biblia uxor Duilli romani,q primus romæ nauali certamie triũphauit,q̃ tantæ pudicitiæ fuit, ut illo sæculo p exẽplo fuerit,quo ĩpudicitia mõstrũ erat,nõ uitiũ

Biblio,lis. factitiũ est a similitudine soni, qui fit in uase. Neuius. Biblit amphora.

Bis aduerbiũ, fcat id qd̃ græci dũt λις, & multa habet

Biceps,quod habet duo capita. (composita.

Bicorpor,quod habet duo corpora.

Bicliniũ duo lecti ex latino & græco uocabulo, bis latinũ κλίνη græcũ,qd̃ fcat lectũ, dictũ, q clino simplex ĩ usu sit apud græcos, sicut apud nos declino,& inclino.

Bidentes quidã intelligunt oues,aut bestias,q̃ per ætatẽ duos dentes altiores habẽt. Nam Hyginus dicit. Quæ bidẽs hostia oportet dẽtes habeat octo, sed ex his duos cæteris altiores, p quos appareat ex minore ætate ĩ maiorẽ trãscendisse. Alii hostias bimas.i. duos annos habẽtes,qd̃ in cõmentariis ad ius pontificiũ pertinentibus legat,Bidẽtes primo dictas,d. lra ex superfluo interiecta, sicut in redeo ad hiatũ duax uocaliũ præcedũ. Ergo bidẽtes primo dictæ sunt, quasi biennes,& longo usu loquendi corrupta est uox ex biennibus, & bidentibus dicta.Est etiam bidens instrm rusticum.Iuue.Viue bidentis amans,& culti uillicus horti.

Bidental locus ubi mons erat apud priscos, cũ aliquod ædificiũ e cœlo fulminabat, sacerdos aduocabat, q in eo loco ouem imolatã cõburebat, ibiq; eius reliquias sepelirebat,ab oue bidente ibi immolata.Hora. Antriste bidẽtal mouerit incestus,certe furit. Nonius. Mar. Bidental dici uult, q binæ pecudes mactentur.

Biduum spacium duorum dierum,a quo biduanus.

Biduanus,a.um.adiectiuũ a biduũ, ut biduanæ iduciæ.

Biduo continenti significat duobus diebus continentibus. Sue. in Cali. Per hunc pontem ultro citro commeauit biduo continenti.

Biæon dictum est a cura, quia multũ in eo condendo laboris adhibeat.Siue quia uiolentum sit, & efficax contra morbos,siue a festinatione atq; impetu.Pli.Triticum non potest uideri quod biæon appellauimus.

Biennium spacium duorum annorum est.

Bifariam,trifariam & similia aduerbia sunt, qbus significatur quod binis, uel tribus modis, uel quod in duas, uel tres partes fari potest.Sic multifariã, omnifariam, plurifariam,significant multox generum,omnis generis,siue in multas,in omnes, & in plures partes, siue qd̃ multis, omnibus, & pluribus modis fari potest. Dicimus etiam bifarie,trifarie,multifarie &c.

Bifarius,a.um.Suet. Gladiatoria munera plurifaria, ac multiplicia exhibuit.Apul.Oifario sermone depinxit.

Bifidus,a.um.pe.cor.quod in duas partes fissum est.

Bifores pe.cor.quæ habent duas ianuas.

Bigamus pe.cor.qui duas uxores duxit,a quo bigamia γάμος enim nuptiæ dicuntur.

Bigẽmis uitis,q̃ habet duas gẽmas. Col.li.vi. Pro materiis lõgioribus pollices quaternũ,aut quinũ gemmax relinquũt, p custodibꝰ át bigẽmes reseces efficiũt ĩ ea.

Bigæ per syncopã dictæ sunt,quasi biiugæ,currus duobus equis uecti,q duorum equox iugo agant,equi uero biiugi, biiugesue dicũtur, Sic quadrigæ a quatuor, q a quatuor equox iugo,& equi quadriiugi. Aug.lib. xix. de ciuita. dei.Iunctos duos equos bigas uocamus. Apud ueteres tñ bigam, & trigam, & quadrigam inuenimus.Sue.in Tybe. Vix unius bigæ adiectione honorari passus est. Papi. in The. Roriferum gelida tenuauerat aera biga. Pli In summo Mausoleo est quadriga marmorea,quam fecit Pythis. Bigas primum iunxerunt Phrygii, Quadrigas Erichthonius.

Bigenera animalia ex diuerso genere nata, ut Leopardus ex leone & panthera.

Bihæres dicitur, qui duas hæreditates consecutus est.

Bilanx,cis.quod duas habet lances.

Bilibris duarum librarum.

Bilinguis, qui duas habet linguas, hoc est qui modo unum, modo aliud loquit, uel qui aliud dicit, & aliud retinet. Et q̃q; accipitur pro fallaci. Hoc uitium ad mentem referendo, & qui diffuse uaria loquitur.

Bimestris duos mẽses hõs,aut duos annos a luna cẽputatos,Hora.li.car. Et porco bimestri cũ famulis operũ solutis.Sic trimestris,quadrimestris,q nq; mestris. Pli. Castrari agnos, nisi quiq; mestres p maturũ existimãt,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Bimus,a.um.trimus,quadrimus, quimus, qđ habet duos,tres,quatuor,aut quinq; annos.Sue. in Aug. quadrimus patrem amisit. bimatus, trimatus,quadrimatus, quimatus pro spacio duoꝝ,trium,quatuor,aut quinq; annorum.Pli. Vita fœminis quindecim annis longissima, maribus uiginti,robur in quimatu.

Bimulus,q in bimatu est.i.qui duos annos ætatis habet.

Bina q̃uis Ser. doceat de his tm̃ dici q̃ sunt plu. nu. duo q̃ sunt singularis,ut dicamus binas lras,duas epłas.Inuenię tm̃ bina iungi cũ his q̃ singulariter declinanť.Ci. Mario. Reliquæ sũt uenatiões binæ p dies quinq; magnificæ.Idem binos tabellarios inquit. Pli.li.xii. Ergo in utraq; gente bina laudaui gña terrenũ & facticiũ. Est aũt binus,a.ũ.idẽ qđ duo.Sisen. Ad binũ miliũ numero sauciis utrinq; factis. Inde fit Cõbino,as.pe.pro.

Binomius dicitur, qui geminum habet nomen, ut Iulius Cæsar,Numa Pompilius.

Biothanatos græca dictio, ex βία uiolentia, & θάνατος, mors.i. uiolenter mortuus,ut est q ferro uel alia ui interficiť, & non sua.i.naturali morte moriť, q̃ naturaliter cõtingit.Et mors ipa biothanata dř,q̃ p uim īferť, de q̃ itellexit Vir. cũ dixit. Nã qa nec fato,merita nec morte peribat,Sed misera ante diẽ.Amb. de diuo Prothasio, Miser uel tu uiuere studę, & noli biothanatos fieri, sicut & frater Geruasius. Hinc biothanati uiri, & biothanatæ fœminæ, q uiolenta morte pereunt. Firmi.lib.vii.Biothanata morte faciunt interire.Scribit Lamp. prædictũ fuisse Heliogabalo, ipm biothanatũ futurũ, hoc est q uiolenta morte erat moriturus. Idẽ. Si luna inquit applicuerit se Saturno deficiens lumine,faciet matres biothanatas interire.Seruius ait, Biothanatarum animas non recipi in originem suam.

Biochresta, id est uitæ utilia.

Bipalium instřm ad fodiendũ. Var. Si locus humectus sit,ibi cacumina populoꝝ serunda,& arundinetum, id prius bipalio uortito,ibi oculos arũdinis pedes ternos aliũ ab alio seri aptã esse utriq; eandẽ fere culturam.

Biparus,a.um.pe.cor.quæ bis peperit.

Bipatens pe.cor. quod ex utraq; parte aperitur.

Bipartior in duas partes diuido, a quo bipertitum, & aduerbium bipertito.

Bipes,qđ hẽt duos pedes,a quo fit bipedalis adiectiuum.

Bipedanus,a.um.Col.Frumentis autem sat erit,si æque bona suberit bipedana humus.

Bipedaneus, a.um. Colu. li.v. Censuissem fieri scrobes adiecto dodrante super altitudinem bipedaneam.

Bipennis,a pẽna deriuať,seruauit.n. antiqtatẽ qa uetęres pẽnas dicebãt,nõ pinnas,iõ fœm.Vir.uero loco ad iectiui usus est li.xi. Ferro sonat alta bipẽni Fraxinus. & ꝓprie ſcat qđ est duaꝝ pennaꝝ.Pli.li.xi. Nullis eoꝝ pennæ reuiuiscũt auulsæ, nullũ cui aculeus in aluo bipenne é,qbusdã pennaꝝ tutelæ crusta supuenit,ut scarabeis,quoꝝ tenuior fragiliorq; penna,his negatus aculeus. Per translatiõem ſcat q cquid utranq; partem acutã habet, unde & pro securi sæpenumero ponitur.

Biremes, naues quæ habent duoꝝ remorum ordines, quas cõstat Erythræos primos fecisse. Triremes Amocles Corinthius.Quadriremes Carthaginenses. Onerariam Hippius tyrius inuenit.

Birotum pe. pro. genus uehiculi duas rotas habentis.

Bissextus,quasi bis sextus, qa duobus dieb9 cõtinuis bis sexto dicimus calẽdas martias,duos uidelicet dies pro uno cõputantes. Vñ q est natus bissexto calẽdas nihil refert(ut inqt Cels.)utrũ priore,an posteriore die natus sit, cũ illud biduũ ꝓ uno tm̃ die habeať.Est ãt bissextus,ꝓ quatuor annos un9 dies adiectus. Crescit.n. per singulos annos quarta ps assis. At ubi quarto anno assem compleuerit,bissextũ unũ facit. Nam C.Cæsar,hę quadrãs deesset statuit, ut q̃rto quoq; anno sacerdotes diem unũ intercalarent,eumq; bissextũ uocauerunt.

Bisulcus,q ungulas nõ solidas habet, sed scissas.Item qđ in duas acies scissum est,bisulcũ dř.Pli.li.x.Solidipedes,& bisulci sues omni cibatu, & radicibus aluntur,& bisulcus porcus,cum in ceruice setas diuidit.

Biuiũ,quod duas uias habet,sic triuiũ, quadriuium &c.

Biuitas pe.pro.uidua ꝙ duas uitas habuit,alterã coniugalem,cœlibem alteram. Var.Ad biuitatem uenio.

Bilbilis oppidum Hispaniæ, a quo Martialis poeta originem duxit, sic dictũ a Bilbili fluuio, ei propinquo.

Biblo,is.factũ est a sĩilitudine soni,q fit in uase.Neui9.Bi

Bilia uxor Duilli Romani, qui (blit amphora, primus Romæ nauali certamine triumphauit, tantæ pudicitiæ fuit,ut illo quoq; sæculo pro exemplo fuerit quo impudicitia monstrum erat,non uitium.

Bilis atra,melancholia dř.Et ẽ humor, q in folliculo fellis est,& ꝓ sui cõditiõe hoiem trãsmutat. Et hæc ĩsaniã facit.Plau.in am.Delirat uxor,atra bili ꝓcita est. Hæc sanaťatro ueratro,qđ dř hellebor9.Est & bilis,quã græci cholerã dñt,Cõe intestinoꝝ uitiũ,ut inqt Cels.bilis supra infraq; rũpit,interdũ alba,nõnũq; nigra uarua, qñq; citrina & uitellina & rubra & adusta & prasina.Plaut.in Timæo.Bilem morboꝝ cãm esse refert q̃ cũ expirat extrĩsec9 uarios tumores ꝓducit,intrinsec9 uero cohabita urẽtes edaces q morbos multos ꝓcurat. Neuius.bilẽ mihi nup excitauit. Qm̃ aũt aĩus qñq; cor pis inclinationẽ sequiť ad mores, iracundiáq; & indignationẽ trãsferť. Pli.li.xi. Hinc & in mores crimẽ bilis noie,adeo magnũ est in hac parte uirus,cum se fundit in animum,& hominem,& excandescentia dicitur.

Biliosus,qui bile laborat. Cel. Aut liuidũ aut biliosum. Idem.Sputum etiam biliosum,aut purulentum.

Bilutes ueteres dixerunt bestiis similes, quasi belutos.

Bisaltæ populi Scythici, de quibus Vir. li.iii. Geor.Bisaltæ quo more solent acerq; Gelonus, Cum fugit in Rhodopen,aut in deserta Getarum.Plini.Libera gens bisaltæ a fluuio bisalte siue a bisalto solis & terræ filio, ubi lepores duplici iecinore sunt.

Bion borysthenites philosoph9 fuit,& sophista callidus, qui philosophiam uario orationis flore uestiuit.Fuere & alii Biones nouem, ut testatur Laertius. Fertur hic dixisse ad eum, qui fundos suos ingluuie uoraurat.Terra Amphiaraum absorbuit,sed terram tu.

Bison,tis.aĩal deforme ꝓlixitate iubaꝝ,& reliquo corpe sed ferũ, cerui figura, media fronte inter aures unum cornu hñs.Mar.Illi cessit atrox bubalus,atq; bison.

Bistonis pe.cor.ciuitas & stagnum, in Thracia Abderæ urbi ꝓpinquũ,a quo Thracia bistonia dicta est. Vñ bistonius,a.um.& bistonicus,a.um.qđ Thracem signifícat,sicut ab Ionia Ionius,& Ionicus. Ouid.Fessaq; bistonia membra lauabis aqua. Similiter Bistones unde

Thraces

Thraces,teſte Solino, Biſtones dicuntur. Idē. Tuta tñ bello Biſtonis ora fuit. Sunt qui uelint, & ſtagnum, & prouinciam a Biſtone rege nomen accepiſſe.

Bithyas cum y.græca,gentem in Thracia eſſe commemorant,quoꝝ auctor Bithys fuerit Martis,& Setæ ſoBitias uero ſine h. & i. latino, fuit (roris Rheſi filius. unus ex Carthaginenſium principibus.

Bitia Pharaonis filia,quæ Moſen adoptauit.

Bithynia regio minoris Aſiæ aduerſa Thraciæ, & proxima Troadi,quæ(ut Soli.ſcribit & Ser. primū Bebrycia,poſtea Mygdonia, deiñ a bithynio, bithynia dicta fuit.Hæc ēt auctore Euſebio pontus eſt dicta. In bithynia Libyſſa eſt,ubi Annibal ſepultus eſt. Sunt qui ſcribant Thynos populos tranſiſſe ex Europa, a quibus Bithyni dñr, & bithynia. Clau. Thyni thraces arant,q̄ nunc bithynia fertur.Hinc bithynus, a.um, & bithynicus,a.um.Iuue. Quanq̄ & Cappadoces faciant, equiteſq̄ bithyni. Marti.Iam te rem factam bithynice credis habere. Ex Bithynia fuerunt uiri in diſciplinis memorabiles, Xenocrates philoſophus,& Diony. dialecticus,& Hipparchus, & Theodoſius, & filii eius mathematici, & Cleophanes orator ex Myrlea,& Aſclepiades medicus Pruſienſis,& Dion.

Bithynium ciuitas in bithynia,a quo bithyniatæ,& bithynienſes populi dicti ſunt.

Bitumen pe.p.genus cretæ,quod ſi qñ accēdiť extingui non pōt, & de natura ſulphuris eſt.Dī fieri ex fulmine. Vñ iuxta Babyloniā,qa frequētia cadūt fulmina, hac rē lacus abundat,adeo ut inde fabricaſſe muros Semiramis dicať. Veꝝ ut quidā tradūt,aliud eſt aridū, aliď liquidū. Aridū gigniť in Iudæa Phœnice & Sidonia,liquidū in Babylonia apollonia & Sicilia, lacus eſt Aſphaltes apud Iudæā qui bitumen egerit, quod a lacu ēt Aſphaltū nominant,liquor eſt acer natura ſua,& ſpatſo aceto concreſcit.De hoc Stra.li.vi.& Pli.li.xxxv.

Bitumino,as.bitumine linio. Ambro.li. Hexa. Fac tibi arcam ex lignis quadratis, nidos facies in arca, & bituminabis eam intus,& foris bitumine.

Bizen ciuitas Thraciæ. Stephanus βίζην πόλις θράκης τοῦτων ἄστυ βασίλειον. Pli. lib. iiii. Bizian uocauit. Bizia inquit arx regum Thraciæ a Terei nefaſto crimine inuiſa hirundinibus.

B ante L

Blatta,uermis qui aluearia lædit a βλάπτω noceo. Col. li.x. appellat lucifugas blattas. Mar. tñ poſuit ꝓ uerme libros & ueſtes rodēte,ut in hēdecaſyllabo. Cōſtrictos niſi das mihi libellos, admittā tineas, truceſq̄ blattas. Hor. Ser. Vñ octoginta annos natus,cui ſtragula ueſtis, blattaꝝ ac tineaꝝ epulæ putreſcat in arca. Blatta ēt poniť ꝓ purpura. Sido. in Panegy. Pontus caſtorea, blattā Tyrus,æra Corinthus. Blattā recētiores ſcriptores uermiculū bombycē intellexerūt, cuius textu ueſtes ſericæ conficerent, Vñ blattea ueſtis, & blatteū paludamentū apud Lamp. Capitolinūq̄ pro ſerica,& p̄cioſa,uel ut Pau.Ægi. ꝓ purpura,qñ Indicum conchylium uulgo blatta dī. Sic Caſſio. in epiſs,ꝓ purpureo cepit. Chamæleon inquiens modo ueneta, modo praſina,modo cyanea, modo blattea uarietate ſe cōmutat Eutropius ſcribit, Neronem ſolitum piſcari rete blatteis funibus annexo,cum ab Oroſio dicatur purpureis a quo colore blatta frumentum, quod rubidum ſit ſementi accommodatius in purpuram declinans.

Blatero,as.pe.cor. Vide in Blatio.

Blatteus,a.um. accipiť pro purpureo. Caſſio. in epiſs de Chamæleonte. Colores ſuos multifaria qualitate commutat modo ueneta,modo blattea,modo praſina,mō cyanea. Eutropius. Nero inuſitata luxuria fuit,ut qui exemplo Caligulæ frigidis,& calidis lauaretur ungentis, hamis aureis, argenteiſq̄ piſcaretur, quæ blatteis funibus extrahebant. Quos Sue. & Oroſius interpretantur purpureos. Ille, piſcatus,inquit, eſt rete aurato, purpura coccoq̄ funibus nexis. Oroſius. Luxuriæ, inquit,tam effrenatæ fuit Nero,ut retibus aureis piſcaretur,quæ purpureis funibus extrahebantur.

Blax, ſtolidus, mollis, delicatus, laſciuus, qui neſcit res diſcernere,& qui ſe inaniter iactat.

Blapſigonia pe.cor. ꝗſi ꝑlis detrimētū ἀπὸ τοῦ βλάπτω noceo,& γόνος fœtus,cū apes morbo ignauia aut infœcunditate naturali fœtū non peragunt. Idem clerus dicit.

Blaſcoꝝ,inſula in rhodani oſtio. Metina etiam dicta.

Blatio,is. & blatero, as.ueteres dicebant ꝓ incondite & inaniter loqui, ut ſunt q extra ꝓpoſitū loquunť,uťuerba īmoderata emittūt. Gel.li.i. Fauorinū ego audiui dicere uerſus iſtos Euripidis,nō de his tm̄ factos accipi debere, q impia atq̄ illicita dicerent, ſed uel maxime de hoībus quoq̄ poſſe dici ſtulta & īmodica blaterantibus, quoꝝ lingua tam prodiga infreniſq̄ ſit, ut fluat ſemp, & æſtuet colluuiōe uerboꝝ teterrima. Et paulo poſt. Neq̄ minus iſigniter, ueteres quoq̄ nīi hoc genꝰ hoīes in uerba ꝓiectos locutuleios, & blateroēs, & linguaces dixerūt. Plau. in Am. Qui malū itelligere qſq̄ potis eſt,ita nugas blatis. Idē. Vbi tu es, q̄ blaterauiſti iam uicinis oībus, me meæ filiæ datuꝝ doteť. Sunt aūt factitia uerba a camelorum uoce tracta q cū uocē edunt blaterare dīr. Quidā tñ a græco deducunt, apud quos βλάξ dī,qui ſe inaniter iactat, & blacia iactatio. Quappter c.lťam addētes, blacteroneť, & blacterare exiſtimant ſcribendū. Oui. de Philo. produx. Blacterat hinc aries,& pia balat ouis. Hora. in Ser. ſine c,& prima cor. Audit cum magno blateras clamore, furiſq̄.

Bleſus,qui in ſermone tardus eſt,a blatero fit, uel qui in pronunciatione aliquā excludit lťam. Sunt. n. multi qui nō poſſunt proferre quaſdam literas. Quidam accipiunt bleſum pro paralytico,unde Iuue. pro tituban te poſuit,& bleſis, atq̄ mero titubantibus.

Bletra græci appellare ſolēt offendētia, p̄ſertim pedes.

Bletes ſpecies calciamenti dicta,q̄ pedes offendat.

Blandiri eſt blāditias dicere,adulari, aſſentari, & ꝑtinet ad oēs ſenſus,& nōnunq̄ ad aīm. Quīn. Blādiar pauliſp calamitatibꝰ meis. Huiꝰ cōpoſitū ē eblādior. Col.li.ix. Sed ne hæc tñ aliena eſt agricolæ captātis undiq̄ uoluptates acqrere,qbus ſolitudines ruris eblandiantur

Blanditia,æ.& blāditiæ,aꝝ.adulatio,popularitas. Plau. in Bac. Viſcus merus ueſtra eſt blanditia.

Blandicus pe.cor.qui blandiť,a quo blandiculus & blandicellus dimi. Vnde blandicella uerba legimus.

Blandidicus,qui blande loquiť. Plau. Nunc mihi blandidicus es, heri in tergo meo treis facile corios contruiſti bubulos.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Blaſphemo,as.pe.pro. græcum eſt, & ſignificat execror, maledico, & uerbis calumniã infero, ac dignitati, honoriq; alterius derogo. (græcum eſt βλάσφημος.
Blaſphemia maledicẽtia,blaſphemus qui maledicit,&
Bleptæ populi Aphricæ, ſine capitibus, habentes in pectore uultum,ut lib.i. auctor eſt Pomponius.
Blepharo dicitur ſuperciliоſus homo,qui habet ſupercilia magna. Blephara ſupercilia. Plau. in Am. Raptant pro mœchis,blepharo captus arbiter.
Blittus duplicato τ. ſcribiť, Suidas βλίττος ἑιδος ϐοτάνης. Herba ſatiua,beta dicta,iners ac ſine ſapore. Palla. lib.iiii. Blittus ſeritur ſolo qualicunq; ſed culto.
Blitteus,a.um. quod eſt inutile, ac nullius precii. Plaut. Blittea meretrix. A græco dicitur, quod eſt blax ſtupidus. Dicitur & blittus pro herba.
Bliteræ oppidũ,de quo Põpo. Septumanoꝝ bliteræ. Itẽ, ſm, inquit, bliteras obris fluit. Stepha. tñ Bæterra.

B ante O

Boa & boua utroq; mõ dĩ ſerpẽtis genus,uel q̃ prio bubuli lactis ſucco alať, uel q̃ inſtar bouis turgeat, ſeu a uoce bouis. Vaſtat ãt oẽs regiões,in qb9 hitat. In c9 utero tpe Claudii ĩpatoris,iteger infãs inuẽtus ẽ,cũ ẽet occiſa. Eſt ẽt boua morbi gen9, cũ corpa papulaꝝ multitudine rubent ad ſimilitudinem eorum, qui boa ſerpẽte icti turgeſcunt. Vel a ſimo bubulo, cuius litu maxime tollitur. Plini. Ebuli folia contrita, & e ueteri uino impoſita boam ſanant.i. rubentes papulas.
Boalia, quæ & bupetiæ dñt ludi boum gratia inſtituti.
Boo,as.& boo,is.mugio, clamo, a βοάω,uel a boum mugitibus. Plau.in Am. Tela frangunt,boat cœlum fremitu uirum. Huius compoſitum eſt Reboo.
Boariũ foꝝ Romæ dicebatur, q̃ ibi boues uenderenť.
Bœbeis, ĩdis.ſiue bœbiş lacus in Theſſalia. Luca.li.vii. Ire per Oſſæam rapidus Bœbeida, Val. Flac. Perderet & pingui miſeros in Bœbide crines.
Boemia regio Myſiæ europæ,ultra Danubiũ ſita. Cui9 metropolis ẽ Praga iſignis citas. Dicta boemia a boemo principe, opulẽtiſſima ẽ arboribus fœcũda, flumĩbus irrigua,Hãc nõnulli Germaniæ partẽ eſſe dixerũt.
Bœotia,nõ boetia,ut Hermolaus, una cũ Politiano ſentiũt,q̃ ſe uidiſſe Antonini itineris uetuſtũ codicẽ aſſerit,in quo ita ſcriptũ erat. Bœotiæ aulis,in q̃ græci aduerſus troiãos cõſpiraueŕt, ſed & rõ exigit græca, apd̃ quos βοιωτία, nec aliter. Eſt aũt Europæ regio a boue, quẽ Cadmus Agenoris filius thebaꝝ conditor imolauit, anteq̃ urbẽ cõderet. Oui. Mœnia fac condas,Bœotiaq; illa uocato. Dio. tñ eã dicit appellatam,a Boeto, quẽ Neptunus genuit ex Arne filia Æoli. In ea Thebæ citas,quã Amphion muris ornauit, & mõs Cithæron.
Boedromion menſis eſt,qui a noſtris dicitur Auguſtus.
Bogud oppidũ in Aphrica,& regis nomen in ge. maſc.
Bodellium genus gummi odoratum,quod arbor in Bactriana regione producit.
Boiæ genus uinculorũ, tam ligneoꝝ q̃ ferreorum, ſeu torquis damnatoꝝ,quod quaſi iugum in boue ſit.
Bolis,idis.dici põt iaculũ πάρὰ τὸ βάλλω,ad cuius ſimilitudinem faces q̃dam igneæ bolides uocanť. Plini.li.ii. Duo genera eaꝝ,lampades uocãt plane faces,alterum bolidas, quale Mutinẽſibus malũ uiſum eſt, diſtant q̃ faces ueſtigia longa faciunt priore ardente parte,bolis uero perpetua ardens longiorem trahit limitem.
Bolus, cuiuſq; rei fruſtum. Vnde bolum terræ glebam dicimus,bolum argenti, maſſam argenteam.
Bolus uero a græcis iactus eſſe dicitur.
Boii ppli fuerũt galliæ ciſalpinæ inter Padũ, & Trebiã.
Boletus genus fungi. (ſiti.
Bocchoris pe.pro. nomẽ uiri q̃ in Ægypto iuſte ſinceritereq; iudicaſſe ferť, ut eius nomẽ in prouerbiũ uenerit
Bocas inquit Feſtus genus (iuſtiſſima iudicantiũ. piſcis a boando.i. uocem emittendo dictus.
Bombus ſonus tubaꝝ,raucus,nec ualde acutus, tractus ab ipſo ſonitu, ſicut mugitus boum. Perſi. Torua mimalloneis implerũt cornua bõbis. Sic bombeo apud græcos ſcat ſono. Et bombus ſonus, quem faciũt apes.
Bombitatio, ſonus apum.
Bombyx p̃ y. uermis q̃ primo eruca eſt, & apud Indiam Æthiopiã,& Seres in araneaꝝ morẽ tenuiſsia fila ducit ad ueſtẽ faciendã,primũ bombylis, deiñ Necydal9, demũ bõbyx appellat9. De hoc Ariſ.& Pli. fere idẽ tradũt in ſex mẽſibus bõbyces telas araneoꝝ mõ detexeĩt ad ueſtẽ luxũq; fœminaꝝ, q̃ bombycina appellanť, prio eas in filũ retorq̃re, rurſuſq; texere iuenit mulier Pamphile Platis filia. Am. de bõbyce li.hexa. Bombyx uermis Indicus ex c9 textura bombycinũ conficiť. Fertur hic corniger uermis conuerti. Vide ſupra in dictione Bambylius. Rurſus bombyx frutex bombacii eſt.
Bõbycin9,& bõbycinũ pe.cor.p ueſte ex ſerico cõfecta, ſeu p panniculo rubedĩe infecto, & mulieꝝ genas tingente. Iu. Delitias & panniculus bõbycinus urit. Mar. Fœmineum lucet ſic p̃ bombycina, qui ẽt bombyx dĩ. Proper. Nec ſic qua Arabio lucet bombyce puella.
Bomolochus pe.cor.dcũs eſt apud græcos, q̃ facilis atq; idẽ humilis oĩa lucri gr̃a pfert iocãdo, cauillãdoq;. Et apd̃ nos ſcurra appellat9, q̃ ut ſũptuoſiorib9 cœnis iteriit,nullo ſe ſcurrilitatis gñe continet. Sed ꝑprie puer, q̃ altari iſidiať, ut fureť cãdelas. βωμος ὁ λοχάω ἐνθεὶν βω-
Bonaſus,pe.p.fera eſt, q̃ (ut ſcribit Ariſt.) (μολόχος. in mõte Meſapo,q̃ Pæoniæ,ac Meſię limes ẽ, iueniť & a Pæonib. Monapon uocať. At Soli. circa Lydiã,Phrygiãq; hĩi hoc aĩal tradit. Hẽt caput taurinũ corp9 uero & iubas ſicut equ9,latioť tñ corpe ẽ q̃ bos ſed pilo molliore q̃ iuba equna,& compoſitiore, color pili toti9 corpis flau9,iuba ꝑplixa,& ad oculos uſq; demiſſa. Cornua adũca multo flexu in ſe recuruata,& pugnæ iutilia gerit magnitudĩe palmari. Vocẽ ſimilẽ boui emittit. Caret ſuperiore dentium ordine,crura hirſuta & biſulca.
Bonũ dĩ,qd̃ opponiť malo. Vñ eſt illud. Vidit deus cuncta q̃ fecerat,& erãt ualde bona. Et bonũ eſt q̃ eq̃d eſt, Quãobrẽ & apud dialecticos bonũ, cũ ente cõuerti dĩ. Qd̃.n.ẽ,id quoq; bonũ ſit,neceſſe eſt. Bonũ dĩ id quod oĩa appetunt. Ariſt.i.& x. Ethi. ex ſnĩa antiquoꝝ. Vnde Speuſippus bonũ, qd̃ ſui ipius gr̃a expetendũ. Bonũ dupliciter dĩ. nã & id qd̃ eſt uere bonũ, & id qd̃ ſolũ bonũ apparet, illud ſimpliciter dĩ bonum qd̃ ſtudioſo uidetur bonum. Ariſt.i.& iii. Ethi. Bonum ẽt dĩ, qd̃ honeſta pariter,& utilia complectiť, ut bonum animi, bonũ corpis, bonũ fortunæ.i. Ethi. Vñ bona dõr rerum ſubiecta, q̃ ſint utilia. Paul. Iuriſcon. Bona uocari affirmat,quæ deducto ære alieno ſuperſunt. De his Vlpi. ſic ſcribit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſcribit. Bonoꝝ poſſeſſionē ita recte diffiniemus. Ius p̄ ſequendi, retinēdiq; p̄timonii, ſiue rei, q̄ cuiuſq;, cū moriē, fuit. Bona ãt ut plerūq; ſolemus dicere, ita accipienda ſunt, uniuerſitatis cuiuſq; ſucceſſionē, q̄ ſuccedit in ius mortui, ſuſcipiēq; eius rei cōmodū, & incommodū. Nã ſiue ſoluēdo ſunt bona, ſiue nō, ſiue damnū hēnt, ſi ut lucrū, ſiue in corp̄ibus ſunt, ſiue in actiōibus, in hoc loco, p̄prie bona appellabunt. Et bonū dī qd exequiē offiū ſuū. Hinc ſi uiꝝ bonū dicimus, intelligimus probū. Si bonū militē, fortē. Si bonū impatorē, prudentē. Si bonū grāmaticū, lr̄atū. Si bonū oratorē, facūdū. Si bonū iudicē, iuſtū. Sic ecōtrario malū gn̄ale nomē, & turpia ſig, & detrimētoſa cōplectēs. Vñ malū uirū dicimus, flagitioſum, malū militē, imbellē, & ſic de reliqs. Aliq̄ bonū ſumiē p̄ bonitate. Nã cū dicim⁹ de æquo & bono, nō de ſummo iure, ſed de bona æqtate loquimur. Aliq̄ p̄ magno. Sal. Bona p̄s militū inde diſceſſerat. Aliq̄ p̄ nō uili, qa ut Dona. ait. Boni nō ſunt uiles. Vñ & ſuplatiuus gradus optimates facit. Nam bonus, melior optimus. Ter. in Phor. Illā ciuē eſſe atticā bonā, bonis prognatā. Aliq̄ pro utili, ut bonum eſt pecuniæ parcere. Itē p̄ ocio & quiete, ſicut malū pro labore. Señ. Delicatus hō & bono ſemp aſſuetus. Item p̄ miti & fauēte. Sta. Tu corda parumper huc aduerte libens, atq; has bonus accipe uoces. Itē pro pulchro. Ter. Et forma fortaſſe bona. Aug. li. xx. de ci. dei. Conſuetudo ſcripturæ eſt ēt ſpecioſos corp̄e bonos uocare: Vñ in Geñ. Vidētes angeli dei filias hoīm quia bonæ ſunt ſumpſerūt ſibi uxores. Itē pro apto & idoneo. Virg. Et bona bello cornus. Item pro docto. Hora. Qñq; bonus dormitat Homerus. Præterea bonus dī humanus, beniuolus, tranq̄llus, liberalis, ſimplex, apertus, comis, facilis, ſuauis, tractabilis, indulgens, & hmōi. Vir. Adſit læticiæ Bacchus dator, & bona Iuno. i. liberalis.

Bona dea, quā ueteres Faunam, ſiue Fatuā, ſiue Sentam dixere. Hanc Varro ſcripſit, tantæ pudicitiæ fuiſſe, ut nemo illam dum uixit præter uirum, mas uiderit, nec nomen eius audierit, propter quod illi in operto mulieres ſacrificabant, & bonam deam appellabant.

Boni conſulat, hoc eſt bene ſtatuat, in bonam partem ut aiunt, accipiat. Colu. Vt boni conſulat.

Bona caduca, facultas quæ hæredē nō habet, uel q̄ non hēt firmitatē. Et bona caduca dñr res damnatorum.

Bona uenia dicimus, qd eſt ſine ira, ſine diſcordia. Ter. in Phor. Adoleſcens primū abs te bona uenia peto.

Bonæ fidei poſſeſſor eſſe uidē, qui rem poſſidet, nō ſuā quā tñ ſuam eſſe putat, & eum qui uendidit, ius uendēdi habuiſſe, puta procuratorē, aut tutorem fuiſſe. Contra uero malefidei poſſeſſorem eſſe dicimus, qui nec rem ſuā poſſidet, & eam ſcit ſuam non eſſe.

Bonæ frugi hoīem dicimus, utilē & bonū cū laude. Apu. li. 4. Statui iā dolis abiectis aſinū me bonæ frugi dñis exhibere. Redire ad bonā frugē. i. ad bonos mores, pro.

Bonitas capiē p̄ uirtute, ſiue honeſtate, atq; (bitatēq;. iuſticia. Cic. li. offi. Cū. n. fidē aliqui, bonitatēq; laudāt. Huic cōtraria eſt a malo malicia. Sene. In hoc ſumma bonitas, i illo extrema malicia. Frequētius tñ bonitas p̄ benignitate, & q̄dā ingenii ſimplicitate ponit Pli. Bonitas ac ſimplicitas uxoris. Malicia econtrario p̄ uerſutia. Vñ malicioſum, callidū, ac uerſutū dicimus. Cic. Virtutis contraria eſt uicioſitas, ſic. n. malo q̄ maliciā appellare, quā græci κακίαν appellāt. Nā malicia certi cuiuſdā uitii nomen eſt, uicioſitas oīm. Eſt & alia bonitas, nō ex induſtria, ſed ex natura proueniēs. Cic. Quæ & bonitate naturæ multi aſſequunt. i. excellentia & dote naturæ. Huic ſimiliter cōtraria malicia eſt. Pli. Quod modo cœli, modo terræ malicia facit.

Bootes, tes, uel bootes, ootæ, uel bootus, oti. a boue deductum nomen, latine bubulcus, cœleſte ſydus, qd Arctophylax uocat, & more bubulci plauſtrū ſequi uidet. Ouid. Arctophylax formā terga ſequentis habet. Iuue. Frigida circūagunt pigri ſarraca Bootæ. Habet quatuor ſtellas in dextra manu, quæ non occidunt.

Boo, boas, & boo, bois, utroq; mō dī a boū mugitu dici uident. Var. Exeūt citi, ſtrepūt, bount. Hinc reboo, as.

Boreas uentus Aquilo, qui ab hyperboreis montibus flat. Vnde & frigidus. Dictus boreas ἀπὸ τοῦ βοᾶν καὶ ῥέειν. quoniam ut uiolenti flatus eſt, ita etiam ſonori. fuit & Strymonis filius orithiæ raptor.

Boryſthenes pe. cor. fluuius Scythiæ maximus, c⁹ aquæ ad potandū ſunt ſuauiſſimæ, & magnos piſces alūt nul la habētes oſſa. Inde popli Scythici Boryſthenidæ dñr. Proper. Gloria ad hybernos lata Boryſthenidas. Eſt ēt Boryſthenes oppidum. Martianus. Nec procul fluuius, lacus, oppidū, ſub uno cuncta nomine. Boryſthenes quoq; inſula eiuſdem nominis eſſe fertur in ponto.

Borith herba fullonum, quæ iuxta ritū prouinciæ palæſtinæ in uirentibus & humectis naſcitur locis, & ad lauandas ſordes eandem uim habet quam nitrum.

Bos ge. cōis, dtīū & abltīū plurales bobus, per ſyncopā facit, & more ueterum bubus, Col. li. ii. Nihil dubium, quin equis melius q̄ bubus res conficiat. Fitq; a græco quod eſt βοῦς, hoc autem ἀπὸ τοῦ βόσκω, quod eſt paſco, q̄ homines paſcat laboribus ſuis. Inde latine iuuencos dixere, q̄ non paſcerent, ſed homines iuuarent.

Bouinus, a, um. poſſeſſiuum a bos, ut caro bouina. Cuius diminutiuum eſt bouillus. (uendebātur boues.

Boarius, a, um. adiectiuum a bos, ut forum boarīū, ubi

Bouilia dñr loca, in q̄bus boues morant, ſicut ouilia, in q̄bus oues. Col. li. ii. Domitis armētis duplicia bouilia ſint, hyberna atq; æſtiua. Eadem ēt bubilia dicuntur.

Bouillæ, ārū. oppidulū fuit in Latio, nō procul ab urbe Roma, uia q̄ Aricia ducebat, ut inq̄t Aſco. Nam ad bouillas interfectus ē Clodius Aricia rediēs. Dictū bouillæ, quaſi bouis hillæ, q̄ eo uulnerata bos ſua trahēs inteſtina deuenerit. Vñ populus bouillanus dictus eſt.

Bouillus, a. um. idem eſt quod bouinus, licet ſit diminutiuum. Pli. Bouillæ carnis iure facile curatur.

Bouinor, aris. pe. pro. conuitior, & quaſi in aliquem mugio. Vnde bouinatores dicti ſunt, quos nunc deriſores dicimus, & bouinatio conuitium. Lucil. Hic ſtrigoſus bouinatorq; ore improbus duro.

Boſtar locus, ubi boues ſtare conſueuerunt.

Boſphorus pe. cor. a bouis meabili tranſitu dcūs ē, ꝓpter anguſtias freti (ut Pl. Solin⁹ q̄ docēt) q̄ſi bouis trāſitus Duo ſūt ãt boſphori, alter iuxta Byzantiū, q̄ Thracius dī, oſtiū pōti, p̄ qd ī propōtida īfluit pontus. Hūc Boſphoꝝ. Val. Fl. ſcribit dcm̄ a traiectu, Ionis in uaccā deformatæ. Sic. n. li. iiii. Argonauticon. Alter in introitu Mæotidos paludis, & p̄ quē palus Mæotica in pontū

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

defluit. Oui. Bosphorus, & Tanais superat, Scythiæq; paludes. Hic ẽt Cimmerius bosphorus dr a cimmeriis populis, q eius partẽ frigidissimã incolũt. Vñ q terras frigoribus occupatas habitãt Cimmerii appellanr, de hoc tractat in dictiõe Propontis. Inter Bosphoꝝ thraciũ, & Cimmeriũ, ut Martianus scribit, interiacẽt milliaria qngenta. Bosphorus thraci⁹, teste Pomp. stadiis quinq; Europã ab Asia disterminat. In Bosphoro cimmerio erat Bosphor⁹ ciuitas bosphoropolis dicta βῶς καὶ πορέυομαι ὁ ἔρχομαι. Ascen. Tortel Bosphorus scribit a φορῶ. Bosra non est altera ciuitas, ut multi putant, sed Idumæa iuxta illud. Quis est iste, qui uenit de Edon tinctis uestibus de bosra.

Bostryx, ycis. & bostrychus dr capillus, & cæsaries. Firmicus lib. iii. Venus crispos crinium facit, bostrychis cõmatos. i. capillis muliebribus cæsariatos.

Botrys dici põt racemus integer uuæ, q & botryon. Græci. n. βότρυας πᾶσι δ' βῶ δ' πατῶ ait Moschopulus, & βοτρύονας uocãt. Vsurpat idẽ uocabulũ Hie. pro racemis.

Botyllus diminutiuum, paruus botrus.

B ante R

Brabeutæ a græcis dñr iudices spectaculoꝝ, qui uictoribus in certamine exhibẽt præmiũ, & coronas. Qui uero præfectus est certamis, agonotheta dicitur. Græci auctore Philostrato, ludis olympicis decẽ iudices præficere solebant. Sueto. de Nero. Nec aliter certamina gymnica Græcia tota spectauerat, q̃ brabeutaꝝ more in stadio humi assidens. Suidas, βραβεύτης. ἀγωνιστής. κειτής. δεικτής. καὶ βραβεῖον ἐπινίκιος ἄμοιβή.

Braccæ a quibusdã accipiunt uestes fluxæ, intonsæq; ac uarii coloris, quibus utebant frigidioris plagæ gentes, ut inquit Dio. li. vi. Et a q bus braccata Gallia uocata est, qñ Galli uestes ferunt intõsas, & uarii coloris. Braccis usos fuisse Scythas, docet Oui. sic scribẽs. Pellibus & laxis arcẽt malã frigora braccis. Et Pom. Mel. Braccati sunt, inquit, totũ corpus Sarmatæ, & nisi qua uident, ẽt ora uestiti. Sueto. in Cæsa. Idem in curia Galli braccas deposuerũt, latũ clauũ sumpserũt. Cor. Ta. lib. xviii. sic ait. Ornatũ Cecinnæ municipia, & coloniæ ĩ superbiã trahebãt, q uersicolori sagulo, braccas barbarũ tegmẽ indutus togatos alloquereꝝ. Hiero. tñ ad Fabiolã de ueste sacerdotali, p fœminalibus accipit, quibus pudibũda uelanr, sicuti uulgariter appellari solent scribensq; ipsarũ braccaꝝ formã, & quos usus in tegendo corpe braccæ pstant, exponit his uerbis. Discamus primũ cões sacerdotũ uestes, atq; Pontificum lineis fœminalibus, quæ usq; ad genua, & poplites ueniunt, uerecunda celantur, & superior pars sub umbilico uehementer astringiꝝ, ut si qñ expediti mactant uictimas, tauros & arietes trahunt, portantq; onera & q̃ in officio ministranda sunt, etiã si lapsi fuerint, & femora reuelauerint, nõ pateat qd optũ est. Inde & gradus altaris, phibenr fieri, ne inferior populus ascendentiũ uerecunda cõspiciat, uocaturq; lingua hebræa hoc genus uestimenti machinasse, græce ἀναξυρίδας, a nostris fœminalia, uel femoralia braccæ usq; ad genua ptingentes, a Chaldæis Saraballa. Sic Am. li. i. offi. Sacerdotes, inquit, ueteri more braccas accipiebãt, sicut ad Moysen dictũ est a dño. Et facies illi braccas lineas, ut tegatur turpitudo pudoris a lumbis, usq; ad fœmora erunt. Vocanr ẽt aliis noibus. Nam subligaria, seu subligacula, campestria, succinctoria, lũbaria, & perizomata.

Braccarii braccarum uestium confectores, scribit Lampridius, q Alexander impator uectigal instituit braccariorum, linteonum, & pellionum.

Brachium græcũ ἐξαχίων βραχίονος. Aliqñ brachium totũ mẽbrũ cũ manu comphendit. Vir. lib. v. Et euinctis attollit brachia palmis, Aliqñ uocaꝝ ab humero, ad cubitũ. i. pars superior q̃ armus dr. Nam armos, humeros cũ brachiis, sed nõ econtrario dicimus. A cubito uero usq; ad uertebrã manus, lacertus nuncupatur. Oui. li. i. Meta. Laudat digitosq; manusq;, Brachiaq;, & nudos media plus parte lacertos. Dr tñ qñq; brachiũ de mari, de mõtibus, & de arboribus. In brachiis magna uis consistit. Vñ apud antiquos ornari brachia armillis consueuerũt, ac si ipsa uictoriã peperissent. Et in sacris lris brachiũ pro potentia usurpatũ est, ac fortitudine.

Brachiale dicitur nodus quo manus cum brachio iungitur coartaturq;.

Brachialia brachioꝝ ornamenta, & tegumenta, sicuti uentralia, uentris, frontalia, frontis, tibialia, tibiaꝝ, & alia hmõi. Pli. li. xxviii. Lais, & salpe canum rabiosoꝝ morsus, & tertianas quartanasq; febres aiũt leniri, mẽstruo in lana arietis nigri, argento brachiali incluso.

Brachionister. eris, dici potest armilla.

Brachiatus, ta. tum. quod est ad brachiorum modum factum, & ad uites præcipue pertinet. Col. li. vi. Alii capitatas uineas, alii brachiatas magis probant, quibus cordi est in brachia uitem componere.

Brachylogia latine breuiloquium per y chy.

Brachycatalecton breuis terminatio uersus, cui desunt in fine syllabæ. Nam in eo, ut perfectus sit, deest integer pes. Et dicitur metrum brachycatalecticum.

Brachmanæ gymnosophistæ, & philosophi apud Indos fuerunt, ut Hie. li. ii. con. Ioui. Quoꝝ princeps iarchas noiabaꝝ, eo tpe quo Apollonius Tyaneus discendi, uisendiq; studio ad illos se cõtulerat. Ferunt ẽt brachmanas esse pplos apud Indos qui tã traditione patrũ q̃ legibus nec simulachra colunt, nec animatum aliquid comedunt, uinũ aut ceruisiam nunq̃ bibũt. Ab omni demum malignitate absunt, soli deo attendentes.

Bractea, & lamina inquit Lau. Val. sic differunt, q lamina craffior sit, ex qua armatura conficitur, & qua incẽsa olim hoĩes torquebanr. Et põt esse ferrea, ærea, argẽtea, electrea, aurichalcea, plũbea, aurea, lignea, cornea sue ex alia materia. Pli. li. xvi. Vroꝝ cornib⁹ barbari septentrionales potant, & mox apud nos in laminas secta transluent. Bractea tenuis magis est, & sua sponte plicabilis, quæ crepitat. Vir. li. vi. Ilice sic leni crepitat bractea uento. Bracteis inaurari simulachra solebant, sed unguibus plerunq; auferebanr. Mar. Anma gis astuti derasa est ungue ministri bractea. Et seruus, q bracteam deraserat, apud Sue. damnatus est. Hie. tñ ad Fabiolam ostendit bracteam, & laminã idem esse, cum inqt. Auri laminæ. i. bracteæ mira tenuitate tenduntur, dicta bractea ἐκ βράχω, id est ex resonando.

Bracteola cum accentu in antepenultima di: id est foliculum auri, aliiue metalli.

Bractearius, qui bracteas facit. Cuius ars bractearia & bracteatum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bracteatum,quod bracteis tegitur.
Bracteator idem quod bractearius. Firmicus. Quicunq; habuerit horoscopum, in xvii. parte scorpii, erit aurifex inaurator,& bracteator.
Branchiæ dicũtur in piscibus ſm ceruicem folliũ more hiantes partes,quibus anhelitum reddere, ac p uices recipere existimãtur. Pli. li. ix. Branchiæ nõ sunt Balenis, nec delphinis,hæc duo genera fistulis spirãt,quæ ad pulmonem pertinent,balenis a fronte,delphinis a dorso.
Bragada. pe. cor. fluuius q̃ iuxta uticam labitur,apd̃ quẽ ab Attilio regulo,& a toto exercitu cũ baliſtis, & catapultis serpens. cxx. pedes longus occisus est.
Brassica quasi præseca a præsecãndo pe. cor. Vulgo caulis dicitur. quasi passica inquit Varro. Vel a præsecando, q̃ ex huius scapo minutatim prasecatur. Var. Ex semine brassicæ uetere sato nasci aiunt rapa, & contra ex raporũ brassicam. Cato brassicarũ tria facit genera, unam extensis foliis, caule magno,alterã crispo folio, quã apianã uocat,& Selinada. Tertiã minutis caulibus.
Branchus morbi gen⁹. cũ catarro guttur, & arteria corripitur,ob id & artericũ qũq; id uiciũ appellant.
Brauiũ ꝓmiũ significat,quod nomẽ qdã dicũt hĩe pe. p. qm̃ apud græcos per ei diph. scribatur βραβεῖον.
Breue dicitur,quod opponitur longo,a quo breuiter,& breui aduerbia. Cice. Apio, Faciendum mihi putaui. ut tuis literis breui rñderem. Sciendum est breuis & breue masc. & neu. genere latine dici in eo significato quo uulgus usurpat, breue apostolicum nominando, Lampridi. Milites suos sic ubiq; sciuit,ut in cubiculo haberet breues,& numerũ & tempora militantiũ. Flaui. Vopiscus in Aurelia. Breue nominum conscripsit,
Brephotrophia latine paruulorũ hospitalitia,quibus infantes expositi aluntur βρέφος græco uocabulo infans nominatur,τροφή educatio. De quibus in decretis. xxiii. q. viii. βρέφος & τρέφω.
Breuiarium cõpendium summarium. Pli. li. xviii. Verũ ut pariter omnis culturæ breuiarium peragatur.
Briareus cœli,& terræ filius, Briaros latine fortis dicit̃.
Britannia p duplex nn, insula in oceano septentrionali, quæ nunc Anglia dr̃,& a Britone rege Britãnia dicta, cũ prius Albion diceret̃,ab albis montibus,qui ad eam nauigantibus primo apparent. Hæc ab ortu Germanico oceano,ab occasu Hibernico alluitur,ab omni continente diuisa,ut Ptole. li. ii. refert. Porrigit̃ in longum octingẽtis milib⁹ passuũ. In ea gagates lapis, qui ardet in aqua,& oleo restinguit̃,nullus anguis, auis rara,inuisitur. Gens inhospita & bellicosa. Ibi Londinũ oppidũ, nũc Londra,copia negociatorũ celebre. Inter septentrionẽ,& occidentẽ ut celebres geographi tradunt,duæ sitæ sunt insulæ Britãnia & Hybernia, paulo maior Britãnia,ultra q̃s sunt. xl. insulæ Orcades appellatæ, modicis spaciis inter se distinctæ. Apud Britãnos lõgissimus dies. xvii. horarũ deprehẽditur,& æstate lucidæ sunt noctes,auctore Pli. Hæc a poetis dicitur alter orbis.
Britannus, Britannicus, & Brito eiusdem significationis sunt. Vir. Et penitus toto diuisos orbe britannos. Iue. Quantum delphinis balena britannica maior. Idẽ Qua nec terribiles Cimbri,nec Britones unq̃.
Britenneum,deambulatorium marmoratum.
Britomartes nomen eius quem diana fertur unice dilexisse. Cuius patria fuit Gortyna Cretæ urbs.
Bryssо. as. foras exprimo. Vnde bryssеus dictus est Bacchuẽ. Et bryssam uuam tunc dicimus,cum pedibus ad exprimendum uinum calcatur.
Bryonia uitis alba.
Bryssea urbs Aoniæ,a qua Bacchus,ut quidã autumant Bryseus cognomiatus est,q̃ ibi coleret̃. Quidam tamẽ Bacchum bryseũ dici putant ab antiquo uerbo βρύω, quod est scaturio,qm̃ ex aluearibus mella, uel exuuis musta exprimere primus docuit. Alii Byrseum potius q̃ Bryseũ uolunt cognominatũ,a byrsa pelle,quam in bello inducbat. Nam apd̃ Diodo. li. v. Bachum in preliis pardalorũ pellibus usum cõstat. Byrsa aũt corium
Bryssare est foras exprimere. (significat.
Bromius,Bacchi cognomen,ἀπὸ τοῦ βρέμειν. i. a fremendo,uel a bronte tonitru,eo q̃ natus sit cum tonitru ei⁹ genitrice perempta.
Bronci siue brochi qui producto ore,& dentibus promi nentibus sunt. Lucilius in saty. Broncus nouit lani⁹ dente aduerso eminulo. Hic est Rhinoceros. Varro. de re rusti. li. ii. nõ bronchos,sed brochos canes uocat. Duobus inquit dentibus dextra,& sinistra paulo eminus superioribus directis potius q̃ brochis. Hinc brochitas. Pli. li. xi. Senectus in equis,& cæteris ueterinis intelligitur dentium brochitate,superciliorum canitie.
Bronteus dictus est Iuppiter a bronte, quod est tonitr⁹.
Bronte a græcis tonitrus dicitur.
Broncocoela. tumor magnus,& rotũdus in ceruice inter cutem,& asperã arteriã,qua mõ caro hebes,mõ humor aliquis includit̃,interdũ etiã minutis ossibus, pili immixti.
Brucos,βροῦχος græce,qm̃ βρόσκω comedo rodo gen⁹ uermis uolucris diuersum a locustarũ genere,sed non dissimile,herbas erodens,sine alis tamen.
Bruma dicit̃,q̃diu diminuit̃,dies quæ finit̃ octauo Kalẽ. Ianu. quo fit in capricorno hyemali solstitiũ,& ponit̃ qũq; pro mẽse Decẽbri,qũq; pro hyeme. Vir. li. ii. Ge. Frigida sub terra tumidum quẽ bruma tegebat, dicta bruma,quasi βραχήμερον, i. breuis dies.
Brunduſiũ ciuitas, quæ a Pli. ponit̃ in tertia Italiæ regione a græcis condita portu nobili,ex quo trãsitus est in græciã,sic dicta q̃ Mesapiorũ lingua Brunduſium cerui caput dicat̃. Sic em̃ est ciuitas cũ portu capiti cerui no ꝑsimilis,cũ cornua & caput & liguã hĩe uideat̃. Græci βρεντήσιον uocãt. Ex hac Pacuui⁹ poeta ortũ habuit.
Brutus dr̃ stupidus,grauis,tardus,hebes,insensat⁹. Cui sapiẽs opponitur. Cypri. ad Demetrianũ. Nullus effectus offerre lumẽ cæco,sermonẽ surdo, sapiam bruto, cum nec sentire brut⁹ possit,nec cæcus lumẽ admittere,nec surdus audire. Hora. li. car. dixit bruta tellus p grauis & tarda,qd̃ terræ ꝑpetuũ est. Iũ bruta aialia p tardis & irrõnabilib⁹. Pli. Bruta existimant̃ aialia q̃b⁹ cor durũriget,ubi bruta accipit p hebetioris tardioriſq; itellect⁹.
Brucii Italiæ populi ultimi Siciliã uersus. Lucanis uicini dicti quasi bruti,& obscæni sint. Fuerunt aũt bruti serui,& pastores lucanorũ,qui inde aufugere, & furtim in regiõe cõsederũt,ubi cõsentia est,quæ fuit eorũ metropolis. Quam regionẽ prius Ausones habitauerunt
Hi multo post tẽpore,& ab Annibale,& a Romanis propter eorũ ꝑfidiam pene deleti fuere,sine dignitate,sine

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

honore ad ſeruilia opa ſemꝑ coacti. Hæc regio ut auctor eſt Stra. lib. vi. Oenotria quondã dicta fuit. Supra Conſentiã eſt Pãdoſia, ubi Molooſſorũ rex Alexander trucidatus eſt. Eſt & rhegiũ ciuitas olim potentiſſima.

B Ante D

Bu ſyllaba quam antiqui rebus præponebant cum eas magnas ſignare, uolebant.

Bua pueꝛ infantiũ potio eſt. Cato. Cũ cibũ, ac potionẽ papas, & buas uocẽt, & matrẽ mãmã, & patrẽ tatã.

Bubalus pe. cor. generis cõis ſicut Camelus. Vnde fœta camelus, & fœta bubalus dr, animal eſt ſimile boui, uel ſylueſtris bos colore niger fortiſſimis cruribus & breuibus reſpectu ſui corpis. Cornua hẽt lõga & uallicoſa & nigra, pui pĩli & quæ caudæ. Hinc bubalinus, a. um.

Bubulus. a. um pe. cor. idẽ quod bouinus, Vñ lac bubulũ ex quo nomẽ eſt butyro. Imperiti bubulũ inclinari putant a bubalo. Pli. Stomachũ exulceratũ lactis aſinini, & bubuli potꝰ reficit. Colu. li. vii. Defricare bubula urina conuenit. Idem ſignificat bouillus.

Bubile pe. cor. locus, ubi boues moranẽ. Plaut. in Perſa. Metuo ut poſſim in bubile reiicere ne uagenẽ. Colu. li. ii. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decem, uel minime nouem. Hoc idem dicitur bouile.

Bubſequa pe. cor. bubulcꝰ, qui boues ſequiẽ. Sido. ad Eutropiũ. Si relinquare inter buſequas ruſticanos, ſubulcoſq; rancãtes, tũc eſt tibi ſumma uotorũ beatitudo. Apul. li. i. flor. Nihil aliud plericq; callebãt q̃ Virgilianꝰ

Bubulcus, qui bobus arat, ſiue (opilio ſeu bubſequa. qui boues fundi aratorios paſcit.

Bubulcito. as. pe. cor. bubulci officium facio. Plau. Decet me amare, & te bubulcitare. Apul. in flor. Eſt apd illos gens; q nihil amplius q̃ bubulcitare nouere, idq; ad cognomen illis bubulcis inditum. Aliquando bubulcus adiectiuum eſt a boue, ſicut bouillus. Pli. Bouillæ carnis iure facile curatur. Idem ſtomachum exulceratum lactis aſinini, & bubulci potus reficit.

Bubetiæ ludi, quos ueteres a bobus pecoreq; appellarũt qui & boalia, boum gratia inſtituti.

Bubecii, qui ludos celebrant.

Bubaſtis ciuitas ægypti, ubi cõuentus quotannis agebatur in honore Dianæ. Bubaſtis etiã dea quæ colitur in ægypto, quæ (ut ait Hiero.) apud græcos Diana eſt.

Bubaſtites pe. pro. pfectura ægypti. Nã ægyptus diuidebaẽ in pfecturas oppidorum quas nomos uocant.

Bubona pe. pro. boũ dea, ſicut pomona pomorũ, & mel

Bubo. onis. ge. maſ. & fœ. ſm Priſci. (Iona mellis dea ẽ. A bouis quoq; mugitu dcã ẽ auis feralis, debilis ad uolãdũ, in cauernis cõmorãs. Ouid. li. viii. Meta. Ignauꝰ bubo diꝛ mortalibus omẽ. Vir. li. iiii. Solaq; culmibus ferali carmĩe bubo. Bubones etiã abſceſſus ſunt circa inguẽ maxime, a quo & nomẽ uitio, nã & inguina ipa græci bubones uocãt, uulgo quoq; noſtri collectiones, & inflammationes eius partis ĩguinarias appellant. Eſt & bubo ciuitas Lyciæ. Plini. Naſcitur & in Lycia creta circa bubonem.

Bubino, as. pe. pro. menſtruo mulieꝛ ſanguĩe inquinor. Cuius compoſitũ eſt imbubino. Lucil. Hæc inqt imbubinat, at cõtra te inbulbitat. Nã ibulbitare ẽ pueri ſtercore fœdare. Tractũ a fimo qd βίλβιτον bilbetõ græci uocant.

Bucca eſt os. i. ipſa concauitas interior, intra malas faciei a mento ad oculos, q̃ ſpũ a pulmone reuocato, & oppreſſis labiis retẽto, inflaẽ, nõ ora labioꝛ. Hor. lib. i. Ser. Quid cauſæ, merito quin illis Iuppiter ambas Iratꝰ buccas inflet? Plau. in Tru. pro maxillis exterioribus poſuit. Quæ iſtas buccas tã belle purpuriſſatas habes. i. utrũque latus oris. Et ſonus ille, q ex inflatione buccarũ erumpit, fictitio noĩe ſclopus dr. Perſi. Nec ſclopo tumidas intẽdis rumpere buccas. Hie. ad Paul. Vñ accidit, ut omiſſa cõpoſitiõe uerboꝛ ſcribentiũ ſollicitudiẽ, dictẽ q̃quid in buccã uenerit. Qñq; tũ bucca accipiẽ, p ipſo ore Et bucca tuba dr. Iu. Et Phrygia ueſtiẽ bucca tiara.

Buccina pe. cor. dimi. a bucca, p tuba, ſiue p cornu. Hie. ad Darda. Bucca uocaẽ tuba apud hebræos deinde per diminutiõe buccina dr. Scd'm aliquos paſtoralis, & cornu recuruo efficit. Col. li. vii. Ad quẽ ſaturæ pabulo libẽter recurrũt, cũ paſtorali ſigno quaſi receptui canitur. Nã id quoq; ſemper crepuſculo fieri debet, ad ſonũ buccinæ pecus, ſi quod in ſyluis ſubſiſtit, ſepta repetere conſueſcat. Apud Var. uideẽ eſſe inſtrumẽtũ qd' inflari poſſit, cũ inquit. Orphea uocari iuſſit, qui cum eo ueniſſet, ſtola, & cythara cãtare eſſet iuſſus buccinã inflauit, ubi tanta circunfluxerit mox ceruoꝛ, aproꝛ, & cæteraꝛ quadrupedũ multitudo, ut non minꝰ formoſum mihi ſit uiſum ſpectaculũ, q̃ i circo maxĩo ædiliũ, ſine aphricanis beſtiis cũ fiunt uenationes. Apud Vege. dr tuba q̃ in ſemetipſam æreo circulo flectiẽ, ea eſt qua ſignũ dat buccinator. Tuba ex ære, uẽ argento, quæ in bellis, & ſolennitatibus concrepat. Tubam & buccinã diuerſa eſſe oſtendit. Apul. lib. iii. flo. cũ ait. Siquidem uocẽ hois & tuba rudore toruior, & lyra cõcentũ uariatior, & tibia queſtu delectabilior, & fiſtula ſuſurro ſucundior, & buccina ſignificatu longinquior. Eſt etiam buccina genus conchæ ſicut & purpura. Varro de ſuibus loquens. Subulcus debet cõſuefacere oĩa ut faciant ad buccinam.

Buccino, as. pe. cor. ſignificat buccina cano, ut Buccinate in neomenia tuba. Vnde buccinator a uocis ſimilitudine, & cantu, & pro laudatore tranſferri ſolet.

Buccinum apud Pli. li. ix. eſt tuba ubi ait. Buccinum minor concha ad ſimilitudinẽ eiꝰ buccini quo ſonus ediẽ.

Buccina nomẽ oppidi in Sicilia, ut meĩt Dion. quo noĩe ẽt dicta eſt ĩſula Põtiani põtificis exilio, & morte clara.

Buccinator, qui buccina canit. Vege. Buccinatores ornamentum erant totius legionis in ĩgreſſu cõflictus & eiꝰ reditu, p tranſlationẽ ſumiẽ pro laudatore, ac precone. Ci. ad Tiro. Qd' polliceris te buccinatorẽ fore exiſtimationis meæ firmo id conſtantiq; animo facias.

Buccea, a bucca fit pro ore, & ſignificat fruſtulũ alicuius rei eſui aptæ, quantũ .ſ. bucca cõmode capit, uulgo bolus dicitur. Aug. Cæſar ad Tybe. Ne iudæus quidem mi Tyberi, tam diligenter ſabbatis ieiunium ſeruat, q̃ ego hodie ſeruaui, qui in balneo demũ poſt horam primã noctis, duas bucceas manducaui, priuſq; ungi inciperẽ. Martialis buccas dixit pro bucceas uel buccellas.

Buccella dimi. a buccea. Hie. in prouer. Melior ẽ buccella ſicca cũ gaudio, q̃ domus plena uictimis cum iurgio

Buccellatũ panis caſtrenſis & frumentacei genus dictũ eſt ex eo q̃ in buccellas & quaſi teſſellata fruſta conſectum ſit, de quo. xii. codicis uolumĩe legimꝰ, milites expeditionis tpe buccellatũ primis diebus, mox lardum

& carnẽ ueruecinam accipe debere. Spartia. ſcribit Peſcéniũ impatorẽ phibuiſſe piſtores exercitũ ſeq, ac iuſſiſſe milites oẽs buccellato in locis pacatis accepto eſſe cõtentos. Ammi. uero ſic habet. Viginti diez frumẽtũ ex eo qd erat in ſedibus cõſumendũ ad uſus diuturnitatẽ excoctũ buccellatũ, ut uulgo appellãt, humeris impoſuit libẽtiũ militũ. Vbi buccellatũ accipe uidef pro eo quod bis coctũ dicimus quod teſſellatim formaf.

Buccones, qui ingentes buccas habẽt, & pro ſtultis accipiunf. Plau. in Bac. Stulti, ſtolidi, fatui, fungi bardi, blẽni, buccones; ſolus ego oẽs longe añ eo ſtultitia. Hi phyſiognomis habentur leues & futiles.

Bucculentus, qui magnã hẽt buccã. Plau. in Merca. Ego dicam tibi canum, uarum, uentroſum, bucculentum.

Bucea p ſimplex c, follicul9 grani fabæ iterior, q alb9 eſt.

Bucerus. a. um. pe. cor, adiectiuũ a boue. Vñ bucerum pecus, quod de bobus dĩ. Et buceriæ, boum armenta παρὰ τὸ βοῦς ⟨ κέρας, quaſi armẽta, uel boues cornuti. Ouid. Meta. Armentaq; bucera pauit.

Bucẽtes tabanus a pungendis bobus, κεντεῖν eĩ pungere

Bucentrũ ſtimulus. Græci βούκεντρον dicũt. (ſcat.

Bucephalus quaſi bouis caput. Quo noĩe dictus eſt equ9 Alexãdri, ab aſpectu toruo, ſeu ab ſigni taurini capitis armo impreſſi. Ex cuius noĩe urbẽ Bucephalon Indiæ ſepulchro circũdedit. Eſt & port9, qui ab aliis Bucephala, ab aliis Bucephalas, ab aliis Bucephalon dicitur.

Buccula per duplex cc dimi. eſt a bucca, que oris pars eſt id eſt puſilla bucca. Apul. lib. vi. de. Aſi. Tunc Iuppiter ppreſſa cupidinis buccula, manuq; ad os ſuũ relata cõbaſiauit. Vnde & qñq; ponif pro parte caſſidis, per quã mittif ſpiritus, q buccã tegit. Nam caſſis caput, buccula uero barbatas partes armat, uel in qua defigũtur criſtæ in ſummo galeæ cono, q buccæ quæ habeat ſimilitudinẽ. Iuue. Lorica, & fracta de caſſide buccula pendẽs Vnde in Cõ. Cæſa legitur Buccatum tegmen.

Bucula p ſimplex c dimi. eſt a boue. Pli. Eidẽ morbo bu culæ iecur contritũ prodeſt. Vir. li. i. Geor. Aut bucula cœlum ſuſpiciens, patulis captauit naribus auras.

Buculus, bos iuuenculus. Colu. lib. vii. Cum deinde buculos comprehenderis perducito ad ſtabulum, & ad ſtipites religato.

Bucardia lapillus bubulo cordi ſimilis, in Babylone tĩ naſcens.

Bucentaurus cõpoſita dictio a bu, quod magnũ quiddã ſignat, & centaurus nauis. i. magna nauis centauro inſignita. Veteres enim ſolebant magnis rebus bu ſyllabã pponere a magnitudine ſcilicet bouis.

Bucolica. orum, a cuſtodia boum dicta ſũt. i. ἀπὸ τῶν βουκόλων, qui dicũtur armentarii, q præcipua ſint animalia apud ruſticos boues.

Bugloſſa, ſiue bugloſſus herba ſatiua & ſylueſtris eſt. Satiua quã boraginẽ uocãt Latini, ab aſperitate linguam bouis noĩant, q folia aſpera ad modũ linguæ bouis habeat, optimæ uirtutis. Ferunt hanc herbã in uinũ deiectã aĩ uoluptates augere, & ob id Euphroſynũ uocari, quaſi ſit herba lætificans. Eſt & hoc noĩe piſcis, qui alio noĩe putaf ſolea dici. Ariſto. Cartilagineæ ſunt, bos, paſtinaca, torpedo, ſquatina, rana, bugloſſa, pſitta. Speuſippus, Germana inquit genera ſunt pſitta, Bugloſſus, tenia, dorion.

Bufo rana terreſtris nimiæ magnitudis. Vir. Inuentuſq; (cauis bufo.

Bupodes pe. cor. magni pedes.

Bupædas græci magnos pueros dicũt, qui fecerunt finẽ excreſcendi, latini uocant exoletos.

Bulbito. as. pe. cor. puerili ſtercore fœdo. Vide in dictiõe

Bugones a græcis dictæ ſũt apes, qm̃ ex boue (bubino. putrefacto naſci phibeantur auct. Var. li. de re ruſti,

Bulbus, Dioſcorides βοῦλβος, ῥωμαῖοι ἄλλιον ἀγρέστιν· οἱ δὲ ἄλλιον μαείνον. φύλλα ἔχει καυλῶ ὅμοια κρίνω. Genus cepæ nõ abſimile aſcaloniæ Venerem impẽdio excitat. Mar. Cũ ſit anus cõiunx, cũ ſint tibi mortua mẽbra. Nil aliud bulbis, q̃ ſaf eſſe potes. Colu. li. vi. Quæq; uiros acuunt armantq; puellas, Iã Megaris ueniant genitalia ſemina bulbi. Generaĩ uero apud idoneos autores bulbi ſunt radices rotundæ, tunicatæ, quales ſũt croci, narciſſi, colocaſiæ, ſquillæ, & harundinum. Palla. Nũc & lilioꝝ bulbos ponem9, uel lilia añ habita ſarriemus ſũma diligẽtia, ne oculos circa radices naſcẽtes & miores bulbos ſauciem9, q a matre ſubtracti, atq; digeſti in ordines, noua lilieta formabũt. Idẽ uiolarũ plantæ, & croci bulbi ſerendi ſunt, Varro & Apicius ita ſcribunt. Aqua decoquant bulbos, qui ueneris uſum quærunt. Bulbi aũt megarici quos Cato celebrat, dicti ſũt q Megaris ciuitate græciæ uenirẽt. Sed bulborũ nobiliſſima eſt ſcilla. Colu. lib. v. Bulbus tripedaneis inter uacãtib9 ſpaciis obrut9 ãno celeri9 maturã ptică pbet.

Bulla aurea, inſigne erat triũphantiũ, quã in triũpho p̃ ſe gerebant, incluſis intra eam remediis, quæ crederent aduerſus inuidiã ualẽtiſſima, Hinc deductus mos, ut p̃ texta, quæ magiſtratuũ erat, & bulla in uſum puerorũ nobiliũ uſurparenf ad omẽ, & uota cõciliandæ uirtutis ei ſimilis cui primis in annis munera iſta ceſſerũt. Erat hæc bulla rotũda, ut Macro. inqt, in cordis figurã formata, quã ante pectus annectebãt a collo, ut bullã inſpiciẽtes, ita demũ ſe hoĩes eſſe cogitarẽt, ſi corde p̃ſtarent. Romani depoſita adoleſcẽtia eã exuebãt. Liberti norũ uero filii, lorũ in collo, p bullæ decore geſtabãt. Aſco. Bulla ſuſpẽdi in collo infantibus ingenuis ſolet aurea, libertinis ſcortea, quaſi cõmuniẽs pect9 puerile. A cui9 rei ſpecie, Plutar. autore in, pble. dicta eſt bulla tumor qdã excreſcens, tã in aqua, cũ bullit, q̃ in urina; cũ ſpumã facit, & repẽte euaneſcit Cornut9. Ebullire p prie dĩ expirare, metaphora ſũpta a bullis, q̃ in aqua fiũt, & cadẽtibus guttis rũpunf. Ex quo etiã, puerbialiter apd Var. dĩ. Homo bulla eſt, qa. f. ſimilis bullæ uita homis ſit fluxa, etiã momẽto caduca, Plau. in Aſi. accepit bullã, p capite clauoꝝ. Iuſſiſti in ſplendorẽ dari bullas has forib9 noſtris? Nã clauoꝝ capita more bullæ q̃ſi turgentia formata ſunt, & ſplendẽt ad fores decorandas. Sic Cice. tradit Verrẽ bullas aureas ex ualuis tẽpli magnificẽtiſſimis abſtuliſſe. Apud Apul. li. vi. Accipif pro ornamentis illis orbiculatis extuberãtibuſq;, quibus tanq̃ oculis ephippia equoꝝ & pectoralia & habenæ exornari ſolent. Ait eĩ bullis multis aureis inoculatũ ueluti ſtellis relucentẽ. Bullæ etiam dicunf ornamenta, quibus cingula decorãtur. Calphur. in Buc. Alternat uitreas lateralis cingula bullas.

Bullula dimi. pua bulla. Cel. li. ii. de urina. Aut ſi quaſdã, inquit; maculas repſentat. ſi bullulas excitat.

Bullo. as. bullas facere ſignificat, hoc eſt tumorem illũ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

excreſcentẽ,q̃ ſpũ in aqua,uel urina excitaſ. Cato de re ru.in ahenũ,aut Plũbũ infundito,ignẽ ſubdito, ubi bul labit uinũ,ignẽ ſubducito.Pli.lib.xxiii. Itẽ maris ipſius trã quillus ſonit⁹,ſpumæ ue diſpſæ, aut aquæ bullantes. Idem magna ſigna ſunt urinæ bullantis,& craſſæ.

Bullatus,a.ũ.bulla inſignit⁹,ut ueſtis bullata in qua erat bulla. Et bullatus tumidus excreſcẽs. Perſi. Nõ equidẽ hoc ſtudeo,bullatis ut mihi nugis Pagina turgeſcat.

Bulgæ,autore Põpeio ſacculi ſcortei ſunt ad ferenda nu miſmata, ſiue cætera ad iter neceſſaria, q̃s alii Vulgas appellãt.Sene,ab equis,q̃bus portãſ hippoperas uocat. Cui⁹hæc ſũt uerba ex li.epiſt.ad Lucil.xiii. M.Cato Cẽ ſorius,quẽ tã neceſſariũ Reipu.fuit naſci,q̃ Scipionẽ, al ter eñ cũ hoſtibus nñis bellũ,alter cũ morib⁹geſſit,cã terio uehebaſ hippoperis qdẽ impoſitis, ut ſecũ utilia

Bulima dici põt quaſi magna fames,nã cõ (portaret. poniſ ex bu uoce,q̃ cũ admiratiõe apud antiquos nños magnũ qd indicabaſ,ut ſupra dixim⁹,& λίμωσ fames, vñ Var.in li.quos de re ruſt.ſcripſit,a magnitudine,in quit, boum qui in Italia erant cõſuetudinẽ factam fu iſſe, ut p̃ræpoſita hac uoce bu magnũ qddã ſemper de nunciaretur.Inde dici bulimam magnam famem.

Bullio.is iui.itũ ſigni.ferueſcere,& bullã facere.Cui⁹ cõ poſitum eſt ebullio,quod eſt ualde ſeu extra bullire, ex tra fundere,ſicut aqua in aheno calefacta ebulliens nõ ſe ipſa capit,ſed intumeſcit & fundiſ.Cic. lib.iii. Tuſcu. Qui ſi uirtutes ebullire uolent, & ſapientias nihil aliud dicent.Vnde etiã actiũ habet.Hie.in Exo.Ebulliet flu uius ranas.Et ebullire eſt expirare. Vide ſupra in bul la.Hiero.li.ii.Mach.pro ſcaturire poſuit.Ipſe ebullire fe cit de Perſide eos qui pugnauerunt contra nos.

Bullis nomẽ ciuitatis a Bullone cõditore ſic dicta,a qua Bulli,& Bulliẽſes.Cic.in Piſonẽ, Parthenii, & Bulliẽſes

Bulimon græci magnam famem dicunt. (illuſi.

Bupæda magnum puerum.

Buphonũ genus herbæ,q̃ a bobus deuorata, anginã pro creat,eoſq̃ necat.Græce q̃ppe βοῦσ bos dĩ,φόνος mors. Hãc herbã qdã Chamaleonẽ uocant.Alii Cynozon,q̃ fœtore ei⁹ricini e canũ aurib⁹decidãt,κύων eñ canis ẽ,

Bumaſtos magna mãma.Quo noĩe dcm̃ (ὀζειν fætere. eſt gen⁹quoddã uuæ groſſioris,q̃ tumeat ad ſiſitudinẽ mãmæ bouis.βοῦσ bos,μάσσω mãma,q̃ ẽt bumãma dĩ

Bupreſtis,ut inquit Pli.aial eſt ſcarabeo longipedi ſiſe, uenenatũ eſt,rarũ in Italia, fallit inter herbas bouem maxie.Vñ & nomẽ inuenit. Apud iuriſcõſul. titulo ad legẽ Corne.ſcribiſ, Si cui temere pigmẽtarii dederint pytiocãpas aut bupreſtes,q̃ ambo uenenata ſũt, teneri pœna legis Corneliæ de ſicariis,& ueneficis. Eſt & bu preſtis herbæ genus, quã in laudibus ciborũ habuere.

Bura ſiue buris pars aratri poſterior decuruata, q̃ ſit in ſiſitudinẽ caudæ bouis,quaſi bouis ura, quæ bouis cau dam ſignificat,quæ manu bubulci teneſ.Var.li.i. de re ruſti.Et ſæpe fracta bura relinquunt uomeres in aruo. Vir.li.i.Geor.Cõtinuo in ſyluis magna ui flexa domaſ

Buris urbs mediterraneæ Achaiæ,de q̃ Oui. (i burim. li.v.Meta.Si quæras helicen,& burin achaidas urbes.

Burrhũ,qd nũc dicimus ruſſum, pari mõ rubẽs cibo, ac potatiõe,burrhus dĩ quod a græcis πύῤῥος ſcribiſ.Hinc burrhæ dicunſ ueſtes ruſſæ. Sũt tñ qui byrrhũ ſcribãt.

Burrhanica genus potionis. Lac ſapa mixtum, a ruſſo colore nomen ductum.

Burrhanicum genus ueſtis.

Burdo diciſ,qui ex equo,& aſino natus eſt. Hiero.li. iiii. Reg.Obſecro cõcede mihi ſeruo tuo,ut tollam⁹ duos mulos onus terræ,

Burgundia Galliæ ꝓuincia Celti (burdonũ de terra, cæ,ducatus titulo inſignis, cum antea ſub regibus fue rit,a qua Burgundii & Burgundiones.

Burcana inſula,ut lib.iiii.docet Pli.in Oceano germani co,quæ nunc fabaria a frugis ſimilitudine ſponte pro uenientis,ſic appellata.

Buſiris pe.pro. Neptuni,& Libyes filius, & de⁹ lini appel latus.Ouid.li. Heroi. Si te uidiſſet cultu buſiris in iſto. Sta.tñ corripuit li.xii. the. Nõ trucibus monſtris Buſi rim,infandũq̃ dediſti.Huius gtũs eſt buſiris,uel buſiri dis.Vir.Aut illaudati neſcit Buſiridis aras.Hic rex fuit ægypti, q̃ cũ ſuſceptos hoſpites ĩmolaret,ab Hercule interemptus eſt,cũ & eũ occidere uoluiſſet. Eſt & buſi ris nomẽ urbis in ægypto a Buſiride cõdita,in qua fuit templũ magnũ Iſidis,quæ quidẽ urbs ab ægyptiis ſo lis urbs,a græcis uero thebæ diciſ. Hic buſirica p̃fectu

Buſycos mariſca ficus a magnitudine uocatur. (ra.

Bupina,magna ſitis.

Buſtum,ſi Seruio crediſ,uocaſ iã exuſtũ cadauer. Qd & Virg.ſenſiſſe uideſ,cũ inquit.Semiuſtaq̃ ſeruãt buſta, Liui.quoq̃ li.v.ſcribit locũ fuiſſe iuxta Aequimelium nomĩe buſta gallica,qñ illic aceruatos cumulos ſuoq̃ defunctoq̃ ex peſtilẽtia uſſerant galli.Cice.uero lib.ii. de legibus putat buſtũ appellari tumbã,aut monumẽ tũ.Pœnaq̃ fuit Solonis lege cõſtituta, ſi quis buſtum, aut uiolaſſet,aut deieciſſet.Sue. in Cæſ. poſuit pro ſe pulchro.Iudæi,q̃ etiã noctibus cõtinuis buſtũ frequen

Buſtuarii gladiatores dicti ſunt,qui ante (tarunt. ſepulchra in honorem defuncti digladiabanſ.Cice.in Piſonẽ.Si mihi cum illo buſtuario gladiatore, & tecũ & cum collega tuo decertandum fuiſſet.

Buteo ex accipitrũ genere auis eſt, quã græci a nume ro teſtiũ triorchẽ uocant, ὄρχις.n. apud eos teſticulus diciſ.Fertur phemonoen apollinis filiam huic aui no men dediſſe.Tradunt etiã hiſtorici buteonẽ ſediſſe in naui Fabii ducis,auſpicio proſpero. Vnde fabia gens buteonũ cognomen adepta,ut ait Pli.li.x.

Buttubata ueteres uſurpauerunt pro eo, quod nugato rium eſt & nullius ualoris.

Buthyſiam magnũ ſacrificiũ appellauere, qualis eſt he catombe,& ĩmolatio magnarum hoſtiarum. Suet.in Nerone. Gymnica inter buthyſiæ apparatũ barbam primã poſuit. Græci enim thyſiam dicũt ſacrificium, & præponentes bu ſignificant magnum ſacrificium. Et Plutar.Buthytas appellat ſacerdotes.

Buthytæ ſacerdotes appellantur.

Butyrũ pe.cor.bouis caſeus,βοῦς. n.bos, & τύρὸς caſeus, quia ut plurimũ,ſicut inq̃t Pli.li.xxviii. fit ex bubulo lacte,q̃q̃ aũt ſit lactis natura, tñ iã pinguior, & craſſi or & ſolidior materia eſt, quod aut freq̃nti agitatiõe aut concuſſiõe aſſidua cohibet in ſe,atq̃ conſolidaſ.

Buxus uel buſſus arbor exigua ſemper uirens, & tonſi lis.Producit ex ſe uiſeũ,& ſemen,ſeu granũ, quod car tegon dicunt.Buxũ uel buſſum materia ipſa.i. lignũ. Nã in pleriſq̃ noĩb⁹ arbores ſunt fœ. ge. fructus uero & ligna neu.Vir. Dant arbuta ſyluæ, cruentaq̃ myr-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ta,& cerea pruna,uolubile buxũ,qñq; tñ buxus dr̃ p li/
gno. Idẽ lib.ix. Buxuſq; uocat berecynthia mr̃is. Ex bu
xo fiũt tibiæ multiforatiles,& pectines ad capillos ex/
plicandos, & pyxides ad uſus plurimos. Græce πύξον,
quod p plerũq; in b cõuertr̃. Vñ buxulũ, græce pyxis.
Buxeus.a.um.quod eſt materiatũ ex buxo. (idis.
Buxeta loca buxis conſita,& buxolus.
Buxentum oppidũ quod græci pyxunta uocant in ſinu
poſſidoniate a buxo arbore,q̃ copioſa illic ꝓuenit.

B Ante Y

Byzari, & budici uulgo putanr̃ imaginoſi, & qui a con/
ſuetudine cæterorum uiuendi receſſerũt. Hi apud græ
cos byzeres,& buzeres dicuntur.
Byzeres & buzeres pe.pro.populi ſunt, Vale.Flac. Buze
reſq; uagi.Pom.& Pli. Buzeros appellat. Ab his port⁹
quidam in ponto appellabatur byzaricus.
Byrſa,corium,ac tergus, Vir. Mercatiq; ſolũ facti de no
mine byrſam Taurino q̃tum poſſet circundare tergo.
Quo nomine etiam dicta eſt arx in media Carthagi/
ne. A byrſa corio fit byrſeus pro coriario.
Byſtonis pe.cor. ciuitas & ſtagnũ in thracia, a quo thra/
cia byſtonia dicta eſt. Vñ biſtonius.a.ũ. & byſtonicus.
a.um.qđ Thracẽ ſcat. Oui. Feſſaq; byſtonia mẽbra la/
uabat aqua. Siſt byſton. Vñ Thraces teſte Solino byſto
nes dicunr̃. Idẽ. Tuta tñ bello byſtonis ora fuit. Sunt q
uelint & ſtagnũ & ꝓuinciã a byſtone rege nomẽ acce/
Byſſus,genus lini ſubtiliſſimi. Itẽ lana cõchis (piſſe.
adhærẽs colore luteo,ac plãcido. Ex hoc fiũt p̃cioſiſſi/
mæ ueſtes byſſinæ appellatæ. Et byſſinũ eiuſmodi co/
lor appellatr̃,q aliqñ dr̃ byſſus,hoc fit,ſi cocco tinctũ ty
rio tingatr̃. Multa ſunt genera byſſi. Vide Philoſtratũ,
qui ait,& byſſum ex quadam arbore naſci,quæ altitu/
dine populos æquat,foliis aũt ſalicibus æquipatr̃. Byſ/
ſum aũt dicunt in ægyptũ ex India deferri,q illa in ple
riſq; ſacris utanr̃ ægyptii Stra.etiã refert in deſcriptio/
ne Indiæ,quibuſdã arboribus Indiæ lanam innaſci, ex
qua Nearchus ait ſtradonas texi,& macedonas ea pro
tomento uſos ſagula confeciſſe.
Byzantiũ urbs Thraciæ quondã a Pauſania Spartanoꝝ
rege cõdita,a qua byzantæ populi dicunr̃. Poſtea a Cõ
ſtãtino in maius aucta,glorioſiſſimi imperii ſedes eſt,
& totius caput oriẽtis, Eſt alia ciuitas in Aphrica, quã
quidã Byzantiũ appellant,& populos Byzantas. Mar
Qui Byzantiũ incolũt in Aphrica,meſſes cẽteſimo in/
creműto fœneranr̃. Stra. Byzaciũ per c, unde byzacen⁹
ager apd Soli. Ptole. quoq; regionẽ byzacitin. Stepha.
byſſacitas,& byſſacenos. Suidas, Βυζάντιον ὡπὶ στβκίρου
βασιλέως ῥωμαίων τετείχισο γυναικῶ τείχει πεποιημέ/
νῳ μυλίτη λίθῳ καὶ τἀλοιπά.

Litera muta eſt.

Quæ ante n,ſequẽte uocali in eadem
ſyllaba ponitur, ſed ꝓferr̃ ſub uoce g,
ob cognationẽ literarum. ut Cnidus,
Cneus. Tranſit etiã per cõpoſitiones,
& deriuatiões in g,ut Gneus quadrin
genti,pro quadrincenti. In s,ut parco parſi. In x, ut du
co duxi,noceo,noxa.

L ante A

Caballus equus. Sene.epi.lxxxviii. O q̃ntũ erat ſæculi de
cus imperatoriũ triumphalẽ, cenſoriumq; ſuper oñia
hoc eſt Catonem uno caballo eſſe contentum.
Caballinus.a.um.quod eſt caballi. Perſius, Nec fonte la
bra prolui caballino.
Caballi populi ſunt Aſiatici.
Cabiria ciuitas eſt inferioris Aſiæ cappadocum q̃q; Ca/
birii populi ſunt in bœotia.
Cabile urbs in Thracia, ut inquit Polybius.
Cacabus pe.cor.nomẽ a ſono factũ, quẽ ſupra ignẽ poſi
tus facit.a nr̃is dr̃ olla,in qua pulmentariũ coquimus.
Paul. Iuriſcõ. inter ahenũ,quod ſupra focũ pẽdet,& ca/
cabũ nõ multũ intereſt. Nã hoc pulmentariũ coquitr̃,
in illo aqua ad potandũ calefit. Apitius. Capita porro/
rũ ſimul elixabis in cacabo nouo,ut aq̃a ad tertiã de/
ferueat. Antiq.n. calidã, & frigidã in cœnis adhibuere.
Cacus (ut fabulæ ferunt) Vulcani filius fuit,ore ignem
euomens,& iu uaſta ſpelunca habitans,uaſtus corpore,
p̃dæ, ac latrociniis ſemper intentus, cuius ſoror Caca
uocabatur. Quem Hercules claua interfecit.
Cacabo.as.pe.cor.propriũ eſt uocis perdicũ. Oui. Caca/
bat hinc perdix,hinc glacitat improbus anſer.
Cacos latine mõ malus,mõ deformis,mõ timid⁹ dr̃,Et
barbara eſt dictio ut ait Theo. Gaza li. v. Iliados.
Cacia græce κακία,quã latinus uertit in malitiã,ut inq̃t
Hiero. apud græcos duo ſigni.& malitiã, & afflictionẽ,
ſeu anguſtias,quã κάκωσιν Græci dicunt, & hoc magis
pro malitia tranſferri debuit. Cice. uicioſitatem inter
pretari mauult,q̃ malitiã,cũ uitioſitas nomẽ ſit gene/
ralius ad omnia uitia pertinẽs, malitia ſpecialiꝰ. Apud
ueteres malitia, τὸ μέσον, quaſi ſit & bona & mala,ut do
lus bonus & malus. Vnde apud Plato. dicitur cum lau
de. Te ciuem ſumma omni malitia.
Cacephaton,uel potius cacophaton dici põt mala locu
tio,uel mala cõſonantia. Cacon.n. malũ dicitr̃, Phaton
dictũ. Fit aũt cũ pticulã m,ſequitr̃ n,ut numeꝝ cũ naui
bus æquat. Itẽ cũ ſequens dictio duas hẽt ſyllabas dua
bus p̃cedentibus ſimiles,ut O fortunatã natã me con/
ſule Romam. Huic contraria eſt Euphonia.
Cacoſyntheton mala,ſeu deformis compoſitio. σύνθετον
enim compoſitum dicitur,ut apud Virgi. Verſaq; iu/
uencum terga fatigamus haſta.
Cacoblepa,inquit Albertus Magnus, eſt aníal modicũ
in ripis nili,iuxta fontẽ qui dicitr̃ niger habitans,adeo
ſubtilis ſpiritus uenenoſi in oculis, ut qui in oculos ei⁹
offenderit ſtatim moriatur.
Cacochyla dicuntur illa quæ malum ſuccum habẽt,qui
bus contraria ſunt Euchyla,
Cacoethes ge.neutri malus mos,dictio tetraſyllaba, κα
κὸν malũ, ἦθος mos. Nã ἔθος cõſuetudo. Vitiũ curatu dif
ficillimũ,cũ ulcus quidẽ p̃ſſum eſt, ſed q̃ circa ſũt intẽ
dunr̃,& intumeſcũt,ut inq̃t Celſus. Pli. Caro uituli recẽ
tia uulnera nõ patitr̃ intumeſcere, fimũ bubulũ cũ mel
le. Fœminũ uituli cinis ulcera ſordida, q̃ cacoethe uo/
cant e lacte mulieris ſanat. Iuue.,p ambitiõe ſũpſiſſe ui
detr̃ p trãſlationẽ q̃ cũ ſeꝑaio inſederit nõ facile amo/
ueri p̃t. Tenet,inq̃t,iſanabile mr̃tos ſcribẽdi cacoethes
Cacologus pe.cor.maledicus. Cacologia maledictio.
Cacobaſilea malum regnum.
Cacodæmon infœlix.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cacozelus penul.produ.dicitur ineptus imitator. Caco zelia κακοζηλία inepta imitatio.

Cacecia siue caceſia,uel cacexia,ſpecies eſt phthiſis,qua ſit malus corporis habitus. quo aliméta corrumpunt, quod fit cum longo morbo uitiata corpora, etiã ſi illo uacant,refectionem tamen non accipiunt.

Cachinnus ſolut⁹ riſus, a ſono riſus fictũ uocabulũ,Iuue. Sed facilis cuiuis rigidi cẽſura cachinni.Perſi. Ingemi nat tremulos naſo criſpãte cachinnos.Hinc Sene. p̃cipit,ut riſus ſit ſine cachinno, uox ſine clamore. Apud antiquos,nõ de riſu tm̃ dĩ,ſed & de ſono uehemẽtiore. Catul.Procedunt,leuiterq; ſonant clangore cachinni. Apud Ariſto.aliud ſignificat.

Cachinnor depo. & cachinno, as. neu. p̃ moderate rideo.Lucr.li.iiii.Quã famulæ multæ fugitant,furtimq; cachinnãt.Dĩ & de ſono uehemẽtiore.Accius,Sæua ſonãdo crepitu clãgẽtes cachinnant,Venit tũ ex græco

Caco.as.uentris onus depono,excerno. (καγχάζω. Mar. Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro. Baſſa bibis uitro,carius ergo cacas.

Cacaturio.is.idem Mar.Cœnaturit,non cacaturit.

Cacula pe.cor.militis ſeru⁹.ἀπὸ τ̃ κάλων.i.a lignis .Erãt enim caculæ militum ſerui fuſtibus, clauiſq; ligneis armati,ad tutelã dominoꝝ.Plau. Video caculã militarẽ.

Cacumen,pe.pro.uertex,ſummitas montis.

Cacearia inſula in põto,quã Pom.li.ii.Colliſariã uocat.

Cado.is.cecidi.caſum,ſcat ruo.Aug.ſup Ioannẽ.Qui nõ intrat p oſtiũ in ouile ouiũ,ſed aſcẽdit aliũde,uæ miſero mihi,qui caſurus ſum. Interdũ cadere eſt euenire. Cic.li.iii.offi. Nec p̃ter ſapientẽ cadere in quẽq; põt. Interdũ occidere,& mori.Vir.Cadit & Ripheus iuſtiſſimus unus.Et cadere dicunt illi,q leuati a ſũmo ad inferiora labunt.Cadere a cauſa eſt aduerſario cãm cõcedere,qd pleriq; faciũt,ne in maiora ĩcurrãt dãna,quod eſt lité p̃dere.Hui⁹cõpoſita ſũt accido,cõcido, decido, excido,incido,intercido,occido,,pcido,recido,& ſuccido,q̃ hñt pe.cor.Deriuata ſũt caſa,caſo. as,& caſito,de

Cadauer pe.pro.a cadẽdo.Aug.Et qm̃ (quibus infra. cadit, cadauer uocat. Nã diſcedente aĩa cadit corpus. Hiero. Ab eo q̃ poſt mortẽ ceciderit,cadauer dĩ. Et p̃prie de corporibus mortuis,q̃uis & de oppidis ad ſolũ deductis quandoq; dicatur. Serui.Sulpitius.Ci. Tot op pidorum cadauera proiecta iacent.

Cadauerinus.a.um.quod eſt ex cadauere.Aug.lib.ix.de ciui.dei.Si tantis ſacrificiorum cadauerinis non contaminantur nidoribus.

Caducus.a.um.pe. pro.nõ ſolũ momentaneũ ſignificat, q̃ facile cadat,ſed etiã q̃ cadere faciat.Vñ morbus caducus.Firmicus libro ſeptimo.Si luna in horoſcopo fuerit inuẽta,ſtultos,lẽtos,fatuos, & caducos efficiet. Pli. li.xvii.In drupis quoq;,q̃ matureſcẽtes,tũc ſunt p̃cipue caducæid riguis magis euenit, etiã ſi nõ ceciderint faſtidiendis.Qñq; caducus mortu⁹ dĩ.Vir.li.vi. Hic multũ fleti ad ſuperos,belloq; caduci Dardanidæ.Vñ & cadauera, caducũ, qd ſub aliq̃ cõditione legatum eſt,Iue.Legatũ omne capis,necnon & dulce caducum.

Caduca auſpicia ueteres dicebant,cum aliquid in templo excidit,ueluti de manu uirgæ.

Caduca hæreditas dicitur cum hæredes ceciderunt.

Caducarii qui hmõi hæreditatẽ accipiũt, ut apud Iuue. Et caducarii qui morbũ caducũ habẽt.Aug. de beata uita.Iſti hoĩes caducarii ſunt, quo nomĩe uulgo apud nos uocant,quos comitialis morbus ſubuertit.

Caducor,eris. p̃cipitor. Varro. Et frigido nimbo aqua iacta caducimur.

Cadulæ guttæ,q̃ de carne pingui cadunt dum aſſatur,

Caduus.a.um.pe.pro.quod p ſe cecidit. Vñ cadua poma dicunt,q̃ non ſunt manu collecta,ſed ſua ſponte in terrã cecidere.Et caduia folia,q̃ p ſe ex arboribus cadunt.Pli.Colligi mala poſt æquinoctium autumnale, caduia ſeparari ſtramentis,ſtoriis,paleiſue ſterni.

Cadus uas uinariũ,quo uinũ condit,inquit Acron.Cui⁹ prima cor.Mar. In uaticanis cõdita muſta cadis. Cõtinet urnas duas,uel, ut aliq uolũt, tres cũ dimidia.Primi in alpib⁹ruſtici cados ligneos circulis cinctos excogitarunt,& græcum eſt,κάδος.

Caduceus & caduceũ,uirga Mercurii erat, q̃ pax ſignificabat.Nã qa Mercurius orõnis deus eſt, & deorũ nũcius (ut gentiliũ more loquamur) merito a diis mittebat,ut diſſidẽtiũ aĩos orõne ſedaret. Et Caduceũ ipm Apollo inuenit,eoq; Mercuriũ donauit,a quo ipe lyra

Caduceatores dñr legati pacẽ petẽtes a ca (donat⁹ſit. duceo,quẽ manu geſtabãt,Cato.Caduceatori nẽo no

Cadurcũ tẽtoriũ,ſiue culcitra,q̃ merces tegunt,a (cet.

Cadurcis Galliæ pp̃lis,ut inqt Pli.apud quos lini p̃ſtantia palmã obtinet in culcitris.Iuue.Inſtitor hybernæ tegetis niueiq; cadurci, Sũt q putẽt cadurcũ eſſe inſtitã, q̃ ſupra lectũ obtendit,& tegit undiq;,& cũ corpus dñi nĩ,aut ſcti alicui⁹uiri oſſa p urbẽ cõportãt, cadurco.i. ſupne,qd p̃les ſuſtinẽt operiũt.Iuue. Violato pœna ca

Cadiſcus,uaſculũ quo ſuffragia colliguntur,græ (durco, ce κάδισκος diminutiuum a cadus.

Cadmeus,a.um. poſſeſſiuũ a cadmus. Mar. Te cadmea Tyrus.Et Thebæ cadmeæ dicunt a Cadmo cõditore. Proper.Cum tibi Cadmeæ dicunt pontice Thebæ.

Cadmus nomen propriũ Phœnicũ regis Agenoris filii, qui fuit Tyrius,Ferunt Cadmũ xvi.literas e Phœnice in græciam detuliſſe.α.ε.γ.δ.ε.η.ι.λ.μ.ν.ο.π.ρ.σ.τ.υ.His Palamedem troiano bello.iiii.adieciſſe.ξ θ.φ. χ.Aiũt quoq; Cadmũ hiſtoriã.ĩueniſſe, & primũ profaicã oratione inſtituiſſe.Apul.uero hoc aſcripſit Pherecydi. Ferr̃ item inueniſſe auri metalla,atq; conflaturã.Eſt & Cadmus mons,qui Laodiceæ imminet,ex quo Lycus fluuius fluit. Noſter autẽ Suidas ita ſcribit de Cadmo κάδμος ὁ μιλήσιος εὑρετὴς τ̃ γραμμάτων ἐπὶ γράμμασι φοινικικοῖς. κάδμος, πανυλίονος, μιλήσιος, ἰσοεικὼς, ὃς πρῶτος κατὰ ἕνασ συγγραφὴν ἔγραψε καταλογάδην, μικρῷ νεώτερος ὀρφέως. & ſubdit, ὅτι δὲ κάδμον φασὶ πρῶτον εἰς τὴν ἑλλάδα κομίσαι τὰ γράμματα, ἄλλοι γράμματα πρῶτοι φοίνικες ἐφεῦρον.

C ante Ae

Cæa nomẽ inſulæ maris ægæi, a Cæo Titani filio,ſic dicta.De qua Pli.li.iiii. Inſulæ Cææ q̃tuor fere p̃tib⁹,q̃ ad Bœotiã uergebãt eodẽ mari deuoratis,hãc Ptole. & uulgus nauticũ ciã noĩant. Hinc cæus.a.um. Vnde Eraſiſtrat⁹ c Cæa nat⁹ iſula cæus dict⁹ eſt.Et ueſtis cæa q̃ ab aliqbus coa dĩ.Pli.li.iiii.ſcribit,ex cæa iſula p̃fectã delectationi fœminarũ ueſtẽ,auctor eſt Varro.Eſt autẽ cæa ueſtis bõbycina tenuiſſima,deraſis uellerib⁹ a par

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uis aĩantibus cõfecta,ibi primũ inuẽta. Hanc prima texisse dr Pãphila Platis filia siue ut Arist. iqt, παση φίλη Pasiphile Platis filia in Coo ĩsula. De hoc etiã i dictiõe
Cæcias,uentus,qui ita flare dicit ab Aristo. (Coos. non ut nubes propellat,sed ut ad se uocet. Flat inter aquilonem,& exortum æquinoctialem.
Cæcubũ uinũ sic dictũ,a cæcubis Campaniæ ppris,apud quos nascit. Pli.li.iiii. Setini,& cæcubi obtendunt agri. His iũgunt Falerni,Caleni. Mar. Cæcuba fundanis ge/
Cæcus quasi oculis captus,uel (nerosa coquunt amicis q̃si oculis cõcisus,uel oculis carẽs. Et cæc⁹ dr insidiosus, occulte malus,latẽs,tacitus,q uideri nõ pot. Colu.lib.i. Ex q bus sæpe cõtrahunt cæci morbi,quos cãs ne medici qdẽ pspicere queũt. Sic dicim⁹ cæcã noctẽ, in qua nõ uidem⁹. Vir. Cæca regẽs filo uestigia,& loc⁹ cæc⁹ dr in quo nõ uidemus,cæcæ fossæ,cæci aditus q sint obsepti. Transfert etiã ad animũ. Vnde cæci dicunt impruidi. Hinc cæcitas,tam animi q̃ corporis orbitas.
Cæculus dimi. a cæco. Est & nomen proprium eius, qui præneste condidit,a quo Cæcilios ortos putant,quorũ familia Romæ nobilissima fuit,dictus est autem cæculus,q minoribus oculis fuerit.
Cæcilia genus serpẽtis cæci,Colu.li vii. Est & magnorũ animaliũ noxiũ uirus. Nã & uipera & cæcilia sæpe,cũ in pascuo bos iprouide supcubuerit,lacessita onere mor/
Cæcutio.is parũ uideo,& cæcutiens, (sum imprimit. quasi semicæcus. Varro. Vtrũ oculi mihi cæcutiũt, an ego uidi seruos in armis cõtra domios Hiero. ad Pau. Vt rarus sit,qui non in earum cæcutiat lectione.
Cæculto as,obtusam aciem habeo,& quasi cæco similis sum. Fest. Cæcultare est cæcos imitari Cæcultant, cæcis similes sũt,oculoꝝ acie obtusa. Plau. Numnam mihi oculi cæcultant,est ne hic noster Hermio
Cæcilius poeta dictus (ut inquit Fest.) a cæculo pnest in næ urbis cõditore,uel ut qdã aiũt,a cæcutiẽtib⁹ oculis.
Cæco.as.cæcũ facio. Cuius cõposita sunt excæco, quod est ualde.uel perfecte cæco. Pli. Vt cum lauatur si oculos attingat,excæcet. Obcæco,de quo infra.
Cæcũ uallum,in quo pacuti pali affixi herbis,uel frondibus occulunt. Itẽ cæcũ iteſtinũ,quod a dextera parte incipiens in sinisteriorem peruium,& lõgum est. Ideoq dicitur cæcum,quia id quod peruiũ est late fusum,ac seminatũ ab utraq parte huc,atq illuc uolutũ.
Cæcinos amnis uocat,q Rheginũ agrũ,a Locrensi diuidit. Est & oppidũ Italiæ,haud pcul a Sicilia cæcinũ di
Cædes mors ferro,aut alia ui illata,pstertim ab (ctum. eo,qui occidere,aut ferire uolebat. Inde dicim⁹ aliquẽ cõmisisse cædẽ. Et nõ solũ de aĩalib⁹ dr,sed etiã de capillis quum succidunt,ut apud Apul.li.iii Et de lignis. ut apud Gelliũ. Et cur rantã ligni cædem facis.
Cædicula dimi. est a cædes.
Cædo,is.cecidi,pe.pro.cæsum uerbũ actiuũ,cui⁹ passiuũ est cædor. Et est cædere flagellare. Terẽ. Verberibus te cæsum in pistrinũ Daue dedã. Itẽ excidere. Cic. Aut ei⁹ partes quasi mẽbra quædã cædẽda. Itẽ percutere. Iuue. Ebrius,& petulans,qui nullũ forte cecidit. Itẽ occidere. Virg. Cædunt uigiles. Per trãlationẽ uero ponit q̃q pro imolare,ut apud eundẽ. Cædunt binas de more bidentes, Itẽ p frangere. Cice. Cædere ianuã saxis,instare ferro. Huius cõposita sunt abscido,cõcido. circũcido, decido,excido,incido,ĩtercido,occido,p̃cido,recido, & succido. quoꝝ pe. pro. Atcedo sine diph. cessiptũ,& supinũ cessum facit,multaq significat. Nã q̃q cedere fcat abire,& locũ uictori dare. Cic. Cui qdẽ exercit⁹ nostri,Impatoresq cesserunt. Q̃q discedere euitare atq subtrahere. Plau. Cedam⁹ imbri. Lucil. Q̃q pudor expectore cessit. Hinc cedere iræ, dicimus dare locũ iræ, & quasi ab ira discedere. Cedere bonis,discedere a bonis,& q cqd nostrũ erat tradere creditori, Cedere iuri, discedere a iure,& ius quod habebamus alteri tradere. Qd & de iure cedere dicim⁹, & cedere est in ius alicui⁹ uenire,ut cedũt mihi ea bona. i. in ius meũ ueniunt. Et cũ actõ mediãte in,Hiero. sup Mat. Ita fiebat, ut oblatio liberoꝝ sub occasiõe tẽpli & dei in sacerdotũ lucra cederet,Rursus cedere ponit p dare. Enni. Saluete optima corpa,cedite man⁹ uestras,measq accipite. Pro cõcedere obseq,nõ repugnare. Vir. Cedo equidẽ,nec nate tibi comes ire recuso. Pro succedere, seu in sorte contingere. Idẽ. Cesserit ausonio si fors uictoria turno. Pro incedere. Plau. in Aul. In hostẽ absolutus cedas. Inuenitur etiã cedo impatiuũ p dic, & nõnunq̃ p da, nec hẽt aliã psonã,nisi tñ cedite plr,hẽtq primã cor. Teren. in An. Cedo cuiũ puerũ. Lac. li. iii. Cedo igit quid didiceris. Cic. in Cato. Cedo, qui uestrã Rẽpub. tantã amisistis. i. dic. Terẽ. in Phor. posuit p da. Quin tu mihi argẽtũ cedo,Phor. Immo uero uxorẽ tu cedo, Huius uerbi cõpositasunt abscedo. accedo,concedo,decedo,discedo,excedo,incedo,ĩtercedo,p̃cedo,,pcedo,recedo,retrocedo,secedo,& succedo,q̃ hñt pe. cor. Cedere diem, inquit Vlp. fcat incipe deberi pecuniã,sicut uenire diẽ significat eũ diem uenisse,quo pecunia peti possit.
Cædua sylua,q̃ relinquitur,ut ex ea ligna cædantur.
Cæsim aduerbiũ signi. cædẽdo siue p incisionẽ gladii,sicut punctim pungẽdo,& cæsim dr uno ictu. Colu.li. v. Maior aũt ps opis ĩ uineã ductim,potiusq̃ cæsim faciẽda est. Hic ductim fcat cũ mora,Cesim sine diph. aliud
Cælus cognomẽ indigenæ fuit,q ex terra soro (fcat. re in mrimoniũ ducta Saturnũ Betillũ Dogana & Atlãta genuit. A cui⁹ noĩe mira uarietate formosissimũ supremũ corpus cœlum dicunt fuisse appellatum.
Cælũ instrũm,quo utunt argẽtarii dũ uasa sculpũt, ut est illud. Cælo fabricata myronis. Speus. ait Cælũ est oĩa cõplectens corpa,pter ipm supmũ aerẽ. Et cælũ uocat qd alio mõ dr mũdus,cui⁹ circũflexu cuncta tegunt,& stellis splendet,q̃si quadã cælatura,a cælo sculpo,eo q sit cælatũ,hoc ẽ syderib⁹ sculptũ,siue signatũ. Et sic cũ æ diph. scribit. Amb. li. Hexa. Cælũ dr,quasi impssa stellarũ lumĩa,uelut signa hẽat,taq̃ cælatũ appellat,sicut argẽtũ,qd signis eminẽtibus refulget; cælatũ dicim⁹. Var. a cauo deriuat, κοῖλον enim concauũ dicũt, qa. s. id necessario in sculptura exigit. Et sic cũ œ diph. scribi dẽt. Quidã sine diph. scribũt a celãdo a cõtrario noĩe, q aptũ sit. Sciendũ est aũt q phi oẽs nouẽ cælos eẽ dixerũt,quoꝝ septẽ a planetis appellauere. Octauũ syderum seu stellatũ,nonũ uero quũ nescirẽt cui⁹ cõditiõis esset,uocauerũt primũ mobile,quũ fm sanctoꝝ snias dicat cælũ aqueũ crystallinũue, nõ a frigiditate, sed a transparentia,deciñũq affirmãt esse cælũ illud empyreũ appellãtes,quasi igneũ,nõ a calore,sed a splẽdore. ĩ quo angeli & btõꝝ cõstitutæ cõtẽplatiõe inhærẽt aĩæ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

idq; ĩmobile esse dicũt idẽ doctores sancti. Sũt igit̃ de-
cẽ cœli.s.Cælũ empyreũ,Cælũ crystallinũ,seu primum
mobile,cælũ stellatũ,Cælũ saturni.Celũ Iouis. Cælum
martis Cælũ solis.Cælũ ueneris.Cælũ mercurii,& Cælũ
lunæ.Si quis hanc materiã uidere cupit diffusi⁹,Aegi-
diũ Ro nanũ in cõmẽtis secũdi libri sn̄iaꝫ di.ii.plegat
Interdũ Cœlũ sumitur ꝓ aere.Vir.Maria ac terras,cœ-
lũq; ꝓfũdũ,Pli.lib.ii.Et hoc cælũ appellauere maiores,
qd̃ alio noie aera,Hic grãdines sũt,& pruinæ,hymbres,
ꝓcellæ,turbines,uentoꝫ hoc regnũ,supra lunam pura
oĩa,ac diuturnæ lucis plena.Aug.Huic aũt cælo,in quo
sũt luminaria,ita uicinus est aer,ut & ipse cæli nomen
acceperit,nõ solũ sermone cõi,ꝓm quẽ dicimus serenũ
uel nubilũ cælũ,sed etiã n̄iaꝫ ipsarũ cõsuetudine scrip-
turaꝫ,cũ dicunt̃ uolatilia cœli,cũ aues in hoc aere uo-
lare manifestũ sit.Aristo.accipit cælũ ꝓ octaua sphæra
qñq; ꝓ corpe quinto. qñq; ꝓ vniuerso.Dĩ ꝓterea cælũ
palatũ oris.Pli.Cerebrũ uiscerũ excellentissimum est,
proximumq; cælo capitis,sine cruore,sine sordibus.

Cæleste,quod e cælo est.Vnde cælestia numina,& cæle-
stia auguria,quæ a cælo fiũt,cũ uel fulminat,uel tonat,

Cælicus cælica cælicũ,idẽ est qd̃ cæleste,ut regna cælica

Cælitus pe.cor.aduerbium significat e cælo,sicut diuini
tus a deo.Hiero.Tandem cælitus inspiratus præcisam
morsu linguam in osculantis se faciem expuit.

Cælites dii cælestes,q in æthere sphæræq; superioris am
bitu usq; ad solarem circulum demeãt,qui & Apathes
dicuntur,quoniam non admodum eos mortalium cu
rarum uota solicitant.Augu.de gram.Cæles cælites,q
iter sibi faciunt ad cælum.

Cælicola pe,cor.qui uel quæ cælũ colit id est habitat.

Cælebs generis coĩs,qui nunq̃ duxit vxorẽ,seu q eã ami
sit.Dictus cælebs,ut inquit Hiero.ꝓ cælo dignã uitam
agat,q coitu careat.Aug.Cælebs q nõ habet uxorẽ uel
q̃ non habet maritũ,qualia sunt numina in cælo quæ
absq; cõiuge sũt,sed agapetas non attẽdamus.Priscia.
Cælebs dĩ,quasi cælestium uitã ducẽs.Hi accipiũt cæli
bẽ,nõ tã pro uxore carente,q̃ pro casto,& omni vene-
re abstinente.Sed ꝓprie dicit̃ cælebs,q uxorẽ non hẽt
etiã si cõcubinas habeat.Nã cælebs,& marit⁹ relatiua
sũt.Quĩtil.Nã clar⁹ an obscurus, magistrat⁹ an priuat⁹,
ciuis an peregrin⁹,liber an seru⁹,maritus an cælebs,pa
rẽs libero ꝝ an orbus sit.Cice.li.de legibus.Cælibes esse
ꝓhibeto,Dicim⁹ tñ thoꝫ cælibem,& uitã cælibẽ actã in
cælibatu.Oui.Quæ si nõ fuerat cælebs te uita deceret.

Cælibatus.tus,ꝓ uita,q̃ agitur sine vxore.Martian⁹ cõ-
stituit Mercurius pellere cælibatũ.Hiero.ad Trãquillũ
Nihil prodest absq; operibus cælibatus,& nuptiæ,cum
etiam fides,si opera non habuerit,mortua esse dicatur
Sueto.Verum amissa uxore lepida,duobusq; ex ea libe
ris mansit in cælibatu.

Cælsus a cælo.i.altus & sublimis,a quo fiunt excelsus & p̃
celsus,in quibus prepositiones habent uim augendi.Ex
celsitas,Cice.Etenim magis est secundum naturam ex
celsitas animi,& magnitudo.Quidam tamen hoc no-
men sine diphthongo scribunt.

Cælibaris hasta dicebat̃,qua caput nubẽtis comebat̃,q̃
in corpe gladiatoris occisi stetisset,ut sicut illa cõiũcta
fuerat cũ corpe gladiatoris sic cum uiro noua nupta

Cælius,mons urbis Romæ ex septẽ,a (sit copulata,

Cælio Vibeno nobilissimo duce tusco dict⁹,ꝙ Romulo
aduersus Latinũ regẽ cũ auxiliarib⁹ uenerit inclytus.
Hũc montẽ Tul.Hostilius urbi addidit,ibiq; ipse habi
tauit,quo frequẽti⁹ habitaret̃.ut ĩqt Li:In eo habitauit
Ennius poeta.Fuit & cælius nomen patris Saturni.

Cælo.as,sculpo siue signo,a quo cælata uasa dicunt̃,quæ
ueteres ancæsa uocabant,ꝙ circũ cædendo fiant.Et cæ
lum ipsum quo cælant̃.Plin.lib. xxxiii.constituit hoc
uerbum instar eorum que precium signãt.L.Crassus,
inquit,Oraror duos scyphos mentoris artificis manu
cælatos sestertiis centum,confessus est tamen nunq̃ se-
his uti,propter uerecundiam ausum.

Cællo.is.per duplex ll,frãgo siue cædo,quo uerbo nõ uti
mur,nisi in cõpositione.Eius cõposita sunt, excællo ꝓ
extollor & supero,ãtecællo, præcællo,ꝓcællo,percutio
euerto.Procællo eiusdem significati,a quo ꝓcella.Re
cello reclinor,humilis fio.Interdũ etiã actiue ponit̃,ꝓ
reclino.Varro.Alius tenerã abietem solus percellit.

Cælistomia,pe.pro.dicit̃ cũ uox,quasi in recessũ oris au-
ditur.στόμα enim os dicit̃.Fit a cælo oris,q̃uis & ab oris
concauitate dici possit κοῖλον enim concauum dicunt
Et sic per œ scribendum erit.

Cæmentũ a cædo.is,ut quidã putãt.Sunt em̃ cæmenta
omnis rudior materia,qua ædificia cõsurgũt,proprie
cæsi lapides,apti ad ædificandum,excisomonte aliquo
uel effosso.Fodinas quoq; rustici Campaniæ cæmenta
rias appellãt.Liui.Nec erat difficile murũ subruere,ꝙ
cæmenta,non calce durata erãt,sed interlita luto,stru-
cturæ antiquæ genere.Colu.li.ix.Sub porticibus qua-
dratæ haræ cæmentis,uel etiam laterculis extruuntur
Idem ibi,Modus syluæ,ꝓ cuiusq; facultatibus occu-
patur,ac si lapidis,& operæ uilitas suadeat,haud dubie
cæmentis & calce formatus circũdatur murus.Aliquã
do ponit̃ pro ipso opere.i.ædificio quod structo lapide
erigit̃.Pli.Pallidus lapis in cæmento raro utilis.Licet
em̃ contra iniurias fortis,ad structurã tamẽ ĩfidelis est,
nisi multa suffrenatione deuinctus.Hiero.instrumẽto
ueteri posuit pro calce,aqua,sabuloq; fermẽtata cũ ait
Habueruntq; lateres,pro saxis,bitumen pro cæmento.

Cæmẽtarii dicunt̃ cæmẽtoꝫ,hoc est ædificiorũ,quæ ex
lapidib⁹ sũt structores,quos fabros murarios appellant
Hiero.ad Pauli.Agricolæ. cæmẽtarii,fabri metalloꝫ,
lignorũq; cæsores,lanarii,qui uilia opuscula fabricant.
Hi de precio toti⁹ operis faciũdi,si cũ domino cõuene
rint,ædificãdũq; id cõduxerit redemptores uocitãtur.

Cæmẽtitius.a.um,qd̃ ex cæmẽto est,ut parietes cæmen
Cænos græce latine nouus dicitur. (titii.

Cæne urbs circa sinum laconicum,Tenaron ante voci-
tata.Hinc Cænites portus apud Plin.lib.iiii.Et Cæne⁹
Iupiter dictus est.Ouid.Victor ab Oechalia Cæneo sa
cra parabat uota Ioui.

Cæpe.gene.neutri,& indeclinabile,a capitis magnitu-
dine dicitur.Vnde & primam diph.uocalem accepit.
Hiero.Impelle pelusioten,ut edat cepe.Dicitur & cæpa
cepæ.Ouidi.Cædenda est hortis eruta cæpa meis.Inue
nitur etiam secundũ Priscia.Cæpitius & hoc cæpitiũ
Cæparum plura sunt genera,nobilissima ascalonia,ab
oppido Iudeæ.Nam ut refert Stra.lib.xvi.Ascalonen-
sium regio præcipue fert cæpas,Colu.Pompeiam uel
Ascaloniam cæpã eligito,& componito ĩfidelia,Opti-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mæ ſunt rotũ diſſimæ, ruſſæ a criores, q̃ candidæ, ſiccæ, q̃ uirides. Cæpa oculos mordet. Vñ a græcis nomẽ impoſitũ Cromyon, q̃ ſi pupillã oculi cõprimi cogeret, ſicut ſcribit Ariſto. in ꝓble. Vñ lachrymoſa dĩ a Colu.

Cæpula dimi. a cæpa. Pal. Hoc menſe cæpulas ſeris.

Cæpi ptũ a capio cũ æ. dipht. ſcribitur, cum eius cõpoſitis. Accæpi, cõcæpi, recæpi, ꝑcæpi. Cœpi uero defecti uum cum œ, a cœpio ꝑ incipio formaſ, quod apud antiquos in uſu erat. Ter. in Adel. Sed totis menſibus olfeciſſem, q̃ ille quicq̃ cœperet. Cato. Cœpiã ſeditioſa uerba loqui. Nunc aũt ptũ eius pro præſenti utimur, cũ ſuis deriuatis. Cœperam, cœpiſſem, cœpero, cœpiſſe cœptũ ire, & cœptũ cœpti, hoc eſt principiũ. Ouid. Dii cœptis (nam uos mutaſtis & illas) Aſpirate meis.

Cæruleus color uiridis & ſubniger, qualis in mari conſpiciẽ. Vñ cærula maria a poetis dicta. Ob id thalaſſicus quaſi marinus dĩ, & græco uerbo a latinis Glaucus quẽ latini Cæſiũ uocãt. Et cæſiã Mineruã latini dicunt q̃ a græcis glaucopis dĩ, ut Nigidi⁹ ait, de colore cœli, q̃ ſi cœlia. Gel. li. vii. Pupillæ color uel niger eſt, uel cæſius cũ ſumma tunica tota alba ſit. Hũc quoq; uenetũ coloreẽ, & ferrugineũ, & Cyaneũ, & Cumatilẽ, qm̃ græci κύματα fluctus uocãt. Dictus cæruleus q̃ſi cæluleus, a cœli colore. Cæruleũ arena eſt, cuius tria ſunt genera Aegyptiũ. Scythicũ, & Cypriũ. Poſtea ꝓbatũ eſt atticũ marmoroſum & Scyricũ, ſiue preſſum, vide Pli. xxxiii.

Cæra, licet a græco nomẽ habeat, κηρίον. n. græci fauum dicũt, qd̃ abſq; diph. ſcribiẽ, tñ Apuleio teſte cõſuetudo cõuertit ι. in æ. diphth. Quidã ẽt a careo deducũt, eo q̃ mellis ꝓfuſiõe careat. Vñ etiam primã dipht. uocalem aſſumpſiſſe dĩ. Eſt aũt cæra q̃ fit expſſis fauis. Cæra alii q̃ſi pingere ſolebãt, quapropter & tabellæ pictæ, cæræ uocabãtur. Oui. Perlege diſpoſitas generoſa per atria cæras. E cæra ẽt fiebant pugillares, in quibus ſcribere mos erat. Vnde & pro epſa, & pro pugillaribus ponit q̃nq;. Iuuena. Nonne libet medio cæras ĩplere capaces quadriuio. quandoq; ꝓ cærata tabula. Vñ dĩ in prima cæra, & in ſecũda cæra, ima cæra, & extrema cæra, Nã Romani teſtamenta ſcribebãt in tabulis cæratis, Sue. in Caſa. Q. Pedium ex quadrante hæredem inſtituit, reliquos in ima cæra. i. ultima parte tabulæ teſtamentariæ. Hinc ſyncerus, a. um. & procerus, a. um.

Cæro, as. cæram impono. Colu. li. ulti. Sexta quaq; oliuitate dolia cærare oportet. Huius compoſitum eſt incæro. Perſi. Genua incærare deorum.

Cæratura. æ. ipſa cæratio. Colu. Vetera non credideram propter olei ſuccum cæraturam pati.

Cæreus, a. um. qd̃ ex cæra eſt, ut imago cærea. Sumitur q̃nq; pro molli ac facili. Hor. Cæreus in uitiũ flecti monitoribus aſper. Idem. Cærea telephi laudat brachia. Q̃nq; pro pingui. Actius. Pinguẽ turturem, cæreamq; ficedulam, a cæræ uidelicet colore. Quãdoq; pro uncto. Mar. Cærea ſi pendet lumbis, & trita lacerna.

Cæratũ uidetur eſſe ſicut uulgo appellaſ, qd̃ uulneribus ſupponi ſolet. Hic. ad Cteſiphontẽ. Deniq; ut omnem ſtulticiã meã diligẽtius recognoſcas, etiã ſtomachum meũ, poſt illud ſuſceptũ cæratũ tuũ te abſente curaui. Cõſtat ex rebus ſiccioribus, & igni appoſitũ molleſcit, ſed appoſitũ corpori dureſcit, & ptinacius hæret. Dctñ a cæra, quæ fere oĩbus cæratis adhiberi ſolet. Quidam non cæratum, ſed cærotũ appellant a græco κήρωτον.

Cærefolium genus herbæ. Palla. Cærefolium locis frigidis ſeratur.

Cæreus cærei, funale eſt. Mar. Hic tibi nocturnos præſtabit cæreus ignes.

Cæreolus dimi. paruus cæreus. Hiero. Magnum honorẽ præbent huiuſmodi homines beatiſſimis martyribus quos putant de uiliſſimis cæreolis illuſtrandos.

Cærulus, a. um. pe. cor. Catul. Cærula uertentes abiegnis æquora palmis.

Cæruleus, a. um. idem quod cæreus. Proper. Cæruleus cucumis, tumidoq; cucurbita uentre.

Cærinus, a. um. pe. pro. eiuſdem eſt ſignificantiæ.

Cæroſus, a. ũ. qd̃ habet admixtã cærã. Vñ mel cæroſum dĩ nondũ depuratũ, Pli. Liquore ueluti mellis cæroſi.

Cæriũt uel cæris, genus ulceris, quod faui ſimilitudinẽ habeat. Pli. Ramorum fici teneri cauliculi, cum melle ulceribus, quæ cæria uocantur, illiniuntur.

Cæroma, atis. & cæromatum a cæra fit. Sigñcatq; oleũ cænũq;, qb. pmixtis ungebãt athletæ cũ ẽent certaturi Inde Iuue. cæromatico collo dixit. Dictũ nõ q̃ cæroto ſile ſit, ſed græcũ ẽ κήρωμα. Significatq; apd̃ græcos tabulã cæratã, in q̃ ſcribi ẽet ſolitũ. Hæc iſperſio haphe dicebaſ. Mar. Et flaueſcit haphe. Nã ea inſpſione pfuſa obluctãtiũ corpa quodãmõ flaueſcebãt, lepras patiẽti b⁹ ſiſia. Fiebat ex oleo, terraq;, nec ex oĩ terra, ſed ex q̃ buſdã eius generib⁹, q̃bus robuſtiora fieri corpa, & ad tolerãdos æſtus, atq; algores firmiora arbitrabãtur, ut erat albida q̃dã terra ꝓtenuis ex albano agro, & rubrica, & baian⁹ puluis. adhibebaſ q̃ppe oleũ, tũ ad agilitatẽ pſtandã, ut corpa lubrica fierent, tũ q̃ natura olei ẽ tepefacere mẽbra, & cõtra algores munire. Terra uero ad indurãdos magnos artus, & aduerſum æſtum firmãdos adiũgebaſ. Sta. de Palæſtritis. Poſtq̃ oleo gauiſa cutis, petit æquor utercq; Procurſu mediũ, atq; hauſta ueſtiẽ arena. Tũ madidos artus alterno puluere ſiccãt, Collaq; demerſere humeris, & brachia late Vaſta tenẽt. Ponitur & ꝓ loco, in quo palæſtritæ ungebanẽ. Pli. Idem Palæſtras athletaꝝ imaginibus, & cæromata ſua exornant. Sunt & q̃ dicãt ẽt cæroma ſignificare tabellam cæratam, in qua olim ſcribere conſueuerunt.

Cærete generis neutri, ciuitas Thuſciæ, quæ Strabone teſte Agylla dicebaſ. Declinaſ & Cæres cæretis pe. cor, Vir. Eſt ingens gelidũ lucus ꝓpe cæretis amnẽ. Feſtus cære neutro ge. declinat, ſic inquiẽs. Cæremoniaꝝ cauſam alii ab oppido Cære dictam exiſtimant. Græci cærea dicũt. Nomen ab hoc patriũ eſt hic & hæc Cæres cæretis, pe. pro. Vir. li. x. Qui cærete domo, q̃ ſunt minionis in aruis. Poteſt etiam declinari ſcd̃m Priſcia. hic & hæc cæretis pe. cor. uel hic & hæc cæretis pe. pro,

Cærimoniæ pe. cor. uel ab oppido Cærete. uel a carendo dictæ ſunt, Nam urbe a Gallis capta, cũ ueſtales uirgines ſimulachra deorum ex hoſtibus erepta traducerent, in oppidũ Cærete potiſſimũ conuenere, ubi benigne fuerunt hoſpitio ſuſceptæ, donec a Gallis ciuitas per Camillũ liberata fuit. In cuius beneficii memoriã Romani præſtiterunt, ut omnis diuinus cultus cærimoniæ a Cærete diceretur. Liui. li. v. ſcribit. L. Albinũ de plebe unũ uirgines, ſacerdotes, ſacraq; plauſtro Cære inuexiſſe. Vnde Cæremoniis ſit enatum nomen.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cerinthe, es. gen⁹ herbæ mellis cũ cæra miſti ſaporẽ habẽs. Vir. li. iiii. geor. Et cerinthæ ignobile gramen, hẽt foliũ candidũ, incuruũ, capite cõcauo, cui⁹ floꝛ auidæ ſunt apes. A cæra deriuaſ, dĩ & cærinthus, & a Dioſcoride cæráthemis, ab Ariſtotele Erithace, ſeu rithace, uulgo eam uocare ſolent Carbinã in Ethruria & Liguria credo, quia flatu africi naſcaſ, quem ut inquit Vitruuius Carbam, nautæ carbinũ cognominãt, Fit q dem nigrior a uentis. Quidam tũ Cerinthe ſine diph. ſcribũt

Cæricas græci dicunt horas tpales, q̃ & uulgares, Nam apud ueteres ſolaria in horas tam noctis q̃ diei tpales non æquinoctiales diuiſa proponebanſ, Ita ſinguli dies noctesq̃ horis continebanſ duodecim, Et quod ſequens eſt meridiem hora diei ſexta deſignabat.

Cæſim aduerbiũ ſcat p inciſionẽ gladii, ſiue incidendo.

Cæſar cognomẽ iulioꝛ eſt. Ille. n. qui primus Cæſaris nomen adeptus eſt, ab eo dictus ferũ, q̃ cæſo mſis utero ſit natus. Vel ab elephanto ĩ pugna occiſo, q̃ lingua Mauroꝛ cæſar appellaſ. Vel q̃ oculis cæſiis, hoc eſt glaucis fuerit. Vel a cæſarie, cũ qua natus, pdiſ. Pli. li. vii. ſcribit Scipionẽ aphricanũ primũ fuiſſe dictũ Cæſarẽ, a cæſo matris utero. Qua de cã, & Cæſones appellati. Iulius ãt Cæſar a quo familia Cæſaꝛ poſtea, progata eſt, nõ eſt natus cæſo utero materno, qui matrẽ Aureliam habuit, quá amiſit, cũ in gallia bellũ gereret. Cuius ẽt pr̃ Cæſar eſt nuncupatus, q̃ prætura functus Piſis obiit. Rarũ facinus ſcribit de Cæſare Dion hiſtoricus græcus, cui⁹ uerba græca ſubieci. τὴν δὲ δακτύλιον τοῦ ἡμιπίσους τὴν ῥώμην ἀφελόμενος ἔπεμψε, ἵνα πιστύσειαν αὐτοῦ τὴν ἀναίρεσιν, αὐτὸς δὲ ἐνεχθόντος τῷ ἀιγύπτῳ ἔρωτος κλεοπάτρας ἐρωτασθεὶς ἐν καίσαρ ἐρωτικώτατος, καὶ τολμήσας καὶ ἄλλως ὅσοις τοῦ σθενοτύχοι συνεγένετο, κλεόπατρα δὲ σθενοκαλεστάτη γυναικῶν ἐγένετο καὶ σθένημα ἀστιότατον εἶχε. Hic Iulius Cæſar oẽm galliã, q̃ a ſaltu pyreneo, alpibuſq̃, & mõte Gebenna, fluminibuſq̃ rhodano, & rheno continet, nouẽ annis in, puinciæ formã redegit. Hic germanos q̃ trans rhenũ incolũt primus romanoꝛ portẽ fabricato aggreſſus, maxis affecit cladibus. Aggreſſus ẽ & britãnos, ignotos ante a, ſupatiſq̃ pecunias & obſides impauit. In Italia picenũ umbriã, ethruriã occupauit. Appellatis de Rep. pr̃ib. ualidiſſimas Põpei copias, q̃ ſub tribus legatis. M. Petreio, & L. afranio. Et M. Varro. ĩhiſpania erãt inuaſit. In Macedonia deuicit Pompeiũ, cũ Ptolemæo rege. In põto deuicit Pharnacẽ. In aphrica deuicit Scipiõem & Iubã. In hiſpania liberos Põpeii. Triũphauit q̃nqes, primũ de gallia, poſtea de alexãdria, deiñ de põto, de africa, & de hiſpania, libera liſſim⁹ fuit oĩm, & maxĩe p⁹ hos triũphos, de qb⁹ Sue.

Cæſarea urbs palæſtinæ in littore maris magni, q̃ turris ſtratonis uocabaſ, ſed poſtea ab Herode in honorem Cæſaris nobili⁹ ædificata Cæſarea eſt appellata, ĩ qua idẽ herodes In honorẽ Cæſaris magnificã domũ albo marmore cõſtruxit, ubi nepos eius herodes ab angelo percuſſus, eo q̃ non dediſſet honorẽ deo, cõſumptus a uermib⁹ expirauit. In hac Corneli⁹ cẽturio a Petro baptizatus eſt. Altera Philippi a Philippo Herodis filio in honorẽ Cæſaris ad radices mõtis Libani ædificata ubi duo fontes Ior. ſ. & Dan oriunt̃. Tertia cappadociæ, Ioſeph⁹ Moga primũ dicebaſ, q̃ poſtea cappadocia, nunc aũt Cæſarea a Cæſare. Quarta Mauritaniæ. Cæſarauguſtana urbs Hiſpaniæ Taraconẽſis, dẽ qua habetur in geſtis diui Vincentii,

Cæſareus, a. um, & cæſarianus, na. num, adiectiua ſunt a cæſar, ut ueſtis cæſarea, & milites cæſariani.

Cæſaries coma a crebra cæſione. Iõq̃ ꝓprie uiroꝛ ẽ. Vñ cæſariati comati dĩr. Plau. in Mili. Cæſariatus miles.

Cæſenna urbs Flaminiæ prouinciæ a cædendo, q̃ exiguo amne cæſa. i. diuiſa ſit. Vel q̃ ager eius duobus fluminibus Sapi, & Rubicone ſit diuiſus. Hinc cæſennates dicti ſunt cæſennam habitantes, & cæſennatia uina, quæ inter generoſa numerabantur.

Cæſa gallicum telum, Var. Qui gladiis cincti, ſine ſcutis cũ binis cæſis ẽent. Hæc & gæſa dicunt̃ gallica lingua, Vnde & uiros fortes galli gæſos uocant. Vir. li. viii. Alpina coruſcant gæſa manu. Et cæſa particulæ oõnis q̃ græci comata uocant, differuntq̃ a mẽbris, q̃ græci dicunt cola. Membrum. n. eſt pars orõnis ex pluribus uerbis, abſolute aliquid ſignificãs. Hoc modo. Et ſi uereor iudices, ne turpe ſit pro fortiſſimo uiro dicere incipientẽ timere, Cæſum aũt pars orõnis eſt nõdum ex duobus, aut ex pluribus uerbis q̃ cq̃ abſolute ſignificãs. Hoc modo. Et ſi uereor iudices, ne turpe ſit. Aliq̃n tamen cæſa oratio dicitur, cum non efficiunrur mẽbra ex connexione uerborum, ſed ſingula uerba aliq̃d ſignificantia proferuntur, hoc modo. Quis eſt iſte Gelliuſ armiger Catilinæ, ſtipator tui corporis, concitator tabernariorum, latrator fori. Eadem & inciſa dĩr.

Cæſura, pprie inciſura. Pli. li. xvii. Ante Kalen. Martias creſcit ad brumam uſq̃, definitq̃, cũ dureſcere incipit. Hoc ſignũ, q̃ tẽpeſtiuam hẽt cæſuram. Et cæſura a cædenda uoce, q̃ diffinit̃, q̃ ſit decora terminatio uocum ĩ medio uerſuũ notata. Hæc quadrifariã diuidit̃. Alia pentimemeris dĩr, ſiue ſemiquinaria. Alia heptimemeris. ſiue ſeptiſeptenaria. Tertia trochaica. Quarta bucolica. Pentimemeris eſt, qũ poſt duos primos pedes ſuperans ſyllaba inuenitur, q̃ dictionẽ terminet, ut Arma uirũq̃ cano. & Italiam fato. Habet. n. ex quinq̃ dimidiũ. Heptimemeris eſt, cũ poſt tres pedes ſimiliter ſyllaba inuenit̃, ut Arma uirũq̃ cano troiæ. Continet eñ ſeptenarii medietatẽ. Trochaica eſt, cũ poſt duos pedes trochæus partẽ orõnis pficit. ut Nil nſi miſereſ. Bucolica, cum poſt quatuor pedes ſyllaba ſuperat in partẽ orõnis deſinẽs, ut iuenit̃, Trochæus partẽ orõnis terminãs, ut Oĩa uincit amor, & nos cædamus amori.

Cæſtrum inſtrumentum, quo cauaſ ebur. Aliq̃ putant eſſe genus teli, perſico bello inuenti. Iul. Pol. prõ ſtimulo, ſiue ſtilo accipit cæſtr̃. Præterea Sphyrenã piſcẽ, attici cæſtrũ uocãt, latine Sudin appellatã, quia roſtrat⁹ ſit, & ſimilis belonæ. Habeſ & herba cæſtrum, pro betonica, ceu à uarietate remedioꝛ, & efficacia noĩe ĩpoſito. Sed & mugil piſcis, ideo cæſtreus uſ a græcis appellatus, qa teli mõ publica Athenienſium pœna intret adulteros. Vtcũq̃ hoc genus miſſilis, qd̃ græci cæſtron uocãt, noſtri Viriculum. Nam & terebram uulgo ita dicimus. Sed hoc nomen ſine diphthongo ſcribitur.

Cæſuratim ſignificat ſuccinctẽ, breuiter, per cæſuræ comata. Sidoni. Claudiano. Tota de illo dcõ ſit cæſuratim ſuccincta q̃ profluens.

Cæſuratum uas appellatur, cæſim orificatum.

Cæſitium lintheolus erat purus, & candidus, dictus q̃ cædendo

cædendo ad candorem perueniret. uel q̃ oras circuncisas haberet. Plau. in Epi. Lintheolum cæsitium.

Cæsius color, q̃ speciem cœli habet. Vnde oculus cæsius dictus, quasi Cælius, hoc est cyanei coloris, græce γλαυκώπιος, glaucopes ab oculis noctuæ γλαυξ eĩ noctua dĩ, ὀφθαλμὸς uisus. Vnde a nostris glaucus uocat. Hinc glauci equi, qui felineis oculis sunt, uulgo glaucioli dicunt. Alii cæsium intelligunt lentiginosum, alii cæruleum. Ter. in Eu. Ruffam ne illam uirginem, Cæsiam. Et in Hecy. Magnus, rubicundus, crispus, cæsius, ubi Donat⁹. Cæsius glaucis oculis, quasi felis oculos habens.

Cæsones, pe. pro. qui cæso matris utero nati sunt.

Cæspes ge. masc. a cædo fit, & fcat terrã, cũ herbæ radicib. circũcisam ferramẽtis, seu in modũ lateris cæsam, uel dĩ frutex recisus, ac trũcatus, q̃ pedẽ cædat. Ex cæspite agger castrẽsis fit. Luc. Stetit aggere fulti cæspitis intrepidus, circũcidit aũt ferramẽtis, continetq̃ herbarũ radicib⁹ terram, docet Vege. li. iii. q̃ altitudie, ac latitudie cæspes circuncidi habeat. Hinc cæspititius, a. um.

Cæspititius, tia. um. quod fit ex cæspitibus. Vnde tribunal cæspititium uocat suggestũ ex cæspitibus factum. Flauius Vopiscus. Deinde concursus ad cæspititiũ tribunal. Et Aræ cæspititiæ dictæ sunt. Iul. Capi. Centum aræ uno in loco cespititiæ extruuntur.

Cæspito, as pe. cor. pede aliquid percutio, quo quasi ruere cogar, ut sit cæspitare, quasi cæspitẽ offendere, uel in cæspitem ferri. Vnde cæspitatores equi, qui sæpe in cespitem uel lapidem, uel aliquid hmõi impingunt.

Cæstus, us. genus clauæ, pilas plũbeas loris bubulis appẽsas hẽns, a cædẽdo dict⁹, quo Daretẽ, & Entellũ pugnasse legimus. Vir. lib. v. Sin crudo fidit pugnã cõmittere cæstu, Et a cædẽdo fit. Cestus uero cesti sine diphth. sumit p cingulo, quo uxor a marito cingebat in fide maritali, & ẽ fœ. ge. quis & masc. reperiat, a uariis punctis sic dictus, κεντεῖν. n. pũgere est, & picturare. Vñ cingulũ illud Veneris, quo ipa Martẽ, & Iuno Ioué cõciliabãt, a poetis cestus dĩ. Mar. Vt Martis reuocet amor, summiq̃ tonãtis. A te Iuno petat cestos, & ipa Ven⁹, sed & lor aut opus interpunctũ, acuue pictũ, & Veneris itẽ ornamentũ, & cõe fœmiæ cestos græci uocãt. Proinde Celsus Aphricanus, cõtra quẽ scripsit Origenes, 24. libros edidit, quos a rei uarietate cestos appellauit. A cestus p cingulo fit icestus, & cestillus dimi. Home. multa i. iii. li. Iliados. & Eustathius, sed Aristophanis interpres in uespis comœdia ὁ κεστρεὺς τὸ κεστρέως εἶδος ἰχθύος ὃ κέφαλος, & μεγάλην λεπίδα ἔχον, pagina. xix.

Cæter aliũ signifi. a quo fit cæteri coniũctio, siue aduerbiũ, p sed, siue id qd̃ dicere solemus, quod reliquũ est.

Cætera quandoq̃ aduerbium capitur pro deinceps, ut Cætera parce puer bello.

C ante A

Caicus nomẽ est fluuii in Phrygia, & labit p Mysiam, & Pergamũ p campũ, q̃ Caicus appellat. Arrhianus ãt li. v. de gestis, & uita Alexãdri magni, καὶ κάϊκον ἄλλον ἐν μυσίᾳ καὶ μαίανδρον τὸν καικῶν, & τὰ λοιπά.

Cain apud hebræos inuidiã fcat, Arsit. n. inuidia fratris.

Caius cognomẽ a parentũ gaudio sumptũ. Et est dictio trisyllaba. Mar. Nõ maius q̃ ter Caius esse tuus. Scribitur autẽ per c. sed proferẽ per g. & notat per C quæ inuersa Ↄ mulierem declarat. Apd̃ priscos autem pro domino ponebatur, sicut & Caia pro domina.

Cala fustis, siue claua lignea, Lucil. Scinde calam, ut caleas. i. scinde lignũ, & focum accende, ut te calefacias.

Calæ, arũ. ciuitas in India, & græcũ est τὸ καλὸν, τοῦ καλοῦ.

Calabra pe. cor. dicebatur curia ubi tantum ratio sacrorum gerebatur, Macro. Et ipsi curiæ ad quam uocabãtur calabræ nomen datum est.

Calabria pe. cor. insula est quã ueteres Messapiam, a duce Messapo, Peucetia m a peucetio Oenotri fratre dixere. Estq̃ ora Italiæ, proxia Siciliæ, a qua Pharo breui maris tractu disiungit. Ex quo noie declarantur bona ciuitatis καλὸς, ἡ. όν. bonus, a. bonum, βέβω degrauo, more arborum degrauatarum pondere fructuum, qñ sit regio plena omni genere bonorum. In ea sunt Brundusium, hydrus mons, & Salentini campi.

Calaber, a, um. uel hic calaber hæc calabris, & hoc calabre adiectiuum a calabria. Oui. lib. Iii. de Arte. Ennius emeruit calabris in montibus hortos.

Caladrius, & Caladrion auis est albi coloris.

Calagurium ciuitas Hispaniæ in Vasconibus collocata Hinc calaguritani, qui in ea habitant.

Calaitis gemmæ genus a colore calaino, q̃ turbidus est. Vnde uestes calainæ a ueneto colore. Pli. Amplitudine conspicua, sed fistulosa, & sordium plena est calais.

Calais, nomẽ statuarii, qui ab aliqbus dĩ calamis, qui in fingendis equis magnus erat artifex. Oui. Vendicat ut calais laudem quos fecit equos. (ctos effinxit.

Calamis, idis. nomẽ statuarii, q̃ equos absolutos & perfe

Calamintha, seu calamenthus herba nota, q̃ Aristo. scribit in mẽtã cõmeare, Hãc latie nepetã qdã dici putãt.

Calanus pe. pro. fuit ph̃us unus ex gymnosophistis excellentissimus, q̃ tpe Alexandri magni semetipm uiuum ultroneus cremauit. De c⁹ morte hæc pdunt. Secut⁹ Alex. magnũ extra Indiæ fines, p̃ter cõmunẽ aliorum ph̃os consuetudinẽ, q̃ regi assistũt, cũ apud Parsagadas ægrotare cœpisset, seipm extulit ãno ætatis suæ lxxiii. cum aluo uexaret. Facta eñ pyra & aurea lectica superimposita, in ea cubãs cõbustus est, stramentis optus. Macedonesq̃ rogauit ut illũ læticiæ diẽ cum rege simul potantes exigerent. Sunt qui dicãt eũ in lignea domo frondibus plena, & pyra super tecto cõstructa, iclusum se, ut trabem in ignẽ iniecisse, & cũ domo deflagrasse. Fertur, cũ Alexan. magnus rogaret eum, si quid uellet, dixisse, propediẽ te uidebo. Quod ita cõtigit, nam in Babylone paucis post diebus Alexander mortuus est. Arrianus autem græc⁹ historicus de gestis Alexandri ita scribit græce, ὦ βασιλεῦ ἀλέξανδρε ἄνθρωπος μὲν ἕκαστος τόσην τὴν γῆν κατέχει, ὅσον περὶ θῦναν βεβήκαμεν ἡμεῖς ἐφ' ὅσον δὲ ἄνθρωπος ὢν πλατύνεσθαι θέλεις ἄλλοις. Et multa alia de collocutione, & morte ipsius. Calanus autem non est nomen illius, sed cur ita fuerit cognominatus scribit Suidas noster, οὕτω δὲ πάντα σοφὸν δὲ ἰνδὸν προσαγορεύουσιν.

Calamus pe. cor. græcũ est, κάλαμος τοῦ καλάμου arundo magis minuta, habẽs internodia longa & recta, ex q̃ sagittæ apd̃ diuersas gẽtes fiebãt. Vir. Cum daphnidis arcũ fregisti & calamos. Pli. li. xvi. Calamis ppñi orientis bella conficiũt. Capit qñq̃ p segetis culmo, quia in illis internodia cauã sunt ut calamis. Arũdo ueluti ge

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nus eſt,cuius duæ ſunt ſpes.Calamus q gracilior,& canna q groſſior.Eſt & calamus quo ſcribi ſolet.Mar. Dat chartis calamos habiles Mẽphitica tellus,Texanť reliqua tecta palude tibi.Itẽ calamus dī concauus, fiſtulis accõmodatus,quẽ Syringa uocãt.Eſt & calamus auleticus q tibiis utilis eſt.Vir. Nec calamis ſolũ æquiparas, ſed uoce mgĩm.Et calamus uirga,cui hamus filo longo ligať ad capiẽdos piſces.Similiter uirga ad capiendas aues uiſco illinita,calamus dī.Mar.Galbula decipitur calamis & retibus ales. Aliquando calamus accipiť ꝓ ſtipula, & ꝓ quacũq; re tereti, ac fiſtuloſa ad ſimilitudinẽ harundinis.Vñ arboꝝ quoq;, ac uitiũ calamos dicimus.i.teretes particulas,& uirgas ad ſerẽdũ ī terra aptas:Pli.Qui ſi longius afferanť pomoꝝ calami,rapis infixos optime cuſtodire ſuccũ arbitranť. Itẽ accipiť ꝓ arbore aromatica,a ſimilitudine calami uſualis,ſimu lans guſtu caſiam. Hier.in Exo,Sume tibi aromata calami.ccl.ſiclos, caſiæ quingẽtos ſiclos pondere ſanctuarii.Gigniť in India multis nodis geniculatus,fuluus,fra grans ſpũs ſuauitatẽ, q cũ frangiť in multas fit ptes ſciſſibilis. Et calamus mẽſura eſt ſex cubitoꝝ,& palmi.

Callos græce,latine pulchritudo,honeſtas.

Calidorus,quaſi nimius pulchritudine, κάλλος pulchritudo λῶϱον donum.

Calama,mæ.pe.cor.ge.fœ.eſt haſta ipſius frumenti. Suidas καλάμη.ὁ σάχυς τοῦ σίτου.καλάμη.ἀπὸ κάλου τῆς ὕλης ἀυξηθὲ ἀπὸ τῆς καύσεως.

Calamarium theca.i.repoſitorium calamorum.

Calamitas,ꝑprie ruſtici grandinẽ dicunt calamitatẽ, ꝙ cõminuat calamos,hoc ẽ culmos & ſegetes.Ter. in Eu. Ipa egrediť nr̃i fundi calamitas.Accipiť ẽt ꝓ miſeria & ærũna.Vñ calamitoſum dicim⁹,malis,ac calamitatibus ꝑgrauatũ.Cic:Et honoris ãpliſſimi puto eſſe,& accuſare im,ꝑbos,& miſeros calamitoſoſq; defendere.

Calamiſtrum acus maior,qua calefacta, & adhibita eri ſpanť capilli.Vnde calamiſtratus puer pro criſpulo cirratoq; qui annulatos capillos habet. Cic.calamiſtratã comam uocat.Varro refert calamiſtrum parari ob ornatum,quod calefactũ in cinere capillos ornat.Qui ãt calamiſtrum adminiſtrat a cinere Cinerarius,& Cinifio uocatur.Hier.Procurator calamiſtratus.

Calantica tegmen muliebre,quod capiti innectitur.Ci. in Clodi. Tum mecum uincerentur pedes fuſcus, cum calanticam capiti accommodares.

Calatores dicebantnr ſerui a καλεῖν,quod eſt uocare qui ſemper uocabanť ob neceſſitatẽ ſeruitutis,uel dicebantur apparitores, qui præſto adſunt,ut euocatum quẽpiam mittantur. Calo enim uoco ſignificat.

Calones miniſtri militum,caſtra ſequẽtes, q clauas ligneas gerebãt,uel qui militibus ligna ſubminiſtrabant. a calando.i.uocando,quia uocantur ad miniſterium, ſcđm Acronem,uel a calendis, quia eo die cibaria accipiunt,ut inquit Porphyrio,uel potius ἀπὸ τῶν κάλων, id eſt a lignis,ſunt etiam Calones calcei lignei.

Calathus pe.cor.& aſpirata,græcũ eſt κάλαθος, & ab aliquibus qualus,& quaſillus. Ab aliquibus fiſcella uas uimineũ, ſm Porphy.in quo mulieres penſa, uel tramã reuoluunt. Iuxta quas ſignificatiões ait Vir. in Alexi. Tibi lilia plenis Ecce ferunt nymphæ calathis. Hiero. ī Hiere.Calath⁹ unus ficus bonas habebat nimis, ut ſolent ficus eſſe primi temporis. Sed quid opus totẽ Magis calathus dī ciſtella. Oui.li.iiii.Faſt.Hæc implet calathos lento de uimine nexos, Hæc gremiũ laxos degrauat illa ſinus.Accipiť interdũ ꝓ calice ad ſacrificiũ apto.Virg. Vina nouũ fundã calathis Ariuſia nectar. Ser.ait ẽe uas æneũ ī quo lac,uel recẽs caſeus diſtrahiť.

Calata comitia,Quære in dictione Comitium.

Calathis pe.cor.nomen ciuitatis ſicuti Ptole.& Stra.ſcribunt a calatho ibi inuento. Inde fuit Hiſter poeta qui de tragœdia inſignem librum condidit.

Calathe, quam alii calathuſas uocant, nomen urbis ad Herculis columnas ſitæ.

Calx pro calcaneo, qui eſt extrema pars pedis,qui & pes imus appellať.Virg.Calcẽq; terit iam calce diores.Vñ & pro fine ſæpenumero ponit, ut a uertice ad calcẽ.i. a principio ad finẽ. Quod ꝓinde eſt ac ſi diceret a capite ad pedes.Cice. pro meta & ꝓ fine uſurpauit cũ ait.Qñ ſumus ab ipſa calce eius interpellatione reuocati. Hic calceus pedis indumentũ. Aliqñ pro ictu calcis & per cuſſione pedũ plagaq;.Teren.in Phor. Namq; inſcitia eſt aduerſum ſtimulos calces.Iuue.Aut dic, aut accipe calcem.Et tã pro calcaneo q̃ ꝓ percuſſiõe,mõ maſcu. mõ fœ.gñe uſurpari ſolet. Sili. Iã campos uoti ferrata calce cruentat cornipedem.Virg. Cornipedẽq; citum ferrato calce fatigat.A calcãdo.i.nitendo dictus calx.

Calx,fœ.ge.ſeu calces, lapis coctus ſic dictus. ꝙ in ædificiis calceť. Nam ita lapides ſimũl aſtringit ut calcari uideãť.Palla.Calx, quæ erit ex ſpiſſo & duro ſaxo ſtructuris cõuenit,ex fiſtuloſo uero,aut molliori lapide tectoriis adhibetur utilius.Fit autẽ de albo ſpiſſo,& duriore ſaxo.Coquitur fornace calcaria.

Calcata ædificia dñr calce cõtecta,q̃ & loricationẽ & tectoriũ appellãt,& ꝑcipue ſi leue politũue fuerit,ut ſupinduci poſſit peniculis,uľ albariũ uľ pictura aduenu

Calcaria fornax,in,qua calx co (ſtandã ſtructurã. quiť,ſicut ſulphuraria in qua ſulphur.Pli.Nuper repertum oleas gaudere maxime cinere e calcariis fornacibus.Eſt autem adiectiuum calcarius,ria.rium.

Calcarius, ii.qui præeſt fornaci calcariæ.Cato de re ruſti.Calcarius ligna conficit ad fornacem.

Calcaneus,& calcaneũ utroq; mõ dī ꝓ parte poſteriore pedis imi.Vir.Cõtinuis rimis calcanea ſciſſa rigebãt.

Calceus pedis indumentum,quod fit ex pellibus animalium a calce fit.Cic.li.i.ar.ue. Si multus erit in calceis puluis,ex itinere conuenire oportebat.

Calcearium idem quod calceus.Vlp.ti.de alimẽtis leg. Diariis,uel cibariis relictis,neq; habitatiõem,neq; ueſtiarium, neq; calcearium deberi palam eſt.

Calceolarius,qui calceos conficit.Plaut.in Au.Propoſæ linteones calceolarii.

Calcio & calceo,as raro uſos autores inueni,ſemel cum actõ eius rei,q̃ qs calciať, apud Pli.li.xxxvi. reperi,ſed pro ꝑpono uel induo dictũ eſt.Arceſilaũ quoq; magnificat Var.cuius ſe marmoreã habuiſſe leænã tradit,aliqui geroſq; ludentes cũ ea cupidines,quoꝝ alii religatã tenerẽt,alii e cornu cogerent bibere, alii calciarent ſoccos,oẽs ex uno lapide.Abltõ aũt li.vii.Nos quoq; uidimus athanatũ noĩe ꝓdigioſæ oſtẽtatiõis quiquagenario thorace plumbeo indutũ,cothurniſq; pondo calciatum,per ſcænam ingredi.Gelli. Die feriato tunicis & lacernis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lacernis indutos,& gallicis calceatos. Huius compoſitū eſt excalceo. Sue. in Vitel. pro maximo munere a Meſſalina petiit,ut pedes præberet ſibi excalciandos.

Calceamen, & calceamentum pro ipſo calceo. Pli. li. xix. Hinc calciamina,& paſtorum ueſtis.

Calceatus,us. idē qđ calceamen. Pli. Itaq; longo itinere,ſine calciatu atteruntur pedes (ad calcem alligeť.

Calcar ferreus ſtimulus, ad urgēdos equos, ſic dictum q̄

Calcitro,as. pe. cor. pede percutio,a quo recalcitro.

Calcitro,nis. dicitur equus q̄ calcib⁹ infeſtat. Gel. Equus mordax,& calcitro. Huius cōpoſitum eſt recalcitro.

Calcitroſus,qui ſæpe calcibus ferit. Colu. li. ii. Iuuencūq; recte tractum,calcitroſumq; eum reddit.

Calculus a calcādo gen⁹ lapidis duriſſimi,& rotūdi ſicut ait Hie. ad Dama. q̄ calce p̄ſſus offendit. Oui. Per q̄s numerabilis alte calculus oīs erat. Et calculus lapillus in corpe,ex quo aſprimus cruciatus gigniť,q̄ aūt eo morbo laborant calculoſi dūr,a græcis lithanici. Plini. xxi. Vtuntť ad alopetias,lithanicos,opiſthotonicos. Itē calculus dī quē latronē, ſeu latrunculū antiq̄ appellarunt iuniores ſcacū uocāt. Mar. Hic mihi biſſeno nūerať teſſera pūcto. Calcul⁹ hic gemīo diſcolor hoſte perit. Q̄n ām calculis faceť rōnē ſolem⁹,calcul⁹ q̄nq; p̄ rōne ponit. Cic. Itaq; tibi cōcedo,ut ſi te alicui⁹ dati pœnitet,ad calculū reducas. Rurſum calculus mīma p̄s pōderis dī. Et culter lapide⁹, quo Eſaiæ p̄phetæ labia mūdata fuere.

Calculoſus,q̄ calculis,i. lapillis in corpore abundat. Quo noīe uſus eſt Pli. Et calculoſus locus, q̄ calculis abūdat. Col. li. iii. Loca aprica calculoſa,glareoſa interdū,& ſalator a calculis,i. lapidibus minutis, quos antiqui ī manibus tenentes numeros componebant.

Calco as. cōprimo qđ & ad aīum tranſfertur,ut calcauit paſſiones,cui⁹ cōpoſita ſunt cōculco,īculco,& p̄culco.

Caliga,æ,pe. cor. tegumētū tibiæ. Cui⁹ dimi. eſt caligula. Amb. Colobio,& pallio indutos,caligulis calciatos. A quo militari calciamēto germanici filius Caius Ro. impator cognomē ſortitus eſt,q̄n ī exercitu natus ſit. Auſo. Caius, cognomen Caligæ cui caſtra dederunt.

Caligatus caligis indutus. Caligaris,idem quod caligatus. Iuue. Veniam caligatus in agros.

Caligula dimi. a caliga,& cognomen Caii Imperatoris qui ædificauit ciuitatem,quam Calipolim nominauit.

Caligo. pe. pro. umbra eſt de ſpiſſitudīe aeris effecta, q̄n aeris colore gignať. Hic caliginoſus,a. um. p̄ obſcuro.

Caliginoſus,a. um,idem quod tenebroſus. ut apud Hier. Anteq̄ offendant pedes noſtri ad montes caliginoſos.

Caligo. as. pe. prod. caliginem induco,obſcuro. Hiero. in Exo. Oculi eius caligauerunt.

Calaris ciuitas in Sardinia, Vide in dictione Sardinia.

Calchas,antis. nomen proprium græci auguris.

Calor & caliditas idem ſignificant.

Caldor idem quod calor. Var. Olea lecta ſi nimium diu fuerit in aceruis caldore fraceſcit, & oleū fœtidum fit.

Caleo,es,calui,per ſimplex l. ferueo,calidus ſum, Lactan. lib. de opi. Qui aūt ignem putauerūt,hoc uſi ſunt argumēto, q̄ præſente aīa corpus caleat,recedēte frigeſcat. In quo oſtenditur primitiui & deriuatiui diuerſa ſignificatio,ut caleat intelligatur, calidū ſit, frigeſcat frigidum fiat. Compoſita ſunt Concaleo,& incaleo.

Caletur uerbum imperſonale. Plau. in capti. Cum caletur. i. cum calor per æſtatem uiget.

Caleſco,is. calidus fio,a quo concaleſco,& incaleſco.

Calefacio,& calfacio calidū reddo. Pli. li. xxi. Chryſocomæ radix calfacit & ſtringit. Hinc excalfacio,a quo excalfactorius. a. um. Idē. Excalfactorias hēt uires, Cōcalfacio,incēdo. Cic. Et ait idem cū brachiū cōcalfecerit,

Calefio hēt ſcationē paſſiuā illa (tū ſolere pugnare. tam,ut hic calefit igni. A quo concalfio,& excalfio.

Calidus,a. um. a calore fit,& mō feruentē ſcat. Vir. Volui illē ille uomēs calidū de pectore flumē. Mō ferocē,incōſultū. Pacu. Caue ſis ne nimis calide loq̄ris, & turbā cōcites. Modo uelocē. Var. Cū hæc dixiſſet, ecce calidis pedibus q̄dā nauicularis irrūpit ī curiā. Dī & caldus p̄ ſyncopā. Mar. Frigida nō deerit, nō deerit calda petēti. Sūt tñ q̄ differentiā faciāt,inter calidū & caldū,ut ſit calidū ſponte,nullo extrinſecus caloré ſuggerente,ut ignis,& ſpūs noſter,qui corp⁹ animat. Caldū uero aliunde. Quo modo locutus eſt Pedianus. Corpus nudū caldatū,ſicut ī lecto erat poſitū, ut uulnera uideri poſſent,in foy detulit. Sed confunditur apud auctores.

Calorificus,a. um. quod calorem facit,ſicut a frigore frigorificus,a. um.

Callus & callū utroq; modo dī pro duricie illa, quæ in manibus,uł pedibus ex labore naſcitur. Plau. in Perſa. Plus calleo,q̄ aprugnū callū callet. Eſt aūt callū aprugnum caro apri calloſior, ob id ſaporis iucundioris. Quidam accipiunt pro plumbo. Et in Cap. Quanta ſumini abſumendo,quanta callo calamitas.

Callidus p̄ duplex ll. aſtutus. Differtq; a uerſuto,q̄ callidus ſit ille (ut ſcribit Cic.) cuius animus uſu,ut manus opera concalluit. Verſutus,cuius mens celeriter uerſeť

Calliditas, quæ ſm Ariſto. eſt quædam prudentiæ pars, quæ ita uerſatur in paruis,ut prudentia in magnis.

Calleo. es. callui, p̄rie calloſus ſū,ſiue callū facio. Plau. in Pſeu. Neq; ego hoīes magis aſinos nūq̄ uidi, ita plagis coſtæ callent,quos dū ferias,tibi pl⁹ noceas. Transfertur & ad aīum. Idem. Occalluit aīus. Cic. Sulpi. Aut q̄ nō ī illis rebus exercitatus aīus callere iam debet. Interdū callere eſt p̄fecte ſcire, q̄ ſicut pes uel manus ex longo labore callū facit,ita mēs longa experiētia facit habitū quendā rey,in quibus uerſatur. Et ſic neutrum tranſitiuum eſt,ut dicenda ſilēdaq; calles. Et illud. Legitimumq; ſonum digitis callemus & aure. Huius uerbi compoſitū eſt Occalleo a quo occalleſco. Plaut. in aſi. Qui latera conteram tua,quæ occalluere plagis.

Calliſcere eſt callum fieri. Cato. Aures nobis calliſcunt ad iniurias.

Calendæ prima dies mēſis a καλέω καλῶ uoco,quia calata. i. uocata in capitolium plebe, quot dies a calēdis ad nonas ſupereſſent, p̄nunciaret. Et quia primū diem ex his qui calarenť kalēdas uocari placuit. Minor autē pontifex numerū dieȳ q̄ ad nonas ſupeſſent calando prodebat,quo primus nouā lunā exponebat,ut nonay die populares q̄ in agris eſſent confluere in urbē oporteret ſcituros quid eſſet eo menſe faciendum. Hic nonas quidam dictas putāt quaſi nouæ initiū obſeruationis,uel q̄ ab eo die ad idus nouem putentur dies, ſicut apud tuſcos nonæ plures habebanť, q̄ in nono quoq; die regē ſuum ſalutarēt & de ſuis conſulerēt negociis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cales calium fœ: ge. oppidū in Gallia, aliud in Cāpania, a quo cales populi iuxta falernos & Massicos, de qbus Vir. Aequora quiq; cales linquūt. Hinc Calenum uinū & calenus ager. Vale. lib. i. Quare alterā in Macedonia, alteram in Caleno agro aquam proprietatē uini, qua homines inebrientur possidere uoluerint.

Calendaris, & hoc calendare, quod ad calendas pertinet, ut Iuno calendaris. (ephemeris.

Calendarius, a. um. idem est, ut calendarius liber. Vide in

Calepium, græce καλέπιον, oppidū ī Cenomanis ad xiiii. lapidem a bergamo brixiam uersus ad colles ī siniſtra parte positos a bonitate uini denoīatū græce ſcat, qđ ēt nunc & amœnitate & uinoꝝ cæteroꝝq; fructuum p̄ stantia uiget καλὸς καὶ πίνω bibo. At Calepi, aliud ſcat

Callis uia callo perdurata. Vir. li. viii. (Vide infra. Rara per occultos ducebat semita calles.

Callimachus pe. cor. nomē poetæ Cyrenēsis, q; prīceps in ter Elegiacos hī. Fuit & alius historicos Aegyptius, de quo Suidas nī υἱὸς βάττου καὶ μεσάτμας, μαθητὴς ἑρμοκράθους, & multa, & quot fuerint longe prosequitur.

Callisthenes pe. cor. nomen phī, & apud nos pulchritudinis potentia dī. Hic fuit Olynthius, Alexandro magno familiaris ex cōdiscipulatu apđ Arist. accitusq; ab ipo rege, ad prodēda memoriæ gesta eius asiatica. Huic nocuit īmodica libertas, grauitasq; inuisa regi, cum haud quaq̄ male assentātiū accōmodatus ingenio ēet. Nam cū Alexāder magn⁹, ex p̄sico bello supbiæ regiæ more, adorari uellet, acerrim⁹ inter recusantes Callisthenes fuit, palā dictitās Alexandrū nō adorandū esse, q̄ res & illi, & multis principib⁹ Macedonū exitiū fuit. Siqdem Alexāder Callisthenē, ppter adoratiōis p̄sicæ interpelatū morē, cōiuratiōis consciū fuisse crimīat⁹ est. eūq; trūcatis mēbris, abscissisq; aurib. ac naso, labiisq; defor matū, cū cane in cauea clausum circūferri iussit, diuq; tortū tandē necauit. De hoc Sen. li. vi. q̄stio. naturaliū. Fuit Callistheni nobile ingeniū, & furibundi regis īpatiēs, hoc ē Alexādri crimē tærnum, q; nulla uirt⁹, nulla bello; fœlicitas redimet. Nā quotiēs dicet. Occidit per sa; multa milia, opponet & Callisthenē. Quotiēs dcm fuerit. Occidit Dariū, dicet. Sed & Callisthenē occidit.

Calisto una ex nymphis, & pulcherrima dī. Fuit & Lycaonis Arcadiæ regis filia, ex q̄ ort⁹ est Arcas, a quo Arcadia. Quæ postea uersa est in ursam, q̄ dī Arctos, & iuxta borealem polum sita.

Calypsos insula contra Troglodytas sita. Est & nympha Oceani, & Tethyos filia. Regnauit in Ogygia insula, & Vlyssem naufragū hospitaliter susceptt. Oui. Ah quoties illū doluit, pperare Calypso. (a καλύπτω tego.

Calyptra, æ. gen⁹ uestimēti, quo mulieres capita tegebāt

Calliope pe. cor. una musarum, & præstantissima, quæ ēt calliopea dicit, sicut & penelope, penelopea, a pulchro ore dicta ὤψ ὁπὸς uultus, & facies dicitur, κάλλος pulchritudo. Præest heroicis uersibus.

Calix genus poculi quo bibimus, q; eo calidā bibebāt, ut inq̄t Var. Nā & calidā & frigidā cōuiuiis ueteres adhibebant. Iuue. Calidæ gelidæq; minister. Q̄nq; ponit, p maiori uase. Cic. li. iii. Tus. Quid hic calix mulsi impingendus est, ut plorare se desinat. Q̄nq; p uase, in quo legumina & olera coquūtur. Oui. li. v. Fast. Stant calices minor inde fabas hol⁹ alter hēbat, Var. calix a caldo, q; eo calida puls apponebat. Calices fictiles cululli dicūt.

Calyx cum y. significat folliculū, quo fructus arboꝝ cooperitur, a καλύπτω cooperio. Ponitur & pro operimēto, & tectorio ex luto. Græci quoq; accipiūt calicem p galero & umbraculo fœminarum ut inquit Iuli. Pol. Chalix cum h aliud significat. Vide infra.

Calliblepharon medicamē accōmodatū uitiis oculoꝝ, p̄sertim cū palpebræ cohærescūt, & ulcera oculoꝝ male curata sunt, nomē hēt a pulchritudīe genaꝝ κάλλος pulchritudo, βλέφαρα genæ dicunt, Pli. lib. xviii. Calliblephari pari modo fuligo in hoc usu tpat. Et calliblephara uocātur, quæ pilos in genis & oculis honestant.

Calliroe, fons apud athenas. Papi. lib. xii. Theba. Et quos calliroe nouies errantibus undis implicat. Hic postea a tyrannis reparatus Enneacrunos dictus. ī saliētes nouem. Martianus de hoc fonte. Fontes multæ atticæ, inter quos calliroe prædicatur.

Calydon pe. cor. seu calydonia Aetolorum ciuitas, regia Oenei pris Meleagri, & regio uicina, distat a mari sep̄tē miliū quingētoꝝ passuū spacio, per qđ Euenus fluit. Luc. Et Meleagream maculatus sanguīe Nessi Euenos Calydona secat. Hinc calydonius, a. um. ut calydonius aper famigeratus, & calydonis, idis. Oui. Plangūt se matres calydonides. Itē Calydonia, sylua Britāniæ, uñ saui leones mittebant, a qua Britāni q̄nq; calydonii uocant, scđa syllaba longa, & tertia breuis. Mar. Nudaca lydonio sic uiscera p̄buit urso. Idē. Quinte calydonios Ouidi uisure Britannos. Cum aūt de Aetolico agro intelligimus scđa breuis, tertia longa, ut supra apud Luca. & Oui. Tradidit Aonio pauidā calydonida Nesso.

Calodion, græcum est significat funiculum.

Calydna insula, quā quidā unā ēe cū calymna putāt, alii Calydnas duas, Leron, & Calymnā, quæ sūt circa Rhodium. Stra. alias ab his calydnas, ppe Tenedō cōstituit

Calipolis, urbs Thraciæ in extremo Hellespōti, a C. Caligæ ædificata, a quo nomē sumpsit, hoc ē caligulæ polis

Callipidæ pe. cor. populi Scythici, Hypanim fluuium incolentes, ut autor est Herodotus.

Callistratus pe. cor. nomen uiri proprium.

Calippo philosophus qui honestati uoluptatem adiunxit sicut & Dinomachus.

Calingi ppli in India autore Pli. Caligii uero in arabia.

Calypso est nympha oceani, & Tethyos filia, uel ut aliq; bus placet Atlātis. Hic de sui noīe insulā in Ionio mari cognoīatā tenuit, ppinquā pmōtorio lacinio, ut semi re uidet. Pli. iii. na. hist. uī ut aliis placet ī mari aphrico

Calon latine bonum, siue pulchrum, siue honestum. Et Calon lignum, & Calon nomen statuarii.

Calones calcei ex ligno. Quo ēt noīe serui militū castra sequentes dicuntur, qui clauas ligneas, uel fustes gerebant, uel q; militibus ligna subministrabant. Hor. Hic perminxerūt calones, atq; caballi. Quidā tū calones a calando deriuāt, q; ad ministeriū aduocēt. Alii a calendis, q; calendarum die cibaria caperēt pro toto mense.

Calopodium calciamenti lignei genus, qđ alio noīe dicunt soccum, & per diminutionem socculum.

Calophanta derisor, calon pulchrum, phæno ostendo. Plau. in Cur. Calophantam, an sycophantam.

Calopus, aīal syriæ, iuxta Euphratem habitans, a fusti & uelox, cornibus longis quibus arbores deiicere ferunt.

Calænum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Calænũ cũ æ diph. oppidũ Campaniæ xiiii paſſuũ milib. a Capua diſtãs. In cui⁹ agro uinũ optimũ & dulce naſci tur. Stra. Calænũ urbs ĩ Cãpania in primis eximia adiũ cta Caſelino. Vñ Hor. Prelo domitam calæno tu bibes uuã. Quidã ét calænũ uinũ accipiunt a Calibus oppido Cãpaniæ. alii a καλὸς, qd̃ é bonũ. οἶνος uinũ. Iu. Occurrit matrona potens, q̃ molle calænũ. Et ſic ſcribi põt cũ œ

Calpar dolíi. Var. li. i. de ui. pa. Quia anteq̃ no (diph. mẽ dolii prolatũ ẽet, id genus uaſoꝝ calpar diceretur. Feſtus docet eſſe genus uaſis fictilis, ſeu uinũ nouũ, qd̃ ex dolio dimittitur ſacrificii cauſa anteq̃ deguſtetur.

Calpe hiſpaniæ mõs, circuitu nõ magno, altitudíe ingẽs oppoſit⁹ abylæ monti, una ex colũnis Herculis, in cui⁹ radicib. urbs ẽ noíe Calpe, ut inq̃t Stra. quo ẽt noíe dicta ẽ inſula ĩ occaſu, poſt Gades anguſto diſcreta freto,

Caltula ueſtis. uide ĩ dicti. calta. (ἀλλὰ κάλπης ὑδρία ἐστί.

Cálua, dicitur os capitis, ubi capilli eſſe conſueuere. Martia. Pſilotro faciemq̃ lauas, & dropace caluam.

Caluus dicíf a cuius capite capilli defluxerũt. ſiue q̃ ſine capillis nati ſunt. Vnde Pli. xi. docet eſſe gẽtes naturaliter caluas, quales Myconii, qui capillo carẽtes gignuntur. Hiero. in leui. Vir de cuius capite capilli fluunt, caluus & mundus eſt. Hinc fiunt compoſita præcaluus & recaluus, qui & recaluaſter dicitur, de quibus infra.

Caluities, & caluitiũ utroq̃ mõ dí p defluuio capilloꝝ a capite, uel p loco quo capilloꝝ defluuiũ eſt. Hie. Sin ãt in caluitio, ſiue ĩ recaluatiõe alb⁹, uel ruff⁹ color fuerit exortus, & hoc ſacerdos uiderit, cõdẽnabit eũ haud dubiæ lepræ, q̃ orta eſt ĩ caluitio. Sue. Apud antiquos aũt barbæ capitiſq̃ raſura luctus indiciũ fuit. Caluitii uero deformitatẽ iniqſſime ferebat, ſæpe obtrectatoꝝ iocis obnoxiã exptus, iõ deficiẽtẽ capillũ reuocare a uertice

Caluitiũ. vide in dictiõe Caluities. (conſueuerat.

Caluo as. caluum facio, a quo decaluo, & recaluo. Primũ ſignificat ualde caluo. Secundum ab anteriore capitis parte caluo. Hiero. in Eſa. Decaluabit dñs uerticẽ filiarum Sion, & dñs crinem eaꝝ nudabit. Idem in leui. Sin autem in recaluatione albus, uel ruffus color fuerit.

Calueo, es. caluus ſum. Pli. li. xi. Et quædã aĩaliũ natura liter caluẽt, ſicut ſtrutiocameli & corui aquatici. Hinc componíf recalueo, qd̃ eſt rurſus in caluitiẽ reuertor.

Caluéſco caluus fio. Colu. li. vii. Potior tñ eſt ratio cuſtodiendi, ne naſcaf, neue in colla caluéſcant. Pli. li. xi. prius his caluéſcere oñibus annis, cum ſerif rapa. Dicitur & de agris. Col. li. v. Propter mures atq̃ talpas ſæpe nouella caſtaneta caluéſcunt. i. rareſcunt.

Caluata uinea, apud Cato. & Pli. ſignificat, in qua uites quidem ſunt, uerum paucæ, rareq̃, ut in caluitio capilli. Nam & græci loca ſatis, fructibuſq̃ nuda phalacras, quaſi calueta appellant.

Caluaria totũ caput, & carne nudũ, & tam de brutis q̃ de hoíbus dí. Palla. Equæ caluaria, ſed nõ uirginis intra ortũ ponẽda ẽ. uel potius aſinæ. Credunt. n. ſua pſentia fœcundare, q̃ ſpectant. Cel. li. viii. Vbi capitis oſſa, & ipam caluariã deſcribit. Et caluariæ loca ſepulturæ publica, quas græci uocant polyandria ſeu loca ubi decollabantur hoíes damnati. Hie. Extra vrbes & foras portã loca ſunt, in quibus trũcanf capita damnatorũ, & caluariæ .i. decollatoꝝ ſumpſere nomen. Propterea aũt ibi crucifixus eſt dñs, ut ubi prius erat area damnatoꝝ, ibi erigerenf uexilla martyrii. Et quõ p nobis maledictũ crucis fact⁹ eſt, & flagellatus, & crucifix⁹, ſic p oíum ſalute q̃ſi noxius inter noxios crucifigeref. Si naũt q̃ſpiam cõtendere uoluerit, ideo ibi dñm crucifixum ut ſanguis ipſius ſup Adam tumulũ diſtillaret, iterrogemus eum, quare & alii latrões in eodẽ loco crucifixi ſunt. Ex quo apparet Caluariã, nõ ſepulchꝝ primi hoís, ſed locũ ſignificare decollatoꝝ, ut ubi abũdauit pctũ, ſupabunda ret & gſa. Adã uero ſepulchꝝ iuxta Hebron, & Arbeæ in Ieſu filii naue uolumíe legim⁹. Aug. uero, ſic hoc antiquoꝝ relatiõe referf, q̃ & Adã primus homo in ipſo loco ubi crux fixa ẽ, fuerit aliq̃ ſepult⁹. Et ideo caluariæ locũ dictũ eſſe, q̃a caput humani gñis ibi dí eſſe ſepultũ. Et uere fratres nõ incõgrue credif, quia ibi erectus ſit medic⁹ ubi iacebat ægrotus, & dignum erat ut ubi occiderat humana ſuphia, ibi ſe íclinaret diuía miſericordia, & ſanguis ille p̃cioſus etiã corporaliter puerẽ antiq̃ pctõris dũ dignaf ſtillãdo cõtígere, redemiſſe credaf. Caper tñ caluam appellat. Græci Cranion.

Caluo, caluis, decipio, fruſtror, cuius paſſiuum eſt caluor Tractum a caluis militibus, q̃ oíbus ſolent eſſe fruſtratui. Pacu. Sentio te pater uocis calui ſimilitudine. In uenitur etiam caluor deponẽs. Plau. in Caſi. Nam ubi domi ſola ſum, ſoror manus caluitur. i. decipit.

Calũnia calliditas & uexatio alicuius in litibus, per fraudem & fruſtratiõné. Ci. Exiſtunt ſæpe iniuriæ, calũnia quadã, & nimis callida atq̃ malicioſa iuris iterp̃tatiõe Sæpe optimas cauſas ingenii calũnia ludificari ſolet. Aliq̃n calũnia dí, cũ alicui crimen falſo ĩponif. Hiero. Calũnia eſt cũ iuſtis hoíbus crimẽ ĩpietatis obiicif.

Calumnioſus, qui calumniam inferre ſolet, Augu. Nemo illi calumnioſus tendiculas uerborum requirit.

Calumnior ſcat p fraudẽ, & ſubdolam rõnem cauſa uincendi in litibus mẽdaciis alios uexo, & calumniari eſt falſa crimina intendere, & modo cũ actõ, modo cum dtõ conſtruif. Hie. li. i. Re. Si quenq̃ calumniatus ſum. Aug. li. i. de ci. dei. Et chriſtianis tpibus nõ calũniẽtur. Hinc calumniator, q̃ calumniã facit. i. q̃ falſum crimẽ obiicit. Vñ in lege xii. tabula. Calũniator idẽ patiaf qd̃ reus, ſi cõuict⁹ fuerit. Ponif ét qñq̃ p fallaci, & doloſo.

Caluinarius porcus, qui cibo permixto ex colluuie hyeme nutritur.

Calaſtri pueri dicebanf canoram uocẽ habentes, inquit Victru. qui a regibus ad hoc munus quæri ſolebant.

Calta herba naſcens in ſegetibus, flore lutheo. Virgilius Mollia lutheola pingit uaccinia calta. Hinc ueſtis caltula dicta eſt coloris caltæ.

Cambio, bis. pſi. pſum. ſcat cõmuto. Apud antiquos uero cambire accipif pro pugnare, iter inchoare, flectere. Inde campſores uulgo qui collibiſtæ & trapezitæ.

Campſo, as. quod eſt iter flecto.

Cambyſes pe. pro. nomen regis Perſæ, cui Aſtyages filiam dedit in cõiugem, ex qua natus eſt Cyrus, qui poſtea regnauit. Eſt etiam hoc nomine fluuius Hircaniæ ortum habens in montibus Caucaſi.

Camera pe. cor. a noſtris teſtudo, ſeu fornix dicif, & ipa pars ſupior. ſ. tectũ deuexũ, & incuruũ ſolariũ a forma teſtudinis, quaſi camuræ. i. ícuruæ, ut inq̃t Feſt. Camyros eñ latine curuus dicif. Papi. in ſyl. Effulgent camerę uario faſtigia uitro. In ſpecies animoſq̃ nitẽt. Vir.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lib. iii. Geor. Camuris hirtæ ſub cornibus aures. Camerę igitur tecta incuruate formata. Et camuri boues a curuatione. Plini. lib. xix. Velocitas pernix leui umbra cameras, & pergulas operientes.

Camerare eſt camerā facere. i. fornicē & teſtudinē, a quo cōcamero. Pli. li. 24. Dinocrates architect⁹ Alexandri Arſinoes tēplū concamerare inchoauerat, ut ī eo ſimulachę eius e ferro pēdere in aere uideret. Inde cōcamerata loca dicim⁹ teſtudinea, hoc ē q̄ fornicib⁹ conſtāt.

Camerinum pe. p'o. Piceni urbs præclara, a curuitate ſitus ita appellata. Ab eo camertes dicti ſunt. Eſt ēt camerinum ciuitas in Sicilia, quæ & camerina dicitur.

Camertes ppli Picentini, a Camerino dicti, quos Liuius ſcribit P. Scipioni in armāda claſſe quā in africam duxit cohortē unā ſexcentoꝝ militū armatorū p̄buiſſe.

Cameria oppidū, & palus eiuſdem nominis in Sicilia.

Camædreos, latīe calamandra herba cal. & ſic. in iii. gra.

Camarina herba peſſimi odoris, quæ concuſſa nauſeam facit, unde prouerbium. Caue moueas camarinam.

Camillus, p prie puer ingenuus, q̄ flamini diali ad ſacrificia miniſtrabat. Antiq. n. camillos, & camillas uocabāt miſtros, & miſtras ipuberes in ſacris. Vñ Mercurius hetruſca lingua Camillus dī, quaſi deoꝝ miſter. Fuit & Camillus nomen Romani uiri, qui Gallos expulit ab urbe. Itē genus quoddā uaſis camillum dicebant, quod opertū ī nuptiis ferebāt, qd' alio noīe cumera uocabaſ.

Camemelluni herba ab odore mali dicta, quā uulgus camomillam uocat, ab aliquibus melanthion dicitur.

Camilla nomen Volſcorum reginæ, quæ turno contra Æneam auxilio uenit.

Caminus pe. pro. latine fornax dī. Vir. li iii. Ruptis flammam expirare caminis. Accipiē q̄ñq̄ pro ſtructura, q̄ fumum excipit. Suet. in Vitel. Nec ante in prætorium rediit, q̄ flagrante triclinio ex conceptu camini. Cice. ad Atticum, Luculento camino utendum cenſeo.

Caminata loca dicuntur teſtudinata, & ad fornacis ſimilitudinem facta. Pli. li. xvii. Scrobes ubiq̄ caminata foſſura, ore compreſſiore ſint.

Camœnæ cū œ. diph. quaſi canētes amœne. Amœnū uero ab amādo, iucundū dicimus. Canunt em̄ antiquoꝝ laudes. Var. Camœnæ ab antiqs carmœnæ uł caſmœnæ dictæ ſunt, nūc abiecta r. uel s. camœnæ uocantur. Alii camœnas dicūt q̄ ſint caſtæ mētis præſides. Sunt aūt camœnæ idem qd' muſæ. Muſa uero ꝑcat cantum.

Campana inſtrumentū ad pulſandū idoneū. A quo Hie. formauit dimi. campanula, cum ad Euſto. ſcribit. Quo uſq̄ campanula in clauſtro pulſabiē. Ariſtophanes aūt comicus in ea comœdia q̄ εἰρήνη inſcribiē κώλωνα προσκατορύξ, ᾗ ῥόπαλον ἀντ' αὐτοῦ, καὶ παλαιότατον εἶναι, ita q̄ malleus campanæ dī ropalū, li. & ēt inſtrm quo pulſaſ oſtiū

Campania regio Italiæ ſic dicta, q̄ campeſtris ſit, a qua Campani, qui in ea habitant, Ea nunc dicitur terra laboris fertiliſſima, ubi Capua, & Neapolis, & Cumæ.

Campus eſt grande atq̄ amplum ſpaciū terræ, quæ plana ſit. Vñ ſpacioſæ plateæ, areæue campi dīr. Hier. ſuper Cañ. Campus planities terræ dī, cui cultura adhibetur, & excoliē ab agricolis, Et camp⁹ ſolet accipi ꝑ qua libet re, in qua qs ſtudiū habeat. Dictus campus a capiendo, q̄ animaliū, ſeu reꝝ multitudinem facile capiat, ſeu q̄ ueteres ex agro tantū plano capiebant fructus.

Campeſtria loca plana, a campo deductū nomen, ut in cāpeſtribus inqt Hie. Et apud Eſaiam. Et erūt campeſtria in caulas gregum, & uallis achor in cubile armēntorū populo meo: Sic campeſtres operarii dicebantur hi, qui in campō Martio ſeruilē operam candidato impartiebanē, & ludi qui fiebant in campo martio, & cāpeſtria dicebantur genitalium ſuccinctoria, eo q̄ ludēntes in campis, ueſtibus oībus exuebantur, & nudi ludebant ſolis campeſtribus tecti uirilia. Hora. Penula ſolſtitio, cāpeſtre niualibus auris. Augu. lib. xiiii. ciui. dei, Campeſtria latinū uerbū eſt, eo dictum, q̄ iuuenes qui nudi exercebantur in campo pudenda operiebant. Vñ q̄ ita ſuccincti ſunt campeſtratos uulgus appellat. Hæc etiam brachæ fœminalia uel fœmoralia perizomata, ſuccinctoria, ſubligacula, appellantur & lumbaria.

Camparius cuſtos camporum.

Campigeni anteſignani. Vide in dictione Anteſignan⁹.

Campſores. Vide ſupra in dictione Cambio.

Campe uermis genus hortenſes herbas & arborum frondes infeſtans, a uerbo græco κάμπτω quod eſt flecto q̄ ſeſe contorqueant. Colu. Nec ſolum teneras audent erodere frondes, Implicitus conchæ limax hirſutaq̄ cāpe. Hinc hippocampæ piſces, qui & equi appellantur a flexu caudarum, quæ piſcoſæ ſunt.

Camos κάμος apud græcos genus uinculi ut in Pſalm. In camo & freno maxillas eorum conſtringe &c. Plau. in Caſi, poſuit, pro fune quo damnati alligātur furcæ quum ait Camū & furcā feras. Apud aliquos ponitur pro ſpecie freni, ſignificat etiam contextū figuræ coni, quod inſtar calculi iudices iaciebant in cadum. Item equorum retinaculum, & muliebre ornamentū. Eſt & genus tibiæ ꝑ abuli & lilii & quædam herba. Eſt & mechanicū inſtrumentū igniferum. Chamos aſpiratum idolū eſt, quod alio noīe dī Beelphego. ut inquit Hie.

Cana græce latīe caniſtra, & p̄ dimi. caniſtella. Hic canephori q̄ſi ciſtiferi, q̄ in ciſta baiulabāt ſecreta ſacroꝝ.

Canabus pe. cor. cella uinaria. Aug. Multa ſunt q̄ de horreo canabo, uł cellario aliquotiēs ꝓferre nō poſſumus.

Caniceps genus animalis, quod alio nomine cynocephalus dicitur, faciem caninam habens.

Canaſtreum promontorium eſt proximum pallenæ.

Canaan nomē filii Cham, a quo cananeus, a. um. ut mulier cananea.

Canna per duplex nn, harundo, licet minor ſit, & maior calamo, Col. li. v. Ea eſt aūt ſenectus, cum uel exaruit ſitu, & inertia plurium annorū, uel ita denſatum eſt, ut gracilis, & cannæ ſimilis arundo ꝓdeat. Idem li. viii. De gener harundo, quā uulgus cannam uocat. Et cannas, in quo ferebaſ oleum. Idem. Vrcei, q̄bus oleū progeritur cannæ tegetes, quibus oliua excipitur. Stra. ſcribit in Aphrica ad cubitos quinos longas, craſſitudine uero digiti minoris, cannas naſci. Quare mirum non uidetur ſi in eis Romam comportatum oleum ſit. Præterea canna uicus Galileæ eſt, & urbs Lycaoniæ.

Cannetum, ub cannarum copia eſt. Palla. Lilieta cannēta ponenda ſunt.

Cannitium canna harundo. Auguſt: ſuper pſal. Noſtis quemadmodum ſibi faciūt de cannitiis ſagittas infantes. Cannitia etiam dicuntur cameræ in agreſtibus ædificiis ex cannis conſtructæ ut eſt apud Palla.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cannæ cannarum tantum pluraliter. Vicus in Apulia. Romanorum clade illustris.

Canalis a canna fit, una littera detracta. Et tam mascu. q̃ fœ. ge. est Fest. Canales. ꝑ quos aq̃ cõfluit in uiis lapide strati. Vir. Currentẽ ilignis potare canalibus undã. Est autẽ canalis lignũ ad cãnæ similitudinẽ cauatũ. a quo aqua deducit. Dicitur etiam hoc canale. Statius lib. i. syl. Flumina demerso trahit intemerata canali.

Cànalicula dimi. a canalis ĩ gene. fœ, ꝑua canalis. Erasistrat⁹ medic⁹ docet duas esse canaliculas, uel fistulas q̃ á faucibus deorsum proficiscunt, ꝑ alterã in stomachũ delabũt oĩa esculẽta, & poculẽta ꝑ alterã spirit⁹ ab ore in pulmonẽ, atq; rursũ in os, & in nares cõmeat, ꝑq; eãdẽ meat⁹ uocis fit, & græce noĩaꝺ ἀρτηρία τραχεῖα. i. aspera arteria. Lactã. hãc arteriã appellat fistulã spiritalẽ alio nomine Curgulio nominatur.

Canalicul⁹ dimi. a canalis in mas. gene. Vict. li. vii. Canaliculi⁹ eaꝝ q̃ strigilx appellaꝺ. Colu. li. ix. Largiore cibo celeri⁹ piguescit, semp tñ etiã canaliculi milio repleti ap-

Canaliculat⁹. à. um. quod est in canalis (ponuntur. modum factum. Plin. li. xix. Quisbusdam angusta, & canaliculata, ut cumino, paucis foliacea, & lata ut atriplici.

Canalicolæ. pe. cor. forenses homines pauperes dicti, ꝑ circa canales fori consisterent.

Cãnabis. pe. cor. herba, ex qua fiũt chordæ. Persi. Tũc mare transilias tibi torta cãnabe fulto. Dicitur & cannabũ Pal. Hoc tempore cannabũ seris. Hĩc cãnabaceus. a. ũ.

Cãnabinus. a. um. quod est ex cãnabe. Colu. lib. vii. Cannabinisq; funibus cornua iuuencorum ligato.

Cãcelli ligna ĩter se modicis ĩteruallis in trãsuersũ instar retis iuicẽ annexa, q̃bus scænæ, & tribunalia atq; fenestræ muniri solẽt, quos ꝓterire nõ licet. Et apud priscos fere semp fuerũt ærei, quoꝝ multi extant, ꝑ basilicas distributi, ad lignorũ similitudinẽ fabrefacti. quoꝝ lineolæ altrinsec⁹ in qncuncẽ suppositæ, foramina linquunt q̃bus cũ aer, aspectusq; admittaꝺ, ꝓhibetur accessus, seruatq; us⁹ eiusmodi clausura uineis ꝑ uallis foribusq; apponit. Cic. in Qui. Ab his cãcellis, q̃bus me circũscripsi declinauero. Sic dicti, ꝙ frequẽtia foramina habeant, qualia sunt, q̃ in corpore efficit morbus, q̃ cancer uocatur. Vñ Apul. uocat orci cãcros ꝑ faucibus & tenacib⁹ statiõibus. Sũt & cãcelli loca cancellatim hoc est tessel latim trãsuersariis lignis accõmoda sessui. Oui. Cancellis primos imposuisse pedes. In sacris literis cãcelli uocant specilla foramĩbus plena, & trãsuersim plagulis feneſtrata, q̃s uulgus zelotypias uocitat. Vñ in ꝑuerbio. De feneſtra dom⁹ meæ, ꝑ cãcellos, ꝑspexi iuuenẽ, & uideo paruulos. Hos cãcellos delitiosos, Cice. li. de perfe. ge. di. appellat trãsennas ab oculoꝝ uidelicet, & foramĩ trãsitu. Ait em̃, quasi ꝑ transennã ꝓtereũtes strictim aspicimus. Et cãcellis distincta est cutis elephãtoꝝ, quasi tessellatim cõquadrata, & in modũ capsularũ facta. Inde cancellata cutis dicta est a Pli. li. ix. cui⁹ uerba hæc sunt. Elephãti cãcellata cutis, & inuitãs id genus animaliũ odore. Ergo cũ extenta cute recepere examina, arctatis in rugas repente cancellis cõprehensas enecant. Præterea cancellus põt esse dimi. a Cancer.

Cancellatim aduerbiũ, ad similitudinẽ cancelli.

Cancellarii uocant scribæ, quorũ officiũ est scribere, & scripta delere cãcellareq;. Fla. Vopiscus in Carino, Præfectum urbis unum ex cancellariis suis fecit.

Cancello. as, concido, dilanio dispungo erado deleo. cassο. Nam sicut ex transuerso ducunt ligna in cãcellis. Ita delendis scripturis trãsuerso calamo notæ lineæq; atramentariæ. Iuuc. ti. de his q̃ in testamẽto delent. Cancellabat quis testamentum uel induxerat.

Cancer cancri, genus piscis, & signũ cœli, qui & carcinus dicit. Luc. li. ix. Par geminis Chiron, & idẽ quod Carcinus ardẽs. Cancri in syderibus a gẽtibus inde dicti sunt, eo q̃ ad illud signũ mẽse Iunio, sol, dũ uenerit retrogradat in modũ cancri, lõgioresq; dies faciat. Et in utroq; significatu est generis mas. Ferunt hunc cancrũ a Iuno ne missum fuisse lernæũ, q̃ ex lerna palude exiit, & dũ Herculis pedẽ momordit pugnãtis cõtra hydrã, in sydus translatũ. Cancri etiam ab antiquis dicebant clausura & septa qui nunc cancelli per diminutionem.

Cancer cancẽris neu. ge. morbus est. Oui. Vtq; malũ late solet ĩmedicabile cãcer Serpere, & illæsas uitiatis addere partes. Hiero. contra Ruffi. Nemo vnq̃ suã carnẽ odit, cũ morbo regio laborãtes, phthisi, & cãcere, & distillatiõibus, mortẽ uitæ ꝓferãt. Nascit hic morbus fere in oĩbus corporis partibus, sed maxime in mãmillis mulieꝝ, q̃ nõ purgant mẽstruo naturali. Legit & cancer cancri genere mas. pro morbo, ut apud Cato. de re rusti. Eadẽ brassica uulnera putrida, cãcrosq; purgabit, sanosq; faciet. Dictus cancer a cãcri rubore, seu similitudĩe. Nã sicut illi pedes, ita huic uenæ ꝓtẽsæ ex utraq; parte cernunt. Hic alio noĩe dicit carcinoma, & græce carcinus dr. Suidas aũt dicit Cãcrũ poetã tragicũ fuisse, alterum etiam poetam atticum, qui multa scripsit.

Cangrena pe. pro. species morbi alia a cãcro, quæ ut ait Pli. sanari põt, in hoc cancer, & cangrena cõueniunt, ꝙ utrunq; carnẽ exedit. Nascit cangrena, nõ oĩbus partibus corporis, sicut cancer, sed in ꝓminẽtibus mẽbris. i. inter ungues, & alas, & inguina. Sunt etiã qui dicãt cancrenã esse, q̃ unum membrũ aptum est ut putrefiat. Astachilus quando est putrefactũ, sed non habet oñes partes putrefactionis. Estiomenus quãdo habet oñes gradus putrefactionis.

Candax acis, pe. cor. nomen reginæ æthiopũ. Iuue. Candacis æthiopũ dicãt arcana. Sic alia terminata in acis corripiunt pe. ut Salmacis pro fonte. Oui. li. xv. Meta. Cui non audita est obscœna Salmacis unda. Idem lib. i. de arte. Atracis ambiguos traxit in arma uiros. Hoc est Hippodamia ab Atracia.

Candeo. es, candui, albicans sum, ut candens rosariũ, ut apud Apul. li. iiii. Cice. li. i. offi. Quid em̃ censem⁹ superiorẽ illũ Dionysium, quo cruciatu timoris angi solitũ, qui cultros metuens tonsorios, candente carbone sibi adurebat capillũ. Et candere significat candidum esse. Vir. li. iiii. Candẽtis uaccæ media inter cornua fundit. A cãdeo fit candesco, quod est ignitus fio. Composita excandeo, & incandeo, a quibus candesco excandesco, & incandesco, quæ proprie significant accendor ignitus fio, siue uehemẽter incendor inflãmorq;. Trasferũtur etiã ad irã, ꝙ ea est uelut ignis, animũ incẽdens, & uultũ hoĩs quodã candore perfundens, sed nõ temere, cũ em̃ ignis obstãtia exuperat, ac fumũ uincit, candorem laminæ concipit. Vel q a ut sol quanto candidior tãto ardẽtior, ita aĩus, dũ ira cõcitatus ẽ inflãmatus, in

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cenſus,& excandeſcens dicit,ut tanta mentis cõmotio ſignificet.Cæl.Cice. Id poſtq reſciit excãduit & me cauſam inimicitiaꝝ q̃rere clamitauit.i. ira uehemẽter incenſus eſt.Cato de re ru. Nã ſi ſub tecto coquas cũ bitumen,& ſulphur additũ eſt,excãdeſcet.i. incẽdet & inflãmabit.Hinc excandeſcẽtia quæ eſt,ut Cice. li.Tuſc. inquit,ira naſcens,& ſine mõ exiſtẽs.Ex quo cõſtat flãmã ignis candidã eſſe.Vñ Oui.li. vii.Meta.de incandeſco apte demõſtrat.Nõ ſecus exarſit, quã cũ balearica plũbũ Funda iacit,uolat,& incãdeſcit eũdo,& quos nõ habuit ſub nubibus inuenit ignes.Aug.ſup.Io. cũ actõ iũxit.Quã totã repleuerat ſpũs ſancti gratia,totã incanduerat diuinus amor.Eſt & recãdeo, a quo recãdeſco qd̃ eſt rurſus cãdeſco.Oui.li.i.Meta.Ergo ubi diluuio tellus lutuléta receti,Solibus æthereis, altoq recãdu

Candeſco.is.ignitus fio,a quo Excandeſco.Incandeſco,& recandeſco. (it æſtu

Candefacio,candidũ facio.Plau. in Muſ. Quid cæruſa opus eſt? Nã q malas oblinã.Vna opa ebur atramẽto candefacere poſtules.Hinc excandefacio. Var.lib.iii. de re ru.Cœnæ collegioꝝ excãdefaciunt annonã macelli.Aliquãdo etiã candefacere eſt candentẽ, hoc eſt ignitum reddere,& excandefacere ira, ualde inflãmari,& excandefactus,præter modum iratus,

Candor ipſe ſplendor,ut candor eſt lucis æternæ.

Candidus.a.um.quod ex luce,ita nitet,eũq coloré habet,qualis eſt flãma ignis,cũ tñ & de albedíe dicat̃,ut eſt illud Amb.Agnus niue cãdidior,licet aduerbiũ cãdide,p benigne,& pure ſumat̃.Cælius Cice. Cauendũ tibi erit, ne parũ ſimpliciter,& cãdide poſuiſſe inimicitias uideariſ.Hora.Albi noſtroꝝ ſermonũ candide lector.Interdũ cãdidus ponit̃ p fœlici. Tractũ a Thracib9,qui dié fortunatũ albo, aduerſum nigro lapillo deſignarũt.Catul. Fulſere quondã candidi tibi ſoles. Hora.li.ſer.Hũccine ſolẽ tã nigrũ eſſe mihi .i.triſtẽ, & exitioſum,Differt tñ candid9 ab albo,q candidus eſt, q quadã intẽſa luce pfuſus eſt.Alb9 q pallori uicin9 é.

Candido.as.candidũ facio, unde candidatus, candid9 factus.Pomp.Veſtem liſciuio candidans.

Candidatus, qui luce quadã nitente perfuſus eſt. Lac. li.vi.per trãſlationẽ.Qd̃ ſi hoc ille faciebat homo,nõ a cœleſti tñ, ſed a publica quoq ciuiliq iuſticia remotiſſimus,quãto magis id nos facere debemus, qui imortalitate ueluti candidati ſumus? Candidati etiam dicebant̃,qui in alicuius magiſtratus,aut dignitatis petitiõe uerſabant̃,a tunica candida,quã per id tẽpus induebant,ſiue ad denotandũ integritatẽ,q ſolus hic color ſincerus,ac purus, & minime inquinat9 eſt,ſiue,ut ꝓſpici ab oĩbus poſſet,eos pecuniã nõ habere,qua ciues corrũperẽt. Ire aũt candidati p comitia ſolebãt ſuadẽdo,rogando, ſubmittẽdo ſe oĩbus, & nudato etiã corpore cicatrices oſtẽdẽdo.Inde p trãſlationé aliaꝝ quoq rerũ petitores,ſicuti a Quinti. candidatus eloquẽtiæ q eloquentiã auſpicat̃, a Pli. in panegy.candidatus gloriæ,& imortalitatis,a Hiero.candidatus fidei nuncupat̃,qui ad fidẽ inſtruit̃.Candidatus crucis,qui petit crucẽ,hoc eſt q futurus eſt iãiã crucifixus,& ut ueteres dicebãt dierectus.Apul.li.i. Vel certe deſtinatæ iã crucis candidat9.Candidat9 ſacerdotii,q petit ſacerdotiũ, ex quibus oñdit̃ candidatus cõſtrui cum gtõ,ut ſit candidatus cõſulatus,ꝓturæ,quæſturæ,qui petit cõſulatum,ꝓturam,quæſturam.

Candidatorius.a.um.quod pertinet ad candidatos,un de candidatorium munus, quod capitur pro omni officio ac labore petitorio.

Candico.as.pe.cor.candorẽ habeo,ſiue dealbo. albũ facio.Pli.li.viii.Inſigne ei in dextero latere cãdicãs macula.Idẽ. Cuius radice utunt̃ ad candicãdos capillos.

Candicantia.æ.pro albedine.Pli.li.xxxvii. Fictitiæ ſacrificationis candicantiam fugiunt.

Candifico.as,candidũ facio.Aug.li.xxi.ci.dei. De igne fulgido,q certũ ſuũ fulgorẽ lapides coquẽdo candificet.Neui.Poliés ſeſe,& ſuccis herbaꝝ candificãs cutẽ.

Candela a cãdore luminis dr̃.Sunt aũt cãdelæ quacũq conſtent materia ſcirpis,teda,ſeuo,cæra.

Candelabrũ,in quo candelæ figunt̃.Var. Candelabra a candela,in his.n.funiculi ardẽtes figebant̃ Mar. de cãdelabro Corinthio. Noía candelæ nobis antiqua dederunt. Non norat parcos uncta lucerna patres.

Candebæa palus fuit,de qua Pli. lib. vi. Pars eſt, inquit Syriæ, q̃ Phœnice dicit̃, finitima iudeæ intra montis Carmeli radices,paludem habens, quæ candebæa nominatur.Ex ea creditur naſci belus amnis.

Can9.a.um.qd̃ eſt ſenex,a cãdeo.ut quidã putãt. Vir.Cana fides,& ueſta.i.antiqua,uetuſtate.n.caneſcimus.

Cani uero ſubſtantiuũ accipiunt̃ p capillis albis p ſenectute,ut eſt illud.Intẽpeſtiui fundunt̃ uertice cani.Canities,& canitudo pro ipa tali albedine.Pli.Et ipa iam

Caneo.es.canui.can9 ſum.a quo (canitie uenerabilis. caneſco,canus fio.Incaneo,incaneſco, ualde can9 fio. Hiero.lib.i.Reg.Ego ſenui,& incanui.

Caniſtrũ,& caniſter, ſiſcella,ciſta uiminea.Virg. Cereremq caniſtris expediunt.Græce κάναστρον.a in i,mutata.Palladius. Salignis caniſtros fieri debere uirgultis, quia genus hoc oleum dicitur adiuuare. Cuius diminutiuũ eſt caniſtellũ,& caniſtellus.

Canifera,mulier quæ fert canũ.i. qualũ quod eſt ciſtæ genus. Nam cana græci nos caniſtra,& p diminutionem caniſtella.

Canephora pe.cor.uirgo dr̃, q̃ more attico ſacra in ciſtulis repoſita capite ſuſtinebat.cana.n.græci dicunt, quæ nos caniſtra,& p diminutionẽ caniſtella. Vñ canephoræ appellant̃,quæ ſacra huiuſmodi uaſculis recondita capite ferebant.Cice.in vi.Verri.Habe canephoras,deorum ſimulachra reſtituẽ.

Canis gñis cõis aĩal latrabile, piſcis marinus,ſignũ cœleſte,& ludi teſſularis ſignũ, qd̃ unũ dũtaxat pũctum cõtinebat.Ideo dãoſus erat.Prop.Semper dãoſi ſub ſiluere canes.Perſi. Dãoſa canicſa quantũ Raderet, anguſtæ collo non fallier orcæ.Canis aĩal a canendo dicit̃,q noctu in cuſtodia,& in uenando ſignũ uocem det.Col. Quis hoĩm clarius, aut tanta uociferatione beſtiam,uel furẽ ꝓdicat,q̃ iſte latratus? Quis famulus amantior dñi? quis fidelior comes? qs cuſtos incorruptior? quis excubitor inueniri põt uigilantior? qs denicq ultor,aut uindex conſtãtior? Canũ aũt triplex eſt genus. Villaticum,paſtorale, & uenaticum. Venatici bifariam diuiduntur,in eos qui feras ſectantur & capiunt, & eos q̃ odoratu ueſtigãt quos odoriſequos uocant.Cicero ſagaces quaſi acute ſentientes. Sagire

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

em̃ ſentire eſt. Vir. Odoros,& odora canum uis.

Canis,ſydus leporẽ fugientẽ ſequit,habet in lingua ſtellã unã,quæ proprie appellat canis, magna quidẽ & ſplẽdida,in capite alterã,quã nõnulli Sirion dicũt. Sunt ergo duo canes in cœlo,maior.ſ.& minor. Sed canẽ dicendo maiorẽ intelligimus. Minor em̃ canis canicula dicit, q̃ quia integrũ diẽ in ortu atq; occaſu canẽ p̃cedit,a græcis procyon uocat. Nam πρὸ ante,κύων canẽ ſignificat. Hæc etiam anticanis & ſirius dicit, Cic. Anticanẽ procyon graio qui noſe ferẽ. Orit. vii. calẽdas Auguſti. Occidit,ſed non tota,poſt dies. xl. Hæc ſtella canis æſtiuis menſibus in medio centro cœli eſt. Et dum ſol ad eam aſcenderit,cõiuncta cum ſole,duplicat caloré, & diſſoluuntur corpora, & uaporanẽ. Latine canicula dicitur. Vnde ex ipſa ſtella dies caniculares dicũt, q̃ moleſtæ ſunt purgationes. Dicta canis, q̃ corpora morbo afficiat,uel propter flammæ candorem,q̃ eiuſmodi ſit,ut præ cæteris lucere uideatur.

Canicula dimi.a cane,cũ eſt fœ. generis. Et accipit pro ſigno cœleſti. Colu.lib.x. Cũq; peracto ſolſtitio,uſq; ad ortum caniculæ,qui fere dies. xxx. ſunt.

Caniculus,catulus diminutiuum a canis ge.maſcu.

Caninus.a.um.quod eſt ex cane. Pli. Sanguine canino nihil contra toxica præſtantius eſt. Canini uero dentes ſunt poſt primores. Vide in dictione Dentes.

Canicas appellant furfures farris a cibo canum.

Caniceps genus animalis, quod alio nomie Cynocephalus dicitur,faciem caninam habens.

Canatim aduerbium ſignificat ad ſimilitudinem canis.

Canari⁹.a.um.qd̃ ad canẽ pertinet,ut canaria lapa,q̃ canibus adhæret. Apud Pli.li.xviii. Auguriũ canariũ legit,& apud Ateium Capitonẽ. Canario ſacrificio, pro frugibus dep̃candæ ſæuitiæ cauſa ſyderis caniculæ.

Canatius dicit,p̃ clara ſeu p̃conis uoce. Apul. in Flo. Canatius inqt limam dabo,ut p̃oẽs,puincias eas. Sed hoc a canãdo.i. calãdo uidet dictũ. Nã Var. ſcribit cõſuetudinis fuiſſe,ut claſſic⁹ ĩ arce,circũq; muros canatũ iret.

Canarii populi circa Atlantẽ Aphricæ montem habitãtes,q̃ uictus eius animalis his promiſcuus ſit.

Canicularis adiectiuum,a canica cœleſti ſigno dictũ. Vnde Caniculares dies.

Cano.is.cecini cãtũ,& canitũ,a quo Hiero.formauit pticipiũ,cũ ĩ Apocal.inqt. Qui erãt tuba canituri. Sed ei⁹ cõpoſita faciũt ptiñ ĩ ui diuiſas ſyllabas, ſignificatq; p prie canere,uoce modulari. Hĩc canere poetæ dicunt, q̃ uerſus rhythmica rõne cõpoſiti ſunt, & cantãdo p nunciari cõſueuerũt. Virg. Arma, uirũq; cano. Canere etiã is dicit,qui nõ tm̃ ore,ſed qui fides, organaue pulſat,aut qui tibias inflat. Vñ Canere receptui, qd̃ ſignificat,poſt cõflictum milites a pugna eſſe reuocãdos recipiendoſq; in tutũ,quod fit cantu tubæ, & clangore, ſicut canit bellicũ, cũ initur cõflict⁹, & milites in pugnã prodeũt. Vege. Tubicines ad bellũ uocant milites, rurſum receptui canẽtes reuocãt. Sed quia ueteres laudare,& uaticinari uerſibus ſolebant factũ eſt, ut canere,p laudare capiat. Vir. Regẽq; canebant. Et pro uaticinari. Idẽ. Ipſa canas oro. Q̃q; p̃dicare,& cũ quodam,ut exaudiri poſſit,canore proferre. Mar. Quicqd fama canit donat arena tibi. Huius uerbi cõpoſita ſũt Accino, quod eſt ad aliqd,uel iuxta cano. Cõcino ſimul cano. Circuncino,Excino extra,uel ualde cano. Incino int⁹ cano. Intercino inter agendũ aliquid cano. Occino,ſiue occano cõuitiũ facio. Percino canẽdo perſeuero. Porcino canẽdo p̃fero. Præcino prædico p̃diuino, & ãteca no. Recino rurſus cano. Hora.li.car. Quẽ deũ cuius recinit iocoſa nomẽ imago. Interdũ ſcat ĩcõtrariũ cano. Idẽ.li.i.car. Nũc ego mitibus mutare quæro triſtia,dũ mihi fias recãtatis amica. Eſt & ſuccino, quod eſt ſummiſſa uoce cano. Et omnia habent penul. cor.

Canto.as,frequẽtatiuũ, a quo cantatio, cãtat⁹, cantator & cantatrix,Cõpoſita mutant a in e,ut Accẽto.as.unde accẽtus. Cõcento,a quo cõcent⁹. Occẽto, & ſuccẽto. Ex canto uero incãto,& recãto ſeruãt. Aliquãdo tamẽ cantare ponitur p incantare. Virg. Frigidus in campis cantando rumpitur anguis.

Cantito. as. frequentatiuum a frequẽtatiuo formatum, Aug. Quales poetæ noſtrorũ carminibus cantitant.

Cantus,us.a cano fit,& eſt inflexio uocis,Et p cantione cuiuſcunq; rei dicitur. Vir. cantuſq; dedere.

Cantio idẽ qd̃ cant⁹. Cuius dimi.eſt cãtiũcula. Aliqñ cãtio,p incantamẽto ponit. Apul. Qd̃ cõſiliũ uirtutib⁹ cãtionũ dũ uertit,eſt exultacio mẽtis habita de æternis in

Cantilare eſt canere. Apul.in flo. (uocem prorumpẽs. Anacreonteum amicitiæ gratia cantilat.

Cantamen incantatio dicit. Apul.in apol. Veteres medici etiã carmia remedia uulnez noſant, ut oĩs uetuſtatis certiſſimus auctor Homerus docet,qui facit Vlyſſi de uulnere ſanguinem profluentẽ ſiſti cantamine.

Canticum proprie eſt elegans,& laſciuus cantus. Quin. Sit poetæ lectio cum ſuauitate quadam grauis,& non quidẽ proſæ ſimilis,quia carmen eſt,& ſe poetæ canere teſtant̃,non tm̃ in canticum diſſoluta. Græci canticum hymnum uocant. Item pſalmum. Sed proprie hymnus dicitur qui uoce naturali fit,pſalmus,q̃ aliquo muſico inſtrumẽto,Apd̃ eccleſiaſticos,nõ ſic diffiniri canticũ

Cantilena,cantici compoſitio.

Canor cantus eſt elegantia quædam,& cõſonantia q̃dã, Quinti. Vocis rationem Ariſtoxenus muſicus diuidit ῥυθμὸν, καὶ μέλος καὶ ἁρμογήν, quorum alterum in modulatione eſt, alterum canore,ac ſonis cõſtat. Oui.li.v.me. Nec tamen ille canor mulcendas natus ad aures.

Canorus.a.um.quod eſt ſuaue & dulce.

Canoroſus.a.um.quaſi.ſonoroſus. Gel. Collectam coactamq; uocẽ,& magis claros,conoroſoſq; ſonit⁹ facit.

Canon latíe regula,a quo canonic⁹.a.um.quod eſt regulare. Aug.li.iii.de.ciui.dei. Quã ſolis obſcurationẽ, non ex canonico ſydez curſu accidiſſe ſatis oſtendũt. Et ca non eſt interior ſcuti locus,quo bracchia immittunt,

Canoĩzo.as.latíe ῥῆλο, καὶ ἑλληνιστὶ κάνων καὶ κανονίσματα

Canopus.penu.pro.ciuitas Aegypti diſtans ab Alexandria.cxx.ſtadi.ex qua ortum ferunt Claudia. poetam. dicta quaſi Canobus a Canobo Amyclæo Menelai nauis gubernatore ibi ſepulto. Nam deuicta Troia in Aegyptum ui uentorum delatus cum Helena, gubernatorem ictu ſerpentis,quem Hemorrhoida,uocant, amiſit. in eiuſq; memoriam urbem condidit,relictis ibi his,qui ad nauigandum inutiles erant. Hæc,ſalubris aeris benignitate homines allicit. Eſt ibi Nili oſtium quod canopicum uocant.

Canopitæ.pe.pro.dicti ſunt,qui canopum habitant.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Canopicus.a.um.pe.cor.poſſeſſiuum a canopo.Varro. Nobis ſaperdæ uidemur,cum ſimus canopici.

Cantabri pe.cor.Hiſpaniæ populi ſunt in extremis luſitanis,finitimi his,qui rectum trans duriam ſeruant, Hi efferi ſunt,& nullã uitã ſine armis eſſe exiſtimant. De quibus Sil.Cantaber ante ois, hyemiſq;,æſtuſq;, famiſq; inuictus.Et mox.Nec uitã ſine marte pati,quippe omnis in armis Lucis cauſa ſita eſt, & damnatũ uiuere paci. Memoriæ proditum eſt, cantabros ſolitos canere pæana læticiæ ſuffixos cruci ab hoſtibus.

Cantabria,cantabrorum regio.Suet. Domuit autẽ partim ductu,partim auſpiciis ſuis cantabriam.

Cantabrius.a,um.ut gens cantabria.Florus li.iiii. Totã amplexus cantabriam efferam gentem ritu ferarum, quaſi indagine debellabat.

Cantabricus.a.ũ.idẽ qd̃ cantabrius.Sue.in Aug.Externa bella duo oĩno p̃ ſe geſſit dalmaticũ & cãtabricũ.

Cantharus pe.cor.& cũ th aſpirato græcũ eſt,quo ſignificatur poculũ uinarium, quod Baccho tribuit̃, ſicut Scyphus Herculi, dictus a cantharo, quod erat nauigii genus,uel a ſonitu, quẽ ex infuſo,uel effuſo humore facit,ut inquit Alexander. Vlpia. ſcribit cantharos eſſe,per quos aquæ ſaliũt.Et cantharus animal eſt, cuius fœmina nõ inuenitur.Colu.lib.ix. Nam & alecula modo capta,& cantharus,exiguuſq; gobio,quiſq; deniq; incremẽti minuti piſcis eſt maiorẽ alit. Et cãtharus latine ſcarabeus dr̃. Vñ cantharolethros loc⁹ eſt paruus in Thracia,ut Pli.lib.xi.ait,in quo unũ hoc animal necat̃ a pernicie ſcarabeoꝝ ὄλεθρος pernicies dr̃. Itẽ Cantharus ſignũ in cœlo tribus ſtellis conſtans in aquario.Scribit Laer. deorũ colloquia fieri per cãtharum & accipitrem.

Cantharis.idis,uel cantharida.æ. uermis terrenus uiridis,auri colore ſuperlucẽs,qui naſcit̃ in ſummitate ramoꝝ fraxini, & oliuæ, cuius ſuccus in uenas ingreſſus,ut uenenũ interimit,& humano corpi applicatus ueſicas plenas humore facit. Oui. Cantharidũ ſuccos dãte parẽte bibas,Hiero.Ne magnope glorieris,ſi facias,qd̃ ſcorpiones facere poſſunt,& cãtharides Cantharides etiã ficorũ uermiculi dicunt̃,& pyri,& pinus.

Cantharias,gẽma ab effigie ſcarabei cognominata.

Cantheri⁹,equus,cui teſtes amputati ſũt,q̃ ideo ſit mãſuetior. Var.Et ideo ꝙ ſemĩe carẽt ii cantherii appellant̃.diſtãtq; ab equo,ſicut capus a gallo. Et cantherii ſũt,qui a ruſticis fere noĩant̃ caballi, quia ipos equos cãtherios uocamus, qui ſubiici ſolent a fabris materiariis,dum moles arborũ ſecant. Item cantherii tigna dicũtur.Vitru.li.v.Et cantherii prominentes ad extremã ſuggrundatiõem,ſupra cantherios templa. Itẽ cantherius, ut auctor eſt Var. mons eſt in Sabinis. Et cantherius genus iugi in uinea dicitur.

Cantherius quæ ſimplici iugo cõſtat ordine porrecto. Colu.li.v.Si regionis cõditio ꝓmittit deponem⁹ haſtilia, qb⁹ adnectunt̃ ſingulæ trãſuerſæ ꝓticæ in unã partẽ ordinis, qd̃ genus iugi cantheriũ uocãt ruſtici. Idẽ Is ut dixi cantheri⁹,ppi⁹ a terra, q̃ uitibus ordinariis ſummitẽdus eſt. Quæ pedaminibus adnixæ ſingulis iugis imponunt̃, eas ruſtici cantheriatas appellant.

Cantheriatus.a.um.Colu.li.vi.

Cantheriũ uehiculi gen⁹,de quo Sene.epĩa.lxxxvii.M: Cato Cenſorinus cantherio uehebatur æthiopico.

Canthus cũ th aſpirato,ferrum,quo rotæ extremitates uinciunt̃.Perſ.Vertentẽ ſeſe fruſtra ſect abere canthũ Hier.li.iii.Reg.Et axes earũ, & radii,& canthi, & modioli omnino fuſilia.Canthos etiã græci angulos oculorum uocant,ſeu palpebrarum pilum.

Canthes ſunt organorum fiſtulæ.

Canuſium Apuliæ oppidum,ubi laña laudariſſima fit, quæ canuſina dicitur,cuius color eſt rutilus, unde Canuſinatus dicit̃, qui eſt indutus canuſina ueſte. Mar. Vt canuſinatus noſtro ſyrus aſſereſudet.

Cappa nomen literæ græcæ,ꝑ quã latini utunt̃ c. Quo noĩe græci (ut Suidas docet) cũ malũ hoĩem uolũt prouerbio ſignare unũ cappa,cũ peiorẽ duo.cũ peſſimum tria habere cappa dixerunt,uolentes eũ intelligi eſſe Cretenſem,Cilica,Cappadoca,qui ſingularis fuiſſe improbitatis exiſtimantur.

Capparis pe.cor.in Salomõe fruticis gen⁹ eſt in oriẽte, ſimile lentiſco,calidæ,& ſiccæ uirtutis,naſcit̃ ꝑcipue ĩ parietinis,hoc eſt muris ueterib⁹, & ſpleneticis ꝓdeſt. Serit̃ quoq; ĩ locis ſiccis,area circũ effoſſa, ſtructis undiq;,aut ex natura ripis,aut ex artificio lapidũ, ut luxuriari permittat̃.Colu. Capparis,& triſtes inulæ,ferulæq; minaces. Dicit̃ & Cappar. Palladius. Hoc menſe mẽtha,& paſtinaca,thymũ,& origanũ,& cappar.Suidas κάππαρις εἶδος βοτάνης, ἧς ὁ κάρπὸς ἁλῶν ἐν ὄξει ὄψωνισμος,κάππαρις πρὸς τὸ ἐκ τοῦ κάμπου ἀραιοῦσθαι.

Cappadocia Põtica regio eſt,ut ſcribit Soli.a cappadoce Nini filio,uel a cappadoce amne dicta,quæ læuo latere utraſq; Armenias,Comagenemq; tangẽs,dextro multis Aſiæ poplis circũfuſa,ad tauri iuga, & ſolis ortus attollit̃. Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit.Appia. minoris Armeniæ partẽ.Ptole.uero minorem Armeniã eẽ ſcribit. Hæc ante Leucoſyria uocata eſt,uñ Cappadoces Leucoſyrii,Stra.li.xii. ſcribit cappadociam diuiſam fuiſſe in decem ſtratageas hoc eſt præfecturas. Olim cappadocia ſerui utiles deportabãtur uenales,quos cappadocas appellant poetæ.

Cappadox,ocis.pe.cor.pro eo quod eſt ex Cappadocia. Luc.lib.ii.Cappadoces mea ſigna timent.

Cappadocus,a.um.poſſeſſiuum.Per. Nec ſit præſtantior alter cappadocas rigida pingues clauſiſſe cataſta. Suidas. καππαδοκία κρήτη καὶ κιλικία.

Cappadocius,a.um. Apud Apul.

Caper mas inter capras caſtratus.Mar.Dũ iugulas hyrcũ factus es ipſe caper. Nã Vir.improprie capꝝ ꝑ hyrco poſuit,cũ dixit.Vir gregis ipſe caper, ſicut ét improprie brutum aĩal uirum appellauit.Ponit̃ tñ q̃q; pro maſculo capra ϰ, & aries pro maſculo ouiũ,dum ſunt adulti,nec tñ coierunt. Nã qui minores ſunt inter capras, hædi, inter oues agni dñr. Sed qui poſt calendas Auguſti cõcepti ſunt,uocant̃ ſocordes.Et dicit̃ caper, ſiue capra a carpendis uirgultis. Rodit.n.oẽ uirgultũ & in primis uites, ꝓpter qd̃ Baccho ĩmolari caper ſolebat.Eſt & Caper nomen proprium grammatici.

Capra quaſi carpa,ꝙ uirgultũ carpat,uel ꝙ captet aſpera, uĺa crurum crepitu, Vnde & crepas eas antiqui uocabant.Sunt aũt capræ domeſticæ,capreæ ſylueſtres. Et capra a carpo, caprea a carpeo, licet nõ ſit in uſu. Cuius diminutiuum eſt capreolus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Capros græce apud nos ſignificat aprum.
Capreolatim aduerbium ſignificat annexe, implicate, dictum a capreolis uitigineis. Apul. li. ulti. Tortuoſis capreolatimq; condenſis apicibus.
Capreus. a. ũ. qđ ex capro, ſiue capra eſt, ut pellis caprea
Caprinus. a. um. idẽ quod capreus, ut caprinum ſeuum.
Caprillus. a. um. idẽ Caprinus, ſicut ab oue ouillus. Var. ſcribit ſtercus caprillum, & ouillum, & aſininum tertio ordine in agris ponendum.
Caprea pe. cor. aĩal ſylueſtre, quãtũ ad græca uocabula, nomẽ a uidẽdo atq; clarius aſpiciendo, inquit Hiero. ſortitũ eſt. Nã in natura ſua habet, ut nõ ſolũ ipſa uideat, ſed ꝓſpiciat acerrime, ſed & aliis uiſum præbeat. Aſſerũt em̃ hi, quibus medicinæ peritia eſt, huic animali intra uiſcera humorẽ quendã ineſſe, qui caliginẽ depellat oculoꝝ, & obtuſiores quoſq; uiſus exacuat. Capreaꝝ genera cõpluria enũerat Pli. li. viii. Eſt Dama, quæ raro mãſueſcit, nebros etiã appellata. Sunt ibices maximæ ꝓnicitatis. Sunt Rupicapræ. Sunt Pygargi. Sunt Oryges ſoli cõtrario pilo ueſtiti, & ad caput uerſo. Sũt Strepſicerotes, & Platicerotes, hi a cornibus latis, illi a cõtortis nomẽ adepti. Eſt & caprea uitis dcã, ut inquit Var. q; pariat capreolũ. Et capreæ inſula ultra Surentũ Cãpaniæ urbem circiter octo millia paſſuum, nobilis coturnicum multitudĩe, quæ ex Italia uolantes, illic principio autumni capiuntur.
Capreæ inſula. Vide in dictione Caprea.
Caprari⁹ cuſtos, ſeu exercitator capraꝝ, ſic & capraria.
Caprimulgi, aues ſunt merulæ aſpectu, aliquãto grãdiores, fures nocturni, ĩterdiu nõ uidenf, nec ipi uident, intrãt ſtabula, caprarũq; uberib⁹ ꝓpter ſuccũ aduolãt, qua ĩiuria emoriũf ubera. Hos Ariſto. a capraꝝ mã
Capraria ĩſula in mari Tuſco, (mis ægothelas uocat. ſeu Liguſtico capris abũdãs, quã græci ægilon dicũt,
Capreolus cũ accẽtu in antepe. aĩal ſylueſtre dimi. a capreus. Virg. Præterea duo, nec tuta mihi ualle reperti capreoli. Eſt & capreolus coliculus intortus in uitibus ut cincinnus. Is. n. uites capit. Vñ & a capiendo capreolus eſt dictus, græci hunc helicẽ, noſtri etiã pãpinum, & clauiculam appellant. Et capreolus, ut li. xii. Colu. auctor eſt, genus eſt bicornis ferramenti.
Capellus a capro. Capella a capra diminutiua ſunt.
Caprigenus, a, um. pe. cor. quod eſt ex capraꝝ genere.
Caprile pe. ꝑ. loc⁹ ubi capræ ſuanf, ſicut ouile, ubi oues,
Capricornus, cœleſte ſignũ, qđ Pana (equile ubi equi. fuiſſe exiſtimãt, qui poſterioꝛe ptẽ in effigiẽ piſcis, priorẽ uero in formã hirci cõmutauit. Cuius ingeniũ admiratũ Iouẽ ferũt hanc figurã in cœlũ trãſtuliſſe. Stellam habet in naſo, in pectore duas, in pede duas, inter ſcapulas ſeptem, in uentre ſex, in cauda duas.
Caprificus a carpẽdo, q; parietes ac muros carpat. Mar. Marmora Meſſalæ ſcidit caprificus. Eſt em̃ e ſylueſtri ficus genere, nullo unq; tempore matureſcens, quæ fere ruptis ſaxis ſolet erumpere. Teren. in Adel. Illic etiã ubi caprificus magna eſt. Caprifici etiam appellati ſũt caniculares dies, q; eo fere tẽpore liberæ ſimul, atq; ancillæ ſub arbore caprifico ſacra faciebãt.
Caprificatio a Pli. uocaf in arboribus, quotiens illarum cortex ꝑ ver cultello findiẽ, ut cõmodius prorũpãt arbores, atq; creſcant ſimilitudine caprifici, quæ ruptis muris intumeſcens exit. Sunt tamen qui eam ſacrificationem appellandam cenſeant.
Capero. as. pe. cor. frontẽ rugis cõtraho, & aſperitatẽ uultus oſtẽdo, quod a criſpis caproꝝ frõtib⁹, uel a cornũ caprinoꝝ ſiſitudine tractũ eſt. Vñ & caperatũ rugoſũ dĩ. Plau. Quid illd eſt, q; ille caperat frõtẽ ſeueritudĩe?
Caphareus Euboiæ mons altiſſim⁹, uerſus Helleſpontũ, apud quem plurima græcorũ claſſis afflicta eſt, propter Palamedis necẽ, Vnde & Caphareũ mare dictũ ẽ.
Capis. idis. poculi genus a capiẽdo, cuius diminutiuum eſt capidula.
Capys, is. nomen eſt eius qui Capuam ædificauit. Vir. li. x. Et Capys, hinc nomen capuanæ dicitur urbi, de quo Dictys cretenſis, & Dares phrygius, & interpres Qu. Calabri poetæ li. xii. qui cũm maieſtate Homeri uidetur quaſi contendere.
Capio. is. cæpi. captũ ſignificat accipio. Vir. li. iiii. Geor. Cape ſaxa manu, cape robora paſtor. Sed differũt, q; capere eſt cũ effectu. Accipe, cũ quis non ſic accipit, ut habeat. Ideo ut Vlpi. ſcribit, non uidef quis cape, quod eſt reſtituturus. Et capere eſt ſponte, uel nõ ſponte. Accipere tñ ſponte. Vñ dicimus cæpi labores, cæpi moleſtiam, cæpi uel ſuſcepi inimicitias, accæpi calamitatẽ, cladẽ, cõtumeliã, uulnus. Vale. Maxi. Vt nõ coactus ensem accipere, ſed ſua ſponte ſumere uideref. Habet interdũ reciprocũ uſum, ut idẽ ſit, cæpi uoluptatẽ, & cæpit me uoluptas. Qñq; capere eſt delectare, ineſcare, iretire ex tranſlatione feraꝝ, uenatuſq;. Hora. in ſer. Te cõiunx aliena capit, meretricula Dauum. Qñq; ꝓpitiari. Lucr. li. ii. Nec bene ꝓ meritis capif, nec tangitur ira. Qñq; decipere. Virg. Captiq; dolis, lachrymiſq; coacti. Qñq; eligere. Teren. in Hecy. Cum illũ gnatum cæpimus. Qñq; perpeti, ut apud eũdẽ in Heau. Dum abs te abſum, oẽs mihi labores quos cæpi leues. Qñq; tenere Teren. in Eu. Dii boni, quid turbæ? ædes noſtræ uix capient. Qñq; detinere, occupare. Cice. Nauẽ quandã piraꝝ ꝑda onuſtam cæpere. Var. Quid hic uenator nõ cæpit? Hinc uincti captiui dicunf, q; non ſui iuris ſint, ſed in ptãtem aliorũ redacti, qñ aũt qui ita capti ſunt, nõ ſunt ampli⁹ ſui iuris, ſed libertate priuati ſunt, ideo captos quãdoq; pro priuatis, ſiue impeditis accipimus. Hinc mente capti dicunf amentes, hoc eſt, qui mentis cõpotes nõ ſunt. Capti oculis, qui officio oculoꝝ priuati ſunt. Et capere eſt amore accẽdere. Vnde capti amãtes dicũtur. Lucil. Ne aſpectu, & forma capiare aliena. Multu alia ſignificat pro diuerſitate rerũ, cum quibus iungitur, ut capere manu eſt cõprehẽdere. Capere oculis uidere. Capere auribus audire. Capere mente intelligere, Capere cõſilio eligere. Capere aſtu, uel dolis, decipere. Capere cantu, aũt uoluptate, delectare. Virgi. Carmina quo captæ. Capere conſilium eſt deliberare. Cice. Cum aũt conſilium hoc princeps cæpiſſet. Capere rationẽ eſt modum inuenire. Plau. Rationẽ cæpi, ut & amãti obſequerer, & patrẽ non offenderẽ. Præterea capere ſignificat facere. Teren. Non ſi capiundos mihi ſciam inimicos oñes hoies. Huius uerbi cõpoſita ſunt Accipio, a quo præaccipio, concipio, decipio, excipio, incipio, intercipio, percipio, præcipio, recipio, ſuſcipio, & uſucapio, quæ ci ſyllabam correptam habent. Deriuata ſunt Auceps, Forceps, Princeps, & quæ ſequunf.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Capto as. frequentatiuū, a quo captito aliud frequētati uum, licet non significent frequēter capere, sed blandi ciis illecebris, & huiusmodi aliquid uenari, ut hic obse/quendo captat auram populare. Mar. Capto tuam pu det heu, sed capto maxime cœnam. Tu captas alias, iā sumus ergo pares. Hinc captator uenator, & captatio uenatio. Cice. Captator ille popularis auræ. Aliqñ ca/ptare capere, decipere. Mar. Si captare feras aucupis ar te placet.

Captatio calliditas insidiæ fraus.

Capesso is. ssi. ssum. ſm Diom. uel capessiui, itū ſm Pris. uerbū actiuū. Nā dicimus Capesso. or. & significat ca/pio, ad capiēdū eo. Salu. li. ii. histo. Diuersa, utī solet re/bus perditis, capessiuit. Liu. li. i. Tantū pro capio posu it. Ergo, ut segregaret pugnam, capessit fugā. Similiter Apul. Dū simul illi & gratias agerē, & dona capesserē. Aliqñ significat pfero, seu exequēdum suscipio. Virgi. Mihi iussa capessere fas est. Aliqñ cōfero. Plau. in Am phi. Nunc pergam heri imperiū exequi, & me domū capessere. Aliqñ imitto. Idē in Asi. Quo magis te in al/tum capessis tam æstus te in portū refert.

Captiuus, q̄si capite diminut⁹, q ingenuitatis fortuna ex cidit, cū nō sui iuris sit, sed in alio⁹ ptātem redactus.

Captiuo. as. quod est captiuū facere. Captiuitas ipa detē tio, græce aūt αἰχμάλωσ αἰχμὴ καὶ αἱροῦμαι ἑλόμην.

Captus. a. um. participiū eiusdē significantiæ, cū suo ver bo. Et qñq; pro priuato, siue impedito ponitur. Vnde mente capti, capti oculis, qui officio mētis uel oculo⁹ priuati sunt. Et capti dicunt amatores a trāslatione fe rarū. Terē. Captus est, pro eo, quod est, tenet, & irretit.

Captus. us. sors intelligit. Teren. in Adel. Præterea, ut ca ptus est seruorū non malus, hoc est, ut se habet seruo/rum cōditio, sicuti exponit Dona. Aliqñ captus dece/ptio, cuius dimi: est captiuncula, quæ & captio dicit. Itē Perceptio, quod homo capere potest. Sene. Quod captu quidem difficile est, sed facile memoria retinet. Vnde & pro capaci ponitur quandoq; Cice. lib. ii. Tu/scu. Græci prudenter, ut est captus hominū. i. tam pru dentes, q̄ capax prudentiæ est hominū natura. Apul. dixit supra captum cogitationis, pro eo quod est su/pra, quam quispiam cogitatione capere, & complecti possit. Itē delectatio. Cice. Non possum abduci, & sus/cipere e pecunia captum.

Captio ipe actus capiendi, seu decipiendi, seu id per qd quis capitur.

Captiuncula dimi. Gel. Quid aūt legis istius ꝓpugna/tores in illa captiūcula faciēt, in q̄ hæc esse necessū est.

Captiosus. a. um, quod capit, seu decipit, & dolis plenū est, quod uernacula lingua dicimus da prendere. Hie ro. contra Vigil. Captiosa est ista cōclusio. Gel. Rhe/tori concessum est, sententiis uti falsis, audacibus, uel subdolis, captiosis, si modo uerisimiles sint.

Captura detentio, unde in Euā. legit. In captura piscīū. Aliquando dicit locus capiendis piscibus aptus.

Capax. quod aliquid capit, seu continet, aut continere potest. Eius contrarium incapax.

Capsa, a capio, ꝙ res in se recōditas capiat, uel a κάμπτω quod est curuo, cuius diminutiuum est capsula, a quo capsella. Hiero. lib. i. Reg. Vasa aurea, quæ exoluistis ei pro delicto ponetis in capsellam, sed tamen quid sit capsa, & unde dicat Suidas noster ita scribit, κάψα, λέγεται κυρίως κίστη καὶ θήκη.

Capsarius, qui mercedis gratia seruāda in balneis, uesti méta suscipit, custos capsarū. Et capsarius, qui portat libros. Aug. in Psal. interptatiōe. Modo nobis seruiūt Iudæi, tanq̄ capsarii nostri, sūt qui studētibus codices portant.

Capsus, carruca undiq; tecta.

Capsaces pe. cor. lecythus, oleiq; uas. Cypria. li. iii. Epi. Fi delia farris, nō deficiet. Et capsaces olei nō minuetur. Sic Hier. ad Eusto. Vidua sareptana, ipa cū filiis nocte moritura, Prophetam pascit esurientē, & mirū in mo dum capsace completo, qui alendus uenerat alit.

Capedo pe. pro. dicit spaciosum aliquid, & rei alicuius capax. A quo fit intercapedo, & discapedino. as.

Capeduncula dimi. quod a Cice. accipi uidet pro uase uel armario traditionum numæ.

Capula uas uinarium, quo ueteres utebantur, ꝙ facile capi posset. Var. Capis, & minores capulæ a capiendo nominant, ꝙ ansatæ sint. Vel a græco ꝙ calpim & cal pium digitatos ansatosq; crateras erythris fingi soli/tos Philemon & Pamphilus scripsere.

Capulator, qui capulis oleum deplet, ac tollit in torcu/lario ex labris plūbeis, & in labra fict ilia diffundit.

Capulus, & capulū dicit quicquid rem aliquam intra se capit. Colu. li. vi. Neq; eñ canterius æditior esse de bet pedali altitudine, ut sit quæ teneri adhuc pampini capulis suis prolixius illigent. Vnde & id, quo mortui efferunt, Capulus dicitur hoc est pheretrū. Inde Capu arlis senex, & Sarcophagū. i. sepulchrū Capulū dicitur ꝙ corpora capiat. Apul. li. iiii. Me. Ibi capulos caric, & uetustate semitectos, quibus inhabitabant pulueri, & cineroſi mortui passim, ad futuræ prædæ receptacu la referamus. Et capulus manubrium gladii, ꝙ manu capiatur. Virg. Capulo tenus abdidit ensem. Sueto. in Cal. Veniam, inquit, ueniam, & hic mecum, capulum gla dii crebro uerberans, quo cinctus erat.

Capularis senex. i. capulo intimus. uel morti contigu/us, & mox capulo efferēdus. Reumq; capularem dice/bant, ꝙ capulo dignus esset.

Capulum nodi genus in fune, quo indomita iumenta capiuntur.

Capistrum capitis uinculum, quod equis, & huiusmo/di animalibus adhiberi solet, ne fugiāt. Mar. Paret pur pureis aper capistris. Colu. li. v. uitibus attribuit, cum inquit. Quare cum ad summū palum recta uitis exte ta est, capistro cōstringitur, ne fœtu grauata subsidat, curueturq;. Et capistrum dicitur, quod circa os bruto rum inuoluitur, ne cibos decerpant.

Capistro. as. capistrum impono. Plin. Si inter arbores uiteſq; aretur, fiscellis capistrari boues oportet, ne ger minum tenera decerpant.

Capisterium genus uasis rustici. Quod Grego. ostendit fuisse fictile, & ad purgandum triticum idoneum. Qd tamen, ut Georgius Merula inquit, Schaphisterium melius dicitur.

Caput dicitur totum illud, qnod collo sustentatur, in/de dictum, ꝙ ab eo initium capiāt sensus & nerui. Par tes capitis distinguuntur. Nam eminentior pars uer tex appellatur. Tum corona capitis diuiditur in fron/tem anteriorem, & occiput posteriorem partem, me

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dia vero ſunt tempora quibus aures inhærent. Aliqñ caput dicitur origo, & principium. Virg. O latio caput horum & cauſa malorum. Aliquando pro vita ponitur. Nam maxime vita indicatur, vnde ſenſus oēs. Item caput vocatur ſũma prima in pecunia a qua fœnꝰ aut alius quæſtus fit veluti rei principium, Sed hanc etiam ſortem dicunt. Et caput initia parua in libris, quod capitulum apud vulgares dicitur. Gelli. Quod in capite ſuperiore a Critolao ſcriptum eſſe diximus. Caput facere dicitur de ſuppurationibus, cum apoſtemata franguntur. Plin. de furunculis Remedio ſunt q̃ diximꝰ folia trita cũ poléta, ſi nõ caput fecerint

Capitis diminutio, eſt prioris ſtatus permutatio. Cuius tria ſunt genera, ut ſcribit Paul, Maxima, minima, media. Tria enim ſunt quæ habemus libertatẽ, ciuitatẽ, familiam, igiſ cum hæc oñia amittimus, maximã eſſe capitis diminutionẽ, ut deportatio. Cum uero amittimus ciuitatẽ, & libertatẽ retinemus, mediã eſſe capitis diminutionẽ, ut eſt in colonias latías trãsportatio. Cũ libertas, & ciuitas retineꝫ, & familia tñ mutaꝫ, minimã eſſe capitis diminutionẽ conſtat, uelut adoptatio.

Capitulũ dimi. ſignificat paruũ caput. Plau. Meum capitulũ, meus ocellus. Teren. O lepidũ capitulũ. Quãdoq; dicitur paruũ capitiũ. Plau. in Cur. Vbi quid ſurripuere operto capitulo. Græcorũ. n. mos eſt petaſatos incedere. Aliquando dicitꝫ initiũ ſentẽtiæ, & principia ſententiarũ, per metaphorã etiã capita uocantꝫ. Itẽ capitulum dicitꝫ caput columnarũ. Plin. lib. xxxvi. Proximũ columnis ſpiræ ſubditæ, & capitula addita.

Capitellum diminutiuum eſt a capitulum, quod modo ſignificat paruum caput. id eſt groſſiorem ſummitatem cuiuſcunq; rei. Pli. Herba impia uocatur roriſmarini aſpectu, thyrſi modo ueſtita, atq; capitata. Inde ramuli aſſurgunt ſua capitella gerentes, ob id impiam appellauere. Et capitellum dicitur epiſtyliũ, id eſt caput columnarũ. Nam baſis inferior pars eſt. Hoc & capitulum uocatur, græce βάσις.

Capitulatim ſignificat per ſingula capita.

Capitúlo. as. capitulum appono. Vnde capitulatum dicitur, quod ueluti capitulum quoddam in ſummo habet. Pli. Folia bouis linguæ ſimilia, minora, ſubcandida, & in cacumine capitulata. Capitulare etiã eſt p capita diſtinguere, Et capitulata dicunꝫ ſcripta, quæ p capita diſtincta ſunt. Vnde & Recapitulare, eſt breuiter, quæ dicta ſunt per capitula recenſere.

Capitatus. a. um, quod in caput latius creſcit. Vnde capitatum porrum. Colu. lib. xii. Cultus aũt porri capitati aſſidua ſarritio, & ſtercoratio eſt. Item capitata uinea ab eodem dicitur, ſicut & brachiata.

Capitoſus. a, um, quod magnũ caput hẽt. Interdũ dicitꝫ, quod eſt duri capitis, qui & ceruicoſus appellatur.

Capitale, & per Apocopen capital dicitur facinus, qd capitis pœna luitur. Plau. in Menæ. Tametſi capital fecerit facile aſſeruabis. Nonius docet capital eſſe capitis periculum. Varro uero faſciolam, qua capillos nectimus. Alii linteolum, quo ſacerdotuli ĩ ſacrificiis capita tegebant.

Capitalis homo, non ſolum proſcelesto. qui eſt dignus puniri capite, ut apud Cice. lib. v. Phil. Ad quendam ſeptimum capitalem hominem, collegam ſuũ miſerat, ſed ẽt qui ẽ promptus ad cædem, ut idem ad Tre. Tres uiros uites cenſeo. audio capitales eſſe. Capitalis oratio. Cic. i. offi. Eſt ad æquationẽ bonoꝝ pertinens. Capitalis ira ab Hora. dĩ pro mortifera. Capitale odiũ Capitalis morbus, q̃ caput, & uitam hoĩs petãt. Capitalis locus dicebaꝫ, ubi ſi qd uiolatum erat, capite uiolatoris expiabaꝫ. Capitale pactum. Capitale uitiũ. i. propter q̃d debeat quis ad pœnam capitis peti, ſeu a quo multa alia naſcunꝫ uitia. Capitalis fraus admittitꝫ, quũ aliqd perpetratur, ꝓpter quod quis capite puniatur.

Capite cenſi dicebanꝫ, q̃ in plebe Ro. per q̃ pauco aut nullo ære cenſebanꝫ, a cenſione capitũ, q̃ ſolis capitibꝰ cẽſerenꝫ, qbus proletarii nomẽ ĩpoſitũ, a munere, officioq; plis ædẽdæ, q̃ cũ re familiari parua minꝰ poſſẽt Rẽp. iuuare ſobolis tñ gignẽdæ copia ciuitatẽ frequẽ

Capitolium locus Romæ ſic dictus, a capite (tarent. hominis ibi reperto, dum foderent fundamenta. Ante eñ Tarpeius mons dicebatur, a uirgine veſtali Tarpeia, quæ ibi a Sabinis necata, atq; ſepulta fuit.

Capitolinus fuit cognomen eius, qui caput inuenit, cũ Capitolium extruẽdum eſſet. Quo ẽt cognoĩe dictus fuit auctor quidam, qui de cæſaribus ſcripſit.

Capitiũ capitis tegmẽ a capite. Alii a capio, q̃ capiat. i. comp̃hẽdat pectus. Var. de. ui. pa. Tunicas, nec capitia

Capidulum, idem quod capitium. (nec ſtrophia.

Capitones dicuntur duri, qui nunquam de ſua ſententia immutantur, ut apud Plau. in Perſa.

Capillus, q̃ſi capitis pilus, q̃uis pro oñi pilo ſumaꝫ. Oui. Quot ſunt mẽtula, quos habet capilli. Gellius capillũ pro hædino pilo poſuit, quũ ait. Nam ſi ouiũ lacte hedi, aut capraꝝ agni alerenꝫ, cõſtat ferme in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem.

Capillus ueneris herba ſic dicta, q̃ delapſos poſt alopeciam capillos recreat, ſiue q̃ capilloꝝ fluores coercet

Capillotenus pe. cor. ſignificat uſq; ad capillos.

Capillare eſt capillos facere. Pli. Polythrix in uiridi capillatur, ſed defluuia comarum facere dicitur.

Capillatus. a. um. quod crines longiores habet. Cice. Capillatior ſolito.

Capillamentũ q̃q; pro capillo dĩ. Apul. li. ii. de aſi. Tanta eſt capillamenti dignitas, ut q̃uis auro, ueſte, gemmis, omniq; cætero mundo exornata mulier incedat tñ niſi capillũ diſtinxerit, ornata nõ poſſit uideri. Pli. li. xxi. Herba croci eſt folio anguſto, pene in capillamẽti modum. Transferũ quoq; ad herbas, & arbores. Col. li. v. Qui nõ ſolum in eo errabant, q̃ primi anni capillamenta ſeminum intacta patiebanꝫ, ſed poſt biennium, cum uiuiradix recidenda erat, oẽm ſuperficiem amputabant, ſolo tenus iuxta ipſum articulum.

Capillitium, idem qd capillamentũ. Sic eñ a capillo capillitium dicitꝫ, ut a famulo famulitium, a ſatellite ſatellitium. Vnde Apul. flauum capillicium dixit.

Capua a camporum latitudine, in quibus ſita eſt, dicta eſt, ut inquit Cicero Liui. a Capy Samnitum duce qui lingua illa falco, a pede introrſus curuato, uocatam ait, ſub cuius augurio creditur condita. Virgilius a Capy, Æneæ commilitone, qui eam condidit. Strabo q̃ eſſet xii. urbium caput, hoc eſt ipſa duodecima reliquis xi. præeſſet. Quidã a capacitate, q̃ oẽm uitæ fructum capiat. Euſtathius etiam ab urbe, cui nomen cã

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pus esset,uel a camporum planitie,seu abũdantia,ut Diodo.qui M.Genutio,& Agrippa Curtio Chilone Coss.exædificatam eam tradit. Ab hac regio Campania dicta est,a qua Campani populi.

Capus,& Capo,Varro.Ex gallo gallinaceo castrato fit capus.

Capsis antiqui dicebant pro eo,quod est cape si uis,sicut Sodes pro si audes.

Capharnaum ciuitas nobilis totius galileæ metropolis,quam dominus noster propter ciuium multitudinem frequentauit,& uenit in ciuitatem suam.

Capnos latine fumus.Quo etiã noie dicta est herba nascens in segete hordeacea,q̃ lachrymas,ut fumus prouocat.Hinc acapna dicta sunt ligna sicca,quæ sine fumo ardent.Et uinum capnias,hoc est fumosum.

Caproneæ iubæ,seu comæ,in fronte deuexæ,quasi a capite pronæ.Lucil.lib.vii.saty.Aptari caput,atq; comas fluitare caproneas altas,frontibus immissas,ut mos fuit illis.Hæ alio nomine dicuntur Antiæ,& Anteuentuli,& propenduli.

Capruncul um uas fictile sic dictum,q̃ capax sit.

Capena pe.pro.oppidũ uicinũ Romæ,iuxta fontẽ ægeriæ,a qua capenas.atis. est & Capena porta Romæ a Capena urbe,quã Italus rex ædificauit,ut inquit Soli. Hæc etiã porta Apia dicta est,per quã Capuam itur, ut Fronti.libro de aquæ ductibus testatur.

Carambis promontoriũ Troiæ magnæ,ad septẽtrionẽ porrectũ,arietinæ frõtis habẽs formã,quod longo spacio pelago incũbẽs,scythicæ obiectũ peninsulæ, Euxinũ pontũ binarem uidet efficere.Diony. Libycus ἀεὶ πρὸς βορέην τε καὶ ἀντολίην ὁρόωσα,μέσσαι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα δύσιν ἀνέχουσι κολῶναι ἠμὲν ἐσπερίην,ἦν δ' ἀκλείους κάραμβις.& Eustathius eiusdẽ interpres multa scitu dignissima.

Carabus penultima correpta genus piscis. (ma.

Carbasus pe.cor.gene.fœmi.ſm Priscia.gene.masc.ſm Phocã.Probus uero,& Caper dicũt esse masc.& fœmi. in singulari,neu.uero in plurali,genus lini est miræ tenuitatis,in Hispania primũ repertũ,ut scribit Pli.Ex carbaso fiebant uela nauiũ,quæ & ipa carbasa dicuntur.Cice.de suppli.Taberna cabaseis intenta uelis.Carbasinis uestibus Indi & Arabes corpora uelãt,quæ sũt auro,purpuraq; distinctæ,Curtius uero docet carbasum esse palliũ,quo flaminæ amiciunt opulentiæ causa,ut serico,aut tenui lino.Vale.Max.li.i.Maximæ uero uirginis Aemiliæ discipulã,extincto igne,tutã ab oñi reprehensiõe uestæ numẽ p̃stitit.Qua adorante,cũ carbasum,quẽ optimũ habebat,foculo iposuisset,subito ignis emicuit.Hic carbaseus & carbasin⁹ adiectiua

Carbo dicitur,cum extincta fuerit pruna.Pers.Illa prius creta,mox hæc carbone notasti.i. nigro,& extincto. Aliqñ dr carbo,cũ est ignitus. Pli.li. xviii. Et cũ cinis in foco cõcrescit,& cũ carbo uehemẽter perlucet. Græce Anthrax dr.Est & Carbo uiri cognomen.

Carba,uentus aphricus dicit a Victr. nautæ carbinum nominant,quem libycum hodie uel rura uocant.

Carbatinæ,seu carbasinæ,& carpatinæ crepidæ. Vide infra in dictione carpatinæ.Aristo.li.ii.de animalibus scribit Camelos calceari carbatinis,ne s. in exercitu longiore itinere fatiscant.

Carbunculus diminu.paruus carbo,& carbunculus tuber,seu uitium ex inflammatione proueniens. A candenti carbone dictus,p̃opter inflammationẽ. Celsus. Non aliud carbunculo peius est.Eius hæ notæ sunt,rubor est,superq; eum nõ nimiũ pustulæ eminent,maxime nigræ,interdũ subliuidæ,aut pallidæ. In his sanies esse uidet. Infra color est niger.ipsum corpus aridũ,& durius ẽ naturaliter oportet.Præterea carbũculus est in uitibus atq; arboribus,cũ quodã quasi uredĩnis carbone uuæ,& fructus uruntr. Terra enim sole perferuet, ita ut radices satorũ cõburat.Pli.li.xviii.Pleriq; dixere rorem inustũ sole rubiginis causam esse,& carbunculi uitibus.Solet id accidere uuis tertio,& sexto Idus Augusti,sub decretorio illo sydere,quod caniculam appellant.Varro li.i.de re rust. ubi terrarũ genera diuidit,ait. Lapis,marmor,rudus,arena,sabulum,argilla,rubrica,creta,carbunculus.Plin.Sic affligit & uitem carbunculus,quæ terra ita uocat. Est & carbunculus gemmã,propter colorem,q̃ sit ignitus ut carbo,cuius fulgor,nec nocte uincitur,adeo,ut flammis ad oculos uibret.Gignitur in Libya apud Troglodytas,Plin. lib. xxxvii.Principatum habẽt carbunculi,a similitudine ignium appellati,cum ipsi non sentiant ignes. Vnde, & a quibusdam carbunculi dicuntur Apyrastæ. Sumitur quandoq; carbunculus pro terra,ubi tessellæ lapideæ,& nigræ reperiuntur. Palla.in Ianuario mẽse carbunculus,nisi stercoretur,macras uineas reddit. Plin. lib.xvi. Maximeq; sabulum humidum,aut carbunculum,aut tophaceam formam.

Carbunculare est carbunculũ pati,Pli.lib. xxiii. Succus eorũ carbũculantibus circa oculos ulceribus excrescẽtibus,& pustulis efficax. Et carbunculare est more carbonũ fieri.Idẽ li.xii.Verũ & his sua iniuria est,atq; cœli intemperie carbunculant,fiuntq; semina cassa,& in-

Carchoquios,genus ranunculi cenulentum (ania. in dorso habentis in uentre croceas maculas.

Carchedon pe.pro.græce Carthago dicit. Inde carchedonius carthaginẽsis. Vnde a Plauto dictum est. Carchedonia uocat hæc comœdia,latine pœnulus.Et carbunculos auctore Plin. carchedonios uocauere,propter opulentiam Carthaginis magnæ. Dicta Carchedon a Carchedone conditore,cuius meminit Apian. Sed uulgatior fama est conditam fuisse a Didone.Eustathius multa in Dionysio,Suidas Καρχηδών,ἡ ἀφεικὼς, ἀφ' ἧς ὡρμᾶτο μέρας κυπριανὸς, ταύτην σκιπίων καθαίρεσιν ἔσχεφος. ἡ μὴν πρῶτον σιωσικισμὸν ἐπτακόσια ἔτη κρατήσασα τῶν σιδονίκων.

Carcer locus,in quo seruant noxii,uel undecunq; quis exire prohibetur,quasi coarcer a coercendo,ut docet Varro,q̃ uincti in eo custodiunt,& prohibentur exire. Est eñ custodiæ locus,quæ græce phylaca dicit. Vnde & in circo,unde emittebant equi carceres sunt appellati,q̃ coerceãt equi,ne inde exeant,anteq̃ magistratus signũ miserit. Et licet quidã dicãt in singulari tñ significare custodiam publicã,in plurali currentium equorum repagula,uel funes qui equis ad metam currere uolentibus opponuntur.Cice.tamen utrunq; indifferenter posuit. Nam in Cato.sic inquit. Nec uero uelim,q̃si decurso spacio ad carceres a calce reuocari. Et li.iiii.ad Herẽ.Quasi si quis ad olympiacũ cursum uenerit & steterit,ut emittatur,impudenteq; illos di-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cat esse,q currere cœperint,ipse intra carcerē stet. Qđ
aũt carcer pro facinorosorũ custodia a coarcēdo dica
tur,patet ex uerbis. Liui.li.i.scribentis. Cũ i tãta multi
tudine hoim discrimine recte, an pperam facti confu
so facinora clandestina fierent,carcer ad terrorem in
crescētis audaciæ media urbe iminens foro ædificaſ.
Carceres tñ interdũ ꝓ furibus,seu captiuis poni solet.
Carcerarius,a.um.quod ad carcerem pertinet.Plau.in
Cap. Ægre mihi est hunc quæstum facere carcerariũ.
Carcereus,a.um. quod est carceris. Amb. li.de ratione.
In exitu ipso uidemus quemadmodũ aĩa discedentis
paulatim soluat se uiculis carnis,& ore emissa euolet,
tanq̃ carcereo corporis huius gurgustio exuta.
Carcinus pe.cor.cãcer aĩal,& signũ cœleste,& morbus.
Vide in dictiõe cãcer. Luc.xiiii. Par geminis chiron,
& idē quod carcinus ardens humidus Ægoceros.
Carcinoma sīr cancer & carcinus, Vide in Cancer.
Carcina pe.cor.ciuitas est, a qua sinus carcinites,ubi &
carcinitus amnis,ut auctor est Ptolemæus.
Carcinoma,atis.pe.cor.cãcer morbus. Pli.li.xx. Aqua
quoq; eius decocta neruos articulosq; mire iuuari,si
foueanſ ulcera & recentia & uetera,ēt carcinomata q̃
nullis aliis medicamētis sanari possint. Cat. de re rust.
Et si quid in mãmis ulceris natũ,& carcinoma, brassi
cam tritã opponito, sanũ faciet. Celsus tria eius facit
genera. Primũ Cacoethes cũ ulcus q dem pssum ē,sed
quæ circa sunt intumescunt. Scd̄m sine ulcere. Tertiũ
quod Thymium uocat,græce carcinus dicitur.
Cardia latine cor dicitur inde cardiacus,& cordiacus
ἀπὸ τῆς καρδίας,i. a corde,siue ab ore stomachi,qđ car
diam quoq; græci uocant, nõ ꝓ passionē illã cor susti
neat,sed stomachus,& piculũ sit,ne cor attingat. Cor.
Cel. Cardiacus morbus ex nimia imbecillitate corpo
ris,& languēte stomacho sudore nimio nascitur,Iuue.
Cardiaco cyathum nõ porrecturus amico. Est & Car
dia nomen urbis in Thracia a cordis similitudine uo
cata. Soli. Cardia,ꝓ in cordis facie sita sit dicitur.
Cardiacus,pe.cor. Vide in dictione Cardia.
Cardopos significat arcam panariam.
Cardinum,pen. cor. herba suauis odoris,a quibusdam
Nasturtium dicitur (lata est.
Carduus herba uulgo nota, a qua carduelis auis appel
Carduelis auis parua capite rubro, alis luteis, albo,ni
groq; distinctis,dicta ꝓ carduorũ semine pascatur.
Cardo,inis.q̃si cor ianuę,quo.s. illa mouet, nã ut aĩantia
motũ a corde suscipiũt,ita fores a cardiē. Vir. Foribus
cardo stridebat ahenis. Hīc apd̄ romanos dea cardea,
q̃ cardinib9 ꝑerat quasi cardia. Cardines ēt dīr altissi
mæ cœli partes, q̃s græci polos, latini uertices,ēt di
cũt a similitudīe eoꝝ,circa quos ualuæ uoluunt. Car
do in agroꝝ limitatione appellaſ limes, q per agrum
currit a meridie ad septētrionē,sicut decumanus uo
caſ limes ille,q secat agꝝ ab exortu ad occasum,ut in
quit Pli. & Col. Ponīr interdũ cardo ꝓ oportunitate.
Vir. Haud tanto cessabit cardine rerꝝ. Qđ Serui. inde
tractũ existimat,quod in puerbio dīr. Res in cardine
ē. Et circa id uerti cardinē dicim9, i quo summa rei ē.
Cardineus,a. um. possessiuum & ordo cardineus aliq̃
pro præcipuo poni solet.
Cardinalis,& hoc cardinale. Idem quod Cardineus.
Cardinales i eccl̄ia uocāſ hi, circa quos chr̄i fides uertiſ.
Cardea Romanoꝝ dea quæ cardinibus ꝑesse putabaſ.
Careo,es.carui,& cassus sum, caritum,& cassum scd̄m
Prisc. Et est,pprie carere,rem desyderatã nõ hr̄e. Inest
ēm uelle,& desyderare in carēdo. Et carere in bono dī
non in malo,uideſq; ēe de his cõmodis,q̃ olim posse
dimus,qbus indigemus. Nã qui priuatus est,nec unq̃
regnauit satis recte nõ potest dici carere regno,cũ id
elocutiõis genus ptineat ad eos, q olim fuerũt reges,
& postea regno expulsi sunt. Quod accidit Tarquinio
superbo. Cõstruiſ hoc uerbũ cũ ablt̄o, licet cum actõ iũ
ctũ inueniaſ. Plau. in Menæ. Dare una opera pensum
postules,inter ancillas sedere iubeas,lanã carere. Qđ
est a carendo,ꝓ eã tũ purgant,& deducunt, ut careat
spurcitia. Ex quo carminare dī. Differũt.n.ab inuicē
careo,& indigeo,ꝓ indigemus reb9 necessariis, ut ua
cemus lr̄is.s.pecunia,& libris. Caremus uero non indi
gemus honoribus,dignitatibus,& hmõi,quæ nõ sunt
necessaria,& tñ uellemus. Et caremus mr̄is seruis, q̃
uis eis nõ indigeamus. Imꝑprie tñ dicimus Careo dã
no,careo culpa,careo febre, significare uolens me nõ
febricitare. Est enim Acyrologia.i. ꝑoprius sermo.
Econtrario dicimus habere febrē,cũ illa nos habeat.
Carex fœmi. generis herba acuta, & durissima, similis
asparago. Vir. Et carice pastus acuta. (latebas.
Carectũ locus caricibus plenus. Idem. Tu post carecta
Caries uetustas,uel putilago. Lucil.lib.vii. Ne auriculã
obsidat caries,ne uermiculiq;. Auso. I, tineas carieiq;
pati te charta necesse est. Sunt q cariē interpretentur
uermiculũ illum qui ligna rodit.& uulgo carulus dī.
Col.li. xii. Oīs materia in ædificia succidi debet luna
decrescente,ab uicesima usq; in tricesimam,qa sic cæ
sa iudicaſ carie nõ īfestari. Pli. Cedri oleo puncta ma
teries,nec tineã nec cariē sentit. Idē ꝓ carolamēto lib.
xii. accepisse uideſ,cũ inqt. Celeriter ea cariē sentit.
Carios us,a.um,quod est carie plenum,per transla. Ca
riosi artus dicuntur senio corrosi ac putridi.
Caras nomē ppriũ regis, q regiõi Cariæ nomē indidit
Cares plurali numero populi sunt,qui & carꝝ, de qb9
modo dictũ est. Cares uero singulari numero fuit no
men statuarii Lysippi discipuli. Cares sub Minoe fue
runt, & tunc Leleges dicebanſ,& insulas habitabant,
postea facti sunt continentis habitatores, multumq;
maritimæ oræ,& mediterraneæ occupauerunt.
Caria regio minoris Asiæ,inter Lyciã & Ioniã. Stra. Ca
riam a Borea Meandri flumie clausit,ab occidēti Io
nio,& myrthoo pelago,a meridie rhodiēsi, ab orru ly
ciis,& aliis gētibus,magnãq; tauri mõtis partē in Ca
ria cõclusit, oēm orã rhodiã ei attribuēs q̃ meridiona
lis ē,dicta caria a Cara rege,q primus auguria auium
dī inuenisse, Cuius populi carꝝ dicti, q peculiariter
sunt barbari noīati. Cariæ olim impauit Mausolus,in
qua Halicarnassus metropolis fuit, & mausoleũ illud
celebratissimũ,qđ inter septē miracula nr̄ierari solet.
Caricus,ca.cum.pe.cor. quod est ex Caria.
Carya citas peloponesi,q̃ cũ ꝑsis hostibus cõtra græciã
cõsensit,q̃ postea a græcis deleta fuit,auctore Vit.li.i.
Carra,æ. ciuitas Arabiæ ad rubrum mare,a qua carrei
dicti sũt populi. Pli. Carreis latissimos,& fertilissimos
agros,ab oppido Arabiæ,quod Carra dicitur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Carræ,rum.ciuitas Mesopotamiæ trans Edessam,Crassi & Romani exercitus cruore nobilis. Vnde Lu. Assyrias Latio maculauit sanguine Carras.

Carrus,& carr utroq modo dī,a cardine quattuor rotarum,uel q currendo sonet.Cæsar. Inter carros, impedimētaq plium cōmiserunt.Hircius.Pōpeius ea die p uiar angustias carra complura, multosq laniatas re (traxit.

Carruca.pe.pro. genus uehiculi.i.currus.

Carrucaris,qui carrucas agit.

Carrucarius,a.ū,qd ad carrucā ptinet. Pōpei.Plærasq mulas carrucarias tales ee ut transiungi nō possint.

Carico,as.pe.cor.qd lingua uernacula dī caricare,Hie. expsit sic scribens. Origenes maiora cogitās, ppriūq ingeniū ferre nō sufficiēs,onerib.maiorib.caricabat se & cū sic icedere nō posset, ruina magna deuolutus é.

Caros latie crapularis redūdātia,a καρόω pturbo,uexo agito,seu a καρόομαι,qd é capite aggrauor, & oblidor uelut ab oppressura capitis,& ingenii offensione.

Caryatides statuæ muliebres in ædificiis,ut ait Victru. sicut uiriles,q mutulos,aut coronas sustinēt, Telamones a nostris,atlantes a græcis appellatæ. Nā destructa carya,& interfectis uiris, matronæ in seruitutem adductæ fuerunt,nec sunt passi stolas deponere, ut æterno seruitutis exemplo, graui cōtumelia pssæ pœnas pendere uiderent p ciuitate.Ideo q tūc architecti fuerūt,eaz imagines ædificiis publicis designauerūt oneri ferēdo,ut ēt posteris pœna caryatidū memoriæ traderet.Alii a carya laconicæ terræ oppido.

Carissam antiqui pro uafro usurpabant.

Caritas sine h.a careo s cat inopiā.Liui.li.xi.Caritas primū erat annonæ, ex incultis p secessionē plebis agris. Vñ & carus in significatiōe,q opponit uili.Differūt tñ caritas & iopia, q caritas sit rez penuria q adhuc extant,iopia eaz q non extāt.Cic.p domo sua.Qua ex re primū notare deiñ inopia,caritas annonæ é,iopia seu penuria aliaz rez. Charitas cū h. latine amor dī,a χάρις gīa & amor.Et est quidē charitas amoris spēs, quæ ad hoies tm spectat p dignitate, & qlitate personaz, amor ad oia. Nā maxia charitas debet parētib9, pxia filiis,& deinceps reliqs.Sic char9 cum signi. gratum, & amore deuinctū. Vel charitas ut Speu. ait est integra aī declaratio,ciuilis scia honestoz atq utilium.

Carinæ,az.nomē uici Romani,i quo fuit domus Pompei,Vir.Lautis mugire carinis.Var.carinas dici putat ab eo q hic orie caput sacræ uiæ κάρα.n.latie caput dī

Carina pe.pro.infima trabs ubi nauis fundat.Oui.li.iiii. de Pon. Dum mea puppis erat ualida fundata carina. Aliquando dicitur pars nauis, & ipsa nauis concauitas,licet quandoq pro tota naui ponatur.

Carino as.in modū carinæ formo. Pli.li.ix.Saliūt pectines,& extra uolitāt,seq & ipsa carināt. Et carinatū cōcauū.Aliq carinare é probra obiicere, q carinātes.i. pbra obiiciētes sint ifimæ sortis hoies, sicut & carina.

Carinatim aduerbiū significat ad similitudinē carinæ.

Carmania regio maioris Asiæ, cuius metropolis é Carmania & populi carmani,qui teste Pompo. sine uestе ac fruge, sine pecore ac sedibus coriis piscīū uestiunt.

Carmelus,pen. pro.latine & græce dicit.Hebraice uero Chermel.Et sunt duo montes auctore Hiero. qui hoc nomine nocant, alter Galileæ prouinciæ, in quo fuit Nabal Carmelus maritus Abigail, ad australē plagā. Alter iuxta Ptolemaidem,mari iminēs, in quo Helias pphetaflexis genibus pluuiam impetrauit.

Carmon est loc9 in messenia,& templū Apollinis in Laconia,& in Achaia flumen,& mons in peloponeso.

Carmen q si canimen a canēdo dici pōt q cq d est metrice scriptū. Vñ Vir.uersum unū carmē dixit. Et rē carmine signo,Et duos sir cū ait. Tumulo supaddite carmen.Tota insup æneis heroicū carmē dī,& carmen bucolicum,ut Tale tuū carmen &c. Qñq carmē dicitur incantatio,ut Carmina de cœlo pnt deducere lunam

Carmenta.& carmentis,Euandri mr a carminibus, quibus dabat responsa,cū proprie Nicostrata uocaretur. Erat hæc rerum futurarum admonitrix,quæ Phœbo dedicata carminibus oracula significabat.

Carmētalis porta Romæ.Vir,Et carmentalē Romano noe portā.Postea uero scelerata dicta est,q p eā sex & trecēti Fabii,cū cliētibus q nq milibus egressi aduers9 Hetruscos,ad amnē Cremerā oēs interfecti sunt. Oui. Carmētis portæ dextro est uia proxia Iano.Ire p hanc noli,quisq es, omen habet. Illā fama refert Fabios exisse trecētos.Porta uacat culpa,sed tñ omen habet.

Carmino.as.pe.cor.pectino. Pli. li.ix.Iustū est e quinq genis fasciū libris,q nas denas carminari.Et li.xi.Hanc ab his quoq gigni,subigiq unguiū carminatiōe,nox trahi inter ramos tenuari,ceu pectine. (purgant.

Carminarii uocantur lanaz purgatores qui a spurcitiis

Carius nomē filii Iouis & danais qui diuinos honores i Lydia assecutus est, qui ēt monti nomen indidit.

Carus,a.um.in ea significatione est,qua opponitur uili, Charus cū h. significat gratum & amore deuinctum.

Caro ,pprie mortuoz dicta est,q careat aīa,inqt Donuel r pro d ponit,ut sit caro q si cado,qm cū sine aīa est cadit, Vir. Belloq caduci Dardanidæ. At Hier.inter carnem,& pulpā sic distinguit, ut caro sit, q sanguine uenis ossibus neruisq constringit. Pulpa q manducat eo q pulset,& concidatur. Et non solum de animalibus,sed etiam de piscibus pomisq caro dicitur. Quidam hoc nomen a græco deriuant,a quo fit creo.

Caruncula a nominatiuo caro diminutiuum est.

Carnicula uero a carnis nominatiuo scdm antiquos.

Carniuora pe.cor.dicūtur animalia, quæ carnes uorāt Vnde dicimus aquilam carniuoram. Pli.li.x. Serratorum dentium carniuora sunt omnia.

Carneus,a.um.quod ex carne est.ut frustum carneum.

Carnosus,a.um.qd est pingue, carnositas pinguedo.

Carnarius,ii. q carnes uendit.Si r q in edēda carne dele tat,carnarius uocat. Mar. Carnarius sum pinguarius

Carnarius,a.um.quod ad carnem pertinet, (nō sum. ut carnaria taberna,ubi carnes uenduntur.

Carnarius,pprie loc9, ubi caro salsa suspendit,seu reponit.Pli.Quippe e macello aut carnario uiuēdū é.Q nq ēt dī loc9,ubi carnes tūmō uendunt.Plau.Coēnā e carnario emit iā fact9 satur.Var.tabernā carnariā uocat. Qui uero carnes in carnario uendūt ēt lanii appellāt, & carnarii.Interdū carnariū accipit pro ipsa carne,sicut cibariū,pro ipso cibo.Plaut. Qui mihi carnarium parauit ridiculus ad ientandū. Et carnariū instrumentū dī cū pluribus uncinis,qbus succidiæ appenduntur.

Carnifex qui carnes ex hominibus facit. Hic exc carnifico pro

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

co,pro excrucio. Terent. in Heau. Huiuſmodi ſemper comminiſcere,ubi me excarnifices.
Carnificor,is.deponens ſcat carnificis officium ago.
Carnificium ipſe actus carnificis,qđ & carnificina dī.
Carnificina,æ.pe.pro.locus publicus,in quo iuſſu magiſtratus hoies ſontes a carnificib. occidunt̄.Plau.Quid ſi deſpatis rebus carnificinā petat.Sue. de Tybe.Carnificinæ eius oñdit̄ locus capreis,uñ dānatos poſt longa & exq̄ſita torméta, p̄cipitari corā ſe in mare iubebat. Et carnificina dī carnificis offīn̄,ſeu excarnificatio, & cruciatus.Plau.i Capt.Vel carnificinā hūc facere poſſum ppeti,Cypr.ad Deme,Quæ hæc eſt iſanabilis carnificinæ rabies?q̄ ĩexplebilis libido ſæuiciæ?Cato carnificinas dixit plurali nūero,p tormētis & crudelitatibus.Vbi ſocietas inqt, ubi fides maioꝝ, iſignitas iniurias,plagas,uerbera,uibices,eos dolores, atq; carnificinas,p̄ dedec⁹ atq; ignominiā te facere auſū ēe.Plau. in Ciſ.ſingl'ari uſus ē.Credo ego amorē primū apd̄ hoies carnificinā cōmentū.Ci.li.iii.p translationē dixit.Nā cū oīs p̄turbatio miſeria eſt,tū carnificina ē ægritudo qa iſtar carnificis cruciat,laniat p̄cordia, lacerat aīm, excarnificatūq; cōficit. Poſſet tñ hic carnificia accipi, ueluti p fœia excarnificāte,ſicut a Plau. dī fœmia opi
Carnificinus,a.um. ponit̄ pro crudeli,& carnifice digno.Cic.Carnificina eſt iſta crudelitas. (ficina.
Carna dea,quæ uitalibus humanis,ſeu cardinibus p̄eſſe exiſtimabat̄.Vñ Oui.li,vi.Faſ. Prima dies tibi Carna dat̄,dea cardinis hæc eſt.Hæc ſtriges nocturnas puerorū,ut dicebant,cunas infeſtātes a limīe ſummouebat.
Carnuntii ppli a Carnūto dicti,de qbus Pli.li.iiii.Supiora iter danubiū & hirciniū ſaltū uſq; ad pānonica hyberna Carnuntii tenēt Germanoꝝq; ibi cōfinium eſt.
Carnuntum oppidū quod germaniæ finis eſt.Pli.li.ult. Abeſt centum. M. paſſuum a Carnunto littus Pannoniæ,quo a germania ſuccinum importatur.
Carni populi ſunt ſupra quos apenninus mons incumbit,lacū habens in amnem Iſaram confluentē, qui rapto ſecū attage fluuio altero efferē in adriaticū ſinū.
Carpathos pen. cor.inſula contra Ægyptū media inter Rhodum & Cretam.CC.Stadio.circuitū habens,qua tuor olim inſignis urbibus,a qua uicinum mare ad Ægyptum uergens Carpathium dictum eſt.
Carpatinæ calciamentum ruſticum, a caribus appellatum,& fiebant ex recentibus coriis bubulis.
Carpētū uehiculi gen⁹ dcm̄, q̄ſi carmentū a Carmenta Euādri mīe. Oui.li.i.Faſ. Nā prius auſonias mīes carpēta uehebāt,Hæc quoq; ab Euādri dcā parente reor.
Carpētarius faber,q carpēta facit.Et carpētarius faber lignari⁹.Hie.Carpētarius artifex fecit ſcānū.Carpētarius equus,q̄ carpentū ducit.Carpentariū opus,qđ ad carpētariū fabꝝ ptinet.Hie.i Exo. Et ope carpētario.
Carpophorus pe.cor.nomē uiri ppriū, & latine dī fructifer,græci enim καρπὸν fructum,φορεῖν ferre dicunt. Hier. ad Eu.de morte Paulæ.Salue Efrata regio uberrima,atq; καρποφόρα,cuius ſterilitas deus eſt.
Carpo,is.p̄ſi.ptum,decerpo. Virg. Inſere Daphnī pyros carpent tua poma nepotes. Item carpe eligete.Ter.in Adel.Vnūquodq;,quod erit belliſſimū carpam. Itē reprendere.Marti.Carpere uel noli noſtra,uel æde tua. Item frui, Vir.Carpamus dū mane nouū, dū flumina creſcūt.Itē lædere, ut Carpit em̄ uires paulatim, uri t q; uidendo fœmina.Carpere uiam,eſt ambulare.Carpere uitales auras ē haurire.Carpere lanā eſt attenuare. Virg. lib.i. Geor. Nec nocturna quidem carpentes penſa puellæ Neſciuere hyemem. Carpere linum eſt euellere.Plini.Herbaſq; cum ſemine,& radicibus carpunt.Carpere cibum eſt paſci.Compoſita unt, decerpo,excerpo, & diſcerpo.De quibus locis ſuis.
Carpocrates nomē cuiuſdā hæretici,q negabat̄ mun/
Carptim aduerbiū ſignificat hinc, (dum a deo fcm̄.
atq; illinc carpendo non ipſam ſeriem ſequendo.
Carpinus pe.cor.genus arboris notæ.Colu.li.vi. Quin ēt cornus,& carpinus, & ornus, nōnunq̄ & ſalix a plærisq; in hoc ipſum diſponit̄.Pal.Carpinus ultia arbor.
Carta nomen fuit unius ex Darii principibus.
Charta fuit urbs haud procul a Tyro, unde fortaſſe & Carthago habet aſpirationem.
Carthago,urbs Aphricæ celebris, q̄ poſt troianū bellū ut docet Euſe. a Didone condita fuit, & apud nos nouam ciuitatē fcat.Hanc C. Gracchus Romanam coloniā fecit,deductis Italicis & Iunoniam nuncupauit Hæc appellat̄ magna,cum altera Hiſpaniæ ſpartaria dicta ſit,græce καρχηδών,quā Haſdrubal condidit, q̄ noua ppetuo epitheto dī, ad differentiā Carthaginis libycæ.Hoc nomē quidam a Charta oppido dici putant. Cic.uero li.ii.de natura ſcribit dictam a Carthagine Herculis filia,cum Byrſa prius diceretur.
Carthaginiēſis dictio ſex ſyllabaꝝ eſt, nā auctore Priſ. inter n,& e, interponit̄ i.Ait em̄ li.iiii. Si tertiæ ſint declinationis abiiciūt extremā s. genitiui, & aſſumunt enſis. ut piſtor,piſtoris,piſtorienſis.Carthago carthaginis,carthaginiēſis.Ennius. Hoſtem qui feriet mihi erit carthaginienſis,ſed hunc catalogum ſyllabarum doctiores deriderent,& græci.
Carthallum caniſtrum.Hier.in Deut.Tolles de cunctis frugibus tuis primitias, & pones in carthallo.
Carthilago pe. pro. eſt cōcauitas illa,q̄ eſt circa aures.
Carteia oppidum eſt Hiſpaniæ.Carteſios a græcis dicitur. Vnde carteſius.a. um.ut Littus Carteſium, in quo freti anguſtiæ ſunt.
Caryca pe.cor.eſt genus ficuum a loco ſic dictaꝝ,ut docet Iul.Pol.Apd̄ multos tñ pro ficu ſicca accipit̄. Oui. lib.i.Faſt.Quid uult palma ſibi,rugoſaq; carica dixi. Tñ Suidas, imo xii. illi Suidæ cōpoſitores aliter iter/ p̄tant̄.ſ. καρύκη ἔδεσμα ἐκ πολλῶν συγκείμενον. βρῶμα λυσιτελὲς αἵματος καὶ ἄλλων ἐδεσμάτων. ἀφ' οὗ καὶ ὁ ὠνητὴς τὴν τιμὴν καρυκεύειν φασί. Eſt igit̄,ſi de etymologiis græcarum dictionū græcis credimus farcimē illud,quod uulgo dicitur baldoni,farcimen ex ſanguine & aliis eſculentis,quod lydii primi inuenerunt.
Carybdis & Scylla duo monſtra ſunt in freto Siculo,de qbus Vir.Dextræ Scylla latus,leuum implacata Charybdis obſidet.Eſt aūt locus,ſicut ſcribit Saluſt. iuxta Tauromenitanum littus, extatq; fabula Charybdim mulierē fuiſſe rapaciſſimā,quæ cū Herculis uaccas rapuiſſet,a Ioue fulmīata ē,& in hoc mōſtꝝ cōuerſa.Eſt igit̄ charybdis mare periculoſum nautis,qđ cōtrariis fluctuū curſibus colliſionē facit, & rapta q̄q; abſorbet & reiicit.Oui.Et uomit epotas ſæua charybdis aquas. Sene.ad Lucil.Scyllam ſaxū eſſe,& quidē terribile na

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uigãtibus optime ſcio. Charybdis an rñdeat fabulis p ſcribi mihi deſydero. Fac nos certiores utꝛ uno tñ uento agaſ in uertices, an oís tẽpeſtas, ac mare illd cõ torqueat, & an ueꝛ ſit qcqd illo freti turbine arreptũ eſt, p multa milia trahi. Thucydides li. iiii. ὅτι ὁ ϖορθμὸς, ἢ μεταξὺ ῥηγίου θάλασσαν ϖοιεῖ μικρὰν οὖσαν, ἢ ϖερ βραχύτατον σικελίας τοῦ ἠπείρου ἀϖέχει, καὶ ὅσον ἢ χάρυβδις καλουμένη ἐϛίν.

Caryon nux dī a capitis grauedie, ꝓpter odoris graui

Carynon dī oleũ, qđ fit ex nucibus iuglandib⁹ (tatẽ. & alopetiis utile eſt, tarditatiꝫ auriũ ifuſum, cæteꝛ ſa pore graui. Vñ apud nos eſculentis non admiſcetur.

Caryopon nucis ſuccum ſignificat, ut inquit Pli. lib. xii.

Caryotæ ſiue caryotides e palmis naſcunt, q̃s alii dacty los, alii palmulas, alii margaridas appellant. Pli. Cary otas inter palmas celebratas, cibo qdẽ & ſucco uberri mæ ex qbus p̃cipua. Var. li. ii. Nõ ſcitis palmulas cary otas Syriã parere, iuectas i Italiã nõ poſſe. Papi. in Syl. Prægrandes uina capiti inimica caryotides cadebant

Caryſte. es. & Caryſtos, ſti. inſula una ex cycladibus ſita in Euboitico mari, uarii marmoris ferax, excidebant eñ ibi colũnæ marmoreæ, q̃ a loco ẽt Caryſtea appel labantur. Luc. li. v. Qua maris anguſtat fauces ſaxoſa Caryſtos, Sen. Ferax uarii lapidis Caryſtos. Eſt etiam ciuitas eiuſdem nois in Eubœa, ut li. iii. Ptole. ſcribit.

Caryſteus, a. um. Oui. li. iii. Faſto. Quaq; caryſteis fran gitur unda vadis.

Caryum Iaconiæ oppidũ, a quo Diana Caryatis, ꝙ illic coleretur. Victr. Caryam uocat. Vnde ſint Caryatides columnæ in antiquis ſubſtructionibus celebratæ.

Caſa domus a cauatiõe dicta, nam antiq cauatas rupes inhabitabant. Vel dī a facile cadendo, & minor eſt q̃ domus, quæ facile male ſuffulta cadere põt. Quippe a cado ſit frequentatiuũ caſo, as. dimi. a caſa eſt caſula,

Caſula pe, cor. diminutiuum parua caſa.

Caſo, as. frequent. eſt a cado, is. a quo aliud frequentati.

Caſito, as. pe. cor. uerbũ iuriſcõſultoꝫ frequent. a caſo, as. Pau. Siantea ex tegula caſitauerit ſtillicidiũ poſtea uel ex tabulato, uel ex aliq̃ materia caſitare non põt.

Caſaria dicitur mulier, quæ caſam cuſtodit.

Caſabundus, a. um. quod frequenter cadit.

Caſſus, a, um. qđ eſt inane & uacuũ, fragile atq; oĩ re ca rẽs, irritũ. iefficax, ab aranea ꝙ caſſibus ducto uocabu lo, ꝙ ſint leues & nulli⁹ põderis. Vel a careo carui caſũ Apul. Sed fruſtra fletibus caſſum tumulũ cõmouebat, & caſſa nux a Plauto, & Horatio dicta. Luc. Caſſa frau de parat. Plau. in Aul. Virginẽ habeo grandẽ dote caſ ſam, atq; illocabilẽ. Vir. Lumine caſſum, & æthere caſ ſos dixit p uita priuatos & uacuos. Vñ & caſſis, & per diminutionẽ caſſiculus. Hinc incaſſum aduerbium.

Caſſo, as. ſcat deleo, ut de euãgeliſta Ioãne legiſ. Ex to tius ſenatus cõſulto definitũ ẽ, ut qcquid Domitianus fieri uoluiſſet, caſſareſ. Et caſſare contũdere. Vir. Caſſa

Caſa iſula a Caſo cleomachi patre dicta, (tæq; rates. ab hac & Caſius mons in Syria, colonis eo deductis.

Caſos iſula a Caſo cleomachi pſe dicta colonis eo dedu ctis. Huius nois prima breuis ẽ, Ab hac & Caſius mons in Syria. Sũt ãt multæ Caſoꝫ inſulæ p ambitũ, a qbus ueſti nomẽ Caſiaca, qđ & nũc quoq; durat uulgo græ cis militibus. Caſianam Euſta. appellata mõte Caſio,

Caſcus, a. um. ſignificat uetus. Cuius uerbi origo Sabina eſt. Ennius. Quam primum caſci populi genuere lati ni. Manilius ait caſcum duxiſſe caſcam, non mirabile eſt, id eſt, uetulam nupſiſſe ſeni.

Caſcinũ oppidũ dcñ eſt ꝙ ſit uetus. Et caſſinũ foꝫ ueꝰ

Caſnar Oſcorum lingua ſenex dicitur. (appellant.

Caſius mons in finibus Ægypti, Arabiæ cõterminus ma gni Pompei tumulo clarus. Eſt & in Syria antiochena Caſius mons, ſuper Seleuciam, cognomĩe Pieriam, ut auctor eſt Pli. quæ cognomen dedit auibus.

Caſium, ij. mons apd Euphratem, ubi Traianus dicauit crateras argenteos in templo Iouis Caſii, cum epigrã mate, quod Suidas proſequitur.

Caſius, a. um. adiect iuum a caſius, Luca. lib. x. Lucifera caſia proſpexit rupe diemq;.

Caſia per ſimplex s. frutex ẽ, amplitudine cubitoꝫ triũ ſuauiſſimi odoris, & uirtutis cynamomi. Hie. appellat herbã, cum in canticis inqt. Caſia quoq; qñ id genus herbæ aqs indefinẽtibus nutriri dī, & coaleſcere, redẽ ptionem humani gñis p aquas baptiſmi indicat datã, qui ut Pli. li. xii. ſcribit iuxta Cynami cãpos in Æthio pia, ſed in mõtibus craſior ſarmẽto, tenui cute uerius, q̃ cortice naſciſ. Sunt tñ q dicãt caſiam eſſe nomẽ her bæ, atq; arboris, ſicut balſamus herba, & arbor balſa mi. Virg. Tũ caſia, atq; aliis intexens ſuauibus herbis. Hæc alio noĩe dī fiſtula, ut auctor eſt Hie. in explana tione pſal. Eructauit uocales in laudes dei, & oñes pi tuitas, & rheumata uoluptatum ſuo calore excoquẽs.

Caſeus a coacto lacte (ut inquit Varro) ſiue a coeundo Nam fit lacte coagulato hædino imprimis uituloꝫ ue coagulo, Caſeus muſteus. i. recens & mollis eſt ma gis alibilis q̃ uetus & aridus. Caſeus oxygalactic⁹ com mendaſ a Galeno, diciturq; quaſi acetoſum lac. Nam græci ὄξος acetum uocant, & γάλα lac. Vnde Gala ctopotæ dicti ſunt ꝓpter, quibus lac uictum præſtat.

Caſſes retia ſunt, ꝙ uacuas habeãt maculas. Vñ & caſsũ, pro inani & uacuo, & incaſſum pro fruſtra. quaſi abſq; caſſibus, ſiue quibus uenatio eſt inanis, tractũ ab ara neaꝫ caſſibus, ꝙ ſint leues, & nullius ponderis. Sunt ẽt caſſes galeæ, ꝙ uacua ſint ad capita recipiẽda. Sed dif ferunt gñe, & diuerſum habẽt gtñ. Cũ. n. ſignificat la queũ, uel rete, eſt gen. maſc. & hẽt gtñ ntõ ſimilem. ut caſſis, is. Oui. Incidit in caſſes præda petita meos. Pro galea fœ: gene. & caſſidis genitiuum facit. Iuue. Lori ca, & fracta de caſſide buccula pendens.

Caſſida, æ. idem quod galea. Prop. Aurea cui poſtq̃ nu dauit caſſida frontem.

Caſſiculus dimi. a caſſis, ꝓ rete. Hier. Nequaq̃ araneaꝫ mihi opponas caſſiculos. Dī & caſſiculum neutri gen. Feſt. Caſſiculum reticulum a caſſibus per dimi. dictũ

Caſſita pe. pro auis, quã alii alaudã, alii galericũ dicunt

Caſſiteros, pe, cor. latine ſtannum uꝰ plumbum dicitur. Inde Caſſiterides.

Caſſiterides iſulæ decẽ in Indico oceano, vñ plũbũ cap didũ effodiẽ. Pli. li. iiii. Ex aduerſo celtiberiæ cõplures ſũt iſulæ caſſiterides dictæ a græcis a fertilitate plũbi.

Caſſiope, ſiue caſſiopea Cephei regis Æthiopum uxor, & Andromedes mater, q̃ cũ nereidibus de pulchritu dine certauit, ꝓ quo facto inter ſydera cõſtitura fertur Eſt aũt ſydus ita figuratum, ut in ſella ſedeat, Conſtat ſtellis xiii. occidens cum ſcorpione, capite, cum ſedili reſupina

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

reſupina ferri perſpicitur, exoriri aũt cũ ſagittario.
Caſpium mare dĩ qđ inter Caſpios mõtes eſt, a quibus nomẽ accepit, & hircanos, & imẽſum occupat ſpaciũ.
Caſpiæ portæ tm̃mõ illæ appellanť, q̃ apd medos exiſtũt, ſicut ex Pto. Pli. Strabone q̃ licet itelligi, ac p has trãſitus ẽ a babylone & pſide ad mare Caſpiũ. Aliæ ẽt dñr caſpiæ portæ, ut illæ per q̃s amazones egreſſæ ad Alexandrũ in Hyrcaniam ueniſſe ferũť, ſed illæ Caucaſiæ fuerũt, per q̃s trãſitus eſt ex hyberia in ſcythiam Neronis quoq; principis cõminatio ad caſpias portas, ut inqt Pli. ad eũ trãſitũ reſpiciebat, q̃ p hiberiam ducit in ſarmatas. Vex Taurus mõs trib9 i locis iterruptus, q̃ſi portis qbuſdã ptrãſit in Armeniã, i Ciliciã, & in Mediam. Caſpia iuga ꝓcul ſunt a caſpiis portis, & ad Armenios, ulteriorcſq; pplos ptinent, Portæ caſpiæ ut inqt Pli. pandũť itinere manu facto, milib. octo paſs. longo. Latitudo uix eſt plauſtro permeabilis, ad quas accedere nõ niſi hyeme concedit, qñ̃ ſerpentes undiq; gẽtiũ cõuenæ a uerno ſtatim die illuc cõfluũt.
Caſtaneæ nuces heracleoticæ dñr, ſardib9 hæ primo p uenere, uñ græci ſardianas balanos uocãt. Opius li. de arboribus. Heracleotica nux, quã qdã caſtaneã uocãt
Caſtalius, fons caballinus, & Libethris dĩ. Eſt in radicibus Parnaſi, muſis ſacer, a uirgine Caſtalia, q̃ Apollinem fugitãs præcipitata, & in fontem uerſa eſt, cuius aquam dñr bibere poetæ. Hunc fontem dicit Acron fuiſſe in Lycia, ubi armenta Apollo fertur pauiſſe.
Caſteria ſcat locũ, ubi, cũ nauigatio cõquieſcit, remi, & gubernacula reponunť. Plaut. Quin ſi Pol repoſui remũ ſola ego in caſteria, ubi quieſco, oĩs familiæ cã conſiſtit tibi. Caſteria ẽt auctore Lactãtio dĩ pertica quã in naui hortator remigũ tenẽt quaſi inceſſerit remiges non deſinũt, ſi deposuerit conqeſcũt a labore.
Caſtrum numero ſingulari, locus eſt muris munitus, dictum a caſa, q̃ ſit coniunctio quædam caſarum.
Caſtra plurali nu. appellanť exercitus, cũ in procinctu pergunt, aut incerto quolibet loci itinere demoranť, Siſr locus i quo milites tẽtoria fixerũt, uſ ipa tẽtoria in qbus milites diuerſanť, uñ & de nauibus Vir. dixit. Nos caſtra mouemus, qñ̃ in illis milites eſſent. Dicta caſtra, q̃ſi caſta, & caſtrata, q̃ ibi caſtre libido. Iñ. n. mulieres abeſſe iubebat militaris diſciplina. Vel a caſtri ſimilitudie, q̃ foſſa uallo q̃ſi muro circũdari ſolẽt.
Caſtrametor, pe. pro. caſtra loco, uulgo acampare dĩ.
Caſtellũ paruus uicus muris circũdatus. dimi. a caſtro Et caſtellũ dĩ receptaculũ illud, qđ aquã publicã ſuſcipit, ex q̃ fluit aq̃ fiſtulis. Front. Oẽ plũbũ, & oẽs ipenſæ ad aq̃ductus, & caſtella, & lacus ptinẽtes inde erogãť.
Caſtellani ſũt caſtelli habitatores, ſicut oppidani ab oppido, urbani ab urbe, uicini a uico, nõ ãt pfecti arciũ ut uulg9 uſurpat. Li. Illotaq; deniq; qdã hi ſunt, iã inde antiqtus agreſte genus. Itẽ ſtipẽ a caſtellanis colligẽs.
Caſtellatim aduerbiũ, q̃ſi turmatim p caſtella diſiecti. Liui. li. vii. Vt hoſtes, & nocturno pauore attonitos & circa collem caſtellatim diſſipatos aggrederentur.
Caſtrare ꝓprie eſt uirilia amputare. Iuue. Nullus ephebum deformẽ ſæua caſtrauit in arce tyrannus. Licet de q̃cũq; truncatiõe, ſiue priuatiõe qñ̃q; dicať. Pacu. Vt ẽet aliquis q̃ linguã ei9 caſtraret. Quidã caſtratos ſpadones, & eunuchos ita diſtinguũt, ut caſtrati ſint quibus teſtes naturaliter deſunt. Spadones qbus uiolenter detracta eſt uirilitas, Eunuchi a dñis caſtranť, ut diutius eis abutantur, inde nomẽ εὐνὴ, ἢ ἔχω. ἀπὸ τοῦ σπάω euello, inde ſpadones. Vlpianus tñ ſpadonũ nomine omne genus euiratorum comprehendi ſcribit.
Caſtrẽſis & hoc caſtrẽſe, qđ ad caſtra ptinet, vñ caſtrenſes uigiliæ, & caſtrẽſe peculiũ eſt, qđ a parentibus, uel cognatis i militia agẽti donatũ eſt, uſ qđ ipſe filiusfamilias in militia acqſiuit, qđ niſi militaret, nõ acqſiturus fuiſſet. Et q̃ſi caſtrenſia bona dñr, q̃ licet in militia filiofamilias nõ acqrunť, ita tñ fiũt ipſi9, ac ſi acqſita in militia fuiſſent, ut ſunt ea q̃ ex officiis acqrunť.
Caſtigo, as, pe. p. ꝓprie uerbis reꝑhẽdo, q̃ſi caſtũ. i. honeſtũ ago, & ad uerba, & ad uerbera referť. Vir. Hic grauis Entellũ dictis caſtigat Aceſtes. Apul. li. vii. Frondoſoq; baculo ſubinde caſtigãs pané de meo ſibi parabat corio Qđ eſt cõtra eos q̃ dicũt Caſtigare ad uerborũ reꝑhenſionẽ tm̃ ptinere. Sed tñ ſæpius ad uerba, q̃ ad uerbera referri ſolet. Qñ̃q; caſtigare eſt uindicare, punire. Idem li. vi. Caſtigatq; dolos, ſubigitq; fateri. Hinc caſtigatũ dicimus correctum, emendatũq;.
Caſtigatio, ut Sp. ait. ẽ curatio aĩæ ob cõmiſſa ſcelera.
Caſtitas & pudicitia paria putanť, cũ ſit pudicitia ab iniuria turpiũ libidinũ libera. Caſtitas ab his cõtingi ẽ remota, Vir. li. ii. Geor. Caſta pudicitiã ſeruat domus.
Caſtum dicitur imaculatũ, quaſi caſtratũ, nã caſtrare ẽ pudẽda amputare. Qui uero ſine pudendis eſt, neceſſario caſtus eſt. Per tranſlationẽ caſtus capiť, p honeſto. & continenti, ut ſit caſtus q̃ſi uacuus. Plau. in Pen. Vt deceat nos eſſe a culpa caſtos. Vñ dicimus uxorem caſtam, & caſtũ cantũ, i quo nihil eſt laſciui, & caſtã manum, quæ ſe ab alienis continet. Item p pio & religioſo. Vir. Quiq; ſacerdotes caſti dum uita maneret.
Caſtor aĩal, latine fiber ponticus, cuius teſticulos medici caſtoreũ uocãt, a caſtrãdo dictus, q̃ ob caſtrationẽ maxime quæraťť, poſteriores pedes anſerinos hẽt ad natandũ, anteriõres ũt canis eo q̃ in terra frequenter ambulat. Et cõprenſa hoĩs parte, non anteq̃ cõcrepuerint oſſa, morſu reſoluit, hẽt caudã piſciũ, cætera ſpẽs Lutræ, pilus mollior pluma, ex gñe amphibio eſt, cui in aqua, & terra uictus eſt. Et licet ſint q̃ dicant Caſtora caſtrare ſe ne a uenatoribus capiať, quũ ſciat ſe ex peti ꝓpter teſticulos, qui medicinis adhibenť. Sextius tamen diligẽtiſſimus medicinæ cõditor negat teſtes amputari ab ipſo caſtore quũ capiť, quinimo paruos ẽe ait, ſubſtrictoſq; & adhærẽtes ſpinæ, nec adimi ſine aĩalis uita poſſe, uex folliculos geminos ex uno nexu dependentes, qui amputenť, quoex uis medica ſit.
Caſtor uero & Pollux fiẽs, quos Tyndaridas uocãt, ſicut & Helena eorex ſoror Tyndaris nũcupata, græce Dioſcuri appellanť. Hi poſt mortẽ inter notiſſima ſydera conſtituti fuere, Quod plane ſignũ gemini dĩ, & a gentibus ꝓ diis habiti ſunt. Vñ Romæ in foro erat ædes Caſtoris & Pollucis, qñ̃ ſicut Dioñ. li. vi. antiq. ſcribit in pugna ad lacum Regillũ apparuerũt forma auguſtiori, ducẽtes equitatũ Romanũ aduerſus latinos q̃ haſtis feriebãt, propellebãtq; aduerſarios, ſocios uero cohortabanť. Quæ potiſſima cã fuit, ut latini fugareť, & caſtra capenť. Iidẽ mox uiſi ſunt ſudorẽ equorex abluentes iuxta fontem Iuturnæ. Deinde e conſpectu mor

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

taliũ ſe ſubduxerunt. Caſtor quoq;,& me caſtor,& per æcaſtor aduerbia iurandi ſunt quaſi per ædẽ Caſtoris.
Caſtoreum.teſticuli caſtoris animalis dicitur.
Caſterochiras uẽtrimanos uocãt,qm̃ ſuo artificio uiuãt
Caſtula palliolũ,quo puellæ nudæ infra papillas præcingebant. Var. Caſtulam mulier ſumpſerat, pro ſucula. Hæc & perizonium,& præcinctorium appellatur.
Caſus mõ fortuna ẽ,ut Boe.li.v.de Conſo. mõ ĩopinatꝰ euẽtus.Se.Multa.n.caſu potiꝰ,q̃ rõne eueniũt.Mõ ruina.Curt.Inopinato rhedæ caſu oppꝑſſus.mõ calamitas & infortuniũ. Vir. Sed ſi tãtus amor caſus cognoſcere nr̃os,Et breuiter Troiæ ſupmũ audire laborẽ.Et caſus dr̃ uocabuloꝝ formę,qa ĩ aliã atq; aliã cadũt effigiẽ Et caſum ueteres antiquũ uocabant,q̃ſi iam cadentẽ.
Caſos inſula iuxta mare Carpathium ambitu octoginta ſtadioꝝ,in qua eſt oppidum eiuſdem nominis.
Caſura,æ.caſus,ſeu cadendi actus.Hie. Ante mentis nr̃æ oculos ſemp̃ euangelicũ illud appareat ſtolidiſſimi uiri,q; ædificiũ,qđ ſummope fecerat,ingruẽtibus flumi/nibus,flantibus uẽtis,& ibribus, inundatiõibus pluuiarum totũ amiſit in caſura,qđ erat ædificatũ in ſabulo.
Cata ꝓpoſitio græca ĩ compoſitiõe ſ̃cat in,aduerſus,de dis, ex, circũ, undiq;, ſub,iuxta,per,ſm,Catho uero cũ aſpiratione,ueluti,ſicut,tanq̃ & quemadmodum.
Catabaſis inferior ſolis meatus,deſcenſus.
Catabathynon dici poteſt demerſum,cauum, & profundum, ex κατὰ καὶ βάθυνον profundum.
Catabathmus oppidũ in Aphrica,& uallis repẽte cõuexa,ut ſcribit Plin.Pompo.Catabathmos uallis deuexa in Aegyptum finit Africam ἀπὸ τ̃ καταβάσεως.Et ſignificat catabathmus locum decliuem,atq; deuexum.
Cataclyſmus diluuium,& inundatio dicitur.Hie.contra Ioui.Primus Lamech ſanguinarius,& homicida unã carnem in duas diuiſit uxores.Fratricidium,& digamiam eadem cataclyſmi deleuit pœna.
Cataclíſta,ueſtis undiq; clauſa q̃les hodie ſacerdotes in põpa ſacrificali iduunt dcã a uerbo græco κατακλείω qđ ſ̃cat claudo,ut a κατακλάω frãgo tanq̃ ſit ueſtis ſine manicis mutila,quã & colobiã uocãt.Antiq.n.colobiis utebanꝰ.Et ut inqt Gel. Tunicas citra humeꝝ deſinẽtes ſine manicis habebãt,qđ genꝰ græci dr̃ Exomidas.Sui.ait cataclíſtas dici θρόνους.i. ſedilia ad menſam
Cathartiſis,καθάρτησις,purgatio dicitur. (parata.
Catachlyſis effuſio caliginis & tenebrarum.Nã caligo a græcis ἀχλὺς & ἀχλύς dicitur κατάχλυσσ.
Cataclytũ,locus concauus ab aqua cadẽte,ἀπ̃ τ̃ καταχλύζομαι. Amb.li.hexa. Nilus fluuioꝝ maximus,eo loci,ubi ſe ex altiſſimis mõtibus ĩ cataclyta illa p̃cipitat, magnitudine fragoris ſui aures accolarum obſtruit.
Catillare,eſt per alienas domos gyrare.
Catharoe qui ſeipſos iſto noĩe quaſi ꝓpter munditiam ſupbiſſime,atq; odioſiſſime nominant, ſecũdas nuptias non admittunt, pœnitentiã denegant nouatum ſectantes hæreticũ, unde etiam nouatiani appellantur.
Cataphora.i. grauis ſõnus,q hebraice dr̃ thardema, quẽ in Adã miſſum a deo ſcriptura cõmemorat,qñ de coſta lateris eꝰ mulier effecta ẽ.Et Iona hoc eodẽ ſomno
Catabanes,ut inqt Strabo tertiũ (ſtertebat in naui. genus arabum uſq; ad anguſtias, & traiectum arabici ſinus pertinent,eorumq; regia uocatur Tamna.
Catachreſis pe.pro.tropus,quã nos abuſiõnẽ uꝰ uſurpatiõnẽ dicimꝰ,cũ alienis abutimur,ꝓpinde ac ꝓpriis, cũ ꝓpria deficiũt,ut facies ſimillima lauro, nã facies hoiſ ex κατὰ contra χρῆσις dr̃ uſus.catachreſticus abuſiuus.
Catecheſis latine inſtructio dicitur.
Catechizo,as inſtruo, doceo,erudio,ut eſt apud Aplm. Cõmunicet aũt is,qui catechizatur ei,q ſe catechizat.
Catecuminus inſtructus ſeu audiens dicitur.
Catacriſis condẽnatio, uel diiudicatio κρίσις.n. iudiciũ.
Catadromũ pe.cor.latine decurſorium,κατα δρομέω cũ decurro.Sue.in Nero. .Notiſſimus eques Ro. elephãto ſuperſedẽns per catadromum decurrit.
Categoría pe.ꝓ.κατηγορία,ας.accuſatio,ꝓdicamẽtũ. κατηγορέω accuſo,ꝓdico κατηγόρος accuſator. Vñ categoriæ ſiue categoremata Ariſtotelis.i.ꝓdicamẽta. Et ꝓpoſitionũ q̃dã a dialectícis categoriꝫ noĩanꝰ,q̃s ꝓdicatorias latíe dicere poſſumꝰ.Sũt aũt decẽ ꝓdicamẽta,circa q̃ uerſari uꝰ oĩs q̃ſtio,οὐσία.i.eſſentia,q̃litas, q̃titas, ad aliqd,agere,pati,ubi,qñ,ſitus,hꝫe. Appellatas uero categorias cõſtare,ut inqt Aug.in dia.ꝓpterea q non pñt, niſi a ſubiectis agnoſci.Quis.n.qd ſit hõ poſſit agnoſcere, niſi ſibi hoiem ponat añ oculos, q̃ſi ſubiectũ
Catagrapha pe.cor.quæ uocãt,pictores modo (hoi. ex curta appellant a breuitate imaginum,quas itaq; præſentari cum ſunt obliquæ,poſtulat ratio.
Cataglypha idem quod catagrapha.
Catalepſis occupatio,deprehenſio.
Catalexis terminatio.
Catalyſis diſſolutio.
Catalyma,atis.refectio,diuerſorium.
Catalogus pen. cor. ratiocinium & numeratio ſeu ſermo,uel ſcriptura, quæ numeꝝ uel ordinem deſignat. Vnde Home.Catalogus ubi enumerãtur, qui ad accidendam Troiam peruenere.Hiero.ad Oceanum.Vbi catalogus deſcribitur omnium manſionum,
Catalecticũ metꝝ dr̃, cui una tm̃ deeſt ſyllaba, ut apud Hora.Mea renidet in domo lacunar.Eſt.n. ſenariũ iambicũ perfectm̃, una ſyllaba minus.acatalecticũ dr̃ qđ legitío ſine claudit̃,ut nec fonte labra prolui caballino.
Catamitus cum i latino producto, puer meritorius quo quis abutitur μίσθον græci mercedem dicunt,qua ſi κατάμισθον,id eſt pro precio.
Cataphrattus,undiq; munitus,ex κατὰ undiq;, & φρατὸς munitꝰ,a φράττω,qđ eſt munio.Ser.ĩ xi.lib. Æneci.
Cataphratti eqtes,q & ferro muniti ſunt,& equos ſimiliter munitos hñt.Sal.Et ſequebanꝰ eqtes cataphratti Eſt.n.cataphratta lorica,ſiue thorax militaris.Vñ Vege.ſcribit exercitũ Romanũ pedeſtrẽ cataphrattis,& galeis fuiſſe munitũ. Et Liui,li. 37. pedites loricatos. cataphrattos uocat.Cataphrattæ aũt naues ꝓ tectis na/
Cataphrattarii,q cataphrattis muniti (uibus accipiũt ſunt.Lampr.de Alex.Cataphrattarios,quos illi clybanarios uocant,decem milia in bello interemimus.
Catapulta iaculum celere,uel ſagitta.Plau.in Cur. Atq; ita te neruo torquebo,ut catapultæ ſolent.Græci Catapultes dicunt genere maſculino.
Cataplaſma,atis:emplaſtrum,ſiue malagma.quod conſtat ex floribus,eorumq; ſurculis,& axungia.
Ctaploos græce. latine nauigatio,
Cataphrygæ,hæretici, q ĩ Phrygia fuerũt, ut Mõtanus Priſcilla

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Priſcilla & Maximilla. Hi aduentū ſpiritus ſancti, non in apoſtolis, ſed in ſe traditum aſſerunt, dicti ſūt cataphrygæ a Phrygia, quia ibi extiterunt, ibiq; uixerunt. Lege Auguſti. li. de hæreſibus.

Cataña ciuitas. Vide in dictione Catina.

Catapotia pilulæ dicunt, ἀπὸ τοῦ καταπίνω, qđ eſt deuorare uel bibere, qm̄ neq; eſtur, neq; lingitur id genus, ſed deuorat, uel q καταπότης λέγεται λάρυγξ λάρυγγος.

Cataractas, qdā cœli feneſtras, qdā nubes, quidā ſubterraneas ſpecus interp̄tant. Alii a deſcendēdo, p pēdulis portis ſumunt, ex ligno, ferroue, q̄ demitti ac tolli p̄nt, Liui. Pēdulas, & recidētes portas cataractas. Idē. Porta cataracta deiecta clauſa erat. Eā p̄tim funib. ſubducūt in tm̄ altitudis, ut ſubire recte poſſēt, dictæ cataractæ, q ex alto defluere uideant. Græci. n. καταῤῥεῖν defluere dicūt. Vñ cataractæ ét dr̄ e terra exeūtes aquæ, & ita ex alto defluētes, ut ruere potius q̄ defluere uideant, q̄les eſſe in Aegypto Nili cataractas legimus. Ita loca ipſa ē quibus exeunt cataractæ dicūt. Vñ in maximis imbribus apertas eſſe cœli cataractas dicere ſolem⁹.

Cataractes ét dr̄ in eodem ſignificato. Eſt & nomen fluuii. Stra. Poſt Olbiā Pamphiliæ Cataractes eſt fluui⁹ magno ſtrepitu, ex alta rupe deiectus, vñ & nomen.

Catarrhus latīe fluxio, ſeu diſtillatio. Differt a coryza & branchо. Coryza dr̄ cum pituita nares tm̄ obſidet. grauedo latine dicta. Catarrhus uero, cū fauces, palatūq; At brāchos, cum & guttur, & arteria corripit, ob id & artericū qñq; id uitiū appellant. Oia hæc tm̄ Hippocrates coryzas uocat, nſi diſtillatiōes, qa græce cataſtagmi nominant in cōmune, Dictus eſt aūt catarrhus, a καταῤῥέω fluo diſtillo, ex καλὰ γ ῥέω fluo.

Catarytus, latine irriguus dr̄ ex καλὰ ſm & ῥύαξ riuus, q̄ſi iuxta riuos. Pli. lib. v. Hipponem oppidū Aphricæ Catarytū a græcis dictum, propter aquaz irrigua.

Catapeplaſmenon, obſtruſum dicit, atq; obturatum, καταπλασμῆν em̄ ſignificat obſtruere.

Cataplexis, καταπλῆξις latine terror dr̄ ac terrefactio.

Catoptromantia cum accentu in pen. diuinatio quæ fit per ſpecula. Vide in dictione Magia.

Cataſcopus pe. cor. ſpeculator, eſt. n. σκοπεῖν ſpeculari.

Cataſcopium genus nauigii exploratorii, q circunquaq; ſpeculetur.

Cataſtrophe, pe. cor. latine ſubuerſio. uolumen dicitur.

Cataſtroma pe. pro. nauis partē, ſeu pauimentū f̄cat.

Catorthoma, pe. pro. græci κατόρθωμα opus uirtutis rectum. Ambro. li. i. offi. Hoc eſt perfectū officiū, quod catorthoma græci dixerunt. καλὰ circunquaq;, ὀρθὸν rectum. Cice. lib. i. Offi. rectefactum interpretatur.

Catorthoſis, recta effectio. Catorthoo egregie cū uirtute aliquid facio.

Catatypoſis latine dicitur f̄m figuram, qđ fit cū aliqd iuxta alterius formā deſcribitur, ut apud Vir. li. iiii. Omnia Mercurio ſimilis, uocemq; coloremq;.

Cataſta, locus erat ubi uenales ſerui exponebant, a κατίστημι uerbo græco, qđ f̄cat expono. Tibul. Nota loquor regnum ipſe tenet, quem ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes. Eſt & cataſta machina lignea, q̄ ſerui uincti tenebant. Pli. Tandē in cataſta uidere chryſogonū ſyllæ. Hāc & magnā cōpedē uocāt

Cathartica dicuntur purgatoria, a καθαίρω purgo.

Cathedra dr̄ ſubſellium ἀπὸ τοῦ καλὰ καὶ ἕδρα ἕδρα ſedes eſt, ſeu ſella, Et ſcribit cum h. quia hedra incipit ab h. abiecta a. ut fit in Methodus, ephebus, & multis aliis. Et proprie magiſtrorum & doctorum eſt, ſicut thronus regum. tribunal iudicum.

Catexochen ſignificat per excellentiam.

Caterua, pprie Gallox legio, ſicut phalanx macedonū q̄ certo numero cōſtat. Nā auctore Vege. in caterua erant ſena militū milia. Plærūq;, p multitudie ſumit

Cateruarie, cateruati, cōglobati. Sue. in Aug. Sed & cateruarios oppidanos iter anguſtias uicox pugnātes

Cateruatim p ſingulas cateruas. Sciendū (temere, eſt q oia fere aduerbia in tim finita, ſignificant, ſicut de cateruatim dictū ē, ut turmati p diuerſas turmas, uicatim oppidatim. manipulatim, regionatim, gregatim, domeſticatim, municipatim, puinciatim. & ſic de ſingl̄is, Sūt tm̄ aliqua, q̄ nihil ab aliis differūt, ut priuatim nihil differt a priuate, nec ſeparatim a ſeparate, nec pperatim, a pperanter, nec raptim, a feſtinā ter, nec affatim, ab abūdanter, nec ubertim, a copioſe.

Catena dcā eſt, q ſe capiēdo teneat, qa in ea annul⁹ an nulū capit. Quidā hoc nomē a cane deduci putāt, & p dici, q̄ uenatici canes uincti tenent, ſed largius ſumit Sene. ad Lucil. Vna eſt catena, q̄ nos alligatos tenet,

Catillus pars ſuperior molæ. ſicut meta (amor uitæ. pars inferior. Et catillus diminutiuum eſt a catinus.

Catillones, q catillos liguriūt, & p guloſis accipi ſolēt a carne catulina, quā comedere ſolebāt romāi. Pli. li. xxix. ſcribit catulos lactētes exiſtimatos eſſe adeo puros ad cibū, ut ét placādis numibus hoſtiaz uice utentur, Catinus, qđ & catinū dr̄, pe. pro. uas in (rentur his. menſa eſcaria, ubi pultem, aut iuruléti quid ponebāt, a capiendo appellarunt. Var. ſcribit ſiculos uas. i quo ponebant eſculenta catinon appellare, A catinus fit dimi. catillus. A catinum catillum, uel catinolium.

Catina, pe. cor. urbs Siciliæ. Silius. li. xiiii. Tū Catine nimiū ardēti uicina Tiphæo. Pli. li. iii. Fauilla tauromiuū & catinā uſq; puenit feruēs, Stra. tm̄ Diod. & Ptol. nō catinā, ſed cataná ſcribūt, uñ cataneus charūdas, q̄ leges Athenienſibus dedit ἀπὸ τοῦ κάτω γ ἄνω dr̄, quia cum ignes ex æthna erumpant, ſuperiora ima fiunt.

Cathinea terra, q in æs conuertit, ut fiat aurichalcum.

Catinia apd nos dr̄ adulefcētula, & eſt nomen mulieris.

Cattiteros latine plumbum candidum.

Cattitera inſula in qua effoditur plumbum candidum. Pli. tamen Caſſiterides appellat, uide ſupra.

Catogeon domicilium ſubterraneum.

Catonium, quaſi infernum, ab aduerbio græco κάτω, quod ſignificat infra. Cic. ad Fabium Gallum. Vereor ne in catonium caro nos mi Galle trudat.

Catemidari ſignificat nudata inferiori parte corporis oſtentari, uel in ima amphitheatri ſede nudari.

Caconium. malorum domicilium.

Catheton, latine perpendiculum.

Caturiges. q & Cathurigi pp̄i in graiis alpibus, ut inqt

Catoptica, dicuntur a græcis ſpecularia. (Ptole.

Catholicus, a. um. quod eſt uniuerſale. Quin. li. ii. Propter quæ mihi ſemper moris fuit q̄ minime alligare me ad præcepta, quæ καθολικὰ uocant. i. ut dicamus quomodo poſſumus, uniuerſalia, uel perpetualia.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cazaca,ſeu Gazaca Capadociæ pars ẽ, a qua Cazaceni.
Caunaces pe.cor. græci κωνάκης ꝓcat certamẽ ſtudium & ſpeciem pallii qđ etiam perſida uocitãt,ut inqt Sui.
Caudo,caudoos, uel caudus inſula prope Cretã ubi aſini maximi naſcuntur.
Cato,cautus, & acutus, catũ eñ Sabini acutũ dicunt, & aſtutũ.Plau.in Epi. Dederim uobis conſiliũ cautũ qđ laudetis.Et cata dicta accipiẽda ſunt acuta dicta.Var. Porphyrio tñ horatianus interꝑs catũ exponit ꝑ exꝓto & docto.cũ ait Hora.Poſt hæc ille catus, q̃tũuis ruſticus ibit. Et Pli. Catos a ſapiẽtia dictos itelligi uult,ſicut corculos.Hor.Cat⁹ decoræ more palæſtræ.Ci.Sed hõ cat⁹ nunq̃ termiat,nec magnitudis,nec diuturnitatis modũ.Duo ãt fuere Catones celebratiſſimi, ſenior uidelicet q & Portius,& Cenſorius dictus ẽ,alter Vticẽſis,q ſeiꝑm Vticæ iterfecit.ne in Cæſaris manus uiuus ueniret.Hic uiua uirtutũ imago uocaſ a Se. & exẽplar uiri ſapiẽtis,de quo Quint.Hic inqt,niſi crediſ fuiſſe ſapiens,uix ſcio,cui reliq̃rit huius noĩs locũ. De Cẽſorio Sen. ad Luc.M.Cato cenſorius,qué tã neceſſariũ Reipub.fuit naſci,q̃ Scipioné,Alter. n. cũ hoſtibus nñis bellũ,alter cũ moribus geſſit.Dio. hiſtoricus græcus τὴν τε γῆν ὡς ἐκὼν ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρὸς ἐλαβε μὴ κατεφίλησε, ἢ αὐαβοήσας εἶπεν. ἔχε σὲ ἀφεικά. ἔχομαι δὲ αὐτὴν τὸ τε κάτω καὶ σκιπίων, ἢν βραδέως δὲ λίβω ἔχοντος συμμαχομ. Hic fuit maximus orator,optimus ſenator, optimus imperator,quĩ librum de re ruſt. origines & orationes ſcripſit,fertur a Plutarcho,q M.Cato uxorem & filium perdiderit inducta noua uictus,& medicinæ formula.
Catoblepas,modica fera.cæteris mẽbris iners,caput tñ ꝓgraue ægre ferens, idq̃ deiectum ſemper in terram.
Catus,a.um.ſignificat acutum. Vide in dictine Cato.
Catus animal muriceps fœ. ge.ſecundum Ser.li.de græcis,latiniſq̃ nominibus (finitimi.
Cati etiam ppli ſunt Germaniæ, Sicambris, ut iqt Stra.
Catulus pe.cor.,pprie ꝓcat cati, hoc eſt felis filiũ,ꝑter ſagacitatẽ.Var.Catulus a ſagaci ſenſu,& acuto.Sed ponitur large ,p oĩ ferax filio,ſiue ĩmaniũ,ſiue mitiũ,vñ de colubro. Vir.Catulos tectis atq̃ oua reliq̃s, & de leonibus.Pli.Raptor ap,ppinquãte tigridis fremitu, abiicit unũ ex catulis.Pli.Simiæ geſtãt catulos, quos manſuefactæ ĩtra domos pepere. Idem. Muxq̃ quoq̃ catuli oſtẽtũ faciunt.Idẽ Delphinũ catulos noĩat. Lacertarũ quoq̃ & cæteroxq̃ ſerpẽtiũ filii,catuli dñr. Accipiſ qñq̃ catulus,ꝑ iꝑo cane. Apul. Catulos ſecũ ducẽs uenaticos atq̃ ſagaces.Interdũ pro quodã uiculi gñe,qđ ẽt canis dr.Plau.Faciã te delicatũ,catulo ũt accubes ferreo.Et catulus nomẽ fuit uiri Ro.de quo Lucaſ.li.ii.Vt Catu-
Catulaſter catuli imitator,ſicut ab (lo iacuit Lepid⁹. Antonio antoniaſter. Catulaſter etiã ſignificat ipſum catulum,hoc eſt paruum canem,ſiue canis filium.
Catullus per duplex ll. nomen eſt Veronenſis poetæ. A catulo (ut Varro inquit) fit canis aĩal latrabile.
Catellus diminuti uum eſt a catulo animali.
Catulinus,a.um. quod ex catulo,unde Plau. Catulinam carnem eſitauiſſe Romanos oſtendit.
Catularia porta Romæ dcã eſt.qa nõ lõge ab ea, ad placãdũ caniculæ ſyd⁹ frugib⁹ inimicũ,rufæ canes ĩmolabant,ut fruges flaueſcẽtes ad maturitatẽ perducerent.
Catulire ẽ geſtire,& coitũ maris appetere. Var.Fœturæ principium admittendi faciunt ueris principio,tum eñ dicunſ catulire.i.oſtendere ſe uelle maritari.Plau. Quin meã uxorẽ uidi catulientẽ.Hinc catulitio, quæ dr,cum canes maritari quærũt. quo ẽt tpe terra aperiſ Pli.Catulitionem ruſtici uocant geſtiẽte natura ſemina accipere,eaq̃ animam inferente omnibus ſatis.
Caua.æ.foramẽ.in quo aues nidificãt.Pli. Multo tñ efficaciſſime ripariaxq̃ pulli,ita uocãt in ripaxq̃ cauis nidi
Cauus,a.um.proprie concauum,uacuum, (ficantes. a chaos,qđ quaſi uorago quædam erat inanis,uel a caueo,ꝙ ab eo cauendum ſit ne quis in illud incidat.Virgi.Tum dea nube,caua tenuem ſine uiribus umbram
Cauus, locus cauatus.ſeu el boſo uulgo dicir concauus, Var.Facere his cauos oportet laxiores,ubi pullos parere poſſint. Colu.li.xii. Deinde cauum,quem feceris ſuculo obturato.Idem ſcribit cauũ eſſe locum, qui inter ædium parietes relinquebatur patulus ut eſſet.
Cauediũ,ut Pli.iunior in epſis dictione mutilata,ſiue cauum ædium,ut Vareo dictione integra. Locus eſt ſubdio uacuus,cĩctus undiq̃ porticibus ad cõmunem omnium uſum.Huius tria ſunt genera.Tuſcanicũ,Corinthium.Tetraſtylon,diſpluuiatũ,& tẽſtudinatum.
Cauo,as.fodio,euacuo.Pli.li.xxxvi. In ſyphno lapis eſt, qui cauatur tornaturq̃ in uaſa coquendis cibis utilia; huius compoſita ſunt concauo,excauo,& recauo pen. cor. li.ii.Meta. Eſt locus in geminos ubi brachia concauat arcus. Hier. ad Euſto. Quot petras excauet,& habitet coluber in foraminibus earum.
Cauea a cauo fit ſignificatq̃ locum ſub terra uacuũ atq̃ obſcurum. Qñ uero in hmõi locis eſſe conſueuerũt ferax cubilia, caueas pro ipſis ferarum receptaculis uſurpamus.Apul.Beſtiam factũ ĩmittimus caueæ.Sue. Beſtiarum more quadrupedes cauea coercuit.Et ab haxq̃ ſimilitudine, pro ſeptis ex ligno, ſiue ex ebore,aliaue materia factis,in quibus auiculas tenemus,quas uulgo ẽt caueas uocãt.Aug.li.iii.de ci.dei. Volauerant pulli de cauea, & Mancino conſuli augurium malum fecerant.Plau.in Cur. Quia eñ in cauea ſi forent concluſi itidem,ut pulli gallinacei.Item. Cauea eſt area in medio theatri, ĩ qua equitum ſubſellia conſtituta eſſe cõſueuerunt,q uelis tecta,caueæ ſimilitudinem haberẽt, uel q incluſos teneat ſpectatores inquit Dona. Virg. Hic totũ caueæ conſeſſum.Plau. in Amphi. Vt conquiſitores ſingulis in ſubſellia eant,per totam caueam ſpectatoribus.Quandoq̃ ponitur pro populi conſeſſu.
Cauerna dicitur, quia caua græce crypta dicit, hoc eſt concauitas quædam terræ uacua atq̃ obſcura.
Cauernoſus, a.um. pro loco paſſim uacuo,& ueluti cauernis pleno.
Caucaſus pe.cor.mõs Indiæ editiſſimus ad ſeptẽtrionẽ uerſus Scythas,Indiã ab Scythia dirimẽs,aſper,& ĩhoſpitalis.Vir.Sed duris genuit te cautibus horrẽs caucaſus.Hic ferẽ ſyderibus proximus,unde aſtra maiora uiſunt,& eoxq̃ ortus,occaſuſq̃ diligẽter ſpiciũt.A caucaſo fit caucaſeus.a.um. Vir. Caucaſeaſq̃ refert uolucres.
Cauda,quã ueteres ẽt codam dicebãt. Inde caudati & codati dñr,qui caudas habẽt. Interdũ ponitur cauda pro uirili mẽbro.Hora. in Ser. Qnæcunq̃ excepit patiẽter uerbera caudæ. Idem lib. i. Accidit, ut quidam teſtes, caudamq̃ ſalacem demeteret ferro.

Caudacus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Caudacus pe.pro.ſignificat ſuauem & manſuetum.
Caudex pro cautex,d pro t poſito.Similiter & codex dī prima ps arboris,cui radices adhærent.& qđ ſupra terrā ſimplex aſſurgit.Liber,ſiue tabula.Lac.Caudice de ſecto lachrymat ſua gaudia palmes.Vir.Quin & codicibus ſectis mirabile dictu.Et caudex eſt pluriū tabularȝ cōtextus,unde tabulæ,codices dicunt,& naues,quibus cōmeatꝰ ſubuehunt caudicariæ,ſiue codicariæ appellant.Vnde Apius Claudius Caudex cognominatꝰ eſt,qñ primus Romanis perſuaſit nauē conſcendere. Sene.de bre.uitæ.Claudius is caudex fuit ob hoc ipm appellatus,quia pluriū tabularū cōtextꝰ caudex apd antiquos uocat.Vnde publicæ tabulæ codices dicuntur.Ponitur & pro duro ſedili,ſeu pro ſede meretricia, quæ plerūq; ex trūcis fieri ſolet.Iuue. Horrida quale facit reſidens in codice pellex.
Caudicalis.ad caudices ſcindēdos idoneꝰ.Plau.in Pſeu. Te cū ſecuri caudicali præficio,puinciæ.i.præpono te oneri ſcindēdoȝ lignoȝ craſſioȝ, quæ caudicis noīe
Caudis oppidū Samnii.Vñ caudinæ fur (appellant. cæ,& caudinæ fauces nobilitatæ inſigni clade,& ignominia,quam Romani exercitus ſub Sp. Poſthumio,a Samnitibus acceperunt.
Caudinus.a.um.pe.pro.quod eſt ex caude oppido,
Caudicariæ naues,quæ cōmeatꝰ p Tyberim ſubuehūt; q; ex lignis groſſioribꝰ cuatis fierēt. Fitq; a caudice, dū pro trūco,ſeu tabula ponit,quæ & codicariæ dīr.
Caueo.es. caui.cautum,ſignificat fugio uito.Amb.Caueatur iracundia,aut ſi p̄caueri non poteſt, cohibeat. Interdū cauere eſt attēdere, & diligēter prouidere, ut Caue tibi.i.attende, & prouide ne quid mali tibi accidat.Vale.Max.Caue tibi Roma.Plau. Caue nemo id itelligat.Inde cautela.Interdū ſignificat abſtinere. Et tunc cum abltō mediante p̄poſitione cōſtruit, q̄uis in ſenſu idē ſit cum fugio,ut Caue ab illo.Caue ab errore,quod ē abſtine ab errore,ſeu fuge errorē. Et ſic ſemper habet in ſe negationē, ſicut alia uerba p̄hibitua, uñ rectius dicit Caue facias, q̄ caue ne facias,cum tamen idem ſit,& utroq; modo dictum reperiatur.Cice. Treba.Tu qui cæteris cauere didiciſti, ne ab eſſedariis decipiaris caueto,Proper.Tu caue ne triſti cupias pugnare puellæ,dicimus etiā caue,ut facias hoc. Inuenit & cauo.is.in eadē ſignificatiōe.Hora.in Ser. Vade,uale,caue ne titubes,mādataq; frāgas. Vbi ue ſyllaba exiſtente breui imperatiui modi, Caue cōiugationis tertiæ eſſe cōuenit,nam caue a caueo, producit. Hinc cōponit p̄caueo,quod eſt diligenter caueo, Teren.Hoc tempus præcauere mihi me monet.
Cautū eſt ſignificat prouiſum eſt. Cautio eſt, Cautione opus eſt,ſeu prouidendum eſt.
Cautus,& per ſyncopam catus, ſumit pro hoīe prudente,qui ſibi ſcit p̄uidere & cauere.Et nonnunq; p re, cui cauet.Cic.p Ceci.Quo res mulieri eſſe cautior. Vnde incautus,qui neſcit ſibi cauere.Liui.li.iii.In incautum hoſtem decumana porta erupit.
Cautes,uide in dictione Cos cotis.
Caurus uentus ab occaſu flans, qui & corus dicitur, rectius tamen per h.Chaurus ſcribitur.
Cauilla.æ.Cauillū,& cauillæ irriſio q̄dam iocoſa,uulgo ſcritiū ſiue calmo dī. Plau. Pone hoc ſit aufer cauillā. Idē in Tru.Poſtq; ī urbē crebro hic fcūs ſum cauillator pbus. Quid id ē amabo. Iſthæc ridicularia cauillationes uis opinor dicere,ita ut pauxillū differat a cauilli
Cauillo,as.& cauillor,aris.deponens a caluo,is. (bus. fit i lra abiecta,ſignificatq; fallacia,& dolo utor. Vnde Boe.ſup Topi.ſcribit,cauillationē parte quandā logices eſſe, cū inqt. Colligēdi facultas triplici diuerſitate tractat,aut eīm ueris & neceſſariis argumentationibus diſputatio decurrit,& diſciplia uel demōſtratio dicit, aut tm̄ pbabilibus,& dialectica dī,aut aptiſſime falſis & ſophiſtica,& cauillatoria perhibet. Sic Sene. & Cic. Cauillatiōes dixerūt, q; græce ſophiſmata nuncupant Vlp. Cauillatiōis natura quā græci ſophiſticā appellauerūt hæc eſt ut ab euidenter ueris p breuiſſimas mutatiōes diſputatio pducatur.Caius Iuriſc. diffinit q; ſit ſubdola ratio, quā conſcii nobis mendacii uicendi tm̄ cauſa p̄ferimus. Cic.li.ii.de ora. Accipit cauillationē p generali quodā facetiaȝ genere, tanq; ſcōmate facето,& cauillo dicaculo,& faceta urbanitate,cū inqt.Cū duo ſint facetiaȝ gña.Alteȝ æqualiter in oīa ſermōe fuſum.Alteȝ peracutū,& breue ſuperior cauillatio, altera dicacitas noīata eſt.Idem li.iiii.de na. Deoȝ.Cauillari pro cauillū dicere accipit. Atq; ēt in eo cauillatus eſt,æſtate graue eſſe aureū amiculum,hyeme frigidum.Sue.in Veſpa. Et maxime tm̄ dicacitatē in deformibus lucris affectabat, ut inuidiā aliqua cauillatione dilueret, trāsferretq; ad ſales,alias ſignificat irriſionē.
Caula munimentū ouiū,in quo boues recondunt. Vir. Cū fremit ad caulas uentos ppeſſus & imbres. Vbi Dona.expoſuit ambitum quo tutæ oues aduerſus inſidias continent. Grēcū nomen eſt litera detracta. Nam græci αὐλὰς uocant, non ſolum atria uel aulas ſed & ſtabula,& omnia ſepta ſeu animalium receptacula,quas noſtri caulas.Feſtus a cauo caulam deriuat, q; antiqui ante uſum tectorū oues in antra ducebant, ſed uerius ἀπὸ τῶν κάυλων. Nam ēt nunc fiunt ex uiminibus.
Caulis in herbis dicit ipm robur, ſiue ſtipes.i. ea herbæ pars unde ſe producūt folia,aut ramuſculi.Pli.li.xviii Sed maior pars malūt fabalia maturæ ſationis, q; trimeſtrē fructū eius. Nanq; ſiliquæ, cauleſq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori.Et accipit ſiliquas p corticibꝰ,caules pro ſtipitibus.Idē de gētiana.Folio fraxini,ſed magnitudine lactucæ,caule tenero, pollicis craſſitudine, cauo & inani ex īteruallis foliato, triū aliqū cubitoȝ. Sed qñ nulla pene herba maiorē caulē habet q; braſſica,ideo pro braſſica ponit.Simil in arboribus,& in uite caulis dicitur robur, ad quem alimentum defert & intelligitur quod ſuper terram exurgit. Planta eſt radix,unde alimētū attrahit a terra.Ramus,quod a caudice exit.Surculus,qui e ramis orit.Var.Ex ſarmento caules,qui nati ſunt de his plurimū ualent. Vir. li.xii. Puberibus caulem foliis. Ponit & pro quibuſcunq; holeribus.Iuue.Spes hoīum caulis miſeris atq; ignis emēdus.qñq; p cauda.Pli. li.xi.Boum caudis longiſſimus caulis,atq; in ima pte hirtus. Idē aſinis lōgior q; equis, ſed ſetoſus ueterinis. Ieoni infima parte, ut bobus, & ſorici,& pantheris,nō item,ut uulpibus, & lupis uilloſus.Sues intorquet.Canū degeneres ſub aluū reflectūt Qñq; ſicut docet Ser.ſumitur pro uirili mēbro.Qñq; pro ferro,& pro quolibet haſtili. A caulis fiunt com-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

posita unicaulis,& multicaulis.Idē li.xxi. Est & illa differētia, ꝙ q̄dā ī his multicaulia, ramosaq; sūt, ut cardu⁹.

Cauliculus diminutiuum.Plin.Hic est quidam ipsorum caulium delicatior,teneriorq; cauliculus.

Caulesco.is.a caule esse conuenit.

Caulescere est uirgam fieri,licet quandoq; ponatur pro folia producere.Vnde & decaulescere, quod significat sine foliis fieri.Pli.lib.xix.Raphanus uti iucundior,detractis foliis antequam decaulescat.

Caulon oppidum,quod a Plinio collocatur in prima regiōe Italiæ.Et Stra.in vi. Cauloniam appellat a locris conditam,ubi uinum optimum nascitur. Aulon uero est mons Calabriæ contra Tarentinam regionem, ut inquit Porph.ferax boni uini,cuius meminit Mar.Nobilis,& lanis,& baccho fertilis aulon.

Cauma.atis.latine calor, ἐκ τοῦ καίομαι λέγεται. Causis combustio,& causon æstus,seu ardor.

Causia alias causea,tegmē capitis aptū calori,pileus.Vale.Max.li.i.Quē admodū Antigonus caput Pyrrhi texit causia,qua uelatū caput more Macedonū hēbat.

Causis enim græce,latine combustio.

Causon,æstus. Inde ab Hippocrate, & Auicenna causon febris æstuans appellatur.

Caunus insula in mari oceano,& æstate,& autūno pestilēs,ꝓpter æstus,ac pomoꝝ copiā. Vñ Caunii colore admodū uiridi,pallētesq; existūt, in quos olim Stratonicus citharœdus uersu Homerico iocatus est.Tale q̄ dē gen⁹ est hoīm q̄le est foliοꝝ. Ab hac insula aduehebant fici cauneæ dictæ.Cice.li.ii.de diui. Cū M.Crassus exercitū Brundusii imponeret,quidā in portū carycas Cauno aduectas uendens cauneas clamitabat.

Caupo generis communis tabernarius,hoc est, æsculentorum poculentorumq; etiam uenditor. Vlpi. Caupones, & stabularios æque eos accipiemus, qui cauponam,uel stabulum exercent.

Caupona uocatur tam mulier quæ uinum uendit,q̄ ipa taberna uinaria.

Cauponius.a.um.quod ad cauponem ptinet,ut ars cauponia. Iusti.lib.i.Iussitq; cauponias,& ludicras artes & lenocinia exercere.

Cauponaria, æ,ars ipsa cauponandi.

Cauponor pe.pro.ſcat lucri causa, quasi ad cauponem uendito.Ennius. Non cauponantes bellum,sed bellige rantes, Ferro non auro uitam cernamus utriq;.

Causa proprie dī id,ex quo,uel propter qd',uel per quod, uel a quo aliquid fit. Vñ quatuor causaꝝ gña scripsit Ari.Materialē ex qua aliquid fit.Formalē ꝑ quā aliqd tale fit.Efficientem a qua aliquid fit. Et finalem cuius gratia aliquid fit. Per translationem tñ causa dī oīs actio, quā ī senatu,uel in foro habemus.Vnde tria esse causaꝝ gña scribit Cice.demonstratiuum, deliberatiuum,& iudiciale.Ex his tñ magis ꝓprie causa dī, quæ iudicialis est.Vnde & causam,pro lite ac controuersia ponimus,ut Cice.diligēter egit causam Milonis.Hinc causidici dicunt patroni,qui in causis,iudiciisq; uersantur.Interdum causa dicitur occasio. Teren.in Eu. Iam diu aliquam causam quærebat, quamobrem aliquid insigne faceret.Interdum dicitur excusatio, ut honesta est causa mei discessus.Interdum ratio.Ouī.li.i.Fa. Tempora cum causis Latium digesta per annū.Interdū dicit origo. Vnde & quidā causam a casu dictam existimāt,ꝙ initia,& origines rerū, quæ causæ sunt,in su eueniant.Nonnulli a chaos detracta aspiratione ea cōfusa illa materia prima oīm causa fuerit.Alii a græco καῦσις quod ardorem,seu incēdiū significat,ꝙ causa sit,quæ nos accendit ad aliquid agendū. Alii a caueo,ꝙ ea sit,quæ cauet,ut aliquid agat,aut nō agat. Et causa pars appellatur.Luc.li.i. Victrix cā deis placuit, sed uicta Catoni,diminutiuū a causa est causula.

Causatiuus.a.um.qd' est causa,ut aliqd fiat,ut nimia repletio est causatiua infirmitatis,q̄uis etiā aliqñ causitiuū dicat,quod antecedentē causam significat.

Causale quod añcedentē cām ſcat, ut cōiunctiōes cau-

Causarii milites dicunt a Liui.li. (sales seu causatiuæ. vii.qui ꝓpter honestā causam puta ualitudinē a militia soluūt,quasi ualitudinarii, siue sontici, aut q oīno causam,& admonitionē habebāt ex morbo senectute ue.Tertius inquit,exercitus ex causariis,senioribusq; a T.Quintio conscribatur,qui urbi mœnibusq; p̄sidio sit.Sic causaria missio dī,ꝑ quā milites soluunt a sacramento militari.Vlpia.Causaria inquit missio est,quæ propter ualitudinem laboribus militiæ soluit.

Causo.as.īduco,efficio.Hiero.ad Eusto. Sæpe etenī insabis,& ordeaceis panib⁹ nimia auiditas grāde peccatū causat.

Causor.aris.deponēs,significat rei gestæ cau- (causatiam affero,seu reperio,& excusationem adduco. Suet. in Nero.Causatus nō dum esse fatalē horā. Idē,Syllanum itē socerꝝ ad necē, secandasq; nouacula faucesco pulit,causatus,ꝙ se ingressum turbatius mare nō esset secutus.Gel.Negocium sibi esse causatus.Vir.Causando nostros in longū ducis amores. Causari etiam culpare est.Hiero.cōtra Vigil.Causabant quondā apostoli,ꝙ periret unguētum,sed domini uoce correcti sunt. Idem cōtra Ruffi. Quicquid enim me non feciſſe causaris,quare non ipse feciſti?

Causificor,causam dico,uel causam reiicio.Plau.in Au. Non causificor,quin ego illam habeā potissimum.

Causatio quandoq; ponitur pro uitio interiore & ægritudine.Palla.li.i. Si saluo capite in pulmonibus actho race,aut hilla est,aut rara causatio.

Cauterium instrumentum quo notæ imprimunt,& cāstratorium ferramentum,atq; tonsorium,quo morbi alioquin insanabiles inuri solent a græco καίω. Cuius futurum καύσω. Et a ptō passiuo Cauterium.Hiero.Putridæ carnes ferro curant & cauterio. Præterea Cauterium in pictorum instrumentis continetur, quo bituminationes & fortiores quæq; conglutinationes cōcoquuntur,& maxime in ea pictura quæ encaustice appellat,quæ fit carbonibus inustis resolutis igne cæris. Martianus titulo de fundo instructo sic refert,Pictoris instrumento legato,cæræ colores similiaq; horum legato cedunt.Item peniculi & cauteria & conchæ.

Cauteriatus.a,um.quod est cauterio notatum,Vnde ab Apostolo cauteriata conscientia dicta est, quasi cauterio notata,qualis in hypocritis est.

Cauteres, idem quod cauteria, quos Palladius habendos esse in instrumento rustico præcepit.

Cauton,latine dī ustile.Pli.Quartū cautū ad ellychnia,

Caustica medicamēta sunt hūtia uim causticā.i.ustiuā

Causidiq⁹ pe.cor. dī pronus q̄ in causis iudiciisq; uersat

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cayſter fluuius Lydiæ Sardib⁹ proximus ἀπὸ τῆ καϋστρου hoc eſt ambui, qm̃ propinquus ſit catacecaumenæ, q̃ pars ē Epheſiæ prætorridæ, & deuſtæ, fertilis nulla præter uitem arbore, ſed uino præſtãtiſſimo, quod uictruuius & Plinius catacecaumenitem ex hac origine denominant. Hinc Cayſtranus campus. Stra. Poſt egreſſum cayſtri amnis lacus eſt Selenuſius cognomine, in alterum ſtatim lacum interfluens.

Cayſtrus fœ.ge. urbs eſt Ciliciæ mediterranea.

£ ante £

Ce ſyllabica adiectio. Quære infra in dictione Met.

Ceus.a.um. poſſeſſiuum. Vide in dictione Cea.

Cecrops, primus Athenienſium rex, qui annis quinquaginta regnauit, hic Athenas inſtaurauit.

Cecropius.a.um. poſſeſſiuum. Vir. li. iii. Geor. Cecropias innatus apes amor urget habendi.

Cecropis penul. corre. idis. patronymicum fœmininum Et cecropidæ Athenienſes dicti ſunt, Suidas noſter, κέκροψ, αὐγύπιος ὢν τὸ γένος, ὤικησεν τὰς ἀθήνας, ὅθεν καὶ κεκροπίδαι οἱ ἀθηναῖοι

Cecryphalea, promontoriũ, ſeu inſula in Pelopõneſo, ubi Athenienſes ab Æginetis prelio ſuperati fuerunt.

Cedo.is.ſſi.ſſum. Vide ſupra in dictione Cædo.is.

Cedrus arbor maxima, q̃ in ædificiis utilitatẽ pſtabat, eo q hmõi materies, & pcera ſit, nec oneroſa parietibus. Ei⁹ folia ad cupreſſi ſimilitudinẽ reſpõdent, lignũ iucundi odoris eſt, & diu durans, nec a tinea unq̃ exterminaf. Vir. li. ii. Ge. Dãt alios aliæ fœt⁹, dãt utile lignũ Nauigiis pinos, domib⁹ cedrum atq; cupreſſos. Ex hac arbore naſcitur oleum, quod cedreum dicitur, ut Victru. ii. inquit. Quo reliquæ res cum ſũt unctæ, uti etiã libri, a tineis, & carie non lædũtur. Iuxta quem ſenſum Perſi. dixiſſe uidetur. Et cedro digna locutus. Scribit Theophraſtus lib. iii. Cedrum eſſe iuniperi non abſimilem, ſed foliis maxime diſtare.

Cedrinus.a.um. pe.pro. quod eſt ex cedro.

Cedria primus ſudor, qui defluit in canali, dum pix fit, cui tanta eſt uis, ut in Ægypto corpora hominum defunctorum ea perfuſa ſeruentur.

Celena pe.pro. locus campaniæ Iunoni ſacer. Virgi. lib. vii. Atq; arua celenæ.

Celenæ pluralis numeri tm̃, fuit urbs Phrygiæ. Luc. Lugent damnatæ Phœbo uictore Celenæ. Poteſt tamen declinari ſingulari numero Celena.æ.

Celæno cum diph. fuit una ex harpyis, & atrum, ſeu tenebroſum ſignificat, græce κέλαινος.

Celebris & hoc celebre pe.cor. adiectiuũ eſt, & diſtinguitur a frequẽti, q frequens dicaf creber de loco, ſiue de re animata, ut frequens miles, frequens ſenatus. i. creber, copioſus, multus, freq̃ntes domus. i. crebræ, multæ Aliq̃n dr̃, q ab aliis frequentaf, ut frequens locus, frequens tẽplum, in qd multi cõueniũt. Et infrequens parum frequentatũ, ut infrequẽs forũ, in qd pauci, uel raro conueniũt. Phœnix infrequẽs auis. i. q̃ rara reperif. Cice. Rei militaris te infrequentẽ tradidiſti. i. fugientẽ a ſignis, & raro ĩ pugna intereſſentẽ. Celebris uero proprie dicif uelox. Actius. Celebri gradu celeraſſe decet. Qm̃ uero accelerare gradũ frequentare eſt, factũ ẽ, ut celebre, p frequẽtato accipiaf, & q in oim ore uerſaf. Et hoc paſſiue tã ad rem, q̃ ad ſonã relatũ. Cice. lib. ii. ad Herẽ. Locus quæritur celebris ne ſit, an deſertus. i. q celebraf. Hinc celebritas freq̃ntia. Quinti. Ante oĩa futurus orator, cui in magna celebritate & in media Rep. uiuendũ eſt, aſſueſcat a puero nõ reformidare hoĩes.

Celebro.as. frequento. Var. Cui nõ tã cura erat, ut tẽpla deoꝝ, q̃ ut popinas celebraret. Per trãſlationẽ tm̃, qm̃ q̃ freq̃ntamus, etiã colimus, celebrare, p colere, & uenerari poniſ, & celebritas, p cultura atq; honore. Hinc celebrare laudib⁹, & uirtutũ celebritatẽ dicim⁹. Itẽ celebriorẽ, & celeberrimũ, p honoratiorẽ, & honoratiſſimũ.

Cedar regio Arabiæ ut apd Eſaiã, Auferef oĩs gloria cedar. Nã ut inqt Hiero. Ex Hiſmaele cedar, & Aggareni, q̃ puerſo noĩe ſaraceni uocanf, eſſe gñatos dicim⁹.

Cedrium oleum quod naſcitur ex cedro.

Cedrides, pe.cor. fructus cedri.

Cedropolis, oppidum in Caria, a quo Cedropolitæ.

Cedreas aliud oppidũ Cariæ, a quo cedreatæ cedreiq;.

Celebriter aduerbium ſignificat cum cultu, & honore.

Celebreſcere eſt celebrem fieri. Actius. Et qualiſcunq; fama celebreſcat tua.

Celetes pe.pro. græce ὁ πελεύω κέλητος, uocanf equi, q ad curſum ſoli adhibenf, ſiue bigis, uel quadrigis, ẽt nauigia, ut hiſtoꝝibus fieri ſolet. Nã q bigis, quadrigis ue adhibebanf ad curſum deſultorii dicebanf. Pli. antiqui celetas tm̃ dicebant in ſacris. Poſtea uero & q bigis uel quadrigis uiciſſent, latine dr̃ deſultorii, q ex his facile deſiliaf. Celetes etiam teſtudines dicuntur.

Celer idem eſt quod uelox, a quo celerrimus & celeriſſimus fiunt ſuperlatiua ſm Priſcianum.

Celero.as. pe.cor. celeriter aliquid facio, a quo Accelero as. fit compoſitum.

Celeuſma.atis. clamor nautaꝝ, & alioꝝ, cũ uno aliquid iubente oẽs uniformiter rñdent, quaſi ſibi inuicem iubẽtes. Hiero. apud Hiere. Celeuſma, quaſi calcantium concinetur aduerſus omnes habitatores terræ.

Cello.as. abſcondo, ſiue ſciri nolo. Et conſtruif mõ cum uno dũtaxat actõ. Lact. li. v. Vtrũ ne, pfitebif fugitiuũ ſe, uel peſtilentẽ domũ uendere, an celabit emptorem. Modo cũ duobus. Plau. in Bac. Ædepol feciſti furtum ætati malũ, cũ iſtec flagitia me cellauiſti, & patrẽ tuũ. Mõ cũ abltõ mediãte ppoſitióe. Cic. Treb. Sed Baſſus noſter, de hoc me libro cellauit. At cũ paſſiue ponitur res, ſiue pſona, p quã quis aliquẽ cellauit ponif in ntõ Teren. in Eunu. Vbiubi eſt diu celleri nõ poteſt.

Cello.is. quo ueteres utebãf p cedo, nũc cõpoſitis tm̃ utimur excello, & pcello, qd eſt excedo & antecedo.

Cellus a cello, altus, ſublimis, excellens. A quo celſitudo, pro excellentia.

Cellatim aduerbium ſignificat abſcõdite. Gel. Quã maxime cellatim poterat in inſidiis duo diſponit.

Cella dicta eſt, q in ea celenf, quæ eſſe uolumus occulta Græci apothecam dicunt, in qua res eſculentæ, & poculentæ reponunf, q̃uis, pprie apotheca cella uinaria ſit. Capit aũt cella ſignificationẽ, ut illi adiectiua iungunf, ut cella uinaria, cella carnaria, cella olearia, cella farinaria, cella pomaria, cella lignaria, cella libraria, cella caſcaria. Et oĩs locus, in quo quid reponif cella dr̃. Vñ Virgi. Fauoꝝ cauernas cellas uocauit, cũ ait, Diſtendunt nectare cellas. Itẽ loca, in quibus lauamur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

aut ungimur in domo,cellæ dicũtur, & loca,quo religiosi se ad quiescendũ conferunt, cellæ uocanť. A quo noie Hiero.formauit dimi. Vnaquæq, inquit, cellulã adeat benedictione matris suscepta. Et cella, pars templi erat sacratior, in quã ingredi fas nõ erat. Vñ apud Gelli. legiť Scipionẽ in capitoliũ ueniſſe, iuſſiſſeq, cellã Iouis optimi maximi ſpiri, ibiq, ſolũ demoratũ fuiſſe. Li.li iii. In cella Iouis optimi maximi habitaret exul.

Cellariũ uideť ea figura dici, qua granariũ, panariũ, ut, p cella, ac repoſitorio accipiať. Sed eſt paucoχ dieꝝ, penus longi tẽporis. Hanc cellã promptuariã, ſeu prõptuariũ appellãt, in quo condunť, & ex quo promunť ad uictũ neceſſaria. Hiero. conſyderate coruos, qbus nõ eſt cellariũ, neq, horreum, & deus paſcit illos. Vñ in ſacris literis cellaria, p ſepulchris poni ſolent, ut eſt illud propheticũ. populus meus intra in cellaria tua, aliquantulum, donec ira mea tranſeat, ubi Hiero. Cellaria ſepulchra ſignificant, de quibus hoc utiq, pfertur, qď conditum fuerit. A penore etiam is locus penarium, & penuaria, ſeu penaria cella nuncupatur. Cice. in Ver. M. Cato ſapiens cellam penuariam Reip. noſtræ, nutricem plebis Romã. Siciliam nominauit.

Cellariolum diminutiuum paruum cellarium. Hiero. Sunt & culinæ in templo, ſunt & cellariola.

Cellarius, qui i cella p̃poſitus eſt, ut rõnes ſaluæ ſint, aut penoribus recõdendis. Col. Vt cibus, & potus ſine fraude a cellariis p̃beatur. Plau. in Cap. Prome quiduis, te facio cellariũ. Idẽ cellarios promos, & condos uocat, q, & deintus promant, & intus cõdant. Ait enim in Pſeu. Prom9 & cõdus ſum, procurator peni. Auſo. Promus q̃

Cellula diminutiuum. Hiero. Vna condus magis. quæq, cellulam adeat benedictione matris ſuſcepta.

Cellaria, locus, ubi conditur uinum. Plau. in Mil. Ego eii ciar cellaria. Et cellaria quæ præeſt in cella. Idem in eadem. Succenſet Cellaria.

Celox genus nauiculæ breuis a celeritate. Apul. li. de Repu. Qui celocẽ regere nequit, onerariã petit. Hanc & celotim uocant, & oxiam. Hanc Rhodii inuenerunt.

Celtæ populi Galliæ, qui cũ ueniſſent ad Ibeꝝ Hiſpaniæ fluuiũ, ibiq, cõſediſſẽt retẽta primi noĩs parte, & aſſumpta parte fluminis, iuxta qď conſederant, Celtiberi dicti ſũt, & regio eoχ celtiberia. Vñ Luc. li. iii. Profugiq, a gente uetuſta Gallorum celtæ miſcentes nomen Iberis. Vnde Sirius. Venere & Celtæ ſociati nomen Iberis. Luc. Gallorum Celtæ miſcentes nomen Iberis. Strab. Quadrifariam diuidit Celtiberos.

Celtiberi populi in Hiſpania a celtis gallis & hiberis hiſpaniarum conſociati dicti ſunt.

Celtibericus. a. ũ. nomẽ poſſeſſiuũ, ut bellũ celtibericũ.

Celticũ promontoriũ Hiſpaniæ in oceanũ pcurrens.

Celiaci dñr, q, uẽtris fluxũ patiũť. Var. Qui ex floribꝰ nucis græcæ, & cornu fiũt celiacas fieri, atq, urina pota reſici.

Celydrus, ornatꝰ muliebris. Iu. Donat arcana celydros.

Celſus, altus a κέλσω, qui ſublimis equo uehitur.

Celtiberia dicta eſt celtiberorum regio.

Cemellio oppidũ Liguriæ i alpibꝰ ſitũ, qď a Ptole. cemeleon dr, q̃ſi a Cemeno mõte uideri põt appellatum.

Cemenos græci eos mõtes uocãt, quos noſtri Gebenna, longe ab alpibus ſummotos. A cemeno alpiũ monte Varus amnis in narbonenſem uerſum delabitur.

Cenchris auis genus, & latine tinnunculus dicitur a tinnitu uocis, ex accipitri genere, quẽ Ariſto. li. vi. de animalibus, ſolũ ex aduncо genere quaterna, & eo plura ouа parere dicit. Dicta cenchris, quaſi miliaria. Plin. Fimũ cenchridis albugines extenuat, eſt & cenchris, ut inqt Hiero. locus corintho uicinus, immo portus ipſius Corinthi, ut eſt illud Apoſto. Cõmẽdo uobis Phœbenſorem noſtrã miniſtrã eccleſiæ, quæ eſt cenchris. Plin. li. iiii. Lecheæ hinc, cenchreæ illinc anguſtiaꝝ termini. Et cenchris genus ſerpẽtis maculis plenæ, thebano marmori ſimilis. Luc. Et ſemper recto. lapſurus limite Cenchris, pluribus ille notis uariatã tingiť aluum.

Cenchron græce, latine milium.

Cenina ciuitas Italiæ, a qua ceninenſes populi.

Cenomani pe. pro. fuerunt populi Galliæ ciſalpinæ, quorum caput urbs Brixia fuit.

Cenos latine uacuus, unde cenodoxia inanis gloria. Nã canodoxia cũ æ diph. noua gloria, καινὸς. n. nouum dicitur, δόξα gloria. Cœnodoxia cõmunis gloria.

Cenotaphium uacuum ſepulchrum, ὅτι κενὸς λέγεται καὶ τάφος ἀπὸ τοῦ θάπτω. ſepelio. ſunt enim, ut capſa, quæ ponitur in templo ad officia mortuorum.

Cenſeo. es. ſui. cenſum, & Cenſo. is. cenſui, cenſitũ. pe. pro. ſignificat exiſtimo. Liui. li. vi. de bel. pu. Cẽſent eo uenturum obuiam pœni. Itẽ conſtituere, deliberare. Nam ſenator cenſet, cũ ſententiam dicit de eo, quod ſibi uidetur. Aſſentiť cum alienã approbat. Vnde dicimus Senatus aliquid cenſuit, vñ etiã cenſoris nomẽ tractum uideť. Itẽ in aſtimatione & precio eſſe. Sene. Virtus ſuper iſta conſiſtit, ſuo ære cenſeť. Boe. in Topi. Qũ faciendi liberi tres partes ſunt. Vna quidẽ ut cenſu libertiat. Cenſebanť. n. antiquitus ſoli ciues romani. Aliqñ ſignificat ſuccenſere. Var. Ne uobis cenſeam ſi ad me referretis. Huius cõpoſita ſunt accenſeo percenſeo, qď eſt perfecte cenſeo, nũero. Colu. Ruſticationis magna & diffuſa materia eſt, parteſq, ſi uelimus eius pcenſere uix numero cõprehendimus. Recenſeo & ſuccenſeo.

Cenſeo. is. cenſiui. itũ. pe. pro. a quo recenſeo. Oui. Priſca recenſitis euoluere ſæcula faſtis.

Cenſor qui cenſuram gerit. Cenſores magiſtri morum erant a cenſendo. i. arbitrando dicti, q, illis ſummũ arbitrũ erat alioχ moχ. Varro. Cenſor, ad cuius cenſionem. i. arbitriũ, cenſereť populus. Feſt. Cenſores dicti, q, quiſq, tanti ſua æſtimaret, quantum illi cenſuiſſent, qď non abſurdũ uideť, quia & rerum & moχ cenſores erãt. Vnde Plu. in Æmilio. Cenſura maximæ oĩm magiſtratuum reuerentiæ, plurimæ poteſtatis, tũ in aliis rebus, tũ maxime ad moχ emendationẽ. Nã ſenatores eſſe natu remouere põt, equitib. equos adimere, ex plebeis ærarios facere, notare infamia, cẽſum agere, luſtrũ cõdere. Erãt aũt duo cẽſores, q, qnto quoq, anno creabãť.

Cenſorius uir, qui cenſor fuit, uel qui dignus eſt ut cenſor ſit, propter moχ grauitatem, qui alios iudicet. Frequenter tñ iungitur rebus, ut cenſorium dictum, quod eſt cenſoris, ſeu quod ad cenſorem pertinet.

Cenſuales qui cenſoribus aſſiſtunt, & famulantur. Sido. ad Namatium. Miſtus turmæ cenſualium, æmulatorum conſulis proxime proximus eram.

Cenſio, caſtigatio, unde cenſionem facere dicebantur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

censores, cum mulctam equiti irrogabant.
Censura censoris dignitas, sicut a prætore prætura, sicut cum dicimus Censor, qui gerit censuram. Accipitur interdum pro severitate, correctione, decreto, & lege.
Census. us. annuus redditus, & quicqd fortunæ aliquis habet. Quint. Abiere uires, census, mens. Vñ qui centũ milia æris in professionem detulissent, censi dicebant. Census equestris constabat ex sestertiis. cccc. Item census dicebatur æstimatio rerum, ac bonorum facta, ꝑm quam tributa pendebant. Vñ censum agere est recensere hominum facultates. Et census dicebatur, quod principi aut ærario soluebatur uiritim.
Census censi, significat eũ, cui bonis factus est census. Vnde capite census & capite censi.
Censum Euboeæ promontoriũ in septentrionẽ directum.
Centauri Thessaliæ populi, secus Pelium montem habitantes, qui a poetis finguntur esse media parte uiri, & media equi, originẽ ab Ixione trahentes, agrestes admodum, qui primi pugnare ex equis cœperunt, & a stimulando calcaribus equos centauri dicti sunt ἀπὸ τοῦ κεντεῖν, quod est pungere, & stimulare, quia furentẽ taurorum gregem telis confecerunt, propter quod hippocentauri. i. equi stimulatores appellati sunt. His proximi erant Lapithæ iuxta Othryn montẽ eiusdẽ prouinciæ, cum quibus bella gesserunt. Cẽtauros ab Hercule uictos, interfectos ostendit Diodo. Dicti sunt nubigenæ quasi filii nubis, quoniam in castello habitauerunt nomine nephele νεφέλη. quod significat nubem. Centauri a latinis breuitatis causa dicti, nam hippocentauri dici debuerunt. Mam hippos equus, κεντεῖν pungere ῥοδὰ rota calcaris, quia cum superius essent homines, inferius erant equi. Sed diuus Hiero. de Paulo primo eremita ostendit, Centauros aĩalium gña esse, cum inqt. Etiam media dies coquente iam sole desup feruebat, nec tamẽ a cœpto itinere abducebat, dicens. Credo in deum meum, ꝙ seruũ quẽ mihi promisit ostẽdet, nec plura his, conspicit hominẽ equo mixtum, cui opinio poetarum centauro uocabulũ indidit. Quo uiso salutaris signi armat frontem. Et infra. Verum hoc utrum diabolus ad terrendũ eum simulauerit, an ut solet eremus monstruosoꝝ aĩalium ferax, istã quoq; gigneret bestiã, incertũ habemus. Centaurus etiã ge. fœ. genus est, ut apud Vir. li. v. Centauro inuehitur magna.
Centaurea, siue centaurion genus herbæ, cuius duæ sũt species, maior & minor. Nascit in fine ueris. Ambæ calidæ & siccæ cõplexionis in secundo gradu. Actius aũt græcus medicus κενταυρέα τὴν μεγάλην ῥίζαν, & subdit, ἀποτρέπουσι καταμήνια, καὶ ἔμβρυα νεκρὰ κατασπῶσι, κενταυρέα δὲ μακρὰν ῥίζαν ξηραντικὴν, & multa alia.
Cento uelum laneum, quod lana, aut tomẽto consertũ, ut ictus nulles patiat. Cæsar. Eamq; tabulationẽ sum mam lateribus, lutoq; constrauerunt, ne quis ignis hostium nocere posset, centonesq; iniecerunt, ne aut tela tormentis missa tabulationẽ pfringerent, aut saxa ex catapultis lateritiũ discuterent. Quidã centonem, pro stragulæ gñe, super quo cubare solent. Cato lib. i. de re rust. Centonẽ posuit pro uestimento rustico, hoc est ꝑ interiore uestimẽto, quod sup subucula superindui solet, bombyce inserta. Tres inquit centones quæris, sex culcitras, nouẽ instragula. Similiter & Macro. dũ scropham sub centonibus iacere scribit, rusticam uestem esse declarat. Fieri aũt centones cõstat ex pannis diuersoꝝ colorũ, uel lanis in unũ condensatis, atq; consutis.
Centrum punctum sphæræ, aut orbis mediũ certissima obseruatione distinguit. Nã in omni orbe, uel sphæra medietas centrũ uocat. Aug. li. xiii. de ciui. dei. Hãc animã Plato ab intimo terræ medio, qd geometræ centrũ uocãt, ꝑ oẽs partes eius, usq; ad cœli sũma diffundi, & extẽdi ꝑ numeros musicos opinat. Apul. in Cosmo. cardinẽ mundi. Sic. n. dixerim centrum habet tellus.
Centralis adiectiuum a centrum. Pli. li. ii. Quin decies & pluribus suberit, q̃ terra centralis interueniat.
Centum, nomen numerale, & indeclinabile, ultra centũ uariat, ut ducenti, trecenti, quadringenti, quingẽti, sexcenti, septingẽti, octingẽti, noningẽti. Hinc cẽtenus. a. ũ ut cẽtena milia, sic ducẽtenus, trecẽtenus, quadringẽtenus, quingẽtenus, sexcẽtenus, septingẽtenus, octingẽtenus, noningẽtenus. Centuplus, ducẽtuplus, trecẽtuplus, & reliqua. Cẽtesimus, & deinceps. Centies quoq; aduerbium, ducenties, trecenties, quadringenties, quingenties, sexcenties, septingenties, octingẽties, noningẽties. Centenarius, ducentenarius, & reliqua.
Centuria in re mili. centum continet hoĩes, qui sub uno centurione sint, quoꝝ cẽtenarius iustus est nũerus. Hiero. li. i. Reg. Satrapæ Philistym incedebant in cẽturiis, & millibus. Cẽturiæ in agris signant ducẽta iugera. Cẽturia a centum iugeribus uocabat, sed mox duplicata nomẽ retinuit, ut inquit Colu. li. vi. Sicut tribus dictæ primum a partibus populi triptito diuisi, quæ tamen nunc multiplicatæ pristinum nomen possident.
Centurio, qui & cẽturionus dĩ, q centum peditibus ꝑest, quia singulæ centuriæ cẽtum militibus cõstabant. In exercitu. n. miles cẽturioni, Cẽturio Tribuno, Tribunus Legato, Legatus Consuli obediebat. Sed seorsum magister equitũ solũ dictatori obtẽperabat. Cẽturio autẽ dicebat primipilus. Liui. Centurio erat, quẽ nũc primi pilum appellamus. Veteres cum uiderẽt cõmisso ꝓlio acies facile turbari, ut hoc incõmodum euitarent, cohortes in centurias diuisere, & in singulis cẽturiis singulos centuriõnes ꝓfecerunt, q primo centurioni uocabant, quẽadmodum a decuriones, decurioni. Cohortes in exercitu decẽ erãt in singulis legionibus, sed prima reliquas & numero militũ, & dignitate ꝓcedebat, aquilam habebat, quod ꝓcipuum erat signum Romanoꝝ. Centuriones huius cohortis cæteris centurionibus digniores habebant. Prima cẽturia Primipilũ uocabat, ꝙ circa signa grauis armatura constituta erat. Cẽturio ipe primipili cẽturio dicebat, & primipilus uocabat. Hic nõ mõaqlæ ꝑerat, sed q̃tuor cẽturias, hoc ẽ, q̃dringẽtos milites ĩ prĩa acie gubernabat, & tãq̃ princeps totius legiõis merita consequebat & commoda. Mar. Grata pudens meriti tulerit cum præmia pili.
Centum capita, herba, quam græci hecatoncephalon nominant ex aculeatoꝝ genere. Et alio nomine Eryngе alba, siue Eryngin.
Centones, stragula grossiora uillis passim pendentibus, tomento uel lana infarcita, quibus lecti uilissimarum personaꝝ sternunt, & tabernacula oĩsq; castrensis suppellex pluuioso tẽpore uelant, a uilloꝝ multitudine numerus finitus pro ĩfinito. Vel q a cẽto græce significat

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pungo. Plau. in epi. Tu aliũ quæras, cui centones ſarci as. Sunt etiã ueſtes groſſiores ac uiliores ex pannis diuerſorũ colorũ in unũ cõſutis, quarũ uſus in re militari apud ueteres fuit frequentiſſimus, ad arcendum incendium. Vñ Vege. lib. iiii. ꝓcipit turres & uineas centonibus eſſe extrinſecus operiendas, ne ĩmiſſo incendio cõcrement. Cæſar in. ii. conſcribit in oppugnatione Maſſiliæ turrim a ſuis ſtructã fuiſſe, cui cẽtones inſup iniecerunt. ne aut tela tormentis miſſa tabulationẽ ꝓfringerẽt, aut ſaxa ex catapultis lateritiũ diſcuterẽt. Siſen. lib. iii. hiſto. Aceto madefactis centonibus integunt, quos ſupra ꝓpetua claſſi ſuſpenſa cilicia obtegunt. Cato. li. i. de re ruſt. poſuit centones ꝓ ueſtimẽtis ruſticis, hoc eſt ꝓ interioribus ueſtimẽtis, q̃ ſup ſubucula ſupindui ſolent bombyce inferta, & q̃ fieri ſolẽt ex ueſtimentis familiæ ueteribus, cũ ait. Quotienſcũq; tunicã aut ſaga familiæ dabis, prius uetere accipito, uñ centones fiant. Macro. li. i. ſatur. accipit centones pro ueſte ſtragula & lecti operimento, cũ inquit. Scrophæ cadauer ſub centonibus collocat, ſup quos uxor cubabat. Apud Iuue. capit ꝓ ueſte familiari craſſa & ſordida. Intrauit calidũ ueteri centone lupanar. Et apud grãmaticos cẽtones dñr uerſus Homeri uel Virgilii hinc inde excerpti, & in unũ opus coacti. Vñ homerocentones & Virgiliocentões, quales fecit Proba Falconia. Definit Auſo. poeta q̃d ſit cento. Variis de locis ſenſibuſq; diuerſis q̃dam carminis ſtructura in unum ſolidat uerſum ut coeant, aut cæſi duo aut unus & ſequens cum medio. Nam duos iunctim locare ineptum eſt.

Centunculus, dimi. pro uili ac ſordida ueſte. Sene. lib. xi. epiſt. Diurnum accipit, in centunculo dormit. Liui. & Fronti. ãccipere uidentur pro dorſualibus & inſtratis iumentorum a ſimilitudine ueſtis centunculi.

Centunculus. herba, quam Pli. penulã uocat li. xxiiii. his uerbis. Itali centunculum uocant roſtratis foliis ad ſimilitudinem capitis penularum iacentem in aruis.

Centipellio uenter uocatur quartus uenter, qui & abomaſus dicitur, quod genus edulii ſuli. Pollux Taconas a Cratete comico putauit appellatum.

Centurio. as. in centurias ordino, ut ager centuriatus, q̃ in ducenta iugera definitus erat. Romulus. n. centenis ciuibus ducenta iugera diſtribuit. Et milites centuriati q̃ in centurias ordinabant. Liui. li. xxix. Scipio poſtq̃ in Siciliã traiecit, uolũtarios milites ordinauit centuriauitq;. Centuriata comitia, ut Aſco. ſcribit, dicunt cũ ex ſexu & ætate ferẽt ſuffragiũ, qa ꝓ cẽtenas turmas diuiſus erat populus Ro. Hinc ſuccenturio, a quo ſuccenturiati dñr milites, nõ primæ ſed ſcdæ cẽturiæ, ubi ad inſidiandũ maxĩe collocabant. Ex quo in ſuccẽturiis, q̃ſi in inſidiis quẽpiã poſitũ appellamus. Teren. in Phor. Nunc prior adito tu, ego in inſidiis ero hic ſuccẽturiatus, ſi quid deficies. Proprie aũt ſuccẽturiare ſignificat explendæ centuriæ gratia, numerum ſupplere.

Centuriatim ſignificat ꝓ centurias, ſiue abundanter, copioſeq; a centuriis, q̃ in comitiis ferebant ſuffragia.

Centũuiralia iudicia dicta ſunt a cẽtũ uiris. Nã cũ eſſent Romæ. xxxv. tribus, q̃ & curiæ ſũt dictæ, terni ex ſingulis tribubus ſunt electi ad iudicandũ, q centũuiri appellati ſunt. Et licet quinq; ſupra centũ fuerint tamẽ, quo facilius numerentur, centumuiri dicti ſunt.

Centuſſis, a decẽ decuſſibus dr, q̃ ſunt libræ centũ, uel a centum aſſibus, q erãt nũmi breues ex ære, ut centuſſe liceat, ideſt centum libris uendit per auctionem.

Cephalea morbꝰ, quo totum caput infeſtatur. Nam hemicranici ab hemicrania ſunt dicti, qui dimidia parte capitis laborant. Sed & celſus cephaleã acutũ quoddam, peſtilenſq; malum appellat. (pitalis.

Cephale, ſiue cephalis pe. cor. ſcat caput. Cephalitus ca.

Cephalus pe. cor. nomẽ uiri, & nomen piſcis. Amb. Ille ſinus maris cephalos alit, lupos ille, ille ſaxatiles.

Cephalene, ſiue cephalenia cũ e poſt. I. inſula Ionii maris a Cephalo Amphitryonis ſocio, uel a Cephalo deionei filio dicta. De hac Strab. li. x. Non dubitauere pleriq; cephaleniã eandẽ & dulychium appellare & taphium. Alii taphios & cephalenios eoſdẽ dixere Teleboas & aduerſꝰ illos Amphitryonẽ exercitũ ductaſſe, aſſumpto ſocio deionei filio cephalo ex Athenis ꝓfugo. iſula deide Amphitryonẽ potitũ eam cephalo tradidiſſe, ab eoq; nomẽ habuiſſe inſulã. Hĩc ppꝛi cephalenes. Home. Veꝛ magnanimos cephalenas agebat Vlyſſes.

Cephiſus pe. pro. fluuius Bœotiæ, q magna ex parte torrentis inſtar labitur in Phalerium pelagus. Ouid. li. iii. Me. In uada cephiſi panopeſq; euaſerat arua.

Cephiſia Attica regio. Nã Cecrops Athenaꝛ conditor, oẽm eius regiõis multitudinẽ in. xii. urbes digeſſit. Sed Theſeus poſtea has oẽs in unã Athenienſiũ ciuitatẽ cõgregauit. Dicta cephiſia a Cephiſo amne. Eſt & cephiſia fons atticæ, ſicut calliroe.

Cepos latine hortus, & urbs boſphori ut inquit Suidas, κῆπος πόλις κατὰ βόσπορον. ἡ κῆπος ἐΐδος κεραίας, δύο ἢ εἴσὶ κεραὶ, σκάφιον καὶ κῆπος. ὁ μὲν οὖν σκάφιον, ὁ ἐνχῶν ὁδὶ κῆπος, ὁ πρωμετώπιον κέκοσμημένον. Vnde apparet in uocabulario græco nõ eſſe bñ interꝓtatã hãc dictionem.

Cepuros, hortulanus. Græce κηπουρὸς. (nẽ σκάφιον.

Cephalocruſtes, uermis q in foliis perſici inuoluitur.

Cepio nomẽ Romani ciuis, q cũ Druſo inimicitias habuit, uñ origo ſocialis belli & exitia rerum, ut Aſcon. & Valẽ. Max. teſtant. Fuere & alii Cepiones. Nã & Catonis uticenſis frater Cepio dictus eſt. Et Cepio Seruiliꝰ, is, cuius culpa Ro. exercitus a cimbris deletus eſt, & exilio periit. Fuit & Q. Seruilius Cepio, q de Cilicibus triũphauit, ſed poſtea reus damnatuſq; in gemoniis ſcalis manu carnificis laceratus traditur a Vale. Maximo.

Cephiſſodorus fuit Praxitelis filius, qui & ipſe pictor. Cuius meminit Plinius.

Ceramicus locus erat Athenis, in quo interfecti in bello ſepeliebant, de quo late Suidas, eius meminit etiã Pli. cuius ex trigeſimo ſexto uerba hæc ſunt. Opa Praxitelis ſunt Athenis in ceramico. Põt aũt uideri ex eo deriuatum quod κέραμος tegulam ſignificat.

Ceraſtis dicta eſt Cyprus, quũ hoies ceraſtas cornibꝰ inſignes olim tenuiſſe quidã ſcribũt. Alii q̃ ꝓcurrentibus promontoriis uelut infeſtis cornibus aſſurgat.

Cercitã Pauſa. grãmaticꝰ ait uocari temonis genꝰ, a populis inuẽtoribꝰ, q cercitæ appellabant in terra India.

Ceratinæ apud Quin. ſpẽs ẽ rõcinationis ſexplicabilis dictæ a cornibus, hoc eſt a materia ipſa, qua uterenẽ uecboꝛ, ut apud Sene. li. v. epiſtaꝛ. Sederẽ ociоſus, & ciuſmodi quæſtiunculas ponerem. Quod non perdidiſti habes, cornua non perdidiſti, cornua ergo habes.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cerealia,orum.dies Cereri dicatus.
Ceruchus pe.pro.latine dī cornut⁹,ponit⁹q; ꝑ cornib⁹na ualib⁹.i.extremis anténis,q̄ ī utrūq; ueli lat⁹diffundūt, de q̄b⁹ Virg.Cornua uelata⁊ obuertimus antennarū. Quidā ceruchos accipiūt ꝑ cauea illa, q̄ in faſtigio na uigii ſuſtollit effigie corniculata.Vale.Flac.li.i.Argo. Temperet ut tremulos zetes fraterq; ceruchos.
Cæroferarii dicti ſunt a deportandis cæreis quando le gendum eſt euangelium.
Cæroferariū,inſtrumētū quo cære⁹ fixus cōtinet.In de cretis canonicis di.xxiii.Acolyt⁹ accipiat cæroferariū cū cæreo,ut ſciat ſe ad accēdēda lumīa mācipari. Sed hæc uidēt ſcribi debere cū diph.qm̄ a cæra deducunt.
Ceſſim ire,ſcat regredi,retrocedere.Iuſt.li.ii. Cōmiſſo p̄ lio ite ceſſim,ihibēte remos,& a bello diſcedite. Et apd̄ legis cōſultos.ti.ad legē Aquiliā.Interim ſuperius plau ſtrū ceſſim ire cœpit.Fit aūt a cedo, & cæſim a cæden do.i.feriēdo,cōtrariū aduerbio pūctim, ut cæſim feri re,hoc eſt per aciem gladii cæſim, potiuſquam pun ctim ferientes Romani ſolebant illudere.
Ceſtus ceſti.Vide ſupra in dictione Cæſtus.
Ceſtron,inquit Suidas genus erat teli ꝑſico bello inuēti. Ceſtron quoq; herba betonica a uarietate remedio⁊ & efficacia,genus miſſilis qd̄ græci ceſtron appellant noſtri uiriculum,Nam & terebram ita uulgo dicim⁹.
Ceſtram Sophocles dixit pro ſtimulo ſiue ſtilo. Autor Iuli.Pollux.Sphyrenam quoq; piſcem Attici Ceſtram uocant,latini Sudin,quia roſtratus ſit & ſimilis belo næ,ut inquit Athenæus.
Ceſtreus dictus eſt a græcis mugil piſcis,quia teli mō pu blica Athenienſium pœna intret adulteros.
Cepurica græci appellāt,q̄ nīi hortēſia holera,ſ.q̄ in hor to ſerunt. Vñ Sabinus Tyro librum cepuricon ſcripſit hoc eſt hortenſium,quem Mœcenati dicauit.
Cepheus (teſte Oui.) Æthiopū rex fuit, Andromedæ pr̄ quā ceto ꝓpoſitā fabulæ dixerūt.Hāc aūt Perſeū a peri culo liberatā uxorē duxiſſe.Itaq; ut totū hoc gen⁹ ꝓpe tuo maneret,ip̄m Cephea inter ſydera collocatū eſſe ꝓdiderūt una cū uxore Caſiopeia,& Andromeda filia & genero Perſeo. Oritur Cepheus in.xv. parte Capri corni.Hoc ſydere nati erunt ſeueri,ſicut Catones.
Ceraſtes latine cornutus,genus eſt ſerpētis, qd̄ teſte Pli. lib.viii.quadrigemina cornua ꝑfert ſimillima arietū, nam κέρασ.ατος.ſimili mō ceruus dī. In gtō ceraſtis & ceraſtæ.Luca.Spinaq; uagi torquente ceraſtæ.
Ceraſphoros pe.cor.a noſtris corniger dicitur.
Ceraſus,ceraſi pe.cor.arbor nota,a Ceraſunte Ponti ci uitate ſic dicta.Quā cū Lucull⁹ deleuiſſet,inde illā tran ſtulit,& a ciuitate Ceraſum appellauit.Sane arbor ce raſus,pomū uero ceraſum. Oui,de nuce. Audiat hæc ceraſus,ſtipes inanis erit,dī & ceraſum ꝑ arbore.Colu. Ceraſa,& tuberes,& armeniacæ,atq; amygdalæ,q̄ pri mæ florent,poſſunt inſeri cōmode. In plurali ceraſea, ceraſeo⁊.Pli.li.xiiii.Ceraſeo⁊ Aproniana maxime ru bent.Inter ceraſa principatū obtinēt Duracina. Actia nigerrima ſunt,& Iuliana tenerrima.
Ceraſus.untis.& ceraſunta,ſeu ceraſuntia ꝑ urbe in Pon to.Hiero.ad Marcel.Accepimus,& caniſtrū ceraſis re fertum,talibus & tam uirginali uerecundia rubentib⁹ ut ea nūc a Lucullo delata exiſtimarē.Siqd̄ hoc gen⁹ pomi Pōto,& Armenia ſubiugatis,de Ceraſūte prim⁹ Romā ptulit.Vñ & de patria arbor nomē accepit. Pō po.Raræ urbes Ceraſunta,& Trapezus maxīe illuſtres
Cerates genus pōderis,quod eſt medius obulus.
Ceraunus pe.pro.cognomē cuiuſdā.Quo noīe ſignificat fulmen,quod græci dicunt κεραυνὸς.Vñ ceraunii mon tes ſunt Epiri,a crebris fulminibus. Plini. in Armenia maiore ꝑ illis accipit, q̄ Caſpius & Niphates a Ptole mæo noīāt, q̄b⁹ uidelicet ab ortu ſolis finit Armenia Huius rei cauſa eſt, q̄ Taurus mons ſimulatq; frangi cœpit,& innumeras obire gentes ceraunus in uniuer ſum uocat,etiam ſi nominibus populo⁊,ꝑ quos meāt laciniæ diſtinguitur.Alio nomine dicūtur acrocerau nia.Hora.Infames ſcopulos acroceraunia. Sic Iupiter dictus eſt Ceraunius,q̄ fulgura emittat.
Ceramicū,latīe tegulariū,uel figulariū,nā deriuat a κέ ραμ.ις q̄d eſt tegula.Erat locus Athenis,de quo Pli.lib. xxxvi.Opera Praxitelis ſunt Athenis in ceramico.
Cerberus pe.cor.interpretat terra,q̄ oīa cōſumit inferni cuſtos,q̄ſi κρεοβόρος.i.uorās carnē, κρέας.n. græci carnē dicūt,βόρουτα edacē.Canis triceps.Cerbe⁊ ab iferis tra xiſſe Herculē ī fabulis ē.Ferē q̄ hic fuerit ſerpens in Tæ naro Laconiæ,p̄mōtorio,cui⁹ ueneno mortales extin guebant.Et q̄m̄ in Tænaro ad inferos dī eſſe adit⁹,Di tis canē dixerūt,quē cū Hercules trucidaſſet,nata eſt fa bula canē tricipitē ĩteremiſſe,q̄a oēs cupiditates,& cun cta uitia terrena contēpſit,ac domuit.Cerberus etiā di ctus ē canis Alexādri epiroticus,leonibus cōgrediens,
Cercopithecus pe.pro.nomē cōpoſitum ex κέρκος, quæ dicitur cauda & πίθηκος ſimia, quaſi ſimia caudata, quem maimonem uulgo dicimus.Pli.li.viii.Cercopi thecos nigris capitibus,pilo aſinino, & diſſimiles cæte ris uoce ſunt. Mar. Callidus emiſſas eludere ſimius ha ſtas,Si mihi cauda foret cercopithecus eram.
Cercyra pe.cor.olim Phæaciæ nomen fuit,nunc autem uulgo dicitur Corfu corrupte.
Cerdos latine dī lucrū.Vñ cerdones dicti ſūt lucriones. Sunt artifices ſordidi,quo⁊ frequens mentio apud po etas & oratores.Vulgus cerdonem uocat ſutorē uete rum calceo⁊,qui a Suetonio ueteramentarius appel laſ.Cerdo etiā fuit nomen hæretici,a quo cerdoniani, q̄ chīm nec natū a fœmina,neq; habuiſſe carnem,nec uere mortuū,uel q̄q̄ paſſum,ſed ſimulaſſe paſſionē.
Cerdiſtos latine ſcat acutiſſimū pindeq; prudētiſſimū.
Cerion κηρίον græci dicūt fauū.Vñ & ꝑ ſuaui, & iucūdo
Cerebrū inquit Pli.eſt uiſce⁊ excelſiſſi (poni ſolet. mum,proximūq; cœlo capitis,ſine carne, ſine cruore, ſine ſordibus.Hic hēt ſenſus arcem, hic culmen altiſſi mum,hic mentis eſt regimen.Auicenna ait cerebrum eſſe principiū uirtutis ſentiēdi & mouendi. Amb.li.vi. Hexa.Initium inquit neruo⁊,& oīm ſenſuum uolunta riæ commotionis cerebrum eſt, a cerebro proficiſcit ſomnus.Quæ cerebrum non habent,nō dormiunt.
Cerebellum dimi.ſignificat paruum cerebrum.
Cerebroſus dī homo ad inſaniā facilis,cui cerebrū mo ueat,uel a puerſo cerebro,q̄ totus ſuo cōſilio hæret, & obſtinatus a nemine perſuadetur,& qui eſt ſui capitis. Plau.in Muſ.Hic cerebroſus eſt certe,& iracundiæ ob temperans,ſine rōne ferē.Hora.li.i.Ser.Donec cerebro ſus proſilit unus.Dicitur & de brutis.Colu.lib.ii.Quod

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

eo tempore ſatum pecori ſit noxium, & præcipue bobus, quos pabulo ſuo cerebroſos reddit.

Ceres dea frugũ putabaſ, a creãdo dicta, Saturni & Opis filia, uñ alma Ceres, q̃a nos alit, uel ut Cice. lib. de na. deo. ſcribit, Ceres dicta eſt, tãq̃ geres a gerẽdis frugibus caſu prima lĩa imutata, a græcis Δημήτηρ q̃ſi γημήτης hoc ẽ terræ mr̃, ꝙ cũctaꝝ frugũ creatrix ſit, & aliměta largiaſ. Vel ut Fulgẽtius ait. Ceres ex eo dicta ẽ, ꝙ græce χάρα gaudiũ dr̃. Et iõ illã frumẽti deã haberi, ꝙ ubi plenitudo fructuũ ſit, gaudia ſemp ſupabundẽt, neceſſe eſt. Proſerpinã uero q̃ſi ſegetẽ. i. terrã radicib⁹ ꝑ ferpentẽ, q̃ & hecate dr̃. Hecaton. n. græce centũ. Et iõ hoc illi nomẽ ĩponũt, q̃a cẽtuplicatũ ceres ꝑferat frumẽtũ. Hæc q̃ñꝙ luna dr̃, ſicut liber ꝑ ſole. Vir. Vos o clariſſima mũdi Lumina labẽte cœlo q̃ ducitis annũ, Liber & alma Ceres. Ponit interdũ Ceres ꝑ ipõ pane, ſicut Liber ꝑ uino. Terẽ. Sine cerere & baccho friget uenus.

Cereale. quod ad Cererem pertinet, ut cerealia arma.

Ceritus pe. pro. quaſi cereritus, hoc eſt cereris ira, & indignatione uexatus. Nã in cereris ſacris furore corripiebanť. Et ſicut a Baccho bacchantẽ dicimus, ſic a cerere ceritũ. Hora. in Ser. Ceritus fuit, aut cõmotæ crimine mentis. i. inſanus & furioſus. Vñ q emotæ mentis ſunt, ceriti nuncupari ſolent. Plau. in Amp. Tu certe laruat⁹ es, aut ceritus. Idẽ, Iube hanc ꝑ cerita circũferri.

Cerus genus arboris glandiferæ, a quo cereus. a. um.

Ceretũ pe. pro. oppidũ Vmbriæ inter Spoletũ & Nurſiã, a quo ceretanus. a. ũ. nomẽ poſſeſſiuũ. Nã illa uidenť ꝑ digialiter ĩ nr̃is ceretanis accidiſſe, ut aliqua uitis apd̃ te excederet uuaꝝ numeꝝ duoꝝ milium.

Cerinthe. es. genus herbæ, mellis cũ cera mixti ſaporem hñs. Vir. li. iiii. Ge. Et cerinthe ignobile gramẽ, hẽt foliũm candidum incuruum cubitalis, capite concauo, c⁹ floꝝ auidiſſimæ ſunt apes, a cæra deriuatur.

Ceretani populi Hiſpani, ut autor eſt Plin. & Stra. apud quos generoſa uina naſcebãť, q̃ ceretana dicebãť. Mar. Ceretana nepos ponat, ſe tina putabis. Sunt & ceretani populi, ex Cereto Vmbriæ oppido, qui totum orbem uino quodã, ac turpi ſupſtitionis genere ludificant.

Ceroſtrotum pe. pro. cõpoſitũ a græco. Nã κέρας latine cornu, στρωτὸν ſtratus dr̃, & eſt picturæ genus, cũ ex cornibus ramenta tinguntť uariis coloribus, deinde uermiculatim ligno inſeruntť. Prĩcipio hoc ex ligni bracteis fieri cœptũ. Poſtea cœpere tingi aĩaliũ cornua, dentes elephantoꝝ ſecari, lignũꝙ ebore diſtingui, mox totũ operiri. Pli. li. xi. Nũc tincta, nũc ſublita, nũc q̃ ceroſtrota picturæ gñe dr̃. Proprie tñ dr̃ ceroſtrota, cornib⁹ ſtrata, ſicut lithoſtrota lapidibus ſtrata.

Cerno. is. creui. & ſm aliquos cerni. Li. li. vii. Et qd̃ haud minus timendũ erat, ſtolide ferocẽ uirib⁹ ſuis cerneret ſupinũ cretũ facit, & ſcat uideo. Fitꝙ a creo, q̃a cũ qd creatũ eſt, tũc denicꝙ uideť. Vir. Cernim⁹ aſtãtis neq cq̃ lumine toruo. Q̃ñꝙ cernere ẽ cõſyderare, ut cerno, ꝙ ppſus iſte duræ ceruicis ſit. Q̃ñꝙ iudicare, ſtatuere, deliberare. Cice. li. iiii. de legi. Qd̃cunꝙ ſenatus creuerit, populusue iuſſerit, tot ſunto, regio impio duo ſunto. Luc. Poſtq̃ p̃ſidium caſtris educere creuit. Pacu. Et æquũ, & rectũ eſt, qd̃ poſtulas, iurati cernãt. Q̃ñꝙ diuidere, ſeccrnere, cribrare, qd̃ & incernere dr̃. Vñ & incernicula cribros uocam⁹. Pli. li. xviii. Rurſ⁹, q̃ trãſit arctiore cernť Vñ & crines dicti ſunt, ꝙ ſint diſcreti. Q̃ñꝙ dimicare. Plau. Pro patria Amphitryo dũ cernit. Q̃ñꝙ cedere. Vñ cernere hæreditatẽ filii parẽtibus dicti ſunt, hoc eſt cedere. Actius, regnũ tibi ꝑmitti malũt, cernã tradam exercitus. Cõpoſita huius uerbi ſunt cõcerno, qd̃ Aug. lib. v. cõfeſ. pro cõiungo poſuiſſe uideť, cũ inqt. Talem naturã naſci nõ poſſe de Maria uirgĩe arbitrabar, niſi carni concerneret. Concerni aũt, & nõ coinquinari nõ uidebam, ꝙ mihi tales figurabam. Decerno, diſcerno, excerno, incerno, ſecerno, & ſuccerno, quod eſt ſubdiuido. Pli. Farinario cribro ſuccernunt.

Cernulus a cerno formari uideť, quaſi dimi. a cernus, qd̃ nuſq̃ legi. Hiero. cõtra Ruffi. Quanq̃ tu occupatus in ſenſibus, & ad inſtruendam mihi calũniam cernulus, grammaticoꝝ & oratoꝝ præcepta contemſeris.

Certo. as. ſcat altercoť, cõtendo. Inde certamẽ, & certatio. Interdũ ꝑuoco. Terẽ. in Phor. Bñdictis ſi certaſſet, audiſſet bene. Hinc cõponunť decerto & concerto.

Certatim aduerbium ſcat ſingulariter, unũ cũ altero, quiſq̃ ꝑ uiribus ſtudioſe inter ſe contendentes, a ſtrido luno de laltro, fare chi ne po piu. Vir. li. viii. Tunc lecti iuuenes certatim araꝝ ſacerdos, Viſcera toſta ferunt taurorum. Sue. in Aug. Senatus, & in funere ornãdo, & in memoria honoranda eo ſtudio certatim progreſſus eſt. Hiero. lib. Iudi. Igitur certatim ramos de arboribus præcidentes ſequebantur ducem.

Cere oppidum fuit Tuſcorum, non longe a Tarquiniis a græcis cerea. Vide in dictione Cærete.

Certamen conflictus, qui fit inter duos aut plures. Græca certamina celebratiſſima, qui & ludi funebres dicti ſunt, hæc fuerũt, Olympia, Pythia, Iſthmia, & Nemea, in quibus græci magnos honores conſtituerunt uictoribus athletis. Nam Olympica, quæ in olympo Arcadiæ monte, iuxta Piſam, & Helidem quinto quoq; anno, in honorem Olympii Iouis celebrabantur, & qui uiciſſet corona oleagina donabatur. Inſtitutaq; ſunt anno mundi quadringenteſimo ſupra. iiii. milia, in eoq; certamine Hercules primus coronatus eſt. Pythia Apollini ſacra erant, quorum uictor poma referebat. Iſthmia ab Iſthmo parte Arcadiæ, ubi celebrabantur in honorem Palemonis, quem latini Portunum dicunt, & qui uiciſſet coronam ex Apio reportabat. Nemea a Nemea ſylua in memoriam Archemori Lygurgi filii fiebant, quorum uictores pinu coronati abibant. Hæc certamina, etiam ludi plurali numero dicuntur; & ſpectacula.

Certus, pronitur pro claro, & indubitato a cerno prouideo, q̃a ea, quæ cernimus clara, & indubitata ſunt. Vñ facio te certiorem dicimus, hoc eſt declaro & affirmo tibi ita eſſe. Gel. Certi ſumus non ignorare te, quid una appellaſ. Hinc fit incertus, dubius, Incerto incertas. Certitudo. Interdum certus dicitur cõſtitutus, hoc eſt tantus, ac talis, quantum, ac quale uolumus. Vnde certum uulnus feciſſe aliquẽ dicimus, cum nec plus, nec minus fecit q̃ uoluit. Martialis. O q̃ certa fuit librato dextera ferro. Sic certa manus dicitur, cuius ictus non aberrat, ſicut incerta quæ non ſemper ferit. Quint. lib. iiii. Vt certa manus uno telo poſſit eſſe contenta, incerte plura ſpargenda ſunt. Apul. li. iii. Certa manu pcuſſum fœliciter ꝑſterno. Interdũ diſcret⁹. Hinc certos ſe

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

re numero plurali dicimus, p eo qđ eſt quoſdam, q̃ſi a cæteris diſcretos. Cic. Is. n. cũ certis aliis ad Cæſarem miſſus, pauloante diſceſſerat. Sal. Apud latera certos locauit. Itẽ certus firmus, non uacillans. Oui. Da mihi quod petitur certo contingere telo. Et certũ dicimus deliberatũ, in quo plærũq; adiungiť dtũs cum infiniti uo, ut Certũ eſt mihi in Aſiam nauigare. Vir. Certum eſt in ſyluis, inter ſpelea ferarum Malle pati.

Certe aduerbiũ qđ cũ affirmatiuũ ſit, aliq̃n ét pro ſaltẽ ponit. Cic. Marcel. Victi ſumus igit, aut ſi uinci dignitas non põt, certe fracti & abiecti, iungiť q̃nq; cum &, ſemperq; affirmat. Cice. Et certe contra Cæſarẽ, & ingreſſus armatus. Si aũt iungať cũ uerbo ſcio, uel ſimilibus, e in o mutari ſolet. Cice. Et ſi certo ſcio.

Certiſſo, as. certus fio, Pacu. Vocãt cocos, uñ certiſſent.

Cernuus, pprie inclinatus, quaſi qui terrã cernat. Vir. li. x. Erectoq; incũbit cernuus armo, Cernuus equus qui cadit in faciem, quaſi in eam partẽ quã cernimus.

Cerui aĩalia, q̃ magna cornua gerãt, quaſi gerui, g. in c mutata. Vel ἀπὸ τῶν κεράτων, hoc eſt a cornibus, q̃ primũ binis oriunt, ſimplicia quidẽ & recta ad ſubularũ ſimilitudinẽ, quãobrẽ ſubulones p id tps appellantur. Hic ceruinus, a. um. Mar. Ceruinus gelidũ torquet ſic halitus anguẽ. Et cerui dñr furcæ, q̃ ad caſæ ſuſtentationem figuntur ad ſimilitudinem cornuũ cerui. Vir. Atq; humiles habitare caſas, & figere ceruos.

Ceruiſia decoctio ex fermentis, & ſorbis cõfecta, quam Bacchus inuenit. Virgi. Et pocula læti fermento, atq; acidis imitantur uitea ſorbis.

Ceruix poſterior colli pars, q̃ ab occipitio incipit, & tendit ad ſpinã, nã quæ anterior eſt, gula dr. Ceruicis hæc cõmoditas eſt, ut ad dexterã, ſiniſtrãue priorſum, retrorſumq; uertať. Conſtat. n. ex oſſibus orbiculatim uertebratis, ex q̃bus fit ad circunſpectũ facilis. Hinc eſt q̃ qui flecti, nec cogi poſſunt ceruicis duræ perhibenť Vnde dicimus hoiem duræ ceruicis, quaſi indomabilem, & contumacẽ. Antiqui uero (ut Quint. ait) ceruices dicebãt, primuſq; Hortenſius ceruicem dixit. Cic. in Vati. Inflato collo, tumidis ceruicibus intuliſti. Cato. Si caput, aut ceruices dolent, ea lotio caldo lauito. Ambr. de diua Agnete. Quomodo poſſum ad iniuriã ſummi dei ceruices meas lapidibus inclinare.

Ceruicoſus pro duro, & inexorabili ſumitur.

Ceruicale, & p apocopen ceruical pe. pr. denoĩatiuum a ceruicibus, ſignificat ceruicis ſuſtentamentũ, & munimentum. Hoc erũ inſtrumento delicatoq; ceruices confouenť. Iuuen. Conducit comites, ſellam ceruical amicas. Mar. Tinge caput nardi folio, ceruical olebit.

Ceruſa pe. prod. eſt quam græci pſymithion uocant, ex plumbo in acuto aceto ſoluto comparať. Victr. docet quo modo fiat, dicens. Rhodii doliis ſarmenta collocantes, aceto ſuffuſo, ſupra ſarmenta collocant plumbeas maſſas, deinde ea opculis obthurãt, ne ſpiramentum obthurata emittãt. Poſt certũ tps aperientes inueniunt e maſſis plũbeis ceruſam. Eadem rõne lamellas æreas collocantes, efficiũt æruginẽ, quæ æruca appellať. Ceruſa uero cum in fornace coquitur, mutato colore ad ignis incendiũ, efficiť ſandaraca. Id aũt incẽdio factũ eſt caſu, didicerunt hoĩes ex eo multo melioré uſum pſtari q̃ quæ de metallis per ſe nata fodiť. Vtcũq; igiť ita ceruſa cõpareť, neq; acutũ, neq; lacinãs quicq̃ hẽt, neq; diſtrahens, ſed emplaſticum, ac refrigerãs. Vſta ãt, inqt Actius, pura ceruſa mutať in id, qđ ſyricũ nuncupať, quẽ medici ſandica uocant. Hic. ad Furiam. Quid faciat ceruſa in facie chriſtianæ.

Ceryx, latie præco, & caduceator. Vñ Euſe. ſcribit a Nerone ceryces fuiſſe certamine ſupatos. Sen. ad Serenũ Non uis, niſi conſul, aut prytanis, aut ceryx, aut ſuffes adminiſtrare Rẽp. hoc eſt caduceator, & magiſtratus ad Rẽp. gerendã. Eſt aũt græcũ κῆρυξ ἐκ τοῦ κηρύσσειν, ἢ κηρυκεύω. Suidas. κήρυξ ἐν πολέμῳ, πρέσβυς, ἐν εἰρήνῃ.

Ceſſo, as. abſtineo, ab ope uaco. Ceſſant. n. hi q̃bus a laboribus ociũ eſt. Vir. Et ſi qd ceſſare potes, requieſce ſub umbra. Itẽ, Ceſſare eſt tardare, remorari. Idẽ. Ceſſas in uota ꝓceſq;. i. tardus es in uota faciendo. Ter. in Eu. Paululum ſi ceſſaſſem pithias, domi non offendiſſem. Et Ceſſare dicimus eos, quoꝝ officiũ deſyderam⁹ Gel. Amici iſti magnam in partẽ ceſſatores ſũt. Hui⁹ compoſitũ eſt Conceſſo. Plau. Poſtq̃ aurora eſt nunq̃ conceſſauimus lauari, aut fricari, aut ornari.

Ceſſare agrum dicitur, cum non laboratur.

Cæſitium lintheolum purum, & candidum. Vide ſupra, quia ſcribitur cum diph. Cæſitium. (thongatis.

Cæſa, cæſius, & cæſtus, & cæſitium. Vide ſupra in diph.

Cetus ceti ſine diph. piſcis maximus in Atlantico marĩ Hie. Sicut fuit Ionas in uentre ceti. Amb. li. Hexa. Virtute mitigauit mare, diſciplina ſtrauit cetos. Dicitur aũt Cete, neu. gene. & numero plurali. Hier. in Gene. Creauit deus cete grandia. Vir. lib. v. Æñ. Immania cete. Sunt aũt cete maiores piſces, nõ ouum ſed animal gignentes tantæ magnitudinis, quæ ſi qñ ſupernatãt fluctibus, annare inſulas putes, mõtes altiſſimos ſummis ad cœlũ uerticibus eminere. Hi etiam teſtudines marinæ dicuntur a diuo Hiero. in epiſt. ad Preſidium diaconẽ, ſicut in dictione teſtudo uidere potes, Cœtus cum œ. diph. conuentũ, ſeu congregationé ſignificat, a coeundo. i. conueniendo in unum. Sene. li. iii. decla. Qui cœtum fecerit capitalis. Qui eleganter ait cœtũ nomen eſſe magnæ multitudinis coeuntis ex conſenſu quodam. Suidas. κῆτος, θαλάσσιον θηρίον πολυμεγέθες. ὃ δὴ λέων, ζύγαινα, πάρδαλις, φύσαμος, πρῆστις, ἢ λεπὶς μεγίστη μάλιστα ἐν ἀνταγωνίσει ὄφεως. καὶ κῆτος, ἰχθὺν ἐν χέρσῳ ζῶον.

Cetarii dicuntur maiores piſces capiẽtes, ſeu uendẽtes, dicti ab eo q̃ cete in marĩ maiora ſunt piſciũ genera Col. li. ix, Salſamentoq; oĩm purgamẽta, quæ cetariorũ officinis euerrunť, præberi cõuenit. Var. Aduertis cetarios, cum uidere uolũt in mari turmas aſcendere in malum alti, ut penitus per aquam perſpiciant.

Cetariæ loca iuxta mare, ſtagnãte lacu, in q̃bus Thynni & alii hmõi piſces capiũť & ſaliunť. Pli. Carteiæ in cætariis aſſuetus Polypus exire, atq; ibi ſalſamẽta ppſtari.

Cetra ſcutum breue loreum, quo (Ser. auctore) utuntur Aphri & Hiſpani. Virgi. Leuas cetra tegit. Hinc cetrati dicti ſunt milites cetris muniti, de quibus fit mẽtio apud Cæſarem & Liuium.

Ceuere, pe. pro. eſt clunes mouere, quod fit aut adulando, aut in re uenerea turpia operando, & proprie de maribus dicitur. Criſſari uero de mulieribus. Perſius. An Romule ceues.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ceuetes auctore Probo, molles & obscœni dicuntur.
Cetus mons inter Noricum & Pannoniam.

Chabrias Athenienſis philoſophus, & imperator inclytus. Hic dicere ſolebat terribiliorem eſſe exercitum ceruorum duce leone, q̄ leonum duce ceruo.
Chære, ſalue. Hoc Syro Hebraicoq; ſermone appellatur Solomlac ſiue Solomalac. i. pax tecum. χαῖρε.
Chalaſis pe. cor. tunicæ genus, quod χλαϛὰν uocant a laxitate, uſ ut q̄dam dicunt, modus tunicæ muliebris, quo connexa, circa ceruicem tunica ſummittitur.
Chalaſtra urbs ad Termeū ſinū inq̄t Stra. a Chalaſtra ꝓximo portu dicta hinc chalaſtricus, a. um. adiectiuū.
Chalepi, græce χαλεποὶ, dicuntur duri, aſperi ac prolatu difficiles, qualis é uerſus Virgilian⁹. Quadrupedā/te putrem ſonitu quatit ungula campum.
Chalaza. collectio ſub cute, buboni & Ægyptiæ fabæ ſimilis, doloré ſi tangaſ, afferens. A latinis grando dr̄.
Chalceutice χαλκευτικὴ æraria fabrica. χάλκος æs dr̄. Vñ chalceus faber ærarius excuſſorq; latine appellaſ.
Chalcedonia, ſiue Chalcedon urbs fuit in Aſia iuxta Boſphoꝝ Thracium, ex oppoſito ad Byzantium. Hāc Megarenſes condidere, cæci appellati, qui non potius oppoſitū littus elegere, in quo iacet Conſtantinopolis, optimo loco. Hic olim magna ſynodus celebrata eſt, quæ inter octo numeratur, quibus Romana eccleſia præcipuum impartitur honorem.
Calcis uel chalcis, idis. urbs Metropolitana in Euboea regione, inſula, iuxta Euripum. Vnde chalcidicus, a. um. Alia eſt in chalcidica regione Syriæ, Alia eſt in Ætolia. Eſt & chalcis auis.
Chalcidius, a. um. nomen gentile. Chalcidius etiam nomen philoſophi.
Chaldæa cū æ, diph. Aſiæ maioris regio. Arabiæ cōtermina, plana, fontium indiga, in qua Babylon ciuitas magna. Chaldæos Arphaxat iſtituit, & a ſe arphaxateos noīauit, ut inq̄t Ioſephus. Chaldæi Aſſyrioꝝ magi ex gentis uocabulo dr̄, q̄ diuturna obſeruatiōe ſydeꝝ ſciam putanſ effeciſſe, ut p̄dici poſſet, q̄d cui euētuꝝ, & quo quiſq; fato natus eſſet. Chaldæoꝝ aſtronomicorū multa ſunt genera. Nā q̄dam Orcheni dr̄, q̄ dā borſipeni, & alii cōplures, qui p ſectas diſtincti ſunt. Hi Genehtliaci quoq; appellantur & mathematici.
Chalix lapidis genus, ex quo deducitur ignis.
Chaleſtra urbs Theſſaliæ littoralis, iuxta quam Axius fluuius in mare Ægæum deſcendit.
Chalame ciuitas perſidis, q̄ nunc appellaſ Ætiſiphon.
Chalybes cū y. cor. ppſi in Ponto, iuxta Thermodontē fluuiū, ſicut Stra. & Pli. teſtanſ. Hi ferrū nudi effodiūt, dicente Vir. India mittit ebur, molles ſua thura Sabæi. At Chalybes nudi ferrum. Callimachus ſcribit hos primos ferrum inueniſſe, & primos ferrum fabri caſſe, ut inquit Arrhianus. Ponitur tamē q̄ñq; chalybs pro ipſa ferri materia. Oui. li. iiii. Faſt. Æs erat in precio, chalybis iam maſſa placebat. Q̄ñq; pro inſtrumēto ex chalybe facto. Virg. Vulnificuſq; chalybs. Luca. Chalybem frenoſq; momordit. Eſt & chalybs fluuius in Hiſpania, ut ait Trogus, qui ſui nominis populos aluit, qui cæteros ferri præſtantia ſuperat.
Chamus genus freni dictus, q̄ ſit breuis, χαμὸς eñ breuis dicitur. Hiero. in ps. In chamo & freno maxillas eorum conſtringe.
Chamædracontes genera ſerpentium ſunt.
Chamæciſſos genus hederæ, quæ nūquam ſe ab humo attollit, compoſita dictio ex chamæ χαμαὶ, quod eſt infimum, & κισσὸς hedera. (tis.
Chamæplatani uocāſ hūiles platani & coactæ breuita
Chamedaphne puſilla laur⁹, ſic chamæcerafi breues cerafi. Sūt aūt eius duo gña, ut ait Pli. li. xvi. c. ſy lueſtris frutex, & Alexandrina, ut intelligas duo eſſe genera. Alterum eſt chamædaphne quam latini laureolam appellant. Alterum laurus alexandrina.
Chamelus per ſimplex l. ge. cois aīal q̄ drupes, q̄d crura prolixa, collū longū hēt. Sitim ſuſtinet p triduū. Sed cū inuenit aquā tm̄ bibit, ut ꝓteritæ & futuræ ſiti ſufficiat. Hie. in Ge. Sepauit chamelos fœtas, cū pullis ſuis Bactri chamelos mittūt, & Arabia. ut ſcribit Diod. ſed in hoc differunt, q̄ arabici bina in dorſo hñt tubercula, hos dromedarios uocāt, ſingula Bactriani. Chamelus uero p funē nautico, quo nautæ marinas anchoras ligāt, gen. maſc. eſt, ut apud euangeliū. Faciliuſ eſt chamelum per foramen acus intrare, quā diuitē &c.
Chamæleuce herba quæ fuſſilago dicitur.
Chanan dicta eſt Arabia, a Cham q̄ in ea conſedit, a q̄ Chananei, hæc fuit prima gens q̄ deū ignorauit, q̄m princeps eius & cōditor cultū a pr̄e nō accepit maledictus ab eo. Itaq; ignorantiā diuinitatis minoribus re
Chaonides dicti ſunt lupi ceruarii. (liquit.
Chananitis pe. prod. genitiuum idis. adiectiuum eſt a chanaam, ut regio chananitis.
Chamæleon, tis. q̄ſi paruus leo, aīal diuerſa uarietate cōſperſum, ut pardus, & ad colores, quos uidet cōuerſiōe facillima uariaſ. Naſcit in India, figura & magnitudo é lacertæ niſi q̄ crura hēt recta, & excelſiora, latera uentri iungunt, ut piſcibus, & ſpina ſimili modo eminet, roſtroꝝ ſimile ſuillo, cauda p̄longa in tenuitatē deſinens, & implicans ſe uiperinis orbibus, ungues aduci, motus tardior, ut teſtudini, aſperoꝝ corpus, ut crocodilo, habet oculos corpi concolores, nunq̄ eos operit. Solus aīalium nec cibo, nec potu aliſ, nec alio q̄ aeris alimento, latet hyeme ut lacerta. Ab Auicenna diciſ ſtellio, ſed diuerſum eſſe Hiero. in Leui. oſtendit, cum inquit. Megale chamæleon, & ſtellio. & lacerta & talpa, oīa hæc imunda ſunt. Eſt & genus herbæ a folioꝝ uarietate, mutat. n. cū terra colores, ad ſimilitudinem chamæleontis aīalis. Hāc q̄dam buphonem uocant.
Chameteræ quæ & chameteridæ a græcis humiles, & depreſſæ imagines. i. pediſſequæ & quaſi ſeruæ a pedibus. Chamæ eñ græcorum aduerbiū, latine ſignificat humi. Scribit Pli. li. xxxvi. Scopam feciſſe Apollinem Palatinum, Veſtam ſedētem laudatam in ſeruilianis hortis, duaſq; chameteras circa eam.
Χαμὼς θεὸς ἦν τυείων καὶ ἀμεμίτων, ὥσπερ ἡ ἀσπέρτη θεὸς σιδονίων ἢ ἐλάφηβολος σολομών.
Chamelopardalis pe, cor. animal, cuius ad magnitudinem chameli proceritas, color, pelliſque pantheræ maculis ueluti florentibus uariata, poſtremæ infra aluum partes humi ſubſident, ſicuti in leonibus uidemus, humeri, pedeſq; priores, atq; item pectus, præter cæterorum

cæterorum membrorꝝ racionem procera, tenuis cervix, chamelo caput simile. Est aial collo similis equo, pedibus & cruribus boui, capite chamelo, albis maculis rutilum colorem distinguentibus.

Chananæa habet diph. in pen. Est aũt Chananæa Syria regio a Chananæo filio Cham, qui eam regionẽ, quæ nunc Iudæa nuncupatur inhabitans, a se Chananæã nuncupauit, ut li. i. antiqui. Iosephus refert.

Chaonia pars alpestris Epiri, licet qñq; sumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones populi a Troiano Heleni fratre Chaone nomiati. Hi Molossi etiam, ut scribit Stra. appellati sunt a Molosso Pyrrhi filio. Vir. Chaoniãq; omnem, Troiano a Chaone dixit.

Chaos Hesiodus omnium rerum initium uocat, ꝙ añ oñes deos, de asq; natum sit. In theogonia. l. & Orpheus in principio argonauticorum.

Ἀρχαίου μὲν πρῶτα χάους ἀμέγαρτον αὐάγκην,
Κρόνον τε ὦκα τοῦ ἐλόχευσεν ἀπειρεσίοισι σὺν ὁλκοῖσ
Αἰθέρα, καὶ δνοφῦ τροφόωσεα κυλινδόμενα ἔρωτα. Et itẽ appellat cõfusam q̃ndam ab initio unitatẽ hiantẽ, patẽ temq; in profundũ. Alii appellant materiã cœli & terræ cõfusam atq; informẽ, quæ primũ ex nihilo facta est, de qua postmodũ oĩa sigillatim ꝓ spes uarias, formasq; ꝓprias prodiderũt, de qua scriptura loquit̃. Qui fecisti mũdum de materia informi. Lact. uero sic habet. Chaos est rudis, iordinataeq; materiæ cõfusæ congeries. Nec audiendi sunt poetæ, qui aiunt chaos in principio fuisse. i. confusionẽ rerꝝ atq; elementorꝝ, postea uero deũ diremisse oẽm illã congerie, singulisq; rebus ex cõfuso aceruo sepatis, in ordinẽq; descriptis, instruxisse mundũ pariter & ornasse. Oñia. n. deus fecit ex nihilo. Sinplicius in cõmentariis de cœlo. Aristotel. ἀκούω δ' ἐγὼ σὲ μὲν ἀιγυπτίους ἀρχαιοτέρους ἡμῶν ἐλαττόνων ἐξήκοντα μυριάδων, & multa alia. Est aũt hoc nomen græcũ quod declinat̃ prima declinatione cõtractorꝝ hoc mõ ὁ χάος τοῦ χάεος καὶ χάους τῷ χάεϊ καὶ χάει τὸν χάος ὦ χάος. Et apud latinos chaus chai chao, sicut Prisc. declinauit. Vir. li. iiii. Geor. Atq; chao densos diuum narrabat amores, Oui. li. xiiii. Met. Et noctẽ noctisq; deos Herebiq; chaoq;. Dictum chaos a χέω fundo ꝙ fuerit fusio. i. confusio elementorum omnium.

Characias genus thytimali, herba ramis digitali crassitudine, cuius semen cũ melle decoctũ in usu est ad catapocia, hoc est pilulas faciẽdas soluendi alui gratia. hanc medici corrupto uocabulo cataputiã uocant.

Charchesia genus poculi apud græcos, forma procera, & circa mediã partẽ cõpressa, ansata mediocriter, ansis a summo ad imum pertingẽtibus. Et tribuit̃ Ioui, sicut scyphus Herculi, cantharus Libero. Vir. Hinc duo rite mero libans carchesia Baccho. Hoc genere poculi aurei donata ẽ Alcmena a Ioue, ꝓ precio cõcubitus & a Plaut. patera dr. Æsclepiades aũt uir inter græcos apprime doctus, charchesia a nauali re existimat dicta. Ait. n. Naualis ueli partẽ inferiorẽ paternã uocari At circa mediã fere partẽ trachelon dici, summã uero partẽ charchesiũ noiari, & inde diffundi in utrũq; uelli latus, ea q̃ cornua uocanẽ. Sunt etiã qui putẽt charchesia esse foramia, q̃ in summo malo funes recipiũt. Catul. Lucida qua summa splendent charchesia mali.

Charta cum ch. aspirato. Est eũ dictio græca, & ꝓprie fit ex papyro. Apud græcos ꝓ eo poni cõsueuit, quod nos libꝝ dicimus. Oui. li. iii. de tri. Nullꝰ i hac charta uersus amare docet. Ponit̃ q̃q; ꝓ foliis seu philuris i qbus scribimus, seu sint papyracea, siue mẽbranæ, aut ex pgameno, aut ex alia materia. Quint. Cũ apto codice chartas explicaret. Vñ Sue. in Nero. Plumbeam chartã supino pectore sustinuit. Vide supra in Carta.

Chartaceus, a. um. quod est ex charta. De lega. li. iii. Qd si in codicibus sint membraneis uel chartaceis, uel ẽt eboreis, uel alterius materiæ.

Chartula diminutiuum. Hiero. Volo in chartulis meis ineptias scribere.

Characatæ uineæ. i. pedatæ, uallatæ a græco χάραξ, κος. uallum χαράττω sculpo, signo, fœ. gene. duntaxat pedamentum uitis significat. Col. li. vi. Quæ defixis arũdinibus circuniũctæ per statumina calamorum, materiis ligatis in orbiculos, gyroscq; flectuntur, eas nonnulli characatas uocant.

Character latine notamẽ, uel liniamẽtũ, ul' litura, signũ figura, stilus dicendi. Vnde literæ characteres dicunt̃.

Characterismos designatio dicitur, ut apud Iuue. Et cal uo seruiret Roma Neroni. Figura qua orator uitas eorum de quibus loquitur deformat.

Charadrus, auis maritima magna & ingluuiosa, quam aspicientes icterici liberantur, si Suidæ creditur, cum Plinius de ictero aue hoc affirmet.

Charybdis, & Scylla. Vide in Charybdis.

Charopus pe. cor. latine amabilis, blandus, gratiosus dicitur a χάρις gratia ὤψ, ὀπὸς aspectus.

Charisius nomen cuiusdã grammatici quem Prisc. allegat. Est & panis seu ut Suidas ait placentulæ species.

Charis latine gratia, a quo charisma, atis. in eadem significatione.

Charisma, atis. idem quod gratia.

Charites gratiæ tres fuerunt. Aglea. l. Talia, & Euphrosyne tres Iouis filiæ.

Charisteum genus marmoris, a χάρις gratia, ꝙ eius color gratus sit aspicientibus.

Chariophilon genus aromatis, & nascitur in India grãdius, & fragilius granis piperis, ut testat̃ Pli. habetq; capitella dentata, ac odoris, medicinæq; gratia ad nos aduehitur, a χαρίζω gratiosum, & φιλὸν amicũ chaꝝ.

Charientismus dici põt gratificatio. Nam a χαρίζω. qd est gratum uel gratiosum. Figura est cum dura dictu mitius & gratius proferunt̃, uel dictio per ea quæ grata sunt auribus, aliud significans, ut cum interrogam⁹ hominem quis nos quæsierit. Et respõdet, bona fortuna. quo intelligitur, neminem quæsisse.

Charistia neu. gene. & numeri pluralis festa uocabantur, quibus cognati conueniebant, & munera mutuo mittebant. Oui. li. Fast. Proxima cognati dixere charistia, a χάρις gratia. Et charistia latine etiam dicitur gratificatio. Vale. li. ii. Conuiuium solenne maiores nostri instituerunt, idq; eucharistiam appellauerunt.

Charitas, Vide in dictione Caritas.

Charon. ontis. a poetis dicitur, q tria inferni flumina, Acherontẽ, Stygem, & Cocytum obsidet, qui & defunctorum animas ad aliam ripam deuehit.

Chartophylacium latie scrinium dicitur. Nam φυλακὴ custodia, φυλάσσω custodio.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Chaſma,atis,latine hiatus, fiſſura, rictus ἀπὸ τοῦ χάω ἔνθεν καὶ χάσμα, χαίνω eſt hio. Fit aũt chaſma non ſolum in cœlo,de quo Pli. Fit & hiatus cœli,quem uocant chaſma, ſed etiam in terra. Vñ ait Iuriſcõ.ti.de cenſibus. Si agri portio chaſmate perierit,debebit per cenſitorem releuari.Ammianus eleganti uocabulo chaſmaticum appellat terræ motũ, quo patefactis ſubito uoratrinis,terrarum partes per hiatum abſorbentur.

Charmaſynũ genus ſerici,ex eo q̃ aſpicientes delectet.

Charunda nomẽ uiri,q̃ atheniẽſibus leges dedit,q̃ a Catana ciuitate,uñ originẽ habuit, Cataneus eſt appel/

Chanona.i.placenta. (latus.

Chelæ,ſcorpionũ & cancroꝝ brachia,tñ græce χηλὴ dr̃ ungula.ſed ſciſſa,ut Theo.Gaza li.ii. pediæ Cyri. Vir. Qui locus Erigonẽ inter,chelaſq̃ ſequentes. Amb.de cancro loquẽs. Et piculoſum eſt,inq̃t, ſi chelã eius includat.Chelæ ſignũ ẽ cœleſte, & dñr prima ps ſcorpii.

Chelys aĩal,teſtudo eſt ꝓprie, ſed capiẽ pro cithara , ex qua mercurius eã fecit,ἀπὸ τῆς χελώνης, hoc eſt a teſtudine. Nã ex teſtudie primo facta eſt cithara a Mercurio, cõſumpta iã carne, ſed ſuperſtitibus neruis,ꝓprie ergo chelys teſtudo,chelyon operimẽtum teſtudinis.

Chelydros teſtudo marina q̃ſi cherſidos , quia in aquis & terris ḍegit. Nã cherſum terrã ὕδωρ aquã dicimus, q̃dam accipiũt ꝓ ornatu,quo donabãt mulieres. Iuue. Donat arcana chelydros.Ita.n.exponiẽ ab eruditis, q̃uis nõnulli legãt cylindros,cũ cylindrus aliud ſignĩcat

Chelidonia.de quo infra.herba uiſui ſaluberrima ab hirundine mõſtrata,a græcis χελιδών,& a nr̃is hirundo transferẽ,a qua chelidonia herba dr̃, q̃ eo auiũ genere adueniente,naſcaẽ,& diſcedẽte extinguaẽ,ſiue q̃ hirundines reſtituãt oculos pullis ſuis excæcatis ea herba. Item Chelidonia uocaẽ Fauonius uẽtus ab octauo Idus Martias flans ab hirundinis uiſu. Chelidonia ẽt eſt oculus indicæ teſtudinis,q̃ eſt lapillus. Item genus eſt ſerpentis,ſeu aſpidis,ut Galenus auctor eſt.

Chelone,græci χελώνη,a latinis dicitur teſtudo.

Chelonophagi pe.cor.teſtudinũ comeſtores, Nam χελώνη teſtudo dicitur.φάγοι comeſtores, Sunt aũt populi Carmaniæ ut inquit Soli . qui non alia q̃ teſtudinum carne uiuũt.Et eaꝝ ſuperficie caſas tegũt, tantæ apud illos magnitudinis reperiuntur teſtudines.

Chenotrophia χηνοτροφία nantium uolucrum auiaria.

Chenoboſcion locus,ubi anſeres aluntur. Nam χὴν. χηνὸς anſer dicitur.

Chenopus latine anſeris pes dicitur . Quo nomĩe dicta eſt herba,quæ habet effigiem anſerini pedis.

Cherroneſus ἀπὸ τῆς χέρρου, ἡ νήσου dr̃. Eſt aũt χέρρος terra.perinde ac χέρσος.Scribitur igit̃,ꝓ duplex rr.unũ.ſ. terra eſt undiq̃ fere mari cincta,νῆσος inſula dr̃.Et ob excellentiã ponit̃ pro Peloponneſo.Dicit̃ & cheronea q̃ fuit Plutarchi patria,clade totiꝰ Græciæ clariſſima Veꝝ totius Cherroneſi triplex ptitio uidetur.Prior & nobilior ps eſt Aſia,q̃ ab Helleſpõto,uſq̃ ad Halyn & Cappadociã porrigit̃,& a mõte Tauro i ſeptentrionẽ uerſa ponto,ꝓcumbit Euxino.Altera eſt Cappadocia q̃ incipiẽs ubi Aſia deſinit,orientẽ uerſus,ad euphratẽ uſq̃ ꝓcurrit, & ab Euxino uſq̃ ad Taurũ,& Amanum montẽ in meridiẽ extendit̃.Tertia eſt oĩs plaga,quæ a ſummis tauri iugis, uſq̃ ad mare in Auſtrum uergit.

Cherſoneſus idem quod Cherroneſus. Nam χέρσος terra manufacta, νῆσος inſula.

Cherſydros ſerpens,qui tam in aquis,q̃ in terris moratur,nam componitur ex χέρσος terra,ὕδωρ aqua,quaſi uiuens in terra,& in aqua.

Cherubin generis neutri, & pluralis nnmeri pro illo angelorum choro.Cherub uero, ſeu cherubim per m.tã maſculini,q̃ neutri generis eſt.

Cheruſci populi Germaniæ.

Cheramides,genus lapilli præcioſi,qui ut Strab: refert in mauritaniæ campeſtribus naſcitur.

Cheoſpes Ægypti rex, qui celeberrimã illã pyramidem ſtruxit,habuitq̃ in ea tam multa hoĩm milia opus illic tot annis facientium,ut pro apio cepa allio expenſa fuerint mille & ſexaginta talenta. (gypti.

Chennis inſula eſt. ut Pompo. ſcribit ĩ quodã lacu Ae/

Cheniſcus pars proræ a qua dependent anchoræ q̃ carinæ ſit principiũ. alii puppis faſtigiũ appellãt,dcũs cheniſcus qñ anſeris caput armãtis nauiũ fabricatores ipſi faſtigio poſuerũt, uel boni augurii gĩa nauẽ anſeri aſſimilãtes cheniſcũ appellarũt, q̃ ũdis more ãſeris nõ madefcã ſupnatet.A pu. Et puppis itorta cheniſco.

Chidnei populi iuxta Pontum.

Chidorus Macedoniæ fluuius.

Chilias,adis.numerus q̃ mille continet.Chilia mille.

Chiliarchus,latine millenarius , q̃ præeſt mille hoĩbus. Curt. li. ix. Noũẽ q̃ fortiſſimi iudicati eſſent ſingulis militũ milibus ꝓfecti erãt,chiliarchas uocabãt. Sedĩ Roma.hiſtoriis ꝓ tribuno militũ,ita ſemp accipiẽ,ut Demarchus ꝓ Tri. plebis. Nam autore Ioſepho ordo in Roma.militia hic erat,ut milites ad cẽturiões, illi ad tribunos,quos græci chiliarchos uocant,manecõ uenirẽt ſalutatũ,Hecatontarchos ſupra centũ.Penthecoſiarchos ſupra q̃ñq̃genos, Decaſiarchus ſup̃ denos.

Chilon unus ex ſeptẽ ſapientibus,dicunt græci labium.

Chilos latine labrum.Inde chilones, qui labia impropiora habent.Vide in dictione Cilones.

Chimæra cũ æ diph.cuius prima corripiẽ,latiẽ capella mõs in Lycia,leonibꝰ & ſerpẽtibus inhabitabilis, q̃ẽ flãmã ad modũ æthnæ ĩ Sicilia emittit e ſummo uertice . Qd̃utiq̃ dedit cãm fabulæ, ut chimæra monſtꝝ dicaẽ tria capita hñs,unũ leonis,aliud chimæræ,aliud draconis,cuius capita ignẽ efflãt.Lucr.Prima leo,poſtrema draco,media ipſa chimæra.Ouid. li.vi. Metam. Quoq̃ chimæra iugo mediis in partibus hircum,Pectus,& ora leæ, caudam ſerpentis habebat. Heſiod. θῆλ' ὑνοφεῖς κεφαλαὶ, μία μὲν χαροποῖο λέοντος.

Chimerinos pe.cor.unus ex cœli circulis,q̃ capricornũ contingit,in quo cũ ſol ẽ,dies breuiſſimi ſũt,& hyemalis interpretaẽ.Mar. Si daret autumnus mihi nomen, oporinos eſſem. Horrida ſi brumæ ſydera, chimerinos. Duæ etiam ſunt plagæ orbis habitabiles. Quæ a nobis habitatur, θεωνὴ a ſcriptoribus noĩatur. Alterã quã incolunt Antichthones, Chimerine, a nobis hyemalis,quæ ad auſtrum deflexa,auſtralis quoq̃ nuncupatur,cum noſtra ſeptentrionibus ſuppoſitaſit.

Chimum appellant decoctum,qd̃ per uenas diſcurrens in id membꝝ conuertiẽ, cui adhæret, & reſtaurat qd̃ inde ex calore perierat. Nã alimentũ quod ſumimus quarto intra nos decoquitur.Primo in ſtomacho. Secundo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cundo in epate. Tertio in cordis epatisq; opera, ac postremo Quarto perficitur in uenis.

Chios insula in Ægæo, seu Pamphilio noningentorum stadiorum ambitu, in qua nascitur mastix. Hæc olim dicta est Æthalia, Cleobolus Chiã appellauit, a Chione nympha. In hac templum Apollinis. Vnde chius Apollo. Et chii in ea habitantes. Et promontoriũ Aruisium, a quo Aruisia uina. Et pe.cor. habet. Luc. lib viii Quas Asine cautes, & quas Chios asperat undas. Sunt qui quadrigeminam chium esse putent, ut prima sit Chios insula. Secunda Cariæ urbs sub monte Pelleno. Tertia in Euboea. Quarta in Cherroneso Rhodiorũ iuxta Triopiam. A chius fit chius, a. um. pe. pro. Tibul. lib. ii. Nec mihi fumosos ueteris proferre phalernos Consulis, a chio soluite uincla cado. Hæc insula protulit memorabiles uiros. Ionem tragicum. Theopompum historicum, & Theocritum sophistam.

Chius lapis colore nigro igneus, & inter carbunculos propter id à Theophrasto numeratur.

Chiragra, pe. cor. manuũ dolor, χείρ manus, ἀγρία dolor atrocitas. Mar. Si nil porrigit hæc chiragra est,

Chirager, & chiragricus, qui chiragram habet.

Chirocrates pe. cor. nomen architecti celebris, q ab aliquibus Dinocrates dici solet, apud Pli. li. xxxiiii.

Chirographus, & chirographum manus inscriptio, γράφω scribo. Chirographa sunt, quæ nos perscripsimus in fidem alicuius. Asco. scribit chirographa dici, in q; bus tantum quæ gesta sunt scribi solẽt. In syngraphis etiam contra fidem ueritatis pactio uenit, & non numerata pecunia, aut non integre numerata, pro temporaria uoluntate horum scribi solet. Iuue. Vana superuacui dicunt chirographa ligni.

Chirographarius a iureconsultis ponit pro eo, qui suo chirographo scripsit se debitorem in codice.

Chiridota pe. pro. tunica prolixa ultra brachia, manus operiens. Alio noie Macrochera dr. Vñ Scipio Gallo homi delicato obiectat, q cũ chiridota tunica. i. manicata accubuerit, has uestes Plau. uocat manuleatas. Dicta est aũt chiridota ἀπὸ τῶν χειρῶν, hoc est a manibus, quas promissiores habent. Sunt chiridota dalmatarum uestes manicatæ sericæ infectæ colore, quo utebantur dalmatæ, quem hodie dalmascũ uocant. Quibus uestibus indutus, dalmaticatus appellat Lampri. in commodo dalmaticus in publicũ processit.

Chiromantia cum accẽtu in pe. in manibus diuinatio, νομάω eñ moneo cũ quadã arte, uel μαντεῖα καὶ χείρ.

Chironomia cum accentu in pe. manuũ motus latine dicit. Quint. legem gestus interpretat. Chironomia a χείρ manus & νόμος lex. Sunt eñ motus qdam præscripti, quibus saltantes manibus utuntur. Quod posi tum in græcorum usu fuit. Apud Ro. aũt integris adhuc urbis moribus, in solo theatro exercebatur, & maxime pyrrichia saltatio.

Chironomus, pen. cor. qui manibus gesticulat, & ludit. Vnde & pro structore ponitur a Iuue. qui lege quadã manuum diuidit aues, & cætera esculenta, cum inquit Spectas chironomanta uolanti.

Chirotheca manuum uagina, quæ etiam manica dici solet. Cice. in Phi. Solet enim cito ipse accipere manicas, nec diutius obsidionis metum sustinere.

Chirothesia manuum impositio.

Chirurgia manuũ operatio, ἐργία eñ operatio dr, quasi manuum opus, eo q manibus hæc ars exerceatur.

Chirurgus, medicus uulnerarius. Mar. Chirurgus fuerat, nunc est uespillo diaulus.

Chirurgicus idem quod Chirurgus.

Chirogylius echinnus terrestris, ut est apud Leui. ca. xi.

Chiron nomẽ medici pstantis, a cui⁹ noie herba quoq; dicta est cẽt aurea, & chironiũ ulcus, quod maxime fit in pectinibus & cruribus, hũs duas oras callentes, tumẽtesq; dolore modico, dictũ, ceu Chironis operam desyderet. Fuit hic Chiron centaurus, & Achillis magister Saturni & Phillyræ filiꝰ Oceani filiæ, dimidius homo, reliqua parte equus, qui a mre Phillyrides est dictus. Hic uniuersos suæ ætatis hoies bonitate & iusticia superauit. Nauigauit cũ argonautis, quoꝝ medicus fuit medicinã & herbarũ uires inuenit. Medicinã Æsculapius, citharã Achilles, astrologiam Hercules, ab eo didicerunt, Tandẽ deoꝝ miseratione, cum ex uulnere obiisset, relatus ad astra, sagittarium constituit.

Chlamis, idis. & chlamida, æ. ꝓprie uestis militaris, ut inqt Cassio. in epis. Pallio pœne aduersa, cũ breuior multo ac strictior sit. Plaut. Puer cape chlamidẽ, & da palliũ. Idem ad ornatũ militis ait opus esse chlamyde machæra & petaso, sic Iul. Pol. de ꝓprietate uocabulorũ, inter appatus militares nũerat chlamyda, Iuriscõ. uero inter uestimenta puerilia nũerat chlamydes.

Chlamydatus, qui est chlamide indutus, Plau. in Pseu. Quis hic hõ chlamydatus ẽt aut uñ est, aut quẽ q̃ritat.

Chlamidula dimi. Plau. Tu sume chlamidulã. Suidas. χλαμὺς, νομὰς λύτρου ῥωμαίων βασιλεὺς, πρεσβείαν ἰσαύρων ὀξάμενος, καὶ σὺ χῆμα φορεσίας αὐτῶν καταμαθών, ἐξ αὐτῆ λαβὼν ἐφεῦρε τὴν χλαμύδος στολήν. Et multa

Chlæna genus uestimenti, quod super alia (subdit. portabatur. Postea læna dicta.

Chlorites pe. pro, genus lapilli coloris herbacei, a quo & uestiũ genus chloreæ uocant apud Flauiũ Vopiscũ.

Choa nomen est mensuræ.

Chodago est cauũ cõmune sub chartilagii & ilium.

Chœnix uasis seu mẽsuræ nomẽ q̃ sextarii quattuor cõtinent. Pris. Sextarius unus q q̃ter assumptus fit graio noie chœnix. Ponit & pro cibo diurno, de quo ẽ illud pythagoricũ ænigma. Super chœnice non sedẽdum, quo signatur de crastino non cogitandum.

Chondros latine granum thuris dicitur.

Chobar, ꝓpriũ nomẽ fluminis. Et qa graue interpretat significat Tigrim & Euphratem oĩa magna, & grauissima flumia, quæ in terra Chaldæoꝝ esse perhibent.

Chorus. Vide infra in dictione Cotus.

Cholera plurali numero, & choleræ morbi genus est ꝑ cipitis, in quo & uomitus, & dejectio simul fiunt. Vnde cholerici apud Cels. accipitur & pro bile; Lampri. Alexander, inquit, Cæsar iudices, qui furtorum fama laborassent, si casu aliquo uideret, commotione animi, & stomacho choleram euomebat.

Choragus pe. cor. choreæ princeps, & expẽsæ suppeditator, & chori conuiuiiq; magister. Vide in Choragiũ.

Choraula appellat ars tibicinia. Vñ Stra. culpat Ptolemæũ Ægypti regẽ, q ꝓter alia flagitia ẽt choraulã exercuerit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Choraules,a choro,& tibiis dicti sunt,qui modulantur ad choros, uel qui in choro fistulas inflant, χόρος nãq; chorꝰ,& tripudiũ significat,αὐλὸς uero fistulam,seu tibiam,qui in tibiis ad choreas canũt. Apul. Erat quidã iuuenis satis corpulentus, choraula doctissimus. Vñ apud nos usitatũ nomen pro latino auledus. Cic. Qui citharœdi esse non possunt,auledi fiunt.

Choraules monumentarii sunt tibicines,qui ad sepulchra defunctorꝰ canebant, quales prisci siticinas uocant,qui apud sitos.i.defunctos canunt.

Chorocitharistæ,q̃ chorocitharizãt, sicut psallocitharistæ,q̃ psallentes iuncti ad citharã. Sue. in Do. Certabatur ẽt & prosa oratiõe græce,latineq;,ac p̃ter citharœdos,chorocitharistæ quoq; & psallocitharistæ.

Chorea a χορεύω salto. Vir. Pars pedibus plaudunt choreas,& carmina dicunt. Idem. Immemores nostri sistas duxere choreas.

Chorda,latine funis. Nam græcũ est,ut inquit Iul. Pol. Cordum uero sine h. aliud significat.

Choriambus pes ex prima & ultima productis, duabus mediis breuibus,ut filiolus. Dictus choriambus,q̃ iãbicam desinentiam habeat, & in choris apud ueteres celebratissimus extiterit.

Choragium genrali uocabulo dicitur instrumẽtum,& cuiuslibet rei apparatus. Cice. li. iiii. ad Her. Aut aliqd̃ fragile falsæ choragiũ gloriæ comparet. Apul. li. v. de Asi. Iam feralium nuptiarꝰ miserrimæ uirgini choragiũ struit. Fes. Choragiũ est scænicũ instrũm, quo. s. scæna instruit,& apparat. cuiꝰ p̃fectus dicitur choragus. Plau. in Pers. πόθων.i.uñ ornamẽta. ab chorago sumito,dare dẽt,p̃benda ædiles locauere. Et in Tri. Ipsa ornamẽta a chorago hæc sumpsit suo piculo. Vict. li. v. Post scænã porticus sunt cõstituẽdæ, uti cũ imbres repẽtini ludos interpellauerint,habeat ppꝰus,quo se recipiat,ex theatro, choragiaq; laxamẽtum habeãt ad comparandũ uti sunt porticus pompeianæ. Dictũ choragium a uerbo græco χορηγεῖν,quod est suppedito expensas.

Chorannei genus quoddã hoim syluestre in Persia,tãtæ uelocitatis,ut ceruos comprehendant cursu.

Chorobates pe. cor. est regula longa circiter pedes. xx. quæ habent transuersaria.

Chorius pes, qui alio noĩe dr Trochæus, constat eñ ex duabus syllabis prima longa,& scda breui. ut Meta.

Choritus pe. pro. arcus theca,aliquando & sagittarꝰ, ut inquit Ser. Paruulus ex humero chorytos,& aureus arcus, Pendentesq; sonant aurata lynce pharetræ.

Chortos gramen in cõe significat,sed p̃cipue fœnũ.

Chresis,latine usus dr. Vnde catachresis,abusio.

Chrestus uomen atheniensis auctoris probatissimi,cuius meminit Columel.

Chria est cõmemoratio alicuius dicti uel facti, uel utri usq; simul celeré habẽs demõstrationẽ, ut Isocrates dicebat uirtutũ radices amaras. fructus uero dulces. Est eñ una ex quatuor exercitatiõibus,quas Fabius grammatico tractãdas pmittit. Dicta chria p̃ maxime sit utilis & necessaria,χρεία.n.& usum & necessitatẽ p̃cat.

Chrisis latine unctio dr. Vnde christus unctus. Ideo aũt nos unxit,quia luctotores contra diabolum fecit.

Chrisma,atis,unguentum latine dicitur,

Chrysa ciuitas Phrygiæ. Chrysa ĩsula indiæ,quã aureũ solũ hñe p̃ditũ est. Et Chrysa fluuius agri Syracusani.

Chrysos latine dr aurum,a quo multa deducuntur.

Chrysomalon græci appellant arietem illũ, qui ut est in fabulis, lanam auream habebat.

Chrysomela mala aurea χρυσὸς aurum melon pomum, q̃ alio noĩe dr armeniacæ, p̃ coloré aureũ habeant.

Chrysoceras latine auricornu, oppidum est apud Byzantiũ europæ latere chalcedoniæ, ut inquit Strabo.

Chrysolithus pe. cor. lapis p̃ciosus,aureo nitore transluens χρυσὸς aurum λίθος lapis,quasi aureus lapis. Oui. Per iuga chrysolithi,positæq; ex ordine gemmæ.

Chryselectrus in coloré lutei coloris electri declinans.

Chrysẽdetum pe. cor. dici potest auro ligatũ. Mar. Sicq; uidere potes miseri chrysendeta cinnæ.

Chrysophis pe. cor. dicitur cui uidetur aurum ineſſe.

Chrysogonus uomẽ uiri propriũ,cõpositũ ex χρυσὸς aurum,& γόνη fœtũ, p̃ auræ undecunq; pariat. Iuue. Sunt quæ Chrysogonum cantare uetant. (lescat.

Chrysolampis,lapillus noctu ignei coloris, licet die pal

Chrysostomus latine aureũ os,στόμα,ατος. os dicitur.

Chrysocola humor,q̃ in aurifodinis, p uenas auri defluit, & crassescente humore rigoribus hybernis, usq; in duriciam pumicis indurat,q̃ subtilissime contusa auri picturã p̃bet. Pli. scribit hæc li. xxxiiii. Et ifra Chrysocolam aurifices sibi uendicãt ad glutinandũ aurum Vñ & ipa appellata est. i. auri cola,& gluté, Chrysocolam terræ genus esse quidam dicũt, quam e Macedonia apportari,& illic fodi, auctor est Victru.

Chrysocomus pe. cor. comas aureas hñs,quo noĩe dcus est Apollo a fulgore radiorꝰ q̃ comæ sunt solis aureæ.

Chrysippus phus Asianus stoicorꝰ,cũ Zenone princeps. Hic Zenonis discipulus fuit acutus sane,ut q̃ multis p̃ceptorib9 repugnauerit,statuq; habuit Athenis in Ceramico positã. In dialecticis clarissimus fuit, ita ut nõ illepide diceret q̃dam. Si apud deos dialectica haberet nõ temere alia esset, q̃ quæ a Chrysippo inuenta fuit. Scripsit librorꝰ uolumina supra quinq;,& septingenta Ferunt Carneadẽ phum cyreneũ, perlectis Chrysippi libris,ita dixisse. Nisi Chrysippus esset,ego non essem. Cõponitq; hoc nomen ex χρυσὸς aurũ, & ἵππος equus quasi aureus equus. Suidas. χρύσιππος ἀπολλωνίδου, ἀπὸ λεὺς ἢ ταρσεὺς φιλόσοφος μαθητὴς κλεάνθους, καθηγεμόνος τῆς στωϊκῆς σχολῆς μετὰ κλεάνθην.

Chrysopassus lapis auro aspersus,πάσσω.n.spargo ſcat.

Chrysoprasus pe. cor. lapis auro admixtus, & porri uiriditatem habens. Nam πράσον significat porrum. Vnde & prasinus pro uiridi.

Chysoaspidæ appellati sũt milites a clypeis auro celatis

Chrysorrhoæ populi dicti,q̃ in his locis, ut inquit Strabo, auriferi torrentes sunt. Vnde fabulis occasio de uellere upud colchos aureo.

Chryses nomen proprium uatis Iunonis,cuius filia fuit Chryseis.

Chryse nomen est multarum urbium.

Chryseis fuit Chrysæ sacerdotis filia,quæ a græcis rapta in præde distributione Agamemnoni contigit. Homerus auctor lib. i. Iliados.

Chromaticus,qui nulla uerecundia colorem mutat,& magis ad uerbum coloratus dici potest.

Chronica,oꝝ. generis neu. nõ chronica, cæ. ut indocti usurpant

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

usurpant,latine temporalia dicunt,pprie annales.
Chronismos,tpalitas latine dr,quia χρόνος tpus est.
Chronicus,a.um. tpalis.Augu.li.iiii. de ci. Dei. Nam sicut scribunt,qui chronicam historiã prosecuti sunt.
Chronici,qui de temporibus scribunt.Pli.lib.xxxv. Qd & ipsius Timagoræ carmine uetusto apparet, Chronicorum errore non dubio.
Ctesiphon pe. cor. nomẽ architecti qui templũ Dianæ ephesiæ tradit extruxisse, opus mirabile, & toto orbe celebratũ.Qd postea ab Herostrato icensum fuit,hac tm̃ de causa,ut ob aliqd facinus noiaret. Vide in dictione Ephesus.Fuit & Ctesiphon locus parthoꝝ.Stra.li. xvi. Prope Seleuciã uicus maxius est noie Ctesiphon in quo Parthoꝝ reges hyemabant.Hic uicus ciuitatis potentiã ac magnitudinem habet, adeo ut Parthoꝝ multitudinẽ,& apparatũ oẽm recipiat, ac uenalia,ne cessariaq; artificia illis suppeditet. Quin & Ctesiphontem Babylonici regni caput fuisse, Pli.lib. vi.scribit.
Chytra,& chytron latine olla. (æ. dicitur.
Chytrapus,odis,olla q̃ pedes habet,quæ & chytrapoda,
Chus idem quod congius qui sexies capit sextarium.
Chytus cizyci portus.

£ ante Ꝫ

Cibus & uictus differũt ſm Do.q; cibus ẽt delicatis præbet. Victus in paruis,aridisq; alimoniis est constitutus Teren.in Andr. Laria ac tela uictum quæritans. Quidam hoc nomen cũ y. scribunt,& a κύβιστος,quæ est pera,deriuant,eo q; pera cibum feramus.
Cibo,as.cibum infero.Colu.lib.ix.Atq; ea genera,quæ intra septa uillæ cibantur,fere persecuti sumus.
Cibarium nõ significat locum ubi reponuntur cibi,sed ipsum cibum.ut in ps.Cibaria misit eis in abũdantia.
Cibarius,a.um.quod ad cibũ ptinet.Et nõ solũ de pane sordido plebeioq;,q & secũdarius dr,sed ẽt de alio indigno dici solet.Cic.li.i.Tusc. Cui cũ peregrinanti in Ægyptũ,comitibus nõ secutis,cibarius in capsa panis datus ẽet,nihil uisum illo pane iucũdius. Hie. contra Ioui.Nam cũ monachũ esse se iactitet,& post sordidã tunicã & nudos pedes,& cibarium panẽ,& aquæ potũ ad candidam uestem,& nitidam cutem,ad mulsum,& elaboratas carnes,ad iura Apitii,& paxanii,ad balneas quoq;,& fricticulas,& popinas se conferat. Cibariũ uinum pro ignobili. Var. Potus meus uinũ cibarium Sic cibarius homo ab eodem dicitur pro sordido & plebeio. Ait eñ tuus frater cibarius fuit Aristoxenus.
Cibalẽ,quod ad cibũ pertinet. Var.Est enim lac omnium rerum, quas cibali causa cupimus, liquẽtium maxime alibile.Et id ouillum,inde caprinum.
Cicada dicta est,quasi cito cadẽs.Viuit eñ rore, & cito decidit. Cicada ex oĩbus q̃ uiuũt sine ore est,p eo aculeatum quiddã in pectore habet,linguæ simile,quo rorem lambit,& pectus iꝑm fistulosum ,quo uocẽ emittit. Cicadaꝝ aũt duo sunt genera. Minores q̃ primæ ꝓueniũt & nouissime pereunt. Sunt aũt multæ,inquit Pli.Item maiores quæ canunt uocantur Achetæ.
Cicatrix, pprie est signũ uulneris obducti, quasi circa cutẽ,uel quasi occecatrix,Est eñ caro callosa pro cute inducta,ubi hiatus uulneris,quod iam coiuit,fuerat.
Cicatrico,as.pe.pro.quod est cicatricem induco.
Cicer genus leguminis.
Cicercula leguminis genus,sim ilis piso ut inquit Colu.
Cicera genus leguminis.Palla.lib.iiii. Cicera scritur, q̃ distat a cicercula solo colore.
Cichorea,& cichoreũ utroq; modo dr pro herba satis nota.Hor.li.i.car.Me cicoreæ, leuesq; maluæ. Pli.lib. xx.Cichoreum refrigerat in cibo sumptum.
Ciclicus pe.cor.Vide in dictione Circulatores.
Cicina pe.cor.auis nocturna.
Cicindula pe.cor. seu cicindella,genꝰ muscarum, quod noctu lucet ignium modo, laterum & cluniũ colore a græcis lampyris dicta.Quidam noctilucam, alii nitedulam uocant,nõ ante matura pabula,aut post desecta cõspicitur,nũc pennaꝝ hiatu refulgens,nũc cõpressu obumbrata.Ab hac,
Cicindella,lychnus pensilis quem uulgo lampadem uocant,quæ nocte tota seruat accensa & lampyridis instar lucet,Aug. in quodam sermone.Quæ possunt aut cereolos,aut oleum in cicindelibus mittat exhibeant.
Cicones,pe. cor. populi Thraciæ,iuxta Hebrum fluuiũ habitantes.Tibul.Nam ciconum manus aduersis repulit undis
Ciconia auis,quæ serpentibus pullos nutrit.Quo etiam nomine uocatur lignum rostratum,quo e puteis hauriri aqua solet,apud Hispanos,quod & ciconium a nõ nullis dr.Hispani telonem dicunt. Itẽ ciconia mensuræ genus est.Col.li.iiii.Sed huic operi exigendo,quasi quãdam machinã cõmenti, maiores nostri regulam fabricauerunt,in cuius latere uirga prominẽs ad eam altitudinẽ,qua deprimi sulcũ oportet contingit summã ripæ partẽ.Id genus mẽsuræ ciconiã uocãt rustici.
Ciconius nomen fuit eius,qui Brixiam urbẽ cõdidit.
Cicum membranula tenuis maloꝝ punicorum.
Cicur animal, quod ex fera factum est mansuetum, ut aper,ceruus, leo, & quicquid cicurari,i.mãsuefieri potest.Quod enim a fero discretum est,id cicur dicitur. Ci. Aliæ sunt feræ,aliæ cicures,aliæ natantes,aliæ uolucres.Cicur ingenium dicitur mite, ac mansuetum. Et a cico membrana tenui,deriuari uidetur. Hinc ueturii quoq; nobiles nominati sunt cicures.
Cicura,as.pe. prod. mansuefacio,uerbum uetus quod alio uerbo dicitur exarmo.
Cicuta pe.pro.herba uenenosa caule uiridi,& geniculato,altioꝝ sæpe binis cubitis,in cacuminibusq; ramosa, foliis coriandri tenuioribus,grauì odoratu,semĩe anisso crassiore,radice concaua nullius usus. Nam seminiti tm̃,& foliis refrigeratoria uis, Arabice succara dicitur.Eius frigiditas uim interimendi hẽt, sed uino meraco & calefacto huic malo subuenitur.Ser. docet cicutã esse quod est inter cannaꝝ nodos. Vir. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula.
Cidaris tegumentũ capitis pe.cor. Quidã pileũ regum persaꝝ cidarim esse dicut,alii thiarã seu mitrã, alii coronã,alii,Strophiũ sacerdotale. Vnde ĩ Leuit. Cidari quoq; texit caput.Apd græcos scribitur κιδάρις. Aug, sup exo.sic hẽt.Cidaris nõ ẽ interptatũ,nec in usu mõ est,puto tm̃ nõ ẽe capitis tegmẽ,ut nõnulli putauerũt Neq;.n.diceret.Circundabis eis,nisi tale aliqd ẽet, qd nõ capiti, sed corpori usui ẽet.Idẽ sup Leu.Quid est q; Aaron & duo filii eius mortem reliquoꝝ duoꝝ luge-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

re prohibent, dicit caput ueſtitũ Cidara nõ denudabi
tis, ubi certe oſtendit Cidaras tegmina capitũ fuiſſe,
niſi quia illud faciebãt lugentes, quæ conſuetudini or
natus eſſent contraria, Origenes ẽt ſic ſcribit ſuper Le
ui. Propterea accipit primo cidarim quod eſt uel ope
rimentũ quoddam capitis, uel ornamentum, & poſt
hoc ſuperimponit ei myrrha añ faciem. i. a fronte põ
tificis. Idem infra. Cidaris qđ dr, ornatus quidã eſt, q
capiti ſupponit, quo utit pontifex in offerẽdis hoſtiis.

Cieo, es. & cio, is. ambo ciui, citũ faciũt. Sed cũ a cieo es.
fit citũ pe. cor. A cio uero ꝓducit. Oui. li. ii. M. Nec frui
tur ſomno uigilãtibus excita curis. Idẽ li. i. de triſt. Ac
citus totiẽs in genus oẽ ioci. Et cieo qđẽ ꝼcat moueo.
Vir. Cœlũ terrãq; ciebo. Cio uero uoco, ꝓprie, q̃uis &
ꝓ cõmoueo uſurpet. Liui. li. i. Principes utrinq; pugnã
ciebãt. Proprie ãt dixi, qm̃ uocare aliquo mõ mouere
ẽ, ſicut & mouere uocare, adeo ut alterꝝ ꝓ altero qñq;
ſumi poſſe uideat, ut illud Vir. Miſſenũ Æolidem, quo
non pſtantior alter Ære ciere uiros, Martẽq; accende
re cantu. Col. li. vii. cio, is. poſuit pro cõmoueo. Nullo
inqt tpe, & minime æſtate utilius eſt boues in curſũ
concitari. Nã ea res, cit aluũ. A cieo igit ꝓ moueo fit
citus. i. uelox, & cõcitus cõmotus, & percitus in furorẽ,
ira cundiãue motus. Cito as, frequentatiuũ, a quo con
cito, excito, ĩcito, recito, ſuſcito, reſuſcito, exuſcito, oſ
cito, ꝓcito: Sic cõcieo, & excieo, & ſi q̃ ſunt alia cõpoſi
ta. Primũ ꝼcat cõmoueo. Liui. Galli, quos prædæ po
pulationũq; cõciuerat ſpes. Scdm foras moueo, & ex
cutio. A cio fit excio. Sta. li. iiii. th. Suus excit ĩ arma an
tiquã Tyrintha deus. A cio, ſiue arcio, ꝓcio, ꝓuoco, ſi
ue a longe uoco. Percio, pulſo, tãgo, percutio, & ualde
cõmoueo. Cõcio ſimul uoco, uel ſimul cõmoueo, con
grego. Ex qbus ẽt fiũt concito, excito, ꝓcito frequẽta
tiua. Porro ꝙ ptã & ſupina eadẽ amboꝝ ſimpliciũ ſũt
Itẽq; cõpoſitoꝝ orta eſt nõ parua interꝓtãdi ea uerba
difficultas. Nã cito, as. frequent. eſt amboꝝ primitiuo
rũ cio, & cieo. Ideo aliq̃ uocito, aliq̃ frequẽter mo
ueo ꝼcat. Pro uocito Cice, in Ver. acti. iiii. Citat reus
cauſa agit. Pro crebro moueo. Col. li. viii. Ne ĩmatu
ris herbis citet aluus, eoq; uitio pecus emacieꝫ. Igit nõ
ſomniculoſe ſpectãda ſunt frequẽtatiua cõpoſita ptã
ꝓticipiaq; cõpoſitoꝝ, ut quæ uocationis magis ꝓprie
tatem hñt a cieo. Quæ uero motionis, a cio ſumãtur.

Cileo, les. lui. ſignificat moueo. Vnde & furcillæ, ꝙ his
frumenta cileantur. i. moueantur.

Cyllenus, pe. pro. & per duplex ll. & cũ y. dictus eſt Mer
curius, ꝙ oẽm rem ſermone, ſine manibus conficiat, q
bus partibus corporis, qui carent uocant κυλλοὶ. i. mu
tilati. uulgo ſtrupiati dñr. Siue ꝙ in Cyllene mõte ſit
nutritus Arcadiæ, aut a cyllena nympha ſit educatus.

Cillibæ pe. cor. menſæ rotũdæ. Var. ſcribit cillibã men
ſam quadratã æſcariam, quæ etiam nunc in caſtris a
cibo cilliba dicta, poſtea rotunda facta, hæc & cilibã
tum dicit a cilice poculo græco. i. calice dictum.

Ciliaci dñr qui ex uitio ſtomachi. i. uẽtris profluuiũ pa
tiunt. Pli. lib. xx. Hippocra. ciliacis, & dyſentericis bis
coctũ cũ ſale, Celſus li. iiii. In ipſis uero uẽtriculi porta
cõſiſtit is q & lõgus eſſe cõſueuit, Ciliacus a græcis no
minat. Sũt q hoc nomẽ cũ œ. dipht. ſcribunt a Cœlia
. i. uentriculo ſtomachi, ꝙ his morbus ipſius uentricu
li porta conſiſtat, q̃ pyluros græce noĩat, vñ medica
menta quædã huic uitio contraria cœliacæ dicuntur.

Cilicia regio eſt (ut Pli. li. v. teſtat) in minori aſia Syriæ
proxia, plurima iacens campo, Tauro mõti ſubiecta, q̃
a Cilice nomẽ ſortita eſt, quẽ priſtina ætas pene ultra
ævum memoriæ abſcondit, phœnice ortus, qui apud
gẽtiles antiquior Ioue, de primis terræ alumnus habe
batur. Hæc regio ab oriente Amano clauditur, a ſeptẽ
triõe Tauri iugis, ab occidente Pamphylia. Huius me
tropolis eſt Tarſos, quam interſecat Cydnus amnis.

Cilibantum. uide in dictione Cillibæ.

Cilicium a cilicibus populis dictũ eſt, apud quos, ut inqt
Var. Cilicia primũ confecta ſunt. Fiũt aũt ex uillis hir
corũ atq; capraꝝ quæ adhibentur, ut Vege. inquit, ad
excipiendum impetum ſagittarum. Aſco. ſcribit cili
cia tecta eſſe de pilis in caſtrorum uſum, atq; nautaꝝ.

Cilix nomen ꝓpriũ Phœnicis filii, a quo Cilicia, & cilix
adiectiuũ dr homo, qui e cilicia ortus eſt, cilices pyra
tæ fuerunt, quos Cn. Pompeius funditus deleuit.

Cilium folliculus ſuperior quo oculus integitur, ꝙ cile
re mouere ſit, dũ frequenter tegit retegitq; oculũ. Vel
quaſi celium a celando, ꝙ oculũ celet. Inde fit ſuperci
lium. quod pilis obtegitur, cuius prima cor. Vnde eſt
illud in Pria. Conueniens latio pone ſupercilium. Nã
teſte Pli. xi. Extremum ambitum genæ ſuperioris an
tiqui cilium uocauere.

Cilones dicti ſunt, quoꝝ capita oblonga & compreſſa
ſunt. uel quibus frons eminentior eſt, ita ut a dextra ſi
niſtraq; reciſa uideatur. Chilones uero cũ h. ex græco
a labiis improbioribus, quæ illi uocant χείλη, unde &
piſces improbius labrati chilones dicuntur.

Cimas inſula inter Iſtri oſtia, q̃ ut Pompo. ſcribit, urbẽ
habet quam quia bithyni colunt, Bithynida appellat.

Cimacia. ſunt quæ in quadratura extãt per quatuor pe
des, ſicut menſæ quadræ fieri ſolent. Augu.

Cimbri populi, qui nunc flamingi, germani, lingua gal
lica latrones, qui inundatione oceani fugati, cum gal
lias, atq; Italiã adiiſſent, ſedes a ſenatu Ro. petierunt, a
quo repulſi, armis petere conſtituerunt, quod precib⁹
impetrare nequiuerant. Actum erat de Romanis, niſi
Marius illo ſæculo contigiſſet, a quo primũ apud aq̃s
Sextias, mox prope Atheſim debellati, & ad interneci
onem redacti ſunt, hi ẽt, ut docet Dio. uocati ſunt Ci
merii, qui qm̃ remotiores ſunt, a nobis apud inferos
eſſe putant. Sed Home. dixit Cimerios populos i Aſia,
Amazonibus proximos, qui ex ultimo occidentali
oceano aduenerunt. Fertur a Vale. Maxi. Cimbros &
Celtiberos in acie gaudio exultare conſueuiſſe, tanq̃
glorioſe, & fœliciter uita eſſent exceſſuri. Lamentari
uero in morbo, quaſi turpiter perituri.

Cimerii populi Scythici, a quibus Boſphorus Cimeri
us uocatus eſt, in cuius oſtio fuit oppidum Cimerion.
Horum clyma obſcurum eſt, de quibus Homerus. Il
lis ſol nunquam Phaeton ſua lumina ſpargit, Perniti
oſa ſuper nox ſemper tenditur iſtis. Hinc deductum
eſt prouerbium, ut dicantur tenebræ cimeriæ. Vnde
Lactan. li. iiii. O cæcum pectus, o mentem cimeriis (ut
aiunt) umbris atriorẽ. Ephorus ſcribit cimerios in Ita
lia quoq; fuiſſe iuxta lacum Auernum, eoſq; in ſubter
raneis habitaſſe domiciliis, quorum morem patriũ
eſſe

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

esse,ut nemo solé aspiciat,noctu uero egrediant. De cimeriis ita scribit Fest.Cimerii dñr hoies, q frigoribus habitatas terras incolunt,quales fuerũt inter Baias & Cumas,in ea regione,in qua cõuallis satis iminenti iugo circundata est,q̃ neq; matutino, neq; uespertino,tpe sole cõtegit. Cimerii olim maximã in bosphoro habuere potétiã,a qb9 cimeric9 appellat9,c9 lõgitudo ẽ sta/
Cimolia creta ab insula Cimolo,q̃ utunt (dio/. ccxx. fullones in uestibus abluendis. Hãc nũc uulgus terram saponariã uocat. Hæc & medicamentis apta esse dr.
Cinædus cũ æ diph. puer ad patiendũ aptus a κινέω moueo,uel experior,ἀλδία uereda. Gel. Nihil intereſt qb9 mẽbris cinædi sitis posterioribus an prioribus. Alii cinædos pudore uacuos appellant. κενὸς eñ uacu9 ἀλδὼς pudor est. Alii interptant saltatores, uel pãtomimo ἀπὸ τ κινεῖν, q libidine oĩbus anteirent, q choros ducebant,& nimia agilitate se exercebant, quos alio uocabulo petauristas,eo q saltibus leuibus mouerentur,ut nulla durities in corpore uideret. Plau. in Aul. Ita fustibus sum mollior magis,q̃ ullus cinædus. Cinædus etiã genus piscis, de quo Pli. li. xxix. Cinædicus. a. ũ. pe. cor. ádiectiuũ a cinædus. Plau. in. Sti. Lepidã & suauẽ cantationẽ aliquã occipito cinædicam. Cinædiæ, lapilli q inueniunt in cerebro piscis eiusdẽ nois Pli. li. ulti.
Cinnabari p duplex nn, latine cinnabaris,& cinnaber ut pipi nos piper. Pli. li. xxix. Et colore dilutum cinabari clariorẽ fieri. Dios. Cinnabarin inqt,aliq sanguinẽ draconũ esse. Vendit hodie magno pcio in officinis sanguis draconis,quũ syncer9 ẽ,quẽ pleriq; cinnabarĩ exi/
Cinnamomũ frutetũ odoratissimũ ĩ æthio/ (stimãt. pia, qd situ breui nascit, fistulæ duplo duo/. cubito/. altitudie, pcipua bonitas est in tenuissimis uirgulto/. partibus, uilissimũ quod radicibus proximũ, summa gra in cortice. Ipm lignũ in fastidio est, q xylocinnamũ dr. Nascit & in Sabæis & in India q̃ australis est.
Cinnamũ similis ẽ arbuscula cũ cinnamomo, uel eadẽ est, quæ & cinnamomũ, de qua Ouid. lib. iii. Fast. Cinnama tum primum, captiuaq; thura dedisti.
Cinna, ciuitas Thessaliæ a Cinno gigãte, & Cœi fratre dicta est. Et nomẽ romani uiri crudelitate insignis, q flagitiosissimus summa crudelitate remp. uastauit primo consulatu, seruis ad pileum uocatis, aduersarios uicit. Octauiũ interfecit, ianiculum occupauit. Iterum & tertio consulem se fecit. Quarto cosulatu, cum bellum contra Syllam pararet Anconæ ob nimiam crudelitatem lapidibus ab exercitu occisus est.
Cinnus p duplex nn, capillus dr. Plau. in Tru. Tinctos, cõpositos, crispos, cinnos tuos, unguẽtatos. Proprie tñ cinnus est plurimo/. cõmixtio. Nã ab aliq9 potionis genus ex multis liquoribus cõfectũ dr. Cic. li. de ora. Cinnus utriusq; pticeps, uel utriusq; si ue/. q̃rimus expers. Vñ cõcinnus. a. ũ. & cõcinno. as. fiunt, de quibus alibi.
Cincinni p duplex nn, a κίκι spẽ olei, ut qbusdã uidetur, eosq; duntaxat capillos ſcant, q ita crispi intorti sũt ut oleo pfusi madescãt. Inde cincinnati dñr, q ita capillos hñt. Iuue. Altior hic q̃re cincinn9. Plau. in Tru. Iã ego istos fictos, cõpositos, crispos cincinnos tuos, unguentatos usq; ex cerebro expellam. Hos capillos. Mar. anulos uocat. Ait. n. Vn9 de toto peccauerat orbe comar/. anulus. Var. Cincinnũ ſcat esse intortũ capillũ sic scribens Is est coliculus uiteus intortus, ut cincinnus.
Ciner & cinis tã mas. q̃ fœ. ge. puluis, in quẽ materia usta redigit. Cinis asinina & epatis ei9 cũ oleo ualet sup scro
Cinereus. a. ũ. possess. ut color cinere9. Simil/ (phulas.
Cineraceus. a. um. quod est colore cineris. Pli. lib. xxxiii. Terra est alia ruffa, aliu cineracea.
Cinericius. a. ũ. ut panis subcinerici9, q coct9 ẽ sub cinere.
Cinefact9. a. ũ. qd ẽ in cinerẽ dissolatũ, a cinefacio, qd est in cinerẽ reduco. Figuratio, ut tepefactũ, & labefactũ. Lucil. li. iii. Ad uos horrifico cinefactũ te ppe cubet.
Ciniflones a cinere dicti sunt, & cinelones, & cinerarii, p parasitis ab officio calamistrorum in cinere calefaciendorum, quibus matronæ capillos crispabant. Hora. Custodes lecticæ ciniflones parasiti.
Cingo. is. xi. ctum. post actũ ablto iungit. Gel. Scuto pedestri, & gladio hispanico cinctus, contra Gallũ cõstitit. Per translationẽ cingere ponit, p circuire, & circũspire. Liui. lib. i. Nã & muro lapideo, cuius exordiũ opis Sabino bello turbatũ erat, urbẽ quã nondũ munierat, cingere parat. Aliqñ tñ actõ solũ contentũ est. Pli. Cũ eũ saltũ uenatores cinxissent. Dictũ cingo, q̃si circũago. Huius cõposita sunt Accingo, circũcingo, discingo de quo in accingo. Incinctus. Liui. li. x. Incinctũ gabino cinctu, sup telũ stantẽ. Intercingo. Pli. Thebaicus in tercictus aureis guttis inuenit in Aphricæ parte. Præcingo idẽ qd cingo. Plau. in Bac. Inde Hippodromo, & palæstra, ubi reuenisses domũ cincticulo pcinctus, in sella apud magistrũ assidens, tũ librũ legens, si unã pec cauisses syllabã fieret coriũ, tã maculosum, q̃ est nutricis palliũ. Interdũ pcingere est pparare. Vñ pcinctos strenuos & expeditos dicim9. Pro cingo cingo, apparo a quo, pcinctus, apparatus bellicus & expeditus. Ouid. Hæc in, pcinctu carmina facta pura. Pli. Vinũ curas, uigorẽq; aĩ impedit ad, pcinctum tendentibus. Et, pcincta classis uocabat, cũ exercitus cinctus erat cõfestim pugnaturus, Recingo, retrocingo, uel, p simplici ponit. Oui. ii. Meta. Velãtq; caput, tunicaq; recingunt. Succingo subtus cingo, & ad cingulũ alligo. Cic. li. xii. Phi. Ser. Galbã eodẽ pugione succinctũ in castra uidetis. Et succingere est cinctu uestes ita colligere, ut breuiores uideant, fiatq; hõ ad agendũ promptior. Vñ & succinctam orõnem, breuẽ dicimus, & succincte breuiter. Hic succingulũ baltheũ dicimus. Succinctoriũ uestis gen9 breuissimæ, quo uenter & uerenda tegunt, qd & semicinctum uocat, q mediũ hoiem cingat. i. uestiat.
Cinctus. us. a cingendo, sicut cingulũ, quamuis & p uestitu sumat. Virgi. Cinctuq; gabino. Vñ & Porphyrio docet cinctũ tunicæ genus esse infra pectus aptatæ, a quo cinctutos cethegos Horatius nominauit.
Cingulum hominis cinctorium dicitur, & pro anulo quandoq; ponitur, quod digitum circuit.
Cingula. æ. qua cinguntur iumenta. Oui. de reme. Et nota uelocem cingula lædat equum.
Cincticulus diminu. a cinctus, amiculi genus, quod fere sub umbilico præcingitur, & ad dimidium crus porrigitur. Plau. in Bacchi. Cincticulo præcinctus.
Cio cis, Vide in Cieo, es.
Ciperum est radix plantæ similis porro, quod mistum cum croco abradit pilos, extrahit lapidem, & frangit, consolidat ea quæ sunt difficilis consolidationis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cippus instrumentū ad colligandos pedes. Terra quoq; in tumulū coaggerata dī. Cippus qñq; etiā sepulchrū. Hora. in Ser. Mille pedes in fronte trecentos cippus in agrum hic dabat. Præterea cippus columnam significat. Et est nomen uiri proprium. Vale. Maxi. lib. vi. Genutio Cippo prætori paludato portam egredienti, subito uelut cornua emersērunt.

Circa præpositio est, quæ qñq; componitur, & postposita inuenitur ablatiuo loco coniunctionis causalis, Virgil. Quo circa capere ante dolos. interdum postponitur circum, ut circum circa. Sed cum præponit significat iuxta, & tam locum q̄ numerum designat, ut circa forum uisus es. Et circa tres annos tecum mansi.

Circiter a circa fit, idēq; ꝼcat. & refert mō ad tēpus, ut circiter kalendas Iunias. Mō ad locū. Cas. Hemina. Lapidem fuisse quadratū circiter in media arce iunctū candelis quoq; uersum. Mō ad numerū, quē attenuare uidetur, ut circiter duo hominum millia cæsa sunt.

Circum ꝓpositio acuto accentu designat in ultima, ne actūs nois circus, uel aduerbiū esse putet. Hæc & cōponi solet, & separari. Separata locū tantū ꝼcat, sicut & cōposita, ut circū theatrū. Qñq; loco aduerbii ponitur. Vir. An ne uides toto ꝑperari littore circū. Cōponitur aūt cū dictionibus ab a incipientibus, ut circūago. c ut circūcido, d ut circunduco, e ut circumeo, f ut circunfluo, i ut circumiacio, a quo circumiectus, l ut circūlinio, m ut circūmunio, n ut circūnascor, p ut circūpono, q ut circūquaq;, s ut circūscribo, t ut circūtuli, u ut circūuenio. Vocē iuncta uocalib⁹ integra scribi, sed nō ꝑferri debet, ut circumago, circumeo, scribant, sed ꝑferant, circuago, circueo. Vū Priscia. ait. Circumeo, & circumago, & similia, nō paterent elisionē in ꝓnunciatione, si transiret in sequentē syllabā m. Si uero iungat cū c, d, f, q, t, mutat m in n, ut circuncido, circundo, circunfero, circunquaq;, circuntuli. Cum aliis remanet m, integra, ut circumscribo, circumuolo.

Circumago ꝼcat circūduco. Apule. Nudūq; hoīem circumagens oībus oñdebat. Interdū insequor. Cur. Nec uulneratū, & fere seminecē circumagere destiterūt. Interdū retrouerto, conuerto. Pli. In Ponte prætenui, duabus capellis obuiis ediuerso, cum circumactū angustiæ non caperent, nec reciprocationem longitudo.

Circumcelliones, dicti sunt qui circum cellas uagantur. Solent enim ire hac, atq; illac nusq̄ hñtes sedes.

Circuncido pe. pro. circūseco. Colu. lib. iii: Eiusdem spacii corticem circuncidito, & materiam delibrato.

Circuncolo pe. cor. circunhabito. Liui. lib. v. Excepto Veneto⁹ angulo, qui sinum circuncolunt maris.

Circundo. as. ex circum & do. Et dicimus circundo collum uelleribus, & circundo uellera collo. Vir. Taurino quantum possit circundare tergo. Martia. Qui recitaturus circundat uellera collo.

Circundo, & circumeo, inter se differūt, qm̄ dicimus Hercules circuiuit terram, non circundedit, & annulus circundat digitum, non circuit. Circuitus tm̄ utrunq; complectitur. Cice. Catoni. Vallo, & fossa circundedi.

Circunfero pe. cor. Circūporto, circūduco. Sal. Fuere itē ea tēpestate, q̄ diceret Catilinā orōne habita, cū ad iusiurandū populares cōscios sceleris sui adiiceret, humani corporis sanguinē uino ꝓmixtum pateris circuntulisse. Per translationē circūferre ponit ꝑ purgare: Vir. lib. vi. Idem ter socios pura circuntulit unda, S pargens rore leui. Nam lustratio a circumlatione dicta est.

Circunfluo, abundo. Cice. in Lel. Et circūfluere oībus bonis copiis, atq; in omni rē abūdantia uiuere. Proprie tamē circunfluere est circum aliquid fluere, seu decurrere. Pli. Id oppidum circunfluit amnis. Interdum concurrere. Idem. Postq̄ uariæ undiq; gentes circunfluxere. Hinc circunfluxus pro cōcursu. Et circunfluxus qui circunfluit.

Circunfluus. a. ū. qđ circunfluit, non q̄ circunfluitur.

Circunforani, seu circūforanei, q̄ circa fora crebro uersari solent, q̄les nugatores impostores q̄, q̄ fucis & strophis captant quæstum. Hiero. Garrulum nescio quem rumigerulum circūforaneum. Et q̄ circa foꝝ uēditāt aut emunt scisciturue, Circeūforanei dīr.

Circūforaneæ hostiæ dicuntur, non tam quæ circum fora, q̄ quæ circum agros, & urbes in ambaruali sacrificio circunferuntur, a circunferendo dictæ.

Circunforanea domus, apud Apul. accipit ꝑ ea, quæ mobilis, & ambulatoria est, facilisq; ad circunferendum.

Circumiacio circūpono. Aug. in Ser. de Ioāne Baptista. Necesse est cū sūmo labore ex hoc mundo rapere palmam saluris, & q̄si excubantibus, & circumiectis hostibus obsessos fructus peruigili intentione decerpere.

Circummitto, Liui. li. ii. Vincebatq; auxilio paucitas in iugo circummissus ueniens in uerticem collis.

Circummunio, circumsepio, circumroboro. Colu. li. iii. Priusquam pomarium constituas, q̄ magnum habere uoles circummunito macerie, aut fossa, ita ut non solum pecori, sed nec homini transitus sit.

Circumnascor. Pli. li. i. Lacus sannaus in Asia, circumnascente Absynthio inficitur.

Circūsido. is. ad obsidendū eo, seu me pono. Salu. in Iug. Igitur Iugurtha oppidū circūsedit, & uineis, turribus, & machinis oīm genere expugnare aggreditur.

Circumsideo obsessum teneo. Liui. lib. iii. In nos uiri armati estis, agitedum ubi hic curiam circūsederitis.

Circumsto, circundo. Virg. Circumstant animæ dextra leuaq; frequentes. August. ad Hierony. passiuo usus est, quanquam nos inquit, negociorum alienorum, eorumq; sæcularium curis circumstemur ingentibus, tamen epistolæ tuæ breuitati facile non ignoscerem.

Circunstantiæ dictæ sunt, quæ in unaquaq; cōtrouersia quæri solent, & quasi quæstionem circunstant.

Circumsisto. is. pro circundo ponitur, siue ad obtinendum, defendendum, seu offendendum circum me pono. Liui. lib. i. Centuriones armati Suffetium circumsistunt. Cæsar. Siquis grauiori uulnere accepto decideret, circunstabant, id est, firmabant se circunfauentes ei, & tela ab eo arcentes. Virgil. Vt fessi tandem ciues, infanda furentem Armati circumsistunt.

Circumlitiones politiones sunt, cum operibus perfectis, manus ultima admouetur.

Circumscribo significat ꝓout sonat. Per trāslationem circumscribere est dolo in re contrahenda, atq; commertiis, aliquem bonis priuare, ut apud Sene. de eo, q̄ fratrem circumscripsit in diuisione hæreditatis, cum ex altera parte matrem fratris, ex altera omnia bona posuisset. Ambro. pro decipere simpliciter posuit cum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

inquit. Sicut Adam mulier circumſcripſit, ita Apoſtolum fœmina circumuenit. Aliquando in bonam partem pro colligere & comprehendere. Lactan. Cuius ſcientiæ ſummam breuiter circumſcribo, ut neq; religio ulla ſine ſapientia ſit, nec ulla ſine religione probanda ſapientia. Colu. Diophanes Bithynus Vticenſem totum Dionyſ. pœni magonis interpretem, p multa diffuſum uolumina ſex epitomis circumſcripſit.

Circumſecus penul. cor. ſignificat in circuitu a lateribus Apul. li. v. Quiq; circumſecus uenantur.

Circumſpicio. Iuſti. li. i. Primo latebras circumſpicit.

Circumſpecto. as frequentatiuum. Teren. in Eunu. Et, p perans uenit, neſcio quid circumſpectat.

Circumſpectus, qui in omnẽ partem circumſpectat, hoc eſt prudens & ſagax. Colu. lib. i. Nam illa ſolennia ſunt omnibus circumſpectis, ut ergaſtuli mancipia recognoſcant, ut explorent an diligenter uincta ſint, an ipſæ ſedes cuſtodiæ ſatis tutæ ſint.

Circumſpicuus componitur ex circum & ſpicuus, & eũ ſignificat qui circum aſpicitur.

Circumuado pe. pro. Liui. de ſecundo bel. Mace. Repente anceps terror, hinc muros aſcendentibus Romanis illinc arce capta barbaros circumuaſit.

Circumuenio idem quod circundo. Liui. lib. i. Sed conſilium & imperii ſimulatio fuit, ut nec uobis ignorantibus deſeri uos auerteretur a certamine animus, & hoſtibus circumueniri ſe a tergo ratis, terror ac fuga iniiceretur. Aliquando ſignificat circummunio. Saluſt. Præterea conſulatum petere, C. Antonium, quem ſibi collegam fore ſperabat, hominem nobilem familiarem, & omnibus neceſſitudinibus circumuentum. Aliquando decipere, ſeu inſidiis inuoluere. Tractum a uenatoribus, qui feras laqueis, retibus, & canibus circumuenire ſolent. Cice. li. ii. offi. Suum quiſq; teneat, & neq; tenuiores propter humilitatem circumueniãt, nec locupletibus ad ſua, uel tenenda uel recuperãda obſit inuidia. Aliqñ opprimere. Salu. Cuiq; optimo lras mittit ſe falſis criminibus circũuentum. Liui. li. i. An placeret fœnore circũuentã plebẽ, potius q̃ ſortẽ creditã ſoluat.

Circumueho. is. a quo frequẽtatiuum circũuecto. as. qd̃ eſt ſæpe circunfero. Virgi. li. iii. Geor. Singula dũ capti circumuectamur amore.

Circumuolito proprie, Vir. li. i. Geor. Aut arguta lacus circumuolitauit hirundo. Colu. per tranſlationẽ, p crebro uiſo, ſeu, p celeriter circundo uſus eſt. An honeſtius dixerim mercenarii ſalutatoris mendaciſſimũ aucupium circumuolitãtis limina potentioꝝ.

Circe Solis, & perſes nymphæ filia, & Æetæ ſoror fuit, q̃ habitauit non longe a Caieta urbe Campaniæ, in mõte quodã olim inſula, qui ab ea circeus, ſiue circeii, & circeium oppidum. Circe aũt ideo ſolis fingitur filia, quia clariſſima meretrix fuit, & nihil ſole clarius. Hæc aũt libidine ſua, & blanditiis homines in ferinam uitã ab humana deducebat, ut libidini, & uoluptatibus operam darent, unde fabulæ datus eſt locus.

Circeienſes qui habitant circeium oppidum. Liui. li. vi Ad hoc latini Hernici q; acceſſerunt, & circeienſium q̃dam. Cice. li. iii. de natu. deorum. Circem quoq; coloni noſtri Circeienſes religione colunt.

Circeus mons, ut inquit Ser. non longe a Caieta, qui dicebatur Ææus ab horrore tranſeuntium, quo homines mutabantur in feras.

Circeium oppidum, quod & circeii dicebat (nã utrũq; Liui. dicit) erat in ſummo montis. Et ut Pli. lib. iii. autor eſt, Circeii quondam inſula, immenſo quidem mari circundata, ſi Homero creditur, ubi Latium antiquum terminabatur. Strabo lib. v. Poſt Antium Circeium eſt ſtad. cc. & xc. mons mari, & paludibus inſtar habens inſulæ. Habet caſtellum, & circes ſacellum, & Mineruæ aram, Virgil. lib. vii. Proxima circeæ raduntur littora terræ. Diues inacceſſos ubi ſolis filia lucos Aſſiduo reſonat cantu. Homerus lib. κ. Odyſſeæ late proſequitur, & quod Mercurius dedit, anteq̃ iret ad Circem ῥίζῃ μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δ' εἰκέλον ἄνθος, μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί. Et ſubdit κοὶ τότ' ἐγὼ κίρκην ἐυπλόκαμον ἐνόησα δώμασ' ἰοῦσαν. ἀμφίπολοι δ' ἄρα τέσσαρ μὲν ἔνι μεγάροισι τέκοντο τέσσαρες.

Circius uentus nulli uiolentia inferior, ſic dictus, q̃ oĩa turbet, ac circumuertat. Hic peculiaris eſt Galliæ Narbonenſis, de quo Gell. Galli uentum ex ſua terra flantẽ quem ſæuiſſimum patiuntur, Circiũ appellant, a turbine, opinor, eius, ac uertigine. Luc. Solus ſua littora turbat Circius, & tuta prohibet ſtatiõe Monœci. Ventus Circius, cum loquare, buccam implet, armatũ hominem, & plauſtrum oneratum percellit. Cato Certium non circium appellat.

Circus omnis in gyrũ ambitus, a circuo ſm Ser. Eſtq; figura plana, una tñ linea contenta, in cui⁹ medio punctus eſt, a quo oẽs lineæ ad circumferentiam ductæ, inter ſe ſũt æquales. Et differt circus a globo, q̃ circus eſt planicies rotũda, ut circuitus. Globus ſoliditas undiq; rotunda, ut eſt ſphæra, & ſtaminum glomera. Cice. de natu. deo. Cũq; duæ formæ p̃ſtantiſſimæ ſint ex ſolidis globus. Sic emñ ſphæram interp̃tari licet. Ex planis aũt circus, aut orbis. Virg. li. v. Mediaq; in ualle theatri circ⁹ erat. Et. vi. Lucẽtẽq; globũ lunæ, Titaniaq; aſtra. Circus ẽt dĩ locus muris ſept⁹ & capax turbæ, ad ludos ſpectãdos, dict⁹ uel a circuitu, uĩ a circe ſolis filia, quos ſoli patri inſtituerat edidit. Fuerũtq; tres circi Romæ Circus maximus inter palatium & auentinũ, circus flaminius, q & apollinaris, & circus Neronis ĩ uaticano.

Circenſes ludi dicti ſunt, q̃ in circo fierent, ſiue quaſi circum enſes. Nã ante facta ſpectacula, ut quidã aſtruunt inter enſes, & flumina locis uirentibus agebant, & medio in loco munera ponebant, equi uero iunctis curribus a circi carceribus diſcedẽtes, ex uno latere recurrẽtes, ad primã metã reducebant. Nã circus oblongus, in hemicycli ſpeciẽ deſinebat, ubi reuoluebant equi.

Circulus, per ſyncopen circlus, paruus circus.

Circulus terræ ſm Eratoſthenẽ cõſtat. cclii, mil. ſtad.

Circulo. as. circundo. Sene. Apion totam circulatus eſt græciam. i. obiuit omnes oras græciæ.

Circulare adiectiuum, quod ad circulum pertinet. Colu. mel. li. xii. Iſq; debebit circulari foſſula, quæ repleatur lapidibus & calce.

Circulatores dicuntur circunforanei, qui ſua carmina coronæ recitant. Pli. in epiſtis circulatorem eum intelligit, qui in foro in corona popularium legendo, canendoq; oblectat. Tales ab Horatio uocãtur Cyclici. Et q̃ in corona hoĩm aliqd agũt circulatores dici poſſunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſic Apul. lib.i. Præſtigiatorem ſtipatum mortalibus ſuas fallacias admirantibus uocat circulatorem, cum inquit, Circulatorem aſpexi equeſtrem ſpatham præacutam mucrone infeſto deuoraſſe. Paul. iurecon. digeſ. de extraordinariis criminibus. In circulatores, qui ſerpentes circunferunt, & proponũt, ſi cui ob quo⁊ metum damnũ datũ eſt, pro modo admiſſi actio dabitur Hiero. Puerilia ſunt hæc & circulatorum ludo ſimilia. Dictus circulator a circulo, & circunferendo.

Circulatorius.a. um. quod ad circulatores ſpectat. Vſi Quintili. præcipit nobis parandam uim orandi, non circulatoriam uoluptatem ſpectantibus.

Circulatim ſignificat per circulos. Sueto. In ſummo publico luctu externarum gentium multitudo, circulatim ſuo quæq; more lamentata eſt.

Circulatrix ea dī, quæ lucri cauſa urbẽ circuit, & ſaltãdo, alioue ludi genere mercedulam aucupatur.

Circuitores, docet Vlp. uulgo appellari, quibus ueſtiarii uel linteарii dant ueſtẽ circunferendã, uel diſtrahẽdã.

Circitores publici urbis cuſtodes. In re militari uero, qui uigilias circumeunt, ut renuncient, ſi q̃ emerſerit culpa, quos olim circuitores appellabant. Vlpi. de inſtitoria actione, Circitores eos dici uulgo oſtendit, q̃bus ueſtiarii dant ueſtem circunferendam & diſtrahendam.

Circites pe. cor. circuli ex ære facti.

Circinus pe. corre. inſtrumentum, quo circuli uertendo deſignantur, uulgo ſextus dicitur.

Circino. as. rotundũ facio. Ouid. Inclinat curſus, & eaſdẽ circinat auras. Huic contrarium eſt Decircino.

Cirri appellanť capilli contorti, ac proinde criſpati, q̃les Picus Martius, & alauda, & grues in capitibus gerunt. Ouid. Ciris, & a tonſo nomen ſortita capillo. Oſtreo⁊ et capillamenta dicũtur cirri. Mar. li. vii. Et oſtreo⁊ rapere liuidos cirros. Alii cirros capillos capitis attõſos putant, a græco κείρω tõdeo, incido. Cato de libe. edu. Itaq; ambraciæ primum capillum puerilem demptũ, item cirros ad Apollinem ponere ſolent.

Cirratus, uel capillatus, uel qui cum comam nutrierit, eam Veneri conſecrat detonſam. Perſius. Ten cirratorum centum dictata fuiſſe pro nihilo pendas. Perſius Cirratos uocat pueros, qui cum comam nutrierunt eã Veneri conſecrant detonſam.

Cirres ſunt oſtrea quædam capillata. Martia. Teq; iuuant cirres, & pelle malandria cana.

Cirnea, uas uinarium. Nã κιρνῶ miſceo ſignificat. Plaut. in Amphi. Inde impleui cirneam.

Circerus pe. pro. nauis aſiana prægrandis, ut inquit Noni. Plau. in Sti. Cũ pcunctor portitores ecquæ nauis uenerit ex Aſia, negant ueniſſe, conſpicatus ſum interim circerum, quo ego me maiorem non uidiſſe cenſeo.

Cirſas uocat Hippocrates uarices. Ariſto. uero Ixias.

Ciricus inſula fuit in Myſia quingentorum fere ſtadiorum ambitu, admodum ferax, & duobus pontibus iuncta cõtinenti, quæ iuxta pontem eiuſdem nominis urbem habuit, & portus duos clauſos, & naualia.

Cis genus uermiculi, qualis hordearius, triticariuſq;. Et Cis nomen patris Saul, ut habetur in lib. i. Regum.

Cis & citra ſic differunt, ⁊ cis magis propriis nominibꝰ fluminum uel montium præponi ſolet, reliquis magis citra, ut cis rhenũ, cis Padum, cis alpes. Citra cruorem, citra foruũ, citra tẽplum. Et hẽt quidem eis, ſicut & citra contrariam ſignificationem de ultra; Nam hæ particulæ Citra, intra, ultra, ut docet Gel. apud ueteres ſingularibus ſyllabis appellabanť. Cis in uls. Dicebaſq; cis Tyberi, & uls Tyberi, mox dici cœptũ ẽ citra Tyberi & ultra tyberi & itra kalẽdas citra kalendas. Cõponiq; põt cis, & ſeparari, ut ciſalpina gallia, & cis padum. Sciendum eſt autẽ, ⁊ quãuis cis habeat uim localem, per tranſlationẽ tamen & in tẽpore, & in aliis rebus uti poſſumus, ut cis definitum tẽpus a nobis datũ ueniſti. Cis naturæ leges, hoc eſt minus q̃ patiantur naturæ leges. Aliquando ponitur pro ultra. Salu. Cis rhenũ atq; intra mare noſtrum & oceanum, niſi qua paludib. inuia fuit perdomita. Citra etiã quandoq; pro ſine ponitur. Colu. In agricultura uoluntas facultaſq; citra ſcientiã ſæpe magnam dominis afferunt iacturam. Sueto. in Cæſa. Aliis citra ſenatus, populiq; autoritatem. i. ſine autoritate. Quintil. lib. i. Tum neq; citra muſicen grãmatice poteſt eſſe perfecta. Pli. lib. iii. Citra faſtidium nominentur. Sene. Ede citra cruditatẽ, bibe citra ebrietatem. Quãdoq; ponit ⁊ ante, ut citra kalendas. i. ante kalendas. Sueto. in Aug. Solebat etiã citra ſpectaculorum dies, ſi quando quid inuſitatum dignumq; cognitu &c, Fit autem a citra & cis, citer, citerior, citimus.

Ciſalpina gallia, q̃ & citerior gallia, & gallia togata dicta fluuio Rubicone finit. Cuius baſim alpes efficiunt.

Ciſterna locus, in quo colligit aqua pluuia p̃ euripos, & canaliculos ſub ſtillicidio poſitos, ad imbres ſuſcipiendos. Vlpia. Ciſterna aquã uiuã non habet. Et quidem ciſternæ imbribus concipiunt, ſed per glaream immiſſam in ſpongias purificatis. Dicta ciſterna ⁊ ſit cis, id eſt infra terram.

Ciſta genus uaſis, cuius dimi. eſt ciſtula, a quo fit aliud dimi. ciſtella. Cice. li. i. ad Heren. ciſtellã p̃ uaſe poſuit, quo ſuffragia ppli in creãdis magiſtratibꝰ legibuſq; ferendis colligebanť, cũ ait. Saturninus legẽ ferre cœpit, collegæ intercedere, ille nihilominus ciſtellã detulit.

Ciſium genꝰ uehiculi biroti. Cic. Delituit in q̃dã cauponula, atq; ſe ibi occultans perpotauit ad ueſperum, inde Ciſio domum uenit capite inuoluto.

Ciſiarius qui ciſiũ regit. Iurecõ. li. xx. ff. Si ciſiarius dum cæteros trãſire cõtẽdit, ciſiũ euertit, & ſeruũ quaſſauit, uel occidit, puta ex locato eſſe in eũ actionẽ.

Ciſſeꝰ rex Thraciæ, pater Hecubæ uxoris Priami. A quo Ciſſeis patronymicũ. Euripides in tragœdia quæ ἑκάβη inſcribitur, πολύσωροσ ἑκάβησ πᾶσι γὰρ ὡς κινεῖ ὡς πελαμοῦτε πάρος, ὅσ μ' ὠθεῖ φυγῶν πάλιν κίνδυνος ἔχειν δορὶ ποσὶν ἑλληνικῶν, ὅτι ζῶσ ἐπεξέπεμψε ξωικὸν χθόνα πολύμνηστορος πρὸς δῶμα θρηικίου ξένου.

Ciſſos hedera rigens, quæ ſtat ſine adminiculo. Quæ uero humi ſerpit Chamæciſſos dicitur.

Ciſſoides lineæ apud geometras ſeſe cõtinẽtes ad pũctũ ſicut hederæ folia, uñ cognoĩatæ ſũt ⁊ angulũ fecerũt.

Ciſſeris latine purnex a cis uermiculo dictꝰ. Nihil enim aliud fere q̃ pertuſum, eroſumq; ſignificat.

Ciſpius mons in urbe Roma exquilina in regiõe, de nomine Ciſpi hominis dictus, ut inquit Feſt. Varro lib. i. de lingua latina. Exquilinus eſt Ciſpius mons ſexcentis apud ædem Iunonis Lucinæ.

Cithara. æ. penul. cor. tũ κιθάρα ἐκ τοῦ κιθαρίζειν, inſtru-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mentum muſicum,alio nomine lyra appellatur,quã Hier.ſcribit effici in modum deltæ literæ.cum chordis uiginti quattuor,& per digitos uariis uocibus,tinnulisq; ictibus in diuerſis modis concitari,de qua in dictione pſalterium nonnulla dicuntur.

Cythera cum y & e ante r,pluralis tantũ numeri,& neutri gene.inſula eſt cõtra Cretam,ut ſcribit Stra. in quã ferunt Venerem primũ uectam concha marina. Vnde & cytheræa dicta eſt,cuius ſecunda cor.cum in primitiuo producatur. Vir. lib. x. Eſt Paphos, Idaliumq; mihi, ſunt alta cythera. Idem Parce metu cytheræa manent. Hanc Soli,cytheræam a cytheræo Phœnicis filio uocauit. Porphyruſſam Ariſto.a præſtãtia purpurarum. Sed porphyrida Pli. Eſt & cythera vna ex cycladibus inſulis. Et (ut Laer.ſcribit) Laconiæ inſula. Cytheron uero mons Bœotiæ nõ longe a Thebis. Oui li.iii. Meta. Vadit ubi feſtus facienda ad ſacra cytheron Cãtibus,& clara bacchãtum uoce ſonabat. De hoc tamẽ in dictione Parnaſus,& in Helicone.

Citharœdus,qui cithara canit. Iuue. Accipis yxorem de qua citharœdus Echion.

Citharœdicus. a.um. poſſeſſiuum. Sue. in Nero. Item ſtatuas ſuas citharœdico habitu. (niſtria.

Citharistria,q̃ cithara canit, ſicut a tympano tympa-

Citharizo.as.cithara cano. Hiero. in Apoca. Sicut citharœdorum citharizantium in citharis ſuis.

Citharista promontorium,auctor Ptole.& Anto.q ab eo maſſiliam uſq; nauigio.xxx.M. paſ.facit.

Citharis penul.correpta pileus uel mitra pontificalis. græce κίθαρις.

Cithiſus,ſiue cithiſum arbuſcula,quæ facile ubiq; prouenit,utilis omni genere pecudum,ut inquit Colu.

Citra præpoſitio. Vide in dictione cis.

Citrus arbor nobiliſſima,quæ ſola apud Atlantem mõtem in Mauritania naſcitur,Romanis quondam gratiſſima. Nam afferebatur ad ornamẽta mẽſarum,& lectulorum. Non multũ creſcit,& folia habet maiora q̃ laurus. Alterius tamẽ generis ſunt citri atlanticæ,ex quib⁹ menſæ fierent,quam noſtrates citri,unde mala medica naſcuntur. Hæ folio ſpectãtur arbuti fere,aut lauri. Atlãticæ cupſſo fœminæ ſylueſtri ſimiles folio odore caudice. Dicit & citrum neutro genere,pro ligno.

Citreus.ea.um.ut citreæ menſæ. Apud Dionem cedrũ,& poma cedria,pro citro.& citreis appellata inueniunt.

Citreum,ut Cloati⁹ ſcribit,eſt Perſicum malum,de quo Vir. Fœlicis mali,quo non præſtantius ullum; Oppius li.de ſylueſtribus arboribus. Citra idem malus,& perſica. altera generatur in Italia,& in Medis altera. Et paulo poſt de Citreo. Eſt autem odoratiſſimum,ex quo interiectum ueſti tineas necat. Fertur etiam uenenis contrarium,quod tritum cum uino purgatione bidentes ſeruat uiribus ſuis. Generantur autem in Perſide malã citrea, quæ vulgo narantia dicuntur.

Citus,celer quaſi citatus. Salu. Citus modo,modo tard⁹ inceſſus. Hinc citior citiſſimus. Plau. nullam ego rem citiorem apud homines eſſe q̃ famam reor. Habetq; penu.cor. Vir. Haud procul inde citæ metiũ in diuerſa quadrigæ. Qñ uero habet.pe.pro.ſignificat diuiſum, ut ait Ser. in viii.æne. Vt eſt inquit in iure erecto non cito.i. patrimonio uel hæreditate non diuiſa. Priſci. uero Cire quartæ coniugationis excitum, concitum penul.produ. Ciere autem ſecundæ penul.cor.

Cito.as frequentatiuum a cio,qd̃ eſt uoco. Cice in Ver. Citat reũ non rñdet. Vide in cieo. Huius cõpoſita ſunt concito pe.cor.qd̃ fcat ad irã puoco. Hinc concitatus iratus. Gel. Erat em̃ aliquanto concitatior. Incito,recito,excito,ſuſcito,&c. quæ ſunt in dictione cieo.

Citat⁹,uocat⁹,celer. Apul. Citato, nõ teſtudineo greſſu.

Citimus penul.cor. ſuperlatiuum a cis,& idem eſt quod extremus. Et citima uocãtur,quæ cœlo proxima ſunt. Cice. Quibus erat ea minima, quæ ultima cœlo, citima terris luce lucebat aliena.

Citorus pe.pro.mons qui abũdat buxis. Inde pecten citoriacus quaſi buxeus dicitur a citoro monte. Ouid.li. iiii. Meta. Sæpe citoriaco deducit pectine crines.

Citta auis pica,quoniã ut Galenus ait terram auis illa mandat, aut quia ut colores habet pica diſpares, ita grauide uarios appetunt.

Cittium oppidum cypri,unde Cittieus zeno.

Ciuis urbis colonus,a coeundo dictus, q̃ uinculo quodam ſocietatis in unũ coeat cœtum,& ſub legibus uiuat. Sciendũ q̃ a ciuis nõ fit conciuis, licet conſuetudo inualuerit,ut conciues paſſim dicamus municipes noſtros,& populares conterraneos,& male literati cõpatriotã dicant dictione prorſus barbarica, cũ tñ rectius dicat̃,hic meus ciuis eſt,ſiue meus municeps. Sic Cice. ciues ſuos dicit,nuſq; cõciues. Nã apud tertiã Tuſculanam,legimus,inquit,librũ Clitomachi,quẽ ille euerſa carthagine miſit cõſolandi cã ad captiuos ciues ſuos.

Ciuitas,quæ ꝓprie eſt collecta ciuiũ multitudo ad iure uiuendũ. Apul. Quod oĩs ciuitas approbauit.

Aliquãdo ciuitas dicit̃ ius ciuiũ. Cice. Qui ciuitate donatus eſt. Vſurpatiue dicitur urbs. hoc eſt ipſa mœnia & ædificia. Sic dicimus apud ciuitatem Mantuã diuũ Iambonum natum eſſe,ibiq; miraculis florere.

Ciuilis,& hoc ciuile,pe.pro.quod eſt ciuis, ſeu quod ad ciuẽ ꝓtinet,ut ciuilis mos,ciuile ius. Hinc ciuilitas q̃ eſt quaſi ciuilis mos,& accipit̃ pro moderatione quadã, atq; modeſtia magis ciui hoiq; politico,q̃ imperatori conueniente,quã in Auguſto fuiſſe ſcribit Sueto. Clementiæ ciuilitatiſq;,inquit,eius multa & magna documenta ſunt. Iuli. Capitoli. laudat Antoninũ Pium, q̃ ipatoriũ faſtigiũ ad ſummã ciuilitatẽ deduxerit. Spartian⁹ de Adriano. In colloquiis ẽt humillimo⁊ fuit ci-

Ciuili homo dicitur, qui eſt peritus eo- (uiliſſimus.
tum,quæ ad adminiſtrandam rempu.pertinent.

Ciuilitas,uide in dictiõe ciuilis. Hæc græce πολιτεία dr̃, cuius ſpecies ſunt.ſ. Alia democratia.i. popularis, quã Plato in his ciuitatibus ait eſſe, in quib⁹ ad imperium multitudinis geritur res, eiuſq; nutu magiſtratus eliguntur,alia ariſtocratia, ubi neq; diuites, neq; pauperes dominant̃,ſed ſoli optimi in ciuitate adminiſtrãt. Alia ὀλιγαρχία,qñ a cẽſibus magiſtratus eligunt̃,alia monarchia,quæ in regnũ,tyrannidemq; diuiſa eſt.

Ciuic⁹.a.um.pe.cor. Idẽ qd̃ ciuilis,ut ciuica corona,quã ciuis ciui, a quo ſeruatus fuiſſet in ꝑlio teſtẽ uitæ dare ſolebat ex fronde querna, qñ cibus antiquiſſimus e q̃rcu capi cõſueuerat. Aug. li. xviii. ciui. dei. Satis apparet cõſeq̃ns,ut ad pacẽ ciuicã pax domeſtica referat.

Cl⁹ fluui⁹ Thraciæ,ex Peonib⁹ & Rhodope mõte pflues.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cizycus ciuitas in Asia minore.

L ante L

Clades in calamis,quasi calamides,hoc est calamitas,uel quasi cades a cadendo,uel a κλάω,quod est amputo,frango.

Clasma.atis.κλάσμα fragmentū,& confractio.

Clemens a claritate mentis,quasi cœli mens,& is dr̄,qui etiā remittit de eo,qd̄ posset prosequi. Differt ꝑ Donati sentētia a placido, q̄ clemēs sit circa recte agētes,placidus circa delinquentes.Et clemētis est nullos lædere, placidi arridere oībus,clemens aīo,placidus uultu. Teren.in Adel.Ille suā semp egit uitā in ocio,comis, clemens,placidus,nulli lædere os,arridere oībus. Sūt etiā q̄ clementē ideo dici putent,q̄ colat mentē,nec eā uexet irascendo.Hinc clementia,& aduerbiū clementer, quibus contraria sunt inclementia,& inclementer.

Clam ꝓpositio separatiua est,& casualibus tm̄ ꝓponit̄,ut clam patre hoc egisti.Q̄q̄ reperit̄ loco aduerbii posita.Vir.Clam ferro incautū superat securus amor̄. Sed oratores ꝓpositionē potius accipiūt,siue iungat̄ ablto, ut Prisci.sentit, siue actō, ut Don'a. opinatur, ut clam me profectus est, id est, me nesciēte. Hinc compositum fit perclam,quod est ualde occulte.

Clanculum dimi.est.Teren. in Eunu. In cellulam ad te patris penum omnem congerebam clanculum.

Clandestinus.a.um.pe.pro.occultus, quasi clam de astu hoc est urbe Manli.li.i.Et clādestinis surgētia fraudib⁹ arma. Sil.li.vii.Ceu clādestino traherēt fœdere bellū.

Clandestino.as.Lucil.ait cum dicit clādestino tibi quod commissum fuerat.

Clamare est uociferari.Vnde exclamatio. Q̄ñq̄ uocare Plau. Plaudūt partim,clamitāt me, ut reuertar. Huius composita sunt acclamo,conclamo, declamo, exclamo,inclamo,proclamo,præclamo, reclamo, & succlamo,quæ habent penultimam productam.

Clamor uox,q̄ clamando fit,& ꝓprie calamor̄ sonus, quasi calamor. Cū eī arundines uēto agitant̄ magnā uocē emittūt.Dr̄ & clamos,sicut arbos,honos.

Clamosus.a.um.a ntō clamos,qd̄ clamore obstrepit,uociferat̄q̄.Iuue.Secur̄ iubeant clamoso insistere circo. Quintil. Non turbidus,nō clamosus sit altercator.

Clango.is.xi.uel gui.tuba cano, græcū κλάγγω. Clāgor eī uox tubar̄ est.Hiero.in li. Nume.Si semel clangueris,uenient ad te principes.Et in Esaia.Et erit in die illa clangēt in tuba magna.Interdū addit̄ tuba ut in eodē. Filii Aaron sacerdotis clangēt tubis. Hæc eī tria idē significant.Clango,tuba cano,& tuba increpo.

Clangor uox tubar̄ é, licet & de sono anser̄,& aliar̄ rer̄ cōstrepentiū dr̄.Cice.li.ii.Tus.De aquila.Iouis satelles pastu dilaniat fero, tum iecore opimo farta,& saciata affatim,clangorē fundit uastū.Colu.de anseribus li.ix. Eiusq̄ generis anser p̄cipue rusticis gratus est, q̄ nec maximā curā poscit,& solertiorē custodiā præbet,q̄ canis.Nam clangore prodit insidiantem.

Clanius fluui⁹ Campaniæ, iuxta Acerras urbem dictus a κλάνιος quod est uiola,qua illius ripæ abundare dr̄, uel (ut Macro.existimat) a clanio gigāte. Stephanus. Clanius dr̄ qui & clanis, fluuius est cumæ, a quo piscis uocat̄ clanius qui & Silurus uocatur.

Clarium oppidum in confinio Colophoniorum, quod non longe ab Epheso esse perhibetur.

Clarus fluuius,a cacuminibus alpium per plures ualles excurrens,in Istrum intrat.

Claro.as.clarum facio. Auso. pollet Aristides uetereſq̄ clarat Athenas.Hinc declaro.as.

Claros Ioniæ ciuitas Apollinis oracō nobilis iuxta Colophonē.Eā Manto Tiresiæ filia condidit,fugiens thebanor̄ uictores epigonos.Quæ cū patriæ cladē lugeret & suā,manātibus ubertim lachrymis fontē fecit,unde claros ἀπὸ τοῦ ἀκροῦ locus appellatus. Nearchus dicit id nomē datū,q̄ apollini p̄ sortē claros obtigit, quam κλῆρον græci noīant.Hinc clarius dictus est, & illic fanum habuit,quo rīsa epota aqua edebantur.

Clarus.a.um. ꝓprie dr̄,qd̄ est lucidū,nō obscur̄, ut clara dies.Figūrate tm̄,p insigni,atq̄ excellēti accipit̄, & eo, qui ueluti fulgore quodā famæ resplendet,q̄ & inclyt⁹ dr̄,q̄uis plus sit inclytus q̄ clarus ꝓpter in, q̄ ibi auget. Hinc clar̄ hoiem,& clara gesta dicimus. Itē qm̄, q̄ clara sunt ab oībus cernunt̄, clar̄ etiā ꝑ aperto & manifesto sumit̄,ut clarus sermo,clara orō. Interdū ponit̄ pro audibili.Terē.Dic clare.A clarus fit cōpositū. Præclar⁹ qd̄ est ualde clarus.Cic. O p̄clar̄ custodē ouiū, ut aiūt, lupū. Aliqn̄ sumitur pro bono seu pro optimo. Idem in Lelio. Actum est præclare.

Claritas luciditas,ut claritas solis. Aliquando excellentia,& splendor,ut claritas generis,claritas rerum gestarum. Interdum facilitas,ut claritas orationis.

Claritudo idem quod claritas.Salust.Cum p̄sertim tam multæ,uariæq̄ sint artes animi, quibus summa claritudo parat̄.

Clarifico.as.clarum facio,illustro. (tudo parat̄.

Clareo.es.rūi.clarus sum,uel manifestus,seu notus sum. Turpil.in prima significatione. Cuius aduentu hodie claret Cypros.Hinc fit cōpositū inclareo, qd̄ est ualde clareo,a quo inclarēsco,qd̄ est ualde clar⁹ fio.Hiero.in Exo.Iāq̄ aduenerat tertius dies,& mane inclaruerat.

Clarēsco,clarus fio. Aug.li.vi.cō.Grādior erat, tāq̄ si ista multoq̄ clari⁹ clarēsceret,totūq̄ occupet magnitudine.

Clarigo.as.pe.cor.clare repeto a uocis claritate dictū,q̄ utebat̄ pr̄ patratus,aut ἀπὸ τοῦ κλήρου,hoc est a sorte.Nā bellica sorte inuadebāt agros hostiles,unde cleronomi dr̄,q̄ iure sortiunt̄ bona defuncti. Pli.li.xxii. Hac semper & legati,cū ad hostes, clarigatūq̄ mitterent̄ usi.Res raptas clare repetitū. Nā cū Romani bellū īdicere alicui uolebant,pater patratus proficiscebat̄ ad hostiū exercitum,& præfatus quædam solennia uerba, clara uoce dicebat,se bellum indicere ob certas causas.

Clarigatio,p̄ter dictā significationē,accipit̄ ꝑ talea nāmaria,maxīe,q̄ principis uel reip.edicto cōcedit̄. Liui. li.viii. Veliternis deiecti muri,ipsi urbe abducti,iussi trans Tyberim habitare,uti eius,qui cis Tyberim captus fuisset,ad mille pass.hoc est pōdo clarigatio esset. Nec priusquam ære persoluto is qui cæpisset extra uincula captum haberet.

Classis æquiuocum nomen est,significat enim naulum multitudinē, ἀπὸ τῶν κάλων, hoc est a llgnis,q̄uis abusiue pro una tm̄ naui ponatur. Virgi.lib.vi. Lyciæ ductorem classis Orontem. Significat & hominū collegia. Nam Liui.de Seruii Tullii rebus gestis,scribit urbē in quinq̄ classes diuisam, censumq̄ ab eo institutū fuisse,rem saluberrimam tanto futurā imperio,quo pacis

Nota

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſelliq; munia, non uiritim ut antea, ſed p habitu pecu
niaꝝ fierent, tum claſſes centuriaſq; hūc ordiné ex cen
ſu deſcripſit. Qui centū milia æris, aut maioré cenſum
haberent, inter primarios numerabanť, & ſub primæ
claſſis titulo. Ex his octoginta fecit cēturias. xl. ſenū. xl.
iuuenū. Seniores ad urbis cuſtodiam, iuniores, ut foris
bellū gererent. Arma his, galeá, clypeus, ocreæ, lorica,
oĩa ex ære, hæc ut tegumēta corpis eſſent. Præterea te
la in hoſtē, haſtæ, & gladius additæ ſūt fabrū duæ cen
turiæ, q̄ ſine armis ſtipēdia facerēt, datū munus, ut ma
chinas in bello ferrent. Intra centū, & lxxv. millia cen
ſus, Secūda claſſis, ex qbus. xx. centuriæ Senioꝝ. xx. & iu
nioꝝ. Arma, ut in ſuperiore, p̄ter loricá. Tertia claſſis a
lxxv. ad quinquaginta milia cenſus. Arma ut in ſupio
re, p̄ter ocreas. In quarta claſſe a quinquaginta ad. xxv
millia cenſus, centuriæ. xx. ſenioꝝ. xx. iunioꝝ. Arma
mutata, nihil p̄ter haſtā, & uerutū datū. Quinta claſſis
centurias. xxx. habuit, fundas, lapideſq; miſſiles geren
tes. In his accenſi cornicines, tibicines in tres cēturias.
Ex. xi. poſtea millibus una cēturia. Et fuit hæc īmunis
militia. Signāt & claſſis equitū ordines. Vir. Scio me da
nais e claſſibus unū. Vñ & claſſis, p̄cincta dī, exercitus
inſtructus, Apud antiquos claſſes clypeatæ dicebanť,
quos nūc exercitus uocamus. Sonitus quoq; tubaꝝ, &
ipſa tuba claſſica noīanť, ſicut a Vir. p utroq; uſurpatū
eſt li. vii. Claſſica nāq; ſonāt. Li. li. v. uocatis claſſico ad
conſiliū militibus. Et alibi. Concioné claſſico aduoca
ri iuſſit. Capiť q̄ñq; p ſigno bellico. Sueto. Et ingēti ſpi
ritu claſſicū exorſus p̄tendit ad alterā ripam. Vege. ſcri
bit claſſicū dici qd̄ buccinatores p cornu dicūt, hoc in
ſigne uideť imperii, q a claſſicū caniť impatore p̄ſente,
uel cū in militē capitaliter aīaduertiť, q a hoc ex impa
toris legibus fieri neceſſe eſt. Itē claſſis teſtes uocabanť,
qui & claſſici a Sene. dūr, ſcriptores primæ & ſecundæ
claſſis, hoc eſt primi & ſecundi ordinis. Claſſis quoq; in
ſcholis ſunt ordines diſcipuloꝝ. Quint. autor eſt, a præ
ceptoribus ſuis pueros ī claſſes diſtributos, ordinemq;
dicendi ſecundum uires ingenii datum.

Claſſicus, a. um. quod eſt claſſis, uel quod ad claſſem per
tinet, ut claſſicum bellum bellum nauale. Proper. li. ii.
Et canerem ſiculæ claſſica bella fugæ.

Claſſici dicebanť, nō oēs, q in claſſibus erant, ſed primæ
tm̄ claſſis hoíes, q centū milia æris, aut amplius cenſi
erant. Vñ p tranſla, claſſici ſcriptores p claris accipiūť,
& claſſici etiā dicebanť p̄cones, q tuba uel cornu iuſſu
magiſtratuū ex arce, uel circū muros populū, & comi
tium uocabant, dicti a calando. ī. uocando, ſiue a clan
gore. Vñ claſſica p ipſis tubis. Infra claſſem uero cæte
raꝝ claſſiū, q minore ſumma æris, q̄ q in prima claſſe
cenſebanť. Et claſſici, ut docet Feſtus, dicebantur teſtes
qui ſignandis teſtamentis adhibebantur.

Claſſicū canere dicebāť, cū ſignū dabāt, quo milites pu
gnā inirēt. Cū aūt reuocabāť, canere receptui dicebāt.

Claſſiarius idē eſt qd̄ aſſiduus & diligēs, q a oīm claſſium
ciues ſemp parati erāt ad oēm reipu. neceſſitatē, p̄pter
qd̄ ab aſſedendo aſſidui dicebanť. Apul. Et laudū eius
claſſiarius, atq; aſſiduus præco. At qui priuatim quoſ
cunq; in iudicium uocabant, iuſſu magiſtratuum, di
cebantur Liburni, q fere e Liburnia eſſent.

Clathrus & clathrū, utroq; mō dī. Sūt aūt clathra ligna
qbus trāſuerſis aliq d munim⁹ ſepimuſue, ut feneſtras,
q̄ ob id clathræ, nūc uulgo ferratæ dūr. A græcis dī cle
tron, qd̄ dictū eſt q̄ſi clauſura, ab eo qd̄ eſt cleio, qd̄ ſi
gnificat claudo, p ſyllabæ mutationé ei ī diph. abuſiuā
Hora. Obiectos caueæ ualuit ſi frangere clathros.

Clathro. as. ſignificat clathris claudo. Nā in milite Plau.
ait. Mirū eſt facinus, quō hæc hic trāſire potuerit. Nā
certo neq; ſolariū apud nos, neq; hortus ullus, neq; fene
ſtra, niſi clathrata. Col. li. ix. Spiſſi deinde clathri mar
ginibus infiguntť, q ſup aq̄ ā ſemp emineant, etiā cum
maris æſtus intumuerit. Idem paulopoſt. Satis eſt ua
cerras inter pedes octonos defigere, ſeriſq; ita clathra
re, ne ſpacioꝝ laxitas pecudi p̄beat fugam. Cato cla
thros poſuit pro lignis, quibus caueæ muniuntur.

Clathra etiā ſunt ligna cancellatim cōpacta apud Colu.
quibus glebæ contunduntť, hirpicem Varro appellat.

Claua teli genus, quo hercules utebaťur. Eſt eñ fuſtis te
res ad clauī ſimilitudiné capitatus. Pli. de lino. Iteꝝ de
inde in filo poliť, illiſum crebro ī ſilice, ex aqua, tectūq;
rurſus tunditur clauis, ſemp iniuria melius.

Clauator, qui huiuſmodi claua utebatur.

Clauis eſt, qua oſtia, arculæ, & id genus multa & claudūť
& aperiunť, a clam, q̄ q̄ celare uolumus hæc claudere
ſoleamus. Vñ cōclauia loca, q̄ ſub una eademq; claue
clauſa ſūt. Et cōclauatus loc⁹, una claue clauſus. Clauē
Theodorus Samius prīo mōſtrauit, a q̄ faber clauicu

Clauicula dimi. a clauī, uel a claua uirga. Pli. (larius.
Clauiculæ quoq; īpæ, quibus repunt uites tritæ, & ex
aqua potæ ſiſtunt uomitionum conſuetudinem.

Clauicularius, qui clauiculam, ideſt, uirgam, uī clauem
gerit. Clauiger, uel clauigerus. Ouidi. Clauigeram ui
dit Vulcani occumbere prolem.

Clauatus. a. um. qd̄ eſt clauoꝝ aculeis mō p̄minentibus
circundatū. Nā & clauatæ ueſtes hīc uocanť, quas uul
gus a uerrucis clauo ſimilibus, uerrucatas appellat.

Clauus dictus eſt q̄ claudat figat atq; contineat, ut cla
uus quo figuntur aſſeres, a claudendo. Nam ideo cla
uum figimus ut claudat ſeu contineat aliquid. Et cla
uus nauis gubernaculum, ſiue temo, q̄ eam dirigat, re
ctamq; teneat. Cice. in Cato. Ille aūt clauū tenēs quie
tus ſedet in puppi. Et clauus græce τύλος, genus tuber
culi, qd̄ uulgo callus dī, rotunda ſpecie, coloris albi, fit
in plantis, digitiſq; pedū maxime. Sic appellatus, quia
ita pungit, ut quaſi clauus ferreus infixus uideat. Nam
cato dureſcit in callū, ſemp fere pungenté. Quo mor
bo Silius Italicus interiiſſe fertur. De quo Pli. li. iii. Epi.
Modo nunciatus eſt Silius Italicus inedia finiuiſſe ui
tam, cauſa mortis ualitudo. erat illi natus inſanabilis
clauus, cuius tædio ad mortem irreuocabili conſtātia
decurrit. Plini. lib. xix. Clauis pedum illini, item lienis,
& tempoꝝ doloribus. Fiunt & calloſa quædam in can
dido oculi tubercula, quæ clauī nominanť oculoꝝ. Ar
bores quoq; clauum hmōi patiunť, qui & fungus, & pa
tella dicitť, ut inquit Plini. lib. xvii. Idem ſcribit clauos
innaſci natibus, & purgari ſucco pyxacanthi. Sunt &
clauī caligares a caligis militaribus, quibꝰ ſuffigeban
tur. Idem libro. ix. exiſtunt ſquamis conſpicui crebris
atq; pictis clauorum caligarium effigie. Præterea cla
uus eſt ueſtimenti genus, ueluti quibuſdam clauis au
reis diſtinctum, quod & a plumarum ſimilitudine, plu

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mantile uocabatur,& a uerrucis clauo similibus, uerrucata uestis,q si latior ipsa uestis erat,latus clauus dicebatur.Hac soli senatores,& patricii induebantur. Vnde laticlauos appellari senatores legimus. Hora. lib.i. Ser.describere uolens senatorem dixit. Et latum dimisit pectore clauum.Sueto.de Nero. A laticlauo, cuius uxorem attrectauerat,cæsus.Ab Ouid. Clauus simpliciter dicitur,pro senatoria dignitate illo uersu. Curia restabat,claui mensurą coacta est.Sueto. de Aug. Clauo nec lato,nec angusto.Aliquando etiam sacerdotes & pontifices lato clauo induebãtur. Silius. Sacrificam lato uestem dissimgnere clauo. præclauum pars uestis erat, quæ ante clauum texebatur. Afra. totum diem præclauum unum texere.Hinc etiam clauata dñr,uel uestimenta clauis intexta,uel calciamenta clauis confixa.Et clauati locci,q sola habeant clauis intertexta. Clauata uero sunt uestimenta,etiam si nõ ex auro, sed aut ex cocco,aut aliis coloribus clauos,& uerrucas habeant.Lampri.in Alexan. Conuiuium neq; opimum, neq; nimis parcum,sed nitoris summi fuit, ita tamen, ut puta mantilia mitterentur, sæpius cocco clauata, aurata uero nunquam. Quæ autem cum auro auroclauata dicuntur,& auroclauatæ uestes a textura aureorum clauorum. Vnde Tacitus imperator interdixit auroclauatis uestibus.A clauus etiam fit præclauũ de quo alibi. Clauus annalis qui figebatur in parietibus sacrarum ædium per annos singulos, ut per eos numerus colligeretur annorum. Apud Liui. scribitur dictatorem creatum fuisse causa tantum figendi claui ad pestilentiam sedandam.

Clauiculus dimi.a clauo. Quo nomine etiam uocatur capreolus in uite. Col.li.v. Ac ne,quæ relictæ sunt, procellis uentorum decutiãtur,molli,& laxo uinculo adsurgentis subsequi conueniet,dũ clauiculis suis, quasi quibusdã manibus adminicula cõprehendantur. Hic etiam pampinus a nostris,& a græcis helix dicitur.

Clauarius nomẽ est officii, quo appellatus est Suetonii pater,ab eo q præfect9 fuerit donatiuo impatorio inter milites dispertiendo.Vñ Cor.Taci.scribit clauariũ donatiui nomen esse, qui ait. Seditiosæ militum uoces terrebant,clauarium donatiui nomen est.

Claudia nomen uirginis uestalis,quæ cum in suspitionem stupri uenisset, & simulachrum Matris Idææ in uado tyberis hæreret,ad comprobandam pudicitiam suam,fertur cingulo duxisse nauem, quam multa hominum milia trahere nequiuerant.

Claudius nomẽ Romani impatoris,& Caligulæ patrui Hic Britanniã insulã in deditionẽ accepit & Orchades insulas romano adiecit imperio.Postmodũ ab Agrippina uxore ueneno sublatus est, ut Nero filius impio potiri posset.Fuit & alius Claudius romanoq; item imperator,qui Gotthos illyricũ uastantes bello adortus incredibili clade superauit.Vñ in curia clypeũ aureũ, & in capitolio aureã sellã habere,pmeruit. Sed cũ.ii.fere annis impasset apud Sirmiũ morbo interiit.

Claudianus poeta Ægyptius,ut græci & latini eius patriam affirmant,& ipse de se sic scribit, contra uulgi errorem,floruit sub Theodosio,& honorio Augustis, eius ætate in lucẽ,& pristinũ nitorem redegit Ponticus Virginius de utraq; lĩgua bñmeritus,tpibus nris,& multa uir hũanitate,q ut alia q̃ plurima scripsit, de rebus nouis & insolitis aliqñ nobis cõmentarios in eundẽ poetam plenos oĩ gñe disciplinaę oñdit,& quantũ potest curat imprimere magnos & diffusos.

Claudus,q̃si pedibus clausus.i.impeditus,qui ex pedibus aut cruribus,fœmoribusue uitiatis, nõ possunt passus facere,nam eos claudunt.

Claudeo.es.claud9 incedo, qd claudicare dicere solem9 q̃uis,p errare qñq; ponatur p metaphoram.

Clauditas ipsa claudicandi actio.Plin.Repulsu durioris materiæ clauditatem illico affert.

Claudo.is.si.sum.includo.Vir.li.iii.Geor. Aut intus clausos secum ad præsepia seruant. Interdũ claudere ponitur pro circuire.Idem.Claudite nymphæ,dictææ nymphæ nemoq; iam claudite saltus.Interdũ pro obsistere arcere,ut apud eundẽ lib.x. Ecce maris magna claudit nos obice pontus.Vlpi.Clausos,p uinctis accipit,si modo ita uincti sint,ut omni modo erũpere non possint.

Interdum pro claudicare.Salu. Nihil secordia claudebat.Idẽ in hist.Equi præ labore claudunt.

Claustrum in plurali tam masc̃ neu.gene.est,pro loco in quo quid claudit.Apud antiquos clostra pro claustra dicebantur.

Claustrarius,q claues & cætera ad claudendũ opa facit.

Claustrinus pe.pro.qui claustri ianuæ præest.

Claustrinus.a.um.quod est claustri.

Clausula uocatur sententia.Hanc græci periodon dicũt a breuitate & conclusione.

Clazomene pe.cor.urbs Ioniæ asiaticæ,quam condidit Paralus.Hæc prius Grina nominabatur uicina Colophoni.Vnde & Apollo Grineus dictus est apud Virgil. quoniam ibi esset eius oraculum.

Clazomenia insula,quæ Marathusa dicitur,a qua Clazomenii,quos in Mæonia sitos esse constat.

Cleanthes nomen philosophi,qui Zenonis citiensis auditor fuit.Hic Phanii Asii fili9,egregius pugil cũ Athenas uenisset,& Zenoni adhærens generose philosophatus est, & in hisdem permansit dogmatis. Celebratus maxime fuit in labore. Nam cum ualde pauper esset, mercenariam uitã agebat, & noctu quidem in hortis aquam hauriebat,per diem uero in sermonibus exercitabat. Vñ Phreantles appellat9 est,quasi puteos hauriens.Tradunt illũ,q̃ a Zenone audierat,ossibus boum & testis fictilibus perscribere solitum, cum pecunia nõ suppeteret ad chartas emendas.

Clearchus phus fuit,cuius meminit Hiero.cõtra Iouini. Fuit & alius hoc noĩe macedonum dux,hic dicebat exercitui imperatorẽ plusq̃ hostem metui debere.

Cleonæ mediocre oppidum, distat ab Argo stad.cxx. a Corintho.xc. Vnde Cleonæus.a.um. ut leo cleonæus, qui & nemæus Luc. Ille Cleonæi proiecit terga leonis.

Clepo.is.psi.tum.furto surripio, tractũ a κλέπτω uerbo græco. Vñ cleptum furto sublatũ. Liui. Si qs clepsit,ne populo scelus esto,neue cui cleptum erit. Plau. Rapere. Clepe.harpaga. Cice.de re pub. Non modo ut Spartæ rapere,ubi & pueri clepere discunt.

Cleptes latine fur dicitur.

Clepsydra pe.cor.κλέπτω & ὕδωρ aqua. Nã ppriũ furacis hoĩs,qui cleptes dr̃,est uelare,& abscondere,quæ clam & per insidias surripuerit. Clepsydra uero duo signi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ficat,fonté ſcilicet, & horologiũ aquariũ,horas aqua dimetiens. Eſt eñ fons Athenis in arce illa Mineruæ quondã,nunc beatæ Mariæ uirgini conſecrata. Is per alueũ ſubterraneũ, latentéq; fluens ſtadia. xx. ſurgit tandé i riuos,ad uicũ phalereũ. Erat ꝓterea uas qdã uitreũ,graciliter fiſtulatũ, qd æq̃libus diméſionibus ſignatas horas oñderet. Ad cuius ét fundum erat foramen,qd aquã guttatim emitteret. Et ita horæ ꝑ aquæ diminutioné,quot éent,uideri poterát. Itaq; non abſurde,ſiue de fonte,ſiue de horologio accipias, clepſydra noiaſ ab aq̃ furto,ꝙ aquã aut uelet,aut furet. Cæterũ Ci. in ii. Tuſ.,ꝑ horologio capit,cũ inqt. Cras ad clepſydrã. Conſimilia ſunt hoc tpe clepſydris uaſcula illa apud nos uſitatiſſima,q̃ in medio inſtar duoꝝ turbinũ coarctanſ, ex quibus puluiſculũ ꝑ foramen minutũ ſenſim dilabiſ ex parte ſupiore in inferiorẽ, atq; ita legitimũ tempus horæ metiſ,uulgo dí horologiũ puluiſculi. Apud ueteres oratoribus acturis cauſas forenſes,ꝑſcribebaſ tps dicendi datis clepſydris, quibus exhauſtis amplius dicere uetabanſ. Pli. in Epſis. Dixeram horis pene quinq;. Nam tribus clepſydris, quas ſpacioſiſſime acceperam,ſunt additæ quattuor.

Cleros latine ſors,ſiue ſorte electus. Vnde clerici.

Clericus ſortit⁹ latíe dici põt, Nã ut Hie. ad Nepo. ſcribit. Propterea uocanſ clerici,qa de ſorte ſũt dñi,uł qa dñs ipſe ſors.i. pars clericoꝝ eſt. Et quia uel ipſe pars dñi eſt,uel dñm partẽ habet,talẽ ſe exhibere debet, ut & ipſe poſſideat dñm,& ipe poſſideaſ a dño. Huic contrariũ acleros, qd eſt ſine ſorte. Clerus ét uermiculus eſt aluearibus noxius, ſpecie aranei, hũc alii pytauſtã uocãt,q ſibi ſimilẽ forma aranei parit in fauo, & facit ut examẽ ægrotet. Ariſt. Examia ifeſtanſ clero, ſic. n. uocãt uermiculos, q in pauiméto naſcunſ, ex qb⁹ creſcentibus,uelut aranea obducíſ alueo, & faui carie pereunt. Hinc morbus quoq; hmõi clerus uocaſ, hoc eſt fauus,cũ fœtu putrefactus. Cũ uero morbo, aut ignauia,aut infœcunditate naturali fœtum non peragũt.

Cleronomus,hæres. Cleronomia hæreditas,a cleros,ꝑ hæreditate. Et ſortes ex promiſſione dei partes hæreditatis uocanſ,quæ populo ſunt diſtributæ. Vnde tribus leui ꝓcepta eſt non habere ſortẽ inter fratres ſuos q eoꝝ decimis ſuſtentareſ. Nam & cleros & clericos hinc appellatos puto, qui ſunt in eccleſiaſtici miniſterii gradibus ordinati, quia Matthias ſorte electus eſt quem primum per apoſtolos legimus ordinatum.

Cleombrotus,pauſaniæ filius lacedæmonioꝝ dux, q timens ne uideréſ cũ Epaminũda hoſte ſentire,temere eũ eo pugnauit, ſeq; & patriã in ꝓceps dedit. Nã uulneratus occubuit, & exercitus deletus. (floruit.

Cleodamas thaſius phus Platonis tpe in Geometria

Clibanus,κλίβανος ἑλληνιστὶ λέγεται, pe. cor. nõ eſt ꝑprie furnus,ſed forte q̃d ſimile furno,uel inſtrm,quo aliq̃d coquiſ ſub teſto,qd ex ære,ſeu ferro fieri ſolet,ſæpe ét opere figulino. Pli. li. xix. Cortices quoq; decuſſi clibanis, & furnis præbẽt uſum. Vñ panis teſtaceus is diciſ apud nos,qué illi clibanitin. Et apud Origenem ſuper Leuiticũ uideſ accipi ꝑ uaſe profundo, magis q̃ ſartago ſit. Sic eñ ſcribit,tria itaq; ſunt,in qbus dñi ſacrificia uidere ꝓparari. In clibano,in ſartagine,in craticula, & puto q̃ clibanus ſm ſui formã profundiora & eq̃ ſint inenarrabilia ſignificet in ſcripturis diuinis, in ſcriptura tamen ſacra præſertim apud prophetas accipitur fere ſemper pro furno. Scribiſ a nonnullis cũ y. κλύβανος. De hoc ét in dictiõe Furnus. Col. li. iii. ſcribit ſcrobem clybano ſimilem eſſe,ut imus,q̃ ſummus patentior ſit, ut latius radices uagentur.

Clibanarius, qui bene ferro & armis munitus certamẽ init. Nazarius in panegyrico ad Conſtantinũ. Operi méto ferri equi atq; hoíes pariter obſepti, clibanariis in exercitu nomẽ eſt. Dicti clibanarii, qñ more teſtudinis arcuatis armis,quæ clybani forma eſt.

Cliens q̃ſi colẽs,qa debet dñm honorare,& ẽ correlatiuũ patroni. Nã patronus defenſor cauſæ ẽ,dict⁹ quaſi pí. Cliens aũt defenſione indigẽs.i. litigator q patronũ colit,& ſequiſ,ut ab eo defendaſ. Aliq̃n tñ cliẽs poniſ ꝑ ſectatore,& q ſub tutela alteri⁹,& pene famulus ẽ

Clientulus diminutiuum eſt.

Clientela,clientũ multitudo,necnon & eoꝝ, qui potentem aliquem ciuem principemue fauore ꝓſequunſ,& cuius dignitatẽ,factionẽq; tutanſ,ducti aliqua merce de,uel beneficio, Similiter clientela dicitur clientium officiũ erga patronos. Item dicitur clientiũ,ſiue clientarum genus. Cato eñ clienta fœmina dixit.

Clima, tis. regio,& clima apd̃ var.,q̃quo uerſ⁹ pedũ ẽ lx.

Climax,latine ſcala, & figura q̃ dí gradatio,ut eſt apd̃ Oui. Videt hãc,uiſamq; cupit,potiturq; cupita. Pli. li. vii. Climateras nuncupauit legẽ ſcanſilẽ. Scanſili, inquit,annorum lege occidua,quã climateras appellãt. Alii climatera periculoſum eſſe dicunt annũ ſexagesimum tertiũ. Vnde Auguſtus ad Caium nepotem. Nam ut uides climatera cõmunem ſenioꝝ omnium tertium,& lx. annum euaſimus. Si quis hanc materiã diffuſius noſcere cupit, Cenſorinum adeat.

Climatericus,a,um. ſcalarius. Pli. ad Caluiſium. Habes climatericũ tempus ſed euades. Pli. li. vii. Climatericũ tempus dubioſum dicitur,qñ Chaldæi climateras appellant pericula uitæ,fortunaꝝq; hoím,quæ fieri grauiſſima in ſeptenariis dicuntur. Nam ſeptimũ quéq; annum periculoſum eſſe, Cenſorinus autumat.

Cline latine lectus,lectica,menſa. Inde Hexaclinon thorus diſcubitorius,qui ſex capiebat. Mar. Et teſtudineũ menſus quater hexaclinon.

Clinopale palæſtra lecti dicitur κλίνη græce lect⁹ πάλη palæſtra,ſiue lucta. Sue. in Domi. Aſſiduitatem concubitus,uelut exercitatiõis genus, clinopalem uocabat. Sic Vir. nocturna bella,nominat colluctationes uenereas,& ab Apuleio militia amatoria dicitur.

Clinidion,diminutiuũ,quod̃ græci lectulum uocant.

Clinopodion herba quædam quæ ſpeciem lecti pedũ præbet,ut inquit Plinius lib. xxiiii.

Clinicus pe. cor. medicus,q curat medicamẽtis,dictus a lectis ægrotãtiũ,quos frequẽtare ſolet,q̃ſi lecticulari⁹ Mar, Sotæ filia clinici.i. medici. Idẽ, Cœpit quopotẽrir clinicus ée mõ. Dñr & clinici, q ita morbo affecti ſũt,ut ſurgere lecto nõ poſſit,nullaq; ãpli⁹ de eoꝝ ſalute ſpes ẽ. Vñ legim⁹ petronillã uolũtate Petri apſli clinicã factam, quaſi paralyticã ſideratãue ꝓpterea decumbentem grabato,quem græci clinem uocant.

Clino, as. græcũ eſt, & ſignificat inclino, licet non ſit in uſu,eius tñ compoſita uſurpẽtur,quæ ſunt acclino de

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

clino,inclino,& reclino,pe.pro. Vir.lib.xii. Defigunt telluri haſtas,& ſcuta reclinant.

Cliſis græce latine inclinatio.

Clio una muſa χ, ἀπὸ τ῀ κλέους, a gloria, q̃ poetis gloria a compoſitis naſcatur libris. Heſiodus in Theogonia. ἐννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαῶσαι κλειὼτ' Οὐρανίην τε θάλειάν τε Μελπομένην τε, Τερψιχόρην τ' Ἐρατώ τε Πολυμνίαν τ' Οὐρανίην τε, Καλλιόπην τ' ἠδὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων Cliſius nomen fluuii in agro Brixiano. (σων.

Cliduchus ſignificat clauigerum, κλειδοῦχον.

Clitorius, fons Arcadiæ, qui ſemel potus, uini odium facit. Oui.li.xv. Meta. Clitorio quicunq; ſitim de fonte leuauit, Vina fugit.

Clitomachus pe. cor. philoſophus Carthaginenſis, qui Athenas uenit annos natus.xl. audiuitq; Carneadem cuius & ſucceſſor fuit, tres ſectas ſectatus, academicoχ peripaticorum, & Stoicorum. Supra quadraginta uolumina condidit. De quo Cice.li.iii. Tuſcu. mentionẽ facit Interpretaturq; egregie pugnans.

Clitellæ dr̃ non tm̃ q̃bus ſarcinæ colligatæ mulis, & id genus ueterinis portanť, q̃ uulgo baſti uocanť, dictæ q̃ hmõi aĩalis ornamentũ ſit, Hor. in Sa. Hic muli clitellas tpe ponũt, Sed ét locꝰ Romæ ppter ſiſitudinem Et ĩ uia flaminea loca q̃dã deuexa ſubinde. & acclinia quo etiam noſe appellať quoddam torméti genus.

Clitellariꝰ, q̃ clitella utiť. Vñ clitellarii muli dr̃, q̃ neq; ephippiati ſunt, neq; deſultorii, nec bigas, aut q̃drigas aut currꝰ ducũt, ſed clitellati ferũt onera. Plau. ĩ Muſ. Muliones mulos clitellarios habẽt, ego habeo hoſes clitellarios, magni ſunt oneris, q̃cq̃d imponas uehũt.

Clitumnus Vmbriæ fluuius apd̃ Meuaniã fluẽs, ex quo ſi uacca uel ouis poſt conceptũ biberit albos fœtus parit, ut inquit Pli.li.xii. q̃ animalia quæ eũ potauerint, albos fœtus creãt. Dictus clitumnus a κλεὸς celebris, quaſi celebris amnis. Silius. Et lauat ingentem perfundens flumine ſacro Clitumnus taurum.

Cliuia auſpicia, inquit Feſtus, quæ aliquid fieri prohibebant. Nam & oĩa difficilia, & ardua noĩabanť cliuia.

Cliuus, qui eſt locus molliter arduus, & pro colle ponitť. Hie.li.ii. Re. Porro Dauid aſcendebat cliuum óliua χ Eſt & cliuus, cuius compoſita poſſunt eſſe tã ſecundæ q̃ tertiæ decli. ut Accliuus, a.um. & Accliuis, & hoc acclíue. Decliuus, & decliuis. Procliuus, & procliuis quæ habent. pe, pro. Dictus cliuus a clino pro inclino.

Cloacæ pe.pro. loca caua, per q̃ colluuies fluit, a cloacare, quod ẽ inquinare, ſiue a colluẽdo, q̃ſi colluacæ. Fiſtulæ quoq;, foſſæ, tubi, & uiæ illæ ſubterraneæ parietibus in modũ aquæductuum munitæ, per quas aquæ pluuiæ extra urbẽ, uel in fluuiũ delabunť, cloacæ dicuntur, q̃ urbem immunditiis purgent, a Clodio albanoχ duce dictæ. Plau. uero in Cur. Per ſtomachum ĩmundæ uetulæ aluum cloacam noſauit. Age effũde hoc cito in barathrum, propere prolue cloacam.

Cloacare inquinare, Vñ cloaca dicta eſt ut inquit Feſt.

Cloris, nympha q̃ zephyro nupta q̃ſi dotis loco id accepit mũeris a marito, ut haberet oĩm floχptãtẽ. Eſt & cloris auicula quã Theo. luteũ, & luteolã conuertit.

Cloſter, latine filum, uel nexus dicitur.

Cloſtra a claudendo, quaſi clauſtra.

Clotio latine uireo dr̃, auis genus apud Pli.li.xviii.

Clotho una ex furiis ĩfernalibus, græce κλώθω circũuoluo, neo, deſtruo. Orpheus in hymnis aliqua dicit, ſed in magica ſua multa, & obſcura, ut mihi uir diuinus uideatur. Heſio. aũt in Theogonia dicit Themidos filias & Iouis clotho, lachefin, & atropon, μοίρας θ' ἃς πλεῖστον τιμὴν πορε μνησιπόνοις βροτοῖσιν, ἅτε δὴ δοῦσι θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.

Cludo, is. idem quod claudo, quo ueteres utebanť. Vñ in ueteribus numiſmatibus legimus, Ianũ cluſit. Huiꝰ cõpoſita magis ſunt in uſu. ſ. Accludo, ut in Ge. Egreſſus ad eos Loth, poſt tergũ accludẽs hoſtiũ ait. Cõcludo, circũcludo, excludo, includo, intercludo, introcludo, occludo. Plaut. Occluſit hoſtiũ ãcillæ. Præcludo, añcludo. Col.li.vii. Hirudo adhærẽs faucibus ſanguinẽ ducit, & ĩcremẽto ſuo tranſitũ cibis p̃cludit. Recludo. apio. Vir. Veteres tellure recludit theſauros. Secludo ſeorſum claudo. Subtercludo, q̃ habent pe.pro.

Clumæ ſunt folliculi hordei.

Clunes nates. ſiue natiũ tumor, tã maſc. q̃ fœ.ge. Plau. Quaſi lupus ab armis ualeo, clunes infractos gero, Sic Iu. Tremulũ deſcendant clune puellæ. Hor. Quod pulchræ clunes, breue q̃ caput, ardua ceruix. Ab hoc ſimias clunas appellatas uolunt, q̃ clunes tritas gerant.

Cluniculæ dimi. paruæ clunes. Gel. Cæterarum auium atq; altilium niſi tantum apponatur, ut a cluniculis inferiore parte ſaturi fiant.

Clunici dici uidenť a clunibus, q̃ ſũt ea parte morboſi, tñ Cyprianꝰ uideť accipe clunicũ pro paralytico illo debili in lecto iacente, cꝰ métio in euangelio eſt. ex eo q̃ infirmus clunibus in lecto cubet, quũ pedibꝰ neque at inſiſtere. Apud Pli. legitur clunicis medetur in hoc ſignificatu, q̃uis quidam corrigant clinicis.

Clunaculum, culter ſanguinarius, q̃ ad clunes dependeat, uel quia clunes beſtiarum diuidat.

Cluere, perhiberi. putari. Plau. in Epi. Cluet is etiam ſeſe ſapere memorat, malleum. In qua ſignificatione ſæpe Lucre. Pli. tamen ait ueteres cluere in certandi ſignificatione poſuiſſe. Vnde Clypeus.

Clupea ciuitas Aphricæ uicina Carthagini.

Clymene penultima cor. Promethei mater. Oceani filia, & Iapeti uxor.

Clypeus, & clypeum, ſiue clupeus y. in u conuerſa, ꝓprie clypei ſcuta maiora ſunt, & tm̃ peditum, ſicuti docet Ser. Scuta equitum. Liui.li.vi. Clypeis ante Romani uſi ſunt, deinde poſtq̃ ſtipendiarii facti ſunt, ſcuta pro clypeis fecere. Dicti clypei, q̃ celent totũ corpus, uel a clepere, quod eſt furari ab ictibus. Var. a clauus deriuat. Pli. li.xxxv. ἀπὸ τ῀ γλύφειν hoc eſt a ſculpendo cælãdoq; deducit, ita ut dicatur clypeus, quaſi γλυπεύς, id eſt ſculptus g. in c. mutata. Scutis enim qualibus pugnatum eſt apud Troiam, continebãtur imagines. Vnde & nomen habuerunt clypeorum, uel quia κλέπτω furor, & celo quia totum hominem tegat.

Clyſter, eris. pe. cor. quod & clyſterium dicitť ἀπὸ τ῀ κλύζειν quod eſt abluere. Nam clyſtere aluũ ægrotantiũ lauare ſeu purgare ſolemus. Pli. Cucurbita infuſa clyſteribus inteſtinorum omnium uitiis medeť. Macer tñ penu. corripuit. Appoſitis digitis aut intus clyſtere fuſis. Quod autem in orificium durum ponitur ad ex

crementa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

crementum prouocandum, & uulgo ſuppoſitorium dicitur, docti a glandis ſpecie balanum dixerunt.
Clyſmus latine purgatio, ſiue lotio dicit. Clyſmata clyſteria & enemata quibus aluus citatur.
Clytemneſtra nomen proprium mulieris, quæ ob amorem adulteri uirum occidit. De qua Euripi. in Creſte, & Homerus in Odyſſea, quæ nota ſunt.

C ante N

Cnidos eſt una ex quinq; cycladibus inſula.
Cnæus per C. ſcribitur, ſed profertur per G. appellatus eſt autem ob inſigne neui.

C ante O

Coaceſco, is. ex con. & aceſco, ſed n. abiicit, & ſignificat coaceſcere, ſimul ſeu totũ acidum fieri, Cic. in Ca. Vt eſt oĩne uinum, ſic non oĩis ætas naturæ uetuſtate coaceſcit. Hie. per tranſlationẽ in prologo Salo. Neq; eũ ſic noua cudimus, ut uetera deſtruamus, & tamen cum diligentiſſime legerit, ſciat magis nra ſcripta intelligi, q̃ nõ in tertiũ uas tranſfuſa coacuerint, ſed ſtati de prælo puriſſimæ commendata teſtæ ſuum ſaporẽ ſeruauerint. Coacuerint. i. corruptionem ſenſerint.
Coagmenta coniunctiones arctæ & compares a cogendo, id eſt ſtringendo.
Coagmẽto, as. coniũgo, & cõpares coniunctiões cogo, ac ſtringo. Ci. in Ca. Viuẽdi finis eſt optimus, cũ integra mente, cæteriſq; ſenſibus, opus ipa ſuũ eadẽ, q̃ coagmẽtauit natura diſſoluit. Pli. paſſiuũ protulit. Mox pluribus coagmẽtaſ nucleis, & his ſeparatim teſtitis.
Coagulũ a cogẽdo. i. colligẽdo, ſiue ſtringendo, dr ea ps uiſcey, q̃ ad denſandũ lac utimur. Tibu. Et miſcere nouo docuiſſe coagula lacte. Quicqd dẽſat, ac cõiungit coagulũ dr. Gel. Vinculũ illud coagulũ aĩ atq; amoris Et coagulũ herba ẽ, ſeu potius ſpongia aquaꝫ dulciũ quã alii ſtruniũ, alii ſtrygnon, alii conſeruã uocant.
Coagulo, as. cogo, conſtringo, uerbũ actiuũ, ũt eſt illud Coagulatum eſt, ſicut lac cor eorum. Gel. Semẽ in utero mulieris primis ſeptem diebus conglobatur, coagulatur, fitq; ad capiendam figuram idoneum.
Coaleſco, is. coalui, ſignificat concreſco. Li. li. i. Vocata ad conciliũ multitudie, quæ coaleſcere in populi vnius corpus nulla re potuit, ptetq̃ legibus, iura dedit. Salu. Hi poſtq̃ conuenerunt in una mœnia, diſpari genere, diſſimili lingua, alii alio more uiuentes, incredibile memoratu eſt, q̃ facile coaluerunt. Coaluerunt non ẽ a coalo, qñ ſignificatio actiua ſenſui oratiõis repugnaret, neq; a coaleo, quod neſcio, an reperiatur. Eius ſimplex protulit Var. li. i. de re ruſti. Quemadmodum quicq̃ ſeri, aut aleſcere, aut meti poſſit.
Coaſpis fluui⁹ Medoꝫ, q apd Perſas i Tigrim decurrit c⁹ aqua tã dulcis eſt, ut Perſici reges, q̃ diu itra ripas Perſidis fluit, ſolis ſibi ex ea aq̃ pocula uẽdicauerint.
Coaſſo, as. per duplex ſ. ſicut aſſamenta & aſſulæ. Quod & coaxo dr pro contabulo. Vñ coaxatio cõtabulatio ab axibus. Nã aſſeres tabulæ non ſunt, ſed craſſior & anguſta in modũ paruæ trabis materia ab aſſidendo parietibus, atq; tignis appellati, ut inquit Feſtus.
Coaxare ſignificat contabulare, & coaxare proprium eſt uocis ranarum.
Coaxo, as. Vide in dictione Coaſſo. Ariſtophanes ἐν τῷ βατράχῳ τοῦ Διονύσου. βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
Cocus per ſimplex c. Nam primã corripit, ſiue coquus per q. Nam & coquo, is. dicimus. Mar. Qui ꝓpter cœnã ruſtice cædo coquũ. Eſt aũt cocus qui cibũ coquit, ac uendit. Cocoꝫ tñ alii priuati, qui alicui ſeruientes coquinariã exercent, ut idem. Non ſatis eſt ars ſola coco ſeruire palato, Nanq; cocus dñi debet habere gulã. Alii publici, qui ut dapes uendant publice popinã tenent, hoc eſt taberna, in qua dapes coctæ, & uina uenduntur. A qua popinones dicti, & ipſi coci, ac popinariam exercentes, & luxurioſi, ac in popinis uiuẽtes.
Coculus pe. cor. diminutiuum eſt.
Coculũ uas æneũ coctionibus aptũ. Plau. Æneis coculis excocta eſt mihi oĩs materia, Alii cocula accipiũt pro lignis minutis, quibus facile decoquunt obſonia.
Coculare, & per apocopen cocular, idẽ eſt qd coculũ.
Coccus per duplex cc. ſumitur pro purpura.
Coccum eſt rubens gramen, in maxima laude, uulgo granũ dicitur. Anniculo cocco languidus eſt ſuccus. Idem poſt quadrienniũ euanidus. Itaq; nec recenti uires, nec ſeneſcenti. Laudatiſſimũ naſcit circa emeritã Luſitaniæ ciuitatem, ut docet Pli. lib. ix.
Coccinus pe. cor. color eſt purpureus, quo panni inficiebant. Hie. li. ii. Re. Filiæ Iſrael flete ſuper Saul, q ueſtiebat uos coccino. Hic color exuberantiam quandã, ac ſplendorẽ ruboris oſtendit. Qui & ſpadicus, & phœniceus, & roſeus uocatur.
Coccina ſubſtantiuũ pe. cor. ueſtis coccinea. Mar. Coccina famoſæ donas, & ianthina mœchæ.
Coccineus, a. um. quod eſt grano infectum. Hie. in Cã. Sicut uitta coccinea labia tua.
Cocceus, a. um. idem quod coccineꝰ. ſcribit Lamp. Diadumenum indumenta coccea primum accepiſſe.
Coccinati dicuntur, qui coccineis ueſtibus ſunt induti.
Coctiæ dictæ ſunt alpes a Coctio rege Gallo⁊ domitore, qui in amicitiã Octauii receptus eſt. Incipiunt a Seguſia oppido, Et a Tacito coctianæ appellantur.
Coccentum genus edulii ex melle & papauere factum ſic dictum, quod ad ignem coquatur.
Cocyx, ygis. auis tẽporaria, q̃ in triũ aulũ nidis oua generat, palumbaꝫ, alaudæ, & chloridis, hæc alio noĩe dicit cuculus. Cuius uox cocytus quoq; dr. Ex accipitrum genere eſt, licet ungues aduncos nõ habeat, procedit uere, occultatur caniculæ ortu. Suidas κόκκυξ εἶδος ὀρνέου ἀπὸ τῆς ἰμῖν κοῦκκοσ λέγεται ἀπὸ τῆς φωνῆς ἀπαύσ.
Cocytus, pe. pro. latine dr luctus. Quo noĩe dictus eſt inferoꝫ fluuius, ſeu palus a ſtyge profluens κοκύειν enim gemere ac lamentari ſcat. Vir. Nec procul hinc partẽ fuſi monſtrant in oẽm lugẽtes campi, ſic illos noĩe dicunt. Hinc pluto quoq; cocytus dictus eſt. Quidam a cocyge aue, quã uulgo cuculum uocant, qm̃ in cocyti ripis luctiferæ auis ululatus audiri fingaſ. Clau. Cocytus, tacitis acheron obmutuit undis.
Cocynthum, Italiæ promontorium inquit Plinius. Item Polybius lib. ii. promontoriũ Italiæ cocynthũ uocari tradit ab indigenis, quod meridianam plagam ſpectans Ionium & Siculum mare diſcriminat.
Cocytia ſacra erant, quæ fiebant in honorem Proſerpinæ, quam Pluto rapuit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cochlea ꝓprie testa limacis, licet q̃nq; pro ipa limace, q̃ testam habet, sumaf. Limax ꝓprie quæ ẽ sine testa. Pli. xviii. Nascũf in uicia, & aliq̃ e terra cochleæ minutæ erodẽtes eam. Cochleæ tam terrestres q̃ aquatiles exerẽtes se domicilio, binaq; ueluti cornua ꝑtendentes, retrahẽtesq;. Ideo corniculis ꝑtentare iter putant, qa oculis carent. Cochleæ ẽt lapides sunt ex fluie rotũdi ad cochleaꝝ similitudinẽ, quæ & cochlacæ dicunf. Similiter cochlea siue cochlis is. turris dicitur, si ue scala rotunda, qua turrim per circuitum cochleaꝝ similitudine conscendimus, quemadmodũ Torcularia ad instar cochleaꝝ facta cochleæ nominantur.

Cochleola diminutiuũ est, significat paruã cochleolã.

Cochleare, & per apocopen cochlear, & cochleariũ genus mensuræ, seu instrm quo cochleæ & alia hmõi uescendo sumunf. Mar. Sum cochleis habilis, sed nõ minus utilis ouis. Nũq̃d scis potius cur cochleare uocer?

Cochlides pe. cor. scalæ rotundæ q̃ per circuitũ scandũtur. Quo ẽt noie dictæ sunt gemmæ in Arabia.

Cochlium etiam scala rotũda. Stra. li. ult. Hæc est etiã pannũ altitudo q̃dam manu facta, turbinea, petrosæ ripæ persimilis, in quam per cochlium ascenditur.

Cochlacæ, quæ & cochleæ lapides ex torrente rotundi.

Coclites pe. cor. luscos dixerũt antiqui, hoc est qui unũ tm̃ habent oculũ, quasi oclites. Nam & cyclopas cocli tes legimus unum oculum habentes. & Hora. Cocles dictus est, qui in prælio oculum amisit, quasi ocles ab oculo. Plau. in Cur. Vnocule salue. Ex coclitum prosapia te esse arbitror, nam sic sunt unoculi.

Coctus, a. um. a cogendo, quia coquendo coercef, ut ad utilitatem uescentium perducaf. Et coctum dr, quod est multi temporis, recoquere est ad iuuenilẽ ætatem reuocare. Vnde & recocti hoies ipso usu, & frequentia & longitudine tpis cautiores, exercitioresq; facti dicuntur. Hora. in Ser. Plærunq; recoctus scriba ex quinqueuiro corum deludet hiantem.

Coctilis, & hoc coctile. pe. cor. accipif ꝓ re, q̃ cocta est, & nõ cruda, sicut fictile, qd factũ est a figulo. Plin. li. vii. Epigenes apud Babylonios septingentoꝝ uiginti annoꝝ obseruatiões sydeꝝ coctilibus laterculis inscrip

Coctiuus, a. um. pe. pro. qd facile coquif, (tas docet. uel maturatur, ut coctiua poma, coctiuum legumen.

Coctona. Vide in dictione Cotones.

Codex arboris robur. Vide in dictione Caudex.

Codiculus dimin. a codex, dum pro libro ponitur.

Codicillus dimi. a dimi. codiculus. Sunt aũt codicilli literæ breues, hoc est epistolæ. Sulp. Ciceroni. Puer Acidimi mihi obuiam uenit, cum codicillis. Iurisconsulti accipiuntur pro quodam instrumentoꝝ genere.

Codicariæ naues dictæ sunt a codice, dũ codex ꝓ truncо arboris seu tabula sumif, quæ & caudicariæ dicunf ꝙ e caudicibus, hoc est lignis grossioribus factæ sunt. Var. Quod antiqui pluris tabulas coniũctas codices dicebãt, ẽt in Tyberi naues codicarias appellamus.

Codrus nomen ꝓpriũ regis Athenienſium, qui ꝓpter patriam seruandã se morti obiectauit. Rñsum eĩ ac ceperãt Peloponenses, tunc demũ se superaturos, si eorũ regẽ non occidissent. Fefellit ergo eos habitu paoeris apparendo ad hostiũ uicina tentoria, & in suam necem per iurgia prouocãdo, & a nullo cognitus fecit locũ oraculo. Vnde Vir. Et iurgia Codri. Fuere & alii Codri, hinc apud Athenienses in prouerbiũ uenit codridaꝝ genus, ut cũ nobilissimũ uellẽt quempiã dicere, Codro nobiliorẽ esse prædicarent.

Codononia ĩsula, quã teutonici tenẽt ex q̃ codoni? sũt

Cœliaci a cœlia. i. uentriculo stomachi uocanf, ꝙ morbus is atq; dolor in ipsius uentriculi porta consistat, quæ pyluros græce noiatur. Vnde medicamenta quædam huic uitio contraria cœliacæ dicuntur.

Cœlesyria caua Syria, ex κοίλη caua, & Syria.

Cœmentum, ut aliquibus uidetur cum œ. diph. a κοιμῶν quasi cœnimentum. Vide in dictione cæmentum.

Cœmiterium græce κοιμητήριον a κοιμάω sopio, quia ibi mortui dormire dr, quasi mortuoꝝ dormitoriũ.

Cœnomia, ut inqt Hie. oẽ genus muscaꝝ intelligitur.

Cœna uespertina a κοινός, quod est cõis, quia multi in commune cœnare consueuerũt. Quæ sit cœna recta, uide in dictione recta. A cœna fiunt domicœniũ, quo usus est Mar. Plau. Incœnem dixit sine cœna.

Cœnula dimi. Hiero. Cõem cœnulam breuemq; adrefocillationem potius corporis, q̃ ad delectationem.

Cœno, as. ui. & cœnatus sum, a quo fit frequent. cœnito.

Cœnatio, locus ad cœnandum aptus, qui ĩ imo domus potentioꝝ erat. Vñ Iu. Et algentẽ rapiat cœnatio sõlem. Sue. in Ner. Præcipua cœnationũ rotunda, q̃ perpetuo diebus ac noctibus uice mundi circumageref.

Cœnaculũ a cœnando nomẽ assumpsit, locus ad cœnãdũ idoneus. Var. Sicut penarium, ubi penus, ubi cubabant, cubiculũ, ita ubi cœnabãt, cœnaculũ. Sed postq̃ in superiori parte cœnitare cœperũt, superior domus vniuersa cœnaculũ dicta. Fest. Cœnaculũ dr ad quod scalis ascenditur. Solent tñ cœnatio, & cœnaculum, & diæta accipi pro loco in quo æstate cœnatur.

Cœnipeta, pe. cor. qui libẽter petit alienas cœnas, & parasiti sæpe personam induit.

Cœnacularia, æ. ars locandi cœnacula. Vlp. Si qs cœnaculariã exercens modicũ hospitium sibi continuerit, residuũ locauerit pluribus, oẽs tenebunf, quasi in hoc cœnaculo habitantes, unde eiectum effussumue est.

Cœnacularius homo, q cœnaculũ conduxit. Idem de pigno. actione. Videf aũt tacite, & cũ dño ædium hoc conueniſſe, ut non pactio cœnacularii proficiat dño.

Cœnatorius, a. um. quod ad usum cœnæ pertinet. Vt cœnatorium instrumentum,

Cœten græci dr thalamũ. Vñ ꝓcœtion antithalamũ.

Cœnobium locus, ubi communis uita ducitur, κοινός enim communis, βίος uita.

Cœnobitæ pe. pro. monachi, qui in communi uiuunt.

Cœnum lutum a κοινῶ inquino a quo obscœnum, ut quidam uolunt.

Cœpi uerbũ defectiuũ, uide supra in dictione Cæpi.

Cœtus conuentus, Vide in dictione Cetus.

Coeo, is. ii. iui. itum. ex con. & eo, sed n. abiicif, & est tam actiuũ q̃ neturũ, significatq; cõuenio, cõiungo, aduno contraho, socio, colligo, cõgrego. Vir. li. xi. Coeant in fœdera dextræ, qua daf. Lact. de ira. Deniq; si atomorum coitio, & conglobatio efficeret omia. Cice. actõ usus est li. ii. phil. Vtinam Cn. pompei cum C. Cæsare societatem, aut nunq̃ coisses, aut nunq̃ diremisses. Gelli. protulit passiuum. Coibatur societas inseparabilis.

Nam proprie

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ná proprie coiri ſocietas dī. Sic ab Vlpiano ſocietas coita pro contracta,& collecta accipit. Coire ét aliqñ concumbere dicitur. Lact. lib. iii. Quid ego de cynicis loquar,qbus in ꝓpatulo coire cũ coniugibus mos fuit. Hic coitus ꝓ cõcubitu. Aliqñ cõgredi. Ter. in Phor. Vide qd agas,prima coitio eſt acerrima, ſi eã ſuſtinueris,poſt illã iam,ut lubet ludas licet. Vbi Do. Tranſlatio a ꝓlio,nam & congredi milites, & coire dicuntur. Propriũ aũt coire eſt ſimul ire. Cic. li. iii. offi. Solus neglexit fidem, furere inſimulauit, ne coiret inſtitit.

Coerceo,es. ex con. & arceo,ſed n abiicit̃,& a in e mutat̃ ſcatq; reſtrĩgo,refreno,contineo. Cic. in Lel. Quã ſerpentẽ multiplici lapſu & erratico,ferro amputans coercet ars agricolæ. Itẽ refrenare,cõtinere. Lact. li. iii. Illud ſatis ẽ ad coercendũ furioſi hois erroré. Itẽ colligere, ſiue ſiſtringere. Oui. li. i. Met. Vitta coercebat poſitos ſine lege capillos. Item cõpellere. Cic. li. iii. ad Her. Prudẽtiæ partibus utemur in dicẽdo, ſi cõmoda cum incõmodis cõferemus,cum alteꝝ ſequi, alteꝝ uitare coercemur. Sed hæc fere in idem recidunt.

Cœus per œ. diphthon. fuit cœli & terræ filius. Hinc Cœa inſula in Ægeo.

Cognati ab eo dicti putant̃,quaſi una,cõiterue nati.

Cognomen. Vide in dictione Nomen.

Cognomines qui eiuſdem nois ſunt,a con. & nomen n. in g. mutata. Sic a Plauto duæ ſorores bacchides nominatæ,uocant̃ cognoies. Declinaſq; hic & hæc cognois. Ná apd Plau. Icñ eſt. Illa mea cognominis fuit.

Cognomino,as. cognomen impono. Hier. ad Da. Iũxit ſe principi mundi huius. i. diabolo rectori tenebraꝝ, quem nunc inimicũ hominem,nunc iniquitatis iudicem,nunc draconẽ,nunc ſathan, nunc malleum,nũc perdicẽ,nunc belial,nunc rugientẽ leonem,nũc leuiathan, & multis aliis uocabulis ſcriptura cognominat. fit aũt ex con. & nomino,n. in g. mutata.

Cognoſco,is. ex con. & noſco mutata n. in g. ut fiat conſonantior uox. Et eſt cognoſcere noſcere eos, q prius incogniti erãt,cũ agnoſcere ſit olim notos. Vir. Incipe parue puer riſu cognoſcere mẽem. Var. Vereor ne me quoq; dũ reuertero,ꝑter canẽ agnoſcat nemo. Cõfundũt̃ tũ hæc ſæpenũero. Interdũ cognoſcere eſt diligẽter,attẽteq; cõſyderare. Ter. ĩ Ecy. Poſtq̃ ipe ſeſe & illã,& hanc q̃ domi erat,cognouit ſatis. Interdũ itelligere. Cic. in Hor. Vñ aũt facilius, q̃ ex annaliũ monumẽtis, aut belli cæ res, aut ois reip. diſciplina cognoſcitur. Ter. Eo pacto,& gnati uitã,& cõſiliũ meũ cognoſces. Interdũ appbare,laudare, placere, ut in ps. Declinantem a me malignũ non cognoſcebã. Interdũ concumbere,ut ĩ Euan. Et non cognoſcebat eã, donec peperit filiũ. Aug. li. x. Con. Præter eã concupiſcentiam carnis,quæ ineſt in delectatione oĩm ſenſuũ, & uoluptatũ,ineſt aĩæ per eoſdẽ ſenſus corpis,q̃dam ſe non obiectãdi in carne,ſed expiendi p carnẽ uana, & curioſa cupiditas, noíe cognitiõis & ſcientiæ palliata. Interdum iudicare. Inde cognitio,iudiciũ iudicatio. Cic. li. ii. Offi. Adhibuit ſibi in conſiliũ xv. principes,cum q̃bus cauſas cognouit. Aliqñ ſignificat credere,ut in euangelio, ut cognoſcat mundus quia tu me miſiſti. Huius uerbi compoſita ſunt præcognoſco, anteſcio. Plan. Ci. Qd̃ ſi latro ꝑcognito noſtro aduentu rurſus in Italiã ſe recipe cœperit. Recognoſco de quo alibi, percognoſco. Plau. ĩ Tru. Vtroſq; percognoui probe.

Cognitor,qui cognoſcit. q̃uis proprie is dicatur, qui litem alterius coram eo,cui datus eſt tractat, procurator autem abſentis nomine actor ſit.

Cognobilis,q cognoſci t̃. Gel. His ſolis cognobiles erũt.

Cogo,is. coegi,coactum,ex con & ago,in quo a & n abiiciuntur,niſi in ſupino. Eſt aũt cogere in unũ colligere. Cic. li. i. Tuſc. Cœlum hoc in quo nubes,imbres,uenticq; coguñt̃. Terẽ. in Eu. Quaſi talenta ad quindecim coegi. Qñq; urgere. Idem li. iii. offi. Diogenes contra nimiũ te ſoluere coegit. Qñq; mulgere. Vir. Cogite oues pueri, ſi lac ꝓcepit æſtus. Qñq; ſtringere,denſare,ſiue dureſcere. Idem li. iiii. Ge. Nam frigore membra cogit hyems, eademq; calor liquefacta remittit. Qñq; imprimere,ſeu ĩtus ponere. Idem Quadrifidam quercum cuneis & forte coactis ſcindebant. Qñq; in ordinẽ ponere, ut oñes arbores ĩ ſulcum cogẽdæ ſũt. Quandoq; reponere,reducere,ut opes noſtræ in deum cogendæ ſunt. Quandoq; adiuuare,ut hoĩm cogente opera,multæ herbæ naſcunt̃. Quandoq; cũ feſtinatione mittere,ut medicum ad ægrotum coegi.

Cogito,as. frequentatiuum a cogo,is. q mens plura in unũ cogit unde elicere poſſit. Aug. li. x. con. Quã multa hmõi geſtat memoria mea,quæ iam inuenta ſunt, quaſi ad manum poſita, q̃ didiciſſe,& noſſe dicimur, q̃ ſi modo iſtis temporꝝ interuallis recolere deſiuero, ita rurſus demergunt̃,& q̃ſi in remoti oraculi penetralia dilabunt̃, ut denuo uelut noua excogitãda ſint in idem itꝝ. Neq; eñ alia regio eoꝝ,& cogenda rurſus,ut ſciri poſſint. i. uelut ex quadã diſpoſione colligenda. Vñ dictũ eſt cogitare. Nã cogo & cogito ſic eſt,ut ago & agito,facio & factito. Verũtñ ſibi aĩus hoc uerbum,ꝓprie uẽdicauit,ut non qd̃ alibi, ſed quod in aĩo colligit̃,cogitari ꝓprie iam dicat̃,cogitare itaq; ẽ cogere ad aliqd inueniendũ. Vñ cogitatio, q̃ eſt dicta uelut cogitatio. i. longa eiuſdẽ rei agitatio, in eadem mora conſilii explicandi, A cogito fiunt cõpoſita excogito,qd̃ eſt ꝓfecte cogito,licet ꝓ inuenio ſumatur. Sed idcirco fit,q cum quis ꝓfecte cogitat aliqd ex eo, qd̃ cogitat,elicit,& inuenit. Ci. li. i. Tuſ. Quid illa uis,q̃ tandem eſt,q̃ inueſtigat occulta,q̃ inuentio,& cogitatio dī. Præcogito prius cogito. Quin. li. xii. Licet tñ ꝑ cogitare plura,& aĩum ad cauſas cõponere, Recogito itꝝ cogito. Hiero. in uita Antonii. Quæ & quanta ſpes hiſdem poſita eſſet in cœlis recogitans.

Cogitatim aduerbium,pro cogitate ponitur.

Cohibeo,es. pe. cor. ex con. & hẽo,ſcat cõſtrĩgo cõtineo freno. Pli. Et imperiũ furẽtis blanda orõne cohibuit.

Cohors a cohortando dicta eſt,q tribunus eam, ut ſequatur,hortari ſoleat,ſeu q ipſa ſeſe mutuo frequẽter ad pugnã hortetur. Eſt & cohors, q̃ & chors locus cinctus parietibus,quo gallinas, anates, & id genus reliqua habere in uilla ſolemus. Var. de re milit. Cohors q ut in uilla ex pluribus tectis coniunguñt̃,ac quiddã fit unum,ſic ex manipulis pluribus copulatur cohors Oui. Abſtulerat multas illa cohortis aues. In uilla uero cohors dī,q circa eũ locum pecus coherceret̃. Dicitur & chors in hac ſignificatione. Varro. In urbana quoq; domo chortem facere poterimus,in qua paſce

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

re ciconias, grues, pauones, gallinas, anseres, & similia dabit ad usus quotidianos. Mar. Raucæ chortis aues.
Cohortalis, & hoc cohortale, qđ in cohorte alit. Vñ gallinæ uocant apd rei rusticæ scriptores, q̃ i cohorte domi alunt. Pñt ét dici cohortales ab horto. Nã cũ uetares hortos uicos dicerét, ꝙ qui arma ferre possent, ibi nascerét, Iñ cohorte dixerũt manũ hoĩum ex eodẽ qui eo ad pugnã exeũtiũ, ꝙ illi ẽent ex eodẽ horto. i. uico geniti. Ná & galli (ut est apud Cæsarẽ) hoc mõ pugnabãt. Quisq; n. pagus p se pugnã capiebat. Chortalis ét dr, ut apud Col. in ꝑsa. Et ut a pecoribus recedã, quoꝝ in parte auium chortaliũ, & apium cura posita est,
Co insula Icarii maris. Vide in dictione Coos.
Cois uestis subtilissimæ genus, a Co, ut qdã uolũt. Alii tñ Ceam eã dici putãt. Vide in dictione Cea insula dicta, ubi Pãphila Platis filia, prima eius telæ filia retorq̃re, ac iñ texere cœpit. Hor. Altera nil obstat cois tibi
Coix, icis. genus stirpis cuius folia ad textũ sunt utilia, Stra. κοΐκινα πολέμματα αἰγυπτιακὰ φύτινος, ὅμοια χοινικοῖς ἢ φοινικοῖς, hoc est coicina texta in Ægypto fieri e quodam frutice similia iunceis atq; palmeis.
Collatitius, a. um. quod collatũ ẽ. Apul. li. iiii. Choraula doctissimus collatitia stipe de mẽsa paratus, pecunia eñ quæ confertur a populo collatitium dicitur.
Collatio dicitur quod in unum confert, ut in li. macha beorum. Vir fortissimus Iudas collatione facta. xii. milia dragmas argenti misit hierosolymam &c.
Collatis signis significat unũ in locũ ad pugnã perlatis
Colax græce, latine assentator dicitur, & est nomen parasiti ab assentando. Est enim κολακεύω adulor.
Cohum lorum, quo temo buris, cum iugo colligatur, a cauo dictũ, ut inquit Var. quasi cahũ, cohon ét poetæ cœlũ dixerunt a chaos, ex quo putabant formatum.
Coinquino, nas. pe. cor. Hora. Merdis coinquiner albis. Oui. lib. iii. Fast. Quid tñ hoc refert? uitio tibi gratior ipso est. Quid facis? amplexus inquinat illa tuos. Vide In dictione Inquino:
Colaphus, & colaphum pe. cor. græce κόλαφος.
Colaphizo, as. κολαφίζω cũ pugno clauso uerbero. Ter. Plusq̃ quingentos colaphos infregit mihi. Alapam incutere est manu extensa uerberare.
Colchi siue colchis, idis, regio iuxta pontum, regnum Æetæ regis, & habet in se iuga Caucasi, atq; hic Caspium & hyrcanum mare habet, hinc mæotim. Ferunt Iasonem Thessalum cum argonautis eo nauigasse, ut uellus aureum raperet. In ea Sibaris colchorum regia est. Hæc ut Ptol. ait, monte corace a septẽtrione clausa est, qui est Caucasi pars, & nomades excludit, ab oriente Iberia, a meridie phaside, & armeniæ montibus, ab occidente Euxino ponto.
Colchicus, a. ũ. possessiuũ. Hor. li. ii. car. Illa uenena colchica
Colchiacus, a. um. idem quod Colchicus. Proper. Colchis colchiacis urat ahena focis.
Colus mas. ge. torquẽti genus, qđ fit ex corio, sicut ait Festus. Colus fœ. ge. tam quartæ, q̃ scdæ decli. instrm qđ pensa continet, a quo fuso fila ducunt, habetq; pe cor. Oui. li. iiii. Met. Et colus & fusus digitis cecidere remissis. Sta. Extrema iam fila colu datus ordo senectæ.
Collus per duplex ll. apud Plau. pro colo legitur.
Colũ per simplex l. & pe. pro. genus uasis uinarii ulminibus cõtexti, seu uas linteũ ꝙ quod uinũ defluẽs percolat, Figuratur a summo patulum, in imo fastigiat, quasi in metæ modũ, & a colando dr. Vir. Colaq; præloꝛ fumosis deripe tectis. Dicit & ab aliqbus colus.
Colon, est crassius intestinũ tubulatũ, ex quo excrementa eã accipiunt formã, qua egerunt, plurimus cellulas atq; cauernas hũs, ad renẽq; sinistrũ religat. Vñ uerbũ κολάζεσθαι pro eo, quod est torqueri, cruciariq. Hinc colicus dolor. Serenus. Cũ colon inuisum morbi genus intima carpit, Mande galeritam uolucrem quã noie dicunt. Aut pauidi leporis madefacta coagula pota. Hic morbus & chordios, & chordapsos dici solet. Dicitur ét colon mẽbrum orationis. Hier. in Eze. prologo Legite igit, & hunc iuxta translationem nostram, qa per cola scriptus & cõmata manifestiorem scripturã legentibus tribuit. Præterea, quæ nos crura, & lacertos dicimus, græci eodem uerbo κῶλα, nuncupant. Vnde monocolon metrum dr unimembre, dicolon bimembre, tricolon trimembre. Ét in primo significatu habet pe. cor. in aliis productam.
Collum ꝑ duplex ll. pars corpis a colo, is. ut qdam putãt qa hæc præcipue pars torquibus at monilibus ornari consuecuit. Hinc fiũt decollo, & subcollo, de qbus locis suis. Legitur & collus apud Plau. in hoc significatu.
Collũ obstrictum, seu collũ obtortũ uerbũ est iuris, nã in ius collo constricto q̃uoq; rei trahebantur. Plau. in Curcu. Collum obstringe, abduce istum in malam crucem. Hiero. Obtorto collo me in ius trahis.
Collaria, æ. uinculũ colli. Plau. in Cap. Collus collaria
Colos græce, latine podex dicitur. (caret.
Coleus testis a colo, is. ꝙ colat mulieris pubẽ. Vñ illud in Pria. Stamus sub Ioue coleis apertis. Dicitur ét culeus. Mar. Cum depilatos Chreste culeos portas.
Colidos pe. cor. insula in oceano Indico, ueneri sacra, q̃ tantæ altitudinis esse phibẽt, ut illuc aues nõ aduolẽt.
Collare uiculi genꝰ, quo canũ colla astringũt, & meliũ uocauit ãtiqtas. fit ex corio firmo, cũ clauis capitatis.
Colossus per duplex ss. statuæ moles turri par, a colon membꝛ, seu ἀπὸ τοῦ κολάζειν, qđ est cruciare & modum excedere in aliqua re. Nã ꝓpter magnitudinẽ inamabilis erat obsumptus magnitudinẽ. Statuã solis, seu (ut qdam aiunt) Iouis, apud Rhodũ centũ, & qnq; pedes altam ex ære Chares Lysippi discipulus fecisse traditur. Quæ postea post. lvi. annũ ex terræmotu fractis genibus corruit, nec Rhodii ipsam attollere ausi sunt oraculo quodam prohibiti. Hoc inter septẽ miracula maximũ oẽs cõfessi sunt. Soldanus Ægypti cũ insulam inuasisset ex ære huius statuæ, quã confractã reperit noningẽtos camelos onerasse ferẽ, atq; in Alexãdriam terrestri itinere trãmisisse. Eius digiti maiores fuerũt q̃ pleræq; statuæ. Duodecim annis pfectũ fuisse tradũt, trecentoꝛ talentoꝛ p̃cio. Ab hoc colosso Rhodii Colossenses appellati sunt, qbus scribit Apostolus. Dr etiã colosseus. Pli. li. xxxv. Nero princeps iusserat colosseũ se pingi. cxx. pedes, in linteo incognitũ ad hoc tps. Lamp. in Alexãdro. Statuas colosseas i urbe multas locauit. Victr. collossicas usurpauit. Alioq̃n romæ amphitheatꝛ ipm hodie colosseũ uulgo dr a colosso Mar. Hic ubi sidereus propius uidet astra colossus. Aristides autem in orõne ad colossenses præclara scribit

incipiens

incipiens uſq; a primis habitatoribus Rhod. Suidas. κολοσσός ἄπελμα. ὥσπερ ὁ ῥοδίων κολοσσὸς δῆ μέτρος καὶ παγκαλλιστικὸς ὢν οὐκ ἦν ἐράσμιος. οὕτως οὐ ὁ σβασιανὸς δῆ ἀλλ' ὑπερθαυμάσιος ἦν.

Colophon pe.cor.latine altū locū ſcat. Quo noīe dicta eſt inſula, de q̄ Hor.li.epi. Quid tibi uiſa chios bullati: notaq; lesbos. Smyrna qd & Colophon. Colophōii na uales opes ſatis amplas habuere, & ī equeſtribus certa minibus tm̄ excelluere, ut uictoriā iñ futurā ſperaret. uñ colophonius pugnaret eqtatuſ. Et in puerbiis dicerēt, colophonē addidit, cū ſumma opi man⁹ iponebat. Ex colophone fuit Mimermn⁹ tibicē, & poeta. Xenophanes phyſic⁹, q poemata de pſillis edidit. Polymaſtus muſicus. Sunt ēt q Homer colophoniū faciunt

Colis per ſimplex l. ſignificat pampinū. Vñ pampinare eſt ſarmēto coles, qui nati ſunt de his, q plurimū ualēt ad ſecundū nonnunq; etiā tertiū relinquere, reliquos decerpere, ne relictis colibus ſarmentum nequeat miniſtrare ſuccum. Item colis dicit, quaſi caulis pro haſta, & fuſte membri uirilis. Hie. in Ioſue. Eo tpe ait dominus ad Ioſue. Fac tibi cultros lapideos, & circūcide ſecundo filios Iſrael in cole præpucio. Cel. libr. iiii. Tum in maſculis iter urinæ ſpacioſius, & compreſſius a ceruice huius deſcendit ad colem. Hinc colei, q̄uis & a colendo quidā deducant. Huius ſuprema pars glans appellat, & Pellicula, quæ glandem tegit præputium dicitur. Item colis dicitur caulis. Hora. lib. ii. Ser. Cole ſuburbano nihil eſt elutius horto. Sic dicim⁹ ploſtrū pro plauſtrum, clodius pro claudius.

Collis p duplex ll. minor mōs, & q̄ſi monticulus, Vñ Roma ſepticollis dicta eſt, q ſeptē habeat colles, Palatinū, Quirinalē, Auentinū, Cœliū, Viminalem, Exquilinum & Ianiculare. Et a colendo dī. Var. Qd primū ex agro fructus capiebāt, campus dictus eſt. Poſteaq; ſuperiora loca colere cœperunt, a colēdo colles appellarunt. Sed metri grā a poetis l. interpoſitū eſt. Colles ēt dicuntur dorſa. Nam ſpina humilis uallecula, eminētes pulpæ ab utroq; latere ſpeciem habent collium.

Collina porta Romæ, a colle q rinali ſic appellata. Oui. Tēpla freq̄ntari collinæ p̄xima portæ Nūc decet, a Siculo noīa rege tenet. Eadē nunc ſalaria uocat, qd' nomen quoq; uiæ eſt, in quā exit. Corn. Tacitus. Tertium agmen per ſalariam collinæ portæ appropinquabat, per eā ſal Sabini deferebant. Ideoq; ſalaria uocitata.

Colina per ſimplex l. a colo, is. quam poſtea culinā, deinde a coquendo coquinam uocauere, q ibi colebant ignem locupletiorem.

Colliculus per duplex ll. ſignificat paruū collē. Apul. li. i. Flo. Colliculus ſepimine conſecratus. Coliculus per ſimplex l. eſt exiguus ac tener braſſicæ, uel uitis caulis Var. Capreolus ē coliculus uiteus, itortus, ut cicinnus.

Colluuio, nis, & colluuies, ei. Vide in dictione alluuies,

Colluuiaria dicta ſunt in ductibus aquaꝝ, per q̄ colluuies, & īmundiciæ eiectant. Vict. li. viii. Etiam in uentre colluuiaria ſunt facienda, per q̄ uis ſpūs relaxetur.

Colluuiaris porcus dī, q ī colluuie nutrit cibo pmixto.

Colo, as, pē. pro. Manil. Et colare uagos inductis retib⁹ amnis. Eſt aūt colare pauxillatim liquorem aliquem ſtillatimq; emittere. Apul. li. Flo. de gymnoſophiſtis, non illi norunt aruū colere, uel auꝝ colare, uel equū domare, unde & cola dicta per quæ liquor emittitur. Inde compoſitū percolo. Col. li. viii. Nam maxime refert primo quoq; tpe ferrum percolari.

Colo, is. colui, cultū, adoro, ueneror. Vir. li. ix. Sūme deum ſancti cuſtos Soractis Apollo. Quē colimus. Aug. li. x. ci. dei. Dicimur colere hoīes, quos honorificatiōe uel recordatione, uel p̄ſentia frequētamus. Plaut. Ego te ſemper, ut patrē colui. Colimus pares amore, & officio, minores humanitate, & beneficiis. hoc eſt amamus. Hinc cultus & cultura quā græci latriam uocāt. Itē colere exercere. Liui. li. i. Abi nūcia Romanis, cœleſtes ita uelle, ut mea Roma caput orbis terraꝝ ſit, p inde rem militarē colant, Item habitare. Plaut. in aul. Hanc domū iam multos annos ego poſſideo, & colo, Vñ & cœlicolas dicimus, q cœlū colant ĩhabitando tanq; cœli colonos. Itē diligere. Terē. in Heau. Quippe forma ĩpulſi noſtra, nos amatores colunt, Item ducere. Vir. li. ii. Ge. Hanc olim ueteres uitā coluere Sabini Item arare, ſeu quoquo modo terras aptare. Col. li. i. Nam ubi ſedulo colit ager, plæ rūq; compendiū, nūq; niſi cœli maior uis, aut prædonis inceſſit, detrimentū affert. Hinc agricola, agricultor, agricultura, agricolatio. & colonus. Item ornare. Plau. Quin tute colis añq; exeas domum. Cic. Erat eñ nō tam grauis, q̄ elegans & faceta, & culta oratio. Hinc cultus corporis dī ornatus. A colo fiūt cōpoſita accolo, circūcolo, incolo, excolo, percolo, intercolo, & recolo, quorum pe. cor. eſt.

Colonus a colendo. i. habitando, terraſue aptando. Nā coloni erāt ciues Ro. ad aliquā urbē habitandū miſſi q̄ nō p̄priis, ſed pp̄li Ro. legibus uiuebant. Vñ & colonia dicta eſt. Vir. Vrbs antiq; fuit, Tyrii tenuere coloni. Ab incolendo eñ non ab agricultura colonos uocauit. Quandoq; tñ coloni, agrorum cultores dicunt. Idem. Vt q̄uis auido parerent arua colono. Col. lib. i. uidetur accipere colonos pro his qui non ſuum, ſed alienum agrum colunt, partē tamen fructuum dominis daturi. Colonus a græcis editus locus apud Athenienſes dicebatur, ubi Neptunus colebatur.

Coloniæ gentes ad habitandū aliquā terram miſſæ, dictæ q populum R. colerent, uel q ad eas Romani p̄ficiſcerent. Li. li. i. Vtroq; coloniæ miſſæ. Aūgu. li. x. de ci. dei. Ciuitates a maioribus ciuitatib⁹, uelut populorū examinibus conditæ coloniæ nuncupant. Coloniæ iura, inſtituta q̄ pp̄li Ro. habebāt, ut eſſent quaſi effigies R.o populi, quarum aliquæ ex Romanis ciuibus Roma ſumptis, aliq; partim ex Romanis ueteribus, partim ex Latini noīs ciuibus Romanis, aliquæ ex ſolis Latinis deducebant. Vñ Liui. li. xxxviii. Illud agitabant, uti colonia deduceret, nec ſatis conſtabat utrū latinam, an ciuiū Ro. deduci placeret. Bononia latina colonia. Mutina, & Parma. Ro. ciuit. Erat & aliud genus coloniaꝝ, q̄les olim Pompeius ſtrabo tranſpadanas colonias traduxerat. Non. n. nouis colonis eas cōſtituit, ſed ueteribus ĩcolis manētibus ius dedit Latii, ut poſſent hīe ius qd' cæteræ latinæ coloniæ. i. ius petēdi magiſtratus in ciuitate Romana, adipiſcerent. Erāt p̄terea coloniæ, quibus ius Italiæ dabat. Erant & latinoꝝ, quæ & Latii ueteris appellant, q̄les in Hiſpania multas fuiſſe refert Pli. Cum enim in urbe Roma multos ex ueteribus, nouiſq; incolis pauptate p̄mi in-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tellectū erat, adeo ut censui soluēdo non sufficeret, tri
umuiri a senatu creabant, qui locis primū considera
tis, in qbus Reip. expediret, ppugnaculū constitui, no
ua edicta pponebant, danda ee noia ab illis, qui in no
uā coloniā deduci uellent, sic q urbs paupibus exone
rabat, & reifamiliaris pōdere grauati, ad nouas, quib⁹
indigerēt diuitias gratis datas, cū familia accedebāt.
Accipiebant eīn duo, quatuor, vi. vii. agri iugera, &
qnq plus. Colonia etiam dr quæ colit agr, sicut colo
nus. Pau. li. xix. Colonus si ei frui non liceat totius qn
quennii noie statim recte aget. Et si reliquis annis do
minus fundi frui patiat. Hæc n. semper liberabit dns,
eo q sedo uel tertio anno patiet fundo frui. Nam & q
expulsus a coniunctione in aliā se coloniam contulit
non suffecturus duabus, Et colonia locus qui colitur.
Plau. in Pseu. Det nomen ad molariam coloniam.

Colonicum pecus dicitur hirsutum, cum molle dicatur
rectum, ut est apud Columel.

Colonicus, a. um. quod est coloni, seu quod ad colonū
pertinet. Var. Atq etiam leges colonicas tollis.

Coliciæ uocant maiores sulci, in quibus aqua si redun
dat, excolet, Dūr & elices fossæ quædam in eundē fere
usum. Col. uocat coliquias li. ii. cum ait. Cauebitur, ut
patentis liras, crebrosq sulcos aquarios, quos nonnul
li elices uocant, faciamus & oēm humorem in colli
quias atq inde extra segetes deriuemus. (Romā.

Collatina porta Romæ, a collatio oppido dicta, prope

Collatina dea quæ collibus præsidebat.

Collatium sacrificium, quod ex collatione offertur.

Collatiuum uentrem magnum, & turgidum Plautus
dixit, quia in eum omnia edulia congeruntur.

Collacteaneus, q eisdem māmis est nutritus. Collacteus
uero, qui uno & eodem lacte. Iuuen. Quid dicat notæ
collactea mauræ. Martianus. Sed q sororis eius col
lactea, & indiscreto amica fœdere uideretur.

Colymbus latine numus dicitur, Suidas. κωλύμβων εἶ
δος νομίσματος. Iul. Pollux. Colybos est permutatio pe
cuniæ, a quo qui id exercent colybistæ uocantur. Ci
ce. in Ver. acti. v. Colybus esse qui potest, cum utant
omnes uno genere numorum.

Colybistes, numularius, a Colybis numis, ut Iul. Pol. ait.
Hier. uero Colybistas a Colybiis uocatos tradit. Coly
biæ uero ut ipse ait sunt quæ tragemata bellariaq di
cuntur, ciceris fixi, uuarumq passarum uilia munus
cula, uñ Colybistæ pro numulariis fœnus minutatī
exercentibus. Theophra. libro de gemmis colymbon
uocari tradidit genus ponderis, hoc modo minimū
pondus est hordeum, sequens colymbus.

Coliphium, panis genus ἀπὸ τοῦ κολίκος, forma diminu
tiua. Est enim colix subcinericius panis. Plaut. Coli
phia mihi ne incocta detis.

Collibrum, genus pœnæ uel pecuniæ.

Collyrida, panis triangulus, & modicus, qui alibi dicit
Torta panis. Hiero. li. ii. Re. Et partitus est tam uiro q
mulieri singulis collyridam panis unam.

Collyrium medicamentū plærunq oculor. q̄uis & ad
alia transferat. Aug. Cæcus qñ ungitur collyrium in
manu medici nō videt. Hor. Oculis collyria lippis. Et
non solū oculis adhibet, sed aluo quoq subiicitur in
cura equor, ut auctor est Col. qui lib. vii, scribit. Salis
sextans, cū decē cepis conteret, & admixto melle deco
cto, collyria imittunt aluo, atq ita citatus bos agetur
Idē. Melle decocto, & sale collyrium tenue indit fora
mini, quo ineat urina collyrium inferit naturalibus.

Colligo, is. pe. cor. in unū redigo. Virg. Colligere arma
iubet, ualidisq incūbere remis, inde collectio. Qñq
aufero. Lucil. Ruis hue, & colligis oñia furtim. Qñq
lego. Vir. Collige uirgo rosas. Cū uero dicimus colli
go me, colligis te, colligit se, tūc p reficere, & q̄si dilap
sum spiritū in unū redigere ponit. Ci. Sed manifesto
furto perturbatus ubi se collegit. Idem lib. iiii. Tusc.
Quid est aūt seipm colligere, nisi dissipatas ai partes
rursum in suū locū congerere. Quod si alium casum
addamus, ut collegit se in arma, idē ē, qd pauit, muni
uitq. Collegit se ī irā. i. excitauit. Vir. Substitit Æneas,

Collecta seu collectura dūr scri (& se collegit) arma
pta, q̄ ex pluribus excerpta locis, in unū lecta sunt.

Collectiuus. a. um. quod collectum est. Cice. Mario. Si
gna, & tyrone, & collectitio exercitu, cū legionibus
robustissimis contulit.

Collectiuus humor. q collect⁹ ē, uel collectiōe paratus ē

Collegæ, pe. pro. dicunt duo eiusdem ptātis simul missi
Vñ & collegiū, qd est pprie collegar societas, q̄uis de
aliis etiam dicatur. Liui. proprie dixit. Consulum col
legium, qui duo erant, improprie Neracius iurisconsul
tus, qui existimat tres collegium conficere.

Collegium proprie collegarum societas.

Colligo, as. pe, cor. simul ligo Plau. in Amp. Neq eum
colligare quiuit quisquam in cunabulis.

Colligas, docet Pli. li. xxxi. uocari quasdam speluncas
in quibus aphronitrum inuenitur.

Collido, pe. pro. simul percutio. Lactan. de ira. Duriss
mi rigoris materiæ, si ictu uehementiore collidatur
ignis excutit. Hiero. ad Helio. Super nudā metuis hu
mū exesa mēbra ieiuniis collidere, sed dns tecū iacet
Hinc collisio, quæ est duorum corporum sonus.

Collinio, as, ad lineā rectū facio. Augu. Cor tuum q̄ diu
prauū est, & distortū, nō pōt colliniari recti itudie dei.

Collutilo, as. pe. cor. fœdo dedecoro. Pacu. Hæc famige
ratio te honestet, & me collutilet, si sine dote duxeris.

Colluco, as. pe. pro. apud Catonem significat profanæ
syluæ ramos decido officientes lumini.

Colobium genus tunicæ, quo antiqui romanoy utebā
tur, sic dictū, q sine manicis esset, ac mutilatum. Nam
κόλοβον breue, mutilatū truncum significat κολοβόω
mutilo, de quo in decretis xix. q. iiii. q Paulus Eremi
ta in testamento colobiū suū Athanasio reliqt, tuni
cā uero beato Antonio. Hæc & catacliста uestis dī.

Colocasia herba in Ægypto quam aliqui Cyamon, ut
Pli. ait. i. fabam Ægyptiacam, de qua Palla. Hoc men
se colocasiæ bulbos ponemus. Amant humidum locū
pinguem maxime irriguū. Frondere prope semp pōt,
sit tanq citreta tegumentis defendāt a frigore.

Colocynta, quæ a nīis Coloquinta agrestis cucurbita
fm Dioscо. Hæc & colocyntis, idis. uel idos. ficut legi
mus li. iiii. re. Et collegit ex ea colocyntidas agri. Hāc
Plinius minorem esse ait q̄ satiuam.

Colostrum & colostrale, spongiosa lactis densitas a par
tu prima, hoc est illud lac, quod statim post partum
prouenit, nihil ualens, cum sit matricis purgamentū

Martialis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mar. Surripuit pastor quæ nondum stantibus hædis
De primo matrũ lacte colostra damus. Palla. Colostrã uocãt pastores illud exiguũ lactis, in quo est spissior natura. Est & colostra morbus, quo lactentes tentant, si biduo a partu maternũ lac gustauerit. Qui colostra ti dr̃ densato in calei specié lacte. Iõ infantib⁹ nutricis nõ mris lac exhibere cõuenit, q a matris exitiosũ est.

Coloquinta herba. Vide in Colocynta.

Color dicitur id, quo aliquid coloraf. Et duo sunt princi pales colores, albũ. s. & nigrũ. Alii nõ dr̃ colores, nisi p participationé. Colores etiã apud rhetoricos dr̃ orna menta orõnis. i. figuræ, q̃ a græcis schemata dr̃, cum a rhetoricis uocéf alicuius facti pbabilis causæ. Nam ut scribit Cice. sunt actori ut pictori colores ad narran dũ. Iuue. Dic quintiliane colorẽ. Ab hoc noie fiũt cõpo sita. Cõcolor, eiusdẽ coloris. Discolor, uersicolor, diuer si coloris. Decolor, qd̃ é colore uitiato. Et hẽt pe. cor.

Colorificus. a. um. quod colorem facit.

Coloriæ uestes sunt, quæ ex lana non tincta, hoc est nati uo colore factæ sunt.

Coloro. as. pe. pro. colorẽ induco. Cuius contrariũ est de coloro. Sene. Fulmen aut colorat, aut decolorat. Deco loraf id cuius color uitiaf, nõ mutaf. Coloraf id cuius alia fuit q̃ sit facies. Inde decoloratæ manus dr̃ macu losæ. Fronti. li. i. Strategematon. Quod ab itinere stri gosiores notabat equos, & coloratiora hoim ut ex uia corpora. i. fusca. Clau. ad Stiliconem. Quom mõtibus ãdæ nigra coloratus produceret agmina Memnon.

Colorbasus nomen hæretici, qui uitam oim hoim in se ptem syderibus consistere affirmabat.

Colora latine camarus. Apicius li. ii. uel camarũ defru tum mittas, quod Romani coloram uocant.

Coloton pe. pro. κωλοτόμ. Arist. lacertæ gen⁹ facit. Alii coloten. Alioquin quæ nos crura & lacertos dicimus, græci κῶλα dicunt.

Colotes nomẽ uiri Teii qui pictor fuit. Cuius meminit

Colpus appellatur sinus. (Quintil. li. ii.

Columbus, & columba in singulari, in plurali magis fœ mi. genere utunf autores. Vir. Præcipites atra ceu tẽpe state columbæ. Mar. Ne uioles teneras pduro dente co lumbas. Quidã hoc nomen a colẽdo deducũt, q̃ lum bos colant. Var. li. iii. a culminibus, q̃ colmina. i. culmi na uillæ summa petãt. Nã ppter naturalẽ pauorẽ alte nidulanf. Et de domesticis qdem, & agrestibus colũbi. Palũbes dicunf tm̃ de syluestribus. Var. Duo gña eaꝝ in peristerotrophio esse solẽt. Vnũ agreste, q̃ habeẽ in turribus, ac culminibus uillæ, a quo appellatæ colũbæ q̃ ppter timorẽ naturalẽ summa loca in tectis captãt. Alteꝝ columbaꝝ genus est clementius, qd̃ cibo dome stico intra limina pascif. Colũbæ agrestes a colore Li uiæ dr̃ q̃si liuidæ. Domesticæ uero cellares. Ex colũ bo agresti, & columba domestica, uel econtrario na scitur genus tertium columbarum, quæ a nostris mi scellæ dicuntur, ob duorum generum commixtionẽ.

Colũbari⁹, q̃ colũbas curat. Var. Ipæ ppter pullos, quos hũt utiq; redeũt, nisi a coruo occisæ, aut ab accipitre in terceptæ, quos colũbarii solent interficere.

Colũbariũ, siue colũbaria. æ. ppre locus, ubi habitãt co lũbæ agrestes. Nã domesticaꝝ, q̃ græce peristeraꝝ dr̃ peristereones uocam⁹. Palla. Colũbariũ põt accipere sublimis una turricula in p̃torio cõstituta, leuigatis, & dealbatis parietibus. Col. li. ix. Qualia colũbariæ tectis supponũf, græce peristerotrophia colũbaria dr̃. Pro prie tñ colũbariũ loculamẽtũ in peristerotrophio sin gulis colũbaꝝ paribus p̃paratũ. Var. li. iii. Singulis pa ribus colũbaria fiũt, rotunda, in ordine crebra. Colum baria singula esse optet, ut os habeãt, quo itroire, & exi re possint. Columbaria etiã insula est in mari Thusco.

Colũbare possef, nomẽ é. Col. li. ix. Cæteꝝ cibos iuxta pa rietẽ cõueniet spargi, qm̃ fere partes hæ colũbari caref stercore. Palla. Colũbari cellæ duo subiecta cubicula

Columbar genus uinculi. Plau. in Rud. Illic in (fiant. columbum credo leno uortitur. Nam in columbari collus haud multo post erit.

Colũbatim aduerbiũ fcat ad similitudinẽ columbæ.

Columbinus. a. um. quod est ex columbis. Plini. Colum binus firmus in aqua decoctus.

Coluber pe. cor. serpens, q umbras nemoꝝ incolit. An guis, & hydrus, q in aqua, serpens, q in terra serpit, dra co, tẽpli, sed sæpe cõfundunf. Hic. ad p̃fidiũ de colubro scribit. Coluber ad bibendũ ueniẽs in aqua uenenũ de ponit, ne eũ uenenũ aqua concretũ occidat, nudũ ho minẽ timet, uestitũ p̃sequif, caput tñ suũ celat, ubi scit esse mortẽ suã. Serpẽs qdẽ, si semel calamo pcutiaf mo rif, Sin uero iteꝝ percutiaf cõfirmaf. Brumali tpe in firmior efficif, & a soricibus uincif. Igif ante hyemem circa se colligit segetes, ut illis escam præbeant.

Columis, & incolumis pe. cor. utrũq; sumif, p sano. Plau. in Tri. Neq; ita ut sit data columem te sistere illi, & de traxisse autumẽt. Cic. li. i. ad Heren. Casu & fortuitu na uis in portũ incolumis delata é. Hinc columitas, & in columitas p̃ salute. Idẽ Tre. Itaq; siqs erit mihi aditus de tuis fortunis. i. de tua columitate. Et li. iii. ad Heren. Dicebãt nullam utiliorem esse incolumitate.

Columem pe. cor. Terẽ. in Phor. Eho bone custos, salue columen nr̃æ familiæ, cui cõmendaui filiũ hinc abiẽs meũ. Vbi Dona. Columen familiæ sustẽtatio, uel de cus, unde columnæ dictæ. Plau. in Caf. Sed eccum egre ditur senati columen, præsidium populi.

Columnæ dictæ sunt, q̃ culmina sustineãt. Hinc interco lumniũ, qd̃ est spatiũ inter colũnas. Cic. li. iiii. ad Herẽ. Ædes, intercolumniũ, angulũ, fornicẽ. Columnaꝝ tria sunt gña. Teretes, quadrangulæ, striatæ. Quæ suppo nunf colũnis epistylia, hoc est capitella. Quæ suppo nunf bases, siue spiræ dicunf. Sciendũ auto. Quinti. An tiquũ columam dicebãt detracta n litera pro colũna. Vnde per diminutionem columella dicitur pro co lumnella. Apud ueteres serui maiores in familia dicti sunt columellæ, uel a columna, uel columine, sicut co lumen familiæ apud Plau. & Teren.

Colũnãtio a colũno. as. Vide in dictione marmoratio.

Colũnæ Herculis duæ esse phibenf in occidente, q̃a ex oceano mare nostrũ intrantibus duo mõtes occurrũt quoꝝ alteꝝ i africa Abylã uocãt, alteꝝ in Europa Cal pẽ. Hos quõdã iũctos ppetuo iugo fuisse finxerũt. Sed Herculẽ diremisse colles. aliqui tñ hos mõtes, pcul spe ctãtib⁹ geminas colũnas uideri dicũt. Alii dicũt colũ nas Herculis in Gaditana insula fuisse ex ære octo cubi toꝝ, ad qs̃ p̃ficisci solebãt, q̃ nauigationẽ absoluissent, tanquam Herculi sacra facientes.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Columna regia ciuitas in Brutio, ut eſt apud Põp. Hũc locũ græci ſtylida uocant.i. columnellã. Ea turriculæ modo erecta ex aduerſo turrem in Peloro ſitam reſpicit,hodieq; a multis appellatur Stylarion.

Columella proprium nomẽ autoris, qui de agricultura tam metro q̃ proſa eloquentiſſime ſcripſit. Quo noĩe ſignificaſ maior ſeruus in familia,& uideſ diminutiuũ a colũna,quaſi columẽ,& columna domus, quales in magnis domibus erant Atrienſes,qbus tutela familiæ pmittebaſ.Lucili Columella hic ſitus metrophanes.

Columellares dentes a Pli.dicti ſunt in equis. Var.lib.ii. de re ruſt.Incipientes quartũ agere annum itidẽ eiici unt,& totidem eiiciunt proximos eorum, quos amiſerunt,& incipiunt naſci,quos uocant columellares.

Collabefactari teſtula ſcat eiici ex urbe, p ſigna teſtaꝫ.

Colurnus,a.um.dicitur,quod eſt ex materia coryli.

Colurus pe.pro.diciſ finis ille,qui uiſum noſtrũ mutilat Fit eñ a græco κολοβόω mutilo,trunco.Sunt autẽ duo circuli in ſphæra maiores,q dñr coluri, quoꝝ intereſt diſtinguere ſolſtitia,& æquinoctia.Truncus dĩ hic circulus,qñ ſolũ una eiꝰ medietas apparet, alia nobis occultaſ,ex interſecatione quã facit,nomen quoq; ſortiſ. Colura in alia ſignificatione græci dicũt aĩalia caudã nõ hñtia, uel mutilã caudã habentia,q̃ in ſacrificiis nõ offerebanſ. Accipitur pro horizonte, qui eſt circulus diuidens inferius hemiſphærium a ſuperiore.

Coma.æ.breuis capillo ꝝ ornatus, ἀπὸ τ κόπτω, qd eſt incidere,ſicut apud latinos a cædendo cæſaries.

Comare eſt longioré comã hñe. Gel. Equũ fuiſſe dicunt magnitudine inuſitata, ceruice ardua, colore phœniceo,flaua & comanti iuba. Hinc comatus, ſicut a capillo capillatus.Hinc datũ eſt nomẽ Galliæ comatæ. Per tranſlationẽ ẽt de arboribꝰ herbiſq; dĩ. Virg.li.iiii. Geor. Nec ſero comanté narciſſum.i.floré habentẽ.

Comata Gallia,ois trãſalpina Gallia uno noĩe dicta eſt, quæ in tria populoꝝ gña diuiſa eſt Belgica,Celtica,& Aquitania.Dicta comata a coma,quia natio illa erat intonſa.Pli.li.xi.In capite cunctoꝝ aĩalium hoĩ plurimus pilus,iam quidem promiſcue maribus, ac fœminis apud intonſas utiq; gentes, atq; etiam noĩa ex eo capillatis alpium incolis Galliæ comatæ.

Comatulus penul.corre.diminutiuum a comatus. Vnde Hiero.comatulos pueros dixit

Cõma.atis.per duplex mm,latie inciſio dĩ ἀπὸ τ κόπτω incido,genus diſtinctionis,qñ poſt duos uel tres pedes ſupereſt ſyllaba,q̃ parté terminet orationis, ut Arma, uirũq; cano Troiæ,Qñ uero poſt duos pedes nihil remanet,colon dĩ,ut apud Hor.Terruit urbem. Quæ tñ nomina apud oratores indifferenter ponunſ, qui integram ſententiam periodon appellant, ut nil tibi profuit nocturnum præſidium palatii,nihil urbis uigiliæ, nihil timor populi,nihil cõcurſus oĩm bonoꝝ. Partes autem cola,& commata uocant,ut apud Apoſtolum. Suſtinetis enim ſi quis uos in ſeruitutem redigit, ſi qs deuorat,ſi quis accipit,ſi quis in faciem uos cædit.

Commata dñr aggeres,qui oppoſiti ſunt coercẽdo euaganti nilo,quos qui ruperit extra ordinẽ plectiſ, ut eſt apud Vlpi.titulo de extraordinariis criminibus.

Comata paſtoris nomen apud Theocritum.

Como.is.pſi.ptũ.ſcat cõpono,orno, qñ in capillo pluri mũ hoĩ ornatus ſit.Oui.li.ii.de amo.Comere ſed ſolas digna cipaſſi deas.Terẽ.Dũ moliũ, dũ comũ ãnũ.

Comptus.a.um.participiũ,idẽ eſt qd ornatus,politus.

Comptus.us.pro ornatu.Dona.in Eunu.Terẽ.Vt eo magis hæc amanda ſit,quæ naturæ beneficio, non factis comptibus,aut induſtria facta eſt pulchra.

Comptulus diminutiuum eſt a comptus.a.um.

Comptũ genus libaminis.qd farina cõſperſa faciebant.

Comarus pe.cor.arbutus,& genꝰ mori,græce κόμαρος.

Comagena pe.cor.regio Syriæ, q̃ ꝓpius adiacet Amano mõti. Vñ comagenũ medicamentũ dictũ,qd ſit ex adipe anſeꝝ,cũ cinnamo,caſia,pipere albo,& herba,q̃ comagene uocatur,utiliſſimum ad multos morbos.

Comes dicitur,qui ſequendo aliquem ſe maiorem comitatur.Cic.Non comitem,ſed ſe ducem præbuit. Socius par eſt.Ponitur tamẽ quandoq; comes pro ſocio, Idem in Rheto.Qui cum ante lucem ſurrexiſſet,comitem ſuum iclamauit.Et antea dixit. Et ſecum aliquantum nummoꝝ ferentem eſt comitatus. Comes quoq; qui utcũq; alterius ſequitur ductum. Socius plerunq; in negociis ſeriiſq; rebus,& fortunæ arbitrio ſubiectis. Sodalis in leuioribus,ac ſæpe uoluptuoſis.Cice.Epulabar modice cum ſodalibus,Et ſodales ſunt eiuſdẽ collegii.Vñ Ci.Norbanũ quæſtoré ſuũ appellat ſodalem Comes uero pro dignitate gene. cõmu. eſt, q̃uis apud uulgus comitiſſa dicaſ.Vnde ab Amiano largitionũ comes dictus eſt,qui præerat largitionibus imperatoriis.Alii pro dignitate comarchum uſurpant.

Comitor.aris.deponens,a comes fit.Et eſt proprie minorum erga maiores.

Comito.as.pe.cor.actiuũ.Oui.li.ii.de Pon. Quẽ pia nobiſcũ proles comitauit eũtẽ. Et li.xiiii.Me. Nraq; adulãtes comitãt ueſtigia donec.Eſt & comitor paſſiuũ.

Comitatus actiue & paſſiue dicitur.Actiue.Pli.Quicũq; enim comitati fuerant.Paſſiue.Cice.li.ii.in Cati.Illud etiam moleſte,q̃ ex urbe paꝝ comitatus exierit.Virg. Ipſe uno graditur comitatus achate.Idem in ſignificatione paſſiua incomitatus poſuit,cum ait. Sæpius Andromache ferre incomitata ſolebat.

Comitatus.us.pro comite.Saluſt.Cice.per legatos cuncta ẽdoctus L. Valerio Flacco.Cn.Promptino prætoribus imperat,ut in ponte Miluio per inſidias Allobrogum comitatus deprehendant.

Comis benignus,facilis,& ſuauis, qui errãti comiter mõſtrat uiam, benigneq;,non grauate aliis inſeruit. Hinc comitas humanitas,& morum ſuauitas.Comiter,ſuauiter,manſuete.

Cometes pe.pro.gene.maſcu.latine crinitus dicitur.Eſt enim ſtella crinita.Luc.li.i.Ignota obſcuræ uiderũt ſydera noctes,Ardentemq; polum flãmis,cœloq; uolantes Obliquas per inane faces,crinemq; timendi Syderis,& terris minitantem regna cometen.

Comitium,conuentus populi,quod fiebat quando magiſtratus creabantur a ſimul itando, q̃ eo multi commearent.Differtq; a concilio,q̃ comitium ſit, cũ uniuerſus populus conuenit. Concilium cum populi pars. Fuerunt autem comitia conſularia,prætoria,quæſtoria,tribunitia,ædilitia, & omniũ deniq; magiſtratuũ, qui ſuffragiis conſularibus crearentur. Illæ enim coitiones populi ad creandos magiſtratus,& ad leges fe-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

rendas dicebantur comitia,quoꝝ alia calata, alia centuriata,alia curiata.Calata comitia uocabantur, quæ pro collegio pontificum haberi ſolebant,aut regis,aut flaminũ inaugurandorum cauſa. Curiata, quæ ex curiis,id eſt,tribubus,quæ.xxxv.erant,& ex cenſu,& ætate per lictorem curiarum procalari,ideſt,conuocari ſolebant.Centuriata,quæ habebantur in creandis conſulibus,cum centuriatim.i.per ſingulas centurias calculus unus pro ſuffragio ferebatur.Et hæc per cornicinẽ ex regionibus,& locis conſtabant.Diony.lib.vii.hiſto. ſcribit.In comitiis curiatis,omnem poteſtatem creandi magiſtratus fuiſſe penes populum.In cẽturiatis penes diuites.Comitii nomine,ut inquit Gelli. intelligitur locus coeundi, qui pro Aſconii ſententia, in foro prope ſenatum erat,quo equitibus.Ro. licebat coire, ibiq; ſtans populus ſuffragia ferebat,Cice.pro Sex.Cũ forum,comitium,curiam multa de nocte armatis hominibus,ac ſeruis pleroſq; occupauiſſent,impetum faciunt in Fabricium.Tempus comiciorum habendorum id erat,quod augures deſignabant. Comitia pro hominibus Cic.ibi poſuit.Venio ad comitia, ſiue magiſtratuum,ſiue legũm.

Comitiatus.us.dicitur ipſa comitialis congregatio.

Comitialis,& hoc comitiale, quod ad comitium pertinet,ut dies comitialis,qui comitiis gerendis aptus,ſiue dicatus eſt,quo cum populo agi licebat,ut inquit Macrobius,& quo populus Romanus conuenire ſolebat ad ſuffragium ferendum.Cice.ad Q.fratrem.Conſecuti ſunt dies comitiales,per quos ſenatus haberi non poterat.Liui.lib.xxv.Dictator primo comitiali die creauit conſules. Ioue autem tonante, aut fulgurante comitia populi habere nefas erat.

Comitialis homo,qui comitiali morbo laborat. Plini. Fel teſtudinum naribus illitum comitiales erigit, attollitq;.Dictus comitialis,q; comitia uitiare diceretur Interrumpebantur enim comitia,quo die aliquis concidiſſet.Cato. Quod comitia prohibere ſolet, nec id quidem mihi uitium fuit: Serenus. Eſt ſubiti ſpecies morbi cui nomen ab illo, Quod fieri nobis ſuffragia iuſta recuſat.Sæpe etenim membris acri languore caducis Concilium populi labes horrenda diremit. Ipſe deus memorat dubiæ per tempora lunæ Cõceptum, talis quem ſæpe ruina profudit. Hic morbus alio nomine dicitur Sacer,& morbus maior,propter grauitatem,quoniã homo ſubito concidit,& ſpumæ ore mouentur.Docet etiam Ariſto. hunc morbum a priſcis Herculeum fuiſſe nominatum,quia Hercules eo laboraſſe fertur,idq; ex atra bile pleriſq; conſiſtere tradit. Plato & Apul.diuinum nuncupauerunt,q; animi partem rõnalem,q̃ longe ſanctiſſima eſſe uideꝫ,occupat. Græci epilepſiã uocant, hoc eſt contractionem. Contrahuntur enim hoc morbo nerui. Plini. Folia heliotropii contractionibus medeñ,etiamſi id comitialiter accidat.i.etiam ſi contractiones fiant ex morbo comitiali. Vulgo caducus dicitur,q; cadere faciat.Plautus tamen comitiales homines in penulo appellat litigioſos,qui in comitio propter lites, quaſi habitare dicuntur, inquietantes tribunal prætoris, qui ſi nihil eſt litium litem ſerunt.Hic etiã a nonnullis lunaticus dicitur,cũ tũ ab inuicẽ ſeparentur,q; eum qui interlunio natus eſt,hunc morbum fere pati compertum eſt.

Comeſſationes proprie dicuntur cibi potuſq;, qui poſt cœnam ex luxu ſumunt,ſicut merenda cibus,qui ante cœnam ſumitur, & ientaculum ante prandium. Comeſſari eñ eſt poſt cœnã epulari.Sueto.in Domi.Cõuiuabatur frequenter & large, ſed pene raptim certe non ultra ſolis occaſum, nec ut poſtea comeſſaretur. Idem in Vitel.Epulas trifariam ſemper interdum quadrifariã diſpertiebat in ientacula,prandia,cœnas,& comeſſationes.Liui.li.xl.refert,Demetriũ poſt cœnã,quaſi ſodales acceperat,dixiſſe.Quin comeſſatũ ad fratrem imuſ? Interdũ comeſſationes generali uocabulo epulatiões,cõporationeſq;,cũ luxuria, & crapula, quacũq; hora ueluti uoragines menſaꝝ dicuntur. Vnde comeſſabũdus Alexandri Magni exercitus dicitur a Curtio, quaſi indulgens præter modum prodigis epulis,apud Ariſto.accipiũtur tanq̃ ſint cõuiuia ex collatiõe ſymboliſq; confecta,quæ lacedæmonii phiditia, Cretenſes andria nuncupauerunt. Vnde ait li.ii.pol.Comeſſationes phiditia nominãt Lacedæmonii,apud quos unuſquiſq; conferre habet, & ſi ſint pauperrimi. Qui uero comeſſationũ eſſe participes nequeunt,hi ad Reip. gubernationẽ non admittũtur.Ideo autẽ phiditia dicuntur,quia.ſ.phidias.i.amicitiæ,& humanitatis ea ſint,Λ pro λ accipiendo,ſiue q; ita cõſueſcerent ad parſimoniã,quæ græce dicitur φειλώ. Andria uero Cretenſes dixerunt,quaſi uirilia,ex eo,q; uiri adultæ ætatis ad ea uocabantur,habetq; hoc nomen comeſſatio primam produ.Mar.Non albana mihi ſit comeſſatio tanti.Dicta comeſſatio a uicis, quos græci κώμας uocant, & eſum ſupino.Veteres eñ in uicis habitãtes, anteq̃ oppida conderenẽ,alii alios cauſa uictus inuitabant.

Comum ciuitas Galliæ ciſalpinæ iuxta Larium lacum hæc mediocris erat colonia trans Padũ. Sed Põpeius, poſt Scipio,ac poſtmodũ diuus Cæſar eam auxerunt. Hinc comenſes dicti ſunt eius incolæ. Cumæ.arũ. ciuitas Cãpaniæ condita ab his,qui ex Chalcide urbe Euboeæ uenerũt.Hæc ab undis nomẽ traxit. Nã ὁ κῦμα undã facat,y aũt latini in u cõuerterunt,ut byrrhia burrhia.Inde cumani,& cumæi, q̃is & cumæi & cumani etiã dicãt a cuma ciuitate Æolicaꝝ maxia, & optima, & oĩm fere metropoli, quas nũero.xxx.fuiſſe tradũt,& quaꝝ pars maxia corruit.A qua, ut q̃dã aiũt Cumæa Sibylla dicta eſt. Et ex hac ortꝰ eſt Ephorus uir ſine cõtrouerſia clarus,& Iſocrati oratori familiaris, & hiſtoriæ cõſcriptor.Sed añ iꝑm, nõ tñ ex hac urbe Heſiodus poeta,q; patrẽ ſuũ relicta Æolica Cuma in Bœotiã migraſſe dicit. Pluta.quoq; in ſympoſiis multa,& Suidas, ἡσίοδος.κυμαῖος.νέος ϗ κομιδῆ ἰσχνὸς τὸ παρὸν ἀνὴρ καὶ μικρὸς πυκιμήδης ἐν ἀσκρῃ ϗ βοιωτίας,& ipſemet Heſiodus de ſe ita ſcribit,& de patre ſuo.

Κύμην αἰολίδα προλιπὼν ἐν νηῒ μελαίνῃ
Οὐκ ἄφενος φεύγων, οὐδὲ πλοῦτόν γε λιλαιόμην,
Ἀλλὰ κακὴν πενίην, τὴν Ζεὺς ἀνδρῶσι νέμῃσι.
Νάσατο δ' ἀγχ' ἑλικῶνος οἰζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
Ἀσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει δ' ἀργαλέῃ, οὐδέποτ' ἐσθλῇ.

Commalaſſo.as.Vide in dictione Malaſſo.

Commendo.as.ex con,& mando,ſignificat laudo, & tribus cõſtrui ſolet modis.Nã q̃q; actiõ tiõ habet.Vale. Maxi.lib.x.Qua propter nõ iudicrã artẽ cõmendauit,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Qñq; ultra actū cōstruiť cū alio actō mediāte apud & hmōi, ut cōmendauit te apud ptorē. Et sic sumiť pro laudo. Qñq; post actū iungiť dtūs, & ſcat quasi charū quid cōmitto, sed nō recedit a significatōe laudo. Sēp cū fit cū charitate, & laude eius q cōmēdať. Plau. Quali ne amico mea cōmēdaui bona? Probo & fideli & fido. Ci. Petis a me ut te q̄ diligētiſſime Bibulo cōmēdē.

Cōmendatitius. a. um. qđ cōmendari ſolet, uel id quo qs uel quid cōmendari ſolet. Cice. Et si ſta tuerā nullas ad te literas mittere, niſi commendatitias.

Cōmentaculū inqt Feſt. uirga, qua in ſacris utebanť ad ſacrificia pergentes, ut a ſe obuios hoīes amouerēt.

Cōmentari frequētatiuū é a cōminiſcor, & ſignificat cogitare, agitare, tractare, mentioné facere, diſputare. Ci. in Lel. Cū in hortos D. Bruti cōmentādi cauſa, ut aſſolet, uenisſemus, hoc eſt tractandi uel diſputandi. Idem. Quæ poteſt eſſe in uitio cōmentatio. i. cogitatio. Interdum ſcat fingere. Interdū cōmentariū ſcribere.

Commentum expoſitio a con, & mente quidam cōpoſitum, & deductum uolunt, cum ſit cōmonitio mentis. Aliqñ accipitur pro fictione, & tunc a comminiſcor fit. Teren. Commentum non placet.

Commentitius. a. um. ſignificat partim fictū, & ad tēpus cōmentū, & excogitatū, partim nouū. Aug. li. iiii. ciui. dei. Videtis ne igiť, ut a phyſicis rebus bñ, atq; utiliter inuentis, nō ſit tracta ad cōmentitios, & fictos deos.

Cōminiſcor, cōmentus ſum, a con, & mente dictū eſt cū finguntť in mente, q̄ non ſunt, ſeu magis a con, & miniſcor, uñ & reminiſcor qđ eſt, cū, q̄ tenuit mēs a memoria cogitādoq; repetuntť. Significatq; cōminiſci dicere, fingere, diſputare, tractare, aío cōprendere. Teré. in Hecy. Aliquid tuliſſe comminiſcentur mali. Plau. Fac ſis commentus, ideſt memineris.

Cōmentarium, cōmentarius & cōmentarii plurali numero, pro una eadēq; ſignificatiōe ſumunť. ſ. pro libris in quibus nō late, diffuſeq; res, ſed breuius q̄ poterant explicanť, cū in his ſimpliciter, & q̄ſi p capita deſcribūť Cice. in Bruto. Nō eſt orō, ſed quaſi capita rerū, & orationis cōmentariū paulo plenius. Sic Cæſaris cōmentarii dicunť, in quibus ad exequendā hiſtoriā aliis uidetur materiā ſubieciſſe. Vñ Sene. li. iii. decla. Sine cōmētario nunq̄ dixit Seuerus Caſſius, nec hoc cōmentario cōtentus erat, in quo nudæ res ponunť. Hi aūt ſi ſingu li fuerint, cōmentariū uel cōmentarius, uľ liber dī, ſed ſi ex multis longiſq; tractatibus, breuiora coaceruenť cōpendia, cōmentarii etiā dici poſſunt, uel primus & ſecundus cōmentarius. Dī etiā cōmētarius, uel cōmentariū, uel cōmentaria p autoꝝ expoſitiōe. Gel. Eſt adeo probi grāmatici cōmentarius ſatis curioſe factus. Et iterum. Nonnulli grāmatici, q cōmentaria in Vir. cō poſuerunt. Idē. Noſter taurus in primo cōmentarioꝝ, quos in Gorgiā Platonis cōpoſuit, ſcriptū reliquit. Quidam etiā hmōi cōmentum uocauerūt. Præterea commentarius qñq; dicit cōmentator, hoc eſt, qui cōmentarium, ſiue cōmentum compoſuit. Serui. ſup. i. Geor. Superfluam mouent quæſtionem commentarii.

Commentariolum dimi. paruum commentum.

Cōmeo. as. ex con, & meo, q̄q̄ alii ex con, & eo. is. cōponi uelint. Vñ remeare p redire. Eſt aūt cōmeare ultro citroq; ire. Inde cōmeatus dari dicitur. i. tēpus, quo ire & redire cōmode poſſit. Et cōmeare eſt ire, ſeu ſe cōferre. Lactan. li. iii. Quid ergo interfuit, quo animo philoſophus ad meretricem famoſiſſimam commearet. Teren. in Hecy. Hic raro in urbem commeat.

Cōmeatus. us. licentia, ſiue qđ dī ſaluus cōductus, quem dat imperator militi, p̄poſitus inferiori eundi quo uelit ad p̄ſcriptum diē reuerſuro. Cic. ad Heren. Ille, q ad diē cōmeatus nō uenit, q̄ eū aquæ intercluſiſſent. Liui. li. xxiii. Magna pars ſine cōmeatibus dilabebať. Qñq; accipiť p itione & trāſitu multitudinis. Apul. li. viii. Sed cuneatim ſtipato cōmeatu difficultates trāſabirem⁹. Et in eodē. Per oēm noſtrū cōmeatum morſibus ambulare cernēs. Et p itione nauiū. Cæſar. duobus cōmeatibus exercitū reportare cōſtituit. Aliqñ accipiť p cibariis, ad alimoniā exercitus, & Reip. aut multitudinis alicuius, uel etiā priuatim. Salu. Si uincimus, oīa nobis tuta erunt, cōmeatus abunde. Cice. pro lege Manilia. Iam commeatu, & priuato & publico prohibemur.

Commemoro. as. pe. cor. cōmone facio, in memoriā reduco. Cic. in Caro. Pythagoræorūq; more exercendæ memoriæ gra, qđ quoq; die dixerim, audierim, egerim, cōmemoro ueſperi. Hieron. in Eccleſiaſtico gtō iunxit. Sed in die tribulatiōis cōmemorabiť tui. Et cōmemorare eſt dicere, recitare, narrare. Cic. Quænam ſit iſtius ueteris, quam cōmemoras academicoꝝ, & de finibus bonorum peripateticorum ſententia. Teré. in Phor. Quid ego nunc ea cōmemorem Demiphonis ſigillatim, qualis ego in hunc fuerim.

Cōmeto. as. pe. cor. cōmeo, hoc eſt me confero. Neuius. Cum ad Lupā noſtrā tam multi commetant lupi.

Commœreo. es. totus uel in totum triſtor. Plau. in Epi. Neſcio ædepol quid tu timid⁹ es, trepidas Epidice ita uoltum uideor uidere commœruiſſe.

Cōmereo. es. pe. cor. cōmitto. Teré in Phor. Si ſenſerit te timidū pī, arbitrabiť cōmeruiſſe culpā. Et commerere eſt meritare, ſed in malū. Idē in Hecy. Quæ nunq̄ qđq̄ erga me cōmerita é, qđ nollē, & ſæpe qđ uellē meritā ſcio. Dona. Mereri bona, cōmereri dicimus mala.

Cōmilitones dñr, q ſimul ſunt in militia, q & cōmilites dñr, græci συστρατῶτας, ſyſtratiotas dicūt. Ita. n. dñr cōmilitones, ſicut cōdiſcipuli. Sueto. in Cæſ. Nec milites ſuos p concione, ſed blandiori noīe cōmilitones appellabat, tanq̄ & ipſe unus eſſet ex numero militum.

Cōmilitiū ipa belli ſocietas Iuſti. li. v. Deinde cogitationes legū ſacrarū, tū uetuſti p tot bella cōmilitii oratmiſereať ciuiū exulū. Apul. etiā cōmilitia. æ. uſurpat.

Cōminus pe. cor. ſcat ſtatim ſine intermiſſione. Vir. lib. Geor. Quid dicā iacto q ſemine cōminus aruo. Cōminus etiam a loco propinquo. Vide in eminus.

Combino. as. pe. pro. ſignificat, quod lingua uernacula dicimus acobiare. Aug. in expoſitione pſal. Non cōbinata eſt cū electis eoꝝ, & li. viii. con. Illic ut forte cōbinati ſpaciabanť unū ſecū ſeorſum, & alios duos itidē ſeorſum pariterq; digreſſos. Hinc cōbinatio, quā græci Epizeuxin uocant, quū in oratiōe eadem dictio ſine medio duplicatur. Vir. Me me adſum qui feci.

Commigro. gras. Vide in dictione Migro.

Cōmitto, alioꝝ fidei trado. Teren. Ouē lupo cōmiſiſti. Qñq; cōmittere eſt iniungere aliq̄d faciendū, & quaſi cōmēdare, ut rex mihi hoc negotiū cōmiſit. Qñq; pec

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

care. Vñ cõmissa dñr peccata. Asco. Cõmissa dñr facta contra uoluntatẽ cõditoris. Qñq; sociare, coniungere. Vir. Delphinũ caudas utero cõmissa lupox. Qñq; donare, relinquere. Cice. in Ver. act. ii. Is calũniatores ex sinu suo opposuit, q illi hæreditatẽ Veneri Erycinæ cõmissam esse dicerent. Qñq; facere. Salu. Sempronia, q̃ multa sæpe uirilis audaciæ cõmiserat. Qñq; incipere Vir. lib. v. Et tuba cõmissos medio canit aggere ludos. Salu. Quibus dictis mox plium cõmisere. Qñq; potestatẽ dare, seu pmittere, & causam pbere, & in malam partẽ. Sed hoc pcedente negatione, & sequente ut uel q̃obrem. Teren. in Hecy. Nunq̃ tã dices commode, ut tergũ meũ tuã in fidẽ committã. Cic. Nihil tibi esse cõmittendũ consyderare debes, q̃obrẽ eox quos laudas te non simillimũ pbeas. Aliqñ etiã sine negatione. Idẽ li. ii. offi. Periculosum ipsi est, tũ etiã sordidũ ad famã, cõmittere ut accusator noiet. Qñq; cõparare, & in contentionẽ deducere, cõfligere. Sue. in Cali. Nec cessauit ex eo criminari alterx alteri, atq; inter se oes cõmittere. i. in certamẽ mittere. Hiero. li. ii. Macha. Rex cõmisit cũ Iuda, & supatus ẽ. Proprie tñ rõne ppositiõis conscat simul mittere, siue simul iungere. Gel. Gordiũ nomẽ ẽ urbis, quã Sangarius amnis interfluit, magna ex pte cigit fluctib⁹, specie ĩsulæ pbet, ac nisi tenue discrimen obiiceret, maria, q̃ nunc diuidit, committeret.

Cõmissuræ iuncturæ, q̃les sunt tabulax, & aliax rerũ.

Commitile pe. cor. compositum.

Cõmitigo. as. pe. cor. scat tũdẽdo deprimo, atq; depono Terẽ ĩ Eu. Tibi utinã cõmitigari uideã sandalio caput

Cõmodum pe cor. fit a modo, & scat utile emolumentum. Cuius contrariũ est Incõmodũ, p damno. Cice. ii. ad Heren. Causa est ea q̃ induxit eũ cõmodox spe, aut incõmodox uitatione. Et ifra. Hic accusator in spe cõmodi cupiditatẽ, oñdet aduersarii, ĩ uitatione incommodi formidinẽ augebit. Qñq; commodũ dr bonum, aptũ, conueniensq;, quasi cũ modo, rõne, incõmodum malũ ineptũ, atq; inconueniẽs. Sic cõmoditas, & incõmoditas, cõmode & incõmode sumi pnt. Terẽ in An. Nempe incõmoditas deniq; huc oĩs redit, si aduenerit qd dii, phibeant, dissensio. At si corrigat, quot cõmoditates uide. Principio amico filiũ restitueris, tibi genex firmũ, & filiæ inuenies uirũ. Aliqñ utrouis modo accipi possunt, ut apud eundem in Hecy. Multa ex quo fuerint cõmoda, eius incõmoda æquum est ferre.

Cõmodus. a. um. qd est utile, siue aptũ, a quo fit accõmodus, & incõmodus. Amb. li. Hexa. Nã q̃ leuibus accommodus est, fit incõmodus grauioribus elemẽtis. Terẽ. in An. Ego commodiorem hoiem &c. Cor. Celsus, Sed inter omnia maxime cõmodum est modice exerceri. Plau. in Sti. diminutiuo usus est. Pro opibus nostris fatis commodule nucibus fabulis ficulis.

Cõmodum aduerbiũ significat iam, seu tunc, id tẽporis, eo momento. Apul. Intuli me, eũq; accubantẽ exiguo admodũ grabbatulo, & cõmodũ cœnare incipientem inuenio. Idẽ li. i. Igit inefficaci celeritate fatigatus cõmodũ uẽspera oriente ad balnea pcesseram. Gel. li. ii. Taurus sectatoribus cõmodum dimissis sedebat, p cubiculi foribus. Cic. ad Atticũ. Cõmodũ discesseras heri cũ Trebatius uenit. Qd scat uix, & tunc. Dona. enarrãs illud Terentianũ ex Phormione, Id cũ hoc agebã commodũ, aduerbiũ esse tpis, & tĩ significare. Idẽ alibi exponit. Cõmodũ huc aduerterat, ipso eodẽ tẽpore.

Cõmodo. as. pe. cor. utile & cõmodũ facio, seu cõmoditatẽ psto, qd dicimus Faraconzo. Cic. ad filiũ. Cui ego quibus rebus potero libẽtissime cõmodabo, sicut ecõtrario incõmodo, molestus sum, & noceo scat. Teren. in An. Magis adeo, ut mihi incõmodet, q̃ ut obsequat gnato. Cice. Cæsari. Quicqd ei cõmodaueris erit mihi gratũ. Et cõmodare est mutuo dare, hoc est alicui⁹ rei usum ad tẽpus concedere. Cice. Dando & accipiendo, mutuãdisq; facultatibus, ac cõmodandis nulla re egemus. Nec rei tĩ mobilis cõmodatio dr, ut Vlpi. existimauit, sed etiã soli. Plau. Cũ ædes paupi cõmodasset, Cice. li. iiii. ad Herẽ. Ait qdã ædes maximas ad nuptias cõmodasse. Et licet, ut multi asserunt, cõmodent, q̃ reddunt in eodẽ nũero, & specie, ut uestis, equus, liber, mutuent, q̃ non reddunt eadẽ numero, sed specie uinũ, frumentũ, numi, Cic. tũ in Ver. acti. vi. Cõmodari usus est ad ea, q̃ reddunt similia. Ait eiũ. At publice cõmodasti, non sine magno quidẽ p uinciæq; Siciliæ detrimento tritici modios sexaginta. Sumit nonnunq̃ simpliciter pro impẽdere. Hiero. de dino Antonio. Auditioni etiam scripturax ita studium commodabat, ut nunq̃ ex eius anima laberetur. Hinc fit accommodo.

Commodata res proprie intelligitur si nulla mercede accepta, uel constituta utenda res data est. Nam commodatum debet esse gratuitum.

Commodatarius, qui commodatum accepit.

Commodo. onis. Idem quod commodatarius.

Cõmoneo. nes. pe. cor. idẽ qd admoneo. nes. qd aliqñ cõstruitur cum gtõ. Quintil. Grãmaticos sui officii commonemus. Plini. in epistolis. Rei admoneor.

Commercium, est libera commeandi contrahendiq; facultas ab iis qui merces ultro citroq; conuehunt. Aliter. Cõmercium est uicissitudo dandi & accipiendi, a con, & merces, merciũ cõmutatio, q̃ uictus causa inuẽta fuit, ut inqt Pli. Accipit & p usu & cõsuetudine. Sue. Clau. Gratã sibi, puinciã ait cõium studiox cõmercio.

Comœdia apud latinos pe. cor. dicta ἀπὸ τῆς κώμης. i. a. uico. & ᾠδὴ cantilena, genus poematis, qd in initio in uicis iuuenes q̃stus gra cãtare soliti essent, crebro cõuenientes, uel a comessando. i. epulãdo. Comœdia eo cõfecta credit, ut affectus nros monẽs in alienis psonis. Ex psq; imaginẽ nram uitæ quotidianæ uiderem⁹. Est aũt poema, ĩ quo hũiles fere psonæ inducũt, & amores uirginũq; rapt⁹ describunt. Huius nois pe. cor. apd latinos. Suidas, κωμῳδίαι, ὕβρεις, θίασοι, ἐμβαλήματα καὶ κωμῳδὸς ὁ ταῦτα ποιῶν

Comœdus, qui representat comœdias, sicut Calliopus.

Comicus pe. cor. qui componit, ut Terentius.

Comœdice aduerbiũ scat mãsuete, suauiter, sicut tragice crudeli. Plau. Euge astitisti, & dulce & comœdice.

Comœdior. aris scat ridicule, ac loquaciter loquor.

Cõmotriæ submiństræ & ornatrices. Romæ quidẽ ut Fest. ait, sex Vestæ sacerdotes cõstitutæ sunt, ut popul⁹ pro sua quaq; parte haberet ministrã sacrox, quia ciuitas romana in sex esset distributa partes, hinc & instrumentũ muliebre Commotriũ apud Iul. Pol.

Cõmoueo. es. pe. cor. pturbo. Teren. Cõmoui hoiem. Interdũ significat a ppositio deflecto, & qd uolo psuadeo.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cice. Visi sumus senatũ cõmemoratione tuæ uolũtatis erga illũ cõmouere. Interdũ lædere. Col. li. ii. Ne in radicẽ maiore nixu uomis ꝑacꝰ colla cõmoueat. Interdũ recedere. Cice. Tyroni, Tu & cura ut ualeas, & te istic ne temere cõmoueas, ꝓprie tũ cõmouere est si-

Cõmunis ex con, & munis, qñ est munus, q̃si cũ munere, sicut imunis sine munere. Ille autẽ cõis dr, q oim est, q̃si oĩbus cõsentiens, a quo cõitas, & aduerbiũ cõiter, ꝑ q̃bus ueteres munitas & muniter usurparũt. Siquidẽ apud ueteres munes, & munifici, nõ a largitiõe, q̃ ignota erat, dicebanr, sed ita appellabãr consentiẽtes ad ea, q̃ amici uellẽt. Pacu. Nã qa tũ largitio multis ignota erat, munificus nemo putabar, nisi pariter uolẽs. Lucil. Munifici, comesq; amicis nris uideamur uiri. Dicimus aũt hoc est cõe oĩm & oĩbus. i. indiuisum. Sumitur etiã cõe pro immundo, ut in actibus apostolicis, commune & immundum non intrabit os meum. Et hoc est commune mihi, tecũ, uel cũ cæteris.

Cõia uerba iõ dr, qa cõiter simul tenenr sub uno sono actiuũ & passiuũ, quo mõ in noĩbus genꝰ cõe dr, qd & mascu. & fœ. sub uno sono tenet, ut sacerdos, canis, hõ.

Cõmunico. as. pe. cor. ex con, & munico cõponr. Munico aũt a munis fit. Et est cõicare participare, q̃ qd est aut esse põt priuatim, fit uniuersoꝝ. Salu. Alienũ suis rõnibus existimãs uideri cãm ciuiũ cũ seruis fugitiuis cõicasse. Per trãslationẽ ꝼcat coinqnare. ut i euan. Qd ꝓcedit ex ore hoc cõicat hoiem. Nã ꝓplus iudæoꝝ partẽ dei se esse iactitans, cões cibos uocat, q̃bus oẽs utunr hoies, ut suillã carnẽ, ostreas, lepores, & hmõi animãtia q̃ ungulas nõ findũt, nec ruminãt, nec squamosa i pisci bus sũt. Vñ in actibꝰ aplicis scribit. Qd deus sanctificauit, tu cõe ne dixeris. Cõe ergo quod cæteris hoĩbus pater & quasi non est de parte dei pro immundo dicit.

Cõmuto. as. pe. pro. ꝼcat simul, uel contra, uel totũ simul muto, qd fit cum una res pro alia datur. Et ille commutat, qui alteri qd habet concedit, ut aliud quippiã asse quat. Amb. Raro q̃uis excelsa uirtus futuris commutat pñtia. Communicare aũt uerba est altercari, & iurgia hr̃e. Terẽ. in An. Nunq̃ hodie tecũ commutaturũ patrẽ unũ esse uerbũ. Et commutare uerba est ꝓ bonis dictis mala ingerere. i. iracundia in maledicta cõpelli.

Compago & compages pe. pro. utroq; mõ ꝓ coniũctiõe & compositione. Oui. Atq; ita disparibus calamis cõpagine cæræ Inter se iuncti is nomẽ tenuisse puellæ. Pacu. Saluete gemini mei compages sanguis.

Cõpagino. as. pe. cor. cõiũgo, copulo, q̃ pagines fiĩũgũr Aug. Vt aũt sim⁹ mẽbra eius, unitas nos cõpaginauit.

Cõpar idẽ est qd par. Liui. Cõparẽ cladẽ ad Egates insulas Carthaginẽsiũ ꝓlio nauali acceptã, q̃ fracti Sicilia, ac Sardinia cessere. Cõpar ẽt dr soci⁹, seu æq̃lis. Hiero. li. ii. Reg. Apꝑhensoq; unusq̃sq; capite cõparis sui, defixit gladiũ in latus contrarii, & ceciderũt simul. Rhetores compar id esse dicũt, quod duabus aut pluribus sententiis breuibus, & inter se paribus exigitur.

Cõparo. as. pe. cor. ꝼcat adæquo. Terẽ. in Eu. Ah ne cõparãdus hic quidẽ ad illũ est. Itẽ constituo adapto. Ambro. li. i. offi. Ita te cõpara, ut q̃si puer iniuriã nõ teneas malitiã non exerceas. Itẽ ꝑparo. Cice. in Ver. acti. ii. Vt erat iter suos copiosus, conuiuiũ comparabat. Itẽ Do, ut apd eundẽ ibi. Et oi gemitu, ac dolore certa merces cõparabar. Itẽ socio, coniũgo. Plau. in Asi. Prædr de auriculis, cõpara labella labellis. Itẽ cõpono, machinor, Sisen. li. iiii. hist. Eos q hoc malũ publicũ clãdestinis cõsiliis cõparauerint. Et cõparare emere, licet Hieron. in Ruffi. inuenire deneget. Sed nemo ẽ q incuriã non aliqñ labar, ut ueꝝ sit qd Hora. inqt. Qñq; bonꝰ dormitat Home. Ca. de re ru. Prædiũ cũ cõparare cogitabis, sic aio habeto. Liui. li. ii. Annonæ i primis habita cura, & ad frumẽtũ cõparandũ missi, alii i Volscos, alii cumas.

Comparatiuus. a. um, qd comparat adæquat. Vñ dicimus comparatiuũ gradũ, cuius ꝓpriũ est superare positiuum in ea qualitate, quã obtinet, licet qñq; ꝓ positiuo ponar. Fit aũt comparatio, ut docet Prisci. ad unũ ul ad plures, tã sui generis q̃ alieni, q̃uis græci honoris causa suæ gentis magis q̃ rõne ueritatis dicãt, non posse ad multos sui generis fieri comparationẽ. Sta. li. viii. The. Sed pectora flectas, & melior sis quæso deis. Vale. Maxi. li. iiii. idẽ sensit. Fabricius Licinius honoribus & autoritate oĩ ciue tpibus suis maior. Et lib. vi. Tertium te importunioré supioribus hr̃e cœpimus rectoré. Cõparatiua & superlatiua, q̃ a præpositionibus ueniunt, ꝑter suam constructionẽ ablatiui & gti aliqñ actõ iungunt. Cice. ad Octa. Propius urbẽ. Salu. Proximi Hispaniã Mauri sunt. Consyderandũ uero, ut Aug. ait, comparatiuum gradum non semper quod ante positũ est augere. Sed aliqñ contrario superferri, ut apud apl̃um ad Hebræos, quum loquereꝝ de benedictione terræ, q̃ accepta pluuia fructum reddit, deinde subiecit. Proferens aũt spinas & tribulos reproba & maledictioni proxima est, cuius finis in exustionem. Quod ne illis quibus loquebar optasse uideret, Confidimus aũt, inqt, de uobis fratres chariſſimi meliora & hærentia saluti.

Compactũ dr qd inter aliquos conuenit. Plau. Rem de compacto geris, id est ex eo quod inter se conuenerat.

Compasco. is. simul pasco. Vnde compascuus ager, q relictus est ad pascendum communiter uicinis.

Compesco. is. compescui, quasi eodẽ pascuo contineo.

Compedes pe. cor. a singulari compes fit, qd non est in usu, uinculi genꝰ ẽ, cuiꝰ arctura rei custodiunr, a cõpedio. is. qd ex con, & pedio cõponr. Et est tã masc. q̃ fœ. gñis. Hiero. in Hiere. Aggrauauit compedẽ meum. Genera compedum sunt Numellæ, boiæ, pedicæ, neruus.

Compedio. as. occido. Auguſt. super Leui. Solet & uulgo apud nos dici compediauit illi, quod est occidit illũ.

Combam Sabini uocant, quam militares lecticam.

Comburo. is. pe. pro. ex con & uro b iterposita, ꝼcat sicut suum simplex, uel simul cũ aliis uro, licet q̃nq; ꝓ consumo ponar, ut est illud in ueteri testamento. Videbat q rubus arderet, & non combureretur.

Comedo. is. & comedo. es. est. Plau. in Tri. Qd ebibit, qd comest, qd facit sumpti. Cice. Sed ad extremũ pollicer ꝓlatuꝝ se, q̃ comest. Supinũ comesum, & comestũ. Sal. Comesta matrimonia, comesa patĩa. Aug. i manuali, passiuũ ꝓtulit. Quottidie iqt comederis, & semper interger manes.

Comedo. onis. & comedus pe. cor. q bona sua cõsumit.

Compeditus. a. um. pe. pro. a cõpedio fit, & ꝼcat, qd compedibus illigatũ est. Var. Domum intro, & pedes compedio. Hiero. contra Ruffi. ad linguã transtulit. Compeditã putas linguam eius, & inextricabilibus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nodis ligatam,uix in humanum ſonum erumpere.
Compello.is.cõſtringo.Hiero.ad Helio.Vt hæc tibi fra ter dicerem,compulit me tua dilectio. Et cõpellere eſt ſimul iungere.Plau.in Aſi.Quæ uolet faciemus,q̃ ho ſce amores nr̃os diſpulſos cõpulit.Qđ & dẽ aĩalib⁹ bru tis dr̃,cũ in unũ locũ,uel diuerſa,aut diuerſo⁹ aĩalia cõgregant.Vir.Cõpulerãtq̃ greges, Corydon,& Thyr fis in unũ.Proprie uero eſt ſimul pellere,collidere.
Compulſo.as.ſæpe collido.Colu.lib.i.Eadem, quæ ſem per mare conſpicit cõpulſat,ac fluctu conſpergit.
Compello.as.ad aliquẽ loquor.Vir.li.ii. Vltro flens ipſe uidebar Compellare uirũ.Aliqñ infamo, accuſo. Sue. in Cæſa.Eodẽ modo Nonium quæſtorem, eo q̃ com pellari apud ſe maiorem poteſtatem paſſus eſſet.
Cõpendium a cõpendo,qđ non eſt in uſu,cũ tñ cõpenſo eius frequentatiuũ inueniat,q̃ ima cõpenderet. Et eſt id qđ parſimonia qua dã ſeruamus,ſicut econtrario di ſpendiũ,qđ uel incuria uel ĩmoderatiõe diſpendim⁹. Pli.Bubulas carnes caules caprificĩ magno ligno⁹ cõ pendio ꝓcoquunt.Idẽ.Magno id ligno⁹ diſpendio fit addito ſale.Nã percoqui integro die uix poſſunt.Com pendiũ etiam dr̃ utilitas lucrũ. Et diſpendiũ damnũ. Tibul.Nec uagus ignotis repetẽs cõpendia terris Preſ ſerat externa nauita merce ratem.Cice.li.iiii.ad Herẽ. Duæ res ſunt, quæ poſſunt hoĩes ad turpe compendiũ cõmouere,inopia atq̃ auaritia. Et compendiũ breui tas,in qua tñ utilitas ſit,quales ſunt libri,in quibus bre uiter materia colligitur.Vnde Plau.in Mili.Quam po tes tam uerba confer ad compendium.Vnde & com pendii uia,breuis uia dicitur.Hiero.in lib.ii.Reg.Cur rens achimas per uiam compendii tranſiuit Cuſi.
Compendifacio,duco ad compẽdium,id eſt,breui utor oratione apud Plautum.
Compendioſus.a.um.quod eſt ualde utile. Colu.li.i.Qđ etſi per partes nonnunq̃ damnoſum eſt, in ſumma tñ ſit compẽdioſum.Interdum dicitur ualde breue, q̃ ea quæ ſimul penduntur celerius expediantur.
Compendiarius.a.um.quod eſt breue,& ſummum, ſiue optimũ. Cice.li.ii.offi. Præclare Socrates hanc uiã ad gloriã proximã, & quaſi cõpendiariã dicebat eſſe, ſiqs id ageret,ut qualis haberi uellet,talis eſſet.
Compenſo.as.quaſi ſimul pondero,retribuo.Hieron.in prolo.Amos. Sterilitas terræ compenſatur pecorum multitudine.Vale.Maxi.Tarditatem ſupplicii graui tate compenſat. Modeſti. Compenſatio eſt debiti, & crediti inter ſe contributio.
Comperendino.as.pe.cor. ſignificat in lõgum de die in diem differo.Hiero.ad Pauli.Quo detẽtus ope imple re nõ potui,qđ ꝓmiſeram tibi,& Danielẽ nr̃m rurſus cõperendinaui.Inde cõperendinatio,q̃ eſt ſicuti docet Aſco. ab utriſq̃ litigatoribus inuicẽ ſibi denũciatio in perendinũ diem. Nã cũ rem aliquã ageret litigatores & pœna ſe ſacramenti peteret, poſcebant iudicẽ, q da bat poſt trigeſimũ diẽ.Quo dato ĩter ſe cõperendinũ, ut ad inuicem uenirent,denunciabant.Quo cum eſſet uentum,anteq̃ cauſa ageret, quaſi ꝓ iudicẽ rem expo nebant.Quod ipm dicebat cauſæ coniectio,quaſi cau ſæ ſuæ breuis coactio.Cic.in Ver.acti.iii. Vt his ludo⁹ diebus ĩterpoſitis nemo iſtũ cõperendinatũ iudicaret.
Cõpendiaria dies dicebat iudiciũ ĩ diẽ tertiũ cõſtitutũ.
Comperendini dies, quibus uadimoniũ iubere licet ut inquit Macrobius.
Cõperio,& cõperior deponens, ſi Diomedi credit diffe rũt.Qđ cõperiri eſt ex opinione colligere,& ꝓ explora to cõpertũ hr̃e.Sal.in Iug.Sed ego cõperior Bochum magis punica fide.Comperire ab alio cognoſcere.
Cõptũ ẽ mihi & exploratũ ẽ mihi,hoc ẽ ꝓ iueſtigationẽ.
Compernes dicuntur homines genibus plus iuſto con iunctis,uel qui longos habent pedes.
Competo.is.pe.cor.ſignificat honorẽ, uel coniugiũ, uel quod uis aliud aduerſus alium peto, quaſi ſimul peto, unde competitores dicti ſunt,& ſic actiuũ eſt.Aliqñ cõ petere eſt par eſſe cõtingere cõuenire (ut eſt apud Hie ro.)Poſſide agrũ meũ,quia tibi cõpetit hæreditas.Vñ in æſtimatiõe reꝝ dicimus,hoc illi cõpetit.Sene.Nihil ei magis cõpetebat.Aliqñ ſignãt ſufficere. Col.lib.ii. Nec oĩno cunctabimur,quo minus ſub tectũ cõgerat, uel ſi nõ cõpetet,ut aut in uillã fœnũ portet,aut in ma nipulũ colligat,certe in metas extrui cõueniet.
Competentia ꝓ conuenientia.Gel.li.i. Cõprehenſa aũt menſura herculani pedis,ꝑm debitã mẽbroꝝ oĩm cõ petentiam modificatus eſt.Accipit etiã qñq̃ cõpetere pro conſtanter ualere.Salu.li.i.hiſto.Si uero,quaſi for midine attonitus,neq̃ animo,neq̃ auribus,aut lingua competeret.Et ſic eſt neutrum.
Cõpetitores dr̃,q̃ honorẽ uel coniugiũ,uel quoduis ali ud aduerſus alium petunt,quaſi ſimul petitores.
Compita pe.cor.dicunt loca,ad q̃ petunt hoĩes ꝓ diuer ſas uias.Sunt eñ quadriuia,& quaſi in unũ petunt lo cum,uel a coeundo,q̃ multæ uiæ in unũ coeant.Vel a computando,q̃ ibi ruſtici ſacrificare ſolerent.Oui.Ser uet ut in ternas compita ſecta uias.
Compitalia feſta,quæ in compitis peragebantur.
Compitalitius dies,in quo compitalia celebrabantur.
Compilo.as.pe.pro.undiq̃ furripio.Vnde compilare, & expilare hæreditatẽ dicimus,hoc eſt fraudare, & diri pere.Et compilati dicuntur furtum paſſi, q̃ qui e do mo ſupellectilem detrahunt, æquare, & complanare omnia uideantur.Hora.Ne me cõpilaſſe putes Criſpi ni ſcrinia lippi. Dictum a πλῶ quod eſt complano, non a pilis uellendis,cuius prima correpta eſt. Inter dum compilare eſt cogere,& in unum condere. Vnde compilatores,qui multa in unum cogunt.
Compingo.is.contrudo. Plaut.in Am.Quid faciã nunc ſi tres uiri me in carcerẽ cõpegerint. Interdũ cõpono, coniungo.Hiero.De quoꝝ uitiis,moribuſq̃ mirificis,q̃ luculenter ipſe conſpexi,libellũ compegi. Idẽ in Eſaiã. Argento & auro decorauit illud,clauis,& malleis com pegit,ut non diſſoluat. Vir. Eſt mihi diſparibus ſeptẽ compacta cicutis Fiſtula. Vnde incompactum diſiun ctum,male cõpoſitum.Et ſic cõponitur ex con, & pan go,põt etiã eſſe cõpoſitũ a pingo.Lactã.li.vii.Vt ſum mã illã,q̃ cõtinet uniuerſa,& cõpingerent,& adimple rent.Hiero.in plo.li.Reg.Deinde ſubtexũt ſophin.i. iu dicũ librũ,& in eodẽ cõpingunt ruth.i.imittunt.
Complano.as.pe.pro.Quære in dictione Plano.
Complector ſimul,uel in totũ amplector, contineo. Te ren.in And.Accurrit mediã mulierẽ cõplectit. Cice. ꝓ Roſcio.Quo uno maleficio ſæcula oĩa cõplexa eſſe ui deant.Complector te amore,ſignificat amo te.Et ſine

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ablatiuo. Cic. Curioni. De T. Annio tũ tibi polliceor, te maioris animi erga te, si cõplecti hoiem uolueris, habituꝝ esse neminem. i. amare, defendere.

Complector cogitatiõe, cogito. Cõplector aío, conſydero. Cice. in Cato. Eteñ, cũ cõplector aío, quatuor reperio cauſas, cur ſen ctus miſera eſſe uideatur.

Compleo ex con, & pleo, ſignificat ad ſummũ, ſeu undiq; impleo. Gel. Ventus a latere ſeuiens nauem undis compleuerat. Reperitur etiam ſine ablatiuo. Cice. lib. vi. de Repu. Quis eſt qui complet aures meas tantus, & tam dulcis ſonus? Per tranſlationem complere ponitur pro uiuere, finire. Idem in Cato. Leontinus Gorgias centum & ſeptem compleuit annos. Hiero. Nec dũ uerba compleuerat. Interdum ponitur pro ſupplere, perficere, integrare. Salu. Duas legiones inſtituit, cohortes pro numero militum complet, ſed oĩno ex græco uenit, πλέος γὰρ λέγεται καὶ πλεῖος. καὶ πλείων.

Complodo, is. pe. pro. Vide in dictione Explodo.

Cõpluries aduerbiũ factum ab eo, qđ eſt cõpluria, ſcat ſæpe. Cato. contumelias dixiſti mihi compluries.

Complura. Vide in dictione Plus.

Compluuium a pluuia dicit, quo de diuerſis tectis aqua pluuialis defluit in eundem locum.

Compluuiata, uitis dicta eſt a canis ædium compluuiis, quæ quadruplici pericaꝝ ordine inſtructa eſt.

Compono, is. ſimul pono coniungo. Virgi. Componés manibuſq; manus, atq; oribus ora. Aliquando componere eſt diſponere, conſtituere, quaſi ſimul ponere. Cõponere enim & ædificare reciproce dicuntur, componuntur ſiquidem orationes, ædes ædificantur. Et tamen dicuntur ædificari orationes, & ædes componi. Virgi. lib. iii. Quam tuta poſſis urbem componere terra. Quandoq; componere comparare dicimus, quoniam quæ comparantur, iuxta ſe ponuntur. Saluſt. Vbi Metelli dicta cum factis componit. Virg. Sic paruis cõponere magna ſolebam. Quandoq; ornare. Idem lib. iiii. Geor. Dulcis compoſitis ſpirauit crinibus aura. Nã cõpoſitio ornatum facit. Quandoq; colligere. Cice. in Ver. Si ab iſto libro, quẽ tibi magiſter ludi neſcio quis ex alienis orationibus compoſitum dedit. Quandoq; reficere, recreare. Vt uix defeſſa ſenem paſſus componere membra. Quandoq; lenire. Ambro. lib. i. offi. Cauere debemus, ne in perturbationem prius incidamus q̃ animos noſtros ratio componat. Quandoq; finire, claudere. Virgi. Ante diem clauſo componet ueſper olympo. Quandoq; concordare. Plau. in Cur. Si poſſum hæc inter uos componere. Quandoq; compoſito redimere. Saluſt. lib. i. hiſto. Cum lenones, & uinarii, lanii, quorum præterea uulgus idies uſum habet, precio compoſiti, hoc eſt, facta precii redempti compoſitione. Quandoq; conuenire, paciſci. Plin. Nihil non ex cõpoſito fecimus, pactum ſeruauimus. Quandoq; fingere, ſimulare. Saluſti9, Non ſunt compoſita mea uerba, parui id facio, ipſa ſe uirtus ſatis oſtendit. Plautus, Quas iſte fabellas compoſuit.

Compoſito, ſignificat ex pacto. Et ponitur ſine præpoſitione. Non enim dicimus ex compoſito. Terenti. in phor. Compoſito factum eſt, quo modo hanc quam amas habere poſſis ſine dote.

Cõpoſitio, mõ ſtructurã, mõ ornatũ, mõ pactũ ſignãt.

Compos dicitur qui habet, uel affecutus eſt aliquid. Vale. Maxi. lib. i. Imperatores compotes uictoriaꝝ. Plau. in Cap. Atq; ita me rex deorum, atq; hominum fecit patriæ compotem, id eſt, obtentorem. Impos qui non poteſt aliquid. Compos animi, id eſt, competentis animi, uel qui habet ſanum animũ. Impos animi, qui animi ſui potens non eſt, Leo papa. Fandi impotem dixit, qui fari nondũ poſſet. Sal. Neq; aío aut lingua ſatis cõpotem. Cum de amente ſeptimio loquereꝰ. Teren. in Adel. Vix ſum cõpos animi, ita ardeo iracundia. Plau. in Cap. Eripite iſti gladiũ, quæ ſui eſt impos animi. Sic compos uoti, & impos uoti. Cice. Nam quo modo uictores dicimus uoti compotes, qui quicquid uoluntfaciunt. Sic uictos e contrario uoti impotes, qui non poſſunt facere quod uolunt. Quidam intelligunt compotem cõpoſitum animũ, & tam in bonã q̃ in malam partem. Plau. in Epi. Cedo manũ accipe erumnaꝝ & miſeriaꝝ cõpotem. i. qui ſimul tecum erumnas & miſerias habet. Sunt aũt cõpos, & impos generis cõis cõpoſita a pos, nõ, a potis, ut uoluit Ser. Licet pos nõ ſit in uſu, ſed potis. Non. n. dicimus cõpotis & impotis in ntõ, cũ tñ ſic dicendũ eſſet, niſi pos inuenireꝰ, uñ & poſſum, & poſſideo. Nam poſſum ex pos, & ſum cõponitur, poſſideo ex pos & ſedeo, mutatione e in i. Pos aũt, idẽ quod potens, ut ſit poſſum potens ſum, poſſideo potens ſedeo. Eſt igit potis gtũs a pos, licet loco ntĩ ponaꝰ. Perſi. Nec potis es nigrum uitio præfigere theta. Virg. Nec potis ionios fluctus æquare ſequendo. Nec pote in neutro genere (ut uoluit Priſcia.) inueniꝰ, quia cõpote, & impote nuſq; inueniunt, neq; in plurali cõpotia & impotia. Potis tñ neu. ge. legiꝰ apud Teren. in Phor. ubi ait, Adoleſcẽs primum abs te hoc bona uenia peto, ſi tibi placere potis eſt, ut rñdeas mihi. Potis eſt, p poteſt ſiue poſſibile eſt, capiꝰ, cui ſubintelligitur iſtud p ntõ, ut reſpondeat potis neu. ge. qđ ſumiꝰ, p poſſibile, & uerbum ſuũ habet eſt, uñ regiꝰ. Qđ aũt Perſi. dicit. Qui pote uis dicam nugaris cũ tibi calue Pinguis aqualiculus protẽto ſeſquipede extet, pote, p potis accipiꝰ, metri cauſa. Similiter Proper. Qui pote quiſq; in ea conterat arte diem. Iungiꝰ qñq; cõpos cum ablto, ut apd Liui. li. iii. Prædaq; ingenti compotem exercitum ſuis etiam rebus recuperatis, quæ populatione agroꝝ amiſſæ erãt, reducit. Quo in loco compotem, quaſi affluentẽ, & lætum ſignificare puto. Sæpius tamen gtõ iungitur.

Comprimo, is. penul. cor. ſimul premo, ut Vuæ comprimuntur, quo uinum defluat. Item cohibeo contineo. Teren. in Heau. At tu tibi iſtas poſt hac comprimito manus. Plau. in Amphi. Ego tibi iſtam hodie ſceleſte comprimam linguam. Item Vitio. Mar. Villica uel duri cõpreſſa eſt nupta coloni, Incaluit quotiẽs faucia uena mero. Vnde compreſſus. us. & cõpreſſio pro cõtu. Plau. Nunc ad amicam decimo die Athenas uiſo, quam grauidam hic reliqui cõpreſſu meo. Idem dulces amantium compreſſiunculæ.

Cõpreſſus. us. & cõpreſſio, Vide in dictiõe Comprimo.

Cõpungo. is. totũ pungo, ferio. Amb. li. i. offi. Repetebat filius appellationẽ paternã, cõpungebat pĩna uiſcera, ſed nõ minuebat deuotionẽ. Vide in dictiõe Pungo.

Compunctio, in ſcripturis diuinis, qñq; ſumiꝰ, p ptinace animi habitu, & ad malũ immutabili, ut apud apſum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Compunctus,signatus.Cice. lib.ii.Offi. Compunctum notis threiciis districto gladio iubebat anteire.

Compsotes,pe.pro.latine dicitur artificiosissimus.

Cõputo,as.pe.cor.sil'puto. Qđ & ad arbores,& ad mentẽ referri pót,cũ ad mentẽ referr',p existimo,siue iudico accipi pót. Amb. Infantia quidẽ cõputabat' annis, sed erat senectus mẽtis imensa Et cõputare,connumerare est,siue qđ uulgo dĩ,cõputũ facere. Hie. ad Dam. Computa ergo a Phares, usq; ad Naason, & inuenies generatiões qnq. Idẽ ad Paulinũ. Quicqd in sumptus de tuo tuleris,p lucro cõputa.i.pone,uel habe,uel tene reputa. Lact. li.iii. Eamq; hoim sapientiã, pro summa stultitia cõputat.i.ponit. Interdũ,p imputare, ut apđ Plau. in Mer. Computat uxor. ἐλλιπίσει ὃ λογίζομαι καὶ λοιπὸς ἡμῖν συμφήφιζω μεταφορικῶς λέγεται.

Cõpromitto,& compmissum. Vide in dictiõe pmitto.

Con & cum idem significant. Sed cũ separata,con uero semp composita reperit',& significat simul,ut coniungo. Interdũ contra,ut contẽdo. Interdũ ualde,ut concrepo. Et est sciendũ,q; qñ componit' cũ dictione a uocali,ul' ab h,incipiẽte,semper n. abiicit',ut Coapto,coapostolus,coerceo,cohortor,cohibeo. In comedo uero n. mutat' in m. In cogo n.& a. tollunt'. Qñ cõponit' cũ b.m.& p. transit n. in m. ut Cõbibo,cõmoneo,cõpareo. Cũ c.d.f.g.q.s.n.t.i.& u. consonãtibus,manet n. ĩtegra, ut cõcurro,cõdo,cõfugio,cõgero,conlecto,conquiro cõsequor,cõnecto,cõtineo,cõuenio. In reliqs n. mutat' in sequentẽ lĩam,ut colligo,colluuies,corrigo.

Concerno,is. Vide in dictione Cerno.

Concedo,is.do,pmitto. Ter. in Adel. Hui metuisti tũc,si de tuo iure concessisses paululũ. Cice. in Ver. acti. Da mihi hoc, concede qđ facile est. Aliqñ concedere est recedere. Ter. in Hecy. Hic uideo me ẽe inuisam imerito,tps est cõcedere. Aliqñ ire,reducere,& se trahere. Liui. de scdo bello Pun. Annibal Sagunto capto Carthaginẽ nouã in hiberna cõcesserat. Idẽ li. iiii. ab urbe cond. Quæ cũ agerent',hostes in loca altiora concesserе. Aliqñ credere,cõsentire. Ter. in phor. Nunq; ne hic hodie cõcedes mihi,neq; itelliges? Ci. in Lel. Qđ si re ẽt ũ statuerim⁹,ul' cõcedere amicis qcqd uelit,ul' impetrare ab his qcqd uelimus,pfecta qdẽ sapiẽtia sumus.

Concido,dis.pe.pro. concidi,sum.simul uel minutatim cædo. Pli. Caro eius concisa, ac decocta adhibẽda est. Concidere etiam frangere dicitur. Idem. Et nucleus. Ab hoc concisa oratio dĩ,quæ nõ continua,sed ueluti membratim cæsa est,Et concisus sonus fractus uocatur. Hiero. in lib. Numeri. Si aũt prolixior,atq; concisus clangor increpuerit,mouebunt castra primi.

Concido,dis.pe.cor.di. concasum,significat in totũ cado. Lact. li. vii. Et muri oĩm ciuitatũ concidẽt. Plau. in Am. Vt qsqs istiterat,cõcidit crepitu. Et cõcidere est in totũ mori. Col. li. viii. Atq; alia gña pecoꝝ,cũ pestilẽtia uexant',prius morbo & lãguoribus macescũt,solæ capellæ,q; uis opimæ,atq; hilares subito concidunt.

Concisus sonus. Vide in Concido,de quo modo.

Cõciliũ,a cõcalãdo.i.uocãdo. Vel ut Var. ait,a coactiõe Seu ẽm Festũ,a ppli cõsensu. Et pprie uiri cõuocati cõciliũ dĩ. Vir. Conciliũq; uocat diuũ pr' atq; hoium rex.

Conciliabulũ,loc⁹ in quẽ concilium conuenit. Plau. in Bac. Quid si apud te ueniat de subito prandiũ, aut potatio forte, aut cœna ut solet fieri ĩ istis conciliabulis.

Concilio,as. beneuolũ facio, aut amore coniungo. Li. li.i. Æneas aduersum tanti belli terroré, ut alios abori ginũ sibi conciliaret. Hie. Vera illa necessitudo est, & Christi glutino copulata,q; non utilitas familiaris,sed dei timor,& diuinar' scripturar' studia conciliant. Reconciliare uero quis dĩ,cũ post inimicitias, rursus aliquẽ in gĩam recipit. Aliqñ tñ conciliare est contrahere seu comparare. Et hoc tã in malũ,q; in bonũ. Plau. in Tri. Meus gnatus me ad te misit inter se, atq; tuos affinitatẽ ut conciliarẽ & gĩam. Ter. in Heau. Exco ergo ut pacẽ concilĩẽ. Sic dicimus. Concilio mihi odiũ, inimicitias,qđ est q̃si comparo, acquiro. Sil'r sumit' re concilio,p comparo,acquiro. Quin. Nã & plus auctoritatis afferũt ea, quæ non pũtis gĩa litis sunt comparata,& laudẽ sæpe maiorẽ,q̃si nĩa sint,reconciliant.

Conciliatus pro empto. Terẽ. Prodi male conciliate.i. magno precio empte, & conciliatio pro conuẽtione. Plau. Extat conciliatio,seruanda promissa.

Conciliatrix dĩ mulier,q; uiros mulieribus, & uxores uiris conciliat.

Concretum id dicitur auctore Dona. quod ex minutis multis in unam cogitur massam.

Concio,is. conuoco. Liui. li. i. Deinde ne uana urbis magnitudo ẽet,adiiciẽdæ multitudinis causa,uetere consilio condẽtiũ urbes,q; obscurã atq; humilẽ conciẽdo ad se multitudinẽ, natã e terra sibi,plem emẽtiebant'.

Concito,as.pe.cor. ad irã prouoco. Hinc concitatus,iratus. Gel. Erat enim aliquanto concitatior.

Concio,nis.a concio,is. tria ꝑcat.s. locũ, suggestũq;, vñ uerba fiũt. Liui. li. i. Vocato ad conciliũ pplo,summissis fascibus,in concionẽ ascẽdit,multitudinẽ ppli assistẽtis conuocatã,uel ex magistratus iussu, uel publici sacerdotis, uel sua auctoritate, & pprie ad audiẽdum oratorẽ concionantẽ in bonũ publicũ. Ci. in Lel. Concio,q; ex imperitissimis constat,tñ iudicare solet. Sal. Itaq; concionẽ aduocata hmõi oiõnẽ habuit. Et oiõnem ipsam,quæ ad populum habeb'. Cice. Dolobellæ. Lege concionem tuam,nihil illa sapientius.

Concionor,naris. orationem habeo. Idem Cornifi. Nos hic cũ hoie gladiatore oium nequissimo collega nro Antonio bellũ gerimus. Sed nõ pari contentiõe arma uerbis. At ẽt de te concionatus est. Hinc concionator qui orationẽ habet. Hie. in prologo Salo. Ecclesiastes a græco appellatus, qa cœtũ.i. eccl'am cõgreget, quẽ nos nũcupare possumus cocionatorẽ, ꝙ loquat' ad populũ,& sermo fit,nõ spẽaliter ad unũ,sed ad uniuersos.

Concionalis,qui idoneus est ad concionandũ, aut qui concionari cõsueuit, qualis hodie uulgo prædicator appellat'. Curius Cice. Quod quidem si inter uos senes concionales uenale præscripserit, egerit nõ multum.

Cõcionatorius,a.um. quod ad concionẽ pertinet. Gel. Ecce aũt pro tibicina laconica tibia quoq; illa cõcionatoria in mentẽ uenit, quã C. Graccho cum populo agente præisse,ac ꝑmonstrasse modulos ferunt.

Concha genus piscis ex cãcroꝝ gñe. Conchæ & ostrea dĩr firmioris testæ pisces. Cõchæ q; testã leuẽ,ac polita hñt siue uniformiter rugatã. Et testæ ipsæ duriores ,pprie conchæ dĩr,quales sunt cocleæ atq; conchæ. Ouid. Ostrea que in conchis tuta fuere suis. Colum. Implicitus cõchæ limax. Vnde uasis quoq; genus con

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cauũ,ac ſupius patulũ,ab huius ſimilitudĩe cõchæ, cõ
chã uocamus.Pli. Rurſus tundĩt, deinde lauat in con
chis,ſiccatq;.Alio noĩe alueos,& alueolos dicim⁹,& p/
ſertim ĩ longũ porrectos ligno excauato, ut monoxy
la.Eſt & cõcha genus uaſis uinarii,in qd e dolio hauriẽ
uinũ.Iu.Cũ bibiẽ concha.Dr & conchus. Aliqñ cõcha
ponit p tuba,Vir.li.vii.Sed tũ forte caua dum ſonat
æquora concha. Oui.li.i.Met.Cæruleũ tritona uocat,
conchaq; ſonaci iſpirare iubet. His buccinis utebant
tritones,q erãt tubicines neptuni.Ser. hoc nomẽ a græ
co κόγχη trahit. Alii latinũ putãt a concauitate dedu
ctũ,atq; ſine h.ſcribũt. Ælianus ãt li.iii. ἐχθιολῶτταν πρ
φύρᾳ, ἣν δὴ ταύτης ἑλκὴ ὅδε ἐσθίει, ἣν δὴ ταύτης ἁλίσκετ.
Poſtea de margaritis ſcribit. κόγχη δ' ἀφροδίτη ἱερᾶται,
ἐν τὰ κομψότατα μέσπε ἐν ταρροβανίδη ἰνδοῖσ.

Conchus,lapis quidam in concha piſce,qui a nonnullis unio,ab aliis margarita ſiue perla dicitur.

Cõchyle pe.pro. & conchyliũ genus piſcis ex concharũ gñe,ut ait pli.li.ix.In mari aſſyrico,& medico,quẽ mu
ricẽ,& ſarrã,& oſtrã appellãt,ex cui⁹ inciſa concha col
ligit ſuccus tingẽdis ueſtibus expetitus.Ex eo.n.infici
tur purpura, q color auſterus in glauco ẽ, & iraſcenti
ſiſis mari.Vñ conchyliata ueſtis dr purpurea a cõchy
liis.Ci.in phil.Cõchyliata piſtromata appellat,q̃ infe
cta erãt ſucco cõchylioχ. Poniẽ qñq; cõchyliũ p ipſo colore,ſicut purpura murexq;. Pli. Cõchaχ ad purpu
ras,& cõchylia eadẽ ẽ materia.Itẽ p gñe ipſo cõchaχ,
a qb⁹ nomẽ ſumpſit.Idẽ.Lingua purpuræ longitudie digitali,qua paſciẽ perforãdo reliqua cõchylia.Cruor cõchylii,ſiue muricis oſtrũ dr ab oſtris. Quappter cõ
chyliũ,muricẽ,oſtrũ in eadẽ ſignificatiõe accipimus. Vir.Tyrioq; ardebat murice læna.Idẽ. Vt gẽma bibat & ſarrano dormiat oſtro.Iu.Hoχ ego nõ fugiam con
chylia,hoc eſt luxurioſas ueſtes,& murice infectas.

Conchyliata ueſtis.Vide in dictione Conchyle.

Conchis,fabæ genus,ſiue eduliũ ex faba.Iuue.Cuius cõ
che tumes. Sunt qui dicant eſſe fabam cũ cortice ſuo elixam,ad differẽtiam fabæ frixæ, quæ ſine cortice co
quitur, a ſimilitudĩe conchaχ, q fracto cortice,uelut implicita conchis ſuis carũcula uideatur. Mar. Si ſpu
mat rubra conchis tibi pallida teſta. Lautorum cœ/
nis ſæpe negare potes.Huius dimi. eſt conchicula.

Cõcino,is.pe.cor. cõcinui,concentũ,ſimul cano.Ci.li.i. Aca. Qui cũ ſimilitudine concinere maxime ſibi uidẽt.Per trãſlationẽ poniẽ p conuenire. Concinit emñ qui conſonat.Et ſic cũ dtõ conſtruiẽ. Aug. Quædam exemplaria habent.Ecce generationẽ filioχ tuorum, cui concinui.i.cui congrui,cui accommodatus ſum.

Concento,as.frequentatiuum eſt a concino,is.

Concẽtor in decretis canonicis dr is q conſonat & con
cinit canẽti,ſicut ſuccentor,qui uoce ſubſequẽs canen
do reſponder.Præcẽtor,qui uocem præmittit in cãtu.

Concẽtus,us.ſiẽ cantus,cãtus mixtus.i,ſymphonia,& di/
uerſaχ modulatio uocũ,ut cũ e multis diuerſis uoci/
b⁹ unus efficiẽ ſonus. Vir.li.i. Ge.Hic ille auiũ concẽt⁹

Cõcinno,nas.p duplex nn.facio cõſentio, (in agris. apte cõpono,& q̃ſi cõuenire facio,qd uernacula lingua dicimus conciare, ut Pellis concinnata eſt ad calceos. Plau.in Am.Lachrymantẽ ex abitu concinnas tu tuã uxorẽ.i.facis.Idẽ.Auceps qñ concinnauit aream eſcas effudit.Hic.Lucernas concinnãt,uel ſuccendũt focũ.

Cõcinnus,a. um. idem qd cõpoſitus & ornatus.Ex con, & cinnus. Cinnus ãt potionis genus ẽ ex multis liquo ribus confectũ,ut Cõcinna orõ.i.compta & apte com poſita.In quo ſenſu accipi põt cõcinus qd a cõcino fit.

Concinus,a.um,pe.cor. a cõcino,is. Vide in Cõcinnus.

Concinnitudo.conuenientia.Cic.li.ii.artis uete.Splen/ doris & feſtiuitatis & concinnitudinis minimum.

Concinnentia,continentia ſeu conuenientia, Sido. ad Conſentium. Quod domicilium parietib⁹ attollitur ad concinnentiam.ſ.architectonicam fabrefactis.

Concinnatitius,a.um.quod breuiter collectum,& apte ſitum eſt. Nam cõcinnare eſt apte conficere, & quaſi in arctum breueq; colligere.Apul.li.ii.Nam Miloni boni concinnatitiam menſulã rogatus accubueram.

Concipio,ſimul capio apprehendo.Vñ concipere mu/ lieres dñr, cum genitale ſemẽ apprehendiẽ ad fœtum faciendũ,& cõceptus fœtus,dũ genitura coaluit.Lact. li.iii.Quid q uxor põt eſſe cõmunis,filius non poteſt, qñ concipi nõ niſi ex uno neceſſe eſt. Transfertur ad aĩum.Quin. Nec tñ concipere aio ſcelus potui.Hinc conceptus mẽtis dicunt,quæ comphendimus,& ima/ ginamur.Et apud geometras,cõmunes animi concep tiones uocant,q̃ oẽs tanq̃ uera,& indubitata pfitent, ut Omne totũ eſt maius ſua parte. Et ſi ab æqualibus æqualia demas,q̃ remanẽt,inter ſe æqualia ſunt.Inter dum concipe eſt deliberare,ac deſtinare.Señ. Iamdu dum aio cõceperat quid eſſet acturus. Vñ cõceptũ di cimus põdeſtinatum.Vir. Aut tu bella cie, conceptiq; excute fœdus. Interdũ cõgregare,in unum reducere. Colu.li.i. Ne cũ a uertice torrens imbribus conceptus affluxerit,fundamẽta cõuellat.Idẽ.Sed ampla ſtabula ſic ordinent,ut ne qs humor ifluere poſſit,& ut quiſq ibi conceptus fuerit,q̃ celerrime dilabat,ut nec funda menta parietum corrumpant,nec ungulæ pecudum.

Conceptio,apud grammaticos ſchema eſt,cum unum genus concipit, hoc eſt ſimul apprehẽdit aliud genus, uel una perſona aliam perſonam.

Conceptus,a.um.participium ſignificat, quod appren/ ſum ſiue deſtinatum, aut congregatum eſt.

Conceptus,us.nomẽ,quod & conceptum,dicitur de his, quæ in uentre fœminæ,& in animo fiunt.

Conceptabulũ,aliter cõceptaculũ, quod aliqd cõtinet, ut uena ẽ cõceptaculũ ſanguis.i. in q̃ ſanguis cõtinet.

Conceptiuæ feriæ,quæ certis diebus quotannis obſer/ uabantur,ut ſementinæ,& compitalitiæ.

Concepta uerba ſunt q̃ prout enunciant ita pſcribi ſo/ lent, nec aliquid põſtere dici fas eſt. Sæpe iuſiuran/ dum offerri ſolet conceptis uerbis.Plaut.in Aſin.Vbi uerbis conceptis,quod aliud ſciens periuraris.

Conclamatũ eſt,quod tranſactũ & finitũ eſt, ut Concla mata corpora, quæ nihil reliqui iam habent ad uitæ officia.Aut conclamatũ eſt.i.ſatis deploratum,ſatiſq; uociferatũ eſt.Luc. Corpora nondũ cõclamata iacẽt. Hic tractũ dr, q cũ uitalis ſpũs interclũſus hoies falle re ſoleat,aqua frigida ablui conſueuerũt,& p interual la cõclamari.In quo cũ liberari neqrent, poſt ultimã cõclamationẽ,q̃ũ rebus deſperatis comburebãtur.

Conclaue pe.pro.neu.gene.& conclauis fœminini gñis locus ſecretior in interioribus tectis, ubi colloquia fieri

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

fieri ſolēt. Habetq; unā clauē cōem domeſticis, q; ītra eū mīta loca clauſa, ſint adhærētia triclinio. Cic. Con claue triclinīū iterpratꝰ ē. Hor. i Ser. Currere p totū pa uidæ cōclaue, magiſq;. Et cōclauia loca ſūt, q; una cla Conclauatus locꝰ dī una claue clauſus. (ue claudūt, Conclauo. as. cuius paſſiuum eſt conclauor.

Conclauium, genus anuli eſt.

Concludo. dis. pe. produ. ſimul claudo, a quo concluſus anulus dicit. Per trāſlationē concludere eſt porare. i. orationē terminare. Vnde concluſio dī, quam græci Epilogon, noſtri modo porationē, modo cumulum uocant. Nam cumulus, pprie aceruus eſt. Et in conclu ſione omnia quaſi in unum aceruum colliguntur.

Concorporo, ſimul corporo, quod fit cū duæ, pluresue res mixtæ unum quid efficiunt. Pli. Semp mulſum ex uetere uino, facillimeq; cum melle concorporatur.

Concors, a coniunctione cordis dicit, qui unius cordis ſiue unius animi eſt. Inde concordia, concorditas, con corditer, & concordo, quibus contraria ſunt diſcors diſcordia, diſcorditer, & diſcordo.

Concordia, nō ſolū eſt q; diſcordiæ cōtraria eſt, ut apud Salu. Concordia paruæ res creſcūt, diſcordia maximæ dilabunt, ſed etiā q; dea a Romanis credita fuit, cuius templū non longe a lacu Curtio in Palatino monte.

Concordare, eſt concordē eſſe. Ter. in Phor. Si concor dabis cū illa, hēbis, quæ tuam ſenectutē oblectet.

Conchon græci appellāt uas, ſeu cauū oculoꝝ auctor

Concredo. dis. Vide in dictione Credo. (Iul Pol.

Concipilo. as. apud Neuiū ponit, p corripio & inuolo.

Concretum. Vide in dictione Abſtractum.

Concrepo, pas. pe. cor. perſono. Et plus eſt q; ſono. Nam con ibi auctiuū eſt, Ter. Sed hoſtium concrepuit.

Concubo, as. ſimꝫ dormio, ſimul quieſco, habet pe. cor. Per tranſlationem de re uenerea dicitur. Vnde & con cubinus, & concubina, q; ſimul cubent.

Concubitus, us. & concubitū. Aug. li. v. de ciui. dei. Nun quid & in conceptu, ubi & unum concubitum mani feſtum eſt, & tanta naturæ uis, ut cū conciperet fœmi na, deinde alterum concipere omnino non poſſit.

Concumbo, is. idem quod Concubo, as.

Concubium, a concubitu dormiēdi cauſa dicit. Et ſūt concubia noctis primi ſomni, ſeu intempeſta nox, q a tūc tps agendi eſt nullū, q; fere oēs cubent. Alii ab eo, q; ſilet, ſilentium noctis, quod Plau. conticiniū uocat. Siſen. li. iiii. hiſt. Ipſi legati concubia nocte oppido di greſſi, iam ſupra hoſtium munitionem ſuccedunt.

Concutio, is. pen. cor. ſſi. ſſum. ex con. & quatio. Vide in dictione Quatio.

Concupiſco, is. uide in dictiōe Cupio. Hinc concupiſcen tia quæ eſt bonaꝝ æque ac malarū reꝝ appetitus.

Concurro, ris. Vide in dictione Curro.

Concuro, as. Vide in dictione Curo.

Cōdemno, nas. ex con. & dāno, ſignificat iudico. Et con ſtruit cū ablō uel gtō. Cice. Curioni. Quare ſi iniquus es in me iudex, condēnabo eodem ego te crimine. Idē Tironi. Etiam ſceleris condemnat generum ſuum.

Cōdico, cis. pe. pro. ſimul dico, ſimul determino, conſti tuo. Iuſt. li. iii. Nā inducias, quas pprio noīe condixe rāt, ex ſocioꝝ perſona rumpebāt. Vñ condictus, ſimul dictus, & pmiſſus. Et condicere eſt repetere. Iulius. Si

alienā rem mortis cauſa donauero, eaq; uſura parta ſit, uerus dñs eā condicere nō pōt. Itē condicere poni tur pro contradicere. Paulus. Hic ſcit poſſe ſibi cōdici ſi cōualuerit donator. Itē ſīm Iuriſconſultos p dicendo denūciare, ſed ppriē qñ actio datur in perſona. Hie. in Exo. Clamauit Moyſes ad dñm pro ſponſione ranaꝝ, quā condixerat Pharaoni. Sue. in Tibe. Cœnam ea le ge condixit, ne quid ex conſuetudine immutaret.

Cōdictū, qd in cōe eſt dictū. i. p miſſum, ſeu pactū inui cem factū. Hic. in li. Ge. Iuxta condictū reuertar ad tē.

Condictio, & pronunciationem quandam, & actiōem ſignificat. Eſt & condictio (ut docet Feſtus) in diem certum eius rei, quæ agitur denunciatio. Condicere enim priſca lingua eſt dicendo denunciare.

Conditio, ſine c. a condo, is. fit, & p fortuna, ac ſorte for tunaꝝ, tempoꝝ, & rerū poni ſolet. Cice. O miſerā con ditionē adminiſtrādi conſulatꝰ. Aug. Ea tempoꝝ con ditio erat, ut ne conqueri q dem de iniuriis fas eſſet. Et apud Liuiū legimus conditiones pacis oblatas. Et hō bonæ conditionis dī, qui in bona fortuna eſt, hoc eſt q dines eſt. Aliq̄n electionē, & conuentionē denotat. Ter. Amatores chryſidis tulerūt conditionē, ſi uellet eis morē gerere, ſe daturos illi preciū, ipſa uero accepit conditionē. i. pactioni promiſſionicq; conſenſit. Et apd Liuium legimus conditiones pacis oblatas.

Cōdio, is. cōdiui, uī cōdii, conditū, pe. p. fapidū facio, qd fit cū epulæ ſale, aut pinguedie, ſeu aromatibꝰ cōdiun tur. Iu. Et q̄dringentis numis cōdire gulоſum fictile. Hic cōdimēta dīr, q; ad condiēda obſonia fiunt. Ci. li. iii. offi. Nā ut tribuamus aliq d uoluptati condimēti.

Condire eſt p parare cibaria ad longū uſum, ut fit quū nuces & hmōi quas confectiones uulgus uocat.

Condimentum, quod condit. Vide in Condio, is.

Conditura, ræ. idem quod condimentum. Hier. contra Ioui. Porro ſi alimenta coquorum arte mutantur in melius, & fit aliquid ſuauius condituris, huiuſmodi ci bi non naturæ ſatis faciunt, ſed uoluptati.

Condylus, pe. cor. iunctura & nodus articuloꝝ in digi tis, & eminēt, ſtricta in pugnū palma. Nā quatuor di giti (ut ſcribit Ariſto.) ternos hñt condylos, pollex ue ro duos. Græci ēt condylon pugnū uocant, q fit cōpli catis digitis in condylos, & tuberculū. Vnde Plut. ſcri bit eū, quē Caſtor condylo pcuſſiſſet, ſtatim mortuū in cacozeliam incidit. Martianus in primo. Caput illi uirga comminues eidē, q; bus fuerat eblandita ictibus crebris, cōplicatiſq; in condylos digitis uulnerabat.

Condyloma, tis. pe. pro. κονδύλωμα morbus (ut Iul. Pol. inquit) qui naſcit circa coronā ani, ſiue podicis tuber culū inſanabile. Et circa ſedē fiunt condylomata ma gna, ſed non laborioſa. Naſcunt ex inflāmatione, nec ſunt hæmorrhoides, ſed eminentes tumores, nūc mol les, nunc duri, figura rotunda, & nihil eminentes. Sunt aūt tria morboꝝ genera, ut ſcribit Cel. li. vi. quæ anus recipit. Primū morbum dicit eſſe rhagadia, qñ pluri bus locis cutis ſcindit. Secundū Condyloma. Tertium hæmorrhoides, cū ora uenaꝝ ſanguinē fundunt.

Condo, is. di. tū. pe. cor. ſignificat in unū interiorē locū ad cuſtodiā do, ut fit cū quēpiam cōpeditū in carcerē condimus, & abſcondimus. Vir. Et nota condunt in al uo. Plini. Si libeat credere, ut ſub una ſicu turmæ con-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dant equitũ, Qñq; cõstituo, ædifico, q̃si sit do, ut Troiani Romã condiderũt. Et Cic. multos libros condidit. Hinc icondit⁹ ꝓ inornato, incõpoſito. Qñq; repono. Pli. Formicæ cõdũt æſtate fruct⁹, q̃b⁹ hyeme fruant. Qñq; cõpono. Pli. Op⁹ cõdidit ꝑpetuo oĩbus legendũ. Qñq; recondo ſepelio. Idẽ. Poſt conditũ monumento corpus. Qñq; potior. Vir. lib. vii. Optato condunt Tibridis alueo. H⁹ uerbi cõpoſita ſũt abſcõdo, & rcõdo.

Condulus, & Condalius annulus. Pli. Id græci a digitis condulũ quoq;, & condaliũ annulum dixerunt, q̃ in illo digitus recondat, forte inſtrumentum quo ſutores utuntur ne digitos offendant. Plaut. in tri. Inter eos ne homines condalium redipiſci poſtulas. Hunc etiam ſymbolum & ungulum priſci dixerunt.

Conditor pe. cor. qui aliquid facit. Conditor pen. pro. a condio, dis. qui fercula condit.

Condalius, idem quod condulus. i. annulus.

Conditaneũ mõ a cõdẽdo, mõ a condiẽdo fit, ſcatq; qd̃ cõdi, uel conditi põt. Vñ apud Varro. Conditaneam oleã in agro craſſo & calido maxime ſerere conuenit.

Condus. Vide infra in dictione Promus.

Conditorium a condẽdo ſepulchrũ dicitur. Pli. Tam rara in amicis fides, tam parata obliuio mortuorum, ut ipſi nobis debeamus conditoria cõſtruere, oĩaq; hæc redum officia ꝑſumere. Sue. appellat conditoriũ illũ alueolũ, & loculamentum, in quo reconditũ erat corpus Alexandri magni, qd̃ aureũ erat. Ammianus uocat conditoriũ muraliũ tormẽtoꝝ, repoſitorium machinaꝝ. Petronius Arbiter accipit ꝑ ſepulchri repoſitorio, cũ ait. In conditoriũ etiã ꝑſecuta eſt defunctũ, poſitumq; in hypogeo græco more corpus cuſtodire cœpit. Hypogea enim græci dicunt ſubterranea.

Conditi tius. a. um. qd̃ conditũ eſt & ſeruatũ. Colu. li. ix. de colũbis. Duobus aut tribus mẽſibus acceptãt cõditiã cibaria, cæteris ſeipſas paſcũt ſemibus agreſtib⁹.

Conditiuus, a, um, qd̃ apte condi poteſt. Var. lib. i. de re ruſt. Conditiua mala ſtructea. cotonea. ſcantiana. ſcãdiana. muſtea in loco arido, & frigido ſuperpoſita palea ſeruari recte putãt. Aliqñ conditiuum dicitur, qd̃ conditum & ſeruatum eſt. Colu. li. viii. Itaq; mane priuſq; procedant in paſcua conditiuis cibis ſuſtinendæ ſunt, ne immaturis herbis citetur aluus.

Condocefacio, inſtruo. Cic. li. v. Tuſ. Nemo eſt. n. q eoꝝ bonoꝝ animũ putet eſſe iudicẽ, eũq; condocefaciat, ut ea quæ bona, malaue audiantur, poſſit cõtẽnere.

Conduco. cis. pe. pro. ſimul duco, uel ꝑ ſimplici ponitur. Plau. i Epi. Mane me iuſſit ſenex cõducere aliquã fidicinã ſibi huc domũ. Interdũ ſignãt aliquid ꝑcio accipio, qd̃ uulgo dr affecto, ſeu ad appẽſionẽ, uel ad militiã ſumo. Cic. Tiro. Huic ego locũ in ꝓximo cõduxi. Plau. in pſeu. Quãtulo argẽti te cõduxit pſeudol⁹? Interdũ colligo, cõgrego. Var. Mane ſuſcitat roſtra, populũ in foro cõducit. Interdũ emo. Plau. Cædendũ cõduxi ego illũ. Interdũ cõuerto. Lucil. Et uirtute tua, & claris cõducere chartis. In tertia aũt pſona, uel infinito ſignãt utile eẽ. Et ſi de hoie loquamur, cũ dtõ tm̃ conſtruit. Col. li. i. Nã id minime cõducit agricolæ. Si aũt de re alia, tunc qñq; actm̃ cũ ꝑpõne, qñq; dtm̃ exigit. Plau. i cap. Vt potiſſimũ qd̃ i rẽ recte conducat tuã id petã, id ꝑſequarq; corde, aĩo, atq; uiribus. Et iteꝝ ibi. Nã ſi ea memorẽ, q̃ ad uẽtris uictũ conducunt mora eſt. Cice. Lentu. Et Reip. rationibus putem cõducere.

Conductus. us. ipſa conductio.

Conducibile, quod utile eſt. Plau. i Bac. Non ego iſtuc facinus mihi conducibile eſſe arbitror. Poteſt etiam dici conducibile, quod conduci poteſt.

Conductitius. a. um. quod conduci ſolet, uel conducti ſue ex eoꝝ numero eſt, quæ conducuntur. Plau. in Epi. Sed una me res turbat, ratioq;, apodici quo mõ oñdã fidicinã aliquã conductitiam. Conductitia domus tñ dr q̃ conducta eſt. Sic conductitia op⁹ dr mercenaria quæ conducta eſt. Var. Oẽs hi agri coluntur hoĩbus ſeruis aut liberis, aut utriſq;. Liberis aut cum ipſi colunt, ut pleriq; pauperculi, cum ſua progenie, aut mercennariis, & cõductitiis operis liberorum.

Κονδοί-της græce, latine panis cibarius interpretatur.

Confarreatio. Vide in dictione Diffarreatio.

Confarreo. Apul. formauit participiũ cõfarreatur⁹. Talis, inq;t, mulieris publicit⁹ mr̃imoniũ confarreatur⁹.

Confero pe. cor. ſit̃ pono. συν-φέρω, συν-ήγω, συλ-λέγω, φέρω φέρεσθαι καὶ φορέω, φορῶ. Cice. li. iii. offici. Oẽs curas, cogitationeſq; meas conferebã. Ponit̃ qñq; ꝑ confero. Vir. lib. ix. Et ſi conferre manum furor iraq; monſtrat. Qñq; pro tribuo. Amb. Magna fœmina, quæ multo amplius inuenit, quod imperatori cõferret, q̃ quod ab imperatore acciperet. Qñq; pro contollo. Vir. Et conferre gradũ, & procedere longius audet. Qñq; pro diſputo, ſeu in comparationẽ deduco. Hier. in ꝓlogo Paralipo. Quẽdam auctorem, qui apud Hebræos in admirationibus habebatur, aſſumpſi, & contuli cum eo a uertice (ut aiunt) uſq; ad extremum unguem, & ſic cõfirmatus auſus ſum facere quod iubebatis. & dicimus confero te illi, & cũ illo. Oui. Confer Amyclæis medicatum uellus ahenis Murice cũ tyrio, turpius illud erit. Qñq; ꝑ paro, diſpono. Plau. in cur. Ira tuũ conferto amorẽ ſemp ſi ſapis, ne id quod ames, populus ſi ſciat, tibi ſit ꝓbro. Qñq; ꝑ impono, iniicio. Idẽ in Am. Ne poſteri⁹ in me culpã conferas. Qñq; ꝑ facio. Teren. in Heau. Syrus cũ illo uño conſuſurrat, conferũtq; conſilia adulſcẽtes. i. ſimul faciũt. Qñq; ꝑ coniungo. Cice. ad Octa. Nã ut ordiar a principio, & ꝓducã ad extremũ, & nouiſſima conferã primis. Qñq; ꝑ trãſfero, traduco. Ter. in Eun. Metuet ſemꝑ, quẽ ipſa nũc capit fructũ, ne qñ iratus tu alio cõferas. Idẽ. ibi. Vſq; adeo ego illius ferre poſſum ineptias, & magnifica uerba, uerba dum ſint. Veꝝ. n. ſi ad rem conferent, uapulabit. i. deducentur. Qñq; ꝑ contra fero. Liui. li. i. Aliquotiẽs latinus exercitus cominus cũ Romanis ſigna contulerat. Qñq; ꝑ ualeo, ſeu proſum. Col. li. i. Cæteꝝ ad æſtiuos temperãdos calores plurimũ conferunt ſalientes riui. Conferre in pauca eſt concludere inquit Cic. lib. iii. offi. Conferre uerba i pauca eſt reducere. Plau. Nunc uerba in pauca conferam. Col. li. i. Sitq; utriq; proximum horreum, quo conferatur ruſticũ inſtrumentum. i. in unũ reducatur. Et conferre donare, ut multa cõtuli in Catonem. i. multa donaui Catoni. Similiter cõferre ire, ut contuli me domum, & contuli me ad Catonem.

Confertio. is. ex con, & farcio ſumitur, ſicut compleo. Cice. in Catil. Vino languidi, conferti cibo, ſertis redimiti, unguentis obliti.

Confertus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Confertus.ta.tum.i.plenus.a quo ſuplatiuū Confertiſſimus ꝙ frequentiſſimus,ſiue creberrimus. Liui.li.ii.In confertiſſima turba ꝓpter regiū tribunal conſtitit.
Confiſcari eſt ī publicū ius ærarii redigere. Vide ī Fiſci.
Conficio.cis.pe.cor.finio, ꝓficio. Cic. Nā ſi hoc expectā dū ſit,dū totū bellū conficiā. Et ī paſſiua uoce, ut Vir inops fame,frigore,dolore conficit.i.conſumit,& fere perit. Cic. Plagis confectum añ oculos tuos cecidiſſe, Lact.li.ii.ꝓ deſtruo,ſiue occido poſuit. Ignis qdē permiſceri cū aqua non pōt,qa ſunt utraq; inimica. Et ſi comin⁹ uenerint,alterutrū,qd ſupauerit,cōficiat alterū neceſſe eſt. Idē ibi. Cū Annibal duos exercit⁹ popli Romani aſtu,& uirtute cōfecit. Et hoc ē ex ui ꝓpoſitionis con,q & in bonā & in malā partē accipi ſolet, ut cōficere,ꝓ ꝓficere,& ꝓ cōſauciādo trucidare. Inde confectores feraꝝ. Sue. in Tito. Nouiſſima Hieroſolymorum oppugnatione.xii.propugnatores totidē ſagittarum confecit ictibus. Itē conficere eſt,facere. Teren.in Phor. Bonas me abſente hic confeciſtis nuptias. Item explicare. Cic.li.ii.off. Honeſtatis pars cōfecta eſt, quā tibi cupio eſſe notiſſimā. Itē exequi, ut apud eundem. Si me amas confice,quamcūq; ei fidē dederis, ꝑſtabo. Itē colligere. Permagnam (inqt idē in Ver.) dices ex illa re pecuniā confici poſſe. Itē frāgere. Pli. Nucē dentibus conficere,ac plagæ imponere. Item conſumere. Teren. Quid hic non uideāt me credant conficere argentum ſuum. Cice.li.ii.offi. nec me languoribꝰ dedi, quibus eſſem confectus. Item ſimul facere. Cice. Confeci quæ iuſſiſti oīa. Feſt. Confecerunt una fecerunt. Lact.li.ii. Quomodo poteſt ex multoꝝ deoꝝ aceruo unus deus conſici? Confectus etiam defeſſus dicitur.
Confio fis. Vide in dictione Fio.
Confido,pe.pro.credo,& certus ſum. Et tum de præterito,tum de præſenti, tum de futuro tempore dicit. De præterito. Cic. Quoniam probatam rationem officii mei uobis eſſe confido. De præſenti. Idem, Quanq̄ a Cratippo noſtro principe huius memoriæ philoſophorum hæc te aſſidue audire confido. De futuro, ut apud eundem. Ita fore confidimus. Et dicimus. Confido tibi,& in te. Virgi. Et afflictis melius confidere rebus. Aliquando confidere ſignificat audere, quod ī bonam,& in malam partem accipitur. In bonā. Cic. lib. iii. de legibus. Vir excellens,& fortis confidere ſibi debet,& ſuæ uitæ,& actæ,& conſequēti. In malam etiam accipitur. Vnde confidētem dicimus,qui leges, iuraq; contemnit,& nihil timet. Quamobrem & pro temeratio,impudenti,& improbo poni conſueuit. Terent. in Phor. Homo confidens,ꝙ illum dii omnes ꝑdant. Cic. Qui fortis eſt idem fidens,qm̄ confidens mala conſuetudine loquendi in uitio ponit. Virg. Nam quis te iuuenum confidentiſſime nr̄as iuſſit adire domos. Hinc confidentia,quæ,ſicut docet Donat⁹ eſt audacia cum improbitate. Teren. in and. O ingētem confidentiam Aliquando tamen confidens ponitur pro conſtāti, & graui. Idē ibi. Neſcio quis ſenex uenit modo, ellum, confidens. Dona. Confidentē,ꝓ conſtanti, non in mala ſignificatione poſuit,& confidentia, conſtantia, duricia,patientia. Plau. in aul. Scapulaꝝ cōfidentia uirtute ulmoꝝ freti. Et cōfidenter,cōſtanter: Plaut. Quæ nō deliqt decet audacē eſſe cōfidenter. Qnq; ēt temerarie. Acci⁹. Qui in puellæ domū tā confidēter irrupit.
Confidens,& confidētia & confidēter. Vide in confido.
Confiteor.eris.confeſſus,uerbum cōmune,ſignificat ſimul,aut totum ſimul fateor,ſeu affirmo. In ſignificatione actiua Lactant. lib. v. Vt doceret, quibus pœnis affici oporteret,qui ſe cultores dei confiterentur. In ſignificatione paſſiua, ut in diuo Gorgonio martyre legitur. Vt quid in illo crimen inducitur, quod a nobis omnibus confitet. Duobus aūt modis apud ſacras literas capit confiteri. Eſt ēm confeſſio laudātis ſeu gratias agentis. Eſt & confeſſio gementis. Confeſſio laudātis ad honorē ꝑtinet ei⁹,qui laudat. Confeſſio gemētis ad pœnitentiā ꝑtinet eius,qui confitetur. Confitentur ēm homīes,cum laudant deum, confitent cū accuſant ſe. Sed cū ad pœnitentiā refertur, cum accuſatiuo conſtruit, & quandoq; ultra accuſatiuū cū datiuo, ut in Pſal. Dixi confitebor aduerſum me iniuſticiā meā dño. Cum aūt ad laudē,ſeu gr̄arum actionē, datiuum tm̄ exigit,ut in euange. Confiteor tibi dñe rex cœli & terræ. Solet aſſignari differentia inter confiteri,& profiteri,ꝙ illud neceſſitatis ſit,hoc uoluntatis. Cice. pro Mani. Hoc ego non ſolū cōfiteor,ueꝝ etiā ꝓfitēor.
Confeſſor,proprie,qui confitetur rogatus,non qui alterius peccata audit.
Conflare,ſimul flare,qd proprie dicuntur uenti facere, cum ſunt diuerſi. Interdū eſt ſufflare. Pli. Philiſcus officinā pinxit pictoris, ignem cōflante puero. Interdū ſignare,quia hoc non niſi conflato igne fieri pōt. Vñ conflatam pecuniā dicim⁹,hoc eſt ſignatā. Interdum concitare,contrahere. Et ut plurimū de malis dī. Dicimus.n. Tu tibi hodie cōflaſti inuidiā, inimicitias, odium. Salu. Magnam illi inuidiā conflauerant,uſq; adeo ut nonnulli equites populi Roma.q præſidii cauſa cū telis erant circum ædem Concordiæ. Dicimus quoq; Mihi conflaui æs alienū,qd eſt,feci me debitorē alienæ pecuniæ. Idē. Alienum æs grande conflauerat quo flagitiū,aut facin⁹ redimeret. Idem dī ꝓ cōtraho, qb⁹ correſpōdet, Diſſoluo æs alienū,qd ē,æs alienū qd conflauerā reſtituo. Quin. Nō ego æs alienū luxuria contraxi. Cic. Patri ꝓſuaſi,ut æs alienū filii diſſolueret. Interdū cōgregare. Lact.li.ii. Ita cōflauit ex his oīb⁹ populū. Interdū cōficere,creare. Idē li.vii. Et quicqd ē in hoc ope mūdi,conflauit,ac ꝓfecit ex nihilo. Vir. lib.i. Geo. Et curuæ rigidū falces cōflant ī enſem. i. cudunt.
Conflages pe.pro. dicuntur loca,in quæ diuerſi confluunt uenti.a conflo.as.
Conflatile pe.cor. quod conflando factum eſt. Hieron. in Exo. Fecerunt ſibi uitulum conflatilem.
Confinis.is.pe.pro.q ſimul finit. Vnde confines agros dicimus,q eodē loco finiunt. Vide in dictione Finis.
Confiniū idē qd confinis. Col.li.iiii. Mediocritas in electione loci maxie ꝓbat,qm̄ in confinio boni, maliq; poſita ē. Lact. Ex quoꝝ cōfinio naſus exoriēs æq̄li porrectus iugo,utrāq; aciē ſimul,& diſcernit,& munit.
Confligo.is.pe.ꝓ.angor,pugno, cū dimicādo hoīes ſe ī uicē ſternūt. Salu. Optimū factu ratus in tali re fortunā belli tētare,ſtatuit cū antonio q̄ primū cōfligere.
Conflicto.as. quod eſt frequenter pugno, ꝓcutio, ſimul affligo. Cice.li.ii.ad Heren. Magno malo eſt hoībus auaricia,iccirco q̄ hoīes magnis, & mltis incōmodis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

conflictant.i.concutiuntur,concertant,uexantur.
Conflictor deponens.Teren.in An. Nam qui cum ingeniis conflictatur huiusmodi,i. atteritur.
Confluere,cõcurrere,cõuenire,& ꝓprie de riuis dr, q̃uis ad alia trãsferat.Apu.Plæriq; q ad mercatũ cõfluxerãt iteruenere.Plaut.i Epi.Id ego experior,cui mꝰta i unũ
Confluus.a.um.quod simul fluit. (confluunt.
Confinges pe.pro,loca sunt in quæ riui diuersi defluũt
Conforme,quod est eiusdem formæ.Amb.lib.i.offi.Vt quod habes largiaris pauperi,& consortem,& conformem tuum adiuues.Per translationem sumitur pro conuenienti,& congruo.Vnde conformo.as.
Conformare est conuenire,adaptare,assimilare,ut apd Apost.Nolite conformari huic sæculo.Proprie tamẽ significat in formam fieri & configurari.Colu.lib.ix. Diebus quibus animantur oua in speciem uolucrum conformantur.Vide in dictione Formo.as.
Conforto.as.animo,accendo.Hie.lib.ii.Reg.Conforta bellatores tuos aduersus urbem,ut destruas eã,qd est aia,& accende.Et illud.Confortare & esto robustus.
Cõfundo.is.pturbo,& oia i unũ misceo,Aliq̃ cõfundere est terrere.Liui.lib.vi.Confusam eã ex recẽti morsu animi,cũ pater forte uidisset.Vide in dictione fundo.
Confuto.as,pe.pro.sicut & refuto,pe.pro.ex con.& futo, significat redarguo,Vnde confutatio.Interdũ opprimo,cõuinco,conficio.Terent.in Phor.Confutauit uerbis admodũ iratũ patrẽ.Et cõfutare cõmouere,Titi. Cocus magnũ ahenũ,q̃ feruit paula confutat trua.
Confutatio,inquit Cice.lib.i.ad Heren.est contrariorũ locorum dissolutio.
Confugio,simul fugio,concurro,aut simul totũ reduco. & auxilii gr̃a ad aliquẽ concurro.Lact.li.ii.constituit asylũ,eo passim confugerent ex finitimis locis pessimi Liui.Inde Turnus rutuliq; diffisi rebus suis ad florentes ethruscorum opes Mezentiumq; regem eorum confugiunt.Virgil.Ad te confugio,& supplex tua numina posco.Hinc confugium & confugela.
Congrus,& cõger,utroq; mõ dr ꝓ quodã piscis genere.
Congero.is.pe.cor.congrego,& coaceruo.Tib.Diuitias alius fuluo sibi congerat auro.Hinc congestitius
Congestitius.a.um.quod congestum est.Colum.li.ii. Non deterius tamen etiam pinguibus arenis,uel congestitia humo proueniunt.
Congius mensuræ genus capax sex sextariorꝫ,ut inquit Priscia.Et est pars amphoræ.Congius eñ cum deest, efficit quidẽ,ut ne sit iustæ mensuræ amphora,sed cũ accedit,& additur,non ille unus facit amphoram,sed supplet.Veteres sextario & dimidio cõstare uoluerũt. Secundum Dioscoxlibras continet,& latine dr chus.
Congialis & hoc congiale,quod capit congium.Plaut. in aul.Mulsi cõgialem plenam faciam tibi fideliam.
Cõgiariũ munꝰ imperatoriũ,siue donatio ĩperatoria, ut scribit Sene.li.iiii.de bñfi.Hoc donabat populus,sicut donatiuo milites donabant.Sic Pli.in panegyrico laudat Traianũ,q cõgiariũ pplo dedisset,quo locupletatæ sunt tribꝰ,cũ donatiuũ milites accepissent.Huiꝰ congiarii diuersæ fuerunt summæ.Tyberius enim cõgiarium populo trecentos numos uiritim dedit.Caligula congiarium populo bis dedit tricenis sestertiis. Nero quadragenos numos populo diuisit.Est & cõgiariũ mensuræ genus,vt apud Paulũ iurconsul.Quint. li.vi.Congiariũ cõmune est liberalitatis,ac mensuræ.
Conglobo.bas.pe.cor.a globꝰ fit,significatq; coaduno. Hie.li.ii.Reg.Et conglobati in unum cuneũ steterũt in summitate tumuli.Hinc conglobatim aduerbiũ, qd significat ꝓ globos.Aug.lib.vi.confes.Ipsa occurrebant undiq; aceruatim,& conglobatim cernenti.
Cõgredior,sis gradior.Var.Omnesq; ĩ unã domũ cõgressi sis discubuere.Amb.li.offi.Qui sapiẽtibꝰ cõgredit,sapiens erit.Et cõgredi est ad obsistendũ,ut pugnãdũ,ut disputãdũ ire.Gel.Qui ter cũ hoste cõgressꝰ uictor re-
Congressus.us.pro pugna.Salusti.Multi (diit. in eo congressu perierunt.
Congrex dr grex copulatꝰ cõmixtusq;.Apul.li.vii.Nãq; me congregẽ pastor egregius aliqñ permisit.Sic dicitur segrex a grege separatus ob excellentiam.Seneca in Hippolyto.Segregem sparsi per agros.
Congrego.as.pe.cor.cõiungo,ꝓprie gregi accumulo.
Congilis pe.cor.apud Colu.accipitur pro rapa,congilis illustri mittit quam nursia campo.
Congruo.is.grui.conuenio,tractũ a gruibus,quæ non se segregant,siue cum uolant,siue cũ pascunt.Plaut.in Cur.Sane illi inter se congruunt cõcorditer.Vñ congruum,& incongruũ.congruens & incongruens.Lactan.lib.ii.Est autem peruersum,& incongruens,ut simulachrum hominis a simulachro dei colatur.
Coniicio.cis.pe.cor.ex con,& iacio,multis accõmodat sigñationibꝰ.Cice.M.Cælio.Sin se in intimũ cõiicere uellẽt,nõ satis cõmode calciati & uestiti id facere possent.Itẽ ibi.Atq; illo repẽtino hoĩm impetu se in fugã coniecisse,Salust.Ex eo nũero cõplures Qu.Metellus celer prætor ex senatusconsulto cã cognita in uincula coniecerat.Plau.in Epi.Orna te epidice,& palliolum tuũ in collũ tuũ cõiice.Terẽ in Heau.Hæc ubi aperuit ostiũ,cõtinuo hic se cõiecit intro.Et ibi.Syre mi obsecro ne me in lætitiã frustra cõiicias.Et in Phor.Hinc me coniicerẽ ꝓtinꝰ in pedes.In qbus significatio ẽ,qd uernacula lingua dicimus butare.Interdũ in hoc uerbo cõ auget,ut sit cõiicere sis,uel oẽs iacere.Liui.li.ii. Clamore subito undiq; ĩ unũ hostẽ tela cõiiciunt.Cæsar li.i.Pro uallo carros obiecerãt,& e loco supiore in nostros ueniẽtes tela coniiciebãt.Per translationẽ uerro signãt interꝑtari,cogitare,colligere,diuinare.Idcirco tũ nõ exigit actũ cũ ꝓpositiõe,sed naturali contentũ est,neq; tñ a prima signãtione alienũ.Nã cũ qs aliqd cõiicit.i.simul iacit,confert q̃ agenda sunt,& sic cogitat,& colligit,& iterꝑtat,diuinatq; qd agere debeat.Terẽ.in Phor.Tu cõiicito cætera.Et in Eun.Quid illud mali est,nequeo satis mirari,neq; cõiicere.Plau. in Cur.Mane sis dũ huic coniicio somniũ.Pro diuina re Cic.posuit li.de diui.Nũ igit,aut haruspex,aut augur,aut uates qs,aut somniãs melius cõiecerit,aut ex morbo euasuꝝ ægrotũ,aut ex piculo nauẽ,aut ex infidiis exercitũ,q̃ medicus,q̃ gubernator,q̃ impator.
Coniecto.as,frequentatiuũ sigñat existimo,iudico.Teren.in Eunu.Neq; scio qd dicã,aut qd coniectem.
Coniector interpres somnioꝝ,& omniũ a coniectura, hoc est directione quadã rõnis ad ueritatẽ.Cice.Defert ad coniectorẽ quidam somniasse se ouum pendere ex fascia lecti cubicularis.Hie.in plo.li.Reg.Interroga

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

roga quẽlibet Hebræoꝝ,cui magis debeas accommodare fidem. Et ſi noſtra firmauerit, puto ꝙ eum non æſtimes coniectorẽ, ut in eodem loco ſiſr diuinaret.

Coniectus,us.directio quædam rationis ad ueritatem, a quo dicta eſt coniectura.

Coniectura.ut ait Speu.eſt rei latentis iudiciũ,& eſt id qd̃ qs per rõnes,& ſigna,& tpa,& hmõi coniicit.i.cogitat,& colligit,Cic.Cornifi.Quantũ copiaꝝ haberes, tũ ipſe cõiectura cõſequi poterã,tũ ex liis tuis cognoui.Quint.li.iii.Coniectura dicta eſt a coniectu.i. directione quadã rõnis ad ueritatem. Vnde ẽt ſomnioꝝ, atq; ominũ interpretes coniectores uocamus.

Coniecturale adiectiuũ,qd̃ ꝙ cõiectura colligit & proponit.Cic.li.i.ad Her. Coniecturalis eſt, cum de facto cõtrouerſia eſt,hoc mõ.Aiax in ſylua,poſtq; reſciuit, quæ feciſſet p inſaniã,gladio incubuit,Vlyſſes interuenit,occiſum conſpicat̃, corpore telũ cruentũ educit. Teucer interuenit, cũ fratrẽ occiſum,inimicũ fratris cũ gladio cruento uidet,capitis arceſſit.Hic qm̃ coniectura uerũ quæritur,de facto erit controuerſia,& ex eo conſtitutio coniecturalis nominatur.

Coniectarium,efficax atq; perfectum. Cice.Illud uero mihimet coniectarium.

Conium genus herbæ noxium,quæ cũ tritico naſcitur. Amb.Cũ tritico conium,qd̃ inter alimenta uitæ noxium reperit̃,& niſi præuiſum fuerit, conſueuit ſaluti nocere.Et paulo poſt.Sturni ueſcunt̃ conio,qm̃ qualitate ſui corporis uenenum ſucci letalis euadunt.

Coniugo,as.pe.cor.ſimul iugo, q̃ſi in unũ iugũ iungo.

Coniugatio,in uerbis dicta eſt apud grãmaticos,ꝙ ſibi ad unũ ſonũ multa coniũgat,& q̃ſi uno iugo aſtrigat. Cic.in Cato.,pprie dixit, Adminiculoꝝ ordies,capitũ cõiugatio,& religatio,& ppagatio uitiũ ſarmentoꝝ.

Coniugata apud rhetores dicunt̃, quæ ab uno genere, ueluti iugo flectunt̃, ut a iuſticia iuſtus,iuſta,iuſtum. Hinc locum a coniugatis dicimus, cum ita argumentamur.Si riſus gaudium eſt,ergo & ridere gaudere.

Coniunx ſm Priſc.& coniux ſine n.ſm Phocã, a coniugo,gas. abiecta go ſyllaba,& addita x.Iugũ em̃ inſtrm eſt quo boues iugant̃.i.iunguntur. Vnde iugari dicimus,q maritali iugo inſtar boũ colla ſubiiciunt. Hora. Diua producas ſobolẽ, patrũq; proſperes decreta ſup iugandis fœminis, proliſq; nouæ feraci lege marita. Fœdera quoq; matrimonii uincula iugalia dñt.

Coniugium,matrimonium.

Cõiungo,is.xi.ctũ.copulo,tractũ a iugo.Iñ coniũctura, coniũctio,cõiunctiuus,a.ũ.& coniũctim aduerbium.

Coniugus,ga.gum.pe.cor.quod eſt coniunctũ. Martianus.de nup.Similiq; pſuaſione transduci ope cõiuga.

Coniuro,ras.pe.pro.quaſi contra iuro,frequẽter in malum dicit̃,ſicut & conſpiro.Salu.Sed ante coniurauere pauci,in quibus Catilina fuerat.Tet.Quæ eſt hæc cõiuratio, ut oẽs mulieres eadẽ æque ſtudeãt? In bonũ, cũ honeſta cauſa ſit. Vnde Mutius Scæuola,Trecenti, inquit,coniurauimus principes iuuentutis Romanæ, ut in te hac uia graſſaremur.Hor.Coniurat amice.

Conniueo,es.& conniuo,is.penu. pro. iui. uel xi. ctum. Conniuere eſt oculos genis integere. Pli.li.xi. Graiores alitũ inferiore gena conniuẽt.Idem. Colũbæ & ſimilia utraq; gena cõniuent. Transfert̃ etiam ad alia: Gel.li.xv.dixit.Cõniuere caua uetris,& ſtomachi p ſti pari,claudi & cõtrahi.Hĩc cõniuere q̃ſi p trãſire, & nõ uidere p trãſlatio.poniť qñq;.Cice.ĩ Phil.Quibuſdã in rebus ẽt cõniueo.Idẽ p Cælio,proh dii imortales, cur ĩterdũ cõniuetis ĩ hoĩm ſceleribus maximis,Sue.ĩ Cæſa.Delicta neq; obſeruabat oĩa, neq; p mõ exequebat̃, ſed deſertoꝝ ac ſeditioſoꝝ inq;ſitor, ac punitor acerrimus cõniuebat in cæteris .i.reliqua uitia oculis ueluti clauſis pteribat,tãq; diſſimulãter illa cõtueret̃.Habet hoc uerbũ ni ſyllabã pducta. Ecõtrario Incõniuẽs dr, q oculis ẽ uigilãtib⁹ ſine nictatiõe. Gel.de Socra.Incõniuẽs,ĩmobilis hiſdẽ ĩ ueſtigiis pſtabat. Incõniua uigilia dr qñ nuſq; oculi cõniuent, ſed aperti peruigilant. Silius.Conniuent,ſolemq; pauent deprendere uiſu.

Connubiũ,ius legitimi matrimonii,a nubo,cui⁹ prima producit̃.Cũ in cõnubio q̃ſq; ppter metri neceſſitatẽ corripiat̃.Virgi.Connubio iungã ſtabili.Eſt.n.Syſtole.

Conon,nomẽ propriũ Athenienſis ducis priæ ſtudioſi, qui Lacedæmonios,pfligauit, & Athenas in ppriam libertatẽ reſtituit priſtinã.Fuit & alius Conon Samius aſtrologus, de quo Proper.Me creat Architæ ſoboles Babylonius orops Oron, & a proauo ducta Conone domus.Hic vii.libros de aſtrologia edidit.

Conopeum tentorium,ſeu uelum,& papilio ille lineus uel laneus,ſeu bombycinus, qui toro circũdatur ad arcendũ culices,quo maxime utũtur Alexandrini, ꝙ ex Nilo culices confluant,quos græci κώνωπας conopas dicunt.Proper.lib.iii.Fœdaq; tarpeio conopea tende reſaxo.Suidas. κωνώπιον τὸ λίνεον, ᾧ κώνωψ θηλυκῶς πρὸς ἀεὶ φάνει ἐν τῷ λούτρῳ εἶδος μυίας.

Conquiniſco,is.conquexi,caput inclino,incuruo.Plau. Faciendũ eſt puerile officiũ, conquiniſcã ad ciſtulam.

Conſalutare,eſt ultro, citroq; ſalutationem dare. Cice. lib.ii.de ora.Qui cum inter ſe,ut ipſorum uſus ferebat, amiciſſime conſalutaſſent,

Conſanguinei dicunt̃, qui ſanguine iter ſe cõnexi ſunt. Et conſanguinei dicuntur fratres. Virg.Et conſanguineus lethi ſopor.Nam ſomni ſoror mors eſt.

Conſcius proprie,qui rem ſcit. Cic.M.Rutilio.Cum & mihi conſcius eſſem,quanti te facerem.Nonius tamẽ de uerborum differentiis ait.Scius ſecum,cõſcius cum alio ſcius eſt.Licẽt conſcium indifferenter legamus. Salu.Populares conſcios ſceleris ſui.

Conſcientia,ſui ſcientia,Cic.Nulla re tam lætari ſoleo, q̃ officiorum meorum conſcientia.

Conſciſco,is.conſentio,ſiue ſciens,conſentienſq; infero. Cicero Mario. Mortem mihi cur conſciſcerem, cauſa non eſt uiſa,cur optarem,multæ. Aliquando conſciſcere eſt propter conſenſus,ſiue conſcientiæ effectum conſtituere,aut decernere: Liui.libro.i. Cenſuit,conſenſit, conſciuit, ut bellum cum priſcis latinis fieret.Nec mirum.Scio enim ſiue ſciſco decerno ſignificat.Plaut.in cur. Rogationes plurimas propter uos populus ſciuit,quas uos rogatas rumpitis,Cice.lib.iii. offi.Durius etiã Athenienſes ſciuerunt,ut Aeginitis,q claſſe ualebant,pollices præſciderentur. Hinc ſcitum, ſtatutum ſiue decretum.Liui.li.i.Cætera quoq; oĩa publica,priuataq; ſacra pontificis ſcitis ſubiecit. Inde plebiſcitũ, plebis decretũ. Cic. lib. i.ad Heren.In rem conſert̃,ut,ſi quis ex teſtamento,quod facere iuſſus eſt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ex plebiſcito uetetur. Per transla. conſciſcere ponitur p cõtrahere. Col. li. viii. Diligẽſq; paſtor ſtabulũ quo tidie conuertit, nec patit ſtercus humorem conſciſce re, lutũue capris inimica. Sciendũ q cõſciſco aſciſco, deſciſco, pſciſco, & reſciſco, faciunt præterita in iui, ſi cut eox primitiua, ut Priſc. quoq; de aſciſco, & deſci ſco ſentire uidet. Et conſcio quidem deſcio, & reſcio raro ſunt in uſu, ſed magis conſciſco, deſciſco, & reſci ſco. Aſſcio, & pſcio inueniunt quis aſſcio nõ ita freqn ter, ſicut pſcio, aſciſco & præſciſco, licet magis aſciſco q præſciſco, eo q aſſcio minus in uſu ſit, pſcio uero magis. Cum ergo conſciſco, deſciſco, & reſciſco uſur pent, non mirũ eſt, ſi conſcio deſcio, & reſcio obſolue rũt, qm̃ ſuperfluũ eſſet in eadẽ ſignificatiõe utraq; ha beri. Ediuerſo aũt ſcio ſæpiſſime reperit & nõ ſciſco. Apud Plau. tñ legitur ſciſcam in amp. Oeyus accurro ut ſciſcam qd uelit: Præſcio in uſu eſt, præſciſco min9 Vir. li. iiii. Geor. Cõtinuo aĩos uulgi & trepedãtia bel lo Corda licet longe præſciſcere. Aſcio apud Colu. in præfa. Et pecoribus parandis conſeruandiſq; quando & hãc aſcimus, quaſi agriculturæ partem.

Conſcribo. Vide in dictione Scribo.

Conſcripti, qui in ſenatu ſcriptis annotati erant, q per inopiã ſenatox ex equeſtri ordine in ſenatox nume rũ recipiebant. Li. li. ii. Deinde quo plus uiriũ in ſena tu freqntia ẽt ordinis faceret, cædibus regis diminu tum patrũ numex primoribus equeſtris gradus alle ctis ad trecentox ſummã expleuit. Traditũ inde ferẽ ut in ſenatu notarent, qui patres, quiq; conſcripti eſ ſent, conſcriptos uidelicet nouũ ſenatũ appellabant. Gel. Sic patres cõſcripti ſunt ſenatores, q nõ ſecus pa triæ curam haberent, q patres oĩm filiox habent.

Conſecro, as. pe. cor. uide in dictione Sacro. Cice. lib. ii Tuſ. Quaſi addicti & conſecrati.

Cunſecranei a Tertulliano dicunt qui conſecrati ſunt, & quaſi mancipati uni ſectæ. Eſt aũt conſecraneum uocabulũ fere in caſtris repertũ, qualia ſunt conterra neũ, cõmilitaneũ, militaneũ, ſuffarraneũ, limitaneũ, Iulius Capito. in conciõe quadam Maximini ca ſaris Cõmilitones, inqt, ſacrati, imo uero cõſecranei. Alio loco. Nullã ciuitatem æque militaneum eſſe dixit.

Conſenſio, ut Speu. ait, communio rerum oĩm cogita tionum ſuſpicationũq; concordia.

Cõſentio, is. & cõſentaneus, a, ũ. Quære i dictiõe Sẽtio.

Conſentaneus quis dr ẽe ſibi, in quo nihil eſt repugnãs.

Conſentia ſacra, quæ ex cõſenſu multox ſunt inſtituta.

Conſequor pe. cor. imediate ſequor. Vir. li. v. Quẽ deiñ cloanthus conſequit. Gel. li. ii. Vter dies naturalis ha beri, appellariq; debeat, is ne quẽ nox ea cõſecuta eſt, an q dies noctẽ cõſecut9. Et conſeq obtinere adipiſci. Ci. in Ver. acti. i. Qd ego meo labore & uigiliis conſe cutus ſum. Itẽ exprimere. Idem Cæſari iuniori. Extre mã uero q̃ta & q̃lia ſint, uerbis conſeq nõ poſſum.

Conſequiæ ſequelæ a conſequẽdo ſicut ab exequendo exequiæ. Apul. li. x. Nouiſſimis trahebant conſequiis.

Conſequentia eſt, quæ ex præcedentibus infertur.

Conſector in totum, uel ſæpe ſequor. Lact. lib. iii. Quæ ras ab his quid ſibi uelint, cum fœminas tam rabide conſectantur, ut uix diuelli queant.

Conſectaneus accipitur pro eo, qui in eadẽ hæreſi eſt.

Confero, is. pe. cor. conferui conſertũ, ſimul miſceo. La ctan. li. v. Tum inter ſe manus conſerere cœperũt, & inſidiari, & gloriã ſibi ex humano ſanguine comparare Vnde milites conſerti dicuntur dum pugnant.

Conſero, is. pe. cor. conſeui, ſitũ, ſimul ſero, dũ pro plãto, ſeu ſemino ponit. Vir. Et qs cõſeuimus agros? Lact. li. ii. Quẽ in partibus oriẽtis oĩ genere ligni, arborũq; cõſeuit. Col. li. ii. Celerius ẽt ſi eodem tpe ſtercores, & lupino, uel faba conſeras. Inde conſitio. Cice. in Cato. Nec conſitiones modo delectant, ſed etiã inſitiones.

Conſido, is, pe. pro. ſignicat me cum aliis ad ſedendũ ſeu ad habitandũ colloco. Liui. li. i. Conſederãt utrinq; p caſtris duo exercitus piculi magis pñtis, q̃ curæ exper tes. Col. li. viii. Neq; aut recubet, aut cõſidat. i. ponat ſe ad ſedendũ. Hie, Hæc in mentẽ eius cogitatio incidit, nullum ultra ſe monachox in eremo conſediſſe.

Conſeſſus non eſt conſeſſio, ſed homines in uno loco ſedentes, ſicut conuentus nõ eſt conuentio, ſed hoies qui in unum locum conueniunt.

Conſydero, as. a ſyderum contemplatione dictum eſt.

Conſyderatus dicitur, qui agenda conſyderat. Conſyde tate, cum conſyderatione.

Conſilio, is. pe. cor. cõſilui, uel cõſiliui, cõſultũ, ſiſſalio.

Conſilium (ut inquit Cic. li. ii. artis uete.) eſt aliqd fad endi nõ faciẽdiue ratio excogitata. Et conſilium eſt qd conſiliarius pbet. Qñq; conſiliũ ſumit pro iudicib. deputatis. Ci. pro Roſc. Qui ex ciuitate in ſenatũ pro pter dignitatem, ex ſenatu in hoc conſiliũ delecti eſtis propter ſecuritatẽ. Et infra, Dii phibeant iudices, ut hoc, qd maiores conſiliũ publicũ uocari uoluerũt, præ ſidiũ ſectox exiſtimet. Dictũ conſiliũ, (ut quidam pu tant) a con. & ſileo, q uno conſulente cæteri cõſileant, Vel a concilio, ut ſit conſiliũ, q̃ſi conciliũ. Sed magis a conſilio fieri exiſtimo, qd ex con. & ſalio componit eo q in unã ſententiã pluriũ mentes conſiliant, & con ueniant, Vt em̃ exiliũ ab exilio, ita conſiliũ a cõſilio. is. deſcendit. Conſiliũ dare eſt ſuadere. Quin. Cum Ci ceroni dabimus conſilium, ut Antoniũ roget.

Conſiliarius, qui conſilium præbet.

Conſilior, aris. conſilium capio, ut in Pſalm. Accipere animam meam conſiliati ſunt.

Conglobatim. Vide in dictione Conglobo.

Conſulo, lis. conſului. conſultum, pe. cor. cum actõ ſigni ficat conſiliũ peto, ut conſului doctos. i. a doctis conſi liũ petii. Quin. Ego aures conſulẽs meas. Poteſt ẽt in hac ſignificatiõe habere duos actõs, ut conſulo te bo nũ conſiliũ. Et aliqñ gtũm cum actõ. Macr. Conſulo te boni. Aliqñ gtñ ſine actõ. Pli. li. xxxiii. Quærebat argentũ auaritia. Boni cõſuluit interim inueniſſe mi niũ, rubentiſq; terræ excogitauit uſum. Cum dtõ neu trũ eſt, & ſignificat conſiliũ do, ut Medicus conſuluit mihi, Interdũ, puideo, proſpicio, & pñidium fero. Sed hoc ſæpius in rebus inanimatis fit, ut Conſule honori tuo. Cõſule rebus tuis. Conſule ſaluti tuæ. i. puide. Ci. Conſuli quidem te a Cæſare ſcribis, ſed ego tibi ab il lo conſuli mallẽ, hoc eſt Mallem q Cæſar prouideret tibi, q̃ te interrogaret. Amb. Nec inuerecũda petitio, q̃ non ſibi, ſed liberis conſulebat. Aliqñ poſt dtñ iurgimus actũm, ut Cõſulo tibi cõmodum tuũ, hoc eſt Do tibi conſiliũ, quod ſit fututum commodũ. Qñq;

accuſatiuum

accusatiuũ cum in,qñ significat contra.Teré. Pessime istuc in te,atq; illũ consulis.Interdũ consulere est deliberare,sed in plurali tñ,& absolute,ut consulunt senatores.i.deliberant.Huius uerbi cõpositum est pconsulo,qd est optime cõsulo.Teren.in Phor.Adeon rem rediisse,ut qui mihi pconsultũ optime uelit esse.

Consulere cogitationes,est hãc cogitationes in consilio tanq; cõsiliarias.Boni cõsulas i.iudices. Nã ut Quinti. li.i.ait.Veteres cõsulere qd iudicare dixerũt.Vñ adhuc remanet illud.Rogat boni cõsulas.i.bonũ iudices.

Consulto.as.consiliũ frequenter capio, uel consiliũ frequenter do,siue frequenter delibero.Salu.Delecti,quibus corpus animis firmũ,ingeniũ sapiẽtia ualidũ erat Reip.consultabant.Liui.li.i.Ad hæc consultanda.

Consultor,q aliũ consulit.i.q consiliũ ab aliis inquirit. Cice. pro Cor. Balbo.Etẽ si Q. Scæuola ille augur, cũ de iure prætorio consuleret,iurisconsultissimus cõsultores suos nonnunq; ad Furium & Camillum reiiciebat.Idẽ p Mure.Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas.Accipit qñq; pro eo, q alii consulit,ut apud Salu.in Iugur. Simul ab eo petiit ut fautor consultorq; sibi adsit.Et in illo uerbo prouerbiali.Cõsilium malum consultori pessimum est.

Cõsultus qñ participium est, significat eũ,q cõsulit,hoc est a quo consiliũ petit,ut Medicus cõsultus dixit te febribus laborare.Qñq; nomen est,& Ponit p prudenti atq; sapienti. Oui.li.i.de arte.Sit tibi credibilis sermo, consultaq; uerba.i.prudentia, ac sapientiæ plena. Est aũt nomẽ duobus modis.f.cũ p se ponit.Hora. Eris tu, q mõ miles,Mercator,tu cõsultus,mõ rusticus. Vel qñ hẽt gtñ. Liui.li.x.Callidos,solerteq;,iuris,atq; eloquentiæ cõsultos.Hinc dicimus cõsultus iuris,& iuris consultior,& consultissimus.Idẽ li.i.Cõsultissimus uir, ut illa qsq; ætate esse poterat.Aug.Quãto cõsultius reges, nõ sicut Herodes interficere q̃runt,sed sicut magi potius adorare. Sic incõsultus põt esse participiũ & nomẽ.

Consultus.us.& cõsultũ pro re,q consulitur.Hora.in Epi. Qui cõsulta patrum,qui leges iuraq; seruat.Et consultũ,decretũ,statutũ,qd aliqñ resoluit in infinitũ, ut illd Salu. Nã & priusq; incipias,cõsulto, & postq; cõsulueris mature facto opus est.i.cõsulere siue ut consulas.

Consulto aduerbium,id est deliberate.

Cõsus,cõsilio,q deus putabat,q iõ tẽplũ sub tecto ĩ circo hẽbat,ut oñderetur tectum esse debere consilium.

Consualia festa,quæ fiebant in honorem Consi. Liuius lib.i. Ludos ex industria parat Neptuno equestri solennes,consualia uocant.

Consul,a consulendo,p cõsuleret populum,& senatum. Nam ex hoc consulere ueteres uocauerunt. Vnde adhuc remanet illud.Rogat bonum consulitis, id est iudicatis.Potest etiam dici consul a consilio.is.sicut exul ab exilio.is.& præsul a præsilio,mutatione i in u, ut in Insulto,& resulto patet.Consulo aũt a consul. Nec obstat,p consul a consulendo dicat, qñ ideo consul creabatur,ut cõsuleret,utpote qui consilium haberet in se præcipuũ.Prius.n.in oĩbus exigit,qui consulat,q̃ actus consulendi fiat. Non ergo a consulendo noiatus est cõsul,quia a consulo deriuetur,sed p ab ipso consule uerbum consulo exercetur.Et ideo ab ipso, qui cõsulit deriuari consulo æquissimũ est.Var.Consul nominatus, quia consuleret populum & senatum.Et est consul,q magistratũ gerit.Proconsul,q cũ ptãte cõsulari extra ordinẽ ad aliquã ꝓuinciã administrandã mittitur.

Consulatus officium,uel dignitas,siue tempus, quo consul in officio est.

Consularis uir,qui consulatum gessit, uel qui consulari dignitate dignus est. Cice. Lentulo.Q.Maximo,qui filium consularem amisit.

Conseptum & consepio dicitur, quod undiq; clausum munitumq; est. Liui.lib.x.Ibi mediis fere castris locus est conseptus cratibus, pluteisq; ex lignis contectus.

Consisto constanter & audacter sto,firmor, quod est audacis & robusti hois.Plau.in Cur. Nec uobis qsq; in foro frugi cõsistere auder.i.se firmare.Li.li.i.Cũ istructæ acies cõstitissent.Itẽ erigor.Vir.Cõstitit in digitos.

Consistorium, locus in quo consultandi gratia homines consistunt.Põt etiam poni pro consistentiũ multitudine.Item consistoria dicuntur archiũa cæsarea,& impatoris Palatinæ domꝰ, q̃ etiã uocant Augustalia.

Consistoriani a Diuo Ambrosio dicuntur,qui senatorii ordinis,uel amplissimi sunt,qui ad principale consilium eligebantur,& Suidas. κονσιστώριον. παρὰ ῥωμαίοις οὕτω λέγεται ὁ συνέδριον ὁ ὁ σύστημα ἔνθα ἀθροίζονται τῶν ἐπὶ τῶν βασιλευόντων.

Consolida,herba est quæ & conserua,& coagulum dicitur,& græce ftrygnon.

Consobrini,qui ex duabus sororibus sunt editi,quasi cõsororini.Amitini,qui quæue ex sorore,& fratre propagantur.Sed fere uulgus omnes istos communi appellatione consobrinos uocat.Item, qui ex fratribus patruelibus,aut consobrinis ꝓpagant,uel amitinis,cõsobrini uocant,patrueles,qui ex fratribus nati sunt.

Coaceruo.as.ex con,& aceruo, sed sonoritatis causa n, abiicitur.Vide in aceruo.

Coapostolus,simul apostolus ex con,& apostolus.Nam con in compositione sequente uocali,n subtrahitur.

Cœnolexia, latine dicitur communis sermo.

Cœnaticus.a.um.qd ad cœnã ptinet.Var. Erat iter adolescentes sermo cœnaticus.Plau.Est illic mihi una cœna cœnatica.Sic dicimus apparatũ cœnaticũ.Et apud Plau.in Cap.Spes cœnatica dr.i.spes cœnandi.

Colicus.a.um.possessiuum a colon pro intestino,ut dolor colicus.Vide in dictione Colon.

Colossenses rhodii dicti sunt a colosso.Vide ĩ Colossus.

Colosseus,amphitheatrũ Romæ.Vide in Colossus.

Colossicus.a.um.possessiuum apud Victruuium.

Collimare, qñq; ferire signũ destinatũ oculis collimatis.Ci.li.ii.de diui.Neq; est eũ q totũ diẽ iaculans non aliqñ collimet,apud Plau.signãt obliquis oculis aspicere,Collimatis inquit oculis ad umbram meam.

Cõmanducatus cibus,dr a Pli. multa iteratione molitus ac ꝓpe liquefactus,quẽ Mansum Quintil.uocat.Et cõmanducare idẽ ferme,quod uulgo dr masticare.

Consolor pe,pro.solatium præsto,&,pprie uerbis fit consolatio.Cic.Sulpi.Dices qd me ista res consolat, in tantis tenebris,& quasi ꝓpetuis Reipu.Est oĩno uix cõsolabilis dolor.Solatiũ fit re.Solamẽ poeticũ est.Vir. Solamenq; mali de collo fistula pendet.Inuenit etiam insignificatione passiua.Asinius.Sed cum ob ea,q̃ sperabam,dolebam,consolabar ob ea,quæ timui.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Conſolatorius.a.um.qđ conſolaf,ut Epla cõſolatoria.
Conſono.as.pe.cor. ſimul ſono. Var.de apibus. Cũ iam euolaturæ ſunt,aut etiã incœperũt, cõſonãt uehementer,perinde ut milites faciunt,cũ caſtra mouent. Inde conſonantes dictæ ſunt,q cũ uocalibus ſonẽt, nõ p ſe Per tranſlationẽ conſonare ſcat cõcordare. Hiero.ad Aſellam. Anteq̃ domum ſanctæ Paulæ noſcerem,totius in me urbis ſtudia conſonabant,omnium pene iudicio dignus ſummo ſacerdotio decernebar.
Conſonãtia uocũ cõcordãtia,q̃ græce euphonia dr̃.
Cõſonantes dictæ ſunt q cũ uocalibus nõ per ſe ſonent.
Conſors eiuſdẽ ſortis.i.conditionis,& fortunæ,& qualitatis in omni re & negocio. Vnde conſortẽ patriæ,cõſortẽ lyræ,conſortem fori,dixit Ouidi. Sappho ad Phaonem. Nec plus Alcæus,conſors patriæq; lyræq; Laudis habet. Conſors etiam dicitur qui tantũdem ſortis attulit ad ſocietatem mercaturæ,quantũ ille, cũ quo ſocietas eſt. Conſortem Proper. poſuit pro ſimili cum inquit. Tu q conſortẽ ꝓperas euadere caſum. (ſit.
Cõſortiũ,iꝑa ſocietas,q̃uis & de aliis ſocietatib9 dici poſ
Conſortio.onis.idem quod cõſortium. Vnde Liui.li.vi. Quænam iſta ſocietas,quæ nam conſortio eſt?
Cõſpicio.cis.pe.cor.uideo. Vñ cõſpectus,ꝑ aſpectu. Vir. Vix e cõſpectu Siculæ telluris in altũ Vela dabãt læti.
Conſpectus.us. Vide in dictione conſpicio.
Conſpico.as.pe.cor.& conſpicor deponens, a con & ſpico,uel ſpicor componitur. Spicor autem a ſpica, uel a ſpiculis. Vnde & deſpico.cor.inſpico.cor. perſpico.cor. ſuſpico.cor. Eſt autem conſpicari conſpicere,ſeu in cõſpectu habere. Teren.in Eunu. Cur te ego in his conſpicor regionibus. Salũ.in Iugur. Cum interea Metellus mõte digrediens conſpicatur primo dubius quidnam inſolita facies oſtenderet. Inſpico protulit. Virgi.lib.i. Ge. Peruigilat,ferroq; faces inſpicat acuto. Nec Priſci. audiendum puto,qui uult hæc uerba a ſpicio fieri,qñ ſi a ſpicio eſſent,non conſpicor,ſed conſpicior faceret. Sicut conſternor, & aſpernor, a ſterno, & a ſperno ſm analogiam,licet coniugationem mutẽt. Aſcen. Nihil tamen conſpicor pro conſpicio commune habet cum ſpica,præſertim cum ſecundam corripiat, licet inſpico pro acuo a ſpica eam producat.
Conſpicuus.a.ũ.a cõſpicor,ſicut ꝑſpicuus a ꝑſpicor, mõ ſcat ſagacẽ,ꝑſpicacẽ,acutũ. Quintil. Cõſpicuus ſagax, callidus, mõ claꝛ, & qui ab omnibus conſpicitur. Vnde Mar. Conſpicuum amphitheatrum appellat.
Conſpiciliũ dr̃ uñ clanculũ cõſpicere poſſis. Plau. In conſpicilio aſſeruabã. Eſt & conſpiciliũ qđ oculis adhibemus,ut melius intueamur,vulgo ocularia dicunt. Idẽ. Cedo uitrum,neceſſe eſt conſpicilio uti.
Conſpiro.as.pe.pro. ſimul ſpiro,ſicut conflo proprie ſumitur. Gelli.lib.i. Si enim achæos Homerus pugnam indipiſci ait,non fidicularum tibiarumq; concẽtu cõſpiratam. Colu.li.iiii. Cœleſtes admittat imbres,eoſq; alendis ſeminibus diſpenſet,ac ſuis omnibus partibus ad educandam prolem nouam conſpiret. Per tranſlationem conſpirare ſumit,pro faueo. Leo papa. Quam conſpirante gratia dei facilius aſſequemur,ſi conſyderationem noſtram ad ea quæ paulo ſuperius ſunt natura rata referamus. Vñ cõſpiratio, q̃ & in bonũ & in malũ capit. In bonũ Cice. pro ligario fratrũ conſpirationem dixit quaſi unanimitatẽ. Idẽ li.ii.offi. Magnas utilitates adipiſcimur conſpiratione hoim,atq; cõſenſu. Et pro domo ſua. Hanc noſtram conſpirationem in Repu.bene gerenda certi homines fictis ſermonibus diremerunt. Plini.in Epi. Proinde conſpirate,conſentite,maioremq; animum ex meo ſumite. Colu.lib. xii. Nihil quod aut maritus, aut fœmina propriũ eſſe iuris ſui diceret,ſed in cõmune conſpirabaf ab utroq; in malum. Conſpirareq; ponitur pro conuoluere, dictum a ſpiris,quæ ſunt reuolutiones ſiue circuli,qui in ſeipſos non recurrunt,ut fit in ſerpentibus. Plini.de uiris illuſtribus. Romani ob peſtilentiam reſponſo monente ad Æſculapium Epidauro accerſendum decem legatos principe Q. Volumnio miſerunt. Qui cum eo ueniſſent,& ſimulachrũ ingens mirarenf, anguiſe ſedibus eius elapſus uenerabilis nõ horribilis ꝑ mediã urbẽ cum admiratione oĩm ad nauem Romanã perrexit,& ſe in Volumnii tabernaculo conſpirauit. Aliquando pro conſentio cum plures in unum ſpirantur id eſt,conſentiunt. Quæ res coniuratio dici ſolet,
Conſpondeo.es.quære in dictione Spondeo.
Conſterno.as.aui.atum. ſignificat deiicio. Salu. Quauictoria elati hoſtes,noſtri territi,atq; animis cõſternati diſceſſere. Idẽ. Et qui ſine rectorib9 exterriti, aut ſaucii conſternantur. Inde conſternatio, quæ eſt concitatio quædã ſubita ex aliquo metu. Et a ſternutamento deduci uidetur,q eo toto concutimur corpore.
Conſterno.is.aui.& conſternui diuerſum eſt,& ſignificat impleo. Vir. It ſtridor,& alte Conſternunt terram concuſſo ſtipite frondes. Et conſternere eſt ſilicare,& pauimentum ſupra facere. Colu.lib.i. Area ſi competita conſtituenda eſt,ut uel a domino, uel certe a procuratore deſpici poſſit,eaq; optima eſt. ſ. conſtrata,q & celeriter frumenta deteruntur,non cedente ſolo pulſibus ungularum,tribularũ, & eadem euentilata mundiora ſunt,lapilliſq; carent,& glebulis.
Conſtituo diſpono. Vir. Qui teneant (nam inculta uidet) homines ne,feræne,quærere conſtituit. Aliquando locum,ſiue tempus determino. Cic. Mario: Quare ſi qd conſtitutũ cũ podagra habes,fac ut in aliũ diferas diem. Qñq; ſignificat cõuenio,& pactum facio. Teren.in Hecy. Nam cõſtitui cum quodã hoſpite me eſſe illum conuenturam. Qñq; formo & quaſi bonã diſpoſitionem infundo,unde Cice.li.ii. Tuſcu. Metrodorus eum perfecte putat beatum,cui corpus bene cõſtitutũ ſit,& exploratum id ita ſemper fore,quod medici recentiores barbare dicunt bene complexionatum. Aliquando cõſtituere eſt gubernare,moderari. Cice. Inuentis enim ætatis inſcitia,ſenum cuſtodienda, & regenda eſt prudentia. Interdum inſtituere,decernere,a quo conſtitutiones decreta dicuntur. Nonnunquam parare. Cice. Tametſi erat ignarus, quantum ſibi, acliberis ſuis,iam tum mali conſtitueretur.
Conſtitutus.a.um. participium, conſtitutus.us. nomen quo hominum conſiſtentium multitudo ſignificatur.
Cõſtitutio mõ decretũ,mõ corporis cõplexio, ſeu diſpoſitio,mõ ſtatus,q̃ in cauſis potiſſima eſt,cum ſit prima cauſarum conflictio,de qua in dictione ſtatus.
Conſto.as.conſtiti,conſtitum,& conſtatũ. Luc.li.ii. Conſtatura fides ſuperũ. Mar. Conſtatura fuit megalenſis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

purpura centũ,Eſt aũt cõſtare cõſtanter ꝓmanere,ꝓſe uerare,ratũ hñe.Cice.Qua in ſententia, ſi cõſtare uoluiſſent, ſuã autoritatẽ cum ſalute recuperaſſent. Idẽ li.i. Tuſ.Et ſi tibi quidẽ cõſtare uis,oẽs quicunq; nati ſunt, eruntue,nõ ſolũ miſeri,ſed etiã ſemp miſeri.hoc eſt. Si hanc ſententiã,q; mors malũ ſit firmã,ratamq; habere uis.Dicimus etiã,conſtat pedibus,conſtat aĩo,ꝓ firmat Vir.Et paribus Cyllenius alis conſtitit.Interdũ conſtare ualere,& paſſiue ſumiť ꝓ empto,aut uendito. Pli.li. xxxiii.Et oĩbus pene annis mutari, prout nauigatiões conſtiterint,aut ut quiſq; mercatus ſit,aut aliquis ꝑua lens manceps annonã flagellet.Cice.Quod mihi conſtat carius,q̃ ſi in foro emiſſem.Interdũ ſtare cõſiſtere Idẽ li.i.Tuſ.Animus.q; ſi eſt hoꝝ quatuor geneꝝ, unde oĩa conſtare dicunť.Interdũ cõpoſitũ eſſe.Idẽ. Vt hæc elementa,ex qbus oĩa cõſtant. Interdum ſimul ſtare. Siſen.li.iiii.hiſto.Multitudiné,pcul hoſtiũ cõſtare uiderunt.Plau.in Curc.Conſtant, cõſerunt ſermones inter ſe.Interdũ ſuppeditare.Iuue.Quis ferat uxorẽ cui conſtant oĩa.In tertia perſona ſumiť ꝓ manifeſtũ eſt.Cic. li.ii.ad Cæſar.iunio,Cũ conſtet lupercis id uectigal deriſſe,q; ante poterat id cõſtare. Rurſus ꝓ cõuenit,ut dĩ eſſe cõcordes,ut Hoc mihi tecũ cõſtat.i. cõuenio tecũ in hoc,& aſſentior tibi.Cice.li.i.ad Herẽ.Adhuc,quæ dicta ſunt arbitror mihi cõſtare cũ cæteris artis ſcriptoribus.Rationẽ cõſtare ſigñat æquã,legitimãq; rõnem aut oſtendi,aut apparere oſtendi poſſe. Vlpi. Plane ſi defendendi gĩa aliquid fecerit,rõnem ei cõſtare oportet.i.rõnem eũ iuſtã,aut oñdere,aut facile poſſe oſtendere.A conſto,quantũ ad primã ſignificationẽ, ſit conſtans pro eo,q; firmus eſt,& tenax ꝓpoſiti,nec aliq̃ perturbatione a ſtatu mentis tranquillæ deducit,ad oĩa toleranda paratus, a quo cõſtantia & cõſtanter, qbus cõtraria ſunt incõſtans,inconſtantia, & inconſtanter. Vñ Cic.li.iii.ad Herẽ. Inconſtanti geſtu, teſtimonioꝝ inconſtantiam,& inconſtanter locutum eſſe dixit.

Conſtans & conſtantia. Vide in Conſto.

Conſtruere,ſimul ſtruere,ordinare,fabricare. Cic.in Cato. Vt nauem,aut ædificium idem deſtruit facillime, qui conſtruxit,ſic hominem eadem optime,quem cõglutinauit,natura diſſoluit.

Conſueſco.is.eui.& conſuetus ſum. etum. in bono, & in malo dicitur.In bono,cum familiaritatem, & conuerſationem quampiam cum aliquo habere ſignificat ut ſit conſueſcere, ſimul ſueſcere.i. ſimul conuerſari., Plau.in Aſi.Bene ſalutando conſueſcunt, compellando blanditer. Teren.in Adel. Quid illi tandem credis fore animi miſero, qui cum illa conſueuit.i. conuerſatus eſt.In malo cum de re uenerea dicit.Idem in Phor. Cum eius conſueuit olim matre in Lemno clanculũ. id eſt coiuit.Et conſueſcere eſt accipere in conſuetudinem. pigliar in uſanza.Colu.li.ii. Iumẽtis præbeas me dicam, ſed inter initia parcius,dum conſueſcãt,ne nouitas pabuli noceat.Item conſueſcere eſt uiuere. Col. lib.ix.Nec magis humo,q̃ ſtagno conſueuerunt.

Conſuetudo, de familiaritate, & de re uenerea dicitur. Teren.in Phor.Dum expecto quam mox ueniat, qui hanc mihi adimat conſuetudinem.

Conſuo.is.ſimul ſuo, compono, coniungo.Plau.in Am. Adueniſti audaciæ columen cõſutis doliſ. immo eqdem tunicis conſutis huc aduenio,non doliſ.

Cõſumo.is.pe.p.in nihilũ redigo.Soli. Sũt etiã in Lycia ſaxa,q̃ uiuentiũ quoq; corpa adalligata conſumunt.

Conſummo.as.p duplex mm,ſummã ſimul capio. Lac. lib.vii.Qñ nec rationem totius myſterii magni conſummauerat,in unumq; collegerat,nec ſummũ bonũ comphenderat.Colu.li.ii. Hac conſummatione opeꝝ colligitur poſſe agrũ ducentoꝝ iugeꝝ ſubigi duobus iugis boum,totidẽ bubulcis.Et conſummare eſt perficere, ꝓ quæ perfecta ſunt,oĩa ſibi ſumpſiſſe uideantur. Lact.li.vii.Mundum deus,& hoc reꝝ naturæ admirabile opus ſex dierum ſpacio conſummauit. Vnde & cõ ſummatus hõ ꝓfectus dĩ.Mar.Qd magni Thraſeæ cõſummatiq; Catonis. Col.Nullus ẽ cõſummatæ ſapiæ.

Contagium,& cõtagio,& cõtages pe.pro.morbus, q ex contactu contrahit, ex con & tago.is. quod eſt tango. Vir.Dira per incautũ ſerpant contagia uulgus. Iuue. Cretice pelluces,dedit hanc contagio labem. Lucre.li. iiii.Quæ contage ſua,palloribus omnia pingunt.

Contamino.as.pe.cor.ex con & tamino. Et eſt proprie contaminare,ſm Dona.cũ res rei ita immiſceť,ut neutra incorrupta maneat,ſed ſit in utroq; corruptio.Sũt qui dicant contaminare,manibus lutulẽtis quicq̃ tangere,ob hoc ꝓ fœdo & maculo ponitur.Qua rõne Teren.cõtaminare fabulas dixit. Amb.proprie ſuper Lucam.Hos ſacerdos repudiat, ne alios quoq; eoꝝ lepra contaminet. Liui.lib.iiii. pro dedecoro poſuit dicens. Contaminari ſanguiné ſuum patres, confundiq; iura gentium rebanť,quod plebs ægerrime ferens nobilitatem arguebat.eodem loco dicens. An eſſe ulla maior, aut inſignior contumelia poteſt,quam partem ciuitatis,uelut cõtaminatã indignã connubio haberi.A contaminatus ſit compoſitũ incontaminatus, de quo ibi. Quas quantaſq; res C. Camuleiũ aggreſſum colluuionem gentium,perturbationẽ auſpicioꝝ publicoꝝ priuatorũq; afferre,ne quid incontaminati ſit.Sunt & attamino,& intamino,q̃ ſunt cõtraria.De primo Amb. li.i.offi. Ne tetigeritis,ne attaminaueritis, ne guſtaueritis,q̃ ſunt oĩa ad corruptelã ipſo uſu. De ſecundo Hora.uirtus repulſæ neſcia ſordidæ ĩtaminatis fulget honoribus,id eſt,incorruptis,& indiminutis.

Contemno.is.pſi.ptum,ſperno,uilipendo,&minus,eſt q̃ deſpicio. Cice.in Ver.acti.iii. Quemq; contemſerit, deſpexerit,liberum eſſe dixerit unquam.Componitur ex con pro ualde,& temno reiicio.

Contemptus.us.deſpectio. Vt tu es omnibus contemptui,id eſt,deſpiceris ab omnibus.

Contempto.as.frequentatiuum a contemno. Plau.Mirari noli,neq; me contemptarier.

Contemplor.aris.a templo dĩ.i.a loco, q ab omni parte conſpici põt,uel ex quo omnis pars põt uideri,quẽ antiqui templũ nominabant. Significatq; diligenter intueor,& conſydero.Lact.li.vi.Vel ſi cœleſte lumen,qd dicimus ſolem cõtemplari uelint.Enni.Contempla,& templum Cereris ad læuam aſpice. Inuenitur, & contemplo,as Plau.in Aſi.Hem meum caput contempla, ſiquidem ex re conſultas tua.

Conterido.is.contra tendo,qd eſt contra proficiſcor. Cæſar.li.i.Com. ipſe de quarta uigilia eodem itinere, quo hoſtes ierant ad eos contendit. Et contendere cer

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tare. Vir. li. iiii. Quis talia demens abnuat, aut tecū malit cōtendere bello? item significat contendendo, siue cū conatu, ac nixu petere, seu aliqd aliud agere. Vñ cōtenta corpora dicimus, q̄ omni nixu intendunt aduersus labores, ut in arcu neruus. Cice. li. ii. Tuscu. Sūt q̄dā animi similitudines cū corpore, ut onera contētis corporibus facilius ferunt, remissis opprimunt. Cice. lib. i. offi. Miserrima oīno ambitio, honorūq; cōtentio. Est etiam cōtentio oratio acris ad confirmandū, & confutandū accōmodata. Vñ a Pli. dicta est in epist. oratio pugnax, & contentiosa. Apud rhetores cōtentio dī exornatio ex contrariis uerbis concinnata, quæ Antitheton. i. contrapositum dī, ut illud pro Cluen. Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationē amentia. Item continuare, ut lib. iii. de ora. Cice. Nihil perniciosius, q̄ sine intermissione contentio. Item ire. Salu. in Iug. Ex prælio fugit in prouinciā, ac deinde Romā contendit. Item festinare. Vir. Quæ littora proxima cursu cōtendunt petere. Item astringere, intorquere, ut li. iiii. Geor. Tanto nate magis contende tenacia uincla. Itē cōparare. Cice. li. i. ad Heren. Si nostram causam laudando extollemus, & aduersarios p cōtentionē deprimemus Item extendere, ut apud eundē. Ex cōtentione uocis, & summissiōe facile diiudicabimus. Itē extorquere. Cic. Extremū aūt p̄ceptum in beneficiis, operaq; danda, ne quid contra æquitatem contendas. Itē iacere dirigere Vir. Qui tamen aerias telum contendit in auras. Item intendere. Cice. Magna est animi contentio adhibenda. Idēq; fere est contentio, & intentio, cū uehementiā quandi significent in uoce, tracta similitudine ab arcu seu cithara, cuius nerui, quanto uehemētius intenduntur tanto uehementiorem sonum efficiunt.

Contineo. es. pe. cor. cohibeo, seu abstineo, aut cōtra uoluntatem me retineo, ut cum quis ob pudorem domi se continet, seu ob paupertatē interdicit sibi accessum in publicum. Teren. in Phor. Domi se continebat. Procohibere. Amb. li. i. offi. Reuera, iure ea fortitudo uocatur, qñ unusquisq; seipsum p̄pter Christum uincit, irā continet, nullis illecebris emollitur. Vnde cōtinens p abstinente & integro. Cuius cōtrariū est incontinens. Lact. li. iii. Da libidinosum, adulterum, ganeonem, iam sobrium, castum, continentē uidebis. Et cōtinere est intra se tenere. Sic dicimus urbē cōtinere hoīes, & locum continere locatum. Itē continuare. i. simul tenere. Vñ & continens dicit continuatū. Liui. Cōtinens imperiū usq; ad nos habebitis. Cice. li. ii. offi. Nec em̄ ulla res uehementer Rempu. continet, q̄ fides, quæ esse nulla pōt nisi erit uicaria solutio reī creditæ. Suet. in Cali. Per hunc pontē ultro citro cōmeauit biduo continenti. i. continuo. Curti. Oīa uelut continenti incendio ardere uisa. Cice. li. i. Tus. Sed nihil te interpellabo, cōtinentem orōnem audire malo. Idē li. ii. offi. continere pro simul tenere posuit, & quasi inuitum tenere.

Continens participiū ea pōt significare quæ contineo.

Continens fœminini ge. sumit p terra, q̄ non est insula, quā uulgo terrā firmā appellant, qualis est italia, ut ex Sicilia ad continentē parū intercapedinis est. Nā insula est, q̄ mari circundatur, ut Sicilia, Sardinia, Isthmos ita undiq; mari cingit, ut tñ in aliqua parte cōtinenti iungat. Scribit Vlpi. cōtinentes p uincias accipi debere eas, q̄ Italiæ coniunctæ sunt, utputa Galliam. Cōtinens neu. ge. a rhetoribus accipit pro firmamento rōnis.

Cōtinentia fit a cōtinens, de qua Cice. li. ii. offi. Sed uaiitudo sustentat noticia sui corporis, & obseruatiōe eaꝝ rerū, q̄ aut p̄desse soleant, aut obesse, & cōtinentia in oi uictu, oīq; cultu corporis tuēdi cā, & in p̄termittendis uoluptatibus. Eius contraria est incontinentia.

Continenter aduerbiū mō significat parce. Plau. Quāq; illū pater arcte & cōtinenter hēt. Modo cōiuncte iugiterq;. Idē. Trium dierū sitim continenter tulit. Cæsar. Belgæ cum germanis bellum continenter gerunt.

Contentus ta. tum cū est participiū a contineo, passiuæ significationis est, nō actiuæ, sicut putauit Valla, qñ ablatiuū hēt, ut is accipiat, q̄ continet ab eo, qd aīo suo satisfacit, siue etiā a seipso cōtineat. Non em̄ sicut compos, q̄ possessor siue obtētor alicuius rei est, ita cōtētus accipit, qñ q̄ cōtēt⁹ est ab eo possessus ē, a quo, uel quo cōtent⁹ est, q̄ a necesse est, ut aliqd sit, a quo qs cōtineat ut contentus dicat, ut apud Teren. in Eu. Neq; tu uno contenta eras, neq; solus dedit. Quis hic exponat. Neq; tu unū cōtinebas, q̄ aīo satisfaceret tuo. Continere em̄ cohibere est, siue te, siue aliū, ne quid fiat reprehensione dignū, & ad uirtutē ferme semp pertinet. Hoc aūt loco culpat meretrix, nō q̄ se a libidine nō cōtineret, sed q̄ uno non contēta erat. i. uno nō continebat, ut ab aliis abstineret. Id etiā ostēdit p affirmationē. Plau. in Mer. Nam uxor contenta est, q̄ bona est, uno uiro, Nec hic uxor bona cōtinet unū uirū, sed se cōtinet, siue cōtinet uno uiro, aut ab uno uiro. Similr Lactā. de p̄phetis loquens. Cōtenti tēporali cibo, quē deus subministrasset id est, satisfacti, ut nihil amplius expeterēt. Plau. i Mer. Immo dicamus senibus leges. Censeo prius habeamus quas leges teneāt, cōtentiq; sint. i. cōtineant, uel pacati, uel læti sint. Quæ tū oīa passiue sumunt. Est etiam contentus participium a Contendo.

Continuo aduerbium significat statim. Aliqū idcirco. Quinti. Lib. ix. Sed esto uoluerit, continuo ne si ille stulte cogitauit, nobis quoq; stulte dicendum est.

Cōtinuus. a. um. qd est sine interuallo, a quo fit cōtinue aduerbiū, qd significat perseueranter, assidue.

Continuo. as. perseuero, perago. Apul. Scaphas ascendere, mari iter continuare.

Contestari litem dicunt duo, aut plures aduersarii, q̄ ordinato iudicio utraq; pars dicere solet. Testes estote. De hoc uerbo contestor, uide in dictione Testor.

Conticeo. es. pe. cor. Conticere est simul, uel omnes tacere. ut Conticuere omnes.

Conticesco. is. quod est cum aliis tacitus fio. Plini. lib. xi. Tunc repente omnes conticescunt.

Conticinium, noctis primum tempus, quo omnia quiescendi gratia conticescunt.

Cōtigno. as. Vide in dictione Tignus, a quo Cōtignatio.

Contignatio est solariū domus, siue stratū sit cemento lateribusue, siue nō stratū, qualia fere sunt solaria domoꝝ in Apulia. Eoq; p miraculo apud Liui. inferunt bouem in tertiam contignationem conscendisse. Pli. Sesquipedalis paries non plus, q̄ unā contignationē tolerat. Est enim superior, & inferior contignatio.

Contingo. gis. contigi, contactū, idē qd tango. Colu. li. Plurimisq;, & his angustis illustratū fenestris, atq; aer

ra ſic editis,ne manu contingi poſſint. Vir. Funéq; manu contingere gaudent.Et in tertia perſona ſignificat aliquid p ſorté uenire in portioné. Hiero. ad Damaſũ Pater da mihi portioné ſubſtantiæ,quæ mihi cõtingit in Euan.aũt ſcribit,q̃ me cõtingit.Ponit & p accidere ſeu euenire.Cice.li.v.Tuſ.Quod nõ mõ ſingulis hominibus,ſed potiſſimis philoſophis contigit. Impſonale uero cũ infinito,ut contigit mihi eſſe fœlici, uel fœlicem.Q̃q; abſolute,ut apud Teren.Hanc mihi expetiui,contigit,cõueniunt mores. Ex quo daſ intelligi, nõ ſemp ſeruari,quod aiũt,contingere eſſe de malis, quæ ſumus ueriti,obtingere de optatis,accidere de inopinatis,tam bonis q̃ malis.

Contus,ſudes,ſiue haſta longior,duriorq; ad percutiendum apta.Virg.Aſſueti longo muros defendere cõto. Vnde cõtatos milites Vege.appellat.Accipit & p pertica exploratoria ferrum in capite habẽte,qua nautæ utuntur ad loca nauibus opportuna exquirẽda, a quo percontor Donatus deducit. Virgi. Ipſe ratem conto ſubigit.Et græcum nomen oſtendit Suidas.

Contor.aris. Vide in dictione cunctor.

Cõtortæ res dicunt perplexæ & pturbatæ,& ſibiipſis minime cohærentes.Et cõtortũ dr̃,cũ id quod ſequit, nõ cõuenit cũ ſuperiore.Cice.li.i.de.ora.Contortas res,& ſæpe difficiles neceſſario perdiſcimus.

Contechnor.aris.a Technis.i.aſtutiis, Plau.in. Pſeu. Sit cõtechnatus quidpiã.Technæ tũ a græcis dicunt artes.

Contra p̃poſitio eſt, q̃ & ſeparat, & cõponit, ſignificatq; aduerſum,locũ,uel perſonam deſignans.Separata eſt apud Vir. Contra Neptunũ & Venerẽ, cõtraq; Minerua m. Cõponitur aũt cũ dictionibus incipientibus a d, ut Contradico.E ut contraeo.V ut contrauenio. Inuenitur etiã contra aduerbii loco poſitũ,ſignificans e regione,ſiue ex oppoſito,ut Stat contra, ſtatiq; iubet. Et contra elata mari reſpõdet Gnoſia tellus.Plau.in Amphi.Hoſtes crebri cadunt, nſi cõtra ingruũt. Aliq̃ ponit p uiciſſim.Terẽ.in Adel.In eo me oblecto, ſolũ id eſt charũ mihi,ille ut itẽ cõtra me hẽat,facio ſedulo.

Contradico.Augu.li.ii.de ciui.dei. Dum quocunq; modo noſtris diſputationibus contradicant.

Contraeo.is.uado contra. Gregor. Quia mundi huius poteſtatibus contraire non præſumerent,niſi eos ſancti ſpiritus fortitudo ſolidaſſet.

Contraho.his.colligo,& oẽs in unũ congrego.Lac.li.iii. Præterea ut ad ſe multitudinẽ cõtrahat. Vir.Contrahi muſq; uiros. Q̃q; cõpono,conflo,ut Æs alienum contraxi.Q̃q; cõmitto.Cice.ad Q.Fratrem.Ea moleſtiſſime hoies ferre debent,q̃ ipſoꝝ culpa contracta ſunt. Q̃q; cõtrahere eſt ultro citroq; ſe obligare,paciſci, & cõuentionẽ facere,ut fit in emendis, uendendiſq; mercibus.Idẽ li.iii.offi.Tollendũ eſt igit ex reb9 cõtrahendis oẽ mendaciũ.Et li.i. Nulla uitæ pars, neq; publicis neq; priuatis,neq; forenſibus neq; domeſticis in rebus neq; ſi tecũ agas quid,neq; ſi cũ altero cõtrahas uacare officio põt.i.cõferas,uel inuicẽ agas. Inde cõtractus Q̃q; cõſtringere,retrahere,puta cũ nerui contrahunt & colligunt rigore,aut metu ita ut extẽdi nequeãt. Vñ contractio.Idẽ lib.i. Tuſ.Sed eo,q̃ in hoc eſt oĩs animi contractio ex metu mortis.Et li.iiii.Animoſq; demittunt,& cõtrahunt.ſ.timore.Q̃q; conqrere.Liui.li.iiii. Bonaq; cõtracta p̃cii regni mercandi publicarent.Cice.li.i.ad Herẽ.A nra p̃ſona beniuolentiã cõtrahemus ſi noſtrũ officiũ ſine arrogantia laudabimus.

Contrahere frõtem,eſt fronti rugas inducere, qd uernacula lingua dicimus arufare.Plau.in Amp. Quid contraxiſti frontem,quia tragœdiam dixi hanc.

Contractæ res dicunt ſtipulationibus,& aſtipulatiõibus obligatæ.Res cõtracta ut matrimoniũ & ſocietas.Rõ contracta eſt pactum quod fit in his contractibus.

Contractio. Vide in dictione Contraho.

Contractus.us.eſt illa conuentio,quæ fit in emendis uendendiſq; mercibus.

Cõtracto.as.ſimul tracto,freq̃n.a cõtraho. Lact. de opi. poſuit,p cõp̃hendo. Quæ a nobis longe remotæ,neq; oculis cõtractari,neq; tãgi manu,neq; p̃cipi ſẽſib9 p̃nt.

Contraſto.as. Vide in dictione Sto.

Contribulare apud Catonẽ & Pli.,p agitare ponit.

Cõtrauenio.Cic.li.i.Tuſ.Ego uero facile ſũ paſſus, ne in mentẽ mihi aliq̃d cõtraueniret,ita iſti faueo ſententiæ.

Cõtrouerſus.a.ũ.q̃ſi aduerſus.Gel. Argumẽta aũt cenſebat,aut p̃babilia eẽ debere, aut p̃ſpicua & minime cõtrouerſa.Et cõtrouerſa res dr̃ illa, de q̃ eſt cõtrouerſia.

Cõtrouerſia,eſt certaꝝ p̃ſonaꝝ de re ,ppria cõtentio.Cic. Elio Procon. Nullã oĩno arbitramur de ea hæreditate controuerſiam eum hodie habituꝝ. Sine cõtrouerſia ſignificat ſine dubio.Idem li.iii.offi.Panætius qui ſine controuerſia de officiis accuratiſſime diſputauit.

Cõtrouerſioſus litigioſus.Li.li.iii.Quẽ.n.hoc priuatæ rei iudicẽ feciſſe,ut ſibi cõtrouerſioſam adiudicaret rem.

Controuerſor.aris.ex cõtra,& uerſor p mutationẽ a in o fcat contendo,uerbũ deponẽs ab actiuo uerbo factum Cice.in Protagora.Nũc a uobis o Protagora & Socrates poſtulo,ut de iſto cõcedatis alter alteri, & inter uos de huiuſmodi non controuerſemini.

Contuberniũ,uerbũ caſtrẽſe,ſicut ſcribit li.ii. de re mili. Vege.uocabaſ manipulus,ab eo,q̃ cõiunctis manibus pariter dimicabant.Et ,pprie decẽ milites ſub uno papilione degẽtes dicebant contuberniũ, q̃bus p̃erat decanus,qui caput erat contubernii. Centuria in decem cõtubernia diuidebaſ: Vnde accipit,p cõuictu, & ſodalitate.Inde contubernales uulgo ſodales dr̃.Et contubernalitatẽ Cyprianus appellat ſodalitatẽ. Dictum cõtubernium a tabernis.Tabernæ uero domus q̃ fiebant ex tabulis.Vñ & tabernacula dicta ſunt,licet ex tentoriis,& pellibus fiãt,& cõtubernales dicti ſũt, qd hiſdem tabernis utantur.Colu.li.i.Sed qualicunq; tullico contubernalis mulier aſſignata eſt,quæ contineat eum.

Contubernales & cõtubernalitas. Vide ĩ Cõtubernium.

Contumax pe.cor. q̃ p tumorem inobediẽs eſt,q̃ tribus p̃poſitis edictis,uel uno ,p tribus, qd uulgo peremptoriũ appellatur, Iris euocatus p̃tiam ſui facere cõtemnit. Hinc contumacia. Dicit q̃q; etiã in bonam partem. Cor.Taci. Contumax etiã aduerſus tormenta ſeruoꝝ fides,ſupremæ clarorum uirorum neceſſitates.

Contumelia conuitium,a contendo,ſeu,ut Vlpia. & Sene.aiunt,a contemptu.Cui aſtipulaſ Speu.ſic cõtumeliam diffiniens eſt iniuria,q̃ p contemptum diſerit.

Contumelioſus,qui contumeliam inferre ſolet.

Contundo.is.contudi penul.indifferẽter cõtuſum, ſignificat ſimul ſiue totum tũdo,frango,cõminuo, percu-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tio. Hora. li. i. Epi. Speratum meritis, duram qui contudit hydram. Inde contusum, confractum. Colu. li. vii. plus etiam eiusdem radix contusa prodest.

Conuallis, planicies ex omni parte comphensa montibus collibusq; dicta (ut inqt Var.) quasi cauata uallis. Vallis uero ex duobus mõtibus inclusa planicies. Vel conuallis dr arta uallis, & quasi coniuncta, quales sunt quas metaphorice fauces appellamus. Vñ cõuallis appellat scissio terræ manufacta ad deducendã aquam. Pli. Flumina ad lauandam hãc materiam iugis montium duxere. Corrugos uocant a corriuatione. Præcipisse libramento oportet, ut fruaris qñ influat. Itaq; altissimis partibus ducitur cõuallis, & interualla substructis canalibus iunguntur.

Cõuaso. as. pe. p. scat furto oĩa colligo. Terẽ. in Phor. Aliqd cõuasassem, atq; hinc me ꝓtinus coniicerẽ in pedes.

Conuenirẽ, simul uenire, seu in unum locum congregari, coire. Liui. Postera die arma capiunt, quo missi erãt conueniunt. Sal. Postq̃ unum in locum omnes conuenere. Hinc conuentus. Per translationem qñq; concordare. Ouidi. Non bene conueniunt, nec in una sede morant, maiestas & amor. Qñq; interpellare, seu in iudicium uocare. Cice. in Ver. act. ii. Non dubitat, quin si ipe Verrem conueniat æquitate causæ, autoritate sua commouere hoiem possit. Qñq; statuere. Apul. Conuenimus ad portum q̃ primum ire. Qñq; alloqui, non inuenire, & uidere tm̃. Terẽ. in An. Conueni hodie aduenientem quendam mei loci hinc, atq; ordinis hoiem. Qñq; aptum, conueniens, & decens esse. Cice. in Horte. Nam quid uereris, ne non conueniat nostris ætatibus ista oratio, q̃ spectat ad hortandum. Qñq; placere, pactum facere, & controuersia carere. Sed in tertia persona frequentius. Cice. li. v. de fini. Hoc mihi cum tuo fratre conuenit, idest, sine controuersia est, & cõcordes sumus. Dicimus etiam conuenit hoc inter nos, cõuenit mihi tecum, cõuenit tibi mecum, quod dixisti. i. in hoc quod dixisti inter me, & te sine controuersia est. Conuenit nobis inter nos. i. cõcordes inuicem sumus. Iuue. Sæuis inter se cõuenit ursis. Item. Non conueniũt hæc fratri mecum. i. dissentimus ab inuicem in his, & dissimiles sumus. Teren. Hæc mihi fratri mecum non conueniunt. Nonnunq̃ sine suppositio, sed subintellecto. Aug. li. ix. confes. Cõuenerat inter nos ne passim cuiq̃ effunderet. Plau. in Cap. Nunc ita conuenit inter me, atq; hunc Tindare. Et iterum. Dicito patri, quo pacto mihi conuenit de huius filio. Sic dicimus, de precio conuenit, id est concordes fuimus.

Conuenire in manu, uel in manum uenire, est uxorem fieri. Duobus aũt modis fit. f. usu, & coemptiõe. Quæ in manum ꝑ coemptionem conuenerat, ea materfamilias uocabat. Quæ aũt usu nequaq̃. Coemptio aũt certis solẽnitatibus fiebat, & sese coemendo inuicẽ interrogabant. Vir ita. An mulier sibi materfamilias esse uellet? Illa respondebat uelle. Item mulier interrogabat uirum, utrum sibi paterfamilias esse uellet? Ille respondebat uelle. Itaq; mulier conueniebat in manum. Et uocabant hæ nuptiæ ꝑ coemptionem. Et erat mulier materfamilias. Gel. lib. xviii. Matrẽfamilias inquit appellatam eam esse solam, quæ in mariti manu esset a matris nomine nuncupata.

Conuento opus est. i. opus est ut conueniam.

Conuenæ pe. cor. dicuntur qui ex diuersis populis, gentibusq; in una mœnia conuenerunt, simulq; coalescunt. Hiero. contra. Vigil. Nimirum respõdet generi suo, ut qui de latronum & conuenarũ natus est semine, quos consul Pompeius edomita Hispania de pirenei iugis depositi, & in unum oppidum congregauit, unde & conuenarum urbs nomen accepit.

Conuentio nomen generale est ad omnia pertinens, si cuti scribit Vlpi. de quibus negocii contrahẽdi, transigẽdiq; causa consentiunt, qui inter se agũt. Ná sicut cõuenire dicuntur, qui ex diuersis locis in unum locum conueniunt, ita qui ex diuersis animi motibus consentiunt, & in unam sententiam concurrunt. Adeoq; conuentionis nomen generale est, ut nullum esse contractum, nullam esse obligationem dicat, quæ non habeat in se cõuentionem, siue uerbis siue re fiat.

Conuentus dr cum hoies simul uenerint. Fit aũt quatuor modis. Vno cum quemlibet hoiem ab aliquo conuẽtum esse dicimus. Altero cum significat multitudo ex pluribus hoĩm generibus contracta in unum locũ. Tertio cum a magistratibus iudicii causa populus cõgregat. Erant eñ in ꝓuinciis statuti conuentus per rectores earum ad iudicia facienda. Vñ Pli. de Hispania. Nunc uniuersa ꝓuincia diuidit in septem conuentus. Idem li. iii. scribit in Bethica fuisse iuridicos conuẽtus quatuor, uidelicet Gaditanum, Cordubensem, Astigitanum, Hispalensem. Quarto, cum aliquem in locum frequentia hoĩm supplicationis, aut gratulationis gra colligit. Ponit interdum ꝑ coniugio. Iuue. Conuentũ tñ, & pactum, & sponsalia nostra Tempestate paras.

Conuenientia. æ. nõ solũ ꝑ congruẽtia ponit, sed etiã ꝑ conuentu. Plau. in Mili. Facerent conuenientias.

Conuentum neutri generis conuentionem significat.

Conuenticulum plerunq; in malã partẽ accipit. Hoc est ꝑ conuẽtu seditioso, aut sceleratoꝝ. Cice. ꝑ Sex. Conuenticula hominũ, quæ ciuitates nominarunt.

Conuerto & conuertor pro eodem accipiũtur. Plau. in Amphi. Sed tamen fuga in se nemo conuertitur.

Conuexum curuum, ex omni parte declinatum, qualis est natura cæli, qd ex omni parte ad terrã uersus decli natum est. Virgil. Aspice conuexo nutantem pondere mundũ. Hinc conuexitas, ipsa porrectio aduersus nos, tractum a cõcauitate nauium, quæ extrinsecus hmõi formam habet, quæ alio nomine carinata dicitur.

Conuiciũ contumelia inquit Labeo iurisco. quasi conuocium, mutata lĩa a concitatione, uel a conuentu. i. collatione uocũ. Cũ eñ in unũ cõplures uoces conferunt conuiciũdr. Cũ nec in cœtu, nec uociferatione dr non ꝓprie conuiciũ nominat. Festus tñ a uicis, in quibus primo habitũ est, deriuat. Alii dicũt conuitiũ esse maledictũ cũ contumelia, & a uitio deriuari. Cice. Maledictum aũt nihil hẽt ꝓpositum, ꝓter contumeliã, q̃ si petulãtius iactat, conuitiũ, sin facetius urbanitas noĩat.

Conuitior. aris. contumelia afficio, ut apud Euan. Erq; cum eo crucifixi erant, conuitiabantur ei.

Conuicinium dicitur ubi plures inter se uicini sunt.

Conuiuium a uiuo fit, de quo Cice. Bene maiores nostri accubationem epularum, quia uitæ coniunctionem haberet conuiuium nominauerunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Conuiuari est conuiuiũ facere, aut simũl cibum sumere Teren. in Heau. Scortari uolunt, crebro conuiuarier.

Conuiuator dĩ qui parat conuiuiũ. Scitũ conuiuatorem appellat Liuius elegantẽ, & nitidũ ĩ apparatu cõuiuali Græce ut puto melius, συμποσιαστὴν ἐκ τοῦ πίνω πώσω ποτὲ πωκὰ ἐποῦκα σύν. Suũ enim uidetur esse comessatio, Vnde & græcus sermo seruatur uulgariter.

Conuiuæ pe. p. & cõuictores q sunt inuitati ad cõuiuiũ.

Conuictor dĩ quotidianus conuiua, & qui nobiscũ uiuit familiariter. Hor. Nũc qa sum tibi Mecœnas cõuictor Sue. in Tibe. Nihilo lenior in conuictores græculos.

Conuiuale, quod ad conuiuium pertinet. Liui. Multaq; conuiualia ex auro & argento uasa.

Conuiuiones, a conuiuendo compotores dicuntur.

Conuinco, significat certa ratione uinco. Quintil. Conuincam huius quoq; amentiam. Alibi. Quam ut plurimis argumentis conuincendus sit.

Conuoluolus pe. cor. uermis multipes in uineis se inuoluẽs in foliis, q prodit teneros pãpinos. Et a Plau. Inuoluolus, a Colu. Inuoluola, a Suida Iulus appellatur.

Conuoluolus pe. cor. uermiculi gen⁹ minoris eruca, corrodens pubescentes uuas, quem alii uoluocem appellant, a conuoluendo, quia se inuoluit in pampino.

Conus proprie nux pinea. Colu. li. vii. Remedio sunt cu pressini quindecim coni, totidemq; Gallæ, propter qd geometræ eiusmodi figuram conum appellant. Hinc conus dĩ curuatura, q in summitate galeæ pminet, sup quam cristæ ponunt, licet qñq; p crista ponat, quẽ lingua uernacula pinatium uocamus. Et coniferæ arbores, quæ conos, hoc est nuces pineas similes ferũt. Oui. Et coniferæ cypariſſi. Quicquid pterea tali forma est Conoides dĩ. Vnde cupressus fœmina Conoides est, q in fastigium conuoluit. Quidã etiã conũ accipiunt p capitio acuminato. Est & conus musicus. Boe. ĩ musi. Si conũ quẽ turbonẽ uocãt, qs diligenter extornet.

Κωνοειδὴς conoides arbor cupressus fœmina, nam a rotunditate in acumen leuatur.

Coos, siue cos, siue coum, siue Co, insula in mari Ægeo, seu (ut quidã aiunt) in Icario, Rhodo proxima, & Cariæ oppositа, quæ olim magna fuit, & optime habita, & aspectu iucundissima his, qui eo nauigabant. Ambitus eius quingentis, & quinquaginta stadiis claudit, tota fertilis, & optimo uino abundis. Est & urbs eo nomine antiquitus Astypalæa uocata. Dicta a Coo Meropis filia, quæ ibi regnauit. Strabo scribit nouẽ gentes & quinq; millia oppidoz esse, quoz nullum sit minus Coo Meropide. Hinc Cous. a. um. pe. pro. Vñ Hippocrates medicus diuinus, & Apelles pictor egregius coi dicti sunt, cum in ea nati perhibeant. Ouid. Si Venerem Cous nunq; pinxisset Apelles. In primitiuo prima corripitur. In suburbano Coi Æsculapii templum fuit ual de insigne, & multis donis opulentum, inter quæ nuda Ven⁹ erat, quæ postea Iulio Cæsari Romæ dicata est. Sunt qui dicant apud hanc insulã fieri uestes tenuissimas, ad fœminaz ornamentũ, ut Aristo. quas Plini. & Var. in Cea insula originem habuisse tradiderunt. Vñ Oui. de arte. Siue erit in tyriis, tyrios laudabis amictus Siue erit ĩ cois, coa decere puta. Suidas κῶος ἡ νῆσος ὅθεν ἱπποκράτης ὁ ἰατρὸς, ἤτοι ἡμερόπιος λέγεται. Postea alibi subdit κῶος πέσσω χῖον ὁ μὲν γὰρ χῖος ἐλύνατο ἔνδον ὁ δὲ κῶος ἔξω.

Coniferus a. ũ. pe. cor. qd nuces pineas fert. Vide Conus.

Copia a con, & ope, uel a capio, ut sit copio, quasi capia, q multa capiat, & in singulari quidẽ abundantiã, elo quentiam, facultatẽ, potestatẽq; significat, ut Faciã tibi copiam spectandi ludos. Oui. Ante ait emoriar q̃ sit tibi copia nostri. Neq; apud oratores cum alio uerbo iungit. Poetæ cum do iungunt. Vir. Postq̃ introgressi, & coram data copia fandi. Cum aliis uerbis abundantiam significat. Vt magna copia frumenti auecta est. Copia pecuniaz, & copia orationis. Copia etiã dĩ elo quentia, q̃ cõstat uerboz copia. In plurali pro eodem significato qñq; sumit, ut noui copias tuas, & oĩm regz copias habeo. Peculiariter tñ significat exercitus multitudinem, ut Copiæ Pompeii copiæ Cæsaris. Aliquando etiam in singulari ponitur pro multitudine. Pompeius ad Domi. Nec solus cum ista copia tantam multitudinem sustinere poteris. Idem. Etiam atq; etiã hortor, ut cum omni copia q̃primum ad me uenias.

Copiosus. sa. sum. pro abundanti.

Copiola diminutiuum significat paruam copiam.

Copio. as. quod est copias augeo. siue cogo, sicut lignor, aquor, quæ sunt uerba castrensia.

Copem ueteres pro copioso posuerunt. Plau. Atq; ego nũc ut glorioſum faciã, & copi pectore. Hinc copones qui & caupones, & Copona primũ, deinde caupona, taberna uinaria, ppter copiã rez, quæ ibi uenduntur.

Copones, & copona. Vide in dictione Copem.

Conisc are apud Quint. scat arietare, & fronte frontẽ p cutere. Et saciati agni ludunt, blandeq; conisc ant.

Coppe locus in græcia apud Orchomenon Bœotiæ iuxta Cephisum amnẽ, q lacũ Coppaidẽ noiatũ efficit.

Cophinus pe. cor. latine corba. Iuue. Cum dedit ille locum, cophino, fœnoq; relicto.

Copula. quæ copulat. i. cõiungit quales sunt apud grammaticos, & q & hmõi. Accipitur & pro nexu & uinculo a copulando. i. nectẽdo. Apul. li. ix. Copulæ sparteæ tritura continua exulcerati. Nam iumenta cernicibus exulcerata & colla detrita ob iugum uidemus. Ouidi. Copula detrahitur canibus, id est, uinculũ colli. Plau. in Epi. posuit copulas pro loris ad colligãdum accommodatis cum ait. Quæritant me, in manibus gestant copulas. Dicitur & copula cuiuslibet rei duplex numerus, unde dicitur copula matrimonii.

Copulare, est coniungere.

Copulatiuus. a. um. quod copulat, uel copulare potest. Vnde coniunctio copulatiua.

Coquo. is. xi. ctum. a cogendo, qñ coctũ cogendo coercetur, ut ad utilitatem uescendi perducatur. Et duo significat coquere. s. per ignem, unde aliquid dicitur coctũ, ut carnes coctæ. Et maturare. i. matuz facere. Pli. Ægrescunt sexagenis diebus siti maxime, anteq̃ fici coquantur autumno. Ambr. lib. Hexa. Vnde aut arbores germinarent, aut frumenta, uel fata prorũperent, uel orta coquerentur, nisi ea interior ignis animaret? Huius composita sunt cõcoquo, simul coquo, seu digero. Vñ concoqui dicit cibus calore stomachi. Pli. li. xxvii. Theophrastus celerius concoqui dextri lateris incubitu, difficilius in supinis. Decoquo, in totũ coquo. Vide alibi. Excoquo pfecte coquo, digero. Hiero. cõtra Ioui.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Immolatus est pro nobis agnus, & aspersi calidissimo rore hyssopi, omnem pituitam noxiæ uoluptatis exco ximus. Col. Proprie cum ait. Vis frigoris excoquit terram. Incoquo, coquendo applico. Nam cum metallum aliquod deplumbam⁹, uel deargentamus, uel deauramus, incoquere dicimus. Vnde uasa ænea, stanno ad ignem illita, incoctilia dicuntur. Plini. Deinde & argentum incoquere simili modo cœpere, equorum maxime ornamentis, iumentorumq; iugis. Proprie tamen incoquere est intus coquere. Virgil. lib. iiii. Geor. Huius odorato radices incoque Baccho. Percoquo ualde seu perfecte coquo. Plini. lib. xxiii. Bubulas carnes additi caules magno ligni compendio percoquũt. Similiter discoquo. Item lib. xxix. Denas uirides lacertas, in decem sextariis olei ueteris discoquunt. Præcoquo, antecoquo, uel ante maturo. A quo præcox fructus, & præcoqua uua dicitur, id est, præmatura. Recoquo rursus coquo. Pli. An satis recoctum sit. Et omnia habent penultimam correptam.

Coquito. as. pe. cor. frequentatiuum est a Coquo.

Coquina pe. produ. a coquendo, locus in quo dapes coquuntur, quæ & culina a colendo, quasi colina. Et dum publica est, popina dicitur.

Coqnari, est coqnariã arte exercere. Plau. Neq; ego unq̃ nisi hodie ad bacchas ueni in Bacchanal coqnatum.

Coquus uel cocus, qui cibos coquit, uel uendit, qui & coquinarius dicitur.

Coquinarius. a. um. quod ad coquinam pertinet. Vnde uasa coquinaria dicta.

Coquinaria. æ. ars coquendi, quæ ad uictum spectant.

Cor, unum est ex uisceribus. Nam omnia interiora uiscera dicuntur. In quo (ut inquit Plini.) habitat mens. Et ẽm Aristotelem, Cor fons est uenarum, arteriarum & sensuum. Et sicut ait Auicen. Est principium uirtutis uitalis, fons uitæ, & radix dicitur ab interprete Galeni, Aliquando tamen accipitur pro mente. Cice. li. i. Tus. Cor ipsum animus uidetur. Vnde concors, discors excors, secors, uecors, grauicors, & cordatus.

Cordi est. i. delectat, & placet. Cic. Ideoq; eo mihi magis est cordi. Terẽ. Si hæ nuptiæ sunt tibi cordi. i. iucundæ.

Corculum dimi. Plau. Meum corculum, meus mollicu lus caseus. Et corculum acutum, quasi cor sapiens. Festus. Corculum dicebant antiqui solertẽ, & acutũ. Cic. li. i. Tus. Et Nasica ille prudens bis consul corculũ appellatus. Pli. li. vii. Catos corculos apud Romanos cognominatos esse refert, qui sapientia præstiterunt.

Cordatus homo, ideſt insignis corde, & præstans memoria, qui solertia multa pollet, & ingenio, quemadmodum & corculũ. Aug. li. i. ciui. dei. Non ita, cum de diis uictis illa conscriberent, poetis libuit mentiri, sed cordatos hoies cogebat ueritas confiteri. Lact. lib. iii. Non inficior fuisse illum paulo cordatiorẽ q̃ cæteros, q natura rerũ putauerunt ingenio posse comphendi.

Cordolium, cõmiseratio, & quasi dolor cordis, qd uocabulũ i quotidiano sermone est usitatissimũ, quo & uetustissimi scriptores utunt̃. Plau. Mihi cordoliũ est. Idẽ in pe. Vbi tibi erit cordoliũ, si quã ornatã melius forte aspexeris. Idem scribit mulieri non esse cordolium, tanq̃ mulier nulla cordicitus doleat ex animo.

Cora ciuitas, quam Dardanus ædificauit, a qua Corani eius incolæ dicti sunt.

Cordapsus, morbus tenuioris intestini, quem iuniores iliacum nominant.

Corchorus pe. cor. uile olus apud Pli. Vnde prouerbium apud eos, qui magnis honoribus inhiant, cum ipsi sint nihili, κόρχορος ἐν λαχάνοις id est corchorus inter olera. Capitur apud Plini. pro pisciculo.

Corduba ciuitas Hispaniæ, Senecæ & Lucani patria.

Corgo aduerbiũ apd̃ ueteres, q̃ si ex corde ago. i. loquor.

Cordus. a. um. quod serotina fœtura natum est, ut cordum, fœnum autumnale, quod autumno secatur. Columel. Aluntur oues commodissime autumnali fœno quod cordum uocatur. Itidem Corda frumenta dicta sunt, quæ sero matureſcunt. Et cordi, agni serotini, qui post tempus debitum nascuntur, quos uulgus uocabulo inde deducto cordiscos nominat. Plini. lib. viii. Gerunt partum diebus. cl. postea concepti inualidi, cordos uocabant antiqui post id tempus natos. Est ergo cordus cognomen eorum, qui tarde nascuntur. Vnde apud Sueto. Cordus cremutius legitur. Quo nomine etiam dictus est alius scriptor historiarum, quem sequi se ait Iuli. Capito. in uita Gordianorũ. Vnde Quintil. lib. i. præcipit scrutandas esse a subtili præceptore origines nominum, unde Agrippa, & Oppiter, & Cordus, & Posthumus dicantur.

Coralium lapis rubei coloris. Amb. li. Hexa. Quomodo etiam nõ indecorus lapis coralium in mari herbascit, si in aerem transferat̃, lapidis firmitate solidet̃. Pli. Coralium religiosum in primis gestamen esse existimat a moliendis periculis. Gignit̃ in mari rubro, & in persico, & circa Orchadas insulas, & in Siculo circa Drepanum. Forma ei est fruticis, color uiridis, baccæ cãdidæ sub aqua, & molles, exemptæ confestim durantur, & rubescunt, quasi corna. Dioscorides δὲ λεὶ κοράλλιον, ὅπερ ἔνιοι λιθόδενδρον καλοῦσι, δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον. Theophrastus aũt in libro de gemmis. δὲ γὴ κοράλλιον καὶ γὴ τόνθ' ὥσπερ λίθος. φύεται γὰρ ἐν ἄβυσσοις λεὶ λίθος γίνεται. Huius nois quidã primã producũt. Oui. lib. iiii. Meta. Nunc quoq; coraliis eadẽ natura remansit. Alii breuiãt. Clau. Mergit se subito, uellitq; corallia Clotho

Coraxis mõs, q a septentrione Colchidem claudit. Est & fluuius eiusdem nois, qui ex monte sui nois oritur.

Coram p̃positio est, q̃ contrariam hẽt significationẽ a clam, ut coram senatu orõnem habui. Differt tñ a palam, q̃ corã magis ad psonas certas, palam ad oẽs refertur. Coram indiget adiectione, palam non indiget. Etiã differt ab ante oculos, q̃ ante oculos lõge intelligi põt, coram, proximitatẽ ſcat. Teren. in Eunu. Quæ mihi ante oculos, coram amatorem adduxti tuum.

Corax a latinis dr̃ coruus. Cice. li. de ora. Quare coracẽ uestrũ istũ patiamur̃. Hinc componit̃ nocticorax, seu nycticorax. Corax nycterinos. i. coruus nocturnus.

Coracinus pe. pro. coruinus. Pli. etiam piscem quendam coracinum appellauit, non a coruo, sed ut Athenæus inquit ἀπὸ τοῦ συχνοῦ κόρακος κινεῖν.

Corambla herba quæ oculos retundit, & hebetes facit. Ideoq; dicta corambla: Nam κόρα pupillam significat, ἀμβλὺς dicitur retusus, & hebes.

Corbes uasa ex uiminibus facta, cuius singularis est hæc corbis, tam masc. q̃ fœmi. ge. ẽm Priscia. Cice. pro Sex.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Messoria se corbe cõtexit. Dicta corbis ſm Var. ab eo q̃ ſpicas, aliudue qd eo corruebãt. Minores dictæ corbulæ. Cato uillicũ dixit hĩe oportere corbulas ameri

Corbula dimi. minor corbis. Colu. (nas quatuor: uero ait. Corbulæ decemmodiæ, trimodiæ.

Corbitæ pe. pro. naues onerariæ, dictæ, q̃ in eaꝝ malo ſummo pro ſigno, corbes ſolerent ſuſpendi. Plau. Tardiores q̃ corbitæ ſunt etiam in tranquillo mari.

Corbonam penu. cor. iudæi ſacrum theſaurum dicunt. Auctores Ioſephus, & Euſebius.

Corcyra, pe. p. iſula in Ionio mari, olim Phæcia a Phæaco dicta, Luc. li. ii. Hinc late patet omne fretũ, ſeu uela ferant in portus Corcyra tuos, ſeu leua petãt Illyris. Home. autem lib. ν. παῖδατ' ἐμὴν ἐχέμεν, καὶ ἐμὸς γάμβρος καλέεσθαι ἀνὴρ μεμνέων. δῖκορ δὲ ἐγὼ © κτήματα δῖνη εἰκ' ἐθέλωντε μενοινάοντα δὲ σ' οὔτις ἐρύξει φαιήκων. Ita enim ſemper uocat Home.

Cordula pe. cor. genus piſcis habentis pedes quibus natat, & caudam ſimilem ſiluro.

Corbitare eſt auide deuorare. Vnde Plau. Corbitant dixit, id eſt auide deuorant.

Corinthus urbs achaiæ, fere in medio Iſthmi peloponneſiaci ſita. Iſthmos græci uocãt anguſtias peniſulaꝝ, inter quas nobilitate peloponneſiacæ p̃ferunt. Corinthus primo a Siſypho latrone Æoli filio ferẽ cõdita fuiſſe, & Corcyra noĩata auctore Strabone, poſtea Ephyre. Deinde euerſa, & inſtaurata a Corintho Oreſtis, ſeu Iouis filio Corinthus ẽ appellata, olim celeberria, & ditiſſima. Hæc habet arcẽ q̃ Acrocorinthus dr. Apollodorus autor ẽ alĩs hoc noĩe ciuitates dictas, quaꝝ una fuit in Theſſalia. Altera in Epiro. Tertia in Elide.

Corinthius, a. um. corinthii qui corĩthum habitant, ſeu qui ex conrintho nati ſunt.

Corinthiẽſes q̃ alibi nati ſunt, ſed negociant corinthi.

Corinthia uaſa dr, ex ære corinthio fabrefacta q̃ auro argentoq̃ cũ ipſo ære cõfuſis fiebãt. Nã æs corinthiũ maxime laudabat, Vñ factum eſt, ut oĩa uaſa ex ære elegantia, corinthia ſint appellata, ꝓpter quæ apud ueteres tãto in p̃cio fuerũt æris metalla, ut argẽti quoq̃ atq̃ auri preciũ tranſcenderint. Tria aũt ſunt genera corinthii æris, ut docet Pli. Cãdidũ, qd nitore accedit q̃ proxie argẽto. Alteꝝ, in quo auri fuluus color conſpicitur. Tertiũ, in quo æqualis tẽperies oĩum fuit.

Corinthiacus, a. um. quod ex Corintho eſt. Oui. li. iii, de tri. Illa corinthiacis primum mihi cognita terris.

Corinthiarius, a Sueto. poſitũ eſt pro amatore nimio corinthiorum uaſorum.

Coryciũ, le bolzæ da caualcare. Suid. κωρύκιον, κώεικος, θυλάκιον ἢ πῆ ἡμῖν ἕαλγίδιον, ἢ τὸ πλέγμα ἀγκτικὸν ἄρρου.

Coriago, morbus quo boues laborãt. Colu. li. vii. Eſt & infeſta peſtis bubulo pecori, coriaginẽ ruſtici appellãt, cũ pellis ita tergori adhæret, ut apꝑhenſa manibꝰ deduci a coſtis nõ poſſit. Ea res nõ aĩr accidit, q̃ ſi bos, aut ex lãguore aliquo ad maciẽ ꝓductus ẽ, aut fudãs in ope faciẽdo refrixit, aut ſi ſub onere pluuia madefa-

Coriũ aĩalium eſt ꝑtim eoꝝ, q̃ craſſiorẽ (ctus eſt. pellẽ hñt, ac durioꝛẽ, q̃uis q̃nq̃ pro qualitate pelle dicatur, ẽt reꝝ inanimataꝝ, & q̃nq̃ tergus. Vir. Tergora diripiũt coſtis. Apud Pli. coriũ terræ eſt, nõ tã cutis eius, faciesq̃ ſumma, q̃ tectoriũ, & ſtatumẽ quodam craſſius, cui & aliud quoq̃ ſubeſſe põt coriũ. Nã in parietibus ſtruẽdis, ordines ipſi latereꝝ coria a Victruuio dñr, hoc eſt, q̃ uulgo turba opificũ appellat curſus. A corium fit excorio, as. quod eſt corium detraho.

Corius, maſc. generis. Plaut. in Penu. Heri in tergo meo tris facile corios contriuiſti bubulos.

Coriarius, qui coria concinnat, præſertim craſſiora.

Corycum pe. cor. nomen eſt urbis, & montis excelſi in Cilicia, optimũ crocũ ferentis. A quo corycius, a. um. ut crocum corycium. Mar. Quod de corycio quæ uenit aura croco. Corycus etiam portus.

Coryza, morbus, cũ humore obturatur naſus, latine grauedinem uocant.

Corycei dñr curioſi. Cic. ad Atti. Oẽs em̃ corycei ſubauſcultare uidẽt, quod loquor. Nã tota Corycei mõtis aſiatici, ſeu (ut q̃dam dñt) promõtorii in Creta, præternauigatio, latronibus plena fuit, q̃ diſperſi per portus ad mercatores furtim accedẽbant, & ſubauſcultabãt, qd reꝝ ferrẽt, & quo nauigarẽt. Poſtea illis diſcedẽtibus adoriebant eos, ac diripiebant. Ex quo factum eſt, ut oĩes curioſa & ſecreta auſcultantes corycei dicerent, & in prouerbio diceret. Hunc ergo coryceus auſcultauit, cuius conſilia ſecreta patefacta ſunt.

Corythi, pe. pro. ſunt thecæ arcuũ, ſiue ſagittarum, q̃uis ſagittaꝝ proprie dicant pharetræ, q̃uis Nonius coryci legat. Sta. li. ix. the. Cœleſtibꝰ implet corython telis, Vir. lib. x. Corythiq̃ leues humeris & letifer arcus. Sil. Paruulus ex humero corytos, & aureus arcus, Pendent teſq̃ ſonant aurata lynce pharetræ.

Corythus pe. cor. oppidũ Thuſciæ, ppe Aretium, in paruo colle eiuſdem noĩs ſitũ, a Corytho rege poſitũ. Virgi. li. ix. Nec ſatis extremas Corythi penetrauit ad urbes. Eſt & Corythus mons & nomen patris Dardani. Vir. li. x. Venerat antiquis corythi de finibus Acron.

Cornelia Romana Gracchoꝝ mater, & maioris Aphricani filia, & Sempronii Gracchi uxor, Tyberiiq̃, & C. Gracchoꝝ mater. q̃ a Vale. Max. laudatur, q̃ matronæ Campanæ ornamẽta ſua pulcherrima oſtentanti, nõ aurum, non gẽmas, non deniq̃ ueſtes oppoſuerit, ſed liberos, qui maxie ſunt matronarum ornamenta. Huius epiſtolæ elegantes ad Quint. uſq̃ tpa extabant, de qua ſic ait. Nam Gracchorum eloquẽtiæ multum cõtuliſſe accepimus Corneliam matrem, cuius doctiſſimus ſermo in poſteros quoq̃ eſt epiſtolis traditus.

Corna, næ. nomen eſt duarum urbium.

Cornus fœ. ge. tam quar. q̃ ſcdæ decl. ſm Priſcia. Arbor eſt hñs ramos duricie, & rigiditate cornibus ſimiles, fructum circa ſolſticia facit, primo candidũ, poſtea ſanguineũ. Vir. li. ix. Coniecto ſternit iaculo. uolat Itala cornus. i. telum ex cornu factũ. Cornum gene. neu. fructus. Idem. Baccæ, lapidoſaq̃ corna.

Corneus, a. um. quod ex cornu eſt. Plau. Dutã ac cornea am uirgã. Poteſt etiam ẽe a corno arbore deriuatiuũ nomẽ. Vñ hybernæ coronæ corneæ dictæ ſunt, qñ negante tũ flores terra, lamis e cornu tictis fieri ſolebãt.

Cornetũ locꝰ ubi ſũt freq̃ntes corni, ſicut a pino pinetũ.

Cornu & cornũ, & hic cornus ſm Priſ. a curuoꝛẽ, ut inqt Var. Pl. Dẽtes mobiles confirmat ceruini cornu cinis. Idẽ. Oĩbꝰ fere cãua ſũt cornua, ceruis tñ ſolida. & ſingulis annis decidua. Hĩe fũt unicorniũ, bicorniũ, tri-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

corniũ,quadricorniũ. Per translationẽ cornua flumi
nũ dũr flexꝰ,& curuitates alueoꝝ,qꝫ multis in locis ad
cornuũ similitudinẽ flectant. Itẽ cornua antennaꝝ si
gnificant utrãq; partẽ antẽnæ. Virg. Cornua uelatarũ
obuertimus antẽnaꝝ. Sin i prælio cornua dũr utraq;
pars exercitus. In exercitu.n. est dextrũ & sinistrũ cor
nu,& qd inter utrunq; est,dicitur mediũ. Itẽ cornu ge
nus est tubæ obtortæ,a quo cornicines dicti sunt.

Cornicen pe.cor. q cornu canit. Iu. Quadraginta dedit
Gracchus sestertia dotẽ Cornicini,siue hic recto cãta
uerit ære. Dictũ ita,quia,quod nũc ex ære est,tunc fie
Corniger pe.cor.gerens cornua. (bat bubulo cornu.
Vnde Bacchus corniger dictus est,qa simulachro Li
beri patris cornua adiiciebãt,qꝫ uini inuentor fuerit.
Homines eñ nimio uini potu truces redduntur.

Cornigenus,a.um.pe.cor. qd est ex genere cornua ha
bentium. sicut caprigenũ,quod est ex genere capraꝝ.

Cornupeta pe.cor.anial, quod cornibus petit. i. ferit.

Corniculũ dimi.a cornu. Quo ẽt noie uocatũ est oppi
dũ iuxta Tarquinos,a quo oppidani,corniculani ap
pellati sunt,& corniculum ornamenti genus, quo do
bantur milites ab imperatoribus pro re bene gesta.

Cornipes pe.cor.animal pedes habens sicut equus,& ca
pra,& hmõi unguium aut pedum animalia. Ouid.lib.
ii. Fasto. Cornipedi Fauno cæsa de more capella. Nã
faunus caprinos pedes habere fertur.

Cornutus,ta.tum, quod habet cornua, ut Facies Moysi
cornuta erat. Potest ẽt dici cornutũ, qd pcedit ex cor
nu. Mar. Occubuit tandẽ cornuto ardore potitus. Cor
nutæ quadrupedes a ueteribus dicebantur elephanti.
Nam quod in his dẽtes multi dicũt,cornua sunt, Sed
mirũ est quod scribit Suidas de cornuto, & dicit duos
mirabiles uiros fuisse,unum Liuiũ,& Cornutum.

Cornicularius,nomen est ordis in militia,sicut cõmen
tariẽsis,& accensus. Docet Asco.pinde ac corniculariꝰ
a corniculo sic iclinet,ut a cornu cornicẽ. Nã q corni
culo militabat,is cornicularius dicebat. Li.li.x. scribit
Papiriũ cõsulem eqtes oẽs,ob insignẽ in bellis operã,
donasse corniculis, Armillisq; argẽteis,tãq; cornicula
sint inter donatitia ornamẽta militaria. Sũt q dicant
cornulariũ nomẽ esse pfecti rõnũ principis,q rõna
tor appellat in militia. Maternus uidet oñdere corni
culariũ offm fuisse sup sentẽtiis dãnatoꝝ, cũ ait lib.ii.
Qd si in his locis mars se aliqua societate cõiunxerit,
uel si cũ his fuerit inuẽtus, erũt homicidiis publici p
positi,& exceptores eaꝝ sniaꝝ, q de hoium capitibus
pferunt,aut cornicularii,aut cõmentariẽses, sed qbus
iura cõmittant,aut clauicularii, aut careꝝ custodes,
aut qbus publicaꝝ cathenaꝝ uincula cõmittantur.

Cornix auis, q̃ dux auium esse dr. Vñ & cornices accipi
solẽt p his q se sapientiores, ac duces alioꝝ uideri uo
lunt. Vñ Hie. in quodã Prolo. utit, & Ci. pro Murena.

Cornicula dimi,parua cornix. Hier. ad Paulinũ. Malo
alieni operis interpres existere, q̃ (ut qdam faciũt in
formes corniculæ) alienis me coloribus adornare.

Cornicor pe.pro. deponens, significat more cornicum
garrio. Persi. Nescio qd de te graue cornicaris iepte.

Corona ẽ, quã græci στέφανον uocãt,a nris olim strophia
a στρέφειν,quod ẽ uertere, postea per diminutionẽ stro
phiola appellata. Cũ uero ex floribus fierent serta a se
rendo Seruiæ appellabant, Et cũ uideat corona a cho
ro dici,caret tñ aspiratione. Fuerunt aũt apud Roma
nos diuersoꝝ geneꝝ coronæ in magno precio habi
tæ,scilicet Triumphalis,q̃ fiebat ex lauro,& triũphan
ti dabat,qñ ea arbor pcipuæ est leticiæ, uictoriarũq;
nuncia. Obsidionalis, quã liberati ab obsidione dabãt
ei,qui ipsos liberauerat,ex gramie decerpto inde, uñ
obsessos ille seruasset. Nam(ut ait Pli.) summũ apud
antiquos signũ uictoriæ erat, uictos porrigere herbã
e terra. Ciuica,quã ciuis ciui,a quo seruatus est in præ
lio,testẽ uitæ,salutisq; perceptæ dat,& hæc hmõi erat
Primo ilignea,postea magis placuit ex quercu, qa añ
causa uitæ in hac arbore hoĩbus fuit, qui glandibus
uescebãt,etiam ex ilice. Muralis erat, qua donabat ab
imperatore,q primus murꝫ subiit, inq; oppidũ hostiũ
per uim ascẽdit,& aurea erat. Vallaris, quæ & castren
sis dr,similiter aurea,habens insigne ualli,hac donaba
tur, q primus hostiũ castra pugna introiuit. Naualis
quoq; aurea, quasi rostris nauiũ insignita, qua dona
ri consueuerat, qui primus maritimo prælio in nauẽ
hostiũ ui transibat. Oualis myrtea erat, qua utebãtur
imperatores,q ouantes introibãt ciuitatẽ, qñ bellũ le
uiter & sine cruore pfecissent,Corona ẽt dr ornamen
tum muliebre. Hor.li.i.car. Et scindet hærentẽ coronã
crinibus. Et corona ponit pro cõuentu hoĩm circun
stante,itẽm,p circulo circa lunã. Itẽq; pro signo cœle
sti Ariadne Minois filia,q̃ conuersa est a Baccho. Vir
gi.li.i.Geor. Gnosiaq; ardentis decedat stella coronæ.
Ferũt Ariadnam coronã dono accepisse a Theseo,iñ
nupsisse Libero patri, & post eius mortẽ Liber patet
coronã in cœlo collocauit. Alii dicunt hanc coronam
dedisse Bacchum Ariadnæ,cum ad Minoem in Cre
ta uenit. Alii dicunt coronam fuisse datam a Venere
Baccho in nuptiis deoꝝ. Hæc Cancro & Leone exori
ente occidit,exoritur cum Scorpio nonis Octobris,ha
bet stellas nouem in rotundo dispositas.

Corolla dimi. parua corona propter gracilitatem no
minata. Vnde & corollarium. Proper. Me iuuet exter
nis positum languere corollis.

Coronula similiter dminutiuum. Hiero. lib.iii.Re. Et
sculpturæ inter iuncturas,& inter coronulas.

Corono,as,significat coronam capiti impono.

Coronarius, qui coronas conficit. Plini. Factum id est
ex ingenio Glyceræ coronariæ dilectæ illi.

Coronarius,a.um.quod ad coronas pertinet. Vnde au
rum coronarium.

Coronamentũ,coronaꝝ multitudo. Pli. Atria qppe co
ronamẽtis referta. Aliqñ accipit pro floribus frondi
busq; & aliis, ex qbꝰ coronæ fiũt. Idẽ, In hortis seri,&
coronamẽta iussit Cato ienarrabili floꝝ maxie sub
Corollariũ (auctore Var.li.i.) significat id (tilitate
qd additũ est, præterq̃ qd debitũ,tanq̃ auctariũ qddã,
& id qd supra mensurã, uel põdus iustum adiicit,a co
rollis nomen deductum,qꝫ hæc,cum placuerãt actores
in scæna dari solitæ sint. Vñ & corollaria dicunt ipsæ
coronæ,seu munusculũ ultra legitima pmia exhibitũ
& quoddã quasi additamentũ debitæ mercedis. Suet.
in Aug. Itaq; corollaria, & præmia alienis quoq; mu
neribus,ac ludis,& crebra,& grandia,de suo offerebat.
Cum aũt hmõi corollaria parui precii fuerint, factũ
est,ut

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

eſt,ut corollariũ ꝓ leuiori re uſurpeť, ac appendiculo. Pli.li.ix. At illa corollariũ id eſſe,ſumpturũq; ea in cœna taxationé cõfirmans. Idem li.xxi. auctor eſt corollaria corõas dici,ait.n. Hæc paulatim & Romæ ſubrepſit appellatio corollis inter initia,ꝓpter gracilitatẽ noiatis,mox & corollariis,poſtq; e lamina ærea tenui inaurata,aut inargentata dabanť. Cice. in frumẽtaria. Noli hos colligere, qui numulis corrogatis de nepotum bonis,ac de ſcænicorum corollariis decimã emerunt. Apul. ſymbolicos corollariũ uocauit poſticum concubitum,cum ait. Mihi iam fatigato, de propria liberalitate,photis puerile obtulit corollarium.

Coronæ urbs in Peloponeſo Meſſenioꝝ, a q̃ Coroneus Coronea urbs eſt in Bœotia, (ſinus dictus eſt. Papi. Meſſe coroneã,baccho gliſanta colentes.

Coronis,idis. roſtrũ nauis,finis,extremitas,apex,cornu, arcus,& huiuſmodi.

Corpus nõ ſolũ pro maſſa cõpacta ex artubus,& mẽbris Sene. Corpe truncato,caput abeſt. Sed ét pro ſola carne ponit. Cic. Gal. Ego hic cogito commorari,quo ad me reficiã,nã & uires,& corpus amiſi. Oui. utrãq; ſignificatiõem poſuit. Viuebát laceri mẽbris ſtillãtibus artus. Inq; oñi nuſq; corpe corpus erat. Hinc corpulẽtos dicimus,obeſi corporis hoíes. Et corpꝰ dí, quod eſt cõpoſitũ ex materia & forma. Corpus, inqt Hie. q̃q̃ caro dicať,iterdũ tñ æthereũ uł aereũ noiať,qđ tactui, uiſuiq; nõ ſubiacet,& plærũq; uiſibile eſt,atq; tangibile. Vñ Aplus corpa cœleſtia appellat,& corpa terreſtria Cœleſte corpus,ſolis.lunæ,ſtellaꝝ. Terreſtre,ignis, aeris,terræ,aquæ,& reliquoꝝ, quæ abſq; anía his ſentiũtur elementis. Corpoꝝ tria genera Pompo. eſſe affirmat. Vnũ quod una ſpecie continet,ut homo. lignum lapis. Alteq; qđ ex contingẽtibus, hoc eſt pluribus inter ſe cohærẽtibus cõſtat,ut ædificiũ,nauis armarium Tertiũ qđ ex diſtantibus compactũ eſt, ut puta ex pluribus corporibus,uni noí ſubiectis, ut populus, legio, grex. Vel aliter diſtinguiť,q a aliqua ſunt inaíata,ut lapis,quædã aíata anía uegetatiua,uel ſenſibili, ut planta,uł leo, quædã anima rationali aíata,ut homo.

Corporeus, a.um. quod eſt ex ſubſtantia corporis, ut lapis. Ediuerſo incorporeum,ut uirtus.

Corpulentus. Vide in dictione corpus.

Corporale, qđ eſt uel hẽt corpus. Incorporale cõtrariũ.

Corporo,as interficio, & corpus ſine anima relinquo. Ennius. Corpus contemplať, unde corporet uulnere, Hinc fiunt compoſita, Concorporo & incorporo.

Corporatura,corporis quantitas,hoc eſt habitus & ſtatus ipſius corporis. Vege. li.i. ſcribit corporaturã boni tyronis implere ſex pedũ longitudiné. Colu. li.vii. Habilis & modica corporatura pecoris oparii debet ẽe, neruiſq; & muſculis robuſta,non adipibus obeſa. Vitru. lib. vi. Sed ex cœlo roſcidus aer in corpora fundens humorem,efficit ampliores corporaturas.

Corporatio. idem quod corporatura. Col. lib. vii. Cuſtodiendum eſt, ne incorporatione,uel ſtatura, uel uiribus impar,cum ualentiore iungatur.

Corrado,dis. pe.pro. ſimul ſiue totum rado, aufero, uendo,alieno. Ter. in Heau. Nihil relinquo in ædibus,nec uas,nec ueſtimentũ,corraſi oñia. i. uendidi,uł alienaui. Lact. li.v. Nõ ꝓpter humanitatẽ,q̃ nulla in his erat ſed ut oía cupiditatis, & auariciæ inſtía cõtraderent.

Corrigo,is. pe.cor,ex con & rego,ſignificat emendo. Lac. lib. iii. Anteq̃ mores aliorum corrigas,tuos corrige.

Corripio,pis. pe.cor. reꝑhendo. Multi.n. corripiunť,qui tñ nõ corriguntť. Aug. li. i. de ci. dei. Ea iꝑa tñ, quæ cũ eis nõ perpetrãt, nolũt plæq; corripe,cũ fortaſſe poſſint aliquos corripiendo corrigere. Proprie aũt corripere é aliqd celeriter rapere. Vir. Hic arcũq; manu celereſq; ſagittas Corripuit. Adaptať hoc uerbũ ad oẽs actus humanos,ut corripitur ſomno, corripitur febribus & multa alia hmõi. Corripere uiam eſt officium eundi celeriter arripere. Neq; eñ uia corripitur.

Corrũpo,is. cõtamino. uitio,deſtruo. Et tã ad aím, q̃ ad corpꝰ referť. Vñ corruptor,& corruptela. Ter. í Adel. Piſces ex ſnía nactus ſum,hi mihi ne corrumpanť cautio eſt. Lact. li.iiii. Cœleſtes íras corrũpunt, ut nouã ſibi doctrinã, ſine ulla radice, ac ſtabilitate cõponerẽt. Aliq̃ corrũpere é ſubornare,ſuitare, & illicere. Pli. li. 7. Aduerſis ſtudiis copia odoꝝ corruptũ criminãtibꝰ.

Corruda pe.ꝓ. ſylueſtris aſparagꝰ uocabať. Cato. In arũ dineto corrudã ſerito,uñ aſparagi fiãt. Var. li.i. rei ruſ. Itẽ olera,q̃ arida loca ſequũť,ſicut umbroſis locis alta ſeras,ut corruda non noceat,ꝓ ita petit aſparagus.

Cors cortis. Vide in dictione Cohors.

Corſica pe. cor. inſula, quæ (ut docet Strabo) diſtat a Sardinia ſtadiis. lx. Hanc græci Cyrnũ appellãt. Hæc maligne colitur,ꝓ aſpera ſit, & multis in locis inacceſſibilis. In ea ſunt caſtella Bleſini,carax,Emicome,uapanes. Huius inſulæ longitudiné aſſerũt milliaria centum ſexaginta,latitudiné. lxx. a Cyrno Herculis filio dicta eſt Cyrnus,ut placet Fabio pictori. A Corſica uero muliere,cuius taurus,cum ex cõtinenti in inſulam tranaſſet,nomen qđ habet retulit. Scribit Strabo li.v. captos a Romanis inſulæ huius alpeſtres in admiratione fuiſſe,ꝓ uiri hiſpidi,inhumani, ferino aſpectu uiderenť. Hanc Romanis Mauri abſtulere, quã poſtea Ademarcus in claſſe Genuenſe imperator recepit.

Cortina pe.pro. multa ſcat. Nã cortinæ ſunt uaſa,in q̃ bus pigmẽta,coloreſq; coquunt,qbus lanæ tinguntť,& uela pinguntť ímerſa. Pli. li.xix. Decío ferme die liq̃tis cortina uellꝰ elutriatũ mergiť in expimentũ, Et li.35. Hoc cũ fecere,nõ apparet in uelis,ſed in cortina pingi,miꝝq; cũ ſit unus in cortina colos,ex illo alius,atq; alius fit in ueſte accipiẽtis medicamis q̃litate mutatꝰ Ser. accipit cortinã,ꝓ tripode Apollinis, uñ oraculũ. Vel ꝓ apollinis tripus corio Pythõis ſerpentis tectus ſit,uł qđ certa illic rñſa fundãť,q̃ſi certina. Vir. Neq; te Phœbi cortía fefellit. Vel qã illic coruatis teneť. Illuc eñ raptæ Phœbades uaticinabãť. Cũ aũt hæ cortinæ Apollini delphico antiqtus dedicarenť, alio noíe Delphicæ ſũt nũcupatæ. Pl. li.xxxiiii. Ex ære factitauere & cortías tripodũ noíe delphicas,qñ donis maxie apollinis delphici dicabãť. Var. li.iii. Cortina dicta eſt,qđ eſt inter terrã, & cœlũ,a ſiſtitudine cortinæ Apollinis Et a corde, ꝓ inde ſortes primũ extimatæ. Cato cortiná plũbeã accipit,ꝓ uaſe,quo oleũ fluit,ubi oleũ in torculario factores ꝑmunt. Ait eñ. Cortiná plumbeã in lacu ponito, quo oleũ fluat. Itẽ cortinæ dũr aulæa, & uela ad locũ contegendũ,ꝑt uernacula lingua appellitamus. Vnde Hiero. ſuper Exo. Decem cortinas faci-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

to de byſſo retorta. Hæ quoq; uelaria, ſeu uelares a uelis dictæ ſunt. Nã uelum, plagæ, & ſtragula iter ſe germana ſunt. Item locus uelatus in theatro, ex quo egre diuntur recitatores, & mimi cortina dicitur. Vir. Magni Cortina theatri.

Cortinale a cortina fit, & ſumit p̃ loco, in quo ſunt cortinæ, hoc eſt uaſa q̃bus ſapa decoquit. Col. li. i. Cortinale ubi defrutũ fiat, nec anguſtũ, nec obſcuꝝ ſit, ut ſine incõmodo miniſter, q̃ ſapam decoquit uerſari poſſit.

Cortex, tã maſc. q̃ fœ. gñis eſt ueluti coriũ cuiuſq; rei, ut in arboribus liber, & in cæteris rebus cruſta q̃dã ad tegendũ data. Nã coriũ proprie aĩalium eſt. Oui. li. i. Meta. Sẽtit ad huc trepidare nouo ſub cortice pectus. Vir. Raptus de ſubere cortex. Idem. Muſco circundat amaræ corticis. Hinc decortico, as, & excortico, pe. cor.

Corticula dimi. parua cortex. Col. Corticulis reſolutis.

Corton, græce fœnum dicunt.

Cortona ciuitas Tuſciæ, a q̃ cortonenſes. Dionyſius uocat eã Cortoniã, q̃a inde cortonienſes formauit. Hæc añ Corton dicebaſ. Li. li. ix. Itaq; a Peruſia, & Cortone & Aretio, q̃ ferme capita Hetruriæ populorum erant.

Corybantes, a pupillis oculoꝝ, ſiue genis dicti ſũt. Græci κορυβάντιᾶν eos dñt, q̃ ad ſiſtitudinem lepoꝝ, oculis patẽtibus dormiũt, qd ẽt quidã corybantire dixerũt. Qui cũ cuſtodes Iouis eſſent, non modo excubare, ſed etiam apertis oculis dormire cogebanſ. Iuue. De conuiua corybanta uidebis. Hi in Ida mõte Phrygiæ ſaltãdo, & cantando ſacra Cybeles faciebant, & ſacerdotes exciſis teſtibus degebant. Dicti corybantes, q̃ κορυβαντᾶν eos græci dicunt, ut Stra. dicit, q̃ capita ſaltando iactant, furiiſq; agitenſ. Diodo. Corybãtum ſcribit Iaſonis & Cybeles filiũ fuiſſe, ac ſimul cum Dardano ſacra matris deum in phrygiam detuliſſe, eoſq; qui in ſacrificiis eius deæ incũbere uoluerũt, de ſuo noĩe appellaſſe. Alii a Galea dictos uolunt, q̃ græce κόρυς dr̃, q̃ galero quodã capita tecti, inſaniendo luderent. Suidas κορύβαντες. ἔνιοι δὲ κουρῆτας μὲν τοὺς κορυβάντας δὲ ἀμφὶς κεφαλήφασιν. ἦσαν δὲ θεοὶ Φροφεῖσ ὄντοι καὶ φύλακεσ. τινὲσ δὲ αὐτοὺς δέκα φασίν, ἄλλοι ἐννέα, ἄλλοι δὲ ἑπτά παῖδεσ, καὶ κορύβας ὁ αὐδᾶσ τοῖσ κούρησιν οἱ ἦσαν τῆσ θεοῦ Φροφεῖσ καὶ διδάσκαλοι. καὶ ἑπτὰ παῖδεσ.

Corydalus, pe. cor. græce κορυδαλὸσ, auis eſt a galea dicta, κόρυς emũ latine galea. Vnde etiam noſtri galeritã niſi potius a galero, & alaudam dicunt.

Corydala, urbs Lyciæ.

Coros mons qui hyrcaniam prætergreſſus promontorium a ſe dimittit, quod ad hyrcanum mare procumbens margianã ab hyrcania ſeparat Ipſe inter margianam, Ariam dilapſus ſariphus appellatur.

Corus ſine h. uentus ab occaſu ſolſtitiali flans, græce Argeſtes dr̃, qui ex aduerſo uulturni ſpirat. ut Pli. inquit, & producit primam. Iuue. Atq; habites coro ſemper tollendus, & auſtro. Qñq; mutamus o in au, & Caurus dicimus. Vir. Semper hyems, ſemper ſpirãtes frigora cauri. Et corus eſt menſuræ genus q̃ dragintaquinq; modios continẽtis, modius uero capit uigintiduo ſeſtertia. Chorus cũ h. conuentum, & multitudinẽ ſignificat, & ueluti coronã eoꝝ, qui ad ludos cõueniũt, ſiue ſaltantiũ, atq; canentiũ, Nã multoꝝ uocibus, & concẽtu conſtat, ita ut ex plurimis una reddatur, fiatq; concentus ex diſſonis. Aug. Chor⁹ eſt cõſenſio cãtantium, in choro cantantiũ q̃ſq; uoce diſcrepauerit offendit auditum & perturbat chorum. Seneca & Macro. ſic re. Non uides q̃ multorũ uocib⁹ chorus cõſtet, un⁹ tñ ex omnibus ſonus redditur. Aliqua illic acuta eſt. Aliqua grauis. Aliqua media. Accedũt uiris fœminæ, interponuntur tibiæ, ſingulorum illic latent uoces, oĩm apparẽt. Fit aũt cõcentus ex diſſonis. Et apud priſcos exſeruis ſymphoniacis comparabaſ. Vnde apud iuriſcõſultos li. iii. de legatis. Si chor⁹ legeẽ, pinde eſt ac quaſi ſinguli homines legati ſint. Hier. Vbicunq; chorus eſt, ibi diuerſæ uoces in unũ canticũ cõgeruntur. Quo mõ. n. diuerſæ chordæ unã uocẽ efficiunt cãtici, ſic & diuerſæ uoces, cũ ſimul fuerint cnngregatæ, chorum dñi efficiũt. Et a χαρὰ ſm Plato. li. ii. de leg. quæ lætitia deducitur. Feſt. a corona deriuat, habetq; primam cor. Vir. li. vi. Veſcentes, lætumq; choro pæana canentes. Idẽ. Omnis quã chorus, & ſocii comitantur ouantes. Hinc chorea, & choraules. Hiero. ad Dardanum ſcribit, Chorum eſſe muſicum inſtrumẽtum ex ſimplici pelle, cum duabus cicutis æreis, quod per primam inſpiratur, & per ſecundam uox emittitur.

Coruſcare, nõ ſolũ ſplẽdere, ſed ẽt uibrare crebro mouere ſcat. Vir. Talia uociferãs ſequtur, ſtrictumq; coruſcat Mucronẽ. Et criſpare. Idẽ. Tũ ſyluis ſcæna coruſcis.

Corylus pe. cor. arbor, & fructus a noſtris dicitur Auellana. Vir. li. ii. Geor. Plantis eduræ coryli naſcuntur.

Coryletum, locus conſitus corylis.

Colurnus, a. um. ut opa colurna, ex corylo arbore facta.

Corymbi, uuæ hederaꝝ, q̃bus coronabaſ Bacchus. Tibul. Sed uarii flores, & frons redimita corymbis.

Corynephoros, pe. cor. latine dicitur clauam ferens.

Coryphas, antis. locus in æolide. Pli. li. v. Heracleoticus inquit tractus & coryphas. Strabo appellat Coryphantis. Eſt & Coryphas oppidum Bithyniæ, a quo Coryphantenus, a. um. ut apud Plini. lib. xxxii.

Cos cotis femi. generis, lapis quo cultri acuuntur. Proprie tamen cos, ſiue cotes, cauteſue dicitur ſaxũ aſperum, atq; abruptum. Vir. Quam ſi dura ſilex, aut ſtet marpeſia cautes, Sed quod nos cotẽ, uel cauté dicim⁹, græci ἀκόνην dicunt in utroq; ſignificato. Hinc cotes ſiue aconas olearias, & aquaticas dicimus, q̃ illas ad ferrum oleo, has aqua madefacimus. Eſt & Cos nomẽ ciuitatis, ſeu inſulæ, de qua ſupra in dictone Coos. A cotes fit compoſitum Decotes, pe. cor.

Coſſi, uermes in ligno editi, q̃ apud Phryges, & in Ponto pro delicatiſſimis cibis ſumunẽ. Hie. contra Iouin. In Ponto & Phrygia luxuria eſt comediſſe xylophagion ita eũ appellat coſſos uermes obeſos, ex ligno oꝝ carie naſcẽtes, qui apud illos a patrefamilias in magnis reditibus computanẽ. Sic Pli. li. xvii. Luxuria coſſos domorum delicatiores adhibere in cibo. A ſimilitudine hoꝝ coſſoꝝ, hoies rugoſi corpis ab ãtiquis coſſi dicti ſunt. Vnde & Coſſutiorum familia apud Romanos dicta eſt. Ex qua Coſſutia uxor Cæſaris, cuius meminit Sue. in uita Cæſaris. Sic Coſſuuii & Coſſuuiani.

Coſſutia Romana familia, Vide in Coſſi.

Coſmus nomẽ ꝓpriũ & latine dr̃ ornat⁹ & mundus. i. orbis, a κοσμέω, orno & decoro. Ponit interdũ p ipſo unguento, quo q̃s ornaſ. Mar. Qd coſmi redolent alabaſtra,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſtra,ſociq deoχ,Fuit.n.Coſmus nobilis unguẽtarius, a quo unguẽta coſmiana dicta ſunt,Petronius. Affer nobis inqt,alabaſtrum coſmiani. Microcoſmus, minor mundus, quo nomine utitur Ariſto. pro homĩe.
Coſmoticũ,medicamentũ eſt ad capillos uenuſtandos
Coſmiana unguenta. Vide in dictione Coſmus.
Coſmicus.a.um.pe,cor.idem eſt quod mundanus.
Coſmographia, cum accentu in pe.mundi deſcriptio.
Coſmographus,pe.cor.deſcriptor mundi.
Coſmeta pe.p. ornatoꝛ,ſiue ãcilla ſeruiẽs dñæ ad ornatũ.Iu.Ponũt coſmetæ tunicas. Et coſmeta ĩpator dĩ.
Coſtus fœmi.gñis & coſtũ radix magni odoris,ſeu arbuſcula aromatica.Hier.contra Ioui. Quomodo autẽ uirginitati animæ non præiudicat imitatio uirginũ diaboli,ita & ueris ieiuniis coſtum Iſidis, & Cybele,& quorundam ciborum in æternum abſtinentia.
Coſta Vir.Et pede,pſubigit terrã,fricat arbore coſtas.
Coſſyros pe. cor. nomen inſulæ in libyco mari non longe a Sicilia,cui uicĩa eſt melite. Oui.li.ii.Faſt. Fertilis melite ſterili uicina coſyræ Inſula quã libyci uerberat unda freti.Vñ coſſyrii dĩr.Coſſyra uero, uñ coſſyrei, aphricana ĩſula eſt.Sunt tñ,q unã inſulam eſſe uelint.
Cotabium,p miũ quod in potu uincentibus præbebaꝛ.
Cotiæ alpes dictæ ſunt a Cotio rege, q perdomitis Gallis eas extruxit molibus magnis, compendiarias, & uiantibus opportunas.
Coticula diminutiuũ eſt a cote, licet non ſeruet ſignificatum primitiui.Nõ.n. eſt parua cos,ſed lapis, quo fit auri,uel argenti expimẽtũ.Modicus qdem eſt,& raro ẽternas uncias lõgitudinis,binaſq latitudis excedẽs.
Cotyle pe.cor. græce κοτύλη,oñe concauum, poculi & menſuræ genus,ſextarius,iũctura coxæ cum natibus, & pondus nouem unciarum.
Cotylum,ſcribit Strabo uocari locum in Ida monte,uñ Scamandri,& Granici,& Æſopi fluminũ origo. xv. mil paſs.a ſcepſi,& inde nomen Cotylo, quaſi conceptaculum,& acceptaculum ſignificet.
Cotyla eſt uas ſiue poculum ad potandum,quo Diogenes cynicus uſus eſt,antequã uidiſſet puerum, manu
Cottabus,uas. (concaua bibentem.
Cotidie,q̃uis a quoto,& die cõponatur,p c.& non per q ſcribendũ ẽe qdam exiſtimãt, qa tanta eſt affinitas inter c.& q.ut q.in c.mutari facile patiaꝛ, ut ſequor ſecutus,loquor locutus,qs cuius:Vñ Quin.li.i.Inſti.Frigidiora his alia,ut qcqd c.quartã haberet,ne interrogare bis uideremur, & quotidie non cotidie, ut ſit quot diebus.Veꝛ hæc iam ẽt inter ipſas ineptias euanuerũt. Victorinus quoq lib.de Orthographia, per c.capitalem literam ſcribere præcepit,ſic inquiens.Quamuis eñ cocus a coquendo, & cotidie & quoto, & die deriuata ſint,per c.& non per q. ſcribenda ſunt.
Cotones pe.cor.a Coton portus in mari, arte & manu facti,Qui etiã Cotonia ſm Seruium dĩr. Cotõ etiam nomen urbis eſt in Syria,a qua hæc cotana,uel cotta na pluralis tñ numeri dicta ſunt, pro quodam ficus paruæ genere.Martia.Paruaq cum canis uenerũt cotana prunis.Pli.li.xiii. Syria in ficocum genere habet caricas,& minores eius generis,quæ cotana uocant.
Coturnix, auis aduena, terreſtris magis quã ſublimis noſtri qualeam dicũt,græce ortyx. Vnde ortygometra dicta coturnix auctore Feſto a ſono uocis.
Coctonum nonnulli bambatium uulgares, indocti bõbicem,litterati xylon, ſiue goſſipion appellant genus illud lini candidiſſimi ex Ægypto.
Cotula dimidiũ ſextarii,quæ & hemina dĩ. Scribit tamen Pollux Cotulam chœnicis eſſe tertiã partẽ, chœnicas.xlviii.medimno contineri.
Cothurni,tragica calciamẽta, quibus calciãtur tragœdi,q in theatro dicturi ſũt alta uoce.Sui. κόθορνοι ὑπόδημα ἀμφοτεροδέξιον, Eſt aũt calciamẽti genꝰ humile in modum crepidaꝛ,ſed tale eſt,ut dextro, & læuo pedi cõueniat. Aliqñ capiẽ p calciamẽto ſubleuato ſubere,quo mulieres grandiores appareant,Iuue.Si breue parui ſortita eſt lateris ſpaciũ, breuiorq uĩ Virgine pygmæa,nullis adiuta cothurnis. Aliqñ p alto dicẽdi gñe.Vir.Sola ſophocleo tua carmĩa digna cothurno.
Cothurnatus.a.um.Mar.Grande cothurnati pone Matonis opus.
Cottæ,p duplex tt.ab iracũdia,& oris toruitate dcĩ ſũt.
Cotana.pe.cor.ſunt e genere ficorum.Martia.Hæc tibi quæ torta uenerunt condita meta, Si maiora forent cotana,ficus erat.
Couinum rheda Vnde couinarius eques a Tacito nuncupatur, qui ex equo couino depugnabat. Sunt qui equos couinarios cataphrattos intelligunt. Idem in uita Agricolæ. Media campi couinarius eques ſtrepitu,ac diſcurſu complebat.
Coxendix.idẽ quod coxa.Var.li.i.de re.ruſti.Lato fronte,naribus ſimis,lato pectore,craſſis coxendicibꝰ. Sũt q coxendicẽ intelligant coxarũ uertebrũ,quo femora uertuntur,quod græce ἰσχίον. Vnde Iſchiadici dicũtur coxendicibus laborantes.Pli.li.xxv.Coxendicibꝰ, & articulis omnibꝰ,cum axungia utiliſſima.Cato incantamentum docet ad ſanandas coxendices luxas; hoc eſt,loco ſuo motas Suet.de Auguſto.Coxendice, & femore,& crure ſiniſtro nõ perinde ualebat ut ſæpe etiam inde claudicaret.
Coxæ ſunt quæ proximæ ſunt genibus,ut inqt Cel.lib. iiii.Pli.in epi.Hũc dũ ſequiẽ colligitq p leue & lubricum pauimentũ,fallente ueſtigio cecidit, coxãq fregit,q̃ parũ apte collocata,reluctãte ætate male coiit.

L ante R

Cragus mons in lycia,cui ex aduerſo mõs alter eſt Anticragus,a Crago Tremiletis, & praxidicæ nymphæ filio.Vbi & deorũ ſylueſtriũ ſpecus poetæ celebrant.
Cranon,oppidũ in Theſſalia iuxta tẽpe,ut Hecatæus,in magneſia,ubi Plini.& Stra.ubi nunquam plures duobus corui ſunt.Fuit & in Epiro.Cranon Quin.Vrbem in qua triclinium illud ſupra conuiuas corruit, unde ars memoriæ inuenta ſit tradit. Alii Pharſalum.
Cranos,ſiue Cranion apd græcos.ſignificat capitis calũariam,quod & Caper grammaticus teſtatur.
Crantor,Solenſis academicus philoſophꝰ, auditor fuit Xenocratis Platonis diſcipuli, condiſcipulus Polemonis,q nouis opinionibus academiã Platonicã repleuerũt,Hic ſcripſit librũ de conſolatione,quẽ Cic.æmulatus eſt.Periit aquæ intercutis morbo.Taxauit ſtoicorũ indolentiam,quæ eẽ nullo modo põt,niſi plane hominẽ ſaxeum eſſe uelimus, & omni ſenſu carentem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cras, non ſolum ſm conſuetudinē accipiť pro die proxime futuro, ſicuti Heri pro die proxime elapſo, ſed ét pro futuro tempore, ut in ſacris literis loquitur Phytoniſſa ad Saulem. Cras eris mecum. Et lib. Geñ. dixit Iacob. Exaudiet me cras iuſticia mea.

Craſtinus, a. um. pe. cor. a cras fit, ſicut ab heri heſternus. ut dies craſtina. Et nō ſolū, p die ſeq̄nti hodiernū, ſed p quolibet alio. vir. Sī uero ſolé ad rapidū, lunaſq; ſequéres Ordine reſpicies, nunquam te craſtina fallet hora.

Craſtīo aduerbium, idem qđ cras. Gel. Si dñs meſſium ad amicos reiecit, craſtino ſeges non metetur.

Craſtino, as. pe. cor. ſignificat diem de die traho, & differo. Hinc procraſtino, & recraſtino, q̄ magis ſunt in uſu & idem ſignificant. Hier. ad Pauli. Scilicet, niſi tu ſem per recraſtinans, & diem de die trahens, caute, & pede tentim tuas poſſeſſiunculas uendideris, nō habet Chriſtus unde alat pauperes ſuos.

Craſpedon lacinia ueſtis. Vnde apud Pli. Sinus craſpedites dictus eſt, qm̄ oppidum id uelut in lacinia erat.

Craneum gymnaſium erat apud Corinthum.

Craſis latine dici pōt tēperamentū, complexio, mixtio.

Crambe, braſſicæ genus tenuioribus foliis, ut eſt apud Pli. & ſimplicibus denſiſſimiſq;. Iuue. Occidit miſeros crambe repetita magiſtros. Vtitur poeta prouerbio græco, quo iteratum olus id mortem afferre dicitur.

Craſſus, pinguis, groſſus, ac ponderoſus. Hinc craſſities, & craſſitudo pro pinguedine.

Craſſare, pinguem facere, ut incraſſatus, impinguatus recalcitrauit. Graſſor uero per g. aliud ſignificat.

Craſſamentū groſſicies. Gelli. Surculi duo erant teretes oblōguli, pari craſſaméto, eiuſdé longitudinis, derasi, atq; ornati conſimiliter. Sic Colu. Craſſamentū uini feculenti dixit. Idem li. ulti. Craſſamen. Semper inqt in requieta aqua craſſamen aliquod in imo reperiť.

Craſſeſcere, eſt pinguē fieri. Col. li. ix. de turturibus. Nec qa tritico. uel aliis frumētis minus craſſeſcant, ueꝝ q̄ ſemīe eius maxīe delectanť. Interdū eſt groſſum, ſiue dēſum fieri. Pli. li. i. Qui neq; in nebulā denſeť, ne craſſeſcat. i. groſſus fiat. Aug. Incorporeus carne ueſtiť, ſer

Cratos latine dī potentia, imperiū. (mo craſſeſcit.

Craton nomen phi, qui floruit tempore Domitiani.

Cratæis fuit nomen matris Scyllæ.

Crater, eris. pe. pro. Vir. Crateresq; duos ſtatuā tibi pinguis oliui. Cupa grandis ac patēs. ἀπὸ τοῦ κρατεῖν, quod eſt tenere capere. Vel potius quod eſt miſceo. Quidā aiunt tres urnas continere. Vrnā uero quartariū dici certū eſt, q̄ quatuor ſextarios contineat. Ab huius uaſis ſimilitudīe Crater in mōte ætna appellatus eſt foramen illud per quod ignis euomiť, Ouidi. Et pronos currus medio cratere recepit. Crater quoq; in fontibus dicitur receptaculū, quod & labrū appellatur, ex quo fiſtulis aqua decurrit, ſicut & caſtellū. Et Crater ſignū cœleſte, quod oriť xvi. kalēdas Martii ueſpere.

Cratera, æ. ntūs latinus ab actō græco formatus, maſc. ge, p uaſe patēte. Sta. li. x. Et bacchus i altos crateras. Dī & hæc cratera. Li. li. v. Aureā craterā fieri placuit.

Cratippus, fuit teſte Plutarcho, philoſophus peripateticus, de quo Cice. lib. iii. Offi.

Cratylus, cum y. nomen philoſophi, cui Plato librum de ſignificatione nominum inſcripſit.

Cratinus pe. pro. fuit poeta comicus, clarus apud Athenienſes. De quo Hora. Eupolis atq; Cratinus, Ariſtophaneſq; poetæ.

Crates, is. notā habet ſignificatiōem a κρατέω qđ eſt teneo qa inuicē ſe teneāt. Vñ cratitius, a. um. qđ eſt feñ ex cratibus. Crates etiā nomen eſt phi Thebani, qui ut philoſophiæ ua care poſſet proiecto in mare non paruo auri pondere. Abite inquit peſſum malæ cupiditates ego uos mergā, ne ipſe mergar a uobis, neq; putauit ſe poſſe, & uirtutes, & diuitias ſimul poſſidere.

Crathis cū th. aſpirato, nomen eſt duoꝝ fluuioꝝ, quoꝝ unus eſt apud Achiuos. alter apud Calabros. Oui. li. xv Meta. Crathis & hinc Sybaris noſtris cōterminus oris, Electro ſiſes faciūt, auroq; capillos. & li. faſt. iii. Eſt pro pe piſcoſos lapidoſi Crathidis amnes paruus ager.

Craterus pe. cor. nomē uiri, ppriū. de quo Perſi. in iii. Saty. Et quid opus Cratero magnos promittere mōtes.

Cratio, is. cratibus opio. Pli. li. xviii. Vtiliſſimū ſiť & hęc bæ arare, deīde cratire, ſerere floré ex fœnilibus, atq; ex p̄ſepibus fœno dilapſum ſpargere, priuſq̄ cratiātur.

Crapula pe. cor. græce κραιπάλη, ſiue quaſi lucta capitis Dolores eñ, & uertigines in eo uinum facit, refinatū maxime. Nā & medicamenta, q̄bus uini leuitas excitatur, crapulæ dñr. Siue ἀπὸ τοῦ πολλοῦ q̄ uoce (ut Photion ait) poetæ uinū ſignificāt, qa πάλλειν. i. uibrare faciat. Ariſto. in Proble. Crapula eſt feruor quidam & inflammatio, quæ plus conflictat q̄ temulētia, q̄ illa mē tē quatit & alienat, Crapula uero mente conſtāte dolorē admouet, ἀπὸ τῆς κάρας. i. a capitis dolore. Crapulā ſedat braſſica. Cato li. de re ruſti. Si uoles in conuiuio multum bibere cœnareq; libenter ante cœnam eſto braſſicam crudam quantum uoles ex aceto. Et item, ubi cœnaueris comeſto aliqua folia, q̄ reddent te qua ſi nihil ederis biberiſq;, bibeſq; quantum uoles.

Crea prior pars tibiæ, poſterior Sura.

Creber, a. um. frequens. Hiero. Quam creber in oratiōe eſſet. Hinc aduerbium crebro, crebritas, & crebritudo pro frequentia. Inuenitur etiam crebra pro crebro nomen pro aduerbio. Vir. Et pede terram crebra ferit.

Crebreſco, is. crebrui, celebris fio, & diuulgor, a quo per crebreſco.

Credo, is. credidi, creditū, ex cre. & do, ſm Priſci. quaſi a cretū & do. Et ſignificat dictis, uel factis fidem habeo. Cic. lib. iiii. ad Her. Nimiū Quirites creditis unicuiq;, cū eſtis ſimplicibus, & manſuetis animis. Nonnunq̄ credere eſt cōfidere. Vir. Nimiū ne crede colori. Salu. Virtuti ſatis credebant. Aliq̄n fidei cōmittere, ſeu ſeruandum tradere. Plau. in Aul. Vbi is obiit morté, qui mihi id aurꝝ credidit. Cic. li. iiii. ad Her. Nam cū canes fungūtur officiis lupoꝝ, cui nam p̄ſidio pecuaria credemus? Et non ſolū tradere, ſed ét reuelare, ac manifeſtare ſignificat. Lact. li. iiii. Iudæis quoq; q̄bus ſolis arcanum dei creditū fuerat. Interdum mandare. Col. li. ii. Vt iā percenſeamus, quot opis in areā perducantur, ea, q̄ terræ credidimus. Qñq; mutuare. Mar. Dimidiū donare lino, q̄ credere totū, Qui mauult, mauult perdere dimidium. Hinc creditor, & creditū. Et ſi conſtruatur, cum actō mediante in, ſignīcat ímittere, iniicere. Vir. li. ii. Geor. In nouos ſoles audent ſe gramina tuto credere. Inter credere deo, credere deum, & credere in

deum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

deum,eccleſiaſtici hoc intereſſe putant,q̄ credere deū eſt credere deū eſſe. Credere deo,eſt fidē hīe deo, ſiue uerbis eius.Credere in deū, eſt fide bona ſe coniicere in deū.Primū bonū.Scd'm melius.Tertiū optimū.Huius uerbi compoſita ſunt Accredo,concredo,quod eſt oñino credo,ſiue cōmitto.Colu. in Præfatiōe. Iamq̄ quī ædificare uelint,fabros & architectos aduocent,q̄ nauigia mari cōcredere,gubernandi peritos. Apulei. Cui bono periculo totam domus fortunā concrederet. Aliter aplus. Nunc aūt propior eſt noſtra ſalus, q̄ cum credidimus. Veteres creduas pro credas dicebant.Plaut.Ipſius nec amat, nec tu creduas.

Creditor dī cui debet ex quacunq̄ actiōe, uel pſecutione,uel iure.Caius de uer.ſigni.Creditor appellatione nō hi tm̄ accipiunt,qui pecuniā crediderunt,ſed oñes quibus ex q̄libet cauſa debetur,ſi cui ex empto,uel ex locato,uel ex alio ullo contractu debetur.

Creditum appellatur id quod nobis debetur.

Credulus, qui omnia facile credit. Virgi. Sed non ego credulus illis.Hinc credulitas,credendi facilitas,Incredulus,qui non facile credit.

Credibile,qd' ita ueriſile eſt,ut facile credi poſſit.Huius cōtrariū eſt īcredibile.Credibiliū,ut Aug.ait tria ſūt gña.Alia q̄ ſemp credunt,& nunq̄ intelligūt,ſicut oīs hiſtoria tpalia,& humana geſta pcurrēs. Alia mox ut credunt intelligunt,ſicut ſunt oēs rōnes humanæ, ut de nūeris,ut de qbuſlibet diſciplinis. Tertiū q̄ primo credunt poſtea intelligunt,q̄lia ſunt ea quæ de diuinis rebus non pñt intelligi niſi ab his q̄ mūdo ſunt corde, qd' ſit pceptis ſeruatis,quæ bene uiuendo accipiuntur.

Cremaſteres pe. pro.nerui a quibus teſtes depēdēt. Colli.vii.Priuſq̄ ferrū admoueas,duabus anguſtis ligneis regulis,ueluti forcipibus apphendere, & ipſos neruos,quos græci κρεμαστῆρας,ab eo appellant, q̄ ex illis genitales partes dependent,comprenſos præcipit.

Cremera pen.cor. fluuius apud quem Fabii a Veientibus occiſi fuere.Iuue. Quid Cremeræ legio.

Cremo.as.cuius paſſiuum eſt cremor, in ſignificatione ardeo,Hiero,in Leui. Cunq̄ cremati eſſent adipes ſuper altare. Huius compoſitum eſt Concremo pe.cor. quod eſt ſimul ardeo.Liu. Incluſi eum coniugibus,ac liberis domos ſuper ſeipſos concremarunt.

Cremor,ris,apud Catonem accipitur pro lacte expreſſo ex grano aqua macerato. Celſus. Morbus ipſe non patitur,inuicem eius cremor ptiſanæ ſumendus eſt.

Cremium a quibuſdā putat eſſe frixoriū,a cremo,mas. q̄ ſit aridum,ut eſt illud in ps.Et oſſa mea ſicut cremium aruerunt.Ab aliis creditur eſſe illud quod in frixorio remanet durum.Sed q̄ ego puto ſaluo aliorum iudicio, q̄ ſit caro frixa in frixorio, quæ quo magis torretur, eo magis uirtus eius,& humor euacuatur, ſicq̄ ſententiæ pſalmographi quadrare uidetur.

Creare proprie eſt de nihilo aliq̄d facere, quod etiam ad hoīes pertinet,nō ſolū ad deū. Aug.li.iii.ci.Dei. Alba illa, quam filiꝰ Æneæ creauit Aſcanius Romæ mater.Hinc creator.creatio, creatrix.creatura. Compoſita procreo, quod pro ſimplici ponit. Recreo pro inſtauro,& quaſi nouam carnem facio Pli. Sic em̄ defecta longis ægritudinibus corpora recreantur.

Crepida,dæ.& crepis,idis,teſte Seruio Thuſcum calciamentū quod corrigiis ligabatur. Suidas.κρηπὶς εἶδος ὑποδήματος ἡ ὃν πέδας καλοῦσι ὑποκάθετα. Miror q̄ quidā poeta primā corripuerit,ſed fuit,quia a in ε mutauit ſm Dialectos linguarum. Perſius uero oñdit fuiſſe græcū,cū ait. Non hic, qui in crepidis graiorum ludere geſtit. Huius diminutiuū eſt crepidula. Gel.li.xiii.Crepidas,& crepidulas id genus calciamenti appellarūt,qd' græci κρηπῖδας uocant.Et paulum ſupra.Oia inquit ferme id genus,quibus plantæ calces tm̄ in fine teguntur,cætera prope nuda, & teretib⁹ habenis iūcta ſunt,ſoleas dixerūt, nonnūq̄ uoce græca crepidulas Hor.in Ser.Chryſippus dicat,ſapiens crepidas ſibi nunq̄, aut ſoleas fecit. Quidā hoc nomē a crepitu hoc eſt ſono,quē ambulando reddūt,dūt appellatum.

Crepidarius,rii. qui crepidas conficit.

Crepidarius,a.um.quod ad crepidas pertinet. Gel. Sempronius aſellio li.rerum geſtarum,xiiii. Crepidarium inquit cultellum rogauit,a crepidario ſutore.

Creophilus pe.cor.nomen poetæ,qui Homeri hoſpes,& æmulator fuiſſe fertur. Vide Apul.in floribus.

Crepido pe.pro.ſignificat oram terræ, quā aqua alluit, ex hoc appellata,q̄ ibi aqua alluens crepitat cū currit aut undas appellit. Colu.li.ix. Præiaciunt in gyæ moles.Sic.n. maris atrocitas obiectu crepidinis frāgitur, & in tranquillo conſiſtens piſcis, ſedibus ſuis nō extrabat.Per trāſlationē uero,& putei extremam orā, q̄ ad ipſum puteū reſpicit, q̄ uulgo os putei dī, & editioris cuiuſq̄ loci extremitatē ſolem⁹ crepidinē appellare, ut a Hiere.in crepidīe uiæ. Sene. Quis crederet iacētē ſuper crepidinem marium,aut fuiſſe, aut futurum cōſulem? Vnde etiam pro abrupti ſaxi altitudine ponit. Virgi.libr.x. Forte ratis celſi coniuncta crepidine ſaxi Expoſitis ſtabat ſcalis,& ponte parato.

Crepo.as.pui,itum.Vñ crepitus.Crepare ſonare. Plau. in Menæ.Dic mihi nunq̄ tibi inteſtina crepant.Cui ille rñdet,Vbi ſatur ſum,nulla crepitant,quando eſurio crepant.i.murmurant,& ſonāt, id quod inteſtinis inanibus accidere ſolet. Idem maius crepabunt manibus malæ tibi.Per tranſlationem ponitur pro dolere, queri,accuſare.Hora.lib.i. Car. Quis poſt uina grauē militiam,aut pauperiem crepat.Item pro ferire. Cic. lib.iii.Offi,Itaq̄ ſi uir bonus habeat hanc uim,ut ſi digitis concrepuerit, poſſit in locupletum, teſtamenta nomen eius irripere.Item pro frangi,Virgi. Et acuto muricē remi obnixi crepuere.Item pro incitare.Turpil. Age tu hymenæum increpa. Hinc componuntur concrepo,perſono.Hiero.in Ioſue.Buccinis oñia concrepāt.Percrepo ualde crepo.Cic.in Ver. Locum iſtū littoris percrepare totum mulierum uocibus cantuq̄ ſymphoniæ.Increpo de quo alibi, Et habent pe.cor.

Crepito,as.pe.cor. de cymbalis & hmōi dī,q̄uis & de aliis rebus dici poſſit,p crepitū facere. Aug.li.xxi.ci.Dei. Eundēq̄ faceret aqua, uelut ī igne crepitare. Crepitus ſonitus,& concuſſio, q̄ ex impulſu reſultat,ut pedētis, quos, ſtoici liberos eſſe aiunt. Plau. in Cur. Vbi quid ſurripuere operto capitulo calidum bibūt triſtes,atq̄ ebrioſi incedunt, eos ego, ſi offendero, ex uno quoq̄ eorum eiiciam crepitum polētarium. Et crepitus plagarum dixit Cic.in Ver. (dit ſonum.

Crepitaculū,ſiſtrum inſtrūm,qd' manibus pcuſſum red-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Crepitulum,ornamentum capitis,quod in capitis motu crepitum facit.

Creperus,a.ũ.pe.cor.idẽ qđ dubi⁹. Vñ crepe⁹ bellũ anceps & dubiũ.& ſenes decrepiti ĩ dubio uitæ cõſtituti.

Crepuſculum lux dubia,q̃ fit ante ſolis ortũ, & añ occaſum,a crepero,q̃a tunc multis dubiũ eſt,an ſit iã nox. Pli. Oriente ſole,aut occidente matutini,ueſpertiniue cognoſcãri,prout alterutris eo⁹ mane, uel crepuſculo contingit. Col.li.vii. Iuxta conſeptũ ſaxis, & canalib⁹ ſal ſupiectus, ad quẽ ſaturæ pabulo libenter recurrũt, cũ paſtorali ſigno q̃ſi receptui canit. Nam id quoq; ſp crepuſculo fieri debet,ut ad ſonũ buccinæ pecus, ſi qđ in ſyluis ſubſtiterit, ſepta repetere conſueſcant. Luca. Longa repercuſſo micuere crepuſcula Phœbo.

Crepuſci apud Sabinos noĩati,qui eo tpe erant nati. Et Sidonius horã ueſpertinã crepuſculas centum dixit.

Crepundia dñr prima munuſcula quæ dant pueris, ut ſunt faſciolæ,linteoli,ueſtes,bullæ,coralia,enſiculi,crepitacula, & puerilia ornamẽta hmõi,q̃bus pueri nutriantur,a crepãdo.i.tinniẽdo dcã,qm̃ infantes hmõi crepitaculis maxie gaudẽt. Plau. Sũt crepundia? Ecca, uideo.q̃ facie ſunt? Enſiculus aureol⁹ primũ lr̃atus,poſt altrinſecus ſecuricula anceps itẽ aurea literata, poſt hæc ſitula argẽteola,& duæ cõnexæ maniculæ,& ſucula,& bulla aurea eſt, quã pater dedit mihi natali die. Pli.li.xi. Semeſtris locutus eſt Cræſi filius in crepũdiis quo prodigio totũ id concidit regnũ.i. in cunabulis.

Creſco,is.creui,ſicut cerno,creſcere augeri ẽ. Iu. Creſcit amor numi q̃tũ ipa pecunia creſcit. Hic crementũ p augmẽto. Hui⁹ cõpoſita ſunt Accreſco,adaugeor, Cõcreſco ſi' creſco,& cõiũgor, Vñ cõcretũ,conglutinatũ. Vir. Multa diu cõcreta modis ioleſcere miris. Idẽ. Cõ creſcũt ſubitæ curręti in fluĩe cruſtæ.i.cõgelaſcũt. De creſco,diminuor. Hie.li.ii. Re. Domus Dauid,pficiens, & ſemp ſeipa robuſtior, domus ãt Saul decreſcẽs quotidie. Excreſco,ĩcreſco ualde creſco: Itẽ li.i.re. Increuerũt ſerui,q̃ fugiunt dños ſuos: Vñ incrementũ. Recreſco,rurſus creſco. Plini.li.ix. Circa toronem ueſci illis, auulſas ẽt aiunt,& ex relictis radicibus recreſcere. Succreſco inferius,uel paulatim creſco,ſupercreſco.

Creta,æ.& crete,es. inſula in medio ponto centũ urbiũ fama clara,q̃ (ut ſcribit Stra.) a ſeptentrione Ægæo alluit,ſimul & Cretico pelago,ab auſtro aphro,ad occidentẽ Ægilã,& Cythera ſpectat. Ad oriẽtẽ Carpathon: Habet in longitudĩe.cclxx.millia paſſuũ, in latitudĩe quinq̃ginta millia. Circuitus ei⁹ dlxxxviii. millia paſſuũ cõplectit. Inſignes ĩ ea urbes ſunt Gortyna,Cydonia, Gnoſum Minois regia, & Strabõis coſmographi patria. Nullũ in Creta aĩal noxiũ eſt,optimiq; uini feraciſſima eſt. De qua Vir. Creta Iouis magni medio iacet ĩſula ponto,Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nr̃æ. Centũ urbes habitant magnas,uberrima regna. Dicta ẽ Cureta ab habitãtibus Curetibus,& per ſyncopam Creta. Alii dñt Cretã dictã a Crete quodã Iouis filio Curetũ rege. Alii a crete nympha Heſperidis filia Arrianus non a Crete, ſed a Cres, cretis gtm̃ faciente, noĩatã dicit ab eo, q Iouẽ abſcondit in mõte Lyceo. Vñ Creſſa tm̃ ge.fœ.i. cretẽſis. Sic̃r creſſeus,& creſſius. Sunt aũt hæc noĩa,quæ ex maſc. fœmininũ ad ſimilẽ formã mittũt.ſ.cres,creſſa,libyx,libyſſa,phœnix,phœniſſa.magnes magneſſa.Thraix,thraiſſa.Tibul.Etiam Phœbo gratiſſima dona Cres tulit. Auſo. Præpetibus pennis ſup aera uectus homo cres. A Crete uero fiunt creticus & cretenſis. Eſt & creta oppidũ ſcythiæ. Val. Flac.li.i. Quoties paucos ad littoris ictus deficiam ſcythicũ metuẽs pontumq; Cretãq;. Creta etiam dr̃ terra tenax,a creta inſula,in qua melior eſt, uel a creſcẽdo, qm̃ ꝓprietas eius eſt,ut in macerãdo creſcat,qđ in primis cretę umbricæ accidit,quã uocant ſaxũ,quæ non niſi poliendis ueſtibus adhibebat, duntaxat candidis. Erãt & Cimoliæ cretæ duo genera. candidũ vnũ,& alterũ ad purpuriſſum inclinans utrunq; ueſtibus aptũ. Hac medici aduerſus morbos utunt. Laudat & Creta theſſalica. Item quæ argentaria appellat,nitorẽ argenteum reddens. Viliſſima creta, qua pedes uenalium trans mare aduectoꝝ notare mos erat. Vñ cretatus. Iuue. Nuper in hanc urbem pedibus q uenerat albis.

Cres & creſſa. Vide in dictione Creta.

Creticus,a.um. quod ex creta inſula eſt,ſicut & cretenſis Vnde dicimus creticum pelagus, ſiue cretenſe.

Creticus ſubſtantiuum genus pedis eſt, qui conſtat prima,& tertia longis. Alio nomine Amphimacrus.

Cretæus.a.um. quod ex creta terra eſt. Ouidi. Strataq; cretæam belua ſtrauit humum.

Cretatus,ta.tum. quod eſt creta inſperſum. Pli. Tantũq; non cum laureatis faſcibus remitti illo,unde cretatis pedibus aduenĩſſent.

Cretoſus,a,um. quod eſt creta plenum.

Crene græce, fons latine. Vñ Hippocrene, equi fons dr̃.

Crenæ ſunt inciſuræ,a q̃b⁹ crenata herbaꝝ folia uocant hoc eſt ſerrata ſectaq; ꝑ ambitũ. Hodie quoq; multis locis ſigna,q̃bus agreſtes numerũ aliquẽ in ferulis deſcriptũ hñt,Crenæ appellant. In ſagitta quoq; ptis extremæ ſectio,in quã neruus inſerit arcũ tendere uolentibus,crena dr̃. Sed & in ipſo arcu ſumma cornua crenas ſuas habent,in quibus collocatur, ſedetq; neruus.

Creontes nomen Corinthiorum regis, qui Creuſam filiam Iaſoni deſponſauit, De quo Señ. in Medea. Alter fuit Thebanus Iocaſtæ Oedipi regis Thebanoꝝ uxoris pater. Fuerunt & alii hoc nomine.

Cribꝝ inſtr̃m,ex pellibus ſuillis ut plurimũ, crebris pertuſum foraminibus,ad frumenta purganda,græce dr̃ λίκμος καὶ λικμάω. Apul. Aſpernati latrões clamorẽ abſonũ meũ cædẽtes hincinde miſerum coriũ, nec cribris iã idoneũ reliquũt. Sũt & cribra,q̃ ex ſetis equoꝝ farinæ a furfuribus ſeparãdæ gr̃a facta ſunt. Farinaria ſetacea,& ſubcernicula dicunt. Sunt excuſſoria e lino, & polinaria a poline, quæ a nonnullis ab incernendo cernicula dicta ſunt,quibus frumenta emundantur.

Cribro,as.purgo. Cribramus enim triticũ, & hmõi,ut a puluere,& rebus ĩmundis ſecernat. Iuxta illud euangelicum. Expetiuit uos ſathan, ut cribraret ſicut triticũ.

Cribrarius,a.um. qđ ad cribros pertinet. Pli.li.xviii. Itẽ cribraria,quæ ſimili modo in tertio remanſit cribro.

Crimiſſus Siciliæ fluuius,græce κρίμισος.

Crimen proprie delictum. Sene. Vitã agens ſimplicem, rectã,ſine crimine. Aliqñ crimen appellatur id, quod per contentionẽ alicui obiicit,& obtrectatio. Vñ criminari dicimus. Cice. Hæreditatẽ mihi negaſti obuenĩſſe,utinã hoc tuum ueꝝ crimen eſſet. Et ſic dr̃ a Cerno ſicut

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

no,ſicut a diſcerno diſcrimen. Vir. Diſiice cõpoſitã pacem,ſere crimina belli.i. cõtentiones,& iurgia,ex q̃bus bellũ oriat. Aliq̃ ponitur pro falſa ſuſpitione. Idem. formidine crimen acerbat. Aliquãdo ꝑ cauſa ut apud eundem. Et crimine ab uno Diſce omnes.

Criminoſus.a.um.contentioſum cõtumelioſum,& crimen inferens. Aug.li.x.confeſ. Nec illa res me copioſum faciat,nec illa criminoſum. Col.li.i. Criminoſum tñ ſenatori fuit,ſupra quinquaginta iugera poſſediſſe.

Criminale,quod eſt criminis,ut criminalis cauſa.

Criminari,eſt culpare,accuſare,cõtumelioſe repræhendere. Et dicimus,Criminor te furti illi,uel apud illum. Teren. Hanc metui,ne me criminaretur tibi.

Crines,capilli a diſcretione dicti,q̃ ſint diſcreti,hoc eſt, ἀπὸ τοῦ κρίνειν,quod eſt diſcerno.

Criniculi (ut docet Aug.ſup pſal.) ſunt,qui fiunt in torquendo. Amb.li.de paradi. Nam ſi Eua,hoc eſt ſenſus primæ mulieris,accenſas habuiſſet faces,nunquã præuaricationis ſuæ criniculis nos implicaſſet.

Crinio,is.crines emitto. Vñ crinitus.a.um.quod multos ſiue longos crines habet. Vir. Crinitus Iopas. Tranſfertur etiam ad arbores. Vnde a Papinio dictum eſt. Crinitur arbos pro eo quod eſt frondeſcit.

Crios græce,latine aries dr̃,quo noĩe dictus eſt Æginita quidam luctator cantatiſſimus apud græcos

Criſis latine dici põt iudiciũ. Vñ catacriſis,diiudicatio.

Chryſos cũ h & y ſignificat aurũ,ut Chryſoſtomus,quaſi os aureum. Cryſos ſine h,abſconditum denotat.

Criticus pe.cor.iudicans,ſiue arguens ἀπὸ τοῦ κρίνω delibero,iudico. Vnde poetæ interpretes,quos poſtea grãmaticos dixerunt,critici.i.iudiciales dicebant̃,q̃ iudicabant de poematibus,quaſi iudicantes,& arguentes. Vnde Serui.ſuper.xi.Ænei.dicit. critici culpant hoc loco. Et critici dies uocantur a medicis,iudiciarii,in quibus de ægritudinis ratione ferri iudicium poteſt,quos noſtri decretarios uocare poſſunt.

Criſſare,pedicare,& ceuere,non niſi magno cum pudore exponi poſſunt. Eſt eñ primũ mulierũ apte ſe mouẽtiũ,dũ in re uenerea ſunt. Iuue. Fictũ criſſantis adorat Alterũ maſculoꝝ dũ pedicant̃. Mar. Sed pedicaris,ſed pulchre Neuole ceues. Ceuere etiam adulantium geſtus ſignificat. Perſ. An Romule ceues.

Criſa nomẽ oppidi,qd̃ Criſus Phoci filius condidit. Hic criſeus ſinus. Sũt & aliæ urbes hoc noĩe appellatæ.

Crito nomen philoſophi Athenienſis,qui ita Socratem amauit ut nunquam aliquid ex his,quæ ſunt ad uitam neceſſaria ipſi deeſſe paſſus fuerit.

Critobolus fuit medicus,de quo Plini.li.vii.inquit. Magna & Critobolo fama eſt extracta Philippi regis oculo ſagitta,& citra deformitatẽ oris curata orbitate lu-

Critias phius fuit,q̃ dixit aĩam eſſe ſanguinẽ ſi (minis. cut & multi alii. Vñ Vir. Purpureã aĩam noĩauit. Orige.li.ii.periarchon,ſanguinẽ oĩm aĩalium aĩam ipſoꝝ eſſe euidentiſſime demõſtrat,ex illo ſcribẽs. Nõ mãducabitis ſanguinẽ,q̃a aĩa totius carnis ſanguis eſt.

Crobylon græci appellant rætiolum ſeu reticulum,qd̃ comam continet.

Crocus uenator fuiſſe dr̃,precibuſq̃ muſaꝝ in aſtra relatus,& pro ſagittario ponit. Et crocus flos qui ſaphronũ dicitur lutei coloris,id eſt gialdi. Idem color flãmeus uocatur. Plini. Lutei uideo honorem antiquiſſimum in nuptialibus flammeis totum fœminis conceſſum.

Croceus.a.um.quod eſt ex croceo,ut ueſtis crocea.

Crocito.as.pe.pro.frequentatiuum eſt uerbi Crocio.

Crocitus.us.pe.ꝑ.ipa uocis corui,platio. (nũ croceatũ.

Croceatus.a.ũ.qd̃ eſt crocei coloris. Vnde dicim⁹ pan-

Crocotulæ ueſtes ſiue crocoæ quæ ſunt crocei coloris. Plau. Patagiatam caltulam,aut crocotulam. Hæ ueſtes etiam crocotæ appellantur.

Crocinus.a.ũ.pe.cor.idẽ qd̃ croceus,qd̃ẽ lutei coloris.

Crocinum pe.cor.unguentum qd̃ crocomegma dr̃. Fiebat ex croco trito,& uino p̃cipue dulci,& crocino nares murrheus ungat onyx. Hoc Romani non ſolũ corpora,ſed & pulpita ſpargebant. Proper. Pulpita ſolennes non oluere crocos. De hoc Pli.li.xiii.

Crocomagna fex & retrimentum croci,cuius uſus eſt in medicinis efficax. Cel.li.v. Crocimagnatis,quod quaſi recrementum eius eſt.

Crocopeplon poetæ græci aurorã uocãt a ueſte coloris

Crocotirium genus operis piſtorii. (croceĩ.

Crocuta autore Pli.eſt fera naſcens in Æthiopia dentib⁹ oſa frangens,ꝑtinuſq̃ deuorata uentrali calore cõficiens,ex cane & lupo cõcipi tradũt. Spartianus. edita munera in quibus elephantos,& crocutas exhibuit.

Croton nomẽ ꝑpriũ ſagittarii eius q̃ in cælũ relat⁹ ẽ,de quo Sido. Falciferi croton neſcius ꝑ ſumma poloꝝ.

Cronia.oꝝ. Saturni feſta erant. Nã Cronos Saturnus dictus eſt. Vñ Cronia nũcupata. Hoꝝ Macro. Iate memini citata etiã antiqui poetæ autoritate apud quẽ legerat. Maxima pars Graium Saturno,& maxime Athenæ concelebrant ſacra,q̃ cronia eſſe iterant̃ ab illis.

Crocotarius,huiuſmodi ueſtium infector. Plau. Qui incedunt infectores crocotarii.

Crocodilus pe.ꝑ.aĩal q̃drupes,q̃ſi croceus,qa crocei coloris eſt. uel q̃ crocũ fugiat,ac eius odorẽ reformidet, qd̃ mella cõficiẽtes ĩ Ægypto ſternũt,ne mel abſumãt crocodili,qñ miꝝ in modũ eo delectant̃. Ex gñe amphibio eſt. Viuit eñ in terra & in aqua. Huius ſtercus medicamentũ ẽ faciei. Crocodilea uocãt,ut Pli.& Gal. teſtant̃. Hic p̃ oĩbus ex minimo fit maxim⁹. Ex ouo eñ ad duo & uiginti cubitos excreſcit. Quatuor mẽſes hyemales nõ comedit,& ſola beſtiaꝝ nõ hẽt linguam. De hoc Hora,Stercore fucatus crocodili,iamq̃ ſubando.

Crocodilon oppidũ Arſinoe poſtea dictũ,ſiꝛ & flumen.

Crocotillum,ueteres ualde exile dicebant. Plau. Extortis cum crocotillis cruſculis.

Crocare,& crocire,uerba factitia a uoce corui,a qb⁹ crocatio,& crocitus.us.pe.ꝑ. Et crocito.as. frequentatiuũ. Plau. Simul radebat pedib⁹ terrã,& uoce crocibat ſua.

Crotalũ pe.cor.κρόταλον crepitaculũ. Inſtrumentũ muſicũ quo Ægyptii in deoꝝ cærimoniis utebant̃,a pulſatione dictũ. Pulſant̃ aũt laminis q̃buſdã crotala ex ære rotũdis ſeu orbiculis ſonũ colliſione reddentibus. Græci κρότημ plauſum,ac ſtrepitũ dicunt κροτέω plaudo. κροταλίζω ſtrepo. Inde crotaloꝝ nomẽ. Vir. Criſpum ſub crotalo docta mouere latus. Pli.li.ix.docet crotala appellari margaritas quaſdã reſonãtes,quaꝝ ſono gaudebant. apud græcos crotalon ſignificat calamũ diuiſum ꝑparatumq̃ ad muſicũ modulatũ. Crotalus uero maſcu.gñe dr̃ homo ſonora uoce pronuncians.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Crux,furca,ſiue patibulum, in quo damnati figuntur, hanc ueteres gabalum uocauere. Var. Nos barbari, ꝙ innocentes in gabalum ſuffigimus homines, uos non barbari ꝙ noxios abſoluitis.

Crucio.as.

Cruciſalus pe. cor. dicitur a Plauto candidatus crucis, quaſi in crucem ſaliens.

Cruciatus.us. tormentum.

Crucifigo.is.pe.pro.

Crucium,uinum inſuaue,ꝙ bibendo cruciet.

Crudus.a.um.recens atꝙ acerbũ, ut crudum uulnus.i.recens,& q̃ſi adhuc cruentũ,a quo recrudeſcere dicimus, q̃ſi renouari,& ad priſtinã acerbitatẽ redire. Et crudũ dicimus in paſſiua ſignificatione,qđ nõ eſt coctũ, a ſimilitudine crudæ carnis,q̃ adhuc cruenta eſt. Sic crudа poma dr̃,q̃ acerba atꝙ imatura ſunt. Cice. Poma q̃ cruda ſunt auellunt̃,q̃ aũt cocta & matura, decidũt. Itẽ Crudi cibi,q indigeſti,& nondũ cõcocti ſunt in ſto macho. Iuue. Et crudũ pauonẽ i balnea portas. In actiua uero ſignificatiõe,ut crudus homo cui⁹ ſtomachus non facile concoqt. Quinti. Crudo oratori declamandum non putat. Cice. Quod in cœnam non ueniret,ꝙ eſſet crudior. Et crudus dicitur, qui eſt truci aſpectu. Hinc cruditas. Colu. lib. vii. cruditatis ſigna ſunt crebri ructus,ac uentris ſonitus,faſtidia cibi.

Crudeſcere,eſt crudũ fieri,a crudeo.des. Vñ incrudeſco,

Cruor,ſãguis q ex aliq̃ uulnere ſpargit̃. (ut recrudeſco.

Cruento.as.cruore inficio. Hiero. Pauimenta patris ſanguine cruentata.

Cruentus.ta.tum.quod cum cruore eſt, ut Cruẽta uictoria, Salu. Cauete nẽ inulti animam amittatis, neu capti potius,ſicut pecora trucidemini,q̃ uiroχ more pugnantes cruentã,atꝙ luctuoſam uictoriam hoſtibus relinquatis. Huius cõtrarium eſt incruentus.ta.tum. qđ eſt ſine ſanguine. Idẽ. Neꝙ tñ exercitus populi Romani lætã aut incruentã uictoriã retulit. Aliqñ cruentus ponit̃ pro crudeli,ut cruenta uox.& cruenta oratio.

Crudelis,a cruore dicitur qui eſt immitis,aſper.

Crudaria,argenti uena,quæ in ſummo reperta eſt.

Crumena pe.p.loculus, a κρεμάω ſuſpendo,ꝙ plærunꝙ ſuſpenſa a pectore geſtet̃. Quidã cũ h ſcribũt ἀπὸ τοῦ χρήματος,q̃ ẽ pecunia. Iuue. Quis.n.te deficiente crumena .i.pecunia,cõtinẽs,p cõtento. Crumenula dimi.eſt.

Crus tibia ꝙ illo curramus. Sũt aũt crura a genub⁹ uſq̃ ad inferiorẽ pedẽ,nõ æquali mõ ducta,ſed teretibus ſuris extantibus ſenſimꝙ tenuatis firmata. Tibia eſt os. Sura caro poſterior,crus ex ſura & tibia conſtat.

Cruſtulum diminutiuum paruum crus. Mar. Pectus cicadæ,cruſculumꝙ formicæ.

Cruſtuminum oppidum iuxta Veios,a quo cruſtumini dicti, & cruſtumina tribus, & cruſtumina pira, quæ & cruſtumia dicuntur.

Cruſtumina pira ſunt,q̃ ex pte rubẽtia putant̃. Glaciola nũc dicta, a Cruſtumino oppido ſic appellata. Vir. li. ii. Geor. Cruſtumiis,ſyriiſꝙ piris,grauibuſꝙ uolemis.

Cruſta,eſt pars exterior eoχ,quæ nõ comedunt̃,ut uitri, marmoris,ligni,gelu,& hmõi. Vñ incruſtare marmore dicimus parietes, qui externe tabulis marmoreis ueſtiunt̃. Vir. li. iiii. Geor. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumĩe cruſtæ. Pli. Cruſtas parietũ exciſas tabulis marginatis incluſas eſſe. Cruſta etiã dr̃,quã uulnus,ſeu ulcꝰ ducit,qñ ſolidat̃,q̃ detracta fere remanet cicatrix.

Cruſtula diminutiuum. Iuuena. Nos colaphum incutimus lambenti cruſtula ſeruo.

Cruſtum ẽ eoχ quæ comedunt̃, ut ſit pars panis,uel placentæ,uel alterius edulii. Vir. Patulis nec parcere quadris fatalis cruſti. Inuenit̃ tñ cruſta & cruſtula dici de his quæ comedunt̃. Hiero. in Exo. Tolle panes azymos & cruſtulam abſq̃ fermento.

Cruſtulum dimi. Hora. Vt cruſtula blandi doctores,elementa uelint ut diſcere prima. Quod genus dulciarij eſſe putat Porphyrio, hoc eſt edulii melliti, operiſq̃ piſtorii. Var. de ling. lati. Cruſtulum a cruſta pultis,coq ut corium exuritur cruſta dicta.

Cruſto.as. cruſtã duco,ſeu applico. Vñ cruſtati parietes id eſt,cruſta marmoris intecti. Secabant̃ eñ marmora in laminas, & parieti apponebant̃. Primus Romæ parietes cruſta marmoris operuiſſe totius domus ſuæ in Cælio mõte legit̃. Mamurra formiis natus eqs Ro. Hinc uaſa q̃ uitreis cruſtis tecta ſũt,cruſtata dicunt̃.

Cruſtari⁹,q icruſtat. Pli. Hũit & Teucer cruſtari⁹ famã.

Cruſtarius.a.um.quod ad cruſtas pertinet. Vnde cruſtariæ tabernæ, quibus cruſtaria opera uenduntur.

Cruſtulata.tæ. Idem qđ cruſtulũ. Spartianus pentapharmacum edulii genus eſt ex quinq̃ confectum,quod reperiſſe dicitur helius uerus Ro. imperator, hoc eſt ſumen phaſianus,pauo cruſtulata,& aprugna.

Crypta,ſubterranea cauerna,uel teſtudo,ab κρύπτω qđ ẽ occulto. Iu. Et ſolit⁹ mediæ cryptã penetrare ſuburræ.

Cryptoporticus nomen cõpoſitũ ex græco latinoq̃,& ſignificat ſubterraneas porticus,cũ amplis feneſtris, quibus refrigerandi gr̃a,p æſtatẽ utimur. Põt etiã dici porticus undiq̃ ſepta,& quaſi ſepimento parietũ abſcondita,tanq̃ ſubterranea. Pli. in Epi. Subeſt cryptoporticus ſubterraneæ ſimilis,æſtate icluſo frigore riget,cõtentaq̃ aere ſuo,nec deſyderat auras,nec admittit.

Crypticus.a.um.quod ſignificat occultum, & ſubterraneum. Sidonius. Potens antiquitus crypticis arcubus fornicauit. Iuli. Firmicus crypticos homines appellat ſecreta fideli taciturnitate cuſtodientes.

Cryſtallus fœ.ge. & Cryſtallum dr̃, ex κρύος qđ eſt gelu, στέλλω cõtraho,ita ut gelu cõcretũ cryſtallũ dicat̃. Nã ut ſcribit Pli. ex gelu uehementiore cõcreto naſcit̃. Nõ alibi certe reperit̃, q̃ ubi hybernæ niues rigẽt, glacieq̃ eſſe certũ eſt. Aug. in expoſitione pſal. Nix multoχ annoχ tp̃e durata & ſerie ſeculoχ cryſtallum dicitur.

Cryſtallodes pe.pro. latine glacialis appellatur.

Cryſtallinus.a.um.pe. corre. quod eſt ex cryſtallo. Mar. Frangere dum metuis frangis cryſtallina, peccant. Iuue. Grandia tollũtur cryſtallina, maxima rurſus Murrina,deinde adamas notiſſimus,& berenices.

L ante T

Ctenos κτῆνος latine iumentum dr̃. Vnde Cteniatrus.

Cteniatri ſunt medici iumentoχ & pecoχ, quos Mulomedicos interpretantur uerbum e uerbo tranſferentes. Firmicus. centauro oriente qui natus fuerit, aut auriga erit, aut equorum nutritor, aut mulomedicus, aut equitarius. Hunc Columella & Varro Veterinarium uocant,uulgus Mareſcalcum appellat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ctenes,ſunt quatuor dẽtes medii, qui in prima digeſtione terunt cibum.Nam quũ duo & triginta dentes ſint in hoĩe,anteriores dñr Gelaſini,poſtea uerſus maxillares tomes dñr.i.inciſiui,etiã dichaſteres pe.pro.

Cteſiphon. Vide ſupra in dictione Chteſiphon.

Lante D

Cubo.as.bui.itum.q̃uis cubatio nõ cubitio,ſicut & eius cõpoſita,q̃ tã primæ q̃ tertiæ cõiugationis inueniunt, ut Accubo.bas.& accumbo,bis.decubo.bas.& decũbo bis.incumbo.bis.& incubo.bas.recubo.bas. & recũbo. bis.occubo.bas.& occumbo.bis. Vir. Nec adhuc crude libus occubat umbris,id eſt,iacet mortuus. Idẽ.Seu uerſare dolos,ſeu certe occumbere morti.Secubo.as.& ſecumbo.is.qd̃ eſt ſeorſum,& ſeparatus cubo.Prop.Miles depoſitis annoſus ſecubat armis. Liui.li.xxxix. Per iocum adoleſcẽs uetat eam mirari,ſi p aliquot noctes ſecubuiſſet,religiõis ſe cauſa,ut uoto ꝓ ualitudĩe ne ſua facto libereꝫ.Habet tñ cumbo aliqua cõpoſita , q̃ non habet cubo,ut diſcumbo,qd̃ eſt cibi capiẽdi gr̃a iaceo non diſcubo.Procumbo non procubo.Similiter cubo habet aliqua cõpoſita,q̃ non hẽt cumbo,ut excubo,nõ excumbo.Supercubo,non ſupercumbo.Eſt aũt cubare iacere,& ꝓprie ægrotoχ eſt.Hora.Cubat hic in ualle Quirini.i.ægrotat, ſicut interꝓtes exponunt. Idem. Trans Tyberim lõge cubat is,ꝓpe Cæſaris hortos.Cic. li.ii.Tuſ.Itaq; narrabat eũ grauiter & copioſe de ipſo nihil eẽ bonũ,niſi qd̃ honeſtũ eſſet,cubantẽ diſputaſſe.

Cubitor,qui cubat,hoc eſt iacet. Columel.lib.vii. cubitorem bouem appellat,qui ſæpe decumbit & peruicaci contumacia,quod quidem uitium ſame & ſiti tollendum eſſe cenſet,non igni aliis ue tormentis.

Cubito.as.pe.cor.frequenter cubo. Cice. pro Cælio. Et propter nocturnos quoſdam manes metu tecum ſemper puſio,cum maiore ſorore cubitauit.

Cubat⁹.us,ꝓ cubatiõe.Pli.Si ĩ cubatu tonuerit oĩa peũt.

Cubile lect⁹ q̃ ĩ eo cubeꝫ.Et cubilia loca, ĩ qb⁹ feræ cubant. ibi ſupercubetur. Sene.ad Lucil. Quid proſunt multa cubicula? in uno iacetis.Dicitur & de ſtructura. Plini. lib.xxxvi.Ea inquit maxima moles fuit,nec ſedit in cubili.Vtitur hac uoce Victru.lib.ii.

Cubile ſalutatorium dr̃,in quo ſimulachra deoχ imponi ſolent,quod & lararium alio nomine dicitur.

Cubicularius,qui in cubiculo miniſtrat.Cice. Hunc ueſtri ianitores,hunc cubicularii diligunt.

Cubiculare,quod ad cubiculum pertinet,ut ueſtis cubicularis,quã in cubiculis utimur,& cubicularis lectus apud Cice.lib.v.Tuſcu.legitur.

Cubitus & cubitũ utroq; mõ,dr̃ curuatura brachii, ubi lacerto iungit.Et accipit̃ a Pli.li.vii.Inuenimus in monumentis Salamine Cautimenos filium in tria cubita triennio accreuiſſe.Pro menſura cubiti.Hiero.li.iii. Reg.Domus quã ædificauit rex Salomon dño, habebat ſexaginta cubitos in longitudine.Augu. Qui inde non uidenꝫ comparare,niſi trecenta cubita longitudinis.Conſtat aũt cubitũ ex ſex palmis,digitiſq; xxiiii.ut autor eſt Victru.li.iii. Seſquipes, hoc eſt pes unus cum dimidio, facit cubitum. Pes eſt ſexta pars altitudinis in corpore nr̃o,cubitus quarta.Eſt ꝓterea cubitus regius,q̃ maior eſt cõi cubito tribus digitis, ſicut refert Herodo.li.i.Et eſt cubitus geometricus,q̃ tñ ualet,q̃tum ſex noſtra cubita, ut Origenes Auguſtinuſq; tradiderunt.Cubitus in corpore humano eſt,in quo decẽs flexura brachioχ ſic dictus,q̃ ſupra eũ cubare ſoleamus.

Cubitalis & hoc cubitale a cubit⁹ fit cũ ſcat menſurã cubiti. Hora. (biti. Cubitale ſubſtãtiuũ ꝓ ornamẽto cubiti. Hora. in Ser.Ponas ſignia morbi.Faſciolas cubitale focalia.

Cubus eſt figura ex omni latere quadrata quales ſunt teſſeræ,quibus in alueolo luditur,ex quo ipſæ appellatæ κύβοι. in numeris etiã cubus dicit̃ cum omne latus eiuſdem numeri æqualiter in ſeſe ſoluit̃,ſicut fit,q̃n ter terna ducunt̃,atq; idẽ ipſe numerus triplicatur.

Cucubo.as.proprium uocis noctuæ.Ouid.Noctua Lucifuga cucubat in tenebris.

Cucurio.is.pe.cor.gallorum proprium eſt, ut Cucurire ſolet gallus,gallina gracillat.

Cuculus pe.cor.& Cucullus ꝓ duplex ll,auis nota. & alio noĩe dr̃ Icterus.Mar. Quãuis pplures cuculus cãtauerit annos. Hora.in Ser. Cui ſæpe uiator Ceſſiſſet magna cõpellans uoce cucullũ,hũc græci coccyga uocant.

Cucullus etiã genus ueſtis eſt. Iuue. Sumere nocturnos meretrix auguſta cucullos.Sunt q̃ accipiant cucullũ,ꝓ nautico,aut ruſtico tegmine,ad arcendas pluuias. Colu.Cultã ueſtitaq; familiã magis utiliter q̃ delicate habeat,munitã diligẽter a uẽto,pluuiaq;, q̃ cũcta ꝓhibẽt pellibus manicatis,cẽtonibus cõfectis,uel ſagis cucullis. Iuuenal. Contentuſq; illic ueneto duroq; cucullo. Suidas κόκκυξ εἶδος ὄρνεου ὁ παρ' ἡμῖν κοῦκκος. Itaq; cũ cuccus græcũ ſit nomẽ cucculus eſt dactylus duplo cc,

Cuculio (ut Iuli. Capitoli.docet) eſt ge- (in primanus pilei uiatoχ,quo capite obtecto,uagari nocte ſolent,apud Catonẽ de re ru.uideꝫ accipi,ꝓ cucullo,cum inqt.Quæ opa ꝓ imbrẽ fieri potuerint, nouos fieri centones,cucculionesue familiam oportuiſſe ſarcire.

Cucumæ pe.cor. uaſa ænea ſunt ad calefaciendã aquã idonea.Amb.in diua Agnete. Dii tui,aut ærei ſunt, ex quibus cucumæ melius fiunt ad uſus hoĩum. Petro.arbiter.in Cucumam grandem foco appoſuit.

Cucumion dimi.græca forma.Latine uero Cucumula.

Cucurbitula, non tam paruam cucurbitam, q̃ uaſculũ ſignificat,in quod detrahitur ſanguis.

Cucurbitarium locus,in quo ſeruntur cucurbitæ.

Cucurbitarius,amator cucurbitarum.

Cucumer,& cucumis pe.cor.a curuore dr̃.Vir.in ge.Creſceret in uentrẽ cucumis,nec ſera comantẽ. Cucumeres,quaſi curuimeres.Hi pepones etiam dici putantur, qui in cibis impenſius refrigerant,aluumq; molliunt. Sed Hiero.in li.Numeri diuerſos oñdit cucumeres,& pepones cum ait,In mentem nobis ueniũt cucumeres & pepones.Eſt & cucumis piſcis,ut apud Pli.lib.ix.

Cucumerariũ locus,ĩ quo ſũt cucumeres, ut apud Eſaiã. Derelinquet̃ filia Sion, ut umbraculũ in uinea & ſicut tuguriũ in cucumerario Pro tugurio Cyprianus cuſtodiaχ poſuit.Solet.n.fieri tuguriaculũ, ĩ q̃ cuſtos uigil obſeruat,ne cucumeres auferant̃ ex cucumerario.

Cucurbita,ꝓprie anguria eſt.Sed apud Celſum cucurbitam,& ꝓ diminutiõe cucurbiticulã eã appellari legimus,quæ nunc uulgo uentoſa dicitur. Hac utunt̃ medici ad ſanguinem leui ſcarificatione educendum.Ait

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

enim usus cucurbitulæ præcipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua uitium est.

Cudo.is. cusi & cudi, a cædendo, ut q̃busdam uidet. Vir. Ac primũ silicis scintillã excudit Achates. Ser. i. ferien do elicit. Ni cudere ferite est. Vñ & incus dr̃, ꝙ aliquid cudamus. i. feriamus. Cudit pecunia dũ imprimit. Te ren. in Heau. Argentum cudo, qd̃ tibi dem. Hiero. per translationẽ cudere, pro cõponere usus est. Cum & ea dem, inquit, in multis festiuitatibus multoꝝ sanctorũ patrũ studia miro cuderint eloquio. i. cõposuerint. Te ren. in Eu. At eñ in me istæc cudet faba. Qd̃ est in me hoc malũ recidet, in me hæc uindicabit culpa. Vt labo rat solũ, in quo cudit. i. quatit faba, cũ siliquis exuit. Vel qd̃ quidam male coctã fabã, & q̃ non maduerit, sed du ra pmansit, supra caput coqui, uelut ipsi irati granum saxo cõminuũt, tũ uniuersum malũ ad coquũ puenit. Huius cõposita sunt, accudo, excudo, incudo, procudo, percudo, & recudo, qd̃ est itez cudo. Var. Vt hi solent, qui uetera metalla recudunt, & habent penul. produ.

Cuias ꝑ cat unde, & nõ tñ patriã gentẽ, nationẽq; innuit ut apud Cic. li. vi. Tus. Socrates quidẽ cũ rogaret cuia tem se esse diceret. Mundanũ, inquit, Totius eñ mũdi se incolã & ciuẽ arbitrabat, sed etiã partes & sectam, ut Cuiates phi uos estis, stoici ne an epicurei? Dr̃ & cuia tis cõi gñe. Vnde apud Plau. frequẽter legitur. Cuiates estis? id est, cuius patriæ & gentis. Actius. Qui neq; cuia tis esset nunq̃ potuim⁹ multa rogitãdo scire. Antiq. n. ut Prisc. ait ntñ ꝑferebant, cui⁹ & cuiatis cõi gñe.

Cuius, a. um. quod antiqui per q quius scribere solebant, refertur ad personam hominis. Virgi. Dic mihi Dame ta, cuium pecus? an Meliboei?

Culcitra a cõculcando ad quietẽ parat, dicta ꝙ in ea to mentũ, uel fagũ, aliudue quid inculcet. Nõ est ergo q̃ sup nos habet, cũ dormimus, sed sup quã quiescimus. Ci. li. iiii. Tus. Eripiamus huic ægritudinẽ, quo modo? collocemus in culcitra plumea, psaltriã adducamus.

Culex, generali noie uermiculi parui alati culices dr̃. Hos græci conopas uocant. Vnde & conopeum.

Culleus uter, siue saccus lino, uel canabe, uel corio factus ab occulendo. i. claudẽdo dictus. Eo utimur ad portã da frumenta. Pli. li. vii. Iunius ualens meruit in ꝓtorio diui Augu. centurio, uehicula cũ culleis donec exinani rent sustinere solitus. Factus est etiã Culleus pœna par ricidaꝝ. Nã parricidæ sanguineis uirgis uerberati in culleo suunt cũ cane & gallo & uipera & simia. Deinde in mare aut in flumen deiiciunt. Iuue. Quis tã pditus ut dubitet Senecam præferre Neroni, cuius supplicio nõ debuit una parari simia, nec serpẽs unus, nec culle us unus. Est & Culleus nomẽ mẽsuræ. xx. amphoraꝝ ca pacis, uel. xxx. modioꝝ. Nã duo cullei ut Iunius bassus ait, modii. lx. sunt. Priscia. Culleus hac nulla est maior mensura liquoris, uel. xl. urnas, ut est apud Pli. & Colu. Hinc sesquiculeare dolium apud Col. est. xxx. ampho rarum, quasi unum & dimidiatum. A græco id nomẽ tractum. Vaginas enim κολεοὺς appellant.

Culullus calix fictilis, quo in sacris utebant pontifices, & uestales uirgines. Accipitur & pro urceolo. Hora. Re ges dicuntur multis urgere culullis, Et torquere mero quem perspexisse laborent.

Culleola sunt cortices nucum uiridium, a similitudine Culeorum, quibus oleum aut uinũ continetur. Quod & diminutiuum a culeum uidetur.

Culus anus pars posterior, & proprie inter clunes, & na tes. Virgi. seu magis Oui. in Priap. Vt culũ rugam non habuisse putes. Mar. Cum sit & hic culo tritior ipse tuo Hic alio noie podex dr̃. Iuue. Sed podice leui cædunt tumidæ medico ridente mariscæ. Culum autem dici putant quasi culeon, id est, uaginam. Vnde in Priap. le gimus, Et quod nos culum, culeon ille uocat. Quidam a colendo, ꝙ fœdo libidis pruritu colatur.

Culigna uas proprie uinarium.

Culina pe. pro. locus in quo coquuntur epulæ, quasi co lina a colo. is. ut Varro ait, ꝙ locupletiorẽ in ea ignem colamus. Iuue. continens pro contento posuit. s. culi nam pro cibis coctis, cum inquit. Sequitur sua quenq; culina. Inde Culinarius.

Culinor. aris. quod est culinam exerceo.

Culmen, qd̃ culmis tegit, & ab antiqs culmina dicta sũt tecta, qa ædificia de culmo. i. paleis e messib⁹ cõtegebãt

Culmus frumenti calamus a radice usq; ad spicã, dictus, ꝙ colat, qui & columus dicebat. Vnde & columen pri mo, postea culmen. Stipula ipsa folia quæ ambiũt cul mum. Dicuntur etiam culmi, ut docet Var. qui in sum mo campo nascunt, ꝙ summum culmen teneant.

Culpa, ut Do, inqt, est eius q nesciens aliquem læsit.

Culter, & cultrum dicit pro instrumento quo utimur in mensa ad incidendũ. Prop. Et canis in nostros nimis experrecta dolores. Cum fallenda meo pollice cultra forent. Festus. Cluna culum est cultrũ sanguinarium. Hinc cultellum, & cultellus diminutiua. Iuue. Spectas & chironomonta uolanti Cultello, donec peragat di ctata magistri Omnia, nec sane minimo discrimine refert, Quo gestu lepores, & quo gallina secetur.

Cultrarius, minister, qui uictimam cultro uictimat, qui alio nomine dicitur uictimarius. Sueto. in Cali. Ad mota altaribus uictima succinctus pomparum habi tu, elato alte malleo cultrarium mactauit.

Cultus. us. ornatus a colo. is. cuius cõtrariũ est inculcus. Amb. lib. Hexa. Ea prima est gratia, q̃ si desit tota do mus deformi horret incultu. Cultus dicitur quicquid adhiberi potest ad curam corporis præter cibum.

Cum præpositio copulatiua, qñq; iungitur notanti so cietatem & coniunctionem animi, ut summa cum be niuolentia, summa cum hilaritate illum excepi. Item iungitur ablatiuo, si comite aliqua persona aliquis fe cerit quippiam, ut cum Socrate profectus sum. Et mihi cum illo negocium est. Et cum hoste pugno. In cõpo sitione uero postposita inuenit, ut mecum, tecum, se cum, quicum, quibuscum. Interdum ornatus, uel me tri causa. Aliquando aduerbium est, & accipitur pro quando. Quod quidam quum scribunt. Et apud uete res quom scribebant. Vir. Cum faciam uitula pro fru gibus ipse uenito. Non nihil me cõsolatur cum recor dor quanta me complecteris beniuolentia. Iungitur modo indicatiuo. Vt cũ dico, cum dicebam, cum dixi cum dicam. Modo subiũctiuo, ut cum dicerem. Inter dum ponit pro dum. Cice. Cum me in Aphricam con tulissem. Interdum pro quamuis, & exigit tamen, iun gitur q; subiunctiuo. Cice. pro Deiotaro. Cum in oibus causis grauioribus initio dicendi commoueri soleam,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tamen in hac multa ita me perturbãt. Aliqñ pro quoniam siue pro causa. Et similiter subiunctiuo iungitur ut cum inueniam latinos proprio sermone hæc parũ attigisse, conatus sum pro uiribus. Iunguñ qñq; cum, & tum, quæ licet idem fere significent, diuerso tñ modo ordinañ. Nam in cum est quiddam minus, in tum quiddam maius, & hoc duobus modis fit, ut aut generale p̃cedat, sequatur speciale, aut ambo sint specialia Primo modo sic. Quintilianus. Quod cum omnibus confitendum est, tum nobis præcipue, qui rationem dicendi a bono uiro non separamus, id est, omnibus multũ, mihi aũt maxime. Altero modo. Idem. Quod opus Marcelle uictori tibi dicamus, quem cum amicissimum nobis, tum eximio literarũ amore flagrantẽ dignissimum hoc mutuæ iter nos charitatis pignore iudicabamus. id est, multum propter amorem tuum in nos, plus tñ propter amorem literarũ. Aliqñ etiam cum & tum coniunctiuo iunguntur. Cice. Graui teste priuatus sum amoris erga te mei patre tuo clarissimo uiro, qui cum suis uirtutibus, tum uero te filio superasset oĩm fortunas, si te ante uidisset, q̃ e uita discederet. Quando aũt fit sub duobus uerbis, fieri debet sub eodẽ modo & tpe, ut Cice. in principio li. de natu. deo. Cum multæ res in philosophia nequaq̃ satis adhuc explicatæ, tum difficilis Brute, quod tu minime ignoras, quæstio est de natura deorũ. Ponit̃ quandoq; tum sine cum geminatum uel triplicatum in rebus paribus. Quinti. Nec indignẽ Herodotus æquari sibi T. Liuium, tum in narrando miræ iucunditatis clarissimiq; candoris, tum in concionibus, supra quam enarrari potest, eloquentem, ita dicunt̃ omnia, tum rebus, tum personis accõmodata. Ponitur nonnunq̃ tum pro aliquando. Cice. Tum hoc, tum illud argue. i. modo hoc, modo illud. Quandoq; pro tunc. Virgi. Tum primũ nostri Caium uidere trementem. Quandoq; est aduerbium ordinis pro deinde. Idem. Æneas matri Eumenidum, magnæq; sorori Ense ferit, sterilemq; tibi Proserpina uaccam. Tum stygio regi nocturnas inchoat aras. Qñq; pro præterea. Idem lib. iii. Tum uox tetrum inter odorem. Sunt qui distinguant, ut quando præpositio est, cum c scribi debeat, quando aduerbiũ, seu coniunctio, cũ q quum. Et apud ueteres quom scribebãt. Verũ qa ró nõ sit satis põderosa, iã doctorũ usus obtinuit, ut cũ c semp scribat̃. Quare unusquisq; ,put uoluerit scribet.

Cum dicto significat statim post uerba, & uix dum finito sermone. Apul. Et cum dicto sutili centunculo faciẽ suam iam dudum punicantem præ pudore obtexit.

Cum maxime una pars est, & significat nimis. Tere. i Hecy. Hãc Bacchidẽ amabat ut cum maxime tum Pamphilus, eum pater uxorem ut ducat orare cœpit.

Cum potestate est, dicebat̃ de eo, q a populo alicui p̃ferebat̃ negocio, seu q magist ratũ gerebat. Cice. li. ii. artis ue. Fœlix, an infœlix, priuatus, an cum ptãte sit.

Cum imperio est dicebatur cui nominatim dicebatur a populo imperium.

Cum primis significat imprimis. Apul. Hic cum primis nobilis ac facundus. Sic dicitur cum prime.

Cuma urbs in locrensi agro, qui est Ioniæ Asiæ minoris a qua Cumæa Sybilla, quam aliqui a uicinitate loci Erythræam appellarũt. Hæc profecta in Italiam, multa de Romanis uaticinata est.

Cumæ. arum. Vide in dictione Comum.

Cumatilis pe. cor. color qui & Cæsius, Ceruleus alio nomine dicitur. Nam græci κύματα fluctus uocãt. Plau. Cumatilem togam, aut plumatilem.

Cumera, pe. cor. uas ingens uimineum, uel etiam fictile, quo frumenta condiunt̃, ut inquit Acron. Modo dicit̃ uas, quod capit quinq; uel sex modios, qd̃ lingua sabinorum Trimodium uocatur. Hora. li. ser. Cur tua plus Cumeris laudes granaria nostris.

Cumerum uas nuptiale a similitudine cumeraꝝ dictũ.

Cumulus pe. cor. aceruus proprie dr̃, q̃uis Vir. cumulum pro altitudine, & quasi acumine aquæ posuerit. Insequitur cumulo præruptus aquæ mons. Et cumulus, q̃ additur mensuræ plenæ, ut inquit Festus.

Cumulare implere, coaceruare, & quasi ad cumulũ addere. Tractum a mensuris, quibus nihil potest addi. Et dicimus cumulo tibi honores, & cumulo te honoribus Ambro. lib. i. offi. Honoribus te cumulaui.

Cumulatim aduerbiũ, aceruatim, cumulate abundãter.

Cuminum. Vide in dictione Cyminum.

Cunæ, & cunabula pro eodẽ accipiũt̃, dicta quasi Cynæ & Cynabula. Nã κυέειν græci eniti dicunt & parere ŭ in u latine conuertit̃, ὠὰ κυῶ ὠὸν & ῥῆμα. Sunt enim lectuli, in quibus infantes solent iacere, uel loca, in qbus nascunt̃, qui etiã incunabula dicunt̃. Vnde sæpe legimus. Ab incunabulis. Nã in hoc loco nihil significat, sicut & in aliquibus dictionibus, ut columis & incolumis Sunt qui cunabula, & incunabula a cunis deducant, & ea proprie dici existiment, q̃ ad cunas muniẽdas & ornandas ptinent, in quibus iacet, & condit̃ infans. Plau. in Amphi. Sed puer ille, quẽ ego laui, ut magnus est, & multũ ualet, nec eũ quispiã colligare quiuit in cunabulis. Et in Tru. Fasciis opus est, puluinis, cunis, incunabulis, per translationẽ uarie sumunt̃. Idẽ in Pseu. Sed istic seruus Caristo huc qui aduenit qd sapit usq; a cunabulis. i. usq; ab infantia, uel usq; a puero, hoc est, ab ea ætate, quæ in cunabulis agit̃. Colu. Cum a primis cunabulis Simo liberis parentibus est oriundus audisse potuerit. Liuĩ. li. iiii. Ab incunabulis imbutũ odio tribunoꝝ. Vir. li. iii. Cunabula pro initiis posuit, qñ cunabula lectuli sunt, in qbus infantes iacent, quæ qa educationis principia sũt, ,p primordiis q̃q; aliaꝝ reꝝ ponũt̃. Mons idæus ubi, & gẽtis cunabula nãe, cẽtũ urbes habitant. Simil̃ Cic. li. de opti. ge. di. Non fuit de oratoris, q̃ sit in cunabulis dicere. Hiero. Habitatio deserti, & incunabula monachoꝝ talibus inchoanẽ alimẽtis. Cice. in Salu. posuit pro nutrimentis cũ ait. An ullũ existimas posse fieri ciuẽ egregiũ, qui nõ his artibus & disciplinis sit eruditus? An ulla alia putas rudimenta, & incunabula uirtutis, qbus animi ad gloriæ cupiditatẽ alant̃? Nam rudimenta ,p initiis, & incunabula ,p nutrimentis dixit. Qñq; incunabula uocamus nutricationẽ puerilẽ a cunabulis, Sueto. de Vespasiano. Quare princeps quoq; & locũ ĩcunabuloꝝ assidue freq̃ntauit. Cunabula uerboꝝ ,p primordiis & originibus. Apud iurisc̃onsultos cunabula legũ ,p institutionibus & primitiis legalibus.

Cunabula, & incunabula. Vide in dictione Cunæ.

Cuncti significat quidem omnes, sed qui sint coniuncti. Omnes etiam si sunt disiuncti, & diuersis locis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cunctor.aris.cum c ante t a cunctus fit. Contor.aris.cū o ſine c a contus,quæ eſt pertica,ambo ſignificāt imorari differre ab eo,q̄ cuncti ſimul ſine difficultate moueri non poſſunt. Vel ab eo, q̄ qui contis uada rimant̄ paulatim ,pcedunt. Liui.lib.i. Alii dū cunctant̄ in ripis inter pugnæ fugæq; conſiliū oppreſſi. Colu: Nā diſpendioſa eſt cōtatio,primū q̄ auibus p̄dam,cæteriſq; aialibus p̄bet. Ponit̄ q̄q; cunctari ,p dubitare. Sue.de Aug. Cunctari ſe,ne ſi ſupereſſet,eriperet legib⁹ reum: Q̄q; ,p manere. Vir.Reginā thalamo cunctantē. A cunctor ſunt cōpoſita,pcunctor,recunctor,quod eſt iterū morior. Aug. Tū me recūctātē abripe, atq; excutere ab eis & trāſilire,q̄ uocabar. Cunctatio mora,ſeu dubitatio.

Cunctanter,ſignificat cum mora. Cuius contrarium eſt incunctanter. Liui.lib.i. Tum illum haud cunctanter diſcidiſſe cotem ferunt. Aug.lib.vi.confeſ. Quod uiolari non poteſt incunctanter præponebam uiolabili.

Cuneus,ἑκκωνὶς λέγεται σίφων. ξενοφῶν ἐν τῇ παιδείᾳ. ἀλλὰ σφῆνα τῶν ξύλων δεῖν,inſtrumētū, qd̄ ad ſcindēda ligna adhiberi ſolet. Huius prima pars acutior eſt, ut quāuis rimulā facile irrer,ſequens aūt latior & amplior. Virgil. Nā primi cuneis ſcindebant fiſſile lignū. Per tranſlationē cuneus ſumit̄ propeditū multitudine in cunei formā redacta, quæ cuncta in acie primo angustior,deinde latior ꝓcedit,ut Vege.li.ii.ſcribit. Hūc ſimplicitas militaris porcinū caput appellat. Ab hui⁹ etiā cunei ſimilitudine dicta ſunt loca in theatro.i. graduū ordines in quibus uulgo ſpectatores ſtabāt inter ſedentium ſubſellia. Iuue. Digna tuo,cuneis an habēt ſpectacula totis, Quod ſecurus ames. Vict.li.v. Cunei ſpectaculoꝝ in theatro ita diuidant̄, ut anguli trigonoꝝ q̄ currunt circa curuaturā circinationis dirigāt aſcenſus, ſcalaſq; inter cuneos ad primā præcinationē. Inde theatrum eleganti epitheto cuneatū dī. Virgili. Cuneati hinc læta theatri. Excuneati ab Apuleio dicti ſunt,quibus ſedendi locus nō fuit in cuneis refertis. Sed & cōſti patā turbā cuneos dicimus. Cypria. Stipatus clientum cuneis. Virgi.lib.iii.Geor. Per cuneos geminatus enim populiq; patrumq;. Et cuneus dictus eſt ager in Hiſpania contiguus ſacro promontorio.

Cuneatus.a.um.qd̄ eſt in formā cunei factū. Vñ a Liuio forma ſcuti cuneatior appellat̄,cuius ſummum latius, imum ſtrictius erat. Et cuneatus ager apud Colu.in cunei formā factus,utputa cū eſt longus pedes centū, latus ex una parte pedes.xx.& altera pedes.x. apud Pli.li. iii.Hiſpania cuneatur anguſtiis.i. in cunei formā efficitur. Hinc excuneatus & diſcuneatus,de quo infra.

Cuneatim aduerbium ſignificat per cuneos. Ammia: Imperator cuneatim ſtipatus.

Cuniculus animal lepori ſimile,qui ſubter effoſſa terra latere ſolitus eſt. Mar. Gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris. Item cuniculus diminutiuū eſt a cuneo,a quo cuniculus animal appellatus eſt, ut inquit Varro. Itē cuniculus foramen ſub terra occultum,qd̄ neu.ge. Feſtus Cuniculū protulit, ex quo uapor trahitur in balnearibus uaporibus.

Cunina dea , quam priſci coluerunt, quæ cunis infantium præſidere putabatur.

Cunire eſt ſtercus facere,dictum a cunis infantium quæ ſæpe ſtercore fœdantur.

Cunila.quæ & cunilago q̄q; a Pli.dī,ab Arift. Coniza, herba eſt,quā Theodorus gaza pulicarem cōuertit,q̄ pulices necat. Colu.li.x. Cunile noſtratis,quā ſatuream ruſtici uocāt. Huius uero herbæ multa ſunt genera. Nā quædā bubula appellat̄, & ſemē pullegii habet, qd̄ cōtra ſerpentes in uino bibit̄. Quædam ſatureia,a græcis Origanū Heracleoticū. Tertia a græcis Maſcula, a noſtris cunilago odoris fœdi,radicis ligneſæ, foliis aſperis,cuius manipulum ſi quis in domo poſuerit,omnes a tota domo blattas ad eam tradunt conuenire. Prodeſt aduerſus omnia uenenata.

Cunnus per duplex nn,pars mulieris pudenda.

Cupæ,uaſa uinaria maiora, q̄ uulgo Vegetes appellāt Luc. Nāq; ratē uacuæ ſuſtentāt undiq; cupæ. Cupis.n. naues in mari ſuſtinent̄,cū ipſaꝝ latera,carinæq; reſarciunt̄. A priſcis caupæ dictæ a cauo. Vnde cauponesa

Cupes cupedia,& cupedula ab antiquis dicebant̄ lautiores cibi,ſiue cupiditas lautioꝝ ciboꝝ,q̄ rebus cupidinis aliméta p̄beant. Gel. Cōiectabamus ad cœnulā,nō cupedulas ciboꝝ,ſed argutias q̄ſtionū. Cic. Ambitio,mulieroſitas,puicaria,liguritio,temulentia,

Cupedinarii,qui eſculenta & poculenta uendunt. Nam Numerius cupes ſiue cupedius, & Macell⁹ conſules romani ob latrociniū dānati actiq; in exiliū ſunt,bona eoꝝ publicata & ædes dirutæ. Ibiq; ædificatus eſt locus,in quo uendebant̄ ea quæ ueſcendi cauſa in urbem erant allata. Itaq; ab altero macellū, ab altero forum cupedinis dici autumant locū ubi eſculenta, & poculenta ueneunt. Alii foꝝ piſcariū hoc noīe ſignificari uolunt. Terē.in Eu. Ad macellū uenimus,cōcurrūt mihi læti obuiā cupedinarii oēs,cetarii, lanii, coq;

Cupedo apud Lucre.nō capacitatē, ſed cupiditatē,gulā, deſyderiū ſignificat, ut Cupedia Ciceroni , ſed prima longa,q̄n a cupedo equite romano deducitur.

Cupedinarium forum,& cupedinis foꝝ a cupiditate,uel q̄ ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis.

Cupio.is.ui.uel cupii,itum.pe.pro. ſm quartā coniugationē qd̄ apud antiquos proferri ſolebat. Oui.li.Faſto. Mars uidet hāc uiſamq; cupit,potiq; cupita. Lucli.i. Effringere ut alta naturæ primus terrarū clauſtra cupiret. Eſt aūt cupere optare,q̄uis ab inuicem ſeparent̄, quia cupimus q̄ in ſpe ſunt,optamus q̄ nō ſperamus. Cic.in Ora. Neq; uero cupientibus nobis, atq; exoptantibus fructus ocii datus eſt. Et cupere minoris uis eſt q̄ deſyderare. Teren.in Heau. Quanto diutius abeſt,tāto magis cupio,tanto magis deſydero. Huius uerbi cōpoſita ſunt concupio,a quo concupiſco,qd̄ eſt in uſu frequentiori,& ſignificat uehementer cupio. Iuſt.li.ii. Nihil uictores p̄ter gloriam cōcupiſcunt. Saluſt. Nam ut quiſq; domū aut uillā , poſtremo uas aut ueſtimentū alicuius cōcupierat,dabat operā , ut is in proſcriptoꝝ nūero eſſet. Hinc concupiſcētia, quæ eſt bonaꝝ æque ac malaꝝ rerꝝ appetit⁹. Diſcupio ualde ſeu uariis modis cupio. Cælius ad Cice. Te uidere,& oīa intima conferre diſcupio. Habeo aūt q̄multa. Percupio ualde cupio. Plau in Aſin. Percupio obſequi gnato meo. Dicimus etiā bene cupio,& male cupio.

Cupidus,auidus. Teren.in Adel. Tace, Egomet conueniam ipſum,ut cupide accipiat.i.bene,& libēter. Hoc eſt magna auiditate. Accipit̄ interdum ꝓ amatore, ſicut

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cupere pro amare. Teren. in An. Vel q̄ ipſi bene cupio Glycerio. Ponitur tñ conſequens pro antecedẽte. Optime enim amamus aliquos, cum illis bene cupimus.

Cupido maſ. gene. accipiť p deo, qui filius Veneris fuiſſe fingiť a poetis, a quo Cupidineus. a. um. Cupido uero fœ. gene. pro cupiditate, q̄uis cupiditas leuior ſit q̄ cupido. Lucil. lib. xix. Cupiditas ex hoīe, cupido ex ſtulto nunq̄ tolliť, q̄ cupiditas pars q̄dam ſit tẽperatior defluens a cupidine. Inueniť etiã Cupido maſ. ge. accipi pro cupiditate. Hora. At bona pars hoīm decepta cupidine falſo. Et alibi. Cupido ſordidus aufert.

Cupreſſus. Vide in dictione Cypariſſus.

Cuprium genus quoddã æris. Vnde apud Palla. Cuprini claui dicuntur. Legimus quoq̄ Cyprium.

Cur aduerbium ſignificat quare, licet quidam p q ſcribendum putent, & a quare per ſyncopen, atq̄ apocopen deductum, a & e litteris detractis.

Cura eſt flagrans in corde ſtimulus. Vnde dicta eſt ſolicitudo anxietaſq̄, q̄ſi cor eda, q̄ cor edat & excruciet. Vir. Quando hæc te cura remordet. Q̄ñq̄ ponitť p ſtudio & diligẽtia, ut Salus tua eſt mihi curæ. i. ad ſalutẽ tuã ſtudiũ adhibeo. Q̄ñq̄ p opere, qđ adhibita cura fit. Mar. Teq̄ piget curæ p̄mia ferre tuæ. i. p̄mia opis abs te facti. Q̄ñq̄ p amore. Vir. At regina graui iam dudũ ſaucia cura. Idẽ etiã apd̄ inferos iter mõſtra habitãtia in faucib⁹ inferoꝝ ponit curas, q̄ſi deas aliq̄s. Et ultrices poſuere cubilia curæ. A cura fiũt cõpoſita tricurus, Curioſus a multa cura dť, ſiue in bonũ, ſi (& ſecurus. ue in malũ. In malũ quotiens plus diligẽtiæ q̄ oportet rebus, uel noſtris uel alienis adhibeť. In bonũ, cũ cura ſupra modũ utimur ad res bñ gerẽdas. Eſt igiť curioſus, q̄ multũ ſiue diligenter aliq̄d curat. Cice. Apio pul. Ita eſt hõ, non mõ prudens, uerũ etiã æquus uir, & curioſus. Et p Sex. Etem̃ aius eius uultu, flagitia parietibus tegebanť. Sed hæc obſtructio, nec diuturna eſt, neq̄ obducta ita, ut curioſis oculis p̄ſpici nõ poſſit. In bonum quoq̄ Colu. li. iii. uſus eſt aduerbio. Sin aũt ipſam uitẽ ſternere uoles iuxta radicẽ, ita ne ipſam lædas curioſe fodito. Similť incurioſe. Gel. ſiqs nõ ĩcurioſe legat. Nõ eſt igiť curioſus a praua cura, uti Valla putauit, ſed a diligẽti, & optima. De deriuatione quoq̄ cũ dicat. Curioſus nõ tã a cura q̄ a curia uideť deſcendere, cuius cõpoſitum magis eſt in uſu, Incuria. i. negligẽtia, tametſi curia a cura dicať, nõ ei aſſentio. Neq̄ de cõpoſitione, ut a curia cõponať incuria. Sed dico ita uenire curioſus a cura p adiectionẽ lĩæ i, quẽadmodũ & curia, niſi a curio ſumere uelimus. Vtrũq̄ Plau. in Aul. poſuit. Etiam agnũ miſi. Quo quidẽ agno ſat ſcio magis curioſam nuſq̄ eſſe ullã beſtiã. Volo ego ex te ſcire, qd ſit agnus, curio. Quia oſſa & pellis totus eſt, ita cura macet, quin exta inſpicere in ſole etiã uiuo licet, ita is pellucet, q̄ſi laterna punica. Feſtus exponit, Curioně agnũ, q̄ſi confectũ, & extenuatũ curis. Similť incuria p adiectionẽ i, nõ a curia, ſed a cura cõponi, qđ ſignificatio eoꝝ apte declarat. Nã cura, & incuria diuerſa ſunt, & oppoſita, ex aduerſaq̄ eoꝝ ſignificatione facile mõſtrať incuria a cura cõponi, q̄ in negatiue ſtat, & alterius ſignificatio ex cõtrario alterius edoceť, eo q̄ ſicut cura diligentia eſt, ita incuria negligentia, ut Cice. in Lelio oſtendit. Vituperanda eſt rei maxime neceſſariæ tanta incuria. Quod nõ ſignificaret, ſi a curia componereť. Nam eſſet locus a curia diuerſus, q̄ñ curia locus erat, ubi curas publicas gerebãt, & ubi cura ſacroꝝ publica. Nec p adiectionem lĩæ i, incurioſus & incuria, niſi euphoniæ cauſa factã puto, q̄ non recte ſonet curoſus, & incura. Curia uero accepiſſe arbitror i, ut aliã a cura ſignificationẽ caperet, & nihilominus primitiui naturã ſemper oleret. A curioſus fit curioſitas p affectatione, & diligẽtia. Ab incuria incurioſus. Amb. li. i. offi. Incurioſus ſalutis, gl̃iæ cupidus. Pli. Rebellat ſæpe humor incurioſe datus. Aliq̄ñ incurioſus capiť p pingui, ut apd̄ Apul.

Curioſitas. Vide in dictione Curioſus.

Curia a cura dicta eſt. Curiaꝝ duo gña erãt Romæ. Nã locus, ubi ſenatus Remp. curat, curia dť. Et ubi cura ſacroꝝ tractať, curiã appellamus. i. ubi uel ſacerdotes res diuinas, uel magiſtratus humanas curat. Et non ſolũ p loco, ſed etiã p hoībus curia ſumiť. Luca. Victo iure minax iactatis curia Gracchis. Curiæ etiam nominanť, in quib⁹ uniuſcuiuſq̄ partis populi Roma. qd gerič, q̄les ſunt hæ, in quas Romulus populũ diſtribuit numero xxx. quas q̄ñ tunc Reip. curã p eaꝝ partiũ ſententiam expediebat, curias appellauit. His poſtea additæ aliæ quinq̄ fuere, ita ut in ſua q̄ſq̄ curia ſacra publica faceret feriaſq̄ obſeruaret. Curia in q̄ habebať ſenatus, tẽpli erat. Habebať aũt mõ in æde Apollinis, mõ in delubro Concordiæ, mõ in hoc, modo in illo templo.

Curiales dicunť, q ſũt eiuſdẽ curiæ, ſicut Tribules eiuſdẽ tribus. Curiales flamines curiaꝝ ſacerdotes. Curiales mẽſæ, in q̄bus ĩmolabať Iunoni, q̄ curis eſt appellata. Romulus eñ hoc mõ inſtituit, diuiſa omni multitudine trifariã, ſingulis partibus duces ſingulos p̄fecit, tribuſq̄ eas appellauit, diuiſitq̄ eas tribus in denas æquales partes, uocauitq̄ eas curias, illiſq̄ etiam duces ſingulos p̄fecit. Duces tribuũ tribunos. Curiaꝝ uero curiones nominauit. Inde curiales ſunt q & tribules & cõtribules ex eadem tribu ſiue curia, hæc Diony. Hali.

Curiata comitia, cõuentus, q litiũ cauſa in curiis fiebãt.

Curiones a curiis dicti ſunt, in quibus ſacerdotes, ita res diuinas curabãt, ſicut ſenatus res humanas in curia hoſtilia curare ſolebat, ut inq̄t Varro. Et curiones dicunť p̄cones. Iuli. Capi. Ille qui curionẽ dicere iuſſit, impoſturam fecit, & paſſus eſt. Euſe. li. iiii. eccleſia. hiſto. Miſſo curione ad populũ iubet uoce maxima proteſtari Polycarpũ tertio confeſſum ſe eſſe Chriſtianũ. Apul. li. i. de Aſi. pro curioſo curionẽ appellauit cum ait. Nõ qdẽ curionẽ, ſed q uelim ſcire, uel cuncta uť certe plurima. Plau. uero in Aul. agnum curionẽ appellat macilentũ tanq̄ ob curã ſit emaciatus. Vñ a cõtrario. Apul. in floridis agnũ opimũ & pinguẽ dicere uolens, appellauit incurioſum. Et curiones ſunt quidam Romani ciues.

Curionatus. us. ipſe magiſtratus appellatur.

Curionia, ſacra quæ a curionibus in curiis fiebant.

Curionum dicebatur æs, quod dabatur curioni ob ſacerdotium curionatus.

Curo. as. a cura fit. Et eſt curare operam dare. Cice. Cura ut ualeas. Aliq̄ñ incumbere, & curã hãe. Plau. Tu quæ agenda ſunt cura. Sed in idẽ recidunt. Aliq̄ñ mederi. Cice. Difficilius alii aliis morbis curanť. Aliq̄ñ reficere. Vnde curare corpus dicimus, cũ de hoībus loquimur. Quod eſt cibo, lauacro, & his ſimilibus operam dare.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Virgi. Corpora curamus, fessos sopor irrigat artus. Te ren. in Adel. Ædepol Syrisce te curasti molliter. i. ciba sti, uel refecisti. Cum uero de apibus, & hmõi aialibus cibo tantum accipimus. Cato boues curatiores dixit pro pinguiores. Huius uerbi composita sunt Accuro, unde accuratus, concuro. Plau. in Bac. Magis unum in mẽte est mihi nunc, satis ut commode pro dignita te obsonii hæc cõcuret coquus. Procuro, de quo alibi. Percuro perfecte curo. Columel. lib. vii. Hic idem sanguis, nisi missus fuerit, saniem creabit. Quod si suppurauerit, tarde percurabitur.

Curator, qui pupillis, loco tutoris datur, dictus, q̃ pupillarium bonoꝝ curam gerat. Et curator dicit, qui rei frumentariæ, & agris diuidundis præpositus est. Et a Gel. Catulus dicitur curator restituendi capitolii. Et generali uocabulo curatores dicuntur præpositi. Vnde & a Frontino de curatoribus aquarum scriptum est. Sueto. in Cali. Curatorem munerum, ac uenationum per continuos dies in conspectu suo catenis uerberatũ nõ prius occidit, q̃ offensus putrefacti cerebri odore.

Curatorĩ. a. ũ. qd̃ ad curatorẽ ptinet, ut Curatoria actio.

Curatio, inquit Dona. medicorum est, cura mentis, curatura diligentiæ. Inuenitur etiam curatio, pro iniunctione muneris. Plau. Quæ mea curatio est. Liui. lib. ii. Quod facile appareat non tam ad honorem eius curatio altior fastigio suo data esset factum.

Curius nomen Romani ciuis exactissima frugalitate, & perspecta fortitudine. Hic cum in scamno sederet, & rapas in foco coqueret, & Samnitum legati magnũ auri pondus publice missum attulissent, inuitarentq̃, ut eo uti uellet, respondit. M. Curium malle imperare locupletibus, q̃ locupletem fieri. Et qui acie uinci non potuit, eum pecunia corrumpi non posse. Triumphauit de Samnitibus & de Sabinis, tertio de Lucanis ouans urbem intrauit. Pyrrhumq̃ ex Italia pepulit. Et cum interuersæ pecuniæ argueretur, cadum ligneum, quo uti ad sacrificia consueuerat, in medium protulit, iuratq̃ se nihil amplius de p̃da hostili domũ cõuertisse.

Cures tm̃ pluralis numeri. Sabinoꝝ oppidum, cui imperabat T. Tatius, cuius ciues Quirites dicebantur, conuenerunt q̃ Romulus & Tatius in hanc sententiam, ut e duobus populis unus efficeretur, & Sabini Romam migrarent, Romaq̃ nomen retineret, sed Romani & Sabini Quirites appellarent. Oui. li. ii. Fasto. Te Tatius paruiq̃ cures, ceninaq̃ sensit. Hinc etiam populi cures Vir. li. ix. Tatioq̃ seni, curibusq̃ seueris.

Curis lingua Sabinoꝝ hasta dr. Vnde Iuno dicta est Curitis, quia eandem hastam ferre putabant.

Curetes, quidã Cretæ populi, de quibus Oui. li. iiii. Meta. Largoq̃ satos Curetas ab imbri. Alii fuerunt sacerdotes Cybeles, qui & Corybantes dicunt, qui ad sacra Cybelis admissi sunt casti & puri, illicq̃ saltãt armati. Dicti a κορυβᾶν, quod iactationem significat capitis, q̃ capita saltando iactent, furiisq̃ agitentur. Alii fuerũt populi in Dalmatia. Luc. Illuc bellaci confisus gente Curetum. Item curetes sunt partes ætolorũ, & Strab. scribit eandem esse cureticam oram, quæ & pleuronia.

Curculio, per c nõ per g, ut patet ex Plau. qui comœdiã inscripsit curculionem prologum per primas literas uersuum Curculio scripsit, animal paruum frumentum corrodens, quasi gurgulio eo q̃ nihil in eo pene aliud, q̃ guttur uidetur. Est enim gurgulio uia patens, seu fistula spiritalis, per quam spiritus a summo ore in pulmonem, atq̃ inde rursum in os & in nares cõmeat, perq̃ eandem uiã uocis quoq̃ fit meatus. Hanc græci tracheam arteriam, hoc est asperã arteriam uocant. Is constat ex ossibus flexuosis & mollibus, quasi ex annulis in catenæ modum compactis, & imperfectis.

Curro. is. cucurri. cursum. Cuius composita q̃nq̃ geminant syllabam, q̃nq̃ non, Virgi. lib. iiii. Decurrere iugis alii de parte patentes Transmittunt cursu campos. Liui. lib. xxii. Qua cuiq̃ proximum fuit decurrerunt. Cato contra Pisonem. Video hac tempestate concurrisse omnes aduersarios. Terẽ. in Hecy. Vna illarum interea propere præcurrit. Currere uero proprie in trea dicimus. Vnde fit cursus. Sed figurate, & in mari naues uelociter uolantes currere dicuntur. Virgili. Sed tibi qui cursum uenti, quæ fata dedere. Apul. Et inopinati auium cursus terrorem adiecere. Et habet passiuum in tertia persona, ut inquit Prisci. sicut multa alia. Nã dicimus Curritur spacium, Aratur terra, Inseritur arbor. Teren. in Adel. Decurso spacio, bibitur uinum &c. Composita huius uerbi sunt Accurro, quod est ad aliquem locum, uel hominem auxiliandi, complacendiue causa curro. Teren. in Andri. Ibi tum exanimatus Pamphilus bene dissimulatum amorem, & celatum indicat, accurrit, mediam mulierẽ complectitur. Concurro simul curro, & Concurrere simul omnes currere Lactan. lib. ii. Tum uero alacres ad deorum templa cõ currunt. Aliquando significat cõtra, siue aduersus currere. Nam cum duo exercitus collatis signis prælium ineunt, concurrere dicuntur. Virgi. Audetq̃ uiris concurrere uirgo. Salu. Maximo clamore, cum infestis signis concurrunt. i. simul omnes aduersus currunt. Circuncurro, a quo circuncurso. Ambro. Discite uirgines non circuncursare per alienas ædes. Decurro deorsum curro. Discurro, per diuersa loca, aut huc & illuc curro. Liui. li. i. Signoq̃ dato iuuentus romana ad rapiendas uirgines discurrit. Excurro extra curro. Cice. Apio pul. Mandaui utriq̃ eoꝝ, ut ante ad me excurrerent, ut tibi obuiam ꝓdire possem. Aliqñ de malo intelligit, ut cũ fiunt excursiones a militibus, quæ idem sunt, quod incursiones. Nam excursiones uocantur respectu illoꝝ, a quibus recedunt. Incursiones respectu illoꝝ, in quos incurritur. Liui. li. i. In fines Romanos excurrerunt, populabundi magis, q̃ iusti more belli. Incurro, introcurro, Intercurro qd̃ est inter mediũ curro. Cic. li. i. ad Herẽ. Alteꝝ genus narrationis est, quod intercurrit nonnunquam fidei, aut criminationis, aut transitionis, aut alicuius apparitionis causa. Occurro, præcurro, quod est antecurro, siue cito ante eo. Plau. in Amp. Me captas, quia tute ab naui clanculum alia uia præcurristi. Ter. in Eunu. Abi, præcurre, ut sint domi parata. Procurro, percurro, perfecte, siue ad finem usq̃ curro. Recurro retrocurro, aut cito sequor. Plau. in Cis. Ego ad anum recurro rursum. Terentius in Adelphis. Vbi me illic non uidebit, iam huc recurret sat scio. Cicero Terentiæ. Et si Desippo quoq̃ ita imperaui, statim ut recurreret. i. subito reuerteret. Hinc recurso. as. quod est sæpe currendo, & recurrẽdo, aut uoluẽdo, & reuoluen-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

do eo. Virg. Vrit atrox Iuno, & ſub nocte cura recuſat.
Succurro, tranſcurro, quod eſt ultra uel de loco ad locum ſubito uado. Teren. in Eu. Tu abi atq; obſera oſtium intus, dum ego tranſcurro ad forum.
Curſo, as. ſæpe curro uel continuo ſæpe uado. Cic. in Cato. Alii ſcandant malos, alii per foros curſent. Teren. in Hecy. Trepidari ſentio, & curſari horſum ſurſum.
Curſito, as. frequent. a curſo frequētatiuo. Diome. Sunt q̄dam iteratiuo⁊, & iteratiua ſæpe in tres gradus dedu cunt uerba, quale eſt. Video, deinde Viſo, & quod plus eſt Viſito. Item Curro, deinde curſo, & curſito. Teren. in Hecy. Hodie mihi haud poteſtas data eſt, ita curſitando, atq; ambulando totū hunc contriui diem.
Curſus, us. & curſio currendi actum ſignificant, quod & de nauigante, & equitante poteſt intelligi.
Curſura, æ. idem quod curſus. Varro. Equi alii ſunt ido nei ad rem militarē. Alii ad uecturam, Alii ad admiſſuram. Alii ad curſuram, Apud Plaut. in Tri. ponitur curſura pro currendi conſuetudine.
Curſorius, a. um. quod ad curſum pertinet, ut nauis curſoria. Sidonius. Tiphim curſoriam aſcendi.
Curſor, qui currit. Et curſor tabellarius dī a celeritate eundi. Mar. Curſorē ſexta tibi Rufe remiſimus hora.
Curſim aduerbiū ꝑcat currēdo, & icurſim celeriter. Cæcil. Nullus ſum, niſi meā rem propero incurſim perdere. Plau. in Pſeu. Curſim currā, qđ eſt currendo currā.
Currus, carrus, cuius diminutiuū eſt curriculus, uel curriculum, q̄ eo ueteres ad curſum in ludis uterentur.
Curriculus, uel curriculū breuiſſimum uehiculi genus. Curt. lib. viii. Aliorū turbati equi in amnē ꝑcipitare curricula. Eſt etiam curriculū curſus. Iuue. Et totas effudit habenas curriculo, quē ſi reuoces, ſubſiſtere neſcit. Cic. pro Rabi. Exiguū nobis uitæ curriculum natura circūſcripſit, immēſum gloriæ. Plau. in Epi, Nam ut apud portum te conſpexi, curriculo occœpi ſequi, uix modo adipiſcendi poteſtas data eſt. Item curriculū ſignificat tempus. Vir. li. viii. Curriculo expulerat ſomnū, cū fœmina primum. i. medio tempore. Et curriculū locū denotat, ſiue interuallum, ubi currīt a carcerib⁹ ad calcē, qui σκληρόδρομος λέγεται ἐλλιμενίς. Apul. Quos ſæpe in curriculo uectores fuiſſe conſtat.
Curriculo aduerbiū ſignificat curſim, ſtatim celeriter.
Curule pe. pro. neutri ge. per ſimplex r. Et curulis fœm. gene. ſedes ex ebore, qua maiores magiſtratus utebātur in curru. Hora. lib. i. Epiſto. Cui libet hic faſces dabit, eripietq; curule Cui uolet importunus ebur. Nam ſenatores, q. curulē magiſtratū, hoc eſt, qui maiorē honorē geſſiſſent honoris gīa in curiā uehi ſoliti erant curru, in quo ſella eſſet, ſupra quam conſiderent. Curules etiam dicebātur equi quadrigales, uel magiſtratus, qui curulibus uehebantur. Luca. li. iii. Prætor adeſt, uacuæq; loco ceſſere curules.
Curruca pe. pro. parua auis, quæ alienos pullos propriōs putans, nutrit. Iuue. Tu tibi tūc curruca places.
Curuus, a. um. quod eſt inflexum, ac contortum, a quo incuruū pro ualde curuū. Teren. in Eu. Incuruus, tremulus, labiis demiſſis. Do. Incuruus ualde curuus, ſicut infractus ualde fractus. Procuruus. Virgi. Neq; illæ procuruam expectant falcem. Recuruus.
Curuū etiam dī bura, quæ quaſi temo eſt inter boues.
Curuo as. flecto, deorſum aſpicio, capite deflexo. Lactā. li. ii. Quia curuant cœleſte animal ad uenerāda terrena. Idem in eodē. Ille uobis ſublimē uultū dedit, uos in terrā curuamini. Huius cōpoſita ſunt Accuruo, qđ eſt iuxta curuo. Col. li. iiii. Nā fragilis eſt ea parte materia, qua torta, & accuruata, cū deponerē, ceperat uitiū. Recuruo rurſus curuo. Idem li. iii. Omnis nux unam radicē mittit, & ſimplici ſtilo, prepit, cum ad ſcrobem ſolidum radix peruenit, duricia humi coercita recuruaſ. Incuruo eſt eiuſdem cū ſimplici ſignificationis.
Curueſco, curuus fio. Amb. Oleæ nō curueſcētiū ubertate baccæ. Huius cōpoſitum eſt incurueſco, qđ, ptulit Ci. in Tuſ. Ramos baccæ ubertate incurueſcere.
Curuamen ipſa curuatio. Ouidi. lib. ii. Meta. Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes. Gel. Sub alio atq; alio cœli curuamine.
Curtus, a. ū. incultus, quaſi mutilus. Hor. Nūc mihi curto ire licet mulo, uel ſi libet, uſq; Tarentū. A Mar. dictū eſt curtus calix. i. fractus. Et a Perſio curta ſuppellex.
Curto, as. a quo decurto. Vide in dictione Decurtatus.
Cuſpis poſterior pars haſtæ, licet qñq; ꝑ ipſa haſta, qñq; pro ſummitate haſtæ ponaſ. Hinc cōponiſ tricuſpis.
Cuſpido, as. pe. cor. acutū ſiue in cuſpidem formo. Pli. li. xi. Virorum cornibus barbari ſeptentrionales potant, urnaſq; binas capitis unius cornua implent, alii præfixa his pila cuſpidant.
Cuſo, as. frequentatiuum a cudo, a quo accuſo, excuſo incuſo, & recuſo.
Cuſtos, qui rem aliquam tuetur, & curat. Vnde cuſtodem oſtii dicimus, qui curat, ne quis iniuſſus ingrediatur. Cuſtodem horti, qui prohibet aliquem in eum ingredi, uel damnum facere, Cuſtodem ſacrorum, q̄ ſacra miniſtrat, atq; obſeruat. Virgi. At domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri. Cice. lib. ii. Offi. Malus enim cuſtos eſt diuturnitatis metus.
Cuſtodio, is. iui. itum. obſeruo. Gel. li. i. Parſimonia apd ueteres Romanos, & uictus, atq; cœnarum tenuitas, non domeſtica ſolum obſeruatione, ac diſciplina, ſed publica quoq; animaduerſione, legumq; complurīū ſanctionibus cuſtodita eſt.
Cuſtoditum dicitur, quod cum cuſtodia eſt, Incuſtoditum, quod ſine cuſtodia eſt. Mar. Incuſtoditis & apertis Lesbia ſemper liminibus peccas.
Cuſtodia, obſeruatio, ut a cuſtodia matutina &c. Qñq; etiam poniſ pro eo qui cuſtodit. Tibul. Sed preciū ſi grande feras, cuſtodia uicta eſt. Qñq; pro eo q. cuſtoditur. Sue. in Domi. Nec niſi ſecreto, atq; ſolus plærāſq; cuſtodias, receptis quidē in manū cathenis audiebat. Et digeſt. de Reo⁊ cuſtodia ſcribitur. Ne quis receptam cuſtodiā ſine cā dimittat. Et alibi. Si cuſtodia ſe interfecerit, uel præcipitauerit, militis culpæ aſcribiē. Item cuſtodia carcer appellaſ. Col. li. i. Nam illa ſolennia ſunt omnibus circūſpectis, ut ergaſtuli mancipia recognoſcant, ut explorent, an diligenter uincta ſint, an ipſæ ſedes cuſtodiæ ſatis tutæ, munitæq; ſint.
Cuſtodia libera dicitur quando quiſpiam uel in oppido, in aliena domo coercetur, ut libere intra ꝑſcriptos terminos poſſit ambulare, nec poſſit effugere. Saluſt. Senatus decreuit uti abdicatus a magiſtratu Ientulus, itemq; cæteri in liberis cuſtodiis haberentur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Liui. Libera cuſtodia, haud procul a caſtris, placere in aliqua fida ciuitate eum ſeruari per belli tempus.

Cuſtodia lignea ſumitur pro uinculis ex ligno factis q̃bus homines coerciti cuſtodiuntur.

Cuſtodiariũ locus, in quo q̃s aliq̃d cuſtodit. Cyprianus De relinquetur filia ſyon, ſicut caſa in uinea, & ſicut cuſtodiarium in cucumerario, id eſt tugurium. Solet. n. fieri tuguriũ in quo cuſtos uigil obſeruat ne cucumeres auferantur a cucumerario.

Cuſtoditio, eſt opera ad aliquid cuſtodiẽdum ſumpta.

Cutis pellis, ſiue corium. Pli. Ergo cutis ipſa ſenſu caret maxime in capite, ubicũq̃ per ſe, ac ſine carne eſt, uulnerata, non coit, ut in bucca cilioq̃. Compoſita ſunt. Intercus morbus. Intercutaneũ, quod intra cutem eſt. Subcutaneum, quod ſub cute eſt. Subtercutaneũ, q̃d ſubter cutem eſt. Recutiti etiam a cute dicuntur Iudæi circunciſi, & cute hoc eſt præputio priuati.

Cuticula diminutiuum, id eſt parua cutis.

Cutiones dicti uidẽt a cõtractione, q̃d in emẽdis, uendendiſq̃ mercibus, tardi ꝓueniant ad iuſti precii finẽ.

C ante Y

Cyame, tertia pars cyathi, quæ duo cochlearia capit. Sex autem cyathi implent heminam.

Cyamus, ſignificat fabam. Suidas. κύαμος εἶδος ὀσπρίου, & magicalis eſt.

Cyane, es. pe. indifferẽte nympha ſicula fuit quæ ex oraculo Cyanippũ patrẽ mactauit, & ſibi extinctæ diuinos honores ſyracuſani ſanxerunt, q̃d eius morte ſe/data peſtis ẽet, a cuius noĩe perẽnis & ingens fons appellatus eſt iuxta ſyracuſas, ꝓſerpinæ ſacer. Oui. li. ix. Meta. Cognita cyane ꝓſtanti corpore nympha. Et li. de ponto. Quaq̃ ſuis cyanen miſcet anapus aquis.

Cyaneus, color ceruleus: Var. Cyanea penula amictus graſſatur. Dicitur & Cyanus. Pli. In nomine eſt & cyani colos. Græci κυανοῦν dicunt.

Cynum, metallum.

Cyaneæ, ſiue cyanitæ inſulæ, ſeu magis ſcopuli ſub Thracio boſphoro, quæ ſpeciem habent inter ſeſe cõcurſitantium, quæ naues fluctibus immergant ob aduerſos in ſe uentos confligẽtes, quæ & a complodendo ſunt etiam Symplegades appellatæ.

Cyathus, pe. cor. paruũ poculũ quo bibimus. Iuue. Cardiaco nunq̃ cyathũ miſſurus amico. Ad cyathũ ſtare dñr Pincernæ regibus, q̃bus cyatiſſant, hoc eſt in cyatho uina miniſtrãt. Sue. in Cæſa. Sed C. Mẽmius ẽt ad cyathũ, & uinũ nicomedi ſtetiſſe obiecit. ἐλληνιστὶ κύαθος λέγεται, ὅ̃ἅ κύω ϗ̃ ϑ̃ ϕιλέω ϗ̃ τ̃ οὕτως ἐιστ̃ὴν ϕιλέαν ἔρχονται ὡσ ὡκθην. ἐι καὶ σουίδας ἔφη, κύαθος ὄνομ πρὸσ χύω χύαθος, ἤ ϑι ϑ̃ χέω. Eſt ẽt cyathus genus quoddam menſuræ, quo cibaria gallis dari ſolebant. Colu. lib. ix. Nam ſingulis capitum, quaterni cyathi diurna cibaria ſunt, cum magis terni, uel bini præbeanẽ. Pli. li. xxii. ſcribit cyathum per ſe pendere drachmas. x.

Cyathiſſo, as. ſignificat ad cyathum ſto, & cyatho uina miniſtro. Et fungor pocillatoris officio.

Cybele, es. & Cybeles, is. uel æ. pe. cor. Nã ut docet Seruius, anapæſtus eſt in hac dictione cybele, hæc fuit uxor Saturni a Cybelo phrygiæ monte, ſeu oppido, ubi eiꝰ ſacra primo ſunt inſtituta. Scribit Feſtus cybelen anõ nullis ideo appellatã, q̃a ageret hoĩes in furorẽ, quod græci κυβίζω dicũt. i, attezare dela perſona, geſticulari, ut Home. li. xvi. Iliados pagina penul: Sacerdotum eñ cybeles ꝓpriũ eſt caput rotare. Suidas. κυβέλη ἡ ῥέα παρὰ τὰ κύβελα ὄρη, ὀρεία ἡ θεὸσ διὸ καὶ ἐποχεῖται λεόντων ζευγή, ϗ̃ κίνακα δι κυβέλη ἱεροὶ εἰσίν. Hæc primũ ops & terra dicta fuit, q̃ ſit dea telluris, q̃ & ueſta dicitur. ꝓpter quod curru uehi a poetis fingit, quia terra pendet in aere, & rotis ſuſtineri, q̃a rotatur, & ſemper uoluitur mundus. Mater deũ, quia omnia gignit. Et mater alma ab alendo. Et mater Phrygia a monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma uocant. In eo ſacra ſibi per corybãtes inſtituit, a quo dindyme, & dindyme ne a nonnullis uocatur, Et Berecinthia a monte Phrygiæ, qui βερέκυνθος appellatur. Et Pales q̃ ſit pabulo; dea. Rhea ἀπὸ τ̃ ῥέω fluo, q̃ terra affluens ſit oĩm rer. Dicta eſt & Idæa, & Phrygia, & Peſſimuntia, de qua Clau. Turrigerãq̃ petit Cybelem ſinuoſa draconum. Mar. Et Cybeles picto ſtat corybante tholus. Ex Apulei ſententia eadem erat dea Cybele Bellona, & Iſis. Q̃ñq̃ metri gratia ſcribitur per duplex ll. & fit cybelle bacchius pes ex prima breui, & duabus longis. Proper. Vertice turrigero iuxta dea magna cybelle. Luca. li. i. Et lotam paruo reuocant Almone cybellem.

Cybeleios, a. um. poſſeſſiuum a cybele, ut tympana cybeleia apud Martianum.

Cybiũ piſcis genus, q̃d ita ſciſſum ẽ, ut mediũ eiꝰ æque pateat in oẽs partes ad ſimilitudinẽ teſſeraꝝ. Pli. lib. xxxii. Cybium eſt conciſa pelamis: Cybia etiam dicũtur ſalſamenta macra. Vide in Horæum.

Cyborium genus pomoꝝ alexandrinoꝝ. Hor. Obliuioſo leuia maſſico cyboria. Acron. Cyboria Alexandrina poma, quæ habent ſimilia colocaſiis folia, in quorum ſimilitudinem facta pocula eodem nomine appellantur, aut certe pro cibis poſuit, tanq̃ cibum poculis compenſaret. Cyborium quoq̃ nunc dicitur ſtructura quædam altare cooperiens, qualia multa Romæ a ſummis pontificibus extructa fuere. Vñ ſcribit diuũ Gregorium feciſſe ad beatũ Petrum ſuper altare cyborium, cũ columnis quatuor ex argento puro.

Cyclas, adis. ueſtis fœminea rotunda, Nã græci κύκλος circulũ, καὶ κυκλόω circũdo dicunt. Iuue. Hæ ſunt q̃te nui ſudãt in cyclade. Et uideẽ ueſtis tenuiſſima explicatilis, & ſpacioſa. Prop. Et lõga cyclade uerrit humũ.

Cyclades pe. cor. inſulæ in Ionio mari, quibus aborru ſolis Ægeum mare eſt, ab occaſu Myrtilum occupant ad ſeptuaginta millia. Dictæ cyclades, ꝓ in cycli formam diſponantur. Nam a promontorio Gereſto, circa Delum in orbem ſitæ ſunt. Alii dicunt uocari cyclades, non quia in rotunditatem ſitæ ſint, ſed ꝓ longo ordine eas circũire neceſſe ſit, propter promontoria, unde & Virgi. Sparſaſq̃ per æquor, dixit, cyclades. Sunt autem numero quinquaginta tres.

Cyclus rotundum ſignificat quaſi circulus. Cycli erant Athenis loca, ubi aliqui uenibant, Id aũt nomẽ eſt tractũ a circulari circunſtantia uendendoꝝ. Quare Menander ait. Itaq̃ ego mihi uideor per deos ĩmortales uidere, me ipſum ĩdutum currere circum, ac uenire.

Cyclopes pen. pro. gigantes ſeu reges antiquiſſimi in Sicilia iuxta Aetnam uno oculo in fronte. Cyclops quaſi

quasi circularis oculus, κύκλος enim rotundum, & circulum dicit ὠφ oculum.
Cycnus, latine holor, auis candida anſere maior, argutā uocē habens, & cū ad mortem peruenit, maximo dolore angit, adeo ut flere uideat. Oui. Dulcia defecta modulat carmina lingua Cantator cycnus funeris ipſe ſui. Fuit aūt cygnus Phaethontis amator. Poſt illi⁹ interitū, diutino fletu in hanc auē mutatus eſſe dicit in fabulis. Fuit inſuper cygnus filius Martis, uñ Heſiodus in aſpide. ἔνθ' ἦτοι κύκνος μὲν ἐποτρυνέος υἱὸς ἔην, κτεινόμενος μεμαὼς ὀκὲ βάλε χάλκεον ἔγχος.
Cycneus, a. um. ut uox cycnea, quæ eſt cycni. Aliquando cycneus dicitur candidus,
Cycnologo, is. apud Martianū ponit p dulciter canens in ſimilitudinē cycni, qui moriturus amœne canit.
Cydarum pe. cor. genus nauiculæ.
Cydon inſigne Cretæ oppidū, a quo malū cydonium, pomū, quod dī cotoneū. Pli. His proxima amplitudine mala, quæ uocamus cotonea, & græci cydonia ex Creta inſula aduecta. Serenus. Aut quæ poma Cydon cretæis miſit ab oris, Inde cydonitem appellat Palladius cibum, ex cydoniis decoctis, & melle confectum, cotonatum uulgo dicitur. Eſt & cydon nomen uiri proprium, & Cydones populi cretenſes,
Cydonitis pe. pro. cibus ex cydoniis cotonatū dicitur.
Cydnus fluuius Ciliciæ, q Tharſum apoſtoli Pauli urbem diuidit, cui⁹ aqua cōtra podagras, teſte Pli. ualet. A tauro ortū habet, ut inqt Stra. ab undarū colore ſic dictus. Nā quicquid candidū eſt Syrii cydnū uocant.
Cylydros genus ſerpentis ex κυλέω uoluo ὕδρος ſerpens, quaſi uolubilis, p eundo ſæpe ſe inuoluat.
Cylindros, columnella lapidea rotatilis, qua rei ruſticæ ſcriptores areā æquari iubēt. Vir. Area tū primū ingēti eſt æquanda cylindro. Cato. Areā, ubi frumentū teratur ſic facies. Confodiat minute terra, amurca bene cōſpergat, & cōbibat plurimū, cōminuto terrā, & cylindro, aut panniculo coæquato. Tractū nomen ἀπὸ τοῦ κυλίνδω. i. a uoluendo. Præterea cylindrus dī oñe quod rotatu facile eſt. Cic. de fato. Sed reuertat ad cylindrū & ad turbinē ſuā, q moueri incipere, niſi impulſa non poſſunt. Id aūt cū accidit ſuapte natura, quod ſupeſt, & cylindrū uolui, & uerſari turbinē putat. Sūt & cylindri lapides teretes, hoc eſt oblongi, atq uolubiles, quibus mulieres, & donabant, & ornabant. Pli. li. ul. de beryllis, q mira longitudine placebāt, ait, ideo cylindros quidam ex his facere malunt, q̄ gemmas, qm̄ eſt ſumma cōmendatio in longitudine. Ex qbus uerbis colligitur cylindros oblongos eſſe, gemmas uero quadratas, aut rotundas. Soli. ſimiliter inqt. Indici reges hoc genere gemmæ in longiſſimos cylindros amant fingere. In qua ſignificatiōe quidam chelydros ſcribi debere putant, quaſi genus illud ornatus ſimile eſſet ſpiris ſerpentium, quos chelydros appellant.
Cylindraceꝰ, a. um. qd eſt factū ad ſimilitudinem cylindri, hoc eſt teres, & oblongum, Pli. ſcribit ſiliquas piſo qd genus leguminis eſt, cylindraceas eſſe. Et Anaximander dixit terram eſſe formæ cylindraceæ.
Cyllenius Mercuriꝰ dictus eſt, p oēm rem ſermōe ſine manibꝰ cōficiat, qbus partibꝰ corpis q carēt κυλλοί. i. mutilati, uulgo ſtrupiati uocant, iō q̄dratū eū fingūt.
Alii uolūt p in cyllenia uia ſit enutritꝰ. alii p in mōte arcadiæ cyllene. Alii p a cyllene ſit nympha educatꝰ.
Cylindroides uocatur figura columnæ quæ iacitur.
Cylix græce poculum, & calix latine dicitur.
Cyliſma. atis. uolutabrum, uolutatio.
Cyllene mons Arcadiæ, ubi enutritus fert Mercurius.
Cymatia dicūt ea quæ in quadratura extāt per quattuor partes, ſicut menſæ quadræ fieri ſolent.
Cyma, æ. fœtus, partuſq braſſicæ, quaſi κύημα, qd fœtū ſignificat. Celſus. Mali eſt ſucci braſſica, magiſq ēt cyma eius. Pli. li. xx. Ex oībus braſſicæ generibus ſuauiſſima eſt cyma, ſiue quyma, & ſi inutilis habet. Colu. Maior pars eius braſſicæ in cymā proſilit. Cymata etiam dīr hæc a Colu. quæ uere proximo poſt primā ſectionem a caulibus colliguntur, uel ut alii dicunt, tenuiores cauliculi. Cyma etiam oppidum eſt Æolicum.
Cyma, tis. latine dicitur unda. Et id quod ē caulibus colligitur ſicut modo dictum eſt.
Cymatilis ueſtis illa dī quæ inſtar undarū fluctuat, ab undis, & fluctibus q̄ cymata noīant. Nā cymatilis ex eo nomen accepit, p fluctuū ſimilis, & textura ipſa fluctus imitetur, qualia hodie ueſtimenta ſymbalota nominant, quæ magis cymalota dici debent.
Cymba genus nauis. Iuuena. Atq una tranſire uadum tot milia cymba.
Cymbiū genus poculi uinarii proceꝛ, ac cymbæ ſimile q̄ græce κύμβη dicitur. Vir. li. iii. Inferimus tepido ſpumantia cymbia lacte. Videturq diminutiuū a cymba. Alii Cymbiū, quaſi ciſſimbiū per ſyncopen dici uolunt a ciſſos hædera, p ex ligno hederæ fieret, Sed & Apuleio Cymbium dī, qd latine Seruius ſitulā uocat.
Cymbalum inſtrumētum muſicum, quod in ſacris matris deum cum tympanis habebatur.
Cymbaliſtæ, q pulſant cymbala, ſicut tympaniſtæ, qui tympana pulſāt. Apul. de deo ſocratis. Barbara ātſtrepitu cymbaliſtarū, & tympaniſtarū, & choraularum.
Cymei, ſiue cynei a Cyno Locroꝛ oppido. Vñ in Var. Cynicus antigonus mēdoſe legit p cymeus, cyneuſue.
Cyminus pe. cor. Hetruriæ lacus eſt monti ſuppoſitus De quo Virgi. li. vii. Et cymini cum monte lacum.
Cyminum pe. pro. quod nos y. in u. uertentes cuminum dicimus. Eſt autem cyminum, & ſatiuum, & ſyluēſtre, quaternis, aut quinis foliis, ueluti ſerratis, multis ægritudinibus magno uſui, ſed pallorē bibentibus gignit. Perſius. Et pallentis grana cymini.
Cymodoce pe. cor. dicta p undas maris q̄ſcere faciat.
Cynethiū, ut ſcribit Diony. li. i. antiq. eſt ciuitas in Arcadia, ab Æneæ ſocio ibi uita functo, ſepultoq, Hic Cynethæ, ſiue cynetenſes populi, quos tñ alii a Cynetho Lycaonis filio putant appellatos.
Cynos, latine canis. Quo noīe ēt dicta eſt ciuitas in Locride. Liui. li. viii. iii. deca. Cynū Locridos emporium. Ptol. in Locride Cynos & calliaros. ἐυθεῖα κύων κυνός.
Cynici pe. cor. cuiuſdā ſectæ philoſophi, cuius principes Antiſthenes, Hercules, & Diogenes fuere, ſic dicti, uel a Cynoſarge gymnaſio, ubi uerſabat Antiſthenes, uel a κυνὸς canis, quaſi canini, q a eſſent in cauillis, caſtigationibuſq more canum mordaces contra uitia, uel quia obſcœnitate, licentiaq ſermōis rabiē quandā caninam repræſentarent. Vel p nequaq, ut canes adula

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

rent, sed orõne ac gestu in delinquentes inuehrent.
Cynegetica dñr uolumina de uenatione conscripta, κυνηγὸς καὶ κυνηγέτης uenator. Flauius uopiscus refert olympium nemesianum scripsisse cynegetica.
Cynocaumata, latine æstus caniculares quibus canes potissimum aguntur in rabiem.
Cyniphs, siue Cyniphos fluui⁹ Aphricæ, a quo & regio eo nomine dicta est in qua maximi sunt hirci. Hinc
Cynipheus, a:um. ut Virgi. li. iii. Geor. Cyniphei tondẽt hirci. Dicitur & Cyniphius, ut grex cyniphius. i. grex hircorum, & Cyniphia pellis hircina, Martia. de Vndonibus. Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti Cyniphio poterit planta latere sinu.
Cynopus, canis pes, genus piscis:
Cynops uero canis oculus.
Cynosbatos latini dicunt sentẽ canis, dĩ & cynacanthe.
Cynacanthe arbuscula, q̃ acinos, ueluti uuæ producit, latini caninã sentem, & uulgo uuã spineam noĩant:
Cynanche a canibus dicta, quos infestat, p̃focatio est nocturna maxime, pituita crassa, & lẽta in fauces, cer uicesq; delata ἀπὸ τοῦ κύων, καὶ ἄγχω quod est angere: A quo & angustus, & angor, & angiportus.
Cynomyia. musca canina κύωνκυνὸς canis μυῖα musca, quæ sanguinem ab animalib⁹ exugit. Hæc præcipue canum auribus insidet, & uulnerat eas.
Cyniphs, is. pe. cor. musca minutissima, lõgis cruribus in capite habens rostrũ, quo perforat pellẽ hominis. Nascitur ex humore, & iuxta aquas abundat.
Cynopolis, pe. cor. canũ ciuitas, in qua Anubis colitur & honor, & sacer quidam cibus est canibus cõstitutus. Ab hac cynopolitana præfectura appellata est. Qui in ea habitant Canarii dicuntur. (put dicitur.
Cynocephalea, herba canino capiti sĩlis. Nã κεφαλὴ ca
Cynocephali, pen. cor. bestiæ similes simiis, p̃ter capita canina, in Æthiopia, uiolenti ad saltũ, feri morsu. Aug. li. xvi de ciui. dei. Quid dicã de Cynocephalis, quoꝝ ca nina capita, atq; ipse latratus magis bestias, q̃ homes confitent. Pli. li. vii. Gens menisminoꝝ appellata animaliũ, quæ Cynocephalos uocamus, lacte uiuunt.
Cynoglossa herba, quæ dicitur lingua canis, γλῶσσα enim lingua dicitur.
Cynorhodos, pe. cor. rosa syluestris, id est canis rosa, sic dicta, quia eius radix ad morsum canis rabidi unicũ remedium, oraculo quodam compertum fuit. Quidam dicunt esse lilii genus rubens.
Cynosorchis, quasi caninus testis, herba, quæ & orchis, & cynosarconia dicitur foliis oleæ mollibus ternis.
Cynosarges, gymnasiũ a quo cynica secta, ut inqt Laer.
Cynosura pe. pro. canis ura. i. cauda, & minor ursa dĩ. Luca. lib. ix. Te segnis cynosura subit, tu sicca, pfundo mergi plaustra putas, Sũt aũt duæ arcti quaꝝ una dĩ maior ursa, quã græci helicẽ dñt, altera mĩor ursa, Cynosura a græcis dcã. Nã ppñ græciæ illã notare soliti. Hãc Sidonii aspiciẽtes cõtinue nauigãt. Oui. esse duas arctos, quaꝝ Cynosura uocat Sydoniis, helicen graia
Cynosema græco sermone dĩ canis (carina notat. sepulchrum. Quo ẽt nomine est dictus tumulus Hecubæ uxoris Priami, quæ ex dolore impatibili post cladem exitiũq; patriæ, ac suorum in canẽ conuersa fert. Pli. Cynosema ita uocatur hecubæ tumulus.
Cynthus deli mons, sed & ipsa quandoq; delus dicta est a cyntho Oceani filio, ut ait Stepha.
Cynthia Diana dicta a Cyntho mõte in Delo insula in quo nata cũ Phœbo est. Vñ & Apollo Cynthius, & a quo ipsa insula Delos Cynthia uocata est, Qui mons tantæ celsitudinis fertur, ut umbra sua totius insulæ ambitũ tegat. Cynthia ẽt locus Romæ, ubi cynthoꝝ monumentũ fuit, Et a Diana Proper. amicã suã Cynthiã, ob pulchritudinẽ uocauit, q̃ pri⁹ hostilia uocabat
Cypseli aues, quæ & hirundines dictæ ex eo, q̃ nidum specie cypseli. i. cistellæ ex luto fingunt. Fuit & cypselus tyrannus apud Corinthũ, etiam a cistula nomẽ acceptũ, quã græci cypselon uocant, in qua delituit occultatus a matre, cum ad perniciem uestigaretur.
Cyphi genus suauissimi odoris. Hie. Odoris aũt suauitas, & diuersa thymiamata, & amomũ, cyphi, cenãthe muscus, & peregrini muris pellicula, q̃ dissolutis, & amatoribus cõueniant, nemo, nisi dissolutus negat.
Cypariss⁹ fuit nomẽ pueri Telephi filii, quem Apollo amauit, postea in sui nominis arborem conuersi. Cypareiss⁹, & per synerẽsim cypress⁹, deinde conuersione y. in u. cupress⁹ dicitur. Virgi. Aereæ quercus, aut coniferæ cypariss⁹. Idem. Et teneram ab radice ferẽs Syluane cupressum. Dicta cypariss⁹, q̃ corpus eius a rotunditate in aerẽ erigit. Vnde & conos dicitur alta rotunditas, & fructus eius conos appellatur. Hæc arbor natu morosa est, & Plutoni sacra, q̃n succisa non regerminat. Ideo funebri signo ad domos defunctoꝝ illam posuere maiores. Petro. in Saty. Gaudent feralli circum tumulata cupressu. A cypariss⁹ fit cypariss⁹nus, & a cupress⁹ cupressinus deducitur.
Cypiron, pe. cor. gen⁹ est herbæ palustris seu iunci, quæ
Cypirus alia herba est, quæ gladiolus (& cyperus. dicitur, radice bulbosa, & odore uicino nardo.
Cyperis, pe. cor. herba indica gingiberis effigie, commanducata croci uim reddens.
Cyprus, insula in Carpathio mari inter Ciliciam & Syriam, diues, luxui dedita. Vñ & Veneri sacra. Hora. Sic te diua potens Cypri. A cypro urbe in ea sic appellata In ea mercatus erat quondã nouem regnoꝝ sedes. Vrbes in ea p̃claræ Cythera, a qua uenus cytherea dicta est, Paphos, palæpaphos, & Salamina, Hæc inter maiores nostri maris insulas primũ locũ sibi uendicat. Cuius septentrionales partes Tracheæ Ciliciæ opposit⁹ sunt. Ibiq; continenti proxima est. Orientales iss⁹ nui. Occidentales pamphilicũ alluit pelagus. Hausti les Ægyptiũ. Ambitus insulæ triũ miliũ quadringentorum ac uiginti stadioꝝ. Hanc q̃q; Citieam uocãt ab urbe Citio. Vnde Zeno, ut inquit Cirillus. Quandoq; Cerast⁹, siue cerastiada, q̃n promontoriis multis quasi cornibus infestis assurgat. Q̃q; etiam Spheceam & Meionida. Præterea Cyprus dicitur uua florens, & species q̃dam extrinsecus uirgulti in Ægypto ferens ẽt floridum quendam fructũ in modum floretis uuæ prolatum. Sed uidetur magis, ut inquit Hier. ad fructũ uitis respicere cum dĩ in canticis. Botrus cypri fraternus meus mihi in uineis ingaddi. Pli. lib. xii. circa finẽ dicit arborem odoratã in ægypto foliis, & semine simílẽ coriandro. Coquit̃ in oleo & exprimit̃.
Cyprius, a. um. nomen possessiuũ a cypro insula: Vnde

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tres paruæ insulæ huic, ppinquæ cypriæ noiant. Et Venus cypria, q ei primũ in cypro templũ sit constitutũ Vel quia parietibus pfideat. Nã græce κυεῖν parere est. Fuit et Romæ uicus noie Cyprius, q ibi Sabini bono omine confederunt. Nã Cypriũ Sabini bonum dicũt.

Cypricus, a.um. similiter nomen possessiuũ a Cypro.

Cyprianus nomẽ uiri, ppriũ, filĩ a Cypro insula deductũ.

Cyprinum pe. pro. quod & Cyprus dicit unguentum regale. Vnde in canticis scribit. Cypri cũ nardo, nardus, & crocus fistula, & cinnamomũ, cũ uniuersis lignis libani. Nascit in multis locis, sed in Cypro insula odoris suauitate præstat, ideo Cyprus est appellata.

Cyprinus genus piscis, de quo Pli. & Aristoteles.

Cyprogenia, dicuntur quæ sunt ex Cypro genita.

Cyprium æs dicitur, quod uulgari usu nominatur cuprium, unde cuprini claui.

Cyrcerũm pe. cor. nauis asiana prægrandis. Plau. Cum percunctor portitores, & quæ nauis uenerit ex Asia, negant uenisse. Conspicatus sum interim cyrcerum, quo maiorem non censeo.

Cyrene, es. & Cyrenæ tm̃ pluraliter, pe. pro. oppidũ Libyæ inclytũ, potensq; conditũ a Batto Laconico quẽ Callimachus progenitorẽ suũ fuisse tradit. Ab hac Cyrene tota libya Cyrenia dicta est, a Cyrene, q & cyrenia, uirgie Penei regis Arcadiæ filia, quã rapuit Apollo e mõte pelio, & in Aphricã, q uergit in Ægyptũ transtulit, ex qua filios suscepit q̃tuor. Aristeum Nomiũ Anteum & Argũ. Hanc regionẽ Pli. appellat pentapolitanã, a nũero quinq; urbiũ, qbus maxime inclyta est, q̃ hæc sunt noia Berenice, Arsinoe, Ptolemais, Apollonia, ipaq; Cyrene. Scribit Sal. Cyrenẽses magnũ & diuturnum bellũ gessisse cũ Carthaginensibus de finibus agroꝝ. Est & Cyrene nomẽ urbis in Cypro insula, quã Cyrus cõdidit, ex qua natũ putant Simonẽ patrẽ Alexandri & Ruffi, ut est apud Euang. Augu. li. de pastoribus, scribit Simonem cyrenæum, q angariatus est, ut Christi crucẽ tolleret, fuisse aphrum, & hãc Cyrenem Aphricæ contiguam esse. Ex Cyrene Libyæ natus est Hegesias philosophus, de quo Cice. li. i. Tuscu.

Cyrenaicus, a, um. ut regio cyrenaica, & philosophia cyrenaica, quã Aristippus socraticus cyrenẽsis instituit.

Cyreneus, a. um. quod est ex Cyrene, ut homo cyreneus qui natus est ex cyrene.

Cyrenensis similiter ut homo Cyrenensis.

Cyrnus, græce κύρνος insula est i mari Ligustico, quam latini Corsicã dicunt. Dicta cyrnus a Cyrno Corsicæ rege, prius Teranne noiata, qa ibi terannei ppli thessaliæ habitauerũt, longa pass. cl. millia, lata maiore ex parte. l. Circuitu. cccxxii. milliũ, distans a uadis Volaterranis. lxii. millibus passuũ. Hinc Cyrneus. a. um, Vir. Sic tua Cyrneas fugiant examinos taxos.

Cyrnea uasis uinarii genus. Plaut. Cadus erat uini inde impleui cyrneam.

Cyrnii sunt ppli q lõgissimo æuo utunt̃ a Cyrno insula.

Cyrrha iugũ Parnassi montis Bœotiæ. Mar. Quid tibi cum Cyrrha, quid cum permessidos unda?

Cyrrhea uero urbs in Helicone iuxta Nysam. Luc. Sed mihi iam numen, nec si te pectore uates Accipiam, cyrrhea uelim secreta mouentem Sollicitare deum, Bacchumq; auertere Nysa.

Cyrios latine proprius authenticus dominus. Vnde Cyriacus proprium nomen.

Cyrus primus ex regibus Persaꝝ fuit, ut Iusti. li. i. scribit q deuicto Astyage ultimo Medoꝝ rege imperiũ Medoꝝ trãstulit in persas. Et subacta Asia totũ orientem in ptãtem redegit. Postremo cũ bellũ scythis ituliss̃et eosq; clade magna affeciss̃et Tomyris eo tpe scythaꝝ regina cõpositis insidiis ducẽta milia persaꝝ cũ ipso rege trucidauit, ita ut neq; nũcius tantæ cladis supfuerit. Caput Cyri amputatũ in utrẽ humano sanguie repletũ cõiectũ fuit cũ hac exꝓbratiõe. Satia te sanguie

Cyrrus nomen duoꝝ fluuioꝝ, quoꝝ un⁹ (quẽ sitisti, Armeniæ & Iberiæ fines interluit, & per Albaniam labitur. Oritur in monte Caucaso. Alius est in Media.

Cyrrestica regio a cyrro dicta est, ubi Cyrrestis dea colebatur, quam Mineruam interꝓtantur.

Cyrphis, rupes quædam Parnasi montis.

Cyssus genus hederæ, q̃ sola sine adminiculo stat, a græcis orthocyssos dr̃. Quo et noie uocatus ẽ fluui⁹ qdam

Cytheron pe. pro. Vide in dictione Cythera.

Cytisus pe. cor. genus fruticis inter cãpos & syluas, ouiũ pabulum quod lac auget, ut philosophus li. de animalibus. iii. scribit. Inuẽtus primo in cytisso insula, ut ait Plinius, Inde translatus in oñes cycladas, & urbes græcas. Col. lib. iii. Cytisum, quem græci aut zeas, aut carnicin, aut trifarin uocant, q̃ plurimum habere expedit, q gallinis, apibus, ouibus, capris, & omni generi pecudum utilissimus est. Idem libro decimo. utraq; cytisus. Est enim satiuã, & altera suæ sponte.

Cythoris nomen meretricis nobilis, quo tempore Origo, & Arbuscula meretrices fuerunt.

Cytorus pe. pro. mons in Asiatica regione, quæ paphlagonia nuncupatur. In eo buxus plurima nascebatur. Vnde buxifer a Catullo dicitur. Virgi. Et iuuat undã tem buxo spectare cytorum. Fuit & Cytorus siue Cytorum ciuitas, Sinopensium emporiũ a Cytoro Phryxi filio condita, & appellata, ut testatur Strabo.

Cytinus flos satiuæ punicæ, ut balaustum syluestris, ut est apud Dioscо. Plini. uero cytinum interpretatur pomum ipsum immaturum & primum partum ei⁹ flo rere incipientis, flores uero ipsos in ipso Cytino erumpentes Balaustia naturæ astringentis. Solet tamen appellatio hæc, & ad alia quoq; genera congruere. Dioscо. Apollinaris herbæ flores cytinos appellauit.

Cythnos insula una ex cycladibus, a cythno primo habitatore sic appellata. Alio noie Ophiusa, ac dryopis Hinc Cythnius, a. um. possessiuum, ut Timanthes pictor Cythnius dictus est.

Cytheris nomen fuit libertæ Volumnii, quam Gallus amasse dicitur, Vir. eam Lycorim nominat.

Cythera pe. pro. tm̃ pluraliter, sicut hæc Solyma & Araxata, insula veneri cõsecrata contra Cretã, in quam primũ delata est Ven⁹. Vñ Cytherea dicta. Festus scribit Cythereã dictã uenerem ab urbe Cythera, in quã primũ deuecta dicitur concha, cum in mari esset concepta. Solinus Cythream appellat a Cythero Phœnicis filio. Hanc insulam porphyrusam a præstantia purpuraꝝ Aristoteles uocat. Sed porphyrida Plinius.

Cytheriacus, a. um. nomen possessiuum, ut nectar cytheriacum quod pro suauitate uenerea ponitur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cyzicus,ſiue cyzicum pe.cor.ſiula in propontide,duo/
bus pontibus coniuncta continéti,habens urbé eiuſdé
nois,mœnibus arce,& turribus marmoreis, cui nomé
indidit Cyzicus rex,quem Iaſon p imprudentiá inter/
emit.Oui.li.i.Faſt. Hinc propontiacis hærentē Cyzi/
con oris,Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus. Fuit
hæc ciuitas magnitudine & pulchritudíe cum primis
Aſiæ urbibus cōparanda,paci & bello apta,tribus ar/
mamentariis inclyta.,quoꝝ aliud armorum,aliud in/
ſtrumentoꝝ, aliud frumenti erat receptaculū. Huius
habitatores Cyziceni appellant. Verum Pius papa in
Aſia,hanc cyricum appellat,nō cyzicū. Et de Cyzico
ſic ſcribit. Nunc qd Cyzicus ſit nobis non ſatis conſtat
adeo claritatem rebus adimunt tēpora,& nos homun
ciones diuturnam quærimus in hoc ſæculo gloriam,
quam potiſſimæ ciuitates retinere non potuerunt.

Cyzicenus Athenienſis phūs in Mathematica, & in cæ
teris ſcientiis excellentiſſimus, p̄cipue in Geometria.

D Litera quandoq; pro th aſpirato ponitur,ut theos de
us. Qñq; conuertitur in b. ut quod
olim duellum, nos iam bellū dici/
mus. Et duellona Bellona. Qñq; in
Lut a ſedeo, olim ſedda dicebatur,
quæ nunc ſella. Quádoq; in r,ut meridies ab eo, quod
eſt medius dies. Interponitur nonnunq; in cōpoſitis
hiatus prohibēdi cauſa, ut in prodeſt,redarguo. Sub/
trahitur,quando ſequens ſyllaba ab s. cum alia conſo
nante incipit,ut aſcendo,aſpicio.Quando autem con
uertatur in alias literas dictum eſt ſupra in ad.

D ante A

Dacia per c. regio i Scythia, quam q̄dam Thraciæ par
tem quidam conterminā dicūt. Alii prouinciā citra,
& ultra Iſtrum eſſe autumant.Hæc ut Pli.& Ptole.ſcri
bit,a Septentrione parte Sarmatiæ,a meridie Danu/
bio terminatur,quam nonnulli Valachiam magnam
eſſe uoluerunt, Cuius populi Daci,& Dacæ dicuntur,
qui olim Stra.teſte Daui appellati ſunt. Ex quo apud
Athenienſes Dauorum noīa ſeruilia plurimum abū
dabant. Hinc factum eſt ut in comediis ſerui introdu
canē Daui noīati,qui alio nomine Gethæ dicti ſunt.

Dacus,ca. cum, quod eſt ex dacia, Spartianus. Ad bellū
dacum Traianum familiarius proſecutus eſt.

Dacicus pen.cor.dictus eſt qui Daciā uicit, ſicut a Ger/
mania,germanicus. Iuue. Cum lance beata Dacicus,
& ſcripto radiat Germanicus auro.

Dactylus pe.cor.a latinis dicitur digitus. Ad cuius ſimi
litudinē metri pes uocatur.Item dactyli caricæ.i. fru/
ctus palmæ.Apiti9.Et croci dragmæ ſingulæ dactylo
rum oſſibus torridis quinq;, his deniq; dactylis nunc
mollitis eſt. Eſt & dactylus uuæ genus in lōgum por/
rectæ,quæ a Colu.dactylides dicuntur uuæ.

Dactylides uocantur uuæ a digitali gracilitate,

Dactylion græci annulum dicunt a digito, qui græce
δάκτυλος dicitur. Vnde & Dactylotheca pro annulo/
rum repoſitorio.

Dæmon,latine ſciēs dicit,a δαίω quod eſt itelligo ſcio.
Aug.li.ix.ci.dei.Dæmones dūr,qm̄ græcum uocabu/
lū eſt ob ſcientiā nominati. Noſtræ religiōis lr̄oīes ap
pellant ſpūs in cœlo a deo creatos, q de cœlo dereĉti,
partim in terræ infimo, partim in hoc aere damnati
ſūt. Euſe.uero ſic habet.Dæmones ſi nominis ptātem
dicere licet,nō quia dæmones ſint, qđ latine ſciētes di
cere poſſumus, ſed qa dimænin ſoleant pulcherrime
appellanē.Id aūt latine tūm timere, tum terrere ſigni
ficat.Græci ēt dæmonas uocant deos,puta genios,qm̄
minus lucidæ ſplendentiſq; naturæ, quā illi cœleſtes
probātur,latini medioximos dicūt. Hinc Eudæmon
& Cacodæmon pro bono & malo dæmone. Dæmon
etiam animus humanus dicitur in corpore ſitus.

Dæmonium,idem quod dæmon,a quo dæmonioſus.

Dæmonioſus dicitur,qui a dæmonio poſſidetur,Vnde
de apoſtolo Thoma ſcribitur,q̄ dæmonioſi liberabā
tur.Idem ſignificat dæmoniacus.

Dæmogorgon,latine dī deus terræ. Nā dæmon deus,ut
ait Lact.Gorgon terra ſeu potius ſapientia terræ,cum
ſæpe dæmon ſciens,uel ſapientia exponatur.

Dædalus pe.cor.dici pōt ingenioſus.Quo noīe dictus ē
Athenienſis faber egregius, Icari pater,qui ſerrā aſciā
ppendiculū,terebrā,glutinū,lithocollā iuenit,malūq;
& antennā naui impoſuit.Hic accuſatus, q̄ Perdica ſo
roris filiū interemiſſet,iudicii metu in Cretā fugit,ubi
Labyrinthū fabricauit, ubi Minotaurus includeret,
opus portētoſiſsimū humani ingenii. Dict9 Dædalus
(ut qdā exiſtimant) ἀπὸ τ̄ δαιδάλλειν,quod eſt uariare,
ꝓpter qđ græci δαίδαλον uariū dicunt. Et Lucre.terri
ob reꝝ, artificiorūq; uarietatē dædalā noīat. Ennius
ſimili modo Mineruā. Vir.Circen. Plau. Logodæda/
los uocauit, q dolū colunt ſermonis ornatu. Ad uer/
bum aūt transferri poteſt ſermonis uariator.

Dædala,orū.urbs Lyciæ,a mōte lyciæ,ſeu a Dædalo ibi
ſepulto,quē coluber aquaticus ex amne Nino in palu
dē,in quā Dædalus cōmeabat,egreſſus momordiſſet.

Dæmonicus,a.um,quod eſt dæmonis. Lactan. lib.iiii.
in fine. Sed illi dæmonicis fraudibus irretiti diuinum
nomen cultumq; perdiderunt.

Dalmatia regio Illyrica, contermina Liburniæ uerſus
occaſum,a q̄ dalmatæ dicti ſunt populi,q ut Apianus
ſcribit, domiti ab Auguſto fuere. In ea Iadera ciuitas
inſignis reꝝ abundantia, & Raguſiū olim Epidaurus
dicta.Dalmatæ utebantur chirodotis,quæ ſunt ueſtes
manicatæ,colore quem hodie dalmaſcum uocant.

Dalmaticus,a.um.poſſeſſ.Sue. Externa bella duo per ſe
geſſit,dalmaticū adoleſcens adhuc,& cantabricum.

Dalmaticatus dalmataꝝ ueſtibus indutus. Lampri.in
commodo.Dalmaticatus in publicum proceſſit.

Dama genus capræ ſyluestris,tam maſc. q̄ fœ.generis.
Virgi.Cum canibus timidi uenient ad pocula damæ.
Mar. Dente timetur aper,defendunt cornua ceruum.
Imbelles Damæ,quid niſi prædaſumus?

Damula pe.cor.diminutiuum parua dama.

Damaſcus urbs nobiliſſima, caput Syriæ.

Damaſcena pruna a Damaſco,ut inqt Pli.lib.xv. dicta

Damon nomen phi pythagorici,q cū phy (ferunt
thia arctiſſimo amicitiæ uinculo conſtrictus fuit.

Damocles nomen proprium unius ex aſſentatoribus
Dionyſii.

Damœtas cū diph.œ. nomē paſtoris de quo Vir.ibus.

Damnum

Damnum,a demptione,quaſi diminutiõe, cum minus de re factum eſt,quam quanti conſtat.

Damnoſus,a.um.quod eſt cum damno.Colu.li.i. Quod &ſi per partes nõnunq̃ damnoſum eſt, i ſumma tamẽ compendioſum. Aliqñ ſumitur actiue,ut res damnoſa,quæ damnum infert. Aliqñ paſſiue, ut apud Plaut. in Epi.Damnoſo ſene pro eo qui damnum ſubeat.

Damno,as. dãno afficio. Vñ indemnis, q̃ nullo afficit dãno.Sed cũ de peccato,uel de peccati pœna agit,qñq̃ abltõ,qñq̃ gtõ iungit.Cic.li.iiii.ad Her.Maiores nri, ſi quã unius peccati mulierẽ dãnabant, ſimplici iudicio,maleficio q̃ multo q̃ conuictã oportebat.Quo pacto? Qñ quã impudicã iudicarant,eã ueneficii quoq̃ damnatã exiſtimabant.Et li.i.Tuſc.Sed plurimi contra nituntſ,aiosq̃ quaſi capite dãnatos,morte mulctãt Qñ uero nõ apponit p̃ciũ uel peccatũ,pœnaq̃ peccati,actõ tñ iungit,& ſignificat culpo.Hie.in Præfa.Penta.Quid igit dãnamus ueteres? minime, Sed poſt priorum ſtudia in domo dñi, quod poſſumus laboram9. Ci.li.iiii.Tuſc.Rex natura,q̃ errorẽ dãnare uoluim9. Interdũ dãnare accipit pro exhæredare,.Vñ e duobus filiis alterũ hæredẽ inſtitutũ,alterũ damnatũ legimus. Interdũ pro cõpellere, obligare, & neceſſitate aſtringere.Ter.Tuus damnatus gnatus, nõ tu.Interdũ pro liberare. Virgi.Damnabis tu quoq̃ uotis. Et eſt tranſlatio,quaſi,ut damnati cõpellunt maleficiis eorum pœnas luere,ita tũ uotis ſupplicũ cõpelleris eos exaudire Huius compoſita ſunt.Cõdemno & prædamno,quod eſt añ damno.Liui.li.iiii. Totam culpam eius temporis in prædamnatũ collegam transferentẽ oẽs tribus abſoluerunt.Lact.lib.v. Nec prædamnari quenq̃ incognita cã licet . A participio dãnatus fit compoſitũ , Indemnatus, qui indicta cauſa i. non defenſa, aut incognita, damnatus eſt.Sal. Hi primo cœperẽ quenq̃ peſſimũ,& oĩbus inuiſum,indemnatum necare. Ali quando indemnatus,dicitur non damnatus. Liu.li.ii. Eum indemnatũ indicta cauſa non debere uiolari.

Dan uicus eſt, in quarto a Paneade militario euntibus Tyr̃,q uſq̃ hodie ſic uocat, terminus Iudææ,quinciæ cõtra ſeptentrionẽ.De quo & Iordanis flumẽ erũpens ꝫ loco ſortitus eſt nomẽ.Ior q̃ppe piſpon.i. fluuiũ, ſiue riuũ Hebræi uocãt.Eſt ẽt Dan nomẽ patriarchæ, a quo tribus & locus in quo habitauit Dan noiatus eſt.

Daniſta fœnerator,creditor.Plau. Morigerus eſt mihi daniſta,q de me argentum non petit . Dictus daniſta a dãdo, q̃ det fœnori, uel a græco δανίζειν qđ ẽ mutuare.Daniſticus fœneratori9.Daniſma mutuũ,uſura

Danunt qñq̃ a ueteribus dicebat pro dant , & duis pro dederis.Plau.Cui ſeruitutem dii danunt lenoniam.

Danubius, & Danubiũ dĩ. Ser. Iſter fluuius eſt Scythiæ, q̃ & Danubius noiatur.Sal. Nomenq̃ Danubiũ habet in iugis Germaniæ montis Arnobæ oritur,p innumeras gentes dĩ Danubius , ubi Illyricũ attigit Iſter. lx. amnibus acceptis in mare inuoluit.Amb.li.Hexa.Danubius de occidentalibus partibus barbaros q̃,atq̃ Romanos interſecans populos,donec ponto ipſe condat.

Danaus Ægyſti frater,Argiuoꝝ rex,qui anno egreſſionis ppli Iſrael.xxxxii.Sthenelo rege expulſo,Argos tenuit,ibiq̃ quinq̃ginta annos regnauit.Genuit q̃nquaginta filias,quæ Belides dictæ ſunt:Hæ una nocte uiros ſuos Ægyſti filios,præter unam, interfecerunt.

Danaides patronymicum fœmininum,Sene.in Hercule.Vt neq̃ fruſtra Danaides plenas ferunt.

Danae cum e.ſed non diph.græce Δανάη nomen Acriſii filiæ.Aliqñ tamen diuidit,ut apud Oui. lib.ii.de triſti. Quid Danaen,Danaeſq̃ nurus,matremq̃ Lyæi.

Dapes ſunt magnifici,& oppipari apparatus.Marti.Illa quidem lauta eſt,dapibuſq̃ inſtructa ſuperbis.Sed nihil omnino te recitante placet.

Dapalis cœna dicit, quæ diuerſis & amplis dapibus cõſtat. Pli. Pauonem cibi gratia Romæ primus occidit orator Hortenſius dapali cœna ſacerdotii.

Dapaticus,a.um. quod eſt amplum, & magnificũ,ut negocium dapaticum.

Dapſa apud ueteres gen9 ſacrificii, quod fiebat,aut hyeme ſementi,aut uere,a græcis δάπτω uocatur.

Dapſilis pen.cor.largus abũdans,liberalis.Græci δαψιλέα largũ dicunt.Col.li.iiii.At ſpionia dapſilis muſto δαψίλειαν largitatẽ,abũdantiam rei, liberalitatemq̃. Vnde noſtri quoq̃ dapſiles , aliqñ lautos , & liberales appellant.Plau.in Aul. Iſtas magnas factiones, dotes dapſiles,nihil moror.i.affluentes,& largas.

Dapſile aduerbiũ ſignificat abundanter. Sue.in Veſpa. Sed & conuiuabat aſſidue,ac ſepius recte,ac dapſile.

Daphnis latine laurus.Fuit (teſte Seruio) Mercurii filio9 formoſiſſimo9.Fuit & Daphnis Antiochiæ ſuburbanũ quod octogĩta ſtadiorum ambitu claudebatur, ut ait Stra. Lyciæ præterea ſolũ daphne fuit,& in ipſis pontifaucibus ad dextram nauiganti portus auctore Stepha.daphnas ad hoſtiũ nili peluſiacũ reddit Herodo.

Daphne ,ppriũ nomẽ puellæ nymphæ amatæ ab Apolline quæ in laurum mutata.Et Daphne,ut docet Stra. nemus apud Antiochẽſes.vide in dictiõe Epidaphne.

Dapino,nas.pe.pro.ſignificat exhibeo a dapibus.Plau. in Cap.Tibi dapinabo.

Daphnitas pe.pro.dicitur Apollo Ammonius.

Dardanus nomen Electræ,Iouiſq̃ filii. Qui cum Iaſium fratrẽ interemiſſet,inde fugiẽs Samothraciã deuenit. Vñ Virg. His ortus in agris Dardanus Idæas phrygiæ penetrauit ad urbes,Threiciãq̃ Samon,q̃ nunc Samothracia fertur.Et ab ipſo Dardano Dardania regio in phrygia uocata eſt, & poſtea Samothracia dicta. Sal. tñ a rege Dardanorum Mida q phrygiam tenuit dictam ait,& dardanidæ populi.Hic Erichthonium genuit,qui filium habuit Troem, qui Troiam, quæ pri9 Dardania appellabat,a ſuo noĩe uocauit, hic filios habuit Aſſaracum, & Ilum qui urbem regiam a ſe Ilion nominauit. Hui9 filius fuit Laomedon Priami pater.

Dardanum genus ornamenti, quod lacertis adhibebatur.Pli.lib.xxxiii.Cuius ſceleris nos coarguimus illum primum,qui auro dignitatem per annulos fecit, ut habeant in lacertis iam quiddam & uiri quod e Dardanis uenit,& dardanum uocabatur.

Darideus nomẽ regis Perſarum,tempore Tiberi., Caii & Claudii imperatorum.

Darius nomen regis Perſarum,qui xxxvi.annos regnauit,cui Xerſis filius,ex Atoſa Cyri filia, ſucceſſit in regno.Hoc nomen habet pe.prod. quoniam apud græcos ſcribitur per ei diphthongum.

Daricus pe.cor.nũiſma p̃ſicũ , Darii imagine pcuſſum

Darmentius fluuius Meduallorum ſeſe per confragoſa loca, in Rhodanum præcipitans.
Daſeia denſitas, ſpiritus & ſignum eſt uocalis aſpiratæ.
Dardanarii dñr propolæ, q̃ oñia p̃emunt, ut demũ carius uendant, Dicti a Dardano quodã cõtaminatiſsĩo & proflagratiſſimo Mago, a quo ét dardaniæ artes a Col. uocanť magicæ. Eius ſunt uerba. At ſi nulla ualet medicina repellere peſtem, Dardaniæ ueniunt artes.
Dardaniæ artes, uocantur artes magicæ.
Datatim aduerbiũ ſcat inuicé dando. Plau. Tũ iſti, q̃ pila ludunt ſerui ſcurrarum datatim in uia. Pompo. In lecto datatim luſi tecum, id eſt coeundo. Nam datatim ludere eſt mutuo coitu uti.
Datarius, q̃ in poſtulatiõ ib⁹, ac lr̃is manu pontificis maximi ſubſcriptis dié, & locũ notat, q̃bus datæ ſunt lr̃æ.
Datarius, a. um. quod eſt dandũ. Plau. Eho an non prius ſalus? Nulla eſt mihi ſalus dataria.
Daunia Apulia, ſeu pars Apuliæ, a Dauno Illyricæ gentis claro uiro, qui eam condidit.

De p̃poſitio eſt, q̃ ſeparata modo ſignificat ἀπὸ, hoc é a. uel ab, uel ex. ut audiui de pr̃e meo. Mõ πρός, ut cũ dicimus de partibus orõnis πρὸς μερῶν τ̃ λόγου. Mõ, ꝓpter Ter. in Eu. Quantũ me amas de ſidicina hac. Modo de orſum, ſicut ſus ſurſum. Vñ ſuſq̃ deq̃ fero ueteres dicebant. Hoc eſt ſurſum, an deorſum res ferať, paruifacio. Mõ memoratiuã uim hẽt, ut Ci. ſcripſit de Off. Modo ſcat non, ut delũbe, qd̃ eſt non habens lũbos. Cõpoſita interdũ auctiua eſt, ſiue intentiua ut deamo, deprauo. Interdũ diminutiua, ut decreſco, deferueſco. Interdũ priuatiua, ſiue negatiua, ut deſperat⁹, demẽs, dedecet. interdũ localé uim obtinet, ut deambulo, deſcẽdo. Interdũ deficienté uim ſui ſimplicis indicat, ut diſco dediſco, tego, detego, doleo, dedoleo. Interdum eſt honoris exhibitiua, ut defero, deduco. Significat q̃ñq̃ in totũ, uel omnino, ut demando. Q̃ñq̃ apte, ſeu palã, ut demonſtro. Q̃ñq̃ denotat diuerſitatẽ, ut in denomino. Cõponiť aũt cũ dictione incipiente ab a. ut deamo, b. ut debacchor. c. ut decerno. d. ut deduco. e. ut deerro. f. ut defero. g. ut deglutio. h. ut dehiſco. i. ut deiicio. l. ut delabor. m. ut demiror. n. ut denudo. o. ut deoſculor. p. ut depellor. q. ut decutio, r. ut deriuo. ſ. ut deſudo. t. ut detraho. u. ut deuenio. Patiť tñ nonnunq̃ eliſionẽ metri gr̃a, ſicut deinde, & dehinc. Vir. Oſcula libauit natæ dehinc talia fatur, ubi eliditur e. & dicimus dhinc.
Dehabeo. es. ſcat non habeo. Hie. ad Euſto. Ita ille moderať uniuerſa, ut nemo qd poſtulet, nemo dehabeat.
Deamo p. cor. ualde amo, qd̃ uulgo dr̃ cordialiter amo. Ter. ĩ Heau. Næ ego ſum fortunatus, deamo te Syre.
Deambulo, de loco ad locũ ambulo, ut ſit ſalutis. uel relaxationis cã. Ter. in Adel. Deambulare huc libitũ eſt. Aug. li. v. con. Ante tribunal deambulabat ſolus.
Deambulatorium, locus in quo deambulamus.
Deartuo, as. quaſi per artus incido. Plaut. in Cap. Tum igitur ego denunciatus, deartuatus ſum miſer.
Deauro, as. a ſummo uſq̃ ad imũ auro, uñ deauratus.
Debacchari, ꝓprie eſt p̃ ebrietate ualde furere. Ter. in Adel. Satis debacchatus iam leno es, audi ſi uis nunc ego ne debacchatus ſum in te, an tu in me? Per trãſlationem uero dicitur, cum quis ira percitus furit.
Debello, as. bello uinco, uel capio, & ꝓprie debellamus hoſtes, expugnamus caſtra, urbes, naues, & hmõi. Plin. li. vi. Darium Alexander debellauit. Liui. lib. viii. Debellatum eſt cum græcis. i. finitum eſt bellum.
Debilis ex de & habilis, q̃ſi pa⁊ habilis hoc eſt malæ habitudinis. i. infirmus. Hinc debilitas, & debilito, as.
Debeo, es, bui. itũ. ꝓtinet ad oĩa, qb⁹ deuincti ſumus, qd̃ uulgo teneor ſeu debitor ſiue obligatus ſum dr̃, Cice. Plan. Perfice ut ne minus Reſp. tibi, q̃ tu Reip. debeas. Idé Seruio. Hõ & maxis meis bñficiis deuictus, & ꝓpe oĩm, q mihi debere aliqd uidenť, gratiſſim⁹. Aliqñ debere é dare dr̃e. Plau. ĩ Cur. Btũs mihi uideor ſubduxi ratiunculã, quantũ æris mihi ſit, quãtũq̃ alieni ſiet, dues ſum ſi nõ reddo eis q̃bus dẽo, Sal. Res aũt opportuna uidebať, q̃ is priuatim egregia liberalitate, publice maxis muneribus grandẽ pecuniã dẽbat. Sed cũ accipiť ꝓ eo, qd̃ uernacula lr̃igua dicimus douere, uerbũ familiariũ eſt, ut religioſus uirtuti opam dare debet.
Debitor proprie dicitur is, a quo inuito exigi pecunia poteſt, inqt Modeſtinus.
Debitio ip̃e actus debẽdi. Ci. Perq̃ diſſimilis é pecuniæ debitio, & gr̃æ. Nã q̃ pecuniã diſſoluit ſtatim nohét id qd̃ reddidit, q aũt debet æs, retiet alienũ. Gratiã át & qui refert habet, & q̃ habet, ĩ eo ipſo qd̃ habet, refert.
Debitum & participium & nomen eſſe poteſt. Q̃ñ nomen eſt, ſignificat id, quod debeť, ut oñe debitum dimiſi tibi. Q̃ñ participium diciť obligatũ. Liui. li. xxii. Cum Romanus plures, q̃ Pœnus recepiſſet, argentũq̃ pro eis debitum ſæpe iactatum ĩ ſenatu re, quam tũc conſuluiſſent patres, tardius erogaretur.
Debrior, aris. idẽ eſt qd̃ ebrior nunqd unus, quia debria (tur & turpis uidetur.
Deca ſtomata, decem ora.
Deca γλῶτται decem linguæ.
Decacumino, as. pe. cor. cacumen p̃cido ſiue cacumine priuo. Col. li. vi. Poteſt ét uuſnus ſic diſponi, ut adhuc tenera decacuminet, ne altitudĩem. xv. pedũ excedat.
Deca græce δέκα, latíe decem. Decatos decimus, a quo fiunt multa per deriuationem.
Decas, adis. numerus denarius, ſeu quicquid numerum denarium continet, unde Liui. libros ſuos decadas nũcupauit, q̃ decem uolumina ſingulæ continerent. Itẽ decadas decẽnalia ſpacia nuncupamus.
Decadarchus dicitur ille qui præeſt decem hominibus quem latini Decurionem uocant.
Decapolis pe. cor. Iudææ regio eſt decem urbium trans Iordanem. Hanc multi Cæſaream eſſe dixerunt.
Decapulo, as. pe. cor. depleo, euacuo a capulis deductũ quæ ſunt uaſa anſata. Vñ & capulator, de quo ſupra.
Decachinnari, eſt deridere, ut eſt apud Tertullianum.
Decarchon græci eum appellant, q̃ decẽ p̃eſt eq̃tibus.
Decachordiũ inſtr̃m muſicũ decem chordas habens.
Decalogus pe. cor. ſacrum uolumen, quod decem legis præcepta continet.
Decaphorus pe. cor. lectica, quæ fertur a decem hominibus, ſicut hexaphorus, quæ a ſex.
Decadorus pe. pro. longus decem palmis.
Decalicatum, quod eſt calce litum.
Decaluo, as. Vide in dictione caluo.
Decedo, is. ſignificat diſcedo, proprie uero a mandato cuſtodiæ

cuſtodiæ loco recedo, ut cõſules de puincia dñr decedere,& pſides de urbibus. Et decedere eſt deorſum ire; ſiue minui. Lact.li.i. Id aũt ſolidũ exiſtimandũ eſt, cui nihil decedere, id pfectum, cui nihil poſſit accedere. Itẽ decedere ponit̃ p mori,& p ſe plenum eſt, ut ſubintelligaſ uita, tanq̃ de cuſtodia & gubernatiõe corporis, pſiciſci, ut eo mõ dicaſ deceſſit, quo defunctus eſt. Cice. tũ in Cato. dixit. Vetat Pythagoras, ſine iuſſu impatoris dei de præſidio,& ſtatione uitæ decedere, pro diſcedere, ſemper ablatiuum deſiderat, ut deceſſit e uita.

Decedere uia, eſt per erroré, ſiue honoris gratia digredi. Sueto. in Cæſ. Et cum luminibus extinctis deceſſiſſet uia, diu errabundus, tandem ad lucem duce repto p anguſtiſſimos tramites pedibus euaſit. Plau. in Tri. Decedam ego de uia de ſemita de honore populi.

Decerno.is. proprie ſtatuo, conſtituo, definio, ſiue de magnis rebus certam ſniam profero. Vñ & ſenatus decretum. Cice. li.i. offi. Quare expectanda quidẽ magis eſt decernendi ratio, q̃ decertandi fortitudo. Teren. Quicquid peperiſſet, decreuerunt tollere. i. deliberarunt. Interdũ eſt de poteſtate conſtituere. Vnde decreta fatoꝝ & ſyderum. ſcribit Firmicus ſydera decernere fœlicitates, infœlicitateſq̃ mortalibus. Interdum dimicare. Liui. lib.i. Obuiam egreſſi, ut potius acie decernerent, q̃ incluſi de tectis dimicarent.

Decerto.as. frequentatiuum ſcat ſæpe decerno, Ambr. Vnguentati ſpectare ſolent, non decertare.

Decermina dñr, quæ purgandi cauſa decerpuntur.

Decretum nomẽ, id ſignificat quod definiẽ. Vnde decreta pontificũ, conſtitutiones dñr, Decretũ participium, ut cum dicimus Decretum eſt, id eſt ſtatutum, & definitum. Decreta ſenatus a conſultis, ſic diſtinguunt̃ ab aliquibus ut decretum dicant particulam quandam eſſe ſenatuſconſulti, ut cum prouincia alicui decernit̃, tanq̃ decreta ſint ſpecialia, conſulta generalia.

Decretorius.a.um. ponit̃ pro iudiciario, in quo. ſ. iudiciũ fieri põt, ut dies decretorius, q̃ & criticus. Aliqñ dr̃, qd̃ eſt decretũ, firmatũ, extanſq̃ ad aliqd arguendũ, iudicandumue. Quintil. At qdam litigationibus ſuis, illũ modo ambitioſum declamandi ſudoré pſtitiſſe contenti, cum turba laudantium deſtituunt ſubſellia, pugnamq̃ illã decretoriã imperitis, ac ſæpe pullatæ turbæ relinquunt. Decretoriũ ſydus, & tẽpus decretorium dr̃ id, ex quo de prouentu aliquaꝝ reꝝ futuro ſumit̃ iudicium. Pli.li.xviii. Res ſumma uitiũ agit̃ decretorio uuis ſydere illo, quod caniculã appellauimus. Vñ carbunculatæ dñr, ut quodã uredinis carbone exuſtæ. Idẽ Aquila exorit̃ veſperi decretorio die florẽtibus oleis.

Decerpo, ex de & carpo, ſcat detraho, ſiue inde carpo.

Decet, conuenit, honeſtum eſt, aptum eſt, cõſentaneum eſt. Cice. de opti. di. gñe. Decere, inquit, quaſi aptũ eſſe, conſentaneumq̃ temporis ac perſonæ. Quod tum in factis ſæpiſſime, tum in dictis ualet. In uultu deniq̃, & geſtu, & inceſſu. Cõtra, itemq̃ dedecere. Et modo perſonale eſt. Oui. de Reme. Lude decent animos mollia regna tuos. Modo imperſonale, quod nonnunq̃ cum datiuo conſtruitur. Terenti. Facite ita, ut nobis decet. Plau. Nobis decet eſſe bonis. Saluſt. Locum editiorem qui uictoribus decet. Huic contrarium eſt dedecet, qd̃ eſt incõueniens, ineptum, turpe, ſiue inhoneſtum eſt. Ouidi.li.vi. Meta. Admouiq̃ preces, quarum me dedecet uſus. A decet fiunt decens, conueniens, decentia, decenter, decus, decor, decorus, decorum, & decoro. Compoſita ſunt condecet, indecet, & dedecet pe.cor.

Decitat pe.cor. frequentatiuum eſt a decet. Apul. lib.ii. Plantis roſcidis decitantes hoc eſt decorantes.

Decircino.as. pe.cor. cõtrarium eſt ſuo ſimplici circino quod ſignificat aliquid rotundũ facio, a circino circinꝰ fit. Manil.li.iii. Quã tereti natura ſoli decircinat orbẽ.

Decor.oris.pe.pro, maſcu. generis eſt, quaſi pulchritudo quædam. Vir.li.v. Eſt Doryeli coniunx, diuini ſigna decoris. Hinc decoꝝ pulchrum, & decore pulchre. Decoro.as.pe.pro. quod eſt pulchrum uiſu, aut auditu, facio ſiue orno. Vnde decorum & indecoꝝ ſubſtantiua deducunt̃, ſignificatq̃ decoꝝ decentiam quandam rebus perſonis, locis, ſiue in agendo, ſiue in loquendo accommodatam. Vnde ſiquis inducat agricolam ea loquentem, quæ ad phum pertinent, hunc non ſeruare decoꝝ dicimus. Aliqñ etiam ad uirtutes tranſfertur, & appellatur decorum, non tam ipſum honeſtum, q̃ q̃ hominibus, & cõmuni opinioni hominum uidẽ & pulchrũ, & probabile. Cice. de opti. gene. di. Atq̃ illud indecoꝝ, quod quale ſit, ex decoro debet intelligi. Eſt & decorus a.um. & indecorus. a.um. penul. produ. Quintil. lib.iii. Cuncta corrumpit, ac propemodum perdit indecora, uel uoce uel geſtu, pronunciatio.

Decor.oris.pe.cor. & adiectiuum a decus deriuatur, pro decorus.a.um. Salu.li.iii. Equis & armis decoribus uultus. Inde fiunt compoſita indecor & dedecor. Virg.li.x. Nec tamen indecorem tua te regina reliquit. Sta.lib. iii. The. Legimus indecores. Inuenitur tamẽ hic & hæc indecoris. Accius. Cuius ſit uita indecoris mortem fugere haud conuenit. Virgi.lib.xii. Nec genus indecoris ſine me hæc, haud mollia facta. Vbi patet idecoris ſubſtantiuũ eſſe. Nam ſi adiectiuũ eſſet indecore dixiſſet. Iungitur eiñ neutrum cõi, ut paupere regno. Salu.li.iii. hiſto. Dedecores inultiq̃ terga ab hoſtibus cædebant̃. Aſcen. Nonius quidem indecoris, ſed plures legunt indecores, ut ſit indecores genus per ſynecdochen dictũ.

Decorus.a.um.pe.pro. idem eſt quod pulchrum.

Decoro.as.pe.pro. pulchrum facio ſeu orno.

Decus.oris.pe.cor. & generis neutri ſignificat honorificentiam ex rebus geſtis. Virgi.lib.v. Oblitus, decoriſq̃ ſui ſociumq̃ ſalutis. Huius contrarium eſt dedecus, qd̃ probrum, ignominia, ſiue infami turpitudinis genere ſumit̃. Capitur qñq̃ etiam decus pro honeſto, cum quid honeſte fit, & dedecus pro inhoneſto. Hinc decoro.as. pe. cor. qd̃ eſt honeſto, ſeu honorifico. Hora. At bene nummatum decorat Suadela, Venuſq̃. Gell. Leonides laudatur, qui ſimile apud Thermopylas fecit, propter eius uirtutes omnis græcia gloriam atq̃ gratiam præcipuam claritudinis inclytiſſimæ decorauere monumentis, ſignis, ſtatuis, elogiis, hiſtoriis, aliiſq̃ rebus gratiſſimum id factũ habuere. Vnde decora militiæ, laudes, honores, honeſta mẽta militi in bello comparata. Sta. lib. The. Terrarum decora ampla uiri, decora ampla iugales. A decoro fit condecoro pro honeſto. Dedecoro pro uitupero ſiue turpifico. Terẽ. in Hecy. An quicq̃ pro iſtis factis dignum te dici poteſt, quæ me & te, & familiam dedecoras. Ex his oibus patet, q̃ plus eſt decus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

q̃ decor, & plus eſt dedecus q̃ indecorus, & decoro pe. cor. q̃ decoro. pe. pro. Quoniam decoro pe. cor. ſignifi cat honorifico. Decoro pe. pro. pulchrum uiſu, aut au/ditu reddo. Vnde decorum, & indecorum minus eſt q̃ decus & dedecus. Cic. li. i. offi. Sin aliquando neceſſitas nos ad ea detruſerit, quæ noſtri ingenii non erunt, oĩs adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea, ſi non decore, at q̃ minime indecore facere poſſimus.

Decoro. as. pe. cor. ſignificat honorifico, a quo dedecoro Vide in Decus.

Decorum, & indecorum ſubſtantiua, ſimiliter pe. prod. pro decentia quadam rebus, perſonis, & locis accõmo data, de quibus modo in Decor. Hoc græci prepon di/cunt, cuius uis ea eſt, ut ab honeſto nequeat ſeparari. Nam & quod decet honeſtum eſt, & quod honeſtum eſt decet. Decorum inquit Cice. li. de offi. id eſſe, quod conſentaneum ſit hominis excellentiæ, quod ad pru/dentiam, ad fortitudinem, ad iuſticiam, ad temperan tiam pertinet, & in omni honeſtate uerſatur. Eſt & de/corum, quod & poetæ ſequuntur, cum id, quod quaq; perſona dignum eſt, & fit & dicitur.

Decem, a græco δέκα fit, a quo componuntur undecim, duodecim, &c. Deriuata ſunt decimus, a quo undeci/mus, duodecimus, cum reliquis. Denus, a quo undenus duodenus. Denarius, a quo undenarius, duodenarius decennarius, & quæ ſequuntur.

Decies aduerbium, a quo undecies, duodecies &c.

Decenus, a quo undecenus, &c. Colu. li. iiii. Vt ego exiſti/mo tricenas, ut decenas certe amphoras percipient.

Decimus a decem, a quo undecimus, duodecimus cum reliquis, & non ſolum numerum, ſed q̃q; etiam ma/gnitudinem ſignificat, ut decimum quodq; ouum, de/cimus quiſq; fructus. i. præcipuus magnitudine.

Decimanus ſiue decumanus. i. magnus. Vnde decuma na porta caſtrorum, quæ in his maxima eſt. & decuma nus limes in limitatione agrorum a magnitudine, & lõgitudine dictus putatur, qui agrum ab exortu æqui noctiali, ad occaſum æquinoctialem ſecat. Nam alter ex tranſuerſo occurrens, cardo appellatur. Decumani etiam, ut Aſco. docet, uocantur publicanorum princi/pes, a quibus decumæ ſiue decimæ exigebantur.

Decima. æ. ſignificat portionem unam ex decem. Plau. Vt decimam ſolueret Herculi.

Decimo. as. pe. cor. decimã partem capio, detraho. Vn/de apud Euan, Veh uobis, qui decimatis mentham, & omne holus. Et decimari legiones dicũtur, quando de cimus quiſq; ſupplicio afficitur ab imperatore. Liui. li. ii. Cætera multitudo ſorte decimus quiſq; ad ſuppli/cium lecti. Sic uigeſimare, & centeſimare dr. Huius uer bi compoſita ſunt addecimo, & exdecimo. Hiero. lib. i. Reg. Greges ueſtros addecimabit. Exdecimo, quod ſi/gnificat eligo. Vnde exdecimatum electum.

Decemiugis, currus, quem decem equi iuncti trahunt.

Decempeda pe. cor. pertica, qua menſuratur terra, a nu mero pedum dicta, ſicut quincupeda a quinq; pedibus Cice. Vrbem iam peritus metator, & callidus decem/peda ſua ſaxa diuiſerat.

Decempedator, qui decempeda menſurat. Cice. Caue/bat etiam L. Antonio, qui fuerat æquiſſimus agri pri uati, & publici decempedator.

Decendium, ſpacium decem dierum. Nam decennium eſt ſpacium decem annorum.

Decennale, qd eſt decẽ annoꝝ, ut bellum decennale.

Decuſſis a decem aſſibus, quæ dictio in omni denario numero menſuræ & ponderis ualet. Fuit conſuetudo apud maiores, ut æra in uocabuli cõpoſitione poſtpo nerent ſicq; ſemiſquintus, ſemiſquartus, ſemiſtertius p. nunciabant. Dipondium a duobus ponderibus, & unũ pondus fuit. Aſſipondiũ, quaſi libræ unius pondus. Re liqua deinceps a numero dicebant, uſq; ad cẽtuſſis. Et a trib⁹ aſſibus treſſis, & pariter uſq; ad decẽ cõputabant. Ab inde ſumebat cõpoſitio a decem. A duobus decuſ/ſibus uiceſſis, deinde triceſſis, uſq; ad centuſſis.

Decuplatus. a. um. ut numerus decuplatus, q decies reſu mit. Aug. Centum uiginti decuplato numero apoꝝ, duodecim. n. elegit, & in centũuiginti ſpũm miſit.

Decurio dictus eſt autore Vlpia. Quod initio cũ dedu/cerent coloniæ, conſilii publici gra, decima pars dedu ctoꝝ conſcribi ſolita ſit. Vñ Cice. in orõnibus citat de/creta decurionũ. Colu. Claſſes etiã, non maiores q̃ de/num hoĩm faciundæ, quas decurias appellauerunt an tiqui. Erant tñ alii urbani, alii municipales decuriones. Vrbanus decurio turmæ præerat, quæ duobus, & tri/ginta equitibus conſtabat. Var. aũt tradit in ſingulis turmis equitum decuriones eſſe ternos. Itaq; cum tur/ma in tres decurias diuidat ſingulaq; decuriaq; pfecti decuriones dicti ex eo q denis equitibus pſint. Eſt aũt decurionis militaris officiũ conto ſciẽter uti, & turma les ſub ſua cura poſitos erudire ad oĩa q̃ equeſtris pu/gna depoſcit. Neq; uero belli ſolũ, ſed domi quoq; pro eo qui pẽſt cubiculariis. Sueto. in Do. Saturius decurio cubiculariorꝝ. Decurio quoq; palatii dictus eſt ab Am miano, q̃ præpoſitus erat palatio, qui eſt ordo dignita tis. In municipiis aũt decurio idem credit, qui & ſena/tor Romæ. Cice. Recita quæſo Sexti, quid decreuerũt Capuæ decuriones. Hoc etiã patet ex epiſtola Plinii, q̃ ait. Eſſe aũt tibi centum miliũ numũ cenſum ſatis in/dicat, q apud nos decurio es. Igit ut te nõ decurione ſo lum, uerumetiã equite romano pfruamur, offero tibi ad implendas equitis romani facultates, trecenta mi/lia nummum. Similiter decuria ordo dicitur.

Decuria in re militari dicitur cui præeſt decurio, hoc eſt decem equitibus in turma. Poteſt etiam dici decuria cubiculariorum, ſicut decuria iudicum & ſcribarum cuius princeps decurio nominatur.

Decurionatus. us. dignitas decurionis, ſicut a centurio/ne Centurionatus.

Decuriare eſt decurionis officium exercere. Vnde decu riata comitia, ſicut a centurione cẽturio. as. A quo cen turiatus ager, & centuriata comitia.

Decido. is. pe. pro. deorſum ſeco, ut fit cũ ex lardo fruſtũ incidimus. Per tranſlationem uero ſignificat determi/no, & liti finem impono. Hora. Et poſt deciſa negocia campo. Vnde decidere dubia dicimus, quaſi amputan do ſuperflua, quod integrum eſt oſtendere.

Decido. is. pe. cor. deorſum cado, a quo fit deciduus. a. ũ.

Decii tres, pater, filius, & nepos mures dicti fuere, qui pro patria ſe deuouerunt. Pater bello Gallico, filius bello Ætruſco, nepos bello pyrrhi quod geſſit pro Tarẽtinis. Vnde Cice. li. i. Tuſcu. Si mors finiret non cũ latinis pt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Decius decertans,filius cum æthruſcis,cum Pyrrho ne pos ſe hoſtium telis obieciſſent.

Decidua dñr illa quæ cadunt ut folia.Pli.li.xi.Oĩbus aũt caua, & in mucronem demũ concreta ſunt, ceruis tñ ſolida,& omnibus annis decidua.

Decipio.is.pe.cor.ſcat defraudo.Vnde & decipula.

Decipula.æ. quoddam laquei genus ad decipiendas, capiendaſq; aues.

Decipulum idem quod decipula. Apul.li.viii. Opportunum decipulum nactus.

Declamo.as.pe.prod.in ficto themate me exerceo.Caluus ſcribit declamationẽ eſſe domeſticã exercitationẽ quæ res plurimũ cõducit eloquentiæ,Solebant eñ Romani adoleſcentes eloquentiæ ſtudioſi,exercendi ingenii gr̃a inuehi orõnibus in eos,quos ſcirẽt aliquo crimine poſſe notari.Vñ Senecæ & Quintil.declamationes, q̃ ſunt ꝓludia q̃dam orandi.Hiero.ad Damaſ. Nec aures Quintiliani floſculis,& ſcholari declamatiõe mulcendæ. Sene.li.i. Declamatiõis nomẽ apud nullũ autorẽ antiquũ,añ ipm Cic.inueniri põt. Idẽ li.i.Decla. Declamabat Cice. non quales nũc cõtrouerſias dicimus.

Declamatorius.a.um. quo ad declamandum pertinet, ut declamatorius liber,qui declamanda continet.

Declamatorie aduerbium ſcat declamando.Hiero.More eoꝝ,qui declamatorie loqui ſolent ad populum.

Declarare eſt aperte monſtrare. Nã plus eſt q̃ ſignificare,& tam ad facta q̃ ad dicta ꝓtinet.Cice.Luceio. Itaq; hoc ſæpius dicẽdum,ubiq; non ſignificandum,ſed etiã declarandum arbitror. Idem. Declarauit id modo temeritas C.Cæſaris, qui omnia iura diuina & humana peruertit.Quandoq; etiam ponitur pro ſignifico.

Declino.as.pe.pro.cũ actõ ſignificat deuito,& ꝓprie motu corpis & geſtu,licet plerũq; ad aĩum tranſferat. Cic. li.i.offi.Declinetq; ea,q̃ nocitura uidentẽ.Amb.li.i.offi. Ipſe ſibi ſilentio legem poſuit innocentiæ, ut tacendo culpã declinaret,quã uix effugere poſſet loquendo.Cũ abltõ ſcat caueo,q̃uis in ſenſu idẽ ſit,cũ deuito.Cice.li. iii.Tuſ.Quæ q̃n ut bona natura appetimus, ſic a malis natura declinamus,q̃ declinatio,ſi cũ rõne fiat,cautio appellat,eaq; intelligit in ſolo eſſe ſapiente.Interdũ ponit,ꝓ deflecto ſeu recedo.Idẽ in Lel. Declinandũ eſt de uia,mõ hoc ne ſumma turpitudo ſequat.ut in Ver. acti.v.Qui ſibi ſumpſit ut corrigat mores alioꝝ,ac peccata reprehẽdat,quis huic ignoſcat, ſi qua in re ipſe abreligione officii declinarit.Interdũ ꝓ deduco. Liui.li.i. Nec ea culpa,quã arguo oĩm Albanorum,ducẽ ſecuti ſunt,ut & uos,ſi quo ego inde agmen declinare uoluiſſem,feciſſetis.Interdum pro alieno,eximo. Terenti.in Hecy. Neq; declinatam quicquã ab aliarum ingenio ullam reperies.Interdum pro depono,ut li.ii. Reg.Extendit Oza manum ad arcam dei,& tenuit eam, quoniam calcitrabant boues,& declinauerunt eam.

Decollo.as.collum trunco.Feneſtella li.ii.Quẽadmodũ Cæſar a piratis captus ſit,utq; eos poſtea ceperit,& decollauerit. Veteres aũt ſecuri cæſos dicebãt. Enni. Qd in collo tuo eſt decolles caue.i.ex collo ne deponas.Itẽ decollare eſt decipere. Plaut. Vna eſt quæ decollauit. Lucil.li.xii.Quibus fructibus me decollaui.

Decolor pe.cor.adiectiuũ,& ſcat, qd colore uitiato eſt, uel ſine colore.Hiero.ad Ocea. Aperuit cunctis uulnus ſuũ,& decolorẽ i corpe cicatricẽ flẽs roma cõſpexit.

Decolorus.a.um.pe.pro.eiuſdem ſignificationis. Amb. Sed ea proprium quoddam genus habent, non ex tritici ſemine,in aliud genus ſeminis decolora mutatione tranſlata degenerem traxere naturam.

Decoloro.as.pe.pro.colore priſtino priuo, aut colorem uitio.Cice.li.ii.ad Heren.Mortuũ,deformatũ,tumore ꝑditum,decoloratũ corpe cõſtat eſſe.Et in Cãticis. Nolite me cõſiderare,q̃ fuſca ſim,q̃a decolorauit me ſol.

Decoquo.is.pe.cor.in totũ uel uehemẽter coquo.Vñ decocta aqua.Pli.li.xxii.decoq̃re ꝓ cõuertere accipere uidẽ.Si eñ caligaris clauus,ſi ferri, uel chalybis aliqua rubigo,aut panni marcor affuerit, oẽm illico ſuccum alienũ, ſaporẽq; in uenenũ decoquit. Qñq; decoquere ſumit ꝑ ꝓfecte digerere. Hyſopũ, inquit Hiero.pariter tonſum ſumebãt in cibo, ut eſcã grauiorẽ illius calore decoq̃rent. Qñq; ꝓ ſubſtantiã cõſumere ſeu ſolutione creditorib⁹ impedita,fidẽ cõcidere. Quod ſæpe euenit iis,q̃ gulæ oĩa dedũt,aut q̃ ſcorta ſectant.Vñ decocto-res dñr,q̃ patrimonio abſumpto, ad inopiã ſũt redacti Scribit Spartia.Hadrianũ ſenatoribus,q̃ non uitio ſuo decoxerant,patrimoniũ ꝓ mõ ſenatoriæ ꝓfeſſionis expleuiſſe.Colu.li.xii. Nã q̃uis interdũ emendatũ ſit peperam factũ uel imprudentia uel negligẽtia,res tñ ipa iam dño decoxit.i.detrimentum dedit.Tale quid in ſe habet defrigo,ut hic defrixit.i.bona conſumpſit.

Decoctores. Vide in dictione Decoquo.

Decortico.as.pe.cor.corticem detraho.

Decotes pe. prod. dictæ ſunt togæ attritæ,quaſi cotibus detritæ,atq; conſumptæ ſint.

Decrepiti dñr ſenes,q̃ſi clamoſi a crepitu.Nam crepare ſonare eſt. Clamoſos aũt & q̃rulos eſſe ſenes notũ eſt. Alii decrepitos dici uolunt,quaſi in dubio uitæ conſtitutos a crepero quod anceps & dubium ſignificat.

Decreſcere eſt diminui.Amb.Cuius opes nunquam deficiunt,cuius diuitiæ nunquam decreſcunt.

Decubo.as..pe.cor.iaceo,quaſi deorſum cubo.Apul.Decubantem excitaui feram.

Decumbo.is.idẽ qd decubo. Hiero. Quintũ iam diẽ decumbens lectulo nimia feſtinatione dictaui.Col.li.vii. Eſt etiã poſt domiturã mollioris generis bos q̃ decumbit in ſulco.Aliq̃n decũbere ſignificat mori. Cice.li.ii. Tuſc.Mittũt ẽt uulneribus cõfecti ad dños, q̃ q̃rant qd uelint,ſi ſatiſfactũ iis ſit,ſe uelle decumbere.

Deculto.as.ex de & occulto,in quo abiicif̃o,& c.

Decurro.is.& decurri,& decucurri, decurſum, deorſum curro.Vir.Sũma decurrit ab arce.Per tranſlationẽ decurrere ẽ a pricipio ad finẽ uſq; currere.Lact.li.4.Quæ orõ tãtæ affluentiæ ubertate decurrẽs.Itẽ Præterire ut apud eundẽ li.vii.Decurſo tẽpoꝝ ſpacio.Aug.li.ix.cõf. Tolerabã illud interuallũ tpis,donec decurreret.

Decurtatus participiũ a decurto,idem eſt qd mutilatus breuiatus.Cice.Mutila ſentit q̃dam,& decurtata.Et a Hiero.Decurtatus liber dicitur.i.breuiatus.

Decuſſare eſt in decuſſes formare atq; diuidere,& per in tegram longitudinẽ diſſecando trahere,diuidendoq; a numero denario.Decuſſis eñ dr̃ a decẽ aſſibus. Nã numerus denarius ꝓfectus & abſolutus eſt. Vñ & decumanus limes,& decumanus fluctus,Colu.li.iiii. Nã duas regulas eius latitudinis, quo paſtinator ſulcũ facturus ẽ,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in ſpeciem græcæ literæ decuſſabimus. Idem ſignificat in decuſſis ducere,& decuſſatim producere.

Decuſſatim ſignificat per decuſſes. Colu.li.ulti. Rapam in alueo,aut ſeria cõponito, deinde ſicut conſueuerũt ſalgamarii decuſſatim ferramento lunato incidito.

Decutio.is.pe.cor.ſſi.ſſum. ex de, & quatio, ꝓcat deiicio deorſum quatio,demeto,decido. Liui.li.i. Rex uelut deliberabundus in hortũ ædium tranſit ſequẽte nuncio filii,ibi inambulãs tacitus ſumma papauerũ capita dẽ baculo decuſſiſſe. Hiero. per tranſlationem ad Dardanum dixit. Vt decutiam ſupercilium Iudæoꝝ, q̃ ſynagogæ anguſtias,latitudini eccleſiæ præferunt.

Dedecus dedecet dedecoro.as. Vide in Decet & Decus.

Dedignor.aris. Vide in dictione Dignor.

Dediſco.is.dedidici. Vide in dictione Diſco.

Dedico.as.pe.cor. per uerba conſecro, ſiue honoris gr̃a deputo,aut dicendo defero. Cæcil.li.i. annaliũ. Legati, qui miſſi ſunt,ueniunt,dedicant mandata.

Dedo.is.dedidi,tum. ꝓcat in ꝑpetuũ do,uel totũ ſubdo. ſiue in manus ptãtem ue & arbitriũ do. Vñ dedere ſe hoſtibus dr̃,q̃ ſe in hoſtiũ ptãtem tradit. Et traditio ipa deditio dr̃. Et q̃ ita ſe dedũt,dedititii uocanr̃. Plau. in Amphi. Conuenit utri uicti ſint eo plio urbẽ,agros,aras,focos,ſeq; uti dederent. Liui.li.i. Sic ad ſuppliciũ Numitori Remus dedr̃. Cæſar.li.i. Heluetii oĩm regẽ inopia adducti,legatos de deditiõe ad eũ miſerũt. Et dedere ẽ ſimpliciter dare. Teren. Verberibus te cæſum in piſtrinum Daue dedã. Forma deditionis deſcribr̃ apud Liuiũ in deditiõe Collatiæ. Ita eñ rex interrogauit, Eſtis ne uos legati, oratoreſq; miſſi a populo Collatino, ut uos populũq; Collatinũ dederetis? Sumus. Eſt ne populus collatinus in ſua ptãte? Eſt. Deditis ne uos, populumq; Collatinũ,urbẽ,agros,aquã,terminos, delubra, utenſilia,diuina humanaq; omnia in meam,populiq; Romani deditionem? dedimus. Et ego recipio.

Deditus.a.ũ. in totũ,uel ualde datꝰ. Terẽ. in Hec. Priuſq̃ hãc uxorẽ duxi,habebã alibi aĩum amori deditum.

Dedita opa.i.data opa,ſiue accurata opa,ſeu de induſtria uel ex cõpoſito data opera,quaſi cura adhibita,& labore impenſo. Terẽ. in Eu. Apud Antiphonẽ uterq; pater & mater,quaſi dedita opa erãt,ut nullo modo introire poſſem,qn uiderẽt me. Feſt. Deditũ interꝑtar̃ ualde da

Dedititius.a.ũ.a dedit⁹ fit,& is ẽ,q̃ ſe in alterius im- (tũ. periũ dedidit. Curtius. Multitudo dedititioꝝ ĩcolis nouaꝝ urbiũ,cũ pecunia capta dono data eſt. Per abuſionem tamen dicimus,ego ſum dedititius tuus, id eſt tibi deditus,& tuo imperio obnoxius.

Dedocere eſt ſecus ab eo, quod quis doctus eſt, docere uel falſum id eſſe oſtendere. Quintil.lib.ii. Quanta in eluendis quæ ſemel inſederint uitiis difficultas conſequatur,cum geminatum onus ſuccedentes præmat,& quidem dedocendi grauius ac prius q̃ docendi, ꝓpter quod Timotheũ claꝝ in arte tibiaꝝ, ferũt duplices ab iis,quos alius inſtituiſſet,ſolitũ exigere mercedes, q̃ ſi rudes traderenr̃. Græce Ἀποδίσκω ὁθεν Ἀποδίσκαλος.

Dedoleo.es.pe.cor. non doleo,uel dolore me priuo. Ouid.lib.iii. Faſto, Quid me in deſertis morituram Liber arenis Seruabas? potui dedoluiſſe ſemel.

Dedolo.as.pe. pro. ſignificat dolabra, uel eiuſmodi ferramẽto deorſum,uel pulchre dolo,cædo. Colu.li.v. Hæc eorumq; ſimilia pedamenta,poſt putationẽ retractanda ſunt,parteſq; eoꝝ putres dedolandæ.

Deduco,is.pe.pro.proprie deorſum duco. Vir. Carmina uel cœlo poſſunt deducere lunã. Qñq; deducere eſt de loco ad locũ,ſiue de re ad rem ducere. Idcirco ei abtũ dar̃ nõnunq̃ ſeparatiuus,actũs uero ſimilr̃. Et tã in paſſiua, q̃ actiua ſignificatiõe, qd̃ ꝑmonendum eſſe duximus,ne qs in paſſiua abtõs hmõi putet eſſe agẽtes,niſi in exẽplo Cice. qd̃ dicemus. In actiua Plau. in Cur. Deduco pedes de lecto clam,miles ne ſentiat. Hic ponir̃ ꝓ detraho. In paſſiua. Hiero. ad Helio. Vbi quies non eſt, ibi mens a ꝓpoſito ſæpe deducir̃. i. reuocar̃, ſiue remouer̃. Idẽ ĩ Paulo. Nec tñ a cœpto itinere deducebar̃. Lactan.li.iiii. ꝓ deriuare, ſeu deſcendere poſuit. Diximus nomẽ religionis a uinculo pietatis eſſe deductũ, q̃ hominẽ ſibi deus religauerit. Cice. Terẽtiæ. Neq; legis improbiſſima pœna deductus eſt quo minus hoſpitii & amicitiæ ius,officiũq; ꝑſtaret. Hic deductus ꝓ deterritus ſumir̃, & abtũs pœna agens eſt, licet ſine ꝓpoſitione ſit. Nam hoc fit interdũ & in aliis. Aliq̃ ſine ipſo abltõ ſeparatiuo,& cũ actõ mediãte ꝓpoſitione ponir̃ ꝓ delabi,ut apud Lac.li.ii. Hoĩes aũt ipſos ad tantã cæcitatem eſſe deductos,ut uiuo ac uero deo mortuos ꝓferãt. Proprie in ſignificatiõe ſua, cũ actõ mediãte ꝓpoſitione. Cæſ. in.i.com. Cæſar una æſtate duobus maximis bellis cõfectis maturius paulo, q̃ tempus poſtulabat, in Hyberna in Sequanos exercitũ deduxit. Virgi.li.Ge. ꝓ diuertere, ſine abltõ & actõ poſuit. Riuos deducere nulla religio uetuit: Sumir̃ & deducere ꝓ in tenuitatẽ ducere. Pomp. Vocem deducas oportet,ut mulierisui deanr̃ uerba,quare & ꝓ ſubtili,& nihil ſubruſticũ ꝓferre ponir̃. Hora. Cũ lamentamur non apparere labores noſtros,& tenui deducta poemata filo. Vir. etiã deductum carmẽ ſignificantiſſime dixit, q̃ q̃ſi filũ de inuentione deducar̃. Tractũ a lana, q̃ purgar̃, & in fila trahir̃. Inde etiã ꝓ imminuere,& detrahere, & deductio ꝓ imminutione,ut inquit Aſco. Interdũ ꝓ mouere. Salu. Arma deponere, ꝓſidia de locis deducere. Interdũ ꝓ officii uel honoris gr̃a,alicui comitatum ꝓſtare, & fit fere cum pompa quadã,& ſæpe cũ multo populo. Ambro. Deduximus fratres hoſtiã uiuã,dñm & fratrẽ meũ Satyrum. Hiero. ad Iulianũ, q̃ ſanctiſſimã coniugẽ tuam, nõ quaſi mortuã,ſed quaſi ꝓficiſcentẽ deduxeris. Liui. Frequentes eũ deduxerunt domũ. Cuius contrarium eſt reducere. Cice. in Cato. Hæc eñ ipſa honorabilia, q̃ uidenr̃ leuia, atq; cõia, ſalutari, appeti, decedi, aſſurgi, deduci, reduci, conſuli. Comitari eſt minoꝝ, tĩ paucorum, q̃ multoꝝ. Vir. Ipe uno gradir̃ comitatus achate. Et magna comitante caterua. Aſſectari fere, q̃ſi ꝓ urbẽ ut fit cũ qs amicitia, uel propinquitate, uel diſcendi ſtudio, uel alicuius cõmodi aſſequendi gr̃a, quẽpiam aſſectar̃, quaſi iuxta illũ ꝑeuntem ſectar̃, uti puer hẽre, filius patrẽ, diſcipuli ꝑceptorem, clientes patronũ. Cice. li. de Orato. Cunq; maior natu, & conſularis Sergius Galba aſſectaret. Eſt & ꝓſequor, qd̃ eſt q̃ſi deduco, ſed in itinere cũ quẽpiã aliquantũ lõge comitamur. Li. li. ii. De cedentẽ domũ cũ fauore,& laudib⁹ ꝓſecuti ſũt. Hiero. Quo gemitu te abeũtẽ ꝓſecutus ſim, iſtæ q̃q; lĩæ teſtes

Deerrare ẽ de uia, ſiue rõne declinare. Cic. Si trã- (ſitionibus nullis utemur,& ſi nõ deerrabim⁹ a ꝓpoſito.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Defamo.as.pe.pro.fama priuo.ſicut diffamo.Gel.Vt uo cabula eo⁊ quoq; defamata,atq; deformia, cũ ipſis ui derent.Sed ex græco oĩno ueniunt φημὶ καὶ φήμη.

Defæco.as.cũ æ diph.ꝑcat a fæce purgo,q̃ſi fæcem detra ho.Pli.li.xviii.Per brumã uitẽ ne colito,uina tñ defæ cari etiam diffundi Hyginus ſuadet. Vñ oĩa pura in turbata,& ſine ſordibus,ac uinũ ſine fæcibus defæcata dr̃.Plau.in Aul.Nunc defæcato demum animo egre dior domo.i.ab angore purgato. Proprie Colu.li.ulti. Et defæcatum uinum in amphoras bonas adiicito.

Defendo.is.di.ſum.ex de & fendo,uñ & offendo,q̃uis fen do non reperiat,ꝑcat tueor.Lact.Qui ſæpe ẽt malas co pioſe defendiſti cauſas. Duobus aũt modis ab aliquo defendi dicimur,uel cũ ille nos defendit, uel cũ ipſi de fendimus nos,uel alius defendit nos ab illo,tanq; iniu riã inferẽte,ut ſi nobis aduerſent̃ iudices,& Cice. tueat, recte dicemus defendi nos a iudicibus, nõ ꝙ illi nos de fendant,ſed ꝙ p̃ſidio Ciceronis ab illo⁊ iniuria defen damur.Differt tñ defendere a ꝓpugnare, quia defen ſio eſt quoquo mõ fiat, ꝓpugnatio non niſi p cõtentio nem. Rurſus defendere ẽ auertere, depellere, ꝓhibere. Gel.Q.Claudius hoſtes defendebat a pinnis facillime. Cice.li.iii.offi.Etem̃,ſiqs nõ defendit iniuriã,neq; ꝓpul ſat a ſuis,cum põt,iniuſte facit.Sic intelligit̃ ille uerſus. Quo poſſint inopem defendere uitã, Hoc aũt̃ fit ex ui ꝓpoſitionis de,q̃ duplicẽ facit ſignificationẽ.Cũ em̃ tue or ꝑcat,tũc de auget.Qñ uero ꝓhibeo ꝓtectionis detra ctionẽ,& negationẽ facit. Dicim⁹ aũt defendo frigus ti bi,& defendo te a frigore. Virgi.Solſtitiũ pecori defen dite,iam uenit æſtas.Et alibi. Hic ego dum teneras de fendo a frigore myrtos.

Defenſito.as.frequentatiuũ eſt.Cice,li.i.offi. Si igit̃ non poterit,ſiue cauſas defenſitare, ſiue populum concio nibus tenere,ſiue bella gerere, illa tamen præſtare de bebit,quæ erunt in ipſius poteſtate.

Defero pe.cor.ꝑcat affero. Vir.li.iiii. Celeris mandata p auras detulit.Aliq̃ denuncio. Cice. Ruff. Scito contu bernales duntaxat meos delatos eſſe.Idẽ Sulpitio,Eiq; nec opinãti uolũtatẽ tuã p lras detuliſſe.Aliq̃ in accu ſationẽ defero.Vñ delator occultus accuſator,calũnia tor.Sue.in Dom.Princeps,q̃ delatores nõ caſtigat, irri tat.Aliq̃ ꝓdo,qd̃ cælatũ eſt.Hiero. Sed forte me con queſta delatorẽ,ꝙ te ꝓdiderim clamabis.Pertinet etiã ad dignitatẽ & honorẽ,& uenerationẽ,& officium,ua riiſq; modis ponit̃,ac conſtruit̃.Ad dignitatẽ. Liui.li.i. Oẽs Numæ Põpilio regnũ deferendũ decernũt.i.offe rendũ, atq; tradendũ. Cice.Octa. Quæ tibi, non anteq̃ poſtulares,maiora,q̃ uelles,plura,q̃ ſaperes,detulit ſe nat⁹.Ad uenerationẽ & officiũ.Amb.Nouerit deferre ſenioribus.i.uenerationẽ exhibere,inſeruire,& ſubueni re.Aliq̃ deferre eſt tribuere.Hiero.ad Nepo.Honorẽt clericos, & ipſis a clericis q̃ſi epiſcopis honor deferat. Scitũ eſt illud oratoris Domitii.Cur ego inqt te habeã ut principẽ,cũ tu me nõ habeas,ut ſenatorem? Habeo hic ꝙ Honoro,ſeu accipio ꝑcat.Alis ꝙ loco. Cice. Treb. Vniuerſum ſtudiũ meũ,& beniuolentiã ad te defero.i. tibi attribuo.Nauis in portũ delata eſt,id eſt,deuecta. Hic delatus eſt lectica.i.deportatus. Ille detulit argen tum,id eſt,de loco tulit. Et diuinos honores parenti bus detulerunt.i.dederunt,ſeu celebrauerunt.

Deferueſcere ꝑcat decreſcere.Cice.li.iiii.Tuſ.Aut rogan di orandiq; ſunt,ut ſi quã hñt ulciſcẽdi uim, differãt in tempus,dũ deferuеſcat ira.Deferueſcere aũt certe ꝑcat ardorẽ animi inuita rõne excitatũ.Ex quo illud laudat̃ Architæ,q̃ cũ uillico factus eſſet iratior,quo te mõ,in quit,accepiſſem,ni iratus eſſem? Sed hoc p tranſlatio nẽ,q̃ſi ira ſit ignis q dam aĩum incendens. Colu.ꝓprie deferueſcere ꝓ refrigerari poſuit.li.ii. de fœno loquẽs. Prudentes agricolæ,q̃uis iam illatum tecto, non ante componunt,q̃ per paucos dies temere congeſtum in ſe concoqui,& deferueſcere patiantur.

Deficio.is.ex de & facio,cõſtruit̃ cũ dtõ,& ꝑcat deeſſe,uel nõ ſufficere. Cic.in Ver.acti.iii. Vereret ne mihi crimi na nõ ſuppeterẽt, ne orõ deeſſet, ne uox uireſq; defice rent.Idem Ser.Sul.Sed opprimor interdũ,& uix reſiſto dolori,ꝙ ea mihi ſolatia deficiũt,q̃ cæteris quo⁊ mihi exẽpla ꝓpono,ſimili in fortuna nõ defuerũt. Et more ſuo hic fecit Cice.ut p deſum deficio expoſuerit. Hinc defectus,p priuatiõe deducit̃.Legimus etiã deficere ab ſolute poſitũ,ꝑ deeſſe.Hircius.Quare,neq; tãti ſum ani mi,ut ſine ſpe caſtra oppugnanda cenſeã, neq; tanti ti moris,ut ipe deficiã. Aliter alibi dixit. Martius Ruffus q̃ſtor in caſtris relictus a Curione, cohortatus ſuos, ne aĩo deficiãt,i.terreant̃,& aĩus deſit. Inuenit̃ etiã cũ actõ ꝙ derelinq̃re poſitũ,q̃q̃ in ſenſu idẽ ſit,cũ deeſſe. Cice. Prudẽtia nunq̃ deficit oratorẽ. Cæſar.Fruſtra meæ ui tæ ſubuenire conamini,quẽ iã ſanguis, uireſq; deficiũt. Salu.in Iug.Defero uſus eſt in ſimilibus. Sed de ſtudiis partiũ,deq; oĩbus ciuitatis moribus,ſi ſigillatim,atq; ꝙ magnitudine parẽ diſſerere,tps,q̃ res maturius me de ſeret. Accõmodat̃ hmõi ntũs reb⁹ inaĩatis,ut Dies me deficiet,uox te deficit,& orõ illũ deficit.Lac.li.ii.Nõ.n. uerendũ eſt,ne te in tã bona cã deficiat orõ,q ſæpe etiã malas copioſe,ac fortiter defendiſti. Cæſ.li.ii.cõ. Ipſos res frumẽtaria deficere cœpit. Siqs tñ in his dtõ ꝙ actõ utat̃,nõ culpãdus erit.Freq̃ntius tñ cũ actõ uſurpat̃.Et notanter dixi rebus inaĩatis accõmodari in hac ſignifi catione,qa nõ recte dixeris uxor,uel reſpu.me deficit, ſed a me deficit.Itẽ deficere cũ actõ ꝑcat nõ ſuggerere, Vir.Cũ glandes,atq; arbuta ſacræ deficerẽt ſyluæ.i. nõ ſuggererent glandes,atq; arbuta. Interdũ abſolute po nit̃ ꝙ finiri deſinere defetiſci,ut Hic ꝙ mœrore defecit. Martianus.Tũ demũ id agere conſiliũ erat,cũ uita de fecit.Aug.cũ infinito poſuit in quodã ſermõe. Nunqd deus defecerat paſcere ſeruũ ſuũ Heliã? Nõne illi, cui deerãt hoĩes,alites miniſtrabant. Conſtruit̃ qñq; cum ablto ſine ꝓpoſitione,& ſic ſumit̃ ꝙ carere, ſiue priua ri. Colu.li.iii.de uite loquens.Cũ tranſtuleris,inqt, de humido in aridũ locũ,uide,ne priſtino alimẽto defici at. Idẽ.Cõmode fluũt,nec deficiũt macro ſolo.Et li.iii. paſſiuo uſus eſt. Iugatũ quadã parte deficit, quadã ſu perat.Et li.viii.Qui ſi memoria deficit,quo min⁹ agno ſcat cuiuſq; ꝓgeniem, pice liq da eandẽ notã ſcrofæ, & porcis innotat.Capit̃ & ꝙ diſſentire,recedere, ſeu rebel lare,& tũc ablto iungit̃ cũ ꝓpoſitione. Salu.in Iug. Qd̃ oppidũ primũ oĩm poſt malã pugnam ab rege defece rat.Deficere.n.dr̃,q ab iis,quo⁊ ſub imperio ſunt de ſciſcunt,& in hoſtiũ numer⁹ ſe conferunt. Cice.in Lel. Difficile ẽ amicitiã manere,ſi a uirtute deceſeris. Liui. lib.ii.Eodem anno duæ coloniæ Pometia,& Cora ad

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Auruncos deficiũt. Subintelligiť. n. a Romanis deficiunt, transeuntes ad Auruncos. Inde defectores, q̃ transeunt de uno exercitu ad alium.

Defectio, receſſio ſeu rebellio, uel militũ ab impatore, uel ciuitatis a dño, q̃ dñr deficere, cũ ab eo⁊ guberna/tione diſcedunt. Liui. li. i. Ob reſiduas bello⁊ iras maxime ſolicitati ad defectionẽ uolũtarios traxere. Cice. li. iiii. Tuſ. Oĩm aũt ꝓturbationũ fontẽ eſſe dicũt intẽperantiam q̃ eſt a tota mẽte, a recta rõne defectio. Aliq̃ dĩ diminutio & decretio. Idẽ in Cato. Q̃m delectabant ad defectiones ſolis & lunæ, multo nobis ante ꝑdicere. Sunt & defectiões in corpe humano, q̃les mulieribus a cõceptu accidere ſolẽt, ut eſt illud apd̃ pſalmographũ. Defectio tenuit me ꝑ peccatoribus derelinq̃ntibus legem tuam. Quod genus etiam malaciam in pregnantibus uocare Plini. ſolet. Eſt enim malacia in ſtomacho debilitas, & in mari malacia ꝑ tranqllitate capiť.

Defectus. a. um. participiũ a deficio, uel deficio hẽt ſignificationẽ actiuã in uoce paſſiua. Colu. Diligẽtis patris familias ẽ, primã quanq̃ arboré ſenio defectã tollere. i. q̃ defecit. Quinti. lib. iii. Vt ſi obſeſſi, & impares, & aqua cibo q̃ defecti de faciẽda ad hoſtẽ deditiõe deliberẽt, i. q̃ defecerũt. Hinc fit cõparatiuũ defectior, & ſuplatiuũ defectiſſimus. Colu. in ꝑfa. Sed ſiue fundũ locuples mercatus eſt e turba pediſſequo⁊, lecticariorũq̃, defectiſſimũ quenq̃ annis, & uiribus in agrũ relegat. Defectos aũt dicimus exhauſtos languentes debilitatoſq̃ & ſine uiribus, quos græci πλέτους dicũt, quaſi reſolutos, & reſolutionem ipſam πάρεσιν λέγουσι. Qui & ſyntectici uocantur, & ſyntexes defectiones. Plini. Genus uini quod bion uocamus prodeſt ſtomacho diſſoluto, pregnantibuſq̃ & defectis. Mar. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator Cygnus funeris ipſe ſui.

Defectus, nomen, ꝑ cat penuriã, nõ uitium, aut culpã, aut morbũ, ut defectu cibo⁊ dedimus nos hoſtibus. Liui. lib. iiii. Defectus alibi aqua⁊ circa torridos fontes, riuoſq̃ ſtragẽ ſiti peco⁊ morientiũ dedit. Interdũ defectus dĩ diminutio. Gel. li. ii. Sed de lunæ motib⁹, ſoliſq̃ defectibus. Pli. li. i. Defectus aũt ſuos & ſolis, rem in tota contẽplatione naturæ maxĩe mirã, & oſtẽto ſimilẽ. Defectus animi, ſiue defectus aĩæ, ut Celſo moris eſt loq̃ li pothymia, & lipopſychia græce dĩ, a nĩis etiã aĩ deliquium, & uerba linqui animo, & intermori, & deficere & extinctæ animæ ſpeciem præbere, quos Plini. & defectos animo quandoq̃ appellat. Defecta uero corpora & defecti ſunt, quos græci πλέτους, quaſi reſolutos dicunt, & reſolutionem ipſam πάρεσιν λέγουσι.

Defectiuus. a. ũ. qd̃ eſt mancũ. Ci. li. i. off. Eſt. n. cognitio, contẽplacioq̃ naturæ manca, i. defectiua quodammõ.

Defectores qui de uno exercitu ad alium tranſeunt.

Defetiſcor, eris. defeſſus inquit Priſci. cõpoſitũ a fatiſcor feſſus, qd̃ q̃dam a Fateor deriuari uolũt. Sed Diomedi aſſentiendũ puto, q̃ ait. Feſſus appellatio eſt, poſtea ſequiť. Differt aũt fatigatus a feſſo, q⁊ fatigatus dĩ, cũ q̃s ꝑ aliũ laborare compelliť, ut laſſatus. Feſſus uero, cũ q̃s labore deficit, ut laſſus. Feſſus igiť nomẽ eſt, nõ participiũ, q̃a ſicut laſſus non eſt participiũ, ita nec feſſus, qd̃ eo⁊ ſignificatio, quaſi eadẽ plane oñdit, quã uerius docuit, ex quo oñdiť nõ eſſe idẽ feſſus, & fatigat⁹, igiť neq̃ a fatiſcor feſſus, neq̃ a defetiſcor defeſſus, q̃a feſſus nomen eſt, & eius cõpoſitũ eſt defeſſus, ipſaq̃ uerba ſuplnis, atq̃ ꝑteritis carere exiſtimo quẽadmodũ & fatiſco. Et q̃n fatiſco in uſu eſt, nimiq̃ fatiſcor obſoleuit, compoſitũ tñ defetiſcor remãſit, & in eadẽ pene ſignificatione ſumiť, qua fatiſco, qd̃ deficio ſcat, defetiſcor uero ceſſo, ſiue deficio. Et ſic duo uerba nobis relicta ſũt. Alteq̃ neutrũ ſimplex, & alteq̃ deponens cõpoſitũ. De fatiſco Colu. li. ii. Sed oĩ ſolo, qd̃ ꝑdicto⁊ leguminũ ſegetibus fatiſcit, una pñs medicina eſt, ut ſtercore adiues, & abſumptas uires hoc uelut pabulo refoueas. Virgi. li. i. Ge. Neu puluere uicta fatiſcat. De defetiſcor. Teren. in Phor. Iſtæc res mihi ſolicitudini eſt, neq̃ defetiſcar unquam ego experirier, donec tibi id quod polliciſus ſum effecero.

Defeſſus ex de & feſſus nomen eſt, idẽ quod laſſus. Terẽ. in Adel. Defeſſus ſum ambulando. Eius contrariũ Indefeſſus. Clau. li. iii. Accingar luſtrare diẽ, ꝑ deuia rerũ Indefeſſa ferar, nulla ceſſabitur hora. Non requies, nõ ſomnus erit, dum pignus ademptum Inueniam.

Defigo. is. pe. ꝑ. deorſum figo, planto, mitto ue. Col. li. iii. tũ in terrã bene paſtinatã, & ſtercoratã rectũ ſarmentũ defigito. Vir. li. ii. Ge. Altius & penitus terræ defigiť arbos æſculus in primis. Lact. li. ii. Oculos ſuos ab alto deiiciunt, ſoloq̃ defigunt. Aliq̃ ꝑ ferio, uel tranſfodio. Perſ. Ore teris modico, pallẽtes radere mores Doctus, & ingenito culpã defigere ludo. Aliq̃ ualde figo. Vũ eſt illud. Abominatio eſt dño defigens oculum. Aliq̃ defatigor ac uiribus attonitorum modo linquor, ut apud Pli. li. vii. Defigatur poſtremo expiret.

Definio. is. pe. ꝑ. termino decerno, & q̃ſi finẽ do. Vũ definitio q̃ & diffinitio, & finitio appellať. Et cõſtat ex gñe & differẽtiis. Eſt aũt ↄrõ, q̃ id qd̃ definiť explicat qd̃ ſit, ut hõ eſt aĩal rõnale & mortale. Quintil. Finitio eſt rei ꝓpoſitæ ꝓpria & dilucida, & breuiter cõphenſa uerbis enunciatio. Alias deſcriptio dĩ, & fit multis modis.

Defioculus dicitur, qui eſt captus uno oculo, quem luſcum alio nomine uocitamus.

Defit deeſt, cũ dtõ cõſtruiť. Terẽ in Hecy. Nihil apud me tibi defieri patiar, q̃n, qd̃ opus ſit, benigne ꝑbeať. Virg. Lac mihi nõ æſtate nouũ, nõ frigore defit. Priſ. hoc loco ait, deficio aũt loco paſſiui defio facit, & iñ defeť.

Deflagro. as. pe. cor. uehemẽter cõburor. Ideo cũ ablõ conſtruiť. Cic. li. iii. offi. Ictu fulminis deflagrauit.

Deflecto. is. deorſum flecto. Colu. li. iii. Cũ iã ſatis amplũ incrementũ ſuſceperit, ramũ oliuæ deflecte, & ad crus arboris ficulneæ religa. Cic. li. iii. offi. ꝑ declino ꝑ trãſlationẽ poſuit. Hoc aũt, de quo nũc agimus idipſum eſt qd̃ utile, in quo uerbo lapſa cõſuetudo de uia deflexit.

Deflacco. as. attero. Tractum a ueſtibus, ſiue a Flacco, ut ait Nonius.

Defleo ualde fleo. Cice. li. ii. Tuſ. Nõ exercitu amiſſo nudus in ſeruo⁊ ferrũ, & manus incidiſſet, nõ liberi defleti, nõ fortunæ oẽs a uictoribus poſſiderentur.

Deflere oculos, eſt tandiu deflere, ut lumen ãmittãt oculi. Quinti. in decla. in ſepul. Cognita clade rariſſimi uxor exempli totos defleuit oculos. Apul. Defletis pene ad extremum captiuitatem oculis ſuis, &c.

Deflorere eſt ſine floribus eſſe, qd̃ fit, cũ flores decidunt. Vñ & defloreſcere, qd̃ eſt ſine floribus fieri. Pli. li. xvii. Peſſimũ eſt inter oĩa, cũ defloreſcentẽ uitẽ & oleã pes-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tit imber,qm̃ ſimul defluit fructus. Cice. ad Heren. per translationẽ dixit. Formæ dignitas, aut morbo defloreſcit,aut uetuſtate. Eiuſdẽ ſignificantiæ eſt efflorere, ut in pſal. Dies eius tanq̃ flos agri, ſic efflorebit. Aliqñ etiã deflorere eſt flores emittere. Colu. li. iii. Et cum totã ſpicã edidit,octo dieb⁹ defloreſcit,ac deinde grandeſcit diebus.xl. quibus poſt floré ad maturitatẽ deuenit. Sic effloreſcere eſt ualde floridũ fieri. Cice. in Lel. Quæ tñ effloreſcit amicitia,ẽt ſi tu min⁹ eã ſecut⁹ ſis.

Defluere deorſum fluere, & ꝓprie de fluminibus dr̃. Per translationẽ ſignificat decurrere delabi. Cic. in Lel. Ad leues amicitias defluxit oratio. Salu. in Iug. Vbi per ſo cordiam uires,tp̃s,ingeniũ defluxere. Qd̃ eſt quaſi ceciderе,& periere. Lact. Nauis ſine gubernatore abit peſſum,& corpus relictũ ab aĩa defluit. Qñq; ponit̃ ꝓ ualde fluere abundare. Amb. Peccator,q̃uis foris abundet & delitiis defluat,odorib⁹ fragret, in amaritudine aĩæ ſuæ uitã exigit. Qñq; ꝓ ſubt⁹ fluere. Vir. li. iii. Ge. Vdiſq; aries in gurgite uillis merſat, miſſuſq; ſecundo defluit amni. Defluere etiam dicitur, quod ætate morbo ue ſoluitur. Vnde defluere capillos dicimus, & qui ita defluit,dicitur defluus,& defluuiũ capillorum fluxus.

Defluxus nomen,idem quod defluuium.

Defluus.a.um.quod decidit,aut decidere ſolet. Pli. li. xx. Hippocrates capillos mulierum defluos fricari raphanis iubet. Ambro. improprie. Alliga ſenſum tuum, nõ ſit remiſſus ac defluus. (cere dr̃.

Defluuiũ ipe decidẽdi act⁹. Pli. Sed defluuia comaꝝ fa-

Defodio.is.pe.cor. ſepelio,obruo. Liui. Fuerantq; defoſſi annis.xv. ſupra quingentos,& duraũerant. ſ. libri. Plau. Domi ſuæ defoſſam multis cũ opibus aulã inuenit. Colu. uero li. viii. ꝓ fodiendo facio,poſuit cũ dixit. Confeſtim ſcrobẽ defodiamus in limine ſtabuli,& uiuã pecudem,q̃ ſit puſtuloſa,reſupinã obruamus. Et defodere ẽ infra ſiue deorſum fodere. Idẽ li. xii. Paſtinat̃ terreni iugeꝝ ita,ut ſolũ in altitudinẽ triũ pedũ defodiat̃.

Defœtus.a.ũ.p. œ diph. idẽ qd̃ deſtitut⁹, ſicut effœtus fœtu deſtitut⁹. Oui. in Ibin. Sitq; qd̃ ẽ rapꝝ,ſolito defœta fauore Fortũæ facies iuidioſa tuę. Hic defœtiſſim⁹. Col. Sed ſiue fũdũ locuples mercat⁹ ẽ e turba pediſſequoꝝ, lecticarioꝝq;, defœtiſſimũ quẽq; annis & uiribꝰ i agrũ relegat. Sũt tñ q legãt defectiſſimũ. De q̃ paulo ſupra.

Deforme,turpe,quaſi ſeorſum a forma,a quo deformitas pro turpitudine.

Deformo.as.deſtruo,&q̃ſi de forma deiicio,& ab aliqua forma muto. Cice. Qui ſunt q Italiã deformauerunt ẽ Carthaginẽſes. Apul. li. i. de Aſi. Alius furore ac miſera macie deformatus. Hiero. Licet lõga macerẽt ieiunia abiecta & nigra ueſtis deformet. i. maculet & turpẽ faciat. Sic Lac. de opi. Quã mirabili q̃ diuina rõne molitus eſt,ut tñ hiatus ipſe naſi,oris ſpeciẽ nõ deformaret. Itẽ deformare ẽ figurare,& noua forma inſignire. Vict. li. v. Tragicæ ſcænæ deformant̃ colũnis,ſignis,& regalibus reb⁹. Hie. in li. Nume. Turgẽtib⁹ gẽmis eruperãt flores q foliis dilatatis in amygdalas deformati ſũt.

Deformicatum. Vide in dictione Formicatio.

Defrico.as.pe.prod,ualde frico. Colu. lib. ii. Totum eorum ſuppalatum ſale defricato.

Defrigo.is.xi.pe.pro. Vide in dictione Decoquo.

Defringo.is.deorſum uel ualde frango,ſiue decerpo,decido. Colu. lib. vi. Plærunq; fit, ut aut crure, aut cornibus boum ramuli uitium defringantur. Vir. Aut ſummas defringe ex arbore plantas.

Defraudare ſcat ꝓ fraudẽ aliqd decerpere, uel fructũ diminuere,aut priuare ut eſt illud. Qui ſophiſtice loquit̃ odibilis eſt, in omni re defraudabit̃. Defraudare uero genium eſt interrumpere uoluptatem.

Defrugo.as.pe.ꝓ.oẽm fructũ exhaurio. Defrugare ſegetẽ uidet̃,q uel nimia fœtura exinanit agros,uel ꝓ inſcitiã,aut negligentiã pdit,laceſſit ue fruges. oino cũ uel feſtinata ſementis eſt,uel ſerotina,p̃propereq;,aut p̃poſtere qd agit̃,defrugari ſegetẽ cõtigit. Pli. li. xviii. Oraculũ illud magnope cuſtodiendũ, ſegetẽ ne defruges. Colu. Conſtat ſegetẽ nimia defrugatione exinaniri.

Defrudare ſegetẽ idẽ fere ſignificat. Cato. Segetẽ inquit ne defruder uillicus. Nam id infœlix eſt. Sequit̃ enim opus inquit omne ruſticum facere uti ſciat.

Defrutũ a deferuẽdo,ut inqt Palla. uinũ decoctũ. Pli. autore,uſq; ad mediã partẽ. Sapa uero a ſapiditate, muſtum eſt ad tertiã partem decoctũ. At Colu. aliter. Muſtũ inqt,q̃ dulciſſimũ decoquit̃ ad tertias,& decoctũ ſicut ſupra dixi,defrutũ uocat̃. Sic Nonius,Sapa qd̃ nũc mellatiũ,muſtũ ad mediã partem decoctum, defrutum, ſi ex duabus partibus ad tertiam redigatur.

Defrutare muſtum decoquere,ut inde defrutũ fiat. Col. li. ii. Sed defrutũ quoq; & defrutare uinum licet.

Defrutarius.a.um.qd̃ ad defrutandũ ptinet. Vñ uaſa defrutaria apd̃ Colu. dñr,q̃ ſũt ad defrutũ idonea.

Defugere,recuſare, in totũ fugere. Lact. li. v. Nõ defugi hũc laborẽ,ut ſplerẽ materiã,quã Cypria,nõ ẽ executꝰ.

Defundo deorſum fundo,Cato de re ru. Aquam defundito non omnem,eo addito oleum.

Defungor.eris. Vide in dictione Fungor.

Defreno.as. Vide in dictione Freno.nas.

Degener pe.cor.q maioꝝ ſuoꝝ moribus non rñdet. Ponit̃ qñq; ꝓ ignobili & uili. Virg. Degeneres aios timor arguit. Eſt aũt ge.oĩs. In ablto degenere, uel degeneri. Luc. Si me degeneri ſtrauiſſent fata ſub hoſte.

Degenero.as.a gñe deſciſco, & de genere exeo. Hier. ad Dama. Hic obruta ſulcis fruméta in loliũ,auenãq; degenerant. Vir. li. ii. Ge. Pomaq; degenerant ſuccos oblita priores. i. deteriorant̃ in ſapore. Prop. Dii mihi ſunt teſtes,non degeneraſſe propinquis. Dicimus aũt degenerare,tam a malo q̃ a bono. Liui. lib. ix. Ne degenera ueris a familia imperioſiſſima,& ſuperbiſſima.

Dego.is.ex de & ago,ſed abiicit̃ a,ptm̃ facit degi,ſupinũ dactũ ẽm analogiã,ſed nuſq̃ legi,neutrũ ẽ,ſed in tertia pſona paſſiue eo uti poſſumus. Et qñq; abſolute, qñq; cũ actõ,ſcatq; deduco,ſiue ad finẽ uſq; duco & ago. Lact. an. li. v. Quo recti⁹ uita degat̃, nõ ẽ neceſſe oĩa circuire. Itẽ degere eſt uiuere. Idẽ in eodẽ. Idcirco eũ uoluit ſub aliena ditiõe,atq; impio degere, ne reꝝ ꝓſperitate corruptus,in luxuriam laberet̃. Itẽ expellere detrahere Plau. in Au. Nunc ego iſtum ſorot laborem degam,& diminuã. Et in epi. degitur corium de tergo meo.

Deglabrare,depilare,& glabrum facere.

Degrũmari ſcat a grũma mẽſura dirigere. Lucil. Viãq; degrummaris,ut in caſtris menſor faciat olim.

Degulo.as.pe.cor. gulæ trado. Plau. Poſtquam degulato patrimonio pauper eſt factus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Dehinc,dequi in anci. Teren. in An. Dehinc,ut quieſcãt porro moneo.Itẽ ſcat apreſſo, ut ſit aduerbiũ ordinis. Sal.In primis arduũ uidet res geſtas ſcribere, primũ q̃ factis dicta exæquanda ſũt, dehinc q̃a pleriq; delicta q̃ tu reꝑhẽderis,maliuolẽtia,atq; iuidia putãt eſſe dicta.

Dehoneſto.as.contrarium eſt uerbi honeſto,quod ſignificat honore afficio. Aug.li.v.confeſ. Quid nocuerunt tibi,in quo imperium tuum dehoneſtauerunt.

Dehoneſtamentum cicatrix eſt,uultum hominis dedecorans,aut oculi effoſſio.Gel.li.ii.Quo dehoneſtamento corporis maxime lætabatur.

Dehoneſtus.ſta.ſtum.quod eſt ualde honeſtum. Gel.De honeſtum deculpatumq; uerbum.

Dehiſcere ualde hiſcere,ſiue deorſũ,peſſũue apiri.Hic.n. de auget. Pli.li.ix.Acus,ſiue belone unus piſciũ dehiſcẽte ꝓpter multitudinẽ utero parit.i.ſe aperiente.

Deiero.as.pe.cor.ualde uel ſancte ſeu libere iuro.Hiero. li.R.eg.Et addidit Ionathas deierare Dauid, eo q̃ diligeret eũ.Gel.li.i.Nam cum amicus eũ rogaret,ut ꝓ re, cauſaq; eius falſum deieraret, his ad eũ uerbis uſus eſt Tertul.in Apol. ſacra faciebant pro ſalute imperatoris,& genium deierabant.

Deiurus pe.pro.qui ſancte ac ualde iurat.

Deiuriũ ſanctũ iuſiurãdũ. Gel. Octo ad hoſtes redire uoluerũt,q̃ deiurio uicti forẽt,duo reliq; romæ mãſerũt.

Deiicio.is.pe.cor.deorſum iacio,uel deorſũ mitto.Plau. in Aſi.Iuſſin colũnis deiici opas araneaꝝ.Vir.Toto genitrix q̃ plurima cœlo deiicit in terras.Liui.li.i. ꝓiaciendo defigo poſuit,cũ ait.Dũ intẽtus in eũ rex tot9 aduerteret,alter elatã ſecurim ĩ caput deiecit.Per translationẽ ponit̃,ꝓ auerto.Cic.in Phil. Nec uero uſq̃, nec a Rep.oculos deiiciebã.Itẽ ꝓ depellere,ut apud eundẽ.Si me ædilitate deieciſſet.

Deiectus.us.pro deiectione.

Dein, ex de & in, ſcat poſtea ſiue deinde. Exin. exinde. ꝓin.ꝓinde.& ſubin.ſubinde. Et ẽ una ps orõnis, ut inqt Ser.Et in tertia a fine accentũ hẽt, licet pe.prod.ſit.Qd̃ ideo factũ eſt,ut oſtenderet̃ una ps eſſe orõnis,ne ꝑpoſitio iungeret̃ aduerbio,qd̃ uitioſum eſſe uidetur.

Deinceps,ꝓprie ſcat gradatim ꝓ ordinẽ,ſiue ꝓ uices,ſiue qd̃ dicere ſolemus,unũ poſt aliũ. Liui.li.i. Ita duo deinceps reges,ali9 alia uia,ille bello,hic pace ciuitatẽ auxerũt. Ci.Ther.Sed tũ tres frẽs ſũmo loco natos,ꝓmptos, nõ indeſertos,qd̃ uideo deinceps tribunos ple. ꝓ triniũ fore,te nolo hꝛe iratos. Col.li.vi.Qd̃ quõ,& q̃lis generis faciendũ ſit,nõ pigebit deinceps ꝑcipere.i.ꝓ ordinem. Interdũ ſumit̃,ꝓ deinde,ſiue poſtea. Hiero. Verſa eſt & ipſa ſine coitu in matrẽ,ut nõ ſit iam admodũ,qd̃ fuerat, ſed purpura ueriſſima ad indumentũ, & gloriã ſummi regis diuinitus aptiſſime dedicata, ut nulli deinceps ea uti uſu fœmineo licuerit,niſi deo. Interdum ſcat ꝑterea. Liui. Extẽplo aduocato concilio,ſcelera in ſe fratris,originẽ nepotũ,ut geniti,ut educati,ut cogniti eſſent,cædẽ deiceps tyrãni, ſeq; ei9 autorẽ oñdit.

Deinſup pe.cor.ſcat deſup.Salu.li.i.hiſto. Ad mediũ deinſup ſtantium manibus in murũ attollit̃.

Deintegro,aduerbiũ ſcat totũ denuo, ſiue a prĩcipio ad finẽ. Terẽ. ĩ An. Poſt hac q̃s faciet deintegro comœdias.

Deintegro.as.pe.cor. ſignificat diminuo.

Deiphobus pe.cor.nomen filii Priami,ex Hecuba.

Deiphobe nympha fuit Glauci filia. Vir. Deiphobe glauci,fatur quæ talia regi.

Deipylus pe.cor. fuit Stheneli filii Capanei in bello amiciſſimus. (ris matris Diomedis.

Deiphile,pe.cor.nomẽ Adraſti regis filiæ,& Tydei uxo/

Deiopea,ſiue deiopeia nympha. λέγεται δὲ ὁ ὅσος ὃν διὰ εμ̓ὸν ἐφήμερον ἂν ἐρωτα ἐφίκμι νῦ ὄπεν φωνήμ. Ita ut ab hac ꝓprietate noſauerit, uentoꝝ flatibus conueniẽte.

Deiugo .as.pe.cor.diſiũgo,cui cõtrariũ eſt cõiugo.as.

Delabor pe.ꝓ.demittor. Liui.li.i. Cælo repẽte delapſus. Q̃ñq; cõſumor,& ad nihilũ redigor. Cic.li.ii.offi. Habẽda eſt aũt rõ rei familiaris,quã q dẽ delabi ſinere, flagitioſiſſimũ eſt. Q̃ñq; decido. Virg. Serta procul tñ capiti delapſa iacebant.i. quæ deciderant.

Delachrymare eſt lachrymas uel aquam more lachrymantis demittere. Colu.li.v.de uite loquens ait. Vt interdum potius deuexa,q̃ in germine delachrymet.

Delanico,as.pe.pro.diſcindo,& quaſi lanam traho. Vn de lanius,qui pecus diſcindit. (ſi urbe.

Delapidata dñr lapide ſtrata,q̃les ſũt uiæ ĩ Bergomen/

Delaſſo.as.ualde laſſo. Plau. in Aſi. Eum etiam hominẽ in ſenatu dare operam,aut clientibus ibi labore delaſſatum totam noctem ſtertere.

Delecto.as.& oblecto.as.frequentatiua ſunt, & compoſita a Lacio.is. Delecto eñ a delicio, & oblecto ab oblicio,qd̃ ex de & lacio componit̃. Vñ fit lacto.as. Delecto ſæpius in tertia ꝓſona autores utunt̃. Cice. Rufo. Itaq; me & ſupiores lĩæ tuæ admodum delectauerũt,q̃bus expectatum meum aduentum abs te amanter uidebam. Et hẽt nihilominus in ſe ſignificationem actiuã, q̃ñq; etiam paſſiuam,eodemq; mõ conſtruit̃, quemadmodum oblecto. Idem Pæto, Plures iam pauones confeci,q̃ tu pullos columbinos, tu te iſthic Atheniano iure delectato, ego me hic hirciano. Oblecto uero pleriq; in ſe ſignificationem paſſiuam hẽt, q̃uis & actiuã. Et licet paſſiuam habeat,tñ regit actiũ,nõ alterius ꝓſonæ,aut rei,q̃ ei9 q ſe oblectat. Et ultra actiũ abltiũ poſtulat. Ex quo paſſiua eius ſignificatio monſtrat̃. Terẽ. in Eu. Me ſperes,me te oblectes. Quo itẽ mõ delectoſu mit̃ ex ſupiore Cice. auto. Idẽ in actiua ſignificatione ſumpſit,cũ in Catone ait. Quas ſi exeq̃ neſciret̃, tñ me lectulus meus oblectaret,qd̃ eſt,q̃ſi delectaret. Et ꝓ Archia. adoleſcentiã agũt,ſenectutẽ oblectãt.ſ. lĩæ. Q̃ñq; cũ abltõ mediante in. Et hoc,ut oñdat̃ maior uis delectatiõis. Terẽ. in Adel. In eo me oblecto,ſolũ id eſt charum mihi,ut ſit q̃ſi in in eo cõſiſto,tanq̃ in delectatiõe mea ꝑcipua. Si.n.dixiſſet eo me oblecto, hoc adptem quandã ptineret oblectatiõis,quã de illo,non in illo ſumit. Sic. Lact.li.ii.inqt illos nõ diſputare,ut doceãt,ſed ut ſe oblectent in ocio. Et ſicut a delecto fit delectatio, delectamẽ,& delectamentũ,ſic ab oblecto oblectatio, oblectamẽ,& oblectamentũ. Delectare uero,ꝓprie ſcat attrahere,ducere. Enni. Et me Apollo ipſe delectat,adducat Delphicus. Quadrigarius. Fabi9 de nocte cœpit hoſtiũ caſtra oppugnare,hoſtẽ delectare. Et q̃ñ,q̃ grata ac iucũda ſunt,nos attrahere ſolent,factũ eſt,ut delectare ſit gratũ eſſe, ac iucunditate afficere. Legimus etiã delector,qd̃ q dã deponẽs putauerũt, cũ paſſiuũ ſit, licet nõ habeat abltiũ cũ ꝓpoſitiõe. Col.li.i. Iucundius utiq; uiro,ſi etiam matrona comitat̃,cuius ut ſexus,ita

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

aius est delicatior amœnitate aliqua delectanda erit, quo patientius moreť cũ uiro, qđ in aliis etiã uerbis fie ꝙ solet,ut desideriũ tenet me,ego teneor desiderio. Sic oblector,& hmõi,q̃ significationẽ passiuã innatã hñt. Lac.li.ii. Auro,& gẽmis,& ebore delectãť. Idẽ. Oblectať friuolis & specie simulachroꝝ capiť. Cic. Cælio. In cõi bus miseriis hac tm̃ oblectabar specula. Differũt tm̃ de lector,& oblector, a delecto & oblecto, q̃uis eandẽ si gnificationẽ passiuam innatam habeant, ꝙ hæc actm̃ eiusdem psonæ extrinsecus uolũt. cum abltõ sine ꝓpo sitione,ut delecto siue oblecto me hac re. Illa uero sine actõ ipsius psonæ,cum abltõ tm̃ eius quo delectamur, ut delector,siue oblector tua consuetudine:

Delectatio inquit Cic.li.iiii.Tusc. est uoluptas suauitate auditus aium deliniens,& qualis est hæc aurium, tales sunt oculoꝝ, & tactuũ, & odorationũ, & sapoꝝ, q̃ sunt oẽs unius generis ad pfundẽdũ aim tanq̃ illæ, quæ fa ctæ uoluptates. Secundum hãc diffinitionem delecta tio a delecto est. Itẽ oblectatio est ab oblecto, cũ acti uæ significationis sunt. Cum uero delectatio, aut oble ctatio sumiť ꝓ uoluptate eius,qui eiusmodi,quæ dicta sunt a Cice. aut aliis delectať,siue oblectať, tunc a dele ctor,oblector ue erit,quamuis a delecto,uel oblecto in passiua significatione etiam sumi possint.

Delectamen,& delectamentum,idem quod delectatio.

Deliciũ in singulari,& deliciæ in plurali oblectamentũ, oblectamẽta ue,q̃ nobis uoluptati sunt a delicio,qđ ex de & latio cõponiť. Mar. Stellæ deliciũ mei colũba, Ve rona licet audiente dicã, uicit maxie passerẽ Catulli. Sue. Titus amor,ac deliciæ generis humani. Diciť etiã delicia,fœ.ge. Plau. Mea uoluptas,mea delicia.

Delicia.æ.idem quod delicium. Quo nomine etiam ti gni genus appellatur,quod a culmine ad tegulas angu lares infimas uersus fastigiatum collocatur.

Deliciatum tectum a delicia tigni genere dicitur. Sic de liciares,uel colliciariæ tegulæ.

Delicias facere sæpe legimus,pro eo quod est ferme la sciuire ac lusitare,& se quodãmodo fastidire, ac supio rem eẽ uerbis, aut gestu oñdere,qđ aliter dĩ deliciari. Plau. Eia delicias facis mi Menæchme, qn amabo is

Deliciari est delicias facere. Hiero. sup canti- (intro. cis. Deliciabiť aũt non in uno solo edendi, gustandiq̃ sensu,sed & auditu deliciabitur,& uisu.

Delicatus,a delicium, siue a delinquendo fit, & idẽ est. qđ plenus deliciis,seu qui in deliciis uiuere assuet9 est. Et ꝙ metaphoram mollis ac tener dĩ. Col. Cultam,ue stitamq̃ familiam utiliter magit habeat, q̃ delicate. Dictus delicatus quasi luxui dicatus.

Delico.as.pe.cor. Indico,explano. Teren. Quid istuc est, aut iste uult sermo mater delica.i. explana. Veteres ẽt delicare pro dedicare quandoq̃ dicebant.

Delego.as.pe.pro. deputo, ꝑficio,ut cũ quẽpiam alicui9 loco officio,negocio ue exeq̃ndo aliqs ꝑficit. Col.li.4. Immo qs nõ imprudentissimũ quenq̃ etiã eũ, q nihil aliud opis facere ualeat, huic negocio delegat. Cice. post delegatã mihi hãc ꝓuinciã.i. post on9 mihi impo sitũ. Hinc subdelegare dicimus delegatas nobis a prici pe cãs,alteri cognoscendas iniungere. Delegare ẽt ꝙcat legatos mittere. Liui. Decernunt,ut duodecim delega rentur ad regem. Veteres delegare pro discedere,& disꝑtire posuerũt. Plau. ĩ Am. Si cui fautores delegatos uiderit,& delegata dixerũt diis cõsecrata, q̃ nũc dedi

Deleo,es,eui,etũ,ex de & leo,ut inqt Pris. (cata dicim9. unde letũ,ꝙcat destruo, & referť ad lineã, & ad notam. Tractum a tabella geometrica, nam ibi scribũt,seu li neas faciũt,quas postea delent, ut aliæ supfiant. Aliqñ delere est in totũ leuare. & remouere. Terẽ. Delebo oẽs dehĩc ex aio mulieres. Diome. uero. Deleor delitus, & deletus. Var. Delitæ literæ. Quod tm̃ a delino esse põt.

Deletile pe.cor.qđ delet. Var. Si displicet tibi tã magnũ sumã spongiã deletilẽ. Interdũ deletile,seu deletitiũ est deletũ,ut charta deletilis seu deletitia, q̃ abrasis priori bus literis rescribiť. Alio noĩe palimpsestus uocatur.

Delebile, quod deleri põt. Cuius cõtrariũ est indelebile.

Deligo,as,pe.cor,deorsum,uel ualde ligo. Liui. lib. ii. fia bant deligati ad palum nobilissimi iuuenes. Colu. lib. vi. Si tradux traducem nõ contingit,media uirga in ter eas deligetur.

Deligo,is,pe.cor. de magis idoneis aliquem lego ad ali quid agendũ, ut populus delegit imperatorẽ ad bella & imperator milites ad arma. Plau. Continuo delegit uiros Amphitryo primoꝝ principes eos legat Telebo is hostibus. Vnde delectus militũ dĩ. Eligere est de quo uis numero, & q̃uis multitudine electionem facere ad emolumentũ uel dignitatẽ, ut q̃ optimã sibi mansio nem elegit. Hinc electio,& elegantia, & postulat dupli cem actm̃, sed ultimũ cum in, ut cardinales elegerunt Alexandrum in pontificem. Cooptare dicitur iter col legas, aut fere pares. Cic. in Bruto. A quo in collegium augurum fueram cooptatus.

Delectũ reꝝ hĩe est iter res ipas circa quas humana uita uersať. Delectus.n. fit a deligo qđ est seligo, & dĩam fa

Deliberare dictũ est a libella,qua quid ꝑpendi (cio. tur,& significat definire. Cic. in Ver. Deliberatum est. i. fixum,& decretũ est. Aliqñ dubitare. Cic. lib. iii. offi. Est enim totũ sceleratũ,& impium,qui deliberant, utrum id sequantur,quod honestum esse uideant.

Deliberatiuum genus est,quod in consultatione positũ habet in se suasionem,& dissuasionem.

Delibro,as,pe.cor. decortico. Colu. lib. iii. In ea nitidissi mũ ramũ elegito,& eiusdem spacii corticẽ circũcidi to,& materiã delibrato. Idem li. v. Cortex quoq; arid9, fissusq;,ꝓ summa trunci dependens deliberãdus est. Est & delibro a libra deductum,& compositũ a libro.as,cu ius pe.pro. de quo in dictione Libro.

Delibo,as.pe.pro. signifi. more religioso libo, & oscular Interdũ uiolo,destruo,uitio. Colu. li. ii. Neue aut cornu bos ad stipitẽ uehemẽtius offendat, aut extremo iugo truncũ delibet,deplantetq;. Gel. li. i.. Rependiť quippe, & cõpensať leue damnũ delibatæ honestatis. i. uitiatæ. Et delibare est degustare,sacrificare, & aquã sulco deri uare. Sed cũ græcũ sit,uide quid significet λείβω.

Delibatoriũ,locus delibatiõi accõmodatus. Pli. lib. xvi. Fuit & mẽoria nra in porticibus septoꝝ a M. Agrippa relicta,æque miraculi cã, quæ delibatorio superfuerat xx. pedibus breuior sesquipedali crassitudine.

Deleterion σκληθρεῖον, latine diciť uenenum.

Delibutus,unctus,& unguẽto nitẽs, licet q̃q; ad animũ trãsferať. Terẽ. in Phor. Satin ẽ si deliburũ gaudio red do. Cice. li. iii. ad Herẽ, pro cõsperſus posuit. Aut si quã

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

rem deformabimus turpẽ,ut ſi cruentã,aut cœno ob/
litam,aut rubrica delibutam inducamus.Eſt aũt parti
cipium ſine uerbo,nec ſcio an compoſitũ ſit.
Delinquo,is,fallo,ſeu a bono deficio,ꝑtermitto.Plau.in
am.Ex me q̃ris quid deliq̃ris: Qm̃ uero ꝑtermittere ea
quæ ꝑteriri peccare eſt, delinquere pro peccare ponit.
Sed proprie delinquere,ut Aug. in pſal.interpretatiõe
inquit,eſt tanq̃ de liquido quodam defluere a ſtabili/
tate firmamenti uirtutis atq; iuſticiæ.
Deliquiũ defectus, ut deliquiũ ſolis,cũ ſol in curſu ſuo
deficit.Et deliquiũ animi cũ animus linquit,& aĩo defi
Delictũ pctm̃ a delinquo,is.q̃ q; peccat deliquat (cit.
officiũ ſuũ. Nam proprie delictum eſt,cum non fiunt,
quæ fieri debẽt,pecca tũ,cũ fiunt,quæ fieri nõ debent.
Delinio,is,pe.,p.ualde linio,ungo,ſeu frico. Cic.p trãſlati
onẽ uſus eſt ad Caſ.li.i.Iã eſt biẽniũ cũ uirtuti nũciũ re
miſiſti,delinit9 illecebris uoluptatis.Et delinit9 dĩ mẽ/
te alienat9.Plau.in Amphi.Delinit9 ſum ꝑfecto ita,ut
Delinimẽtũ,oblectamentũ.Lact.li. (me q ſim neſciã.
vi.Vitia uero quibuſdã delinimẽtis naturalibus illice
re animos hoĩm & inanium iucunditatũ ſpecie captos
ad acerbas amaritudines,miſeriaſq; ꝑducere.
Delino,is,pe.cor.delini,deliui,& deleui,delitũ,p. cor.vñ
delitus ,p fœdat9 Cic. Caluo. Tuli moleſte,q̃ lĩæ delitæ
Delinio,as,ex de & linio,qđ a li (mihi a te redditæ ſũt.
nea fieri certũ eſt,ꝑcatq; deſigno, ut fit cũ articulatim
hoĩes,aut res a pictorib9 initiãt.Pli.de Apelle. Arrepto
carbone extincto e foculo imaginẽ in piete deliniauit.
Vñ & liniamẽta dicta ſũt.Idẽ paulopoſt.Nec qui ſucce
deret operi ad ꝑſcripta liniamẽta inuentus eſt
Delenio,is,pe.,p.pmulceo,ac ualde placo, cui9 paſſiuũ ,p
tulit Colu.li.x.ut ſcire liceat aliud eẽ delenio,aliud deli
nio. Sed tũ,inq̃t,iracũdia notæ melioris facile delenit
aſſiduo iteruẽtu eo,q; curãt aluearia.Plau.ĩ.Sti.Senex
caſtigat filias,q̃ hæ uiros tãpſeuerẽt pegrinãtis paupes
ita ſuſtiere frẽs,neq; relinq̃re,cõtraq; uerbis delenit cõ
Delimo,as,pe.,p.deorſũ,ſeu de aliq̃ materia li (modis.
mo,polio. Pli. Alii delimatã æris ſcobẽ aceto ſpargũt.
Apul.li.Flo.Solus apelles colorib9 delimaret. Sol9 pyr
goteles cælamĩe excuderet. Delimatũ poſuit ,p delini
to.Anus inq̃t mũerib9 delimata cõſenſit.Eiuſdẽ ſignifi
catiõis eſt Elimo.Pli.li.xxxiiii. Alii elimatã ſcobẽ in ſi
ctili cado coquũt in caminis,donec ꝓcoquaf figlinũ.
Deliro,as,pe.pro.exorbito,a propoſito & a recto recedo.
Trãſlatio ab aratore. Nã lira eſt recta foſſa, quæ cõtra
agros tuẽdos ducit,& in quam uligo terræ decurrit. Et
quia rectus eſt ſulcus delirare dĩr, q; ultra ſulcũ.i. a re/
cta uia declinãt.Hora. Quicquid delirãt reges plectunt
achiui.Eſt ãt cõpoſitũ ex de,& liro quaſi deorſum liro.
Lirare uero eſt agros in ſulcos dirigere.Sũt qui legant
Delero p e.Vñ Põpo.in proſtibulo ſimplex poſuit.Nũ
quis hic reſiſtit,qui nondum ab eis lerarit mihi.i.cõfo
derit. Varro. Iacto ſemine boues lerare dicuntur.
Delirus,pe. pro. qui a rõne diſcedit. Ratio enim eſt uia
recta,per quã oĩes ducũtur. Vide in dictione Lira.
Delirus,pe.corre.qui inſanit.i.qui ridicula dicit. Lucre.
Quod facit hic idem perdelirus eſſe uidetur. Nam con
tra ſenſus a ſenſibus ipſe repugnat.
Deliteo,es,pe.cor.ex de,& lateo ſignificat deorſum latẽ
ſto.Sed nõ inueni,niſi in ꝑterito. Vir. Limoſoq; lacu ꝑ
noctem obſcurus in ulua Delituĩ.
Deliteſco.is.quod eſt eo,ut lateam.
Deltoton,pe.pro.dictus eſt triangulus,ſeu trigonũ ſignũ
in cœlo q̃ habeat formam deltæ literæ græcæ.Manil.
li.i.Conſpicitur paribus deltoton noĩe ſydus.
Delos græce, latĩe manifeſtus. Quo noĩe dicta eſt ĩſula
in Ægeo oĩm cycladũ clariſſima alũna Apollinis tẽplo
& mercatu celebris.Dicta delos, ut docet Ariſto. q̃ cũ
merſa eẽt ſubito appuit. Nã δηλόω oñdo ꝑcat,Hæc Pyr
pile dicta eſt ab igne ibi primũ repto. A qbuſdã Cyn/
thia,ab aliis Aſteria,ab aliis Cynetũ,ſed ĩ primis orty
gia, qm̃ in ea primũ coturnices inuẽtæ ſũt, quas græci
ortygas uocãt. Alii ab ortygia oppido ætoliæ dictam
putãt,ut Nicander. Vir.Linquim9 ortygiæ portus.Ih/
terpres Callimachi καὶ θουκυδίδης σεισμὸν γενόμενον μέ/
γαν βαλόμενος ἐξηγεῖται φησὶν ὅτι ῥοῦν ἦν μέσας ὥστε τὴν
Delius,a.ũ. qđ ẽ ex delo,ut Apollo (Δῆλον νῆσον σειόμενα
deli9.Põt ẽt dici deli9 ab eiuſdẽ noĩs mõte laconiæ ꝑpe
Tegyrã,ad c9 radices apollinis fanũ uaticiniis clãruit.
Deliacus.a.um.eiuſdẽ ſignificatiõis.Vnde deliaca dicta
ſunt uaſa ex ære ꝑcioſa ab inſula delo,ubi fuit prima
nobilitas æris.Pli.li.xxxiiii. Antiq̃ſſima æris gloria de
liaci fuit mercat9 in delo cõcelebrãte toto orbe.Ci.pro
Roſ.Domus chryſogoni referta uaſis corinthiis,& de/
liacis.Ex ære deliaco fiebãt pedes triclinioꝝ,ſulcraq;.
Delphi tã pro oppido q̃ ,p oppidanis plurali tm̃ nũero,ſi
cut Gabii,Leontini,puteoli. Eſt aũt ciuitas in bœotia
iuxta parnaſum dicta a delpho neptuni filio ex Melã/
tho Deucalionis filia ſuſcepto. Delphis oraculum fuit
apollinis in phocide. Vñ & Delphicus Apollo, q̃q; Ma
cro.aliorſum nomĩat.Delphos.n.græca priſca q; ligua
ſolus dĩ. Vnde & adelphos fr̃, qa nõ ſolus, qm̃ inter cæ
tera ſydera ita eminet,ut ꝑpemodũ ſolus hĩe ptãtẽ ui/
deatur. Eadem ratione & a latinis ſol dictus.
Delphic9.a.ũ.pe.cor.qđ eſt ex delphis, ut Delphica laur9
q̃ uictores delphis ea corona renẽ.Et eſt uiridior laur9.
Delphin,& delphin9,pe.,p.gen9 piſcis,uel poti9 maris bel
ua,hẽt os multũ infra roſtrũ in medio uẽtre, parit ca/
tulos decimo mẽſe,iterdũ binos nutrit uberibus,ſicut
balæna,& decẽ annis ad ſũmã magnitudinẽ puenit.Hi
etiã ſimones dñr,ad qđ nomẽ uocati accurrere ferunt.
Ferũt delphinũ nõ mõ oĩm marinoꝝ, ſed ẽt terreſtriũ
aĩaliũ uelociſſimũ, pene uolucri æquantẽ, & ad puero
rũ amorẽ duci ſolere. Ligua eſt his cõtra naturã aqua
tiliũ mobilis ſuillæ ſiſis,p uoce gemit9 hũano ſiſis,dor
ſum repãdũ,mulcẽt muſica arte præſertĩ ſymphoniæ.
Delubrũ locus,in quo dei ſimulachrũ eſt delibratũ. Nã
fiebant antiquitus ex ligno decorticato, πρὸ τοῦ θεοῦ
λαμβάνειν λέγεσθαι φασίν,quaſi deũ capiẽs,uel dei repoſi
toriũ,ſicut candelabrũ,in quo ponitur candela, vnde
Hiero.ſup Ioel poſuit pro tẽplo. Vniuerſa inq̃t, dona/
ria in delubro eius conſecrarũt. alii accipiunt delubrũ
pro loco ante aras,ubi aqua decurrit a diluẽdo. Reli/
gio.n.ſacrificii apud antiquos exigebat, ut ante ſacrũ
ſacrificul9 man9 ablueret,alii delubrũ dei ſimulachrũ
accipiunt a delibrato ligno ita dictũ.Ser.ait delubrum
eſſe,quod uno tecto plurima cõplectit numina.
Deludo.is.p.pro.Vide in dictione Ludo.
Delũbe a diectiuũ,quo ſignificaf, nõ hũs aliqd lũboꝝ.i.
uirtutis.In lũbis.n.uirtus corporis ſita eſt.Nam de hoc
loco

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

loco ſignificat non, ut delũbis hõ effœminatus, & mollis ob nimiã Venerẽ, qui effractis pudoris clauſtris ĩ uenerẽ ſoluit. Perſi. Summa delũbe ſaliua hoc natat in labiis. Hinc delumbe carmen, ꝓ laſciuo, minimeq; uirili.

Deluo, is. lui, lutũ, depurgo diligẽter lauo. Cato. Laſerpitium aceto deluito. Et deluere eſt madefaciẽdo aliquid delere. Var. Obortæq; iterlegẽdũ lachrymæ lĩas delue

Deluto, as, pe. prõ. ex de, & luto, qd̃ a lutũ fit. Caro. (bãt. granariũ totũ oblinito craſſo luto, poſtea cõſpergito amurca oñe qd̃ lutaueris, ubi aruerit eo frumentũ cõdito, nõ nocebit. Lutũ. n. a luo q̃uis eius ſupinũ nõ inuenerim, cũ tñ Colu. li. vii. ſupinũ oñdat dicẽs. Et eluta, & ſiccata uinacea quæ de lorea eximũt. Eſt aũt delutare uſq; deorſum luto aſpgere. Cat. habitationẽ delutare terra q̃ maxime cretoſa, uel rubicoſa.

Demando, as, in totum cõmitto. Hiero. ad Sabi. Et oñi ordini præuidebat, præcipueq; ordinibus, quorũ ei cura cum Barnaba fuerat demandata.

Demarchus princeps populi. Spartianus in uita Adriani. Fuit demarchus in patria ſua, Athenis archon.

Demaratus pe. cor. nomẽ Spartanoꝝ regis, qui ob indignationẽ ad regẽ Perſaꝝ diffugit. Alius fuit, ut ſcribit Liui. Corinthius negociator, diues, qui ob ſeditiões domo pfugus, tyrãnidẽ Cypſeli fugiens in ethruriã cõmigrauit cõportatis opibus luculẽtis, qui a Tarquinienſibus ethruriæ populis exceptus Tarquiniũ priſcũ regẽ populi Romani ex illuſtri ethruſca uxore genuit. Hũc comitati ſunt duo ex Corintho fictores Euchirus & Eugrãmus, a quibus Italiæ traditã plaſticẽ, hoc eſt figulinam artem ferunt.

Demeare eſt deorſum penetrare, diſcedere. Apul. Quæ ſuis pedibus ad tartarum demeare cogeretur.

Demeaculũ, deſcẽſio ad loca ſubterranea. Sic remeacula a remeãdo Apul. li. vi. Et illũinaꝝ ꝓſerpiæ nuptiaꝝ

Demeter. pe. pro. dicta ẽ Ceres q̃ſi Geme (demeacula. ter. i. terra mater. Hĩc apud Galenũ lib. ii de alimentis legimus demetria ſemina. i. cerealia, & frumentaria.

Demergo, is. Vide in dictione Mergo.

Demens, qui eſt mente diminuta, a quo Dementia.

Dementio, is, de mente exeo, deliro, inſanio. Lact. li. iiii Ecce aliquis inſtinctu dæmonis percitus demẽtit, effertur, inſanit. Lucre. Dementit enim, deliraq; fatur.

Demento, as, eiuſdẽ ſignificatiõis. Apul. in magia. Confeſſa eſt ſeſe mea magia in amorẽ inductã demẽtare. Illud uero in actibus apoſtolicis, nõ tã ſcat dementem eſſe q̃ dementẽ facere. Sic. n. ſcriptũ eſt. Attendebãt eũ ꝓpter quod multo tpe magicis ſuis demẽtaſſet eos.

Demenetus nomẽ uiri propriũ, apud Plau. in Aſi. ab eo quod demos. i. ppls, & ſignificat populareꝝ, & idiotam.

Demipho, uir popularis, demos ppls, phos uir dicit̃.

Demetior, diligenter & quadam ratione metior. Cice. Quæ nõ inſidiis, ſed aperte, & palam laborat, & uerba uerbis, quaſi demenſa, & paria reſpondeant.

Demẽſum, quaſi mẽſuratũ, uel æquatũ. Et id ẽ, qd̃ ſeruis dabaṫ ſingulis mẽſibus, vñ uiuerẽt. Terẽ. Qd̃ ille uncia tim uix de demẽſo ſuo, ſuũ defraudãs geniũ compẽſit miſer. Serui. n. quaternos frumẽti modios accipiebãt ĩ mẽſe. Qd̃ utrũ a mẽſe, an a metiẽdo deducaṫ, incertũ ẽ.

Demeto, is, pe. cor. Vide in dictione Meto.

Demereo, es, rui, itũ, quaſi lucror. Gel. Thais Corinthia ob elegantiã, uenuſtatẽq; grandẽ pecuniã demerebat.

Demereor, de aliquo bñ mereor, cõcilio, deuicio, placo, beniuolũ facio, beneficiũ ꝓſto, & exigit actũ. Oui. Dic mihi quid feci, niſi nõ ſapienter amaui? Crimine te potui demeruiſſe meo. Quinti. Simul, ut pleniori obſequio demererer amãtiſſimos mei. Lactã. de ira. Votis dona offerũt iuſtis ac bonis opibus demereri eũ laborantes. Suet. de Aug. Profectum mox auunculũ in Hiſpanias aduerſus Cn. Põpeii liberos, uix tũ firmus a graui ualitudine, ꝓ infeſtas hoſtibus uias, pauciſſimis comitib⁹, naufragio etiã facto ſubſecutus magnope demeruit. Eſt & demereri ualde mereri. Lact. li. iiii. Si una hoſtia placabilis placabiliores utiq; hoſtiæ plures, quia multiplicata demerentur potius q̃ offendunt.

Demetrius nomen Seleuci filii. Fuit & alius Demetrius phalereus Theophraſti diſcipulus, qui ob eximias uirtutes, Atheniẽſibus ꝓfuit annis decẽ, trecentiſq; ſexagĩta ſtatuis æreis honoratus eſt. Hic ut Plutar. inqt, monebat Ptolemæũ regẽ, ut de regno, impioq; libros ſibi cõparet, atq; plegeret. Quæ eñ amici nõ audẽt monere reges, hæc in libris ſcripta ſũt. Hic primus apud græcos declamare docuit. Fuere & alii demetrii uocati.

Democedes fuit Crotoniata medicus illuſtris, qui cũ inter Darii captiuos eſſet, & Darius ipſe ob inuerſum pedem grauiter ægrotaret, ita ut iam ſeptẽ dies ĩſomnis egiſſet, nec a medicis ullis iuuareṫ, ductus in medium Democedes uinctus cõpedibus, Dariũ penitus liberauit, dehinc ſũmo in honore apud regẽ habitus eſt.

Demiror, pe. pro. ualde miror. Teren. in Hecy. Sed demiror quid ſit, q̃obrem tantope hoc oñes nos cælare uoluerit. Aliq̃n demirari ponit̃ pro neſcire, quia ut Do. inquit, Admiratio ignorantiã facit. Teren. Quid mihi dicent & quam cauſam reperient, demiror.

Demigro, as, Vide in Migro, as.

Demitto, deorſum mitto, ut Cœlo demittit̃ alto. Item demittere eſt humiliare, & quod uulgo dicit̃ abaſſare. Virg. lib. iii. geor. Demiſſæ aures, incertus ibidẽ ſudor. Et alibi. Vultum demiſſa profatur. Item defodere, ut lib. iii. Geor. Alteq; iubebis in ſolido puteum demitti, omnẽq; repones rurſus humum.

Demiſſitiæ tunicæ dictæ a Plau. longæ & demiſſæ ad talos, & nulla zona ſuccinctæ. Ait enim. Sane genus hoc mulieroſum eſt tunicis demiſſitiis.

Demogorgon magus fuit tam excellẽs, ut ꝓſſe Iaruis dicaṫ, & illas ꝓ nutu cogere, & ſi errẽt acerrime plectere.

Demolior, iris, a mole deductum eſt, & ſignificat diruo, deiicio. Cice. li. de offi. Demoliri ea, quoꝝ altitudo officeret auſpiciis. Inueniṫ & demolio. Lactã. li. iiii. Dereliquerũt te filii iſrael, & altaria tua demolierũt.

Demonſtro, as, aperte, uel palã monſtro. Plau. in Aſi. Et ædes demonſtraui noſtras. Demonſtrationẽ dialectici diffiniunt eſſe cum certis, ac neceſſariis rationibus aliquid probatur.

Demonſtratiuus, ua, um, quod demonſtrat, uel demonſtraṫ, uel aptũ eſt demõſtrari, ut genus demonſtratiuũ cauſæ eſt quod ab oratore accipiṫ, in quo orator demõſtrat, quod ſit in alicuius ꝓſonæ laudẽ uel uituperiũ.

Demoror pe. cor. multum moror, ſeu detineo. Lact lib. iiii. Cum Moyſes dux eorum aſcendiſſet in montem, atq; ibidem. xl. diebus demoraṙeṫ. Colu. li. iiii. Pruden

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tis magistri est eiusdem nomẽ elationis aucupio quo potiri nequeat studiosos non demorari.

Demorior,in totũ morior.Colu.lib.v. Siue.n. caput demortuum est,duo induantur statim uimina.

Demo,is.psi,ptum,ex de,& emo abiecta e, scat detraho.

Demos græce latine populus. Vnde cõponuntur multa nomina.Δῆμος ἐπιδημία καὶ τὰ λοιπά.

Demosthenes,pe.cor.nomẽ oratoris clarissimi,& græcorũ omniũ oratorũ principis,& latine robur populi dĩ, Δῆμος.n.ppĩs,Σθένος ϑ σθένεος robur.Hic natus patre, qui cultellarius cognominat⁹ est,q̃.s.domũ haberet officinam,& operarios cultellorũ. Relictus puer in hæreditate locupleti tutorũ fraude,& negligẽtia, direptis bonis uix habuit, unde ꝓceptorib⁹ mercedẽ solueret. Verũ cũ multo studio,& laborioso puigilio in clarissimũ oratorẽ euasisset,libertatis græciæ defẽsor,publice gratuitis cõcionibus philippũ insectat⁹ est,utpote publicæ libertatis insidiatorẽ,post cui⁹ mortẽ patria pulsus tandẽ reuocat⁹ est. Sed iã mortuo Alexãdro,& Antipatro reb⁹ græcis ꝓposito,cũ aptã cædẽ uideret,relictis Athenis in Calabriã insulã,ubi asylũ erat Neptuno sacrũ, cõcessit,haustoq; ueneno se necauit.Sunt tñ q̃ hoc modo finisse uitã dicũt. Cum post mortẽ Alexandri nũciatũ esset,Antipatrũ Athenas aduentare Demosthenes ex urbe ꝓfugit.Missi sunt ab Antipatro satellites, quorũ Archias tragœdiaꝝ actor princeps erat, quũ tẽplũ ingressus fuisset quo cõfugerat Demosthenes primo ei suadere cœpit,ut una secũ ad Antipatrũ cõferret nihil molestiæ ab illo ꝓpessur⁹. Cui respõdit Demosthenes. Nihil est Archia quod coneris. Neq; i scæna mihi unq̃ placuisti mimus,neq; nũc persuadebis legatus. Cũ aũt Archias se ꝓ uim detracturũ minaret. Tandẽ inq̃t Macedonica oracula aperuisti. Nam prius quidẽ tanq̃ histrio simulabas,uerũ age parumper expecta dum pauca domesticis scribo. Hæc locutus sumpto libro tanq̃ scribere uellet calamũ ori admouit, deide caput ueste tegens se inclinauit. Cũq; ab ara retraheret cecidit suspiriq; animã emisit. Hic eloquentiæ studio flagrans, iugiter lucubrabat, adeo ut duos,uel tres menses cõtinuos domi inclusus,sine intermissione studeret,abrasa parte capitis ut exeundi facultatem sibi præriperet. De hoc Hiero. Demosthenes plus olei,q̃ uini expẽdisse dĩ, & omẽs opifices nocturnos semper uigiliis præuenisse. Mortu⁹ est,sicut Suidas ἐτελεύτησε φυγὼν εἰς καλαυρείαν ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος ἱδρῶ δ' ὃν μακεδόνα αὐτὶ παιδὸς προσενεγκάμενος φάρμακον δ' ἐν τῷ δακτυλίῳ. ἔτη βιώσας λύο καὶ ἑξήκοντα.

Democritus pe.cor.nomẽ philosophi Abderitæ,q̃ diuisa substãtia duob⁹ fratribus, pegrinatus est i uarias orbis terraꝝ ptes quo scĩam pciperet, postea in patriã reuersus, cũ sũma inopia in hortulis iuxta suæ urbis muros se ad solas reꝝ naturas contẽplandas cõtraxit. Ferũt q̃ quocũq; fortunæ casu,& mutabiliũ reꝝ audito i risum soluebat,sicut heraclit⁹ in fletũ. Vñ Gelasin⁹ noiat⁹ est. Tandẽ teste Cic.lib.v.Tuscu.se occecauit,ut naturæ secreta subtili⁹ rimaret. Agebat.cix.ãnos cũ mortu⁹ est. Hic dixit oĩa ex atomis fieri,infinitũq; esse uniuersum, qñ a nullo creatũ,ĩmutabile etiam esse. Eoꝝ uero quæ nũc gignunt nullũ hñe principiũ,sed ex infinito tpe cũcta simplr quæ sũt,quæ fuerũt,q̃q; futura sũt necessitate ꝑdestinata fuisse.Ferũt theologiã, ac astrologiã didicisse a magis,& Chaldæis,cũ gymnosophistis quoq; cõgressus est.In philosophia uero adeo profecit, ut pentathlos,siue quinquertio.i.quinq; certaminũ dici posset. Nãq; naturalia,moralia,mathematica, liberales disciplinas,artiũq; oĩm pitiã callebat.Hũc Pli. uirũ sagacẽ, & uitæ utilissimũ fuisse refert, sed nimio iuuandi mortales studio prolapsum. Constat hunc diuitiis opulentum fuisse in tantum,ut pater eius Xersis exercitui epulum hospitaliter dederit.

Demodocus nomẽ citharœdi apud Home. Cõponit ex Δῆμος & δόκησις æstimatio,quasi populi æstimatio.

Democratia principatus populi.Democraticus,qui fouet principatum populi,παρὰ τὸ Δῆμος καὶ κρατέω.

Demophoon nomẽ Thesei ex Phædra filii,q̃ etiã Athe(nar rex fuit.

Democharis pe.cor.latie ppio gratios⁹.

Demarchus,latine populi princeps. & accipit ꝑ tri. ple,

Demarchia ipse tribunat⁹.Spartia.in Hadri.Apud neapolim Demarchus in patria sua quinquennalis.

Demulceo,ualde seu leniter mulceo, sicut fit catulis cũ manus super eos tractamus.Terẽ.in Heau.Nõ possum pati,quin tibi caput demulceam.

Demũ significat ad postremũ. Vir. Tum demũ optata gemini sup arbore sidunt.Terẽ.in Adel.Ego nouus maritus anno demũ quinto & sexagesimo fiã. Ponit etiã pro dũtaxat,uel oĩno,præsertim qñ iungit cũ is ea id uel ita.Cic. in Sal.Ea demũ magna uoluptas est æqua lem,ac parem uerbis uitam agere.i.solum. Pli. Ea demũ sola auium,non nisi uolatu depascitur.Quinti.Ita demum mihi satisfacies,si apud patrem fuisti.

Demussata cõtumelia.i.dissimulata,& cũ silẽtio ĩdignatione traĩmissa,ut apud Apul.li.iii.Mussitare.n.proprie est dissimulandi causa tacere dictũ uel a muto,uel ab m.quæ litera est nimiũ pressæ uocis,ac pene nullĩ. Terẽ.in Adel.Accipiẽda, & mussitãda iniuria adulescẽtiũ est. Vbi Dona.expõit. Patiẽda,& cũ silẽtio ꝓferẽda.

Denarius.a.um.Idẽ.qd̃ decẽnarius. Vñ denariæ cærimoniæ dicebant,sicut tricenariæ,quibus sacra adituris decẽ cõtinuis rebus,uel.xxx. certis quibusdã rebus carẽdũ erat.Hinc undenarius,duodenarius,& hmõi.

Denarius substantiuũ genus monetæ argenteæ, qd̃ denas libras æris ualeret, ut inquit Var. Dicit & denariũ neu.genere.Plau.in Rud.Quis me est mortaliũ miserior qui uiuat alter hodie, quẽ ad recuperatores mõ dãnauit centũ denaria philippea. Verũ annibale Romã infestãte placuit denariũ sexdecim assibus pmutari, qnariũ octonis. In militari tñ stipendio semper denarius pro.x.assibus datus. Nota denarii argentei fuere bigæ, atq; quadrigæ. Inde bigati quadrigatiq; dicti. Fuit & Victoriatus nũmus argẽte⁹ uictoriæ nota insignitus. Vnde & nomen.

Denarro.as.per ordinem narro.Gel.li.ii.Hæc nobis fauorinus summa cum elegãtia uerborum, totiusq; sermonis comitate,atq; gratia denarrauit.

Denaso.as.pe.pro.nasum aufero.Plau.in Cap.Nãq; ædepol, si habites propius, os denasabit tibi mordicus,id est destruet.

Denato.as.pe.cor.frequẽtatiuũ est uerbi deno.as.qd̃ est deorsum nato.Aug. ꝓ trãslationẽ dixit. Quãto hũilius sedebat,tanto amplius capiebat. Confluit enĩ aqua ad humilitatem

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

humilitatẽ conuallium, denatat de tumoribus collis.
Denego,as.pe.cor.dare nego,seu nõ do. Lact.li.ii. Si alimenta frugibus longa siccitas denegauit. (situ.
Denigro,as.pe.cor.nigrũ facio. Pli. Capillũ denigrat suf
Deniq; significat ad extremũ, ut cũ plura sunt enũerata subiũgiq; deniq; signando ultimũ oim. Cic. Cum sibi nõ multudinẽ militũ, nõ idoneos imperatores, non pecuniã sibi præsto uiderent, nõ deniq; ullam rem quæ pertineat ad bellũ administrandũ. Fitq; a denus, siue ut qdam uolunt a denuo. Ponit interdũ pro omnino. Oui. Si qua metu dempto casta est, ea deniq; casta est.
Denomino,as.ex de,& nomino. hic eñ de signat diuersitatem, ut sit quasi de alio nomine, ut homo albus.
Denobilito,as. uitupero, dedecoro. Ter. in Eu. Tu iã pendebis, q stultũ istũ adolescentulũ denobilitas flagitiis.
Denoto,as.pe.cor. culpo, increpo. Cypria. Nam cum denotarentur discipuli eius, q ederent, nec prius manus lauissent. Aliquando sumitur pro simplici.
Dens ab edẽdo, q̃si edens, sed potius græcũ esse qs nescit ἔλκωσε ἀπὸ τοῦ ἕδω λέγουσι. Sed & oñe, quo aliquid teneri, uel execari põt solet dens appellari, Virgi. li. vi. Tũ dente tenaci anchora fundabat naues. Hinc bidens, tridens & hmõi. Dentes diuersa sortiunt noia. Qui. n. prius apparẽt apertis labiis, primores uocant, lati, & acuti, q̃bus fit morsus. Ipsi. n. ut Pli. li. vii. ait, nec cibo tñ, & alimẽtis necessarii, q̃ppe uocis, sermoniq; regimẽ primores tenent cõcentu quodam excipientes ictũ linguæ. Qui uero sequunt, quasi rotunda specie acuti in modũ serræ serrati dñr, ab antiqs canini appellant, in quocũq; aĩali. Pli. li. xi. Lupi dextræ caninus in magnis habet opibus: Sequunt maxillares, q duplices sunt, cibũq; conficiũt. Iu. Interq; molares difficili crescente cibo. Genuini nouissimi nascunt hoi, ut ait Pli. Dentiũ et quidã dñr serrati a similitudine serræ, q pectinatim coeunt, ne cõtrario occursu atterant, q̃les hẽt pisces, & canes. Quidã cõtinui, ut hoi & equo. Quidam exerti, hoc est extra os producti, ut apro & elephanto.
Dentio,is. dẽtes emitto. Plau. in Mili. Venter creat oẽs has erũnas, auribus paudienda sunt, ne dẽtes dentiant. Hic dẽtitio, dentiũ emissio. Pli. li. z8. Infantibus nihil butyro utilius, per se, & cũ melle, priuatim & in dẽtitione, & ad gingiuas, & ad oris ulcera. Dens lupi adalligatus infantibus prohibet pauores, dentientiq; morbos.
Dentatus, q magnos hẽt dentes, q̃ & dentosus dr. Pli. tñ dentatũ dictũ fuisse M. Curiũ li. vii. scribit, qñ cũ dentibus natus fuerit, Hinc edentatus, q est sine dentibus. Macrõ. Edentatæ beluæ morsus. Similiter edentulus.
Dentosus, idem quod dentatus.
Dentale lignũ quo uomer arandi causa inducit, sed pro uomere poni solet. Col. li. vii. Et dentalibus terrã subigere, quo minoris bubus id administrari possit. Dr et dens, ut Var. inquit, q eo quasi dente moleret terra.
Denticulus paruus dens.
Denticulo,as. dentes imprimo.
Denticulatus,a.um. qd est ad similitudinẽ denticuli factũ.
Dentatim,& denticulatim fcant ad similitudinem dentiũ
Dentifricium medicamentum, quo dentes fricantur, ut fiant candidi. Pli. docet ex pumicibus fieri dentifricia. Apulei. in magia. Primo igitur legere e ludicris meis epistolium de dentifricio uersibus scriptum.
Dentiscalpium instrumentum quo scalpuntur dentes.
Dentifrangibula. Plau. in Bac. Næ tibi hercle haud longe est os ab infortunio, ita dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt.
Dentiloquus, q loquitur dentibus. Quo noie dicti sunt
Dentex, genus est piscis. (Macedones.
Dendrites, pe.pro. genus lapilli. Martianus. Hyacinthus Dendrites, & Heliotropios utrinq; compacti.
Densum coarctatio nimia coniunctarum partium. Rarum contra, in quo interuallis frequẽtibus laxior partium uidetur esse coniunctio. Hinc densitas & densitudo. Compositum condensus.
Denso,as,cogo spisso. Luc. li. iiii. Densaq; globus q̃tum pede prima relato. Hinc cõdenso. Colu. lib. viii. Torrido sale contingit, rursusq; ponderibus condensatur.
Denseo,es. a quo densesco,is. quod est densus fio.
Denubo,is. Apul. in oratiõe scda Apol. At tu dum eam putas etiam nunc claro fratri tuo denuptam falsa spe inductus filioq; eius pontano auctor assentiẽdi fuisti.
Denudo,as.pe.pro. spolio, nudum reddo.
Denuncio,as. Vide in dictione Indico.
Denuo aduerbium, significat rursus, quasi de nouo.
Denominatiua dñr q̃cunq; ab aliquo solo casu sunt differentia, & fm illud nomẽ habẽt appellationẽ, ut a grãmatica grammaticus. Nomẽ. n. denoiatiuũ debet cõicare cũ noie uniuoco in principio, sed differre in fine ut a grãmatica grãmaticus, in denoiatione aũt tria requirunt, s. denominãs, denoiatum, & denominatiuũ. Denoians est forma accidentalis, q̃ importat per nomen abstractũ, & dr denominans quasi de se aliud nominans. Quia de se dat cõcreto q̃ prædicet, & denoiet subiectũ. Sed denoiatiuum est accidens qd prædicat denominatiue de suo subiecto, ut album uel nigrum.
Depalmo,as. palma pcutio. Gel. Quẽcũq; depalmauerat numerari statim fm. xii. tabulas. xx. & v. asses iubebat.
Deparcus. Vide in dictione Parcus.
Depango,is. planto, seu defigo. Colum. lib. iiii. Deinceps pastinat malleolus uitibus inserendus, eumq; sat erit medio spacio, quod uacat inter uites per unam lineã depangere. Inde depactus.
Depasco passiuum, ut ager depastus est. i. pascendo consumptus. Est & deponens, ut bos depastus est agrum q̃ cibum ex agro sumpsit. Vide in dictione Pasco.
Depecto,is. xui. uel. xi. xũ. diligenter pecto. Oui. li. iii. fas. Interea Liber depexos crinibus Indos Vicit, & eoo dies ab orbe redit. Pli. li. xix. Ars depectẽdi digerendiq; iustũ est e quinquagenis fasciũ libris, quinas denas carminari. Per transla. & in malã partẽ. Ter. in Eu. Ego næ si uiuo, adeo exornatũ dabo, adeo depexũ, ut dũ uiuet meminerit semp mei. i. ornatũ, cultum, dictũ a cõtrario sensu. Quod si depessum legamus a patior, siue a pando significat laceratũ. A depecto fit depexo,as.
Deperdo,is. Vide in dictione Perdo.
Depecisor, ex de & pacisor, fcat sicut simplex, & tam in bonã q̃ in malam partẽ accipit. Ter. in Phor. Ita me dii bene amẽt, ut mihi liceat tã diu qd amo frui, iã depecisci morte cupio. Cice. Quidã cũ circũsederet, neq; effugere ullo modo posset, depectus est cum hostibus ut arma & impedimẽta relinqueret, milites educeret.
Depeculor, pe. pro. ex de & peculor, qd a peculium de-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ducitur,peculiũ uero significat lucrũ,uel qcq̃ d'sua industria qs acqsiuit.Qui ãt peculiũ siue qd peculii furri puerit depeculator dicet, q̃q̃ sint q dicant depeculari pprie esse furari ea quæ ad Remp.siue principẽ,siue ad sacra pertinent.Sed Cic.li.i.ad Heren. docet aliud esse furtum,aliud peculatũ.Si qs inq̃t peculatus accusatur q̃ uasa argentea publica de loco priuato dicat sustulisse, possit dicere, cũ diffinitione sit usus qd sit furtum, quid sit peculatus,secũ furti agi & non peculatus oportere.Et in Ver.acti.i.Quibus in prouinciis multas domos,plurimas urbes,omnia fana depeculatus.

Depello,is.depuli,sum. deorsum pello. Lact.li.ii.Inueteratos depulimus errores,Qũq̃ abduco remoueo.Vir. Dulce satis humor,depulsis arbutus hædis. Nã depulsis,pprie posuit q̃ agnos quadã ui ab uberibus matrũ pelli constat dum repugnant ne inde amoueantur.

Dependo,is. fere pro simplici pendo est, quod uarie sumitur,ut pecuniam, uel tributum pendere est dare, ut soluere,seu pati pœnam.Sed de hoc in pendo.Apulei. li.viii.Precio dependso,id est soluto.

Dependeo,es.deorsum pendeo. Colu.libr.iiii. Sed si per unum quemq̃ pampinum maior numerus uuarum dependeat. Aliquando dependere est sustentari. Cice. Omnis illorum salus a nostra salute dependebat.

Depeo,is.pe.cor.ex de, & pereo accipit̃,p morior. Colu. li.iiii. Nos tñ plus quatuor milibus cõferimus, quia negligentia cultoꝝ magna pars deperit, Quandoq̃ deperire est impatiẽter amare. Plau.in Ca. Hic ipsius Casinam deperit. Hiero.lib.ii.Regũ. Accidit ut Thamar adamaret Amnon,& deperiret in eam ualde.

Depiles,pe.cor.q̃ sunt sine pilis.var.li.i.de ui.pa.q̃ ludis præsulis pueri essent glabri, ac depiles, propter ætatẽ.

Depilo,as.pe.cor.pilos detraho.Mar. Cũ depilatos chreste coleos portes. Et depilo rarefacio. Lucil. Depilati

Deplanto,as.uide in dictiõe planto. (oẽs sumus.

Deplano,as.pe.pro.in planum deduco. Lact.li.iiii. Ego ante te ibo & montes deplanabo.

Depleo,es.Col.Conchæ,quibus depletur oleum.

Deploro,as.,pter actũ plorationis qui in re miserabili exigit̃,si lachrymæ manãt, tũc pprie. Si nõ manãt tũc significat,q̃ si plorando lamentor.Cic.in Cato. Non libet deplorare mihi uitam,quod multi, & indocti fecerunt. Et lib.ii.offi. Admonebat me res, ut hanc quoq̃ intermissionẽ eloquentiæ deplorarẽ, nisi uererer, ne de meipso aliq̃ uiderer queri.Aliqñ deplorare est plorandi finẽ facere. Vnde deplorata cadauera dicebant, qbus ultimus luctus persolutus erat. Et Remp. deploratam dicimus iam euersam,Ab hoc tractũ fert̃ Conclamatũ est, qñ affines eiulantes conclamabant.Dicitur q̃ in oñi re iam deperdita,qa post lachrymas affinium mortuũ plane cadauer erat. Inde & indeploratum dr̃.Oui.in Ibin.Indeploratũ proiiciere caput.

Depontanus,pe.pro. Vide in dictione Pons,

Depono,is.deorsum pono,ut Depone sarcinam. Cice.p translationẽ dixit pro dimitto. Existimaui honestissime molestias posse deponi,si me ad philosophiam retulissem. Aliquando depono significat priuare. Plaut. Vt me deponat uino eã affectat uiã, Suet. Ne imperio turpiter depositus,priuatus uiueret.Aliqñ derelinquere,& quasi desperare.Vnde depositi desperati dñr.Vir. Ille ut depositi proferret fata parentis.Cic.in uer.acti. i.Itaq̃ mihi uideor iudices magnã,& maxime ægram, & prope depositã Reip. partẽ susce pisse. Aliqñ significat apud aliquẽ quicq̃ seruandũ, seu pro pignore ponere.Habet.n.de hoc loco uim augendi,ut oñdat totũ fidẽi eius cõmissum, quod ad custodiã rei prinet. Vir. Ego hanc uitulã,ne forte recuses, Depono. Ad seruandum uero,ut gladiũ,pecuniã.Cic.lib.iii. offi.Si gladiũ quis apud se sana mente deposuerit,repetat insaniens, reddere pctñ sit, officium non reddere.

Deponens uerbũ,ideo dr̃,qa deponit aliquid de quãtitate cõis uerbi.s.futuꝝ participiũ in dus a significatione passiua. Nã cũ participia quatuor hẽat uerbũ cõe, ut criminans,criminaturus, criminatus,& criminandus. Hoc non hẽt deponẽs.s. futuꝝ a passiua significatione, ut minor,minans,minaturus,& minatus,nõ minãdus.

Depositum,quod deponitur,hoc est, quod alicui sub fide traditũ,uel quod pignoris loco dimittit̃, uel quod sequestro a pluribus in solidum certa conditiõe custodiendum reddendũq̃ cũ fuerit de iure discussum tradit̃. Et sic est nomen. Cic. Quid si quis apud te pecuniã deposuerit,bellum patriæ inferat, reddes ne depositum? Non reddere depositum maxima iniusticia est.

Depositorius,qui aliquid deponit.

Depositarius,qui depositum accipit.

Depopulari,est destruere,siue depredari. Apd antiquos etiam depopulo dicitur.

Deposcere,est multũ desiderare,siue rõne quadã exigere.Col.li.ii.Canabis solũ pingue, stercoratũq̃ & riguũ uel planum,atq̃ humidũ,& alte subactum deposcit.

Deportare ẽ de aliquo loco aliqd portare.Col.li.v. Nec pcul a mari,uel nauigabili fluĩe, quo deportari fruct9 & per qd merces uehi possint. Vñ deportari dñr,qbus aqua,& igni interdictũ est,uel qbus princeps prouinciam annotauit. Transfert̃ etiam ad ea, q̃ delectationem,laudẽ, & uituperationẽ habent,quæ nr̃a opera sumus assecuti,ut cũ inde reuertimur,quo profecti fueramus; aut cũ ubi sumus inde q̃cq̃ deportat̃. Cic. Treba. Mihi crede, nihil ex ista ꝓuincia potes qd iucundius sit,deportare.Idem in Cato. Teq̃ non cognomen solũ Athenis deportasse. Vituperationẽ,ut deportauit Verres amicã.Pro deporto uulgo reporto dr̃,cum reporto retroporto,seu reueho,reducoue,quod portatum,siue delatũ,aut deductum fuerat.Lact.li.iiii.Repente uiribus roborati ipsi lectulos suos reportarent, quibus fuerant paulo ante delati.Hie. ad Da.Et inuentã super humeros reportat ad caulam.Cic.pro se.Itaq̃ P. Lentuli beneficio excelleti,atq̃ diuino,nõ solũ deducti sumus, sed equis insignibus & curru aurato deportati.Transfertur etiam ad uerba , cum quis pro uerbis uerba reportat.Vir.Is adytis hæc tristia dicta reportat.

Deprauo,as.pe.p.prauũ facio,uitio,ut cũ quid est scriptoꝝ,aut maledicoꝝ uitio corruptũ.Ter.i Phor. Nihil ẽ tam bñ dictũ, quin male narrãdo possit deprauarier.

Deprecio,as.despicio. Amb.li.de resurrectione. Merito igitur depreciauit, & dehonestauit hoc corpus,corpus mortis appellans.

Deprẽdo,is.significat caute, uel incautũ quenpiã capio, ut depñsus in adulterio,in scelere,in sermone, depñsus ab hostibus,a tẽpestate. Virg. Deprẽsis olim statio maxi-

tissima

tissima nautis. Hor. in Ser. Deprensi nō bella est fama Treboni. Interdū deprēdere est aīaduertere, cognoscere. Lact. li. i. de Ioue loquēs. Nōne a sua prima pueritia ipius,& pene patricida deprendit. Amb. li. i. off. Qui ea q̄cunq; uana sunt deprendit,ea q̄ sancta sunt nescit.

Deprēsa genus aīaduersiōis in milites,q̄ certo in errore deprēsi fuissent,castigatiōe maior, ignominia minor.

Deprecor pe.cor. quandoq; ponitur pro simplici. Vnde Hier. Noluit inquit ueniā dēpcari. Q̄nq; deprecari est impetrare. Idem apud Exo. Ascendam ad dūm si quo modo quiuero eū dēpcari pro scelere uīo. Q̄nq; uehementiam supplicationis denotat,ut sit deprecari uehementer,siue suppliciter precari. Sue. in Cæsa. Satis constat Syllam cum dēpcantibus amicis,& ornatissimis uiris aliquādiu denegasset, atq; illi ptinaciter cōtenderent expugnatū tandē pclamasse. Cī. in Lel. At C. Blosius cumanus, hospes familiæ nostræ Scæuola, cū ad me,qui aderā,cū Lenate,& Rutilio consulibus in consilio deprecatū uenisset. Et li. i. ad Her. Dēpcatio,cū & peccasse,& consulto fecisse reus confitet, & tñ postulat ut sui misereat. Hie. li. iii. Re. ablto iunxit. Petitionem unā paruulā ego dēpcor a te,ne cōfundas facie meam. Habet q̄nq; cōtrariā suo simplici significationē,& pcis negationē,seu detractionē importat, sicut in Dedecet despero & hmōi,& sic dēpcari significat recusare. Asinius Ciceroni. Nec periculū est ullum,qd pro libertate,aut refugiā, aut dēpcer. Vir. Eqdem merui,nec deprecor. Oui. lib. i. de Pon. Sæpe precor mortem,mortē quoq; deprecor idē, Ne mea Sarmaticū cōtegat ossa solum. hoc est non precor,nollem, recuso, & quod uernacula lingua dici solet. Non te prego de questo, mo te ne desprego. Liui. de bel. Mace. Ego si quid scelerate in fratrē admisi, nullam deprecor pœnā,si innocens sum,ne inuidia conflagrē,cum crimīe nō possim deprecor. Quandoq; dēpcari est depellere, abigere, pulsare,siue redarguere prece adhibita,uel quouis alio modo. Inde dicimus ignominiā, & inuidiā, & pœnam deprecatus est. Sue. in Aug. Cū lectorius adolescens patricii generis in deprecanda grauiore adulterii pœna allegaret se esse possessorem. Cic. li. iiii. ad Heren. Audes uerbum facere? audes quicq̄ petere? Audes suppliciū deprecari? Nō scat recusare, neq; precari, ne de se supplicīū sumat,sed depellere,siue redarguere. Quint. li. iii. scribit deprecationē depulsionē esse. Item Cic. in Catil. li. i. Nunc ut a me P. C. quandā prope iustā querimoniā detester, atq; deprecer, percipite quæso, quæ dicā. Idem pro Balbo. Quiddam de cōmuni aditiōe oīm nīm deprecandæ maliuolētiæ causa breuiter cō memorandū uidet. Qua de re si Gel. scripsit dēpcari,significare,execrari,detestari,depellere,uel abominari, nō fuit culpādus a Lau. Vall. cum depello hisce Ciceronis exemplis,pbe cōueniat,& deprecor maxime cōgruat,ppter p̄positionem de, quæ ambobus præposita est. Execror uero detestor, abominor,cū pene idem significent, quod recuso etiā ipsi uerbo deprecor conueniunt in ea significatiōe,qua supra. Mortem quoq; deprecor idem diximus accipiendū, ut & illud Cic. li. vi. de Rep. Etiam Claudii inuidiam Gracchi charitas dēpcabatur. i. propulsabat, & defendebat. Sal. in Iugur. Sed q̄n eo natus sum,ut Iugurthæ scelerum ostentui essem,non iam mortē,& erumnas, tūmodo imperium inimici,& cruciatus corpis dēpcor. Est aūt deprecor q̄nq; uerbū cōe,ut apud Aug. q. ad Hie. scribēs ait. Vñ agnosco dūm a me potius derpecandū,ut tuæ uoluntati det facultatem mittendi quod rescripseris.

Deprimo,is. pe. cor. deiicio, humilio, defigo. Var. Abeo depressus,a quo erigi,extolliq; sperabam. Lactan. lib. iii. Ita dum hominem quærit extollere rem ipsam depressit. i. in imo fixit,humiliauit. Idem lib. vi. Altera, quæ ad inferos deprimat. i. deorsum premat uel mittat. Cice. lib. iii. ad Heren. q̄ maxime sedata,& depressa uoce principia dicemus. i. demissa.

Depromo,is. psi. ptum. Vide in dictione Promo.

Depso,is. scat subigēdo manibus aliq̄d molle facio,& tenerū reddo. Quo uerbo utitur Cato li. de re rust. Cuius cōpositū est Cōdepso,& deriuatiuū depsiticus, a. um.

Depudico,as. pe. pro. uiolo, stupro,& pudicitiam aufero.

Depuber, pe. pro. dicitur, qui ad pubertatis annos non potuit peruenire. Hinc depuberem porcum dicimus, quem lactentem occidimus.

Depudet pe. cor. pudorem abiicit. Oui. Depuduit, profugusq; pudor sua signa reliquit. Augu. lib. viii. Confessi. Depuduit uanitatem,& erubuit ueritati.

Depudesco,is. pudorem non habeo. Hier. ad Eusto. Non depudesco, inquit, infœlicitatis meæ quin potius plango, non esse, quod fuerim.

Depugno, probe pugno. Lactan. lib. v. Retinuit id quod erat ei contrarium, cum quo depugnare posset.

Depuo,is. Vide in dictione Pauio.

Depurgo,as. probe uel deorsum purgo. Cato de re Rust. Terram cum stercore bene permisceto, depurgato ab herba, graminibusq;.

Deputo,as. pe. cor. proprie deorsum puto. Colu. li. iii. In agro macro & sicco uineā imbecillē in brumā amputato, quā partē nō deputaueris circa kalendas Feb. repetito,& deputato. Amb. in ser. de xl. Modo ferrum gestans agricola, sarmenta deputat uineæ. Itē deputare est existimare, censere, iudicare, qd uulgo dī reputare, non ut multi putant, delegare. Teren. in Hecy. Ædepol, næmeā esse herus opam deputat parui precii, qui ob rem nullam me misit frustra, ubi totū desedi diē. Plau. im Am. Inde ēras e promptaria cella depromar ad flagrum? nec causam liceat dicere mihi, neq; i hero q̄cq̄ auxilii siet, nec quisq̄ sit, quin me oēs esse dignū deputent. Itē assignare, attribuere. Hier. super Matth. Pharisæi opera dei principi dæmoniorum deputabant.

Derbices seu derbicæ, & derbii sunt ppli Hyrcanis ppinqui. De qbus Hie. Massagetæ, & Derbices miserrimos putant, q̄ ægrotatiōe moriant, & parentes, cognatos, ppinquos, cū ad senectā uenerint, iugulatos deuorant, rectius ēe dicētes, ut a se potiꝰ, q̄ a uermibus comedāt.

Derbenses populi, ex quorum numero fuit Timotheus apostoli discipulus.

Derceto pe. cor. nomen cuiusdam deæ, de qua Diodo. li. iii. Iuxta Ascalōem lacus est, ubi tēplum īsignis deæ, quam Syri uocant Ἀτεργατοῦν muliebri facie, reliquum uero corpus figura piscis, cuius filia Semiramis a columbis educata sit. Ob id sacras genti aues eas esse. Tibul. Alba palæstino sancta columba syro.

Derelinquo,is. prorsus, seu in totum relinquo.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Derepente,tota una dictio,quia ut docet Do. aduerbiis prepositionem seperatim non addimus. Si enim separaueris non est latinum de repente. Teren. in Hecy. Ita corripuit derepente tacitus sese obuiam.

Derideo,es.pe.pro.fcat cum alterius contemptu rideo.

Deripio,is.pe.cor.tã in bonũ q̃ in malũ sumi põt. In bonum. Vir.li.ii.Geor. Collaq̃ prælo⁊ fumosis deripe tectis,i.cõfestim defer. In malum. Lact.li.v. Quo se rapinis,& fraudibus abstinebũt,q̃ Mercurii furta nouerũt, docentis nõ fraudis esse deripe,sed astutiæ.i.surripere. Diripere uero in malũ est, cũ significet diuersa diuerse rapere,ut fit in urbiũ expugnatione. Gel. Nã cũ oppidũ Tolosanũ in terra Italia Q. Cepio cõsul diripuisset, multũq̃ auri in eius oppidi tẽplis fuisset, qsq̃s ex ea direptione au⁊ attigit misero, cruciabiliq̃ exitu periit.

Deriuo,as.pe.p.a riuus descẽdit, cũ aq̃ deflectit aliquo. Vñ & deduco riui more,siue deflecto fcat.per translaplæriq̃ usi sunt. Terẽ. in Phor. Quid uis nisi ut maneat phaniũ,atq̃ ex crie hoc Antiphonẽ eripiã, atq̃ oẽm in me deriuẽ irã senis i.deflectã. Don. deriuatio,dr inflexio criminis ab eo ad quẽ ptineat ad eũ ad quẽ nõ pertinet. Cic. in uer.act.iiii. Quid est, q̃obrem putes te tuã culpã, non modo deriuare in aliquẽ, sed cõicare cũ aliquo posse. Amb.plæriq̃ uarias significatiões,de uineæ appellatione deriuant. Col.li.i. pprie dixit. Crebrosq̃ sulcos aquarios,quos nonnulli elices uocãt, faciamus, & oẽm humorẽ in cloacas, atq̃ inde extra segetes deriuemus. Ci.pro Mil.posuit p deuitare. Fecerũt id inqt serui Milonis,dicam.n. non deriuandi criminis causa sed ut factum est, neq̃ imperante, neq̃ præsente dño, quod suos quisq̃ facere seruos uoluisset.

Deriuatiuus,a.um. quod ab alio deducitur.

Derogo, as.pe.cor.detraho, qd patet ex eius contrario, Arrogo. Hier. in Prolo. Esdræ. Interrogent Hebræos, & ipis auctoribus trãslationi meæ uel arrogẽt, uel derogent. Festus. Derogare cũ qd ex lege ueteri,quo minꝰ fiat,sancit lege noua. Cic.li.ii.ad Her. Cũ duæ leges inter se discrepant, uidendũ est primũ, num abrogatio, aut derogatio sit, Quid est ergo derogatio, nisi detractio aliqua legis. Abrogatio ipsius legis ablatio. Illa partis legis,hæc totius sublatio ẽ. Derogo igit detraho qd sibi fit,cũ dignitati, honoriq̃ alterius detrahitur.

Dersæi cum æ. diph. populi sunt græcorum in littoribus Thraciæ,sicuti Herodotus ostendit.

Deruo,is.deorsum ruo,cado. Apu. Prolapsus deruissem.

Derũcinare,dissecare,& dissipare,tractũ a rũcinis, q̃ maiores serræ dñr qbus fabri lignarii maiora ligna secãt.

Desmoterion Græci uocant carcerem.

Desæuio,is.ualde sæuio, qd Hie.ad dcã trãstulit cũ in li. Re.inqt. Latrãtes canes, q aduersus me rabido ore de

Descendo,is.ex de & scando,pprie fcat (sæuiunt. de loco excelso ad imum deuenio, cuius contrarium est ascendo. Liui.li.i. Tenuere tñ arcẽ Sabini,atq̃ inde postero die,cum Romanus exercitus instructus quod inter palatinum, Capitolinumq̃ collẽ campi est compleret,non prius descenderũt in æquũ, quã ira & cupiditate recuperandæ arcis stimulãte aios, Romani in aduersum subiere. per transl. uero dicimus. Descendo in præliũ,descendo in campũ, descẽdo in fo⁊,& hmõi alia,q̃a de quiete ad laborem,de loco tuto ad periculum, de uita ad mortẽ est iste descensus, siue ad aiam, siue ad corpus,siue ad utrunq̃ spectet. Persi. descendere pro humiliare posuit. Vt nemo in sese tentat descẽdere nemo. Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Descio,scis.non scio. Plaut. in Mer. Athenæ desciuerunt.

Descisco,is. Vide in dictione Ascisco.

Descobinatus,sautius,abrasus,sectus. Var. in Melea. Sin autẽ delectationis causa uenamini, quanto satius est saluis cruribus in circo expectare, q̃ his descobinatis in sylua curare.

Describere pprie significat de exemplari scribere, i qua significatione etiam sunt exscribere,& transcribere. Cice. Corni. Sed pxime scripsi de optimo gñe dicendi,in quo sæpe suspicatus sum te a iudicio nostro sic, ut doctũ hoiem a nõ indocto paulũ dissidere. Huic tu libro maxime uelim ex aio, si minus gĩæ cã suffragere, dicã tuis,ut eum si uelint describãt,ad teq̃ mittant. Per trãslationẽ uero ponit pro disponere seu designare. Idem in Lel. Mei sunt ordines,mea est descriptio. Itẽ pro pingere. Plau. in Asi. Non potuit pictor rectius describere eius formã. Itẽ p denunciare. Lact.li.v. Quod prophetæ multo ante descripserãt. Licet & p accurate scripserant intelligi possit. Nã hoc uerbũ ẽt scriptoribus i.cõdentibus aliqd conuenire põt, cũ eius descriptio pro dispositiõe,& accurata scriptiõe opis ponit, ut Ter. in Phor. Ego descripsi porro illis,qbus debui. Vir. Immo hæc in uiridi nuper q̃ cortice fagi Carmina descripsi, & modulãs alterna notaui, Experiar. Lact.li.v. Quid ẽm cur illã, uel in carminibus, uel in oñi sermone describant conq̃rentes eius absentiã,cũ sit facillimũ bonos esse si uelint. Et hoc ex ui ppositionis de,quæ diligentiam scriptoris præ se fert. De exscribo Gel. Haud quicq̃ dubitauimus,quin ea Plauti foret, & oim maxime germana,ex qua duos hos uersus exscripsimus. De transcribo Hier. in Præfa.psal. Vñ consueta præfatione cõmoneo,tam uos,quibus forte labor iste desudat, q̃ eos qui exemplaria ista habere uoluerint, ut quæ diligenter emendaui,cum cura & diligentia transcribantur. Scribere propriũ eo⁊ est,qui aliquid condunt.

Deseco,as.pe.cor.ferro incido. Colu.lib.iii. Et si fieri potest, iuxta aliquem modũ serrula desecato. Item li.xii. Bonus operarius prati iugerum desecat.

Desero,is.pe.cor.derelinquo,deficio. Hinc desertor.

Desertores dñr milites qui patriã deserunt,quam defendere deberent. Vir. Desertorem Asiæ. Sue. in Cæsa. Desertoꝛ ac seditioso⁊ inquisitor, ac punitor acerrimus, conniuebat in cæteris. Hinc desertum locum appellamus inhabitatum, quasi ab hoibus derelictum, quem græci eremum nominant. Quomodo aũt differat desertor ab Emansore, Vide in dictione Emansor.

Desertũ, & participiũ & nomen esse põt. Participiũ ide est qd derelictũ,& qñq̃ aspe⁊ & incultũ. vir. Rupe sub aduersa deserti ad Strymonis undã. Nomẽ sumit pro loco inhabitabili,quẽ græci eremũ noiant, ut in hymno. Antra deserti teneris sub annis, ciuiũ turmas fugiens, petisti, sed eremus, producit pe. qd ignaris græcarũ literaq̃ res noua uidebit, qñ est, ἔρημος ἐρήμου καὶ ἔρημόω δ' ἀποπλείσω καὶ μόνος οἰκέω, ϐδι καὶ λῶφθ.

Deserto as. frequentatiuum est. Actius. Cum me solum uterq̃ parens desertasset.

Deseruit

Deſeruire, eſt obtẽperare, ſeu diligẽter, humiliter ue, ſeruire. Cic. Tyroni. Indulge ualitudini tuæ, cui qdẽ tu adhuc, dũ mihi deſeruis, ſeruiſti nõ ſatis, fac bellus reuertare. Põt ét ſignificare male ſeruire, qd uulgo dr̃ deſer
Deſedeo: es. & deſido. is. pe. cor. ſicut in aſſideo di (uiſe. ctum eſt. Primũ cũ quiete ſedeo, qd eſt cõtinue ſedeo, ſeu ſedendo tẽpus conſumo. Sue. in Cæſ. A quo ad accerſendam claſſem in Bithyniam miſſus, deſedit apd Nicomedem. i. manſit cõmoratus eſt. Secũdum cum motu procedo, ut quieſcam, ſiue morer. Terẽ in Hecy. Vbi totum deſedi diem Myconiũ hoſpitem dũ expecto. Feſtus. Picena regio, in quã eſt Aſculũ, dicta q Sabini dũ Aſculũ ꝓficiſcerent, in uexillo coꝝ picus deſederat. Quod eſt a deſido. i. deſcenderat, ut moraretur.
Deſes. idis. a deſedeo, qui nihil agit, & ocioſus ſedet, uel q ſtat ſæpius ad ſedendũ ſuper his, q̃ tranſigẽda propere forent. Liui. lib. i. Deſidẽ Romanũ regem inter ſacella & aras actuꝝ eſſe regnum rati. Et li. iii. Sedemus deſides domi mulieꝝ ritu inter nos altercantes. Deſidioſ⁹ qui deſidia plenus eſt. Ouid. Querif Agiſthus quare ſit factus adulter. In promptu cauſa eſt, deſidioſus erat.
Deſidia eſt uitium ignauiæ. Salu. Non fuit conſilium; ſocordia atq deſidia bonum ocium conterere.
Deſilio. is. pe. cor. deſilui, deſultũ. Vide in dictione Salio.
Deſignare eſt deſcribere, quaſi per ſigna demonſtrare. Cæſar. li. i. Cæſar hac oratione liſci Dumnorigẽ Diuitiaci fratrẽ deſignari ſentiebat. Sed ꝙ plurib⁹ pſentibus eam rem iactari nolebat, celeriter concilium dimittit. Aliqũ ſignificat deputare, decernere, ſeu deligere. Salu. Catilina nihilominus in proximũ annũ cõſulatum petebat, ſperans, ſi deſignatus foret, facile ſe ex uoluntate Antonio uſuꝝ. Colu. lib. iii. Iꝑm aũt agrũ, que ſeminario deſignaueris planũ & ſuccoſum. Aliquãdo ſignificat rem nouam facere in utrãq; partẽ bonã & malam, Vnde & deſignatio contractio, conductioq; populi in vnũ. Hoc enim ei contingit, qui aliquo flagicio populi in ſe oculos, & ora conuertit, & ſpectaculo eſt vulgo, quẽadmodum deſignatores, curatores funeꝝ, qui ludis funebribus præerãt, & multitudinem retinebãt ob eam cauſam, ꝙ in his ludis fiant noua, & ſpectanda. Sene. de benefi. An tu Aruntium, & Aterium & cæteros, qui captandorum teſtamentorum artem profeſſi ſunt, non putas eadem habere, quæ deſignatores & libitinarios uota illi quorum mortes optent, neſciũt, hi familiariſſimum quemq; ex quo propter amicitiam rei plurimũ eſt, mori cupiũt. Terẽ. Modo quid deſignauit
Deſioculus dicitur, qui uno eſt captus oculo, qui & luſc⁹ dicitur, Mar. Hinc deſioculus, & hinc lippus.
Deſipio. is. pe. cor. deſipui, deſipiui, & deſipii, ex de, & ſapio, ſignificat inſipienter ago, ſiue de ſapientia decido uel aliquid a cõmuni ſenſu ſapientiaq; minus habeo, & conſtruitur cum ablatiuo. Cice. M. Cælio. In quo cum obiurgarer, ꝙ nimio gaudio pene deſiperem. Plau. in Epi. gtõ iunxit. Deſipiebã mentis, cũ illa ſcripta mitterem. Augu. lib. i. de. ciui. dei docet min⁹ eſſe deſipere, q̃ inſanire. Porro iquit, ſi quis hoc aggrediendũ, & ſuadẽdum putat, non dico deſipit, ſed inſanit. Lactan. lib. ii. Deniq; poeta maximus homo in cæteris prudens, in hoc ſolo, non poetice, ſed aniliter deſipuit. i. more anili inſipienter egit. Huius contrarium eſt reſipiſco. Nam reſipio in uſu raro eſt. Reſipiſco frequenter. Apud Plinium ſæpe legitur pro redoleo reſipio. Deſipio in uſu eſt, deſipiſco nõ. Et hæc oĩa ad mentẽ proprie pertinẽt eſt enim reſipiſcere ad mentem redire. Lact. de ira dei. Idcirco non ad præſens noxium quemq; punit, ut habeat homo reſipiſcendi ſui facultatẽ. Et li. vi. diui. inſti. Reſipiſcit. n. ac mentem ſuam, quaſi ab inſania recipit quem errati pudet, caſtigatq; ſeipſum dementiæ, & cõfirmat animum ſuum ad rectius uiuendum.
Deſino, is. pe. cor. ex de & ſino, ſignificat omitto, finio, ceſſo, ut Deſine plura loqui. Cõſtruitur interdũ cũ accuſatiuo. Cice. Mario. Libenter me hercle artem deſinerẽ, tecũq;, & cũ ſimilibus noſtri uiuerem. Eſt enĩ deſinere artem, renunciare arti, artẽq; relinquere. Vnde ars deſita dicitur relicta, & omiſſa. Gel. li. xv. Omnium tamen Athenienſium conſenſũ, diſciplina tibiis canendi deſita eſt, Apul. lib. iii. Deſine ſcelus.
Deſmentia æ finis terminus.
Deſiſto. is. ceſſo. Virg. Me ne incepto deſiſtere uictã Deſiſtere (iquit Vlpia.) eſt a negocio abſtinere, quod calũniandi animo inſtituerat. Inde deſtitiſſe is uidetur, nõ qui diſtulit, ſed qui liti renunciauit in totum.
Deſolor pe, pro. deponens, a Solor compoſitum eſt, & cõtrariam ſuo ſimplici habet ſignificantiã. Sed per trãſlationem in ſignificatione differt. Cũ enim quis aliquẽ ſolatur, quaſi de ſolo lapſum in ſolum, ſiue ſolidita tem alleuat. Paſſiue tamẽ deſolatus accipitur apud Hiero. ad Tyra: Sola ſeparatione dormientis æſtuans deſolatus ſolacio pii pignoris iactor.
Deſolo. as. pe. pro, a ſolo, quod terrã ſolidã ſignificat, pro deſtruo, ſiue de ſoliditate deiicio. Colu. li. i. Quia flagicioſum, quos hoſtis profligendo deſolaſſet agros nouo more emere romanum, ſupra uires patrimonii. Virg. lib. xi. Vidimus ingentes & deſolauimus agros.
Deſolatorius, a. um. quod deſolat, id eſt, deſtruitur Pſal. Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus deſolatoriis id eſt, uaſtatoribus.
Deſpero. as. pe. pro, non ſpero, extra omnem ſpem ſum Hic eñ de negat. Cice. in Lel. Cuius aures clauſæ ſunt ueritati, ut ab amico uerũ audire nequeat, huius ſalus deſperanda eſt. Dicimus autem, deſpero ſalutem & de ſalute. Ambro. Nemo ueterum conſcius delictorum, præmia diuina deſperet. Deſperatus in morbo dicitur, de quo nulla ſalutis ſpes habetur. Hiero. in li. Reg. Percuſſitq; dñs paruulum, & deſperatus eſt. Item. deſperatus dicitur qui nullam habet ſpem. Vnde uetus prouerbium, non eſſe cum deſperatis certandum.
Deſperatio (ut inquit. Cice. li. iii. Tuſ.) eſt ægritudo ſine ulla rerum expectatione meliorum. Salu. ne forte deſperatione adducti, uitæ mortem præferrent.
Depeſco, is, cui, ſignificat pecus deduco, ut cõpeſco una duco, & paſco, & in uno loco contineo.
Deſpicio. cis. pe. cor. deorſũ aſpicio. Col. li. i. Area ſi cõpetit ita cõſtituẽda ẽ, ut uel a dño, uel certe a ꝓcuratore deſpici poſſit. Per trãſlationẽ ponit ꝓ cõtemno, ſiue paruifacio. Nã cũ quis aliũ cõtẽnit, deſpicere uidet, quaſi infra ſe aſpicere, quẽadmodũ ſuſpicio eius cõtrarium ſurſũ aſpicio, & ꝓ trãſlationẽ ueneror, quaſi ſupra nos aſpiciam⁹ illũ eſſe collocatũ. Cice. li. ii. offi. Deſpiciũt ãt eas, & contẽnunt, in q̃bus nihil uirtutis neruorum putãt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Deſpectus.a.um.participiũ ſcat qđ eſt contemptũ. Deſpectus.us.ponitur pro ipſo actu deſpiciendi.

Deſpectio,idem quod deſpectus.cum eſt nomen. Cic.in Horte. Conſolabitur eam magnitudo animi,& humanarum opinionum alta quædam deſpectio.

Deſpicientia deſpectus ſiue deſpectio,& in ſe plus continet,q̃ contemptio,ut apud eundẽ li.i.Tuſ.Totam uim bene uiuendi in animi robore, ac magnitudie,& in oĩ rerum humanarũ contemptione, ac deſpicientia ponamus.Et illuſio plus eſt q̃ contemptio,deſpicientiaq;,ut in Cato.idem Cice.Contemni ſe putant,deſpici,illudi.

Deſpecto.as.ſæpe deorſum aſpicio.Clau.li.iii.Deſpectãt uertice lucum.Vir.Nunc terras ordine longo Aut capere,aut captas iam deſpectare uidentur.

Deſpicor pe.cor.deſpicio.Terẽ.in Eu. Quæ nos,noſtrãq; adoleſcẽtiam habent deſpicatã.Dona.Deſpicatã contemptã,atq; deſpectã,a deſpicor.Hiero. Ieſſe filius Dauid,nõ prim⁹ aut ſecũdus aut tertius,ſed oĩm ultimus ungiẽ a ꝓpheta,& deſpicabilior cũctis eligiẽ in regẽ.

Deſpicabilis, cõtemptibilis, a quo Deſpicabilior,& Deſpicabiliſſimus.

Deſpoliare eſt exuere. Hiero.ad Euſto. Non neceſſe eſt, ut dicas.Deſpoliaui me tunica,quõ induam illam?

Deſpondeo.es.ex de.& ſpondeo. Spondeo autẽ a ſponte fit,qđ ueteres,ꝑ dico uſurpabant,quia q ſpondet,ſponte.i.uolũtate dicit,unde reſpondeo factũ eſt, qđ eſt poſteriore loco dico. Poſtea uero ſpondere uſurpari cœptum eſt,ꝑ ſponte ꝓmittere,uñ q puellã ſpondet,ſponſor,q̃ ſpondeẽ puella,ſponſa,cui ſpondeẽ,ſpõſus, qua togatur pecunia dotis a ſponſo, ſponſio, hoc eſt ꝓmiſſio appellaẽ.Et dies,qua puella promittiẽ,ſpõſalis.Et ſponſalia mentio,& ꝓmiſſio futurarũ nuptiarũ. Eſt autẽ deſpondere ꝓmittere,qđ ad nuptias ꝓprie ptinet,& ad eũ præcipue, cuius intereſt locare mulierem uiro, ſiue uirum mulieri.Teren. Nam aliam ei pater deſponderat gnatam Chremetis.Deſpondere aĩum ille dĩ, qui ſuæ ſpontis ſtatuit finem,& quaſi ex deſperatiõe mori decreuit.Var.li.iii.de re ruſt. Ne reliqui, ſi uideant deſpondeant aĩum, atq; alieno tpe uenditori moriãtur. Liui.li.iii.Nec ipſi ſolũ deſponderant aĩos,ſed cõtemni cœpti erãt a finitimis populis.Plau.in Mili. Ne lamen teẽ,neue aĩum deſpõdeat.Apud Sene.& Colu.ſine animi adiectione legiẽ deſpondere. Nam de turdis ſic ait. Difficulter in aliam regionẽ tranſferunt, quia caueis clauſi plurimi deſpondent. Similiter dicimus deſpondere ſapientiã illũ,q deſperat ſe poſſe ad ſapientiæ faſtigium puenire,& ob hoc deſiſtit ab incœpto. Nã li.xii. Colu. inqt. Quã ꝓbabilis ratio eſt obmuteſcẽdi, quia nequeas orator eſſe ꝓfectus,aut in ſocordiã cõpelli, qa deſponderis ſapientiã.Magnæ rei quantuncunq; poſſederis fuiſſe particepẽ,nõ minima eſt gloria,Deſpondet aĩum a quis.i.nauigat. Deſponſus ſacris.i. promiſſus & obligatus.Et deſponſa quæ promiſſa uxor eſt.

Deſponſo,as.a deſpondeo fit. Amb. Et bene utrunq; poſuit ſcriptura,ut deſponſata eſſet, & uirgo.

Deſpumo.as.pe.pro.ſpuma priuo.Vir.li.i.Geor.Et foliis undam tepidi deſpumat aheni. Per tranſlationẽ deſpumare ponit ꝑ decoquere.Hiero. ad Oce. Venter mero æſtuans, cito deſpumat in libidines. Perſi. Stertimus indomitum quod deſpumare falernum Sufficiat.

Deſpuo deorſum ſpuo,ſeu ſpuendo execrationẽ demonſtro,ut apud Perſium. Eſt prope te ignotus cubito qui tangat,& acres deſpuat in mores.

Deſtino.as.pe.cor.ex de & ſtino. Vñ & perſtino. Eſt autẽ deſtinare deliberare,aſſignare,deputare, parare,eligere.Colu.li.ii.Itaq; conſiderandũ erit,ut ſolum qđ excolere deſtinamus pingue ſit.Cice.li.v.Tuſ. Ad horã mortis deſtinatam.Sue.de Cæſa.De ampliando impio,plura ac maiora indies deſtinabat.i.parabat conſtituebat deliberabat.Aliqñ in hac ſignificatiõe ponit abſolute. Iuue.Laudo tñ uacuis q̃ ſedem figere cunis deſtinet. Pli.in Pane.Deſtinatio conſulatus.i.electio.Qñq; ponit pro alligare.Apul.li.iiii.de Aſi. Arreptum me loro q̃ ualido ad anſulam quandam deſtinatũ.Qñq; ꝑ mittere.Iuue.Deſtinat hoc monſtrum cymbæ, liniq; magiſter pontifici ſummo.Aliqñ ꝑ emere.Plau.in Perſa. Dii deæq; te agitant irati,& ſcelus qui hanc non ꝓperes deſtinare.Interdũ ꝑ taxare, ſiue ꝑ precio deputare Idem in Ru. Minis triginta ſibi puellã deſtinat, datq; arrhabonem & iureiurando alligat.Hoc idem ſignificat perſtino,Apul.Et percontato precio q̃ centũ nummis indicaret aſpernatus uigiti denariis perſtinaui.A deſtino cõponiẽ. Prædeſtino, qđ eſt ꝓordino, ꝓmitto. Aug.Prædeſtinatio a ꝓmittendo & ꝓueniẽdo, uel ꝓordinando futurę aliqd dĩ. Sũt q̃ ꝑdeſtinatũ intelligi uolunt oſtenſum,indicatumq;, ut eſt illud apoſtoli. Qui ꝑdeſtinatus eſt filius dei.Eſt & ꝑſtino.as.de quo alibi.

Deſquãmo.as.ſquãmis exuo.Plau.in Aul. Deſquãmapi

Deſtituo.is.ex de & ſtatuo,ſcat derelinquo, di/ (ſces, mitto. Vir.Et freta deſtituent nudos in littore piſces. Interdum deſtituere eſt priuare, & ſic conſtruiẽ cum abltõ.Colu.li.iiii. Rurſus nimiã ſiccitatem deſtituere plantas naturali alimento. Interdũ diſſoluere. Neui. Multo nauẽ iubet deſtitui anchoris. Interdũ ſtatuere, Cæcil.Deſtituit omnes ſeruos ad menſam ante ſe.

Deſtringo.is.deorſum,ſiue de aliis ſtringo, colligo,aut excido. Col.li.xii. Tũ & olea deſtringenda eſt, ex qua uelis uiride oleũ efficere.Mar.Pergamus has miſit curuo deſtringere ferro.Nõ tã ſæpe teret lintea fullo tibi.

Deſtruo.is.xi.ctũ.ſcat qđ ſtructũ eſt,ut nõ ſtructũ ſit effi/cio, ἐλλιπίζω ἀνασκευάζω ἀποδόκω, καὶ λυμαίνομαι καὶ πολλὰ αὐτὶ πανοδαπῶν πραγμάτων.

Deſtructile,pe.cor.qđ deſtrui põt,& deſtruẽ in fine. Lactan.li.de ira dei. Deſtructilia ſunt oĩa quæ manu fiũt.

Deſudo.as.pe.pro.ualde ſudo.Sudo uero a ſudus, ſi Nonio crediẽ fieri conſtat.Tñ deſudare ꝑ tranſlationẽ ponit ꝑ laborare.Hiero.in prolo.li.Salomo. Mittitis ſolatia ſumptũ notarios noſtros,& librarios ſuſtentatis, ut uobis noſtrum potiſſimum deſudet ingenium.

Deſueſco.ſcis.deſueui,& deſueo.es.eui.Primum neutrũ, ſecundũ actiuũ.Vñ Nonius in priſcis dictionibus.Deſueui illũ, ꝑ deſuefeci illum.i.conſuetudiné illi abſtuli. Titi.Paraſitos amoui,lenonẽ ædib⁹ abſterrui, deſueui ne quo ad cœnam iret extra conſiliũ meum. Hic deſueui a deſueo in actiua ſignificatione accipiẽ. Nã q̃uis Priſci.conſueſco cõſueui,etus ſum dicat,Addit tñ, Chariſiũ⁹ Cõſueo ponit.Idcirco priſco more iuxta Chariſiũ, iuxtaq; ſignificationẽ actiuã q̃ in ptõ deſueui a Nonio prolata eſt,neceſſe eſt,ut Sueo ſimplex ſit,uñ formatur Sueſco, ex quo cõponunt Cõſueſco, deſueſco, aſſueſco,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

insuesco, q̃ significationẽ passiuã innatã hñt uti calesco, erubesco, & augmentatiuã, ut oleſco, adoleſco; cũ tñ oleo, & adoleo actiuã, siue neutralẽ habeant. Item a Sueo cõsueo, desueo, actiuã siue neutralẽ hñe cõuenit. Ea.n. quantum intelligo; iã aboluere ꝓpterea in eoꝝ locũ succeſſiſſe consuefacio, assuefacio, & hmõi puto. Simplicis aũt Sueſco, ꝓterita sunt, q̃ dicã, Clau.li.iii.de rap. Poſt hæc cunabula dulci Ferre sinu, summoq; Ioni deducere paruã Sueuerat, & genibus ludentẽ aptare paternis. Cice. Metel. A te id, quod sueſti peto, me absentẽ diligas, atq; defendas. Q̃nq; desueſcere, nõ per negationẽ, sed ꝑ affirmationẽ ex uĩ ꝓpositionis de ponit, quasi, ꝓ deorsum sueſcere, siue descẽdere sueſcere. Plau. in Aſi. Auceps q̃n cõcinnauit aream, effundit cibum; aues desueſcunt, neceſſe eſt facere sumptum, q̃ q̃rit lucrum. Q̃nq; desuetus dr̃ ualde suetus. Vir.li.iiii.Ænei.

Desuetudo, a desueſco, sicut consuetudo a cõsueſco, quæ contraria sunt. Liui.li.i. Mitigandum ferocem populum armorum desuetudine ratus.

Desidero.as.ex de & sidero. Sidero uero a sidus deducit. Dictũ desiderare pro cupere, ꝙ ueluti lucẽ sideris quod amamus, optemus, per trãslationem ponitur pro desinere, seu mori. Macro. Ne quid ad perfectionem cursus desideretur inuitandos ad hunc congreſſum, conuentumq; censeo. Curtius. In eo prælio trecenti capti, quinquaginta desiderati sunt.

Desideriũ nõ ꝑ ueheméti amore, ut apud Iuue. Cur desiderio bibulæ Sertorius ardet. Mõ ꝑ nimia cupiditate uidendi eũ q̃ abeſt. Et ꝑprie de rebus gratis, optatis, aut amiſſis dr̃. Hinc dicimus poſt pugnã desiderari milites, q̃ perierũt. Cice. in Lel. Ego si Scipionis desiderio me moueri negẽ, q̃ id recte faciã uiderint sapientes.

Desideratiua uerba sunt, quæ a Priscia. meditatiua uocantur. Ea terminãt in rio, ut esurio, parturio. Nã desiderium magis, q̃ meditationem denotant. Cice. lib. ii. Phil. Vtinam aliq̃n dolor populi Roma. pariat, quod iã diu parturit. Pli.li.xxxvi. Aetitæ oẽs adalligati mulieribus, uel quadrupedibus in pelliculis sacrificati uteri aĩalium continent partus, non niſi parturiãt remouendi, alioquin uuluæ excidium fit. Sed niſi parturientibus auferanꝫ, oĩno non pariunt. De hoc tñ loco suo etiã aliter exponẽ. Scaturio ꝑ primitiuo capit scateo. Non enim desideratiuum eſt significatione, ſed uocetũ. Amaturio autem lecturio, dicturio, cum amaſco, & legiſco, quibus placent relinquimus. Ipſa quidem, cæteraq; eiusmodi, niſi apud autores approbatos inueniantur, nõ in gregem deriuatiuorum uerborum in sco & rio terminatorum aſcribenda censemus.

Desum, dees, significat deficere. Seneca. Fœlix eſt, cui nihil deeſt ad bene beateq; uiuendum.

Desultores, qui equos eligunt, alunt, ac docent, quoꝝ ars eſt binos trahere equos, & alternatim ex uno in alterũ mira celeritate trãsultare. Liui.li.xxiii. Nec oẽs Numidæ in dextro locati cornu, ſed quibus desultoꝝ in modum binos trahentibus equos inter acerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex feſſo armatis transultare mos erat, tanta uelocitas ipſis, tanq; docile equoꝝ genus eſt. Var.li.ii.de re ru. Peritus belli alios equos eligit, alit, ac docet, aliter quadrigarius, ac desultor.

Desultorii ipſi equi duo ſine ephippiis a græcis, κέλης ꝙ κελητίζω Irruo; dicti q̃ ex his facile desiliant desultores, qui ſingulis equitibus præsto erãt, exercitatis ita militibus, ut altero de uia feſſo desilire poſſent in recentem. Suet. in Cæſa. Quadrigas, bigasq;, & equos desultorios agitauerũt nobiliſſimi iuuenes. Caſſio, uero in epiſt. diuersum ab hoc genus ita noĩat in ludis circẽsibus. Eq inqt desultorii sunt, ꝑ quos circenſium miniſtri miſſos denunciãt exituros, ut luciferi quadam in ãstris similitudine ꝑcursorias uelocitates imitari uideanꝫ. Per translationem Apul.li.i. de Aſi. Iam hæc quidem ipſa uocis ĩmutatio desultoriæ ſcientiæ, ſtilo, quẽ accesſimus rñdet. Desultoria ſcietia ꝑ translationem dr̃ ludicra uoluptariaq; ueluti desiliens a priſtino ſtudio ſeueriore. Similiter Martianus de nuptiis philologiæ. Leuitate pernix desultoria gestiebat.

Detego.is.pe.cor. aperio, nudo. Lactan.lib.ii. Nunc interim falſa detegamus.

Deteſtor, meo teſtimonio rem abominor, ĩprobo, execro, deponens, q̃uis & cõmune reperiatꝫ. Hora.li.i. Car. bellaq; matribus detestata. Lactan.lib.vi. Hinc eſt illa Plauti deteſtanda ſententia. Male meretur, qui mendico dat, quod edat, nam & illud, qd̃ dat perit, & illi producit uitam, atq; miseriam. Apud iuriſconſultos Deteſtari ponitur pro abſenti denunciare.

Deteſtatio, execratio, & aliq̃n denunciatio facta cum teſtatione, ut docet Vlpi. Aliquando genitaliũ abſciſſio Apul.lib.vii. Ob id truces, ueſanoſq; adhibita tali deteſtatione manſuetos exinde factos.

Deteſtabile, abominabile.

Deterreo.es. ualde terreo, & quasi terrore quodam prohibeo, remoueo ue. Cice.lib.i.Tuſc. Itaq; non deterret ſapiẽtem mors, quæ ꝓpter incertos casus cotidie imminet. Idem de optimo dicen. gene. Nec uero Ariſtotelem in philoſophia deterruit a ſcribendo amplitudo Platonis, nec ipſe Ariſtoteles admirabili copia cæterorum ſtudia reſtrinxit. Nec ſolum ab optimis ſtudiis excellentes uiri deterriti nõ sunt, ſed ne opifices quidem ſe actibus suis remouerunt.

Detero.is.pe.cor, ex de & tero, significat proprie terendo deiicio, quod & trituro dr̃. Nam ſpicis ꝓcuſſis frumẽta in illis diſpoſita deterunt, cum grana in terram minuta diſſiliunt. Colu.li.i. Area optima eſt in ſilice conſtructa, ꝙ & celeriter frumenta deterunt. Per translationẽ Hiero. in ꝓl. Iob. Qui & hebræoꝝ ſermonem exacte didicimus, & in latio pene ab ipſis cunabulis inter grãmaticos, & rhetores detriti sumus. i. exercitati, quasi a ſimili, ut gladius exercitatus, & ipſo nimio uſu cõminutus. Idem poſuit pro eo, ꝙ eſt damnũ infero, & uulgo fruſto dr̃. Veſtitus inquit pariter non deterit, capilli ſimul non augent, barba in cõmune non creſcit, calcamenta ex æquo oĩbus durant. Lactan.li.vi. Quos aũt ꝓmi ãditus difficultas detriuerit, eos in illam uitioꝝ uiam labi atq; deflectere, q̃ primo ingreſſu ſit q̃ſi amœna, multoq; tritior. Detriuerit pro defregerit, siue deiiciẽdo fregerit. i. remouerit. Tritior uero pro uſitatior. Vnde tritum uerbum pro uſitatum.

Deter, siue deterus.a.um.pe.cor. dr̃ cui aliq̃d deeſt, ut q̃ſi detritũ. ne bonum sit. A quo deterior deterrimus.

Detergeo.es. & detergo.is. pro depurgo. Colu.li.iii. Quotiens falcem acueris, ea pelle aciem detergito. Idem

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lib.viii. Aut tornu, aut ungula tundunt, aut arbori affricant, parietibus ue detergent.

Determino, diffinio. Lact.li.iiii. Determinãda est nobis ueritas breuiter, & in ꝓprio suo domicilio collocãda. Sed hoc ꝑ translationẽ, ꝓprie uero determinare ſcat diuidere, ſeparare. Hiero. ad Damaſ. Et qa ꝑ facinoribus meis ad eam ſolitudinem cõmigraui, q̃ Syriã iuncto barbariæ fine determinat, non poſſum ſanctũ dñi.

Detexo.is. ualde texo, perficio. Virg. Viminibus, molliq; paras detexere iunco. Nam de augentis eſt.

Detineo.es.pe.cor. ꝓprie ad eos ptinet, q̃ prius non tenebant, & quouis mõ detinent, ſiue capiunt ne abeãt inuſſu eius, qui detinet. Lac.li.vii. Oẽs in una, cõmuniq; cuſtodia detinent. Terẽ. in Eu. Detineo te fortaſſe, tu ꝓfecturus alio fueras. Retineo uero ptinet ad eos, q̃ prius tenebant, & ne abeãt, retinent. Et hæc tã in bonã q̃ in malã ptem aſſumi pñt. Per translationem aũt Terẽ. in Phor. Pol me detinuit morbus. Salu. Me ambitio mala detinuerat. De Retineo uide loco ſuo.

Detento.as. frequentatiuũ eſt, qd̃ ſigñat ſæpe detineo.

Detondeo.es. detondi, q̃uis tondeo, totondi faciat. Anti qui tñ geminabãt, & ſignificat a ſummo uſq; deorſum tondeo. Colu.li.viii. Et eſt modus optimus cõſiderare tempeſtates, quibus ouis, neq; frigus ſi lanam detraxeris, neq; æſtũ ſi nondum detonderis ſentiat.

Detono.as.pe.cor. ualde tono. Hiero. Et cum ꝓſecutionis detonaret ꝓcella, in uillã remotiorẽ ſeceſſit.

Detorqueo.es. ſi. ſum. ſignificat deflecto. Colu.li.iiii. Sed quod in ſalicto conſerendo uitauerimus, id ſequamur in eiuſmodi malleolo, quem eſt neceſſe longiorem facere ſi uolumus detortum pangere. Cice. ꝑ translationem lib.ii.offi. poſuit. Nam & uoluptates blandiſſimæ dñæ maiores partes animi a uirtute detorquent.

Detraho.is. cũ actõ ꝓprie ſcat exuo id qd̃ quis iduit, ſiue quicqd manu cõtingi & detrahi põt, ut Detrahe ueſtimenta, ſoccos, palmites, & hmõi. Terẽ. in Heau. Aſſido occurrunt ſerui, ſoccos detrahũt. Plau. in Aſi. Nado detrahere me ueſtimẽta iubes? Interdũ detrahere ponit̃ pro remouere. Hiero.li.i.Reg. Detrahebant hoſtes a ſacrificio dñi. Aug. ſup Iohan. Detrahe uerbũ, & quid eſt aqua, niſi aqua? Accedit uerbũ ad elementũ, & fit ſacramentũ, Interdũ ꝓ auferre Amb.li.iii.offi. Qd̃ ſi non licet nõ dare, quõ detrahere licet? Per trãſlationẽ uero cum fama, gloria, honor, opinio detrahunt̃, & tunc cũ dtõ conſtruit̃. Hiero. ad Euſto. Dicat aliqs, & audes nuptiis detrahere, quæ a deo benedictæ ſunt, non eſt detrahere nuptiis, cum illis uirginitas antefertur.

Detractores dicuntur, qui famæ alicuius derogant.

Detracto.as. frequentatiuũ, ſcat defugio, deuito, recuſo, nego. Virg. lib.iii. Ge. Nec mihi diſpliceat maculis inſignis, & albo, Aut iuga detractans, interdũq; aſpera cornu. Iuſti. Nec ipſe detractauit certamen. Aliq̃ detractare eſt male tractare, ſeu maledicere.

Detrimentũ, damnũ dictũ ſm Var. a detritu, q̃ ea quæ trita ſunt, minoris p̃cii ſint. Sic intrimentum ab eo, q̃ duo inter ſe ſint diminuta. Differuntq; ab inuicem, q̃ detrimentum, ut Pedia. inquit, uel unius partis dici poteſt. Intrimentum uero ad utriuſq; partis ſpectat, dantis accipientiſq; incommodum.

Detrudo.is.pe.pro. deorſum trudo, ſiue trudẽdo deiicio Liui.li.ii. Iam impetu conabantur detrudere uirum Per translationẽ Cice.li.i.offi. Sin aliq̃n neceſſitas nos ad ea detruſerit, quæ noſtri ingenii non erunt.

Detrunco.as. truncando deiicio, ſiue in trunco, aut detrunco ſeco, ut hic detruncatus eſt, arborem detruncato, partem uoluminis detrũcauit. Diſtrunco autem in diuerſas partes trunco. Plautus. in Tru. Iam ego te hic agnum faciam, & medium diſtruncabo.

Detrullare, eſt de trulla in trullam deplere, quo uſus eſt Apitius. Qd̃ ipm & diffundere autore Pli. uocat̃.

Deturgeo: es. deturſi. Vide in dictione Turgeo.

Deturbo.as. fere ſicut detrudo ſumit̃, niſi q̃ in deturbo maior fit uiolentia, q̃ in detrudo. Eſt. n. deturbare deorſum cũ uiolentia deiicere. Vir. Puppi deturbat ab alta, Col.li.v. ad pampinationẽ trãſtulit cũ ait. Vinitor qui ante ferro, nũc manu deputet, umbriſq; cõpeſcat, acſi peruacuos pampinos deturbet. Cic. Cn. Põpeio aliter. Sed hoc ſcito tuos ueteres hoſtes nouos amicos, uehemẽter lſis tuis pculſos, atq; ex ſpe deturbatos iacere.

Deueho, deorſũ ueho, Hier. ad Ruſti. Et multa gña pigmentoꝝ de paradiſi dr̃ fonte deuehere. Cice. li.i. ad He. ꝓ defero poſuit. Qui parentẽ ne caſſe iudicat⁹ erit is obuolutus, & ligatus corio, deuehat̃ in ꝓfluentem.

Deuenio.is.pe.cor. de loco editiore deſcẽdo. Virg. li.iiii. Speluncam Dido dux & Troianus eandem deueniũt. Per translationem uero cũ de diuitiis in pauptatem, de gloria ad ignominiam, de iuſticia ad iniquitatem, de proſperis in aduerſa cadimus. Cic. li.iiii. ad Herẽ. Videt̃ eſſe arrogantia illa relinquere, & ad ſua deuenire. Plau. in Aſi. Quid ſi forte in inſidias deuenero.

Deuenuſto.as. deturpo. Gelli. Tanquam pulchritudinis ſibi inſignia deuenuſtet.

Deucalion, nomẽ proprium filii Promethei, quem ferunt in fabulis iactũ ſaxorum genus humanum cum uxore Pyrrha recuperaſſe.

Deuergo, & deuergentia. Vide in dictione uergo.

Deuerto, ſignificat diuertor, accedo ad diuerſorium.

Deuerro.is. probe uerro, ſiue de loco uerro. Colu. lib.viii. Stabula uero frequenter deuerrenda, & purganda, humorq; omnis urinæ deuerrendus eſt.

Deuerra, dea ab antiqs putata eſt ab officio ſcopaꝝ quibus pauimẽta uerrunt̃, q̃ dea mulieri fœtæ adhibebat̃. Hanc uenerabant̃, ut ſcopis domũ uerrere poſſent.

Deuerbero.as. ualde uerbero. Teren. in Phor. Quot me cenſes homines iam deuerberaſſe uſq; ad necem hoſpites, tum etiam ciues?

Deueſtio, ueſte exuo. Apul. li.iii. Iam primum omnibus laciniis ſe deueſtit.

Deuexo.as. ualde uexo. Lactan. li.v. Et cum corpora hominum occupant, animoſq; deuexant, adiurantur ab his & nomine ueri dei fugantur.

Deuexus.a.ũ. a uexus cõuenit eſſe cõpoſitũ. A quo uexo, as. eſſe uidet̃. Vñ & conuexus, & ponit̃ ꝓ decliui, ac deflexo. Col. li.i. Parte campeſtri, parte alia collibus uel ad orientem, uel ad meridiem molliter deuexis.

Deuincio.is. ꝓfecte uincio, uehemẽter ligo. Plau. in Cap. Aduorte aĩum, ſcis tu iſtos captiuos duos heri quos emi de p̃da de quæſtoribus. his indito cathenas ſingulares iſtas maiores, quibus ſunt deuincti, demito. Per translationẽ Terẽ. in Heau. Vex ubi ſemel aĩus cupidi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tate deuinxit mala, neceſſe eſt cõſilia cõſeq; cõſimilia.
Deuinco.is.perfecte uinco.
Deuirgino.as.uirginitate priuo. Hiero. ad Salui. In Ægypto primũ deuirginata eſt, & ibi fractæ mãmæ eius. Ab hiſ deuirginati dicebant pueri cũ ex ephebis decedebãt.
Deuius.a.um. qd a recta uia recedit. Cice. in Lel. p trãſlationẽ. Quid pót eſſe tã flexibile, tã deuiũ, q̃ aĩus eius q ad alterius nõ mõ ſenſum, ac uoluntatẽ, ſed etiã uultũ, atq; nutũ conuertit? Dicimus etiã iter deuiũ, qd eſt a recta uia remotũ. Hiero. li. ii. Reg. Populus multus uehebat p iter deuiũ. Vñ Cic. Anagninos uocat deuios, q eſſent extra uiã militarẽ collocati. Et Hora. ſeortum deuium dixit, quod eſt a uia remotum. Proper. Lætor q ſine me deuia rura colis.
Deuio.as.ex de & uio.as. a recta uia recedo. Abuſiue, p deflecto ſumit. Hiero. paſſiuũ ptulit li. Nume. Vbi nec ad dexterã, nec ad ſiniſtrã poterat deuiari, obuius ſtetit.
Deuito.as.pe.pro.declino. Teren. in An. Poſthac incolumem ſatis ſcio fore, hoc nunc ſi deuito malum.
Deuoco.as.pe.cor. uocãdo, deduco. ſiue inde, aut deorſũ uoco. Liui. li. iiii. Cũ a ſauciis hoſtibus ſciſcitãdo cõperiſſet caſtra Volſcoꝝ deſerta eſſe, lætus a tumulo ſuos deuocat. Ci. li. Tuſ. p tranſlationẽ dixit. Socrates primꝰ philoſophiam deuocauit e cælo, quod eſt quaſi deduxit.
Deuolo.as.pe.cor. de alto uolo. Plau. in Am. Poſtq̃ in cunis conditus, deuolant angues iubati deorſum in impluuiũ duo maximi. Per tranſlationẽ ponit, p decurro. Liui. li. iii. Alii inter tumultũ p̃cipites pauore in foꝝ deuolãt. Idẽ li. ii. p deſilio poſuit. Deuolãt de tribunali, ut lictori auxilio eſſent. Aliq̃n deuolare é, alio uolare, hoc eſt diſcedere. Ci. ad Herẽ. Ite falſi amici, ſereno uitæ in tpe p̃ſtoſũt, ſimul atq; hoiem fortunæ uiderit, deuolãt
Deuoluo.is. oĩbus aptaf, q̃ a ſummo deorſum decidunt, ſeu delabunt, ut ſaxa, ut aqua, ſiue cũ hoies inde p̃cipitant. Colu. li. i. Huic pxima fluens aqua e montibus otiunda, q̃ p ſaxa p̃ceps deuoluit. Liui. lib. ii. de bel. pu. Saxa ingentia in agmen deuoluunt. Per tranſlationem uero dicimus. Deuoluta eſt res, deuoluta eſt hæreditas, qd uulgo dr de manu in manũ. Idẽ li. v. Et eo deuolui rem, ut aut patricii, aut patricioꝝ aſſeclæ haberi di. tri. plebis ſint. Hier. Illa interim coniunx egregia, & quæ de fontibus tullianis hauſerat ſapientiã, hupſit Saluſtio inimico eius, & tertio Meſſalæ coruino; & quaſi per quoſdam gradus eloquentiæ deuoluta eſt.
Deuoro.as.pe.cor. uorando deiicio. Cato de re ruſt. Bos ſi ægrotare cœperit, dato cõtinuo ieiuno oũ gallinã ceũ crudũ, integrũ facito deuoret. Refert etiã ad alios ſenſus. Mar. Oculis deuorãtibus draucos. Plau. Auſcultate atq; operã date, & mea dicta deuorate. Illud enim oculorum, hoc aurium auiditatem ſignificat.
Deuoueo.es.pe.cor. ſcat ſoleniter uoueo. Vouere aũt é aliqd ſãcte pmittere. Vir. li. xii. Quoꝝ ſe deuouet aris. Cic. li. iii. offi. Quid Agamẽnon cũ deuouiſſet Dianæ, qd in ſuo regno pulcherrimũ natũ eſſet illo anno, immolauit Iphigeniã. Itẽ Deuouere eſt morti exponere. Vñ dicebant milites deuoti q̃ p ſalute impatoris mortẽ ſubire parati erãt. Liui. li. ix. Eqdem mortẽ p patria p̃claram eſſe fateor, & me uf deuouere p popu. Roma. legionibuſq;, uel in medios me mittere hoſtes paratus ſum. Item deuouere eſt diris impcationibus malũ alicui optare. Vnde Serui. Deuotiones interpretatur impcationes. Hinc Deuotor & deuotrix q impcant diris incantationibus magiciſq; carminibus. Sue. in Cal. Lenis adeo, & innoxius, ut Piſoni decreta ſua reſcindenti nõ prius ſucceſſere in aĩum iduxerit, q̃ ueneficiis quoq; & deuotionibus impugnari ſe cõperiſſet. Hæ deuotiones tales erãt, q̃les diræ fuerũt apud priſcos, q̃ talẽ hr̃eptãtem credebant, ut nemini fas eſſet, q in eas icidiſſet, euadere. Inter carmina magica, duo erant apud maiores maximæ religiõis, quoꝝ altero dii tutelares urbiũ euocabant ab hoſte uictore, ne deos captiuos ducere uiderent. Altero deuouebant. i. morti dedebant urbis exercitus hoĩm capita, q̃ ſe traderent itæ numinũ pro ſalute aliena, quale fuit carmen duoꝝ Decioꝝ, q̃ ſe pro patriæ ſalure deuouerũt. Oui. in Ibin. Illum ego deuoueo, quem mens intelligit.
Deuotus, deſtinatꝰ, & ad pſpeꝝ aduerſumq; trahit. Var. Tum deuoto tibi aĩo utere. Vir. Præcipue ĩfœlix peſti deuota futuræ. Accipit & p diro, & execrando. Oui. Viuite deuoto fœmina uirq; toro.
Deuoto.as.pe.pro.frequentatiuum. Cice. Coclitem contra omnes copias hoſtium tenuit in ponte ſolum, quæ patrem Decium, quæ filium deuotauit.
Deuotorius.a.um. ut carmina deuotoria apud Liui. & Macro. quibus homines, urbeſq; deuouentur, quibus Decii pater filius, & nepos ſe deuouerunt.
Deuotiones. Vide in dictione Deuoueo.
Deus, uarie a uariis deduci ſolet. Ná q dã a θεὸς deriuãt, qd deũ ſcat. Alii ἀπὸ τοῦ θέω. Moſchopulus θεὸν λέγεσθαι ὅτι θέω τὰ σωτήρια ἔλεγον, ἃ θέσπις ἀεί, ἢ ἀειστοτέλης. alii ἀπὸ τοῦ θεάομαι ſpeculor q̃ in maieſtate diuina, tanq̃ in ſpeculo cuncta reſultẽt aut q̃a cuncta intuet, uel potius δ' ὅλος τὸ δεῖσθαι φόβος λέγεται, ὅτι ἀνθ' ὁυλὴν μεῖζον. Vñ Sta. Primus in orbe deos fecit timor. Quidã a dando, q̃ hoĩbus det qcquid eſt cõmodum. Nõnulli deũ dici putãt, q̃ nihil ei deſit. Et licet deus diffiniri neq̃at, tãmen ita deſcribi pót. Deus eſt mens uniuerſi, uel deus eſt aĩus p immenſas mundi partes, oẽmq; naturã cõmeãs, atq; diffuſus, ex quo oĩa, q̃ naſcunt aĩalia uitã capiũt. Vel deus eſt infinita mẽs, q̃ p ſeipſam mouet. Speuſi. phus ſic ait. Deus uiuẽs, immortale p ſeipſum ad bonũ ſufficiens, eſſentia ſempiterna, ipſius boni cauſa. Aug. uero. Deus eſt ſicut hoĩbus uidet ſpiritus, natura ſimplex, lux inacceſſibilis, inuiſibilis, inæſtimabilis, infinitus, pfectus, nullius egẽs.
Deitas, quæ & diuinitas dr. Aug. li. vii. de ci. dei. Hanc diuinitatẽ, uel (ut ſic dicam) deitatem. Nam & hoc uerbo uti iam noſtros non piget, ut expreſſius e græco tranſferant, quod illi theoteta appellant.
Deũ, & diuũ q̃dam indifferenter accipiũt. Alii deos uolunt ꝑpetuos eſſe, diuos uero ex hoĩbus factos.
Deuteria a græcis dr uina aqua mixta, hoc eſt ſecunda tia. Nã δεύτερον ſecundũ dr. Fit ex maceratis aqua uina ceis, poſt muſtum acinis expreſſum.
Dextera, uel dextra manus, quæ qñ ualidior eſt ſiniſtra dare dexterã dicimus, nõ mõ manũ porrigere, ſed etiã auxiliũ præſtare. Virg. Da dextram miſero. Dexteram Numa Pompili. (ut ait Liui.) fidei conſecrauit. Dextera ſe antiqui uenerabantur, per dextram iurabant tanquam fidei ſedem, & uirtutis miniſtram.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Dexter.tri.uel dexteri,q̃ dextræ partis eſt. Vir. Quo tandem mihi dexter abis. Interdū dī aptus,conueniēs, agilis,ab aptitudine dextræ manus. Sta.li.iii.ſyl. Signa frenatæ moderatus alæ Caſtore dextro. Hīc dexterior fit, ac dexterrimus,pro aptior,& aptiſſim⁹,dexteritas,aptitudo. Antiqui dextimum,& ſiniſtimum, pro dextro & ſiniſtro dicebāt. Aliqñ ēt dexter dī ꝓſper,ꝓpitius. Vir. li.viii. Et nos & tua dexter adi pede ſacra ſecundo.

Dextrorſum aduerbium,ꝑcat uerſus dextram partem.

Dextrale ornamentum dextræ cōmune uiris & mulieribus. Hier.in Exodo. Viri cum mulieribus præbuerunt armillas,& inaures,anulos,& dextralia.

Dextraliolū,diminutiuū,ut in li.Iudith dī. Induit ſandalia in pedib⁹ ſuis,aſſūpſitq; dextraliola, & inaures.

Dextrocherium,muliebre brachioꝝ ornamentū, qđ ex auro in anuli lati formā gēmis p̃cioſiſſimis integebaī. Iul. Capito.ſcribit, Maximinum pollice fuiſſe tam uaſto,ut uxoris dextrocherio uteretur pro annulo.

Dextrarii,dicuntur equi maxime bigarii.

Dextro.as.ſignificat equos bigarios iungo. Solinus. Tarpeium Iouem terna dextratione luſtrauit. Lau. Valla. Triumphaſſe exiſtimas Cæſarem quotiens domo prodibant, ut nunc ſolet papa præcedentibus albis equis quos ſtratos famuli dextrant.

D ante I

Dia præpoſitio græca apud nos p & ꝓpter ꝑcat. Eſt & nomē duaꝝ inſulaꝝ,quaꝝ una Cretæ adiacet, alia in mari Tyrrheno,q̃ aliis noīb⁹ Naxos & Strongylos uocaī. De q̃ Ouī. Qua breuis æquoreis dia ferīaqs. Dia etiā dicta eſt Hebe dea q̃dam,& dia actūs græc⁹, quo Iouē ꝑcamus. Hinc Flamē dialis dictus a Ioue cui ſacra facit.

Di,& dis,ꝓpoſitiones eiuſdē ſignificationis ſunt,qa ambæ ſeparatiuæ,& in cōpoſitione ſolū reperiunī. Cōponiī aūt di cum dictionibus incipiētibus a d.ut Diduco g,ut Digero.i.diiudico.l.ut Diluo.m,ut Dimitto.n,ut Dinumero.u,ut Diuerto,& ubiq; ꝓduciī, niſi ī ditimo, & diſertus. Dis uero mō negationē denotat, ut difficilis,diffido. Mō diuerſitatē ut diſſideo. Mō diuiſionē, ut diſſocio diſiūgo. Mō ꝑcat ualde,ut diſcrutior, diſcupio Mō uarie ſiue in diuerſas ptes, ut diſpono, diſſemino. Mō male,ut diſpereo, male pereo. Cōponiq; cū c, ut diſcūbo,f ut diffundo,ubi ſ mutaī in f,euphoniæ cā.p, ut diſputo,q ut diſquiro.r ut diſraro.s ut diſſimulo.t ut diſturbo.i cōſonāte,ut diſiūgo. Eſt qñ di græca dictio ſit,& ſignificat bis,uel duo,ut digamus,didrachma.

Diabetæ inſulæ circa ſymē ſūt. Eſt & hoc noīe nī maris inſula occidētalior q̃ ſardinia,& corſica, ut inqt Ste.

Diabolus latine calūniator dī, q̃ crimina in q̃ illiſit ad deū deferat, διαβολὴ calūnia, διαβάλλω criminor.

Diacodion,medicamentū, qđ ex capitib⁹ papaueris fit.

Dialogus græce pe.cor.latine diſputatio,ab διαλέγομαι qđ eſt diſputo, ex διαλέγμα ſermocinor,uel diſputo. Logos ſermonem,& orōnem cōprehendit. Et eſt dialogus orō,ubi diſputantes introducunī quotquot autori libuerit,nō aūt dia, a duo λόγος q̃ ſit ꝑmo duoꝝ, cū tñ ſunt quinq; aut ſex,aliqñ plures,ut Plato, ſed ſomniāt.

Diacon diaconos,os in us. fit diaconus, a diaconeo miniſtro. Eſt.n.diaconus miniſter,diaconia miniſterium Nos diaconiū miniſteriū dicimus, & diaconatum pro ordine diaconī.

Diactor,q̃ſi internūcius,qđ nomē datū eſt Mercurio.

Diadema.atis. & apud ueteres diadema.æ. ſicut Syrma ſchema. Apul.li.x. caput ſtringebat diadema candida. Plau.in Am. Cum ſeruili ſchema. Huius pe.pro.qđ qui dā cū diph.ſcribūt, Eſt aūt diadema faſcia cādida q̃ capiti regio circūligaī a uerbo græco διαδέω circūligo. Suidas dicit eſſe regium indumentū ſiue coronam,

Diadematus,diademate ornatus. Cice.in oratiōe ad populum. Non ut pro Q. Metello uiro clariſſimo iā ſpectata ætate filius,non L. Diadematus conſularis ſumma autoritate,non Q. Metellus cenſorius.

Diæreſis dici pōt diuiſio. Figura cū una ſyllaba in duas diuidiī,ut apud Hora. Nunc mare,nūc ſyluæ,qđ triſſyllabum eſt. Diæretus diuiſibilis. Diæreo diuido.

Diæta,cœnaculū,in quo æſtate cœnaī ad umbrā, hyeme ad ſolē,qđ & cœnatio dī,ſiue cœnatiuncula. Pli.in epīs. Ex triclinio in diætam ſiue cœnatiunculā tranſitus. Scæuola de lega.li.iii. Liberto meo ex domo mea quā libertis meis dedi diæta in qua habitaui. Hic locus etiā zeta & zetula uocaī. Hoc nomē qdam a græco deriuant διατάομαι uiuo,& cōuerſor. In his.n. cœnaculis uiuim⁹,& uerſamur. Vñ etiā diæta noīaī uictus, & medicinæ pars diætetica nuncupaī, q̃ uictu medeī. Ci.ad Atti. Diæta curare incipio chirurgiæ tedet. Var.uero q̃ in ea p diē edaī dici exiſtimat. In hortis uero ædificari ſolebat,licebatq; teſtatori diætā in hortis uxoris ædificatā,diruendā legare,ſi id fieri ſine fundi detrimento poſſet. Apud græcos ſumiī ꝓ iudicioꝝ loco, & ꝓ loco, quo arbitri cōueniunt. Et tūc dī a διατέω iudico ut arbiter. Ab aliqbus ꝓ diario,hoc ē unius diei cibo.

Diætarii uocanī miniſtri diætæ ſeruiētes, quoꝝ meminit Vlpi.de fundo inſtructo. Et diętarii dūr q̃ in aliena cœnacula furandi gr̃a ſe dirigebant,quos Vlpi.ſcribit plus q̃ fures eſſe puniendos. Itaq; aut ad tp̃s relegādos, aut in opus publicū dandos,aut fuſtibus cædendos.

Diætitæ a græcis appellantur arbitri.

Diætetica,medicina dī quæ uictu medeī. Nam in tris partes medicina deducta eſt,ut una ſit q̃ uictu,altera q̃ medicamentis,tertia quæ manu. Primam διαιτητικὴν ſecundam pharmaceuticam,tertiam chirurgicam.

Diagramma.atis.geometria deſignata, ſiue quadrangulus,ſiue triangulus,uel inſcriptio libri.

Diagoras, nomē ꝑſōi q̃ Atheos cognoīatus eſt .i. negans deos. Hic cū Samothraciā ueniſſet,atq; ei quidā amicꝰ dixiſſet. Tu q deos putas humana negligere, nōne aduertis ex tot tabulis pictis, q̃ multi uotis uim tēpeſtatis effugerint, in portūq; ſalui puenerīt. Ita fit inqt. Illi.n. nunq̃ picti ſūt, q naufragia fecerūt, ī mariq; perierūt.

Dialectos græci uocāt loquendi gr̃a ſicuti docet Quin. li.i. quæ apud illos quinq; ſunt.ſ. Ionica,Dorica,Attica Æolica,& communis lingua.

Dialectica,latine diſputatoria dī,a διαλέγμαι diſputo, q̃ ego ꝓ λέγμαι ſermocinor, qa p ſermocinationem diſputatio ꝓſequiī. Dialectica.orum. Ci.li.i.offi. Ipſi cognouimus multos in dialecticis,plures in iure ciuili.

Dialecticus.a.um. Hiero. contra Ruf. ſeptem modos cōcluſionū dialectica me elementa docuerunt.

Dialyſis pe.cor.latine diſſolutio dicīt, διαλύω diſſoluo.

Dialyton,pe.cor. dici pōt diſſolutum. Figura cum ſine

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

coniunctiõibus dictiones proferunt punctatim, ut Ite, ferte citi ferrum, date tela, impellite remos.

Dialexis latine disputatio.

Dialis, Iouis. ἀπὸ τοῦ Διὸς. i. a Ioue, ut flamen dialis. Et dialis p aere qđ & diualis dr. Vñ sub dio, siue sub diuo, q̃si sub Ioue, i. cœlo. Et subdiales siue subdiuales dictæ sũt ambulationes apud Pli. quæ aptæ sunt & ostentæ soli atq; sub cælo, quas græci autore Victru. hypæthras uocant, quasi sub æthra. i. sub cœlo. Pli. li. xxxiiii. Illa super terram ex subdialibus petris cedit, hæc ex obrutis. Idẽ. Subdialia pauimẽta græci inuenere. i. q̃ p manent sub dio. Dialis quoq; a die dici põt, ut consul dialis qui uno tñ die consulatum peregit. Hinc scomma illud Ciceronis in consulem qui uno tñ die consul fuit. Solẽt in quit esse flamines diales, mõ cõsules diales habemus.

Diallage, διαλλαγὴ a nostris transfertur consiliatio, figura est quum plura argumenta ad unum effectum deducuntur, autor Quintilianus libro nono.

Diameter pe. cor. mensura siue linea dimetiens, a græcis diametros dicitur. Col. li. vi. Esto area rotunda cuius diametros. i. dimensio habeat pedes. lxx.

Diadumenus, quasi uittatus diadematusq;, quo nomine dictus est iuuenis quidam speciosus.

Diancea, a nñis dr mẽs siue intellectus. Vñ ab oratoribus ponit, p quadã figura, q̃ sensũ magis, q̃ uerba designat. Quint. li. i. Figuras, q̃q; lexeos, q̃q; diancœas uocant.

Diana a Διὸς. i. Ioue, q̃si iouiniana. Iouis filia, ex Latona, q̃ & luna sic dicta, q̃ p q̃si diẽ noctu efficiat. Vel q̃ noctu sola luceat, quasi lucens una. Quaptopter & noctiluca in palatio uocabat, q̃ ibi noctu tẽplum eius luceret, ut quasi deuiana, q̃a uenantes p syluas deuiare solẽt. Abeo dianus dicebat locus ei consecratus. Eandẽ esse Lucinam dicũt, & Iunonẽ, Iunonẽ a iuuando, Lucinam q̃ partum in lucẽ, pdat, quã in pariendo inuocant. Virgi. Casta fauc Lucina, tuus iam regnat Apollo. Siue ut Plini. sentit, q̃ oculis p̃sit, & luci. Siue a luco, quẽ Romæ in exquiliis habebat. Dicta est & Proserpina, ut infra dicetur. Et Dictynna, q̃ dũ Minoem regẽ uim ei inferre uolentẽ fugeret, in mari se p̃cipitem dedit, cadauerq; ei⁹ a piscatoribus inuentũ, ꝓpter qđ a retibus, quæ græce δίκτυα dr, nomẽ ei impositũ. Præterea Hecate dicta fuit, uel q̃ centũ uictimis placarẽt, uel q̃ centũ annos errare faceret insepultos. Dicta est & Pergæa a Perga Pamphiliæ oppido, ĩ quo templum habuit insigne. Plures tñ dianas fuisse, Cice. li. de na. deoꝝ scribit. Sed illa nominatissima est, q̃ eodẽ partu cũ Apolline, ex Ioue & Latona nata est. Hæc ob uirginitatis amorẽ ferũ hoĩm consortia aufugisse, & ut a se libidinis pruritum amoueret, uenando syluas incolebat, paucaq; uirginum comitatu contenta. Arcum ferebat, & pharetram succincta semper incedẽs, & cothurno induta, ob hanc causam syluarum & nemorum dea putabatur.

Diaphora pe. cor. latine differẽtia. Diaphorus, diuersus.

Diaphoretica, uis discussoria, hoc est dissolutoria, discutiuntur incipientia tubercula, emittuntur concocta, & suppurantia.

Diaphonia, cum accentu in penul. dissensio, discordia διαφωνέω discordo, dissono.

Diaphanũ pe. p. latine dr trãsparẽs sicut est crystallũ.

Diaphragma. atis. dr oẽ mediũ, & nariũ diuisio. Vñ & p pariete, seu mẽbrana q̃dã tenui in retis similitudinem facta in corpe, q̃ ueluti paries quidã cor, pulmonẽq; sepiat, & a iecore lyeneq; separet. Nã φράττω latie sepio, & obstruo dr. Hãc mẽbranã latini trãsuersum septum appellant. Cor. li. iiii. At sub corde, atq; pulmone transuersum ex ualida membrana septum est.

Diaporesis pe. pro. latine dubitatio dr figura oratoria, q̃ fit quotiens oĩa & magna uidenẽ, & paria, ita ut orator nesciat, a quibus potissimũ dicere incipiat. Terẽ, in Eu. Quid cõmemorẽ primũ, aut laudẽ maxime, illũ q̃ dedit mihi consiliũ ut facerẽ, an me q̃ ausus sim ĩcipere, an fortunã collaudẽ, quæ gubernatrix fuit.

Diapsalma. atis. quid significet, docet Hiero. ad Marcellam scribẽs, cuius sunt hæc uerba. Quidam diapsalma cõmutationem metri dixerunt esse, alii pausationem spũssancti, nonnulli alterius sensus exordium. Sunt qui rythmi distinctionem, & quia psalmi tunc temporis iuncta uoce ad organum canebant, cuius causa musicæ uarietatis existiment silentium. Nobis nihil hoꝝ uidetur cũ aquila, qui uerboꝝ hebræoꝝ diligentissimus explicator est sela, hoc est diapsalma semper transtulerit. Et inueniamus in psalmoꝝ quoq; fine diapsalma positum, ut est in tertio. Dentes peccatoꝝ contriuisti. Dñi est salus, & sup populum tuũ benedictio tua. Sela, id est, semper. Et quis est iste rex gloriæ? dñs uirtutũ ipse est rex gloriæ semper. Hoc uerbum superiora pariter & inferiora connectit, aut certe docet sempiterna esse quæ dicta sunt, ut est illud. Multi dicunt aĩæ meæ. nõ est salus illi in deo suo semp. Et rursum. Voce mea ad dñm clamaui, & exaudiuit me de mõte sancto suo sẽp. Scire aũt debem⁹ apd hebræos in fine liboꝝ unũ ẽ tribus solere subnecti, ut aut Amen scribant, aut Sela aut Salem, qđ exprimunt pacem. Igit ut solemus nos cõpletis opusculis ad distinctionem rei alterius subsequentis, mediũ interponere. Explicit, aut fœliciter aut aliq̃d hmõi, ita & hebræi, ut quæ scripta sunt roborent facere solent, ut dicant amen, aut in sempiternum & scribẽda cõmemorant, ut ponant Sela, aut transacta fœliciter protestant pacem in ultimo subnotantes.

Diarium a die fit, & ꝑcat uictũ quotidianũ. i. qđ in unius diei cibum dat. Mar. Sed lupus usuram, puerig; diaria poscunt. Sumit & pro libro, seu historia, q̃ per singulos dies scribit, & a græcis dicitur Ephemeris.

Diarrhyton latine aquis circundatum, & madentem palustri solo. Quo nomine dictus est Hippon.

Diastasis pe. cor. latine distantia, ex διὰ quæ aliquando ob, & longe designat, & στάσις stantia.

Diastole pe. cor. distinctio uel dilatio, figura, cum una dictio, uel sententia ab alia distinguitur, uel cum breuis syllaba producitur, διαστέλλω διαστολή.

Diastrophos, pe. cor. latine puersus dr ἀπὸ διαστρέφω.

Diapason pe. cor. musicæ artis symphonia, constans ex q̃q; tonis, & duob⁹ semitonis. i. de diapẽte, & diatessaron. Diapente. Diatessaron latine ꝑcat de octo, quia octo uoces habet.

Diasatyrion, compositio quædam medicorum, ad excitandam uenerem.

Diapasma. atis. inspergimen, quo ad sudores coercẽdos utimur, cuiusmodi sũt, q̃ siccis odorib⁹ cõstant, ut inquit Pli. li. xiii. dr ἀπὸ τοῦ παπάσσω inspergo. Marti. Quid qđ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

olet grauius mixtum diapasmate uirus.

Diastema.atis. latine spacium, habet pe.pro. Nam græce διάστημα. Vnde errauit Sidonius, qui eam corripuit. Sic placidã Paphien seruare diastema quintum.

Diathesis pe.cor.affectus, & unum ex accidentibus uerbi, quod latini genus uocant.

Diatyposis pe.pro.latine formatio dicitur. τύπος τυπόω καὶ τύπωσις.

Diasyrmos, dici potest distractio, ab διασύρω distraho. Figura cũ una dictio ad duò diuersa significata distrahit. Vir. Inter strepere anser olores. i. malus poeta inter bonos. Fit ét qñ qs magna cõminuit, & minia extollit

Diaulos a græcis certamen uel cursus uocatur, & spaciũ quod pedes habet mille ducentos. Nã stadiũ a diaulo differt, diaulos a dolicho, dolichus a milio. Stadium ut Heroni placet pedes in longitudiné sexcẽtos hẽt, diaulos mille ducentos. Miliũ stadia. viii. dolichos stad. xii.

Dibapha pe.cor. purpura bis tincta. Vñ & ꝓcliosior, quali utebant magistratus in ꝓtexta. Nam δὶς bis βαφὴ baphe tinctura ꝑcat, βάπτω tingo, βάπτης tinctor. Cice. Cælio. Curtius noster dibaphum cogitat, sed eum infector moratur cum significare uellet, Curtium hominem minimi precii aspirare ad magistratum. Ponitur etiam pro ueste delicatiore & digniore, quæ bis tincta sit. Scribit Serui. dibapha loca Tyri, ubi repetita infectura lanæ tingebantur.

Dica, causa. Teré. in Phor. Et unq̃ iniuriaꝝ audisti mihi scriptam dicam. Cice. Scribitur heraclio dica. Interdũ dr̃ iudicatio, & accusatio crimen. Nam δίκη iudicium & accusatio. Plau. in Aul. Scribam dicam.

Dicasteriũ locus ubi sũmi magistratus iudiciũ exercẽt.

Dicæosyne iusticia, siue iusti intelligentia. Menãder poeta comicus, δίκαιον χώρον. i. iustam terrã nominat, quæ tantundem reddit quantum accepit.

Dicæa urbs é in thermaico sinu a dicæo neptuni filio.

Dicæarchus, iustus princeps, ex δίκαιος iustus, ἀρχὸς princeps. Est nomen phi Misenii auditoris Aristotelis, de quo Cice. li. Tus. Hic opinatus est hoim exordium nullum extitisse, tanq̃ semper fuerit humanum genus. Cõposuit tres libros, in quibus suam super anima declarauit sententiam, quì animam nihil aliud esse arbitrabatur, q̃ uim quandam atq; potentiam æquabiliter fusam, tam in corporibus brutorum, q̃ hominum, quæ a corpore foret inseparabilis, ut a morte nullus sensus supereſſet, sed totum cum anima commoreretur.

Dicæarchia, quæ nunc puteoli, ꝙ ea ciuitas quõdam iustissime regebat. Nam græci δίκη iusticiam uocãt, & ἀρχὴν principatũ. Quidã scribũt dicarchea. Sido. Apollinaris. Nanq; dicarcheæ translatus puluis arenæ.

Dicæologia, græce δικαιολογία, iustificatio dicitur. Figura est quum æquitatem causæ q̃ maximæ breuissime complectimur.

Dico.as. ad obsequium do, consecro, offero, unde in usu est Sacerdos dicatus est numini. Cice. Cælio lib. i. Balbum quanti faciam, q̃q; me ei totũ dicauerim ex ipso scies. Huiꝰ uerbi cõposita sunt. Abdico, dedico, indico, indico, ꝑdico, uendico, & uindico, q̃ habent pe.cor.

Dico.is.xi.ctum. ꝑprie significat loquor, ut siquis me roget, qd dicis? ego ita respõdeam, nihil dico. Apud oratores uero loqui est qualiacunq; uerba proferre, dicere uero elegantèr, & facunde. Quintil. li. x. Nam mihi ne dicere quidẽ uidet, nisi q̃ dispositè, ornate, copiosè dicit. Hinc dictio uocat oratoria, & facũda oratio. Nam ab illo generali huiꝰ uerbi significato fit dictio ꝙ uocabulo seu uerbo. Dicere etiã uocare, noiare est. Vir. Est locus Hesperiã Graii cognomine dicũt. Qñq; ponit ꝙ cõstituere. Teré. in An. Hic nuptiis dictꝰ est dies. Qñq; ꝙ indicare. Vir. Dic mihi Damœta cuiũ pecus, an Meliboei? Qñq; ꝙ denunciare. Teré. in An. Sed dico, ne temere facias. Qñq; ꝙ promittere. Pomp. in pictoribus. Nũmos certos dico quinquaginta milia. Sal. li. i. histo. Eodé anno in Macedonia C. Curiõ principio ueris cũ exercitu ꝙfectus in Dardaniã, quibus potuit pecunias dictas coegit. Qñq; ꝙ affirmare. Mar. Cum uerus patriæ diceris esse pater. Qñq; pro dare. Cice. li. ii. offi. Cõmode aũt quicunq; dixit pecuniam. Sic etiam dare ꝙ dicere sumit. Vir. Sed tñ iste deus qui sit, da Tityre nobis. Qñq; ꝙ dicare. Idem. Iunoni infernæ dictus sacer. Qñq; ꝙ uelle signare. Teré. in Eu. At nesciebam id dicere illam. Et alibi. Quasi tu dicis factum id meo cõsilio. Qñq; pro assignare, ut Ille dixit diem mihi ad populum, id est, assignauit diem ad respõdendum. Qñq; ꝙ defendere, ut Cice. dixit causam Milonis. Qñq; ꝙ cantare. Virgil. Alternis dicetis, amant alterna camænæ. Quandoq; pro intelligere ab eo, quod præcedit ad id quod sequit. Teren. Dum cum idé faciunt sæpe, ut possis dicere, hoc licet impune facere huic, illi non licet. Quandoq; pro pronunciare. Hinc dicere sententiam dicimur, cum tãquam consiliarii, quid nobis uidetur, pronunciamꝰ. Licet quandoq; dicere sentẽtiam, sit proferre sententiam, hoc est pronunciare, & determinare. Quintil. Apud iudices quidem ꝓm legem dicturos sententiam de confessis, præcipue ridiculum est. Dicere leges, aliud est q̃ ferre leges. Ferũtur enim leges ad suos, dicuntur fere ad uictos, ut dicere leges sit imperare. Liui. Quando perinde ac uicto iam sibi leges dicerentur. Dicere diem est accusare. Nam qui accusat, diem reo denunciat, quo ad causam defendendam præsto sit. Huius uerbi composita sunt. Addico, condico, contradico, edico, indico, interdico, prædico, prodico, benedico, maledico, & redico, quæ habent pe.pro.

Dicto.as frequentatiuum est a dico.is. Est enim dictare, dicere, & enunciare, quod alius excipiens notet. Vnde dictata dicuntur ueluti themata, atq; præscripta, quæ magister ludi pueris præbere consueuit. Cice. in quadam epistola ad Atti. testatur se illa non scripsisse, sed reparandi lateris gratia deambulantem dictasse. Nec in literis tñ, sed in aliis quoq; artibus dictata dicuntur, ut illud Iuue. Peragit dictata magistri omnia. Sueto. in Cæsa. Vt disciplinam singulorum susciperent, ipsiq; dictata exercentibus darent. Ibi loquitur de gladiatoribus. Per. Tencirratorum centum dictata fuisse proni hilo pendas? Hic gladiatoria themata documentaq; significantur. Et dictare est autoris uerba, sensumq; excutere. Vnde dictata dicuntur interpretamenta, quæ a magistris in ludo literario de aliquo autore traduntur, ut perdiscantur eademq; ipsi post paulum ita reddant, ut tradita sunt. Hora. Sic iterat uoces, & uerba cadentia tollit. Vt puerꝝ sæuo credas dictata magistro. Ideo aũt frequentatiuũ dixi, qm̃ q̃ docemus sæpe incul-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

eamus,ut penitus excipiant & ediscant. Dicimus rō dictat,qđ est ꝓscribit,suadet,cōmouet.A pul.li.iii.Pate re oro te dū dictat occasio.Alias ꝓcat cōponere,q̄le est illud Plinianū in epistō.O sylua,o littus,q̄ multa cōpo nitis,q̄ multa dictatis,suggerunt sane camænæ littus ac solitudo tacite nobis,quod scribamus,quemadmo dum ratio,& nonnunquam indignatio dictat.

Dictio quo ad grāmaticos ē uox cū aliqua significatio ne ex qua instituit orō,& in quā resoluit. Aliqñ ponit ꝓ enunciatione.Teré.in Phor. Causam orare nō sinūt neq; testimonii dictio ē. Accipit & ꝓ uocabulo seu uer bo, put dico ꝓcat generaliter loq.Itē ꝓ facunda & ora toria oratione. Cic.li.ii.Tus. Itaq; cū ante meridiē di ctioni operam dedissemus.Dictioni accidunt quatuor tenor,spiritus,passio,numerus syllabarum.

Dictito.as.pe.cor. a dicto aliud frequētatiuū. Et ꝓcat fre quētibus tpibus,ac frequentibus locis dicere.

Dicturio.ris.pe.cor.dicere cupio,siue dicere molior.Ma ero.Sed ꝓge Auiene,ne ultra te dicturientē retardē.

Dichotomos græce pe.cor. apud nos idem est quod di midiata, siue diuidua, qualis septimo quoq; die post plenum orbem luna uisitur.

Dichomenos,id est,semiplena luna.

Dictum,& nomen & participiū esse potest.Teren.utrūq; cōplexus est,cū dixit. Nullū est iā dictū qđ nō dictū sit prius.Nam primū est nomē,secundū participiū. Et sci endum q̄ licet dicta de omni sermone dicant,apud ue teres tñ pro facetiis & iocis poni solent. Cice.lib.ii.ad Cor. Nepo. Itaq; nostri cum omnia dixissemus dicta, essētq; facete,& breuiter,& accurate iocati, ea proprio nomine appellari dicta uoluerunt.

Dicteria,sunt breuiter.& acute dicta, uł q̄si dcā nō seria. Alio noīe scōmata,& apophthegmata a græcis dr̄.

Dicax,qui malignis salibus maledicit. Ideo Demosthe nem urbanum fuisse dicunt,dicacem negant.Hinc di cacitas,quæ est sermo cum risu aliquos incessens.

Dicaculus,& dicacula diminutiua sunt.Plau.in Amphi. Satis dicacula es amatrix.

Dictamen a dicto.as.significat id quod dictatur.

Dictatio,idem qđ dictamen a quo dictatiuncula dimi nutiuū.Hiero.Autores sunt huius dictatiunculæ meæ sancti presbyteri,Riparius,& Desiderius.

Dictator qui dictat,& qui dictaturā gerit, q̄ a cōsule di ceret,cuius dicto audientes oēs essent.Creabat.n. uiua uoce,nō ꝓ suffragia,& durabat ꝓ sex mēses. Et qa sum ma potestas erat dictatoris in populum,is quoq; magi ster populi appellatus est,ut scribit Var. erat aūt extra ordinarius magistratus,cuius summa erat potestas ha bens ius animaduertendi in cuiusq; ciuis Romani ca put,nec ab ea ,puocādi ius erat,nec alio pacto creari so lebat,q̄ cum uis aliqua maior repente oborta,ingentē urbi cladē minitari uideretur. Dictatori cæteros ma gistratus eligere licebat,a quibus dictandis quidam di ctatorem appellatum uolunt.

Dictatura,ipsa dictatoris dignitas. Liui. Dictaturæ sem per altius fastīgium fuit. Nam a dictatoribus non erat ius prouocandi,quibus etiā animaduersio capitis data est,Magister equitū secundā post dictatorē dignitatē gerebat,& ab ipso dictatore eligebatur.Dictus magi ster equitū,q̄ summa ptās huius erat in equites & accē sos.Et magr equitū sic iungebat dictatori, quō regibus tribunus. Iuue. Fumosos equitū cū dictatore magros.

Dictatorius,a,ū,q̄ ad dictatorē ptinet, seu qđ est dictato ris. Liui. Postremo dictatoriū fulmen in se intentatū.

Dicte,una ex quatuor ꝓcipuis urbibus cretæ.Vñ Dictæus Cretensis.Virg:Dictæo cœli regē pauere sub antro.

Dictynnus,mons in quo Dianæ templū situm erat.

Dictyneum cum ypsilon, promontorium in creta simi liter & delubrum,ut inquit Stra.

Dictamus,& dictamū,pe.ꝓ.herba medicinalis,q̄ lacer tæ se refouēt,quotiēscūq; cū serpētib⁹ pugnā habuerit. Vir.li.xii.dictamū genitrix cretæa carpit ab Ida.

Dictyna pe.ꝓ.ut q̄dā putāt cognomē est dianæ ꝓptera q̄ retia inuenerit q̄ græce dr̄ Δίκτυα.Scribit Diod.lib. vi.bibli.dictynā ex ioue genitā in creta cōsuetudie dia næ familiarissime usam esse,q̄ res cām ꝓbuit ut qdā di ctynā dianāq; eādē esse existimarēt.Callimach⁹ ait di ctynā a retib⁹ piscatoriis denoiatā ītra quæ fugiēs ea serit uiolentiā Minois regis ex libidis causa inseq̄ntis.

Didascalia,latie doctria,Διδάσκω.n. doceo, didascalus ꝓ

Dido q̄ Elissa,ꝓrio noīe dicebat,sed cogno (ceptor. mento dido qđ interp̄tat uirago qa fortiter fecerit,se ipam potius interimēs,q̄ libidini indulgēs.Hæc fuit be li filia,& soror Pygmalionis,q̄ multo auri & argēti pō dere cōgregato aphricā adnauigauit, ibiq; urbem car thaginē cōdidit.Et cū a Hiarba Libyæ rege in cōiugiū peteret,paulisper distulit nuptias, donec conderet ciui tatē. Nec multo post extructam,in memoriam mariti quondā Sichæi,pyra maluit ardere q̄ nubere.

Didrachma,bis drachma, ἀϕ Δίς καὶ δραχμή, numus est duas drachmas cōtinēs.Græci Δίδραχμον dicūt. Am. ī epla ad Iustū.Est aūt dimidiū didrachmi drachma.Et paulo post.Didrachma neu.genere ꝓtulit. Hoc est igi tur didrachma,quod exigebat ſm legem.

Diduco uarie duco.Colu.li. vi.Validā uitē in ramos di ducere censeo.Persius.Cunq; iter ambiguū est,& uitæ nescius error Diducit trepidas ramosa in cōpita men tes. Qñq; diducere est detrahere,diuidere. Virgi.lib.ii. Geor.Quiq; paludis collectum humorē bibula diducit arena.Proper. Nō ego cōplexus potui diducere uīos.

Didyme,es,pe.cor.īsula in mari Siculo una ex Aeoliis.

Didymæ,arum.insulæ aphricæ,quæ Ægypto adiacēt.

Didymi,sunt montes fœlicis Arabiæ.

Didymus latine geminus dr̄.Græci enim Δίδυμον gemī nū uocant. Didymi etiā dicunt testiculi,qñ pares sint. Pli.li.xxiiii. Medet & attritis paribus. Quo nomīe uir Alexādrinus dictus est qui licet a parua ætate oculis ca ptus foret,diuinas tñ lras optime callebat,& iter eccle siasticos scriptores illustris fuit, De quo Hiero. Qui cū ꝓpter cæcitatē etiā elemētoꝝ ignarus eēt,tñ miracu lū sui oībus ꝓbuit,ut geometriā,q̄ uel maxime usu in di get, usq; ad pfectum didicerit. Fuit & alter didymus alexandrinus salsamentarii filius ,quo nemo ut Quin. inquit,plura scripsit,grāmaticus fuit,& ad augusti usq; tpa puenit,qui ob assiduā circa libros morā, χαλκέντε ρος fuit appellatus.Nam ad tria millia librorū & quin gentos scripsisse dr̄. Fuit etiam alius grāmaticus Alex andrinus,qui Romæ docuit. Alius poeta qui Georgi ca scripsit. Alius philosophus academicus.

Didymæus Apollo dictus est, q̄ geminam spēm sui nu

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

minis ꝓferat illuminãdo, formãdoq; lunã. Ex uno em̃ fonte lucis gemino ſidere ſpacia diei, & noctis illuſtrat, vũ & Romani (ut inqt Macr.) ſolẽ Didymæi Apollinis appellatiõe uenerant. Dictũ eſt & Didymæũ tẽplũ Apollini dicatũ apud Miletũ, qd̃ pri⁹ oraculũ branchidarũ (ut autor eſt Pli.) appellatũ eſt. De hoc tẽplo ſic ſcribit Stra. lib. iiii. Poſt Poſidiũ mileſium eſt oraculũ Apollini Didymæo ſacrũ apud Branchidas ad decẽ & octo ſtadia aſcẽdẽti. Id a Xerxe incẽſum eſt, quẽadmodũ cætera tẽpla oĩa, Epheſio excepto. Poſtea Mileſii tẽplũ cõſtruxerũt oĩm maximũ, qd̃ ꝓpter magnitudinẽ remanſit ſine tecto, uariis antiquarũ artiũ donis ſumptuoſiſſime honoratum.

Didoron duorum palmorum. Vide in Doron.

Diamaſtigoſis latine difflagellatio dicitur.

Dies tã maſ. q̃ fœ. generis eſt nũero ſingulari, plurali uero tm̃ maſ. Dict⁹ q̃ diuĩ ſit opis. Siue a Δῖος. i. ioue, q̃ ei⁹ putabãt rector. A ſpeu. aũt ſic diffinĩt, dies eſt ſolis iter ab ortu ad occaſum lumẽ nocti cõtrariũ, ſciẽdũ eſt ſm Pedianũ q̃ dies fœ. ge. ſ cat tps ĩterminatũ. Et iõ dimi. ei⁹ eſt diecula, qd̃ ſ cat breue tps, & morã, Dies uero xii. horaꝝ generis maſ. eſt, quod eſt tps terminatũ. Vũ hodie dĩ, quaſi hoc die. Et heſterno die ad te ueni. Sic dicimus. Ad diẽ nõ uenit, quod eſt ꝓſtituto tpe non uenit. Iuue. Lõga dies quid cõtulit, id eſt longũ tps. Vir. Multa dies, uariuſq; labor mutabilis æui Retulit in meli⁹. Et iuriſcõſulti biĩma, trima, quadrima die pro tpe uſurpant biennii, triennii, quadriennii. Sed confundĩt q̃q; hæc differẽtia. Virg. Iãq; dies infanda aderat. Finĩt dies Romano more ſm Macro. a media ad mediã noctẽ, & ſequẽtis noctis media pte, q̃ dĩ mediæ noctis inclinatio. Deinde gallicinĩũ, q̃ tũ galli cantẽt. Inde cõticinĩũ cũ & galli cõticeſcũt, & hoĩes etiã tunc quieſcũt. Plau. in Aſi. Videbĩt factũ uolo, redito cõticinio. Deinde diluculũ, quod eſt cũ incipit dignoſci dies. Inde mane cũ dies eſt clarus. Inde meridies diei mediũ. Inde iã ſupra uocãt occiduũ tps, quod & ſerũ diei dĩ, & mox ſũma tempeſtas, hoc eſt diei nouiſſimũ tps, ſicut eſt expſſum ĩ duodecim tabulis. Solis occaſus ſũma tẽpeſtas eſto. Poſt ſũmã tempeſtatẽ dĩ ueſpera a ſtella quam græci heſperã, Plaut. Veſperuginẽ, Ennius ueſperũ. Mar. Phoſphorũ. Virg. Heſperon appellãt. Inde crepuſculũ a crepero, quod dubiũ ſignificat tanq̃ lux dubia, ut incertũ ſit id tẽpus noctis an diei exiſtat. Poſt Crepuſculũ prima fax dicĩt a luminibus accẽſis, deinde cõcubia q̃ ſere omnes tunc cubent. Alii ab eo q̃ ſileret id tps ſilentiũ noctis appellarũt, ſicut Liui. ſilẽtio noctis eductas copias ſcribit. Nouiſſimo loco intempeſta nox dicĩt q̃ non habeat idoneũ tps rebus agendis, & eo tpe nil agi tẽpeſtiuũ eſt, Caſſius. Nocte intempeſta noſtram deuenit domũ. In has partes diſtribuebãt diem qui conſtat ex xxiiii. horis. & lucẽ tenebraſq; cõtinet, Nã & nox ps diei. Dicimus aũt diem a parte meliore. Vnde & uſus eſt ut ſine cõmemoratiõe noctis numeꝝ dicamus dierũ. Dies ſm Ægyptios inchoaĩ ab occaſu ſolis, ſm Perſas ab ortu ſolis, ſm Hetruſcos & Athenienſes a ſexta hora diei, ut Cice. in auguralibus, & Gel. plene exequĩt. Interdũ diẽ dicimus ut ſolã lucẽ intelligamus, tenebras uero ſub noctis noĩe. Vir. Nocte atq; dies patet atri ianua Ditis. Et dies quidẽ q̃ fit horis .xxiiii. naturalis dĩ. Qui aũt ab ortu ſolis ad occaſum cõficĩt, artificialis appellari ſolet. Dies totĩ⁹ anni ex inſtitutiõe Numæ, aut feſti erãt, aut ꝓfeſti, aut ĩterciſi, aut comitiales, aut cõperendini, aut ſtati, aut ꝓliares. Erãt & atri dies de q̃bus locis ſuis. Huius noĩs gtũs eſt diei, dii, dies, & die. Ci. pro Sex. Equites nõ daturos illius dies pœnas. Vir. Libra dies, ſomniq; pares ubi fecerit horas. Idẽ. Munera lætitiamq; dii. Sal. in Iug. Vix decima pte die, ꝓ diei. Ablũs die uel diu. Idẽ. Diu noctuq; labora. Deriuata a die ſũt. Quotidie, pridie, meridies, nudiuſtertius, nudiuſquartus, diariũ, dieta, æquidiale, æquidiũ, diluculũ, & pdius.

Diecula diminutiuũ a die ge. fœ. ſcat tẽpuſculũ. Et accipĩt ꝓ mora, qd̃ eſt hæc dies parua. Terẽ. in An. Nõ ſatis habes, q̃ dieculã addo. i. aliquã tpis dilatiõnẽ Apu. poſuit ꝓ die cũ dixit. Ad unã ſaltẽ dieculã ſufficiens.

Dieſcit dies fit, ſicut Nocteſcit, nox fit q̃ carẽt ſuppoſito.

Diẽ de die ducere, eſt rẽ in lõgũ ꝓtrahere. (& appoſito.

Diem dicere alicui, eſt cõſtituere tps, quo uel in iudicio cõparere, uel aliq̃d aliud agere debeat, ut Nuptiarũ diem dixit hoc eſt, tps cõſtituit, quo nuptiæ fieri debeãt.

Die quarti, & diequartæ pro die quarto. Diequinti, & diequintæ, & deinceps, pro die quinto. Die priſtini, uel priſtinæ, pro die priſtino, quod nos cõuerſo cõpoſitionis ordine dicim⁹ pridie. Die craſtini, ꝓ die craſtino, & alia multa. Videntur aũt ueteres differẽtiã feciſſe inter die quarto & diequartæ, ut illud pro ꝑterito ſit, quod nos nudiuſquartus dicim⁹, hoc de futuro, ſunt aũt hæc oĩa cõpoſita, & pro aduerbiis accipiunt.

Dieſpiter tris. & eris. diei pr̃. i. Iupiter ſicut diiouis quaſi diẽ iuuãs, q̃ hoĩes die, & luce, quaſi uita ipa iuuaret. Hora. i. car. Nanq; dieſpiter igni coruſco nubila diuidens Macro. Ipſi quoq; Romani dieſpitrẽ Ioue appellabãt.

Dierecti a die uocati ſunt crucifixi, quaſi ad diẽ ꝑſtitutã damnatiõi erecti, a dierigo, is. Feſtus ſcribit dierectum per antiphraſim dici apud ueteres, uolentes ſignificare malum diem. Vnde dierecta aduerbialiter dicimus. Plaut. Quin tu dierecta, cum ſucula, & cũ porculis Dierecta inquit, quaſi in malam diem.

Dieteris pe. cor. tempus duorum annorũ, ſicut Trieteris trium annorum, penteeteris quinq; ἐτῶν ἔτη annus ϛ̃ tres.

Diffamo. as. pe. prod. per diuerſas partes famã diuulgo. Aug. li. iii. de ciui. dei, Romanũ imperiũ tã lõge late q̃ nõ poſſet augeri, & tã grandi gloria diffamari. In malã partẽ ponĩt apud Lucã. Homo quidam erat dues qui habebat uillicum, & hic diffamatus eſt apud illum.

Diffarreatio ſacrificii gen⁹ iter uirũ & uxorẽ quaſi diſſolutio. Confarreatio, quia fiebat farreo libo adhibito.

Differo pe. cor. ſpaciũ tpis do. Virg. li. vi. Diſtulit in ſerã cõmiſſa piacula mortẽ. Vũ dilatio, tpis, progatio ſiue extẽſio dĩ. Interdũ differre ẽ ĩ diuerſa loca ferre. Plaut. in Ru. Nos cũ ſcapha tẽpeſtas dextro uerſum differt ab illis. Idẽ in Cur. Iam ego te faciã, ut hic formicæ te fruſtillatim differãt. Interdũ diffamare, diuulgare. Luci. Gaudes cũ de me iſta foris ſermonibus differs. Plaut. in Tri. Nolo ego mihi te tã proſpicere, qui meã egeſtatẽ leues, ſed ut inops infamis ne ſim, ne mihi hãc famã differant, me germanã meã ſororẽ in cõcubinatũ magis q̃ in matrimoniũ. Interdum diuidere, ſcindere, diſſipare. Terentĩ⁹ in Adel. Me miſeram differor dolori-

bus

bus. Interdū in ordinē ponere. Vir. li. 4. Ge. Ille ēt ſeras in ueſtū diſtulit ulmos. Interdū diſtare. Ci. in Verrē. At uide, qd differat iter meā opinionē, & tuā. Hīc differen
D.fferitas, p differētia, q̄ antiq utebāt. (tia & idifferēs.
Diffibulare, ē exinuare, apire, diſcīgere, & fibulā reſolue re. Sta. li. vi. The. Et torto chlamydē diffibulat auro.
Diffido. dis. pe. p. nō fido, credulitatē depono. Sene. Nec ſecūdis reb⁹ nimis fidendū, nec aduerſis diffidendū eſt. Dicim⁹ aūt diffido tibi, & diffido de te. Ser. Sul. Ci. Plu ra me ad te de hac re ſcribere pudet, ne uidear prudentiæ tuæ diffidere. Ci. ad Herē. Et de nobis nō diffidim⁹.
D.ffiteor, ex dis, & fateor, ſcat nego, nō fateor, Hie. Non diffiteor oēs nos, q Chriſto credim⁹ de idolatriæ erro re ueniſſe. Non. n. naſcimur, ſed renaſcimur chriſtiani.
Difficilis, non facilis. Vide in eadem dictione Facilis.
Diffinio. nis. pe. p. ex dis. & finio, eſt q̄ſi diſpṫiendo diſtin guo, uñ diffinitio, q̄ & definitio & finitio appellat, con ſtans ex gñe & differētiis, ut hō ē aīal rōnale mortale. Quinti. Finitio ē rei ppoſitæ ppria & dilucida & breui ter cōphenſa uerbis enūciatio. Dicta aūt eſt diffinitio breuis oro, p quā rei ius naturaq̄ cognoſcit, ſūpta trāſla tiōe ab his q fundos pdiaq̄ diſpeſcūt alia ab aliis. Nā ſi cut illi agrū ab agro diffiniūt atq̄ habitā de finib⁹ con
Diffluo. is. Vide i dictiōe Fluo. (trouerſiā diſtinguūt.
Diffugio, in diuerſas partes fugio. Virgi. li. iii. Geor. Quo tota exterrita ſyluis Diffugiunt armenta.
Diffundo uarie fundo, hoc eſt hinc inde ſpargo. Ambro. Ergo patris ſui uenena diffundunt. Colu. li. ii. Nam uel reſpuit duriciam ſoli dens aratri, uel ſi qua parte pene trauit, non minute diffundit humum.
Diffingo. is. Vide in dictione Fingo.
Diffindo, in diuerſas ptes findo. Virg. Et media liq̄ facto tpa plūbo diffidit, ac multa porrectū extēdit arena.
Digamus pe. cor. idem quod bigamus, qui duas duxit uxores. Hiero. contra Ioui. Non damno digamos.
Digama mulier dicitur, quæ duos habuit maritos. Hie ro. contra Ioui. Si clericus monogamus fuerit, & uxor eius digama, noli eum miniſterio applicare.
Digamma p duplex mm, bis, aut duplex gamma, quæ ē tertia alphabeti græci litera. Vnde f noſtrum digāma dicitur, quia figuram duplicis gamma detinet.
Digero. is. pe. cor. ſſi. ſtum. ordino, diſpono. Vir. Digerit in numerū. Vñ digeſtio ſic dī a Plin. i. ordinatio. Qñq̄ dilucido interp̄tor. Idē lib. ii. Ita digerit oīa Calchas. Qñq̄ diuido, diſtinguo. Pli. li. xviii. Poma ſerant, inſe rantur q̄. uineæ paſtinent. ſemina digerant. Hieron. ad Dama. Vtrū ne epiſtolari breuitate ſententias tibi ue lis digeri, aut ſingulos libros confici. Qñq̄ concoquo unde & digeſtio, ut digere pauliſper uinū, quo mades. Mac. Igit in uentre fit prima digeſtio. Sed ad primū ſi gnificatum reduci poteſt, cum digeſtio ſit diſtributio cibi ordinata, nam frigida lienem petūt tanq̄ frigoris domicilium, ſicut iecur caloris, quo calida confluunt.
Digeries diſpoſitio, diſtributio. Mac. Nec mirum, ſi di geries morſu reprenſionis euaſit.
Digitus a digerendo quidam deriuari putant, q̄ natura mir⁹, decentiq̄ ordine digitos digeſſerit. i. diſpoſuerit. Digitorum nomina ſunt hæc, Pollex, Index, Infamis, ſi ue famoſus, Medicus. i. medicinalis, ſeu anularis. Mi nimus, autore Porphyrio. Indicem, qui pollici proxi mus eſt, alio noīe ſalutarē ueteres uocauerūt. Marti. li. de nupt. phil. Quidam redimitus puer ad os compreſſo digito ſalutari, ſilentiū cōmonebat. Medius digit⁹ alia habet noīa. Nam dictus eſt Verpus a uerrendo podi ce. Ob quā etiam cauſam impudicus, & infamis uoca tus eſt. Et quando porrigebat ſignū deriſionis, & cōtu meliæ erat. Mar. Oſtendit digitum, ſed impudicum al conti, daſioq̄ ſymmachoq̄. Iuue. Ipe minaci p̄beret la queū, mediūq̄ oſtēderet unguē. Perſi. Frontē, atq̄ uda labella infami digito & luſtralibus ante ſaliuis expiat. Huius diminutiuum eſt digitulus.
Digitū tollere ſignificat fauere, ſuffragari, ſicut digitum deprimere, ſuffragiū derogare. Hora. Vulgus utroq̄ ſu um laudabat pollice ludū. Iuue. Et uerſo pollice uulgi quēlibet occidūt populariter. In emptione etiā digitus poſt licitationē leuatur, ſignificantes quenq̄ emptionī adlubeſcere. Mar. Iam mea res digitū ſuſtulit hoſpiti bus. Vnde manceps eſt appellatus, qui quidpiam con ducens, manū tollebat, ſe ſignificans emptorem. Hoc erat apud ueteres mlcare, p digitorū leuationē diſtra here. Quod emptio fieret p eleuationē digiti, oſtendit Ambro. ad Simpli, Sed non ille ſolū liber, qui dominū liciratorē nō ptulit, aut tollentē digitū nō uidit.
Digitale, quod eſt digitorū. Pli. li. xxii. Et ancuſæ radix in uſu eſt digitali craſſitudine.
Digitale ſubſtantiuū, digitorū tegmēta dicunt. Var. lib. de re ruſti. Olea manu ſtricta melior ea, quæ digitis nu dis laudabilior, q̄ illa quæ cum digitalibus.
Dignus, a, um, quod meret, ut dignū laude, dignum ca ſtigatione, quod meret laudē, quod meret caſtigatio nē. Cuius cōtrariū eſt indignū. Mar. Digna tuo cur ſis, indignaq̄ nomīe dicam. Hoc eſt dicam cur merearis, & nō merearis hoc nomen. Digne ſignificat pro meri tis, indigne p̄ter merita. Ouid. Leniter ex merito quic quid patiare ferendū eſt. Quæ uenit indigne pœna do lēda uenit. Quidā etiā dignāter uſurpant, quod eſt uel digne, uel ſm merita. Indignāter per indignationē.
Dignitas a dignus ſit, & ſignificat quod dignū eſt, ſeu ho norē alicui ppter merita, uel impenſum, uel debitum. Gellius. Cui⁹ dignitas, nec augeri laudibus, nec minui detractionibus pōt. Accipit q̄ñq̄ pro magiſtratuū ad miniſtratione, & honore, Cice. Thermo. Vt oībus in re bus ei te cōmodes, quo ad fides, dignitaſq̄ tua patiet. Interdū ſumit pro uirili pulchritudine. Idē li. i. officio. Pulchritudinis duo ſunt genera. Vnū muliebre, quam uenuſtatē appellamus. Alterū uirile, quā dignitatē dī cimus, Sermonis etiā geſtus, uociſq̄ dignitas dī, ut apd eundē ad Herē. Sermo diuidit in quatuor partes, digni tatē, demonſtrationē, narrationē, iocationē. Dignitas oratio eſt cū aliqua grauitate, & uocis remiſſiōe. Hui⁹ cōtrariū eſt indignitas pro dedecore ſiue ignominia, & quod indignū eſt, ſiue quod eſt cōtra dignitatē. Cic. lib. iiii. ad Herē. Nequeo uerbis cōſequi indignitatē rei. Idē Q. Ligario. Cum ad. ii. calendas intercalares prio res rogatu fratrum tuorū ueniſſem mane ad Cæſarē, atq̄ omnem adeundi, atq̄ conueniendi illius indigni tatem & moleſtiam pertuliſſem. Dicitur etiā indigni tas ut opponitur dignitati uirili. ſ. pro indecentia, de qua lib iii. ad Heren. Acuta exclamatio fauces, & uocē uulnerat, eadem lædit auditorem. Habet eñ quiddam

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

illiberale, & ad muliebrem potius uociferationē, q̄ ad uirilem dignitatem in dicendo accōmodatum.

Digno, as, dignū puto, ptinetq; ad facilitatē & humanitatē. Pacu. Quis deos infernos qbus cœlestes, dignet honorib⁹? Huius passiuū est Dignor, qd est dignus habeor. Virg. Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo. In frequētiore usu est Dignor deponēs, pro dignū iudico, seu habeo, Sue. in Augu. Vniuersum denicq; gen⁹ opas aliquas publico spectaculo p̄bētiū, etiā cura sua dignatus est .i. dignū iudicauit, & dignatiōe sua p̄secut⁹ est. Ci. in œconomico. Homo ex eo numero hoīm, q̄ apud nos hoc noīe dignant̄. i. digni habent̄. Huius contrariū est dedignor quod est nō dignor, uel indignū reputo, cōtemno. Virg. Quos ego sum totiēs iā dedignata maritos. Indignor uero iraſcor, seu moleste fero, quasi ea patiens, quibus nō sum dignus Serui. Sul. Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrū interierit. Aliq̄ cōstruit cū dtō. Hiero. sup Matt. Decē apostoli nō indignant̄ matri filiorū Zebedei. Aliq̄n cum ablatiuo mediante de, ut apud Euang. Et audiētes decem indignati sunt de duobus fratribus.

Dignatus participiū modo actiue ponit̄, ut prima Syracusio dignata est ludere uersu, modo passiue, ut Coniugio Anchisa ueneris dignate superbo.

Dignatio apud eccleſiasticos pro mansuetudine, lenitate, facilitate capitur. Apud Liui. pro familiaritate, siue gratia, cū lib. ii. inquit. Apius interpres lectus, haud ita multo post in principū dignationē peruenit, Indignatio, ira. Iuue. Si natura negat facit indignatio uersum.

Digladiari, est uarie gladiis certare. Ci. p trāſla, p dissentire, cōtendere, & ueluti gladiis dilaniari posuit cum ait. Quid antipater digladiat̄ cū carneade tot uolumīb⁹.

Dignoro, as, signa īprimo, ut fieri solet in pecorib⁹ ut di

Dignosco, diuerse nosco, discerno. Lact. (gnoscant̄.
li. vi. Inuicemq; se dignoscunt.

Digredior. discedo. Vir. Hos ego digrediens lachrymis affabar obortis. Ci. Cornifi. Et si piniquo patiebar aīo te a me digredi. Inde digressio, & digressus, p discessu.

Diiambus ex dis, & iambus, sed s. abiicit̄. pes est ex duobus iambis constans, ut amœnitas.

Diiudico, diligēter, seu diuisim iudico. Cice. in Tus. Vtrū igit̄ iter has sn̄ias diiudicare malim⁹, an ad p̄positū re

Dilacero, as, vide in dictione Lacero. (dire.

Dilato, as, pe. p. latū facio, ut est illud. Dilatāt philateria.

Dilabor, pe. pro. deorsum seu uarie labor, corruo. Lact. li. iii. Domus ab habitatore deserta dilabitur. i. corruit Ci. in Lel. Iam. n. a sapientiū familiaritatibus ad uulgares amicicias oratio nostra dilabit̄. i. descendit, decurrit. Aliq̄n dilabi est deficere. Lact. lib. vii. Describentes quasi fatigati & dilabētis mundi senectutē. Itē diffugere seu discedere. Cice. li. i. Tus. Sed nescio quomō dum lego assentior, cū posui librū, & mecū ipse de immortalitate aīoꝝ cœpi cogitare assensio illa oīs dilabit̄.

Dilapido, as. disperdo. Terē. in Phor. Cōueniendus Phormio est prius q̄ dilapidet nostras triginta minas. Hie. in bonū usus est Oceano scribēs. Omnē censum distribuit, dilapidauit, ac uendidit, & in pecuniam cōgregatum, usibus pauperum præparauit.

Dilēma, atis, & Dilēmatū p duplex mm, argumentū est quod utriq; aduersariū capit. Hiero. cōtra Ruffi. Hoc ē

uerum dilemmatū tuū nō ex dialectica arte, quam nescis, sed ex carnificū officina, & meditatione platū.

Diligo. is. xi. ctum. f cat amo, q̄uis mioris uis sit, ut supra in dictione amo dictū est. Q̄nq; diligere f cat diuidere. Plaut. i Cur. Clypeatus elephātū ubi machæra diligit.

Diligens a legendo dī studioſus, q̄ eoꝝ q̄ amamus studioſi sim⁹. Hinc diligentia q̄ ad corp⁹ & ad aīm refert, cura ad aīm, opa ad corp⁹. Ideo in orōne, cum fæpenumero ista ponant̄, diligētia sp in fine ponit̄. Aliq̄n etiā ponit̄ p dilectiōe. Hoꝝ cōtraria sunt negligēs, & indiligens, negligētia, & indiligētia. Cic. de opti. ge. di. Sed q̄ dā etiā negligētia est diligēs. Terē. in adel. Ingeniū tuū noui liberale, sed uereor indiligens nimiū sies. Idem in Phor. Pol mei patris parta bene indiligēter curant̄.

Dilogia cū accentu in pe. figura est cū ambiguū dictum duas res significat ἀπὸ τῆς λέξεως.

Dilorico. as. ex dis & lorico discindo, dilacero. Ci. li. ii. de Ora. Qui in causa porāda nō dubitauit reū excire consularē, & eis⁹ diloricare tunicā, & iudicibus cicatrices ad uersas senis imperatoris ostēdere. Alibi idē exemplū memorans dixit, Tunicā a pectore discidit, ut intelligam⁹ idē esse diloricare, & discindere. Hegesippus lib. iiii. Mo mentanei bellatoris gladios occultētes quēcūq; reperiebant diloricabāt, quod est quasi loricā dissoluebāt, sicut diffibulare est discingere, & fibulam resoluere.

Dilucidus clarus, dilucido, clarē facio, uide in Lucido.

Diluculū, aū solis ortū, aurora, quasi parua diei lux, q̄ tū dies lucescere incipit. Hier. ad Eusto. Horā tertiā, sextā, nonā, diluculū quoq;, & uespera, nemo est qui nesciat.

Diluculo aduerbium, significat summo mane.

Diluculo. as. f cat diluculū fieri. Gel. Die crastino ubi primū diluculabit, fac amicos adeas, & roges ueniant.

Diluculascit, diluce scere incipit.

Diluce scit dies fit.

Diludia ludorum intermissio.

Diluo. is. lui. tum, ex di & luo, significat lauo, purgo, resoluo. Cice. li. iii. Quæ cogitatio una maxime omnes molestias extenuat & diluit. i. resoluit, & eneruat, quē admodū uinū aqua dilutū subneruatur. Per translationē diluere etiam crimina dicimus. i. purgare & refellere. Et oratores diluere dicuntur, q̄n refellunt obiectiones aduersarii. Et diluere est aqua uinum, uel alium liquorem miscere, temperare, & rem duriorem spissioremq; misto humore liquefacere. Virgi. Cui tu lacte fauos, & miti dilue Baccho. Et Persi. Diluis hellebrorum, dixit p eo, quod est, medicamentis temperas.

Dilutus. a. um. pe. prod, quod est mixtum. Vnde uinum aqua mixtum dicitur dilutū. Mar. Diluti bibis unciam falerni. A quo dilutius, & dilutissimum, prout minus, plusue aquæ admixtum fuerit. Vnde Celsus præcipit hyeme meracius esse bibendum, æstate diluti⁹. Hiero. Vinum dilutius uocat aquatius. Vinū inquit si aquatius bibitur, calix frangitur, mensa subuertitur. Meracius uinum dicitur quod minus dilutum, siue aquatum est. Constat, qui lymphatum uinum dicunt, nō satis recte dicere, q̄ lymphatum aliud significet. Dilutus color dicit̄, cum ueluti aqua adhibita, minus est intensus. Gel. Luteus color rufus est dilutior. Dilutū etiam neu. genere uocat̄ id liquidum, in quo aliq̄d certo tpe infusum fuit, ut si in uas uini appositū absynthiū fuerit, deinde post

inde post interiectū tps abstractum, id uinū absinthii dilutū dicēt. Pli. Bibit & madefacti absynthii dilutum. Ita eīn apppellatur hoc genus. Et Lucre. Dilutum absynthium dixit in potionem resolutum.

Diluuium, qđ uarie diluit. Nā diluuiū diuersoꝝ purgamentum fuit, oīa diluens, qñ. ſ. immodicis imbribus, uel uexatur terra, uel obruitur, quæ & inundatio dī.

Dimano.as.pe.p. diuerse siue diuisim mano, defluo. Cic. p M. Cælio. Eqdē, ut ad me reuertar, ab his fōtib⁹ ꝓfluxi ad hoīm famā, ut me⁹ hic forēsis labor, uitæq; rō dimanauit ad existimationē hoīm, paulo lati⁹ a iudicio

Diméſū, qđ & demensū dī, uide in Demetior. (meoꝝ.

Dimergo.is. Vide in dictione Mergo.

Dimico.as.pe.cor. pugno, qđ, ꝓprie fit re. Cōtendo uerbis tm̄. Cic. li. iii. de ora. Qui ꝓpter tot, tantasq; causas clarissimoꝝ hoīm, atq; optimoꝝ uiroꝝ me semper ab oī cōtentione ac dimicatione reuocasti.

Dimidi⁹. a. ū. q̄si p mediū diuisus. Et dī de reb⁹, q̄ separatæ sūt. Nā ē ps altera ex dimidiato. Mar. Dimidiū donare lino, q̄ credere totū, Qui mauult, mauult pdere dimi

Dimidiatus.a.um. dī de rebus, q̄ cōtinuæ sunt, & (diū. nō separant, quasi dismediatus, & in partes duas pares diuisus. Vñ Cice. in Tus. dimidiatum mensem dixit. Et q ex mille denariis, qui ei debebant quingentos recepit, dimidiū se recepisse licet, nō dimidiatum. Et si cui scyphus argenteus cū alio cōis in ptes duas diuisus sit, dimidiatum dicemus, non dimidium scyphum.

Diminuo.is. quasi in diuersas partes minuo. Terenti. in Adel. Diminuetur tibi cerebrum.

Dimitto.tis. diuerse mitto. Salu. igit̄ C. Maniliū Fesulas, atq; in eā ptē Ethruriæ, Septimium quendā camertē in agrū Picenū, C. Iuliū in Apuliā dimisit. Aliq̄n dimittere est abire ꝓmittere, licentiā dare, cassare. Ci. li. ii. offi. Cū aūt Pompilio uideret unā dimittere legionē. Salu. Deinde eos pollicit⁹ opam suā domū dimittit. i. licentiat. Aliq̄n mittere. Vir. Equidē p littora certos dimittā. Inde dimissi legati dñr. Aliq̄n dare. Vir. Dimissaq; noia gētis ab Ioue. Aliq̄n est ꝓmittere, in ptātem dare. Cic. li. i. de Repu. Tū annui cōsules, tū dimissi populo fasces. Aliq̄n derelinquere. Lau. Dimitto te discedēs. i. relinquo, dimitto te discedentē. i. abire ꝓmitto. Aliq̄n humiliare. Vir. Deiecit uultū, & dimissa uoce locuta est. Aliq̄n porrigere, ꝓducere. Var. Cū etiā Thais Menandri tunicā dimissam habeat ad talos. Aliq̄n demittere, hoc est desup mittere. Vir. dimissum lapsi p funē. Salu. Cum strepitu dimissum uictoriæ simulachrum.

Dimissum q̄q; pro abiecto ponit̄. Cice. Timido aīo, humili, dimisso. Q̄q; pro humili & miserabili.

Dimissoriæ lr̄æ, inq̄t Modestinus. Sūt q̄ uulgo epl̄æ ꝙ p eas causa ad eum, qui appellatus est dimittitur.

Dimulgo.as. diuerse publico. Ci. Apio. Quare uisum est occultius agendum, neq; ullo modo dimulgandum.

Dindymus pe.cor. in singulari masc. gūis, in plurali neu. iuga sunt mōtis Idæ phrygiæ matri deū dicata. Prop. Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ, Virg. Ite p alta dindyma. Dicta dindyma ut Philostephan⁹ inquit, ꝙ illic ulera extiterint gemina, q̄ dindyma græci uocāt. Stra. nūero plurali tm̄ declinat. Alii qm̄ didymis. i. duobus iugis assurgat, alii a puella q̄ geminos uno partu illic enixa est qđ didymos græci uocāt.

Dinosis pe. p. græce Δίνωσις latine grauitas appellat̄.

Diobolares, meretrices dicunt̄ quæ duobus obolis ducū tur, Sunt qui scribant Diolares, hoc est uilissimæ meretrices, quæ sub dio paruo stipendio prostant.

Diocles, nomē uiri proprium, quasi Iouis gloria Διὸς Iouis κλέος gloria.

Diœcesis, cum œ diph. pe. pro. latine gubernatio, administratio, dispositio, siue iurisditio, a Οἰκέω guberno, tueor. Sunt aūt dicœceses pontificum, in quas administrandi officiū suum liberam habēt potestatē, propter quod diœcesani episcopi uocantur.

Diogenes, pe.cor. nomē philosophi cynici famosissimi, Antisthenis discipli, de quo scribit̄, ꝙ cū Antisthenes nullū discipulorū recīperet, & pseuerantē Diogenē remouere nō posset, nouissime claua minat⁹ est, nisi abiret. Cui ille subiecisse dicit̄ caput, atq; dixisse. Nullus tā durus baculus erit, qui me a tuo possit obsequio separare. Vtebat̄ Diogenes palliolo duplici ꝓpter frig⁹. Peram pro cellario habuit, secūq; portauit clauā ob corpusculi fragilitatē, qua iam senex mēbra sustētare soli tus erat, ἡμερόβιος, ut inqt Hiero. id est diarii uictus uulgo appellatus fuit, in pšentē horā poscēs a quolibet, & accipiēs cibū. Habitauit aūt ī portarū uestibulis, & porticibus ciuitatū. Cunq; se cōtorqueret in dolio, uolubilē se habere domū iocabat̄, & se cū tpibus īmutātē. Frigore em̄ os dolii uertebat in meridiē, æstate ad septentrionē, & utcūq; sol se inclinauerat, Diogenis ptoriū se uertebat. Ferunt accedentē Alexandrū rogasse, ne sibi apricanti a sole obstaret. Obiit ferme nonagenarius. Aiūt quidā, cū moreret̄ mandasse, ut cadauer suū insepultū ꝓiceret̄, ut oēs bestiæ participes ipius essent. Fuerūt alii quatuor Diogenes, quoꝝ unus fuit Apollonia ta Anaximenis auditor temporibus Anaxagoræ. Alius Sicyonius, qui peloponnesiaca scripsit. Alius Stoic⁹ ex Seleucia, q Babylonius ob uicinitatē dict⁹ fuit. Alius Tharsensis, quæstionum poeticarū scriptor, sed in cynicum Nicanor tale epigramma inscripsit, Λόγε λέγε τίς ἔλαβέ σε μόρος ἐς ἄϊδος, ἔλαβέ με κωὸς ὀλίξ. quod & Suidas repetit ὃ ἦ ἐπίγραμμα ἐς βραχέων.

Diogenetus, fuit unus itinerū Alexādri regis mēsor. Alius fuit ætate Cæsaris Antonini pictor egregi⁹, de quo Iuli. Capi. Alius Clitomachi pater illius pœni, qui successit Carneadi, uocatus ante hasdrubal. Fuere & alii huius noīs. Familiare græcis uocabulum.

Diodorus, pe. prod. nomen philosophi Socratici, de quo Hiero. sic scribit. Diodo. Socraticus quinq; filias dialecticas insignis pudicitiæ habuisse narrat̄, de quibus & Philo carneadis magr̄ plenissimā scribit historiā. Hic putauit summū bonū carere omni molestia cū honestate. Fuit & Diodorus Siculus historicus, & Diodorus stoicus philosophus cæcus. De quo Cic. in Bruto sic ait Eram cū stoico Diodoro, qui cū habitauisset apud me cū Quinto uixisset, nuper est domi meæ mort⁹, a quo cum aliis rebus, tum studiosissime in dialectica exercebar. De hoc etiam in. v. Tuscu.

Diomedes rex Aetoliæ Tydei, & Deiphiles filius, qui fortissimus danaum appellatus est. Fuit & ali⁹ Diomedes Thracum rex truculentus, qui equos suos aduenarū carnibus in Tinda oppido pascebat, sed postea ab Hercule equis suis in pabulum appositus fuit. Fuit &

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

alius Diomedes grammaticus multi ingenii uir,

Diomedei, campi uocati sunt in Apulia, qui in diuisiõe regni, quã cũ Dauno feciſſe dicit Diomedi ceſſerũt.

Diomedeæ insulæ duæ e regiõe Garganí sũt, quarũ altera habitatores habet, altera deserta est, ubi disparuisse aiũt Diomedẽ, & socios eius ob doloré in aues cõuersos, q̃ ob id Diomedeæ uocitatæ sũt. Has Iuba catarractas appellat, dẽtes eis esse dñr, oculi igneo colore, cætero corpe cãdidæ sũt, q̃ in sola Diomedea ínsula uisunt.

Diomeda Phorbantis filia fuit, quam Achilles ex Lesbo raptam concubinam habuit.

Dion, nomen ꝓpriũ Syracusani nobilis, q̃ adeo Platonẽ amauit, ut se eidẽ totũ traderet. Hic patriã asciuit in libertatẽ expulso Dionysio tyrãno. De quo Plut. refert, ꝙ cũ Calippũ, cui olim uni maxíe fideret, insidias sibi tẽdere accepisset, eũ arguere passus nõ est, mori inquiens lõge ꝓstare q̃ uiuere, ubi nõ hostes solũ, sed etiã amicos cauere oportuerit. Alter fuit Dion pruseus orator, cui ob elegãtiã Chrysostomo cognomẽ fuit, sed tũ Diõ ita de seipso scribit λέγω γὰρ οὐκ ἐλαχίστων ὀνείδων ὁ πρυσεὺς, ὁ ὠνὴ τοῦ στυκέρου μὴ ἀλεξάνδρου τῶν αὐτοκρατόρων γενόμενος, ἀλλ' ὡς ἰωάννης ὁ χρυσόστομος ἀπὸ ἰωάννου παρατελάρχου, ὠνὴ λεμιχαὴλ αὐτοκράτορος τοῦ δουκᾶ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην τῶν πολλῶν βιβλίων τοῦ λογου συντάξομενος.

Dione, es, una ex nymphis Oceani, & Tethyos filia, ut quidam perhibẽt, a qua Venus ex Ioue nata sit, ut inqt Hesio. unde & Dionæa dicta est. Virg. Sacra Dionææ matri. Et alibi, Ecce Dionæi processit Cæsaris astrũ.

Dionysius dictus est Bacchus, & Dionysia bacchanalia Bacchi festa. Fuit & hoc noíe phus Heracleotes Zenonis stoici auditor, q̃ cũ renũ morbo laboraret, cruciareturq; cruciatu impatibili, succũbẽs dolori clamabat falsa eẽ q̃ a Zenone didicerat. zeno. n. & stoici hoc oẽs hñt dogma, doloré. s. nõ esse malũ, sed adiaphoron, hoc est indifferentẽ. Fuit & Dionysius tyrãnus Syracusanꝰ suffectus Dionysio seniori, qui cũ ciuitatẽ syracusanã cædibꝰ repleſſet expulsus est, iterũq; receptꝰ cũ crudelior in dies esset, rursus extorris Corinthũ in exiliũ ꝓfici scit, ubi in sordidissimũ uitæ genꝰ descẽdit, in popinis, lupanaribusq; residẽs, ut cõtẽnẽdus magis, q̃ metuẽdus uideret, Nouissime se ludi mgrm ꝓfessus, pueros in triuio docebat, ut qñ uiris impare non poterat, saltẽ pueris imparet. Erat. n. eruditus, utpote Platonis auditor. Olim ĩterrogatus iã exul, qd sibi philosophia ꝓfuisset, sciẽter rñdit, ut æquo aío ferrẽ talẽ fortunæ mutabilitatẽ. Regnauit hic ánis xxxviii. Plutar. auctor est regiã Dionysii puluerulentã fuisse ꝓpter eoꝝ mltitudinẽ, q̃ geometricas in puluere figuras describebãt. Ambo tũ & pr̃, & filiꝰ philosophi Platoné ꝓceptorẽ audierũt. Et pr̃ qdẽ manu fortis, & bello ꝓtus fuit. Et quod ĩ tyrãno nõ facile repit, nõ libidinosus, nõ auarus, nullius rei cupidus, nisi singularis ꝓpetuiq; imperii, & ob id crudelis. Plato aũt iunior λίθος ὃν ἀμέθυστος ἐγὼ δ' ὁ πότας δάκνυσας, ἢ πιθέτω μύφην ἢ μαθέτω μεθύειν. i. hic lapis ẽ amethystus, ego aũt bibulus bacchus, uel credat sobriũ esse, uel discat inebriari, quia erãt duo cõtraria simul, lapis contra ebrietatẽ. vñ habet nomen, & bacchus, q. d. crede, ꝙ unus nostrũ uincet, sed melius est bibere.

Diophanes nomen uiri bithynici, de quo Col. diophanes bithynꝰ uticẽsẽ totũ dionysiũ pœni magonis ĩter ꝓtẽ ꝓ mlta diffusũ uolumĩa sex epitomis circũscripsit

Dioptra instrm geometricũ, ab explorãdo ꝓspiciẽdoq;. In qua ꝓfatiõe utit Ptole. Sed Victru. lib. viii. accipit ꝙ regula ad librãdas aquas, cũ ait. Librat aqua dioptris.

Dioryges, sunt fossæ manu factæ, q̃ dictiõe utit Põpo.

Dioryctos, ꝓfat abscissam cõtinẽti, & est nomẽ insulæ.

Diospolis, Ægypti ciuitas, quæ Iouis ciuitas Hecatompylos quandoq; dicta fuit. Sunt & aliæ locis aliis hoc nomine in Ægypto quatuor, præter hãc pusillæ ciuitates. Item in Lydia, & in Palæstina.

Diotæ sunt uasa seu dolia fictilia duas ansas habentia, & ad seruanda uina accõmodata. Hora. Deprome quadrimum sabina o thaliarche merũ diota.

Dioxippus nomen pugilis nobilis apud græcos, Alexandri ma. ætate, q̃ sibi postea mortẽ cõsciuit. lege curtiũ.

Dipelus, uir Cretensis Scyli frater, qui ambo teste Plin. primi olim marmore sculpendo claruere.

Diphilus pe. cor. Iouis amicus dicitur.

Dysphilus, malus amicus.

Diphthongus est conglutinatio duarũ uocaliũ uim suã retinentiũ, ex δίς & φθόγγος q̃ uocalis est sonus. Et sciendum, ꝙ ubicunq; a uel e ĩ noibus ante finalẽ reperiunt, fere ubiq; a & u uel e & u diuidunt, ut Nicolaus, Archelaus, alueus, cereus. Excipiunt laus, fraus, & heus, in quibus est diphthongus. In græcis uero dictionibus aliqñ habent diphthõgi. Vir. Orpheus in syluis inter delphinas Arion. Et oñis diphthõgus, aut est in principio, ut Æneas, aut in medio, ut coæuus, aut in fine, ut musæ.

Diphthera, alio noíe bæta, uestis pastoritia ex pellibus ouium, aut caprarum consutis.

Diplois. dis, proprie dr̃ duplicitas ab dis bis, uel duplois ab λόω y in u, mutata & πλέκω plico, põt tñ dici oñe indumentum suffultum pelle, uel panno.

Diplomata genus tabellarũ. Seruius scribit diploma esse epam, uel scripturã aliquã ad aliũ missã, a uerbo græco πλῶ duplico. Inde diploma, duplicatio læ, eo q̃ duplicent. Alii putãt diplomata esse singulariũ uiroꝝ & uicoꝝ priuilegia in tabellis scripta, & in qbus principis nomẽ adscribit. Vulgꝰ bullas, semidocti supplicationes, docti supplices libellos uocãt, quæ & breues dicũtur. Cicero. Apio. Diploma statim nõ est datũ, ꝙ mirifica est improbitas in quibusdã, qui tulissent acerbius. Et pro Cor. Balbo. Mitto diplomata tota in prouicia passim data. Sueto. de Aug. In diplomatibus, libellisq; & epistolis signãdis initio sphinge usus est, mox imagine Magni Alexandri, Græci πλόος dicunt duplũ, tãq̃ duplices illæ tabellæ dici possint diplomata.

Dipondium, & dipondius, siue dupondium, & dupondius, a duobus ponderibus dicitur. Nã ut Var. docet, duos asses pendebat. As uero nũmus libralis, & dupondiũ nũmus bilibris dicebatur.

Dipsas, ádis. latine sitis dicitur. Et est genus aspidis cuius morsu incredibilis sitis inducit. Luc. li. viii. In mediis sitiebant dipsades vndis. Et in deute. Scorpio, & dipsas, Luci. át. ἀ δ' ἁπάντων ἑρπετῶν ἀδηπαρον ὢν ἡ δίψας φέρει ἡ δίψας δέ ἐστιν, ὅθεν ὀνομάζεται μέγας ἐχίδνης ὅμοιος. & plurima dicit.

Diptota, pe. pro. dicunt noía duos tñ casus habentia sic tetraptota, pẽtaptota, quæ hñt quatuor & quiq; casus.

Diptychum, pe. cor. dr̃ duplicatũ. Amb. lib. Hexa. Explo

rat si

rat si qñ ostreũ in remotis ab oĩ uento locis cõtra solis radios, diptychũ illud suũ apiat, & referet clausstra testarũ, ut libero aere uisceris sui uoluptatẽ quandã capiat.

Dirrachiũ ciuitas Tarento ꝓxima, q̃ nũc durachiũ, antea Epidamn⁹. Dicta a Durachio q̃ portũ urbi adiecit. Vel q̃si dysrachion, hoc est difficilis exit⁹. Mutat. s. in r, sicut fieri solet in multis. Eusta. uero ait dysrachiũ dici ꝓpter asperitatẽ peninsulæ i qua sita est. Rachis. n. græce spina dr. Est aũt nodis confragosa instar spinæ.

Dirum, crudele, infestũ, quasi deoꝝ ira immissum. Vir. Priusq̃ dira ꝑ incautũ serpãt cõtagia uulgus. Hinc diræ furiæ, quasi deoꝝ iræ. Aliqñ accipit ꝑ magno. Idẽ. Iam tum religio pauidos terrebat agrestes Dira loci.

Diritas, crudelitas. Cic. Intelligi põt ex his fratribus, q̃ in adelphis sunt, q̃nta in altero diritas, in altero comitas.

Diræ execratiões, & imp̃cationes sunt, q̃ in maliuolos effundebant horrẽdæ, deos quosdã inauditos cõpellãtes, q̃bus quisq̃s obnoxius erat, necesse erat illũ maxio affici infortunio. Hora. Diris uos agam dira detestatio. Et diræ dãr furiæ in uita q̃si deoꝝ iræ. Virg. Vltricesq̃ sedent in limine diræ. Et ꝓprie in cœlo sũt diræ, furiæ in terris, Eumenides ad inferos. Vnde & tres esse dicunt.

Dirce nomẽ mulieris Lyci Thebaꝝ regis uxoris, quã poetæ fingunt cõuersam in fontẽ sui nois, cũ ab Amphione tauris alligata & discerpta fuisset, a quo fonte Thebani sũt appellati dircæi. Alia fuit dirce Babylonia, q̃ sua forma tumẽs in piscẽ conuersa est. Oui. li. iiii. Met.

Dirce, quam uersam squammis uelantibus artus.

Dircæus, cũ æ diph. dr Aonius, siue Thebanus. Nã pars Bœotiæ, in qua fons est dircæus, dircæa cognoĩata est. Et apd Vir. Amphion dircæus dict⁹ est. i. Thebanus.

Diribitoriũ, locus erat in quo recẽsebant exercitus, & stipẽdia militiæ numerabant, a diribẽdo, hoc est distribuendo. Pli. in epĩs pædagiũ appellat id qd diribitoriũ dici uidet, ἀπὸ τῶν παιδαγωγῶν. i. a pueris & ministris.

Diribitores, distributores. Cice. de reditu suo ad senatũ. Quando inquit ulla dignitate tot rogatores, diribitores, custodesq̃ uidistis. Hoc ẽ diuisores, distributoresq̃, q̃ inter tribus uiritim pecuniam diuiderẽt. Quos Plau. in Aul. curiarum magistros appellauit. Qui distribuerent argẽti minas in uiros. Ex hac similitudine structores epulaꝝ, & oĩno ꝓpositi negociis, uocabulũ id qñq̃ accipiunt. Apul. li. ii. de Asi. Frequens, inquit, ibi epulo num numerus diribitores plusculi splendide amicti, fercula copiosa, scitule subministrata.

Dirigo. is. pe. cor. ex di, & rego, significat obliquũ emendo. Plan. Ciceroni. ad Mutinam iter dirigerem. Apud Plautum inuenitur dirigere pro dissidere.

Dirigeo. ges. gui. fcat ꝑ frigore, aut timore, aut alio casu uiribus destituor & inflexibilis maneo. Vir. Diriguit uisu in medio, calor ossa reliquit. i. diuersis modis rigidus factus est, quia præ formidine contractus est.

Dirimo. is. pe. cor. emi, emptum, ex di, & emo, r interposita, siue ex dis, & emo, s in r mutata componi uidetur. Et significat diuido. Hiero. in uita Patrum. Ob hoc aũt dirimuntur habitaculis, ut silentii sui quiete, & intentione mentis diuina sectantes, nec uox aliqua, nec occursus ullus, aut sermo aliquis ociosus ꝑturbet. Aliqñ dirimere ponit pro destruere. Salu. Quia nondum frequentes armati cõuenerant, ea res consilium diremit.

Diripio, is, pe. cor. vide in dictione Deripio.

Dirũpo, is, uarie rũpo, seu uiolenter scindo. Plau. in Cur. Geminos i uẽtre uideor hre filios, nihil mẽtuo, nisi mẽdius dirũpar miser. Referẽ qñq̃ ad animũ. Cice. Dirũpit uerecundia. Diruncino, as, vide in dictiõe Runcina. (por dolore.

Diruncio, is, significat depurgo, & quasi dirum eiicio.

Dis ꝓpositio disiunctiua, de qua supra dictum est.

Dis ditis, diuitiarũ, & infero, deus, ut inquit Stra. Græce Pluto dr, quia terrenã omnẽ uim, atq̃ naturã diti patri dedicatã putabãt, q̃ diuitiæ oẽs e terris oriant, & in terras recidãt. Nã πλοῦτος, του, latine diuitiæ. Quinti. tũ li. i. a cõtrario interptat, quia mime dites est. Ponit etiam dis pro diuite. Plau. in Au. Dites diuitiis, q̃ aureos montes colũt, ego sol⁹ supero, Terẽ. in Adel. Dis quidẽ esses demea, ac rem tuã constabilisses. Hinc ditior, & ditissimus. Dito, as, & ditio pro imperio.

Discapedino, as, pe. cor. a capedine fit, fcatq̃ refero, apio. Apul. Hyagnis prim⁹ in canẽdo man⁹ discapedinauit.

Discerpo, is, psi, ptũ, ex dis. & carpo, uarie cædo, distraho, discindo. Liui. li. i. Fuisse tum quoq̃ aliquos, qui discerptum regẽ patrũ manibus taciti arguerent. Var. Duabusq̃ admotis quadrigis alligatum corpus equis in diuersum iter concitatis discerpsere.

Discindo, is, discidi, pe. cor. a dis, & scído. Discidi uero pro. fit a dis, & cædo. Terẽ. in Adel. Vide. ut discidit mihi labrum.

Dissecatus, a, um, quod est ꝑ anatomen exenteratũ. Qd eũ græci τὴν τομὴν, nos dissectionẽ, & consectiõem uocamus, ut apud Pli. & Celsum accipi põt. Aristo. Chamæleon dissectus totus spirare ꝑterea diu põt. Fit aũt a Disseco, as, pe. cor. quod est dilanio, & uariis modis seco, siue in uarias partes diuido. Vnde diuisiones patrimoniorũ inter cõsortes dicuntur dissectiones.

Discepto, as, a dis, & cepto, as, disputo, cõtendo, discordo & proprie uerbis. Certare uero armis. Hiero. in Esaia. Adhuc iudicio contendã uobiscũ & cũ filiis uestris discẽptabo. Aliquando etiam moderor, cõpono. Cice. li. iiii. Tuscu. Itaq̃ illius ueræ, elegantisq̃ philosophiæ q̃ ducta a Socrate in peripateticis adhuc pmansit, & idẽ alio modo dicentibus Stoicis, cũ Academici eorũ cõtrouersias discẽptarent, nulla fere sunt, aut pauca admodũ latina monumẽta. Hinc discẽptator dr rei sententiæq̃ moderator, & qui iudex ad lites dirimẽdas interuenit, ut docet Cice. in partitionibus ad filiũ.

Discedo, is, recedo. Pli. Facessite hinc, atq̃ a nobis discedite. Aliqñ tacẽt locus, de quo, & ponit locus ad quem. Aug. Dñs discessit trãs Iordanẽ. Aliqñ utrũq̃ ponim⁹, ut Nõ diu est, ex quo ille hinc rus abiit. Interdũ discedere ponit pro excipere, ut si dicam. Cum discessi a parentibus nemo est mihi te carior, id est parentibus exceptis. Cice. Lentu. Cũ a uobis salutis meæ auctoribus discesserim, uelim te existimare neminẽ esse, cui⁹ officiis me tã esse deuinctũ nõ solũ cõfitear, sed etiã gaudeam. Interdũ pro distẽdor, diuidor. Idẽ li. iii. offi. Hinc ille Gyges inducit a Platone, qui cũ terra discessisset magnis q̃busdã imbribus, descẽdit in illũ hiatũ. A discedo fit discessus, pro recessu, & discessio ꝓ diuisione & hiatu.

Discordia, quasi cordium dissensio, seditio seorsum eũdo, cum populo secum discordante res ad manus uocatur. Hinc Discordo, as.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Diſcerno,is.diſcreui, etũ,ſeparo.Hiero.ad Tyraſiũ.Gaudent tã parentes a filiis,q̃ filii a parẽtibus ,prouocãte diabolo ſepari,ad indulgentiã ꝓcipiendã nolũt ab inuicẽ deo uocãte diſcerni. Qñq̃ ſignificat certo. Apul.armis potius diſcernere,q̃ iure uti uoluerũt. Qñq̃ diſtincte cognoſco Terẽ.in Adel. Quid hoc malũ infœlicitatis nequeo ſatis diſcernere, niſi me credo huic eſſe natũ rei ferundis miſeriis.

Diſcretus,a.ũ, participiũ paſſiuæ ſignificatiõis, ut apud Colu. Diſcreta ſemĩa.i.ſepata. Ambr. Quid lõgius eſt, q̃ a ſe recedere,nec regiõibus,ſed moribus ſeparari,ſtudiis eſſe diſcretũ,nõ terris? Huius cõpoſitũ ,ptulit Plin. Indiſcreta ꝓpe ſpecie fuere i.indifferẽti. Valla exponit actiue ſic.Diſcretus qui qualitates perſonarũ,ac rerum momẽta diſcernit.Sed nullũ attulit exemplũ , nec ullũ afferri poſſe arbitror,niſi in paſſiua ſignificatione.

Diſcretio,ſeparatio. Lac.li.vii.Cum uis aliqua utrũq̃ diſcreuerit,q̃ diſcretio mors uocat. Cic.li.iiii.ad Herẽ. ſic diffinit,Diſcretio nomĩat, quæ rerũ cõſequentium cõtinet ꝓſpicuã,& dilucidã,cũ grauitate expoſitionẽ.

Diſcrimen,ſeparatio,dĩa.Cic. Totumq̃ diſcrimen ſummi boni in ea rẽ cõparatione poſitũ putat.Salu. Laudamus diuitias,ꝓſequimur inertiã,inter bonos,& malos nullũ eſt diſcrimẽ. Vnde & pro diuiſione, & capillorũ dimidiatione ſumit,quæ fit diſcerniculo,quo mulieres in primis utunt. Ouid. Compoſitũ diſcrimen erit, diſcrimina lauda.Et diſcrimen,certamẽ. Vir poſt hos æquo diſcrimine piſtrix, centauruſq̃ locũ tendũt ſuperare priorẽ. Rurſus diſcrimẽ periculũ dicitur. Idem li. i.per tot diſcrimina rerũ Tendimus in Latium.

Diſcrimino,as,diuido.Ci.ĩ phil. Ethruriã diſcrimĩat Caſius.Hiero.ĩ li.Iudith. Et diſcrimĩauit crinẽ capitis ſui.

Diſcriminatim aduerbiũ ſcat differẽter. Var.lib.i. de re ruſ.Eadẽ de cã ſunt q̃ nõ pñt uiuere,niſi in loco a quoſo aut ẽt in aq̃,& diſcrimĩati. Et alia ĩ Iacub9,ut arũdines in Aretino,alia in fluminibus,ut in Epiro arbores ulmi. Hui9 cõtrariũ eſt ĩdiſcriminati qđ ſcat,ꝓmiſcue,& ĩ

Diſcriminale,acus eſt quæ crines diuidit (differẽter. ad cõcinnandũ caput,ut apud Eſaiam.Diſcriminalia, & periſcelides,& murenulas,& olfactoriola.

Diſcerniculũ idem quod diſcriminale,ſignificat & differentiã,atq̃ diſcrimen.Gel.Tum cõperi duas ſpẽs Helleborĩ eſſe diſcerniculo coloris inſignes cãdidi & nigri.

Diſcrepo,as.pe.cor.diuerſo modo crepo.i.ſono,& crepitum facio. Vñ pro diſcordo,& nõ cõuenio.Et ad multa trãsferẽ.Cic.i.lib.offi. Vt in fidibus,aut in tibiis q̃is paulũ diſcrepent,tñ id a ſciẽte aĩaduerti ſolet.Liui.lib. xxxviii.poſuit impſonale.Nec iter ſcriptores rẽ diſcrepat ſolũ, ſed orõnes quoq̃ ſi mõ ipoꝛ ſũt q̃ ferunt.

Diſco,is,didici,proprie rem ignotã aſſequor meditãdo, uel ab alio diſcendo. Huius compoſita ſunt Addiſco, condiſco.Hor. Anguſtã amice pauperiẽ pati robuſtus acri militia puer cõdiſcat.Dediſco,quod didici obliuiſcor,ſeu a mente reiicio.Plau.in Am.Haud æquum facit,qui quod didicit,id dediſcit.Ediſco.memoria complector.Quinti. Illud ex cõſuetudine mutandum prorſus exiſtimo,ne õmia, quæ ſcripſerint ediſcant, & cætera,ut moris eſt dediſcant.Perdiſco,perfecte diſco.

Diſciplina dicitur,prout a diſcipulo percipitur.Nam ut Aug. in dialecticis docet,diſcibilis rei diſciplina dicit, quæ quarũcũq̃ rerũ ſcientia eſt. Doctrina eſt,prout a doctore tradit, & eſt media dictio.

Diſciplina etiam dicitur bonus uiuendi modus in Repub. Vnde Cice. queritur ſe incidiſſe in perturbatiõẽ ueteris diſciplinæ. Vnde diſcipuli dicuntur imitatores Iuue. In tabulam ſyllæ ſi dicant diſcipuli tres.i. qui ſeq̃bantur ſyllam in proſcribendis ciuibus.

Diſcipulus dicitur is qui diſciplinam percipit.

Diſciplinoſus,q. tã bonas,q̃ malas artes facile diſcit.Hic in reꝑhẽſiõe dictus eſt diſciplinoſus gladiator a Catõe.

Diſcinctus,diſſolut9,negligẽs. Perſius. Nõ pudet ad morẽ diſcincti uiuere nacæ. Antiqui negligẽtes,& deſides appellabant diſcinctos. Contra accinctos.ſolertes,ſtrenuoſq̃ uocabãt. Quod a re ipſa deductũ eſt. Molles enĩ demiſſis,diſcinctiſq̃ ueſtib9 uti ſolẽt. Strenui uero, atq̃ induſtrii,quo ſint ad res exequẽdas promptiores, ſuccincti incedũt. Ser. Diſcincti inhabiles ſũt militiæ, oẽs enĩ qui militãt cincti ſunt,vnde diſcincti inefficaces & ignaui dĩt,ſicut ecõtrario ꝓcinctos ſtrenuos uocam9.

Diſcludo.is.excludo,diſſeparo. Cice. Semotas a mẽte & diſcluſas putat. Luc. Cũ paribus iungi res & diſcludere

Diſcrucior.aris,ualde crucior. (mundũ.

Diſconuenio,non conuenio.Hora. Et uitæ diſconuenit ordine toto.

Diſcumbo.is.diuerſis locis accumbo.Gel. apud cœnam Fauorini philoſophi,cũ diſcubitum fuerit,cœptuſq̃ apponi cibus,ſeruus aſſiſtens menſæ legere inceptabat

Diſcuneatus,quaſi immiſſo cuneo apertus, ac patens, ſicut ligna diducta fiunt,& hiantia adactis cuneis.Plĩi. ix.Conchæ cõtrahunt,ſed fruſtra diſcuneatæ.

Diſcurro.is.in diuerſas partes curro. Liui.li.i. Signo dato iuuentus Romana ad rapiẽdas uirgines diſcurrit,

Diſcurſo.as frequentatiuum.Lactan.lib. de Opi. Totos dies in huiuſmodi diſcurſatione conſumunt.

Diſcus,uas latum,ut Iul.Pol.inquit,ad portandas carnes aptum,forte lanx. Apu. Cœnarum reliquis diſcus ornatus. Vnde a Hiero.dictus eſt Diſcophorus ille, qui Danieli prãdium portauit. Talem enim,inquit,diſcophorum inedia meruerat hebdomadis. Eſt & diſcus genꝰ ludi,hoc eſt rotunda moles ſaxea,uel plumbea,ſiue ferrea,cuius iactu iuuenes inter ſe certabant , fortior iudicandus,qui aut altius in ſublime, aut longius in tractũ ultra deſignatum ſpacium proiecĩſſet,ita & miſſilibus contendebant,a Νσκω,iacio.Hora.li. Car. Sæpe diſco, ſæpe trans finem iaculo nobilis expedito. Mar. Splendida cũm uolitent ſpartani pondera diſci, Eſte procul pueri,ſit ſemel ille nocens. Sunt etiam qui dicãt diſcũ fuiſſe metallica figura , ut nobis ſolis corp9 appareret. Ideo etiam græci ſolare corpus diſcum diſcunt.

Diſcophorus pe.cor.qui in diſco in menſam prandium defert. Vnde Hieron. appellat diſcophorum abacuch qui prandium Danieli portauit , talem enim, inquit, diſcophorum inedia meruerat hebdomadis.

Diſcobolus penul.cor. qui diſco iaculatur ἀπὸ τῦ βάλλειν ἐν Νσκον, id eſt a iaciendo diſco. Quintili. lib.ii. Quid tam diſtortum,& elaboratum, quam eſt ille diſcobolos myronis.

Diſcutio.is.penul.cor.ffi.ſum.ex dis,& quatio, proprie ſignificat in diuerſas partes quatio & deiicio, Liui. Tribus arietibus aliquantum muri diſcuſſit. Per tranſla-

tionẽ

tionem mõ ponit̃,p remoueo,ſeu reſoluo.Col.lib.vii.
Etiã lãguor,& nauſea diſcutitur, ſi integrũ gallinaceũ
crudũ ouũ ieiuni faucibus inſeras.Mõ uariis modis ex
amio,iueſtigo.Lact.Hæc.n.prauitatis eſt cã,ignoratio
fui,quãſi qs cognita ueritate diſcuſſerit,ſciet quẽadmo
dũ ſibi uita degẽda ſit.Hic diſcuſsũ dicimus,qd̃ exami
natũ,aut iudicatũ ẽ.Et actus ipe diſcuſſio.Et diſcuſſor
q diſcutit.A diſcutio fit aliud cõpoſitũ,qd̃ ẽ exdiſcutio
& ꝑcat p uarios modos cõcutio,extra eiicio. Hiero.ad
Cteſi.Cũ hæc ſe ita hẽant,puoco aduerſarios, ut oẽs re
tro chartulas exdiſcutiãt, & ſi qd in meo ingeniolo ui
tii repererint, proferant in mediũ. (citq; rates.
Diſiicio is.pe.cor.in diuerſas partes iacio. Virgi. Diſie/
Diſiũgo,is.ſeparo,a quo diſiũctio, ſeparatio, ut cũ alter
ab altero abeſt. Cic. Neq; n.nõ põt mihi nõ moleſtiſſi
ma eſſe diſiunctio nr̃a in tanta reꝝ oĩum uarietate.
Diſiunctiuus,a.um.quod diſiungit. Vñ diſiunctiuæ con
iunctiones,quæ res,uel perſonas diſiungunt, ut hoc, uł
illud meum,uel tuum erit.
Diſertus a diſſero, q̃uis diſſero p duplex ff.ſcribat̃. Et is
ẽſt,q probe diſſerit,q uel ornatiſſimis uerbis abundat.
Eloquẽs,cꝰ oró eſt grauibus ſentẽtiis referta, & ornatis
diſtincta uerbis,Vñ M. Antonius apud Cic.ait a ſe di
ſertos uiſos eſſe multos,eloquentem uero neminem.
Diſpalo,as.pe.p.ex dis,& palo. Palare uero eſt uagari, &
errare ꝑcat,a palis caſtroꝝ, hoc eſt ſudibus, modo huc
mõ illuc tranſlatis. Diſpalare itaq; eſt paſſim digredi,
uel ſeparare. Siſen.li. iii.hi. Diſpalati ab ſignis digreſſi
oẽs,ac diſſipati.Gel.li.i.Ea p̃centione tranqlla, & uene
rabili, ad q̃dam q̃ſi militaris muſicæ diſciplinã, uis &
ĩpetus militũ,ne ſparſi,diſpalatiq; pruerent,cohibebat̃
Diſpaleſcere eſt paſſim omnibus innoteſcere.
Diſplodo, is.in diuerſas partes plodo, pedes iacto. Var.
li.ii.de re ruſt.Diſtãtibus inter ſe pedibus nõ latis, neq;
ingrediẽtibus q diſplodent̃, nec cꝰ ungulæ diuaricent.
Diſpello,is.diſpuli,ſum.uariis locis,uariiſue modis pello
Liui.lib.v,Cũ duæ acies duo diuerſa p̃lia circũuentos
Ethruſcos,& a fronte,& a tergo urgerẽt caſtra, neq; in
retro,neq; in mõtes, uñ ſe nouus hoſtis obiecerat, iter
fugæ eſſet,& equitem paſſim liberis frenis diſpuliſſent
equi, Veientiũ maxĩa pars Tyberim effuſi petũt. Cic.
li.i.Tuſc.Eadẽq; ab aĩo, tanq̃ ab oculis caligine diſpu
lit.Vir.Teucroꝝq; alios, acer quos æquore turbo Di/
ſpulerat.i.diſiecerat,ſiue ſegregauerat.
Diſpendo,is.uarie pẽdo.i.expẽdo,diſtribuo,a quo diſpẽ
diũ,& diſpẽſo,as. Col.li.iiii.Cœleſtes admittat imbres
eoſq; alẽdis ſeminibꝰ diſpẽſet, ac ſuis oibꝰ partibus ad
educandã prolẽ nouã cõſpiret. Aliqñ ſignificat expan
do & tũc nõ a pendo,ſed a pando componit̃.Plau. Vbi
lubet,diſpendite hoĩem diuerſum,atq; diſtendite.
Diſpendiũ dr̃,qd̃ incuria,uel negligẽtia, aut immodera
tione diſpendimus. Pli. Magno id ligno ꝝ diſpẽdio fit
addito ſale,Aliqñ dr̃ damnũ,qd̃ ĩ diſpẽdendo ſolet mi
nus fieri.Eſt.n.contrariũ cõpendio.Ter.in Hecy.Quid
eſt qd̃ mihi malim, q̃ q̃ huic intelligo enẽnire, ut gra
tiam ineat ſine ſuo diſpendio, & mihi proſit.
Diſpẽdioſus, a.um.quod eſt damnoſum. Col.li.ii. Nam
diſpendioſa eſt cunctatio. Primũ q̃ auibus prædam:
cæteriſq; animalibus præbet. Deinde q̃ grana, & ipſæ
ſpicæ culmis arentibus,& ariſtis celeriter decidunt.
Diſpenſo, ſas. frequentatiuum a diſpendo, quod magis
uſurpatur,quam diſpenſo.
Diſpenſator, q̃ æs penſans expendit, & neceſſaria in fa/
miliã diſtribuit, q̃ græce οἰκόνομος appellat̃. Nã apud
Romanos,cũ aſſes librales eſſent, appẽdebant̃. Quin
ẽt ſtipis ponderãdæ penſatores libripendes dicti ſunt.
Diſpenno,is. expando tractum a pennis,& uolatu auiũ.
Plau. in Mili. Dispennite hominem. (concoquo.
Diſpepſia,difficilis & ægra cõcoctio.Dis difficile,πέπτω
Diſperdo,is.diſperdi.Vide in dictione Perdo.
Diſpergo.is.ſi.ſum.Vide in dictione Spargo.
Diſpereo,ris.ex dis,& per, & eo cõponit̃,ꝑcatq; uario mõ
aut in totũ pereo,& deficio.Mar.Diſpereã ſi nõ hic de
cianus erit.Lact.Cũ terrã,& aquã,& ignẽ, diſperire, cõ
ſumi, extinguiq; uideamus, quæ mundi ſunt partes.
Diſpertio,is.huic & illi partes do.Plau.in Aul. Hercle in
iuria diſpertiuiſti,pinguiorem agnum iſti habent.
Diſpeſco,ſcis.ſcui.quaſi pecus a paſtione deduco, ex dis
& paſco,ſed a mutatur in e.
Diſpicio,is.diſcerno.Quĩ.li.ii. Nã ꝓprietates ingenioꝝ
diſpicere ꝓrſus neceſſariũ.Et diſpicere, diuerſe diligen
terue inquirere,cõſiderare,ſeu mẽte circũſpicere,& p/
uidere,& tanq̃ in oẽm partẽ luĩa mentis intẽdere. Cic.
li.i.Tuſ.Tñ acie mentis diſpicere cupiebãt.Col.in Præ
fa. At ego cũ aut magnitudinẽ totius rei,quaſi quan/
dam uaſtitatem corpis,aut partiũ eius,uelut ſingulo/
ſubtilitatẽ diſpicio, uereor ne ſupremus aĩ me dies oc
cupet,q̃ uniuerſam diſciplinã ruris poſſim cognoſcer̃.
Diſpiciẽtia,q̃ eſt circũſpectio,& puidentia,uel cõſidera/
Diſpondeus, quaſi bis ſpondeus, pes qui (tio diligẽs.
conſtat ex quatuor ſyllabis longis, ut Oratores.
Diſpono,is. Vide in dictione Pono.
Diſputo,as.pe.cor. & cõputo.ex præpoſitione putãdi,qd̃
ualet puꝝ facere. Var. Ideo rõ putari dr̃, ĩ qua ſumma
fit pura,ſic ſermo, in quo pure diſponunt̃ uerba, ne ſit
cõfuſus, atq; ut diluceat,dr̃ disputatio. Lact.li.vii. Im
mortales eſſe aĩas Pherecides,& Plato diſputauerunt.
Diſpungere. Vide in dictione Expungo,
Diſq;ro,is.pe.,p.per oẽs partes,& p diſiuncta loca q̃ro, ut
inquirẽdo nihil me lateat. Aug.li.ii.ci. dei. Vñ poſtea
nobis erit in dei ueri dñi uolũtate diſq;rendi,ac diſſerẽ
di locus.A quo diſquiſitio q̃ eſt inq̃ſitio uolũtatis, iu/
diciiq; diuerſoꝝ. Sue.in Cæ.Primo præturæ die Q. Ca
tulũ de refectiõe Capitolii,ad diſq̃ſitionẽ pp̃li uocauit
Diſraro,as.pe.produ. ſignificat caſtro,& diuerſis modis
quod ſpiſſum erat rarum facio. Colu.li.v. Sed illud de
integro refodi debet.Hoc poteſt intercidi, & diſrarari,
quod opus ruſtici caſtrationem uocant.
Diſſauior,aris.cũ læticia & uoluptate multa oſculor.Ex
dis & ſauior, ὥσπερ ἕλληνιστί, λέγεται φιλῶ κυείως ἀλλὰ
κυέω πάλαι σημαίνει.Sauior aũt a Sauiũ,ſiue a Suauiũ
p diminutionẽ u.De Sauio Gel.li.iii.Diagoras tres fi/
lios adoleſcẽtes habuit,unũ pugilẽ,alteꝝ pancratiaſtẽ
tertiũ luctatorẽ,eoſq; oĩs uidit uincere,coronariq; eo/
dem olympiæ die. Et cũ ibi tres eũ adoleſcẽtes ample
xi,coronis ſuis in caput pr̃iis poſitis,ſauiarent̃,cũq; po/
pulus gratulabundus flores undiq; in eũ iaceret, ibidẽ
in ſtadio, inſpectãte pp̃lo, ĩ oculis atq; ĩ manibꝰ filioꝝ
aĩam efflauit.Plau.in bac. Quis iſtic hẽt amor,uolup
tas, uenus, uenuſtas,gaudiũ,iocus, ludus,ſermo ſuauis,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſauiatio. De diſſauior Cice. Tyro. Ego uos ad quarto kal. uidebo, tuoſq; oculos, etiam ſi te ueniens in medio foro uidero, diſſauiabor. i. multum ſæpiuſue ſauiabor.

Diſſentio, is, quaſi diuerſe ſeu aliter, q̃ alii ſentio. Augu. Quid eſt diſſentire, niſi non unũ ſentire. Vñ diſſenſio. quæ eſt ſentẽtia q̃ diuerſitas. Diſcordia uero eſt diſcretio aliquorum, quos amoris uinculum colligauit.

Diſſenſio. Vide in diſſentio.

Diſſentior eiuſdem ſignificationis eſt cum diſſentio.

Diſſentaneum, diſſentiens, nõ cõueniẽs, ſicut cõſentaneum cõueniens. Nigidius. Eum locũ facit diſſentaneũ.

Diſſepto, as. frequen. eſt a diſſepio, is. a quo diſſeptatio, q̃ dĩ diſputatio, & quaſi colluctatio. Hie. in Eſaia. Adhuc iudicio contendã uobiſcũ, & cũ filiis ueſtris diſſeptabo

Diſſero, is. pe. cor. rui. tum. uarie ſemino. Colum. Panax utroq; tpe, leni, & ſubacta terra rariſſime diſſeritur. Per tranſlationem differere ſignificat diſputare, enarrare, declarare. Var. Nam ut olitor diſſerit in areas ſui cuiuſq; generis res, ſic in oſtone qui facit diſertus dicit. Hie. in prologo Eccleſiaſtis. Rogatus ab ea, ut in morem commentarioli obſcura quæq; diſſererem.

Diſſerto, tas, frequentatiuum a diſſero. Gel. Cum de antiquitate quorundam uerborum diſſertaremus.

Diſſertio, diuiſio patrimonii inter conſortes.

Diſſideo, es. pe. cor., ppter diſſidium alienus ſum. Cice. in Lel. Cũ is tribunus Ple. capitali odio a Q. Põpeio diſſideret, qui tum erat cõſul. Transferẽ etiam ad inanimata, & pro diſcordo, ſeu nõ cõuenio ponit. Pli. li. xxxviii. Adamas diſſidet cum magnete lapide, in tantum, ut iuxta poſitus ferrum non patiatur abſtrahi.

Diſſidiũ, ſegregatio, diſcordia. Ter. Valeãt, q̃ iter nos diſſidiũ q̃runt. Oui. li. xiiii. Met. p diſceſſu poſuit a ſeorſũ ſedendo. Non bene diſſidium phrygii latura mariti.

Diſſilio, is. pe. cor. ex dis & ſalio, ſignificat loco moueor. Apul. Vertibulo oſſa diſſilierant. Proprie aũt diſſilire eſt in diuerſas partes ſalire. Pli. li. xxxvi. Lunenſem ſilicem ſerra ſecari, at tuſculanum diſſilire igni. Aliq̃ ponit pro crepare, frangi. Vir. Æraq; diſſiliunt uulgo.

Diſſulto, frequentatiuum, componitur ex dis, & ſalto, quod eſt quaſi diuerſe ſalto. Pli. lib. xxxvii. Incudibus hi deprenduntur, ita reſpuentes ictũ, ut ferrum utrinq; diſſultet, incudeſq; etiam ipſæ diſſiliant.

Diſſipo, as. pe. cor. ex dis, & ſipo, ſcat diſpergo, diuulgo. Col. li. ii. Sin aũt proximæ meſſis occupandũ erit reſtibile, deſectis ſtramẽtis q̃tuor & uiginti uehes ſtercoris in iugẽ q̃ diſponemus, diſſipabimuſq;. Vide in Sipo.

Diſſonus, a. um. pe. cor. quod non eſt conueniens.

Diſſono, as. pe. cor. uarie ſono, per tranſlationem ponitur pro diſcordo.

Diſſimulo, as. diligẽter & aſtute celo ſiue tego, ne qd noſci poſſit uel intelligi, cui⁹ contrariũ eſt ſimulo. Simulamus. n. falſa, diſſimulamus uera. Simulamus ẽe, quæ nõ ſunt, diſſimulamus nõ eſſe, q̃ ſunt. Ab his fiũt aduerbia. Simulãter, & diſſimulãter, ſimulatĩ, & diſſimulatĩ.

Diſſitus, pen. cor. diſcluſus, diuaricatus, diſtans, remotus, quaſi procul ſitus, cuius contrariũ eſt adſitus, qd̃ eſt iuxta ſitus. Apul. in flo. Hæc duo uelut inter ſe contraria oppoſuit, atq; diſſeparauit ſic ſcribens. Homines neq; longule diſſita, neq; pxime adſita poſſumus cernere.

Diſſoluo, is. quod ligatũ erat, non ligatũ facio, deſtruo. Lact. li. i. Diſſoluat hoc argumentũ, ſi qs põt. Et li. vii. Vtq; ne aĩa maneat poſt mortẽ, an diſſoluat. Et diſſoluere, expedire. Ter. in Heau. Diſſolui me ocius, operi ut tibi daré. i. expediui. Item diſſoluere ſcat diuerſis pſonis. ſeu uaria debita ſoluere. Cic. li ii. offi. Nunq̃, nec maius æs alienũ fuit, nec melius, nec facilius diſſoluti eſt. Dicimus aũt Diſſolui æs alienũ. i. quod contraxeram æris alieni reſtitui, & pluribus ſolui, uel quaſi ea thena, qua ſoluebar, me ſoluendo pecuniam diſſolui.

Diſtædet, multum aut uarie tædet.

Diſtento, in diuerſas partes tẽdo. Leo papa. Quãuis multis aucta uictoriis ius impii tui terra, mariq; diſtẽderis minus tũ eſt, quod tibi bellicus labor ſubdidit, q̃ q̃ par chriſtiana ſubiecit. Co. li. v. Stabilior eſt uinea, quæ ex utraq; parte iugo deuincta, pari libramento, uelut anchoris quibuſdã diſtendit. Eſt & diſtẽdere uarie implere, tractũ ab utre, qui cum plenus eſt, tendit, cũ uacuus relaxatur. Vir. Et dulci diſtendunt nectare cellas.

Diſtento, as. ualde tento. Virgi. Sic cithiſo paſtæ diſtentent ubera uaccæ.

Diſtentus plenus. Pli. Diſtẽtus ſolitaria cœna. Transferẽ quoq; ad aĩum, ut apud eundẽ. Diſtẽtus imperii curis.

Diſtero, is. multum ſiue crebro tero, quod fit cum aliquid ſubtiliter teritur. Cato. Libum hoc modo facito. Caſei p. ii. bene diſtere in mortario.

Diſtichon, pe. cor. geminus uerſus, Δὶς bis στίχος uerſus græci dicũt. Sic tetraſtichon dicimus quatuor uerſus, hexaſtichon ſex.

Diſtillo, as. a quo diſtillatio, quã græci catarrhũ, coryzã uel branchum uocant. Vide in dictione Stillo.

Diſtillarius. Vide infra in dictione Stillo.

Diſtineo, es. pe. cor. uarie ſeu diuerſis rebus cauſſue impeditũ teneo. Ci. Mario. Nos hic multitudíe & celebritate iudicioꝝ, & nouis legibus. ita diſtinemur, ut quotidie uota faciamus, ne intercaleẽ, ut q̃ primũ te uidere poſſim⁹. Et diſtinere, arcere, repellere. Vir. li. xi. Dũ diſtinet hoſtẽ Agger murоꝝ, neq; inundant ſanguine

Diſtare ſcat differre. La. li. ii. Alioqn̄ iter deũ, (foſſæ, hoiemq; diſtaret nihil, ſi cõſilia, & diſpoſitiones illius maieſtatis æternæ cogitatio aſſeq̃reẽ humana. Ité ab eſſe. Pli. Qd̃ circiter q̃nq; millia paſſuũ diſtat ab urbe. Hinc diſtãtia, q̃ modo dĩam, modo interuallũ ſcat.

Diſtito, as. pe. cor. frequen. Col. li. vii. Diſtitẽt inter ſe aliquanto ſpacio, ne in colluctatione alter alteri noceat.

Diſtinguo, is. xi. tũ diuido. Col. li. i. Sed & lateribus diſtinguunt̃ granaria, ut ſeparatim q̃q; legumina ponant̃.

Diſtringo, ualde ſeu uarie ſtringo. Ci. li. iii. offi. Fraus diſtringit, nõ diſſoluit periuriũ. Q̃q; defrico, ſeu radẽdo ſordes detergo. Vñ diſtringentes uocamus, q̃ ſe poliũt & ſordes corpis radũt. Id qd̃ fere poſt quietẽ ſolent oēs. Pli. de Lyſippo. Plurima ex oĩbus ſigna fecit fœcũdiſſimæ artis, inter quæ diſtringentem ſe. Mar. Pergamus has miſit curuo diſtringere ferro. Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi. Q̃q; ſignificat intẽdere, minitari, tractum a gladiatoribus, q̃ contra aduerſariũ ſuũ enſem ſtringũt. i. nudant. Cic. li. iii. offi. At ille ut ingreſſus eſt confeſtim gladium diſtrinxit, iurauitq; ſe illũ ſtatim interfecturũ, ſic dĩ. Diſtrictus enſis. i. euaginatus. Q̃q; colligere. Col. lib. ult. Sereno cœlo manibus diſtringi oliuam oportet, & ſubſtratis tegetibus, aut cannis uiminibus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

brari & purgari. Hie. Amos propheta pastor, & rustic⁹ mora rubo⁹ distringens, paucis uerbis explicari non potest. Qñq; distraho. Quintili. Quibus componendis paulo plus q̃ biẽnium, tot alioqui negociis districtus, impendi. i. distractus, & impeditus.

Distraho, diuerse traho, diuido. Ter. Qd̃ si eo mẽæ fortunæ redeunt abs te ut distrahar. Vir. li. vi. Turbatis distractus equis. Referẽ plæ⁹q; ad aĩm, cũ ad uarias sententias, & occupatiões trahiẽ. Per transla. ponitur pro uẽdo. Vlp. ti. de transactionibus. Si uni pluribusue fundꝰ ad aliquẽta fuerit relictus, uelintq; eũ distrahere, necesse est prætorẽ de eius distractione & transactione arbitrari. Apu. li. i. Caseus recens erat, & sciti saporis admodum cõmodus precio distrahi. Itẽ pro cõpono, sedo, finio. Sue. in Cæsa. Apud eãdẽ longo tpe sacrificare, uota susciperẽ, cõtrouersias quasdam, interposito per Cæsarem iureiurando, distrahere perseuerauit.

Distorqueo, es. diuerse torqueo. Terẽ. in Eu. Ah illud uide, os ut sibi carnifex distorsit.

Disturbo disiicio. Ci. pro domo sua. Etiã se uidere distrahi a complexu suo⁹, disturbari tecta, diripi fortunas.

Distribuo, diuersis modis tribuo. Ter. in Adel. Argentũ annumerauit, illico dedit. Præterea in sumptum dimidium minæ, id distributum est sane ex sententia,

Dito, as. a dis ditis fit, significatq; ditem facio.

Diteo, es. diues sum, a quo ditesco, diues fio. Aug. li. i. ciu. dei. vt bonus suus magnas facultates hẽret ipsã dñi uoluntatẽ, cui pediss̃ equus mẽte diteſceret, nec cõtristaretẽ eis rebus uiuẽs relictis, q̃s fuerat cito moriẽs relicturus

Dithyrãbus, uir thespiacus, a quo credit genus illud uersuum fuisse cognominatũ, in honorẽ Bacchi factum.

Ditrochæus pes. bis trochæus. Constat enim ex duobus trochæis, hoc est ex longa & breui, & iterum longa, & breui, ut Catilina,

Diuagor, pe. cor. uarie uagor. Lactan. lib. iiii. Vbi animus, in multa dispersus huc atq; illuc diuagatur.

Diuarico, as. pe. cor. ex di, & uarico, sicut & præuaricor expræ & uaricor. Vñ & actiuũ Varico intelligimus, & uaricor deponens, licet non sint in usu. Et a uaricibus dñr. Significatq; diuaricare diuidere, quod quidem faciunt, qui stant diducti. Quinti. Varicare, inquit, supra modũ, & in stando deforme est, & accedente motu, pe scænicum. Hier. ad Eu. Sedebit ad aquas solitudinis posita, uaga, & diuaricabit pedes suos omni transeũti, & usq; ad uerticẽ polluet. Cato arbores hoc modo putentur, rami diuaricentẽ, quos relinques, hoc est, in diuersas partes brachia disponantẽ. Nonius diuaricari dictum est distendi ab his, qui uitio naturæ ita sunt pedibus discretis, ut eos in diuersum habeant separatos.

Diuendo, diuisim uel uarie uendo, ut fit huic, & illi, modo hoc modo illud. Liui. li. i. Cum diuendenda præda xl talenta argenti effeciss̃et.

Diuerbia partes comœdia⁹, ubi plures personæ uersantur, a personaꝝ uarietate dicta. Liui. Inde ad manum cantari histrionibus cœptum, diuerbiaq; tñ ipsorum uoci relicta. Ser. Diuerbium primus actus comœdiæ Græce prothesis. Nanq; liber comœdiæ diuiditur in prologum, prothesim, epitasin, & catastrophen.

Diuerto, de una re, ad aliã uerto, deflecto, ut Cũ qd̃ cœpi relinquo, ut aliud agã. Siue alio aut ad diuersa me uerto. Lact. lib. viii. Sed huc necessario diuertendũ fuit, ut oñderem tot, ac tanta ingenia in rebus falsis esse consumpta. Et diuertere est hospitari, & in hospitium ire. Col. li. i. Hæc aũt prætereuntiũ uiatoꝝ populatiõibus, & assiduis hospitiis diuertentium infestat rem familiarem. Dicimusq; eleganter Diuerto ad te, & apud te.

Diuersito, as. frequentatiuũ a diuerto pro deflecto. Gel. Ad ipsa Platonis penetralia ipsarũq; reꝝ pondera, & dignitates pergendũ est, non ad uocula⁹ eius amœnitatem, nec ad uerboꝝ uenustates diuersitandum.

Diuersor, aris. mõ diuerto ꝑcat. Val. li. i. Tabernamq; in qua is diuersabatur petere conatus. Modo conuersor.

Diuersor, qui in caupona hospitatur. Cic. li. ii. artis uete. Caupo cũ quibusdam diuersoribus illũ, qui ante exierat, consequitur. In itinere hominem comprehendit, homo in urbem ab illo deditur.

Diuersoriũ a diuertẽdo accipit pro uilla, & quasi pro hospitio, q̃ ibi magis nos recipimus, & cõmoramur, q̃ habitemus. Cic. in Cato. Ex uita ista discedo, tanq̃ ex hospitio, non tanq̃ ex domo. Cõmorandi. n. natura diuersorium nobis, non habitandi dedit. Idem Fabio Gallo Ne ego libentius emerim diuersorium Tarracinæ, ne semper hospiti molestus sim. Proprie aũt capitur pro hospitio, ut apud eundem. Quiescam in Cæsaris sermone, quasi in aliquo opportuno diuersorio.

Diuersorius. a. um, in quod diuertere solemus, ut Taberna diuersoria. Sueto. in Nero. Dispositæ per littora, & ripas diuersoriæ tabernæ.

Diuerticulũ, est uia per quã a militari uia siue de itinere nostro alio diuertimus. Nã unde diuertimus in aliam partem diuerticulum, sic quo diuertimus diuersoriũ. Ter. in Eu. Cum sensi redeo rursus, male uero me habens, ubi ad ipsum ueni diuerticulũ, cõstiti. Ser. Diuerticulum sunt semitæ transuersæ, quæ sunt a latere uiæ militaris. Hie. per similitudinem, ita accipit li. de nati uita. Virginis. Deniq; in quantũ recordari possum, nõ uerba sed sensum scriptoris sequens, & nunc eadem semita, non hisdem uestigiis incedens, nunc quibusdam diuerticulis ad eãdem uiam recurrens, sic narrationis stilum temperabo, ut non alia dicã, q̃ quæ aut scripta sunt, aut cõsequenter scribi potuerunt. Diuerticula ẽt dicuntur domicilia in uia ad quæ diuertendum sit.

Diuersus, non solũ ꝑ uario, sed ẽt pro separato ponitur.

Diuortium, separatio, & proprie distractio matrimonii inquit Modest. quod inter uirum, & uxorem fieri dicitur, q̃uis ad alia etiam transferatur. Cice. Sic doctrinarum facta diuortia. Vir. Obiiciunt equites sese ad diuortia nota, id est ad flexus uiarum.

Diuello, is. fi. sum. uarie uello. Sal. Rapi uirgines, pueros, diuelli liberos a complexu parentum, ἁρπάζω καὶ σπάω λέγω καὶ σπάω καὶ τὰ παιδία ἔχουσιν.

Dius a diuo fieri dr̃, ꝙ q diues est, quasi deus nihil indigere uidet. Et modo construitur cũ gtõ, ut insula dius opum. Mõ cũ abltõ. Cic. li. ii. offi. P. Crassus tum cognomine dius, tum copiis, functus est ædilitio maximo munere. Et est gene. omnis, facit actũ diuitem, & hoc dius. Oui. li. i. de ar. Addidit externo marmore dius opus. Vale. lib. ii. Dius & præpotens naturæ regnũ scrutatus iniiciam stilum tam nostræ urbis, q̃ cæterarum gentiũ priscis, ac memorabilibus institutis. Hinc

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diuitior comparatiuum. Cice. Inde ille licentior, & diuitior fluxit dithyrambus.

Diuito, as. diuitē facio. Ac. Nihil credo augurib⁹, q̄ aures uerbis diuitāt alienas, ſuas ut auro locupletēt domos.

Diuitiæ, numero tīū multitudinis, ita ab opibus differre exiſtimantur, ꝙ diuitiæ ſint, quibus utamur, opes ut aliis opitulemur. Cice. Sunt ergo diuitiæ ad neceſſarium uſum, opes uero ad magnificentiam.

Diuexo, as. uarie uexo. Lac. li. vii. Vt ſi qui forte tum fuerint boni prædæ ſint ſceleratis, ac diuexent̄ undiq;.

Diuido, is. ſi. ſum. compoſitum uidet̄, licet eius ſimplex non legerim. Et eſt diuidere, ſeparare partiri. Virg. Diuiſum imperiū cū Ioue Cæſar hēt. Ponitur & ꝑ prædicare. Plau. in Aul. Me qdem hercle dicam palam, non diuides. Quod & præcidere dī apud Martialem.

Diuiſio, ut Cic. li. i. ad Heren. Ea eſt, per quam aperimus quid conueniat, quid in controuerſia ſit, uel per quam exponimus, quibus de rebus dicturi ſumus. Inter diuiſionem, & partitionem hoc intereſſe putat̄, ꝙ diuiſio ē generis in ſpecies, partitio aūt eſt totius in partes diſtributio. Genus plura cōplectitur, ut aīal, hominem, leonem, equum, & hmōi. Totum uero eſt quædam res una ut domus, quæ conſtat ex pluribus partibus. Quinti. li. vii. Sit igitur diuiſio rer̄ plurium in ſingulas. Partitio ſingularum rerum in partes diſcretus ordo.

Diuiſor cū fit uerbale nomen a diuido, plærūq; apud Ci. criminis eſt, hiq; antiquitus diuiſores uocabant̄, q̄ pecunias inter trib⁹ uiritim candidator̄ noīe diuidebāt in creandis magiſtratibus, quos Plau. curiarum magiſtros uocat. Cōſueuerāt. n. petitores magiſtratuū apd̄ Romanos pecunia, largitioneq; ſibi ſtudia conciliare ſuffragator̄, & ꝑ centurias, tribuſq; diuidere nūmos. Ci. pro Plan. Quā tibi cōmodum eſt unā tribū delige, tu doce id quod debes, per quē ſequeſtrē, quo diuiſore corrupta ſit. Eſt & diuiſor, qui pueros corrumpit. Cic. Peto. Quid. n. non honeſtū eſt uerbū diuiſor? At ineſt obſcœnū, cui reſpondet intercapedo. Sunt ergo diuiſores, non ſolū criminoſi, ſed etiam obſcœni, tanq̄ in obſcœno coitu, præpoſteraq; libidine nates diuidantur. Qui & emaſculatores, & pædicones dicuntur.

Diuiſo. as. pe. pro. crebro, ſiue more conſueto, ut partem mihi capiā, diuido. Cic. li. ix. Phil. In Galliā inuaſit Antonius, in Aſiam Dolobella, in alienam uterq; prouinciam, alteri ſe Brutus obiecit, impetumq; furētis, atq; oīa diripere cupientis uitæ ſuæ periculo colligauit.

Diuidiū, a diuiſione, ſicut dimidium a dimenſiōe. Ter. in Adel. Totum diuidium face, & pro eo dimidio.

Diuidia. æ. moleſtia tædiū. Acti. Huius me diuidia cogit plus q̄ par eſt loqui. Interdum etiam dī diſcordia.

Diuidicula, caſtella, ex quibus a riuo communi aquam quiſq; in ſuum fundum ducit.

Diuiduum, quod ſeparabile, & ſeparatū eſt. Cuius contrarium eſt indiuiduum. Plau. in Rud. Diuiduū talentum faciam. i. in duas partes diuiſum. Hinc diuidue, qd̄ uernaculo ſermone dicimus per la meitade. Idē in Caſ. Nam quod tibi ægre eſt, idem mihi eſt diuidue.

Dius dicitur generoſus, ἀπὸ τοῦ Διός, id eſt a Ioue. Virg. li. xi. Quas ipſa decus ſibi dia Camilla. Dius in compoſitione accipitur pro die, ut perdius.

Dium ſubſtātiuum, diurnum ſub cœlo lumen. Cœlum græci Οὐρανὸν dicūt. Vnde ad huc ſub dio fieri aliquid dicimus, cum non fit ſub tecto.

Diuus, a. um. idē quod diuinus, qd̄ ét diū dicimus, quaſi ἀπὸ τοῦ Διός, hoc eſt a Ioue genitū, uel qa ueteres in ſingulari diū dicebāt. hoc eſt deū. Vñ nūc quoq; in plurali dicimus a dio, dii, ſicut a deo dei. Cū aūt dicimus diuam fœminā, intelligimus eā, q̄ ſua uirtute diuinitatē meret̄. Sic dicimus diuos imperatores, ét dū ſunt in uita.

Diuinus, a. um. quod eſt dei, uel quod ad deum pertinet, ut opus diuinum, res diuinæ, quæ ut Aug. lib. i. Acade. inquit, dicuntur, per quas homini diuinatio ipſa contingit. Hinc diuinitas, ſicut a deo deitas.

Diuinus, qui diuinat, homo eſt, q̄ prædicit, ut apud Hiero. Non uos ſeducant prophetæ ueſtri, qui ſunt in medio ueſtrum, & diuini ueſtri.

Diuinitus aduerbiū ſignificat a diuinis, ſiue a deo, ſicut humanitus ab humanis rem demonſtrat. diuine uero & humane ad deor̄ atq; hominum ſimilitudinem.

Diuinipotens, qui in diuinis poteſtatem habet. Apul. Saga, & diuinipotens cœlum deponere.

Diuino, as. p. pro. non tīū de præterito dī, ſed etiam de p̄ſenti, ꝑ uerum dico. Vñ prouerbium aiunt diuinare ſapientē, q̄a qui dicit ueror̄ de his, diuinus eſt. Ter. in Hec. Plane hic diuinat. nam id eſt. Plærūq; tīū diuinare eſt augurari, a quo diuinatio, prouidentia futurorum, quæ qñq; etiam dī iudiciū. Nam cū de conſtituendo accuſatore quæritur, iudiciū quod ſuper ea re redditur, cui nam potiſſimū ex duobus, pluribuſue accuſatio in reum permittat̄, ea res diuinatio appellatur. Et ut ait Caius Baſsus id iudiciū diuinatio appellat̄, qñ diuinare iudicem quodammodo oporteat, quam ſententiam ſeſe ferre par ſit. Alii diuinatiōem appellatam eſſe putant, qñ cū accuſator, & reus duæ res, q̄ſi cognatæ cōiunctæq; ſint, neq; una ſine altera conſtare poſſit, In hoc tīū cauſæ genere reus quidem iam eſt, ſed accuſator nondum eſt, & ideo diuinatione ſupplendum eſt, quiſnam accuſator futurus ſit. Ita Cicerōis prima uerrinarum diuinatio inſcribit̄, q̄a non de facto, ſed de futuro quærit̄, q̄ eſt diuinatio, uter debeat accuſare Cicerō an Cæcilius. Alii putant diuinationē dici, ꝙ res agat̄ ſine teſtibus, & ſine tabulis, & his remotis argumenta leuia ſequant̄, & iudices quaſi diuinēt. Huius cōpoſitū eſt ꝑdiuino, qd̄ Pli. poſuit pro præſentio, cū ait li. x. Tū uniuerſæ prouolant, ſi dies mitis futurus eſt. Prædiuinant. n. uentos, imbreſq;, & tunc ſe continent tectis.

Diu aduerbium pro die, a quo fit interdiu. Plau. Nec noctu, nec diu quietus. Interdum ſignificat longo tempore. Vnde fit diutius, longiori tempore.

Diutiſſime, longiſſimo tempore: Tandiu tanto tempore, quandiu quanto tempore. Iam diu, olim.

Diutile, pe. cor. aduerbiū dimi. ſignificat aliq̄diu. Gel. Cū diutile tacitus cogitando fuiſſem. Apul. in flo. At non itidem maior meus Socrates, qui cum decorum adoleſcentem, & diutile tacentem conſpicatus foret.

Diutinus, a. um. pe. cor. longus, ſeu continuus. Cic. Libertatis deſiderio, tædioq; diutinæ ſeruitutis.

Diuturnus, a. um. idem quod diutinus, a diu deriuatum Cice. Diuturni ſilentii.

Diurnus, a. ū. a die fit, ſicut nocturnus a noctu. Vñ & diurni dūr libri, in quibus ſcribunt̄ geſta ſingulor̄ dierū.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

vulgo zornales dñr. Iu. Longi relegit trãſacta diurni Alias diurnũ accipiẽ p uictu, atq; mercede unius diei. Sene. diurnum accipit, in centiculo dormit. Idem li. ii. contro. Conſors modo oñis fortunæ diurnũ petam. Diurno, as. diu uiuo, ſicut perenno, as. Diunt. i. dant, ut apud Plau. & Lucre.

Dante

Do, das, dedi, datũ. Cuius cõpoſita ſi ſint ex monoſyllabis ꝓpoſitionibus, ſunt tertiæ cõiugationis, & ptm̃ geminãt, ut reddo, is. reddidi, perdo, is. pdidi. Excipiẽ ſedo, as. aui. ex ſe & do. Et dr̃ uerbũ dtm̃, qm̃ ultra actũm poſtulat dtm̃, & q cq̃ dare ſedulo reperiẽ. Et ita dtõ delectaẽ ut qñq; duos dtõs exigat, p deſcribere ſeu ꝑputare, q̃q̃ alter eo⁊ nõ ſemp ponaẽ, ſed ſubintelligiẽ. Cic. li. ii. offi. Ne Marco qdẽ Seio uitio datũ, q; in charitate annonæ aſſe modiũ dedit pp̃lo. Teren. unũ tm̃ exp̃ſſit. Nũc quã rem uitio dent q̃ſo aĩaduertite, ſubintelligiẽ poetæ. Plau. in Am. Nũc tibi hanc paterã, q̃ dono mihi ob uirtutẽ data eſt Alcmena tibi dono, Hic dono ut⁊ caſus datiui, an ablti ſit. dubiũ uideẽ. Vtroq; mõ ſumi poſſe cẽſeo. In dtõ ꝑ dedico capiẽ. Si aũt abltm̃ ẽe uelimus, ut dono ſit quaſi noĩe doni, tũc do a propria ſignificatione nõ recedit. In q̃ Plau. tm̃ ipſi uerbo actm̃ ultra actm̃ ſine ꝓpoſitiõe dedit, ſed appoſitiue, ſic. Eſt ager ſub urbe. Hic uobis eum dabo dotẽ ſorori. i. ut ſit dos, uel noĩe dotis, uel ꝑ dote. Aliq̃n ultra dtm̃ ponitur actũs cũ ad. Cic. Cor. Lr̃as ad te nunq̃ habui cui darẽ, qn dederim. Idẽ ad Q. fratrẽ. Oculos aũt natura nobis, ut equo & leoni ſetas, & caudã, & aures ad motus aĩo⁊ declarãdos dedit. Aliq̃n præter dtm̃ poniẽ actũs cũ in. Ter. in phor. Dic qd uelis dari tibi in manũ, ut her⁹ his deſiſtat litibus, Nõnunq̃ actũs poniẽ cũ ad, & dtũs remoueẽ. Ci. li. ii. phil. Ad ſepulturã corpus uictrici ſui negat a me datũ. Interdũ ipſe actũs cũ in ponit. Plaut. in Cap. Hoc ſi faxis dabo in caueã. Cic. Teren. In uiam qd̃ te des hoc tpe nihil eſt. i, ponas, ſeu inducas. Qñq; regit abltm̃, cũ ꝓpoſitione, poſt dtm̃, ut ſit qm̃ damus per alique aliqd alicui ab aliquo. Plau. i Cap. Seq̃re me uiati cum ut dem a trapezita tibi, eadẽ opa a ꝓtore ſumas ſyngraphũ, Qñq; non per abltm̃, ſed p actm̃ cum per. Col. li. ix. Aſcenſus deiñ auib⁹ ad tabulata p utranq; cellam daẽ. Sæpius tm̃ poſt actm̃ dtm̃ regit, & hoc uariis actibus applicari ſolet. Plau. in Epi. Si æquũ ſit me pl⁹ ſape q̃ uos, dederim uobis conſiliũ cautũ, qd̃ laudetis. In Cur. Nũc rei diuinæ opam dabo. In Mer. Me toxico morti dabo. In Cap. Do tibi opam, ſi qd eſt qd̃ me uelis. Gel. Cretẽſes quoq; ꝓlia ĩgredi ſolitos, memoriæ datũ eſt. Capiẽ ẽt ſicut uendo, ut q; in charitate annonæ aſſe modiũ populo dederit. Itẽ dare eſt offerre obiicere. Ter. in Hec. Profecto hoc ſic eſt ut puto, oĩbus nobis, ut res dant ſeſe, ita magni atq; humiles ſumus. Itẽ accipere. Idẽ in eadẽ. Dabo iuſiurandũ nihil eſſe iſto⁊ tibi. Itẽ inferre inducere. Vir. Magnã dabit ille ruinã arborib⁹. Itẽ ꝑmittere. Ter. i Hec. Si mihi fidẽ das, te taciturũ, dicã. Itẽ permittere, ut apud apm̃ ad Rom. Deditillis deus ſpũm cõpunctionis. i. permiſit ut haberẽt ſpũm compunctiõis. Itẽ dicere. Ter. in Heau. Nũc q̃obrem has partes didicerim, paucis dabo. Item obtemperare, ut in Adel. Da te mihi. i. accommoda te meæ uoluntati. Item ꝓſtituere. Mar. Caſta igiẽ nulla eſtẽ caſtæ ſunt mille. quid ergo caſta facitẽ non dat, nõ tm̃ illa negat. Item facere. Teren. i Adel. O Æſchine pol haud parentũ iſtuc dediſti. Itẽ concitare, ut apud eundẽ in Eu. Ludum iocumq; dices fuiſſe illũ alteꝝ, præ ut huius rabies, q̃ dabit. dare pœnas eſt ſuſtinere. Lact. lib. vii. Sed tm̃ docent nos ſanctæ lr̃æ, quẽadmodum pœnas impii ſunt daturi. Dare ueniã eſt concedere quod petitur. Teren. Da ueniam quæſo filio tuo. Cic. de ora. Dabis hãc ueniam mi frater. Dare opam, eſt adiuuare, inſeruire. Ter. in phor. Nos operam dabamus Phædriæ. Dare poteſtatẽ, eſt rem in alterius arbitrio ꝑmittere. Pli. Vtq; ſuaꝝ oĩm reꝝ ptãtem auunculo dederat. Dare fidem eſt aliq̃d ſancte ꝑmittere. Dare in manũ, ꝓcat ſeparatim, & ſine arbitro aut interꝑte, ut cũ ꝓuaricator, aut iudex corruptus accipit pecuniã. Do me in diſciplinã, ſignificat do opam diſciplinæ. Amb. Sed relictis oĩbus in diſciplinã ſe, ꝓphetica daret. Datũ eſt. i. fato decretoq; conceſſum eſt, ut Non dabiẽ regnis eſto ꝓhibere latinis. Huius uerbi cõpoſita ſunt. Abdo, addo, condo, circundo, credo, dedo, edo, indo, obdo, perdo, prodo, prædo, a quo & prædor paſſiuũ, de quo alibi. Reddo, ſubdo, ſedo, ſatiſdo, peſſundo, uenundo, trado, & mãdo.

Doceo, es. cui. doctũ, cuiuſcũq; rei cognitionẽ do, cõſtruiturq; cum duobus accuſatiuis, ut doceo te lr̃as. Aliq̃n cũ uno tm̃, licet alius poſſet intelligi. Aliq̃n p̃cium exprimiẽ in abltõ uel gtõ. Cic. li. ii. Phil. Iam inuideo magiſtro tuo, q te tanta mercede, quanta iam ꝓferam, nihil ſapere docuit. Iuue. Tenta Chryſogonus quanti doceat, uel pollio quanti. Aliq̃n cũ abltõ. Cice. Præto. Socratẽ fidibus docuit. Vir. li. iiii. Paucis aduerte docebo. Aliq̃n cũ abltõ cum de. Sal. in Iu. Tametſi legatos miſerat, q; ſenatũ de cæde fratris, de fortunis edocerent. Aliq̃n abſolute. Vir. Docuit poſt exitus ingens. Poniẽ ẽt docere pro monere, qd̃ q̃dam barbare dñt auiſare. Cic. Apio pulchro. Ne lr̃as q̃dem ullas accepi, quæ me docerent, qd ageres, aut ubi te uiſurus eſſem. Hui⁹ uerbi compoſita ſunt Addoceo, dedoceo, edoceo, perdoceo, q̃ ambo ſignificant pfecte doceo. Sal. Cicero p legatos cuncta edoctus. Plau. in Sti. Nã illa oẽs artes per docet. Prædoceo, prius doceo. Sal. in Iu. Cæteꝝ illi, qui centuriis ꝑerant, ꝑdocti a duce, arma ornatumq; mutauerãt. Subdoceo loco alicui⁹ doceo. Aug. li. viii. Cõ. Nebridius amicitiæ noſtræ ceſſerat, ut oĩum noſtrũ familiariſſimo Verecundo mediolanẽſi, & ciui, & grammatico ſubdoceret uehementer deſideranti.

Doctus dr̃, qui rõnem rei tm̃ tenet. Peritus, qui cũ ratione experientiã, & conſuetudinẽ tenet, ἀπὸ τ̃ πείρας. i. experientia. Itaq; minus eſt doctus, q̃ peritus. Cic. in Sal. Satis docte, atq; perite feciſti. Idem li. iii. offi. Itaq; cum ſint docti a peritis deſciſcunt facile a ſnĩa. Maiorẽ tm̃ uim hẽt doctus q̃ eruditus. Idẽ lib. i. offi. Nec ſolũ uiui, ac pñtes ſtudioſos diſcẽdi erudiunt atq; docẽt, ſed hoc idem ẽt poſt mortẽ monumentis lr̃aꝝ aſſequunt. Nec miꝝ eſt q; minus ſit eruditus q̃ doctus, qm̃ rudis, & eruditus contraria ſunt. Pli. Sedere cœpit ſnĩa hæc, pariterq; eruditũ uulgus, & rude in eam curſu uadit. Quinti. li. i. A pædagogis exigat, ut ſint eruditi quo adoleſcẽtes eruditi queant, aut ſe nõ eruditos eſſe ſciant, ne mala ꝓ bona illos imbuant lr̃aꝝ eruditiõe, eos inſup re-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dargues,q̄ cedere p̄cipiendi peritis indignanť,ut aĩad uertať,si pædagogos decet esse eruditos,,pfecto p̄ceptores par est, non solũ eruditos, sed doctos atq; peritos esse debere. Aliq̃ eruditus dī q̄ suã doctrinã ornate affert. Vñ multi sunt docti nõ tñ eruditi. Ci.li.i.offi. Occurrit nobis,& qdem a doctis & eruditis. Doctus, cum quo cõponitur indoctus, nomẽ est,tametsi participiũ esse possit,sed tñ abltm̃ regit,Cic.li.ii.offi. Nec me angoribus dedi,qbus essem confectus,nisi restitissem,nec rursum indignis docto hoie uoluptatibus. Idẽ Corni. Sed ,pxime scripsi de optimo gñe dicendi in quo sæpe suspicatus sum te a iudicio nr̃o sicut doctum hoiem a non indocto paulũ dissidere. Semidoctus sīr,& participium & nomen esse põt. Plau.in Asi. Tua ista culpa est, quæ discipulum semidoctum abs te amoues.

Docilis,q̄ attente uult audire,inqt Cice.li.i.ad Her. Vel docilis q̄ facile doceť. Lact.de opi. Nã si te in lr̃is nihil aliud q̄ linguã instruentibus auditorẽ satis strenuum p̄buisti, quanto magis in his ueris,& ad uitã pertinentibus docilior esse debebis. Var.li.i.de re Rust. Cassius scribit hæc oparios parãdos esse,q̄ laborẽ ferre possint, ne minores annoꝝ xxii.& ad agriculturam dociles.

Docilitas aptitudo,q̄ quis facile doceť. Pli.li. viii.de elephantis. Nã quod ad docilitatẽ attinet,regem adorãt.

Docibilis,qui idoneus est ut doceať, ut lib.iii.Re. Dabis igit̄ cor docibile seruo tuo,ut iudicare possit pp̄lm tuum. Hie. Ingeniũ & sine doctore docibile est. Lau. Val. contra Prisc. ita differit. Docilis q̄ facile doceť, & q̄ natura aptus est doceri. Sic Cypria. Docibilis est, q̄ est ad discẽdi patientiã lenis & mitis. Augu. Oẽs regni illius homines docibiles dei erũt non ab hoĩbus audient.

Docimasiam græci dicunt indicaturam hoc est preciũ rei, probationemq̄.

Doctrina dicitur, ut a doctore proficiscitur, disciplina ut a discipulo comprenditur.

Documentum a ptõ docui fit,sicut a monui monumẽtum. Et est id,quod nos docet, siue ex quo qui docemur. Sal. Quarum rerum ego maxime hæc documenta habeo, q̄ in bello sæpius uindicatum est in eos, qui contra imperium in hostem pugnauerant.

Docus latine tignum uel trabes. Pli.lib.ii. Trabes igneæ quas docõs uocant.

Dodone Iouis & Europæ filia,quæ & Dodon dī. Est & nomen loci quem Deucalion ex oraculo condidit collectis his q̄ superfuerant diluuio, Dodonemq̄ appellauit ab oceani filia Dodone. Vnde Dodonius,a.um,

Dodona pe.prod. ciuitas Epiri, iuxta quã ꝓpinquũ erat nemus Ioui sacrũ,ubi quercus uocales fuisse dicunt.

Dodoneus,a.um. possessiuum. Auso. Nec dodonei cessat tinnitus aheni. Virgi.lib.iii. Stipatq̄ carinis Ingens argentum,dodoneosq̄ lebetas.

Dodrans dī dẽpto q̃drante ex uncia nouẽ partes assis.

Dogma.atis. & dogmatũ græci dñt δικέω & ὅτω δόξη δόγματα ἔρχετη, nostri mõ decretum, modo scitũ, mõ placitũ appellant. Sunt.n.dogmata uniuscuiusq̄ sectæ decreta,quæ ut inquit Cic. ꝓdere scelus est non minus q̄ patriã,sine qbus nec sectæ p̄hoꝝ,nec religionũ uires constare p̄nt. Vñ Laertius ait. Sectam eam non appellari,quæ dogmata non hẽt. Scribit Aug.li.de ci.dei. Se ex Var. philosophia collegisse,dogmata fuisse solo habitu inter se diuersa. Vnde ẽt dogmata illa dicuntur,q̄ synodus sanctoꝝ sciuit,& Athanasius conscripsit. Artes quoq̄ liberales hñt decreta sua,non tñ præcepta,sicut medicina. Itaq̄ ẽ alia Hippocratis secta, alia Asclepiadis, alia Themisonis. Præterea nulla ars comtemplatiua sine decretis suis est. Plini. frequenter placita appellat,ut illud ex lib. ii. Babylonioꝝ placita, motus terræ,hiatusq̄,& cætera omnia ui syderum existimãt fieri. Idem magorum placita appellat.

Dogmatistes,qui alicuius dogma sequitur. Hier. Nunc uero cũ interp̄s magis Apli fuerim, q̄ dogmatistes.

Dolare significat ascia,uel dolabra,uł falce cædere. Prop̄er. Stipes acernus eram properanti falce dolatus. Huius composita dedolo,& edolo pe.cor.

Dolio,is, liui. itum. Eiusdem significationis: Varro.in Aga. Nunquam cælatus in manu dextra scyphus cælo dolitus artem ostentat mentoris.

Dolabra,pe.cor. instrm̃ fabroꝝ, quo ligna dolãt. Colli. iii. Quæ falce ãputari nõ p̄nt,acuta dolubra abradito.

Dolobella diminutiuum a dolabra. Idem li. v. Semper circa crus dolobella dimouenda est terra. Hoc etiam nomine dictus fuit Romanus ciuis.

Dolabro.as. ascia,uel dolabra diminuo.

Dolor est aĩ uel corpis cruciatus, a dolando.i. minuẽdo Augentur.n.corpora læticia, dolore minuuntur.

Dolẽtia,idẽ qđ dolor,cuius cõtrariũ est indolẽtia. Ciut q̄ rem expetendã, uel uoluptate, uel indolẽtia metiũť.

Doloro,as.pe.pro.dolore afficio.

Dolorificus,a.um. quod dolorem facit.

Doleo,es.dolui,itum. unde doliturus. Aug.li.xxi.ci.dei. Quemadmodum dicimus.hominũ corpora uiua futura quæ semper arsura, atq; dolitura, nec tñ aliq̃n̄ sint moritura. Hoc uerbũ,si ad corpus referať neutrũ acquisitiuũ est,ut oculi dolent uiro tuo. Sin de rebus alienis effectiuũ est,ut doleo tuis rebus aduersis. aliq̃n ẽt cum actõ, ut Doleo tuam miseriam. Sal. Quasi dolens eius casum. Huius composita sunt. Condoleo,quod ẽ simul uel in totum doleo. Plau.in Tru. Date iam soleas, atq; intro me ducite actutum, nam mihi de uento misere condoluit caput. Dedoleo,de quo alibi.

Dolus a delendo, uel a dolando.i. lædendo,& minuendo. Sed græca dictio est δλος,& apud illos dī δλιότης dolus uel dolositas, & accipitur pro fraude, & machinatione,q̄ fit ad fallendum aliquẽ. Est.n. dolus cum aliud agitur, aliud simulať. Veteres tñ etiam in bonam partem accipiebant pro solertia,& calliditate, quæ aduersus hostes adhibetur. Vnde nunc quoq; dolum malum dicimus,quoniam & bonus dolus dicebatur, a dolus fiũt. Subdolus,pe.cor. pro occulto deceptore a sub id est subtus dolosus. Dolus etiam proprium nomen auctoris Mendesii cuius meminit Colu.lib. viii.

Dolosus qui est,plenus dolis, qui frequenter alios fallit. Quandoq; etiam pro inuidioso ponitur.

Dolon,nomen proprium uiri Troiani, egregia pedum pernicitate prædiți.

Dolones, a fallendo dicti sunt ingentes conti ferro brevissimo,q̄ decipiant,cũ speciẽ p̄ferant ligni, intus aũt ferę acutum habeant. Vir.li.vii. Sæuosq̄ gerũt in bella dolones. Vbi Seruius ait dolonem flagellũ esse, intra cuius uirgam lateat pugio. Apud Liui. accipi uidẽ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tur dolones p armamẽtis naualibus, ubi ſcribit. Sublatis raptim dolonibus Epheſum petit fuga. Sunt.n. minuſcula nauiũ uela, q̃ uulgus trincheta appellat, ſicut uelum maximũ Acation. tertiũq; qd retrorſum panditur in puppi poſitũ Epidromon, nautæ uocant Mezanam. Liui. lib. xxxvi. Dolonibus erectis altum petere intendit. Nam in nauigiis ſunt maiora & minora uela, alia ī proris, alia in puppibus pandunt. Suidas tñ δλωνδν τὰ μικρὰ ἱστία, χελάζοντδν τὰ μεγάλα ἁρμένα μὴ μικροῖς ἀλλὰ δλωνεῖσ καλοῦσι μέσθαι. καὶ ἀῦθις δλωνδν. προβαλόμενοι δὲ πανδς τδλου ναῦσ ὁλίγας, ταῦτασ δὲ δλωνας ἐπαράμενοσ ἔπλει. οἱ δὲ ῥωμαῖοι τδλι σὸν γενόμενοι, καθεῖλον μὲν δλωνασ.

Dolia ſunt uaſa grandia qbus uinum recondit. Ter. Repleui oīa dolia, oīs ſerias. veteres dolia fictilia in cellis uinariis ſeruabant. Quæ ſi duas aures habuiſſent, Dotæ dicebant. Juriſcõſulti ſcribunt uino legato, cũ uaſis dolia legata non ſunt, q a. ſ. ea mẽte uinũ in dolia cõdimus, ut ex his poſtea in amphoras, uel cados diffundamus. Et hoc eſt uinũ, qd diffuſum noīatur. Iu. Ille capillato diffuſum, cõſule potat. Idẽ Juriſcõſulti de fundo inſtructo indicãt dolia defodi ſolita ſcribentes, inſtrõ cõſeruando dolia licet defoſſa non ſint accedunt.

Doliola dimi. a doliis. Vnde & locus in urbe fuit ſic uocatus, qa inuadentibus Gallis Senonibus, ſacra Romana noχ in eodem loco doliolis condita, illic defoſſa fuerunt a Flamine Quirinali, ſicut Liui. lib. v. ſcribit.

Doliaris & hoc doliare, qd ad dolia pertinet. Vñ Plau. in Pſeu. feſtiuiter appellat anum uentroſam doliarem.

Doliariũ, qd apud Juriſc. poni uidetur pro dolio, uel cella in qua dolia uinaria ſint. Sic.n. ſcriptum eſt. Si ex doliario pars uini uenierit ueluti metretæ centum.

Dolichus cõtinet ſtadia xii. Diaulos, mille ducentos pedes. Milium ſtadia octo.

Doliche inſula eſt e regione chimæræ Lycii montis.

Dolopes, pe. cor. populi Theſſaliæ, ut oſtendit Luc. Plinius uero ſcribit eſſe populos Ætoliæ.

Doma, is. tectũ ἑλληνιστὶ μὲν ὁ ἀὖρ λέγεται ἡ δόμος ἡ δὲ δῶμα τῆς. Nã ut inqt Hie. in Ægypto, & in Palæſtina, ubi ſcripti dīuini libri, uel interp̃tati ſunt, non habẽt in tectis culmina, ſed domata, quæ Romæ uel ſolaria, uel mediana uocant. i. plana tecta, q̃ tranſuerſis trabibus ſuſtẽtant. Deniq; & Petrus in actibus apl̃oχ, qñ aſcendit in doma, in tectum ædificii aſcendiſſe credẽdus eſt. Et qñ præcipitur nobis, ut faciamus domati noſtro coronã, hoc præcipit, ut in tecto faciamus per circuitũ quaſdam eminentias, ne facilis in præceps ſit lapſus. Et in euangelio. Quæ audiſtis in aure, dicite ſuper domata.

Domus ꝓprie ædificiũ ad habitandũ factũ, qd ex tecto, & parietibus conſtat, ὁ δόμος ἑλληνικὴ λέξις ἐστί. Improprie, p quocũq; habitaculo. Vñ & tẽpla, & auiũ nidi domus dr. Vir. li. vi. Oſtia iamq; domus patuere ingentia centũ Sponte ſua. Idem. Antiquaſq; domos auiũ cum ſtirpibus imis Eruit. Aliqñ domus dr familia. Idem li. v. Sergeſtuſq; domus tenet a quo Sergia nomẽ. Aliqñ ſumit pro una tota gente. Idem. Cũ domus Aſſaraci, uolens intelligi Romanos, q de aſſaraco per Troianos originẽ ducũt. Et in ſacris lr̃is, domus Iacob dr iam in gens hebræoχ populus. Aliqñ p patria, ut Da propriã Tymbræe domũ, da mœnia feſſis. Et ſciendũ, q dom⁹ facit gtm̃ domus, & domi, dtm̃ domui, actm̃ domum vtm̃ domus, abltm̃ domo. Sed cũ dicimus domi, locũ ſignificamus, in quo qs manet. ut domi ſum. Et inde domos abeũt non domus. Cũ uero domus, tũc ædificium, quod ex tecto, & parietibus conſtat, ut Domi maneo, nõ domus. Et parte domus demolitus ſum, nõ domi. Et ſupiora domus aſcẽdi, nõ domi. Domi & in domo idem ſcat. Quin. In domo furtũ factũ ab eo q domi fuit, Dicim⁹ ét, Reuertor domũ, & ad domũ. Exeo domo, uel e domo. Et qñ iungitur cum his pronoĩbus mea, tua, ſua, nr̃a, ueſtra, & uni noĩ aliena, nõ eſt dicendum cp domus ſit aduerbium, ut eram domi meæ. Tu eras domi meæ. Tu eras domi tuæ, & ſic de cæteris. Cice. Qui cum iſta ætate, & forma alienæ domi nolo dicere, cp ſi non ponantur, hæc pronomina ſubintelligũtur, ut domi ero. i. meæ, huius nomĩs diminutiua ſunt. Domuſcula, domuncula & domuncio. Apulei. Iam deniq;, nec larem requiro, nec domuncionem paro.

Domeſticus, a. um. quod ad domum pertinet, ut domeſtica negocia. Aliqñ domeſticus dr manſuetus, ac mitis. Pli. Mite aīal, ac domeſticũ. Hi domeſtici dicũtur, qui ex eadem domo ſunt, & nobiſcum habitant.

Domeſticatim, ſignificat per uarias domos, ſiue per domeſticos. Sue. in Cæſ. Quoχ ut q̃ maxima expectatio eſſet, ea quæ ad epulum pertinerent, q̃uis macellariis oblocata, etiam domeſticatim apparabat.

Domicœnium capitur pro cœna domeſtica apud Martialem. Si triſti domicœnio laboras.

Domiciliũ habitatio longi tp̃is. Vñ mutare domiciliũ dicuntur q migrant, ut aliã urbẽ habitẽt, tanq̃ illius ciues futuri. Nã qui ad tp̃s habitat mox inde diſceſſurus, domũ quidem põt hr̃e, quam conduxit, domicilium aũt non hẽt. Gel. Qui domiciliũ in Italia nõ haberet.

Domo, as. domui, itũ. uel domaui atum. Vñ domitor, & domator. Oui. de triſt. Quid tibi de tetrico referã domitore chimeræ. Tibul. Te duce non alias cõuerſa terga domator. Nam, ut docet Priſc. Verba primæ cõiugationis formantia ptũ in ui diuiſas, antiq tertia declinatiõe declinare ſolebant. Ex quo patet, cp a prima cõiugatione ptũ terminat in aui, ſupinũ in atũ. deriuatiua in ator. atio. Quæ ãt in ui diuiſas, a tertia ſum ptũ eſt, q̃uis ut plurimũ in prima coniugatiõe declinẽtur. Eſt aũt domare, q̃ſi ſub domo, & ptãte, uel mea, uł alicuius facere, ſiue mãſuefacere, & domeſticũ reddere. Vñ equoχ domitores dñr, & domiti, atq; indomiti equi. Indomitæ gentes feroces. Per tranſlationem domare ſcat uincere, a quo domitos hoſtes dicimus. i. uictos, & domitos populos in ptãtem redactos. Hic cõponit perdomo, pe. cor. qd eſt ualde domo, uel ad finẽ domo. Iuſti. li. i. Terminos uſq; Libyæ perdomuit.

Domitura, æ. domandi actus. Pli. Domitura boum in trimatu optima. Col. li. vii. Curandum ne in domitura bos calce, aut cornu quemq̃ contingat.

Domitialis qui eſt aptus ad domandum.

Domuitio dictio cõpoſita ex domo, & itio, i. reuerſio ad domũ. Apu. li. iii. Deniq; nec larẽ reqro, nec domuitionẽ paro. Itiones aũt dici ſicut reditiones, & abitiones, teſtis ẽ Ter. q in phor. ait. Hæccine erãt itiones crebræ, & manſiones diutinæ. Ci. li. i. de diuina. Sed Rhodioχ claſſis propinquum reditum, ac domuitionem dari.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Dominus a domo ſit,& is proprie dī,qui domui præeſt, & dom⁹ imperiū habet. Item dñi appellatio ad eos extendit,q rei alicuius ꝓprietatē habent,ēt ſi uſus fruct⁹ alienus ſit. A buſiue tñ,& filii familias,& cæteri liberi, q in ptāte ſunt, & uſufructuarii dñi dñr. Itē dūs uocāt cui ſeruit,& cui ppli ſubſunt. Vir. Romanos rerꝫ dominos. Hinc dominium pro imperio, & uita dominoꝫ. Rurſus dūs dī maritus. Idem li. iiii. Connubia noſtra reppulit,ac dūm Æneam in regna recepit. Item mulierum amator, & domina pro amica,ſeu amante dicit. Oui. Hæc tibi ſub dño eſt pyrrhe puella ſuo. Et iterum Nam furor in dominā temeraria brachia mouit. Itē ponit pro conuiuii exhibitore. Var. Aut dñm,aut uinum,aut aliud qd laudato. Dñs quoq;,& dña ſumi ſolent,p deo,ac dea. Oui. Et dño ſoluere uota Ioui. A dūs fiunt deriuatiua Dñicus,Domicius,Domicianus.

Dominor,aris. impiū gero. Et mō gtñ regit. Hie. in Eccleſiaſtico. Et dominatus eſt beſtiaꝫ. Modo dtñ. Vir. Victis dominabitur Argis. Modo actñ cum in. Oui. li. i. Met. Et qī dominari in cætera poſſet,natus homo Cic. Fœlix ſenectus, ſi uſq; ad ultimū ſpiritum dominabitur in ſuos. Modo ablatiuum ſimiliter cū in. Ser. Sul. Ci. Quū caſus, & natura in bonis dominatur. Vir. lib. ii. Incenſa Danai dominantur in urbe.

Dominium ſignificat dominorum imperium, & dominatio principatus.

Dona ſunt, quæ aut ꝓpiciandis diis dantur, aut hoībus pro bñfactis,q̄ nulla neceſſitate iuris, ſed ſpōte pſtant. Oui. Munera (crede mihi) placant hoieſq; deoſq;, Placatur donis Iuppiter ipſe ſuis. Aliq̄ donū dicitur de rebus perniciosis. Vir. Quas illi Philomela dapes,quæ dona parauit. Donum honorarium eſt illud, quod datur patrono, λέγε τὴν χαὶ λῶϛα. ρ. ἐιϛ. ν. dorium.

Dono,as. unde donatio,quam Vlpia. dici proprie exiſtimat,cum quis ea mente dat, ut ſtatim uelit accipiētis fieri,nec ullo caſu ad ſe reuerti, & propter nullā aliam cauſam facit,quā ut liberalitatē, & munificentiā exerceat. Quod ſi ſub conditione fiat,non eſt uera donatio Et dicimus. Dono tibi munus,& dono te munere. Huius uerbi cōpoſita ſunt Cōdono, qd qñq; pro ſimplici ponit. Qñq; ſcat quicq̄ ad alioꝫ petitiōem do,& qñq; ignoſco. Ter. in Phor. Argentū quod hés, cōdonamus tibi. Sal. Haud facile alterius libidini malefacta condonabam. Redono ponitur pro ſimplici. Aug. Redona, quod rogamus. excuſa quod timemus. Et hñt pe. pro.

Donare ciuitate aliquem eſt ipſum efficere ciuem, & ei iura ciuium dare.

Donatus dicitur,cui aliquid dono datum eſt. Cuius cōtrarium eſt indonatus. Virgi. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

Donaria loca,ubi reponunt dona, quæ deo offeruntur. Abuſiue ipſa templa. Vir. li. iii. Geor. Tēpore non alio dñt regionibus illis Quæſitas ad ſacra boues Iunonis, & uris Imparibus ductos alta ad donaria curr⁹. Gel. li. ii. Vbi reponi ſolerēt ſigna uetera, quæ ex eo templo collapſa eſſent, & alia q̄dam religioſe donariis conſecrata. Apu. Ibi donarium deæ perq̄ opulentū plurima auri, & argenti ratio in lancibus, ſpectaculis, poculis, & hmōi utēſilibus. Quod eſt cōtra Lau. Val. q Seruiū culpat. Aliq̄ donaria dñr iꝑa dona. Vnde Spartianus ſcribit Antoninū dediſſe populo congiariū, & militibus donariū. Hie. in Ioel. Veſpaſianus & Titus Romæ templo Pacis ædificato, uaſa templi Hieroſolymitani, & uniuerſa donaria in delubro illius conſecrarunt.

Donatiuus,q donare pōt. Paulus Iuriſc. Si duobus debitoribus mortis cauſa donatiuus creditor uni acceptū tulit,& conualuerit,eligere poteſt utri condicat.

Donatiuū dī munus, quod a principe uel imperatore donat. Aug. Magnum quippe donatiuū ſuis militibus attulit,quo eos non ſolū copioſe ditauit,ſed ēt ad certandum inuictiſſime confortauit. Aliquando dī quod diſpoſitum eſt donationi,ſiue deputatum,Sue. in Domi. An duplū donatiuū militi donaret, & in Galba dicit eum pollicitum donatiuū. Significant enim talia nomina quandoq; actum,quandoq; diſpoſitionem.

Donax latine arundo. Hinc apud Plinium calamus fruticoſiſſimus donax dictus eſt.

Donaticæ coronæ dicebant,qb⁹ ueteres i ludis utebant.

Donec aduerbium,modo tps finitū deſignat,ut Dormiam donec exciter ab aliquo. Modo infinitū,ut apud Apoſtolum. Oportet illum regnare, donec ponat oēs inimicos ſub pedibus eius. Nunquid tandiu regnaturus eſt, donec incipiāt eſſe ſub pedibus eius inimici,& poſtq̄ fuerint ſub pedibus, tunc regnare deſiſtet? cum utiq; tunc magis regnare incipiet,cum inimici cœperint eſſe ſub pedibus eius. Et in pſal. Sicut oculi ancillæ in manibus dñæ ſuæ, ita oculi noſtri ad dūm deum nr̄m,donec miſereat noſtri, Ergo tandiu oculos habebit ad deū, donec miſericordiā impetret,& poſtq̄ impetrauerit, oculos torquebit ad terras? cum alibi dicat. Oculi mei defecerunt in ſalutare tuum? Iungitur aūt donec,tam indicatiuo,q̄ ſubiunctiuo, cum ſignificat tps finitū,ut Seruiam tibi donec uiuo. i. q̄ diu uiuo Seruiam tibi donec moriar. i. uſq; ad mortem.

Donyſa,inſula eſt in mari Ægeo.

Dorcas,adis. animal dama, ſeu caprea,ab eo,ꝙ acute uideat, hoc eſt, ἀπὸ τοῦ ὀξέως ὁρᾶν.

Dormio,is. uerbum abſolutum,q̄uis actū quādoq; habeat. Ambr. li. i. offi. Soporem quietis habere non poſſunt,quem ille dormiuit,qui reſurrexit. Huius compoſita ſunt,addormio,a quo addormiſco,quod eſt contrarium uerbi expergiſcor. Sue. de Claudio. Et quotiens poſt cibum addormiſceret,quod ei fere accidebat olearum ac palmularum oſſibus inceſſebatur. Obdormio,quod modo dormio, modo ſoporor ſignificat. Prædormio,antedormio. Redormio,euigilo. Plinius. In redormitione uaria fuiſſe ſomnia apparet.

Dormito,as. pe. ꝑ. frequen. eſt, q̄uis diminutionē ſignificati qñq; habeat. Hor. Qñq; bonus dormitat Homer⁹. Eſt aūt ꝓprie dormitare ſomno detineri. Plau. in Am. Te dormitare aiebas,menſa ablata eſt, cubitum hinc abimus. Et in pſal. Ecce non dormitabit,neq; dormiet

Dorſum & dorſus, us. ſm Probū,dī tota poſterior pars, ꝙ ea pars corporis deuexa ſit deorſum. Hie. in Eze. Inter ueſtibulum,& altare quaſi. xxxv. uiri dorſa habentes contra templum dñi,& faciem ad oriētem. Eſt eñ tergum quod nō ſolū dī de hoībus, cæteriſq; animalibus, ſed etiam de inānimatis,ut de littorib⁹, aquis, mōtibus, & hmōi. Vir. Dorſum imane mari ſummo. Idē. Nanq; inflicta uadis dorſo dum pendet iniquo. Signi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ficat enim duriorem arenam,ut inquit Ser. quæ reme antibus fluctibus & euntibus denſaſ,quod a nautis pul uinus uocaſ.Antiqui tñ doſſum dicebant, quod nunc dorſum dicimus,Et ita uulgo uſurpaſ. Inde doſſuaria iumenta a Varrone dicta quæ doſſo uehunt.

Dorſualia,& doſſualia dñr uelamenta ſiue opimenta,q bus equi & boues teguntur.Iul.Capi.Proceſſerunt cēteni albi boues cornibus auro iugatis,& dorſualibus apri cis,diſcoloribus præfulgentes.

Dorſuarius.a.um,quod dorſo aliqd fert.Var.Greges fi unt fere mercatorū,& eorū q e Brunduſio, aut Apulia aſellis dorſuariis cōportant ad mare oleū,aut uinum.

Doſſum & Doſſuarium.Vide in dictione Dorſum.

Doris nympha quædā maris,Oceani & Tethyos filia, quam Nereo fratri uxorē dedit,& interptaſ amaritu do. Vnde & a poetis ponit pro mari.Virg.in Gallo.Do ris amara ſuam non intermiſceat undam.

Doriſcus urbs littoralis Thraciæ fere ex oppoſito ad ſa mothraciā,& a dori Nympha,hoc eſt dea mariū noia tur.Iuxta hanc,Herodoto teſte,campus eſt magnus e iuſdem'noīs per quem Hebrus amnis defluit.

Doria & Dorica noia ſunt partis Achaiæ, q̄ ppinqua ē Athenis,dicente Platone li.iii.legū. Dori pro Achiuis mutato noīe appellati,propter Doricum,a quo exules reſtituti fuerunt.Ser.uero ſuper ii.Ænei,Dorica,inquit a Doro Nepruni filio dicitur.

Dories ſunt populi Doricæ iuxta Æoliam.

Dory cum y,nomē oppidi Pontici,quod apud nos lan ceam ſignificat,Vnde Doryphorus.

Doryclus nomen filii Priami,& interptari pōt lanceæ gloria, Δόρυ lancea uel haſta, κλέος gloria.

Doryphorus pe.cor.latine ſpiculator,uel ſatelles dī por tans lanceā.Et eſt nomen uiri propriū,de quo Quintil li.v.Curtius lib.i.Cognatorū Darii regis turbā xv. M. hoīm fuiſſe muliebriter propemodū cultam,luxu ma gis q̄ decoris armis conſpicuā,doryphori uocabant,pe culiare eīm erat illius agminis inſigne.

Doron Δῶρον græce,latine donū. Vñ doridora remūe ratiōes.Doron quoq; palmū appellāt.Vñ tetradoron didorō & pētadorō pe.pro.lateres ī ſtructuris ædificio rū noīant.Nā qd'eſt quoquo uerſus q̄tuor palmorū te tradorō,qd'q̄nq; pētadoron dī,qd'duorū didorō. Id āt eſt ſexqpes.i.cubit⁹ un⁹,nā roman⁹ pes xvi.digitis cō

Dorophorus pe.cor.latīe dona ferēs dī. (ſtat.

Dorylaus,nomen fluuii in Phrygia.

Dorciū apud comicos nomē fœminæ diminutiōis,ſiue adulatiōis cā ſic,platū.a Δῶρον,q̄ſi dulce amabile donū

Dorodoche,nomen proprium uxoris Icari.

Dos dī,cū daſ & accipiſ. Niſi eīm acciperet,dos nō eſſet. Et datiōe & acceptōe firmaſ.Nec pōt uideri datum id quod nō ſit acceptū. Et nō ſolū ea q̄ marito ab uxore danſ,ſed etiā quicqd alicui datū eſt,uſa natura, uel ab hoībus.Vñ dotes animi dicunt,prudētia,iuſticia, for titudo,& hmōi.Et dotes corporis,pulchritudo, robur, incolumitas, & his ſimilia.

Dotale,quod ad dotē ptinet,ſiue qd'uulgo dī p dotem. Vnde dotalia bona,dotales fundi.Plau.in Aſi. Dotalē ſeruū Saureā uxor tua adduxit,cui plus in manu ſit q̄ tibi.Idem in Mili.Haſce ædis dicas dotales tuas. Liui. Hæc tibi a me dotalia dona accedent.

Doto,as,dotē do.Hiero.in Exo.Dotabit eā,& hō habebit eā in uxorē,uide ī marito. Vñ dotatū hoīem dicim⁹ q̄ dotē habet,& indotatū, q̄ dotē nō hēt.Plau.in Aſi. Hæ ſūt, atq; aliæ multæ in magnis dotib⁹ incōmoditates ſumptuſq; intolerabiles. Nā q̄ indotata eſt,ea in ptāte eſt uiri.Dotatæ mactāt,& damno & malo uiros.

Doxa,latine maieſtas,& opinio dī.Vñ & paradoxa,q̄ ad miratione digna ſunt,& opinionē hoīm ſuperant. In terdum dī gloria.Vnde Eudoxa uera gloria.

Doxon opinabile, Δοξάω opinor.

D ante R

Drachma,æ,ſeu dragma ch in g mutata,gen⁹ pōderis ex xviii.ſiliqs.i.trib⁹ ſcrupulis cōſtās.Eſt & gen⁹ numiſ matis.i.num⁹ argēteus.Vñ Iul.Pollux.Drachmō Athe nis numiſma,qd'ēt bos dicebaſ,qa boue ſignat⁹ erat.

Dragma,is, Δράω & ποιέω ὅθεν & Δρᾶγμα apud græcos dī,quod nos rapinā ſiue manipulum dicimus.

Drama,atis,ſine ch,& ſine g dicit,ut in ſcænis agi fabula ſolet,ubi diuerſæ perſonæ introducunt,& aliis acceden tibus,aliis aūt diſcedentibus,a diuerſis, & ad diuerſos textus narrationis explet,ſicut in Comœdiis,quod ge nus carminis,inquit Hiero.cantari ſolebat. Vnde etiā apud Cantica ſcribit.Ante thorum huius uirginis fre quentate nobis dulcia cantica dramatis.

Dramaticus ſtilus dī,q̄ mixtus nō eſt,ubi poeta nuſq̄ lo quit,ut ſunt Comœdiæ & Tragœdiæ. exegematicus, in quo ſolus poeta.Mixtus,ubi ,pmiſcue,& poeta & p ſona.Dictus dramaticus.i. actiuus,a Δράω facio,

Draco,genus animalis uenenoſi.Pli.lib.viii.ſcribit ue ris draconibus ora parua eſſe,& admodum non dehi ſcentia,ſed artas fiſtulas,per quas trahūt ſpiritus, & lin guam exerunt.Apud Indos & Æthiopas dracones ſūt xv.cubitorum. Dictus draco,a δέρκω uideo.Nā ſunt oculorum acie acutiſſima. Dracones etiam dicuntur a Plin. lib.viii.ex tortuoſitatum ſimilitudine, palmi tes emeriti,pluribuſq; annis indurati.

Dracunculus,dimi.ſignificat paruum draconem.

Dracæna,draconis fœmina,q̄ & draca quoq; dici pōt.

Dracontium herba hortenſis.

Draguntea,herba quæ & lingua colubrina dī, q̄ colu bro ſimilis maculoſo cortice ſurgat.

Drāgiana prouincia in Aſia maiori,quam Ptole.ab oc caſu,& ſeptentrione Aria,& Bagao monte terminari ait,ab oriente Arachoſia.

Drapetæ fugitiui.Dro.n.miniſtro & fugio ſignificat, & peto,uolo,as.a quo Drapetes a græcis,a nīis drapeta.

Draucus,uide in dictione Pathicus.

Drepanum pe.cor.promontorium,ſiue urbs a curuo ſi tu inſtar falcis. δρέπανον enim falx dicitur. Non lōge abeſt ab Eryce monte trans Lilybæum. Vel ab eo q̄ Saturn⁹ amputatis uirilibus paternis illuc falcem pro iecerit.Ouidius lib.Faſto.Quiq; locus curuæ nomina falcis habet.

Dryades,nymphæ ſyluarū ab arboribus. Nam apud græ cos Δρῦς oīs arbor dicebatur, q̄uis poſtea pro quercu uſurpata ſit.Hæ enim ſyluas habitare dicuntur.

Dryas nomen ꝓprium uiri Theſſali amici Neſtoris.

Dryopes,populi epirotici.De qb⁹ Virgil.li.iiii.Creteſq;, Dryopeſq; fremunt,pictiq; Agathyrſi.Alii dicunt eſſe

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

populus ad parnasum quibus Apollinis & Diæ Lycaonis filius nomen dedit.

Dryidæ siue druidæ dicti sunt qdã gallorũ religiosi & sapientes a q̃rcubus, Δρῦς. n. quercꝰ. Pli. li. xvi. Nihil hñt dryidæ, ita. n. galli suos appellãt magos. Cæsar li. vi. cõ. Druidæ rebꝰ diuinis intersunt, sacrificia publica ac priuata procurant, religiões interp̃tant. Ad hos magnus adulescẽtiũ nũerus disciplinæ cã cõcurrit, magnoq; sũt apud eos honore. Nã fere de oĩbꝰ cõtrouersiis publicis priuatisq; cõstituũt. Et si qd admissum est facinꝰ, si cædes facta, si de hæreditate, de finibꝰ cõtrouersia est, iidẽ discernũt, p̃mia pœnasq; cõstituũt, & mlta refert, q̃ breuitatis cã omittimꝰ. Hãc religionẽ, inqt Sue. sub augusto interdictã, Claudiꝰ Imp. V. penitꝰ aboleuit. Suidas δρυΐδαι τὴν παλάτιαν οἱ φιλόσοφοι καὶ σεμνόθεοι.

Drylon, fluuius dalmatiæ, qui per mediam Mysiam pergens in Danubium influit.

Dromos, latine cursus. Et accipiẽ nõ solũ pro actu curreñdi, sed & pro loco, ubi curriẽ. Sue. in Nero. Elephanto supersedens peragratum dromorum decurrit.

Dromedarius, animal a currendi uelocitate dictum, nascitur in regione Sabba.

Drusus uir romanus, gñe & eloquentia magnus, sed ambitiosus, supbus. Ædilis munus magnificẽtissimũ dedit Et ibi Rubrio collegæ q̃dã de utilitate reip. suggeréti Quid tibi, inqt, cũ rep. nr̃a? Quæstor in asia nullis insignibꝰ uti uoluit, ne qd ipso esset insigniꝰ. Tribunꝰ plebi latinis ciuitatẽ, plebi agros, eq̃tibus curiã, senatui iudicia p̃misit. Nimiæ liberalitatis fuit, ipse ẽt p̃fessus.

D ante D

Dubius dicitur, qui duas uias habeat, & utram eligat nescíens, sicut ambiguum, qd in ambas agi partes possit Cice. lib. i. ad Heren. Dubium genus est, cum habet in se causa & honestatis & turpitudinis partem.

Dubiare, est in dubio eẽ. Plau. Dubiat quid agat.

Dubitare, idẽ qd dubiare. Cuius cõposita sunt Addubito, quod est ẽt, uel aliqd dubito. Liui. li. ii. Proditoribꝰ extẽplo in uincula cõiectis, de legatis paululũ addubitatũ est. Cice. Cecinnæ. Hés auguriũ meũ, quo si quid addubitaré, nõ potius uterer, q̃ illa cõsolatione. Subdubito, pagꝰ dubito. Cic. Cælio, Hæc pluribꝰ scripsi, q̃ mihi significabãt læ tuæ subdubitare, qua essem erga illum uolũtate. Dubitanter aduerbiũ a participio dubitãs. Cæcil. impator clamat de medio, ut uelites a sinistro cornu remoueãt, & Gallis nõ dubitãter imittant.

Dubitatim aduerbiũ, a Dubitatus. Sisen. Quod hostem nõ dubitatim cũ pluteis & scalis iter facere cernebat.

Ducenarius, q duas cẽturias. i. ducẽtos milites ducebat ín acie scda, q & primꝰ hastatꝰ dicebaẽ. Apud Suet. legiẽ quartã iudicũ decuriã ab Augusto Cæs. additã esse, q̃ ducenariosq; diceréẽ, iudicaretq; de leuioribꝰ summis. Ducenarii aũt uidẽẽ noíati a cẽsu ducẽtosq; sestertiosq;.

Duco. cis. xi. tum, proprie ducimus uolẽtes, trahimus inuitos. Seneca. Fata uolentẽ ducũt, nolentẽ trahũt. Q̃ñq; ducere ẽcat respicere, iudicare, existíare. Cice. Ego si mei cõmodi rõnem ducerẽ, te mecũ esse maxíe uellẽ. Vir. li. x. Tanton' me crimíe dignũ duxisti. Q̃ñq; iescare allicere, & delectatiõe quadã demulcere. Cic. in Verrem ac. ii. Si qs honore, aut gloria ducíẽ. Q̃ñq; uoluere ptractare. Vir. li. vi. Sic eq̃ dẽ ducebã aío, rebarq; futuꝝ Q̃ñq; nudare, educere, Idẽ li. xii. Ille tñ clypeo obiecto cõuersus in hostẽ ibat, & auxiliũ ducto mucrone petebat. Q̃ñq; cõtrahere. Idẽ. Astrũ, quo segetes gauderent frugibus, & quo Duceret apricis in collibus uua colorẽ. Q̃ñq; agere seu pati. Idẽ. Nate dea potes hoc sub casu ducere somnos? Q̃ñq; struere, erigere. Idẽ. Pars ducere muros, moliriq; arcẽ. Q̃ñq; auertere, siue cõtrahere. Mar. Qui ducis uultus, & non legis ista libenter. Q̃ñq; in longum protrahere. Cice. ad Cæsarem iuniorẽ li. i. Ne res duceretur, fecimus, ut Hercules Antiarius in alium locum transferretur. Q̃ñq; dimittere, descendere Plautus in Aul. Vbi ille abit, ego me duco ab arbore. Q̃ñq; gerere. Virg. li ix. Hi bellum assidue ducũt cum gente Latina. Q̃ñq; ad sepulturam efferre. Persi. Nerio iam tertia ducitur uxor. Quandoq; ad supplicium ducere, ut apud Curtium ait Hermolaus ad Alexãdrum. Nos duci iube. Dicitur & de re obscœna. Plau. Si tenetis, ducite ne disrumpamini. Hinc etiam ductor proui bratore, & lumborum ad cõcinniorem uenerem præstandam quassone. Huius uerbi composita sunt. Abduco, adduco, quæ sunt contraria, Conduco, circunduco, deduco, diduco. educo, induco, introduco, obduco, perduco, produco, reduco, seduco. subduco, superduco, & traduco, quæ habent penul. productam.

Ducto. as. sæpe duco, aut huc illucq; duco, guberno. Sal. Huc accedebat, q̃ L. Sylla exercitũ quẽ in Asia ductauerat, quo sibi fidũ faceret, cõtra moré maiorꝝ luxuriosé, nimisq; liberaẽr habuerat. Plau. in Cap. Me, ut libitum est, ductauit dolis. Ductare etiam apud Plau. est scortum conducere, qui pudendam esse uocem ostendit dicens. Errabo potius q̃ quis me ductet. Et Quintil. ait. Ductare exercitum non sine rubore dici.

Ductito, as, pe. cor. sæpe circũduco. Teren. in Adel. Tu inter eas restim ductitans saltabis.

Duco. as. guberno. Varro. Ab eo q̃ scit ducare qui est dux aut ductor, qui ita inducit ut doceat.

Ducatus, us, ipsa ducandi actio, ut est illud. Si cæcꝰ cæco ducatum p̃stet, ambo in foueam cadunt. Et ducatus dñ regio, cui dux dñatur, uel etiam ipsa ducis dignitas, p̃fectura & imperium militare, a duce, ut principatus a principe. Tribunatus a tribuno. Flauius Vopiscus in aureliano, habuit multos ducatus, multos tribunatus. Iulius Capitol. Petenti signum prima die tribuno dedit militi munus exprobrans utiq; segniciem temporum superiorum, quod quidem etiam ante in omnibus ducatibus dederat. Scribit Lampridius Heliogabalũ præposituras & ducatus & officia palatina uendidisse, Hoc nomen peculiariter datum est Spoletanæ urbi, cuius regio Vmbria dicitur ab auctoribus, Eius finis a fonte Tyberis, usq; ad Anienis fluuii sinistram ripam, ubi uidelicet Anio Tyberim illabitur.

Ducatus, ati, est aureus nummus ducalis.

Ductus, tus, ipsa ductio. Vnde aquæductus, aquarum deductio.

Duces dicti sunt qui alios ducunt. Vnde & ducẽ belli dicimus, & ducem gregis. Ductor & ductrix, nomia uerbalia. Virg. Ductores Danaum.

Ductarius. a. um. unde ductarius funis dictus est, qui per orbiculos trocleæ traiicitur.

Ductile

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ductile pe.cor.quod facile ducit, attenuaturq. Vnde æs ductile, quod malleis obsequit, attenuatq in laminas. Ductilis scæna dicebat, cum tractis tabulatis hac, atq illac species picturæ interior uidebatur.

Ductim aduerbium significat cum mora.

Dudũ, q̃si diudũ, eandé uim hẽt quã iã dudũ, ita, ut q̃ñq diẽ nõ trãscẽdat, ut dudũ intraui, dudũ te expecto. i. hora est, uel duæ, uel tres, ex quo intraui, & ex quo te expecto. Q̃ñq etiã trãscẽdit diẽ. Pli. li. iiii. Fabri, q dudũ assueti apud Pœnos. Et li. xix. Ná dudũ ex eadé Hispania zoelicũ uenit in Italiam plagis utilissimum.

Duellũ, bellũ q duabus partibus de uictoria cõtendentibus dimicat, nõ tñ duos, ut qdã existimãt, sed multorũ & ipsos exercituũ, alioqn non diceret a Plauto duellũ inter Thebanos, & Theleboas. Et ab Horatio. Græcia barbariæ lento collisa duello. Hinc pduellis & pduello. as, bello. Vñ duellator, q duellũ gagit. (ellio. Plau. in Cap. Domi belliq duellatores optimi.

Duellicus, ca, cum. i. bellicus. Nam duellum bellum, ut Plau. in Epi.

Duellæ, duæ sextulæ sunt. Sextula uero continet drachmam & scrupulum.

Duillus nomẽ ciuis romani, q primꝰ romæ nauali certamine triũphauit. Is iã senex & treméti corpe in quodã iurgio audiuit exprobari os fœtidũ, & tristis se domũ cõtulit. Cũq uxori q̃stus esset, q̃re nũq̃ se monuisset, ut huic uitio mederet, feciſſem, inqt illa, nisi putassem oĩ (bꝰ uiris sic os olere ducũt, q dulcia maxie alliciãt. Eius cõposita sunt p̃dulce, ualde dulce. Subdulce, aliquantulum dulce.

Dulciloquus, dulciter loquens.

Dulcifluus, dulciter fluens.

Dulcisonus, pe.cor. dulciter sonans.

Dulcidulus, a, um diminutiuum est.

Dulcedo, dulcitas, dulcitudo, & dulcor, in eodẽ sensu accipiunt. Pli. Contracta dulcorem amittit. Neuius. O suauis linguæ sonitus. O dulcitas animæ. Actius. Tãta hinc in corda dulcitudo inuasit.

Dulciarius panis, qui conficit ex zuccharo, & nucibus pineis uel amygdalis ad iẽtacula, ut est q uulgo dr Marzapanus, pistor dulciariꝰ, q panes & mellita cõcinnat edulia, de quo Martia. Mille tibi dulces operũ manus ista figuras Extruit, huic uni parca laborat apis. Lãpr. de Heliogabalo. Dulciarios habuit, q de dulcibus exhiberẽt q̃cũq coqui de diuersis edulibꝰ exhibuissent. Vbi dulciarius significat simpliciter concinnatorem eduliũ mellitorum, & opis pistorii dulcedine cõditi.

Dulceo. ces. cui. A quo dulcesco. is. dulcis fio. Cicero in Ca. Prima uua est pacerba gustatu, deinde maturata dulcescit. Huiꝰ cõpositũ est obdulcesco, quod est in totũ dulcis fio. Aug. li. vii. cõ. Ni si primo sanctis tuis lris informatus essem, & in earũ familiaritate obdulcuisses mihi, & post in illa uolumia incidissem, fortasse abripuissent me a solidamento pietatis.

Dulco, as. dulce facio. Sido. Apol. Ad Agricolã. Pareo libẽs laudatur uitæ tã dulcatæ solliciti ingenuitatem. Hinc Edulco, as, quod est ualde dulco. Cn. Martiꝰ. Quapropter edulcare cõuenit uitã, curasq acerbas sensim gubernare

Dulcacidũ pe. cor. qd dulcissimis rebꝰ est illitum.

Dulia cũ accentu in pe. latine hois seruitus dicitur, λοῦ λοσ seruus, δοῦλη ancilla, λουλικὸς seruilis. Hinc fit cõ positum hyperdulia,

Dulichiũ, insula in Maliaco mari seu, ut qdã aiũt, Ionio una Echinadũ, Corintho pxia, ante Leucada, in qua regnauit Vlysses. Inde fit dulichiꝰ, a, um. Prop. Aut cũ dulichias pallas spaciat ad aras. Hellanicus uoluit eandé esse cephaleniã, & dulichiũ, a quo discordat Home. dulichiũ nãq sub negete fuisse phibet, sicut & echinades

Duma, est non tam idumea puincia, sed q̃dã (reliq. eius regio q̃ ad Austrũ uergit, & ad urbé Palæstinã, q̃ hodie dr Eleutheropolis, uiginti distat millibus, iuxta quã sunt montes Seir, sumpto ab auctore nomine.

Dum aduerbiũ tpale est, & modo pro qñ ponit, ut Dum dormis, fures domũ intrãt. Modo pro donec. Salu. Postremo neq sumptui, neq modestiæ suæ parcere, dũ illos obnoxios, fidosque sibi faceret, id est donec uel ut. Modo pro postq̃, cũ comũgit ptõ subiũctiui. Mart. Audieris dum grande sophos. i. postq̃ audieris. Et posita post nec, uel non, uel haud semp aduerbiũ tpis est, ut necdũ nõdũ haud dũ, pro non adhuc. Est etiã coniũctio, & significat modo pulchre. Salu. Neq id qbꝰ modis assequeret, dũ sibi regnũ pararet, quicq̃ pensi habebat. Aliquando dummodo domente che. Hiero. Dum persecutionis finem præstolatur, necessitatem in uoluptatem uertit. Ponitur nonnunq̃ pro expletiua. Teren. Ades dum paucis te uolo. Componit autem cum qui, ut quidum. Cum age, ut Agedum. Cum modo, ut dũmodo, & cum taxat, ut Dumtaxat.

Dumtaxat componit ex dum aduerbio, & taxo. as. pro æstimo. Et non recipit, sed etiam. Cicer. pro Deiotaro. Quod ipsum, & si iniquum est intuo dumtaxat periculo. Solum uero, & tantum, & modo recipiunt.

Dumus generis mas. dicit omnis spina. A quo dumosus a, um, frondosus, spinosus, uepribus plenus. Vir. Dumosa pendere procul de rupe uidebo.

Dumetum, locus ubi sunt dumi. Antiqui dumetosum locum dicebant, pro dumoso. Et quæ nos dumeta, appellabant dumetica.

Duo, is. dui, dutum, significat do. Plau. in cap. At ob eam rem mihi libellum, pro eo argenti ne duis.

Duo & ambo, sicut docet Pris. gtõs & actõs secundum se cundam declinationem proferũt duorum amborum duos ambos, q̃uis in neutro differẽtiæ causa duum soleat dici, ut duũ millium amphoraꝝ. Nechon & actus masculinorum est q̃ñq similis ntõ proferr in neutro more græco. Hora. Duo si discordia uexet inertis. Virgil. Si duo pterea tales Idæa tulisset terra uiros, i. duos. A duo fit duodecim, a quo duodecimus & duodenus, duodenarius, duodeuiginti, & huiusmodi, ducenti, ducentenus, duodecies, duodeuicies, ducenties, duodeuicesimus, ducentesimus.

Duplaris numerus dicitur, in quo minor bis numeratur Duplares siue duplarii torquati dicebantur milites, q in legione Romana, ob uirtutem, duplas consequebantur annonas, sicut simplares, quibus una, & semis annona dabatur.

Duplex q̃ñq significat duo. Virgil. Duplices tendens ad sydera palmas. Cicer. lib. iiii. ad Herennium. Duplices similitudines esse debent. Quandoq latum. Virg. Du-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

plici aptanſ dentalia dorſo. Duplices tm̃ nũero plurali & gñe maſc. tabellaꝝ genus eſt, in qbus lr̃æ ſcribi ſolebant. Quæ qdẽ aliqñ etiã triplices erãt, in qb⁹ res amatoriæ ſcribebanſ. Mar. Tũc triplices nr̃os nõ uilia dona putabis, Cũ ſe uẽturã ſcribet amica tibi. Sic duplices, triplices, quadruplices & qncuplices portic⁹ dicũſ, in qb⁹ ordines colũnaꝝ duplicati, triplicati, quadruplicati & qncuplicati ſunt. Vict. lib. v. In duplici palæſtraꝝ porticu collocanda eſſe complura membra ſcribit.

Duplico, as, duplicẽ facio, gemino. Hiero. Duplicauit annonã. Interdũ Augere, Salu. Et maurus uictus duplicauerat bellũ. Vir. Et ſol creſcentes decedẽs duplicat umbras. Hinc Cõduplico & Reduplico componunt.

Durã qdã putãt eſſe nomẽ fluuii, iuxta quẽ gigãtes turrẽ Babel fecerũt. Alii uolũt eſſe cãpũ. Vñ apud Danielẽ. In campo durã ſtatuit Nabuchodonoſor ſtatuam.

Duria, ſiue durias, nomẽ fluuii Valẽtiæ, pximi, ut ſcribit Pompo. Hunc Salu. uocat Turiam libr. iiii. hiſt. Inter leua mœnium dextrũ flumẽ Turia, quod Valẽtiam paruo interuallo ꝑterfluit. Clau. Floribus & roſeis formoſus turia ripis. Grãmatici formoſum legerent, ꝙ unũ amniũ Turia neutro gen. proferri putent, Auguſt. Priſcianoꝝ auctoribus. Ptole. hac parte Turulim uocat amnem. Eſt in Luſitania quoq; durius, Quẽ Strabo duriam, multi Doriã appellãt. Silius Duriũ, ait emñ. Hinc certant pactole tibi, Duriuſq; Taguſq;.

Duro, as, durũ facio, firmo, ſolido. Colu. li. vii. Annicula mula recte a matre repellit, & amota mõtib⁹, aut feris locis paſcit, ut ungulas duret, ſitq; poſtea lõgis itineribus habilis. Per trãſlationẽ Quinti. li. i. Multa linguæ uitia, niſi primis eximunt annis, inemẽdabili in poſteꝝ prauitate durant. Et durare eſt tolerare. Vir. Durate, & uoſmet reb⁹ ſeruate ſecũdis. In qua ſignificatiõe qñq; cõtra naturã iungit actũs maxie apud poetas. Hora. li. i. car. Vix durare carinæ poſſunt iperioſius æquor. Nã ſicut dicimus clamare hoiem. i. cũ clamore uocare, ſic durare æquor. i. per duricie ferre. Itẽ ſignificat pſiſtere, perſeuerare. Plau. in Am. Durare nequeo in ædib⁹, ita me probri dedecoris a uiro argutã meo. Huius cõpoſita ſunt, Eduro, quod eſt ualde duꝝ facio, & quaſi ad laborẽ aſſuefacio. Colu. Quare docẽdus, & a pueritia ruſticis operibus edurandus futurus uillicus. Induro, q̃ſi intus duro, ut Indurabo cor Pharaonis. Obduro, quod fere idẽ cũ ſimplici ſignãt, ut eſt apud Deut. Nõ obdurabis cor tuũ. Præduro, cito duro. Col. Verũ eſt in ope difficilior, ꝙ neq; humentẽ fodere poſſis, ꝙ ſit glutino fiſſima, nec nimiũ ſiccam, quia nimiũ ꝑduraſ. Perduro ualde uel ad finẽ duro. Idẽ lib. viii. Eſt etiã nõ ingrati ſaporis iniuria perduratus. Teren. in hecy. Sãcte adiurat non poſſe apud nos Pãphilo ſe abſente perdurare. Reduro, quod eſt aperio, contra id quod dicitur Obduro, ut inquit Non. Et hæc omnia habent pe. pro.

Dureo, res, durui, durus ſum. A quo dureſco, durus fio. Colu. li. ix. Plumulæ ſub cauda clunibus detrahendæ neſtercore coinqnatæ dureſcãt. Luca. tũ totoſq; induruit artus, ab indureo in eadẽ ſignificatiõe, qua induro ꝓtuliſſe uidet. Sed hmõi ꝓterita raro a Dureo cõpoſitis reperiũſ, ſæpe aũt ab his q̃ a dureſco ſunt. Indureſco Vir. li. iii. geor. Styriaq; impexis induruit horrida barbis, id eſt ualde dura, ſiue in ſe dura facta eſt. Colu. li. ii. Iuſta emñ fieri nequeũt, cũ induruerit ager. Obdureſco, undiq; durus fio. Cic. M. Cælio. Magno dolore me affeciſſent literæ tuæ, niſi & ratio ipſa depuliſſet oẽs moleſtias, & diuturna deſperatiõe reꝝ obduruiſſet aĩus. Perdureſco. ualde durus fio. Col. li. vii. Veꝝ neq; ante tertium, neq; poſt v. annũ iuuẽcos domare placet, cũ illa ætas adhuc tenera ẽ, hæc iã ꝑduruit. i. nimis dura facta ẽ

Durus, a, um, quod eſt ſolidũ ac firmũ, & firmitate naturæ cõruptionẽ ſui non facile admittit. Cuius cõtrariũ eſt molle, in quo ẽ natura luxurioſior, nec ad cõtraria repellẽda ſufficiens. Vir. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucaſus. per tranſlationẽ capiẽ modo pro patiente ac tolerante laborũ. Idẽ. Scipiadas duros bello. Et gens dura, & aſpera cultu. Modo pro aſpero & nocẽte. Idẽ. Aut durũ tineæ genus. Modo pro crudeli, qñ nulla humanitate molleſcit, ut apud eundẽ. Quid iuuenis magnũ cui uerſat in oſſibus ignem Dur⁹ amor.

Dure & duriter aduerbia, ſic inter ſe differunt ſm Don. q̃ duriter ſit ſine ſenſu laboris. Dure crudeliter. Illud ad laborẽ, hoc ad ſæuitiã referẽ. Sed dure in alterũ, duriter in nos aliqd facim⁹. Ter. in an. Primũ hæc pudice uitã parce, ac duriter agebat, lana & tela uictũ q̃ritans.

Duricia & duricies, æque dicuntur de firmitate, aſperitate, crudelitateq;. Cice. in Cato. Quãta in altero comitas, in altero duricies.

Durabile, quod durare poteſt. Oui. Quod caret alterna requie durabile non eſt.

Duramen & duramentum brachiũ uitis. Colu. li. v. Sed ut caput trũci pedali fere ſpacio ſit inferius iugo, qua ternisq; brachiis, quæ duramenta qdã uocant, diuidatur in totidẽ partes, alio noĩe duramina nuncupanſ. Idẽ. Conſiderandũ erit, cuius longitudinis ſint duramina, quæ excedant prædictam menſuram.

Duracinæ uuæ dictæ, quæ duram & firmam corticẽ habent a duricie, uel a duris acinis. Auguſtus in epiſt. Dũ lectica ex regia redeo, panis unciam cum paucis acinis uuæ duracinæ comedi.

Duracĩa pſica dr̃, q̃ hñt corpus adhærẽs ligno, auelliq; neq̃unt. Pli. li. v. Sed perſicoꝝ palma duracinis,

Durateus, a, um, idem quod ligneus, Lucre. li. i. Nec cum durateus troianis pergama partu inflãmaſſet equus nocturno graiugenarum.

Duricoria dicuntur, quæ ſunt duri corii, Vnde ficus duricoriæ, quæ habent duram corticem.

D ante y

Dya apud latinos ſignificat duo. Dyas dualitas.

Dynaſtia uis potentatus. Dynaſtes, dñs regni potens, optimas ἀρχὰς δυνάσθαι, ut hi, qui magiſtratus gerunt, & iudiciis ꝑſunt. Scribit Strabo reges Dynaſtas uocari, propterea ꝙ plurimum poſſunt, pollentq;, & populos quo uelint aut ui aut ſuaſione pducant. Cice. ad Atti. Erit nebulo iſte, cum iſtis dynaſtis in gratia.

Dyrrachium fuit ciuitas in Epiro, quæ prius Epidamn⁹ uocabatur. De qua Luca. in principio. Dyrrachii rapiẽdas tendit ad arces. Dicta Dyrrachium a nomine Dyrrachii qui portum urbi adiecit. Vide in dictione Epidamnum.

Dys præpoſitio græca, quæ in compoſitiõe malum uel difficile aut impoſſibile ſignificat.

Dyſcolus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Dyscolus pe.cor. difficilis,malus ue,siue pernicios⁹,ex δύς, & κέλομαι iubeo,ut dyscolus dicat,cui difficulter iubetur. Dyscolia ,difficultas.

Dysenteria,dici pōt intestinoꝝ exulceratio, ex δύς qđ malū denotat, & ἔντερον intestinū. Et latine tormina auctore Celso dicunt. Vide in dictione Tormina.

Dysuria & Strāguria,difficultas urinæ dicit. Quæ ut Galenus inqt,fit ex uesicæ passionibus,urinā supprimens. Quod quidē sine calculis & inflāmatione nō pōt accidere.Hoc Cato significat cū ait.Quibus ægre lotiū it.

Dysphilus pe.cor.quasi malus amic⁹.Iuue. Nō est romano cuiq̄ locus hic,ubi regnat Protogenes aliqs uel dys

Dyspepsia,latine difficilis concoctio, δύς (philus. difficilis, πέπτω concoquo.

Dyspnea, spirandi difficultas. Docet Hippocrates in Aphorismis,in senectute strangurias,dyspneas,dysurias caecias esse frequentes.

et ex prepositiones

sunt, q̄ & separant,& componūt. Separatæ modo tēporales sunt, ut Ex illo celebrat⁹ honos. Modo locales: ut E cœlo.Modo ponunt pro a, uel ab,ut Audiui e patre meo.Modo significant pro uel ad,ut Ex dignitate,ex usu & utilitate hoc est pro dignitate,uel ad dignitatē.E republica pro republica.Modo ꝑm,ut ex Platōis sententia, id est ꝑm Platonis sñiam,siue pro Platonis sentētia.Modo in,Cice. E renibus laborabat,id est morbū patiebat in renibus.Compositæ qñq; priuationē indicāt,ut Elinguis, exanguis.Qñq; uehementiā,uel perfectionē,ut Eludo, exoro. Qñq; extra,ut educo,excludo.Qñq; supflue ponit,ut emortuus.Componit aūt E, cum b,ut Ebibo.D ut educo. G,ut Egredior. I,ut Eiicio. L,ut Eludo.M,ut emitto. N, ut Enitor. R,ut erigo. V,ut Eueho.Ex uero componit cum A, ut Exaudio. C,ut Excurro. E, ut Exeo. F,ut Efficio. O,ut Exoleo. H, ut exhorreo. P,ut Expello. Q,ut Exquiro. S,ut Exsequor. T,ut Extendo. V,ut Exuro. Verum quando post ex sequit f, mutat x in f, ut Effundo.Cum uero sequitur x abiicit s,ut Exequor & exicco. In aliis integra manet.

E Ante A

Eantes,nomen proprium historici Cyziceni,qui fuit ætate qua Pygmalion in oriente regnabat.

Ear,latine uer.A quo Earinus uernus.

Eatenus pe.cor.significat usq; eo,uel ad eum modū.Cui respondet.Quatenus,usq; quo. Hierony. Quia & si in sanctis patribus & prophetis gratia fuisse credit,nō tn eatenus plena.Sueto. in Tyber. Ac primo eatenus interueniebat,ne quid perperam fieret.

E ante B

Ebenus uel Ebenum pe.cor. nomen græcum,& Arabicanus dicitur,lignum nigrū est,solidū,pulchrū,aptūq; ocularibus medicinis.Hæc arbor nascit in India, quæ cæsa durescit in lapidē,uriturq; odore iucundo.Virgil. lib.ii.Georg.Sola India nigrum fert Ebenum. Aetius Amelin⁹ ita scribit, ἔβενος ξύλον ἐστὶ τὸ ἰσχυρὸν καὶ λυομένων ῥυπτικῶς ἢ λεπτομερους ἐστὶ δυνάμεως, ὅθεν καὶ τὰ τῶν κόρως ἐπισκοροῦντα πεπίεσται ξύπλειν, τῶς παλλακὰς ὀφθαλμικὰς μίγνυται δυνάμεσι.

Ebrius & ebria,a bria,ut quidā uolūt,qđ est uas uinariū. Alii ab hauriendo potu deriuant,vñ & cū aspiratione scribūt hebrius.Est em̄ ebrius,qui nimio potu alienat⁹ est mēte.Cuius contrariū est sobrius,quasi sine ebrietate, q̄ in cibo & potu tēperans est,& qui non est actu ebrius.Vnde nō sobrius pro ebrio sumit.Mar.Et nō sobria uerba subnotasti.Hinc ebrietas,quā Cato dicebat nihil aliud esse q̄ insaniā uoluntariā.Interdū ebrius ponit pro pleno & abundanti.Plau. Facite mihi cœna ut ebria sit .i. abundans,& opipare parata.

Ebriosus,q̄ sæpe fit ebrius,a quo ebriositas. Huius contrarium est Sobriosus, sobrietatis affectator, quo usus est Cyprianus. Inter ebrium & ebriosum hoc interest. Nam potest qui ebri⁹ est,tum primum esse nec habere hoc uitium,& qui ebriosus est,sæpe extra ebrietatem esse. Sic ebrietas ab ebrietate seiungit, ꝙ alterum affectionis sit,alterum habitus.

Ebrio,as,siue ebrior, ebriū facio. Vñ & inebrio,uerba actiua.Hiero.li.ii.reg.Et inebriauit eū.Plau.in Aul. Homo ebriatus somno sanari solet Aliqñ ebriari seu inebriari sumit pro impleri,seu quasi satiari, ut apud apostolū.Nolite inebriari uino in quo est luxuria. Huius uerbi cōpositā Debrior & inebrior,q̄ idē significant.

Ebriulo.as,pe.cor.ebrium facio.Sunt tamen qui hæc aspirent ab hauriendo potu illa deducentes.

Ebrō mōs Palæstinoꝝ,haud lōge a Gaza syria ciuitate.

Ebur & ebor utroq; modo dicitur,pro elephanti dente, quasi e barrho .i.elephanto. Hora. Quid tibi uis mulier nigris dignissima barrhis.

Eburneus.a,um,quod est ex ebore,aut qđ instar eboris albū est,ut eburnea facies.Oui.li.iii.Meta. Impubesq; genas,& eburnea colla,decusq;.Græce ἐλεφάντινος.

Eburnus,a,um,idem quod eburneus.Tibul. Hāc primū uenies plectro modulatus eburno. Luc. lib.ii. Legitimæq; faces, gradibusq; a celiuis eburnis.

Eboreus.a.um,ab ebor fit,sicut a marmor marmoreus. Eburneus uero & eburnus ab ebur.Et significat quod est ex solido ebore. Quinti.lib. vi. Cum in triumpho Cæsaris eborea oppida essent translata.

Eboratus,ta,tum,quod extrinsecus ex ebore est,quod & eburatum dicitur.Plautus in Per. Lectos eburatos, auratos.

Ebudes pen.cor.insulæ sunt quinq; numero in oceano britānico,angusto freto diuisæ, cuius incolæ,ut scribit Solinus,lacte solum,& piscibus uitam agunt.

Ebulum penul. corre. herba est faciens baccas in similitudinem sambuci.Colu.lib.ii. Sed citra hoc experimētum multa sunt,quæ & dulcem terram,& frumentis habilem significent, ut iuncus,& calamus, gramen, & trifolium,ebulum,rubi,pruni sylueſtres,& alia complura.Idem. Et rutilas ebuli creat uuida baccas. Legitur & ebulus.

Ebullo,las,erūpo,crepo,Tractum a bulla,quæ æstiuo tēpore ex aqua & pluuia fingit in spēm pilæ,& facile rūpitur.Persius.O si ebuliat patrui præclarum funus.

Ebuleus Iouis & Proserpinæ filius.

Eburones populi Galliæ,qui per fraudem multos ex cæsaris exercitu trucidarunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ebusus,insula hiberica,quæ cuniculos nō hēt. Pompo. Ebusus aīaliū q̄ nocent adeo expers,ut ne ea quidē, q̄ de agrestib⁹ mitia sunt,generet,aut inuecta sustineat.

E ante E

Ecbatana nu.plu.pe.cor.metropolis est Mediæ,uel ut q̄ dā existimāt,regiōis magnæ nomē est.Strab.li.xi.Media in ptes duas diuisa,quaꝝ alterā maiorē uocāt,cui⁹ metropolis fuit Ecbatana ciuitas,& medici impii caput,nūc ēt Parthi regia utunt. Est & Ecbatana urbs in syria,q̄ Epiphania q̄nq̄ uocata fuit,ac p g ēt scribi pos se qdā testāt Egbatana.Alii Ecbatā appellāt,quā Pli. a Seleuco rege cōditā scribit,a Caspiis portis p xx. mil.

Ecbasis pe.cor.latine dici pōt excur (passuū distātē. sus. Nam cōponit ab ἐκ & βάλισμα καὶ ἀλλὰ ἐκ τοῦ βαίνω quod est egressus,ut Virg.lib.i.Geor.describens tempestatem præcauendam a rusticis.

Ecce aduerbiū demōstrādi,qd apud Virg. aliqd repēti nū,insperatūq̄ fcat,ut Ecce aūt gemini a Tenedo trā qlla p alta (Horresco referēs) Scribit Asconi⁹ etiā hoc ꝑpriū esse Cice.ut in reb⁹ iprouisis hac pticula utat,cū apud alios interdū in reb⁹ lætis usurpet.Oui.Ecce Corinna uenit,& modo actō modo ntō iungitur.

Eccere pe.cor.iusiurandum est,ac si dicat,per Cererem, ut eccastor, ædepol. Alii eccere accipiunt pro ecce.

Ecechirian græci inducias uocant,

Echemythia ab ἐχεμυθέω, latine taciturnitas.

Eccū,eccā,eccos,eccas,quasi ecce eū,ecce eā,ecce eos,ecce eas.Sic ellum ecce illū,Ellā ecce illā.Ita expōit Do. Terē.in An.Eccū uideo. Alii exponūt Eccum ecce hic, subintellige uiꝝ de quo agebam⁹.Eccā ecce hic.subintellige fœminā,de qua agebamus.Ellū ecce illic.s.uiꝝ resoluendo p aduerbia,nō per noīa,ut apud eundē.Eccum me,quod non licet exponi ecce eum me.

Eccubi p duplex cc,& pe.cor. Cōponit ex ecce & ubi.

Ecquis,ex en,pro ecce,& quis,ubi n rōne q sequentis mutat in c.Ex quo ostendit eandē uim hēre c & q.Et fcat nūquis. Nā particula ec,iuncta dictiōibus incipiētibus a q.interrogatiue positis significat an,uel ne,uel nun, ut Ecqd,nōne,nūquid.Teren.in Eu,Ecquid nos amas de fidicina hac.i.aliquātulū ne amas propter fidicinā. Oui.li.ii.Fast.Ecquid in officio torus est socialis,& ecquid coniugibus nostris mutua cura sumus.

Ecquando.i.nūquando,uel an aliqñ,& aliquo tpe.

Eccleſia.latine cœtus,conciliū.concio.congregatio, ut est in psalmo.Odiui eccleſiam malignantiū,& cū impiis non sedebo,in decretis canonicis sumit quandoq̄ pro fidelium oīm congregatione. Sic dicimus chr̄m esse caput eccleſiæ. Eccleſiastes concionator.

Echinades pe.cor.insulæ sunt.Her.teste in Maleaco mari,ex opposito ad ostiū Acheloi.De qbus Luc. Crassis oblimat Echinadas undis.Sene.in Troade declinat Echina. æ pe.pro.Quolibet uento faciles Echinæ.

Echinus pe. prod. tegmen spinosum,quo seruant castaneæ,uulgo Ricium uocant. Vnde castaneæ echinatæ. Pli.nuces uocamus & castaneas,q̄q̄ accōmodatiores glandiū generi,armatū his echinato cortice uallū est. Ab huius tegminis similitudine dictus est echinus piscis qdā,quē Pli.scribit esse cancroꝝ genus,in qbus spinæ pro pedibus sunt,īgredi huic ē in orbē uolui.Græci eīn ἐχῖνον hirtū uocant.Mart.Iste licet digitos testudie pūgat acuta,Cortice depositō mollis echinus erit.Saxa petit,inter q̄ se locat,nę a fluctibus iactet. De hoc Amb.li.hexa.sic scribit.Echinus aīal exiguū uile ac despicabile,maritimū loquor,plerūq̄ index futuræ tēpestatis,aut trāquillitatis nuncius solet esse nauigātibus. Deniq̄ cū procellā uentoꝝ psenserit,calculū ualidum arripit,eūq̄ uelut saburrā uehit,& tanq̄ ancorā trahit, ne excutiat fluctibus.Itaq̄ nō suis se librat uiribus,sed alieno stabilit & regit pondere.Quo indicio nautæ,uelut signū futuræ pturbationis capessunt,& sibi pcauēt ne eos insperatos turbo improuisus inueniat.Hic alio nōīe a latinis erinaceus dictus est.Est & echinus apud græcos terrestre aīal,cui est apud nōs Hericio nomē, qd ipm ab adhærendo deductū est,& æque spinis hirsutus est,atq̄ maritimus echinus.De quo Amb. eodē li.Echinus iste terrenus,quē uulgo hericiū uocāt,si qd insidiaꝝ p̄senserit,spinis suis claudit,atq̄ in sua arma se colligit.Præterea echinus gen⁹ uasis ænei est, i quo calices lauant,quā alii ampullā dicūt esse uitreā.Hora. in ser.Pocula cū cyatho duo sustinet,astat echinus. Et echinus echini.& echinuntis ciuitas fuit,de qua Cice.in Arat. Dī excelsis errans in collibus amens,Quos tenet Ægeo defixa in gurgite Echinus.Hoc etiā nomine dicta est alia ciuitas in Phthiotide,in faucibus Sperchii amnis,ut inquit Plinus una cum Ptolemæo.

Echineis,genus piscīculi quē ferunt per aquā sistere nauē, q̄uis īmensam & uelo & remis concitatā, ne possit iter institutū pagere, ἀπὸ τοῦ ἔχω habeo teneo,& ναῦς, siue ab ἔχομαι hæreo, ναῦς nauis,q̄ nauem teneat, uel naualibus tabulamentis adhærens remorari compellat.Pli.lib.ix.Est paruus admodum piscis assuetus petris echineis appellatus.Hoc carinis adhærente naues tardius ire credunt.Inde noīe imposito.Remora a morando dicitur latine.Ob quam rem a græcis ita dict, a nostris remora,Remiligoq̄ noīatur.Luc.li.vi. Non puppim retinens Euro tendente rudentes in mediis echineis aquis.Amb.Alios in exiguo corpore tñ ualiditatis assumere,ut maximas nauium plenis currēres uelis in mediis fluctibus sistant,sicut breuis piscīculus echineis tanta facilitate memorat nauem ingentem statuere,ut quasi radicatam mari hærere uideas,nec moueri.Aliquamdiu enim immobilem seruat. Ferūt hunc piscem fluxum grauidarum utero sistere,partusq̄ ad puerperium continere.

Echion medicamentum quoddam,dictum a uipera, quam græci echin uocant.

Echidna,latine uipera,sumiturq̄ pro omnigeno genere serpentum.Ouid.li.iii.Fast. Sanguine centauri Lernææ sanguis echidnæ Mixtus ad auxilium tempora nulla dabat.Vide in dictione Excetra.

Echo soni,uel uocis repcussio.Græce ἠχὼ sonus, & ἠχέω resono.Oui.li.iii.Me.Planxerūt Dryades,plangentib⁹ assonat echo.Fit eīn conuallibus,& locis concameratis, ubi scinditur resultans aer, in quibus acceptæ uoces numerosiore repercussu multiplicentur, nomenq̄ echo eiusmodi uoci a græcis datum est,ut Pli.lib.xxx. scribit,quoniam non est uagandi liberrimus campus sed obiectu reflectitur.Quæ causa etiam multas uoces multis in locis reciprocas facit,sicuti in urbe Cyzi

co

co turres septē acceptas uoces multiplicant. Et Olym piæ porticus fuit, quā heptaphonon appellāt, qñ septi es eadē uox reddit. In hanc sñiam ait Lucre. Sex etiā, ac septē loca uidi reddere uoces, Vnā cū iaceres, ita col les collibus ipsi uerba repulsantes iterabāt uerba refer ri, hæc echo a latinis dicit imago. Vale. Flaccus li. iii. argo. Rursus Hylan, & rursus Hylan p lōga reclamāt Aua, respōsant syluæ, & uaga certat imago. Horat. Quem deum cuius recinit iocosa nomen imago. ubi Porphyrio exposuit, q imago dicitur, quasi imitago, scribit Oui. li. iii. Met. Echo nymphā fuisse, restitisseq; ei uocē solū & ossa, ossaq; lapidis traxisse figuram.

Echos ἦχος etiā græci uocāt argutas ualles ab ἠχάω, ut inquit Columel. lib. x.

Eclegma. atis, latine linctū dicimus frequentissimū me dicis omnibus, sunt eñ eclegmata, quæ fiunt lingendi gratia non edendi, neq; deuorandi, hoc est cum ali quid in ore tenentes paulatim distillando sorbemus, ἀπὸ τοῦ ἐκ καὶ λέχω γίνεται ἐκλείγματα.

Econas uocant imagines, ex membris aliquorū simili tudine expressas, inquit Pli. li. xxiiii. Vnde & Ecōcula di minutiuū. Sue. in Nero. Pro summo, inqt, numine, tri busq; in die sacrificiis colere perseuerauit econculam puellarem. Dicitur etiam Icona & Iconcula.

Eclipsis, latine dicitur defectio. Eclipticus defectiuus, ἐκλείπω, deficio.

Ecthlipsis latine elisio. Cæsura est qua m cum uocali eli ditur. Ab aliquibus Elepsis. A Quint. Detractio transfertur, ἀπὸ ἐκ καὶ θλίβω.

Ectasis dici potest, productio. Figura est qua syllaba natu raliter correpta producitur. Ab ἐκτείνω produco. Dicit a nonnullis Extasis, ut Italiam fato profugus.

Ecstasis, latine stupor, græce ἔκστασις. Aug. in psal. inter prātione. Exstasis excessum mentis significat, quæ fit, uel pauore, uel aliqua reuelatione, in qua oēs sctī fue runt, quibus arcana dei, mundū istum excedentia re uelata sunt, ita ut de eorū memoria laberent interna

Ecloga, electio, explanatio, ab ἐκλέγω, quod est eligo. Vn de & Exceptus dī, sicut testat Euseb. li. eccle. histo. neq; sermonē de capris significat. Tunc. n. ægloga dicit.

Ecphrasis est mera puraq; enarratio.

Echionii dicti sunt thebani a rege echione, qui fuit un ex quinq; iuuantibus Cadmū ædificare thebas.

Ectrapeli, quasi horrentes, & auersati communem, & usitatum naturæ modum.

Ectropium dicit, cū inferior palpebra parū sursum attol lit, sed pēdens hiat, nec cū superiore committitur. La gophthalmos uero cum supior palpebra nō descēdit.

Ecyra pe. cor. socrus latine dī. Vñ Terē. fabula. Sikr ἔκυρος socer, pater uiri. Sunt tū qui hoc nomen aspirent.

Eculeus, uide in dictione Equuleus.

E Ante D

Edo. es, est, edi. esum uel estū. Dicit & Edo, is, it, correpta prima syllaba, ab ἔδω quod significat uescor. Virg. Est mollis flāma medullas. Infinito Esse ab edo, es, edere ue ro ab edo is fit. Sed esse pro pñti utimur ut uolo esse, uolo comesse. Nā in defectiuis tpa pro tpibus ponim, ut si dicas odisse nosse meminisse, eriā pro pñti ponunt in passiuo Edor, eris, estur ptēritū esus. Pli. lib. xx. Et in ægypto propter eius amaritudinē nō estur. Qñq; Edo significat consumo. Virg. Nam sæpe fauos ignotus ad edit stellio. Ambedo, circumedo. Idem. Ambesas ma lis absumere mensas. Comedo. a quo Excomedo, Exe do, Obedo. Peredo & Superedo, quæ hñt pe. cor. quoꝫ eriā passiua leguntur. Plau. in Epi. Expectādo exedor mi ser. Ab edo deducunt Esito. as. & Esurio, & q̄ sequunt.

Edax uorax cōsumptor, a quo Edacitas, pro ingluuie.

Edo, onis, pe. pro. idem quod edax, qui & manduco dī.

Edeatræ dicti sunt qui præsunt regiis epulis.

Edilia dicunt omnia quæ ad esum pertinent. Gel. quod ex salutis usu foret, ut edilia quidē oīa defenderet ab ar teria, depellete tq; in stomachum & pulmonem.

Edones penul. cor. sunt populi Thraciæ maritimi, quan quam apud græcos per ω scribatur.

Edonii etiam Thraciæ populi mediterranei. Vir. Ac ue lut Edonii boreæ.

Edonus mons apud eosdem populos, a quo dicti sunt edonii.

Edonides mulieres bacchātes, q̄ furore diuino ágitatæ mysteria Bacchi celebrabant, uariis aūt noibus appel labant hmōi bacchantes. Nam & euantes, Thiades & mimallonides, & Mænades, & Bassarides. De his Oui dius. Protinus in syluis matres Edonidas omnis.

Edessa nomen ciuitatis, quo significat aquarum impe tus. Hinc Edessenses populi. Stra. Trans Euphratem est Bambice, quam Edessam & Hieropolin uocant, in qua Atergatim syriam deam colunt.

Edico, edicis penul. produ. significat iubeo, pronuncio, decerno, & est proprie magistratuū. Vnde edicta quæ sunt consulum, prætorum & ædilium literæ, quibus ali quid imperatur. Mandare est gerendum aliquid exe quendumq; committere. Præcipere magistrorum seu magistratuum & supiorum. Iubere frequenter, p impe rare. Edicere etiam est ostendere & declarare, quasi ex tradicere. Vnde legimus de apostolo Ioanne, q̄ com pulsus fuerit diuinam natiitatem edicere.

Edisserо, is, penul. corre. extradisserо, explano, declaro. Pacuu. Edisserе fabulam hanc. Vir. li. ii. Mihiq; edisse re uera roganti.

Edolo, as, penul. cor. pfecte dolo, polio. Nonius. Edolare fabrorū est, cū materiarum complanat asperitas. Vsi sunt eo uerbo laudandi scriptores uetustatis, etiam ad alias fabricas rerū. Var. Vnū ego libellum non edolē.

Edom Esau dictus est ob coctionē rufæ lentis, cuius edu lio primogenita perdidit. Hebræi nāq; ut Iosephus li. ii. scribit. Edom rubeum dicunt. Vnde & regio, in qua regnabat Esau, Edom dicta est, quam græci honestius Idumeam nominauerunt. Hæc nunc regio, inqt Hie ro. Gebalena dicit, quæ est in finibus Eleutheropoleos ubi habitabāt ante Chorei, qui interptant liberi. Vnde & ipsa urbs postea sortita uocabulum est. Nunc uicu lus Palæstinæ est, a conditore sic imposito nomine, a lio homine dicit Seir, pilosus & hispidus. Vnde & mon tes Idumeorum appellantur montes Seir.

Edentare, dentibus priuare, & edentulum facere excus sis dentibus. Plau. in Rud. Nimis uelim improbissimo homini malas edentauerint.

Edentulus, qui sine dentibus est.

Eden interpretatur uoluptas.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Educo,is.pe.cor.extra duco.Liui.li.i.In aciẽ copias eduxit.Vir.p extraho posuit li.x.hoc dicens Eduxit corpe telũ.Aliqñ educere est erigere. Item li.vi. Arãq̃ sepulchri congerere arboribus,cœloq̃ educere certãt. Ali quando nutrire.Ter.in Adel.Inde ego hunc maiorem adoptaui mihi,eduxi a paruulo,habui,amaui pro meo Sed nos magis educare dicimus, q̃ educere. Vir. li.vi. Quatuor hic iuuenes totidem quos educat Vfens.

Educo,as. pe.cor.nutrio. Vnde liberorum educatio.

Edurum non durum,quasi extra durum. Ibi enim e.priuationem significat,ut in enode. Nam eduras corylos dicimus.Hoc est non duras.

Edulis pe.pro. quod manducari potest.Hor. Vinea sum mittit capreas non semper edulis.

Edulium dicitur quicquid ad prandium,cœnamq̃ edẽdi gratia apponitur, & sumimus præter panem. Hier. Cuius edulio primogenita perdidit.

E ante E

Eetion nomen patris Andromaches, qui apud Ciliciæ Thebas imperabat.Homeros lib.Iliad. xxi.

κρήδεμνόν θ' ὃ ῥά οἱ χρυσῆ ἀφροδίτη,
ἤματι τῷ ὅτε μιν κορυθάιολος ἤγαγε ἕκτωρ,
πρὸς δόμα ἠετίωνος.

Sed nota Cassandrã in pdã uenisse Agamẽnoni eiusq̃ cõcubinã fuisse, undẽ Euripides in Hecubæ tragœdia.

πρὸς σοῖσι ταλαυρόις πῶλος ἐμὴ κομίζεται.
ἣ Φοιβάς ἣν καλοῦσι κασάνδραν φρύγες.

E ante F

Effarcio,is.maxime impleo. Cæsar. Hæc aũt quæ diximus interualla grandibus in fronte saxis effarciuntur.

Effata sunt ultimæ pcationes augurẽ,q̃s post fines auspicioq̃ extra urbẽ sunt effati,ut Var.& Ser. aiunt. Vñ ager post pomeria uocabaf effatus, ubi captabãt auguria.Effari.n.,pprie eloq est.Vir.Sic effat9 uestigia pssit.

Effaxillo,as.ab axilla uenit, & significat exero, qp exerto brachio axilla ostendatur.

Effero,ers.extra fero,sed oino græcum est φέρω φέρεις μέλλων οἴσω ἤνεγκα αὐόμαλον. Vir.li.ii. Mene efferre pedem genitor. Hinc efferri cadauer dr̃ cum celebraf funus,uel dũ sepelif,quasi extra domũ ferri. Siquidẽ ueteres solebant extra urbẽ sepeliri ,nisi fuisset mgratus. Honestiores tñ circa uias. Vñ frequenter epitaphii ad uiatores dirigunf. Lucil. Depugnabũt p te ipsi,& morienf,ac se ultro efferent. Et efferri dñr mala,q̃ patiendo uincimus & q̃si tumulam9. Ci.li.iiii.Tus. Neq̃ tam terribilis ulla fandi rõ est,neq̃ sors, neq̃ ira cœlitũ inuentũ malũ,qd non natura humana patiẽdo hæc efferat.i.uincat,subdat,sepeliat. Interdũ efferre ẽ prouehere,exaltare. Vir.Extulit hæc Decios,Marios,magnosq̃ Camillos.Interdũ laudare, q̃uis ad idem reduci possit Nam cum dicimus. Effero illius facta eum euehimus ab humiliori gradu ad altiorẽ.Sed hæc per transla. Nã ,pprie idem alibi. Ostendit dextrã insurgens Entellus, & alte extulit.i. in altũ leuauit. Interdum proferre,ut apud eundẽ. ut Belli signũ Laurẽti Turnus ab arce extulit.Interdũ eleuare,minuereq̃,quasi extra ferre, hoc est euacuare. Cic.li.ii.de ora.Illa aũt, quæ aut concilia tionis causa leuiter, aut permotionis uehemẽter agũf contrariis commotionibus efferenda sunt, aut odio beniuolentia, misericordia inuidia tollatur.

Effero.as.pe.cor. effeq̃,hoc est crudelẽ instar feræ facio. Sta.li.achil.Et raptũ superis Mars efferat augq̃. Am. Ef ferauerat Herodes uniuersos.Hie.in Danie. deponẽti usus est cũ inquit,Cũ appropinquasset ppe arietem ef feratus est in eum. Efferare ẽt est quod uernacula lingua dicimus Insaluatichirę. Liui.li.ii.Obsita erat squalore uestis, fœdior corporis habitus, pallore ac macie perempti. Ad hæc promissa barba, capilli efferauerãt speciem oris.Lact.li.iii. Nam si homo ad aspectũ alterius hominis efferaretur,qd facere uidemus animantes,quorum natura soliuaga est, nulla esset hominum societas,efferare quoq̃ ferarum imagines effingere.

Efficio,is.pe.cor.pfectionẽ denotat.Ter.in An.Quid est qd mea ars efficere hoc possit. Iñ effectus & efficiẽtia.

Efficax,dicitur quod ad agẽdum aliquid uim habet ac maxime conducit.Hinc efficatia,quæ est uis.

Effingo,is.ualde fingo.Ex eñ auget,uel quasi naturalia formo,& ad alterius formã fingo, & qualẽ uolo fingendo formã repñto. Quin. Nã mihi uf M. Tul.cũ se totũ ad imitationem græcoq̃ cõtulisset, effinxisse uim Demosthenis,copiam Platonis,iucunditatẽ Isocratis.

Effigies,signũ est ad uiuã alterius similitudinem,uel ad ueritatis imaginem factum,tam in picturis,q̃ in sculpturis. Ponitur & quandoq̃ pro aspectu.

Effigia,æ.idem quod effigies. Plau. in Ru. Veneris effigia hæc quidem est.

Effigio,as.ad effigiẽ formo. Au.li.viii.ci.dei. Quid sunt idola,nisi qp oculos hñt,& nõ uidebũt, & qcqd tale de materiis,licet a fabro effigiatis, tñ uita sensuq̃ carentibus dicendũ fuit, Ineffigiatus aũt,qui non hẽt aliquã (formam.

Effilatum,Vide in dictione Filo.

Efflagito cum clamore, seu cũ magna instantia flagito Vir. Ille simul fugiens,Rutulos simul increpat omnes Nomine quenq̃ uocans, notumq̃ efflagitat ensem. Quin.ad Trypho.Efflagitasti quotidiano conuitio ut libros, quos de institutione oratoria scripseram, iam emittere inciperem,tamen a flamma componitur.

Efflictim aduerbium significat ualde. Plau.in Pœn. Earum hic adolescens alteram efflictim petit.

Efflo,as.extra flo,spiro.Varro lib.i.rei rust. Præterea,qp ab sole toto die illustraf salubrior est, qp & bestiolæ,si quæ prope nascunf,aut inferũf,aut efflanf,aut aritudine cito pereunt. Vnde efflare aĩam dicimus.Suet. Prius q̃ efflaret animam,pro mortuo deseri iussit.

Effloreo,es.a quo efflorescо. Vide in dictione Defloreo

Effluo,extra fluo effundor. Lac.li.i.Siue igif a Melisseo, sicut Didymus tradidit colendoq̃ deoq̃ ritus effluxit.

Effodio,is.penul.cor.extra fodio.Plau.in Cur. Esterquilinio effossa tua illic præda est.

Effœmĩo, as.in muliebrẽ mollicie atq̃ lasciuiã cõuerto Sal. Ea q̃si uenenis malis ibuta corpus aĩmq̃ uirilẽ effœminat.Cic.li.i.Tusc. Cogitationibus molestissimis effœmiamur. Vñ & effœminati molles,& lasciui dñr.

Effœta cũ œ.diph.significat eã q̃ fœtũ emisit.Col.li.viii Primus effœtæ partus amouendus est, qñ tyruncula, nec recte nutrit.Item sumitur effœtus pro fœtu,qui emissus est. Idẽ li.ix. Pullos nõ oportet singulos, ut qsq̃ natus sit tolle re, sed uno die in cubili sinere cũ matre & aqua

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

& aqua, ciboq; abſtinere, dū oēs excludāt. Poſtero die cū grex fuerit effœtus hoc mō deponat. Effeta quoq; dī, q̄ non amplius parit, q̄ſi frequenti partu laſſata. Pli. Eſt aūt tanta gallinis fœcunditas, ut aliq̄ & ſexagena pariant oua, aliquæ quotidie, aliq̄ bis die, aliquæ ī tm̄ ut effœtæ morianť. Hinc effœtus, fœtu deſtitutus, enervatus, exhauſtus, & laſſatus. A ſi militudīe mulieꝝ, q̄s partus debiles reddit. Vir. Frigētq; effœtæ in corpe uires. Sīt effœtā telluré dicimus & effœtas arbores quæ ſterileſcūt, ut idem li. i. Ge. Effœtos cineré īmundū iacta re per agros. Vbi Ser. Cōtinua fertilitate laſſatos, ſicuti ét frequēti partu effœta dī mulier. Col. in Præfa. Qđ exiſtiment ubertate nimia prioris æuī defatigatū, & effœtum ſolū nequire priſtina benignitate p̄bere mortalibus alimenta. Ci. in Cato. Libidinoſa, & intemperans adoleſcētia effœtū corpus tradit ſenectuti. i. debile, & infirmum, quia uacuum uiribus, & eneruatum.

Effrenus, a. um. Vide in dictione Frenum.

Effringo is. Vide in dictione Frango.

Effugio, is. pe. cor. extra fugio, euado. Vnde effugium, & effugia. Vide in dictione Fugio.

Effundo, is. extra ſpargo. Lact. li. i. Nam præter uerboꝝ licētiam, quibus obſcœnitas oīs effundit. Plau. Totāq; effudit fideliam. i. ſparſit quicqd in fidelia erat. Per trāſlatiōem effundere ponitur, p conſumare. Ci. li. ii. offi. Multi p̄imonia effuderūt inconſulte largiendo. Q̄ñq; pro emittere. Vir. Ruūtq; effuſi carcere currus. Q̄ñq; proſternere profligare. Salu. Effuſo, ac profligato peditatu paulatim retrocedere cœperunt.

Effundo, as. Vide in dictione Fundo. as.

Effutio, is. pe., p. inepte, & incōſulte eloquor, euacuo. Trāſlatio a uaſe futili, qđ patulo ore, fundo acuto ſtabile nihil in ſe cōtineat. Et ip̄e futilis dī, q nihil intra ſe cōtinet, & ſemp inanis eſt. Hor. Effutire leues indigna tragœdia uerſus. Var. Euax uerbum nihil ſcat, ſed effutitum naturaliter eſt. Noni. effutire exponit pro dicere cū mendacio, adducitq; Cice. li. v. Tuſc. ubi ſic ait. Nec hoc ſic agit, ut ex tempore quaſi effutire uideatur.

E ante G

Egelaſte oppidū ī hiſpania citeriore uñ ſūt egelaſtani.

Egelidor pe. cor. regelor, geluq; diſſoluor. Sid. Egelidaré

Egeo, es. egui, alic⁹ rei neceſſitaté (tur fibræ glaciales. hēo, & tā gtō, q̄ ablt̄o iungit. Plau. in Aſi. Quia tui abeūtis egeo. Lact. li. v. Tātam eſſe innocentiæ uim, ut non egeat, nec armis nec uiribus. Hinc componit Indigeo. Deriuatiua uero ſunt egeſtas, paupertas. Egens, egentior, egentiſſimus. Aug. li. i. con, Opibus egentiſſimo.

Egenus, pe. pro. qui aliquid habet, & aliquo indiget, pauper qui nihil habet. Inops ſine ope.

Egeſtas, paupertas. Hanc aiūt herebi & noctis filiam nō eam quā plurimi arbitrant. ſ. oportunis carere, quā uiri fortes tolerantia ſupauere ut in arenis lybicis Cato, ſed eā potius cui abundātes falſo iudicio tracti ſuccūbunt, ut auri cuſtos Midas phrygū rex qui dū oīa quæ tangebat iuxta uotū uerterent in auꝝ fame peribat.

Egeſtoſus, ab egeſtate formaťa, ſicut a ſobrio ſobrioſus. Cipria. Cū nulla fuerit opportunitas ſcandali, ubi trāſeunter qđ peius eſt, egeſtoſam habuerit manſionem.

Egeria nympha, cui ſacrificabāt pregnātes, q; eam putabant facile fœtam aluo egerere.

Egero, is. pe. cor. ſſi. ſtum, Vide in dictione Gero.

Egilops latíe auena dicitur, ſerpit inter ſegetes cum foliis tritico ſimilibus, ſimplicibus quidem ſed hirſutis.

Egeſta cīras in ſicilia quā Æneas cōdidit, & ab Aceſtis mīe Egeſta eā noīauit, q̄ poſtea ſegeſta uocata é. Fuit & Egeſta nomé mulieris troianæ, q̄ Aceſté genuit cri

Egregius, a. um. excellés, qđ ex toto gre (niſio fluuio. ge eligit. Et egregius æminés & p̄ſtans. Ter. in An. Forma egregia, & ætate ītegra. Hinc contra grāmaticoꝝ regulas Iuue. formauit compatiuum. Egregius cœnat, meliuſq; miſerrimus. Sic Lucr. Nā nihil egregius, q̄ res ſecernere apertas a dubiis. Egregie aduerbiū, Excelléter, q̄uis ét uſurpeť pro ualde nimis, ut apud Terē. in An. Hoꝝ ille nihil egregie p̄ter cætera ſtudebat.

Egredior, extra gradior, exeo. Lact. lib. ii. Ille uero cum egreſſus ēet ex arca. Dicimuſq; egredior templo, e templo, & templū. i. extra gradior templū. Inde egreſſus, & (egreſſio.

Egurgito: as. pe. cor. ſignificat exhaurio. Plau. in epi. Atq; egurgitem domo prorſus.

E ante H

Eho interiectio eſt ad ſe uocantis, uel nutus eſt intentionem depoſcens eius, cum quo uult loqui. Teren. ī An. Ehodum ad me. Alias interiectio admirantis, ut apud eundem. Eho an tute intellexti hoc aſſimularier.

E ante I

Ei, dtūs ab is, ea, id, aliqū habet qualitatis uim. Terē. in An. Ei ne ego, ut aduerſer? hoc eſt tali, tā bono. In Metro plærūq; monoſyllaba dictio eſt, ſicut cui, & huic, licet q̄ñq; etiam duaꝝ ſyllabaꝝ reperiatur, ubi e modo corripiť, modo producitur. Iuue, Iuuenes hortantur, ut illam Ire uiam pergant, & eidem ícumbere ſectæ. Lucre. li. vi. Scilicet & fluuius qui uiſus maximus ei.

Eia modo hortantis eſt, modo corripientis, ἐλλιτσὶ ἔια καὶ ἔμμα ἀπὸ τοῦ ἐάω ἐῶ.

Eiicio, is. pe. cor. extra iacio, excludo. Vir. Nec non Tarquinū eiectū Porſenna iubebat accipere. Q̄ñq; extēdo Idé. Eiectoq; incūbit cernuus armo. Eiectū quoq; pro naufrago idem poſuit. Eiectū littore egentē excepi.

Eiectitius, a. um. quod eiicit. Pli. Vulua eiecto partu melior q̄ edito, Eiectitia uocatur illa, hæc porcaria.

Eiurare eſt extra ius facere, quemadmodum exaugurare extra augurium facere. Vale. li. ii. Ignominioſa conſulum eiuratione.

E ante L

Elæa ciuitatis nomen, a quo elaiticus ſinus dictus eſt de qua Pli. lib. v. Haud procul Elæa, quam in littore dixi mus pergamena uocatur.

Elabor pe. pro. extra labor, effugio, eo mō quo lubricus anguis, aut anguilla manu prēſa lapſu fugit. Vir. Ecce āt elapſus Pyrrhi de cæde Polites. Plau. in Cap. Ea ſpes elapſa eſt. i. effugit. Hie. in Prol. Iob. Vt ſi uelis anguillam aut murenulā ſtrictis tenere manibus, quanto fortius p̄ſſeris, tanto citius elabiť. Cic. per. tranſla. Hic fratre ſuo cēſore, qui, pximus ante me fuerat, elapſus eſt, hoc eſt, accuſatoꝝ, ueluti p̄ſentium manus effugit.

Elaboro, as. Vide in dictione Laboro.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Elacatena, genus salsamenti piscis de quo Colu. lib. ix. Scombri carchari elacatenæq; uentriculos, & ne singula enumerem salsamentorum omnium purgamenta.

Elamitæ pe. product. dicti sunt persarum principes, ab Elam filio Sem, ut ait Iosephus.

Elaphebolion dí mensis februarius.

Elaphos pe. cor. latine ceruus. Vnde Tragelaphus. Hir/cinus ceruus.

Elatus, sublimis, excelsus, eminens, supbus. ab effero, ers.

Elaps serpens.

Electra teste Hesiodo, nympha Oceani, & Tethyos filia, uxorq; Atlantis cuius filia quædam ẽt Electra dicta fuit, q̃ Ioui Dardanũ peperit, dicente Vir. li. viii. Dardanus Iliacæ primꝰ pater urbis, & auctor Electra, ut graii perhibent, atlantide cretus. Et subdit. Electram maximus atlas edidit æthereos humero qui sustinet orbes. Alia fuit Electra Orestis soror.

Electryon Amphitryonis frater, & filius Alcæi.

Eleale, nomen ciuitatis regionis Moabitidis. i. arabicæ.

Electrũ, succus ex arboribus ut quidã aiunt, pinei gñis, p fluens ut gũmi in cerasis, resina in pineis erũpit humoris abundãtia, densaf deinde rigore aut tepore. Nascit ut inquit Pli. in insulis septentrionalis oceani. Et a germanis appellaf glessum a latinis succinũ. Ferunt fabulæ sorores Phaethontis cũ ille in padũ fulmíe ictus cecidisset illi flentes astitisse & in arbores conuersas gummi quod electrũ facit ex se emittere, quod ἥλιος. i. sol earum pater fuerit, electrum etiam mistura ẽ quæ ex parte quadam auri & argẽti conficit, dicente Pli. li. 34. in quo quinta argenti portio est electrũ uocatur.

Elemosyna munus, qd inopi daf, ab ἔλεος qd miseratio nem facat. Qd nomen apud gẽtiles raro legit, cũ apud Christianos frequentissimũ inueniaf. Spartia. de caracalla. Nõ tenax in largitionẽ, nõ lentus in elemosynã.

Elegans pe. cor nomẽ est nõ participiũ ab eligo. Ci. li. de opti. di. ge. innuere uí, cũ inqt. Ná si, ut in epulaχ apparatu magnificẽtia recedés, nõ se parcũ solũ, sed ẽt elegãtem uideri uolet, eliget, qbus utaf. Sũt. n. pleræq; aptæ huiꝰ ipsius oratoris, de q̃ loquor psimoniæ. Est igif elegans idẽ qd cultus, ornatus, politus, q̃si q eligere sciat, aut q ipse sibi sit eligẽdus. Ter. Regẽ elegantẽ narras. Gel. elegãs hõ nõ dicebaf cũ laude, sed id fere uerbũ ad ætatẽ M. Catõis uitii nõ laudis fuit. Cato li. de moribꝰ Auariciã oĩa uitia hñe putabãt, sumptuosus cupidus elegans uitiosus irritus q habebatur is laudabatur.

Elegantia dicta ẽ, q̃ sit electa, & separata a uulgari opinione, & accipif p cultu, & ornatu, q̃ tñ apud ueteres nõ ad ingenii opa, sed dũtaxat ad nimis amœnũ, lætũq; cultũ, ac uictũ applicabaf, nec sine uitio erat. Nũc elegãs solũ laudádo dr, ut elegãs oĩo. Est & elegãtia elocutiõis pars, q̃ facit ut unũqdq; uerbũ pure, aperteq; dici uideaf. Huiꝰ duæ sũt ptes latinitas, & explanatio. Latinitas, q̃ sermonẽ pugχ seruet ab oĩ uitio. Explanatio ẽ, q̃ reddit aptã, & dilucidã oĩonẽ. Ea duabus rebus comparaf. f. ut usitatis uerbis utamur & ꝓpriis. Vsitata sũt, q̃ uersanf in cõsuetudine quotidiana. Propria sũt, quæ eius rei, de q̃ loquimur uerba sunt, aut esse possunt.

Elegia pe. pro. uersus uel a laude mortuoχ, ut inqt Ci. li. de legibus his uerbis. Laudes in conciõe memoranto, easq; ẽt ad cãtus ad tibicinẽ ꝓsequanf. Qd quidẽ genus carmis romani næniã nũcuparũt. Vñ tractũ ut epitaphia quoq; defunctoχ elegis uersibꝰ scribãf. Oui. Flebilis indignos elegeia solue capillos. Ah nimis ex uero nunc tibi nomẽ erit. Alii opinãf a cõmiseratiõe nomẽ obtinuisse. Nã ἔλεος dí cõmiseratio. Ab elegos, fit elegia cꝰ pe. p. a poetis. Mart. Detineat cultis aut elegia comis. Sta. li. i. syl. Quas inter multũ petulans elegia ꝓpinquat. Oui. de re. Blanda pharetratos elegeia cantet amores. Huius metri princeps fuit Callimachus Secũdus Philetas. Ab elegus fiunt adiectiua Elegius, a. um, & elegiacus. a. um. Elegiographus q elegiam scribit.

Elementa sunt principia oĩm reχ, a qbꝰ sumif incremẽtũ, & in q̃ resoluunf. Vñ notas líaχ scriptores elemẽta uocãt, eo ꝙ sint principia oĩonis. Ná ex dictionibus syllabæ, ex syllabis líæ fiũt ad sĩlitudinẽ mundi elementoχ. Sicut. n. illa coeuntia oẽ corpus efficiũt, sic hæ cõiunctæ líæ alem uocẽ q̃si corpus aliqd componũt. Lí elementariæ líæ dictæ sunt primitiuæ. Iul. Cap. Puer, inquit, líis elemẽtariis, & calculo ĩbutus. Sic lex Moysi, & oẽ uetus testamentũ elementũ dí ab apl̃o, qbus, quasi ab elementis & religionis exordiis, deũ discimus. Quõ elemẽta appellanf líæ, per q̃s syllabas, ac uerba cõiungimus, & ad texendã orõnem longa meditatione ꝓcedimus. Ars quoq; musica hẽt elemẽta sua. Et geometria ab elemẽtis incipit lineaχ. Et dialectica atq; medicina hñt ἐισαγωγὰς isagogas suas, sic elemẽtis ueteris Testa. ut ad euangelicã plenitudinẽ ueniatsĉti uiri/rudiẽ infantia. Sũt ãt quatuor elemẽta reχ principia, Aer, ignis, terra, aqua, q̃ oĩa ex his gignunf, alunf q̃ ab alẽdo dcã, uel potius, ut Hie. scribit in cõmẽtariis ep̃læ ad hebræos elemẽta, q̃si eleuaméta, eo ꝙ ex ipis cætera originẽ sumãt, initia uidelicet & fundaméta creaturæ. A qbusdã ẽt dñr elimẽta ꝑ i. líam, q̃si fabricamenta ab eo, qd est elimo, as. q̃ ex eis fabricata sint oĩa. De his quatuor elemẽtis sic scribit Am. li. Hex. Est aũt terra arida, & frigida. Aqua frigida, & humida. Aer calidus, & humidus. Ignis calidus & siccus. Et sic ꝑ has iugales q̃litates singula miscenf elemẽta. Nam terra cũ sit aridæ & frigidæ q̃litatis, cõnectif aquæ ꝑ cognationẽ q̃litatis frigidæ. Et ꝑ aquã aeri, qa humidꝰ ẽ aer. Aqua ergo, tanq̃ brachiis quibusdã duobus rigoris, & humoris, altero terrã, altero aerẽ uidef amplecti. Frigido terram, aerẽ humido. Aer quoq; mediꝰ inter duo cõpugnantia ꝑ naturã, hoc est inter aquã, & ignẽ utrunq; illud elemẽtum cõciliat sibi, qa & aquis humoi, & igni calore cõiungif. Ignis quoq; cũ sit calidus & siccus natura calore aeri cõnectif, siccitate aũt in cõmunionẽ terræ, ac societatẽ refundif, atq; ita sibi per hunc, ceu choχ quendã cõcordiæ, societatisq; conueniũt. Vñ & græce συμχῶα dũr, q̃ latine elemẽta dicimus, q̃ sibi cõueniant, & concinãt. Pythagoras, cæteriq; physici principia q̃tuor elemẽta ꝓposuerũt, ex qbus aia alia constãt q̃ in corporibus nr̃is euidenter apparẽt, carnes, & ossa terrena sunt, humor & sudor aquatici, respiratio exacre, Calor ex igne. Ab elemẽtis habemus corpus, a Deo aĩum, ut inquit Victru. quum tñ multi dissentiant.

Elementarius, a. um. qd est elementi, uel quod ad elemẽtum pertinet. Vñ elementeriæ líæ dictæ sunt primitiuæ. Iul. Capi. Puer literis elementariis & calculo imbutus. A Sene. Senex elementarius dicitur li. v. epistolarum. Turpis & ridicula res est elementarius senex.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Elenchos latine reprehensio argumentū, & idē fere qđ συλλογισμ, q̄si cōprehēsio, sicut Ci. ad Atti. scribit. Sed latini indicē dīt. Etem quō librox indices & pulchritudine & uarietate colox & magnitudie lrax libros exornāt, & res alias sui indices, ita hi gestantiū habitū illustrare, & q̄si indices eox uidenr ee ἀπὸ τοῦ ἐλέγχω, qđ ꝑcat arguere ac patefacere, id qđ solēt indices ab indicādo noīati. Sūt. n. elenchi margaritæ ꝑceriores fastigiata lōgitudine. Pli. Elenchos appellāt fastigiata longitudie alabastrox figura i pleno desinētes orbe. Iuue. Aurib⁹ extēsis magnos cōmisit elenchos. Et hi qdē bini, aut terni fœminax aurib⁹ suspēdebanr. Itē cauillatoriū dm̄ eléchos appellar. Vñ & ꝑ quodā argumenti gñe sumiē vñ sophistici elēchi apparētes redargutiui.

Elei, pe. pro. populi in peloponeso clarissimi ꝑpter delubx Iouis olympii, ludosq; olympicos quox pfecturam Elei habuerunt. Vnde Elei equi & Eleus carcer sæpe leguntur. Luc. Quantum clamore iuuar Eleus sonipes.

Elephas, tis. & elephātus, ti. aī al notū, q̄uis pro ebore, hoc est elephāti dente q̄nq; ponar. Virg. li. iii. ge. In foribus pugnā ex auro solidoq; elephāto. Elephāti biennio utero grauescūt, nec amplius q̄ semel gignūt, nec plures q̄ singulos. Viuūt annos. ccc. Hos primū uidit Italia Pyrrhi regis bello in Lucanis, & boues lucas noīauit. Boues a magnitudie. Qm̄ nīi maximā q̄drupedē quā haberēt, uocaueīt bouē. Lucas a lucanis. Alii lucā q̄si lybicā dictā uolūt, ꝙ ex aphrica hmōi beluæ primo fuerint in Italiā ductæ. Var. a luce lucas appellatas existimat, ꝙ elephāti relucebāt ꝑpter inauratos regios clypeos, q̄ in turrib. his erectis cōspiciebanr. Neuius. Atq; prius locusta pariet lucam bouē. Auso. Vt lucas boues olim resumpto pferoces prælio fugit iuuentus Romula. Præterea elephas ponitur ꝑ morbo, de quo mox. Serenus. Est elephas morbis tristi quoq; munere dirus.

Elephantezographi a Plutar. in periclis uita uocanr pictores ebore. ἐλεφαντηγράφοι. (elephantina.

Elephantinus, a. um. pe. cor. nomen possessiuū ut pellis

Elephantia, siue elephātiasis, & elephas, est ceu lepræ qđdam genus elephantox cuti sīe, crebris summa corporis parte maculis ac tumoribus rubore paulatim se in atrum uertēte. Iis non ora tm̄ atq; manus, sed suræ, ac pedes inflanr, ut hinc recentiox plæriq; nō alios putēt esse elephantiacos, q̄ q̄bus crura sic intumescūt, ut pedes elephantox habere uideanr. Origo morbi ex atra bile, nō quidē oī sed retorrida, morbus īexpugnabilis, atq; ut cancer uni⁹ partis, sic elephas toti⁹ corporis, q̄si cancer existimar. Cassiodorus. Cutis aīalis elephanti ulcerosis uallibus exarar a qua transportaneorum nefanda, inquit, passio nomen accepit. Pli. xxvi. Elephantiasis non fuit in Italia ante Cn. Pom. tempora.

Elephantiosus. Vide in dictione Elephantia.

Elephantiacus, qui morbum elephantiæ habet.

Elephantina urbs, quæ distat a Thebis Aegyptiis uiginti, & octingentis stadiis.

Elephantis, idis. nomen uirī poetæ q libellos scripsit, quibus uaria gña concubitus, uariosq; coeundi modos cōplexus est. Mar. Nec molles Elephantidis libelli.

Elephantini libri, apud priscos fuerunt, in q̄bus senatus consulta scribebantur, quæ ad principes pertinebant.

Eleo, es. maculo. Lucil. Si hic uestimenta eleuit luto ab eo risum magnum ad cachinū imprudens subiiciē.

Eleuies purgatio. Luci. Vt eleuiē facere per uentū uelis.

Elea ciuitas Lucaniæ, quā quidā Helā a fonte noīaueīt. Alii a palude dictā opinantur, quæ græce ἕλος dī.

Eleatæ pe. p. ppīi eleā habitātes dicti sūt, inter quos Parmenides pīus & Zeno pythagorici ambo, ꝑ quos Eleā īstitutis, legibusq; bñ formatā fuisse autumat Str. li 6.

Eleus dictus Bacchus, quasi pius pater, ꝙ libertatem hominibus præstet, græci ἵλεος misericordiam dicunt.

Eleusis, & eleusin ciuitas in Attica ꝓuincia nō longe ab athenis in q̄ regnauit Eleusi⁹, a qua tota ꝓuincia Eleusina dicta est. In q̄ Triptolemus natus ē. Hæc mysteriis Cereris inclyta fuit. De q̄ Stra. Eleusin ciuitas in attica ubi Eleusinæ cereris tēplū extat & fanū mysticū qđ Dictinus extruxit turbæ theatralis capacissimū. Hic cū Celeus regnaret & Cererē filiā q̄rentē, liberalissīmę hospitio suscepisset, illa ꝑ munere oñdit ei oē genus agriculturæ, filiū ēt eius Triptolemū recens natū ꝑ noctē igne fouit, ꝑ diē diuino lacte nutriuit, & eū alatis serpētibus suppositū ꝑ totū orbē misit ad usum frumentox hoībus indicandum. Steph. Byzan. πόλις δῆ ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἔτους, καὶ παρὰ τοῦτο τῆς δήμητρος.

Eleusius nomen uiri, quem Ceres docuit omnem agriculturam. A quo Eleusis ciuitas nominata est.

Eleotheſium latine unctuariū, & sumiē pro loco, in quo unctores ungere solebant corpora post lauationem.

Eleutherius nomen uiri, quo significatur apud nos liberalis ingenuus seruator liberatorq;.

Eleutheria liberatoria libertatis solēnia. Plau. in Persa.

Eleutheros fluuius. Pli. li. (Basilice agito eleutheria. ix. Testudines Phœnicio mari ultro ueniunt statuto tempore anni in amnē Eleutherū effusa multitudine.

Eleuo, as. pe. cor. sursum leuo, in altū tollo. Plau. Cape dū lapidē hunc, atq; eleua. Itē significat aufero, uñ eleuatū pro ablato ponie. Item extra leuo, īminuo, extenuo, & res gestas uerbis deprimo. Tractū a re ponderosa, q̄ ut par sit eleuar. i. īminuiē. Liui. li. iii. Maior inquit, si uana nostra P. C. auctoritas ad plebē est, uos eleuatis eā, quippe quia plebs senatusconsultum in continuandis magistratibus soluit. Idē li. xxviii. Q. Fabius res gestas in Hispania eleuauit i. depsīt. Quin. li. v. Gentiū simul uniuersarū eleuata testimonia ab oratoribus scimus.

Eleucus fluuius, qui Mediæ magnam partem irrigat.

Elicio, is. pe. cor. cui. citum. uel xi. ctum. significat educo extraho, Vnde illecebræ argentariæ dictæ sunt meretrices ab eliciendo argento.

Electo, as. frequen. formatū ab electum supino. Plaut. in Asi. Ibo aduersum, atq; electabo quicqd illud sit. Hoc est mulcebo, & bono modo sæpe foras exire faciam.

Elicito, as frequentatiuum formatū a supino elicitum.

Elices pe. cor. sulci aquarii, per quos aqua collecta ex agro educitur ab eliciendo dicti.

Elico, onis. pe. cor. inuersor, & inuolutor rerum.

Elido. is. pe. ꝑ. si. sum. effringo, exprimo, excludo, pfoco, dissipo, occido. Ci. li. ii. Tus. Hæ sūt illæ fibræ stirpiū, q̄s initio dixi, ꝑsequendæ, & oēs elidēdæ, ne ulla unā posīt existere. Plau. i Ru. Iubeo oculos elidere. Sue. in Cæsa. Ac sæpe præ turba elisi, exanimatiq; sunt. Vir. Gemi nosq; pmens elīserit angues. Itē elidere est colligere. Idem li. iii. Ter spumā elisam, & rorātia uidimus astra.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Eligo,is.pe.cor. Vide in dictione Deligo.
Electio est recta approbatio.
Elimino, as. extra limen eiicio, excludo. Actius. Egredere, exi, effer te, elimina urbe.
Elis ciuitas Arcadiæ, iuxta quam Alpheus fluuius oriť Hinc eleus, a.um. Vir.li.iii.geor. Hic uel ad Elei metas & maxima campi sudabit spatia.
Elinguis, q sine lingua est. Ité q mutus est, & loq nõ põt, ét si linguã habeat. Amb. Mutus es, elinguem te feci
Elinguo, as. linguã extraho, seu lingua priuo. Plau. i aul. Si hercle ego te nõ elinguandã dedero usq ab radicibus, impo, auctorq; sum, ut me cuiuis castrandũ loces.
Eliquo, as. pe.cor. Vide in dictione Liquo, as.
Elissa fuit nomen proprium Didonis. Nam Dido lingua phœnicea, latine uirago dicitur.
Elelisphacus a græcis dicitur saluia herba hortensis.
Elysiũ locus ubi pioχ aiæ habitant ἀπὸ τ λύσεως a solutione. Ná aiæ post solutioné uinculi corporei deueniunt ad elysios campos. Hunc locũ alii inferoχ suis fœlicitatibus plenũ, alii fortunatas insulas. Alii circa lunarẽ circulũ dñt, ubi iã aer purior est. Sũt & Elysii campi in bœotia in cãpo thebano, ut inqt lycophron. Plu. celebrat in insulis britannicis ad oceanũ, cui astipulať Homerus, in arcadia etiam redduntť, & in hispania.
Elimo, as. Vide in dictione Delimo.
Elixum dicitur aqua coctũ, q̃ lix ignis cinis appellatur. Nam cinere ollæ suppositio, coqui solent carnes, non assandæ. Varro autem per translationé calceos elixos scribit, quasi madefactos, ut est caro, quæ elixatur.
Elixo, as. aqua coquo. Lau. Val. Quod in prãdio carnes quasdam parum elixasset. (græci λόβας uocant.
Elobia genus inauriũ, inquit Iul. Pol. a fibris auriũ quas
Elogiũ testificatio de aliquo honoris, uel uituperatiõis causa. Et aliqñ simplex testificatio sniæ, ut Ci. Solonis quidẽ sapientis elogiũ est, quo se negat uelle suã mortem dolore amicoχ, & lachymis uacare. Vituperationis. Quin. Non est, iudices, q̃ putetis, ideo nullũ adiectum ad exhæredationem iuuenis elogiũ, q a de scelere cõstaret. Honoris. Cice. in Ca. Quanta in Attilio Calatino, in quẽ illud elogiũ unicũ plurimæ cõsentiunt gentes ppli primariũ fuisse uiχ. Sen. Decessit negociator testamento oĩm bonoχ suoχ reliquit formosam uxorẽ hæredẽ, & adiecit elogiũ. Quia pudicã cõperi.
Dĩ etiam elogius, sicut epitaphium, & epitaphius.
Elychnium dĩ funiculus ille papyraceus, siue sparteus ca nabinusue, aut stupeus, q stans in oleo perurit, quẽ & thryallida, & phlomon quoq; græci appellant. Plí. Et e medulla eius elegantium lucernaχ ellychnia fiunt.
Eloquor pe.cor. significat, sicut suum simplex. Quin. Eloquor cũ oĩa, quæ mente cõceperim promo, atq; ad audientes profero. Vir, Eloquar, an sileam? Plau. in Am. Resq, ut facta est, eloquar. Quasi apte loquar. Aliqñ eloqui est dicere, qd proprium est oratoris, a quo eloquentes dicuntur, qui in dicendi ratione perfecti sunt.
Eloquentia dictio ex omni parte perfecta, totum rhetoricæ corpus continet.
Elocutio, quæ ab elocutum supino fit, est idoneorum uerboχ ac sententiaχ ad inuentionẽ accommodatio.
Eloquiũ mõ sermonẽ, mõ facundiã, modo elogiũ scat. Plau. Dulci ac blãdo eloquio amicã solatus. Apul. Platonis eloquio monitus non nobis solis nos natos esse.
Elpes nomẽ, ppriũ Boetii uxoris. De qua epitaphiũ est, Elpes dicta fui siculæ regionis alũna, Quã, pculapia cõiugis egit amor. Quo sine mœsta dies, nox anxia, flebilis hora, Nõ solũq; uiro spũs unus erat. Lux mea non clausa é tali remanẽte marito, Maioriq; aĩæ parte superstes ero. Porticibus sacris iã nunc peregrina quesco, Iudicis æterni testificata thronũ. Neue manus bustũ uiolet, ne forte iugalis Hæc iteχ cupiat iungere mem
Elongo, as. lõge facio, remoueo, ut Elon (bra cinis. gasti a me amicum, & proximũ. Aliquando protraho differo. Pli. Quo maxime tempore dies elongantur.
Elonginquo, as. idem quod elongo. Augu. Domine ne elonginquaueris misericordias tuas a me.
Elorus pe. pro. Siciliæ urbs, ab Eloro amne, qui campis superfundiť sicut Nilus dicta, proxime Pachynum, in quo pisces cibũ e manu capiũt, ut testatur Pli. li. xxxii. De hoc Sili. Sidonios Drepane, atq; unda clamosus Elorus. Vir. li. iii. Exupero præpingue solum stagnantis Elori. Sunt tamen qui hoc nomen aspirent.
Elotæ seu elotia sua publica appellant mancipia familitia lacædomonii. i. publicos ministros, ut sũt apparitores. Apud Thessalos penestæ a græcis εἱλώτης.
Elpenor pe. pro. nomẽ comitis Vlyssis, q a Circe, cũ aliis sociis in porcũ conuersus fuit. Iu. Et cũ remigibus gruniſſe Elpenora porcis. Home. facit li. xi. odyſ per necromantiam interfecti Elpenoris Vlyssem ire ad inferos. ἐλπήνωρ᾽ ὃν πρῶτα νεώτατος. οὔτ᾽ ἐν λίην ἀλκιμος ἐν πολέμῳ Et subdit ἀλλὰ κατ᾽ αὖπικρὺ τέγος πόσιν. ἐκ δὲ οἱ ἀυχὴν ἀσφαράλεων ἐάγη, ψυχὴ δ᾽ Ἄϊδόσ δε κατῆλθε.
Elucum pe.cor. languidum, uel hallucinatorem, aut nugarum amatorem, siue halonem, hoc est hesterno uino languentem significat.
Elucifico, as. luce priuo, quamuis Noni. interpteť lucidare. Laberius, Volo elucificare exitũ ætatis meæ, inducitur eiũ diues auarus popinationé filii deplorans, q ait, uellet se Democriti exemplo luminibus oculoχ priuare ne uideat filium luxu patrimonium prodigentem.
Eluceſcere ſcat ualde lucidũ fieri. Hie. Qd ut clarius eluceſcat, ſumamus exemplũ ab his corporalibus ſenſib⁹.
Eludo, is. pe. pro. manifeste, seu pfecte derideo decipio. Cice. Sed uos ab illo irridemini, & ipsi illum uicissim eluditis. Est & eludere, ut Dona. scribit, ludo finem dare. Teren. in Eu. Eludet, ubi te uictum senserit.
Elumbus, & elumbis, qui euuulsum habet lumbum, uel qui præ lumbi debilitate sese erigere non potest.
Elugeo, es. pe. pro, Vide in dictione Lugeo.
Eluo, is. elui. elutũ significat lauo, seu lauando exhaurio extra purgo. Col. li. i. Quod ét uenenati liquoris eluit perniciẽ. Idẽ. Villica debet curã adhibere, ut frq fœces, aut amurcæ in fundis uasoχ subsederint semel, statim emundent, & nõ callidiſſima lixiuia, ne uasa cerã remittant, semel atq; iteχ eluent. Lact. li. v. Quãto satiꝰ est mentẽ potius eluere, q̃ malis cupiditatibus sordidaſ
Eluo, as. gulæ inſeruio, seu luxuriose effundo. Cicero q̃ Sex. Quid tu meo periculo gurges, ac uorago patrimonii eluabare, sed hoc asperari solet.
Eluuies spurcitia & cloacalis feculentia. Vide in dictione Alluo, is.
Eluto, as. pe. pro. a luto fit, & scat exprimo, extramitto

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

foras, aquam colo, seu qd simile ex luto, aut alia re fœda. Vir. li. ii. Ge. Aqua elutabit omnis. i. exprimetur.

Elutrio, as. de uase in uas transfero. Quod quidē & transuaso dicitur, sed rarius. Forte a lura, quæ os culei est. Vnde lurcones capacis gulæ homines.

Elurus pe. p. aīal a græcis dictus, apud latinos felis. Gel. li. xix. Eluro ꝙ quoq; oculi ad easdē uices lunæ maiores fiūt aut minores, scribit cū dipht. Ælurus, de quo supra.

Eluscare est luscum facere. Apud Iurisconsultum titulo, ad legem Aquiliam scribitur, aquilia eum teneri qui eluscauerit discipulum in disciplina.

Eluscо, as. Vide in dictione Luscus.

E ante Ꝺ

Emancipo, as. pe. cor, manumitto, libero. Vñ emancipati q̄si emissi a patria potestate q duobus modis intelliguntur. Aut hi, qui ex patris iure excesserunt, aut q alio ꝙ fiunt dñi. Aliquando emancipatus idem est quod deditus, & ueluti in mancipiū adscriptus. Cic. in Cato. Ita senect⁹ nimis honesta est, si seipsam defendit, si ius suū retinet, si nemini emancipata est, si usq; ad ultimum spiritum dominatur in suos. Apul. lib. x. Et assumpto statim nequissimo, & ad oē facinus emancipato quodam dotali seruulo perfidiæ suæ consilia cōmunicat.

Emansor dī, q diu uagatus ad castra regredit sicut desertor, qui p tp̄s longū uagans reducit. Erroneus, qui non quidē fugit, sed freq̄nter sine causa uagat, & tpibus in res nugatorias cōsumptis, serius ad dūm redit.

Emano, as. pe. cor. extra mano, exeo. Colu. lib. vii. Et sale cum adipe defricatur dum saniei uis emanat.

Emargino, as. pe. cor. significat extremitates superuacuas aufero, recidoq;, & margines ulcerum erodo. Quo uerbo utitur Plinius lib. xxviii.

Emaus cuius Lucas in euangelio meminit, est quæ nūc Nicopolis, insignis ciuitas Palæstinæ, apud quā in fractione panis cognitus dominus est.

Emasculo. as. castro, & uirilitatem depono. Ser. ait apud quosdā populos sacerdotes solitos se quibusdam herbis emasculari ut uenerē arcerent & coire nō possent. Itē emasculari est pueꝝ stuprare, ut apud Apul. sæpe.

Emath ciuitas, q̄ nunc Antiochia noīat, & duæ sunt ut inqt Hie. magna. i. & minor. Magna antiochia, minor appellat Epiphania. Vñ usq; hodie pgentibus Mesopotamiā, prima mansio Emas corrupto qdem uocabulo, sed pristini nois uestigia retinēs. Cuius regio appellat Reblata, in q̄ pūte Nabuchodonosor regis Iudeæ Sedechiæ interfecti sunt filii & oculi eius excæcati. Hemath uero in prīcipio aspiratū, regio Allophylo ꝙ est.

Emaciatus, a. um. ab emacio, as. quod est macrum facio Col. li. ii. de medica herba. Deinde quater, interdū ēt sexies demetitur, ꝙ agrum stercorat, ꝙ omne emaciatum ex ea pinguescit, ægrotanti pecori remedium est, ꝙ iugerū eius toto anno tribus equis abunde sufficit. Et alibi, solet uniuersū pecus ita ægrotare ut emacieſ.

Emathia regio in Macedonia, quæ alio noīe Pharsalia dicta ē, seu cāpi Philippici. Dcā emathia ab emathioē rege, fratre Mēnonis, q fuit filius Auroræ & Tithoni.

Embamma, atis condimentū, quod ad condienda obsonia fit, ἔμβαμμα καὶ ἐμβαπίζω λέπτω. Col. Hoc sinapi ad embāmata, non solū idoneo, sed ēt speciosо utēris. Quidā embammata intelligunt imersiōes qñ intingimus, uel panē, uel obsoniū, in uasculis impletis reliquida, a græco ἐμβάπτειν fieri uī, quod est imergere, intīgere. Vñ & latine intinctus, hoc ē liquores sapidissimi, uulgus sapores appellat gulæ prorsus irritamento.

Emblemata sunt opa, q̄ ex tesserulis structa sunt, q̄le est museatū in parietibus seu pauimētis, & tarseatū in lignis ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω, qd est iniicio, imitto, interfero. Inuecta nanq; & affixa uidenť. Emblematū quædā dīr uermiculata, siue museata, ut q̄ in parietibus fiūt, q̄dā segmentata, q̄ in lignis, & quædā tessellata, quæ in pauimentis. Sed sæpe cōfundunť. Vñ a quibusdā accipiūtur emblemata, p sigillis ex auro uel argento uasis impressis illigatisq;. Cic. de signis taxat Verrē, q uim emblematū coaceruauerit, quæ oīa uasis figulo ꝙ cælatis impudenter abstulerat. Vir. Cratera impōssum signis, a græco ἐμβολέω imprimo, uī infigo. Pli. li. xxxiii. Scribit Pitheam fecisse phialam in cuius emblemate erāt Vlysses & Diomedes palladium surripientes.

Emboliū ἀπὸ τοῦ ἐν βάλλω, uñ emboliaria mulier dicit, quasi argumentū, & ingressus quidā scænicus, quale sub Domitiano representatū est, si Martiali credimus. Iunctā Pasiphaen dictæo credite tauro Vidimus accepit fabula prisca fidē. Cic. ad Atti. Emboliū nouū cogito. Idem p Sex. Ille inqt ipse maxime ludius, non solū spectator, sed actor, & Acroama q oīa sororis embolia nouit. Qui in idē mulieri pro psaltria, inqt adducit ut ridiculi sint, q emboliariā ex artis genere accipiunt. Vñ etiam emblemata, quasi ab interserendo, ut quæ phrygionū opus aut plumatile conficiat. Dī & stabilitas ipa embolon & rostra quoq; nauiū appellanť embola. Sed & acies in rumbi modo instructa noīatť embole, sicut & pars arietis extrema machinæ muralis, q̄ ingruit. Ipsa quoq; fibula rotaꝝ axibus firmandis immitti solita, quā rustici clauiculā appellant, græce nomen habet embolium. Nam & dies intercalares embolimei & ipsa intercalatio emboliſmus appelllatur.

Embryo græce ἔμβρυον ἐμβρύωνος ὁ παιδάριον ἐν τῇ μήτρᾳ neutro genere dicūt pro intus germinante, ac scaturiente, & accipitur pro eo, quod in utero matris uiuit, anteq̄ lineamenta suæ speciei accipiat, ex ἐν quod significat intus & βρύω germino emano.

Emereor manifeste, seu perfecte mereor, aut solutus liberue sum. Vnde emeriti milites dicūtur qui completis stipendiis militiæ sacramento soluti sunt. Sic emeritos dicimus officio perfunctos. Et Virgili. Emeritos boues dixit qui uacationem habent. Lactan. li. iiii. Etenim cum constet homo ex carne & spiritu, & oporteat spiritum iusticiæ operibus emereri ut fiat æternus. Clau. li. ii. Ducunt emeritos ad pascua nota iugales.

Emerita Augusta Hispaniæ oppidum est, ad Lusitaniam spectans.

Emedullo, as, per duplex ll. Vide in dictione Medulla.

Emendo, as. corrigo, aufero, & a menda deducitur. Plin. li. xxiiii. Succus hederæ tædia narium graueolentiāq; emendat præcipue albæ satiuæ. Hier. ad Augusti. Et uel nostrum emendemus errorem, uel alium frustra reprehendisse doceamus.

Emendico, as. pe. pro. significat more medicantium expeto. Sueto. in Cæsa. In Hispania a Proconsule a sociis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pecunias accepit emendicatas in auxiliū æris alieni.
Emergo,is.si.sum. Vide in dictione Mergo.
Emitto, is.extra mitto. Hora. Nescit uox missa reuerti. Vnde & emittere ponitur pro manifestare, publicare. Item emittere est in seruitute liberare. Plaut. in Cap. Non erit tam auarus, quin te gratis emittat manu. Ter.in Adel.Haud dubium est,quin emitti æquum fi/ et.i.liberum fieri. Ascen. Habet uox missa.&c.
Emissarius q ante exercitū emittit, uel ad explorandū, uel ad prælium lacessendū,uel q dūm circūstat,ut eius iussu obtēperet,& præsto est,ut emitti possit.Hier.in li. Re.Et ait rex emissariis,q circūstabant eū.Emissarius quoq; q mittit a superiore foras negocii alicui⁹ obeū di causa.Sue. in Do.Arecinū clementē unū ex familia ribus & emissariis suis capitis condēnaturus in eadē ul ēt maiore gīa habuit.Et emissarius custodiēdo⁊ agro rum causa.Ci.ad Tyro. Nullo emissario nulla materia nulla causa.Itē qui patus est inuehi in aliquē emissari us dī.Cic.Mar. Persuaseratq; nōnullis inimicis meis in me emissariū semp fore. Itē emissarius, sicut Asco.do/ cet,est furto⁊ cōciliator,atq; internuncius,q̄ a magi/ stratibus uel a dūis cōmittunt.Cic.in Ver.acti.v. Dubi tatur quenq̄ existimas, quin illis emissariis hæc tibi ois pecunia q̄sita sit.Et emissarius uocat equus,aries & hmōi.q emissus sit in solitudine, uel qui ad gerendā so bolē emittit.Sed uidet rō uelle,ut dicat admissarius,q ad sobolē procreandam fœminæ adiungat. Vñ admissu ra,qñ mares brutor⁊ admittunt ad fœminas.Sed usus magis emissarius hēt.Hie.in Le. Cuius exierit sors dño offeret illū pro peccato. Cuius aūt in caprā emissariū statuet eū uiuum corā dño.Pli.emissariū appellat pal mitē,q emissus ex putatione infertur imis scamnis, ac per singulos annos ad superiora scandit. Sic.n.li. xvii. scribit.Relicto semper duramento in singulis tabula/ tis,& emissario uno,qui subeat usq; quo placuerit.
Emissariū locus,p quē aqua e lacu,aut stagno emittitur Sue.Fecit & emissariū Fucini lacus,portūq; hostiēsem.
Emisitius explorator, quasi ad p̄quirendū missus, & ocu li emisitii,apud Plau.in Am. extra educti. (bitū est.
Emaneo,extra maneo,a quo emansor, de quo supra ha
Emineo,es.pe.cor.eminui,quasi extra alios,uel præ aliis & supra alios maneo. Is enim eminere dicitur, q cæte ris altior est. Aug.li.viii.ciu.dei. Thales phūs ut succes sores ēt propagaret,rer⁊ naturā scrutatus,suasq; dispu/ tationes literis mandans,eminuit.Interdum eminere est respirare.Plau.in Ca.Ita me miserū rescitando,re/ tinendoq; lassum reddiderunt, uix ex gratulando mi/ ser iam eminebā, tandē abii ad prætorem, ibi uix re/ quieui. Huius uerbi cōpositā sunt,præemineo,uel præ mineo,quod est anteeo, præsum, quasi ante alios ma neo.Hier.. Non quærat obsecro filia regis filiam mili/ tis præminere pompis terrenis in Christi & apostolo/ rum consortio. Promineo.porrigor,supermineo.
Eminus pe.cor.fcat a longinquo loco,q̄si ab extra ma/ nente.Et differt a longe,q nō recte dixeris.Eminus ha bito,ut longe habito.Sed eminus iacula mittebat.Sic cominus a loco ꝓpinquo, non ī loco propinquo, neq; prope,ut Cominus te percutiam,non cominus sedeo.
Eminulus,pa⁊ eminens,seu parū a longe.Var.Vt habe ant inferiorē partē frequentibus pilis subcrispis, eruri bus poti⁹ minoribus,rectis genib⁹,eminulis distātibus iter se.Idē de canibus.Spina neq; eminula,neq; curua.
Emmanuel per duplex mm.interpretatur nobiscum de us. Græce μεμανουηλ λέγεται.
Emodus mons q circa finē Indiæ in duos ramos diuidit Alteri ortorocoras nomen est, alteri semantinus.
Emolumentū utilitas quam ex opera & labore assequi mur.Et a molimine descendit. Cice.li.iii.offi. Si sic eri mus affecti ut propter suū quisq; emolumētū spoliet, aut uiolet alter⁊, dirumpi necesse est eam, quæ maxi/ me secūm naturam humani generis est societatem.
Emo,is.emi.emptū,comparo. Construitur⁊ cum ablō uel genitiuo horum noīum tanti,quanti,pluris,mino ris,& hmōi.Cice.li.iii.offi. Emit homo cupidus tanti, quanti Pythius uoluit. Gel. Libros plurimos ære pau/ co emi. Eius composita sunt Abemo, adimo, coemo, simul emo,uel ex oībus locis emo. Eximo,Interimo, Perimo, & Redimo,quæ habent pe.cor.
Emptito.as.pe.cor. frequenter emo uel frequenter mer candi, seu acquirendi usum habeo.Pli.li.xxxiii. Alios coriis, alios ferro, captiuisq; rebus emptitasse tradit.
Emptitius,a.um.q est de numero eo⁊ q empti sunt siue emi solent.Hie.in Ge.Oīne masculinū in gnationibus uestris, tam uernaculus q̄ emptitius circuncidetur. Var.li.iii. de re rust. Hic aprum glans cum pascit em/ ptitia facit pinguem illic gratuita exilem.
Emax ge. cois, qui uel quæ facile inclinatur ad emen/ dum.Hinc emacitas facilitas,& inclinatio uoluntaria emendi.Colu.lib.v. Quosdam emacitas in armentis, quosdam exercet in comparandis mancipiis cura,de tuendis nulla cura tangit.
Emprosthotonus,Vide in dictione Tetanici.
Emporiū locus mercatus & nundinarum latine dī em ptoriū ubi res uenales exponunt,ab ἐμπορέω lucror ne gotior. Liui. Genua liguriæ nobile emporiū, ἔμπορος mercator,emporema,atis,negociatio.Et emporiū op pidū a Massilienſibus conditū, ut inq̄t Stra. li.iii.
Emporetica charta dicta est qua merces inuoluuntur a mercatoribus inutilis in scribendo.
Empedocles pe. cor. nomen phi quē nescias utr⁊ ne iter poetas an inter phos annumeres,q a de re⁊ natura uer sibus scripsit, ut apd romanos Lucreti⁹. Hic ut auctor est Hie. Oē qd uiuit & mouet nō putauit edēdū sicut & pythagoras, Et ex lite amicitiaq; inter se dissidētibus cūcta constare dixit. Et a prima elemēto⁊ cōplexiōe segregatū aera contēdit, post quē igne erupisse. Cunq; aliū locū nō repiret fursū a frigore aeris repulsum: Cir ca terrā aūt duos circūferri dimidiatos orbes, alterum ex igne totū, alter⁊ ex aere maxime ac ex igne admo dum exiguo & illū diem,hunc noctē esse putat. Initiū uero noctis a die ꝓpter impetū ignis, solē natura non esse ignē sed ignis repcussionem ei similē quam aquis fieri cernimus. Lunā ex relicto ab igne aere congelato sicut grando congelatur p se factā lucē a sole recipere Mentē nō in capite nec in pectore sed in sanguine dis seminatā esse, ac illis partibus hoīes magis sentire q/ bus plus mentis inest. Ferūt hunc Agrigentinū fuisse, qui eū lacū Æthnæ montis inuestigare cōtenderet, de cidit ī foueā igneā,& incendio cōsumptus est.Hic sapi entiæ ꝑcepta uersibus cōplexus est, de quo Lucr. Car/

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mina quin ẽt diuini pectoris eius uociferant, & expo-
nunt p̃clara reperta, ut uix humana uideat̃ stirpe crea
tus. Quid de diis sentiret ita scribit Suidas. Θεῶν τὰ ἐπ-
λη γὰ ὀνόματα οὐσω τὸν ἀνθρώπειν γινώσκειν μηλοῖ δ',
χάρετ' ἐγὼ δ' ὔμμιν θεὸς ἄμβροτος οὐκ ἔτι θνητός. καὶ ἤλ-
γυ ποτ' ἐγὼ γενόμην κουρήτεσσι κόροισι. Ὁ δὲν ὀλυμπίᾳ βοῦς
ὃν λέγεται τὸ μέμα ποικάμμασι θύεσθαι.

Emphasis, pe. cor. exp̃ssio, significatio, demonstratio. Fi
gura est q̃ latens aliq̃d ex aliquo dicto eruit̃. Cui⁹ duo
sunt gña. Alter̃ qd̃ plus sc̃at q̃ dicit. Alter̃ quod ẽt id
quod non dicit, uel cũ maius dicit sub quo etiã minus
uolumus intelligere. Vir. li. i. Geor. Cum iam sacræ de
ficerent syluæ, hoc est non solum aliæ sed etiam sacræ.

Emphraxis latine oppilatio, q̃ sanguinis & alio⁊ humo
rum ebulitionem excitat. (lum empyreum.

Empyreum latine igneum a πῦρ quod est ignis. Vñ cœ

Empanda uter̃ dea, q̃ rebus patẽtibus p̃esse putabatur

Emperici, pe. cor. dñr medici in arte experti. Empiricus
experimentator, ab ἐμπειρία, quod experimentũ ἔμ-
πειρος expertus ἐμπειρικὴ pars medicinæ est q̃ per ex-
perientiã curat. Sunt. n. q̃ medicinã diuidunt in empi-
ricẽ, logicẽ, & methodicẽ. Apollinaris ad Remigiũ. Ad
hoc oportunitas in exẽplis, fides in testimoniis, ꝓprie
tas in empiricis, urbanitas ĩ figuris, uirt⁹ in argumẽtis,
põdus in sensibus, flumen in uerbis, fulmẽ in clausulis.

Empidometici qui habent sub se mensuratores qui mẽ
surant hospitia & in alto loco scribũt nomina eorum
qui ibi hospitari debeant.

Emphonos pe. pro. latine dicitur canorus, uocalis.

Emplastrũ latine fictũ uel informatũ, ex ἐν ꝓpositione
quæ significat in, & πλάττω fingo, seu formo. Vnde
ex diuersis rebus cõfingi, & formari consueuit, q̃ nunc
uulgo unguentũ dr̃. Id uero q̃ uulgo emplastrũ dr̃, a
doctis uocat̃ cataplasma. Imponũt̃ emplastra uulneri
bus, malagmata super integram cutem iniiciuntur.
Pastilli aut illinuntur, aut alicui molliori ceratoue mi
scentur. Sunt & alia horum inter se discrimina.

Emplastratio in arboribus dr̃, cum cortex eximit̃ inocu
lationis gña, ut aptari queat cortex par ex altera arbo-
re. Colu. li. vi. Tertiũ genus, quo ipsas gemmas cũ exi-
guo cortice in partẽ sui delibratam recipit, quam uo-
cant agricolæ emplastrationẽ, uel ut quidam inocula
tionem. Idem usurpauit emplastraturus cum ait. Deli
brato item alteram arborẽ quam emplastraturus es.

Emprosthotonos. Vide in dictione Opisthotonos.

Emortualis dies dicitur in quo quis mortuus est, sicut
natalis in quo quis natus est. Plautus. Certum est mihi
hunc emortalem facere ex natali die.

Emoptoici dicuntur qui cruorem spuunt.

Emphitheosis latiẽ melioratio, qa ab initio sterilia tñ
per hunc contractum concedebant̃, ut is qui acciperet
rem in meliorẽ statum reduceret. Hinc emphitheota.

Emphratta, nauigia tecta a uerbo græco ἐμφράττω ob
turo, ediuerso Aphratta aperta intectaq̃ nauigia. apd̃
Iureconsul. enim de exercitoria actione, Quædam na
ues onerariæ, quædam emphrattæ.

Empusa genus laruæ, & terriculamẽti dicatum hecatæ
uno pede incedens. Vñ & nomen, auctor Eustathius.

Emungo, is. xi. ctum. nares purgo, q̃ fit, cum pus ex eis
detrahit̃. Mungo. n. est quasi mucũ ago e naribus. Mu
cus uero ẽst nariũ humiditas. Hor. p̃ transla. de Luci-
lio Emunctæ naris inq̃t, p̃ eleganti, & faceto. Emunge
re lucernã dicimus lychnum p̃ferre. Q̃ñq̃ etiam de pe
cuniis dicitur. Teren. Emunxi argento senem. i. exhau
si. Vnde emunctus exhaustus & pecunia denudatus.
Plau. in Bacch. Miserum me auro esse emunctum.

Emunctorium instrumentum ad emungẽdum. Hiero.
in Exo. Emunctoria quoq̃ & ubi ea, quæ emũcta sunt
extinguuntur, fiant de auro purissimo.

Emussicata quid significent. Vide in dictione Amussis.

E ante A

En significat ecce, & ntõ pariter, & actõ iungitur, uel in-
dicãdo, ut En prianus, uł exprobrando, ut En agros, &
quam bello troiane petisti Hesperiam metire iacens.
Oratores per ntm̃ frequentius. Cicero. En crimen. Est
etiam en præpositio græca, quæ significat in.

Enantha, auis quædam quasi uitiflora.

Enanthropesis pe. cor. incarnatio hominis dicitur.

Encænia o⁊. cum æ. diph. innouatio ab ἐν & καινίζω no
uo. Aug. Encænia festiuitas erat dedicationis templi
Græce. n. καινὸν dr̃ nouũ. Q̃cunq̃. n. nouũ aliq̃d fuerit
dedicatũ encænia uocãt̃. Iam & usus habet hoc uerbũ
si quis noua tunica induatur, encæniare dicitur.

Encaustes dicitur qui igni adhibito aliquid fingit, ἀπὸ
τοῦ καίω. μ. κάυσω λέγεται, καὶ ἐν γίνεται.

Encaustum opus igni pictum. Pli. Figlinum opus encau
sto pinxit, latine dr̃ inustum, hoc genus picturæ prim⁹
Nicia in usum habuit. Hinc ortum, ut uulgus atramẽ
tum librarium appellare cœperit encaustum.

Encauten similiter picturam inustam dicunt. Plinius
picturæ suæ inscripsit encauten.

Encanthis, morbus oculo⁊, cũ in ipso⁊ angulo tubercu
lum est, quod palpebras parum diduci patitur.

Enchiridion di. a manu dcm̃, q̃si promptuariũ, & qd̃ ad
manũ semp haberi debeat, ceu in ense capulus, genus
libelli parui, q̃ manuale latini dñt, q̃ ἐν χειρὶ. i. in manu
cõtineri possit, quale ẽ libellus Aug. q̃ græce enchiridi
on latine manuale dr̃. Sed & gladiolũ, seu militarem
pugniculum significat, & remi partẽ illam quã nautæ
manu cõprehẽdunt enchiridiõ uocari, Iul. Pol. tradit

Enchiros animal orientis ad magnitudinẽ tauri, sic ali
quantulũ tauro, sed sunt in eo longi crines descẽdentes
ad duas scapulas. Color eius est inter nigrũ & ruffum
ad nigredinẽ declinans, uox quasi tauri & cornua mul
tum ad intus inflexa, caret dentibus superioribus.

Enclisis inclinatio, & unum de accidẽtibus uerbi quod
latini modũ dñt. Hinc encliticũ inclinatiuũ. Vñ encli
ticæ cõiunctiones q̃, ue, ne, qm̃ inclinãt ad se accentũ.

Encyclopædia pe. pro. alii poesim heroicam appellant,
Alii musicen, q̃ musica oẽs complect̃a t̃ disciplinas. Qd̃
oñdit Plato li. i. de legibus, dicẽs musicam sine uniuer
sa disciplina tractari non posse. Alii ut Quin. oẽm artẽ
atq̃ scientiam in unum quasi corpus bene compactũ
& membris pluribus constans confluentem, encyclo-
pædiam dici uolunt, quasi doctrinarum orbẽ, ut apud
Plutar. ubi de musica scribens, inquit, Non solum cir-
ca musicam, uerum & circa aliam encyclopædiam, q̃
mens nostra potentiis intelligendi circulariter circa
scibile tanquam circa centra moueatur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Encliticus,a.um. pe.cor. Vide in dictione Encliſis.
Encyclias, Ariſtoteles in ethicis cõmentationes intelligit,q̃s Gel.extrarias,hoc ẽ exoticas,Mar.Cyclicas,cuiuſmõi & problematũ ſunt libri, & q̃ populares a Cicero.ac Themiſtio quæſtiones appellãt,q̃ de rebus oĩb⁹ tanq̃ in circulo paſſim quærereť. Encyclias quoq; doctrinas ueteres dicebant,quaſi orbiculares,qm̃ connexæ & coagmentatæ ſunt uti corpus unum. Annuum etiam ſtipendium encyclium dicitur, q̃ in ſua terga uoluatur annus. Alii exponunt encyclium pro pœna.
Encyclios latine dr̃ orbis doctrina q̃ oĩm, uñ Victr.li.v. Gr̃as agit parentibus q̃ ſe erudiendum curauerint encyclio doctrinaq̃ oĩm diſciplina,Sene. quoq; Encyclias liberales artes appellari teſtatur a græcis.
Enchriſta, apud Gel.medicamẽta ſunt liq̃da,q̃ illinunť.
Encryphia dr̃ azyma ſubcinericia. Amb. li.de Caym. Tenuerũt & patres,q̃ coxere cõſperſum,qd̃ extulerant de ægypto,ſubcinericia facientes azyma,q̃ græce encryphia dr̃,eo q̃ abſcondanť in cinere,Augu. Interea conſpergiť ſimilago, fiunt encryphiæ,mactať uitulus.
Encolpiæ ut ait Ariſt.uẽti ſunt, q̃ e mari ueniũt p̃ ſinus.
Encyon græci dicunt fœtum,& habens uterum.
Endelechia per d.ut Cic.li.i.Tuſc.ſcat continuationẽ, & perpetem quendam actum ſiue motionẽ,quælis in aĩa cognoſcitur. Endelechiſmos continuata mobilitas.
Entelechia p t. ſignificať pfectio q̃dam & conſumatio.
Enteleches perfectus.Sciendum tñ, ut Hermolaus inq̃t, tantam inter d.& t.eſſe germanitatẽ, ut in pleriſq̃ mutuo ſe impellant elidantq̃. Nam & atraphaxim uocamus herbam, quæ adraphaxis ab Hippocrate dicebatur.Et entelechiam Ariſt. pro endelechia uſurpat.
Endiadis figura,cum duo diuerſa nomina in unam cõuenientiam iungũtur,ut apud Vir.Molemq̃ & montes inſuper altos,id eſt moles montium.
Endromis, idis.ueſtis gallica hirſuta, & uilli longioris, nomẽ tñ græcũ ſortita, quæ potiſſimũ arcendo frigori conueniebat. Iuue. Endromidas tyrias, & fœmineũ cæroma.Mar.Hanc tibi ſequanicæ pinguem textricis alumnã,Quæ lacedæmoniũ barbara nomẽ habet,Sordida,ſed gelido non aſpernanda decembri,Dona peregrinam mittimus endromida. Hanc athletæ poſt curſus certamĩa induere ſolebant. Dicta Endromis quod ἐνδρόμῳ, hoc eſt in curſu, eam habeant.
Endymion,nomen proprium eius qui primus lunæ curſum inuenit. Apollonius li.iiii. Argonauticorum.
οὐ γὰρ ἐγὼ μούνη μετὰ λάτμιον ἄντρον ἀλύσκω.
οὐδ' οἵη καλῷ ἐνδεδάσμαι ἐνδυμίωνι.
Scribunt aũt rem mirandã.Theon Lucillus,& Sophocleus interpres Apollonii his uerbis. ἐν δὲ ταῖς ἱσταις μεγάλαις λέγεται ὅτι ἐνδυμίωνα αὐνεχθῆναι ὑπὸ Διὸς εἰς οὐρανον, ἐρασθέντα ἥρας εἰσὼλῳ πλαγιαθῆναι ὅτι ἐρωτα νεφέλης, καὶ ἐκβληθέντα μετελθεῖν εἰς ἅδου.
Endeploro imploro,quod eſt cum quæſtione inclamo, & cum fletu rogo,quod eſt proprie uapulantis.
Enargia pe. pro.græce ἐνάργεια latine euidẽtia ſiue repñtatio illuſtratioq̃, cũ res ita deſcribiť ut cerni uideať.
Energia cũ accentu in pe.latine efficacia, ſeu operatio. Hie.Habet neſcio quid latentis energiæ uiuæ uocis actus. Componitur aũt ἀπὸ τῆ ἐνῃ ἐργάζομαι ἢ ἐνέργον λέγεται,agilitas quædam,& operatio interior, quæ eſt ueluti uia ac dux ad exteriorem corporis actionem.
Eneruo,as. quaſi ſine neruis facio,debilito. Cice,in Cato. Non plane eneruauit ſenectus,nõ afflixit. Lactan. lib. v. Hæc præſentia terræ bona uirtuti contraria ſũt, & uigorem mentis eneruant.
Eneruus,a.ũ.ſicut eneruis,q̃ſi ſine neruo,uñ enerua ſaltatio,apd̃ Apul.q̃ ſinuoſis flexibus,& corpe plicatili fit
Enchoriæ aues dicuntur regionales. Nam auiũ quædam ſunt enchoriæ quædam alienigenæ.
Engaddi,in tribu Iudæ,ut ſcribit Hier. uocatur uſq; hodie uicus prægrandis Iudææ, iuxta mare mortuum, unde opobalſamum uenit, quas uineas Engaddi Salomon in cãticis nominat. Idem alibi.Engaddum ager eſt terræ Iudææ,non tm̃ uineis, q̃ balſamis florens.
Engonaſis, ſignum in cœlo quod latine ingeniculus uocatur,& eſt hercules qui dextro genu nixus ſiniſtro pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur. Vnde Oui. lib.viii.Meta. Qui medius nixiq; genu eſt anguemq; tenentis, & dicitur Engonaſis nixus genu, ἐνγουνάζομαι enim eſt flecto genua.
Enhydris enhydridis coluber in aqua uiuens.
Enim cauſalis coniunctio, ut Cole pudicitiã, hæc enim hoĩem uendicat a ſcelere. Quandoq; eſt copulatiua. Virgil. Progeniem ſed enim troiano a ſanguine duci audierat.Quandoq; affirmatiua. Teren. Enim non ſinam. Iuncta aũt cum uero ponitur pro at. Cic. Hic cũ aliis ex alia parte enimuero ferendum aſtu.
Enipeus,pe.pro. fluuius Theſſaliæ, iuxta quem fuit prælium inter Cæſarem & Pompeium. Luc.li.vii. Sanguine Romano q̃ turbidus ibit Enipeus.
Enitor pe.pro.a quo enixus. Vide in dictione Nitor.
Enixum aduerbium pro enixe.Cice.Ego illos malos & audaces ſemper enixum contra fortunas, atq; honores huius ordinis omnia feciſſe ſentio.
Eniteo,es,pe.cor.Vide in Niteo.
Enna ciuitas Siciliæ edito in loco, & undiq; p̃cipiti ſita, & a Syracuſanis condita, quæ umbilicus Siciliæ dicit, q̃ in medio inſulæ conſtituta ſit.Hæc imminet circũſtãtibus campis ubertate, & floq; uarietate conſpicuis In hac templũ Cereris fuit uetuſtiſſimũ,ubi dea præcipua ueneratione colebatur,ad quã propiciandã.xv.uiros legatos miſere Romani. De hac urbe Solinus ſic ſcribit,Campus Ennenſis in floribus ſemper,& oĩ uernus die.Stra.Intra inſulam eſt Enna modicis quidem poſſeſſa inquilinis,ſuper collẽ iacens, in qua ſacra Cereri ædes eſt. Hinc raptam a Plutone Proſerpinam Cereris filiam dixit antiquitas. Hanc uulgus hodie Annã appellat, ubi qui regis locũ tenet ob loci cõmoditatẽ totius inſulæ ſolet conuentũ habere. Ste. Byzan. ἔννα πόλις σικελίας κτίσμα σιρακουσίων μεταξὺ ὅπ σιρακουσῶν, ὁ πολίτης ἐνναῖος καὶ ἐννάα παράγεται:
Ennius poeta antiquiſſimus apd̃ Romanos,Q.Valerio & C. Manilio conſulibus natus ferť. Hic Tarentinus ſi Euſebio credimus, fuit. At Mela Pomponius ſcribit Rudias Apuliæ ſeu Calabriæ oppidũ Ennio ciue eſſe nobiles, cui aſtipulatur Sil. cũ ait. Miſerunt Calabri, Rudiæ genuere uetuſtæ. Hic centurio in Sardinia ſub Torquato militauit, & ſuis annalibus bella Itala cecinit,primũ lr̃is græcis operã dedit, & Aphricanũ maiorẽ mirifice dilexit,a quo multis muneribus donatus ẽ,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

primus apud latinos hexametrū carmē fecit. Deceſſit articulari morbo poſt. lxx. an. Scripſit in oī poematū gñe, ſed annales magis ꝓbati fuere. Lucr. li. i. Ennius ut ní cecinit, q primus amœnā detulit ex helicone perenni flore coronā. Fuit nō multo poſt ali⁹ Ennius Tarentinus qui primus de lr̄is ſyllabis & metris librum edidit.

Ennam ſignificat etiam nec.

Ennunq̄ ſignificat ecquando.

Ennea græce latine nouem.

Enneaphonos, pe. pro. habens nouem uoces.

Enneacrunos nomen fontis apud Athenas a Piſiſtrato conditi a numero ſalientiū dictus, quos græci κρούνους appellāt, hoc eſt fiſtulas a q̄ ductu ſue, nr̄i uero ſalientes.

Eneaphthongon chelym apud Mar. legimus, id eſt quæ habebat uoces. ix.

Enode, pe. p. qđ eſt planū, ſine nodo. Vir. Enodes trūci, p transl. Am. li. i. offi. Statimq̄ ipe quæſtionē enodē reddidit ſubiiciēs, q extinguaſ lucerna ipiox. Enodē dixit planā, & manifeſtā, q̄ nullū hēret nodū. i. difficultatē.

Enoch nomē uiri in ſacris lr̄is q ſignificatur gr̄a Dei.

Enos latine uerus hō interp̄taſ, neminē. n. putant uex eē hoiem p̄ter eū q uex deum, & cognoſcat, & pie colat. Alios uero nihil a pecoribus differre arbitranſ, qa uide licet ueluti beſtiæ ad terrā proni uentri & ueneri obediant, ꝓprie uero Enos ſi uerbū de uerbo latine expримas obliuiſcentem denotare uī, qualis aīa rationalis corpori alligata efficiť. Quod. n. uere incorporeū diuinum rationaleq̄ eſt, nō ſolum tranſacta recordaſ, ſed futurox ꝓpter ſublimitatē ſpeculationis habet cognitionem. Qđ aūt carni coniunctū eſt, qđq̄ magno corporis pōdere p̄mitur, ignorantia obliuiōeq̄ inuolutū recte Iudæox ſermo enos. i. obliuiſcentē appellauit.

Enodo, as. pe. p. q̄ſi ſine nodo facio. uide in dicti. Nodus.

Enorme dicitur magnum, ſine menſura, nimium, eo q normam & menſuram excedat.

Ennoſigæus dictus eſt Neptunus, q terrā quatiat. Nam enno quatio. Gæa terra.

Enſis gladius, mucro, ſpatha idem ſignificant. Ab enſis diminutiuum Enſiculus.

Entheca, accipiť ꝓ gazæ repoſitorio. Augu. li. de uita cleri. Enthecā nobis hīe nō licet. Non eſt eꝑi ſeruare aux Hæc recenſenť in decretis canonicis. xii. q. i. Fulgētius ponit enthecam memoriæ pro theſauro & cella.

Enthecatum quod eſt in repoſitorio conditum.

Enteron, latine inteſtinum. Hinc quidam exenterare, ꝓ euiſcerare & inteſtina detrahere.

Enterocela dī cū inteſtina dilabunť in ſcrotū. Epiplocele cū omentū, hygrocele cū in alteх e teſtibus humor cōfluit. Oiſq̄ has ſpēs nr̄i uocāt hernias, inq̄t Cel. Ramices uero q ſequunť. Porocela, cū ex abſceſſu aliquo circa ſcrotū materia ſubdurauit, ſarcocela, cū ipo ſcroto cōcreuit caro. Cirſocela, cū uenæ itumueřt tunicis teſtiū integris, uel i ipo ſcroto, uł cū bubonocela dī i inguine. Eſt tū, ubi Plin. enterocelā dixerit ramicē, ut in

Entheſis, pe. cor. latie iterpoſitio dī. (medicinis cuꝑſſi.

Entheon, medicamentum a p̄ſtantia remedii dictum.

Entherione, pe. pro. ſcribitur enim ἐνθερίων latine medullam ſignificat.

Entole, latine dicitur præceptum. Auguſti. ſuper Ioan. ſuper illo uerbo, Hoc eſt præceptum meum, ſiue dicatur præceptum, ſiue mandatum ex uno uerbo græco utrunq̄ interpretatur, quod eſt ἐντολή.

Entheus, diuinus, & nuīe afflatus. Entheos latini dicunt fanaticos. Firmi. Erunt enthei uates diuini q horoſcopum habebūt in prima parte geminox. Et enthei pythonici qui apollinis ſpiritu repleti p̄bebant oracula.

Enthymema pe. pro. & enthymematū ἐνθύμημα ἀπὸ τοῦ ἐν θυμεῖν q ē mente concipe, aīaduertere, cōſiderare, uñ cōmentū, uel cōmentationē Quin. interpretaſ, q mentis actio oīs, atq̄ ſententia enthymema noieť, ſicut docet Cice. in Top. Ponitur q̄ pro argumento ex uno aſſumpto concludēte. Hoc imperfectus ſyllogiſmus dicitur, ut homo eſt ſubſtantia, ergo aīal eſt ſubſtantia. Nā ut inq̄t Ariſt. fit ex uocibus, & ſignis, id eſt ex probabilibus, & neceſſariis ꝓpoſitionibus. Iuue. Aut curtum ſermone rotato Torqueat enthymema.

Enucleo, as. aperio, & nucleum extraho. Nucleus uero a nuce deducitur quod teneх in nuce includitur. Per trā ſlationem enucleare ſignificat declarare, & explanare.

Enucleate aduerbiū, purgate, & exquiſite, ac ſine aſperitate, ab eo, q nucibus ſeparatis a teſtis nucleorum uſus utilis ſit. Cice. lib. iiii. Tuſc. Habes ea, quæ de perturbationibus enucleate diſputant:

Enyo, pen. pro. dea bellone ſeu furor belli. Mart. in primo. Nec te decipiat ratibus naualis Enyo.

Enthuſiaſmos afflatus poetici furoris diuinus.

Entoma inſecta habent penul. cor.

E ante O

Eo, is. iui. uł ii. itū cū oīb⁹ cōpoſitis, ſcat iter capio, a græco ἐάω, qđ eſt omitto, qa eūdo locū omittimus, in quo eramus. Vir. It triſtis arator. Interdū ire ſcat uenire. Teren. in Adel. Quæſo, ut una mecū ad matrem uirginis eas. Interdū recedere. Aug. li. ii. con. Hei mihi, & audeo dicere tacuiſſe te deus meus, cū irē abs tē longius. Ire aūt in ſententiā pedibus, eſt alterius ſententiæ non uerbo, ſed corpore accedere. Liui. Qui hoc ſentitis in dexteram partē pedibus tranſite. Quæ maior pars erit, eo ſtabiť conſilio, deinde frequēter oēs in dexterā pedibus trāſierunt. Hæc ratio inuenta eſt, q nonnunq̄ longum eſt audire ſingulos, dū plurimi ſūt, uel duo capita ſententiax ſunt, ut res expeditiores fiant, Aliq̄n ne pedibus quidē præ multitudine, ad ſententiā ire poſſumus. Ideoq̄ manu ſñiam ſignificamus. Quod Quinti. intelligit, ubi ait. Manibus, pedibuſq̄ imus in ſñiam neceſſitatis. Hui⁹ uerbi futurū indicatiui modi tam iam, q̄ in bo, cum ſuis cōpoſitis facit, licet Diom. tm̄ in bo dicat. Augu. Prodiet tanq̄ ex adipe iniquitas eox. Sciendū quoq̄ eſt q eo, cū ſit neutrū in compoſitione tū plærūq̄ mutat terminationē, ut Adeo, adeor. Obeo obeor. Interio, interior. Subeo, ſubeor. Iuue. Qđ ſi ſubeuntur, ꝓſpera caſtra. Claudius, pugna acriter cōmiſſa ac multis utrinq̄ interitis. Vir. li. ix. Morte obita qualis fama eſt uolitare figuras. Componitur eo, cum ab ut Abeo, cūad ut adeo, am ut ambio, in quo b. interponitur euphoniæ cauſa. Ante ut Anteo, Con ut coeo in quo abiiciť n. Contra ut cōtraeo, Circū ut circūeo. Ex ut exeo, In ut ineo, Inter ut īereo, Intro ut introeo, Ob ut obeo, Per ut pereo, Pro ut, pdeo, in quo d interponitur ſonoritatis gratia. Præ ut præeo, Præter, præte-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

reo. Re ut redeo. Se ut ſedeo, quaſi ſeorſum eo Sub ut ſubeo. Super, ut ſuperbio, ubi interponit̃ b. & e. mutat̃ in i. Trans ut tranſeo. Venum ut ueneo, A ſupino itum itu fit, itus, us. & Itio. Cice. Quid nī itus, & redit⁹. Idem. Nam plura de obuiā itione ſimile locuti fueramus.

Eo, p tanto, ſicut & quo p quāto ponit̃, ut eo magis, quo magis. Sal. Statim res geſtas ppli Romani carptim ut q̄q̄ memoria digna uidebunt̃, pſcribere, eo magis, q̄ mihi aſpe, metu, partibus Reip. aīus liber erat. Q̄nq̄ ponit̃ pro ideo, uel ppterea. Ter. in Eu. Eo ne es feroxꝰ Et in eadē. Eo ad eā non admiſſa ſum. Aliq̄ ſcat huc, uel uſq̄ illuc. Liui. lib. i. Ipſa ueſtigiā quærentē dūm eo deductura erāt. Aliq̄ id, uel uſq̄ ad id, ut apud eundē. quæ ab exiguis pfecta initiis eo creuit, ut iā magnitudine laboret ſua. Sed dicimus eo magnitudinis, qd̄ eſt ad eā magnitudiem. Eo ſapiæ deuenit. i. ad eā ſapiam.

Eo uenum dictum eſt ab antiquis uendor. Gel. Sues aut feminas ſi ſteriles eſſent ueniſſent ex edicto ædiliū poſſe agi. Malui compilari q̄ uenire.

Eouſq̄ in tantum. Val. li. i. Natam uitē eouſq̄ creuiſſe, donec cunctas dominationis ſuæ partis inumbraret.

Eous, prima ſyllaba pro. oriēs dī ab ἠώς quod eſt mane, & aurora. At eous, prima cor. a lumine appellatus, eſt unus ex equis ſolis, quaſi lucifer, ac orientalis, q̄ mane aſſurgens orbem illuminet, ἠώς. n. græce lux dicit̃, pro quo nos dicimus eoum. Vir. li. i. Geor. Aut cū ſole nouo terras irrorat Eous. Et Oui. li. ii. Meta. Modo ſurgis eoo temporius cœlo, modo ſerius incidis undis.

E ante P

Epaminundas thebanus uir fuit, honeſto genere natus, patre Polymno, citharizare & cantare ad chordarum ſonū doctus eſt a Dionyſio, carmina cantare tibiis ab Olympiodoro, ſaltare a Calliphrone, in phia præceptorem habuit Lyſiam pythagoreū. Hic fuit modeſtus prudēs, grauis, peritus belli, fortis manu, animo maximo, adeo ueritatis diligēs, ut ne ioco q̄dem mentiret̃. Vide Plutar. Hic cū apud leutra, Lacedæmonios plaga peſtifera adeo affeciſſet, ut ex eo tpe Lacedæmoniorum opes corruerīt, principatū græciæ amiſſum ultra reparare nequiuerint, dicere ſolebat, orbū ſe, non tū ſine liberis mori, & ex ſe natam relinquere pugnam leuctricam. Hic poſt facinora edita extremo tpe apud Mantineam cum acie inſtructa, & ducis optimi, & militis fortiſſimi officio fungit̃, ſparo agreſti telo percuſſus ictu mortifero, relatuſq̄ in caſtra ſemianimus requiſiuit a circunſtantibus ſaluus ne eſſet clypeus. Cum ſaluum eſſe flentes ſui reſpondiſſent, allatum ueluti ſocium laborum, gloriæq̄ oſculatus eſt. Iterum quæſiuit eſſent ne fuſi hoſtes? Cum id quoq̄ ut cupiebat audiuiſſet, euelli tum deniq̄ ſpiculum iuſſit. Ita multo ſanguine profuſo in lætitia, & in uictoria mortuus eſt, Cuius morte Thebanorum uires hebetatæ ſunt, ut non tam illum amiſiſſe, q̄ cum illo interiiſſe omnes uiderentur. Nam ante Epaminundam Thebani alieno imperio paruerunt, poſt interitū eiuſdem in ſeruitutem priſtinam reuoluti ſunt, ut manifeſtū ſit gloriā Thebanam, cum illo natam, & cum illo extinctam fuiſſe.

Epacta ab ἐπάγω, quod eſt addo ex ἐπί, & ἄγω compoſitū

Epagon, tis. artemo a nūis uocat̃. Trocleæq̄ id genꝰ eſt, quæ in machinis tertia dī, q̄ & ergeta dī a Victru. Idq̄ uernacula ſimplicitas appellat Arganum.

Epanalepſis replicatio uel repetitio reaſſumptio ab ἐπί & ἀνά quæ duo ſimul & re & iterū denotāt, atq̄ λῆψις acceptio. Figura quæ fit qū una dictio in pricipio uerſus ſumpta, iterum in fine uerſus ponitur. Iuue. Creſcit amor nummi, quantum ipſa pecunia creſcit.

Epanaphora pe. cor. latine repetitio.

Epanodos pe. cor. reditus uel regreſſio, ex ἐπί & ἀνά quæ retro indicant & ὁδός uia, quaſi retro poſt uiā, ut principatus bonus, nō aūt bonus, q̄ in tyrannidē cōmutat̃.

Eparchia, puincia, Eparchiotes, puincialis, eparchꝰ pſes

Epar uulgus figatū appellat, latini dicūt (prouinciæ. iecur. Aſpiratur tamen a plæriſq̄. Eſt & dictio græca. Eſt etiā epar genus piſcis, hoc eſt iecur marinum quē & epaton uocant Ariſtoteles & Oppianus.

Epaphroditus pe. cor. dicitur, uenuſtus, iucundus.

Epauxis dici poteſt incrementum.

Epaphus Iouis filius q̄ memphim in Ægypto condidit.

Epectaſis pe. cor. latīe dici poteſt porrectio. Figura qua in medio dictionis litera uel ſyllaba interponitur, ut induperator p impator, ex ἐπί ſuper & τείνω extendo.

Epentheſis pen. cor. interpoſitio, ex ἐπί & ἐν quæ dicunt inter, & θέσις poſitio, ut relligio.

Epeus pe. pro. Endymionis filius, & Pæonis frater, a quo Epeæ ciuitas ī græcia ἐπειός, hic equū ligneū extruxit quo Troia pdita eſt. Vir. Et ipſe doli fabricator Epeus.

Ephebus pe. pro. Iatine pubes dī, q̄ iam ſit in pube & ad annos pubertatis peruenit, ex ἐπί & hebe pubertas. Iu. Armenius Zalates cunctis narrat̃ ephebis. Ter. in An. Nam is poſtq̄ exceſſit ex ephebis Soſia, liberius uiuendi fuit poteſtas. i. poſtq̄ exceſſit ex ea ætate, qua pubē primo emiſit. Declinatur & hic & hæc ephebis, & hoc ephebe, ut dicatur animus ephebis.

Ephebia pubertas dicta eſt. i. prima ætas adoleſcentiæ. Adoleſcentia uero extrema puericiæ inquit Do. Cenſorinus ſeparat ephebos ab exephebis, tanq̄ ephebi dicant̃ in. xvi. ætatis anno. Exephebi ultra illud tpſappellant̃. Iñ ephebæū dictū paleſtræ membꝝ, in quo ephebi exercentur, de quo Victru. li. v. ſic inquit. In duplici porticu collocentur hæc mēbra, ephebæum in medio. Hoc aūt eſt exedra ampliſſima. in li. ii. Mach. ephebia fœ. ge. dicitur ubi ſcriptum eſt. Super hoc pmittebat & alia talenta centum quinquaginta, ſi poteſtati eius concederetur gymnaſium, & ephebiam ſibi conſtituere. Et paulo poſt. Etenim auſus eſt ſub ipſa arce gymnaſium conſtituere, & optimos quoſq̄ epheborum in lupanaribus imponere, quæ ἐπί τῇ ἄκρᾳ θεᾷ τὰ παλλακίας.

Ephigeſis, penultima correpta græce ἐφήγησις, latine expoſitio prioris dicti.

Ephemeris pe. cor. liber in quo res geſtæ per ſingulos dies ſcribuntur. Latine acta diurna, & diarium dicitur, ἐφημερίς, ίδος, quotidianus, ab ἐπί & ἡμέρα dies. mos fuit Romanis, ut ſinguli rerum ſuarum tabulam conficerent. Vnde Iuue. accipit pro libro, in quo diurnales diuinationes erāt, cū ait. In cuiꝰ manibus ceu pinguia ſuccina tritas cernis ephemeridas. Propertius uero p libro fœneratoris, ī quo ſummas pecuniæ mutuatitiæ fœneratæq̄ perſcribit, & ratiūculā per ſingulos dies expenſi, acceptiq̄ ſubducit, & lucra damnaq̄ computat,

Dicit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Dicit.n. me miſeꝝ his aliqs rõnem ſcribit auari, & ponit duras iter ephemeridas. Se. uocat id genus librorꝝ Calẽdariũ li. de benefi. Nẽo bñficia in calẽdario ſcribit Et alibi. Calendariũ uerſat, fit ex dño procurator.

Ephemerinos pe. pro. febris unius dieieſt. Amphemerinus uero quotidiana' eſt, & ex humoribus corruptis, præſertim pituita coaleſcit.

Ephemeron aĩal ortũ apud Hypanim fluuiũ, apud Boſphorꝝ. Ari. li. v. aialiũ. A uita nomẽ habet, qñ die uno duntaxat uiuit. Habet quatuor pedes & totidẽ pinnas.

Epheſus pe. cor. urbs Ioniæ, ſeu Lydiæ celeberrimo Dianæ templo clara, ab amazonibus cõdita. Hoc templũ ducentis uiginti annis a tota Aſia factum fuit in ſolo paluſtri, ne terræ motus ſentiret. In eo centum uiginti ſeptẽ columnæ fuerunt a ſingulis regibus factæ, ſexaginta pedũ altitudine, inter quas triginta ſex cælatæ fuerunt miro artificio. Hæc ciuitas nauale, & portũ habuit, & loci oportunitate multũ creuit, & maximũ citerioris, Aſiæ emporiũ fuit. Ex Epheſo Heraclitus cognomento Scotinus fuit, & Hermodorus, qui ꝓpter excellentiam ingenii, & doctrinã, & qa frugi erat, in exilium miſſus fuit. Hipponax poeta. & Parrhaſi⁹ pictor, & Apelles, & Alexander orator, & Theodotion Iudæus qui ſacram ſcripturam interpretatus eſt.

Ephelis, pe. pro. nam ſcribitur ἐφηλὶς eſt aſpredo quædã cutis mali odoris in facie quemadmodum & uari.

Epheſtius latine domeſticus, familiaris dicitur.

Epheſtris, idis. a græcis dr ueſtis, q armatis ſupinduitur.

Ephi é mẽſura triũ modiorꝝ, de q fit mẽtio in ſacris lr̃is.

Epheſtiades inſulæ, quæ ꝙ latinis Vulcaniæ, & Æoliæ, ꝙ Æolus Iliacis temporibus illic regnauerit. De quibus in dictione Aeolus.

Ephippia equorꝝ ornamenta ἀπὸ τοῦ ἵππου græci equum dũt, ꝓprie tegmina, ſeu ſtragula qbus equi ſternuntur, uel ſellæ equis ad inſidendũ impoſitæ. Cat. Mihi puero modica fuit una tunica i. toga ſine faſceis calciaméti, equus ſine ephippio. Hinc eqtes ephippiati q ephippia habẽt in equis. Cæ. Nõ eorꝝ moribus turpius, aut inertius habeť q ephippiis uti, itaq ad quẽuis numerꝝ ephippiatorꝝ, quis pauci adire audent Equi ſine ephippiis deſultorii dñr, ꝙ ex his facile deſiliant. Et equi ephippiati, quibus ſellæ imponunť, ꝓpter meliorem uecturam. Generaliter aũt oĩa, quæ mulis, equis, aſiniſue inſternunť ſtrata dixere & equos ſtratos, ac in ſtratos eis ornatos. Vide in dictione Strata.

Ephialtes a noſtris dicitur incubus.

Ephyra, æ. ſeu ephyre, es. pe. cor, urbs Achaiæ, q nunc Corinthus dr. Luca. li. vi. Aut Pelopis latis Ephyren abrũpere regnis. ſic dcã ab Ephyra Oceani filia. Hic ephyreus, a. um. Prop. Non ita cõplebant Ephyreæ Laidos ædes. Luca. li. vi. Inſedit caſtris, Ephyreaq mœnia ſeruat. Nã Vir. Ephyreia æra ꝓ corinthiis dixit li. ii. Geor.

Ephyræ, arꝝ. nomen urbiũ in theſſalia, Epiro, Arcadia, in Cãpania, Theſprotis, Ætolis, a qbus Ephyrii populi

Ephod dictio hebræa, qua ſignificatur (uocantur. ſuperhumerale pontificis ueſtimentum.

Ephodius, ſiue ephodion, uiaticum, quod itineris cauſa paratum eſt quaſi ἀπὸ τῆ ὁδῶ.

Ephorus, pe. cor. nomen proprium hiſtorici Cumani & latine ſuper inſpector, præſes, præfectus, epiſcopus, ab ὠπὸ & ὁράω aſpicio. Vnde ephori prouiſores, prouidebant, n. rebus quas reges faciebant, & eas pro arbitrio ſuo uel laudabant uel refellebant. Quo uocabulo Cic. utitur pro quodam lacedæmoniorꝝ magiſtratu. Erãt eñ ephori qui uicem regũ gerebant, iuſq dicebãt cũ reges bello implicati eſſent. Nã ut Plutar. in Cleomenis uita inqt, prius duo reges regnabãt qui quoſdam ſeniores ad conſultandũ adhibebant. Iñ reges cũ diu abeſſent quoſdã ex amicorꝝ numero elegerũt q domi apud ciues uicem gerentes ephori ſunt appellati miniſtri regum. Hi a Theopompo ſic appoſiti regibus ſũt, ut apud Romanos cõſulibus tribuni. Vt. n. a cõſulibus ad tribunos, ꝓuocare quiſq poterat, ſic lacedæmonii a regibus ad ephoros. Satis conſtat ab ephoris reges, eiectos alios fuiſſe, alios interẽptos. Olim pro miniſtris regum fuerunt, paulatim deinde omnem potentiam in ſe transferentes ad id licentiæ peruenerũt, ut ſenſim a rege mgĩatum ꝓpriũ conſtituerint noĩe Ephoriam.

Ephoria tutela, & lacedæmoniorum magiſtratus ab Ephoris conſtitutus.

Epi præpoſitio græca, quæ qñq ad, qñq in, qñq aduerſus, uel contra, quandoq ſupra ſignificat.

Epialos genus febris ex pituita qdẽ frigida, ſed uitrea, putrefactaq, nomẽ dedit ei placidi pellacia ponti ſubdola, quam græci ἅλὸς ὑπόπτας uocant, qñ agitatũ ex tranquillo difficillimum efficitur, uel ἀπὸ τοῦ ὑπνῶς ἁλεαίνειν, quia blande ac modice calfaciat.

Epibatæ, ſunt bellatores in re nautica. Hircius in Com. belli Alexandrini. Capta eſt una hoſtium q̃driremis, depreſſa eſt altera, alteraq perturbata, deinde oẽs epibatis nudatæ. Idem in Com. belli Aphrici. Remigum partẽ ex claſſe Gallorꝝ, Rhodiorꝝ epibatarũ armata. Vitruuius, tũ artemiſiæ cũ eſſet renuntiatũ in eo portu abſtructã eſſe claſſem celatis remigibus & epibatis comparatis & reliquos ciues in muros eſſe iuſſit, ἐπιβάτας tñ proprie aſcenſor dr, ἀπὸ τοῦ ῥήματος βάινω.

Epibathra, æ, pe. pro. ſcala nautica.

Epicharida, pe. cor. genus nauiculæ.

Epicheremata, argumentationes ſunt, quæ nonnulli rationes appellauerunt, Ci. ratiocinatiua epicherema ἀπὸ τοῦ ἐπιχειρεῖν, hoc eſt ab aggrediendo ſiue conando. Hie. ad Aug. Ego ſimpliciter fateor dignationi tuæ, Ilcet ſtilus, & ἐπιχειρήματα tua mihi uiderentur, tñ nõ te mere exemplaribus literarum credẽdum putaui.

Epicœnũ, latie cõmune, pmiſcuũ, ex ὠπὸ τῆ κοινοῦ qđ eſt cõmune, intereſt aũt inter genus cõmune, & epicœnõ, quia in gñe communi, & hoĩes ſunt, & pecora, in epicœno pecora tñ. Et in genere cõmuni ambo articulí ſunt, Hic & hæc cum nomine communicant, ut hic & hæc canis. Epicœnon aũt cũ articulo uno maſculino cõmunicat nomen fœmininum, ut hic paſſer, ſub quo intelligiť fœmina. Et ſub neutro intelligiť fœmina, ut hoc pecus, ut Vir. Lenta ſalix fœto pecori. i. grauido.

Epicharmus, nomen phi Siculi eruditione p̃cellentis, & acumine ingenii prædíti. Cuius mentionẽ facit Cicero. li. i. Tuſc. q. Suidas. ἐπίχαρμος πτύρος ἢ χειμάρου καὶ σικελὸς σρακούσιος ὃς ἔυρε τὴν κωμωδίαν καὶ τὰ λοιπά. Hic elegantiſſimus comœdiarum ſcriptor iocoſus & facetus, quem Plautus imitatus eſt, unde Horatius. Plautus ad exemplum Siculi properare epicharmi.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Epiſtrophea, & ſtrophea noĩant græci primã ceruicis ex ſeptem uertebram, quã Hippocrates adonta uocat,

Epicurus, pe. pro. nomen phi uoluptarii, A quo dicta eſt ſecta Epicureoꝝ, qui ſummũ bonũ in uoluptate collocant, de qbus Sidonius. A ſt epicureos eliminat undiq; uirtus. Hic fuit Atheniẽſis pago Gargetius hortorum magiſter. Vñ a Papinio in ſyluis dĩ Mallet deſerto ſenior Gargetius horto. Hic neoclis atheniẽſis filius maieſtati deoꝝ detrahere conatur ac ſemp uniuerſum ſic ſe habuiſſe, neq; aliqd noui fieri aſſerit præter id quod tpe infinito iam factũ eſt corpuſq; eſſe uniuerſum nõ ſolũ imutabile uerũ ẽt infinitũ, finem bonoꝝ uoluptatem ſtatuit, ſcribitur græce cum ꝫ dipht. ἐπικουρος ἀπὸ τοῦ ἐπικουρέιν,

Epichriſta apud Galenum in eundem fere uſum accipiunt quo circũlitiões qs Dioſco. περίχρισα καλλιβλέφαρα appellat a circũ liniendo qd eſt expolire. Nã & in pictura circũlitionẽ uocat ipſe, cum operibus iam pfectis manus quædam ſalutatrix admouetur ultima.

Epiecia latine æquitas dicitur.

Epictetus, pe. pro. nomen phi ſtoici, q ex Hieropoli phrygiæ urbe originem ducens, Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari ſeruiuit, atq; ad Marci uſque Antonin ĩtpa peruenit. Domitiano ãt imperante eius dominatu offenſus, Roma Hieropolim migrauit, ratus uerum eſſe, quod eſt tragicum, patriam eẽ cuiuſq; ubi quis recte ageret. Tanta uero apud oẽs hoĩes eius uitæ admiratio extitit, ut Lucianus ſyrus Epicteti lucernam fictilem, tribus drachmarum millibus, ob eius auctoritatem ueniſſe tradat. Hic enchiridion ſcripſit opus utile, quod Ange. Poli. nuper latinum fecit.

Epicrocum, pe. cor. genus ueſtimenti croceo colore infectum, cuius meminit Varro.

Epichyſis uaſis genus ab epichyo quod ſignificat infundo, ergo infundibulum a nobis eſt dictum.

Epignomus, recognitor. Nam epignoſis recognitio dĩ.

Epicœdion carmen, quod dicitur cadauere nondum ſepulto, epitaphion poſt completam ſepulturam.

Epidamnus, ciuitas ſiciliæ proxima Tarẽto, ab Epidamno rege barbarorum. Sed Romani coloniã deducentes, ut in ꝫt Pli. Dyrachium dicere maluerunt, propter inauſpicatum nomen Epidamni, tanq; a damno dicat Epidamnũ, ad quod alluſit Plau. in Meñ. cum ait. Ne mihi damnũ in Epidamno duas, tanq; nomen inditũ ſit Epidamno, ꝙ illuc nemo ſine damno diuertatur, de hac Luca. lib. x. Ad campos Epidamne tuos. Apianus ſic habet. Epidamnus rex urbẽ condidit, q ab ipſo nomẽ aſſumpſit. Huius ex filia nepos Dyrrhachus portũ urbi adiecit, ꝙ dyrrhachium appellatur. Hæc nunc Segeſta dicitur q uidetur Æneas condidiſſe præpoſito ibi egeſto qui eam egeſtam nominauit, ſed præpoſita eſt ei litera s. ne obſcœno appellaretur nomine:

Epidaphne duæ dictiones, quaſi ad daphnem, locus in Syria, de quo Str. in Seleucide Syriæ quatuor inſignia ſunt oppida, ob id & Tetrapolis dicta regio Antiochia Epidaphne cognominata. Eſt aũt Daphne antiochenſibus uicinũ, & amœnitate inclytum nomen octaginta ſtadioꝝ ambitu, quo loco antiochenſiũ conuentus agitabatur. Dictũ a Daphne Ladonis filia. Iuli. Capit. Verus poſteaq; in Syriã uenit in deliciis apud Antiochiam, & Daphnem uixit. Ammia. Tũc apud Daphnẽ amœnũ illud, & ambitioſum Antiochiæ ſuburbanũ.

Epidaurus, ciuitas in Peloponneſo ut Pto. inquit, a Stra. Epidaura dicta. Pli. Epidaurum oppidum Æſculapii tẽplo celeberrimũ. Hoc ẽt nomĩe dicta fuit inſula iuxta Dalmatiam in Illyrico mari ſita. De qua Luc. li. ii. Illyris Ionias uergens Epidaurus in undas.

Epidromes pe. cor. dñr funes, quibus retia tenduñ circa ſummã & imam partẽ, ꝙ in his retia diſcurrãt, ὡς eũ ſignificat in δρομῶ curro. Quidã accipiunt pro anulis, qbus cortina chorbæ appendiť. alii epidromon uocãt uelũ qd in puppi pandiť qd nautæ mezanam uocant. Sunt. n. tria gña ueloꝝ. Dolon. Acation. Epidromon.

Epidicticon dicitur demonſtratiuum. Nam ἐπιδείκνυμι oſtendo ac demonſtro ſignificat.

Epigamia, æ. connubium, affinitas, cum aliis gentibus.

Epigenes pe. cor. nomen philoſophi Byzantini.

Epigoni dicti ſunt auctores ſecũdi belli Thebani, quaſi fœtus illoꝝ, q primũ confecerãt bellũ, græce. n. ἔπιγονοι fœtus appellať, & q poſt gignitur. Vñ Euripides tragicus, tragœdiam hoc argumẽto cõpoſitam, epigonos inſcripſit, q̃ agi expoſcebat uoce magna ſcænicorum & ſonora. Ob hoc dixit Cic. li. i. offi. Qd hiſtriones uoce freti agunt Epigonos Medeamq;. Erant qui exiſtimant Epigonos apud Strabo. eſſe populos, a quibus fabulæ nomen inditũ ſit, cum epigoni dicti ſint generali uocabulo, omnes illi, qui ex diuerſis populis conflati ſecundum bellum Thebanũ duce Alcmæone confecerunt, quaſi poſt geniti, & filii illorum, qui in primo bello ad Thebas mortem oppetierant. Nam ex Statii lectione conſtat bellum thebanum, & nomina ducum, qui in eo bello occubuerũt. Quoꝝ filii, ut mortem parentum ulciſcerentur, communi conſilio contra Thebanos iterum arma mouerunt, q acceperant reſponſum ab Apolline, eam ſe ciuitatem expugnaturos, ſi Alcmæonem Amphiarai filium imperatorem rei bellicæ feciſſent. Igitur Alcmæon exercitu ex græcis collecto, contra thebas duxit copias, acerrimeq; cõmiſſa pugna potitus eſt uictoria & Thebæ captæ, ac diruta ſunt. Epigoni etiam dicti ſunt ſucceſſores Macedonũ ueteranorum, qui ſub Alexandro magno, ex Aſiaticis fœminis ſobolem ſuſceperunt. Quæ ſoboles, ut hiſtorici memorant nomẽ habuit Epigoni, qui in caſtris nati in armis educati a paruula ætate periculis exercitati, laboribus durati, prorſus inuicti extiterunt.

Epigramma, atis. ſeu epigrammatum, ati. dicitur inſcriptio, uel ſuperſcriptio, ab ὡς ſupra γράμμα litera, uel ſcriptio. Hinc epigrammatarius, & epigrammatiſta, pro eo, qui epigrammata componit.

Epigraphe penultima correpta titulus, inſcriptio, cenſus, id eſt dinumeratio ciuium Iurſtum.

Epigryphus pe. cor. dicitur qui habet aduncum naſum.

Epigloſſis ſiue epiglottis, idis. lingula inter cibalem & ſpiritalem fiſtulã, quæ inter edendum bibendũq; aperit cannaliculam ſpiritalem ne cibus potuſue in alterum deerret tramitem & hominem torqueat.

Epilepſia ἐπιλήψια cũm accentu in pe. latine correptio ſeu apẽhenſio dĩ. Morbus eſt ſic dictus, ꝙ mentem apprendens, corpus pariter poſſideat ex melancholico humore. Contrahuntur. n. nerui ex hoc morbo. Dĩ & morbus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

morbus caducus. Vulgus appellat lunaticũ. Idem Comitialis appellatur eo,q̃ si cuiq̃ in comitiis contigisse deprehensum fuisset,dimitterent comitia.Sunt ét huius morbi alia noia,de quibus in dictione Comitialis.

Epilepticus, qui ex Epilepsia laborat.

Epilogus,pe.cor.latíe cõclusio. Nã quas nos cõclusiões dicimus,græci epilogos appellant,ab ἐπί q̃ diminutionẽ hic denotat,& λόγος sermo.Epilogus est ps nouissima oronis, quã qdam cumulũ, q dam poratiõem uocant.Rhetorici tripartitũ epilogũ faciunt, cõstantem enumeratione,ãplificatione & cõmiseratiõe.Per enumerationẽ fit rerũ repetitio, q̃ græce dr anacephalæosis.i.recapitulatio,Per amplificationẽ concitant aĩ auditorũ. Per cõmiserationẽ flectunt ad misericordiam.

Epilogismus,cogitatio,computus.

Epimachus, penultima correpta nomen proprium uiri,& latine facilis expugnatu dicitur.

Epimenides,pe.cor. nomen phi Cretensis contemporanei pythagoræ, q multa, & uersu,& prosa scripsit, uixitq̃ annis.clxxix,uel ẽm aliquos.ccxciiii. Vide Laer.

Epimendium, ut Plini. scribit, est tertium bulbi genus, cibis gratum,angustius folio,minusq̃ aspero.

Epimone,pe.cor.latíe pseuerãtia.Figura, qñ ad maiorẽ certitudinẽ,in eadẽ dictiõe perseuerat,ut apud Vir.Sic sic iuuat ire per umbras . Hæc etiam epizeuxis uocat

Epimythion nominatur in fabulis Æsopi particula nouissima,qua utilitas ipsi fabulæ declaratur,quod nostri affabulationem interpretantur.

Epinyctides, pustulæ minutæ seu uari dicti a nocte in q̃ maxime,pueniũt.Iul. Pol.Epinyctis postula subliuida modice humescẽs & plena sanguis in tibiis & pedibus.

Epinicia, oꝝ.græci uocant præmium, & celebritates p parta uictoria, ἐπινίκιος, ὡν ὁ νικάω ὄθεν ὁ πράγετος ὁ νικητικὸς,uictorialis.Hie.li.ii.Macha.Et cum epinicia agerent in Hierosolymis.i. solennitates de uictoriis. Sue.uero accipit pro carminibus ac laudationibus cõpositis, cũ in Nero.scribit. Sequẽti die lætũ inter lætos cãtatuq̃ epinicia, quæ iam nũc sibi cõponi oporteret.

Epiphania,græce apparitio,seu manifestatio latine dicitur,φάνω.n.manifesto.Hie.Dies epiphanioꝝ græco sermone sic uocatur. Quod.n.apud nos apparitionem uel ostensionẽ dicimus, græci epiphaniã uocant. Hoc aũt ideo, quia dñs noster hodie saluator apparuit in tenebris.Licet eñ olim natus esset,ex Maria, & trigin ta annoꝝ explesset ætatem, tamen ignorabatur a mũdo,eo tpe cognitus est, quo ad Iohannem Bapti. ut in Iordane baptizaretur aduenit, & uox de cœlo patris intonantis audita é.Hic est filius meus dilectus,in quo mihi bene complacui. Quem pater de cœlis monstrauerat uoce hunc spiritussanctus uersus in columbam, & super caput illius sedens, tactu quoq̃ ipso uoluit demonstrare, ne quis alius dei filius putaretur ex populo.Epiphania quoq̃ uocatur cum latitudo mensurat, cum longitudine.Vide in dictione Gramme.

Epiphanes,pe.pro.latine illustris,ὡν, super φανός clar. Vnde Antiochus epiphanes, id est illustris a fama celebratur, qui fuit crudelissimus omnium tyrannorum.

Epiphora,pe.cor.morbus oculoꝝ,quem uulgo lachrymam.latini grauedinem uocãt, cum descensus humoris oculos,& nares angit, ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρω,hoc est ab inferendo.Pli Caro peponum epiphoris oculoꝝ & doloribus prodest.Colu.lib.vii.de maguderi.Eadem radix contusa,& cum oleo lentisci inuncta uitium expurgat epiphoram supprimit,polenta conspersa mulsa aqua. dicitur & de aliis membris.Pli.Testium uero epiphoris cum ramis laureæ teneræ adeo peculiaris est.

Epirhedium rheda, compositum nomen, ex græco, & Gallico, ὡν,rheda gallicum,latini epirhedium dixerunt.Iuue.Tritoq̃ trahunt epirhedia collo.

Epitus,pe.pro.continens dicitur, hoc est firma terra,regio,quæ Molossa dicta est,& a Chaone helenæ fratre, Chaonia, nunc uero Albania uocat. Terminatur Epirus a septentrione Macedonia,ab oriente Achaia, ab occidente Ionio mari. In ea sunt ciuitates Nicopolis, & Ambracia.Hinc Epirotæ, qui sunt ex Epiro.

Epiodium, seu Epicœdium, canticum quod dicitur cadaueri nondum sepulto, alio nomine nænia dicitur ex ἐπὶ super & ᾠδή canticum.

Episcopus,pe.cor.græcũ,inde ductũ,q̃ ille q̃ ꝑficitur superintendit, curã eoꝝ gerens ἐπὶ super σκόπος intẽtio, speculatio,consideratio. Nã ideo altior locus positus est episcopis, ut ipsi superintendãt & tanq̃ custodiant pplum. Ergo ἐπισκοπεῖν,latíe supintendere possumus dicere, ut intelligat, non se episcopũ,q ꝑesse dilexerit, non ꝓdesse. Apud latinos dr inspector speculator, custos,consolatorq̃,& ultor,ac ꝓpositi compos. Et apud Homerum eodem episcopũ nomine regemq̃ appellatum esse nouimus. Cice. scribit se episcopũ a Pompeio destinatũ esse oræ campanæ,& maritimæ ĩ principio ciuilis belli.i.exploratorẽ speculatorẽq̃, Et proprie dicitur,qui præest pani cæterisq̃ uenalibus rebus ob quotidianũ uictum necessariis, episcopus dicitur.

Episcopium episcopi habitatio dicitur.

Episcopatus,us.ipsius episcopi officiũ dignitasue.

Episcopaliter,significat intente.Augu.li.v.Con.Suscepit me paterne ille homo dei, & peregrinatiõem meã satis episcopaliter dilexit.

Episcopius,a,um. ponit pro exploratorio.Cice. ad Attũ. Cõscendi phaselũ episcopiũ.i. nauem exploratoriam.

Epispastica medicamenta quæ pertinent ad ulcus purgandum,pusq̃ extrahendum.

Epistola: ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλω, qd est mittere, q̃a ad absentes mittit. Hinc epistolare, qd ad epam ptinet.Hie. Neq̃ eñ epistolaris angustia euagari longius patiebatur. Libanius aũt in libello epistolandi, ἄρισα δ' ἂν τις δύνηθείη ἐπιστεῖλαι εἰ γνοίη τί ὄντι ἐπιστολή, ἢ τὶ λέγειν ἐν αὐτῇ θέμις, ἢ εἰς πίστιν προσηκούσας ἀναιρεῖται. ἐστιν ἡ μὲν οὖν ὄντως ὁμιλία ἐγγράμματος ἀπόντος πρὸς ἀπόντα γινομένη, κεφάλαιον σκοπὸν ἐκπεπληρωκυῖα, ἐρεῖ δέ τις ἐν αὐτῇ ὥσπερ παρόντι πρὸς ἀπόντα. ἀναιρεῖται εἰς συγχάσει καὶ πίστεως προσηκούσας. Ammonius aũt ait epistolam dicĩ a στέλλω nauigo.Inde στόλος classis nauigans in aliquam expeditionem . Inde ἐπιστολή, quasi classicula cõmissa contra aliquem, quæ quoniam solet afferre literas,& noua, ideo per quandam similitudinem dicunt, Mittam epistolam quasi classiculam ferentem noua .

Epistilium capitellum,quod super columnam ponitur, seu potius trabs q̃ super colũnas ponit, auctor Festus.

Epistates, græce dicitur, qui a nobis uillicus, procurator q̃ ac præpositus rei faciendæ uocatur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Epiſtolium parua epſa. Catul. Cõſcriptũ hoc lachrymis mittit epiſtoliũ. Et qa ſtello non mõ mitto ſignificat, ſed etiam orno, inde ſtola corporis ornamentum.

Epiſtomiũ dr̃ in fontib⁹ manu fabrefactis, in qbus sũt fiſtulæ plures aquã trãſmittẽtes. Se. ad Lucil. Niſi aquã argẽtea epiſtomia effuderit; & ad huc plebeias fiſtulas eloquor. Var. li. iii. de re ruſt. Cũ & aqua calida, & frigida, ex orbe ligneo, mẽſaq, quã dixi in primis radiis eſſe epiſtomiis uerſis ad unũ quẽq, factũ ſic, ut fluat in con

Epiſchidion, apud Vict. accipiť pro cuneo. (uiuam.

Epiſynalepha, conglutinatio duarum ſyllabarum in unam quod in diphthongo, & ſynæreſi fieri contingit. Nam συναλοφή, coniunctio dicitur.

Epitaphiũ, latine ſupra ſepulchrũ, τάφος. n. ſepulchrum & ſumiť pro laude poſt ſepulturam. Eſt. n. elogium, qd̃ in ſepulchris marmoreis inciſum uidemus cõpleta ſepultura. Accipitur, & pro titulo, & pro oõne funebri.

Epithalamium ſacer hymnus, qui in ſponſalitiis caniť.

Epitheſis, pe. cor. impoſitio, impoſtura, aggreſſus.

Epithetes, modeſtus, impoſtor, fundator.

Epitheton, pe. cor. a Quin. dr̃ appoſitũ, ab aliis adiectiuũ ab ἐπί quod ſignificat in, & τίθημι q̃ſi impoſitum. Epitheta tribus de cauſis noĩbus adduntur. Diſcretionis, ut phrygiæ molimur mõtibus Idæ, pprietatis, ut terribili ĩpexũ, ſetaq, & dẽtibus atris, ornat⁹ ut alma Ven⁹.

Epitome, es. pe. cor. breuiarium uel inciſio dr̃ & compẽdium, ἐπί ſuper, & τομή inciſio, uel interſectum.

Epitogium, genus pallii, quod ſupra togam ferebatur. Compoſitum nomen ex græco, & latino.

Epithema, pe. pro. dici poteſt ſuperimpoſitum operculũ θῆμα poſitum dicitur, quicquid alicui rei imponitur, ex quo & medicamenta, quæ ad refrigerandum cor imponuntur Epithemata dicuntur.

Epithymia, æ. cum accentu in pe. latine dicitur concupiſcentia, deſiderium, uaporatio ſacrorum.

Epityrum pe. cor. cibus quo frequentius Sicilia quã Italia uſa eſt Plau. in Mi. Si unum epityrum edam apud illum eſuriens. Dictum epityrum a Caſeo, ex quo fit id cibi genus perinde ac caſeatum ſit, τυρός eñ caſeus dicitur. Apud Col. li. xiii. Epityrum uocatur genus condituræ ex oliuis fractis concinnatum, quod quidam pithyrum dicere maluerũt. Nam πιθύειν óliua dicitur.

Epitragus pe. cor. genus piſcis ab hirci ſterilitate ſic ap

Epitrope, pe. cor. latine procuratio (pellatum. & tutela. Epitropos procurator.

Epitrapezia dr̃ generaliter menſis apta, quæ ſunt uaſcula, & potoria, & eſcaria, ab ἐπί, & trapeza menſa.

Epitritus, pe. cor, pes ex quatuor ſyllabis cõſtans, quarũ una ſemper ab aliis tribus diſcrepat, primus cõſtat ex iambo, & ſpondeo. i. ex prima breui, & tribus longis, ut ſacerdotes. Scd̃us ex trochæo, & ſpondeo. i. ex ſecunda breui, aliis longis, ut conditores. Tertius ex ſpondeo, & iambo. i. ex tertia breui, aliis lõgis, ut hæreditas. Quartus ex ſpondeo, & trochæo, id eſt, ex quarta breui, cæteris longis, ut Celeſtinus. Et epitritus eſt q habet totũ aliquẽ numerum & eiuſdem partẽ tertiã, ut quatuor ad tres, duodecim ad ad nouem. xl. ad triginta.

Epitrocaſmos, uerborum ſuper ſe inuicem effuſio, uel ſupermenſio, quæ fit aduerſarii turbandi cauſſa.

Epizeuxis latiẽ cõbinatio. Figura, cũ dictio ĩ uerſu abſq, medio aliarum combinať. Vir. Me me ad ſum q feci

Epopteia ἐποπτεία latine dicitť inſpectio, meditatioq, in qua uoce poſſis & ſpectacula accipere, qñquidẽ ipſas ſpeculas græci ἐποπτικὰς & ἐποπτικὸς uocant, ab epoptia ſiue a uerbo ἐποπτεύω. Dicũtur etiam epoptæ inter myſtas Ephori quoq, dicti, qm̃ poſt annum quam iniciati eſſent admitterentur ad ſpectandum ſacra.

Eporhedicæ, a gallis dicuntur, boni equorum domitores, unde urbi Eporhediæ inditum nomen.

Epos carmen heroicum diuinaꝝ reꝝ, & heroicarum, humanaꝝq, cõprehenſio. Mar. Scribamus epodos, ceſſti ſcribere ceſſi. Æmula ne ſtarent carmina noſtra tuis. Cõpoſitũ cũ ᾠδή, qui & cantus apud nos dr̃. Epodus quaſi carminis cantus. Et inde epodion diminutiuũ, id eſt paruum carmen, quod a lyricis clauſula breuis dr̃, quaſi præciſos uerſus ĩtegris ſubiiciat, ut apud Hora. Beatus ille qui procul negociis. Deiñ ſequiť p̃ciſus, ut Priſca gens mortaliũ, Et ſic deinceps alterni q bus aliqua pars deeſt, & ſunt ipſis præcedentibus ſimiles.

Epulæ ab opulentia, ſiue ab edendo, quaſi edipulæ, ſunt cibi miniſterio hoim in nr̃m uſum cõparati. Epulum uero ſignificat ſolenniores, & ꝑprie publicũ cõuiuiũ, in ꝑpatulo ciuibus exhibitum, ſiue in dedicatiõe templi, ſiue in triumpho, ſiue in funere, ſiue ludoꝝ cauſa, quale imperatores apud Romanos, & quale factum eſſe conſtat a pluribus, qui teſtamento legauerũt epulum quotannis ad ſepulchrũ, roſis & uariis reſperſum odoribus, pro hæreditatũ facultatibus exhibẽdum. Iu. Vñ epulũ poſſis centũ dare pythagoreis. Sed cõfundũtur qñq. Nã epulũ ꝑ priuato conuiuio inueniť, & epulæ pro cõuiuio in cõi. Ci. pro L. Plan. Sepulchrũ L. Catilinæ floribus ornatũ, hoim audaciſſimoꝝ, ac domeſticoꝝ hoſtiũ conuentu epuliſq, celebratum eſt.

Epulari eſt in conuiuio eſſe, ſeu conuiuari. Liui. li. xxv. Vulgo apertis ianuis in propatulo epulati ſunt. Conſtruitur qñq, cũ actõ, quaſi pro comedo. Ambro. Non ſtatim inquit, epulamur oĩa, neq, potamus omnia.

Epulones dicti ſunt cõuiuæ, & cõuictores. Vñ & coepulones q ſimul epulanť, antiqui epulonos dicebãt quos nunc epulones, & ſignificabanť ii qui hẽbant ptãrem indiçendi epulas Ioui cæteriſq, diis. Pontifices ut inqt. Cic. li. iii. de ora. Tres uiros epulones eſſe uoluerunt a quibus fieret ludoꝝ epulare ſacrificiũ, mox numerus epulonũ auctus & ꝑ tribus ſeptẽ eſſe cœperunt. Vnde Pli. iunior ſcribit Mariũ Bethycum fuiſſe ſeptemuiꝝ epulonũ. Aug. li. de ci. dei, aſſerit epulones ꝑpetuos fuiſſe, qui ad aureã Iouis menſam ſtatuæ appoſitã ꝑpetui erant conuiuæ, ut mimoꝝ potius & paraſitoꝝ contubernia, q̃ dei ſacra celebrarenť. Coepulonus dicitur a Plaut. in Perſa, conuictor & iiſdem epulis ueſcens. Ait enim. O mi Iupiter terreſtris & coepulonus.

Epulare, qd̃ ad epulas ptinet, ut epulare ſacrificiũ, epularis ſermo, q in cõuiuio fit. Apu. li. ii. Iã illatis luminibus epularis ſermo ꝑcrebruit. Epulares ẽt uocabanť, q iſa cris epulabanť. Var. Dum epulares nocte epularentur.

Epulatorius, a. um. quod aptum eſt, ut in epulis comedatur. Amb ad Simpli. Bona opera epulatoria dicimus, q̃ ſunt eſui. Et paulo poſt. Epulatoria & refectoria requies in deo, quæ facit animi tranquillitatem.

Epulis dr̃ quotiẽs iuxta dentes in gingiua caro excreuit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

E ante Q

Equus aĩal quadrupes, q & caballus ab æq̃litate dictus, detracta prima lĩa, q̃ dipht. faciebat, q a pares eligebãtur, q bigis quadrigisq; iungerẽt. Equoꝝ alii gradarii q molli gradu, & sine succussura incedũt. Cõtra succussores sessorẽ freq̃nter inq etant. Alii dñr Veredi, in cursu uelocissimi, quibus maiores usi sunt in uenatione.

Eques, gẽ. coĩs ꝯcat hoĩem equo insidentẽ. Vñ equites a peditib⁹ distinguunt. Vir. li. ix. Interea p̃missi eq tes ex urbe Latia. Sumit q̃ñq; ꝑ ipso equo. Idẽ. Atq; equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. Et eques dr, q equestrẽ dignitatẽ adeptus est.

Equester, ab eques fit, sicut a pedes pedester. Vnde pedestres, & equestres copiæ. Equestrẽ uero ordinẽ mediũ fuisse cõstat inter patricios, & plebem. Hi olim sub Romulo, regibusq; celeres dicebant, a Celere Remi interfectore, deinde a flectendis animis, quoniam iudices erant, siue potius a flectendis equis flexumines uocitati, postea Trossuli a Trossulo oppido thusciæ, ꝙ id sine ullo peditum adiumento, equites cepissent.

Equestre, æs dictum est, quod equiti dabatur.

Equestria loca erant, in quibus sedebant equites. Sene. li. vii. de benefi. Equestria omnium equitũ Romanorum sunt, Et iterum. Sed cum in theatrũ ueni, si plena sunt equestria, & iure habeo locũ illic, q a sedere mihi licet. Sic popularia dicebant, ubi plebs ipsa in theatro sedebat. Sue. in Domi. Et, quia pars maior intra popularia deciderat, quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestres, ac senatorii ordinis pronunciauit.

Equisessor, qui ambulat pedibus equinis. i. qui equitat, sicut q in lectica gestatur ambulat pedibus lecticarioꝝ.

Equito, as. dr de hoĩe equo insidẽte, & de equo. Lucil. de equo. nẽpe hunc currere equũ nos atq; eqtare uidem⁹. Huius cõposita sunt Adequito, qd est iuxta eqto. Liui. Adeqtauit deiñ sensim portis. Obeqto, circũeqto. Idẽ. Obeqtare iubet hostiũ portis. Pereqto, sicut peragro ut apud eundem. Cum perequitasset aciem, tm̃ iniecit ardoris, ut non ultra sustinuerint impetum equi.

Equitatus, mõ equitũ turmã ꝯcat, sicut peditatus, pro pedestribus copiis, modo actũ eqtandi. Pli. li. xxxiii. Femina equitatu atteri, & aduri solent, modo ordinem equestrẽ. Idẽ li. xxxiii. Quinẽt ipsum equitũ nomẽ sæpe uariatum est in iis quoq;, q ad equitatũ trahebant.

Equarius, a. um. qd ad equũ ptinet, ut equarius medicus q equis medetur. Val. Max. li. ult. Herophilus equarius medicus C. Mariũ septies cõsulẽ auũ sibi uẽdicãdo se

Equiferus pe. cor. equus ferus. i. nõ domesti (extulit. cus. Pli. li. xxviii. Imprimis efficax equiferoꝝ sanguis.

Equinus, a. um. possessiuum. Hora. Humano capiti cernicem pictor equinam Iungere si uelit.

Equio, is. de equis dicitur, cum coitum appetunt, sicut catulio de canibus, & Subo de suibus. Col. lib. vii. Equienti mulæ cruda brassica datur.

Equimentũ merces, quæ datur pro admissura equi. Varro. An si equam emisses quadrupedẽ, ut meo asino reatino admitteres, q̃tum popposcisses dedisse equimenti.

Equitiũ, equoꝝ mandra. Vlpia. Equitii usu legato uidẽdum, an & domare possit, & ad uehendũ subiugo uti.

Equitius nomen uiri proprium, & cognomen familiæ Romanæ ab equo deductum.

Equile pe. prod. stabulum equorum, sicut ab oue ouile, unde Varro suadet frenos in equili suspendedum, ut oculi equuleorum consuescant uidere eorum facĩe, & e motu crepitus audire, cum iam ad manus accedere consueuerint, interdum imponere his puerum.

Equiso equoꝝ domitor. Var. Nã ut equus q ad uehẽdũ est natus tñ tradit magistro, ut equiso doceat tollutim incedere. Et non tm̃ equoꝝ magistrum, sed etiã oĩum regẽ, quarum ei regimen conceditur, equiso designat.

Equitabilis locus, in quo equi facile inãbulare pũt. Liu. Oportuna explicãdis copiis regio erat, eq tabilis, & uasta planities. Idẽ cõtrariũ posuit cũ iqt Imber uiolẽti⁹ quã alias fusus, campos lubricos, inequitabiles fecerat.

Equuleus dimi. sumit pro pullo equino, & nouello. Cic. in Hor. Vt igit domitores equoꝝ, nõ uerbera solũ adhibent ad domãdũ, sed cibum ẽt sæpe subtrahũt, ut fame debilitẽt equuleoꝝ nimis effrenata uis. Est & equule⁹ tormenti genus, qd quãdam ardentẽ laminã esse tradũt, qua hoĩes cruciabiliter torquẽtur. Alii materiã quandam in equi formã, aiunt, in quẽ cõiiciebantur rei, ab equo diminuto uocabulo. Se. li. ii. epi. Sæuitia cõmenta est equuleos, cruces, uncum, & tunicã illã alimentis igniũ illitam & intextam. Ci. li. v. tus. Hæc ẽt in equuleũ cõiiciuntur, quo uita nõ aspirat beata. Idẽ de fi. lib. iiii. Nec si ille sapiens ad tortoris equuleum a tyranno ire cogat, sisem habeat uultũ ut si ampullã pdidisset.

Equulus ẽt di. Ci. de signis. Equulos argenteos nobiles, q maximi fuerũt, aufert. Et li. iii. de nat. deo. Omĩa in perfectis & maturis docet esse meliora ut in equo, q̃ in equulo, in cane, q̃ in catulo, in uiro, q̃ in puero. Var. ait equulum post annũ, & sex mẽses domari posse. Huius fœ. est equula. Idẽ. Nemo est tam negligens, quin summa diligentia eligat asinum, qui suã saliat equulam.

Equiria, ludi quos Romulus Marti instituit. In his etiã ludis currere in Martio campo equi solebant.

Equidem nõ ab ego, & qdem cõpposita coniunctio, sed simplex est. Sal. Ego equidem sic existimo. Nã si esset cõpposita, non subiungeretur ego, q̃q̃ apud Vir. ubiq; ego quidem significet. Equidem merui, nec deprecor, inquit, Persi. posuit pro quidem. Nõ equidem hoc dubites amborum fœdere certo Consentire dies.

Equiceruus, aĩal in oriẽte hñs cornua & iubas post collũ descendentes usq; post scapulas, & barbã sub mento & soleas sicut equus, & corpus ad cerui quantitatem.

E ante R

Erasistratus nomen medici eximii, ex Arist. familia nati ἔρως amorem σρατὸς exercitum significat.

Erate, es. pen. cor. nympha Oceani & Tethyos filia, ab ἔρως quod est amor.

Eratæ numero plurali, urbs Corytanorum.

Erato, pe. cor. una musaꝝ, ab amore ἔρως ἐράομαι amo, ꝙ ꝑsit his, q amoris face rapiunt. Vir. li. x. Nũc age, qui reges Erato, q̃ tpa regẽ, Quis latio antiquo fuerit stat⁹

Eratosthenes pe. cor. nomen philosophi, qui orbis terrarum mensor appellatus est, hic uixit annis. lxxxi. sicut & Plato, & Diogenes Cynicus, & xenocrates platonicus. ἐρασθὸς ἐράομαι καὶ σθένος δύναμις καὶ κράτος λέγετ καὶ ἰσχὺος πεῖσμος καὶ μαθηματικός.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Eraſinus,pe.pro.fluuius in argolica.Papi.Ruit agmine facto Inachus,& gelidas ſurgens eraſinus ad arctos, Alter eſt qui ſecat Arcadiæ tractus. Tertius qui præterfluit Eretrios in Bœotia.

Ercinia, multis ſyluis nomẽ eſt inditũ.Sed apud Germanos maxime,quæ apud græcos Orcinia dr̃.Ab Heluetiis ad nemetum taurĩorumq; fines protendit̃,& ad Dacos, & Danubiũ. Inde ad alias gentes longitudine ſex dierum,multis feris abundans,& proceris frequens arboribus.Sunt qui nomen aſpirent,& cum y.ſcribant.

Erciſcere,priſca lĩgua,ſignificat diuidere. Inde familiæ erciſcundæ.i.rei familiaris diuidẽdæ. Quidã erciſcundum ab erciũ antiq̃ dictiõe dici uolũt,a coercẽdo. Vñ & Ioué erciũ puto dictum,q̃ mala crederetur arcere.

Erebus,pe.cor.fluui⁹ inferoꝝ. Vir.Magnos Erebi tranauimus amnes.Q̃ñq; ꝑ obſcuriori iferni parte, ut Imas Erebi deſcẽdit ad ũbras.Var.ex Erebo natã noctẽ ait. Vñ & illud,Erebo creatã fuſcis crinibus noctẽ inuoco.

E re nata ſignificat ex occaſiõe rei p̃ſentis capto cõſilio Et aliq̃n dr̃ abſolute e re nata. Et aliq̃n cũ coniuncto. E re natum exordiũ dixit Quinti. intelligi uolens ſubito inuentũ. Apul.E re nata fallacia, ſignificat.n. multi ebris dolus ad fallendũ ſubito excogitatus, non domi ante cõpoſitus,ſed ex ipſa re & negocio expromptus.

Erembi ppli in Arabia, qui prærupta ſaxa inhabitant.

Eregione,ex aduerſo,& oppoſito.

E re mea,e re tua. Vide ſupra in E. & Ex.

E re publica.i,ex utilitate,& commodo publico. Sue. in Cæſa. Plæriq; pecunias contulerũt, ne Catone quidẽ abnuẽte eã largitionẽ e re publica fieri, E cõtrario dicimus ab re eſt, quod eſt contra commodum.

Eremus, pe.pro. contra uſum communem.Nam apud græcos per η ſcribitur ἔρημος.Solet tñ ab aliquibus corripi, propter inopiam literarum græcarum,ut præpotẽs martyr eremiq; cultor.Eſt et ge.fœ. Hie.Inter multos ſæpe dubitatũ eſt,a quo habitari cœpta ſit eremus Significatq; eremus ſolitudinem. Hinc eremitæ & eremitani. Vnde eremitæ ſolitarii in ſolitudine uiuentes.

Eremodicium apud Iuriſcon. dicit̃ quaſi deſolatum ac deſertum,ſeu deſertio cauſæ abſentia ſeu negligentia partiũ facta. Dicitur aũt eremodicium iudiciũ ĩ quo reus abfuit, quaſi deſertum,quamuis mẽdoſe legatur Hermodicium cum aſpiratione. Contrahitur autem Eremodicium triennii,aut alterius iuſti tp̃is lapſu.

Eretum pe.pro. græce ἔρετον uicus Sabinorum ſupra Tyberim,apud Virgiliũ uero uidetur eſſe locus, qui mõs Eretum, & corrupta dictione mons rotundus appellatur,ubi ait Ereti manus omnis oliuiferæq; mutiſcæ.

Erga propoſitio, licet eandem uim habere uideatur cũ contra,beneuolẽtiæ tamen plena eſt, ut pro meo ſummo erga te amore onus ſubeo.

Ergaſylus nomen uiri proprium eſt.

Ergo illatiua, ſiue cõpletiua coniunctio eſt, q̃ minorib⁹ adhibet̃ clauſulis, ſic igit̃ Aliq̃n inceptiua eſt,conueniens maxĩe indignationi.Iuue. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas, Hic elegos? Aliq̃n hortatiua,q̃ ponit̃,ut hortemur, q tarde aliquid faciũt, & affectũ exprimit rep̃hendẽtis. Vir. Ergo age chare pater. Aliq̃n aduerbium eſt, & ponit̃ pro cauſa,circunflectit̃q; ultima. Vir.li.vi.Illius ergo uenimus,& magnos Erebi tranauimus amnes.Siſen.lib.iiii. Milites,ut lex Calphurnia conceſſerat,uirtutis ergo ciuitati donati.

Ergon latine opus, a quo fiunt quæ ſequuntur.

Ergaſtulum,taberna, uł officina, ubi lapides metallaue fodiunt̃, uel aliud quippiam operis a uinctis ſeruis fit, quos Pli. his uerbis deſcribit. At nunc eadẽ illa uincti pedes,damnatæ manus,inſcripti uultus exercẽt.Dcñ ergaſtulũ ab ἐργάζομαι qd̃ eſt operor. Iuue. Nempe in Lucanos, & thuſca ergaſtula mittas. Sed q̃n in diuerſis locis ſerui durius operari cogerent̃,factum eſt, ut ergaſtula modo ipſos damnatos,ſeruoſue operãtes,modo carcerem ſignificet.Var. Miſitq; mox eo nuntiũ,q̃ tota ergaſtula donaret libertate.Col.li.i. Optime ſolutis ſeruis cellæ meridiem æquinoctialem ſpectantes fiant. Vinctis q̃ ſaluberrimũ ſubterraneũ ergaſtulum plurimis ſitq; id anguſtis illuſtratum feneſtris.

Ergaſtulus pe.cor. cuſtos pœnalis loci, Lucil. Non ergaſtulus unus & alius iudicem appoſuit, ut nemo ſententiam libere magis q̃ ergaſtulus dicere poſſit. Aliq̃n ſumitur pro operario.Plin.Coli rura ergaſtulis peſſimũ eſt,ut quicquid agitur a deſperantibus.

Ergaſtularius,qui præeſt ergaſtulis. Vnde Colu.lib.i.docet,quõ ergaſtuli ab ergaſtulariis tractari debeant.

Ergaſtes,& ergaſticus,latine opariꝰ.Ergaſia,operatio.

Ergaleia ferramẽta.Ergaſenon officina. Ergaſimos fabricabilis.

Ergaſteriarches,tabernarius opifex.

Ergaſteriũ,officina,ubi aliqd opamur, ut eſt in decretis di.44. Nulli clerico liceat tabernã, aut ergaſteriũ hr̃e.

Ergetini pen.pro.populi ſunt,ab Ergeto oppido.Sil.Hadranum,Ergetumq; ſimul.

Erguminus,qui a dæmone agitatur,ab ἐργμαι quod latine dicitur agor,id eſt agitor prohibeor.

Eribœa dicta eſt nouerca Mercurii i.Iuno,cuius monitu, & p̃cibus ipſe Mercurius Martẽ ex uinculis liberauit,& dici põt lis buculæ.Nam ἔρις lis βοῦς bucula,ſiue iuuẽca dr̃, qa Iſidem multa indignatiõe ꝓſecuta fuit.

Ericates,pe.cor.nomen uiri,& poteſt interpretari, quaſi ira confractus. Nam ἔρις ira, κατάγω infringo.

Erichtheus nomẽ ꝓpriũ phæacis uiri. Alter fuit athenarum rex,quem Minerua e rure ubi natus erat,ſuſcepit educauit, & Athenienſi populo pro rege tradidit.

Erichthonius rex Athenienſis,Vulcani & Mineruæ filiꝰ Dictus ἀπὸ τῆς ἔριδος & χθονὸς.i. ex certamĩe atq; humo. Nã cum Vulcanus diis arma feciſſet, eiq; Iupiter optionẽ dediſſet p̃mii quod uellet poſtulandi, iuraſſetq; p̃ infernam paludẽ ſe nihil negaturum,tũ ille Mineruæ nuptias poſtulauit.Hic Iupiter abnuere nõ potuit,Mineruã tñ monuit repugnare pudicitiãq; defendere.Tũ in illa colluctatione Vulcanũ in terra profudiſſe aiũt ſemen,uñ ſit natus Erichthonius.Hic teſte Pli. quadrigas primus inuenit,& ludos inſtituit in attica regione Ab eo populus Athenienſis Erichthonius dictus eſt.

Eridanus,pe.cor. fluuius in Italia ab Eridano Solis filio ibi ſubmerſo dictus,alio nomine Padus dicitur.

Erigõne pe.cor. nomẽ Icari filiæ, quæ ob fratris necem dolore percita,laqueo ſe ſuſpendit, ut Hyginꝰ late tractauit.Et canis erigones uocabatur chimæra.

Eriphyle pe. produ. nomẽ uxoris Amphiarai, & ſororis Adraſti.Hæc accepto aureo monili,latentem mariũ prodidit. Virgi.lib. vi. His Phædram, Procrinq; locis, mœſtam

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mœstãq; Eriphylem, ſcribitur & ſine h. Iuue. Occurrunt multæ tibi Belides, atq; Eripylæ.

Erimãtus, q lites diſſeminãdo diuinat, q̃ſi ἔρις ἐυδς. i. litis μάντις diuinus. Iuu. Aut dyſphilus, aut erimantus

Erymanthus, cum y. & h. mons Arcadiæ, in quo aprum agro⁊ uaſtatorẽ Hercules domuit, uiuũq; ſuper humeros ad Euryſtheũ detulit, quo cõſpecto Euryſtheus in æreo ſe uaſe abſcõdit. vir. Aut erymãthi placarit ſyluã & Lernã tremefecerit arcu. Eſt & ſylua, & fluuius hoc noſe in Alpheũ defluens, ut oñdit Pli. li. iiii. Cice. lib ii. Tuſc. uocat erymanthum beluã erymanthiam uaſtificã. Sophocleus aũt. λαμπρᾶι ὄρος ἀρκαδίας ἀφ' οὗ κὰι ποταμὸς ῥεῖ ἐρύμανθος, ὃδὲ ϗ̀ ῥῦ κάπρου μὴ κρόδρος φυσίμ ϗ̀ ἐξ Ἰάς πύλας τῶν μυκηνῶν κομίζεσ ἄνδρ ἀπέθρο.

Erinacius animal, non maius ericio, ut Hie. inquit, ſimilitudinẽ urſi, muriſq; habẽs. Vñ in palæſtina Arcomus dĩ, & magna eſt in iſtis regionibus huius generis abũdantia, ſemperq; in cauernis petrarum, & terræ foueis habitare cõſueuerũt. Dr ab aliqbus Cyrogrillus, quod nomẽ ab hærendo quidã deducunt, & cũ h. ſcribunt.

Erineon græci uocant caprificum, unde & urbs in Doride a caprifico dicta eſt Erineum, ut auctor eſt Stra.

Erina nomen fuit poetriæ ex Teno urbe laconica olym

Erinnys cum y. in fine furia infernalis, (pia de. c. vii. dicta, q̃ humanam corrumpat mentem, ἀπὸ τ ἔρρειν σὺν νοῦν ἤ ἔρα λέγε τοὺ ἢ γαῖα καὶ ναίω. Huius gtũs erinnys & erinyos latine, & per ſynæreſim erinnys, accuſatiuus erinnya, & erinnyn, in plurali erinnyes.

Eripio extra rapio, & conſtruitur cum dtõ fere in malam partem, ut Eripuiſti mihi ſubſtantiam. Aliq̃ cũ ablto in utranq; partem, ut Eripuiſti me à periculo, & eripuiſti a me librum. Aliquando eripere eſt accelerare, raptim facere, ut Eripe nate fugam.

Eriphiſſa inſula una ex Aeoliis, quaſi ἔριφ, id eſt litem φυσάου & ſufflans dicitur.

Erigenneton herba a uerno tempore dicta. Erogenneton uero ab effectu amoris nominatur alia herba.

Erithalles, herba quæ & erigenneton dicitur.

Eropoliſtides nomen apud Plautũ quo ſignificatur ob amorem uendita ἔρως amor πωλῶ uendo.

Erodius, & erodion, auis maior omnium uolatilium, & aquilam uincit, & comedit.

Erogo, as. pe. cor. diſtribuo, & quaſi rogatoribus diſtribuo. Hieron. ad Iulia. Cum multis erogaueris cenſum tuum, & quidam tua gaudeant liberalitate, tamẽ multo plures ſunt, quibus nihil dediſti. Inuenitur etiam erogare quod eſt, ut Feſtus inquit, ex lege uetere aliqd per nouam legem eximere.

Eros ἔρος amor latie dĩ, uñ erotica carmina. i. amatoria

Erotema pe. p. græce ἐρώτημα, interrogatio latie dĩ, ut quo res ſũma loco panthu, quã prendimus arcẽ? Erotematicus ĩterrogatiuus, ἐρωτάω ἐρωτῶ ϗ̀ ἐρομαι.

Erotium, latine amatorcula, nomen mulieris. Nam Eros erotos amor dicitur.

Error, inquit Aug. li. Enchiri. eſt exiſtimatio, uel approbatio ueri pro falſo, uel e conuerſo, certi pro incerto uel e contrario. Et errare eſt putare uel approbare ueꝛe eſſe quod falſum eſt, uel falſum eſſe quod uerum eſt, uel certũ pro incerto, ſiue falſum, ſiue uerum ſit. Vnde ſciendum qd licet quis abſq; ignorãtia errare, nequeat nõ tñ, qui aliquid neſcit, continuo errat, ſed q ſe exiſtimat ſcire, qd neſcit, & falſum p uero, ſiue incertũ pro certo approbat. Accipitur ẽt qñq; error pro peccato, & qñq; pro uagatione. Et errare p uagari, & diſcurrere, Vir. Vidiſtis ſi quam hic errantẽ forte ſoro⁊. Sed qñ pecudes errando. i. uagando paſcunt, errare ponitur pro paſcere. Mille meæ ſiculis errant in montibus agnæ. Itẽ quia errãdo ſæpe a recta uia deflectimur, errare ſumitur p peccare. Sane inter erroꝛẽ & errationem hoc intereſſe Don. exiſtimat, q̃ error animi ſit, erratio pedũ. Ter. in Adel. Satie hoc multo propius ibis, & minor eſt erratio, id eſt minus eſt ſpatii, per quod erretur.

Erro, as. uide in error. Eius cõpoſita ſunt, Aberro, qd eſt ualde erro uel longe uagor. Cic. in Tuſc. Sed redeat, uñ aberrauit oratio. Deerro, oberro, circũerro. Lact. li. ii. Vulgus exiſtimat mortuo⁊ animas circa tumulos, & corpo⁊ ſuo⁊ reliquias oberrare. Pererro, per totum erro. Col. in Præfa. Semperq; ritu uolucrum longinqui littoris peregrinus ignotũ pererret orbem. Exerro ualde erro. Cypria. ad Ianuariũ. Ne quis exorbitãs & a uia ueritatis exerrans apud hæreticos iungeret.

Erratus, us, & erratũ, ti. peccatum. Cic. Tironi. Tantũ mihi doloꝛẽ cruciatũq; attulerũt errata meæ ætatis, ut non ſolũ aĩus a factis, ſed aures quoq; a cõmemoratione abhorreant. Et in decretis di. xl. ſcribit, Quod aliqñ in ipſis quoq; conſpicimus erratibus electorum.

Errones ſunt uagabundi. Tibul. Atq; iteꝛ erronem ſub tua ſigna uoca. Sapplio. Nec uos erroñ tellure admittite nim. Vlpi. Errones appellant ſerui, q non quidem fugiunt, ſed frequenter ſine cauſa uagant, & tpibus in res nugatorias conſumptis ſerius ad dñm redeunt.

Errabundus affatim ul ualde errans. Vir. Si qua forte ferant oculis ſeſe obuia nris Errabunda bouis ueſtigia.

Erraticus, a. um. q ubiq; ſerpit, ſeu ubiq; naſcitur, ut uitis erratica.

Erubeſco rubeꝛis fio. Aug. p tranſla. pro uerecundor in ſignificatione actiua poſuit cũ ait. Quiſq; me erubuerit coꝛã hoĩbus, erubeſcam eum coꝛam patre meo.

Eruca, pe. pro. ſi Apul. credit, ab hærendo uenit, qñ reb⁹ quas occupat, tenacior inhæreat. Verũ aliis magis ſine h. & diphthongo ſcribi placet, & ab erodendo dedu ci. Eſt aũt genus uermis, Campe alio noſe, qui in oleꝛ folia repit, abroditq;, pſertim braſſicas. Col. li. xii. Vbi uero apricis regionibus poſt pluuias noxia inceſſerũt animalia, q̃ a nobis appellantur erucæ, græce autem campæ noſant, ul manu colligi debent, uel matutinis tpibus frutices olerum concuti. Sic. n. dum ad huc torpent nocturno frigore, ſi deciderint non amplius in ſuperioꝛẽ partẽ prorepunt. Eſt etiã Eruca herba quædam uirtutis calidæ & humidæ dicta ſimiliter, quod erodat, Nã beſtiolas oẽs corpoꝛi innaſcẽtes erodit, ueneꝛẽq; excitat. Ouid. de reme. Nec minus erucas iubeo uitare ſalaces. Col. Excitet ut ueneꝛi tardos eruca maritos. Sunt q erucã dici uelint, q̃ urat. Nam linguam pungit, & ſanguinem exurit, ut ſit eruca, quaſi uruca, u in e uerſa. Aut quod fortaſſe dicta ſit ab eſu hoc eſt ab edendo. Et tum primo eſſet eſuca, poſtea commutatiõe literæ facta eſt eruca, ut ex Valeſio Valerius. Hæc ſi ſola comedatur dolorem capitis inducit.

Eructo, as. ex e & ructo, qd eſt frequentatiuũ uerbi eru-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

go,is.Iuue.posuit exemplū de Ructo,Si bene ructauit, si rectū minxit amicus. De eructo psal. Eructauit cor meum uerbum bonum. Est & ructor in eadem significatione.Hor. Hic dum sublimis uersus ructatur, & erat.Ructo autē a rugo,is.xi.ctum, unde ructus,a ructo quoq; fit Ructito aliud frequentatiuū. Colu.li.vii.de boue ægrotante sic inquit. Gemitus exprimit,loco stare non patit, sæpe decumbere & ructitare cœpit, caudamq; crebrius agere. Dicitur & ructuo, as.& ructuor. Hic a Sidonio dicta est ructuatio esculenta. Ex quo eructuo.Aug. Illi audiunt, tanq̄ uerbum eructuatum, illi tanq̄ scientiam annunciatā.Quod enim ructuatur præsentibus ructuat.Est aūt eructare proprie extra ructum mittere,q̄uis ad alia transferatur. Colu. libr.ix. Neq; ipsum uiuarium repletur cōgerie, quam tempestatibus eructat pelagi uiolētia.Est & irructo. Plaut.in Pseu. Quid tu malum ergo in os mihi ebrius irructas.

Erudio,is.penul.produ.significat ex rudi doctum facio. Hinc eruditio pro doctrina.

Erudero,as.pe.cor.ab e & rudero.Rudero uero a rudus, eris.Et sunt rudera purgaméta,puta,cæmentū,lapides cōfracti, arena, calx, & hmōi ex ruinis congesta. Hinc ruderatus ager qui ueteꝛe ædificioꝝ materia scatet. Eruderare itaq; est purgare,& rudus extra iacere. Ambrosi⁹ de obitu Theo.Sed Isaac obstructos ab alienigenis puteos eruderauit,nec latere aquam passus est.

Erugo,inis.Vide supra Ærugo,quia diphthongatur.

Erugo,as.pe.cor.rugas destruo. Vide in Rugo,as.

Erumna. Vide in dictione Ærumna,qa diphthongatur.

Erunco,as.Vide supra in dictione Aberunco.

Eruo,is.extraho.Lact.li.ii.Ipse sibi oculos eruat,ut omnes cæci sint. Interdum eruere est in totum destruere. Idem lib. viii.Eruentur funditus ciuitates.

Eruū genus pabuli, seu leguminis.Col.Eruū lætat locomacro,& humido,qa luxuria plærunq; corrumpit. Dictum eruum ab eruendo,carpitur.n.& manu uellitur.

Eruilia ut quidam putant idem q̄ eruum. Col.Sarsena putat agros stercorari lupino ,faba, uitia, eruilia,lente, cicercula, piso. Alii diuersum dicunt, & ambo esse leguminū genus, quo Varro ait pingueſcere pecus.

Eryngion herba aculeatæ mordacitatis, spinosa ueluti carduus,satiua in cibis probat radice tm̄, q̄ melle cinamomo, & cariophilo condita,gustui nō iiucunda est.

Erythace apum cibus,dum operantur, quam alii sanda racam, alii cerinthum nominant. Hic sæpe in fauorū inanitatibus inuenitur sepositus, saporis amari. Varro.Erythacem uocant,qua fauos extremos inter se cōglutinant.Erythace a coloris rubedine dicitur.Græce enim ἐρύθημα rubor appellatur.

Erythacus pen. cor.auis hyeme dī,phœnicurus æstate, quā uulgo pectus rubeū uocant,ἀπὸ τ̄ ἐρυθριάνομαι hoc est a rubescēdo ἐρυθακὸς,phœnicurus uero, q̄ caudā rubeam hēat,phœnix purpureū significat, οὐρὰ cauda est

Erythræum mare rubꝝ dicit,ab Erythreo rege Persei & Andromedæ filio uocatū. Et quia erythros rubrū significat,multi putant erythreum rubrum interpretari. Hoc mare est inter indicū & æthiopicum oceanū amplissimo ore ab austro, in septentrionem , alii a colore rubrum dici putāt, quod fons sit in littore , quem cum greges biberint, in rubrum colorem incipiunt mutare lanas.Huius maris oppidum Arsinoe,Colu.lib.viii Nec minus Asia rutilos quos uocat ἐρυθρά͂ους.

Erythre ciuitas Asiæ, non longe a Chio, ex qua Sibylla fuit,quam numine afflatam crediderunt. Antiqua sane mulier,& diuinatrix, & tempore Alexandri.

Erythea insula,Geryonis regia,in mari Gaditano. In ea tāta aeris benignitas fert,ut hoīes pariat pene immortales,habuit ét canem Geryones,de quo fratrecerberi ita scribit Iul.Pol. lib.v. ὁ δ' γηρυόνου κύων, ὁ Ἅιδαο θύρας φυλάττων, ἀστραφὴς ἦν τ̄ κερβέρου , αὐηρέθη δ' ὑφ' Ἡρακλέους.

Eryx nomen montis in Sicilia ab Eryce ibi sepulto. Est & nomē ciuitatis in eo sitæ,in quo templū Veneri cōstruxit Eryx filius eius. Oui.Sed dea nec patitur sic ad sua munera cogi, Colle sub umbroso quam tenet alt⁹ Eryx.Pompo. Montiū Eryx maxime memoratur ob delubrum Veneris.Vñ Venus erycina dicta est. Ouid. Quid geminas Erycina meos sine fine dolores.

E ante G

Esau nomen filii Isaac,qui & Edom,hoc est rufus,& Seir q̄ pilosum significat, appellatus est.

Esca cibus,q̄ daf hoībus aī alibusq;.Et esca est,quæ datur auibus,piscibusue ad decipiendum,a quo fit inesco,as. & escarius,& esculentus adiectiua.& esito.

Escara medicamen undiq; erodens.

Escarius,a. um. quod ad escam petinet, ut escaria uasa. Pli.Ad escaria uasa totum rubens uitrum nō translucens.Escaria mensa,in qua homines epulantur.

Esculētus,a.ū.qd ad edendū ptinet. Pli.li.x.Notatū miluos nihil esculenti rapeꝛe unq̄ ex funeꝛe ferculis.Hic,ad Eust, posuit esculētior pro delicatiori,cum ait. Quod si uolueris respōdere , te nobili stirpe generatum semper in deliciis,semper in plumis non posse a uino, & esculentioribus cibis abstinere , nec his legibus uiuere districtius.Respondebo.Viue ergo lege tua.

Esculus arbor glandifera , q̄ ueteres ex eius fructu escā sumerent.Vide supra Æsculus.

Esito as.pe.cor. frequentatiuum est a supino esū forma tum.Gel.Videt autem de Cyamo non esitato causam erroris fuisse,scribitur per æ.

Escon ciuitas Seon regis Amorreorum in terra Galaad, siue regionis Moabitidæ.

Esseda,pe.cor.uehicula Galloꝝ Britannoꝝq; apud Belgas primo repta.Et ꝓprie essedum in equo,sicut statui culū in uehiculo, petoritum in mula est. Sil.de Asturcone,aut molli pacata celer trahit esseda collo,Cōfundunt tū hæc. Sue.in Clau.Solitus in gestatorio ludere, ita essedo,alueoq; adaptatis,ne lusus cōfunderet.Hinc

Essedarii.qui esseda regunt.

Essedones sunt asiaticoꝝ Scytharum populi , quibus teste Herod. li.iiii. histo. mos est parentum funera cātu ,sequi , & cōgregatis ꝓximis cadauera ipsa pecudum admista carnibus comedere,q̄n ossa capitū suoꝝ pateꝛ tū auro cincta, in poculoꝝ tradere ministeriū asserūt.

Essæi Iudæi.Nam tria iudæoꝝ dogmata(ut scribit Iosephus) extitere,pharisæi,Saducæi ,& Essæi. Et hi quidem summi omnium atq; maximi sunt, ab essitite.i. græca lingua sanctitate appellati essæi quasi sancti, quoniam dei cultores præcipue erant, qui ab uxoribus & uino & carnibus abstinuerunt semper, & quoti-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dianum ieiunium uerterunt in naturam:

Essentia fit ab infinito esse, & idē est, quod esse, qñ noīa liter accipiť, qle est apud Persiū. Velle suū cuiꝯ est. Vt eū uelle idē est, qđ uolūtas, & scire ipm, quod scientia, & posse ipm, qđ potentia, & uiuere ipm, qđ uita, ita esse ipm est, qđ essentia. Aug. li. xii. ci. dei. Sicut ab eo, qđ ē sapere, uocať sapientia, sic & ab eo, quod est esse, uocať essentia, nouo quidem noīe, quo usi ueteres non sunt latini sermonis auctores, sed iam nostris tpibus usitato, ne deesset etiā linguæ nostræ, ꝙ græci appellant οὐσίαν. Hoc enim uerbū e uerbo expressum est, ut diceret essentia. Dicta essentia ab eo qđ sit, & proprie de deo dicitur, quamuis & de aliis dicatur, sed improprie. Nā ipse est qui est, quum dicat, qui est misit me. Hinc essentiale, ꝙ est essentiæ, & essentialiter ſm essentiam.

Esto futuri tpis impatiui. Interdum concedentis aduerbiū est. Vir. Esto ægram nulli quondā flexere mariti.

Esuries, esuritio, esurigo, & fames, idem sunt, hoc est edendi auiditas.

Esurio, is. pe. cor. cupio edere, absolutū est, quanq̄ & cum actō inueniať. Aug. Et fructū pietatis, quē debuerant, quēq̄ in eis dñs, esuriebat, ferre recusabāt. Ambr. Qui uerbū in interioribus animæ receperūt, alimenti cœlestis, & fontis ubertate recreati, esurire, & sitire nō pñt, hoc est, famē & sitim pati. Quin. Pater filios esurit.

Esuriales feriæ dicuntur a Plauto in Cap, quibus ab edendo feriati sumus.

E ante T

Et coniunctio, sed græca est, τε per lſam transpositionē ēt hoc latini susceperūt, mō copulatiua, ut Cicero eloquens fuit, & pħus, duplicať ꝙ interdū, ac cōpletiua est in diuersis rebus, ut te admirantur, & ciues, & hospites. Vir. Multū ille & terris iactatus, & alto, Mō causalis, ut Quoꝝ Iphitus æuo iam grauior, pelias & uulnere tardus Vlysſi, pro etiā. Mō interrogatiua, seu expletiua, ut Et q̄ tanta fuit Romā tibi causa uidendi. Modo indignatiua, ut Et qſq̄ numē Iunonis adoret præterea, aut supplex aris imponat honorē. Modo confirmatiua, ut Et dubitamus ad huc uirtutē extendere factis, ponitur interdū pro id est. Plau. Annos natus iā sexaginta, & senex. Interdū pro etiam. Quinti. Tamen si qd aduersus te ipse cōmisit, sit hostis & meus. Vir. Natus & ipse dea Interdum ꝙ quia. Idem. audieras, & fama fuit. Quinti. Has primū audiat puer, haꝝ uerba effingere imitādo conabiť, & natura tenacissimi sumus eoꝝ, quæ rudibꝰ animis percipimus. Plærunq̄ sententiarū initiis competit. Idē. & finitæ quidem sunt partes duæ, quas hæc, ꝙ fessio pollicetur. Deseruit etiam adfectui, & quasi interrogandi uim habet. Cice. Et sunt, qui de uia Appia loquantur, taceant de curia. Interdū poniť pro aduerbio ordinandi, ut Corpusq̄ lauant frigentis & ungunt, id est deinde ungunt. Item pro q̄uis. Cice. Defendi legem Voconiam magna uoce, boniſq̄ lateribus, & uidetis annos meos, id est quamuis sim ita senex. Huius composita sunt, Etsi, Tametsi, Etenim, Etiam.

Etenim significat quia. Et qñq̄ primū locū; quandoq̄ secundum obtinet in oratione. Plini. Etenim multa de hac magi tradiderunt, quæ non sunt a nobis commemoranda. Señ. Quis etenim inter tot corporis cruciatus fœlicem quemquam esse posse existimet.

Etiam componiť ex &, &iā, & significat quoq̄. Plau. Tu ne etiā id rescisti miser? Aliqñ ſcat ad huc, siue ꝑterea. Teren. in An. Nihil suspicās etiam mali. Idem in eadē. Nō satis me ꝓnosti etiam qualis sim Simo, Aliqñ hor tantis est pro Eia. Ser. Sul. Etiam tu ab hisce rebus animū ad cogitationē tuam aduoca, Aliqñ confirmantis est, pro ita. Est. n. affirmatiua responsio. Vt uidistis me hodie? reſponderi debet etiam, uel sic. Pli. ad Tacitū. Studes inquam? Respōdit etiam. Vbiť Mediolani. Qđ perinde ualet, ac si dixeris studeo, Sed cum multa latini dixerint, teneo solū clarum esse, scilicet a græco deduci? & addendo am, fit etiam, ideo per t. scribunt.

Etiamnum integra pars orationis ponitur pro quoq̄, siue ad huc. Plini. Quod eo magis miror, si etiamnum Homero prodente Aegyptus non erat.

Ethalia insula in Ligustico mari Populoniæ urbi oppo sita, ab Ethalio, qui ei præfuit dicta. Quidam hoc nomen cum diphthongo scribunt.

Etearchus nomen proprium regis Oaxis urbis Cretæ.

Eteſiæ uenti, qui certo anni tpe flant. Hos Stra. li. iii. sub solanos uocat, id est Euros. Hiero. Mense augusto flantibus eteſiis, nauem securus inscendi. Hi quotannis in uigore æstatis perflant quadraginta diebus post canī culæ exortum. Dicti eteſiæ, id est annui, ἔτος enim annus. ἐτήσιος annuus, qđ ex omnibus uentis hi maxime stati sint, & singulis annis eodem tempore redeant.

Eteocles cum accentu in antepen. fuit filius Oedipodis Thebanorum regis.

Ethnicus pe. cor. gentilis ab ἔθνος, quod gentē ſcat. Hier. contra Ioui. Et si ducēdæ essent uxores, christianas tm accipi iuberet, an & ethnicas. (uel præfectura.

Ethnearches, gentis princeps. Ethnearchia principatus

Ethanion græci appellant collū. Vñ uerbū excollare, ꝙ eo qđ est purgādi gſa guttatim ꝙ collū diffundere. Latini ethanium dicūt, ꝙ uase. Athenæus: in ægyptioꝝ domibꝰ tria hæc uisunť ærea, cyathus, phiala, ethaniū.

Ethos cum significat causam, producit primam, Quando significat morem, corripit. Vñ Callimachus opus suum ethia, id est de causis inscripsit.

Ethicus latine moralis diciť ab ἔθος, ἔθεος. mos ἀπὸ τοῦ ἐθίζω, καὶ ἄθος, ὅθεν προῆκται συναλοιφὴ λύχνος ἔοικε, καὶ ἠθικὰ τὰ ἀειστοτέλους.

Etheologus moris expressor, qui gestu ipso corporis, & sono uocis, ita exprimit mores hominum, ut gestus, & mores eorum loqui uideatur, ab ἔθος mos, consuetudo, & λόγος ratio ἀπὸ τοῦ λέγω.

Etymon recta interpretatio.

Etymologia, latiē ueriloquiū, ἔτυμον uerꝝ, λόγος rationē significat. Sed ꝙa ueriloquiū, inquit Boetius, minus in usu latini sermonis habeť, Cic. etymologiā uocat notationē, ꝙa notā facit rē de qua ꝑdicatur. Aristoteles symbolū noīat, alii uim intuiti originationē uocant.

E ante D

Euado, pe. pro. extra uado effugio. Vir. li. ix. Nostrās ne euadere demens sperasti te posse manus. Idem pro trā seo, & per quā cunq̄ difficultatē peruenio. Euaditq̄ celer ripam irremeabilis undæ. Plau. in asi. Demiror qđ sit, & quo euadat sum in metu. Et Euadere est ascen-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dere. Vir. Euado ad ſummi faſtigia culminis, unde. Itē apparere. Idem. Vt tādem ante oculos euaſit, & ora parentis. Item liberare. Salu. At ni Marius ſigna inferre atq; euadere oppido properauiſſet, pfecto cuncti, aut magna pars fidem mutauiſſent. Item fieri. Cice. Anuerebar, ne non putaremus potuiſſe iprobum euadere.

Eualuo, as. extra ualuas excutio, e ualuis eiicio. Plin. lib. xviii. Et ipſa q̄ eualuant, uariā piſturaꝫ rōnem habēt.

Eualeo, a quo eualeſco, ualde ualidus fio. Pli. li. xv. Quæ poſtq̄ eualuit flacceſcente primitia Marſico bello, languida auctoritas patrum facta eſt, ac paulatim in ſtrilitatem emarcuit maieſtas.

Euan, interiectio, & exclamantis uox laudantium Bacchum, & interp̄tatur bone puer, poteſt tū declinari ſm Priſc. Euan, tis. Vir. li. vi. Euantis orgia circum.

Euadne, per d. ante n. Martis filia ex Thebe uxore Aſopi, fuitq; coniunx Capanei, quæ illum incredibili amore dilexit, ita q̄ cum audiſſet illum apud Thebas cecidiſſe, fere in mortis ſtuporem diriguit. Deinde cum celebraretur funus, ſe in rogum proiecit.

Euænetus nomen regis lacedæmonioꝝ, q̄ ad cuſtodiendum introitū Theſſaliæ, contra Xerxem, una cū Themiſtocle Athenienſiū duce a græcis conſtitutus fuit.

Euander, ꝓprium nomen Carmentis filii, & interpretatur bonus uir. Hic dimiſſa Arcadia, ad Italiā uenit, & oſtia Tybridis intrans, atq; pulſis aborigīnibus, in palatino mōte conſedit, ubi oppidū palanteum fundauit.

Euaneo, es. pe. p. a quo euaneſco, q̄d eſt uanus fio, ſeu in nihilū redigor. Lact. li. vii. Non eſt aīæ uitium, ſi uiſus

Euanidus, a. um. quod eſt ſine fructu. Col. (euanuit. lib. iii. Nam quæ in proceritatem extenduntur, euanidæ fiunt, parumq; fructus ferunt.

Euangelium, latine bona nunciatio. Athanaſius in Homelia. λέγεται δ' εὐαγγέλιον ἀξίως, ὅτι εὖ ἡμῖν ἀγγέλλω, ὁ θεὸς ἄγγελος ὠνομάσθη, ὅτι τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν ἐπαγγέλλεται πᾶσιν υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Quare aūt ſit bona nunciatio, Euſebius li. de ꝓparatione ſic oñ dit. Euangelium dicimus, quod æternoꝝ atq; incorruptibilium bonorum, quæ certe ſuprema, & maxima ſunt, & ex antiqſſimis prædicta temporibus, nuper uero ſplendore ſui orbem illuſtrantia, cunctis hoibus annunciat, quod non cæcas, caducaſq; huius ſæculi diuitias, nec breuē hanc calamitoſamq; uitam, nec inſtabilia corporis cōmoda, ſed aīaꝫ, q̄ intellectualis ſubſtantiæ ſunt, a quibus etiam corpoꝝ bona, quaſi umbram conſequentia dependent, ſummā, propriāq; nobis affert fœlicitatem.

Euapelos penul. prod. ſtolidos, & amentes dictos refert Phocion grammaticus.

Euax interiectio exultantis. Plau. Euax iurgio uxorem tandem abegi. Fuit etiam nomen regis Indiæ, qui de uirtutibus gemmaꝝ ſcripſit ad Neronem, quē habet tempeſtate noſtra Petrus bonus aduogarius, ciuis ferrarienſis, aſtronomus in omni ſæculo admirandus.

Euboea nomē inſulæ Bœotiæ auulſæ añ Chalcodoris & Macris, ut Dionyſius, & Ephorus tradūt, Chalcis quoq; dicta, ære ibi primū repto, q̄d græce Chalcos dī, a poetis abantias nomiata, eſt & nomen ciuitatis in ea ſitæ. Hinc Euboicū mare, q̄d duplex eſſe dī. Aliud ī Ægeo, aliud in Campano, ſeu Thuſco. Quod ī Ægeo, Euboeæ adiacet inſulæ, a qua denominatum eſt. Quod aūt in Thuſco Cumarum, Baiarumq; alluit oram ab Euboicis aduenis, & cumarum conditoribus nuncupatum.

Eubulus pen. cor. nomen hiſtorici, qui hiſtoriam Mitræ multis uoluminibus explicuit.

Eucarpia urbs Phrygiæ in qua racemi feracitate ac magnitudine ſpectabiles ſunt, unde & nomen.

Eucharīſtia, latine bona gr̄a, ex εὖ & χάρις gratia gratitudo, & gratiarum actio. Eucharīſteo gratias ago. Eucharīſticon, liber in quo gratiæ redduntur.

Euchion nomen Bacchi, deductum ab εὐχή, quod uotum, & precem indicat, quaſi dignus ſit uoto.

Euchila pe. cor. res dicuntur, quæ ſunt boni ſucci, ut eſt caſeus mollis, caſeus uero uetus a Corne. Celſo numeratur inter res cacochilas, id eſt, quæ ſunt mali ſucci, ut ſunt legumina, ſalſamenta.

Euclides, pe. pro. nomen geometræ inſignis ab oppido Megaris, q̄d Iſthmo adiacet, & Plutarcho auctore Socrati contēporanei. Sed uideant, ne errent, nā Proclus interp̄s faciens quatuor libros in primū lib. Euclidis ita ſcribit, οὗτος δὲ ὁ νεώτερος ἦν Εὐκλείδης ὁ τὰ στοιχεῖα συναγαγὼν γράψας τινὰ καὶ πολλὰ τῶν Εὐδόξου. Hic Platonicus philoſoph⁹ fuit tempore primi Ptolemæi, poſterior aliquanto his qui Platonis temporibus uixerūt, antiquior uero Archimede & Eratoſthene, multa ſcripſit, quæ ad geometriam & muſicam capeſſendam pertinent. Et de diuiſionibus ex de uniuerſalibus.

Eudæmonidas, nomen uiri proprium, & latine dicitur bene intelligens.

Eudamidas nomen filii Archidami, & fratris Agidis.

Eudora, pe. pro. nympha Oceani, & Tethyos filia. Et interpretari poteſt bonum donum.

Eudoxa, bona gloria, δόξα. n. latine gloria dī & opinio.

Eudoxus, bene glorioſus, quaſi gloria inſignis, ꝓprium nomen Æſchinis filii, q̄ patria Gnidius geometres, & aſtrologus, ſummus medicus, Socratis auditor, q̄ primus annū cōpoſuit. Scripſit leges, & de Geometria, atq; aſtrologia libros edidit. Fuit & ali⁹ Eudoxus Rhodius hiſtoricus. Ali⁹ ſiculus Agathoclis poeta comic⁹.

Eueho extra ueho. Var. lib. i. de re ruſt. Quarto eundem fructuoſiorem faciūt uecturæ, ſi uiæ ſunt, qua plauſtra agi facile poſſint, aut flumina propinqua, quæ nauigari poſſint, q̄bus utriſq; euehi atq; inuchi ad multa prædia ſcimus. Per tranſla. ſignificat extollo. Vñ euectio, extollentia. Aug. li. v. Con. Miſſum eſt a Mulo Romā ad præfectū urbis, ut illi ciuitati rhetoricæ magiſter traderetur, impertita etiam publica euectione.

Euemerus nomen hiſtorici de quo Lact. ſic inquit. Euemerus antiquus auctor fuit e ciuitate Meſſana, res geſtas Iouis, & cæteroꝝ qui dii putantur collegit, hiſtoriamq; contexuit, ex titulis & inſcriptionibus ſacris, quæ in antiquiſſimis templis habebantur. Hanc hiſtoriam interpretatus eſt Ennius, & ſecutus.

Eumenes, ſeu eumenus, fuit uir Cardianus, qui cura, uigilantia, patria calliditate, & celebritate ingenii cēs Macedones ſuperauit, de quo multa a græcis hiſtoricis traduntur.

Euenire, eſt alicui quippiam per ſortem uenire. Et plærunq; de magiſtratibus ac prouinciis dicitur. Salu. in Iug. Metellus, & Syllanus conſules deſignati prouinciam inter ſe partiuerāt, Metelloq; Numidia euenerat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Et euenire apud Caronem pro extra uenire.

Euentus generis masculi. & quarti ordinis, tam in plurali q̃ in singulari dicit, quod casu aut fortuna nobis euenit tam in bonum, q̃ in malũ. Cice. lib. i. de Ora. Vt. n. quis optime dicit, ita maxime dicendi difficultatem uariosq; euentus orationis, expectationẽq; hominum pertimescit. Similiter dicitur Euentũ, neutro genere, quod in plurali euenta facit. Lucre. li. i. Euentum dici poterit, qd̃cunq; erit actum. Cic. in partitionibus. Si cui iusq; facti, & euenti causa ponetur. Idẽ de Diui. Si euenta quærimus, quæ exquirũtur auibus. Et ad Atti. Semper causæ euentoꝝ magis mouent, q̃ ipsa euenta. Qd̃ est contra Vallam, & Sipontinum. Aliquando etiam euentus finis rei dicitur. Oui. Careat successibus opto, Quisquis ab euentu facta notanda putat.

Euentum, ti. Vide in Euentus.

Euenos, pe. pro. fluuius a Thracia descendens, & Calydoniam secans, de quo Oui. lib. ix. Meta Namq; noua repetens patrios cum coniuge muros Venerat Eueni rapidas Ioue natus ad undas. Hunc fluuiũ poetæ quandoq; centaurum uocant.

Euerto, is. extra uerto, eruo, demolior. Semper enim significat ruinam alicuius magnæ rei. Cice. lib. i. Offi. De euertendis diripiendisq; urbibus ualde illud consyderandum est. Virgi. Priamiq; euertere gentem immeritam uisum superis. Vnde euersiones dictæ sunt.

Euerro, ris. extra seu ualde uerro. Colu. lib. viii. Stabula frequenter euerrenda, & purganda, humorq; omnis urinæ deuerrendus est.

Euerriator dicitur, qui iure accepta hæreditate, iusta facere defuncto debet, quæ si non fecerit, seu quid in ea re turbauerit, suo capite luat.

Euphantasiotos εὐφαντασιωτος latine dici potest qui bene aliquid imaginatur.

Euestigio aduerbium, dicitur uel quod stans aliquis in eodem uestigio facit. Vnde statim dicitur. Vel quantum tempus est in uno uestigio faciendo, quod est brevissimum. Vel tractum est ab iis qui se planta mouentes, nihil tardãt aliquid perficere, & illi negocio, quod eis imminet, nullam aliam rem anteuortunt. Vel cũ aliquid repente fieri uolumus ita dicere solemus, añq; euestigio moueare hoc exequere.

Euganei Venetiarum populi, ab euganea, hoc est, nobilitate cognominati, de quibus Stra. Pli. Liui.

Euganei montes supra Patauium, Istriam uersus, in quibus abundant pecudes mollissimas lanas facientes. Luca. Euaganeo, si uera fides memorantibus, augur Colle sedens, aponus terris ubi fumifer exit, Atq; anteno rei dispergitur unda Timaui. Hinc Euganeus, nea. neum. Iuue. Euganea quantumuis mollior agna.

Euganeus, a. um. Vide in Euganei.

Euge, interiectio assentientis, & quasi sponte sua congratulantis. Vt in Euangelio. Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra mꝝta te constituã, intra in gaudium dñi tui, aliquando interiectio deridentis simul & contemnentis, ut in Psal. Euge euge, uiderunt oculi nostri, ꝙ Hiero. sic exposuit, bene bene.

Eugium, caro eminula inter cunni symplegadas. Vñ scindere eugium, est puellam inscindere. Neui. Sine eugio puellam inuenit. Laberius. Quænam mens, quæ diritas uos suppillatores fecit cũ cano eugio uelitari.

Euidens, pe. cor. quod apte uidet, & intelligit ab Euideo quod est clare, & expresse uideo. Euidenter clare.

Euilla, regio ad orientẽ uergens, quã circuit de paradiso phison egrediens, quẽ nostri, mutato noĩe, Gangem uocãt. In ea aurꝝ preciosum qd̃ hebraice Zaab, & gemmæ p̃ciosissimæ, carbunculus, smaragdusq; nascuntur.

Euiratus, modo cui amputata sunt uirilia dĩ, hoc est eunuchatus, mõ lasciuus, perdit⁹, atq; effœminatus, Plau. Adolescẽs euiratus, ac mollis. Amb. Euiratos deliciæ reddunt. Var. Euirauit oẽs Veneri uaga pueros.

Euiscero, as. Vide in dictione Viscus.

Euito, as. pe. pro. uitã eripio, uita spolio, sicut letare est leto mulctare. Est tñ uetus uerbũ, planeq; poeticũ. Cice. lib. iii. Tusc. Hæc omnia inde inflammari, Priamo uitam euitari. Euitare ẽt dici potest ualde uitare, cauere.

Eulogium dĩ benedictum, εὐλογέω benedico, εὐλογία benedictio. Eulogus, rationabilis. In decretis canonicis Eulogia pro benedictionibus, siue muneribus quæ mĩnutuli sacerdotes, ad synodum conuenientes, maioribus, summatibusq; sacerdotibus deportant. Vñ xviii. dist'. scribitur. De eulogiis ad sacra concilia deferendis, nihil inuenimus a maioribus determinatum.

Eumelus Admeti regis Thessaliæ, ex Alcesta uxore filius. Et interpretari potest qui recte curat.

Eumonides nomẽ ꝓpriũ uiri Thebani, sicut scribit Plu.

Eumenides furiæ infernales, latine beniuolæ & mites dicuntur per contrariũ quasi non mites, εὐμενὴς em̃ beniuolus. Has tres ferunt Acherontis fuisse filias atq; noctis, uno partu editas. Et apud inferos uocantur canes. Vnde Luc. Iam uos ego nomine uero eliciã, stygiasq; canes in luce superna destituam. Apud mortales furiæ ab effectu. Virgili. Cæruleis unum de crinibus anguem cõiicit, inq; sinum præcordia ad intima subdit. Quo furibunda domum monstro permisceat omnẽ. Apud superos dicuntur diræ. Idem At procul ut diræ stridorem agnouit, & alas, infœlix crines scindit Iuturna solutos. Vocantur & uolucres, ut apud eundem Iamiam linquo acies, ne me terrete timentem obscœnæ uolucres, alarum uerbera nosco.

Eunuchus pe. pro. castratus. ab εὐνὴ quod est cubile, ἔχω custodio, quia id hominum genus adhibebatur seruãdis cubilib⁹ regum, quasi eunoechus, & per syneræsim Eunucho, as. castro. Varro. Quod facit (eunuchus. pro sua parte is, qui se eunuchat.

Eunuchizo, as. eiusdem significationis. Hie. contra Iou. Sunt eunuchi qui de utero matris ita nati sunt. Et sũt eunuchi, qui ab hominibus eunuchizati sunt, & sunt eunuchi, qui se castrauerunt propter regnũ cœloꝝ.

Eumolpus nomen Athenienſis uiri, quem Suidas Musæi poetæ filium fuisse scribit. Alii uatem Orphei filiũ uersificatorem ante Homerum. Fuit & Pythionices, hoc est, uictor in ludis græciæ. Hinc

Eumolpidæ dicti sunt sacerdotes seu magistratus Athenis in memoriam & honorem Eumolpi regis, quem Ægyptii generis fuisse, Diodorus refert.

Euoco, as. pe. cor. extra uoco. Plau. in Amphi. Euocate huc Sosiam, per translationẽ est quasi extraho. Cice. li. i. Tusc. Nã quid aliud agimus, cũ a uoluptate. i. a corpore, cũ a re familiari, quæ est ministra & famula cor

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

poris,cũ a Rep. cũ a negocio oñi euocamus animũ.
Euocati dñr,nõ qui iusti milites sũt,sed q repẽtina ali q̃ necessitate ex agris in bellũ tumultuarie uocãt.Hi pro militibus dicebant.Sal. Neu qs miles,neu pro milite.
Eupalia nomen urbis in Locride, quam alii Eupalion, alii Eupolion uocant.
Euphemia,nomen mulieris,& latine dicitur laus,fauor
Euphemus,boni nominis. (cinnus.
Euphonia,bona sonoritas uel uocalitas.Euphonus con
Euphranor,nomẽ statuarii laudatissimi Isthmii,de quo Quintilianus libro xii.
Euphrates,is.& euphrate es.pen.pro.fluuius Mesopotamiæ in paradiso oriens. Strа.scribit euphratem ex Niphate monte Armeniæ magnum,profundum, & celerem nasci, exire uero in mare rubrum, prius tamẽ Babyloniam per medium diuidere, & Tigri coniunctũ Mesopotamiam facere. Sal. quoq; certissimus auctor asserit tam Tigris, q̃ Euphratis in Armenia fontes demonstrari.Ex quo animaduertimus (inquit Hiero.) aliter de paradiso,& fluminibus intelligendũ. Boe. Tigris,& Euphrates uno se fonte resoluunt.Euphrates latine fœcunditas, atq; abundantia fructuum dicitur. Ambro.li.de paradiso. Plærisq; Euphraten dictum ab εὐφραίνεσθαι, hoc est a lætando,eo q hominum genus nullo magis q̃ iusticia,& æquitate lætetur.
Euphrosyna,æ. & euphrosyne, es. pe cor.fuit una ex tribus gratiis,& nomen mulieris proprium,latine lætitia dicitur, euphrosia exultatio, euphrænin lætificare est.
Euphorbium, & euphorbia herba, ab Euphorbio medico Antonii musæ fratre dicta, ut inquit Plini.nascitur in Atlante monte.Hiero. contra Ioui. Basilides magister luxuriæ post tot annos, ita in Iouinianum, quasi in Ephorbum transformatus est, ut latina quoq; lingua haberet hæresim suam.
Euphorion, nomen poetæ Chalcidensis, quẽ transtulit Gallus. Habebat hic quosdã ita deditos sibi amatores ut eum p̃ferrent Ennio,& reliquis poetis,eiusq; poemata studiose cantarent, posthabitis alioꝝ poematibus.
Eupilus, lacus Cisalpinæ Galliæ, in quem progreditur Lambrus in Padum defluens.
Euprepia,latine decor,ex eu. bonum & πρέπω decens.
Euripides,nomẽ egregii poetæ,apud græcos tragœdiæ illustratoris,quã scribere natus annos duodeuiginti ad ortus est,& in spelũca q̃dã terra, & horrida Salaminis ĩsulæ ferẽ tragœdias scriptitasse.Hic ui,ẽmone,& snĩarũ crebritate oratorib⁹ cõparãdus ferẽ.Hic a canibus laceratus periit.Vñ interps Euripidis ita scribit, ἀλλ' ἐπεὶ βίον τὸν ἐκεῖ ἐπαλλ' ἐν πνοαῖσι ἄλσεα φοντίζων ἐτύχε, κατεβρώθη ὡς φασὶν ὑπὸ τῶν ἀρχελάου κυνῶν ἀξιόνους εἰς θήραν, ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγηνώς, ἐτάφη μὲν ἐν μακεδονίᾳ.
Euripi pe.pro. canales,seu ductus aquarum aliunde deductarum,in sublime salientium, si paulo murmuratiores sint, quos intra domos Romani per pratum deducebant. Si aũt maiusculi sint, nili dicuntur. Cic. li.i. de legi. Ductus aquarum, quos isti nilos euriposq; uocant,quis cũ uiderit,nõ irriserit? Euripi quoq; sunt fossæ in ludis circundatæ pro septis,quoꝝ loco temporaria prius clostra fuerunt,auctore Plinio. Spartia in Helioga. Euripis uino plenis nauales circenses exhibuit. Quidam euripos interprerant̃ piscinas.Euripus etiam dicitur fretum,hoc est mare angustum, qualis est Euripus taurominitanus in Sicilia, & alter in Eubœa.
Europa tertia pars orbis, ab Europa Agenoris Phœnicũ regis filia sic appellata. Dicitur aũt Europa, qcqd terraꝝ iacet a freto ad Tanaim,& habet quatuor sinus magnos, quoꝝ primus est a Gaditano freto ad Lacinium usq; promontoriũ Italiæ in Locris. Secundus a Lacinio ad ipsa Epiri acroceraunia. Tertius inde ad Hellespontũ.Quartus ab Hellespõto ad Mæotis ostia. Fuit & Europa nomen Oceani & Tethyos filiæ.
Eurotas pe.pro.nomẽ fluuii in Laconia,qui teste Liuio li. iiii.de bello Macedo. urbẽ Lacedæmona p̃terfluit. De hoc Virg. Oĩa quæ Phœbo quondam meditanti beatus Audiit Eurotas,iussitq; ediscere lauros.
Eurus,uentus ab oriente flans, & calidus est. Colu.li.vi. Cũ plærunq; syderis caniculæ tpe quædam partes eius regionis sic infestantur euro,quem incolæ uulturnum appellant, ut nisi teguminibus uites opacentur,ueluti halitu flammeo fructus urãtur.Græci appellant Apelioten,quod a sole spiret, unde & a latinis eadem ratione Subsolanus dicitur.
Euryale,fuit regis Minois filia,quæ Neptuno Orionem peperit. Alia fuit Prœti Argiuorum regis filia. Alia ex tribus Gorgonibus una.
Euryalus, nomen unius ex principibus Peloponesiacis qui argos & propinquas urbes incolebant, & ad Troiã cum octoginta nauibus uenerunt. Alium troianum finxit Virgilius.Fuit & nomen histrionis.Iuue. Nobilis Euryalum Mirmillonem exprimat infans.
Eurybates,nomen uiri Ithaci. Ouidi.Simul Eurybates me, Talthybiusq; uocarunt.
Eurybiades,teste Herodoto, fuit un⁹ ex ducibus Xerxis,
Eurybia nympha, quæ stellas & luciferum genuit.
Eurycion nomen fabri argentarii, de quo Virgili. lib.x Quæ bonus Eurycion multo cælauerat auro.
Eurycratidas uir lacedæmonius,de quo Plutarchus.
Eurydamas,pen.cor.uir troianus,latine dñ late domans. Oui. Vtq; uel eurydanas ter circumbusta Thrasylli Est lariſæis tractus ab hoste rotis. Vbi per eurydamãta intelligunt Hectorẽ,qui uirtute cuncta domitabat.
Eurydame, teste Herodoto fuit uxor Leutychidis Spartanorum regis.
Eurydice uxor Orphei, p qua recuperãda ferũt Orpheũ ad inferos descendisse.Alia fuit Nestoris coniunx.
Eurylochus fuit Phlegiaꝝ rex, qui Thebas destruxit,an teq̃ ueniret Cadmus,qui eas postea reædificauit.
Eurymedon nomen patris Peribœæ, ex qua Neptunus genuit Nausithoum regẽ Phæacum.Alter fuit Atheniensium dux.
Eurymone nympha Oceani,& Tethyos filia,mr Leucothoes.alia fuit Apollinis filia,quæ adrastũ argiuorum regem, & Eriphylen Amphiarai coniugem peperit.
Eurypylus penu.cor.Euemonis filius,qui teste Homero cum quadraginta nauibus ad bellum troianum est p fectus. Alium aũt Eurypylum idem Homer⁹ in Odyssea Telephidem appellat.
Eurystheus fuit Stheneli Mycenarum regis filius, qui Iunonis instinctu imperabat Herculi, ut uaria monstra superaret,quibus posset perire, qui duodecim labores appellati sunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Eurytus pe.cor. Oechaliæ rex, & pater Ioles. Hinc eurytis,idis.patronymicũ fœmininũ. Oui.Eurytidos Ioles, atq; insani Alcidæ. Alter fuit centaurus.

Eustratius,nomen philosophi,qui in ethicam Aristotelis scripsit, ab στρατὸς exercitus nomen deductum.

Eustathius,nomen fuit grammatici græci.

Eusymbolus latine bonum nomen dicitur.

Eutychus latine fortunatus, cui omnia ex sententia succedunt. Nam εὖ bonum, & τύχη fortunam significat.

Eutaxia,latine bona ordinatio dicitur.

Euthyoria εὐθυωρία est nõ per diuerticula itinerẽ,q̃ obiectu montiũ,& interuentu conualliũ, aut fluminũ flexu,plærũq; necessaria sunt, sed in directũ acta mẽsura.

Euthymus,nomen uiri,qui pycta.i. pugil appellatus est. Hic in locris Italiæ, qui epizephyrii cognominantur, ortus Astycleo patre, uel ut indigenis persuasum est, Cecino amne genitus,qui Locros a Rheginis diuidit.

Euterpe fuit una ex musis,ἐυ bonum τέρπω delecto,quasi sit bona delectatio.

Eutrapelos pe.cor.quidam aiunt significare tricubitos. Mar.Eutrapelus tonsor,dum circuit ora luperci. Vide Pli.li.vii.circa principium. Alii putant hoc nomen significare apud græcos eũ, q facilitate quadam moꝝ ꝑditus est,hoc est comis,lepidus elegans,& facetus.

Eutyces nomen fuit hæresiarchæ.

Euthymedon pe.cor.nomen cuiusdam philosophi.

Euthymia, animi tranquillitas. Laertius in uita Democriti.Finem esse rectum,quietumq; animi statum, quẽ euthymiam dicit, dum nullo metu, nulla superstitione,aut alia quauis perturbatione agitatur.

Euxinus pe.cor.mare illud est,quod incipit a Bosphoro thracio, componitur ex εὖ quod bonum apud nos indicat,& ξένος hospitium, uel amicus, quasi bonum sit hospitium,quod per contrarium dictum est. Nam ibi sunt loca asperrima. Ouid. li.iii.de trist. Euxinus falso nomine dictus habet.Sed teste Pli. li.vi.Pontus Euxinus antea ab inhospitali feritate,axenus appellat9 est, peculiari inuidia naturæ,sine ullo fine indulgẽtis auiditati maris. Post commertium illarum gentiũ mollitis aliquantum moribus dictus est Euxinus.

Euxinum bonus sapor, Macer.cap. de Eruca. Aut semẽ gratum dicunt præstare saporem. Euxinumq; solent hac causa dicere græci.

Euzomum pe.pro.bonum ius, εὖ enim bonum, ζωμὸς ius,quod comeditur latine dicitur.

Euzonos pe.cor. strenuus,ζώνη cingulum,nam qui militant,cinctos dicimus,discinctos inhabiles.

E ante X

Exactum,præteritũ,transcursum. Vir.li.iii.Geor. At tribus exactis ubi quarta accesserit æstas. Exacti menses dñr,qui circa partum sunt. Idem. Exactis grauidæ cũ mensibus errant. Item exactum diligens. Vale.Maxi. Quia nunq̃ remotos ab exactissimo cultu ceremoniarum oculos. Item exhaustum,superatum.Sene. Vt tot ꝓcellis,tempestatibusq; exactis, aliqñ in portũ uenia mus.In hũc sensum ueteres exanclatũ accipiũt.Habet & alia significata,de quibus in dictione Exigo.

Exactor,& exactio. Vide in dictione exigo,is,

Exactum substantiuum significat exactionem. Quint. de pastu cadauerum, Sacrosanctus mercator opportunus opinor inuenit mercis exactum. Hiero. Non exactum sed exactionem inuenies.Exactus uero, a.um.ea significat quæ Exigo. Ibi ergo require.

Ex præpositio de qua supra in E. & Ex.

Ex aduerso appellare. Vide in dictione Appellare.

Exaggeratio,magna coaceruatio, ponitq; ꝓ altitudine & excellentia.Translatio sumpta a terra, q̃ exaggerata,& in aggerẽ erecta sustollitur in fastigiũ. Cice. li.ii. Tuscu.Hoc tibi propone,amplitudinẽ animi, & quasi quandã exaggeratiõem q̃ altissimam animi,qui maxime eminet in contẽnendis, & despiciẽdis doloribus, unam esse oĩm rem pulcherrimam. Oratores exaggerationem facere dicũtur, quando pluribus uerbis unã eandemq; rem uehementer dicunt, quæ res maxime uenustat orationem. Apud Catonem luculenta illa exaggeratio est.Succidias humanas facis,decem funera facis,decem capita libera interficis,decem hominibus uitam eripis,indicta causa,iniudicatis,indemnatis.

Exagoge, pe. prod. latine eductio dicitur. ἀπὸ τοῦ ἄγω ἄγῳ μέλλων ἀξω.

Exagito,as.significat uehementer uexo. Lactan. lib.vi. Poetæ tres furias esse dixerũt, quæ mentes hominum exagitant.Item significat exaspero,ad iram prouoco. Salust.Tamen quia in tali tempore tanta uis hominis magis lenienda q̃ exagitanda uidebatur.

Exalburno,as. Vide in dictione Alburnum.

Exalto,as.in altum eleuo. Colu.Senum pedum latitudinis sulcos dirigunt fodiuntq;, & exaltant in tres pedes. Per translationem significat magnifice laudo.

Exaluminati,dicuntur uniones,qui colore præstant.

Examen noua apum soboles,quã parentes ex suis aluearibus ad nouas sedes quærendas exire cogũt, ꝙ hæ ita uniant,ut simul ligatæ uideant. Nec solum de apibus, sed etiam de uespis, & huiusmodi intelligitur. Rursus examen,stilus est in lance,siue statera,qui quo pondus se uergit,exit. Vir.lib.x.Iuppiter ipse duas æquato examine lances. Hæc bilancis seu stateræ lingua, ab aliis æquamentum,ab aliis libramentum, ab aliis æquilibrium,& trutina dicitur. Vnde metaphorice ponitur pro æquamento, & iudicii inuestigatione.Persius.Examenq; improbum in illa castigas trutina.

Exacerbesco,scis.ualde acerbus.i. asper fio,quod ab exacerbeo,es.fieri constat, licet Acerbeo raro inueniatur Apul. in Apol.Quis tam est mitis quin exacerbescat?

Examino,as.pe.cor.scrutor,& inuestigo æquãdi causa.

Examussim. Vide in dictione Amussis.

Exanimus, a.um.& exanimis,& hoc exanime, & exanimatus, a.um. ambo duplicẽ, eandemq; significationẽ habent.Licet Ser. uelit hæc inter se differre.Exanimus siue exanimis idem est qđ mortuus,ut apud Liui.li.ix. Vt uno ictu exanimem equo præcipitaret. Vir.Exanimumq; auro corpus uendebat Achilles.Interdũ idem est, quod exterritus. Idem li.iiii. Audiit exanimis,trepidoq; exterrita cursu, Vnguibus ora soror fœdans, & pectora pugnis, Per medios ruit, sic exanimatus, non solum pro exterrito,siue perturbato,ut Ter. in An.Ibi tum exanimatus Pamphilus bene dissimulatũ amorẽ, & cælatũ idicat,sed ẽt ꝓ mortuo accipiẽ,ut apud Liui. lib.xxii. Vnã in ipsa porta sospite filio repente oblato

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in conſpectu eius expiraſſe ferunt. Alterã,cui mors filii falſo nũciata erat,mœſtã ſedentẽ domi ad primum conſpectum redeũtis filii gaudio nimio exanimatam.

Exanimalis,& hoc exanimale,quod non eſt animal, uel quod eſt ſine anima. Plau.in Bac. Nam neq; Bellona mihi unquam,neq; Mars crepuat,ni illum exanimalẽ faxo,niue exhæredem fecero uitæ ſuæ.

Ex animo facio,ſignificat facio,quod in animo uolo,ut ſit quaſi ex ſententia animi.Ex animi enim ſententia, locutio eſt quotidiana,qua utimur,quando ſignificamus aliquid factũ eẽ, prout optamus,& uolumus. Vt de dicimus.Habes uxorem ex animi ſententia.

Ex animo eſt, ut natura fert, hoc eſt ut refert naturalis ratio ingenita.

Exanimo,as.capitur ſicut animo, de quo ſupra, niſi qđ ex præpoſitio ſignificat extra, ſiue cum animam quis emiſerit,ſiue cum pene animũ pauore amiſerit. Quãdo ab animo fit,ſignificat perterreo,perturbo.Plau.in Aul. Nimis male timui, priuſq; intus redii exanimatus fui. Teren.in And. Oratio hæc me miſeram exanimauit. Quando uero ab anima eſt, ſignificat anima priuo,ſiue neco. Curtius.Multos exanimauit rigor inſolitus niuis, multorum aduſſit pedes, plurimorumq; oculis præcipue perniciabilis fuit.Gelli.Anus repente filio uiſo copia, atq; turba, & quaſi ruina incidenti inopinati gaudii oppreſſa exanimataq; eſt.

Exanio,as.Colu.lib.ultimo.Vt oẽm amaritudinem eius & pallorem exaniet. Et alibi. Patimur aũt nonnunq; tota nocte,& poſtero die,baccam uelut exaniari.

Exaniari ſignificat exudando ſiccari. Col.li.xiii. Compoſitis ſupra tabulatũ tergoribus,aut fruſtis uaſta pondera imponito,ut exanietur,hoc eſt quaſi ſanie expurgetur.Col.li.v. ait ſanie exaniari uulnus,pro eo quod eſt ſanie educta ſiccari.

Exanclo,as.ab ex, & anclo Priſci.dicente, Anclo pro anclor, ſignificat effundo, exhaurio, ſupero. Plau. in Sti. Næ iſte Ædepol uinum poculo exanclauit. Cice.lib.i. Tuſcu. Quod cum exanclauiſſet omnes labores, tum inciderat in mortis malum ſempiternum. Aliquando exanclare eſt perpeti.Lucil.lib.xxx. Quantaſq; modo erumnas, quantoſq; labores exanclaris. Aliquando perficere. Pacu. Non poteſt Menalippe hic ſine tua opera exanclari clauus.

Examurcari oleum dicitur,quando ab amurca defecatum fit. Apul.lib. iiii. Ac dum cœleſtis uaporis flammis examurcatur.

Exanthemata, appellantur a Plinio eruptiones pituitæ, aliquando papulæ.

Exarmo, as. manſuefacio. Vnde exarmatæ beſtiæ pro cicuribus & manſuefactis. Lampri. in Helio. Habuit leones, & leopardos exarmatos in deliciis, quos edoctos per manſuetarios, ſubito ad ſecundam menſam, & tertiam menſam iubebat accumbere, ignorantibus cunctis, q exarmati eſſent, ad pauorem, & ridiculum excitandum.

Exareſco perfecte aridus fio.Colu.li.iiii.Et ſole,ac uento penitus ſiccari, atq; exareſcere. Cice. Papi. Deinde ipſa illa ſi qua fuit in me facultas oratiõis, niſi me ad has exercitationes retuliſſem,exaruiſſet, id eſt omnino arida facta fuiſſet, ſeu defeciſſet.

Exarefio idem quod exareſco, niſi quod exareſco proprie extrinſecus fit,exarefio intrinſecus,ut de fuco marino dicit Plini.lib. xxvi. Sed omnibus articulis morborum impoſitus antequam exarefiat.

Exaro,as. pe.cor.perfecte aro, ſed per tranſlationẽ ſignificat ſcribo.Qui eñ ſtilo ſcribunt in codicillis,hi quaſi ſulcos inſtar aratorum ducere uidentur. Cice. Cornificio.Hæc cum eſſem in ſenatu,exaraui.

Ex aſſe,duæ partes ſunt,ſignificatq; ex tota hæreditate, q̃ dr as aſſis,quæ pluribus modis diuidebaf. Vnde dicimus.Hic ex aſſe hæres relictus.i. ex toto.Mar. lib. vii. Heredem Fabius Labienum ex aſſe reliquit.

Exaſpero, as.ultra notã ſignificationẽ ſcat acuo. Sil.Saxoq; exaſperat enſem.Taci. Saxo exaſperat ferrum.

Exaſceare, aſcia polire, leuigare. Tranſlatio a fabris lignariis ſumpta,q ligna prius dolãt, deiñ poliũt.Plau. in Aſi.Iam hoc opus eſt exaſceatũ.i.perfecte dolatum.

Exædifico perfecte ædifico. Vide in Ædifico. Aliqñ ſignificat domo priuo,domo eiicio. Plaut. in Tri. Qui exædificaret ſuam inchoatam ignauiam.

Exauctoro,as,pe.cor.ſignificat ab auctoramẽto, hoc eſt obligatione militari, atq; ſtipendio libero, priuoq;,a quo exauctorati milites dicuntur,qui miſſionem habuerunt. Et quamuis frequenter cum dedecore exauctorare dicatur,perſæpe tamen ſignificat miſſos facere a militi a milites citra uituperationem. Liu.li.xxv. Volonũ exercitus, qui uiuo Graccho ſumma fide ſtipendia fecerat, uelut exauctoratus morte ducis ab ſignis diſceſſit.Et lib.xxvi.Cum diſſeruiſſet exauctoratos dimiſit. Vlpia.Exauctorare interpretatur inſignia militaria detrahere, quod cum infamia conficitur, ut eſt apud Lampri. qui ſcribit Alexandrum tumultuantes legiones exauctorauiſſe.

Exaudio perfectionem audiendi denotat, & hoc duob9 modis.Vno cum quod petimus impetramus.Vnde dicere ſolemus,ut nos exaudire digneris. Virgi.Et nulli exaudita deo9 uota, preceſq; meæ. Alio cum ſignificat proxime ſeu uehementer audio.Liui.li.i.Equitem clara increpans uoce, ut hoſtes exaudirent, redire in prælium iubet. Terent.in Hecy. Vereor,ſi clamorem eius hic crebro exaudiat,ne parturire intelligat.

Exbaliſto,as.a baliſta fit, & ſignificat decipio. Plau.Ego hunc cõem meũ,atq; nĩm oĩm hoſtem exbaliſtabo lepide. ἀπὸ τοῦ βάλλω λέγεται, καὶ ἄλλο δέ ἐστι σκόρπιος ἀπὸ τοῦ σκορπίζω ὁ ἀποσκεδάννυμι, ita ſcribit Michalus etymologicus,& baliſta eſt maio9 tormentorum genus, unam bricolam dicebant aui noſtri.

Excalfacio,& excalfactorius. Vide in dictiõe calefacio.

Excandeſco,is.& excãdefacio. Vide in dictione Cãdeo.

Excandeſcentia,ab Apu.li.de dog. Platonis,appellat ea aiæ pars, q̃ irritabilis eſt, hñs domiciliũ in corde, quã alio nomine iraſcentiam nominant,quæ iracundia a Cicerone dicta eſt in i. Tuſcu.a furore, & impetu animæ ducto uocabulo, ut inquit Plato in Cratylo.

Excantare,ſcat quod incantatũ eſt,alio incantamento liberare,qđ & recantare dr.Pli.li.xviii.Qui fruges excantaſſet.De recanto idẽ. Non pauci & ſerpentes ipſos recantari putant. Aliqñ excantare capiẽ pro excludere. Plau. Nam crede cuius cor excantare poteſt.

Excarnificatus dicitur ille, qui per carnificinæ torméta

diſcerptus eſt.Sue.in Vitel.Apud gemonias minutiſſimis ictibus excarnificatus,atq; confectus eſt.

Excerebro.as,cerebrum excipio,ut apud Eſaiam. Qui mactat pecus,quaſi qui excerebret.

Excetra,dicta eſt hydra,q̄ uno cæſo capite tria excreſcebant.Plau.in Perſa.Cū excetra,cum Antæo deluctari mauelim q̄ cum amore.Græco uocabulo dī echidna Oui.Pars quota Iernææ ſerpēs eris unus echidnæ.Scribit Dio.Herculē debellaſſe hydrā,non ſolū ferro,ſed ēt flāmis,adhibito Iolao,q̄ inciſam ceruicē ardēte face e ueſtigio iureret.Cōſtat ſcīm hiſtoricos Hydrā in Lerna argiuo⁊ palude extitiſſe,aquas euomentē,q̄ uaſtabant uicinas ciuitates,in qua uno meatu clauſo,multi erūpebant.Qd Hercules uidens loca ipſa exuſſit,& ſic aquæ meatus clauſit.Nā hydra ἀπὸ τοῦ ὕδατος.i. ab aqua nomen accepit.Plato aſſerit in Euthydemo hydrā fuiſſe callidiſſimū ſophiſtam,cui p̄ter ſapientiam p uno ſermonis capite amputato,multa repullulabant.

Excedo,is,pe.pro.diſcedo,egredior.Cice.In ipſa cura,& meditatione obeundi ſui muneris exceſſit e uita. Itē ultra cedo,tranſeo.Col.li. vii. Cum exceſſerint annos decem fœtibus inutiles ſunt.Plau.in aul. Iſthic adeſto ſi hercle tu ex iſthoc loco digitū tranſuerſum,aut ungue latū exceſſeris.Per tranſlationem ſignificat ſupero ut Cicero excedit omnes eloquentia.

Excido.pe.cor.ab ex,& cado,a in i mutata,ptm̄ facit excidi,ſupinū excaſum,ſcatq; deorſū cado.Vir.li.ii.geo. Nī ſæpe incautis paſtoribꝰ excidit ignis.Vū p̄ trāſlat. excidere aīo,eſt in obliuionē dare,ut apud eūdē. Nec dū etiā cauſæ iraꝝ,ſæuiq; dolores exciderāt aīo. Interdū diſſētire.Lucil.li.xxvii.Ego ab archilocho excido.

Excido,is.pe.pro.excidi exciſum,extra uel de aliquo cædo,& penitus deſtruo.Cice.li.ii.offi. Nec lapides exterra exciderent ad uſum noſtrū neceſſarii.Idem in ſom. Quo modo Carthagini,male iam diu cogitanti bellū inferat,multo tpe ante denūcio,de qua uereri non antedeſinam,q̄ illam exciſam cognouero.

Excidiū,& excidio,onis,ab excido deduci manifeſtū eſt p̄ emptione,& quaſi nece urbis,aut p̄uinciæ,ut cū cæſis hoſtibus mœnia ad ſolū deducunt. Hæc etiam a cædendo dici uideri poſſunt.

Exciſo,as,pe.pro.lanio,uerbero,& qd uulgo dī ſtratio, frapo.Plau.in Ciſ.Capillo ſciſſo,atq; exciſatis auribus.

Excello.is,exculi.excelſum,& excelleo.es. excellui, ſignificat ſupero.Lactan.li.vii.Qui omnes licet eloquentia excelluerit.Hinc excelſus magnus.Gel.li.i. Tanto fuiſſe Herculem corpore excelſiorem.

Excerno is,purgamenta uentris emitto.Cel.li.iiii. Qm̄ portæ modo in inferiores p̄tes,ea q̄ excreturi ſumus, emittit.Proprie tm̄ excernere eſt extra cernere, quod uernacula lingua dicimus Cernir fora. Col.li.ii. Itaq; in areā detrita frumēta ſic aggeréda,ut oī flatu poſ/

Excrementū,purgamentū ut ſtercus. (ſint excerni. Vñ Pli.lib.x.ſcribit,q̄ quia coruus excremētis calcia menta fœdauerit a Mancipe exanimatus ſit.

Excerpo.is,ſecernēdo extraho. Vnde excerpta dicimus quæ ex libris ueluti floſculos extrahimus.

Excipio.is,pe.cor. extra capio.Cice. li.Tuſ. Nam ſi ſolū eos diceres miſeros, q̄bus moriēdum eſſet, neminem tu qdē eoꝝ qui uiuerēt exciperes.Aliqñ excipe eſt ad ſe aliquem recipe,& p̄prie excipiunt cadentes,aut ī calamitatem collapſi,Lactan.li.ii.Hunc errantē atq; inopem Ianus excepit.Vir.lib.iii.Heu qs te caſus deiectā coniuge tanto Excipit.Aliqñ aliq̄d recipe.Augu.li.v. conf.Et dum coram apiam ad excipiendū,quā diſerte diceret,pariter intrabat.Aliqñ inq̄rere.Cice.li.ii.de ora. Quædam dari ex hac uita ad p̄trahendos aīos hoīm, & excipiendas eoꝝ uoluntates.Aliqñ ſepare.Vir.li.ix. Ipſum illum clypeum,criſtaſq; rubentis excipiam ſorti.Aliquando per dolum cape,opprimere.Idem. Excipit incautum,patriaſq; obtruncat ad aras.Aliqñ colligere. Mar. Vētris onus miſero,nec te pudet excipis auro.Aliqñ abſcōdere.Plau.in Aul. Neq; partem tibi ab eo indipiſces,neq; furem excipies.

Exceptio,excluſio, q̄ ſicuti Vlpia.docet,interponit actioni cuiuſlibet rei ad excludendum id, quod intenti onem,condemnationemq; deductum eſt.

Excepto,as.ſæpe extra capio,uel ad me frequenter traho.Cice.in para.Et uideat aliquem ſummis populi beneficiis uſum,barbatulos mullos exceptantē de piſcia. Vir.li.iii.Geor. Ore omnes uerſæ in zephyrum ſtāt ripibus altis,Exceptātq; leuis auras,& ſæpe ſine ullis Cōiugiis uento grauidæ,mirabile dictu,id eſt frequenter ad ſe trahunt & capiunt.

Excipuus.a.ū.qd excipit,ſicut p̄cipuū,quod ante capit.

Excipula,ab excipiendo,ſicut decipula a decipiendo,& eſt ſeptum ex arundinibus contextis,ſeu foueæ q̄dam & quaſi loculamenta,qualia ad excipiendos fraudulē ter piſces in fluminibus fabricantur.Plini.lib.ix,ſcribit Anguillas in lacu Bænaco fluctibus glomeratas uolui in tantum mirabili multitudine,ut in excipulis eiꝰ fluminis,ob hoc ipſum fabricatis, ſingulorum miliū globi reperiantur.

Excieo,es,exciui,tū,extra moueo.Feſt. exciet,excutiet.

Excio.is,exciui uel excii excitum,extra uoco, uel extra ſeu ualde commoueo.Plau.in ciſ.Vt mihi exciuiſti lachrymas .i.cōmouiſti. Et in Epi.Quid eſt pater,q̄ me exciuiſti ante ædes,Vt matrem tuam uideas .i. euocaſti.Excire aūt expergefacere eſt.Liui.li.i.Hercules ad primam auroram ſomno excitus.

Excito.as.frequentatiuum.Teren.in Heau. Num uides quantū mali ex ea re excites. Pro expgefacio. Damaſus ad Hie.Dormientem te,& longo iam tpe legētem potius, q̄ ſcribentem quæſtiunculis ad te miſſis excitare diſpoſui.Pro p̄uoco,ſollicito ue.Col.li.i. Nam cum certamine opus exciteť,tum in ceſſantis aniaduerſio iuſta eſt,& ſine querela uidetur adhiberi.

Exclamare,uoce magna clamare.Plau.ī Am.Ibi neſcio qs maxīa uoce exclamat. Itē exclamare alte uocare. Idē ī eadē.Dū hęc agūť,uoce clara exclamat uxorē tuā.

Exclamationes fieri ſolent ſine aliquo adminiculo, modo per ntm̄ modo per actm̄,modo per vtm̄.

Excludo.is.pe.prod.extra claudo,eiicio.Plau.in Aſi.Homo hercle hinc excluſus eſt foras. Hie.Philippū regē Macedonū introeuntē ex more cubiculum uxor irata excluſit. Per tranſlationem excludere ponit p̄ liberare.Actius.Qua uirtute hic ſe ſeruitute excluſit.Item pro incubando pullum emittere.Col.li.ix. Veteranas aues ad rem eligi oportebit, q̄ iam ſæpius id fecerint. moreſq; earum maxime pernoſci,quoniā aliæ meli⁹

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

excludant,aliæ editos pullos cõmodius educent. Idẽ. Columbæ excludũt uigesimo die.Sic excludere, emi nere,& apparere,quod idem fere est qđ emittere, ut in ps.Excludant,qui probati sunt argento.Vnde dicũ tur,& in arte argentaria exclusores.i.ex quadam con fusione massæ ad suæ formæ expressores.

Excolo.is.pe.cor.pfecte adoro.Lactã.lib.vi. Nã si deos cultores simulachra insensibilia excolũt,& quicqd p̃ cioſi hũt,in ea cõferũt.Hẽt & reliquas significationes quas colo,sed pfectas rõne p̃positionis ex.

Excõicatio,ut in Decre.iii.q. iiii.distinguit ab anathe mate tanq excõicatio sit minor.Anathema maior. Vnde anathematizati ab ecclesia omnino separant. Cũ talibus neq sermõe congressus neq cibus cõicat. Hos Cypria.abstentos uocat eleganti uocabulo.

Excomposito significat secũdum ordinem datũ. Liui. Tum excomposito orta uis,signoq dato,iuuentus ro mana ad rapiendas uirgines discurrit.

Excorio,as.uide in dictione Corium.

Excors,extra cor,quasi sine corde,hoc est aĩo,quo sapi mus.In corde eñ,ut inqt Pli.habitat mens. Vñ ponit p insipiente.Lactan.li.iii.In quo alios non excordes tñ fuisse arbitror,sed etiã ipios,q in secreta cœlestis illius,puidentiæ curiosos oculos uoluerũt immittere.

Excreare,est quadã ui expuere.Cels.Et interdum aliqd puruléti excreat.Dictũ a scratis. Scratæ uero nugato riæ ac despiciẽdæ mlieres dicebãt,ab hisq screa idem appellabãt id qđ qs excreare solet,q̃ten9 id faciẽdo se

Excrescere,ualde siue extra crescere.Co- (purgaret. lu.li.v.Si satis excreuerint iugo supponantur.

Excretum supinũ ab excerno,significat egestũ. Vnde excreta tritici dicunt uulgo granatia,hoc est q̃ ex in cerniculo pro immundis seponunt.Col.lib.viii. Vbi annona est carior,excreta tritici minutæ cõmode dã tur gallinis.Ibi excreta nomẽ est.Participiũ uero,ubi paulopost ait.Furfures a farina excreti. Excretũ uero supinũ ab excresco,significat quod ualde creuit. Vir. li.iii.geor.Multi iã excretos,phibẽt a matrib9 hœdos.

Excrementũ,quod egerit ex cibo potuq.Et est duplex, siccũ.s.& humidũ.Conceptaculũ humidi dr uesica, cõ ceptaculum sicci aluus nominatur.

Excubo.as.pe.cor.uigilo,custodiã facio,& q̃si minime iaceo,ut milites extra castra,uel extra tentoriũ ad im peratoris custodiã noctu armati considunt.Sal. in Iu. Neq sec9, q̃ si iter faceret castra munire, excubitum in porta cohortes ex legionibus,pro castris eqtes au xiliarios mittere.Liui.Ptolemæum ac Leonatum ex cubantes ad cubiculi limen excitauerunt.

Excubiæ,uigiliæ,licet uigiliæ tantum nocturnæ dican tur.Excubiæ & diurnæ & nocturnæ.

Excubitor,qui excubat,unde gallus dicit excubitor, q peruigil horas cantu indicat.

Excudo.is.pe.prod.si.uel excudi.sum, fcat cudendo eli cio.Vir.Vt primũ silicis scintillã excudit Achates.Per transl.Lactan.de opi.Profiteor nulla me necessita te,uel rei,uel tpis impediri,quo minus aliq excudã, quo philosophi sectæ nr̃æ,quã tuemur,instructiores, doctioresq in posteꝝ fiant.Sic Vir.Vt uarias usus me ditando excuderet artes.i. studiose repiret. Excudere etiã dicunt gallinæ oua,q̃ ex eis pulli nascunt, quod & excludere dicimus.Colu.li.ix. Negat anser aliena excudere oua,nisi subiecta sua quoq habuerit.

Excurro.is.Vide in dictione Curro.

Excuso,as,obiectum crimen purgo,& a me repello,uel cãm in alium reiicio,sicut accuso causa onero. Cice. Nulla est excusatio peccati,si amici cã peccaueris. Et excusare est afferre in excusationẽ id qđ peccãdi cãm p̃buit,quod potius p accuso dici debere uidet,uelut si latrones,aut flumina impediẽto fuerunt,ne ad diẽ adesse possem.Eo modo quo Quintil.Tu tñ, si inter pellatus tempestatib9 serius uenisses,excusares mare & ambiguos flatus.i.mare in excusationem adduce res.Liui.de Torquato, oculoꝝ ualetudinẽ excusauit.

Excusabile,quod excusatione dignum est.

Excusatorius.a.um,quod ad excusationem pertinet,ut excusatoria epistola.

Excutio.is.pe.cor.ab ex & quatio,fcat quod lingua uer nacula dicimus scorlare.Plau.Excute dum pallium. Vir.li.xii.Sũmasq excussit uertice cristas.Sciendũ ue ro q excutit, aut se excutit,aut aliqd aliud. Si aliqd aliud,Excutiens est,excussus non est.Si aũt se excutiat, & excutiens est,& excussus.Si ab alio excutiat,excussus est,non excutiens.Si aũt excutiat seipm excutiẽs est, qa excutit se,& excussus, qa excutit a se. Duobus etiã modis dicimus excuti aliqd,siue illud quod inde ex cutit,siue illud unde excutit.Nam & excussus est pul uis dicimus,& excussa est uestis.Tenent aliq & excuti unt uestẽ,& exit inde puluis q ihæserat. Quid dicis de puluere? Excussus est puluis. Quid dicis de uestes? Ex cussa est uestis.Dicimus etiam excuti aliqd, ut exeat inde quod forte absconditũ est. Aliter.n. dicimus ex cuti uestemut excutiamus inde puluerẽ,& aliter excu ti saccum,ut illud quod intus latebat exeat.Per trãsla. Excutere fcat eiicere,emittere.Plau.in aul.Mihi mi sero cerebrum excutiunt tua dicta soror,lapides loq ris.i. frangunt.Vir.Excussus aconteus fulminis in mo rem.Item deiicere. Hinc excussores equi dicunt,qui sessorem deiiciunt.Pli. Excusso circensibus auriga cu curriſſe excussores constat & primatum obtinuisse.

Excussorius,a.um,quod ad excutiẽdum pertinet,ut ex cussorium cribrum,quod excutit & trãsmittit farinã ignobiliorem ad panem secundarium,qui apud no strates sub uentrem,apud alios tritellum. Pollinariũ tenuius flori farinæ accommodum. Nam farina in pollinem,& secundarium,& furfures partitur.

Exdiscutio,ab ex,& dis,& quatio, significatq pfecte dis cutio.Hie.ad Ctesi.Cum hæc se ita habeãt, puoco ad uersarios,ut oẽs retro chartulas exdiscutiant,& si qđ i meo ingeniolo uitii reperint,proferant in medium.

Exdorsuo.as,dorsum confringo,uel dorso nudo.Plau. aul.Tu machærio cõgrum murenã exdorsua q̃tũ po tes.Hæc duo uerba p̃ter regulã cõponunt cũ ex.Non eñ ex,sed e componit cum d,ut educo.

Exdotes.pe.pro.quasi sine dote. Apud Amb.lib.de Re sur.Immunes uidentur,& exdotes reatus,quum gra uiores pœnas intra luant.

Execo:as,pen.cor.ab ex & seco,sed s abiicit,& fcat exci do,extra seco.Col.lib.iii.Arborẽ quam inserere uoles diligenter exectato,ea parte,q̃ maxima nitida,& sine cicatrice est,dabisq operam, ne librum lædas.

Execro

Execro,as,pe.cor.ab ex,& sacro,abiecta s,& a in e muta ra. Dicit & execror deponēs, p horrori,& abominationi habeo,quod est magis in usu. Vir. Et terrā altricem sæ ui execramur Vlyssis. Hinc execratio q̄ aliqñ sumit p iuratione q̄ maledictis obstringit,q̄ accidant ei q̄ peie rauerit,ut inquit Augu. quale est illud Gene. xxvi. ca. Fiat execratio inter nos,& inter te.

Exedo.is.pe.cor.uel exes,conrodo,cōsumo. Pli.li. xxvi. Nascūt quoq; in sanguine ipso hois aīalia exesura cor pus. Cic.li.iii.tus. Ægritudo lacerat,exest aīam,planeq; cōficit. Aliqñ exedere significat extra,seu de aliquo ua se edere. Ter.ī Phor. Tu tibi intristi,oī tibi est exedēdū.

Exedra,locus spatiosus,quasi triclinīū,q̄ quasi ad occi dentē uersa esse solebat. Ci.li.iii.de ora. Tūc dedita opa qescētib⁹ aliis in eā iā exedrā uenisse,in qua crassus po sito lectulo requiesset. Hie.ad Eust. Si qs cœpit ægrota re,trāsferē ad exedrā latioré, & tanto sēnū ministerio confouet,ut nec delicias urbium,nec matris q̄rat affe ctum. Michalus aūt etymologicus. Ἐξέδρα τόπος τις ἢ ἀπὸ τοῦ ἕδρα καὶ ἐξ καὶ ἐν κατὰ καθέδρα.

Exemplū,ut inqt Festus,quod sequamur, aut uitemus.

Exēplar,ex quo fiē faciamus. Pli.xxxv. Sunt q̄ Venerē dianeā illo pictā exēplari putāt. Sed sæpe confundunt, ut exēplū sit,ex quo fiē faciam⁹. Sal. Līas, q̄s sibi noīe Catilinæ redditas dicebat,exēplū eaꝫ infra scriptū est .i.eaꝫ forma infra scripta est. Quin.li.x. Sic līaꝫ duct⁹ ut scribēdi fiat usus,pueri sequunt. Sic musici uocē di centiū. Pictores opa priorū. Rustici expimēto culturā in exēplū intuent. Cic. Apio. Ex līis,quaꝫ ad me exem plū misisti. Oui. de trist. Plurib⁹ exēplis scripta fuisse re or. Ponunt nōnunq̄ p eodē. Cic. pro Mure. Domesticū te hīe dixisti exēplū ad imitandū. Et iteꝫ. Ad imitādū uero tā mihi ppositū exēplar illud est,q̄ tibi. Dī & exē plariū p exēplari. Pli. Iuba hæc omisit in hoc tractatu nisi exēplariū uitiosum est. Sciendū tñ q̄p exēplū dicit qñq; grauis pœna,q̄ pōt cæteris documento esse. Terē. in Eu. Quæ futura esse debent exēpla in eum indigna. Rursus exēplū dī illud,q̄p adhibet rei aut pbādæ aut or nādæ cā. Vñ pars pbationis uocat ab exēplis. Et in elo cutione exēplū inter ornamenta numerat,pro quo exē plar dici nō pōt. Similiter exēplū uocat,quod uulgo dī,la mōstra. Cice. Si qs purpurā, aut aliud quippiā uendēs dicat,sume a me,sed huiꝰ exēplū aliūde rogabo tibi, quod ostendā, aut si aceruos dicāt se tritici hēre, & eo rū exemplū pugno non habent quod ostendant.

Exemplar & exemplarium. Vide in Exemplum.

Exemptus,uide in dictione Eximo.

Exequor,pe.cor.fcat perficio,& executioni mādo. Apu. Neq; in tenebris,sed in ppatulo iussa dñi exequebar. Qñq; declaro,exprimo. Cice. Var. Habeo multa oc cultiora,q̄ uix uerbis exequi possum.

Exequiæ,funebre officiū,quod.s.in funere exeq̄mur,ab eo dictæ,q̄p hoīes pōpā p⁹ sequūt, hæ ēt parētalia dīr.

Exequior, aris,exeqas facio,uel exequiis cōuiuor. Var. Ipsum propter ius liberti semitracti exequiantur.

Exerceo.es.cui,exercitū,ab ex & arceo,quasi extra arceo pmo,fatigo. Teren. in Adel. I sane,ego te exercebo ho die,ut dignus es silicernium. Qñq; exercere est in ope ram ponere. Vir.li.iii Geor. Exercete uiri tauros. Qñq; tractare. Colu.li.iiii. Qui urbanas ac delicatas artes ex ercuerit. Qñq; habere. Salu. Iurgia,discordias, simultā tes,cū hostibus exercebāt. Qñq; lucrari. Terē. in Heau. Ancillas,seruos,nisi eos q̄ ope rustico faciundo facile sumptū exercent suū,oēs pduxi,ac uendidi. Qñq; pbe terrā colere, Vir. lib.i. geor. Exercetq; frequens, atq; im perat aruis. Hie.a sīl in pfat. psalmoꝝ. Cogitis ergo,ut ueluti quoddā nouale pscissum iā aruū exerceā, & ob liqs sulcis renascētes spinas eradicē. Qñq; īseq. Vir. Tū uos o Tyrii stirpē,& genus oē futuꝝ exercete odiis.

Exercito.as.frequentatiuum. Cice. pro Cluen. Homo in primis ingeniosus,& in dicendo exercitatus. Hinc exer citatio,de qua idem lib.i. ad Heren. Exercitatio est assi duus usus,consuetudoq; dicendi.

Exercitiū est ipse actus,& usus exercendi operāndiq;.

Exercitus,a.um,pticipiū,ut hō exercit⁹,q̄ multis negoci is assuetus sit,& expientia doctus,& detritus. Gel. Ade rat forte ibi amicus nr̄ī,hō lectiōe multa exercitus. Hu ic cōtrariū est īexercit⁹,pro nō exercitato. Ci.li.v. Tus usus est īexercitus,pro nō exercitato,cum ait. Asclepia dē ferūt nō ignobilē,nec inexercitū philosophum. Ali qñ exercitus sumit pro fatigato,& in laborib⁹ assueto, Vir.li.iiii. Nate iliacis exercite fatis. Aliqñ pro indura to,ut cū qs diu se exercēdo durus,hoc est robustus fa ctus est corpe in laboribus pferēdis. Salu. in Iug. Nab dalsa exercito corpe.i.solidato,ut exponit Nonius. In terdū pro contēpto neglecto,ut docet Fulgen. allegās illud Plau. Nos nr̄amq; familiam habes exercitam.

Exercitus,us.nomē,significat militū copiā ab exercēdo, qa ut inqt Var. exercendo fit melior. Veg.li.ii. Nūerus militū exercitat,uñ ex re ipsa,atq; ope exercitus nomē accepit,ut ei nūq̄ liceret obliuisci,qd̄ uocabat. Docet etiā Vege. romanos milites tā ueteranos q̄ tyrones ex erceri solitos ad oē genus armoꝝ. Oēs.n. artes iugibus exercitiis pficiunt,cūcta exercitatiōe cōualescunt, ut merito dictū sit,quotidiana exercitia ad sanitatē plus pdesse q̄ medicos. Et nō unā cohortē,neq; unā alā, sed numeros multos militū exercitū esse Vlpia. scribit.

Exercitorius,qui se exercet.

Exercio.is.iui.itum,ab ex & sarcio,& significat sarcio.

Exentero,as,pe.cor.perforo. Plau. in Epi. Acutum cultꝝ habeo,qui exenterem marsupium senis.

Exegeticon.i. expositiuum uel enarratiuum.

Exegematicus character dicit,in quo tantum poeta lo quitur,ut Virg. in tribus lib. Geor. Dramaticus in quo nusquam poeta loquit,ut in Comœdiis & Tragœdiis. Tertius character mistus. in quo & poeta, & introdu ctæ personæ loquuntur,ut in Æneide.

Exeo.is.extra eo,egredior,& cōstruit tam cū actō q̄ cum abltō,ut Exeo domum,& exeo domo. Per trāslat. exire est liberari. Lucil.li.xxviii. Ne hoc faciat,atq; æruinna exeatis. Itē uitare. Vir.li.v. Corpe tela modo,atq; ocu lis uigilantibus exit. Itē erūpe,ut apud eundē li.ii. Non sic aggeribus ruptis cū spumeus amnis exit. Dī etiam exit in laudem,exit in uituperationem,exit in acta,ex it in fabellas,& sīlia .i. fit uel efficit. Lactan. Potuerunt .n. libri aboleri,& tā res in memoriam exire .i. fieri me morabiles,& de qbus fiat mentio. Plini. li.vii. Exit hic animi tenor aliqñ in rigorē quendam, toruitatēq; na turæ duram & inflexibilem. Quintil. Si historicus nar ret fabellam eleganter exit in fabellam.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Exire de poteſtate,ſignificat mentis impotem fieri. Cice.li.iiii.tuſcu.Itaq; iratos proprie dicimus exiſſe de poteſtate,id eſt de conſilio,de ratione,de mente.

Exero,is,pe.cor.exerui exertũ,ab ex & ſero ſignificat extraho,emitto,eleuo,nudo.Sta.Fulgẽtẽq; exerit enſem Oui.li.i.Faſt.Credibile eſt illos pariter uitiiſq;,iociſq;, Altius hũanis exeruiſſe caput.Idẽ.Exerit hic hũeꝛ,ueſtes trahit ille ꝑ altas.Col.li.ix.poſuit pro exeo,cũ ait. Nam dũ uincula exerere conant,non quieſcunt.

Exerto.as.frequentatiuũ ab exero.Virg.li.iiii.At Scyllã cæcis cohibet ſpelunca latebris,Ora exertantem,& naues in ſaxa trahentem.

Exetaſticon,latine inquiſitiuum dicit. ἐξεταστικόν.

Exſio,ſignificat purgo,a quo Exſitus,us,ꝑ purgatione.

Exgrumare dicũt cochleæ grumos eruẽtes,& ex grumis exiliẽtes,grumus.n.eſt terræ collectio,a cõgerie dict⁹.

Exhæredare. Vide in dictione Abdico.as.

Exhalo.as,pe.produ.extra ſpiro.Lactan.li.vii.Quos aũt morbus interimit ſpiritum diutius exhalant. Vir.lib. vii. Sæuamq; exhalat opaca mephitim.

Exhaurio,prorſus euacuo,finio. Vir.li.iiii. Heu qb⁹ ille iactat⁹ fatis,q̃ bella exhauſta canebat. Inde ĩexhauſt⁹ ꝑ infinito.Sic dicimus.Gſas deo inexhauſtas replico.

Exherbare,eſt herbas extirpare. Col.li.v. Perticalis fere ſalix eundẽ agrũ,quẽ uiminalis deſyderat,melior tñ riguo ꝓuenit,atq; ea taleis cõſerit,& cum germinauit, ad unã ꝑticã ſummittit,crebroq; fodit atq; exherbat,nec min⁹ q̃ uinea pãpinat.Et alibi.Exherbandus eſt locus.

Exhibeo,es.pe.cor. profero,in publicũ deduco,& uideo di tãgẽdiq; hoĩs facultatẽ ꝑbeo, ut re oñdo,q̃ſi extra ſecretum habeo. Pau.Exhibere eſt facere in publicum ptãtem,ut ei q agit experiundi ſit copia.Exhibere negociũ eſt labore uel moleſtia afficere.Ci.li.iii.offi.Qd cum audiſſet adoleſcens negociũ exhiberi patri.

Exhorreo,a quo exhorreſco,pro expaueſco.Pla.Cic.Sed non poſſum nõ exhorreſcere,ſi quid intra cutem ſub eſt uulneris, quod prius nocere poteſt, q̃ ſciri, curariq; poſſit.Ibi paſſiue.Vir.actiue dixit li.vii.adueniat,uult⁹ neue exhorreſcat amicos.

Exhomologeſis latine dr̃ cõfeſſio .Aug.Qui criminum ſuoꝝ ſorde pollut⁹ eſt,exhõlogeſis ſatisfactiõe mũdet Cy. Ne in eccleſia exhomologeſin criminũ facerent.

Exſibilo.as,pe.cor,ſignificat cum ſono uocis,& populari tumultuariaq; ſibilatione expello,derideo. Cicero.Hiſtrio ſi paulum ſe moueat extra numerum,aut ſi uerſ⁹ pronunciatus una ſyllaba breuior,aut longior, exſibilatur atq; exploditur.

Exigo.is.pe.cor.exegi exactum,excludo,eiicio,expello, quaſi extra ago.Plau.Itaq; oẽs exegit foras. Et exigere eſt debitum repetere.Cice.Caſſio. Longiores expectabo,uel potius exigam.Hinc exigere pecuniã dicimur, q̃ nobis debet.Et exactores uocant, q pecunias exigũt. Interdum eſt conuenienter poſtulare. Lactan.li. iiii. Sapiẽtia ſpectat ad filios, q̃ exigit amorẽ.Interdum uehementer,& cũ inſtantia poſtulare.Hiero.in pro. Tobiæ.Mirari nõ deſino exactionis ueſtræ inſtantiã. Exegiſtis em̃ librũ chaldæo ſermone ſcriptum ad latinũ ſtilum trahã. Interdum agere ſeu traducere. Teren.in Hecy.Illiq; exopto,ut reliquã uitã exigat.Interdũ pdiſcere,inquirere.Virg.Quærere conſtituit,ſociiſq; exacta referre.Sue.in Cæſare.Britanniã petiiſſe ſpe margaritaꝝ, quaꝝ amplitudinẽ cõferentẽ interdũ ſua manu exegiſſe pondus.Interdum facere.Vir. Quos improba uẽtris exegit cæcos rabies. Interdum definire,conſtituere.Idem li.iiii.Decreuitq; mori ſecum ipſa modũq; exigit.Interdũ cõplere.Plau.in Am. Menſes iam tibi exactos eſſe uides.Interdũ ui extorquere.Cice.li.de di. Et cũ eſſet tritici modi⁹ ſeſtertiis duobus,pro frumẽto in modios ſingulos duodenos ſeſtertios exegiſſe.

Exitiũ ab exeo.is.Feſtus.Exitiũ antiq ponebant pro exitu,nunc exitiũ peſſimũ exitũ dicimus.Vñ & mors dr̃. Aliqñ calamitas.Teren.in Phor. Qd ego nunc ſubito huic exitio remediũ inueniã miſer? Colu.li.i.Sic emunita ſola,& latera horreorũ prohibent curculionẽ, qd genus exitii,cũ incidit,multi opinant arceri poſſe,ſi exeſæ fruges in horreo uentilent,& quaſi refrigerentur.

Exitiale,mortifeꝝ,calamitoſum,dãnoſumq;.Pli.li.viii. Ille cõtra urinã ſpargit prudens hãc quoq; leõi exitiale.Vir.li.vi.Sed me fata mea,& ſcelus exitiale Lacænæ

Exitiabile idem quod exitiale.Ouid.lib.vi.Met.Dumq; manu tentat trahere exitiabile ferrum.

Exilio pe.cor.ab ex & ſalio,ſignificat exeo,& q̃ſi ſaltãdo ꝓrumpo.Cice. Tyro.Mihi crede tuis,& illius liis perfectis,exilui gaudio.Huius frequentatiuũ eſt exulto.

Exilium priuatio patriæ,quaſi extra ſolum.Señ.in li.de conſolatione ad Albinam matrem exilium diffiniẽs ait.Exilium nempe loci commutatio eſt.Hanc cõmutationem loci aliquando ſequunt incommoda paupꝛtas,ignominia,contemptus,quibus detractis,nihil eſt ꝙ magnopere exilium ſit ptimeſcendum,nec commutatio loci oneroſa.Aſſiduus em̃ eſt humani generis diſcurſus,& naturalis q̃dã irritatio animis mortaliũ inſe credit,& cõmutandi ſedes,& trãsferendi domicilia.

Exilior,aris,exul fio.Vnde ſcribitur de Ioanne Apoſtolo, ꝙ Domitianus iuſſerit eum exiliari.

Exilicus.a.um,quod ad exilium pertinet,ut exilica cauſa quæ aduerſus exules agitur.

Eximo.is.pe.cor.ab ex & emo,ſignificat excipio ſeu aufero.Terẽ. Vbi ubi iueniã Pãphilũ, ut ægritudinem in qua nunc eſt eximã atq; expleam animũ gaudio. Augu.li.viii.con. De uinculo deſyderii cõcubitus, quo artiſſimo tenebar, & ſeculatium negociorũ ſeruitute quemadmodum me exemeris narrabo.

Exempti dr̃ excepti.Exẽptus apud iuriſcõſultos dr̃,qui a ſuo iudice,ſiue iuriſditione ordinarii ſubductus eſt. Exemptus eſt rebus humanis, id eſt,mortuus eſt.

Exemptibile,quod auferri & eximi poteſt. Colu.lib.ix. Quadratæ perticæ paxillis ſuperponunt,ut auem recipiat aſſilientem.Sed idcirco ſunt exemptibiles,ut cum res exigit a paxillis deductæ liberum aditum cõuertẽtibus ſtabulum præbeant.

Eximium,excellẽs,egregiũ,ab eo ꝙ ĩ ſacrificiis optimũ pecus de grege eximebat,uel ꝙ eximia ſpecie animal numini offerendũ.Et eximii porci dicebant maiores ad ſacrificandũ electi erant, ſignati macula, aut nota ſicut egregiæ oues e grege electæ. Nã qd a uulgo exẽptum eſt,ſingulare dr̃,quod in aliorum ordinem nõ ſit redigendum. Vnde Virgilius.Eximias hoſtias dixit, quæ ad ſacrificium deſtinatæ eximuntur a grege, ut Quattuor eximios præſtanti corpore tauros. Dicitur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tur & in malũ. Cice.in Ver.Sin hanc uos in rege tam eximiam iniuriam,tam acerbam neglexisse.

Exin,pro exide significat propter hoc,quapropter,Ideo. Liui.li.i.Vt igit pauloante aim inter Fidenatẽ,Roma nãq; ré ancipitẽ gessisti,ita iá corp⁹ passim distrahẽdũ dabis.Exin duab⁹ admotis quadrigis in curru eaq; distentum illigat Metium.

Exinanio.is.ab ex,& inanio,euacuo,attenuo,& ad nihilum redigo.

Exinsperato,aduerbium significat quod non sperabat. Liui.li.i.Tunc clamore,qualis exinsperato fauentium solet,Romani adiuuant militem suum.

Exis,dictio græca ἕξις, qua significat habitus.Plin.in epist.Ad tantam ἕξιν studio & exercitatione peruenit, sed cum h,hexis, ἀπὸ τοῦ ἔχειν.

Existimo,as,puto,iudico,& q̃si ex æstiatione statuo atq; decerno.Quin.Ex pteritis existimari solẽt psentia.Hic existiatio,q̃ fere semp passiuæ significatiõis est,& pro reputatiõe ac bona fama capit,ut hõ magnæ existiationis.i.de quo oẽs bene opinant.Paul.Iurisco. Existiatio est dignitatis illæsæ status,legibus,ac moribus cõprobatus,q̃ ex delicto nro, auctoritate legũ aut minuit, aut consumit.Minuit,quotiẽs manẽte libertate circa statũ dignitatis pœna plectimur,sicut cũ relegat qs,ut cũ ordie mouet,uel cũ,phibet honorib⁹ publicis fungi uel cũ plebeius fustibus cædit,uel in opus publicũ dat, uel cũ in eã causã qs incidit,q̃ edicto ppetuo infamiæ cã memorat.Cõsumit uero quotiẽs magna capitis diminutio interuenit.i. cũ libertas amittit, ueluti cum aqua & igni interdicitur.

Existo,appareo,emineo,prodo,exurgo,exalto. Cice. de di.Sũmersus equus uoraginibus nõ existit.Et itẽ.Existit hoc loco q̃stio subdifficilis.Et li.ii.offi.Atqui eo tẽpore tantæ discordiæ secutæ sunt,ut & tyrãni existerẽt, & optiates exterminarent.i.exurgerent uel exaltarent.

Extare uero est eminere,supesse.Vir.Torpent mole noua,& summis uix cornib⁹ extãt.Vñ extare dicunt libri q demortui non sunt.Cice.Quæ ut scis,extat oro. Nã ut de hoie, q adhuc uiuit,dicimus supest, quasi nõ est sub terra humatus,ita de rebus extant,quasi extra stãt & non intra,atq; in tenebris latent.Et est trãslatio sumpta a statua,q̃ stat & apparet.Hui⁹ cõtrariũ est interdo,quod est peo.Pli.li.xxxv.utrunq; cõplexus est.Iã uero & onerariis nauibus,qñ & pericula expingimus,ne qs miret & rogos pingi,exceptis opẽ claritatib⁹,q̃ & ipsa conueniet attingi,siue extant,siue intercidere. Interdũ extare est manifeste esse.Lactan.li.iiii. Si cœlestibus beneficiis extiterit ingratus.

Exiurare scat ualde iurare.Plau.in Am.Exiurasti mihi te dicere p iocũ.Eiurare uero significat id quod desyderat non posse præstari.Idem.Eiurauit militiam.

Exlex,qui sine lege uel extra legem uiuit.

Exoculasso,is,uide in dictione Oculo,as.

Exoculatus,oculis priuatus.Apul. Cæcam & prorsus exoculatam esse fortunam.Defioculus uero cui deest oculus,quem luscum dicunt.

Exoche,eminentia uel excellentia latine dicit. Vnde ca texochen dicit per excellentiam,ἔξοχος ἐξαίρετος.

Exodiũ genus cantus, ut inqt Iul.Pol.Quẽ cedentes de theatro cantare cõsueuerunt,ab ἔξω ᾠδῶν.Sunt q exponãt exodiũ esse cãtũ, ab ἔξω extrã, ᾠδὴν cantũ. Erãt.n. fm eos exodia ridicula uersibus intexta fabellis, Atellanis potissimũ inserta,q̃ sine cãtu solebant iuuenes iactitare.Iuue.Tandẽq; redit ad pulpita notũ exodiũ.Et iterũ.Vrbic⁹ exodio risũ mouet atellanæ. Sue.in Ty. Vñ uox atellãico exodio pximis ludis assensu maxio excepta p crebuit,hircũ capreis natura ligurire.Et exodiũ ẽt scat exitũ,q̃si ἔξω τῆς ὁδοῦ.i.extra uiã,vñ Var.finẽ uitæ appellat exodiũ,cũ ait.Qd cœpas mõ in uia, narra,ut ad exodiũ deducas.Vñ ẽt exod⁹ liber,quo Iudæorũ exitus ab Ægypto describit,sed scda syllaba corri.in exodo tã in prima q̃ in secũda scatione,q̃uis alterũ ab ὁδοῦ,qd uiã scat, alterũ ab ᾠδῆς.i.a cãtu,c⁹ penul. pdu.

Exolesco,is.eui,ab exoleo fit,& scat crescere desino. Vñ exolet⁹,masculũ scortũ,seu pathicũ cõcubinũ iã adultũ,& fere dimissum, qꝝ crescere desinit.Oli Alexander R.o.Imp.exoletos heliogabali iussit deportari,aliquos etiã naufragio mergi.Scribit Plini.hoiem crescere ad annos usq; ter septenos in lõgitudinẽ,tũ deinde in plenitudinẽ.Aliqñ exolescere est uehemẽter crescere. Vñ exolet⁹.a.ũ,pro uehemẽter adulto. Plau.Reliq domi exoletã uirginẽ.Aliqñ scat ueterẽ fieri,deficere.Agretius.adolescere augmẽti est,inolescere coaugmẽti,exolescere uanescẽtis est.Pli.li.xxxvii.Carchedõii,nescio, an in totũ exoleuerint,postq̃ metalla æris ibi defecerunt.Col.li.ii.Nã multa sunt,ut dixi,q̃ negligẽtia exolescãt,& fiant sterilia. Vñ exolet⁹,uetustus est ab usũ remotus.Quint.lib.viii.Obscuritas fit in uerbis ẽt ab usu remotis,ut si cõmentarios qs põtificũ,& uetustissima fœdera,& exoletos scrutatus auctores idipsum petat, Liui. Arte agendum exoleto iam uetustate odio.

Exoletus.Vide in Exolesco.

Exoluo,is,quod ligatũ erat pfecte soluo.Plau.in epi.Tu ut exoluã manus.Lactã.li.i.Religionũ aios nodis exoluere pgo.Itẽ exoluere est pfecte soluere.Hier.in proœ, epi.psal.Sunt nonnulli, q uotum,quod deo uouerunt, se in singulos dies psalteriũ totũ in eius laudẽ esse dicturos,uel diabolo exagitati, uel econtra ieiunioꝝ austeritate,uel debilitate corpis,id exoluere neq̃ant.Item premio afficere.Lactan.li.v.Impatori oium deo fides seruanda est, qui non tm̃ uiuentibus, sed etiam mortuis põt uirtutes exoluere.Item expedire,liberare.Teren.in Hecy.Illas errore,& te simul suspicione exoluas.

Exomus,expeditus,& exertis humeris.

Exomidas pe.cor.appellãt uestes sine manicis, quasi humero tenus exertas,& citra humeꝝ desinentes talibus usi sunt monachi,& Eremitæ,q hodie æque ita figurãt exertis extra uestẽ brachiis Quod genꝰ uestiũ Colobia nuncupat,quasi truncata & mutilata sine manicis.

Exopolis pe.cor.dicitur qui extra muros urbis habitat, quasi extramuranus.

Exorbito,as.pe.cor.qũasi ex orbita recedo. Orbita uero uestigiũ est rotæ decurrentis,siue circuitus. Aug.li ix. ci.dei.Nõ eis cedẽtes ad aliqd approbãdũ uel ppetrandũ,quod exorbitet ab itinere sapiẽtiæ & lege iusticiæ.

Exorcizare,uel potius exorgizare. Nam componit ab ὀργὴ καὶ ὀργὴ ἐνθεν ῥῆμα, ἃ δουίδας ὀρχιεῖν εἰς ὀργὴν ἐμβαλεῖν. Est autem exorgizare,ut inquit Augustinus libro primo de uita beata,per diuina immundum spiritum adiurando expellere.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Exorgiſmus adiuratio. Exorgeſta adiurator.

Exordiũ, initiũ. Vir. li. iiii. æne. Quo nã reginã ambire furentẽ audeat Affatu, q̃ prima exordia ſumat. Ci. li. i. ad Herẽ. Exordiũ eſt principiũ orõnis p qd̃ aĩus auditoris uel iudicis cõſtituiẽ uel apparaẽ ad audiẽdũ. Dictũ ex ordiũ, qa ex re & cauſæ uiſceribus oriri debet.

Exordior, ris, exorſus, incipio. Plau. in Aſi. Pergã, quo oc cœpi, & ibi conſilia exordiar. Vir. li. ii. geor. Nõ hic te carmine ficto, atq; p ambages & longa exorſa tenebo.

Exordine, ſine intermiſſiõe. Vir. li. iiii. Septem illam totos perhibent exordine menſes fleuiſſe.

Exorior, naſcor, emergor, exurgo. Teren. Tu ſola exorire quæ perturbas hæc tua imprudentia. Et exoriri, inuadere eſt. Nam, ut Dona. inquit, qui expectans aliquẽ inuadit, exoriri dicitur.

Exorno, nas, ualde orno, ſeu magnifice apparo, inſtruo. Plau. in aul. Repudiũ rebus paratis, exornatis nuptiis. Terẽ. in Eu. Ita uiſus eſt dudũ, qa uaria ueſte exornatꝰ fuit, nũc eo uideẽ tibi fœdꝰ, qa illa nõ hẽt. Interdũ exornare fœdare dr. Idẽ in he. Ego næ ſi uiuo, adeo exornatũ, adeo depexũ dabo, ut dũ uiuat, meminerit ſp̃ mei.

Exors, tis, extra ſortem, cui contrarium eſt conſors.

Exoro, as, orando induco, ſeu orando impetro. Teren. in Phor. Nequeo te exorare, ut maneas triduũ hoc. Idẽ Orator ad uos uenio ornatu, plogi, ſinite exorator ſim. Interdũ exorare ſignificat p̃ magna gratia orare, præſertim, q̃n cum duobus actis cõſtruiẽ. Plau. in cap. Vnũ exorare uos ſinite nos. Sic dicimꝰ. Hoc unum te exoro hoc eſt unũ p̃ magna gr̃a, ſiue magnope te oro. Qd̃ p̃poſitio ex, & oro cõmode & naturaliter expetunt.

Exorabula, ab Apuleio uocanẽ oĩa artificialia argumẽta, qbus orator p̃ uim eloquentiæ iudices exorat.

Exos, ſine oſſe. Lucil. Exos & exãguis tumidos pfluctuat

Exoſſo. as, oſſa detraho. Teren. Adel. Congrũ (artꝰ. iſtum maximum in aqua ſinito ludere pauliſper, Vbi ego uenero exoſſabitur. Apul. Exquamatus atq; exoſſatus piſcis uix palpitat amplius.

Exoticus, a, um, quod eſt peregrinum, aduentitiũ, Plaut. in Muſt. Non poſſunt olere unguenta exotica, hoc eſt aliunde apportata. Dictum exoticum, ab ex extra, & otion auris, quaſi a noſtris auribus alienum.

Expalmo. as, ſignificat palmis cædo. Augu. in quodã ſermone. Expalmaẽ qui eſt uera palma uictoriæ.

Expando, is. Vide in dictione Pando.

Expalpo. as. elicio. Plau. in Aul. Nũc ſeruus argẽtũ a pa

Expapillo, as, uſq; ad papillã denudo. (tre expalpabit. Vñ brachium expapillatum diciẽ. Plau. in mili. Idem connexum in humero læuo expapillato brachio.

Expato. as, pe. cor. in locũ patentẽ me do. Pacu. Expatãt ſe oẽs, publiceq; oñdũt, et ſic a pateo ſit. Quidã a ſpaciũ deriuant, ut ſit Expatare in ſpaciũ ſe cõferre. Sed & ſpaciũ a patẽdo deduciẽ. Nihil. n. aliud eſt ſpaciũ q̃ locꝰ ſiue tp̃s patens, hoc eſt interuallũ, uel loci uel tẽporis.

Expectoro. as. pen. cor. extra pectus eiicio. Cice. li. iii. de orat. Tũ mihi pauor ſapiẽtiã oẽm exaĩato expectorat

Expello. is. eiicio. Plau. Ancillam domo expulit.

Expulſo. as, frequentatiuum, quod ſignificat frequenti pulſu agito. Mar. Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris, Sum tua, ſi neſcis ruſtice redde pilam.

Expulſor & expultrix uerbalia. Cic. expultrixq; uitiorũ.

Expulſim aduerbium, ſignificat frequenter pulſando.

Expeculiati, dicuntur ſerui ſine peculio, quo uocabulo utitur Plautus.

Expecto. as, ab ex & ſpecto, ſignificat obſeruo. Teren. in an. Expecto qd uelis. Q̃n uero aſpiciẽtes aliqd diligenter, manere diutius eodẽ loco ſolemus. Expectare q̃nq; p̃ manere capiẽ & opperiri. Teren. in phor. Senẽ quoad expectatis ueſtrũ. Itẽ p̃ deſiderare, q̃n q̃ deſyderamꝰ cũ uoluptate aſpicimꝰ. Vir. in ii. Expectate uenis. Terẽ. in And. Expecto quid uelis. i. deſydero ſcire quid uelis. Vñ expectatus p̃ odioſo & moleſtæ uitæ. Nam filiis parentes aut amabiles ſunt, aut expectati, amabiles boni, expectati mali, quoꝝ mors in dies ſingulos expectãda, & optanda eſt. Item proſperare. Vir. li. i. geor. Sed illos expectata ſeges uacuis eluſit ariſtis.

Expedio. is. pe. cor. libero, & quaſi pedũ ligamenta diſſoluo. Siſen. lib. iii. hiſt. Inermes armat, ĩpeditos expedit. Aliq̃n poniẽ p̃ explico. Sene. Iã diu utile ſit expedi. Aliq̃n, p̃ extra fero, profero. Vir. Cereréq; caniſtris expediunt. Aliq̃n pro extollo. Idẽ. Tũ uero auguriũ rutuli clamore ſalutãt, expediuntq; manus. Et expedire eſt utile ſeu bonũ ac neceſſariũ eẽ. Sed hoc tm̃ ĩ tertia pſona ſingularis uel pluralis nũeri. Terẽ. in heau. Expedit bonas eſſe uobis. Idẽ in Phor. Nr̃apte culpa facimꝰ, ut malos expediat eſſe, dũ nimiũ dici nos bonos ſtudemus & benignos, hoc eſt cõgruat, & q̃ſi neceſſe ſit. Expedire etiã eſt euentũ hẽre. Plau. in Am. Nequiter bñ expediuit.

Expediti milites dicuntur leuioris armaturæ, & ſine impedimentis.

Expeditio uocaẽ cum exeunt milites ad bellum, quod expediant Remp. aut ſe a cæteris negociis &c. Curtius. Oẽm expeditionem ac militarem apparatũ eduxit

Expendo. is. pondero. Plau. in Aſi. Quot pondo te cenſes eſſe nudum? At pol ego q̃ te expendi ſcio nudus, uinctus centum pondo es per pedes quando pẽdes. Q̃nq; ſignificat exacte examino conſydero. Cice. li. i. offici. Quæ contemplantes expendere oportebit, quid quiſq; habeat, ſua eademq; moderari. Ambro. lib. ii. offi. Expendat atq; examinet uerba ſua. Quandoq; eſt pfecte ſoluere. Virgil. li. ii. ænei. Et ſcelus expendiſſe merentẽ Laocoonta ferunt, id eſt perſoluiſſe. Quandoq; exponere, erogare, unde expenſæ dictæ ſunt. Hieron. Qualiter fauente deo tota hæc dies expendatur in laudem, & cum gaudio celebretur.

Expenſa, ſæ. ſumptus, hoc eſt quod erogatur.

Expio. as. Vide in dictione Pio, as.

Expgo, is. quaſi exporrigo, a ſomno excito. Cice. Expge te iam, unde experrectus excitatus, q̃ recẽtes a ſomno exporrigi, & extendi ſolemus.

Expgiſco. is. & expgefacio, & expgifico actiuam ſignificationem habent. Plini. Vrtica letargicos expgiſcit tactis cruribus, magiſq; fronte: Gellius. Ingenio expergificando ratus idoneas. Cicero expergefacias ſcripſit, pro te expergefacias. Expergiſcor & expergefio paſſiuam. Cicero. Expergiſcimini aliquando atq; exurgite Ab expergiſcor fit experrectus ſecundum Diomedem. Expergitus ab expergor. Et expergefactus ab expergefio. Expergitus dicitur, qui ſatiatus ſomno ſponte uigilat. Vnde & Lucil. ait. Ego e ſomno pueros, cum mane expergitus clamo.

Experrectus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Experrectus a quiete impeditus. Saluſti. Experrecti ſommno arreptis armis tumultum facere.

Expergefactus, qui per alium ſomno excitatus eſt. Feſt⁹ aliter. Experrectus, qui per ſe uigilare cœpit.

Expgit⁹, ab alio excitat⁹, quẽ ſolem⁹ dicere expgefactũ.

Experior, ris, exptus, ꝓcat tentare. Teren. in Eunu. Oĩa prius expiri conſilio q̃ armis ſapiẽtem decet. Vnde in exptus, ītentatus, Virg. Nequid inexptum fruſtra moritura relinquat. Et expiri, doceri. Idem. Vos & cyclopea ſaxa experti reuocate animos. Vnde expti, periti dicunt. Experiẽtia, uſus, doctrina.

Expiẽtia cognitio nullo docẽte p uſũ repta, & ꝓprie ſingulariũ, ars uero uniuerſaliũ, ut ait Ariſt. li. i. me. Mani li⁹ lī. i. p uarios uſus artẽ expiẽtia fecit exẽplo mõſtrã/

Expes, ab ex & ſpes, ſed. ſ. abiicit, & ſigni/ (te uiam. ficat extra ſpem uel ſine ſpe.

Expers, extra pt̃e, uel ſine p te, & ponit̃ pro ignaro rudiq; & nullã rei expientiã habente. Apul. Hõ rudis, omniũ bonaꝝ artiũ expers. Q̃ñq; etiã pro eo q non ſentit. Vñ expers doloris, qui non ſentit dolorem. Expers mortis qui non moritur. Expers lucis, q non habet lucẽ. Qui dã hoc nomẽ cõponi uolũt a pars, q dam ab exꝑior.

Expeto. is. pe. cor. quo ad ſignificationẽ cupiendi. Vide in appeto. Interdũ expetere ſignificat euenire. ſicut appeteꝛ aduẽtare. Plau. in Am. Ergo in ſeruitute expetũt multa iniqua. Interdum uelle. Pacu. Dii me & ſi pdũt tamen eſſe adiutam expetunt. i. uolunt. Interdum accipere, tranſcendere, euadere.

Expilo. as. pe. pro. diripio. depdor, furtiue fraudo, dictũ a pilis Romanoꝝ telis, uel a græco πιλῶ, q̃ ὀπιλῶ. i. cõplano, q̃ qui e domo ſupellectilẽ detrahũt, æquare ac cõplana reoĩa uident. Inde apud iuriſcõſultos titulus eſt de crimine expilatæ hæreditatis, & q alienã hæreditatẽ expilauerit, extraordinarie ſolet coerceri. Cice. in para, Si ſocios ſpolias, ærariũ expilas. Oui. li. iii. met. Expilatq; genis oculos, Matern⁹ ſi luna a Mercurio de fluẽs ferã ad martẽ in diurna genitura, faciet effracto res, fures, & q tẽpla ſemp ſacrilego furore expilent.

Expiro, as. pe. pro. dictum a ſpiritu effuſo, uel a ſpiraminibus, quaſi ſpiritum emitto, Luc. li. iii. Expirans aĩam pulmonibus æger agebat. Aliquando per ſe plenum eſt, ut expirauit, id eſt mortuus eſt.

Expiſcari, eſt diligenter q̃rere ubi nã piſces lateant. Sæpiũs tũ expiſcari pro indagare ſumit̃. Teren. in Phor. Per inde expiſcare, quaſi non noris. Q̃ñq; pro lucrificare. Plau. Tandemq; neſcio quid ab eo expiſcatur.

Explano. as. perfecte planum facio, declaro. Saluſtius: De cuius moribus hominis, pauca prius explananda ſunt, q̃ initium narrandi faciam.

Explanto. as. uide in dictione Planto.

Expleo. es, pfecte impleo, ſeu facio. Virg. li. iii. geor. Improbus ingluuiẽ, raniſq; loquacibus explet. Salu. Neq; pfius iugulandi finis fuit, q̃ Sylla oẽs ſuos diuitiis explebuit. Interdũ cõpleo ſeu pficio. Vir. Diſcedã, explebo numeꝝ, reddarq; tenebris. Plini. li. xxxvi. Vlcera eoꝝ purgant leniter, explentq; cicatrices, & emendant. Interdũ conſolor. Teren in Heau. Hem tot mei ſolius ſolliciti ſunt cauſa, ut me unũ expleant. Interdũ minuo. Nã ex quandoq; priuatiua eſt. Ennius. Nauibus explebant ſe ſe, terriſq; replebant.

Explico, as. pe. cor. ꝓprie extẽdo. emitto. Cice. Quæ uirt⁹ ꝓter cæteras, totã ſe ad alienas utilitates porrigit, atq; explicat. Per trãſlationẽ ꝓcat explano, oſtẽdo. Idẽ li. iii. offi. Vt q̃dã ſibi concedant, quo facilius, q̃ uolunt explicẽt. Itẽ extraho. Oui. Atq; explicat enſem. Itẽ exhibeo. Mar. Explicat & cœnas unica menſa duas.

Explodo. is. pe. cor. ſi. ſum, ab ex & plodo ſignificat, cum ſono elido, quod fit, cum rem aliquã q̃ non placuit, clamore & geſtu ac ſtrepitu damno. Nec ꝓprie idem eſt quod manib⁹ cum ſono pulſantibus eiicio, ſicut Lau. Val. docuit. Nec ſupplodo eſt pedẽ terræ incutio. Nec cõplodo ꝓcat aduerſas manus inuicẽ collido, qd̃ nõ ſignificat ex ſe, alioqn Cice. fruſtra pedẽ adieciſſet lib. i. de Ora. Pedẽ nemo in illo iudicio ſupploſit. Similiter Quint. li. xi. Pedis ſupploſio, ut loco eſt opportuna, ut ait Cice. in cõtentiõibus, aut incipiendis, aut fouendis, ita crebra eſt inepti hoĩs, & deſinit iudicẽ in ſe cõuertere. Aliqñ p trãſla. ſupploſus ꝓ reiectus ponit̃. Dama. papa Hie. Abſciſſis opiniõibus, ambiguitatib⁹ ſupploſis. Idẽtidem de Complodo dicendum eſt, qm̃ & Hie. lī. nume. manibus addidit. Iratuſq; Balach cõtra Balam cõploſis manibus ait, ad maledicendũ inimicis meis uocaui te, quibus e contrario tu modo benedixiſti. Et in Ezech. Ecce complosi manus meas ſup auaritiam tuã. Apul. ſcribit. Cõplodere uacuas manꝰ doloris, & mœſtitiæ ſignum eſſe. Quint. li. xi. Nam etiam & complodere manus ſcænicũ eſt, pedes applodere interim licet. Præterea q̃ iſta uerba a plodo compoſita, nõ niſi actibus pedis, uel manuum accõmodari poſſint, minime crediderim, q̃uis plærunq; accõmodent. Lactant. li. de opi. ad lĩguæ actum uſus eſt cõplodo, cũ dixit. Beſtias etiã potu adiuuat, protẽta. n. cauataq; hauriũt aquam, eãq; cõprẽſam linguæ ſinu, ne tarditate ac mora defluat, ad palatũ celeri mobilitate cõplodũt. Hie. li. Iu. Cœperũt buccinis clãgere, & complodere inter ſe lagenas. Cũq; p gyꝝ caſtroꝝ in trib⁹ ꝓſonarent locis, & hydrias confregiſſent, tenuerunt ſiniſtris manibus lãpades, & dextris ſonãtes tubas. Præterea q̃ explodo ſignificet eiicio manib⁹ & qdẽ cũ ſono pulſantib⁹, nequaq̃ ueꝝ ẽ, qm̃ ſi eiicio ſignificaret, Cice. li. iiii. de fi. bo. nõ dixiſſet. Quærim⁹ aũt nõ q̃ ſint iã, ſed vñ ſint exploſæ, eiectæq; ſñiæ Pyrrhõis, Ariſtõis, Herilli. Et ꝓ Cluen. Te uero illud idẽ, qd̃ tã exploſum & eiectũ erat, nunc retuliſſe demiror. Si aũt ſignificat p pulſationẽ eiiciendũ quẽpiã manuũ uel pedũ, ſiue alio aliquo, liquet explodo nõ ſignificare eiicio, qm̃ & copulare debet diuerſa, & non temere Ciceronẽ eiectæ & eiectũ ſubtexuiſſe credi par ẽ. Q̃ñq; explodere ſignificat aliqd tanq̃ indignũ ſeu iuti le eiicere. Ci. li. ii. de di. Sed hoc gen⁹ diuinatiõis uita iã cõis exploſit. Applodo etiã Hie. pedibus accommodauit. Sicut ſupplodo contra Vigil. ſcribens. Recordare q̃ſo illi⁹ diei, qm̃ me de reſurrectiõe corpis pdicante ex latere ſubſultabas, & plaudebas manu, & applodebas pede. Item Domi. Nã ſi applosiſſet pedem, intendiſſet oculos, rugaſſet frontem, iactaſſet manus, uerba tonuiſſet, tenebras ante oculos offudiſſet iudicibus. Igitur applodo, complodo, explodo, ſupplodo, & ſi qua alia reperiant̃, ſecundum rei actum, cui applicant̃, ita ſumi oportet. Et quicq d ꝓcat quatio, eiuſq; cõpoſita, idipm plodo, ei⁹q; cõpoſita deſignãt, niſi q̃ in ſono pulſatiõis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diuersa esse existimo,& quibusdam actib⁹ rerum ista non accommodari,quibus illa.

Exploratores,dicti sunt inquisitores.

Exploro pe.pro.exclamo,& cū fletu quodam uocifero. Var.Gemit,explorat, turbā oēm concitat. Vñ tractū est,ut capiaē pro intentius,ac ēt cū uoce inqrere.Virg. Exire,locosq; explorare nouos.Hīc exploratores dicti sūt.Interdū explorare dī obseruare.Idē li.ix.Nec nō & trepidi Troes formidīe portas explorāt.Interdū ꝓ,pbare.Cic.in cato.Quis est tā stult⁹ q̄uis adolescens,cui sit exploratū se ad uesperū ēe uictuꝝ? Interdū ꝓ delibera re.Vir.Tu⁹ o regia,qd optas explorare labor. Interdū ꝓ siccare.Idē li.i.geo. Et suspēsa focis explorat robora

Expono.is.explico,declaro,ostendo.Cic.li. (fumus. Phil.Anteq̄ de Rep. scribā.P.Con.exponā uobis breui ter cōsiliū profectionis & regressionis meæ.Vñ exposi tio pro interp̄tatione.Idem.Vocat ad cœnā deīde ip̄e p̄torem,exponit copias suas oēs.i.ostēdit. Ponit q̄q; pro extraho,& quasi extra pono.Virg.lib.xi.Socios de puppib⁹ altis pontibus exponūt.Q̄q; pro abiicio.Vñ infantes abiecti,ut pereant,expositi siue exposititii dicunt.Teren.in Heau.Erat hic corinthia anus haud impura,ei dedi exponendā. Plau. Reuertar ad illā puellā exposititiā.Q̄q; pro expendo.Soli.Cū magnā iis pecuniā exposuisset.Q̄q; pro expromo.Cice. Cum tibi exposita esset ad prandium omnis Pamphilia.

Expositi & exposititii.Vide in expono.

Exposco.is.Vide in dictione Posco.

Expostulo.Exqro,cōqueror,accuso,seu q̄relā apud eū ip̄m depono, q fecit iniuriā,& cū q̄rela apud amicos insto,& quasi officiū amicitiæ in alio desidero. Apul. Eā etiānum lachrymanté sic expostulat,hæccine mihi pollicebare,qd de te spero.Et nō solū ablatiuo cum p̄ positione iungit,sed etiam alii ablatiuo.M.Cice.filius Lenis & facilis a te existimari debeo,q nihil tecum de ipsis rebus expostulem.Aliq̄n sine ipso ablatiuo,ut cū iniuria,de qua quis rōnem postulat in actō ponit,& tunc etiā fcat exqro.Teren.in An.Sed qd agam? adeā ne,& cum eo iniuriā hanc expostulē? Iniuriā .i. rōnem siue cām iniuriæ.Aliq̄n expostulare est uehemēter postulare .i. uehementer uelle,rōne ex,q̄ multum auget. Postulo uero pro uolo sæpe sumit.Teren.in And.Etiā me nunc seducere istis dictis postulas.Inde expostulo. Idē in adel.Si me in illo credidisti esse hoīm numero, q ita putant sibi fieri iniuriā ultro,si quā fecere ipsi ex postulant,& ultro accusant. Dona.Expostulatio q̄rela aduersus illum ipsum qui peccauerit.

Exprimo,is.pe.cor.p̄mendo extraho.Pli.Exp̄sso uino infundit aqua uinaceis.Aliq̄n declaro,manifesto.Macr. Nil unq̄ locutus fuit exp̄ssius.Hieron.in prolo.Tobiæ. Quicqd mihi ille hebraicis uerbis exp̄sit,hoc ego accito notario sermonibus latinis exposui.i.elocutus est Idē.Et nomē dñi tetragrāmaton in q̄busdā græcis uoluminibus usq; hodie antiqs exp̄ssum lr̄is inuenimus .i. clare uel proprie scriptum.

Exprobro.as.pe.cor.culpam obiicio,ut in euang.Exprobrauit ī credulitatē illoꝝ & duritiam cordis. Aliq̄n im ꝓpero,q̄ aliis beneficia cōtuli. Teren. Nam ist hæc cō memoratio quasi exprobratio est īmemoris būficii.

Expromo.is,pe.pro. Vide in dictione Promo.

Expurgo.as. Quære in dictione Purgo.

Expugno. Vide in dictione Pugno.

Expungo.is.extrudo atq; amoueo.Persi. Expungā nāq; est scabiosus & acri bile tumet. Vñ etiā fcat milites ab exercenda militia repellere,a dēpto stipendio.Sene.lib. iiii.de bñficio.Pignus est ꝓtinus aliud,inuicē mittere, & munus munere expungere,quod fcat delere, ne debere uideaē.Milites em̄ punctis scripti inserunt legiōi & iurant,ut docet Vege.li.ii.Inde expūcti dicti deleti, & a militia remoti.Itidem Expūgi dicunt iudices q̄n amouent a iudicando,ueluti cancellati ex albo iudicum.Dispungere quoq; fīe est,quod significat cōferre accepta & data,sicut Papinia iurisconsultus docet.

Expuo,is.cum fastidio aliqd eiicio,quasi pus extramitto.Pus aūt est oīs humor corpori onerosus,ut Et periculosam cum tussi miser expuo saliuā.Teren.p transla tio.in Eu.dixit.Illā ubi expueret miseriam ex animo.

Exputo.as.pe.cor.ab ex & puto cōponit,fcatq; ex arbore puto,& incido.Colu.li.xi.Palos una opa cædere & exputatos acuere centū nūero pōt.Itē exputare est pfecte siue extra putare,ut apud eūdē li.iiii.Deinde uelut ueteranā uitē totā exputare,& ad unā materiā firmissimam redigere,nodosq; & cicatrices alleuare,satis officiū est.Itē est pfecte intelligere seu discernere. Plancus Cice.Quæ mens eū,aut quoꝝ cōsilia a tāta gloria,sibi uero etiā necessaria ac salutari auocarint,& ad cogitationē cōsulatus bimestris fūmo cū terrore hoīm & insulsa cū efflagitatiōe trāstulerit,exputare nō possū.

Exputare uero cōpositū ab ex & sputo,& hēt penul. syllabam prod. & significat quasi extra sputare.

Exquiro,is,pe. ꝓdu.diligenter inqro,secerno,eligo. Vnde exq̄sita opa,dicunt opa electa,quasi diligenter quæsita.Plau.in Am.Te certo heri aduenientem illico,& salutaui,& ualuisses ne usq; exquisiui.

Exquiliæ tñ p̄r Romæ mons erat ab excubiis regis,ut q excultæ fuerint a Tullo rege.Oui.li.i.fast.Adde q ex cubias ubi rex Romanus agebat. Qui nunc exquilias noīe collis habet. Hic & exquilinus mons dicit. Var. Exquilinus mons septiceps apud ædem Iunonis Lucinæ,ubi Æditimus habitare solebat.

Exta ꝓprie iecur,cor,& pulmo dicunt,quia in pte supiori locant ab extando.Et lien,& iecur hoc nomīe appellant,q̄n supra inferiora intestina locant.Virg.in geo. Pinguiaq; in uerubus torrebimus exta colurnis. Oīa simul complexus est.Romanoꝝ religio semp extoꝝ caput putauit iecur.Vnde Festus hæc oīa exta dici putauit,quia diis ꝓsecent,qui extant,eminentq;,ut non a situ,sed ab officio dicta putarit. Scribit Pli.li.xxx.p̄cordia uocari uno nomine exta in homine.

Extales,uia purgandi alui.Hiero.in li.Reg. Et computrescebant prominentes extales eorum.

Extēplo aduerbiū,tota una dictio,significatq; statim,q̄ si extra tēpus,hoc est tpis cōmoditatē. Tēplū em̄ dīcus manu designatus in aere post quē illico captant auguria,seu quod augures statim uisis auspiciis,uel a tēplo cœli oculos auertebāt,uel e tēplo terræ discedebāt

Extispices penul.cor.dicti sunt haruspices ab extis inspiciendis.

Extispicium & extispicina ipa extoꝝ inspectio,quæ alio nomine haruspicina dicitur.

Extpe

Ex tempore duæ partes ſunt,& ſignificant ex improuiſo & impræmeditate.Cic. Quos credimus expedire rem & conſilium ex tempore capere poſſe.Inde uocatur ex temporalis ſiue extemporaria oratio. Vide in dictione Temporalis. Aliqñ ſignificat ex tempore pro temporis cõditione.Cic.li.iii.offi.Huius generis quæſtiões ſunt hæ oẽs,in quibus ex tempore offñ quæritur.

Extendo,is. Vide in dictione Tendo.

Extenuo,as.ualde tenuem facio,ſiue minuo. Cice.lib.ii. ad Herẽ.Defenſor autem fuiſſe cauſam negabit, ſi poterit,aut eam uehementer extenuabit.

Exterreo, res. Vide in dictione Terreo. Hinc exterritus, qđ modo pauefactũ ſignificat.Vir. Plauſumq; exterrita pennis Dat tecto ingentẽ.Mõ accenſum, inflammatum.Idem.Sæuit agris,aſperq; ſiti, atq; exterritus æſtu.

Exterebro,bras. pe.cor. extra uel ualde terebro ꝑ tranſl. ſignificat aliquid extorqueo,ſcrutor,& curioſus quæro.Var.Atq; adeo perquirit,atq; exterebrat artes.

Exter,a.um. pe.cor. idem quod externus. Vnde Sta. Exter honos dixit, pro extranio.

Exterus,a.ũ.idem qđ exter. Vir.lib.iiii.Et nos fac extera q̃rere regna. Fitq; ab exter,qđ ab extra deduci certũ ẽ. Hinc exterior extimus,ſicut ab inferus iferior infimus.

Extera manus, malleus ferreus pulſandis foribus idoneus. Hæc hoſtio appingitur uicem manus in claudendis,& aperiendis foribus præbens.

Externus,a.um.quod nõ eſt ex patria.Liui.lib.i.Timor deiñ patres inceſſit, ne ciuitatẽ ſine impio, exercitum ſine duce, multaq; circa ciuitatũ irritatis aĩs uis aliq̃ externa adoriret.Proprie aũt,qđ foris,& palam eſt.At heſternus cum h.& s. ſit ab heri.Cic.li.i.Tuſc.Dici non poteſt, quam ſim heſterna tua diſputatiõe delectatus.

Externo,as.ab ex & ſterno ꝟcat dementem facio. Pacu. Sed eccam miſeram, quã frequens luctus externauit.

Exterraneus,aduena,q̃ſi ex alia terra ſicut Cõterraneus q eſt ex eadẽ terra, q̃uis id nomẽ parũ ab eruditis uſurpetur.Exterraneus ẽt uocatur q ante tps natus,uel potius eiectus eſt, dictus ꝙ eum mater exterrita eiecerit.

Extero,is.pe.cor.extra tero,aut terẽdo extraho.Col.li.ii Cũ rurſus amplior meſſis prouenerit,qcqd exteret capiſterio expurgandũ erit.Var.li.i.de re ru. Apud alios exterit grege iumentoq; inacto,& ibi agitato pertricis,ꝙ ungulis e ſpica exterunt grana. Exterere ẽt dicimus aciem ferri,ut acuta ſit. Sed & aciem trahere dũr aquæ,ꝙ eo quod eſt exacuere, id ſ῾ιλ῾ωσιν græci uocãt.

Extermino,as.extra terminos mitto. Ci.li.iiii.offi. Atq; hoc oẽ genus peſtifeq;, atq; iniuriũ ex hoĩm cõmunitate exterminandũ eſt. Aliqñ exterminare ponit ꝙ demoliri.Hie. in Mat. Exterminant exules,q mittuntur extra terminos.Cum ergo in Euangelio dr.Exterminant facies ſuas, ſemp demoliũtur debemus accipere.

Extillo, as. ab ex & ſtillo. Vñ & diſtillo,eſt aũt extillare. guttare, & guttatim finiri Terẽ.in Phor.Hiſce ego illã dictis ita ſibi icẽſam dabo,ut nę reſtinguas lachrymas ſi extillauerit.i.ſi lachrymæ ex corpe guttarẽt,aut corpus guttatim finiret, uel totũ in lachrymas cõuerteret.

Extimeſco, ualde timeo acerbæ tantum ſignificationis repperi. Cice. in Cato. Quod igitur adoleſcentes & hi quidem,non ſolum indocti, ſed etiam ruſtici contemnunt, id docti ſenes extimeſcentẽ.

Extinguo,is,ab ex & tingo,minorem in ſe uim hẽt,q̃ op primo.Cic. in Lel.Primũ danda opa eſt, ne q̃ amicoꝝ diſſidia fiant.Sin tale aliqd euenerit,ut extictæ potius amicitiæ,q̃ oppſſæ uideant, q̃ſi quod extinguiſ poſſit reclamari, qđ opprimiſ nõ queat. Aliqñ extinguere ẽ perfecte diſtinguere.Idem in Hor. Quã ſi ſubtraxeris qui.i.quõ extingues artificem ab inſcio. Aliqñ ſignificat occidere deſtruere. Lact. lib.iii. Cœleſtes aĩas una cum corporibus extinguunt.Idem li.iiii. Iudæoꝝ nomen & gentem Veſpaſianus extinxit,id eſt deleuit.Teren. in Adel. Seni animam primum extinguerẽ ipſi, qui illud produxit ſcelus, id eſt, auferrem.

Extiſpex idem q haruſpex.hoc eſt,qui extis inſpectis futura prædicit, a quo extiſpicium & extiſpicina.

Exto.as.extiti,ſupinũ non legi. Vide ſupra Exiſto, is.

Extollo,is.extuli,elatũ. Vide in dictione Tollo.

Extorris, q eſt extra terrã.i.patriã eiectus, ſicut exul extra ſolũ ſic extorris extra terrã noiaẽ.Gel. Exul extorriſq; eſt,& ꝑprie uagabũdus. Sappho ad Phaonem.At uos extorrem tellure remittite noſtrum.

Extorqueo,es.ſi.ſum,uel tum. ſignificat tormento ueritatem elicio,Aliqñ ẽt per uim aufero, extirpo, euello. Dona.Torquemus hoĩem,extorquemus ueritatẽ.Cic. in Cato.Nec mihi hunc errorem,dum uiuo extorqueri uolo.Liui.li.ii. Neq; ambigiſ, quin Brutus idem qui tñ gloriæ ſuperbo exacto rege meruit, peſſimo publico id facturus fuerit, ſi libertatis immaturæ cupidine priorum regum alicui regnum extorſiſſet.

Extra ꝓpoſitio ſepata ; cui cõtraria eſt i ſignificatiõe in t . .Ab extra deducunt exter exterus, extraneus, extrarius,extriſecus,extro,extras,extrorſum, & extremus.

Extrarius alienus, q extra focum,ſacramentũ, iuſq; eſt. Apul.in Apol. Præterea minabaẽ ſi extrario nup ſiſſet, nihil ſe filiis eius ex paternis eoꝝ bonis teſtamento relicturum.Hic accipitur ꝙ eo qui non ſit domeſticus,& ex eadem familia, ẽt ſi ſit ex eadẽ tribu & ciuitate.

Extrarius canis, q nõ ẽ itra canes domeſticos educatus.

Extraneus,qui eſt ex altera terra quaſi exterraneus.

Exterricineus dicitur qui ante tempus natus eſt. Dictus ꝙ eum mater exterrita aluo eiecerit.

Extremus,a.um.mõ initiũ alicuius rei ꝟcat.Plau. Ab extremo narrare incipiã.i.a principio.Mõ finem.Vir.Extremũ hunc arethuſa mihi. Ponit & ꝓditiſſimo neqſſimo ac ſæuiſſimo,q̃ſi acõſortio humanitatis remoto.Vir. Iſmarus aut rhodope aut extremi Garamãtes, Señ.In hoc ſumma bonitas, in illo extrema malitia.i. maxia & ultra quã nihil ſit.Qđ non ſine rõne eſſe uidetur, qñquidem medici affirmant deteriores eſſe qui ultimi naſcuntur.Apu.li iii. Fateor quirites extremos latrones fugare atq; proterere aggreſſus ſum.

Extrinſecus.Vide in dictione Intrinſecus.

Extrico,as.pe.pro.ab ex,& trico,quod a tricis fit. Tricæ aũt ſũt ipedimenta & implicationes. Et eſt extricare, explicare.Lact.li.vi. Deniq; muta quoq; aĩalia cũ fraude capiunt,ſi aliquo ſe modo in fuga extricauerint fiunt poſtmodũ cautiora.Col.li.iiii. Syluęſtris ager præcipue eſt eligẽdus,qui & ſi frutetis, aut arboribus poſſeſſus eſt,facile extricaẽ, qđ ſuapte natura q̃cunq; gignuntur, non penitus, nec in profundũ radices agunt, ſed per ſumma terræ diſpergunt,atq; diducunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Extricabile,a quo exiri põt.Cuiꝰ cõtrariũ eſt ĩextricabile.Pli.li.36. Intus labyrinthũ inextricabilẽ, quo ſi quis impperet,ſine glomere lini exitũ inuenire nequeat.

Extro,as.exeo. Nã ſicut intrare ingredi eſt,ita extrare egredi.Afra,Simul limẽ intrabo,illi extrabũt illico.

Extrorſum ꝑcat extra uerſus ſicut ĩtrorſum ĩtra uerſus.

Extruo,is.ædifico.Hie.ad Iulia.Extruis monaſteria multus a te numerus ſuſtentaꝯ.Et extruere ordinare.Ci.in Ca.Caret epulis, extructiſq; mẽſis,freq̃ntibus poculis.

Extrudo,is.pe. pro. extra trudo,ꝑ uim expingo,expello. Teren.in He.Eo amantẽ inuitũ Pamphilum extrudit. Plau.in Au. Nã q̃ nunc me cã extruſiſti ex his ædibus.

Extundo,is.extorqueo,uel inuenio.Vir.libr.i. Geor. Vt uarias uſus meditando extunderet artes Paulatim.

Exturbo, as. e loco eiicio, extra turbo, expello. Plau. in Cur. Si recte facias phedrome auſcultes mihi,atq; iſtã exturbes ex aĩo ægritudinem.Col.li.ix.Et in tranquillo conſiſtens piſcis ſedibus ſuis non exturbatur.

Extunc,ex illa hora & tꝑis momẽto, ſicut exnũc ex hoc (tempore.

Exubero,as.pe.cor.quaſi ſuperabundo. Tractum ex uberibus lactãtibus.Col.in præfa.In Aſia Myſiaq; denſa,& glutinoſa terra maxime exuberat.

Exupero,as.pe.cor.ab ex & ſupero,quaſi ſuper ſupero.

Exudo,as.pe.pro.emitto.Pli.Eſt aũt triũ generũ, unum arbor ipſa exudat humi,modo alteꝝ manat in plaga. Vir.li.i.Geor.Exudat inutilis humor,dixit pro exudatur. Non enim humor,ſed terra deſudat.

Exugo,is.pe.cor.xi.ctum.quod & exugeo,es.dicitur pro extra ſugo. Plau.Iam ego me conuertam in hirundinem, atq; eorum exugebo ſanguinem.

Exuccum per duplex cc.dicitur quod eſt ſine ſucco.

Ex uinculis cãm dicere,ꝑcat uinctũ rñdere criminibus.

Exuernæ,purgatio q̃dam domus, ex qua mortuus ad ſepulturã ferendus eſt,q̃ purgatio fit per euerriatorẽ certo gñe ſcoparum adhibito,ab extra uerrendo dictæ.

Exul ab exilio,lis.ſicut præſul a præſilio ẽe cõuenit,uñ & exiliũ eſt qd analogiã uerbi ſeruauit. Nec obſtat mutatio lĩæ i.in u.euphoniæ cã,ne exil,& ꝑſil dicaꝯ,ꝙ nimis exilis,& incõcinna eſſet ꝓnunciatio. Aut certe ab exulto,& ꝑſulto ſunt,in q̃bus ſicut & in cæteris inſulto, reſultoq; freq̃ntatiuis mutaꝯ i.in u.Nã exulto notũ eſt. At præſulto apud Liui.li.vii.Si tu ꝓmittis, uolo ego illi beluæ oñdere qñ adeo ferox præſultat hoſtiũ ſignis me ex ea familia ortum,q̃ Gallox agmẽ ex rupe Tarpeia deiecit. Eſt igitur exul ab exilio, & præſul a ꝑſilio, pari.n. mõ iſta ſumi oportet,ut uñ exul, iñ & ꝑſul, & uũ ꝑſul, inde & exul extra ꝑpoſitiões capiamus. Nã exul nõ quiſq. Aliter.n.nõ recte dĩ,niſi cũ exilierit uñ exulat. Aliter.n.ob facinꝰ ab eo admiſſum in eũ aĩad uertereꝯ,ut fit ꝓpter aliqd morte dignũ,cuius cã in exiliũ profugit. Cic.ꝓ Aulo Ceci.Exiliũ non eſt ſuppliciũ ſed perfugiũ,portuſq; ſupplicii. Nã q uolunt pœnam aliquã ſubterfugere,aut calamitatem,eo ſolũ uertunt hoc eſt, ſedẽ & locũ mutant. Itaq; in nulla nr̃a lege reperitur apud cæteras ciuitates maleficiũ ullum exilio eſſe mulctatũ,ſed cũ oẽs uincla neces,ignominiaſq; uitant, q̃ ſunt legibus cõſtitutæ,confugiunt, quaſi ad aram in exiliũ.Qui,ſi in ciuitate legis uim ſubire uellent, non prius ciuitatẽ,q̃ uitam amitterent.Exul tñ etiam qs dĩ cum ſit innocens ob ſuſpicionẽ ſeditionis,aut ꝑditionis. Vñ Feſtus inqt. Solũ aũt, quin ſignificet locũ quis dubitat,cum exules quoq; dicanꝯ loco patriæ ſuæ pulſi? Cice. pro domo ſua.Hunc tu etiam portentoſa peſtis exulẽ appellare auſus es,cũ tantis ſceleribus eſſes notatus? Et iterum. Quid enim exul, ipſum per ſe nomen calamitatis,nõ turpitudinis.Apud Iuriſcon. Exules hi proprie dicuntur quibus aqua & igni interdictum eſt cætera non exilia ſed relegationes ſunt.

Exulo,as.pe.cor.patria priuatus ſum. Et duobus modis dicitur,ſcilicet de loco, in quo exul eſt & de quo eiectꝰ eſt. Teren.in Eu. Nam domo exulo.Hieron. ad Paulinum. Æſchines cum Rhodi exularet.

Exulto,as.ab ex & ſalto,a.in u.mutata,ꝑcat geſtu corporis læticiã exhibeo. Dicimuſq; exulto rebus ꝓſpere geſtis.Ci.li. de Rep.Eſt igiẽ quiddã turbulentũ in hoibꝰ ſingulis,qd uel exultat uoluptate,uel moleſtia frangiẽ Hie.in prouer. Lætanꝯ cũ malefecerint, & exultant in rebus peſſimis.Itẽ exultare eſt cũ iactantia gloriari.Cice.in Cato. Annibalẽ iuueniliter exultantẽ, patientia ſua molliebat. Item eſt geſtu, uel dicto iniuriã facere. Vir. li.v. Exultantiaq; haurit corda pauor, Itẽ ſæuire. Ci.li.iiii.de Rep.Quæ ſanguine aliẽ,q̃ oñi crudelitate ſic exultat,ut uix hoĩm acerbis funeribꝰ faciaꝯ. hæc tñ ſignificata ad idẽ redeũt,ut exultare ſit ſupra modum exilire, atq; efferri,& quaſi geſtibꝰ ſaltibusq; affectũ aĩ oñdere ſiue ira id fiat, ſiue læuitia, ſiue uoluptate aut alia aĩ affectione. Proprie uero exultare eſt extra ſaltare. Vir.li.3.Exultãtq; uada,atq; æſtu miſcentꝯ arenæ

Exundo,as. Vide in dictione Abundo.

Exuo,is.ab ex & ſuo.quaſi diſſuo,& exoluo. Vir. Extulit exutas tendens ad ſydera palmas.Q̃ñq; ſpolio.Cui cõtrariũ eſt Amicio.Liui.li.i.Primo ſe agro paterno,auitoq; exuiſſe,deiñ fortunis aliis.Lact.li.i.Exuuntẽ tuestibus flagitante ꝓꝑo.Q̃ñq; detraho. Vir.lib.ix.Sic ait illachrymans humero ſimul exuit enſem. Q̃ñq; denudo.Idẽ.Magna oſſa lacertoſq; exuit.Q̃ñq; depono.Cipro Liga. Nonne humanitatem omnem exuiſſes?

Exuuiæ ab exuendo,ſicut induuiæ ab induendo.Et non ſolum hoĩm tegmina,aut ueſtes dĩr,ſed etiam aĩaliũ Vir.li.ii. Geor.Cum poſitis nouus exuuiis,

Exurdo,as.actiuũ,cꝰ paſſiuũ poſuit Val.Max.li.ii.Græcis actionibus aures curiæ exurdanꝯ. i. obtunduntur.

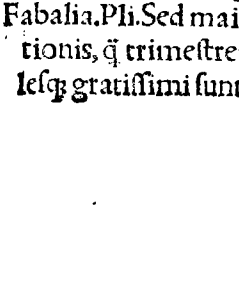

Littera a Priſciano inter mutas numeratur,ab aliis inter ſemiuocales,eoꝙ a uocali inciꝑiat,& in ſe ipſam terminetur. Hæc alio nomine digamma dicta eſt, qnia duplicis gammæ figuram detineat.Ea in latinis tñ utimur,in græcis uero ph.

F ante A

Faba genus leguminis notius, q̃ ut a me declaretur.Cuius diminutiuum eſt Fabula.

Fabarius,a.um.quod ad fabam pertinet, ut inſulæ fabariæ, de quibus Plin. Inſulis,quas ob id fabarias appellant,quia ſcilicet ſponte fabas generent.

Fabalia.Pli.Sed maior pars malunt fabalia maturæ ſationis, q̃ trimeſtrem fructum eius. Nam ſiliquæ,caulesq; gratiſſimi ſunt pabulo pecori,Columella. lib.ii.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Veteres ruſticos plærunq; dicentes audio, malle ſe ma
tura fabalia, q̃ fructum trimeſtrem.
Fabius, a faba cognomen eius, qui fabam optime ſere/
bat. Sic Cicerones. Lentuli. Piſones. & huiuſmodi. Fue/
runt aũt Fabii nobiles Romani, ex quibus Idibus Fe/
bruariis una die trecẽti, & ſex ad unũ occiſi ſunt per in/
ſidias a Veientibus iuxta Cremeram fluuium. Quoꝝ
cædem Oui. li. ii. Faſt. ſic deplorat. Vna dies Fabios ad
bellũ miſerat oẽs, Ad bellum miſſos perdidit una dies
Sed qui primus Fabius dictus eſt Allobrox, q̃ apud flu
men Iſaram Allobrogum regem ceciderit.
Fabianus nomen uiri proprium, fabianus. a. um. a Fa/
bius fit. Vnde dicitur Arcus fabianus, qui conſtructus
eſt iuxta regiam in ſacra uia.
Fabatia, a ueteribus dicebatur genus libi. Plini. Quin &
priſco ritu fabatia ſuæ religionis Diis in ſacro eſt.
Fabaginus, na. num. a Faba nomen deductum, ut ab
olea oleaginus, apud Catonem fabaginum acus pro
purgamento fabarum.
Fabula dimi. a faba. Plau. in Sti. Pro opibus noſtris ſatis
cõmodule nucibus fabulis, ficulis. Eſt & fabula res paſ
ſim diuulgata, ẽt ſi uera ſit, a fando dicta. Iuue. It noua
nec triſtis per cunctas fabula cœnas. Et fabula, quæ ad
delectationẽ & utilitatẽ inuenta eſt, rerũ nec uerarũ,
nec nec ueriſimilium, ut q̃ daphne uerſa ſit in laurum
& ſic diffinit. Fabula eſt oro ficta ueriſimili diſpoſitione
imaginẽ exhibẽs ueritatis: Fabula q̃ moralis eſt, & ad
uitæ utilitatẽ maxie pertinens dicitur. Apologus non
differt a fabula, ſed tñ addit, ut p̃ter id, q̃ ſit res ficta, &
nõ ueriſimilis, ut fabula, allegorice tñ aliquid cõtine
at, quod ad uitã & mores pertineat, ut ſunt Æſopi fabu
læ. Argumentum eſt res non uera, ſed tñ ueriſimilis, ut
ſunt argumenta comœdiaꝝ. Fabulæ ſm ritus & habi
tus hoim nominabant. Romanæ. n. togatæ dicebant,
q̃a toga romana eſt. Sic græcas fabulas ab habitu æq̃
palliatas Varro ſcribit noiari. Togatarũ genera qua/
tuor. Sunt enĩ togatæ, quæ prætextatæ dr̃, in quibus
imperatoris negocia agebant, & publica, & reges Roma
ni, uel duces inducunt, perſonaꝝ dignitate, & ſublimi
tate tragœdiis ſiles. Prætextatæ aũt dicuntur, quia fe/
re regũ, uel magiſtratuum in hmõi fabulis acta com
prehendunt. Scd̃m genus togatarum tabernariæ di/
cuntur, humilitate perſonarũ, & argumentoꝝ ſimili/
tudine, comœdiis pares, in quibus nõ magiſtratus, ſed
humiles perſonæ, & priuatæ domus inducunt, quæ q̃
oliuæ tabulis tegerentur, cõmuniter tabernariæ uoca
bantur. Tertiũ genus Atellanæ. Quartum planipedes
de quibus alibi. Sciendum eſt q̃ fabulæ nomen ab au
ctoribus fœ. genere proferri ſolet. Ter. in Eunuchum
ſuam. Iuue. uero maſculino protulit. Nec dum finitus
Horeſtes. Fabula græce Mythos dicitur fabulator my
thicus. Macrob. mythicos uocat rerum fabuloſarum
ſcriptores qui fictionibus hiſtorias obuoluunt.
Fabella, diminutiuum eſt a fabula.
Fabuloſus, a. um. q̃d eſt celeberrimũ, de quo oẽs fantur.
Vel fabuloſum dr̃, de quo multa finguntur. Hora. lib.
i. Car. Vel quæ loca fabuloſus lambit Idaſpes.
Fabulinus putabatur deus, qui pueris primo fari incipi
entibus præeſt.
Fabulor loquor. Hie. Solæ cum ſolo ſponſo, aut lectioni
bus ſacris, aũt ſanctis meditationibus ſecũ fabulamini
aut ipſe uobiſcum. Eius compoſitum eſt confabulor.
Ter. Si quando ad eum acceſſerat confabulatum.
Fabulator, qui fabulas edit, ut Aeſopus.
Faber a faciendo nomen eſt, id ſignificans ſpeciale, cui
adhæret adiectiuum. Nam eſt ois artifex, qui labore
corporis aliquod artificium facit, ut faber lignarius, fa
ber ferrarius, faber murarius, & huiuſmodi.
Faber, a. um. ad fabꝝ pertinens. Vñ fabre aduerbium.
Faberrime elegantiſſime a faberrimus. Apul. lib. ii. Flo.
Et annulum in leua aureum faberrimo ſignaculo quẽ
oſtendebat ipſe eius annuli & orbiculum circulauerat
& palla clauſerat, gemmam inſculpſerat.
Fabre polite artificioſe. Plaut. Vt apologiã fecit quam
fabrẽ. Hier. in Exo. Quicquid fabre adinueniri poteſt
dedit in corde eius. Et paulo poſt. Vt ſcirent fabre ope
rari, quæ in uſus ſanctuarii neceſſaria erant. Veteres
affabre, p̃ eo, quod eſt pulchre, dixerunt, ſicut infabre
fœde turpiter. Pacu. Barbariem peſtem noſtris naui/
bus obtulit noua figura factam commiſſam infabre.
Fabrefacio, ædifico, artificioſe compono. Plaut. in Cas.
Nec fabulam aſtutiorem ullus fecit, atq̃ ut hæc fabre
facta a nobis. Vnde fabrefactum opus, id eſt, artificio/
ſe factum, ſiue manu artificis.
Fabrico, as. & fabricor deponens, eadẽ ſignificatiõe pro
cõpono. Oui. li. xiii. me. Cratere Æneæ quẽ iã fabrica
uerat Alcon. Ci. li. iii. de ora. Capitolii faſtigiũ illud &
cæterarũ ædiũ non uenuſtas, ſed neceſſitas ipſa fabri
cata eſt. Transferr̃ etiam ad animum. Curt. Multa in
terea fabricatus ĩgenio, quõ auertere iñ hoſtẽ poſſet.
Fabrica proprie fabri lignarii officina, q̃uis & de aliis of
ficinis dicatur. Ponitur etiam pro arte, & fabricatione
alicuius rei. Vnde & ædificiũ fabricam dicimus, & ma
chinationem. Plau. Nũc hoc conſilium capio & hanc
fabricam apparo, ut filias dicas tuas.
Fabrile, pe. pro. quod eſt fabri, ſiue quod ad fabrum per
tinet, ut opus fabrile. Hora. Quod medicorum eſt tra/
ctant medici, tractant fabrilia fabri.
Fabricius nomẽ Romani ciuis, qui in tenuiſſimo cenſu
Samnitũ munera forti aĩo ſpreuit. Hic norma pauper
tatis, & exemplũ apud Romanos, q̃ patellã, & ſalinum
ex argento tñ colendoꝝ deoꝝ cauſa domi habuit, ita
tñ, ut patella corneo pediculo ſuſtineret. Cuius filiæ ob
paupertatẽ de publico dotibus donatæ ad maritos ie/
runt portãtes gloriã domeſticã, pecuniã publicã. Hunc
Pyrrhus Epirenſis nullo auro, nullis pollicitationibus
expugnare potuit, ut ſecũ eſſe uellet, ac proximũ a re/
ge principatũ obtineret. Qui dixit Pyrrho, non hoc il
li conducibile eſſe, nam ſi Epirotæ, inquit, ambos nos
norint, a me regi, quam abs te mallent. Pli. in li. de ui/
ris illuſtribus ſcribit legatos Samnitũ obtuliſſe dono
Caio fabricio grandem pecuniam. Tum Fabricium
planas manus per omnia fere corporis membra dedu
xiſſe, & legatis ita reſpondiſſe. Dum illis omnibus mẽ
bris, quæ attigiſſet imperare poſſit, nunq̃ quidquã de/
futurum, & ita pecuniam repudiauit.
Fabrateria, oppidũ Cãpaniæ, a quo fit fabraternus, a. ũ.
Facio, is. feci, factum. Cuius paſſiuum facior apud uete/
res in uſu erat, uñ etiã cõpoſitum cũ ad, con, de, ex, in,
ob, pro, præ, per, re, & ſub, plærunq; fit actiuũ, ut Afficio

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

or. Confició, or. Deficio, or. ꝓ derelinquo. Efficio, or. Inficio, or. Vñ res infecta dr̃.i. nõ facta, Officio, or. Perficio, or. Proficio, or. non inueni, sed ꝓficitur impſonale uſus eſt Sta. li. iii. The. Proficiẽ bello. Præficio, or. Refi/cio, or. Sufficio, or. Sciendũ eſt qd̃ facio in cõpoſitiõe cũ retinet a, tã in ſecunda, & in tertia perſõna, q̃ in prima accentũ ſupra fa, ſyllabam ſeruat, q̃uis a breuis ſit ut benefacio, is. malefacio, is. fabrefacio, is. madefacio is. pinguefacio, is. aſſuefacio, calefacio, candefacio, is. excãdefacio, is. cõmonefacio, is. frigefacio, is. feruefacio, is. cõſuefacio, is. tepefacio, is. diſſuefacio, is. manſuefacio, is. orbefacio, is. ſtupefacio, is. ſatisfacio, is. uacuefacio, is. patefacio, is. ignefacio, umbrefacio, congelefacio, putrefacio, pudefacio, labefacio, expgefacio, rorefacio, torrefacio, rarefacio, nigrifacio, & ſi q̃ alia reperiant. Quæ tñ habent e añ f. indifferenté, pſertim qñ uerba, cũ quibus cõponitur facio ſunt ſcd̃æ coniu. Hor. in ſer. In noſtris iugulo ferrũ tepefecit acutũ. Catul. Alta tepefaciet ꝑmixta fulmina cæde. Eſt aũt facere, ꝑprie in ope eſſe. i. q̃ rei quã qs facit, faciẽ quandã imponit. Vñ a faciendo facies dr̃, qui. n. facit uas, uaſis faciem illi imponit. Qui ueſtimentũ, ueſtimenti faciẽ Interdũ ponitur ꝑ recipere, ut facio ſtipẽdia. Pro exhibere, Ci. pro Mure. Nolite a ſacris patriis Iunonis ſoſpitæ, cui oẽs cõſules facere neceſſe eſt domeſticum. Proſcribere. i. cõponere. Vñ Do. in Ter. Facit q̃ materiam ponit, ut Menãder. Pro æſtimare. Pli. li. xxix. Sed hoc ipm mercede faciunt, ut fides his ſit, & facile deꝑdantur. Plau. in Cur. Migrare certũ iam nunc e fano foras, qñ Æſculapii ita ſentio ſniam, ut me nihili faciat, nec ſaluũ uelit. Sic dicimus magnifacio, paruifacio tantifacio, qd̃ eſt ſumme æſtimo, nullius æſtimo tanti facio. Iungiẽ & gtũs lucri, ſed nõ in hoc ſignificato, uerũ in ſuo, ut lucrifacio. Plau. in Per. Non ædepol nauis trecẽtis cara eſt. Feciſti lucri, quod exponi põt. Feciſti multũ lucri. Siſir ſumpti facio. i. in aliqua re emenda ſumptũ facio. Idem. Si nunc me ſuſpẽdam, meã operã luſerim, & ꝑter operã reſtim ſumpti fecerim. Paſſiuo etiam fio Cic. uſus eſt, Tironi ſcribens. Quantam dili gentiam in ualitudiné tuã contuleris, tanti me fieri a te iudicabo. Nec cõpoſita ſunt, cũ multa ex his aperte diuiſa ſint. Plau. in Cur. Reſpicio uos nihili meã gratiam facere. Idem in Ru. Minacias ego flocci non facio tuas. Cic. Cecinnæ. Vtebar familiariſſime Cæſare. Pompeiũ faciebam plurimi. Transferẽ hoc uerbũ facio ad oía. Nã & facere uerba dicimus. i. loqui. Facere iter. i. ire. Facere terroré. i. terrere. Facere aliqué certiorem, reddere alicuius rei indubiũ. Facere gratũ, facere ludos. Facere ſolennitaté, exhibere. Facere urinam, meiere. Facere ſordes, ſordeſcere. Facere pediculos, emittere. Facere copiã, ptãtem præbere. Facere lucrum lucrari. Facere ẽt pati eſt, ut feci iacturã, damnũ, naufragium. Ité facere ſacrificare. Vir. Cũ faciam uitula ꝑ frugibus ipſe uenito. i. cũ ſacrificabo. Plau. Plenã faciã tibi fideliam. Item conuenire. Mar. Non facit ad ſæuos ceruix niſi prima leones. Ité prodeſſe. Plin. Hoc & tuſſi facit. Ité rem obſcœnã facere. Plau. Mauult ancillæ facere q̃ liberæ. Item tacere. Ter. in Adel. Ah minime gẽtium non faciã. Quod Do. exponit, Nõ tacebo q̃ſi tacere aliquã actionẽ habeat. Sed moralis ſignificatio eſt, & cõmunis oĩbus, ſicut aduocatũ dicimus feciſſe, cum tacuerit, pertinet & ad pecuniã quæ fieri dr̃. Salu. Quæ pecunia ad Hiſpanenſe bellum Metello facta erat. Facio iniuriã, iniuſte facio. Ter. in Ecy. Et facis iniuriam cũ fingis fabulas cauſas ad diſcordiã. Denicꝫ facere, ut Papinianus inqt, oẽm oĩno faciẽdi cauſam cõplectiẽ, dandi, ſoluẽdi, numerandi, iudicandi, ambulandi, reddendi. Vñ qui ocioſus ſedet ſi rogetur, qd̃ faciat, recte reſpondere poterit, ſe nihil facere, q̃nquidem ocioſus eſt. Recte ẽt ſe ſedere, qm̃ ſedere ipſum aliquid facere eſt, ut iacere, nauigare, quieſcere. Faciã ut te plurimũ amem. i. amabo. Faciã ut tibi proſim. i. tibi ꝑdero. Facte eſſe, qui ſum. i. finge te eſſe me, uel pone te loco mei. Facto opus eſt, fieri opus eſt. i. factu. Dici opus eſt, dicto opus eſt pro dictu. Quomodo. n. infinita rem uerbis ſignificant, ſic hæc participia pro infinitis uerbis ponuntur, & ſignificant paſſioné. Supina in u. magis ſignificanter ntõ iunguné, ut nec dictu facilis, nec uiſu effabilis ulli. Factũ iri audio illi iniuriam, ſignificat ad contumeliam faciendã opam dari, quo fiat iniuria. Item factũ itur mihi contumelia. Cato ꝑ ſe contra Caſium. Atq; euenit ita quirites, ut in hac contumelia, q̃ mihi propter hmõi petulantiã factũ itur, rei quoq; publicæ mediusfidius miſerebar quirites. A facio iteé fiunt uerba primæ coniugatiõis in co terminata, q̃ prope infinita ſunt, ut Sacrifico, magnifico, deifico, clarifico, ædifico, ſaluifico, uiuifico, mortifico, iuſtifico, falſifico, damnifico, & huiuſmodi. Facere ludos ſignificat irridere. Plau. in Aul. Quem tu ſenecta ætate ludos facias.

Facere uitula eſt ſacrificare, & figurate dicitur, ut faciam thure. Faciam agna. Hora. lib. i. Carmi. Seu poſcat agna, ſiue malit hedo.

Facio lucri, & facio lucrum, ſicut facio damni, & facio damnum.

Faciamus hunc ludos, ſignificat hunc illudamus.

Faceſſo, is. ſi. ſm Priſc. faceſſitum, ſm alios faceſſum, ſecundũ alios non habet ſupinũ. Et ſcat ad faciendum eo, ut Viſo, ad uidendũ eo. Vir. Haud mora continuo miſis ꝑcepta faceſſit. Interdũ faceſſere é diſcedere. Nec mirũ, altera eñ ſignificatio alteram gignit. Nam & q̃ ad faciendũ quicq̃ it, diſcedit ut id faciat. Hinc uulgo dr̃ Abeat facere facta ſua. Teren. in Phor. Dic quid uelis dari tibi in manũ, ut herus his deſiſtat litibus. Hæc hinc faceſſat. i. ſua curatum abeat. Dona, faceſſat pro hinc ſe faciat. i. abeat. Cic. in Hor. Faceſſant igitur qui docere nihil poſſunt, quo melius, ſapientiuſq; uiuamus. Interdum ſignificat exhibere ſeu inferre. Nec tñ a ſignificatione ſua faciendi recedit. Cic. Apio. Cũ eſt nobis allatum de temeritate eoꝝ, qui tibi negociũ faceſſerent. Huius paſſiuum protulit pro Clu. Sed hoc polliceor omnibus ſicut faceſſitur negocium.

Factito, as. ſæpe facio. Cice. lib. ii. Offi. Hæc apud maiores noſtros factitata. Facto debet eſſe frequentatiuum a facio, ſed pro eo utimur factito.

Facturio, is. pe. cor. facere deſydero. Quod nonnulli ad rem ueneream transferunt. Plau. Facturit, poſtq̃ ancillam aſpexit, hoc eſt, coire cupit.

Factor nomen uerbale, q aliqd facit, ut cũ dicimus deũ factoré cœli, & terræ. Interdũ dr̃, q uinũ, uel oleũ, uſqd ſiſe facit. Siſir qui alterius manu alia negocia gerit, ut

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

qui fruges domũ uehit. Cato. Lectũ ſtratũ, ubi duo cu ſtodes libere cubent, & tertius ſeruus una cum factoribus, ubi cubet. Idẽ. Leguli uolunt, uti olea caduca, quã plurima ſit, quo plus legaſ, factores, ut in tabulatu diu ſit, ut fracida ſit, quo facilius efficiant. Inde Factus.

Factus, us. & factũ dicebant, qd uno tpe conficerent, quẽ alii centũ quadraginta modioꝝ, alii centum uiginti.

Factum res geſta. Vir. Fortia facta patrum.

Factura, ræ. compoſitio rei, quam facimus.

Factitius, a. um. quod de aliqua re fit in aliam. Pli. li. xii. Ergo in utraq; gẽte bina laudaui gña terrenũ, & factitium. Factitiũ ergo dĩ ab alicuius ſimilitudine factũ Vnde factitia uerba, q̃ ab alicuius uocis ſimilitudie facta ſunt, ut balantes a balando oues dicuntur.

Facinus pe. cor. a facio deducĩ, & mõ factũ ſignificat, ut apud Sal. Qui aliquo negocio intenti p̃clari facinoris aut bonæ artis famã q̃runt. Mõ ſcelus. Ci. li. iii. offi. Ab hoc nulla fraus, nullũ facinus aberit. Et differt a flagitio, ut inqt Aug. qd indomita cupiditas ad corrũpendum aĩm & corpus ſuũ flagitiũ uocaſ. Quod aũt agit ut alteri noceat facinus dĩ. Et hæc ſunt duo gña peccatoꝝ, ſed flagitia peiora ſunt. Et licet facinora p̃ corpus fiant qualia ſunt homicidia, rapinæ, furta, non tñ corpus corrumpunt, de quibus Apoſto. Oẽ peccatũ quod cunq; fecerit homo extra corpus eſt. Flagitia per corpus fiunt, & corpus afficiũt & inficiunt, de quibus Apoſtolus. Qui autem fornicatur, in corpus ſuum peccat.

Facinoroſus ſceleſtus & flagitioſus.

Facilis dĩ ſine labore, ut hæc res facilis eſt factu. Cuius contrarium eſt difficilis, quæ non ſine labore fieri põt Et difficiles terræ dũr, quæ non ſine labore fructũ producunt. Vir. Difficiles primum terræ, colleſq; maligni Aliquando facilis dicitur exorabilis, & ad ignoſcendum paratus, ut Faciles uenerare Napeas.

Facile aduerbium ſignificat ſine labore, ut non facile dici põt. Eſt etiam confirmãtis aduerbium, & ſignificat haud dubie, liquido, certo, nullis aduerſantibus, ut Cæſar illius ciuitatis facile princeps. Cice. Quæ mea ſñia in ſenatu facile ualuiſſet. Et iunctum cũ noĩe exigit ſuperlatiuum, ut facile doctiſſimus. Iungitur ẽt noĩbus q̃ diuerſitatẽ ſignificant, ut facile diſſimilis. Et uerbis cum præ compoſitis, ut facile præſtat. Quandoq; ſignificat libenter, ut facile patior me a te laudari. Antiqui tamen faculter, & facul pro facile dixerunt.

Facilitas habitus eſt, quo quis aliquid facile facit, uel facilis eſt ad faciendũ aliquid. Et facilitas exorabilitas, ſeu indulgentia. Ter. in Hecy. Et ſi ego meis me omnibus ſcio etiam apprime obſequentem, ſed non adeo, ut facilitas mea corrumpat illorum animos.

Facultas, ꝑprie eſt ea uis & potentia q̃ facere poſſumus, ut non eſt mihi facultas adeundi pontificẽ. Cuius contrariũ eſt difficultas. Aliq̃ facultas ſumiĩ ꝑ opib⁹, qñ cũ diues qs exiſtit, facile qd uult agit. Petronius. Quiſ quis habet nũmos ſecura nauiget aura, Fortunãq; ſuo temperet arbitrio. Multa loquor, quod uis nũmis præſentibus opta, Et ueniet, clauſum poſſidet arca Iouem. Aliq̃ ꝑ poteſtate & ui. Pli. Si mihi facũltas daret, utrũ mallẽ eligendi. Et facultas eſt uis quædam, quæ facit, ut id facilius fieri poſſit, qd de una quaq; arte præcipiĩ. Eſt enĩ genus oĩm artiũ quia ſic diffiniri põt. Dialectica eſt facultas diſſerendi. Rhetorica eſt facultas dicẽdi, & ſic de aliis, quoniam per eas facile inſtruimur.

Factio initio erat honeſtũ uocabulum. Vñ factiones hiſtrionũ, & quadrigarioꝝ dicebanĩ, nunc noĩe factiõis ſeditio, & arma dũr. Nã eſt diuiſio ciuiũ in diuerſa ſtudia, cũ aliqui ſe principes facere in ciuitate conanĩ, inter quos eſt æmulatio. Et q eos ſequuntur factioſi appellanĩ, quia ſcilicet affecti ſunt ad factionẽ. i. diſcordiã & ſeditionẽ. Tertu. in apologetico. Cũ probi, cum boni congreganĩ, non eſt factio dicenda ſed curia. Idem. At ecõtra illis nomẽ factionũ accõmodãdum eſt, qui in odiũ bonorum & ꝓborum conſpirant. Et factiones ſunt philoſophoꝝ ſectæ atq; hæreſes, ut Cice. appellauit. Interdũ factio capitur pro opulentia & auctoritate alicuius in ciuitate. Plau. in Au. Iſtas magnas factiones, dotes dapſiles, nihil moror. Quatuor apud antiquos fuerunt factiones, Veneta, Praſina, Alba, Roſea, a coloribus nominatæ. Caſſiodorus quatuor colores harum factionũ, cum partibus anni quaternis aſſimilat. Praſinus uirẽti ueri dicatus erat. Roſeus flammeæ æſtati. Venetus nubilæ hyemi. Albus pruinoſo autumno. Sueto. ſcribit his addidiſſe Domitia. duas, alteram aurati, alteram purpurei panni. Hæc pernicitate curſus inter ſe decertabãt, fauoreq; populari, ſiue imperatorio ex his præualebat una. Item factio dicitur ea res quæ fit ad copiam. Cice. in Topi. Quas is inſtituiſſet, cui teſtamenti factio ut nulla eſſet.

Factioſus. Vide in Factio.

Facies, & uultus differũt, ꝙ uultus uoluntas ſit, q̃ pro motu animi in facie oſtendit. Ser. Vultus eſt uolũtatis indicium, q pro uoluntatis uarietate mutaĩ. Virg. Spem uultu ſimulat, premit altũ corde dolorẽ. Inde ẽt cœli & terræ uultũ appellamus, qa mutari cõtingit. Facies uero ipſa ſpẽs. Sal. Prorſus in facie uultuq; uecordia inerat. Sumitur tñ facies pro totius corporis forma, ut Don. in Eu. Teren. exponit. O faciem pulchrã. Faciem modo non partẽ corpis dicit, ſed totam ſpeciẽ, q̃ appareret, & cernĩ. Vt enĩ ab aſpectu ſpecies, a fingendo figurã, ita a faciendo, uel a factura corporis dicitur facies. Plau. in Pœn. Sed earum nutrix, qua ſit facie mihi expedi. Statura non magna, corpore aquilino ipſa eſt. Neq; ſolũ de hominibus dicitur, ſed & de litteris, ut egregia litteraꝝ facies. De montibus, de mari, & de cæteris quoq; rebus, cũ ſit ingenitus cuiuſq; rei aſpectus, haud facile mutabilis. Inde ſuperficies non diſcrepans a facie, dicitur facies, ut facies maris. Sal. li. ii. hiſt. Sardinia in Africo mari facie ueſtigii humani, in occidentẽ, q̃ in orientẽ latior. Idẽ. Quibus rebus permota ciuitas, atq; imutata urbis facies erat, Dicimus tñ confuſe facie fœdata, & uultu fœdato. Quandoq; etiam facies pro ſpecie dicitur. Virgili. Quæ ſcelerum facies o uirgo effare. Antiqui, ut notauit Gellius declinabant, Hæc facies, huius facies, uel facii pro faciei.

Facetus, a fando deduci uĩ, & is dĩ, qui uerbis facit quod uult. Eſt. n. elegans in dicẽdo nõ tñ circa ridicula. Cũ dicat Horatius. Facetum Catoni genus natura conceſſum eſſe. Virgilio decẽs, ſed excultæ cuiuſdã elegantiæ hæc appellatio eſt, a quo facete aduerbiũ pro elegãter, urbane. Quidã a faciendo deriuant, ut is ſit, qui geſtibus aut uerbis ita alium imitatur, ut ſe illũ faciat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Facetiæ ſunt, quaſi delitiæ quædã ſermonis, & dicta urbana ſine ſcurrilitate, quæ etiã in factis intelligi pñt.

Facundus diſertus, a fando, qui ea quæ mente conceperit, ad audientes facile, atq; ornate profert. Hinc facundia, quæ eſt facultas diſſerendi cum gratia.

Facula, pe. cor. parua fax, inciſus fuſtis. Fit aũt ex piceis arboribus præcipue, ſiue ex arundinibus aridis. Eſt autem diminutiuum a fax.

Facularii dicuntur qui faculas geſtant.

Fæſulæ ciuitas quam ab atlante cœlifero conditã ferũt. Fæſulã heſiodus iter hyadas potiſſimã nymphã noiat

Fæx per æ. diphth. ut Apul. docet, & tam maſc. q̃ fœmi. gene. eſt. Et hoc ut differat a ptõ uerbi facio. Et eſt excrementum cuiuſcunq; rei. Cuius dimi. eſt fæcula.

Fæculentus, a. um. quod eſt fæcis plenum.

Fecatum uinum, quod e fecibus expreſſum eſt, inq t Cato, hoc eſt. quod inter uina operaria numeraſ, cum ſit aquatum. Vnde & defeco, as. quod eſt a fece purgo.

Fecutinus, a. ũ. pe. pro. fict a fece fit. Gel. Nõ eas finitiões p̃rancidas, neq; fecutinas grãmaticas ſpectaueris, ſed aurem tuã interroga, quo quid loco conueniat dicere.

Feciniæ uuæ dictæ ſunt, q̃ plus q̃ cæteræ fecis afferũt. Et alio noie a colore Rubellanæ uocanť & Nomentanæ.

Fagus. Vide in dictione Phagus. φ῎ηγος.

Falæ, turres ligneæ, ob altitudinem dictæ a fando, q̃ Tuſci cœlum uocabant. Quidam tamen per ph. ſcribunt. Vnde & Phalarica, de quo loco ſuo.

Falx, a farre, littera commutata. Falces in Campania ſeculæ dicunť a ſecando. Et aliæ fœnariæ, aliæ adoreæ, aliæ dumariæ, quæ & ſirpiculæ a ſirpando. i. alligando, quibus ſecant dumeta, aliæ lumariæ.

Falcicula diminutiuum parua falx.

Falco, as. unde & defalco, amputo, ſiue tollo.

Falcidia lex, quæ amputat legata, quando ſaltem quarta pars bonorum non ſuperſit hæredibus.

Falcito, as. pe. cor. falce cædo. Augu. in Pſal. Adſtuxiſti me ad uineam, ut falcitem illam, & amputem.

Falcarius, a. um. quod ad falcem pertinet, ut cotes falcariæ, quibus falces acuuntur.

Falcarii, qui falcibus utuntur. Cice. libr. i. inuectiuarum contra Catili. Dico te prima nocte ueniſſe inter falcarios. quem locum exponens Priſcia. ait inter falcarios, id eſt, in locum ubi ſunt falcarii.

Falcatus, a. um. quod formã falcis hẽt. Pli. li. x. de Gallo loquens. Ipſum uero cantũ plauſu laterum in ſublime quoq; caudã falcatã erigẽs. Rurſus falcatũ dĩ falcibus inſtructũ. Vñ falcati currus dicti ſunt. Macro. Inducebat ẽt currus cũ falcibus, & elephantos cum turribus.

Falco auis, cuius digiti pollices intus ſunt curuati, a ſimilitudine falcis, itaq; dĩ falco, nõ a falcatis unguibus, ſed q̃ roſtro, & alis, & tota falcata ſit in rapinam, ſicut accipiter, qui græce dĩ, ἱέραξ ἱέρακος κοινῶς ἀλλὰ ποιητικῶς ἴρηξ. Eſt eñ auis ſacra augurio, & ideo dicitur accipiter, quaſi auis accepta ter, affert enim, & nũciat optimum auguriũ rebus agendis uolatu in ſiniſtrã, idcirco græci auem ſanctã & ſacrã appellant, uel accipiter, q̃ acciperet Iupiter ab illa tam bonũ augurium, oẽs eñ ſunt fœminæ, tñ maſculine declinanť, & qui uulgo dicuntur moſcardini, ſunt mares, ita errorẽ deprendit poſterior ætas, ut affirmant principum aucupantes.

Fallo, is. fefelli, falſum, decipio a fando deductũ uerbum ut inquit Varro, q̃ contra q̃ diximus decipiamus. Ponitur & p̃ lateo. Liui. Speculator Carthaginenſis qui p̃ biennium fefellerat, Romæ deprenſus, præciſis manibus dimittitur. Huius compoſitum eſt Refello.

Fallax inquit Augu. lib. ii. ſoli. is recte dicitur, cuius negocium eſt, ut quiſq; fallatur, uel qui habet quandam fallendi appetentiam.

Fallaciter aduerbium ſignificat cauſa decipiendi.

Fallaciæ dicuntur uerba ad fallendum compoſita. Inde

Fallacioſus, a. um. qd̃ eſt plenũ fallaciis. Gel. Veteꝛ teſtimonia, quibus hmõi ambages fallacioſæ confutãtur.

Falſarius, qui decipiendi cauſa ſcripta publica falſificat.

Falſidicus, pe. cor. & falſiloquus, qui falſa loqui conſueuit, ſicut ueridicus, qui uera fari conſueuit.

Falſus, a. um. q̃ñq; ponitur pro fallaci. Vir. li. i. Ge. Solem quis dicere falſum audeat. i. fallacem. Participiũ uero paſſiue ſumitur. Ter. in An. Falſus es. i. deciperis. Falſus tũ tutor dĩ, qui non eſt tutor, ſicut falſum eſt teſtamẽtum qd̃ non eſt teſtamentũ. Falſus liber improprie dicitur mendoſus. Recte aũt falſum iudiciũ, falſa ſententia, falſum nomen, pro non ueris, non q̃ fallendi gĩa dicta ſint, ſed q̃ hominum opinionem fefellerint.

Falſitas, ut inquit Augu. de uera reli. li. i. dicitur qua id putatur eſſe quod non eſt, cui contrarium eſt ueritas quæ oſtendit id quod eſt.

Falſum habere, eſt fallere. Salu. in Iugur. Neq; ea res me falſum habuit.

Falſo aduerbium ſignificat nõ uere. Salu. Falſo queritur de natura ſua genus humanum.

Falſo, as. falſum facio. Aug. li. v. con. Cũ dicerent ſcripturas noui teſtamenti falſatas fuiſſe a neſcio quibus.

Falernus, regio Campaniæ, ubi colles uitiferi ſunt. Var. Quid in Italia utenſile, non modo naſcitur, ſed etiam non egregiũ non ſit? qd̃ far comparandũ Campanoꝛ q̃ triticum Apuloꝛ quod uinum Falernoꝛ quod oleũ Venafranoꝛ Pro uino uero, & maſculi. & neu. generis eſt. Mar. Reſinata bibis uina falerna. Tibullus. Nunc mihi fumoſos ueteris proferte Falernos.

Fallonia eſt culpa, iniuria, propter quam uaſallus amittit feudum, nomina barbara.

Faliſci populi Etruſci fuerunt, quoꝝ oppidum Falerii uocabať. Oui. Adde ſenẽ tatiũ, Iunonicolaſq; faliſcos. Ibi fuit urbs, mons faliſcoꝝ dicta quam nunc corrupte, montem flaſconẽ appellant. Eſt & faliſcus uenter non diſſimilis lucanicæ, inuentus primo in faliſcis. Papi. li. iiii. ſyluaꝝ. Non lucanica, non graues faliſci.

Fama a fando dictio media. Eſt eñ quicquid de aliquo diuulgať, ſiue in bonũ, ſiue in malũ. Virg. lib. iiii. Neq; eñ ſpecie famaue moueť. i. infamia, ut exponit Nonius. Fama etiam dĩ de re inueterata, firmataq; in hoĩm opinione, q̃uis incerta. Mar. Quicquid fama canit donat arena tibi. Quinti. Fama eſt olim Iouem in imbrẽ aureũ conuerſum puellæ in gremiũ deſcendiſſe. Interdum dĩ opinio. Pli. Huc eũ liberalitatis tuæ fama perduxerat. Interdum laus ac celebritas, ut fama Scipionum, fama Camilloꝝ. Vir. Sum pius Æneas fama ſuper æthera notus. A fama diffamo, & infamo, deducũtur, de quibus alibi. Famella diminutiuum.

Famoſus, a. um. tam in bonũ, q̃ in malum. In bonum. Iu

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ue. Famoſos equitũ cũ dictatore magiſtros. Hie. de Iudith. Hæc erat in omnibus famoſiſſima qm timebat deum ualde, nec erat, qui diceret malũ uerbũ. In malũ Cice. lib. ii. de ora. Me ad famoſos uetuit mater accedere. Salu. Largitionem famoſam, impudentemq.

Famigerator qui fert famam. Plau. in Tri. Ego de uerbis eorum famigeratorum inſcius proſilui.

Famigerulus, idem quod famigerator.

Famigerabilis in eodem ſignificato, pro cognobili & fama noto. Apu. de Aſi. Satis famigerabilis conſector.

Famen locutio, & ſermo, a fando dictum, ut illud. Ne le ui ſaltem maculare uitam famine poſſes.

Fames edendi cupiditas, φάγος edo. Et differt ab inedia, quod fames eſt ſemper cum appetitu edendi. Inedia etiam ſine appetitu, ut in ægrotis. Vnde melius inedia dicitur abſtinentia, uel impotentia comedendi.

Fameo, es. famem patior, a quo fameſco, is.

Famelicus, penul. corre. a fame & edendo dictus eſt qui fame laborat.

Famelicoſus, qui frequenter famelicus eſt. Vnde famelicoſam turrim paluſtrem ueteres uocabant.

Familia in res, & in perſonas deducitur. In res ut in lege xii. tabularum. Agnatus proximus familiã habeto. Teren. in Heau. Decem diequ uix mihi eſt familia. In perſonas aũt natura, aut iure ſub uni⁹ poteſtate ſubiectas, ut filios nepoteſq, & deinceps ſeruitutes quoq appellatæ ſunt familia. Var. Si ab fundo longius abſunt oppida, aut uici, fabros, pcurẽt, quos habeãt in uilla, ſic cæteros neceſſarios artifices, ne de fundo familia ab ope diſcedat, ac profeſtis diebus ambulet feriata potius, q opere faciũdo agq fructuoſiorẽ reddat. Vñ & paterfamilias, & materfamilias. Hoc aũt nomen primo a famul deinde mutatione literæ u. ini. familia dicta pro ipſis ſeruis, deinde paulatim inualuit uſus, ut etiam liberi familiæ nomine, & quicunq in eadem domo uiuerent, comprehenderent. Poſt hæc ad eos quoq tranſlatum eſt, q ex eadem ſunt cognatione, ut Cæſarum familia, Scipionum familia. Vnicus uero ſeruus familiæ nomine non continetur, nec duo faciũt familiam.

Familiaris, & hoc familiare, quod ad familiã pertinet. Vnde familiaria negocia, res familiaris, res domeſtica ut Cice. Et ſi negociis familiaribus, &c.

Familiaris ſubſtantiuum ſignificat amicũ nobiſcũ uerſantem, & diuturna cõſuetudine nobis aſtrictũ, quaſi in eadẽ familia nobis coniunctũ. Vñ q a Cice. delectabat lectione Terentiana, appellat Terentiũ familiarẽ ſuum, quãuis etiam familiaris dicat, & proprie de eo, qui ex eadẽ familia eſt. Cice. ad Q. fratrem. Æſopi tragœdi familiaris ſeruus tibi notus aufugit.

Familiaria dicũtur ſepulchra, quæ quis ſibi, ac familiæ ſuæ conſtituit, ſicut ſcribit Iuriſconſul. de religioſis.

Familiaritas, conſuetudo ipſa.

Familiariter, domeſtice, ad ſimilitudinem familiarium

Familiariter fero. i. grauiter & moleſte. Nam quæ ſunt nobis familiaria, ea animo noſtro ſunt chara. Terent. in An. Huius mortem tam fert familiariter.

Famulus qui & famul originem habet ab Oſcis populis, apud quos ſeruus famul dicebatur.

Famulor, aris. qd eſt ſeruio, tanq ſeruus. Ci. li. ii. de Rep. Eſt enim genus iniuſtæ ſeruitutis, cum hi ſunt alterius qui ſui eſſe poſſint. Cum autem hi famulantur.

Famulatus, us. famulitas & famulitium pro ſeruitute. Cic. Qui aliquãdiu, ppter ignorantiã ſtirpis, & generis in famulatu fuerint. Var. apud ignauũ dñm, duro famulitio aſtrictus. Dr etiam famulitium ſeruoq copia. Macro. Vnus e famulitio, cui prouincia erat, admittere uolentes dñm conuenire. (ſuppliciter.

Famulanter aduerbiũ a participio famulans, ſignificat

Famularius, a. um. quod ad famulatũ pertinet. Vñ uerba famularia dicta ſunt, qa infinitis famulari uideant Quæ ſint famularia uerba uide in dictione Incipio.

Famulatio, famulorum famularumq multitudo, ſicut & famulitium. Apul. li. ii. Et ecce mulierem quãpiam frequenti ſtipatam famulatione.

Famulitium, Vide in famulatus.

Fanum templũ, a faunis diis, qui ſolent diuinare, ut ait Mar. Capella. uel a fauno, qui (auctore Probo grammatico) primus conditor fuit. Feſtus a fando, q pontifex in dedicatione templi certa uerba pfari ſoleret. Hinc profanus. Sunt tũ qui hoc nomen p ph. ſcribant, ἀπὸ τοῦ φανεροῦ, quod ſignificat manifeſtũ, quod e phano reſponſa dabantur. Hinc prophanus a. um.

Fanum piceni amœniſſima, ſeu umbriæ urbs in littore Adriatico, inter Piſaurum, & Senogalliam non longe a Metauro amne ſitum, ſic dicta, q in ea pulcherrimum Fortunæ templum fuerit.

Fanaticus pe. cor. inſanus dr. Qui circa fana furore uaticino afflatus bacchat, qm ſacerdotes, cũ reſponſa dabant furore pleni inſanire uidebant ſe cõcutientes. Nã apud Auianũ quærit, ſi ſeruus inter fanaticos nõ ſemp caput iactaret, & aliq, pfatus eẽt, an nihilominus ſanus uidet. Dr etiã fanaticus q fano præeſt, aut fani cuſtos eſt. Iuue. Et crine ſenex fanaticus albo Sacroq antiſtes

Fanaticus ſinus uulgo dictus. Vide in dictiõe phanates.

Faneſii, ppli in oceano ſeptẽtrionali, q ut auctor eſt Pli. li. iiii. tã grandes hũt aures, ut eoq nuda corpa teganr.

Far, farris, apud ueteres de oĩbus frugibus dicebat, qa id ferret terra, uel a frãgendo, ſeu a faciẽdo, q in piſtrinũ fiat. Nã apud antiquos molarũ nõ erat uſus, ſed frumẽtum in pila miſſum frangebãt, uocabantq adoreũ ab adolẽdo. i. ſacrificando. Col. li. ix. Poſt hæc cauea cum matre claudẽdi ſunt, & farre hordeaceo cũ aqua incocto, uel adoreo farre uino aſperſo modice alendi.

Farraca, pe. pro. dicuntur cibaria e farre.

Farreũ genus libæ ex farre fcm. Pli. Nouæ nuptæ farreũ pferebant. Farreum quoq ueteres horreũ dicebant a farre, ſicut granariũ a grano, & horreum ab hordeo.

Farreatio genus ſacrificii, quod fiebat farreo libo, quotiens nuptiæ conficerent. Hoc ẽt confarreatio dicebat. At cũ diſſoluerent matrimonia diffarreatio dicebat.

Farrago, pe. pro. a farre. Et id eſt, quod ex multis ſatis, ut hordeo, uicia, & leguminibus fit pabuli cauſa. Var. Iñ q far ferro cæſum farrago dictum, aut q primũ in farra ea ſegete ſeri cœptum ſit. Vl dicitur a farciẽdo, hoc eſt ſaturando. Diuerſarum quoq rerum cõmixtio farrago dici poteſt. Iuue. Quicq agunt homines, uotum timor, ira, uoluptas, Gaudia, diſcurſus, noſtri eſt farrago libelli. Perſius autem farraginem pro farre, uel frumento poſuit, cum inquit. Vappa lippus, & in tenui farragine mendax.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Farina a farre, ut li. xviii. Pli. docet, denomiata est. Ideo per duplex rr. scribi deberet. Verũ qa apud poetas prima corripitur simplici r. scribetur. Martia. Pascitur & dulci facilis gallina farina. Ouidius de medicamine faciei. Nam quæ puluereæ fuerint confusa farinæ.

Farinaceus, a. um. quod factum est ex farina.

Farinarius, a. um. quod ad farinam pertinet. Pli. li. xviii. Farinario cribro succernunt.

Farinarium locus ubi seruatur farina.

Farcio, is. si. tum. saturo, quasi farre impleo, & per translationem sagino, pinguefacio. Colu. lib. ix. Hæc enim fere communis est cura farcientium. Nam illi, qui uolunt, non solum opimas, sed etiam teneras auis facere, mulsea recente aqua prædicti generis farinã conspergunt, & ita farciunt. Huius uerbi composita sunt. Confercio. Effercio. Infercio. Offercio, a quo offertissimus pro pinguissimus. Plau. Sine sacris hæreditatem sum adeptus offertissimam. Et refercio.

Farcimen penul. pro. intestinum uarie, ac minutim concisa carne refertum.

Fartores, qui farcimina faciunt, ex insecta carne, & adipe, & huiusmodi. Teren. in Eu. Cupedinarii omnes, cetarii, lanii, coqui, fartores.

Fartilia, quibus implentur, ea, quæ decoquuntur. Plini. Iecur anserinum fartilibus crescit mira magnitudine. Apud eundem fartilia pro turundis. i. panificiis quib⁹ saginantur aues a farciendo.

Fartum esca, qua quid farcitur, uel fartum est. Col. li. iii. Semper proderit simul ac folia agere cœperit ficus, subrica amurca diluere, & cum stercore humano ad radicem infundere, ea res efficit uberiorem fructum, & fartum fici speciosius & plenius.

Fartura, qd fartũ est, siue act⁹ modusue farciẽdi in altilibus dĩ. Idem li. ix. Sed si fastidiet cibũ, totidem diebus minuere oportebit, quot iam farturæ processerint.

Fartim significat farciendo congestim, cumulatim. Apul. Parabar uiscum fartim concisum.

Farsilis pe. cor. qui instar farciminis farcit. Vñ Apitius porcellũ farsilẽ, leporem farsilẽ uocat, qui ĩ eduliis farciũtur uariis condimentis. Dĩ & fartilis ex cognatiõe quæ est inter s. & t. ut pulso pulto. Merso merto.

Faran, oppidum trans Arabiam, iunctum Sarracenis, qui in solitudine uagi errant.

Farfarus, pen. cor. siue farfar Syriæ fluuius, in radicibus Libani montis emittitur, & per Antiochiam fluens syriaco miscetur mari. Hinc tantus fertur, ut transiri uado nõ possit. Farfarus etiam dictus est fluuius, qui per Sabinos transit. De quo Oui. Et amœnæ farfarus undæ. Alio nomine dicitur Fabaris. Virgili. lib. vii. Qui Tibrim, Fabarimq; bibunt.

Faris uel fare, fatur, fatus, a fero deductũ est. Nihil enim aliud est ferre, q̃ fari. i. loqui. Quod ét significationem passiuam habere inuenitur. Sue. prætoꝛ fasti dies sunt quibus ius fatur. i. dicit, ut nefasti, quibus non dicitur. Huius uerbi prima persona debet esse for, inquit Pris. Eius composita sunt Effaris, extra loqueris. Affaris ad aliquem faris. Cice. in Cato. Licet mihi hisdem uersibus affari te Attice, quibus affatur flaminium ille uir Præfaris ante loqueris. Col. in præfa. Quas ordine suo tunc demum persequar, cũ præfatus fuero q̃ reor ad uniuersam disciplinã maxie ptinere, profaris ultra fas. Vir. Tum breuiter Dido uultũ demissa profatur.

Fas gtm̃ non habet, & a fando deducit. Nã si faris, seu fatis fassisue dicamus, aliud significare potest. Et fas quidem pium & religiosum, & fari dignũ dicitur, & ad deos refertur, sicut iustum ad homines. Vir. Fas & iura sinunt. i. diuina & humana iura permittunt. Cuius contrariũ est nefas, quod est impium & execrabile.

Fascia genus ligaturæ qua pueri, uel aliud quid ligari solet. Et ꝓprie ꝓ tegumento cruꝛ, pedũq; fasciæ poni consueuerũt. Ideoq; crurules pedulesq; dĩr. Vlp. Fasciæ crurules pedulesq; uestis loco sunt, quia partẽ corporis uestiunt. Scribit Pli. li. viii. mures portendisse exitium Carboni imperatori arrosis fasciis, qb⁹ in calciatu utebat. Item fasciæ dĩr zonæ, siue plagæ. Vide in fasciæ. Colu. li. vii. Recte genibus applicant, ac fasceis circundantur. Martianus. Orbis terræ in quinq; zonas, siue melius fascias discernitur. Aliquando ponitur pro nube in modũ fasciæ cœlum procurrẽte. Iuue. Nil fascia nigra minatur. Varro fasciam pro cortice posuit.

Fasciola diminutiuum est parua fascia.

Fasciari est fascia ligari. Spar. de Anto. Pio scribit. Sed cum esset longus, & senex, incuruatusq; tiliaciis tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectius incederet.

Fascis ligno⁊, aut alterius cuiuscunq; rei congeries quæ ligando fit. Per translatiõem q̃nq; ponitur pro onere. Nã fasces lignorum, seu aliarũ rerum graues sunt portantibus. Vir. Ego hoc te fasce leuabo. Sed quoniam lictores cum fascibus uirgarũ, securibus alligatis, ad terrorem præire solebant consules, & alios magistratus, factũ est, ut fasces numero plurali sumãtur pro magistratibus & honoribus, qui a populo præstantur, qa aut. xii. aut sex fascibus utebantur. Virgili. lib. ii. Geor. Non illum populi fasces, non purpura regum flexit. Fiebant autem fasces consulares, ut inquit Plinius ex gallica arbore, quæ species est populi, quam latini betulam uocant. Flexibilis enim & hæc ualde.

Fasciculus diminutiuum paruus fascis, ut in sacris literis. Fasciculus myrrhæ. Accipitur & pro olfactoriolo. Cice. li. tertio. Tuscu. Fasciculum ad nares admouebis.

Fascinus, & fascinum pe. cor. a fando quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, ut liberi non sint, nec mentis compotes, sæpeq; ad extremã maciẽ deueniant. Hora. in Epo. Minusue languet fascinum. Ponitur interdum fascinus pro fascinatione, ut apud Plinium. Fit enim morbus hic ex spiritu fascinantis per oculos fascinati ad cor ipsius ingresso, in obscœno tñ carmine ponitur fascinum pro uirili membro.

Fascino, as. maleficium infero. Virgi. Nescio quis teneros oculos mihi fascinat agnos. Fit autem a græco, illi enim βασκαίνω dicunt. Huius compositum est Effascino eiusdem significationis. Solin. Quædam in terra Aphrica hominum familæ sunt uoce atq; lingua effascinantes, quæ si impensius forte laudauerint pulchras arbores, segetes lætiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes pastu, atq; cultu optimas, emoriãtur repente. Potest etiam significare maleficiũ tollo, sicut excanto incantationem remoueo. Plinius. Esse eiusdem generis in Triballis, & Illyriis adiicit Isigonus, qui uisu quoq; effascinent.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Faſtelis dicta eſt Diana, a faſce ligno. ſ. quo abſcondi tum Dianæ ſimulachrum Oreſtes Ariciam detulit.
Faſelus gen. maſc. uel fœ. q & phaſelus dicit genus naui gii Campani. Vir. lib. iiii. geor. Et circũ pictis uehit ſua rura faſelis. Sal. li. iii. hiſt. Et forte in nauigãdo cohors una grandi faſelo uecta, a cæteris deerrauit. In gñe ma ſcu. genus eſt leguminis exilis, & teretis, qui & phaſeo lus & phaſilus dicit. De quo infra Phaſellus.
Faſti dies ſunt, qbus ſine piaculo ptoribus licebat tria uerba fari. ſ. do, dico, addico. Et nefaſti, qb⁹ nõ licebat fari. Oui. Ille nefaſtus erit p quẽ tria uerba ſilent, Faſt⁹ erit p quẽ lege licebit agi. Faſto. libri, in qbus totius anni res populi Romani ſcriptæ cõtinebant, & cauſæ feſtiuitatũ explicant, ut in Faſtis Ouidii, de qbus idem Sacra recognoſces annalib⁹ eruta priſcis, Et quo ſit me rito q̃q notata dies, Inuenies illic & feſta domeſtica uobis. Sæpe tibi pater eſt, ſæpe legẽdus auus. Scribit Li ui. Flauium ſcribã faſtos circa fo. in albo ꝓpoſuiſſe, ut qñ lege agi poſſet ſcire. Et eſt faſtus ſcdæ & q̃rtæ de clina. Luca. Nec me⁹ eudoxi uincet faſtib⁹ ann⁹. Var. in Epheme. Cæſar faſt⁹ correxit. Colu. li. x. Sequor nũc eudoxi, & Metonis faſtus aſtrologo. Et, ut auctor eſt Priſ. eadẽ forma dr faſtus faſti, qua ſenatus uel ſenati. Faſtus uero pro ſupbia ſemp eſt quartæ. Et eſt ꝓprie indigna ſuiipſius per ſuperbiam exiſtimatio.
Faſtidio. is. pe. pro. iui. itum, a faſtu fit. Nam ꝓprie faſtidire eſt cum faſtu quodam cõtemnere, hoc eſt in faſtidium hẽre. Vir. Inuenies alium ſi te hic faſtidit Alexis. Vñ pro ſtomachari dr. Cõſtruit q̃q modo cũ actõ, modo cum dtõ, mõ cum gtõ. Hora. in ſer. Num eſuriens faſtidis oĩa ꝑter pauonem rhõbumq. Cic. pro mil. Sed etiã recte factis ſæpe faſtidiũt. i. faſtidiũ faciũt. Plaut. i Aul. Abiit, neq; me certiorem fecit, faſtidit mei. Lucil. li. vii. Difficiles ſumus, faſtidimus bonorum.
Faſtidiũ meũ, quo ego alios faſtidio. Faſtidiũ mei quo ego ab aliis faſtidior. Quint. Ceu mulier oĩb⁹ expoſita mortalib⁹ uanitatẽ faſtidio mei, deſpectuq; captauit.
Faſtiditus, faſtidio habitus. Lucanus. Pars magna ſenatus faſtidita iacet.
Faſtidioſus, qui oĩa faſtidit, uel q aliis eſt faſtidio.
Faſtigiũ, altitudo ac ſummitas opis, cum faſtigium eri gitur ſupra ædificiorum columen ornatus cauſa, & a tota latitudine ſurgere incipiens paulatim tollit in acumen, quod uulgus frõtiſpiciũ uocat. Hinc illã formã in quacũq; re faſtigiũ dixere. Hinc Pli. folia faſtigiata dixit. Vir. Et faſtigia ſuſpicit urbis. Qñq; dr ima pars Idem li. ii. geor. Forſitã & ſcrobib⁹ q̃ ſint faſtigia q̃ras. Quandoq; finis. Cicero libro iii. officiorum. Sed quo ope inchoato, ꝓpe tñ abſoluto tibi faſtigiũ ꝑponim⁹.
Faſtigio. as, acumino, & quaſi in faſtigiũ erigo. Pli. lib. xviii. Frumenta hyeme in herba ſunt, uerno tpe faſtigiant in ſtipulam, quæ ſunt hyberni temporis.
Fatigo, as, pe. pro. quaſi fatim ago, hoc eſt abundanter a gito, & ad laſſitudinẽ deduco. Vir. li. v. Veloces iaculo ceruos curſuq; fatigat. Aliqñ pcutio. Idẽ. Verſaq; iuuẽ cum terga fatigamus haſta. Aliqñ pturbo cõmoueo, ut Quæ mare nũc, terraſq; metu, cœlũq; fatigat. Aliqñ excito. Idẽ. Socioſq; fatigat ꝑcipites uigilate uiri. Ali qñ cohibeo. Cice. li. iii. offi. Qui nõ uerbis ſunt, & diſputatione philoſophor, ſed uinculis & carcere fatigandi. Huius compoſitum eſt Defatigo, quod eſt deorſum, ſeu ualde fatigo. Teren. in Adel. Vtinam qdem quod cum ſalute eius fiat, ita ſe defatigari uelim, ut triduo hoc perpetuo prorſus lecto nequeat ſurgere.
Fateor. eris. faſſus, affirmo ſpont e. Lactan. Idem etiam poetæ fatentur. Huius compoſita ſunt cõfiteor, diffiteor, infiteor, quæ ſignificant non fateor, nego. Profiteor, de quo infra.
Fator. aris, multum loquor. Eſt em̃ frequentatiuum a faris. Feſtus. Fatantur multa loquuntur.
Fatum, a fatus, ſcdm Priſc. in paſſiua ꝓcatiõe. i. dictus. Vñ fatum iuſſum & dictum dei. Pſal. Semel locut⁹ eſt deus, duo hæc audiui, qm̃ ptãs dei eſt, & tibi dñe miſeri cordia. Aug. li. v. ci. dei. Quod n. dictũ eſt, ſemel locut⁹ eſt, intelligit im̃obiliter, hoc eſt, incõmutabiliter eſt locut⁹, ſicut nouit incõmutabiliter oĩa q̃ futura ſũt, & q̃ ipſe facturus eſt. Hac rõne poſſem⁹ a fando fatum appellare, niſi hoc nomen iam in alia re ſoleret intelligi quo corda hoĩm nolumus inclinari. Scribit Cice. fatũ eſſe cõnexionẽ reꝝ p æternitatem ſe inuicem tenentẽ q̃ ſuo ordine & lege uariant, ita tñ, ut ipſa uarietas habeat æternitatẽ. Sene. in q̃ſtiõibus naturalib⁹. Quid intelligis fatum? Exiſtimo neceſſitatem reꝝ oĩum actionum q̃, quas nulla uis rumpat. Chryſip. Fatũ eſt dictũ quoddã determinatum q̃ diuinit⁹. Sed qd de fato ſentire debeant catholici, ſcribit apud patrẽ meũ Augu. li. v. ci. dei. ca. ix. Apud poetas fatum qñq; capit ꝓ natura. Vir. Nam qa nec fato, merita nec morte peribat. Qñq; ꝓ uoluntate. Id em̃ Plato dicit, fatũ eſſe uoluntatem & iuſſionẽ diuinã. Vir. Fatis Iunonis iniquæ. Qñq; ꝓ oraculo, quod dii fant. Idem. oblitus fatorum. Qñq; pro morte, quia nihil tam neceſſarium impendet homini q̃ mors. Vnde fato concedit, qui moritur.
Fatale, quod ꝓnicioſum eſt & mortale. Vir. Scandit fatalis machĩa muros. Et fatale dr quicqd nobis ex fato debet, ſiue bonũ ſiue malũ. Aug. lib. v. ci. dei. Ea fatalia dicunt, q̃ ꝑter Dei & hoĩum uoluntatem cuiuſdam ordinis neceſſitate contingunt. Aliquando fatale dicit ſalubre. Vale. lib. i. Eo legatis miſſis unicam fatalis remedii opem impetraturam ſe credidit.
Fatidicus pe. cor. qui futura ꝓdiuinando ſolet fari, qui nobis fata. i. decreta deorum exponit. Vnde fatidici libri, q̃ continent fata populorum, quales erant decem Sibyllarum libri, qui & ab hiſtoricis fatales appellant. Fatidici uates & Fatidica Manto nominatur, qm̃ erat fatiloqua, q̃ uaticinabat diuinitate prædita ἔνθεοι λέγοντα καὶ μάντεις.
Fatifer. a. um, pe. cor. quod eſt mortiferum.
Fatim aduerbium, abundanter a fando, qa uerborum q̃ rerum maior ſit copia, uel q fari facile ſit. Hinc cõponitur Affatim, de quo ſupra.
Fatiſcere ſine h ſignificat deficere. Colu. li. viii. Non qa ignorem fœcunditatem ſcropharum maioris eſſe numeri, ſed quia celerrime fatiſcit quæ pluris educat. De hoc etiam in Defetiſcor.
Fathiſcere, eſt abundanter aperiri, quaſi affatim hiſcere Virgilius. Rimiſq; fathiſcunt. Ambroſius lib. hexam. Plærunq; terra meridianæ plagæ torretur ardoribus, atq; æſtu ſoluta fathiſcit in puluerem miſerandi agricolæ labore conſumpto.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Fatuus,insipiens,tractũ a sapore ciboꝝ, q cũ non sapiũt fatui dicunt. Mar. Vt sapiant fatuæ fabroꝝ prandia betæ,o q̃ sæpe petet uina pipꝛ coquus. Ter. in Eu. Fatus, insulsus,tardus. Var. hoc nomen a fando deriuat,ut sit fatuus q fat,qđ puer primo fat,hoc est, q inepta loqt. Fatui quoꝛ dii sũt,q & Fauni dicũt,q̃si multũ fantes.

Fatua dea dicta est terra,qđ infantes partu editi, nõ prius uocẽ edũt q̃ terrã attigerint. Eadẽ & bona dea uocata est,ꝙ oĩm nobis ad uictũ bonoꝝ cã est. Et fauna, ꝙ oĩ usui aiantiũ fauet,& ops,ꝙ ipsi⁹ ope uita constat.

Fauissæ cellæ q̃dam & cisternæ & specus in area capitolĩna, ubi repõi solebãt signa uetera,& alia q̃dã religiosa donariis cõsecrata,q̃ ex tẽplo collapsa essent. Dictæ fauissæ,ꝙ in eis nõ rude æs,argẽtũꝙ,sed flata signataꝙ pecunia conderet. Vũ & a priscis latinis flauissas dictas fuisse,quos græci thesauros appellãt. Cellæ igit qbus æditui capitolini utebant ad custodiendas res ueteres religiosas,fauissæ detracta l litera.

Faueo,es.faui,fautũ. Fauere ꝓprie est bona fari, seu fauorem facere. Hinc fauor uox bene p̃cans alicui, siue alicuius commodum & laudem tuens. Fauere etiam tacere est,ut inquit Dona. Teren. in An. Fauete,adeste æquo animo. Similiter fauere linguis est tacere. Non em̃ a fauore trahit,sed imperat silentium,ut rite pagi possit sacrum nulla mala uoce obstrepente. Seneca de beata uita. Fauete linguis. In ludis uero ore fauere, inquit Ser. est dicere bona uerba,quia in illis necessarius est fauor. A faueo fiunt fautor & fautrix.

Fauor. Vide in dictione Faueo.

Fauorabilis dicit,qui gratiosus & impetrabilis,ac fauoris plenus est apud oẽs. Suet. in Cali. Sic uulgo fauorabilis,ut plurimi tradant, quotiens aliquo aduenirẽt, uel sicunde discederet præturba occurrentium prosequentium ue nonnunq̃ eum discrimen uitæ adiisse.

Faustus,a fauore, ꝓspeꝛ ac ꝓpiciũ significat,cui omnes fauent. Terẽ. O faustũ & fœlicẽ. Hinc aduerbiũ fauste, quorum contraria sunt infaustum & infauste.

Fauni agrorum & syluaꝝ putati sunt dii, q post prolixũ tempus moriunt,ꝙ e terra geniti sunt. Hinc fana dicta existimat Prob⁹. Ser. Faunũ & faunã tradit dictos esse a uaticinando.i.fando. Vnde & fatuos dicimus inconsiderate loquentes. Hos q̃dam incubos uocant. Fauni apud latinos hi sunt, q apud græcos satyri filii Saturni. Scribit Hie. satyrum a diuo Anto. inuentum. Aug. docet faunos,aut immortales animas nõ habere, aut humano semine natos. Et faunus dictus fuit Pici filius & Latini pater, qui regnauit in Latio,a fando dictus, ꝙ oracula sua uoce redderet.

Fauilla,quasi cinis extinctus, ꝙ ignem tectum foueat quasi fouilla. Est em̃ deserta igne. Siue potius,quasi flauilla a colore. Nam & Pacu. flauũ dixit puluerẽ. Scintilla uero proprie est,quæ e silice,cum is cædit, exilire solet. Vir. Ac primũ silicis scintillam excudit Achates. Oui. li. iiii. Fast. Pars quoꝙ cum saxis pastores saxa feribant,Scintillam subito prosiluisse ferũt. Hie. in eccle. Ab scintilla una augetur ignis.

Fauorin⁹ nomẽ philosophi,de quo fit mẽtio apud Gel.

Fauonius uentus a fouendo dictus,ꝙ cuncta foueat. Est em̃ genitalis spiritus uiuendi,eo maritantur uiuiscẽtia terræ,zephyrus a græcis dr. Spirat aduersus Eurum.

Fauus,apũ domus,& cellulæ,a fouendo,ꝙ in his soboles foueãt. Plin. primũ itaq̃ fauos cõstruũt cerã fingunt. Virg. prima fauis ponunt fundamĩa, deinde tenaces Suspẽdũt ceras. Pli. iunior. Bucellã panis dedit, & fauũ mellis,hoc est fructũ operis apiarii melle plenum.

Fauulus diminutiuum,paruus fauus,Plau. Meus dulciculus fauulus.

Faux,supior pars gulæ,mẽto ꝓpinqua,sed interior, ubi os angustat. Pli. li. xi. Summũ gulæ fauces uocant, postremũ stomach⁹. Vir. li. vi. Vestibulũ ante ipsum, prmisq̃ in faucibus Orci. Per translationẽm fauces dicũtur stricti ingressus uallium seu alterius loci. In fauci/bus sunt foramina duarum fistularum,cibalis.l.& spiritalis, q̃ continua humectatione indigent Siccæ enim exulcerant. Oui. lib. vi. met. Caret os humore loquẽtis & fauces arent,uix est uia uocis in illis. A faux fiunt Offoco,præfoco & suffoco penul. producta.

Fax fustis incisus a lumine faciendo,quod lumen facile faciat. Cuius diminutiuum est facula, primam facem noctis principium uocitabant,quod tum primum uti face incipiunt.

Faxo pro faciam. Virg. li. xii. Ego sydera faxo firma manu,Faxim fecerim. Faxint faciant. Teren. in Heau. Vi nam Dii ita faxint.

Fante E

Febris,a feritate morbi mali,uel sicut Ser. docet a feruoꝛ

Febricula diminutiuũ parua febris. Plan. Cic. Qui ex labore in febriculã incidit assiduã & satis molestã,græce πυρεθ⁹, καὶ πυρέτ⁹ ἀπὸ τ̃ πυρόω πεφλέγηται.

Febriculosus,qui habet multam febrem. Gellius. Non morbus hic febriculosus aut nimium grauis.

Febrile,quasi ad febrem pertinens. Apuleius. Ardore æstuans febrili.

Febrio.is.iui.itum,febrem patior. Macer. Hæc nondum tremulo potanda dabis febrienti.

Febricito,as,& febricitor deponẽs in eadẽ fcatiõe,Colu. li. vii. Febricitãti boui cõuenit abstinere cibo uno die.

Februo,as,lustro,purgo,a ferueo,hoc. n. adolendo,& flãmis feruentibus fieri solebat, uel a Sabinoꝝ lingua, q febrũ purgamentũ dicunt. Hinc februarius mensis dictus est,ꝙ tum. i. extremo anni mense ppius februaret, id est purgaret,per xii. em̃ dies continuos februarii celebrabant februa. Hisq̃ diebus pro impetranda mortuorum animabus quiete,oĩs populus piaculis sacrificiisq̃ circa sepulchra accensis facibus,cæreisq̃ intentus erat,& Iuno februata siue februalis,ꝙ ei hoc mẽse sacra fiebant,eiusq̃ feriæ erant lupercalia.

Februus.a.um,dicitur id quod purgamenti causa in sacrificiis adhibebatur.

Februatus,a.úm. quod purgatũ est. Pli. Vulgata priscis tpibus opinor,obtinuit februa esse oĩa,qbus malefactorum cõscientiæ purgarent, delerentq̃ peccata aut manes animabus defunctoꝝ placidi redderentur.

Februus Ditis pr̃,ꝙ ei mẽse februario sacrificaret.

Februarius mensis. Vide paulo ante in februo,as.

Feciales dicti sunt,a ferẽdo,ꝙ belli pacisq̃ ferẽdæ, apud eos ius erat. Neq̃. n. licebat bellũ alicui inferre, nisi hi & iusta cã susceptũ declarauissent,& prius indixissent. Var. Itaq̃ bella tarde nec magna licẽtia suscipiebãt,ꝙ bellum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bellū nullū niſi piū putabāt geri oportere,& priuſq; in
diceret bellūiis, a qbus iniurias factas ſciebāt, feciales
legatos res repetitū mittebāt quatuor, quos oratores
uocabant. Sunt etiā q feciales a faciēdo deriuari exi
ſtiment, q apud eos belli ac pacis faciendæ ius eſſet.
Felis aīal quadrupes, quod nobiſcū in domibus tenem⁹
ad murū uenatū, uulgo Cattus, quod nos cautū aſtu
tumq; dicimus, a quo Catones uolunt primo appella
tos. A græcis ἀιλοῦρος dī. Et ipſi quoq; uanitas ridetur;
Ægyptii nullā beluā, niſi ob aliq; utilitatē cōſecrauerūt
uelut Ibim, q uim ſerpētiū cōficiat. Crocodilū, q terro
re arceat latrōes. Felē, q pelle ei⁹ ſcuta cōtegāt. Ichneu
mones, q nō ſināt ſerpētes maximā eius regiōis peſtē
augeri. Pli. li. x. Feles, quo ſilentio, q leuibus ueſtigiis, q
multo ſpeculatu in muſculos exiliūt, excrementa ſua
obruūt terra, intelligētes odorē illū indicē ſui eſſe. Ait
n. Var. li. iii. Oēs parietes tectorio leuigāt, ne feles alia
ue beſtia itroire ad nocēdū poſſit. Varro & Colu. acci
piūt felēp eo gñe aīalis qd uulg⁹ fouinū ſeu marturel
lū appellat. Sene. li. epi. Quid eſt quare tī pauonē q̄ an
ſerē gallina no fugiat, at tāto minorē eis nec notū ſibi
accipitrē, quare felē pulli timeāt, canē non timeant.
Fel eſt purgamentū ſanguinis peſſimū. cui tm̄ ineſt uir⁹
ut hoiem totum decolorē reddat, & maxīe oculos, ut
in hoie irato cernim⁹. Fel em̄ iræ ſedes eſt. Humor aūt
q in folliculo eſt fellis, bilis uocat, q̄ pro ſui conditione
hoiem cōuariat. Bilis em̄ atra, quā græci melancholiā
uocāt facit inſaniā. Plau. in am. Delirat uxor atra bile
percita eſt. Sed de bili ſuo loco dictū eſt. Aliqñ fel, cū
ſit peſſimus humor pro animi amaritudine ponit.
Fello, as, lac exugo, & ſuctu ebibo. Marti. Si fellas & aquā
bibis, nil Lesbia peccas. Qua tibi parte op⁹ eſt Lesbia
ſumis aquā. Soli. in collecta. Nequaq; mater equa pul
lo p̄bet ubera fellicanda. Trāsferē ad rem obſcœnam.
Nā fellare dīt illi, illæue, q, quæue, uirilia intra os ac
cipiūt, & illa pinde ac papillas exugunt. Qui uero uiri
lia huic libidini p uoluptatē accōmodabāt, Irrumare
dicebant. Inde fellator & fellatrix, & fellito, as. frequen.
Fellicones, homines mali dicuntur, & nullius uſus.
Femur, quod & femor dī ſcdm Phocā a ferēdo, q his p̄
cipue partibus ſuſtineatur animal atq; feratur.
Femoralia, p uerēdo⁹ tegminib⁹. Sue. de Auguſt. Qua
re quaſſato corpe, neq; frigora neq; æſtus facile tolera
bat hyeme ēternis, cū pingui toga, tunicis, & ſubuculæ
thorace laneo, & femoralib⁹ & tibialib⁹ muniebat.
Fœmen, inis, capit ſicut femur. Plau. in Mil. Ecce aūt ad
uortit nixus leuo in fœmine. Proprie tū fœmina ſunt
interiores ptes, fœmora exteriores, fœmina poſterio
res, fœmora anteriores. Pli. lib. xi. ſic de apibus ſcribit.
Prioribus pedibus fœmia onerāt, ppter id natura ſca
bra. Et li. xxviii. Fœmia, inqt, atteri aduriq; eqtatu no
tū eſt. Fœmia. n. iteriora eqtando atterunt, nō exterio
ra. Hinc Apul. finxit uocabulū. Interfœmineum pro lo
cis muliebribus, ueluti poſitis inter fœmia. Col. li. vii.
Vereris quoq; & ſub fœmina manum ſubiicere, ne ad
hmōi tactū poſtmodū paueſcant. Exiſtiat Ser. fœmē
in ntō nō repiri. Priſ. docet eſſe in raro uſu. Feſtus fœ
men declinat. Fœmina etiā inferiores ptes dicant. Nā
a flexu dicta uident. Vbi. n. iunctura cū flexu pedis eſt,
fœmina dīt. Plau. in aſi. Sed tū tu nēpe eos aſinos præ
dicas uetulos claudos, qbus obtritæ ad fœmina erant
ungulæ. Col. li. vii. Fœia ſecari, & interdū inuri ſolent.
Fœminalia, tegumēta fœminū, & ſubligacula. Hier. in
Exo. Facies & fœmīalia linea, ut operiant carnē turpi
tudinis ſuæ a renib⁹, uſq; ad fœmora. Idē ad Fabio. Di
ſcamus primū cōes ſacerdotum ueſtes atq; pontificū
lineis fœmīalibus, q̄ uſq; ad genua & poplites ueniūt,
uerecūda cælant, & ſupior pars ſub umbilico uehemē
ter aſtringit, uocat q lingua hebræa Maſchinaſſe, græ
ce περιζώματα, a noſtris fœminalia, uel brachæ uſq; ad
genua ptingentes. Et (ut ſcribit Ioſephus) ob fortitu
dinem ex byſſo retorta fieri conſueuerunt.
Feneſtra ἀπὸ τ̄ φαίνειν, qd eſt lucere. Fit. n. ad lucē redden
dā. Oui. Qua lumē thalamis parua feneſtra dabat. In
terdū ponit pro aditu & uia. Terē. Hui q̄tā feneſtrā ad
nequiciā patefeceris. Plin. Feneſtrare uerbū uſurpat p
feneſtras apire, Sic. n. ait. Media oculoꝝ cornea fene
ſtrauit pupilla. Et p detractionē mediæ ſyllabæ feſtra;
quod eſt hoſtiū paruū in ſacrario, ut ait Macro.
Feneſtrenula & feneſtricula diminutiua ſūt. Hie. Sit aūt
una uel plures feneſtrenulæ iuxta diſpoſitionē eī.
Feneſtrella, diminutiuum parua feneſtra.
Feſtrella ſimiliter & Feſtricula diminutiua ſunt.
Feneſtella ſine r, nomen eſt proprium hiſtorici, qui no
uiſſimo tempore Tiberii Cæſaris claruit.
Feneſtratus, a, um, quod eſt apertum, perforatum. Plau.
Nulla eſt feneſtratior domus.
Feneus nomē phi platonici, a quo fenei phi dicti ſunt.
Feneſtro. as. feneſtras aperio. Pli. Media oculorum cor
nea feneſtrauit pupilla.
Fero fers, tuli, latum, & tetuli ſcdm Diomē. Teren. Huc
tetuliſſem pedē. Proprie ſcat porro. Vir. li. v. Vix illā
famuli phegeus ſagariſq; ferebant. ἑκμαξάλλωικὸν φέ
ρω τ̄ λέγω καὶ αὐώμαλον μέλλων οἴσω οὕτω τῆς λατί
νοις. Aliqñ tolero, patior. Teré. in heau. Nā quē feret, ſi
parentē ſuū non ferē? Aliqñ duco, dirigo. Liui. li. i. Per
git ad ꝓximā ſpeluncā, ſi forte eo ueſtigia ferrent. Vir.
li. vi. Hinc uia tartarei q̄ fert Acherōtis ad undas. Ali
qñ dico, nomino. Idē. Quā Iuno ferē terris magis oīb⁹
unā, Poſthabita coluiſſe Samo. Aliqñ do, exhibeo. Idē
Sacra Dioneæ matri diuiſq; ferebam. Lact. li. iii. Non
em̄ deſcēdit aliqs e cœlo, q ſententiā de ſinguloꝝ opi
niōibus ferat. Aliqñ cōcupiſco. Sal. Tūc Catilina polli
ceri tabulas nouas, ꝓſcriptiōes locupletū, magiſtrat⁹,
ſacerdotia, rapinas, atq; alia oīa q̄ bellū & libido uicto
rum fert. Aliqñ extollo. Idē. Cōſulares oēs, itēq; ſenat⁹
magna pars ſententiā eius laudat, uirtutē animi ad cœ
lum ferunt. Aliqñ gigno, ꝓduco. Vir. Si duo ꝑterea ta
les Idæa tuliſſet terra uiros. Aliqñ habeo. Idem. Ferre
ſui dederat monumentum & pignus amoris. Aliqñ
affero. Idem. Legati reſponſa ferunt. Aliquando con
fero. Idem. Quibus acer Eryx in p̄lia ſuetus ferre ma
num. Aliqñ Diſturbo. Idem. Quippe ferant rapidi ſe
cum, uerrantq; per auras. Aliquando oſtento, ut apud
eundē lib. ix. Captiuo ſiue ut ſe ferret in auro uenatrix
Aliquādo Conſulo, ut Pompeius tulit ad populū. Ali
quando aufero. Vir. Poſtq̄ te fata tulerunt. & Omnia
fert ætas. i. aufert. Aliquando refero ſeu recipio. Teren.
in Adel. Pro labore ab his fero odium. Aliquando aſ
ſequor. Idem. in Eu. Hoc ſi effeceris, quoduis donum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

a me ꝑmium optato,id optatū feres.Et in Adel.Ni faciant,quod illos æquū eſt,haud ſic ferent,id eſt obtinebunt.Quod ſi cū hoc uerbo ꝑ me,ꝑ te, ꝑ ſe addant̃ ſignificat dicto,uel facto,uel geſtu aliqd oſtendo,confiteor q̃,& ipſa ſtatim fronte,de aliqua re aut hoīe,ut ꝑ refers iram.Quint.Fiduciā igit̃ ꝑ ſe ferat orator,ſempq̃ ita dicat,tanq̃ de cauſa optime ſentiat.i.ex ipō aſpectu oratoris,exipa uoce,ex ipſa tota oīone eluceat fiducia quemadmodū q̃ pugnaturi ſunt in uultu & geſtu indicant tacitā uel formidinē,uel fiduciā,hoc eſt ꝑ ſe ferūt fiduciā,formidinē ue.Cic.Nā ille q̃ accipit iniuriā, meminit & ꝑ ſe fert.i.ſe mentē pſequendæ iniuriæ hēre oſtendit.In eundē ſenſum accipi ſolent.Præ me duco, ꝑ me gero.Cōpoſita ſunt.Affero.Aufero.Confero.Circūfero.Defero.Differo.Effero.Infero, Introfero. Offero.Perfero.Præfero.Profero.Refero.Suffero.Supfero Transfero,quæ habent penul.cor.

Ferre auras,eſt aſſueſcere aeris uarietati q̃ obeſt. Vir.li.ii.geor.Cum ſemel hæſerunt aruis auraſq̃ tulerunt.

Feræ,a ferendo dictæ ſunt,q̃ toto corpe ferant̃, ſiue q̃ cū impetu & ſine rōne ferant̃,aut q̃ naturali utant̃ libertate,& pro deſyderio ferunt̃.Proprie aūt feræ dicūtur,q̃ ferocitatem hūt,ut leones, pardi,lupi, quæ ubi manſuefactæ ſunt Cicures appellant̃,improprie oīes quadrupedes pecudibus exceptis.

Fere aduerbiū ꝓcat feſtinanter,& paꝝ abeſt quin,quaſi continue ferēdo,q̃ id,quod ferē in motu eſt,ut fere hominē occidiſti.i.paꝝ abfuit q̃n hoīem occideris. Priſ. docet fere ꝓcare iuxta,q̃a celeribus oīa iuxta ſunt. Et ꝓferē cum accentu in ultima βαρεῖα.Interdū in oīone ita conſtituiē,ut intelligaē q̃dā uniuerſitas.Quint.Hæ fere ſunt emendate loquendi ſcribēdiq̃ partes, id eſt fere omnes.Cice.Memini in eum ſermonem incidere,qui tum fere erat in ore.i.fere ſemper.

Ferinus,a.um,penul.prod.quod eſt ferarum.Apul. Ferino ac beluino ritu.

Ferale adiectiuū ꝓcat dirū,exitiale a feralibus ſacrificiis Apu.Rogū demolirent̃,cœnā feralē a tumulo ad mēſam referrent. Vir. Solaq̃ culmĩbus ferali carie bubo Viſa queri.Et feralis dies dicebaē, quo feralia fiebant. Et gūali uocabulo dī oīs res lugubris ptinēs ad defunctos.Vñ feralis pōpa exeqalis q̃ cadaueri efferendo exhibeē.Veteres quoq̃ feralia dixerunt diis manibus ſacratā diē a ferendis epulis ad tumulū in cœnā quam & ipſam feralē nuncupant.Oui.Hāc q̃a iuſta ferūt, dixere feralia lucem, ultima placandis manibus illa dies.

Feralia ſacrificia parentalia quædam ab inferis, & ferēdo,q̃ ferrent epulas ad ſepulchrum eius,cui uellent parentare,uel a feriendis pecudibus.

Feralia officia ſunt q̃ inferis ac defunctis exhibent̃.

Feralia fœdera,tedæ ferales, & arma feralia q̃ſi mortifera

Feralia amicula,ſunt ueſtimenta quibus cadaue (ra. ra defunctorum ueſtita ſepulchro conduntur.

Ferales uittæ dicuntur quæ ſunt funeri accommodatæ.

Feralis cultus pro funebri & lugubri.

Feralis dies dicebatur quo feralia fiebant.

Ferus dī atrox,ſeuerus,q̃ ferinū animū habet,uel q̃ durioris eſt uitæ,& animi crudelioris.Virgi. Ferus oīa Iuppiter Argos tranſtulit. Vnde Aug.in dial.Ferū mā ſueto oppoſuit.Hinc feritas quæ eſt naturæ quædam aſperitas,& diri ſemper eſt aī.A ferus conponiē Semiferus pe.cor.Semifera dicunt̃ aī alia, quæ ex fero placido q̃ naſcunt̃,ut apro & ſue.Semifera etiā dicunt̃ quæ nec placida nec fera ſunt,ſed mediæ inter utrūq̃ naturæ,ut in uolucribus hirundines,in cāpo lepores,cuniculi,in mari delphini.Perferus ualde ferus,Varro li.ii.de re ruſt.Boues perferi etiam nunc ſunt multi,in Dardania,& Media,& Thracia.

Ferox fortis,inuictus.Hor.li.car. Vrbes genteſq̃ & Latiū ferox.Salu.Ille aīo feroci negat ſe fuſam totiē Numidiā ꝓtimeſcere.Item dī ꝑanimoſus ad certandū cū altero,& ad uim alteri inferendā atq̃ nocendū.Vir.Stat ſonipes,& frena ferox ſpumātia mandit.Aug.in dial. Manſueto oppoſuit.Plautus ꝑ cordato & faceto ī Mili.poſuit.Et q̃a tecū erā, ꝓpterea aīo erā ferocior. Hīc ferocia,& ferocitas.Cice.li.vi.de rep.Qui cōperit eius uim,& effrenatam illam ferociam.Ferociter.Plaut.in Mil.Supbi nimis ferociter legatos nr̃os increpant.

Ferocitas,ut inquit Speuſ. exceſſus audaciæ haud metuens quæ metuenda ſunt.

Ferocio,is.iui.uel ferocii.itum,ferox fio,quod uernacula lingua dī ingagliardire.Gel.lib.i. Nihil adeo in congrediendis hoſtibus,atq̃ in principiis ꝓlioꝝ ad ſaluteē uirtutemq̃ aptius rati, q̃ ſi ꝓmulcti ſonis mitioribus, non immodice ferocirent.

Ferax dicitur.quod abundanter ex ſe producit.Plin.Vt tam ferax bonaꝝ artium ſeculum uideremus. Vnde inferax contrarium.Sic Hiero.ad Dama.Inferaces ſyluas dixit.Hinc feracitas.

Fertile adiectiuū pen.cor.ſicut ferax ſumiē.Colu.li.iiii. Vt ex his partibus trunci ſumant̃, q̃ & genitales ſunt & maxime fertiles.Hinc fertilitas, ſicut a ferax feracitas.Idem.Id enim non accidit palmitis fertilitate.

Ferentarii, leuis armaturæ milites auxiliatores,a ferendo auxilio,ut quicqd opus eſſet,auxilio ferrēt,excuſſi leues armis grauibus nō impediti,ſed enſe & telis tm̃ inſtructi. Vel dicti ſunt ferentarii,quia fundis lapidibꝰ pugnabant,q̃ tela ferunt̃,non tenent̃.Sal.Poſtq̃ eo uentum eſt,unde a ferentariis ꝓlium committi poſſet.Cato eos ferentarios dixit, q̃ tela ac potiones militibus pugnantibus miniſtrabant.Hi etiam uelati uocabant̃

Feretrius dictus eſt Iuppiter,q̃ pacem ferre putarēt,q̃n ex templo eius quod Romæ primum a Romulo ædificatum eſt,ſumebant ſceptrum,per quod iurarent,& lapidem ſilicem,quo fœdus ferirent,uel a feriendo,ut inquit Plutarchus.

Feretrum pe.cor.a fero lectus, uel aliqd aliud,quo mortuus ferri ſolet.Et alio noīe capulus dī,a capiendo. Sumiē & pro eo in quo aliquid cum pompa fertur.Liuꝰ Spolia ducis ſupēſa fabricato ad id apte feretro gerēs in Capitolium aſcendit,ibiq̃ cum ad quercum paſtoribus ſacram depoſuiſſet,templum deſignauit. Quidā græcum putant φέρετρον, græci em̃ pheretra uocant argentum,aurum,gemmas,imagines principum,ſpolia hoſtium,& cætera quæ in pompa feruntur.

Ferentium oppidū,quod Pli. collocat in prima Italiæ regione,in qua Roma eſt,a qua ferentinates dicti. Eſt & Ferentium in Tuſcia,unde Ferentini.

Feretrus mons,a quo familia feretria dicta,a qua Vbini dux originem habet.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ferétum oppidum Sabinoꝝ ſeu ſamnitũ, a quo Feréta nidicuntur, de quo Dyoniſius Halicarnaſeus. li. xvii. Ferculũ a ferédo. Vnde fercula pulmentarioꝝ ab eo, qꝛ méſæ inferanť. Iuue. Quis fercula ſeptẽ ſecreto cœna uerboꝝ ꝓtulit titulũ. Veni. uidi. uici, hoc eſt inter pœ triũphalis geſtamina. Quo noie cõtinenť ſimula chra deoꝝ, ſpolia hoſtiũ, coronæ, machinæ, & id genꝰ alia q̃ fieri ſolent in pompa triũphali, ſicut fercula lu doꝝ, fercula, quæ in ludis, fercula ſacroꝝ quæ in ſacris Acron etiã docet fercula eſſe pulpita, in quibꝰ deoꝝ ſi mulachra ſint, quia in pompa Circenſi hoc eſt celebri tate ludoꝝ circenſium hmõi ſimulachra deoꝝ ferun tur. Cice. li. i. off. Cauendũ eſt, ne tarditatibus utamur in ingreſſu mollioribus, ut ſimiles põpaꝝ ferculis eſſe uideamur. Amb. li. i. offi. Sũt q̃ ſenſim ambulãdo imi tantur hiſtrionicos geſtꝰ, & q̃ſi quædã fercula põpaꝝ Ferio. is. pcuſſi. præteritũ mutauit a pcutio. idẽꝗ ſigni ficat. Vir. Cornu ferit ille caueto. Et ferire ſancite fir mare. Vñ ferire, ſeu pcutere fœdus dicimus. Idẽ haud mora Tarchõlũgit opes fœdꝰ qꝗ ferit Et apd Eſaiã. Fe riã uobiſcũ pactũ ſempiternũ Itẽ ferii pulſare é. Plau. in am. Feriã fores aperite. Huiꝰ cõpoſitũ eſt referio, qd eſt repcutio. Idẽ in aſi. Patitor tu idẽ, cũ ego te referiã. Feriæ a feriẽdis uictimis dicti ſũt dies ceſſationũ ab ope re, ſeu ab epulis ferẽdis. In his enĩ epulæ fiebãt. Feriaꝝ aũt apud antiquos mſta erãt genera, quæ pollũi dice bantur, ſi in his aliquod opus fieret Feriaꝝ publicaꝝ erãt quattuor genera. Statiuæ uniuerſi populi cõmu nes, q̃ certis & cõſtitutis diebus fiebãt, in quibus præci pue ſeruabantur Agonalia, Carmentalia, Lupcalia, Coceptiuæ, quæ quotannis a magiſtratibus, uel ſacer dotibus cõcipiebãt certos, ſiue incertos dies, ut ſunt la tinæ, ſemẽtinæ, paganalia, cõpitalia. Imperatiuæ, q̃s cõſules, uel prætores, ꝓ arbitrio indicebant. Nũdinæ, paganoꝝ, ac ruſticoꝝ, quibus ad negocia & merces cõ ueniebant. Erãt præterea proprie familiæ feriæ, quas quæꝗ familia ex uſu domeſticæ celebritatis obſerua bat ut Claudiæ feriæ & Æmiliæ. Itẽ ſingulaꝝ, ut nata liũ dieꝝ, q̃ & natalitiæ dicuntur, & fulguꝝ & funerum expiationes Et feriæ aliæ legitimæ, aliæ indictæ. Indi ci aũt dicunť quia paupertas maioꝝ ex collatione ſa crific abãt, aut de bonis damnatorũ. Vnde & ſupplicia dicunť ſupplicationes. Et a feriis feſti dies dicti ſunt fe riati, hoc eſt in quibus feriæ celebrabantur.

Ferio. as. & ferior deponens ſignificat uaco. Vñ Feriatꝰ ocioſus. Pli. li. xviii. Malũ patrẽ familias quiſquis inter diu faceret, quod noctu poſſet, niſi in tẽpeſtate cœli. Peioré, q̃ profeſtis diebꝰ ageret, quod feriatis deberet Peſſimum, qui ſerena die ſub tecto potius operaretur, q̃ in agro. Aug. li. ii. con. Interpoſito ocio, ex neceſſita te domeſtica feriatꝰ ab oĩ ſchola, cũ parẽtibus eſſe cœ pi. Hie. li. ii. Mac. Tunc feriatis iudæis, arma cape ſuis

Feriatus. a. um. Vide in ferio. as. (ꝓcepit.

Ferula pe. cor. baculus ſiue uirga, qua pueroꝝ manus fe riunť, a feriendo ſiue ferendo. i. portando. Iuue. Et nos ergo manum ferulæ ſubduximus. Græce ῥάβδος, & ꝓ di minutionẽ narthecii dĩ. Inde apud Plato. in Phædro narthecophori miniſtri Bacchi q̃ſi feruligeri noiant. Bacchi. n. ferulæ aſſignant, q̃ aſinis gratæ ſunt in pa bulo. Ideo aſinꝰ grata hoſtia Baccho cadit, Ferula an numerata eſt inter externos frutices a Pli. Lignũ cor ticis loco hẽt, ligni aũt loco fungoſam intus medullã ut ſambuci, calidis naſciť locis, cuius eadẽ natura eſt q̃ aneto, & fructu ſiſis, nulli fruticũ leuitas maior, ob id geſtata facilius baculoꝝ uſum ſenectuti ꝑbet. Col. lib. iii. In quo ſcrobe deſtinaueris nuces ſerere, terrã minu tam in modũ ſemipedis ponito. Ibiꝗ ſemen ferulæ fa cito, cũ ferula fuerit enata, eã findito, & in medulla eiꝰ nucem Græcam uel Auellanam abſcondito.

Ferulaceus. a, ũ. quod eſt ex ferula. Pli. li. xviii. At miliũ & panicum in culmen geniculatum & concauum, ſiſa ma uero in ferulaceum ſ. faſtigiatur.

Ferabites, pe. pro. dicitur agreſtis. Siſen. Partim ferabi te partim lauro, ac pinu abundant.

Ferme aduerbiũ idẽ qd fere. Terẽ. Iã ferme moriẽs me uocat. i. cũ paꝝ abeſſet, qn moreret. Ponit qñꝗ ꝓ faci le. Idẽ in An. Fidelé haud ferme mulieri iuenies uiꝝ.

Feruor calor, qui cum ſit ex igni, ex cõtrario, etiam pro frigoribus ponitur.

Ferbeo, es. bui, bullio. Hor. li. i. Ser. Velatumꝗ ſtola, mea cũ deferbuit ira. Vñ & Ferbeſco. ſcis. Amb. Quõ intelli gimus, qd ſit torculat, niſi forte, qa pſalmi de torcula ribus inſcribunť, eo qꝛ in his myſteria dñi paſſiõis, mõ muſti ſancto feruente ſpiritu ꝓphetaꝝ ardentius fer buerũť Huius cõpoſita ſunt Deferbeo, quod eſt a bul liendo ceſſo. Hie. in Ii. Heſter, His itaꝗ geſtis poſtq̃ de ferbuerat regis Aſſueri indignatio. Gel. proprie. Pu er interea uenerat, & aula deferbuerat, tẽpuſꝗ eſſe cœ perat edendi. Efferbeo extra uel ualde bullio. Hier. in Iob. Interiora mea efferbuerunt abſq̃ ulla requie.

Ferueo. es, feruui ꝓ duplex uu, uno cõſonante, altero uo cali, qꝛ & per ſyncopen dicimus ferui, in eadẽ ſignifica tiõe, qua non ſolũ ex incendio calere ſignificať, ſed ẽt ex qbuſcunq̃ moleſtiis pturbari. Vnde & iactus mari ni, & æſtuatio animi ſub hac ſignificatione recte poni ſentiunť. Vir. li. iii. geor. Oĩa tunc piter uento nimbiſq̃ uidebis feruere. Feruere dicimus, dũ ſtudio & diligẽtia elaborať. Et hoiem ira odio aut calore feruere, dum ira aut odio, aut calore incenſus eſt. Cuius contrarium eſt deferuere, quod eſt miteſcere, & placidũ fieri, ſeu a calore deficere. Cõpoſita a ferueo ſũt. Deferueo, Effer ueo ualde ſeu extra ferueo. Referueo rurſus ferueo. Pli. Item therebentinã in ſartagine referuent. A qbus Deferueſco, Efferueſco & Referueſco.

Feruo, eiuſdem ſcationis eſt cũ Ferueo. Pro. Incipit & ſicco feruere terra cane. Gel. Dñs quos rogauerat ope ritur, ſol feruit, & ſit nihil. Hinc Feruiſco. is.

Feruefacio, is, bullire facio. Cato de re ruſt. Et Colionẽ polentæ eodem addito, & oleum, poſtea feruefacito. Hinc componiť Inferuefacio, quod eſt intus bullire fa cio, Idem ſumito braſſicam, coniicito in aquam feruẽ tem coquito pauliſper uti ſubcruda ſit, poſtea aquam defundito non oẽm eo addito oleum bene, & ſalem, cumini paululum inferuefacito pauliſper.

Feruidus, pe. cor. calidus diligenſq̃

Fermentum dictũ eſt, quod feruẽdo creſcat, Eſt enim fa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

rina,quæ ſubigitur priuſq̃ addatur ſal ad pultis modũ decocta,& relicta,donec aceſcat.

Fermento.as,miſceo,ſeu creſcere facio.Plin.Cum fieret panis hordeaceus cicerculæ farinæ admixtiõe fermẽtabaſ.Col.li.ii.poſuit pro pinguefacio.Maxime,inqt, tamen columbinum probamus,quod modice ſparſum terram fermentare comperimus.Hiero. Neqꝫ panes azymi poterant fermentari.

Fermenteſcere eſt creſcere.Pli. Conteratur inter digitos fermenteſcens,

Ferrũ uel a ferẽdo,qđ in agros colẽdi gĝa ferat,uel a ferendo,qđ cætera eo ferianť,hoc eſt domenť.Sua.n.ſæuitia feriẽdo domat reliqua metalla attenuat & extẽdit.

Ferreus,a,um,quod ex ferri materia eſt,ut maſſa ferrea annulus ferreus.

Ferrarius.a.um,quod ad ferrum ptinet,ut faber ferrarius,fodina ferraria. Aliqñ etiam ſignificat,quod ex ferro eſt,quaſi ferreum.Plini.li.xxiiii.Conium in Italia, cum ferraria metalla in his locis non ſint.

Ferraria.æ,locus,in quo ferrũ fodiť,ſicut Auraria, argẽtaria,æraria,in qbus aurum,argentum,æs effodiť.

Ferramentarius,ferramentoꝝ confector. Iul.Firmicus ſcribit Mercurium in ſolis domo conſtitutum facere ferramentarios & pelliones.

Ferramentum inſtrumentũ ex ferro. Vñ ferramenta fabrilia & ferraméta tõſoria dicim⁹.Col.li.iii.Nõnũq̃ etiã cũ frondere cœperint arbores cacumina fici acutiſſimo ferramento ſumma amputare prodeſt.

Ferro,as,ferrũ induco.Vñ ferrata ſpicula,& ferratas lanceas dicimus.Vir.lib.iii.geor.Vndiqꝫ iá tergo ferratos ſuſtinet orbes.Hui⁹ cõpoſitũ ẽ Præferro, quod ẽ añ uť in anteriori parte ferꝫ induco.Pli.lib.xviii. Quippe & Ethruria ſpicam farris toſti pinſente pilo ꝑferrato.

Ferrugo pe.pro.rubigo ferri ꝓprie dť. ſicut ærugo æris. Pli.Sudor uirgæ cornu lamina candẽte ferrea excepť nõ contingente ligno illita,q̃ inde ferrugo incipiẽtes lichenas ſanat.Per tranſlationẽ ferrugo compꝛſſæ purpuræ color nigrioris rubedinis,quaſi uiolacei, uulgo morellum dicunt ſiſitudine coloris ferri dũ eſt rubigi noſum. Vñ vir.li.ix.Pict⁹ acu chlamydẽ & ferrugíe clarus hybera.Quidã ferruginẽ ſcribũt eſſe ceruleũ colorẽ.Erat & oppidũ,& lacus ferrugo in Volſcis apud Valerium,ſed a Liuio uocatur Verrugo.

Ferrũgineus,a.ũ.quod eſt coloris ferruginis hoc eſt ruſ⁹ ſubniger,qualis eſt hyacinthi flos. Vir.Cũ caput obſcura nitidũ ferrugine texit.Quidã ferrugineũ accipiunt, ꝓ cæruleo,q & thalaſſicus & cymatilis,qꝫ ſiſis ſit marinis fluctibus.i.uiridis obſcurus.Vege.lib.iiii.de re mili. hũc colorem uocat uenetũ,ſcribens nautas ueſte uenetа eſſe induendos,& uela nauiũ exploratoriaꝫ colore uenẽto eſſe tingẽda.Plau.in mili.Tu ilico facito ut uenias ornatu huc naucleriaco cauſeam habeas ferrugineam,hoc eſt ſubnigram cæruleiqꝫ coloris.

Ferrumen pe.prod.quaſi gluten iunctura ſeu ligatura. Pli.li.xxxvi.Ea maxíe cauſa,qꝫ fluęto calcis ſine ferrumine ſuo cementa componuntur.

Ferrumino.as.pe.cor.iungo,aut ſimul tẽpero ꝓprie de metallis dť,q̃uis ad alia trãsferať.Põpo.Iuriſcõ. Si tuũ ſcyphũ alieno plumbo plũbaueris,argento ferrumineris,nõ dubitať tuũ ſcyphũ eẽ.Pli.ꝓ glutino poſuit li. xxxvi. Vitꝛ ſulphuri incoctũ ferruminať in lapides.i. q̃ſi glutinať in formã lapidis. Et li. xxxv. Calcis quoq̃ bitumẽ ꝑbuit,ita ferruminatis Babylonis muris.

Feronia nemoris dea,a ferendis arboribus.Virg.Et uiri di gaudẽs Ferõia luco.Fuit & Feronia ciuitas ſub mõte Soracte,in qua eiuſdem nominis dea erat,quam finitimi mira religione uenerabantur.

Fertũ gen⁹ libi,a fero dictũ,qꝫ ſæpe ad ſacra ferebať.Perſi.At tñ hic extis,& opimo uincere ferto intẽdit.Vđ fertũ, qꝫ plurib⁹ uariiſq̃ rebus fartũ ſit.Nã Cato de re ruſt.ſcribit ſtruẽ farris,tritici,hordei,fabæ,ſeminis rapacii,thure ac uino additis ante meſſem ꝓbãt in porcæ ꝑcidaneæ imolatione,Ianoq̃ ac Ioui & Iunoni ſacrificabãt,q̃ diuerſaꝝ reꝝ congeries fartũ nõiabanť.

Feſtino.as.pe.pro.ſcat,ꝓpero. Vir. Feſtinate uiri,ná q̃ tã ſera morať.Segnicies? Amb.cũ actõ iũxit. Anxia mater ꝓ filio feſtinauit hieroſolymã? Dicim⁹ etiã Feſtía me baptizare,& feſtina ad baptizandũ.Interdũ feſtíare eſt trepidare,& turbari.Sal.Feſtinãtib. in ſumma ſopia patribus,hinc componiť ꝓfeſtino,de quo alibi,

Feſtinus celer.Feſtinantia & feſtinatio celeritas.

Feſtinãter aduerbiũ a feſtinãs deductũ ſcat celeriter.

Feſtinato aduerbiũ a feſtinatus.Hie.in Geñ. Itaq̃ feſtínato deponentes in terrã ſaccos aperuerunt ſinguli.

Feſceniũ oppidũ Cãpaniæ,inqt Ser.ubi nuptialia inuenta ſunt carmia.Hi aũt populi ducũt originẽ ab athenienſib⁹. Vir.Hi Feſceninas acies,æquoſq̃ Faliſcos.Híc Feſcenini uerſus,q̃ canebanť in nuptiis, ſic dicti,ꝙ ex urbe Feſcenio dñr allati, ſiue a faſcino,quia faſcinum putanť arcere ueluti maloꝝ ingruentiũ amuleta.

Feſcenninus.a.um, quod ex feſcennio eſt.

Feſſus generale eſt,dicimus.n.Feſſus aío,feſſus corpore, quod magis ꝓprium eſt.Et feſſus reꝝ a fortuna uenẽtium.De quo in defetiſcor.Virg. Feſſi rerum.

Feſtus.a.ũ,ſoléniter lætũ & feriatũ.Vñ feſti dies,in qbus uel ſacrificia diis offerebanť,uel dies diurnis epulatiõibus celebrabanť,uel ludi in honorẽ deoꝝ agebanť,uel feriæ obſeruabanť. Vir.Feſtoſq̃ dies de noíe Phœbi. Cuius compoſitũ & contrariũ eſt ꝓfeſtus,ut ꝓfeſti dies, q̃ hoíbus ad rem uel priuatam,uel publicã admiſtrandam conceſſi erant.Pli.Malum patrem familias &c. Vide in dictione Ferio.as.Hi faſti erant, qbus licebat ꝓtori ius dicere.Qñq̃ feſtus dť,quod ad feſtum diem pertinet,ut feſtæ frondes q̃ feſtis adhibenť. Eſt & infeſtus,a quo infeſto.as,de quibus infra.

Feſtiuus,a.um.a feſtus,qꝫ eſt iucũdum & lepidũ,ut feſtiua oño,dictum feſtiuũ.Cice,li.i.offi. De græcis dulcẽ & facetũ feſtiuiq̃ ſermonis. Multi etiã feſtiuũ ꝓ feſto accipiunt,ſiue ad feſtum pertinente,ut feſtiua gaudia

Feſtiuitas,quaſi iucunditas,& lætícia q̃dam in dictis.Cice.li.i.ad Heren. Illud genus narrationis,quod in perſonis poſitum eſt,debet habere feſtiuitatem.

Feſtuo.as.diem feſtum ago.

Feſtuca dť & arboris nouellæ,omninoq̃ infantis & cuiuſq̃ ſati pullulus,ut inquit Augu. Feſtuca pro uirga. Colu.lib.x.in hanc rem liquida rubrica qua tunc feſtucis illitis contigerit.Cæſa.li.iiii.in ratione pontis, hæc commachinationibus immiſſa in flumine defixerat, feſtuciſq̃ adhæſerat.Hoc nomen ſcribitur a quibuſdã per æ diph: qꝫ feſtus a feſtu deducat.

Feſtra

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Fastra ostium minusculum in sacrario, ab Fenestra per detractionem mediæ syllabæ.

F ante F

Fiber aial in ponto quadrupes, quē alii canē ponticum alii castora appellāt, sic dictū, ab extremis oris amniū quas colit, & ubi maxīe solet uideri. Effossis. n. in ripa cuniculis caudā piscīū intra aēs tenet reliquo corpe ī sicco habitat. Plau. Sic me subuertis quotidie quasi fiber silicē. Hoc aial piculo urgēte ut ferē testes sibi amputat, quos medici castoreū uocāt, paruū est infra magnitudinē porcelli pagēq; differt a lutra, pedes hēt breuissimos, vñ fit ut currere no possit. uētricosus est. Cū uocē emittit infans esse credit, dētes hēt pacutos, uescitur pomis & arborū corticib⁹. Huius pilus pluma mollior habet. Sed Alber. Mag. dicit hēre pedes anserinos posteriores qbus facilius natet, anteriores caninos ne gargę se posse castrari sine pnicie q̄ testes spinæ alligati sint. Si quenq̄ morsū deprenderit, nō ante dimittit q̄ crepitantis ossis strepitum senserit. Est & fiber gen⁹ uelpæ quadrupes incitatissimum.

Fibræ oím extremitates regūt, vñ & iecoris, & cordis, & cuiuscūq; uiscerīs extremæ ptes, i. in quas iecur ipm diuidit fibræ dīr. Vir. li. vi. Nec fibris reges dat ulla renatis. Et Pli. pulmōis fibras noīat, cū inqt. A tergo spinæ ipsi iūctus in duas fibras ungulæ bubulæ modo diuidit. Venaę quoq; ptenues meant p quos sudor it, fibræ dīr. Pli. Muriū iecusculis fibræ ad numerū lunæ diebus ī mīse cōgruere dīr, totidēq; inueniri. Quin & minutæ radices arborū herbarūq;. Idē de arborū satiōibus ait, solū eligi oportere q̄ maxīe rimosū, ne sol exurat fibras. Vir. Et amaris ityba fibris. Col. de hallio, cū ternas, inquit fibras emisērit spicæ sarriant. Idē li. ult de rapis. Medio rapi. sic ēt uestimētorū extrēitates fimbrias dicim⁹

Fibula circul⁹, proprie ornamentū cinguli ad uestē sub ligādā. Vir. Aurea purpureā subnectit fibula uestem. Ponit quoq; p circulo æneo. Col. de bob⁹ sic hēt. Ænea fibula ps auriculæ latissima circūscribit, ita ut manante sanguīe tanq̄ olīæ duct⁹ appareat. Hinc suffibulū uestimētū albū ptextū quadrāgulū oblōgū quod ī capite uestales sacrificātes hēbant, idq; fibula complēde

Fibulare, apponere, cōiūgere. Col. li. i. Oēsq; pari (bat. etū, & soli iūcturæ testaceis puluinis fibulant, qm̄ fere cū his ptibus ædificia rimas egerunt caua pbēt, ac latebras subterraneis aīalibus. Huius cōposita sunt difibulo, refibulo, & infibulo. Est aūt īfibulare, fibulā ponere. Infibulatio fiebat, uel uocis seruandæ grā, q̄ a coitu mutat, uel ualetudis Hoc mō. pforabāt utrinq; a lateribus cutē, q̄ sup glandē extendit, atq; superaddebant fibulā. i. circulum æneum. Refibulare uero est fibulā tollere siue soluere. Marti. Cui refibulauit turgidū faber penem. Idem significat diffibulare. Papini. Emicat & & torto chlamydem diffibulat auro.

Ficus græce σῦκον, & σύκωσις, ἡ συκῶν τόπος ἔστι συκῆ λέγεται. a fœcūditate. Nā mas. q dē gēne, ac scda declia. p fructu, ptulit Pli. li, xvi. Fici mirabiles sunt, & aborti ui, q nunq̄ maturescūt. Galeotus narniēsis uir nō indoctus in eo lib. quē de hoīe inscripsit, hæc intulit uerba. Sed nusq̄ in lingua latina Ficus mas. gen. est carpitq; Prisc. una cū Lau. Val. cū ipse potius carpēdus sit. Pli. iunior ad Octa. Rufum. Quæ nunc cū ficis & boletis certamen hēt. Macro. Grossi appellant fici, q non mature scunt. Cic. in Cat. Ex tātulo grano fici. Hor. in ser. Pinguib⁹ & ficis pastū iecur anseris albi. Inuenīt ēt ge. fœ. & quartæ decli. Iuue. Si uis aliā decerpe ficū. Hie. in Hiere. Calathus intus ficus bonas habebat nimis, ut solēt ficus esse primi tpis. Mar. Res mira est fic⁹ nō hēt unus ager. Itē dī ficus ge. fœ. & scdæ decli. ut apud Var. lib. i. de re ru. Fici, inqt, semē naturale int⁹ in ea fico quā edimus, q̄ sunt minuta grana, e qb⁹ paruis q̄ enasci coliculi uix queunt. Et paulo post. Cū. n. p resticulā ficos, quas edim⁹ maturas pferūt, & eas cū maturuerit complicāt. Hui⁹ dimi. est ficul⁹. Plau. ī stil. Nucib⁹ fabulis ficulis. In ficoꝝ gēne sunt chalcidicæ, chiæ, purpureæ, chelidoniæ, mariscæ, calistrutiæ, liuiæ, libyssæ, flauiæ, & re

Ficus, p arbore gt. fœ. é scdæ decli. Pli. li. xvi. (liqua. Quidā breuitate radicū senescere celerius arbores putāt, qd coarguūt fici, q̄ꝝ radices logissimæ sunt & serectus ocyssima. Iu. Ad q̄ discutiēda ualēt sterilis mala robora fici. Ci. de ora. sm q̄rtā decli. inflexit. Cui cū familiaris qdā q̄reret, q̄ diceret uxorē suā suspēdisse se de fi

Ficus p morbo mas. ge. & q̄rtæ decli. Mar. Dice (eumus ficus Ceciliane tuos. Nascit hoc uitiū fere in capite, tū in capillo, tū in barba, & locis obscœnis, q̄ pilis integant. Cor. Cel. li. vi. Est ēt ulcus, quod a fici similitudine ἀμυρρουσα a græcis, a latinis ēt marisca noīat. Caro excrescit, sub quo duæ spēs. Nā alterū ulc⁹ durū & rotūdū, alterū humidū, inæquale. Ex duro exiguū qddā, & glutinosū exit. Ex hūido pus mali odoris. Fitq; in his ptibus q̄ pilis cōtegunt. Sed id quod callosum est, & rotūdū maxīe est in barba. Id uero qd hūidū p̄cipue est in capillo, atq; ano ex attritu, quem cinædi patiuntur.

Ficulus, dimi. Plau. in Sti. Nucibus fabulis ficulis.

Ficetum, locus ubi ficus cousitæ sunt. Varro. Ficusq; dense materia non est, ideo sequuntur calidiorem, quo fit, ut in locis frigidis ficeta fieri non possint.

Ficosus, ficis hoc est ulceribus & tuberculis plenus. Vnde & ficositas ipsa ulcerum copia.

Ficitas. ficorum fructuum abundantia seu sterilitas.

Ficarius, qui libenter comedit ficos. Pli. Ficarios culices caprificus generat.

Ficaria ficus arbor. Palla. li. iiii. Aliq inter ficarias caprifici arboré serūt. Et hoc est cōtra Vallam, q negat dici posse Arbor fici, sed arbor ficus.

Ficitor, pe. cor. ficorum amator, seu ficorum collector. Neuius. Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

Ficedula, auis q̄ ulgo galberi⁹ dī a ficu fructu. Mar. Cū me fic⁹ alat, cū pascar dulcib. uuis. Cur poti⁹ nomē nō dedit uua mihi. Hāc auē græci quoq; sycelidā appellant.

Ficatū iecur suillū maxīe, qd græci sycotō appellant, a sue fico pasta. (uere.

Ficuln⁹, a. ū, qd é materiatū ex ficu. Vt. n. a corylo colurnus, ab ilice ilign⁹, sic a fico ficuln⁹. Hora. Olī trūc⁹ erā ficuln⁹ inutile lignū, ubi Porphi. Artēde nomē a fico deriuatū ficuln⁹, ñ ut ulgo ficulne⁹. Sed q̄is rectī⁹ ficuln⁹ dici uideat q̄ ficulne⁹, tñ apd scriptores priscos ī usu quoq; ficulne⁹ é & iligne⁹ & hmōi. Cato. Fibulæ vñ fiant aridæ, iligneæ, ulmeæ, nuceæ, ficulneæ face uti īsterc⁹ aut ī aquā cōiiciat. Populeā quoq; frōdem dixit Col. Aug. Prim⁹ hō qñ peccauit foliis ficulneis pudēdā (uelauit,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ficulneus.a.um,idē qđ ficuln⁹. Aug. De arbore ficulnea q̄ trienniū habebat,& fructū nō ferebat. Et itez ibi in Lucā. Prim⁹ hō postq̄ peccauit,foliis ficulneis pudēda uelauit. Eadē aūt forma ficulnus & ficulneus,qua saligNus & saligneus,iligNus & iligneus dicitur.

Ficulnea est ipsa ficus arbor,ut est apud Euang. Videte ficulneā. Pli.li.xvi. Quibus & ficulnea,& ligna ex hedera tradent. Amb. Plærisq̄ scd'm domesticā,& fructiferā ficū agrestē ficulneā ferunt inserere. Et apud Hie. non sunt ficus in ficulnea. Hiero.in canticis. Et ficulnea germinauit. Idē sup ps. In uineis ficulneisq̄, ac reliqs lignis oē humanū gen⁹ oñdit plagis cœlestib⁹ uerberatum.

Fictor,a fingēdo dictus est .i.q̄ fingit,cōponit,& q̄ simu (lat.

Fictū,quod factum est,uel simulatum.

Fictitius,a,um,quod fictum est,hoc est simulatum,ut ratio fictitia,q̄ ficta est,& ad tempus excogitata.

Fictile,pe.cor.q̄ factū est a figulo. Pli.li.xxxv. Fictilibus doliis ad uina excogitatis. Hie. Calix,& urceolus fictilis probant prius & sic emunt,& sola uxor non ostendi tur,ne ante displiceat quam ducatur.

Fides,fidei gtm facit non rone,sed differētiæ causa,ut inqt Ser. Quod nomen uidet habere,cū fit id,quod dī,ut scribit Cic.li.iiii.de rep. Aug. Fides appellata est ab eo qa fit quod dī. Duæ syllabæ sonāt cum dī fides. Prima syllaba est a facto,scda a dicto,interrogo ergo te utrū credas,dicis Credo,fac q̄ dicis,& fides est. Hinc dare fidē dicimus aliqd sancte pmittere. Vir. Accipe,daq̄ fidē,quod est pmitte. Diffinit aūt sic, Fides est dictoz & conuentoz constantia & ueritas. Vel fides est cōmē datoz fida executio,uel obseruantia. Fides,ut inquit Speus. est recta psumptio,q̄ sic se res habeat ut si uidet moz stabilitas. Aliqñ fides capit pro credulitate. Vñ bonæ fidei possessor dī,qui ignorauit rem,quā emit alienam esse,aut putauit eum qui uendidit ius uendēdi habere. Item bonæ fidei homo uocat,cui res tuto credit,uel q̄ sibi rem creditam fideliter seruat. Sue. Augustus populo pmissum congiariū reposcenti,bonæ se fidei esse respondit. Hinc habere fidē,credere est. Et accipe fidē est credi. Teren.in Eu. Si hæc fidem habeat se ire ppositum tibi. Mar. Accepit fabula fidem,i.credita est. Sic a Theologis accipit,ut est illud. Fides tua te saluum fecit. Interdū pro dei dono,seu gra qua sancti miracula factitarūt,ut est illud apostoli ad Roma. Vnicuiq̄ sicut deus diuisit mensuram fidei. Et illud. Si habueritis fidem ut granum sinapis dicetis monti, transi hinc. Cic. pro Lent. Fidem pro pmissione,& q̄si spōsione posuit. Pompei fides quam de me Cæsari derat. Et fides,pbatio dicit ut facio fidem p testes. Ité fides ponit pro auxilio. Iuue. Nos hoium diuumq̄ fidē clamore ciemus. Sic etiam sumit,cum apud auctores dicitur. Proh deum atq̄ hominum fidem.

Fidem astringere,est pmittere,qa uincula fidei dūr. Terē. in Eu. Heus tu hac lege tibi meam astringo fidem.

Fideiussor,q̄ fide iubet,est em̄ significationis actiuæ.

Fidecōmissarius habet passiuam significatiōem. Nam is dicit qui fidei commissionem accepit.

Fido.is,fisus,fidē habeo,credo,spem pono,& tam cū ablatiuo,qua cū dtō construit. Iuue. Fidimus eloquio Ciceronis. Vir. Et fidere nocti. Huius composita sunt Cō fido & diffido,q̄ sunt contraria,& hñt pe.pro. Nā diffidere est credulitatē deponere. Sene. Nec secūdis rebus nimis fidēdū,nec aduersis diffidendū est, pfido de quo (infra.

Fidus a fido.is,dicit,cui fidendū est. Cuius com/ positū & contrariū est Infidus pe.pro. Nam pfidus pecor. a fides fit. Liui. Infida regni societas. Siliter malefidus .i. minus fidus. Male em̄ diminutionem significat, non negationem. Vir. Statio malefida carinis.

Fidelis a fide,& is dicitur,cui fidere possumus. Teren.in hecy. Quam paucos reperies meretricibus fideles euenire amatores. Et proprie,ut scribit Dona. ad seruum pertinet,fides ad amicum. Fidele enim officiū est seruare aliquid. Cice. in Le. quod Tarquinium dixisse ferunt tum,cum exulem se esse intellexisset,. Quos fidos amicos habuisset,& quos infidos. Transfertur etiā ad inanimata. Pli.lib.xxxvi. de infideli exemplum posuit. Globosus fortis contra iniurias,sed ad structuram infidelis,nisi multa suffrenatione deuinctus,nec certi or fluuiatilis semper ueluti madens. Hinc fidelitas & infidelitas. In sacris literis fidelis quandoq̄ accipitur p ueridico. Apost. ad Cor. Fidelis deus per quem uocati estis in societatem filii eius.

Fidentia a fidens participio,& ambo in laude ponunt. Cice.li.ii.ad Heren. scribit fidentiā partem esse fortitudinis,per quam magnis & honestis in rebus multum ipse animus in se fiduciæ cum certa spe collocauit.

Fiducia siliter audacia,& fere semp in bonā,q̄uis aliqñ i malum. Virg. Tanta ne uos generis tenuit fiducia uestri. Et. Cernis q̄ rutulos habeat fiducia rerum. Aliqñ fiducia ponit pro spe,ut apud Esaiam. Qui autem fiduciam habent mei hæreditabunt terram.

Fides fidis cithara dicta,q̄ tiñ inter se chordæ eius,q̄tū inter hoies fides cōcordet. Cice. in Hortē. Ponēdæ sunt fides & tibiæ. Aliqñ chordæ ipsæ dicuntur fides.

Fidicula dimi.parua cithara,uel chordula citharæ. Gel. li.i. Sed em̄ Achæos Homerus pugnā indipisci ait,non fidicularum tibiarumq̄ concentu conspiratam. Cice. li.iii.de na. Quid si platani fidiculas ferrent numerose sonantes,idem scilicet censeres in platanis inesse musicam. Sueto.in Tyb. pro chordulis accepit. Excogitaue rat inter genera cruciatus.s.ut repente ueretris deligatis fidicularum simul,urinæq̄ tormento distenderet. Est & fidicula inter astra constituta,quæ fides a Colu. ab Hygino lyra nominat. Pli.li.xxviii. Fidicula occasu suo Autumnum inchoat. Præterea fidiculæ numero tantum plurali sumit pro instrumento torquendi ex duobus,ut putat obliquatis lignis compacto,ab extorquenda ueritate ac fide,uel a nerueis funibus,uinculis,quibus ad illum modum homies torquendi alligabant. Sed uerius putat esse tormentum,quo fontes a tortore cordis,funibusq̄ alligati uulgo torquent.

Fidicen pe.cor. qui fidibus canit. Cice. ad Pætum. Socratem fidibus docuit nobilissimus fidicen.

Fidicinus.a.um. ut ludus fidicinus,ubi lyrā pulsare docet. Plau. in ru. Eam uidit ire e ludo fidicino domum.

Fidius deus est,qui fidei præesse putabat. Plau. Per deū Fidium credis iurato mihi. Vnde dicimus medius fidius,sicut me Hercules.

Fidelia,liæ,genus uasis famii ad usus plurimos. Persius. Discе nec inuideas,q̄ multa fidelia putet in locuplete penu. Curius Cicero. Nec solere duos parietes de eadem

eadem fidelia dealbare. Plau. in Aul. Mulsi congialem plenam faciam tibi fideliam.

Fidena.æ pe. pro. & fidenæ. arũ. urbs Latinoꝝ mediterranea. Vir. li. vi. Hi tibi nomentum, & Gabios, urbẽq; Fidenam. Iuue. Viuat Fidenis, & agello cedo paterno.

Figo. is. xi. ctum. & xum. ſm Diome. Scauꝝ referentẽ q̃ ait Sagitta confictus, uſus tũ eſt p̃ x. Eſt aũt figere ſicut in uſu frequentiori eſt, qd̃ uernacula lingua dicimus figere. Hier. ad Helio. Cerne manus Iudææ, quas fixeras, cerne latus Romane, qd̃ foderas. Interdũ ponit̃ p̃ plantare. Vir. li. iiii. Ge. Ipſe feraces figat humo plantas. Interdũ p̃ pcutere, ferire. Iuue. Cũ tener uxorẽ ducat ſpado, Meuia tuſcum Figat aprũ, & nuda teneat uenabula mamma. Huius cõpoſita ſunt affigo, iuxta figo, appono. Lac. li. iiii. At illi comp̃henſum, ac Pontio Pilato, q̃ tũ legatus Syriam regebat, oblatum cruci affigi poſtulauerunt. Aliq̃n iuxta planto. Vir. li. ii. Ge. Nec ſemine iacto Concretã patiẽt radicẽ affigere terræ. Aliq̃n digitis ficus facio, q̃ in uituperiũ fieri ſolet. Lact. li. v. Si quis attigerit ex iſtis inepte religioſis, ut ſunt nimia ſuperſtitione impatientes, inſectẽt etiã maledictis, & uix lecto fortaſſe principio affigat, proiiciat, execret̃, ſeq; inexpiabili ſcelere cõtaminari, atq; conſtringi putet, ſi hic, aut legat patienter, aut audiat. Configo ſimul figo. Defigo, deorſum figo, planto, aut mitto. Colu. li. iii. Tũ in terrã bene paſtinatã, & ſtercoratã rectũ ſarmentum defigito. Vir. li. ii. Ge. Altius & penitus terræ defigit̃ arbos, Eſculus in primis. Lac. li. ii. Oculos ſuos ab alto deiiciunt, ſoloq; defigunt. Perſi. poſuit, p̃ ferio uel tranſfodio. Ore teris modico, pallentes radere mores Doctus, & ingenuo culpã defigere ludo. Infigo intus figo. Col. li. ii. Nam pecudes nolli ſolo infigũt ungulas. Hiero. p̃ tranſla. in plo. Iob, pro adſcribo poſuit. Error inqt mihi geminus infigit̃. Præfigo, ante figo, ſeu intus claudo Vir. li. iii. Ge. Multi iã excretos p̃hibent a matribus hædos. Primaq; p̃figunt ferratis ora capiſtris. Suffigo ſubtus figo, ſiue ſup clauis figo. Lact. lib. iiii. Quid de huius crucis indignitate dicimus, in qua deus a cultoribꝰ dei ſuſpẽſus eſt, atq; ſuffixus. Refigo rurſus ſiue ualde figo. Col. li. v. Nã ſi p̃pe truncũ defigat̃ palꝰ pedali tũ ſpacio refigẽdus. Vir. li. iiii. Ge. Aulas, & cerea regna refigunt. Tranſfigo, ultra ſeu ab una p̃te ad aliã figo. Li. li. i. Stricto itaq; gladio, ſimul uerbis increpans tranſfigit puellã.

Figmentũ, q̃ factũ ẽ a fingo. is. ut ẽ apd̃ Apoſt. Nũqd dicit figmentũ ei, q̃ ſe finxit, q̃te me ſic finxiſti. Aliq̃n figmẽtũ dĩ mẽdaciũ, & ſimulatio, ut ſũt figmẽta poetarũ.

Figulus pe. cor. qui ex creta atq; argilla opera facit.

Figulina, ſeu q̃ magis a doctis uſurpat̃ p̃ ſyncopen, Figlina officina eſt in qua figulus opa facit. Et opa ipſa figlina, & fictilia dĩr. Pli. li. xxiiii. Vrunt̃ oĩa ea crudo fictili in fornacibus, donec figlina p̃coquant̃. Itẽ figlina dĩ ars figuloꝝ. Idẽ li. xxxv. Figlinaꝝ opa imbricibus tabulis tegulisq; ad balneas mãmatis uel ad tecta coctilibus laterculis fundamentisq;, aut quæ rota fiunt.

Figura a fingo. is. dĩ forma, aſpectꝰ, qualitas. Vñ figuræ apud grãmaticos, & figuræ ſnĩaꝝ. Ci. li. iiii. ad Here. Sũt igit̃ tria gña q̃ nos figuras appellamꝰ, in q̃bus oĩbus rõ nõ uicioſe conſumit̃. Vnã grauẽ, alterã mediocrẽ, tertiã attenuatã uocamus. Figura inqt Aſco. eſt circa geſtũ ſi tumq; membroꝝ. Status circa ornatũ, & habitũ ueſtis. Aug. Figuræ inaĩalibus, formæ aĩalibꝰ tribuunt̃. Figuras. n. tũ deſignamꝰ, cũ uel trigonũ deſignamꝰ, uel tetragonũ, uel conũ, uel cylindrũ, uel ſphærã dicimus. Formas aũt, cũ formoſos aſſerimus aliquos uel deformes.

Figuro. as. formo, & figuram impono. Lact. li. ii. Hoĩem figurauit ex limo terræ, Cõpoſita aũt configuro q̃d̃ eſt compono, & ſimul formo. Idem li. vi. Quoniam homo ex rebus diuerſis ac repugnantibus cõfiguratus eſt, aĩa & corpore. Præfiguro, de quo infra.

Figurata orõ dĩ p̃ figuras facta. Figurate ſcat̃ p̃ figurã.

Filũ p̃prie, q̃ ex lino, lanaue trahẽdo ducit̃, hoc eſt linamentũ. Lucil. Surge mulier duce filũ non malũ. Aliq̃n ponit̃ p̃ linea. Var. Sumptoq; atramẽto ſutorio filũ duxit. Aliq̃n p̃ liniamentis faciei, & uenuſtate pulchritudinis. Gel. Forma ac filo uirginali dixit imaginẽ iuſticiæ fieri ſolitã. Idẽ tradit Pythagorã explorare ſolitũ diſcipulos ex totius corpis filo atq; habitu. Trãſferẽ & ad ſcriptionẽ. Gel. amaui in utriuſq; epſa breuitatis elegantiſſimæ filũ tenuiſſimũ. Tractũ ẽ a textoribus q̃ telam tenuiſſimo filo texentes probatiſſimã conficiunt.

Filo. as. filum duco, a quo fit effilo. Effilatum enim dicimus quod extra ueſtimentum filo contextum eſt, qd̃ erectum quoq; a quibuſdã dĩ. Eſt aũt filare filũ ducere.

Filiſtim regio, quæ nunc dicitur Aſcalon, & contra regionem Palæſtinorum.

Filix. icis. pe. cor. genus herbæ ſatis notæ. Col. li. ii. Iunci & graminis p̃nicies repaſtinatiõẽ filicis frequens extirpatio. Huius duo ſunt gña, ut inqt Pli. Alteꝝ nec florem hẽt nec ſemen. Pterin uocãt græci ex cuius radice multæ p̃deunt, folia hẽt utriſq; lateribus pinnata. Alterũ genꝰ thelypteris dĩ, nõ fruticoſa breuior molliorq; ac dẽſior, radices utriq; lõgæ in obliquũ. Vir. Et filicẽ curuis inuitã paſcit aratris, naſcit̃ frigido ſolo. Huiꝰ radices pellunt interaneoꝝ aĩalia. Nõ ſunt dandæ fœminis q̃n grauidis abortũ cæteris ſterilitatem faciunt. Folia cimices necant, ſerpentem non recipiunt.

Fimbria oĩm ueſtiũ extremitas q̃ cæſuratim reciſæ diſſecant̃. Inde fimbriatũ per cæſuras laciniatum, græci κρόσσωτον fimbriã dicũt. Antiq. fimbrũ dicebant extremũ. Vñ in ueſtimẽtis fimbriæ, & ĩ iecore extremæ partes fibræ nũcupant̃. Fimbriato urticã folio eſſe ſcribit Pli. Ex q̃ colligimꝰ q̃lis ſit poſitura, & flexura fimbriaꝝ.

Fibria q̃q; nomẽ fuit romani ciuis crudelitate inſignis.

Fimus letamẽ dĩ. Et nõ tñ de ſtercore aĩaliũ, quantũ de hoĩm. Apul. Fimo fiſtula excuſſo, & eſt generis maſcu. q̃uis idẽ Apul. fœmi. genere utat̃, quũ ait. liquida fimo ſtrictim egeſta, quod & fimum neutro genere dicitur.

Fimetũ ſterquiliniũ. Pli. Fimeta ſub dio cõcauo loco in tecta ſtraméto, ne in ſole areſcant, palo e robore depacto fieri iubet. Fimũ aſinini pulli, qd̃ primũ edidit polean ſiue polion uocãt, cuius medica uis lyenẽ ſedat.

Fimum neu. ge. idem quod & fimus. Itẽ ſignificat fritillum & alueolum, in quo cõiectæ teſſeræ, agitataeq; miſcentur. Hora. Mitteret in fimum.

Fingo. is. xi. ctum. cõpono, formo. Vñ & figuli dĩr, & uas fictile, qd̃ format̃, ut ſit, & aliquã formã habeat. Sal. Quę natura uẽtri prona, atq; obediẽtia finxit. Lact. li. i. Itaq; hoĩes eoꝝ ſimulachra finxerũt, ut hẽrent aliqd̃ ex imaginum cõtemplatione ſolatiũ. Eſt em̃ gñale uocabulũ ad oĩa q̃ ingenio, manuq; artificioſe formant̃. Cic. li. i.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

offi. Apium examina non fingendo⁊ fauo⁊ cã cõgre
gant, ſed cũ cõgregabilia natura ſint, fingunt fauos. Et
fingere ſimulare eſt, qñ ea, q̃ ſimulamus, ita formam⁹
atq; cõponimus, ut uera eſſe uideant. Ci. de fi. bo. Tali⁊
bus exemplis, nõ fictæ ſolũ fabulæ, ſed etiã hiſtoriæ re⁊
fertæ. Hinc fictio, fictũ, & figmentũ. Itẽ fingere tergere.
Cic. in ſextiana. Spõgiis ſanguis effingebat. Vir. li. viii.
Et corpora fingere lingua. Huius uerbi cõpoſita ſũt Af
fingo, qd eſt ſupra fingo, uel cõpono. Lact. li. iiii. Nihil
nos affingimus, nihil nos addimus. Habebant hæc, qui
fecerunt, legebant, in quos hæc dicta ſunt. Cõfingo ſi⁊
mul fingo, ſimulo. Terẽ. in Phor. Oĩa hæc confingã, qd
erit mihi bonũ atq; cõmodũ, cũ tu ho⁊ nihil refelles,
uincam ſcilicet. Diffingo, qd fictũ, formatũq; fuerat re
moueo. Hora. li. ii. Car. Neq; diffinget, ifectũq; reddet.
Seneca. Diſſipatum inſtaurat, atq; diffingit, id eſt, in di
uerſas formas fingit. Effingo, de quo ſupra.

Findo. is. fidi, fiſſum, per duplex ſſ, ꝓcat ſcindo. Colu. li. iii.
Curabis ut pacutiſſima falce ab ea parte, qua bifurca
eſt, ſcindas eam. Huiꝰ cõpoſita ſunt Diffindo, qd eſt in
diuerſas ptes findo. Vir. Et media liquefacto tpa plum
bo diffidit, ac multa porrectũ extendit arena. Infindo
intus findo. Idem quæ iubeant telluri infindere ſulcos.
Fiſſile fiſſura, & quadrifidus deriuatiua ſunt.

Finis generis tam maſcu. q̃ fœmi. Vir. Quẽ das finẽ rex
magne labo⁊. Idem. Hæc finis Priami. Et eſt finis ter⁊
minus, ſiue extremitas ĩ unaquaq; re, hoc eſt id, in quo
unaquæq; terminat res. Sic dĩ finis terminatiõis. Sicut
pratũ dĩ finiri, ubi terminat, ut apd Eſaiã. Cuius regni
non erit finis. Eſt & finis cõſumationis. Vñ dicimus do
mus finit, qñ conſumat. Et ueſtis finita eſt, qñ conſuta
eſt, ut indui poſſit. Pſal. Oĩs conſumationis uidi finem.
Rurſus eſt finis cõſumptionis. Sic dicimus cibũ eſſe fi⁊
nitum, & candelã finitã, qñ cõſumpta eſt, ut in Geñ. Fi
nis uniuerſæ carnis uenit coram me. Eſt & finis inten⁊
tionis, ſic dĩ, talis eſt finis huius operarii. i. intentio, ut
apud Iob. Sicut mercenarius ꝑſtolatur finẽ operis ſui.
Hinc artifices finẽ uocant id, ad qd oĩa referunt, & cui⁹
gratia cætera fiunt, ut finis medici eſt curare, finis ora⁊
toris eſt bene dicere. Cõpoſita ab hoc noĩe ſunt affinis,
& confinis pe. cor. Vñ confines agri dñr, q eodẽ loco fi
niunt. Hiero. in prolo. lib. Reg. Syro⁊ quoq; lingua, &
Chaldæo⁊ quæ hebrææ magna ex parte cõfinis eſt.

Finio. is. iui. ĩtum. perficio. Apul. Siue opus finiam, quod
incœpi. Aliqñ finire eſt terminum ponere, metari. Vñ
finitores. Huius uerbi compoſita ſunt definio, & præfi⁊
nio. Sciendum eſt ꝙ finire, & definire idem ſignificãt
quandoq;. Quintil. li. ii. Ante omnia quid ſit rhetorice
quæ finitur quidem uarie. Sic finis, & definitio.

Finitor pe. pro. dicebatur, qui nunc agrimenſor. Plau. in
Pœnu. Eius nunc regionis limites confinia determi⁊
nabo, eius rei ego factus ſum finitor.

Finale, qd ad finem ptinet. Vñ finalis cauſa dicitur.

Finitimus. q ꝑpe é. Liui. li. i. Iã res romana adeo erat ua
lida, ut cuilibet finitimæ⁊ ciuitatũ bello par eſſet.

Fio. is. factus, ſignificationem paſſiuã hẽt. Hiero. Equo⁊
curſus clamore ꝓnicior fit. i. efficit, græcum tamen eſt
φύω φύσω ἐπὶ τ μέλλοντος, & πέφυκα ἐν τῷ παρῳχημένῳ.
Et infinitiuo fire hẽt ſm rectam declinationem, quod
patet ꝙ eius compoſita confire, & ſuffire, licet & cõfie
ri dicatur. Vir. li. iiii. Confieri poſſit paucis aduerte do
cebo. Quæ duo, & ſi a uerbo paſſiuam ſignificationẽ
habente deſcendant, actionem tñ denotant. Virgi. At
ſuffire thymo, cæraſq; recidere ianes Quis dubitet. Cõ
fio tñ in paſſiua ſignificatione reperit ꝓ conficior, ut
apud Macro. Oportet diem qui ex quadrantibus cõfit
intercalare. i. conficitur. Colu. li. ii. Tria ſtercoris gene
ra ſũt præcipua quod ex auibus, quod ex hoĩbus, quod
ex pecudibus conſit. Defit, de quo ſupra. Ex fio infit. i. in
cipit, habet. n. ſignificationem actiuam. Liui. li. i. Tum
ita Tullus infit. Antiqui tñ fior dixerunt. Vñ Cato Cen
ſo. de Lucio inquit. Græco ritu fiebant ſaturnalia. Cui⁹
infinitiuus eſt firi, pro quo, ut Priſcia. docet, interpoſita
e, dicimus de uſu, fieri. Conſtruit mõ cum abltõ, ut hoc
factum eſt a te, modo cum ntõ, ut ille fit doctus. Ponit
qñq; pro æſtimor. Cic. in Lel. Tertius uero ille finiſ tẽ⁊
terrimus, ut quanti quiſq; ſe ipſe faciat, tãti fiat ab ami
cis. Qñq; pro appareo, & innoteſco, ut apud Apoſto. ad
Roma. Vt fiat ſupra modũ, peccant peccatũ per man
datum. Et illud fiat deus uerax. i. appareat, innoteſcat.
In tertia ꝑſona qñq; pro euenit, contingit. Idẽ lib. i. offi.
Fit aũt interdũ, ut nõnulli omiſſa imitatione maio⁊
ſuo⁊ quoddam inſtitutum conſequant. Fieri poteſt, ꝙ
poſſibile eſt ab oratoribus uſurpatur. Habet fio ea cõ⁊
poſita quæ facio, ut calefio, frigefio, & hmõi. Fieri & in
cipi non ſunt idem. Lact. li. ii. Nil incipi, aut fieri, aut cõ
ſumari quicquam poteſt, niſi ratione prouiſum.

Firmus, ſtabilis, conſtans, a ferendo dictus, quod cõſtan
ter omnia ferat. Hinc firmitas, quæ & firmitudo dĩ, pro
ſtabilitate & conſtantia. Plau. Si iſtam firmitudinem
animi obtines ſalui ſumus. Item firmus dicitur muni⁊
tus, fortificatus. Cice. Firmus ab equitatu, quod eſt mu
nitus ab equitibus, firmus per equites. Et eſt ornatus di
cendi modus, ut Cice. fuit clarus ab eloquentia. Huius
contrarium eſt infirmus, ideſt, debilis.

Firmo. as. ſtabilio, fortifico. Liui. Firmatq; eum Aphti⁊
cis maxime præſidiis, Lactan. li. iiii. Superet, ut uerbis
facta firment. Huius cõpoſita ſunt Affirmo, confirmo,
pro approbo, roboro. Idẽ. Debet ergo doctor ille perfe
ctus, & docere ita præcipiendo, & confirmare faciẽdo.
Et pro certifico. Cic. Treb. Balbus mihi confirmauit te
diuitem futu⁊. Infirmo, non firmo, ſiue deficere, cade⁊
re ue facio. Lactan. li. v. Vbi aũt religionis eius, contra
quam perorabat infirmare uoluit rationẽ. Refirmo
rurſus firmo. Offirmo de quo infra.

Firmamentum ſoliditas, & ſtabilimentum ea forma dĩ,
qua documentum, figmentum, fomentum, & multa
hmõi. Cice. li. i. ad Heren. Nam in ea, nec ratio quare
fecerit, quærit, nec firmamentum quæritur, qñ non
ſubeſt ratio. Vñ firmamentum dictum eſt cælum a fir
mitate. Aug. Hoc ſane nouerint, nec nomẽ firmamen
ti cogere, ut ſtare cælum putemus. Firmamentum eñ
non propter ſtationem, ſed propter firmitatẽ, aut pro⁊
pter intranſgreſſibilem terminum ſuperiorum & infe
riorum a quarum uocatum intelligere licet.

Fiſci fiſcinæ, & fiſcellæ, ſunt uaſa ad maioris ſummæ pe
cunias capiẽdas, q̃ marſupia. Vnde, qa maior ſumma
eſt pecuniæ publicæ, q̃ priuatæ, dĩ fiſcus pecunia publi
ca. Proprie tñ apud idoneos autores fiſcus principis di
citur, ærarium uero publicũ. Pli. ad Traia. At forſaſſe

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nō eadem ſeueritate fiſcum, qua ærarium cohibes, im
mo tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo, q̄ de
publico credis. Iuriſconſulti ſcribūt res fiſcales, q̄ſi pro
priæ & priuatæ pricipis ſint. Inde cōfiſcari ſolet dici in
publicū ius ærarii redigere. Sue. in Aug. Deuictiſq; his,
& cōfiſcatis p̄miſſa ueteranis p̄mia ſolue rentur.
Fiſcale qđ ad fiſcum ꝓtinet, ut ius fiſcale, fiſcalis cauſa.
Fiſcina pe. cor. a fiſcus p̄ter regulā alioꝝ a primitiuis ha
bētibus c, deſcendentiū, ut Mancus Mancinus. Eſt aūt
fiſcina genus uaſis ꝑ capienda maioris ſummæ pecu
nia. Vñ Aſco. Sportæ, ſportulæ, & ſportellæ nummoꝝ
ſunt receptacula. Et ſacci, ſacculi, & ſaccelli, crumenæ,
māticæ, & marſupia. Ita fiſci, fiſcinæ, & fiſcellæ. Fit aūt
plerunq; ex iunco, qđ alii caniſtrum, alii calathum di
cunt. Vir. Et facilis rubra texaſ fiſcina uirga. Dicta fi
ſcina, ut inqt Varro a ferendo, ea nanq; ferunt paleæ,
fœnū, frondes, & id genus reliqua. Oui. Vnde data eſt
ægræ fiſcina frondis ouī. Et Plini. Frondarias fiſcinas
quatuor implere frondatorem iuſtum eſſe autumat.
Fiſcina item olei factores utuntur, ut idem li. xv. oſten
dit. Huius diminutiua ſunt fiſcella & fiſcinula.
Fiſcella uas uimineum, aut ex iuncis, quo lac colatur, dū
caſeus imprimit, uel in quo caſei ferunt. Hier. ad Ruſt.
Vel fiſcellā texe iunco, uel caniſtrū plecte uiminibus.
Tibul. Tunc fiſcella leui detexta eſt uimine iunci. Ra
raq; ꝑ nexus eſt uia facta ſero. Fiſcella etiā e uiminib⁹
funiculiſue contexta, dī, qua boū ora fauceſq; iumen
toꝝ capiſtrant. Plini. lib. xviii. Fiſcellis capiſtrari boues
oportet, ne germinū tenera decerpāt. Et fiſcella uas ad
maioris ſummæ capiendas pecunias, q̄ marſupium.
Fiſcellus ab antiqs dicebaſ caſei mollis appetitor. Quo
nomine etiā dictus é mōs in Italia, nō longe a Tyberi.
Fiſon fluuius, quem noſtri Gangem uocant, de Paradi
ſo exiens. Vide Phiſon.
Fiſſile pe. cor. quod findiſ quaſi fiſſibile uel quod é aptū
ut findaſ. Pli. li. xvi. Hæc maxime fiſſilia, alia frangi ce
leriora q̄ findi. Vir. Nam primi cuneis ſcindebant fiſſi
le lignum. Aliquando quod fiſſum eſt ac ſciſſum. Plau
tus in Aul. Non fiſſile haberes caput.
Fiſſibile, quod fiſſum eſt, ut fiſſibilis arbor. Pli. li. xvi. Mil
leq; fiſſibile rimis hoc lignum.
Fiſtula proprie dicitur, per quam aqua educiſ fuſa, a fun
dendo ſiue ferēdo, ſicut tubi a tumore, & canales a can
na, ꝙ ad eaꝝ ſimilitudinem facti ſint, quidam tñ græ
cum putant φυσάω inflo. Fitum dicunt uulgo. Hiero.
li. ii. Reg. Tetigiſſet domatum fiſtulas. A cuius ſimili
tudine inſtrumentum muſicum, quo flatu caniſ, cuius
Pan dī inuentor fuiſſe. Vir. Septem compacta cicutis
fiſtula. Apul. li. iii. flo. Fiſtula ſuſurro iucūdior. Et ulcus
altum anguſtum, & calloſum in corpore fiſtulæ nomē
ſortiſ, ſiue ex uulnere fit, ſiue ex uitio ortum, qđ ad ſup
purationem uenerit. Et fiſtula in hoīe, ꝑ quam ſpiraſ
ſeu cibus deiicitur. Nam duas eſſe fiſtulas ſcribit Lact.
de opi. hois, ſpiritatem. ſ. & cibalem, illa ſpiritum mea
re, hac cibum potumq; deſcēdere. Et hæ a faucibus in
cipiunt. Spiritalem Cor. aſperam arteriam noīat. Sed
alia alii eſt ſuperpoſita. Nam interior gula uocaſ, quæ
a Celſo ſtomachus nuncupaſ, quia ſtomacho cōnectiſ
& ꝑ quam cibus demittiſ. Exterior uero Epiglottis dī.
Quæ operculum habet carthilaginoſum, qđ claudit fo
ramen, cum cibus uoraſ, hoc ſublinguium, ſiue lingua
minor appellatur. Ruſus fiſtula arbor aromatica, ſed
parua, quæ & caſia dicitur, quæ pro ſui breuitate a qui
buſdam inter herbas odoriferas numeratur, & ad cu
randas uiſcerum moleſtias ualet.
Fiſtulator accipitur pro tibicine, ut eſt apud Gellium.
Fiſtulo. as. fiſtulam ago, & in modum ſpongiæ quicquā
facio. Pli. Et pumicis fiſtulans uice.
Fiſtuloſus. a. um. qđ eſt ſpōgiæ modo factum, hoc eſt fo
raminibus plenum. Colu. li. viii. de Caſeo. Deinde quo
teneriorꝑ maneat, clauſo, neq; uentis obnoxio loco ſti
patur ꝑ complura tabulata. Sic neq; fiſtuloſus, neq; ſal
ſus, neq; aridus prouenit. Quoꝝ uitioꝝ primum ſolet
accidere, ſi parum preſſus, ſecundum, ſi nimio ſale im
butus, tertium, ſi ſole exuſtus eſt.
Fitiges pe. cor. ut ait Pli. ſunt aīalia æthiopiæ fuſci colo
ris, māmillas geminas in pectore habentia ſicut ho
mo, nec fera multum quæ domari non poſſint, nec ita
manſueta ut nocentibus non noceant.

F ante L

Flabrum, quaſi flatio, a flo. as. Prop. Neq; hic Boreæ fla
bra, neq; arma timet. i. flantes uentos. Virg. Nec flabra
nec ibtes. Veg. Ser. putat tñ flabra nūero plurali dici.
Flabellum, diminutiuum a flabro, & accipiſ ꝑ inſtrumē
to, quo fit uētilatio ꝑ æſtatem ad refrigerandū corpus
Teren. Heus tu Dore cape hoc flabellum, & uentulum
huic ita facito, dum lauamur. Ouidi. de arte. Profuit &
tenui uentos mouiſſe flabello.
Flaces oliuarum purgaméta. Pli. In amurca, & flacibus
hæ ſunt carnes, & illæ fæces.
Flaccum dī tritū. Et flacco hīe, q̄ſi ad terendū hīe, Plau.
Perii, flacco habebit iam illic homo lumbos meos.
Flacci dīr quoꝝ aures demiſſæ ſūt, pēdulæ ac flacceſcē
tes. Ab his ſunt Flaccoꝝ cognoīa, ut inqt Pli. q hīt au
res deorſum pendentes. Hinc de flacco. cas.
Flaccidus. a. um. a flaccis dī, qđ eſt languidum. Vñ flac
cidi, ſiue flacci dīr, quoꝝ aures pendulæ, & nō arrectæ
ſunt. Colu. lib. viii. Caper flaccidis, & prægrauantibus
auribus, exiguo capite habetur optimus.
Flacceo. es. cui ligueo. Hiero. in Eſaia. Et erunt irrigua
eius flaccētia. Cōpoſitū eſt Cōflacceo, quo uſus é Gel.
li. i. ꝑ detumeſco. Nā fluctus inqt q flante Aqlone ma
ximi & crebriſſimi excitanſ, ſimul ac uētus poſuit, ſter
nunt, & conflacceſcunt, & mox fluctus eſſe deſinunt.
Flacceſco. is. languidus fio. Colu. li. iii. Paucis deinde ho
ris dum flacceſcat in ſole habeto, deīde in umbra aſſic
cato & ita condito.
Flagella diminutiuum a flagris, ſummæ arboꝝ partes,
& uirgæ de arbore ꝓminentes flatu uentoꝝ actæ, a fla
gro ardeo. Siue capita minoꝝ ſarmentoꝝ, ubi naſcitur
uua, ꝙ caro his ꝓcuſſa flagret, q̄uis aliqui a flando po
tius dici uelint, ꝙ uentoꝝ crebros ſuſtineant flatus. Co
lu. li. v. At certe in ordinariis uitibus utiq; obtinēdum
eſt, ne pluribus flagellis emaciēr, niſi ſi ꝓpaginibus
futuris proſpiciemus. Var. li. i. de re ruſt. Emincīdū ſar
mētum, propter infirmitatem ſterile, neq; ex ſe poteſt
eiicere uitem, quam uocāt minorem flagellum, maio
rem etiam unde uuæ naſcuntur palmam, priore litera
mutata in d. dalma a uenti flatu dicta.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Flagello.as.q̃si flagello cædo. Sicut uerbero, a uerbere & fustigo a fuste. Et flagellare increpare est, atq; ꝓsonare. Flagellare annonã, est annonam durioꝛẽ facere.

Flagro.as.ardeo, a flamma, uel a flatu, quo alicꝫ incendiũ q̃ flatu excitaꝫ ignis. Vir. Flagrantisq; dei uultũ. Transferꝫ q̃q; ad desideriũ amoris, odii, iræ, uirtutis, aut uitii. Lact.li.i. Quid Apollo pater eius, nõne ob amorem quo flagrabat turpissime gregẽ pauit alienũ. Et li.vii. Qui auaritia opum inexplicabili quadam siti flagrãt. Liui.li.ii. Ciuitas secum ipsa discors, intestino inter patres, plebemq; flagrabat odio. Huius composita sunt Conflagro, q̃ est totum simul flagro. Lactan.lib.iii. Capitolium non semel, sed sæpius fulmine ictum conflagrauit. Deflagro, de quo supra.

Flagricibæ pe.cor. dñr q̃ ꝑ cibo flagris cædi debeant.

Flagratores dicebantur illi, qui flagris fontes cædunt.

Flagriones, dicti sunt serui flagris subiecti, ut digni sint qui flagris uerberentur.

Flagitium est uitium flagitatione, id est, reprensione dignum. Nam flagitatio ad strepitum dr. Flamma eñ flagella, & flagitare, id est ꝓsonare dici intelligim⁹, q̃ñ sine sonitu non sunt. Est & flagitium gñale, ad oĩa mala. Cice. in Cato. Stupra uero, & adulteria, & omne tale flagitium, nullis aliis illecebris excitari, nisi uoluptatibus. Aliq̃ ꝑcat errorẽ, ut potẽ, uel flagris, uel increpatione dignã. Cic. Tantã ne obliuionẽ, inq̃t, i scripto ꝑsertim, ut ne legẽs q̃dẽ senserit, quantũ flagitii admisisset.

Flagitiosus sceleratus. Salu. In tanta, tãq; corrupta ciuitate, id quod factu facillimum erat, omnium flagitiosorum, atq; facinorosorum circum se, tanquam stipatorum cateruas habebat.

Flagito.as. a flamma deductum uideꝫ, quasi flãmas agito. Flagitare.n. ꝓprie est uehementer, cũ instantia, clamore ac strepitu poscere, cũ flagella, flamma, sine soni tu crepituq; non sint, ut docet Dona. in Eu. Teren. Lac. li.iiii. Succlamare cœperũt, & crucẽ eius uiolenti uocibus flagitare. Hiero in ꝓlo. para. Deniq; cũ a me nup flagitasseꝫ, ut uobis paralipomenon latino sermone transferrem. Habet hoc uerbũ in se maioꝛẽ uim, q̃ postulo. Et mõ cum actõ tm̃ iungiꝫ, ut Cice. ꝓ Quintio. Quanq̃ hoc causa postulat, & si postulat, nõ tm̃ flagitat. Q̃q; habet actiõ, cũ abltõ, mediante ꝓpositione. Cæs. com.i. Interim quotidie Cæsar ab Heduis frumentũ, q̃ deesset polliciti flagitat. Q̃q; cõstruiꝫ cum duobus accusatiuis ut apud Suet. in Vitel. Tum fœneratoꝛ & stipulatoꝛ, publicanorũq;, q unq̃ se, aut romæ debitũ, ãt in uia portoriũ flagitasseꝫ, uix ulli pepcit. Hui⁹ cõ posita sũt Cõflagito. Pli.li.xxxiiii. Tãta populi romani contumacia fuit, ut magnis theatri clamorib⁹ reponi apoxyome nõ cõflagitauerit. Efflagito, de quo supra.

Flamma a græco φλέγω φλέξω ardeo. Inde Flammifer. Ponitur interdũ metaphorice flãma ꝓ periculo. Cice. li.ii. Tus. Quid de cupiditate honoꝛ loquar? Quæ flamma est, ꝓ quã nõ cucurrerint hi q̃ hæc olim punctis singulis colligebãt. Idẽ in Bruto dixit Galbã eripuisse sese de flamma iudicii, cũ significare uellet, eũ liberatum esse a periculo iudicialis damnationis. Teren. in Eunu. Ex flamma te petere cibum posse arbitror, De fumo tendere ad flammam, significat ire in periculum.

Flammeus.a.um. Col.li.vi. Quædã ptes eius regionis, sic infestantꝫ Euro quẽ incolæ Vulturnũ appellant, ut nisi uites tegminibus opacentꝫ, uelut halitu flãmeo fructus

Flãmiuomus.a.ũ pe.cor. q̃ flãmas uomit. (uratꝫ.

Flameum genus ueli lutei, seu crocei, q̃ gestabaꝫ a mulieribus nup nuptis, ominis boni causa, dictum, q eo assidue utebaꝫ flaminica. i. flaminis uxor, cui non licebat facere diuortium. Et eodem modo tenebaꝫ nupta flameo, ut perpetuo cũ uiro maneret. Luc. de Martia itẽq; nubente Catoni. Lutea demissos uelarunt flamea uultus. Pli. Lutei uideo honorem antiquissimum in nuptialibus flameis totum fœminis concessum.

Flameolum cum accentu in antepe. diminutiuũ. Iuue. Sedet illa parata flameolo.

Flaminium tegmen, quo matronæ capita tegebant.

Flaminica sacerdotula, siue flaminis dialis uxor.

Flaminia, flaminis domus, & flaminia uia Romæ a Flaminio dicta.

Flamearius, infector flamei coloris uiolæ luteæ, quæ flamea appellaꝫ, q̃ & luteola a nostris dr, sicut uiolarius, q uiolacea tingit. Hinc flamea appellabant uestimẽta lutei coloris, q̃bus flaminica utebaꝫ, a quo & uestes, q̃bus amiciebanꝫ nouæ nuptæ, simiſr uocabanꝫ flaminicæ.

Flaminius, sacrorum præminister. Est etiam proprium nomen ciuis Romani, a quo uia Flaminia, arcus Flaminius, & forum Flaminium.

Flamatica arbor fulmine icta.

Flamen, neu.ge. flatus dr, siue uoci ducta foramina musicoꝛ instrumentoꝛ. Hora. Cur berecynthiæ cessant flamina tibiæ. Masculino aũt, sacerdotem significat. Et flamines cognomen accipiunt ab eo deo cui sacra faciũt, ut flamẽ dialis a dio. i. Ioue, quasi Iouialis. Martialis a Marte, & quirinalis a Romulo. Aug. lib.ii. de ciui. dei scribit Romanos tres tm̃ flamines instituisse tribus numinibus dialem Ioui, Martialem Marti, Quirinalem Romulo. Dicti flamines sacerdotes a filo quo cinctum caput habebant, ut docet Var. Ser. sic habet. Flamines in capite habebãt pileum, q̃d cũ p æst⁹ ferre non possent, filo tm̃ capita religare cœperunt. Nã nudis penitus capitibus incedere nefas fuerat. Vñ a filo quo utebantur flamines dicti sunt quasi filamines.

Flammo.as. flãmã ꝓduco. Vir.li.iii. Ge. Exilit in ficũ, & flãmantia lumina torquẽs Sæuit agris. Hinc cõponiꝫ inflãmo, q̃d est ualde, uel intus flãmo. Ci. Curioni. Non feci inflãmandi tui cã, sed testificandi amoris mei.

Flãmescere est flãmã fieri, accẽdi. Vñ in hymno dicimus Flãmescat igne charitas, accendat ardor proximos.

Flãdria germaniæ regio ad littora oceani septẽtrionalis posita, uarios hẽt ppos, q̃ prisco nõie cymbri dicti sũt.

Flator & flatus. Vide in dictione Flo.as.

Flauus, color ex uiridi, rufo, & albo concretus, hoc est fuluo clarior, qualis est color auri. Et attribuiꝫ q̃q; melli Mar. Flaua mella. Q̃q; capillis. Oui.li.ii. Fast. Forma placet niueusq; color, flauiq; capilli. Q̃q; aristis maturis. Vir.li.i. Ge. Neq; illũ flaua Ceres alto nequicq̃ spectat olympo. Vbi Ser. Flaua ceres dr, propter aristaꝫ maturitatem: Sic flauam a quam, flauas frondes oleaꝫ dicimus. Vir.lib.iii. Geor. Turbidus & torquens flauentis Hister arenas.

Flaueo.es. flaui. fulgeo, & auri colorem reddo, a flãmo, q̃ sit color non dissimilis flãmæ, uel a flando, ꝓ flata

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

metalla eum colorē hñt. Col. li. ii. Sed æqualiter flauē tibus iam satis anteq̄ ex toto grana indurescāt, cū rubi cundum colorem traxerunt, messis facienda est.

Flauescere est flauum fieri. Virgil. Molli paulatim flauescet campus arista.

Flecto.is.xi. xum. inclino, uoluo, duco. Teren. in Hecy. Istuc est sapere, ubicunq̄ opus sit, possis aīum flectere. Vir. li. ii. Ge. Et ipsa Flectere luctantis inter uineta iuuencos. Ser. Cū quadā moderatione ducere, ne tenera adhuc uirgulta concutiant. Huius cōposita Circūflecto, circūplico, circuo. Virgi. Præstat Trinacrii metas lustrare Pachynni Cessantem, longos & circumflectere cursus. Deflecto, de quo supra. Inflecto. Augu. lib. viii. ci. dei. Socrates primus uniuersam philam ad corrigendos, componendosq̄ mores inflexisse memorat. Reflecto in idem flecto. Öfflecto, de quo infra.

Flexo.is.xi. xum. eiusdem significationis est cum flecto. Prisc. A necto tū nexui, quod tamen etiam nexo, nexi dicentes, & nexus, ut flexo flexi, & flexus.

Flexile.pe.cor. quod flexum est, ut uitis flexilis, q̄ flexa sit, & lapsu erratico torquetur.

Flegeton.pe.cor. Vide phlegeton, quia græcum est.

Flegma, flegmatis. Vide in Phlegma. Suidas. φλέγμα οὐ λέγετ πεῶρον ἀπὸ ῥοφῆς, πεῶρον δ ἀπὸ ῥοφῆς δ' αἷμα, δ' ὀφλέγμα, πεῶρον τ' ἀποπλῶν. διὸ ὃ ἂν ἄλλα ἀποπλᾶ, ἀπὸ φλέγματος μεταβάλλετ ὀξὺς χυμὸς σοδὲ τὸν στόμαχον. ἐστὶν οὖν οὐχ ἁπλῶς πεῶρον ἀλλὰ τῶν ἀποπλῶν.

Flema dicit, cū ex labore uiæ sanguis defluit circa talos.

Fleo.es.euī.etū, cū lachrimis plango. Ideo tm̄ hominū, si cut rideo. Hinc fletus participiū. Vir. Hic multum fleti ad superos, belloq̄ caduci. i. nobiles, & conspicui, quoz mortem magna lamentatio sequitur. Fletus substantiuū. Cōpositū est defleo, q̄ est ualde fleo. Ci. li. i. Tus. nō exercitu amisso nudus in seruoz ferrum, & manus incidisset, non liberi defleti, non fortunæ omnes a uictoribus possiderētur. græcum tamē est κλαίω. μ. κλαύσω

Flebile quod dignum est, ut fleatur, a quo flebiliter aduerbium, quod significat cum fletu.

Fligo.is.xi, ctum. affligo, quo usi sūt antiqui. Vnde & flictus pro afflictus. Silius. Galea horrida flictu Aduersæ ardescit galeæ. Liui Ipse se in terram fligit cadēs. Cuius cōposita sunt affligo. confligo. infligo, & profligo, quæ habēt pe. pro. Est aūt affligere proprie p̄sternere, & in terrā extendere. Pli. At canis ille horrētibus p̄ totū corpus uillis, ingenti primū latratu intonuit, mox in cerui cem assultās, contraq̄ beluā exurgēs hinc & illinc artifici dimicatione, quā maxime opus esset, infestans, atq̄ euitans, donec assidua rotatū uertigine afflixit, ad casū eius tellure concussa. Cæsar. Neq̄ si quo afflictæ casu fuerint erigere sese, atq̄ eleuare p̄nt. Per. transl. ponitur p̄ perturbare, uexare. Sene. Vt animū uarīis curis afflictū oratione lenirem. Hinc afflicto. as. frequentatiuū, de quo & aliis compositis, locis suīs.

Flo.as.aui.atum. spiro. Hinc flatus.us, p̄ spiritu, & flatus uentus qui & ipse spiritus est. Et flatores antiquitus tibicines dicebantur, q̄ flando tibias sonarent. Et flabellū. Aliquando flare signare est, q̄ æs siue auz siue argētū flando, hoc est flatu calefaciendo signet. Hinc flatū æs & flata pecunia dī. Eius cōposita sūt. Afflo, quod est ad aliquid spiro. Cice. in Cato. Cū admiraretur Lysander, & p̄ceritates arboz, & directos in quincunce ordines, & humū subactā, atq̄ purā, & suauitatē odoz qui afflarent e floribus. Et in hymno. Impleta gaudent uisce ra afflata sancto spiritu. Per transl. Lac. li. vii. Non uidisse, nec comprendisse p̄hos ueritatem, sed ita leuiter odoratos, ut tū unde eos odor ille sapiētiæ, tam suauis tam iucundus afflauerit, nullo modo senserint. i. attigerit uel asperserit. Vir. Nanq̄ ipsa decoram Cæsarie nato genitrix lumenq̄ iuuentæ purpureū, & lætos oculis afflarat honores. i. flando dederat. Diffio, flatu dispergo, disturbo. Plau. Cuius tu legiones diffluisti spiritu. Lucil. li. xxvi. Pars diffiatur uento, pars autē obrigescit frigore. Deflo, deorsum uel ualde flo. Var. Vas fictile, eo q̄ est leuissimū, ac summū deflatū, ut traiiciant in alia uasa. Inflo, turgefacio, quales sunt utres uento distenti. Transferturq̄ ad aīum. Luctan. li. vi. Si efferatur ira, superbia tumidus inflet. Tractū a folle, qui flatu turgescit. Hinc inflare pro pulsare, siue tibia canere. Virg. Tu calamos inflare leges, ego dicere uersus. Perflo, ual de flo, siue multum cōmoueo. Idem. Et terras turbine perflant. Reflo, retro uel contraflo, spiro. Cice. li. i. Tus. Sin aūt reflantibus uentis reiiciemur, tū eodē paulo tardius referamur necesse est. Idē lib. ii. offi. Nam cum prospero flatu eius utimur, ad exitū prouehimur optatos, & cū reflauerit, affligimur. Sufflo, subtus spiro, qd̄ fieri solet, cū ignē accendi uolumus. Pli. Lycius Myronis discipulus q̄ fecit dignū p̄ceptore puerū sufflantem languidos ignes. Aug. li. xii. ci. dei. Quid est aliud sufflare, q̄ flatū facere? Hic simpliciter sumit̄ pro flare. Per trāsla. ponit̄ p̄ turgefacere. Nonius Sufflatū, tumidū, & quasi uento quodā latius factū. A sufflo etiā fiunt composita insufflo & exufflo. Conflo, & efflo alibi.

Floces uini, uuarumq̄ purgamenta, hoc est uinaceæ, sicut flaces oliuaz, fex a uinaceis expressa. Cæci. Ædepol ego neq̄ florem, neq̄ floces uolo mihi, uinum uolo. Gel. Appludam edit, & floces bibit.

Flocci, p̄prie dōr in panno siue in uellere particula eminentior, quæ forficibus recidit̄, cuius diminutiuum est Flocculi. Celsus signa mortiferi morbi esse scribit, siqs in febre & acuto morbo manibus in ueste floccos legit, fimbriasue diducit. Pli. li. x. Hirundines nidū mollibus plumis floccisq̄ consternunt. Idem. Nascunt̄ in robore pilulæ nucibus non absimiles, intus habētes floculos molles lucernaz luminibus aptos.

Floccifacio floccipendo, a flocco, pro contemno, & in nulla æstimatione habeo, nec plurifacio, q̄ sint flocci. Plau. in Epid. Dum tibi ego placeam, atq̄ obsequar, meum tergum floccifacio.

Flora dea quædam, a Romanis in honore habita. Hæc enim cū magnas opes ex arte meretricia quæsiuisset, populum roma. scripsit hærede, certaq̄ pecuniā reliqt cuius ex annuo fœnore suus natalis dies celebrarē edi tiōe ludoz, quos appellant floralia, siue ludos florales Quod quia senatui flagitiosum tractu tpis uidebatur, ab ipso noīe argumentū sumi placuit, ut pudendæ rei quædam dignitas adderetur, deam finxerunt esse, quæ floribus præsit, eamq̄ oportere placari, ut fruges cum arboribus, aut uitibus, bene prosperēq̄ florescerent. Celebrabanē illi ludi omni cū lasciuia, conuenientes memoriæ meretricis. Hæc a græcis Chloris dicitur. Oui.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Chloris eram quæ flora uocor.

Floralia, ludi seu festa qui exhibebantur in honorem Floræ. Et Floralia etiam dicuntur loca, in quibus sunt flores. Var. lib. i. de re rusti. Nec minus ea discriminunda in cõserundo, quæ sunt fructuosa propter uoluptatem, ut quæ pomaria, ac floralia appellantur.

Flores dicti sunt qui ex arboribus uel herbis colliguntur. Cuius diminutiuum est Flosculi.

Floreus. a. um. quod est totum ex floribus.

Floridus. a. um. quod floribus abundat. Tibul. Cum posti florida serta darem.

Floreo. es. rui. Florere est floridũ esse, seu flores hre. Cic. li. i. Tus. Segetes largiri fruges, florere oia, fontes scatere. Per translationẽ florere est splendere, aut in aliqua psperitate esse, siue excellere. Cic. in Lel. Magnaq; græcia, q̃ nũc qdem deleta est, tũ florebat institutis & ptceptis. Lact. li. v. Iniusti ac deũ nescientes, & diuitiis, & potentia, & honoribus florẽt. Hiero. Aliũ iuuenili ætate florentẽ in amœnissimos hortulos ptcepit adduci. Cõ posita sunt Defloreo, effloreo, refloreo, & præfloreo, quod est ante floreo. Pli. li. xvi. Ideoq; & præflorent.

Floro. as. similiter idem quod floreo. Vnde & prefloro. Gel. Et expectatio te spei suspensum fatigabit, & futuri fructum spes tibi iam præflorauerit.

Floresc̃ere est floridũ fieri. Col. li. v. Ventiq; nebulã, & rorem pestiferũ celeriter assiccant, multũq; ad floresc̃endũ, & ad bonitatẽ uini conferunt. Var. li. i. de re ru. Pratum aqua defendi debet, anteq̃ floresc̃ere incipiat.

Floridare idem qd florere. Vñ prata floridantia dñr.

Fluo. is. xi. xum. proprie decurro. Virgi. li. i. Geor. Hæc argenti riuos æriscq; metalla Ostẽdit uenis, atq; auro plurima fluxit. Q̃n uero ea, q̃ fluũt, lati⁹ diffundi uidenẽ, Fluere q̃nq; capiẽ, p latius, atq; uberius excresc̃ere. Idẽ li. ii. Geor. Tũ deniq; dura exerce imperia, & ramos cõpesce fluentes. Rursus, qa q̃ decurrũt quodãmodo minui uidenẽ, fluere, p deficere sumiẽ. Idẽ. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri spes Danaũ. Hinc fluxa dicimus, q̃ instabilia, ac momẽtanea sunt, & cito peritura. Et fluerẽ, pcedere, nasci. Lact. li. ii. Ab hac gente, pximi quiq; populi multitudine incresc̃ente fluxerũt. Itẽ transire. Hiero. Iam altera fluxerat dies. Huius cõposita sunt affluo, confluo, defluo, de qbus supra. Circunfluo, de quo Cice. in Lel. p translationẽ dixit. Et circunfluere oĩbus copiis, atq; in oĩ re; abundantia uiuere. Proprie. Pli. Id oppidũ circũfluit amnis. Aliq̃n ſcat cõcurrere. Idẽ. Postq̃ uariæ undiq; gentes circunfluxerunt. Hinc circunfluxus, p cõcursu, & circũfluus, q circũfluit. Diffluo uarie fluo. Lact. li. vii. Nã si terrenum, & fragile corpus post secessum aĩæ, nõ statim diffluit in terrã, q̃ tabesc̃it ex qua illi origo est. Per transla. luxurior, pdigus sum. Item consumor, ac deficio. Terẽ. in Heau. Vt illius animũ, q nũc luxuria & lasciuia diffluit, retundã & redigã. Influo intus fluo. Colu. li. i. Sed ampla stabula sic ordinenẽ, ne qs humor influere possit. Cæsar. A lacu Leman no, q in flumen Rhodanũ influit. Cic. in Lel. p translationẽ dixit. Quibus blandiciis C. Papi, cõsul nup̃ influebat in aures. i. facile introibat, uel psonabat. Interfluo, in medio fluo, pfluo, & tranfluo, p mediũ fluo, spargo, non contineo. Teren. Plenus rimaꝝ sum, huc atq; illuc pfluo. Profluo, de quo alibi. Præfluo antefluo, uñ pflu xus & pfluuiũ, p fluore alicuius rei antefacto. Præterfluo ultra ul'aũ fluo. Liui. li. i. Infima ualle pterfluit Tybris. Quinti. p translationẽ li. xi. Oĩs disciplina memoria constat, frustraq; docemur, si q cquid audimus, præterfluat. Refluo, retro siue rursus fluo, uñ fluxus & refluxus. Superfluo, superabundo, a quo superfluus a. um. Col. li. iii. Per medullam transmittit quicquid aquarum cælestium superfluxit. Subterfluo inferius fluo.

Fluito. as. pe. cor. frequentatiuũ, ſcat sæpe siue continuo fluo. Liui. li. i. Tenet fama cũ fluitantẽ alueũ in quo expositi erãt pueri, tenuis ĩ sicco aqua destituisset. Et fluitare est supnatare. Pli. Oĩs pisces cũ sũt extincti, fluitãt, exceptis anguillis. Aliq̃n fluitare est solui, ac relaxari.

Fluus. a. um. quasi fluens, sed in compositione magis est in usu, ut mellifluus, quasi fluens melle.

Fluidus. a. um. mõ fluentem, modo humectum ſcat.

Fluor, fluxus, & fluxio, idem significant, id est, profluuium. Aug. lib. vii. de ciui. dei. Sed ibi est dea Mena, quæ menstruis fluoribus præest.

Fluesc̃ere est fluidum fieri, resolui. Augu. li. xxi. ciui. dei. Agrigentinum Siciliæ salem perhibẽt, cum fuerit ad motus igni, uelut in aqua fluesc̃ere.

Fluuius a fluo. is. q̃ fluat semp, idẽ, qd flumẽ, ut Aug. ait.

Fluuiale, quod ex fluuio est, ut aqua fluuialis.

Fluuiatile pe. cor. qd in fluuio uiuit, ut piscis fluuiatilis. Fluuiatilis auis. Fluuiatilis arena, q̃ in fluuiis est. Plini. Arenæ tria sunt gña, fossicia, fluuiatilis ac marina.

Fluuior. aris. deponens, sumitur pro abundo, ut apud Iosephum lib. xviii. Nihil interest inter eos, an diues fluuiatur, an pauper defraudatur.

Flumen similiter a fluo, pprie est aqua fluuii decurrens & maior est q̃ riuus. Et flumina dñr, q̃ pennia sũt, & cõtinue fluunt. Torrentes, qui æstate siccanẽ. Sed q̃n hoc nomen gtõ iungiẽ, capitur pro fluxu, seu cursu. Pli. Ne flumen eius riui esset impedimento.

Flumentana porta Romæ, quam Tyberis urbem intrans in ſiniſtra ripæ parte relinquit, dicta q̃ Tyberis quandoq; in eam influxerit.

Fluentum, paruum flumen, siue decursus aquæ. Hiero. in Iosue. trans fluenta Iordanis. Ambro. lib. Hexa. Itaq; cum tanta de terris erumpant maximoꝝ fluenta amnium, Nilus effuso ægyptum stagnans flumine.

Flumineus. a. ũ. ut aq̃ fluminea, q̃ ex flumine colligiẽ.

Fluminosus. a. um. qd fluminib⁹ abũdat, ut regio flumi(nosa.

Fluctio latine, catarrhus græce dr̃.

Fluctus a fluo, & est aqua mota in unum collecta, quæ unda dici solet.

Fluctiuagus, pe. cor. qui fluctuando uagatur.

Fluctuosus, undosus, procellosus, inquietus. Et p transla. fluctuans aĩa dr̃, quẽadmodum æstuans, cum ira, aut curis, aut libidine, alioue morbo agitatur.

Fluctuari, iactari, cõmoueri, in dubio esse, & instar nauis fluctibus agitari. Vir. li. ii. Ge. Ac late fluctuat oĩs æra renitenti tellus, uñ fluctuatus pro iactato. Pli. Delos dicta fluctuata, ut prodiẽ, sola motũ terræ nõ sensit. Et li. viii. Fluctuatusq; similis exanimi. Proprie uero est fluctus agitare. i. undas facere. Plau. in Ru. Ita fluctuare uideo uehementer mare. Item ſcat super undas esse. Plin. lib. xxxvi. Lapidem e Scyro insula integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Fluctrum,ſtatus maris,cum fluctibus agitatur.
Fluctuatim,iactanter,ſolute. Afra. Volo fluctuatim ire
Flutæ anguillæ,ſiue murenæ dicebant in fre/ (ad illū.
to ſiculo,quæ græce plōtæ,quaſi nauigabiles dñr,q̄ in
ſumma aqua mergi non poſſunt.Macro. Accerſebant
murenæ ad piſcinas ab uſq̄ freto ſiculo. Illæ em̄ opti/
mæ eſſe creduñt,p̄ſertim quæ græce plotæ,latinæ flu/
tæ dñr,q̄ in ſummo ſupnatātes ſole torrefactæ, curua
re ſe poſſe,& in aquam mergere deſinunt.
Fluonia,luno,quam mulieres colebant,q̄ ſanguinis flu
orem in conceptu retinere putabatur.
Fluxus.a.um.quod eſt inſtabile, momentaneum & cito
peritur. Salu. Nam diuitiæ & formæ gloria fluxa &
fragilis habeť. Aliq̄n capiť ,p largo & minime aſtricto.
Vñ Parthoꝝ ueſtimenta fluxa fuiſſe ſcribit Luc. Illic
& laxas ueſtes & fluxa uiroꝝ uelamenta uides. Aliq̄n p̄
ſoluto & liquefacto. Apul.li.ii. Fontanos latices de cor/
poribus humanis fluxos. Aliq̄n pro molli & effœmina
to & libidinoſo. Sue. in Tyb. Druſus animi fluxioris re
miſſioriſq̄ uitæ erat. Mar. Cinædo euitatior fluxo. Cy
pria. Vſq̄ ad hoc uenimus, ut in comparatione fluxo/
rum, de ſanctorum uirtutibus diſputemus.
Fluxura,libido.& mollicia uenerea. Scribit Cypria. caſti
tatem exarmaturam eſſe fluxurarum.i.libidinum.

F ante O

Focus a foueo uel a græco φῶς qđ ē ignis ſeu lux, uel a
flammis,dī id, in quo ignis ſeruatur, uel ipſa ignis fo/
menta. Ouid.li.vi.Faſt. At focus a flammis, & q̄ fouet
omnia dictus. Idem. Thure uacet aræ ſtentq̄ ſine igne
foci. Tibul. Dum meus aſſiduo luceat igne focus. Cato
de re ruſt. Folia ſubdito in foco calido,ſub teſta coqui
to leniter. Ponitur etiam quandoq̄ pro priuatis domi
bus,ſicut ara pro templo.
Foculus diminu.qui etiam circunfertur, a teſta teſtulæ
triuialiter nomen adeptus. Gel. Tum illa foculum co/
ram rege cū igne appoſuit,& tres libros ex noue deurit
Val.Max.li.i. Cum carbaſum,quē optimū hēbat, focu
lo impoſuiſſet,ſubito ignis emicuit. Foculi etiam acci
piuntur pro uaſis culinariis,quæ foco admouentur.
Focula dicuntur nutrimenta. Plau. in Perſa. Nam iam
intus uentris fumant focula.
Foculo.as.pe.cor.nutrio,ſeu foueo. Nonius. Focula di/
cta ſunt nutrimenta,unde & foculare dī ut fouere,
Focillus diminutiuum eſt a foculus,a quo focillo.as.
Focillo.as.& focillor deponens.ſignificat nutrio. Varro.
li.ii.de ui.pa. Sed ſuum quiſq̄ commodum focillantur.
Hinc componitur refocillo,quod eſt recreo.
Focaria mulier cuius miniſterium eſt circa focum. Hie
rony.lib.i.Reg. Filias ueſtras faciet ſibi vnguentarias
& focarias,& panificas. Vlpi. Refert focariam & villicā
inſtrumento fundi contineri.
Focale .pe.pro.genus ligaminis ad fauces,uelut faſcia
quædam collum ambiēs,q̄ fauces perfringere nō ſine
ret,& pronunciationi conduceret. Sene.li.iii. cōnum
natu. Videbis quoſdam graciles,& palliolo, focaliq̄
circundatos, pallentes & ægros. Quinti.lib.xi. Palliolū
ſicut faſcias,quibus crura ueſtiuntur,& focalia,& liga/
mina auriū,ſola excuſare pōt ualitudo. Dictū focale
a faucib⁹,au in o mutata,pd.quaſi faucale,quō ſoricē
& ſauricem, codam & caudam & hmōi alia. Quidam
etiā accipiūt focale pro ferro,quo ignito criſpant cri/
nes. Et ſic habet primam cor.cū a foco deſcēdat. Hora.
in Ser. Faſciolas cubitale focalia potus & ille dicit a col
lo furtim carpſiſſe coronas.
Focales, quod focum ſuſtineāt a Catone dicitur.
Focaneus palmes dī,qui in fauce uitis naſcit,ut eſt apud
Col.li.v. Videť,inquit,focaneus palmes,qui ſolet in bi/
furco medius prorepere. Et id circo eum prædicto uo
cabulo ruſtici appellant,q̄ inter duo brachia ſua ſe di
uidit uitis enatus,uelut fauces obſidet,ac utriuſq̄ dura
men trahens,alimenta prorepit. Et.li.vi. Focaneus eſt,
qui iter duo brachia,uelut in uena de medio naſcitur.
Fodio.is.fodi,foſſum,cauo,laboro,ut Fodere nō ualeo,
mendicare erubeſco. Vir.li.vi. Seu ſpumātis equi fode/
ret calcarib⁹ armos. Hinc fouea. Et fodere,forare. Hie/
ro. ad Helio. Cerne manus iudææ,quas fixeras,cerne la
tus romane,qđ foderas. Huius cōpoſita ſunt Cōfodio,
qđ eſt cauo,ferio,ſiue in totum foro. Plau. in Aul. Hic
apud me cōfodere hortū iuſſi. Sal. Inter cōfertiſſimos
incurrit,ibiq̄ pugnādo confodiť. Circunfodio circun/
cauo. Col.li.iii. Arborē quā depoſueris ſæpi⁹ circunfo
dito. Defodio uide loco ſuo. Effodio extra fodio. Plau.
in Aul. Oculos ego hercle iſtos improba effodiā tibi
ne me obſeruare poſſis,ſi qd reꝝ gerā. Infodio intus fo
dio,aut intus planto,pono,ſeu ſepelio. Col.li.iiii. Cam
peſtris locus alte duos pedes infodiendus eſt. Hiero. in
Geñ. At ille infodit eas ſubter terebynthū. Vir.li.ii.Ge.
Ante ſupinatas aquiloni oñdere glebas, Quā lætū info
dias uitis genus.i.obruas. Perfodio, ualde cauo, rūpo,
ferio,p̄foro. Plau.i Aſi. Vbi parietes p̄foderis. Col.li.xi.
Tu grauibus raſtris cunctātia p̄fode terga. Lact.li.iiii.
Sed tantūmodo latus eius p̄foderūt. Gel.li.ii. Quadrin
genti oēs tū una p̄foſſi gladiis, aut miſſilibus opti ca/
dunt. Præfodio añ fodio. Pli.li.xvii. Præfodere ſcrobes
ante ſi fieri poſſet tāto, donec pingui ceſpite obducant
Refodio rurſus fodio. Pli. Mus marin⁹ in terras ſcrobe
effoſſa parit oua,& rurſus obruit terra, trigeſimo die re
foſſa aperit,fœtūq̄ i aquā ducit. Suffodio ſubter cauo.
Colu.li.ii. Neq̄ ſuē uelim impaſci,q̄m roſtro ſuffodiat
& ceſpites excitet. Tranſfodio,trans ſiue ultra ab uno la
tere ad aliud fodio. Ouidi. Gemino tranſfodis uulnere
pectus. Et hæc omnia habent fo,ſyllabam correptam.
Fodico.as.pe.cor.idē qđ fodio. Ci.li.iii. Tul. Non eſt em̄
in ptāte fodicātibus eis rebus,q̄s malas opinamur diſſi
mulatio,uel obliuio. Hora. Emamus,q̄ fodicet latus.
Fodina ,pe.pro.locus, ubi quid foditur, ut aurifodina,
ubi foditur aurum. Pli. Odor ex argenti fodinis inimi/
cus omnibus animalibus, ſed maxime canibus.
Fœcundus.a.um,qđ eſt fertile uel qđ fructū facit a faci/
endo,ſeu ferendo, uel a fœtu q̄ſi plurimū effundēs fœ
tū,ſeu q̄ ferax ſit,& ſæpe fructū faciat. Oui.li.iiii. Faſt.
Forda ferens bos eſt,fœcundaq̄,dicta ferendo. Hinc ēt
fœtus nomē hīe putant. Interdū ſumiť p̄ abundanti,&
pleno. Hora. fœcūdi calices,quē nō fecere diſertū. Hu
ius contrariū eſt infœcundus,nō ferax. Vir.li.ii. Geor.
Sponte ſua q̄ ſe tollunt in luminis auras Infœcūda qdē
Inde infœcūditas,p̄ ſterilitate,ſicut fœcūditas p̄ abun
dantia. Colu. Sæpenumero ciuitatis nīæ principes au
dio culpātes mō agroꝝ infœcunditatē, modo cæli per

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

multa iam tpa noxiam frugibus intemperiem.

Fœcundo.as.abundantẽ,seu fructifeꝝ facio. Virg.li.iiii. Geor. Et uiridem Ægyptum nigra fœcundat arena.

Fœtus.us.a ferendo.ut inqt Oui.seu a fouendo,qm̃ & dũ in utero est,& postq̃ eductus fœtus est a matre fouet, idest,calefit. Est aũt fœtus generale nomen ad omnia animalia,etiam si sint oua. Etiam ad arbores. Vir.li.i. Geor. Hic segetes, illic ueniunt fœlicius uuæ, Arborei fœtus alibi,id est,fructus,ut poma.

Fœtus.a.um.plenus,ut loca fœta furẽtibus austris. Et fœta mulier dr̃ grauida. Idem, Non insueta graues tentabũt pabula fœtas,Itẽ q̃ partu exonerata,hoc est, q̃ peperit,ut Fecerat & uiridi fœtã mauortis in antro. Enixam aũt fuisse lac,qd̃ pueris p̃bebatur,oñdit. Col li.viii Huic pecudi nocet æstus, & præcipue fœtæ,q̃ gelicidio hyemis conceptũ fecit. Huius cõposita sunt Cõfœtus. Festus. Cõfœtus sus dicebaꝫ, q cum oĩ fœtu adhibebaꝫ ad sacrificium. De fœtus & effœtus,de quibus alibi.

Fœtuosus.a.um.quod est plenum fœtu. Hiero. contra Ioui. Lippientẽ iam deformẽ,atq; fœtuosam, synagogæ typum prætulisse. Retinet hoc nomen u,qm̃ fœtus est quartæ decli.sic sumptuosus,fructuosus,luctuos⁹, actuosus,q̃stuosus. Quæ ueniũt ab aliis declinatiõbus nõ tenẽt u,ut fabulosus,dolosus,uitios⁹,portẽtosus,& hmõi.

Fœtura,genitura,& pariendi tẽpus. Var.li.ii.de re rusti. Appello fœturã,a conceptu ad partũ,hi.n.primi p̃gnationis,& extremi fines. Vũ & p aĩalium p̃uentu ponit. Vir. Si fœtura gregẽ suppleuerit,aureus esto. Pli. Optima fœtura est post uernũ æquinoctiũ. Transferẽ etiã ad inanimata, ut fœtura pratoꝝ, Idem ad opus suum transtulit,cũ in principio ait. Opus natũ apud me p̃xima fœtura licentiore epistola narrare constituí.

Fœtifico.as.fœtum facio,pario. Plini.li.x. Accipitres totius Massiliæ humi fœtificant. Vũ & fœtificus a.um.

Fœto.as.fœtum emitto. Colu.li.ix. Circa paludes,in quibus plærunq; fœtant. Augu.li.v.ciui.dei. Cur alios eligunt dies accommodatos ponẽdis uitibus,alios pecoribus,uel domandis,uel admittendis maribus, quibus equarum uel boum fœtentur armenta.

Fœdus.eris.a ferio,ut quibusdã placet,cũ œ, ut o longa sit,qm̃ ferio e breuem habeat. Mos.n.fuit antiqs,ut in fœdere faciendo porca ferireꝫ. Vir.li.viii.stabãt,& cæsa iungebant fœdera porca, q̃dam hoc nomẽ a fecialibus.i.sacerdotibus deriuant,p̃ quos fiunt fœdera. Alii a fide,qa in fœdere interponebaꝫ fides. Alii a fœde cædẽdo. Nam utriusq; partis fœdera cõponentis feciales adducebanꝫ,ibi firmato fœdere porcã cædebant silice saxo,unus dicens,sicut porca, fœde cadat, q fœdera ruperit. Et p̃prie fœdus dr̃ pax,q̃ fit inter dimicãtes. Accipiẽ etiã qñq; p̃ lege,ut apd̃ Vir. Regẽq; dedit,q fœdere

Fœdero.as.fœdus facio. Vũ fœderati dñr po- (certo. puli qui fœdere icto cum populo Romano societatẽ inierunt. Nanq; inter ciuitates prouinciarum aliæ fœderatorum,aliæ stipendiariæ dicebantur.

Fœdifragus pe.cor.qui fœdera frangit.

Fœdus.a.um.quod est deforme. Teren.in Eu. Nunc tibi uideꝫ fœdus,qa illã nõ hẽt. Ponit qñq; p̃ execrãdo. Vir. li.vii. Auersusq; refugit Fœda ministeria. Qñq; p̃ crudeli. Teren.in Eu. O facinus fœdum. Dona. Fœdũ crudele. Ea enim,quæ crudelia sunt & nefaria ipsa crudelitate fœda,& maculosa dici possunt.

Fœdare,polluere,inquinare,quasi foras edere .i. manifestare. Nam fœda uel corpis, uel aĩ foras eduntꝫ. Vũ fœdare foras dare,discutere,diruere. Vir. Impulerat ferro argolicas fœdare latebras. Lac.li.v.per transla. Sed fortasse nõ ipsius uitiũ,sed poetæ fuit, qui insignẽ pietate uirum,insigni scelere fœdauerit. Et Fœdare, lacerare, cruentare. Sunt qui hoc uerbũ a fœtu deriuari putent, qm̃ fœtando mares polluuntꝫ. Item fœdare absumere. Liui.li.iii.ab ur. Vis Sabinoꝝ ingens prope ad mœnia urbis infesta populatione uenit,fœdati agri,terror injectus urbi est. Et aliquanto post. Deide duo simul mala ingẽtia exorta fames pestilentiaq; fœda homini,fœda pecori,uastati agri sunt,urbs assiduis exhausta funeribus,& mox multiplici clade fœdatus annus.

Fœlix a fœnus quidã deducunt,conuersione n in l,quasi beatus,hoc est diues,& fœnore plenus. Et is est, q p̃speritatẽ habet. Vir. Viuite fœlices, qbus ẽ fortuna pacta iam sua. Aliqñ dr̃,q alios facit esse fœlices. Idẽ. Sis fœlix,nostrumq; leues quæcunq; laborẽ.i. prospera, & bẽ nigna. Aliqñ cõmodum,utile. Mar. Illa manus quondam studioꝝ fida meoꝝ, Et fœlix dño,notaq; Cæsaribus. Aliqñ pingue,fœcundum. Vnde fœlices arbores quæ ferunt,& fructum ferunt. Hoc nomen cum grõ elegãter dr̃,ut fœlix animi,fœlix æui,Sil. Fœlix heu nemoꝝ,& uitæ laudandus opacæ. Huic contrariũ est infœlix,qd̃ qñq; ponit p̃ aduerso. Vir.li.vii. Quæ potui infœlix,id est,aduersa Troianis. Qñq; pro nõ fœcundo. Idem. Infœlix lolium,ac steriles dominantꝫ auenæ.

Fœlicitas,prosperitas, cuius contrarium est infœlicitas. Interdũ fœlicitas ponit pro dea, quã Romani uenerabanꝫ. Au.li.iiii.ci.dei. Qd̃ fœlicitas dea est,ædẽ accepit, aram meruit,sacra ei congrua persoluta sunt.

Fœlicito.as.fœlicẽ facio. Cuius contrariũ est infœlicito as.qd̃ est destruo,quod tam de diuitiis,q̃ de hoĩe dicit. Plau. in Penu. Dii illum infœlicitent omnes.

Fœmina.æ,mulier a fœto.as. Hinc fœmineus a. um. & fœmininus.a.um. Diminutiua sunt fœmella,fœminella,& fœminula. A fœmina etiam fit Effœmino.as.

Fœnus.oris,usura dr̃ a fœtu,nihil eñ aliud est fœnus q̃ fœtus, hoc est partus pecuniæ. Quidã a fundo qd̃ cum o, nõ cum u apud antiquos scribebaꝫ, q̃ p̃uentus sit ex naturali terræ fructu,postea uero ad usuram translatũ quasi pecunia per se fructum p̃ducat,sicut terra. Hinc usura uorax,auidumq; in tẽpore. Plau. in Asi. Nam si mutuo non potero,certũ est accipiã,sumã fœnore.

Fœnusculum diminutiuum. Plau. ad Danistam addere fœnusculum.

Fœnebre penul.ad placitum,q̃ ad fœn⁹ pertinet, ut lex fœnebris de credita pecunia. Siquidem crediti nummi alios pariunt.

Fœnero.as.pe.cor.cum accusatiuo,& fœneror cum dativo,idem significant,quæ tam pro dante, q̃ accipiente sumuntur. Quod est contra Lauren. Vallen. Hiero. In Ecclesiasti. Qui facit misericordiam fœneratur proximo suo. Et postea. Fœnerare proximo tuo in tempore necessitatis illius. Cice. Vt enim benefici, liberalesq; simus,non ut exigamus gratiam, neq; enim beneficium fœneramur,sed natura propensi ad liberalitatem sumus.i.fœnori damus. Mar. Hæc sapit,hæc omnis fœ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nerat ūna deos. Auguſti. in Pſal. interpretatione. Audi ſcripturam quomodo fœneres dominum, fœnerat dominum, qui miſeretur pauperis.

Fœnetor cum ablatiuo, ſignificat ad uſuram accipio, ut eſt apud Ii. digeſto. xxxi. Si aūt aliquis eorum uoluerit uēdere partem ſuam, uel fœnerari ſuper eam, poteſtatem habeat uendere cohæredi ſuo, & fœnerari ab eo. Res fœnerata, quæ ad fœnus tradita eſt.

Fœnerator, q dat ad fœnus, græce daniſta uocatur.

Fœneratus. us. idē qđ fœneratio. i. mutuatio ad uſuram.

Fœneratitius. a. ū. qđ datū ē fœnori, uel qđ ad fœnus pti net. Fœneratitia pecunia, q̄ ex uſuris collecta eſt.

Fœnum dictū eſt, qđ ſine cura fœnus p̄beat, uel qđ herbæ eædem manentes, quotannis nouas pariant.

Fœnile pe. pro. locus, in quo ſeruatur fœnum.

Fœneus. a. um. quod ex fœno factum eſt. Augu. lib. iiii. confeſ. Popularis gloriæ ſectantes inanitatem, uſq; ad theatricos plauſus, & contentioſa certamina, & agonē coronarum fœnearum.

Fœnarius. a. um. quod ad fœnum pertinet, ut falces fœnariæ quibus fœnum ſecamus, quæ aptæ ſunt.

Fœniſex. cis. pe. cor. qui fœnū ſecat. Pli. li. xviii. Igiſ cornu propter oleum ad crus ligato fœniſex incedebat.

Fœniſeca. æ. qui fœnariis falcibus fœnū in pratis ſecat. Col. li. ii. Ita necubi ferramentū fœniſecis poſſit offendere. Var. lib. i. de re ru. Herba in pratis ad ſpem fœniſecæ nata, non mō nō ēuellenda in nutricatu, ſed etiā non calcanda. Idē non multo poſt, Sicilienda prata, id eſt, falcibus conſectanda, quæ fœniſecæ præterierūt.

Fœniſecium, ipa fœni ſectio, & ueluti meſſis fœni. Idem in eodē. Nec primo anno rigari, nec paſci ante ſecunda fœniſecia, ne herbæ uellanſ, obtritq; hebetentur.

Fœniculum a fœnore, ut q̄dam exiſtimāt, quaſi paruū fœnus, qđ ſemen terræ mandatū magno fœnore reddat fructum. Græci Marathron uocant, oculoq; claritati mire confert, angues p hyemem membrana corpori obducta fœniculi cibo impedimentū illud exuūt quod ſenectus, & Vernatio appellatur.

Fœteo. es. male oleo. Fœtidus male olens. Fœtor malus odor. Plau. in aſi. Dic amabo, an fœtet aĩa uxoris tuæ.

F ante O

Folium græci φύλλον dicūt. Sed ideo p ſimplex l ſcribiſ, qa antiqui non geminabant conſonātes. Eſt aūt foliū qđ in libris poniſ a palmaq; foliis, in quibus olim ſcribi ſolebat, & græca uoce philura appellatur. Cuius extremitas margo dī, & pagina utraq; pars folii. Nam folium duas paginas habet. Veteres etiam quarundam arborū libris, hoc eſt corticib⁹ ſcribere ſolebāt. Ex quo libri, & per dimi. libelli, & codices a codice, q & caudex uocaſ, ex quo cortex extrahiē. Hinc componunſ Trifolium, Quinquefolium, græce pentaphyllum. Latifolium, quod habet lata folia. Millefolium, græce Myriophyllon herba, & huiuſmodi multa.

Foliatus. a. ū. qđ folia habet. Vñ foliatū unguentū p̄cioſum, dictum unguentum nardinum a nardi folio, quo confectum eſt. Hoc Pli. ſcribit conſtare omphacio, balanino, iunco, nardo, amomo, myrrha, balſamo. Plau. in Cur. græca dictione ſignare uoluit, cum dixit. Tu petalion. Petalon enim græci uocant folium.

Foliaceus, a. um. quod ex foliis factum eſt. Plini. lib. xix. Paucis foliacea, & lata, ut a triplici ſunt ſemina.

Follis maſculini gene. Inſtrumentū, quo attrahiē uētus, atq; emittiē ad ignē excitandū. Vir. li. viii. Alii uentoſis follibus auras accipiūt, redduntq;. His utunſ ferrariæ argētariæq; officinæ. Vtunſ & coqui ſed paruulis, ne opus ſit ignē inſufflare buccis. Quod qui faciūt Sufſitores uocanſ. Primus Anacharſis philoſophus folles ignis exuſcitatores inuenit, ut refert Stra. lib. vii. Et follis, ſiue folliculus dī uter. i. pellis flatu plena. Liui. lib. ix. Eques folliculis in caſtra frumentū ueheret. Ibi accipere uideē pro ſaculis, & crumenis. Rurſus follis pilæ genus ex pelle, atq; inflatiōe factum, & pugno reddiē, a flatu nomē habēs, ſiue q ueteres follē pellē dicebant, & p diminutionē folliculum. Mar. Ite procul iuuenes mitis mihi cōuenit ætas. Folle decet pueros ludere, folle ſenes, Sueto. in Aug. in diminutiua forma dixit, ſeparauitq; pilā a folliculo, cū pila ſit illa puſilla, folliculus ſit illa uento tumeſcēs. Poſt bella ciuilia ad pilam primo, folliculūq; trāſiit. Qñ uero follis pugno p̄cutiē, pugillatorius follis qñq; uocaſ. Plau. Extēplo hercle ego te follem pugillatoriū faciā, & pendentē curſabo pugnis p iuriſſime. Quādoq; accipiē, p marſupio, receptaculoq; nummorum. Iuue. Et tenſo folle reuerti. Hinc Follitus pro bene nummato & follib⁹ numariis pleno, a Plau. in Epi. dictus eſt. Nā ſicut folles pilæ uento tumeſcunt, ita crumenæ pecunia turgent, a qua ſimilitudine inditum nomē. Ex diſciplina militari decem folles, hoc eſt decē ſacci, ut Vegetii uerbis utar p cohortes ſingulas exponebanſ, in quibus militū pecunia cōdebaſ. Augu. li. ul. ciui. dei. ſcribit hipponēſem quendā ſenem coquo uendidiſſe piſcem prægrandem follibus trecētis, in cuius uentriculo annulus aureus eſt inuentus.

Follicul⁹, cū ſit diminutiuū a follis, p̄oiē tñ qñq; p uulua. Nā (ut inqt Pli.) antea uulua uocabaſ. Qñq; p theca fruméti, uel lini, uel cuiuſlibet alterius rei, q̄ granū cōtinet inūolutū. Vñ apud exodū legimus, Linū cum iā folliculos germinaret. Qñq; pro corpe. Lucil. lib. xxvi. Et quo folliculo nunc ſum indutus, non queo.

Follico, as. pe. cor. ſignificat inſtar folliū reciproco ſpiritu nares agito. Apul. li. ix. Follicantes nares languidas. Hie. Caligas monachoq; follicantes dixit, p calceis laxis, & enormitate flaccētib⁹, quales Hypocritæ geſtāt ut cōtemptores humani cultus eſſe uideantur.

Folliculare, pars remi, quæ folliculo tecta eſt. a quo uita follicularis dicta eſt.

Fomes, itis. a fouendo hoc eſt nutriēdo ignē dicit. Eſt eī aſſula ex arbore excuſſa, dum cæditur. Ponitur & pro omni materia ſicca, in qua facile ignis inflāmaſ. Virg. Ac primū ſilicis ſcintillā excudit Achates, Suſcepitq; ignē foliis, atq; arida circū Nutrimenta dedit, rapuitq; in fomite flammā. Per tranſlationē fomes dī quicqd excitat nos, & accendit ad aliquid agendū. Gel. Fomitem eſſe quendā dicens & incitabulū ingenii uirtutiſq; ſi mens, & corpus hoīs uino flagraret.

Fomentū ſimiliter a foueндo, id eſt calefaciendo, uel nutriendo. Vnde fomenta dicuntur applicationes rerum calidarū, ſeu humidarū ad partes corporis læſas & medendi gratia, quæ & fotus appellantur. Pli. : Decoctura eorum cœliacos iuuat potione, & fotu.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Fons a fundendo ꝙ inde fundat aquã, tam mascu. q̃ fœ. generis est. Inter fontẽ, & puteũ hoc interesse Augu. putat, ꝙ omnis puteus fons, nõ ecõuerso. Vbi. n. de terra aqua manat, & se usui præbet haurientibus fons dicit. Si aũt in alto, & in ꝓfundo sit ita puteus uocat, ut fontis nomẽ nõ amittat, fons græce πηγὴ ὃ κρήνη λέγεται unde pagus simul posita uillæ. i. rusticanæ domus plures nomen accepit, ꝙ circa fontes hæ ponerent.

Fons solis est in Libya, de quo Pli. li. ii. Iouis hammonis fons interdiu frigidus noctibus feruet.

Fonticulus diminutiuũ, paruus fons, a quo Fonticellus. Pli. Vbicunq; moueris humũ fonticuli scatent.

Fontanus, a. um, quod ex fonte est. Pli. Fontanæ aquæ cyathos duos. Augu. lib. ii. de ciui. dei. Sub hoc tot deorũ præsidio, quos numerare quis potest. Numera indigenas, & alienigenas, cœlestes, terrestres, infernos, marinos, fontanos, fluuiales.

Fontinalia, fontiũ sacra. Fontinalis porta urbis Romæ dicta est ob propinquitatẽ scaturiẽtiũ fontiũ. Eadem Capena uocabat. Iuue. Substitit ad ueteres arcus, madidãq; Capenã. Liui. Ædiles alterã porticũ ad portam fontinalẽ, ad martis arã qua in cãpos iter eẽt, ꝓduxere.

Forago, pen. produ. a ferendo filum, quod a textricibus fertur, ut diurnum opus distinguant, licet & a forando etiam dici posse uideatur.

Foro, as. penetro, quasi foras do. Colu. lib. vi. Amygdala, si parum ferax erit, forata arbore lapidem adiicito, & ita librum arboris inolescere sinito. Hinc fiunt cõposita Inforo. Perforo. penul. cor. ꝙ est multum foro. Idem li. v. Sed aliud est ferramentũ quo priores uitẽ perforabant. Liui. Vna tamen perforata naui.

Foramen q̃si diminutiuũ a foribus. Sisẽ. li. iiii. hist. Neq; porta, neq; foramẽ erat, quo posset eruptio fieri.

Foratus, us. idem ꝙ foramen. Lact. li. de opi. Oculorum orbes cõcauis foraminibus cõclusit, a quo foratu, frontem nominatam Varro existimauit.

Forũ neutri. ge. a ferendo dicit, ꝙ cõtrouersiæ, & res uenales illuc ferant. Et quatuor modis dicit. Primo negociatiõis locus, quo uenalia ferunt, ut forũ Iuliũ, forum Flaminiũ, foꝝ Semproniũ, ab eoꝝ nominibus, q̃ ea fora custodienda curarũt. Quod etiam in uiis & locis priuatis, & in agris fieri solet, & ubi res multæ uariæ uendunt. Vñ foꝝ boariũ, in quo boues uendunt, forũ holitoriũ, in quo herbæ, quod erat antiquũ macellum, quapꝓpter nũc quoq; holerum locũ Lacedemonii macellũ uocãt. Forũ piscariũ in quo pisces. Cupedinis forum, in quo uendunt cupedia, sic em̃ antiqui lautiores cibos noiabãt. Secũdo, in quo iudicia fieri, cũ populo agi, & cõciones haberi solẽt, quod ibi iudicia ferunt. Vñ causæ forenses. Tertio cum is, qui prouinciæ præest, forũ agere dr, cũ ciuitates uocat, & de controuersiis cognoscit, ac sententiã fert. Quarto cũ id forũ ueteres appellabant, qd̃ nunc uestibulũ sepulchri dici solet.

Forum uinarium, uas de quo Var. li. i. de re rust. Itaq; lectus defertur in forum uinarium, unde in dolium inane ueniat electa in secretam corbulam, inde in ollulas addatur, & in dolia plena uinaceorum. Colu. li. xii. ait. Torcularia, & fori diligenter emũdata, lotaq;.

Forulum dimi. quod & foriculum, apud Var. dicitur.

Forum Iulium regio Italiæ quæ quondam Iapidia dicebatur. Virgi. libro iii. Geor. Castella in tumulis, & iapidis arua Timaui, in ea sunt Aquileia, Vtinum, Ciuidale, & Tergestum.

Forũ liuiũ, ciuitas in Æmilia, nobilis Galli poetæ ortu.

Forum Cornelii, similiter urbs Aemiliæ, quæ nunc Imola uocatur.

Forensia, uestes, quibus in foro utebant, sicut Cœnatoria, quibus domi utebantur in cœna. Sueto. de Aug. forensia autem, & calceos nunquam non intra cubiculũ habuit. Alio nomine dicuntur togæ forenses. Apul. Forensi toga indutus accumbebat.

Foracia, a foro dicitur mulier uillatica, quæ fructꝰ uillæ, uenales, hoc est pulla stros, pipiones, poma, nuces, & huiusmodi in forum defert.

Foras & Foris, aduerbia, primũ ad locũ, secundũ in loco & de loco significat, ut egredior foras, tu moraris foris. Ponitur quandoq; Foras loco præpositionis. Hiero. Foras sepelierunt corpora martyrum. A foris fiunt composita. A foris & Deforis pe. cor. ut est apud Gñe. Et in clusit eum dominus deforis.

Forensis duobus modis intelligi potest. Vno cum a foro descendit, in quo iura reddunt, ut causæ forenses. Et forenses, qui in foro uersant, quos græci pragmaticos dicunt. Et forenses quibus utimur in foro, ut forensis eloquentia. Altero cũ a foris aduerbio fit pro externo. Amb. li. i. offi. Non ꝑm forensem abundantiã æstimãdam beatitudinẽ singulorũ, sed ꝑm interiorẽ cõscientiam. Idẽ. li. Hexa. Quæ signis forensibus internam exprimat uoluntatẽ. Sic uestimẽta forensia dicunt a Colu. quæ foris, nõ in domo gerunt. Apud Liui. Forensis factio & turba capit, ꝓ humili & sordida. Et forensia, neutro genere, uestis, quã ad forũ proficiscẽtes sumebant. Sueto. de Aug. Forensia & calceos nunq; non intra cubiculum habuit.

Fori numero plu. sunt tabulata nauiũ, uel locus in naui apertior qui iter nauẽ ꝓambulãtibus ꝓbet, ab eo quod ꝑ illos ferat incessus. Ci. in Cato. Cũ alii malos scandãt, alii ꝓ foros cursitẽt, alii sentinã exhauriant. Itẽ Fori dicunt Circensia spectacula. i. loca erecta, ut ex his spectetur. Li. li. i. Tũ primũ circo q̃ maximus dr, designatꝰ est locus, diuisa loca a patribꝰ equitibꝰ, ubiq; sibi spectacula quisq; faceret, fori appellati. Ex his minores forulos dicimus q̃ armariola q̃q; significant, siue capsulas, in qbus reponunt libri. Sue. in Augũ. Hos quoq; delectu habito condidit duobus Forulis auratis, sub palatini Apollinis basi. Iuue. Hic libros dabit, & forulos, mediamq; Mineruã. Apud Vir. pro oppidanis accipimꝰ forulos, cũ li. vii. ait. Casperiamq; colunt, foruloſq;, & flumẽ Hymellæ. Fori etiã in agris sũt, ueluti parui sulci, & oblongi. Colu. Angustoſq; foros aduerso limite ducẽs.

Foruli diminutiuum. Vide in dictione Fori.

Fores ꝑprie, inquit Serui. quæ foris aperiũt. Vñ Plu. memorat primũ Valerio Publicolæ fratri cũ de Sabinis triũphasset, domũ publice positã, cuiꝰ fores extra aperirent, cũ añ cæteraꝝ ædiũ intro referãdo appellerẽtur, ut ex hac cõcessiõe honoris appareret, quotidie eã domũ aliqd̃ publice admissurã. Valuæ quæ intꝰ reuoluũt, & se uelãt, hæ ꝓ diminutionẽ forulæ appellãt. Ianua primꝰ domi ingressꝰ, cætera ĩtra ianuã ostia, siue ualuæ, siue fores generaliꝝ uocãt, q̃uis usus ista corruperit. Hoc nomen

nomen etiã ſinguſt declinaſ. Oui. li. i. de amo. Difficilẽ moto cardine pande forem. Cice. pro Cor. Aperuit forem ſcalarum. Terẽ. Quidnam fores crepuit? Vbi Dona fores ſingularis numeri nti caſus. Plau. in Am. Orationem comprimam increpuit fores. Horati. Excluſus fore cum longaremus foret intus.

Foriculus deus putabaſ, qui foribus præerat, ſicut Cardinea dea, quæ cardinibus præerat, & Limentinus deus, qui limini præerat.

Foriculæ dimi. a fores. Var. li. i. de re ruſt. Et ideo oportheca qui faciunt, ad Aquilonem ut feneſtras habeãt, atq; ut pflentur, curant, neq; tamen ſine fqriculis, ne cũ humorem amiſerint ptinaci uento uieta fiant.

Forinſecus pe. cor. ſcat, qd ad foris eſt, ſicut intrinſecꝰ qd eſt intus. Aug. li. xxi. ci. dei. De pomis terræ Sodomoꝝ forinſecus quaſi maturis, intrinſecus fumeis.

Foria, ſtercora liqdiora, ſic dicta, q facile ferant foras.

Forio. is. uẽtẽ exonero, foras deiicio. Cuius cõpoſitũ eſt Conforio. Pom. in Mago. Conforiſti me Diomedes.

Foriolus, q uentrẽ ſolutum habet, & foria facile emittit Laberius. Foriolus eſſe uideris in coleos cacas.

Forica pe. cor. locus in quem alui ſtercora deiicimus. Iuue. Inde reuerſi conducunt foricas. Et proprie de publicis dicitur, latrina de priuatis, a latendo.

Forem. es. et. pro eo, qd eſt eſſem. es. & cætera declinatione deficit, inqt Dio. Salu. in. Iug. Nã ego qdem uellẽ, & hæc q ſcribo, & ea q antea in ſenatu q̃ſtus ſum, uana forent. Aliqñ dĩ de ptõ, p fuiſſem. Vir. li. viii. Qd a ſtirpe fores geminis cõiunctus atridis. Fore uero hẽt ſignificationẽ participii futuri, una cum infinito eſſe. Idẽ eſt em fore, qd futurum eſſe. Ideo iungiſ cum noſe, nõ cũ participio, ut ſpero te amicum fore, non amatuꝝ fore. Cice. Treba. Scribit ad me Cæſar, ſe tibi nondum familiarem eſſe ſatis propter occupationes ſuas, ſed cito fore. Qñq; etiam cum participio pſentis, quod eſt contra Lau. Val. Cæſar, Nonnulli etiam Cæſari nunciabant, cum caſtra moueri, aut ſigna fieri iuſſiſſet, non fore dicto audiẽtes milites. Compoſita uero ſine noſe, & ſine participio. Ouid. Eſſe quoq; in fatis reminiſciſ affore tempus. Eſt autẽ Affore affutuꝝ eſſe, afforem adeſſem. Vir. Atq; utinã rex ipſe noto cõpulſus eodem Afforet Æneas. Cic. Ser. Sul. Maior mihi ratio affore nulla põt, q̃ coniunctio cõſuetudinis, ſermonũq; noſtroꝝ. Abfore, de quo ſupra. Confore, cõuenire, & cõcordes eſſe. Teren. in An. Reſtat Chremes, q mihi exorãdus eſt, & ſpero confore. i. conuenturos eſſe. Defore deeſſe. Cice. contra Rul. Verum arbitrabantur non defore, qui illam reſtituerent. Profore profuturum eſſe. Hora. Quæ nocuere ſequar, fugiã quæ profore credam. Perfore ualde futurum eſſe. Cice. Appio Pul. Tunc mihi ille dixit, q claſſe tu uelles decedere, perfore accõmodatũ tibi, ſi adillã maritimã partẽ, puinciæ nauibus acceſſiſſem.

Fornalia, furni ſunt. Auguſt. Quomodo molæ ſeruiunt tritico, quomodo panibus coquendis fornalia, ut illi coquantur, illi conſumantur.

Forcipes, pe. cor. a foruo, & capio, quaſi foruicapes dictæ ſunt, q̃bus forua, i. calida capiunt. Nã foruũ eſt calidũ. Vñ & formoſos dicimus q̃bus calor pulchritudinem creat. Vir. lib. viii. Verſantq; tenaci forcipe maſſam. Et eſt fin Priſcia. tam maſculini q̃ fœminini generis.

Forfices quibus telam, ſeu fila incidimus, a ferro, & fio dicti. Huius dimi. ẽ forficuli. Pli. lib. xxxv. Præterea mirũ inuentũ eſt, q iciſum forficulis, ut diximꝰ, ſcribãt.

Forpices, pe. cor. quibus icidimus pilos, a ferro & pilo.

Forcus nomẽ uiri propriũ, qui tres filias habuit Gorgonas, ſtenio. ſ. Euryalem, & Meduſam, q̃ nimis locupletes fuerũt, & gorgones dñr. i. terræ cultrices.

Forficuli, diminutiuum. Vide in Forfices.

Forda, bos prægnans a ferẽdo. Oui. Forda ferens bos eſt, fœcunda q̃, dicta ferendo. Priſci horda dicebant. Vnde ſacra Fordicalia, quibus prægnantes boues (ut inquit Varro.) immolabantur.

Forma, facies cuiuſq; rei, quæ imobilis eſt, & naturalis. Vultus & mouẽ & fingiẽ. Terẽ. in An. Forma, & uultu Soſia adeo modeſto. Qñq; tñ ſpecialiter, p pulchritudĩ ne ſumiẽ. Hora. li. i. car. Forma captiuæ dñm tegmeſſæ. Inde formoſus. Trãſferẽ ad architectos pro deſignatione. Ci. li. i. offi. Formã quidẽ ipam Marce fili, & tanq̃ faciẽ honeſtatis uides. Hinc cõpoſita ſunt Conformis. Deformis Informis. Vniformis. Multiformis. Semiformis, & hmõi adiectiua. Colu. li. ix. Quæ cũcta remedia credunt eẽ aduerſus tonitrua, q̃bus uitiant oua, pulliq; ſemiformes interimunt, añq̃ toti ptibus ſuis cõſumẽt.

Formula, parua forma, diminutiuum eſt & capitur non nunq̃ p lege & inſtitutiõe. Ci. li. iii. offi. Nondũ Aquilius ptulerat de dolo malo formulas. Et formulæ dicuntur, q̃ nos inſtrumenta uocamus, ſeu libellos. Quin. lib. vi. Qui humiliori libere aduerſus ſe loquenti, colaphũ inquit tibi ducã, & formulã ſcribo, i. libellũ mitto.

Formella diminutiuũ a formula. Hie. lib. Regum. Accipe fratribus tuis decem formellas caſei.

Formagines. Theo. li. iii. animalium. Ex amphora lactis caprini formagines obulæ undeuiginti cõficiant.

Formoſus, pulcher a foruo calido, q ſanguie calidiore forma acquiriſ. Cõtra lãgueſcẽte corpe forma pit. Hic fit dimi. Formoſulus, quo uſus eſt Hiero. cõtra. Ioul.

Formo, as. formã impono. Lac. li. ii. Nã ſolis lunęq; ſimulachra humanũ in modũ format. Huius cõpoſita ſunt. Conformo ſimul formo, cõfiguro. Gel. li. ii. Hippocrates in eo libro, de quo ſupra ſcripſi, cũ & numero dieꝝ, quibus cõceptũ in utero coagulũ cõformaſ. Cice. li. iii. ad Herẽ. in primo loco rei totius imaginẽ cõformabimus. i. in formã cõponemꝰ. Aliqñ cõformari eſt quaſi aſſimilari. Idẽ Lentulo. Veꝝ tñ me ipſe conformo ad eius uoluntatẽ, Et apud Apoſtolũ. Nolite conformari huic ſæculo. Hinc cõformatio, q̃, p cõfiguratiõe poniſ. Ci. li. i. tuſcu. Quaſi uero intelligãt, qualis ſit in ipo corpore, q̃ cõformatio, q̃ magnitudo, q locꝰ. Aliqñ, p exornatiõe rhetorica, q̃ fit cũ pſona fingiſ, aut cũ res muta, ſiue informis ſit eloquẽs, & formata. Græco uocabulo dr pſopopeia. Deformo deſtruo, & quaſi de forma deiicio. Ci. Qui ſũt, q Italiã deformauerũt? Carthaginẽſes Qñq; maculo, & turpẽ facio. Hie. Licet longa macerẽt ieiunia, abiecta & nigra ueſtis deformet, lõga officioꝝ, & opeꝝ texaſ ſeries &c. Lact. li. de opifi. Quã mirabili, q̃ diuia rõne molitus eſt, ut tñ hiatus ipe naſi oris ſpẽm nõ deformaret. Interdũ deformare eſt pfecte formare, figurare, deſignare. Hie. li. Nu. Turgẽtibꝰ gẽmis eruperant flores, qui foliis dilatatis in amygdalas deformati ſunt. Victruuius. Architectus graphidis peri

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tus,ut deformare possit lineis imitationē,quā uelit ædificioꝝ. Var.li.iii.de re rust. Inter quas locus deformat⁹ ad tabłæ lītariæ spēm. Informo,formādo īstruo. Amb. li.offi. Et sicut Tulli⁹ ad erudiēdū filiū,ita ego quoq; ad uos informādos filios meos. Lac. Chīs īstructus uenit ī terrā,ut eā doceret, hoīemq; informaret. Reformo, in priorē formā pono. Lact.li.i. Pedes quoq; claudoꝝ ad officiū gradiēdi reformauit. Trāsformo, in alterā formā formo. Idē li.vii. Et trāsformabit de⁹ hoīes in sīmitu

Formiæ latina urbs maritima,iuxta (dinē angelorū. Caietā,quā Lacones cōdidere. Stra.li.v. scribit oppidū Formias esse maritimū ultra Taracinam, quod prius Hormias ab ὅρμου,id est stationis bonitate appellabāt.

Formica a ferēdis micis dī. Mica uero ꝓprie ē puluiscu lus ille qui in arena quasi argētū fulget a quo & panis & oīm reꝝ mīmæ ptes, micæ dicūt,q̄si minutim cadē tes. Vel dī simpliciter a ferēdo, qd nullū aīal freq̄ntius pōdera cōuehat,neq; si mēsuram corpis respicias ma/

Formicula diminutiuū,parua formica. (iora.

Formicinus,a.um.penultima producta, quod est formi cæ. Plau. Homo formicinus.

Formicatio uitiū corporis,cū parua tubercula, rotūda, pinguia,corpus infestāt. Pli. Cinis muliebriū crinium cū fuerint cōbusti,addito melle, sanguinem sistit illi/co,& formicationē corporū. Dicta formicatio,qd uelu ti exesse carnē formicæ uideant. Et deformicatū dicī a formicis submersum,q̄bus cōfoueri solitū erat.

Formido nomen,pauor a ferendo, ut quidam sentiunt, q̄ uehementius in mouendo, ut ab se abeat foras ferē. Cice. Formidinem metum ꝑmanentem diffiniunt,

Formido,as.magnū timorē habeo. Plau.in Ca. Nimisq; hercle illū male formidabam. Huius cōposita sūt De/formido,& Reformido,quæ significant ualde timeo. Colu.li.i. Si uexationem uiæ non reformidet.

Formidolosus,& actiue, & passiue sumitur pro eo qui ti met. Terē. Ego formidolosus ī.ego ne,qui timeam? Et pro eo,qui aliis timorē infert. Sal. Regibus boni q̄ ma li suspectiores sunt, semperq; his aliena uirtus formi/dolosa est. i. quæ formidatur.

Formidabile,quod est formidandum.

Fornax,a foruo calido,uel a furuo atro. Caminꝰ ubi co quunt lapides. Cuius diminutiuū est Fornacula.

Fornacalia,feriæ farris torrēdi gratia īstitutæ q̄rinaliū tpe,q̄ ad fornacē,q̄ in pistrinis erat, sacrificiū fieri sole bat. Ouī.li.ii. Fast. Facta dea est fornax,læti fornace co loni. Et paulo post. Curio legitimis tūc fornacalia uer bis Maximus indicit,nec stata sacra facit.

Fornix,icis.pe.cor.gene.mas. Arcus in ædificiis, & quod/cūq; opus cōcameratū a furuo atro. Loca aūt in arcū ædificata subobscura sunt. Cic. Videt ad ipm fornicem fanianū. Qm̄ uero meretrices in hmōi locis ī. fornici/bus prostare cōsueuerūt,ponit fornix pro lupanari, seu meretricia cella. Sene.li.i. contro. Redoles adhuc fuli ginē fornicis. Et in Pria. Nigri fornicis oblitus fauilla. Hinc fornicor,& fornicari⁹. Vnde fornicariæ mulieres Iuue. Lenonū pueri quocūq; in fornice nati. Se. et lupa/nar locū cōmunē appellat,cū ait li.ii. Suasoriarū. In cō muni loco stetisti,superpositus est cellæ tuæ titulus.

Fornico.as.pe.cor. fornices facio,uel specie fornicū assu mo. Pli.li.xi. Ruentes ceras fulciunt pilarū instar inte/rius a solo fornicatis,ut sit aditus ad sarciendū. Idem li. xvi. Populus cōtra oīa inferiora pandat, palma cō/trario fornicatur. ī. curuatur.

Fornicor deponens significat meretricari, quamuis ad alia peccata transferatur.

Fornicator qui fornicē facit, seu qui minister in balneo est. Vñ Vlp. scribit, balneatorio instrō legato continet & fornicator. Per trālla. dī qui cū meretricib⁹ coit.

Fornicarius.a,um, quod fornicat, ut mulier fornicaria, quæ ut Hiero. inqt, ea dicitur quæ copulat cū pluribus Adultera, quæ unum uirū deserens alterī iungitur.

Fortis a ferēdo,q̄ æquo aīo ferat aduersa, & infractū ha beat animū. Q̄nq; dī qui ualidis uiribus p̄dit⁹ est. Q̄nq; Celer. Vir. Si fœmia forti fidis equo. Q̄nq; Formosus. Plau. in Bac. Sed bacchis etiā fortis tibi uisa est. Q̄nq; diues. Idē. Cū sororē despondisset in tam fortē familiā.

Fortitudo est cōsyderata piculoꝝ susceptio,& laboꝝ ꝑ/pessio. Vel ut alibi idē Cice. diffinit. Est scīa reꝝ ꝓferen darū,uel affectio animi in patiēdo,ac ꝓferēdo summæ legi parēs sine timore. Aug.li.i. de li.arbi. fortitudo est illa animæ affectio, qua omnia incōmoda, & damna rerū nō in nostra ptate cōstituta,q̄ cōtemnim⁹. Macro. Fortitudinis ē animū supra piculi metū agere, nihilq; nisi turpia timere, tolerare fortiter,uel aduersa,uel ꝑ/spera. Fortitudo præstat magnanimitatē, fiduciā, secu ritatē, magnificentiā, constantiā, tolerantiā, firmitatē.

Fortifico,as. fortē facio. Plau. Fortifica animū.

Forteſco,fortis fio. Neui⁹. Crescit ānis,& forteſcūt uires,

Forticulus,dimi.a fortis. Cice. Quāuis idē Epicurus for/ticulum se in torminibus,& in stranguria sua p̄beat.

Fortuna a ferendo dicta,q̄ temere & sine rōne ferat. Est enim accidentiū rerū subitus atq; inopinatus euentus. Speusippus fortunā sic diffinit. Fortuna est mot⁹ aboc culto in occultū quodā casu fœlicis actionis causa. For tuna,& bona & mala dicit. Bona dicī ab his qui aliqd a fortuna acceperūt. Mala uero ab his, a quibus abstu lit,quæ ante dederat. Bonā fortunā græci ἀγαθὴν τύχην uocant,malā κακὴν τύχην. philosophi fortunā insanam & cæcam & brutā esse phibēt. Cæcā, quia nihil cernat. quo sese applicet. Insanam,quia incerta īstabiliq; sit. Brutam, quia dignum aut indignum nequeat inter/noscere. Cic. in Lel. Non ipsa solum fortuna cæca est, sed eos etiam plerūq; efficit cæcos quos complexa est, Pli.li.ii. Fortuna sola laudat, sola arguitur, & cū conui ciis colit, uolubilisq; a plærisq; & cæca existimata, ua/ga, incōstans, icerta, uaria, indignorumq; fautrix. Pla. Fortuna mens est,& ipsius anima mundi, quā tum de/am, tum prouidentiā, tum necessitatem nuncupant, q̄ efficiat multa improuisa, nec opinata nobis ꝓpter ob/scuritatem ignorationemq; causarum. Stoici dicunt. Eorū quæ sunt quædā p se, nōnulla externa ui fūt, nō nulla fato, plæraq; fortuna fiunt. Aug.li.iiii. de ciui. dei. Fortuna quæ dicitur bona, sine ullo examine meritō/rū fortuitu accidit hoībus bonis & malis, unde etiam fortuna nominat. Quomodo ergo bona est, quæ sine ullo iudicio & ad bonos & ad malos.

Fors fortuna, est euentus bonus. Virgi. Forte sua lybicis tempestas appulit oris. Terē. O fortuna, o fors fortuna Do. Aliud fortuna est aliud fors fortuna. Fortūa dicta est icerta res. Fors fortūa, euēt⁹ fortunæ bon⁹. Nā fors

fortuna

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

fortuna est,cuius diem festum coluut, qui in arte aliqua uiuunt. Aliquando Fors pro forsitan.
Forsseat,fors fuerit. Sido. Remigio.
Fortuno.as.est prospero,in bonis augeo. Cice. Curioni. Tibi patrimonium dii fortunent.
Fortunatus.a.um.quod est prosperum, quandoq; propicium. Vir. O fortunati quorum iam mœnia surgunt. Afra. Deos ego omnes,ut fortunati sint precor.
Fortunatæ insulæ a fructuũ ubertate dictæ sũt, de qbus Stra.li.i.sic inqt. Fortunatæ insulæ cõtra Mauritaniæ finẽ ad occidentẽ sũt. Quã qdẽ ad partẽ & Hispaniæ terminus cõcurrit. Ex ipso aũt noĩe manifestũ est, qm̃ & has ipsas fœlices existimabãt,q a hmõi locis ꝓpinquæ forẽt. Fuerũt aũt sex nũero,quaꝝ pria Ombrion, scda Iunonia,tertia eodẽ noĩe,quarta Capraria,qnta Niuaria, appetua niue nebulosa,sexta Canaria plena cani
Fortunatim aduerbiũ ꝑcat,ꝓspere. Plau. (bꝰ ingẽtibus: Si dederit Iuppiter ut fortunatim oĩa succedant.
Fors capiẽ pro fortuna. Hora.li.i.Ser. Qui fit Mœcenas, ut nemo quam sibi sortem, seu ratio dederit, seu fors obiecerit,illa Contentus uiuat. Nec habet alios casus, nisi ablatiuũ singularẽ. Virg. Forte sua lybicis tẽpestas appulit oris, Aliquando forte aduerbium dubitãdi est, ut Forte sub arguta consederat ilice Daphnis.
Forse,Fortassis,fortasse,forsan,forsitan,& forsit, q̃ aliqñ accipiunt̃ pro temere,aliqñ sunt aduerbia dubitandi. Hora.li.i.ser. Dissimulo hoc illo est,quia nõ ut forsit honorem,Iure mihi inuideat quis.
Fortuitus.a.um pe.indifferente,qm̃i .littera in eo.is.,pducta & correpta inuenit̃. Nã itur lõga, iturꝰ breuis,ut Superũq; in lumen ituras. Et itur in antiq̃ siluã. Iuue. coripuit fortuitus cũ ait. Nõ quasi fortuitus nec uentoꝝ rabie,sed Iratus cadat in terras. Contra Hor. Nec fortuitum spernere cæspitẽ leges sinebãt. Signat aũt qd̃ casu accidit,a forte,& eundo,ut quidã aiũt. Aug.li.v.ciui. dei. Fortuita dicũt̃ esse, q̃ uel nullas causas hñt, uel nõ ex aliquo rationabili ordine ueniunt. Hinc fit aduerbium Fortuito. Est & fortuitus nomen quarti ordinis, ut apud eundem lib.xi. Et sicut non est consequens, ut fortuitu potius q̃ ratione diuina,deus nõ alio, sed isto in quo est loco,mundum constituerit.
Fossa locus,uñ terrã fodissẽt,ab effossa terra dicta. Col. li.iii. Priusq̃ pomariũ cõstituas,q̃ magnũ hĩe uoles, circũmunito maceria,aut fossa,ita ut nõ solũ pecori, sed nec hoĩ trãsitus sit,nisi ꝑ aditũ, dũ adolescunt semina. Vlpi.scribit fossam esse receptaculũ aquæ manufactũ ut ad castra,seu urbes,oppida ue,aut alia hmõi muniẽda. Põt etiam Fossa esse participium, ut Fossa terra.
Fossus.a.um.a fodio participium,ut terra fossa.
Fossor,qui fodit. Vir.li.ii.Geor. Et labefacta mouens robustus iugera fossor.
Fossio ipa fodiẽdi actio. Col.li.v. Deinde malleolo inter ordines posito crebris fossionibus pastinatũ resoluere.
Fossura,fossio. Idẽ in eodẽ. Hanc planã fossuram maxime nos probamus,numerus autem fossionis,aut idem debet esse,qui primi anni,aut una minus.
Fossula diminutiuum, parua fossa. Cato. Deinde fossulas facito,qua radices aspergi dimittas.
Fossarius,clericus mortuos sepeliens. Scribit Hiero. primũ in clericis gradũ fossariox ordinẽ esse, q̃ in simili tudĩe Tobiæ sancti sepelire mortuos admonent̃, ut exhibentes uisibiliũ rerũ curã,ad inuisibiliũ festinẽt, & resurrectionem carnis credentes in domino ,totũ quod faciunt deo se præstare,non mortuis cognoscant.
Fossitius,a.um. ꝙ foditur. Pli.li.xxxvi. Arenæ tria genera, Fossitia, cui quarta pars calcis addi debet, Fluuiatili aut marinæ tertia.
Fossile,pe.cor. quod foditur,seu quod fodi potest. Pli.li. xxxvi. Theophrastus auctor est,& ebur fossile candido, & nigro colore iueniri,& ossa e terra nasci. Et li.xxxiii. Tunc salem fossilem adiiciunt.i.qui foditur.
Fotus.a.um.participiũ a foueo, ut apud Esaiã. Vulnꝰ, & liuor, & plaga tumens non est circũligata, nec curata medicamine,neq; fota oleo.i.aspersa.
Fotus,us.substantiuũ, Amb.li i.offi. Radices arborũ aut uruntur frigore,aut fotu solis uirescunt.
Foueo,es,foui fotũ, ꝑcat nutrio,sustineo,proueho. Virg. li.iii.geor. Progenié,nidosq; fouẽt. Interdũ aspgo,made facio. Idẽ li.xii. Fouit ea uulnꝰ lympha lõgæuus Iapyx. Interdũ cõstituo. Idẽ li.iii.geor. Sub terra fouere larem. Interdũ Tueor,ut apud eundẽ li.xi. Nõ obuia ferre Arma uiros, sed castra fouere. Interdũ amplector, seu in deliciis habeo. Idem Infœlix o semper ouis pecus, ipse neærã Dũ fouet,ac ne me sibi præferat illa uereẽ. Huiꝰ cõposita sũt, Cõfoueo simul nutrio. Circũfoueo. Amb. Mater eũ maria sinu circũfouet. Refoueo rursꝰ foueo. Col,i ꝑsa.li.ii. Sed si freq̃nti,& tẽpestiua, & modica stercoratiõe terra refoueat̃. Et hæc fo.syllabam cor.

F Ante R

Frenũ,a frangẽdo. Instrm,quo equus coercet̃,dictum ꝙ equoꝝ ora frãgat. Sunt etiã qui a ferẽdo deducãt,quod equos uertat,feratq; quo uelit. Se. Hippolytꝰ arctis cõtinet frenis equos. Frena Peletronii inuenere, q & strata equoꝝ primi mõstrauerũt. Et in singulari qdẽ neu. gene. est in plurali tã masc. q̃ neu. Aug. li.x.cõ. Itaq; freni gutturis tẽperata relaxatiõe,& cõstrictiõe tenẽdi sũt. Hic cõponunt̃ Effrenus.a.ũ. Et effrenis, & hoc effrene qd̃ est sine freno. Vir.li.iii.geor. Gens effrena uiꝝ Riphæo tundit̃ euro. Ser.i. sæua,rectorẽ recusans. Hie. Ne quaq̃ effreni lĩgua reꝑiaris. Infrenꝰ, siue infrenis eiusdẽ significatiõis,ut illud Hic Numidæ infreni cingunt.
Frenum mordere, significat contemnere. Translatio ab equo, qui cum sessorem contemnit, frenum mordet. Ci. Corni. Si frenum momorderis,peream.
Fræno,as.cõtineo,cohibeo. Vir.li.iiii.ge. Et glacie cursꝰ frenaret aquaꝝ. Huiꝰ cõposita. Defreno, qd̃ est frenũ depono, siue absq; freno,rectoreue duco. Oui.li.i.Met. Et defrenato uoluũt̃ ĩ æquora cursu. Effreno idẽ ꝑcat. Ci. li.iiii. Tus. Vt ægritudo q̃si morsũ aliquẽ doloris efficiat, metꝰ recessum q̃ndã ani,& fugã,læticia ꝓfusã hilaritatẽ,libido effrenatã appetentiã. Nã effrenatꝰ dr̃,q cohiberi,& ꝓ arbitrio nr̃o agi nõ põt. Refreno, q̃si retraho. Lact.li.vi. Virtꝰ est irã cohibere,cupiditatẽ cõpescere,libidinẽ refrenare. Suffreno. Pli.li.xxxvi. Sed ad structurã infidelis,nisi multa suffrenatione deuinctus.
Frætus,a.um. idem quod sustentatus,cõfisusq;. Et est incertæ origis. Licet a fruor qdã participiũ esse uelĩt. Et scribit̃ cũ diph. ut differat a fretũ ꝙ mare significat. Pla. in Am. Magnanimi uiri fræti uirtute, & uiribus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Frango,is,fregi.ctum,rumpo. Plau.in Asi. Quis nr̃as sic frãgit fores? Dicimus etiã fregit nauim, fregit brachium,quasi ipse fregerit,& nõ potiꝰ passus sit. Ter.in An. Is fregit nauẽ apud Andrũ. Ci. Gregalesq; eũ ĩ campũ, cũ nõ uenisset requirerẽt excusauit uespam. Terẽtius, q; eũ brachiũ fregisse diceret. Hoc est, q; ei brachiũ eẽt fractũ. Huius cõposita sunt. Cõfringo,simul seu in totũ frango. Lact.lib.iii. Vt uideat iam pridẽ suis armis esse cõfracta. Defringo,de quo alibi. Diffrigo diuersis modis,siue in uaria frusta rũpo. Plau.in Asi. Crura hercle diffringent. Effringo ualde frãgo. Idẽ in Cap. Neq; ieiuniosiorẽ,neq; magis effractũ fame uidi. Teren.in Adel. Fores effregit. Et effringere dr̃, ut auctor est Var. cum glebæ grãdes prima aratione solẽt excitari. Infringo, ualde frango. Vñ infractus, Offringo, pfringo, ualde, siue in totũ frãgo. Cic.li.iii.offi. Ego etiã cũ Catone meo dissensi, nimis pfracte uidebat ærariũ, uectigaliaq; defendere. Præfrigo uide alibi. Refringo. Suffringo, aliquantulũ seu p mediũ frango. Lact. lib.iiii. Carnifices nõ putauerũt ossa eius suffringere sicut mos eoꝝ fere/bat. Plau.in Tru. Vt ego hisce suffringam talos. Ascen. Frangi in fœminam longe aliud significat.

Frangi uero in fœminam, est rem habere cum fœmina Cypria, ad Euagrium docet, quemadmodum masculus frangatur in fœminam, & sexus arte mutetur.

Fragmẽ, & fragmentũ accipi solẽt, pro parte rei fractæ.

Fragor,sonitꝰ, qui ex arbore, aut alia re fracta redditur. Virg.lib.i.Geor. Et horridus altis montibus audiri fragor. Serui. Horridus fragor, sonitus, qualis solet fieri ex aridis cũ frãgunt arbores. Li.lib.i. Iam fragor tectorum, quæ diruebant, ultimis partibus audiebatur.

Fragosus,a.um asper,atq; præruptus. Colu.li. ii. Incultũ igit locũ consyderemus, siccus, an humidus, nemorosus arboribus, an lapidibus confragosus.

Fraxo,as. uigilias circũeo, q; eo labore homo frangat.

Frageo,es. a quo fragesco,is. quod est frangor. Pac. Fragescit animus miseriis.

Fragile,caducum,debile,& quod facile frangi potest. A quo fragilitas,debilitas,incõstantia.

Fragiliter,inconstanter.

Fracidus,a,um,pe.cor. a frango dicit, quod est plusq; maturum,& iam putrescens. Cato. Fractores uolũt, ut oliua in tabulato diu sit, ut fracida sit, quo facilius efficiant. Quidam fracidum a fraceo deducunt.

Fraceo,es. a quo Fracesco. quod est quasi frangor resolnor,& quasi uetustate putrefio. Colu.li.i. Oleũ qd̃ minꝰ prouenit, si cõgelat, fracescet, id est putrescet. Var. Hæc de qua fit oleũ cõgeri solet aceruatim dies singulos in tabulata, uti ibi mediocriter fracescat.

Fragidites,pe. cor. auctore Cesso dicuntur uenæ grãdes quæ tumidæ ab utroq; latere colli apparent.

Fraga,mora quæ in terra nascuntur. Vir. Qui legitis flores,& humi nascentia fraga.

Fragrare,odorẽ emittere a frãgẽdo, q̃a res fractæ uehemẽtius olẽt. Aug.li.i.de ci.dei. Nã parimotu exagitatũ, & exhalat horribiliter cœnũ,& suauiter fragrat unguẽ

Fragrãtia,odor. Hie.in Ge. Vt sensit uestimẽtoꝝ (tũ. eiꝰ fragrantiã. Et fragrãtia herba quæ ꝓducit fragra.

Fragor,aris.non est in usu, cum tamẽ eius cõposita usurpent. Refragor,& suffragor, quorum primũ pro repugno,secundũ pro adiuuo, quasi subfragor accipit.

Framea,æ.pe.cor. ab aliqbus exponit, p̃ lãcea siue hasta. Tacitꝰ de Germanis. Ne ferrũ quidẽ supest, sicut exgenere telorũ colligit, raro gladiis, aut maioribus lanceis utunt, hastas uel iporũ uocabulo, frameas gerũt, angusto & breui ferro, sed ita acri & ad usum habili, ut eodẽ put rõ poscit, uel cominus uel eminꝰ pugnẽt, & eques qdẽ scuto, frameaq; cõtẽtus est. Aug. uero in octauum Psal. Pro gladio accipit, sic scribẽs. Gladiũ dei acutum; hoc ẽ frameã. Iuue. Et martis frameã, & Cirrhæi spicu/

Franosus dr̃ qui fraudẽ cõmisit. (la uatis.

Frater dr̃, q; sit fere alter, ut a græco. Græci enĩ φρατρίας cõiunctos appellãt, φρατρίαν uocãt contuberniũ, uel a φίλια gẽtilitate. Et quatuor modis in sacris lr̃is dr̃. Natura. f. gẽte, cognatiõe & affectu. Natura sicut. xii. patri archæ filii Iacob. Gente qua oẽs iudæi iter se frẽs uocãtur, sicut habet in Deute. Nõ poteris constituere sup te alienigenã, quia nõ est frater tuus. Cognatiõe frẽs uocant qui sunt de una familia. i. patria, quas latini paternitates interpt̃ant, cũ ex una radice multa generis turba diffundit, ut in Geñ. dixit Abraã ad Loth. Nõ sit rixa inter me & te, & inter pastores meos, & pastores tuos, quia frẽs sum. Affectu, qui in duo diuidit in speciale, & in cõmune. In speciale, quia oñes Christiani frẽs dicunt, ut Ecce q̃ bonũ, & q̃ iocũdũ habitare fratres in unũ. In cõmune, quia oẽs homines ex uno patre nati, pari germanitate cõiũgimur, sicut apostolus ad Corinthios. Si quis frater nominatur fornicator aut auarus.

Fraterculus diminutiuũ. i. paruus frater. Iuue. Vnde fit, ut malim fraterculus esse gigantum.

Fratria uxor fratris. Nam fratriæ dicuntur, quasi duorũ fratrum inter se uxores.

Fratrueles, siue fraterni appellantur duorum fratrum filii, qui & patrueles dicuntur.

Frater patruelis, filius patrui. Frẽs patrueles, sororesq; patrueles dr̃, q; que duobus ex fratribus progenerant, ut apud iurisc̃sultos traditum est. Sue. in Cæsa. Qui fratri patrueli suo Marco in cõsulatu successerat.

Fratrernus, substantiuũ appellat fratris filius, inquit Hiero. quo uocabulo usus est in libro Canticorum.

Fraternus a.um, nomen possessiuũ, ut fraternus amor, a quo fraterne aduerbiũ, quod est ad similitudinẽ fratris Aug. Cum eum a teneris annis, ardentissimo illo puerili amore mihi coniunctum, plusq; fraterne amarẽ.

Fratri puerorũ mammæ, q; uelut fratres pares otiant. quod etiam in frumento spica facere uidetur.

Fratilli uilli sordidi in tapetis, quod per terrã ferant.

Fraus a ferẽdo, deceptio, quæ alicui infertur, sicut impostura ab imponendo. Accipitur quandoq; pro periculo. Virgi.lib.v. Quis deus in fraudem, quæ dura potentia uestra egit. Et in iure lectum est. Erat illa res fraudi, id est periculo. Quandoq; pro pœna. Cice. libro de orato. Idcirco narrabo, & fraude capitali esse. Virgilii libro .xi. Iam nosces, uentosa ferat cui gloria fraudem. Differunt tamen ſm Vlpianum pœna, & fraus, quod fraus sine pœna esse potest. Pœna sine fraude esse non potest. Pœna est noxæ uindicta. Fraus & ipsa noxa dicitur, & quasi pœnæ quædam præparatio, Νῦν φράζω δ' ἐγὼ λέγω, καὶ φράσις ὁ λόγος ἐκ μικροῦ ἐν τῷ λόγῳ, ὅλος ἐν πράγμασι.

Fraudulosus

Fraudulosus,qui fraudem facit, qđ magis a diminutiuo fraudula,q̃ a fraude uideť descendere. (de.
Fraudulẽtus,fraudis plen⁹, a q̃ frauduleter,hoc ẽ cũ frau
Frausus erit qui fraudem commiserit. Plau.in Asi.Non placet metuo in cõmune ne quam fraudẽ frausus sit.
Fraudo.as.decipio,uel fraudib⁹ eripio. Et dicimus fraudo te.Et fraudo te hac re. Virg.Quem regno Hesperiæ fraudo,& fatalibus aruis. Val.Max.Sed pii simul ac religiosi animi laude fraudandus non est.
Fraudare genium,est non satisfacere necessitati naturæ & uoluptati.Cuius cõtrariũ est curare geniũ.i.laute uiuere.Fraudare desideriũ est,nõ facere qđ cupit, & non esse uoti compotem. Vñ legimus. Non sunt fraudati a desiderio suo.Hinc componitur defraudo.
Fraxinus genus arboris, quod in fragosis locis nascať.
Fregella olim ciuitas,nũc uero uic⁹ nõ lõge a Velitris.
Fremo.is,ui.itũ,tumultũ facio,ut fit ab undis maris. Virgi.Talibus Ilioneus,cũcti simul ore fremebãt. Ser. Fremebãt,hoc ẽ cõsentiebant.Et bñ ore, qa ẽt armis possumus fremere. Vñ Lac.li.vii. Fremẽt ubiq̃ bella, oẽs gẽtes in armis erũt.Et fremere ẽ cõfusã uocẽ ex ira & indignatione emittere.Hui⁹ cõpositũ ẽ Infremo,pe.cor. q̃ est ualde fremo.Idẽ li.ii.Si belli terror infremuit.
Fremitus.us.pe.cor. ,pprie sonus fluctuum, & in populo murmur indignante,& p̃ iracundia humanã uocẽ imitante.Vir.Fluctibus & fremitu exurgẽs Benace marino. Festus uult fremitum dictum quasi ferimentum.
Frendeo.es.dui.fresũ, ƀcat frãgo. Vñ faba fresa dť mola leniter fracta.Colu.Cicera bubus erui loco fresa danť in Hispania betica. Et frendere ẽ dentẽ dẽtibus irascendo quatere,ut apud Esaiã,Rugiet,ut catuli leonum, & frendet,& tenebit p̃dam.Hiero.in Paulo heremita. At ille barbaq̃ nescio qd frendẽs,& frangẽs poti⁹ uerba,q̃ ꝑloquens , inter horrẽtia satis blandũ q̃siuit allocutũ. Sta.li.viii.The.sic ait. Infrendens. Hinc cõponiť Infrendo,qđ est ualde frendeo, Vir.li.iii. Dentibus infrendẽs gemitu,graditurq̃ per æquor Iam medium.
Frequens. Vide in dictione Celebris.
Frequento.as.sæpe uł cũ multis uado.Sal. Iuuentutẽ, q̃ domũ Catilinę freq̃ntabat. Aliq̃n freq̃ntare ẽ freq̃nter facere,Aug.li.ii.ci.dei. Extruãť amplissimæ, atq̃ ornatissimæ domus, ubi opipara cõuiuia frequentẽtur.
Frequentia.æ,cõuentio,cõcursus,seu multitudo.Sal.Eo senatũ aduocat,magna frequentia eius ordinis erat.
Frequentarius.a.um.ueteres dixerunt pro frequente.
Frequentatiuus.a.um. ut frequentatiua uerba quæ frequenter fieri aliquid significant.
Fretũ ab undaq̃ fremitu dictũ,ut Var.inqt, a similitudine feruẽtis aquæ,q̃ in fretũ sæpe cõcurrat æst⁹ atq̃ feruescat,& ƀcat;siue mare naturaliter mobile. Angustias eũ qbus Atlanticũ mare irrũpit terras,græci πορθμὸν latini fretũ appellant.Abusiue ꝑ ipso mari. Hinc transfreto.as.pe.cor.q̃ est trans fretum nauigo.
Fribolus pe.cor.quasi fere obolo dignus.
Frico.as.fricui,frictum. Vnde frictus ſm Priscia.Iuue. Si prurit fractus ocelli Angulus. Grego. tñ dixit Cõfricatus.Macer. Vrticæ foliis reuocatur uulua fricata . Est aũt fricare,sicut sonat. Virgi.li.iii.Geor.Fricat arbore costas.Huius composita sunt Affrico iuxta frico. Col. li.viii.Pecudes,aut morsu scalpunť,aut cornu,aut ungula tundũt,aut arbori affricãt,parietibusue detergẽt. Pli.Marathro herbæ sese affricat.Cõfrico simul frico. Plau.in Asi. At q pol hodie nõ feres ni genua cõfricentur. Col.li.ii. Boues cũ ab ope dimiserit substrictos cõfricet,manibusq̃ cõprimat dorsum & pellem reuellat. Defrico deorsum frico.Cice.li.iiii.ad Herẽ. Nã ut forte hic in balneas uenit, cœpit postq̃ defusus est defricari. Colu.li.ii.Solida i sole,sicceturq̃. & radice silphii trita, cũ aceto aspergať,defricẽť, Infrico intus frico. Idẽ lib. vii.Maxie,ꝑderit fuligo ex aheno ulceri ifricta. Colu. lib.vii. Deinde nares ꝑfricato, ut hoies discãt odorari. Pli.in prologo. Perfricui faciẽ,nec tñ profeci. Mos est eoꝝ, q cũ pudore aliquid agũt,ut faciẽ ꝑfricẽt, natura ipsa ad id impelléte,quasi ad abiiciendũ sanguinẽ qui ex præcordiis ad faciei superficiẽ cõfluit.Propter q̃ q̃rit Arist.Cur pudore facies homis erubescat,metu pallescať cũ pudor nihil aliud sit,q̃ timor futuræ rẽphensionis.Hinc ergo ortũ est,puerbiũ, ut quotiẽs dicere uolumus,nos pudorẽ deponere, dicamus Perfricui faciẽ, hoc est pudorem expuli.Refrico rursus frico.Cic. Sex. publii filio.Sin aũt oĩa,q̃ sentio pscripserim, ne refricẽ meis lĩis desyderiũ,ac dolorẽ tuũ. Et oĩa habẽt,pe.cor.
Frigus,oris,pe.cor.& Frigor,pe.pro.ꝑ horrore, q est contrarius calori. Vir.li.i.Geor. Friguscq̃ calorẽq̃ iter. Macer.Pellet frigorẽ,reuocabit & ipa calorẽ. Aliqũ sumiť pro metu ab eo,quod p̃cedit ad id qđ sequiť. Vir. Extẽplo Aeneæ soluunť frigore mẽbra. Ser. Frigore,i.timore,Reciproca trãslatio,& timor ꝑ frigore, & frigus ꝑ timore ponit,ut in Terẽ. Vxorẽ tuã pauitare aiũt,non timere,sed laborare frigorib⁹. Vtrũq̃.n.in unũ exitũ cadũt,sicut & de calore,& frigore urere dicimus,ut ẽ Aut boreæ penetrabile frigus adurat. Rursus frigus dť ipa aeris natura. Vir,li.ii.Ge. At sceleratũ exquirere frigus difficile est. Frigus opacũ diciť refrigeratio q̃ nobis calore æstuantibus per umbrã & leuem auram prouenire solet,lingua materna dicimus el fresco.
Frigeo,es,es.frigui,& frixi.ſm Dio.frigidus sum. Prisci. Syllaba uero naturaliter lõga añ geo,mutat geo in xi. lugeo luxi,frigeo frixi. Vir.li.vi. Corpusq̃ lauãt frigentis,& ungunt. Fit aũt frigeo,ut quibusdã placet a frango,q̃ tã calor,q̃ horror nimius corpora frangat. Alii a græco deducunt,ἀπὸ τοῦ φρύττω,quod est horreo. Vnde φρυκὴ,horror siue frigus dicitur. Interdum Frigere est segnem esse. Plau. Frigent omnes.nemo se mouet. Huius compositum est Refrigero.
Frigesco,is.frigidus fio.Lact.li.vii. Quos aũt morbus interemit,spũm diutius exhalãt ,ut paulatim frigescentibus mẽbris aia effleť, q̃ cũ materia sanguinis cõtineať, sicut lumen oleo, ea materia febriũ calore cõsumpta, necesse est mẽbroꝝ sũma q̃q̃ frigescere,qm̃ uenæ exiliores in extrema corpis porrigunť,& extremi & tenuiores riui,deficiẽte uena fontis,arescũt. Hic Refrigesco cõpositũ.Colu.li.vii.Si bos aut ex languore aliquo ad maciẽ ꝑductus est,aut sudãs in ope faciũdo refrixit.
Frigidus,a,um,quod habet frigus. Ouid. Frigidius glacie pectus amantis erat.Quandoq̃ frigidus dicitur segnis. Virg. Largus opum,& lingua melior ,sed frigida bello dextra.Quandoq̃ pernicios⁹,& nocens, eo q̃ frigida naturæ mortalium pernicios⁹ sunt. Idem. Frigidus o pueri,fugite hinc,latet anguis in herba,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Frigidulus diminutiuum eſt,qui eſt parum frigidus.
Frigorific⁹,a,ū.q frig⁹ iducit,ſic a calore calorificus.
Frigefacio,a quo frigefio notæ ſignificationis.
Frigero,ras. frigefacio, a quo refrigero,quod eſt rem ali quā calidā frigidā facio, ꝺ quo alibi.pfrigero,ualde frigero Pli.Oím eaꝫ uis eadē pfrigerare,& aſtringere.
Frigutio,is.iui. Frigutire,ſurſum ſaltare, ut ſit ex frigore tremere,uel a calore frigere,& quod nos uulgo dicim⁹ ſgriſolos habere.Plau. i Caſ. Nam quid frigutis? quid iſtuc tam cupide cupis?
Frigella auis dicta,q frigore cantet,& uigeat.
Frigo,frigis.xi.xum.& gui.ctum.ſcat torreo,q uulgo dicit Frizere ἀπὸ τ̃ φύτ|ῆρ. ὅθεν λέγετ φρύκη. Feſtus frigere,& frictū a græco Inde frictoriū,& frixoriū, i quo qd frigit̄.Hie.in Eſaia.Cōfrixa ſūt oſſa mea, tanq̄ in frixorio.Cor.Celſ. Tum res eadē magis alit iuruleta, q̄ aſſa, magis aſſa,q̄ frixa.Hie.ad Furiā.Pueri erant, nec dum ad ſartaginē uenerāt,in qua rex Babylonius ſenes iudices frixit.Qñq; ſcat Frendere.Plaut.in bac.Tā frictum illū reddā quā fractū eſt.Hinc fiunt cōpoſita.Cōfrigo. Defrigo,& perfrigo.Iuue.Et ſi pfrixit cantat bene.
Frixorium,a ſono uocis frixationis,dicit̄ ſartago in qua quid frigit̄, quæ & frictoriū appellatur. Vide in frigo.
Fritilla cibus ex pulte factus,qui frigitur.
Frit dicitur illud in ſumma ſpica iam matura, quod eſt minus,quam granum.
Fritillus,apud nos dicit̄ tabula luſoria,qui apud græcos Pyrgus,in quo teſſeræ cōiectæ,agitatæq; mittunt̄ inqt Porphy. Ex quo demonſtrat̄ teſſeras cōiici in fritillo, tanq̄ uaſculo,quo agitatæ,deinde mittunt̄ in alueolū. Iuue.Paruoq; eadē mouet arma fritillo. Dictus fritillus,ut quidā putant a crepitu ipſo teſſerarū, uel q ſup eo teſſeræ ferant̄.Hic etiā Alueolus dicit̄ & fimus.Mar. Dum blanda uagus alea december incertis ſonat hīc & hinc fritillis.Var.Quales ſunt teſſeræ,quibus in alueolo ludit̄.Hor.Mitteret in Pyrgū. Alii in fimū.
Frio,as. ſignificat tero ſeu minutim frango conterendo Pli.in ipſa quidem Æthiopia friatur. Huic tāta eſt ſiccitas,ut farinæ ſpiſſentur in panem. Huius cōpoſita ſunt Affrio.Infrio, quod eſt terendo aliquid digitis leniter inſpargo.Suffrio paululū cōtero.Colu.li.ul.Scrupulus aridæ myrrhæ ſeria ſuffriatur,perfrio ualde frio.
Friabile.quod facile friat̄, & quaſi manibus minutim teri.Pli.li.xxviii.Optimaq; eſt,quæ candidiſſima,& friabilis minimeq; ponderoſa,cū teratur inter digitos.
Friuolus,a.um.pe.cor.a frio,as.dicitur,quod eſt inane,leue,nulliuſq; momēti,ſicut friuola dicuntur uerba, quæ minus fide ſunt ſubnixa. Vñ friuola p nugatoriis q̄ñq; poni cōſueuerunt. Et uaſa friuola, quæ uix attrectando aliquid confringuntur,& in puluerē uertuntur.
Friſi populi ſunt protinus ultra rhenum oceano appoſiti.ut Ptolemæ.ait.
Frons,frontis ab oculorū foratu, uel a ferēdo, q indicia animi præ ſe ferat. A dextra,& ſiniſtra tpibus,a ſupiori capilloꝝ radice, ab inferiori uero pte ſupciliis termiata,corrugat̄ in triſticiā,& in lætitiā dilatat̄. Eſt.n. triſticiæ,hilaritatis,clemētiæ,ſeueritatis indiciū. Et pudorē ſcat.Perſi.Exclamet melicerta periſſe Frontē de reb⁹. Et ob hāc cām frontē Genio priſci cōſecrarūt. Dī etiā frons de rebus inaniatis. Vir. Frōte ſub aduerſa ſcopulis pendentibus antrū. Et licet a grāmaticis gñe fœ,pferat.tū a Cæcilio genere maſ.ponit̄, hi ſūt inqt inimici peſſimi,frōte hilaro,triſti corde. Hīc fit compoſitū Bifrontes cognominati ſunt nobiles Romani (frons. a fronte.Cice.li.i.de natu.deorum.Silos & flaccos frontones capitoneſq; ſunt in nobis.
Frontale,quod ad frontem ponitur. Pli.lib.xxxvi. Qñq; tantæ magnitudinis fecere, ut equis regum in oriente frontalia,atq; pro phaleris penſilia facerent.
Frontati,ut eſt apud Victr.id genus laterū dicunt̄, quos græci diatonos appellant,quia per latitudinem totam porrecti utrāq; parietis frontem conficiant.
Frontoſus,qui hēt magnā frontē, &,p impudente capit̄.
Frons.dis.generis fœ.a fero,q frondes arboꝝ huc,atq; illuc a uento ferant̄.Proprie aūt frondes arboꝝ dūr, folia uero tam arboꝝ,q̄ herbarum,& florum.
Frondifer.Lucre.Frondiferaſq; domos auium.
Frōdeus.a.ū.q totū ex frondibus eſt, ut torus frondeus.
Frōdoſus.a.ū.q frondibus abūdat,ut arbor frondoſa.
Frondarius.a,um. quod ad frondes ptinet, ſiue quod ex frondibus eſt.Plin.lib.xviii. Vnus frondator quatuor frondarias ſiſcinas cōplere in diem iuſtum habet.
Frondeo,es.dui.frondes habeo, ut Nunc frondēt ſyluæ. Hinc frondeſcere,Colu.li.v. Nihilominus enim paucis frondeſcet pampinis.
Frondo.as.frondes emitto,a quo frondator, frondatio, & defrondo,quod eſt frondes deiicio.
Frondator,qui arbores amputat, & qui frondibus manipulos facit hyemis tpe animalibus ad paſtū efferendos. Et qui manibus uitiū folia uellit, quo ardor ſolis uuā maturiorē reddat,aīal quoq; quod frondibus ueſcit̄, & auis q̄ in fronde habitat,& nidificat frondator dicit̄.
Frondatio.Colu.li.vi. Atq; in frondatiōe cauēdū,ne aut plixiores pollices fiāt,q ex amputatis uirgis relinquūt̄.
Fruor.eris.fructū in ſupino,ſm Priſcia. ſicut ſtruo, ſtructum.Cice.in Horten. Et amœnitate ſūma pfructurus eſt. Vlp.tñ ad Sabinū,Frutum fruiturus,nō fructurus, quō ortū oriturus Erutū eruiturus mortuū moriturus dicit,q i cū in ꝑterito nō habeāt,id in futuro hñt. Hie. uero ad Principiā,fruitū dixit. Sæpe & multū flagitas uirgo Chriſti Principia, ut memoriā ſanctæ fœminæ Marcellæ literis recolā, & bonū quo fruiti ſumus etiā cæteris noſcendū imitandūq; deſcribā.Cice.li.iii.Tuſc. Zeno ſtoicorū acutiſſimus cōtendere, & magna uoce dicere ſolebat,eū eſſe beatū, qui ꝑſentibus uoluptatibus frueret̄,cōfideretq; ſeſe fruituꝝ. Vtra aūt ſit uerior ſentētia,q fruor fructum,an q fruitū faciat, nō ſatis dignoſci pōt quod raro hmōi exempla reperiant̄,& non nunq̄ uitiata,puto tñ q fructus,& fruit⁹,a quo fruitio, nō fretus faciat cum non ſit eiuſdē ſignificantiæ. Neq; aſtipulor illis,qui dicunt frui de humanis dici.Cum & in bonā & malā partem accipiat̄.Aug.lib.xv.de ci.dei. Boni ad hoc utunt̄ mūdo,ut fruant̄ deo, mali aūt contra ut fruantur mundo,uti uolunt deo.Hiero.ad Iulianum.Difficile immo impoſſibile eſt,ut & præſentibus, & futuris quis fruatur bonis,& uentrem hic,& ibi mentem impleat.Iuue.Exul ab octaua Mari⁹ bibit, & fruitur diis iratis.Eſt itaq; frui quaſi delectationem, & fructum capere.Terenti. in Adel.Eſt hic paululum, quod locitas foris huic demus,qui fruatur.Compoſita huius uerbi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ius uerbi sunt Defruor, & perfruor, quæ significant in totum fruor, seu omnem fructum percipio.

Fruiscor, a fruor deducitur, sicut a fateor, fatiscor. Metel lus ad Domitios. Illi uero omni iure, atq; honestate interdicti, ego neq; aqua, neq; igni careo, sed summa gloria fruiscor. Cælius li. ii. cum actõ iunxit. Domos suas, inquit, quandoq; iubet ire, & sua omnia fruisci.

Fruniscor, p fruor Cato posuit, & frunitũ dixit prudentẽ hoc est eũ, quo pfrui liceret, sicut econtrario infrunitũ insipientẽ, ac stolidum, qui nulli usui esset, q̃uis alii frõ nitum per o, a græco, φρόνιμον eñ græci prudentẽ dicunt, ἄφρονα uero dementẽ. Vñ est illud in sacris literis Et animo irreuerenti, & infronito ne tradas me.

Fructus. us. & fructi, & fructuis. Teren. in Adel. Nunc exacta ætate hoc fructi pro labore illis fero. Var. Quæro utrum fructuis, an delectationis causa uendatis. Antiqui etiam hæc fructa dicebant. Cuius loco dicitur hæc fruges. Et a fruendo dicit fructus, ut inquit Varro, quia his fruimur. Quidam etiam a Ferendo fructus deriuãt & dicuntur illæ res, quas fundus fert, & quæ in fundo sunt feruntur.

Fructifer. a. um. quod fert fructum, hoc est pingue & fertile, & fructiferæ arbores, quæ ferunt fructum.

Fructuarius dicitur cuius sunt fructus.

Fructuarius. a. um. quod fert fructũ, seu quod ad fructũ pertinet. Colu. li. i. Pars autẽ fructuaria diuidit in cellã olearią, torcularią, & cellam uinariã. Aliqñ significat quod fert fructum. Idem li. iii. Cum uitem inserere uoles, optimi generis sarmẽta fructuaria, cũ gemmas agere incipiẽt, uẽto austro a mĩe pcidito. Pal. Decisis male natis oĩb⁹ & ueterib⁹, nouellos & fructuarios serues.

Fructicari, est fructus facere, ut est apd Cice. ad Atticũ.

Fructificus a. um. idem quos fructuosus, qui fert fructum id est, utilitatem præstat.

Fruges, is. uel hæc frux, frugis ſm Priscia. ut notat Var. de analo. Frux, legumen, triticũ, a quo frugi indeclinabile deriuat. Sũt aũt frugi hoies, q in oi re motibus aĩ moderant. Vñ est Pisonis illius cognomẽ. Auso. Ante eqdem campis, q̃ spicea suppetet frux. Festus. Pantices frux uẽtris. i. pinguitudo. Et a fructu, seu fruẽdo dĩ. Nã id est, qd segetes ferunt. Et gñaliter fruges dñr, qcquid ex fructu terræ in alimoniã uertimus. Vñ frugiferæ arbores dictæ sunt, q̃cunq; fructũ ferũt, qd redditũ dicimus, sicut docet Vlpia. Non solũ qd ex frumentis, & leguminibus, uerũetiam qd ex uino, ul ex syluis cæduis, cretæ fodinis, lapicidinis capit. Festus, Ser. & Do. frugis uocabulum a frumine eminente sub mento gutturis, seu gurgulionis parte, qua cibus in aluum demittit, a ferendo cibo appellatum dicũt. Et alio noĩe dĩ rumen. Errant igit q discernunt frumenta a frugibus. Nã Cic. ait. Olei, & frugũ minutatim, cũ de leguminibus diceret, ut oñderet etiam frumenta, fruges uocari. Liui. Eã gentem tradit fama dulcedine frugũ, maxime uini, noua tũ uoluptate captam. Hinc Defrugo. as. de quo supra.

Frugi, nomen a fruge denominatum, oĩs generis, & indeclinabile est, sicut nihil a nihilo, & ſm Prisci. li. vi. cũ oĩbus casibus iungit. Hinc Mar. Ientacula frugi dixit. Et tam frugi Iuno uellet habere Iouẽ. Quintil. Taxat eos, a qbus dĩ frugalis, & nõ frugi, tanq̃ frugalis sit dictio pars proba. Cum tñ qd mirum uideri põt frugalior, & frugalissimus usurpent. Dicit autem frugi homines. Teren. in Eu. Frugi es. Vbi Dona. Frugi utilis & necessarius, a frugibus, quæ q̃ his fruamur dictæ sunt. Inde fructus, & frumenta. Græci frugi hoies, χρησίμους dicunt. i. utiles. Vñ antiq seruũ laudare uolentes, frugi dicebant, tanq̃ sobrium utilem, & necessarium. Plau. in Am. Ita seruũ par uidet frugi sese ĩstituere. Ci. li. iii. Tus. Sed quia, nec q propter metũ p̃sidium relinquit, quod est ignauiæ, nec q propter auaritiam clam depositũ non reddit, quod est iniusticiæ, nec q propter temeritatem male rẽ gessit, qd ẽ stulticiæ, frugi appellari solet, eas tres uirtutes, fortitudinem, iusticiam, & prudentiam, frugalitas cõplexa est. Ergo frugi hominẽ bonũ, & uirtute pditum intelligimus. Cuius contrarium est nequam. Cuius significatio una est, q̃ sit libidinis intẽperans, altera, q̃ ad nihil bonus sit, sed plane malus. Vñ Piso frugi appellatus est. Colu. lib. i. Eiusdem agilitatis homo frugi melius, q̃ nequam faciet. Accipitur etiam frugi, pro eo, qui in uictu, ueſtitu, similibusq; temperãs est, sicut ecõtrario, luxuriosus, apud Sene. Quintilianũq; de duobus filiis frugi, luxuriosoq;. Hora. Parcius hic uiuit, frugi dicaĩ. Frugalitas est ut ait Speu. rationalis uitæ simplicitas, morũq; bonoꝝ studium. Vñ frugalitas autore Cicerone, ea uirtus dici potest, quam græci sophrosynem, latini tum tẽperantiam, tum moderationem appellare consu euerunt. Sene. Luxurioso frugalitas pœna est. Aug. li. i. de beata uita. Merito uirtutum oĩm matrem multi frugalitatẽ esse dixere. Quibus consentiens Tulli. etiam in populari oratione ait. Vt uolet quisq; accipiat, ego tñ frugalitatẽ, id est, modestiam, & temperantiã, uirtutem maximam esse iudico. Vt eñ nequitia est mater uitioꝝ oĩm, ita frugalitas mater cunctaꝝ uirtutum, & sicut illa a nihilo. i. sterilitate, sic hæc a fruge. i. a fructu, propter quandã animoꝝ foecunditatem est noĩata. Sic frugalior pro temperantior. Teren. in Heau. Dedo me patri nunc iam ut frugalior sim q̃ uult. Et frugalissimus, quasi expertus, & prudens. Colu. li. i. Magistros pecoribus oportet præponere sedulos, ac frugalissimos. Vnde & frugalitas p sufficientia. Idem. Minus in hoc officio, q̃ in cæteris agricolatio frugalitatem requirit.

Frugalitas. Vide in dictione Frugi.

Frux. Vide in dictione Fruges.

Frumen, summa pars gulæ interior, p quã cibũ lingua demittit i uentrẽ. Et a q̃ fruges dici a quibusdã putant, a ferendo cibo frumen appellatũ, alio noĩe rumen dĩ.

Frumentũ dictũ est, ueluti ferimentũ, uel a fruendo. i. uescendo, uel quasi frugamentũ a frugibus. Fruméti gña ut scribit Pli. hæc uulgatissima sunt, far, q̃ adoreũ dixerunt. Siligo, triticum, hordeum. Frumenta dici putant quæcunq; emittunt aristas, inquit Serui.

Frumẽtaceus. a. um. qd ex fruméto est. Hiero. Maiortur ba hordeaceis panibus, minor frumẽtaceis pascitur.

Frumẽtarius. a. um. quod ad frumẽtum pertinet, ut frumentarius ager, frumentarius negociator, frumentaria lex, quæ tractat de frumentis.

Frumentor. aris. frumentum colligo, & frumẽtatio frumenti collectio. (mõ conuehendũ.

Frumentator, qui aliunde quærit frumentum quoquo

Fruſus, genꝰ ruborũ tenue, spinis minoribꝰ, & nõ adũcis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Frutex dī, qui ad iuſtam magnitudinem arboris non aſſurgit, & ſtatura ſimilis eſt multis herbis, ſed non demoritur, neq; areſcit, ut herba. Nam tertium eſt q̄ nec arborem, nec fruticem proprie dixeris, ut eſt uitis. Aliq̄ frutex ponit̄ p ſtirpe. Sue. de Veſpa. Singulos repente ramos a frutice dedit. Dictus frutex qd̄ magis herba ſe attollat. Nā fruticare ē attollere. Iu. Et fruticāte pilo.

Frutetum, ſeu fruticetum, ubi multi frutices ſunt.

Frutetoſus locus fruticibus abundans. Plini. li. xix. Siccis hæc & ſabuloſis locis, frutetoſiſq; naſcuntur.

Frutico. as. pe. cor. pullulo, & quaſi frutices emitto. Pli. li. xvii. Quod ſupra terram eſt e matre radi iubet̄ ne fruticet. Eſt & fruticor deponens. Cice. ad Atti. Exciſa eſt enim arbor, non euulſa, itaq; quam fruticetur uides.

Fruticeſcere eſt fruticem fieri. Plin. Puniceæ oleæ, quia celeriter fruticeſcunt.

Fruſtum rei cuiuſq; particula, dictum quod facile feratur. Vir. Pars in fruſta ſecant. Cat. Fruſto panis conduci poteſt, uel uti taceat, uel uti loquatur.

Fruſtulum diminuti. paruum fruſtū, a quo fruſtillum.

Fruſtatim aduerbium ſignificat per fruſta. Fruſtillatim per fruſtilla. Plau. in Cur. Iam ego te faciam ut hic formicæ te fruſtillatim differant.

Fruſtra aduerbium ſignificat incaſſum.

Fruſtro. as. decipio. Cæſar. Non fruſtrabo uos milites. Inuenitur etiam fruſtror uerbum cōmune, ſm Priſcia. Plau. in Am. Neſcio quis præſtigiator hanc fruſtratur mulierem. Paſſiue. Feneſtella. Fruſtratus igitur a ſpe deiectus in caſtra ſe recepit. Et fruſtrari eſt fruſtra agere. Colu. in p̄fa. Sæpe magnam dominis afferunt iacturam, cū imprudenter facta opera fruſtranē expenſas. i. proiiciunt, ſiue fruſtra agunt. Idem ibi. Sydeꝝ ortus & occaſus memoria repetat, ne imbribus, uentiſq; imminentibus opera inchoet, laboremq; fruſtretur.

Frutinal p. cor. dictum eſt templum Veneris frutæ.

F ante D

Fucinus pe. cor. lacus in quarta regione Italiæ, prope Albenſes Marſorum populos. Quo etiam noīe dictus eſt lacus Volſcorum. Mar. Fucinus & pigri taceantur ſtagna Neronis. Virg. li. vii. Te nemus Angitiæ, uitrea te fucinus unda, Te liquidi fleuere lacus.

Fucus genus apis ſine aculeo, ſed maior ape, quæ nō mellificat, neq; operam aliquam p̄bet in faciundo opere, niſi q̄ ad fouendos fœtus concalefaciendo adiuuat, & conſumit alimenta q̄ apes cōgeſſerunt. Vir. Ignauum fucos pecus a præſepibus arcent. Hæc alio noīe dī fur, ut inquit Var. Colu. lib. x. Fucus genus amplioris incrementi ſimillimū apis, & immune ſine doctrina fauis aſſidēs, de hoc Pli. li. xi. Fuci ſunt ſine aculeo imp̄fectæ apes, nouiſſimæq; a feſſis, & iam emeritis inchoatæ, ſerotin⁹ fœtus, & quaſi ſeruitia ueraꝝ apum, quāobrem imperant his, primoſq; in opa expellunt, tardātes ſine clementia puniunt. Dictus fucus ut inqt Pli. qa furtim mella deuorat. Hoc etiam noīe dicta ē herba ſm Ser. qua tinguntē ueſtes, & fucus color ipſe ceruleus, qui uirore cōmendat̄, & purpuriſſa, ſeu ceruſatus dī, ſiue medicamentum. Plau. Vitia corporis fuco occulūt. Siue unguentū, quale Mirrabolanum, & myrrha, qbus odoramentis mulieres capillos perungebant. Tibul. Quid fuco ſplendente comas ornare, qd ungues Artifices dicta ſubſecuiſſe manu. Per tranſlationē ſumit̄ pro fraude, aſtutia, ſiue inſidiis, in qbus ueritas occultat̄. Ter. in Eunu. Per impluuiū fucū factū mulieri. Quidā tñ hoc nomen p ph, ſcribunt, tam pro animali, q̄ a φάγω dedu cant, eo q̄ apum labores comedat, q̄, p herba, q̄ græce φῦκος dī. Sed alii non a φάγω ſed a φυκὴν deducunt.

Fuco. as. coloro. Vñ fucatæ mulieres dīr, quæ uel medicamentis quibuſdā colorant̄, uel uitia corpis induct̄is coloribus tegunt. Vir. li. ii. Ge. Alba neq; aſſyrio fucat̄ lana ueneno. Tranſfert̄ etiā ad alia. Lact. li. ii. Sic ueritas fucata mēdacio eſt. Amb. in Lucā. Plebem dīs ſimplicem req̄ſiuit, q̄ phalerare audita & fucare neſciret.

Fucilis pe. cor. falſus, ut res fucilis. i. falſa, & quaſi fucata.

Fugo. as. expello, & in fugam conuerto. Lactan. lib. i. Saturnus cum fugatus eſſet a filio.

Fugio. is. itum. contrariū eſt fugo. Fugere. n. eſt cum curſu, & celeritate diſcedere, Vir. Nos patriā fugimus. Dicitur etiam de nauigationibus. Vir. Tendunt uela noti fugimus ſpumantibus undis. Plautus. Remigio ueloq; quantum potes feſtina, & fuge. Aliq̄n capit̄ p facere. Plau. in Cap. Ad fugam fugitis, ſcio quam rem agatis. Aliq̄n pro decipere, uel fruſtra facere. Teren. in Heau. Vide ne i mea uita tu tibi laudem is quæſitum ſcelus, ubi ſi paululū modo quid te fugerit̄, ego perierim. Aliq̄n pro neſcire, ſeu non recordari. Lac. li. i. Quod illum ipſum poetam minime fugit. Cice. li. i. Tuſc. Niſi q̄ me forte fugiūt, hæ ſunt fere oīm de aīo ſententiæ. Aliq̄n pro cedere. Pli. li. xxxvii. Fictitiæ ſcarificationis candicantiam fugiunt, hoc eſt fictitias ad impreſſionem ſcarificantis cedere, quod gemmarii hodieq; appellāt fugere. Hinc ortum, ut uina, q̄ annis cedūt, hoc eſt ætatē ferre nō p̄nt, fugere dicant̄, ut Ci. in offi. Hui⁹ cōpoſita ſunt aufugio, alio fugio qd̄ ex ab & fugio cōponit̄, b in u mutata, ut fieret uox pronunciatu, auditu q; lenior. Hiero. ad Helio. Dominus, ne a turbis rex conſtitueret̄ aufugit. Confugio, ſimul fugio, concurro, aut totum ſimul reduco. Lact. li. ii. Conſtituit aſylum, eo paſſim cōfugerunt ex finitimis locis peſſimi. Liui. Inde Turnus, Rutuliq; diffiſi rebus ſuis, ad florētes Ethruſcoꝝ opes Mezentiūq; regē eoꝝ confugiunt. Hiero. Ad ſanctaꝝ grauitatem ſcripturaꝝ confugimus. Hinc confugium & confugela, defugio, diffugio, de qbus alibi. Effugio, extra fugio, diſcedo, deuito. Lactā. li. iiii. Neq; cultores deoꝝ pœnam ſempiternæ mortis effugient. Interdū celeriter tranſeo. Vir. li. iii. Effugimus ſcopulos Ithacæ Laertia regna. Interdum nō bene ſcio. Aug. ad Hiero. Satis nequeo admirari, ſi aliq̄d adhuc in hebraicis literis inueniat̄, qd̄ tot interpretes illius linguæ peritiſſimos effugerit. Interdum effugere eſt in totum fugere. Teren. in An. Nullon ego Chremetis pacto affinitatē effugere potero. Hinc effugium, & effugia. æ. ſicut lana & lanitium. Perfugio, q̄ eſt auxilii gratia ad aliquem fugio. Vñ p̄fugium, & p̄fugere, eſt perfecte fugere. Vñ perfuga, qui ad hoſtes tranſit, & perfugit. Refugio retrofugio. Pli. li. ix. Venantes refugere. ſ. piſces ipſos uenantes in ſuas cauernas. Gel. Poſtea cum prælio uictus in ultima regione refugiſſet. Et refugere confugere, unde refugium. Per trāſlationem ponit̄ pro deuitare, recuſare, & odio habere. Lactan. li. vi. Illos, qui aut uo-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

luptates,aut diuitias non refugiunt, ab hac publica & celebri uia modice segregat. Aug.li.i.ci.dei.Sed aliud est,qđ carnis sensus infirmiter pauid⁹ refugit,aliud qđ mentis ratio diligenter enucleata cõuincit. Col.li.iiii. Idq; adeo plurimi dubitent,ut multi refugiant,& reformident talem positionem ruris. Profugio lõge fugio, a quo pfugus. Subterfugio,secreto aut astute fugio. Cice. p Cælio. Qui uolũt pœnam aliquam subterfugere, aut calamitatẽ,eo solũ uertũt. Suffugio, latẽter fugio. Sueto. uero p retrofugio,in Tibe. posuit. Adulationes adeo auersatus est,ut neminẽ senatoꝝ ad lecticam suã admiserit,consularẽ uero satiffacientẽ sibi,ac p genua orare conantẽ, ita suffugerit,ut caderet supinus. Transfugio transeundo fugio,ab uno ad aliũ locũ. Vñ transfuga,qui ad hostes fugit. Liui.li.i. Sextus filius eius, qui minimus ex tribus erat,transfugit ex cõposito Gabios. Salu. Modo hașe,modo illașe partium leuissime transfuga. Et omnia habent fu syllabam correptam.

Fugito.as.pe.cor.sæpe fugio, siue fugiẽdi consuetudinẽ habeo. Plau.in Asi. Heșe nosmet fugitare censes. Terẽ. in Eu. Fugitando fugi,ne qs me cognosceret.

Fuga ipse fugiendi actus. Vir.pro celeritate & cursu posuit. Vñ & uelocẽ equum fugacem dicimus. Vel qualis equos Threissa fatigat Harpalice, uolucréq; fuga prævertitur Hebrũ,& Quintil.nauigationẽ dixit fugã,siue naues fugientes,q̃ uelocem faciũt cursum. Aliqñ fuga dr ipetus. Virg. Ille uolat,simul arua fuga,simul æquora uerrit. Fuga uero masc.ge.cõponit̃ uariis modis,ut pfuga,trãsfuga,lucifuga,noctifuga, solifuga,lucrifuga Plau. Cũ hos adhuc adii lucrifugas dãni cupidos. Sumptũ uerbum a græcis. Illi enim φυγή uerso y litera in u.

Fugia.æ.læticiæ dea,a fugatis hostibus dicta.

Fugax,qui facile fugit. Significat enim habitũ, & abundantiam rei,cuius est habitus,ut edax,bibax. Aug. Terrena gaudia consectantes,rebusq; fugacibus inhiãtes. Qñq; tamen ponitur pro celeri,& ueloci. Vnde fugacem equum dicimus uelocem. Hinc fugacior,fugacissimus,fugacitas,& diminutiuum fugaculus.

Fugitiuus seruus dr,q a dño ea mẽte recedit, ne ad eum redeat,etiã si mutato consilio ad eum reuertat̃. Et fugitiuus est,q extra dñi domũ,fugæ causa,ut se a dño celaret,mãsit. Item fugitiuus est,qui eo se confert, vñ eum dñs recuperare non possit aut abduci. Qui aũt incendium,ruinam,hostem,aut pceptorem, cui in disciplinam traditus erat,quia immoderate eo utebatur, aufugit, non fugitiuus dicendus est. Et fugitiuus est, qui simpliciter fugit. Iuue. Non dubitaturi fugitiuum dicere piscem. Aliquando dicitur qui fugæ paratus est. Teren. in Eunu. Quid restas fugitiue.

Fugitiuarius.a.um.quod libenter seu facilẽ fugit. Var. lib.vii. Idoneus sub dio sumendus est locus cochleariis quem totum circum aqua claudas,ne quas ibi posueris ad partum,non liberos eașe,sed ipsas quæras, a qua inquã circunfundẽda,ne fugitiuariis sit parãdus locus.

Fugitiuæ aquæ dicuntur,quibus ex publico riuo fluentibus, furtim quis, ac non suo iure utitur.

Fugalia festa,siue ludi. Au.li.ii.ei.dei. Sed demõstrent̃ ea,talibus aliqñ conuenticulis consecrata, nõ ubi ludi agerent̃ obscœnis uocibus,& moribus histrionum,nec ubi fugalia celebrarent effusa omnium licentia turpitudinum,& uere fugalia,sed pudoris & honestatis.

Fulcio.is.si.tum.munio,sustẽto,fortifico. Iuue. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam. Huius compositum est suffulcio. Varro, Vt maioribus perticis suffultæ uites auras non pertimescant.

Fultura,sustentatio. Plini. ut eximantur trabes sine fulturis,ac reponantur.

Fulcra a fulciendo. i. sustinendo dicta sunt. Sunt eñ tabulæ compactæ,seu spondæ,in quibus lecti ponunt̃,q̃ toros fulciant. Vir. Fulgent genialibus altis Aurea fulcra toris. Gel. Neq; apud eius lecti fulcrum capsam esse cum strue,aut ferro oportet. Sue. in Clau. Adhibebant omni cœnæ & liberos suos cum pueris puellisq; nobilibus,qui more ueteri ad fulcra lectoꝝ sedentes uescerent̃. Sunt qui lecti pedes,fulcra interpretent̃. Alii summas lectoꝝ partes. Nec solum de lectis dr, sed etiam de aliis. Amb.li.Hex. Non ergo fundamẽtis suis nixa subsistit,nec fulcris suis stabilis pseuerat,sed dominus statuit eam,& firmamento uoluntatis suiæ continet.

Fulica pe.cor.auis, quæ & fulix dr matina,uel stagnensis ut inquit Aug.paulo supra magnitudinem columbæ, a fuluo. i. nigro dicta. Vir.li.ii.Geor. In sicco ludunt fulicæ. Quod aũt quidam libet impressus dictionarium appellet φήνην, male interpretatus est,autoritate Æliani in libris de aĩalibus,& Eustathii,& Homeri, quasi in fine li.iii. Ody. ipsa φήνη auis ẽ Ægypti magna. Home. ὡς ἐρὰ φωνήσασ' ἀπέβη γλαυκῶπις ἀθήνη φήνη ἐιδομένη, θαάμβος δ' ἔλε πάντας ἰδόντας. sed Suidas φήνη ἔιδος ὀρνέου ἴσον ἀετῷ, inepta eñ esset Homeri cõparatio p fulica.

Fuligo,similiter a fuluo. i. nigro.

Fulgor splendor.

Fulgidus.a.um. clarus,splendidus.

Fulgeo.es.si.sum. a φλόξ deducit̃, q̃ apud græcos flammam significat. Vñ & pro lucere, & splendorem mittere sumit̃. Luc.li.x. Fulget gẽma toris,& iaspide fulua supellex. Et fulgere ut inqt Festus, pro ferire prisci dicebãt, unde fulgur dictum est. Huius cõposita sunt Affulgeo ad aliquid fulgeo. Liui. Et nauium speciem de cælo affulsisse. Cõfulgeo,simul totus fulgeo. Plau.in Am. Ardere censui ædes,ita tũ cõfulgebant. Effulgeo splendorẽ emitto. Præfulgeo,uide loco suo. Refulgeo splendorẽ reddo. Persi. Qđ si dolosi spes refulserit nummi.

Fulgo.is.si sum. tertiæ coniugationis in eadem significatione. Vir.li.vi. Illæ aũt paribus quas fulgere cernis in armis. Idem li.viii. Auroq; effulgere fluctus.

Fulgur.uris.& fulgus.uris.uel oris.pe. corre. sicut tergus. oris.uel fulgus. eris. sicut munus,eris. Et est lux illa & quasi uibratio luminis, quæ ante cernit̃ q̃ tonitruũ audiat̃. Cõstat aũt fulmen,& fulgur æque ignem esse. Sed fulguratio,ut inquit Sene. nihil aliud est q̃ flamma futura fulmen,si plus uirium habuisset, siue fulmen non perlatum usq; in terras. Fulmen est fulguratio pducta in terras,& ipm (ut ita dicam) telum. Plin. Fulmen est cum flatus in nube,aut uapor erumpit ardens,cũ longiore tractu nitit̃ fulgetra. hinc aiunt naturalium causarum scrutatores,quia fulgura ex nubium collisione generent̃,in morẽ silicũ durioꝝ,quos cũ cõploseris sibi medius ex his ignis extritus elabit̃, atq; ita cum fulgore pariter & tonitrua mugire,tonitrum scilicet sonitu indicante,& fulgura excussi luminis claritate.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Fulguritas ſplendor. Lucil. Luporum aciem claram, & fulguritatem arborum.

Fulgetra fulgor, q̃ ex colliſiõe nubiũ uideť añ tonitrua.

Fulgetrum, idem quod fulgur, & fulguratio.

Fulguro. as. pe. cor. fulgur emitto, ſeu fulgure afflo, vnde fulguratũ fulgure tactũ, uel exuſtũ. Qui locꝰ ſtatim fieri religioſus putabať, q̃ eũ deus ſibi dicaſſe uideret.

Fulgurator, fulgurum inſpector.

Fulgurio. is. fulgur iacio, ſicut fulguro. Neuiꝰ ſane a ſuo ſonitu claro fulguriuit Iuppiter. i. fulgure afflauit.

Fulmen uapor ignitus, compactus, & ſolidus, impetuoſe cadens, qui e nubibus excitatur. Virgi. lib. i. Geor. Ipſe pater media nymborum in nocte coruſca Fulmina molitur dextra. Sunt autem tria quæ a fulmine tangi non putanť. Aquila, uitulus marinus,, & laurus.

Fulminare eſt fulmen iacere. Sene. Minore enim igne ad fulgurandum, q̃ ad fulminandum opus eſt. Et fulminatum fulmine ictum.

Fullones, qui curanda poliendaq; ueſtimenta accipiũt, a fouendis aqua calida ueſtibus.

Fullonia ars dicta eſt qua ueſtes poliuntur.

Fuluus color dī, qui ex rufo & uiridi uideť eſſe mixtus in aliis plus uiridis, in aliis plus rufi habens, ſicut poeta diligẽtiſſimus, fuluam aquilam dixit, & iaſpidem, fuluos galeros, fuluum aurum, & arenam fuluam, & fuluum leonem, & fuluum æs. Eſt & epitheton commune ſerpentibus & mari. Clau. Fuluis ſerpẽtibus attigit idam, Fuluis adnatat umbra fretis.

Fumus, a fumo, a quo fumoſus, fumo abundãs. Fumeus ex fumo exiſtẽs. Infumibulum, per quod fumus erumpit. Per tranſla. fumus capitur pro ſuperbia,

Fumariũ, locus ubi uina fumo condiebanť. Mar. Improba Maſſiliæ qdquid fumaria cogũt. Accipit ætatem quiſq; ab igne cadus. Nã uina fumo p̃coquem trahũt maturitatẽ, & celerius uetuſceſcunt, ut docet Colu.

Fumo. as. fumum educo. Vir. Et iam ſumma procul uillarum culmina fumant. Huius compoſitum eſt infumo pe. pro. quod eſt ad fumum ſicco,

Fumigo. as. penultima correpta, ponitur pro ſuffio, & fumigatio pro ſuffitu.

Fumifico. as. fumum facio. Plau. Eiq; ut arabico fumificem odore.

Fundi. orum. urbs latinorum mediterranea. Dicitur & fundanus ager.

Fundus ager, q̃ fundat quotannis multa, uel q̃ ſit rei familiaris fundamentum. Nam pecuniarum ratio labilis eſt. Vel ideo fundus dicitur, q̃ planus ſit ad ſimilitudinem fundi uaſorum. Et fundi appellatione inqt Floren. iuriſcon. omne ædificiũ, & oĩs ager continet. Sed in uſu urbana ædificia ædes, ruſticæ uillæ dicuntur.

Funda genus retis, a fundẽdo, quia e ſuperiori loco a piſcatoribꝰ fundiť, ut in circuitũ ſe extendens, quicq̃d piſcium intra ſe deprẽdit, capiat, quod & reticulum dici ſolet. Virg. li. i. Ge. Funda iam uerberat amnem. Item funda inſtrumentũ quo funduntť & torquentť lapides q̃ uæ primũ inuenta fuit in Balearibus inſulis. De hac idem in eodem ſtuppea torquentẽ balearis uerbera fũdæ. Accipiť q̃ñq; pro ſacculo ſeu marſupio in modũ retis facto, in quo pecuniæ & alia gerunť. Macro. Cũq; acceſſiſſet ad ſellam demiſſa in fũdam pauperẽ manu, paucos denarios ꝓtulit, quos principi daret. Quod ſaculi genus etiã reticulũ uocatur. Hora. Reticulũ panis uenales iter onuſto forte uehas humero. Aliq̃n ꝓ circulo ex auro ſeu alio metallo, quo gẽmæ ita nectunť, ut aurꝫ nõ niſi margines amplectať. Pli. Funda includunť ꝓſpicuæ, cæteris ſubiiciť aurichalcũ. Rurſus fũda urbs quæ & fundi, Vnde fundanus lacus, hodie ſolũ paluſtre ibi eſt, ita tũ ut ædificiorꝫ ueſtigia ruinæq; cernantur.

Fundanus. a. um. poſſeſſiuum a Funda ciuitate, ut lacus fundanus.

Funditores, qui funda dimicant. Saluſt. Ipſe cũ expeditis cohortibus, adhuc funditorum, & ſagittariorum delecta manu.

Fundibularii ſimiliter qui funda dimicant.

Fundum ima pars cuiuſq; rei quæ aliquid liquoris in ſe contineat, uel ad continendum facta eſt, ut dolii, nauis, aluei, fluminis, lacus, maris. Hinc fundamentum, & profundum, q̃ proprie imum ſignificat, ut profundum mare, dictum q̃ procul habeat fundum.

Funditꝰ, aduerbiũ ſignificat a fundo, ſicut Cælitꝰ a cælo

Fundamẽ, & fũdamentũ utroq; modo dī, pro eo, ſup qd quid fundatur. Aug. li. xviii. ciui. dei. A quibus tantum prima cœpta fundamina, & altera conſtructum eſt.

Fundo. as. firmo, & quaſi fundamentum facio, ſtabilio. Pro quo etiam dicere ſolemus, Ieci fundamentũ. Trãſfertur & ad incorporalia. Quinti. Fundatam paternis, auitiſq; opibus domũ exhaurit. Cice. Quantum in me fuit ieci fundamenta pacis. Huius cõpoſita ſunt effundo. as. q̃ eſt a fundo euerto. Suffundo, ſufficio, ſubiicio. Var. Qui in domibus latericiis paululum mõ lapidibꝰ ſuffundatis, ut humorem fugerent, habitabant.

Fundo. is. fudi, fuſum, liquefacio. Vnde metalla dicunť fuſa. i. liquefacta. Plini. Fuſo ac ſuperiniecto plumbo. Hinc fuſile, fuſor, & fuſorius. Qñ uero quæ fuſa ac liquida ſunt, ſpargi ſolẽt. Fũdere pro ſpargere ponitť. Clau. Et peſſima fudit uina cadis. Lact. lib. vi. Fundendus ad ultimũ cruor, omnia deniq; amara, & grauiora patienter ferenda. Aliq̃n pro proſternere. Vir. Nec prius abſtitit q̃ ſeptem ingentia uictor Corpora fundat humo. Aliq̃n pro profligare, quod uernacula lingua dicimus mettere in rotta. Liui. li. i. Exercitum fundit, fuſum perſequitur. Aliq̃n pro abundanter præbere. Vir. Ipſa tibi blandos fundent cunabula flores. Aliq̃n pro large loqui. Idem li. iii. Talia fundebat lachrymans. Aliq̃n pro demittere, ut apud eundem. Criſtiſq; a uertice flammã Fundit. Huius compoſita ſunt affundo, ad aliquid fundo. Pli. Exprimiť foliis ſuccus molliſſimis in pila tuſis, affuſo paulatim uino auſtero. Confundo perturbo, q̃ primo, ſiue oĩa in unũ miſceo, coniungo. Liui. li. i. Alterius urbis duo populi in unum confuſi ſunt. Vir. li. iii. Qui nũc ore Arethuſa tuo ſiculis cõfundiť undis. i. conjungitur. Pli. Et ſi miſceantur facile confundunt colorem. i. perturbant. Circunfundo, circum circa ſpargo. Apul. Atq; eo liquore ſtabulũ oñe circunfundit. Vir. Vndiq; uiſendi ſtudio troiana iuuẽtus circunfuſa ruit Defundo deorſum fundo. Cice. li. iiii. ad Here. Nam ut forte hic in balneas uenit, cœpit poſtq̃ defuſus eſt, defricari. Diffundo, effundo, de quibus ſupra. Infundo infundo. Col. li. ii. Merũq; faucibus, ſi æſtuauerint boues, infundet. Hiero. Cæleſtis plane imber uirgineum in uellus placido ſe ifudit elapſu. Hinc infundibulum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Qñq; infundere eſt ſupra fundere. Vir. li. i. Geor. Certa tim largos humeris infundere rores. Qñq; abundanter fundere. Hiero. li. Reg. Feſtina, & ueni, qm̃ inſuderunt philiſtim ſup terrã. Interfundo, in medio fundo. Amb. de filio prodigo. Et quaſi interfuſo luxuriæ æſtu ſeculari, diuortia hĩe ſancto⁊. Offundo, Perfundo, ualde ſi ue p oẽs partes fundo, ſpargo. Oui. Perfuditq; genas lachrymis. Hiero. Vere plena, p quã largo ſancti ſpũs imbre pfuſa eſt oĩs creatura. Profundo, refundo, repẽdo. Sene. Id erat non tam accipere beneficium q̃ refundere. Interdũ reſtituo q ſparſum erat. Idem. Quicqd deerit ex meo refundam. Interdum reiicio, ut Oẽm culpã in te refundam. Interdũ retrofundo, euomo. Pli. Quod heſterna crapula ingurgitauerat, palam refudit. Suffũdo eſt ſupra fundo, aut deorſũ iniicio. Colu. li. vii. Laſſæ, & æſtu anti mulæ ad os, in fauces dimittitur, utrũq; in os ſuffunditur. Plaut. in Cur. Mane ſuffundam aquulã. Interdum forinſecus ſpargo, cum infundo potius de interiori parte dicatur. Vir. lib. i. Geor. At ſi uirgineum ſuffuderit ore ruborem Ventus erit. Serui. Suffuderit forinſecus habuerit. Hinc ſuffuſio, qui morbus eſt oculo⁊, uulgo cataracta uocant, hæc paracẽteſi curat. Eſt aũt παρακέντησις quæ manu fit a chirurgicis, dũ curari aliter morbi non poſſunt. Inungit prius locus, deinde uel acus, uel hamulus infindit, idq; paracenteſis pe. pro. dit. Interdum ſuffundere eſt ſubiicere, a quo ſuffundatum, ſubiectum dicimus. tractũ a fundamento. Varro. Qui in domibus latericiis paululũ mõ lapidibus ſuffundatis, ut humorẽ fugerent, habitabant. Interdũ confundo, ſiue rubore pfundo. Hiero. Hæc & hmõi Theophraſtus differẽs, quẽ nõ ſuffundat chriſtianos, quo⁊ cõuerſatio eſt in cælis. Cice. p inſpergo poſuit ad Lentu. ſcribens. Noui animũ tũ mihi amiciſſimũ, tũ nulla in cæteros maliuolentia ſuffuſum. Superfundo. Lactã. li. vi. Extinguit protinus, tanq; igni aquã ſuperfuderis. Tranſfundo, de uno ad aliud fundo, ſpargo, mitto ue. Cice. Dolobellæ. Libentius oẽs meas laudes, ſi mõ ſunt aliquæ meæ laudes, ad te trãſfuderim, q̃ aliquã partẽ exhauſerim ex tuis. Cato de re ruſt. Vbi dies. xxx. præterierint tranſfundito, ita relinquito.

Fundito. as. pe. cor. ſæpe fundo. Plau in Am. Cum cruciatu tuo iſthæc hodie uerna uerba funditas.

Funis tam maſc. q̃ fœ. gñis & a fundo. is. deduci uidet, q dũ trahit, atq; attenuat linum fundi uideatur.

Funalia cærei, quod ante uſum papyri funes cæra circundatos habere ſolebant. Vnde & funera dñr.

Funales equi ſunt, q̃ fune. i. reſte iuncti, currũ pcedunt. Sueto. in Tiberio. Dehinc pubeſcẽs actiaco triumpho currũ Auguſti comitatus eſt, ſiniſteriore funali equo.

Funus. eris. pompa, quæ fit in exequiis mortuo⁊. Ennius Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu Faxit. A funalibus dictũ funus, q incenſi funes mortuis pferebant, qm̃ noctu efferebant cadauera, uel potius, qm̃ φῶς λέγεται, ἀπὸ τοῦ φῶν ἰωνικῶς, φονῶ γὰρ τὸ φονεύω ὅθεν καὶ φόνος. Interdũ pro cæde mortẽ. Virg. Nec moritura tenet crudeli funere Dido. Interdũ ponit pro cadauere. Terẽ. Efferẽ funus. Interdum pro ſepulchro. Virgil. Ergo inſtauramus Polydoro funus.

Funereus. a. um. quod ad funus ptinet, ut funereæ mulleres, ad quas ptinet funus, utputa ſoror, & mater.

Funerale dr̃ qcqd ad funus uel exequias ptinet.

Funebre, pe. cor. ſimiliter, qd ad funus ptinet, ut funebris pompa. Quintil. Quid ſibi uelit ille funebrium longus ordo pompa⁊. Et funebres tibiæ quibus in funere canebatur. Aliquando dicitur cædibus plenum, uel mortale. Hora. in Ser. funebre bellum dixit.

Funero. as ſepelio. Plini. lib. xxxiii. Qui funerari ſe iuſſit ſeſtertiis undecim millibus.

Funeſtus. a. um. quod eſt funere inquinatum. Vnde funeſto. as. Et funeſtum mortiferum, cruentũ. Sene. Vox illa funeſta reip. Item funeſtum, quod funeribus adhibetur, ut funeſta tibia, qua ad funera canebant.

Funeſto. as. funere inquino. Vñ domus funeſtata q̃ aliquo funere affecta eſt. Plau. Paternam domum funeſtaſti. Aliquando funeſtare, ſignificat cruentare.

Funabulus pe. cor. qui gradit p funes. Hunc græci ſchœnobãta dicũt. Funabulũ uero, p fune poſuit Hiero. de morte Paulæ. Iactẽt alii pecunias, & i corbonã dei æra congeſta, funabuliſq; aureis dona pendentia.

Funepeus, idẽ qd funambulus. Apul. Comœdus ſermocinat, tragœdus uociferat, & funepeus periclitatur.

Funiculus, cum ſit diminutiuũ a funis, ut funiculus duplex difficile rumpit, ponit tñ qñq; pro menſura certi itineris, ut apud Pſal. Semitam meã, & funiculũ meum inueſtigaſti. Iuxta eñ Ægyptios in ripis fluminũ ſolẽt naues funibus trahere, certa habentes ſpacia, q̃ appellant funiculos, ut labori defeſſo⁊ recẽtia trahentium colla ſuccedãt. Nec mi⁊, ſi una quæq; gens certa uiage ſpacia ſuis appellet nominibus. Cũ & latini miliarium mille paſſus uocant, & Galli Leugas, & taſtas uniuerſa Germania, atq; in ſingulis noĩbus diuerſa menſura ſit.

Funeta pe. pro. in uineis dicuntur, quum palmites inter ſeſe funium modo iunguntur.

Fungus, a funere, ut quidam aiunt, deſcendit, q ueſcentibus periculoſiſſimus ſit, cũ uel caligaris clauus, uel calybis rubigo, aut panni marcor affuerit, aut ſi ſerpens primo paſcentẽ adhalauerit. Fungo⁊ diuerſa ſunt genera. Nam ſunt boleti, pratenſes albi, qui in pratis naſcuntur. Spongioli a ſimilitudine ſpongiæ. Digitelli a digitis. A porrigine porriginoſi. Naſcuntur & in arboribus fungi, & in ſpinarum radicibus.

Fungoſus. a. um. quod eſt ra⁊, & leue, ad ſimilitudinẽ fungi. Pli. Hunc totum fungoſa replet medulla.

Fungor. eris. functus. Fungi ſignificat uti, ſeu officiũ aliquod, aut dignitatẽ habere agere q̃, ut Fungor officio delegato. Fungor prætura. Fungor uita, quod eſt, fungor officio uitæ, & munere adminiſtrãdi corpus. Inde defunctos mortuos dicimus, qui munia uitæ pegerũt. Et conſtruit cũ ablto. Lact. Ita eñ delegato ſibi officio functi ſunt. Aliqñ cũ actõ. Terẽ. in Adel. Æſchinus tuus neq; boni, neq; liberalis functus eſt officium uiri. Sue. Senatoria munera fungerent. Plau. in Men. Nã paratus octo hoĩm munus facile fungit. Fungi quoq; finire dr̃. Vñ uita functus dr̃, q uitam finiuit. Lact. li. iiii. Et cum magiſterio functus fuiſſet, traderet in manus impiorum. Huius compoſita ſunt Defungor, qd eſt expedio, finem facio, perago, ceſſo, & liberor ab aliquo officio, uel munere. Virg. O tandem magnis pelagi defuncte periclis, id eſt, q̃ finiſti, & euaſiſti pericula. Liui. Defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere. i. quæ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

euaserũt morbos. Terẽ. in Adel. Vtinam hoc sit modo defunctum. i. utinam hoc malũ ultimũ sit, quo defungat, in quo finiat officiũ suum. s. Æschino talia ꝓpetrandi. Perfungor, perfecte fungor. Cic. Lẽtulo. Cũ & honoribus amplissimis, & laboribus maximis perfuncti essemus, Idem. Perfuncto hoc misero, fataliq; bello.

Fũctus est exitu naturali, id est, morte naturali.

Fuo. is. fui, futũ, ſcat arguo. Plau. in Am. Ne qs tã audax fuat hõ, q obuiam obsistat mihi. Hinc futo. as. de quo infra. Est etiam idem, ꝙ sum, unde & præteritum fui.

Furuum obscurum, a quo Furnus, fornax, Fumus, furiæ, fuligo, & fulica.

Fur generis cõis, subtractor, a fero, ꝙ ferat. i. auferat res alienas. Vel at inqt Var. li. xiiii. rer. diui. a furuo nigro, ꝙ furta clam fiant, & plerũq; in nocte. Sabinus a fraude, alii a græco φώρ, a quo furtum deducit. Differt autẽ fur a latrone ſm Hier. ꝙ fures insidient, & occulta fraude decipiant, latrones audacter aliena diripiãt. Qui eñ furant, nocte furantur, & in tenebris. Vñ significanter ait Oseæ, ꝙ fur clam ingressus sit, & latrunculus expoliet foris. Sed plerunq; indifferẽter ponunt. Per translationem qñq; fur capitur pro seruo. Virgil. Quid dñi facient, audent cum talia fures? Composita sunt bifur, & trifur. i. summe fur. Aurifur, qui furatur aurum.

Furculus, ſm Prisc. ia. diminutiuum est a fur.

Furunculus etiam diminu. a fur. Cice. in Piso. Olim furunculus, nunc etiam rapax. Accipitur etiam qñq; pro mustella syluestri, qua in cauernis cuniculi capiunt. Et furunculus dr tuberculum acutum cum inflãmatione ac dolore, in carnosis maxime partibus, ut scribit Gale. Prouenit ex humorib9 crassis, differtq; a phymate, qd hoc maius est furũculo, rotũdius, atq; planius. Fit etiã furunculus ex capillamento. Colu. li. v. Plerunq; autem germen de cicatrice procedit, quod siue longum prosiluerit, in flagellum summittitur, siue breuius in pollicem. siue admodum exiguum in furũculum, is ex quo libet, & minimo capillamento fieri potest. Dictus furunculus, ꝙ quasi furtim nascatur.

Furtum, ut Paul. Iurecon. diffinit est cõtrectatio rei fraudulosa lucri faciendi gratia, uel ipsius rei, uel etiã usus eius possessiõis ue, quod lege naturali prohibitum est admittere. Veteres tñ uocabant furtum qcquid clam committeret. Virg. Vulcani, Martisq; dolos, & dulcia furta. Hinc furta pro adulteriis legunt. Tibul. Cælari sult sua furta Venus. Pro insidiis. Vir. li. xi. Furta paro belli conuexo in tramite syluæ, Armato ut biuias obsidam milite fauces. Salu. li. i. histo. Metu gentis ad furta belli peridoneæ. Furta domestica uocantur, quæ serui dominis, uel liberti patronis, uſ mercenarii, apud quos degunt, surripuerunt.

Furtim aduerbium significat latenter. Vir. li. iii. Æneï. Infœlix Priamus furtim mandarat alendum.

Furax. cis. dicitur qui facile furatur.

Furtificus, qui furtum facere solet. Plaut. in Persa. Vbi illa altera est furtifica lena?

Furtiuus. a. um. quod furto raptum est, in significatione passiua, Plau. in Penu. Quæ furto raptæ erant furtiuas uendere ingenuas collibertus meus. Quãdoq; furtiuũ dicitur clandestinum. Vnde & furtiue litteræ, & furtiua scripta, quæ artificio quodam fiunt, ne legi possint ab alio q̃ ab eo, ad quem scribuntur. Gel. Res quasdam occultas nunciare regi furtiuo scripto uolebat.

Furari est furtum facere, ut apud apostolum. Qui furabatur, iam non furetur.

Furfur nomẽ auis, & purgamentũ farinæ. Vñ furfureus. a. um. qd est ex furfure. Et furfures morbus capilloꝝ.

Furca a fero, instrumentum, quo stramenta feruntur. Vnde bifurcus, & bifurcatus, & bifurcatim.

Furcula dimi. parua furca, a quo fit aliud dimi. Furcilla.

Furcilla diminutiuum a diminutiuo furcula est, & significat instrumentum, quo frumenta cillentur. i. mouentur. Nam cillere mouere est, & quo fœnum paleæ, & id genus reliqua iumentis ministrãtur. Hoc rustici in fœno colligendo utuntur. Var. li. i. de re. rust. Herba cum crescere desiit, & æstibus arescit, subsecari debet, & ut perarescat furcillis uersari. Furcilla etiam siue furcilles quibus homines suspendebantur.

Furcilis pe. cor. instrumẽtum bidentatum, tridentatum ue, quo utimur ad extrahendum simum.

Furciferi dicebantur serui, qui ob leue delictum cogebant a dñis ignominiæ magis, q̃ supplicii causa circa uicinos, furcam in collo ferre, subligatis ad eam manibus, & prædicare peccatum suum, simulq; monere cæteros, ne qd simile admitterent. Vnde Plutar. in uita Coriolani. Furcifer hinc nomen est, ꝙ maxia pœna apud antiquos seruo peccanti erat, ut is plaustri lignũ, cui temo affigitur, spectãte uicinia ferens circũageret? Qd ubi factum erat infidus a domesticis, & uicinis existimat9, furcifer appellabatur. Nam latini lignum illud furcam appellant. Hinc trifurcifer, summe furcifer dicitur, sicut triuenefica, summe uenefica.

Furor insania, q̃ quis inter se differant, sicut Cic. li. iii. Tus. declarat. Itaq; non est scriptum, si insanus, sed si furens esse incipit. Insaniam enim esse censuerunt incõstantiã sanitate uacantem, quæ tñ posset tueri officioꝝ, & uitæ cõmunem cultum atq; usitatum. Furorem autem rati sunt mentis ad oĩa cæcitatem. Quod cum maius esse uideatur, q̃ insania, tñ eiusmodi est, ut furor in sapientem cadere possit, non possit insania. Fit eñ furor aliqñ uitio ualitudinis, ut in iis, quĩ melancholici appellantur, quos tñ Aristoteles censuit habere aliqd in animis præsagiens, atq; diuinum. Aliqñ accipit ꝓ mente ui quadam diuina concitata, qualis est furor poetaꝝ. Nam poetæ corripi furore dñr, cũ iustũ carmen effundunt. Negat quippe Democritus quenpiam poetam magnum esse posse sine furore. Cice. Ineſt igit animis præsagitio extrinsecus iniecta, atq; inclusa diuinitus. Ea si exarsit acrius, furor appellat, cum a corpore animus abstractus, diuino instinctu concitat. Interdũ furor sumit pro nimia ira. Luc. Quis furor o ciues, q̃ tãta licentia ferri? Sed inter iram, & furorem Hiero. hoc interesse scribit, ꝙ furor sit uindicta irrationabilis, cum fellis amaritudie. Ira uero commotio animæ. Dictus furor, ꝙ huc atq; illuc temere feratur.

Furiæ deæ furoris sunt dictæ, & noctis, Acherontisq; filiæ fuisse memorantur. Alecto, Tesiphone, & Megæra. Vir. Dñr geminæ pestes cognomine diræ, Quas & tartareã nox intẽpesta Megærã Vno eodemq; tulit partu. Fictũ est a poetis inferna loca furias habitare, sed tormenta scelestæ mentis esse ueteres uoluerunt. Cice. ꝓ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Roſcio. Nolite putare quemadmodũ in fabulis ſæpe numero uidetis, eos q̃ aliq̃d impie ſcelerateq̃ cõmiſerũt agitari, & perterreri tedis ardentibus, ſua quemq̃ fraus & ſuus terror maxime uexat, ſuum quemq̃ ſcel⁹ exagitat amentiaq̃ afficit, ſuæ malæ cogitationes, conſcientiæq̃ animi terrent. Hæ ſũt impiis aſſiduæ domeſticæq̃ furiæ quæ dies noctesq̃ parẽtum pœnas, a ſceleratiſſimis filiis repetant. Tres etiã furiæ ſignificant tres animi affectus, qui homines in omnia facinora præcipites agũt, uidelicet ira, cupiditas, libido. Ira ultionem deſyderat, cupiditas opes, libido uoluptates. De iſtis Euripides in Oreſtis tragœdia. Sed aliud eſt parcæ Clotho, Lacheſis, Atropos, de q̃bus Cebes Thebanus in pictura uitæ. ὁ δὲ γέρων ὁ ἄνω ἑστηκὼς, ἔχων χάρτην. ὄνομα ἐν τῇ χειρὶ, καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ δεικνύων τι, οὗτος δαίμων καλεῖται. προστίθεις δὲ τῆς εἰσπορευομένοις, τί δεῖ ἄνθρωποι ἐπιθυμῆσαι εἰσελθόντα εἰς τὸν βίον. καὶ δεικνύει πλείονα ὁλοῦ αὐτοῦ δεῖν ἐπιθυμεῖν εἰσιόντα εἰς τὸν βίον.

Furioſus dī, à q̃ furor nunq̃ recedit, furiat⁹ q̃ furit ex cã.

Furo.is. inſaniui, ira exagitor. Apul. Furit, enſem corripit, ferit in eũ præceps, nil tale timentẽ aggredit. Q̃nq̃ furere eſt inſanire. Cice. li. i. offi. Verſutum, & callidum factum Solonis, qui quo tutior uita eius eſſet, & plus aliquanto reipu. prodeſſet, furere ſimulauit.

Furio.as. cum furore concito. Hora. li car. Quæ ſolet matres furiare equorum.

Furiatus, qui ex cauſa furit. Vir. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Corebus. Vide in Furioſus.

Furibundus, qui uehementer furit. Saluſt. Tum ille furibundus, quandoquidem circumuẽtus, inquit, agor, incendium meum ruina extinguam.

Furnus, a furuo. i. nigro colore, ꝓpter fuliginem uel propter obſcuritatem, quã intus habet, ut inquit Porphyrio, locus in quo panis coquitur. Differtq̃ a clybano, q̃ clybanus mobilis eſt, & q̃ſi paruus furnus, teſtaq̃ aliq̃n tegit, ſed fere e metallo fit. Interdũ etiã ex lapide cõſtat non tam pani, q̃ aliis dapibus coquendis ſeruiens. Furnus uero ex cæmento & calce conſtat, magnuſq̃ & immobilis eſt. Pli. Cortices quoq̃ decuſſi lini clybanis, & furnis ꝓbent uſum. Os furni præfurnium dicitur.

Furnaceus. a. um. quod ad furnum pertinet. Idem. Nam furnaceis panibus binas adiiciunt libras.

Furnaſia abſolute dī, ſicut cœnacularia, & ſagaria. Dicitur aũt qs furnariam exercere, qui ex furno paniſq̃ cõctura quæſtum facit, uel q furnos locat cõductoribus. Sue. de Vitel. Cuius filius ſectionibus, & futuris uberius compendiũ nactus ex muliere uulgari Antiochi cuiuſdam, furnariã exercẽtis, filia equitẽ romanũ genuerit.

Furnariæ mulieres uulgo dr̃, furno operantes.

Fuſcina, pe. cor. telum tridens, ſiue triſulcum piſcatoriũ q̃ fundo natãtia capiat, inſigne Neptuni erat, ut apud Priapeiam, Neptuni fuſcina telum. Hoc etiam retiarii in gladiatoriis ludis utebantur. Iuue. Vicerat hoc monſtrum tunicati fuſcina Gracchi.

Fuſcinula dimi. parua fuſcina. Hiero. li. i. Reg. Habebat fuſcinulam tridentem in manu, & mittebat eam in lebetem, & quod leuabat, fuſcinula ſibi tollebat.

Fuſcus. a. um. color ſubniger. i. non plene niger, qualis eſt Indorum meridionalium & Aethiopum color.

Fuſile, pe. cor. quod fundi poteſt, ſeu quod fuſum eſt, uel quod pronum eſt ad fundendum. Gel. qui ſunt leues & fuſiles, & importuni locutores.

Fuſorius. a. um. quod ad fuſionem, hoc eſt, liquefactionẽ pertinet, ſeu quod funditur aut fundi poteſt, ut opus fuſorium. Hiero. in Exo. Formauit opere fuſorio, & fecit ex eis uitulum conflatilem. Fuſoriũ uas in quo metalla liquefiunt. Et ars fuſoria, ars fundendi, miſcendi, tranſmutandiq̃ metalla.

Fuſores, qui fundunt, id eſt liquefaciunt.

Fuſus. a. um. participium à fundo. is. Fuſus, fuſi, inſtrumẽtum, quod mulieres nendo digitis voluunt, ut eſt illud Et digiti ei⁹ apprehenderũt fuſum. Fuſim aduerbium ſignificat ſparſim.

Fuſtigo. pe. pro. fuſte ſtimulo.

Fuſtuarium, ſupplicium fuſtium. Qua dictione Cicero & Liuius utuntur.

Fuſtudiæ. pe. pro. pro ergaſtulis & inſulis, q̃ ergaſtula nominãtur, q̃ ſerui in ergaſtulis fuſtibus contunduntur.

Futo. as. redarguo. a quo cõfuto, & refuto. Vide in dictione refuto. Cato. Futauit uſus eſt ſæpius, pro ſæpe fuit.

Futio, futis, effluo, a quo cõponit effutio, de quo alibi.

Futile pe. cor. quod facile funditur. Vñ fas futile, qd̃ erat latiſſimi oris, ex altera parte arctũ, qd̃ ſtatim poſitum effundebat. Vtebant̃ eo in ſacrificiis deæ Veſtæ, quia à qua ad ſacra hauſta, in terra non ponit̃. Qd̃ ſi fiat, piaculum eſt. Vñ excogitatũ uas eſt, quod ſtare nõ poſſet, ſed poſitum ſtatim effunderet̃. A quo futiles dicti ſunt, qui continere tacenda non poſſunt ſed ea effundunt. Apul. Leuis homo, & futilis, ac rimaq̃ plenus. Sciendũ q̃ noĩa uerbalia uel participialia in ilis deſinentia triũ generũ ſunt pe. cor. ut fero fertilis, utor utilis, uolo uolatilis, textus textilis, alt⁹ altilis, fictus fictilis, futio futilis.

Futuo, tuis, tui, tutum, obſcœnũ uerbũ, qd̃ a futio deduci uidet̃. Cũ nihil aliud ſit futuere, q̃ ſemẽ effundere.

Futinus erat deus, in cuius ſinu pudendo nubentes ꝓſidebant, ut illaq̃ pudicitiam ꝓior deus delibaſſe uideret̃.

Littera muta eſt: q̃

in uerboꝝ ꝓteritis mutat̃ in ct, ut legor lectus, agor actus. Aliq̃n in s, ut ſpargo ſparſi, mergo merſi. Aliq̃n in x, ut rego rexi, pingo pinxi. Apud græcos, qd̃ illi per c ſcribunt, q̃nq̃ nos per g ſcribimus, ut κυκνὸς nos cygnus, illi κόβιον, nos gobius, uel gobio.

Gaba, per ſimplex b, teſte Ioſepho lib. v. antiquitatum Iudaicarum, Galileæ oppidum eſt.

Gabba, per duplex bb, Syriæ urbs eſt.

Gabaon olim metropolis, & regalis ciuitas Euhoꝝ, & nũc (ut refert Hiero.) oñdit̃ uilla eodẽ noĩe in quarto miliario Betelis, cõtra occidẽtalẽ plagã iuxta Rhamã ubi Salomon oblatis uictimis diuinũ meruit oraculũ.

Gabaonitæ, pe. pro. ſunt populi Gabaon habitantes.

Gabatæ pe. cor. uaſa concaua, eduliis, pulmentariiſq̃ aptiſſima. Mar. Tranſcurrunt gabatæ, uolantq̃ lances. Et alibi. Sic implet gabatas, paropſideſq̃.

Gabalus pe. pro. apud ueteres crux, ſiue patibulũ dicebatur. Var. Nos barbari, q̃ innocentes in gabalũ ſuffigimus hoĩes, uos non barbari, q̃ noxios abſoluitis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Gabalum pe.cor.oppidum Auernoꝝ in Gallia Aquitana, Narbonensi terræ proximum. Hinc Gabali populi apud quos olim fiebat optimus caseus.

Gabii.orum. Volscoꝝ urbs fuit.lxx.milibus passuum ab urbe distans,a galacto,& Bio fratribus siculis condita ut scribit Soli.ubi latomiæ,plusq̃ reliq lapides Romæ suppeditãtes. Hic gabini dicti sũt hoies gabiis habitan

Gabinus.pe.p.toga,q̃ sicut docet Ser.sic in tergũ (tes: reiecta est,vt vna eius lacinia a tergo reuocata,hominem cingat.Quo uestimenti genere utebatur consul, bella indicturus.

Gabriel hebraice,latine fortitudo dei dicitur.

Gabieni ligures uesuli montis accolæ.Vnde origo padi.

Gaderes ciuitas Syriæ, non longe ab Ascalone.Ex qua Theodorus rhetoricæ præceptor,qui Strabonis ætate floruit,gadareus dictus est.

Gades duæ insulæ sũt,& utranq;, tam singulari numero gaddem,quam plurali gaddes appellamus. Et sunt in fine Bethicæ prouinciæ,& in extremo nostri orbis uersus occidentem,ubi Europa ab Africa dirimit. Vocabulum pœnum est,qd septũ indicat, eo p in morẽ sepis circundet.Gadis maior insula, quã alii Erythream qm̃ Tyrii ab origine eoꝝ orti, ab Erythreo mari ferebant. Alii Aphrodisiã, qdam Iunonis insulã uocauere Distat a Calpe.dccl.stadi. interuallo,parua qdem insula,sed uiroꝝ dignitate excellens,in qua equestris ordinis Gaditanos qngentos in uno cẽsu numeratos aliqñ fuisse cõpertum est in uno, atq; perexiguo oppido qd Gaddium uocabat. In hac insula Geryones habitauerunt. Gadis minor insula habet oppidum ciuium Romanoꝝ,quod Iulia appellatur. In Gade erat templum Herculis honoratum, in quo quidam columnas illas esse existimant, quæ Herculis columnæ nuncupantur. Sunt autem ex ære cubitorum octo.

Gadditanus.a.um.possess.ut mare Gaditanũ.Et gadditanæ puellæ dñr libidinosæ.procaces. Mar. Tã tremulum crissat tam blandũ prurit, ut ipm Masturbatorẽ fecerit Hippolytum. Gadditani oriundi sunt a Tyriis. Vnde Luc.Tyriisq; a gaddibus hospes.

Gaddir,neutri gene: urbs opulenta in gaddibus, de qua Prisc.ia.lib.v.ait.Vt alii tradiderunt Tartessum Hispaniæ ciuitatem,quam nunc Tyrii mutato noie Gaddir habent.Rufus Festus in descriptione orbis,Gaddir prima fretũ solida supereminet arce,Attollitq; caput geminis inserta colũnis,Hæc Cotinussa prius fuerat sub nomine prisco,Tartessumq; dehinc Tyrii dixere coloni.Barbara quinetiam gades hanc lingua frequentat, Pœni quippe locum Gaddir uocant undiq; septum. Suidas. γάδειρα, τόπος καλὰ τὴν ἐσπερίαν μοῖραν, μέχρι τούτων ἐλθὼν ὁ ἡρακλῆς, ἠμὴ δυνάμενος πλεῖν, στήλας πρὰ τῶν ἑγχωρίων λαβὼν ἱδρύσατο.

Gætulia pars Aphricæ, quæ proximos habet Garamantas.Dicta Getulia a Getula Vulcani filia.

Gætulus pe.pro.Vir.li.iiii.Destruat ut captam ducat getulus Hiarbas.Iuue.Cũ getula ducẽ portaret belua luscum. Oui.Quid dubitas uinctã getulo tradere Hiarbæ,Getuli Aphricæ ppli sunt. Aphricã initio lybies habuerũt,deiñ aphri,postea getuli,postremo Numidæ.

Gagates seu gages nomen fluuii in Sicilia, & nomen lapidis p̃cios,in eo primũ repti, q̃uis etiã i Anglia abundet.Hic lapis,q̃uis rudis,& rusticus uideat,diuini tãscio qd in se hẽt,ignẽ emñ alit in laternis, quẽ solo oleo licet extingui.Si qs aũt aquã, & eius lapidis frustula biberit, si carnis senserit maculas, extẽplo emingit, neq; cohibere urinã põt.At si uirgo non cogit meiere.

Gagas in lycia haberi constat oppidum ab amne gaga, ubi & gages lapis inuenitur. Diosco. Amnis a quo lapis nomen habet gages appellatur.

Galaad,mons est,a quo ciuitas in eo condita sortita est uocabulum,quam & accepit de Amorreorum manu galaad filius Machir filii Manassæ.

Galactopotæ,pe.cor.dicuntur lac potantes. Colu,li.viii. Quibusdam nationibus frumenti expertibus uictum commodat,ex quo nomadum, Getarũq; plurimi γαλακτοπότωι dicuntur.

Galateia,nympha fuit, quam Polyphemus amauit,ut inquit Ouidius.

Galata oppidum Aphricæ,cuius terra scorpiões enecat

Galba uermiculus miræ exilitatis,qui nascitur in æsculis a quo qui primus Sulpitioꝝ cognomẽ Galbæ tulit ab exilitate ita uocitatus est,quanq̃ alii ecõtrario, p pinguis fuerit nominatum scribunt.Talem enim Galli uocant Galbam. Alii, p oppidum Hispaniæ frustra diu oppugnatum, illatis demum galbano facibus succenderit. Nonnulli, p in diuturna ualitudine galbeo, hoc est remediis lana inuolutis uteretur.Alii a colore auis,q̃ galbula dr̃, galbas appellatos dicunt.

Galanthis.idis.mustela, a qua piscis quidam dictus est, hæc & gale dicitur,& galeus.

Galbanus pe.cor.fœ.ge.& Galbanũ neutri succus est,siue lachryma cuiusdã herbæ,similis ferulæ, q̃ in ipso fruti ce in æstate prumpit, nascit in nicomedia & syria & multis est apta medicaminibus.Græci χάλβανον dñt p ch,nñ uero ch,in g, conuertunt. Hiero. in eccle. Et ãsi styrax,& galban9 & ungula,& gutta. Luc.li.ix. Hic ebur lum stridet, peregrinaq; galbana fudant Galbanũ in Syria gigni,testis est Pli.li.xii. Qd sinceꝝ si uret, fugat nidore serpentes. Est etiã hoc noie genus uestimẽti de licatoꝝ,a colore albo,ac sublucido, p nullos hẽt pilos Iuue.Cerulea indutus scutulata,& galbana rasa.

Galbanatus nomẽ sibi pticipio formauit Mar.qd ẽ galbano indutus.Accipiq; p hoie molli,& effœminato.

Galbinus.a.um.pe.pro.mollis & lasciuus.Mar. Galbinos habet mores.Tunica quoq; galbina a colore dicta est. Flauius Vopiscus in Aureliano. Inter hæc fuit tetricus chlamyde coccea, tunica galbina.

Galbuli pilæ cupressi.Var.li.i.de re ru.Quædã ad orientẽ sunt,usq; adeo parua,ut sint obscura,ut cupressi.Nõ emñ galbuli,q nascunt.i. tanq̃ pilæ paruæ cortice id semen, sed his intus primigenia semina dedit natura. Galbulus etiã auis,q & galbula & icterus dr̃. Mar. Galbula decipitur calamis & rætibus ales.Apud nostrates galberius uocatur.

Galbula.æ. Vide in Galbuli.

Galbeum,ornamenti muliebris genus.

Galbaneus mali odoris.

Gale mustela.Arist.li.de aĩal. Gale quotiens dimicatura cũ serpẽte est.Pli. Mustelæ cũ anguibus uisæ sunt pugnare,quotiẽs ictæ sunt rutæ foliũ morsu apphẽderes,

Galeus piscis,qui a nostris etiã mustella dr̃. Pli. Pastina-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cam piſcem uenenatum perſequitur galeus.
Galea caſſis,a galero,quo multi ueteres uſi ſunt, a qua galeati dicuntur,qui galeis armati ſunt.
Galeola uas ſinuoſum,a galeæ ſimilitudine dictum.
Galeotæ,nō mō ſtelliones appellanť, ſed & uates quidā in Sicilia,& Attica a Galeote Apollinis filio, q̄ fī Telmeſſi eius tradiť,q̄ Telmeſſum urbē in Caria cōdiderit,oraculo ex Dodone accepto. Vñ Ælia. ſcribit Dionyſ.tyrannum Galeotas ſolitum conſulere in Sicilia.
Galerus,& galeꝫ pe.pro pileus rotundus,q̄ in modū galeæ eſſet factus,ut inq̄t Var. Sta. Et temperat aſtra galero. Accipiť interdū ꝓ coma aliena, quā ad galeri effigiem formatā,capiti ita aptare ſolemus,ut internoſci non queat. Hoc apud Sue. in Cali. capillamentū noiať. Huius diminutiuum eſt galericulus.
Galerita pe. ꝓ.auis q̄ nūc alauda dī a galeri ſimilitudīe. Var. Galericū appellat,q̄a plumā elatā in capite hēt.
Galeſus,pe.pro.fluuius iuxta Tarentum. Vir. li.v. Qua niger humect at flauentia culta Galeſus.
Galena liquor qui in fornacibus remanſit, nam primus liquor qui fluit ſtagnum appellatur, ſecundus argentum. Pli. galenam uocari tradit uenam plumbi argentiq̄ communem, quam & Molybdenam nuncupant.
Galgulus auis genus quæ cum aue cui nomen eſt crex gerit inimicitias Et Eſt. turture maior.
Gallus aduleſcentis nomē deum matri dilecti cum forte nimis offenſam contraxiſſet actus furore pudenda ſibi abſcidit,& ad Terian phrygiæ fluuium conſedit, q̄ poſtea gallus ab eo dictus eſt,ut Polyhiſtor refert. Ab hoc amne berecynthiæ ſacerdotes galli dicuntur,cuius aqua epota mentem mouet. Ouid. in Faſt. Inter ait, uiridem Cybelen,altaſq̄ Celænas Amnis it inſana nomine gallus aqua. Qui bibit inde, furit. Et gallus gallinaceus nocturnus uigil,quē excitandis in opera mortalibus,rumpendoq̄ ſomno genuiſſe prouidentia diuina uidetur. Eſt & nomen gentis,& nomen uiri propriū & fortunam corporis ſignificat ut inquit Quinti. i. caſtratum. Nam tales erant galli ſacerdotes,de q̄bus Aug. li. vii. ciui. dei refert,q̄ ideo matri deum abſciſſi ſeruirent,ut ſignificareť eos qui ſemine indigeāt, terram ſequi oportere,quæ mater deum nominatur.
Gallus.a.um. quod ex gallia eſt. Vnde galli dicti ſunt, q̄ ex gallia originem habent.
Gallia, regio Europæ a candore populi dicta. Gala emī lac latine dicitur. Nam montes & rigor cæli ab ea parte ſolis ardorem excludunt,ut non eorum corpora colorentur,quæ triplex eſt tonſa .ſ. ſiue togata, comata, & bracata. Gallia togata dicitur ciſalpina,ut Plin. li. iii. ſcribit. Mar. Gallia romanæ nomīe dicta togæ. Comata cognominatur omnis tranſalpina gallia, quam in tria populoꝝ genera hiſtorici diuiſerunt Belgicā, Celticam, Et Aquitanicā,q̄ Remonica ante dicta eſt. Nā a ſcalde ad ſequanam Belgica. Ab eo ad Garumnam Celtica, eademq̄ Lugdunenſis. Inde ad Pyrenei mōtis excurſum, Aquitania. Auguſtus quadrifariā diuiſit ad dita Lugdunenſi ꝓuincia. Ammianus in multiiugas ꝓuincias diuiſit, utpote qui primam & ſecundam Lugdunenſem,& primā & ſecundam Aquitanicam faciat. gallos celtas a noīe regis dictos,ab eius matris uocabulo Galatas ſermo græcus appellat. Narbonenſis uero ꝓuincia appellaťpars galliarū. Braccata aūt dicta eſt a genere ueſtiū. A gallia ſit gallus,a.um. de quo ante.
Gallicus,ca.cum. quod ex gallia eſt,ut arma gallica.
Gallica genus terræ quod margon Pli. appellat qua gallia & britannia utuntur.
Gallicanus.a.um. idē quod gallicꝰ, ut gallicanæ ueſtes.
Gallius.a.um. quod eſt ex gallia. Salu. lib. iiii. hiſto. Duæ galliæ mulieres conuentū uitantes ad menſtrua ſoluēda montem aſcendunt.
Gallogræcia Galacia dicta eſt,a quo gallogræci. Nā cū galli multitudine abūdantes,relicto natali ſolo Italiā inūdaſſent,græciā impleuerūt,Macedoniā occuparūt, in Aſiā tranſierūt duce Leonorio,qui gallogræciā mixto ex gallis,græciſq̄ uocabulo cognominauerunt.
Gallicia regio hiſpaniæ,q̄,ut Iuſti. refert, a Teucro Telamonis filio condita eſt.
Galacia græce γαλατία ꝓ ſimlex l. regio minoris Aſiæ. Hæc ab oriēte cappadociā, & halym fluuiū, ab occidēte bithyniā,& Aſiam,a meridie Pamphiliā, a ſeptentrione pontū euxinū habet, quā olim galli ex europa uenientes habitarūt,unde gallogræcia poſtea dicta eſt.
Galatæ pe.cor. populi qui galaciā habitāt. Hi primo gomoritæ dicti ſunt a Gomer Iaphet filio, ut Ioſephus li. i. refert,& fratre Aiacis. qui ad ea loca ueniēs, ibi ſedes poſuit,nuncupata eſt.
Gallina auis nota,a quo nomīe dicuntur adiectiua quæ ſequuntur.
Gallinacius,a.um,quod ex gallinis eſt, ut pullus gallinaceus. Var. Gallinaceis emī pullis bis deni dies opus ſūt, pauoninis ter noueni.
Gallinaceus ſubſtantiuū ipe gallus. Peſcēninus niger ob unius gallinacei direptionē decē cōmanipulares, qui raptum ab uno comederāt,ſecuri pcuti iuſſit. Sic gallinacea pro gallina. Var. Si oua gallinis pauonina ſubiicies, cum iam decem dies fouere cœpit gallinacea tū deniq̄ ſubiice,ut una excludant.
Gallinarius,& gallinaria, qui uł quæ gallinas curat. Pli. li. x. Tradiť quædam ars gallinarii cuiuſdam dicentis, q̄d ex quaq̄ eſſet. Var. Inter duas oſtiū ſit,qua gallinarius curator earū ire poſſit. Et gallinarius qui quæſtus cauſa alere gallinas multas ſolet.
Gallinaria inſula eſt in mari Thuſco,ſcd̄m italiā,contra mōtes liguſticos,uigī timiliū Albinga unū. Aliis ab his uillaticis inuectis,a nautis,ibi feris factis īuſitatis, ut inq̄t Var. li. iii. de re ruſt. a gallinis ruſticis appellata. Eſt & ſylua gallinaria Cumis uicina,de q̄ Cice. ad Petū. Q. Ceparius obuiam mihi fuit in ſylua gallinaria. De hac Stra. ſic ſcribit. Hoc quoq̄ ī ſinu fruticoſis uirgultis frequēs,& arboribꝰ ſylua ē multis porrecta ſtadiis, a quarū
Gallinariū locus,in quo moranť gallinæ. (indiga.
Colu. li. ix. Gallinaria cōſtitui debēt parte uillæ,quæ hibernū ſpectat orientē. Græci auctore Polluce petaurū, uulgus a pullis gallinaceis pullarium appellāt.
Galliciniū,pars noctis appellata eſt,qua galli cantant,q̄ eſt quarta caſtrenſis uigilia.
Gallo,gallas. inſanio. Varro. Et deam gallantes uario retinebant ſtudio.
Gallulo,as.pe.cor.pubem emitto, a quo gallulaſco, pubeſco,quod pubeſcentes uocem grandiorem, ad gallinacei ſimilitudinē faciant. Neu. Cuius uox gallulaſcit,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Galla fructus quercuũ. Græci quoq; gallã lac nominãt. Vñ & galli ꝑm aliquos dicti ſunt, quaſi lactei Gallã bibere, ac rugas cõducere uentri, ait Lucil. q.d. parſimonia eſſe utẽdũ, neq; gulæ indulgẽdũ, uẽtréq; coarctãdũ.

Gallaici, ſiue galleci hiſpaniæ populi ſũt, gallis finitimi. Mar. Nec quæ gallaico linuntur auro.

Galilæa, nomen duarũ regionũ, ex q̃bus una galilæa gẽtiũ uocat, uicina tyriorũ finibus, ubi & Salomon xx. ciuitates donauit Hyrã regi Tyri in ſorte tribus neptalim. Altera galilæa dr̃ erga Tyberiadem, & ſtagnũ genesareth in tribu zabulon. Galilea teſte Pli. Syriæ Arabiæ, atq; ægypto coniungit, terra ferax.

Galenus triũ ſyllabarũ nomẽ medici excellentiſſimi ex Pergamo Aſiæ urbe, qui uulgo Galienus dici ſolet barbare, & ĩcepte, nã ἑλλωισὶ παλλωὸσ λέγεται, ἀπὸ τ̃ πάλακτος, ὡς ἐγὼ οἶομαι ῥυτέσι λδυκότητος. Floruit tempibus Marci, & Cõmodi imperatorũ. Multa cõpoſuit in medicina, philoſophia, grammatica, & rhetorica. Quo nomine etia dictus eſt imperator Romanus.

Gallumbri populi, qui nunc Romandioli uocantur.

Gamma græce, latine lr̃a γ. quæ apud nos ſignificat g.

Gamale, pe. cor. urbs ĩ Iudæa. Ioſephus. Syriæ habitatio quædã fuit gamale. Sueto. in Tito. Gamales appellat, Tarichiam inquit & Gamalem urbes ualidiſſimas Iudææ in poteſtatem redegit.

Gãmarus, pe. cor. aquaticũ aĩal ſimile cancri, uel ut quidam putant ipſe cancer, cui bina brachia denticulatis forpicibus, ad caput porriguntur, concoctus fit rubeus. Mar. Concolor in noſtra gammare lance rubes.

Gamos græce, latine nuptiæ. Hĩc cõpoſita fiũt. A gam⁹, Monogamus, Bigamus, Digam⁹, Trigam⁹, Quadrigamus, Octogamus. Hie. contra Io. Non dãno digamos, immo nec trigamos, & ſi dici poteſt octogamos.

Gammoides ferrum quo utuntur chirurgici ad extrahendum pus.

Gamphaſantes ꝑpli in Libya, ſine ullis ueſtibus uiuẽtes, qui ſicut ſcribit Pompo. a ꝑliis abſtinẽt, cũ nec tela iacere, aut uitare noſcant. Ideoq; obuios fugiunt.

Ganea, æ, & Ganeum lupanar meretricũ, guloſoq; diuerſoriũ, & popina, q̃ ſcilicet ſit in terra, non ut cœnacula ſupius. Eſt eñ locus abditus, & uelut ſubterrane⁹ uinolentiæ, & libidini aptus. Terẽ. in Adel. Vbi ego illũ quæram? Credo abductum in Ganeũ. Colu. in ꝓlogo. Mox deinde, ut apti ueniam⁹ ad ganeas, quotidianã laconicis cruditatem excoquimus. Pli. tñ uidet̃ innuere popinas eſſe, in quibus unctiora edulia conficiebant̃, & pro ipſa ingluuie cibarii iſq;. Ait eñ de porco lib. viii. Neq; alio ex animali numeroſior materia ganeæ.

Ganeones, elũones, qui ganea frequentant. Iuue. Sed laudem ſiliquas occultus ganeo, pultes.

Ganonia ſuauitas corporis, & Ganaſtẽ gaudere, diſſoluĩ, formæ ſtudere.

Ganges, is. & gangetis. Indiæ fluuius maximus, qui uniuerſam circuit Indiã ſecũ aureas arenas trahens. Alio nomie Phiſon a græcis dictus, de Paradiſo exiens, quẽ alii incertis fontibus, ut Niſum, rigantẽq; uicina eodẽ modo ferunt. Alii in Scythicis naſci, ipſamq; Indiã ſecare dixerũt, fluereq; in eum triginta amnes. Minima gangis latitudo ꝓ octo millia paſſuũ, maxima per xx. patet. Altitudo, ubi uadoſiſſimus eſt, menſurã centum pedũ implet. Dictus ganges, a Gange Æthiopum rege, ut ait Suidas. Oui. lib. iiii. Meta. Decolor extremo qua cingitur India gange.

Gangeticus. a. um. poſſeſſiuũ a gange. Colu. li. ix. Iã nunc gangeticas, & Ægyptias auis temulẽter eructãt. Arria. li. v. de geſtis Alexandri Magni, θν τάξιλα ὁ ἀλέξανδρος ἀφίκετο πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, τὴν μεσόγειον τῶν μεταξὺ ἰνδῶν τε ποταμοῦ καὶ ὑδάσπου, καὶ ἐκεῖ ὁ πόρος βασιλεὺς ὃς ὀξῶν ἀλέξανδρον.

Gange. es. eſt urbs Indiæ regia.

Gangaridæ (ut inquit Curtius) populi inter Aſſyrios, & Indos, iuxta Gangẽ, qui nouẽ oſtiis effluit.

Gangræna cũ diph. caro emortua ex ulcere, uel inflãmatione, ac rubore. Subalbeſcit aũt primo, demũ atra fit ſenſu amiſſo in ꝑminẽtibus mẽbris, id eſt inter ungues & alas, & inguina. Et in ſenib⁹ fere, atq; his, quoq; corp⁹ mali hit⁹ ẽ. Luc. li. i. Saty. Serpere uti gangræna malo.

Gangilion, ſiue ganglion, genus morbi in capite, cũ humor quidã includit̃. De quo Colu. li. vii. Eſt & gangliõ (ut docet Pau.) neruĩ alicuius, uel exitũ, uel ex laſſitudine cõtortio. Multis quidẽ oĩno ꝑtibus corpis, ſed ꝑcipuę mollibus, ut in extremitate manuũ, atq; pedibus.

Gannio. is. iui. uel gannii, itũ. Proprie canes dicunt̃ gannire cũ metuunt plagas ſummiſſo corpore. Inde gannitio & gannit⁹. Var. Aſinos rudere, gannire canes, pullos pipare dixit. Lucre. Longe alio pacto gannitu uocis adulant, & cũ deſerti baubant̃ in ædibus, aut cũ plorãtes fugiũt ſummiſſo corpe plagas. Et gãnire obmurmurare. Perſi. Secretã gannit in aurẽ. Afra. Gannire in aurẽ nunq̃ didici. i. maledicere. Huius cõpoſitũ eſt oggãnio, quod eſt in aurẽ ſecreto loquor, & ueluti ĩmurmuro. Apul. lib. ii. In aurem mulieris oggannit. Aliq̃ multũ dico, inculco. Plau. in Aſi. Cui nunq̃ unã rẽ me licet ſemel præcipere fieri, quin centies eandem imperem atq; ogganniam.

Gannitus. us. ipſa uox, quæ & Gannitio dicitur. Aliquando uox appellatur.

Garamantes, populi Libyæ, Pſyllis finitimi, a Garamãte Apollinis filio cognominati, qui ibi Garama oppidũ ex ſuo nomine condidit. A quo garamantius. a. um, & garamantis, idis. Fuit & alius garamantes rex, cuius filiã Garamantida Iuppiter apud Bragadem fluuiũ cõpreſſit, & ex ea genuit Hiarbã.

Garganus pe. pro. mons in Apulia. Luc. li. v. Apulus adriacas exit Garganus in undas.

Gargara pe. cor. mutatiõe litteræ, a κάρα, κάρας. i. caput capitis. i, altitudis altitudo κάρκαρα capita. Vnus eſt ex collibus montis Idæ. Eſt & oppidũ huius nois poſitũ in imis radicibus Idæ mõtis. Et defluẽtibus inde humoribus gargara irrigant̃, fiũtq; feraciſſima. Apud hãc ciuitatẽ tãta erat frugũ copia, ut qui magnũ cuiuſcũq; rei numerũ uellet exprimere, ꝑ multitudine ĩmenſa noãret. Vñ Oui. Gargara quot ſegetes, quot habet methymna racemos. Dr̃ & gargarus numero ſingulari. Strabo. li. xii. Gargarus in ſupioribus Idæ partibus locus oñditur, a quo Gargara dr̃ Æolica ciuitas. Græci γάργαρον neutro gñe dr̃. Sũt & gargara in Myſia. Sũt q gargar⁹ dici uelint, ἀπὸ τ̃ γαργαρίζειν τὰς πίτας, id eſt ab emittendis fontibus. Ouid. Creberrima fontibus Ida.

Gargariſſo, as, ſicut ſonat. Pli. lib. xx. Sedat anginas, cum melle

melle, ac hyſopo, ex aceto gargarizatū. Apud græcos γαργαρίζω. Fit aūt gargarizatio ī ſummo gutture. Et gargarizare, ſæpe ad gurgulionē. i. guttur reuocare. Et duplici mō conſtruiť. Nā res qua ſæpe guttur alluiť in ntō, plærunq; in abltō poniť. Pli. li. xx. Voci ſuccus ſub certamine utilis, & qui gargarizať una tumente adie/cta mēta. Cel. li. iiii. In uetuſto capitis dolore cōmunia ſternutamenta excitare, inferiora uehementer refrica re, gargarizare his, quæ ſaliuam mouent.

Garrio. is. garriui, uel garrii, tum, inepte loquor. Cic. li. ii. de ora. Nā & ſæculis multis ante gymnaſia inuēta ſunt q̄ in his philoſophi garrire cœperint.

Gariophylū, flos garofol⁹ nomē nec græce nec latīe hēt.

Garruli proprie dūr (ut inqt) Aug. qui uulgo uerboſi appellanť accedente lætitia, nec ualētes nec uolentes tacere. Et garrulæ dūr aues canoræ, & hilares. Vir. Gar rula quem tignis nidum ſuſpendit hirundo. Garrulus etiam dť cordatus. Var. In hac ciuitate tum regnabat Dionyſi⁹ hō garrul⁹, & acer. (tatis dicētes o fortuna.

Garridito. as. pe. cor. idē qd' garrio. Var. Quid nā garridi/

Garum, apud Colu. liquamen eſt ex piſce factum.

Garumna fluuius, ex tribus amplificatus amnibus per bi turiges, & ſantones, gallicam utranq; gentem efluit. Eſt eñ in Gallia Narbonēſi terminās Aq̄tanos. Diſtat a Narbone ſtadiis octingentis. Delabiť ex Pyrenæo, & in oceanum excurrit. (accipiunt.

Gaſter, ſeu gaſterium, genus uaſis, cui⁹ formā alii aliter

Gaſtrimargia penul. acuta, nimia īgluuies, ut Apud Ari ſtotelem in Ethicis. Gaſtrimargus, guloſus.

Gaudium, eſt affectio alicuius p̄ſentis boni opiniōe cō cepta, & ꝓprie cū exhilarať animus aliqua re, neq; tñ ita ad exteriora diffundiť ultra modū, ut facile appareat Lætitia uero cū ita mouet animū, ut etiā ad exteriora egrediať, & maxīe in uultu. Hic dñt Stoici gaudiū ī ſapi entē cadere poſſe, læticiā nō poſſe. Dictum gaudiū q̄ſi gauriū, græci. n. γαυρὸν lætū dñt. Ex quo fit dimi. Gaudi olum, & Gaudiloquus, pe. cor. q cū gaudio loquitur.

Gaudeo. des. gauiſus, gaudium habeo de bono proprio. Quandoq; etiam de bono alterius, ſed intrinſecus. Læ tari uero extrinſecus. Conſtruiturq; uariis modis. Nā quandoq; abſolute, ut Gaude, & lætare. Quandoq; cū datiuo. Cice. Mihi gaudeo, tibi gratulor. Quandoq; cū ablatiuo. Virgi. Numero deus impare gaudet. Quan/doq; cum ablatiuo mediante in. Cice. Lentu. In mole ſtia gaudio. Quandoq; mediante de. Hiero. ad Helio. Gaudebo de aſcenſu, ſed timebo de lapſu. Aliquando gaudere, eſt ualde ſeu cū delectatione, quod uulgo dici ſolet godere, & conſtruiť cum actō. Hiero. in prologo Iob. Beatū Iob, qui adhuc apud latinos iacebat in ſter core, & uermibus ſcatebat erroꝛ, integrū immacula/tumq; gaudete. i. cū gaudio perguſtate. Terē. in Adel. Hunc ſcio mea ſolide ſolum gauiſuꝛ gaudia. i. pergu/ſtatuꝛ. Cice. Peto. In theatrum Curionis Hortenſius introiit, puto ut ſuum gaudium gauderemus. Aug. li. viii. confeſ. imperſonaliter uſus eſt. Qñ inquit, cū mul/tis gaudetur, & in ſingulis uberius gaudium eſt, quia feruefaciunt ſe, & flammantur in alterutro. Et alibi. Multum inter ſe hæc duo gaudia differunt, ſuntq; in/ter ſe oīno contraria. Quandoq; gaudeť in ſæculo, nō gaudetur in domino. Hui⁹ uerbi compoſita ſunt Ad, gaudeo qd' eſt quaſi applaudo. Lac. lib. iiii. Ego erā cuī adgaudebat, hoc eſt quaſi applaudebat. Congaudeo, ſiī gaudeo. Amb. Cōgaudete mecū, & cōgratulamini.

Gaudeo uoti, ſignificat ex anio gaudeo te uoti compo/tem factū eſſe. Apul. li. i. Sed qd iſtud ſ uoti gaudeo.

Gaudere in ſinu, puerbialis locutio eſt quā & poetæ uſur pant, quod ſignificat ſecū, & cū ſuis lætari. Cice. l. b. iii. Tuſ. Quoniā plauſibilia nō hæc ſunt, ut in ſinu gaude/ant, glorioſe loqui deſinant. Tibul. Qui ſapit in tacito gaudeat ille ſinu. Prop. In tacito cohibe gaudia clauſa

Gaudimoniū pro gaudio uſurpať. Hie. in phe (ſinu. mio prophetarū, Gaudimoniū eius erit in luctum.

Gauleon, teſte Solino mons Libyæ obiacens, in qua ſer pens neq; naſciť, neq; inuectus uiuit, puluiſq; eius quo/cunq; gentiū iactus, angues, & ſcorpiones perimit.

Gaulus, nauis genus paruæ, & rotundæ.

Gaurus, mons Campaniæ.

Gauſape pe. cor. militare ſtramentū utrinq; uillos habēs uel una tātū parte, quod pro lecto in caſtris ſternebať. Pli. li. viii. Antiquis torus e ſtramēto erat, qualis nūc in caſtris gauſape. Nūc poniť pro pāno, quo mēſa ſteruī tur. Declinať aūt hoc Gauſape. Antiqui hic gauſapes, & hæc gauſapa, & hoc gauſapū, vñ in plurali hæc gau/ſapa. Perſi. Iam chlamydes picti, iam lutea gauſapa ca ptas. Caſius ad Mœcenatē. Gauſape purpureo ſalutať.

Gauſapina, pe. cor. genus ueſtis. Martia. Menſe uel augu ſto ſumere gauſapinas.

Gaza, dictio perſica, & numero ſingulari ſignificat oīē quod poſſidemus. Pom. Mela. Gazā perſæ ærarium uo cent. Cur. Igitur quaſi parū munimentis oppidi fidēs, ante ſolis ortum pecuniam regiam (gazam Perſæ uo cant) cum præcioſiſſimis rerū efferri iubet, ſimulans fugam. Inde nomē eſt Gazæ ciuitati, eo q Cambyſes il luc belli, & opes, & pecuniā intulerat. Hæc eſt Euehorū ciuitas, in qua habitauere Cappadoces priſtinis culto ribus interfectis. Apud ueteres terminus erat Chana/neorū iuxta Ægyptū, cecidit q; in ſortē tribus Iudæ, & vſq; hodie inſignis ciuitas Palæſtinæ, ut ſcribit Hiero. A qua Gazæus. a. um. quod eſt ex Gaza urbe.

Gazæus, a. um. Vide in Gaza.

Gazeticus, a. um. poſſeſſiuū. Sido. ad Fauſtum. Vina mi hi nō ſūt gazetica, chia, falerna. Suidas. γάζα ἡ θησαυρὸς λέξις μηδικὴ, ἡ πόλις ἄλλως ἐστὶ φοινίκης, πολίτης πεζάιος.

Gazophylacium cum c. nomen compoſitū ex dictione perſica, & græca φυλάττω, vel φυλάσσω λέγεται, quod ē cuſtodio, quaſi locus ille dicatur eſſe, in quo opes recō duntur. Augu. in Pſal. Gazophylaciū arca, ubi collige/banť ea, quæ ad indigentiā ſeruorum dei mittebantur. Amb. in Epi. ad ſtudium. Quid eſt Gazophylaciū? Col latio fidelium, ſumptus pauperum, requies egenorum, iuxta quod ſedens Chriſtus, ut habetur ſm Lucam, duo æra mulieris uiduæ, diuitum muneribus cenſuit præfe renda. Significat & capſam, qua res p̄cioſiores, & ſecre tæ in primis ſcripturæ ſeruantur. Vnde ſcrinarii, ſecre tarii quos etiam aſecretis dicimus.

Ante E

Geomātia, p. acuta diuinatio ex terra. γαῖα ἡ μαντεία.

Geometer, & geometra penul. cor. terræ menſurator. Græci γεωμέτρης, μέτρον menſura.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Geometria.terræ mensuratio dicitur.Et geometria quidem scientia est mathematica,sicut astrologia, musica,& arithmetica,quæ in nūeros, ac formas diuisa est, quam oratori necessariam esse autumant eruditi.

Georgius, nomen uiri proprium quod apud nos colonus significatur.Georgia agricultura.

Georgica,quæ ad agrorum cultum pertinēt, ἔργον opus γαίας terræ.

Georgi,populi Scythici agros incolentes.

Gebalena,regio in finibus Eleutheropoleos.

Gebanitæ inquit Pli.li.xii.populi quorum caput Thōna. Vnde genus myrrhæ Gebaniticum.

Gebusæus,filius Chanaan,a quo Gebusæi dicti sunt,qui Hierusalem inhabitauerunt.

Gebenna mons,qui hodie dicitur mōs Cineuere. Luca. Caua pendentes rupe Gebennas.

Gedeon,nomen propriū iudicis Israel,qui Oreb,Ceb Cebea & Salmana interfecit.

Gedrosia,regio maioris Asiæ.

Gehenna hoc nomen propriū,inquit Hiero.primū a salua tore nostro ponitur.Quæramus, quæ sit sermōis huius occasio,Erat idolū, bahal iuxta Hierusalem ad radicē montis Mora, in quibus Siloa fluit. Sed notandū est,q̄ idolū producit pe.contra consuetudinem ignari uulgi,nam græce scribit̄ per ω mega,& ει diphthongū in principio.Si qs aūt corripiat,ut ille. Idola dicta dei, barbare loquit̄,& fatue pronūciat. Hæc uallis,& parua campi planicies irrigua erat,& nemorosa, plenaq̄ deliciis,& lucus in ea idolo cōsecratus. In tantā aūt populus Israel uenerat dementiā,ut deserto templo,uicinia ibi hostias īmolaret,ut rigorē religiōis deliciæ uincerent,filios suos incēderēt dæmonibus,uel initiarent,Et appellabat̄ ipse locus Geennō.i.uallis filiorum Ennon. Hoc regum uolumē & Paralipomenon, & Hieremias plenissime scribūt.Et cōminat̄ deus se locū ipsum impleturū cadaueribus mortuorū, ut nequaq̄ Tophet, & Baal,sed uocet̄ Polyandrū.i.tumulus mortuorū.Futura ergo supplicia & pœnæ ppetuæ, quibus peccatores cruciandi sunt,huius loci uocabulo denotant̄.Duplicē autem esse gehennam nimii ignis,& frigoris in Iob plenissime legitur.

Gela, fluuius in Sicilia, dictus ab atra nimiaq̄ nebula quam exhalat.Caliginem enim siculi gela uocāt. Alii ab hymari filio Gelono ex Etna suscepto. Ab hoc amne,Gela urbs nomen habet. Virgi.libro iii. Immanisq̄ Gela fluuii cognomine dicta. Silius. Venit ab amne trahens sibi nomen, uenit & hesa. Suidas. γέλα πόλις σικελίας, καλεῖται ἢ ἀπὸ ποταμοῦ γέλα, ἐν ᾧ πέφυκεται ἡ πόλις, ὁ δὲ ποταμὸς ὀνομάζεται οὕτως, ὅτι πολλὴν πάχνην γεννᾷ. ταύτην δὲ τὴν ὀπικὸν φωνῇ καὶ σικελῶν, γέλαν λέγεσθαι. ἀπὸ γέλωνος τοῦ ἕτνησι χθὲς μάχης. ὁ ἐθνικὸν γελῶος οὐ γελῶος.

Gelasini,pe.pro.dentes anteriores, quos ridēdo oñdim⁹ γελάω γελῶ est rideo.Et gelasini,lineæ,quæ ridēdo efficiunt̄. Mar. Nec grata est facies, cui gelasinus abest. Et gelasini dicunt̄ mimi, qui gesticulatiōe facetā populū oblectāt. Vñ gelasinus ille plautinus risiōibus & falsis dicteriis populū delectat.Et dū facit, ut ab oībus rideatur, irridet̄. Vñ & plautinū illud. Caue ex gelasino fias catagelasin⁹,hoc est deridiculus.Gelos,otos.risus.

Geloi,campi in Sicilia apud Gelam fluuium. Vir. Campiq̄ Geloi.

Geloni uel gelones,populi scythici,interius habitātes,& Agathyrsis proximi,a Gelono Herculis filio.Hi solebāt se pingere. Virgi.Pictosq̄ Gelonos.Luc.li.iiii. Massagetes quo fugit equo,fortesq̄ geloni. Hi nunc Getæ dicūtur,siue Tartari corrupto uocabulo uocantur.Sanguinem equinum cum lacte mixtum bibunt.Virgi.Bisaltæ quo more solent,acerq̄ gelonus,Cum fugit in Rhodopen,atq̄ in deserta Getarum,Et lac cōcretum cum sanguine potat equino.

Gelboe,mōtes alienigenarū in sexto lapide a Sintopoli, in quibus etiam est uicus grādis, qui uocatur Gelbos.

Gelu,proprie glacies dictū, ἀπὸ τοῦ λύειν,hoc est a soluēdo terrā. Nam glacie prosciss̄a terra resoluit̄.Aliqñ tū ponitur pro frigore,vnde gelidum frigidum dicimus.Dicitur etiam hoc gelum,& hic gelus. Lucre.li.v. Assiduosq̄ geli casus mortalibus aufert. Et lib.vi. Demittit̄ quasi sæpe gelum,quod continet in se.

Gelicidium,ipsum gelu. Colu. Vt prius conualescant radices frumentorum,q̄ hybernis imbribus, aut gelicidiis,pruinisue infestentur.

Gelo.as.Pli.lib. xvii.Si protinus editis fructibus gelatio magna consecuta est,etiam paucis diebus necat.Iuue. Pauidoq̄ gelantur pectore. Hinc componuntur congelo,& regelo,pe.cor.Colu.lib.i. Oleum, quod minus prouenit,si congelatur,fracescet.

Gelascere,est in gelu astringi. Gellius. Vina rarenter cō gelascunt.

Gelabile,quod gelu durari pōt.Gel. Cur fluuiorū,& fontium aquæ gelu durentur,mare oīne ingelabile sit.

Gelidus.da.dum.pe.cor. frigidus. Hinc componunt̄ Prægelidus,& egelidus, quod significat id quod non est calidum neq̄ frigidum. Nam e quandoq̄ priuationē denotat,q̄uis Serui.pro ualde frigido exposuerit. Suet.de Augusto. Vngebatur sæpius,sudabat ad flammā,deinde perfundebatur egelida aqua uel sole multo tepefacta. Oui.Sed gelidum Boream,egelidumq̄ notū. Vbi gelido egelidum opposuit.

Gelima.æ.pe. cor. fasciculus manibus, genibus ligatus. Gelimarum uero multitudo meta dicitur.

Gemma oculus uitis,quē primo emittit. Virgi. Tument in palmite gemmæ. Ad huius gēmæ similitudinē gēma lapillus uocat̄,q̄uis generale nomen sit,cōprendēs proprie quæcunq̄,nec oblonga,nec pforata. Augu.in Dialec.Similiter ornamentorū diuersos lapides compendiose uocauit gemmas. A gemma fit, bigemmis, trigemmis a numero gemmarum.

Gēmula dimi.a gēma,quo etiā flores significāt̄,q̄b⁹ tāq̄ gemmis uerno tpe cūcta pinguntur,& prata uestiuntur. Apul.li. x. Plane tenui specula solabar clades ultimas, q̄ uer in ipo ortu iam gemmulis floridis cuncta depingeret.Gemmare est gēmas in arboribus emittere.Colu.Cum primū uites incipiunt gemmare.

Gemmascere,in gemmas effici.Pli.Atq̄ ut gemmascere incipient,legetur calamus.

Gemmatus.a.um.quod est gēmis ornatū distinctūq̄.

Gemmosus,a.um.quod est quasi totū ex gemmis. Apuleius libro quinto,Auro facto gemmosisq̄ monilibus onustas eas tradit reportandas.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Gemo.is.itũ. Inde gemitus,q̃ eſt pectoris, cũ p̃ anguſtia in ſonũ prorũpit. Vñ iumẽta,& inaiata,cũ nimis onuſta ſunt,gemere dr̃. Virgi. Gemit ſub põdere cymba. Græcũ tñ eſt γέμω.i.plenus ſũ, forſan ab eo qđ ſequit, ut uidemus alternari ab ſcriptoribus,ſed in alia etiã ſignificatione γεμίζω ꝑcat.n.impleo.es.Qñq; tñ gemere ponit ꝑ flere,& qñq; ponit ꝑ canere,de his ſolũ auibus, q̃ flebilẽ cantũ hñt,ut turtur,& colũba. Vir. Nec gemere aerea ceſſabit turtur ab ulmo. Hinc fit ingemo, de q̃ ſra,ſed talia ꝓficiſcũt ab metaphoris qbuſdã, qb⁹ græci pleni ſunt.

Gemitus.us.pe.cor. Vide in Gemo.is.

Gemurſa,tuberculum ſub minimo pedis digito, q̃ gemere faciat eum,qui id gerit,inquit Feſtus. Plini. obliteratum id,& nomen,& malum ait.

Gemini,ꝓprie dr̃ duo. Vir.li.vi. Sũt geminæ ſomni portæ. Nam ſi tres ſunt,ter gemini dr̃,ſi quatuor, quater gemini. Col.li.iiii. Albanas equitiæ familiæ trigemino matres. Qñq; gemini dr̃,qui uno partu naſcunt, etiã ſi tres,uel plures naſcerent. Qñq; geminus ꝑ ſimili ponit. Pacu. Par fortitudo, gemĩa cõfidentia. Et gemini cæleſte ſignũ, qđ Caſtor & Pollux conſtituunt. Var. lib.ii.de re ru. geminos intelligit Apollinem, & Herculem. De quibus Sene. In magna tempeſtate apparent quaſi ſtellæ cælo inſidentes, adiuuariq; ſe tunc periclitantes exiſtimant Pollucis,& Caſtoris numine. A Col. dr̃ geminum aſtrum,quod.xiiii. Kalendas Iunii ſol ingreditur. A geminus fit compoſitum Congeminus, q̃ cum aliquo natus eſt. Aug.in Pſal. Phares congemino ſuo prælatus eſt. Sed poſtea q̃ de conſtellatione gemino retigimus,dicimus totum zodiacum in.cccl.x.gradus diuidi,rurſuſq; ſubdiuidi in.xii. ſigna,q̃ ab aſtrologis etiam domus dr̃. Eſt aries,taurus,gemini, cancer, leo,uirgo,libra,ſcorpius,ſagittarius,capricornus,aquarius,& piſces,quæ regiones cælo hñt denominationẽ ab aliquo animali, propter ꝓportionem & quandam conuenientiam. Aries eſt domus martis, nati ſub tali ſigno aſcendente,ſunt inclinati ad militiam, & rixoſi, diuiteſq;,& de lanificio ſe intromittentes,hñt etiam capillos criſpos,& in negociis ſuis agiles, & expediti. Loquor.n.quantum de natura eſt ipſius ſigni, nam aliud eſſet ſm̃ ſitũ,& aſpectũ planetarũ. Taurus aũt facit natõ collum groſſum, qa eſt ſignũ, uel domus Veneris, ideo erit natus mulieribus deditus, & agriculturæ, ſed tardus in negocioꝝ,& reꝝ ſuarũ expeditiõe. Geminoꝝ ſignũ eſt Mercurii,natus ſub tali aſcendẽte,erit deditꝰ liis,& uiris illuſtribus,uel principibus, & totus affabilis & ſemp cũ ſocietate alicuius,erit pulcher. Cancer facit natũ longũ corpus habentẽ, & breuibus cruribus, linguam nõ ſatis expeditã,& q aliqñ in ſtatu ſuo augeat, aliqñ uero deprimat,modo ante proficiet,mõ retrocedet,& labrum ei alterũ altero maius, erit tñ fortunæ cito mutabilis,& agilis in rebus peragẽdis. Leo facit hominem natum ſub tali ſigno crura retorta habentem uel ſignatum in crure, & qui tardus ſit ad proſperitatẽ habendam,tamen inclinabitur eſſe curialis,& habebit amicitiam dominorum,erit iuſtus & pius, & habebit nobilem animum,ſed inuidi eum ſemper agitabunt. Virgo facit hominẽ ſterilem,qui naſcẽt oriente tali ſigno,erit tñ pulcher,& humanus,& doctus,& qui amiciam habebit principũ. Libra facit natum iuſtũ,& humanũ,& qui a ꝓditoribus patiẽt multa pericula. Scorpius ſignũ Martis,q̃ habuerit tale aſcendẽs,erit ꝓditor niſi alicuius planetarũ, uel Iouis, uel Veneris benignitate minuat talis malicia,uel faciet homĩes in iudicio damnari. Sed ſi Mars fuerit in eo ſigno aſcendente, dabit diuitias multas,uel hæreditatẽ,uel militiã,uel accuſator erit. Sagittarius facit natũ pugnacẽ,humanũ,tenuẽ,& affabilẽ,& qui equis delectet. Capricornus facit natũ ſub tali ſigno eſſe doctũ. Quis nõ miraret ſ̃ ꝑſertĩ in mathematicis,facit etiã effœminatũ. Aquarius uero facit natũ benignũ,& clementẽ,Piſciũ ſignum facit natũ mercatorẽ ꝑ maria,uel rerũ liquidarũ,olei uel uini,& taliũ rerũ,& qui linguã expeditam nõ habeat,ſed balbus ſit. Sed unũ admonemus, ut q̃libet habitet urbes ædificatas ſub ſuo aſcendẽte,ut diues ſit & plurimũ gratus. Quicũq;.n.ſignũ oppoſitũ habitauerit.i.urbem ædificatam ſub ſigno oppoſito,ſemper anxius erit,pauper,odio omnibus,& infortunatus, ideo prouerbiũ eſt uulgariũ. Qui mutat locum,mutat fortunam,qm̃ quã doq; uadit ad loca ſui aſcendentis,ubi bene agit,& proſperatur. Subdit auctor. Homerus autem in hymnis. κάστορα τε πολυδεύκε᾽ ἀείσομεν ὀρσιγόνοιο λιγεῖα τινάξαντε ἰδὲ ζωνὸς ὀλυμπίου ὀξὲ νόον τε, ὃς ὑπὸ ταυρέου κορυφῆσι τέκετο πότνια λήδη λάθρῃ, ὑποδμηθεῖσα κελαινεφέϊ κρονίωνι.

Gemellus dimi. Vir. Mõ nãq; gemellos ſpem gregis alit ſilice in nuda cõnixa reliqt. Gemellæ uites a Col. dictæ ſunt,ab uuis ſemp geminis. Nã duplices uuas exigũt.

Gemino,as.duplico. Cui⁹ cõpoſita ſũt Cõgemino. Plau. in au. Nũc ſi patera paterã pepit,oẽs congeminauim⁹. Ingemino,intus duplico. Vir.lib.i.Geor. Tum liquidas corui ꝑſſo ter gutture uoces,Aut quater ingemĩnat.

Gemoniæ ſcalæ dicebant, ad quas corpora damnatorũ tracta ꝑcipitabantur. Cor. Tacitus. Tunc cõfoſſum,collaceratũq;,& abſciſſo capite,truncũ corp⁹ Sabini in gemonias trahunt. Pli.li.viii. ſcribit canem a corpore ſerui nõ receſſiſſe,abiecto in gradibus gemoniis.

Gemonidæ prægnantes & plenæ appellantur.

Gemellaria æ. inſtrumentum quo oleum defluit a torcular. Aug. in expoſitione ps. Quare tam cæcus es, ut amurcam fluẽtem per plateas uideas,oleum in gemellaria non uideas.

Gena uulgo palpebra dicitur,hoc ẽ mẽbrana, quæ ſuperius,inferiuſq; tegit oculũ. Terẽ. Hodie non cõpreſſi genam genæ,Pli. Aquatilia dormire exiſtimãt nõ oculõrũ argumẽto,quia non habẽt genas,ſed ipſa quiete placida ceu ſoporata. Extremus ambitus,ciliũ dr̃,unde ſupercilia,in quibus eſt animi pars. Nam ex his negam⁹, & annuimus. Hæ genæ pilos habent in modum ualli, quos a palpitãdo palpebras appellarũt. Genæ etiam dicunt partes illæ a cilio,ad uniuerſam partẽ oculis ſubiectam,quæ barba ueſtitur,quas radi in fœminis duodecim tabularũ interdicto antiqui uetuerunt, pudoris ſedes eſſe arbitrati,q̃ ibi maxime oſtẽdat rubor. Dictæ genæ,q̃ in his pili gignant. Vir. Tũ mihi prima genas ueſtibat flore iuuentus. Apu. in Magia. Purpuris infectas genas,& oculos illiſos illices. Hæc qm̃ in mali ſpeciem factæ ſunt rotundæ,dictæ ſunt etiam malæ.

Genauius,a.um. idem quod guloſus. Var. Hæ nouiſſimæ in triclinium genauium introierunt e culina, propter faſtidium.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Genus,a græco γένος, proprie principiũ uniuſcuiuſq; generatiõis,uel ab eo qui genuit,uel a loco in quo genit⁹ eſt,ut Oreſtes a Tantalo ducit genus. Et Plato genere Atheniẽſis eſt.Patria.n.generatiõis uniuſcuiuſq; principiũ eſt,quẽadmodũ parentes.Hinc p trãſla.genus etiam uocamus multitudinẽ aliquoγ, ad unũ aliqd, & ſe inuicẽ quodãmodo ſe habentiũ,ut Romanoγ gen⁹ dicimus,quod ad Romulũ referr,& cognationẽ in ſe habet,p quã a cæteris diſtinguit.Hinc rurſus appellat genus cui ſupponit ſpẽs,& p̃dicat de pluribus differẽtibus ſpecie,q; quaſi principium ſit oĩm, q̃ ſub ipſo ſunt ſpecierũ.Itẽ genus dr quicqd e. .p quod alicuius rei qualitas indicat.Vñ genus mortis,genus uitæ,genus pœnæ, genus marmoris,genus coloris,& hmõi.Se.Sũmũ genus infœlicitatis miſero eſt,fuiſſe aliqñ fœlicẽ.Vir.Qd genus hoc hoim,q̃ue hũc tam barbara morẽ Permittit patria ? Nonnunq̃ ſumit,p accidẽte partiũ orationis,ut cũ dicimus,Animal eſt gene.neu.Et eſt ſciẽdum q; licet genus ſit tertiæ declin. in cõpoſitiõe tñ qñq; fit ſecũdæ,& adiectiuũ,ut Alienigenus,a.um, multigen⁹, na.um.Pli.li.x.Multa hæc & multigena terreſtriũ,uolucrumq; uita.Dicimus quoq; id genus,pro eius generis ut Multa ſunt id genus monſtra, quod eſt fere ſimilia, & eiuſdem generis monſtra.

Generoſus,ſa,ſum,quod eſt nobile, & ex p̃claro genere, q; nõ a ſua natura degenerauit.Vir.li.i.Geor. Cõtinuo pecoris generoſi pullus i aruis Audet & ignoto ſeſe cõmittere ponto.Ci .in Lel.Humilẽ ſane relinquũt, & minime generoſum (ut ita dicã) ortũ amicitiæ, quã ex inopia, atq; indigẽtia natã uolũt.Interdũ dr forte.Cic. li.iii.offi.Cũq; de impio certatũ eẽt,cũ rege generoſo, atq; potẽti.Et generoſum dr, qd generare facit, ſeu p̃ducit.Colu.li.iiii.Atq; ubi multa inuitabũt regiõis cõmoda,ut nobilẽ uitẽ cõſeram⁹,generoſam requiremus. Idẽ li.iii.Vitẽ maxĩe populus alit,& poſtea ulmus ,quã atinã uocãt ruſtici generoſiſſima eſt.Hinc generoſitas nobilitas,& q̃ſi p̃ducibilitas.Idẽ in eodẽ.Qui uineã,uel arbuſtũ cõſtituere uolet,ſeminaria pri⁹ facere debet.ſic em̃ ſciet,cui⁹ gñis uitẽ poſitur⁹ ſit. Nam q̃ p̃cio parata diſponit, certã generoſitatis fidẽ nõ habet,cũ dubiũ ẽ, an is q uendidit legẽdis ſemib⁹ adhibuerit diligentiã.

Generoſitas, ut Speuſip. inquit eſt uirtus ingenii moris facilitas animi ad dicenda pariter atq; agenda. Vide in Generoſus.

Generale,qd ad omnes ptinet. A quo aduerbiũ Generaliter,quod ſignificat ſimul,q̃ ſub genere ſunt amplectẽdo,ut amo generaliter omnes homines.

Generatim,p ſingula gña, ſeu magis p ſingulas ſpẽs, ſiq dẽ ſpẽs genera uocam⁹, ut multa ſũt gña uerboγ. Vir. li.ii.geor.Quare agite o,pprios generatim diſcite cultus Agricolæ.Var.Non in uolucribus generatim ſuaſ analogia,hõ ut ex aqũilis aqlæ,neq; ex turdis,p creanſ turdi,ſic ex reliqs ſui cuiuſq; gñis.Aliqñ generatim dr, nõ p ſingula genera ſed generaliter,& in uniuerſum & uniuerſaliter.Ci.li.ii.de ora.Infinitũ mihi uidet id dicere,in quo aliquid generatim quæreret,hoc modo,expetenda ne eſſet eloquentia,expetendiue honores ?

Genero,as. notæ ſignificationis. Hĩc generatio quæ ſic diffinitur a Speuſippo. Generatio eſt motus ad eſſentiam,acceptio eſſentiæ,proceſſus in eſſe. Huius cõpoſita ſunt Cõgenero.as,p adiungo aſſocio.Enni. Quæ mihi cõgenerat affinitas.Degenero,de quo in Degener.Ingenero,quod ſignificat mõ genero,modo intus genero.Lact.li.vi.Deus itaq;,cũ hoiem primũ fingeret, mirabili prouidentia ingenerauit ei prius iſtas animi cõmotiones,ut poſſet capere uirtutẽ. Cice.li.offi. Eadẽq; natura uĩ rationis hoiem conciliat hoĩ,& ad orõnis & uitæ ſocietatẽ,ingeneratq; in primis præcipuũ quendã amorẽ in eos,qui procreati ſunt.Progenero, ultra generationẽ produco.Colu. Nam & humidæ res & ſiccæ quas terra progenerat, facile uitiant. Hinc progenies pro genere & familia.Regenero, rurſus genero. Lact. lib.iiii.Ex eorum ſemine regenerari eum iuſſit.

Gener,filiæ meæ uir, quia ſit generis propagator. Adhibetur enim ad genus augendum. A quo progener. Hunc appellat auus neptis ſuæ uirum.

Genitor,mõ pr dr,modo ad honorẽ refert,Similiter genitrix,& pro matre,& pro uenerationis gratia.

Genitus,a gigno.is.idem quod natus. A quo unigenitus primogenitus,& progenitus.

Genitura q̃ſq; generationem ſignificat. Gel. Ac multo etiã ante,q̃ pater ipſe, ac mater naſcerẽtur, ex eorũ genitura debuiſſe iam tunc proſpici. Quandoq; ſemẽ hominis, qd & ſemen genitale dicitur.

Genitalis & hoc genitale,idẽ eſt quod natalis.Vñ genitale ſolũ dicit patria,in qua nati ſumus,quod & natale ſolũ appellat.Amb. Ranunculi circa genitales ſtrepunt paludes.Et genitalẽ diẽ,quo ſcilicet geniti,id eſt, in lucem proditi ſumus.Genitalia ſemina,quibus aliqd p̃creat & gignit.Vir.li.ii.Geor.Vere tument terræ,& genitalia ſemina poſcunt,Colu.li.iiii.Adhibẽda ratio eſt ſubtilior,ut ex his partibus trunci ſumant, qui & genitales ſũt,& maxĩme fertiles. Idẽ li.viii. Fœminis quoq; uuluæ ferro exulcerant,& cicatricib⁹ claudunt,ne ſint genitales,id eſt,ne poſſint generare. Genitalia mẽbra, ſiue genitales partes dicunt pudenda,tam in uiro,q̃ in fœmia.Aug.li.xiiii.ciui.dei. Seminaret igit prolẽ uir, ſuſciperet fœmĩna genitalibus mẽbris,qñ id opus eẽt. Colu.lib.vii.Elicit cupiditas odore genitaliũ admotoꝝ naribus.Idẽ in eodẽ.Et ipſos neruos græci cremaſteras appellãt,q; ex illis genitales p̃tes dependẽt cõprenſæ.

Genitiuus.a.um.quod habet uim generandi.Vnde genitiuus humor,& genitiuus caſus. Et genitiuus dicit quaſi genitalis,a natura ingenitus & genuinus,& originalis,& cum naſcente congenitus,ut genitiuæ notæ,quæ ſunt maculæ a natura ingenitæ.Sueto .de Augu. Corpore traditur maculoſo diſperſis per pectus atq; aluũ genitiuis notis,in modum & ordinem,& numerũ ſtellarum cœleſtis urſæ.

Genethlius latine natalis dicitur,qui & deus nuptiis p̃fectus putabat ab antiquis,ut ſcribit Hie. Docet Suidas, quod etiã genethlius palæſtin⁹ fuit ex petris ſophiſta, diſcipulus Minutiani,& Agapeti, qui tãdẽ uiridi æuo mortuus ſit.Scripſit aũt multa. λαλιὰς ἱερὰ παλεξεως ἡμελέτας,& multa alia,ut mirabile ſit dictu,tam paucis annis uitæ tanta ſcripſiſſe.

Genethliacus,qui ex die natali fortunã hominis, & ſucceſſum pronũciat, ἀπὸ τ̃ γεννάομαι φύω & γενέθλη γένος ἀρχή, γενεθλιον.

Genius,ueterũ ſententia, dicit uniuſcuiuſq; ania rõnalis. Ideo

Ideoq; esse singulos, singulosq;. Vel dī genius, qñ cū qs genitus fuerit mox eidē copulaī. Hic tutelator fidissimusq; germanus aīos oīm mentesq; custodit. Hūc etiā prælitē uocant q; pōsit gerūdis oībus. Fuere etiā q dicerent genios deos, aquā, terrā, ignē, & aerē, q̄ reȝ semina sunt, elementaq; appellata. Duodecim quoq; signa, luná q;, & solē inter hos deos putabāt, & a gerēdo, q; multa gerere possent, Gerulos deinde genios uocitarunt. Censorinus scribit, Genios dictos, qa ut gignamur curent, siue q; una gignanī nobiscū, uel etiā, qa nos genitos suscipiāt ac tueanī. Certe a gignēdo genius appellaī. Eundē esse genium, & Larem multi ueteres memoriæ pdiderunt. Euclides Socraticus duplicē oībus oīno nobis geniū dicit esse appositū, hoc est duos lares. Hi etiā penates dici solent. Ab aliqbus genius dī uis, & naturæ deus hospitalis, & ipsa uoluptas. Scintra de antiquitate uerboȝ li. iii. Scis geniales hoīes ab antiqs appellatos q ad inuitandū, & largius apparandū cibum promptiores essent. Iuxta qd etiā Ser. interpretaī pro uoluptuoso, & cōuiuali. Vir. li. i. Geor. Inuitat genialis hyems. Nam quotiens uoluptati operā damus, Genio operā dare dicimur, sicut ecōtrario, ut apud Terē. Suū defraudans geniū, cū parce uiuimus, & a uoluptate cessamus. Cebes Thebanus in pictura mūdi. ταῦτα μὲν καλῶς μοι δοκεῖς, ἔφην, ὑπηγεῖσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω δηλοῖς, τὴν προσάτ[ε]ιαν δαιμόνιον τοῖς εἰς τὸν βίον. Proculus autem Platonicus in theurgicis diuinis loquitur, eū legant, qui curiosius talia quærunt, & pro Hora. loco, & aliis autoribus.

Geniale, quod ad geniū ptinet. Vel qd est uoluptuosum Quo noīe apparatus oīs nuptiaȝ intelligiī. Oui. Et platanus genialis, acerq; coloribus impar. Vnde & genialis lectus qui in nuptiis sterniī in honorem Genii. Genialis homo hospitalis adq; inuitandum & largius apparandum promptior. Vir. Lucent genialibus altis.

Genuini, dentes posteriores, qui in extrema gingiua in hoīe gignunī nouissimi. Nam circiter. xx. annū multis etiam octogesimum innascunī. Dicti genuini, qd a genis dependeant, uel a gignendo, q; cum hoīe generenī, & cum ipso intereant. Cice. Dentibus in ore constitutis mandiī, atq; ab his extenuaī, atq; moliī cibus, eoȝ aduersi acuti diuidunt escas, ultimi aūt conficiūt, qui genuini dīr. Hos satyroȝ instrumēta esse ad morsum ostendit Persi. Secuit Lucilius urbem, Te lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis. Hiero. ad Marcel. In plærisq; prouinciis familiare est, ut genuino se dente lacerent, Iuue. Ad morsum esculenti referens ait. Quæ genuinū agitent, non admittētia morsum. Hos aūt genuinos græci κωοδόντας, nīi caninos dentes appellant.

Genuinus sermo. i. natiuus, ac peculiaris. Apul. genuino sermone nomen Augusti Cæsaris inuocare tentaui.

Genocha bestia paulo minor uulpecula colore inter nigrum & croceum, maculis nigris interpositis, mansueta est si non lacessitur.

Gens & natio differunt, q; in se plus contineat gens q̄ natio. Nam gens est tanq̄ genus, natio species. Gens eī Itala habet Ethruscos, Vmbros, Picenos, & huiusmodi Cice. lib. i. offi. Propior est eiusdem gentis nationis linguæ qua maxime coniunguntur.

Gentiles, qui ex eadem familia sunt, & qui eiusdem noīs sunt, qui & cognomines dicunī. Vñ Cincius. Gentiles mihi sunt, qui meo noīe appellanī. Vnde Cic. li. i. Tus. Pherecydes syrus primū dixit aīos hoīm esse sēpiternos. Antiquus sane, fuit. n. meo regnāte gentili, hoc est Seruio Tullio, quia eiusdē noīs erat. Et hoc ē quod ait Pli. Seruos dñorū fuisse gētiles. i. eodē noīe appellatos, quo domini appellabanī, ut Marcipor, ut publipor. Cice. in Topi. Gentiles sunt, qui inter se eodē sunt noīe, ab ingenuis oriundi, quoȝ maiorū nemo seruitutē seruiuit, & qui capite diminuti nō sunt. Idē li. i. ad He. Si paterfamilias intestatus moritur, familia, pecuniaq; eius agnatoȝ gētiliūq; esto. His gentilitas peculiariter esse dī, cū neq; seruorū neq; libertinorū gentilitas ulla sit. Itē Gentile dī, q; est gētis propriū. i. familiare, ut apud Iuue. qui Gētilia tympana dixit. i. gentis, ppria, Suet. de Tybe. Capillo pone occipitiū summissiore, ut ceruicē etiā obtegeret, quod gentile in illo uidebaī. Et gētiles dīr natiōes. Vir. Quas gētes Italū, quas nō oraueris urbes. Rursus gētiles dicti sunt idoloȝ cultores, q; aliter q̄ Christiani de deo sentiūt. Diuersæ eīn gētes innumerabilia numina habuerūt, qa in gentiliū, id est maiorum suoȝ fide pstiterūt, nec relligionis cultū mutauere.

Gentilitia noīa dīr, q̄ originē gentis, uel familiæ declarant, ut Portiº, Cornelius. Gel. Vulgº aūt, quos gētilitio uocabulo Chaldæos dicere oportet, mathematicos dicit. Sic Gentilitia nota a Li. Gentilia funera Pli. nuncupanī. Aliqū tñ Gentilitiū a gente. i. natiōe, nō a familia usurpaī. Inde gentilitia sacra dīr a Liuio, q̄ statuta sunt eidē genti. Gentilitiū sacerdotiū, quod ad ius familiæ ptinet. Et nunc uulgo iuspatronatus dicit.

Gentilitas proprie multitudo ipsa, uel familiæ, uel gētis seu nationis alicuius. uel ipsi gentiles.

Genselia, quæ multis exfamiliis conficitur.

Genesis, pe. p latine generatio, natiuitas, Genethle, genº. Inde Genethliaci. i. natalitii, qui contēplātes hoīm natiuitates de uita pdicunt, imo græcū est, γένεσις.

Genearcha, generis princeps.

Genealogia, sermo de origine generatiōis, γενεᾶς generationis, & λόγος sermo. Hie. Notandum, in genealogia saluatoris nullam sanctarum assumi mulierū, sed eas quas scriptura reprehendit.

Gentiana, herba amarissima, & medicinalis, sic dicta, q; eā rex Gentius inuenerit, ut inqt Pli. li. xxv. Paulus aūt æginita medicus excellētissimus, ita scribit de simplicibus loquens. γεντιανὴ πόα ἐστί, ταύτης ῥίζα δραχμὴ ὀβολοῦ σὺν ὄξει ἀσμάτικῃ λείαν.

Genu, genū, & genus, us. teste Prisc. declinari pōt, p femorū, ac crurū cōmissione. Dicta genua, q; hæc dū infans est in utero mīis genis oppositā sint. Siue a generādo, q; in genubus est uitalitas. Hinc cōgenudare qd est genu replicato cadere, uel genibº flecti. Ingeniculatū, qd est cœleste signū. Vict. li. ix. Pes igeniculati. Et genu nixū eiusdē fcatiōis. Oui. li. viii. meta. Cōsistūtq; loco specie remanēte coronæ, Qui mediº, nixiq; genu, anguēq; tenentis. Dī & genu de herbis. Vide in dictiōe Stipula.

Genetæum, pmontoriū, a Genete fluuio uocatū in quo templū fuit hospitalis Iouis, quem xenion appellāt.

Genesareth, a græco uocabulo dictū ē, quasi generās aurā. Sed tñ ego puto falsissimū esse, nam noīa græca, nō ita cōponunī, ut exeāt in sonū barbaȝ, & ideo nō ē sic

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dicendū, neq; possibile ſm rectā deductionē. Licet em γεννάω dicat græcū uerbū, τὸ nihil ſignificat, nec in de ſtagnū Geneſareth dictū eſt, eo q; plantibus uentis criſpantibus undis, aurā ex ſe generare uideat. Idē dicitur mare Tyberiadis a Tyberiade ciuitate. Et mare galileæ ab adiacente Galilea prouincia, Tenet hoc mare ſiue ſtagnū, cxl. ſtadia in longitudine, xl. uero in latitudine. Non propter hoc mare uocatur, q; eius aquæ ſint amaræ, ſed hebrææ linguæ conſuetudo eſt omnes cōgregationes aquarū, ſiue ſalſæ ſint, ſiue dulces, uocare mare, ſicut in Geneſi ſcriptū eſt. Congregatiōes aquarum uocauit maria.

Geniculū diminutiuū, a genu. Pli. li. xviii. Genicula autē tritico ſunt quaterna, farri ſena, hordeo octona. Quandoq; geniculū accipitur pro germine.

Geniculatim aduerbium ſignificat per genicula.

Geniculatū dicit, quod frequentibus geniculis cōſtat, ut heliotropium, ob id genicularis herba uocat.

Genimen, pe. cor. a gigno generatio dī ut in Euang. Nō bibam amodo de hoc genimine uitis uſq; in diem illū cum illud bibam uobiſcum in regno meo. Et illud. Genimina uiperarū quis uos docuit fugere a uēnura ira.

Geneſtæ, arbuſculæ quædam.

Genua liguſticū emporiū. Hinc incipit Apenninus mōs, diſtatq; a Sabatiis ſtadiis ducētis, & lx. Eſt aūt extremū Allobrogū oppidū, pximū Heluetioꝝ finib⁹. Ex eo oppido pons eſt ad Heluetios ptinēs. Inter Varꝝ, & genuā habitāt Ligures. Dicta Genua a genu, quia habet tanq; unū genu recuruū a latere maris. Vel a Genuo Saturni filio, qui ferf eā cōdidiſſe. Vel (ut qdā aiūt) a Genuino Phaethontis ſocio. Alii etiā a Iano Italorum rege. Hanc Annibal penitus deleuit, ſed Cor. Seruilius cōſul inſtauratuit, ſicut Liui. refert. Hinc fiūt adiectiua genuenſis & genuanus. Quidā ex imperitioribus Ianuā hāc urbem appellant, q; a Iano conditam dicant. Cur aūt dicatur Liguſtica regio, apparet non obſcurū a Lyge gigante, qui Herculē profligauit Marſiliam uſq;, poſt aduentū ab Geryone defraudatis illi armentis. De quo etiā Euſtathius in cōmenta. Dionyſii lybici multa diſcutit, & multa alii græci ſcriptores. Et quid actum ſit, ubi Iuppiter uenit in auxiliū Herculi, aliter. n. actū erat de Hercule. Græci ſcribūt, habitauit Lygis prope Chryſopolim, id eſt Parmam, & Regium Longobardiæ, & Mutinā, & Mantuam.

Geodeſia eſt ſcientia earum quæ in ſenſibilibus ſunt corporibus magnitudinum & figuratum ſub diuiſionem & compoſitionem cadens.

Geodetes, qui geodeſiam nouit.

Gerræ, crates uiminiæ, Athenienſes enim, cum Syracuſas obſiderent, & crebro gerras poſcerent, irridentes ſiculi gerras clamitare cœperunt. Vnde factū eſt, ut gerræ, pro nugis, contemptuq; accipiantur. Græci omnia tegmina gerras dixerunt.

Gerrones, nugatores a gerendis nugis. Feſt. Gerrones leues, & inepti, a cratib⁹ dicti, quod Siculi aduerſus Athenienſes cratibus pro ſtratis uſi ſunt, quas græci gerras appellant. Auſo. ad Symmachum. Miſi itaq; ad te friuola gerris ſiculis uaniora. Hinc fit congerro pro cōnugone. Plautus in Perſa. Iam pol ille hic aderit credo congerro meus.

Gerra. ræ. nomen trium urbium, quarum una eſt in Syria, altera ppe Traconitas, alia in fœlici Arabia.

Gerres piſcis uilis & alecularii genus, ut habet Plin. Mar. Teq; iuuant gerres & pelle melandria cana.

Gerrus, fluui⁹ Scythiæ, ſeptimus ab Iſtro, mēoria dignus

Geron. tis. latine ſenex, Geronticus, ſenilis. Gerontio diminutiuū uetulus, quem latini ſenecionem, ſeniculāq; dixere. Geronticos aduerbium ſeniliter.

Gero. ris. ſſi. ſtum, proprie ſignificat porto. Vir. Bella manu, letūq; gero. Interdū gerere eſt habere. Idem li. ii. Et nos aliquod nomenq; decuſq; geſſimus. Interdū facere. Idē li. ix. Nec tecū talia geſſi Magnanimū Æneam, & fata extrema ſecutus. Interdū adminiſtrare. Cic. in Cato. qui ampliſſimū magiſtratū gerunt. Hinc dicūtur geſta, & geſtæ res, & bellū geri dicit, ſicut certamen iniri. Nam gerere ſuſtinere eſt, cū actō reciproco ſignificat uiuere. Amb. ī Luc. Si quis ſm Chriſti præcepta ſe geſſerit, iā nō lectus doloris eſt, ſed quietis. Huius cōpoſita ſunt, aggero, congero, digero. De quibus locis ſuis, Egero, extra porto. Lact. li. i. Qui ſimū ſtabulo, q̄ qui uitia de corde egerit. Colu. li. ii. Auium primū habet ſtercus quod ex colūbariis egeritur. Vñ qñq; pro euomo, uentrē exonero ponit. Ingero, vide alibi. Oggero, intēdo, ſeu iniicio, & q; uernacula lingua dicit tener adoſſo Plau. in Tru. Qñ intro aduenīūt, unus eoꝝ aliquis occlū amicæ uſq; oggerit, dum illi agant. Progero, ultra ſeu foras gero. Colu. lib. i. Ideoq; periti ruſtici quicquid ouilibus, ſtabuliſq; cōuerſum progeſſerunt, ſuperpoſitis uirgis tegunt, nec areſcere ſolis incurſu patiunt. Regero, retro porto, reduco. Pli. Qñ hauſtū omnem lucis auerſa illo regerat, unde acceperit. Hinc regeſtū. Colu. li v. Vt ſit inferior tenera ſubiacēs terra, quæ non arceat, nec duricia ſua repellat nouas irrepentis radiculas. Iſtud quidē cōtingere poteſt, etiam ſi ager bipalio moueat, & deprimantur ſcrobis in regeſto, q; eſt fermentatū plus dipondio ſemiſſe. Item Regerere eſt euomere. Apul. Nam & regeſta crapula ueſtem inquinauerat. Suggero, ſubminiſtro, in cor pono, ſeu ſupporrigo. Aug. li. i. ci. dei. Nam cū ei ſcriba ſuggeſſiſſet, quid de ſignis deorū, quæ multa capta fuerant, fieri iuberet, continentiā ſuā iocando cōdiuit. Hiero. ad Pauli. Quicqd aliis exercitatio, & quotidiana in lege meditatio tribuere ſolet, illis ſp̄ūs ſanctus hoc ſuggerebat. Hinc ſuggeſtus. Sunt & alia compoſita, ut belliger, armiger, mori ger, & multa hmōi, quæ oīa habēt pe. cor.

Gerulus, pe. cor. portator, qui fert aliquod onus, & pro baiulo accipit. Baiulum. n. dicimus, qui mercedis gratia oneraferre conſueuit. Sueto. in Cali. Ex gerulorū diurnis quæſtibus pars octaua exigebatur. Hinc nugigerulus, nugarum apportator.

Gerundium nomen participiale appellatur: Caret numeris & perſonis, & ſub una uoce actiuam & paſſiuam ſignificationem gerit. Vnde a gerenda duplici ſignificatione quidam gerundia dicta eſſe exiſtimant. A parte poſt ſeruat cōſtructionē ſui uerbi, & habet quatuor caſus, gtūm, dtī, actūm, & ablatiuū. Gtūs iungitur nominibus ſubſtantiuis in utraq; ſignificatione, ut Habeo uoluntatem docendi te bonos mores. Virgi. Et q̄ tanta fuit Rhomam tibi cauſa uidendi. In paſſiua, ut Habeo uoluntatem docēdi rhetoricam a præceptore.

Datiuus

Datiuus iungit adiectiuis noibus in utraq; significatio ne,ut sum aptus discēdo rhetoricam. Et sum aptus docendo rhetoricam a præceptore.Inuenit soluendo nō sum,qd nunq; patit secū substantiuū, & regit post se da tiuū,licet nō semp apponat.Cice.Lentulo.Ciuitatum principes ad me detulerūt sumptus decerni legatis nimis magnos,cum soluendo ciuitates nō essent. Interdum aliū casum,Quintil.Maximi tū uiroꝝ, & qbus artis suæ soluendo nō sit humanitas.Accusatiuus iungit uerbis significantibus motū ad locū,ut uado ad legendū Virgiliū.Et in significatione passiua.Salust.Cū ipse ad imperandū assidue uocaret.i.ut ei imperaret. Itē cū uerbis significantibus pmanentiā, ut maneo hic ad legēdum.Sū paratus ad audiendū, & sum idoneus ad intelligendū.Abltūs tribus modis accipit.Primo sine regimine,ut legendo disco,& currendo cecidi. Et ponit actiue & passiue. Vir.actiue.Cantando tu illū? Passiue Frigidus in pratis cantando rumpit anguis.Idem.Alitur uitium,crescitq; tegendo.i.dū incantat,& dū tegit Secundo cū ppositione de,ex, a, ab,cum,uel in.Cic.Ex quo ardescit,siue amor siue amicitia. Vtrunq;.n.dictū ab amādo.Idē.In defendēdo maior labor est,q; in accusando.Quintil.cū pcipere de apte loquēdo cœperim? Tertio cū uerbis significātib? motū de loco,ut Venio ab arādo, redeo a spectando. Licet magis usurpemus ab aratiōe,& a spectaculo.Quo modo autem gerundium a participio differat. Vide in dictione Participiū.

Gerontocomion, ubi alimoniæ subministrantur senibus destitutis.

Geryon,nomen regis Hispani, qui ob triplex regnū corpore triplicato fertur constitisse,quē Hercules interfecit,eiusq; boues abstulit,præfuit enim trib? insulis,quæ adiacēt Hispaniæ, balearicæ maiori & mīori,& ebusæ, fingitur etiā bicipitē habuisse canem, quia & terrestri & nauali certamine plurimū potuit. Quod nomē etiā Geryones,onæ,& Geryones.is.& gerioneus,fm Prisci anū declinari potest.Hinc geryonaceus. cea,ceū.Plau. Qui mihi intromisisti in ædibus quingentos coquos cum senis manibus,genere geryonaceo.Aristophanes βούλει ἀμμάχεσθῃ γηρυόνῃ τεθραπίλῳ. Suidas αὐτὶ τοῦ πεφακελάφῳ. ὁ γὰρ γηρυόνης τεκέφαλος ὢν, πολὺν ἀγῶνα ἔσχε τῷ ἡρακλεῖ.

Germen dī quod ex arboꝝ oculis nascitur surculus prægnans,a generando dī generationis principium.

Germino.as.pe.cor.pullulo,& germen emitto,Cuius cōposita sunt Congermino,quod est coalesco,socio, coniungo. Var.lib.iii,reꝝ humanaꝝ. Postea cū his unam rempu.cōiuncti ac congerminati tenuere.Egermino, extra germino.Colu.lib.v. Nam plurimū interest non esse longum sarmētum qd inserat, & rursus pluris oculos,qbus egerminet inesse. Progermino,ultra germinādo eo.Idem in eodem. Vt & radices deorsum agat, nec ex propinquo negligenter in summa terra refecta progerminet.

Germinasco.cis.& eius compositum congerminasco,significant coalesco,coniungor.Quadrigarius.Facite exempla eorum ut cum illis congerminascere sciatur.

Germani,quasi ex eadem stirpe geniti.Differtq; germanus a fratre,q; ille de eadem genitrice sit natus,non ut multi dicunt,de eodē germine natus,quos Var.tīn fratres uocat.Hoc tamē confundit usus.Inuenitur enim germanus esse a parte patris,& frater, q ex solo patre, uel ex sola mīe natus sit.Fœmininū huius noīs est germana. Vir.Inueni germana uiam,gratare sorori.

Germania regio,q̄ a Gallis,Rhetiis,ac Pannoniis, Rheno & Danubio fluminibus, a Sarmatis Dacisq; metu mutuo,ac mōtibus separat.Hinc germanici & germanicani,q̄ inter se differunt,sicut Hispanienses ab hispanis separant.Sicilienses,a Siculis.Nā germanicani dīr milites Romani in germania militātes.Germanici, q ex germania sunt.Sue.in Tibe.Flagitabāt ambo exercitus multa extra ordinē, aū oīa ut æquarent stipēdio p̄toriani germanicanis.Idē infra. Neq; eū deteriores esse,aut hispanienſi exercitu,q galbam, aut germanicano,q Virelliū fecissent.Germanici etiā dicti sūt qdā impatores,a deuictis germanis.Dīr & germani ip̄i indigenæ,ut Stra.li.vii.testat,pinde ac fratres,qū & pceritate corpoꝝ,& colore flauo,& forma, & moribus,& uiuendi ritibus pares existimant.Hi antea teutones appellabant,a Teutone eoꝝ deo,quē terra ortū existimabant.Postea Alemani dicti ab hmōi dei filio Mano. Alii Alemannos ad Lemannū lacum natos uolunt.

Gergonia oppidum in altissimo mōte in regione Auernorum,Cuius meminis Sueto.in Cæsare.

Gerusia in græcis urbibus uocabant conuentū senū, ut apud nos senatū,& senatulū ab ætatis uocabulo.Pli.li. xxxv.Sic extruxere domū regiā Attali Trallibus, item Sardib? Crœsi,quā Gerusiā fecere.Vict. Crœsi domus quā sardiani ciuib? ad requescendū ætatis ocio senioꝝ collegio,gerusiā dedicauerūt. Var. Senaculū uocatū, ubi senat? aut ubi seniores cōsisterēt,dictū gerusia.

Gesto.as.sæpe uel quasi continue gero. Hiero. ad Helio. Hic est ille operarii,& quæstuariæ filius,hic qui matris gestatus sinu hominem deus fugit in Ægyptum.

Gestito.as.pe.cor.frequentatiuū. Plau.in Curc. Rogita unde istunc habeat anulum,pater istū meus gestitauit

Gesta,acta. Vide in dictione acta.

Gestus.us.ideſt,quo indicatur quid geratur.

Gestus.a.um.participium a gero.

Gestuosus.sa.sum.quod est plenum gestibus lætitiæ.

Gestamen,qcqd gerit,ut uestes,arma,sceptrū.Vir.li.iii. Ære cauo clypeum magni gestamē Abantis, Postibus aduersis figo.i.quod geri solebat a magno Abante.

Gestatoriū appellat lectica,sella, siue carruca,& oē id,in quo gestamur. Hiero.li.ii.Mach. In gestatorio torq̄batur Antiochus, ut de corpe impii uermes scaturirent, Sue.de Clau.Solitus etiam in gestatorio ludere.

Gestatorius.a.um, qd ptinet ad gestandū. Sue.in Nero. Interdiu quoq; clā gestatoria sella delatus in theatrū.

Gestio.stis.iui.uel ii.,pprie fcat gestus indicantes aī affectus corpe facio.Ex motu eū corpis gestus fiūt.Quod Cice.li.ii.ad Herē.docet,cū ait.Motus corpis est,& uultus moderatio q̄dā,q̄ pbabiliora reddit ea,q̄ pnunciant.Cū ergo gestus sint qdam motus corpis,dextra,pedeue designati,aut capitis ictu,& hmōi, pfecto gestire est gestus facere,Gestimus aūt qñq; læticiæ, seu uoluptatis nimiæ causa, ut in Hymno. Emixa est puerpera, quē Gabriel p̄dixerat, quē matris aluo gestiēs clausus Ioannes senserat.Cic,li.i.offi. Aut uoluptate nimia gestiūt, quoꝝ oīm uultus, uoces,motus,statusq; mutant.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Festus. Ille gestit, q̃ subita fœlicitate exhilarat⁹ nimio corpis motu, p̃ter consuetudinem exultat. Aliquando etiã mœsticiæ causa. Ci. li. ii. ad Here. Sin utemur amplificatione p̃ conquestionẽ fœmineo plangore, & capitis ictu nõnunq̃ sedato, & incõstanti gestu mœsto, & cõturbato uti optebit. Interdũ etiã qs gestit nõ p̃ lætitia, neq̃ p̃ mœrore, sed p̃ cõcupiscẽtia. Apul. li. iiii. Illud uenenũ rosariũ sumere gestiebã. Plau. in Am. Gestiũt pugni. i. gestus faciunt, siue mouent. Qd aũt Dona. in Teren. dicit, non esse gestire, qd lætũ esse, uerũ dicit, qa cũ prius dixisset, qd est qd læt⁹ sis? sequit. Quid est qd sic gestis? Chærea eñ gestus turpis amoris quosdã significabat. Sic Pli. li. viii. læticiã a gestu disiunxit, cum de panthera loqueret his uerbis, ut causam doloris intellexit, simulq̃ salutis suæ mercedem, exemit catulos, eaq̃ cũ his psequente usq̃ extra solitudines deductus, lætaq̃ atq̃ gestiẽte, ut facile appareret gr̃am referre, si militer Cice. li. ii. de fi. Quoꝝ alter læticia gestiat, alter dolore crucier. Significat etiã qñq̃ gestire, desiderare, si ue uehemẽter cupere, sed semp cũ gestu aliquo, ut apd Terẽ. in Phor. Ego illic succensẽã? ipm gestio mihi dari in conspectũ nũc sua ut sciat culpa lenẽ patrẽ illũ factũ esse acerrimũ. Qñq̃ etiã lætari, siue delectari, sed tñ cũ gestu. Persi. Non hic q̃ in crepidis graioꝝ ludere gestit. Aug. li. ii. confes. Vbi me pater in balneis uidit pubescentẽ, quasi iam ex hoc in nepotes gestiret, gaudẽs matri indicauit. Per translationẽ Cic. locut⁹ est p̃ Marcello. Parietes medius fidius (ut mihi uidet) huius curiæ gratias agere gestiũt. i. quasi gestu uidentes mihi parietes gr̃as agere, & hoc ut Cæsari gratularet. Hui⁹ cõpositũ est Prægestio, qd est ualde gestio, ut exponit Prisci. Hora. li. i. Car. Ludere cũ uitulis salicto p̃gestientis.

Gesticulor, gestum facio. Colu. in Præfa. Nec minus corporum gesticulatorem scrupulosissime requirant saltationis, ac musicæ studiosi.

Gesticularius. a. um. qd ad facientẽ actus læticiæ p̃tinet.

Gesa, hasta. Vide in dictione Cæsa.

Gessus, fluuius apud Iones.

Gessuri pe. pro. regio in Asia.

Gessemani, uilla pinguissima interpretatur.

Gessem, locus Ægypti, in quo habitauit Iacob.

Geth, Allophyloꝝ ciuitas fuit, hæc nũc appellat Zaph.

Gethæ, populi ĩ Scythia Europæa. Quidã Gethas dacos appellant, ut Apianus. Strabo arbitrat eos esse gethas q̃ ad pontũ in orientẽ spectãt. Helius. Spartia. Gethas dicit Gotthos. De his Oui. li. de ponto. Nulla gethis toto gens est truculentior orbe. Huius nominatiuus singularis est getha, uel gethes.

Geuma. atis. gustatus. Geuo gusto, cuius futurum Geuso. Vnde Geusis gustus.

Giarus pe. cor. insula p̃ua ex cycladibus, circuitu. xii. miliũ passuum, ad quam noxii damnabantur. Iuue. pluraliter dixit. Aude aliquid breuibus gr̃aris, & carcere dignum, ut alias etiam notaret.

Gibber, & gibbosus, & gibberosus, q̃ gibbum. i. tumorẽ in dorso habet, q̃us & pro alio quocũq̃ tumore solido ponat. Iuue. Attritus galea, mediisq̃ in naribus ingens Gibbus, & acre malum semper stillantis otelli. Gibbus & gibba, ipse tumor. Plini. Gallinaꝝ genus gibbarum uocat. Ipe quoq̃ gibbus noiatus gibber. Iuue. Attritus gibbere nasus. Iulius Firmic. tradit nasci gibberosos, qui in septima parte arietis habuerint horoscopum. Corne. Cel. tamen docet strumam extantiam quandam in tergo, gibbum uero in pectore.

Gibbus. Vide in dictione Gibber.

Gigas. antis. uir altissimæ staturæ, & terræ filius a poetis fingit, cũ nihil aliud gigantes fuisse credendũ sit, q̃ hominũ quandã impiam gentẽ, deos negantẽ, & ideo creditam deos e cælesti sede pellere uoluisse. Ioseph. uero li. i. anti. dicit gigãtes fuisse ex dæmonib⁹ ĩcubis p̃genitos. Idẽ Aug. li. xvi. de ci. dei, & Euse. de p̃pa. lib. vii.

Giganteus. a. um. possessiuum a Gigante.

Gigantomachia, gigantum pugna.

Gigeria, uide in dictione Gingreria.

Gigno. nis. genui, uel gignui ſm Dio. genitũ, ſcat genero. Lact. li. iiii. Hac conditione gignimur. Huius cõpositum est ingigno, q̃ est intus gigno, Col. li. iiii. Tanq̃ naturali & ingenita sterilitate laborantibus. Hinc ignis dictus est, q̃ in eo nihil gignat, & prægnans, q̃ iam occupata est in generando, quod concœpit, & benignus nomen compositum ex bono, & gignendo.

Gilo nomẽ ciuitatis, a qua Gilonitæ pe. pro. homines in ea habitantes dicuntur. Est & nomẽ uiri, de quo Iuue. Vnciolam Proculeius habet, sed Gilo deuncem.

Giluus color medius inter albũ & rufum, ut sentit Gel. Scribit. n. esse tria gña coloꝝ, nigrũ, albũ, mediũ, qd uocant χίρρον giluũ. Alii colorẽ buxeũ, uulgo gialdũ, quidam flauum intelligunt, qui ex uiridi & rufo & albo cõcretus est. Ser. Mellinum intelligit, alii cinericium.

Gindes fluuius, q̃ p̃ Dardanos fluens ingredit Tygrim.

Gingiuæ, in q̃bus dentes sunt, a gignendis dẽtibus. Lact. li. de opi. Dẽtes aũt ipsos, ne magis horrori q̃ ornamẽto essent gingiuis mollibus, q̃ a gignẽdis dentibus nominant, ac deinde labioꝝ tegminibus honestauit. Iuue. Frangendus misero gingiua panis inermi.

Gingiuula dimi. Apul. Cõplanatorẽ tumidæ gingiuulæ

Gingrio. is. ii. itum. Est aũt gingrire, anseꝝ uocis p̃priũ. Vũ genus quoddã tibiaꝝ exiguaꝝ, a uoce anseꝝ Gingrinæ dicuntur, a quibus Gingritor tibicen.

Gingrina tibia exigua.

Gingreria, ex multis obsoniis decerpta appellant. Quidam tamen Gigeria sine n, scribunt, esseq̃ gallinarum intestina, & quæ cum his coquebantur. Lucil. Gigeria sunt sine halio, his uescamur alacriter.

Gion, sed potius Geon quasi terra, q̃ antea melo uocabatur, fluuius, q̃ apud Ægyptios Nilus uocat, in paradiso oriens uniuersam circumit Æthiopiã. Iosephus. Gæon quoq̃ p̃ Ægyptũ fluens oñdit eũ, q̃ nobis ab oriẽte redit, quem græci appellant Nilum. Significatq̃ hoc nomen terræ hiatum. Quo nomine etiam uocatus est mons in Iudæa, apud quem Salomon in regem unctus fuit. Vide diffusius infra in dictione Nilus.

Girgillus, instrumentum, quo fili reuoluuntur.

Girim mons apud Garamantas, in quo nasci gemmas uetustas testata est.

Gith, genus seminis. Colu. lib. vii. Interdũ fastidio ciboꝝ languescit pecus. Eius remediũ genus seminis q̃d Git appellat. Pli. scribit aliquos id melanthion, alios me-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

laſpermon appellare, optimũq; excitatiſſimi odoris, & ꝙnigerrimũ. Colligiť ſuccus eius ut hyoſcyami, ſimiliterq; largius uenenum eſt, qđ miremur, quum ſemẽ gratiſſime etiam panes condiat. Pla. Git excalfactat.

Sante L

Glaber, a. um. quod eſt leue, & ſine pilis. Plau in Aul. Tu iſtũ gallũ, ſi ſapis glabrioré reddes mihi, q̃ uulſus ludi⁹. Nonius de doc. indagine. Legiť, qđ ludis p̃ſules pueri eſſent glabri, ac depiles ꝓpter ætatẽ, quos antiq; ludios appellabant. Aug. li. vi. de ci. dei. A quibus autẽ aſperinenť glabros, aut male barbatos uideremus. Huius diminutiuũ eſt glabellus, Glabra etiã, ſiue glabella uocatur interſtitiũ ſupcilia ſup naſum diſterminans, q̃ ſine pilis eſſe cõſueuit. Martia. ca. li. i. Quaꝫ una deoſculata philologiæ frontem illic, ubi pubem ciliorum diſcriminat glabellæ medietas.

Glabriones, idẽ ꝙ glabri. Et apud Romanos erat glabri onũ familia. Ex qua Accilius glabrio uir roman⁹ fuit.

Glabreta loca dr̃ quaſi caluata, q̃ fruticibus nuda ſunt, utpote nihil gignentia, quæ græci phalacras uocant a ſimilitudine caluicii, quod phalacron dicunt.

Glabellus, diminutiuum a Glaber.

Glabreſco, glaber fio, ꝓprie glabreſcere eſt ſine pilis, aut capillis, aut plumis fieri, qđ euenit nõnunq; morbo aliquo. Transferť etiam q̃ꝙ ad herbas. Colu. li. ii. Nam duma pecudibus legumina proculcãtur, herbæ etiam ungulis atteruntur. Atq; ita glabreſcit, & ſit idonea ſeminibus area, ideſt ſit glabra, mundaq;.

Glacies aqua congelata a gelu, quaſi gelacies.

Glaciari eſt in glaciem conuerti. Pli. Flore eius aquam glaciari Pythagoras tradit.

Glacitare, proprium eſt uocis anſerum. Ouidi. Cacabat hinc perdix, hinc glacitat improbus anſer.

Gladius enſis, a clade dici uidetur, quia ad cladem ſit in uentus. Diciť & gladium neutro genere, ut docet Varro. Hinc digladior, aris. de quo alibi. Eſt & gladius genus piſcis marini, a roſtri mucrone dictus.

Gladiolus diminutiuum paruus gladius. Quo nomine etiam dicta eſt herba quædam, quod ſit foliis gladii ſimilis. Flores habet purpureos.

Gladiatores, dimicatores dr̃. Cice. li. iii. ad Herẽ. Tanq; gladiator habuerit, inter gladiatores ſpecialiter ſunt retiarii, q aduerſus mirmillones pugnabãt, dicti a rete, qđ ſub ſcuto gerebant, ut mirmillones inoluerẽt. Mirmillones dicebanť gladiatores, q gñe quodam gallicæ armaturæ utebanť, qđ mirmilloniũ dicebať. Vñ Galli ante mirmillones uocabanť, in quoꝫ galeis piſcis effigies erat. Solebãt aũt retiarii aduerſus mirmillonẽ pugnantes hæc uerba cantare. Non te peto, piſcem peto, quid me fugis Galle?

Gladiatura, æ. ipſa ars gladiatorum.

Gladiatorius. a. um. ꝙ ad gladios ꝓtinet. Vñ ſpectacula gladiatoria. Cypria. ad Don. Parať gladiatorius ludus, ut libidinẽ crudeliũ luminũ ſanguis oblectet. Salu. itẽ ex ſenatus conſilio decreuere, ut gladiatoriæ familiæ Capuã, & ĩter cætera municipia diſtribuerentť. De gladiatoꝫ origine, ac cauſa Iuli. Cap. ſic hẽt. Multi dicunt apud ueteres hanc deuotionẽ cõtra hoſtes factã, ut ciuium ſanguine litato, ſpecie pugnaꝫ fortunã ſatiarẽt. Alii hoc lr̃is tradũt, quod ueriſimilius credo. Ituros ad bellum romanos, debuiſſe pugnas uidere, & uulnera & ferrũ, & nudos inter ſe coeũtes, ne in bello armatos hoſtes timerent, aut uulnera & ſanguinem phorreſcerẽt. Hinc mos tractus uidetur, ut imperatores ad bellum ꝓficiſcentes munus darent gladiatorium.

Glaneus nomen proprium uiri Chii, qui primus omniũ ferri compactionem fertur excogitaſſe.

Glaphyrus pe. cor. feſtiuus, iucundus, ornatus, politus, cõcauus, ſculptus, famoſus, aſtutus.

Glans. dis. & glandis. dis. dici põt, ꝓ fructu arboris quercus, & aliaꝫ arboꝫ glandiferaꝫ. Pli. li. xvi. Dulciſſima eſt oĩm glans phagi. Virgi. Nec de cõcuſſa tantũ pluit ilice glandis. Sed qa ex his hoĩes quondã uiuebãt, glandis appellatiõe (ut Vlpia. ſentit), oẽs fructus continenť. Hinc glans plumbũ, qđ eſt in modũ glandis formatũ. Salu. in Iug. Pars eminus glande, aut lapidibus pugnare. Itẽ glans pars ſumma colis dr̃, q̃ ꝓpetuo tegiť, oculo ſimilis, Præputiũ emm̃ pellis eſt, qua glãs tegiť. Coles ipſe penis, a quo colei pendent. Rurſus glandes, ſeu glandulæ eſt morbus fauciũ, ob quandã glandis ſimilitudinẽ. Ibi emm̃ eſt caro ſuis glanduloſa, q̃ ab antiqs boni ſaporis putabať. Martia. Partitur apri glandulas paleſtritis. Apitius. Interpones pulpas pulli glãdulas edonas. Hinc illa pars ſuis laudatiſſima Glandiũ dicta eſt. Solẽt aũt hæ glandulæ intumeſcere, adeo, ut hoĩem graui morbo infeſtent. Hunc morbũ etiã tonſillas dicũt. Plin. lib. xxxvii. de electro. Pado uero annexa fabula euidente cauſa, Hodieq; tranſpadanaꝫ agreſtibus ſuccina geſtantib. maxie decoris cauſa, ſed & medicinæ, qm̃ tonſillis crediť reſiſtere, & fauciũ uitiis. Idẽ li. xi. Tõſillæ in hoĩe, in ſue glandulæ, qđ inter eas uuæ noĩe ultimo dependet palato. Hinc deducuntur glandifer, Glandula diminutiuum. Iuglans, & diiuglans, glandatio.

Glandeus. a. um. quod eſt ex glande.

Glandulæ morbus faucium. Vide in Glans.

Glandatio glandiũ collectio, & paſtio ſuũ ex glandibus

Glandium pars q̃dam inteſtinoꝫ eſt, ut inqt Priſci. Alii uolunt eſſe partẽ apri iuxta ceruicẽ, uel ipſam ceruicẽ, ſeu partẽ in iugulo aĩalis, ꝙ glandiculæ p̃ ſe ferat imaginẽ. Diciť & glandula. Hæ in hoĩe dr̃ tonſillæ, a græcis Adenes. Pli. li. xvi. Quibuſdã ſunt arboribus tubera, ſicut ſunt in carne glandia. Plau. in Cap. Pertruncauit tribus tergoribus glandia. Inde caro glandionica. Idẽ in Menæ. Glandionicã ſuillã, lardũ, pernam. Eſſe aũt ſuis hãc peculiarẽ laudẽ oñdit Colu. qui porcũ laudat, qui eſt amplæ & glanduloſæ ceruicis. Dicuntur etiam glandulæ de homine. Celſus libro quarto. Itemq; arteriæ quas parotidas uocant, ſurſum procedentes, ultra aures feruntur, & in ipſis ceruicibus glandulæ poſitæ ſunt.

Glarea terra ſabuloſa, quæ in fluuioꝫ ripis, uel maris littoribus reperiť. Hiero. In terra auꝫ quæriť & de fluuioꝫ alueis ſplendens profertur glarea. Luca. Aut impulſa leui turbatur glarea uena.

Glareola dimi. Plau. Glareolam manu effundens.

Glareoſus. ſa. ſũ. qđ eſt plenũ glarea. Pli. lib. xxvi. Silaris naſciť glareoſis, & pennib⁹ riuis, cubitalis apii ſi ſitudie

Glaſtum herba ſiſis plantagini, qua Britanni ſe inficiũt, ut autor eſt Cæſar, quo horridiori ſint aſpectu in pugna. Efficit emm̃ ceruleũ colorem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Glaux,græce γλαῦξ auis nocturna,a q̃ glaucus color.
Glaucus color (uti Placidus grãmaticus docet) interdũ ponit̃ p uiridi. Est em̃ q admixtũ hẽt uirori alborem. Vñ Vir.glaucas salices,& oliuas dixit. Itẽ in hoibus, & equis glauci oculi, p splendidis dñr.Hũc colorẽ qdam cæsium uocãt. Legimus nõnunq̃ & maris colorẽ glaucum,sed tũc qñ canescit fluctibus,Vñ glaucus deus marinus senior fingit̃,ex piscatore conuersus in deũ, gramine gustato. Fuit & alius Glaucus, q primus ex Chio insula,ut inqt Hero.ferri consolidaturã inuenit. Alius Hippolyti fili9, a quo Iones nati sũt reges.Multiq̃ hoc noĩe sunt uocati,inter quos fuit Minois filius in mellis dolio necatus, & Æsculapii opere reuixit. Itẽ glaucus caryst̃ius pugil ex Euboia, q ex aratro in olympia productus sæpe uicit,Glaucus itẽ Potnieus ex Bœrotia memorat̃,quẽ libidine furentes equæ lacerauerũt.Hic maris est numẽ. Apud Straboñ Libyæ sinus est, & amnis ibidem,ut inquit Plini.Et Glaucus nomen piscis.
Glaucium, herbæ genus syluestris, & erraticæ runagrũ uocatur. Alii paralaion dicũt. Nascitur in afflatu maris aut nitroso loco,inde nomen assumpsit.Nam glaucus ceruleum significat qui color est maris.
Glaucinum græce dr̃ oleũ mustum, hoc est expressum anteq̃ oliuæ p̃manẽt.Nã γλαῦκος græce,latine mustũ.
Glaucoma.atis.Glaucomatũ.ati. & Glaucoma.mæ. uitium humoris eius,q crystallinus appellat̃,in colorem glaucũ mutantis in oculo.Plau.in Mili. Glaucomam ad oculos obiiciem9.Serenus. Si uero horrendũ ducẽt glaucomata plumbũ,Spiritus alterius prodest,q grana cymini Pallentis mandẽs uisus exhalat in ipsos. Hypochysis uero,siue qd̃idem est, Hypochymata, q̃ nos suffusiones uocamus oculoꝝ, fit ex humore inter corneam,& crystallinam partẽ concreto.Interdumq̃ hæc oculi potentiæ,qua cernit̃,se opponit.
Glaucopis pe.pro.idis. habens oculos cæsios. Quo noĩe dicta est Pallas,q̃ a latinis dr̃ cæsia. Diodo. scribit aerẽ noĩatũ esse pallada,& ideo dici glaucopin,qm̃ aer glauci,hoc est,uiridis sit aspect9,scribit̃ cũ ω a græcis γλαυκῶπις. Solino teste,crystallum dat & succinum.
Gleba,cæspes terræ, quod sit quasi globus. Plini.li.xviii. Scamna inter duos sulcos cruda ne relinquant̃, glebæ ne exultent.Græce, βῶλαξ & βῶλος gleba dicitur.
Glebula diminutiuum.Col.li.i.Eadem euentilata mundiora sunt,lapillisq̃ carent,& glebulis, quas per tritu ram fere terrena remittit area.
Glis,glissis, generis fœmini. terra argillosa. Glis glitis, etiam generis fœmini.carduus dicitur.
Glis,gliris,generis masculini,animal muri simile,nutrit̃ in arborib9.Mar.Somniculosos ille porrigit glires,Idẽ, Tota mihi dormitur hyems, & pinguior illo tempore sum,quo me nil nisi somnus alit.
Glirarium pro loco,in quo nutriuntur glires.Varro,Glirarium dissimili ratione habetur,quod non aqua, sed maceria locus sepitur.
Glisc̃ere ſcat crescere. Liui.li.vi. Glisc̃ete indies seditiõe. Vir.Glisc̃it uiolẽtia Turno. Itẽ pinguescere. Colu.li.ii. Pri9 tñ,q̃ exilẽ terrã iteremus,stercorare cõueniet. Nã eo quasi pabulo glisc̃it.Idẽ li.viii.Paleis,q̃ bñ oĩbus regionibus abundãt,etiã glisc̃it,scilicet asinus. Itẽ ardeo, cupio,ut in hymno. Nã glisc̃it aĩus p̃mere cãtibus uicto ꝝ genus optimũ.Huius cõpositũ est pglisco.Col.li. viii.Quæ prima luna saginari cœpit,uigesima pglisc̃it
Glisceræ mensæ lautæ,& pluribus ferculis opulentæ, q̃si glisc̃ẽtes,id est,crescentes p instructionem epulaꝝ.
Globus & globũ utroq̃ mõ dr̃ p corpe solido undiq̃ rotundo,quẽ græci Sphærã appellãt. Vir. Lucentẽq̃ globum.Ponit̃ qñq̃ p multitudine hoĩm, siue alioꝝ aĩalium,aut alterius cuiusc̃ũq̃ rei simul collecta, & quasi conglobata.Salu. Alii fiducia gnaritatis locoꝝ occultam fugam sparsi,alii globis eruptionẽ tentauerũt.Scindũ q̃ si glob9 ex filo,aut alia sili re fact9 sit,glom9 dr̃.
Globosus.sa.sum.pro rotundo spissoq̃.
Globo.as.aceruo,aduno,a quo cõglobor,de quo supra.
Glocito.as.pe.cor. ppriũ est uocis gallinaꝝ,cũ ouis i cubituræ sunt.Qd̃ fit crebris singultibus interiecta uoce
Glocio.is.idem qd̃ glocito.Colu.li.ix.Obser (acuta. uare debet custos,dum edant oua,ut ea quæ nata sunt recolligantur,notenturq̃, quæ quoq̃ die sint edita,& q̃ recentissima supponantur glocientibus.
Glomus.mi.& glomus.eris.est globus ex filo uel alia re simili factus.
Glomero.as.pe.cor.implico, & globi speciẽ formo,siue filum induco.Per transla.sumit̃,p cõgregare,accumulare. Virg. Et fœdã glomerãt tẽpestatẽ imbribus atris Collectæ ex alto nubes.Hinc fit cõpositũ Agglomero, qd̃ẽ applico,adiungo. Vir.Et lateri agglomerant não.
Gloria est frequẽs de aliquo fama,cũ laude. Quint.Consentiens laus bonoꝝ gloria appellat̃. Hanc Augustin9 dixit esse iudiciũ hoĩm bene de hoibus opinantiũ. Est tñ inanis gloria uitioꝝ plærunq̃ laudatrix, q̃ diffinit̃ qd̃ sit popularis fama ex honestatis simulatione prueniens.Cice.li.offi. Vix inuenit̃,q laboribus suscẽptis,periculisq̃ aditis, non quasi mercedẽ reꝝ gestaꝝ desyderet gloriã.Inter gloriã & claritatẽ hoc interest,ut inqt Sene.lib.xiii.episto.q̃ gloria multorum iudiciis constat,claritas bonorum
Gloriola diminutiuum est.Cice. Luceio. Illa nos cupiditas incendit,q̃ alacres animo sumus,ut cæteri uiuentibus nobis ex libris tuis nos cognoscant, & nosmetipsi gloriola nostra perfruamur.
Gloriosus,gloria plenus,ut gloriosus hõ, gloriosus dies, gloriosus triũphus.Cuius contrariũ est Inglorius, qui nulla laude aut gloria dignus est, & ueluti ignobilis. Vir.li.iiii.Geor.Ille horridus alter Desidia, latamq̃ trahens inglorius aluum. Interdum tñ gloriosus affectionem significat,& in malum, ut gloriosus dicatur, qui se inaniter iactat,uel alterius inani laudatione effertur & laudari quærit,ut miles gloriosus apud Teren.
Glorior.aris.construit̃ mõ cum præpositione de. Lactã. de ira. Apollodorus quidem,ut de ciui,& populari sua gloriatur.Modo sine præpositione.
Gloriabundus,qui abunde gloriatur.
Glos appellatur mariti soror,atq̃ idem fratris uxor.
Glossa.æ.p duplex ſſ,latie lingua dr̃. Vñ glossæ,& glossaria, p interpretationibus ponunt̃,qd̃ uice linguæ, hoc est uice doctoris funganẽt.Quintil.Glossæ sunt secretioris linguæ expositiones.
Glossemata,significant dictiones minus usitatas.
Glossematici,qui glossas conficiunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Glottis.idis.latine lingua,Hinc Plin. auem quæ rex cornicum appellatur,glottida uocauit,q̃ prælongam linguam habeat.

Glubo.bis corticem detraho,Vñ & pecus glubi dī, cum pellis detrahitur.Cato de re ru.Salictū suo tpe cædito, glubito,arcteq̃ alligato,librum cōseruato. Sue. de Tybe.Boni pastoris esse tondere pecus,non deglubere.

Gluma,folliculus grani frumentarii, a glubendo, q̃ eo folliculo deglubatur granum,hoc est decorticet. Autor Varro lib.i.de re rustica.

Glucidatum suaue, & iucundum, a græco γλυκύ, q̃ dulce significat.

Glutio.is.iui.itum,deuoro.Iuue. Quales tūc epulas ipm glutisse putamus induperatorē.Hinc fit deglutio.

Gluto gulosus.Ambro. Sic amat diabolus filios suos,ut perdat,sicut amat gluto porcellum, ut comedat.

Gluten & glutinū pe.cor.colla dī græce. Aug.li.iiii.confess. Laudet te ex illis aīa mea deus creator oīm,sed nō infigaī in eis glutino amoris p̃ sensus corporis.

Glutinosus.a.ū. qđ est uiscosum, & adhæret sicut gluten. Pli.Prioris laus,ut recēs sit & leuis, linguaq̃ glutinosa. Coli Asia Mysiaq̃ dēsa,ēt glutinosa terra maxīe exuberat.Apul.Mollicie cibi glutinosi faucibus inhærētis.

Glutino.as.pe.cor.cōiungo,ferrumino.Pli. Vis bituminis,q̃ sulphuris,sistit,discutit, attrahit, glutinat. Idem. Quo genere sistiē sanguis,& uulnus glutinaī.Huius cōposita Agglutino.Augu.lib.iiii.confes. Quia nō est uera amicitia,nisi cū eā tu agglutinas, inter hærētes tibi charitate diffusa in cordibus nostris.Conglutino. Pli. li.xxiii.Cortex uitium,& folia arida uulneq̃ sanguinē sistunt,ipsumq̃ uulnus cōglutinant.Deglutino,a glutine libero.Idē li.xxv.Purgant ulcera oculoq̃,explētq̃, & adcicatricē pducunt,palpebras deglutinant.

Glutinamentū,cōpactio,cōiunctio.Pli.li.xiii.Deprendit lentigo.l.chartæ oculis,sed mediis iserta glutinamētis.

Gluo.is.glui,distringo,ualde stringo.Var.de re rusti.Duricia est enim ea,quæ non solum stringit baccam, sed etiam ramis gluit,ac relinquit ad gelicidium.

Glyciamerides gen9 chamaæ.Vñ & Macro.glyciameri des uocauit in adiciali cœna lētuli flaminis appositas.

Gn ante A

Gnaphalon,genus tomenti. Nam quoq̃ natura mollis, candida,& oīno lanea est, γναφαλώδη græce appellantur,eiusmodi sunt dictiōi folia,ut inquit Diosc. & pars cucurbitæ interior,ut est apud Aetium.

Gnarus & narus dī scius,& peritus,Gnaritas, scientia. Sallusti.Nanq̃ alii fiducia gnaritatis locoq̃, occulta fuga spatsi,alii globis eruptionē tentauere. Hoq̃ contraria sunt ignarus & ignaritas. Gnare aduerbium perite,& q̃q̃ aperte.Apul. Qui gnare id nostris oculis contemplati sumus.Vide in dictione ignoro. Antiqui gnariter pro gnare dixere,a quo pgnariter, quod ēcat audacter,strenue.Plau. Age indicā prognariter.

Gnarauit.Liuius posuit pro eo quod est narrauit,& gnarauisse,pro narrauisse.

Gnoro.as.scio licet non sit in usu,sed eius composita habentur Ignoro,& Dignoro,de quibus alibi.

Gnauus & nauus,celer,strenuus,a nauiū celeritate. Grāmatici prothesin figuram appellant,qū apponit litera principio dictiōis,ut gnatus pro natus,ghotus pro notus.Cice. Noti erāt & naui,& nari, q̃bus cum in præpositione debet,dulcius uisum est,ignoti,ignaui,& ignari dicere,q̃ ut ueritas postulabat.

Gnathos,latine gena,maxillaue dicitur,aut bucca.Inde apud Teren.Gnatho parasitus. Hinc componitur Tetragnathius a numero maxillarum gen9 araneorum siue scorpionum,ut apud Plini.li.xxix.

Gneus corporis insigne est,& prænomen.

Gnidus,ciuitas Lyciæ, q̃ duos port9 habuit,& in fronte insulam,quæ stadia septem ambitus complectebatur, Theatralis,& alta,aggeribus iūcta cōtinenti. E Gnido uiri memorabiles fuerūt,Eudoxus mathematicus Platonis sodalis,& Agatharchides peripateticus historiæ conditor,& Theopōpus Iulio Cæsari familiaris, & Artemidorus eius filius.Et his antiqor Ctesias,q̃ Xersem medicatus est,& res syriacas,persicasq̃ conscripsit.

Gnosis latine cognitio,scientia,noticia.

Gnosos urbs Cretæ in plano sita, q̃ alio noīe Cerathus (ut scribit Strabo) appellata fuit a fluuio.Ea fuit Minois regia.Hinc Gnosius.a.um.& Gnosidus da.dū. q̃uis p̃ c magis scribenda sint.Suidas.γνώσιος ὄνομα κύριον, ὁ πολίτης ἀπὸ γνωσοῦ, γνωσὸς γὰρ πόλις ἐν τῇ κρήτῃ.

Gnostici,hæretici q̃dā,q̃ se sic appellabāt,ppter excellentiā sciētiæ,uī appellari debuisse gloriabanī,quū essent oīb9 uaniores,atq̃ turpiores. Vide Aug.li.de Hæresib9.

Gnomones dūr quarti dentes,q̃bus equoq̃ ætas dignoscit.Alii gnomonē aliter accipiūt.Aug.in dialec.Si detracti loco addas gnomonē,q̃ hemicycli specie ponit, plus tetragono maiori q̃ detraxeras reddidisti. Hero. uero sic. Nam poluere & gnomonem,id est,normā, & xii.diei partes a Babyloniis græci didicerunt.

Gn ante O

Gobius piscis,q̃ & gobio dī.Iuue. Cū sit tibi gobio tūn in loculis.Martia.Principium cœnæ gobius esse solet.

Goetia,penultima cum accentu. Nam græci γοητεία dicunt genus magiæ,quæ alio nomine theurgia dicitur a legibus prohibita.Vide in Magia.

Gomor proprie mensura uini est,ut interpretatur Ambro.in epistola ad Iustum.

Gomorrha,& gomorrhū utroq̃ mō dī,sicut Sodoma,& Sodomum.Soli.de situ Iudææ.Ibi duo oppida.Vnum Sodomum,alterum Gomorrhum appellatum.

Gonos,græce γόνος latine semen,γόνυ uero geniculum,ut poligonaton herba,a geniculoq̃ frequentia dicta.

Gonorrhœi dūr semine fluētes. Nam γονὴ genitura, ῥέω fluo.Ioseph.lib.vi.de bel.Iudai.Templum Salomonis aramq̃ cingebat ex saxo lorica, usq̃ ad cubitū surgens quæ populum a sacerdotibus segregabat, & gonorrhœos arcebat. γόνος latie filius dicitur,quod patet per eius composita.Antigonus.Chrysogonus.

Gorgias nomen rhetoris celeberrimi, qui pulcherrimū librum de concordia,Græcis tunc inter se diffidētibus recitauit Olympiæ.Fuit & alius Gorgias phus Leontinus,q̃ ausus est in cōuentu poscere, q̃ de re qsq̃ uellet audire,q̃ de omni re q̃cunq̃ in disceptationē quæstionēq̃ uocaret,se copiosissime dictuꝝ esse profitebatur.

Gorgones pe.cor.dictæ sunt Phorci filiæ.s. Scylla,Medusa,Stenio,& Euryale,quæ Dorcades insulas in Oceano

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Æthiopico sitas habitasse dicuntur cõtra Hesperidum hortos, quæ ab agilitate nomen habent, πήγασον enim agilem dicunt. Scribit Diodo. fœminas fuisse in Aphrica bellicosas, aduersus quas Perseus bellum gesserit, & earum reginam Medusam debellauerit, ac interfecerit, ex cuius cruore (ut est in fabulis) mox natus est Pegasus alatus equus. Inde ad Heliconem Bœotiæ mõtem euolans, & pede saxum feriens, πήγασον hoc est fontem aperuit, a quo Pegasus est nominatus, & ab eo fons ipe Hippocrene, siue Pegaseus, siue Caballinus dictus. Et gorgoneus. a. um. nomen possessiuum. Ouid. Gorgoneas tetigisse domos. Suidas. γοργόνος, ξεῖς γυναικὸς ἀπὸ τοῦ γόργον ἔιχον φοβερὰ τὰ πρόσωπα, ὡς καὶ τοὺς ὁρῶντας θυμώσειν: καὶ πήγασος ποταμὸς, ἢ τόπος λιβύης, ἔνθα αἱ γοργόνες ἐνέτυχον.

Gog, & magog, multi putãt esse gentes Scythicas immanes & innumerabiles, quæ trans montem caucasum & mæotida paludem, & prope caspium mare ad Indiam usq; tenduntur. Sed Hiero. teste in Ezech. nõ sunt gentes, sed latino sermone gog, tectum dicitur. Magog uero deiectum, quæ non literaliter, sed spiritualiter intelliguntur, & breuitatis causa omittimus.

Gortys, ciuitas Cretæ ab Heroe cognominata. Cuius accusatiu⁹ gortyn gortyna, pleriq; gortynam. Est & alia ciuitas in Arcadia huius nominis.

Gossampinus pe. pro. genus arboris.

Gotthia, regio Europæ, contermina Daciæ, & Nouergiæ, ex qua Gotthi immanes populi, qui olim Italiam armis subegerunt.

G ante R

Grabatus pe. pro. lectus exiguus, in quo meridiari solẽt, dictus quasi carabatus, q̃ in eo capite recumbamus, κάραν enim caput, βατὸν peruium græci dicunt. Vñ p lecticis paupeꝝ & mendicantium grabati accipi solẽt, ut est in Euangelio, Tolle grabatum tuum & ambula. Scribit aũt apud græcos duplici bb, κράββαρον, & ἀττικοεισικῶς κραββάτον, cum apud latinos prima corripiatur. Virg. Membra leuat sensim uili demissa grabato. Cice. lib. ii. de diui. diuersa facit lectos & grabatos. Ait enĩ Concursare oĩum mortalium, qui ubiq; sunt, non modo lectos, uerum etiam grabatos.

Graccus nomen auis, cornici similis, nisi q̃ minor est, a uoce, quam facit, uel a gerendo dicta, q̃ iacta segetum semina gerat, uel quia ex oliuetis cubitũ se recipiens, duas pedibus baccas, & tertiam ore ferat. Seu etiam, q̃ gregatim uolitet, siue a gracilitate, propter paruitatẽ. Est huic furandi natura, ex quo nõnulli monedulam eã appellauere a furãdis monetis. Exprimit sermonem humanũ, & cauea missus reuertit. Hæ auiũ tria sunt gña. Maiusculæ similiores sunt cornicibus, nisi q̃ sunt nigriores. Minimæ, & inter eas mediæ, quibus rostra & pedes rubent.

Graculus dimi. accipitur pro monedula aue, & pro pisce qui a Plinio dicitur q̃ sit similis dracunculo.

Gracchus p duplex cc, & cũ aspiratione cognomẽ fuit familiæ Romanæ. Duo aũt fuerũt Gracchi fratres Tiberius, & Caius, ambo eloquentes, quoꝝ eloquentiæ mater Cornelia multũ cõtulit. Veꝝ & doctior & eloquentior fuit Caius, q̃ erat minor natu, quo nemo plenior, nemo uberior fuisse fertur. Grandis erat uerbis, sapiens sententiis, genere toto grauis.

Gracile adiectiuum, pe. cor. ſcat, qd̃ est tenue, & corpore macilentum. Turpil. Nosti q̃ sit gracili corpe. Interdũ gracile ponitur pro molli. Hora. Quis multa gracilis te puer in rosa. A gracilis fit gracilitas, & gracilitudo.

Gracilens, & gracilẽtum, idem quod gracile. Neuius. Vide gracilentis colorem.

Gradus sunt, ex quibus scalæ constant, & quibus ad adificioꝝ altiora conscendit, a gradiendo dicti, q̃ p eos eatur. Vir. Ærea cui gradibus surgebant limina. Gradus etiam dr gradiẽtium pedum uicissitudo, ut apud eundem. Gradibusq; sonare cõpositis. Interdum gradus sumit p stadi firmitate. Cice. li. i. offi. Nec tum multudines de gradu deiiciunt. Hinc gradum facere, & gradum iacere dicimus, ut si in arborem, tectum ue scandere uelim, ex saxo, aut scamno, aliqua ue alia re gradum facio. Cic. contra Rul. Hunc, quasi gradum quendã atq; aditum ad cætera iactum itelligetis. Gradus quoq; cognatiõis dicti sunt ad similitudinem scalaꝝ loco ꝝ ue decliuium, quos ita ingredimur, ut a proximo in proximum. i. in illum, q̃ quasi ex illo nascit ueniam⁹. Quapropter graduum hmõi alios supioris ordinis esse Caius scribit, ut sunt pater & mater, qui sũt in primo gradu. In secundo Auus & auia. In tertio ꝓauus & proauia. Alios inferioris, ut liberi. Alios ex transuerso, siue latere, ut fratres & sorores, liberiq; eoꝝ. A gradus fiunt adiectiua Tardigradus. a. um. pe. cor. ꝓ eo q̃ tarde gradit. Vnde testudinem tardigradam dicimus. Spissigradus, ꝓ frequenti graduum motu incedente. Plau. Spissigradissimos tardiores, q̃ corbitæ sunt in trãquillo mari.

Gradior. is. quasi p gradus eo. A quo regrador pe. cor.

Gradator, a magno gradu. Plau. in Pœnu. Viceritis cursu ceruas, & gradatorem gradu, legitur tamen & grallatorem a grallis.

Gradarii eq., q̃ sine succussatiõe molliter incedũt. Lucil. li. xiiii. Ipse equus non formosus gradarius optimus.

Gradatio, apud rhetores dr, cũ ex prima sententia oritur secunda, & ex secunda tertia, atq; ita deinceps.

Gradatim aduerbiũ, ſcat p gradus, & ordinate, lenteq;. Var. li. i. de re rust. Cato q̃dem gradatim aliũ ꝓponens alio, agrũ meliorẽ dicit esse in nouem discriminibus.

Gradiuus pe pro. a gradiendo, uel q̃a gradatim, & p ordines in bellũ itur. Vñ Mars gradiuus dictus est. Sunt tñ qui gradiuum a gramine dictũ putent, q̃a gramine sit ortus. Vñ & graminea corona in re militari maximæ est honorationis. Alii a uibratione propter hastas crebro in bello uibratas, q̃n græci κραδαίνειν uibrare dicunt, alii gradiuum nõ latinũ, nec græcũ, sed thrax uocabulum esse, & significare bellicosum, & forte dicunt.

Gradior. eris. gressus, ſcat uado. Lact. li. iiii. Claudis uero ac pedũ uitio afflictis, non modo gradiendi, sed etiam currendi dabat facultatem. Huius composita sunt Aggredior, Antegredior, Congredior, Digredior, Egredior, de quibus alibi. Ingredior. Introgredior. Dicimusq; ingredior foꝝ, & in foꝝ: Aliq̃n ponit pro simplici gradior, incedo. Virg. li. iii. Ge. Continuo pecoris generosi pullus in aruis Altius ingreditur. Cice. ad Atti. Si dormis expergiscere, si stas ingredere, si ingrederis curre, si curris, aduola. Interdũ ingredi est ꝓuenire, & se ostẽ-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dere. Plau. Nihil te pudet ſceleſte in conſpectu ingredi
Ingredi in mulierem, eſt mulieris pſonam aſſumere.
Hiero. in pſal. interpre. Solet in theatris unus homo frequenter diuerſas hīe pſonas, nūc ingredi in mulierē, nunc in uirū, nūc in regē, & q in regē pceſſerat, rurſus in ſeruum, pcedit. Interdum eſt quaſi incipere. Lact. li. vi. Iuſtus ergo, qm̄ dux aſperūq; iter ingreſſus eſt. Cic. ad Curionem. Qui ingredior ad explicandam rōnem ſententiæ meæ. Introgredior. Virgi. Poſtq̄ introgreſſi & coram data copia fandi. Progredior, ultra procedo. Cice. in Lel. Id primum uideamus ſi placet, quatenus amor in amicitia progredi debeat. Hinc progreſſus, & progreſſio, pro proceſſu. Idem li. i. Tuſ. Qui errantium ſtellarū motus, pgreſſiones, inſtitutioneſq; notauit. Ali qñ pgredi eſt anteire. Plau. Extremū intra carcerē ipm pgredi parthenopeum. Prætergradior, ultra tranſeo. Cice. Appio Pul. Currens Lepta uenit, mihiq; nuncia-uit te iam caſtra ptergreſſum eſſe. Apul. Cunq; ſtabulū ptergreſſus fuiſſem, re cognita, cœpit retrocedere. Hiero. Ponam & aliam expoſitionem, ne qd uidear ptergreſſus. Regredior, retro gradior, reuertor. Plau. i Aul. Illuc regredere ab oſtio. Lact. lib. vi. Cum uentū fuerit ad extremū, unde iam regredi nō licet. Supgradior, ſuperambulo, ſupero, ut eſt illud. Sed tu ſupgreſſa es uni uerſas. Subtergradior, tranſgredior, ultra gradior. D. Brutus Cice. Vt alpes tranſgrederer. Lact. li. ii. Nemo tunc milleſimū annum tranſgreſſus eſt. Tranſgreſſio apud rhetores dī cum ab ea ſententia, quam ppoſuimus, cōuertimus ſermonē ad aliquā pſonam, aut rem aut fortunā, & tanq̄ pſentem appellamus, ut hæc mulier nup fuit locuplex, & potens in amore, atq; deliciis neceſſarioꝝ, ornatus eius opibus abundabat, magnus ancillarū, q̄ ſequebanť, comitatus appellabať. Nunc cōtra ſubito, & graui caſu afflicta, uix mediocris ancillulæ dignitatē retinet. O fortuna, q̄ uehemēter te rerū uarietas oblectat, & q̄ magno odio eſt tibi beatæ uitæ perpetuus, & conſtans fructus.

Graſſor. aris. quaſi a gradior frequentatiuum eſt. Feſtus Graſſari pprie dīr latrones, uias obſidentes. Gradi ſiq̄dem ambulare eſt. Vñ tractū graſſari ab impetu gradiendi. Sed cū qs graſſať, i. cum impetu, ſiue frequenti gradu uadit in aliquē, & bono & malo aīo graſſari poteſt. Ideo & in bonā, & in malā partē accipi pōt. In bonam. Salu. in iug. Sed dux atq; imperator uitæ mortalium animus eſt, qui ubi ad gloriā uirtutis uia graſſať, ideſt, cum frequenti gradu uadit, abunde potens, pollenſq;, & clarus eſt. Sil. Graſſandum ad clara periclis. In malum. Lact. li. ii. Suis em̄ uitiis perditi ſæuiunt, & graſſanť, ut pdant. Ab hoc malo aīo in hoc uerbo graſſor ſæuio ſignificatio naſcit, eo q̄ cum qs graſſatur, i. frequenti gradu, ſiue cū impetu pperat in aliquē, ut ipm telo, ſeu quouis alio modo feriat, uel malo aīo rapiat, hoc ſæuire dī. Lact. li. iii. Archipirata quiſpiā, uel latronum ductor ſi ſuos ad graſſandū cohortē. Cæſar. Graſſati in hoſtes uetat. Aliqñ in hac ſignificatione ita accipiť, ut etiam in ppriam ſignificationē redigať. Liui. li. ii. Trecenti cōiurauimus principes iuuētutis Romanæ, ut in te hac uia graſſaremur. Antiqui tñ graſſari p adulari dicebāt. Huius cōpoſitū Oggraſſor, qd̄ eſt obuiam, ſeu cōtra cū impetu, aut freq̄nter gradior. Plau. i Pœ. Niſi cū pedicis cōdidiciſtis oggraſſari gradu.

Graſſator, q p uim, & inſidias latrocinať. Iuue. Interdū & ferro ſubitus graſſator agit rem. Calliſtratus. Graſſatores, q ꝑdæ cauſa id faciūt, pximi latronibus habenť.

Græcus nomen uiri proprium, a quo Græcia regio Europæ dicta eſt.

Græcia Europæ regio a græco rege dicta, hæc ab Iſthmi anguſtiis incipit, & a ſeptentrione in meridiem uecta, qua ſol oriť ægeis, qua occidit ioniis fluctibus obiacet. In ea Athenæ & Marathonii cāpi, Citharon & Parnaſus mōtes. Hic fiūt græcus, græcanicus, & græcoſtaſis.

Græcus. a. um. poſſeſſiuum ut uir græcus, mulier græca, dogma græcum.

Græcanicus. a. um. aduenticium de græcis ſumptum uelut notum, ut hectores neſtores.

Græcoſtaſis, pe. cor. quaſi græcoꝝ ſtatio. Locus, de quo Varro ſic habet. Ante curiam hoſtiliam roſtra, dextra a Comitio locus ſubſtructus, ubi nationum ſubſiſteret legati, qui ad ſenatum eſſent miſſi. Is græcoſtaſis appellatus. Senaculum ſupra græcoſtaſim, ubi ædis concordiæ, & baſilica Opimi.

Graiugenæ, penultima correpta græci dicti ſunt.

Græcari, eſt conuiuiis & libidinibus operam dare, ab eō q græci liberius ſe haberent in conuiuiis. Nam qñq; uerba trahuntur a moribus nationum.

Gralæ p ſimplex l, fuſtes furculas habētes, ſūt qb⁹nituntť.

Grallatores dicuntur, qui in perticis abiegnis paſſus ingentes faciunt, alio nomine dīr a græcis calobathræ. Grallatorium gradum Plau. uocat maximū, ſicut ecō trario minutulum formicinum, & teſtudineum. Plau. Vinceretis ceruas curſu, & grallatorem gradu.

Grāma. atis. & grāmatum. ati. latine lra dī. Vñ epigramma, & epigrammatum, cū aliis a gramma cōpoſitis.

Grammatica literaria dicitur. Eſt em̄, ut literæ ſuas cuſtodiant uoces, & quaſi depoſitum reddant. Eſt enim grammatica rectæ loquelæ, rectæq; ſcripturæ ſciētia quæ uſu, ratione, autoritateq; conſtat.

Grammaticus, literatorius, ſeu literator, qui grammaticam docet, qui & grammatiſta dici poteſt, & triuialis. ſed & poetaꝝ interptes grāmatici dīr, uerſanturq; nō ſolum circa ſermonem, ſed etiā circa hiſtorias, & carmina euagantur. Mar. De Epigrammatis ſuis. Grammaticis placeāt, & ſine grammaticis. Grāmatici prius critici dicti ſunt, autore Dione Chryſoſtomo. Cor. Nepos ait literatos proprie appellādos eſſe poetaꝝ interpretes, qui a græcis grammatici nominanť. Hi tātum autoritatis habuerunt, ut cēſores eſſent, ut iudices, eoſdem literatores uocitatos, Meſſala Coruinus autor eſt. Sunt qui grammaticum a grammatiſta diſtinguant ut literatum a literatore, tanq̄ grāmaticus abſolute, & perfecte doctus ſit, ſicut literatus. Grammatiſta, ſicut literator mediocriter eruditus.

Grammaticus. a. um. quod ad grammaticam pertinet.

Grammatocyphon, qui capite ſummiſſo, & in genibus papyrum tenens ſcribit.

Grammatice loqui eſt ubi cura ſermonis uitium nō admittitur, latine loqui, ubi elocutione lucēſcit oratio.

Grammateus, a græcis dī ſcriba, a rationibus ſcripturarius & librarius dicebať, qui rationes publicas ſcribit in tabulis, nunc uulgo cancellariū noſant. Apul. lib. xi.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Tunc ex his unus quem cuncti grammatea dicebant. In libris regum. Auricularius a secreto dī, quē lingua uernacula secretariū appellant, & ab epīs. Suidas ait grāmatea esse notariū, & ἀπορρήτων. i. arcanoꝝ partici pem. Archigrammateus princeps scribarum.

Grammatophylaciū, locus ubi scripta publica seruanť.

Gramme, longitudo sine latitudine mensuræ subiecta. Aug. Si omissa latitudíe, solam qs longitudinē uoluerit emetiri, lōgitudo sine latitudine mensuræ subiecta grāme dī, nō qđ sit lōgitudo aliqua, q̄ careat latitudíe sed q̄ solā qs metiens longitudinem, grammen metiri dī. Et hæc linea a nostris dicíť. Eam ita diffinit Euclides. Linea est longitudo illatabilis. Emensa uero cum longitudine latitudo, dicíť epiphania.

Gramiæ sunt oculorum pituitæ. Vnde gramiosi oculi, a quo qui tristes sunt, in hodiernum quoq; diem gramiosi uulgo nominantur.

Gramen herba uulgatissima sic dicta, q̄ geniculatis internodiis mirifice serpat, a gradiendo, uel a gignendi fœcunditate. Crebro enī nouas spargit radices. Refert Plini. eam herbam nasci, ubi humanus sanguis ceciderit. Gramen capiti circundatum sanguinis fluxiones e naribus sistit. Qñq; tamen gramen ponitur generaliter pro omni herba. Vnde graminea corona dicta est, quæ ab uniuerso exercitu seruato seruatori dabať, ubi obsessos aliquis seruasset, quodcunq; id genus herbæ foret, decerpto uiridi gramine.

Graminosus. a. um. plenus gramine. Colu. li. i. Quid syluester ager, quid humidus, & gramīosus, quid siccus & spurcus recusaret.

Grando gutta aquæ in aere congelata, sic dicta, qđ soliro grandior sit. Vel quia granis contineatur, hinc grandinosus a. um. ut grandinosa loca, in qbus frequentes sunt grādines. Grando etiam quam græci χάλαζαν & χαλάζιον uocant, collectio est sub cutē buboni, & Ægyptiæ fabæ similis, ut inquit Iul. Pollux, dolorem, si tangatur afferens. Dicuntur & in oculo grādines, cum segnis humor circa palpebras coit, sed ita ut id tuberculum digito huc & illuc impelli possit.

Grandinosus a um. ut grādinosus locus, in quo frequentes sunt grandines. Et grandinosum cælū, q̄ sæpe grandines infert. Colu. li. iiii. Post hæc non ignorabit dñs loci plus esse posse qualitatē cæli frigidam, uel calidam, siccā, uel roscidam, grandinosam, uentosamq;, uel placidam, serenam, uel nebulosam, ideſt, quæ sæpe grandinem infert. Roscida, quæ siccitatibus laborat.

Grandinatus a. um. participium, quod est grandine saucium. Augu. in Psal. Grandinata est uinea. Idem de cō uenientia a. x. præceptorum. Qui suo malo desyderio forinsecus furantur, iusto dei iudicio intrinsecus grandinantur. Et infra. Quid tibi prodest si ubi homo non uidetur furaris, & ubi deus uidetur grandinaris?

Grandebalæ pe. cor. pili subalares, quos Volsellis tolli sæpe molliores iubebant.

Grandis & hoc grande, apud ueteres, non ad corpus, sed ad ætatem tantum referebatur iam adultam. Teren. An sedere oportuit domi uirginē tam grādem. Quod si natu addať prouectiorem ætatem significat, & iam pene senilem. Pli. Iunior. Mulier natu grandior, & tot liberorum parens. Nunc uero grandis sumitur pro magno, & nonnunq̄ ad inanimata refertur. Hiero. Grandes materias ingenia parua non sufferunt.

Grandiusculus. la. lum. Diminutiuum. Teren in An. Iam fere grandiuscula profecta est.

Granditer aduerbium. Cypria. ad Cornelium. Docuisti granditer deum timere. Christo firmiter adhærere.

Granditas dicta est maior ætas. Sisen. lib. iiii. histo. Neq; ætatis granditatem, neq; ea merita, neq; ordinis hónestatem, aut dignitatem sibi esse excusationi.

Grandæuus. a. um. quod est prouectioris ætatis, hoc est, grandis æui, ideſt senex.

Grandiloquus pe. cor. eloquens, & q cum quadā uerboꝝ magnificentia loquitur. Cice. Nam & grandiloqui (ut ita dicā) fuerunt, cum ampla sententia, tum grauitate & maiestate uerborum. Hinc grandiloquentia.

Grandio. is. iui i itum. grandem facio. Plau. in Aul. Si hodie hercle fustem cepero, aut stimulum in manu, te, studineum istum tibi ego grandibo gradum.

Grandesco, cresco, grandis fio. Plin. li. xviii. Crescente luna, frumenta grandescunt. Hinc ingrandesco, quod est ualde uel intus grandis fio. Colu. Quæ lens, ut celeriter prodeat, & ingrandescat, antequam seritur fimo arido permisceri debet. Idem lib. ii. Omne autem frumentum spicam a tertio ad quartum nodum emittit, & cum totam edidit, octo diebus defloresçit, ac deinde grandescit diebus quadraginta, quibus post florem ad maturitatem peruenit.

Granum fere frugum dicitur, ut tritici, hordei, farris, & hmōi, quod est intimum solidum. A quo granarium. Acini sunt cæteroꝝ fructuum, ut uuæ, baccaꝝ, & hmōi. Granum etiam generaliter dī pro omni eo, qđ græci uocāt coccum. Vnde coccum ilicis granum uocamus. Et coccum granum Emerita Lusitaniæ, ac bæthica fere tota copiosum fert. Vnde puto cōsecutum ut regio ea modo granata nominetur pro bæthica.

Granarium locus in horreis seruandis seminum granis paratus, uel in quo grana frugum reponūtur. Var. At triticum condi oportet in granaria sublimia, quæ perflentur uentis ab exortu, & septentrionum regione, ad quæ nulla aura humida e propinquis locis aspiret. Granaria quidam habent sub terris spelunças, quas uocāt syros, alii puteos. Persius. Iam nunc astringas, iam nūc granaria laxes. Nonnulli horreum ab hordeo. Festus a farre farreum uocat.

Granosus. a. um. dicitur omne quod intus habet grana.

Graphis. idis. ars pingendi uel pictura, quæ maxime lineis constat, & linearis uocatur, quam Pli. li. xxxv. scribit esse inuētam a Sophocle. Dicta graphis a stilo, quē græci graphion, & graphida quoq; nominant. Vitr. li. i. Architectum oportet graphidis scientiam habere. Pli. xxxv. Graphidis uestigia extant in tabulis, ac membranis, ex quibus proficere dicuntur artifices. In quo sciendum, per graphidis uestigia, picturæ genus accipiendum esse, quod græci uocant ichnographiā. Ea est circini, regulæq; modicæ continens usus, ex qua capiunt formaꝝ in solis areaꝝ descriptiones, ut inquit Vitr. li. i. qui & orthographiam & sciographiam nominat.

Graphium stilus ferreus, seu penna argentea, qua signantur in tabellis literæ, ut olim in cera, seu figuræ. Amb. li. Hexa. Neq; uero, si ipse nō comphendas, idcirco nō

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cœpit,aut nequaq̃ desinet,si ipse circuitum, uel atramento,uel graphio ducas,Ouid. Quid digitos opus est graphium lassare tenendo. Stilus autem, sicut docet Hieron. in expositione Psal. scribit in cera. Calamus in charta membrana,aut in quacunq; materia,quæ apta sit ad scribendum.

Graphus scriptus,uel pictus. A graphus non scriptus, uel nõ pictus. Graphia,scriptura uel pictura. Vnde scribo,p pingo,etiam apud nos,& picturas legere dicimus.

Graphicus hõ dr ad unguẽ factus absolutusq;, & quasi pictoris manu expolitꝰ. Plau. Næ tu habes seruũ graphicum,& quantiuis pcii. Graphice,eleganter,polite.

Graphicotera quoq; per comparatiuum dicta absolutiora elegantioraq;.

Graphe,apud græcos dr accusatio. Et ut inquit Suidas genus est cuiusdam publicæ accusationis.

Graphiariũ,graphio ꝛ theca,in qua stili reponunt,qbus & scribere simul, & pingere solebant,anteq̃ penicilli, & colores inuenirent. Dicitur & theca graphiaria. Mar. Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro.

Gratia (inquit Augu.) dicta est,qa gratis datur. Quare gratis datur? Quia merita non præcesserunt,sed beneficia dei te præuenerunt. Vnde recte gratia sumit pro beneficio. Cice. Cũ pstrim considerẽ nullã esse gratiã quá uel nõ capere aius meus in accipiẽdo, uel remunerando,cumulandoq; illustrare posset. Omne em̃ quod habent hoies a deo,gratia est. Nihil em̃ ex debito hñt. Quis em̃ prior dedit,& retribuetur illi? Tres aũt apud ethnicos scribunt fuisse gratias. Aglaiam .i. lætitiam. Thaliam .i. uirentem, quia beneficium semper uiret. Euphrosynem,quã delectationem nominant. Hæ græcis χάριτες uocant ἀπὸ τῆς χαρᾶς, quod lætitiam significat. Merito em̃ lætari uident, & q dant, & q accipiunt beneficium. Tris aũt ideo esse ꝓdiderunt,qa & beneficia esse in alios debemꝰ, & alio ꝛ bñficia suscipere, & his, q in nos liberales fuerũt retribuere. Dare aũt & accipere & referre,tres actus sunt inter se distincti. Hinc gratiosus. Aliquando capitur pro pœna,siue damno. Cic. Vt pro iniuria parem ei gratiam referret. Aliquando pro mercede. Idem in Lel. Vt em̃ benefici,liberalesq; simus non ut exigamus gratiam .i. mercedem,uel utilitatem neq; beneficium fœneramur,sed natura propensi ad liberalitatem sumus. Aliquando pro pace seu amore. Teren. in Hecy. Neq; alio pacto componi potest inter eas gratia. Et in Eunu. Adibo, atq; ab eo gratiam quã uideo uelle inibo. Aliquando pro benignitate. Tibul. Gratia magna Ioui,uetuit pater ipse ualere. Aliqñ pro causa,seu respectu. Salu. Rem oẽm aperit,cuius gratia mittebãtur. Aliqñ pro uirtute,seu efficacia,ut frequenter apud Ambro. Aliquando pro laude. Quintil. Nullã ingenii sperantes gratiam. Habere autem gratias,uel agere,uel referre. Vide in dictione Ago.

Gratus,qui gratiam,p beneficio refert, uel saltẽ memor est accepti beneficii. Cuius contrarium est ingratus, a quibus gratitudo,& ingratitudo. Grate,& ingrate aduerbia,& gratis,& ingratis. Accipitur etiam gratus ꝓ læto,& ingratus pro tristi. Vir. li. vii. Et cineri ingrato suprema ferebant. Et gratus pro spontaneo. Et ingratus,pro inuito,& coacto legitur.

Gratiosus,ualde gratus. Nam plenũ gratia ſcat, & is est qui habet gratiam .i. qui in populo acceptus est. Ci. lib. iii. offr. Tum Pithius,ut argentarius, qui esset apud oẽs ordines gratiosus .i. habens multam gratiam, Idẽ Lentu. Vehementer confidit his nostris literis apud te gratiosum fore .i. ualde gratũ. Gel. accipit gratiosum,tam pro eo,qui gratias adhibet,quã qui admittit.

Gratis aduerbiũ,significat sine ꝑmio,sine merito, quod uulgo dicitur,per gratiã. Hie. in Geñ. Quia frater meus es,nõ seruies mihi gratis. Amb. In diuinis scripturis reꝑscribit, qui non studuerit dare gratis, quod ipse gratis acceperit. Alias significat spõte. Augu. lib. iiii. Confessi. Quorũ exempli gratia quædã gratis posui, uel in ipso substantiæ genere innumerabilia reperiunt, Sic ingratis inuite,nõ ultro,quia ultronea grata sunt. Ingrata, quæ ab inuitis,& recusãtibus fiũt Plaut. in Amphi. Hęc heri immodestia coegit me,qui hoc noctis ingratis excitauit. Teren. in Eu. Opus faciam,ut defatiger usq; ingratis ut dormiam.

Gratuis,a quo fit Gratuitus. Plau. in Asi. Caue ne gratuis id est Caue ne grãm tibi nullã habeamus quod populum attentum feceris si modo interturbes.

Gratuitꝰ. a. um, pe. pro. quod daf gratis .i. sine ꝑmio, & qd nõ est mercenariũ. Ci. li. i. de le. Quid liberalitas, gratuita ne est,an mercenaria? si sine ꝑmio benigna,est gratuita,si cũ mercede,cõducta. Augu. Gratuitã nobis impendit deus dilectionẽ, qbus gratis unigeniti sui misit redemptionem.

Gratuito aduerbium significat sine præmio. Sue. in Cæ. Omnibus uero circa eum,atq; etiam parte magna senatus gratuito,aut leui fœnore obstrictis.

Grates numero tm̃ plurali, & in hac tm̃ terminatione ꝓ gratiis,q̃ referri debẽt ꝓ accepto beneficio. Vir. Grates psoluere dignas, Non opis est nostræ Dido.

Gratificor,rem gratã facio,cõsentio,cõplaceo. Cic. Len. Quod Pompeio se gratificari putãt. Differũt tñ gratificari,& gratũ facere, quod gratificari in se cõtineat qd dam maius. Est. n. beneficũ esse. Vnde dicimus deũ gratificari hoibus, quasi sit beneficia conferre.

Gratum uero facere sit obsequi,inseruire. Cice. Si hũc iueris,gratissimum mihi feceris. Hinc Gratificus.

Grator,aris. diis grãs ago,& q̃si supplico. Oui. li. iii. Fast. Quisquis ades,castæq; colis penetralia Vestæ,Gratare iliacis,thuraq; pone focis. Interdũ Gratari est gaudere de bono ꝓprio,ut apud eundẽ li. ix. Meta. O superi toto q̃ libens mihi pectore grator. Qñq; etiam est lætari de bono alterius. Vir. Inueni germana uiam,gratare sorori. Liui. li. vii. Tuũ sequentes currũ Iouis optimi maximi templum gratantes ouanteq; adire.

Gratulari cũ dtõ,ꝓprie est diis,siue hoibus, qui nobis beneficii fuerũt in successu,aut nro,aut alio ꝛ, cũ laudibꝰ festiuitatẽ oñdere. Orif em̃ ex lætitia gratulatio, ut ex dolore q̃rimonia. Lac. li. vi. Nihil ẽ qd sibi aliqs gratulet, si has inanes uirtutes adeptus est. Enni. in Hecuba. Iuppiter tibi summe tandẽ male re gesta gratulor. Interdũ ptermittif dtũs,cũ fuerit ꝓnomen. Oui. Prisca iuuẽt alios,ego me nũc deniq; natũ Gratulor, ubi itelligif mihi. Quin. Gratulemur iã q̃ nulla ciuitas laborat, subitelligif nobis. Gratulari ẽt ẽ grãs agere, siue supplicare. Li. Triũphãtes i capitoliũ ascẽdebãt, Ioui optimo maxio, cæteriq; diis gratulaturi, nec mirũ, si gratulari

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diis dicimus,quasi ostendere nos illis aggaudere, cũ salutare etiã eos dicamus,quasi salutẽ illis optare,qd nõ dtis,sed hoibus cõuenit. Vñ dicimus.Salue sancta parens.Gratulari cũ actõ,est gratũ habere.Ter. in Eu.Salutãt ad cœnã uocant,aduentũ gratulanť.Plau.in cap. Vbi quisq; uidet,eunt obuiã,gratulanturq; eam rem .i. gratã habẽt.Huius compositũ est congratulor.

Graue,suapte natura significat ponderosum,ut graue saxũ, qd nos cũ molestia grauat in ferẽdo. Vir. Vomis & inflexi primũ graue robur aratri. Et p trãslationem dr,morbus grauis,senectus grauis i.molesta, qm q molestiã ex senectute,morbo,cæterisq; hmõi sentiũt,qua si onere itolerabili pmunť,qd cupide uelut graue on⁹ a se uellent deponere.Cic.in Cato.Quod nunq; senectu tẽ tibi grauẽ esse senserim. Itaq; unus est modus, q̃ corpori,aut aio molesta sũt,ea grauia appellare,eo q; molestia a mole.i.a re magna uocata est. Alter modus ẽ, q; quemadmodũ grauia, & grãdia saxa nõ facile loco mouenť,sed ad oẽm tempo⁊ mutabilitatẽ hærent, ita hoies cõstantes,ac sapiẽtia pditi merito graues dicunť, q; nec pcibus,nec minis,ab æquo dimouenť,ut hi faciunt quos leues uocamus, qui in similitudinẽ paleæ,ad oẽm aurã uentilanť.Hinc grauitas p firmitate,ac constantia animi,ac in uultu,morib⁹, uerbis, rebus agẽdis quædã seueritas.Aliq̃ p molestia,& magnitudine, ut grauitas odoris,grauitas doloris, grauitas somni. Vatiis aliis modis dr graue,sed ad hos reduci possunt. Nã ponit p pnicioso,acerbo,nocẽte,Ci.lib.iii.offi.Magnũ illud bellũ, & grauẽ aduersariũ iperii sustulissent. Idẽ Facilius & in morbos incidũt adulescentes, & grauius ægrotãt.Pro forti,& robusto. Vir.li.v.Prima pares inerunt graui⁹ certamia remis.Pro grãdæuo.Idẽ.Hic gravis Entellũ dictis castigat Acestes.Pro utili,solido,firmo,cõstãte.Ci.li.i.offi. Vt iã sint alia grauiora,atq; meliora,tñ nos studia nostra naturæ regla metimur. Pro tristi.Vir.li.viii.Grauior ne nũcius aures uulneret.Pro sapiẽti cũ auctoritate.Cic.in Hor.Quid.n.aut Herodoto dulci⁹,aut Thucydide graui⁹.Pro põderoso.Vñ grue æs dr,qa deni asses singula pondo efficiebãt.Pro necessario.Lucil.lib.xxxviii. Habeasq; aio mihi admodũ causã grauẽ fore, q̃ me ab ullo cõmodo abducat tuo. Pro pleno.Virg.Tum pietate grauẽ,ac meritis si forte uirũ quẽ Cõspexere silẽt.Pro fœcũdo, & frugifero. Idẽ Quid labor,aut bñfacta iuuant, qd uomere terras Inuertisse grauis ? Pro multo.Varro. Vbi graues pascantur,atq; alanť pauonũ greges.Salu.lib.iii.hist. Cœpit p oẽm puiciã graue pciũ fructib⁹ esse.Pro amaro. Var. in qnquatribus. Absynthiũ ut bibã graue & castoreũ. A grauis fit aduerbium grauiter,& graue.

Grauatus,a.um. Vide in dictione Graue.

Grauiter significat multũ.Cæcil.Placere hoc cœpit grauiter. Cice. Nec uero audiendi grauiter, qui inimicis irascendũ putant. Vir.Grauiter spirantis copia thymbræ.Aliquando significat aspere,male.Idẽ Graue olentis auerni.Aliquando moleste.Cic.Grauiter, & iniquo animo tuli.Aliq̃ sapienter.Idem Si quid prudenter, si quid grauiter factum est,hoc est,nõ leuiter,ac insipiẽter,sed mature,sapienterq;.

Grauedo ponderositas.Sumiť quandoq; pro morbo,qui est torpor marcid⁹,& capitis grauitas somnolẽta. Pli. de Mandragora.Sic quoq; noxiæ uires grauedinẽ affrũt etiã olfactu.Alias significat distillationẽ humoris ex capite,quæ nares claudit,uocẽ obtundit,tussim sicã mouet,sicut docet Cel.lib.iiii.Plau.in Asi.Quod illã haud simulet quasi grauedo profluat.Hoc ne sic faciat tu labellũ abstergas. Græci coryzas noiant. Hippocrates distillationes oẽs & grauedines noiat coryzas.

Grauedinosus,nõ solũ qui grauedine infestatur,sed etiam qui ad eũ morbũ est ꝓcliuior.Cic.lib.iiii. Tus.Itaq; dicimus quosdã grauedinosos,quosdã torminosos,nõ quia iam sint,sed quia sæpe sint.Pli.appellat Eruũ grauedinosum,quod bobus in pabulo grauedinem facit.

Graueolẽtia,malus odor,Pli.Et oris graueolentia tollit.

Grauo,as.premo,onero,molesto.Vir. Nec me labor iste grauabit.Huius cõposita aggrauo,quod est super,seu plus grauo. Colu.li.ii. Tum etiã ratio rustici aggrauat exiguo ꝓfectu opis. Degrauo, deorsum grauo.Idẽ li.i. Et qd prius extructũ iminebat cedẽti paulatim degrauatum põdere suo pceps attrahet.Vir.li.iii. Degrauat Ætna caput.Cypria.Quo mõ cœlum petũt,& ad sublimia,& alta cõscẽdũt,qui terrenis cupiditatibus degrauanť.Ingrauo,intus seu ualde grauo.Hiero.in Exo.Ingrauatũ est cor Pharaõis. Prægrauo, ualde grauo. Idẽ ad Marcellã. Quapropter moneo, ut dũ mundi huius uiã currimus,nõ duabus tunicis,nõ calciamento⁊ pellibus pgrauemur.Et hæc omnia habent pe.cor.

Grauor depo.Plau.in Mili.Quid grauaris ? id est,graviter fers.Et modo absolutum,modo transitiuum est,ut cum dicimus.Grauor aduentum tuum. Passiuũ est cũ dicimus Grauor ingenti onere.

Grauate aduer. significat cũ labore,siue cũ molestia.

Graueſco,is.grauis & oneratus fio. Vir.lib, ii.Geor. Nec minus interea fœtu nemus omne graueſcit .i. onerať Hinc aggraueſco,magis grauis fio.Terẽ. in Ecy. Male metuo,ne Philomenæ magis morbus aggraueſcat.In graueſco,eiusdem significationis est.Auguſt.li.ii. ciui. dei. Nam ingraueſcente peſtilentia ludi ſcænici Romæ primitus inſtituti ſunt.

Grauida mulier,quæ iã cõcepto fœtu grauať. Prægnãs, q̃ iam occupata est in generãdo,quod cõcepit. Augu. quo modo fiet iſtud ut utero grauida ſim pudico,& ĩmunis ſim a marito ? Aliq̃ ponitur pro plena.

Grauido.as.pro impleo ueteres poſuerunt .Cæcil .Titte per myſteria hic honeſte grauidauit probo. Leo papa. Virgo regia dauidicæ ſtirpis eligiť, quæ ſacro grauidanda fœtu,diuinam humanamq; prolem prius conciperet mente, q̃ corpe. Et inſciens propinqua partui incitatus ſit fœtu eius.

Grauaſtellus grauatus annis.Plau.ĩ epi.Sed quis est hæc muliercula & ille grauaſtellus qui uenit.Quidã tamen ſegunt Rauaſtellus a rauo colore.

Grex differt ab armento,q; grex minor⁊ aniãliũ sit congregatio,ut ouium porco⁊,capra⁊,Armentũ maio⁊ ut camelo⁊,boum,equo⁊.Hie. in Deu. Habueriſq; armenta boum,& ouiũ greges.Oui.Mille greges illi,totidemq; armenta p herbas Paſcebãt. Vir. Hæc ſatis armentis,ſupat pars altera curæ, Lanigeros agitare greges,hirtaſq; capellas.Inueniť tamẽ qñq; grex de maioribus dici.ſ.bobus. Vir. Aut aliquam in magno ſequiť grege.Tñ ad diſtinctionem addidit magno, ſicut Ho-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ra.adiecit mugientiũ. Aut in reducta ualle mugientiũ ꝓspectat errantes greges. Quasi grex generalius nomẽ sit,armentũ specialius. Et illud sine appositio de pecoribus minutis intelligat, cũ appositio possit etiã ad maiora transferri. Apul.tñ dixit in greges equos sicut Ci. Fudit apothecas,cecidit greges armẽtoꝝ. Col.li.i. Nec absunt greges armẽtoꝝ cæterorũq; quadrupedũ culta, & dumeta pascentiũ. Ex quo dat intelligi grex generaliꝰ esse nomẽ. Armentũ specialius,& nõ solũ de quadrupedibus dr grex,sed etiã de auibus. Aug.li.xii.ci.dei. Alias uero greges instituerit,q̃ cõgregatæ, atq; in gregibus malint uiuere,ut sunt columbæ,sturni,cerui,damulæ, & cætera huiusmodi. Etiam bonoꝝ uel maloꝝ hoim dr grex. Cice. In his bonis gregibus omnes aleatores, omnesq; impuri,impudiciq; uersantur. Et est tam fœmi.q̃ mascu.gene. Græci ἀγέλω gregem dicunt.

Gregarius, magister gregis. Apul.lib.vii. Gregarius ille ꝓduxerat. Gregarius quoq; dr uilis & ꝓmiscuus, ut gregarius miles nõ electus, sed tumultuarie undecũq; collectus. Salu. Deinde multi memores Syllanæ uictoriæ, ꝙ ex gregariis militibus,alios senatores uidebãt, alios ita diuites,ut regio uictu,atq; cultu uitã agerent. Colu. li.vii. Gregarioꝝq; pastoꝝ,uelut minutã,pfessionis suæ disciplinam constantissime repudiasse.

Grego.as.de quo Priscia. Sũt & aliæ deriuationes diuersas terminationes hũtes,tã a noibus, q̃ a uerbis nascentiũ uerboꝝ,ut a græco græcisso,& græcor, a grege gre go,a pho philosophor. Huiꝰ tñ cõposita magis in usu sunt,ut abgrego,qd est deduco. Aggrego,associo,adiũgo. Lac.li.iiii. Si nobis credẽdũ nõ putãt, credãt Homero,q summũ illũ Ioué dæmonibꝰ aggregauit Cõgrego. Idẽ in eodẽ. Aliũq; sibi populũ fideliorẽ ex alienigenis cõgregaret. Segrego seorsũ pono,diuido. Festus. Segregare,ẽ ex pluribꝰ gregibꝰ ptes seducere. Et hæc oĩa

Gregalis,& hoc gregale,quod in grege ui (hñt pe.cor. uit. Var.lib.ii.de re rust. Equi boni futuri signa sunt, si cum gregalibus in pabulo contendit in currendo. Pli. equas gregales uocant,quæ in grege sunt.

Gregatim,p diuersos greges. Var. Merula,ꝙ mera.i. sola uolitet. Contra ab eo graculi,ꝙ gregatim.

Gressus.a.um.participium a Gradior. Gressus.us. incessus,ambulatio,ut gressus meos dirige.

Gressibile,qd aptũ ẽ ad gradiendũ, ut hõ est gressibilis.

Gressutus.a.um.pe.pro.idẽ qd gressibile,nõ qd magnos habet pedes,ut quidam autumant. Nam Aug.in diale. sic scribit. Socrates est homo,ergo gressutum est.

Grossus.a.um. nomen est quantitatem significans. Cuius diminutiuum est grossulus.

Grossi dr fici,anteq̃ maturescant. Alii dicũt grossos esse ficus,q̃ nõ maturescũt. Martia. In milibus tot ficoꝝ nõ uidebis grossum. Huius dimi. est grossulus. Primitiuæ ficus,quæ præcoces seu præcoques, & a neotericis flores appellant, apud græcos prodromi uocant, Col.li.iii. Si uoles ficum, q̃uis natura seram facere,cum grossuli minuti erunt fructum decutito.

Grossipion,siue xylon,seu grossapinus,frutex est ex superiori parte Ægypti q̃ in Arabiã uergit allatus, nũc etiã in quibusdam locis Italiæ nascens,ex quo lina fiunt, q̃ grossipina,siue xylina,seu grossopina dicunt. Paruulus est,similemq; barbaræ nuci defert fructum plenum lanugine,nec ullum genus lini in candore,mollitia præfertur huic,Iurisc̃onsulti inter lanas potius cõnumerant, dicũtq; lanam lineã a græcis appellari. Ex his fiunt uestes candidissimæ ac subtilissimæ,q̃ uulgo bombicinæ dicunt, cũ xylinæ,ac grossopinæ, grossapinæue appellari debeãt. Quidã hmõi linũ cotonũ uocãt, ꝙ frutices id ferentes quibusdã in locis folia habẽt uitiũ similia, nisi ꝙ minora sunt, ferũtq; cotonei mali similitudinẽ, & cucurbitas q̃ maturitate ruptę lanugis pilas emittũt

Grues,aues mĩme soliuagæ,q̃ ñ se segregãt,siue cũ uolãt siue cum pascunt. Et a sono uocis, excubias nocte diuidunt,capite subter alam cõdito dormiũt,alternis pedibus insistentes. Volantes aũt ordine quodã,y.literã faciunt,id quod Palamedem deprẽdisse legimus. Hie.ad Rusti. Grues unam sequunt ordine literario. Mar. Turbabis uersus, nec litera tota manebit, Vnã ꝑdideris si palamedis auẽ. De natura huius auis Amb.li.hexa. sic habet. Grues iniussu,& uoluntario usu in nocte sollicitam exercent custodiã,dispositos uigiles cernas,& cæteris cõsortibus gñis quiescẽtibus aliæ circũeunt, & explorant,ne qua ex parte insidiæ tentent, atq; omnẽ deferũt impigrã suo uigore tutelã, post ubi uigiliarũ fuerit tps ipletũ, ꝓuncta munere in somnũ se ꝑmisso clangore cõponit,ut excitet dormiẽtẽ, cui uicẽ muneris traditura est. At illa uolẽs suscipit sortẽ, nec usu nostro inuita,& pigrior somno renũciat,sed impigre suis excutitur e stratis,uicẽ exequit,& quã accepit gratiã,pari custodia,atq; officio rep̃sentat. Ideo nulla discretio, quia deuotio naturalis,ideo tuta custodia qa uolũtas libera. Hũc etiã uolitãtes ordinẽ seruãt & hac moderatiõe cẽm laborẽ alleuiãt,ut ꝑ uices funganꝰ ductus sui munere. Præcedit.n.una, & ꝑcurrit cæteris præstituto sibi tpe,& quasi antesignana præcurrit, deinde cõuertit,& sequenti sortem ducendi agminis cedit.

Gruo,is.grui. Fest. Gruere dicunt grues,ut sues grunnire. Hinc cõgruo,pro conuenio,cõcordo. Teren. in Heau. Cõcede hinc domũ,ne nos congruere sentiãt.i.concordare. Hinc congruũ,& Ingruo,is.de quo alibi.

Grumus,terræ collectio,minor tumulo. Apud Colu. dicitur cliuulus. Vnde li.ii.ait. Grumos, quos ad uersuram plærũq; tractæ crates faciunt, despiciemus ita ne cubi ferramẽtum fenisecis possit offendere. Cuius diminu. est grumulus. Pli.lib.xix. Quidam & alium ulpicum in plano seri uetãt, castellatimq; grumulis imponi, distãtibus inter se pedes ternos.

Grũmma,æ.mensura quædam, qua fixa uiæ ad lineam diriguntur,ut est agrimensorum,& similium. Hinc de grumor aris.pro dirigo. Lucil. Viamq; degrumaris, ut in castris mẽsor facit olim. Et exgrumor, Vnde exgrumantes apud Varro. legitur libro iii.de re rusti. quod est de mensura,& recta uia excedentes, uel grumos eruentes.

Grumiæ dicuntur loca media,inter quæ directe quatuor conueniunt uiæ.

Grunnio,is.iui.uel grunnii,itum, propriũ est uocis porcorum. Cic.li.v.Tus. Aut grunnit cum mactat sus. Iuuena. Et cũ remigibus grunnisse Elpenora porcis. Hĩc grũnitus pro ipsa porcorum uoce.

Grundire,ueteres dicebant,quod nos grunnire dicimus, Clau.lib.Anna.xv. Grundibat grauiter pecus suillum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Grundiles,lares dictos accepimus, quos Romulus cõsti tuisse dicitur in honorem scrophæ, quæ xxx.peperat porcos.Casius hemina. Sus parit porcos triginta cui⁹ rei fanum fecerunt Laribus grundulis.

Gryllus,animal est magnitudine cicadæ,corpore longio re,genus est locustæ,undiq; per orbẽ terrarũ pernicies agris,præterq; in Parthia.Parthi gryllos comedunt,ut testat Hie.contra Ioui.Dictus gryllus a sono uocis.Sui das γρύλλος ξενοφῶντος τ σωκρατικοῦ υἱὸς γρύλλος, ἡ λι ὁλωρος, καὶ γρύλλος ὁ χοιρος. Huic magnã auctoritatẽ perhibent Nigidius,magiq;,quod retro ambulet, ter ram terebret,noctibus strideat.

Grynus siue Gryni oppidulũ est Myrineorum ubi Gry næus apollo colebatur.

Grypes,Grypus,siue Gryphes,Gryphus,& Grypheus ani mal quod in hyperboreis montibus nascit alis,& facie aquilis simile,cæteris partibus leoni,ferocissimũ & ul tra omnẽ rabiem sæuiens.De quo Hie.in Leui.& Mela & Solinus. Sed multa referunt de his animalibus, quæ fabulosa ferme omnes existimant, qui de animalium natura scripserunt.

Gryphus ænigma ac sermo implicitus. Gryphon enim græci insolubile dicunt.Gel. aliosq; id genus gryphos neminem posse nisi se dissoluere.

Gryposis latine curuatio dicitur.Inde Grypus qui habet aduncum nasum.Quo nomine dictus est Demetrii fi lius,ut inquit Iusti.

Grypsma,atis.quod difficulter dissoluitur.

Grypus,per simplex p.nasus aduncus,gibbus,seu aquili nus,a gryphis similitudie deductũ nomẽ,græci γρύπες nos gryphes dicimus.

G Ante V

Guesellæ,uel Roserulæ uulgariter uocant mures quoz stercus habet odorem musci, habitãt in pratis, & super riuos,aliquando in domibus.

Gula,anterior pars colli,qua cibus,atq; pot⁹ meat,ab an gusta longitudine nuncupata,cui comes arteria iungi tur priorem obtinẽs situm. Nam collum, tam ceruicẽ posteriorẽ,q; gulam anteriorẽ habet. Et gula cum ossi bus intelligit. Sal. Laqueo gulã fregere. Aliqñ accipit gula,p gulæ uitio.Iuue.Dũ gula sæuit.Hinc fiunt gulo sus.Degulo,as,de quo alibi.Et ingluuies.

Gulosus,a,um.quod est deditum gulæ.

Guliocæ, nucũ iuglandiũ sũma & uiridãtia putamina.

Gummi,indeclinabile, & gũmis ge.fœ.Colu. Nostrorũ tempoz agricolæ existimarũt noua dolia liquida gũ mi pluere. Idẽ. Multi cum semel noua dolia, uel serias crassa gummi liuerũt,una in ꝑpetuũ gũmitiõe cõten ti sunt. Vñ gũmitio,Colu.li.ulti. Quã græci κόμμωσιν Est aũt gũmi lachryma arboz,q; est quasi gutta.

Gummatus,a,um.quod habet gummi. Vnde gumma tæ arbores dicuntur, quæ gummi producunt, Palladi. In cerasis hoc seruandum est, & in omnibus gumma ris,ut tunc inserantur,quando his, uel non est, uel non desinit gummen effluere.

Gurges,itis.locus in flumĩe profundus, in quo aqua uer titur.Et omnis aquarum cõgeries dicitur gurges, licet quandoq; per tapinosim ponatur pro mari. Virg. Nan tes in gurgite uasto.

Gurgito.as,pe.corre.deuoro,impleo. Hinc fiunt compo sita Egurgito,as.& Ingurgito,as.

Gurgulio,proprie pars gutturis a naribus ad pulmonẽ, cõstans ex cartilagine & carne,p quã spũs meat,ac re meat.Et hic spiritalis fistula dr. Rursus gurgulio uer mis quidam,qui in horreis nascens frumentũ absumit sic dictus,q; totus sit guttur. Virgi.Populatq; ingentẽ farris aceruum Gurgulio.

Gurgustiũ,& dimi.gurgustiolũ,genus habitatiõis angu stũ,a gurgulione uerme sic dictũ.Set.docet Gurgustiũ esse obscurã,& latentẽ tabernã.Cic.in Piso. Nescio quo e gurgustio te prodis.Amb.li.Hexa. Nõne quo splẽdi dior foris spẽs loci ei⁹ effulgeat,hoc horrẽtis desup scæ næ gurgustiũ eius intus obscurius fit.Apul.Ergo breui tatẽ gurgustioli nr̃i ne spernas,peto sis cõtẽt⁹ lare par

Gustus.us.unus est ex qnq; sensibus corpis. (uulo.

Gusto,as.quid significet,declarat ex psalmo cum dr.Gu state,& uidete,qũ suauis est dñs.Lact.lib.ii. Id aũt ꝑce ptũ fuit,ut ex arbore una,q; fuerat ĩ medio paradisi,nõ gustaret.Huius cõposita sunt Degusto,quod est multũ bñ gusto.Salu. Inde cũ post execrationẽ oẽs degustas sent,sicut in sacris solẽnibus fieri cõsueuit, aperuisse cõ siliũ suũ.Prægusto,añgusto.Hiero.in Exod.Carnẽ quæ a bestiis fuerit prægustata,non comedetis.

Gustatus,tus.Cic.in Cato. A qua oriens vua se ostendit, quæ & succo terræ,& calore solis augescens, primo est peracerba gustatu.

Guttus,poculi genus,quo in sacrificiis utebant.Pli.li.xvi Curius iurauit,se ex præda nihil attigisse, ꝑter guttum phaginũ,quo sacrificaret. Accipit & pro uase, in quod oleum mittit,dictus,quod guttam mittat.Nam eo usi sunt Romani in balneis ad ungẽda eoz corpa post la uationẽ. Gel.Puerũ iubet Taurus oleũ in ollã indere. Erat is puer gñe atticus festiuissimus, ætatis & gentis argutiis scatens.guttũ samiũ ore tenus imprudẽs ina nem,tanq; inesset oleũ,affert,cõuertitq; eũ, & ut solitũ est,circũegit ꝓ oẽm partem ollæ manũ,nullũ inde ibat oleum.Potest etiam dici uas,in quo odorifera unguẽ ta seruantur, ꝙ inde guttatim sumantur. Serenus pro uase uinario sumpsit,cum ait.Siue meri guttus,seu fri goris efficit aura.Var.de origi.Vt uinum minutatim funderet a guttis guttum appellarunt.

Guttulus dimi.Plau. Vt guttulã hauritet ex guttulo.

Gutta minima pars aquæ,uel alteri⁹ materiæ liquidæ, hoc est stilla.Cuius diminutiuum est guttula.

Guttatim,per singulas guttas.Plau. Aedepol cor miser rum meum quidẽ guttatim cõtabescit, quasi in aquã indideris salem.

Gutturnium uas, ex quo aqua guttatim in manus daf, ab eo,quod propter angustias guttatim fluat.

Guttur accipit ꝑ ea ꝑte, q̃ est a faucibus ad iugulũ, siue exterior siue ĩterior sit. Vñ Pli.Guttur hoĩ tñ,& suib⁹ intumescit,aquaz q̃ potant plærũq; uitio.Vir. ĩ Geor. Et lætæ pecudes,& ouãtes gutture corui. Plau. in Aul. mas.ge.,ptulit pro ano,cũ inquit. Etiam ne obturat in ferioꝛẽ gutturẽ, ne quid animæ emittat dormiens?

Gutturosi dicuntur,quorum guttur,tanq; spongia qua dã intumescit,ita ut hoc malum,non morbus,sed uiti um sit. Vlpi.de ædilitio edicto .Si quis natura gutturo sus sit,aut oculos eminentes habeat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Gante y

Gyges,nomen uiri, q̃ cœli & terræ filius fingit. Alius fuit Lydiæ rex. Quo etiã noie dictus est Lydiæ fluuius.

Gygæus,cum æ diphthongo lacus Lydiæ. Prop. Lydia gygæo tincta puella lacu.

Gymnos,latine nudus dr. Inde fiũt gymnesiæ,& aphrodisiades insulæ in mari hiberico, q̃s baleares uocant.

Gymnastes,præceptor exercitioꝝ,pueros exercens.

Gymnasium latine exercitium. Vñ etiã ponit̃ p loco,in quo palestritæ exercebantur nudi, & oleo uncti. Nam γυμνὸς latine nudum significat. Vel dicit̃ gymnasium γυμνάζω exerceo. Vñ gymnastica appellat̃ disciplina exercitatiõis. Verũ postea gymnasiũ, p ludo literario, & p omni loco, in quo fiat aliqd genus exercitatiõis sumi cœpit,cũ phi gymnasia tenuerint,& in illis disputauerint quæ & scholæ, & diatribæ uocitatæ sunt. Vnde apud rhetores, p gymnasmata p exercitamenta dicunt̃ id est,exercitationes q̃dam in dicendo, anteq̃ ad ueras actiones descendant. Aphthonius in rhetoricis συμβουλὴ ἀφ' ἑνὸς τῶν ῥητόρων προγυμνάσματα

Gymnastica,ars,seu doctrina qua pueri exercent̃. Vnde Aristo. p̃cipit li.viii.polit. adulescentes gymnasticæ, & pædotribicæ esse tradẽdos, ut ita fiãt exercitatiores firmioresq;. Plato.li.vii.de legi. Gymnasticæ nomine exercitationes omnes bellicas contineri docet, eamq; diuidit in saltationem,& luctationem.

Gymnasiarches,gymnasii princeps,& ludimagister.

Gymnosophistæ nudi sapiẽtes, philosophi indorum sic dicti, p nudi incederent. Nam σοφιστὴς sapiens dicitur, quoniam dicerent naturam omnibus rebus humanis prouidisse,nec quicq̃ deesse uoluisse, quemadmodum cætera animalia his contẽta sunt quæ sibi natura suppeditat,ita homines uitam suam informare deberent, ut nihil præter qd eis natura dedit inquirerent. hi summum bonum in uoluptate ponebant,summũ malum in dolore. Aug.li.xiiii.ci.dei. Cũ q.dã nudi philosophentur,vñ gymnosophistæ noiant̃. Et lib.xv. epist. Indoꝝ gymnosophistæ,q nudi phibent̃ philosophari in solitudinibus Indiæ,a generãdo se cohibẽt. Hie. cõtra Io. Apud gymnosophistas Indiæ,q̃si p manus huius opinionis autoritas tradit̃, p Buddã principẽ dogmatis eoꝝ e latere suo uirgo gñarit, Hi ab exortu ad occasũ p̃stare dñr,solẽ cõtuentes imobilibus oculis,feruẽtibus harenis toto die alternis pedibus insistẽtes. Hi frigora niuiũ,& æstus flãmæ citra doloꝛẽ p̃ferũt. De his Apuleioꝝ est genus apud illos p̃stabile gymnosophistæ uocant̃. Hos ego maxie admiror q hoies sũt piti,nõ p̃pagandæ uitis,nec oculandaꝝ arboꝝ,nec p̃scindẽdi soli, nõ illi norũt aruũ colere,uel auꝝ colare, uel equũ domare,uel tauꝝ subigere,uel ouẽ uel caprã tõdere, p his oibus norũt sapientiã p̃colere,tã magistri senes,q̃ discipuli iuniores. Et alia refert, q̃ qsq; legere poterit. Ferũt Alexandrũ macedonẽ ad eos accessisse,dixisseq; petite quodcũq; uultis. Qui rñderunt, da nobis imortalitatẽ, quã p̃ cæteris optam⁹. Quibus ille ait,Cũ ego sim mortalis imortalitatẽ nemini p̃stare possũ. Si ergo inq̃t, mortalẽ te eẽ cognoscis,cur nõ cõtẽt⁹ patriis sedib⁹ oĩ b⁹ infest⁹ totũ orbẽ subiicere conaris. Sui. γυμνοσοφισταὶ παὰ βασιλωνίοις οἱ φιλόσοφοι καὶ παὰ ἀσσυρίοις.

Gymnici ludi dicti sunt,quia in his se nudi, atq; uncti exercebant,in athleticis,& palestricis certaminibus. Nero edidit certamen gymnicum.

Gymni,ex equo & asina p̃ueniũt,quũ cõceptus in utero ægrotauit. Gymnis ẽt est idẽ quod μενόχορος in porco

Gynecocratumeni populi fuerũt amazonib⁹ uicini, bello ab ipsis uicti. Vñ nomẽ, qm̃ uictricibus obsequãtur ad p̃creandã sobolem, ut inquit Stra. qui tñ eos mõ gelas modo Gelositas uocat. Hiero. sauromates cõnubio amazonũ insignes,q̃ ob id sauromatides dicant̃. Steph. tñ eas a quibusdã uocari sauromatidas, seu sauropatidas scribit q̃ lacertis uescantur amazones.

Gyne, γυνὴ apud græcos,& mulieres,& uxores sonat.

Gynæciũ locus secretior in ædibus,ubi solæ mulieres habitãt,q & græce γυναικεῖον a mulierib⁹,q̃s græci γυναῖκας uocant. Plau. in Mus. Dare uult uxorẽ filio, quantũ potest ad eam rem facere uult nouum gynæcium.

Gynæconitis,pe.pro. mulierũ (ut dicã) senatulus, & in domo pars,ut apud Victru. Probus Æmili⁹. Nec sedet nisi in interiore parte ædiũ,q̃ gynæconitis dicit̃, ἀπὸ τοῦ οἰκῶ habito. Vñ οἶκος dr domus,a quo œconomus administrator rei familiaris,& œconomica, quæ ad rem domesticã p̃tinẽt. Oeconomia administratio. Oeconomo uillico. Andronitis uero locus, ubi uiri frequenter in domo sunt.

Gypsus,gen⁹ cretæ,q̃ facile cõglutinat̃,& indurescit, quo tectoria parietibus iducunt̃,& facile informant̃ signa, Vnde & pro ipso signo q̃nq; ponit̃. Iuue. Quanq̃ plena omnia gypso Chrysippi inuenias. Multis in locis ex lapide coquitur,alibi e terra fodit̃,ut in Cypro. Hinc formatur gypseus,a.um,quod ex gypso est. Gypsatus,a.ũ, quod est gypso infectum,uel gypso tectum.

Gypso,as.gypso inficio,seu tego. Tibul. Nota loquor, regnum ipse tenet, quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Et gypsare est gypso obturare. Colu. Cum deinde modice aruerunt in uasa noua sine pice operculata, & gypsata sicco loco reponito. Rursus gypsare est,medicaminibus perfundere. Vnde Ci. Trebatio scribit,Medeam gypsatis manibus fuisse.

Gyrus latine circulus,uel ambitus dici potest.

Gyro,as.circundo. Vnde regyro,penul.produ. quod est retrogyro. Var. Quidam,quæ nõ solum a lateribus per fenestras,sed etiam subtus a solo uentus regyrare possit.

Gyttheum,oppidum quod Hercules,& Apollo,depositis eo loci simultatibus, communi opere condiderũt. De hoc Liui.in Mace.bello. Gyttheum inquit omniũ maritimarũ rerum lacedæmoniis receptaculum. Hic Gyttheates dicti sunt in eo habitantes.

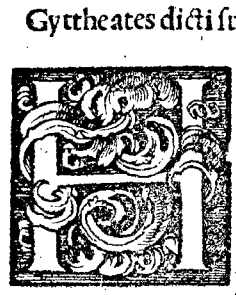

Non potest esse finalis syllaba, præter ah & uah interiectiones, sed per apocopen dicta sunt, cum sit completa aha, & uaha, uel quia abscondita uoce solent proferri interiectiones. Iungitur autẽ uocalibus omnibus, & quatuor consonantibus, scilicet C. ut Chremes. P. ut Philippus, R. ut Pyrrhus, T. ut Thraso, & hoc,ut ualẽtius sonet dictio.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Habeo Ante A

Habeo,es.ui.itũ,in uſitatiori ſignificatiõe.Plaut. in Aul. Virginẽ habeo grandẽ,dote caſſam,atq; illocabilẽ.Idẽ, hẽo uerba ſua modeſtiæ.Et hæc ꝓpria ꝟcatio, qđ græci dicũt ἔχειν.Per tranſla.ponit habere ꝓ tenere.Sal.Tale piculũ Reip.haud occultũ habuit.Pro facere.Idẽ Igitur comitiis habitis cõſules declarant,M. Tul.& C. Antoni⁹.Pro tolerare.Idẽ, Neq; cuiq; mortaliũ iniuriæ ſuæ paruæ uident,multi eas graui⁹ æquo habuere. Pro poſſidere,tenere,occupare.Teré.in An.At mihi unus ſcrupulus etiã reſtat,q me habet male.Sal.in Iu.Anim⁹ incorruptus æternus rector humani gñis agit, atq; habet cũcta,nec ipſe habet,Vir.Hoſtis hẽt muros.Pro credere,exiſtimare.Teré.in An.Semp ei⁹ dicta,atq; habita ẽ ſoror.Pro dicere.Sal. Lareſum Hiſpaniæ ciuitatẽ,quã nũc Tyrii mutato nomĩe Gadirĩ habẽt. Pro habitare. Plau.in Tri.Hæ ſũt ædes,hic habet.Sal.Credo falſa exiſtimãs ea q̃ de iferis memorant, & diuerſo itinere malos a bonis loca tetra,occulta, fœda,atq; formidoloſa hñe.Pro intelligere.Qđ.n.tenem⁹ corpe habem⁹ quoq; itẽ aío.Teré.i heau.Habet oẽm rẽ,ꝓgam quo cœpi hoc iter.Solet in hac ꝟcatiõe in extremo materiæ elegãter poni.Cic.Hæc habui de amicitia,q̃ dicerẽ. Pro accipe. Teré.in Eu.Hic ꝓ illo tibi munere honos eſt habit⁹ abeo,ꝓ deludere,decipe.Plau.in am.Is adueniẽtis ſuũ,ac ac dñm fruſtra hẽt.ꝓ tractare.Teré. in Ecy. Nũq; ſecus habui illã,ac ſi ex me nata eẽt.ꝓ ualere & incolumẽ eẽ, i tertia ꝑſona q̃nq; ſine ſuppoſito,ut bñ, ſeu male hẽt.i. bñ uel male ſe res hẽt,hoc eſt bñ,ſeu male res ſe ſuſtentat,aut bñ uel male ꝓcedit res,male ſe hẽt,hoc ẽ ægrotat.Lac.li.vii.Bñ hẽt,iacta ſunt fundamẽta, ut ait orator.Li.li.viii.Bñ hẽt,inq t,q̃rites ,uicit diſciplĩa militaris.Res male hẽt me.i.ſollicitat,afficit. Si ſe res ita haberẽt,quõ ſe,& Rẽp.habuerit.i. gubernauerint, & geſſerint.Male,uꝫ bñ a te habit⁹ ſũ.i.accept⁹ ſiue tractat⁹ ſũ: Cice. Tullia nĩa ualet,terẽtia min⁹ belle hũit.i. minus bñ ualuit.Itẽ hẽt,ꝓ ſe poſitũ ꝟcat ꝓcuſſus ẽ,ut Do.inq t, & ꝓprie de gladiatorib⁹ dĩ.q; pri⁹ alii uideãt q̃ illi ſentiãt ſe ꝓcuſſos.Te.in An. Certe capt⁹ ẽ,hẽt. Idẽ in diuerſis locis idẽ uerbũ uarie accepit. Vñ oróné hũit hmõi id ẽ ſic elocut⁹ eſt. Sciendũ eſt q; ſicut elegãter dicim⁹ ſermoné habere,& facere.Sic oróné habere,nõ facere, in frequẽti oratorũ uſu eſt.Sat habeo.i.ſufficit. Nunqd habes,quod cõtẽnas.i. nunqd inueniſti ? Q̃nq; hñe eſt ſuare,detinere,ut eſt illud Saluſtii.In cuſtodiis haberẽtur.Q̃nq; ꝓbere,exhibere,ut apud eũdẽ in Cic.Ita largitiõibus corruptus eſt,ut ſeſe,ac fortũas ſuas uenales habeat.Q̃nq; Debere,ut cũ dicimus habeo tibi gratiã.Habere iter eſt ꝓficiſci.Habere uerba eſt loqui. Habere fidẽ uerbis eſt credere.Et quod uulgo dĩ habere creditũ. Cic.li.offi. Summa igit, & ꝓfecta gloria cõſtat ex trib⁹ his.Si diligit multitudo,ſi habet fidẽ, ſi cũ admiratiõe nos dignos putet.Teren.in An. Nã propemodũ habeo tibi fidẽ,Et in He.Seni noſtro fidei nihil habeo. Habere ratiõné ſalutis,honoris,rei familiaris,eſt habere reſpectũ.Sed ſi cũ ablatiuo cõſtruat mediante cũ,ut habet ratiõné cũ terra,idẽ eſt, ac ſi diceret habet negocium,& cõmerciũ.Cice.in Cato.Rem habet cum terra, quæ nunq̃ recuſat imperium. Idem in Tuſcu. Quis eſt hoim,qui modo cum muſis.i.cũ humanitate & doctrina habet aliquod cõmerciũ,qui ſe non hũc mathematicũ malit,q̃ illũ tyrannũ.Et ad Atti. Cũ omnibus musis rationẽ habere cogito.Habere rem eſt coire. Habere rem cũ aduerſario eſt litigare.Habeo cõuenire.Habeo polliceri.Habeo audire.Pro cõueniendũ eſt mihi, pollicendũ,audiendum.Cic.Len. Tñ habeo polliceri. Idẽ in Ca.Neq; eos ſolũ cõuenire habeo quos uidi,ſed etiã quos audiui,& legi.Et li.de ora. Audire habeo, qđ hic ſentiat.Quidã tũ non cõtemnendæ auctoritatis interpꝛtant.Habeo polliceri.i.debeo, ſiue poſſum polliceri.Habeo cõuenire, audire.i.decreui, ſiue credo cõuenire,audire.Aſpiraꝫ hoc uerbũ,ut differat ab abeo,ab is,cũ ſuis cõpoſitis,in quibus a,uerſa eſt in i, niſi in deabeo,& poſthabeo. Hui⁹ uerbi cõpoſita ſũt Adhibeo Cohibeo,Dehabeo,Exhibeo,Inhibeo.Præbeo,Prohibeo,ꝓhibeo,Poſthabeo,& Redhibeo, de qb⁹ locis ſuis

Habere fruſtra ſignificat fruſtrari. Plautus in Am. Habet fruſtra.

Habitus.us.ſumiẽ pro qualitate & forma corporis & lineamẽtis & corporatura. Liui.Habitũ oris liniamẽtaq; intueri.Plau.Qualis habitus oris? Colu. li.i. Vineæ nõ ſic altos,& lacertoſos exigũt. Nã is habitus foſſuris magis aptus.Vir.li.i.Geor. Cultuſq; habituſq; locorũ.Accipiẽ etiã pro cultu corpis, & ueſtimẽto. Vñ habitus ſcænicus,habitus militaris,habit⁹ religioſus dĩ.Plau.Quis habitus iſte tã prolixus.Pli. Qui ad nos lugubri habitu aduenerat,& capillatior ſolito.Et habitus eſt,qui fit ex frequẽtatis actibus,& a philoſophis diffinit, ꝓ ſit alicuius rei,ſiue in anío,ſiue in corpe a natura cõcepta,ſed uſu corroborata,& plena ꝑfectio,græce dicit ἕξις.

Habitior apud ueteres ſumitur pro pinguiori.

Habitudo ipſe corporis habitus.Cice.li.iiii. ad Herẽ. Nã ut corporis bonam habitudinem tumor imitatur ſæpe,ita grauis oró ſæpe imperitis uidẽ ea quæ turget,& inflata eſt.Apul. Nec pri⁹ inde diſceſſi q̃ diligẽter oẽm eius exploraſſem habitudinem.

Habentia,ab habeo.ſicut a ſapio,ſapiẽtia,ſignificat ipm habere,& diuitem eſſe.Ennius. Verebar enim,ne animos eorum inflaret habentia.

Habile dicitur quod quadrat,id eſt,quod optime habere & pro noſtro arbitrio tractare poſſumus.Virg. Nanq; humeris de more habilem ſuſpenderat arcum. Cuius contrarium eſt inhabile,hoc eſt,male habitudinis,habilitas aptitudo.

Habitus,a,um.participium ,quod aliquando ponit pro pingui,& qui toto corpore melius habet. Plau. in epi. Corpulẽtior hercle,atq; habitior,id eſt,pinguior,& habitiſſimus pinguiſſimus. Gel.lib.iiii.Equum nimis ſtrigoſum & male habitum,ſed equitem eius uberrimum & habitiſſimũ uiderunt.

Habena,retinaculum equi,ꝓ ea equus habeatur.i. retineatur.

Habito.as. De quo Ser. Habitare actõ iũgit. Atq; humiles habitare caſas,qa hẽo domũ dicim⁹, vnde ẽ habito frequentatiuũ,quod eſt etiã frequẽter habeo.Var. hoc modo antiquos ſecundis rebus comas habitaſſe.Cuius paſſiuum in tertia perſona protulit Vir.lib. iii. Effuge cuncta malis habitantur mœnia graiis. Hinc habitaculum habitatio.Cohabito,adhabito,& inhabito.

Habraam

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Habraam nomen uiri proprium apud hebræos, quo ſignificatur pater multarum gentium.
Habronicus nomen uiri proprium,& eſt græcum.
Hactenus pe.cor.ex hac aduerbio & tenus compoſitum, ſignificatq; hac fine,ſiue hucuſq;,quaſi uſq; ad finem,ſi cut uel hic ſit finis. Nam ꝓprie tenus eſt extrema pars arcus. Aliquando ſignificat intantum, ſiue adeo. Suet. in Nero. Cœnæ quoq; tempore interpellatus tumultuoſioribus literis hactenus excäduit, ut malum his qui deſciſſent,minaretur. Cice. Domum ſuam cum abſolutam dedicaret,hactenus comprobauit.
Hadrys græce,latine carens arboribus dicitur.
Hadros ſignificat Huber.
Hadrianus nomen proprium imperatoris Romani q̃ in omni doctrinæ genere præſtantiſſimus fuit.
Hadria maſcu.generis,pro ſinu maris,ſeu pro ipſo mari adriatico. Luca.li.v. Sonat Ionio uagus hadria ponto. Gene.fœmi.pro oppido,prope ferrariam, nũc demerſo,ad.xxv,lapidem,ari uulgo dicit, q̃ hadriatico mari nomen indidit. A quo fiunt adiectiua hadrianus.a.um hadriaticus.a.um.& hadriẽſis. Fuit hadria Romanoꝝ colonia arduo in colle ſita. Ex qua Hadrianus imperator originem duxit,qui in omni doctrinæ genere præſtantiſſimus fuit,Sunt tamen qui hoc nomen non aſpirẽt. Scriptores idonei præſertim Stepha. Atriam eam uocat. Vide in Atria.
Hadroſpherum dr̃ quicq̃d amplum adultiusq; eſt.

Hb ante Ae

Hæbudes pe.pro.inſulæ ſunt.Soli. A Calidoniæ ꝓmontorio,Thylem petẽtibus,bidui nauigatio, inde excipiunt Hæbudes q̃nq; numero. Et paulo poſt. Secundam a cõtinenti ſtationẽ Orcades p̃bent, q̃ ab Hæbudibus porro ſunt ſeptem dieꝝ,noctiumq; totidem curſu.
Hæc plurali numero,in genere neutro de fœminis dr̃, ueteribus.n.mos fuit,ut neutra fœminis iungerent. Teren.in Eu. Hæc adornant, ut lauẽt, cũ de ancillis tardis loquereꝰ. Et ſi cõponaꝰ cũ ad,ſcat ꝓterea. Salu. Cognoueram paruis copiis bella geſta cũ opulentis regibus, ad hæc ſcientia belli,Gallos ante Romanos fuiſſe.
Hæcatombæon,mẽſis dr̃,q a latinis uocatur Iunius.
Hædui populi Galliæ. Auernis finitimi, trãs Ararim habitantes,inter Burgundos nominati.
Hædus,cum diphthõgo,ut ab edo differat, dictus, quaſi fœdus lingua ſabina,ubi f in aſpirationem uertit,animal ex capra genitũ. Vir. Sic canibus catulos ſimiles, ſic matribus hædos Noram,uel ἀπὸ τῶν ἀιδδίων .i. teſticulis,ideo cum æ,in principio, Manil.li.iiii. corripuit Incipiẽt eduli tremulum producere mentũ. Hinc fiũt diminutiua. Hædulus hædillus & hædiculus. Plau. in Aſi. Hagnellum me tuum dic eſſe hædillum. Iuue. E tyburtino ueniet pinguiſſimus hædus.
Hædinus.na.num. poſſeſſiuum,ut caro hædina,ſicut ab Agno agninus.
Hædile pe. ꝓ hædoꝝ ſtabulũ,ſicut caprile,ouile,porcile, equile,& his ſimilia,qd̃ in his ea aĩalia contineant.
Hædera,penultima correpta,ſemper uirens, per ſe ſtare nõ poteſt,hæret ergo arboribus,hæret & muris, quos ſæpe rumpit,quam Theophra. oĩm maxime uiuacem ſcribit. Huius tres ſunt ſpecies, nigra, candida, & quæ helix uocat. Dicta hædera,q̃ hæreat ſemp,& ſequat q̃c quid proximũ eſt. Vir. primã cor. Atq; hãc ſine tpa circũ Inter uictrices hederã tibi ſerpere lauros. Quidã ab Edo deducũt,q̃ parietes edat,atq; cõſumat,uel q̃ edita.i.alta petat,& ſine diphthõgo ſcribit. Huius racemꝰ corymbus dr̃. Hic hæderaceus,a.um.ut corona hædera
Hæluolæ,uuæ inſignes ſunt,colore inter purpureas,nigraſq; medio ſæpius uariante,& ob id uariæ appellatæ,ſeu uariæ.
Hæmatites,pe.pro.genus lapidis ruboris ſanguinei.
Hæmus mõs Thraciæ,ſic dictꝰ ab Hæmo Boreæ,& Orithyiæ filio. Callima. ὁ μὲν πρέσβυν ἀπείρονα κύμασιν ἥμος ὑπαλῆναι κορυφῆς ὑπὸ θρήϊκος αἵματος. Vide in Hemus.
Hæmonia regio,quæ poſtea dicta eſt Theſſalia.
Hæmatopodes, aues dictæ, a colore pedum ſanguineo, quos rubere tradit Pli.
Hæmorrhois,latie ſanguinaria dr̃, αἷμα ſanguis ῥοος fluor,ſerpẽtis genus peſtiferũ,a fluxu ſanguinis. Huius. n. morſu ſanguis oĩs e corpore fluit,nec ſiſti põt. Luc. Impreſſit dentes hæmorrhois aſpera tullo. Dicit etiã hæmorrhoia. Pli. muſtũ ſerpẽtibus aduerſat,maxime hæmorrhoiæ,& ſalamãdræ,ueꝝ ſi mares ſũt hæmorrhoſi ſi fœmiæ hæmorrhoidas græci uocãt. Hæmorrhois ẽt genus morbi, qd̃ intra ſedẽ naſcit imaturi mori ſpẽ, interim ſine tuberculo ſciſſuras hẽt, unde ſanguis effluit, interim lenis,rubẽſq; tumor eſt, nec ſanguinem remittens,propter quod hæmorrhois cæca dicit.
Hæreo,es.ſi.ſum. Vñ hæſito.as. Scribit cũ h.ad differentiam huius noĩs æs,æris. quod in abltõ facit,ære,ſine h.& huius noĩs herus,quod in uocatiuo facit here ſine diphthongo. Eſt aũt hærere,proprie arcte rei inſidere. Vir. Hærent parietibus ſcalæ. Et uox faucibus hæſit. Quoniam uero qui ĩ aliqua re dubitãt nõ mouent ac ſi ſuſpẽ ſi etiã uident. Ideoq; hærere ponit q̃nq; pro dubitare,& ancipitẽ eſſe. Terẽ. in Eu. Hæreo quid faciã. Q̃nq; ſignificat figere. Vñ dicimus hærere radices altius. Terẽ. in Adel. Caue nũc iã oculos a meis oculis quoq; dimoueas tuos,ne mora ſit ſi innuero quin pugnus in maxillã continuo hæreat.i.figat,uel imprimat. Q̃nq; ſimpliciter ſedere uel ſtare,uel eſſe,ut apud eundẽ in Hecy. In te hæret oĩs culpa. Vir. li iiii. Multa uiri uirtus aĩo, multuſq; recurſat Gẽtis honos,hærẽt infixi pectore uultus. Huius uerbi cõpoſita ſunt Adhæreo,adhærens ſto,approximo. Lact. li.v. Quibus poſtea eiectis, oẽs q reſanati fuerit,adhærẽt religiõi, cuius potentiã ſenſerũt. Cohæreo ſimul hæreo,cõiungor,& cõuenio. Lact. li.ii. Eam q̃ eſt ſolis calore flagrãtior ꝓxima eſt, & cohæret oriẽti. Hinc cõhæreſco. Boe. ſuper li.ii. Topi. Hæc talia ſunt,ut ſæpius quidã adiũctis ſibi cohæreſcãt. Inhæreo, a quo inhæreſco,de quibus alibi. Suphæreo. Vñ de diuo Anaſtaſio ſcribit. Demũ bullã accipiẽtes quæ uinculis ſuperhæſerat,imperatori ſecum deuexerunt.
Hæreſco,hærens fio,infigor. Liui. lib. ii. Vndiq; in hoſtẽ tela coniiciunt, quæ cum in obiecto ſcuto hæſiſſent, neq; ille minus obſtinatus ingenti pontem obtineret gradu.i.infixa fuiſſent.
Hæſito,as.pe.cor.frequẽtatiuũ,Terẽ. in phor. In eodem luto hæſitas,ueſuram ſolues. Hier. Aut pariter in luto hæſitabimus,aut pariter expediemur. Pro dubitare accipit illud apoſtolicũ. Poſtulet in fide nihil hæſitans.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Hæres,generis cõis,ab hæreo,q̃ qui hæres est hæret,hoc est,p̃ximus est illi,cuius est hæres. Quidã tñ hoc nomẽ ab herus deriuant,q̃ dominus fiat bonorũ quæ ad eũ pueniũt. Sunt aũt hæredes primi,& secũdi. Secũdus hæres dicit̃,qui hæredi instituto substituit̃,ut inquit Boe. in com. Top. puta,si ille hæres non erit,ille hæres esto. Hic bihæres,qui bis factus est hæres. Cohæres, q̃ simul hæres institutus est. Exhæres, qui extra hæreditatẽ ẽ. i. q̃ hæreditate priuat⁹ est. Est & hæres nomẽ deæ, cui ueteres post acceptã hæreditatẽ rẽ diuinã faciebant.

Hæreditas,succes̃io est in uniuersum ius,quod defunct⁹ habebat tempore mortis,uel quod supest deducto ære alieno. Et apud antiquos diuidebat̃ in xii. uncias, quæ assis nomine continentur.

Hæreditarius,a.um,quod ad hæreditatẽ ptinet. Hier. in Deut. Vt habet populũ hæreditariũ. Hĩc bona hæreditaria,& succes̃io hæreditaria,apud Ambrosiũ legit̃.

Hæredipeta,penul.cor. qui blandiciis,muneribus,& aliis huiusmodi artibus subornãt morituros,ut ab illis hæredes instituantur.

Hæredium,paruum prædium, quod nobis ex hæreditate,puenit,quod Varro scribit esse bina iugera,q̃ a Romulo primum diuisa uiritim hæredem sequerent̃, hæredium appellarunt.

Hærediolum,cum accentu in antepen. significat paruũ prædium,quod nobis ex hæreditate prouenit. Colu. in præfa. Ex qua cincinnatus obsessi consulis & exercitus liberator,ab aratro uocatus,ad dictaturam uenerit,ac rursus fascibus depositis,quos festinantius uictor reddiderat,q̃ sumpserat imperator, ad eosdem iuuẽcos, & quatuor iugerũ auitũ hærediolũ redierit.

Hæresis,pe. cor. græca dictio est,qua apud nos optio,uel electio,seu secta significatur ab αἱρῶ ἀπὸ τ̃ αἱροῦμαι,qd̃ significat eligo,capio,uel uolo. Vnde sumitur pro opinione tenaci,& sententia,in qua persistamus,electa. Cice. in para. Cato in ea est hæresi, quæ nullũ sequit̃ florẽ orationis. Apud doctores ecclesiasticos,hæresis, ut inquit Aug. est diuersa sequentiũ secta. Scisma aũt eadẽ sequentiũ separatio. Hinc cõponuntur diæresis diuisio. Aphæresis ablatio. Synæresis cõiunctio. Theologi hæreticum uocant,qui sectam aliquã,uel instituit,uel sequitur aduersus fundamenta religionis.

Hæresiotes,hæreticus. Hæresiarches hæretico⁊ princeps,

Hærba,ab hærendo dicta est,q̃ terræ fixa hæreat. Est autem proprie uiride pecudum pabulum. Virg. li. i. Geor. Et sulcis frumenti quæreret herbam. Apud ueteres etiam herba ponitur pro uictoria. Vnde herbam dare significat uictum se fateri,quod est antiquæ,& pastoralis uitæ indiciũ. Nam qui aut cursu, aut uiribus contẽdebant, cũ superati erant ex eo solo,in quo certamen erat decerptam herbam aduersario tradebant.

Herbula diminutiuum. Cice. lib. iii. de na. Ceruæ paulo ante partum perpurgãt se quadam herbula, quæ sesel̃is dicitur.

Herbilisander, a ueteribus dictus est herba pastus, quasi grauior q̃ pastus frumento.

Herbosus,a.um. quod herbis abundat.

Herbaceus,a.um. quod est ex herbis,ut betaceus,malaceus,& huiusmodi.

Herbicus.a.ũ. idẽ qd̃ hærbaceus. Plau. in Cur. Hærbeis.

Hærbidus.a.um,idem quod hærbosus. Colu. lib. ii. Montem sublimem & asperum, sed nemorosum, & hærbidum maxime probauerunt.

Hærbarius,qui uim herbar⁊ nouit,& discutit, & medicamenta ex his componit. Pli. lib. xxi. Scelus hærbariorũ aperietur in hac mentione partẽ eius seruantiũ,& quarundã alia⁊ herba⁊,sicuti plãtaginis substituentiũ.

Hærbari⁹,a.um. quod ad hærbas ptinet,ut ars hærbaria, qua herbarũ natura cognoscit̃. Pli. Herbariã,& medicamentariã artẽ a Chirone Saturni,& Phillyræ filio.

Hærbo.as,epitheton pratorũ est, herbare eñ est herbas uirentes,producere. Cuius cõpositũ est exherbo, quod est hærbas extraho. Colu. li. v. & cũ germinauit pticalis salix ad unã perticam summittit̃, crebro fodit̃,atq̃ exherbatur,nec minus q̃ uinea pampinatur.

Hærbescere est herbã effici. Ci. in Cato. & elicit herbescẽ rẽ ex eo uiriditatẽ,quæ nixa fibris stirpiũ sensim adolescit. Huius composita sũt adherbesco, & obherbesco, Pli. Quin & ouillo fimo uti,quoniã adherbesceret. Festus. Obherbescere,herbam increscere.

Hagnos,latine purus,& castus,q̃ sit hostia pura, & immolationi apta. Cuius dimi. hagnellus. Plau. in Asi. Dicigitur me tuũ passerculũ, gallinã, coturnicem, hagnellũ, hædillum dic esse uel uitellũ. adiectiuum.

Hagninus,a.um. quod est hagni,ut caro hagnina.

Hagnes nomen mulieris proprium.

Hagios græce,latine sanctus. Vnde hagiographia sãcta scriptura. Hagiographus sancta scribens.

Halec. tam fœ. q̃ neu. ge. caret numero plurali, genus piscis,quæ sola aqua nutrit̃. Mar. Cui portat gaudens ancilla paropside rubra Halecẽ,sed quã ptinus illa uorat, Plau. in Aul. Qui mihi holera cruda ponunt, halec aiunt. Sumitur etiam pro quodam liquamine exintestinis piscium. Plini. Halec imperfecta. Alecus fluuius tenuatur.

Halazonia græce,latine iactantia.

Halieutica,dicũtur uolumina in quibus tractatur de piscibus. Vnde Vopiscus scribit Olympium Nemesianũ scripsisse cynegetica & halieutica. Et Opianus qui opus de piscatu Antonino dicauit,& Apicius,sed halieusim appellauit.

Halesus fluuius,& mons non longe ab Ætna. Col. Et quæ sicanii flores legistis Halesi.

Halo,as. aspiro,uel odorẽ emitto, Virg. Inuitent croceis halantes floribus horti. Et aspirat̃,ut differat ab alo,is, uel potius a natura, quippe cui cõueniat densitas illa, quã significat. Est enim exhalatio uapor⁊, grassiorũq̃, ut sic loquar,spirituũ densitudo. Cic. terræ halitũ aspirationẽ uocat,huius cõposita sunt. adhalo, exhalo, de quibus supra, inhalo. Lact. de ira dei. Num etiã in aqua ignem esse credendũ est. At qui de sole ignis,ne æstate quidem accendi potest,si ceræ inhala ueris.

Halo,ab Aristotele in Meteoris dicitur,quẽ nostri modo circulum,modo coronam,circa lunam dicunt. Sene. lib. i. quæstionum. Hunc græci halo uocant,quẽ nos dicere coronam aptissime possumus.

Hallium genus holeris,ab halando dictum.

Halius genus scaphæ.

Halicarnasus,penul. prod. Vrbs cariæ,principum regia; circa initium Tauri sita, maritima in minori Asia ar

giuorum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

giuoꝝ colonia, in qua Mauſoleum quondam nobiliſſimum opus extabat, & Salmacis fons, hæc prius Zephyra dicebatur. Ex Halicarnaſo fuit Herodo. hiſtoricus. Heraclitus poeta, & Diony. ſcriptor antiquitatum a qua halicarnaſeus deducitur, ab ἅλς mari.

Halieuticō eſt cōmentatio de piſcatu, qualis eſt Oppiani, qui opus illud Antonino Cæſari dicauit. Scripſit & Apicius ſed halieuſin appellauit.

Haloſis, latine captiuitas dicitur. Sue in Nero. hoc incendium e turre mœcenatica proſpectans, lætuſq; flammæ pulchritudine, haloſin Ilii decantauit.

Haliactes nomen perſicum.

Halito. as. pe. corre. ſæpe ſpiritum emitto. Enni. Sublime iter quadrupedantes flammam halitantes.

Halitus. us. nomē ptᵉ ab halo, ſicut ſpūs a ſpiro.

Hala, uide in dictione Ala, quia ab aliquibus aſpiratᵉ.

Halacomene. es. & halacomene. aꝝ. tā ſingᵘlari q̄ plurali numero, ſiue halacomeniū ciuitas in Bœotia. Vñ Minerua halacomeneida cognoīata ē, ꝙ i eo loco coli ſolita ſit. Hals, pro mari. Vñ & nos ſalem dicimꝰ & ſalum, in quibus placuit maioribus .ſ. ponere magis, q̄ acceptam a græcis aſpirationem retinere.

Halophanta, hominum genus nequam, quod ob ſuenda mendacia, miſerrima mercede conducitur. Feſtus Halophanta omnia mentiens.

Haliplecamon marinus pulmo, genus piſcis apud Pli.

Halys fluuius, ex Tauri mōtis radicibꝰ pfluens p Cappadociā, & a meridie Syros, ac Paphlagonas interfluens cōtra uentū aquilonē, in Euxinū mare euoluitur.

Haloneſos inſula in Ægeo mari, de qua Athenienſes cū Philippo contenderunt.

Haliartus nomen urbis.

Halica nomen mulieris.

Halizon fluuius.

Halizones populi.

Halietus pe. p. a qbuſdā dī falco, ſiue accipiter, ſiue niſus

Hallux pollex digitus ſcādens, pximū. Nā ἅλλομαι, eo dictus ꝙ ſup, pximū digitū ſaliat. Nā cōſtricta manu ſolus proximū digitū ſcandit, in qua uoce maiores noſtri loco .ſ. aſpiratiōnē poſuerūt. Quidā a græco ἅλλω ſiue ἅλλομαι trahūt, qd latine ſcandere ſeu ſalire ſcat.

Hallucinor qd ſignificet, uide ſupra Allucinor, ſed aſpiratur autore Gellio, qm̄ ex ipſa aſpiratione intenditur exprobratio. Colu. li. viii. Cuſtodis officiū, ſublimē celſiſſimāq; oculoꝝ ueluti ſpeculā deſiderat, ut neq; tardiores grauidas, dū cunctanᵗ, neq; agiles, & fœtas, dum procurrunt, ſeparari a cæteris ſinat, ne fur, aut beſtia hallucinantem paſtorem decipiat.

Hamadryades pe. cor. nymphæ ſyluaꝝ, ſiue ſyluaꝝ numina, ἅμα em̄ aduerbiū ſcat una & ſimul, δρῦς quercus, hoc eſt nympha, quæ cū arboribus naſciᵗ, & perit.

Hamus cathenā ſcat. Vir. Hamis auroq; trilicem, hoc ē, hamis aureis. Vñ etiā ponᵗ p curuo unco, ad capiendos piſces. Cui prima producᵗ. Corripiᵗ aūt cū inſtrumentū ferreū ſcat, quo diuitū arcæ nūmariæ obſepiunᵗ, ne res facili apertu ſurripianᵗ. Iuue. Diſpoſitis p̄dies hamis uigilare cohortē. Hami etiā dīr inſtrumēta ærea ſiue lignea in cubiculis, quibꝰ capitis tegmina, & aliæ res melius appēſæ, q̄ iacētes ſeruanᵗ, a uerbo piſcatorio hamo tranſlato. Hoc nomē q̄dam a græco deducūt. Nā græci ἄμμα dicūt ligamēta. Vñ Amentū.

Hamo. as. curuo, a quo hamatus, curuatꝰ, ſiue hamis ornatus. Hiero. lib. Reg. Lorica hamata induebatur. Ponitur tamen etiam hamare pro fallere. Hinc componitur adhamo. as. pe. pro. quod eſt obligo.

Hamiotæ, alᵃs hamotæ piſcatores, ab hamis, qui hamo ad piſcandum utunᵗ. Plau. in Ru. Saluete fures maritimi conchitæ, atq; hamotæ, famelica hoīm natio. Var. Cohortis coquoꝝ, atq; hamiotaꝝ, aucupumq;.

Hamiotrahones dicti ſunt, ꝙ uel piſces, uel cadauera traherent hamo. Nam ut eſt apud Sue. eoꝝ q ſupplicio afficiebanᵗ cadauera iuſſu principum unco ſæpe trahebantur in locum quem tum gemonias dicebant.

Hamatilis, & hoc hamatile, pe. cor. qd ad hamū ptinet. Plau. in Ru. Piſcatū hamatilē, ſaxatilēq; aggredimur.

Hamonū, apd Col. li. iii. coloris genꝰ tēdentis i ſubruffū.

Haphe inſperſio pulueris, qua inſpergebanᵗ obluctātes, ubi cæromate illiti fuiſſēt. Mar. Et flaueſcit haphe. Nā puluere pfuſa obluctantiū corpa quodammō flaueſcebant, leprā patiētibus ſimilia. Haphe em̄ græce & tactū ſcat, & notas, qbꝰ lepra corpꝰ maculat. Iul. Pol. Haphē accipit primā infecturā, quotiēs ueſtes imbuunᵗ coloribus. Pli. lib. xxxv. refert arenam tenuiſſimam e Nilo peti ſolitam, ad debellanda corpora paleſtræ ſtudiis.

Hapalon ſignificat tenerum, & molle. græci aſpirāt.

Hara, uide in dictione Ara.

Harena, uide in dictione Arena.

Hammon, a noſtris arena dī. Nam græce ἄμμος ſcribiᵗ, ideſt arena. Vñ Iuppiter hammon, hoc eſt arenarius dictus eſt. Pli. Ergo Æthiopiæ ſubiecta Aphrica hāmoniaci lachrymā ſtillat in arenis ſuis. Inde etiā noīe hāmonis oraculo. Nam cū Liber pater p extrema Libyæ cū exercitu gradiens, ſiti laboraret, & Ioui ſupplicaſſet, ut in hoc caſu ſe patrē oīnderet. Cui cū ſubueniſſet, Fertur em̄ ei extēplo arietē apparuiſſe, quē dum fugientē ſequeret, pueniſſe illo duce ad fontē amœniſſimū. Qua propter deſiderio potus exiſtimaſſe arietē illum fuiſſe Iouem, eiq; templū ibi ſumptuoſiſſimū in arena conſtruxit, qd Iouis hammonis cognominauit, in quo .ſ. ſimulachrum arietis formā præſtabat, & deum uocauit hammonem, hoc eſt, Iouem arenariū. Herodo. Hammon Iuppiter, lingua ægyptia dicebaᵗ. Vñ corrupto noīe hammonem dixerūt Aphri, q̄ apud Naſomones Libyæ populos templū ei dicauere. Pauſanias ăt hammonē dictū, ab Amone paſtore, q̄ primus ei illic templum erexit. Suidas. ἄμμωνος ὄνομα θεοῦ ἑλληνικοῦ. ἀεὶ στοφάνης ὄρνισιν. ἐσμὲν δ' ὑμῖν, ἄμμωνος, ἀδελφοί. δωδώνης φοῖβος ἀπόλλων. ταῦτα μαντεῖα. ἐλθόντος γὰρ πεζῶν ἐς ὄρνις οὕτω πρὸς ἔργα βάπτει.

Haringā, apud priſcos ſignificat hoſtiam, quæ ide dicta erat, ꝙ eius adhærentia inſpicerentur.

Hariolus cum accentu in antepe. qui diuina mente fatur quæ uentura ſunt. Dictus hariolus, quaſi fariolus, ſicut hanula, quaſi fanula, hoc eſt parua fana, aſpiratione, ut plerunq; fieri ſolet, pro .f. litera poſita.

Harmatus, harmatūris ciuitas, ſeu, pmontoriū e regione urbis Methymnæ, a qua Harmatopolitæ dicti ſunt.

Harmonia pe. cor. latine compoſitio, concordia, conuenientia, concentus. Augu. Harmonia concentus eſt, ex diſſimilium uocum moderatiōe, ſicut ex ſummis, me-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diis,& infimis interiectis ordinibus,ut ſonis ciuitas concinit moderata, conſenſu plurimoꝝ huius noīs. Luc. Harmoniā graii quam dicunt. Hæc alio noīe dī ſymphonia,quo noīe etiam Gelonis filia Themiſtii uxor appellata eſt ab ἁρμόζω quod ſignificat coapto.

Harpe nomē græcum,quo ſignificaſ enſis falcatus, quo uſum fuiſſe Perſeum poetæ tradiderunt. Luc. Harpen alterius monſtri iam cæde rubentē, ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν.

Harpago.as.pe. pro. ꝑcat rapio. Plau. Hei miſero mihi, aurum mihi intus harpagatum eſt.

Harpa,telum in ſummitate aduncum,quo nauigia capiunt. Hunc ferūt Anacharſim inueniſſe, uel inſtrumētum cum pluribus uncinis,quo uaſa & alia cōplura, q̄ uel in flumine,uel in puteis ceciderunt,extrahimus.Dici pōt & harpax, inter nauiū utēſilia numeratus, & ab Anacharſe ſcytha phio,ut dī iuētus. A græcis deductæ dictiones. Nā apud illos ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν qđ ſignificat rapere.Triuiales a lupo,ꝙ rapax ſit, lupum appellant. Eſt & harpago ferramenti genus, qđ nōnulli canē uocant,quo ferramento circi uaſis uinariis aptantur.

Harpocrates pe.cor.ſimulachrū in ſacris Iſidis, & Serapidis erat,qđ digito labiis impreſſo admonere uidebaſ, ut ſilentiū fieret,qđ ꝑcat ut Aug.inquit,ut hoīes eos fuiſſe taceref,hic dicebatur ſilentii deus,unde catullianū illud,factum me eſſe puta harpocratem.

Harpalus pe.cor.nomen uiri proprium.

Harpalice,pe.cor.nomē mulieris Harpali Thracū regis filiæ,q̄ patrē a Gethis captum liberauit,celeriꝰ q̄ de fœmina poteſt credi,cū collegiſſet gētis multitudinem.

Harpaſa pe.cor.oppidum Aſiæ oppoſitum fluuio Harpaſo,ut ſcribit Plini.v.ubi cautes horrenda digito mouetur,ſed non toto corpore.

Harpyiæ latine rapinæ monſtra fuerunt, qualia deſcribit Vir.Triſtius haud illis monſtrū,nec ſæuior ulla Peſtis,& ira deū ſtygiis ſeſe extulit undis,Virginei uolucrum vultus,fœdiſſima uentris Proluuies,uncæq; manus,& pallida ſemp Ora fame.Dictæ harpyiæ ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, hoc eſt diripiendo. Suidas, ἅρπυιαι ἁρπακτικαὶ δαίμονες. Hæ Iouis canes eſſe dūr,q̄s Apolloniꝰ duas eē, alii tres,quaꝝ noīe rapaces,furtifici, auari ſignificanſ.

Haruſpex,ut inquit Ser. ex hara & ſpecio cōponiſ. Hara uero auis eſt,cui uaticinantes haruſpices intendebant. Dona.ab haruga deriuat, quæ eſt hoſtia,ab hara,in q̄ concludiſ & ſeruaſ. Et ſic cū aſpiratiōe ſcribiſ. Pōt etiā dici ab ara,hoc eſt a uictimis in ara aſpiciendis. Vñ q dam nō aſpirandū cēſent,qm̄ aruſpices,ut inqt Augu. exta inſpiciant,ut ex eis futura ꝑdicant. Idem dī extiſpex. Solēt etiam aruſpices dici horaꝝ inſpectores. Nā dies,& horas in agendis operibus cuſtodiunt,& qd per ſingula tempora obſeruare debeat homo intēdunt.

Haruſpicina.æ.pe. prod.pro arte ipſa. Haruſpicium,pro actu,hoc eſt,pro extorum inſpectione.

Haſpis.idis.curuatura e circulis,& cameræ & rotæ, licet ἀσπὶς ſine aſpiratione dī ſcutū & ſerpentis genus.

Haſta,q̄uis ab aſto dicaſ ſm Var. ꝙ a ſtante ferri ſolet, aſpiraſ tñ ad differentiā primæ ꝑſonæ impatiui uerbi aſta. Hæc apud ueteres ſubiici ſolebat rebꝰ,quas publice uenundabant. Quidā haſtā ab hauriendo deriuari exiſtimant.Cuius dimi.eſt haſtula, deriuatiua ſubhaſto,a quo ſubhaſtatio.

Haſtati dicti ſunt,qui primi in acie cū haſtis conſtituebantur. Hoc ſi lebant, haſtatus uero primus dicebaſ, q duas cēturias ideſt,ducentos milites ducebat in acie ſecūda, quē nūc ducenarium uocant,ut Vege.denotat.

Haſtile,pe.pro.dī,qđ ad haſtæ formā factū eſt, & de quacunq; re dici pōt. Vñ ꝑ ſtipite cādelabri poſuit Hiero. in Exo.Hoc erit,inquit,opus ſex calamoꝝ, qui ducēdi ſunt de haſtili.Idem li.Reg.haſtile haſtæ eiꝰ erat quaſi liciatoriū texentium Et ibi ꝑ ſtipite haſtæ poſuit.

Haſtarium.ii. uenditio auctionaria. Vnde Tertulia. in apologe.In haſtario uectigales ſumus.

Haud aduerbium negādi, haud quaq̄ ſignificat a nulla parte,ſeu nullo mō.Gel. Haud quaq̄ mihi diſplicebāt.

Haue uerbum defectiuum,quo ſalutare ſolemus aſpirationem recipit, ut differat a ſexto caſu huius noīs auis.

Haurio.is.hauſi hauſtum.Inueniē hauriui,& haurii,ſcribitur cū h,ſolo uſu non ratione.Nam ſi naturalis eſſet aſpiratio,a uerbo haurio deriuata, ab eo aſpiratiōē retineret,ut ſunt auris,auritus,auſter. Non enim in his uicit uſus,ut in haurio. Idcirco aūt aſpirandum quidā exiſtimant,ut differat prima perſona perfecti indicatiui,a nominatiuo plurali nominis auſus,& ſecunda ꝑſona præſentis indicatiui,a noīe auris. Et ſignificat accipio, extraho,ut uocem his auribus hauſi.Factum ab aura,quæ humorem omnem extrahit,atq; exiccat. Et haurire eſt audire. Vir.li.iiii. uocemq; his auribus hauſi.Item pro aſpicere, ut apud eundem. Hauſit cælum, mentemq; recepit. Item pro auide ſumere. Cice. cum inexplebili cupiditate, quo fluētius uoluptates undiq; exhauriret,eo grauius,ardentiuſq; ſitiētem texit. Item pro uulnerare,ut latus haurit apertum. Item pro tenere.Vir.li.iiii.Geor.Et medium ſol igneus orbem Hauſerat.Item pro defatigare, ut exultātiaq; haurit corda pauor pulſans.Itē pro uacuare. Lucil. Qñ haurire animus muſaꝝ,& fortia geſtit.Item pro luere. Vir. Spero equidē mediis, ſi qd pia numina poſſūt, Supplicia hauſuꝝ ſcopulis. Item ꝑ conſumere. Li.li.v. Tā longi ꝑpis opus incendiū hauſit.Huius cōpoſitū eſt exhaurio.

Hauſto.as.frequen.ab h[au]rio. Feſt.Exhauſtāt efferūt.

Hauſtus.us.ſorbitio.Co[l]um.i.Si deerit fluens unda,putealis q̄raſ in uicino aqua, q̄ nō ſit hauſtus ꝑfundi. Apud ueteres hauſtū facere dicebaſ ꝑ eo qđ eſt potare.

Hauſtus.a.um.participium.

Hauſtrale,quod eſt hauſtri,ut uentus hauſtralis.

Hauſtrinus.a.um.ſimiliter nomen poſſeſſiuum. Vnde piſcis hauſtrinus,ſicut & aquilonius.

Hauſtro.as.humecto. Vñ hauſtratus a. um. qđ eſt humectatum.

Hauritorium inſtrumentum,quo utimur in hauriendo. Augu.in quodam ſermone. Domine neq; hauritoriū hēs,& puteus altus eſt. (ci antla dīt.

Hauſtra ueteres dixerūt rotaꝝ cados ab hauriēdo,graciles.

Hauſter, uētus meridionalis ab hauriendis aquis dictus Nam nebuloſus atq; humectus eſt, qui etiam notus græce eadem ratione appellaſ, quia νοτὶς νοτίδος latine humor dī.Quidam ſine h ſcribūt, & ab auſteritate deriuant,quia rabidus ſit,afferens nō hominibus modo perniciem,ſed & pecoribus & arboribus.

Hazomæ,apud latinos ſignificat ueneror,& colo.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Heana fundamentum uel ſaburra.
Heautontimorumenos octo ſyllabarũ, ſcat ſeipſum cruciante. Componit̃ em̃ ex ἑαυτὸν q̃ apud græcos aſpirat̃, & ſignificat ſeipſum, ἀμοργύμενος crucians. Quo noīe dicta eſt comœdia Terētii, in qua inducit̃ Menedem⁹ ſeipſum crucians, dū in fundo fodit, arat, aut aliqd facit, ſine laxamento ob filium q̃ fugerat in militiam.
Hebdonei hæretici, qui Chm̃ hoiem tm̃ dicebant.
Hebdoas.adis. ſeptenarius, ab ἑπτὰ ſeptē, p in b, cōuerſa. Hiero. ad Paul. hoc myſterio hebdoadis & octoadis futurus gentium prædicator erat inſtruendus.
Hebdomas.adis. & hebdomada.æ. latine ſeptimana, ſpatium ſeptē dierū, & numerus ſeptenarius. Non em̃ ſolū de dieb⁹ dr̃, ſed etiā de annis, & qbuſcūq; rebus q̃ ſeptenario numero cōphendunt̃. Gel. Tū ibi addit ſe quoq; iam duodecimā annorū hebdomadā ingreſſū eſſe, ad eū diē ſeptuagīta librorū hebdomadas ſcripſiſſe. Et in Gene. Imple hebdomadam dierū huius copulæ. Et hāc quoq; dabo tibi, pro opere, quo ſeruitur⁹ es mihi, ſeptē ānis aliis, & in Leui. Numera bis quoq; tibi ſeptē hebdomadas annos. ideſt ſepties ſeptem, quæ ſimul faciunt quadraginta nouem, hinc hebdomadarius.
Hebdomecontapente ἑβδομήκοντα πέντε. i. lxxv.
Hebes, obtuſus, piger, tardus, & acumine carēs. Cice. li. ii. Acade. Alias hebetiora, alias acutiora uideantur cornua. Vnde per tranſlationem Ingenium hebes dicitur, ſicut etiam obtuſum.
Hebe nomen uxoris Herculis, & Iunonis filiæ, quæ pocillatrix & miniſtra poculorum iouialium eſſe tradit̃, & dea iuuenturis putabat̃ ἥβη græce pubertas nominat̃. Suidas. ἥβη νεότης. ἀκμὴ σημαίνει ἢ ὄνομα θεᾶς ἥβης τῆς τοῦ Διὸς θυγατρός. καὶ ἥβη, ἡ πρώτη ἐκφυσις τῶν τριχῶν.
Hebeo.es. hebes ſum. Hinc exhebeo, quod protulit Ambro. in ſignificatione actiua cum ait. Vigorem, inquit, mentis exhebuit, hoc eſt debilem fecit.
Hebeſco.is. hebes fio. Cic. li. i. Tuſ. Sic mentis acies ſeipſā intuens nonnunq̃ hebeſcit, i. obtuſa fit. Salu. Poſtq̃ diuitiæ honori eſſe cœpere, & eas gloria, imperium, potentia ſequebatur, hebeſcere virtus cœpit.
Hebena ligna ſunt nigri coloris, & precioſiſſima.
Hebeto.as. pe. cor. obtundo & obſcuro. Pli. lib. xi. Nanq; & ſpeculi nitorem ex aduerſo nudati hebetāt. Ambro. Qui recedit a ſapientia hebetatur.
Hebetudo obtuſitas rei alicuius carentis acumine, uel mentis, ingenii, uiſus, ſimiliumq;.
Hebiones, a ueteribus pauperes dicuntur, quæ uox indicat contemptum quendam.
Hebr⁹ fluuius in Thracia, qui ab Oeagro flumine ortū habet. Vñ Oeagrius dictus. Vir. Tū quoq; marmorea caput a ceruice reuulſum Gurgite cū medio portans Oeagrius Hebrus. Habet arenas, ex qbus aurū colligit̃.
Hebræi dicti ſunt Iudæi ab heber, q̃ fuit abnepos Sem filii Noe, qd̃ tranſitū & trāſitiuos ſcat. Soli qppe a creaturis naturali rōne & lege innata nō ſcripta ad cognitionē ueri dei trāſire, & uoluptate corpis contēpta ad rectā uitā pueniſſe ſcribunt̃. Vñ priſcos illos q̃ creatori deo natura inhærebāt pietate hebræos appellarunt. Prius hebræi cognoīati ac deinde una detracta līa hebræi, ſicut docet Augu. li. xvi. ciui. dei. Et qa in eius familia remanſit lingua, quæ prius humano generi creditur fuiſſe communis, cum gentes linguarum diuerſitate ſunt diuiſæ, deinceps hebræa eſt nuncupata.
Hebraicus.a.um. nomen poſſeſſiuum ſicut hebræus, ut lingua hebraica.
Hebrius, qdā ab hauriendo deducunt. Vñ & aſpirant.
Hecabe fuit, quam nos hecubam nominamus.
Hecale pe. cor. uetula, a qua Theſeus olim adoleſcens hoſpitio acceptus eſt. Vñ ſacrū quoq; hecaleſion p pagos celebre fuit, Hecalo Ioui nō ſine ipſius hecales honoribus, prætere a Hecali Callimachi poema eſt.
Hecatæ⁹. nomē phi abderitæ, q̃ hiſtoriā de iudeis ſcripſit
Hecaton, latīe centū dr̃. Inde p cōpoſitionē deducunt̃.
Hecatōpylos, oppidū cētū portarū, πυλῶν. n. portarū deſignat.
Hecatonpolis pe. cor. hns centū ciuitates.
Hecatombe ſacrificii genus, in quo ritus hic ſeruabat̃, ut cētenæ ſui generis mactarent̃ uictimæ, centū ſues, centū hædi. Iul. Capi. Tm̃ ſane lætitiæ in Balbino, q̃ plus timebat, ut hecatomben faceret, qd̃ tale ſacrificiū eſt, centū aræ uno loco conſtruunt̃ ex ceſpite, ad eas centū ſues, centū oues mactant̃. Iam ſi impatoris ſacrificium fit, centū leones, centū aquilæ, & cætera hmōi aīalia feriunt̃, quod quidē græci quondam feciſſe dicūtur, cum peſtilentia laborarent, uel a numero uictimarum, uel quia centum Peloponeſi urbes id faciebant, & a numero ſacrificantium compoſita eſt dictio.
Hecatonchiros pe. pro. Quum apud græcos p ei ſcribat̃, ut ἑκατόγχειρος qualis ille quem dii Briareum, homines aūt Ægæonem appellant, ut ait Homerus.
Hecatontarchus centurio.
Hecatonpus, qui centum pedes habet.
Hecate pe. cor. triū poteſtatū numen. Ipſa eſt em̃ Luna Diana, Proſerpina, quod ſignificatū eſt, ut eius mirabilis potentia oſtendat̃, uel q̃ centū hoſtiis placet̃. Siue q̃ centū annos errare facit inſepultos. Dicta eſt luna propter uarias effigies, quas quotidie nouas reꝑſentat, uel propter multiplicē lunæ uirtutē, ſeu propter coronas quæ multifarie circa lunā conſpiciunt̃. Pli. Exiſtunt coronæ circa lunā & circa nobilia aſtra. Sunt q̃ dicāt non ab hecaton. i. centum dici hecate, ſed quia ſol hecatos ab Homero dr̃, ut ſit hecate, ſicut a cynthio cynthia, a delio delia, a phœbo phœbe. Dictus aūt phœbus hecatos ab hecas longe, q̃ eminus ad nos radios ſuos mittat, & ab hoc dicat̃ iaculari. Hecate etiā fuit nomen filiæ Perſes, de qua in dictione Oeta. Hæc triceps dicta, quia ut inquit Orpheus in argo. tria habuit capita, dextrum equinum, ſiniſtrū caninū, medium ſuis agreſtis τεικέφαλος appellata. Oui. Tuq; triceps hecate.
Hecameda Arſinoi filia, quæ dono Neſtori data eſt, dū ab Achille diriperetur.
Hecta res minimi precii, quaſi hieta, id eſt, hiatus homini ſ atq; oſcitatio. Alii puſtulam dicunt, quæ in coquendo pane ſolet aſſurgere, a qua accipitur res nullius precii. Pompo. Hic homo hectæ me facit.
Hectapales ἀπὸ ὅν ἓξ παλαιστῶν. i. a ſex palæſtis. Sūt aūt palæſtæ ſex qñq;, uidelicet quotiēs p ſpithama capiūt̃, dodrātes ſeni, hoc eſt palmi ſex. Hi aūt ſūt tria cubita.
Hectica febris, nō a conſuetudine, ſed ab habitu nomen habet. Hæc non in humore tm̃, at q̃ ſpiritu, ſed in ipſis plane coit oſſibus, & inoleſcit. Ideo non Ethica appellari debet, ſed habituālis ἕχω, ἕξω.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Hector priami regis filius, dictus ab eo ꝙ ἕχω qđ est habeo, defendo, qm̃ ipse solus defensor urbis fuit. Nam Plato scribit, Ideo Hectorẽ appellatum, ꝙ urbem contra hostium impetum tenuerit patriamq; seruauerit.

Hæmorrhoides genus morbi. Hæma .n. sanguis dr̃. recipitq; diph. Inde & hæmorrhoeo, quod significat fluxu sanguinis laboro, & profluuium patior.

Hedone apud nos uoluptatem significat græce ἡδονή.

Hedra sedes latine dicitur, unde fit cathedra.

Hecyros latine socer, hecyra socrus, pe.cor. habet. Sunt & qui sine h scribant.

Hedonius sumptus dictus est apud Spartianum pro impensa facta in rebus uoluptariis.

Hedui populi Galliæ, post Heluetios & Sequanos in occasum uergentes, iuxta quos ex alpibus fluit araris.

Hedyosmos, ꝑcat suauitatẽ odoris, hedyosmata unguenta preciosa. Hedyosmion, significat dulciculũ nomen amatori conueniens. Itẽ hedyosmion, uocant menthã.

Hegesias cyrenaicus philosophus fuit, qui tanta fuit elocquentia, sicut Vale. Maxi. scribit, ut sic mala uitæ representaret, ut eoꝝ miseranda imagine audiẽtium pectoribus inserta multis uoluntariæ mortis oppetendæ cupiditatem generaret. Ideoq; a rege Ptolemæo ulteri us hac de re dicere prohibitus est.

Hegesippus nomen historici proprium, qui Apostolorũ temporibus uicinus fuit.

Hei interiectio ingemiscentis, dtõ iũgitur ꝓnois, ut Hei mihi q̃lis erat. Ci. Hei mihi, nõ possum hoc sine lachrymis commemorare. Aspiratur natura, ꝙ is aĩ affectus aspiratione melius declaret. Nã heu actũ postulat.

Heiulo. as. penu. corr. ab hei fit, & ꝑcat sublata uoce fleo. Hiero. in Iob. Propter multitudinẽ calumniatoꝝ clamabunt & heiulabunt, ꝓpter uim tyrannoꝝ. Plau. in Aul. Qui nã hic homo ante ædes nostras heiulans conquerit mœrens. Inuenitur & heiulor deponens.

Helei pe.pro. populi ĩ Peloponeso clarissimi, ꝓpter delubrũ Iouis olympii, ludosq; olympicos; quoꝝ ꝓfecturã Helei habuerũt. Vñ helei equi & heleus carcer sæpe legunt. Luca. Quantũ clamore iuuat Heleus sonipes.

Helocathenes pisces cete. i. generis salsamentis idonei.

Helcisma, scoria in argento.

Helios, græce ἥλιος, latine sol, inde heliacus solaris,

Heliocaminus, uaporariũ quoddam solare, nõ ad ignis usum, sed ad solis, uelut id ꝙ uulgo lumina dr̃, & in Padana gallia lucerio. Vlpia. In seruitutibus urbanis. Si arbor inquit heliocamino uel solario solem adimat, dicendũ erit, quia umbram fecit in loco, cui sol fuit necessarius, contra seruitutem impositam fieri.

Heliochrysos herba est aureũ florẽ ꝓducẽs. (color.

Helix. Tria aũt sũt helicis gña herbaceũ. candidũ. uersi/

Heliopolis pe.cor. ciuitas Ægypti, inter Alexandriam & Coptum, a græcis Thebe dicta, quasi ciuitas solis, altera est in Cilicia Chrysippi stoici patria.

Heliotropium herba solaris dicta, ꝙ se cũ sole circumagat, etiam nubilo die, ac nocte. Var. Nec minus admirandum, quod fit in floribus, quos uocant heliotropia, ab eo, ꝙ solis ortum mane spectant, & eius iter ita sequunt ad occasum, ut ad eum semp spectent.

Heliogabalus pe.pro. Antonini Caracallæ filius, q ad imperiũ assumptus fuit matris ingenio apd Antiochiã.

Heliodorus pe.cor. nomen uiri proprium.

Heliocopis nomen nymphæ.

Heliades patronymicum fœmininum, ab helios, qui est sol. Nam sorores dicuntur Phaethontis

Helle. es. nomen athamãtis Thebarum regis filiæ, a qua Hellespontus.

Hellespontus fretũ angustũ, ab Ægæo in propontida, & ubi sunt illæ angustiæ, septẽ trm̃ stadiis Asiã ab Europa diuidentes. Ibi eñ Helle in pontũ decidit. Vñ q ꝓtius pontus dicebat, hellespontus uocatus est.

Hellas nomen fluminis, & regionis Achaiæ, ut inqt Ptolemæus, a nostris græcia appellata, a græco, q primus in ea regnauit. A cuius filia uocata est Atthis. Deiñ ab Hellene Deucalionis filio, dicta fuit Hellas. Incipit ab isthmo corithio, siue strictura peloponesi, & ad littora ægei maris porrecta, usq; ĩ Macedoniã, & thessaliã, quã cũ omni Bœotia intra suũ nomẽ includit, extendit.

Helleborus, & helleboꝝ pe.cor. dr̃ herba purgatoria, optimũ, qđ in Anticyra, circa helleboꝝ fluuiũ gignit, atq; inde a græcis helleborus appellat. Hora. Expulit helleboro morbum, bilemq; meraco. Hanc herbã Romani alio noĩe Veratrũ dicũt, ꝓ eo, qđ sumptũ motã mentẽ in sanitatẽ reducit. Duo sunt eius gña albũ. ſ. & nigrum Album, qđ uomitiõe causas morboꝝ extrahit. Nigtũ, qđ purgat ꝓ inferiora. Scribit ꝑm Apul. ꝓ h. Sed apud græcos nõ aspirat. Melãpus medicus Amythaonis filiꝰ helleboꝝ ĩuenit, qđ Melampodiũ uocãt. Alii dicũt pastorem eiusdẽ nois inueniſſe, cum capras pasceret. Colu. Sed negat helleboros, & noxia galbana succo,

Helice pe.cor. urbs Achaiæ, quã mare absorbuit, de cuiꝰ noĩe ursæ sydus fortasse uocatũ est a poetis, ꝙ Calysto Lycaonis regis filia, q̃ ex ursa cum filio in stellas uersa est, Arcas fuerit. Est & helice pampinus in uite.

Helicon pe.cor. mõs Bœotiæ iuxta Thebas, atq; ut Strabo. ix. scribit, Phocidi uicinus est, nõ ꝓcul a Parnaso, eiq; æmulus, & altitudine, & circuitu, q & ipse Apollini q̃q; sacer, & musis est. Vñ heliconiades musæ sunt appellatæ. Dictus helicon, ab helicone, qui ibi cum cytherone fratre singulari certamine pugnauit.

Helciũ dr̃, qđ est ante pectus equoꝝ, & id genus aĩalium ab armis. i. humeris pendẽs, instrumentũ, quo & molæ illi ꝓ machinulam innexæ uersantur, & curricula pertemonem trahunt. Vnde & nomen accepit. Helco eñ græce, traho latine dicitur. Hinc Helciarius.

Helciarius, qui fune canabino nauẽ trahit aduersus undas, ut est apud Martia. Nec clamor ualet helciarioꝝ. Sido. optimo epitheto curuos uocat cũ ait. Curuoꝝ hic chorus helciarioꝝ. De helcio meminit Apul. lib. ix. Me. Defectũ alioq n me helcio sparteo dimoto nexu machinæ libertũ applicant pr̃sepio. Et paulo post. Helcio tandem absolutus, refectuiq; secure redditus.

Helena. æ. siue helene. es. pe.cor. Castoris & Pollucis soror, & Menelai lacedæmonioꝝ regis uxor, a qua Helene insula uocata est, ꝙ in ea Primũ Paris cũ Helena dr̃ cõcubuisse. Multi fuerũt, q scripserũt de laudibus Helenæ, sed in primis mihi uidet Demetrius moschus excellere, q de ipsa ita scribit, ꝙ pulchritudo Helenæ nõ fuit caduca, sed semper florens, & ꝙ Venus fecit nutriri Helenam a gratiis suis, Vnde ait.

καὶ μὴν τήνδε θεοὶ πᾶσ ἐθάμβεον ἱσταμένοντε

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Τικθομένω μεγάλα κούρω διός, ἠδ' ἐφίλουν θ:
λιπικαὶ χαρίτεσσι μεθήσεσθαι θεῖα ἀφροδίτη,
δεῦτε φίλαι τὴν μοι ἀλιτάλλην ὡς ἐποίκεν,
οἵην ἐμὸν πολύχαρτον ἐθρέψατε ἄμβροτον υἱόν.

Hellenes Deucalionis filius, a quo græcos hellenes non nulli credunt fuisse nominatos.

Helenium frutex seu herba, qui ex Helenæ lachrymis fingitur natꝰ in helene insula. Fauere creditur formæ, & cutem nutrire incorruptam. Venerem conciliare,& hilaritatem inducere in uino potam.

Helicteres inaures sunt,sicut docet Iul.Pollux, quæ & helicæ dicuntur a clauiculis,quas helicas uocant. Quod autem græci uocant helicem,nos clauiculam, & pampinum,& capreolum,ut in uite dicimus.

Hellenodices latine iudex certaminis dicitur.

Heluo,uorax,insatiabilis,& immoderate sua bona ingurgitãs,q̃si omnia luẽs. Terẽ in Heau.Gerro,fraus,heluo, iners,ganeo,damnosus.Cice.per transla.heluo librorꝫ, dixit,quasi gulosus.i.nimis auidus librorꝫ.Et aspiratꝫ,ut ab eluo suo primitiuo differat,siue ut auiditas illa magis exprobret,ut inquit Festus.Fit em̃ uox incitatior.

Heloi uocant hebræi deum,significatq; robur, & potentiã,ut sit nomen dei,quasi omnipotẽs. Plato uero deos idest græce theos a thein,q̃ est currere, deriuat, stellas em̃ quæ semp mouent,deos appellabant.

Helorus pe.pro.Siciliæ fluuius & ciuitas, sicut in Elorus dictum est. Fuit etiam eo nomine Istri fluminis filius qui ab Aiace occisus est ĩ ea pugna, quam græci cum Telepho rege Mysorum habuerunt.

Heluacia genus ornamenti Lydii,dictũ a colore boum, qui est iter rufum,& albũ,appellabaturq; heluus, quanq̃ hæc eadẽ uox apud ueteres saburram significaret.

Heluela sunt holera minuta,ut inqt Festus,q̃m helus,& heluſa ueteres dicebant,pro holus & holera.

Heluetii populi germaniæ,iuxta lacũ herciniæ syluæ.

Heluolum,apud Catonem,est color inter rufum,& albũ unde heluolæ.Col.li.iiii.Sunt & heluolæ, quas nõnulli uarias appellant,neq; purpureæ, neq; nigræ, ab heluo (nisi fallor)colore uocitatæ.

Hem interiectio corripientis seipsum, uel indignantis, uel admirantis,ut hem nos homunculi.Apul. Hem hominis audaciã.Q̃q; demõstrãtis est.Terẽ.in An.Hem puer hercle puer est.Et aspiratꝫ ꝓpter maiorẽ sonum.

Hemerodromi dĩr cursores, q̃ die uno ingens spatium cursu emetiebantꝫ,inter quos clarissimus fuit Philonides Alexandri Magni cursor.Inter mancipia erãt cursores, ut ex iurisconsultis patere potest.Paul.li.iii.de legatis.Quod si alii uernæ sint cursoribus cedent.

Hemis apud nos traducit semis ἥμισυς dimidius.

Hemicyclus,locus semirotundus,instar testudinis, in cuius ambitu erant sedilia. Est aũt cœnatio effigie circuli dimidiati.A quibusdã accipiẽt ꝑ sella, q̃ dimidiati circuli formã hẽt. Sid.Solii capacis hemicyclon, uolẽs intelligi uas balneare fuisse semirotũdũ ĩstar sphæræ mediæ.Ci.in Lel.Tũ memini domi in hemicyclo sedentẽ.

Hemeridion latine diurnale,uel qd̃ paruũ diẽ durat.

Hemionium herba,quæ alio nomine asplenon dicitur. Cuius uis est contra singultus omnes.

Hemus mons in Thracia,excelsitate cõspicuus, ex cuius uertice uulgata opinio est, ponticũ simul, & adriaticũ mare,& histrum amnem,& alpes conspici posse. Nam eius excelsitas sex milia pas.continet. Dictus hemus a noïe regis Hemi. A cuius sorore alter quoq; mõs Rhodope noiatꝫ,in quos trãsfiguratos esse rhodopem & hemũ fabulæ canũt. Oui.li.vi.Met.Threiciã rhodopem, hẽt angulus unus,& hemũ, nunc gelidos mõtes mortalia corpa quondã.Posset etiã hoc nomẽ deduci ἀπὸ τοῦ αἵματος.i.a sanguine. Est & hemus nomen græculi histrionis, cuiꝰ meminit Iuue. Et nomẽ famosi latronis.

Hemina pe.pro.mẽsuræ genus, qua uinũ uel frumentũ metiebatur,& dimidium sextarium continet,quasi semisextaria.Gel.li.iii.Si ex sextario hemina fusa est,sed dimidium tertio. Inde heminarius, quasi mediocris. Hinc heminarium,sicut a congio congiarium.

Hemodes insulæ septem in oceano germanico.

Hemiplexia cũ accentu in pe.paralysis,hoc est semiapoplexia, cum in alterã tm̃ partem corpis malũ id incubuit. Nam cum totum afficiẽ Apoplexia nominatur, nunc utrunq; inqt Cellus,paralysin appellari uideo.

Hemicranea morbꝰ,quo dimidia parte capitis laborãt, quẽadmodũ cephalæa, quo totũ caput infestatꝫ. Dicti hemicranici ab hemicrania,quæ & hemicranea dĩ.

Hemiolus,quædam arithmetica proportio, continens aliquem totum numerum, atq; eius dimidium, ut se habent tres ad duo,& quindecim ad decem.

Hemiola usura,q̃ cõtinet totũ & dimidiũ,ἡμί dimidiũ & ὅλον totũ,ut si de q̃tuor solidis ĩ fine anni accipiũt sex.

Hemerobios ꝫcat diarii uictũ, quo noïe dictꝰ est Diogenes cynicus phus.Est & hemerobiꝰ uermiculus, q uitã diei habeat,ἡμέραν em̃ græci diẽ dicũt, βίον uitam.

Hemistichion dimidius uersus.Nã στίχος uersus dĩ.

Hemitogium dimidia toga.Composita dictio ex græco & latino,

Hemitritæus semitertiana febris, sic dicta, q̃ parte aliqua tertianã p̃sentet, tertio die,ut illa repetẽs, nõ tm̃ ut illa diem unũ p̃stet integrũ,sed inter horas.xxxvi. plus minus porrigiẽ.Hiero.in diuo Hilariõe.Ibi siue ob corruptũ aerẽ,siue ꝓpter gliam Hilarionis serui dei,hemitritæo pariter arrepti oẽs a medicis desperati sunt.

Hemisphæriũ dimidia sphæra,hoc est cæli dimidiũ. Hemisphæria duo sunt latera ab oriente diuisa ad occasum,in quæ distinguitur terra zonis quinq;, mediam æstus infestat,frigus ultimas,reliquæ habitabiles.

Hepta apud nos septẽ,& aspiratꝫ,cũ suis deriuatis.

Heptapylos,latine dicitur septem portas habens.

Heptapachys pe.cor.mensura septem cubitorum. Vnde Achilles heptapachus est appellatus.

Hepiolus papilio,qui lucernarum luminibus aduolat.

Hendecasyllabus, uersus undecim syllabarꝫ, qualis ille Catullianus. Passer deliciæ meæ puellæ.

Heo interiectio.Plau.in Cis.Heo tu quam nos.

Heptemeris cæsura est,cum syllaba naturaliter correpta producatur,quod fieri solet in principio quarti pedis,uel septimæ syllabæ, si tres spondei præcedant, quasi septima dicatꝫ diuisa pars,ab ἑπτὰ septem, & μείζω diuido. Vide in Cæsura.

Heptaphonon,quod habet septem uoces.

Heptaporus fluuius dictus,quia septem locis uadari potest eadem uia,propter quod & polyporos, ut Strabo inquit, appellatus est.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Heptaporus,ideſt,ſeptemfluus, ſiue ſeptemuadus, quo nomine dictus eſt Rheſus fluuius Troianus.

Heptaponus, Troiæ fluuius.

Hephæſtus proprium uiri nomen Vulcani.

Hephæſtides genus lapidis dictus,q in ſole additam aridam materiam dicatur accendere ignis modo, quem poetæ a Vulcano Ephæſton uocant.

Heraclea dicebaſ q nũc calpe in finibus,& olim perithus uocabaſ.Europæ ciuitas Boſphorana, a q Dion. phus Zenonis diſcipulus heracleotes a Cic.in Tuſ.appellat⁹ eſt, ubi fuit amphitheatrũ unũ ex ſeptem ſpectaculis. Fuit & alia heraclea in radicibus Oetæ mõtis,quã Aſaris fluuius alluit. Alia in ponto.alia iuxta oſtia rhodani.alia in Campania,quæ & herculeanum dicta eſt.

Heracleæ oppidũ proximũ Neapoli,incũbens mari.

Heracleopolis nomẽ triũ ciuitatũ, quarũ una eſt in Ægypto, ex qua Theophanes phyſicus. Altera nõ lõge a Peluſio.Tertia ſecundũ Nili oſtiũ,qd Canopicũ dr.Hinc heracleopolitæ,qui heracleopolim habitant.

Heracleon herba, ab Hercule inuẽta, quã alii Origanũ heracleoticũ ſylueſtre dñt,qm̃ eſt origano ſiℓe. Alii timalũ dicũt.Naſciℓ in aquoſis foliis magnis, & in ſũma aqua flore lilio ſimili,& cũ defluxerit capiti papaueris Eſt & alia herba heracleon ſiderion caule tenui, digitorũ.iiii.altitudine,flore puniceo,foliis coriandri,iuxta amnes,& lac⁹ naſcẽs,& oĩa uulnera ferro illata efficax.

Heracleota nux.Quære ĩ dictione Nux. (ciſſime ſanãs.

Heraclitus pe.p.nomẽ ppriũ phi Epheſii,græce Ἡρακλείτος ei diph. Lucre. Heraclitini,quorũ dux agmina primus.Hic eſt ille,q quotiens domo egrediebaſ,flebat,ſicut Democritus ridebat,alteri oĩa q agim⁹ miſeriæ,alteri ieptiæ uidebanſ.Cognoĩatus eſt ſcotinos, q ſi tenebricoſus.De induſtria.n.obſcurabat ſtilũ. Ideoq ei⁹ uo lumina phi ſudantes uix intelligũt. Fuerunt alii quatuor heracliti.Primus poeta Lyricus.Secũdus Halicarnaſſeus ſummæ elegantiæ, Tertius Lesbius qui Macedonum ſcripſit hiſtoriam.Quartus irridiculus.

Heraclides pe.cor.nomen phi,q heracleotes fuit ex ponto,hic opulentus Athenas uenit,deditq ſe in diſciplinã Speuſippo,Pythagoreorũ auditor fuit Platonis ſtudioſus. Fuerunt ingenii illius monumẽta præclara. Nam dialogos,& tragœdias ſcripſit. Fuerunt & alii multi heraclidæ ingenio,& doctrina inſignes.

Hercæus dict⁹ eſt Iuppiter,quem etiam penetralem uocabant,qui intra conſeptum domus cuiuſq colebatur Græce enim hercos ſeptum clauſtrumq nominatur. Ouid.Cui nil hercæi profuit ara Iouis.

Hercules cognomẽ, uel fortaſſe poti⁹ agnomen Iouis & Alcmenæ filii,q ob fortitudinẽ & gloriã credit⁹ fuit, q inter deos ſit relatus. Fuiſſe autẽ tres Hercules, ſcribit Diodo. Alii ſex autumant. Primus q certauit cũ Apolline de tripode. Alter Nilo natus ægyptius, quẽ aiunt phrygias lras cõſcripſiſſe.Tertius ex Idæis dactylis, cui inferias afferunt. Quartus Iouis fili⁹ ex Aſterie latonæ ſorore,q tyri coliℓ,filiãq habuit carthaginẽ. Quint⁹ in India,q & belus dr,Sextus Thebanus,ex Alcmena & Ioue tertio genitus, cui alioq geſta aſſignãt. Herodotus ſcribit Herculẽ unũ eſſe ex duodecim diis ægyptioq, græcoſq ab ægyptiis hoc nomẽ mutuatos indidiſſe filio Amphitryonis. Var.xliii. Hercules noĩat. Veruntñ oẽs q robore ꝓſtiterũt,hoc noĩe ab Hercule Alcmenæ filio appellatos fuiſſe affirmat. Macro. aſſerit Herculẽ eſſe ſolẽ,q ſi heraclẽ,idq ex noĩe clareſcere.Hercules.n. nihil aliud eſt q heras.i.Iunonis.i.aeris,cleos.i. gloria, uel laus. Quæ porro alia eſt aeris gloria, q ſolis illumi natio? Idẽ dict⁹ eſt.xii.labores cõfeciſſe, qa ſol annuo curſu.xii ſigna zodiaci luſtrat,& cõficit. Ab hercules ſi unt hercule,& hercle,me hercules,& me hercule aduer (bia iurãdi.

Herculanus.a.um.nomẽ poſſeſſiuũ.Eſt & herculanus nomen proprium ab hercule deriuatũ. Gel.lib.i.adiectiuum poſuit.Comprehẽſa inquit, menſura herculani pedis,ſm debitam membrorum oĩum inter ſe competentiam,modificatus eſt.

Herculanus ſubſtantiuum nomen eſt uiri proprium.

Herculanum fuit Campaniæ oppidum.

Herculeus.a.um.apud poetas dr,qm̃ breuẽ ſyllabã inter duas lõgas heroicus uerſus nõ admittit,ut At ſinus herculei ſi uera eſt fama Taréti. Et mõ poſſeſſiuũ eſt, mõ accipiℓ ꝓ forti,ut herculea uis,herculeus homo.Mõ ꝓ ĩmenſo,ut herculeũ opus.Herculeus etiã morbus dr comitialis,qm̃ hunc morbũ paſſus ſit Hercules. Vñ & ſacer eſt appellatus,& maior morbus ꝓpter grauitatẽ.

Herculeum promontorium Locrenſe,de quo Stra.lib.i.

Herculeius,fuit uir Romanus, qui marianas partes ſouit cum ſertorio,& perpenna.

Herebus pe.cor.profunditas inferorum dicitur. Vide in dictione Erebus.

Hermes.is.&.etis.dr latine quaſi interpres, Mercurius dictus eſt ab ἑρμηνίας.i.ſermone. Præſtabat enim loqui, quem effigiabant alas in capite & pedibus habentem, q ſermo hominum per aera uolitet.

Hermerotes,idem fere quod Erotes,ideſt cupidines.

Herma.æ.etiã mercurius dr,q̃uis etiã qñq ſumaſ ꝓ ſtatuis,& ſigillis,ꝑcipueq truncis & quoq capita pmutari pñt.Cic.ad Atti.li.vi.Hermæ illi tui pentelici,cũ capitibus æneis,de qbus ad me ſcripſiſti,iam nũc admodũ me delectãt.Probus Æmi.in Alcibiade. Id cũ apparet,priuſq claſſis exiret,accidit ut una nocte oẽs hermæ q in oppido erãt Athenis deiicerenſ, ꝓter unã q añianuam erat, Suidas dicit hermas ſtatuas dictas, q plurimũ Mercurii ſtatuæ deliniarenſ.Hæ eñ hermæ uiriles ſtatuæ ad ꝓpagandã defuncti memoriã ſepulchris erigebanſ. Solebãt aũt romani Mercurii ac Mineruæ ſtatuas cõiungere gymnaſiis,dicareq, q̃s hermathenas Cice.noĩat.Qd ad me de hermathena inq,ſcribis mihi ꝓgratũ ẽ ornamentũ academiæ,ꝓpriũ meæ,q & hermes cõe oĩm,& minerua ſingulare ſigne eius gymnaſii.Quidã hermas accipiũt ꝓ lapidib⁹ quadratis, quos athenienſes ſolebant ponere,tũ in priuatarũ,tũ in ſacrarũ ædiũ ueſtibulis,ut ſignificareſ rõnem,& ueritatẽ pinde,ut formã quadratã rectã ſemp ſtare.Dicti hermæ a Mercurio,q eſſet deus rõnis,& ueritatis.

Hermoglyphus marmorarius,& ſtatuarius.

Hermopoliũ officina,ubi officinatores ſtatuarũ habitãt

Hermopolis nomen urbis,quam Hermes condidit.

Hermaphroditus pe. ꝓ.Mercurii & Veneris fili⁹, cõpoſitũ nomẽ ab hermete,& aphrodite,qd uenerem ſcat, a quo hermaphroditi dicti ſunt, utrunq ſexũ habentes. Hi etiam androgyni dñr,q utrunq ſexũ habent.

Hermodorus pe.pro.fuit phus epheſius,quẽ in Italia exu

lantē Pompo.iuriscō.tradit auctorē fuisse.xii. tabulaꝝ ferendaꝝ decēuiris. Pli.dicit hūc fuisse interp̄tem legū decēuiralium,eiq; ob id statuā publice dicatā. De hoc Stra.lib.xiiii. In Epheso fuere uiri memoratu digni,ex antiquis heraclitus,Item hermodorus.De quo hic idē inquit dignos esse omnes ephesios strangulari,q; Hermodoꝝ uirum inter eos frugi eiecerunt, dicentes, Ne mo nostrum frugi esto,alioquin cum aliis eiiciat.

Hermon mons longe disiunctus ab Hierusalem trās iordanem,nomen hebræū,qd̄ interpretat linū exaltatū.

Hermon statio piscatorum in peloponneso.

Hermenia latine interpretatio dici potest. Vū periher menias Aristotelis liber de interpretatione.

Hericius aīal sic dictū,q; setis horreat. Hic & herinaceus & herix dī. In sepib⁹ dumosis,& uineis p autumnū p̄cipue diuersat. Condit in arbores hyeme, & cibis p æstatem paratis uescit. Vbi senserit uenatores contractis ore & pedibus conuoluit in formā pilæ, ne qd cōprendi possit p̄ter aculeos. Sunt e genere eoꝝ maiores histrices,quibus longiores aculei,de quibus infra.

Heri ab hærendo qdam dici putāt, q; hesternus dies hodierno diei cohæreat sine diei alterius interpellatione. Dicit etiā here, p̄pter cognationē līaꝝ i & e,ut Vespere & uesperi. Ab heri fit hesternus.a.um.sicut a cras,crastinus.a.um.Et accipit hesternus pro pridiano. Teren. Iure hesterno panem atrum uorent.

Herillus chalcedonius phūs Zenonis discipul⁹ fuit. Qui cum audisset scientiam laudatam esse ab Aristotele & Theophrasto,summum bonum in ea posuit.

Hermias eunuchus,trapezitæ cuiusdā famulus,Athenas profectus,Platonē Aristotelēq; audiuit,& domū reuersus,cum dūo suo Atarnenses, & Assenses aggressus eos subegit,& illis simul cum domino suo imperauit.

Hermogenes pe.cor.nomē p̄priū,latine dī Mercurio genitus. Contra quē cauillatus Cratillus eū Hermogenē nō recte dici,q; doctrinæ.s.atq; eloquētiæ nihil sapiat.

Hermus fluuius, q; Smyrnæ cāpos intersecat, delapsus a mōte Dorylao,Phrygiā scīdit a Caria. Hic supfusus cāpis gignit fertilitatē. Vū harenas aureas fingit trahere.

Hernia cōe est nomen tribus morbis.s.Enterocelæ Epiplocelæ, & Hygrocelæ. Enterocele em̄ dī,cū intestina dilabunt in Scrotū. Epiplocela,cū omentū. Hygrocela,cū in alteꝝ e testibus humor cōfluit. Has species nostri uocant hernias,ut inqt Celsus,a duricie pellis, q̄ fit post intestinoꝝ desc̄sum. Herniū em̄ durū & aspeꝝ dī. Tractū a Sabinoꝝ līgua,q; hernia saxū uocāt. Mar. Derisor Fabianus herniaꝝ, oēs quē mō colei timebāt dicentē tumidas ī hygrocelas. Ramices uero has species sub se cōtinēt. Porocelā,q̄ est,cū ex absc̄ssu aliquo circa scrotū materia subduruit. Sarcocelā,cū in ipso scroto cōcreuit caro. Cirsocelā cū uenæ intumuerūt tunicis testiū integris,uel in ipso scroto, uel cū bubonocela di in inguine. Est tñ ubi Pli. enterocelā dixerit ramicē, ut ī medicinis cupsi. Differt ab his bronchocela,qppe q̄ in ceruice sit,q̄ si tumor magn⁹, & rotundus inter cutē,& asperā arteriā,qua mō caro hebes, mō humor aliqs includit. Interdū etiā minutis ossibus pili imixti,ut in Celso li.vii.perperā scribat broncoceolæ. Sunt etiā qui herniam interpretētur,pro testium theca, ut illud Mar. Ingens iratis apparuit hernia sacris.

Hernios⁹,q; herniam patit. Hiero.in Leu. Si cæcus fuerit,uel hernios⁹,nō accedet offerre hostias domino.

Hernici populi ī Cāpania, saxa incolētes. Hernæ sabina lingua saxa uocant. Hos tñ hernicos appellatos uoluit Macro. Qui hernū adducit a noīe Hernici Pelasgi,quī eoꝝ fuit dux. Hoꝝ metropol anagnina sabinoꝝ natio.

Herodius,& herodion auis,falco uulgo dicta, siue ardea.

Herodes Antipatris Idumæi filius anno.x. Augusti, rex iudæorum a Romanis declaratus est,regnauitq; annis xxxvii. Hic uir strenuus Samariā olim in cineres redactam,a fundamētis erexit,eāq; in honorē Augusti augustā.i.sebastē appellauit. Crudelissimus tñ fuit, qppe q; multos iniuste occiderit. Nā oēs legis interp̄tes p̄ter alias multas neces,& paruulos Bethleemitas gladiis interemit. Quo facto mox intercutis morbo p̄cussus,sca turientibus toto corpe uermib⁹ extinctus est. Fuit ali⁹ Herodes antipas filius huius p̄fectus Galileæ post Archelaū impiissimus fuit. Nā in ciues ficcari⁹, ī nobiles latro,in socios populator habit⁹ est. Vxorem Philippi fratris duxit,Ioannē baptistā occidit,& dūm nīm illusum Pilato remisit. Tandē Lugdunū a Caio Cæsare relegatus ibi uitā finiuit. Tertius Herodes dictus Agrippa Aristoboli fili⁹,q; Iacobū occidit. Ali⁹ Herodes fuit Atticus,q; græca orōne,inqt Gel. fere uniuersos grauitate,atq; copia elegantiaq; uocum longe præstitit.

Herus dñs aspirat,ut differat a uerbo futuri tpis ero.

Heros a Iunone dī, inqt Aug.li.x.ci.dei. Nā græce Iuno hera appellat. Et ideo nescio qs filius ei⁹ fm græcoꝝ fabulas heros fuerit appellatus. Hoc uidelicet,uelut mysticū significante fabula,q; aer Iunoni deputet,ubi uolūt cū dæmonib⁹ heroas habitare. Quo noīe appellāt alicuius meriti aīas defunctoꝝ. Et li.vii. Inter lunæ gyrum & nymboꝝ,ac uentoꝝ cacumina aerias esse aīas, sed eas aīo,nō oculis uideri,& uocari heroas, & lares & genios. Mar. Capella,ī nuptiis philologiæ dicit heroas, ab hera,q̄ terra dī,nuncupatos. Nā a medietate usq; in mōtiū terræq; cōfinia hemithei heroesq; uersant. Ab heros fit heroicus a.um. ut uersus heroici in q̄bus tractant facta heroum & herois.idis. Vū dicimus Oui.scripsisse de heroidibus. Michalus aūt etymo. Ἥρως ἀνὴρ θεῖος ὄν. ἡμίθεος. γενναῖος. λέγεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐρωτᾶν ἢ ἀρετῆς ἢ κακίας κινδύνους καὶ πόνους ἄνω τῶν ἀνθρώπων ἐμφρόνως ἀγαθὸς ἄρειτον.

Herpes aīal dictū,q; eo p̄cipue sanent ea quæ serpunt.

Herpeta pe.cor.morb⁹ q; serpit,sicut scabies. Macer. Hāc fugit appositā sacer ignis,& herpeta mordax.

Heroides ueteres fœminas clariores dixerūt, quales fūt heroum uxores,& filiæ,Papi.lib.iii.Silua.Qua ueteres latias graiasq; heroides æquas.

Hersilia nomen uxoris Romuli,quæ in rorem uersa, tē pla cum Romulo tenuit. Est autem herse apud græcos,quod apud nos est ros. (nula.

Henula pua delubra, in q̄ loco f, ponit aspiratio, q̄ si fa-

Hesperus pe.cor. Atlantis frater, a quo hesperia. Scribit Diodo.hunc hesperē cōscendisse cacumen mōtis atlantis ad cursus astroꝝ obseruandos, & nunq̄ deinceps cōparuisse,cui uulgus honores diuinos exhibuit, astrūq; lucidissimū eius noīe appellitauit. De quo Vir. Ite domū saturæ,uenit hesperus,ite capellæ. Hæc etiā seroti-
na stella uesper dī,ut apud eundē li.i. Ge. Quid uesper

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſerus uehat. Similiꝛ ueſperugo noiaꝫ. Plau. Nec ueſperugo, nec uergiliæ occidũt. Rurſus & illa eadẽ excogitata ſtella a Pythagora primũ fuit, q̃ añ ſolẽ oriri cõſpicitur, tunc quoq; lucifer noiaꝫ, q̃ græce φώσφορος dr̃. Vir. in Damone. Naſcere præq; diẽ ueniẽs age lucifer almũ. Qñq; etiã a nobis iubar tranſferꝫ, eo q̃ eius ſplendor in modũ iubæ leonis diffundatur. Similiter & Venus appellatur, ſiue in die ſiue in nocte.

Heſperiæ duæ ſunt. Vna q̃ hiſpania dr̃, altera italia, q̃ ſic diſcernunꝫ. Aut eñ heſperiã ſolã dicimus, & ꝑcat Italiã Vir. Eſt locus, heſperiã graii cognoiẽ dicũt. Aut addis ultimã, & ꝑcat hiſpaniam, q̃ in occidẽtis eſt fine. Hora. Qui nũc heſperia uictor ab ultima, Et hæc ab heſpero occidentali ſtella dicta eſt. Italia uero ab heſpero Atlãtis fratre, q̃ a Germano pulſus Italiã tenuit, & ei nomẽ, uel ꝓpriũ, uel ſuæ priſtinæ regionis impoſuit. Macr. tñ uoluit heſperiã dictã eſſe Italiã, q̃ occaſui ſubiecta ſit.

Heſione nomen Laomedontis filiæ.

Heſaias nomen ꝓphetæ ꝓpriũ, q̃ nobili genere ortus, in Hieruſalẽ ꝓphetauit, nihil ruſticitatis in ſermone hñs Qui nõ tã ꝓpheta, q̃ euãgeliſta fuit. Vniuerſa eñ chr̃i eccleſiæq; myſteria ad liq̃dũ, ꝓſecutus eſt, ut non putes eum de futuro, ſed de p̃terito hiſtoriã texere. Tandem ſub Manaſe rege ſectus in duas partes occubuit.

Heſperides appellatæ ſunt Heſperi fratris Atlantis filiæ Ægle, Arethuſa, & heſpertuſa. De his ẽ fabula q̃ habuerint hortos nemore aurifero p̃cioſos, ubi erat draco cuſtos puigil, mala aurea uigilanter obſeruans, quẽ interfecit Hercules, pomaq; aurea retulit ad Euryſthea. Pli. & Soli. interp̃tanꝫ fuiſſe æſtuariũ maris, meatu flexuoſo, inſtar draconis, qd̃ hortos heſperidũ amplectebaꝫ, ubi p̃ter oleaſtrum, aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore extare ꝓdiderũt. Var. ꝑ mala aurea oues ſignificari dicit, quas Hercules ex Aphrica in græciã exportauerit. Ea eñ ſua uoce græci appellãt mala, apud q̃s μῆλον. i. malũ ꝑcat ouẽ, & pomũ. Hic Melotæ dictæ uestes ex pellib9 ouiũ cõfectæ. Aſr tradit Dio. li. v. byblio thecæ.

Heſperum promontoriũ in Aphrica eſt nauigatione decem dierum, ab Oenothema monte.

Heſternus. a. um. Vide in dictione Heri.

Heſtræa, theſſaliæ pars apud Stra. & Ptol. ſed apud Homerũ oppidũ ẽ in Euboea. Stepha. urbs in Acarnania.

Hetam alias hectam priſci dixerunt, quaſi hietam rem minimi precii, ut eſt oſcitatio, & hominis halitus. Alii uolunt eſſe puſtulam illam, quæ in coquendo aſſurgit, ut uidemus in ahenis dum feruent.

Heteron græce, latine alterum, ſeu reliquum dicitur, ἑτέρωσις alteratio.

Heteroclitum, quaſi alterne declinatum, nam componitur ab ἕτερος & κλίσις.

Heterogenus. a. um. pe. cor. quod eſt alterius generis, dicitur & heterogeneus. a. um.

Heteromaſchala dr̃, q̃ ex altera tñ pte uilloſa ſũt, & ſeruitiis dedicata, ſicut amphimaſchala, & amphimalla, q̃ ab utraq; parte uilloſa, & ingenuis dedicata ſunt.

Heu interiectio dolẽtis iungiꝫ actõ, pnoĩs. Terẽ. Heu me miſeꝛ. Nã ꝑ exprobrationẽ iungiꝫ cũ noĩe. Virg. Heu ſtirpẽ inuiſam. Et cũ ntõ. Idem. Heu pietas, heu priſca fides. Interdũ geminaꝫ, & nulli caſui ſeruit. Vt heu heu, quid uolui. Aliq̃n etiã dr̃ Heheu. Aſpiraꝫ, ſicut & hei eadẽ rõne. Interdũ heu eſt duaꝛ ſyllabaꝛ ꝓpter metrum ut Heheu q̃ pingui macer eſt mihi taurus in aruo, ſicut prendit, & præhendit.

Heteronyma, Vide in dictione Homonyma.

Heus aduerbiũ uocãtis. Vir. Ac prior heus inq̃t, iuuenes mõſtrate meaꝛ Vidiſtis ſi quã hic errantẽ forte ſoroꝛ. Aliq̃n duplicaꝫ. Heus heus. Nõnunq̃ interiectio dolentis eſt, ut Heus etiã mẽſas cõſumimus inq̃t Iulus: Aſpiraꝫq; magis uſu, cũ & Feſt. a græco attrahere uideaꝫ, q̃ uox doloris ẽ, uñ & ægritudinẽ deducta eſſe tradit. Eu uero græca dictio, q̃ multoꝛ noĩum cõpoſitionẽ init, aſpirationem non habet, ut Euſebius, Euſtathius, Eugenius & huiuſmodi.

Heuoe. interiectio metuẽtis. Oui. Heuoe Bacche ſonat.

Heterocraneas uocãt morbum capitis. Idẽ qd̃ hemicranea, ut eſt apd̃ Pli. cũ caput inæqualiter dolet tumetq; & inter pilos rotunda & humida ulcuſcula ſurgunt, & pus mali odoris.

Hexaclinũ pe. ꝑ. uocaꝫ ſtibadiũ, hoc ẽ cœnatio, ſex cõuiuas capiẽs. Mar. Et teſtudineũ mẽſus q̃ter hexaclinon.

Hexameron apud nos ſex dieꝛ. componiꝫ. n. ab ἕξ ſex, & ἡμερῶν dieꝛ, ubi interponitur a cauſa euphoniæ.

Hexametrũ pe. cor. ſex pedũ, μέτρον. n. menſura dr̃.

Hexagonũ pe. ꝑ. ſex anguloꝛ. Amb. li. Hex. Quis architectus eas docuit hexagona illa cellaꝛ idiſcreta lateꝛ æqualitate cõponere ἐ ἀπὸ τ ἕξ, ℭ γωνία ῥυπίδεται.

Hexaplum, uel hexapla. oꝛ. exemplaria ab ἕξ ſex πλοῦς plica. Hiero. in prolo. libri Ioſue. Vt pro græcorum hexaplis æditionem noſtram habeant.

Hexaſtichũ hordeum, cuius ſpicæ ſex ordines habent, ſicut diſtichum quod duos.

H ante I

Hiarbas Iouis filius, ex Garamãte filia fuit Getuloꝛ rex, quẽ Vir. ſcribit in connubiũ petiiſſe Didonem.

Hiato. as. frequentatiuũ a uerbo hio. as. ſignificat ſæpe aperior, ſcindoꝛue. Plau. Si q̃ forte cõcio eſt, ubi eũ hiatare nondũ in mentẽ uenit. Laberius paſſiuo uſus eſt. Hiatanꝫ fores pro eo quod eſt hiatant. i. patent.

Hiatus. us. apertio. Clau. de rap. Qd̃ conata nefas, aut cuius conſcia culpæ Exul ad immanes Herebi detrudor hiatus. Eſt aũt trium ſyllabarum ab hio factum.

Hibiſc9 herba, nõ diſſiliſ maluæ, ut inq̃t Theophra. folio maiori, q̃ malua, piloſioriq; caule. Vſus ei9 ad rupta, & tuſſes, Pli. ſcribit hibiſcũ a paſtinaca diſtare, dãnatũ in cibis, ſed medicíæ utilẽ. Vir. accipĩt ꝑ iũci, ſiue uiminis

Hic & iſte ſic differũt, q̃ hic circa ꝑſonã loquentem, iſte circa ꝑſonã audientẽ, ac ſi a pria ꝑſona, ad ſecundã haberẽ orõ, ut huic amico meo, cũ tuo iſto familiari, magna eſt cõtentio. Eodẽ mõ, cũ tu in ꝑſentia ſis Florẽtiæ, ego uero Bononiæ, q̃rectiſſime diceꝫ, ſi ad te ita ſcripſero. Maturioꝛẽ ſane futuꝛ ſuſpicor tuũ in hãc urbẽ aduentũ, q̃ in iſtã meũ. Eadẽ quoq; rõ eſt eoꝛ aduerbioꝛ, q̃ localia noiata ab hiſdẽ ꝓnominibus formanꝫ, ut hic noui habem9 nihil. Qd̃ ſi qd iſtic uobis acciderit, ſcire cupĩo. Et regis Hiſpanoꝛ oratores, q̃ diebus ſupioribus hac iter habuerũt, ad qd̃ tp̃s iſtuc puenerint, facito me certiorẽ. Cice. Curioni. Putares ne unq̃ accidere poſſe, ut mihi uerba deeſſent, neq; ſolũ iſta ueſtra oratoria, ſed hec etiã leuia noſtratia. Idẽ Valerio.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ibi malis esse,ubi aliquo numero sis, q̃ istic, ubi sol⁹ sa pere uideare. Isthæc uero,& isthãc, nõ oratoꝛ, sed comicoꝛ sũt. Illẽ uero cũ aduerbiis ab eo formatis, ſcat ré seu locũ ab utroq; remotũ. Plau. Quis est, quẽ uidemus uenientẽ pãnosum,ac squallidũ? Ille ne est nr̃ Syrus? Pli. Hæc oĩa ad nos ex illa ꝓuincia cõportant. Illic succi,Illinc odores, Illinc extremo orbe q̃sitæ luxuriæ opes. Duob⁹ aũt modis cõstruunt, demõstratiue & relatiue. Teré. Viden tu illũ Thais? Sene. Et q hoc facit sane prudẽs appellãdus é. Et tũc hic eandẽ significatio né hẽt, quã is. Et in ntõ pluralis nũeri,ac mas. & fœ. gẽ. ſola ſcriptura diſtinguit. Hi em̃ & hæ cũ aſpiratione,& una uocali,ab eo,qd est hic,& hæc,deſcendũt. Ii uero, & eæ cũ duabus uocalib⁹,ſine aſpiratione fiũt ab is,ea, id. Sciendũ quoq; est,ꝙ hic,cũ ꝓnomen est corripit, ut Solus hic inflexit ſenſus. Et qñq; ſumit ꝓ talis,ut hic pietatis honos,& Hũc ego te Euryale aſpicio. Qñ uero ad uerbiũ, ꝓducit,ut hic illius arma. Et mõ ꝓ tunc ſumit. Vir. Hic regina graué gẽmis,auroq; popoſcit. Cic. Appio. Hic ego mĩta ſimul cogitaui. Mõ ꝓ tali loco. Plau. Hic ne eſſe oportuit,q frugi eſſent,hoc ẽ in tali loco,& tam ſordido. Accipit qñq; iſte,pro hic. Ci. Cum iſto tẽpore ſtent cum gladiis armati. Et ille,pro is apud Apoſtol. Nõ. n.q ſeipm cõmendat,ille ꝓbatus est. Hic, & is, alio mõ uſurpari ſolẽt ab autoribus, ut Alexãder ꝙuis copiis fretus,ſupauit Darium cum infinito exercitu, id,uel & hoc in aduleſcẽtia. Ab hic tam pronoĩe,q̃ aduerbio,fiunt hicce & hiccine,illud eiuſdem ſignificationis est cum hic, hoc ſemper interrogatiue ponit, quaſi hicne. Dr̃ & hæcce,hocce. Vñ apud Teren. Hiſce plurali numero dr̃, pro eo quod est hi, cum ait, Hiſce arbitrant, nunc hoc munere ſuam eſſe Thaidem. Plau. in Cap. Hiſce aũt inter ſe confinxerunt dolum.

Hicce & hiccine. Vide in hic,& iſte de quibus modo.

Hiera inſula, inter Siciliam,& liparim, Vulcano ſacra, una ex Æoliis. Fuit & uia ſic dicta,ꝙ ea irent ſacerdotes ad Eleuſinã cereré. Hoc noĩe etiã appellata est uxor Telephi regis Myſoꝛ, q̃ a Nereo interfecta dr̃, cũ marito ferret opem,q ab Achille uulneratus fuerat. Ea,ut fabulæ tradunt,tantæ fuit pulchritudinis, ut etiam Helenam ſuperaret,& Hiera apud nos dr̃ ſacra, cum qua dictione fiunt multa compoſita,de quibus infra.

Hierarchia pe. cor. latine ſacer principatus. Græci ἱερὰ ſacrum dicunt ἀρχὴ principatus.

Hierapicra,ad uerbum dicit ſacra amara. Nam πικρὸς amarus dicitur. Medicinæ genus quoddam ad ſoluendum aluum. Vide in dictione Picra.

Hierapolis pe. cor. latine ſacra ciuitas dicitur. Quo nomine dicta est ciuitas Aſiæ cõtra Laodiceã, ubi aquæ calidæ ſcaturiebant,quæ in tophum admodum facile durabantur. Et os plutonium in paruo quodam montis ſupercilio,ita cõmenſuratum,ut hominem ſuſcipere poſſet,mira profunditate,cui uallum ꝓpoſitum erat quadratum ambitu ſemiiugero,nebuloſa,& craſſa caligine plenum, ut uix ſolum diſcerni poſſet. Exterius tranquillo cælo aer innoxius,animal ſi quod ígrederetur, ſtatim moriebatur,& tauri introducti mox cadebant,educebanq; mortui. Strabo ſe paſſeres immiſiſſe ait, q ſubito expirauerit. Apud Hierapolin aqua quæ dã adeo tingendis lanis idonea fuit, ut ex radicib⁹ tincta cum his decertarent,quæ ex fermiculo, purpuraq; tingebantur,ab hac hieropolitæ dicunt incolæ. Fuere & aliæ ciuitates hoc nomine. Nã in Creta. Lydia. Caria. & Syria celebrabantur.

Hieroglyphicæ lr̃æ ſacræ. Quo noĩe dictæ ſunt Ægyptiæ literæ,quæ notis uolucrũ,feraꝝ,aliarũq; reꝝ ꝓnotatæ erãt. De quibus Cor. Tacitus ſic ſcribit. Primi ꝑ figuras animaliũ ægyptii ſenſus mẽtis affingebãt,& antiquiſſima monumenta memoriæ humanæ impreſſa ſaxis cernuntur,& literarum inuentores perhibent.

Hieronymus nomẽ ꝓpriũ eccleſiaſtici, diſertiſſimiq; uiri,cuius opa in ꝑcio habent,& latine dr̃ ſacra lex, ſeu ſacrum nomẽ. Componit. n. ex ἱερὸς & ὄνομα, ſed o, mutatur in y. Fuit etiam hoc noĩe philoſophus, ex Rhodo inſula,qui finem ſummi boni poſuit in indolentia, quæ græce dicitur ἀοὐλγηϲία.

Hieronicas uocamus uictores ſacroꝝ certaminũ. Quæ ſint ſacra certamĩa, Vide ĩ dictiõe ſacra certamĩa. Quę aũt fieret in ſacris certamĩbus,docet Quin. li. ii. cũ ait. Quo mõ palæſtric⁹ ille curſorẽ faciat,aut pugilem,aut luctatorẽ,aliud ue qd ex his, q̃ ſunt ſacroꝝ certaminũ.

Hieroſolyma,æ. & hieroſolyma,orũ,& hieroſolymę,arũ trũ pluraliter urbs Iudææ,ſeu Palæſtinæ,q̃ & hierlm uocabat. Vñ legimus apud Ioãnem. Facta ſunt Encænia hieroſolymis. Dicunt aũt hieroſolyma,ut ſcribit Hegeſippus,q̃ primo Solyma dicebant. Sed cũ rex Chananæus cognomẽto iuſtus q fuit cõditor Solymoꝛ,templũ addidiſſet,ide hieroſolyma nuncupauit. Græci. n. ἱερὸν tẽplũ uocãt. Euſeb. lib. ix. Euang. ꝓpa. ait, Hieroſolyma appellari,quaſi hierõ ſolomonis, hoc est ædẽ Solomonis a tẽplo,quod Solomon hieroſolymis pulcherrimũ, magnificẽtiſſimũq; cõſtruxit. Hinc hieroſolymita,pro. hieroſolymitan⁹,& hieroſolym⁹. Hie. li. ii. Macha. Et q ꝓmiſerat Romanis tributũ reſtituere de captiuitate hieroſolymoꝛ, ꝓdicabat nunc ꝓtectorẽ deũ habere Iudæos. Sueto. in Nero. Spoponderũt tñ qdã deſtituto ei ordinationẽ oriẽtis,nõnulli nomĩatim regnũ hieroſolymorũ. Hæc etiam hieruſalẽ appellat,quæ urbs ꝑ tria nomĩa a Hier. uocatur Iebus, ſalem, hieruſalem, quæ ab Helio poſtea hadriano,de ruinis,& cineribus ciuitatis in heliam ſuſcitata est.

Hierotheus,nomẽ uiri ꝓpriũ,& interꝑtat ſacer deus.

Hieroceps,inſula in Cypro prope Paphum,qua uoce ſignificatur ſacer ortus.

Hieroduli pe. pro. ſacrorũ miniſtri. Iul. Fir. lib. viii. Matheſeos ſcribit futuros ædituos, aut hierodulos, qui habuerint horoſcopum in xxvi. parte Geminorũ, græci νεωκόρον uocant ædituum.

Hierophanta ſacerdos qui ſummũ dignitatis gradum in atheniẽſium ſacerdotio obtinebat. Hie. ad Gerunti am. Hierophãta apud athenas euirat uirũ. Idem cõtra Ioui. Hierophantas quoq; athenienſium uſq; hodie cicutæ ſorbitione caſtrari & poſtq̃ in pontificatũ fuerũt electi uiros eſſe deſinere.

Hiero ſyracuſanorũ tyrãnus, in quo pulchritudo corpis & uires fuerũt admirabiles, de quo multa apd Iuſtinũ

Hierocomitæ populi ab Hieracome ciui (leguntur. tate cariæ, Auctor Polybius.

Hierocomon, locus est quo leproſi aluntur, hiera enim græce,lepra latine & κώμη uilla.

© Centre d'Etudes Supérieures de la Renaissance

Hierico,ſeu hiericus,ontis.& Hiericus hierici ciuitas magna fuit muralibus ſepta parietibus,q̃ nõ ferro peruia, nec arieti poſſit eſſe penetrabilis.Hiero.ad Alga. Et in parabo. de Hieruſalem deſcedẽtis hiericum ſamaritanus loquitur.

Hila inteſtinũ,quod ieiunũ uocant ab hira, ſiue ab hilũ, ut inqt Var.quod eſt mimũ.Ita eñ uocaſ id quod grano adhæret.Vñ qñq; hilæ,pro ſalſis inteſtinis,uel fartis ſalſitiis,aut lucanicis accipi ſolẽt. Plau. Atq; hilas ẽſ fumatas,& ſumẽ.Hor.Perna magis an magis hilis flagitat ĩmorſus refici. Qñq; ponit̃ pro eo ĩteſtino, quod in anũ reſoluit̃.Laber. Neue aliter hũc pædicabis,quõ uideo aduleſcenti noſtro cædis hilas. Ab hila ueteres diminuti.protulerunt hilla.

Hilũ,paruũ illud nigrũ,qd̃ in ſummitate fabæ adhæret. Vñ & ꝑ breui,exiguoq; qñq; ſumit̃.Ci.li.i.Tuſ.Tũ illud quod ſiſyphus uerſat ſaxũ ſudãs nitendo, nec ꝑficit hilũ .i. quicq̃ tantillũ,mimũq;. Ab hoc noſe fit nihilũ ꝑ nõ aliqd,quaſi ne hilum quidẽ,& ꝑ apocopen nihil, & ꝑ ſyncopen nil.Per.E nihilo nihil, in nihilũ nil poſſe reuerti.Var.lib.ult.de anal.Itaq; ut eũ quẽ putamus eſſe nõ hili dicimus nihili,ſic in quo putamus eſſe nequicq̃ dicimus nequã.Priſcia.lib.vi. Nihil,& nihilũ, a nõ & hilum eſt compoſitũ,quod ſine dubio eſt nomen.Hilum enim pro ullum uetuſtiſſimi proferebant.

Hilaris,& hilarus,pe.corre.iucũdus,lætuſq;.Plau.in Aſi. Credã iſtuc,ſi eſſe te hilarũ uidero.Hĩc hilaritas & hilaritudo.Cic.Dolobe.Sed tñ hilaritas iſta nr̃a & ſuauitas q̃ te præter cæteros delectabat erepta mihi oñis eſt.

Hilaro,as.ſcat diſcuſſo pectoris nubilo diſſereno,ac noua ĩmiſſa hilaritate diſcutio, & in læticiã demuto. Qd̃ uerbũ Apul.li.i.d̃ Aſi. cũ actõ cõſtruxit cũ dixit.Dom⁹ ĩfortuniũ nouæ nuptiæ gaudiis a ſuis ſibi parẽtib⁹ hilarare cõpellit̃.Ci,li.ii.de fi.Oẽm iucundũ motũ quo ſenſus hilaret̃ ἵλαον latĩe uoluptatẽ uocãt. Palla. Quæ manſiões hyemi parant̃ ita ſint cõſtitutæ,ut poſſit eas hyberni ſolis tot⁹ ꝓpemodũ curſus hilarare. Hĩc cõponit̃ Exhilaro.Col.li.vii.Satietate uerni pabuli pecudes exhilaratæ laſciuiũt. con.Et delectabat ſuauitate ſermõis, quãq̃ eruditiõis, minus tñ hilareſcẽtis,atq; mulcentis, quã fauſti erant.

Hilarius nomẽ uiri,ab ἱλαρὸς latĩe hilari⁹,ſic hilarion.

Hilarodus,pe.pro.laſciui,& delicati carminis cantor,ab ἱλαρὸς,& ᾠδή quod cantum ſignificat.

Hilaria,tñ pluraliter & ge. neu. ſicut ſaturnalia ueteres diem appellauerũt,viii.kl̃as apriles, quo ſit ęquinoctium uernum; quo primũ tpe ſol diem longioré nocte ꝓtendebat,& iam omnia exhilareſcunt.Fla.Vopiſcus ĩ Aureliano.Hilaribus quibus omnia feſta & fieri debere ſcimus & dici impletis ſolennibus.

Himera fluuius Siciliæ qui in duas partes diuiditur,& in altera dulcem ſaporem,in altera ſalſum retinet.

Hinnio,is.iui.itum.pe.pro.propriũ eſt uocis equæ. Vñ hinnitus,tus. Nã ineo,is.hẽt initũ ſupinũ pe.cor.

Hinnulus uocat̃ mulus ex equo & aſina genitus,cum legitimus mulus ex equo & aſina naſcat̃, ut inquit Var. Hos Colu.li.vii. hinnos appellat qd̃ eſt primitiuũ. Nã Hinnus diminutiuũ facit hinnulus, & adiectiuũ poſſeſ ſiuum Hinnuleus, Hinnuli etiam dicunt̃ ceruorũ caprearũ,capreolæ,damarum,& ſimilium filii.

Hio,as.duarũ ſyllabarũ,ꝓprie os aperio. Vñ hiatus & hiatio,ſcribit̃ cum h,quia hiãdo maior fit ſpiritus. Nam ab oris ſono cum aperit̃ os tractum uidet̃. Vnde & pro ſponte,uel aliqua ui externa aperiri, ſiue ſcindi ponit̃ hiare,ut ligna hiant ariditate,& tellus æſtu.Salu.li.iiii. Atq; hiauit humus multa,uaſta,& ꝓfunda.Et hiare flores dicunt̃,cum aperiunt̃.Proper.lib.iiii. Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter Impoſitus fronti langue at ante meæ. Per tranſlationẽ hiare ſignificat mirari. Virg.lib.vi.Incertus clamor fruſtrat̃ hiantis.Hiantem orationẽ appellat Cice.laſſabundam & fluctuantẽ, nec ullis uinculis aſtrictam.Inde formant̃ hiſco.is.inchoatiuũ,ſed hiaſco facere debuit,& hiato iteratiuũ,& compoſitum inhio,de quo alibi. Eſt & hyo cũ y græce ὑω pluo,a quo quidam hymber deducunt.

Hin genus menſuræ,duos choros Atticos continẽtis,inquit Hiero.duos ſcilicet ſextarios Italicos, ut hin menſura ſit iudaici ſextarii, noſtriq; caſtrenſis, cuius ſexta pars facit tertiam partem ſextarii italici.

Hippos per duplex pp,latine dicitur equus, a quo multa deducuntur.

Hippoboton,quære in dictione Media.

Hippago.inis,genus nauigii conuehendis equis aptum, Quod a Iul.Polluce hippagon dicit̃.

Hippagogeus,legitur pro inſtrumento, quo lapides expoliuntur.

Hippagium equorum uectio.

Hippaco,as.pe.pro.ſignificat aĩam celeriter duco,ut inquit Feſt.ab equi halitu,qui eſt ſupra modũ acutus.

Hippophorbos idem quod hippobotos.

Hippopodes populi in oceano ſcythico,q̃ teſte.Soli.humanam uſq; ad ueſtigium formam tenent,ſed in equinos pedes deſinunt.

Hippobotos equorum paſtor.

Hipponomos,equorum paſtor, quaſi lex equorum. Ita hippophorbos equorum paſtor.

Hippoconii,mangones ab equis componẽdis, colorem fuco,robur inani ſagina,ut ait Quin.mentientes.

Hippocentaurus,equi ſtimulator.Quidã uolũt hippocẽtauros filios eſſe centauroꝝ.Quod & Diodo.ait.Fabula ex eo nata,ꝙ primi equitare auſi ſunt, ueluti hippos id eſt equus & hõ copulati eẽnt.Claudius Cæſar ſcribit hippocentaurũ in Theſſalia natũ eodẽ die iteriſſe. Pli. refert ſe uidiſſe hippocẽtaurũ in melle allatũ Claudio principi ex Ægypto. De hoc etiã in dictione Centauri.

Hipparchus magiſter equitũ.Quo noſe dictus eſt quidã celebris auctor,qui ut Colu.inquit,ꝑdidiſſe fertur tempus fore,quo cardines mundi loco mouerent̃.

Hippace, caſeus equinus.Hippocrates ſcribit inuentum Scythæ hippacen ex equino lacte. In ligna inquit cauua infundunt id deinde obturbant,innatantem ſpumã butyrum uocãt,id quod ſidit hippacen, id quod in medio ſubſiſtit ſerum.

Hippiades ſtatuæ mulierũ eq̃ſtres appellant̃,cuiuſmodi fuiſſe uidẽt̃ Amazonũ,q̃s mortaliũ prĩas equũ ſcãdere

Hippice herba ẽ,de q̃ Pli.li. xxv.Scythiã herbã ĩ ore hõtes famẽ ſitimq; nõ ſentiũt. Idẽ ꝑſtat & hippice dicta,ꝙ in equis eũdẽ effectũ hẽat.

Hippocrates pe.cor.nomẽ medici excellẽtiſſimi.Hic uir diuĩa ſcĩa dicebat coitũ morbũ eſſe comitialẽ leuiorẽ,

Hippocampe

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bentur. Vnde Hora. cubat hircus in alis. Hoc Aristo. li. vii. de animalibus appellat ϑαπίζειν, quod in latinũ uertens caprire dixit.

Hircipili, pe. cor. dicunt hoīes, qui pilos duros habẽt.

Hirrire, proprium est uocis canis rabiosi.

Hirsutus, ab horreo, & seta dicitur, quasi horrẽs setis.

Hirtus, idẽ q hirsutus. Vir. li. iii. geor. Hirtasq capellas.

Hirudo, pe. p. sanguisuga, ab hærẽdo carni dicta. Hora. Nõ missura cutẽ, nisi plena cruoris hirudo. Pli. Hirudinũ quas sanguisugas uocãt, ad extrahendũ sanguinẽ usus est.

Hirundo, auis notissima, græce χελιδὼν dicit. Dicta hirundo, quod uere ad nos transeat.

Hisco, is. inchoatiuũ, a hio, as. Et est hiscere ꝓprie oris humani, cũ uidelicet p̃ somno, aut tædio os apiũt hoīes, quod & oscito dr. Sed inter hiare, & hiscere hoc ĩteresse puto, qd hiare sit patentẽ esse, hiscere, patescere, hoc est patefieri. Oui. Hiscere nãq tibi terra negãda foret. Q̃nq etiã hiscere est sũmisse loq, siue os ad loq̃ndũ apire. Plau. Ne hiscere quidẽ audes. i. os apire. Vir. lib. iii. Vix pauca furẽti subiicio, & raris turbat⁹ uocibus hisco. i. loquor. Q̃nq mirari, & dubitare. Neui⁹, Hiscit, dubi⁹ est, qd agat. Vir. li. ii. ge. Hũc plausus hiãtẽ, p cuneos gemina t⁹. n. plebisq patrũq. Huic cõposita sũt dehisco, & fa

Hisciacus, q nimiũ oscitat. Cato de re ru. Vinũ (thisco. ad hiasciacos sic facito, de iunipero materiã semipede crassam cõcidito minuti, tũ feruefacito, cũ cõgio uini

Hismaelitæ, pe. p. ppr̃i sũt q nũc saraceni dr̃ (ueteris. ab hismaele noīati, hi p totã habitãt solitudinẽ, de quibus puto & poetam dicere, lateq uagãtes barchei.

Hispalis, pe. cor. ciuitas Hispaniæ, q̃ nunc Sibilia uocat. Ex hac ferunt Auicennã medicũ originẽ traxisse.

Hispania, regio Europæ, quæ a mõtibus pyreneis incipiens, & p colũnas Herculis circuiens, usq in borealẽ oceanũ protendit. Ita ut omnia in eo circuitu ad Hispaniã spectẽt. Decẽ milibus stadiis, ut Ammianus scribit, ei⁹ latitudo cõmensurat. Longitudo prorsus eadẽ esse uidet. Terra frumẽti, uini, olei, auri, gẽmarũ, metallorũq ferax. Ex q̃ ẽt bellicosissimi uiri, ac uelocissimi eq ꝓcreant. Refert Var. in hispaniis equas ex uẽto cõcipere, q̃ cursu tã ueloces existãt, ut merito ex uẽtis cõcepti equi ferant. Sunt q hispaniã diuidãt in ulteriorẽ. s. & citeriorẽ. Citerior eadẽ Taraconensis ad pyrenea usq iuga ꝓtẽdit. Vlterior in duas p longitudinẽ ꝓuincias diuidit, hoc est Bethicã, & Lusitaniã. Alii dicũt hispaniã sex habere ꝓuincias, Taraconensem, Carthaginensem, Lusitaniã, Galatiã, Bethicam, & Tingitanam. In ea quatuor magna flumina sũt. s. Bethys, Mineus, Iberus, & Tagus qui aurũ trahit. Hæc regio primo Iberia, ab Ibero fluuio, Postea ab hespero Atlantis fratre, hesperia, Vltimo ab hispali, quæ hodie Sibilia dicit, hispania dicta est. Ab hispania, hispan⁹, & hispaniẽsis fiũt adiectiua, sicut a Sicilia, siculus, & siciliẽsis, a Roma romanus, & romanẽsis, a Sardis, sardus, & sardiniẽsis, a Corintho, corinthius, & corinthiẽsis. Sed hispan⁹ dicit, qui in Hispania natus est, hispanensis, qui alibi ortus, in hispania uersatur, hoc est, qui licet in Hispania sit, non tñ ex hispania est. Vnde hispaniẽses uocamus negociatores, qui in hispania negociant. Liui. Exercitus hispanienses appellat Romanos, qui erant in hispania cũ ꝓtoribus. Pli. li. xiiii. Cæsar hispaniẽsi triũpho Chiũ, & Falernũ dedit, cũ i hispania bellũ aduers⁹ Romanos, nõ hispanos gesserit

Hispanus, a. um. qd est ex hispania. Vide in hispania.

Hispanense quod apud hispaniã licet alibi natũ sit.

Hispidus, a. um. qd est setosus, horridus. Vir. Cui lateri tenus hispida nantis frons hoīem præfert.

Hister hetrusco uocabulo ludio uocabat. Vñ histriones artifices, q ludiones psonati in scæna comedias, tragœdias q uoce, & corpis gestu agunt. Et fluuii nomen. Esta. in Diony. Iybico, ἄς χεται λ' ἐκ κελτῶν, ῥεῖθρ ἠδ' ἀπὸ σης θυρεώπιδ. καὶ ὁ ἀνὰ πεντάστομον ὄδωρ ἱστρεῖ, & Stephanus Byzantius multa.

Histriones, ab histria regione, ex qua primũ uenisse, indeq nomen sortitos esse asserit Fest. Cui tũ refragant, Liui. Valeriusq scribẽtes nomen histrionibus fuisse inditũ, quia hister thusco uocabulo ludio uocabat.

Histricus. a. um. pe. cor. quod ex histria ẽ, sicut & histrio. Plau. in Pœnu. pro imperio histrico. Histricus etiam dicitur histrio, cum a Plauto in Pœnu. Imperator histricus histrio nominetur.

Histriculus dimi. Hiero. cõtra Rufi. Si histriculæ & liuidæ mẽtis hoīem a me submoueo, & ad unũ stipitẽ cuncta iacula dirigo, quid uulnera sua partic̃ in multos.

Histrionicus. a. um. quod est histrionis, seu quod ad histrionem pertinet, ut ars histrionica.

Histrix, icis. pe. cor. aĩal ex erina ceoq genere, sicut docet Plin. lib. ix. Calphur. Venit & hirsuta spinosior histrice barba. Habet tergus spinis hispidũ, quas tensa cute plætũq laxatas, uolũtaria iaculatione iacit, uulgo dr̃ porcus spinosus. Latet æstate, & de cauernis prodit hyeme.

Historia, latine narratio, ab ἱστορεῖν, quod spectare, uel cognoscere significat. Vide in dictione annales. Aliq̃n historia dicit expositio. Vnde Pli. de naturali historia. i. de expositione rerum naturalium. Et Aristoteles de historia animalium scripsit. Quintil. Historicum, id est, expositiuum dixit. Seneca in naturalibus dixit historicam linguam, id est expositiuam.

Hiulcus patens. Diome. hiulcos uersus appellat exiles, & quasi in media parte hiantes. Hiulca oratio dissoluta, nec satis diligenter coagmentata.

Hisæus, rhetor græcus, Demosthenisq præceptor.

Hiulco, as. aperio. Catul. Æstus hiulcat agros.

Hoc q̃nq pro hic ponit. Ci. in Ver. Et si hoc nescio quid est, nugatorem sciebam. i. hunc. Teren. in Phor. Hoc nihil est Phædria ilicet. i. Hic. Q̃nq pro huc. Virgi. li. iiii. Hoc tunc omnipotens cœlo demittit ab alto.

Hododocus, latro & uiarũ obsessor, ab ὁδὸς q̃ uiã significat ὁδοδόκος ἔχομαι & λαμβάνω.

Hodoeporus uiator. Hodoeporicũ, liber aliquod iter describẽs. Hie. in uita Pauli. Hoc & itinerariũ dr̃ latine.

Holos græce, latine totus dr̃. Hinc deducunt multa.

Holographum, pe. cor. totũ scriptũ. Testm̃, quod totũ testatoris manu scriptũ est. Hiero. contra Ruf. Quæ ipsa holographa tenẽt, ab iis, ad quos perlata est.

Holocaustum ꝓprie hostia, q̃ detractis extis ĩtegra aræ imponebat, quasi ὅλον καυσόν. i. totum combustum, aut totum igne absumptum. Causis enim incensio, holon totum. Dicitur & holocaustoma. atis. Græce ὁλοκαύστωμα

μα,& holocaustomatũ,p̄ sacrificio.Scribit Iosephus li. iii.anti.Quando tota uictima,q̄ immolatur incendi/tur,id sacrificium nomen holocaustomatis habet.
Hololampus,totus flammeus.
Holopachium,integer cubitus.Græce ὁλοπάχυον.
Holophuria apud græcos sunt iumenta.
Holocautoma.i.holocaustum qđ ignis consumpserit.
Holocaustosis idem significat.
Holosathron,undiq; quassatum.
Holosteõ herba,q̄ dr tota ossea,cũ tñ careat oī duricia.
Holoserica pe.cor.tota serica, ut uestis holoserica apud Lampridium,q̄ a serica,& subserica distinguit.
Holor quidã a græco deducũt,q̄ si ὅλος ὡρᾶιος,hoc est totus cãdidus,auis ẽ alba,ansere maior,uocẽ argutã hñs. Hãc cycnũ dicũt græci,Hinc holorinus. a.ũ. pe. p. Vñ uox holorina.De holoribus Virgilius.Sed argutos inter strepere anser holores.Oui.Ad uada Mæandri concinit albus holor.Scribitur etiam sine h.
Homerus nomen poetæ græci excellentissimi, qui fuit ante Romam conditã annis circiter. clx.ut Cor.nepos in libris chronicorum tradit. Hic fuit cęcus,& ob id Homeri nomen sortitus est,cũ prius Melesigenes diceret. Cumæi nanq;,& Ionες captos oculis homeros appellant,q̄ homeris.i.itineris ducibus egeant. Hinc cæcutiẽs Mæonius nuncupat a Martiano li.de nup. philologiæ.Cæcutiẽtis Męonii suauiloq̄ senect9.Petrarcha in Buc.Cæcũq; senẽ,sed multa uidentẽ,Ab hoc Homeridæ familia apud Chios illustris fuit,ut inqt Hellanic9.
Homeromastix, dr homeri flagellũ , & cognomentum quo Zoilus qdam Homeri oblocutor cognoiatus est, q̄ scripta sua contra Iliadem,& Odysseam Homeri cõparata,in Alexandriã ueniens Ptolemæo regi obtulit. Sic Virgiliomastix uirgilii æmulus. Mastix eñ latine flagellũ dr. Vnde Comici uerberones mastigias identidem appellant. Quod plane nomen oĩbus detractatoribus accommodatum est.Pli.Vt obiter caueam istos homeromastigas,lta eñ carptores suos noiat.Et oñes obtrectatores Mastiges dñr , addito nomine eius, cui obloquuntur,ut Ciceromastix.
Homelia,cum accentu in pe.ὁμιλία dici põt colloqum uel sermo ad populũ ὁμιλέω sermocinor, colloquor, conuersor.Hiero.ad Heracliũ.Dum supplere cupimus ea quæ ab origine operata sunt, sicut in homeliis , uel oratiunculis in genesim,in Exodum fecimus.
Homeliaticus.a.um.qđ ad homeliam ptinet. Idem ibi. Quem laborẽ idcirco susceptmus,ne pulsatæ quæstiones & relictæ,qđ homeliatico dicẽdi genere ab illo fieri assolet,latino lectori fastidium generarent.
Homo trium literarum appellatur ille qui est fur.
Homicida pe.pro.q hoiem necat . Qđ interdũ cũ laude dr p uiro forti,q multos in bello occiderit. Vñ Hora.dixit homicidã Hectorẽ laudabiliter,& aliter q̄ uulgo dr
Homicidium hominis necatio. (catur.
Homos græce ὁμὸς latine simul,uel similiter dicitur.
Homopathes,simul patiens.
Homogenes penul.corre.consanguineus eiusdem generis.Vnde & homogenium.
Homogalactos collactaneus.
Homogastrios,uterinus,eadem matre natus.
Homopatrios,eodem patre natus.
Homographia æq̄lis,uel similis scriptura,uel pictura.
Homoglossus eiusdem linguæ.
Homotechnos eiusdem artis.
Homotropos eiusdem moris.
Homophylus,pe.cor.eiusdem generis,uel tribus.
Homophonos,p.p.græce ὁμόφωνος cõcors eiusdẽ lĩguæ.
Homologia,cũ accẽtu in pe.cõfessio,pactũ,assensus.
Homonymon,pe.cor.eiusdẽ noĩs, ut inquit Aug. Quod fit,cũ res quidẽ plures cõmune nomẽ accipiũt, interp/tatione uero eiusdẽ rei separant,ut homo pictus,& uerus.In hoc nãq; idem nomẽ est, sed si ad diffinitionem, uel ad interptatiõem hoĩs redeas inueniunt ista disparia.Cum.n.dixeris uerũ hoiem aĩal esse,quod risum.capiat,& uim rõis admittat,cũ de picto idẽ nõ possis dicere,necessario inueniunt disparia. Regulariter aũt accipere debemus omne nomen,licet,pprium,quod possit esse cõmune cũ cæteris,homonymon uocari, ut Ci.nõ unus sed plures.Alii homonyma dicũt æqui uoca, quæ una uoce multa significant, ut Taurus.Synonyma sũt res q̄ & noĩe,& sui interptatiõe iunguntur,ut aĩal ,id eñ de homĩe,& de equo,& de fera,& de auibus dici potest. Animal est,quod cibũ capiat,quod mortale sit,qđ sensu moueat.Polyonyma sunt,cũ multa noĩa unã rem significãt,neq; ulla differẽtię nominũ reddit ratio,ut ensis,mucro,gladius.Hæc.n.cur unam rẽ tot significent, nec discerni,nec diffiniri potest.Heteronyma a multis æque nominibus res singulas tenent, uerũ in his habet rõnẽ diuersitas noĩm, ut homo,terrenus,mortalis,homo ab humanitate,terrenus a terra,in qua cuncta gignunt.Mortalis a necessitate mortis. Diuidunt aũt homonyma in duas partes. Aut.n.fiunt fortuitu ,aut hominũ uoluntate.Fortuitu fiunt,cum quodã casu simile quis alteri nomen accepit. Voluntate cũ similitudo nomis,ex industria imponentis affigitur.
Homonœa ,pprium nomẽ mulieris,quo fert cõcordia. De qua extat epigrãma. Tu qui secura procedis mẽte parumper Siste gradũ quæso, uerbaq; pauca lege, Illa ego,quæ claris fuerã prælata puellis, Hoc Homonœa breui cõdita sum tumulo. Cui formã Paphie, charites tribuere decorẽ, qđ Pallas cũctis artibus erudiit. Nõdum bisdenos ætas mea uiderat annos , Iniecere manus inuida fata mihi. Nec p me queror hoc, morte est mihi tristior ipsa Mœror Atimeti cõiugis ille mei.Sit tibi terra leuis mulier dignissima uita , Quæq; tuis olī pfruerere bonis.Si pensare aĩas sinerẽt crudelia fata,Et posset redimi morte aliena salus . Quantulacũq; meæ debent tempora uitæ,Pẽsarẽ pro te chara Homonœa libens.At nũc,quod possum,fugiã,lucẽq;, deosq;,Vt te matura p stygа morte sequar.Parce tuã coniunx fletu quassare iuuentã, Fataq; mœrẽdo sollicitare mea. Nil possunt lachrymæ,nec possunt fata moueri. Viximus, hic omnes exitus unus habet. Parce, ita nõ unq̄ similẽ experiare dolorem , Et faueant uotis numina cuncta tuis. Quodq; mihi eripuit mors immatura iuuentæ, Id tibi uicturo proroget ulterius.
Homœosis tropus, q̄ sititudo interptat,cũ ex similitudine alicuius cogniti deuenimus in similitudinẽ incogniti.Huius tres sunt spẽs,Icon,Parabola,& Paradigma.
Homœoptotõ, similiũ casuũ, uel ut inquit Cice. similiter cadens,ὁμοίως sĩliter πτῶσις,casus. Quod fit cum di/

uersæ dictiones in similes casus exeunt. Dicit & homoptoton, quia similiũ casuũ, uel similiter cadens. Est eñ oratio uno, similiq; casu cõpacta, ut apud Sal. Maximis ducibus, fortibus, strenuisq; ministris. Enni. Mœrẽtes, flentes, lachrymantes, & miserantes.

Homœoteleuton, & homoteleuton, similiter desinens τελεύτη finitũ, teleo finio. Figura cũ plura uerba in eandẽ uocem finiunt, ut abiit, decessit, euasit, erupit.

Homousius, consubstantialis, ab ὁμός & οὐσία, q̃ significat essentiã. Vnde latini doctores theologi homousion dicunt Christum, q̃ sit unius, cum patre substantiæ.

Homœomeria similitudõ partiũ. Lucre. Hinc & Anaxagoræ scrutemur homœomeriã. Fit. n. ab ὅμοιος similis

Homopsychus, pe. cor. latine unanimis dicitur.

Homosypni dici possunt latine qui simul sub eodem tecto dormiunt, quod familiarium proprium est.

Homocapni, qui ad eundẽ fumũ, hoc est ignẽ uitã ducũt.

Homoleum, pilei genus, quo ueteres utebantur.

Holus, alias Homolus. pe. cor. mons Thessaliæ.

Honor, & Honos in ntõ, & aspirat secundũ Apul. ut differat ab Onos asinus. Dictus honor, ab honesto onere, ut inquit Var. Et honestus, q̃ onus sustineat Reipub. Ex quibus uerbis constat honus, & honustus aspirationem exigere, cum tamẽ eruditorũ usus hodie nõ aspiret. Est autem honor, reuerentia, quã alicui exhibemus in uirtutis testimonium. Aliquando dicitur dignitas. Cice. li. i. ad Cæs. Iunio. Tu cũ ea, q̃ es e senatu summo cũ honore cõsecutus. Et honor administratio magistratuũ. Vnde consulatus, & prætura honores dicũtur, & ius honorariũ, ius prætoris. Oui. li. i. Fa. Verbaq; honoratus libera prætor habet. Reliqui tñ magistratꝰ largo modo honores dicunt, & cursus honorũ gradꝰ dicit, cũ honor honori succedit, ut ædilitati ptura, consulatui censuræ. Aliq̃ accipit p pulchritudine. Vir. li. i. Et lætos oculis afflarat honores. Et alibi. Frigidus & syluis aquilo decussit honorẽ. Aliq̃ p cultu, obseruantiaq;. Idem li. vi. Semp honore meo, semp celebrabere donis. Aliq̃ pro pudicitia. Idẽ. Et rapti Ganymedis honores. Aliq̃ pro hostia. Vt Et meritos aris imponet honores. Aliquando pro pmio, ut apud eundem. Ipsis pcipue ductoribus addit honores. Aliq̃ p sepultura, ut Cernit ibi mœstos, & mortis honore carentes. Aliquando pro amore. Idẽ Si quis amatæ tangit honos animũ.

Honor præfandus est, & honorẽ præfari cũ dicimus, est loqui cum reuerentia eius qui audit. Quod fieri solet, cum est locutio de aliqua re turpi.

Honorarius, a. um. quod ad honorẽ ptinet, ut ius honorariũ. i. ptoriũ, ab honore ptorꝫ. Honorarius arbiter dicit, quẽ honoris causa utraq; pars summũ facit suæ causæ, & controuersiæ iudicẽ. Cice. li. v. Tuscu. Quorꝫ controuersiam solebat tanq̃ honorarius arbiter iudicare Carneades. Et ludi honorarii, quos antiqui liberalia dicebant, ut inquit Festus. Dicti honorarii ab honore uidelicet eorũ, qui munera ea populo edebant. Honorariũ quoq; idem fere est quod munus præmii cuiusdã loco datũ, ut est apud Vlpianum, & iurisperitos.

Honoraria, ludi qui a Romanis fiebant in honorẽ Liberi patris, qui & liberaria dicebantur.

Honorus, a. um. pe. pro. quod cũ honore est. Vñ Inhonorus sine honore. Amb. li. i. offi. Loculos pecuniarũ, quas paupibus erogabat, cõmissos habebat, ne uideat quasi inhonorus, aut quasi egenus dominũ prodidisse.

Honoro, as, honore afficio. Vnde honoratus, qui in honore habetur. Cice. lib. i. offi. Dicendũ est etiam, qualem hominis honorati & principis domũ placeat esse. Huius cõposita sunt Exhonoro, & Inhonoro, quæ sunt significationis cõtrariæ suo simplici. Leo papa. Hic est q̃ in Abel occisus est, in Dauid persecutus, & in prophetis exhonoratus. i. sine honore habitus uituperatusq;. Et in Euang. Vos autem inhonorastis me.

Honorificus, a. um. quod honorẽ cõfert, Ci. Cælio. Honorificus in me consul fuit, & suauis amicus. Hic. Schedulæ quas misistis honorifica me affecere cõtumelia, sic ingenium prædicantes, ut fidei tollerent ueritatem.

Honorifico, as. honorem facio. Lact. lib. vii. Vt adorent & honorificent regem magnum.

Honorificentia. æ. ab honorificẽs fit. Vnde & honorificẽtissimus. Cice. Aulo Ceci. In quo admirari soleo grauitatem, & iusticiam, & sapientiam Cæsaris, nunq̃ nisi honorificentissime Pompeium appellat.

Honorabile, quod est honore dignum.

Honestum, est, quod uirtutẽ, probitatẽq; significat, quo cauet, ne q̃d indecore, effœminate, libidinose, turpiter fiat, cogiteturue. Iuue. participẽ q̃ te secreti fecit honesti. Sal. Calũnia paucorꝫ, quibus omnia honesta, atq; inhonesta uendere mos erat. Et honestus dicitur honoratus, qui onus reip. sustinet. Itẽ dicit pulcher, Terẽ. Eu. Ducit secum unam uirginẽ dono huic, papæ facie honesta. Sic inhonestus, turpis. Idem in eadem. Illũ ne obsecro inhonestum senem, & muliebrem.

Honestissimus, ualde honorabilis. Cic. Lentulo. Post tuum decessum is dies nobis honestissimus fuit in sena tu, id est habebatur in magno honore.

Honestas, & honestitudo accipiuntur pro ipsa uirtute. Est autem honestas honor perpetuus ad aliquem populi rumore delatus.

Honesto, as, sæpe, uel quasi cõtinue honoro, honorifico ue. Salu. Sed quod indignos hoies honore honestatos uidebam. Cice. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. Huius cõposita sunt Cohonesto, quod est simul, uel omnes honesto. Cicẽ. Bruto. Quos cohonestaris, inprimisq; me, si Respu. municipũ tuo studio, diligẽtia bene administrata erit. Dehonesto, q̃d est cõtrariũ suo simplici. Aug. lib. v. con. Quid nocuerunt tibi, aut in quo imperiũ tuũ dehonestauerũt.

Hopisthographi, pe. cor. sed uertendo o tenuem, in aspiratam. nam sine h. scribi debet, non specie libellari, sed uoluminis, habiles torqueri a tergo uidentur appellati, qñ utraq; pagina scripti essent aduersa & auersa minutis lris & lituris pleni, A quo fortasse liturarios Ausonius poeta eos dixerit. Pli. Iunior. Electorumq; commentarios. clx. mihi reliquit opisthographos. Alii accipiunt hopisthographum, pro eo, quod ita scriptũ est, ut legi postea non possit, nisi librariis describendũ mãdetur. Alii pro charta deletili, siue palimpsesto posse capi existimant, quia Vlpia. de bonorum secundũ tabulas possessione differens. Chartæ, inquit, appellatio etiam ad nouam chartam refertur, & ad deletitiam. Proinde si in hopisthographo quis testatus sit, hĩe petitor test bonorum possessio,

Hopisthocomæ

Hopisthocomæ pe.cor.dicebanť Euboici,qui comam p terga fusam alerent, sicut Acrocomæ Thraces, qui an tias in frontem muliebriter dimitterent.
Hopisthophylaces uocabáť,q in pliis terga custodiebát.
Hopisthocrepides,pe.cor.calciamétũ quoddá fœmineũ.
Hopisthotonus dř,cum caput scapulis annectitur.
Horæ,deæ,q̃ quatuor anni tpibus pſunt,q̃s Homerus cæ leſtis aulæ custodes esse narrat. Et ab Ouidio deæ cele res appellář,soliſq̃ miniſtræ, q̃a ex cursu solis horæ cõ fiant. Vñ & a sole nomẽ acceperũt, q̃ apd Ægyptios ho rus uocať.autor Macro. Dio. horas ex Ioue geniras re fert. Hora tps ſcat,id est quãcunq̃ æternitatis ptem, si ue annuũ,siue diurnũ,siue nocturnũ spatiũ ſcet. Hinc ſtuor anni tpa,hoc est hyems,uer,æstas, autũnus, ho ræ dur. Ité ptes ipæ in quas distinct⁹ est dies uocanť ho ræ. Horæ aũt duo sunt gña. Æquinoctiales,q̃ a græcis Isomerinæ uocanť,& tpales,siue uulgares, q̃s illi cæri cas appellãt,ut Prol. ait. Apud ueteres solaria in horas tam noctis q̃ diei tpales nõ æqnoctiales diuisa ppone banť,ita singuli dies nocteſq̃ horis.xii.cõtinebanť. Et hora diei sexta meridiẽ designabat, ob id & uulgares horæ noiabanť,q̃s græci cæricas.i.tpales uocabát. Sũt q̃ horá ab ὄρος deriuẽt.quo uerbo urina significať. Nã quodá tpe Hermes Trismegist⁹,cũ esset in Ægypto sa crũ quoddá animal Serapi dicatũ, qd in toto die duo decies urinã feciſſet pari semp interpoſito tpe,p.xii.ho ras diẽ diuidi debere cõiecit. Postea in.xxiiii. horas di es diuisus est. Alii dictã horã autumant ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν qd est terminare. Nam extremitas cuiuscunq̃ rei ter minus est,& horæ terminant tpa. Hora etiá dicta fuit Iuuentutis dea, Quirini cõiunx. Enni. Te quirine pater ueneror,horãq̃ quirini. Et hora græce significat pul chritudinem. Vnde horæos,aduleſcens formosus.
Horula pe.cor.dimi.parua hora. Hie. Post aliq̃ horulá iu xta exigentiá tpis,ad eccleſiá sorores cãpanula uocat.
Horuncula aliud dimi. Idẽ ad Eusto. Post aliq̃ horuncu lam,in q̃ legendũ ẽ post cibũ,uel orandũ, liceat uolen tib⁹ paulisp quiete potius, q̃ somno corp⁹ refocillare.
Horariũ horæ spaciũ. Sue. in Do. Inter initia principat⁹ quotidie secretũ sibi horariũ sumere solebat, nec qcq̃ amplius q̃ muscas captare ac stilo pacuto configere. Est & orarium sine h,de quo alibi.
Horchus in prima syllaba aspirať ex græcis, in secunda ex consuetudine. herco græce latine sepio, unde hercos sepes & hercius Iuppiter. Et horchus de more mutato e in o. uide infra Orchus.
Horologium instrumentum,quo horæ designanť,quod olim solarium dicebať,qm̃ in sole tm̃ horaꝝ ratio con spiceret,sed excogitatũ est,ut etiá sine sole,uel ipso so nitu denuncienť horæ. Apud antiquos eñ erat cõcha hemicyclea,lineis debita ꝓportione distincta,cui plon gus ex ære,aut ligno baculus soli oppoſitus supemine bat,& eius umbra in lineas incidens, horas ostẽdebat, quanq̃ & alia habuerunt prisci horologia, uasa ænea aquis plena,quantũq̃ in aliud uas cecidiſſet aquarum cum ad instincta inspexiſſent signa, quid temporis ela psum fuisset intelligebant,easq̃ a perforati uasis simi litudine clepsydras appellarunt, ut Plini. oratorem & Cor. Tacitum,sæpe uideamus scribere,tribus aut qua tuor clepsydris dicendi tempus præfixum oratoribus fuisse. Et hæc duo horologioꝝ genera. Ci li. ii. de na. de sic indicat. Aut cum solariũ,uel descriptũ, aut ex aqua contemplari,intelligere declarari horas arte non casu aquæ salientes,q̃q̃ ex uiuo fonte,q̃q̃ ex uasis super ne pendentibus fistulis deductæ, quo magis coartanť eo feruentius prouolant in sublime.
Horos a græcis dicť finis & terminus cuiusuis rei,inde a latinis oram dici quidam putant cuiuscunq̃ corporis extremum. Lambertus mellinus
Horoscopus,pe.cor.ab hora,seu horos,& σκοπέω pspi cio,significat eam cœli partẽ, q̃ hora qualibet, ab infe riori hemisphærio surgit ab oriẽte. Astrologi ascẽdẽs appellant. Significat etiá instrumentũ quoddá ad ho ras oñendas. Quatuor.n. sunt cardines. Ascendẽs,dia metralis irradiatio, Imũ cœli,& mediũ cœli. Manlius uocat horoscopũ ortiuũ cardinẽ, necesse est ut cuiusq̃ nascentis horoscopus sit in uno hoꝝ cardinũ. Aug. lib. v. de ciui. dei. Ac p hoc si tam celeriter alter post alterꝝ nascať,ut eadẽ pars horoscopi maneat,paria cũcta quæ ro,quæ in nullis possunt geminis inueniri. Si aũt seqn tis tarditas horoscopũ mutat, parentes diuersos quæ ro,quos gemini habere non possunt.
Horoscopus,a.um.significat omne id, in quo horæ notan tur. Pli. Vasa horoscopa nõ ubiq̃ eidẽ sunt usui, trecẽtis stadiis aut lõgissime etiá quingentis mutãtibus semet umbris.
Horizon,pe.pro.circul⁹ est q̃ æque sphærã secat in id qd cõparet,& in id quod nõ cõparet. Diuidit.n. hemisphæ riũ supius ab hemisphærio inferiori in cõtactu cœli & terræ nostri uisus. Vbicũq̃ terraꝝ steteris,uideris tibi quandá cœli cõclusioné uidere, horizontẽ uocauerũt. Centũ & octoginta stadia nõ excedit acies cõtra uidẽ tis. Fit aũt ab horos,qui est terminus,& finis, contra tñ istas uulgi parabolas est Proclus Lycius Platonicus, q̃ ita scribit. ὁρίζων ὁ ὁρι κύκλος διορίζων ἡμῖν τό τε φανε ρὸν καὶ τὸ ἀφανὲς μέρος τοῦ κόσμου, τῇ διχορομῶν τὴν ὅλω σφαῖραν τοῦ κόσμου ἄνω καὶ κάτω.
Horia nauis piscatoria. Plau. in Ru. Saluete horia mari fluctuoso. Idem, Mea opera laboratur,& recte,& horia. Huius diminutiuum est Horiola.
Horida dicť uacca prægnãs. Nam quæ sterilis est Tau ra appellať. Recentiores Fordus,da,dum, dixerũt. Oui dius. Forda ferens bos est, fœcunda q̃q̃, dicta ferendo.
Hordicalia,dies sunt in fastis,ꝙ tuc hordæ boues ímola renť. Quidã fordicalia & fordicidia dicũt, cognatione literæ f. cũ h. Vnde etiam dicebant fœdũ pro hædo.
Horror,tremor proprie,cum totum corpus, uel frigore, uel pauore intremiscit. Columella lib. iii. Febres aliæ protinus incipiunt a calore,aliæ a frigore. Frigus uo co ubi extremæ partes membrorum inalgescunt,hor rorem ubi totum corpus intremit. Virgi. Mihi frigi dus horror mẽbra quatit. Plautus. Quis hic horror est? quid pauitas? Refertur etiam quandoq̃ ad toruitatẽ aspectus. Apu. Quem cum aspexiſſet, horrore hominis deterritus, statim retrocessit. Quandoq̃ ad abominati onem. Var. Ira,odium,horror, eos ab incepto retrahit. Quandoq̃ ad ueneratiõem. Virg. Arboribus suus hor ror inest.
Horriditas ipse horror. Neuius. Omnia mihi horridita ti erant maxime.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Horridus,a.um.hiſpidus,aſper.Vir.lib.iii.Et glacie riget horrida barba.Item horridus timendus.Idem. Horridus in iaculis.Item tremens, ut Campiq; natantes leni bus horreſcunt flabris.

Horridulus diminutiuũ quo tremens ſignificaſ.Perſi.Si comitem horridulum trita donare lacerna.

Horriſonus,a.um.pe.cor. quod cum horrore ſonat, ſiue quod horridum ſonum habet.

Horribilis,formidabilis,Cic. Et quod dictu quoq; horri bile uidetur,uiuentis ſanguine hauſto. Item Teter, de formis.Var. Fœda,atq; horribili.

Horrificus.a.um.quod horrorem facit.

Horrifico.as.horroré incutio. Vir. Multaq; p̃terea uatũ prædicta prioꝝ terribili monitu horrificant.

Horreo,es.horrui,horroré habeo,proprie cũ pili, ſetæue in animãte eriguntſ. Verũ quando hoc ex frigore fit di cimus horrere,frigere.Iuue.Et horrẽti tunicã nõ redde re ſeruo ſ Et quia frigus in corpe pſæpe a timore eſt, dicim⁹ horrere,timere.Vir.li.iii.Geor. Nec uarios hor ret ſtrepitus.Et horrere eſt aſperũ eſſe , qñ corpa quæ horrẽt,aſpera reddunſ,Idẽ Tum late ferreus haſtis hor ret ager. Colu. lib.i.Sunt quædã loca,quæ ſolſtitiis mi nus cõcaleſcũt,ſed hyeme intolerabiliter horrẽt, ſicut Thebas ferunt Bœotias. Similiter horrere eſt ſtupere, mirari.Virgi.Horrendũ ac dictu uideo mirabile mon ſtrũ.Conſtruiẽ hoc uerbũ modo abſolute.Teren.in Eu. Totus horreo.Modo cũ datiuo.Lact.li.v.Cui eñ talia ſacrificia nõ horreãt. Modo cũ ablt̃o mediante præpo ſitione,ut apud eundẽ lib. vi. Nam de mortis generib⁹ horret animus recordari,cũ immanium beſtiaꝝ ultra iſpam̃ mortẽ carnificina ſæuierit . Modo cũ ablt̃o ſine præpoſitione.Hie.Horrebant ſacco mẽbra deformia. Modo cum actõ.Virg.lib.iii.Geor. Nunq; cuſtodibus illis Nocturnũ ſtabulis furem,icurſuſq; lupoꝝ, aut im pacatos a tergo horrebis Iberos.Huius uerbi cõpoſita ſunt,Abhorreo,Exhorreo,Inhorreo,& Perhorreo.

Horreſco,is,horridus fio,ut cum quis intrinſecus algorẽ, ſeu tremorem in ſe citari,& creſcere ſentit pauore, ſtu pore,aut febre inualeſcente,& huiuſmodi. Virgi.li. vi. Horreſcit uiſu ſubito,cauſaſq; requirit.Paſſiue ſumitur ſimiliter a Plauto in Aſi. Horreſcet faxo lena leges, cũ audiet,i.expaueſcet.Et horreſcere contremiſcere.Vir. lib.iii.Geor.Tum ſegetes altæ,campiq; natantes, Leni bus horreſcunt flabris.Aliquando actiue capitur.Idem lib.iii. Æne. Nec tu menſarũ morſus horreſce futuros, id eſt expaueſce. Sic eius compoſita, Abhorreſco ,Exhorreſco,Inhorreſco, & Perhorreſco,actiue, & paſſiue ſumuntur.

Horripilo,as.penul.corre.ſignificat horridiore, aſperio req; pilo fructificare.Apul.li.iii. Aures immodicis hor ripilant auctibus,

Horreum ab horrore,quaſi horridum propter aſperita tem ariſtarum,quoniam priſci fruges in ſuis ſpicis cũ ariſtis in granariis conderent,uel quoniam in eminen tiori parte uillæ ſiue domus eſſe debet & oppoſitũ ſep tentrioni.Septentrio uero qui eſt frigidus,facit horro rem.Hinc horrea quia frigida eſſe debẽt,& ſicca ne fru ges putreſcant. Var. ab hordeum tractum exiſtimat, quod antiqui farreum a farre dicebant q̃ in eo horde um ſeruareſ,ſicut a grano granariũ.Vel dicit ab horo uerbo græco,qnod ſignificat cuſtodio.Et ſic p̃ ſimplex r ſcribit.Non ſolũ aũt horreum accipit pro loco ad cu ſtodiã frugũ parato in contignationibus,ſed etiã alia rũ rer̃ p̃cioſaꝝ ſepoſitarũ a quotidiano uſu, Apul. lib. iii. Tunc horreũ quoddã quod Gazis Milonis fuerat re fertũ ſecuribus ualidis diffindũt.Paul.Iuriſconſul.Do lia in horreis defoſſa,ſi non ſunt nominatim in uendi tiõe excepta,horreoꝝ uenditioni ceſſiſſe uideri. Aug. de op̃e mõachoꝝ. Apothecæ uel horrea uerbũ ex uer bo repoſitoria dici poſſunt. Idem pene ſignificat En theca,de quo alibi.

Horearius q̃ eſt cuſtos horei,uel q̃ eſt cõductor horeoꝝ. Apud Iuſ.Si horeari⁹ aliquid deiecerit uel effuderit.

Horæum cũ diph. dicit mel æſtiuũ ab hora.Eſt & ſalſa mentũ ex piſce.Athenæus.Salſamentũ aut horæũ eſt, aut thunniũ.In horæo macra pinguibus, in Thunnio macris pinguia præferimus. Quæ cybia dicunſ, inter macra ſunt.Inter pinguia cordylæ.

Hordeũ ab horrore,qñ licet calamus altior fruméto,q̃ hordeo ſit,ariſta tñ eſt mordacior hordeo.Vel dĩ hor deũ ab oriẽdi celeritate,q̃ ante oĩa fruméta ſit aridũ. Vel dĩ a noĩe fordus,a,um,ut loco f,fuerit aſpiratio po ſita.Priſci tñ illi dixerũt hordus,a,um.cum h.cui⁹ loco poſteriores f,poſuerũt,atq; inde aſpiratio manſit,ut ſit hordeũ,quaſi fordeũ.i.grauidũ,& p̃gnãs.Hic hordeace

Hordeaceus,a.um.quod eſt ex materia hor (us,a.um. dei,ut panis hordeaceus.

Hordearius,a.ũ.quod ad hordeũ ſpectat.Vñ æs hordea rium ueteres dicebant,quod p̃ hordeo equiti dabaſ.

Hordeacia dicta ſunt ab antiquis ſacra, in quib⁹ hoſtiæ hordæ.i.prægnantes immolabanſ.

Hordeia,genus piſcis.

Hormum genus ſaltationis armatæ apud Lacedæmo nios quod lycurgum inueniſſe ſcribit Lucianus.

Hornus.a.um.aſpiraſ, ut differat ab arbore orno, uel q̃ fiat ab eo,qđ eſt hoc,& annus,uel ab hora, quæ nõ mõ diei.xxiiii.partẽ ſignificat,ſed etiã quartã partem an ni.Vnde hornam frugẽ dixerũt, quæ hoc anno proue nit.Acron uero hornum,qđ eſt unius anni dixit,ut res horna.i.annua,uel noua.Et Hora.Hornã frugẽ appel lat.Proper.li.iiii.Illa dies agnis cædẽ denũciat hornis id eſt anniculis.At Porphyrio hornũ huius anni expo ſuit.Vñ ſup illud Horatii in Epo. Et horna dulci uina p̃mens dolio,ait horna uina dicunſ huius anni.Noni⁹ uero illius anni interp̃tatus eſt. Et inducit Luciliũ lib. xxviii.ita ſcribentẽ.Vtrũ anno,an horno te abſtuleris.

Hornotinus,a.um.pe.cor.ſicut a diu diutinus Cato.Hor notinæ nuces uirides.Col.li.iii.Plãtas hornotinas ſcro bibus pedalib⁹ factis añ Calẽdas Martias diſpoſitas ha beas.Idẽ li. vi. Præcipites palmites dicũſ, q̃ de hornoti nis uirgis enati in duro alliganſ.i.unius anni.

Horno aduerbium ſignificat hoc anno.

Horſum ſurſum ſignificat infra ſurſum. Teren.in Hecy Tace trepidari ſentio,& curſari horſum ſurſum.

Hortari eſt quaſi ore perſuadere & cõſilium dare ad eti gendum animum.Et aſpiratur, ne frequẽtatiuum, ab oriot putetur.Et differt a moneo ,q̃ monem⁹ auctori tate, & conſilio , hortamur rationibus, & precibus eti am plærunq; blandiendo.Teren. Ego propterea te ſe dulo & moneo & hortor, ne cuiuſq; te miſereat. Huius

compoſita

compoſita ſunt Adhortor. Terẽ in Heau. Syrus eſt ap
ꝓhendendus,atq; adhortandus mihi.Cohortor. Lactã.
li.vi. Et Antiſtites religionũ cõuocent nos, ad conten
tionẽ cohortenẽ,ad ſuſcipiẽdos cultꝰ deoꝝ ꝓſuadeant.
Dehortor,diſſuadeo.Terẽ i Phor. Hic dehortatꝰ é me,
ne illã tibi darẽ.Exhortor,ualde hortor. Lac.li.vii. Sup
eſt,ut exhortemur ad ſuſcipiendã,cũ uera religione ſa
Hortus.us. Vide infra in dictione Ortus. (pientiam.
Hortenſius romanus rhetor,q in foro romano, cauſarũ
rex ob eloquentiã dictus eſt,licet eius ſcripta infra fa
mã fuerint.De quo Cice.in Bruto ſic refert. Primũ me
moria tãta,quantã in uiro cognouiſſe me arbitror, ut
quæ ſecum commentatus eſſet,ea ſine ſcripto uerbis
eiſdem redderet, quibus cogitauiſſet. De quo etiam
fertur,ꝙ ſedẽs olim totum diem in auctiõe omnes res
uenales,& ꝓcia,& emptores ordine ſuo recẽſuit argen
tariis recognoſcẽtibus ita ut in nullo falleretẽ.
Hortẽſia hortẽſii filia fuit eloquentiſſima, q̃ quũ matro
naꝝ ordo graui tributo a triũuiris Octauio,M. Anto
nio,Lepido ꝓmereꝛ, nec uiroꝝ qſq̃ ipſi adeſſe auderet,
cãm cõſtanter egit,repſentataq; patris facũdia ipetra
uit,ut maior pecuniæ ps eis remitteretẽ. Eius orõnis ele
gantes ſenſus ab Apiano Alexandrino referunẽ.
Hoſſimi pe.cor.dicti ſunt,qui ſine naribus naſcunẽ, ha
bẽtes tm̃ foramina pro naribus.Hi etiam ſimones ap
pellantur.ut inquit Plini.lib.xi.
Hoſpes,quaſi oſtiũ noſtrũ petens,ge.cõis ſm Priſci. Ho
ſpes tũ dictus eſt,ꝙ oſtiũ nm̃ petat,uel ꝙ ore .i.oſculo
aduenientes nos petat,ac mutuo petaẽ. Luc.Hoſpes in ex
ternis audiuit curia tectis. Alii uolũt eſſe generis oĩs,
nã neutrũ plurale hẽt hoſpita,cũ tũ hoſpitia dici debe
ret,ſicut diues diuitia.Oui.li.xv.Me. Nec inhoſpita te
cta Crotonis.Dñr aũt hoſpites amici diuerſaꝝ patriaꝝ
q ſe mutuo recipiũt,cũ alter in alterius patria peregri
nus eſt.Oui.Non hoſpes ab hoſpite tutus.Cice.Per dex
tram iſtã quã hoſpes hoſpiti porrexit. Taliſq; amicitia
hoſpitalitas dr̃ ſiue hoſpitiũ. Cice. Fuit mihi cũ illo ue
tus hoſpitium,Et eoꝝ domus,q̃ gratis liberaliterq; ue
nienti hoſpiti patent,hoſpitia dñr. Idẽ.Ex hac uita di
ſcedo,tanq̃ ex hoſpitio, nõ tanq̃ e domo. Quapropter
& ædes q̃ publice paranẽ ad egenos recipiendos, hoſpi
tia & hoſpitalia appellanẽ. Nã illa q̃ uiatorib9, peregri
niſq; mercede patẽt,cauponẽ diuerſoriaq; uocanẽ. Hĩc
appellamus locũ inhoſpitalẽ,q̃ ſine piculo nõ uenim9,
aut moramur.Sũt tñ q̃ nec hoſpes,nec hoſtiũ aſpirent.
Hoſpita.æ.& hoſpita neu.genere,& numero plurali,q̃ fa
cile ſuſcipiunt. Hiero.in Exod.Poſtulabit mulier a ui
cina ſua & ab hoſpita uaſa argentea. Sic hoſpita terra
dr̃,in qua facile ſuſcipimur.Plau.ĩ Mili.In uia hoſpita.
Et hoſpita æquora,ꝑ q̃ nauigari põt. Sta.li.iii.The. Ac
cipies feſſiſq; libens iteꝝ hoſpita pandas Flumina. Vir.
Pauca tibi e multis quo tutior hoſpita luſtres Æquora.
Ser.Hoſpita æquora,uicina. Nihil eĩ nobis hoſpitio
uicinius eſſe cõſtat. Legiẽ & inhoſpita neutro genere,
ut Inhoſpita teſqua,cum tñ inhoſpes non legatur.
Hoſpitale,ſeu hoſpitium,domus hoſpitum. Liui.li.ii.Ibi
benigne excepti,diuiſiq; in hoſpitia curatis uulnerib9,
Significat etiam hoſpitium amicitiam, & familiarita
tem,quam hoſpes erga hoſpitem habet.
Hoſpitalis,pro liberali & facili ad ſuſcipiendum hoſpi
tes hoſpitio,aptoq; ad ſeruiendum hoſpiti.
Hoſpitale adiectiuum,qd̃ eſt hoſpitis, ſiue qd̃ ad hoſpitẽ
ptinet. Liui.li.iiii.Exceptus benigne ab ignaris cõſilii,
cum poſt cœnam ĩ hoſpitale cubiculũ deductus eſſet.
Et li.ii. Alii,ꝑfecti domos nũcii hoſpitaliũ beneficioꝝ,
multos Romæ hoſpitum,urbiſq; charitas detinuit.
Hoſpitalitas,ipſa facilitas,& in recipiendo benignitas.
Hoſpitor.aris.amice in hoſpitiũ recipio uel recipior.
Hoſtium inquit Var.uocant,quod ex uno facto olei refi
citur. Factum dicunt, quod uno tempore conficiunt,
quem alii centum quadraginta aiunt eſſe modioꝝ.
Hoſtio.is.æqualiter eo,procedo,æquo, & uicem reddo.
Plau.in Aſi.Quin promitto inquam hoſtire cõtra, ut
merueris.i.æqua reddere.Qñq; cõprimo,coerceo, di
ctum ab hoſtia.Pacu. Niſi coercuero ꝑteruitatẽ, atq;
hoſtiero ferociã.Qñq; offendo cædo.Idẽ. Nũc id mihi
moleſtũ eſt, ꝙ hoſtit uoluntatẽ tuã. Huius cõpoſitum
eſt Rehoſtio,quod eſt uicem refero,ut inqt Feſtus.
Hoſtimentum,æquamentum, ut cum quis pro benefi
cio compenſationem accepit.Plau. in Aſi.Par pari da
tum hoſtimentum eſt,opera pro pecunia.
Hoſtis cõmunis generis,ab hoſtio.is.quod eſt æquo, cũ
in hoſtiũ conflictu ſoleat fieri q̃dam æquatio ordinũ,
ſeu qd̃ ex æqua cauſa pugnam adeant. Vñ apud anti
quos hoſtis peregrinus dicebaẽ,ꝙ ſuis legib9 uiuẽs,no
bis æquus uideretẽ. Nũc dicũt eũ,quẽ tũc dicebãt ꝓduel
lem,q nobis, aut cui nos bellum publice decreuimus.
Inimicus,cum quo priuatas exercemus inimicitias.
Hoſtile pe.pro.quod eſt hoſtis. Vir. Indutoſq; iubet trun
cos hoſtilibus armis.
Hoſtiliter aduerbium,ad modum hoſtium.
Hoſticus,a.um.pe.cor.idẽ qd̃ hoſtile. Hora.in Ser. Hunc
neq; dira uenena,nec hoſticus auferet enſis. Col.in ꝓfa.
Quanq̃ inter ferrũ & ignes hoſticis ĩcurſionibus uaſta
tas fruges,largius tñ cõdidere, q̃ nos, quibus diuturna
permittente pace prolatare licuit rem ruſticam.
Hoſticus ſubſtantiuum nomen poetæ fuit.
Hoſticapax pe.cor.qui hoſtes capit.
Hoſtia.æ. ab hoſtis deducitẽ,ſignificatq; ſacrificiũ, qd̃ ab
his fit,q in hoſtem ꝓgunt ob uictoriam.i. pro uictis ho
ſtibus. Vñ etiã lares hoſtiolos dixerunt,ꝙ hoſtes ab eis
pellerentẽ,hæc & uictima dr̃. Hiero. Hoſtia dr̃, q̃ ꝑ ptes
diuidiẽ,& ſanguis circa altare effundiẽ,& ipſa hoſtia fo
ris comburiẽ. Sacrificium dr̃ uinum,& oleum,& medi
um anial. Holocauſtum totum cõbuſtum,& uictima,
anteq̃ occidaẽ. Feſtus. Hoſtia ſacrificiũ, qd̃ laribus im
molabant,qd̃ ab illis hoſtes arceri putabant. Ouid. Ho
ſtibus a domitis hoſtia nomen habet. In qua ſignifica
tiõe etiam dr̃ uictima a deuictis hoſtibus, ut apud eun
dem. Victima,q̃ dextra cecidit uictrice uocaẽ. Alii ho
ſtiam ab hoſtio,ferio deriuãt. Placidus grãmaticus ab
hoſtimento. Gel.ſcribit hoſtiam a quolibet ſacerdote
Victimã eius,q uicerit manibus debere ĩmolari. Ho
ſtia etiã ciuitas, de qua in dictione oſtia. Et hoſtia no
men puellæ,quã a ſe amatã Propᵗius Cynthiã uocat.
Hoſtium hoſtiarius. Vide infra in dictione oſtium.
Hoſtioriũ, lignũ æquatoriũ,baculus, cũ quo modius,&
ſextari9,& cęteræ mẽſuræ æquanẽ,& alio noĩe radi9 dr̃.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Huber ſm Apul. cũ h, ab ὑω pluo. Alii magis ab humeo, ſicut tubera a tumeo m in b cõuerſa. Loca em̃ arida infœcunda ſunt, contra q̃ humecta ſunt feracia, & mulieꝛ hubera, ſi humore careant carebunt & lacte. Generis cõis, uel omnis pro abundanti, & fœcũdo. Cato. li. ii. Ori. Ita res hubera fuit. Amb. li. Hex. Quacunq; ex cauſa ſoli huberis ſterilitate mulctat. Palladius. Pratis recentia ſtercora proficient ad huberem herbam. Huius contrarium eſt inhuber. Gel. Inhuberes & multæ quidem macræq; eſſent. Huber uero neutro gñe mamma eſt. Vir. Binos alit hubere fœtus. Proprie tñ hubera uidenẽ dici interiora mammaꝛ, mammas uero huberis eminentias. Vir. li. iii. Geor. Læta magis preſſis manabũt hubera mãmis. Ab huber ꝓ fœcundo fit hubertas Hubertim & huberrime aduerbia, ꝓ fœcũde, copioſe.

Hubertas ab huber, cum ſignificat fœcundum ꝓ abundantia. Hubertim aduerbium ſcat fœcunde copioſe.

Hubero. as. huberẽ, & fœcundum facio. Palla. li. iiii. Hoc uelut coitu ſteriles arbores huberantur.

Hubertus. a. um. abundans. Gel. Sed ea ipſa gña dicẽdi iã antiquitus tradita ab Homero ſunt tria in tribus. Magnificum in ulyſſe, & hubertum. Subtile in Menelao, & cohibitum. Mixtum moderatumq; in Neſtore.

Hui interiectio eſt dolentis, ironiam ſignificans.

Huic, dtũs, ꝓnois monoſyllabũ eſt ut huic cõiunx Sichæus erat Qñq; ꝓ diæreſim biſſyllabũ efficit. Sta. li. i. The. Lætus huic dño uideas dare iura nepotes.

Hululo. as. pe. cor. proprium eſt uocis, tũ luporum, tum canum, a quo hululatus us. ipſa uox.

Hulula pe. c. auis buboni ſiſis, q̃ a cãtu ſuo nomẽ accepit.

Humus, terra humeſcã. Dicta hum⁹ q humorẽ cõtineat

Humeus. a. um. quod ex humo eſt.

Humor ab humus fit, quia a quæ terris incluſæ ſunt.

Humidus a. um. pe. cor. qđ extrinſecus humorẽ hẽt.

Humeo. es. humui, humectũ, madidus ſum. Colu. li. iiii. Veꝛ ẽ i ope difficilior, q̃ neq; humẽtẽ fodere poſſis, q̃ ſit glutinoſa, nec nimiũ ſiccã, q̃a ultra modum p̃dura tur. Aug. li. xiii. de ci. dei. Erat em̃ puluis humectus.

Humeſco, humidus fio. Vir. li. iii. Ge. Humeſcũt ſpumis, flatuq; ſequentum. Amb. per trãſlationem. Pulchrum eſt, ut diuinarum ſcripturarum humeſcamus eloquio & quaſi ros, ſic in nos dei uerba deſcendant.

Humecto. tas. frequentatiuum, ſæpe humidũ facio. Virgil. li. iiii. Ge. Qui niger humectat flauentia culta Galeſus. Col. li. viii. Agnus cũ eſt editus, erigi debet, atq; huberibus admoueri, tum eius deductũ os p̃ſis humecta ri papillis, ut condiſcat maternũ trahere alimentum.

Humigatus humore, pfuſus. Apul. li. i. Flo. Vel em̃ colliculus ſæpimine conſecratus, uel trũcus dolamine effigiatus, uel ceſpes libamine humigat⁹, uel lapis unguine delibutus.

Humariũ ſacrificii genus.

Humo. as. humo contego. ſepelio. Cice. li. Tuſcu. Magorum eſt mos, nõ humare corpora ſuoꝛ, niſi a feris ſint ante laniata. Idem in eodem. In terram em̃ cadentibus corporib⁹, hiſq; humo tectis, a quo dictum eſt humari Humatus ergo humo cõtectus, ſepult⁹, quoquo mõ cõditus, licet qñq; tñ humatus pro ſepulto ponat. Gel. In ſui pueri ſepulchro humatus eſt. Huius compoſita ſũt, Exhumo, quod eſt ex terra extraho. Inhumo, terræ inicio. Pli. lib. xvii. Non inhumare taleas, aut ſiccare, priuſquam ſerantur, utilius compertum, quamuis inhumatus quandoq; inſepultus dicatur.

Humanus. a. um. ab homo fit, ſicut a fera ferinus, muta o in u. Veteres em̃ homanus dixere, & ꝓprie dĩ quod eſt hominis, uel quod ad hoĩem ſpectat. Plau. in Amphi. Non minus q̃ ueſtrum quiuis formidat malũ humana matre natus, humano patre. Teren. Homo ſum, humani nihil a me alienum puto.

Humanæ res dicuntur res hominum, ut argẽtum, nummi, fundus, poſtremo etiam ipſa cogitatio.

Humanitas, proprie naturam humanam ſignificat. Vñ apud Apoſtolum ſcriptum eſt, ut humanitas ſubiiciat diuinitati. Deinde ſumiť ꝓ eo, quod græci φιλανθρωπίαν dicunt, nos eruditionem, & inſtitutionem in bonas artes quas qui ſynceriter cupiunt, atq; aſſequunť, hi ſunt uel maxime humani. Huius ſcientiæ cura, & diſciplina ex uniuerſis aĩalibus uni homini data eſt, idcirco humanitas appellata. Cice. pro Archia. Nam ut primum ex pueris exceſſit Archias, atq; ab his artibus quibus ætas puerilis ad humanitatẽ informari ſolet, ſe ad ſcribendum contulit. Var. Praxiteles inq̃t, propter artificium egregium, nemini eſt paulũ humaniori ignotus. Humaniori dixit pro eruditiori. Hinc ſtudia humanitatis, ideſt, eruditionis appellanť, q̃bus artes liberales intelliguntť. Sed quia homo inter oĩa animalia maxime mitis eſt. Idcirco humanus, pro facili & miti ponitť, & humanitas pro miſerationis affectu, qua nos inuicem tuemur, facilitate, tractabilitate, mãſuetudine, clementia, beniuolentiaq;, quam græci φιλανθρωπίαν uocãt, quaſi amorem ĩ homines, φίλος amicus, ἄνθρωπος homo. Lact. li. iiii. Homini quia nihil iſtoꝛ datum eſt, ac cepit pro iſtis omnibus miſerationis affectum, q̃ plane uocatur humanitas, qua nos inuicem tueremus. Cice. lib. i. offi. Non modo id uirtutis non eſt, ſed eſt potius immanitatis, oẽm humanitatem repellentis. Ambro. lib. iii. offi. Conſidera homo, unde nomẽ ſumpſeris. Ab humo utiq;, quæ nihil cuiquam eripit, ſed oĩa largitur oĩbus, & diuerſos in uſus omniũ animantium fructus miniſtrat. Inde appellata humanitas ſpecialis, & domeſtica uirtus hominis, quæ conſortem adiuuat.

Humaniter aduerbium ſignificat cum humanitate.

Humanitus ſimiliter aduerbium, ſignificat ab hominibus, ſicut diuinitus a deo, & cælitus a cælo.

Humile, dĩ qđ eſt humi decliue. Vñ & ꝓ paruo, abiecto, & ſubmiſſo ponitť. Virgi. Atq; humiles habitare caſas. Col. li. iiii. Bos humilis inq̃t. Hinc humilitas breuitas, abiectio. Cice. li. i. offi. Quoꝛ aũt prima ætas, ꝓpter humilitatẽ & obſcuritatẽ in hoĩm ignoratione uerſat.

Humilio. as. humilẽ facio, & quaſi abiectũ ac uilẽ, ut eſt illud. Humiliauit ſeipſum formam ſerui accipiens.

Humilitas, ut opponitur ſuperbiæ, ſic diffiniť a Speuſi, q̃ ſit facilitas animæ omnis expers iracundiæ. Aliter capitur pro abiectione ac breuitate.

Humerus pe. cor. ab humo fieri quidam exiſtimant, q̃a inſtar humi ſufferendis oneribus apti ſunt humeri. Sũt aũt humeri, a quibus dependent brachia. Quoꝛ quidẽ humeroꝛ latitudo fortitudinẽ ac prudẽtiam indicat. Vir. li. ii. Hæc fatus latos humeros, ſubiectaq; colla. Hi etiam armi dãr, a quibus arma, ut inquit Feſtus.

Humeroſus. a. um. qui habet humeros magnos. Colu.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lib.iiii. Itaq; custodiemus, ut a ꝑdictis locis, quos hume
ros rustici uocant, semina legamus.

Hunni populi sunt, qui quondam in Scythia Europæ su
per Mæotida paludem incoluere, deinde mutatis sedi
bus, ingenti multitudine profecti in Pannoniam deue
nerunt. De his Hiero. ad Ocea. Ab ultima Mæotide, in
ter glacialem Tanaim, & Massagetas immanes popu
los, ubi Caucasi rupibus feras gentes Alexãdri clausꝰtra
cohibent, erupisse Hunnorum examina, quæ pernici
bus equis huc illucq; uolitantia, cædis pariter, ac terro
ris cuncta compleuerunt.

Hante y

Hyacinthus, flos, uiola, & gemma, in qua fulgor uiolace
us dilutus est, ut inqt Pli. unde hyacinthinus. a. um. pe.
cor. color aerius. Hiero. in Exodo scribit pelles hyacin
thinas appellari a colore. Et uelũ ex hyacintho, cocco,
bysso, purpuraq; cõtextum. In quo hyacinthus aeri de
putabat, sicut coccus ætheri, byssus terræ, purpura ma
ri, ut idem cum Iosepho asserit. Oui. li. x. Meta. Annua
præclara redeũt hyacinthina pompa. Sũt aũt hyacin
thi albi, & cerulei, & rubei, siue purpurei. Vñ & hyacin
thina. Vir. Et suaue rubens hyacinthus. Est aũt hyacin
thus ruber flos ex herba eiusdem noīs nascens. A cuius
similitudine, rubræ uestes, hyacinthinæ uestes nomi
nantur, hoc est hyacintho flori similes. Pers. Huic ali
quis, cui circa humeros hyacinthina læna est. Vñ inter
gẽmas, quæ berylli dñr hyacinthizontes uocant, q̃ ru
bore quodam suffusi sunt. Et hyacinthus ꝑ se gemma
est amethysto similis. Hyacinthinus color hisginus eti
am dr a genere herbæ, quæ hisge dr. De hyacintho au
tem flore duplex extat fabula. Nam & Hyacinthũ pue
rum dilectum ab Apolline, quẽ imprudens interfecit,
in hunc florẽ mutatũ tradunt. Vñ in eo duæ primæ lit
teræ inscriptæ cernunt, αι, quæ uox dolentis est. Et Aia
cem in eundem florem conuersum aiunt, dum inpati
entia prælati sibi Vlyssis seipsum interemit, cuius no
men similiter in principio αι literas habet. Oui. Litera
cõmunis mediis pueroq;, uiroq; Inscripta ẽ foliis, hæc
nominis, illa querelæ. Sũt etiã qui hyacinthos uacinia
interpretentur latine, Pli. Italiæ inquit, uacinia in au
cupiis fata. Galliæ uero etiam purpurea tingendi cau
sa ad seruorum uestes.

Hyacinthinus a. um. pe. cor. Vide in Hyacinthus.

Hyacinthina substantiuũ, ut autor est Hiero. cõtra Ioui.
dicebant q̃dam sacra nocturna, hyacinthina uero adie
ctiuum est ab hyacinthinus, sicut modo ostensum est.

Hyades stellæ septem in cornibus, & ore tauri, quæ quo
tiens nascuntur, uel occidunt, pluuias creant. ἀπὸ τοῦ ὕω
pluo. Suidas, ὑάδες οἱ ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ ταύρου ἀστέρες.
Ouid. At simul inducent obscura crepuscula noctem.
Pars hyadum toto de grege nulla latet. Ore micãt tau
ri, septem radiantia flãmis, Nauita quas hyadas graiuꝰ
ab imbre uocat. Vel dictæ sunt hyades, q̃ in speciem ỳ
literæ positæ sunt in cælo. Alii dicunt q̃ hæ Bacchi nu
trices fuerunt, quæ dodonides nymphæ uocant a Do
dona ciuitate Epiri, & cum Iunonis iram uererẽtur, fu
gerentq; Lycurgi regis sæuitiam, Iuppiter eas in cælũ
intulerit, & stellas esse iusserit. Alii tradunt Atlantem
ex Aethra uxore Hyam filiũ suscepisse, quem a leone
deuoratum cum sorores mirabili lamentatione pro
sequerentur, ut mœrore uitam finirent, Iuppiter illas
miseratus in stellas uerterit, ut earum pietatis perpe
tuum hoc esset testimonium, quæ de fratris nomine
hyades ab hoibus dictæ sunt. Fuerunt aũt septem soro
res, quæ & Atlantides appellant. Latini eas suculas uo
cant, quia sues gaudent luto, quod fit ex pluuiali aqua.
Harum nomia Ambrosia, Eudora, Pasithoe, Coronis,
plexaura, pitho, Tythe.

Hyæna cum diph. & pe. pro. animal ferum, atq; agreste,
quod alternis masculum, & fœminam tradit Pli. Ser
monem quoq; humanum assimilare, in cuius spina ar
ticulus siue nodus est ad medicamenta efficax. Hiero.
Fel hyænæ oculoꝝ restituit claritatẽ. De hoc animali
Oui. li. xv. Met. Et quæ modo fœmina tergo passa ma
rem, nunc esse marem miramur hyænam.

Hyalus pe. cor. uitrum. Et pro uiridi colore sumit. Virg.
li. iiii. Ge. Milesia uellera nymphæ carpebant hyali sa
turo fucata colore. i. uitri, qd fit naturali coloris uiridis
Inde fit hyalinus, ꝑ uitreo, hyalurgus, ꝑ uitreario.

Hyberia regio Asiæ, cui ad septentrionẽ nomades astãt,
& Caucasi mõtis accolæ. Ad meridiem Armenia est.
Ad occidentem Colchis. Tota regio Caucasiis monti
bus circundat. Magnus Pompeius eam romano subie
cit imperio. Quæ sub Constantino Helenæ filio fidem
suscepit mulieris captiuæ meritis. Hyberas hodie ge
orgianos appellãt. Sed hæc dictio a plerisq; nõ aspirat,
& cũ i, latino scribit. De quo etiam infra in Iberus.

Hybernia insula in oceano occidentali inter septentrio
nem & occidentẽ solem, dimidio minor q̃ Britannia,
cui ꝑpinqua est. Ab Africo in Boreã porrigit. Cuiꝰ ps
hyberiam ꝑspectat. Vñ & hybernia dicta. In ea nullus
anguis uidet, nulla apis. Alii ab hyberno tempore sic
appellari censent propter hyemis magnitudinem.

Hybernicus. a. um. nomen possess. ut mare hybernicum.

Hybernus a. um. quod est hyemis, ut Glacies hyberna, qd
nomen ab hymbre deduci aspiratio indicio est. Quidã
tñ ꝑ i latinũ scribũt hibernus, sicut & hiems & imber.
Fit aũt hybernus ab hymber, remota m, sicut a pre pa
ternus. Sed utcunq; scripseris, puto culpandus nõ eris.

Hyberna nũero plurali, dñr loca, in qbus milites hyeme
stationẽ faciunt, sicut æstiua, in qbus æstiuo tpe cõmo
rant. Var. appellat hybernacula. Cæsar. Post hæc legio
nibus in hyberna deductis in Italiã ꝓfectus est.

Hybernacula loca ad hybernandum parata. Liui. In eo
loco milites hybernacula sibi constituerunt.

Hyberno. as. hyemo, seu ĩ hyeme stationem facio. Liui.
Legionesq; placentiæ hybernabant.

Hyble uel hybles, ciuitas Siciliæ, ĩ qua thymi, & salicum
copia, ab hyblone rege dicta, hanc Stra. a Doriensibus
conditam scribit. Et etiam huius nominis mons proxi
mus thymo abundans, unde apes pastæ mel optimum
conficiunt. Martia. Cum dederis siculis mediæ de col
libꝰ hyblæ, Cecropios dicas tu licet esse fauos. Hic mõs
etiam Megara uocatur.

Hyblæus. a. um. ut apes hyblæ, & mel hyblæum. Virgi.
Hyblæis apibus florem depasta salicti.

Hybridæ pe. cor. uocant canes, q̃ imparibus parentibus
nati sunt, inqt Porphyrio, hoc est ex uenatico, & grega
rio. Pli. li. viii. scribit hybridas uocari sues ex fero & do

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mesti co sue ꝓgenitos. Quæ appellatio ad hoies quoq; translata est,ut qui patre Romano,& matre peregrina natus est, uel econtrario hybrida appellaf,ὕβρις em̃ cõtumelia ὑβρίζω contumelior,conuitior,ut sint hybridæ,quasi per contumeliam nati.Sue.in Aug.Themasini epicadi ex gente Parthica hybridæ.Hor.li.i.Ser. Hybrida quo pacto sit Persius ultus opinor.

Hybris auis ex accipitrum genere, quæ die minus appa ret,quia non clare uidet,sed nocte uenatur more aquilæ. Pugnat etiam cum aquila adeo acriter, ut sæpius ambæ implexæ deferantur in terram.

Hydaspes,fluuius Indiæ, de quo Luc.li. vi. Qua rapidus Ganges,& qua nysæus hydaspes.Dictus ab hydaspe antiquissimo Medorum rege.

Hydor hydas & hydos,latine aqua,uñ fiũt q̃ sequunt.

Hydria ,urna ad capiendam aquam.

Hydrus & hydra genus anguium in aqua degentium, ἀπὸ τοῦ ὕδατος, sed hydrus mas,hydra fœmina.Hydram finxerũt poetæ esse multoꝝ capitum in Lerna palude, quorum aliquot excisis totidem continuo renascebantur,tandem ab Hercule,& sagittis,& igni interfecta est

Hydrus.untis.urbs in littore hadriatici maris.

Hydruntum oppidum.

Hydromeli,aquæ mulsæ,seu aquæ mellitæ.

Hydromantia pe.pro.diuinatio,quæ fit in aqua.Aug.lib. vii.de ciui.dei scribit. Numã Pompiliũ hydromantiã feciſſe,ut in aqua uideret imagines deoꝝ, uel ludificationes dæmonũ,a qbus audiret,qd in sacris constituere,atq; obseruare deberet. Qd̃ genus diuinatiõis Var. a Persis dixit illatum,quo & ipm Numã,& Pythagorã philosophum fuisse usum commemorat.

Hydropotes,aquæ potator. Vnde scribif de Cyro, apud Xenophontem,ꝙ moneat suos, ut cõsuescant aquam bibere,ut fiant hydropotæ.i.aquæ potores.

Hydrochoos,latine signum in cœlo, uelut aquam fundens,quem Ganymedem esse autumant.Catul. Proximus hydrochoi fulgeat oarion ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ χέω λέγεται καὶ ἦν ὁ γανυμήδης τοῦ πρίαμος.

Hyderon,genus morbi est, ut inquit Colu. lib.viii.cum distenditur aqua cutis.

Hydrocephalæa,morbus capitis, ubi humor cutem inflat. Nam cephalæa acutus ac pestifer morbus est.

Hydrocele genus herniæ, de quo in dictione Hernia.

Hydragogus pe. prod. aquator dicitur.i.ductor riuorum. ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ ἄγω ductum.

Hydrargyrium, pigmenti genus in uicem argenti uiui, aliqñ dilatatum,a quo argentum optime inauraf.

Hydrolapaton lapatii genus quod in aqua nascitur. Est autem lapacium herba nota.

Hydrops generis masculini morbum denotat, & latine dicif aqua intercus,subcutaneus morbus, qm̃ sub cute aqua sit,qua uenter turgescit.Hora. Crescit indulgens sibi dirus hydrops,nec sitim pellit,nisi causa morbi fugerit uenis, & aquosus albo Corpore languor. Huius tria sunt genera,Tympanites spiritu inflante a forma uentris atq; sono dr. Vnde tympanici.Ascites a figura utris,qm̃ in unũ aqua cõtrahif.Leucophlegmatias,siue hyposarca tertium,corpe inæquali tumoribus. Sed hydropicum Cato ueternosum appellauit cum inqt. Veternosus q̃plurimum bibit.Hora.Funesto corpus arce re ueterno. Dona.Veternosus morbo uetere confectus,quales sunt qui hydropem patiuntur.Hydrops,generis cõis,qui uel quæ eo morbo laborat.

Hydropicus,qui morbo hydrope laborat.Hora.Si noles sanus cures hydropicus & ni.

Hydrophobos uocant aquam metuentes,qui ex morsu canis rabidi aquam timent. Pli.lib.xxix.Est limus saliuæ sub lingua rabiosi canis,qui datus in potu, fieri hydrophobos non patitur.

Hydrophobia dr ipse morbus, a uerbo græco φοβέομαι, quod significat timeo,& ὕδος aqua. Inde hydrophobi, & hydrophobici,qui expauent aquam.

Hydrusa,una ex cycladibus ob aquarum abundantiam.

Hydraula dr qui peritus est organoꝝ hydraulicoꝝ.

Hyella Oenotriæ oppidum,a Phocensibus cõditum.

Hyems, ἀπὸ τοῦ ὕω pluo,ꝙ id tempus anni pluuiosum sit. Var.ab hiãdo deriuat,ꝙ anima quæ a nobis flatur,tũ appareat.Spiritus enim noster, cum spiramus hyeme, quasi in nebulã cõcretus cernif.Dicta hyems,quasi hians,ꝙ non solum anima nostra,ut ait Varro,sed & aer ipse hiet.Hinc hymber,quasi hyember,detracta e litera,hyeme em̃ existunt frequentiores hymbres,ab ipso aũt hymbre fit hybernus. Et significat qñq; quartã partem anni,quæ est inter autumnum & uer. Vir.Atq; hyemes optate serenas Agricolæ. Interdum uim uenti, ut sæpe illos aspera ponti Intercluſit hyems.

Hyemalis,& hoc hyemale,ut hyemale tempus.

Hyemo.as.significat hyeme stationem facio, qd & hyberno dicitur.Hyematio hyemis traductio.

Hyectos,latine pluuia,uñ Iuppiter hyectus ẽ appellatus.

Hygremplastra liqda emplastra,sicut xeria,q̃ sũt arida.

Hygrotes in arboribus est, quæ ab aliis succus, ab aliis dacryon.i.lachryma appellatur.

Hyle.es.sylua magna.Amb.li.Hexa. Deum non tanquã creatorem materiæ,sed tanquam artificem ad exemplar,hoc est, ideam intendentem, feciſſe mundum de materia,quam uocant hylen, quæ gignendi causas rebus omnibus dediſſe asseratur, græci autem hylen substantiam dicunt.Hyllus nomen proprium.

Hylas teste Solino,lacus bithyniæ,in quem hylam Herculis delitias cecidiſſe credunt.

Hylax.acis.nomen ꝓpriũ comitis Herculis,q fingiẽ a poetis fuisse raptus a nymphis ascanii fluuii.

Hylactor dictus est canis a latratu.Nã ὑλακτέω latro.

Hylæa,cum æ diphthon.regio est.A qua hylæum mare, quo alluitur.Herodo. Traiecto Boryſthene a mari in primis est Hylæa regio.

Hymber. Vide in dictione Imber.

Hymen tenuis uirginalis pellis,q̃ prĩo coitu abrũpif.

Hymenæus pe.pro.deus nuptiaꝝ putatus est. ἀπὸ τοῦ ὑμένος,ideſt,a membrana,quæ cum sit clauſtrum uirginitatis in nuptiis rumpif. Hic Veneris & Liberi filius dictus est,uel ut quidam aiunt,ex Vranio progenitus,ꝙ primus certas nuptias instituerit.Ideo per laudem cantatur uirginalibus nuptiis ob hmõi meritum nuptialem uocem hanc factam apud græcos, sicut apud Romanos nuptiarum deus Thalaſſio uocatur. Alii dicũt Hymenæum quendam fuisse iuuenem qui die nuptiarum ruina oppreſſus interiit. Inde poſtea ĩstitutum, ut expiatiõis gratia nominef in nuptiis. Alii uiꝝ fortem

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Atticum asserunt, qui raptas a ꝑdonibus uirgines oppressis latronibus intactas patriæ restituerit. Alii ꝙ hymenæus dicatur mẽbrana, qua est munita uirginitas quæ primo disrumpit coitu. Alii hymnũ uocari nuptiarum uirginalium existimant, ut apud Terẽ. in Adel. Veꝝ hoc mihi mora est tibicinam, & hymenæũ q canant. Ergo sic accipe hymenæum in nuptiis, quemadmodum epitaphium in funere, & in sacris hymnum.

Hymnus, græce ὕμνος cãtus cum laude dei. Habet enim tria hymnus, s. canticum, & laudem, & deum. Nam si laudas deum & non cantas, non dicis hymnum. Si cantas & non laudas deum, uel si laudas, aliud quod non pertinet ad laudem dei, & si cantando laudes, non dicis hymnum, laus ergo dei in cantico, hymnus dicitur.

Hymnetes latine cantor.

Hymera pe. cor. nomen fluuii, de quo Sil. li. iiii. Armauere suos, qua mergitur hymera ponto.

Hymettus per duplex tt, mons in Attica semper florens, & melle & marmore inclytus.

Hymettius. a. um. nomen possessiuum, ut mel hymettiũ quod & atticum appellatur, primatum obtinet bonitatis. Stra. lib. ix. Mel hymettium id ait esse probatissimum, quod acapnistum uocant, quasi nullo fumo infectum quo & apes & mel inficiuntur. Aliquando ponitur pro molli. Marti. Hoc tibi Thesei populatrix misit hymetti Pallados a syluis nobile nectar apis.

Hyoscyamos, genꝰ herbæ est, q̃ & iusquiamus dr̃, & faba porcina. Col. li. vii. Et ὑοσκύαμος cuiꝰ semẽ detritũ, & cũ uino datũ, ꝑdicto uitio medet. Huius multa sunt gña.

Hypæpa, ut inquit Strabo, urbs quæ occurrit a Tmolo mõte, ad Caystri campestria. Nomen ei, ut inquit Stepha, quoniam sub Æpos montem sita. Veneri sacra, eo ꝙ pulchræ fœminæ ibi uisantur. Ouid. de Arachne Orta domo parua paruis habitabat hypæpis.

Hypagogæ subiectiones dicũtur. Cuius penultima producitur, quum per ω scribatur.

Hypagogeus, instrumentum quo lapides expoliuntur, græce ὑπαγωγεύς.

Hypallage, subalternatio siue submutatio, ab ὑπὸ sub ἀλλαγὴ mutatio. Vel ἀπὸ τοῦ ὑπαλλάττειν, hoc est a sub alternando. Figura cum uerba per aduersum intelliguntur, ut Trade rati uentos, date classibus æquor.

Hypanis pe. cor. fluuius Scythiæ, ex magna palude profluens, huic miscet fonticulus, q̃ sua amaritudine totũ corrũpit hypanim. Prop. Quantũ hypanis ueneto dissidet Eridano. Alter est in India, q̃ intrat Indũ fluuiũ.

Hypacaris similiter Scythiæ fluuius.

Hyparchus, latine primas, nomẽ phi, q̃ de syderibꝰ, & de tpibus anni, sicut Eudoxus & Meton scripserunt.

Hypatus pe. cor. latine consul. Hypaticus consularis. Hypatia consulatus.

Hypata, ciuitas Thessaliæ, & quasi metropolis eius regionis, a qua Hypatensis ager.

Hyper præpositio græca, apud nos significat ad, pro, super, supra, ultra.

Hyperaspistes pe. produ. latine protector, ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ & ἀσπὶς. Hiero. in ꝑfa. pẽta. Cũ Aristeus eiusdẽ Ptolemæi hyaspistes, & Ioseph̃ nõ mro post nihil tale retulerit.

Hyperbasis, siue hyperbaton pe. cor. latine trãsgressio uerbi, ſm Quintil. li. viii. quã frequenter ratio compa-

rationis & decor poscit. Fit eñ frequẽtissime aspera & dura, & dissoluta, & hians oratio, si ad necessitatẽ ordinis sui uerba rediganꝫ. Longius ergo uerbum, ꝓprie hyperbaton est, ut animaduerti iudices oẽm accusatiõis orõnem in duas diuisam esse partes. Nam in duas partes diuisam esse rectum erat, sed durum & incomptũ. Dictũ hyperbaton ab hyperbæno, quod trãscendo, uel trãsgredior denotat. Hyperballo, extendo, supero, hyperbasia, uel hyperbasis transgressio.

Hyperbole, pe. cor. dici põt eminẽtia, uel ut ait Cice. suplatio, a Quintil. supiectio interꝑtatur, a qbusdam uero excessus. Nam ὑπὲρ sup, βολὴ iactus. Hiero. in epi. cõtra origenistas. Tollite amoris ὑπερβολήν, & nos tollimus odii magnitudinem. Et est figura, cum dictio excedẽs fidẽ ponit̃ augẽdi uel minuẽdi gratia. Augẽdi, ut Niue cãdidior, & fulminis ocyor alis. Minuẽdi. Vt uolãtis te folii sonitꝰ terret. Et uix ossibꝰ hẽret, ut̃ tardior testudie.

Hyperbolicus. ca. cum. quod est excessiuum.

Hyperbetæus, apud Macedones mensis est, quẽ nos octobrem uocamus, q̃ apud eos ultimus est. Vñ prouerbiũ hyperbetæus de longeuis dr̃, ꝙ ultimus mẽsis anni sit.

Hyperborei pe. pro. montes & populi scythiæ sic dicti, ꝙ supra, idest ultra eos flat boreas. Fest. docet hyperboreos esse supra aquilonis flatum habitãtes, qm̃ humanæ uitæ modũ excedant uiuẽdo ultra centesimũ annum. Ferũt magnã his de cælo clementiã cõcessam esse, auras spirare salubres, nihil noxii flatus hre, domos esse nemora, uictũ arbores ministrare, discordiam nescire, ægritudine nõ inquietari, ad innocentiã oĩbus æquale uotũ esse, morte accersere, & uolũtario interitu obeundi tarditatẽ castigare. Sed hæc fabulosa sũt. Diodo. Oppositam Celtis iuxta oceanũ esse insulam scribit haud multo Sicilia minorẽ, habitariq̃ ab his q̃ hyperborei appellantur, eo ꝙ uento boreæ sunt oppositi, insulam ualde fertilem, in qua fructus annui bis nascuntur.

Hypercatalecticũ metrũ dr̃, cui una syllaba uel duæ superãt. Vir. Alloquit̃ Venerem. O q̃ res hoimq̃ deoꝝq̃. Et Hora. Syluæ laborãtes geluq̃. Illud dactylicũ hypercatalecticum, hoc uero iambicũ hypercatalecticum.

Hyperiona, alii solis patrem, alii ipm solem, ꝙ eat super terras appellatum putãt. Poetæ ꝑ sole usurpant. Ouid. li. i. Fast. Placat equo Persis radiis hyperiona cinctum. Diod. scribit Hyperiona saturni fratrem fuisse, Cæli & Tytheæ filiũ, q̃ solis ac lunæ aliorꝝq̃ astrorꝝ motus, horasq̃ primũ summa cura obseruationeq̃ a se ꝓcepta, cæterisq̃ noscenda tradidit. Ideoq̃ horꝝ parẽs nõiat̃, ueluti ipsorꝝ naturæ contẽplator. Et declinatur hyperionis. penul. produ. Cice. in Progno. Vt cum luna medians Hyperionis officit orbi.

Hypermeter & hypermetrus pe. cor. abundãs syllaba, ut hominũmq̃ locorumq̃. Et debet sequens a uocali incipere, nisi ut fiat synæresis, ut cura peculii.

Hypæthræ, ambulatões aptæ & subdiales, q̃ sub æthra i. cælo fiũt. Xysta dicunt græci, paradromidas Victru.

Hyphen subunio interpretatur. Ex hypo, & hen, unum. Quod fit, cum plures dictiones proferũtur sub uno accentu, ut quandoquidem, simul ac.

Hypnales aspides dictæ sunt a somno. Cleopatra, teste Solino, hypnalem aspida adhibuit ad morsum, ut ita somno extingueretur. Pryadas uero appellãt, quæ sa-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

liuas uenenatas in oculos hominum expuunt.
Hypſicratea,nomẽ Mitridatis regis uxoris, q̃ perſico habitu induta,& in habitũ uirilem reformata tonſis capillis uictum a Cn.Pomp.Mitridaté p efferatas gentes fugientem aío pariter & corpe infatigabili ſecuta eſt.
Hypo p̃poſitio græca,& mõ ab,mõ ſub ſignificat.
Hypocauſtum locus in quo ignis ſuccendit & erumpit calefaciendis uaporandiſq; balneis cubiculiſq; p̃parat⁹,qualia apud tranſmontanos ſunt frequentiſſima, ipſi ſtufas uocant. Vñ ἀπὸ τοῦ ὑποκαύειν.i.ſubtercalefacere,latini uaporariũ interpretant.Cice.ad Qu. fratrẽ. Ita erant poſita,ut eo⁊ uaporariũ ex quo ignis erumpit eſſet ſubiectum cubiculo.Victru.li.v.docet, quẽadmodum ſupra hypocauſtũ ahena tria ſint cõponenda vnũ caldariũ,alteq; tepidariũ,tertiũ frigidarium & ita collocanda,ut ex frigidario in tepidarium, ex tepidario in caldariũm aqua ĩfluat.Amb.li.Hexa.De hyeme forſitan quereris, q̃ nulla tibi hypocauſta anhelantibus ignibus uaporent,ſed habes ſolis calorẽ q̃ tibi orbẽ terraq; tẽperet & hyberno te defendat a frigore. Papi. in ſyl.Inerat ubi languidus ignis Ædibus, & tenuẽ uoluunt hypocauſta uaporẽ.Pli.ad Gallũ. Applicitũ é cubiculo hypocauſtũ pexiguũ,qd̃ anguſta feneſtra ſuppoſitũ calorẽ ut ratio exigit aut effundit aut retinet.
Hypocauſtus,latine ſuberatus dicitur.
Hypochiſis,& hypochima,Vide in dictiõe Glaucoma.
Hypocriſis latine ſimulatio, quaſi ſubtectio iudicii, ab ὑπὸ & κρῖσις iudicium.
Hypocrita,græco ſermone ſimulator dĩ, qui cum intus malus ſit,bonum ſe palã oñdit. Nomẽ aũt hypocritæ tranſlatũ eſt a ſpecie eo⁊,q̃ ſpectaculis tecta facie incedunt diſtinguentes uultum cæruleo niueoq; colore, & cæteris pigmẽtis hñtes ſimulacra oris luthea gypſata & uario colore diſtincta nõnunq̃ colla,& manus creta pungentes ut ad pſonæ colorẽ ꝓuenirent,& populũ dã in ludis agerent fallerent, mõ in ſpecie uiri mõ in forma fœminæ,& reliquis p̃ſtigiis. Vñ & mimus hypocrita dictus,quia imitator eſt & ſimulator.Quin.li.ii.ſcribit,Æſchinem hypocriten fuiſſe oratorẽ. Quæ ſpecies argumenti tranſlata eſt in his,qui falſo incedũt uultu, & ſimulant qd̃ non ſunt.Sed hypocritaꝝ maculam nõ hĩe inqt Augu.aut paucoꝝ aut nulloꝝ eſt.Nã q̃cunq; uult ſe uideri qd̃ non eſt,hypocrita eſt.Qui tuba canit faciẽs elemoſynã,hypocrita eſt. Qui in ſynagogis & in plateaꝝ angulis orat,ut uideatur ab hoĩbus hypocrita eſt.Qui ieiunans demoliť faciem ut uentris inanitatẽ demõſtret in uultu,& hic hypocrita eſt. Ex q̃bus oĩbus intelligiť hypocritas eſſe qui faciũt qd̃ libet,ut ab hoĩbus glorificent.Mihi uideť & ille hypocrita eſſe, q̃ dicit fratri ſuo. Dimitte ut tollã fæſtucã de oculo tuo ꝓpter gloriã hoc faciẽs, ut ipe iuſtus eſſe uideať. Vñ ei a dño dicitur, hypocrita eiice prius trabem de oculo tuo.
Hypobolimeus,latine ſubditiuus dicitur.
Hypocoriſticos,apud latinos diminutiuum dicitur.
Hypodeſis ſiue hypodema.atis calceus,ſeu calciamentũ
Hypodoche,ſuſceptio,receptaculum. (dĩ.
Hypodiaſtole,diſtinctio.
Hypodites,interior ueſtis.
Hypodidaſcalus dici poteſt repetitor, ab ὑπὸ ſub & διδάσκαλος magiſter.
Hypogea loca ſubterranea dicũtur a græcis, quæ dictio frequens eſt apud Ioſephum,& Hegeſippum.
Hypopodion latine ſuppedaneum dicitur.
Hypopyrgium,locus ſub turri, ex ὑπὸ & πύργος turris.
Hypomnema.tis. & hypomnematum ſumitur pro interpretatione,& commentariis.Cice.Tironi. Multum mihi eripitur operæ in exſcribendis hypomnematis.
Hypoſtaſis,ſubſiſtentia,ſiue ſubſtantia, a theologis pro perſona capitur. Vnde hypoſtaſes perſonæ ſubſiſtentes appellantur. Nam ſtaſis ſtatio dicitur. Hierony. ad Dama.Tota ſecularium literarum ſchola, nihil aliud hypoſtaſim,niſi uſiam nouit.
Hypotheca pe.pro.latine pignus,ſuppoſitio, documentum,hypotheticus,ſuppoſitiuus.
Hypothecæ quoq; admonitiones dici poſſunt.
Hypotheſis pe.cor.materia & ſubiectũ in aliq̃ ſciẽtia.
Hypocondrium, p̃cordia,alio noĩe exta, græci phrenas dicũt,in his uitalitas maxie conſiſtit.Dictũ a cartilagine quaſi ſubcartilagium,& eſt ſuper umbilicum.
Hypogeſon,herba ſubgrundiaria,uide in Aizoon.
Hypothicos,ſubucula,& proprie põtificum eſt,ut inquit Hieronymus.
Hypothyra,ſiue hypothyrides, apud Victruuium capitur pro ualuarum cauitate,& inanitate.
Hypozeuxis,ſubconiunctio, figura, cum ſingulis ſenſibus datur propria clauſula, ut Regem adit, regi memorat,nomenq; decuſq;.
Hypozygia dicta ſunt animalia, quæ iugum ſubeunt, quaſi ſubiugalia ὑποζύγιον iumentum dicitur.
Hypotypoſeon pe.pro.i.diſputatio, uel informatio diſpoſitio expreſſio,aut deſignatio, quando quid ita deſcribitur,ut oculis cerni uideatur.
Hypocapniſmõ infurnibulũ,p̃ qd̃ fum⁹ nidorue haurit.
Hyrcania,regio Aſiatica,magna ex parte plana,& pclariſſimis urbibus adornata,quaꝝ celebrant Talebrotã, Samariã, & Cartã, & Tapem,& adeo opulenta,ut uitis uini metretam efferat,& ficus ſexaginta modios ficorum.Frumẽtum ex ſemine naſcať,qd̃ cadit ex culmo, in arboribus mellificet,pfluat mel ex foliis. Dicta Hyrcania,ab Hyrcana ſylua,q̃ Scythiæ ſubiacet.hẽt ab oriente mare Caſpiũ.A meridie Armeniam,a ſeptentrione Albaniam,ab occaſu Iberiam.In ea regione pãtheræ,pardi,& tigres abundant,cũ ſyluis aſpera ſit.
Hyrcanus.a.um.nomen poſſeſſiuum,ut mare Hyrcanũ quod & Caſpiũ dicitur a Prol.ab omni parte terra cinctum,inſulæ ſimilitudinem habet.Hiero. Hyrcani uolucribus & canibus ſemiuiuos proiiciunt.
Hyſca ſiue hycca, apd̃ græcos ſignificat porcum,& apd̃ eos ſturio dicitur.
Hyſginum,color ſimilis coccinio.Vñ græci ueſtes ὑσγινοβαφεῖς appellant,hoc eſt hyſgino tinctas.Plin.li.xxii. Hyacinthus in Gallia maxime prouenit. Hoc ibi pro cocco hyſginum tingit.
Hyſophagus latine os ſtomachi,& Arabice dĩ Meri.
Hyſopus fœminini generis,& hyſopum neutri, cũ y ſim Apul.herba pulmoni ualde utilis,cui⁹ pe.producť, cũ apud græcos ſcribať p̃ ω mega, q̃uis Macer corripiat. Et hyſopũ ſiccum calidũq;, & tertius illi Eſt in utriſq; gradus Hiero.in pſal. interp̃tatione. Sicut em̃ hyſopũ terrenũ curãdis pulmonibus aptũ eſt,ut auertat infla-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tionem,ita hō cælesti qs respersus hysopo.i.humilitate cordis,ab omni superbiæ malignitate purgat. Sunt etiam qui hyssopum per duplex ſſ scribant.

Hysteria græce,latine secundinæ,folliculi sunt continentes fœtum in matris utero cum menstruis.

Hysterologia,locutio præpostera, figura eadē cum hysteron proteron.

Hysteron,ultimum uel nouissime. Vnde hysteron proteron eius figura cum sententia ordine commutatur, ut Postquam altos tetigit fluctus, & ad æquora uenit. Nam prius ad æquora uenit,q̄ tangeret fluctus.

Hystriones,ab hystro flumine dictos esse qdā existimāt, q hæc agerent seruilia,ut daui,quasi dacæ. Nā ut Straait. Daci, q dacæ olim qdā ab ethruria q primi dicti sunt ludiones. Et qa thusco uocabulo hyster ludio uocat. Ideo uocati hystriones. Hi nā ꝙ p̄sona tū agebant in comœdiis. Plu. uero hac causam fuisse ait ꝙ hystriones dicerent. Nā Caio Sulpitio,& Licinio stolone cōsulibus, cū pestilētia urbē inuasisset oēs q in scænā p̄cederent interiisse. Ob eam rē multos & bonos artifices ex ethruria Romā uenisse in his q arte cæteros anteiret, & in scæna plurimū floruisset hystrū fuisse noiatum,a quo oēs deinde scænicos hystriones nominatos esse.

Hystrionia,ars ipsa. Plau. operæprecium hic spectātibus Iouem & Mercurium facere hystrioniam.

Litera uocalis est q̄

etiā consonās fieri cōsueuit, & mō ꝑ simplici, mō ꝑ duplici accipit. Pro simplici tūc habet, qñ ab ea incipit syllaba,in principio dictionis posita subsequente uocali in eadē syllaba ut Iuno,iaceo. Pro duplici aūt, qñ in medio dictionis, ab ea syllaba incipit,post uocalē ante se positam,subsequente quoq; uocali in eadē syllaba, ut maius, peius, maia. Nonnunq̄ tñ reperit i lītā, ꝑ simplici cōsonante in medio dictionis posita,sed in cōpositis,ut reiice,reiectus. Notandū i litera ꝑ consonāte positā aspirari nō posse,cū nulla cōsonans ante se aspirationem accipere ualeat. Vñ Hierosolyma sex syllabaꝝ est. Hiulcus triū. Ac p̄ deriuationes qdem transiti in alias uocales. In a, ut genus generis,generatim. Paulus, pauli, paulatim. In e. Fortis forte. In o. Pater, patris,patronus. Est etiā i imperatiuus modus,ab eo.is. T. ren. I præsequar.

Ante A

Ia fuit nomen minoris filiæ Atlantis,& latine uox dicit. Item Ia græci uocant uiolas. Vnde ianthina uestis.i. uiolacea,Rursus ia exultantis interiectio.

Iacchus,nomē Bacchi,ἀπὸ τοῦ ἰαχῶ clamo canto,uocifero. Nam qui baccho sacrificabant, clamare solebant. Et duplici cc,scribi debet,quāuis in uerbo ἰαχῶ sit simplex c,quod ideo fit,ut in Iaccho secunda producatur quæ in uerbo iacho corripitur. Vir. Gratissima uitis Iaccho. ponitur quandoq; pro uino.

Iaceo,es.iacui. secūdū notā significationē Vir. dixit Strata iacent passim sua q̄q; sub arbore poma Plau. in Amphi. Quis hic est senex,qui ante ædes nostras sic iacet, Dicimusq; iaceo in strato,iaceo humi. Li.li.ii. de bel. puni. humi. iacētem inter custodias,stationesq; militū circumspexerunt. Qñq; iacere ſcat extare esse. Salu. In medio cāpus iacet aquis undiq; scatens. Qñq; plenum esse. Vir.li.iiii. Ge. Sed iacet aggeribus niueis informis, & alto terra gelu. Qñq; ꝑ plurimū porrigi. Idē in eodē. Tantū cāpi iacet. Qñq; squallere. Lucil. lib. xxx. Et sua p̄cipue retro relicta iacere. Qñq; mortuū esse,ꝙ iaceāt, nec amplius cadauera moueant. Luca. Ille iacet paci quē p̄tulit orbis. Qñq; sepultū esse. Mar. Nō aliter cineres mando iacere meos. Huius uerbi cōpositā sunt Adiaceo iuxta iaceo,anteiaceo, de quo supra. Interiaceo in medio iaceo. Liui. Descēdunt in planiciē,q̄ interCapuā,Tiphatāq; interiacet. Subiaceo, subditus iaceo, & subditus sum. Lac. li. iii. Qm̄ igit utriq; subiacet fortitudo. Obiacet,de q̄ alibi. Et hæc hūt pe. cor. in trisyllabis.

Iacio.is.ieci.iactū ſcat emitto. Apul. Multis in eū lapidibus iactis. Vñ iacere ad certū est dirigere in id,in quod intendit. Hiero. in li. Iudith. Sic fundis lapides ad certū iaciētes,ut capillū quoq; possent p̄cutere. Et iacere est ponere. Translatio sumpta ab ædificiis,maxie a cothonibus.i.portubus manufactis, qbus magna iaci fundamenta necesse est. Cice. in Philippi. In quo tēplo q̄tum in me fuit,ieci fundamenta pacis. Huius cōposita sunt Abiicio,adiicio, cōiicio,circumiicio. Vñ circumiecta impedimenta dicimus. Deiicio,disiicio,eiicio, iniicio, interiacio,obiicio,proiicio,p̄iacio,p̄iicio,reiicio,subiicio,traiicio,& superiacio. Hiero. in Ezech̄. Et superiacient puluerem capitibus suis,& cinere conspergent.

Iacto,as.frequenter iacio. Sene. Dum lapillos iactaret in puteum. Vir.li.i.Geor. Deucalion uacuū lapides iactauit in orbē. Aliqñ iactare est sæpe uoluere. Idem. Atq; illū tales iactantē pectore curas. Aliqñ fatigare,uexare cōcutere. ut Iactatos æquore toto Troas relliquias. Lactan. lib. v. Qui patrē regno expulit,bello p̄secutus est, exulē toto orbe iactauit. Ex quo apparet non esse uerā differentiā,quā Serui. ponit,dicēs. Iactamur in mari,fatigamur i terris. Aliqñ ſcat plagis sternere. Ci. in Ver. acti. ii Iactatur domi suæ uir primarius, & hō honestissimus,pro se q̄q; manus affert. Aliqñ temere laudare, siue ambitiosius gloriari. Vir. Quē iuxta sequit iactantior Ancus. Hiero. ad Iulianū, Diues ille oīa q̄ in lege p̄cepta sunt,se impleſſe iactabat. Hinc iactantia. Aliqñ inaniter loqui. Virgi. Talia iactanti stridens aquilone procella Velū aduersa ferit. Aliqñ frequēter emittere, Idē lib. ii. Geor. Et si nō aliū late iactaret odorē Laurus erat. Et alibi. Ipsi lætitia uoces ad sidera iactant. i. crebro emittūt. Aliqñ frequēter ducere, ut apud eundem. Haud unq̄ manib⁹ iactata fatiscit. i. ductata. Quidā ēt iactatū ꝑ primitiuo,& ꝑ expulso. Alii ꝑ dependenti accipiūt,ut li. iiii. Ge. Et dextro iactata recūbit in armo.

Iactantia,quæ & iactatio,a Cice. diffinitur lib. iiii. Tusc. ꝙ sit uoluptas gestiens,& se efferens insolentius.

Iactanter aduerbiū e participio iactans formatē, & ſcat cū iactātia. Hiero. Ne iactanter de se quererer uideret.

Iactuose similiter dicitur cum iactantia. Cice. Cum sint multa iactuose dicta.

Iactito.as.pe.cor. frequentatiuum a iacto. Hiero. ad Cretā urbicum. Et hoc te iuxta scripturam facere iactitas Et ad Pāmachiū. Et ꝙ unus Romæ amicus obiecerat, a multis in toto orbe inimicis dicerem iactitatum.

Iactura proprie dicitur damnum de mari, quando quis magnas in naui merces habet, & tempestate cogitur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

eas in mari iacere, ne nauis obruatur.

Iaculum penul.cor.dicitur,quicquid iaci in longum po teſt. Nam fit ut iaculetur.

Iaculor.aris.deponens,ſignificat in longum iacio. Iuue nal. Quantas iaculetur Monychus ornos. Colu.lib. ii. Faba,quæ longius emittetur pura, eo perueniet, quo uentilator eam iaculabitur

Iáculo.as.eiuſdem ſignificationis.Clau.Latis iaculatur in aruis. Auguſtinus in Pſalmorum interpretatione, per tranſlationem dixit.Iaculabant in ora interrogan tium ſe ſagittas dei.Hinc Eiaculo, quod eſt extra iacu lo proiicio.Gellius,Arionem cum fidibus & indumen tis,cum quibus ſe in ſalum eiaculauerat,extitiſſe.

Iaculatio,iaculamen,& iaculamentũ ꝓ eodẽ accipiunt.

Iáculus penul.corre.ſerpentis genus,qui ſubit arbores, e quibus ui maxima uibrat, penetratq; quodcunq; ani mal obuium fecerit fortuna.Lucanus. Et natrix uiola tor aquæ iaculiq; uolucres.

Iacob,latine athleta,& exercẽs ſe dicitur. Quam appella tionem primum habuit, quum practicis operationi bus multos proprietate labores ferebat. Cum autem iam uictor luctando euaſit, & ſpeculationibus frueba tur bonis, tunc Iſraelem ipſe deus appellauit æterna præmia,beatitudinemq; ultimam,quæ in uiſione dei conſiſtit ei largiens,hominem enim qui deum uideat iſrael nomen ſignificat.

Iacobus pe.pro.nomen proprium quatuor ſyllabarum, a iacob dictione hebræa formatum.Clau. Quid lace ras uerſus dux Iacobe meos, Nomina eñ propria bar bara ſicuti priſcia.docet,in fine acutum accentum ha bent,quæ more latino declinata,eundem retinent, ut Adam Adamus, Abraam Abraamus,Ioſeph Ioſephus

Iadra ciuitas,quæ nunc uulgo zara.Hanc Geor. Pontici uiruni pater,ueneto ſubiecit imperio.

Ialon,Græci dicũt puberẽ. Vñ Iulus dictus eſt Aſcanius.

Iam, aduerbium temporis, quod pene eſt idem quod tunc.Quintil. Quod ſi ſatis prudenter ea uiderint,iam prope conſumata fuerit præcipiẽtis opera. Interdum hortantis eſt,& ueluti moram increpantis.Virgi. Iam diua precor. Interdum feſtinantis. Terenti. Ego iam proſpiciam mihi. Interdum ponitur pro nunc. Virgi. Ii.iii.Geor. Iam hos curſu,iam præterit illos. Interdum pro præterea, & quaſi modus eſt quidam coniungens ſententias,ut apud eundem. Iam maris immenſi pro lem,& genus omne natantum. Iam uarias pelagi uo lucres. Hoc idem efficit coniunctum cum uero. Cice. Iam uero urbibus conſtitutis.

Iamiam ſignificat repente. Et cum præſenti ponitur,li cet ad futurum reſoluatur. Virgi. Iamiamq; manu te net,& premit haſta,quaſi mox tenebit,& nunc uidetur tenere. Plerunq; figurate per indignationem accipiẽ. Idem. Iamiam nec maxima Iuno,Nec Saturnius hæc oculis pater aſpicit æquis. Et per miſerationem. Salu. Iamiam animo meo chariſſime frater,quanq; tibi im maturo,& unde minime decuit,uita erepta, tamẽ læ tandum mãgis,q; dolendum puto caſum tuum.Et per exhortationem.Quintil.Iamiam cõmilito, quicunq; caſus manet, etiam ſi impator damnaturus eſt, habes ſolatium,ſatius eſt,q; a patre occidi.

Iam diu ſcat olim,nã diu qñq; pro longo tpe ponitur.

Iandudum,ex iam & dudum componitur. Et aliquãdo de paruo tẽpore dicitur,ut Iamdudum te expecto. Ali quando de longiori.Pli.li.xix.Iamdudum ex eadẽ Hi ſpania zoelicũ uenit ĩ Italiam plagis utiliſſimum.Ma cro. Iamdudũ hæc quæſtio ab Ariſto. & propoſita eſt, & ſoluta.Significat aliqñ nimiũ.Teren. Iamdudum te amat,iãdudũ illi facile fit qđ doleat. Ponit etiam ꝓ cõ tinuo,uel q̃primum. Vir.Iamdudum ſumite pœnas.

Iamolim ſignificat iamdudum.Cice.Iamolim in prin cipio illud ſtatueram.Sumit & ꝓ aliqñ.Vir.At iã olim ſeras poſuit cum uinea frõdes. Olim iam, pro iã pridẽ. Quintil.Olimiam imperator inter fulgentes uirtutes tuas,liuor locum quærit.i.a longo tempore.

Iampridem ſignificat de paruo tempore.Sene. Iampri dem te expectantes ibi ſederamus. De longiori Plini. Quod maiores noſtros iampridem feciſſe manifeſtũ eſt,quod genus nuper & patrum fere noſtrorum me moria inuentum eſt,pro continuo.Luca.Tollite iam pridem uictricia,tollite ſigna.

Iam tum,ſignificat ex eo tempore.Plau.Iam tum occe pit uirginem amare. Veteres etiam iam tum,pro tan tum uſi fuere.Et iam pro tam.

Iambus pes,conſtans ex prima breui,ultima lõga, ab in uentore ut quidam putant,dictus. Quidã iambum de ducunt. ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν, quod eſt contumeliari, inue hi. Feſtus.Iambi dicebantur, qui ſinguli ex proſcænio loquebantur,triiambi,qui terni.

Ianus ab hiatu dictus eſt,detracta aſpiratione, quẽ qui dam ſolem putant.Ideo geminũ, quia utriuſq; ianuæ cæleſtis potentem,qui exoriens aperiat, occidens clau dat.Alii Ianum mundũ,i.cælum intelligunt,quaſi Ea num ab eundo,ut inqt Cice.li.i. de natu. quia mundus ſemper eat,dum in orbem uoluit̃,& ex ſe initiũ faciens in ſe refertur.Hinc & bifrons pingit̃,duas eñ facies an te & retro hñe dixerunt,ꝙ annus ex ſe initium faciens, fini occurrat.Vel ꝙ præterita ſciuerit,& futura præui derit, ſeu ꝙ ſuperoꝝ,& inferoꝝ ianitor extiterit.Huius templum erat Romæ,quod tẽpore belli patebat, tem pore pacis claudebatur.Vnde Patultius,& Cluſius co gnominabat̃.Hunc etiam quadrifrõtem fecerunt, ob quatuor orbis partes,& Ianum geminum uocitarunt. Et Iunonium,quia calendarum princeps.Calendæ eñ ſunt Iunoni dicatæ.Et Ianus erat locus Romæ,ubi fœ neratores conſiſtebant in regione Baſilicæ, qñ in eo Iani ſimulachra collocata uiſebant̃.Ouidi.Qui puteal Ianumq; timet,celereſq; calẽdas. Iani quoq; puiæ tran ſitiones,foreſq; profanaꝝ ædium, ianuæ uocabantur. Sueto.in Domi.Ianos inquit arcuſq; cum quadrigis & inſignibus triumphorũ,per regiones urbis extruxit.

Ianualis porta Romæ,a Iano dicta, ubi & poſitum fuit eius ſignum. Hãc Numa inſtituit, ut eſſet clauſa ſem per,niſi cum bellum foret.

Ianua prior ingreſſus ad interiora domus, a Iano dicta, ꝙ huic deo conſecratũ erat oẽ principiũ.Et ꝓprie do mus eſt ianua,oſtiũ uero partiũ, ut cubiculoꝝ licet cõ fundant̃. Nam & ianua, a quo ianitor, pro oſtio poni tur,& oſtium,a quo oſtiarius,pro ianua.

Ianitor pe.cor.cui ianuæ cuſtodia eſt commiſſa.

Ianuarius primus menſium a principe deo eſt appella tus a Numa, qui primũ anni eſſe uoluit, tanquam bi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tipitis dei menſem reſpicientem, & præſpicientem tranſacti anni finem, futuriq; principia.

Ianiculum, oppidum non procul a Roma, dictum q̃a p̃ eum populus Romanus trãſire cœperat in agrum Hetruſcum, ſeu q̃ Ianus illud condiderit. Solinus. Quis dubitat Ianiculum a Iano non fuiſſe conditum?

Ianthina pe. cor. ueſtis coloris purpurei, ἰον enim uiola ἀνθος τ̃ ἀνθος flos quaſi uiolaceus flos. Martia. Coccia formoſæ donas, & Ianthina mœchæ. Pli. ex his uiolis, quæ ſponte in apricis, ac macris locis proueniunt purpureæ latiore folio ſtatim ab radice carnoſa exeũt ſolæq; græco nomine a cæteris diſcernuntur, appellatæ ita, ut ab his Ianthina ueſtis.

Iantha fuit nympha oceani, & tethyos filia, ut inq̃t Heſi.

Ianira pe. pro. fuit oceani, & Tethyos filia.

Iapis. idis. nomen proprium Ætoli filii, qui cum ad regionem Venetiæ ueniſſet oppidum de ſuo nomine condidit, a quo ea pars, ubi Timauus fluuius eſt Iapidis nomen ſumpſit. Virg. lib. ii. Geor. Caſtella in tumulis, & iapidis arua Timaui.

Iapetus pe. corre. cæli & terræ filius, ut inquit Heſiodus. Hunc quidam Promethei patrem fuiſſe aſſerunt. De quo Ouid. Siue recens tellus ſeductaq; nuper ab alto Æthere cognati retinebat ſemina cæli, Quam ſatus Iapeto mixtam fluuialibus undis, Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum.

Iapyx. gis. penul. corre. uentus ex Apulia proficiſcẽs, qui quaſi aduerſus Eurum flare uidetur, De hoc Luca. lib. vi. Excipit aduerſus zephyros, & Iapyga pindus. Eſt & Iapyx nomen Dædali filii.

Iapygia Apulia dicta eſt, ab Iapyge Dædali filio, ut Herod. & Soli. ſcripſere. Iapygiũ uero Salentinoq; promontorium eſt. Vir. li. ix. Victor gargani condebat Iapygis agris. Vñ Ser. Iapygiam partem eſſe Apuliæ dixit, in qua mons garganus, q̃ uſq; in Adriaticũ pelagus tenditur. Huius metropolis eſt Brunduſium, & tarentum ciuitas. Hanc regionẽ Meſſapiam & Iapygiam, & Calabriam, & Salentinam multi nominant.

Iaſa nomen ciuitatis quæ imminet rubro mari, ubi eſt terminus Moabitarum prouinciæ

Iaſon nomen proprium Æſonis filii fratris Peliæ Theſſaliæ regis, qui Colchos profectus uellus aureum abſtulit. De hoc Iuſti. & Diodo. Siculus latius ſcripſerunt. Huius nominis prima uocalis eſt. Ouid. Quem niſi crudelem, non tangit Iaſonis ætas.

Iaſius unus fuit ex primis argiuorum regibus, a quo Argiui Iaſidæ dicti ſunt.

Iapida, nunc forum Iulium, regio Italiæ ab Iapide Ætoli filio, qui ad eas oras ueniens, oppidum de ſuo nomine condidit. A quo ea pars, ubi fluuius eſt Timauus Iapida cognominata fuit. Vir. li. ii. Geor. Caſtella in tumulis, & Iapidis arua Timaui.

Iaſum inſula Cariæ, q̃ cõtinenti adiacet cui⁹ incolæ magna ex parte uictũ ex mari captabãt, cũ ſterilẽ regionẽ hẽrent. A q̃ Iaſius fin⁹, cuius municeps Chœrillus fuit. Ex Iaſo fuit Diodo. dialecticus cognomẽto Chronus.

Iaſpis, lapis p̃cioſus, q a Pli. de græco in latinũ uiridis interpretat̃, ἰασ qppe uiridis, πίνασσ gẽma. Eſt em̃ uiridis, ſicut ſmaragdus, ſed craſſi coloris. Sunc q compoñans ex ἰον uiola, & πᾶς totus, q̃ſi totus ſit uiolaceus.

Iatraleptæ, latine reunctores medicorum.

Iatros latie medicus, unde Archiatros princeps medicorum. Quo nomine dictus eſt Æſculapius tanq̃ præſes, decuſq; medicorum.

Iaxamatæ populi circa Mæotim inqt Stepha. quos Ephorus appellat ſauromatas. Val. Flac. Mellis honos torinos ditat, ſua mulctra ſatarchas, Iaxamatas uenat⁹ alit. De his Ammi. li. iiii. Circa hæc ſtagna gentes ſermonũ inſtitutorumq; uarietate diſpares Iaxamatæ Meotæ, & cum gelonis agathyrſi.

Iaziges metanaſtæ populi in Europa, qui ſicut Ptole. lib. iii. ſcribit ab oriẽte habẽt Daciam, ab occaſu, & auſtro Germaniæ partem, a Septentrione Sarmatiam.

Iaxartes, fluuius apud Sacas originẽ habẽs, ut ait Pto. & in ſeptentrionẽ fluens. Inditũ nomen a bactrianis, quẽ Plini. a Scythis ſcythim tradit uocatũ. Ab hoc fluuio dicti ſunt Iaxartes populi.

I ante B

Iberus, pe. produ. fluuius Hiſpaniæ, qui apud Cantabros oriens, per xxx. paſſuum millia fluit, & in mare balearicum exit. Euſtathius. ἴβηξ ὁ ποταμὸς, κατασκένασε ἀπὸ βασιλέοσ ὁμώνυμος, πρὸς τὴν ἑχάτην λοχὴν, ἣ ὅση γώνια τ̃ θυρώπης ἀρχοῦ τ̃ σκλῶν τῶν πρὸς τὰ γάδειρα κῆ ἄλλα πολλὰ λέγει ἀσθ᾽ ὅ σάθιος. Luc. li. iiii. Qui præſtat terris aufert tibi nomẽ Iber⁹. Quod Iberum declinari poteſt, p̃ſertim q̃n ſequit̃ flumẽ. Et Iber, eri, uel eris. pe. pro. ut Priſ. ait. Hora, Iberi, Rhodaniq; potor. Luc. Occurrat Iberibus alter, Inde Iberia dicta eſt pars Hiſpaniæ, quæ intra Ibeꝛ cõtinet̃, q̃uis generali uocabulo p̃ Hiſpania capiẽ. Et Iberiã quidã partẽ unã exteriorẽ alterã interiorẽ dixerũt. Hãc regionẽ Celtæ Galloq; populi, relictis ſedibus ſuis habitauere. Vñ compoſito ex utraq; gente noñe, Celtiberi appellati ſunt, & regio eorũ Celtiberia. Ab Iberia uero Iberi, & Iberes uocati ſũt populi hiſpani. Eſt & alia regio hoc noñe iuxta Pontũ, intra Colchida, & Armeniam, uenenorum ferax, quæ caucaſis mõtibus circũdat̃, cuius ſimiliter populi Iberi, & Iberes dicti ſunt, a qbus ut Var. ſcripſit, uenerũt, q in Hiſpania habitauerũt, & a quibus hiſpania Iberia, & fluuius hiſpaniæ Iberus. Scribit Dio. Iberes populos a pyreneis mõtibus p̃fectos in Aſiam ſedes poſuiſſe. Vñ ea pars Aſiæ Iberia nuncupatur. Iberiam regionẽ mulier captiua, ſub Conſtanitno Helenæ filio, cõuertit ad fidem Chriſtianam, ea pudicam traducente uitam, & in oratione iugiter perſiſtente.

Iberia, regio duplex eſt, una in Aſia, altera in hiſpania, vide in dictione Iberus.

Iberus, a. um. pe. pro. quod eſt ex Iberia. Vir. lib. ix. Pictus acu chlamydem & ferrugine clarus Ibera.

Ibex, uel ibix, aĩal de gñe ſylueſtris capreæ, colore ruffo, quãtitate maius hirco, & uaſtis cornib⁹ capite onuſto, ut cadẽs de rupibus totũ corpus excipiat. De hoc apud Iob ſcribit̃. Nunquid noſti tempus Ibicum partus?

Ibidem, pe. pro. Vide in Ibi

Ibi aduerbiũ loci, ꝑcat in hoc loco, & ꝑprie dr̃, cũ ſemel locus mõſtrat̃. Ibidẽ cũ ſæpius. Vir. Ter fluctus ibidem torquet agens. Ab ibi fiunt cõpoſita, nullibi, & alibi.

Ibis, auis Ægypti, quæ ſicut Hieroñ. ſcribit duplex eſt, Altera nigra tota eſt. Altera Ciconiæ non abſimilis, di-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uersa tñ a Ciconia. Hæc rostri aduncitate, p eã ptẽ se pluit, qua reddi ciborũ onera cõsueuerũt, & serpentib⁹ uescit. De hac Cic. lib. ii. de na. Velut ibes maximã uim serpentiũ conficiunt, cũ sint aues excelsæ rigidis cruribus, corneo, proceroq; rostro, auertũt pestẽ ab Ægypto cũ uolucres angues ex uastitate Libyæ uento aphrico inuectas interficiũt, atq; cõsumũt, ex quo fit, ut illæ uiuæ, nec morsu noceãt, nec odore mortuæ. Ab hui⁹ auis similitudine Ibis pro inuido ponitur. Vnde Ouidius li

Ibicus, pe. pro. nomẽ poetæ (brũ in Ibim scripsit.

Iyrici rhegini, apud græcos præclari, a quo genus metri dictum est Ibicum sicut alterũ ab Alcæo alcaicũ.

Ibernia, insula in Oceano septẽtrionali, uersus occasum, proxima Britanniæ, sed quam britannia angustior, ab aphrico in boreã porrigit, cui⁹ partes priores Iberniam prospectant. unde & Ibernia dicta, in ea nullus anguis uidetur nulla apis.

I Ante L

Icarus pe. cor. Oebali Laconũ regis filius fuit pater Penelopes. Prop. li. ii. Icare Cecropiis merito iugulate colonis. Icarus etiã dictus fuit Dædali filius, qui una cum patre, e Creta fugiens, fretus alaꝝ fiducia, cũ ultra iussa patris altius uolasset, soliscq; ardore cera qua pennæ continebantur, liquefacta esset, ita ut ab alis deflueret, decidit in mare, quod est inter Myconẽ, & gyaꝝ, a quo postea icarium mare dictũ fuit, dicente Oui. li. iii. de trist. Icarus icarias nomĩe fecit aq̃s. Præterea Icarus, ut Pli. li. iiii. auctor, est mons in Attica regione.

Icariotus, idem, quod Icarus pater penelopes. Vñ Icariotis forma patronymica. Oui. li. iii. de ponto. Morte nihil opus est, nihil icariotide tela.

Icaria, insula in Icario mari ab Icaro Dædali filio dicta q̃uæ trecẽtorũ stadioꝝ ambitum habet. Et ĩ ea Dianæ templũ Tauropoliũ appellatũ. Hæc & Icaros dicta est, ante Doliche uocata. Est iter Sardũ, & Siculum mare.

Icarion fuit nomen sæuissimi Piratæ.

Icos, a Cic. in rhetoricis ponitur breuis complexio.

Iconiũ oppidũ Cappadociæ, optime olim habitatũ fortunatiorẽ habens regionem, Alteꝝ est in asia pontica regione apud Trogetem lacum, ut inquit Strabo.

Icon siue Econ latine effigies, imago, & statua, ex membris ipsis, a pictoribus seu statuariis expꝛssa. Plini. lib. xxxiiii eoꝝ uero, q ter ibi superauissent imagines ex membris ipsorum similitudine expꝛssa quas econas uocant. Est & Icon teste Ciceroẽ ad Herẽ. figura cum. s. formæ ad formã, cum quadã similitudine fit collatio, aut laudis, aut uituperatiõis causa, ut si diceretur Ibat in prælium corpore tauri ualidissimi, impetu leonis acerrimi

Icona, pe. pro. idem quod effigies & imago.

Iconisma, is, idem quod Icona.

Iconcula, diminutiuum parua Icona.

Iconicus, a um. & Iconius, a um. quod ita est pictum, siue formatum, ut ex eius membris sit expressa similitudo. Sue. in Cali. Simulachrũ stabat ĩ templo aureum iconium, amiciebaturq; quotidie ueste quali ipse uteret Plini. Adeo iam colorum usus increbuerat adeoq; ars pfecta erat, ut in prælio iconicos duces pinxisse tradat Athenienſium Milciadem, Callimachum, Cinegyrum, Barbarorum Darium, Tyssafernem.

L

Ico, is. iui, ictũ, percutio & passiuũ Icor. Pli. Arboꝝ manu fatarum, receptarumq; in domos, fulmine laurus sola nõ icitur. Liui. li. i. ibi in turba ictus Remus cecidit. Prima huius uerbi in pꝛsenti, inquit Prisc. corripit, sed pducit in pꝛterito, & mutat o finale in i. Luc. tñ pduxit in pꝛsenti cũ ait. Exin corpus ppellit & icit. Ictus, us, p pcussione. Ci. li. iii. offi. Ictu fulminis deflagrauit.

Iconismos, Sene. li. xv. epistõ. appellat descriptiões, aitq; id uerbum esse publicanorum.

Ictis, idis. inquit Aristo. Syluestris mustelæ gen⁹ est magnitudine melitensis catelli, sed pilo, facie, albedie paratis inferioris, & mortũ astutia mustellæ simile est. Mansuescit maiorẽ ĩmodũ, officit aluearibus. Mellis enim auida est, aues etiam petit ut felis. Hanc martẽ spẽali uocabulo, & marturellũ, seu souinũ uocãt. Genitale ei osseum est.

Ichthys, cum y latine piscis dicitur, a quo fiunt.

Ichthyopolis piscator.

Ichthyopolion, locus ubi pisces uenduntur.

Ichthyophagi, pe. cor. qui ex piscibus uiuũt, quo nõie dicti sunt quidã populi, de quibus Hiero. cõtra Io. porro ichthyophagi, gens erant in litore maris rubri, sup petras solis calore feruẽtis assant pisces, & hoc solo alimẽ

Ichthyotrophia, apud Colu. loca, in qbus (to uictitãt. alunt pisces, quæ & piscinæ, & uiuaria latine dicunt. Nã li. xi. sic ait ἰχθυοτροφεῖα sedula cura exercẽt. Ea fũt oĩa, ut latine potius loquamur, sicut auium cohortaliũ fabula, nec minus earũ, quæ conclauibus septæ saginantur, uel aquatilium animalium receptacula.

Ichthyocolla gluten ex piscibus. Est etiam nomẽ piscis Celsus uero, quotiens uult glutinũ intelligi, non piscẽ, adiicere solet gluten.

Icteros, pe. cor. morbus, cũ p̃ totũ corpus bilis suffunditur, quæ interdũ nigra, interdũ flaua est. Et ictericus, q eo morbo laborat ab ictero aue, quã nos Galbulã uocamus auctore Pli. qui ait. Auis ictericus uocat a colore q̃ si spectet sanari id malũ tradũt, & auẽ mori, hanc puto latine uocari Galbulã. De hac aue sic legimus. Galbula decipit calamis, & retibus ales, Turget adhuc uini di cũ rudis uua mero. Hæc etiam ficedula dicitur, quæ est crocei coloris. Hunc morbũ Plinius & Varro regium appellant, q̃ mulso præcipue curaret. Cor. & Apul. Aurugĩnem, & auruginosum hominem dicunt. Noni. Arquatum a colore cœlestis arquus.

Ichnusa, pe. pro. insula Sardinia dicta est, qm̃ ad similitudinẽ uestigii facta sit, quod græce ichnos dr. Syl. lib. xii. Inde Ichnusa prius graiis memorata colonis.

Ichneumon, anĩal magnitudine felis, specie muris. Vulgo nũc murẽ ĩdicũ uocãt. Nascit in Ægypto, & cũ aspide pugnat, Sunt & aspidũ & crocodyloꝝ pestis ichneumones inq̃t Pli. Ichneumonẽ ægyptii adorãt, qm̃ oua crocodyloꝝ cõterat & luto cõuolut⁹ cũ os apiunt, ita in uẽtres eoꝝ insilire soleat, ut exesis ĩtestinis eos ĩterimat. Scribit ẽt Pli. Ichneumones eẽ uespas, maiores q̃ aliæ q̃ unũ gen⁹ pimũt ex araneis phalãgiũ appellatũ.

Ichnographia est circini regulæ modicæ cõtinens usus ex qua capiuntur formarum in solis arearum descriptiones. Auctor Victru. lib. i.

Ichnusa pe. pro. insula Sardinia dicta est, qm̃ ad similitudinẽ uestigii facta sit humani, quod græce Ichnos dr.

Sili.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Sil.li.xii. Inde ichnusa prius graiis memorata colonis. Ichneutas qñq; Nicander uocat Ichneumones.

Ante D

Id uariis modis usurpaſ ab autoribus. Cũ.n.dr̃ id,qđ res eſt,idẽ eſt,ac ſi diceremus,qđ ueꝝ eſt. Terẽ.in Adel. Verũ cogito id qđ res eſt. Id ætatis ſum.i. in ea ætate ſum. Aliqñ ornatus tm̃ cauſa dr̃,ut id qđ.i.qđ.id ipm.i. hoc. Cice. Lentulo. Multi rogabanſ,atq; id ipm conſulibus inuitis. Ab id fit idcirco coniunctio,& ideo.

Ida mons altiſſimus,ab Ida loci regina, ut Charax ait. Vel ut Vir. Ab Ida cretẽſi,hic ad troadẽ ſpectat, habet mſtos pedes. Latus eiꝰ ſeptẽtrionale ex anguſtiis Abydi,uſq; ad Eſapũ,& Cizicenũ agrũ ad ꝓpontidẽ ptinet, occidentale ad helleſpontũ reſpicit, auſtrale ꝓmontoriũ facit,qđ lectũ appellaſ. Oriẽtalia Idæ ad myſos declinãt,abũdatq; mõs aqs,& multa flumina ex eo deſcẽdũt,in cuiꝰ ſũmitate locus fuerit Gargarus appellatꝰ, a quo gargara Æolica ciuitas dicta eſt. Oui.li.iiii. Faſt. Dindymon & Cybelen,& amœnã fontibus Idam. Ida etiam appellata fuit Dardani Scytharum regis filia.

Idæus.a.um. nomen ab ida deductum. Proper. Cedite iam diuæ,quas paſtor uiderat olim Idæis tunicam ponere uerticibus. Eſt & nomen proprium uiri,quem troianorum preconem dixit Homerus.

Idicus.a.um.ſimiliter poſſeſſiuum,ab Ida monte. Plini. lib.xvi. Idicarum cedrorum. Veteres tamẽ Idicas pro montanis omnibus ſumũt,ut inquit Nicander.

Idalus pe.cor. mons eſt & nemus in Cypro,quondam Veneri ſacer, ubi breue oppidum fuiſſe. Vnde & Venus Idalia appellata.

Idalium Cypri oppidum qđ ab euentu nomen accepit, nam qũ ditio Chalcenori data eſſet ut illic urbẽ cõderet ubi primũ orientẽ ſolẽ conſpicaret, unus e comitibus q forte aſtabat ad eũ cõuerſus admonuit regẽ ut ſolẽ cerneret,arrepto Chalcenor omĩe ciuitatẽ ſtatuiſ, & ab ea uoce Idalium nominauit. Auctor Stepha.

Idaſpes,fluuius inſignis magnitudine, in quo aureæ harenæ,& gẽmæ deꝑhendunt. Fluit ꝑ Parthos,& Indiam & amplo,pfũdoq; alueo crebras facit ĩſulas. Poſtremo quatuor ſuſceptis fluminibus, Indo flumini admiſcet. Dictus Idaſpes ab Idaſpe Medorum rege.

Idea pe.cor. ἀπὸ τοῦ εἰδέω. Ideas inquit Aug.li.lxx.q̃ſtionum,latine poſſumus uel formas,uel ſpecies dicere, ut uerbũ e uerbo trãſferre uideamur. Ideas primus Plato appellaſſe phibet. Sunt aũt Ideæ exẽplaria æterna eoꝝ q̃ naturaliter fiunt ĩmortales ĩmutabiles,inuiolabiles. Et ut res apertior fiat,opus eſt præter omnes homines, intelligere quendam hominem. Et præter oẽs equos equum. Et præter aĩalia,animal ingenitum. Et quem admodum ex uno ſigillo complures fiunt impreſſiones,ſic ex uno homine ſexcẽta millia hominũ. Et hæc eſt Platonis Idea. A quo Ariſto. diſſentiens nullas putas eſſe Ideas. Euſe.li.præparationis Ideam ſic diffinit. Idea eſt perpetua ſubſtantia,cauſa,& principiũ,ut ſingularia talia ſint,qualis eſt ipa, & quemadmodum ſenſibilium exẽplaria ad hæc corpora præcedunt, ſic quæ omnia in ſeipſa continet pulcherrrima,atq; perfectiſſima huius mũdi exemplar eſt,ad quam a creatore deo, ab uniuerſa ſubſtitia mũdus ſimillime formatus eſt.

Ideo coniunctio eſt,& ſignificat ob eam cauſam.

Idcirco,propter hoc,ſimiliter coniunctio eſt.

Idem cõponiſ ex is,& demũ.i.iterum is. Et tam in genere maſcu.qua neu.ntũs,nec nõ actũs maſc.& fœ. gene. mutat m.in n.ante d.euphoniæ cauſa,ut eundẽ,eandẽ. Cæteri uero caſus ex integro,& corrupto cõpoſiti iuniunſ,ut eadẽ,eiuſdẽ,eidem,eodẽ. Idem,eædẽ,eiſdẽ,eoſdem. Itaq; ꝑ duo ii.uel per e. & i. regula exigit ſcribi tãntũm pluralẽ maſculinũ q̃ dtm̃,& abltũm plurales. Solent auctores & ꝑ ſynæreſim unã pro duabus ponere. Et in neutro quidẽ geminaſ cõpoſitio,& dicimus idẽtidẽ. Sed cũ idem eſt ge.maſc. ꝓducit i. In neutro uero corripit,Vir.li.iiii. Idem ambas ferro dolor, atq; eadẽ hora tuliſſet Iuue. Si feciſſet idẽ caderet ſub iudice morũ. ponit interdũ idẽ pro etiã. Cic. Et huic cõiuncta beneficentĩa,quã eandẽ, uel benignitatẽ, uel liberalitatẽ, appellare licet.i.quã etiã. Quint. Si cauſam ueneficii, dicat adultera,nõ M. Catonis damnata iudicio uideẽ, qui nullam adulteram, non eandẽ eſſe maleficam dixit. Ab idem fit itidem, quod ẽ quaſi item, idẽ, quod ſignificat ſimiliter eodem modo.

Identidem pe.cor. componiſ ex idem, & idem, ſed m.in n.mutaſ,& t.interponiſ euphoniæ cauſa. Cuius obliqui deficiũt,ſcatq; frequẽter,& eodẽ modo,ſiue illud idẽ,ꝑ eundẽ modũ ſeu iterũ,atq; iterũ. Plau. in ciſ. Reſpecto identidẽ. Liui.li.i. Vnã lõge ante alias inſignẽ ſpecie,& pulchritudĩe a globo thalaſſi cui uſdã raptã ferũt multis ſciſcitãtibus cuinã eã ferrẽt, identidẽ,ne qs uiolaret thalaſſo ferri clamitatũ. Pli. Centũ millia numoꝝ pro domo eius identidẽ ꝓmittẽs,Sue. in Cæſa. Cũ M. Cato idẽtidẽ, nec ſine iureiurãdo denũciaret delatuꝝ ſe nomẽ eiꝰ ſimul ac primũ exercitũ dimiſiſſet.i. frequẽter.

Idios,latine proprius. Vnde Idiota. Idos uero forma, a quo idolum.

Idiographum,pe.cor.latine priuata ſcriptura dicit.

Idioma,atis.proprietas ſermõis, ut ſunt quinq; idiomata.i.dialecti græcorum.

Idiotes,ſiue idiota,pe.ꝑ.idoctus,ſiue illiteratꝰ,quo uocabulo Ci.ĩ Piſonẽ,& alii frequẽter utunt. Dr̃ etiã inutilis quaſi tm̃mõ,& nõ pluribus utilis priuatꝰ, plebeius. Lu. Quid ni & tu idẽ illiteratũ me atq; idiotã diceres.

Idolum,pe.pro.latine ſimulachrum. Nam apud græcos ſcribitur.εἴδωλον. Nam εἶδος forma dicitur.

Idolium diminutiuũ eſt ſignificat paruum idolum.

Idolatra,uel Idolatres,ſeu idololatra,uſ idololatres,idoloꝝcultor,Idololatria ſeu idolatria,pe.ꝑ.ſimulachroꝝ cultura. Nã λατρεύω a q̃ latria deducit,apud nos colo interꝑtaſ. Eſt,n.cõpoſita dictio,ex idolo,& latria cultura Hiero.cõtra Ioui. Nec mirũ ſi oẽ qđ in macello uenditur apoſtolus emi iubeat & comedi,cũ idolatris,& ad huc in tẽplis idolorũ,quaſi idolothyta ueſcẽtibus, pro ſumma abſtinẽtia fuerit,cibis tm̃ abſtinere gentiliũ.

Idolatria cum accentu in penul. Idolorum cultura.

Idolothytum,pe.pro.dici poteſt ĩmolatum idolo, ut eſt apud apoſtolum. Nonne conſcientia eius, cum ſit infirma ædificabiſ ad comedendum idolothyta.

Idolothyſia,cum accẽtu in pe. ĩmolatio q̃ fit idolis.

Idothea,nomen proprũ filiæ Prœti argiuoꝝ regis.

Idomeneus,Deucalionis filius,Cretenſium rex,qui contra Troianos ſtrenue dimicauit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Idoneus,a.um.quod eſt ad omnia aptũ,tã mala,q̃ bona. Terẽ.in An.Adeon uidemur uobis idonei, in quibus il ludatis. Interdũ idoneus opponit latroni. Aug.Qui fuit latro ſit idoneus,qui fuit ſuperbus,ſit humilis.

Idas,idæ.nomen proprium mariti Marpiſſæ,qui omnium formoſiſſimus fuit.

Idumæa,cum diph.regio Syriæ,q̃ (teſte Pli.li.v.)a meridie Arabiã habet,a ſeptentrione Phœniciam. In qua eſt urbs Idume, pe.pro.finitima Phœniciæ,palmis abundans.Luca.li.iii.Gazaq;,& arbuſto palmarum diues Idume.Interpretat autem Idumæa terrena.

Idumæus,a,um.poſſeſſiuum.Virgi.lib.iii.Geor. Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas.Hie.ad Darda. Idumæos quoq; a meridiana plaga, uix uigintiquinq; ab Hieroſolyma millibus ſeperatos.

Idus,fœ.ge.& tm̃ pluraliter dici poteſt diuiſio.Vnde proprie exiſtimant dies,qui diuidũt menſem. Diuidũt em̃ menſes p̃cipue nonas a calendis. Iduare ſiquidẽ ethruſca lingua diuidere eſt.Sunt etiã qui dicant Idus,quaſi uidus.u.litera detracta,q; tunc plena luna uideat. Alii ἀπὸ τοῦ ἰδεῖν, hoc eſt a ſpecie deducũt,q; ea die luna pleniſſimã ſpẽm oñdat,Alii ab Ioue,quaſi iduli,qm̃ apud thuſcos omnibus idibus Ioui immolabatur a flamine.

Iduare ſignificat diuidere,

I Ante E

Iebus ciuitas metropolis,quæ poſtea Salem, tertio Hieroſolyma & nunc Helia dicitur. A Iebus dicti Iebuſei, de quibus Hieroñ.ad Darda.ſcribit,q; a iudæis expelli nequiuerint,ſed remanſerint cum eis in ſcandalũ,exẽplumq; uicinorum in tantum, ut ubi templum conditum eſt,areæ ornæ fuerunt Iebuſei.

Iebuſeus,pe.pro. Vide in Iebus,

Iecur,oris.& iecinoris,qui gtũs,ut inquit Priſ.uidet a nominatiuo iecinus,quod nõ eſt in uſu. Pli. Sex uictimarum iecinora replicata intrinſecus reperta ſunt .Dicit & iecinus,eris,ſicut mun⁹,eris.Et ſignificat epar. Vnde & fibras iecinerũ dicimus.In hoc iræ,& iſaniæ cauſam eſſe uolũt,ſicut pauoris in corde,in ſplene letitiæ.Iecur cõnectit cordi p uenas,quæ ſanguinis alimenta iecinori præſtant.Et hæc eadẽ ab ipo iecore diſtribuuntur in uenas,unde coloré accipit.Habet.n.iecur ſanguinis cõcreti coloré,& in eo amoris eſt ſedes,ut tradunt ſapientes,diuiditurq; in quatuor fibras.

Iecuſculũ dimi. paruũ iecur. Pli. Muriũ iecuſculis fibræ ad numerũ lunæ dierũ in menſe congruere dicunt.

Ientaculum cibus, qui ante prandium ſumitur. Græci ἀκρατισμὸν & ἀκράτισμα,atis.dicunt.Antiqui prandiolum,ſeu prãdiculũ,& uulgo collatio dicit.Sue.in Vitel. Epulas trifariã ſemper interdum quadrifariam diſpertiebat in ientacula,& prãdia,& cœnas,comeſſatiõeſq;. Mar.Surgite iam uendit pueri ientacula piſtor, Criſtataq; ſonant undiq; lucis aues.

Ientо,as, aliquid ante prandũ guſto. Varro in Mar. Vt eant,ac Rempu.adminiſtrent q; populi ientent Afra. Dum exeo domum ientare nulla inuitat.

Ierax,id eſt ſacer,Iereus ſacerdos.

Ieſſen,oppidum Heroum uocant, quo Ioſeph in occurſum patris Iacob,in Ægyptum proceſſit.

Ieiunium tempus,quo a cibis abſtinemus.

I E

Ieiuno,ab cibis abſtineo.Ieiunus,qui a cibis abſtinet.

Ieiunum,inteſtinum dictum,quia nunq̃ quod accipit, cõtinet,ſed protinus ad inferiora trãſmittit,Hoc maiores noſtri hiram,& per diminutionẽ hillam dixerũt,ut inquit Feſtus,& hillum neutro genere.

I ante H

Igitur collectiua,uel rationalis cõiunctio eſt. Colligit ei ſupra dicta illatione,hoc eſt ratione cõfirmat.Cic.pro Liga.Habes igit tubero,quod accuſatori maxime optandũ confitentẽ reum. Dicit & illatiua, q; præpoſitis aliis informatur.Ponitur interdũ pro deide,ſiue poſtea.Teren.in Eu. Quid igitur faciam? Plau. in Amphi. Si aliter erunt animati neq; dent quæ petant,ſeſe igit ſumma ui armiſq; oppidum eorum oppugnaturos.

Ignis a gignendo.i.naſcendo dicitur,q; in eo nihil naſcatur,& omne quod naſcitur eum amittit,& frigeſcit.uel q; ſeipſum pariat,& paruis ſcintillis creſcat in immenſum.Sumitur quando q; pro meretrice,uel quia amator uritur, Virgil.At mihi ſeſe offert ultro meus ignis Amynthas.Vel quia meretrix auida eſt,ut ignis alimẽtorum.Hinc igneus,a.um.ut calor igneus.

Ignis ſacer,morbus eſt a Pli.dictus,qui a dioſcoride uocat Eryſipelas.Sunt & morbi quidã Eryſipelatodes uocati,quotiẽs accẽſio interna,cũ dolore uehemẽti circũ uiſcera p̃cipit,ſed cũ in cerebrũ ſubit id malũ,refrigerant,& impalleſcũt ora.Eryſipelas & i uulneribꝰ quoq; dicit,cũ ſuper inflammationẽ rubor ulcus ambit, iſq; cũ dolore procedit,ut ait Celſus. Idem auctor ignẽ ſacrum ab Eryſipelate diuerſum facit.li,v. genera ignis ſacri duo reddens.Alterũ in altitudine puſtulis continuis.Alterũ in ſummæ cutis exulceratiõe,latũ,inæquale.Eryſipelas Galeno,p prie is tumor eſt,q; ex tenui ſanguine,iterim & cũ bilis pte incẽſa, ac feruente cõſiſtit.

Ignio.is.iui.tum.inflãmo.Hiero.Eloquiũ dñi ignluit eũ. Vnde ignitus pro candente ſiue pro eo quod eſt totũ ignis. Idẽ uox hois mulieris ſagitta ignita diaboli.Et Apul.ignitam eſſe Martis ſtellam dixit.

Igneo.es.a quo igneſco.is.Et eſt igneſcere,igné fieri quo Plinius utitur,non ignire.

Ignefacio,ignem accendo,ſiue ignitum reddo.

Ignificus ſator diſcordiæ.

Ignipotens,dictus eſt Vulcanus,q; ignis poteſtatem habeat,habetq; accentum in antepenul.

Igniuomus pen.cor.ignem uomens,Lactan.Altius ignium uomum ſolem cœli orbita ducit.

Ignitabulum,ignis receptaculum.

Ignarius lapis dicitur,ex quo ignis excutitur.

Ignia q̃dã uaſa fictiliũ uitia,q̃ coquẽdo cõtrahunt.

Ignauia,ab ignauus fit,& eſt cõtraria fortitudini,cũ qd rõ aggredi fortiter ſuadet,id nos formido aggredi diſſuadet,& ab audẽdo retinet.Ci.in Lel.Vt bonitas malicia,tpantia libidine,ignauia fortitudo.Idẽ Ignauiã puſillũ,& abiectũ aim eſſe oñdit,ad Cęliũ ſcribẽs. Etem̃ ét hoc gñe gliari ſolitũ eé familiarẽ nim̃ Hortẽſiũ,q; nũq̃ bello ciuili iterfuiſſet.hæc nia laus erit illuſtrior,q; illi tribuebat ignauię, de nobis id exiſtimari nõ poſſe arbitror. Nec me iſta terrerẽt q̃ mihi ad timorẽ fidiſſime atq; amantiſſime ꝓponunt.Quid aũt ſit fortitudo,idẽ lib.iiii.ad Herẽ. oñdit. Iſta nõ eſt fortitudo inquit, ſed temeritas

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

temeritas, ꝓpterea q̄ fortitudo cõtẽptio eſt laboris, & piculi, cũ rõne utilitatis, & cõpenſatiõe cõmodoꝝ. Temeritas ẽ incõſiderata doloꝝ ꝓpoſſio, gladiatoria picu loꝝ ſuſceptio. Salu. de ignauo, & ignauia ſic ſcribit. Cõpertũ ego héo milites uerba uirtutẽ nõ addere, neq̄ ex ignauo ſtrenuũ, neq̄ fortẽ ex timido exercitum orõne impatoris fieri. Et paulo poſt. Scitis eqdem milites ſocordia atq̄ ignauia Létuli, quantã ipſi nobiſq̄ cladem attulerit. Ex his colligi põt, q̄ gnau⁹ ſit is, q̄ induſtrius eſt, & ſtrenuus ſiue fortis. Cui⁹ cõtrariũ ẽ ignau⁹, q̄ nõ ẽ induſtrius. i. q̄ negligit aut formidat ſe exercere in aliq̄ arte ꝓpter laborẽ. Vir. Ignauũ fucos pecus a p̄ſepib⁹ arcent, aut q̄ formidat picũlũ aggredi, qđ fortis & ſapiẽs formidare nõ debet, ut Cic. Hortẽſio dicit tributũ eſſe ignauiæ, q̄ nunq̄ bello ciuili interfuiſſet. Differt tamẽ quãtũ itelligo iter gnauũ, & induſtriũ, q̄ gnau⁹ ꝓpe is ſit, q̄ ad ſubeũda picula, ac labores tolerãdos ſapiens, & fortis eſt. Induſtri⁹, q̄ ingenio, cũ multũ ualeat, ut artifex bonus aliqd ſtruere, & negotiari, nõ ociari ſtudet. Cice. ꝓ Põpeio inter gnauos & induſtrios diſtare oñdit dicẽs. Cæteris ordinib⁹ hoies gnaui & induſtrii ptim in Aſia negotiant̃, q̄bus abſentibus uos cõſulere debetis, ptim eoꝝ ĩ ea, puincia pecunias magnas collatas hñt. Componitur q̄ ignauus ex in, & gnauus, ſiue ex in & nauus, n in g mutata. A nauus enim, & gnauus dicitur, ſed proprie nauũs, gnauus uero per aſſumptionem g, dictus nauus celer, & ſtrenuus, a nauium celeritate.

Ignauus. Vide in Ignauia.

Ignauit, ignaꝝ fecit, Afra. In pte iferiori hic implicabit̃ caput fateor, ſed ſæpe ignauit fortẽ in ſpe expectatio.

Ignoro. as. neſcio, & ab ignarus fit, qđ ab in, & gnarus cõponit̃, hoc eſt neſcius. Gnarus uero idẽ eſt q̄ ſcius, ac peritus. Col. in p̄fa. Armoꝝ, ac militiæ gnaros. De ignar⁹ Terẽ. in Eu. Imprudẽs haꝝ reꝝ ignaruſq̄ oĩm Ci. Neq̄ emẽ tãtæ difficultatis erã ignarus. Vir. pro ĩmemor poſuit. O ſocii (neq̄ emẽ ignari ſum⁹ añ maloꝝ). Et alibi ꝓ eo qđ ẽ aliter diſponẽs. Aut q̄ſnã ignaꝝ noſtris deus appulit oris? Ab ignoro fit ignoratio, & ignorãtia, Sed ignoratio ad actũ, & rẽ ptinet, q̄ penit⁹ neſcit̃, nec ſciri põt, niſi p̄datur, ut Ci. li. iii. offi. Quotus emẽ q̄ſq̄ reperit̃ q̄ ipunitate, & ignoratiõe oĩm ꝓpoſita, abſtinere poſſit iniuria? Ignorãtia uero ad ingenii humani uitium ptinere põt, q̄ñ q̄s p ignorantiã nõ ſatis intelligit quid faciat uel dicat. Aliq̄ etiã ſine humani ingenii uitio eſſe põt ignorãtia, ut ſiq̄s neſciat ea, q̄ ad ſe nõ attinẽt. Hic tũ haꝝ reꝝ ignorãs erit, & ignorantiã haꝝ reꝝ hĩe dicet̃, & ꝓ ignorantiam eaꝝ dicet, aut faciet interdum ea, q̄ſ ſi ſciret, nõ diceret neq̄ faceret. Quo q̄dem mõ accepiſſe puto Ciceronem in Lel. cũ dixit. Vt in fabulis, q̄ aliquandiu p ignorantiam ſtirpis gñis in famulatu fuerunt. Ignorantiam, nõ ignorationẽ dixiſſe reor, magis ꝓpter hoies, q̄ ignorantes erant ſtirpis illoꝝ, q̄ ꝓpter ipm genus ſtirpis, qđ ignorabat̃, quaſi ſi hoies id ſciuiſſent, nõ illos in famulatu eſſe permiſiſſent. Hæc aũt differentia fit, q̄ñ ignoro uarie ſumit̃, ut ſi dicam, hoc ignoro, & cauſa ſit, q̄a id nõ prodit̃ mihi, Tunc q̄a huiuſmodi cauſa, nõ ex me prouenit, ſed ex re, quæ nõ prodit̃ mihi, recte ignoratio dr̃. Alio modo hoc ignoro, & cauſa ſit qui a nolo, aut nequeo id apprehendere, etiam ſi prodat̃ mihi, Aut ideo hoc ignoro, q̄ ad me id nõ attinet, ꝓpterea nõ id q̄ro ſcire, tũc hæc ignorantia dicẽda eſt, nõ ignoratio, q̄ñ ad hoĩs perſonã, quæ id ignorauit, hoc magis ptinet, q̄ ad rem, q̄ ſciri penitus nõ poſſet. Vñ Do. Imprudens p ſe, ignarus per alios. Ita & nos dicim⁹. Ignorãs per ſe, ignarus per alios. Et ignorantia per ſe, ignoratio per alios.

Ignorantia & ignoratio, quõ differant, vide in Ignoro.

Ignorabilis, qui nõ cognoſcit̃, Plau. in Pſeu. Quis hic eſt, qui oculis obuiam ignorabilis obiicit̃. i. incognitus.

Ignobilis incognitus. Plaut. in Pſeu. Peregrina facies uidetur hoĩs atq̄ ignobilis, Idem in Am. Ne hinc abis ignobilis i. q̄ mihi qui ſis liceat ignorare. Aliq̄ãdo dicitur ſtultus, ut ignobile uulgus.

Ignomĩes, q̄ laude & gl̃ia carẽt, quaſi inglorii, illaudati.

Ignominia noĩs nota. Cic. lib. iiii. de Rep. Itaq̄ cũ oĩs ea iudicatio uerſet̃ tm̃modo in noĩe, aĩaduerſio illa ignominia dicta eſt. Cõponit̃ emẽ ex in. & nomẽ g. interpoſita, q̃ſi cõtra nomẽ. Nã nomẽ & ignominia cõtraria ſũt. q̄uis ſit & bonũ nomẽ, & malũ, tñ nomen ſimpl̃r, ꝓ honore ſumit̃, ut Cic. indicare uidet̃, ſic ſcribens Thermo. Oſtẽdi graues te ſuſceptuꝝ inimicitias, ſi aduleſcẽs, potẽs, & nobilis ignominia affectus eẽt. Et hercle ſine dubio erit ignominia. Habes eĩ neminẽ gradu ſupiorẽ.

Ignoſco, is, ignoui, tum. ualde noſco, & diſco. Auget emẽ hic in. Var. Vos q̄ in Theatrũ uoluptatẽ auribus aucupatũ cõcurriſtis domo adeſte, & a me q̄ ferã ignoſcite, domũ ut feratis & a theatro lr̃as. Aliq̄ñ ignoſcere ẽ ueniã dare, & excuſatũ hr̃e. Vñ in priuatiua eſt quaſi non agnoſco erroꝝ. Cic. ad Cæſa. Iuni. Nã & pteritis ignoſcis, & cõcedis futura. Lactã. li. v. poſuit p nõ cognoſco, & nõ itelligo. Tũ qd legerit ignouerũt. Gel. li. i. Contra patriã, inq̄t Ci. arma p aĩco ſumẽda nõ ſũt. Hæc ꝓfecto nemo ignouit. i. neſciuit. Hẽt hoc uerbũ pticipia ignotus, & ignotur⁹, Ci. in Ca. Ignoturũ alteri, q̄ patrẽ, alteri q̄ tutorẽ ſecut⁹ eẽt. Cato li. v. ori. Qđ eoꝝ nemo mihi ignotur⁹ eſt. Quidã tũ cõtra regulã, a p̄ſenti tpe hoc deriuatũ protulerũt ignoſciturũ. Piſo fru. lib. ii. Anna. Quodcũq̄ deliquiſſet, ignoſciturũ affirmabat.

Ignotus, incognit⁹. i. q̄ ignorat̃. Interdũ ponit̃ ꝓ inſcio, hoc eſt ꝓ eo qui ignorat. Quĩ. Ne q̄s tñ erret ignotus, non eſt filii mei nouerca, ſed mater. i. ignorans.

Iante Ih

Ieſus, pe. pro. Sunt aũt tres ſyllabæ, græce ἰησοῦς Hebræũ nomen, quod apud nos ſaluator dicitur, quod cõuenit regibus, & ducibus, qui ſalutẽ ſequẽtibus ſe populis darent. Vnde legimus in libris Moyſi, q̄ Auſes Naue filius cum electus eſſet dux populi cõmutato noĩe, de Auſe Ieſus cognominatus eſt, qui adductum de terra Ægypti populum de erroribus eremi liberatum in terram repromiſſionis induxit, hoc autem nomen datum eſt Chriſto quia cunctis ſalutifer uenit.

Iante Il

Ilba, uel Ilua inſula in mari thuſco, diſtans a continenti decem milibus paſſuum. De qua Pli. refert hoc eſſe mirum q̄ in aliis regionibus effoſſis metallis terræ ſunt uacuæ, apud Ilbam ſublata renaſcuntur, & ruſum de eiſdem locis effodiuntur. De qua Vir. li. x, Inſula inhabitis calybum generoſa metallis,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ille cum emphasi dr̃ per eminentiã. Terẽ. in An. Hic ille est. Sic dicimus Archytas ille Tarentinus. Aliqñ ponit ad maiorẽ expressionẽ. Virg. Ille ego, qui quondã gracili modulatus auena Carmen. Aliqñ ponitur pro is, ut apud apostolũ. Non qui seipm cõmendat, ille probat⁹ est. Aliqñ p aduerbio loci. Vir. Illi mea tristia facta deq; Neoptolemũ narrare memẽto. i. illic. Aliqñ pro ibi. Terẽ. in Phor. Dum sedemus, ille interuenit. Vide etiam in dictione Is.

Ile per simplex l. significat id quod infima parte collocatum est in homine, & colon græce dicitur. Vnde colici dolores in crassioribus intestinis.

Ilia, oꝝ. sumunt̃ p ea pte, quã græci ab inanitate κένεωνας & cp flaccida sit, etiã λαγῶνας uocãt. Cel. li. iiii. Ipsa ilia iter coxas, & pubẽ in imo uẽtre posita sunt. Lactes sunt graciliora intestina, q̃ tria sũt. Tenue, Ieiunũ, Piluros. Id qd̃ ieiunũ dr̃ Varro ilã, siue hirã uocauit. Sed hoc de ilibus inferioribus intelligit̃, q̃ sunt arteriæ q̃dã. Pli. lib. xi Inter eas & aluũ arteriæ ad pubẽ tendẽtes sũt q̃ ilia appellant̃. Sed exteriora ilia latius patẽt. Nã ea pars q̃ maxime respiratiõe in lateribus concutit̃, hoc noie cõprehendit̃. Persi. Ilia subter cæcum uulnus habes, sed latobaltheus auro ptegit. Est & hoc nomẽ, tam secundæ, q̃ tertiæ declinationis. Cel. Li. iiii. Deinde sup rectum intestinũ progressa iliis fœminæ latera sua cõuertit. Iuue. Vis frater ab ipsis ilibus. Ab iliis, iliosus dicit̃, qui iliaꝝ dolore laborat, qui a græcis lagonoponos, qui est alius q̃ laterum, hoc est pleuritis.

Ilia, æ. dicta est Romuli, & Remi mater.

Ila, ab ina fit, quo noie (ut est apud Festũ) tenuissima pars rei, siue pellicula significat̃. Siue a græco dicta, vñ gracilioris intestini morb⁹ appellat̃ ileos. i. εἶλεος Varro scribit hila eẽ farcimĩs gen⁹ ab hilo dicta. i. re mima

Ileos, græce εἶλεος morbus gracilioris intestini. Vñ ileosi, qui laborant eo morbo, cũ excremẽta in stomachũ resiliunt, atq; inde per os redduntur.

Ileosi qui laborant morbo gracilioris intestini

Iliũ, regio Priami, quæ & Troia a noie regionis minoris Asiæ cognominata, ab Ilo trois regis filio dicta est etiam Ilios. Ouidi. li. iiii. Meta. Postq̃ alta cremata est Ilios, & danaas pauerunt pergama flammas.

Ilias, adis. Homeri opus clarissimũ. Iliadæ troiani dr̃.

Iliacus, a. um. pen. cor. q̃ est ex Ilio, & pprie iliacus, qui in Ilio natus est. Iliensis, qui alibi ortus in ilio negociat̃. Et iliacus, q̃ lagonopono laborat, qui & iliosus uocat̃.

Iliensis, qui alibi ortus in ilio negociatur.

Ilione, nomen proprium filiæ Priami.

Ilioneus, nomen proprium uiri troiani apud Virg.

Illex gñis cõis p duplex ll. qui sine lege, uel extra legẽ uiuit. Plau. in Persa. Impure, inhoneste uiuit illex.

Ilex p simplex l. & ge. fœ. arboris genus. Virgi. Talis erat spẽs auri frondentis opaca Ilice, sic leni crepitabat bractea uẽto. Et ilex oppidũ qd̃ pisanoꝝ agri fines termiat

Iliceus, a. um. quod est materiatũ ex ilice. Stati. li. vi. the. Orniq;, iliceæq; trabes, metuendaq; succo.

Iligneus, siue ilignus, a. um. idem quod iliceus. Teren. in Adel. Lectulos ilignis pedibus faciundos.

Iliberis, ciuitas prouinciæ Narbonẽsis, ut Pli. & Pompo. scribunt. Hanc quidã esse aiunt, quæ nunc Granata dr̃, longe clarissima urbiũ occidẽtis, erepta nouiter Mauritanis regibus, auspiciis regũ Hispaniæ. Dicta iliberis, ut Stra. placet a flumine.

Illatebro, as. pe. cor. quasi intus abscõdo. Ceci. Arma plæriq; abiiciunt, atq; inermes illatebrant sese.

Illætabile, quod non est lætum. Vir. li. iii. Hinc Drepani me portus, & illætabilis ora Accipit.

Illaudatus, dr̃ q ne noiari quidẽ dignus est, hoc est illaudabilis, nec unq̃ noiandus, cũ sit oĩm pessimus. Nã laudare prisca lingua f̃cat noiare. Sicut quondã a cõi cõsilio Asiæ decretũ fuit, uti nomẽ eius q templũ Dianæ Ephesi incẽderat, ne quis ullo tpe noiaret, ita hoc uerbũ illaudati idoneũ est ad exprimendã sceleratissimi hois detestationẽ. Vir. Quis Eurysthea dũq;, Aut illaudati nescit Busiridis aras. Et est participiũ, pro noie, ut sit illaudabilis, nõ qui laudatus nõ sit, sed quasi laudari nõ meruit, ut est li. vii. Æne. Diues inaccessos ubi Solis filia lucos, pro inaccessibiles, non ad quos nullus accessit, sed ad quos nullus accedere debeat.

Illicio, is. pen. corre. attraho, & quasi inesco, ex in. & lacio. Terẽ. in An. Tun hic homĩes adulescentulos imperitos rerum eductos libere in fraudem illicis.

Illectus, a. um. participium ponitur pro attracto, & inuitato. Ci. li. iiii. Tuscu. Libido ad id, quod uidet̃ bonũ illecta, & inflammata rapiatur. Alias illectum dicit̃, non lectum. Oui. Illectumq; remittat.

Illecto. as. freq̃nter illicio. Aug. Quos ad pctã illectant

Illicium, ab illiciendo dictum, pro incitamento. Varro lib. iii. Sed si transiturę sunt apes apiastro perfricandũ, cp illicium hoc illis.

Illix, cis, geñ. oĩs, ab illicio, idẽ qd̃ illectiuũ, ut illix animi uenus, & illices oculi apud Apul. cp incitent & attrahãt. Plau. in Pœ. Quid illi tantæ rei fuimus illix.

Illecebræ pe. cor. dictæ sunt blãdiciæ, ab illiciẽdo, ut sunt diuitiæ, uoluptates, quæ animũ attrahunt ad ea cõplectenda, Amb. Vitæ dulcis illecebra cõstantẽ quoq; mulcet animũ. Aug. li. ii. con. Vita hæc, qua uiuimus, habet illecebrã, ppter quendã modũ decoris sui, & cõuenientiã, cũ his hoĩbus infimis pulchris. Sumit̃ aũt & in bonã & in malã partẽ. Cic. li. vi. de repu. Suis te oportet illecebris ipa uirtus trahat ad ueꝝ decus. Idem pro Milone. Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi impunitatis spem.

Illecebrosus, a. um. quod blandimentis hominem allicit. Ang. li. ii. confes. Ibi arbor erat pyrus in uicinia uineæ nostræ pomis onusta, nec forma nec sapore illecebrosis. i. quæ attraherent ad ea sumenda.

Illicet, pe. cor. aduerbiũ cõfirmantis sine dubio, qd̃ & in malã partẽ accipi põt, p syncopã dictũ est, quasi ire licet, ueluti iã finis rei sit, sicut actũ ẽ. Plau. Illicet hoc curato samio. Qñq; etiã ponit̃ p statim. Vir. Illicet ignis edax summa ad fastigia tecti Voluitur.

Illico pe. cor. aduerbiũ est, & proprie significat in eo loco. Enni. Et quia, quo iret nesciebant, illico manserũt. Terẽ. in Adel. Ociose nunc iam illico consiste. Do. Illico modo locum, non tempus significat. Plærunq; ponitur pro statim. Plau. Illico hic ante ostiũ eramus.

Illiberaliter apud ueteres dicebatur factum, si quis excessisset omne genus maleficii. Teren. in Adel. Factũ a uobis duriter & immisericorditer, ac etiam (si dicendum est magis aperte) illiberaliter.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Illibatus participiũ, ſcat nõ tactus q̃uis illibo nõ legat.
Illido.is.ſi.ſũ.pe. p. ĩpello, Vale. Maxi. li. i. Coactis Locren ſib⁹ ex theſauro ei⁹ magnã illi pecuniã dare, cũ onuſt⁹ nefaria ꝑda nauigaret, ui ſubitæ tempeſtatis tota cum claſſe uicinus, Idæ littoribus illiſus eſt, id eſt, intus leſus uel ualde fractus.
Illudo.is.pe. p. derideo. Et dicim⁹, illudo tibi, illudo te, & illudo i te. i. inſulto. Vir. Aut q̃ ſopitos ludũt inſomnia ſenſus. Idẽ. Certãtq; illudere capto. Terẽ. in An. Adeo ui demur uobis eſſe idonei, in quibus ſic illudatis. Significat interdũ p ludum noceo. Vir. Neu uariæ illudãt pectes. Interdũ uitupero, & grauẽ cõtumeliã infero. Lact. lib. vi. Quibus non ſufficit ſexus a deo datus, niſi etiam ſuum ſexum profane, ac petulanter illudant.
Illuuies. Vide in dictione Alluo.
Illinio.is. ualde, ſeu ſuplinio, inũgo. Col. li. vii. Prædictoq; medicamẽto defricaſ & illiniẽ, ſed ſi ex toto, ꝓpter cer uicis tumorẽ iugum recuſet, paucis diebus requies ab ope danda eſt, tunc ceruix aqua frigida defricanda, & ſpuma argentea illinienda eſt. i. inungenda.
Illinio.is. pe. cor. illeui. illitũ. tertiæ cõiugationis, ſcat intus, ſiue uehementer ungo, inſpergo, maculo. Vñ ſit illitus. a. um. pe. cor. Vir. Illita tela dolis, nec marte comi nus uſq; Auſa pati uirtus. Liui. li. ii. Ita in uadis hæſitantes frumenti aceruos ſediſſe illitos limo ferunt.
Illuceo.es. pe. p. & illuceſco. Vide infra in dictiõe Luceo.
Illuminus. a. um. quod eſt ſine lumine. Apul. li. vi. Et illuminaq; Proſerpinæ nuptiarum. Et lib. iii. Seruato noctis illumino tempore. i. obſcuro, & ſine lumine.
Illunis nox dicta eſt a Pli. in epiſ ꝓ obſcura, q̃ſi ſine luna, & lunari ſplendore uiduata. Apul. li. ix. Illunæ caligi nis impeditus dixit, ſicut exanimis exanimus.
Illuſtris, clarus, nobilis, noticiæ em̃ nõ meriti nomen eſt. Vnde illuſtres uiri, & illuſtres meretrices. Col. li. i. Balnearia occidenti æſtiuo aduertãtur, ut ſint poſt ea, & uſq; in ueſperum illuſtria, ideſt, clara.
Illuſtro, illumĩo, cognitũ reddo, ſeu famã tribuo. Ci. in p logo libri Tuſ. Hoc mihi latinis lr̃is illuſtrandũ putaui. Idẽ Len. Illuſtrabit mihi crede tuã amplitudinẽ hoĩm iniuria. Col. li. i. Vinctis q̃ſaluberrimũ ſubterraneũ ergaſtulum plurimis, & his anguſtis illuſtratũ feneſtris.
Iliſſus, nomen amnis in Attica regione muſis dicati, q̃s iliſſidas uocant. Papi. Diris, & furiis cõſecrauit, anfractu ripaq; incuruus Iliſſos, ſæuus honos fluuio ſtygias luſtrare ſeueris Eumenides perhibetur aquis.
Illimis pe. pro. Vide in dictione Limiſis ueſtis.
Illyrium, ſiue illyris, illyriaue regio Epiri contermina, ꝓpinqua Italiæ, ab Illyrio (ut Appia. inqt) Polyphemi filio, ſiue (ut Euſtathio placet) Cadmi filio denoſata. Huius fines ſunt latiſſimi, Hinc Italiã, illinc Germaniã, inde Macedoniã, Thraciã, & Epirum habens, hinc Hadriaticum ſinum, q colphus ſinus Venetiæ appellaſ. Inde Danubiũ flumen. Prop. An tibi ſum gelida uilior Illyria. In ea ſunt ciuitates Iadera, Epidaurus, nũc Raguſium, Salona, & aliæ multæ. Hic Illyricus. a. um. Hora. li. Car. Illyricis comes obruit undis.

Ante

Imago proprie dĩ, cuius generatio eſt p imitationẽ. Vñ filius dicit imago patris, quia eſt illi per omnia æqualis, ſimilis, & ab illo, quæ tria requirunt ad pfectã imaginis rationẽ. Ponitur tñ q̃nq; pro qua cũq; ſimilitudine. Vir. O mihi ſola mei ſup Aſtyanactis imago. Eterũ ſimilitudo dĩ, q̃ſi imitatio. Nã (ut inquit Varro) ab imitatiõe deducit, & p alluſionẽ, ad aliud dĩ. Echo imago uocis. Hor. li. i. car. Iocoſa nomẽ imago. Aliq̃n põit ꝓ uagina q; ueluti imago ſit ei⁹ rei, quã claudit. Vir. li. vii. Curuã ſeruãs ſub imagine falcẽ. Rhetores imaginẽ uocãt q̃ndã oĩonis figurã, cũ res nõ geſta idicat, ſed ut geſta ſit oñdit, ut eſt illud. Ipe inflãmat⁹ ſcelere, ac furore in foꝛ uenit. Ardebant oculi, toto ex ore crudelitas emicabat.
Imaguncula diminutiuũ parua imago.
Imaginoſus, a. um. in quo ſunt plures imagines. Vñ ſpeculum imaginoſum a Catullo dicitur ab imaginibus quæ in ſpeculo numeroſæ uiſuntur.
Imaginarius, a. um. quod diſtiguit a uero, & ſolũ in imaginatione fit, no in re. Hie. de diuerſis leprarũ generib⁹ Alius imaginariũ legis opus, quaſi ſub ueritatis colore depinxit. Alius corpus ipſius ueritatis declarauit.
Imaginarii uiri ſunt, qui ferebãt ſigna militaria, in quibus imperatorum imagines erant.
Imagino, as. pe. cor. imagines facio ſeu repreſento. Gel. li. xv. Vt ſpeculum in loco certo poſitum nihil imaginat, aliorſum tranſlatum facit imagines.
Imaginor ſignificat rei alicuius, q̃ facta ſit, uel fieri poſſit, etiã quæ fieri non poſſit ſimilitudinẽ mente concipio. Aug. li. iiii. confeſ. Et imaginabar formas corporeas. Hinc imaginatio, pro huiuſmodi conceptu.
Imaginabile dicitur quod mente concipi poteſt.
Imaginatus, a. um. quod eſt ad alicuius imaginẽ factum Lactan. lib. xv. Sed terram digitis ſuis imaginatam metuant & adorent.
Imantopodes, pe. cor. populi in æthiopia loripedes, quibus ſerpendo ingredi natura eſt. Hoc eſt quod Solinus interpretatur flexis crurum niſibus ingrediunt, ἱμάντας enim græci lorum dicunt. Hoc nomine etiã dicuntur aues quædam ex argumento pedum quaſi loripedes, ut ait Plin. quoniam his crura præalta, & ternis eas digitis inſiſtere dicit.
Imaus mons Indiæ, qui extẽditur uſq; ad fontes Gangis ultra quem ſunt Scytharum gentes. Et eſt pars cauca ſi ut Pli. Ptolo. q; tradunt.
Imbellis, & hoc imbelle, quod nihil bellicum ſonat. Hora. lib. car. Imbelli carmine diuides. Proprie tamen imbelle capitur pro timido, ignauo, infirmo, & quaſi bello minime apto. Oui. li. Heroidum. Tres ſumus imbelles numero, ſine uiribus, uxor, Laerteſq; ſenex, Telemachuſq; puer.
Imbellia imbelliæ, quaſi inertia non habens belli ſcientiam. Macro. lib. iii. ſaturnalium. Tunc pœnus eludens ignauiam imbelliamq; militum eius præcioſe armatorum. Plane inquit ſatis eſſe credo Romanis hæc, & ſi auariſſimi ſint.
Imbecillis, & hoc imbecille, & imbecillis, imbecilla, imbecillum, ex in & bacillum, quaſi baculo indigens, ponitur pro debili, unde imbecillitas.
Imber generis maſculi. in abltõ imbre uel imbri. Virg. Et uentis pulſatus, & imbri. Eſt autẽ imber, ut Apul. li. de mundo inquit, agmen aquarum largius ex concretis effuſum nubib⁹. Vel ut alii imber eſt pluuia ſenſim

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cadens. Nimbus uero repentinior, & uehementior pluuia. Et quanto est improuisior, tanto est præcipitatior, & breuiore astringit casu. Et non solũ cœlestiũ agmen aquax, sed etiam omnẽ humorẽ aqueũ significat. Vir. Accipiũt inimicũ imbrẽ. Lucr. Ex igni terraq; animæ nascunt, & imbri. Sunt tamen, qui hoc nomen cũ h. & y. scribunt. Alii cum h. & i. latino, ut supra in dictione hyems. Sed eius cõposita, p i, scribi debere facile demõstrant, ut septẽber, october &c. Dicit aũt imber, ut quidam uolunt ab ombros, Sed ut puto, græce nesciunt ὄμβρος enim ab illis dicitur. Nomia uero græce in ρος. latine in rus. uel in er. conuertunt, ut Alexander & Alexandrus. Leander, & Leandrus. Non ergo est metathesis, cum umbria dicitur.

Imbrifer, qui imbres, id est aquas fert. Vnde Nilus a poetis imbrifer dicitur.

Imbricus, pe. cor. imbrem afferens. Plaut. in Pseu. Hic auster imbricus est.

Imbrus, insula Thraciæ, Mercurio sacra, quem uocant Imbranum, oppido quoq; in ea nomen est imbrus, ut inquit Stephanus.

Imbrex imbricis, pe. cor, canale curuum atq; obtortum quod in tecto ponitur, ut per id defluat aqua. Dictus q imbrem recipiat. Ponitur tamen quãdoq; pro toto tecto. Plau. Fregisti imbrices meas, dum te dignã sectaris simiam. Quidam dicunt imbrices esse quadras fornaces coctiles, ex acerato, cretaceoq; confectas, ad tectum scandulare seriatim tegendum, munimentoq; accommodo imbribus arcendis, a quibus amoliendis imbribus imbrices dici uidentur.

Imbriciũ uas est. Martia. Cum sint crura tibi similent q̃ cornua lunæ Imbricio poteras sexte lauare pedes.

Imbricosus, a. um. scabrum ad modum imbricis.

Imbrico, as. pe. cor. in modũ imbricis facio, & quasi imbricibus tego, Pli. Supne tantũ imbricatis flexibilium uertebris. Sidonius. Tegulis imbricarent. Imbricatum. Vict. li. ii. Videt intelligere mors uinculis denticulatis pectinatim deuinctũ. Incerta uero cementa alia, super alia sedẽtia, inter se imbricata, nõ speciosam sed firmiorem, quã reticulata, præstant structuram.

Imberbis, & hoc imberbe, & imberbus, a. um. quod non est barbatum. Vnde imberbes iuuenes dixit Cicero p domo sua. Quæ maior calumnia est quã inuenire imberbem iuuenem?

Imbibo, is. pe. cor. insumo, intus concipio. Ci. in Ver. Ni si de uobis malam opinionem imbibisset.

Imbuo, is. bui, butum. inficio seu imergo. Colu. li. x. Quibus liquoribus mundã lanã imbuere oportebit, ut insistentes apes quasi p syphonem succũ euocẽt. Per translationẽ imbuere sumit, pro initiare, instituere, erudire. Et plærunq; ablatiuo, post accusatiuum construit, siue quid intingat, aut inficiat, siue quoquo modo inspergatur. Vnde imbutũ literis, imbutũ bonis moribus dicimus præditũ, & ornatũ, ac pfusum. Imbutum uitiis, hoc est inquinatũ. Salu. Auaritia pecuniæ studium habet, quã nemo sapiẽs concupiuit, ea quasi malis uenenis imbuta corpus, animũq; uirilem effœminat. Cic. lib. i. offi. Plærunq; aũt parentum præceptis imbuti, ad eorũ consuetudinẽ, moresq; deducimur. Aug. li. i con. Quid autẽ erat causæ, cur græcas literas oderã, quibus puerulus imbuebar, ne nũc q̃dẽ mihi satis exploratũ est. Gel. Farinã fermẽto ĩbutã. i. cõditã. Aliq̃n sine ablatiuo. Cato de re rust. Dolia olearia noua sic imbuito, amurca impleto. i. inficito, uel illinito. Virg. Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus, id est, insperget.

Immanis pe. pro. crudelis ac mĩme bon⁹. Vñ imanes dicunt illi, in q̃bus nulla est bonitas, sed natura ferina, ab oĩ humanitate aliena. Crudeles q cruore delectant. Et ĩmania saxa aspera siue horrẽda. Interdum dr ingens. Vir. li. vi. Posuitq; ĩmania tẽpla. Ambro. li. i. offi. aduersus Goliã ĩmanẽ mole corporis uirũ singulari certamine dimicaturus, arma quibus oneraret respuit.

Immanitas, sæuitia. Ci. li. i. offi. Quo detestabilior illorũ immanitas, qui lacerauerunt omni scelere patriam.

Immemorabilis. i. nulla memoria dignus.

Immineo, es. pe. cor. significat instо. Oui. Imminet exitio uir coniugis, illa mariti.

Imitor pe. cor. per simplex m, significat aliorũ exẽpla sequor, sed ad mores tiñ, dicta, factaq; ptinet. Sequor & ad corpus, & ad mores spectat. Neq; enim recte dixeris, tu præcedis, ego te imitor. Dicimus tamẽ, tu sequeris præcepta patris.

Immitto, is. intromitto, ut Immisit in os meũ canticum nouũ, Aliq̃n ĩmittere est ad plixitatẽ dimittere. Virgi. Respicio, dira illuuies, ĩmissaq; barba. Aliq̃n cõtramittere. Lact. li. iiii. Hoc futurũ esse dixerunt, ut post breue tps ĩmitteret deus regẽ, qui expugnaret Iudæos. Salust. Alii Tarquiniũ a Cice. ĩmissum aiebãt, ne Crassus susceptо malorũ patrocinio Rempublicã turbaret.

Immissum differt a ,iecto, ut Iabolenus de uerborũ signi. inquit q proiectũ esset id quod ita proueheret, ut nunq̃ requiesceret, qualia meniana suggrundia essent Immissum aũt q ita fuerit, ut aliquo loco requiesceret. ueluti tigna, trabes quæ immitterentur.

Immortalitas est eẽntia uiũẽs & sempiterna pseueratio.

Immolo. as. pe. cor. sacrifico, & quasi molã spargo, ex in & mola. Festus. Immolare est mola. i. farre molito, & sale hostiã fusã sacrificare. Vir. li. xii. Pallas te hoc uulnere pallas ĩmolat, & pœnã scelerato ex sanguĩe sumit.

Immola penul. cor. urbs in Aemilia, quæ olim forũ Cornelium dicebatur.

Imus. a. ũ. p simplex m, significat infimũ. Sed q̃n in multis, ut in pectore, quæ infima sunt, etiã intima dicunt, Ĩmum plærunq; pro intimo poni consueuit.

Immo p duplex mm, apud ueteres significabat, quasi ex intimo, nunc uero significat, quin potius. Var. Nõ humanitas, ĩmo sæuitia est ledere innocentẽ. Iungit inter dũ quin, cũ ĩmo, ut est apud Euãg. Quinĩmo beati qui audiunt uerbũ dei, & custodiunt illud.

Immunis pe. pro. qui est liber ab onere publico, q̃ nullo fungit officio, qui uel ætate, uel alio priuilegio pstare munia non tenet. Vñ ĩmunitas exemptio, & uacatio munerũ & onerũ. Vir. li. iiii. Ge. Immunisq; sedẽs aliena ad pabula fucus. i. piger uitiosus, & sine officio.

Immunitas, exemptio & uacatio munerum & onerũ.

Immunitus, non munitus, q̃uis ĩmunio nõ legat. Hie. in Gen. Immunita terræ huius cõsyderare ueneris.

Impago, impagis, & impaginis, significat id genus marginis, ac regulæ, quo tympanũ. i. quadratũ, uel alterius figuræ spatium in ualuis, alioue opere intestino, per ambitum

ambitum includit,ut fere sint q̃ uulgo quoq; suppages appellant.Sũt etiã q dicant impages uocari,q̃ a fabris in tabulis figunt,quo firmius cohæreant a pagendo .i. figendo.Vnde agricolæ pagere plantas dicuntur.

Impancro.as.inuado, a græco quasi πάνκρεας hoc est, omnem carnem consumo.

Impeccabilis,qui non peccat.Gellius. Is erit plærũq; impeccabilis uitamq; uiuet tranquillissimam.

Impeditus proprie dr,qui ita pedes ligatos habet,ut progredi nequeat.Impedire em̃ implicare est & inuoluere Vir.li.v.Haud aliter teucrũ nati uestigia cursu Impediunt.Hora.Nunc decet umbrosa nitidum caput impedire myrto.Trãsfert tũ ad negocia.Tere. Viden me tuis consiliis impeditũ esse.Qñq; ipedire est pedamẽtis firmare.Colu.li.v.Posita uinea, cũ mensem trigesimũ excessit uehementioribus statuminibus statim impediẽda est.Est & impedire sordidare,& ad probrũ ducere.Plau.in Amphi.Immo age hũc Thebani ciues, qui domi uxorem meam impudicitia impediunt.

Impedimentũ dr quo qs impedit,ut nõ pficiat qd cupit. Cice. Cum primũ impediměta naturæ diligẽtia industriaq; superarit.Et in exercitu impedimenta dñr res,q̃ conducunt in expeditione necessariæ.Et nõ solũ sarcinæ,sed etiã iumenta impediměta dñr,ut docet Frontinus in li.stratage.scribẽs fuisse interfecta a Petreio impediměta in magna aquaꝝ,& pabuli ĩopia.Curti.Magno cõsilio iacturã sarcinaꝝ, impedimẽtorũq; cõtẽsit.

Impedo.as.pe.cor.intus seu ꝓpe pede aliquo firmo.Colu.li.vii.Postea uinea.i. tertio autumno uehementioribus statuminibus statim impedanda est.

Impendo dis.di.sum. actiuũ fcat in rem aliquã expendo.Vñ impensa,& impendiũ.Et ꝓ translationẽ impendere opam,impẽdere laborẽ dicimus,q̃si exponere, & in totũ expendere. Dicimusq; impendo huic rei, & in hãc rem.Itẽ impendere est cõmittere,imponere ad aliqd faciendũ.Salu.Post ubi eoꝝ famã atq; pudorẽ attriuerat,maiora alia ĩpendebat.i.ĩponebat.Lac.li.vi.De dignãdũ é diis,q populari leuitate ducti, uł magnis uiribus suffecturas opes exhibẽdis munerib9 ĩpendũt.

Impensa dicuntur beneficia. Martial. Impensis uitam principis annumeres.

Impensa.æ.ponitur pro expensa.

Impendiũ,expensa ab ære impendendo. Hiero.ad Oce. Multis medicaminum impẽdiis unum uulnus sanare cupiebat.Impendiũ quoq;,ut inqt Var. dr pecunia, q̃ in fœnore sorti accedit,hoc est usura ipsa q̃ iter se iungat,unũq; fiat quasi cõpendium. Cice.ad Atti. Fœnus inqt & impendiũ.Sido.Posteriora noĩat usuras, qm̃ q fœnus agitant,uidenr aggregare posteriora prioribus, & ortis oritura connectere. Ob id græci tocos uocant eas,quasi partus,& sobolem posteritatemq;.

Impendio aduerbiũ fcat ualde uel magis. Teren.in Eu. Quare cũ similẽ luserat iam ille ludũ, impẽdio magis aius gaudebat mihi.Dona.Impendio.i. magis. Hiero. Tranquil.Sanctus frater Tacia.impẽdio te resalutat.

Impense,ualde uel nimis,quia qd impendit magnũ uidet. Plau.in Epi. Est impense improbus. Tere in Adel. Sed si id uultis,q̃ uos ꝓpter adolescentiam minus uidetis,magis impense cupitis,cõsulitis paꝝ. Inde impensius, pro multo magis.Colu.Sed cuiusq; disciplinæ prudentem delectant impensius ea, q̃ propriis generibus distinguunt,q̃ q̃ passim,uelut abiecta,& quodam aceruo confusa sunt.Aliquando impensius significat grauius molestius,quia quod impenditur,graue est.Plau. in Bacchi. Nihil impensius.

Impensibilis,idẽ qd incõsiderabilis.Gel.Oĩm reꝝ fidem ueritatẽq; mixtis confusisq; signis ueri atq; falsi, ita impensibilem uideri aiunt,ut quisquis homo est.

Impendiosus ,plenus ĩpẽdio plus impẽdendo q̃ deceat.

Impendeo.es.di.sum.neutrũ est,& significat impendere, supra caput aliqd, ueluti casuꝝ pendere, qd vulgo dr spenzolare, ut Gladius supra Dionysii conuiuæ caput imminens impẽdebat.Lact.li.vii.Sæuiet ferrum, ignis fames,morbus, & supra oĩa metus superimpẽdens. Dicimus quoq; impendent te mala.Terẽ.in Phor. Subito tanta te impendent mala.i.pendent in te, hoc est extãt contra te. Cic.Plan. Agiq; ꝑclare,si nosmetipsos regere possumus,ut ea q̃ partim iã adsunt, partim impendent,moderate feramus,id est,prope, uel parata sunt.

Impero.as.pe.cor.ex in,& paro,ſcat iubeo.Nã in,intentiuum est,quasi statim uel prorsus paro.Quintil. Nam q̃is infestũ latronib9 mare iussus intraui,neq; dissimulaueri magnas fuisse cãs patri, cur mihi hoc imperet. Vñ imperatũ iussũ.Idẽ.Mihi q̃ semel impata nõ feci.

Imperito.as.pe.cor.frequentatiuum est.

Imperitabundus,idem quod imperitans.

Imperator, appellari a senatu solitus est,ut Cice.in Phi. indicat,q mille,aut duo millia externoꝝ hostiũ occidisset,sed zonaras historicus græcus admirãdus imperatorem appellat ἀυτοκράτορα πρὸ σ' ἄυσ' ἡ κρατέω. ἄυσα λεντινιανὸς ὁ γραπανὸς ⟨ωκρατεῖν ἐθέλησε ⟨ῆ σφαπώ τας πίχονας ἑπσεν. Apianus uero scribit nomen imperatoris uendicari solere ab his ꝓtoribus,q in maximis belli operibus uersati sunt cum laude,nunc aũt inquit sub quo decem millia in bello cecidissent, hac appellatione dignos haberi audio.Præterea ductores exercituum,& præfecti copiaꝝ militariũ impatores uocantur apud historicos.Itẽ q̃ puincias administrabant imperatores dicebant,q̃uis postea in tyrannidẽ uersus sit hic magistratus,& impatoris mitissimũ nomẽ in eum translatũ,q Romani imperii gubernacula tenet.

Imperium significat iussum.Virgi.Imperio læti parent. Aliqñ dr dominiũ,aut regnũ,ut apud eundẽ. Imperiũ oceano,famam qui terminet astris. Aliquando est potestas.Vlpia:Merum est imperium habere gladii potestatem ad animaduertendum in facinorosos homines,quod etiam potestas appellatur.

Imperiosus,qui imperium habet.Item qui nimis seuere imperat, quasi ostentator imperii, qualis Torquatus apud Liui.qui filium,licet uictorem,quia cõtra imperium suũ pugnauerat,securi pcussit.Hinc aduerbiũ imperiose,qd est seuere,& cum ostentatione imperii.

Impello.is. instanter ꝓsuadeo,induco,cõmoueo. Salust. Aliter haud facile eos ad tantũ negociũ impelli posse. Teren.in Eunu. Me impulsore hoc nõ facit. Idem. Dũ in dubio est animus,paulo momento huc uel illuc impellitur.Item impellere est urgere. Vir. Ferte citi flammas,date uela,impellite remos.

Impulsor,qd fere ĩ mala usurpat,sicut adiutor ĩ bona.

Impulso.as.frequentatiuum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Impulſus.us.pro impetu.

Impeto.is.pe.cor.iuado. Apul. Iurgiis me oppido ĩpetẽs.

Impes.tis. impetus.us. idẽ ꝓcant. Luc. li. i. Quãlibet in gtẽ tradunt res ante, ruũtq; impetibus crebris. Sta. lib. vii. The. Tranſiliunt cãpos, aurigamq; impete uaſto.

Impetigo pe.pro. fœdatio cutis ſerpens cũ pruritu, quã alii ſcabiem, ſiccam, aſperam, & prominentem intelligunt, alii morbũ ſimilẽ ſcabiei ſquamoſum corpuſq; dehoneſtantem, ab impetu nomen deductũ. Serenus. Si uero uitium eſt, quod ducit ab impete nomen, Hoc matutina poteris cohibere ſaliua. Et apud Colu. lib. v. ſcribitur, ꝙ impetigines, & ſcabies aceto, & alumine dericanẽ in equis. Alii putant eſſe uolaticam. Veꝝ hmõi fœdationis cutis, & impetiginis Celſus ſcribit eſſe quatuor genera. Plini. Vitis albæ uiridis tuſæ ſucco, & thure impetigines tollunẽ. Dicebaẽ & ĩpetis, ut ait Feſt. Et petigo, ꝙ uicina petat ſeſe late ſũma cute diffundens.

Impetritus.a.um quod eſt ſtabile, quaſi in petra fixum. Plau. in Aſi. impetritum inauguratumſt.

Impetrabilis paſſiue, ut res impetrabilis, quæ impetrari poteſt. Aliqñ actiue. Plau. in Muſ. Magis ad me impetrabilis, ideſt, qui magis potuerit impetrare.

Impetro.as, penul. corre. ex in & patro, ſignificat obtineo, & quaſi id, quod cupio, facio. Vnde & ꝓpetro perficio. Teren. in Hecy. Videndum eſt, ne minus propter iram hanc impetrem, quod poſſim, aut ne faciam plus quod poſt minus me feciſſe ſatius ſit.

Impiger pe.cor. non piger, ſed ſtrenuus, & diligens. Tibul. Impiger ænea uolitantis frater amoris. Cice. Quis eſt tam impiger in ſcribendo, q̃ ego.

Imperſonale uerbum dicitur, quod non habet perſonas cuius duæ ſunt ſpecies. Nam quædam ſunt impерſonalia uocis actiuæ, & quædã paſſiuæ. Impерſonalium actiuæ uocis quinq; genera eſſe dicuntur, quæ in t finiunt, & a tertia perſona quorundã neutroχ formantur, ut a placeo fit placet impерſonale. Primæ ſpeciei ſunt Benefit, malefit, ſatiffit, quæ ſemper ſunt impерſonalia & ante exigunt ablatiuum cũ præpoſitione, & poſt datiuum, ut a Deo benefit bonis. Secundæ ſpeciei ſunt intereſt & refert, quæ ante genitiuũ, & poſt infinitiuum habent, exceptis mei, tui, ſui, noſtri, & ueſtri, loco quoχ dicimus mea, tua, ſua, noſtra & ueſtra, & cuius. a. um. in quo tam ablatiuo, q̃ genitiuo uti poſſumus, ut cuius uel cuia intereſt orare. Tertiæ ſpeciei ſunt libet, placet, liquet, patet, accidit, euenit, contingit, ſuppetit, conſtat, reſtat, & uacat, quæ habent ante datiuum, & poſt infinitum, ut mihi libet mori. Et licet quædam ex his perſonalia ſint, tamẽ raro ſunt in uſu, niſi in tertiis perſonis. Non eñ dicimus accido tibi, & tu accidis mihi, ſed hoc accidit, contingit, euenit tibi. Quartæ ſpeciei ſunt. Decet, dedecet, iuuat, delectat, oportet, quæ habẽt ante accuſatiuum, & poſt infinitum, ut religioſum decet caſte uiuere. Quintæ ſpeciei ſũt Pœnitet, tædet, miſeret, piget, pudet, & ſemper ſunt ĩperſonalia, niſi apud iuniores, & ante uolunt accuſatiuũ, & poſt genitiuum uel infinitũ, ut me tedet peccatoχ, uel peccaſſe. Præter miſeret, quod uult poſt ſe genitiuum tñ. Impерſonale paſſiuæ uocis formatur a tertia perſona iuncta tur, ut legitur. Et tam ab actiuis omnibus, q̃ a neutris acquiſitiuis, tranſitiuis, & abſolutis formaẽ, nec aliquẽ caſum exigit ante, ut itur, ſtatur. Nam proprium impерſonalis eſt nullam certam perſonã ſignificare. Nec ullum caſum habẽt poſt, niſi quæ a neutris acquiſitiuis, & ab ſolutis deſcendunt. Et quandoq; habent caſum aperte poſt, & aliquando aperte ante. Augu. li. de uirginitate. Sed prohibendo coniugio hoc iam tempore quo non per carnis propaginem uenturo Chriſto ipſius prolis propagatione ſeruitur. Idem in ſermone cõmuni de uirginibus. Sed quia iſta continentia partim coram deo fit, ut illi ſoli placeatur interiori gaudio conſcientiæ, partim coram hominibus tñ, ut gloria capiatur humana. Et illud de uirginitate. Sed illud quod in ipo dei regno amplius habere poſſet, ſi amplius cogitaret quõ placendum eſſet deo. Vir. Itur in antiquam ſyluam.

Impertio & impertior. Vide in partior.

Impingo.is.egi. impactum, ex in, & pango ſignificat impello, & illido, ingero. Vlpia. de. l. aquilia. Si nauis tua impacta in meam ſcapham damnum mihi dederit, quæſitum eſt, quæ actio mihi cõpeteret. Cic. li. iii. Tuſ. Quid huic calix mulſi impingendus eſt, ut plorare deſinat. Impingendus dixit, quaſi illidendus, & nolenti ingerẽdus. Denotat eñ uim aliquam, ut apud Hiero. Impegi nouiſſime in Danielem. Et apud Vir. Exanimata ſequens impingeret agmina muris. Et in Eſaia. Impegimus meridie, quaſi in tenebris. Aliquãdo ſignificat figo. Luc. Fortunæ ꝙ te noſtris impegit axenis. Aliqñ uero componitur ex in, & pingo. Plau. in Cap. pro impono uſurpauit. Iubete huic craſſas compedes impingere. Aliquando ponitur pro deſigno. Hiero. ad Euſto. Ad omnem actum, ad omnẽ inceſſum manus impingat crucem. Aliquando pro inſcribo. Teren. in Phor. Si tu illam attigeris, ſecus q̃ dignum eſt liberam, dicã impingam tibi grandem dixi Demipho. Lact. lib. vi. pro tranſfiguro poſuit. His uero, qui ſapientiam quærunt, philoſophiam in oculos impingit, uti ſpecie lucis excæcet, ne quis comprehendat, ac teneat ueritatem.

Impinguo.as. pinguem facio, uñ impinguatus legiẽ.

Impleo.es. conſtruitur cum ablatiuo, uel genitiuo. Vir. Impleuit mero pateram. Idẽ. Implẽtur ueteris bacchi, pinguiſq; ferinæ. Quandoq; additur præpoſitio cũ dicimus. Impleui nauem de omni genere frumenti. Lact. li. iiii. Et inſuper duodecim cophini de reſiduis fragminibus impleti. Huius compoſitum eſt adimpleo.

Implexus, inuolutus, innexus. Ambro. Requiratur. Iduerum ſit, non fabulam pro ueris dicere, non obſcuris uera inuoluere, non ſuperfluis & implexis, atq; ambiguis occupare animum.

Imploro.as. penul. produ. auxilium poſco. Et proprie dicitur, cum quis in malis poſitus eſt, & cum miſeratione auxiliari poſtulat.

Implano.as. penul. produ. decipio. Cyprianus. Si quis putat ſe aliquid eſſe, cum non ſit, ſeipſum implanat. Hinc implanator, pro ſeductore.

Impluo.is. uide in dictione Pluo.

Impluuium inquit Varro, locus in medio domus relictus, ut recipiat lucem deorſum quo impluere ſolet. Aſcon. Impluuium locus ſub cælo in mediis ædibus ubi pluuia accipitur, quoniã intro pluat aqua circumſtantium tectorum, quod in uillis cohors dicitur. Teren. in Phor. Monſtra euenerunt mihi. Introiit in ædes

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ater alienus canis, anguis per impluuium decidit de te gulis. Compluuium quo de diuersis tectis aqua pluuialis confluxit in eundem locum.
Impluuia ueſtis erat, qua ſacerdotes per imbrē utebant. Pluuiale nunc uulgo appellatur, Varro. Salium quoq; ſereno tempore impluuia amictum fuiſſe criminabantur. Vel forte dicta eſt a colore. Nam impluuiatus colora Nonio dictus eſt q̄ſi fumato ſtillicidio iplutus.
Impluuiatus, color pullus, quaſi fumato ſtillicidio iplutus. Vñ apud Plau. in Epi. Impluuiata ueſtis legitur.
Implutus, pluuia madefactus dicitur.
Implico. as. pe. cor. Vide in dictione Plico.
Impolitia. ciæ. penul. corre. quaſi incuria. Gel. lib. iiii. Si quis eques Roma. equum habere gracilentum, aut parum nitidum uiſus erat, impoliciæ notabatur.
Impos. Vide in dictione Compos.
Impono. is. penul. produ. ſupra pono. Virgi. Molemq; & montes inſuper altos Impoſuit. Et li. iiii. Vidit turicremis cum dona imponeret aris. Interdū imponere eſt dare. Idem lib. vii. Finemq; imponere curis. Interdum iniungere, ut Impono tibi hoc onus. Et his modis conſtruitur cum accuſatiuo. Cum datiuo uero ſignificat decipere. Quintil. Fefellit me ingenitus honeſtis cauſis gloriæ amor, ſpes tibi perpetuæ laudis impoſuit. Hie. in Geñ. Quare iquit impoſuiſti mihi. Cum aut̄ dicimus impono manum, ſignificat perficio. Dona. Imponitur manus rei, cum perficitur id quod cœperit, relinquitur, cum imperfecte dimittitur. Vir. Imponit regia manum. Et alibi, Atq; opere i medio defeſſa reliquit.
Impoſtores dñr, qui alios uerbis pollicētibus decipiunt, uel qui ſupponēdo malas merces hoies fallūt, & q ita decipiūt, impoſturam facere dñr. Aug. in pſal. interpretatione. Non poteſt ars ſine impoſtura eſſe, non poteſt negotium ſine fraude. Vlpi. Digeſtis de crimie ſtellionatus. Si quis impoſturam fecerit, aut colluſionem in necem alterius, ſtellionatus poteſt appellari.
Impoſtura. æ. deceptio. Vide in Impoſtores.
Imporco. as. porcas i agro facio. Col. li. ii. Et ſiſtiter cum ſemē crudo ſolo īgeſſerimus, iarabimus, imporcatūq; occabimus. Imporcator, qui porcas facit. Eſt aūt porca quantum ad hoc, terra eminēs, inter duos ſulcos.
Importunus. a. um. penul. produ. qui caret portu. i. quiete, ubi nullus portus eſt. Virgi. li. xi. Bellum importunū ciues cum gente deorum, Inuictiſq; uiris gerimus. Hic importunitas, quæ ut Dona. inquit, neq; loci, neq; temporis habet commoditatem.
Impotens pe. cor. qui ab appetitibus uincitur. Cice. Lepido. Sin iſta pax perditoꝝ hominum i poſſeſſionem impotētiſſimi dominatus reſtituta eſt. i. ſuperbiſſimi, incontinentiſſimi. Sic dicitur impotens tyrānus, & impotens fortuna, pro nimium potens.
Impotentia, pleruncq; imbecillitatē ſignificat. Apul. Confuſus de impotentia cladem enarrat ſuam. Interdum ualidam, immoderatamq; potentiam. Cice. li. v. Tuſ. Qui nihil metuant, nihil agant, nihil cōcupiſcant, nulla impotentia efferātur. Nam in quandoq; auget. Vñ tyrannus impotentiſſimus dicitur ā Quintil. Decemuiri, quoꝝ principatus erat immoderatus, a Liuio impotentes domini nuncupantur. Et a Sene. impotentia fortunæ aſcribitur. Suetonius ſcribit Cæſarem edere ſolitum uoces impotentiæ. Siſen. Læticia nimia atq; impotentia animi commotus.
Imprecor pe. cor. & in bonum & in malum accipi ſolet. De quo in dictione Precor.
Imprimo. is pe. cor. premendo immitto, intus calco, obſigno. Vnde impreſſæ literæ, obſignatæ dicūtur. Cice. lib. i. Tuſ. An imprimi, quaſi cæram putamus animū.
Improbus pe. cor. indignus. Vnde improbitas. Cice. ad Cæſa. li. i. Debes odiſſe improbitatē eius, qui impudentiſſimum nomen delegerit. Interdum dicitur petulās pertinax. Vir. Et plena cornix pluuias uocat improba uoce. Interdum turpis. Plau. Improbiorem non uidi faciem mulieris. Interdū laſciuus, proteruus, aſtutus. Pacu. Nemo hoc puero improbior, quæcūq; uult ſuadet. Interdum nimis auidus, nec contentus dī re modica. Vnde Lupus & Anſer improbus apud Virgi.
Improlus, & improlis, penul. produ. qui nondum in ciuitate aſcriptus eſt.
Impropero. as. pe. cor. Vide in dictione Propero.
Improperium, criminis exprobratio dī.
Imprudens, non prudēs. Aliquando etiam ualde prudēs. Virg. Nocuit nunq̄ imprudentibus imber.
Impudentia habitus aīæ infamiā lucri cauſa ſubiēs.
Impudicus pe. pro. qui nō eſt pudicus. i. caſtus, a quo impudicitia. Ponitur quandoq; etiam pro temerario, & p eo, qui nullo pudore ducitur.
Impudens pe. cor. qui nullo pudore ducitur.
Impudenter temere, petulanter, inuerecunde.
Impudoratus, qui eſt ſine pudore. Hiero. ad Eu. Facies meretricis facta eſt tibi, impudorata es tu.
Impune pe. pro. aduerbium eſt, & ſignificat ſine pœna, uel ſine damno. Aug. li. v. confeſ. Impune ſe facere arbitrantur, cum ipſa faciendi cæcitate puniantur. Vir. li. ii. Ge. Et ſæpe alterius ramos impune uidemus Vertere in alterius, mutatamq; inſita mala Ferre pyrum. Aliquando refertur ad omnem effectum, & ſignificat ſine ui, & effectu, hoc eſt fruſtra. Apul. Impune capitoliū aſcendi, cum nemo eſſet. Teren. in Hecy. Impune iſtud optare tibi licet. Hora. Obturem patulas impune legentibus aures.
Impunitas, quaſi non punitio. Salu. Si quis indicaſſet de coniuratione, quæ contra Rempu. facta erat, præmiū decreuere, ſeruo libertatem, & libero impunitatē eius rei, & ſeſtertiorum ducenta milia.
Imputo. as. pe. cor. Vide in dictione puto.
Imputatus. a. um. qd̄ non eſt putatū, hoc eſt amputatū, q̄uis imputo in hac ſignificatione nō legat. Pli. li. xiiii. Eadem lege eximputata uite libari uina diis nefas ſtatuit ratione excogitata, ut putare cogerentur.
Impurus pe. pro. generaliter, pro improbo poni ſolet Teren. in Adel. O hominē impurū. Et impurus, q. aliquo uitio notatus eſt. Cice. li. iiii. de repu. Sed iuuentuti noſtræ minime audiendus, qppe, ſi ita ſenſit, ut loquit, eſt hō impurus. Itē dī ſordidus cōtaminatus. Idē. Quā multis illū ingenuis, q̄ multis matribusfamilias in illa tetra atq; impura legatione uim attuliſſe exiſtimatis.

Ante N

In præpoſitio eſt, quæ & ſeparari & componi ſolet. Separata tam accuſatiuo q̄ ablatiuo deſeruit. Sed cum actō

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

iungiť,significat pro uel erga,ut bene sentio in Remp. Cice. Lentulo. Nam hoc senatus cõsulto in meam sententiam facto. Vir. Accipit in Teucros animum, mentemq; benignam. Cice. lib. i. offi. Videndum est ne non satis sit id, quod apud Plato. est in philosophos dictum q; in ueri uestigatione uersentur. Quandoq; aduersus uel contra, ut in parricidam dico, & in tyrannum pugno. Pli. Cum mihi sermo in adulteꝛ esset. Virg. Quid meus Æneas in te committere tantum? Quid Troes potuere? Quandoq; intra, ut in nauem ingressus es, & in domum proficiscor. Quandoq; ad. Virg. Impulit in latus. Quãdoq; sicut, sicuti Aug. docet, ut Sedet in ami cum. i. sicut amicus. Quandoq; usq; ad. Liuius. Bellum in trigesimũ diem indixerãt. i. usq; ad trigita dies. Denotat qñq; qualitatem ordinatiuam, ut Opus in dies cresçit. Vir. Inq; dies auidum caput altius effert. Qñq; indicat spacium temporale, ut a mane in noctẽ. Idem, In lucemq; tulisset. Iungitur actõ pro abltõ, ut Vereor te in os laudare, pro in ore. Terẽ. in Adel. In quem exempla fient, ideſt, in quo. Aliquãdo significat ut, ut Digerit in numerum. i. per ordinem. Interdum similitudinem, ut curuatus in arcum. i. ad similitudinem arcus. Iungitur etiam accusatiuo causa ornatus, & uerbum, cum quo componi deberet, remanet sine præpositiõe, ut inuado hostem, & tu ingratitudinis crimẽ incurristi Cice. uero dixit. In odia hominum incurrũt. Hiero. Et immisit in os meum cãticum nouum. Cum autẽ iungitur ablatiuo, tunc habet eandem uim, quã apud græcos ἐν ut in urbe, in tẽpore. Et aliquando significat inter. Virgi. Pentesilea furens medii sq; in milibus ardet. Aliquãdo significat pro, uel ad, ut hoc est in re tua, hoc est pro utilitate tua uel ad utilitatẽ tuam. Virg. In magno munere Cysseus Esse sui dederat monumẽtum & pignus amoris, id est, pro magno munere. Aliqñ significat per, ut apud Apostolum. In quo gratificauit nos in dilecto filio suo. i. per dilectum. Et illud. Locutus est nobis in filio. Aliquãdo ponitur ut in sacris literis. Accepit Ihesus cultros petrinos, in quibus circunciderat filios Israel. Solent quippe ita loqui scripturæ. Interfecerunt in gladio. i. gladio. Succenderunt in igne, ideſt igni. Et in Euang. Si ego in spiritusancto eiicio dæmonia. i. spiritusancto. Composita quoq; uariis capiẽ modis. Nam modo ponit pro intra, uel intro, ut ingredior induco. Modo contra, ut inclamo, insulto, impugno. Modo intentiua est, ut increpuit, insonuit. Vir. Turnus ut ifractos aduerso marte latinos. Modo negatiua, seu priuatiua, ut ignarus, inutilis. Modo significat supra, ut immineo, impẽdeo. Modo sine. ut iniussu meo. Mõ solennitatẽ quandam importat, ut indico. is. q; significat ritu solẽni quicq; promulgo, aut iubeo. Modo simplicis sui significationem seruat, & significat i loco, ut insum, impono. Modo ad locum, ut infero importo. Aliqñ ponit pro particula superuacua, ut nosco crines incanaq; menta. Habet nõnunq; qualitatem ad peius deteriusq; pendentem, ut q; semel informes uidisse cyclopas. Non eñ nullius formæ, sed malæ formæ significat. componiq; in, cum oĩbus literis, tam uocalibus q; cõsonantibus. Sed qñ uocalibus iungiť, uel c. d. f. g. h. n. q. s. t. semper remanet n, ut inauris, ineo, iniicio, iops, inuoco, incedo, induco, infero, ingero, inhibeo, innuo, inquiro, insisto, intueor. Quãdo uero cum b. m. & p. mutatur n in m, ut imbibo, immunis, impono. Cum l & r mutatur n in l, uel in r, ut illudo, irruo.

Inachus pe. cor. Ionis pater fuit, & primus qui apud argiuos regnauit. A quo Inachius. a. um. Vir. li. ii. Geor. Inachiæ Iuno pestem meditata iuuencæ. Est & Inachus nomen fluuii achaiæ, ab Inacho rege dictus, q p argiuum agrum percurrit. Vnde Inachidæ argiui græciq; nuncupati sunt. Pli. li. iiii. Inter Inachum & Erasinum amnes situm esse docet argos hippiũ cognominatũ.

Inachis ipsa Io Inachi filia, patronymicum fœmi.

Inachia regio quæ Io uocabatur.

Inanis pe. pro. uacuus. Aug. li. iii. con. Hæc oĩa nõ recedebãt de ore eoꝝ, sed sonotenꝰ, & strepitu linguæ, cæteq; cor inane ueri. Ponit qñq; inane p aere. Luc. Longum per ĩane resoluit. Qñq; pro ocioso. Hora. in Ser. In medio qui scripta foro recitent, sunt multi, quiq; lauantes Suaue locus uoci resonat conclusus inanes. Sic & uacuus pro ocioso dicitur a Virgil. Cætera quæ uacuas tenuissent carmina mentes.

Inanitas, & inanitio, pro uacuitate. Pla. in Cis. Mihi inanitate iandudum intestina murmurant. Item pro uanitate. Siquidẽ & inane, pro leui qñq; sumitur. Vir. Instabiles animos ludo prohibebis inani.

Inanio. is. iui. itum. Vñ inanitus pe. pro. qđ est uacuum. Pli. li. xxv. Cortex remanet hoc ianito medulla cadit. Huius compositum est Exinanio. Vñ exinanire, exinanite usq; ad fundamẽtum in ea, inquit Psal.

Inanesco. is inanis fio, quod ab ĩaneo. es. fieri certum est. Augu. lib. iii. confes. Est aliud tentationis malum, quo inanescunt, qui placent sibi de se.

Inanilogus pe. cor. qui inania loquitur. Composita dictio ex latino & græco, inanis latinum, logos græcum. Plau. in Pseu. inanilogus est.

Inanimus. a. um. quod non habet animam. Cic. li. ii. offi. Quæ ergo ad uitam hominum tuendam pertinẽt, partim sunt inanima, ut aurum & argentum.

Inarescо. is. uide in dictione A resco.

Inauris, ornamentum, quod ab aure pendet. Nam i oriente decus existimatur gestare aurum in auribus.

Inaudio. is. Vide supra in dictione Audio.

Inauro. as. ex in & auro. Auro uero ab aurum fit, & significat auro impleo, uel dito.

Inauspicato, aduerbium usurpatum a ueteribus, cum aliquid euenisset aliter q; quis uellet. Et inauspicato dicitur non captatis auspiciis. Teren. in And. Haud inauspicato huc me appuli.

Inarime, pe. cor. insula est in mari Tusco ab Arimis, siue populis, siue beluis ita ethruscorum lingua dicente simias, quas græci pithecos uocãt. Scribit Pli. Inarimen montem fuisse, qui terremotum passus, alteram fudit insulam, quæ prochyta ab effusione dicta est. Oui. Inarimen prochytamq; legit. Sil. Non prochyte non ardentem sortita Typhea Inarime. Et a statione nauium Æneæ etiam Ænaria dicta est.

Incapistrare, illigare a capistro formatum uerbum.

Incæro. as. aliqd cæra itego. Persi. Genua icærare deoꝝ.

Incandesco. is. dui. Vide supra in dictione Candeo.

Incanto. as. significat uerbis solis, uel etiá rebus quibusdam adiunctis aliquid supra naturam molior. Pli. Qui

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mala carmina incantasset. Hinc incantatio,& incantamentum.Idē li.xxviii.Valeāt ne aliqd uerba,& incātamenta carminū. Potest etiā incāto frequentatiuū esse ab incino. Sed quo ad primam significationem huic uerbo incanto,contraria sunt excanto & recanto.

Incallidus p duplex ll,nō astutus,Cice,in arte ue. Sed cū a sūmis uiris maxiæ res administrarent,arbitror alios fuisse nō incallidos hoies,q ad paruas cōtrouersias priuatoz accederēt.Et li.iii.offi. In his tribus generibus, quoquo mō possunt nō incallide tergiuersent.

Incalesco.is.incalui,ualde calidus fio. Hiero.in.lib. Hester.Itaq die.vii.cum rex hilarior,& post nimiam potationem incaluisset mero.

Incassum p duplex ss,significat frustra,Vide in Casses.

Incasum,per simplex s,supinum est uerbi incido, cum a cado componitur, de quo paulo post.

Incautus,non cautus. Vide supra in dictione Cautus.

Incido.is.pe.pro.icidi.sum.ex in & cædo, qd est ferio seu seco.Virg.Atq mala uites incidere falce nouellas.Vñ incisus.a.ū. qd mō fcat p incisionē scriptū.Et dicimus incisæ sunt leges in æræ,uel in æs,qd est cōtra Vallā,& eius sequaces.Cice.in orōne de signis. Id nō mō cōscripserunt,uerūetiam in æræ incisum nobis tradiderunt. Pli.in Pane. Quæ uos patres cōscripti, ne qua interciperet obliuio,& in publica acta mittēda,& incidēda in ære cēsuistis.Sue.in Cæs.cū actō. Ac mox lege in æs incisa.Mō incisum fcat amissum. Li.li.iii. Itaq spe icisa, priusq ꝑdicta dies adesset, Appius mortē sibi cōsciuit.

Incisio,qd incisum est.Col.li.iii. Infra incisionē & alligatura falce acuta leniter uitē uulnerato,ex utraq pte,ut his potius plagis humor defluat, q̄ ex incisiōe abūdet.

Incisura,ipsa incisio,incisuræ ēt dīr ī manib⁹,q̄ uulgo lineæ uocant.Pli.li.xi.Cōtra lōgæ esse uitæ incuruos humeris,& in manu una duas incisuras lōgas habētes.

Incisum quod oratores uocant sensum, non expleto numero conclusum,quod plerisq pars membri esse uidetur,ut Domus tibi deerat,at habebas,pecunia superabat,at egebas.Fiunt autem singulis uerbis incisa.

Incisim aduerbiū fcat p incisiones.Cic. Hæc qdem duo binis pedibus incisim,deīde mēbratim dicere solebas.

Inciles pe.pro.fossæ,ad deducendam aquam de cōmuni riuo factæ.Sunt em̄ loca depressa ad latus fluminis, quæ & incilia dīr,eo q incidātur. Scindit em̄ lapis uel terra,unde primum aqua ex flumīe agi possit, quemadmodum in pistrinis frumentariis fieri uidemus. Cato.In monte fossas inciles puras habere oportet. Idem Incilia aperire,aquam deducere in uias, & segetem curare oportet,uti fluat.Quod autem ad inciles opponit aquæ deriuandæ,compellendæ ue ex flumine causa, uulgo clausa dī,siue id ligneum sit,siue lapideum,siue ex qualibet alia materia ad continēdam transmittendamq aquam excogitatum.Et latīe (Vlpiano teste) septum dicitur.Item incile dicitur locus,per quem primum deducitur ex quocūq riuo aqua, irrigādi causa.

Incilo.as.pe.pro.increpo uel improbo.Plau. Melius tamen est ita uiuere,ne quis nostra incilet facta.

Incæduus.a.um.cum diph.quod non cæditur, ex in & cæduus.Cato de re ru.Secundo loco hortus irriguus. Tertio salictum. Quarto oletum. Quinto pratum. Sexto campus frumentarius Septimo sylua cædua.Seruī.Intonsi montes,intonsi syluosi,incæduī.

Incido.is.pe.cor.incidi.incasum,pe.corre. ex in & cado. Omnia em̄ a cado composita proferunt supinum per a,sicut cado.Quæ uero a cædo,pro ferio,mutant e in i, ut incisum,recisum.Vñ ab incido,incasum,incasurus Pli.li.i.Sed ea accidisse, nō quia hæc facta sūt, arbitror. Verumetiam hæc ideo facta,quia incasura erant illa. Est autem icidere,quasi casu uenire, aut de improuiso labi, præsertim qñ construit cum accusatiuo mediāte in,ut incidi in latrones,incidit in errorem.Cice. Curioni.Quod in id reipublicæ temporis nō incideris,sed ueneris.Incidere ergo a casu uenire est.Venire uero,certo iudicio & sententia,& consulto.Quod ipse Cice.subsequens immediate declarat.Iudicio em̄ tuo,non casu in ipsum discrimen rerum contulisti tribunatum tuū. Iungitur quandoq cum datiuo,ut mihi incidit suspicio,quandoq absolute ponitur,ut incidūt sæpe multæ causæ,obiurgationes etiam nōnunq̄ incidunt necessariæ.Et incidit de uxoribus mētio.Inde incidit quæstio. Aliud ex alio incidit.In q̄bus tñ intelligitur datiuus,si militerq exponunt,sicut si datiuum haberent,ut sit incidit mentio,casu uenit,uel orta est.Ponit interdū incidere pro insidere.Col.li.ii.Iugumq melius aptū ceruicibus incidat.Liui,de secūdo bello puni.Sagunti ruinæ,utinā falsus uates sim,uestris capitibus incidēt.

Incedo.is.ssi.ssum.pe.pro. īgredior subeo,ut scribendi li bido me incessit.Interdum incedere est mature more grauis uiri,siue magnifice more regum ire. Virgi.Aste ego quæ diuum incedo regina Iouisq. Liui.lib.ii.Ipse en ille nostris decoratus insignibus magnifice incedit. Sene.Tenero ac molli passu suspendimus gradum,nec ambulamus,sed incedimus. Aliqñ significat simpliciter ire.Colu.li.vi. Transuersus rursus laxiora spacia faciant,p q̄ uel fossor,uel arator incedat. Liui.de secūdo bel.pu. Cum signis prima luce motis segniter agmen incederet.Hinc incessus,quo ad posteriora significata.

Incesso.is.ssi.uel.iui.a supino uerbi incedo formatum,significat accuso,molesto,ad iram cōcito,quasi lacesso & cōstruit cum actō.Lact.li.iii. Quid ergo te magistra illa uitæ docuit,an ut potentissimum consulem maledictis incesseres, eumq hostem patriæ uenenatis orationibus faceres.Hiero.Aliquo modo, uel aliqñ expugnat,quod undiq incessit.i.impetit. Vere distinguendum de incessit,qñ ab incedo,& qñ ab incesso fit. Nam ab incedo.Incessit me cupiditas, sicut & mihi incessit cupiditas, dicere licet,& tunc significat ingredior,siue inuado.Liui li.ii.Timor deinde patres incessit, ne ciuitatē sine imperio uis aliqua externa adoriret. Et itez. Perfectis patris mandatis,cupido incessit animos iuuenum sciscitandi,ad quem eoz regnum Romanū esset uentuz. Vale.Maxi.dtō iunxit.Nec mihi cuncta cōplectendi cupido incessit.Terē.in Adel.cum actō mediante in, Noua inqt,nunc religio in te istæc incessit.Aliqñ ponit sine dtō uel actō expresso,& fcat īgruo. Col.li.ii. Si uero procellæ uentoz,aut turbines incesserint, maior pars ad terram defluit.Idem cum dtō posuit,cū inquit.Famem si sterilitas annoz incessit hoibus, commode propulsat.Interdum significat ingredior. Idem li.iii.Et cum autumnus incesserit, antequam frigus cacumina adurat,omnia folia decerpere expediet.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Incertus,dubius,Plau. in Pseud. Certa amittimus, dum incerta petimus.

Incerto.as incertū seu dubium reddo. Idē in Epi. Longa dies meū incertat aīum. Componit ēm ex in, & certo, qđ est in aīo. Nam cū qs dubitat,secum aīo certat.

Incerno.is.sicut & cerno scat cribro. Vñ Incerniculum.

Incernicula cribri,qbus fruměta purgant,anteq̄ molantur. Pli.li.viii. Decretū fecere,quo caueret, ne frumětarii negociatores ab incerniculis eū arcerēt. Cato. Cribrū unū,incerniculū unū,securim unam,scamnū unū.

Incestus.us.& incestum.sti.usu dī flagitium ī affines admissum,ex in & cestus,quasi sine cesto.i.uinculo,ut Lactan.grāmaticus super li.ii. The.testatur. Cestus aūt est cingulum Veneris,quo utebatur ad honestas nuptias, quasi cui cestus nō fuerit adhibita. Ideo īcestum dī qđ a sacrato illo Veneris cingulo non fertur. Hac ēm cinctura coniuges deuinciri putarūt,uti cōcordes in uita uiuerent. Mar. Sume citheriaco medicatum nectare cestos. Vinxit amatorem baltheus iste Iouem. Serui. docet incestum esse quancūq; pollutionem, & incestū hominem,quem ecclesiastici scriptores incestuosum appellant. Apul. Illum incestum paterno thalamo, illum parricidam fraterno exitio.

Incestus.a.um.idē est, qđ pollutus. Prop. Scilicet incesti meretrix regina canopi. Aliqñ dī impius & sacrilegus. Clau.li.de rap. Cur impia tollis Signa? qđ incestis apis tiranibus auras. Fit aūt a græco. Nā facinus illi uocant aniceston. Alii cū luctatio & cesto cīguli gñe deducūt.

Incestuosus,qui incestum cōmisit,qui & incestus dī.

Incesto.as.polluo. Sue. in Ti. Triplici serie cōnexi inuicē incestarent. Vir. Totamq; incestat funere classem.

Incendo.is. Vide in dictione Gaudeo.

Incido.is.pe.cor.significat super,siue inter cano. Proper. Seu uarios incinit ore modos. Gel. Creditum hoc est a plerisq; ischiadici,cum maxime doleant,tum si modulis lenibus tibicen incinat,minui dolores. Hinc fit frequentatiuum incanto.as. de quo supra.

Incentio.onis.cātio,seu cātilena. Gel. docet plurimis hominum morbis medicinā fuisse incentiones tibiaq;.

Incētiuus.a.um.pe.pro.ut tibia incentiua, apud Var.q̄ a dextera canit,sicut succentiua,q̄ a sinistra succinit.

Incentiuum ab incendo dicitur incendium. Vnde dicimus aliquid incentiuum esse uitiorum.

Incito.as.pe.cor.frequentatiuū est uerbi incio.is. Cio uero cōmoueo scat. Incitare ergo,est frequenter, seu ualde intusue citare. Vñ & p irritare,& puocare sumit.

Incitabulum,incitamen,& incitamentum, idem significant. Gel. Fomes,atq; incitabulum uirtutis.

Inciens dī ppinqua partui,q̄ fœtus eius sit incitatus.

Incitas pe.cor. quasi paupertas,& indigitas. Plau. Profecto ad incitatem lenonē rediget,si eas adduxerit.

Incitega pe.pro.machinula,in qua amphora uini cōstituebat,vñ uina subinde in conuiuia subministrarent.

Inciuilia uerba appellat Gel. petulantiora, nihil prorsus habentia ciuilis modestiæ.

Includo.is.pe.p.intus claudo. Vir. inclusos utero danaos.

Incipio.is.pe.cor.ex in & capio,significat inchoo. Vñ inceptum,qđ & cœptum dī,uocaturq; uerbum famulatium, qa infinitis,cum quibus iūgitur,famulari uideatur. Seruat ēm eoz constructionem, ut incipio timere deum. Tu incipis esse probus. Ille incipit doceri a preceptore. Illum icipit tedere laboris. Potest tñ esse finc infinito. Plau. in Cap. Quandiu id factū est? hic annus incipit uigesimus. Aliqñ cum ablto ponit. Pli. lib. xiiii. Vñ aūt potius incipiemus,q̄ a uitibus. Sūt & alia famularia.s.desino,uolo,possū,debeo,queo,soleo,consuesco audeo,quæ etiā sine infinito esse possunt,ut audeo magnum facinus,possum mlta & hmōi. Iuue. Aude aliqd breuibus gyaris & carcere dignum, Si uis esse aliquid.

Incepto.as.frequentatiuum ab incipio.

Inclamo.as.pe.pro.contra clamo,& cum clamore reprehendo. Plau. in Asi. Nimis ægre risum continui,ubi hospitem inclamauit, qui se absente mihi fidem habere noluisset. Cice. in Bruto,cum dtō. Metuo uero mihi inclametis.i.reprehendatis. Aliqñ inclamare ē maledictis & conuiciis insectari,reprehendere. Plau. in Sti. Tuos inclama.tui delinquunt. Oui.li.ii.de Fast. Fit sonus,inclamat comites,& lumina poscit. Aliqñ intro uocare. Vale. Maxi.li.i. Perterritus deinde tam tetro uiso, & noue horrēdo,seruos inclamauit,sciscitatusq; est,si quē talis habitus,aut intrantē cubiculū,aut exeuntē uidissent.

Inclementia duritas. Virgi. Verum inclementia diuum Has euertit opes. Huius contrarium est clementia.

Inclementer,dure,aspere. Plau. in Amphi. Itemq; hic iam in me inclementer dicit,atq; id sine malo. Liui. lib.iii. Quæso inquit Appi primum ignosce patrio dolori, si quid inclementius in te sum inuectus.

Inclino.as.pe.pro.inflecto. Iuue. Atq; ipsos etiam inclinare maritos. Vnde inclinatus, pro profundo ponitur Ambro. Dum inclinatissimos aquarum gurgites scrutor,aerios non respexi uolatus.

Inclytus pe.cor. cū ypsilo, idē est qđ glorios. Cōponit ēm ex ἐν & κλυτὸς, qđ clarum significat,& glorios.

Incoctile pe.cor.æneū uas,in quo stagnū liqfactum delibutū est,ut eduliis saporē gratiorē reddat. Pli. Album plumbum incoquit æreis opibus galliaq; inuēto,ita ut uix discerni queat ab argento, eaq; incoctilia uocant.

Incœnatus,nō cœnatus,q̄uis incœno.as.nō legat. Cato de re ru. Bibat aquā mulsam,cubet incœnatus, postea mane bibat succū. Plau. in Pseu. It incœnatus cubitū.

Incœnis etiā dī sine cœna. Plau. Cupiūt extrudere incœnem ex ædibus,ut ipsæ solæ uentres distendant suos.

Incogitans,temerarius, improbus,nō cogitās. Teren. in Phor. Qđ nisi fuissem incogitans, ita expectarē,ut patruit. Et itemq;, Adeon te esse incogitantem, atq; imprudentem Phedria,ut phaleratis dictis seducas me?

Incogitabilis,qui non solet cogitare, cum quid regerit Plau. in Mili. Te obsecro p deos atq; hoīes. Et infra. Nunc demum scio me fuisse excordem,cæcum, incogitabilem. Lact.li.i. Qui deos colunt interdū uideri solent,tam cæci,tam incogitabiles, tam excordes. Dicitur etiam passiue de re,quæ non cogitatur,sicut actiue de homine qui non cogitat.

Incognitus,non cognitus. Salu. in Iugur. Ne quid de absente incognita causa statuatis.

Incolo.is.pe.cor.intus habito. Cice.lib.i. Tusc. Vbi sunt ergo ii,quos miseros dicis,aut quem locum incolunt? Hinc incola,incolæ,sicut ab accolo accola, quæ sic ab inuicem separantur,q̄ accola sit,qui ad aliquem locū idest, iuxta aliquem locum habitat. Liui. lib.i. Pastor

accola eius loci nomie Cacus, ferox uiribus. Nec refert in suo an in alieno, ut accola Vulturni, accola Padi. Vir. li. vii. Amnisq; uadosi Accola vulturni. Incola uelto qui in aliena, uel urbe uel republica habitat, quasi ciuis aut municeps. Pli. Quod eoꝝ montium incolæ facere consueuerunt. Cice. lib. i. offi. Peregrini & incolæ officium est nihil præter negotium suum agere, nec esse in aliena republica curiosum. Aug. in psal. expositione. Incolere peregrinari est. Incolæ dicũtur, qui habitant in patria nõ sua. Pompo. iurisconsultus scribit incolam esse, qui in aliqua regione domicilium cõtulit, quem græci paroecon appellãt, nec tñ qui in oppido morantur incolæ sunt, sed qui etiam in alicuius oppidi finibus, ita agrum habẽt, ut intra eum se quasi in aliquam sedem recipiãt. Accipitur q̃q; pro colono. Ouid. Incola captiuo quæ boue uictor arat. Clau. Ditior oblatas mirabitur incola messes. Inquilinus, quasi aduena est & peregrinus, qui in alienas ædes, alienaq; prædia ex conducto habitat, siue in urbe, siue ruri. Cice. in Phil. At uero te inquilino, non domino, personabant oñia uocibus ebriorum. Vnde inquilinus probri, uel odii causa quis appellatur, quasi domum propriã non habeat. Salu. M. Tullius inquilinus ciuis urbis Romæ. Qui autẽ inquilinis cœnacula locant a iureconsul. dicuntur facere cœnaculariam. Ponitur tamẽ quãdoq; pro habitatore. Aug. li. v. confes. Congregatis inquilinis fori, tanquam furem manifestum se comprehendisse gloriantur. Mar. Vicinus Nouio, uel inquilinus sit, si quis Nouium uidere non uult.

Incola. æ. pe. cor. Vide Incolo. is.

Inchoo. as. fit a choum, quod mundum signãt. Vñ subtractum est inchoare pro incipere. Vir. Te sine nil altum mens inchoat. Q̃q; pficere. Idem li. vi. Tũc stygio regi nocturnas inchoat aras. Mar. Capel. Neutrũ ptulit cum ait, India ab Emodis montibus inchoat.

Inchoatiuus. a. um. Vnde inchoatiua uerba uulgo dicta sunt a Prisciano quæ in sco desinunt. Sed hæc augmentatiua magis appellare libet, quoniam augmẽtum nõ inchoationem significẽt, ut calesco, frigesco, quorum alterum significat calidus fio, altẽ; frigidus. Aliquando tamen comparatiue. i. maiori cum augmentatiõe sumuntur, ut Qui sordet sordescat adhuc, ideſt, sordidior fiat. Virgi. Sin in processu cœpit crudescere morbus. Vbi Serui. exponit crudescere ualidior fieri. Idem. Ægrescitq; medendo. Exponitur inter medendum fit ægrior. Et illud Lactan. Ne si nostra inualuerint. i. ualidiora fiant. Aliquãdo comparatio apponitur. Terẽ. in Heau. Nã mihi quotidie augescit magis de filio ægritudo. Vir. lib. vii. Quam magis effuso crudescunt sanguine pugnæ. Quod aũt significent incrementum interpretum, autoritatemq; idoneoꝝ autoritate simul, & ratione probandum duxi. Nonius in priscis dictionibus. Albicatur, candidatur exalbescit. Purpurascit, purpureum fit. Cice. lib. ii. Aca. Quid mare nõne cæruleum? aut eius unda, cum est pulsa remis purpurascit. Nigidius. Dicemus, quæ uetustate deteriora fiunt, uetustescere, inueterascere, quæ meliora. Dona. in Hecy. prolo. Nouas qui exactas feci ut inueteresceret, ait. Inueterescerent in consuetudinẽ uenirent, spectarent, amarentur. Et in Andria. Vah perii, hoc malũ integrascit, exponitur, Integratur, qd est instauratur. Similiter apud Vir. li. ii. Geor. Æraq; dissiliunt uulgo uestesq; rigescũt. Ser. Rigescũt durãtur. Fest. Remorbescat in morbum recidat. Et obherbescere, herbam increscere. Cic. li. iiii. Tuscu. Deferuescere, pro decrescere exponit. Aut rogandi, inquit, orandiq; sunt, ut si quam habent ulciscendi uim differant in tempus, dum deferuescat ira. Deferuescere autẽ decrescere significat ardorem animi inuita rõne excitatum. Ex quo illud laudatur Archytæ, qui cum uillico factus esset iratior. Quo te modo, inqt accepissem, ni iratus essem? Idem pro Marcello. Nihil opere & manu factum, quod non aliquando conficiat & consumat uetustas. At uero hæc tua iustitia, & lenitas floreſcet quotidie magis. Quis interpretetur, ut floreſcet, incipiat florida fieri, cum quotidie Cæsaris lenitas magis florida fieret? Si quotidie magis id fiebat, profecto ista continuatio dierum, dum hoc fieret, iam ab initio rem inchoatam semel fuisse, non quotidie incipi aperte demonstrat. Similiter Terẽ. in Heau. Nam mihi quotidie augescit magis de filio ægritudo. Cice. in Cato. Ita sensim sine sensu ætas senescit, nec subito frangitur, sed diuturnitate extinguitur. Si ætas sensim senescit, an sensim incipit semper senescere, si ita est, ergo plus millies ista inchoatio fiet, Et sic totiens desinet fieri senex, quotiẽs sensim senescet. Sed quoniam ab initio, quo cœpit senex fieri, nunquam omnino desiit fieri senex, patet, q senesco significat senex fio, non incipio fieri senex. Simile est illud Lactan. li. vii. Quos autem morbus interemit spiritum diutius exhalãt, ut paulatim frigescentibus membris anima effletur. Ambro. lib. Hexa. de Phœnice aue inquit. De cuius carnis humore uermis exurgit, paulatimq; adolescit, ac processu statuti tẽporis induit alarum remigia. Pli. quoq; lib. xxi. de ortu rosæ, paulatim inquit, rubescẽs dehiscit Quo pacto rubescens significare potest, incipiens fieri uel esse rubra, si paulatim rubescit, nunquid totiens incipit esse, uel fieri rubra, quotiens paulatim rubescit? Si ita est, quod tamen nõ est, totiens quoq; necesse erit eam desinere fieri, uel esse rubrã, ut possit incipere fieri uel esse rubra. Sed non recte dicere possumus incipit esse, uel fieri rubra, cum iam mediocriter uel parum rubra facta sit. Qua propter in buco. Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. Dicit Ser. Nemo unam & eandem rem sæpe inchoat, Hoc est non dicitur inchoare quando id prosequendo sæpe facit. Quod idem Pli. lib. xxxi. ostẽdit. In Sicilia quidem circa Messanam, & Mylas hyeme in totum arescunt fontes æstate exundant. Si in totum hyeme arescunt, certe nõ partim sicantur, ut inchoatio arescendi ex parte intelligi possit. Præterea si ista uerba inchoationem significarent, qd opus esset poetas, oratores, historicosq; illis uel cœpi, uel incipio addere. Non enim putandum est, tam excellentes uiros temere, sed consulto id effeciſſe, nulla eos præsertim urgente causa. Iungimus autẽ hæc duo istis uerbis in sco, terminatis, sicut & aliis, cum aliquid inchoari significare uolumus, quæ ex hoc potissimum inuenta esse intelligimus, ut prædictis uerbis & omnibus aliis iungi possent, cum in eis inchoationem designari necesse foret, quod non fieret, si ex se inchoationem significarent. Quare Vir. dixit. Sin in processu cœ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pit crudeſcere morbus. Colu. lib. vi. Decimo tamen an no tempora cauari incipiunt, & ſupercilia, nonunq; ca neſcere, & dentes prominere. Et li. vi. Cytiſum, cum ari dum facere uoles, circa menſem ſeptembrem ubi ſe/ men eius grandeſcere incipiet cædito, pauciſq; horis, dum fraceſcat in ſole habeto. Et li. xii. Oleum fit opti/ mum ex uaria oliua, cum incipit nigreſcere. Itex ibi. Atq; conualeſcere cœperũt, adiecta humo, incremen/ ta eox proſequenda ſunt. Et rurſus. Non ante legendũ eſt, q̃ cum matureſcere cœperit. Cato de re ruſt. Et ubi primum incipiunt hiſcere. tum legi oportet. Pli. li. xi. Et cum mella cœperint matureſcere, abigunt eos. Idẽ lib. vii. Samara colligẽda eſt circa Martias Kalen. cum flaueſcere ĩcipit. Cæſar in Com. Cum matureſcere fru menta inciperent. Lactan. lib. iiii. Cum primum ado/ leſcere cœpit. Et lib. vii. de Roma loquens. Cunq; eſſet adoleſcentia eius fine punici belli terminata, tum de/ niq; confirmatis uiribus cœpiſſet iuueneſcere. Hiero. lib. i. Regum. Et cum de nocte ſurrexeritis, & cœperit illuceſcere pergite. Gel. Iam enim fama uirtuſq; fœli/ citatis romanæ apud exteras gentes eniteſcere incep/ rabat. Cice. de natu. deox. In his animantibus quæ la/ cte aluntur, omnis fere cibus matrum lacteſcere inci/ pit. Et alibi dixit orationem ſuam caneſcere cœpiſſe. Saluſt. in Iugur. Sed ubi dies clareſcere cœpit. Idem in Catil. Poſtq̃ diuitiæ honori eſſe cœpere, & eas gloria imperium, potentia ſequebatur, hebeſcere uirtus, pau pertás probro haberi, innocentia pro maliuolentia du ci cœpit. Hæc extrema a me poſita ſunt propter non/ nullos, qui inter doctiſſimos habiti ſunt, aſſerentes uer ba in ſco, finita raro & in licentia latini ſermonis iun/ gi cum uerbo incipio, cum & alia permulta reperiant, quæ prætermittenda duxi, ne in maius q̃ par ſit uolu/ men excreſceret. Quieſcant igitur oñes, qui ea uerba inchoatiua appellari uolunt, qñ tot tantorũq; interpre tum atq; autox ſententiis refragari non licet. Forman tur hæc uerba ut plurimũ a uerbis neutris ſecundæ cõ iugationis, a ſecũda pſona iũcta coſyllaba, ut albeo. es. albeſco, caleo. es. caleſco. Quædã tñ ab actiuis, uel neu/ tris tranſitiuis deducunt, quæ paſſiuam nihilominus ſi gnificationem innatam habent, ſicut illa quæ a neu/ tris ſecundæ cõiugationis ſunt, ut augeſco ab augeo, integreſco ab integro, ſaneſco a ſano, a ine mutata. Siccеſco, curueſco, molleſco, marceſco, matureſco, hila reſco, graueſco, grandeſco, quæ tam & ſi a nominibus uenire poſſe uideant, tamen a uerbis eox, uel actiuis, uel neutris tranſitiuis, ferme omnia uenire magis cre/ do. Quædam uero a nominibus formari conuenit, ut miteſco, dulceſco, crudeſco, & ſterileſco, lapideſco, rare ſco, crebreſco, Sunt etiam quædam ambigua & uaria, quæ ſignificationem paſſiuã habent innatam, & a neu tris ueniunt, & nihilominus etiam actiuam habere re/ periuntur, ut horreſco, perhorreſco. Vir. Nec tu menſa rum morſus horreſce futuros. Alia ſunt, quæ primiti/ uorum ſignificationem habẽt, ut labaſco, extimeſco, pertimeſco, abhorreſco, dormiſco, præſentiſco, conti/ ceſco, præſciſco, reſciſco, aſciſco, & conſciſco, & ſi qua ſunt alia. Alia terminãtur in ſco, licet non ſint deriua/ tiua, ut poſco, diſco, gliſco, oſſuſco, ineſco. Sciendũ etiã tp hæc uerba de qbus agimus hñt ptñ pfectum, q̃uis multi negent, ſed fallunt, qñ cum primitiuis eorũ aut ea cõia hñt, aut certe mutuo ab illis accipiunt, qđ Priſcia. in uerbis aſciſco & deſciſco non diſſimulauit. Aſciſco inquit, aſciui, aſcitum. Deſciſco. iui tum. Vbi Li ui. exemplum ponit. Deſcitum a Romanis. Poſtea ue/ ro ſubdit. Et notandũ q̃ ab inchoatiuo ſciſco, aſciſco, & deſciſco, compoſita primitiui ſcilicet ſcio habuerũt præteritum. Secundum uero rectam proportionem debent eox quoq; præterita aſcio, & deſcio eſſe. Ecce Priſcia. dedit ptñ primitiui aſciſco, & deſciſco, Incho/ atiuum ſciſco appellans, cum tñ inchoatiuum nõ ſit, neq; habeat ſignificationem uerborum i ſco deſinen/ tium. Diomedes quoq; ptñ oſtendit, adoleſco inquit, adoleui facit. Virg. Mox cum matura adoleuerit ætas. Colu. li. ii. Sed hoc idem ſemen Ciliciæ Sytiæq; regio/ nibus ipſe uidi menſe Iunio Iulioq; conſeri, & per au/ tumnum cum permaturuit, colligi. A permatureſco eſt, ſignificat eñ permatuę factum eſt. Et li. x. At circa Kalendas Martias locis apricis licet porrum, ſi iam in granduit, tranſferre. Ab ingrandeſco eſt, nõ ab ingran deo, quod neſcio ſi inueniat, nec ſi inueniret, ab eo eſſet qui a ingranduit, grande factum eſt ſignificat, nõ autẽ grande fuit, quod ſignificaret, ſi ab ingrãdeo eſſet, ſed ſenſui non conueniret. Salu. Hi poſtquã conuenerunt in una mœnia, diſpari genere, diſſimili lingua, alii alio more uiuentes, incredibile memoratu eſt, q̃ facile coa luerunt. A coaleſco quod concreſco ſignificat eſt, non a coalo, q̃ ſignificatio actiua repugnaret ſenſui ora/ tionis. Lactan. li. v. Quinimmo, ſi qua illis fiducia eſt, uel in philoſophia, uel in eloquentia, arment ſe, ac re/ fellant hæc noſtra, ſi poſſunt, congrediantur cominus, & ſingula quæq; diſcutiant. Decet eos ſuſcipere defen ſionẽ deorum ſuox, ne ſi noſtra inualuerint, uti quoti die inualeſcunt, cum delubris ſuis, ac ludibriis deſeran tur. Inualuerint ualidiora fiant, ab inualeſco, qñ ſub/ ditur, ut quotidie inualeſcunt. Quintilia. li. v. inſti. ora. Iam illa flãma, quæ magna congerie conualuerat, di/ ductis quibus alebatur cõcidet. Significat cõcreuerat, ſiue ualida facta erat, non ualida fuerat, a conualeſco eſt, non a cõualeo. Peccauit interpres noſtri tpis, cum inquit. Surdaſter, qui parum audit, hinc obſurdeo. Ci/ ce. li. vi. de Rep. hoc ſonitu omnes fere completæ aures hoím obſurduerunt. Hic obſurduerunt ſignificat ſur/ dæ factæ ſunt ab obſurdeſco. Non aũt ſurdæ fuerũt ab obſurdeo, quaſi non amplius ſurdæ tunc forent. Hoc modo oĩa præterita perfecta eiuſmodi interpretanda ſũt. Et ſi ambigua uidebunt, diſquirendũ erit, an a pri mitiuis an a deriuatiuis ueniãt, qđ ſignificatio, & res de q̃ tractabiť cõmonebũt. Pñt nihilominus ſic diſcer ni. Vt ſi dicam Canui, pro canus factus ſum, tunc a ca neſco erit. Si uero dixero Hæc ueſtis canuit, pro cana fuit, quæ amplius cana non ſit, ut ſi eã pullã feceris, tũc a caneo erit. Similiter hæc arbor floruit, ſi de tpe quo florida fuit loquar, tũc a floreo erit. Sin eam floridam factam eſſe itelligi uoluero, a floreſco ſumeť. Hoc eñ florida facta eſt ſignificabit. Illud uero florida fuit. Nã q̃ ipſa primitiua, quaſi rem perfectam in ſe habent, ut floreo, quod floridus ſum, ſiue in flore ſignificat, Ideo in præterito eius florui, illa huiuſmodi perfectione ca ret, qñ ptñ eſt, eo q̃ tunc florui in flore fui ſignificat, &

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

non est amplius floridus. Deriuatiua uero, ut floresco rem imperfectam demonstrant, q̃uis augmẽtatiuam uim habeant i. floridus fio. Ideo illam in ptõ pficiunt, ut florui i. floridus factus sum, & eam tunc pfectam in se habere declarant. Ascen. Satis psuasum mihi est per Laurẽ. Val. (cuius autoritatibus p̃sens autor plærunq; innitit, licet eius nomen fere supprimit, nisi ubi perperam præcepisse putat) uerba in sco, aut pro primitiuis suis poni, aut intrinsecam significare passionẽ, neq; præteritoꝝ significatione carere, sed uoce propria, quã a perfectis mutuant. Verum argumentum illud, quo uterq; conuincere nititur, non connotare inceptionẽ, eo q̃ uerbo inceptiuam uim habenti iungant, non uidetur mihi satis ualidum, cum etiam uerbum incipio possit geminari. Vt siqs ab hostibus, aut alioquin interpellatus sæpe opus aliquod incœperit. ut uerbi gĩa urbis ædificationẽ semel incœperit anno millesimo, atq; itez millesimo quinto, & rursum millesimo sexto &c. neq; perfecerit, dicã eum incepisse incipere urbis ædificationem anno Mil. &c. Vnde etiam fieri potest ut q̃ fordescit. i. incipit esse fordidus, fordescat adhuc. i. incipiat esse fordidior, nõ fordidus. Veruntamen in Vallæ sententiam non pedibus modo, sed uel uerbis eã. Si qs aũr mihi auscultare uolet, omnia a uerbis deducenda putabit. Sed quia primitiua sæpe in usu non sunt, a nominibus deducta uidentur, ut igneſco, nã igneo in usu non est, ab igne nomine deductum putes, sicut saneſco, ab inusitato uerbo saneo, quod esset sanus sum, facturn censeam, cum sano sit sanum facio &c.

Incolatus. us. ipsa habitatio, seu tempus, quo quis in aliquo loco habitat, ut inde discessurus sit, ut Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est.

Incolumis pe. cor. Vide in dictione Columis. Vnde incolumitas, quæ est (ut inquit Cicero) salutis tuta atq; integra conseruatio.

Incomitatus participiũ cõpositum, ex in, & comitatus, licet incomitor non legat. Amb. Est itaq; fortitudo uelut excelsior cæteris, sed nunq̃ incomitata uirtus.

Incommodo. as. pe. cor. noceo, siue damnum infero. Vide in dictione commodo. Aliquando ponitur pro simplici commodo. Apul. Furatrinæ coniugalis incõmodaret rudimentum, ideſt commodaret præberetq;.

In commune æqualiter, in æquali. Teren. in Andria. Id te oro in commune ut consulas.

Incongelabile, qd̃ nõ põt cõgelari. Gel. Cur fluuioꝝ, & fontium aquæ gelu durent, mare oẽ incõgelabile sit.

Incomprehensus, non comprehensus. Lactan. lib. iii. Intellexit nullo humano studio posse ad sapientiam peruenirĩ, & ideo non oportere incomprehensæ, atq; imperfectæ rei perfectum nomen imponi.

Inconciliari, accusari, in concilium uocari. Plautina dictio quemadmodum inforari. i. in forum uocari.

Inconcussus, qui non cõcutitur. Lactan. li. ii. de ira dei. Pronus est lapsus, & facilis ad ruinam, nisi pedes inconcussa stabilitate figantur.

Inconcinnus, per duplex nn, incongruus: Cinnus enim plurimorum commixtio est.

Inconditus pe. cor. ex in, & conditus, quod a condo fit, idem est quod inornatus, incõpositus. Li. li. iiii. Cossus spolia opima regis interfecti gerens, in eum milites carmina incõdita æquãtes eũ Romulo, canere. Spoila in æde Iouis feretrii, ppe Romuli spolia, q̃ prima opima appellata sola ea tempestate erãt, cũ solẽni dedicatiõe dono fixit. Cice. lib. i. offi. dicã, ut potero, incondite fortasse, sed tñ ut res possit ĩtelligi. Eius simplex, ptulit Plau. in Am. Magis iam faxo dices, postq̃ in cunis cõditus est. Interdũ inconditũ etiam qñq; ponit pro inconscripto. Salu. in Iug. At illi quibus uires aderant, ruere cuncti ad portas incondita tenere.

Inconditus, pe. pro. nõ conditus, quod a condio fit, idem est quod insipidus.

Incõsultus nomẽ sumit pro imprudẽti, & quasi nulli⁹ cõsilii. Ci. pro Deiotaro. Homo incõsultus, & temerarius hæc nõ uidebat. Quinti. O inconsultã, & muliebrẽ semper amentiã, id est imprudentẽ, & incõsideratã. Sal. Incõsulte, ac ueluti p dementiã cũcta simul agebat. Quãdo uero participiũ est accipit pro eo, a quo consilium nõ est petitũ. Var. Et eñ inscio, atq; incõsulto dño serui sæpe ex agro discedũt. Sic dicimus incõsultus medic⁹ ad ægrotũ uenit, id est a quo consiliũ nemo petit. Interdum accipit pro eo qui cũ quæreret consilium, non accepit quasi pro indigno habitus. Virg. Inconsulti abeunt, sedemq; odere Sibyllæ.

Inconsultus, tus. Pro inconsultatione. Plau. in Tri. Quia rure dum sum ego unos sex dies, me absente, atq; insciente, incõsultu meo, ædes uenales hasce inscribit Iris.

Inconsutus, pe. prod. non consutus. Hie. ad Eustochium Consuant tunicas, qui incõsutam desursum tunicam perdiderunt, quos uagitus delectat infantium.

Inconsutilis, pe. cor. non consutilis, ut uestis inconsutilis, quæ simul sui non potest. Euange. Erat autem tunica inconsutilis, & cætera.

Inconsyderatus, qui non consyderat. Lact. li. i. Nemo est tam incõsyderatus, qui nõ intelligat fuisse mortales.

Incoxo, as. in coxam sedeo. Pacu. Adeo incoxanti mihi pes obstupuerat.

Incredibile, non credibile. Teren. in Phor. Incredibile est q̃tum herum anteeo sapientia. Et incredibile dĩ maximum, quod uix credi possit. Item in eadem. Quia præter spem, atq; incredibile hoc mihi obtigit.

Increpo, as, pui. itũ. pe. cor. ſcat ſono. Virg. li. viii. At tuba terribilẽ sonitũ procul ære canoro Increpuit. Hie. in li. Nume. sine actõ dixit. Cũq; increpueris tubis cõgregabit ad te omis turba. Idẽ sine aliquo casu a parte post. Si aũt prolixior, atq; cõcisus clangor ĩcrepuerit, mouebũt castra primi. Dicimus ergo tuba crepuit sonũ. Tuba, siue sonus increpuit, & ego increpui tuba. Per trãslationẽ increpare ponit pro reprehendere, sed cũ crepitu, & uerborũ, pedumue strepitu, hoc est cõtra aliquẽ crepando, & strepẽdo insurgere, sed tunc increpui, & increpaui præteritũ facit. Hiero. in Gene. Et increpauit eum pater eius. Idem Increpuerũt me renes mei. Itẽ pro incitare. Turpil. Age tu hymenæum increpa.

Increpito, as. frequentatiuum. Virg. lib. x. Hostis amare quid increpitas.

Increatus, non creatus. Lactan. li. i. Vnus deus, qui solus principatur, isq; amplissimus increatus.

Increſco, is. ualde, siue magis creſco. Liui. lib. i. Carcer ad terrorem increscentis audaciæ media urbe iminẽs foro ædificat. Quin. li. viii. Hoc genus increscit, ac fit ma

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nifestius,si ampliora uerba cũ ipis nominibus,pro quibus ea posituri sumus conferant,ut Cice.in uer.Nõ eñ furẽ,sed raptorem,non adulterũ,sed expugnatorẽ pudicitiæ,non sacrilegũ,sed hostem sacrorũ,religionũq; nõ siccariũ,sed crudelissimũ carnificẽ ciuiũ,sociorũq; in uestrũ iudiciũ adduximus. Illo.n. modo ut sit multum,hoc etiam plus ut sit efficiẽ.

Incrementũ,ab incresco.Quĩ. Quatuor tĩ maxime generibus uideo cõstare amplificationẽ,incremẽto,cõparatiõe,rõcinatiõe,cõgerie. Incrementũ est potẽtissimũ, cum magna uidenẽ etiam quæ inferiora sunt.

Incubo,as.pe. cor. & incũbo,is. ambo a cubo cõponunẽ, Primũ seruat analogiã sui simplicis,ut sit semp primæ cõiugationis.Alterũ recipit m.& trãsit ad tertiã,ambo tĩ incubui,& supinũ incubitũ faciunt,& significatiõe conueniũt. Est autẽ incubare instare,inniti,insistere,inhærere,& dtõ semp iungiẽ. Vir.Põto nox incubat atra. Quin. li.x. Qui aũt sciuerit quo quæq; sint modo dicẽda, nisi tanq̃ in procinctu paratã quidẽ ad oñes casus habuerit eloquentiã,uelut thesauris clausis incubabit. Cice.in Timæum Platonis.Qui oñis animãtes cõplectiẽ, is nõ potest esse cũ altero.Rursus.n. alius animãs, qui eũ cõtineat,sit necesse est.Incubam⁹ ensi,terræ,mari,pellibus,spongiæ,cardini,& sibibus,quæ subiectæ,aut obiectæ rei ꝓportionẽ habẽt. Papi. Et festinãtia sistens Fata salutifero mitis deus incubat angui.Incubare etiam quenq̃ Ioui dicimus,pro eo quod est apud Iouem. Plau.in Cur. Namq; te incubare satius fuerit Ioui, qui tibi auxilio in iureiurando fuit.Simile huic fere uerbũ uideẽ incũbere,innitiq;. Pli. Cœlũ inquit cardini suo.i. terræ incũbit.Aliubi terræ ait oĩa inniti.Qñq; incubare,ex ui ꝓpositionis in significat intus siue sup cubare. Cubare eñ dormire,siue quiescere,stare,cõsistereq; significat.Vñ Plau.in Cas. Est ei quidã seru⁹,qui in morbo suo,ĩmo uero in lecto,ne quid mentiar,incubat,& iterũ.Qñq; ego eã mecũ rus uxorẽ adduxero,ruri incubabo usq; in præfectura mea.Cato de re rus.Primus cubitu surgat,postremus cubitũ eat.Colũ.li.viii.Vt semp q̃ aridissimis filicibus,uel culmis stabula cõstrata,quo purius,& mollius incubent,id est supercubẽt, dormiãt, aut quiescãt. Incubare etiã dicunẽ ii qui in templis deorum noctẽ perpetẽ uigilãt ad accipiẽda respõsa. Plau. ĩ Cur.Incubare te satius fuerat Ioui, qui tibi auxilio ĩ iureiurando fuit.i.apud Iouẽ. Vir. Pellibus incubuit stratis somnosq; petiuit.Rursus incubare dñr gallinæ,cum oua fouent.Lactan.li.de opi.Nidos aut luto ædificant, aut uirgultis,& frondibus cõstruũt,& ciborũ expertes incubant ouis.Pli.li.x. Oua ĩcubari infra decẽ dies ædita utilissimũ.uetera, aut recentiora infœcunda.Var. actõ iunxit.Negant inquit plus xxv.oua incubare. Aliquãdo significat occupare,possidere,amplecti,fouere, obtinere,habitareq;.Apul.li.vii. Tabernulã quandã uitatis maris fluctibus incubabat. Macro. de Dionysio. Siculæ incubator aulæ.Qñq; stare,cõsistere. Vñ Græci statum cœli,positumq; syderũ in thematibus ἐπωχὰς appellant.Pli.lib.ii.Si una omnes incubarẽt.Interdum significat curã habere.Trasslatio ab auibus quæ incubatu fouent oua,& excludũt fœtus.Apuleius lib.iii. Aureos folles incubabat.Aug.li.ii.de ordine dtõ iunxit.Defossæ pecuniæ incubat macer & scabiosus fœnerator.

Incubitus.us.Plini.Quædam autem citra incubitũ spõte natura gignit.

Incubatio,idem quod incubitus,id est incubandi actio Pli.Raro incubationis noxia.

Incubones dñr,qui thesauris inuigilãt,cum tñ mediocritas in rebus hũanis sit optima,vñ Theognis Megarẽs, μηδὲ ἄγαν ὠφέλλειν, πάντων μέσ' ἄριστα, καὶ οὕτως κύρῃ ἕξεις ἀρετήν, ἣν τε λαβεῖν χαλεπόν.

Incũbo,is.datiuo similiter iungiẽ,& duo significat.l.obnixe operã do alicui rei,ut Incũbo studiis.Et inhæreo. Virg.Incumbẽs tereti damon sic cœpit oliuæ. Pli.lib. i. Nãq; in illo caua in se conuexitas uergit,& cardini suo,hoc est terræ undiq; incũbit.Frequẽter etiam actõ mediãte ad uel in,ut a Cice.fere semp usurpaẽ.Pergite inquit adolescẽtes,& in hæc studia,in quibus estis incũbite.Et alibi.Quare incũbam⁹ ad illa præclara studia. Nam cũ operi alicui faciũdo incũbimus toto pectore,significaẽ diligẽtia & conatus. Similiter cũ accurati us quid mente agimus,incũbere dicimur. Plus tamen inesse uideẽ actõ,cũ in,q̃ datiuo,quasi sit inniti,uel insistere cõtra,siue sup,in quo designaẽ quid arduum,uel mirabile,uel onerosum. Et hoc ex ui præpositionis in accusatiuo iunctæ,ut Cice.pro Corne.Balbo,mirabile a se factum fuisse declarat,cum ait. Hoc siue meum,siue Reipu.fatum,ut etiã in me unũ oñis illa inclinatio cõmuniũ temporũ incũberet.onerosum ,seu arduum ut idem Cornificio.Te tamẽ hortor,ut oñi cura in rẽpũ.incumbas,hoc est sustentandã ,siue tuendam,quod difficillimũ erat. Quare si dixero.Incumbo in remos, maior nixus in illos designatur,q̃ incũbo remis ,ut sit, incumbo in remos,quasi totis uiribus, brachiis innitor cõtra,siue super remos.Vnde Hiero.usus est præpositione sup ad Damas.papam.Incubuit super collũ,Aliqñ uero in hmõi forma significat irruo. Cice.pro Plãcio.Potius q̃ ab ipis,qui in teipm incubuerũt,te depulsum putas.Quin.li.v.Et fluctus esse,cum magna uis uẽti in mare incubuit.Virgi.tũ dtõ iũxit.Incubuere mari,cũ tñ irruo actm̃ poscat cũ ꝓpositione in. Teren. in Adel.Fores effregit atq; in ædes irruit alienas.Incumbo aũt ad studia significat,animo & opera intẽdo,siue innitor ad studia,ut Cice.pro Pompeio. Quare uidete ne dubitandũ uobis sit oñi studio ad bellum incũbere.Aliqñ post actm̃ adhibeẽ adiectiuũ, ut effectus rei,q̃ desyderatur,demõstretur,ut idem pro L.Sylla.Neminem ex illo honoris gradu, qui nõ oñi studio, uirtute, auctoritate incubuerit ad Rempub.cõseruandã. Si uero nõ ponit adiectiuũ,tũc subintelligiẽ, ut sit incũbere ad bellũ. s. suscipiendũ incumbere. Et ad eius pernicie incumbenti,hoc est exequendam. Simile erit ,si dixero,Remiges incumbũt ad remos, subintelligitur emẽdos,si emere uelint,uel habẽdos,si prohibeanẽ,aut detineantur, uel obnixe tenendos,ne sibi rapiantur,aut e manibus elabantur,& hmõi , licet Valla in remos, uel ad remos icumbere dici posse negat,sed remis tñ. Est præterea qñ incumbere significat subire, siue superuenire.Lactan.lib.ii.Si morborum pestifera uis incubuit Ambro.Vesper incubuit,populi sequebanẽ, stagnum occurrit,turbæ urgebant.Item superiacere. Virgi.lib. iiii.Incubuitq; toro dixitq; nouissima uerba. Et li.vii. Pellibus incubuit stratis,somnosq; petiuit.

Incubi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Incubi,pe.cor.dicti ſunt ſyluani,& fauni, quos improbos quandoq; fuiſſe mulieribus compertum eſt,ac earum appetiſſe peregiſſeq; concubitum.

Inculco.as.eadem ſæpius iterando ingero,inſpiſſo,ex in & calco,ſicut & conculco.

Incultus,a cultus participio compoſitum eſt,& in negatiue ſumiť. Liui.li.ii.Caritas primũ annonæ ex incultis p ſeceſſionem plebis agris.Hiero.ad Helio.Squallida capitis horret inculta cæſaries.Et in hac tñ ſignificatiõe repiri puto,hoc eſt nõ cultus,nõ exercitatus uel nõ ornatus,uel nõ habitatus adiectiuũ . Et nõ ab incolo eſt, ut ſit eius participium,ſed eius foret,ſi pro inhabitatus caperet,quod nuſq; legi.Hiero.ad Dama.Papa.Nõ ambigo,quin inculta noſtræ paruitatis oratio uideat.

Incunabula.Vide ſupra in dictione Cunæ.

Incurro.is.cõtra aliquem curro,qđ uernacula lingua dť correr adoſſo.Liui.li.i.Eo prælio p̃cipua eq̃tum gloria fuit,utrinq; a cornibus poſitos,cũ iã pelleret media peditũ ſuoq; acies,ita incurriſſe a lateribꝰ ferũt.Aliq̃n in currere eſt intro currere,ſeu ultro ſe iniicere.Sal.Poſtq; Catilina fuſas copias,ſeq; cũ paucis relictum uidet,memor generis,atq; priſtinæ dignitatis, inter confertiſſimos hoſtes incurrit,ibiq; pugnando confodiť. La&t. p̃ translationẽ dixit.Aut oblitus eſſe p̃poſiti uidear, aut loq̃citatis crimẽ ĩcurrã . Aliq̃n incurſiões,q̃s currarias uulgo dñt facere q̃ fiũt p̃dãdo loca. D.Brutus Ciceroni.Aut appẽnino, alpibuſq; ſe teneat, & decurſiõibus p̃ equites quos hẽt multos,uaſtet ea loca q̃ incurret.

Incurſus.us.pro incurſione. Col. Hoſticis incurſionibus uaſtatas fruges.

Incuria & incurioſus,uide ſupra in dictione curioſus.

Incuruus,ualde curuus Teren.in Eu.Continuo accurrit ad me q̃ lõge quidã ĩcuruus, tremulus,labiis demiſſis.

Incuruo, as incuruum; facio.

Incurueſco,is.incuruus fio.Cice.li.i.Tuſ.Hic aũt,ubi habitamꝰ nõ intermittit cælũ niteſcere arbores frõdeſcere ramos baccarum ubertate incurueſcere.

Incus,dis.pe.pro.gñis.fœmi. ĩſtrumentũ in quo aliqd cudimus.Hora.Et male tornatos incudi reddere uerſus.

Incudo.onis.qui in ĩcude, ſiue ſuper incudẽ quicq; fabre facit.Hiero.contra Ioui.Et in manibus piſcatorum caput eius ſtat,ſicut incudo infatigabilis reputat ferrum, ut paleas.

Incuſo,as.pe.pro. Vide in dictione Accuſo.

Incutio,is,pe.cor.ſſi.ſſum.ex in. & quatio,q.in c.& a.in u. mutatis,ut cætera compoſita, Concutio.Diſcutio.Excutio.Percutio. Eſt autem incutere iniicere. Virgi. Incute uim uentis ſubmerſasq; obrue puppes. Augu.lib. viii.Confeſ.Quanto propius admouebatur,tanto ampliorem incutiebat horrorem.

Indago,as.pe.pro.inquiro.Cice.li i.offi. Ineſt Indagatio atq; inueſtigatio ueri.Et de opt.ge.dicen,Aut reprehendet,q̃ inuſitatas uias indagemus,tritas relinquamus.

Indago,indaginis,& indages,inis.pro inquiſitione. Vir. Saltuſq; indagine cingunt.

Inde aduerbium.i.ex eo loco,Li.li.i.Primo in Macedoniam ueniſſe, inde Siciliam quærẽtem ſedes delatum Aliq̃n dĩ non de loco ſed de rebus,Idẽ in eodẽ Omnis te exempli documenta in illuſtri poſita monumento intueri.Inde tibi tuæq; Reip,qđ imiteris capias.Aliq̃n ponitur pro deinde, ut apud eundẽ. Crimini maxime dabant in Numitoris agros ab his impetum fieri,inde eos collecta iuuenũ manu hoſtilẽ in modũ prædas agere.Hinc fiunt cõpoſita,deinde,exinde,perinde, & proinde,quæ habẽt accentũ in antepenultima.

Indecor, oris.pe.prod.ab in.& decor.Quanq̃ Vir.lib.vii. Indecores pe.cor.dixerit. Nõ etimus regno indecores, Vbi Ser.ait.Aut Syſtole eſt, aut certe dicimꝰ ntũm nõ inueniri, ut in multis nominibus fit. Sed nec Indecus, oris.pe.pro.inuenitur,cum tamen decus habeamus.

Indidẽ,pe.cor.aduerbiũ cõpoſitũ,ab inde,& idẽ qđ eſt ex eodẽ loco.Plau,Indidẽ unde orťfacito uti facias ſtultitiã ſepelibilẽ.Apud Cato.poniť pro idem mox.

India regio orientalis Aſiæ terminus, q̃ tam uaſta phibeť, ut eam tradãt tertiã partẽ omniũ terrarũ. Pompo. ſcribit tñ ſpaciũ littoris occupare,quantũ p lx.dies noctesq; uelificãtibus curſus eſt. Tradũt in ea fuiſſe quinq; millia oppidorũ,ab Indo flumine ſic appellata,in quẽ ab occidẽtali plaga deſinit, qui ſolus poſt Nilũ crocodilos creat.Hæc a meridiano mari incipiẽs,ad uſq; ſolis ortũ porrigiť,& a ſeptentrionibus,uſq; ad Curnuſiũ montẽ ,puenit. Gemmis abũdat.Capricanes,& elephãtos ,creat,arbores hẽt ſemp frondẽtes. Tellus bis fruges in anno ad maturitatẽ pducit.Piper, calamũ aromaticũ,& cinnama ad nos mittit. Indi prope gentium ſoli nunq̃ emigrauere finibus ſuis, Illic binæ æſtates,lenes auræ,tẽperies cœli,ubertas ſoli,aquarũ abundãtia, quæ oĩa faciunt,ut maiora in India,q̃ in cæteris regionibus naſcanť anĩalia.Ab India fiunt adiectiua, Indus, & Indicus. Libr.v. de geſtis Alexandri Arrianus. ὁ Ἀ ἰνδὸς ποταμὸς ὅδε τ καλ ἀσίαν τε καὶ βύρώπην, τὴν μὲν γὰρ ρσυ, καὶ μόνου τ ἰνδοῦ ποταμοῦ, καὶ ὅσα αὖ πηγαὶ ἀυτῶ εἰσιν ἐπιτάδε τοῦ ὄρους πλαμίοντε καὶ κασπίου.

Indicus,a.um.poſſeſſiuum ab India,ut auis Indica.

Indus,a.um.ſimiliter poſſeſſiuum ab India.

Indus fluuius,a quo India noĩata eſt, quẽ in iugo Caucaſi montis, quod uocaťParopaniſus aduerſus ſolis ortũ effuſum aiunt,in ſeq; xix.amnes recipere.

Index generis cõmunis,pro eo uel ea qui,uel quæ aliqd indicat & accuſat,Aſcon.ſcribit indicem eſſe, qui facinoris,cuius ipſe eſt conſcius latebras indicit impunitate propoſita .Saluſti. Plæriq; craſſo ex negociis priuatis obnoxii cõclamant indicẽ falſum eſſe.Mar. Indice non opus eſt noſtris,nec iudice libris.

Indicium detectio,& accuſatio. Sal. Itaq; cõſulentẽ Cic. frequẽs ſenatꝰ decreuit Tarqnii indiciũ falſum uideri.

Index maſcu.gene.accipiť pro digito prope pollicẽ ,uel pro lapide,quo auri uel argenti gradus cognoſciť.

Indicina,æ.pe.pro.idem quod indicium.Apul.Ob indicinæ premium occupaſſe domino tamen ſuo.

Indico,as pe.cor.ſignificat manifeſto,& palã facio.Plau. in Aſi.Ego ne hoc patiar,aut taceãť Emori me malim q̃ hæc eius uxori non indicẽ.Aliq̃n demonſtro La&ã. lib.vii.Ipſa ergo uirtutis p̃petuitas indicat humanum animũ,ſi uirtutẽ cœperit pmanere, quia & uirtus perpetua eſt, & ſolus humanus animus uirtutẽ capit.Aliquãdo accuſo. Vlpia.Indicaſſe reum,eſt detuliſſe,arguiſſe, accuſaſſe, conuiciſſe. Sed hæ ſignificationes, quaſi in idem recidunt. Aliquando apprecio, æſtimo, negociationis uerbum, & rebus uenalibus accommodatũ,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quod in mercibus distrahēdis usurpatur, qñ ille cuius est merx p̄cium facit rei quam uenundat. Plau. in Mil. Venio ad macellū, p̄progito pisces, indicāt caros. Apul. li. i. Et per cōtato p̄cio q̄ centū nūmis indicaret, aspernatus xx. denarios præstinaui. i. æstimaret, & p̄cium faceret. Hinc Indicatio, & Indicatura. Aliqñ Indicare ponitur pro addicere, hoc est rem emptam liberare. Cic. li. iii. offi. Sceuola publii filius cum postulauisset ut sibi fundus cuius emptor esset semel indicaretur.

Indicium. Vide in dictione Index.

Indicatio, æstimatio. Plau. in per. Tua merx est, tua indicatio.

Indiculum, quasi indicium. Aug. in quodā sermōe. Ego uobis fratres hæc suggerendo quasi indicula quædam directa, & obscura insinuare curaui.

Indicatura similiter æstimatio. Pli. in Præfa. Hæc fiducia operis hæc est indicatura.

Indicatus, us. idem quod indicatura. Idē li. xviii. Eadem ex causa emi lyenē uituli, quāti indicatus sit iubent.

Indicatiuus, a. um. dicitur id in quo aliquid indicat. Vnde indicatiuus modus dictus est, quia in eo indicam⁹, id est ostendimus, quid agatur.

Indico, is. pe. pro. xi. ctum. multa significat. Nam indicere est denūciare, q̄uis iter se differat, q̄ maiorē uim habeat indicere, q̄ denūciare. Nā denūciare p̄prie significare, & simpliciter sumi p̄t, ut uentus denūciat pluuiā. Et denuncio me tibi propediē affuturū. Ci. p Plan. Denūciasti homo adolescēs, qd de Rep. sentires. Sene. Hortēsius quoq; simultates tibi indiceret. Indicare uero licet significet denūciare, nō tamen p̄prie, qm̄ dico aliud significat q̄ nūcio, & in aliud, q̄ de. In. n. iūcta uerbo dico maius incremētū demōstrat, & significat maxime, q̄uis & significationē cōtra nō omittat. Indico ergo maxie dico, hoc est solēniter dicēdo denuncio, ut si dicā. Bellū tibi idico, nō est sicut bellū tibi denūcio. i. bellū me tibi illaturū significo, sed bellū me tibi iure illaturū dico. Aut bellū tibi a me inferendū esse indico. Quod Ci. li. i. offi. aperte docuit, q̄ utrūq; uerbū sic posuit. Ac belli qdē æquitas feciali populi Ro. iure p̄scripta est, ex quo itelligi potest, nullū bellū esse iustū, nisi quod aut reb⁹ petitis geratᵉ, aut denūciatū añ sit & indictū. In his uerbis duo genera belli gerēdi fuisse ꝓcat. Primū rebus petitis, q̄ si negabanᵗ reddi, & bellū cū illis gestū fuisset, iustū habebatᵉ. Alterū honesti⁹, iustiusq; erat, eo q̄ petitis rebus, nisi redditæ fuissent bellū gerē dū esse maturo decernebatᵉ consilio, tū ad fines hostiū denūciatis belli suscipiendi causis bellū indicebatᵉ. Sed quo pacto indiceretur. Liui. libro i. declarat his uerbis. Quando cūq; pars maior eoꝝ, qui aderāt, in eādē sentētiā ibat, bellū erat, consensu fieri solitū, ut fecialis hastā ferratā, aut sanguineā præustam ad fines eoꝝ ferret, & nō minus tribus puberib⁹ p̄sentibus diceret, q̄ populi priscorū latinoꝝ, hoiesue prisci latini aduersus Po. Ro. Quiritiū fecerūt, deliquerūt. Ob quod Po. Ro. quiritiū bellū, cū priscis latinis iussit esse, senatusue Po. Ro. quiritiū censuit, cōsensit, cōsciuit, ut bellū cū priscis latinis fieret, ob eam rē ego populusq; Ro. populis priscorū latinorū, hoibusq; priscis latinis bellum indico, facio. Id ubi dixisset hastam in fines eoꝝ emittebat. Hoc tū modo a latinis repetitæ res, ac bellū indictum, moremq; eorū posteri acceperūt. Potest tamē in, significare contra, ut si dicā bellū indico uoluptatibus, tunc cōtra uoluptates bellū me gesturū dico, hoc est solenniter profiteor, nec solū indicere p̄tinet ad bellū gerendū, sed etiam ad funus. Vnde Fest. ait. Indictiuū funus, ad quod p̄ præconē euocabanᵗ. Sue. in Cæs. Funere indicto, rogus extructus est. Præterea ad conciliū tributū, spectaculū, & hmōi quæ nō nisi ritu soléni fieri cōsueuerūt. Similiter sacerdotes festa ieiunia q̄ populo indicere solent. Aliqñ etiā est, quasi præcipere, ut apud Liui. li. i. Longe a domo patrib⁹ excitis ip̄m, qui concilium indixerat nō adesse. Aliquādo imponere. Idem lib. iiii. Vnde eñ eam pecuniam confici posse, nisi tributo populo indicto. Cice. in Ver. acti. v. Legem sibi indicunt innocentiæ, continentiæ, uirtutū omniū, qui ab altero rōnem uitæ reposcunt. Aliquando significare. Liui. lib. ii. Indici deinde finitimis spectaculum iubet.

Indictum dicitur, quod est soléniter promulgatū, ut indictum bellū denunciatū dī. Indictum funus denunciatæ exequiæ. Et indictū nō dictū. Terē. in Phor. Quod dictum indictum est. quod modo erat ratū, id irritum est. Et hoc modo, nō ab indico, sed a participio dictus cōpositū esse censeo. Liui. li. v. Itaq; quæ tum cecinerit diuino spū instructus, ea se, nec ut dicta sint, reuocare posse. Sic etiam dicitur indicta causa. i, nō dicta, & non defensa. Cice. Q. Rabi. Sed indicta causa ciuem Romanum capitis cōdemnare coegit.

Indictiuus, a. um. quod indictum est, ut funus indictiuū, de quo paulo ante. Et indictiuæ feriæ, quas cōsules uel prætores indicunt.

Indictio spacium. xv. annoꝝ, quod indicebatᵉ, ut trib⁹ lustris tributa toto orbe Romanæ rei soluta essent.

Indeprecabilis, apud quem nō ualent preces. Gel. Et pœna indeprecabilis subeunda esset.

Indefensus, sine defensione. Liui. lib. iiii. Suos increpans clara uoce. Hic præbituri inquit uos telis hostiū estis indefensi inulti, id est sine defensione, sine uindicta.

Indemnis, indemnatus. Vide in dictione Damno.

Indies significat quotidie, sed proprie cum incremento, Ideo plærūq; iungitur comparatiuo. Cice. Cum id malum serperet indies magis. Reperitur etiam sine comparatiuo, sed tamē cum uerbo uiuo. Quin. Nō, ut fere uolucres pūtis modo cibi memores in diem uiuūt. Aliquando cum alio uerbo. Salu. Panem indiem mercari, quasi p̄sentis diei rōnem habere. Indiē addicere est rem uenalem ita uendere, ut nisi alius ad certum præstitutumq; diem maius precium obtulerit, illius sit, qui primo obtulit. In dies singulos, id est per quoslibet dies. Cice. Metello. Meæ rationes, atq; eius mei consilii maiorē indies singulos fructum, uoluptatēq; capio.

Indigeo. es. pe. cor. Vide in dictione Careo.

Indigetur impersonale. Plini. lib. x. posuit. Nunquā conspectis, nisi cum præsidio earum indigetur. Ab indigens fit indigentia. æ. pro inopia.

Indigus, a. um. penultima correpta quod indiget. Augusti. Sed sicut eum uidimus infirmum, iacentem, indigum opis alienæ.

Indigena pe, cor. dī inde genitus, nec aliunde proueniēs. Opponiᵗ eñ aduenæ cum non sit aduentitius, sed uernaculus proprius, & quasi peculiaris. Omnes habitatores

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tores aut indigenæ sunt, aut aduenæ, aut cõuenæ. Aduenæ de uno loco uenientes. Cõuenæ de diuersis. Græci autochthonas indigenas uocant.

Indipisco.is.usurpo, assequor, adipiscor. Qd & indipiscor eris. indeptus dr. Plau. in Aul. Neq; parte tibi ab eo cui sit, indipisces, neq; furem excipies. Gel. lib. i. Si em achæos Homerus pugnam indipisci ait, nõ fidicularum, tibiarumq; concentu conspiratam.

Indepto.as. frequentatiuum ab indipisco. Var. Nec partem aliquam indeptauit hæreditatis.

Indigito.as.pe.cor. quasi indicito, ab indico, uel a digitis deducitur. Et significat uoco, nomino, & quasi per nomen ostendo. Macrob. Nanq; uirgines uestales ita Apollinem indigitant. Apollo medice; Apollo pæan. Idem. Nam ita ab incolis indigitantur.

Indigitaméta dñr libri pontificales, qui & nomina deorum & rationes ipsorum nominum continent.

Indigetes pe.cor. dii. ex hominibus facti. Quo nomíe dictus est Æneas, cum pugnãs cum Mezentio nusquam apparuisset. Alii indigetes dicunt esse deos tutelares, quorum nomina uulgari non licet.

Indigestio, cum cibus non digeritur. Hierony. ad Eusto. Ad orationem tibi surgenti non indigestio ructum faciat, sed inanitas.

Indigeste aduerbium, significat inordinate.

Indignus, non dignus. Terẽ. in Eu. Nam si ego digna cõtumelia hac sum maxime, tu indignus, qui faceres tñ. Interdum ponitur pro miserabili. Idem Indignis cum ego met sim acceptus modis. Interdum pro magno. Vnde Enni. indignas turres dixit, idest magnas.

Indignor, & indignitas. Vide supra in dictiõe Dignor.

Indiscriminatim aduerbium significat indifferenter.

Indiserus, non eloquens. Gel. Non indiserti uiri.

Indocilis, q penit9 nõ põt discere. Indoctus, q nõ didicit.

Indo.is.indidi, itum. impono. Plau. in Cap. Pegnium uocitatus est post uos indidistis Tindaro. Quandoq; significat intus do, immitto. Idem in Cas. Dem me, & te infœlicem, si ego in os meum uini guttam indidi. Interdum imprimo. Idem in Asi. Qui sæpe ante in nostras scapulas cicatrices indiderunt.

Indoles pe.cor. ab inolesco fit, p interpositionem d. Et in pueris qdem, atq; adolescẽtibus est significatio qdam futuræ pbitatis. Cice. Vt em ab adolescẽtibus bona indole pditis sapiẽtes senes delectanr. In uiris uero signũ est pntis uirtutis. Idem Homines, in qbus est uirtutis indoles cõmouentur. Vñ & pro præstãtia, seu generositate quadam uirtutis, atq; animi ponit. Liui. de Lauinia iam matre inquit. Tanta in ea uirtutis ídoles fuit. Luc. Indole si dignum latia, si sanguine prisco Robur ineſt animis. Aliqñ etiam in malum dicitur, ut apud Liui. de Annibale. Cum hac indole uirtutum, ac uitiorum sub Astrubale meruit. Trãffertur quoq; ad muta, atq; inanimata. Idem, Sicut i frugibus pecudibusq; nõ tñ semina ad seruandam indolem ualent, quantum terræ proprietas, cæliq; sub quo aluntur.

Indolentia. æ. quasi non dolor, cum nihil dolet. Lactan. lib. iii. Nam corporis bona. i. incolumitas, indolentia, & ualitudo, non minus sunt mutis, q̃ homini necessaria, ac nescio, an etiam magis, quia homo & medelis & ministeriis subleuari potest, muta non possunt.

Indoloria idem quod indolentia, ut Sidonius a Cice. dictam perscribit.

Indomitus, qui domari nõ potest. Vnde dicimus equũ indomitũ. Aliquãdo ponitur pro feroci. Vnde dicim9 gentes indomitas. Aliquando pro magno. Virg. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras?

Indubitatus, non dubitatus. Lactã. lib. ii. Pro confesso, & indubitato habitum est.

Induco, is. pe. pro. pprie ítroduco. Plau. Induc eam in domũ. Qñq; Inducere est psuadere, illicere, decipe, inclinare. Lucil. Huius ego animũ si induco, ut ab amore meretricis desistat. Idẽ Miserũ senem Syrenũ cantu inductũ. Cic. in Piso. Hic in fraudẽ hoíes impulit. Hic eos quibus erat ignotus decepit, fefellit, induxit. Qñq; abolere, cancellare. Sue. in Cęsa. Amplissimis uerbis collatũ in integrũ restituit, íducto priori decreto. Vlpia. Cancellauerat quis testamẽtũ uel induxerat. Et alibi. Multa inqt, & deleta, & íducta, & supscripta inerãt. Verbũ id iuris est. Origo, eo qd inducto chartis atramẽto, uelut tectorio deleri, q̃ scripta prius erãt, cõtigit. Qñq; Fingere, Cice. lib. iii. offi. Hinc ille Gyges inducit a Platone. Qñq; ingredi facere, ut Vide quo me íducas. Quãdoq; affirmare, ut Sic animum induco meum. Quandoq; Imponere, ut Soleæ ligneæ pedibus inductæ sunt. Quandoq; infigere, ut Ita induxi in animũ.

Inductio, persuasio, abolitio, est & genus argumenti. Est em oratio, per quã fit a particularibus, ad uniuersalia pgressus. Vel inductio est oratio, quæ rebus nõ dubiis captat assensionem eius rei quæ instituta est.

Inducię, pax castrensis pauco; dieę dictæ, q̃ in diẽ dentur, inqt Ci. li. offi. Vt ille qui cũ centũ xxx. dierũ essent cũ hoste pactæ inducię, noctu populabat agros, q̃ dierũ essent pactæ non noctiũ inducię. Vel q̃ in dies ociũ præbeant. Aurelius opilius inducias dici existimat ab initu, & introitu, qm̃ tpe inducarum hostes inter seſe, utrinq; ultro citroq;, alteri ad alteros impune inire solent, & introire. Aliter Gel. Græci ἐκεχειρίαν, ab abstinẽdis manibus appellarũt. Nam per cessationẽ istam pugnæ pactitiam non pugnat & manus cohibent. Inducias primus inuenit Lycaon, Fœdera Theseus.

Indulco, cas. dulcem facio. Aug. li. de Mi. Aquæ in momento ligni tactu protinus indulcantur.

Indulcoro, as. pe. pro. idem quod indulco, ut apud eundẽ aquæ indulcorare dicuntur.

Indulgeo, es. si. sum. & tum. fm Prisc. significat obsequor. consentio, inseruio, & facile concedo. Cice. in Lel. Sed obsequiũ multo molesti9, quod peccatis indulgẽs. i. cõsentiens præcipitẽ amicũ ferri sinit. Idẽ Tyroni. Indulge ualitudini tuæ. i molliter uaca, & quod lingua uernacula dicimus far carecie. Terẽ. in Heau. Nimium illi indulges. Vnde indulgentia mollis est pmissio, quæ seuerítati opponit. Quin. Mollis illa educatio, quã indulgentiã uocamus, neruos omis, & mentis, & corpis frangit. Et indulgere est facilem, & clementẽ esse. Cice. lib. iii. offi. Magnus uir imprimis, & qui per indulgẽs in patrem, idem seuerus in filium. i. clemens, ac facilis. Et indulgẽtia, clementia. Sta. Vultus, & egregiæ tanta indulgentia formæ. Indulgentissimi imperatores dicti, q̃ sint benefici, propensiq; ad sacrificandũ. Item Indulgere est delicate intẽdere, & spacium maius dare. Vir.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Indulge hoſpitio, cauſaſq; innecte morandi. Idem Sin tumulis accliue ſolũ, colleſq; ſupini Indulge ordinib⁹. Ité indulgere, parcere. Amb. Vide q̃ bonus deus, & facilis indulgere peccatis. Idé. Nã dñs Ieſus Chriſtus crucifigẽtibus ſe nõ maledixit, ſed potius, ut eis indulgeret, orauit. Hier. cũ actõ iunxit. Miſericordia inquit, eſt q̃a indulget noſtra peccata. Ité indulgere, tribuere. Amb. Laudabũt etiam deũ, qui tãta nobis remedia indulſerit uitandæ mortis. Sed hæ ſignificationes quaſi in idẽ recidũt. Ité Augere. Lucil. lib. iii. Tu qui iram indulges nimis, manus abſtinere a muliere melius eſt.

Indulgitas, pro indulgentia. Siſenn. Baſſus aſſidua indulgitate uictus.

Induo, is. indui. indutũ, ex in. & duo, is. Cuius origo a græco δύω, quod ingredior ſcat, trahit. Vñ ἐνδύω induo. Veteres quoq; dixerũt, p dare duo, duis, & Dio, is. Plau. in Caſ. Mea præda eſt illa, proíde tu te in laqueũ ne duas. De uerbo aũt dio, Terẽ. in Phor. Dii tibi oñes, quod dignũ eſt diunt. Conſtruit aũt Induo uariis modis. Nã q̃nq; habet duos actõs, ſed in paſſiua tñ ſignificatione, & hoc apud poetas, & hiſtoricos, nõ apd oratores, quos imitãdos imprimis cenſeo. Plau. in Epi. Quid erat iudta? an rigillã induculã? an mendiculã? impluuiatam. Vir. li. ii. Deinde comantẽ Androgei galeã, clypeiq; in ſigne decorũ induit. Cur. Iãq; nox apparebat, cũ thoracem ĩdutus procedit ad milites. Aliq̃ uno tñ actõ cõſtruit, & tũc idẽ eſt quod aſſumo. Quin. lib. vi. Orbum agimus, & naufragũ, & periclitantẽ, quorũ induere ꝓſonas, quid attinet, niſi affectus aſſumimus. Vbi uerbum difficile facile declarauit. Sic Curtius. Loricam tamen quã raro induebat, amicis orantibus ſumpſit. Cic. li. iii. offi. Deponit eñ ꝓſonã amici, cũ induit iudicis. Hinc ex cõtrario deponit Induit ſignificare oſtendit. Sue. in Nero. Nullam bis induit. Aliq̃ poſtulat, ut id quo q̃s induit in accuſatiuo ponatur, & is qui induitur in datiuo, ſignificatq; impono, immitto, aſſumo. Plau. in Caſ. Ocyſſimus ſum omniũ, qui uiuunt, Loricã induam mihi optimũ eſſe arbitror. Cic. lib. ii. de fi. Ex eius ſpoliis ſibi, & torquem, & cognomen induit. Pli. lib xxxiii. Peſſimũ uitæ ſcelus fecit qui annulũ primus induit digitis. Sue. in Auguſt. Si mane ſibi calceus perperã, ac ſiniſter pro dextro indueret. Per tranſlationem ad animũ dixit Liui. lib. iii. Adeoq; nouũ ſibi ingenium induerat, ut plebicola repente oñiſq; auræ popularis captator euaderet. Aliq̃ ultra naturalẽ accuſatiuũ, habet aliũ actũm cũ in. Et tunc pro cõuerto, ſiue trãsformo ſumitur. Vir. lib. i. Geor. Cõtẽplator item, cũ ſe nux plurima ſyluis induet in florẽ. Cice. de diui. loquẽs de anhelitib⁹ terræ. Cum aũt ſe in nubẽ induerint. Apul. tũ lib. ii, ſine in dixit. Nam aues, & rurſus canes, & mures, etiam muſcas induunt. Similiter cũ hmõi actõ ſignificat iniicio, ſeu ĩmitto. Cic. in Hortẽ. Et ut docuit Antiochus, in id ipm ſe induit, quod timebat. Gelli. Æſopus ille e phrygia fabulator haud ĩmerito ſapiens exiſtimatus eſt, cũ quæ utilia monitu, ſuaſuq; erãt, nõ ſeuere, nõ imperioſe ꝓcepit & cenſuit, ut philoſophis mos eſt, ſed feſtiuos, delectabilesq; apologos cõmentus, res ſalubriter, ac p ſpicĩter aĩ aduerſas in mentes, animaſq; hoĩm, cum audiendi quadã illecebra induit. Deniq; cum pro ueſtio capiẽ ultra accuſatiuũ conſtruitur cum abltõ ſine ꝓpoſitione eius rei, qua quis induit. Curtius. Depoſita ueſte, quã habebat, Arabica induit. Cic. li. iiii. ad Here. Palla inaurata indutus. Quãdoq; etiã in hac cõſtructione pro Illino ſumit. Plau. in Muſ. Id eis uitium nocet, atq; etiã nunc ſatis boni ſunt, ſi ſunt indũti pice. Colu. ad uites trãſtulit, pro onero, cũ dixit. Nam ita ſe induunt uuis, ut nequeant capere maturitatẽ. Sumitur etiã pro ferio, cum abltõ inſtrumẽtali. Cæſar lib. vii. Quin ordines cõiuncti inter ſe atq; impliciti quo qui intraue rant ſe ipſi acutiſſimis uallis induebant, hos cippos appellant. Et iterũ. Aut ſe ſtimulis inopinantes induebãt, aut in ſcrobes delati transfodiebantur.

Induuiæ, ab induendo, indumenta, quibus quis induit, ſicut exuuiæ ab exuendo.

Induſium ueſtimentũ corpori adhærens, quod mox ſupra ſubuculam ſumebatur, quaſi intuſium, ſicut pallium, a palã uocatũ, & foris ſupra induſium, a quo induſiatus dicitur, qui huiuſmodi ueſte eſt indutus. Plau. in Epi. Induſiatam patagiatam caltulam, aut crocotulã. Var. Intuſium dicit cũ ait. Vtrum quod foris, ac palam palla, alterũ quod intus, a quo intuſium.

Induſiarii dicuntur, qui conficiunt induſia.

Induſtria eſt ingeniũ, ſeu ars, qua aliquid ſtruere ſumus idonei, q̃uis pro ingenii, ſiue artis exercitatione quandoq; ſumat. Cice. Vtrũq; cõplexus eſt cũ inquit. Vt induſtria noſtra tuæ morem geramus uoluntati.

Induſtrius, nõ induſtrioſus dicitur, quod antiqui pro induſtrius dicebant, pro ingenioſo, & pro eo, qui multæ induſtriæ eſt, & aliquid ſtruere ſemper nititur. Cicero ad Heren. Nimirũ hæc cauſa eſt hmõi, quã nec induſtrius, nec miſericors, nec officioſus deſerere põt. Hæc aũt duo nomina cõpoſita cenſeo, deriuata tamẽ ab inſtruo. Vnde Feſtus. Induſtrium antiqui dicebant indoſtrium, quaſi quicquid ageret intro ſtrueret domi.

Induſtrie aduerbium. Colu. Hyginus ueterũ auctorum placita ſecretis diſpoſa monumẽtis induſtrie collegit.

Inebrior, aris. Vide in dictione Ebrius.

Ineffigiatus, a. um. informe, quod non eſt factum ad aliquam effigiem. Gel. Nanq; ut illa beſtia fœtum ederet ineffigiatum, informemq; lambẽdoq; id poſtea, quod ita edidiſſet, conformaret, & fingeret.

Ineo, is. iui. uel inii. itum. pe. cor, ex in & eo, ſignificat incipio. Salu. Quapropter uos moneo, ut forti atq; parato animo ſitis, & prelium cũ inibitis, memineritis uos diuitias, decus, gloriam, præterea libertatem, atq; patriam in dextris ueſtris portare. Et inire eſt ingredi. Plau. in Caſ. Tu modo proſpicito, quid intus agant, ſi tu iubes, inibitur tecum. i. itrabitur. Idem. Iniit te unq̃ febris? Item mereri, aſſequi, lucrari, obtinere, comparare. Teren. Vt gratiam ineam ſine diſpendio. Hoc autem fit, cũ nouis, & ignotis fauorẽ & amicitiã alicuius adipiſcimur. Et dicimus. Ineo gratiam tecũ. Ineo gratiã tuã, & ineo gratiã a te. Terẽ. in Eu. Ab eo gratiã ineo. Q̃nq; tractare cõſultare, ut Ineo pacẽ tecũ, ineo bellum, ineo fœdus, ineo rõnem, ineo uiã. i. inuenio. Cui⁹ participiũ abſolute poſitũ, maioribus rebus adhibet, ut ineũte adoleſcẽtia. Ineunte uere, anno, menſe, ſæculo, luſtro, bello. i. ingrediẽte. Rurſus, inire eſt cõcumbere. Plin. Sed aſini, qui equas ineant, optimi legendi ſũt. Hinc initor pe. cor. p cõcubitore, & initũ pro coitu po-

ni

ui consueuit. Item capere, ut ineo fugam. Virg. Sæpe le ui somnũ suadebit inire susurro. Ité facere. Plau. i Cap. Qui consiliũ iniere, quo nos uictu, & uita ꝓhibeant. Ité cõsiderare, intelligere. Teré. in Phor. Hæc cũ rõne ieas, q̃ sint suauia, & q̃ chara sint ea q̃ ꝓbeat. Do. Ineas, itelligas, æstimes. Ab Ineo fiũt Initiũ, Initio. as. & Initiarius.

Initor pe. cor. Concubitor, & Initum concubitum.

Inito. as. pe. cor. frequẽtatiuum ab Ineo. Diome. Ineo. is. hinc inito dicimus, ut Pacu. Loca arida initas.

Ineptus, ex in & aptus. Cice. li. ii. de Ora. Ineptus nomen habere uidetur, ꝙ nõ sit aptus. Idq; sermonis nostri cõsuetudine perlate patet. Nam qui aut tẽpus quod postulet non uidet, aut plura loquitur, aut se ostentat, aut eorum quibus cum est, uel dignitatis, uel commodi rationem non habet, aut deniq; in aliquo genere, aut inconcinnus, aut multus est, is ineptus dicitur. A quo ineptia, Ineptitudo, & ineptulus diminutiuum.

Ineptio. is. iui. itum. ineptias facio. Lac. de opi. Vereor ne huiusmodi portenta, & ridicula refutare, non minus ineptum esse uideatur. Sed libet ineptire, quoniam cum inepto agimus, ne se ille nimis argutum putet.

Iners, ex in & ars, significat eum q̃ sine arte est. Cice. li. iii. de fi. Sed lustremus aĩo has maximas artes, q̃bus q̃ carebant, inertes a maioribus noiabant. Qñq; etiã iners capit, ꝓ cioso & ignauo, q̃ nihil artis operat, uel quasi nesciat opari. Vir. li. iiii. Ge. In mediũ, seu stabit iners, seu ꝓfluet humor. Do. in Adel. Intelligamus aliter dici non inertem Socratem, aliter non inertẽ seruum.

Inertia, inertis uitiũ, q̃ sic sumi põt in sua significatione, ut de inerte dictũ ẽ, licet ꝓprie sit artis ignoratio. Col. in ꝓfa. li. ii. Non ergo fatigatiõe, quẽ admodũ plurimi crediderũt, nec senio, sed nra iertia nimis benigne. Ci. li. i. ad Q. Fratrẽ. Duo illa relinquamus iertiæ nostræ.

Inerticulus diminutiuum qui est parum iners.

Inerticula genus uitis apud Colu. boni uini, & innoxiæ etiã nomen habet, ꝙ iners habetur in tentãdis neruis, quãuis in gustu non sit habilis. Sola etiã temulentiam non facit. Vnde rectius Sobria dici deberet.

Inenormis, non enormis, hoc est moderatus. Apul. Ineormis procer itas. i. non nimis procera.

Inesco. as. Vide in dictione Obesco.

Inexplorato aduerbiũ fcat sine exploratiõe, & inqsitione. Liui. li. vi. Inexplorato pabulatũ cohortes misere.

Inexputabile, quod numerari non potest. Colu. li. x. Nã inexputabilis erat numerus.

Inexercitus, inexercitatus & torpẽs. Tertul. Epicurei deũ ocioſum esse, inexercitum asseuerant.

Inexhaustus. a. um. nunq̃ desinẽs. Vñ diuus Anastasius, Pro Chri eqdẽ amore a uobis mẽbratim cõcidi optauerã, ueꝛ si h? quẽ & nominamini obit? me cõmanet, gias deo meo inexhaustas replico, q̃ me suo ꝛ martyꝛ participẽ gloriæ dignat? est facere tã puo supplicio.

Inerrantes non errantes. Lactan. lib. ii. Stellarum, uel inerrantium, uꝫ uagarum dispares cursus orbis ille dum uertitur exhiberet.

Infabre pe. cor. fcat fœde, sicut Affabre, pulchre.

Infamia, mala fama, Hierony. Quod illum testimonio martyris ab infamia uindicaretur.

Infamis, & hoc infame, pe. prod. quod habet malam famam. Hiero. ad Pamma. Quis ꝑ infame opus seipsum uoluit infamari? Infamis dictus est ab antiquis digit? medius propter ignauiã, qũ indigere uideaꝫ aliorũ de fensione. Per. Infami digito lustralibus añ saliuis expiat. Iuue. Mediũq; oñderet unguẽ. Nã olim, qui medio tanq̃ per indicem mõstrabaꝫ arguebatur infamiæ.

Infamo, as. pe. prod. infamia afficio. Hiero. Si origenem nunq̃ secutus sum, frustra infamare me cupitis. Quintili. Deinde cum se iactaret eodem modo dicere Senecam infamauit.

Infans substantiuũ dicit puer, qui nondũ fari cœpit. Qꝫ etiã de brutis, & auibus dr. Plin. Quadrupedes infantes suos cognoscũt. Idẽ Vespertilio uoluerũ sola lacte nutrit ubera admouens, geminos uolitat amplexa infantes. Hora. tũ infantes dixit statuas, quæ fari nullo modo possunt. Nã fari ut inquit Var. est significabilem aliquã uocẽ exprimere. A diectiuũ uero capit, quasi pro paruo. Idẽ de boleto. Nec tunicę minor gratia in cibo infantis boleti. i. parui & nondum adulti. Interdũ dr infans nõ facundus. Cice. in Bru. Ipsum Scipionẽ accepimus nõ infantẽ fuisse. Per translationẽ sumit pro stulto & quasi loqui nesciente. Ex quo infantior, & infantissimus. i. stultior, & stultissimus, & ineloquentissimus. Ci. ad Her. In sophistas, inquit infantissimi inueniunt.

Infantia, æ. æras infantilis, & quandoq; stultitia dicit.

Infantile, pe. p. qd est infantis. Aug. li. i. Con. Imbecillitas membroꝝ infantiliũ innocẽs est, nõ animus infantiũ.

Infandũ, a fando sumit, quod uix pari quis possit. Virgi. Infandũ regina iubes renouare dolorẽ. Ponit nõnunq̃ pro interiectione. Vir. li. i. Geor. Infandũ sistunt amnes terræq; dehiscunt.

Infartio, is. impleo. Pli. li. xxxiii. Quid nõ in Africa, Hispaniaq;, ex terra parietes, quos appellant fornaceos, quoniã fornacũ modo circundati utrinq; duabus tabulis uernis infartiuntur, q̃ instruuntur.

Infatuo, as. fatuum, sine sale. i. sapiẽtia facio. Fit. n. a fatus, ubi in. uel auget, uel supflua est. Hiero. ad Ruf. Quid Salomone sapiẽtius? attamẽ amoribus fœminarũ infatuaꝫ. Infatuæ mulieres dictæ sunt, quæ faunorũ ludibriis attigunt. Et similiter Infatuati uiri, quos nũc uulgus spiritu plenos noiat, quidam etiã dæmoniacos.

Infensus, qui ira in alium elatus est, & odium gerit.

Infero, pen. cor. intus pono, seu intra porto. Plau. in Am. Neq; meum pedem huc intuli. Lactan. lib. ii. Non placebat Persio, ꝙ aurea uasa templis inferantur. Interdum Inferre ponitur, pro iicere. Idem lib. iiii. Nefandas manus deo suo intulerũt. Liui. li. ii. Adeo cõcitato impetu se intulerant Hetrusci, ut funderẽt ipso incursu Aricinos. Interdum facio, ut intuli damnũ. Lact. lib. v. Patientia est malorũ, quæ inferunt, aut accidunt, cum æquanimitate ꝓlatio. Interdum subiicio, seu appono. Idem li. i. Quod clarũ fiet exemplo, quod iferemus. Interdũ introduco. Liui. lib. i. Lucus erat, quem medium ex opaco specu fons perẽne rigabat aqua, quo quia se ꝓpe Numa sine arbitris, uelut ad cõgressum deæ inferebat, camenis eũ lucũ sacrauit. Interdũ pro ingero. Ci. li. i. offi. Turpe est, & ualde uitiosum in re seuera cõuiuio dignum, aut delicatũ aliquem inferre sermonẽ. Interdum pro concludo. Sene. Cum his argumentis quod proposuerat, intulisset. Interdum pro cõtra fero. Cæsar libro i. Romani conuersa signa bipertito intule

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

runt, Inferre arma, est bellū gerere. Cice. Octaui. Quibus cogitas arma inferre? Inferre crimē est imputare, seu obiicere. Idē in Lel. Addendū eodē est, ut ne in criminibus, aut inferendis delectet amicus, aut credat oblatis. Stuprum inferre est īmittere, seu infigere.

Inferiæ sacrificia, quæ inferis soluuntur. Virg. Viuentes rapit inferias quos immolet umbris.

Infernus, pro inferorū loco, in singula gene. masc. in plurali neu. Hie. in Para. Deglutiamus eum sicut infernus uiuentē. Et in Iob. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt.

Infernus, a. um. quod est infra, sicut supernꝰ, a. um. quod est supra. A quo inferne aduerbium.

Infernas, atis. sicut supernas, atis. Pli. Et ideo Romæ infernas abies supernati præfertur.

Infernalis, & hoc infernale, ab infernus fit, cū est substantiuum. Vnde infernales furiæ

Inferus, a. um. pe. cor. ab infra dictum est. Vnde inferi quibus inferius nihil est.

Inferum mare Tyrrhenum, sicut superum Adriaticum, q̄ ex urbe Roma uersus Adriaticum euntes, fere semper ascendunt. Contra ad urbem, & mare Thuscum uenientes descendunt.

Infestus, qui alicui malū infert, & est plusq̄ inimicꝰ. Iāq; aduersus eum ferē. Et infestus dicit, cui aliūde malum impendet, & cui alter infestus est & inimicus. Cice. Dolebam iudices, & acerbe ferebam, si huiꝰ salus, ob eam ipsam causam esset īfestior, q̄ is meā salutē, atq; uitam sua beniuolentia, p̄sidio, custodiaq; texisset. Nigidius Infestum, a festinando dici putat. Qui em̄ instat alicui eumq; properās urget, & opprimere eū studet atq; festinat, uel cōtra de alicuius piculo, & exitio festinatur, is uterq; infestus dicit ab instantia fraudis, quam uel facturus alicui, uel passurus est.

Infesta signa dicuntur, quæ aduersum tendunt, hoc est in hostem euntia, ut molestiam inferant.

Infestum mare habere, significat latrocinando mare infestare. Cic. lib. iii. de rep. Nam cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus mare haberet īfestum uno myoparone, eodem inquit, quo tu orbem terræ.

Infesto, as. crebris cursibus molestiam infero. Vnde infestatio molestatio.

Infestiuus, qui nescit, uel non est idoneus, ad dicendas urbanitates. Gel. Homo subagresti ingenio, & infestiuo.

Infibulo, as. pe. cor. Vide in dictione fibula.

Inficio, is. pe. cor. ex in. & facio, significat intingo. Hiero. Quasi ipsa ea deniq; lana, cum inficit sanguine cōchylii, uel muricis uertit in purpurā. Per trāslationē sumit pro uitio seu maculo. Liui. Hoc luxu, & pegrinis infecti moribus. Et inficere uenenare. Vir. li. ii. Ge. Quo nō prę sentius ullum pocula si quādo sæuę infecere nouercæ. Pli. li. xi. Nimio fumo inficiunt apes. Hoc uerbū Diome. a fuco cōponi existimat. Dicit em̄ Facio, Cōficio. Fuco, Inficio. Sed aspera nimis uidet cōpositio, licet a significatiōe nō abhorreat. Sed cur non a Facio quandoquidē Inficio, quasi intus facio significare potest?

Infectus, a. um. ab inficio, idem est quod intinctus maculatus, uenenatus. Sue. de Cali. Inuēta & arca ingens uariorū uenenorū plena, quibus mox a Claudio demersis infecta maria traduntur, non sine piscium exitio. Sene. Diu in istis uitiis iacuimus, eluī difficile est. Nō em̄ inquinati sumꝰ, sed infecti. Ci. li. i. Tus. Sed nos umbris, delitiis, ocio, lāguore, desidia, animū infecimus. i. pollumus, corrupimꝰ. Cū aūt sumit p̄ nō factus, cōponit ex in & factus, ut infecta pace, īfecto negocio. Plau. i Cap. Quod male feci crucior modo, si infectū fieri posset.

Infectus. us. accipitur pro tinctura. Pli. li. viii. De lanarū infectu suo loco dicemus.

Infectores, qui alienū colorē in lanam coniiciunt. Plau. Incedunt infectores, crocotarii, offectores. Offectores sunt, qui proprio colori nouum inficiunt.

Inficior, aris. deponēs fcat nego. Vñ inficiationes, q̄ sunt debitæ rei negationes, cū p̄ creditorē, a debitore deposcit. Oui. li. xi. meta. Stabat opus, p̄ciū rex inficiat. Et p̄prie inficiari est uerbo qcq̄ negare factū, q̄si infectū, & cōtra id qd̄ factū est ire. Vñ ad facta, nō ad dicta p̄tinet. Nā si qs aliqd se dixisse fateat, nō sic cōuenire uidet, ut id aduersario ificior, uel ificias eo, ita ut inqs eē, sed ne-

Inficias tm̄ actī casus, & pluralis numeri, & solū cū (go, eo, is. iungit, & sine p̄positione, ut Hic inficias iturus est seu ibit. Componit enim ex in. i. non, & facio.

Inficiator, qui negat se, uel debere, quod actor petit, uel cōmisisse, quod accusator obiicit. Cic. li. i. de ora. Nōne intelligebat, ut si inficiator probasset iudici ante petitam esse pecuniā, q̄ esset deberi cœpta.

Inficialis status dī cōiecturalis in quo semp reus inficiat.

Infidus, a. um. pe. pro. Vide supra in dictione Fidelis.

Infimus, a. um. ab infra, seu ab inferus superlatiuū est.

Infimates, pe. pro. dicti sunt, sicut summates, quæ sūt opposita. Plau. in Sti. Summates uiri, atq; infimates. Nā summates dicuntur, qui in summo sunt. Infimates, qui in infimo. Plau. Infimatis infimus.

Infimo, as. pe. cor. Infimū facio. Est n. cōtrariū Sublimo. Apul. li. de dæmonio Socratis. Ingenia illa ad beatitudinē sublimata sint. Hæc ad miserias infimata.

Infinitiuus modus, sine alterius uerbi adminiculo poni solet, ubi subintelligit. Vere ne ita est? ut me ne incepto desistere uictam? Plus em̄ pōt infinitū tps ad significandū, q̄ finitū. Terē. in Eunu. Inuidere oēs mihi, p̄ uidebāt. Ideo aūt dī infinitus, quia alii modi definiunt psonas, ptimā, secundā, & tertiā. Hic aūt sine psonis est, & hēt p̄finitū tps pns, ptm̄, & futuꝝ, ut amare pns, amasse ptm̄, amatū ire futurū. Ecce uides designare tm̄ tpa, nō psonas. Amare em̄ nescit psona, nisi uelis iungere. Te amare debet ille. Tūc quasi fit finitū. Si aūt nō subiūgas ille, uel iste, uel ipse fit infinitus modus. Nā & nūero singulari, uel plurali infinitus est. Cū em̄ dico amare, nec finitū est utrū de me uno, an de pluribus dicā.

Infinitas. atis. Cice. lib. i. offi. Vt enim ab illa discedatur infinitate propior est eiusdem gentis, nationis, līguæ, qua maxime homines coniunguntur.

Infirmus, nō firmus. Vñ infirmitas, inualiditas, nō ægrotatio, cū qs nōdū firmus, uel ætate uel ægrotatione est. Cice. Vt. n. infirmitas puerorꝝ, & ferocitas iuuenū. Aliq̄ tm̄ infirmus p̄ ægrotante, & infirmitas p̄ ægrotatione. Vñ Aug. Infirmi aliq̄ dicunt ægrotātes. Et in euāgelio, Infirmitas hæc nō est ad mortē.

Infirmo, as. nō firmū facio, hoc est īualidū, ut apd Esaiā, Dñs exerci. decreuit, & qs poterit. Aliq̄ infirmare, est ægrotū esse. Et i euāg. cuiꝰ frater Lazarus infirmabat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Infligo.is.pe.pro. infero,incutio. Aug.li.ii.de ciu.dei. Ita ne tandē Scipio laudas hāc poetis romanis negatam ēsse licentiam, ut cuiq; opprobriū infligerēt romanoꝝ cum uideas eos nulli deoꝝ pepercisse nostroꝝ.

Inforo.as.pe.cor.a foꝝ cōpositum,ſcat dico, ſeu in forū diuulgo,ſeu in foꝝ uoco. Plau.i Cur. Licet ne inforare, ſi incomitiare nō licet? Nō iforabis me q̄dem, nō mihi placēs tuū profecto,nec foꝝ,nec comitiū. Aliqñ cōponit ex in,& foro.as. q̄d est intus foro. Pli.li.xii. Timebant priſci truncū findere, mox inforare auſi medio, ipſiq; medullæ calamū imprimebāt,unū inſerētes.

Infra,ab in naſci uidet, cuius ſignificatio nota est. Et ſine casualibus q̄dem aduerbiū est, adiuncta uero ꝓpositio ut ego te ēsse infra oēs infimos puto. Facitq; ex se inferus.a.ū. inferior,infimus, infernus. Nā aduerbia hmōi localia ꝓpositionū loco ponunt,& ediuerso,ut intra uiſcera ꝓ in uiſcera. Abſq; leſiōe,ꝓ extra leſionē,& i adulterū dixit,ꝓ cōtra adulterē. Docet Lau. Val. Infra ad dignitatē,& locū referri,ut Infra dignitatē meā est,& infra tectū. Intra ad numerꝝ & ſpatiū,ut intra uigīti dies, & intra muros,nō aūt infra. Sed hāc differentiā minus ſeruatā uideo,q; infra etiā ad numerꝝ ptineat. Pli.li.xi. Oua icubari ifra decē dies ædita utiliſſimū,uetera aut recentiora infœcunda. Aug. de Petri Cathedra. Tñ cū infra q̄drageſimæ dies hæc ſolēnitas uenerit, facere eā nobis debet ſanctoꝝ dieꝝ reuerētia gratiorē. Hēt autē infra relatiuū ſupra, ſicut intra, extra, ſuper, ſubter.

Infringo.is.ualde frango. Vnde infractus. Interdum infringere est illidere,& infligere. Ter. in Adel. Plus quingentos colaphos infregit mihi.

Infractus ualde fractus. Vir. Turnus ut infractos aduerſo marte latinos. Aliqñ dī non fractus, ut uir infracti animi i. qui nullis rebus aduerſis frangitur.

Infractio,non mō pro nō fractione, ſed etiā pro torpore ponitur. Cice. In quem cadit ægritudo,cadere in eū timorem,infractionemq; animi.

Infrendere ꝓprie ſcat dentes iraſcēdo quatere.

Infrendes dūr pueri ſine dentibus,q frendere nō pñt.

Informare,est in formā cōponere. Virg. li. viii. His informatū manibus. Per trāſlationē dixit Amb. Quos bonꝰ paſtor informat. Et li. offi. ſicut Tullius ad erudiendū filium,ita ego quoq; ad uos informandos filios meos.

Infrio.as. Vide in dictione Frio.

Infumo.as.pe.pro.ad fumum ſicco, ſicut inſolo, ad ſolē ſicco. Plau. Atq; hilas infumatas,& ſumen.

Infumibulum,ſpiraculum,per quod fumus exit.

Infulæ pe.cor. faſciæ ſunt in modū diadematū, ut inqt Ser. ſup li. x. Ænei. A quibus dependent uittæ, ab utraq; parte. Feſt. Infulas ſacerdotū filamentū uocabāt. Alii ſcribūt infulas filamēta alba eſſe, qbus tēpla ornabant & moris fuiſſe,ut nubentes prius,q̄ mariti domū ingrederent,infulis poſtes ornarent. Iuxta primum ſenſum Ambro. lib. offi. ſumpſiſſe uidetur, cum inquit. Ego raptus de tribunalibus, atq; adminiſtrationis infulis ſacerdotum docere uox cœpi, quod ipſe nō didici. Hinc infulatus.a.um. quod est infula ornatum.

Infundo.is. Vide in dictione Fundo.

Infundibulum,inſtrumentum, quo in uaſa liquores infundimus. Cato. In cella olearia hæc opus ſunt: Dolia olearia,& opercula. Seſtariū oleariū unū, labellū unū, infundibula duo. Ruſtici noſtrates luram uocitāt. Antiquiores os utris luram dicebant, unde lurcones capacis gulæ homines,ut Lemargi nomen acceperūt.

Infurnibulum pala,qua panes in furno diſponunt.

Iguinium,urbs in Liguria opibus ac uetuſtate nobilis nūc Albinga Proculo imperatore Roma. alumno & ciue ornata. De quo Eutropius ſic ſcribit. Proculus patria albingatum in alpibus maritimis. Idem fuit nobilis,ſed maioribus patrocinnatibus.

Ingeniū a gignēdo, ꝓpria natura dī cuiq; ingenita. Sal. li. iii. Hiſt. Caſtriſq; collatis pugna tū ingenio loci prohibebat. Terē. Nā q cū īgeniis conflictat eiuſmodi. i. cū hoibus eiꝰ naturæ. Est etiā ingeniū uis q̄dam naturalis nobis inſita ſuis uiribus ꝑualēs ad inueniendū, qd rōne iudicari poſſit. Cic. li. v. de fini. Vna ingenii appellatur docilitas,& memoria, easq; uirtutes qui habent, ingenioſi uocantur. Vnde præclara & obtuſa ingenia dicimus. i. acuta,& rudia. Hinc ingenioſus, qui naturalem uim ad aliquid agendum accommodatam habet.

Ingeniculari,ſignificat genu flectere.

Ingeniculus ſignū in cælo, qd græco uocabulo engonaſin noīant. Firmicꝰ li. vi. Ingeniculus qui engonaſis in extremis partibus piſcium oritur. hoc ſydere nati erūt mēdaces,fugaces,callidi,Hic est Hercules, ut Hyginus docet,qui dextro genu nixus ſiniſtro pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur.

Ingenioſus. Vide in dictione Ingenium.

Ingenuus,q in libertate natus est,& ab ingenuoꝝ antiq; tate,ut Boeti. in topi. inqt, gentilitas ducit. Siue ex duobus ingenuis editus,ſiue ex duobus libertinis,ſiue ex altero libertino,& altero ingenuo. Et est reltū libertini. Est eū libertinꝰ,q iuſta ſeruitute manu miſſus est. Vñ interrogare hoc mō ſolemus, Ingenuus ne,an libertinꝰ es? ideſt liber natus an ſeruitute liberatus, ſiue ex libertoꝝ gñe ortus. Hinc īgenuitas q̄ opponit libertinitati. Hinc de diua Agatha ſcribitur. Summa īgenuitas iſta est,in qua ſeruitus Chriſti comprobatur. Rurſus ingenuum dicitur naturale. Iuue. Ingenuum uiolarēt marmora tophum. Lucre. Vnde mare ingenui fontes.

Ingenuē aduerbiū libere & ſimplr. Sic ingenue loq dicimus eū q ita loq̄t,ut libeꝝ hoiem decet, nihil timidū, nihil hñs ſeruile. Qñ liberi hoīes naturaliꝫ fraudē oderūt, qd ſeruile nō est, ſed ad hoiem ingenuū ptinet.

Ingenuatus,ingenue procreatus, ingenue uitam ducēs. Plau. in Mili. Ingenuatus eſſet.

Ingemo.is.pe.cor. ualde gemo. Virgi. Daphni tuum pœnos etiam ingemuiſſe leones Interitum.

Ingero.is.pe.cor. īmiſceo. īmitto. intro gero. Leo Papa. Nouit cui adhibeat æſtus cupiditatis, cui illecebras gulæ īgerat, cui apponat incitamēta luxuriæ. Aug. Quid facio ego mō cū loq̄r, ſtrepitū uerboꝝ īgero aurib⁹ uē

Inglorius.a.ū. qd est ſine gloria. Cui cōtrariū est (ſtris. inclytū,& glorioſum. Hiero. ad Mar. Sed anima habitante in corpore fiat inclytum, qd ante ingloriū fuit.

Ingluuies refertur, tam ad gulæ, quam ad uentris capacitatem. Ex quo interdum accipitur ꝓ Gulonum helluatiōe & uoratrina. Gel. noīa gñaq; eduliū,& domitalia ciboꝝ, pfunda ingluuies iueſtigauit. Apul. Accipit ꝓ gurgulione cū ait. Reſtis ad ingluuiem adſtricta. Sumit & ꝓ ſinu gutturis, & capacitate in auibus potiſſi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mum quo merguntur recentia cibaria,ut gallinæ.palumbes.perdices.cætera fere carẽt eo sinu,sed gula patentiore utuntur,ut corui.cornices.

Ingrandesco.is.dui.grãdis fio.Col.li.x. At circa Kalẽdas Martias locis apricis,licet porrũ,si iã ingrãduit,trãsferre

Ingraueſco.is.ualde grauis.i.moleſt9 fio,& q̃si opprimo. Hiero.in li.Geñ. Non est herba gregibus seruoꝝ tuoꝝ ingraueſcẽte fame in terra Chanaam. Aug.li.v.cõfeſ. Et ingraueſcentibus febribus iam ibam,& peribam.

Ingratis ſignificat me nolente,& nobis nolẽtibus. Plau. in Amphi. Ingratis excitauit.

Ingredior.eris.ſſus. Vide in dictione Gradior.

Ingruo is.nõ ꝓprie,sed p̃ trãſlationẽ ꝙcat iuado,imineo & impetũ facio,a gruũ ꝓprietate duplici. Prima q̃ more agminis cõuolãt. Altera,q̃ clamore ſiſi utũt ut milites in p̃lio ineũdo. Plau.in Am. Noſtri cõtra ingruũt, uicimus ui feroces. Lact.li.ii. Si ſæua tẽpeſtas, ſi grãdo ingruat,ad deum confugitur. Colu.lib.ii. Etiam ingruente hyeme frumenta iacimus. Dicitur enim de bello de pluuia,de tempeſtate,de ruina,& huiuſmodi.

Ingurgitare,eſt q̃ſi in gurgitẽ, atq̃ uoraginẽ imittere. Plau.in Cur. Vide ut igurgitat ipura in ſe meꝛe auariter plenis faucib9. Apul.li.iiii. Quæ dieb9 ac noctib9 nil q̃q̃ rei q̃ meꝛe ſquiẽti uẽtri tuo ſoles auiditer igurgitare. Lac.li.iiii.aliter. Sicut ſus iqt,q̃ ſe igurgitat cœno.

Inguina pe.cor.ſunt genitalia tam fœminaꝝ q̃ uiroꝝ. Mar. Acceſſi quotiens ad opus, mixtiſq̃ mouemur Inguinibus. Sueto.in Nero. Viroꝝ ac fœminarum ad ſtipitem deligatorum inguina inuaderet.ſ.ore.

Inguinaria herba,quæ ſedat dolores inguinis, hanc argemonem uocant.

Inhalo as.pe.pro.halitum inſpiro, & Exhalare halitum emittere. Cice. in Piſo. Cum iſto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalaſſes.

Inhæreo.es.inhærens,uel fixus ſto. Col.li.iii. Cacumina deinde oliuæ,ſicut matri inhærent utraq̃ parte adradito,& ita fiſſuræ fici aptato,cuneumq̃ eximito.

Inhæreſco inhærens ſto. Colu.li.ii. Perexigua conſpergitur aqua gleba,manuq̃ ſubigit,ac ſic glutinoſa eſt, q̃uis leniſſimo tactu inhæreſcit, & picis in morem ad digitos lenteſcit habendo. Cice.li.iii.de na. deoꝝ. Prouiſum eſt, ut ſi qua minima beſtiola conaretur irrumpere in ſordibus aurium,tanq̃ in uiſco inhæreſceret.

Inhibeo.es.pe.cor.ex in & hẽo. Vide ĩ dictiõe Prohibeo.

Inhio.as. ꝓprie ꝙcat ualde os aperio. Per tranſla. ponit ꝓ ualde cupio. Nã q nimis cõcupiſcit,ore patulo incumbit rei expetitæ. Et mõ cũ dtõ,modo cũ actõ conſtruit. Apul.lib.ii. In quo roſæ uirgines matutino rore fluebant,his inhians propius acceſſi. Cor.Taci.Pariter hortis inhians,ut ſit inhiare hortis,quaſi deſiderium & cor apponere. Gel.li.i. Dum eius mortẽ ihio egomet uiuo mortuus iter uiuos. Plau. Hæreditatem inhiat, quaſi eſuriens lupus. Sta. Fraternos inhiantem obitus.

Inhonores,qui ignobiles ſunt ſine honore. Ambrõ.lib.i. offi. Cõtra aũt iuſtos inopes degere,inhonores,ſine liberis. Et Pli.li.v. Inhonores ciuitates dixit.

Inhorreo,ualde horridus ſum, a quo inhorreſco, ualde horridus fio. Pli.li.x. Inhorreſcũt edito ouo, excutiũtq̃ ſeſe,& circũactæ purificãt. Aliq̃n inhorreſcere, eſt int9 horreſcere. Vir.li.i.Ge. Spicea iam campis cum meſſis inhorruit, & cum Frumenta in uiridi ſtipula lactẽtia turgẽt.i.horrida facta eſt,& ĩtus formata. Hiero.ĩ dial. Attici,uel frigore ihorreſcimus,uel febri exardeſcim9

Inhumanus,non humanus,ſed diuinus. Apul.li.v. Lauacro pulcherrimo,& inhumanæ menſæ lauticiis eas opi pare reficit. Alias inhumanus dicitur crudelis.

Inibi pe.cor.ex in & ibi. quaſi intus ibi uel in hoc, ſiue in eodẽ loco. Apul. Multa inibi dicta ſunt,q̃ cõmemorare nõ eſt opus. Plau. Nos domum ꝓperamus, uos inibi adeſte. Aliq̃n ſignificat mox. Cæcil. Liber ne es ſ nõ ſũ, ueꝛ inibi eſt. Aliq̃n ꝙcat inter iſtos. Plau.in Cap. Pater captiuos cõmercaſ alios, tñ ſtudẽs ut natũ recuperet, & inibi emit olim amiſſum filiũ. Alias ponit ꝓ ſic.

Ininde ſignificat ex eo loco. Liuius. Ita exercitus ininde domos abducti.

Iniicio.is.pe.cor. proprie intro iacio, immitto, innecto. Plau. Anteq̃ hæc in domũ iniicias. Terẽ.in.An. Quæſe ſe in ignẽ iniicere uoluit ꝓhibui. Aliq̃n in aliq̃d iacio, ut apud eundẽ. Iniiciã in eũ manũ. Vñ manus iniectio dr̃ uẽdicatio rei nobis debitæ, nulla iudicũ autoritate expectata. Quintil. Patri in filiũ,patrono in libertũ manus iniectio. Paul. Si Titius ſeruũ uẽdidit ea lege, ut ſi Romæ moratus eſſet manus iniicere liceret. Emptor alii eadẽ lege uendidit, & ſeruus fugit a ſecũdo emptore,& Romæ moratur. Quæro an ſit manus iniectio,& cui. Vir. Iniecere manũ parcæ,hoc eſt traxerũt debitũ ſibi. Aliq̃n iniicere eſt cũ impetu iacere, ſeu impetum facere. Oui. Qua centũ quiſq̃ parabat Iniicere anguipedũ captiuo brachia cœlo. Aliq̃n ſimp̃r iacere. Plau. in Epi. Tragulam in te iniicere adornat. Idẽ in Cap. Iniicite huic manicas maſtigiæ.i.inectite. Et in Caſ. Iam pol ego huic aliquem in pectus iniiciam metum.i.immittam. Liui.lib.i. Iniectæ Turno catenæ.i.impoſitæ. Aliq̃n incipe. Vñ initiũ. Vale. Maxi.li.ii. Iniiciã ſtilũ tã noſtræ urbis,q̃ cæteraꝝ gentiũ. Huius cõpoſitũ eſt Superiniicio. Vir.li.iiii. Geor. Et raras ſupiniice frondes.

Initium cœptum,ab Iniicio.is.

Initia.oꝝ.ſacra dñr. Vñ initia Cereris. Var.li.ii.de re ru. A ſuillo pecore immolãdi initiũ primũ ſumptũ uidẽt. Cuius ueſtigia q̃ initiis Cereris porci immolanť, & q̃ initiis pacis fœdus cum ferit,porcus occidit. Alio noie initiationes nuncupantur, quæ ut ait Tertu.ſemper arcent profanos,& arbitris carent.

Initiationes,idem q̃ initia. Vide in Initia.

Initio.as.ſacris imbuo & ritu ſacroꝝ inſtituo. Vnde Initiatus ſacris inter religioſos aſcitus & cultui cerimoniaꝝ dedicatus. Cice. Diligẽtiſſime faciendũ eſt ut initient eo ritu cæteri quo Romæ initiant. Hiero.in Exo. Poſtq̃ initiaueris manus eoꝝ.i.conſecraueris & ſacris addicaueris. Cice. ait myſteria appellari initia,q̃bus ex agreſti uita exculti ad humanitatẽ ſumus,tanq̃ ea ſint uitæ principia. Dies initioꝝ dñr a Liuio, q̃bus ſolẽnia ſacrificia celebrabant, q̃bus nefas erat intereſſe nõ initiatos. Alias initiari eſt inchoare & auſpicari. Firmic9. Ver initiat cũ primã arietis partem ſol fuerit ingreſſus. Eſt & initiari cum pueri a lacte & a cunis tranſeũt,ut cibo firmiori alant. Nam apud Var. legit initiari pueros eduliæ & potinæ & cupedinis edendi & potandi & cubandi. Reperit etiam initior deponẽs,ut in pſal. Et initiati ſunt bec̃phegor. Eſt & initiare incipere.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Initiarius.a.um.qđ ad initium ꝑtinet. Quinti.li.i. Neq; enim eſt ſanctius ſacris iiſdem,q̃ ſtudiis initiariis.

Iniquus,ab in,& æquus,æ in i productã cõuerſa,& idẽ eſt, qđ non planus. Vñ loci iniquitatẽ dicimus. Per tranſlationem uero de hoſtibus impiis,ſeu improbis dī, & iniq tas,pro iniuſticia ſumiť. Iniqtas,ut Speu.ait, eſt habitus,qui legem deſpicit. Aliq̃ capiť pro magno. Virg. Iniquo pondere raſtri. Aliq̃ pro anguſto. Idem. Veꝝ hæc ipſe qdem ſpatiis excluſus iniquis Prætereo.

Inimicus,qui non eſt amicus,& priuatus eſt, hoſtis publicus.Sue. Scribit etiã ad ipſum hoc familiariter nec dum plane inimicus,aut hoſtis.

Inimicor.is. deponens,inimicitias exerceo dtõ iungiť.

Inimico.as.cũ actõ,ſignificat inimicũ facio. Et cõſtruitur cum actõ.Hora. Et miſeras inimicat urbes.

Inimicitia,ſingulari numero dixit Cice. li. iiii. Tuſc. Inimicitia,ira ulciſcendi tẽpus obſeruans. Cæſ. li. de ana. plurali ſemp numero dicendum putauit inimicitias.

Iniungo.is.impono,demando,ut iniũgo tibi hoc onus. Proprie tñ iniungere eſt intus uel ſupra iungere. Col. li.vii.lugumq; quarto die accipiunt,cui ramus illigatus temonis uice traiiciť. Interdum & pondus aliquod iniungitur,ut maiore niſu laboris exploretur patientia.Idem lib.v.Itaq; pinguj terra ſingulis brachiis licebit bina iniungere flagella.

Iniuge pe.cor.ut iniuges hoſtiæ, quæ nunquam domitæ aut iugo ſubditæ fuerant.

Iniuria ex eo dicta eſt,ꝙ nõ iure fiat. Omne enim, quod non iure fit,iniuria dī,ſiue uerbis ſiue re.Re cũ manus inferunť,Verbis cũ fit conuitiũ. Specialiter uero iniuria dī cõtumelia,q̃uis (ut qdam uolunt) ab inuicẽ differant,ꝙ iniuria ſit in uerbis,& ideo leuior, cõtumelia in factis.Pacu.Patior facile iniuriã, ſi eſt uacua a cõtumelia. Qñq; iniuriam dicimus damnũ culpa datum, Qñq; iniquitatem,ſeu iniuſticiam,& græce dī ἀδικία ut cum quis inique ſententiam dixit,ꝙ iure & iuſticia careat,quaſi nõ iuriam, Et apud comicos Iniurius eſt qui audet aliquid contra ordinem iuris,nonnunq̃ iniuria aduerbialiter ſumitur pro immerito.

Iniurioſus,qui iniuriam facit.Iniurioſus.a.um. quod eſt iniuria plenum.

Iniurius.a.um.qđ eſt iniuſtũ & iniquum.Apul.li.xi. Nec iniurium cuius beneficio redieris ad hoies, ei totũ debere quod uiues.Plau.in Aul.Si mihi dat operam, me illi iraſci iniurium eſt.Aliq̃ iniurium aduerbium ponitur.Teren.in.Hecy. Iniurium autem eſt ulciſci aduerſarios.Vbi Dona. Iniurium iniquum.Indignantis modo ſignificatio eſt,& uim aduerbii habet.

Iniurius,qui audet aliquid contra ordinem iuris.

In manu,uel in manibus eſt,dī pro eo, quod eſt in poteſtate,uel in promptu,& in facili,ut uictoria in manibꝰ eſt.i.quaſi iam teneť.Et in manibus, pro inter manus. Cice in Cato.Septimus mihi liber originũ eſt in manibus,i. operi nondum ſumma eſt impoſita manus. In manu aquas poſcimus.Veteres aũt aquas manibus pedibuſq; dixerunt. In manum datur ei ,q ſeparatim accipit ſine arbitris,aut interꝑte,ut ꝓuaricator,aut iudex corruptus.Terẽ.in Phor.Soli ſumus nunc inquam hic,eho dic,quid uelis tibi dari in manum.

In medium.i.in uſum communem.Cice.li.i.offi.In hoc naturam debemus ducem ſequi,& communes utilitates in medium afferre mutatione officiorum.

In mentem uenire non tantum eſt reminiſci, ſed etiam recogitare,& conſiderare.Cice.In mentem tibi non uenit,cauſam publicam ſuſtinere,ideſt,non cogitas.

Innitor pe.pro.Vide in dictione Nitor.

Ino,nomen Cadmi,& Hermiones filiæ uxoriſq; Athamantis Thebaꝝ regis & Liberi patris nutricis.Eadem, Cicerone teſte,eſt quæ Leucothea .i. alba dea , a nobis uero Matuta,quæ & aurora dī. Vñ Oui.in Faſto.Leucothee graiis matuta uocabere noſtris. Fabulã Inonis Oui.li.iiii.Meta.refert, quẽadmodum Ino cũ Melicerta filio , ꝑpter timorem de ſcopulo ſe ꝑcipitem miſit in mare,amboq; facti ſunt dii marini . Illa Leucothea, Melicertes Palæmon, qui & Portunnus uocati ſunt. De quibus Cypria.Melicertes & Leucothea ꝑcipitanť in maria,& fiunt poſtmodum maris numina.

Inno.as.ex in & no,q̃ſi itus no,a q̃ innato.as.frequẽtatiuũ

Innocuus actiue accipiť pro eo,q nõ nocet.Plin.lib.viii. Eoſdẽ peſtiferos ferũt in græcia,innocuos eſſe in Sicilia.Paſſiue uero pro eo,cui non noceť. Vir.& ſedere carinæ omnes innocuæ,id eſt,ſine detrimento.

Innoxius dicitur,qui non nouit nocere.

Inocco.as.ſignificat cooperio,qđ fit cum ſemen in agro ſeminatum eſt,& glebas ſarculis,aut cratibus diſſoluī mꝰ,ut ſemẽ humo cõtegať.Col.li.ii. Nã ſemẽ, qđ ſicco ſolo ingeſtũ,& iam inoccatũ eſt,pinde ac ſi repoſitũ in horreo,non corrumpitur.Componitur autem ex in,& occo.as.quod eſt comminuo.Sed occo alibi.

Inoculo.as.pe.cor.ſignificat oculum unius arboris alteri adhibeo,ſeu oculum in arbore aperio.Col.li.xii. His quidem diebus arbores ficoꝝ inoculanť. Quod genus inſitionis emplaſtratio uocatur.Pli.li.xvii.In ficis auteˊ & malis hæc fuit inoculatio antiqua.

Inofficioſum teſtamẽtum,ut inquit Paul. dicitur,quod non ex officio pietatis paternæ cõfectum eſt, filiis ſine legitima cauſa exhæredatis.

Inodorus.ra.rum.quod eſt ſine odore.Apul.li.iiii.Floris inodori immodum pariunt hæ arbores.

Inoleſco.is.leui.lui.etum.& itum.ſignificat creſco, grandis fio. Aug. Miror apud quoſdam infideles unde tam pernicioſus error inoleuerit, ut ſuper tumulos defunctorum cibos & uina conferant.

Innoteſco.is. notus fio. Lac.li.i. Deniq; a doctis huius ſæculi,q̃bus forte ſcripta eius innotuerũt,derideri ſolẽt.

Innumeꝝ ſcat inordinem.In numeꝝ ludere eſt ſaltare. Virgi.Tum uero in numeꝝ faunoſq; feraſq; uideres ludere, tum rigidas motare cacumina quercus.

Innuo.is.ſigno aliquo capitis uoluntatem oſtendo, ſiue affirmem,ſiue negem.

In ordinem redactus,& ī ordinẽ coactus .i. inter uiles,& abiectos numeratus.Liui.li.xii.Tribuni plenis in ordinẽ redacti,i.cõtemptũ habiti Sueto. in Clau. In ordinem ſe coactum conſcriberet.Hinc etiam extra ordinem pro egregie dicitur.

Inops,paup.vñ inopia pauptas. Aliq̃ dī ſine ope , ſine auxilio,vñ inopẽ animi,inopẽ prudẽtiæ dicimus.i. ſine ope animi,ſine ope prudentiæ. Aug. lib.iiii.confeſ.Ardor inops prudẽtiæ.Iungiť eñ cũ gtis oim reꝝ. Aliq̃ inops dī inſepultus. Vir.li.vi.Hæc omnis quam cernis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Inops,inhumataq; turba eſt.Ex iure em̃ põtificio terra iniiciebaſ,& circa cadauera,& circa abſentiũ corpora quibuſdam ſolennibus ſacris additis. Inops igitur ſine terra,quæ ops dicitur,qui nullius poſſeſſor eſt, pauper, cui ſuæ res non ſufficiunt.

Inora dicũtur animalia ſine ore, quales ſunt Aſtomi Indiæ populi,halitu tm̃ uiuentes,& odore.

Inopioſus.a.um.ſine ope.Plau.Sæpe ego res multas tibi mandaui dubias,egenas,inopioſas conſilii.

Inphronitus pe.p.di inſolens & imprudẽs.Græci ἄφρονα imprudentem dicunt.Vide ſupra in Fruniſcor.

In primis pe.pro.duæ partes ſunt,& eſt aduerbium,ſignificatq; ante oẽs,uel añ oĩa,uel unũ ex primis.Sal. Quæ quidem res in primis mihi uideſ fuiſſe cauſa facinoris maturãdi.Imprimis uero cum m ante p, ab imprimo uerbo eſt,cuius pe.corripitur.cũ in aduerbio producaſ.

In poſterum pe.cor.Vide in dictione Poſtremo.

Inquies adiectiuũ.Sal.li.i.hiſt. Humanũ genꝰ inqes atq; indomitũ.Liui.Iã ſibi ſatis gloriæ q̃ſitum,& potuiſſeſe deſinere,ni aĩus inqes paſceret ope.Apul.li.i. Cõtentione & inqeti ꝓcacitate p̃ditus aſinus.Pli.ſubſtantiuũ poſuit li.xiiii.,ꝓ inqetudíe, cũ ait. Furiales ſomni & inqes nocturna. Gel. ſimiſr. Vt interea labor hic uigiliaꝝ & ĩqes ſuauitate pauliſp uocũ atq; modulorꝝ,acqeſceret.

Inquieto.as.inquietum facio.Hiero.lib.i.Regũ. Quis es tu qui clamas,& inquietas regem.

Inquilinus pe.pro.ex in & colo,pro habito.Vide in Colo

Inquilino.as.habito,aq̃ inqlinatus.us.ꝓ incolatu. Aug. in expoſi.pſal.Quo miꝰ grandũ eſt ex hoc inquilinatu.

Inquio.is.defectiuũ eſt,& ſcat dico. Cice.tm̃ lib.ii.de ora. Attendere & aucupari uerba oportebit iquio, ut ea q̃ ſunt frigidiora uitemus.Idẽ in eodẽ. Tu inquiſti mole ſtus nõ eris.Et li.iiii.ad Herẽ.Quid tibi uis aliqs inqat.

Inquino.as.pe.cor.maculo deturpo.Hora.li.i.Ser.Mentior at ſi qd merdis caput inqner albis coruorꝝ. Lac.li. vi.Pecudũ ſanguis effuſus,quo aras inqnant.Cice.lib. Tuſ. Quibꝰ cæcati, uelut domeſticis uitiis atq; flagitiis ſeſe inqnaſſent. Fit aũt a Cunio.is.ut inqt Feſt. Cunire uero eſt ſtercꝰ facere.Huiꝰ cõpoſitũ eſt coinqno.Colu. li.viii.Totã ꝓgenĩe coinqnant, ſiqdem celeriter cum alia pecora,tum p̃cipue oues contagione uexent.

Inquiro.ris.pe.pro.quaſi intus quæro. Vnde fit inquiſitius aduerbium comparandi, quod ſignificat piu dentro cercando apud Gelli.

In rem p̃ſentem dĩre iudex, quũ accedit ad locum, de quo eſt cõtrouerſia.Cice.pro Cecin. Placuit Cæcinnæ de amicorꝝ ſententia conſtituere, quo die in rem p̃ſentẽ uenireſ. Liui.li.xxxiii. Scribit miſſuros ſe in Aphricam,qui inter populum Carthaginenſem, & regẽ Maſiniſſam,in re præſenti diſceptarent.

Inſanus pe.pro.non ſanus,qui non eſt ſani conſilii,& quĩ non habet mẽtem integram, vñ inſania ſtulticia, q̃ & inſanitas dĩ. Cice. Inſipiẽtia aũt,quaſi inſanitas, eadẽq; dementia.Itẽ inſanus magnus dĩ. Virg. Inſani feriant ſine littora fluctus. Perſi. Inſani dicta Catonis. Inde inſane aduerbiũ,uehementer,propterea q; inſani oĩa uehementer faciunt,inqt Var.Item ualde ſanus.i.doctus Perſ. & inſano multũ laudanda magiſtro.Hẽt em̃ uim ĩtenſiuã.Sic ĩclytus,infractus,& multa alia. In hoc tm̃ loco accipi cõgrue põt, ꝓ nimis cõcitato ad curã diſcipuli,a quo ſubueret reportare notã indiligẽtiæ. Nam ꝑter notam ſignificationẽ puicaces,&intractabiles appellabant inſanos.Cõtentioſi quoq; q̃ nunq̃ ſuccumbebant,alioſq; improbabãt,inſani uocati ſũt.Plato in ſympoſio.Vñ uero inſani cognomen tibi exortum ſit neſcio,ſemp em̃ in loquendo te,& alios improbas.

Inſanio.is.pe.pro.iui.itum.a ſanus cõpoſitum, & deriuatum putaſ,pro inſanias facio,ſiue iſanus ſum. Qñq; & inſanire eſt carmen componere. Vir. Inſanire libet. Nam inſani,enthei dicuntur,ideſt,deo pleni.

Inſequor pe.cor.ſequor,uel inſequendo ſequor. Vir.Inſequiť clamorq; uirum,ſtridorq; rudentum. Et inſequi, proſequi. Quintil.Cum eũ maledictis inſequeretur.

Inſeruio.is. Vide in dictione Seruio. Dicimus autem inſeruio tibi,& inſeruio te. Plautus. Non meretricum eſt unum inſeruire amantem.

Inſecta animalia ea dĩr,quæ ut nomen ipm declarat,in ciſuras parte ſui uel ſupina uel prona,uel etiam utraq; hñt, nec oſſeũ quicq̃ diſcretũ hñt aut carneũ,ſed qddã inter hæc ipſa mediũ continẽt,qppe q̃ corpe pariter intus foriſq; duro inſtẽt. Ea partim ſunt terreſtria ut ſcolopendræ, ſtelliones, partim uolucria, ut apes, ueſpæ, partim cum utroq; participantia ut formicæ, partim pennis & pedibus carẽtia,ut tineæ,quæ in hoſe naſcuntur.Dicta inſecta ab inciſuris, quæ nunc ceruicũ loco nunc pectorꝝ ſunt,atq; alui. Hæc Albertus Magnus appellat annulata.Ariſto.& græci ἔντομα.

Inſero.is.pe.cor.inſerui,inſertum,ſcat imitto,ſiue unio. Qñ facit inſeui,inſitũ de arbore dĩ, qñ .ſ. ſciſſo trunco ſurculus fœcũdæ arboris inſeriť in ſterili, ſiue cũ oculus unius arboris adhibeť,qđ qdem inoculationem uocant,uel qñ ſeminaſ,aut plantaſ. Vir. Inſere nũc Meliboœe pyros,pone ordine uites.Colu.li.iii.Vitẽ quã inſiturus es,reſecato & plagã leuato,atq; ita findito, & paratos ſurculos in fiſſurã dimittito,ea tenus, qua adrafi ſunt.Idẽ.Inſita eſt fructuoſior,q̃ quæ inſita non eſt .i. q̃ quæ cum ramis aut plantis ponit. Per tranſlationem Lact.li.v.odium & inuidiam & dolũ hoĩbus inſeuit,ut tam eſſent,q̃ ſerpentes uenenati,tam rapaces, q̃ lupi. Leo papa ꝓ unire exemplũ poſuit. Qñ inqt, filius dei uenit ſoluere opa diaboli,& ita ſe in nobis, noſq; inſeruit ſibi,ut dei ad humanã naturã deſcenſio fieret hoĩ ad diuinã ꝓuectio. Hiero. ad Pãma. Quid neceſſe fuit me latentem inſerere q̃ſtioni, opponere inuidiæ plurimorꝝ.i.immittere. Colu. Nauſea diſcutiť ſi integrum gallinaceum crudũ ouum ieiuni faucibus inſeras.Dio me.Inſeror,inſertus, & inſitus facit. Et tradũt qdam inſitus arborꝝ eſſe,inſertus hoĩs,uel alicuius rei.Ser. Inſitas arbores dicimus,inſertas uero cauſas, aut fabulas. Plini.li.x.Penna per tranſuerſas inſerta nares.

Inſerto.as.frequẽtatiuum ab inſertum formatum. Vir. Hic ferro accingor rurſus,clypeoq; ſiniſtram Inſertabam aptans,meq; extra tecta ferebam.

Inſitio,ipſe inſerendi actus. Colu.lib.iii. Tria autem genera inſitionum antiqui tradiderunt.

Inſitium lignum,qđ inſitũ eſt. Colu.li.iii. Terram circa arborẽ aggerato, uſq; ad ipm inſitium. Et itẽ Paleato luto bene ſubacto oblinito totã plagã & ſpaciũ, qđ eſt inter ſurculos,uſq; eo, ut duobus digitis inſitia extent.

Inſititium dicitur illud in quo aliquid inſertũ eſt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Insitiuus.a.um.quod inseritur.Gel.Corpusq; & animam bene initiatis primordiis insitiuo degenericq; alimento lactis alieni corrumpere.

Insitium ab insectione dictum pulmenti genus, ex insectis, & minutatim tritis carnibus confectum. Apud Apitium sæpe fit mentio de insitiis.

Insideo.es.pe.cor.sedeo,seu supmaneo,sto.Lact.li.v. Et iustus ille nactus fuerit aliquē sauciū equo insidentem Aliqñ intus sedeo,seu sto.Cice.li.iiii.Tus.Cū aūt hic fuor,cōcitatioq; animi inueterauerit,& tanq̄ in uenis, medullisq; insederit. Aliqñ dolose quēpiam expecto. Vñ insidiæ,& insidior. Aliqñ obsidere, & mō cū actō cōstruiē. Liui.li.ii.de bel.pu.Mago locū mōstrabit, quē insidebatis.Mō dtō.Vir.li.xi.Arripuitq; locum,& syluis insedit iniquis. Liui.li.ix. Insessis oībus uiis, p quas commeatus ex Samnio subuehebatur.

Insido.is.pe.pro.significat intus ad habitandum, ingredienduue uado.Lactan.li.vi. Vitanda ergo spectacula omnia,nō solum ne quid uitioz pectoribus insidat, ideſt ingrediatur ad standum.Sta.lib.Theb. passiuum protulit,cum ait.Summis insiditur astris. Construitur & cum accusatiuo.Virg.lib.x.Viam insidere.

Insidiæ,fallaciæ.Ci.li.iii.offi.Sūt ne igiē insidiæ tendere plagas.Proprie aūt dolosa expectatio ad aliquē aggrediendū īsidiæ dīr,q̄ clā insidēt ut hostes fallant.

Insidior.aris.insidias tendo.Salu.in Iugur. Atherbalem uitæ suæ dolis insidiatum esse.

Insidiosus,qui sæpe insidiatur.

Insidiose,qd̄ est cū insidiis.Cic.li.iii.offi.Rō ergo postulat ne qd insidiose,ne qd simulate,ne qd fallaciter.

Insciti,ignorantia,ab inscius.a.um.participio.

Inscius,& conscius cōtraria sunt,& a scius cōpositа.Inscies,unde inscienter,& inscientia, quæ contraria sunt scientiæ.Cic.li.Aca.Sed inter scientiam, & inscietiam comprehensionem illam collocabat.Aliquando inscies capitur pro stulto,& aliquando pro ignaro.

Inscies.Vide in dictione inscius.

Inscribo,intus siue supra scribo.Cice.li.i. Tusc. Quid nostri philosophi, nonne in his ipsis libris, quos scribunt de contemnenda gloria,sua nōia inscribūt. Idē Casio. In statua, quā posuit ī rostris,inscripsit.Parēti optime merito.Interdū inscribere significat noīare, siue intitulare.Lact.li.i.Minutius fœlix in eo libro, qui Octauius inscribiē,sic argumentatus est. Interdū dilacerare. Vir.Et nersa puluis inscribiē hasta.Plau. Corpus tuum uirgis ulmeis inscribam,ideſt,insignibo.

Inscriptus qñq; p nō scripto sumiē,ut apd̄ Var.li.ii.Itaq; greges ouium longe abigunt ex Apuliā in Samnium æstiuatū,atq; ad publicanū p̄fitentur,ne si inscriptum pecus pauerit lege censoria cōmittat mulctos.

Insignis & hoc insigne,ex in,& signū,siue signis cōponiē, ἐκλωισὶ ὁ λέγων τὸ εἰσημον ἐκ τ̄ τοῦ Θ σημαίνω. Et p prie dī excellens,qui in aliquibus cerniē esse signis, quibus noscie uel nosci potest,ut ī coloris, & uestiū rerūq; uarietate noscie,uel nosci pōt esse eū probū, uel improbum.Seu quia signa,cum sint indicia rez, semp eminent manifestaq; sunt.Sic uiri uirtute excellētes oībus sunt noti.Cice.li iii.ad Heren.Idē fit in imaginibus, ut q̄ nobis diligenter notæ sunt, hæ paz uideanē insignes aliis.Hic Cice.eo q; prius dixit notæ aperuit insignes significare notæ siue notabiles. Virg.li.iii. Ge. Nec mihi displiceat maculis insignis & albo.Liui.li.i.Flaminē Ioui assiduū sacerdotē creauit,insigniq; eū ueste,& curuli regia sella adornauit.Vir.li.iiii.Ostroq; insignis & auro Stat sonipes.Hoc loco insignis instratus, quasi insignitus.Ad facinus transtulit Terē.in Eu.Iam diu aliquā causam q̄rebat senex,quāobrem aliqd insigne faceret.Dona.insigne aliquid magnū,& nobile facinus. Ad uirtutē Vir.Insignem pietate uiz.i.illustrē,magnū siue nobilē,præclazq; ac p̄stantem.Aliqñ ad uitiū. Et latrones insignes uocamus,q maiore manu,maioreq; audacia grassanē,ut in Euā.Habebāt aūt uinctū quendam insignem,cum de seditioso,& homicida dicaē.Et insignia scelera a Tacito dīr.Omne eñ qd̄ excellit, siue illud sit uitiū,seu uirtus insigne dī.Vñ etiā qñq; simpliciter pro magno sumiē.Lucil. Cocus non curat caudam insignē esse,modo pinguis siet.Ab insignis fit insignitas, pro claritate.

Insigniter,clare summē.Apul.Homo insigniter malus.

Insignia dīr ea,quæ in uestibus uexillis,& hmōi insignita sunt,aut ipsæ uestes uexilla, & alia, q̄ fiūt, aut feruntē ita ab aliis discreta, ut nosci possint cuius sint, & ad quos ptineant,ut uestes militares,& insignia militaria regalia,cōsulariaue,qbus acies,ab acie,eques ab eqte, rex,& consul,a uiro priuato cognosci debet. Virg.li.ii. Danaumq; insignia nobis aptemus,clypeos. Liui.li.ii. Ipse en ille nostris decoratus insignibus magnifice incedit.Salu.Cum fascibus,atq; aliis imperii insignibus, ad Manlium in castra tendit. Mos eñ fuit antiquoz, ut benemeritis insignia tribuerēt magistratuum. Vñ scribit Tacitus decreta fuisse Narcisso quæstoria insignia a Claudio Cæsare, ab eodē insignia p̄turæ Crispino decreta fuerunt.Et nō solū sunt signa & ornamēta ob uirtutem adepta. Vñ insignia laudis,& insignia gloriæ dicimus,ut Cice.Apio. Insignia eñ uirtutis multi etiam sine uirtute affecuti sunt.Aug.li.viii.confes.Qui etiam ob insigne p̄clari magisterii statuā in foro Romano meruerat.Verūetiā q̄cquid aliqd oñdit, ī signe dī.Amb.Despōsata,ne temerate uirginitatis adureret infamia,cui grauis aluus corruptelæ uideret insigne

Insipiens.i.nō sapiēs,q nō cogitat q̄ agen- (præferreda sunt.Vide infrā in dictione Stultus.

Insignio.is.iui.itum.signis noto,seu distinguo, ut apud Clau.li.i.Hic elemento z seriem,sedesq; paternas insignibat.Cice.li.iiii.ad Herē.Si quā rem deformabimus turpem,aut cruentam,aut cœno oblitam,aut rubrica delibutā iudicemus,quo magis insignita sit forma.

Insignite,pe.prod.aduerbiū f̄cat cū notæ iudicio. Cice. Nec improbū notari, aut uituperari insignite posset.

Insimulo.as.accuso,crimen ingero. Cice. Treba. Hic tu me etiā insimulas,nec satisfactionē accipis. Construiē mō cū actō.Plau.Sic me insimulare falsum facinus, tā malū.Qñq; cū gtō.Teren.in Phor. Si hez insimulabis auariciæ male audies.Hinc īsimulatio,quæ est, ut Dona.inquit,falsi uel ueri criminis incusatio. Est & insimulare fingere.Cice.li.iii.offi.Solus neglexit fidem,fuerere insimulauit,ne coiret institit.

Insinuo.as. Vide in dictione Sinuo.

Insinuatus inflexus,cōplicatus,cōpressus.Apul.li.ix.Sicine uacuus,& ociosus insinuatis manibus ambulabis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mihi. Tali em̃ habitu manus ociosoꝝ cõplicanť. Liui. dixit cõpressis manibus. Cuiꝰ hæc sunt uerba ex li. vii. Quid aliud causæ esse credamus cur ueteranꝰ dux fortissimus bello cõpressis, qđ aiunt, manibus sedeas.

Insisto.is. quasi firmo. Vir. li. xi. Vtq; pedũ primis infans uestigia plantis Institerat, iaculo palmas armauit acuto. Et insistere est operã dare. Hiero. in prolo. Tob. Sed meliꝰ esse iudicãs phariſæoꝝ displicere iudicio, & eꝑoꝝ iussionibus deseruire institi ut potui. Itẽ solicitare urgere. Pli. Frequensq;, ut id agerẽ insistebat. Cice. ad Herẽ. aliter. Nunc identidẽ nosmetipsi nobis insistemus, res em̃ communis agitur, ideſt, uim faciemus.

Insilio.is. pe. cor. insilui, insiliui, uel insilii, insultum. Vnde insulto, significat intro aut sursum salio. Sta. li. ix. The. Insiliere uadis, magnoq; fragore solutus agger. Luc. li. iii. Insiluitq; solo nociturus pondere puppi.

Insolens pe. cor. ex in & solens, siue ab insoleo, licet nusq; legať, & ſcat insuetũ & insolitũ. Vñ insolẽtia Cice. pro Deiota. Moueor & insolẽtia loci. Salu. Insolens uera audiendi. Gel. li. i. Atq; id, qđ a Caio Cæsare excellentis ingenii ac prudentiæ uiro, in prio de ana. li. scriptũ est, habe semp̃ i memoria ac pectore, ut tanq; scopulũ fugias inauditũ, atq; insolens uerbũ. Palla. Qđ si regio insolẽs & icustodita cõtigerit. Per translationẽ ponit ꝑ supbo & arrogante, q ꝓter legẽ agit humanã, atq; naturalem. Et quẽ audacẽ uel ꝑsumptuosum dicere solemus. Qđ est, cũ quis audet facere uel dicere qđ ipse nõ solet, uel quod ab aliis modestis uiris fieri, aut dici nõ solet. Cic. ꝑ Marcel. Et uictoria, quæ sui natura insolens est.

Insolẽtia. æ. isuetudo & arrogãtia. Vide i dictiõe Insolẽs.

Insolenter. Aduerbium significat arroganter.

In solidum. Vide in dictione Solidus.

Insolũ ueteres ꝑ insolitũ dixerũt. Afra. Orbitatẽ senectuti tuæ malũ metui, qđ insolũ nõ uenit cæco & demẽti.

Insolitus pe. cor. non suetus. Aliquando præter solitum. Gel. Intempestiue ac insolite differebat.

Insolo. as. pe. pro. ad solem sicco. Vnde insolatus in sole seu ad solem siccatus, uel penitus tactus, aut calefactus. Columella libro quinto, Super hoc materiæ, quæ fructũ hñt melius cõualescũt, & uuæ cõmodius insolatæ ꝑcoquũť. Insolare quoq; puellæ crines dicunť, dũ faciẽ tectæ passos ad solẽ tenent candicandi gratia, Et ipsi crines insolati dñr. Pli. Cerã uinaceo crate sub dio siccant sole, luna q hoc enim candorem facit, si sic siccať & ne liquefaciant, protegunt tenui linteo. Candidissima uero fit post insolationem humi recocta.

Insomnia. æ. uigilia, dormitio pauca. Virgi. li. iiii. Agit ipse furentem insomnis ferus Æneas.

Insomnium, phantasma. Vide in dictione Somnus.

Insomniosus, qui multum somniat. Cato Omnis qui Insomniosus est, hac eadem curatione sanum facies.

Insonꝰ. a. um. pe. cor. quod est sine sono & strepitu. Apul. insono uestigio me perducit. Sic absonum sine sono.

In spem uenio. sperare incipio. Cice. li. ii. de ora. Nonnullam in spem ueneram posse me aliquid ex istis discere.

Inspicio. cis. pe. cor. intus specio, seu ualde intueor. Terẽ. in Adel. Deniq; inspicere. tanq; in speculum uitas hominum iubeo, atq; ab aliis exemplum sumere sibi.

Inspecto. as continue, seu attente intueor. Geli. li. i. Ibidẽ in stadio inspectante populo in osculis, atq; in manibus filioꝝ aiam efflauit. Vñ & inspectare ꝑ custodire ponit. Sue. in Cæſ. Sũt q putẽt cõsilium eum nouissimo illo senatusconsulto, ac iureiurando etiã custodias Hispanoꝝ, cum gladiis inspectantium se remouisse.

Inspectius aduerbiũ significat minus icõsiderate.

Inspico. as. pe. pro. in modum spicæ, uel spici acuo. Virg. li. i. Geor. Ferroq; faces inspicat acuto. Ser. Acuto ferro incidit ad speciem & imaginem aristarum.

Inspiro. as. pe. pro. ſcat diuino quodã spiritu in mentem iniicio. Vñ dicimus sanctos dei hoies inspiratos fuisse locutos. Et inspirare itus spirare, hoc est spũm seu uentum infundere. Col. li. i. Sed granaria scalis adeanť, & modicis fenestellis aquilonibus inspirentur.

Instar indeclinabile, licet Probus instaris gtiũ dixerit. Qđ & sine ꝓpositione & cũ ꝓpositione inueniť. Et mõ ſcat ad æquiparationẽ. Col. lib. iii. Vineã nouellã gemmas agere sinito, simulq; atq; pampinus instar quatuor digitoꝝ erit, tum demũ pampinato. Modo admensurã, ut apud eundẽ li. i. In campo rarius, i colle spissius acerui stercoris instar quinq; modioꝝ disponenť. Mõ ad ſimilitudinem, ut illud Cice. accipi põt. A maui autẽ quæ fiunt nõ uici, sed urbis instar. Et in Pisonem. Vnus ille dies mihi qdem imortalitatis instar fuit, cum senatu egressum uidi populũ Ro. vniuersum. Sue. in Cæſa. Cuius etiam. ſ. equi instar pro æde Veneris genitricis postea dedicauit. i. effigiẽ cõsimilem. Soli. cũ ꝓpositione. Mesopotamiã opimat annuæ inundatiõis excessibus ad istar amnis Ægyptii, terris supfusus inuecta soli fœcũditate. Simiſr Hiero. in Iob. Et gaudiũ hypocritæ ad instar puncti. Idẽ in Iosue. Steterũtq; aquæ descendentes in uno loco, & ad instar mõtis intumescẽtes apparebant procul ab urbe. Aug. Et ideo hodie ut uitale lauacrũ resurgens dei populus ad instar resurrectionis ecclesiam nostram splendore niueo illuminat.

Instauro. as. nõ ab instar descẽdit, ut qdam putauere, ſed compositũ est ab in & stauro. Vñ & restauro. Nã integro qđ instauro simile est in significatiõe, compositũ qdem est, qa a tegro habeť. Et vñ compositũ est ategro, inde & itegro. Vñ cõtamino, inde & attamino, & multa hmõi. Sic vñ istauro, inde & restauro, quoꝝ simplicia, cũ nõ sint in usu, cõposita hñt, q ꝓpositiones, cũ qbus iungunť, apte declarant. Præterea, cũ integrare idẽ sit qđ instaurare, nimiꝝ instaurare itegrare est. In quo, quantũ ad instar distet aiaduertere licet. Terẽ in And. Amantiũ iræ amoris integratio est. Vbi Do. Integratio istauratio. Integrare uero, ut inq Festus, est in statum redigere, nõ ad ſilitudinem prioris status dixit, ſed simpliciter in statũ redigere, utcũq; sit status. Simiſr in staurare dicemus in statũ redigere, nõ ad ſilitudinem prioris statꝰ facere. Vñ Vir. ꝑ translationẽ dixit. Instaurati aĩ regis succurrere tectis. i. q̃si recreati, siue ualidi facti. Sup qđ Ser. ait. Hinc ostendiť eos supius defeciſſe, & nõ dicit ad similitudinẽ antiquã cõualuiſſe. Et raro euenit, ut euersa ædificia ad similitudinẽ priſtinã istaurentur. Liui. li. iiii. Nã phaliſci ppelli ad istaurandũ bellũ romanoꝝ, neq; socioꝝ ꝑcibus potuere. Instaurandum, nõ ad similitudinẽ priſtini gerendũ, ſed integrandũ, & denuo inferendum. Sic Cicero de prouinciis consularibus in Pisonẽ, & Gabinium. Bellum affectum uidemus, & (ut uere dicam) pene confectum, periculum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſit, ne inſtauratas maximi belli reliquas, ac renouaras audiamus. Virgil. lib. iii. Ergo inſtauramus Polydoro funus. i. integramus, ſupplemus, & facimus funus, qđ fieri ꝓ loco & tpe condecebat. Idē lib. vii. Certatim inſtaurant epulas. i. denuo imponūt. Cū ergo inſtauro nihil in ſignificato conueniat cū iſtar, nullo pacto ab inſtar formari dicendum eſt, pſertim cū nec ad analogiam ptineat, qꝫ iſtaro nō inſtauro facere deberet. Reſtauro aūt, q̄uis pene aboleuerit, & ꝓ eo inſtauro ſæpe poſitū ſit, Lactātius lib. vii. uſus eſt ꝓ reduco, ſeu reformo, renouo, reficio ue. Veꝝ ille, cū deleuerit iniuſticiā, iudiciūq̄ maximū fecerit, ac iuſtos, q̄ a principio fuerūt ad uitā reſtauraverit, mille annis inter hoīes uerſabit. Non eñ ad antiquā ſimilitudinē reformauerit intelligendum eſt, cum longe elegantiori forma ſint iuſtoꝝ corpora reficienda, q̄ ea quæ prius habuerant.

Inſterno. is. ſuperſterno, operio, extendo. Vnde inſtrata equoꝝ ornamenta dicuntur. Et inſtratus lectus dī ueſte ſtragula excultus. Vlpia. Inſtratum ſignificat oēm ueſtem ſtragulam, inſternendi cauſa paratam.

Inſtratum. Vide in dictione Inſterno.

Inſtigo. as. pe. pro. ex in & ſtigo componi uidet, ut ſit ſtigo, ſtimulo, & inſtigo, inſtimulo, & tā in bonū q̄ in malum ſumit. Hiero. de diuo Luca. Obiit plenus ſpū ſancto, quo inſtigante in Achaiæ ptibus græcis fidelibus dñi incarnationem fideli narratiōe oñdit. Hoc mō cōponuntur Caſtigo, quaſi ad id, quod caſtum eſt ſtimulo. Fuſtigo, fuſte ſtimulo uel ferio.

Inſtingo. is. xi. ctum. intus commoueo. Lactan. li. vi. Ego uero eos, qui uera imprudentes loquuntur ſic habendos puto, tanq̄ diuinent ſpiritu aliquo inſtincti. Vale. Maxi. lib. i. Samii Prienenſibus auxilium aduerſus Caras implorantibus, arrogantia inſtincti, pro claſſe & exercitu Sibyllam eis deriſus gratia miſerunt.

Inſtinctus. a. um. participium ab Inſtingo.

Inſtinctus. us. ipſa commotio. Vnde dicimus aliquid ſpirituſſancti inſtinctu factum eſſe.

Inſtatio dicitur, quaſi imminentia ab inſto. as. Ambro. lib. de reſurrectione. Quomodo laudabis hominem priuſquam inſtatio mortis ſucceſſerit.

Inſtita pe. cor. tenuis faſciola inquit Acroñ, q̄ ſtolæ imā parte ambit. Hora. Nil medium eſt, ſunt q̄ nolunt teti giſſe, niſi illas, quaꝝ ſubſuta talos tegit inſtita ueſte, cōtra alius nullā, niſi oléti in fornice ſtante. Ouid. in arte. Eſte procul uittæ tenues, inſigne pudoris, Quæq̄ tegis medios inſtita longa pedes. Vñ & in Euangelio legimus de Lazaro, ꝙ erat ligatus inſtitis, id eſt faſciis.

Inſtitor pe. cor. negociator, ex eo dictus eſt, ut Vlpia. inquit, ꝙ negocio gerēdo inſtet, nec multū refert taberna ſit ꝓpoſitus, an cuilibet alii negociationi, cū interdum etiā ad hoīes honeſtos afferant merces, & ibi uendant. Hiero. ſup lib. Prouer. Inſtitor negociator, q̄ ab eo ſic dī, qđ ꝓ acquirendis multiplicandiſq̄ mercib⁹ ſedulus inſiſtat. Idem contra Ioui. Anus & aurifices, & ariolos, & inſtitores gemmaꝝ, ſericarūq̄ ueſtium, ſi in tromiſeris periculū pudicitiæ eſt. Poetæ fere ſemp accipiunt inſtitorem pro eo, qui uenditor eſt mercium delicataꝝ, cui ueſtiarii, & lintearii dant ueſtem circumferendam, & diſtrahendam, quē uulgo circitorē appellamus. Oui. Inſtitor ad dominā ueniet diſcinctus emacem. Plau. Ancillā ꝓ domina negociantē inſtitricem uocat. Vergiliaꝝ quoq̄ ſydus Inſtitor ueſtis dī, q̄ men ſe nouembri cum eaꝝ occaſus eſt, ex hoc ſydere coniecturam faciunt hyemis. Nam ſi nubilus fuerit eaꝝ occaſus pluuioſam hyemē denunciat. Ideoq̄ negociatores ſtatim augent lacernaꝝ precia, q̄bus pluuio tēpore utimur. Si uero ſereno tpe occiderint, aſperitas hyemis denunciat. Idcirco reliquaꝝ ueſtiū ꝑcia accedūt.

Inſtitorius. a. um. qđ ad inſtitorē ptinet, ut ars inſtitoria Hiero. cōtra Helui. Quæ iſtitorias exercet artes, neſcio an corpore, qđ ſcio ſpiritu uirgo non ꝑmanet. Inſtitoria actio dī, qua dñs inſtitorem cōuenit, uł ꝑ inſtitorē conueniē. Nam ſi libitinarius pollinctorem habuerit, iſq̄ mortuū ſpoliauerit, dandū in eū inſtitoriā actionē, q̄uis furti, & iniuriaꝝ actio cōpeteret, ait iuriconſultus.

Inſtituo. is. ex in & ſtatuo, ꝑprie ſignificat firmare, ut eſt illud qđ canimus. Sancti noīs tui dñe timorē, pariter & amorē fac nos habere ꝑpetuum, quia nunq̄ tua gubernatione deſtituis, quos in ſoliditate tuæ dilectionis inſtituis. Aliq̄n iſtituere ꝑcat decernere. Apul. Solon aut Lycurgus inſtituit. Aliq̄n docere, inſtruere. Sene. Sunt eñ non modo liis, ſed etiam bonis moribus inſtituēdi adoleſcentes. Qđ & de malis dī. Iuue. Inſtituitq̄ rudes melior locuſta ꝑpinquas. i. docet eas ueneficia. Aliq̄n incipe. Pli. Priuſq̄ id opus inſtituerē. Aliq̄n ordinare, & ꝑprie de ludis, orōnibus, & de moribus hoīm dī. Terē. Optime uitā inſtituit. Salu. Ea familia ortum, ita ſe ab adoleſcētia uitā inſtituiſſe, ut oīa bona in ſpe haberēt.

Inſtitutum, bonum morem cōſilio, & rōne ſumptū ꝑcat & domeſticā diſciplinā, quæ liis nō mandant ſed obſeruant cōmuni opinione bonoꝝ uiroꝝ ꝑ quandā conſuetudinē, vñ dī philoſophia moralis, q̄ poſita eſt in cō ſuetudine. Nam aſſuefaciendo nos ſtudioſis actiōibus & inſtitutis coſequimur habitū uirtutis. Quintil. Nam is, quanq̄ nutricibus trienniū dederit, tñ iam tum formandam optimis inſtitutis mentem infantium iudicat. Vnde de inſtitutis, apud Vale. Maxi. i. de moribus. Aliq̄n dī ꝓpoſitum, inceptum, ut faciā ꝓ meo inſtituto Pli. Hæc ſunt reꝝ principia, & inſtituta naturæ. Aliq̄n dī decretū, & ſanctio. Vñ Iuſtinianus opus ſuū inſtituta inſcripſit, ſed barbare, quia dūr inſtitutiones, & ita indocilis fuit, ut analphabetus diceretur, teſte Suida.

Inſtitutiones ſunt præcepta, quibus inſtituuntur homines atq̄ docentur, ut libri a Quintiliano de inſtitutione editi. Quandoq̄ inſtitutio uocatur ipſa inſtructio.

Inſto. as. q̄ñ conſtruit cum dtō, ꝑcat inſtantiam, & uim quandam facio, ſollicito. Cice. pro Quintio. Veꝝ q̄ñ tibi inſtat Hortēſius, & eas in conſilium a me poſtulat, ne dicendo tēpus abſumā. Interdum incumbo. Vir. Talis erat Dido, talem ſe læta ferebat Per medios, inſtans operi regniſq̄ futuris. Idem in Buco. ſine caſu poſuit. Deſine plura puer, & qđ nūc inſtat agamus. Interdum inſectationē facio, qđ uernacula lingua dicimus dar la caza. Liui. li. i. Ita incurriſſe a lateribus ferūt, ut nō ſiſterent modo Sabinas legiones ferociter inſtantes cædētibus, ſed ſubito in fugam auerterēt. Q̄ñ uero actū habet ꝑcat urgeo & quaſi cōtra ſto. Plau in Cur. Si magis me inſtabunt ad ꝓtorem ſufferam. Idem in Aſi. Rectam inſtas uiam ea res eſt. i. ingreſſus es, ſiue obtines, ſtasue ſup rectā uiā. Et in hymno. Sed ꝑmium mortis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſacræ perennis inſtet gloria. Inueniſ etiam ſine aliquo prædictoꝝ caſuũ, licet poſſet intelligi. Saluſt. Veterani uirtutis priſtinæ memores, cominus acriter iſtare, illi haud timidi reſiſtunt. Inſtare pro inſtabant, quaſi contra ſtabant. i. pugnabant. Terẽ. in An. Ego ſedulo negare factum, ille inſtat factum. i. contendit factũ. Aliqñ inſequor, aduento. Salu. Optimũ factu ratus, noctẽ q̃ inſtabat ante capere, ne quid eo ſpacio nouarẽt. i. proxima erat, uel ſequebaſ. Cæſar li. i. Cæſar ubi ſe diutius duci intellexit, & diem inſtare quo die frumentum militibus metiri oporteret.

Inſtito. as. pe. cor. ſæpe contraſto, pugno. Cæſar li. i. Id cõ ſpicati Heluetii, qui in montem ſeſe receperant, rurſus inſtitare, & prælium redintegrare cœperunt.

Inſtans nomen ſubſtantiuum, dĩ minimũ tpis momentum quod imminet, & præſens eſt. Vnde etiam apud dialecticos tps inſtans dĩ quod eſt præſens. Cice. li. iiii. Tuſc. Quæ eñ uenientia metuunt, eadẽ efficiunt ægritudinẽ inſtatia. i. præſentia, urgentiaq̃.

Inſtantia. æ. ſedulitas. Hiero. Mirari non deſino exactionis ueſtræ inſtantiam. Exigitis enim, ut librum Chaldæorum ſermone conſcriptum ad latinum traham.

Inſtanter aduerbium ſignificat ſedulo.

Inſtruo. is, xi. ctum. ordino, & tam de malis, q̃ de bonis intelligi poteſt. Virg. Dolis inſtructus, & arte pelaſga. Similiter dĩ de acie, de claſſe, de cauſa, ac etiã de mente alicuius. Plau. in Am. Nos noſtras more noſtro, & mõ inſtruximus legiões. Lact. li. i. Quod malum a græcis ortum eſt, quoꝝ leuitas iſtructa dicẽdi facultate, & copia incredibile eſt quantas mendacioꝝ nebulas excitauerit. Idẽ lib. iii. Apparet falſam & inanẽ eſſe oẽm philoſophiam, qa nec inſtruit ad iuſticiæ munera, nec officium hoĩs, rõnemq̃ conſumat. Colu. lib. v. Nonnulli ſtrenue fabricant nauigia, nec coſumata pinde inſtruunt armamẽtis miniſtriſq̃. i. armant, uel muniũt. Gel. li. i. Verba Lelii hæc ſunt, qbus hædũ, q ad epulas fuit allegat⁹ dimiſſum, cœnãq̃, ita ut lex ſãxiſſet, pomis holeribuſq̃ inſtructã. i. paratã. Hie. ad Ruff. Quaſi doctus nauta rudem conor inſtituere uectorẽ, id eſt docere.

Inſtrumentum, ab inſtruo fit, cuius noĩe ſignificaſ oñe illud, quo quis ad operandũ utiſ. Sic dicimus arma inſtrumẽta belli eſſe. Ligones, marras, ſarcula, inſtrumẽta agricolationis. Et inſtrumentũ dĩ id, quo qs doceſ. Vñ dicimus inſtrumentũ uetus, & inſtrumentũ nouũ, p lege ueteri & lege noua. Ex his eñ homo inſtruiſ, qd agere aut uitare debeat. Aliqñ ſumiſ p apparatu, quo fundus, taberna, & id genus alia iſtruunt. Sue. de Aug. Et Alexandria capta, nihil ſibi pter murrinũ calicem ex inſtrumento regio retinuerit. Sic apud iureconſultos titulus eſt de fundo inſtructo, & inſtrumento legato. Aliqñ inſtrumẽti noĩe intelligiſ monumentũ ſcripturaꝝ, ad res geſtas ptinentium, quale ferme eſt repertorium, qd uulgo inuentarium appellatur. Sue. in Veſpa. Vndiq̃ inueſtigatis exemplaribus inſtrumentum imperii pulcherrimum ac uetuſtiſſimũ cõfecit.

Inſucco, as. imbuo, ſeu inficio, quaſi in ſucco balneo. Colu. lib. viii. Fracta pecudum, non aliter q̃ hominum crura ſanantur inuoluta lanis, oleo, atq̃ uino inſuccatis, atq̃ mox circundatis ferulis colligata.

Inſueſco & conſueſco pro eodem accipiuntur. Plau. in Capti. Imperare inſueui. Inſuetus tamen non ſuetus, Virgil. Inſuetum pariter.

Inſuetus. a. um, quod non eſt ſuetum, ut apud Virgi.

Inſula diciſ terra, quæ undiq̃ aquis claudiſ, proprie aũt in mari. Vnde quidã a ſalo appellatas inſulas uolũt, q in ſalo. i. in mari ſitæ ſint. Hinc peninſula, q̃ quaſi inſula eſt, & vndiq̃ fere aquis clauſa, tñ anguſtia, q̃ dicitur Iſthmos, continẽti annectitur. Mediamnis uocaſ, quã amnis circuit. Inſulæ etiã dñt domus in urbe ab aliis ſeparatæ, & uicos undiq̃ habentes, quæ uias undiq̃ habent, q̃ ſicut inſulæ ſunt in mari loca undiq̃ ambita, undis diſcreta a cõtinenti, ita dom⁹ nullis cõnexis ædificiis cohærẽtibus, inſulæ nominantur. Vñ Spartianus ſcribit trecentas .xxxv. inſulas olim Romæ incendio abſumptas fuiſſe. Vlp. titu. de uer. ob. Plane ſi inſulã fulciri qs ſtipulatus ſit, nõ eſt expectandũ ut inſula ruat.

Inſulatus. a. um. qd factum eſt inſula. Aug. li. iiii, de ciui. dei. Illas etiam quæ prius fuerant continentes hoſpitibus atq̃ aduenis fluctibus inſulatas, aliaſq̃ deſidia maris peruias factas, ac procellis euerſas eſſe ciuitates.

Inſularis, & hoc inſulare, quod eſt inſulæ, uel quod ad inſulam pertinet. Pli. Qui primus inſularem morbum in urbem inuexit. Marcellinus. Nec ſtrepẽte ullo, nec obſiſtente inſulari pœna multati ſunt.

Inſularius. a. um. ponif p uili. Vñ iurecõſulti uiles ſeruos inſularios appellãt, qui ſine ciuitate ſunt in opus publicum ppetuo dati, & in inſulam deportati, ſiue in inſulas ad effodienda metalla demandantur.

Inſulto. as. frequentatiuum, ab inſilio, ex in, & ſalto compoſitum eſt, a in u mutata, & conſtruitur cum datiuo, & aliquando cum accuſatiuo, & modo pro inſilio ponitur. Virg. Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos. Modo pro irrideo, & contumelioſius in aliquem aliquid dico, uel facio. Salu. Multos tamen ab adoleſcentia bonos inſultauit. Teren. in Eunu. Næ tu iſtas ſaxo calcibus inſultabis fruſtra. Sue. ſcribit Cæſa. dixiſſe ſe inſultaturum capitibus aduerſariorum.

Inſultura, pro inſultatione. Plau. Nam ego iſtam inſulturam, & deſulturam nihil hic moror.

Inſum, in aliqua re ſum. Lactã. li. ii. Ineſt ergo ſyderibus ratio ad pagendos meatus ſuos apta, ſed dei eſt illa rõ.

Inſummo. as. finio. Auguſti. Omnis opera inſummata eſt dolor remanſit.

Inſumo. is. per ſimplex m, pe. produ. ſignificat impendo Gel. lib. ii. Lex fannia in ſingulos dies centenos æris inſumi conceſſit. Sumere eñ impendere & conſumere. Vnde & ſumptum dicimus autore donato, pecuniam quæ inſumenda eſt. Hiero. ad Pamma. Deliciaq̃ quandam ſuppellectilem uirtus inſumit.

Inſuper pe. cor. ſignificat præterea, a quo fit deinſuper. Aliquando præpoſitio eſt, ut apud Victr. Inſuper eam exæquationem.

Inſuſurro. as. Macro. li. ii. Satur. Vale dicenti hoc tñ inſuſurrauit. Non putabam me tibi tantum familiarẽ.

Inſubres, ppũ ciſalpinæ galliæ, cuius ciuitates ſunt Mediolanũ, Papia, Lauda, Nouaria, Vercellæ, & Comũ.

Inteſtibilia, q̃ tangi nõ pñt, ut apd Lactã. li. de ira dei.

Integer. a. um. pe. cor. ſi de ætate dĩ, intelligitur ea, quæ in flore conſiſtit ſ. iuuentute, in qua robor uiuidum, & ſanguis adhuc integer eſt, qui ætate in ſenĩũ uergente

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

minuitur. Teren. in And. Egregia forma, ætate integra. Integra res, quæ est perfecta, de qua nihil est immutum, ut integrum corpus, cui nihil deest. Integer uir qui est castus, & qui omni uirtute præditus est. Hinc fit aduerbium, Abintegro, quod significat rursus, quasi res perfecta rursus inchoetur.

Integer. æui, dicitur adolescens cui adhuc ætas integra supersit. Vnde Ennius deos integros æui dicit, quibus multum æui superest.

Integrũ mihi est significat utile est. Nam illa res dr̃ integra, q̃ intacta, & nondũ tracta est. Rursus integrum est significat in arbitrio est, & potestate. Cice. li. iii. de ora. Sed qm̃ hæc iam neq; in integro esse possunt.

Integro, as. pe. cor. pficio, proprie tñ fcat rursus inchoo, instauro, siue innouo. Vir. Ramoq; sedens miserabile carmen integrat. Liui. li. v. Simul ut ab religione aĩos remiserunt, integrant seditionem Trib. plæbis. Ab hoc fiunt deintegro, & Redintegro composita.

Integrascо. is. idem quod integror. Teren. Hoc malũ integrascit, ubi Dona. Integrascit, idest, integratur.

Intelligo. is. pe. cor. ex inter, & lego, quasi in interioribus lego. Huius compositum est subintelligo, quod est mediocriter intelligo. Hiero. ad Exupe. Hoc autem dico, non q̃ te auarum didicerim, sed subintelligam idcirco adhuc militiæ operam dare, ut impleas sacculum, quem euacuare dominus præcepit.

Intelligentia. æ. fit ab intelligens. Cice. li. iii. offi. Explicatq; excute intelligentiam tuam, ut uideas quæ sit in eis species & notio boni uiri.

In tpe, fcat opportune. Sal. Maxie ferocia regis Mithridatis in tpe bellaturi. Terẽ. in An. Veni in tempore.

Intempesta nox dicitur obscurissima, tacita, ac silens, ut est fere media nox, q̃ careat tempore, quod ut ait Lucre. nullum est nisi ex actibus intelligatur, Medium autem noctis tempus actu caret. Ergo intempesta & actuosa, quasi sine tempore, hoc est sine actu, per quem dignoscitur tempus. Vnde est Intempestiue uenisti. Hoc alii concubium quando fere tunc omnes cubent. Alii eo q̃ sileretur silentiũ noctis, Plautus Conticinium uocat. Cice. in Ver. Affertur nocte intempesta grauis huiusce mali nuncius.

Intempestiuus. a. um. quod præter tempus fit. Boeti. Intempestiui funduntur uertice cani. Gel. Intempestiue, atq; insolite differebat.

Intemperies, intemperantia, ut cæli intemperies.

Intemperiæ erant quædam deæ habentes uim nocendi & per intemperantiam sæuiendi, quas Cato de re ru. facto sacrificio iubet propulsari. Plau. Laruæ hũc, atq; intemperiæ agitant senem.

Intendo. is. significat extendo, tractum a uenatoribus q̃ retia intendunt, ad captandas feras, uel a sagittariis. Cice. de suppli. Tabernacula carbaseis intenta uelis collocabant. Idem in Cato. Intentum animum, tanquam arcum habebat nec languens succumbebat senectuti. Et intendere est animaduertere diligenterq; tueri. Virgil. Intenti expectant signum. Item dirigere. Sal. in Iu. In regnum Atherbalis aĩum intendit. Itẽ innectere, illigare. Vir. Et stupea uincula collo intẽdunt. Cic. Horten. per translationẽ dixit. Quæro non quibus intendã rebus aĩum, sed q̃bus relaxẽ. Item contra conari, contendere oñi conatu. Cic. lib. ii. Tusc. Quid qui uolũt exclamare maius, num satis habẽt latera, fauces, linguã intẽdere, e quibus elici uocem, & fundi uidemus.

Intentus, a. um. & participium, & nomẽ esse potest, vnde intentior, & intentissimus.

Intentio non accipit̃ pro uoluntate, aut ꝓposito, sed pro actu, qui dirigit̃ & exercet̃, seu sit a uoluntate hominis, ut sit intẽtio uoluntatis, seu propositi opatio, quæ more arcus, aut chordaꝝ, cum tenduntur, aliq̃ recte, aliq̃ magis, aliq̃ minus, q̃ oportet se exercet.

Intento, as. ab intendo significat minor. Virgi. Præsens temq; uiris intentat omnia mortem.

Intentatus, inexpertus, ab intẽtor aris. Cic. in Lel. Nemo est, qui nõ quo cum consueuit libentius utatur, q̃ intẽtato, & nouo.

Inter ꝓpositio est, ab in deducta, q̃ separat̃, & cõponit̃. Separata significat μεταξύ. Gel. Inter os, & offam multa interuenire possunt. Aliq̃ in medio quorũdã, ut inter reges, inter uicinos. Aliq̃ in eũ locũ ubi. Cice. Dico te priore nocte uenisse, inter falcarios. i. illuc, ubi sunt falcarii. Aliq̃ propter, seu post. Vir. Hunc iter fluuio Tyberinus amœno. Cõposita uero significat de medio, aut e medio, ut itercipio. Modo totũ, ut interbibo. Modo facti priuationẽ, siue destructionẽ, ut interficio, interimo. Et in hac significatione multitudinẽ totam simul emptam denotat, siue in totũ simul cõplectit̃, ut interneco, modo significat maxime, ut interdico interminor. Cõponit̃ aũt fere cũ oĩbus literis, & integra manet. A, ut interarescо. B, ut interbibo. C, ut itercedo. D, ut interdico. E, ut intereo. F, ut interficio. G, ut intergero, unde intergerini parietes. I, ut interiaceo. L, ut interlino, notat̃ intelligo, ubi r. mutatur in l. M, ut interminor. N, ut interneco. P, ut interpello. R, ut interregnũ. S, ut intersum. T, ut iterturbo. V, ut interuenio. Ab iter fiunt interea, & interim.

Interaneus, a. um. ab intra fit, sicut extraneus, ab extra, & significat intestinũ. Pli. Medelæ sunt innumeræ ad interanea. Colu. li. x. Quidam exemptis interaneis occisas, uel intus includunt, quæ tempore hyberno pluuiis delitescentibus apibus præbent teporem.

Interarescere est penitus arescere, hoc est aridum fieri, & languens, sicut interbibere.

Interrasile, pe. cor. qd̃ ẽ iterpolatũ cælatura, seu sculptura, & plano. Planũ. n. iter cælaturas q̃si rasũ uidet̃. Hie. i Exo. Et ipi labro coronã interrasilẽ altã q̃tuor digitis.

Interãna, urbs umbriæ, q̃ iter amnes sit cõstituta.

Interbibo, is. pe. cor. totũ bibo. Plaut. in Aul. Præterea tibicinam, quæ mihi interbibere sola, si uino scatet Corinthiensem fontem, & Pyrenæum potest.

Intercalo, as. pe. cor. interfero, seu interuoco. Liui. lib. ix. Vt intercalatæ pœnæ usurã habeãt. Vñ itercalaris mẽsis dictus est, quo iferebant̃ dies, q̃ deerãt ad cõplendũ annũ. Diuersis quidẽ rõnibus diuerso tpe. Is aũt mẽsis erat Februari⁹, qm̃ erat ultim⁹ anni. Nõ tñ itercalabãtur in fine mẽsis, sed post uigesimũ & tertiũ diẽ, terminalibus iam pactis, deinde reliquos februarii dies, q̃ erãt q̃nq; post itercalationẽ subiungebãt uetere religionis suæ moræ, ut Februariũ oĩno Marti⁹ sequeret̃. Intercalares kalendæ dr̃ kalendæ mensis intercalaris. i. februarii, Alii intelligunt kalendas Martias, nõ q̃ eo mense

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

intercalarent dies, sed q̃ essent proximæ diebus intercalatis. i. q̃ statim sequerent intercalationẽ quinq̃ tñ diebus interpositis. Intercalares dies græci embolismos, siue hyperbolicos nominant.

Intercalaris uersꝰ, q̃ frequẽter iter aliquos uersꝰ iterpõit, ut ẽ apd Vir. Incipe mænalios mecũ mea tibia uersꝰ.

Intercalaris, & hoc re. seu intercalarius, a. um. quod interserit. Vide in dictiõe Intercalo, de qua modo.

Intercapedo, pe. pro. interstitiũ tpis, mora in medio alicuius rei posita, siue tempus de medio eius captũ, & diuisio. Fest. Intercapedo tempus iterceptũ, cum. s. mora est ad capiendũ. Cic. filius Tiro. Itaq̃ iam me nõ pœnitebit intercapedinem scribendi fecisse.

Intercedo, is. pe. p. ssi. ssum. iteruenio cõciliãdi gratia, ut iterceſſi apd regẽ pro tua salute. A pul. Dũ pro inope, ac calamitoso intercederẽ. Aliq̃n itercedere fcat mediũ esse, siue de loco, siue de tpe dicat. Cæ. li. i. Nõ se hostem uereri, sed angustias itineris, & magnitudinẽ sylua, q̃ iter eos, atq̃ Areouistũ itercederẽt. Ci. li. ii. de ora. Vix annus iterceſſerat. De uerbis quoq̃ dr, quasi in mediũ opponere, ut Tribuni iterceſſerũt, hoc est opposuerũt se, & rem ipediuerũt cõtradicẽtes. Cæs. lib. viii. Qd si ad Aricinos spectat nihil itercedi, quo minus Samniti populo pacis belliq̃ arbitriũ sit. Terẽ. in An. Si nulla ægritudo huic gaudio iterceſſerit. Dicimus etiã, Intercedit mihi tecũ amicitia. Intercedit tibi cũ illo affinitas, hoc est media est, q̃ me tibi, & te illi cõciliat. Gel. p inhibere, ac coercere posuit. Ne sibi inqt, itercedamꝰ, quo minus suapte potestate uti liceat. Similiter Suet. Cæs. Cæterum Cæcilio Metello Trib. ple. turbulẽtissimas leges aduersus collegæ intercessiõẽ ferenti auctorẽ propugnatorẽq̃ se pertinacissime præstitit. Et proprie intercessio tribunoꝝ erat, quibus ius fuit intercedendi, hoc est uetandi prohibendiq̃. Nam ut Gel. docet Trib. plebis antiquitus creati uidentur, nõ iuri dicendo, sed iter cessionibus faciendis, ut iniuria, quæ coram fieret arceretur, & ut uim fieri uetarent.

Intercido, is. pe. pro. intercidi, itercisum, ex iter, & cædo, æ. diph. in i. producta mutato, significat in medio seco. Cæsar lib. ii. Vt si possent castellũ, cui pẽrat Q. Titurius legatus, expugnarẽt, pontẽq̃ itercidẽrẽt. Hinc itercæsa hostia dr, & porrecta. Mac. li. Satur. Intercisoꝝ dieꝝ q̃busdã horis fas est q̃busdã fas nõ est. Intercæsa, & porrecta fari licet. Quibus uerbis significat post imolatã hostiã, & ipsius exta in arã focũq̃ porrecta & data in die itercisо, fas esse ptori ius dicere, & fari uerba illa, do, dico, & addico. Et ita dies itercisi, ex pte festi sũt & ex parte profesti sũt, Cic. ad Atticũ. Nequid, itercæsa, & porrecta (ut aiũt) oneris mihi addat, aut tẽporis. Ex quo datur intelligi, ut tempore finito statim redire possit sine ulla prorogatiõe, sicut intercæsa, & porrecta uictima e uestigio prætor poterat ius dicere, & fari.

Intercisi dies erant deorum, hominumq̃ cõmunes. Hi inter se, non in alia diuidebantur. Illorum eñ dierum quibusdam horis fas erat, quibusdã fas non erat ius dicere. Nam cum hostia cædebatur, fari nefas erat, intercæsa, & porrecta fari licebat.

Intercido, is. pe. cor. a. cado componit, & pteritũ itercidi supinũ itercisum facit, fcatq̃ iter hæc, siue iter illa, aut ista, siue iter ea deficio, ac pereo. Liui. lib. ii. Credo quia nulla gesta res insignẽ fecit cõsulatũ, memoriã itercidisse. Gel. Certe quidẽ maiore nũc copia populi oppsa intercidissem. Pli. li. xxxv. Siue extãt siue itercidere.

Intercæsa hostia. Vide in dictione Intercido.

Intercino, is. pe. cor. in medio cano. Horati. in epistolis p̃ translationem dixit. Ne quid medios intercinat actus. Quod non proposito conducat.

Intercipio, is. pe. corre. de medio uel inter hæc capio, uel aliquẽ inter aliquid agendũ occupo. Plau. in Asi. Tũc protine redimes me, si me hostes iterceperint. i. de medio alioꝝ uel inter ea q̃ gerebanr, uel interim in medio, siue dum irem, & ſilia. Qñq̃ tñ significare põt totũ capio, sicut exponit Dona. illud Teren. in Eu. Quod nos capere oportet, hoc intercipit.

Intercludo, is. pe. pro. iter claudo, i quo n euphoniæ causa interiectũ est, cũ sit idẽ quod intersepio. Var. Sub terra que habẽt frumentũ in his, quos uocant syros, p̃ cũpiculo introit recẽti apertiõe, ita ut in quibusdã sit intercluſa ania. Pro impedio tñ sumit. Virgi. Sæpe illos aspera põti Intercluſit hyems, & terruit auster euntes. Cic. ad Herẽ. Vt ille qui ad diẽ cõmeatus non uenit, p̃ eũ aquæ itercluſissent. Introcludo uero est i iteriorib⁹ claudo. Sene. Qui domi introcluſus ociabat.

Introcludo. Vide in dictione Intercludo.

Intercolũniũ. Vide in dictione Columna.

Intercus, cutis, pe. pro. morbus intra cutẽ existẽs. Qñ adiectiuũ est, ponit p̃ itestinis. Cato. Intercutibus stupris obstinatis. Gel. Intercutibus uitiis medẽtes.

Intercutaneus, a. um. quod intra cutem est.

Interdico, pe. pro. maxime, phibeo. Interdicit autẽ locus, homo, res. Et cõstruit cũ ablto. Cic. in Cato. Male rem gerẽtibus patriis bonis iterdici ſolet. Aliq̃n tñ res, quæ prohibet, & is cui fit, phibitio in ntõ passiue poni solet. Liui. li. viii. Interdictũq̃ mare antiati populo est. Metellus. Illi uero omñi iure, atq̃ honestate interdicti sunt, ego neq̃ a qua, neq̃ igni careo. Cice. pro do. sua. Vt M. T. aqua & ignis interdicat. Lact. uero li. vi. cũ ablto dixit. Nec tñ quiſq̃ interdictũ sibi putet, aut cõmunione cũ amicis, aut charitate cũ proximis. Sunt etiã qui per actũ proferant. Sue. de Nero. Et cũ interdixisset usum amethystini, ac Tyrii coloris põclusit cunctos negociatores. Sene. li. iii. de ira. Si iubes Cæsar, statim illi domũ meã iterdicã. Quod ẽ cõtra Sipontinũ, qui negat posse cõstrui cũ actõ. Sed frequẽtior usus est ut post datiuũ iungat ablatiuus. Significat tamẽ qñq̃ obstare, & tunc dũtaxat cum datiuo construit. Cic. in Ver. acti. iiii. Nemo nostrum posset ædes suas, nemo fundũ, nemo bona patria obtinere, si cum hæc a quopiam uestrũ peti ta sunt pater improbus, cui nemo iterdicere possit, det quem uelit iudicem.

Interdictum, participium & nomen esse potest. Nam interdicta, ut est nomen, sunt formæ & conceptiões uerborum, quibus prætor, aut iubebat aliquid fieri, aut p̃hibebat, quod tunc maxime faciebat, cum de possessione inter aliquos contendebatur.

Interdum ex iter, & dum, quod antiqui interduatim dicebant. Virgi. lib. ii. Geor. Interdum aut hederæ pandunt uestigia nigræ.

Interdiu aduerbium tẽporis, significat per diem, cui cõtrarium est noctu. Cato de re ruſt. Canes iterdiu clau-

sos

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

sos esse oportet, ut noctu acriores, & uigilantiores sint. Pli. li. xviii. Malũ patrẽfamilias, quisqs iterdiu faceret, qđ noctu posset, nisi in tẽpestate cæli. Dĩ & interdius. Plau. in Muſ. Sed quid hoc? occlusa ianua est interdiũ. Et in Aul. Nescio pol q̃ nunc hoiem intemperiæ tenẽt peruigilat noctes totas, tum aũt interdius quasi claudus sutor domi sedet totos dies.

Interea põt esse aduerbiũ tpis, & loci cõpositũ ex integris duobus, inter & ea. Qđ cũ sit neutrũ plurale debuit corripi. Sed qa factũ est aduerbiũ, ꝓducit a, sicut põterea, ãntea, postea. Põt tñ & abltũs singularis intelligi, q in cõpositione solet hmõi iueniri, ut quapropter, quo circa. Significat aũt inter. Terẽ. in Hecy. Quid interea. Do. exultantis, & gestientis audire. Interdum significat tũ. Vir. Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ.

Interea loci duæ partes sunt, quæ cum cõiunctæ unam fecerunt mutant accentum. Teren. in Eu. Interea loci inquit ad macellum ubi aduentamus.

Intereo. is. interii, in totũ morior, destruor. i. aĩa, & corpe. Lact. li. vii. Sed & genus oẽ impioꝝ radicitus interibit. Terẽ. Perii, interii. Hinc interitus, ꝑ morte, cũ sit separatio q̃dam. Ex eo dictus, q eat medius inter aniam & corpus. Cic. li. i. Tuſ. Est em̃ iteritus quasi discessus, & secretio, ac direptio eaꝝ partiũ q̃ ante interitũ iunctiõe aliqua tenebant. Interitus uero participium reperit in passiua significatione, ut exemplũ Claudii demõstrat Pugna acriter cõmissa, & multis utrinq; interitis.

Interitus, pe. cor. & nomen, & participium esse potest. Vide in dictione Intereo.

Interest componit ex in & re & est, ut sit q̃si in re est: Vñ mea iterest, in re mea est, hoc est in mea utilitate. Iõq; construit cũ his ablatiuis, mea, tua, sua, nostra, uestra, & cuia, siue sit ꝑsonale, siue impsonale, cum in aliis nominibus gtõ iungat, ut Socratis interest. i. in re Socratis est. Interdũ seꝑatim iungunt. Liui. Quid em̃ in re est aliud, si plebeiã Patricius duxerit? qđ iuris tandem mutat? Plau. Si tua est quippiã in rem. i. si tua interest. Idẽ. Vtrũ ueniat nec ne, nihil in re est mea. Ponit q̃q; sine aliquo casu. Pli. li. ix. Seri etiã radices illitas fimo interest. Sic dicimus, Interest vñ qs gaudeat. i. multum facit, uel differẽtia est. Val. Max. Nihil iterest an humi an sublime putrescã. Cic. gtñ iunxit, cũ ait. Per magni interest, quo tpe hæc epla tibi reddita sit. Simil. Liui. Si nihil interest regis, peto ut dum dico uinculis liberer. Nã hæc oĩa magni, parui, tanti, quanti, & aduerbia facile, multũ, plus, plurimũ, paꝝ, paulum, paululũ, pauxillulum, nihil, nunqd, aliqd, magis, minus, maxime, minime iunguntur cum his uerbis interest, & refert, ut minime interest, minime refert. Componit etiã ex inter, & est. Significatq; interdum ꝑsentem esse, & sic cõstruit cum dtõ. Vale. Maxi. Quo facilius laboribus, & periculis interesset. Interdum in medio esse. Liui. de secũ. bel. puni. Id morari uictoriam rati, q interesset amnis. Colu. Arbores, quæ intererunt, ablaque abũtur. Interdum differentiam importat, & construitur cum duobus accusatiuis mediante inter. Cice. Inter hominem & beluam hoc maxime interest. Dicimus quoq; sapiens interest a stulto, & stulto Terẽ. Homini homo quid præstat? Stulto intelligens quid interest? Idem alio modo protulit in Adelph. Hoc pater, hoc dominus interest. Interdũ importat distantiã & construit cum ablto loci, ubi incipit distantia, uel aduerbia localia, ut Ex foro ad ꝓtorium iterſunt uiginti passus, & decem millia interſunt hinc illuc. Fit tñ melius ꝑ Disto.

Interequito, as. in medio equito. Cæsar li. vi. Com. Ordines interequitans.

Interfœmineũ, genitalia mulierbria appellant ab Apul. quæ inter fœmia sũt collocata, quod & Fœminal mũditer nuncupatur.

Interficio, is. pe. cor. significat facti priuationẽ. Ci. Dolobellæ abltõ iunxit. Eadem mulier uirum, & filiũ eodẽ tempore uenenis clam datis uita iterfecerat. Quod etiam de inanimatis dicit, Vir. Fer stabulis inimicũ ignẽ, atq; interfice messes, id est perde, & crema.

Interfluo per medium fluo. Pli. Flumine medium oppidum interfluente.

Interfundo, ꝑ mediũ fundo. Pli. li. i. Idẽ oceanus interfusus intrat per tot maria, quibus Aphricam, Europam, Asiam dispertit.

Intergerini parietes appellant, qui intergerunt, hoc est ferũt & sustinẽt onera, quos e creta iubet Vitr. cõstituere, Dicti intergerini q; iter nouos parietes, aut fũdamẽta q; fultura intergerunt Vitr. Et catenis colligatæ in eo loco qui finitus erit cõstituant, & intergerinis e creta beronibusq; ex ulua factis calcẽt.

Interiaceo, es. pe. cor. vide in dictione Iaceo.

Interiacio, cis. pe. cor. iter aliqd iacio, iterpono, intermitto, itermiſceo. Aug. li. viii. cõfeſ. Tũc iteriecto, aut digito, aut nescio quo alio signo codicẽ clausi. Col. lib. i. Vt si q̃ interiecta sint stramẽtis, aut paleis spinaꝝ, uel germinũ semia itereãt. Liui. li. i. Aliasq; iteriectas collib⁹ ualles. Idẽ ibi. Paucis iteriectis diebus. Cæsar. li. vii. Galli iter equites raros sagittarios, expeditosq; leuis armaturæ iteriecerãt, qui suis cedẽtibus auxilio succurrerẽt.

Interiectio ps orõnis, q̃ i orõne iterponit. De qua Aug. sic loquit. Interiectio nõ pars orõnis est, sed signũ affectionis erũpentis animi uocẽ. Et fcat aut læticiam, ut euax, aut amaritudinẽ, ut heu. Ergo quot sũt pturbati animi motus, tot uoces reddũt & uocant iteriectiões, q; interrũpant orationẽ, ut illud. Hic iter densas corylos, ubi in mediũ orationis interiecta est a litera.

Interiicio, is. pe. cor. idẽ qđ iteriacio. Var. Et iter singlas a ꝑsepibus interiicere longurios, qui eas discernãt.

Interibi, pe. cor. in medio ei⁹ loci. Gel. li. ii. Cõsul interibi dum ea pugna se in locos tutos subducit.

Interim, pe. cor. aduerbiũ tpis, fcat intra hoc tps. Põit & pro aliqñ. Quin. Prima barbarismi, ac solœcismi absit fœditas. Sed quia interim excusant hæc uitia, aut consuetudine, aut auctoritate, aut uetustate, aut denique uicinitate uirtutũ, acriter se i illd tenue discrimẽ grãmaticus intẽdat. Aliqñ pro repẽte. Terẽ. in Hecy. Primũ dies cõpluſculos bene cõueniebat sane iter eas, interim miris modis odisse cœpit Soſtratã. Dona. iterim discretio est rei, quæ ad narrationẽ ptinet, ut apud Terẽ. in An. Interim nõnunq; colla chrymabat.

Interimo, pe, cor. interficio. Plaut in Cis. Accurrite, ne se iterimat. Interdũ ponit ꝑ priuo. Idẽ ibi. Nã dudũ ut cõ currimus Alcheſimarchus ne se uita iterimeret.

Interimentũ, vide in dictione Detrimentũ.

Interiungo, ſubſiſto. Tractum a curru, cuius rota interie

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cto ſude iungunt,ut quieſcat.Marti.Et cum currere debeas bouillas interiungere quæris ad camœnas.

Interlino,is.pe.cor.in medio,ſiue p mediũ maculo.Hie. Quibus lamẽtis,quo dolore, quo gemitu te abeunte p ſecutus ſim,iſtæ quoq; teſtes ſunt,quas cernis iterlitas. Cice. p Cluentio. Qui tabulas publicas municipiis ui corripuiſſe iudicatus ſit,qui teſtũ interleuerit.

Interloquor,pe.cor.in medio loquor, ſiue loquendo impedio.Terẽ.in Heau.Siccine me interloquere? Qũq; ſignificat inter aliqd agendũ definio. Vnde interlocutoria ſententia uocat,quæ non definit cõtrouerſiam,ſed aliquid obiter ad cauſam ptinens decernit.

Interlocutoria ſentẽtia.Vide in dictione Interloquor.

Interluceo,es.pe.pro.in medio luceo.

Interluco,cas.pe.pro.a lucus fit,ubi cũ cædit,lux ĩgredit. Pli.li.xvii.Interlucatio arborib⁹ ,pdeſt,ſed oĩm anno q; trucidatio inutiliſſima.Eadẽ dĩ collucatio apud Cato.

Interluo,is.interfluo. Clau.li.i.Trinacria quondã Italiæ pars una fuit,ſed pontus,& æſtus Mutauere ſitũ,rapuit cõfinia Nereus Victor, & abſciſſos interluit æquore montes. Aliqñ interluere lauare eſt.Cato de re ru.Manus interluito,poſtea uinum ſumito.

Interlunium dicit id ſpatiũ tpis, in quo nec amplius luna uetus apparet,nec adhuc noua uidet,qa radiis ſolaribus operta ſit ſupra,nõ aũt e regione.

Intermeſtris luna dĩ,interluniũ,& coit⁹ lunæ.Pli.li. xvi. Idemq; mox intermeſtri luna,atq; dimidiata.

Intermeſtriũ,idẽ quod intermeſtris luna. Var.i.li. de re ruſt. Qd a noua luna creſcit ad plenam,& inde rurſus ad nouã lunã decreſcit,quoad ueniat ad intermeſtriũ, quo die dicit luna eſſe extrema,& prima.

Interminus,a.um.quod nõ habet terminũ. Sidonius ad Fontelium. Dominis Simplicio & Apollinari ĩtermina interceſſione vos comperi.

Intero,is.pe.cor.intus tero.Teren.in Phor.Tute tibi hoc intriſti,tibi oĩe eſt exedendũ. Hoc autẽ inter ruſticos de alliato mortario dici ſolet. Proprie eũ hmõi cibus intritũ dĩ,q̃uis etiã de aliis rebus dicat, q̃ teruncẽ. Pli. li. xxxvi.Ruinarũ urbis ea maxime cauſa, q̃ furto calcis ſine ferrumĩe ſuo cemẽta cõponunt.Intrita quoq; q̃ue tuſtior eo melior.Intrita ergo uidet calx,ſed illa maxime,quæ nõ e gleba ſtatim ad opus cõferẽ,ſed tpe macerat,atq; fermentẽſcit.Vtunt hoc uocabulo Var.Col. Vict.ut intrita proprie tectoriis nobilibus,calx e gleba uulgarib⁹,& uilibus albariis fere dicata ſit.Legit & intritũ apud Pli.li.xxxv.pro terra ipſa, unde lateres formant,Intritũ inquit, iĩm eo q; priuſq̃ fingant macerari oportet.Intritũ etiã pro emplaſtro apud Catonẽ ad inſitiones. Hinc Pli .de Catonis emplaſtratiõe loquẽs ait.Iuſſit ita cognominari & illa ſua intrita oblini.

Intermico,as.pe.cor.in medio ſplendeo.Clau.li.i. Rutilum ſquãmis intermicat aurum. Poteſt etiam intelligi in ſquammis ualde micat.

Intermitto,is.ad tempus omitto,ceſſo.Ci. Et ſi ego id tẽpus intermiſeram potius,quam omiſeram.Liui.Cum aer non intermitteret.

Interminor,pe.cor.maxime minor, & minaci uoce inclamo.Plau.in Aſi.Mihi tibiq; interminatus eſt,nos futuros ulmeos,ni hodie argyrippo eſſent uiginti minæ. Terẽ.in And.Interminatus ſum ne faceres.

Intermorior,penit⁹ morior,ſeu ĩtra hæc morior.Bithynicus.Peto a te,ut abſentẽ me q̃buſcũq; in reb⁹ op⁹ fuerit tuearis,ſi nullũ officiũ tuũ apud me intermorituq;

Intermortuũ uero latini dicũt eũ,qui iter (exiſtimas. mortẽ,uitãq; ex dolore pcũbit ſiſis expirãti.Pli.li.xxxii Vituli marini adeps inſtillat naribus ĩtermortuarum uuluæ uitio.Sue.de Nero.Poſtq̃ deide Galbã,& Hiſpanias deſciuiſſe cognouit collapſus,anioq; male fracto diu & ſine uoce,& prope intermortuus iacuit.

Internaſcor,in medio naſcor.

Interneco pe.cor.ſimul interficio,& multitudinẽ totam ſimul cõplectit.Plau.in Am. Legiones reueniũt domũ duello extincto maximo,atq; internectis hoſtibus.

Internectio extictio,uitæ priuatio.Liui. lib.ix.Lucerini ac Samnites ad internectionem cæſi.

Internectiuus.a.um,qd ad ĩternectionẽ ptinet.Vũ ĩternectiuũ teſtũ dĩ,,ppter qd dũs eius necat⁹ eſt.Internectiuũ bellũ exitiale,peſtifeq;, qd ad deſtructionem ſit. Liui.li.ix.Nullus modus fuit cædibus,deletaq; Auſonũ gens uix certo defectionis crimine,pinde ac ſi internectiuo bello certaſſet.Pli.Habet deinde internectiuum bellum cum ichneumone.ſ.aſpis.

Internodium,ſpatium inter nodum,& nodum. Colu.li. iii.Virgam malleare nõ ampli⁹ q̃ ſex gemmas eſſe conuenit,ita tamen ſi breuia internodia habet.

Internoſco,inter alios,ſiue inter alia noſco.

Internuncius,qui ĩter aliquos medius eſt ad aliquid tractandũ,& mõ huic mõ illi p uices nũciat.Plau,in Am. Seu p ſcriptas lĩas,ſiue qui ipe ambiſſet ſibĩ,ſeu p ĩternuncium.Huius fœmininum eſt internuncia.

Inter opus pe.cor.ſignificat dum operatur. Tibul.Cura ſonant ferro,ſed canit inter opus.

Interordo,ſpatiũ,qd eſt inter ordines.Colu.lib. vi.Vtiacens nõ excedat interordinis ſpatiũ.Idem. Macro ſolo quinis pedibus interordines omiſſis,mediocri ſenis.

Interordinium idẽ,quod interordo.Colu.lib.vi.minimũ eſt quinq; pedũ interordinium,ſeptem maximũ.

Interordinarius ,a. um. quod ptinet ad interordinium. Colu.Conſitis pluribus interordinaria ſemina malleolis,quos poſteaq̃ cõualuerint crudo ſolo, quod emiſſum eſt,tranſuerſis ſcrobibus propagent.

Interpellare,eſt loquentẽ uel aliqd agentẽ interrũpere. Cic.li.i.Tuſ.Sed nihil te ĩterpellabo,cõtinẽtẽ orõnẽ audire malo.Pli.in epi.Interdũ laſſo mihi opportuna interpellatiõe ſubueniũt.Hinc ĩterpellatores dicti. Cice. In lĩis ſine ĩterpellatore uerſor.Hircius inſecũdo.Cũ ĩ Aſiã ueniſſet replebat Titũ Apiũ conatũ eẽ tollere pecunias ex phano Dianæ,ſed ĩterpellatũ aduẽru Cæſaris,pfugiſſe.Aliqñ ĩterpellare eſt dicere,Lucil.lib. xxx. Verũ tu qd agis? ĩterpella me,ut ſciã.Aliqñ rogare.Vale.Maxi.li.iii.Cato rogat⁹ ut ſocios apud auunculũ adiuuaret,cõſtanti uultu nõ facturũ ſe rũdit.Ite q; deinde ac ſæpius ĩterpellatus in ppoſito pſtitit. Sciendum tñ, Aug. teſte,q aliud eſt ĩterpellare,aliud poſtulare. Nõ eñ ſolem⁹ dicere poſtulãt ĩterpellaturi, ſed ĩterpellãt poſtulaturi.Ex uicinitate tñ uſurpat ĩterpellare, p poſtulare,ut eſt ipe ĩterpellat p nobis.Nunqd nõ interpellat,& nõ etiã poſtulat? Immo uero, quia poſtulat p eo poſitũ eſt ĩterpellat.Interpellare de negocio aliquẽ eſt illi pponere,an uelit negociũ agere. Sene.li.decl. viii.

Dies

Diues pauperem de nuptiis filiæ interpellauit.
Interpensiua apud Victru. perticæ tigilloꝝ affixæue gerunt, q̃ ab angulis parietũ ad angulos tignoꝝ, ad imbres in colliquias deriuandos, uel alium quemuis usum interlocant, quasi ea quæ a pendendo græci appellant κρεμαστήρια. Interpensiui uero parietes sunt q̃ supra contignationem struunt, nec in solo fundamentum habent, sed ꝛ pendenti surgunt.
Interpollare, immittere, interponere. Am. Illi naturalia captãt secreta, & ultra orbis terræ terminos mare nouarũt, qd̃ nullæ interpollãt ĩsulæ, nec terra aliqua interiecta. Aliq̃ ſcat nouare, mangonizare, & q̃ſi nouam formã a ueteri fingere, quasi ĩterpolire, tractũ ab arte fullonia, q̃ poliẽdo uetera quæq; ĩ nouã ſpeciẽ mutãt. Vñ uestes interpollatæ, & mancipia interpollata in iure ciuili, q̃ cũ sint ueterana, lenocinio, & arte faciẽ mutãt, p̃ recẽtibusq; ac nouitiis licent. Pli. At hercle Alexãdriæ ubi thura ĩterpollant. i. rudia cũ ſũt poliũt. Cõuehebat eñ illuc thus rude aſpectu ſimile cortici. Plau. in Am. Illic me homo ĩterpollabit, meũq; os finget denuo.
Interpolla, noua inuenta, & renouationes artiũ, & aliaꝝ rerũ. Pli. Mutat ars quotidie, quotiẽs interpollis, & ingenioꝝ græciæ flatu impellimur. (interpollis.
Interpollis, & hoc interpolle. Pli. li. xix. Eſt qdẽ ei⁹ natura
Interpollus. a. um. idem qd̃ interpollis, hoc est renouat⁹ Labeoli, posterioꝝ. Si ueſtimẽta interpolla quis pro nouis emerit Trebatio placere ita emptori præſtandũ quod interest ſi ignorans interpolla emerit.
Interpollatrix, mulier q̃ antiq̃s ueſtes renouat, ut eas facilius uendat. Pomp. Interpollatricẽ accerſire optet, q̃ huic ueſtẽ adducat. Et mulieres uitia deformitatis arte occultantes interpolles dñr, ueluti reformatæ.
Interpres, ex ĩter & pres, quod nõ eſt in uſu, licet pres pro fideiuſſore inueniat. Et eſt, qui in aliqua re agẽda medius eſt, & ueluti conciliator, & auctor. Vir. li. iiii. Ænei. Tuq; hæc interpres curaꝝ & conſcia Iuno. Interpretes ab Aſconio dñr, per quos inducit pactio. Qm̃ uero huiuſmodi hoĩes animos eoꝝ, quibus dati ſunt interpretes ſciſcitant, & inuicẽ illis exponunt, factum eſt, ut interpres, pro eo accipiat, qui obſcura exponit. Virg. Troiugena interpres diuum. Vbi Serui. Interpres uaticinator, qui mentem deorum mortalibus publicat.
Interpretor penul. cor. expono. Hiero. ad Helio. Interpretare uocabulum monachi, hoc eſt nomen tuum, quid facis in turba, qui ſolus?
Interpretamentum, interpretatio. Gel. Ex quibus diuerſa latinæ linguæ interpretamẽta collegimus.
Interpremo pe. cor. intercludo. Plau. in Rud. Ædepol infortunio hominem prædicat donabilem, qui ſacerdotis ſceleſtus fauces interpreſſerit.
Interputo. as. pe. cor. ĩter aliqd, & aliqd decido. Col. li. iii. Roſam fruticibus, ac ſurculis diſponi per ſurculos pedales cõuenit, per idem tempus, quo & uiola, ſed omnibus annis fodi ante Kalendas Martias, & interputari oportet, hoc modo multis annis perennat.
Interrumpo, per medium, ſeu in medio rumpo. Plancus Ciceroni. Pontes, quos feceram interrupi.
Interreges, proprie dicti ſũt cẽtum patres, q̃ mortuo Romulo, donec alius rex crearetur, Rempub. gubernabant. Ex his enim autore Feneſtella decernebat, cuius poteſtas quinq; dierum ſpatio finiretur, & ita per totũ annum omnes finiebant imperium.
Interregnum regni interuallũ, & ſpatiũ tpis quouſq; in loco mortui alius ordinat. Vide in dictione Reges.
Interſcapilium, uallecula quædam a fine colli incipiens, inter ſcapulas iacet. Hygi. in deſcriptiõe urſæ. In humero claram unam, in pede de poſterioribus nouiſſimo duas, in ſummo interſcapilio unam.
Interſcindo, ĩ medio, ſiue p̃ medium ſcindo. Li. Pontẽq; interſcinderent. Lact. de opi. Labra ipſa, q̃ quaſi antea cohærebant, q̃ decenter interſcindit.
Interſepio, pis. pe. pro. intercludo, uel intermedio. Lact. li. de opi. Ad id uelut pariete p̃ mediũ ducto, ĩterſepſit.
Interſeptũ pars naſi cartilaginea quæ nares diſcrimĩat.
Interſero, is. pe. cor. interſerui, interſitũ, in medio plãto, ſemino, inſeroue. Gel. li. i. Eadẽ ratione, qua ſecũdi quatuor interſiti ſunt. Colu. lib. iiii. Deinde paſtinat malleolus ordinariis uitibus interſerendus.
Interſero uero p̃ impono interſerui, ĩterſertũ facit, Hie. in prol. Salo. Ea q̃ minus habebant, interſerens.
Interſono, as. pe. cor. ſignificat in medio ſono.
Interſpiro, as. pe. pro. de medio, ſeu p̃ mediũ ſpiro. Cato. Manu cõprimito acina, ut cõbibant aquã marinã, ubi impleueris doliũ, opculo opito, relinqto q̃ ĩterſpiret.
Interſterno, is. in medio ſterno. Iuſti. li. i. Hæc Babyloniã condidit, murũq; urbis cocto latere circũdedit arena, pice, bitumine interſtrato.
Interſtinguo, is. p̃ interualla aliqua extinguo. Feſt. Ignis ueſtæ, ſi quãdo interſtinctus eſſet, uirgines uerberibus afficiebant a pontifice. Apul. Iãq; protinus obliſis faucibus interſtinguere eam debuiſſet.
Interſto, as. inter aliquid ſto, intercedo. Vnde interſtantia & interſtitium.
Interſtitiũ, ſpatiũ & diſtãtia inter aliq̃. Macro. Cũ quatuor ſint elemẽta ex q̃bus cõſtãt corpa, terra, aqua, aer, & ignis, trib⁹ ſine dubio ĩterſtitiis ſeparant, quoꝝ unũ ẽ a terra, uſq; ad aquã. Ab aq̃ uſq; ad aerẽ ſeq̃ns. Tertiũ ab aere, uſq; ad ignẽ. Hygi. Qd̃ ab eo ſydere quo ĩterſtitio
Intertextũ, qd̃ in medio textũ aliqd habet, ut (differt. chlamys intertexta auro, q̃ uulgo brocata ex auro dĩ. Picturata, uel acu picta, uel phrygiata dĩ recamata.
Intertraho, de medio traho. Plaut. Ni ego illi puteo ſi occepſo, animam omnem intertraxero.
Intertrigo, pe. pro. nomen ab interterendo deductum. Et eſt id malũ, cum ſimul mẽbra interterunt, & cõfricant accedente ſudore, uulgo dicit Trafegatio. Tunc em̃ fœmina atterunt, adurunq;. Paratrimma a græcis appellat. Colu. lib. vii. Intertrigo bis die ſoluit aqua calida, mox decocto agrico ſale, cum adipe defricat.
Interturbo, ualde turbo. Terẽ. in An. Dauus interturbat omnia. Vbi Dona. Hic ĩter auctiua particula eſt, adeo ut non pro media ſignificatione ſit, ſed qua maiorem habere non poteſt, ut interfectus.
Interuello, is. de medio uello, quod fit cũ malas herbas a bonis extirpamus. Palla. Si ſpiſſa ſunt interuelles aliqua, ut cætera roborent. Aliter Plau. in Am. Vt ego in fœlix homo fui, qui non alas interuelli.
Interula, æ. pe. cor. camiſia. Val. ad Rufinum. Quem ueſtire debuit interula, ueſtiuit interitu. Hæc alio nomie Suparum, tunica linea, Subucula, & intuſium dicit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Interuaco,as.pe.cor.in medio uacuus maneo. Colu.lib. v.Bulbus tripedaneis interuacãtibus ſpatiis obrut⁹ an no celerius maturam perticam præbet.

Interuenio,is.pe.cor.in medio negocio,quaſi ex inſidiis ſupuenio,& opprimo in ipo actu,qui rẽ cælatã uellẽt. Terẽ.i Adel. Interuenit homo de iprouiſo.Et iterueni re eſt intereſſe.Ci.quod nõ eẽt factũ,ſi ipe iterueniſſet. Intercedere,quod ab eccleſiaſticis ſæpiſſime uſurpatur pro interuenire,ut eſt illud. Interueni pro clero,inter/ cede pro deuoto fœmineo ſexu.

Interuenium,quod eſt inter uenas.Vict.li.viii.Sed nõ p interuenia dilabantur,& decreſcant.

Interuerto,callide ſurripio,qđ plærũq; fit,cũ rẽ cõmoda tã,aut creditã dolo,ne dño reſtituaẽ,efficim⁹ Ci.i Ver. Candelabꝝ,qđ rex Ægypti Ioui Capitolino dono tule rat,a Verre q illud cõmodato a rege accepat,iteruer/ ſum eẽ cõqueriẽ.Plaut.in Aſi.Hem iſtuc ago,quõ argẽ tũ iteruertã.Inuerto uero ẽ,q̃ſi in cõtrariũ uerto,ut Ve ſtẽ,aut pellẽ,ſeu ẽt uerba ppoſtere pnũcio, ut Lauo uo

Interuiſo,is.pe.pro.quaſi interim uiſo.Cic.Mar (la. tio.Teq; & iſtam rationẽ ocii tui,& laudo,& uehemen ter probo,quodq; minus interuiſis hoc fero anio æqui ore.Aliquando totum uideo,ſicut Interbibo.

Inteſtatus dr̃ nõ ſolum,qui mortuus eſt,nullo cõfecto te ſtamẽto,ſed etiã cuius ex teſtamẽto adita nõ eſt hære/ ditas,ut inquit Paul.Item iteſtatus eſt,cuius uerbis nõ adhibeẽ fides,quiue teſtis eſſe nõ põt. Pompo. Ipſe cũ uno ſeruo ſenex inteſtatus proficiſcitur.

Inteſtabilis,q iure teſtm̃ facere non põt,& cui⁹ teſtimo/ niũ nõ accipiẽ.Caius de teſtamẽtis.Inteſtabilis cũ lege qs eſſe iubeẽ,eo ptinet, ne eius teſtimoniũ recipiaẽ,& eo amplius,ut quidam putãt,neue ipſi dicaẽ teſtimoni um.Gel.pro deteſtabili poſuit cũ ait.Eos tñ qui ad An nibalẽ nõ rediſſent,uſq; adeo inteſtabiles,inuiſoſq; fu iſſe,ut tædiũ uitæ ceperint,necẽq; ſibi cõſciuerint.

Inteſtinus,a.um.pe.pro.quod eſt intimũ.Vñ illa dr̃ in/ teſtina q̃ in iteriori corpis parte claudunẽ,hæc ſex eſſe phibenẽ.Duodenũ.ſ.qđ a lõgitudie xii. digitorũ nomẽ accepit,ſicut Auicẽna teſtaẽ. Ieiunũ ſic dictũ,qa nunq̃ qđ accipit cõtinet,ſed ptin⁹ i inferiores partes trãſmit tit,uocaẽ & hilla.Inde farcimina hillæ dr̃.Hor. Perna magis,ac magis hillis.Longũ,& alio noie Tenuius,qđ eſt in ſinus uehemẽter implicitũ. Hoc Var. Lõganonẽ appellat,qa lõgius eſt iteſtinũ hoc,q̃ duo tenuia. Mo/ noculũ qđ & cæcũ noiaẽ,qa i dexterioré partẽ puiũ nõ eſt.Colon a nris aluus dr̃,ubi magna dolorũ cauſa eſt. Nouiſſimũ eſt rectũ noiatũ,qa in ima pte dirigiẽ,q̃ ex cerniẽ.Hæc aũt iteſtina ab ométo cõtegunẽ.Differunt tñ iteſtina a uiſcerib⁹. Illa enĩ iferiora ſũt,hæc ſupiora. Cel.lib.iiii.A uiſceribus ad iteſtina ueniendũ eſt. Alio noie dr̃ iteranea.Pli.Medelæ ſũt inumeræ ad intera/ nea.Sed cũ dicim⁹ Inteſtinũ odiũ,adiectiuũ eſt,& ſcat, uel occultũ,uel magnũ, hoc eſt cor & animũ premẽs. Inteſtinũ opus qđ factũ eſt ex ligno fabroꝝ. Var. li.iii. de re ru.Cũ uillã haberes ope tectorio & iteſtino,ac pa uimẽtis nobilibus lithoſtrotis ſpectandã,parũ putaſſes eſſe ni tuis quoq; literis exornati parietes eſſent.

Inteſtinum ſubſtãtiuum,differt a uiſcere. Vide iteſtin⁹, a,um.

Inteſtinus,ſubſtantiuum,idem quod inteſtinum.Pli.lib. xi.Inteſtinus quibuſdam ab ore incipiens quadam uia eodẽ inflectitur,ut ſepiæ & polypo. In homie annexus infimo ſtomacho ſimilis canino.

Intingo,is.ex in & tingo. Tingere uero inficere,& made facere eſt.Vñ intinctũ,quod nos ſaporẽ in cibis dicim⁹ Græci embãmata,Colu.Hoc ſinapi ad embammata, non ſolũ idoneo,ſed etiã ſpecioſo uteris, ἐμβάπτειν eũ intingere eſt.Pli.Laudat intinctum ex myrto. Oui.li. ii.Faſt.Nutriat intinctos miſſa patella cibos .i. aliquo ſapore reſperſos.

Intorqueo,es.cõtra ſeu ĩtus torqueo,iacio. Vir.Sacrũ q cuſpide robur Læſerit,& tergo ſceleratã intorſerit ha/ ſtam.Item Intorqueo,circũtorqueo. Colu.li.iii. Cũ iã matura mala fuerint,anteq̃ rumpanẽ,petiolos,quibus pendent intorqueto,eo modo ſeruabunt.

Intra ppoſitio,ab in deriuaẽ.Luc. Intra caſtrꝝ timuit tentoria ductor.Intra cubiculũ.ĩtra oppidũ,ſcat in tẽ toriis,in cubiculo,in oppido.Aliqñ ſcat citra. Cic.Sed tñ qm̃ effugi eius occaſionẽ,qui fortaſſe arbitraretẽ me hãc rẽpu.nõ putare,ſi ppetuo taceré,modice hoc faciã aut etiã intra modũ,ut & illius uolũtati,& meis ſtudiis ſeruiã,Modice.i.cũ mõ.Intra modũ.i.citra modũ.Hoc eſt min⁹ q̃ modice. Cuius cõtrariũ eſt ultra modũ.Sic dicim⁹ ĩtra famã.i.citra opinionẽ,ultra famã,qđ eſt p quã multũ.Quin.Hortẽſii ſcripta tñ ĩtra famã ſũt,Quõ aũt ad ſpatiũ & numeꝝ referaẽ,uide in dictione Infra Ab intra fiunt iterius,a quo iterior ĩtimũs,iternus,in/ teraneus,ĩtrinſecus,ĩtrorſum,intrarius,iteſtin⁹,ĩtro,as.

Intrarius,qui intimus eſt.Plau.Charos mihi,atq; intrari os amicos.

Intro aduerbiũ,pximũ eſt uoce,& ſignificatiõe inter. Et ſicut inter & intra,ab in deſcẽdũt,ſic intus,& intro. Sed intus in loco,& de loco,intro ad locũ ſcat. Et cõponiẽ cũ d,ut introduco,e ut introeo,g ut ĩtrogredior,m ut ĩ tromitto,r ut ĩtrorũpo,ſ ut introſpicio,u ut ĩtrouoco.

Intro as.ingredior,intro uado.

Intrico,as.pe.pro.implico. Vnde extrico eius contrariũ. Trico uero a tricis,q̃ ſunt implicationes. Plau. Quod argentum tu mihi,quas mihi tricas narras?

Intrinſecus,& extrinſecus pe.cor.aduerbia ſunt cõpoſita ab intra & extra,& ſecus,cũ ſcat iuxta.Hiero. ad Iulia. ea cõplexus eſt,cũ ait.Callidiſſimus aduerſarius,& ine teratus diei & malo nouit alia,q̃ extrinſecus ſunt,& a phis quoq; mũdi adiaphora,hoc eſt indifferẽtia uocã/ tur,in eorũq; amiſſiõe,atq; cõtẽptu pfectã nõ eſſe uir/ tutẽ,alia q̃ intrinſecus,& de ſe data cogãt dolere pden/ tem.Inueniunẽ tñ hæc nomina apud recentiores.

Intritum,pe.pro.nomẽ ab intero deductum,de quo pau loante,Cibus in mortario tritus,ut eſt alleatum.Mar. Circũlata diu menſis intrita ſecundis,uide ſupra in In/ tero.Eſt & particĩpium intritus,a.um.

Introduco,is.pe.prod.ſignificat intra aliquẽ locũ duco. Sal.Volturtiũ cum legatis introducit. Per trãſlationẽ eſt inſtruo,doceo.Vnde introductio eruditionis prin/ cipium,quam græci εἰσαγωγὴν uocant.

Introeo,is.notum,Cice.in Lel.Fuerat æquius,ut pri⁹ in/ troieram,ſic prius de uita exirem.Inde fit introitus.us. pe.cor.pro ingreſſu.

Introgredior.ris.ſicut ſonat.Virgi.Poſtquam introgreſ ſi,& coram data copia fandi.

Intromitto

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Intromitto.is.Terē. Vereor ne illud grauius Phædria tu
lerit, neue aſſorſum, atq; ego feci accepit, q̄ heri intro
miſſus non eſt. Et dicimus. Intromitto in ædibus & in
ædes. Plau. in Aul. Intromiſiſti in ædibus. Licet em̄ ad
locū ſit, figurate tñ dī ad locū cum abltō. Non em̄ grā
matica uerbis, ſed ſenſibus alligatur.

Introrumpo.is. quaſi cum impetu introeo. Gelli. Cerua
emiſſa in cubiculum Sertorii introrupit.

Introſpicio.is.pe.cor. Amb. li.i. offi. Introſpice uiſcera, &
uibices animæ eius, & cordis mœſtitudinem.

Introuoco pe.cor. Li.li.x. Fabi⁹ nihil p̄catus populū, quā
ut priuſq̄ introuocarēt ad ſuffragiū tribus, Appii Clau
dii prætoris allatas ex Ethruria literas audiret.

Introrſus aduerbium q̄d ſignificet, declarat Cæſar li.iii.
Ab eo flumine pari accliuitate collis naſcebat aduer
ſus huic, & contrarius paſſibus circiter ducentis inferi⁹
apertus, a ſuperiori parte ſyluestris, ut nō facile intror
ſus perſpici poſſet. Quidam uolunt intelligi introrſus
a læua parte, & interiorem a ſiniſtra.

Intybus pe.cor. gene. fœmi. In plurali intyba neutri, & in
tybi maſculini. Vir. Et amaris intyba fibris. Plini. li.xx.
Intybi quoq; non extra remedia ſunt, ſuccus eorum
cum roſaceo & aceto capitis dolores lenit. Herba eſt
capilloſa, & amara, cuius tenues capilli ſegetes ambi
unt, & enecant. Intybum erraticum antiqui cicoream
uocant. Quidam endiuiam intelligunt.

Intueor.eris. Vide in dictione Tueor.

Intutus.ta.tū.pe. p. nō defenſus, & nō ſecurus. Hier. apud
Hiere. Ipſi mōtes & colles intuta hñt latibula. Liui. li.v.
Caſtra gallo⁹ intuta, neglectaq; ab oī p̄te nacti, iuadūt.

Intuſium ueſtimentū q̄d corpori intra plurimas ueſtes
adhæret, quaſi intuſtium. Var. Vnum q̄d foris, ac palā
palla. Alteq; quod intus, a quo intuſium, quod & indu
ſium ab aliquibus dicitur, de quo ſupra.

Intus præpoſitio eſt, quando accuſatiuo ſeruit. Plaut. in
Mili. Domum ueſtram intus.

Inuado.is.pe.produ. Inceſſo, & tam dtō q̄ actō iungitur.
Var. de ui.pa. Tanta porro inuaſit cupiditas bonorum
plæriſq;. Et inuadere eſt repente, & cum impetu aliquē
aggredi, ut Inuadunt urbem ſomno uinoq; ſepultam.
Saluſt. Priuſquam hoſtes inuaderet. Etiam in bonam
partem quandoq; dicitur. Apul. lib.i. Qui me poſt ali
quantulum temporis amanter agnitum inuadit am
plexus, ac comiter deoſculatus. Rurſus pro īgredi ſiue
incipere ponitur. Cice. Non potui magis in arcem illi
us cauſæ inuadere. Vir. li.vi. Nunc inuade uiam.

Inualeſcere eſt robur ac firmitatem acquirere. Vñ inua
luiſſe conſuetudinem, inualuiſſe mores dicimus. Lact.
lib.v. Si noſtra inualuerint, ut quotidie inualeſcunt. i. fi
unt ualde ualida. Ex his oſtenditur uerba in ſco termi
nantia habere præteritum.

Inualetudo, imbecillitas. Cice. in Lel. Quod autem ī his
nonis in collegio noſtro non affuiſſes, inualetudinē re
ſpondeo cauſam non mœſticiam fuiſſe.

Inueho.his. ſumit mō p̄ ſimplici. Vir. Centauro inuehit
magna. Q̄q; introueho, Liui. li.vi. Quantumq; roma
na ſe inuexit acies, tantum hoſtes gradu demoti.

Inuehor, deponens, ſignificat maledictis aggredior, &
ueluti quodam impetu ſermonis in aliquem feror. Ci
ce. In eam itaq; Panſa uehementer inuectus.

Inuectiuæ oratiōes ſunt aduerſus aliquem ſcriptæ, q̄ in
illius mores inuehamur.

Inuenio, is.pe.cor. comperio, quaſi in aliq̄d uenio. Vnde
Aug. li. de Tri. ca.x. Si uerbi originē retractemus, quid
aliud reſonat, niſi q̄a inuenire eſt in id uenire q̄d quæ
rit, ꝓpterea q̄ quaſi ultro in mentē ueniūt, nō uſitate di
cunt inuēta, q̄uis cognita dici poſſint, quia nō in ea q̄
rendo tēdebam⁹, ut in ea ueniremus, hoc eſt ea inueni
remus. Virgi. Inueni germana uiam. Hinc inuentiōes,
& inuēta. Differūtq; ſm aliquos inuenio, & reperio, q̄
inuenire ſit, rem quæſitam offendere. Reperire a caſu.
Oui. Tu nō inuenta reperta es.

Inuerto, is. q̄ſi in cōtrariū uerto. vide ī dictiōe īteruerto.

In uerſum ſignificat in numerum. Virg. Ille etiam ſeras
in uerſum diſtulit ulmos.

Inueſtigo.as.pe.pro. ſignificat quærēdo inuenio. Tractū
a uenatoribus, qui p̄ ueſtigia feras quærēdo inueniūt.
Terē. Nihil tā difficile eſt, quin q̄rendo inueſtigari poſ
ſit. Cic. pro Liga. Sed qm̄ diligentia amici inueſtigatū
eſt, quod latebat, cōfitendū eſt, ut opinor. Interdū tñ ſi
gnificat ueſtigo, inquiro. Teren. in Eu. Vbi quæram ꝫ
ubi inueſtigē ꝫ quē p̄cuncter ꝫ qua inſiſtā uia incertus
ſum. Cic. li.i. offi. Inprimiſq; eſt hoīs ꝓpria ueri inquiſi
tio, atq; iueſtigatio. Sed qm̄ in, q̄ñq; negatiōem innuit,
ſumit etiā pro nō inuenio, ut eſt illud apoſtoli. O altitu
do diuitiarū ſapiētiæ, & ſcientiæ dei, q̄ incōpræhenſibi
lia ſunt iudicia eius, & inueſtigabiles uiæ eius.

Inueſtire, eſt quaſi ornare. Pli. li.xxxv. Publicas porticus
inueſtiuit pictura.

Inuetereſco, ex in. & uetereſco. Vetereſco aūt a uetero,
as. fit. Vetero, a uetus. Vetero nō repperi, ſed tm̄ uetere
ſco, quo⁹ p̄terita nuſq̄ legi, ſed ueteraui ambo facere
oportet, ſi iueniant. Nam uetero, & uetereſco eodē mo
do in ſcatiōe ſua p̄cedere puto, quo integro, & ītegra
ſco. In formatiōe uero fit r, niſi q̄ inuetereſco mutat a.
in e. ſicut cōſano, cōſaneſco, reſano, reſaneſco, hilaro, hi
lareſco, Incuruo, icurueſco, & alia hmōi. Sic iuetero, &
inuetereſco, iueteraui. Lact. li.iii. acti. ſigni. poſuit dicēs.
Hac uerſutia, & his artibus noticiā dei ueri, ac ſingula
ris apud oēs gētes inueterauerūt. i. in deſuetudinē poſu
erūt. Inuetereſco paſſiue Ter. in He. prolo. dixit. Nouas
q̄ exactas feci, ut iuetereſcerent, ne cū poeta ſcriptura
euaneſceret. Do. Inuetereſcerēt, i deſuetudinē uenirēt,
ſpectarent, amarent. Colu. p̄terito uſus li.vii. in paſſiua
ſcatiōe, & ꝓprie de morbo dicēs. Sed ſi iā iueterauit, ue
hemētioribus eſt op⁹ remediis. Cic. quoq; in Cato. Iam
oīs cōglutiatio recēs ægre, iueterata facillime diuellit.

Inueterati etiam dicuntur, qui in malis inſenuerunt, ut
in ſacris literis. Inueterate dierū malorum.

Inuicem, pe.cor. ex in. & uicē proprie ſignificat mutuo.
Quint. Qui ſe ardētiſſimo amore inuicem dilexerunt.
Aliq̄n ſumitur pro ſecūdo loco. Pli. in Epiſt. Habes res
urbanas, inuicem ruſticanas ſcribes.

Inuideo, es.pe.cor. ex in. & uideo, ſignificat inuidiam ha
beo, hoc eſt ex alicui⁹ reb⁹ ſecūdis dolore afficior. Tra
ctū a nimis uidēdo, q̄ oculos, & animū in eos, quib⁹ in
uidem⁹ cōtinue intentos teneamus. Vñ etiā cum actō
conſtructum inuenit. Oui. Troadas inuideo. Vir. Inui
det imperium. Idem poſt actūm poſuit datiuū. Liber
pampineas inuidit collibus uuas. Sic em̄ decenter dici

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mus, inuideo tibi doctrinas. Fortuna mihi inuidet diuitias. Plin. Neq; ego, ut multi, inuideo aliis bonũ, quo ipse careo. Apul. Mihi fortuna diuitias inuidit. Cic. lib. iii. Tusc. Vt nobis optimã naturam inuidisse uideatur. Prisci tamen in negatiue exposuit dicẽs. Inuideo tibi, quasi non uidens tibi fio, hoc est nõ ferẽs te bene agentem uidere. Aliquando inuidere significat interius, uel penitus uidere. Cice. li. de ora. Itaq; nec hoc possum dicere me omnino ignorare, quod possideat, neq; plane nosse, atq; inuidisse. Hie. de uera circũcisione. Quis inuidet dñi uerbum de corde patris eructatũ? Sciendũ, q; licet inuideo actiuum sit, tamẽ consuetudine datiuo iungitur, imo, ut Dio. docet ultra datiuum potest regere gtũm, actũ, & ablatiuũ, ut iuideo tibi gloriæ, & gloriã, & gloria. Eius passiuũ est inuideor, ut Ego inuideo tibi, & tu inuideris a me. Hora. Ego cur acquirere pauca Si possum inuideor? Plau. in Tru. Mauelim mihi inimicos inuidere, q; me inimicis meis. Nam inuidere alii bene esse, tibi male esse miserum est. Qui inuident egent, illi quibus inuidetur rem habent. Et quãdoq; inuidere ponitur pro odisse, q; contra uotum nimium uidemus. Ouidius. Troia iacet certe Danais inuisa puellis. Cice. Diis, hominibusq; inuisus.

Inuidia, ab Inuideo fit, & significat actum ipsum inuidẽdi, qui est dolor alienæ fœlicitatis. Aliqñ sumit q; odio & maleuolẽtia. Est. n. uel dicto, uel facto in alterum maleuolentiæ cõciliatio, ut si quis calamitates suas referat, ostendatue, ut auctori calamitatum concitet odium cæterorũ, quod dicit inuidiam facere, uel uocare, uel adducere ad inuidiam. Quin. Nec ei tot scelerum cõmemoratione concitarẽ inuidiam. Terẽ. Ita ut sine inuidia laudẽ iuenias, & amicos pares. Inuidiosa res dicit quæ facti atrocitatẽ augens inuisum illud, uel illius auctorẽ facit. Huius diminutiuũ est inuidiola. Idẽ, Cũ nescio quid inter eos inuidiolæ exortum fuisset.

Inuidentia est ægritudo animi, quæ propter res secũdas alterius suscipitur, quæ nullam iacturam afferant inuidenti. Cice. lib. iii. Tuscu. Ab inuidendo inuidẽtia recte dici potest, ut effugiamus ambiguũ nomẽ inuidiæ. Cadit enim in utrũq;, & in eum, qui inuidet, & in eum cui inuidetur. Vnde potentia, & opes inuidiosæ dicuntur, quod uerbum ductum est a nimis uidẽdo fortunã alterius. Vbi inuidentiã, quam inuidiã dicere maluit, tanq; inuidentia inuidi sit, inuidia eius, cui inuidetur. Sed in frequenti usu est inuidia magis, q; inuidentia apud doctos, indoctosq; indiscriminatim. Inuidia distat ab odio, q; inuidemus fortunatum, odimus uitiosum, q; inuidiam profiteri erubescimus, odisse palam decorũ est, q; inuidia hominum tantum est, odium reliquarum tantum animantium, ut inquit Plutarchus in libro de inuidia, & de odio.

Inuidus, qui actu alicui inuidet. Horati. Inuidus alterius marcescit rebus opimis.

Inuidiosus, qui morbo inuidentiæ laborat. Oui. Tempus edax rerum, tuq; inuidiosa uetustas, Omnia destruitis. Interdum sumitur pro eo, cui habetur inuidia. Idẽ. Pactolonq; petit, quanq; non aureus illo Tempore, nec caris erat inuidiosus arenis. Sic potentia & opes inuidiosæ dicunt. Cice. Dolobellæ. Cõtigit eñ tibi, quod haud scio, an nemini, ut summa seueritas aniaduersionis, nõ modo nõ inuidiosa, sed etiam popularis. Et inuidiosus, odiosus, atq; inuisus dicit. Vnde inuidiosa res dicitur, q; facti atrocitatem augens, inuisum illud, uel illius auctorem facit.

Inuide facere dicitur, qui per inuidiam aliquid agit.

Inuidiose, uel qui per inuidiam, uel qui in aliquem excitat odium, eumq; inuisum facit.

Inuigilo as. pe. cor. supra siue intus uigilo, sollicitus sum. Lact. li. iiii. Vel custodiẽdis domibus inuigilat.

Inuinius, abstemius, quasi sine uino, sicut inuius sine uia Qui. n. uinũ non bibit inuinius. Apul. li. vi. Neq; ullum animal essem, & inuinius essem.

Inuisus, nõ uisus. Cice. de haruspicũ responsis. Occulta & maioribus nõ inuisa solũ, sed etiã inaudita sacra inexpiabili scelere puertit. Alias inuisus ponit q; odioso.

Inuito. tas. pe. pro. manifestã habet significationẽ, quam ponit Cice. Ad quẽ fruendũ, non modo ratio retrahit, uerũetiam inuitat, atq; allectat senectus. i. prouocat. Et inuitare est delectari. Virg. lib. i. Geor. Inuitat genialis hyems, curasq; resoluit. Item replere. Plau. in Amp. Mira sunt nisi inuitant sese plusculum.

Inuitatus, us. inuitamentũ, & inuitatio pro eodẽ sumuntur. Cice. Cæsari. Mitto ad te Trebatiũ, atq; ita mitto, ut initio meã sponte, post aũt inuitatu tuo mittẽdum duxerim. Idẽ in Hortẽ. Voluntates aũt nulla adres necessarias inuitamẽta afferũt senibus.

Inuitus. ta. tum. pe. pro. quod nõ libenter fit. Terẽ. in An. Feci hodie, ut fierent insperãte, atq; inuito Pamphilo. Cice. li. ii. ad Herẽ. Sin est probus, cur talẽ inuitam inuitum cogis relinquere. Idẽ cõparatiuũ posuit, cum ait. Quẽ ego paulo sciebam, uel impudẽtius, uel inuitius, nolo. n. dicere de tam suaui hoie fastidiosius.

Inunco. cas. quasi unco iuado, arripio. Lucil. Aut qui inumos tristis inuncat. Colu. li. viii. Tum etiã quotidie minuit lana, quæ quãto prolixior in pecore cõcrescit, tanto magis obnoxium est rubis, quibus uelut hamis inuncata a pascentiũ tergoribus auellit. Apul. lib. flo. Vt de rostro transfodiat, vnde unguibus inuncet.

Inundo. as. quandoq; absolute ponitur, & significat crescо, & extra alueum uersor. pli. Anteq; Nilus inundaret. Quandoq; actiue, & pro ambulo ponitur. Idẽ. Agros & sata omnia inundauit.

Inundatio, diluuiũ, licet qñq; ponat q; copiosa multitudine, ut est illud. Inundatio chamelorũ operiet te.

Inunguem, & ad unguem, significat ad pfectionẽ. Virg. li. ii. Geor. Nec secius omnis in unguẽ arboribus positis secto uia limite quadret. Translatio a lapicidis, qui ungue marmoris leuitatem experiuntur.

Inuius, a. um. quod est sine uia, & p. quod iri nõ potest.

Inuolare a uola fit, quæ est manus & pedis media pars, & significat furari, cũ aliquid furtim uola manus subtrahit, quasi in uolã dare. Aug. in expositiõe psal. Deus ultionũ, Appende in statera æquitatis furẽ, & blasphemũ. Iam dicis, quia fur nõ es, sed murmurando aduersus deũ blasphemus es. Ille captat somnũ hois, ut aliqd inuolet, & tu dicis quia dormit deus, & hoiem nõ uidet. Inuolare etiã dr, cũ uiolẽtæ manus in aliquem dirigun tur. Teren. Vix me contineo, quin inuolem in capillũ. Inuolare ẽt est euolare a uolo. as. Apul. li. x. Diceres tu cupidines ueros de cœlo, uel mari cõmodũ inuolasse.

Inuoco

Inuoco.as.pe.cor.ſcat intra uoco. Aliqñ nõ uoco. Plau. in Cap. utranq; ſignificationẽ cõplexus eſt cũ inqt. Nã ſcorta inuocant, & nos paraſiti iuocamur. Aliqñ inuocare eſt ſimpliciter uocare, ut in pſal. Abyſſus abyſſum inuocat. i. uocat, ut Aug. exponit. Aliqñ ſcat in auxiliũ uocare, ut eſt illud. Inuocabit me & ego exaudiam eũ Sed qđ de quodã dictum eſt mortẽ inuocat, ſic exponitur. i. ſic uiuit, ut mortem ad ſe uocet, nemo eñ eſt qui orationem faciat, ut inuocet mortem, ſed male uiuendo homines mortem inuocant.

Inuolucris pe.cor. dicitur auis quæ adhuc uolare nõ poteſt. Gel. Pulli tunc inuolucres erant.

Inuolucrum pe.pro. dí omne qđ inuoluit. Plau. poſuit in uolucre aduerbium quũ ait, Iniicere uoluit ueſtem in uolucre. i. inuoluit in globũ, ab inuoluo. uis. cuius ſupinum eſt inuolutũ, & mutata tum in crũ fit inuolucrũ. Sic fiũt multa alia, ut lauacrũ, ſimulacrũ, ambulacrũ, aratrum, ſepulchrum, quæ hñt penul. productam.

Inuoluolus. Vide in dictiõe Conuoluolus, & in Iulus.

Ante O

Io dolendi particula eſt. Tibul. Vror io remoue ſæua puella faces. Quandoq; exprimit geſtientis lætitia affectum. Ouid. Dicite io pæan. & io bis dicite pæan. Eſt & iubilantium ruſticorũm. Io quoq; nomen Inachi filiæ quæ poſtea Iſis appellata fuit.

Iochabella nomen Matris Moſis, ut ex Ioſepho tradit Hierony. Iochabeda.

Ionia regio minoris Aſiæ, media inter Cariam & Æoliã a Ionio Apollinis filio, q colonias in Aſiam deduxit. Vel a Iono Iapheth filio, ut ait Ioſephus. Vel q Hercules Ionem Naulochi filiã obſidentẽ uias latrocinaliter iteremit. In ea Miletus ciuitas, Priene, Epheſus, Clazo

Ionicus. ca. cũ. pe. cor. qđ eſt ex Ionia, ut Ioni(mene. ca lingua inter quinq; græcorum linguas notiſſima.

Ionius. nia. um ſimiliter poſſeſſiuum, ut Ioniũ mare, qđ eſt pars Adriatici, ut inquit Stra. Dictum a Ionio Dyrachii filio, quem imprudẽter a ſe occiſum in mare proiecit Hercules, ut defuncti memoriã propagaret. Alii ab Ius errore, ut Lycoph. ait. Vel ab Ionio illyrico. Vel q in eo perierunt Iones. Alii ſcribunt Ion italus adriæ pater fuit, a quo ſinus Ionius, qui mox ab Adria dictus eſt adriaticus, primo dicebatur Saturnium.

Ionthos græci dicunt, quos latini uaros appellant.

Ioppe cum duplici pp, urbs eſt maritima palæſtinæ, q̃ ut quidam uolunt regia fuit Cephei Andromedæ patris Hæc referente Solino in collectaneis, & Pli. li. v. naturalis hiſto. fuit antiquiſſima oĩm urbium in uniuerſo orbe, utpote ante diluuium uniuerſale condita. Quod & oſtendit ſaxũ, qđ uinculoq; Andromedæ ueſtigia adhuc retinet, quam expoſitam beluæ, ut ait Soli. non irritus amor circuntulit. Nõnulli uero alii, nõ Ioppem palæſtinæ, ſed aliam Indiæ urbem fuiſſe dicunt, ubi Andromeda marinæ beluæ fuit expoſita, quũ dicat Ouid. li. i. de arte aman. Andromeden Perſeus nigris portauit ab Indis. Et Sappho ad Phaonem. Candida ſi nõ ſum, placuit Cepheia Perſeo Andromade patriæ fuſca colore ſuæ. Sunt tñ q credant, & ſi Æthiopiæ indicæ partibus illam fuiſſe confitear, ad Ioppem tñ palæſtinæ deductã exiſtiment, quum beluæ exponenda fuit.

Iordanis fluuius in Iudæa eximiæ ſuauitatis. Orit ad radices Libani, duobus fontibus ſurgit, alteri nomẽ Ior, alteri Dan, qui ſimul iuncti Iordanis nomen efficiunt

Ios inſula, in qua ſepultus eſt Homer⁹ oraculo iubente, quoniam mater eius ex Io foret, ipſe certa matre incerta eſſet patria.

Iotapata urbs in Syria a conditore ſic uocata:

Ante P

Ipſe. a. um. pronomen demonſtratiuũ, qñ. ſ. cũ aliis pronominibus iunctũ, eoq; accipit ſignificationẽ, ut ego ipſe tuipſe, illeipſe. Inuenit tñ ſæpe abſq; aliis per eclypſim platum, & tñ eoq; hñs ſignificationẽ q̃ cum eo ſubaudiunt. Vir. Quæq; ipſe miſerrima uidi. Aliqñ relatiũ eſt. Idẽ. Ipſe arduus altaq; pulſat Sydera. Aliqñ emphaſim, ideſt, expreſſionem alicuius rei latentis hẽt, ut ſi dicam. Ipſe pater, de quo minus credendum eſſet, q hoc fecit. Quod ſi ei addatur particula met, ut ipſemet, diſcretio ſignatur, hoc eſt, ipſe ſolus, & non cum aliis, uel ipſe per ſe, & non per alios. Aliqñ ſignificat ſimilem, vnde & comparatiuum habet ipſior, & ſuperlatiuum ipſiſſimus, ideſt, ſimilior ſimillimus. Apd ueteres ipſus, pro ipſe dicebatur. Teren. Ipſus eſt.

Ipſippe, ideſt, ipſi, neq; alii.

Ips uermiculus eſt, q cornua, uiteſq; prodit, ut cis frumẽta, thrips ligna, ſis ueſtes, is uitra, midas fabam. Declinatio aũt huius noĩs nõ facilis eſt. Vnde docet ſic Suidas. ἶπ ὁ σκώληξ, καὶ κλίνεται ἶπὸς ὁ πληθυντικὸν ἶπί.

Ipſulces, bracteæ dicebantur in muliebrem, uirilem ue ſpeciem expreſſæ.

Ante R

Ir neutri generis, & indeclinabile, proprie manus concauitas, licet quandoq; pro ipſa manu ponatur.

Ira, dicta eſt ab eo, qđ eſt ire. Nam a ſe it, q iraſcit & furit Vñ & q irã deponit ad ſe redire dí. Teren. in Adel. Tandem reprime iracundiam, & ad te redi. Eſt aũt ira libido puniendi eius, a quo iniuria offenſi ſumus.

Iratus dicitur, qui ex aliqua re laceſſitus excãduit, etiam ſi natura non ſit iracundus.

Irate aduerbium, per iram ſignificat.

Iracundus, qui ex parua uel nulla cauſa, quiq; natura ad iram procliuis eſt, etiam ſi tũc nulla moueat ira. Hinc iracundia dicta (autore Feſto) q irã incendat. Dona. Ira de cauſa eſt, iracundia de uitio multũ iraſcentis. Sene. li. de ira. Ira quo diſtet ab iracundia, apparet quo ebrius, ab ebrioſo, & timens a timido. Iratus põt eſſe ſapiens non iracundus. Iracundus põt aliqñ non iratus eſſe, uſurpatiue tamen iracundia ponit pro ira. Cice. lib. iii. Tuſcu. Iracundia eſt ulciſcendi libido.

Iracundia. Vide in Iracundus.

Iraſcor, iraſceris, iratus, cõſtruit cum datiuo. Plau. Noli amabo Amphitryo iraſci Soſiæ cauſa mea. Hui⁹ compoſita ſunt ſubiraſcor, quod eſt parum iraſcor. Obiraſcor, contra iraſcor. Liui. lib. i. Fortunæ, ut fit, obirati cultum reliquerant deum.

Irraſus pe. pro. participium ſine uerbo ſignificat non raſum. Plau. Dii te ament cum irraſo capite.

Ire pedibus in ſniam qđ ſignificet, uide ſupra in Eo. is.

Irenarches, ſiue irenarcha dí, q ad tollẽdas diſcordias, & pacãdos ciuiũ aĩos in ciuitate præficit. Apud iuriſcon

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſultos dī qui diſciplinæ publicæ,& corrigēdis moribus præficitur.Græci eñ ἐιρήνην pacem uocant ἀρχὴν.

Irremunerabile, quod ob magnitudinem remunerari non poteſt,nec par pari rependi.

Iris.is.uel idis.arcus cæleſtis, ab ἔιρειν quod eſt nunciare Nam poetæ deoꝝ nunciam fingūt.Virg.Irim de cælo miſit Saturnia Iuno.Huius arcus cauſa eſt radius ſolis cauæ nubi immiſſus, qui repulſa acie in ſolem refringit. Nubes eñ formā arcus diſcoloris efficiunt,qa aliæ partes eaꝝ tumidiores ſunt,aliæ ſummiſſiores, & quædam craſſiores q̄ ut ſolē tranſmittant, aliæ imbecilliores q̄ ut excludant.Hæc inæqualitas alternis lucē, umbramq; cōmiſcet, & exprimit illam mirabilē arcus uarietatē. Eſt & iris herba ſuauiſſimi odoris, ut Pli.li.xxi. teſtis eſt,cuius radicem dixit in unguētis, & medicinis cōmendari,Caulem hēt cubitalem,& rectū, radicē raphano ſimilē,q̄ ſternutamenta mouet. Floret diuerſorum colorum ſpecie, quaſi arcus cæleſtis a quo nomē habet,uulgo dicitur lilium cæruleum.

Ironia cum accentu in penul. dici poteſt ſimulatio, uel illuſio, εἰρωνεία ab εἴρω dico,& inde εἰρωνεύομαι in uoce paſſiui,quod eſt cauillor. Figura cum aliquid per contrarium dicitur & illuſionem.Et definitur,q̄ ſit oratio pronunciationis grauitate negligens ſenſum uerboꝝ, ut me duce Dardanius ſpartam expugnauit adulter. Niſi enim grauitas pronunciationis adiuuerit confiteri uidebitur,quod negare contendit.

Irructo.as.Vide in dictione Eructo.

Irretio.is.a rete fit,& ſcat retineo rete,quaſi capio.Vñ irretitus dī,q̄ aliqua fraude,uel blanditiis, aut dolo, q̄ſi rete captus.Lact.li.iii.Eos aūt,q̄ deū ſciūt, dolis & aſtu aggredīt,ut cupiditate,aut libidine irretiat, aut peccatis blandientibus deprauatos impellat ad mortem.

Irraucio.is.irrauſi ſum.ex in & raucio, quod a raucus deſcendit.Et ſignāt raucus fio.Dī & irrauceo.es.irraucui Ci.li.de ora.At Æſopū ſi paulū irraucuerit,explodi.

Irpices pe.cor.genus raſtroꝝ ferreoꝝ, ſeu regulæ cū pluribus dentibus,quos item ut plauſtra boues trahūt, ut proruant glebas,& extirpent herbas in agris.

Irrepo.is.pe.pro.pſi.ptum,ſcat paſſim, & latenter more reptilium intro eo,cuius frequentatiuū eſt irrepto.as. Hora.Verum opere in longo fas eſt irrepere ſomnum

Irripio.is.pe.cor.intus rapio. Cic.Irripiūt in ædes ſubito.

Irrigo.as.pe.corre.ex in & rigo, ſignificat quaſi riuos in agrum deduco.Rigo autem a riguus.

Irriguus.a.um.quod irrigaſ,uel facile irrigari pōt.Cato Vinea eſt prima,uſi uino multo eſt. Secūdo loco hortus irriguus.Accipiē & qñq; in ſignificatione actiua,ut aqua irrigua,quæ irrigat. Vir.li.iiii. Geor. Irriguumq; bibant uiolaria fontem.Tibul.Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.Amb.ſubſtātiuo uſus eſt.Magna eſt elemoſyna,q̄ ardentium criminū globos beneuolētiæ ſuæ fonte refrigerat,& quodam irriguo largitatis obruit incendia delictorum. Et li. Hexa. Quod ſi irriguis aquarum plerunq; & ſegetes lætiores ſunt.

Irrito.as.pe.cor.componitur ex in & rato. as. quo ueteres utebanē,p ratum facio,approbo,& ſcat non ratum eſſe uolo,uel oñdo,uel facio. Et irritū improbatū non ratum,& p tranſlationē in nihilū redactū. Virgi.Irrita ppetua ſoluēt formidīe terras.Terē.in Phor. Qd dictū eſt,indictum eſt,quod erat ratum,id irritum eſt.

Irrito.as.pe.pro. ſignificat prouoco irāq; incendo. Frequentatiuum ab irruo, p mutationē u in i, euphoniæ cauſa.Tractum a canibus,qui cum prouocanē irruunt. Vel ut Dona.ait,q reſtrictis dentibus hāc ſſam r imitanē.Vir.li.x.Irritatq; uiꝝ telis,& uoce laceſſit.Oui.li.ii. Faſt.Tum ſicco primas irritat cortice flammas.i.ſuſcitat.Plau.in Am. Irritabis crabrones. Eſt & prorito.as. pe.pro.Nam ſicut irrito p laceſſo ab irruo eſt, ita prorito a proruo. Nec multum in ſignificatione differūt. Nam prorito idem eſt qd puoco.Colu.li.ii.Lini ſemē, niſi magnus eſt eius in ea regiōe quam colis puentus, & precium proritat,ſerendum non eſt. Agris eñ præcipue noxium eſt.Hic in bonam partem ſumīē. Irrito uero magis frequentatum eſt q̄ prito. Et ferme ſemp acris malæq; uehemētiæ.Prorito nō ſic, ſed in bonā & in malā partē,uti puoco capi pōt.Irrito ſemp in malā.

Irritus.a.um.pe.cor. Vide in Irrito.as.

Irrogo.as.pe.cor.infero infligo,Plau.in Cap.Qui conſilium iniere quo nos uictu & uita phibeant, his diē dicam,irrogabo multam ut mihi cœnas decem meo arbitratu dent,cum cara annona ſit.Aug.li.iiii.de ci.dei. Nam iuſtis qcquid maloꝝ ab iniqs dominis irrogaſ, non eſt pœna criminis,ſed uirtutis examen.

Irruo,cum impetu feror. Salu. Cum forte in eum irruerent,facile repulſi.Dona.Irruere pprie dīr, q cū furore plium ineunt. Qñq; rōne ppoſitionis in, ſcat intro ruo,intromitto,ingero.Aug.Audiſtis mulierē in ciuitate famoſam non inuitatam irruiſſe conuiuio.

Irrugio.is.ualde rugio.Hiero. in Geñ. Auditis Eſau ſermonibus patris irrugiit clamore.

Irrumpo,uiolenter & cū impetu ingredior.Pli.li.xxxv. L.Hoſtilius Mancinus,q primus Carthaginē irruperat.Lactā.li.ii. Nam cum ab Alexandro capta ciuitas eſſet,ac milites ad eam ſpoliandam irrupiſſent.Et ferme ſemp in hac ſignificatione hoc uerbo utunē auctores.Lactā. pprie ſumpſit li.vi. p penitus frango.Summum inter ſe hoīm uinculum eſt humanitas,qd q irruperit nefarius,& parricida exiſtimandus eſt.

Irrumo.as.pe.cor.a ruma māma. Vide in dicti.Fello.las.

Irnola uaſis genus in ſacris.

Is,ea,id,eandē ſignificationē hēt, quā hic, & eundē locū retinet,ut q diuitias cupit,is,uel hic,uel ille, uel idē aurus eſt.Ab is fit iſce,ſicut ab hic hicce.

Is,urbs a Babylone itinere dierum octo diſtans, apud quam eſt Is fluuius, e quo bitumen totius Babyloniſ ſubminiſtrabatur.

Iſæus,cum æ diph.nomen rhetoris pariter,& philoſophi quem philoſtratus in uitis ſophiſtarum Aſſyrium tradit.Cuius hoc fuit inuētum, omnem materiam in breue coniicere.Eſt & nomen fluminis.

Iſagoge pe.prod. latine introductio dicitur ex εἰς quod indicat,& ἄγω duco,vnde ἀγωγὴ ductio.

Iſagogicon introductorium. Grāmaton iſagogus, Iſagē introductor uel inductor, q̄ eas inducat .i. introducat quodammodo in corda diſcentium.

Iſapis pe.p.fluuiꝰ ppinquus Ceſennæ,ut Stra.li.v.ſcribit

Iſara pe.cor.fluuius Rhodano ſe iungens, ubi Cemenus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mons Rhodano applicatur usq; huc, ad Druentiam effertur in Adriaticum sinum.

Isaurum ciuitas Pamphiliæ, a qua Isauricus Seruilius Isaurum romanus dictus est, qui Isaurum cœpit. Ouidi. Aphrica uictorem de se uocat, alter Isaurum. Hic adeo pauper fuit ut publico funere Romæ elatꝰ fuerit. Ammianus Isaura plurali numero dixit. Claudiopolis, quam deduxit coloniam Claudius Cæsar, Isaura ante. Alii Isauriã fœ.ge. protulerunt. Sunt qui dicant Isauriã regionẽ minoris Asiæ dictam, ꝙ undiq; aurarum flatibus pateat, eiusq; metropolim esse Seleuciam.

Ischia, scribit Iulius Pol. carnosas post lũbos utrinq; emi nẽtias appellari, q̃ uero post hæc increscũt, πλάτεα hoc est, latine nates. Duo illa ossa, circa q̃ uersura fit, ita distinguunt, ut dicat cõcauũ illud superius κοτύλη, latine acceptabulũ. Inferius uero ἰσχία quod nostri Coxendicem dicunt. Quo etiam noie, & neruus ille noiat, qui coxendicem femori cõmittit. Erit ergo coxendix uertebra cotyle infixa, quã pixidem appellant, neruis quibusdam ita illigata, ut facilis coxæ motus, atq; flexus fiat, vñ q coxendice laborãt ischiadici uel ischiaci dñr. Pli. Mox aquam bibere catillo, mire id prodesse ischiadicis. Recentiores medici sciaticam dicunt.

Ischyros pe. cor. latine fortis dr, ἰσχὺς eñ fortitudo dr.

Ischnos ἰσχνὸς gracilis, macer, vñ Ischnotis gracilitas.

Ischomache pe. cor. nomen compositum ex ἰσχῶ habeo μάχη pugna. Quo nomine dicta est Hippodamia, quæ habuit in nuptiis suis pugnam centaurorum. Hæc fuit Atracii filia, quæ nupsit Perithoo.

Isis. sis. & idis. actũm facit isim, Inachi filia, Io prius dicta quæ olim perrans, cum ad Nili fines peruenisset, Iouis amatoris ope formã uaccæ immutauit. Estq; ab Ægyptiis pro dea celebrata. Nam frumentũ, & lini usum, sementẽq; in Ægypto docuit. Isis apud græcos luna dr, qñ latine prisca dici pot, qñ sempiterna priscaq; sit. Cui cornua depingunt, uel qa quũ Minoides sit, cornuta uideat, uel q. bos ei apud ægyptios sit dedicata. De q̃ Luca. li. vi. Nos in templa tuã romana recepimus Isim Hoc etiã noie dicta est insula in sinu Arabico. Suidas. ἴσις αὐτὴ λέγεται ἡ ἰὼ, ἣν ἱερατεύειν ὁ Ζεὺς ἀξιώσας, τὴν ἱέραν φοβούμενος, αὐτὴν μετέβαλε ποτὲ μὲν, εἰς λευκὴν βοῦν, ποτὲ δ' εἰς μέλαιναν, ποτὲ δ', εἰς ἱέρακα, μεθ' ἧς πλανώμενος, ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον.

Isiaci, dicti sunt Isidis sacerdotes.

Ismenias nomẽ Thebani uiri optimi tibicinis. Apul. Nescio inqt ut Ismenias tibiis canere, ut Apelles pingere ut Lysippus fingere. De hoc Plutar. in Pericle. Cum audisset Antisthenes ismeniam optimũ esse tibicinem, rñdit. Malus igit, nam si probus esset tibicen nõ esset.

Ismarus pe. corre. ge. masc. in plurali neutri, mons Thraciæ asper, & incultus ex una parte, ex alia fertilis uineis, & oliuetis, quem Orpheus incoluit, ubi Ismara urbs Ciconum fuit. Virgi. Nec tantum Rhodope mirantur, & Ismarus Orphea.

Ismenus pe. pro. fluuius Bœotiæ, ab Ismeno pelasgi filio cognoiatus. Sta. Horruit ingenti uenientem Ismenon

Isocrates penul. cor. nomen celeberrimi ora- (toris græci Theodori opificis tibiarꝫ filius, ꝙ præfectus magister scripsit multa præclare & docuit alios. Cuius domus cũctæ græciæ, quasi ludus quidam patuit, atq; officina dicendi. Hic fuit auditor Platonis, suauissimus orator fuit, & in diuerso dicẽdi genere nitidꝰ & cõptus, omnis dicendi ueneres sectatus est, inuẽtione facilis, honesti studiosus, in cõpositione diligẽs, Cui inuidẽs Aristo. adolescentes, & ipse docere cœpit, ut sapiẽtiam cum eloquentia iungeret dicens. Turpe est tacere cum Isocrates loquatur. Et nonagesimo quarto anno ætatis eum librum composuit, qui panathenaicus inscribitur. Centum & sex annos uixit.

Isonomia cum accẽtu. in pe. latine iuris æqualitas dicit.

Ispellũ ciuitas in ũbria, ex altera mõtiũ pte q̃ Camertes.

Israel interpretat uir uidens deũ, quod nomẽ impositũ fuit Iacob patriarchæ, a quo israelitæ, pe. pro. qui de israelis stirpe sũt, qui priꝰ hebræi dicebantur, sed postq; in duo regna populus hebræorꝫ diuisus est, de quæ tribꝰ q̃ de stirpe iuda reges habebãt, iudæorum nomẽ sortitæ sũt. Reliquæ. x. tribꝰ israelis nomẽ tenuerũt, & ab israel filio Isaachi regio maioris Asiæ Samaria contermina dicta est israel.

Israelitæ. pe. pro. a ntõ israel, populi hebræi, qui de israelis stirpe sũt. Dicunt & israelitides a ntõ singulari. Israelitis. idis. & israelitis. Hiero. lib. Nume. Arrepto pugione ingressus est post uiꝫ israelitidem. Sic madiam madianitis, & madianitidis. Moab. itis. & moabitidis.

Issa, isula in mari Adriatico, adiacẽs Dalmatiæ, ut Ptol. li. ii. scribit, in qua fuit Issa nõ ignobilis ciuitas, a qua Issus urbs Ciliciæ & Syriæ fluuius. (Issæus. a. um.

Ister, istri, fluuius Europæ pmagnus, qd & Histrũ dr, qñ scilicet flumen sequit, ut inquit Prop. Hoc & dubanũ & Danubium uocatur. Vide in Danubius.

Istria Italiæ regio Illyrio cõtermina, quæ in latitudine xl. pas. mil. in circuitu, cxxv. milia cõplectit a formione nũc Tisano fluuio ad fanaticũ sinũ, i quo Arsia amnis decurrẽs, Istriã ab Illyrio dirimit. Istriorũ gentẽ fama ẽ originẽ a Colchis duxisse, missis ab Æeta rege ad argonautas psequendos, q ut a ponto intrauerũt Istrũ, nec raptores iuenissent, siue metu regis, siue tædio lõge nauigationis iuxta Aquilegiã cõsederũt, Istriq; ex amnis noie, quo a mari cõcesserãt sũt appellati. In ea est Iustinopolis vrbs, quam Iustinꝰ imperator extruxit, a qua Paulus Vergeriꝰ uir eloquẽtissimus originẽ duxit. Ibi nunc Bartholomeus Songa Municeps meus, uir excellentis ingenii & acutissimus iuris pontificii interpres episcopali dignitate præfulget.

Istic, Istęc, Istoc, antiqui dicebãt, quod nũc iste ista istud.

Isthmus ea terræ strictura est, quæ inter duo maria iter porrigit. Ouidi. Qua duo porrectus longe freta detinet isthmos. Sunt aũt duo isthmi, præter cæteros nominatissimi. Achaicus seu Corinthiacꝰ & Thracius. Isthmꝰ corinthiacus angusta est & breuis terra de quo Põponscribit, Hoc ideo isthmo cognomen esse, quia quatuor milium spacio Ægeum mare ab Ionio submouens angusto tramite helladi peloponẽsum annectit In medio hoc isthmo sita est corinthus totius græciæ lumen Hic isthmus ludis quinquennalibus & delubro Neptuni inclytus perhibet. Qui ludi instituti feruntur, ꝙ qñq; maria allatrãt oram peloponnensem. Plu. scribit isthmia a Theseo primitus instituta fuisse in honorẽ Neptuni Herculis æmulatiõe qui Ioui olympia primus instituit. Alii isthmia in honorem palæmonis instituta

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

fuisse dicunt. Thracius isthmus inquit Solinus in Thracia est sibus angustiis & pari latitudie arcti maris, cuius littora urbes utrinq; secus ostentant, propontidis oram insignit pactye, melana sinum cardia. Plin. lib. iiii. Super hoc isthmo scribit fuisse Cardiã ciuitatem.

I ante T

Ita aduerbium similitudinis geminum superlatiuũ exposcit, siue nois siue aduerbii. Cice. li. de ora. Vt quisq; græce optime sciret, ita esse nequissimũ. Vel hẽt uerbũ uim superlatiui habens. Idẽ in Cato. Vt q̃sq; ætate antecedit, ita sententiæ principatũ obtinet. Interdum cum comparatiuo, significatq; sic. Q̃nq; ualde. Terẽ. in An. Non ita dissimili sunt orõne ac stilo. Q̃nq; optantis Pacu. Ita te dii ament, ita tibi ꝓ uoto secũdent oĩa. Q̃nq; illatiua coniunctio est, pro igit. Cice. Ita nobilissima ciuitas græciæ & olim potentissima, sepulchrum ciuis sui ignorasset, nisi ab hoie arpinate didicisset. Similiter q̃n componit cũ q; semp est cõiunctio causalis & hẽt accentũ in prima, & dicimus itaq;. Si aũt duæ partes sunt, hẽt accentũ in pe. & dicimus itaq;. Terẽ. in An. Immo ita uolo, itaq; postulo ut fiat. Plau. in Am. Vege ita animatus fui, itaq; sum nunc, ut ea te patera donẽ.

Ithaca pe. cor. insula ante Epiꝛ, in qua regnauit Vlysses In ea etiam urbs eiusdẽ nominis, ut inquit Ptole. li. iii. Ibi etiam mons Neritos, a quo tota insula quãdoq; dicta Neritos fuit. Virgi. Neritos ardua saxis.

Italia, Europæ regio, prius Hesperia ab Hespero Atlantis fratre, qui a fratre pulsus, & Hispaniæ & Italiæ dedit nomen. Siue, ut Macro. inqt, ab hespero stella, q̃ occasui subiecta sit. Inde Oenotria, uel a bonitate uini, qd̃ in Italia nascit. Nam græci οἶνον uinum dicunt, uel ab Oenotrio Sabinoꝝ rege. Dicta est etiam argessa, saturnia, Ausonia. Tyrrhenia. Postea Italia ab Italo Siculorum rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges posuit. Nam ad eam partem uenit, in qua postea Turnus regnauit, & suo noie appellauit. Vir. Est locus Hesperiam graii cognoie dicunt. Terra antiqua potẽs armis atq; ubere glebæ, Oenotrii coluere uiri, nunc fama minores Italiam dixisse ducis de noie gẽtem. Timæus & Var. a bobus uocatam dixerũt, q̃n tauri græca ueteri lingua Itali uocati sunt, a quoꝝ multitudine & pulchritudine Italiam dixerunt. Latiũ uero pars Italiæ est. Est etiam dicta Ausonia ut Aristo. inqt, pars ad Tyrrhenũ uersa, estq; in forma cruris inter Adriaticum & Tuscũ mare, & a iugis alpiũ, dorso Apennini porrecta, se paulatim attollens, usq; ad Rheginũ uerticẽ, & littora Bruttioꝝ extendit, in ultimo sui sciditur in duo cornua, quoꝝ alterum Ionium spectat mare, alteꝝ Siculum, in extremitate Rhegium oppidum hns. Eius longitudo ab Augusta prætoria, quæ in Alpino fine sita est, & ꝓ Romam Capuamq; porrigit usq; ad oppidũ Rhegiũ, Solino teste, decies centena & uiginti milia passuum colligit, latitudo uero quadringenta decem, ubi maior latitudo, ubi uero minor, centum triginta sex, habetq; umbilicũ in agro Reatino, quæ dudũ ex latere maris superi Rubiconem fluuiũ pro finibus habuit. Diuidit aũt in. xvi. regiones, scilicet Liguriam, Ethruriam, Latium, Campaniam, Lucaniam, Calabriam, Apuliam, Samnium, siue Aprutium, Picenũ, Flaminiam, & Æmiliam, seu Romandiolam, Vmbriam, nunc ducatum spoletanum, Galliã Cisalpinam, Venetiam, nunc Marchiam Taruisanam, Iapidiam, & Carniam, nũc forum iulium, & Istriam. Ab Italia fiunt Italus. a. um. & Italicus a. um. Et Italicensis, unde pelignum Italicensem apud Macro. Italidesq;.

Italica urbs in Italia, quæ alio nomine confinium dicitur ut ait Strab. Alia in Hispania patria Silii italici. Et unde Adrianus imperator ortum habuit.

Italicenses, dicti sunt populi ab Italica Hispaniæ urbe.

Italicum philosophiæ genus quoddam nũcupatum, ex ea parte Italiæ, quæ quondã magna græcia dicta. Qd ut docet Augustinus lib. viii. de ciui. dei, autorem habuit Pythagoram samium, a quo etiam ferunt ipsum philosophiæ nomen exortum.

Item aduerbiũ fcat sifiter, quasi itex idẽ eodem mõ.

Iter. is. fm Prisc. Itiner uero, itineris, ꝓ actu eundi, licet itiner nunc nõ sit in usu, cum obliqui nois iter ab usu discesserit. Plau. in Mer. Ergo itiner exequi meũ me sines. Var. Expectant itiner longo sermone leuare. Lucli. v. Concussos itere, & labefactos itere multo. Dictum iter, q̃ uehendo quid teritur, uel ab eũdo, cuius supinũ est itum, sine ab ito frequentatiuo. Significat q̃nq; uiã Hier. in li. Numeri. Auertit se de itinere, & ibat p agrũ. De mari etiam dĩ. Terẽ. Ain tu tibi hoc incõmodum euenisse iter? non hercle Parmeno uerbis dici põt, q̃tũ re ipsa nauigare incõmodum est. Iter facere est ire, qd̃ & iter tenere dicimus. Vir. Quo ue tenetis iter. Habere iter, idem quod itux esse, ut Iter habeo ad Cæsa. idest, oportet me ire, uel iturus sum ad Cæsarem. At uiã facere, nõ est iter facere, sed locũ, ubi nõ erat uia aperire

Itineror. ris. iter facio.

Itinerarium, uiatorium, unde itineraria dũt commentarii earum rerum quæ in itinere acciderunt.

Iterum aduerbium. i. rursus, ut Atq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles. Interdum fcat secundo Cice. in arte ueteri. Primo quidem decipi incõmodum est, iterum stultum, tertio turpe.

Itero. as. pe. cor. rursus aliqd ago, & q̃si ꝓ iter factũ reuertor. Gel. li. i. posuit ꝓ eo. Sed eo senatores, q magistratum curulẽ nondũ ceperant, pedibus iterauisse in curiam. Sed hoc ab iter fit. In alia significatione ab itex Liui. li. i. Resistere, atq; iterare pugnam iubet.

Itidem pe. cor. fcat simili, eodem mõ, quasi itex idẽ. Teren. Ibo ad eũ, atq; hæc eadẽ quæ tibi dixi dicã itidẽ illi. Sue. de Aug. Centuriones statione deserta itidẽ ut manipulares capitali admiaduersione puniuit.

Ithyra pe. cor urbs in Tauro mõte Parthiã uersus, a qua Ithyreus. a. um. Est aũt ithyreus epitheton arcus. Vñ dicimus ithyreos arcus, & ithyreas sagittas. i. parthicos arcus, & parthicas sagittas eo, q̃ Parthi p̃cipue arcub⁹ & sagittis ut inf in prælio. Vir. Ithyreos taxi torquent in arcus. Luca. Ithyreis cursus fuit inde sagittis.

Ithome oppidum in Peloponneso, itemq; in Thessalia. Vnde Ithomæus Iuppiter.

Itonia, ciuitas in Bœotia, ab Ithonio Amphictyonis filio, quam alii Ithonem uocãt. A qua & Pallas ithonia est appellata. Siue ut Stra. inquit ciuitas Thessaliæ ad Amphrysum fluuium sita.

Ito. as. frequentatiuum est uerbi eo, is. Vñ iter dĩ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Itys Terei filius quẽ in phaſianum mutatum, a Progne interfectum ferunt in fabulis.

Ithyphallus proprie membrum uirile erectum. Dñr & ithyphalli curatores Bacchi, qui in orcheſtra ſaltabãt. Hoc nomine dictus eſt Priapus ἰθύφαλλος.

Ituræa regio ẽ, a q̃ ituræi ppñi. Ituræi ut ait Prob⁹ natio Scythæ. Stra. li. xvii. ſcribit montanã regionẽ Ituræi & arabes hñt malefici oẽs. Pli. li. v. In parte Syriæ, quæ Cœle dicitur, ſcribit eſſe Ituræos gentem.

Iante V

Iubar proprie ſtella, quæ ante ſolẽ ortum lucifer, poſt ſolis occaſum Veſper appellat, ꝙ iubata appareat uel ꝙ ſplendor eius diffundat in modum iubæ leonis radios. Tantæ quidẽ claritatis eſt, ut hui⁹ ſtellæ radiis umbræ reddantur, Ser. exponens illud. Virg. It portis iubar exorto, ait Nato lucifero qui iubar dicitur, ꝙ iubas lucis effundat. Vñ quicquid iam ſplendet iubar dr, ut iubar auri, argenti, gemmæ. Vñ pro ipſo ſplendore. Oui. Et tremulũ ſumma ſpargit in æde iubar. Trãſferr etiam ad maieſtatem hois. Clau. Per fratris regale iubar. Aliquando accipitur pro ſole. Apul. Et iam iubaris exortu cuncta colluſtrantur. Aliquando pro aurora.

Iubæ crines animalium a collo pendentes. Vnde iubati leones dicuntur, qui iubas habent, ad differentiam eorum, qui iubas non habent.

Iubeo. bes. iuſſi. ſſum. impero. Quintil. Nam q̃is infeſtũ latronibus mare iuſſus itraui, neq; diſſimulauerim magnas fuiſſe cauſas patri, cur hoc mihi imparet. Interdũ iubere ponit ꝑ rogare. Vir. Infandũ regina iubes renouare dolorem. Interdũ ꝑ aperte dicere, & quaſi exhortari, optareq;, ut Iubeo te ſaluere, Iubes me bñ ſperare. Terẽ. Iubeo Chremetem ſaluere. Interdũ ꝑ decernere, ut Populus iuſſit. i. decreuit. Inuenit hoc uerbũ cũ actõ Quintil. Pater me iuſſit. A iubeo fit iuſſio. Similiter iuſſus. us. & iuſſa, quanq̃ & iuſſum legatur.

Iuſſus. us. idem quod iuſſio, cuius compoſitum eſt Iniuſſus. Teren. in Ecyra. Quamobrem incendor ira, te eſſe auſam facere iniuſſu meo.

Iuſſus. a. um. uſurpatiue participium. Nam iubeor non dicimus, quanq̃ ſic dicatur interdum, ut Luc. Cuius ſeruaueris umbram ſi quicquid iubeare uelis.

Iuſſum nomẽ, licet raro dicat, cum magis in uſu ſit plurale iuſſa, ſignificat iuſſionem. Siſen. li. iii. Tamẽ Tudertibus ſenatuſconſulto & populi iuſſo dat ciuitatem.

Iubilũ dr id, qd ex gaudio fit uoce, nec tñ uerbis explicat. Sili. li. xiiii. Et lætus ſcopulis audiuit iubila cyclops.

Iubilo. as. pe. cor. de quo Aug. Iubilare ꝑprie eſt gaudiũ uerbis non poſſe explicare, & tñ uoce teſtari qd corde conceptum eſt, & uerbis explicari non põt. Nõ em̃ uerbis iubilat, ſed ſolus gaudentium ſonitus reddit, quaſi parturientis, & parientis cordis lætitiam in uocem rei conceptæ, quæ uerbis explicari non poſſit.

Iucundus, a iuuo. as. ꝙ mẽtem & ſenſum iuuet. Et is dr q cauſa exiſtit alteri, ut ille gaudeat. Vñ iucundæ lr, iucunda oratio, iucũdus aſpectus. Cice. ad Atti. Fuit mihi ſæpe & laudis noſtræ gratulatio tua iucũda, & timoris conſolatio grata. Qñq; iocundum dr, quod eſt lætitiæ plenum, ut apud eundem lib. iii. inuect. Eſt mihi iucunda in malis, & grata i dolore ueſtra erga me uolũtas. i. lætitiæ plena, & uoluptuoſa, qualis eſt in proſperis. Grata, quaſi plena effectus, & fructus. In iucũdo em̃ quædã gratia eſt delectationis. In grato etiã cõmodi. Quippe aſpectus roſæ iucundus eſt, aſpectus plenæ meſſis gratus. Hinc iucunditas, quaſi amœnitas quædam ex qua naſcitur uoluptas, Poteſt etiam dici iocundus cum o & u, affinitate iungantur.

Iucundor. aris. uoluptatem. gaudiũ, & delectationẽ affero. Lactan. li. iiii. Quotidie aũt iucundabar ante faciẽ eius, cum lætaret orbe pfecto. Sed hic ſumit ꝑ gaudio affici, ſicut & Hiero. Nulli dubiũ eſt oẽm illã cæleſtem Hieruſalem tunc exultaſſe ineffabili lætitia, tũc iucundatam eſſe inæſtimabili charitate, tũcq; cum oñi gratulatione iubilaſſe, qm̃ feſtiuitas hæc, quæ nobis hodie reuoluitur annua, illis omnibus facta eſt continua.

Iucundo. as. Aug. li. xvii. de ciui. dei. Exaltaſti dexteram iucundaſti omnes inimicos eius.

Iudæi, a Iuda filio Iacob dicti ſunt, qui fuit unus ex duodecim patriarchis. Nam licet fuerint. xii. tribus, quæ a xii. filiis Iacob deſcenderunt, a Iuda tñ iudæi ſunt appellati, quia (ut Aug. inquit) de ſtirpe eius regnum uenie bat iudæis. Prophetauerat enim Iacob dicens. Non deficiet princeps de Iuda, nec dux de fœmoribus eius, donec ueniat cui repromiſſum eſt. De tribu autem Iuda uenit dominus noſter Ieſus Chriſtus.

Iudæa, dæa. iudæos regio dicta eſt, ſiue Iuda indeclinabile. A qua iudaicus ca. cum. pro iudæus. a. um. ſicut hebraicus, achaic⁹, euboicus, pro hebræo, achæo, euboeo. Iuue. Iudaicum ediſcũt. Diuidit aũt iudæa in duas partes, in citeriorẽ, & ulteriorẽ. Hæc Perea uocat, quia ut inquit Pli. a cæteris Iudæis Iordane ſit amne diſcreta. Nã & regio q̃ trans Euphratẽ eſt perea nominat, ut docet Strab. Sicut tranſpadani, qui trans padum habitãt. Sic Pli. li. vi. citeriorẽ Galliam uocat quaſi perea, hoc eſt ulterior ſit aliqua. Et in ſacris literis. Secutæ ſũt eũ turbæ de Galilæa, decapoli, Hieroſolymis, iudæa & trãs Iordane. Iudæa tñ tota palæſtina dicta eſt, q̃ prius chanaan a filio Cham. Terra diues opum, frugib⁹ fertilis, opima balſamis. Vñ ob ſingularem aeris temperiẽ, & elementoꝝ gratiam exiſtimauerunt Iudæi eam ꝑmiſſam patribus terram lacte & melle manantem.

Iudex dr, quaſi ius dicẽs populo, ſiue ꝙ in iure diſceptet. Iure aũt diſceptare, eſt iudicare. Et iudex eſt, qui ex iuriſditiõe ꝑpria, aut ſibi delegata, & cõmiſſa, ius hẽt ſup cauſas litigioꝝ cognoſcendi. Et q ex ꝑpria iuriſditiõe illud hẽt, dr iudex ordinarius. Qui uero ex delegata dr citur delegatus extraordinarius.

Iudicium (ut Gel. inquit) diuinatio dr, qm̃ diuinare quodammodo iudicem oportet, quã ſniam ſeſe ferre par ſit. Iudiciꝝ duo gña ponit Aug. damnationis. ſ. & diſcretiõis. Vñ ſcriptũ eſt, Iudica me deus & diſcerne cauſam meã. Apud iuriſconſultos uariis modis dr iudiciũ. Sed illud in primis accipit, qd ꝑ ordinatione cauſæ diſcutiendæ in iure fit coram iudice. Et eſt actus legitim⁹ trium perſonarum, ſcilicet iudicis, actoris, & rei.

Iudico. as. quaſi ius dico, diſcerno, ut recte iudica e filii hoim. Aliqñ exiſtimo, ut illud, Recte iudicaſti. Aliqñ alicuius cauſam audio, & pro illo ſententiã fero, & ſic cũ datiuo conſtruitur. Aliquando condemno, & tunc accuſatiuo. Augu. Iudicare alicui, eſt ferre ſententiam

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pro illo, siue audire eius causam, ut iudica pupillo, & uiduæ. Iudicare aliquem, est ipsum condẽnare, ut Linguis suis dolose agebant, iudica illos. Constituit etiam qñq; cum grõ uel abltõ. Gel. Quantæq; pecuniæ iudicati essent, prædicabatur. Huius composita sunt Abiudico, adiudico, diiudico, & præiudico.

Iudicialis, & hoc iudiciale, qd ẽ iudicis, ut Iudicialis snía.

Iudiciarius. a. um. qd ad iudicẽ ptinet, siue ut iudicet. Gelli. A poetarũ & rhetorũ epilogis ad iudicandas lites uocatus rem iudiciariam, qñ uocis, ut dí, uiuæ penuria erat, ex mutis, qd aiunt, magistris cognoscerem.

Iugerum pe. cor. in plurali iugera, & iugeris. Var. lib. i. de re ruſt. In Hispania ulteriore metiuntur iugis, in Campania uersibus, apud nos in agro romano, ac latino iugeris. Priscia. tamen iugus, iugeris, ab hoc iugere, iugera, horũ iugerum, his iugeribus. Pompo. Mel. Sed ultra q̃ cannalem habet, euehat plus iugeris spacio sublimis Tibul. Vt multo innumerã iugere pascat ouem. Iuue: Iugeribus paucis lumbos donare clientis. Est aũt mensura, quã Hiero. mathematicus ducentis pedibus contineri scribit. Quintil. Ducentis quadraginta pedibus in longitudinem, dimidii in latitudinem, q̃ tñ spatii arari uno die ab uno pari boum consueuit. Pli. li. xviii. Iugerũ uocat, quod uno iugo boum in die arari possit, Var. li. i. Iugerum quod quadratos duos actus habeat. Actus quadratus, qui & latus est pedes centum uiginti, & longus totidem, Is modius ac mina latine appellat. Iugeri pars minima dicitur scrupulum. i. decem pedes, & longitudine & latitudine quadratum. Dictum iugerum ab eo, q̃ erat iunctum. Vnde Colu. lib. vi. Hoc duplicatum, facit iugerum, & ab eo, q̃ erat iunctum nomen iugeri usurpauit.

Iugere dicuntur milui cum uocem emittunt.

Iugeratim fcat per singula iugera. Col. li. iiii. Vt primæ uineæ centenas amphoras iugeratim pberent.

Iugum dictum est, q̃ iũgatur, & in acutum arctetur. Est cñ montis cacumen. Vir. Dum iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit. Nam montes diuidunt in radices latera iuga uertices pro qualitate locorum. Est & iugum ligneum instrumentum, quo iugantur boues, & ad inuicem arctantur, q̃uis & ad homines transferatur, q̃ eo colla iungantur. Item iugum dicitur lignum quo textores telam conuoluunt. Ouid. li. vi. Meta. Tela iugo est iuncta. Et iugum dicebatur, sub quo ignominiæ gratia uicti hostes mittebãtur. Nam fixis in terra duabus hastis, super eas ligabatur tertia, tunc uicti hostes discingebant, & sub illa transire cogebant inermes. Hic subiugare pro debellare, ac subiicere. Itẽ iugum in uinea dicit, cum duabus aut pluribus pertícis fixis, aliæ supra eas alligant, in quibus uites coniunguntur, & quasi iugum. i. summitatem quandã faciũt. A quo uites ipsæ seu uineæ iugatæ dñr. Quod si hastilibus in terra defixis singulæ trãsuersæ perticæ in unam tñ partem ordinis annectant, vniiugæ uineæ dñr. Et genus ipsum iugi canteriũ rustici uocant. Plin. Salices quædam in proceritatem magnam emittunt iugis uineæ perticas. Idẽ. Simplici iugo constat vniiuga, por recto ordine, quem canterium appellant. Hinc iugari uineæ dñr, quæ in iugum constituunt. Colu. Sequitur iam adminiculandæ, iugandæq; uineæ cura. Item iugum (ut Var. inqt li. i.) uocat, quod iuncti boues vno die exarare possunt. Item iugum dicitur unde lances dependent. Rursus iuga sunt tabulæ nauium, in quibus sedent, quæ transtra uocãtur. Virgi. Inde alias quæ per iuga longa sedebant, Deturbat laxatq; foros.

Iugata uitis dicitur a iugo, q̃ ad similitudinem militaris iugi fiebat, ut paulo ante dictum est.

Iugo. as. cõiungo, a iugo, quasi ad unum iugum alligo. Cice. li. ii. Tuscu. Hoc qdem est cõmune uirtutum, oés enim inter se nexæ & iugatæ sunt. Huius cõposita sunt Abiugo, adiugo, coniugo, deiugo deorsum iugo, diuido. Pacu. Perq; nostram vnanimitatẽ, quã memoria deiugat. Subiugo, quæ habent pe. cor.

Iugosus. a. um. quod in iugum acuit, & est procliue.

Iugantinus deus dictus est qui iugis præesse putabatur, qui in nuptiali solennitate inuocabatur, quando sponsus se sponsæ coniungebat.

Iugulum pe. cor. diminutiuum est a iugum.

Iugulus pe. cor. a iungo anterior colli pars, unde nox halitusq; procedit, q̃ per eam pectori caput iungat. Et duplicem esse constat. Pli. lib. xi. Vni homini sunt duo iuguli, dextrum & sinistrum. Apul. Per iugulũ sinistrum capulo tenus gladium totũ ei demergit. Cor. Cel. li. viii a dextro iugulo, si id fractum est ad alam sinistram, a sinistro ad dextram. Et quia locus ille maxime letalis est, & penetrabilis. Inde iugulatio, & iugulare deducuntur. Et iugulum ferire dixerunt pro eo quod est interficere. In agendis causis, iugulum petere tũc dicitur orator, quando quod est potentissimum, id inuadit, quod premit ualidissime aduersarium, uideturq; illum iugulare argumentis, perinde ac uibratis telis.

Iugula stella Orion, uel signi cælestis pars, de qua Var. Iugula quod signũ Accius appellat Oriona, cum ait, citius Orion patefit. Huius signi caput dicitur ex trib⁹ stellis quas infra duæ claræ, quas appellant humeros, inter quas qd uidet iugulũ, iugula dicta. Plau. in Amp. Neq; iugulæ, neq; uesperugo, neq; uergiliæ occidunt.

Iugulo. as. iugulũ cædo, seu iugulum soluo. Lactã. li. iii. Qui cum timeant, ne ab hoste iugulent, ipsi se iugulãt, ut mortem morte deuitent. Et non solum de gladio, sed etiam de morbo dicitur. Cel. li. iii. Quartana neminem iugulat. Transfertur interdum ad inanimata. Martia. Scelus est iugulare falernum.

Iugalis, qui habet iugum. Hiero. in lib. Reg. Et subnerua uit iugales curruum. Iugale uinculum, qd imponebatur matrimonio cũiungendis. Vñ etiam iuno iugalis. Virgi. Cui uincla iugalia curæ. Iugales equos solis numerat Ouidi. cum ait. Interea uolucres pyrous eous & æthon solis equi quartusq; phlegon hinnitibus auras Flammiferis implent pedibusq; repagula pulsant.

Iugarius, uicus Romæ dictus, quia ibi Iunonis iugæ ara erat, quã putabãt matrimonia coniungere. Liui. Iugarium æquimelio, & fortunæ templo uicinum statuit.

Iuges dñr eiusdẽ iugi pares. A quo iniuges boues, q nũq̃ iugo adhibiti sunt. Cõiuges, uir & uxor. Biiuges, siue bi iugi, q̃driiuges, q̃driiugi, eq bigas, uel q̃drigas trahẽtes.

Iugis assiduus, continuus, quasi semp iugo affixus, a quo iugiter aduerbium, id est continue.

Iuglans est, q̃ cõi noĩe nux appellat, & inter nuces primũ locum obtinet, a iuuãdo & glãde dicta, uel quasi Iouis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

glans,quasi Iouis dicata,ob egregium fructū. Hæc eñ arbor nuces hēt suauiori sapore,q̄ glādes. Vñ Cloatius diuglandē primo uocatam scribit,quasi διὸς βάλανον, postea detractione primæ līæ iuglandē. Constat sane apud antiquissimos maxio in honore fuisse glandē,an teq̄ mortales ad delicias se conuerterent, ut q̄ sola sim plici uitæ atq; innocuæ alimenta p̄bebat. Qua ꝓpter, cū hunc fructū,s.nucē ueteres illī egregiū existimarēt, decorare eū digna appellatione uolētes, iuglandē q̄si Iouis cibū nūcupauere. Hāc nucē ob excellentiā græci basilicam appellant,quasi inter nuces regalē.Pli.Et iuglandes e Perside a regibus translatas indicio sunt græca noīa.Optima eaꝝ gña sunt, q̄ persica atq; basilica uocāt.Persica q̄dem in tantū augent,ut putamē rumpant.Ideoq; molusca nuces a putaminis mollicie uocitantur.Est & aliud nucis iuglandis genus, q̄ tarētina dī,fragili putamīe,& ita mollis,ut uix attrectata frangat,unde q̄dam Tarentū appellatū putant,ꝙ nuces iuglandes,& pineas molles habeat,ac simīr oues. Tarentum aūt Sabini uocāt molle. Hora. Et molle Tarentū. A iuglande iugulā ueteres dixerunt stellā, q̄ alio noīe appellat Orion,ꝙ amplior sit cæteris,quasi nux iuglās Secundū inter nuces locū obtinet pinea exiles nucleos habēs,q̄is totius corpis magnitudie alias superet.Est genus eaꝝ q̄d tarentinū uocat,putamen hūs frangibile digitis,& auium furto semp expositū.Hæc sylue stris pinus dī ad differentiā alterius, q̄ urbana uocat. Est & tertiū genus,q̄ pinus picea appellat,ꝙ pice potius q̄ pino similis sit.Idcirco etiā Apinā uocāt, quasi minime pinū. Nucleū cute uerius q̄ putamen adeo mollē hūt, ut simul mandant,nuces quoq; eius apinæ a ueteribus noiabant. Quartū genus pinastrū uocāt. Tertio loco numerant auellanæ,quas antea abellinas patrio noīe cōstat uocitatas, ab Abellino Campaniæ oppido, ubi abundant,cæteris minores. Vñ a satyrico poeta minimæ nuces uocant.Propriū arboris nomē est Corylus. Eadē & p̄nestinæ dūr, ꝙ his Præneſtini abundent. Et ponticæ,ꝙ in Asiā græciāq; primo e pōto uenere,inqt Plini.Hinc illud Papinii ex hendecasyllabo.Quicquid nobile ponticis nucetis.Quidā p̄ diminutionē nuculas p̄nestinas dictas existimant,uel ꝙ exiguæ sint,uel ꝙ in clusi olim a Pœnis p̄nestini famē nucibus tolerauerūt Dehinc sequit amygdala nucleū habēs dissimilē latitudine.Hæc & nux græca uocat, & thasia, a Thaso insula Thraciæ,olim Etria dicta, cuius ppīi Thasii uocantur. Postea nux castanea armata echinato calice; quæ & heracleotica.Sunt & castaneæ triangulari forma,quæ in aqua nascuntur,& coctiuæ uocantur.

Iulius dictus est Cæsar,ꝙ hoc mēse ad quartū Idus quintiles creatus sit dictator,seu ꝙ eo mense natus dicat.

Iulianus.a.um,possessiuū a Iulius,ut Iuliani milites apd Sue.dicti sūt Cæsariani.Et Iuliani anni quos idē ordinauit.Similiter Iuliana uectigalia,apd Cice.li.xiii.Antonianaꝝ.Est & Iulianus nomen proprium.

Iulus cognomen Ascanii filii Æneæ,& Iulus a Plau.dī in uoluulus,a Cato.conuoluolus,a Col.voluola. De quo in Conuoluolus,uermiculus multipes, q̄ in uitib9 & in quercubus gignit.Item lanugo pomoꝝ & arboꝝ. Pli. li.xvi.Ferūt & auellanæ iulos suos cōpactili callo ad nihil utiles.Sūt aūt Iuli nō flores ꝓprie,sed antecedūt,ut in fico grossuli.Theophrast. Ferunt arbores nonnullæ iulos suos.i.lanugines. Iuli eñ sunt lanugines genaꝝ. Nam primæ lanugines adolescētes dūr Iuli, a quo nomine Iulus Ascanius dictus ē.Item Iulus piscis,qui balænis cetisq; dux est itineris,qui ab Oppiano ob id uocat Hegeter.Est & genus cantus Dianæ grati.

Iulia gens dicta est ab Iulo Ascanio,siue ab Iulo Iuli Ascanii filio,ut inquit Festus.

Iulea uox suauis dī. Nam iulis oppidū fuit insulæ Ceæ, Simonidis patria q̄ mellicus a suauitate cantus dictus est,ut in Suida legit.Idē primus ceciniſſe nemia fert.

Iumentū,a iuuando,eo ꝙ iuuent hoīes,cuius appellatione continent aīalia,q̄ uel sarcinas gerūt,uel currus trahunt,uel terram excolūt,ut equi,muli,asini,cameli,boues.Colu.li.vii. Nec tñ ulla regio est,in qua mō frumēta gignant,q̄ nō ut ouiū,ita armentoꝝ adiumento iuuet. Vñ etiā iumenta nomē a re traxere, ꝙ nostrū laborem,uel onera subuectando uel arando iuuarēt. Nam bos carpenta trahēs durissimas terræ glebas uertit uomere. Asinus uero, & cætera hmōi aīalia portantes onera,& hoīm in gradiendo laborē temperat. Est & iumentū uehiculi genus, qm̄ adiūctis pecorib9 trahebat quod a iungendo quidam dictum existimant.

Iunis & hoc iune quod est ætate uiridis. Vnde iunior cōparatiuum fit inquit Cornutus.

Iungo.is.xi.ctum.cumulo, quasi in unū ago. Cuius composita sunt abiungo.adiungo,coniungo,disiungo,dejungo,q̄d est separo.Plau.in Asi.Ne nos deiunget amātis,Iniungo interiungo,subiungo,& seiungo.

Iunctim aduerbium.i.sine interuallo. Sue. Magistratus & maturius inchoauit,& pene iunctim percurrit.

Iuncus a iungendo,quoniam usus eius ad iuncturas utilis est,cuius multæ sunt species.

Iunceus.a.um.quod est ex iunco.

Iunculi,cibus ex ope dulciario,q̄ ad similitudinē iuncoꝝ figuratus erat,quales hodie in ope pistorio uenales conspiciunt. Vel dī opus lactariū siue lac coagulatū instar metæ formatū iuncis inclusū,q̄ meta lactis a Martiale dicitur,uulgus iuncatam a iuncis nominat.

Iuniperus pe.cor.arbuscula,quæ in arenosis frequēs nascit,coma uirens ꝓpetua, unde & topiario opi idonea, & carios am senectam non sentit,producit ex se uermicem,quo utunt scriptores pœnarii ad papyrum exaspe randam.Medici Sandaracam uocant.

Iuno (ut inqt Ci.de na.deo.) aer,ut Stoici disputant,interiectus inter mare,& cælū,Iunonis numini consecratus,quæ est soror & coniunx Iouis, ꝙ similitudo est Æthe ris,& cum eo summa coniunctio, effœminauerunt eū, Iunoniq; tribuerunt,ꝙ nihil est mollius.Sed Iunonem a iuuando credo esse nominatam.

Iunius mensis a Iunone putat dictus,quē iunonialē & iu nonium dicebāt.Sed postea detractis q̄busdam līis, ex iunonio iunius est dictus. Sunt q̄ putāt a Iunio Bruto dictū iunium,q̄ primus Romæ factus est consul, ꝙ hoc mense.s.Kalendis Iuniis,pulso Tarquinio sacrum Carneæ deæ in Cælio monte uoti reus fecerit. Alii a iunioribus deriuant,sicut Maium a maioribus.Ouid.li.vi.Fa. Sic statuit,mensesq; nota secreuit eadem.Iunius est iuuenum,qui fuit ante senum.

Iunices pe. ꝑ.teneræ ætatis boues fœminæ,q̄ iā cessarūt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uitulæ esse, nec dum tñ ad summã magnitudinẽ p̃rue nerũt dictæ, quasi iuuenicæ, a iuniori ætate. Persi. Tot tibi cũ in flãmas iunicũ omẽta liq̃scant. Nam masculi iuuẽci dñr. Huius ntũs singularis est iunix. Plau. in Mi. Quã mox ad stabulum iunix recipiat de pabulo.

Iungauni ligures incolæ Alpigi oppidi, distant a Monœci portu stadiis. cccclxxx.

Iuppiter. tris. uel teris. ſm Prisc. nõ Iouis, q̃ gtũs nõ a Iuppiter, sed a ntõ Iouis. Nã a principio Iouis appellat9 est a iuuando, postea adiũcto altero uocabulo dictus est iuppiter, quasi Iouis pater, sicut Neptunus pr̃, Saturnus pater dicere solemus. Ecõtrario ueteres Veiouem appellauerũt deũ, cui dẽpta esset iuuãdi facultas. Celebrãt em̃ quosdã deos ut p̃dessent, quosdã ne obesset placãt. Plau. in Cas. Repẽte ut emorianr̃ humani ioues Et a iuuãdo sit dr̃. Nã cũ p̃ igne ponar̃ nulla res sic fouet oĩa quẽ admodũ calor. A poetis dr̃ diuũ atq; hoĩm rex. A maioribus aũt optim9 maximus. Et q̃dem ante optimus. i. beneficẽtissimus, q̃ maximus, q̃a maius certeq; gratius p̃desse oĩbus, q̃ opes magnas hr̃e. Cice. contra Clodiũ. Quo circa te Capitoline, quẽ p̃pter bñficia populus Ro. optimũ, p̃pter uim maximũ appellauit. Ponĩ q̃q; p̃aere. Hora. Manet sub Ioue frigido uenator teneræ cõiugis ĩmemor. Iuue. Fremeret sæua cum grãdine uernus Iuppiter. Vñ & sub dio dicimus, cũ Nã Iouẽ uocẽt græci, quẽ oĩa esse uoluerũt. Vt Vale. Soranus. Iuppiter oĩpotens regũ, rerũq; deũq; Progenitor, genitrixq; deũ deus unus & oẽs. Alibi p̃ aĩa mũdi. Alibi p̃ pluuia. Vir. li. ii. Geor. Et iam maturis metuendus Iuppiter uuis. Est & Iuppiter nomen stellæ illius saluta ris, q̃ in ordine secũda est. Aliq̃n per Iouẽ intelligimus ip̃am uim duoq; supioq; elemẽtoq;, q̃ actiua est dũ agit in hæc duo inferiora, ad generationẽ & corruptionẽ.

Iurgo. as. quasi iure cõtra aliquẽ ago, uerba cõtentiosa facio. Terẽ. in An. Cum Dauo egomet uidi iurgãtem ancillam. Vñ & iurgatio (ut Festus ait) iuris actio. Et differt iurgare a litigare, & iurgiũ a lite, q̃m iurgiũ leuior res est. Siqdẽ iter beniuolos aut p̃pinquos dissensio uel concertatio iurgiũ dr̃, inter inimicos dissensio lis appellar̃. Ci. li. iiii. de Rep. Si iurgãt inqt beniuoloq; concertatio est, lis inimicoq;, non iurgiũ dr̃. Idem. Ergo lex putat inter se uicinos non litigare.

Iurgor, ris. deponens eiusdem significatiõis. Hora. in sermo. Iurgatur uerbis. Ab his fiunt composita Obiurgo & obiurgor, de quibus alibi.

Iurgium, dissensio, Vide in dictione Iurgo. as.

Iurgiosus. a. um. quod est contentiosum, seu contumeliosum. Gel. Mulier morosa admodum & iurgiosa.

Iuro. as a iure fit. Nã iurare p̃prie est quẽpiam p̃mittere adhibitis etiã testibus ita seruaturũ, ac si ius esset. Aliq̃n iurare accipit̃ p̃ cõfiteri, ut apud Hiere. Et iurabis uiuit dñs in ueritate & iustitia & iudicio. Huius cõposita sũt Abiuro, adiuro, cõiuro, deiuro, & exiuro, quod est multum uel ualde iuro. Nonius de priscis dictionibus exiurare & deiurare. i. ualde iurare. Plau. in Am. Exiurasti mihi te dicere p̃ iocũ. Deiero, & peiero, de qbus alibi. Obiuro, præiuro ante alios iuro. Eiuro, quod significat id quod desideratur non posse præstari. Plau. Eiurauit militiam. Et hæc per u, habent pe. pro.

Iuratus participium, tã actiue q̃ passiue accipit̃. Cice. ad Here. Ex eo, q̃ ait se nõ potuisse adesse, ita ut iuratus fu erat. i. ut iurauit. Sic iniuratus, q̃ nõ iurauit. Idẽ in Ver. Malo ei iurato suã, q̃ iurato alioq; tabellas cõmittere. Passiue p̃tulit Luc. li. viii. Mihi p̃ Latiũ iurata tonantẽ Idem li. v. posuit uerbum in passiua significatione. Et lætæ iurantur aues bubone siniſtro.

Iuramentum est affirmatio, uel negatio sacræ rei attestatione firmata.

Ius, iuris, q̃dã a iusstitia deducũt, q̃dã a iussũ p̃ apocopen. Nihil em̃ aliud ẽ ius, q̃ q̃d uel natura, uel ciuitas, aut populus, uel gens, uel cõsuetudo iubet. Et differt a lege, q̃ ius gñale est, lex iuris species. Et ius ad nõ scripta etiam p̃tinet, lex ad ius scriptũ. Diuidit̃ ius in naturale, gentiũ & ciuile. Naturale, q̃d est cõe oĩ natiõi, eo q̃ ubiq; istitutu naturæ habet̃, nõ aliqua cõstitutiõe facta ab hoĩe, sed ab ipso naturæ cõditore, ut maris & fœminæ cõiunctio, liberoq; successio in bonis parentũ, pueroq; educatio, cõis oĩm possessio, q̃a iure naturali oĩa sunt cõia. i. cõicanda tpe necessitatis, rei depositæ, uel cõmodatæ restitutio, uiolẽtiæ p̃ uim repulsio. Q̃d tibi uis fieri alteri facias, & ecõtrario. Ius gentium, quo gẽtes humanæ utunt̃, q̃d a naturali p̃cedere facile itelligere licuit, q̃a illud oĩbus aĩalibus, hoc solis hoĩbus ĩter se cõuenit, ut deo, religioni, ut patriæ, & parẽtibus pareamus, ut uim atq; iniuriã p̃pulsemus. ius ciuile, cũ aliq̃d cõi iuri, uel addit̃ uel detrahit̃, hoc est, cũ populus sibi cõstituit, q̃si p̃priũ eius ciuitatis, hoc aũt scripto cõstat, ut sũt leges, plebiscita, senatusc̃sulta, principũ decreta, aut sine scripto, ut ea q̃ autoritate prudentiũ fiũt. Et hæc p̃prie est interp̃tatio iuris, & eoq; oĩm, q̃ supra dixim9. Vñ q hoc p̃fitent̃ interp̃tes iuris, & iuris cõsulti, & iuris prudentes dñr. Et q̃ inter eos excellunt, iuris antistites noiant̃. In ciuili iure p̃toriũ ius cõtinet̃, q̃d p̃tores supplẽdi, uel corrigendi iuris ciuilis gr̃a introduxerũt ob publicã utilitatẽ. Hoc a p̃toris honore, honorariũ appellat̃. Est etiã ius singulare, q̃d cõtra tenorẽ rõnis ob aliquã utilitatẽ autoritate cõstituentiũ introductũ est. Ius cõsuetudinis, q̃d in morẽ uetustas uulgi approbatiõe p̃duxit. Ius militare, quo soli milites sunt astricti, ut belli inferẽdi solẽnitas, fœderis faciẽdi nexus, signo dato, egressio in hostes, & pugnæ cõmissio, signo dato, receptio, stipendioq; modus, dignitatũ gradus, p̃mioq; honor, predæ diuisio p̃ psonaq; qualitatibus. Iuris p̃cepta tria sunt, honeste uiuere, alteq; nõ lædere, ius suũ cuiq; tribuere. In nr̃a etiã religione est ius diuinũ, in quo diuina oracula comphendunt̃, & ius pontificũ, q̃d Romani põtifices sãxerũt. Aliq̃n ius ponit̃ p̃ autoritate, siue libertate quadã, atq; licẽtia. Cic. Quare suo iure noster ille Ennius sanctos appellat poetas. i. sua licẽtia, q̃a summ9 erat poeta. Idẽ. Pro meo iure dico, quasi cõfidenter. Aliq̃n p̃ merito. Quintil. Quis eũ nõ id meruisse, quis nõ iure passum affirmet̃. Aliq̃n pro necessitudine, ut Est mihi cum illo ius cognationis, uel amicitiæ. Aliq̃n pro loco in quo ius reddit̃, appellatione collata ab eo, q̃d fit in id, in quo fit, quẽ locũ diffiniũt. Vbicũq; p̃tor salua maiestate imperii sui, saluoq; more maioq; dicere ius cõstituit. Differũt etiam ius & fas. Ius ad hoĩem, fas ad religionẽ p̃tinet. Et ius est liquor eoq;, quæ coquunt̃. Terẽn. in Eunu. Harum uidere ingluuiem, sordes, inopiam, q̃ inhonestæ solæ sint domi, atq; auidæ cibi, quo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pacto ex iure hesterno panem atrum uorent.
Iurisditio,facultas atq; potestas iurisdicundi.Nam ius dicere est esse iuridicundo,& legibus gubernare, ac iustitiam ministrare.Ser.Sul.Postero die,cum ab eo digressus essem eo consilio, ut ab Athenis in Bœotiam irem,reliquamq; iurisditionem absoluerem.
Iuridicus.a.ũ.pe.cor.qđ fm ius é.Vñ iuridicus dies, quo rite ius dici pót.Et iuridica actio,quæ fm ius est.
Iustitium,quasi iuris statio, dr iurisdicendi intermissio, qđ fieri solet publico luctu in reip.calamitatibus.Liui. Dictator cũ iustitiũ edixisset, oēs iuniores sacramẽto adegit.Idem. Iustitiũ edicit,claudi tabernas tota urbe iubet,uetat quenq; priuatæ quicquid rei agere.
Iusiurandũ est affirmatio religiosa,ut inqt Cic.li.iii. of. Qđ aũt affirmante q̃si deo teste pmiseris, id tenendũ est.Dictum q; ita seruandum est,ac si ius esset.
Iustus a iure dr,& est is,q; iura seruat. Interdũ ponit pro mediocri,cum & ius ipsum mediocritas quædã sit. Vñ iustam magnitudinẽ alicuius rei dicimus,cũ nec debita minor est,nec modũ excedit. Hic iusti dies dicebantur.xxx.dies cum exercitus esset impatus, & uexillũ in arce positum. Interdum p magno. Vñ dicimus iustã rem,hoc est magnam,quemadmodum ut bonã ptem & iustam partem,magnã partem. Et bene doctus, ualde doctus. Pli.Opere iusto tempor; nostr; historiam orsi.Sic iustum p̃lium,iustum exercitum, historici dicũt magnũ.Asco.Iustas inimicitias, pro magnas apud Cice.exposuit. Interdũ p uero. Vñ apud iurisc̃ul. qui filium adoptat,interrogat an uelit eũ, quem adoptat iustum sibi filiũ esse.i uer; filiũ. A iustus fit compositũ iniustus,q; contra ius facit,& qui iustam magnitudinẽ excedit.Vir. Iniusto sub fasce uiam dum carpit.
Iustitia (inquit Cice.) est habitus animi cõi utilitate seruata,suã cuiq; tribuens dignitatẽ.Differt aũt iustitia a iudicio,& ab æquitate,qa (ut docet Hierony.) iustitia actio recta,iudicium discretio boni & mali,æquitas rectitudo mentis intelligit.Iusticia est in his, qui fm regulam ueritatis bene operantur,iudicium in illis,quæ recta descriptione cum proximis agimus, æquitas in eo,cum sincera intentione deo soli in his, quæ recte gerimus,uel iudicamus placere contendimus.
Iusta sacrificia,q; mortuis impendunt, q; iure fierent his q de nobis uiuẽtes bñmeriti fuerant. Sal.in Iug. More regio iusta magnifice fecerãt. Oui. Hãc qa iusta ferũt dixere feralia lucem. Col.li.vi.Hoc condimẽto illectæ pecudes fortius iusta cibario; conficient.
Iuscum pulpamentũ minutatim cõcisum,qđ vulgus iusnoiat.Deriuatũ nomẽ a ius. Apul. Offendo photidẽ, q; suis dñis parabat iuscum fartim cõcisum.Quidã accipiunt p cibario liquidiori quod constat uitellis ouor; omphacio iure pingui croco & cinamomo.
Iusso.is.uerbũ antiquum,quo usus est Cato pro iubeo.
Iurulentus.a.um.qđ est iuris plenũ.Cor.Cel.Tũ res eadẽ magis alit iuruléta,q; assa,magis assa,q; frixa.Var.Vbi pultẽ,aut iuruléti qđ ponebãt,a capiẽdo catinũ nominarũt.Apul.uero in magiæ apol. Iussulentũ nõ iurulentum formauit sic de Ennio dicens. Oñdit qualiter quisq; piscium assus,aut iussulentus optime sapiat.
Iuscul̃ dimi.a Iuscũ.Ca.Postea iuscul̃ frigidũ sorbere
Iuuo.as.ui.tum.opem fero,quod & iuuaui.atum. facit.
Lact.li.v.Si eloquentiã,si uirtutẽ ingenii, diuinarũq; rerũ doctrina iuuasset. Interdum iuuare est delectare. Vir.Iuuat arma uidere.Huius compositũ est Coadiuuo,quod est iuxta,uel ualde iuuo.Hic. Orationũ itaq; uestrarum adiutus auxilio.
Iuto,as.frequentatiuum,a quo adiuto. Terẽ.in And. At te adiutare oportet adolescentuli causam.
Iuuamen,iuuatio,& iuuamentũ significãt auxiliũ.
Iuuencus,& iuuẽca,nõ tũ de boue,sed de hoie quoq; iuuene intelligunt. Vñ p diminutionẽ iuuenculus, & iuuẽcula. Hor. Te suis mĩes metuũt iuuẽcis,te senes parci,miseræq; nup uirgies nuptæ.Oui.Graia iuuẽca uẽit.
Iuuenis,a iuuando,q; ea ætas maxime sit apta ad laborẽ tolerandũ.Et a iurisconsultis iuuenes dñr,qui adolescentiũ excesserunt ætatẽ, quoad incipiãt inter seniores numerari. Hinc formaf cõparatiuũ Iuuenior. Col. li.x.de apibus.Illi quidẽ incõmodo quod iuueniori examini solet accidere. Calphur.Sum quoq; iuuenior.
Iuuenile adiectiuũ,quod est iuuenis,ut ætas iuuenilis.
Iuueniliter aduerbiũ fcat more iuuenũ. Ci. in Cato. Et Annibalẽ iuueniliter exultantẽ patiẽtia sua molliebat.
Iuuenalis,& hoc iuuenale,idẽ quod iuuenilis,& iuuenile.Pli.Sulpitius Galba iuuenalẽ famã apud principem popinaq; pœnis aucuparet, iuuenalẽ appellauit diem quasi a iuuenili ætate peculiariter celebrandũ Sue.de Cali.A diecit diem saturnalibus, appellauitq; iuuenalem.Est & Iuuenalis nomen proprium.
Iuuenalia erãt ludi,de qbus Dio.in uita Nero. Posthæc Nero rursus alterũ genus festoq; dieq; induxit q̃ Iuuenalia appellauit cũ barbã deponeret, tũc enĩ primũ rasus é.Erãt igit iuuenalia siue iuuenales ludi,q; celebrabant multo oĩm rer; apparatu,cũ qs ex adolescẽtia in iuuenilẽ ætatẽ migrabat, qñ barbã rasitabãt iuuẽtutis auspicãtes illãq; recõdebãt.Sid.Iã uero iuuenalibꝰ pactis quẽ te p̃bueris seq̃nte in æuo chartis posteriorib⁹
Iuuẽtus ætas iuuenilis,quæ & iuuenilitas,& (loq̃mur. iuuẽta dr.Sal.Ibiq; iuuentutẽ suã exercuit. Aliqñ fcat multitudinẽ iuuenũ.Se.Sul. Licitũ est tibi credo p tua dignitate ex hac iuuentute genet; eligere.Aliq̃ ponitur pro dea,q; præesse putabat huic ætati. Hæc est Hebe Iunonis filia,& Herculis uxor,q; etiã Iuuentas a nonnullis dicit quemadmodum libertas.
Iuuenesco,iuuenis fio.Lactan.li.vii.Deniq; confirmatis uiribus cœpit iuuenescere.
Iuxta qñ p̃positio est semp seperat,& fcat apd ppe.Vir. li.iii.Humilis uolat æquora iuxta.Plau. Iuxta te sum, tu pie tuearis oportet.Aliq̃ fcat simfcõiũctim. Var. de ui.pa.li.i.Cũ iterea lucubrãdo faceret iuxta ancillas lanã.i.sifcũ ancillis.Q̃ uero aduerbiũ fcat æq;,similiter,eodẽ mõ Plan.Dixi tibi mater, iuxta mecũ rem tenes,i æque mecũ.Sal.i Iug.Hyemẽ,atq; æstatem iuxta pati Gel. Nigidius figulus iuxta Varronẽ doctissim⁹.
Iuxtim aduerbiũ, fcat prope.Sue.in Tib. Magistratibus p tribunali cognoscẽtibus plærũq; se offerebat cõsiliarijũ,assidebatq; iuxtim,uel ex aduerso ĩparte priori.

Ante X

Ixion,nomen proprium fratris Phlegiæ.
Ixos,auis de uulturis genere alba,& minor uulture. Suidas, ἰξός. ὃ χρῶντα εἰς ἄγρυπνα πλυνῶν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Iynx iyngis, auis q̃ uerticilla a colli uersura uocaf. Hæc paulo maior est q̃ fringilla colore uario, linguã serpẽtibus simile hẽt, quã longitudine mẽsura quatuor digitoꝝ porrigit, rursumq; cõtrahit intra rostrũ. Collũ circũagit in auersum reliquo quiescẽte corpore. De hac Aris. li. iiii. de ptibus. In Iynge una utrinq; bini, cũ ea q̃ corpus habet minus q̃ cæteræ aues ꝓpensum in auersum. Hanc nostri turbinẽ uocant infamem ueneficiis ad amorem apud nos quoq; Torquilla uocatur.

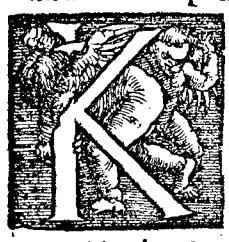

Yrieeleison. id ẽ domine miserere, sunt duæ dictiões, nã κύριος ὦ κύριε in vtõ. i. o dñe, sed p k. sonꝰ græcꝰ est pnũciãdus, qd̃ p c. latini nõ potuerũt, ideo i abecedario K inseruerũt necessitate, altera pars est uerbũ ἐλεέω καὶ κανονίζεται οὕτως. μέλλων ἐλέησω. ἀόριστος ὁ ἐλέησα, μὴ προσακτικῶς ἐλέησον ἐλεησάτω. Sed ne tot uocaliũ fiat collisio excludit̃ ε. & p apostrophon dr̃ κύριε ἐλέησον & ideo sacerdotes ad missam debẽt pnũciare p κ. græcũ, & nõ p c. latinũ, ne maiestati diuinæ derogẽt, qd̃ si añ pricipẽ sæcli facerẽt, q̃to infiniti⁹ añ deũ, quẽ tãgẽtes deberẽt usq; ad ungues pedũ cõtremiscere

L Ante A

Abor: opa: defatigatio Vir. Nec me labor iste grauabit. Dr̃ ẽt labos, sicut lepos, arbos, odos. Laboro, as. pe. pro. fatigor, & cũ labore ago. Sene. Iugiter fodiẽdo laborat. Vñ p trãslationẽ laborare pro male hr̃e sumit̃, ppter qd̃ laborare febre, laborare podagra dicimus. Pli. Succus eius podagra laborãtib⁹ p̃deft. Aliq̃ p angi & sollicitũ esse. Ci. D. Bruto. Senatũ pp̃mq; Ro. de te laborare nõ solũ salutis tuæ cã, sed ẽt dignitatis tuæ. Aliq̃ p conari, sicut eius cõpositũ Elaboro. Aliq̃ p cõponere, colere. Vir. Arte laboratæ uestes. i. cõpositæ. Et laboratus ager dr̃ cultus. Huiꝰ uerbi cõposita sunt Elaboro, qd̃ fcat conor. Cic. Nihil mihi ita elaborãdũ ẽ, q̃ ut cõsilia nemo itelligat. Illaboro, labore uaco. Vñ illaboratũ, qd̃ ita secernit̃ ab inelaboratũ, q̃ inelaboratũ dicit̃, qd̃ non satis artificio excultũ est. Illaboratũ uero, quod sine labore factũ uidet̃. Illud uitio dari solet, hoc laudi. Quint. de Cice. Cũ interim hæc oĩa, q̃ uix singula quisq̃ intẽtissima cura consequi posset, fluũt illaborata, & illa qua nihil pulchrius audiri tu est, oratio præ se fert tã fœliciss̃imã facultatẽ.

Laborioſus hõ dr̃ laboris multũ sustinẽs. Cic. pro Cælio. Vos laborioſos existimet, quibus ociosis, ne ĩ cõmuni quidẽ ocio liceat eẽ. Laborioſus ager, ĩ quo laborat̃, q̃ in eo laborẽ capiamus necesse est. Cæcil. Duxꝝ rus fugite laborioſum. Laborioſum opus difficile, & quod nõ sine labore pficit̃. Hinc laborioſior, ſiſſimus. Et aduerbiũ laborioſiſſime, quod est cũ maximo labore. Hier. Sic Plato ægyptũ laborioſiſſime pagrauit.

Laboriæ, arũ. Italiæ pars illa, quæ uulgo terra laboris dr̃. Et laborinus campus nobilis in Cãpania, in quo adeo pinguis terra est, ut stipulã tãtæ crassitudinis faciat, q̃ ea incolæ pro ligno utant̃, sic dictus, q̃ ingens labor sit in eo colendo, quippe qui solũ habeat arduũ ope difficile cultu bonis suis. Pli. li. xvñi. Quantũ aũt uniuersas terras campus cãpanus afficedit, tñ ipm pars eiꝰ, quæ laboriæ uocant̃. Finiunt̃ laboriæ uia ab utroq; latere cõsulari, q̃ a puteolis, & quæ a Cumis Capuã ducũt.

Laborinus, campus. Vide in Laboriæ.

Labo, as. ruo. & repẽte cado. Translatio ab arbore succisa, q̃ multis ferri ictibus succisa, tandẽ icipit casum, ruinã q; minitari. Oui. lib. xi. meta. Iãq; labãt cuneis, spoliataq; tegmina ceræ. Vir. Labat ariete crebro ianua.

Labasco. is. labans fio. Teren. in Eu. Labascit uictus uno uerbo q̃cito. Reperitur & labascor deponens propriitiuo. Var. li. rerum diui. Postq̃ uidi minima labascẽtem infirmam populi.

Labor, is. lapsus significat leniter sensimq; deorsum eo, ruo, deficio, morior, fallor. Cice. Non quasi unũ ex hac urbe missum, sed quasi de cœlo delapsum in hãc urbẽ intuent̃. Lact. li. vi. Aut hostili aliquo impetu diruunt̃, aut certe uetustate ipa dissoluta labunt̃. Hieroñ. Multi propter ignorantiã historiæ labunt̃ errore. Liui. lib. i. Labente deinde paulatim disciplina. i. deficiẽte. Labi etiã dicunt̃ hi, qui in lubrico figentes uestigia in terrã ruũt. Vnde lapsus. Huius composita sunt Allabor, collabor, deorsum labor. Dilabor, elabor, illabor, introlabor. Colu. li. ii. Ne pcluda f̃ humoris illapsus, atq; exitꝰ. Interlabor in medio labor. Prælabor ante labor, Col. li. xii. Prælabentis uero tpis fuga, q̃ sit irreparabilis, qs dubitet? Prolabor ultra labor. Lact. li. vii. Hinc iam p lapsi sunt ad deliramenta, Perlabor, per mediũ labor. Relabor, rursus labor. Augu. lib. viii. cõfeſ. Nec relabebar tñ in pristina. Sublabor latenter, aut quasi labor. Virg. li. i. Ge. Sic omnia fatis in peius ruere, ac retro sub lapsa referri. Et hæc habent pe. pro.

Lapſus. us. ruina transferẽ quoq; ad eos, qui nimia infirmitate, uel imprudentia deliquerunt. Item lapsus, serpentium progressus dicitur. Virg. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiunt. Et lapsus currus uocatur. Idem pedibusq; rotarum Subiiciũt lapsus. Lapsus, a. um. participium est.

Lapſio idem quod lapsus ruina. Ambrosi. Hierico figura huius mundi, in quam de paradiso, hoc est Hierusalem illa cœlesti eiectus Adam prolapsione præuaricationis descendit,

Lapſo, as. frequentatiuum. Augu. lib. iiii. Confeſ. Vidisti de longinquo lapsantem in lubrico, & in multo fumo scintillantem fidem meam.

Labile, quod facile labitur.

Labes, ruina, a labendo, q̃ cum eam incidimus labẽtur pedes. Hinc labina dicta, uelut cum pueri lusitantes super glacie longius effusis pedibus dilabunt̃. Virg. Hic mihi prima mali labes. Q̃q; dicitur macula, & transferẽ in hoies uituperatione dignos. Oui. Lætaq; sit uitæ labe nouerca tuæ. Cice. li. iii. offi. Hunc tu quas conscientiæ labes in aĩo censes habuisse? quæ uulnera?

Labecula, diminutiuum a labes.

Labefacio, rũpo, destruo. Terẽ. in Adel. Omnes dẽtes labefecit mihi, præterea colaphis tuber est totũ caput.

Labefacto, as. frequen. Colu. lib. ii. Igitur in opere boues arcte iunctos habere conuenit, quo speciosius ingredi antur sublimes, & elatis capitibus, ac minus colla eorũ labefactent̃. Cice. in Cato. Quod si legere uel audire uelletis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uelletis externas maximas reſpu. ab adoleſcentibus la
befactatas,a ſenibus ſuſtentatas,& reſtitutas reperietis
Labicanū,dī uilla labicana.Sic ager labicanus dī, q é in
Italia.Hīc ppī labici pe.pro.dicti ſunt, de qbus Vir.li.
vii.Et picti ſcuta labici. Liui.li.ii. Labicos pedū ui ce
Labici populi,& labicanus ager.Vide in Labicanum.
Labia,& labra,p eodē accipiunt. Perſi. Nec fonte labra
prolui caballino.Terē.in Eunuch.Labiis demiſſis.Hīc
labeones,& labrones, q labra maiora hūt. Accipiunt
interdū p marginibus,& extremis oris fluminis lacus
fontis,& hmōi,q leni aquæ motu pluunt. Hīc labra &
oris,& aliæ reæ extremitates uocamus.Hie.in Exod.
Faciesq illi labrū aureū p circuitū.Et & labrum,ſeu la
bium gen⁹ uaſis,qd uulgo tinaciolū dicim⁹,ad lauan
dū aptū,q ſi lauabrū.Cic.Ter.Labrū,ſi ī balneo nō eſt,
fac ut ſit.Vir.Sicut aquæ tremulū labris ubi lumē ahe
nis Sole repcuſſum,aut radiātis imagine lunæ.Hier.in
Exo.Facies & labiū æneū,cū baſi ſua ad lauandū: Hīc
labra ſeu labia uinaria,lupinaria,& olearia dīr,in qui
bus lupini cōdunt,& in q uina e lacu oleū e cortina trā
ferunt.Cato.Oleū in labrū primū indito.Præterea la
bra plagæ,vulneræ,fiſtularūq extremitates appellāt.
A labrū in prīo ſignificato ſit ſublabro.as.de quo īfra.
Græce aūt ὁ χεῖλος,labrū dicim⁹,& labiæ,ſicut balnea
& balneas.Gel.Labias ſenſim primores emouemus.
Labellum dimi.a labrū.Pli.Cinerēq in labellis aqua ad
dita confricant manu,& conſidere patiuntur.
Labiolum,cum accentu in antepe.dimi.eſt a labium.
Labeo,nomen iuriſcōſulti, a labio magnitudine ſic di
ctus.Quicunq em magna labia hūt,labeones & labro
nes cognoiant.Hic Labeo Antiſtius ut Gel.lib.xiiii.iu
ris ciuilis diſciplinā principali ſtudio exercuit,& conſu
lētibus de iure publice reſpōſitauit.Sed cæteraq quoq
bonaq artiū non expers fuit,& in grammaticam atq
dialecticā literaſq antiquiores altioreſq penetrauit,
latinoq uerboq origines rōneſq pcalluit,eaq præci
pue ſciētia ad enodandos iuris laqueos utebat.
Labruſca,genus uitis agreſtis,quæ erratica dicitur, q in
terræ marginibus,& ſepibus naſcatur.
Labina pe.pro.lubricum dī.Hiero. ad amicum ægrotū.
Sicuti aliquem ſecuris inceſſibus gradientem repētino
caſu,aut marmoris leuitas,aut labina pauimenti ſub
uerſa pedū tutela cōtorſit.Eſt etiā hoc noīe uicus īter
Cremonam,& Veronam duabus cladibus romanoq
notus qui antea Bebriacus dicebatur.
Labyrinthus per y, & per th. Nam græce λαβύρινθος dī
locus uiaq ambagibus inflexus.Fuerūt aūt quatuor la
byrinthi,in quatuor mūdi partibus. In Ægypto primū
in Heliopoli,vñ exēplar ſumpſit eius,quē in Cretafecit
Dædalus.Tertius in Lemno.Quartus in Italia,quē ſibi
extruxit Porſenna rex Etruriæ ſepulchri cauſa.Formo
ſior Creticus,perplexis parietibus ubi minotaurus in
cluſus fuit.Fuit ſtructura pro magna ſui parte ſubter
ranea,ambagibus adeo implexa ut nemo, qui intraſ
ſet,poſſe inde exire diceretur.
Lac ſuccus maternus,quo animalia nutriuntur, dictū a
laciendo,q admotis māmis infantes alliciunt.Vir. Et
lac ſubducitur agnis, uel quia γάλα græce.Plau. lacte
dixit.Vt nec aqua aquæ,nec lacte lacti.
Lactes plurali tīn numero ge.fœ.ſm Probū.Priſci. uero
hæc lactis decliat.Titi. Inferētia craticula cerebellū la
ctis agnina. Sunt aūt lactes graciliora inteſtina, q tria
ſunt tenue,ieiunū,piluros q inuoluunt meſenterio,ut
a ſpinæ cōtactu duro munitiores, magiſq ſeptos red
dat.Dictæ lactes,aut ppter mollicīē,aut ppter candorē
pinguedīs.Nā a lacte denoīant. Vñ & a græcis Gala
ctides dīr.Probus,lactes ſūt loca in lateribus ſub umbi
lico pubeten⁹,adeo delicata,ut plagā ferre nō pūt.Pli.
uidet ſentire lactes tīn in ouib⁹,& hoīb⁹ eſſe. Sic.n.lib.
xi.ſcribit. Ab hoc uētriculo lactes in oue, & hoīe p q̄s
labit cib⁹.Sunt ēt q dicāt eſſe mēbranas, q & omēta, q
bus cohærēt īter ſe īteſtina.Et hi moti ſunt ppter pin
guedinē,cū omētū nō ſine pinguedīe ſit.Pli.li.xi.Ven
triculi,atq īteſtina pingui,ac tenui omento integunt.
Quidā p inteſtinis pinguibus accipiūt.Vñ Per.Emeris
auriculas pulmone,& lactibus unctis. Plaut.in Cur.in
aliis,q in ouibus & hoībus,accepiſſe uidet p inteſtinis
gracilioribus,per q labitur cibus,q cibum alliciāt. Ita
tibi inquit,uacuitate uenio laxatis lactibus.
Lactidiaci ſunt qui circa umbilicū calce percuſſi ſunt,
quia ea pars delicata,& mollis eſt, aut quia īteſtina cir
ca umbilicum eſſe noſcuntur.
Lactari⁹,a.ū.qd ex lacte cōfectū eſt,uulgo lacticiniū dī,
ut op⁹ lactariū. Scribit Lampr. Heliogabalū habuiſſe
dulciarios & lactarios q oīa coquoq edulia exhiberēt,
ex dulcib⁹ & lactariis.Vbi lactaria ſcat lacticinia.Qūq
lactariū dī qd ex ſe lac pducit.Plin.Tithymallū noſtri
herbam lactariā uocant alii lactucā capriná.Var.Dan
dum bubus lupinū & lactariis medica & cytiſum.
Lactarius,rii.qui cibos ex lacte conficit.Lamp.Dulciari
os,& lactarios tales habuit,ut q cunq coqui de diuerſis
eduliis exhibuiſſent,uel ſtructores,uel pomarii,illi,mo
do de dulcibus,modo de lactariis exhiberent.
Lacteus,a.um.quod ex lacte eſt,qñq candidū,ſuaue,ſuc
culētūq ſcat,ut colla lactea.Et lacteus,q lacte alitur.
Lacticinia,cibi ex lacte facti.
Lactiphagi qdā ſcythiæ ppli,q & Galactophagi dīr,qñ
Lacteo,es.lac ſugo,quod,pprie filioq (ex lacte uiuāt.
eſt.Hie.in Deut.Iuuenem ſimul,ac uirginem,lactentē
cum homine ſene.Hinc Lacteſco,is.
Lacteſcere,eſt in lac conuerti,ſeu lacte impleri.Cic.li.iii.
de natu.de.Oīs fere cibus matrū lacteſcere incipit.Pli.
lib.xi.Aſinæ p̄gnantes,continuo lacteſcunt. Vir. lib.i.
Geor.Frumenta lactentia dixit.i.lacte plena.
Lacto,as.lac p̄beo, quod proprie matrū eſt. Per trāſlati
onem ſcat aliquē p blanditias allicio,atq decipio. Te
ren.in An.Niſi me lactaſſes amantē & falſa ſpe produ
ceres.Hinc ablacto.as.qd eſt a lacte remoueo.
Lactuca,a lactis copia dicta eſt,q abūdātia lactis exube
ret.Pli.li.xix.Quæ Meconis uocat a copia lactis ſopo
riferi,quanq oēs ſomnū parere credant,apud ātiquos
Italiæ hoc ſolū genus earū fuit, & ideo lactucæ nomē
adeptæ.Lactucaq plura ſunt genera. Sunt em lactucæ
Cecilianæ,Cappadoces,Thateſiacæ, Paphia, ſiue Cy
pria & ſeſſilis Lactucaq criſpas cappadocas uocant
Seſſiles,quæ late per terram diffundunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lactucula, quamuis uideatur diminutiuum a lactuca tamen alia eſt herba habens lac.

Lactucini, ſunt cognomina Romanorum procerũ, a lactucis deducta.

Lacio, is. lacui, & lexi, ſm Priſ. lacitũ, & lectũ facit in fraudem duco, a lax quæ fraus dr. Huius cõpoſita ſunt allicio, delicio, elicio, illicio, oblicio, & pellicio. Ex quib⁹ ſiunt freq̃ntatiua, allecto, delecto, electo, illecto, oblecto pellecto. Et primitiua quidẽ habẽt duo p̃terita, & duo ſupina, quẽ admodũ lacio, q̃ uis nõnulli ab elicio, elicui ſolũ uelit formatũ eẽ. Nã electo, as a ſupio electũ, qd ab elexi formaf, cũ alias a ptõ elicui fiat ſupinũ elicitũ, a quo elicito, as. Plau. in Aſi. Ibo aduerſum, atq; electabo quicqd illud ſit. Terẽ. in Phor. Is ſenem p epiſtolas pellexit, modo nõ montẽ auri pollicens. Liui. in laudania. Te illo aſiatico ornatu fluens pellicuit.

Lacer, & lacerus, a. um. pe. cor. dilaniatus. Lacer a ueteribus dicebatur, qui auribus curtatus erat illacex quod cunq; corpore imminutum.

Lacero, as. dilanio, ſæpius uulnero, & quaſi p membra diſcindo, tractũ a laniis, qui diſcindẽdo corpa dilaniant. Vir. Quid miſerũ Æneа laceras. Huius uerbi cõpoſita ſunt Dilacero, quod eſt deorſum lacero. Plau. in Cap. Qui me meaq; rem, quod ĩ te uno fuit, tuis ſceleſtis falſidicis fallaciis dilacerauiſti. Dilacero, uarie lacero. Lactan. li. i. In quibus ipſe poſtea dilaceratꝰ, & carptꝰ eſt.

Lacerna, uirilis ueſtis fimbriata, & fere militaris, q̃ græce chlamys nominaf, dicta q̃ capitio minor ſit a lacerãdo. Lacex. n. dicimus quicquid corpore iminutũ eſt. Hæc utriq; indui poterat, & ex utraq; parte reiici. Iu. Criſpinus tyrias humero reuocãte lacernas. Erãt apud ueteres lacernæ albæ quibus utebantur in ſpectaculis, erant coccineæ, erant militares.

Lacernatus lacerna indutus, ſicut a tunica tunicatus.

Lacena, etiam genus ueſtimenti eſt.

Lacerta ſerpentis genus, cuius duo ſunt gña. Altera eſt maior, & lacerta uiridis dr. Altera minor, hãc zignida quidã, alii chalcidẽ uocant. In utroq; genere maſculino lacertus dr, dictus q̃ pedes habeat ad ſimilitudinẽ noſtrox lacertox. Vir. Nunc uirides etiam occultant ſpineta lacertos. Pli. li. viii. Lacerti arabiæ cubitales.

Lacertus ſerpẽtis genus, de quo modo. Item genus piſcis idonei ad ſalſamẽta. De quo Mar. Cũ ſaxetani ponit tibi cauda lacerti. Et in homĩe brachiũ dr a cubito ad manꝰ uertebra. Oui. li. i. meta. Laudat digitoſq; manꝰq; Brachiaq;, & nudos media plꝰpte lacertos. Et qm̃ lacerti muſculoſi ſũt, & cõpacti, pulpaſq; habẽt duras, ex ſe lacertꝰ formauit adiectiuũ lacertoſus, a. ũ. p toroſo robuſto, ac ualido. Colu. li. vii. Fœmibꝰ lacertoſis, cruribꝰ cõpactis. i. dura carne, & toroſa, neruorũq; collecta ca-

Lacertoſus, a. um. Vide in Lacertus. (tenis,

Lacedæmon, cum diphthon. penul. prodũ. Iouis filius, a quo hæc Lacedæmon, uel Lacedæmonia ſm latinos Peloponeſi urbs Menelai regia, cuius ciues Lacedæmones, & Lacedæmonii dicunf. Veg. lib. iii. Athenienſes, & Lacedæmones, ac Macedonas rerũ potitos. Vir. li. vii. At non ſic phrygius penetret Lacedæmona paſtor. Hæc alio nomine Sparta dicta eſt.

Laconia, puincia in peloponeſo, quæ & Oebalia, & Lacedæmonia ab aliq̃bus dr, Cuius metropolis eſt ſparta Hinc lacon maſcu. gene. & lacæna fœminini. Pro eo, & ea qui, & quæ habitat laconiam. Nec inueniẽ lacænus pro laconico, habetq; lacæna diphthon pe. Virg. Nec tibi tyndaridis facies inuiſa lacænæ. Sta. li. vi. The. Tandem inſperatus nuda de plebe laconum.

Laconicus, a. um. poſſeſſiuum, ut Ager laconicus.

Laconus, a. um. a lacon. Vir. li. iiii. Virginibus bacchata lacænis. Pauſanias aũt lib. ii. ὡς δὲ τὴν θυγατέρα τὴν Εὐρώτου, ἐνθεν ὄνομα τῇ πόλει τῇ λακεδαιμονίων, ἀμύκλας ὁ Λακεδαίμονος γενομένων ὁ Ἀμύκλα παῖδα μὲν νεώτατον ὄντα Ὑάκινθον.

Lacon q laconiã habitat. Et lacones ppſi, qui loq̃ndo & ſcribendo amatores breuitatis fuerũt. Hoc etiam nomine ſignificatur celer.

Lacõiſmos, breuiloquiũ. Ci. ĩ epi. lacõiſmo tuo nõ utar.

Laconion, genꝰ lactucæ, qd ſeſſile uocãt maxie celebratum. De quo Mar. Seſſileſq; lactucas. Ab eodẽ dr ſedes lactuca illo uerſu. In quibus & lactuca ſedens.

Lacæna, fœmi. generis. Vide in dictione laconia.

Laconicũ ſubſtãtiuũ, ponif p loco orbiculari ambitu in ſe recuruo in balneis, in q̃bus ſudor elicif ſicco calore, ut docet Celſus li. ii. Et Vict. li. v. p̃cipit laconicũ ſudationeſq; cõiũgi debere tepidario. Eſt em̃ fornacula ex terra, & tegulis mãmatis addito tomẽto cõcinnata, q̃ incluſo igne p ſpiracula parua calefit p p̃furniũ. Hanc ſub noie hypocauſti multi ſignauere. Nã hypocauſtũ uaporariũ interp̃tamur. Dion. dicit laconicũ appellatũ, ex eo, q̃ lacedæmonii nudi unctiq; p̃cuncti exercebanf ĩ his ſudatoriis. Freq̃ntabaf laconicũ a crudis, ut p deſudationẽ extruderef, q̃cquid excremẽtitii, & ſudorifici humoris. Vñ Colu. in plo. Mox deinde, ut apti ueniamꝰ ad ganeas, & quotidianã cruditatem laconicis excoquimus, & exuto ſudore ſitim q̃rimus. Dictum laconicũ, q̃ eo lacones peculiariter uterenf.

Lacydes, pe. cor. phus cyrenæus, qui Athenas pfectus, nouæ academiæ princeps extitit, Archeſilaq; ſucceſſor, appellatus eſt Oeconomicus, q̃a rei familiaris curam magnã habebat. Vir eximiæ ſeueritatis, pauper tũ, ſed gratus admodũ. Habuit ſcholã in horto, quẽ Attalus rex fieri curauit, Lacydieq; ab ipo appellatũ fuit. Mortuus eſt paralyſi, quã ex ĩmodica potatiõe cõtraxerat.

Laceſſo, is. iui. itum. & laceſſi p ſyncopen, & laceſſiſſe p laceſſiuiſſe, & laceſſerũt p laceſſiuerũt. Cic. Hos ego ſermones, qui & multi ſũt, & tuã exiſtimationẽ, ut ſentio, nõ offendũt laceſſiui nunq̃. Lact. li. v. Omitto eos, qui prioribus eã tpibus nequicq̃ laceſſerũt. Significat autẽ laceſſere lacerare, ſiue ad lacerandũ ire. Salu. Pridie legiones in monte poſitas laceſſiuit. Generatim tũ quocare ad quicq̃ faciendũ, uel ad ĩtã, uel ad certamen ſignificat, ut ſit, cũ quis lacerat, pulſat, uel tangit, ſiue impellit ſcripto, uoce, uerbo, facto. Cice. Cornifi. Sic igit faciens meq; amabis, & ſcripto aliquo laceſſes. Ego em̃ rñdere facilius poſſem, q̃ uocare. Vir. Efficiã poſthac ne quenq̃ uoce laceſſas. Salu. Poſtremo diſſimulandi cauſa, aut ſui expurgãdi, ſicut iurgio laceſſitus foret, in ſenatũ uenit. Colu. li. ii. Nunq̃ ſtimulo laceſſat iuuencũ, quẽ reſte tractũ calcitroſum etiã reddit.

Lachanum, pe. cor. dictio græca λάχανον, qua omne genus oleris comprehenditur. Horati. Ad porri, & ciceris refero lachanique catinum.

Lachanopoles

Lachanopolæs pe.pro. holerum uenditor. Lachanopolion, locus ubi uenduntur holera.

Laganum uero per g, aliud significat. Sunt eiñ Lagana (ut inquit Acron) quædam quasi membranulæ, ex farina & aqua, q̃ iure pingui coctæ, & caseo, pipere, croco, cinnamomoq; conditæ in cibis dantur.

Lachesis pe.cor. una ex parcis est quæ de nobis sortitur. Nam sortiens latine interpretari potest. De hac in dictione Atropos dictum est. Michalus autem grammaticus λάχεσις ἡ λέγεται ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν.

Laciniæ sunt in uestimẽto ptes extremæ & cæsuræ pticulatim cõcisę, decoris causa, uulgo frappæ dñr. Vñ lacinia uestis, & aduerbiũ laciniatim, qd̃ fcat pticulatim & p flexuras. Sue. in Ca. Ita se ꝓripuisse e spectaculis, ut calcata lacinia togæ ꝓceps p gradus iret. Pli. tñ li. viii. de capris loquẽs dicit. Fœminaꝝ generositatis isigne laciniæ corpib⁹ & ceruice binæ depẽdentes. Col. li. viii. iubet pecus ægrotũ distribui in lacinias. i. in pticulas separari, ut facili⁹ cõualescant. Nã discreta aĩalia, & in ptes diuisa in lacinias segregata dñr. Itẽ lacinia genus fungoꝝ, q̃ subrusi circa castaneaꝝ radices erũpunt.

Laciniatim aduerbium fcat particulatim & p flexuras. Apul. Nõ laciniatim dispersos sed cuneatim stipato cõmeatu difficultates transabiremus.

Laciniosus. a. ũ. accipiť p flexuosos, sinuosos. Hie. ad Theo. Laciniosus cõtra nos sermo protractus est. Ab eodem disputatio laciniosa dicitur, pro tortuosa & implicata. Ab Apuleio conuallis laciniosa. Et Alexandria fuit laciniosa, anguloso procursu.

Lacinium promontoriũ italiæ inter Adriaticũ, & Ioniũ a quodam latrone, ibi ab Hercule interempto, q̃ lacinius uocabať, quia boues fuerat prædatus.

Lachryma, a græco, quod illi δάκρυον uocant, d in l mutata, sicut & l in d mutať, ut Mediusfidius .i. p Iouis filium, & meditor p melitor. Sũt tñ q̃ negẽt hoc nomen græcũ esse, sed latinũ tñm, ut sint lachrymæ dictæ, q̃si lacerimæ, qm̃ ex animi laceratione lachrymæ citanť. Vsus tũ obtinuit, ut p ch, & y scribať.

Lachrymula diminutiuum. Terent. in Eu. Vna me herde falsa lachrymula. (chrymabile.

Lachrymabile, dignũ lachrymis, cui⁹ contrariũ est illa-

Lachrymo, lachrymas effũdo, qd̃ ad uites etiã trãsferť. Laet. Caudice desecto, lachrymat sua gaudia palmes. Cuius composita sũt collachrymo. Terẽ. in An. Tristis interim nonnunq̃ collachrymabat. Delachrymo deorsum lachrymo. Col. li. v. Vt in terram potius deuexa q̃ in germine delachrymet. Illachrymo, ualde lachrymo. Virgi. lib. i. Geor. Et mœstum illachrymat templis ebur. Superlachrymo. Colu. lib. v. Optimum est igitur medio fere internodio subsidiarium tondere palmitem, deuexamq; resectionem facere post gemmã, ne superlachrymet & germinantem cæcet oculum.

Lachrymor deponens, significationis actiuæ. Hieron. Mihi narrare ante præsepium, ubi plurimum lachrymata es, non debueras.

Lacus secundæ & quartæ declinationis, locus ꝓfundus, cũ aquis ꝓpetuis ibidẽ natis, q̃ efficit riuos, & flumina Stagnum temporalẽ ibi aquã stagnantẽ hẽt, quæ plærisq; hyeme colligi solet, æstate siccari. Item lacus dť locus, q̃ continet mustum prælo ex uinaceis expressum, & trãsmittit, ut in dolia cõdať. Nam prælum propie trabs est, qua calcanť uuæ. Colu. Anteq̃ prælo uinacea subiiciant de lacu q̃ recentissimũ addito mustũ iam phorã nouam eamq; oblinito, & implicato diligenter. Oui. in Fast. Præmia de lacubus proxima musta tuis. Pli. Ipse uindemias colligo, si tñ colligere est nõnunq̃ decerpere uuã, torculũ iuisse, gustare de lacu mustũ. græce λάκκος. latine lacus. Vñ Leneus Bacchus & Lenobates, uuæ calcator. Itẽ lac⁹ in ædificiis plana trabs, uel tabulatũ, quo tectorũ, ac cameraꝝ supiora ornantur, Lucil. Resultantq; ædesq; lacusq;. Similiter lacus carcer. Hiero. in Genñ. Innocens in lacũ missus sum.

Lacusculus diminutiuũ a lacus. Colu. Oportet habere lacusculos, tam multos, q̃ postulabit modus.

Lacuna, pe.pro. a lacu fit, & est aquæ collectio, quam alii lamam alii lustrum nominant. Virg. li. i. Geor. Præsertim incertis si mensibus amnis abundãs Exit, & obducto late tenet oĩa limo, Vñ cauæ tepido sudãt humore lacunæ Vbi Seruius. Lacunæ sunt fossæ in quibus collecta aqua stare cõsueuit. Lacuna etiam dicitť fossa ad siccandos agros parata. Idem Et totæ solidã in glacię uertere lacunæ. Item uallecula superioris labri per similitudinem lacuna uocatur a Lactantio.

Lacunula diminutiuum parua Lacuna.

Lacunar, pe.pro. diminutiuum a lacus, & accipiť pro trabe. Sue. in Nero. Lacunaria, quæ noctu super dormientem laxata machina decideręt, parauit. Hoc etiam laquear, & laquearium per antistichon. Vir. Dependent lychni laquearibus aureis.

Ladon, onis. pe.pro. fluuius Arcadiæ, de quo Ouid. lib. i. Meta. Donec arenosi placidũ Ladonis ad amnẽ uenerat. Aphthonius in rhetoricis ἄφνω λιθώσας φησὶ τὸν λάδωνος ποταμοῦ Καλλίστην ὅλην.

Ladanum pe.cor. est quoddam pingue ladæ herbæ insidens. Hæc autem herba nascitur in Cypro.

L Ante Ae

Lædo, is. si. sum. cum æ, diph. significat contumelia afficio, sumptũ a græcis q̃ lœdoriã cõtumeliã uocãt. Trãsferť tñ ad omne genus offensiõis. Et cõstruiť modo, cũ actõ. Vir. Ah te ne frigora lædãt. Mõ cũ dtõ. Terẽ. Ille clemẽs, placidus, nulli lædere, arridere omnibus. Hui⁹ cõpositа sũt allido, collido, elido, illido, oblido, quæ habent pe.pro. de quibus locis suis.

Laertes, nomen patris Vlyssis, sed tamen Laertius, non aũt Laertes, æ. possem multos auctores citare, sed sufficiat Sophocles in tragœdia illa q̃ mastigophoros inscribitur, ἀεὶ μὲν ὦ παῖ Λαρτίου διδρκάσθ πειρᾶν σ' ἐχθρῶν ἁρπάσαι θηρώμενον.

Laerte, es. nomen urbis Ciliciæ. Et nomen patris Vlyssis, ut apud Homerũ in Odysseæ xxiiii.

Laertius nomen historici, qui de phorum uita scripsit.

Laertius dicitur, & laertes pater Vlyxis utroq; modo Laertius & nomen auctoris.

Læmargia, cum accentu in penultima a nostris ingluuies dicitur, læmargus gulosus.

Læmusctõ, pmiũ quod reportabãt q̃ ex gladiatura uictores extitissent. Græci λαιμοσχαδὴν dñt λαῖμα sanguis guttur, σχάζω, cesso, scindo, quasi pmiũ illud gladiatoribus dareť ob iugulationẽ. Præmium aũt græcis erat

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ex Demosthene, Suida centum minæ.

Læna uestis lanea, ut Varro ait, habitus duplicis, & augu-
ralis amictus, q̃ sup cætera uestimenta imponebaſ. Nonius docet esse uestem militarẽ. Virg. Tyrioq; ardebat murice læna, græci chlænam dicũt, ubi ch abiicit.

Lætus homo, q̃ hilaritatẽ quã ĩtus habet etiã in uultu oñ-
dit, a latitudine mẽtis, ut quidã aiũt. Nã qui gaudium aſpectu promũt, dilatare quodãmõ faciẽ uidenť. Vir. Impio læti parent, per transl. qm̃ pinguis habitudo in brutis læticiã quandã p̃ferre uideť, dicimus lætũ pingue, ut glãde ſues læti redeũt. Qua rõne terrã q̃ fertilis eſt, qm̃ ex ip̃i⁹ exuberãtia frugũ uĩ læticiã oñdere. Vñ Vir. Oĩa nũc ridẽt, dicimus lætas ſegetes. i. fertiles. Idẽ Vnde prius lætũ ſiliqua quaſſante legumẽ. Et læta uberа fertilia lacte plena. Læta uero prata, læta domus, q̃ nos lætos faciũt. Dicimus etiã lætũ celerẽ, qm̃ in his in quibus animus lætaſ celeritate utimur. Itẽ bene uolentẽ. Vt uobis lætus ego hũc cãdentẽ in littore taurum. Nam qui rem libẽter facit, cũ læticia facit. Sic contra triſtem pro inuito dicimus. Terẽ. Inhiat triſtis.

Lætor, gaudeo, delectationẽ capio, ſed extriſec⁹. cũ gaudere ſit ĩtrinſecus, q̃uis ſæpe cõfundanť. Terẽ. in Heau. Ego nõ tã meapte cauſa lætor, q̃ illius quã ego ſcio honore quouis dignã. Conſtruiť mõ cũ abltõ, mõ cũ gtõ. Vir. lib. xi. Nec uetęꝛ memini, lætorue maloꝛ. Mõ cũ dtõ, ut Mihi gaudeo, tibi lætor. Modo abſolute. Amb. Fides domĩca lætabať. Hĩc fit cõpoſitũ collætor, ſiť læ-
Læto. as. lætũ facio. Actius, Et te ut triplici læta- (tor.
rem bono. Eſt & leto, as. ſine diph. in alio ſignificato.

Lætifico, as. lætum facio. Plau. Ita meum cor hæc anus lætificauit modo.

Lætiſco, is. lætus fio. Siſ. lib. iiii. Vtꝛe ne dii cultu erga ſe mortaliũ lætiſcãt, an ſupnæ gẽtes humana negligãt.

Lætitia eſt exultatio animi gaudio efferuentiore, ꝓpter euentũ reꝛ expetitaꝛ. Cice. Lætitia, opinio recẽs boni pũtis ĩ quo efferri rectũ uideať. Et ꝓprie lætitia eſt, cũ ita mouet animꝰ, ut ẽt ad exteriora egrediať, & maxie in uultu. Gaudiũ, cũ animꝰ exhilarať aliq̃ re, neq; tñ ad exteriora diffundiť ultra modũ ut facile appareat. Hĩc dicũt Stoici. gaudiũ ĩ ſapiẽtẽ cadere poſſe, lætitiã non
Lætitudo, idẽ quod lætitia. Actius. Quãta in (poſſe.
uenando affectus eſt lætitudine.

Lætabilis, idẽ qđ lætus, a quo Illætabilis, nõ lætus, triſtis.

Lætamẽ fimus, qui ꝑ agros iaciť, q̃ lætas. i. pingues ſegetes faciat, ſunt tamẽ qui putant nõ habere diph.

Læuis, & hoc læue, cum diphthõ, ſcat quod tactu aſperum nõ eſt, imberbe, glabrum, depile lubricũ, nitidũ, terſum. Perſius. Troſulus exultat tibi per ſubſellia læuis. Hier. in Geñ. Noſti q̃ Eſau homo piloſus ſit, & ego læuis. Licet aliter legať. Leue uero ſine diphthõ. aliď ſignificat. Vide loco ſuo. Sunt tamen qui hoc nomẽ cũ ſuis deriuatis ſine diphthon. ſcribunt.

Læuitas eſt aſperitati cõtraria. Martia. Lunarem circulum ingreſſa uirgo conſpicatur globoſum quoddam tenerumq; corp⁹ e ſupni erroris læuitate compactum inſtar ſpeculi pendẽtis. Apul. de Socratis dæmonio læuorem, ſiue læuitatem, cum dixiſſet adiecit lubricam

Læuor, idẽ quod læuitas, hoc eſt cõplanatio, & terſitudo Pli. Spectanť in chartis tenuitas, denſitas, cãdor, læuor.

Leuigo. as. pe. cor. complano polio, quaſi læue ago. Plin. Sunt quidã in eo genere molliores, qui & cote læuigãtur. Idẽ li. xiii. Scabricia chartæ læuigaťdente.

Læuo, as. idẽ quod læuigo. Sta. lib. i. The. Pars teretes læuare manu, ac diſponere menſas.

Lagari uerſus dñr, q̃ medio claudicãt pede, ſicut Myuri, qui poſtremo, & acephali, qui a breui ſyllaba incipiũt.

Lagos latine lepus. Inde lageos lagois, & lagotrophia.

Lageos uua, quæ & leporaria dicitur. Virg. li. i. Geor. Et paſſo pſytia utilior, tenuiſq; lageos.

Lagois, pe. pro. genus auis, q̃ leporinas hẽt carnes. Nam λαγώς apud græcos lepus eſt. Eſt & genus piſcis. Ho. in Ser. Nec ſcarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

Lagotrophia leporaria loca, in quibus lepores aluntur, ut eſt apud Columellam.

Lagœna cũ œ diph. gen⁹ uaſis teſtacei, nõ tã ad aquã q̃ ad uinũ, & alios uſus accõmodatũ. Hiero. in li. Re. Ali⁹ portãs lagœnã uini. Colu. Oĩs ſpurcitia cũ ſpumis exiť, q̃ decocta, cũ iã craſſa fuerit q̃ defrutũ refrigereť, & bñ picatis lagœnis cõdať. Et li. Iudic. Cœperũt bucci nis clangere, & cõplodere ĩter ſe lagœnas. Fiebãt lagœnæ ope figlino, ut oñdit Eſaias, cũ ait. Et cõminuunť, ſicut cõteriť lagœna figuli cõtritiõe p̃ualida, & nõ inueniet de fragmẽtis ei⁹ teſta, in qua poſſeť igniculus de incendio, aut hauriatur parum aquæ de fouea.

Laguncula dimi. parua lagœna. Hiero. in Eſaia. Decem iugera uineaꝛ faciẽt lagunculã unã, quia triginta modii ſementis facient modios tres. Pli. in epiſt. Proinde cum uenabere licebit auctore me, ut panarium & lagunculam, ſic etiam pugillares feras.

Lagophthalmos, dĩ in oculis, cũ ſupior palpebra nõ deſcẽdit. Cui uitio cõtrariũ eſt Ectropium, cũ iferior palpebra paꝛ ſurſum attollit, nec cũ ſupiore cõmittiť. Dicũ a leporibus, q aptis oculis dormire cõſueuerũt.

Lagonoponos, penul. correp. iliorum dolor, qui ſane alius eſt, q̃ laterum, hoc eſt, pleureſis. Ilia enim græci uocant λαγῶνας & πλευρῶνας.

Lagaroponõ etiã doloreˇ iliũ dicunt qppe eã corpis pt̃e, alii lagaron, alii hypocondriõ uocãt. πόνον, doloreˇ.

Lais. idis. nomẽ proprium famoſiſſimæ meretricis, quæ a ſcriptoribus Corinthia dicta eſt, quia Corinthi habitauit. Ad quam propter pulchritudinem ditiores homines ex omni græcia cõueniebant, nec quiſpiam admittebatur, niſi qui dabat, quod popoſcerat. Ouidius. Multum Lais amata uiris.

Laicus, a. um. penul. corre. quod commune eſt, & nõ ſanctum. Hierony. lib. i. Regum. Non habeo laicos panes ad manum, ſed tñ panem ſanctum.

Lallare quidam dicũt eſſe more infantium blandiſcentis uocibus loqui. Alii lallare proprie dicũtur infantes, qui irati matrum mammas ſugere renuunt.

Lamæ rupium fracturæ.

Latmius, mons Ioniæ notus fama Endymionis, a quo & ipe Endymion Latmius eſt dictus. Ouid. li. iii. de arte, Latmius Endymion nõ eſt tibi luna rubori.

Lamiæ a priſcis dicebanť mulieres, quæ ſtrigũ inſtar infantiũ ſanguinem ſugunt, ſiue ipſæ ſtriges Hora. Neu pranſæ lamiæ pueꝛ uiuum extrahat aluo. Apul. lib. de Aſi. At ille olore ſpurciſſimi humoris pcuſſus, quo me lamiæ illæ infecerant aſpernať, λάμος græce diciť inguluies. Vnde lamiæ dictæ, ut inquit Porphyrio, ſunt uoragines

uoragines, de qbus Hora. in epist. Viribus uteris p ci-
uos flumia lamas. Græci scribũt lamias terriculamẽta
esse puerilia, qbus oculi sunt exẽptiles. Philostratus in
Apollonio ait, lamias a qbusdã laruas appellari, & le-
mures, essecq; ad amorẽ & ueneré ꝓpensas, & carnes hu-
manas maxiecq; formosoꝝ esuriẽter appetere, q̃ libidi-
nis cupiditate alliciãt eos, quos postea cupiant deuora
re. Lamia quoq; aĩal est faciẽ muliebrẽ ꝓtendens, ab in
feriori pte pedes eqnos hñs. Vñ apud Hiere. prophetã
Sed & lamiæ nudauerũt mãmas, lactauerũt catulos su
os. Et in Esaia. Ibi cubauit lamia, & inuenit sibi req̃em.
Et lamiæ dicebãt nobili familia ortæ. Erat em̃ Romæ
familia q̃dam nobilis ælioꝝ, a Lamo Antiphatis ꝓle,
& Læstrygonũ rege, q̃ Formiis regnauit ortum hñs, a
quo Lamiacus. a. um. ut bellũ lamiacũ, ut apud Hiero.
contra Ioui. Vñ & lamiæ cognomen nobilibus indi-
tum est, quod vulgo lamium genus uocabatur. Hora.
Æli uetusto nobilis ab lamo. Iuue. Hoc nocuit lamiaꝝ
cædi. Præterea lamia fuit nomen meretricis insignis.

Lamina pe. cor. Vide in dictione Bractea.

Lambrus, fluuius in Cisalpina Gallia, quem Padus de-
fert in mare Adriaticum, ut ait Plinius.

Lambrani populi lambri accolæ. Sue. in Cæsa. Per lam
branos, & transpadanos duxit.

Lambo. is. lambi, lambitũ fm Prisc. Lucil. li. xiiii. Iocun
dasq; puer q̃ lãberat ore placẽtas. Hier. ptm̃ lambui po
suit li. Iudi. cum ait. In trecentis uiris, q̃ lambuerũt aq̃s
liberabo uos. Est aũt lãbere, lingere, hoc est lingua ali
qd suauiter tãgere sicut canes bibẽtes. Hiero. ad Iulia.
Diuitẽ purpuratũ gehẽnæ flãma susceþit. Lazarus pau
per, & plenus ulceribus, cuius carnes putridas lambe-
bant canes. i. lingebant. Idẽ li. Iudi. Qui manu, & lingua
lambuerint aquas, sicut solent canes lambere, separa-
bis eos seorsum. i. bibere. Vir. pro tangere posuit li. iii.
Æne. Attollitq; globos flammaꝝ, & sydera lambit. In-
terdum sumitur pro leniter fluere. Hora. lib. i. Car. Vel
quæ loca fabulosus lambit Idaspes.

Lamentor, uoce querula, tristicq; oratione damnum, ac
dolorem testor. Teren. in An. Quæ tũ mihi lamentari
ꝓter cæteras uisa est. Idẽ in Phor. cũ actõ posuit. Mõ ui
di quandã uirginẽ huic uiciniæ miserã suã matrem la-
mentari mortuã. Cice. li. Tus. ꝓ lamentatione dignũ
aliquid mõstrare posuit cum inquit. Nam hæc q̃dem
uita mors est, quam lamentari possem, si liberet.

Lamento. as. Hiero. in Esdra. Et qui præsidebant, cum
uxoribus lamentabant eum.

Lamẽtatio, q̃ ẽ, ut Ci. li. 4. Tus. docet, ægritudo cũ eiulatu

Lamentarius. a. um. quod ingerit lamẽtationem. Plau.
in Cap. Quæ ædes lamentariæ mihi sunt.

Lamentabile, quod est dignum multa lamentatione.
Vir. Troianas ut opes, & lamentabile regnum.

Lampas. adis. græca dictio est. cuius actũm ꝓtulit Virg.
Princeps ardentẽ cõiecit lãpada Turnus. Ab hoc actõ
formaẽ ntũs lampada, de quo Hiero. in Ezechi. Quasi
aspectus lampadarum. Est aũt lampas ignis, a. st solis
splendor, a λάμπω splendeo. Frequenter tamen sumi
tur pro instrumento, in quo ignis in oleo lucet.

Lampsacus pe. cor. nomen urbis in littore Hellesponti,
in ora Asiatica. Hinc lampsacenus. a. ũ. Vnde Charon
historicus, & Adimantus, & Anaximenes, & Metro-
dorus Epicuri sodalis lampsaceni fuere. Ipm̃ etiã Epi-
curum lampsacenum dicunt, diu lampsaci uersatũ.

Lana, quæ de ouibus decidit, a laniãdo. Laniare. n. scide
re est. Scindit aũt nunc lana q̃ uelli solebat. Vñ a uellẽ
do uellus dicebat. Quidã a lenitate. i. mollitudine lanã
dici autumãt. Hic lanugo primi pili in barba, qa cæte
ris sint molliores. Et ĩ cydoniis lanuginẽ dicim9. Estq;
in sola oue lana. Nã cæteræ q̃drupedes pilos aut setas

Laneus, a. um. quod ex lana est, ut pãnus laneus. (hũt.

Lanarius, qui lanã curat. Plau. ĩ Aul. Stat fullo, phrygio,
aurifex, lanarius. Lanarius etiã q̃ lanã carminat.

Lanificus, q̃ lanæ artẽ exercet, & lanificiũ, lanæ opificiũ.
Pli. de præclaris gestis romanoꝝ, Exinde Collatiã pe-
tunt, Lucretiã inter ancillas in lanificio offendunt.

Lanitius, a. um. quod est ex lana, ut uestimentum laniti
um apud Martianum.

Lanitiũ, idẽ quod lana, sicut fuga & effugiũ, epla & epi-
stoliũ. Vir. Si tibi lanitiũ curæ, primũ aspera sylua.

Lanaris, & hoc lanare, quod habet lanam. Varro lib. ii.
de re rust. Nos, qui pecus pascimus lanare.

Lano. as. intus lanã pono, seu lanã habeo. Vñ Lanatus a,
um. Colu. li. vii. Cãnabinisq; funibus cornua iumento
rũ ligato, sed laquei, quibus copulant, lanatis pellibus
inuoluti sint, ne tenera frõte, sub cornua ledant. Idem
li. viii Ideo nisi lanatas oues emi nõ oportet. Et lanat9
dictus fuit Capitolinus magister equitũ.

Lanatæ uuæ amineæ dictæ sunt, ꝙ canescãt lanugine.

Lanatus, a. um. quod hẽt lanã. Et lanatus fuit cognomẽ
Agrippæ, q̃ de Sabinis triũphauit. De hoc in agrippa.

Lanerũ uestimẽti genus, e lana succida confectum.

Lanugo, pe. prod. tenera pilatio a lanæ similitudine, qualis
in adulescentiũ genis, & in pomis q̃busdã cernit. Colu.
li. iiii. Lanatam quoq; amineam quidã maxime pro-
bant, quæ hoc uocabulum, non ideo usurpat, ꝙ sola ex
oĩbus amineis, uerũ ꝙ præcipue canescit lanugine.

Lanoculus, qui lana tegit oculi uitium.

Lanius, seu lanio, q̃ carnes i carnario uẽdit ppẽo, a laniã
dis pecorib9, ꝙ eas cõcidat, lanietq;. Plau. i ca. Dii im-
mortales, ut ego collos ptrũcabo tergorib9, q̃nta pnis
pestis ueniet, quãta labes larido, quãta sumini absumẽ
do, q̃ta callo calamitas, q̃nta laniis lassitudo, q̃nta por
Laniũ carnariũ, hoc ẽ loc9, ubi carnes uẽdũt. (cinariis.

Lania, æ. idem scilicet locus ubi caro cõcisa uenditat.

Laniena, similiter officina, i qua fiũt, ac uẽdunt carnes,
& uulgo macellũ dĩ. Plau. Per myropolia, & lanienas,
circũq; argẽtarias rogitãdo sum raucus factus. Accipi
tur etiã laniena, pro ipsa laceratione a laniando.

Lanionius, a. um. qd̃ ad lanium spectat. Vnde lanioniæ
mensæ, in quibus scindit caro. Sue. in Clau. Carnificem
statim accitũ machæra, mẽsaq; lanionia flagitauit.

Lanio, as. scindo. Vir. li. iii. Geor. Ipsiq; suos iã morte sub
ægra discissos nudis laniabant dentibus artus. Per trãs
lati. sumit, p̃ infamo. Hiero. in Prolo. Esd. Quid interp̃
tẽ laniãt. Huius cõpositũ est Dilanio, pro discindo.

Laniſtæ, dicti sũt, qui laniãdis p̃sunt gladiatorib9. Hi fa
milias domi ad gladiaturã exercendam habebãt insti
tuere, & mox paratas uendere solebãt muneratiis. In-
ue. Hic plaudat nitidi p̃conis filius ĩter Pinnirapi cul
tos iuuenes, iuuenisq; laniſtæ. Hic laniſtæ auium dicti
sunt a Colu. qui aues certaminibus præparabant.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lancea a latitudine ferri dicta est,uel quia græce dicit λόγχη ꝙ λόγχης teli genus longissimum. Hispanica dictio,non latina ut Gelli.testatur. Hanc olim luculli luculleam appellarunt.

Lanceola,cum accentu in antepenul.dimi.est. Hie.li.iii. Regum.Prophetæ lucorum incidebãt se lanceolis, donec sanguine perfunderentur.

Lanceatus,a.um.quod est lancea armatum.Hie.li.ii.Regum.Si quis tangere eas uoluerit, armabitur ferro, & ligno lanceato.Lanceati ẽt dicunt,qui ictu lanceæ necãtur.Iul.Fir.Quicunq; habuerint horoscopum in xxi. parte tauri lanceati morientur.

Lancearius,qui lanceam gerit,græce λογχοφόρος uocãt Hi in bello lancea pugnant.

Lancino,as.pe.cor.ferio,lacero.Plini.Est & volucre canibus peculiare malum aures maxime lancinans,quæ defendi non queunt.Sene.Alium inter leges celebrisq; spectaculum fori lancinauit.

Lances,uasa lata,& rotũda minus excauata q̃ patinæ,& diuinis rebus apta,ut docet Auso.illo uersu.Thuribula & pateræ,q̃ tertia uasa deũ lanx.Iu.sumpsit pro uase ẽ carioi,in quo caro tã tosta,quã elixa conditur,mensæq; infertur.Aspice quam magno distendat pectore lancẽ Hora.in Ser.Iligna nutritus glande rotundas curuat aper lances.Et lãces stateras dici nemo ignorat.Vnde bilances dictæ sunt,quæ duas lances habent.

Languor,proprie ẽ defectio uiriũ,& succi naturalis.Hic languere dicunt herbæ,quæ incipiunt arescere.Sed ad animũ quandoq; transfertur,& pro debilitate,defectu, torpore,usurpari solet,Cice.li.i.Offi.Nihil autẽ magis cauendum est senectuti,quã ne languori se desidiæq; dedat.Plaut.in Asi.pro lassitudine posuit,cum ait.Vbi sæpe ad languorem tua duritia dederis octo ualidos lictores ulmeis affectos lentis uirgis.

Langueo,es,gui.deficio,infirmus sũ,dissoluor. Hie.Animaduertimus pariter omnia uerba illius animæ languentis esse medicinã.Vir.li.ix.Purpureus ueluti cũ flos succisus aratro Languescit moriẽs Interdũ lãguere est timidũ esse.Sal.Quanto uos attenti⁹ ea agetis,tãto illis infirmior erit animus.Si paulũ modo uos languere uiderint,iam oẽs feroces aderunt. Interdũ ociosum esse Idem.Seq; si pauci adiuuarent,languentibus aliis in curiam impetum facturum.Huius uerbi composita sunt Elangueo,a quo elanguesco,quod est ualde infirmus fio.Gelli.lib.ii.Negociis se plerunq; umbraticis,& uariis quæstibus intentos habent,in quibus omnis eorũ uigor animi, corporisq; elanguescit,& quod Salu.ait, effœminatur.Relangueo,a quo relanguesco,rursus ad ualitudinem redeo.Ouidi.li.vi. Meta. Imposito fratri moribunda relanguit ore.Clau.li.i.Relanguere pro remissum esse posuit.Vix ille pepercit, erubuitq; preces, animusq; relanguit atrox.

Languesco,iualidus,tepidus,seu ociosus fio.Cice.in Ca. Orator metuo ne languescat senectute.

Languidus,da.dum.quod lãguet.Qui.li.v. Fastorũ Vio las arere uideres,filaq; purpurei languida facta croci.

Laodicea,urbs celeberrima ĩ Asia. Lyco flumini Impo sita.Primo Diospolis appellata,deinde Rhoas,postea Laodicea.Hanc urbem loci uirtus,& ciues quidam fortunati ualde magnificauerunt.Primum Hiero.qui hereditatem populo diuisit supra duo millia talentoꝝ,& multis donis ciuitatẽ exornauit, postea Zeno orator, & Polemo eius filius,qui ob res fortiter gestas,prius ab Anto.postea ab Augusto,ad regiæ dignitatis fastigiũ euectus est.

Laodamia,cũ accentu in pe.nomen ꝓpriũ Acasti filiæ, & uxoris ꝓtesilai,de qua Hiero. Laodamia quoq; poetarum ore cantatur, occiso apud Troiam Protesilao, noluisse superuiuere.Fuit & alia Laodamia Bellerophontis filia,mater Sarpedonis.

Laomedon pe.cor.nomẽ ꝓpriũ patris Priami Troiæ regis,a quo patronymicũ formaẽ Laomedontiades,ubi addiẽ a,ut in multis aliis,sicut Anchisiades,Telamoniades.Aliq̃n subtrahiẽ syllaba,ut Athemides, pro Athemonides,Deucalides pro deucalionides, A Laomedõ fit possessiuum Laomedonteus,a.um.

Lapathos pe.cor.seu lapathiũ,lapathes,& lapa,gen⁹ herbæ,cuius tres sũt spẽs.Nam q̃dã dr̃ Canaria,quæ est exigua canibus adhærẽs.Altera maior aliquãto,& philãthropos appellaẽ,ꝙ uestib⁹ hoĩm adhærẽs,eos amare uideaẽ.Eadẽ uocaẽ aparine.Tertia appellaẽ ꝓsonata,& maxia est,nasciq; iuxta riuos & flumina.Græci ἀρλῶν uocãt,folia habet ampliora cucurbitis,& ꝓpter folioꝝ amplitudinẽ ea utebanẽ ueteres ad ꝓsonatus faciẽdos.Sere.Sæpe chelidoniã cũ succo lapathis addes. Colu.Lubrica iam lapathos iam rãi sponte uirescũt,Pli. li.xx.Nec lapathium dissimiles effectus habet. Suidas λάπαθον ὄξυγμα ἔιδ θηρίον ἐνέδρας.Ꝙ λάχανον κένωτικ̃ Lapa,æ.Vide in dictione Lapathos. (λαπάθος.

Lapithæ pe.pro.populi fuerũt,quoꝝ rex fuit Perithous, Hi pindum & Othryn Thessaliæ mõtes habitarũt.Vir. Frena Pelethronii Lapithæ gyrosq; dedere,A græcis scribiẽ λαπίθαι. Ideo lapithæ non laphitæ dici debẽt. Vir.li.ii.Ge.Et magno hylæũ laphitis cratere minãtẽ.

Lapithos urbs in Cypro insula.

Lapis proprie est,quem græci λίθον uocãt,& mitior minorq; ac tenacior est,saxum maius,asperius,duriusq;. Vnde gemmæ lapides,non saxa dicunt.Pli.Nusq̃ hic utilior,q̃ in Italia gignitur,lapisq; nõ saxum est.Idem Est & uiridis uehementer igni resistens,sed nusq̃ copiosus,& ubi inueniẽ lapis,non saxum est.Et qñ apud ueteres lapidib⁹ fixis miliaria signabanẽ,ponieẽ qñq; lapis pro miliario.Vnde legimus ad tertium,ad quartũ lapidem.De lapide emptos quoq; dicimus. Nam prisco more p̃cones ex lapide facere p̃conium solebant,ubi mancipia quoq; uenalia p̃conis uoce uænalia proclamabanẽ.Colu.lib.iiii.Non tñ excedunt septem iugera unius operã uinitoris, quem uulgus quidẽ parui æris, uel de lapide noxium posse comparari putat.i.uenalis de lapide emptus.Cice.in Piso.Tribunos de lapide emptos esse ait,quia mercede id faciebant.

Lapideus,a.um.quod ex lapidibus constat.

Lapidosus,a.um.quod lapidibus abundat.

Lapidarius,a.um.quod ad lapides ptinet.Plau. in Capt. Tyndarus in latomias lapidarias ab Egione dãnaẽ.

Lapillus dimi. paruus lapis. Et lapilli lapides p̃cioſi, ut sunt gemmæ,margaritæ.Cur. Lapilli auribus pendẽt. Hora.Nec magis huic intra niueos, uirideſq; lapillos.

Lapicida pe.pro.dicitur ille qui lapides cædit.

Lapidicina pe.pro.locus ubi lapides excidunt,latomiæ a græcis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

a græcis dictæ. Vñ & carceré latomias uocamus, ſiue q̃ damnati ad lapides excidẽdos mittebañ, ſiue q̃ Siꝛ nueſſani Campaniæ populi latomias habebãt, inſtar carceris excauatas, ex quibus exciſi lapides fuerant ad urbem extruendam, hiſq̃ pro carcere utebantur,

Lapido, as. pe. cor. lapidib⁹ cædo. Vñ ſcribit Macr. lapidatũ a pp̃ſo Romano fuiſſe Vatiniũ, ſignificare uolẽs lapidibus iactis fuiſſe impetitũ. Trãſfertur ét ad inanimata, & ſignificat percutio, pulſoq̃ etiã ſine lapidibus. Macro. Notantes eius impotentiã, hac dicacitate lapidatam. Huius cõpoſita ſunt, Delapido quod eſt lapidibus ſterno. Vñ delapidata loca, quæ lapidibus ſtrata ſunt. Dilapido, diſperdo, conſumo. Cice. Octa. Publicã dilapidabat pecuniam, ærarium exhauriebat.

Lapio, is. iui. itum durum efficio, & quaſi in lapidẽ conuerto. Pacu. Lapit cor cura, erumna corpus conficit.

Lapideſcere apud Pli. legitur, pro in lapidem conuerti, quod uel a lapido, uel a lapio fit.

Lapſana pe. cor. holus ſylueſtre trium folioꝝ quod Romani dicunt napum, ut inquit Dioſc. eius folia, & caulis comedunt elixa. Vñ apud Pli. li. xix. ſcribitur militꝫ Cæſari exprobraſſe, q̃ lapſana uixiſſent apud Dyrrachium. Quidam accipiunt lapſanã pro braſſica ſylueſtri. Eſt enim braſſica, alio noie caulis.

Laqueus uinculum. Vnde dicimus laqueo uitã finiuit.

Laqueatus, a. ũ. qđ eſt laqueis irretitũ. Co. li. vii. Cæteꝝ corp⁹ laqueatũ, & diſtentũ temonibus obligañ, immo tũq̃ medentis arbitrio eſt expoſitũ. Et laqueatũ dr̃ cõuexum. Vñ laq̃ata tecta. Ci. li. i. de le. Magnificas uillas & pauiméta marmorea, & laqueata tecta contemno.

Laq̃are, & p. apocopen laquear, & lacunariũ dr̃ camera, hoc eſt pars ſupior cubiculi, & cœnatiõis paꝝ cõuexa, q̃ uariis adornari ſolet coloribꝰ. Quidã ét laq̃aria accipiunt p trabibus planis, q̃ & lacus, & lacunar, & lacunarium dicunt. Hor. Nec mea renidet in domo lacunar.

Lar nympha fuit, q̃ Iunoni furta Iouis, cum Iuturna patefecit, quam Mercurius cõpreſſit, & inde geminos ſuſtulit, q a matre Lares appellati ſunt. Sũt qui credant lares genioſq̃ eoſdẽ eſſe, exiſtimãtes unicuiq̃ duos eſſe, alterũ bonũ, alteꝝ malũ, ut Chriſtiani etiam duos angelos bonũ malũq̃ a deo in cuſtodiã datos dicũt, ſed non natos nobiſcũ, ut illi de Genio ſiue lare dñt. Colebañ domi, focuſq̃ illis ſacer erat. Vñ uulg⁹ focum focularе appellat, quaſi laris focũ. Hi putati ſunt dii domeſtici, q ad urbis commoda uigilare dñr inter compita. Oui. in Faſt. Lucifero ſubeunte lares delubra tulerunt. De his Tertul. in Apolo. Domeſticos inqt deos quos lares dicitis domeſtica poteſtate tractatis. Apul. li. de deo Socra. Lar dicitur familiaris qui ex lemuribus poſterioꝝ ſuoꝝ curã ſortitus pacato, & quieto numine domũ poſſidet. Aug. li. ix. ci. dei. dicit animas hominũ lares uocari ſi meriti boni ſunt, lemures ſi mali. Ab aliquibus dii agroꝝ uocati ſunt. Tibul. Vos quoq̃ fœlices quondã nũc pauperis agri Cuſtodes fertis munera ueſtra lares. Qñ aũt lares, ſiue penates etiam priuatoꝝ domibus præeſſe credebañ, factũ eſt, ut utrũq̃ uocabulum pro ipſis domibus uſurpetur. Mar. O mihi curarum precium nõ uile mearum, Flacce anteneoreiſpes & alumne laris. Horatius. Qui patrium numæ dõnat fundumq̃ laremq̃. Quandoq̃ pro igne. Columella lib. xii. de Villico. Conſueſcat ruſticos circa larem domini focum familiarem ſemper epulari.

Lararium, ſacrariũ domeſticũ, in quo lares & dii peculiares adorabãt. Scribit Lamp. Alexan. ſeuerũ in larario rẽ diuinã matutinis horis factitaſſe ad effigies deoꝝ, in q̃bus hẽbat Apolloniũ, Orpheũ, Abraamũ, & Chriſtũ in ſecũdo larario ſimulachrũ habuit Virgilii, & Ciceronis, & Alexandrum magnum in maiore larario.

Laranda ciuitas Lycaoniæ. Vñ Ptol. municipiũ Larandam in Lycaoniæ parte Antiochiana dicta collocat.

Laridũ non ſolũ pinguedinẽ ſuillã, ſed totam illã ſalſam carnem dixerunt, inquit Macro. quaſi late aridum. Dr̃ & per ſyncopen lardum. Oui. li. vi. Faſt. Pinguia cur illis guſtant larda calendis. Iuue. Cognatis apponere lardum. Apellãs lardũ portionẽ pernæ, q̃ in patina uel in ſartagine torreri ſolet. Et Pli. dixit lardum pingue hoc unctum, quaſi & macrum dici poſſet.

Latraleptes, medicus unguentarius, qui hmõi unguenta facit. Col. Sanus homo qui & bene ualet & ſuæ ſpontis eſt, nullis obligare ſe legibus debet, ac neq̃ medico, neq̃ latralepta egere. Latraleptice medicinæ genus q̃ unguentis & perfrictionibus curat, quaſi medicina unguentaria, ἰατρικὴ eñ medicina dicitur, ἀλείπτης unctor, ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν. quod eſt ungere.

Latona pen. pro. Apolli. & Dianæ mater. Vñ & Iatonia dicta eſt Diana. Vir. Aſtroꝝ decus & nemoꝝ Iatonia cuſtos. Similiter Delos inſula eſt dicta Iatonia, q̃ in ea Latona enixa ſit Apollinem & Dianam, ut inquit Ser.

Latria cũ accentu in pe. latine cultus, obſequiũ, ſeruitus. Aug. li. x. ci. dei. Latriã noſtri ubicũq̃ ſanctaꝝ ſcripturaꝝ poſitũ eſt interp̃tati ſunt ſeruitutẽ. Sed ea ſeruitus q̃ debetur hoĩbus, ſm quã p̃cepit ap̃lus ſeruos dñis ſuis ſubditos eſſe debere, alio noie græce nuncupari ſolet. Latria uero ſm conſuetudinẽ q̃ locuti ſunt, qui nobis diuina eloquia cõdiderũt, aut ſemp aut tã freq̃nter ut pene ſemp ea dicañ ſeruitus, q̃ pertinet ad colendum deum.

Latres, latine ſeruus dicitur.

Larius lacus Comenſis ab Addua fluuio, qui in illum cadit, augeñ, q fluuius poſtea in Padum non longe a Cremona influit. Dictus larius a fulicaꝝ multitudĩe. Græci enim λάρος fulicam uocant, auis nigra aquatica.

Larius, ria. um. poſſeſſiuum. Catul. Veronam ueniat nomen relinquens comi mœnium, lariumq̃ littus, quod tamen negat Suidas ait enim, λάρος κεχηνώς, ὡσὶ τῶν ἁρπακτικῶν καὶ κλέπτων, ὡσὶ καὶ ὁ λάρος ὄρνεον ὄξυν ἁρπακτικὸν καὶ ἁλιφάγον.

Larodii pp̃li in ſcythia Aſiæ, ut libr. iiii. ſcribit Herodo.

Larex, icis, pe. cor. arboris genus. Luc. lib. ix. Et larices fumoq̃ grauem ſerpentibus urunt.

Largus, a. um. qđ non eſt ſtrictũ, Et largus dr̃ q largitur. Cice. li. ii. offi. Oĩno ſunt duo gña largoꝝ, quoꝝ alteri prodigi, alteri liberales. Hĩc large aduerbium liberaliter abundanter. Hor. li. Car. Ligna ſuper foco large reponens. Dicitur etiam largiter, q̃uis non ita in uſu ſit.

Largior profuſe dono. Cuius compoſita ſunt Dilargior, uarie largior. Sal. in li. i. hiſt. Igiť uenditis proſcriptoꝝ bonis, aut dilargitis. Elargior, ualde largior.

Largitas, & largitio inter ſe differunt, q̃ largitas, ut Agretius auctor eſt humanitatis ſit, largitio ambitionis. Eſt enim largitas rationabilis, & diffinitus libera-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ltatis effectus, largitio expensa, quæ fit ad aucupandum fauorem in petitione magistratuum. Ponitur tamen quandoq; largitas, pro largitione. Terẽ. in Adel. Quæ istæc subita est largitas.

Larisa, pe. cor. nomen est multarum ciuitatũ. Vna est in plaga thessalica, a qua Achilles larisæus dictus est. Alia pensilis in Creta. Alia in peloponneso arx argiuorum. Alia in agro attico. Ad Tralles etiam Asiæ est Larisa, ut Stra. scribit, a qua larisæus Iupiter dictus est. Larisa quoq; i Italia, quã (ut Dio. li. i. scribit) pelasgi cõdidere.

Laros, auis parua, & nigra habitans iuxta aquas, & tam in aqua q̃ in terra degit. Vide in dictione Larius.

Laruæ dici putantur a lare, hoc est a malo genio, q̃ sunt noxiæ inferoꝝ umbræ, de quibus Proper. li. iiii. Nocte uaga ferimur nox clausas liberat ũbras. Apu. i Apol. laruas appellat noctium occursacula, bustoꝝ formidamina, sepulchroꝝ terriculaméta. Et Hie. Laruaꝝ natura est terrere paruulos, & in angulis occurrere tenebrosis. Aug. li. ix. ci. dei. sic scribit. Laruæ dñr aiæ hoĩm de prauatæ, & in malis uitæ meritis maculosæ, quæ a corpore separatæ, terriculamentũ sunt mortalibus. Plin. fatuos uocat, qui passim fœminarum amasii creduntur, quos folletos appellant. Hieron. Ozellos a rusticis nominari tradit, uulgus fatuellos nuncupat. Accipitur etiam larua pro persona sicut uulgo usurpatur. Hora. Nil illi larua aut tragicis opus esse cothurnis.

Laruale simulachrum dicitur deformatũ, pallens, emaciatum, ac prorsus horrendum. Sidoni. Facies ueluti umbris mœstificata larualibus.

Laruati dicuntur furiosi, & mẽte moti, quasi a laruis exterriti, quales sunt, quos uulgo dæmoniacos appellãt. Plaut. Laruatus ædepol hoĩem miserum mendicum quæritat. Hi etiam Ceriti dñr a Cerere, quasi Cereris ira aĩo uexati. Plau. Certe laruatus, aut ceritus. Larua etiam persona dicitur, & laruatum personatum.

Lasanum pe. cor. uasculum ad euacuandum uentrem. Hora. Te pueri lasanum portantes œnophorumq;.

Lasciuus, a. um. pen. produ. tum in uita, tum in sermone molliculus, ac plus teneri, q̃ robusti, ac uirilis habens. Vir. Malo me Galatea petit lasciua puella.

Lasciuia, æ. mollicies, petulantia, nequitia.

Lasciuio, sciuis. significat, quod uernacula lingua dicimus smorbezare. Colu. lib. vii. Satietate uerni pabuli pecudes exhilaratæ lasciuiunt.

Laserpitium, primo lac sirpium dcm̃ fuit, qm̃ manat in modũ lactis, deinde usu deriuante laserpitiũ, uirgultũ herbidũ, qd̃ græci silphion appellant, ex cuius culmo exudat succus roscidus, quẽ uocant laser in Cyrenaica prouicia repertũ. Hic Catul. Cyrenas laserpiciferas uocat. Est radice multa crassaq;, caule ferulaceo q̃ hoĩes uescebanẽ decocto asso elixoq;. Caulẽ laserpitii magudarim uocant, quod tenerius est & minus uehemens.

Laseratus, a. ũ. qd̃ est lasere pfusum, ut pullus laseratus, apd̃ Api. laseratũ absolute appellaẽ, id ẽ obsonii genus quo laser cyrenaicũ cũ aceto & liquamẽ dissolutũ est.

Laser succus laserpitii magnificus in usu ciboꝝ medicamentisq;. Laseris in condituris meminit Apitius. Pall. lib. iii. laser appellat opon cyrenaicum quasi laserpitii. Pli. lib. xxii. dicit laser esse inter eximia naturæ dona, quod pluribus compositionibus inseriẽ concoctioniq; plurimum conferre senibus & fœminis traditur.

Lassus, per duplex ss. dr̃ tam aĩo q̃ corpore fatigatus, id est labore affectus nomen est non participium.

Lassitudo, pro molestia, quã ex labore susceptimus. Salu. Nõ famẽ aut sitim, neq; frigus neq; lassitudinẽ operiri.

Lasso, as. fatigo, a quo lassatus. Iu. Et lassata uiris nondũ saciata recessit. Huiꝰ cõpositũ est delasso, uehementer lasso. Plau. in asi. Eũ ẽt hoĩem in senatu dare opam, aut cliẽtibus ibi labore delassatũ noctem totam sterrere.

Lasseo, es. lassus sum, a quo Lassesco, is. lassus fio, fatigor. Vnde Hiero. ait. militem lassescere sub lorica.

Lasis, seu laois aphesis, id est populis missio uerba sunt quæ dñr post expleta mysteria, & subintelligiẽ, est uel omnibus abire fas sit, sicut apud nos, Ite missa est.

Lastauros a græcis dicitur uir egregie mutoniatus qua si lasius sit, hoc est hirsutus circa tauron, id est uirilia. Nam teste Aristo. homines hirsuti iuxta fœmora, & crura prærabidi sunt ad uenerem.

Lateo, es latui, in occulto sum. Et construitur cum actõ. Vir. Nec latuere doli fratrẽ Iunonis, & iræ. Quandoq; cũ dtõ. Luc. Tu mihi causa lates. Sed cũ de loco dicit̃ construitur cũ ablto mediante præpositione, ut latet anguis in herba. Interdum latere significat late patere Vir. Et scuta latentia condũt. Huius uerbi cõposita fũt Deliteo de quo supra. Obliteo, qd̃ est oĩno, uel circunquaq; lateo. Sene. Qui uelut timidũ, atq; iners aĩal metu oblituit, ille sibi non uiuit, sed qd̃ est turpissimũ uentri, somno, libidini. Hinc oblitesco. Var. Ne æstu per rimosa, in rimis eius grana oblitescãt, & recipiãt aquã.

Latito, as. pe. cor. frequ. sæpe aut fere semper lateo. Lac. li. iii. Latitantẽ atq; ignotã sibi ueritatẽ differẽdo eruere uoluerũt. Ca. tũ latitauerũt dixit pro frequenter tulerunt. Hinc fit cõpositũ Illatito, quod est intus latito.

Latebra, bræ. pe. cor. & latebræ, arum. locus, ubi hoĩes se occultant. Luc. li. i. Cedendũ est bellis, quoꝝ tibi tuta latebra. Quin. Et q̃uis odio euersoris nostri euocatus & latebris suis populus subsellia non implet. Dr̃ & de feris. Liui. lib. xvi. Inter uepres & latebras feraꝝ noctem unam delituit. Ponit̃ interdum latebra pro excusatione. Cice. Videant ne quæratur latebra periurio. i. excusatio, qua lateat. i. non uideatur periurium.

Latebrosus, a. ũ. loc9, in quo freq̃nres latebræ sunt. Plau. Nam huic ætati non cõducit mulier latebrosus locus.

Latebro, as. pen. cor. significat abscondo, q̃uis non sit in usu, a quo fit compositum, illatebro, de quo supra.

Latibulum, proprie ferarũ, q̃uis etiam de hoĩbus dicaẽ.

Latibulo, as. pe. cor. neutrum, & latibulor deponens, significat lateo. Varro. Vide ne seruus domini latibulet. Actius. Progredere, & ne quis latibuletur, prospice.

Laterna a lateo, licet lateo habeat pri. cor. laterna uero productam. Mar. Dux laterna uiæ clausis feror aurea flãmis, Et tuta est gremio parua lucerna meo, dicta laterna, q̃ lumẽ hẽat inclusũ. Fit ex laminis corneis, in q̃ candela includiẽ, ne a uẽto extiguaẽ. Plau. in am. Quo ambulas tu, q Vulcanũ in cornu conclusum geris?

Latex oĩs humor dr̃, ab eo q̃ intra aliquid lateat. Vnde de aqua, uino, & oleo, & cæteris dr̃. Hie. ad Terentiam. Ratione digessit, ut terra hæc esset, super quã reliqua mouerenẽ, immobilis, ut aquaꝝ uenæ altioribus montibus conderenẽ, a quibus orta flumina, dũ per multa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſpacia decurrunt late potanda uſum per oẽm tractum curſus ſui aĩantibus exhiberent, ut ipſum mare aquis influentibus nõ excreſcat ſed ut uelut uenter quidam laticũ aquas ſitire uideaſ ne uel fontibus inæternũ manantibus, uel fluminibus ſine fine currentibus, uel pluuiis aſſidue ruentibus, perpetuo terra diluuio tegereſ. Aqua ergo ab eo, q̃ intra uenas terræ lateat latex dicitur. Et uinũ q̃ intra uuam. Virgi. Regales inter menſas, laticemq; lyæum. Oui. Palladios latices, cum oleũ dicere uellet. Et Lucre. Abſinthii laticem.

Latus, a.um. qd̃ eſt ſpatioſum, ut lata eſt uia, quæ ducit ad perditionẽ. Hinc aduerbium late, quod ſignificat in multis locis; ut late patet detractionis uitium.

Latitũdo, inis. pro ſpatioſitate.

Lata culpa, apud Iuriſconſultos dicitur nimia negligentia, id eſt non intelligere quod omnes intelligunt.

Lateſco, is. latus fio, & in latũ extendor. Col. li. ii. Iugerũ agri, nõ ãpli⁹ q̃tuor ſextariis rapoꝝ ſeminis obſerẽdũ eſt, quarta parte ãpli⁹ napis ſpargendũ, q non in uentrem lateſcunt, ſed tenuem radicem deorſum agunt.

Lato, as. latum facio, q̃uis non ſit uſu, pro quo compoſitum dilato uſurpamus, de quo ſupra.

Latifolium, quod lata folia habet. Vnde quercus genus ex argumento latifolia dicitur.

Latifundiũ, qd̃ habet latũ fundũ, & magnũ. Pli. li. xvii. Latifundiis non legitima naturæ feſtinatio. i. non põt una certa ratio p̃ſcribi putãdæ uineæ in magnis p̃diis, qd̃ aliæ ſerius id, aliæ maturius deſyderãt. Idẽ li. xviii. Latifundia prodidẽre Italiam. Latifundium ẽt dictum fuit Quintia prata ubi deinde naualia facta ſunt. Liui. Quintius trans tyberim ubi nunc naualia ſunt, quatuor iugerũ colebat agrum, quæ prata Quintia uocant.

Latus, eris. quod eſt infra alam. Virg. Lateriq; argiuum accõmodat enſem. Hinc lateris dolor, quem græci pleureſim uocant. Et latero, as. ut inqt Priſci. Sicut ab holus, eris. holero, as. Interdũ latus ponit̃ q̃ſi pro parte ut eſt illud in pſal. Fundaſ exultatione uniuerſæ terræ mons Syon latera aquilonis ciuitas regis magni.

Laterani dicuntur ſatellites milites qui principis alicuius latus tuentur, qui etiam latrones, quaſi laterones uocantur. Hi etiam a ſtipe, quam mercedis nomine accipiunt ſtipatores appellantur. Græci eos uocant ſomatophylacas, quaſi corporis cuſtodes.

Lateranus, nomẽ ꝓpriũ conſulis Romæ, a quo lateranẽſe palatiũ. Iu. Egregias lateranoꝝ obſidet ædes tota cohors. Vñ etiã lateranenſis baſilica ſancti Ioannis uocata eſt, qa in lateranenſiũ nobiliſſimæ gentis ædibus extructa fuit. Hie. ad Marcel. Quis credat mulierẽ nobilem, & potentẽ in domo laterani cõſulis deſignati.

Latuſclauus, ueſtis ſenatoria patricioꝝ, dictus a textura de qua Mar. in hendecaſyllabo. Et lato uariata mappa clauo. Hor. lib. i. Ser. deſcribens ſenatorem dixit. Et latum dimiſit pectore clauũ. Ab Oui. clauus ſimpliciter dicitur pro ſenatoria dignitate illo uerſu. Curia reſtabat claui meſura coacta ẽ. latiore clauo Tul. Hoſtilius primus e regibus Romanis, quẽ purpura contextum fuiſſe docet Pli. uſus eſt. Hac ueſte ſacerdotes utebantur. Sil. Sacrificam lato ueſtem diſtinguere clauo.

Laticlauii, ſenatores appellati ſunt a lato clauo, Suet. in Aug. Ac ne expers caſtrorum eſſet binos plærunq; laticlauios præpoſuit ſingulis alis. Et in Nerone. A laticlauio cuius uxorem attrectauerat occiſus.

Later, lateris, latere, & lateres tm̃ inueniſ pro terra cocta & in lapidẽ durata. Victru. Siue ſilex ſiue cementũ, aut coctus later ſiue crudus his erit utendũ. Plau. Latere firmior. Laterũ tria gña ſunt Dydoron, longũ ſeſquipede, latum pede. Tetradoron, e palmis quatuor. Pentadoron e quinq;. Doron enim græci palmum dicunt.

Laterem lauas, magis eſt augere malum rei, cui dare remedium uelles.

Lateritius, a.um. qd̃ eſt materiatũ ex latere. Pli. Lapide duro, ac ſilice æquo cõſtruũt, ueluti lateritios parietes

Laterculus dimin. paruus later, Pli. Crudis laterculis ad formam camini. Curtius ſcribit laterculo coctili ſtructos fuiſſe muros Babylonis.

Latium ea pars Italiæ eſt, ubi hoſtia tyberina a latitudine, ut putat Priſc. dictũ, uel ut alii ſentiũt a latendo, q̃ inter alpes latitet, ſeu q̃ illic latuerit Saturnus, dum Iouem fugeret. Oui. li. i. Faſt. Dicta quoq; eſt Latiũ terra latẽte deo. Vir. li. viii. Latiũq; uocari maluit, his qm̃ latuit Saturnus in oris. Var. Latiũ a Latino rege dici aſſerit. Eſt aũt duplex Latium, ut docet Ser. unum a Tyberi, uſq; ad fundos. Aliud inde uſq; ad Vulturnum.

Latius, a.um. quod ex Latio eſt.

Latialis, & hoc latiale, quod eſt ex latio, ut Iuppiter latialis dĩ, non tñ ſermo latialis. Vir. Et reſidens celſa latialis Iuppiter alba. Latiaris uero latiusue ac latinus ſermo dicitur. Cice. in Miloniana. Si cui utiq; ferias, non latiales, latiareſue, ſed latinas dixeris aut latias.

Latiaris, & hoc latiare, idem quod latialis.

Latinus, a.um. nomen deriuatum a Latio. Virgi. Genus unde latinum. Salu. Primo Italiam tenuiſſe quoſdam q̃ appellabanẽ aborigenes, hos poſtea aduentu Æneæ Phrygiis iunctos, latinos uno nomine nuncupatos.

Latinus nomen proprium ſoceri Æneæ, a quo latium quidam deduci uolunt. Heſiodus tamen in Theogonia ſcribit Latinum fuiſſe filium Circes, & Vlyſſis, qui tenuerit loca Italiæ. Vnde ait.

κύρκη δ' ἠελίου θυγάτηρ τέκε μειλιόδωρο.
γείνατ' ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι
ἄγριον ἠδὲ λατῖνον ἀμύμονά τε κρατερόντε.

Latina porta Romæ ſic dicta, q̃ ea in Latium ducebat.

Latinæ, arum. ſacrificia quædam Ioui conſtituta, a latinis populis dictæ, quibus ex albano monte ex ſacris carnem petere fuit ius cum Romanis, ut inquit Var. Cice. pro Plan. Quibus municipiis uix iam, qui carnẽ latinis petant, inueniuntur.

Latomus pen. cor. lapidicida, qui lapides cædit, & quaſi fundamenta ædificiorum præparat. Hiero. in lib. Re. Et erant latomorum. lxx. milia.

Latomiæ, lapidicinæ loca, ubi cedũtur lapides, λάας eſt lapis, τομὸς ſectio. Liui. li. vi. de bel. Pu. Cõprehenſa poſtea priuata ædificia comprehenſæ latomiæ, forumq; piſcariũ. Ad has latomias damnari ſolebant hi, qui in opus metalli damnabanẽ. Plau. in Cap. Tindarus in latomias lapidarias ab Hegione damnatur. Erat & latomia locus Romæ in carcere prope Tullianum. Liu. li. xxx. Triumuiri carceris latomiaꝝ intentiorem cuſtodiam habere iuſſi. Latomiæ ẽt carcer eſt Syracuſis lingua ſiculoꝝ, in quas ſicuti ſcribit Cice. de ſuppli. ſi qui

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

publice cuſtodiendi erant ex omnibus oppidis Siciliæ deduci imperabant. In latomias Verres multos ciues Romanos coniecerat.

Latrina pe.pro.locus priuatay ſordiũ, & ad exonerãdũ uentrẽ accõmodatus a latendo. Apul. de Aſi. li. ix. Oĩa prorſus, ut in quandam cœnoſam latrinã in eius aĩm confluxerant uitia. Foricæ uero loca publica, in qbus licet oĩbus uentrẽ exonerare. Cloaca locus cauus nuncupat, quo publicæ ſordes eluunt. Antiqui balneũ domeſticũ appellare conſueuerũt, ſicut docet Varro lib. ii. de Ana. Deinde cũ breuitatis cauſa noĩa contraherent, quo eſſent aptiora, pro lauatrina latrinã nomina uerunt, ſicut ex maxillis, axillis, & uexillis malæ, alæ, & uela diminutiua ſunt. Plau. in Cur. Latrinam pro balneo accepiſſe uidetur cum ait. Iſtas tuas magnas minas non pluris facio, q̃ ancillã meam, q̃ latrinam lauat Hinc latrinas quoq; uulgo colluuiaria, hoc eſt receptacula colluuionis, ſtercoris & ſordiũ. Videntur q; latrinæ differre a cloacis, tanq̃ priuatæ a publicis. Col. Immundis quacunq; uomit latrina cloacis.

Latro, as. proprium eſt canis, cum uocẽ edit, q uoce illa canes indicant, quæ noctu latent. Vir. Multũ latrante lyciſca. Hinc latratus, us. ipſa uox canũ. Hoc uerbũ inuenĩ conſtructũ cũ actõ. Hier. Canũ ꝓprium, ut dñm ſuũ cõgaudeãt, latronẽ latrẽt. Canes Iudæi intelligunt q latrauerũt dñm Chriſtum, & latronẽ congauiſi ſunt. Huius uerbi cõpoſita ſũt adlatro, qd eſt ualde uel ad aliqd latro. Col. p tranſl. dixit. Sed ne caninũ q dem, ſicut dixere ueteres, ſtudiũ præſtantius locupletiſſimũ quenq; adlatrandi. Oblatro, circũ aut contra latro. Lact. li. v. Qua Demetrianũ, ſicut ipſe ait, oblatrantem, atq; obſtrepentem ueritati redarguere conat, & hũt pe. prod.

Latrones, græca dictio eſt, qua ſignificant uiay obſeſſores, q publice uel per uim furant, q a latere adoriãtur, uel a latendo, q latenter inſidientur. Vir. li. xii. Fixũq; latronis impauidus frangit telum. Cũ ſuperius dixiſſet Saucius ille graui uenãtũ uulnere pectus. De hoc uide in dictiõe Fur. Apud antiquos ẽt latrones dicebãtur conducti milites, a λατρέυω, inſeruio. Nam ſeruiebant mercede. Moris aũt erat, ut hos imperator, & circa ſe hẽret, & primos mitteret ad oẽ diſcrimẽ. Dicti quaſi laterões, inq̃t Var. qñ circa latera eẽ ſolebãt, quos nũc ſatellites uocant, qui principis alicuius latus tuentur, qui & ſtipatores, & ſomatophylaces uocantur. Plau. in Mili. Nam ego hodie ad Seleucum regem miſi parasitum meum, ut latrones, quos conduxi hinc ad Seleucum duceret, qui eius regnum tutarentur.

Latrocinor pe.cor. latronum more prædor, & mercede milito. Plau. in Cur. Latrocinatus annos decem mercedem accipio. Idem. Qui apud regem in latrocinio fuiſti, ſtipendium accepiſti.

Latrocinium ipſe latrocinandi actus. Colu. In ipſo foro

Latratus, us. ipſa canum uox. (latrocinium.

Latrunculator dicitur qui reꝝ capitaliũ iudex, ſiue quæſtor appellat, & uulgo iudex maleficiorum. Vlpia. Latrunculator de re pecuniaria iudicare non poteſt.

Laturarius, qui aliquid defert a ſupino tuli latum forma tũ extimo. Aug. ĩ quodam ſer. Quid ſunt pauperes quibus damꝰ niſi laturarii nr̃i ꝓ quos in cœlũ de terra migramus. De laturario tuo das? ad cœlũ portat qd das.

Laudo, as. uerbis extollo. Vir. Laudato ingẽtia rura. Probare eſt re. Ci. Et laudo, & ꝓbo. Aliqñ laudare eſt noĩare. Plaut. in Ca. Id ſcias Iouẽ ſuprimũ teſtẽ laudo. Cuius cõpoſita ſunt Elaudo, qd ueteres uſurparunt, ꝓ eo, qd eſt plus q̃ noĩo. Var. Elaudat nomẽq; eius milies repetit. Collaudo ſimul laudo. Cic. Len. Si rem iſtã ex ſnĩa geſſeris, fore ut abſens a multis, cũ redieris ab oñibus collaudere. Perlaudo, ualde laudo. Lact. lib. vi. Eas res, quas etiam homo, ſi contempſerit, iure perlaudatur.

Laus proprie uirtus eſt, nõ aliunde prouenĩens, ſed ſuis nixa radicibus. Virgi. Primam merui qui laude coronam. Dicta laus ἀπὸ τοῦ λάου, hoc eſt a populo, q proprie laus ſit populi de aliquo recta loquentis.

Laudatio, eſt ipſa laudantis oratio, quamuis quandoq; laus pro laudatione ponatur.

Laudabile, quod merito laudari poteſt, ut laudabile tu men domini eſt. A ſolis ortu uſq; ad occaſum.

Laudatiuus, a. um. quod laudat. Vnde laudatiuum genus dicitur demonſtratiuum.

Lauerna dea fuit, quã Romani coluere, a q̃ lauerniões dicti ſunt fures, q ſub tutela deæ lauernæ eſſent, in cuius loco obſcuro ſoliti erant inter ſe furta diuidere.

Lauernalis porta Romæ dcã ẽ, ab æde lauernæ ꝓpinqua

Lauo, as. ui. atũ. Ter. in Eu. Abeunt lauatũ, perſtrepunt. Hora. in Ser. Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lauatum Admonuit. Oui. li. iii. Faſt. Sacra lauaturas mane petebat aquas. Iñ lauatio & lauator. Cic. Var. Si minus perſequar in Cumanũ, & ante te certiorẽ faciã, ut lauatio parata ſit, hoc eſt balneũ. Declinatur ẽt & magis in uſu eſt. Lauo, is. laui, lotũ, uel lautum. Vir. li. x. Iauit improba teter Ora cruor. Hor. in Ser. Ora, manuſq; tua lauimus feronia lympha. Quoy prima, cum ſit breuis põt eſſe præſentis tpis. Eſt aũt lauare abluere, & aqua q̃q; ſordida purgare. Plau. Sedimus, manus lauimus. Vir. Luminis effoſſi fluidum lauit inde cruorẽ. Interdum ſignificat madefacere, humectare. Plau. in Pſeu. Geſtat tabellas, eas lachrymis lauit. Vñ lotum ablutũ mũdatum, Interdũ auferre. Colu. li. iiii. Ea res ſeminio lauit acorem maloy. Huius cõpoſita ſunt Abluo, qd eſt lauo, mundo. Col. li. iii. Tũ etiam cliuoſis locis q terra q̃ in eũ congeſta eſt pluuiis, non abluit. Lact. li. iiii. Vnde apparet Iudæos nullã aliã ſpem habere, niſi ſe abluerint ſanguine. Alluo, colluo, ſimul lauo, purgoq;. Plin. Prodeſt etiã gingiuis, ſi eo ſæpius colluat. Circumluo, circũfluo. Pompo. Cũ undiq; ſtagnũ circũluit, & militi inacceſſum facit. Deluo, diluo, eluo, illuo, intus lauo. Interluo, perluo, proluo, præluo, reluo rurſus lauo, & quandoq; ſoluo, impignero. Plau. Repignerat, reluit, uendit. Subluo, ſubtus lauo. Col. lib. vii. In tergo bis in die ſubluit aqua calida, mox decocto agrico, & ſale cũ adipe defricatur, dum ſanies uis emanat.

Lautus, a. um. modo ſignificat lotum. Teren. Tene ad ſymbolum uenire unctum, atq; lautum e balneis. Modo ſignificat mundum ſplendidum, & nitidum. Apul. Vir probus, purus, lautus, ſimplex. Vnde lauta cœna, & lautus homo ab elegantia, & nitore dñr. Modo elegans. Ci. Comites iſtius, atq; amici homines lauti, atq; urbani. Modo diuitem nitidum in ueſte & in uictu delicato. Mar. Iſta quidem lauta eſt, dapibuſq; inſtructa ſuperbis. Quod tractum eſt a lauatione.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lautulus,diminutiuum, a quo fit aduerbium Lautule.
Lautulæ á lauãdo dictæ ſunt,q̃s græci thermas noĩant.
Lautitia epularum magnificentia,a lauatione dicta,qa apud antiquos elegantiæ,quæ nunc ſunt,non erant,& raro quis lauabat.
Lautia munera dicebañ, q̃ romani p̃ quæſtores legatis exteraꝝ nationũ mittebãt, ut inqt Pluta, in Problematis. Vnde ſcribit Plin. lautia Attalo fuiſſe decreta.
Lauticla mundicia,quæ in ueſtitu pariter,& cibo fit. Et antiquitus dicebañ farina ex tritico aqua conſperſa.
Lauacrũ pe.pr.a lauo,as.balneũ,in quo qs lauari cõmo de pót.Gel.Ludo⁊ umbra ingentium longis ambulacris, & mollibus ædiũ poſticũ refrigerãtibus lauacris, Sciendũ eſt q̃ nomĩa in acrũ ſiue in crum finita, ſi fiunt a ſupinis,q̃ hẽant uocalẽ,pductam, ipſa ẽt in nominibus produciñ,ut Ambulacrum,fit ab ambulatũ mutata tum in crũ.Sic lauac⁊, ſimulachrũ, inuolucrum.
Lauatrinæ dñr in q̃s lotura,piicif,q̃ & aq̃ria, & aquario lauocanẽ. Nec in culina tñ,ſed in tricliniis quoq̃ & cubiculis,& cœnationib⁹ cũ dignitate & elegantia fiũt.
Lautrices pe.pro.dicuntur duorum fratum uxores.
Laurus,ſcdæ, & quartæ declinationis, ſed rectius ẽm ſecundã inflectiẽ,quia melius ſonat.Eſt aũt genus arboris,quæ græce δάφνη daphne dĩ.Petro. in Saty.Ecbacis redimita daphne.Hæc arbor Apollinis eſt propter daphnẽ,quã amauit,in eam deformatã, ſiue q̃ ſpectatiſſima naſciñ in Parnaſſo. Euſe. ſcribit eã Soli dicatã, qñ ignea eſt. Vñ odio maxime a dæmonibus habeñ, ſiue q̃ plurimũ ſonat,ſi uratur, qd̃ prædicẽdi artẽ deſignat. Diuinatiõis aũt deus Apollo exiſtimat.Ianitrix quoq̃ Cæſaꝝ & Pontificũ, triumphiſq̃ dicata ſola arbo⁊ fulmine non tangiñ. Duo eius gña tradit Ca. delphicam,& Cyprĩã. Delphica laurus dicta, q̃ uictores Delphis ea coronarentur,& eſt uiridior laurus.Cypria folio breui,nigro, ſubriſpa.Quidã muſtaceã addiderunt.Qñ muſtaceis ſubiiceretñ.Hanc eſſe folio maxio conſtat,flaccido,& albicante. Alii Cinum quam ſylueſtrem laurũ intelligunt,nonnulli ſui generis arborem differt colore.Eſt eñ cerulea bacca.Alia etiam numerantur genera,quæ apud Sipontinum habentur.
Laurea,prie, ut ſentit Pli. laurifoliũ appellat perpetuo uirens,& topiario operi accedens.Aliq̃ poniẽ pro lauro. Hor.Tũ ſpiſſa ramis laurea feruidis. Aliq̃ pro corona ex lauro facta,q̃ in triumphis adhibebatur.Cato uero li.de re Ruſt. laureã, & laurũ mutato diphthongo loream,pro eodẽ accipit.Ab hac arbore nomẽ impoſitum eſt hominibus. Nam laurea Tul.Cic. libertus dictus fuit. Laura etiam proprium nomen mulieris.
Laureola cũ accentu in antepe.dimi. a laurea,& p̃ corona triũphali capiẽ, & Laureolus proprium nomen.
Laureus.a.ũ.qd̃ eſt ex materia lauri,quõ roſeus myrteꝰ.
Lauretum, locus in quo laurorum copia eſt, ueluti roſetum,myrtetum,ſpinetum.
Laureo,as.a laurea fit,& ſcat lauream in capite pono.
Laureati, qui laureis coronati ſunt. Vnde Cicero laureatos faſces dixit.
Laurentũ,nomen ciuitatis ſolis indigẽs, quod ibi ſepultus ſit Tacius rex, q̃ a laurẽtibus occiſus fuit,uel a ſylua laurea, q̃ exciſa ædificatus eſt uicus, uel ut inqt Priſcia. a lauro ibi inuenta,dum Picus eam conderet.
Laurentes populi dicti ſunt.
Laurens laurentis,& hic & hæc laurentis, qui ex Laurento ciuitate eſt. Virgi. Laurentis regia Pici.
Laurolauinium urbs Latii proxima Laurento.
Laurentius.Laureolus laura,noĩa,ppria a lauro facta.
Laurẽtia nomẽ uxoris fauſtuli Romuli ac remi nutricis
Laurentalia,feſta quæ in Laurentiæ nomine fiebant.
Lauiniũ, urbs quæ & laurentũ, a Lauino latini fratre ut ſentit Ser.poſtea laurẽtũ a lauro inuẽta, a latio dũ adepto impio poſt fratris mortẽ ciuitatẽ augeret. Poſtea lauinũ a Lauinia Æneæ uxore.Strabo dirimit lauiniũ a laurẽto.Alii lauiniũ a laurolauinio. Dio. Halicar. facit tres pplos in latio lauiniẽſes laurẽtes & lauiniatas.
Lauce,inſula in Ponto,Boriſthenis oſtio obiecta, dicta Achillæa,quoniam Achilles ibi ſitus ſit.
Laurion, locus in attica regione ubi argentũ fodiebañ.
Laxus,a.um.largus,& ſpacii maioris. Vir.Et primum laxos tenui de uimine cyclos Ceruici ſubiectæ.Col.lib.i. Nec dubium quin minus reddat laxus ager, non recte cultus, q̃ anguſtus eximie.Aliq̃ poniẽ, pro molli,remiſſo,languido. Virgi.Et premere, & laxas ſciret dare iuſſus habenas. Vñ laxi funes dicuntur languidi ſemiconſumpti.Et uela laxa,quando uenti non flant.Hinc prolixum, quaſi porro laxũ. Inuenitur laxũ aduerbiũ, pro late.Mar. Et ad huc ſuperet centies tibi laxum.
Laxo,as.laxũ facio,aperio,& q̃ſi libero. Vir. Laxat clauſtra Sinon.Cic.in Ca.Qui ſi ex libidinũ uiculis laxatos eſſe non moleſte ferunt. Hinc cõponitur relaxo quod eſt rurſus laxo,recreo,remitto.Cic.li.i.offi,Atq̃ etiam cum relaxare aĩos uoluerint,caueãt intemperantiam.
Laxitas,& laxamentum, idem quod remiſſio. Liui.li.ii. Nihil laxamenti, nec ueniæ habere,ſi modum exceſſeris. Cice. Et admittenda hominum cuiuſq̃ modi multitudo,adhibenda eſt cura laxitatis.

L ante E

Lea,quæ & leæna dĩ. Lucil. Irritata leæ iaciebant corpora ſaltu. Vir,Torua leæna lupum,ſequitur lupus ipſe capellam.Ser.leæna græcũ.Sic dracæna. Nam nos hic & hæc leo dicimus.Lea uero uſurpatiue, quia in o. exeuntia fœminina ex ſe non faciunt,ut fullo,latro,leo. Scribit Ariſt.li.de anima.leænam primo fœtu quinq̃ parere, ſecundo quatuor, ac per ſingulos uno minus poſtq̃ uero unũ tñ peperit, ſterileſcere ac fœtus ipſos initio informes,ac niſi bimeſtres moueri,ſemeſtres uero uix ingredi poſſe,eſt & lea.i. λέια idem quod leuis.
Leæ, eſt inſula iuxta Cirenaicam Aphricam regiõem.
Lebaida,urbs Bœotiæ,ubi é Orchomenus, & Cephyſus amnes arundinis tibialis fertilitate nobiles.
Lebes,etis,pe.p.uas æneũ, ĩ quo res bulliũt,& docet Porphi.ſup li.ix.Ilia. eſt ge.maſc. & fœ.Oui. Viginti fuluos operoſo ex ære lebes.In Eze. Hæc eſt lebes, uos autem
Lebeta,tæ.Hiero.in li.Paralipo.Pacificas (carnes. hoſtias coxerunt in lebetis,& cacabis,& ollis.
Lebadus pe.pro.ciuitas,q̃ a Colophone centũ & xx.ſtadia diſtat.Hic ſcænico⁊ hiſtrionũ collegiũ fuit, qui ludos ac certamina libero patri quotannis celebrabant.
Lecanon pe.eor. λέκανον græci peluim dicunt.
Lecanomantia cum accentu in penultima, diuinatio, quæ fit per pelues. Vnde Strabo Lecanomantas,& Hy

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dromantas in Persia frequentes tradit.

Lechæū cum diph. nā græce λεχαῖον alterius maris portū appellari tradit Li. in bel. ma. græci λέχη portꝰ ipos uocāt. Pa. Curua Palæmonio secluditur unda lechæo.

Lectus, ti. & us. Plau. ī Am. Prius abis q̄ lectus, ubi cubuisti cōcaluit locus. Dictus lectus, ut Var. inqt, ꝙ lectis herbis, & frōdibus strāmēta facerent, uel ut alii putant, ab alliciēdo, ꝙ fatigatos ad quiescendū alliciat, nisi sit, ꝙ antiqui græci λέκτον, lectū dicunt. Aliqñ sumit pro mensa conuiuaꝝ, qui & discubitorius, & triclinariꝰ dī. Huius dimi. est lectulus. Legitur & lecticulus.

Lectrum promontorium est in Asia.

Lectisternium, dicebaī cū sacroꝝ gratia lecti in tēplis sternebanī ad discumbēdū siue pernoctandū. Proprie Iouis epulū dicebaī. In capitolio. n. stratis tribus lectis conuiuiū apponebaī tribus diis, Ioui, Iunoni, & Minerue. Iuppiter. i. Iouis simulachrum statuebaī in lectulo recubans. Iuno & Minerua in sellis considebāt, sed appositis epulis non ipsi dii, sed septem epulones celebrabant. De inuentiōe lectisterniorum lege Liuium li. v.

Lectisterniator, qui lectum sternit, seu qui lectis mēsisq̄ sternendis præest. Plaut. in Pseu. Tu esto lectisterniator, tu argentum eluito.

Lectica, pe. pro. cathedra, & sedes, qua ferebantur diuites & potentes, in qua puluinar, & lectulus stratus erat. Græce hexaphoꝝ, ꝙ a sex seruis portaretur. Iuue. Nāq̄ facit somnum clausa lectica fenestra.

Lecticula dimi. parua lectica. Suet. A cœna in lecticulā se lucubratoriam recipiebat. Cice. Marti. Vt nostras uillas obire, & mecū simul lecticulā concursare possis.

Lecticarius, qui lectica deferebat. Ser. Sul. Coactus sum in eadem illa lectica, qua ipse delatus eram, meisq̄ lecticariis in urbem eum referre. (altitudine.

Lectipes pe. cor. herba Serpillo similis surculosa, palmi

Lecythus pe. cor. græce λήκυθος ampulla olearia. Hier. lib. iii. Re. Hydria farinæ non deficiet, & lecythus olei non est imminutus. Pro lecytho Cyprianus Capsacē usurpauit. Iuue. Guttum.

Ledoria, cū accē. in pe. a græcis dī urbanitas amaruleta, hoc est ioci mordaciores. Alio noīe scōma appellatur.

Lego, as. in legationē mitto. Plau. in Am. Eos legat tele bois. Hīc legati, legatio, legatoꝝ missio. Qñq̄ ē legatū facere, ut Cæsar Casium sibi legauit. Qñq̄ cōmittere. Plau. in Cas. Quin ruri es in p̄fectura tua, qn potiꝰ qd legatū tibi est negociū, id curas. Qñq̄ decernere, deliberaī, & testaméto relinq̄re, ut testator liberto suo argēti pōdo decē legauit, hoc ē decreuit ex hæreditate sua decē argēti pōdo liberto suo cōferri. Li. li. i. Numitori, q̄ stirpis maxius erat regnū uetustū syluiæ gētis legat. Huius uerbi composita sunt Allego, ablego, delego, a quo subdelego, relego, sublego, quæ habent pe. pro.

Legatus, qui legatione fungitur. Virgi. Legati responsa ferunt. Et legatus, qui imperatoris uicem tenet.

Legatio, legatorum missio.

Legatum deliberatio quædam hæreditatis, qua testator ex eo, qd uniuersum hæredis foret alicui, quid collatum uelit. Modest. Legatum est donatio quædam testamento relicta. Et legati appellatione fidei commissum, & mortis causa donatio continentur.

Legatarius uel legataria dī, cui ex testō aliqd legatū ē.

Legator, qui aliquid legat. Sue. in Tibe. Iterum eo censente trebianis legatam in opus noui theatri pecuniā ad munitionem uiæ trāsferre concederetur, obtinere non potuit, quin rata uoluntas legationis esset.

Legatitius, a. um. quod ad legatum pertinet. Vnde legatitium uiaticum dicitur, quod interdum accipere legati solent, qui ad sacrarium principis mittuntur.

Lego, is. gi. lectū, proprie colligo. Co. li. ii. Optimā quāq̄ spicā legere oportet, seperatimq̄ ex ea semē reponere. Hinc tractū est ut legere etiā sit oculis scripta percurrere, qñ lr̄æ oculis legi. i. colligi uideanī. Vir. At simul heroū laudes & facta parentis iam legere. Propter qd ea quoq̄ q̄ picta sunt legere dicimur. Tractū a græcis qui γράφειν scribere & pingere dicunt. idem li. vi. Quin protinus oēm perlegerēt oculis picturam. Rursus legere est p̄ssius adnauigare & remo radere. Vir. Primū lege littoris oram. Quippe nautæ transmisso per manus fune aspera loca traiiciūt, idq̄ legere dicunt inqt Ser. Liu. Ipe cōpositis siciliæ rebus orā italiæ legēs Arminum peruenit. Item qñ nautæ dū aspera loca prætereūt legere. i. colligere uela consueuerūt. Qñq̄ præterire significat. Virgil. Littoraq̄ epiri legimus. Est qñ pro eligere ponatur, ut Ipse ego cana lego tenera lanugine mala. Aliquando pro surripere, ꝙ ea quæ furamur colligimus. Idem. Vel quæ sublegi tacitus tua carmina nuper. Hinc sacrilegium. Aliqñ pro persecutere. Plau. Quo te legam hoc scipione. Huius cōpositā sunt Allego. Colligo. Deligo. Diligo. Eligo. Intelligo. Interlego. Subintelligo. Negligo. Perlego. Relego. Sublego Seligo, & Translego, quæ habent pe. cor.

Legus, a. ū. nō nisi in cōpositiōe inueniī ꝙ eo, qd colligit ut Apes mellilegæ dñr, qñ mel legant. i. colligant.

Legulus pe. cor. qui uuas aut oleas colligit. Cato. Legulos quot opus erit, præbeto, id est collectores.

Legumen pe. pro. dictū est, quod manu legaī. Var. lib. i. de re. Rust. de Cicere. Hoc eñ quoq̄ legumen, ut cætera quæ euelluntur e terra, non subsecantur, ut fruges, quæ ꝙ ita leguntur legumina dicta. Virgi. lib. i. Geor. Vnde prius lætum siliqua quassante legumen.

Legumentum idem quod legumen. Similiter & legarium, ut Varro libro primo.

Lectio ipsa uerba quæ colligimus, quod etiā tacite fieri solet, cū quis legit lr̄as. Aliqñ sumiī pro ipso pronunciandi modo quo legiī. Aliqñ ꝑ artificiali interp̄tatione. Vñ Diome. Lectio est artificialis interp̄tatio, uel uaria cuiusq̄ scripti pronunciatio seruiens dignitati personarum, exprimensq̄ animi cuiusq̄ habitum.

Legem dictā putant, ꝙ publice legatur, ut oīb̄us nota sit, & ab oīb̄us obseruetur. Hanc q dam diffiniūt esse generale iussum populi, aut plebis rogante magistratu, & hoc duntaxat in libera ciuitate. Alioquin etiā regū & principū iussa leges dñr, præsertimq̄ imperatoris, postq̄ in eū populi Romani maiestas trāslata fuit. Rogabat magistratus populū, qd constituendū esset, populus iubebat. Id iussum si generale est, & ad oēs pertinens, lex dī. Si ad singulos ciues spectat, priuilegiū est. Cice. sic legem diffinit, ꝙ sit certa ratio e mente diuina manans, quæ recta suadeat, prohibeatq̄ contraria. Legum appellatione leges. xii. tabulaꝝ, senatusconsulta, plebiscita, legitimæ actiones, interpretationes pru-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dentum, & alia id genus continentur. Legis uirtus est imperare, uetare, permittere, punire.
Legislator qui legem tulit, & qui legifer dicitur, qualis apud Athenienses Solon.
Legirupio, onis. qui rumpit leges. Plau. in Ru. Iube modo, accedat prope hunc legirupionem.
Legulei9, q legũ studia sectaf, seu uersaf in legibus. Cic. Ita & tibi Iurisc̃sult9 p se nil, nisi legulei9 q dã cautus, & acut9 p̃co actionũ, cautor formulaꝝ, auceps syllabaꝝ
Legulæ sunt uittæ paruæ, siue ligulæ fimbriatæ reticulatis, cãcellatis plagulis orbicularibus a legendo dictæ.
Lectito, as. pe. cor, frequẽter lego. Ci. Peto. Pyrrhi te uita
Lecturio, is. p. c. desydero legere. (deo libros lectitasse.
Legio a delectu militũ dicta est, q̃ legunt milites in delectu. Diuiditurq̃ legio in decẽ cohortes. Cohors in .l. manipulos. Manipulus in .xxv. milites pro uno quoq̃. Legiones Romanæ a numero atq̃ ordine dicuntur, ut primani, secundani, decumani milites uocãtur primæ, secundæ, & decimæ legionis.
Legiũcula dimi. parua legio. Li. li. xxxvi. Videretis uix duaꝝ male plenaꝝ legiũcularũ instar in castris regis.
Legionarius, a. um. qd est legiõis, uel qd ad legionẽ pti net. Asinius Pollio Cice. Militem non modo legionarium, sed ne auxiliariũ quidem ullum quoq̃ misi.
Leleges, siue lelegæ pe. cor. ppli errabundi, q quondam Thessaliã, & diuersa alia loca tenuerũt. Hero. li. i. scribit maritimos fuisse, q postea Cares dicti fuerunt. Alii tradunt Cares & Leleges esse cõterminos. Oui. li. ix. Meta. Caras & armiferos Lelegas, Lyciãq̃ perrat. Scribit Pli. li. v. Miletũ Ioniæ caput lelegeida fuisse noiatã. Eusta. docet leleges dictos, quasi λελεγμένους. i. collectos, eo q̃ prius errarẽt, & gens collectitia esset. Alii leleges, a Lelege duce appellatos asserunt. (lemosi.
Lema, æ. apud græcos lachryma, sed congelata dr. Vñ
Leman9, pe. p. lac9 Gebẽnæ uicinus, q in Rhodanũ fluit.
Lembus nauicula breuis, & uelocissima, Plau. Dum hæc aguntur lembo aduehitur tuus pater pauxillulo. Hic & lenunculus dicitur. Græce tamen dicitur. λέμβος πλοῖον μικρὸν ἢ δοτικὴ τοῦ λέμβει δυϛτέρως.
Lemnos insula, q̃ & hypsipylæa dr ab Hypsipyla thoantis filia, q̃ in ea regnauit. Hæc est in Ægeo mari ab oriente Troiã, ab occasu Athon spectans, a Borea Thraciam, ab austro, sed lõgo tractu Cretæ opposita est, urbes hẽt Myrrinã maritimã, & Hephestiã mediterraneã In ea colebaf Vulcanus deus ignis. Vñ & lemnius ardor dr a poetis. Nã (ut in fabulis fert) cũ Iuno eũ peperisset, eũq̃ turpẽ cõspexisset, e cœlo in eã insulã deiecit
Lemnia, a græcis dñr teterrima q̃q̃ facinora a Lemno.
Lẽnius, a. ũ, possess. ut terra lẽnia, q̃ exiccandi uim hẽt. In ea caprinus sanguis miscef, & ideo Rubrica appellaf.
Lemures pe. cor. laruæ nocturnæ, & terrificationes imaginum. Vide in dictione Lar.
Lemuscatum, præmium quod reportabant, qui ex gladiatura uictores extitissent.
Lemniscifasciolæ coloriscæ dependẽtes ex coronis. Antiquissimũ. n. fuit genus coronarum laneaꝝ. Græci tñ λήμνισκον & uoce latina linamentũ, ut inquit Col. lib. vii. Iñ lẽniscatæ coronæ dictæ, q̃ lẽniscis erãt ornatæ. Pli. li. xxi. scribit lẽniscos adiici solitos coronis aureos.
Lenæus scribif cum diph. Quo noie dictus est Bacchus, ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, quod lacũ significat, hoc est uas, ĩ quo uuæ exprimunt. Vir. li. ii. Geor. Huc pater o Lenæe, tuis hic oĩa plena muneribus. Do. a leniendo q̃ leniat mentẽ.
Lenobatès pe. cor. uuæ calcator.
Lenis & hoc lene, idem fere significat, qd leue hoc est, qd tactu nullam asperitatem habet. Trãsfertur tñ ad aĩm. & pro miti modestoq̃ accipitur. Terent. in Hecy. Ego sum animo leni natus, non possum aduersari meis.
Lenitas lenitudo, & lenimentum, quæ idem significant, scilicet mansuetudinem, suauitatem, placationemq̃. Cice. Lenitudo orationis, mollitudo corporis. Leniter aduerbium moderate suauiter.
Lene aduerbiũ sicut leniter. Mart. Tepida natabis lene.
Lenio, is. iui. uel lenii, itũ. mulceo, placo, ĩminuo, polio ue. Sal. In tali tpe tanta uis hoís magis leniũda, q̃ exagi tãda uidebaf. Idẽ. Nõnulli ficta, & hæc, & multa ẽterea existimabãt ab his, q Ciceronis inuidiã, q̃ postea orta est, leniri credebãt atrocitate sceleris, q pœnas dederãt .i. ĩminui. Col. li. iii. Cũ deinde truncũ reddideris acuto ferramento plagã lenito. i. polito. Interdũ lenire est consolari. Cic. Treb. Tuam profectionẽ amore prosequar, reditũ spe expectabo, absentẽ memoria colã, oẽ desyderiũ litteris mittẽdis, accipiendisq̃ leniam. Hoc uerbũ etiã lenibo in futuro facit. Prop. Lenibũt tacito uulnera nostra sono. Huius compositum est delenio.
Leno, ge. cõmunis, q̃uis habeat fœ. lena, ut inq̃t Priscia, quo noie significaf is, qui scortoꝝ perductor est, etiam inuitaꝝ personaꝝ, qui legibus uindicaf, ab alliciẽdo, q̃ adolescentulos alliciat, uel a leniendo dictus.
Lenas appellat Vlp. q̃ mulieres quæstuarias prostituũt. Itẽ eas, q̃ alterius noĩe hoc uitæ genus exercent, ut si q̃ cauponã exercẽs, in ea corpora quæstuaria habeat, dicendum est hanc quoq̃ lenæ appellatione contineri.
Lenulus pe. cor. diminutiuum. Plau. in Pœnu. Ita, ut occepi dicere lenule de illa pugna.
Lenunculus aliud dimi. Idem in eadẽ. Si de deo militari tetigero lenunculũ. Est ẽt lenunculus nauigiũ piscatoriũ. Sal. li. hist. Indicit forte p noctẽ lenũculo piscandũ.
Lenonius, a. um. quod ad lenonem pertinet. Plau. in Menæ. Ab his locis lenoniis.
Lenociniũ, lenocinãdi actus. Vlp. Lenociniũ facere nõ minus est, q̃ corpore quæstũ exercere. Qñq̃ lenociniũ sumif p exq̃sitiore elegãtia. Sue. de Au. Forma fuit eximia, & per oẽs ætatis gradus uenustissima, q̃q̃ & oñis lenocinii negligẽs, & in capite comendo incuriosus.
Lenocinor, pe. cor. lenociniũ facio. Per. transl. lenocinari, p blãdiri ponif, siue allicere, qd lenones facere solẽt. Ci. Tibi seruiet, tibi lenocinabif, minus aliq̃ contẽdet q̃ põt. Am. li. de Cain, q̃si p adulterari posuit. Etenim qa ueꝝ decorẽ naturæ hñe nõ põt, adulterinis fucis affectatæ pulchritudinis lenocinaf speciẽ non ueritatẽ.
Lens, dis. a lædo capitis aĩal ex quo formaf pediculus, & est fœ. ge. Sere. Vnda maris capiti lendes deducit iniquas. Hinc lendinosi dicti sunt lendibus referti.
Lens, tis. genus leguminis a lenis nomen deductũ, q̃ qui ea uescunt lenes ac moderati fiunt. Plin. Inuenio apud ueteres auctores æquanimitatẽ fieri uescẽtibus lente.
Lenticula, genus leguminis lẽti sile, sed diuersum. Quin & cocta quoq̃ lẽs a Pli. cæteriscq̃ lẽticula uocaf. Lẽticula ẽt genus uasis ẽ a figura dcm, ut ait Pli. & meminit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Celſus. Videſq; id eſſe qđ diſcus appellaſ apđ Dioſ. Vñ & léticularis figura. Quidã hoc nomen a liniẽdo deducunt, aiũtq; eſſe uas olearíũ, ex quo reges & ſacerdotes liniebanſ, de quo in libris Re. fit mentio. Rurſus lenticulæ maculæ in corpore ſunt, quæ lẽtigines dici ſolẽt.

Lenticularis, & hoc lenticulare adiectiuum a lenticula, ut lenticularis forma. Apul. li. ii. Flo.

Lentigo pe. pro. macula ſubrufa, & interdũ nigra in facie ad lẽtis ſimilitudiné. Vñ & lentiginoſus. Pli. li. xix. de atriplice. Ac niſi mutata ſæpe aqua coquendũ ſtomacho contrariũ eſſe, lẽtigines, & papulas gignere. Et libr. xx. Cum ſeuo uitulino uel melle ſugillatis illiniſ, cum melle, & uua paſſa, & aceto lentigini nigræ.

Lentus, ꝑ prie tener, flexuoſuſq;. Vir. Lenta ſalix quantũ palléti cedit oliuæ. Sed tranſlatũ ad aĩm ꝑ leni ac placido accipiť. Cic. in Hor. Qui cũ publicas iiurias lente tuliſſet, ſuã nõ tulit. Interdũ ꝑ facili. Lucil. Cotta ſenex Craſſi pr̃ magnus trico fuit nũmarius, ſoluere nulli lẽtus. Interdũ ꝑ tardo, a quo lẽtitia, & lentitudo tarditas. Interdũ ꝑ ſecuro & ocioſo. Nos patriã fugimus, tu Tityre lẽtus in umbra. Interdũ ꝑ tenaci. Plau in Me. Quã lentũ eſt & uiſco ſimile. Interdũ ꝑ remiſſo, & frigido. Vir. li. i. Ge. Noctis lentus non deficit humor. Ci. Neq; .n. ẽ facile ꝓficere, ut iraſcaſ ei, cui tu uelis, iudex, ſi tu ipſe id lente ferre uideare. In cõpoſitione uero ſcat plenũ, ut ſomnolentus, temulentus, opulentus, & hmõi.

Lento, as. Vir. li. iiii. Ante & trinacria lentandus remus in unda. Vbi Ser. Lentandus, aut lente tibi nauigandũ eſt, nam totam Siciliam circumiit, aut flectendus. Vnde lentum uimen dicimus, id eſt flexibile.

Lenteo, es. a quo lenteſco, is. quod ſcat lentũ, ſeu tenerũ, ac molle fieri. Vir. li. ii. Geor. Sed picis in morẽ ad digitos lenteſcit habendo. i. cohæret, ut exponit Ser. Lucil. Lẽtet opus dixit. A lenteſco fit cõpoſitũ inlẽteſco. Col. li. ii. Paulũ aqua maceraſ, dũ inlẽteſcat. i. intẽr tener fiat.

Lentini ſeu lentuli Romani quidã cognominati ſunt, a lente, ut Cicerones a cicere, Fabii a faba.

Lentiſcus arbor, q̃ maſtichẽ gummi mõ ſudat, & ẽ triſera. Pli. li. xxiiii. Vſum lacte capraꝝ, q̃s lẽtiſco paſcebat.

Leo, les. leui, non eſt in uſu, & ſignificat imprimo, & formo, ſed eius compoſita uſurpantur, quæ ſunt deleo, & releo, Delere autem cõtrarium eſt ſuo ſimplici. Nam eſt quod formatum iam, & impreſſum eſt remouere.

Leo animal ferox, & oĩm aĩalium generoſiſſimus, tum ꝑcipue cum colla, armoſq; ueſtiunt iubæ, qđ ætate accidit. Leones tñ ex feris clementia utunť in ſupplices, ꝓſtratis parcunt. Eoꝝ aĩ index eſt cauda, ſicut equoꝝ aures. Vim ſummã in pectore hñt, ſatiati inoxii ſunt. Timent rotaꝝ orbes circũactos, & currus inanes, & criſtas, cantuſq; gallinaceoꝝ, ſed maxime ignes. A leo fit leoninus, a. um. Eſt & leo marinus ex cancroꝝ genere. Item leo cœleſte ſignum. Ferunt hunc leonem Teumeſſium a Teumeſſo Bœotiæ monte dictum, ab Hercule occiſum, in cœlum ab Ioue tranſlatum.

Leopardus, aĩal q̃ ex leone & panthera natus eſt, uel ex pardo & leæna, nigris maculis leoninã pellẽ diſtinguẽtibus, & iubis caret. Naſciť in Africa, ubi ꝑpter penuriã aquaꝝ, ad paucos amnes multitudo feraꝝ conuenit, ideo multiformes ibi aĩaliũ partus, mutuo ſeſe miſcẽtibus diuerſoꝝ generum animalibus. Vnde ortum eſt prouerbiũ Semper aliquid noui Africam afferre.

Leonina herba eſt, quæ naſcitur in montibus, cuius flores cum emittuntur, ſimiles ſunt ori leonino aperto.

Leontopetalon, herba folio braſſicæ, caule ſemipedali leni, cuius ſemen in cacumine ĩ ſiliquis ciceris modo, radix rapæ ſimilis, grandis, nigra, naſcitur in aruis, radix aduerſatur omnium ſerpentium generibus, ex ui no pota, nec alia res celerius proficit.

Leontophon, exiguus uermis eſſe dicitur, nec alibi naſcitur, q̃ ubi leo naſcitur.

Leoſthenes pe. cor, nomen uiri, qui cum ſponſus eſſet, & Iamiacũ bellũ concitaſſet, interfectus eſt, ob cuiꝰ amorem ſponſa demotionis Areopagitaꝝ principis filia ſe interfecerit, ſicut Hie. contra Ioui. teſtaſ. Suidas. Λεωσθένης, στρατηγὸς τῶν ἀθηναίων ὁ. οὗτος ἐν τῷ πρὸς τοὺς μακεδόνας πολέμῳ προθυμίᾳ χρησάμενος, λίαν τολμηρὸς πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀφυλάκτως ὑπὸ τῆς παρατάξεως πέπτωκε.

Leonides, pe. cor. nobilis Sparta, deinde Lacedæmoniorum rex, qui aduerſus Xerſem pene incredibilia egit. Hic commilitonibus dicebat. Pergite aĩo forti, hodie apud inferos forte cœnabimus. Cecidit ad Thermopylas, cum illas anguſtias cuſtodiret. Fuit & alius Leonides Alexandri pædagogus.

Leocrates, nomen ſculptoris inſignis.

Leontopodion, herba quam & lithoron, & dorypetron, & toropetron uocant caulibus ueluti roſæ capita ſuſtinens, naſcitur in campeſtri ſolo, cuius ſemen lymphatica ſomnia facere dicitur.

Leochares, Leocrates, Leocritus, Leoſtratus, Leodamus Leontius, Leogorus, oĩa noĩa propria a leo deducta.

Leodamas, tis, ꝑpriũ nomen philoſophi mathematici.

Leon philoſophus mathematicus, qui elementa compoſuit, determinationem inuenire docuit.

Lepaduſa, ſiue lopaduſa, inſula Siciliæ, a patellis oſtreorum genere dicta, quaſi patellaria.

Lepus, aĩal a celeritate dictum, ꝙ leuipes ſit, q̃n ambulans non ſentiť. Poniť q̃nq; ꝑ infamia, ꝙ magis poſteriori parte, hoc eſt, armis pulpamentũ de ſe præbeat; cũ in cõuiuio carpiť appoſitus. Hor. Fœcundi leporis ſapiens ſectabiť armos. Aut ꝙ uenanť illũ, & proſectãtur canes, quos pro amatoribus puerorꝝ intelligimus, ut apud Ter. Ceruam uidere fugere, ſectari canes. Aut ꝙ a phyſicis dicatur incerti ſexus. Tradunt eñ utranq; uim ſingulis ineſſe, ac ſine maris coitu gignere, ſicut & hyæna. Ter. in Eu. Lepus tute es, & pulpamentũ quæris. i. quod in te habes, hoc quæris in altero.

Lepuſculus diminutiuum quo etiam nomine dictus eſt piſcis quidam marinus. Ambro. Lepuſculus timidum animal in terris, in mari formidabile.

Leporinus, a. um. pe. ꝑ. qđ eſt ex lepore, ut pes leporinus.

Leporariũ, non tñ pro loco, ubi lepores ſunt, ſed etiam ꝑ oĩbus ſeptis, & quæ ſunt uillæ affixa, accipiť, & habẽt ineluſa animalia, quæ paſcuntur. Gel. Viuaria uetères quandoq; leporaria dixere, in quibus omnia clauderenť animalia. Var. Leporaria te accipere uolo, nõ ea quæ tritaui noſtri dicebant, ubi ſoli lepores ſint, ſed omnia ædificia. ſepta. uillas. quæ incluſa habent animalia, quæ paſcuntur. Hæc antiquiores roboraria etiã appellari uoluerunt, a tabulis roboreis, quibus ſepta erant anteq̃ mœnibus cingerentur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lepor & lepos utroq; mō dī ꝓ ſmōe nitido, & abſterſo, & q̄ſi lautitia quadā ſmōis, q̄ ſicut lep⁹ a leuitate pedī, ita lepor orōnis a pedū ſuoꝝ leuitate dici putat. Eſt & lepos gratia & uoluptatis cuiuſcunq; amœnitas.

Lepidus.a.ū.pe.cor. in quo leporis .i. urbanitatis, eſt plurimū, & tā de hoie q̄ de orōne dī, ut lepidus hō, lepida orō. Terē. in an. O lepidū caput. Dona. dicit lepidū dici politū, λεπτόν. lamina ſiue ſquama. Pli. lib. xxxiiii. Excutiuntur uelut milii ſquamæ, quas uocant lepidas. Hinc lepiditas, & compoſitum illepidus.

Lepidotes pe. pro. gēma q̄ ſquamas piſciū imitat.

Lepidiū, herba q̄ ulcera acuta tollit. Col. li. xiii. Sūt q ſa tiui, uel etiā ſylueſtris lepidii herbā cū collegerunt in umbra ſiccent. Deinde folia eius abiecto caule die ac nocte muria macerata exp̄ſſaq; lacte miſceant ſine cō dimentis, & ſalis q̄tū arbitrant adiiciāt. Nōnulli recē tia folia lepidii cum dulci lacte in olla miſcēt &c. ſcribit Dioſc. idem eſſe lepidiū quod Gnigidium. Fit autē a græco uerbo λεπίζω, hoc eſt decortico.

Lepra morbus, qui alio nomie dī elephantia, Et duplex eſt. Vna, q̄ incurabilis, quam malam ſcabiem Horati. noiat, aut mala quam ſcabies, aut morbus regius urget. Alia, quæ poteſt curari. Pli. li. xxxiii. Lachryma uitium, q̄ uelut gummi eſt, lepras & lichenas & pſoras nitro ante præparatas ſanat.

Lepriū, ciuitas in Achaia a Leprio heroe, quē occidit Hercules, ſiue a lepra qua curabant ibi quodā ſe flumine mergentes. Hinc lepriatæ populi. Eſt & alteꝝ in Arcadia leprium, ut teſtis eſt Cice. ad Atticū m.

Leptis nomen urbis, de qua Hier. In lepti urbe ſemibarbara poſita in ſolitudine moris eſt, ut nurus altera die ſocrum ollam mutuo poſtulet.

Leptorax uua q̄ habet exiguos acinos, ſed ualde dulcis, λεπτὸς græce tenuis ac gracilis dicit, ῥάξ acinus.

Leptoragias, ſimiliter a minutis acinis dicit, quos græci rhagas uocant.

Lepte acra ꝑmōtoriū gracile. Soli. A ꝑmōtorio Indiæ quod alii lepten acram, alii Drepanum uocitarunt.

Lerne argiui & Mycenei agri locus eſt, ſup quē fuit Argos oppidū. Vñ Lernæ⁹, a.um, ut pal⁹ lernea, ubi fuit hydra l. capitū ab Hercule iterfecta. Sūt q ſcribāt lernā regiunculā eſſe Arcadiæ, a Lerno rege cognoiatam.

Leros, q̄ & leria inſula eſt in Icario mari, ut inqt Strabo

Lesbos, inſula in Ægeo mari Æolicaꝝ urbiū metropolis, & uniuerſæ troadis impium obtinuit. Ambitus eius ſtad. c. ſupra mille, a borea in auſtrū, ptenſa q̄ngenta, & lx. ſtad. longitudinis habēs, feraci agro, & multa materia ad claſſes conficiendas idonea. Vrbes in ea fuere memoratu dignæ Mitylene, & ab ea nūc inſula uocat, & Pyrrha in occidētali littore ſita. Fuit & Ereſus & Antiſſa cū portu & methymna. Dicta Lesbos ab urbis nomine, q̄ in ea potiſſima fuit, ſiue a Lesbo Iapithi filio, q in eam inſulā nauigauit. Ex hac Pittacus unus ex ſeptem ſapientibus. Alcæus. Sappho. Theophraſtus philoſophus, & alii uiri ſcientia clariſſimi orti fuere. Hinc Lesbius. a.um. poſſeſſiuum.

Lesbous. a.um. quod eſt ex lesbo, habet pe. prod. Hora. Lesboum refugit tendere barbiton.

Leſtrygones pe. cor. ppli in extremo Italiæ, quos Vlyſſes apd Alcinoū narrat humana carne ueſci, ut Cyclopas, & Home. ſcribit Læſtrygōes ſocios Vlyſſis uerubꝰ trāſfixos, atq; igni aſſos comediſſe. Acron. Læſtrygōia formiana ſeu ſicula, in q̄bus Cyclopes fuerūt q læſtrygones uocabant. Plin. Caieta portus. Oppidū formiæ antiqua læſtrygonum ſedes. Veꝝ ita appellati fuere, qa latrones erant in eo ſinu ἀπὸ τῆς λῃστείας quod eſt latrocinium. Hoꝝ rex Antiphates fuiſſe ſcribit.

Leſtorum regio Indiæ extra Gangem, cuius incolæ ſyluestres eſſe dicuntur, & in ſpecubus habitare. Ferūt in ea eſſe coruos & pſittacos albos.

Leſſus. us, lugubris eiulatio. Eiulare. n. ē flebiliter more fœmineo cōplorare. Cice. in legib. Mulieres genas ne radūto, neue leſſum funeris ergo habēto. His. n. uerbis ſcat lamētationē lugubrē in funeribus prohiberi.

Letania ſeu litania cum accētu in pe. latine ſupplicatio dicit, λιτανεύω ſupplico, rogo.

Lethes fluuius quē apud inferos eſſe poetæ tradiderūt, cuius latices ſi qs guſtauerit oīum ptārum reꝝ obliuiſcit. Idcirco ἀπὸ τῆς λήθης. i. ab obliuione nomē hēt. Datus eſt hinc fabulæ locus, qa morientes oīm reꝝ obliuio ſubrepit. Cōſtat aūt hunc amnē in Africa circa extremū ſyrtiū cornu Berenicen urbē alluere, ſed eum apud oēs fama eſt ad ea loca inferna inundatiōe ꝑuēnire. De quo Luca. li. viii. Quam iuxta lethes tacitus p labit amnis, Infernis ut fama trahens obliuia uenis. Inde lethæus. a.um, pe. pro. Idem. Non me lethææ coniunx obliuia ripæ Immemorem fecere tui. Strabo ſcribit Lethē fluuium Hiſpaniæ eſſe.

Lethargus eſt marcor & inexpugnabilis pene ſomni neceſſitas cū alienatiōe mentis. Boe. li. i. de conſ. Lethargum patit cōem illuſaꝝ mentiū morbum, ſui pauliſp oblitus eſt. Pli. li. xxiii. Grauedinē. n. morbūq; lethargi cum patit. Eſt & ſpecies phrenetidis, ut Cel. ait. Vnde lethargicus ab Hora. ſumit pro furioſo, ut lethargicus hic, cum ſit pugil, & medicū urget. Dictus lethargus, ut q̄dam putant, ἀπὸ τῆς λήθης. hoc eſt ab obliuione. Nam in eo morbo accidit obliuio omnium rerum.

Letum pro morte ſm Priſ. a leo fit, quo ueteres uſi ſunt pro deleo, qū mors omnia delet. Apul. a luo deducit, ideoq; per œ ſcribi ꝑcipit. Var. & Feſt. ab λήθης fieri putant. Vnde & per th aſpiratum ſine diph. ſcribunt lethum. Quidam etiam letum per antiphraſim dici uolunt, quaſi minime lætum. Nam epitheton mortis eſt triſtis, quod eſt contrarium læto.

Letalis & hoc letale, mortiferum. Plini⁹. Letalis inedia homini, duraſſe, & ultra undecimum .l. diem plærosq; certum eſt.

Letificus, a.um, pe. cor. quod mortem inducit.

Leto, as, morte afficio. Vnde letata corpora apud Ouid. Pro morte mulctata & interempta.

Leuana pe. pro. uocabat dea, quæ pueris piæerat dē terra leuandis, ut inquit Auguſtinus.

Leucon, latīe albū dī. Et leucō auis eſt q̄ ardea uocat.

Leucaſmos, latine candor, græce λευκασμός.

Leucargyllon, genus argillæ albæ.

Leucoſia, inſula contra peſtanum ſinū ī mari tyrrheno Lucaniæ adiacēs, ut Stra. lib. vi. refert, paruū ad continentem hūs curſum. Dicta Leucoſia ab una ſirenum, q̄ ī hoc loco periit, cum in ꝑfundū ſeſe abiecīſſet. Feſt. ab Æneæ conſobrino datū loco nomē exiſtimat, quin

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

& Samothracia leucosia prius est appellata, ut inquit Aristoteles lib. de repub.

Leucates pe. pro. mõs seu ꝓmontoriũ in Epiro mare in trãs. Vir. Mox & leucatæ nimbosa cacumia mõtis. Dictus leucates a petra eiusdẽ noïs coloris albi in pelag⁹ porrecta, in qua est Apollinis fanum. Vñ & leucadius Apollo, qa illic hẽt tẽplũ. Oui. An quia leucadio semp amata deo. Est ẽt leucas ĩsula, q̃ supiorib⁹ ãnis, ut Stra. auctor est, litt⁹ extitit, q̃ insula effecta est. De qua Laert̃ dixisse aiũt. Munitã sol⁹ ui cepi neritõ, litt⁹ erat terræ, hoc qdẽ in loco manufactæ excisiões fuerũt. Et li. x. legimus ꝙ Corinthii cherronesi terra iuxta effossa leucadẽ in insulæ formã redegerũt, & in eũ locum trãsportata Nerito, q fuerat isthmus, nũc fretũ, & Eurip⁹ est ponte iugabilis, mutato noïe, dixere leucadẽ, sumpto, ut reor a leucate uocabulo. Pli. Deiñ leucadia ipa peninsula, quõdã nerit⁹ appellata opa accolarũ absciss a cõtinẽti. Oppidũ ĩ ea leucas quondã neritũ dictũ.

Leucoion, latine dicitur uiola alba.

Leucothea matuta dicta est, hoc est aurora, quasi alba dea, λευκὸν enim album est.

Leucophæus cũ diph. nã græce λευκόφαιον dicũt, color natiuus, ex albo & nigro nomẽ trahẽs, λευκὸν albũ, φαιὸν mediũ inter albũ & nigrũ. i. fuscũ, & pene nigrũ. Pli. Iecur rubetæ, uel cor adalligat̃ in pãno leucophæo, & quartanis ꝓdest. Victr. de his coloribus scribẽs ait. Põtes & flumina sunt quorũ potu pecora, q̃uis alba sint, aliis locis ꝓcreant uellera leucophæa, aliis locis pulla, aliis locis coracino colore. Idẽ. In cãpis troianis ꝓxime flumẽ armẽta rufa, & pecora leucophæa nascunt̃. Quidã scribũt leucopũ ꝓ colore albo natiõ, a quo leucopeat⁹ q rudiori ac uili alba uestẽ indutus est, q̃uis & leucophæat⁹ legat̃. Sũt & medicamẽta certi gñis hoc noïe, q̃si suffusca, siue subcandida. Vide etiam in Natiuus.

Leucoma pe. pro. album dr̃, hoc est tabula illa, in qua iudicum descripta erant noïa, & in qua singulorũ annorum acta lr̃is mandabantur a pontifice maximo.

Leucola, apud Pli. promõtoriũ Pãphiliæ lyciæ cõtermiñæ. Est & insula ꝓpe cyprum & qdem in mari lycio. Stra. quoq; portũ in Cypro uocari tradit Leucola.

Leuce paruum oppidum non longe a Smyrna.

Leuctra per c ante t plura. numero, singulari leuctrũ & ge. fœ. leuctra. Soli. etiam leuctras uidet̃ usurpasse, oppidũ est Bœotiæ, de quo Hiero. cõtra Iouia. Quo ore laudãdæ sũt Scedasi filiæ in leuctris Bœotiæ, quas traditum est absente pr̃e duos iuuenes ꝓtereũtes iure hospitii suscepisse, q multũ indulgentes uino uim ꝓ noctem intulere uirginibus, q̃ amissa pudicitia, nolentes supuiuere, mutuis cõciderunt uulneribus. Apud Leuctra Epaminũdas theban⁹ Lacedæmonios uicit, adeoq; attriuit, ut postea imperium nequiuerint hẽre.

Leuiathã est dictio hebræa qua significat̃ draco seu serpẽs. Nã ut ait Hie. Iudæi dicunt draconẽ magnũ fecit de⁹, q dr̃ leuiathã, & est in mari, & aiunt, ut q̃n recedit oceanus, draco uertit̃. De hoc apud Esaiã. In die illa uisitabit dñs in gladio suo sup leuiathã serpentẽ uectẽ, & sup leuiathan serpentẽ tortuosum occidet cetum, qui in mari est, Ipse est & magnus cetus.

Leuir leuiri pe. cor, dr̃ mariti frater, quasi leuis uir.

Leue ſcat id quod est sine pondere. Vnde leuis stipula, Vir. li. xii. Corytiq; leues hũeris, & letifer arc⁹. Trãsfert̃ ad animũ. Vñ leues hoïes uocant̃ incõstantes, uiles, & nullo honore digni, quẽadmodũ ecõtrario graues dicimus cõstantes, seueros, prudẽtes. Hinc leuitas q̃ modo dr̃ de re non ponderosa, mõ de incõstãti uiliq;. Vñ Cice. cũ in Antonio genus quoddã sordidissimũ uitæ demõstrare uellet, ꝙ in caupona delitesceret, ꝙ ad uespe potaret, ꝙ ore inuoluto iter faceret, ne cognosceret̃. Videte, inqt, hoïs leuitatem, tanquam prorsus ista dedecora, hoc uitio notarent̃. Leuia uina q̃ sint, uide in dictione Lora. Læue cum diph. aliud ſcat.

Leuitas. Vide in leue, de quo modo.

Leuiculus dimi. a leuis. Cice. lib. v. tus. Leuiculus sane nr̃i Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia est.

Leuo. as. in altũ tollo, ueluti leue qddã. Liui. Mox aqua leuata uento, cũ sup gelida montiũ cacumia cõcreta esset. Interdũ leuare est auferre. Vir. Atq; arcta leuari uincla iubet Priamus. Interdũ exonerare, & quasi releuare. Idẽ. Ego hoc te fasce leuabo. Interdũ extenuare, & leue facere. Idẽ. Nĩmq; leues q̃cũq; laborẽ. i. leuẽ facias, ut exponit Ser. Cõpositа huiꝰ uerbi sũt. Alleuo, colleuo, simꝑleuo. Col. li. vii. Pastinacæq; agrẽstis semia, & succ⁹ amoraceæ, cũ melle colleuãt, oculorũ ſedãt doloꝛẽ. Deleuo, deorsũ leuo. Idẽ. li. iii. Et si fieri põt iuxta aliquẽ nodũ serrula desecato, & plagã acutissimo ferro deleuato. Eleuo, releuo, rursus leuo, & q̃si idẽ qđ alleuo. Ter. in adel. Nã & illi aĩm iã releuabis, q̃ dolore ac miseria tabescit. Subleuo, adleuo. Et oĩa hũc pe. cor.

Leua, manus siniſtra, quam græci σκαιὰν dicunt. Vnde tractum est cognomen scæuola. Alii læuã cum diph. scribunt, quod græci λαιὰν læuã dicũt, a quo fit læuus.

Leuus. a. um. cũ de hũanis loq̃mur ſcat cõtrariũ. Vir. Si mẽs nõ læua fuisset. Cũ uero de cœlestib⁹, ꝓsperũ deo tat, qa siniſtra numinũ dextra sunt intuẽtib⁹. Idẽ li. iiii geor. Numĩa læua sinũt, auditq; uocat⁹ Apollo, Ethrusci cœlũ in xvi. ꝓtes diuiserũt, e qbus octo ab exortu, siniſtras, totidẽ ecõtrario appellauere dextras. Hinc oĩa fulmĩa læua existimãt̃ esse ꝓspera, qñ a leua pte mũdi ortus est, sicut scribit Pli. Et ut auctor est Ci. li. ii. de diui. Optimũ auspiciũ habebat̃ apud Roma. qđ siniſtrũ fuerat. Vñ Virg. antiqtatis consultissimus dixit. Intonuit læuũ, quod fœlicitatem portendere credebat̃.

Leui nomen patriarchæ, a quo leuita, seu leuites penul, pro. pro eo qui est de tribu Leui. Hiero. in li. Exo. Aaron frater tuus leuites scio ꝙ eloquens sit.

Leuiticus. a, um, possessiuum.

Leui ptũm a leo, ſcat aperui, protuli. Hora. lib. i. car. Græca quod ego ipse testa conditum leui. Cuius compositum releui protulit Teren. Releui omnia dolia.

Leuifidus. a, um. pe. cor. qui habet leuem fidem, cui secretum non possis tuto committere.

Leuita pe. prod. interpretatur assumptus.

Leuidensa auctore Ser. genus uestis, sic dictũ, qñ filo admodũ raro, & leuiter densato, ac texto sit, ꝓtenuiq; Cice. Dolobellæ. Sed ego hospiti ueteri, & amico munusculum mittere uolui leuidense Crassi filio.

Leucotrota, bestia in India, quæ uelocitate cæteras feras superat. Hæc asini fere magnitudine, uoce loquentium hominum sonos æmulatur.

Lex

Lex a legendo dicta est ꝙ ex multorum consensu lecta sit, ut ait Cice. sicut a græcis nomos a distribuendo. Vide supra in dictione legem.

L ante I

Liæ sunt foramina, q̃ in summo mali recipiunt funes.

Libũ genus dulciarii cibi, ex farre & melle, & oleo, sic dictũ ꝙ libãdi cã fiat. Vir. li 8. Et adorea liba p herbã sub iiciunt epulis, uł a libo uerbo græco, qd apud illos λείβω scribitur, uel a Libero patre. Ouidi. Liba deo fiunt, succis qa dulcib⁹ ille gaudet, & a Baccho mella repta ferũt. Et p⁹. melle pĩ fruiẽ, liboꝙ ĩfusa caléti iure repto ri cãdida mella damus. At in epulis libũ sic fieri cõsue uisse a Cato. li. de agricultura scribiẽ his uerbis. Libũ sic facito, caseũ bñ distere in mortario, ubi bñ triueris, farinæ siligineæ librã, aut si uoles tenerius ée selibrã si milaginis solũ eo dẽ indito, pmiscetoꝙcũ caseo bene, ouum unũ addito, & pmisceto una bene. Inde panem facito, folia subdito, in foco calido sub testa ea coquito

Liba, æ. insula in mari Indico. (leniter.

Libo, as. leniter degusto, & quasi primis labris attingo. Dictũ libare, quasi labiare. Vir. Purpureoſꝙ metũt flores & flumina libant. Sed latini mirabilia dñt. Est eñ græcũ λείβω λείχω. Hier. de Paulo. Deniꝙ paululum aquæ prono in fonte ore libarunt. Per transl. qñꝙ liba re ponit pro leuiter tangere. Vir. Oscula libauit natæ. Qñꝙ pro sacrificare. Lact. li. v. Nihil. n sancta, & singularis illa maiestas aliud ab hoie desiderat, q̃ solã innocentiã, quã si qs obtulerit deo, satis pie, satis religiose libabit. Tibul. Et quodcunꝙ mihi pomũ nouus educat annus. Libatũ agricolæ ponit ante deum. Qñꝙ pro recipere, sumere, haurire. Cic. li. iiii. ad Her. Vide ne faciãs impudenter, qui tuo nomine uelis ex aliorum laboribus libare laudem. Huius uerbi composita sunt Delibo, prælibo, prolibo. Pli. lib. xxxv. In sacris quidẽ etiã inter has opes, non myrrhinis, crystallinisue, sed fictilibus prolibatur sympulis innocentius. Et habent pen. pro. Illibatus etiam dicitur pro non libatus, nõ tactus, ut est in hymno. Et illibata Virgine.

Libamen, libamẽtũ & libatio, p eodẽ sumũt, significãtꝙ qcqd in sacris libat, a Libero patre q prim⁹ Ioui liba uit. Oui. li. iii. Fast. Noie ab auctoris ducũt libamina nomẽ. Liber. n. q Bacch⁹ dictus est, cũ uictor de scythis extitisset, aliisꝙ nationibus reꝛ primitias magno Ioui obtulit. Hier. in Leui. Qui offert uictimã pacificoꝛ domino, offerat simul & sacrificiũ. i. libamenta eius.

Libanus, pe. cor. mons inter Arabes, & Phœnices, excelsas arbores hñs, & interꝑtatur candidatio. Ex eo Orontes fluuius orit. Libanus ét arbor est, q̃ thus producit, tam masc. q̃ fœ. ge. Hie. in Eccle. Et quasi libanus non incisus uaporaui habitationẽ meã. Vñ & pro thure accipitur, quod & libanum dicitur. Libanicus thureus.

Libanotis, pe. pro latine thurea dici potest. Est. n. herba odorẽ thuris habens, & rosmarinus appellat. Pli. Libanotis radicem habet olisatri, nihil a thure differentẽ.

Libanius, nomẽ auctoris sophistæ Antiocheni, q floruit Iuliani transgressoris tpibus, usꝙ ad Theodosium seniorem. Hic multa scripsit, inter quæ est opus de modo dictandi epistolas, uixit Constantinopoli.

Liber, eri. Dionysi⁹ siue Bacch⁹ uini rector. Multos aũt fuisse liberos, siue bacchos, Dionysiosue ostẽdit Dio. Celebratior uero, q ex Semele, & Ioue genitus ferũt, quẽ tertiũ fuisse autumãt, & Thebis Bœotiis natũ, q liber appellat⁹ est a liberãdo, nã libertatis de⁹ est, siue ꝙ Bœotiæ urbes liberas fecerit. Ipse. n. ut inqt plu. p Bœotiæ libertate pugnauit, uel qa uinũ curas soluat & mentẽ ab illis liberet, & audatioré in oés conat⁹ faciat. Seu ꝙ uino usi libere oia loquãt. Fiũt aũt pleriꝙ ebrietate petulãtiores. Sene. de trãquil. uitæ Liberꝛ dicit nõ ob licẽtiã linguæ, sed qa liberat seruitio curaꝛ animũ, & tristitiæ medet. Var. a labẽdo deducit, ꝙ lubrica mẽs quo lubet, plabit. Augu. li. vi. ci. dei. docet liberꝛ uocari, ꝙ mares in coeũdo p eius beneficiũ emissis seminib⁹ liberẽ. Hoc idẽ dicũt in fœminis agere liberã, quã etiã uenerẽ putãt. Interdũ liber ponit p ipso uino, sicut ceres p frumẽto. Terẽ. Sine cerere & baccho friget uen⁹. Liber dẽ sol, qa libere p aerẽ uageẽ. Vir. Vos o clarissima mũdi lumina labẽtẽ cœlo quæ ducitis annũ liber & alma ceres.

Liber adiectiuũ dr, qui nulli⁹ habiro respectu, qd sentit dicit, & facit. Et liber uocat, q nulli subiectus est cuius relatiuũ est seru⁹. Itẽ qui curis, ac negociis oĩbus solut⁹ est liber dicit. Mar. uno disticho duo eius cõprehendit significata, liber hõ es nimiũ dicis mihi cherile ſp, hoc est nimiũ libere loqueris. In te qui dicit cherile liber homo est, hoc est uacuus negociis, & qd agat nõ habẽs Liber ét ponit pro eminẽti, & extãti. Var. in Eume. Itẽ ꝙ tragici prodeãt, cũ eo capite libero, cũ antiqua fronte Itẽ pro magno seu ualido, Oui. Perfruor infœlix liberiore malo. Vnde cãpus liberior dicitur maior ad dicendũ ratio, Et in his significationib⁹ prima ꝑducitur.

Liber, bri, substantiuũ. proprie pars corticis subtilis interior, q̃ ligno adhæret, per quã ducit succus terrestris a radicibus. estꝙ talis in quibusdam arboribus, ut inde chartas prisci cõmode facerẽt, Vnde & delibrare, quod est corticẽ detrahere, habetꝙ primã cor. Vir. Hæc si tũ mori ẽs alta liber aret in ulmo. Vnde & liber dictus est in quo scribimus, quia ante usum chartæ de libris. i. corticibus arborũ, uolumina cõpaginabãtur, Vnde & codex ab arboꝛ trunco appellatus est. Ponitur qñdoꝙ liber p ipso opere integro, q̃ libet sit magnus, ét si cõtineat Æneida, Bucolica, & Georgica. Quandoꝙ p certa parte operis, ut Virgilii Æneis in xii. libros distincta ẽ.

Libellus dimi. paru⁹ liber. Aliquãdo etiã ponit pro epla, siue tabella, Vnde libelliones dicti fũt. Libelli etiã dñr, quos uulg⁹ supplicatiões appellat, quos Mar. supplices libellos nominauit illo hendecasyllabo. Idem supplicibus uacat libellis. Tales enim principibus dari solẽt ad negocia explicanda a subditis, in quibus petitiões cõtinentur. Sue. in Cæsa. tñ libellos dixit. Libellũꝙ indicẽ ĩsidiaꝛ ab obuio quodã porrectũ libellis cæteris, quos siniſtra tenebat, quasi mox lectur⁹ commiscuit. Apud leguleios libellus diuersis modis dicit. Nam est libel⁹ accusationis, conuentionis, repudii, & huiusmodi.

Libellũ uero gñe neutro dimi, est a libum ut C. de epi. audi. Li. iudices, Incarceratis debet uictualis substantia miniſtrari uel tradi libellis duobus, aut tribus diurnis.

Libellulus, diminutiuũ a libellus. Hiero. In præsenti libellulo edoceat.

Libelliones, a ueterib⁹ tabelliões dicebãtur, siue notarii Var. Tum ad me ferunt, ꝙ libellionem esse sciebant.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Librari⁹,rii,q libros trāſcribit.Hie. ad Niciā.Nī & rudes illi Italiæ hoīes,quos Caſcos Ennius appellat, q ſibi ritu ferino uictum req rebāt,ante chartæ & mēbranaꝝ uſum,aut in dedolatis e ligno codicillis, aut in corticibus arboꝝ mutuo eꝑ arum alloq a miſſitabant. Vñ & portitores eaꝝ tabellarios & ſcriptores a libris arboꝝ librarios uocauere. Bibliopola uero q libros uēdit. Librari⁹ ēt dici pōt,q libros cōcinnat,aut uænales in taberna tenet. Itē librari⁹ a libra fit.& is eſt q ptiēdis pen
Librarius,a,um,qđ ad libros ptinet. Pli.li. (ſis pficiē. xxv. Oē aūt atramentū ſole pficiē,librariū uero & tectoriū glutino admixto.i.quo libri excribunē, & materia aliqua tegiē. Et librarius.a.um,a labra fit. Colu.lib. ult. Caro in libraria fruſta conciditur.
Libraria.æ.pe.cor.ubi reponunē libri,græce bibliotheca Gel. In libraria ego,& L. Paulus conſederamus.
Liberi dūr filii,qa ut ait Do.liberalitate a pentib⁹ regē di ſunt,& liberoꝝ appellatiōe ēt un⁹ fili⁹ & una filia intelligiē. Terē. Cui tu liberos cōmittas tuos. Itē liberoꝝ appellatiōe cōtinenē nepotes,& pnepotes,cæteriq ex his deſcēdētes. Hui⁹ ntūs ſingſaris raro niſi apud Quīt. legiē. Sciēdū ut Paul. ſcribit eos nō eſſe liberos.q cōtra formā hūani gēis cōuerſo more ꝓcreanē,ueluti ſi mulier monſtruoſum aliquid aut prodigioſum enixa ſit.
Liberalia,orum,liberi feſta,q̄ apud græcos dūr Dionyſia. Neuius. Libera lingua loquunē ludis liberalibus.
Liberalis,benignus,munificus,Vñ liberalitas munificētia,liberaliter,large,munifice. Cui⁹ cōtrariū eſt illiberaliter,qđ ueteres de eo dicebāt,q oīne maleficii gen⁹ exceſſiſſet. Terē. in Adel. Factū a nobis duriter īmiſeri corditer atq; ſi æquū eſt dicere magis apte illiberaliter. Do. Illiberāl⁹ iniuſte,incleměter,nō bene, qa liberalis bonus dī. Differt tñ liberalis a munifico, qa liberalis dī q rogatus,munificus, q ſponte beneficiū cōtulit. Cic. li. de ora. Quid tā porro regiū,tā liberale, tā munificum,q̄ opē ferre ſupplicib⁹ ? Sūt etiā q ſic diſtinguāt ut liberalis ſit q paruis & priuatis hoībus beneficia pſtat. Munificus,q magnis & in magnis rebus,q magna pro dignitate munere ſit munificus uel magnideceſ. Qui uero in paruis muneribus liberalē ſe pſtat, liberalis. Sic liberalitas naturæ benignitas,q̄ maxime ī pſtā da opa amicis perſpiciē,& uerſaē inter priuatos, & paruos hoīes. Munificētia inter magnos. Quod nomen a libero patre,ut Val. Max,docet,deductū eſt,hētq; liberalitas duo extrema. Nā ſi deficias,nec tñ ētū oportet tribuas auaritia oriē,ſi aūt excedas in dādo, deſq; plus q̄ oportet,& cui nō oportet,& qñ,& qua cauſa nō oportet,in uitiū laberis,q̄ pdigalitas appellaē. Accipiē qñq; liberalis pro pulchro & ingenuæ formæ homine.
Liberalitas,ut inquit Speuſippus,eſt habitus qui in quærendis erogandiſq; pecuniis decorem ſeruat decens acquiſitio,accumulatioq; pecuniæ.
Liberales artes dicunē,q̄ ingenio coluntē, & ꝓpterea dignæ ſunt liberis hoībus. Illiberales uero mechanicæ,q̄ ī manuū opa cōſiſtūt. Habēt eñ ſeruile miniſterium.
Liberale iudiciū dicē,in quo de alicuius agiē libertate. Paul. Ordinato liberali iudicio interim pro libero habetur. Sic dī liberalis cauſa,unde titulus eſt de liberali cauſa,ad quem ſic idem ſcribit. Ordinata liberali cauſa liberi loco habeē is qui de ſtatu ſuo litigat.
Libertas a liber ſit,q̄ ſeruituti oppoſita eſt. Itē libertas dī de eo q libere & ſine reſpectu loquiē,facitq; q̄ libet. Capiēq; in bonū,cū ſit potētia īgenua,q̄ ſic ab iuriſcōſultis diffiniē,ꝙ ſit naturalis facultas eius, quod cuiq; facere libet,niſi qđ ui aut iure prohibeē. Licentia aūt in malū cū quis libertate abutiē uſq; ad temeritatē & procacitatē. Eſt eñ licentia impunita quædā facultas agēdi qđquid uelis. Quin. Quæ in aliis libertas eſt,in aliis licentia uocaē. Teren. Deteriores oēs,ſumus licentia. Poniē tñ quādoq; licētia ꝓ libertate,ut apud Salu. Romā legatos ire iubet agendaꝝ reꝝ, ac quocunq; mō cōponēdi belli licētiā ipſis ꝓmittit. Libertas etiā libertatis dea dicebaē,cuius templū in Auentino conſtitutum fuiſſe narrant hiſtoriæ.
Libertus a libertate diciē, & is eſt qui cū eſſet ſeru⁹ factus eſt liber, Vlpi. Iuriſcō,eum eſſe libertū diffinit, quem quis ſeruitute ad ciuitatē romanam perduxit.
Libertinus relatiuū eſt ingenui,ſicut libert⁹ patroni,ſicet vnū & idē ſit libertin⁹,& libert⁹ ꝓ libertinū ſignificam⁹ cōditionē hoīs,ſicut ingenuū ꝓ libertū priuatū quendā reſpectū,ſicut ꝓ patronū. Sūt aūt libertini,qui iuxta ſeruitutē manu miſſi ſūt,quēadmodū ecōtrario īgenui ſūt,q libera mīe nati,nec poſtea ſerui facti ſūt Aliqñdo ēt libertini,ut Sue. in Clau. ſcribit. dūr,q ex libertis creati ſūt. Ait. n. Ignar⁹ tpibus Apii & deinceps aliquādiu libertinos dictos,nō ipſos q manu mitteē tur,ſed ingenuos ex his procreatos.
Libero. as. mō ꝓticulare eſt,& ſignificat manumitto.i. libertatē do. Mō vniuerſale,& ſignificat abſoluo. Cic. Nihil antiqus fuit,q̄ ut te a ſceleratoꝝ hoīum calūniis liberaē. Terē. in An. Obſecro te,q̄ primū hoc me miſeꝝ libera metu. Hic liberatio,quæ dī cū patefacta ſecuritas eſt hui⁹ uera. Cōpoſita ſūt de libero & ſublibero,q đ eſt q̄ ſi de ſubleuo. Colu. li,iiii. Cū ſola ea res omnē īpenſā terreni ꝓcio ſubliberet,ſi modo nō ꝓuincialis ſed Italicus ager eſt.
Libra eſt,q̄ & as & mīa,& pondo dī,q̄ xii. cōſtat unciis. Libra tū vnciaꝝ uarietatē accepit,pōdo ſemp idē fuit Proprie aūt libra inſtrumētū eſt. quo res ponderaē cū lancibus,alio noīe bilancē uocant. Cice. Critolaus libra cōſtituebat, in cuius altera lance aī bona ponebat in altera corpis, & externa, tñq; pendere illā aī bonorū lancē putabat,ut terrā & maria de primeret. Amb. li.i.offi. Sermones ,ꝓferat libra examinatos,ut ſit grauitas in ſenſu,in ſermone pōdus, atq; in uerbis modus Statera uero inſtrumentū,quo res ſine lancib⁹ ponderant. Eſt & libra cæleſte ſignū,qđ octauo kalēdas Octobris,ſeu ut quidā exiſtimāt. xiii. ſōl ꝓ illud tranſiens, (æquinoctium facit.
Libella diminutiuū a libra, quæ erat de argēto pua,& eris libra ualebat,hoc ē aſſe.
Librarius. a.um. qđ eſt libræ. Ca. Caro in libraria fruſta cōcidiē. librarius & libraria, q & quæ pficiē parciēdis penſis. Vlpi. Si librariū rus mittat,& q̄lum,& calcē portare coget,uel hyſtrioné balneatorē faciat,uī de Symphoniaco atrienſē,uel de paleſtra ſtercorādis batinis præponat,abuti uidebitur proprietatis.
Liberarius etiam a libris exſcribendis uel concinnandis dicitur, de quo ſupra.
Libralis,& hoc librale, qđ eſt unius libræ. (lo infra.
Librile,pe.pro.ſcapus libræ. Librilla diuerſū eſt,ut pau-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Libripens,is.a pendendo ſcḋm Priſ. q libra æneā tenet. Bœ.in topi. Mancipi res ueteres appellabāt,q̄ ita aba lienabanť,ut ea abalienatio p quandā nexus fieret ſo lēnitatē. Nexus uero eſt iuris ſolēnitas,q̄ fiebat eo mō quo in inſtitutiōibus Caiꝰ exponit,adhibitis nō minꝰ qnq; teſtibus romanis ciuibus puberibus. Eſt p̄terea a lius eiuſdē conditiōis,q libra æneā teneat, q appellať libripēs, is q mancipiū accipit æs tenēs,ita dicit,hunc ego hoiem, q mihi emptus eſt,hoc ære æneaq; libra ex iure qritū meū eſſe aio Deinde ære p̄cutit libram, idq; æs dat ei,a quo mancipiū accipit,quaſi loco p̄cii. Pōt etiā dici libripēs ſtipis ponderandæ penſator.

Libripendia,quæ cibum pendebat ſeruis.

Libro.as,pondero,trutino,æſtimo,examino. Apul. Oīa priuſq̄ aliqd ſtatuas librāda ſunt. Amb.ſup Luc. Vide q̄ ſignāter ſcriptura ſinguloꝝ libret momēta uerboꝝ. Aliqū librare eſt graue facere. Pli. Apes,ſi oriať,p̄cella apphenſis peduſculo lapillis ſe librant.i.grauiores faci unt. Aliqñ ſuſpēdere,& leuiter ſua ui ſuſtinere. Oui. Et iā finitima corpꝰ librabat in herba. Aliqū æquare. Co lu.li.iiii. Sic pmēſum,& libratū opus in ſiſtitudinē uer uacti ſemp ,p̄cedit. Itē librare eſt cū rem aliquā nīo in genio ita collocamus,ut cū uolumꝰ ſiue quo uolumꝰ ſuo pōdere nullo impellēte declinet,quod lingua ma terna dicimus conzegniare,ut eſt in horologiis. Dici mus etiā librare cū id qḋ p̄cuſſuri ſumus ita collinia mus ut ,pp̄oſitū nobis locū feriamꝰ. Vir.li. v. Duroſq; reducta librauit dextra media inter cornua cæſtus ar duus,effractoq; illiſit in oſſa cerebro. Rurſus librare dī cū aliqua moles ita cōſtituiť ut facile circūagať. Plin. Quaꝝ in officia turbines ita librati pepēderūt, ut pue ro circūagēte tornareť. Huiꝰ uerbi cōpoſita ſunt. Deli bro,qḋ eſt optīe pōdero. Gel. Quid relinqť niſi delibra ri ſibi cœnas iubeāt,ne edᵃᵒ defatigēť. Perlibro ualde libro. Col.li.iiii. Pariter imæ foſſæ ſolū meriť atq; pli

Libramētū æquamētū. Colu. (brat. Et hūt pe.pro. li.i. Nā eiuſmodi poſitio mediū libramētū,tēperamen tumq; uerboꝝ hyemalium & æſtiuorum tenet.

Librilla,alias libella inſtrumēta bellica,ſaxa ſcilicet ad brachii groſſitudinē in modū flagelloꝝ loris reuincta q̄ librari manu .i.ponderari uideantur.

Libethrus,apud Lycophronē poetā uideť eſſe mons Ma cedoniæ habens ad radices pimpleā fontē,unde muſæ dīt Libethrides. Strabo ſcribit libethrū eſſe locū thra ciæ,ex quo cum nonnulli in bœotiæ partē migraſſent ubi parnaſſus,eodem noīe libethrum dicarunt.

Libet,placet a labendo, ut Var.inqt,q̄ q̄ placēt,in mēte ,plabanť. Hinc fit collibet pe.cor. Sal. Matres familiaꝝ pati,quæ uictoribus collibuiſſent,

Libens,uolens,facilis,a quo libētia uoluptas,gratia. Ma. Cui libentiæ gratiæq; omnes conuiuio incognitæ. Li benter aduerbium,quod eſt grato animo.

Libido,pe.pro.ſi Nonio credimꝰ,& turpiū & honeſtaꝝ reꝝ eſſe dī,ut oē qḋ libuerit,libido dici poſſit. Sed Au gu. li.cōtra Pelagianos de malis tm̄ dici oñdit,cū ait. Sine dubio a libēdo, hoc eſt a libitu p deriuationē libi do eſt nūcupata. Sed nō oē qḋ libet,libido eſt. In bono ,n.libitū,libido dici nō pōt,ſed uolūtas de rōne.ſ. men tis naturalis exoriens. In malo uero libitū nō eſt uolū tas,ſed uoluptas quā fecit tranſgrediēs ,p̄toplaſti uolū tas. Et li.xiiii.ci.dei, ſcribit libidinē eſſe gñale uocabu lum oīs cupiditatis,cum & ipſam irā nihil eſſe q̄ ulci ſcendi libidinē ueteres diffinierint. Et auaritia eſt libi do hñdi pecuniā. Peruicacia eſt libido quōcunq; uin cendi. Iactātia libido gloriandi nuncupať. Et cū multa rum reꝝ libidies ſint,tm̄ cum libido dī,neq; cuius rei li bido ſit ăddiť,nō fere ſolet aīo occurrere,niſi illa qua obſcœnæ partes corporis excitantur.

Libidinoſus, q in libidinē ,p̄ēſus eſt. Ci.in Ca. Libidino ſa.n. & intēperās adoleſcētia effœtū corpus tradit ſene ctuti. Sal.pro nimis appetēter poſuit. Poſt ubi paulatī licētia creuit iuxta bonos & malos libidioſe iterficere

Libidinarius, qui libidini deſeruit. Augu.in ſermone de natali, utroſq; libidinarios hac Moyſes ſentētia ferire uoluit,ſimulq; adulteros perire mandauit.

Libentina dea Venus ſeu Proſerpina. Aug.li.iiii.ci.deī, Neq;.n.audēt aliq̄ partes ſub noīe deoꝝ uel deaꝝ deæ cloacinæ tribuere, aut uolupiæ,q̄ a uoluptate appella ta eſt, aut Libentinæ,cui nomen eſt a libidine.

Libitina pe.pro. Dea,quā alii Proſerpinā,alii Venerem dicūt,in cuius templo uendebanť,& locabanť ea q̄ ad ſepulturam p̄tinent,ſicut docet Plutar. in probl. a libē do libitina dicta,ut inqt Var. Vñ qñq; ponit pro ipſa exequiaꝝ expēſa. Suet.in Nerone. Qua xxx. funeꝝ mil lia in rōnem libitinæ uenerunt. Liui. li.xl. In urbe tan ta fuit peſtilentia,ut uix tunc libitina ſufficeret ad ſup peditanda .ſ.funeribꝰ neceſſaria. Aliqñ p ipſa ſepelien di arte,ſeu uendēdi ea q̄ ad ſepulturā p̄tinent. Valeriꝰ Max. Qui tunc libitinā exercebāt,tū reꝝ ſuaꝝ uſum; tum miniſteriū ſuum gratuitū polliciti ſunt. Sed qm̄ in æde libitinæ pararenť neceſſaria ad funebrē appara tum,hinc factum eſt ut libitina aliqñ pro morte ſeu pro lecto,quo mortui ferebanť caperetur. Hora.li.car. Multaq; pars mei uitabit libitinam.

Libitinarius,qui libitinæ p̄æeſt, & qui actionem libiti nariam exercet,quæſtui inſeruiēs,& qui neceſſaria fu neribus uenditat,ſeu qui cōducit funera, aut q̄ curam ſepeliendoꝝ cadaueꝝ habet. Vlpia.de Inſtitu.acti. Si li bitinarius ſeruum polinctorem habuerit,iſq; mortuū ſpoliauerit,dādam in eum quaſi inſtitoriam actionē. Ex q̄bus uerbis patet libitinarium eſſe curatorem fu neris,polinctorem, q cadauera tractat ac ſepelit. Hic & deſignator dī. Sene.de bñfi. An tu Arūtium & Ateiū & cæteros q̄ captādorum teſtimoniorum artem pro feſſi ſunt,non putas eadem habere, q̄ deſignatores & libitinarios uocať. Vide in Deſignator.

Libs,uētus aphricus, q flat aduerſus Vulturnum.

Libitinarius.a.um,quod ad libitinam pertinet,ut actio libitinaria.

Libya,libyæ,& libye.es. Aphrica,qḋ inde libs uentus fla re ſoleat,ſeu qḋ pluuia indigeat propter nimiam ſic citatem ἀπὸ τ. λείπειν, ἢ λιβύης ἐπάφθ. Saluſtius. Cœ lo terraq; penuria aquarum, uel etiam a Libya filia Epaphi,Iouis filii. Auguſtinus libro de paſtoribus do cet libyam duobus modis dici,uel iſtam quæ proprie Aphrica eſt,uel illam orientalem partem,quæ conti gua eſt Aphricæ,& omnino collimitanea. Eſt etiam hoc nomine fluuius in Mauritania.

Libys homo,& Libyſſa mulier ex libya orti.

Libyſſinus. a. um.a libys. Martianus. Grani & libyſſi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

no calore exuſtus.
Libyſſis.idis. Vir. Et pelle libyſſidis urſæ.
Libyx,ycis,facit,a quo gtō fit Libycus.a.um.
Libycus.a,um.pe.cor.poſſ. ut ora libyca,libycus cāpus, dictus,q̄ in eo primum fruges ex libya allatæ ſunt.
Libyas.adis,urbs Iudææ ab orientali parte Iordanis,quā Herodes extruxit.
Liburnia,regio inter Illyriā & Dalmatiā,ſeu (ut q̄dam aiunt) pars Dalmatiæ,in qua ſunt Salone urbs uiſiōis, cuius populi Liburni uocitati ſunt,de q̄bus Luca. Pugnaceſq̄ mari graiarum claſſe liburnos.
Liburni populi ex liburnia regione,& liburni uiatores dicti ſunt,q̄ ex agris iuſſu magiſtratuum ſæpe uocarē tur ciues,frequenſq̄ eorum uia eſſet ab agris ad urbē. Iuue. Primus clamante liburno Currite, iam ſedit, rapta properabat abolla
Liburnum,& liburna,æ. & liburnica.æ,genus nauis bel licæ uelociſſimæ,a liburnis populis in Illyrico, q̄ olim nauibus uelocibus uſi,Ioniū mare,inſulaſq̄ p̄dabant. Qua ex cauſa Romani naues leuitate, celeritateq̄ p̄ſtātes appellauere liburnicas,ſicut refert Appian⁹. Ad cuius ſimilitudinem uehiculū quoq̄ cōſtructum fuit, quo Romani principes uehi ſolebant. Iuue. Diues & ingenti curret ſuꝑ ora liburno. Pro naui. Hora. in Epo. Ibis liburnis ſuꝑ alta nauiū amice ꝓpugnacula. Sueto. in Augu. Vtrobiq̄ parte liburnicæ demerſa, ſimulq̄ eius,qua uehebat fuſis armamētis,& gubernaculo diffracto. Luc. Ordine cōtentæ gemino creuiſſe liburnæ. Firmi. liburnicum imperium uſurpat pro nauali.
Lichas,mēſuræ genus,q̄ digitos quatuor non excedit.
Lichen,quære q̄d ſit in aſino & equo. Lichenes ſunt impetigines,& apud Celſum quatuor ſunt genera.
Liceo.es,cui.itum ſm analogiā facere deberet,ſed non eſt in uſu. Ab impſonali uero licet habemus licitū eſt. Vir. Et licito tandē ſmōe fruunt. Significatq̄ liceo paſſiue id q̄d liceor actiue. Et ſicut ueneo capit̄,ꝓ uendor ita liceo pro appcior in auctiōe. Plau. i Me. Die ſeptima auctio fiet menæchme mane ſane ſeptimi uenibūt ſerui,ſupellex,fundi,ædes,oīa quicq̄d licebunt p̄ſenti pecunia .i.numerata,ſiue ſoluta in præſens.
Liceor.eris.licitus ſm analogiā facere debet,ſed nuſquā legi,ut eius cōpoſitū pollicitus. Deponens trāſitiuū eſt quod ultra actū,ſi p̄ciū exprimat illud in gtō, uel ablatiuo ponit̄,ſcatq̄ p̄ciū deferre pro re emenda. Quod fit cū ueſtis uel domus & hmōi uendit̄ plus pollicenti. Vlpi. Si res eius uenierit,& exiſtat q̄ plus liceat,an integrum ꝓpter lucrū reſtituendū ſit. Perſi. Et centū græcos curto centuſſe licet,ſempq̄ huic uerbo p̄ciū ſubintelligit̄,ſi nō apponit̄. Plau. in Sti. Locos ridiculos uēdo age licemini. Cice. li.iii.offi. Tollendū igit̄ ex reb⁹ contrahendis omne mendaciū,non licitatorem uēditor, nec contra ſe qui liceat̄ emptor apponet,uterq̄ ſi ad loquendum uenerit,non plus q̄ ſemel loquatur.
Licitor.ris,frequētatiuū eſt,nā ſcat ſæpe appcio, ſiue ſæpe emo,uendo ue ꝓ auctionem,ſicut dictum eſt in Liceor, tametſi ſecreto id fieri poſſit,ut apud Curtiū. Cū habeatis arma,licitamini hoſtium capita. Pli. lib. vii. Ariſtidis thebani pictoris unā tabulā centum talentis rex Attalus licitatus eſt. Et licitari congredi,& pugnare ſcat. Cæci. in hymnide. Quī machæra licitari aduerſum eū cœpiſti ſciēs. Enni. Pars ludicre ſaxa iactāt,& inter ſe licitant̄. Feſt. docet eū licitari,q̄ decipiēdo īducit
Licitator,q̄ crebro licet̄,q̄ pro re emenda cōducēda uel p̄cium alio maius pollicet̄,uel q̄ pugnando ſæpe contendit. Qui etiā pro ꝓxoneta ponit̄ a Cice. cū inqt lib. iii.offi. Tollendū igit̄ ex rebus cōtrahēdis oē mēdaciū, nō licitatorē uenditor,nec cōtra ſe q̄ liceat̄ emptor apponet,uterq̄ ſi ad loquendū uenerit,non plus q̄ ſemel loquat̄. Vide in dictiōe Liceor. Quid.n.eſt aliud ꝓxonetaꝫ,hoc eſt licitatoꝫ officiū, q̄ tū emptorē, tū uēditorē & contēdendo & decipiēdo inducere,ut & uendat ille,& hic emat,idq̄ nō minus minuēdi q̄ augēdi p̄cii rōnē. Siue igit̄ in rebus priuatis,ſiue in publicis uēdendo,emendo,locādo,cōducendo,cōtrahēdoq̄ licitator interſit,aut ſuo doloſe,aut alterius noie,hūc eſſe eūdē q̄ ꝓxoneta a græcis dī,manifeſtū eſt, Recte ergo ꝓcepit Cic. nec a uenditore licitatorē,nec itē ab emptore apponi debere,ſed ipſos potius, ſi ad loquendum uenerint,non plus q̄ ſemel loqui oportere,ut nulli licitatoris mendacio,nulli dolo relinquatur locus.
Licet impſonale,modo ſcat fas eſt. Cice. Neq̄.n.licebat locum numini conſecratū turpi flagitio cōtaminare. Vir. Q̄nquidem Āuſonios coniungi fœdere Teucris Haud licitū,nec nīa capit diſcordia finē. Dicimus aūt, Mihi licet eſſe bonū uiꝫ,& bono uiro. Cæſar. Tenuē ſectamur p̄dam,q̄bus iā licet eſſe fortunatiſſimos. Cic. li. Tuſ. Licuit em̄ eſſe ocioſo Themiſtocli, Licuit Epaminundæ. Modo ſcat poſſibile eſt,ſiue concedit̄, aut ptās dat̄. Mart. Piſcinā peto non licet natare. Cice. lib. Tuſ. idq̄ cum multis aliis rebus,tum e pōtificio iure, & cærimoniis ſepulchroꝫ intelligi licet. Et eſt ornat⁹ dicendi modus,non licet mihi ꝓ te hinc abire. i. tu non uis,ſeu pateris me hinc abire. Luc. uero li. vii. Oīa mutemus,uertamus buſta licebit,pro eo quod eſt,ſi licentia erit. Modo ſcat Facile eſt. Lact. li.iii. Ipſe ille romanæ linguæ ſummus auctor, q̄tum fallat̄, licet ex illa ſūia puidere. Cice. li.i.offi. Licet em̄ ora ipſa cernere irato rum,aut eoꝫ, qui aut libidine aut metu commoti ſūt aut uoluptate nimia geſtiunt. i. facile eſt. Modo aduerbium concedentis eſt,ſicut Eſto. Vir. Licet ingens iani tor antro Æternum latrans exangues terreat umbras. Modo eſt coniunctio aduerſatiua,pro quamuis. Hinc fiunt ilicet,uidelicet,& ſcilicet.
Licentia a licet deducitur, q̄uis in malam partem plærunq̄ capiat̄,cum.ſ.id nobis arrogamus,quod nō licet Libertas uero cum non deterremur,quin ea, q̄ honeſta aperte agamus. Vide in dictiōe Libertas.
Licentior epīa,in qua nimis libere ſcribimus. Pli. Licentiore epīa narrare conſtitui. Licentiora mancipia dūr nequiora,quaſi multa per licentiam facientia.
Licenter aduerbiū a licēs participio,ſcat per licētiam, a quo Gel. formauit cōpoſitū Prælicēter,quod eſt q̄ſi nimis licenter. Quæ uerba,inquit,finxit p̄licenter.
Licite aduerbium a licitis formatum, ſignificat iuſte.
Licentioſus,qui nimia utitur licentia.
Lictus.us. Vide in dictione Linguo.
Licia,ſunt fila q̄bus in telis textrices implicant ſtamina Vñ trilicē dicimus ueſtem,q̄ ex tribus liciis conſtat. Et teſtiuilicium fila de tela decidentia. Plautus in Caſſ. Non ego hoc uerbum expreſſi teſtiuilicio. i. re admodum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dum uilissima. Lycia, æ. cum y regio est.
Liciatoriũ lignũ, circa quod licia inuoluunt. Hie. li. Re. Hastile hastæ eius erat, quasi liciatorium texentiũ.
Lichen. is, ge. masc. morbi genus, quẽ latini Mẽtagram appellant, qñ a mento incipit. Mart. Non ulcus acre, pustulæ ue lucentes, nec triste mentũ, sordidi ue liche nes. Apud Celsum tamen sunt quatuor genera.
Lictor, q carnificis officio fungebat, minister consulis, ꝓcõsulis, & sibium. Sed xii. lictores cõsulis erãt, alioꝝ se ni tñ portãtes uirgaꝝ fasciculos cũ securib⁹ ligatos, mgratusq; ꝓbãt, ac quoties iussi erãt fasciculos soluen tes, primo uirgis cædebãt reũ, mox securi feribãt. Liui. Missiq; lictores ad sumẽdum suppliciũ nudatos uirgis cædũt, securiq; feriũt. Hos prim⁹ instituit Romul⁹. Di cti a ligãdo lictores, ꝙ uirgaꝝ fasces ligatos gerebant. Gel. Lictor nomẽ uerbale, quasi ligator a ligãdo. Tyro Cicerõis libertus a licio quo cincti erãt, dictos existiat Licio. n. trãsuerso, q mgratibus pministrabãt cincti e rant. At Plut. quasi λἰτὸς. i. publicus quasi public⁹ minister. Et sic absq; c scribendum est.
Lictorius, a, um, quod ad lictorẽ ptinet. Plin. Fasces licto rios ianuæ summisit, cui se oriens occidẽsq; sũmiserat
Lido. is. uerbum antiquum, ꝭcat confringo, deleo. Cui⁹ composita sunt Collido. Illido.
Lienteria intestinoꝝ leuitas, a noĩe λεῖος qđ ꝭcat leue.
Lien ge. mas. græce splen. Dĩ & lienis in ntõ. Colu. li. iii. Siiecur aut lienis est affectus. Hui⁹ magnitudine item petãtiã risus fieri affirmãt physici. Persi. Sed sum petu lanti splene cachinno. Intumescit qñq; lien ut cingere hoĩem uideaẽ. Plau. in Cur. Nã q̃si zona liene cinctus ambigor gemios ĩ uẽtre hĩe uideor filios, nihil metuo nisi medius disrumpar miser. Hinc lienosus. a. um.
Lienosi, q liene laborãt. Qui fiunt, ut inqt Arist. li, iii. de partib⁹ aialium, quoties excremẽti plus in lienẽ diuer tit, q̃ calor eius uisceris possit cõficere. Plin. lib. vii. De Pyrrho, cuius pedis pollex lienosis medebatur.
Liger, eri, nomen uiri proprium, de quo Virg. lib. x. Di cta uocant ligeri, necnon & troius heros.
Liger. eris. Galliæ fluuius, q & ligeris in ntõ dĩ. Vñ & li gerim in actõ lectũ est. Hic delatus in Oceanũ influit maximi curs⁹, & pari cũ Garũna ĩteruallo a pyrene di stat, & duob⁹ stadioꝝ milib⁹ utriusq; nauigatio est.
Ligyes, ppli asiatici, q cũ Xerxe cõtra græcos militarũt,
Ligo. as. qdam a lino deducũt, quasi lino ago, ꝙ lino oia ligent, ꝑpter qđ græci λῖνον uocatũ putãt, ἀπὸ τοῦ λινέω, antiquo uerbo, quod est teneo, qa lino oia tenent. H⁹ cõposita sunt Alligo, quod est ad aliqd, uel iuxta ligo, colligo, circũligo. Plin. Id sicut in pilo quadratũ stupa circũligabant. Deligo, ualde uel pfecte ligo. Col. li. vii. Melius bimus, q̃ annicul⁹ castrat, idq; facere uel autu mno luna decrescẽte ꝑcipit, uitulũ ad machinã deliga re. Illigo int⁹ ligo. Obligo, circũligo. ꝑligo, añligo. Liui us. Fasceſq; uirgaꝝ, atq; arida sarmẽta ꝑliganẽ cornib⁹ boũ. Religo quod aliqñ est soluo, qđ est ligatũ, sicut re sero. Aliqñ hẽt ꝭcationem simplicis. Oui. Nox erat, & querno religãt in stipite funẽ. Col. li. iii. Diutiusq; pen nat, q̃ firmis trũcoꝝ, & idoneis locis religata est. Aliqñ retro ligo. Cic. li. i. tus. Trahit Hectorẽ ad currũ religa tũ Achilles. Aliqñ iteꝝ ligo. Lactã. li. iiii. Hoc uinculo pietatis obstricti deo, ac religati sum⁹. Subligo, a quo subligaculum, & habent penul. cor.
Ligamen, ligaculum, ligamentum, ligatura, significant id quo aliquid ligatur.
Ligones, rustica instrumenta, sic dicta, ꝙ a radicibus q̃ sub terra sunt ligent. Vel dicti, quasi legiones, quia per latitudinem sub terra facilius legunt. Lucan⁹. Vome req; antiquos curionum passa ligones.
Ligellum, breue domicilium, & tuguriolũ. Plau. Tu a li gello fuisti, qua exis foras. Et ligellum dimi. a ligno.
Lignum a legendo, inqt Var. ꝙ ligna caduca in agris legebant, quib⁹ ad focum uterent. Hinc ligneus. a, um, quod ex ligno est, ut ligneum simulachrum.
Ligneolus. a. um, dimi. a ligneo. Augu. lib. xi. confes. Sed nec ego dixerim circuitum illius ligneolæ rotæ diem esse, nec tamen ideo tempus non esse ille dixerit.
Lignarius. a. um, quod ad lignum pertinet, ut faber lig narius, qui ligna dolat.
Lignosus, a. um, quod instar ligni durum est.
Lignile pe. pro. dictũ est, ubi ligna in domo ad cõburen dum parata sunt, sicut fœnile ubi est, uel esse solet fœ num, sicut Bouile, Equile, Caprile, & huiusmodi.
Lignari est ad capienda ligna ire. Liui. lib. x. Redeunti busq; lignatum se ire.
Lignatores dicti sũt milites q̃ lignatũ uadũt. Idẽ ĩ eodẽ Paucis citra milib⁹ lignatores ei cũ ꝑsidio occurrũt.
Ligustrũ siſiter a lego, quasi legustꝝ arbor, ex cuius lig no tesseræ fiunt aptissimæ, folio semine coriandri, flo re candido & odorato. Coquiẽ hoc in oleo, ꝑmiſq; qđ postea cyprinũ uocaẽ, a plãta q̃ dĩ cypros alio noĩe. A c⁹ ubertate cypro Carpathii maris ĩsulæ nomẽ inditũ est. Liguſtra, inqt Pli. nõ nisi in aquosis, pueniunt sicut salices, alni, populi, siler. Est & gen⁹ herbæ q̃ uiolabiles maior dĩ a Medicis, ꝑ sepes & macerias serpens. Colu. in hortis. Et nigro permixta liguſtro. Ergo & herba, & arbor est, ut in loto & nonnullis aliis.
Liguria Italiæ regio, pro maiori ꝑte mõtuosa, inter am nes Vaꝝ & Mactã, ab altero latere hñs Apẽninũ, ab al tero Padũ, Tusciã attingens, cuius caput est Genua, a qua liguſtica ora & mare liguſticum. Dicta ligurtia, a Ligysto Phaethontis filio, conuersione y in u.
Liguſticum mare, ut refert Solinus, corallium procreat quod fulminibus resistit.
Ligus. uris, ꝭm Prisc. pót esse proprium nomẽ, & tunc est ge. mas. & nomen gentile, & sic est cõis. Prob⁹ declĩat hic & hæc ligur, hic & hæc & hoc lig⁹, ꝑ incola liguriæ Luc. li. i. Et nũc tonse ligur, quõdã ꝑ colla decora. Vir. li. xi. Vane ligus fruſtraq; aĩs elate supbis. Item. Assue tumq; malis ligurem. Liguꝝ tñ duo sunt genera. Cis alpes & ultra, testes sunt Liuius, Strabo, & Plinius.
Liguſticus, a. um, pe. cor. nomẽ possessiuum. Iuue. Nam si procubuit, qui saxa liguſtica portat.
Liguſticũ, herba hortẽsis, in gñe cõdimẽtario, a liguria dictũ, ubi nascit. Duplex ẽ, sylueſtre & satiuũ, qđ & sua ui⁹ est, sed sine uirib⁹. Panacẽ aliq uocãt, ĩ liguriæ mõ tibus ferit, auctor Pli. de quo apud Apitiũ fit mentio.
Ligurio, is. pe. pro. iui. uĩ ligurii. itũ. Vñ Hor. ꝑduxit. Tra ctauit calicem manibus dum furta ligurit, ꝭcat multa auide consumo, & suauiora edulia carpo, & per helua tionem patrimonium uoro. Vnde Liguritores dicun tur gulosi, & uoratores eduliorum dulciorum, qui

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

consumptis dapibus catillos etiam lingunt, quos anti qui catillones appellãt, propterea q̃ catulinã carnem in epulis lautioribꝰ & in cœnis deoꝝ poni solitã Plau. & Plin. notificant. Est & ligurire paulatim & cũ quadã mora atq; elegantia comedere quasi sinendo, ut p̃ se cibus in stomachũ liq̃at. Terẽ. in Eu. Quæ cũ amato re suo cœnant, liguriunt. Dictũ ligurire ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ, quod græci suaue dicunt, ut inqt Dona. uel ut qdã uo lũt a licho, unde lingo, sicut ancho ango, a quo ligurio est. Est aũt licho digitis leuando degusto. Vñ Eligma quod impiti dicunt electuariũ. Per translationẽ. Cice. D. Bruto scribens ad suppilationẽ reꝝ usus est. Cũ qdã inqt de collegis nostris agrariam ligurirẽt curationẽ, disturbaui rem totamq; nobis integram reseruaui.

Et ab Ausonio dictum est inguinum liguritor.

Ligula pe. cor. diminutũ a lingua. Vide i dictiõe lĩgua.

Lignus fuligo, diminutiuum est ligellus pro fumi uapo rario, seu tuguriunculo. Plau. in Aul. E tuo ligello fu mus si qua exit foras.

Lilium, genus herbæ, de qua apud rei rusticæ scripto res fit mentio, quomodo seratur.

Lilietum, locus in quo liliorum copia est. Palladius. Li lieta canneta ponenda sunt.

Lilybæum, pmontoriũ Siciliæ, quod Aphricã contuet, & flexo littore brachia repsentat. Idem dĩ lilybe fœ. ge ne. Inde lilybæus. a. um. Est & oppidum eiusdem nois. Sil. lib. xiiii. Cernit deuexas, lilybæum nomine chelas. Scribit cum diphthongo. Nam græce λιλυβαῖον dicũt. Et lilybæus puteus est apud Diodo.

Limo, as. polio & supflua detraho. Hiero. ad Dama. Sæ pe causatus sum excoli non posse sermonem nisi quẽ propria manus limauerit. Aliqñ limare est cõiũgere, ut apud Plau. limare caput i. coniũgere, id quod ama tores inter se amoris causa facere consueuerunt. Huiꝰ composita sunt Delimo & Elimo quæ hñt pe. prod.

Ligella nomen est uetulæ apud Mar. Quid uellis uetu lum ligella cunnum?

Lima instrumentũ fabrile, qua ferrum aut aliqd aliud terit. Hinc oblimo. as. pro minuo & contemno.

Limatulus dimi. a limatus. Cice. Volumnio. Opus est hoc delimatulo, & polito tuo iudicio.

Limatura, scobs hoc est puluisculus limando detractus.

Limax dicit q̃ exquirit, ut aliquid auferat. Plau. in Bac. Limaces uiri q̃ atterant & consumant. Et limax testu do coclea terrestris, q̃ & limaca a limo dicit in quo p̃ hyemem delitescit & uiuit uere prodiens. Col. li. xi. Im plicitus conchæ limax, hirsutaq; campe.

Limus genus uestis, ab umbilico ad pedes. Vir. li. xi. Ve lati limo, & uerbena tempora uincti. Et limus lutũ est, seu cœnum illud mollius quod ab aquis deferri solet. Vnde limosus. a. um. Vir. Limosoq; lacu per noctẽ ob scurus in ulua delitui. Hinc illimis, & hoc illime penul. prod. quod est sine limo defecatum syncerum. Sidon. ad Heronium. Nusq̃ aquæductuũ liquor integer, uel cisterna defecabilis, uel fons irriguus, uel putẽ illimis. Hinc & Oblimo, de quo alibi.

Limus, a. um, obliquus. i. transuersus, obtortus, quod & li mis tertiæ declina. dĩ, ꝓprie tñ de oculis uenereis dicit Plau. in Mil. Aspice limis oculis. Soli. de leõibus. Nũq̃ limo uident, minimeq; uolunt ita aspici. i. obliqs ocu lis. Teren. in Eu. Ego limis specto sic p̃ flabellũ clancu lum. Dona. Põt esse noiatiui casus, ut sit limis specto, uel ablatiui pluralis, & deest oculis. Cum igit dissimu lant se hoies uidere, quod uident, & non recta facie, sed transuersa intuentur, limis dicuntur aspicere.

Limen dĩ, quod extransuerso in ianua est a limo obli quo, q̃ ingredientibus exeuntibusq; transuersum sit, ut est apud Dona. Festumq;. Nec solum inferiorẽ par tem ꝑcat, q̃ sub pedibus calcari solet ingressu, sed etiã supiorem. Iuue. Pendentia liqt uela domus, & adhuc uirides in limine lauros. Neuius uero limen supum & inferum dixit. Exime limen supum, quod mihi misero sæpe confregit caput. Inferũ quoq; ubi ego oĩs defre gi digitos. Limen supũ supliminare etiã uocat a græ cis hypthyron. Ponit interdum pro ingressu. Virgi. Li men erat cæcæq; fores, & puius usus. Interdum pro in teriore parte domus. Idem, penetrant aulas, & limina regum. Interdum pro loco standi. Idem. Corripiunt spacio audito, limenq; relinquunt. Interdum pro prin cipio, ut in limine uitæ extinctus est. Interdum pro a micitia, ut testat Seruius enarrans illud de Turno. Se limine pelli. Iuue. Limine submoueor. i. repellor ab a micitia. A limẽ fit elimio. as. Limiare. Postliminium.

Liminaris & hoc liminare, quod ad limen pertinet, ut lapis liminaris, qui est in domus ingressu. August. ad Hiero. posuit pro principio. Non hoc codex ipse, ut as solet in liminari pagina ꝑtendebat, id est in principio, seu ingressu libri. Hinc superliminare.

Liminarchæ sunt custodes liminis, & famuli ad limina, qui sunt ꝑfecti liminis, cubiculiq; custodes. Apud iuris consul. Liminarchæ ponunt pro militibus q̃ imperii limitibus atq; confinio præficiunt, quos liminarchas dicere possis, quasi limium præfectos, qui & limitanei ab historicis appellantur.

Limitanei milites. Et limitanei agri qui sunt in limiti bus, id est in collimitio & confinio.

Limes. itis. modo transuersam uiam significat, modo terminum. Col. li. i. Semitas, nouosq; limites in agro fi eri non patiat. In agris limites duo maximi sunt, Car do & Decumanus. Limes decumanus est, qui ab orien te in occidentem spectat. Cardo a meridie ad septẽtri onem. Reliqui limites angustiores, distantq; inter se paribus interuallis. Aliqñ dĩ principium & finis. Stati. Limes mihi carminis esto Oedipodæ confusa domus. Et dĩ a limus obliquus siue transuersus.

Limito pe. corre. & limitor ꝑcat termino, seu restringo, sicut a semitis semito, as, & semitor. Vnde limitatus a ger dĩ in centurias diuisus. Pli. li. xvii. Aut si maior mo dus sit totidem pedum cardinem, quo decumano li mitari, semper uero quintannis semitari, hoc est in qn to quoq; palo singulæ iugo paginæ includunt. Cicer. Appio Pul. De tua prolixa beneficaq; natura limita bit aliquid posterior annus, propter quandã tristiciã.

Limentinus putabat deus, qui liminibus præesset.

Limbus muliebre uestimentum erat, purpuram in imo consutam habens, seu quodlibet aliud ornamentũ ue stium extremitatem ambiens. Virg. Sidoniam picto chlamydem circundata limbo.

Limbulus diminutiuum, a quo limbellus.

Limborariꝰ, q̃ libũ uestẽ cõsuit. Pla. Textores liborarii.

Linus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Linus nomẽ uiri propriũ,ex Mercurio, seu ut qdam putant; ex Apolline & Vrania geniti. Alter philosophus Thebanus iunior. Est etiã linus species hymni. Suidas aũt λῖνος χαλκιδεὺς, ἀπόλλωνος & τερψιχόρης. οἱ δὲ ἀμφιμάρου καὶ οὐρανίας. οἱ δὲ, ἑρμοῦ & οὐρανίας. λέγεται δὲ πρῶτος οὗτος ἀπὸ φοινίκης γράμματα εἰσενεγκὼν εἰς ἑλλάδα ἀπὸ γῆν. γενέσθαι δὲ αὐτὸν ἡρακλέους διδάσκαλον, γραμμάτων, καὶ φλυακικῶς μούσης πρῶτος γενέσθαι λέγεται.

Linũ, ἀπὸ τοῦ λινέω antiquo uerbo, qd est teneo, qa lino ita tenent. Hic lineus, a.um. qd est ex lino, ut uestis linea.

Linarius, q lini artẽ exercet, a græcis λινοπλοκὶς lino/

Linamentum filum, quod ex lino uoluen (plocis: do trahitur. Plini. Delphini adipe linamenta accensa excitant uuluæ strangulatũ oppressas.

Linteũ pannus linteus, & sudariũ quo in balneis utimur Mar. Non tã sæpe teret lintea fullo tibi. Itẽ lintea sunt uela quibus utunt nautæ. Vir. Certũ est dare lintea retro. Item lintea, q̃ sunt idonea ad spectantiũ umbracula. Vñ legimus Cæsarem totum forum linteis adumbrasse. Item lintea linei amictus. Inde lintcatus, a.um.

Linteatus, linteis indutus. i. lineis uestibus, quali habitu ferẽ fuisse Apollonius philosophus, qñ hmõi habitus uidebatur mundior, q̃ q ab animalibus deglubebatur Sido. ad Leonẽ. Cupidũ scientiæ, cõtemnentẽ pecuniæ; inter epulas abstemiũ, inter purpuratos linteatum.

Linteolum diminutiuum. Plini. pro petia panni linei; uulneribus in linteolis imponitur, scilicet amurca.

Lintearius, qui lintea uendit.

Linteones, qui texunt aut uendũt linteamina, pro conficiendis uestibus, ut docet Ser. li. vii. Ænei. Firmicus li. ii. Mat. Si luna in Veneris signis constituta feratur ad Martem, ꝙ ista coniunctio faciet linteones, aut tabernarios, atq; colorum tinctores.

Linea, æ. ꝓprie significat filũ illud, quo fabri materiarii utunt ad signandã materiã, ꝙ ex lino fiat, & qñ ab hac si rubrica, ut alio colore intincta fuerit figura designatur longa, sine latitudine, atq; altitudine, ea quoq; figura linea uocat. Itẽ ea quæ non colore, sed aĩo imaginã tur geometræ lineæ uocant. Et linea dr filum omne ex lino, & q cunq; tenuis funiculus. Col. Ligato pede longa linea gallina custodit. Pli. Murenæ deuorant hamũ, admouentq; dentibus lineã, atq; ita erodũt. Idem. Stẽmata uero lineis discurrebant ad imagines pictas. Et linea dicitur, quæ est in superficie. Nam superficies ex lineis est, ut punctum, quod est principium in geometria. Dicitur aũt punctum, quod diuidi nõ potest. Linea quæ ab uno puncto ad aliud deducitur.

Linearis, & hoc lineare, quod ad lineam pertinet. Vnde linearis pictura uocata est lineis circa umbrã hoĩs deductis. Primi hanc picturam exercuerunt Ardices Corinthi⁹, & Telephanes Sycionius, sine ullo colore, spargentes tamen lineas intus, unde & latini linearem picturam graphidem appellauerunt.

Lineamentum a linea, & ipsa extremitas, & quasi linea q̃dam corporis, per quam hoĩs forma dignoscitur, a linearí pictura tracta, in qua per solas lineas effigies hominis cognoscebat. Iusti. li. i. Lineamentorum æqualitas matri, & filio persimilis. Plini. Nec qui succederet operi ad præscripta lineamenta inuentus est.

Lino, is. linio, lis. & lenio, is. diuersa sunt. Nam linio & lenio quartæ coniugationis sunt, lino tertiæ. Et lino linioq; habẽt pe. cor, lenio pro. Vir. Seruataq; mella thesauris relines. Sedulius. Illiniens hoĩem ueteri de sẽmine supplet. Est aũt linire crasse aliq d aliquo instrumẽto superinducere. Col. li. vii. Sed illius sanat noxa subula ahena si locũ læsum cõpungas, cretaq; cymolia & aceto linas. Aliqñ etiã non crasse, sed leniter aliquid inducere, & quasi lineã ducere. Vñ interlinire dicimus superinducto atramẽto aut alio liquore scripturam aliquam picturãue destruere. Sic lĩræ dñr interlitæ, & talis inductio litura dicit. Aliqñ obturare. Vir. li. iiii. Geor. Neq; illæ neq; cẽ in tectis certatim tenuia cera spiramenta linũt, ut ẽt a cõtraria significatiõe ei⁹ cõpositũ simul Relino indicat, ut apud eundẽ. Seruataq; mella thesauris relines, & habet hoc uerbũ lino tria præterita lini, liui, & leui. De primo. Quin. in declamatiõe Cẽci. Et ne qd sceleri impio deesset, mariti tui cruorẽ parietẽ linisti. De scdo Col. li. ul. Multi cũ semel noua dolia, uel serias crassa gũmi liuerũt, una in perpetuũ gũmitione contẽti sunt. De tertio. Cato de re rust. Postea doliũ calefacito, minus q̃ si picare uelis tepeat, satis ẽ lignis lenibus facito calescat. Vbi tẽperate tepebit; cu minũ indito, postea linito. Si recte leueris in doliũ qn quagenaꝝ pedũ q̃tuor satis erit. Supinũ unũ tñ habet litum. Vñ litus, a.um. pro obturato, maculato, insperso. Vir. li. iiii. Ge. Elucẽt aliæ & fulgore coruscãt ardentes auro & paribus lita corpa guttis. i. insperſa, seu distincta. Quale est illud Hie. ad Saluinã. Tũ uero, q̃ in tumulo mariti sepelisti oẽs pariter uoluptates, quæ litã purpurisso, & ceruſa faciem, supet feretrũ eius lachrymis diluisti. Eius cõposita sunt Adlino, ad aliq d lino. Pli. Sunt q leporino coagulo mel addant, & hoc sæpe adlinant dentẽ. Palladius. Si stercus primogeniti uituli adlinamus oribus uasculoꝝ. Collino. Gel. Postea tabulas cera colleuisse. Circũlino. Cice. li. i. Tusc. Condiunt Ægyptii mortuos, & eos seruãt domi. Persæ etiam cera circũlitos condiunt, ut q̃ maxie pmaneãt diuturna corpa. Delino. illino. interlino. oblino. uide alibi. Elino extralino, fœdo. Lucil. li. vi. Si hæc uestimẽta eleuit luto. Perlino ualde lino. Col. li. viii. Mox ulcera lauãtur aceto, & tũc pice liquida cũ adipe suilla perlinũt. Relino, qd obturatũ erat aperio. Ter. in Heau. Releuiora dolia, oẽs serias. Sublino mediocriter fœdo; illudo; & pro ridiculo habeo. decipio. Plau. in Epi. Senex tibi os sublitũ est plane, & pbe. i. derisus es. Et in cap. Quarto in pectore hãc meam magis rem uoluto, tanto mihi ægritudo auctior est animo ad illum modũ sublitum esse os mihi, id est substercoratum, uel maculatum.

Linio, is. iui. itum. ꝓprie significat ungo, ut frico, aut q d simile qd digito aut aliquo instrumẽto alicui rei sup inducit, fricat, uel imprimitur, sed tenuiter, non crasse. Col. li. viii. Fere aũt p æstatẽ sic muscis aures canũ exulcerãtur sæpe, ut totas amittãt. Quod ne fiat, amaris nucibus contritis liniẽdæ sunt. Hier. in Tob. Statimq; linies super oculos eius ex felle isto piscis. Fateor tamẽ adeo interdũ hæc duo uerba lino, & linio in significatiõe propinqua esse, ut uix discerni possint. A linio cõponitur Circũlinio. Lact. li. i. Circũliniatur modo poculũ cœlesti mell e sapiẽtiæ, ut possint ab imprudẽtib⁹ amara remedia sine offensione potari.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lingones, sunt ppli galliæ supra Heluetios, & Sequanos in oceanum uergentes. (fluuio, & oppido.

Linternus, Campaniæ fluuius, haud longe a Vulturno

Lingo, is. xi. ctum. Lingere est aliquid lingua molliter tangere. Plaut. in Casi. Mel mihi uideor lingere, hinc linguam quidam deduci uoluerunt. Rursus lingere dicimus, dum aliquid in ore tenentes, guttatim id defluere in stomachum sinimus, quæ res linctus dr. Quæ uero in hunc usum fiunt, eclegmata græce dr. Pli. Telicos gemma est, quæ oleæ nucleo similis uidet, & lingentium calculos frangit. Idem. Multi tussim ueterem linctu salis discussere. Idem. E semine lini fiunt eclegmata. Hinc fit cõpositum Elingo, qd est extra lingo. Plau. in Cur. Hic hodie apud me nunq elinges salem.

Lingua a lingẽdo, uel a ligãdo dicta est q liget cibũ. Nã cibos ui sua cõglobat, ac deprimit, in uentrẽq; trãsmittit, seu q ipsa dentiũ septis, q̃si muro uallata, ac ligata sit. Est & lingua minor, q & sublingulũ a qbusdã dr, operculũ cartilaginosum, qd phystulã spiritalẽ in gutture claudit, cũ phystula cibali cibus defertur. Hæc cũ ridemus, attollit, q a risus oia concutit, Qua ppter periculosum est, ne nos risus inuadat cũ deglutimus. Hoc em operculũ natura instituit, ne qd esculẽti, poculentiue ad pulmonẽ ferat. Quod si accideret, nisi reiiceret hominem strangularet. Accipit q̃q; lingua p differẽtia sermonũ. Vñ dicimus linguam latinã, linguam græcam, ut est apud actus apostolicos. Audiuimus eos loquentes nostris linguis magnalia dei. Quin et in una lingua sermonis diuersitas lingua dicitur, ut in græca lingua est. Attica. Dorica. Ionica lingua. Scribit Strabo trecentas nationes, q dissimilibus linguis uterẽtur descẽdisse in Dioscoriadẽ urbem colchoꝝ clarissimã.

Linguaꝝ diuersitas inqt Aug. li. xix. ci. dei, hoiem alienat ab hoie. Nã si duo sibimet inuicẽ fiant obuiã, neq; pterire, sed simul esse aliqua necessitate coganr, quoꝝ neuter nouit linguã alterius, facilius sibi aialia muta, etiã diuersi gñis, q̃ hoies sociant. Rursus lingua appellatur genus pmontorii non excellẽtis, sed molliter in planũ deuexi. Similiter instr̃m planũ & oblongum in speciẽ linguæ factũ lingua dr, quale est illud, quo utunt Aromatarii ad extrahẽda e uasis unguẽta. Cuius diminutiuũ ſm Prisci. est lingula eiusdẽ significatiõis, & p cõcisionẽ lingla. Fest. Lingula per diminutionẽ dicta, alias a similitudĩe exertæ linguæ, ut in calceis, alias insertæ. i. intra dẽtes cohercitæ, ut in tibiis, pro ea, q̃ calceoꝝ est. Mar. Non extrema sedet linia lingula plãta. Iu. abiecit n. & li. corripit. Et ligulã dimittere sollicit9, ne tota salutatrix iã turba pegerit orbẽ. Mar. Quãuis me ligulã dicãt eqtesq; patresq;, Dicor ab indoctis lingula grãmaticis. Pro ea q̃ instar linguæ facta est. Plin. Cera punica fit hoc mõ. Ventilat sub dio sæpius cera fulua, deinde feruet in aqua marina ex alto petita, addito nitro. Inde ligulis eligunt floré. Col. ligulã uocat instrumentũ ad purgandũ e uase spumã. Deinde inqt ubi liquatum mel in subiectũ aluum defluxit transfer in uasa fictilia, q̃ paucis ante diebus aperta sunt, dum musteus fructus efferuescat, isq; sæpi9 ligula purgãdus. Pli. Sunt qui comitialibus morbis dandũ putant luna quarta, sexta, septima, linguæ mensura. i. cochlearis.

Veteres etiã gladiolũ oblongũ in speciem linguæ factum ligulam uocitauere. Lingua itẽ (ut Pli testatur) herba est q̃ circa fontes nascit, cuius radix cõbusta & trita alopecias emendat. Similiter lingua bubula genus herbæ, quã græci buglossam dicũt, boum linguæ similis. Lingua canina alia herba, q̃ cynoglossos uocatur a græcis. Lingua petrea genus lapilli, quod inter gemmas connumerat. A lingua fiunt elinguis, sine lingua, & qui loqui non potest, etiam si linguam habeat Elinguo, as. Bilinguis. Trilinguis, & huiusmodi.

Linguax, siue lingulax, lingaculaca ue, uerbosus, multiloquens, qui nimium & stulte loquitur. Gel. li. i. Hoc genus homines in uerba prouectos locutuleios, & blatterones, & linguaces dixerunt.

Lingulaca mulier multiloqua. Plau. in Cas. Lingulaca est, nam nunq̃ tacet. Sic ẽt dici potest lingulaca uir loquax. Accipitur q̃q; pro muliere auguratrice. Q̃q; pro pisce, qui solea aut ei similis a nonnullis creditur, de quo apud Varronem & Plautum in Casi.

Lingula & ligula. Vide in dictione Lingua.

Linquo, is. ui. ctum. ſm Prisci. significat relinquo, dimitto, habetq; li. syllabã indifferẽtem in ptõ. Vir. Nec tñ indecorem tua re regina reliquit. Idem. Nanq; sua patriam liquerat tellure sepultam. Huius compositũ est Derelinquo. Ascensi. Errat cum Nestore Nouariensi male citante Virgil. Æne. iiii. ubi legitur. Nanq; suam patria antiqua cinis ater habebat.

Lipara pe. cor. insula ex Æoliis maxima a Liparo rege Ausonis regis filio, cui successit Æolus. Hier. Quæ e Lipara Siciliam nauiganti sinistra est. Quæ quanq̃ suo quæq; noie septem sunt, omnium tñ incolæ in cõmuni Liparæi dr, adiecto solũ loci uocabulo, ut liparæ9 ex phœnicussa. Hinc liparæus, liparæa, liparæum.

Liparus pe. cor. Ausonis regis filius, a quo lipara denominata est insula.

Liparis pe. cor. Ciliciæ fluuius, ἀπὸ τοῦ λίπαρου q̃n scribit Vict. natantes in hoc flumine, aut se lauantes non aliter ungi ab ipsa aqua, q̃ si oleo aut adipe ungerent.

Lipsana pe. cor. tantum pluraliter declinatum nomen est quo apud nos reliquiæ significantur.

Lippus, qui oculos habet lachrymantes, cum putredo

Lippitudo ipsum uitium. Cor. Celsus. (ab his defluat. Si frons prurit, lippitudinis metus est.

Lippio, is. iui. itum lippus fio, hoc est marcorem in oculis contraho. Pli. li. xxviii. Oculoꝝ uitia fieri negant, nec lippire eos, qui cũ pedes lauant aqua, indeter oculos tangant. Plau. in Cur. ad fauces transtulit. Prospicio parum, os amarum habeo, dentes plenos, lippiunt fauces fame, ita cibi uacuitate uenio lassis lactibus.

Lipothymia, latine defectus animi siue animæ, quæ & Syntexis dicitur.

Lipopsychia similiter λιποψύχους qui anima & spiritu deficiunt, quos Pli. uocat defectos, & synecticos.

Liquentia fluuius Galliæ cisalpinæ, seu Venetiæ, post Taruisinum agrum, Oriturq; in opiterginis, & in mare adriaticum cadit.

Liquidus, a. um. molle fluxum. Vir. Aut cum liquentia mella stipant. Aliq̃n ponitur pro puro. Idẽ li. iiii. Dulcia mella premes, nec tñ dulcia, q̃tum & liquida. i. defecata, & sine sordibus. Aliq̃n p prospero. Plau. in Pseu. Ab sinistra auspicio liqdo, atq; ex snia cõfidentia est

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

inimicos meos me poſſe pdere. Hic ſit aduerbiũ liqdo quod ſcat pure & manifeſte. Ter. in An. Vt liqdo poſſim iurare. Dicimus ét ad liquidũ quod eſt manifeſte.

Liquido, as. aperio, manifeſto.

Liquo, as. li. ſyllaba cor. ſignificat liquidũ facio, cũ. ſ. auru̇, uel plumbũ diſſoluit. Luc. li. vii. Ereptaq; tela liquauit. Huius paſſiuũ liquor. Cõpoſita ſunt eliquo, qd eſt extra, ſeu ualde liquo. Lact. li. ii. Vnde át, uel quõ deus hæc duo principalia ignẽ, & aquã, uel accẽderit, uel eliquauerit, ſolus poteſt ſcire. Aug. li. ix. con. per tranſl. dixit. Voces igit interluebant auribus meis & eliquebat ueritas tua in cor meũ. Reliquo idẽ qd liquo. Vnde legimus de ſanctis Primo, & Feliciano, ꝙ iuſſerit præſes reliquari plumbũ, & bulliens in ore fundi.

Liquatũ, ſiue liquamẽ, pinguitudo aialis ad ignẽ liquefacta, & in uſum coq̃nariũ ſeruata, ad cõdiendos cibos licet & de aliis dici poſſit, q̃ nõ comedunt, ut eſt apud Colu. lib. viii. Succus excolati lupini, ueteris uini ſex, & amurca pari mẽſura miſcent, eoq; liq̃mine tõſa ouis

Liqueſco, is. liquidus fio. Virgi. Limus ut (imbuit hic dureſcit & hæc ut ceta liqueſcit. Per. Tot tibi cum in flammas iunicum omenta liqueſcant.

Liqueo, es. iui. li. ſyllaba correpta. Eſt aũt liquere liquidũ, ſeu molle eſſe qd inſtar olei diſcurrit. Hie. in Le. Oẽ liquens, qd bibit de uniuerſo uaſe immundũ erit. Hinc liq̃ſco, liqdus fio. Huius cõpoſita ſũt Colliqueo, a quo colliqueſco. Deliqueo, a quo deliqueſco, qd eſt in totũ reſoluor. Oui. li. vii. Me. Protinus imbutum cœleſti nectare, corpus Delicuit, ſtagnumq; ſuo de nomine fecit.

Liquet imperſonale, ſignificat cõſtans, manifeſtum, & certum eſt, qm̃ quæ reſoluũtur certa, conſtantia, & manifeſta fiunt. Teren. in Eun. Illum liquet mihi deierare his menſibus ſex non uidiſſe proximis.

Liquefacio, is. liquidũ facio, a quo liquefio eiuſdem cũ liqueſco ſignificatiõis. A liquefacio compoſitũ illiquefacio, quod eſt ualde ſeu intus liquefacio. Cice. lib. iiii. Tuſcu. Quæ ſunt omnes unius generis ad perfundẽdũ animum, tanquam illiquefactæ uoluptates.

Liquo, is. liqui. reſoluor, defluo, ſtillo. Cuius paſſiuum eſt liquor, liqueris, quo ꝙ li. ſyllaba prod. Vir. Vere nouo gelidus canis cum mõtibus humor Liquitur. i. paulatim diſſoluit. Idem lib. iii. Nã quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos Vellitur, huic atro liquunt ſanguine guttæ. i. defluunt. Luc. li. ix. Liquitur & nigra diſtillant inguina tabe. Hinc ét fit liqueſco, liqueſcis prima pro. Oui. li. i. de ponto. Sic mea perpetuis liqueſcunt pectora curis. A liquo fit compoſitum Colliquo. Var. Quod aurum cum colliquiſſet, in forma fuit infuſum.

Liquor, oris. habet li. ſyllabã cor. Nec mirꝫ, cum in multis id accidat mutata natura. Nam humus. u breuis eſt humanus ꝓducitur. Itur i. producit. Iturus corripitur.

Lira prima ſyllaba pro. ſulcũ ſignificat. Col. li. ii. liras ruſtici uocãt eas porcas, cũ ſic aratũ eſt, ut iter duos latiꝰ diſtãtis ſulcos mediꝰ cumulus ſiccã ſedẽ frumẽtis præbeat. Hic lirare, a quo delirare, & delirus. deliramentũ.

Lirare dr̃ agricolæ, cum crate dentata, uel tabula aratro annexa operiũt ſemina. Primo. n. arat terra, quod dr̃ proſcindere. Deinde ſcda aratione excitatæ grandiores glebæ frangunt, quod uocant effringere. Tertia aratione iacto ſemine boues lirare dicuntur, q tabellis, & uomere ſimul, & ſatũ frumentũ operiunt in porcis, & ſulcant in foſſas, quo pluuia aqua dilabatur. Hinc delirare aliquẽ dicimus, cum non recto ſulco tegendo ſemen incedit, deide per metaphoram ad inſaniam hoc uocabulum tranſlatũ eſt. Vñ & deliri inſani dr̃, & delirare inſanire. Hor. in Epi. Quicquid delirãt reges plectunt Achiui. Deliramentum ipſa deliratio. Quidã tñ delirare a græco trahunt. Nã λήρειν ineptire eſt. Noſtri etiã liras gerras, & nugas uocitauere. Plau. Nam tuæ blãditiæ mihi ſunt, qd dici ſolet gerræ, germanæ Ædepol liræ. Lyra per y. aliud ſignificat.

Liro, liras facio. Colu. Lirantur iugera duo opera una.

Liratim, pe. prod. aduerbium per liras. Colu. Eæq; cum ſint liratim ſeri debent.

Liris fluuius Cãpaniæ ortꝰ in Apennino, & Minturnas ꝑterlabẽs. Mar. Cæruleus nos liris amat, quẽ ſylua maricæ ꝓtegit. Vir. Et umbroſæ liris ꝓregna maricæ.

Lis controuerſia a limite, id eſt termino dicta, ꝙ primæ inter homines lites de limitibus fuerunt.

Litigo, as. pen. cor. quaſi litem ago, diſcepto, contendo. Mar. Ah miſer, & demens uiginti litigat annos Quiſq; cui uinci Gargiliane licet. Plau. in Ru. Qua de re nunc litigatis inter uos? Litigiũ litis actio. Idem in Cas. Nã ego quid contrahere cupio litigii inter eos.

Litigioſum dr̃ de quo lis ẽ, litigioſus q freq̃ns in litibus

Litigator, & litigatrix, q & quæ litigat. (uerſatur.

Lithos græce, lapis latíe dr̃, a quo mta ꝓ cõpoſitionẽ fiũt

Lithargyrium, ſpuma argenti, quaſi ꝙ ſit in lapidem compacta argenteum.

Lithocolla glutinũ, quo lapides coniunguntur. Fit em̃ ex lapide pario, aut marmore, cum taurino glutino.

Lithoglyphus, pe. cor. ſculptor lapidum.

Lithotomia. pe. pro. lapidicina.

Lithotomus architectus.

Lithologema pe. pro. lithologematis ſtrues lapidum.

Lithoſtrotus, pe. pro. maſc. ge. & hoc lithoſtratũ dictio cõpoſita, ex λίθος lapis, & ϛρωϛὸς ſtratus appellat locus lapidibus ſtratus, ſi uerbũ græcũ proprie interpretari uolumus, Vere lithoſtrota ex paruulis cruſtis conſtabant, qbus ſolum pauimẽti incruſtabat. Vñ legimus in Euan. Ioannis. Et ſedit pro tribunali in loco, q dicit lithoſtrotos. Var. li. iii. de re ruſt. Cum uillam haberes opere tectorio atq; inteſtino, ac pauimẽtis nobilibus lithoſtrotis ſpectandam. Hoc a noſtris dicitur ſectile.

Lithiaſis morbus calcularis.

Lithotomi pe. cor. medici lapidis excidendi.

Littera, q̃ uis ſm ſuã analogiã ꝓ ſimplex t. ſcribi debeat, tñ quia prima ſyllaba eius ꝓducit, per duplex tt. ſcribi ſolet. Dicta lra, q̃ſi legitera, eo ꝙ legenti ꝑbeat iter, uel ꝙ in legendo iteret, ut inqt Ser. Vel a lituris, ꝙ ſcripta deleri poſſit, q a plærũq; in ceratis tabulis antiqui ſcribere ſolebãt, & inde delebãt. Vel a lino, is. qd in ſcribẽdo illinit. i. leniter inducit atramentũ. Vel a linea, qm̃ græce γραμμὴ linea dr̃, & inde grãma lra, & grãmatica Et lr̃æ, quæ notæ quoq; appellant, ex lineis conſtant Et ſcat principaliter lras indiuiduas, ut a. b. c. Sicq; dr̃ finit, ꝙ ſit minima pars uocis cõpoſitæ ex literis, quæ ſcribi põt indiuidua. Huic accidit nomen. ſ. quo appellatur, figura qua pingit, & poteſtas, qua ualet. Aliq̃n lr̃a capit, ꝑ ſcribẽtis manu. Cic. ad Atti. Nã alexidis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

manũ amabã, q̃ tã prope accedebat ad ſi̇̃litudinẽ tuæ litteræ. Plurali nũero lr̃æ epl̃am deſignant, niſi apud poetas, apud quos legit̃ lr̃a pro epl̃a. Ouid. Quã legis a rapta Briſeide lr̃a uenit. Vocant̃ p̃terea lr̃æ diſciplinæ q̃ lr̃aꝝ monumentis continent̃, uñ dare litteris opam dicimus, hoc eſt incumbere artibus, quæ ſcriptæ ſunt.

Litterula dimi. parua littera. Hiero. literulas poſuit pro breui epiſtola, cum inquit. Munuſcula oĩa & ſuſpectas litterulas uobis interdico ſub anathemate.

Literatus, qui literis præditus eſt. Cuius contrariũ eſt illiteratus pro rudi & indocto. Cor. Nepos diſtinguit litteratũ ab erudito, quia litterati appellant̃ ii, q̃ diligenter & acute p̃nt, aut dicere, aut ſcribere. Proprie tñ poetarũ interp̃tes, q̃ a græcis grãmatici uocant̃, quos lr̃atores uocatos Meſſala Coruinus ait. Sunt q̃ lr̃atum a lr̃atore diſtinguãt, ut illũ q̃dẽ abſolute, hũc mediocriter doctũ dicant, Interdũ dr̃ lr̃atus in quo ſunt lr̃æ. Vñ Plau. in ru. urnã lr̃atam dixit, quæ lr̃is inſcripta nomẽ dñi continebat. Apul. lib. iii. laminis litteratis dixit.

Litteratulus dimi. a litteratus. Hiero. contra Rufi. Videris tibi litteratulus & rabi.

Litteroſus idẽ q̃d litteratus. Caſius. Hõ litteroſus mere.

Litterarius, litteraria, litterarium, quod ad litteram, uel ad litteras pertinet. Vnde dicitur ludus litterarius.

Litterator, qui litteras noſcit, uel docet. Vnde litterato res grammatici dicuntur.

Litterœdus idem quod litterator. Cic. pro Mure. Auloœdos eſſe qui citharœdi fieri non potuerunt. Ita litterœdos putamus qui litterati fieri non potuerunt.

Litteratio ẽ parua ac rudis ars a litteratoribus tractata.

Lr̃atura, ars q̃ de lr̃is tractat, ut eſt grãmatica. Aug. lib. viii. Con. Impatoris Iuliani tp̃ibus lege data prohibiti ſunt Chriſtiani docere litteraturã & oratoriam.

Litus, a. um. participium a lino. Vide in dictione Lino.

Littus p̃ duplex tt. terra, q̃ ab aqua tangit̃, p̃prie eſt, quo maxius fluctus hybernus peruenit. Sig. M. Tul. arbiter aſſumptus olim cõſtituit, ut Cel. Iurecon. ait. Dcñ litt⁹, uel q̃ alluat̃, uel q̃ aqua ad id alluctat, uel q̃ id aq̃ elidat, ſeu q̃ fluctibus oblimat. Et p̃prie de mari dr̃, ripa de fluminib⁹. Oui. Cãpoq̃ recepti Liberioris aquæ p̃ ripis littora pulſant. Sue. in Nero. Diſpoſitæ p̃ litto ra, & ripas diuerſæ tabernæ. Qñq̃ ẽt littus dr̃ de fluminibus. Virgi. in diris. Littora q̃ dulcis auras diffunditis agris, cũ de Mincio loqueret̃. Sumit̃ interdũ pro terra mari uicina. Idem. Cui littus arandũ &c. Interdũ pro ſpatio circa aram, a litãdo, quia ibi litabantur hoſtiæ. Nã ſicut docet Dona. nauigãtes eundo, & redeũdo in littore ſacrificabant, propter q̃d & uſus obtinuit ut duplici tt. ſcribat̃, cũ lito primã corripiat. Cic. in topi. a lendo deducere uidet̃. Q̃d cũ primã producat, unico t. ſcribendũ erit. A littus fiunt adiectiua littoreus, a. um. littoralis adiectiuũ, ut arena littorea, & plaga littoralis.

Lito ſacrificio facto deos placo, uotũq̃ impetro. Sue. in Cæ. Deiñ pluribus hoſtiis cæſis, cũ litare nõ poſſet, introiit curiã. Huius cõpoſitũ eſt perlito, q̃d eſt perfecte lito. Gel. Si hæ res diuinæ factæ, ritẽq̃ perlitatæ eſſent, haruſpices dixerunt oĩa ex ſententia proceſſurum eſſe.

Litura, ræ. ſuperinductio, & complanatio, a lino, linis, ut fit cum ſuperinducto atramento, alioue liquore ſcripturam uel picturam deſtruimus.

Lituro, as. pe., p. cãcello, expungo. Sido. Apol. Tũc ut̃ certi⁹ te, pbaſſe reliq̃ gaudebo, ſi lituraſſe aliq̃ cognouero.

Lituus baculus incuruus ſine nodo, quo ſedentes augures auibus tẽpla deſignabant. Gel. Lituus eſt uirga breuis in parte, q̃ robuſtior eſt, incurua. Dr̃ interdũ regale ſceptrũ, a litibus dirimẽdis, hoc eſt ille Romuli baculus q̃ poſt Romulũ in medio incẽdio integer manſit, ut apud Val. Max. Nihil in eo p̃ter lituum Romuli integrũ repertũ eſt. Et Plut. in Romulo. Lituus conſeruatus eſt in Palatino colle, uſq̃ ad Gallor̃ tpa, a q̃bus capta urbs incenſa fuit. Sed poſtea expulſis a Camillo hoſtibus, inter altiſſimas fauillas illeſus, cũ oñia ignis cõſumpſiſſet inuentus eſt. Feſtus ſcribit lituum eſſe genus buccinæ curuæ, unde uox gracilior exiret, quo q̃ cecinerit licẽ dr̃. Acro uero docet inter tubã & lituũ diſcrepare, q̃ lituus equitũ ſit & incuruus, tuba peditũ & directa, litui acutus ſonus eſt, tubæ grauis. Vir. Iiii. Et lituo pugnas inſignis obibat, & haſta.

Liticen pe. cor. qui lituo canit.

Litta uermiculus in lingua canum, qui ſi eximatur infantibus catulis, nec rabidi fiunt, nec faſtidium ſentiunt. Quidam tamen hoc nomen per y. ſcribunt.

Liuius nomẽ hiſtorici patauini, qui res romanas miro artificio luculentoq̃ ſermone perſcripſit. De hoc Hiero. ad Paulinũ. Ad Titũ Liuiũ lacteo eloquẽtiæ fonte manantem de ultimis Hiſpaniæ Galliarumq̃ finibus quoſdã ueniſſe nobiles legim⁹. Et quos ad cõtẽplationem ſui Roma non traxerat, unius hoĩs fama perduxit. Habuit illa ætas inauditũ oĩbus ſæculis, celebrandumq̃ miraculũ, ut tantã urbem ingreſſi, aliud extra urbem quærerent. Fuit & alius Liuius poeta comicus cognominatus Andronicus, de quo Diome. Conſtat inquit apud Romanos primũ latino ſermone comœdiã Liuiũ Andronicum ſcripſiſſe. Gel. lib. xvi. Primus oĩm T. Liui⁹ poeta fabulas docere Romæ cœpit, poſt Sophoclis, & Euripidis mortẽ annis plus fere C. & LX. Fuit & Liuius Druſus, de quo in dictione Druſus.

Liuor ueſtigiũ, & nota quæ fit ex flagello. Vñ in eccleſiaſtico legimus q̃ flagelli plaga liuorẽ facit. Aliq̃ſi gnificat colorẽ nigriorem. Var. Sic paulatim liuor in cãdorem uertitur, & oĩs macies e corpore abſcedit. Et qñ talis eſt color inuidor̃, ideo liuor accipit̃ pro inuidia. Luc. Liuor edax tibi cuncta negat. Clau. li. iii. Rabiem liuoris acerbi Nulla poteſt placare quies.

Liuidus, p̃prie dr̃, qui ex percuſſu carnẽ nigrã habet fluxione cruoris ad eũ locum, q̃ percuſſus eſt. Pli. Tapſiæ ſuccus ſugillatis, ac liuidis prodeſt, hinc liuidus pro nigro. Vir. Quidue petunt alæ, uel quo diſcrimine ripas Hæ linquunt, illæ remis uada liuida uerrunt. Qñ uero qui inuidia laborant exedentes ſe dolore hunc colorem contrahunt, Liuidus ſæpe pro inuido ponitur. Mar. Omnibus inuideas liuide nemo tibi.

Liuidulus dimi. ẽ. Iuue. Quibus inuideas ſi liuidulus ſis.

Liueo, es. ater ſum. Pli. li. xxii. Cortex uero. f. helioſtrophi liuẽtibus colorẽ reddit. Hie. in Eſa. Aut. n. uerberib⁹ liuent corpa, aut plagis tumẽt Et aliqñ inuideo. Pompo. Malignus homo, & fortunis alior̃ ſemper liuens.

Liueſco, liuidus fio. Claudia. li. iii. Haud equidem inuideo, nec enim liueſcere fas eſt, Vel nocuiſſe deos. Huius compoſitum eſt Adliueſco.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lix dī cinis,in quē materiæ redigunt,cū fuerint exustæ. Pli.li. xxxvi. allegat Varronē dicentē,lix cinis est foci. Et lix uocat aqua cineri ímixta. Vñ lixiniū. Et lix aq̄ a Lica,q̄ secutus est Herculē deflecti quidam aiunt.

Lixiniū aqua, in qua lauandi gratia decoctus est cinis per n.ante i.Col.li.xiii.Sunt qui culmos fabæ exurant, & ex eo qd̄ cremauerint cinere lixiniū faciunt. Idem li. ult.lixinia usurpat.In olla inquit fictili ampla p̄parata lixiniam cineris sarmenti calefieri conuenit.

Lixa,mō f̄cat ministrū magistratui seruientē. Apul. li.i. Nā & lixas,& uirgas, & habitū p̄rsus magistratui congruentē in te uideo. Mō ministrū militarē, cuius offīo est ut militi aquā subministret, quā ueteres lixā uocauerūt.Sil.li.v.Puni. Inutile marti lixæ uulgus.Scipio apud Liuiū Actiū umbrū appellat semilixā, quasi semimācipiū noīe ignominiosō.Var. Lixulas, & semilixulas uocabulo sabino scribit dici circulos ex farina, caseo,& aqua cōmixtos, & inter cibaria numerant, appellatiq̄ sunt a cinere, q̄ lix cinis foci sit. Vñ elixus,a.um,qd̄ coctū sit cinere ollæ suppositō,& aulicociū, qd̄ olla coctū est.Nam ueteres pro olla aula dicebant.

Lixula, q̄uis uideat diminutiuū a lixa, non tñ paruum lixam seruulūq̄ f̄cat, sed lixulæ & semilixulæ a Varrone dicuntur cibi ex farina caseo & aqua commistis.

Lixo,as.lixum facio, & uernacula lingua dicimus lissare a quo fiunt cōpositā Elixo & prolixo,qd̄ est lixum facio,seu in longum acuo.Colu.li. v.Quare magnopere monendus putator est, ut prolixet aciem ferramenti,& quantum possit nouaculæ similem reddat.

L ante O

Loba,æ.milii, uel panici racemus,ut est apud Varronē.

Locus ,pprie dī q̄cq̄d aliquid cōtinet. Vir. Hic locus urbis erit. Ponit̄q̄ a dialecticis inter accidētia subst̄ātiæ, & est una de septē circūstantiis,q̄ ita numerant, p̄sona. qualitas. negociū.facultas.causa.modus.tp̄s. quæ hoc uersu continent. Quis.q̄d.ubi.q̄bus auxiliis.cur. quomodo.q̄n.Q̄n̄q̄ locus dī genus.Sal. Natus haud obscuro loco. Q̄n̄q̄ distributio tpoχ, q̄ cui in spectaculū uē turo tribuunt ab ædilibus.Vñ motus loco dicitur, qui suas horas non obtinuerit inter p̄cedentes, & secutores.Et Cice.loco motus est cū ex urbe pulsus.Ter.Noster grex per tumultū cōmotus est loco. Cum aūt dicimus loco patris te habeo, significamus ea esse charitate,qua pater est,uel esse debet.Ter.Si te in germani fratris dilexi loco. Loco uero solatii, loco uoluptatis, loco honoris,pro iucundū,uoluptuosum, & honorificū dī.In loco substitut⁹.i. in alteri⁹ uicē.Quin. Et in locū iuuenis amissi substituit de uanitate solatiū.In plurali loci,& loca. Loci sedes argumentoχ sunt quæ intra se continēt argumēta, & ex q̄bus ipsa argumēta petēda sunt ab Arist.topica uocati sunt. Loca sunt in quibus aliq̄d locat,quanq̄ ēt locos in eodē significato dicam⁹ Vir.Deuenere locos, ubi nunc ingētia cernis. Sīr locos pluraliter duntaxat mulieris uuluā, seu uterum, & uulgo matricē appellamus. Var. in origi. Sic loci mulíebres,in quibus nascendi initia consistunt. Pli.lib. xi. Fœminis eadem oīa præter uesicam,& intus utriculus unde dictus uterus, quod alio nomīe locos appellant, hoc in reliquis animalibus uuluam tantum dicimus.

Loculus diminu.a loco,significat em̄ paruū locū. Var. li.iii.de re rust.Horte⁹ius familiaris noster, cū piscinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos,ita sæpe cū eo ad uillā iui.Ponitur ēt interdū pro sacculo, in quo pecunia seruatur,q̄ alio noīe dicitur uulua, & bulga,& marsupiū, & capsula,siue sit lignea, siue eborea. Mar. Hos nisi de flaua loculos īplere moneta non decet.Interdū p̄ feretro quo mortui efferunt, quod alias capulum,& libitinam uocant.Et loculi pro vulua.

Locellus dimi.a loculus. Mar.Si quid adhuc supereſt in nīi fæce locelli, Munus erit, nihil est,ipse locellus erit.

Loculatus,a.ū.qd̄ hēt diuersos locos. Var.Nam ut Pausanias,& cæteri pictores eiusdē generis loculatas magnas hñt areolas,ubi discolores sint certas, sic hi loculatas habēt piscinas, ubi dispares discluſos hñt pisces.

Loculamēta,loca distincta,siue capsulæ & receptacula, in q̄bus aues & sīlia nidificare, seu habitare solent,& a loculis deduci uident. Col. Vel si nō ita cōpetit paxillis adactis tabulæ supponant, quæ uel loculamēta, q̄bus nidificēt aues,uel fictilia colūbaria recipiant.Et li.x.de apibus dicit.Crepitaculis æreis,aut testarum plærunq̄ uulgo iacentiū terreat fugiens iuuētus,eaq̄ uel pauida cū repetierit alueum maternū,& in eius aditu glomerata pependerit,uel statim se ad proximā frondem contulerit, protinus custos nouū loculamentū in hoc præparatū perliniat intrinsecus prædictis herbis,deinde guttis mellis respersum admoueat, tum manibus aut etiam trulla congregatas apes recondat.

Locarium a loco ubi locare, hoc est collocare te possis significat preciū quod datur in stabulo,& taberna.

Locuples,pe.cor.ge.oís f̄m Prisc̄ia.& tā in i. q̄ e.abltūm finit.Cic.in frumentaria. In prouincia locupleti & referta.Hora.In locuplete domo. Dictus locuples a lata humo,hoc est locoχ plenus,q̄ plæraq̄ loca.i.qui multas possessiones habet,quēadmodū pecuniosus,a pecorum copia.Assiduus ab asse dādo cognominat. Pli. li. xviii.Cognomina etiā prima inde.Pilumni, q̄ pilum pistrinis inuenerunt. Pisones a pinsendo. Hinc & locupletes dicebāt loci,hoc est agri plenos.Et non mō pro diuite,& loca multa possidēte, uerūetiā pro firmo certoq̄ ad quālibet rem ponit. Cice.li.iii.offi. Accedit eo testis locuples Possidonius.Posset tñ pro bono, & magnæ auctoritatis uiro capi, & forte rectius, quēadmodū & illud in eodē lib. comparatiue positū.Quem em̄ locupletiorem quærimus, q̄ principem populi romani,q̄ retinendi officii causa cruciatum subierit ultro.

Locupleto,as.pe.prod.locis & possessionibus quempiam diuitē facio,q̄uis etiam ad oīa,sicut dito capi possit, ut cum quis opibus,rebusq̄ etiam incorporeis ditat. Col.li.iii. Vt ante ppensum,& exploratum habeamus, ut locupletet patrēfamiliæ uineaq̄ cultus. Plau. Visus est paterna hæreditate locupletarier. Huius cōpositū est Collocupleto,qd̄ f̄cat ualde dito.Ter.in Heau.Vbi nā est fides,dū ego ,pter te errans patria careo demēs, tu interea loci collocupletasti antiphila te.

Loco,as.pono,constituo. Liui.li.i. Castra ab urbe haud plus q̄nq̄ milia passuū locāt. Vir. Hic alta theatri fundamēta locant.Interdū locare est reponere. Plaut.Dū aulā domi locatā perq̄rit, ablatā reperit. Interdū puptui tradere.Ter.in Phor.Quæso p̄ si filiā suā unicā lo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

caret. Hinc illocabilis, quæ tradi uiro non põt. Plaut. Virginẽ héo grandẽ, dote caſſam, atq; illocabilẽ. Interdũ affictare, ad appenſionẽ dare, uel ad uecturã, ſeu ad operã faciendã. Et tũc cui qd locaſ, in dtõ ponit, & preciũ in abltõ, ut ſex nũmis aureis operã, uel domũ tibi meã locaui, uel equũ annũ totũ. Aliqñ etiã in actõ, cũ ppoſitione ad, ſi rei nõ hoĩ locatio fiat. Plau. in Tri. Ego huic diei nomẽ trinũmo faciã, nã opam meã tribus nũmis ego locaui ad artes nugatorias. Sinẽ ppcio aũt expreſſo, ſed cũ dtõ hoĩ. Cice. in Ver. Senonis Menonis nobiliſſimi hoĩs uxoris fundus erat colono locatus. Sul. ad Ci. Poſteaq; curauimus, ut iidẽ Athenienſes in eodẽ loco monumentũ ei marmoreũ faciendũ locarent. i. cõcederẽt pro loco. Huius uerbi cõpoſita ſũt Abloco, quod ẽ aliis loco affixto. Sue. in Vitel. Satis cõſtat exituro uiaticũ defuiſſe tanta ægeſtate rei familiaris, ut uxore ac liberis, quos Romæ relinquebat, meritorio cœnaculo abditis, domũ in reliquã partem anni ablocaret. Colloco ſimul loco. Eloco extra loco, ut cũ iumentũ, uel boues extra locare ſolent agricolæ, & agrum frumentariũ inde male curant. Quod Colu. li. i. tangit, cum inqt. Et maxime uexant ſm, qui boues elocãt, eoſq; ut cætera male paſcunt, nec induſtria terram uertunt. Et hæc habent penultimam correptam.

Locito, as. pe. cor. frequentatiuum formatum a ſupino, a in i mutata. Terẽ. in Adel. Agelli eſt hic ſub urbe paululum, quod locitas, huic demus, qui fruatur.

Locatarius, qui domum aut fundum, aliudue ſimile in locationem conducit.

Locuſtæ, ſunt aialia parua infirmas habẽtia alas, ut inqt Hier. Quæ quidẽ de terra cõſurgentia altius nõ ualẽt auolare, ut plus ſint q̃ reptilia, & tñ auibus non æquent. Dictæ locuſtæ a locis urendis ob iacturã, quã morſibus afferũt, tactu multa urentes, morſu uero oſa eroden tes, uſa loco, & ſto. ſtas, uel a lõgis haſtis tibiaq; & cruq;, quas græci ἄσκαρον uocent. Has Parthi in cibo ſumunt. Et diuus dñi pcurſor Ioannes, locuſtis uixiſſe ſcribit, ſed contra obſtinatos, licet ſciam magnos uiros aliter ſcribere, hoc non me fallit, q̃ locuſtis pratoq; ueſceret, audiant ẽt grãmaticos. Hic Perottus grandi uir auctoritate longã facit diſputationẽ, ſed carptim dicit in India naſci longitudie triũ pedũ, quaq; cruribus, cũ aruerint, utunt̃ p ferris. In Cyrenaica lex eſt, ut ter in anno debellent̃. In Syria quoq; eas necari militari imperio mos eſt, nefas eſt credere diuũ Ioannẽ, quẽ regis noſtri dei pcurſorẽ merito uocant, huius cibi ĩpuritate uſum in Eremo fuiſſe, crudeli cibo & uenenoſo, ſed de græcis ſunt iſti auctores celeberrimi Eudemus rhetor. Helladius. Eugenius. Zoſimus. Cæcilius. Longinus. Luperc⁹ Iuſtinus. Pacatus. Pamphilus. Zopyrion. tandẽ & Suidas oĩm cõgregator ita ſcribit græce. ἀκρὶς, εἶδος ζῴου φίου ἔσθιε δὲ ἀκρίδας ὁ πρόδρομος καὶ μέλι ἄγριον, ὅπερ ἀπ' αὐτῶ λεγόμενον ἐπονακόμενον, μάννα ῥῆσ τοῖς πολλοῖς προσαγορεύεται. Iſaacius etiam interpres profuſus Nicandri dicit animal eſſe uenenoſum. Plini. lib. ix dicit locuſtas eſſe piſces, atq; beatus Auguſtinus li. x. confeſſi. ait Ioannem animalibus, hoc eſt locuſtis in eſcam cedentibus non fuiſſe pollutum, ſed quid reſpondebunt ſanctæ matri eccleſiæ inſurgent ne tanq̃ corybantes, quæ cantat, & publice ſolennizat. Præbuit hirtũ tegimen camelus artubus ſacris, ſtrophiũ bidentes, cui latex hauſtũ, ſociata paſtũ mella locuſtis, ubi illud locuſtis intelligendũ ẽ, ut ait ibi Suidas, ideo concludẽdũ ibi eſt nõ ſolũmodo manna itelligi oportere, uelq; etiã ſummitates oĩm germinantiũ, ut ſunt ẽt coralia roſarum ſylueſtrium, & ſpinaq;, ſed cauſa iſtius erroris fuit, qm̃ iſta dictio ἀκρὶς ἀκρίδος, duo ſignificet, & locuſtã uermẽ uenenoſum qm̃ ſummitates corrodat, quẽ deus aliqñ iratus mittit cõtra populos & natiões, ſignificet etiã corculũ germinantiũ. i. ipſa germina. An igiẽ fas dicere uiq; tam ſanctũ, tã gratũ deo comedere uermes miſſos cõtra inimicos dei, & quare nõ comedit etiam muſcas, & tabanos miſſos contra Pharaonem? ſed tpe hyemis, ubi erant locuſtæ, ſaliuerũt nec. Immo aliqui medici interptantur eſſe rapunculos, & alii doctiſſimi poma ſylueſtria, ſed tam ſancto hoĩ pium eſt credere manna p libito cœlũ fluere, ut tam pcioſum, & tam diuinum corpus ſuſtentaret, q̃uis Pli. li. xi. capi. xxix. ait. Parthis & hæ in cibo gratæ. Sed talia monſtroſa ſunt, q̃ etiam Indi comedant, non eſt mirũ; ſiquidem comedunt etiam homines, quos ex finitimis regionibus uenant̃. Locuſta quoq; uenefica Neroni grata, ex Galliis euocata, de qua apd Iuue. Dion græcus hiſtoricus. λοκούσαν γυνὰ φαρμακίδα πρὸ βόρου ἀγριωσίνα μετεπέμψατο, καὶ φάρμακόν τι ἄφυκτον προκατασκευάσασ ἔσπενα τῶν καλουμενῶν μυκήτων αὐτῆ ἔκτων ἄλλων ἥδιον. Locuſta etiam piſcis eſt ex genere cruſtaceoq;, corpore longo, cornua ante oculõs bina longa & aſpera habet, dictus a ſimilitudine terreſtris.

Locutuleii ſunt hoĩes in uerba ꝓuecti, & blaterones, & linguaces, quoq; lingua tam prodiga, infrenisq; eſt, ut teterria quadã colluuiõe uerboq; fluat ſemp. & æſtuet.

Locrus, urbs ab Aiace Oileo, & Naritiis, q eũ ſecuti ſunt, cõdita, apud Locrinũ montẽ, q eſt in Brutiis, ad extremũ Italiæ oppoſitus Peloro. Vir. Illic Naritii poſuerũt, mœnia locri. Iñ locrẽſes, quoq; rex fuit ipſe Aiax Oileus, hi Epizephyrii cognoſati ſũt a Zephyrio promõtorio, cui iminent. auctor eſt Pli. a locris incipere Italiæ frontẽ, q̃ magna Græcia appellata eſt. Alii ſunt locri in Græcia cognominati Ozolæa malo odore. Alii Opuntii Bœotiis finitimi, q & Epicnemidii dicti ſũt.

Lodex, icis. pe. pro. lecti ueſtis, & operimentũ, ſiue linteolus, quo in lecto utimur, & freq̃nter lauat̃. Vñ a polluẽdo lodices appellatas nõnulli putant. Iuue. Modo ſub lodice relictis uteris in turba, huius diminutiuum eſt

Lodicula dim. Sue. in Aug. Ita ut in extremis ſpatiis ſub ſultim decurreret ſeſtertio uel lodicula inuolutus.

Logos, apud græcos modo ſermonem ſignificat, modo uerbũ, modo rationẽ. Hiero. ad Paulinũ. Logos græce multa ſignificat. Nã & uerbum eſt, & ratio, & ſupputatio, & cauſa unicuiuſq; rei, per quam ſunt ſingula, quæ ſubſiſtunt. Augu. li. contra hæreſes. Hermes, qui latine dicitur Mercurius, ſcripſit librũ qui logos τέλιος appelletur. i. uerbũ perfectũ. Apud nos q̃q; pro dictoriculo ac contẽnendo ſumitur. Cic. pro Gallo. Ego te certo ſcio oẽs logos, qui ludi dicti ſunt, animaduertiſſe. A logos fit Catalogos. Epilogos. Dialogos. Elogiũ. Analogia. & prope infinita alia. & Logica.

Logica latine rõnalis dr̃. Nam græci λογικὸν rationale dicunt. Hæc rationalis philoſophia dicitur, quæ pro-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

prietates uerboꝝ exigit,& ſtructurã,& argumentationes,ne pro uero falſum ſurrepat. Boet. in cõmen topi. Hæc eſt inquit,diſciplina, quaſi differẽdi quædam magiſtra,quã logicen ueteres peripatetici appellauerunt, continens in ſe inueniendi,iudicandiq; peritiam.

Logiſtoricus,contexens rõnes, computus,& modus hiſtoriaꝝ, ſiue hiſtorice ſermocinans de liberalibus ſciẽtiis,quo nomine dictus eſt quidam liber Varro. Vnde Sidoni.ad Namatium. Varronem logiſtoricum,ſicut popoſceras & Euſebium chronographum miſi.

Logion dicaſteriũ uocaſ,hoc eſt iudicum locus. Logia quoq; uocanſ,quæ de deo dñr. Logion Chryſoſtomus in omilia ad Corinthios uocat collectionem.

Loligo pe.pro.genus piſcis,quaſi uoligo ſm Var. Volitat eñ hic piſcis extra aquã ſe efferens, hie caput inter pedes,& uentrẽ habet,quẽ nunc uulgo Calamariũ uocant a thecæ calamariæ ſimilitudine. Habet eñ officula duo,quaſi cultrũ & calamũ,& cruorẽ nigrũ atramẽti modo,cũ externe albus ſit,& cũm a uolo.as.habente pe.cor.deſcendat, loligo aũt productã habeat,in metro per duplex ll. ſcribendum puto. Hor. in ſermo. Hic nigræ ſuccus loliginis. Huius diminutiuum eſt Loliguncula. Plau. Emitto ſepiolas loliguncũlas.

Lolius genus piſcis admodum parui, & facie a loligine diſſidens.

Lolium herbæ genus alio noĩe zizania græce dicitur. Hora. Eſſet ador,lolium meliora relinquens. Hinc Loliarius,a.um. Colu.li.ix. Cribro uiciario,uel loliario, q iam fuerit in uſu pulli ſuperponantur.

Lomentum farina fabacea quo ad eruganda corpora uſa eſt antiquitas. Martia. Lomento rugas uteri quod condere tentas.

Lomentum, græci λέπωμα uocant, quod tritũ proprie ſignificat. Pli.lib.xxxiii. Subtiliſſimum genus lomenti quidam tritum uocant,quinis aſſibus æſtimatum.

Lombardia,regio Italiæ a longobardis dicta, q̃ ciſalpina gallia uocabaſ. Eius fines ſunt Apenninus,& alpes, & qcq̃d intra alpes,Benacũq; atq; Minciũ amnẽ continẽt,cuius metropolis eſt Mediolanũ,a populis, q̃ lingones germaniæ,& bardi galliaꝝ ſunt ſimul mixti,nõ autem a longis barbis,ut ſolent uiri docti ridere.

Lombricus pe.pro.piſcis,q uulgo Lampetra uocatur.

Longus proprie porrectus. Vir. Stant longis innixi haſtis,& ſcuta tenentes. Per tranſlatio. qñq; ponitur pro diuturno. Idem. Et longum Andromachæ teſtentur amorem. Qñq; pro magno. Vnde longiores dies maiores dicimus. Quandoq; pro pernicioſo. Idem. Infœlix Dido, longumq; bibebat amorem.

Longum aduerbium,ſignificat longo tempore. Marti. Vtq; tuis longum dominuſq; puerq; fruantur muneribus. Compoſita a longus ſunt oblongus,prælongus.

Longe aduerbiũ,pro lõgitudine tam loci q̃ tpis,ut cum dicimus. Longe lateq; diſcurrit. Interdũ ſignificat ualde. Sal. Longe mihi aliena mens eſt. Interdũ præcipue. Cice. Illud homini longe optimũ eſſe. Huius cõpoſita ſunt Alonge, & delonge, q̃ habent accentũ in prima.

Longe gentium ſignificat longe, ſicut nuſquam gentium,nuſquam locorum.

Longæuus,a.um.cũ diph. quod eſt longi æui. Vir. Quẽ tibi longæuo ſerum Lauinia coniunx Educet ſyluis.

Cice. in Cato. O miſerum ſenẽm,qui mortem contemnendam in tam longæua ætate non uiderit. Hinc longæuitas,ἐλληνιστὶ μακρόβιος λέγεται.

Longanimis pe.cor.q eſt perſeuerãtis aĩ æq̃nimiter tolerans. A quo longanimitas p tolerantia. Hie. Longanimitas,quæ alibi ſuſtentatio dicit, uidetur a patiẽtia differre, qa qui infirmitate magis, q̃ propoſito delinquũt,ſuſtentari per longanimitatem dicũtur. Qui uero pertinaci mente exultant in delictis ſuis, ferri patiẽter dicendi ſunt. Patientia ergo eſt qua per ſuperbiam & procaci mente peccantem non ſtatim punit deus. Longanimitas eſt qua per infirmitatem & non deliberati animi maliciam peccantis diu portat.

Longitudo,plixitas,longitudo dieꝝ in dextera illius.

Longinquus,a.um.quod eſt remotum diſtans. Cice. ad M. Cato. Non dubito, qd p̃ſentes cenſeant,nos quidẽ longinqui, & a te ipſo miſſi in ultimas gentes. Aliqñ ſignificat qd̃ in longũ tenditur. Claudi. Sic qui uecturus longinqua per æquora merces Molitur tellure ratem. Aliquando ponitur pro externo & peregrino, ut illud Si mea longinquus uiſcera piſcis edet.

Longo,as. q̃uis nõ ſit in uſu,hẽt tñ cõpoſita in frequenti uſurpatione habita,q̃ ſunt elongo,& prolongo, qd̃ eſt protraho. Plau. Quæ mihi anus prolongat promiſſa.

Longiſco, longus fio. Ennius. Neq; corpora firma longiſcunt quicquam.

Longurio, idem quod longus. Varro. Hic qui ante me eſt, neſcio quis longurio.

Longurius, apud Var. pertica longior, qui libr.i.de re ruſt.ait. Secunda ſepes eſt ex agreſti ligno, ſed non uiuit. Fit aũt palis ſtatutis crebris,ac uirgultis implicitis aut latis perforatis,& per ea foramina traiectis longuriis ferreis binis,aut ternis, aut ex arboribus truncis demiſſis in terram,deinceps conſtitutis. Idem lib.ii. Itaq; in ſtabulis oportet clauſa habere oſtia, ac feneſtras, & inter ſingulas a præſepibus interiicere longurios, qui ea diſcernant, ne inter ſe pugnare poſſint.

Longanon,rectum inteſtinum dicitur, quo aluum purgamus,ſic dictum,quia in longum protenditur,& non eſt ita orbibus implicitum,ſicut inteſtinũ tenue. Apitius. Longanones porcinos ex rure tarentino farſos cunctos conciſos in cinere pullorum.

Longobardi ppli Germaniæ, quos a longis barbis cognoiatos ferunt,& ab oceano,germaniæq; ultimis oris ueniſſe nouas ſedes q̃rentes. Hi Albuino duce Italiam intrauere, breuiq; oẽs pene citerioris galliæ urbes cepere,ibi cũ ducẽtis annis regnaſſent, a Carolo Magno ſuperati fuerunt,ſed tñ, ut diximus,ut celtiberi ex celtis,& Iberis fuit una natio, ita lingones populi germaniæ,& bardi galliaꝝ populi facta unione gentem unã, & unum nomen admiſcuerũt,& ideo Ponticus uir doctus noſtri temporis litteris græcis lingobardos appellat,non autem longobardos,quantis autem probationibus prodeat ille uir ſcrupuloſus alii uiderint.

Lopades pe. cor. genus conchæ marinæ. Plau. in paraſito medico. Addite lopades, echinos, oſtreas. Dictæ ab ollæ ſimilitudine quæ a græcis lopas dicitur. Eſt & lopas ueſtis genus,quæ & lope dicitur.

Loquor,eris. locutus per c. ſm Priſci. proprie ſignificat uerba profero. Differunt aũt ab inuicẽ loqui & dicere,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ꝑloq sit a natura, dicere elegãter & facunde. A loquor fiunt cõpoſita Alloquor quod eſt ad aliquẽ loquor. Ci. Cũ pridie eius diei eũ alloquutus fuiſſem. Alloquimur etiã ea quæ aut ſummo affectu, aut extremo periculo narramus. Vir. Extremũ qd̃ te alloquor. Ouid. Nec qa te noſtra ſperẽ prece poſſe moueri Alloquor. Hinc alloquium. Ambro. lib. Hexa. Dixit deus non ut per uocis organa qdam ſonus ſermõis exiret, nec ut linguæ motus cœleſte formaret alloquiũ. Colloquor ſimul loquor, a quo colloquiũ pro confabulatione, cum ueniunt in unũ locũ loquẽdi cauſa. Et collocutores qui ſimul loquunt. Circũloquor, per circuitũ quendã declaro, a quo circũlocutio, quã græci periodon uocãt, ut ſi elephãti dentẽ ꝑ ebore dicamus. Deloquor de aliquo loco deputato loquor. Var. Hinc dñr eloquiũ, ac reliqui in fanis ſabinis a cella dei qui deloquunt. Eloquor a quo eloquium. Interloquor. Obloquor. Prælo quor ante loquor. Lactan. libr. iiii. Daniel quoq; ſimi lia prælocut⁹ eſt. Proloquor perfecte loquor & ſermonem perficio. Et omnia habent penul. correptam.

Locutor ſeu loquutor, qui nimium loquitur. Gelli. Qui ſunt leues & futiles & importuni locutores.

Loquitor, aris. frequentatiuum. Apul. in flor. uſurpauit.

Loquela, uerbum quod in loquendo proferimus.

Loquentia, & loquiũ, q̃uis a loquor deducantur, non tñ eis utimur, niſi in cõpoſitione, ut breuiloquentia, breuiloquium, multiloquẽtia, multiloquiũ, magniloquẽtia, magniloquiũ. Similiter magniloquus, multiloqu⁹ ſtultiloquus, blandiloquus, & huiuſmodi quæ habent pe. cor. Anteloquium primus loquendi locus, ſeu principatus loquendi. Soliloquium, quod ſignificat illius qui contemplando ſolus ipſe ſecum loquitur.

Loquax uerboſus garrulus. Vñ corui & aliæ aues, quæ humanam uocẽ imitant, loquaces dicũtur. Hinc comparatiuum loquacior, & ſuperlatiuum loquaciſſimus.

Loquacitas naturalis loquendi abundantia. Cice. Torquato. Facit autem non loquacitas mea, ſed beniuolẽtia longiores epiſtolas. Accipitur etiam pro ſtulta, & inani loquendi copia.

Loquacito, as. multũ loquor. Hier. Si qñ mulierculæ, de diuitiis ꝓpriis, de filiis, de ueſtibus, de mundi uanitatibus garrulãdo loquacitent, ut moris eſt eis, frangant.

Loquere pe. pro. apud Plautum in Mili. pro loqueris legitur. Loquere lepide.

Lora ſiue lorea genus potionis eſt, quã græci Deuteriã appellant, quaſi ſecũdariam, ueluti apud nos tertiaria per uini caritatẽ. Nam δεύτερον apud græcos ſecundũ dicitur. Fit ex maceratis aqua uinaceis, poſt muſtum acinis exꝑſſum, nõ poteſt iure uocari uinũ, q̃uis inter uina operaria numeretur. Tria eoꝝ genera. Primũ de cima parte aquæ addita, q̃ muſti expreſſa ſit, & ita noſte, & die madefactis uinaceis, rurſuſq; prælo ſubiectis. Sed in tertia parte eius, quod exꝑſſum ſit, addita aquæ expreſſoq; decocto ad tertias partes. Tertium fæcibus uini expreſſum, quod fæcatum Cato appellat. Varro de ui. pa. Antiquæ mulieres maiores natu bibebant loram. Hæc etiam leuia tenuia uina dicuntur. Plini. lib. xxiii. ait. leuiſſimũ uinum celerrime inueterari. Idem ſcribit tenue uinum minus alere, magis ſtomachũ nutrire. Cato fecatum appellat, quod fecibus uini expreſſum eſt. Vinum aqua miſceri Staphilus primus inuenit. Dilutum quoq; uinum dicitur aquatum.

Lorum, prima pro. Nam lora habet o. cor. Proprie ſignificat corrigiã ex corio, & græcum eſt λῶρον. Vñ ponit pro cingulo. Poetæ baltheum Veneris, qui Ceſtus dr̃, loꝝ appellant. Lora etiã habenas uocamus & retinacula iumentoꝝ, zonas quoq; & uolumia ex corio bubulo, quibus pugiles utebantur. Præterea q̃cunq; ligamina lora dici poſſunt, & loramenta, ligamenta etiam, q̃ ex talibus fiunt. Gel. Poſtea uidebamus Androdum, & leonẽ loro tenui reuinctum urbe tota circum tabernas ire. Hiero. Loramento ligneo circundatum ædificii fundamentum non diſſoluet, ab hoc loꝝ etiã pro corrigia accipit, qua hoſtes uerberant. Dona. Lora apud ueteres laura dicebant, a laura triumphorum, ſub qua mos erat captiuos uinciri, duciq; per pompã. Ideo aũt ut conditionis reminiſcant, loris cædunt. Vnde lorarii dicebantur, qui in ſcænicis fabulis parebãt iis, qui ludis erant ꝑfecti, & uel uinciebant, uel cædebant, quos iuſſi erãt uincire, uel cædere. Tortores quoq; lorarios uocatos inuenimus. Gel. Itaq; hi ſequebantur magiſtratus tanq̃ in ſcænicis fabulis, q dicebantur lorarii. Item lora dñr corrigiæ, quibus lecti & ſellæ inſtruunt, ſuper quibus tomẽta uel culcitræ imponunt. Mar. Nouis linteis, loriſq;. Hinc etiam funiculus aureus argenteuſue, qui collo geſtari ſolet, lorum appellatur. Inuenitur etiam lorus maſcu. gene. ſicut & corius, & collus. Apul. Lorum quempiam ſinu ſuo depromit.

Loramentum. Vide in Lorum.

Lorarii. Vide in dictione Lorum.

Lorarii ſerui, qui in ſcænicis fabulis lõro uinciebãt, aut cædebant quos erant iuſſi. Ca. id genus hoſtes etiã Brutianos appellat, qm̃ Brutii ignominiæ cauſa iuſſi ſunt a Romanis, ut magiſtratibus in prouincias euntibus parerent & præminiſtrarent ſeruoꝝ uice, q; primi Italiæ ad Hannibalem deſciuerint. Vide in Lorum.

Loreo, eas. ſcat loro uerberibuſq; cõſcribilare ſignareq; Plau. in Mili. Ego ueſtra faciam latera loreare.

Lorica pe. prod. a loro fit, & eſt munimentum corporis, quale in imperatoꝝ antiquis ſtatuis uidemus, quia loris alligata ſit. Quod ſi ſit in numine, Ægis, idis. dicitur. Habetq; in medio caput meduſæ. Nã ut interpretatur Var. e loris de corio crudo pectoralia antiq; faciebãt. Proprie uulgariter dicunt bardæ, ut ſunt equoꝝ, & ſcuta græcorum, non autem ſunt quas uulgo panzerias uocant, quoniam poſtea Galli ſuccuderũt e ferro ſub id uocabulum ex annulis ferream tunicam. Lorica in ædificiis eſt quoddam quaſi ſepimentum, & ueluti peribolus, quæ nos tuetur a lapſu.

Loricula diminutiuum a lorica, quod etiam in re militari ſignificat munimentum, quod obſeſſores urbium conſtruunt. Nam ultra iactum teli foſſam faciũt eaq; uallo ſudibus & turriculis inſtruunt, ut erumpentibus e ciuitate poſſint obſiſtere, auctor Vegetius libro iiii. Hircius in com. octauo ſic ſcribit. Hæc imperat uallo xii. pedũ muniri, loriculãq; pro hac rõne eius altitudinis inædificari. Item, pontiũ frõtes uiminea loricula munirent. Accipit & pro muro tecti. Vñ in Deutero. legimus. Cum facies domũ nouam, facies muꝝ tecti per circuitum, ne effundatur ſanguis in domo tua, &

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

sis reus labente alio & in p̃ceps ruente. Hie. contra Pelagia. recitat hæc uerba. Sed pro illo facies mux tecti, tanq̃ elegantius reposuit. Facies loriculã tecti. Periodꝰ etiã septũ dĩ & circuitꝰ. Vñ & Hie. capit, p lorica seu circuitu apd Ezechielẽ, & q̃si q̃dã corona q̃ fit in domone facilis í p̃ceps lapsus sit. Ioseph. quoq; li. vi. belli iudaici scribit, q tẽplũ Salomõis arãq; cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima usq; ad cubitũ surgens.

Lorico, as, loricam induo. Vnde loricatus lorica indutꝰ Pli. Mox ubi pluribus eodem modo se coriis loricauit in dimicationem pergit. Loricatio apud Iurisconsul. accipit pro ornatu domus speciosso, ac ueluti tectorio, q̃ impense sunt uoluptuariæ. Huius uerbi compositum est dilorico, de quo alibi.

Loripes, edis. pe. cor. q habet pedem in modũ lori tortũ uel tardum, quod quasi loro pedẽ ligatũ habeat, claudus natura uel casu factus. Iuue. Loripedem rectus derideat æthiopem albus.

Lotium, urina a diluendis corpibus appellatum. Est eñ totius corpis lotio, sicut urina, ab urinor uerbo descẽdit. Suet. Reprehendenti filio Tito, q & urinæ uectigal commentus esset, pecuniam ex prima pensiõe admouit ad nares scisscitans, num odore offenderet. At illo negante. Atqui, inquit, e lotio est.

Lotos, & lotis. idis, pprium nomen nymphæ Neptuni filiæ, q̃ Priapũ fugiẽs in arborẽ sui nois conuersa est. Ouid. x. met. Amnicolæq; simul salices, & aquatica lotos. Hæc arbor, ut scribit Pli. insignis est í Africa, quã uocant celtim, tã dulci cibo, nã myrti mõ baccas fert, ut nomẽ etiã genti terræq; dederit nimis hospitali adueniæ obliuiõe patriæ. Ligno color niger ad tibiarũ cãtus expetit. Quare & a poetis, p tibia ponit. Quidam arbitrant esse eã arborẽ, quã Romani Viscioluũ dicũt. Est ẽt eodẽ noie herba in ægypto, quã Homerus inter herbas subnascentes deox uoluptati primã noiauit. Hæc recedẽtibus aqs Nili, puenit sisis fabæ, in cuiꝰ capite fructus est papaueri sisis, intus grana ceu miliũ, ex quo incolæ faciunt panẽ. Vñ Pli. li. xxii. Qui arborem tũ lotũ putãt, Homero auctore argui possunt. Ab hac fata fit lotometra, ex cuius semine similimo porri fiũt panes in ægypto a pastoribus maxime aqua uel lacte subacto. Est & alia lotos, quam multi trifolium dicũt Item alia lotos agrestis in libya hasta duobus cubitis longa, ramos plurimos proferens. Quidam etiam loton milium uocant.

Lotophagi populi in Aphrica, apud Syrtes a loto nomẽ sortiti, q ex loto arbore uictitant, cuius fructus sunt magnitudine fabæ, colore croci, quorum cibus tã dulcis est, ut aduenis incutiat patriæ obliuionem. Vnde cum Vlyssis socii delati fuissent in Aphricam, & gustassent, uix inde abducti sunt. Homerus lib. ix. Odyss.

Οὐλ' ἄρα λωτοφάγοισι μέδον' ἑτάροισιν ὄλεθρον
Ημετέροις, ἀλλάσσαι δόσαν λωτοῖο πόσασθαι.
Τῶν δ' ὅς τις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπόν,
Οὐκέτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδὲ νέεσθαι,
Αλλ' αὖθ' ἑβούλοντο μετ' ἀνδράσι λωτοφάγοισι
Λωτὸν ἐρεπτόμενοι μενέμεν, νόστου τε λαθέσθαι.

Loxios, latine ĩplicatus dĩ, quod est cognomẽ Apollinis & fcat obliquum cum uera obscuris inuoluat, dabat eñ respõsa ambigua, ut est illud. Aio te æacida romanos uincere posse. Quidã loxiã cognominari solẽm tradũt, q obliquũ circulum ab occasu ad orientẽ pagat.

L ante D

Lubẽtia & libentia a lubeo & libeo, pro hilaritate & uoluptate sermonum & iocorum. Plau. in Asi. Lubentiores faciam quam lubentia est.

Lubricus, a. um, pe. cor. quasi labicus, proprie lubricꝰ locus dĩ in quo quis neqt cõsistere, qualis ẽ terra glaciata. Vir. Lubrica cõuoluit sublato pectore terga. Et se se opposuit salio per lubrica surgẽs. Inde figurate adolescentia lubrica dĩ, q̃ facile labit. Lubricos oculos dixit Cicero, id est mobiles, sicut dicitur pes lubricus, qui est in lubrico. Piscis lubricus dicitur, qui labitur dum tenetur. Lubrica res, quæ labilis est, uixq; contineri potest ob leuorem. Lubrica uallium significat lubricas ualles.

Lubrico, as. lubricum facio. Iuue. Qui Lacedæmonium pityliſmate lubricat orbem.

Lucæ boues, siue lucanæ boues, dicti sunt Elephanti. Vide in dictione elephas.

Luca ciuitas Thusciæ, a qua Lucenses dicunt q in ea habitant, uel q in ea orti sunt. Dicta a lucumone Ethruscorum rege. De hac Strabo. Luca urbs est, quæ una cũ regione uiroꝝ probitate floret, & robor militare hinc magnum educitur & equitum multitudo, ex quibꝰ se natus militares cœpit ordines.

Lucani ppĩ dicti sunt, q ea regio sita est ad partẽ stellæ luciferæ, uel q loca ætherea sint. i. multæ lucis. Vel a Lucilio duce, uel q primitus in luco confederint. Hi inter Calabros & Apulos siti sunt, & a Sabinis orti. Eoꝝ regio lucania, q̃ nunc principatus dĩ. In ea est Pestum oppidum, & Elea urbs, Lucania, & Petilia metropolis. Hora. Lucanus an Apulus anceps.

Lucanus nomen proprium poetæ Cordubensis.

Lũcanus, a, um, quod ad lucem pertinet, a quo Antelucanus, antelũco & antelucor.

Lucanica, genus farciminis, ex porcinis carnibus, a Lucanis populis primum inuenta. Martialis. Filia Picenæ uenio lucanica porcæ. Pultibus hinc niueis grata corona datur.

Lũcem claritatem esse, nemo est q dubitet. Quoniam autem dies clara est, quemadmodũ nox obscura, ponit q̃q; lux p die, & nox pro tenebris, q̃uis prima luce & primis tenebris, non primã diẽ ac noctẽ, sed primam partẽ diei ac noctis significet. Prima uero die, pro tota non pro diei parte. Gel. Alia luce orta auis in pastũ, profecta est. Inuenit etiam luci aduerbialiter positum, sicut uesperi. Cicero in Anton. Quis enim audeat luci, & in militari uia, græcum est. Λύξ λύκος ἔνθεν καὶ λύκος λέγεται ὅτι ἐν τῇ νυκτὶ λύκοσ οὐκ ἐνδεῖται. A luce fit lucanꝰ, a, um, & antelucanus, a, um, quod est ante lucis tempus. & sublucanus, sub lucis tempore. Plini. lib. xi. Nec omnino prius uergiliarum exortu sublucanis tẽporibus. Lux autem ἀπὸ τοῦ λύκος dicta est, λύκλω enim ueteres græci appellant primam lucem, quæ præcedit solis exortum.

Luceo, es, xi. splendeo. Cuius cõposita sunt Alluceo, ad aliqd seu iuxta aliqd luceo, ut Alluxerunt fulgura eiꝰ orbi terræ, uidit & cõmota est terra. Colluceo, simul

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſeu totus luceo. Pli. li. x. Inuſitata gña alitum accepimus, quarum plumæ ignium modo colluceant nocti-bus. Diluceo diſtincte luceo. Gelli. li. ii. Contra uero q in ſex horis poſterioribus naſcit, eo die uideri natũ, q poſt eam noctẽ diluxerit. Eluceo extra ſine multũ luceo. Lactan. li. vii. Quis tam cæcus ut exiſtimet ſine cauſa eſſe facta, in qbus mira diſpoſitio prouidentiſſimæ rationis elucet? Auguſt. lib. i. confeſ. Hinc ſatis elucet maiorem habere uim ad ueſcẽdum liberam curioſitatem, q̃ meticuloſam neceſſitatem, id eſt clarũ eſt. Illuceo, lucidus ſum. Sed ad diem pertinet. Liuius. Vbi illuxit, cœpi claſſem. Sed hic magis eſt ab illuceſco. Plau. in Cap. At pol te ſi hic ſapiat ſenex atra pix agitet, apud carnificem tuo quæ capiti illuceat. Idem in Amph. Nunc te, inqt, quæ manſiſti mitto, ut cedas diei, ut mortalibus illuceſcas clara & candida. Interdũ illuceſcere eſt illuminare, & ſplendentẽ facere. Lactãt. li. vii. Qui ſolem cum cæteris ſyderibus illuxit. Interluceo, in medio luceo. Cice. li. iii. ad Heren. Præterea diſſimiles forma, atq; natura loci comparandi ſunt, ut diſtincti interlucere poſſint. Sed hic interlucere, quaſi interno ſci eſt. Pelluceo per medium tranſluceo. Quint. Sed ut inter ſe uincti, atq; ita coeuntes, ne commiſſura pelluceat. Huius ſcationis eſt perluceo, & tranſluceo. Sene. de tranquil. Quid perlucentes ad unum aquas, & circũfluentes conuiuia? Cice. lib. ii. offi. Quaſi pluceat ex his quas commemoraui uirtutibus. Colu. lib. v. Vt nullo loco tranſluceat. Polluceo, de quo alibi. Præluceo, anteluceo. Cice. Ego meis maioribus uirtute põluxi, Reluceo. Virg. lib. ii. Sigæa igni freta lata relucẽt. Subluceo, aliquantum luceo. Oui. de meridie. Qualia ſublucent fugiente crepuſcula Phœbo. Aut ubi nox abiit, nec tamen orta dies.

Luceſcere, eſt clarum fieri. Plau. in Am. Tempus eſt exire ex urbe priuſquam luceſcat uolo.

Lucidus, a, um, quod eſt clarum, perſpicuum, a quo perlucidus & tranſlucidus. Quintil. lib. viii. Similiter illa tranſlucida, & uerſicolor quorũdam elocutio res ipas effœminat.

Lucido, as, lucidum facio, illuſtro, a quo Dilucido, quod eſt declaro, ſeu diuerſis modis clarum facio. Cice. li. iii. ad Heren. Nam quod in dicendo rei dilucidandæ, & magnificandæ cauſa, dolum appellauimus, id in dicẽdo honeſtius conſilium appellabimus. Elucido, quod eſt extra ſeu multum lucido.

Lucifico, as, pe. cor. idẽ quod lucido, a quo Elucifico. Nonius. Elucificare, lucidare, dictum a luce. Labe. Si cito fulgentis ſplendore pecuniæ uolo elucificare exitum ætatis meæ.

Lucifugus, & lucifuga penul. cor. q fugitat lucem & gaudet tenebris. Cice. lib. de fi. Lucifugi maledici mõſtroſi etiam aliis amatoriis leuitatibus dediti. Sene. Lucifugas homines appellat, qui contra naturam uiuunt, q & lychnobii dicuntur, quaſi lucernarii.

Lucifuga, pe. cor. qui fugit lucem.

Lucifer pe. cor. ſtella Veneris. cum ante graditur ſolem cum ſubſequitur heſperus.

Lucerna a luceo, græce lychnus uocat, cuius prima corripitur, cum tamen in luceo producatur. Iuuena. Diſpoſitæ pinguem nebulam uomuere lucernæ. Lucernarum uſum primi Ægyptii monſtrauere, ut auctor eſt Euſeb. li. x. præparationis.

Lucernarius, q lucernam fert. Lucernula diminutiuũ.

Lucens, quod aliũde lucem habet. Virgil. Lucentemq; globum lunæ.

Lucibile, quod per ſe lucet.

Lucetius dictus eſt Iuppiter a luce, quam põſtare hoĩb⁹ putabat. Sic Iuno lucetia, q̃ lucis cauſa ſit.

Lucina pe. pro. q̃ partui põeſt, q̃ partũ ferat in lucẽ. Plin. putat lucinam dici, q̃ oculis põſit, & luci. Sunt q a luco deducant, q Romæ Iunoni ſacer eſt, in exquiliis. Oui. lib. ii. Faſt. Gratia lucinæ dedit hæc tibi nomina lucus Aut quia principium tu dea lucis habes.

Lucius, prænomen eius q primus ita uocatus, qa oriente luce natus eſt. Sic Lucia nomen mulieris, pe. corre. proferri debet contra communem uſum.

Lucilius, nomen poetæ a luce deductum. Hic ſatyrarũ primus inter latinos promeruit laudem, & apud Neapolim anno ætatis ſuæ xlvi. defunctus publico funere elatus fuit.

Lucullus nomen uiri clariſſimi Romani, q̃ põclaras res geſſit, hic nobilis, diſertus & diues mun⁹ q̃ſtorium ampliſſimum dedit. Prætor Africam iuſtiſſime rexit. Ad uerſus Mithridatem miſſus collegam ſuum Cottam Chalcedone obſeſſum liberauit, Cyzicon obſidione ſoluit, Mithridatis copias ferro & fame afflixit, eumq; regno ſuo Ponto expulit, quem rurſum cum Tigrane rege Armeniæ ſubueniente magna fœlicitate ſupauiit. Nimius in habitu, maxime ſignoꝝ & tabularum amore flagrauit. Poſt cum aliena mente deſipere cœpit tutela eius M. Lucullo fratri permiſſa eſt.

Luculentus. a. um. quod eſt luce plenum, ſplendẽs, Plau. in Cur. Pulchrum & luculentum hoc nobis hodie euenit põlium. Salu. Tum M. Tul. orõnem habuit luculentam, & utilem Reipub. Hinc aduerbiũ luculenter, clare & ſplendide. Hie. De quoꝝ uitis moribuſq; mirificis q̃ luculenter ipſe conſpexi libellum ipſe compegi.

Lucretius poeta Cæſaris temporibus floruit. Hic naturalem philoſophiam hexametro uerſu deſcripſit, & xliii. ætatis ſuæ anno ſeipſum interfecit.

Lucubro. as. pe. cor. uigilo, & ad lucernam aliquid compono. Vnde lucubratio uigilia & opus, quod lucubrando fit. Var. de ori. Non ſolum ad Ariſtophanis lucernã ſed etiam ad Cleanthis lucubraui. Liui. li. i. Sed nocte coram deditam lanæ inter lucubrantes ancillas in medio ædium ſedentem inuenit. Hie. in prolo. Iudith. Huic unam lucubratiũculam dedi. Eruditi lucubrare dĩr ad lucernam ſtudentes commentanteſq;. Plin. ſcribit quoſdã ſcriptores facetiſſimos inſcripſiſſe libros ſuos titulo lucubrationum. Sunt & lucubrationes ruſticanæ, ueſpertina & antelucana, qñ a ueſpere & ante lucẽ conficiunt intra uillam opera rei uillaticæ conducibilia. Col. lib. xii. Item ad lucubrationem ueſpertinam paſos decem, uel ridicas quinq; conficere, totidemq; per antelucanam lucubrationem.

Lucus. nemus arboribus denſum, deo ſacrũ, a luceo p antiphraſim dictũ, eo q̃ non luceat, qñ cũ nullæ illic arbores ꝓpter religionẽ cederent, opacus & ſine luce erat. Sũt alii q non p contrariũ deducant, ſed propter lumina crebra ſacrificioꝝ q̃ ibi nocturno tpe fiebant.

Dicit

Dicit etiam lucus,us,pro luce.Teren.Cum primo lucu .i.prima luce,& cum primum sol illucescere t. Lucus Martis dictus est,in quo Mars Iliam uestalem uirginē compressit,ut est apud Iusti.& Plutar. Luculus & lucel lus diminutiua sunt a luco.

Luco.as,licet non sit in usu,a luco,siue a luce fieri puto. Cuius cōposita sunt colluco, quod est ramos syluæ de cido. Interluco idem facit, subluco succidēdo illumio.

Lucar precium,quod ex lucis captatur,uel erogatio, q̄ in lucis fiebat.

Lucaria festa,q̄ in luco romani faciebant, q̄ pmagnus erat inter uiam Salariā & Tyberim, pro eo quod ui cti a gallis fugientes e plio,ibi sese occultauerant.

Luceria urbs Apuliæ,quæ & Ausonū colonia fuit.

Luceres siue lucerēses,tertia pars popli Ro.distributa a Tatio & Romulo.sic appellati a Lucumone siue a lu cerio,siue a luco,quē Asylū Romulus uocauerat.

Luceri⁹ Ardeæ rex,qui auxilio fuit Romulo aduersus Tatium.

Lucrū a lucēdo,si amplius exolueret q̄ q̄ti esset emptū

Lucrosus,a.um,plenum lucro.Pli.li.xviii.Et auctionib⁹ eam adhiberi lucrosum putant.

Lucellum, diminutiuum paruum lucrum.Hora.in ser. De sene gustarit tecum partita lucellum.

Lucrari,est lucrum facere. Vnde & suplucror,ut in Euā. Domine quinq̄ talenta tradidisti mihi,ecce alia q̄nq̄ superlucratus sum.

Lucriones,dicti sunt qui undiq̄ lucrari cupiunt.

Lucrinus pe.pro.lacus Cāpaniæ in sinu Baiano, cōtra puteolos,propinquus Auerno lacui,adeo ut in maxis q̄nq̄ tēpestatibus cōiungi soleat. Dictus a lucro, ppter multitudinē piscū, q ibi capiebant.De utroq̄ Marti. Dum mō lucrino,modo se permittit Auerno.

Lucratiuus.a.um,quod lucrat,ut lucratiua opera qua lucramur,& aptissimus lucrifacere,uel qui disponitur ad lucrifaciendum.

Lucretilis pe.cor.mons in Sabinis.

Lucumo proprium uiri nomen,a quo lucomedi appel lati, q postea lucerenses sunt dicti.Hi fuerunt Thusci, Var.Dimicantē Romulum contra T.Tatium a lucu monibus.i.Thuscis auxilia petiisse.Fuit & alius ab isto Lucius lucumo,a quo Luca urbs dicta est.

Lucta,æ,conflictus.

Lucto,as. apud antiquos,& luctor deponens facit cōtra aduersarium omni adhibita cura cōfligo,qa in hmōi conatu membra soluunt. Virg.Luctantes uentos.Ser. Hoc est egredi laborantes. Aliq̄n luctari est lucta lu dere.Lactant. Ne quando in laqueos,& fraudes illius aduersarii nostri,cum quo nos deus luctari uoluit, in cideremus.Terē.in Ecy.Dicitq̄ illi annulum sese,dum luctat detraxisse, Hinc luctatio ludus quo alius aliū nititur in terram prosternere. Composita sunt Collu ctor. Lact.de opi. Nam & ille colluctator,& aduersari⁹ noster scis q̄ sit astutus,idem ipse uiolentus.Obluctor acrius contra aliquem nitor.Col.li.vii.Sæpe etiam ui grauitate longioris,uel cum in proscindendo, aut du riori solo,aut obuiæ radici obluctatus, conuellit ar mos.Reluctor pro repugno.Idem l.b.i. Nam cum ue teri astruit recens ædificium,quasi assurgenti reluctās oneri cedit.Quin.Cum a me quidam familiariter po stularent,ut aliquid de ratione dicendi componerem diu sum equidem reluctatus.

Luctitor frequentatiuum. Vnde Pris. ponit apud uetu stissimos luctito pro luctitor inueniri.

Lugeo,es. xi.ctum,quasi luce egeo, ppter cōtinuum lu ctum. Vel dī a luo,q̄ luctus uitam hōis soluat. Est em̄ lugere,ualde flere. Lactā.li,iiii. Quis tā facundus,& tā ta rex uerboz̄q̄ copia instructus exister? q̄ oro tāta affluentiæ ubertate decurrens, ut illam crucem meri to deploret,quā mundus ipse,& tota mundi elementa luxerunt? Est & lugere in luctu,hoc est in lugubri ha bitu esse,ex obitu charæ necessariæq̄ psonæ. Vñ luct⁹ ut Cic.iiii.Tus.inqt,est ægritudo ex eius, q̄ charus fue rat interitu acerbo.Scribit Dion.hali li.v. Romanas matronas.Val. Publicolā,Brutumq̄ luxisse annuum tempus depositione auri & purpuræ,ut est illis luctus consuetudo in necessariorum,cognatorumq̄ funeri bus.Huius uerbi cōposita Prolugeo,de quo alibi. Elu geo,quod est luctum depono. Vñ Agretius. Eluxit q̄ luctū deposuit.Illuxit cū lumen apparuit.Liui. Quid aliud in luctu, q̄ purpuram aut aurum deponunt fœ minæ? Quid aliud cum eluxerunt,sumunt? Aliq̄n elu gere est lugendo deflere.Cice.Patriam eluxi, nam & grauius & diutius q̄ ulla mater unicum filium.

Luctatius Catulus Romanus ciuis fuit, q primo puni co bello trecentis nauibus aduersum pœnos ꝓfectus sexcentas eoz̄ naues cōmeatibus,& aliis oneribus im peditas apud Ægates inter Siciliā & Aphricā depressit, aut cepit,finemq̄ bello imposuit. pacem petentibus hac cōditione concessit,ut Sicilia,Sardinia,& cæteris insulis intra Italiam Aphricamq̄ decederent, Hispa nia citra Iberum fluuium abstinerent.

Luctus,us,non solum ploratio dī,sed etiā insigne indici umq̄ mœrētis,sicut est uestitus niger,& pullus. Sæpe n.ipse habitus,uultus & uestis luctus dī.Nam in luctu atrati sunt purpura,auroq̄ depositis, cum eluxerunt, nigram uestem exuunt, purpuramq̄ resumunt.Anti qui etiam declinabant luctus lucti. Actius. Cesso hic ire,& rapere lucti uestem in lecto coniugis.

Luctuosus.a.um,luctu plenum Sal.Viroz̄ more pugnā tes cruentam atq̄ luctuosam uictoriam hostibus relin quatis.Et luctuosus dicitur qui est in luctu.

Luctificus,a,um,pe.cor.quod luctum inducit.

Lugubris,& hoc bre,pe.pro.quod ad luctum pertinet, ut uestis lugubris, q̄ deferē pro morte alicuius chari.

Ludus dī in factis,iocus in uerbis. Et ludus in singulari de priuatis,& de exercitatione gymnastica,cum mul torum conuentus ab uno eruditur præceptore.Vñ & p schola,& loco sumit,in quo exercent docentur ue. Sic dicimus ludum palæstræ,ludum pilæ,ludum gladi atorium,ludum musicum,ludum lrarium.Sue.in Cæ sa.Formam qua ludū gladiatoriū erat ædificatur⁹,cō siderauit.Asco.Oēm scholam ludum dixere Romani Quint.Quia diuitem illis promiseram partem, in lu dum uendiderūt,tanq̄ decepti,hoc est gladiatoz̄.Cic. de Ora. Tū hoc in ludo non p̄cipiē. Faciles em̄ causæ ad pueros deferunt.Et statim post.Hæc est in ludo cau sarum fere formula.Vbi de grammatices ludo locu⁹ est.Seneca.Dionysius tyrannus de regno electus ludi magister factus est, de ludo musices intellexit, Lusus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uero & luſio, ad uoluptatē magis ꝓtinēt ſine arte ulla, & puerorꝫ ꝓprie dīr. Quin. Nec me offenderit luſus in pueris. & paulo poſt. Sūt etiā nōnulli acuendis puerorū ingeniis nō inutiles luſus. Cice. Ex multis luſiōibus nobis ſenibus talos relinquant, & teſſeras, ubi de uoluptate ſenili locutus eſt. Ponit tū qnq; luſus pro ludo, & lud⁹ ꝓ luſu. Siſiter luſus pro ioco, opponitq; ſerio, quē admodū & iocus. Pli. iunior Ariſtoni. Ab illis aūt qb⁹ notū eſt, quos q̄toſq; auctores ſequar, facile impetrari poſſe cōfido, ut errare me, ſed cū illis ſinā, quoꝫ nō ſeria modo, ueꝫ luſus etiā exprimere laudabile eſt. Eodem mō ludus. Hora. Sed tū amoto q̄ra⁹ ſeria ludo. Ludi uero tū plurali nūero ſpectacula publica ſcant. Cic. in Ver. Inter binos ludos. Fuerūt aūt apud græcos quatuor ludi celebratiſſimi, in qbus magnos honores cōſtituerūt uictoribus athletis. Primi fuerunt ab Hercule in honorē Pelopis eius ataui inſtituti, & Ioui cōſecrati. Dictiq; ſunt Olympici, qa apud olympū Arcadiæ montē celebrabant iuxta Piſam & Elidem, qnto quoq; anno. Inſtituti ſunt aūt anno mūdi quadringētēſimo ſupra iiii. millia. Et hinc habuit principiū prima olympias. In eo ludo hercules primus ipſe coronatus eſt corona oleagina. Secūdi fuerunt Phocēſes poſt pythonē ſerpentē ab Apolline cæſum, in apollinis honorē cōſtituti, & hi Pythii appellabant. Eratq; corona ex lauro uictoribus. Tertii Achæi in Iſthmo, ob idq; Iſthmii dicti, in honorē Palæmōis, quē latini Portūnū dicunt, q ex Melicerta hoīe deus marinus effectus eſt. Et q uiciſſet coronā ex pinu reportabat. Quarti argolici, q Nemeæi a nemea ſylua noīant, in Archemori honorē inſtituti ſunt. Hic. n. puer Lycurgi filius fuit, & Opheltes appellatus, q a dracone ictus periit, dū a nutrice humi temere relict⁹ eſſet, ut argiuis in Thebanū bellū tendentibus fontē oñderet. Argiui aūt in patris ſolatiū illi ludos inſtituerūt. Et illis eſt corona ex apio. Erant & alii in attica ludi, & alibi. Apud Romanos erant quattuor ludi, Megalenſes. ſ. Funebres, Plebeii & Apollinares. Plebeii dicti ſunt, quos exactis regibus ꝓ libertate plebis fecerunt, aut ꝓ reconciliatione plebis poſt ſeceſſionem in Auentinum montem.

Ludius & ludio pro ioculatore hiſtrione, & ludia ꝓ iocu latrice. Mar. Hermes cura labor q; ludiaq;. Liui. Acciti ex ethruria romā ludiones, q ad tibicinis modū ſaltabant. Oui. Ludius æquatam ter pede pulſat humum.

Ludo. is. ſi. ſum, ludū exerceo, & conſtruit cum ablatiō. Interdum etiam cum actō. Sue. in Auguſto. Aliqū ut uincat ludit aſſidue aleā. Terē. in adel. Ita uita ē hoīm q̄ſi cū ludas teſſeris. Interdū ludere eſt deridere. Plau. in aſi. Nec me cur ludatis ſcire poſſum. Interdū decipe Terē. in Adel. Cur nō ludo hunc aliquantiſp⁹ melius eſt q̄nquidem hoc nunq̄ mihi ipſe uoluit credere. Interdum iocari, uulgo ſcrizare, ſolazare. Plinius ad Fabium. Ludere me putas, ſerio peto. Intellexit em̄ ſe nō loco agere, ſed ſerio. Teren. in Adel. Congrum iſtum maximum in aqua ſinito ludere pauliſper. Interdum canere, pulſare. Gelli. Is optime ludere a magiſtro ei⁹ didicerat. Interdum uerſibus ſcribere. Virgil. Ludere quæ uellem calamo permiſit agreſti. Et proprie in leuioribus, & iucundioribus qualia ſunt epigrammata. Interdum amittere. Teren. in Phormi. In illis fructus eſt, in illis opa ludit. Vbi notandū ludo mō actiuū, mō neutꝫ eſſe, ut ex his q̄ ſcripta ſunt intelligi licet. Compoſita ſunt Alludo Colludo. Vñ colluſor ſocius in ludo. Cice. Lenticulā de alea condemnatū colluſorē ſuū reſtituit. Vir. li. i. geor. poſuit pro ſimul mouere. Sæpe leuē paleā, & frōdes uolitare caducas, Aut ſumma nātes in aqua colludere plumas. Iurecō. Colludere dicūt aliquos, cū diuerſam partē adiuuāt, ꝓdita cauſa ſua. Sic. n. cliētē ſuū ſimul cū aduerſario ludūt. i. fallūt ac decipiunt. Deludo derideo decipio. Plau. in Aſi. Furci fer etiam me deluſiſti. Idē. Quid me deluditis, & nocte excluditis foras? Eludo. Illudo. Præludo. Anteludo, Amb. li. i. offi. Qui diſciplinam bellicā uult aſſeq;, quotidie exerceat armis, & tanq̄ in ꝓcinctu poſitus ꝓludit ꝓlium. Hinc ꝓludium, quod ꝓprie ſcat ꝓcentionem, hoc eſt, quod ante inchoationē cantus ꝓmitti ſolet fauoris emerendi gratia, & hæc habent pe. prod.

Ludifico. as. derideo, ſeu p iocū & ludum fallo. Plau. in Caſ. Iam hic eſt lepide ludificatus. Inueniēt ludificor deponēs. Terē. in Phor. Ergo ſic me ludificamini.

Ludibrium ꝓprie quod ludimus, deride muſq;, & quod ludendi cauſa expetimus. Vir. Ne turbata uolent rapidis ludibria uentis. Vnde haberi aliqd ludibrio dicimus. i. deriſui & contemptui. Teren. in Ecy. Non ſic ludibrio tuis factis habitus eſſem. Ambro. de Agne. Procoitus peccato poſuit cū ait. Cum qbus libidinis ſuæ ſe poſſe credebat ludibrium exercere.

Ludicrum pe. cor. ſubſtantiuum, dici pōt quodcunq; luſorium ac ioculare. Liui. li. i. Et cū his, creſcente indies grege iuuenum, ſeria & iocos celebrāt. Iam tum in Palatino monte lupcal hoc fuiſſe ludicrum ferunt, & a Palanteo urbe arcadica Palantium, deinde Palatinū montem appellatum. Ibi Euandrum, qui ex eo genere arcadum multis ante tempeſtatibus ea tenuerit loca, ſolenne allatum ex arcadia inſtituiſſe, ut nudi iuuenes lycæum pana uenerantes per luxum atq; laſciuiā currerent, quem Romani deinde uocauerunt Inuum Huic deditis ludicro &c.

Ludicrus. a. um, idē eſt qd luſori⁹, iocularis & leuis. Ter. Neq; leuia aut ludicra petunt pmia. Vnde ars ludicra ars hiſtrionica & ſcænica dicit. Priſcia. Hic & hæc ludicris & hoc ludicre declinat, cum tamen ſic declinando ludicria, non ludicra faceret.

Luſus & luſio, Vide in dictione Ludus.

Lues dicitur, cum in urbe aut ī agro febris, aliudue morbi genus homines uel pecora, ſiue utrunq; corripit, interdum arbores & ſata. Peſtis, quæ aut cito occidit, aut cito abit ab eo quem inuaſit.

Lugdunum ciuitas Galliæ apud Aquitaniam, quam Plancus cum Galliam comatam regeret, traditur cō didiſſe. In ea fluuii Liger & Garumna. Hæc una cum tota regione Senecæ temporibus fatali igne exuſta ē. Hinc Plotius, qui prim⁹ Romæ latine rhetoricam docuit, originem duxit.

Luma genus ſpinæ, quæ in pratis naſcitur, & locis uligi noſis. Sic dicta, q agricolæ eam e terra luunt, id eſt ſoluunt. Hinc Lumeta, loca lumis plena, & lumaria falx, qua lumeta ſecantur.

Lumbrici uermes terreni a lubricitate dicti, etiā a græcis Elminthes.

Lumbus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lumbus pars corporis, qua libido designat. Sunt enim lumbi a cinctura ad nates, a quibus uenereus liquor defluit. Vnde apud poetas sumit quoq; pro membro pudendo. Plautus. Exporrigite lumbos & extollite. Et in Pœnulo. Crissabit tibi fluctuante lumbo. Dicitur etiam lumbus de brutis. Horat. lib. i. Ser. Curto ire licet mulo, uel si libet usq; Tarentum Mantica cui lumbos one re ulceret ac eques armos. Hinc fiunt elumbus uel elũbis, & delumbe.

Lumbare tegmen quo pudenda teguntur, ut apud Hiere. Sicut tu posuisti lumbare istud ad lumbos tuos.

Lumbago, uitium & debilitas lumborum.

Lumen quasi lucimen, a quo luminosus. Hinc etiam lumino, a quo illumino. as. & relumino, quod est lumen reddo.

Luminare, quod lumen habet. Hie. in Gene. Fecit deus duo luminaria magna, unum ut præesset diei, alterum ut præesset nocti.

Luminosus, a, um, quod est clarum. Cice. Cum sint maxime luminosæ partes duæ & quasi actuosæ.

Luna a lucendo dicta, q; noctu sola luceat. Alii lunam quasi lucem alienam dicunt, q; lumen a sole recipiat. Cice. Tum illa quæ luce lucet aliena. Vel luna dicit, q; sit luminum una, ut cunq; est per græcorum imitationem est, ἄλλωες δ' φασὶ λέγεσθαι, ὅτι σέλας ἐστὶ φῶς κατ' ἄνω ἀπὸ τοῦ ἡλίου λῦκα λαμπάνει σελήνη. Luna solis discipula obsequit cursibus supernis, & prout accedit ad solem, uel recedit a sole crescens aut senescens dispensat lumen & sic semper instabile. Ouidi. Nec par aut eadẽ nocturnæ forma Dianæ esse potest usquam, sem per hodierna sequente, Si crescit minor, maior si contrahit orbem. Luna, ut inqt Macrobius, dispensationibus septenariis luminis sui uices sempiterna lege uariando disponit. Primis septem diebus dimidiata semiorbem ostendit, græcoq; sermõe dichomene, & dichotomos uocat quasi diuidua. Secũdis orbem totum cõplet, fitq; plenilunium, quod græci πανσέληνον uocant Tertiis dichotomos rursus efficitur. Quartis fit coitus lunæ cum sole, quod interlunium uocant, & silentem lunam, & intermenstruam, græce synodos dicit. A luna fiunt pleniluniũ, quod est cũ luna rotunda est. Vel dicitur lunæ oppositio. Plini. lib. xviii. Cum uero occidente sole oriet, scilicet luna ex aduerso, ita ut pariter aspiciantur, tunc erit plenilunium. Interlunium cum apparere desierit, & noua luna fit, & coeunte uel silẽti luna, unde lunæ coniunctio dĩ dies silentis lunæ.

Lunula diminutiuum, parua luna, ut apud Esaiam.

Lunaris, & hoc lunare, quod ad lunã pertinet, ut lunaris ratio, lunaris annus, q; menses uno suũ efficit cursum.

Lunaticus, morbus dictus est, q; eum qui interlunio natus est hunc morbum fere pati compertum est, qui & comitialis a quibusdam etiam appellat. Sed diuersum esse ostendit Firmicus lib. iiii. Mat. cum inquit. Et si luna male fuerit collocata, aut spaticos, aut lunaticos aut caducos facit. Est aũt ꝓprie lunaticus, q; aut ab insania uexat certis lunæ tpibus, aut grauat morbo.

Lunar⁹, a. um, quod est ad lunæ similitudinem factum uel quod habet speciem lunæ. Tres eñ sunt figuræ crescentis lunæ. Nam modo curuat in cornua, modo in orbem circũacta, ut cum est plena, & soli aduersa, Modo dimidio orbe cæsa, hoc ẽst cum æqua proportiõe diuiditur. Et ob id a nostris diuidua uocatur.

Luo, lui ꝑcat persoluo. Liuius. Vt tandem debito supplicio scelus lueret. i. solueret seu purgaret. Tractum a pecunia, quia apud antiquos pœnæ pecuniariæ fuerunt, sed græcum λύω λύσω λύσει. Interdum luere est sustinere, pati. Iusti. li. i. Quicunq; capi potuerunt, supplicia crucibus luerunt. Dicimus etiam luo capite, sicut multo & punio. Liui li. ix. Obsides etiam sexcenti imperati capite luerunt. Hinc componitur reluo, pro resoluo seu repignoro. Nam in alia significatione componit a lauo, sicut deluo & proluo.

Lupus, græce λύκος animal rapax, cuius fœmininũ est lupa. Et lupus genus piscis ꝑciosi, q; uariolus, a quibus dam sturio dicit. Et sub ostia fluuioꝝ captus etiã lanatus, lanatusue appellat. Mar. Laneus euganei lupus excipit ora Timaui Æquoreo dulces cum sale pastus aquas. Sunt illi cum mugili naturales inimicitiæ. Scribit Pausanias in Sardinia alias haberi lupum suo tempore uocatum, sed syluestri similem hirsutiore tãtum pectore, cornibus non indirectum eminentibus, sed ꝑpe auriculas intortis, tantæ uelocitatis est, ut nullũ ei compareat. Item lupus genus est freni asperrimi, a lupinis dentibus dicti, quia inæquales sunt, siue quia duritiam habent lupini dentes, & propterea morsus eorũ asperrimus. His frenis utebant Galli. Oui. lib. de tri. Et placido duros accipit ore lupos. Item lupus est instrumentum aduncum, quo uasa q̃ in puteum forte ceciderunt extrahuntur, harpax græco uocabulo, & harpago nominat. Item lupus aranei genus, quo nomine ẽt dicta est herba quæ asparagi uice mandi solet, quæ & lupus salictarius, q; salices ad similitudinem uitis ascẽdat. Item lupus, ut Palladius auctor est, ferula manubriata uocat. Lupus est in fabula, prouerbium natũ est, q; Physici affirmant eum a uoce deseri quem prior lupus uiderit. Quod esse fertur cum ille superuenit, de quo loquimur, & nobis sua præsentia amputat facultatem loquendi. Virg. Vox quoq; Mœrim Iam fugit ipsa, lupi Mœrim uidere priores.

Lupum auribus tenere prouerbium est, quod in re anciti periculosaq; dici solet. Nam qui auribus lupum tenet, nec eum dimittere audet, nec retinere potest sine periculo. Hieronymus contra Ioui. Origenistam. Nunc uero quasi auribus lupum apprehenderis, nec tenere potes, nec audes dimittere. Suetonius in Tiber. Cũctandi causa erat metus undiq; imminentium discrimínum, ut sæpe lupum se auribus tenere diceret.

Lupa, cum sit fœmininum a lupus, ponitur quandoq; pro meretrice, q; ut illa cibi, ita hæc, uel libidinis, uel quæstus appetens sit.

Lupanar penul. prod. sumit pro turpi meretricum loco Auguſt. lib. xviii. de ciuit. dei. Meretrices autem lupas uocabant. Vnde etiam nunc turpia loca earum lupanaria nuncupantur.

Lupanaris. & hoc lupanare, ut infamia lupanaris apud Apul. pro spurca & fœda meretricia. Ambr. Cum meretricibus scortaberis in contubernio lupanari.

Lupanarium idem quod lupanar. Vlpianus Iurisconsultus de petitione hæreditatis. Licet a lupanario perceptæ sunt. Nam & in multorum honestorum uirorum prædiis lupanaria exercentur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Luparius qui uenatur lupos. Seruius in commentariis Georg. Constat enim luparios carnibus tinctis uenenо lupos necare.

Lupari, scortari, meretricari. Acci. Qui cum meretrice per uias habitu nostro lupantur.

Lupatũ, idem quod lupus, pro freno asprimo. Vir. Prensiq; negabunt uerbera dura pati, & duris parere lupatis. Dicta lupata, ut Ser. inqt, a lupinis dentibus, q̃ inæquales sunt. Vñ & eorum morsus uehementer obest.

Lupinus, a, um, quod est lupi. Plin. Massurius palmam lupino adipi dedisse antiquos tradit.

Lupinus substantiuũ genus leguminis, quod non minꝰ terram appetat, uoraxq; illiꝰ sit q̃ lupus, & tellurẽ adeo amat, ut q̃is frutetoso solo coniectum, inter folia uepresq; ad terram tamen radice perueniat.

Lupercal, a lupa, dr locus sub Palatino monte sacratus ab Euandro Pani deo Arcadiæ, q̃ lycæus uocat, q̃is quidam ita appellatũ uelint, q̃ lupa ibi Remũ, & Romulum nutriuerit. Oui. in Fast. Illa loco nomen fecit, locus ille lupercal. Magna data nutrix p̃mia lactis habet. Vel dr a luendo, q̃ ibi p̃ caprum luebat, hoc est sacrificabat, ut sit dictio ex tribus orationis partibus cõposita, quasi luere per caprum.

Lupercalia etiam sacra, quæ in eo loco fiebant mense Februario græci lycæa uocant.

Luperci, dicti sunt quasi ex illoq; mysterioq; semie exorti, siue ut Var. putat, q̃ lupcalibus in lupcali sacra facerent nudi in honorẽ Panos. Cice. insectat M. Anto. q̃ in lupcalibus, in q̃bus sedebat Cæsar amictꝰ toga purpurea in sella aurea coronatus, se lupercum exhibuerit. Nam nudi sacerdotes lupci currendo lustrabant ciuitatem, & uerberabant p̃gnãtium manus mulierum ut facilioris essent partus zona ex corio capri. De his Ouid. Quis uetat Arcadico dictos a monte lupercos. Faunus in Arcadia templa lycæus habet.

Lura, os culei, siue utris ab antiquis dicta est.

Lurcones dicti sunt gulosi, & bonoq; suoq; consumptores. Plau. i Per. Perẽnis herbæ lurco, edax, furax, fugax. Lucil. Edite lurcones, comedones, uiuite uentres.

Lurco. as, cibum cum auiditate nimia sumo. Pompon. Lardum lurcabat lubens.

Luror, pallor, squallor. Apul. Alius lurore, ac miseria macie deformatus.

Luridus, a, um, pen. cor. quod est supra modũ pallidum quasi loridum, quasi loro pcussum, & liuidum factum Hora. li. car. Doletq; partus fulmine luridũ missos ad orcum. Hie. ad Oceanum. Lurida ora, sparsum crinem squallidas manus, sordida colla summittere.

Luscinia auis dicta, q̃ lugens canat. Hanc philomelam græci uocant, q̃ peruigil custos, cum oua quodam sinu corporis, & gremio fouet, insomnem longæ noctis laborem cantilenæ suauitate solatur. Hæc auis a poetis quandoq; dicitur atthis, quasi attica. Mart. Sic ubi multisona feruet sacer atthide lucus.

Luscus proprie qui altero captus est oculo, qualis fuit Hannibal, de quo Iuue. Portaret belua luscum. Q̃nq; tñ dr q̃ est hebetioris uisus. A luscus fit eluscо. as, quod est luscum facio, & oculum eruo, scribit Iulianus iurisconsultus aquilia lege teneri eum, qui eluscauerit discipulum in disciplina.

Luscitus pe. pro. qui hebeti uisu est, & qui melius nocte q̃ die uidet.

Luscioſus siue luscitioſus, & luscicroſus dr, q̃ ꝓpter uitiũ oculoq; parum uidet, q̃ ſ. luscos imitet, q̃ clarius uesperi q̃ meridie cernit, ut inqt Fest. Plaut. in mil. Æde pol tu q̃dem cæcus, non luscioſus es. Pli. Sanguine hirci sanari luscioſos putat, hos græci myopes & nyctalopas uocant. Gel. li. iiii. De myope quoq; q̃ luscioſus latine appellat, dissensum est. Vlp. quoq; ubi homo neq; matutino uideat tpe neq; ueſptino, quod genus myopas græci uocant, talem luscitionem esse quidam putant ubi homo lumine adhibito nihil uidet. Sunt qui ita discernãt, ut luscioſi dicantur, qui ad lucernam nõ uident, myopes qui minutius cernunt.

Luscio ipse morbus appellatur.

Luſitania pars ulterioris Hiſpaniæ, quam nunc Portugalliam appellant. Scribit Pli. Luſum Liberi patris, ac Lyſam cum eo bacchantẽ nomen dediſſe Luſitaniæ. Hæc oceano occidentali alluit in qua est ciuitas emerita, & Portugalliæ regnum. Luſitanum littus pollet gemma ceraunio, quod indicis p̃ferunt, aduersus uim fulgurum creditur opitulari.

Luſito. as. pe. cor. frequenta. est uerbi ludo. Plau. in Cap. Nam ubi illo adueni, quasi patriciis pueris, aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dant q̃bus cum luſitẽt Apu. li. iiii. Sic nobis ocioſa domi reſidens luſitabis.

Luſorius, a. um, quod ad ludum ſpectat, ut tabula luſoria qua teſſeris luditur.

Luſtrum, feraꝝ habitaculũ in ſyluis a luto, q̃ sit lutoſa lacuna. Vir. Nõ ab ſũt illis ſaltꝰ ac luſtra feraꝝ. A qua ſimilitudine hi q̃ in locis abditis ac ſordidis deſidiæ, & uentri indulgent in luſtris uitam agere dicunt, ꝓpter quod & luſtra dr popinæ, & lupanaria, ubi habitant lupæ, i. meretrices. Cic. li. ii. Phil. Cum omnes impuritates impudica in domo quotidie ſuſceperis uino luſtriſq; confectus. Idem Caſio. Quæ aũt in luſtris & i uino commendatio potuit eſſe? Et luſtrum dr ſpacium q̃nq; annoq; a luendo, hoc est ſoluendo, q̃ q̃nto quoq; anno uectigalia & tributa ſoluebant, & urbs luſtrabat, i. ſacris purgabat, q̃ purgatio urbis etiã luſtrũ dicebatur. Liui. li. ii. Oẽs cẽturiæ, & eq̃tes in campum Martiũ conuocati, ſue, oue, tauro cæſis immolarunt, quod luſtrum est dictum, ſicq; a ſacrificio illo cenſus obtinuit nomen luſtri. Quia uero cenſus ipſe, ſiue luſtrum ſingulis quinq; annis habebat cenſoꝝ magiſtratus inualuit conſuetudo, ut luſtri appellatiõe ſpacia quinq; annorum appellentur. Hinc armiluſtrum.

Luſtro. as. circundo. Lactã. li. ii. Sed luna, q̃ orbem illum ſignifeꝝ xxx. dieꝝ ſpacio luſtrat. Interdum luſtrare ſignificat expiare. Liui. li. iii, Ibi inſtructum exercitum oue, ſue, tauris tribus luſtrauit. Interdum aſpicere, agnoſcere. Cice. li. iii. offi. Sed cum omnia rõne, atq; aio luſtraueris. Interdum ſeq. Vir. At mecũ raucis tua dũ ueſtigia luſtro. Interdum patefacere, clarificare, ut idem. Poſtera phœbea luſtrabat lampade terras. Interdum inumbrare. Vnde luſtra ferarum cubilia, & lupanaria per contrarium dicimus, quia parum illuſtrantur. Interdum circũſpicere. Virg. lib. iii. Oia colluſtrãs hanc primum ab littore claſſem Conſpexi uenientem. Et luſtrare, quod uulgo dicit monſtram facere. Cuius

ſententiæ

ſententiæ duō ſunt uerba, recognoſco .ſ. & recēſeo. Hu ius uerbi cōpoſita ſunt colluſtro, quod eſt circūſpicio. Cice. li. v. tuſ. Ego aūt cum oīa colluſtrarem oculis animaduerti columellā. Illuſtro, pluſtro, quod eſt ꝑfecte circum reuideo. Li. li. i. Hercules ad primam auroram excitus, cum gregem perluſtraſſet oculis.

Luſtror. aris, deponēs ſcat ſcrutor a luſtris abditis locis. Plau. in pſeu. Luſtrant, luxant, comedūt quod habent.

Luſtralis & hoc luſtrale, quod ad luſtrū ꝓtinet. Liui. li. i. Sacrificium luſtrale in diem poſteꝝ parat. Luſtralia exta ueteres dixerunt ꝓpinguia, eo ꝙ luſtralis .i. quinquennalis bos dicit eſſe perfectæ ætatis.

Luſtric⁹. a. ū, Vñ luſtrici dies infantiū appellant, puellaꝝ octau⁹, pueroꝝ non⁹, qa his infantes luſtrant, & noīa eis ſponunt. Et q eos luſtrāt luſtratores uocant, & fœminæ luſtratrices, & q luſtrant luſtrati noīantur.

Luter uas in quo uinum diluit, i. aqua miſcet. Nam & luto & loro pro diluo a ueteribus uſurpatum eſt.

Lutū cœnū, ſiue ſordes, habet primā cor. Iuue. Compoſitiq; luto nullos habuere parentes. A luo, is, fit.

Luteus, a. um. quod ex luto. Tibul. Sed nimi⁹ luteo corpora tingit amor. Fit aūt a luo. is. ἀλλὰ ἅπαντα ταῦτα ἀπὸ τοῦ λύειν ὡς ἄνω λελέχαμεν.

Luto. as. luto inficio. Vñ lutat⁹ luto infect⁹. A luto fiunt cōpoſita deluto & eluto, de qb⁹ ſupra ī deluo dictū ē.

Luteſcere ſignificat lutum fieri.

Lutor, color luteus, quem Virgilius luteum dixit, & pallidus idem color eſt.

Lutræ, ſiue lytræ, ut docet Var. e Fibroꝝ gñe ſunt, qa tā dices arboꝝ in ripa ſuccidūt. Hodie in Boryſthenis ripa, & Sarmatia tota plurimæ. Pñt tñ & a luēdo uideri noīatæ, qa in aqs ſe lutēt, q tñ Enhydres græce noīent. Pli. li. viii. Cauda piſciū fibro, cætera ſpēs lutræ, utrūq; aquaticum, utriq; mollior pluma pilus.

Luteus. color rubeus, ſanguinolētus, nā eſt ſanguini cōſimilis, a λύθρον q eſt cruor. Gellius latinū putat & a luce deduci. Ait. n. lute⁹ q̄ ruffus color eſt dilutior. Vñ nomē quoq; factū uidet. Alii a luo, ꝙ ſit q̄ſi dilut⁹, hoc eſt ſolut⁹, & decoloratus ruffus. Eſt. n. luteus color diluti or rutilus, qualis eſt color auri. Vñ uiolæ eius coloris luteolæ dīr. Et lutea herba, qua chryſocolla tingit, q̄ naturā lini, ſeu lanæ hēt ad ſuccū bibēdum Et uitellū in ouo, oui luteū uocam⁹. Idē color cerin⁹ appellat a cæræ colore. Idē & flāme⁹ dī. Plin. Lutei uideo honorē antiqſſimū in nuptialib⁹ flāmeis totū fœmis cōceſſū, Hinc flāmea appellabāt ueſtimēta lutei coloris, qbus flaminica utebat. Luc. Lutea demiſſos uelarūt flāmea uultus. Huius nois prima producit. Perſi. Iam chlamydes regū iam lutea gauſapa captis. Iuue. uero primā corripuit. Incude & luteo Vulcano ad rhetora miſit.

Luteolus dim. Vir. Mollia luteola pingit uacinia calta.

Luxo, as, ſoluo. Pli. li. xvii. Aut circūfoſſor, uel etiā ſubarator imprudens luxauit radices. Vñ luxa ſiue luxata mēbra dicunt locis ſuis mota & ſoluta. Et luxati dicūt quoꝝ mēbra ſuis locis mota ſunt. Idem. Alteæ radix decocta luxatis ꝓdeſt. Hinc luxurioſi dicti ſunt, qui in re familiari profuſi atq; ſoluti ſunt.

Luxati, uide in Luxo luxas.

Luxus. us. luxuria & luxuries, non ſolum pro re uenerea ſed etiā & fere ſemꝑ ꝓrieꝙ ꝓ oī ſupfluitate & nimia ꝓfuſione, & ſumptuoſiore cibi, ueſtitus, & aliaꝝ rerum cura dici ſolent. Cice. li. i. offi. Intelligimus quā ſit turpe defluere luxuria, delicate ac molliter uiuere. Idē in Ver. act. i. Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas i ſuppliciis, auaritia in rapinis &c. Vir. li. i. geor. Luxuriem ſegetum tenera depaſcit in herba. Idem. At domus interior regali ſplendida luxu inſtruit. Luxus etiam pro ſplendore ponit. Clau. li. ii. Sub tua purpurei ueniēt ueſtigia reges Depoſito luxu.

Luxurioſus. a. um. ponit pro nimium abundanti. Vñ luxurioſi dicti ſunt qui in re familiari profuſi atq; ſoluti ſunt. Cice. de ora. Gemmare uites, ſitire agros. lætas ſegetes, luxurioſa frumenta. Tunc eñ in ſegetes ſolent immitti oues, ut eas paſcant.

Luxurio, as. & luxurior, aris, (ſi Dio. credim⁹) hāc habēt diſtantiā, ꝙ luxurio ſit cum laude, luxurior in crimīe. Significat luxurio non laſciuiā mentis, ſed habitudinē corpis. Vir. li. iii. geor. Luxuriatq; toris aīoſum pectus. Cor. Seue. Luxuriant opes atq; odia longa grauātur. Vtrūq; tñ pro ſupabundare, profundere & laſciuire. ſmorbizare ponit. Pli. li. xviii. Aliq in frigidis ab æquinoctio autūni, in calidis ſerius, ne ante hyemē luxuriēt Tibul. Luxuriāt animi rebus plærūq; ſecūdis. Li. li. i. Poſitis externoꝝ periculoꝝ curis, ne luxurient ocio aī, quos met⁹ hoſtiū, diſciplinaq; militaris continuerat. Colu. li. iii. Cacumina uirgaꝝ ne luxurient demutilato. A luxurior fit compoſitum Eluxurior, quod eſt extra luxurior. Idem in eodem. Qui ſi pīgui agro ualidis uites depoſueris pampinis, magis eluxuriabuntur.

L ante Y

Lyæus cū diph. dictus eſt Bacchus, λύω ſoluo, eō ꝙ mentem, & mēbra uinū diſſoluat. Vñ ſequit paralyſis. Vir. Regales inter menſas, laticemq; lyæum.

Lycus nomē ꝓprium uiri, quo noīe multi uocati ſunt, Vnus troianus, de quo Vir. Fata lyci. Alter thebanus ignobilis, q regnum thebanū occupauit. Itē alius thebanus rex. Alius Pādionis filius, q a ſe lyciā nomīauit. Alius lycaon Calliſtoos pī Arcadiæ rex, q cū ſolitus eſſet hoſpites necare, in lupū a Ioue conuerſus eſt. Fuit & alius Lycus Priami filius. Itē Lycus fluuius aſſyrioꝝ q Tigri immiſcet. Oui. li. iiii. de Pō. Huc Lycus, huc Sagaris, Peneuſq;, Hipaniſq;, Crateſq;. Et lycus græce, lupus latine dicit, ab λύκος .i. a prima luce, ꝙ id temp⁹ maxime aptum ſit rapiendo pecori.

Lycaonia regio Aſiæ, quæ totius Aſiæ medium quodā modo locum & arcem occupat. Sunt qui ſcribant Lycaoniam eſſe partem Arcadiæ, quæ in Peloponneſo ſita eſt, a Lycaone rege Arcadiæ cognominatam. A lycaonia fit lycaonius lycaonia lycaonium. Ouidius in libro de Triſtibus. Quæque lycaonio terra ſub axe iacet.

Lycaones populi ſunt in Aſia minore, prope Lyciam. ut Ptole. lib. iii. ſcribit.

Lycius Apollo dictus eſt a lyco lupo, ꝙ ſicut lupi pecora rapiunt, ita ipſe humorem haurit radiis. Priſ. Græcorum primā lucē, q̄ ꝓcedit ſolis ortum λυκὴν appellarunt, ἀπὸ τοῦ λυκόσ. Idemq; temporis, hodieq; lycophos cognominat. Lycii Apollinis oraculum, quia in lycia maximæ claritatis fuit, ob luporum interfectionem,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Lycæus,cum diph.mons Arcadiæ, q Pani deo sacer est, & ubi tẽplũ bicornis fauni, a quo lycia ludicra illi sacra a nobis lupcalia sunt dicta,a lupis,q̃ ad expiandos manes fiebãt.Oui.li.ii.fas.Faunus in arcadia templa lycæus hẽt.Dictus lycæus ἀπὸ τῦ λύκων .i.a lupis,qb⁹ propter frequentiam pecudum abũdabat.Est & urbs eiusdem loci.Et locus atticæ erat a Lyco Pandionis filio, ubi Athenienses operis præfecto pericle gymnasium condiderunt,quod inde lyceum dicebatur. Et lyceus dictus est Apollo,a Lyco lupo qui cum tauro præliatus est.Lege Plutarchum in Pyrrho.

Lyce,lux latine dicitur. Vnde lycigenes id est lucem generans sol.

Lyceum fuit Athenis schola Aristotelis,sicut academia Platonis,in qua περιπατῶν .i.deambulans philosopha bat. Vñ peripateticoꝝ nomen effulsit. Fuit & lyceum gymnasium Ciceronis in tusculano,a noie scholæ. Aristotelicæ,de quo li.i.de diui.sic refert.Nup cum essem cũ Q. fratre in tusculano disputatũ est. Nã cum ambulãdi cã in lyceum uenissemus,id .n. supiori gymnasio nomen est.Huius nomis penul.producit a Cice.in illo uersu. Inq; academia umbrifera,nitidoq; lyceo, Fude rũt claras fœcundi pectoris artes Quia dichrona est.

Lycia,puincia seu regio in minori asia,finis Pamphiliæ ex pte orientali,sic cognoiata a Lyco Pãdionis filio. Hæc Termile primum dicebat,sicut Herod.li.i.scribit In ea Patara urbs,Xanthus fluuius,& Chimæra mõs. Ibi regnauit Rhadamanthus Iouis & Europæ filius.

Lycius.a.um,possessiuum,a lycia.Vir. Vnam quæ lycios,fidumq; uehebat Orontem.

Lycon,nomen philosophi Pythagorici.Fuit & alius Lycon Socraticus,siue peripateticus eloquens,& in dicẽdo suauis,adeo ut pro lycon glycon nominaret,quod ſcat dulcedinem.Hic fuit cultu & uestiũ mollicie nitidissimus.Lucta,& pilari lusione exercebat,periit podagræ morbo,annos natus lxxiiii. Tertius Lycon fuit poeta.Quartus epigrammatum scriptor.

Lycastus,urbs Cretæ, a luporum multitudie,quæ ibi esse perhibetur.

Lychnus,latine lucerna. Var. Lucerna a luce dicta est, aut ab eo quod uocant græci λύχνον. Plau.Lychnum emunge parump,ut uideat anus,ubi pedes ponat.Hic Ellychniũ,qd lucernis adhibet ad lumẽ pstãdũ. Est. n. funiculus ille, q incensus flammam nutrit. Lychnus pẽsilis est,quam uulgo lampadem uocant. Vñ scribit Pli.li.xxxiiii.Lychnos pẽsiles ĩ delubris plaeuisse, q̃uis & de cãdelabris orichalceis dici possit laqunaribus appensis,sicut ueteres lychnum pẽsilem dixerũt. Dr etiã hæc lychnia,Ser.uero oñdit lychnius dici non lychn⁹ cum primam corripi dicat,quod fieri non posset, nisi post ch sequeret i,& trisyllabum fieret.Vir. Dependẽt lychnii laquearibus aureis.

Lychnites pe.prod. marmor album,quod in Paro insula effodiebat,sic cognomiatum,ꝙ ad lucernam in cuniculis cæderet,sicut Pli.li.xxxvi.testat.Est etiam hoc nomine gemma ardens a lucernarum accensarum p̃cipua gratia.

Lychnuchi græce noiant quicq d lucernas sustinet, q̃si lucernifer.Differũt lychnuchi & lychni ab ellychniis. Lychnuchi,lychnos.i.lucernas amplectuntur.Lychni siue quod idem est lychniæ continent ellychnia .i.funiculos qui stant in oleo & peruruntur, quos græci thryallidas & phlomos appellant.

Lychnobii dicti sunt,qui loco dierum noctibus utunt, & ad lucernas uiuunt,quasi lucernarii,ut Sene.in ulti. Epi.Nihil consumebat,nisi noctem. Itaq; credo dicentibus illum quibusdam auarum & sordidum. Vos inquit & lychnobium dicetis.

Lyciſca canis natus ex lupo & cane, hunc Plinius Crocutam uocat.

Lycissa,canis est,nomen a lyco lupo,uel quasi lacessa,i. ex laconia,quia inde ueniunt optimi canes.

Lycophos,quod nos primũ tempus lucis noiamus.

Lycophron Periandri Corinthiorum tyrãni filius. Est & nomẽ poetæ græci.Suidas. λυκόφρων χαλκιδεὺς ἀπὸ βοιᾶς, υἱὸς σοκλέους. θέσει δὲ λύκος τῦ γύνου, γραμματικὸς καὶ ποιητὴς τραγῳδιῶν.

Lycopolis urbs ægypti,a lupis dicta,ꝙ æthiopes ægyptũ incursantes lupi facta acie usq; ad urbem Elephantinam reppulerunt.Ibi ægyptii Lycopolim condiderunt,a bestiis illis ei nomen imponentes.

Lycomedes Creontis filius.

Lyctos oppidũ Cretæ sub Idomenei impio. A quo Idomeneus lyctius est appellat⁹.Distat a Gnoso stad. cxx.

Lycurg⁹ nomẽ ꝓpriũ lacedæmonũ regis, q fuit phũs,& Lacedæmoniis leges sanctissimas cõdidit. Astrictisq; ciuibus iuramẽto,ꝙ tãdiu eas intemerate obseruaret, donec ipse rediret,e patria nunq̃ rediturus emigrauit. Vide Plutarchum &c. Fuit & alius Nemeæ regionis rex,& alius rex Thracum.

Lycaon Calistonis pater,& Titani & Terræ filius, Arcadiæ rex,qui ut in fabulis fert,a Ioue in lupum conuersus fuit,ꝙ Iouem hospitem necare moliretur.

Lydus Herculis filius ex Iole, alter filius Atys,& frater Tyrrheni. A quo lydia regio est appellata.Nã cũ propter terræ sterilitatem fratres simul ferre non posset, Tyrrhenus sorte iacta discedens cum ingenti multitudine ad Italiã ueniens,eã tenuit partẽ,q̃ ad mare inferum sita est,& a se Tyrrheniã nomiauit.Lydus uero remanens Mæoniam de suo nomine uocauit.

Lydia regio in maiori Asia,a Lydo Atys Mæoniæ regis filio,& Tyrrheni fratre cognominata, q̃ flexuosis Mæãdri amnis recursib⁹ ꝓfusa,sup Ioniã,pcedit.Phrygiæ ab exortu,solis uicĩa,ad septẽtrionẽ Mysiæ,meridi ana pte Cariã amplectẽs,hæc antea Mæõia uocabat, ĩ hac sũt urbes ephesus,colophõ,clazomene & phara.

Lido.is.uerbũ antiquũ,ſcat cõfringo,deleo. Cui⁹ cõpo sita sunt allido,collido,& illido, q̃ hũt penul.prod.

Lydus.a.um.possessiuum,quod est ex lydia.Lydi,auctore Herod.lib.ii. primi aurum argentumq; percusserunt,primiq; caupones institoresq; fuerunt.Dicitur lydus,a,um,& lydius,a,um. (uocat.

Lygeus,latine tenebrosus.Vnde Home.Lygeã noctem

Lymphatici,furiosi insanientes,q uitium ex aqua contraxere,quod est huc atq; illuc discurrere. Pli.li.xxv. scribit,Helleboꝝ mederi malancholicis insanietibus, lymphaticis, elephantiæ & tetano. Nam creditum est ab antiquis qui in fonte imaginem nymphæ uidisset furore percipi,quos græci νυμφολήπτους, latini lymphatos uocant.Tales sunt fere hi,qui ceriti & laruati dicuntur,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dñr q̃si cereris ira, aut laruaꝝ occasione uexati. Plau. Laruatus certe es, aut ceritus. Et alibi. Iube hanc ꝓ ceri ta circunferri. Hora. li. i. Car. Mentẽq; lymphatam Ma reotico redegit in ueros timores, a Virg. dr lymphata regina, pro mente commota & furiata. A lympha etiã ut Prisc. inquit, fit lymphor, aris.

Lyenteria intestinorum dissolutio, λύω em̃ dissoluo, ἔν/τερον intestinũ, hanc nostri leuitatẽ intestinoꝝ uocãt, cum cibus non perficitur, sed incoctus egeritur.

Lympha a nostris aqua per mutationem n. in l. quasi nympha. Nam proprie dicitur nympha.

Lymphare, furore uexare, ut apud Vale. Flacum. Lym/phauerat urbem. Statius. It lymphante deo.

Lympidus, a. ũ. pe. cor. planus, politus, clarus. Hie. in li. re. Elegit sibi quinq; lympidissimos lapides de torrente.

Lynx, ꝓpriũ nomẽ regis Scythiæ q cũ cogitasset occide re Triptolemũ, a Cerere in lyncẽ aial cõuersus fuit. Est aũt lynx, seu lynca ex lupoꝝ ceruarioꝝ gñe uario col lo, & maculoso tergore, & acutissimo uisu. Vir. Macu/losæ tegmie lyncis. Huiꝰ urina in calculi duriciẽ uerti tur, & ea fit gẽma. Lynx ẽt auicula paulo maior quam fringilla, colore uario, linguã serpẽtibꝰ sisem hẽt, qppe quã in longitudinẽ mensura q̃tuor digitoꝝ porrigat, rursumq; cõtrahat intra rostrũ, collũ circũagit in auer sum. Vñ Torqlla uulgo noiaf, q̃q̃ turbo ab antiquis.

Lyncurium gemma quæ e lyncis urina coacta est. Oui. E quibus, ut memorant, quicquid uesica remisit, Ver/titur in lapides, & congelat aere tacta.

Lynceus, a. um. adiectiuum a lynce. Vnde qui acute ui/dent lynceos oculos habere dicuntur. Hora. in Sermo. Ne corporis optima lynceis contemplare oculis.

Lynceus nomen, ꝓprium eius, qui fuit unus ex Argonau tis, acutissima oculoꝝ acie p̃ditus, qui dicebaf uidere ultra parietẽ. Et ut historici tradunt, conspexit nouissi mam lunam, primãq; eodem die in signo arietis, quod paucis mortaliũ contingit uidisse. Vñ Hora. Solus nu bila lynceus. Hunc Var. cxxx. milia passuũ prospexisse scribit. Solitũ exeuntẽ a Carthagie classem punicam, numerũq; nauiũ ex lilybitana specula manifestissime notare. Solinus refert fuisse Strabonem.

Lyndus ciuitas Rhodi, ubi sacra Herculis maledictis; & execrationibus solebant celebrari. A qua lyndii di/cti sunt. Fuit & altera lyndus in dorica regione.

Lynter ge. fœ. genus paruæ nauiculæ e cauata arbore factæ, ab λοῦω ꝓ λοῦμι, teste Prisc. prima diph. abiecta o. & n. interposita. Cõstant aũt lyntres ex singulis arboribus, q̃ uulgo cauæ dñr ad traiiciẽdas flumine trabes. Vir. li. i. Ge. Cauat arbore lyntres. Hæ. n. non in pelago, sed in fluuiis, stagnisq; palo, aut conto agunt. Ponit etiam q̃q; pro quodã dolii genere, ut ostẽdit Cato. Tibul. ꝓ nauia, quæ est lignũ cauatum, ut nauis posuit, qua in uindemiis rustici uti solent. Aut mihi seruabit plenis in lyntribus uuas, Pressaq; ueloci candida musta pede.

Lyptote dici potest apd nos defectiua. Nã ab λείπω qd deficio est, deducit. Figura est cũ minus dicitur, & plus intelligitur, ut apud Vir. Quid prodest, ꝙ me ipse ani/mo non spernis Amynta, id est, libentissime amas.

Lyrnessos ciuitas Phrygiæ, unde fuit Brisеis.

Lyra instrumentũ musicũ, ubi quot sunt fides, tot reso/nãt uoces, ἀπὸ τοῦ λυρεῖν, qd est canere. Hinc poetæ lyrici dicti, ꝙ ad lyrã sua carmina cantabãt, statuebaq; eis chorus. l. uiroꝝ, ac tauro donabant. Et carmen ipsum lyricũ. Hanc eandẽ poetæ chelim uocãt. Et lyra signũ cœleste est. Var. li. ii. de re rust. hoc secundũ astri exor tum facio, qd græci uocant lyrã, fidem nostri. Lyra ca dit quarto nonas Februarii, uel scdm aliquos Kalẽdis februariis, & noctu quando occidunt terga leonis, ut Hyginus ait. Oui. Illa nocte aliquis tollens ad sydera uultũ Dicet, ubi est hodie, q̃ lyra fulsit heri. Hanc lyrã effecit Mercuriꝰ ĩ Mityleno mõte arcadiæ, iñ Orpheo traditã dñt. Alii autumãt cõcessam Orpheo ab Apolli ne, post repertã citharam interfecto Orpheo, musæ in cœlo lyram collocauere. Alii dicũt esse lyram Ario/nis citharœdi, qui fuit tempore Cypsellityranni corin thiaci, qui primus fuit omnium citharistarum. A lyra etiam cuius prima corri. fit delyrus, a. um. pe. cor.

Lyricus, a. um. quod ad lyram pertinet, ut poeta lyricus

Lyricen pe. cor. qui lyra canit.

Lyristes eiusdẽ significationis est cũ lyricen. Sic em̃ dici tur, ut psaltes. Sido. Alcæo potior lyristes ipso.

Lysander lacedæmonius imperator, homo factiosus, q odium totius græciæ in lacedæmonios cõcitauit. Hic Athenas per deditionem subegit, illiq; urbi. xxx. uiros ꝓposuit, tandem cum Thebanos inuasisset, & apud Ha liartum oppidum a Necchoro interfectus est.

Lysanias orator græcus, alter fuit Arcas, q Lycaonẽ re/

Lysias orator iucũdissimꝰ, de quo Quin. (gno expulit.

Lysius Arcadiæ est fluuius, ad cuius radices Æsculapii est tumulus.

Lysimachus macedo clarus Callisthenis discipulus. Al/ter fuit ex Alexandri principibus. Latine dici potest dissolutio pugnæ, λύσις em̃ dissolutio, μαχὴ pugna.

Lysimachia urbs Hellesponti, quæ terræmotu corruit.

Lysippus clarissimus statuarius, qui ad sexcenta decem opera fecisse tradit, q̃ singula arti claritatẽ dare potu/issent. Hic, teste Quint. ad ueritatem optime accessit. Proper. Gloria Lysippo est animose fingere signa.

Lytta genus uermiculi, qui nascitur in lingua canum. Hic si infantibus catulis eximitur, nec rabidi fiunt nec fastidium sentiunt.

Transit per deriua tiones in n. d. uel t. uel c. uel q. sequẽ tibus, ut tantum, tantundem. Idem identidem. Eorum, eorũdem. Num, nuncubi, nũquis, nunquam, circun/quaq;, tanq̃, nanq;, quenq;, quanq;, quicunq;. Similiter am. præpositio sequentibus f. uel c. uel q. mutat m. in n. ut anfractus &c. Vide in dictio ne Anfractus.

DS ante A

Macarius nomen uiri proprium, & latine dici potest beatus, macarismos beatitudo.

Macedonia regio a Macedone osyridis Iouis filio dicta ẽ. Hẽt macedonia ab oriẽte thraciũ limitẽ, ab occasu Ioniũ pelagus, a meridie Epiro terminaf. A septentrio ne habet Dalmatiæ partẽ. Hæc (teste Pli. lib. iiii.) olim centum. l. populoꝝ duobus inclyta regibus Philippo scilicet & Alexandro, quondãq; terrarum imperio.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Macedo,pe.cor.qui Macedoniam habitat. Luca.lib.vi. Cum tibi ſacrato macedo ſeruetur in antro.

Macedonicus,a.um.poſſet ſumi a macedonia. Vñ mare macedonicum, quod eſt Ægæi pars, & incipit a Pallene monte,q Thraciæ finē facit. Extendit uſq; Megaram, quo Iſthmos interpoſitus miſceri Ægeum Ionio nō ꝓmittit.Cuius littora a ciuitatibus nomē accipiūt.

Macellum locus,quo uenalia oīa, quæ ad uictum humanū pertinebant,contrahebanť.Plau.in Aul. Venio ad macellū,rogito piſces, indicant caros, agninam caram,carā bubulam,uitulinā,cetū,porcinā,cara oīa.Cicer. Si epicuri de uoluptate liber corroſus eſſet,putarē annonā in macello carioré fore. Dictū macellū a Macello quodā uiro,q in urbe latrociniū exercebat, quo damnato cēſores Æmylius,& Fuluius ſtatuerunt, ut in domo eius obſonia uenderentur redactis in fiſcū eius bonis. Alii macellū dicūt,ꝙ ibi fuerit hortus,quē macellū a lacedæmoniis appellatum ferūt, & Iones oſtia hortoꝝ macellotas uocabāt.Doñ. a mactādis pecoribus deriuat.Sunt & q a macerādo dici exiſtimēt, ꝙ pecora, dū eo ducuntur, ibiq; tenentur,macerantť. Vñ & macellū diminutiuū pro maciléto ponit. Lucil. li. vi. Si noſti non magnus homo eſt naſutus macellus.

Macellarius,qui macellū exercet non ſolum carniū,ſed oīm obſonioꝝ, quin etiam panis & fruméti uenditor. quippe hæc oīa in macello uenundabantur. Var. Duo ſunt ornithonis genera. Vnū delectationis cauſa. Alterum fructus cauſa,quo genere macellarii,& in urbe q dam habent loca clauſa,& rure maxima conducta.

Macer,cra,crum.a mœrore fit, & exilem extenuatumq; ſignificat. Virgi. Heheu, q̄ pingui macer eſt mihi taurus in eruo. Columel. lib. ii. Nam uel pinguiſſima uel macerrima humo iacitur.

Macies macritudo,& macor extenuationem ſignificat. Apuleius. Vnde iſta tam ſubita macies, & tantus pallor. Plau. Oſſa atq; pellis, ut miſer macritudine. Pacu. Corpuſq; meū tali mœrore, errore, macore ſenet.

Macilētus plenꝰ macie.Feſt. Maciléti,macie attenuati.

Macreo,es.macer ſum, a quo macreſco, macer fio. Col. lib. vi. Dabimuſq; operam ne penuria cibi macreſcat pecus. Varro. Qui earum aſpectus ad deſyderium macreſcere facit uolucres incluſas.

Maceo,ces.macui,idem quod macreo,a quo maceſco, maceſcis,macer fio. Col.lib.ii. Conſtat arua ſegetibus eis,ſcilicet ordei maceſcere. Varro.Tum propter laborem aſperantur, & maceſcunt.

Macio,as.macrum facio. Cuius compoſitū eſt emacio quod eſt ualde macio, Col.li.v.At certe in ordinariis uitibus utiq; obtinendū eſt ne pluribus flagellis emacientur,niſi ſi futuris propaginibus proſpiciemus.

Macero,ras.cum ad corpus refertur,ſignificat attenuo, contero,ab eo quod eſt macer.Hor.li.i.Car. Quā lētis penitus macerer ignibus. Plau. i Ca. Multos iſte morbus hoīes macerat. Cum aūt ad aium ſignificat affligo. Lact.li.vii. Nec ad oculos ſomnus accedet,ſed aias hoīm ſollicitudo, ac uigilia macerabit. Proprie tamē macerare eſt mollificare, ut fit cū qppiam tam diu in aqua tenet,donec tenereſcat.Ter. in Adel.Salſamenta hæc o Stephanio fac ut macerentur pulchre. Col.lib. i. Piſcinas duas, alteram q̄ anſeribus pecoribuſq; seruiat, alterā in qua lupinum, ulmi uimina, & uirgas, atq; alia quæ ſunt uſibus noſtris apta maceremus.

Macereſco maceratus fio. Cato de re ruſti. Frumento curgulio ne noceat,neu mures tangant, lutū de amurca facito,palearum paulum addito,ſinito macereſcāt.

Macro,as.cuius compoſitum eſt emacro, quod eſt ualde macer fio. Pli.lib.xviii. Terram emacrari hoc ſatu ſcilicet milii exiſtimantes.

Maceria & maceries paries ſiue murus, uel cōgeries lapidū in unū cōpactoꝝ ſine cæmento, aut alio gñe ferruginis,quo uineæ claudi ſolēt.Ter.in Adel.Iube hanc macerié dirui.Var.tñ aliter li.iii. Quis ignorat ſepta e maceriis ita eē oportere i leporario ut tectorio tecta ſint,& ſit alta.Ca.de re Ru.Macerias ex calce cæmētis ſilice, uti dñs oīa ad opus p̄beat. Qñq; maceria dī mē brana ſecundinaꝝ,quā alio noīe ſteram appellāt.Hie. in Geñ. Quare diuiſa eſt propter te maceria? Et maceries dicitur macilentia. Afra. Si ille hoc nunc ſentit facere illi ſatis uis quanta illius mors ſit maceries tibi.

Macto,as,interficio.Lact.li.ii. Mactanť greges hoſtiaꝝ. Plau.in Am, At ego certe cruce excruciatū mactabo. Tractū a ſacris,ubi mactari oues dīr, q̄ īmolanť.Vir. Et nigrā mactabis ouem luctumq; reuiſes. Dictū eſt aūt macto, quaſi magis aucto, hoc eſt augeo. Nam priuſq; uictimā īmolarent,thus,aut uinū ſuper eā fundebant. Vñ mactū eſſe tauꝝ dicebāt thure,uel uino cumulatā hoſtiā,& magis auctā.Hīc mactare ꝙ magis augere ueteres uſurparūt.Cic. Ferunt laudibus,mactant honoribus.Per tranſl. qñq; mactare ponitur pro malo afficere,ſeu male tractare. Plau,in Aul. Dotatæ mactant malo,& damno uiros.Qñq; ꝙ p̄cipitare. Accius. Aut illoꝝ copias fundam in campo, aut nauis ueſtras mactabo in mare.Qñq; ꝙ honorare.Plau.Tñ honeſte mactatū reducam domū. Qñq; pro uerberare. Vnde legimus de martyribus Primo & Fœliciano. Extenderunt eos milites & uirgis fortiter mactauerunt.

Mactus,a.um. tā cū gtō, q̄ abltō conſtruit, & utō ſemp, ut macte uirtutis,& uirtute.i.magis aucte,cumulateq; Eſt aūt dictio,quæ laudet ſimul,& adhortet pueꝝ,quē probitate creſcere uideat.Sanguinolentis ét exacie reū tibus dī. Mar. Macte aī quem rarus habet moꝝq; tuoꝝ. Sil.lib.v. Lelius affatur, macte o uenerande pudici Ductor macte animi.Cic. Macte uirtute eſto.Hiero. Macte uirtute,macte zelo fidei. Pli. in laudē aſtrologoꝝ. Macti ait īgenio & cœli iterp̄tes reꝝq; naturæ capaces.Sta.li.vii. The. Macte animo iuuenis.i. perfectæ indolis,ut exponit Lutatius interpres.

Machaon Æſculapii filius,frater Podalirii,medicus clariſſimus.

Mache latine pugna. Inde Naumachia, & Antimachus, Andromache.

Machæra cū diph. Nā græce μάχαιρα,latine ſica,gladius,culter,quod nomen impoſitū eſt a græcis,quia multo ſanguine cōmaculetur.Iuue. Ames nomen uictūq; machæræ.Inſtrumentū eſt adſcindendū ſimul,& uulnerandū.Apul.li.ix.de Aſi.Cōminabatur ſeſe conciſurum eū machæra fruſtatim, quo ſermone eius commonefactus hortulanus eripit ei ſpatham.

Machæropius faber gladioꝝ, quo noīe dictꝰ eſt Demoſthenis pater ab officina gladioꝝ,quam Athenis egregiam, multiſq; artificibus ſeruis inſtructam habebat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Machærophorus ſicarius gladiũ ferens. Cice. ad Q. fratrem. Machærophoris centum ſequentibus miros riſus nobis ediderẽ.

Macteæ dicuntur precioſa edulia. Suet. de Cali. Multis uenenatas macteas miſit. Martia. mactea neu. genere protulit. Sed te mactea ſola iuuant.

Machalaum nomen græcũ cõpoſitum ex mache, quod pugnam ſignificat, & ἀλαὸς cæcũ, & errantem. Oppidum in Brixiano agro inſubrium clade nobile.

Maccabæus cum duplici cc. & diph. nomen barbarum, quo uocati ſunt illi uiri fortiſſimi apud ſacras litteras celebratiſſimi.

Machina pe. cor. græce μηχανὴ latine molitio, inuentio. Vñ mechanicus faber ſeu opifex eoꝝ opeꝝ q̃ ingenio ſimul, & manibus fiunt, & mechanica ars fabrilis. Vñ artes diuiduñ in liberales, & mechanicas. Aſco. Machina dr̃, ubi non tã materiæ ratio, q̃ manus atq; ingenii ducit. Machina etiã dicit inſtrũm, quo moles aliqua facile quocũq; uolueris impelli pót. Et machinas bellicas uocamus opa fabrilia, qbus i bello utimur. Itẽ ipſa cõſilia, qbus decipere hoſtẽ conamur machinæ uocãt.

Machinor imaginor, cogito ad reperiendũ, & fabricandũ, tam bonũ q̃ malũ. Lact. li. ii. Nimiꝝ deus uniuerſi artifex, ſic illa diſpoſuit, ſic machinatus eſt, ut per ſpacia cœli diuina, & admirabili ratione decurrerent ad efficiẽdas ſuccedentiũ ſibi temporũ uarietates. an Archimedes ſiculus concauo ære ſimilitudinẽ mundi, ac figurã potuit machinari, in quo ita ſolẽ, lunãq; cõpoſuit, ut inæqualis motus, & cœleſtibus ſimiles conuerſionibus, ſingulis quaſi diebus efficerent. Liui. li. i. Confeſtim Turno necẽ machinaũt. Salu. Iam tum non conſulibus, ſed plæriſq; ſenatoribus pernicie machinabantur. Dicitur aũt machinari ab μηχανάομαι, quod eſt inuenio Vnde μηχάνημα inuentũ, & molimen dicitur.

Macra fluuius in Apennino inter Ligurum mõtes per lunam ciuitatem in Tyrrhenum mare influit.

Macri campi inter Bononiam & Rauennam, per quos Romam itur.

Macros græce, latine longus, a quo multa fiũt cõpoſita.

Macrocola pe. pro. a longitudine dicuntur. Sunt enim eo nomine maiores, & longiores chartæ, quas modo regias uocamus. Nam & Catullus regiam chartam uocat. Ex eadem origine ſunt protocola, quæ formularii conficiunt. Scribitur per ſimplex l. & pe. pro.

Macrocoſmus longus mundus. Microcoſmus paruus (mundus.

Macrochir latine dr̃ longimanus.

Macrochera tunica manicata, quæ habebat manicas longiores. Lampri. Macrocheras ex purpura ad uſum ſuũ reuocauit. Has Romæ induere fuit indecorũ. Auguſt. lib. iii. de doctrina Chriſtiana. Talares ac manicatas tunicas habere apud ueteres Romanos flagitiũ erat. Alio quoq; uocabulo græco chiroditæ appellantur, quo & noſtri utuntur.

Macroceni montes ab Iſtro flumine non longinqui.

Macrobius nomen uiri proprium, latine longæuus dicitur. Nam μακρὸς longus, & βίος uita dicitur.

Macrobii etiam populi Æthiopiæ ſunt, ultra Meroem ut inquit Soli. quibus dimidio protẽſior eſt uita, q̃ noſtra, iuſticiam colunt, amant æquitatem, plurimũ ualent robore, & forma pulcherrimi. Vltra hos populos deſertæ inhumanæq; ſolitudines ſunt. Apud eos lacus eſt quo perfuſa corpora quaſi uncta niteſcunt, adeoq; liquidus, ut ne folia quidem ſuſtineat

Macrologia longus ſermo.

Macrologeo, multa loquor.

Macrocatalectos dictio in longam deſinens.

Macrothymia longanimitas.

Macrothymus longanimis.

Macrochronius diuturnus.

Macula turpitudo, ac ſordes. Pli. Fullones eas maculas è ueſtibus tollunt. Q̃q; poniť pro nota, ſeu ſigno. Vñ genitiuæ notæ in corpore maculæ dñr. Plau. in Cap. Viden tu illi maculari corpus totum maculis luridis. Q̃q; p infamia. Cice. Cuius, ut adoleſcẽtiæ maculas, ignominiaſq; præterea. Q̃q; pro retis foramine, ſeu plaga, quã uernaculo ſermone dicimus la magia. Idẽ in Ver. acti. ſeptima. Reticulũ ad nares ſibi admouebat tenuiſſimo lino, minutis maculis, plenũ roſæ. Var. li. ii. p retibus poſuit. Septũ totũ grandibus maculis integiť, ne eo inuolare aquila poſſit neue ex ea euolare aues. Q̃q; maculæ dñr ſigna in marmore. Sene. epĩa cxvi. Delectant nos ingentiũ maculæ columnarum.

Maculoſus, ſordidus, immundus. Plau. Sordida, ac maculoſa facie. Itẽ dicitur uarius, ac notis plenus. Vir. Succinctam pharetra, ac maculoſæ tegmine lyncis.

Maculo, ãs. fœdo turpo. Lactã. li. v. Innocentium cruore maculant. Hinc cõmaculo, ãs. & imaculatus, q eſt ſine (macula.

Macticus pe. cor. qui habet magnas mas, & os patens, quaſi malucticus.

Mactra, arca panaria, quæ & cardopos a græcis dicitur.

Macidatus, liquoris infuſione madens. Apul. lib. viii. Ille ſpongiis macidatis tumores comprimere.

Madeo, es, madiď ſum. Pli. li. viii. Tergoris ad ſcuta galeaſq; inpenetrabilis, præter quam ſi humore madeat.

Madeſco, is. habet ſignificationẽ paſſiuã innatã calore intrinſecus ſumpto, ut ꝓprie madeſcere ſit, cũ qs febri uel labore, ſeu potiõe ꝓpotentis uini æſtuat, aut aliter ſudorẽ emittit, licet etiã extrinſecus dici poſſit. Claud. li. iii. Largis tunc imbribus ora madeſcũt. Col. li. vii. Stabulent ſicco loco, ne humore madeſcant ungulæ. Hinc cõponiť pmadeſco, qď eſt ualde madidus fio. Idẽ li. ii. In id tempus cõuenit inter peritos rei ruſticæ, nõ eſſe arandũ, niſi ſi magnis, ut fit nõnunquã ſubitaneis imbribus, quaſi hybernis pluuiis terra permaduerit.

Madefacio, is, balneo. Lactan. lib. vi. Si focos odorati, ac ueteris uini perfuſione madefecerint.

Madefio habet ſignificationẽ paſſiuã extrinſecus, ut cũ quis aqua, alioue liquore balneatur. Suet. Cũ deſiliſſet in mare nando per ducẽtos paſſus euaſit ad proximã nauẽ elata leua, ne libelli quos tenebat madefierent.

Madidus, a. um. quod eſt liquore reſperſum, hinc ſemimadidus. Colu. lib. ii. Sed quandocunq; arabitur, obſeruabimus, ne lutoſus ager tractetur, neue exiguis nimbis ſemimadidus.

Madido, as. madidum, ſeu balneatum facio. Clau. li. ii. Ille nouo madidantes nectare pennas Concutit, & glebas fœcundo rore maritat.

Madefico, as. idem qď madefacio. Pli. li. xxviii. Et ſi cõtra epiphoras feruentes oculoꝝ anguli ſubinde madificẽt, efficacius ſi cibo uinoq;, ſi pridie ea abſtinuerit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mador ipſa infuſio, a madendo, ut fluor a fluẽdo. Apul. li. i. Quo ad me urinæ ſpurciſſimæ madore perluerent. Salu. Ingens terror erat ne ex latere noua munimenta madore infirmarentur. Nam mœnia oppidi ſtagnabant redũdantibus cloacis aduerſo æſtu maris.

Madaura ciuitas in Collimitio ſita Getuliæ, & Numidiæ, ubi populi colonia ſub Syphacis Dicrone olim collocata, a qua Apul. Madaurenſis eſt appellatus. Ad hanc urbem ſcribit Augu. li. confeſs. ſe contuliſſe cum adoleſcens eſſet diſcendarum ingenuarum litterarũ gratia florente ibi gymnaſio.

Madulſa dicitur ebrius, qui madidus ſatis uino ſit, uel a græco madis.

Madian urbs quædam ab uno filiorum Abraam, ex Cethura ſic uocata, quæ teſte Hieron. eſt trans Arabiam ad meridiem in deſerto ſarraceno᷒ contra orientem maris rubri. Vnde uocantur Madianei, & Madianea regio. Legimus & filias Ioab ſoceri Moyſi filias Madian. Sed hæc alia ciuitas homonyma eius iuxta Arnonen, & Ariopolim, cuius ruinæ nunc tantummodo demonſtrantur. Idem Hiero. in Eſa. Oſtendit madiam & Epha eſſe regiões trans Arabiam fertiles camelorum illaq᷒ prouincia appellatur Sabba.

Madianei. Vide in dictione Madiam.

Mædia ciuitas Thraciæ ſcribitur cũ æ diph. a qua Mædi populi ut differant a Medis populis Aſiæ. Hinc præfectura mædica Thraciæ uicina Pæoniæ.

Mæander cum diph. qui & Mæandrus fluuius Phrygiæ ſiue Mæoniæ ita ſinuoſus flexibus, ut ſæpe credatur ad fonte reuerti. Per Phrygiã currit, Lydiamq᷒ diſterminat a Caria. Vnde Oui. lib. ix. Meta. eum Phrygiũ appellat. Non ſecus ac liquidis phrygius Mæander in undis. Stra. ſcribit, quoniam multum accipiat limi, & uario impetu, modo ad hanc, modo ad aliam adiiciat ripam. Vnde obliquitates oẽs mæandros ueteres appellarunt. Cice. in Piſo. Scio quos tu mæandros quæſieriſti. Eſt etiã picturæ genus, qd' Feſt. neu. ge. mæand᷒ declinat a ſimilitudine mæandri. Vir. Quam plurima circum purpura mæandro duplici meliboea cucurrit. Hoc etiam nomine dictus eſt mons Indiæ.

Mænas cũ diph. genus piſcis. Vide in dictione Mæna.

Mænoles dictus eſt Dionyſius, quod latine totum furẽtem ſignificat, cui Bacchæ orgia celebrant, & crudas carnes comedentes ſacro furore iniciant, Euan Euan cõclamantes, quæ uox aſpirata, ſecũdum exquiſitam hebræo᷒ linguã fœminei ſexus ſerpentẽ ſignificat.

Mæmacterion mẽſis qui a latinis dicitur ſeptember.

Mæa genus cancrorum maximum.

Mænas, nadis. furioſa ſiue inſana, dr ab μαίνομαι quod eſt furere. Fuerũt aũt mænades mulieres, quæ Libe᷒ patrẽ ſemper ſecutæ Bacchi ſacra celebrabant paſſis capillis, furentium modo, huc atq᷒ illuc curſitantes. Iuue, Crinemq᷒ rotant ululante Priapo Mænades.

Mænala pe. cor intellectu ſingulare, uoce aũt plurale, in q᷒t Priſc. At Diome. docet in ſingulari eſſe generis maſculini, in plurali neu. Mons Arcadiæ celſus adeo ut eius cacumẽ aſtris infertũ uideat. Hinc Sta. li. ix. Theb. Et in mediis frondentẽ mænalon aſtris. Vir. Piniferi lum etiã ſola ſub rupe iacentẽ Mænalus. Eſt & fluuius a Mænalo Lycaonis filio. Luca. lib. iii. Sicanias Alphæus aquas tunc Mænala liquit. Eſt & nomen urbis Arcadiæ. Steph. Byzantius. μαίναλος πόλις ἀρκαδίας ἀπὸ μαινάλου τοῦ λυκάονος ἢ ὄρος ὑψηλὸν ἐν τῇ παλαιᾷ κτίσμα.

Mænalius, a. um. qd' eſt ex Mænalo. Vnde & Bacch⁹ dictus eſt Mænalius, ἀπὸ τοῦ μαίνομαι, quod eſt furere, inſanire, ſiue a Mænalo Lycaonis filio, & aper mænalius, quem Hercules Euryſtheo detulit.

Mæotis pe. pro. græce μαιῶτις palus ſcythica in regione ſeptentrionali iuxta phaſidis oſtium frigore congelaſcens. Oui. lib. iii. de triſt. Longior antiquis uiſa Mæotis hyems. Hinc piſces mæotides, ſeu mæotici dicti, q᷒ in Mæoti capiunt'. Hæc per trecẽta fere miliaria eſſe uidet' a Boſphoro Cimerico uſq᷒ in oſtium Tanais.

Mæonia lydia eſt regio minoris Aſiæ. Vñ mæones populi, hæc uocat' regio exuſta. Nã ſicut ſcribit Stra. cinerulenta eſt in ſuperficie, & tota arboribus caret, præter uitẽ. Dion. ſcribit hãc regionẽ eſſe ſub altiſſima Tmoli montis rupe ſitam, ex qua Pactolus amnis fluit.

Mæonius, a. um. Vñ Homerus dictus eſt mæonius. Mar. Perlege mæonio cantatas carmine ranas. Dictus & mæonides a patre, qui Mæon appellabatur.

Mæror, inquit Cice. lib. iiii. Tuſc. Eſt ægritudo flebilis.

Mæreo, es. mæſtus ſum. Vide in dictione Mœreo, es. Caper. Mæſtus animo ſed triſtis uultu. Sine diphthongo cum ſuis deriuatis.

Mæſticia & mæſtitudo, idem quod mæror. Quintilia. Dolore atq᷒ animi mæſticia languens. Plau. Cur tanta mæſtitudo obtigit.

Mæſto, as. & mæſtifico. cas. mæſtum facio. Ambr. lib. i. Offici. Cur non ego etiam dicã in quibus eum mæſtificare poſſum'. Ab μοῖρα, ideo per œ.

Mæro, ras. mærentem & triſtem facio. Nam mæraret id eſt mærentem faceret, uetus uerbum.

Magar Pœno᷒ lingua, uillam ſignificat. i, cæſam. Vñ & magalia uillæ dñr, q̃uis magaria ſm Ser. dici debeat, cuius prima producit'. Vir. Miratur molem Æneas magalia quõdam. Sciendum eſt magalia & magaria idẽ eſſe, ſed magalia ma. producit, magaria corripit.

Magidæ menſæ, ſeu coquinarii inſtrumẽti genus habet' & panis ſeu offæ genus, qd' magida quoq᷒ appellant.

Magia fons Siciliæ in agro Syracuſano, quo etiam nomine incantatio dici latine poteſt.

Maginor, aris, quaſi tarde conor, & ungor, inquit Feſt.

Magirus pe. pro. latine coquus dicitur. Vnde Archimagirus princeps coquorum.

Magis aduerbium ſignificat plus, deduciturq᷒ a magn⁹ & præter naturam aliorum habet neutrum, nam cõparatiua neutra uim aduerbii habent, ut ualidius, ſanctius, maius uero non, loco cuius dicimus magis, a quo fit compoſitũ demagis, qd' ſignificat ualde mãgis & pro nimis a ueteribus ponebatur.

Magiſtri a magis, & pprie artiũ præceptores ſunt, q̃uis etiam ad oẽs transferri poſſit, q᷒bus præcipua cura re᷒ incumbit. Dicti magiſtri, q᷒ magis cæteris poſſint, uel q᷒ magis q̃ cæteri diligentiã re᷒ q᷒bus præſunt habere debent. Hinc magiſtri pago᷒, ſocietatũ, uico᷒, collegiorũ dicunt', q᷒ pagis, ſocietatibus, uicis, collegiis præſunt. Magiſter equitum dicitur, cui ſumma poteſtas erat in equites, addebaturq᷒ ſemper dictatori, quo modo regibus tribunus. Iuue. Fumoſos equitum cum di-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſtatore magiſtros, cui ſumma poteſtas in populum, a quo & magiſter populi dicebatur. Ponitur etiam magiſter pro cuſtode. Ter. Me filiis relinquunt quaſi magiſtrum. Et magiſter pecoris cuſtos uocatur. Huius diminutiuum eſt magiſtellus, id eſt paruus magiſter.

Magiſterium magiſtri dignitas, ſeu officiũ. Nam magiſteria ſic a magiſtro uidẽ deduci, quo modo a miniſtro miniſteria. Suet. de Aug. Auus municipalibus magiſteriis cõtentus abundãte patrimonio tranquilliſſime ſenuit. i. officiis municipii ſui. Apul. lib. i. Scias quẽadmodum ſub meo magiſterio mali debeant coerceri. Et apd Pli. magiſteriũ equitũ p ipſa dignitate.

Magiſtro, as. moderor, guberno.

Magiſtratus, us. per deriuationẽ a magiſtris cognominantur, qui per imperia potentiores ſunt, q̃ priuati. Et modo ſcat eos q in poteſtate aliqua ſunt conſtituti, ut ſunt cõſules, pconſules, prætores, pprætores, & alii q ciuitates & prouincias regunt, modo ipſam poteſtatẽ, ſeu offiñ. Cice. Nam iſtũ in urbe magiſtratũ gerebat. Et magiſtratuũ alii maiores, ut conſules, cenſores, prætores. Alii præter hos dicebantur minores. Paulus Iureconſul. ait magiſtratus dici, quaſi per diminutionẽ a magiſtris tanq̃ minores magiſtris ſint.

Magmata pe. cor. paſtilli, & maſſæ factæ ex unguentorum fæcibus odoris gratia. ἀπὸ τοῦ μάττειν, quod eſt terere, & miſcere, ut inquit Plinius.

Magmentum ueteres dixerũt, quaſi magis augmentũ & auxilium quoniam augebant numerum hi, qui accedebant alienigenæ ut adiumento eſſent.

Magus dictio perſica, qua apud eos ſignificatur ſapiens Sic eñ perſæ magos uocant, ut græci phos, latini ſapientes, Galli druydas, Ægyptii prophetas, ſiue ſacerdotes, Indi gymnoſophiſtas, & Aſſyrii chaldæos a Chaldæa Aſiæ regiõe. Apud nos uero magus incãtator ex officio uocari põt, nam cũ magi apd perſas potiſſimũ deoꝝ cultui uacare ſolerẽt, in tñ poſtea aucta eſt eoꝝ uanitas, ut non ſolum obſeruatione ſydeꝝ futura prædicere, ſed artibus quibuſdã & maleficiis, & ſcire ſe oia, & facere poſſe profiterenť. Hinc magicus, a. um. quod ad magum pertinet, ut ars magica. Suidas. μαγεία ἐστὶν ἀσχολία ἀπὸ μαγθαίων ἤρξατο, οἱ γάρτοι περσαι μαγῶν καλοῦντ. τὸν μαπουσαίους, οἱ αὐτοί.

Magnus grandis, cuius comparatiuum eſt maior ſuperlatiuum maximus. A quo multa componuntur.

Magno abſolute, pro magno precio. Apul. Me deniq̃ pauperculus quidã hortulanus cõparat. l. nummis, ſed magno ut aiebat. Varro lib. iii. de re ruſt. Piſcinæ ædificantur magno.

Magna græcia dicta eſt ea pars Italiæ quæ a Tarento uſq̃ ad cumas eſt, uel ut Pli. li. iii. refert a locris Italiæ fronte ad Tarentũ uſq̃ protenditur, ſic dicta q̃ multæ magnæq̃ ciuitates in ea fuerint a græcis cõditæ. Auctor Iuſti. li. xx. Vir. Effuge cuncta malis habitanť mœnia graiis. In ea habitauerunt Archytas. Pythagoras. Parmenides, & Zeno pythagorici phi, & Ennius poeta. A quibuſdã tota Italia dicta eſt maior græcia. Ouidi. in Faſt. Itala nam tellus græcia maior erat.

Magnũ ſoceꝝ, & magnam ſocrũ appellabat uir uxoris ſuæ auñ, auiamq̃. Maior ſocer, & maior ſocrus uxoris proauus, proauiaq̃ appellať, & ſic p ſingulos gradus.

Magnalia ſunt ingentia facta; & admiratione digna. Hierony. in lib. Exod. State & uidete magnalia domini, quæ facturus eſt hodie.

Magnarius Apud Apul. pro magno negociatore ponitur ex negocioꝝ magnitudine tanquam clarus in obeundis magnis mercaturis.

Magnificus, qui magna fecit. Scribit Ariſto. li. iiii. Ethi. magnificum dici illum, qui in magnis pro dignitate ſumptum facit. qui circa publicam magnificentiam impenſas facit honorificas, ueluti in ludis, in rebus diis ſacrificatis. in ædificiis, in epulo publico, non qui in ſe ipſum ſumptuoſus eſt.

Magnificens, a quo magnificẽtia, quæ eſt (ut Cice. inqt) rerũ magnarũ, & excelſarum, cum animi ampla quadã, & ſplẽdida, ppoſitione cogitatio atq̃ adminiſtratio.

Magnifico. as. extollo. Plin. magnificat & uituli, qui nõdum herbam guſtauerit ſimum.

Magnanimitas, ut ait Speuſippus, eſt moderatus contingentium uſus, urbana cum hominibus conuerſatio, Magnificentia animi cum ratione.

Magnas, magnatis. & magnatus, ati. qui in populo magnus habetur.

Magnata urbs Hyberniæ, a qua magnatæ populi uocati ſunt.

Magnatæ populi, qui habitant magnatam urbem.

Magnes, etis. generis maſcu. genus lapidis, ad ſe ferrum attrahẽtis. Dictus magnes ab inuentore, in Ida primũ repertus, de quo Plini. xxxvi. Orpheus, αὐτὰρ ἔγωγε σῆς ἀλόχου κέλομαί σε λαθίμβροτα εἴθερ ἀτειν αὐδρὸς ἀπ' ἀλλοτρίοιο λέχος ϵ̃ λῶμα φυλάσσοι.

Magneſiam Theſſaliæ regiõem eſſe Plinius ſignificare uidetur, cum lib. v. na. hiſto. ait. Supra hæc Magneſia Mæandri cognomie inſignis a Theſſalica Magneſia orta. Eſt aũt & Aſiæ urbs ad Mæandrum ſita, auctore Stephano, apud quam Scipio Aſiaticus Antiochum regem magna clade affecit.

Magog, nomen uiri filii Iaphet propriũ, a quo, ut Ioſep. ait lib. i. Magogæ dicti ſunt, qui a græcis Scythæ dñr.

Magia, cum accentu in pe. Nã apud græcos μαγεία ſcribitur. Et eſt ut Plato interptatur deoꝝ cultura. Ait eñ in Alcibiade μαγεία ἐστιν τῶν θεῶν θεραπεία. Eſt aũt duplex magia, Vna Platonica & philoſophica, hoc eſt naturalis philoſophiæ abſoluta cõſumatio a qua magus dictus eſt qui eam colit. Nã Perſæ magum dicũt quẽ latini ſacerdotẽ appellant. Altera dæmonum potẽtia conſtat, quã nomine deteſtabili γοητείαν goetian uel Theurgian uocãt a legibus prohibita eſt, quã Pli. artẽ inteſtabilẽ irritam, & inanem appellat, Eccleſia. magicas præſtigias uocant quia reꝝ ueritatẽ ementiantť hoim mẽtes fallacia perſtringẽtes. Huius magiæ ſunt plures ſpecies hydromantia quæ fit ex aqua. Axinomantia, quæ fit ex ſecuribus & aliis dolabris. Lecanomantia, quæ fit ex peluibus, quas græci λεκάνας lecanas uocant. Et apud Perſas erant magi Lecanomantici dicti, ut li. xv. docet Stra. quaſi ex peluibus diuinãtes. Nã uaticinantes peluim accipiebant aqua plenã dæmonibus congruentẽ in, pfunda repẽtibus. Vbi aũt dæmon illapſus eſt, aqua edit ſonũ quendã fatidicum Catoptromantia quæ fit per ſpecula. De qua Spartia. in Iuliano intellexit, cũ ait. Carmina profana incanta

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uerunt,& ea quæ ad ſpeculum dicũt fieri, in quo pueri præligatis oculis incantando uentura reſpicere dicuntur,Pyromantia,quæ fit per ignem. Hanc Amphiaraus primus inuenit.Geomantia quæ fit per terrã.Chiromantia quæfit per menſuras manũ. Necromantia ſiue Necyomantia, quæ fit per euocationes umbrarũ,& per inferorũ colloquia, a qua Necromantici,quorũ incantamentis mortui reſuſcitari, diuinare ad interrogata reſpõdere uidentur. Nec fit talis diuinatio ſine ſanguine. Quidã necyomantiã ſciomantiãq; diſtinguunt q; in necyomantia ad erigendum cadauer ſit ſanguis neceſſarius.In ſciomantia ſola ſufficiat umbræ euocatio.Capnomantia quæ fit ex fumo aræ,ex cuius motu futura cognoſcebant, a qua Capnomantæ dicuntur. Ex hoc magiæ fonte deriuati ſunt apud Romanos Ethruſci haruſpices.Apud Indos Brachmanes & gymnoſophiſtæ.Apud Gallos Druydæ & Bardi.Apud Sicilos Galeotæ,apud cunctas nationes planetarii,qui mathematici ſunt,& uulgo aſtrologi dicuntur.

Maguderis (ut Priſcia.li.vii.inquit) fruges.i. caulis genus qui naſcit ex ea parte,cuius radix ſtirpis auellitur, hanc caulem laſerpitii quidã exiſtimant. Plau.in Ru. Seu tibi confidis fore multã maguderim.Laſerpitium aũt herbã eſſe nonnulli arbitrant,ut Pli.li.xix.teſtatur Legitur & magudaris.Col.li.vii. Facit & radix quam græci uocant μαγῦδαριν uulgus autem noſtra conſuetudine laſerpitium appellat.

Magus dictio perſica qua apud eos ſignificatur ſapiens. Hi nunc uulgo malefici ob facinorum magnitudinẽ, ut inquit Auguſt. appellantur. Hi ſunt qui elementa concutiunt, mentes hominũ turbant uiolentia cantaminis,citra tamen ueneni hauſtum .Dictus magus,ut inquit Porphyrio, quaſi magnagus a magnis rebus, quas ſe perficere poſſe gloriantur.

Magicus, a.um. penultima correpta,quod ad magum pertinet,ut ars magica.

Magia fons Siciliæ in agro Syracuſano.

Maginor pe.cor.quaſi tarde conor, nugor, inquit Feſt.

Maieſtas a magnitudine dicta eſt. Eſt enim decus amplitudo,& dignitas, uel populi, uel ſenatus, uel principis, imperatoriſue,aut etiã priuati magni uiri.Vnde maieſtatis crimen Iuriſconſulti diffiniunt,quod aduerſus populũ Ro.uel aduerſus ſecuritatẽ eius cõmittitur.Et rei maieſtatis dicuntur,qui eiuſmodi crimẽ committunt. Quidam ſic definiunt q; ſit priuata quædã dignitas quæ hominem reddit honoratũ. Eſt aũt maieſtas uirtutis & probitatis quædam excellentia, ſiue magiſtratu, ſiue imperio,ſiue fortunæ adminiculo. Maieſtas quoq; dea credita eſt honoris ,& reuerentiæ filia, de qua Oui. Donec honor, placidoq; decẽs reuerẽtia uultu,Corpora legitimis impoſuere toris. Hinc ſacra maieſtas, quæ mũdum tẽperat oẽm. Quaq; die partu eſt edita magna fuit. Nec mora conſedit medio ſublimis olympo,Aurea purpureo conſpicienda ſinu.

Maiales porci caſtrati. Var. Verres commodiſſime anniculi utiq; nec minores q; ſemeſtres.Quo facto nomẽ mutant, atq; e uerribus dicuntur maiales.

Maiores intelligi poſſunt q cunq; aui. abaui.proaui.ataui. tritaui,& ante hos in infinitũ,ſicut minores, q etiã poſt trinepotes futuri ſunt.Cice .Ego meis maioribus uirtute præluxi,ut ſi prius noti non fuerint,a me incipiant habere initium memoriæ ſuæ. Vir. Hũc lætum tyriiſq; diem troiaq; profectis Eſſe uelis, noſtroſq; huius meminiſſe minores. Non ſolum minores hi dicuntur,ſed etiã poſteriores,& poſteri,& nepotes, ſicut hi, q ante nos fuerunt maiores,& ſuperiores, & patres & aui appellantur.Et tam maiores q; minores in hac ſignificatione tm̃ pluraliter declinant,maiores magiſtratus ſunt conſules penes quos faſces ſunt, uel qui priores facti ſunt,maior prætor dicit Vrbanus, minores cæteri, maiores flamines dicebantur patricii generis, minores,plebeii,maior auunculus,aui & auiæ auũculus. Sic maior patruus,maior amita.

Maius menſis,a maioribus dictus eſt,quia ut ĩquit Macrobius maioribus cõſecratus erat,quorũ cõſilio Reſp. gereba,ſicut Iunius a Iunioribus, qui rem armis gerebant.Poſtq; em̃ Romulus populũ Ro. in maiores, minoresq; diuiſit,ut altera pars conſilio,altera armis tueretur, in honorẽ utriuſq; partis hunc Maium,ſequẽs Iunium uocauit, Oui.Hinc ſua maiores tribuere uocabula Maio.Iunius a iuuenũ nomine dictus adeſt. Sunt & q Maiũ a Maieſtate dea denoiatũ uelint, q flamen uulcanalis Kaleñ.Maiis huic deæ rẽ diuinã facit. Alii a Maia Mercurii matre, ꝓpterea hoc menſe mercatores oẽs maiæ ꝓiter , & Mercurio ſacrificare ſoliti erãt.

Malus,fœminini ge. arbor,cuius fructus eſt malũ,id eſt, pomum,tractũ nomen a græco, qui malum μῆλον dicunt,unde melimela,& habent pe.pro.

Malinus,a.um. pe.pro. qd̃ eſt materiatũ ex malo. Col. lib.viii.Eſt etiam non ingrati ſaporis muria prædu-ratus,atq; ita malinis lignis,uel culmi fumo coloratus.

Malus maſ. ge.arbor nauis,qa inſtar mali ſit in ſummitate,uel qa cingit,q̃ſi qbuſdã malis quoq; uolubilitate facilius leuant uela & ſimiliter primã producit. Luca.li.ii. Antennas,proram,malos,tonſaſq; natantes.

Malus,a.um.pri.cor.dr̃ qd̃ opponit bono. Eſt em̃ generale nomẽ turpia ſimul,& detrimẽtoſa cõplectens. Vñ dicimus malũ culpæ,qd̃ male agendo cõmittitur,quale eſt homicidiũ,furtũ, & hmõi, malũ pœnæ, qd̃ deus ob mala cõmiſſa,immittit.ut eſt illd̃ propheticũ.Ego dñs creans malũ.Dicimus etiã malũ militẽ,qui eſt in bellis, malũ imperatorẽ q; eſt imprudẽs,malũ grammaticũ qui eſt rudis,malũ iudicẽ,qui eſt iniquus,malam faciem,quæ eſt deformis . Præterea malum ſumitur pro labore afflictione & anguſtia . Vir. Aſſuetũq; malo Ligurem. Et in Pſal. Lætati ſumus pro diebus, quibus nos humiliaſti, annis, quibus uidimus mala. Vbi Hiero . Quanto magis in hoc ſæculo paupertate, inimicorũ perſecutionibus, uel morborũ cruciatibus fuerimus afflicti, tanto poſt reſurrectionem in futuro maiora præmia conſequemur. Itẽ ſumit̃ pro malignitate.Sen.Imbecillẽ,inſontẽq; damnare ſummũ eſt malum. Item pro interiectione, perinde ac ſi diceremus proh nefas. Qui loquendi mos per interrogationẽ,& honeſtus & uſitatus eſt.Gelli.Quæ malũ ratio iſta eſt? Plini lib.vii.Quæ malũ iſta dementia eſt, iterari uitã mortẽ? Teren.in Adel.Quod hoc malũ infœlicitatis? Plau. in Am. Quid malum, ac ſi dicat in malam rem uel in malo euentu. Et habet accentum in ultima. Cice. Ad Atticum dixit. Qui mali? Aliquando capitur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

malum pro paruo, ſicut bonum pro magno.
Male aduerbiũ, modo ponitur pro ualde, ſed ſemper in malã partẽ. Cic. Addebat etiã idq; ad rem ptinere credebat, ſcriptores illos male mulctatos. i. magna pœna affectos. Modo pro pæ. Vir. Heu male tum mites defendit pampinus uuas. Modo pro incõmode, ſicut bene pro commode, ut male habito. Vnde male in compoſitione habet uim negationis, ut Maleſanus, malefortis. Oui. li. iiii. Faſt. Nondũ tradiderat uictas uictoribus artes Græcia, facundũ, ſed male forte genus.
Male audio ſignificat alicui⁹ maledicta ſuſtineo, ſeu infamor, uituperor, culpor, ſicut bene audio, laudor, ut ſi qs de me male dixerit, tunc recte dixero. Male de me audio. Ci. li. ii. In quo ego, nõ quo libẽter male audiam ſed qa cauſam nõ libenter reliquo. Idẽ ad Atticũ. Hãc nõnulli amici Apii ridicule interpretantur, qui me id circo putent bene audire uelle, ut ille male audiat.
Male cogito de te. i. male affectus ſum erga te, & malã hẽo de te opinionẽ. Oui. Non tũ Æneã, q̃uis male cogitet, odi. Cælius. Et ipſe facile aiaduertẽ male eũ de me cogitare. Huic contrarium eſt bene cogito.
Maledico tibi & maledico te. A quo maledictus maledicentior.
Maledicentiſſimus, q male dicit quantũ põt, & ſcit.
Malefacio tibi. Inde malefícus malefica, maleficũ, quod malum facit. Plaut. in Bac. rigorem maleficum dixit. Vnde etiam ponitur pro pernicioſo. Sed maleficæ mulieres incantatrices dicũtur, & ueneficæ, Maleficæ herbæ, maleficæ ſerpentes pro uenenoſis.
Maleficentia, & maleficium damnum, iniuria, facinus. Cæſar. Finitimis imperauit, ut ab iniuria, & maleficio ſe, ſuoſq; prohiberent. (ror meus.
Male iudico, male cenſeo, male opinor, declaratur er-
Male mereor de te, male tracto te. Cuius contrarium eſt bene mereor. (quo agitur.
Male opto tibi, male precor intelligitur uitium eius, de
Male uolo tibi, odi te. Hinc maliuolus, & maliuolentia, q̃ eſt uoluptas ex malo alterius ſine emolumento ſuo.
Male uertere, eſt in perniciem uertere.
Malicia peruerſitas, quæ uirtuti, ſeu bonitati contraria eſt. Sene. In hoc ſumma bonitas, in illo extrema malicia. Frequenter aũt ſumit pro uerſutia. Cicer. Virtutis contraria eſt uitioſitas, ſic eñ malo, q̃ malitiã appellare, quã græci κακίαν appellant. Nam malicia certi cuiuſdã uitii nomen eſt, uitioſitas oím. Apud ueteres etiã in bonũ accipiebat. Plau. Te ciuẽ ſumma oñi malicia. Eſt & alia malicia, ex natura ꝓueniens. Pli. Quod mõ cœli mõ terræ malicia facit. Var. Id ſæpe accidit malicia ſolis. Interdũ malicia dĩ labor, afflictio & anguſtia ſæculi, ut eſt in Euan. Sufficit diei malicia ſua.
Maleficium a malefacio fit, accipiturq; pro damno. Vide in maleficentia.
Malignus a malus fit, & is eſt, qui difficultatẽ ſui oſtẽdit, hõc eſt q aſper, difficilis, inuidus, auarus eſt. Pli. Homo malignus, & inuidus. Hinc maligna uia, q̃ anguſta & ardua eſt. Vir. Adituſq; maligni. Maligna lux q̃ ſubobſcura eſt. Idem. Quale ſub incertam lunam, ſub luce maligna. Malignus ager agricolis, illiberalis, ac minime ferax. Idem. Difficiles primum terræ colleſq; maligni. Et malignus conſuetudine dicitur maliuolus, & malus, a quo malignitas.
Maligno, as. & malignor deponens. Hier. in Pſal. Super populum tuum malignauerunt conſilium, & iterum. Qui malignantur, exterminabuntur.
Mala faciei pars, q̃ & gena dicta eſt, q̃ rotundã ſpeciem mali p̃ ſe ferat. Nã eſt, q̃ præeminet iter naſum, oculos & buccã. Pli. Infra oculos malæ hoĩ tñ quas priſci genas uocabant. Ibi oſtendit pudor. Et primã producit. Vir. tñ li. iii. Geor. equino generi malas tribuit, cũ ait. Quo tempore glauci Potniades malis mẽbra abſumpſere quadrigæ. Mala quoq; apd græcos dicitur ouis. Vnde malonomos paſtor ouium.
M lonomos pe. cor. latine dicitur paſtor ouium.
Malicorium, putamen mali granati. Pli. li. xxiiii. Huius aridis foliis, ut malicorio coria perficiuntur.
Malobatra unguenta, q̃ ex Aſſyria afferebant. Vnde Hora. inq. Tinctos malobatro aſſyrio capillos, delibutus ut eſt apud Sido. Appollinarẽ duos malobatra q̃ loricæ herba q̃ naſcit in India & habet folia quæ extendũt ſuperficiẽ aquæ & non hñt radicem & eſt boni odoris.
Malacus græce latine mollis. ἐπὶ λωίστι μαλακός.
Malacia, ciæ. mollicia, cũ maris fluctus oẽs quieſcunt, & languẽt, neq; ulla aura cõmouent. Cæſar lib. ii. Tanta ſubito malacia, ac tranquillitas extitit, ut ſe ex loco cõmouere non poſſent, qd uulgus uitandi mali ominis gratia, bonatiam uocat. Lucre. pellaciam, a pelliciẽdo appellat. Subdola cum ridet placidi pellacia ponti. Similiter malicia eſt in grauidis ille languor, & mollices diſſoluti, & cuncta faſtidiẽtis ſtomachi. Pli. li. xxiiii. Malicorium expetitur in grauidaꝝ malacia, & qñ guſtatu moueat infantem. Id græci κιττᾶν appellant & κιτ]ᾶν, quod eſt, ut Theodorus Gaza uertit, picare, a pica dictum, quoniam huiuſmodi aues uaria ſolent appetere cum ſunt prægnantes.
Malaciſſo, as. mollio, ſubigo. Plau. Ah nimium ferus es, malaciſſandus es.
Malaſſo. as. a quo cõmalaſſo, qd eſt exerceo, maturefacio. Var. In dolore adiaphoron eſſe, qd philoſophia cõ malaſſaret eã partẽ, quæ concuti cupiditatibus ſolet.
Malache pen. cor. herba quæ a latinis dicitur malua, q̃ habeat folia mollia, quæ græci malacha dicunt. Nam Dioſco. quum uult folia mollia alicuius herbæ dicere appellat malacha, uel malache dicitur quoniam eſt mollificatiua, græci eñ μαλακὸν molle uocant.
Malagma, atis. fomentũ, cũ res dura per alterius admixtionẽ molleſcit, ſicut emplaſtrũ. Nã malagmata contuſa, & ſup cutẽ iniecta, abunde mollificãt, a μαλάσ]ω mollio, his molliunt apoſtemata, & maturefiunt. Col. li. vii. Cuminũ conterit, eiq; adiicitur exiguũ picis liquidæ, & axungiæ ut lentorẽ malagmatis habeat. Ambro. li. i. offi. Alliga ſenſum tuũ, non ſit remiſſus, ac defluus ne dicaẽ de te. Non eſt malagma apponere, neq; oleum neq; alligaturã. Differunt aũt emplaſtra a malagmatis, & paſtillis. Emplaſtra imponũt uulneribus, malagmata in integrã cutẽ iniiciuntur. Paſtilli aut illinuntur, aut alicui molliori ceratoue miſcentur.
Malua herba, quã græci μαλαχὴν uocant, ab emollendo uentre. Mar. Vtere lactucis, & mollibus utere maluis. Duo eius gña poſuit Pli. q̃ folioꝝ amplitudine dĩſcernunt, in ſatiuis maiorẽ græci malopen, Alteram

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ab emolliẽdo uentre malachen dixere. Syluestrẽ, cui⁹ folium grandiusculũ est, & albæ radices Altheæ, & ab excellentia effectus Aristaltheã, ἀειστον graeci optimũ dicunt, καὶ ἀλθαῖα malua. Malua ualet contra omnes aculeatos ictus, præcipue scorpionũ, uesparum, apiũ, muris aranei, trita cum oleo cutiq; extensa cruda uulneri illita aculeos omnes extrahit.

Maluaceus, a.um. q̃ est ex malua.

Malaca ciuitas in Hispania. Mar. Siga oppidum eregione Malacam urbem Hispaniæ contemplatur.

Malea, pe. indifferente, promontoriũ Laconiæ, qd̃ per qnquaginta milia passuũ in mare p̃tendit, ubi periculosa est nauigatio, ꝓpter aduersos uentoꝝ flatus, hinc est illud prouerbiũ. Cum ad maleã deflexeris domesticos obliuiscere. Vir. li. v. Ioniq; mari, Maleæq; sequacibus undis. Proper. Præbeat hospitio sæua malea suo. Dicta malea a Maleo Argiuoꝝ rege, qui in ea templũ pulchrũ construxit, quod maleoticum appellauit.

Maleacus, a.um. possessiuum a Malea.

Maleoticũ dictum fuit templum Apollinis, dicatum apud Maleam.

Maliea urbs Thessaliæ, a qua populi Maliees, & mare uicinum maliacum dicitur.

Malleolus dimi. a malleus. i. paruus malleus.

Maltha calx, cum arena & aqua, uel pix, cum cæra mixta, & huiusmodi ἑλλωσὶ μάλθη λέγεται καὶ μαλθακίζω δ' μαλακὸν ποιέω.

Malleus fabrile instrumentum, quod res duras molliat, quasi molleus. Ea enim quæ dura sunt molliuntur ad ignem, ut malleis flagellentur.

Malleolus, teste Col. li. iiii. dĩ nouus palmes uitis innatus prioris anni flagello, sic dictus ab ipsius mallei similitudine, uel ꝙ in ea parte, quæ decidit̃ ex ueteri sarmento, pminens utrinq; malleoli speciẽ præbet, & plãtationi aptus est. Vel ꝙ ut ait Plini. solebat capitulat⁹ utrinq; e duro surculus seri. Et malleoli sunt sarmenta illa, quæ in aggeribus ponunt̃. Sed & manipuli parte pice cõtecti, q incensi, aut in muros, aut in testudines, ad incendiũ faciendũ, iaciuntur, malleoli uocantur.

Malleolaris, & hoc malleolare, a malleolus fit. Colu. lib. iii. Virgam malleolarem non amplius, q̃ sex gemmarum esse conuenit.

Malleo, as. quasi malleo operor. Vnde & malleator. Augu. lib. xv. de ciui. dei. Tubulcain erat ærarius, & malleator æramenti & ferri.

Malleatus, a.um. ꝙ malleo factum est. Vnde malleati libri dicuntur uulgo stampati. Vlpian. xxxii. ff. inquit. Sed perscripti scripti nondum malleati, uel ornati, uel quia paginæ malleantur repaginando.

Maleus p̃ simplex l. mons est in India, iuxta quẽ umbræ æstate in haustrũ, hyeme ad septentriõem faciuntur.

Malluuiũ uas, in quo lauant̃ manus, & fœminino gñe Malluuiæ, sicut pelluuiũ & pelluuiæ, quo lauant̃ pedes. Noni. ét Trulleũ appellat, cuius urceolus aquæ manalis uocat̃, ꝙ eo aqua manãs in trulleũ effundat̃, At Seruebelebẽ uasculũ interp̃tatus est in quod aqua cadit, cũ manus lauantur ab aliis pollubrum etiam noiatur.

Malacostraca. i. mollia, sicut sunt pisces sine testa.

Malfactio, animi defectio, quæ græce syncopis & lipothymia dicitur.

Mallotes pe. ꝓ. a pĩa mallo, ut Aristophanes mallotes.

Mambræ mons iuxta Hebron.

Mamers lingua Oscorum dictus est Mars, detractione syllabæ, qui & Mauors etiam appellatur.

Mamertus prænomen oscum ab eo, ꝙ hi Martem Mamertẽ appellant. Apud Liuium Mamertus Æmilius dictator ex gente mamerta. Quidã dicunt Æmiliã gentẽ a mamerto appellatã, cui propter humanitatẽ ciuicã cognomen fuerit Æmylio. Græci enim Æmyliam uocant sermonis lepiditatem, atq; facundiam.

Mamertini, populi Campani, hi cum Messanã colonos misissent, ipsi quoq; Mamertini potius, q̃ messanẽses sunt uocati. Et cũ ager eoꝝ uini feracissimus sit, Mamertinũ uinũ non messanense appellatũ est. Mar. Amphora nestorea tibi mamertina senecta Si det̃, qd̃uis nomẽ habere põt. Dicti mamertini a ciuitate Mamertia, quæ a Lacedæmoniis subuersa fuit, ꝙ Messenii. L. uirgines lacedæmones uiolare tentassent, & nõ cõsentientibus, eas occidissent, auctor est Hier. contra Ioui.

Mamma papilla, quæ & uber dicitur. Iuue. Et nuda teneat uenabula mãma. Mamma quoq; græca dictio est, qua significatur nutrix, (seu ut quidam aiũt) auia id est patris, seu matris mater, sicut tata pater. Martialis. Mammas atq; tatas habet.

Mamilla diminutiuum, licet per simplex m. scribatur. Iuue. Illa loqui recta facie, strictisq; mamillis.

Mammula similiter diminutiuum a mamma.

Mammosus, a.um. quod habet magnas mãmas. Mart. Mammosas metuo, teneræ me trade puellæ.

Mammeatus, a.um. idem quod mammosus. Plau. Cuius amicam mammeatam uidimus.

Mammeare est mãmas ad sugendũ præbere. Auguſt. in Psal. interp̃tatione. Væ prægnantibus, & mãmantibus illis diebus. Hinc mãmatus, a.um. Vnde mammatæ tegulæ a laxitate dictæ sunt, quæ balneis adhibentur.

Mammillare, amiculi genus, quo mulieres mammas tegere consueuerunt.

Mammotreptus qd̃ significet, Aug. in interpretatione psal. declarat. Si eũ inquit, quæris imitari, & ex illo perdere, adhuc lacte uis nutriri, & fies mãmotreptus, quales dicuntur pueri, qui diu sugunt, quod non decet. Et paulo post. Faciunt hoc nutrices mammotreptis, ut aliqua amara ponant in papillis suis, quibus offensi paruuli ab ubere resiliant, & ad mensam inhient.

Mamilia proprium nomen mulieris, Telegoni filiæ a qua mamiliorum familia est uocata.

Mamona non hebræoꝝ, sed syroꝝ lingua, ut Hie. ait, dĩuitiæ nuncupãt̃, q̃ de iniqtate collectæ sunt. Idẽ in psal moꝝ expositiõe. Videtis, ꝙ iniquus mamona i isto sæculo deficit. Aug. uero sic. Mamona uerbũ latinũ non est, sed hebræũ, cognatũ linguæ punicæ. Istæ eñ linguæ sibi ſcationis quadã uicinitate sociant̃. Qd̃ punici dicunt mamon latini lucꝛ uocãt, qd̃ hebræi dĩt mamona latine diuitiæ uocant̃, mamona ergo iniqtatis istæ diuitiæ uocant̃, & cũ iustũ acq sitæ, & q̃ iure parentũ succedũt, q a cũ labore acqrunt̃, & cũ magna sollicitudine custodiunt̃, & sine iniqtate, aut uix, aut raro haberi potest. Apud græcos μαμωνᾶς, χρυσὸς, γάϊνος πλοῦτος, οὐχὶ ὁ ἐκ τ σταναῖ, ἀλλ' ὁ σφοδρὸς μ πάνυ χρῶν, quare penultima longa est, quia est ω. mega.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mamurius faber ærarius laudatissimus. (oriūda.
Mamurræ, senatoria familia Romæ erat, sed Formis
Manceps, qui aliqd a populo emit, cōducitue, quia sub
lata manu significat se auctorē emptionis esse, q idē
præs dī, qui tā debet præstare populo, qd ꝓmisit, q̄ is
qui pro eo præs factus est. Et emptio mancupi, quæ so
lēnitate quadā fiebat, adhibitis nō minus quinq; testi
bus Romanis ciuibus, puberibus & alio eiusmodi cō
ditionis, q libra æneam teneret. Emptor ita dicebat.
Hoc ego ex iure quiritū meū esse aio, hoc qd emptū ē
hoc ære æneaq; libra. Deinde libra ære pcutiebat, idq;
æs dabat ei, a quo rem emptam accipiebat, & hæc mā
cipatio uocabatur. Hinc seruꝰ, equus, ouis, aliaq; hmōi
mancipia dicunt, quod manu capiant, siue mancupi
emptione acquirantur, cū cætera neumācupi dicant
ut regę dominia iuraq;. Mancupes Cice. appellat Ro
manos publicanoꝝ principes qui quæstus sui causa, de
cumas redimunt a Po. Ro. vnde a Sue. dictū est nō ne
gauerim iactatū a quibusdā Petroniū patrē e regione
trāspadana fuisse mancupē operaꝝ, quæ ex Vmbria ī
Sabinos ad culturā agroꝝ quotannis cōmeare solēt. i.
redemptorē, cōductorēq; seruoꝝ, & operarioꝝ. Sciēdū
est, q mancipi, siue mancupi indeclinabile est per oēs
casus, & gña quanq̄ alii figurate dici uelint in casu dā
di. Et māpi dī ad nos pertinere, quod ex subhastati
one emimꝰ, estq; ius. Cice. pro Murena Qui si in his re
petūdis, q mancipi sūt, his periculū indicit, præstare de
bet, q se nexu obligat, māci pes dicunt quos nūc ꝓsone
tas iurisconsulti uocāt. Cice. in Ver. Quid est Verres, ne illā
tibi, q̄ defensionē reliquā iustis rebus esse uersatos mā
cipes frumentū improbasse mācipes cū ciuitatibꝰ pre
cio decidisse inde mancipium q cquid seruituti datur,
Mancipium dicitur quicquid seruituti datur, ut seruus
equus ouis & huiusmodi.
Mancipi, & Mancupi, uide in dictione Manceps.
Mancipo, as. pe. cor. quasi manu capio, ut modo dictū ē
qd est obligo, sūmitto, & seruū facio. q̄uis sine libra, &
uerbis suprapositis. Lact. li. ii. Spiritibus inmūdis pa
tris aīas suas mācipāt. Plau. in Cur. Alienos mancipatis
alienos manumittitis, alienis impatis, nec uobis au
ctor ullꝰ est, nec uosmet estis ulli. Hie. in Prolo. Tobiæ
Libꝝ utiq; Tobiæ qm̄ hebræi de catalogo diuinarum
scripturaꝝ secātes his, quæ hagiographa memorant,
manciparunt. i. subdiderūt. Huiꝰ cōpositū ē Emācipo.
Mansisterna, aquæ urna. i. urceus. Plau. in Bachi. Effer
mansisternam cum aqua foras.
Mancus proprie manu eneruatus, q̄si manu carēs, lic t
q̄q; pro debili ponat, & ad resēt inanimatas trāsfera
tur. Cice. de fi. bo. Sed etiam alterius tribus, qui mancā
fore putauerunt sine aliqua accessione uirtutem.
Mancinus nomē uiri, a quo Mancinatꝰ ꝓ dānatꝰq; Mā
cinus insignē domū habuit, q̄ eo interfecto publicata ē
Mandra speluncæ, cubile & receptaculū ouium, boum
alioꝝq; hmōi. Iuue. Et stantis conuicia mandræ, Eri
puit somnū Druso. Probus scribit mandram esse uici
ostiū uel flexum, uel arrectum, aut breue, & uile, ædifi
cium, quod angustet latitudinem uici, uel ingens uehi
culum, quo trabes portantur μάνδρον λέγομεν ἅπαν.
Mandragoræ duo sunt gña, candidus, qui mas. & niger
q fœmina existimatur. Ferunt mala auellanaꝝ nucū
magnitudine. Mandragorā fossuri ab aduersite uēto
cauēt & occasū spectēt. Vis eius in poculo somnifera ē
ac etiam olfactu. Colu. Mandragoræ pariat flores.
Mando, as. committo. ut cū qd memoriæ mandaī, siue
ꝓponīt cōmittitue, ut memoriter teneaī, siue ex ꝓpria
memoria id fiat, cum qd repetīt, aut audīt, siue ex scri
pto. Memoria propria. Cice. li. iii. ad Her. Q̄n nuperri
me dictū facile memoriæ mādaī, utile ē cū dicere de
sinamꝰ, recentē aliquā relinquere in aīs auditorum fir
mam argumentationē. Ex scripto Gelli. Memoriæ mā
datum Platonē pīm tenui admodū pecunia familia
ri fuisse. Et hoc modo mādo signāt manu scribendo
memoriæ do, ut Cice. pro Sex. Hæc fama celebrāt, mo
numentis annaliū mandant, posteritate ꝓpagant, ali
q̄ū & lītis, & memoriæ simul qd mandaī. Idem lib. xii
Philip. Quid huīc facias, q hoc lītis memoriæq; māda
uit Lact. li. vi. O ingenia hoibus indigna, q̄ has inepti
as ꝓtulerūt, miseros atq; miserabiles qui stulticiā suā
litteris, memoriæq; mandauerūt. Lītis & memoriæ ca
pere licet nō solū scripto id mandatū esse ut rem or
dine gestam ipsi scriptores haberēt sed ēt ut memoriæ
posteritati darēt. Nam non intelligi par esse censeo ac
cipi lītis & memoriæ dictū ex abundantia, sed ex diuer
sitate rei. Aliter etiā quid mandari pōt, ut Colu. lib. iii.
Semina q̄ recentissima terræ mandare cōuenit. Inter
dum mandare cōmittere ut cū quid faciendum daī,
qd iniūgere, seu imponere, seu cōmendare dī. Plau. in
Cur. mandatū est mihi, ut has tabellas ad eū ferrē. Ter.
in Adel. Huic mandes, si quid recte curatū uelis. Com
posita huius uerbi sunt Amando, Admando, Commē
do. Demando. Præmando, & Remando.
Mandatum, & participium & nomen esse potest. Partici
pium, ut Mandatum est mihi. apud Plau. Nomen ut
apud Quin. Mandata tamē tua fili perago. Et est pro
prie mandatum commissio, hoc est quod commit it
Sall. C. Manlius ex suo numero legatos ad Martium
regem mittit, cum mandatis huiusmodi.
Mandatarius, cui dantur mandata peragenda.
Mando, is. di. ꝑm aliquos mādui, & ꝑm alios mādidi mā
sū signācat dentibus cōficio. Hier. in Geñ. Tolles tecum
ex omnibus, quæ mandi possunt. Vir. li. iiii. non ad ef
fectum sed actū retulit. Stat sonipes, & frena ferox spu
mantia mandit. Serenꝰ uero ad effectum. Purgaī cere
brum mansa radice piretri. Dictū mando a manu dan
do, ꝙ manu cibꝰ ori admouetur, quemadmodū a ma
nu ducenda dicimus manduco. Huius compositū est
Remando, quod est rursus mando rumino. Pli. lib. x.
Pontici quoq; mures simili modo remandunt.
Mando, onis. edax, qui assidue edit. Lucili. Atq; omnes
mandonum gulæ.
Manduco, as. pe. cor. idem quod mando. Cuius compo
sitū est commanduco. Plini. li. xx. Huius cucurbitæ cō
manducatæ succus stomacho admodum prodest.
Manduco, onis. edacem significat, Hæc omnia fere idē
denotant. Mandones. Manducones. Manducī. Man
sucii. Comedones. Comedi, Edones. Edaces, Epulones.
Lurcones. Gurguliones. Ganeones. Heluones. Scurræ
Parasiti. Gulones. Phagones. Ligurioues. Nepotes. Ca
tillones.
Manducus, pe. pro. idem quod manduco. Plau. Quid sī

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ad ludos me pro manduco locem? manduci effigies in pompa antiquoꝝ, inter ceteras ridiculas, & formidoloſas imagines ire ſolebat, magnis malis, ac late dehiſcens, & ingentem dentibus ſonitum faciens.

Manducatus, cibus, & commanducatus, nõ tam ꝓcat comeſus q̃ manſus, & dentibus cõminutus, maſticatuſq; qui deinde pro medicamento imponi ſolet.

Manſus, ſa. ſum. quod eſt dentibus contuſum comminutumq;, proprie dicitur de cibo manducato. Serenus: Purgatur cerebrum manſa radice pyretri.

Manſum ſubſtantiuũ, quod a nutricibus dari ſolet infantibus. Cice. li. ii. de ora. Atq; oĩa tenuiſſima manſa, ut aiunt, nutrices infantibus pueris in os inferant.

Manſum ſubſtantiuum. quãtitas terræ quæ ſufficit duobus bobus in anno ad laborãdum ut ſcribitur lib. iii. Decretalium, de cenſibus & exactionibus.

Manſutius, a mandendo edacẽ ſignificat, ut inqt Feſt⁹. Mandibula, in qua dentes ſunt ſiti, quæ & maxilla dr̃. Sunt aũt duæ mandibulæ ſuperior. ſ. & inferior a mandendo. Quo etiam nomine uocatur gens in Gallia Aquitana Auernis finitima ſicut Strabo ſcribit.

Manes ſunt præſules corpori humano attributi q̃ parẽ tũ ſeminib⁹ manauerũt. Inde Sũmanus. i. ſũmus maniũ dictus Pluto. Verũ manes, qñ corporibus illo tpe tribuunt̃ quo fit prima cõceptio, poſt uitã hiſdẽ corporibus delectant̃, atq; cũ his manẽtes appellant̃ lemures Qui ſi uitæ prioris adiuti fuerint honeſtate in lares domoꝝ urbiũq; uertunt̃. Si animi deprauãt̃ ex corpore laruæ phibent̃ ac maniæ. Manes igit̃ tã boni q̃ truces ſũt cõſtituti, ꝙs agathos & cacos dæmonas memorat græca deſcriptio Apul. de dæmonio Socratis ſic habet Manes animæ dicunt̃, melioris meriti quæ in corpore noſtro Genii dicunt̃ corpori renunciantes lemures cũ domos incurſionibus infeſtarẽt laruæ appellabant̃ Contra ſi bonæ fuerint, lares familiares, Ser. per antiphraſim ait manes eſſe deos inferos, quia nõ ſint boni. Idẽ alibi dicit eẽ animas corporibus exutas quæ nõdũ in alia corpora migrauerũt. Aliquãdo etiã manes dicuntur pœnæ. Vir. Quiſq; ſuos patitur manes.

Manna, ros melleus matutinus.

Mane diei principiũ, cũ dies clarus eſt, ab omĩe boni nõminis. Manũ. n. ueteres bonũ dicebãt. Vñ dii manes. i. boni quẽadmodũ ecõtrario immanes crudeles dicim⁹, ac minime bonos. Vel ſicut ait Macro. ꝙ ab inferiorib⁹ locis. i. a manib⁹ exordiũ lucis emergat. Var. a manãdo deriuat, ꝙ cũ ſole manat dies ab oriente. Vñ Manii, & Lucii qui nati ſũt mane & luce Vel ꝙ dii manes per omnia manare exiſtimabantur.

Maniæ deformes perſonæ. Et manias laruas, quas nutrices pueris mitari ſolẽt appellãt. Medici maniacos uocãt furoris morbo laborãtes, qñ mania dr̃ iſania & furia. Latini melius, q̃ inſaniã a furore diſiungũt, qñ aliud eſt furere, aliud inſanire. Itẽ mania dea lariũ mr̃, cui olim ſacrificabãt. Et maniæ dicebant̃ ficta quædã ex farina in hominũ figuras, ꝙ deformes ſint, quas etiã maniolas appellabant.

Manichei hæretici quidã dicti a quodã pſa, q̃ uocabat̃ Manin, q̃uis & ipſũ cũ ei⁹ inſana doctrina cœpiſſet nomẽ ꝓdicari, nã ante hãc vrbicus uocabat̃. Sed ĩ græcia diſcipuli eius uitãtes nomẽ inſaniæ quaſi doctores, & eo ipſo mẽdaciores geminata. n. Mãniche ũ, q̃ſi mãna fundentẽ ꝓ manicheo, id eſt inſano appellauerunt.

Maniaci. Vide in dictione Maniæ.

Manlius propriũ nomẽ uiri ro. ꝙ manu prompt⁹ eſſet. Neminem aũt patriciæ familiæ hoc noĩe uocari licuit poſt eũ Manliũ, q̃ gallos a capitolio depulit, ꝙ is regnũ occupare conatus, necatuſq; ſit, Fuit & cognomẽ eius qui Carthaginem uicit. Hunc Plini. maximis utilem doctrinis nullo doctore fuiſſe prodidit.

Maniolæ inſulæ ex aduerſo Indiæ, extra Gangẽ, in q̃bus tradũt nauigia q̃ clauos ferreos habẽt detineri, nec ulteri⁹ ꝓgredi ſinunt, nẽ qũ lapis herculeus, q̃ circa ipſas gignit̃, illa ad ſe trahat. Eas tenẽt Anthropophagi manioli dicti, ſicuti ſcribit Pto. li. vii. & maniolæ figuræ.

Manius, prænomẽ eſt eius, q̃ mane natus eſt, ſicut Luci⁹

Manos græce ꝓcat latine rarę. hoc eſt min⁹ (q luce. denſũ ſpiſſumue. Eſt eñ ſecundũ genus ſpongiarum.

Manare ꝓprie dr̃, cũ aliq̃d ex itegro, ſed nõ ſatis ſolido, ꝓ minutiſſimas partes ſtillat. Tractũ a græcis q μανὸν rarũ & ſine denſitate appellãt Hinc manalẽ fontẽ dici exiſtimãt, ꝙ aqua ex eo ꝓpetuo manet, & manalẽ lapidẽ, ꝙ ex eo manare aquæ uideãtur. Alii manare a manẽ deducũt, & de ſole ꝓprie dici uolũt, cũ oriẽtis radii ſplendorẽ iactare incipiũt. Sed frequentius ad aquam & ad humores referr̃. Per trãſlatio. ponit̃ ꝓ deſcẽdere fluere, ꝓcedere & hmõi, & res quæ manat, qñq; in ntõ ponit̃. Vir. Tũ gelid⁹ toto manabat corpe ſudor. Lact. li. i. Quid miꝝ ſi ab hac gẽte vniuerſa flagitia manauerũt. i. ꝓceſſerũt. Qñq; in actõ. Pli. li. xiiii. Arboꝝ ſucco manantiũ picẽ reſinãq;, aliæ ortæ in oriẽte, aliæ in europa ferunt̃. Qñq; in abltõ. Li. li. i. Cultrũ ex vulnere Lucretiæ extractũ manantẽ cruore præ ſe tenẽs. i. fluentem. Hiero. in li. Nume. Tradet humũ lacte & melle manãtẽ Hui⁹ cõpoſita ſũt Emano, & Permão pe. pro.

Manalis pe. pro. Vide in dictione Manare.

Manus a manando dicta eſt, ꝙ ex brachiis manet. uel ꝙ ex ea manent digiti Et manus inſtrumentum & telũ nauale dicit̃, quo naues harpagonibus raptæ tenentur a manus humanæ ſimilitudine quã pericles athenienſis (ut fertur) inuenit, Hiero. Ferreas manus & uncos præparãt. Luc. li. i, In manibus ueſtris, quãtus ſit Cæſar habetis, Item manus multitudo uocatur. Vir. Hic manus ob patriam pugnando vulnera paſſi. Itẽ q̃nq; ponitur pro poteſtate cũ dicimus, Res in manu eſt, quod non modo ſignificat in promptu eſt, ſed etiam in poteſtate. Inde Vlpi. teſte, manumiſſio dicta eſt datio libertatis. Nã q̃diu qs inſeruitute eſt manui, hoc eſt poteſtati ſubditus eſt. & manumiſſus a ptãte liberat⁹, qui eũ liber ex ſeruo ſit e manu. i. ptãte heri emittit̃. Item manus capit̃ pro proboſcide elephanti. Nã hãc manũ uocãt latini, ꝙ ea in decerpendo pabulo ꝓ manu utat̃ elephant⁹. Cur. li. iiii. de elephanto loquitur. Præcipue terribilis illa facies erat, cum manu arma, uiroſq; corriperent, & ſuper ſe regentibus traderent. Idẽ in eodem Copidas uocabant gladios leuiter curuatos falcibus ſimiles, quibus appetebant beluaꝝ manus. Nonnunq̃ pro ſcriptura manuum. Quin. li. i. Cauſas Caſſius. Cice. & Vir. ſcripſerunt, ſic manus eorum docent.

Manus iniectio dicitur quotiens nulla iudicis auctoritate expectata rem nobis debitam uindicamus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Manicula diminutiuū.i.parua manꝰ.Plau.ī Rud.Duæ connixæ maniculæ & ſucula.Accipitur pro parte aratri quæ manu tenetur.

Manū cōſerere,eſt ꝑliū incipere,& cōtendere. Sed apud iuriſcōſultos,cū de aliq̄ re diſceptaſ in iure ꝑſente ꝓtore,ſiue ager,ſeu aliqd aliud ſit,manū cōſerere dī,cum manū apprehēdit rē de q̄ agit.Quod manus correptio & uindicatio,& uindicta appellatur.Ad manus uenire ſimiliter eſt prælīū, ſeu contentionem īcipere, Plau. Itur ad manus,arma ſumuntur.

Manica,pe.cor.pars ueſtis,qua manꝰ teguntꝫ.Vir.Et tunicæ manicas,& habēt redimicula mitræ.Hinc manicata ueſtis,q̄ manicas habet,quas uelut ꝓbroſas,& fœmineas criminari dicunt a poeta,q̄ priſci Roma.breues,& citra humeꝝ deſinētes primo portauerūt. Manicæ etiā dīc manuū uincula,ut apud eundē.Manicas,atq; arcta leuari uincula iubet Priamꝰ.Apul.li.iii. flo.Quid ſi manus in manicis reſtringantꝫ.Sic cōpedes uocantꝫ,quibus pedes colligantꝫ.Hic ꝑ trāſl.dīc uincula nauiū.Luc.Aſt alias,manicæq; ligāt,tereteſq; cathenæ Itē manicæ thecæ ſūt ex ferro quibus brachia,& manus contra hoſtiū iniurias muniuntꝫ.Iuue.Quale decꝰ reꝝ ſi cōiugis auctio fiat,Balatheꝰ,& manicæ,criſtæ cruriſq; ſiniſtri Dimidiū tegmē.Et manicæ dīc,quibus aduerſū uim frigoris manus muniūtꝫ.Pli iunior ad Macrū.ad latus notarius cū libro,& pugillaribꝰ cuius manus hyeme manicis muniebantur,ut ne cœli quidem aſperitas ullum ſtudii tempus eriperet.

Manciolæ,diminutiuum a manu quaſi paruæ manus. Neuius Manciolis tene illis.

Manuarius.manuaria,manuariū qd̄ ad manū pertinet Gelli.Hoc ære,quaſi manuario collecto, cœnacula pa- Manuariæ tunicæ.quæ manicas habēt. (rabantur.

Manuor,aris.furor.Acti.Manuatus ueſtem amicæ.

Manibus,pedibuſq; próuerbiale eſt,hoc eſt omnibus uiribꝰ.Ter.in An.Quē ſcio manibꝰ,pedibuſq; oīa factuꝝ

Manuleatus,a.um.idē qd̄ manicatus. Plau.in Pſe.Manuleatā tunicā hoiem habere addecet.Et manuleatā tunicam dicimus manicas prolixiores habentem,manicatum hominem indutum tunicis manicatis.

Manubriū a manu,capulꝰ appellaſ,q̄ manu teneatur.

Manipulꝰ a manu fit,& ꝑprie ſignificat manualē herbarū faſciculū,quē manu qs apꝑhendit metēdo,ut i Pſal. Veniētes aūt ueniēt cū exultatiōe portātes manipulos ſuos.Interdū ponit̄ ꝓ exigua militū manu,q̄ unū ſeq; ſignū.Erat etiā pars centuriæ ita dicta,q̄ ſub Romulo pauper ad huc Romanꝰ exercitꝰ manipulos fœni haſtis alligatos,ꝑ ſignis gerebat,unde Vege.& Mode.aiūt dictꝰ eſt manipulꝰ q̄ cōiunctis manibꝰ dimicabāt.uel ſicut Var.q̄ plures militū manus iungūt̄.Erāt aūt militesdecē ſub uno papilione degētes qbus unus q̄ ꝑeſt caput cōtubernii noīaſ q̄ & manipulus cōtuberniū dicaſ.Apud Liui.manipuli ſūt numeroſiores.Nā li.viii. ſcribit Manipulus leues duos uicenos milites aliā turbā ſcutatorū habebat cinctus li.vi.de re militari.In legione ſūt cēturiæ lx.manipuli xxx.cohortes x.Quibus uerbis indicat manipulū duas cēturias cōtinere cōſtareq; ex ducētis militibus.Seruius uero nō docet & in legione quidē erāt xxx. manipuli Dictus manipulꝰ (ut inqt Var.ab eo q̄ plures militū manus iungunt̄.Ser, docet manipulos eſſe ſigniferos,q̄ īpante Romulo cū Romāi,& Latini ſub uno cēturiōe bellū aggreſſuri eſſent manipulo herbæ haſtæ alligato,ꝑ ſigno uterēt. Vnde maniplaris dī, q̄ fert uexillū.Oui.li. Faſt.Pertica ſuſpēſos portabat lōga maniplos.Vñ maniplaris noīa miles habet.At Vege.li.ii.ſcribit manipulū uocari cōtuberniū decē tm̄modo militū,ſub uno papiliōe degentiū,ab eo,q̄ cōiunctis manibus dimicabāt.Inde cōmanipulones,q̄ in eodem manipulo ſūt,& cōmanipulatio quibus nominibus utitur Spartianus.

Manipulatim aduerbium.ſignificat per manipulos.

Manifeſtum dicit̄,quod eſt claꝝ,& apertum, quaſi ad manus foris ſtans,Manifeſto,as.palam facio.

Manifeſtarius,a.um.quod eſt notoriū.i.qd̄ manifeſtaſ Plau.Capio fuſtē,ob trūco gallū fūrē manifeſtarium.

Manſuetꝰ,mitis.quaſi manu aſſuetus, q̄ oīa quæ ſūt natura fera,manuū permulſione miteſcant.Vir.Ille manu patiēs,mēſæq; aſſuetꝰ herili.Feſt. Manſuetus, neq; miſericordia mæſtus,neq; crudelitate ſæuꝰ ſed modeſtia tēperatꝰ.Beſtiæ manſuetæ etiā placidæ,& cicures dicuntur.Plin.trifariā diuidit animantes in placida fera,& intermedia.Nā hirundines apes delphini,nec placida ſunt,nec fera,ſed mediæ inter utrūq; naturæ.Manſuetus nomen proprium eſt.

Manſuetudo,ut inquit Speuſ. eſt conſtantia animæ ad uerſus iræ impetū Immobilis moderata tēperies aīæ.

Manſuetarii,qui feras manſuefaciunt. Lampri.in Helio.habuit leones,& leopardos,quos edoctos per manſuetarios ſubito ad ſecundam menſam iubebat accūbere.Iulius Firmicꝰ li.viii.Matheſeos. Serpētario oriente nati erunt manſuetarii ferarum.

Manſueſco,is.mānſuetus fio,miteſco. Colu.li.vii.Nā per hæc blādimenta triduo feræ manſueſcunt.Var.li.i.de re ruſt.ꝑ manſuefacio poſuit,cū inquit.Sic ex aīalibꝰ cum propter eandem utilitatē,quæ poſſunt ſyluēſtria deprehenderēt, ac cōcluderent,& manſueſcerent.

Mangones dicti ſunt,quaſi manu agones, erant.n.magiſtri formæ pueroꝝ,& mentiendi coloris probe callentes,qui homines uendebant.Solebant.n.pueros puellaſq;,quo facilius uēdi poſſent, artificio quodā cōponere,colorē,ut Quin.inqt.fuco,ac uerū robor inani ſagina mētiētes.Ita mācipia uēdibiliora,& preciōſiora efficiunt̄.Mar.Milia ꝑ puero centū me mango popoſcit.Sue.in Do.Caſtrari mares uetuit ſpadonū,qui reſidui apud mangones erāt ꝑcia moderatꝰ eſt.Pli.Thyni ſanguine oblitos pueros pubeſcere negant mangones,aliaꝝ quoq; rerū māgones dicunt̄,qui merces poliunt,atq; interpollant,ut pluris uendant. Vnde Pli.Decuſſi fragmenti paululum quod in lamina ferrea teraſ efficaciſſimum experimentū excuſant mangones gēmarum.nec mares tantum,ſed etiam fœminæ mangones uocantur.Plin.Mango obſtetrix erat.

Mangonizo,as.orno cōpono rē ad alliciēdos emptores Pli.li.xxiii.Succꝰ radicis uitis nigræ cum eruo lætiore quodā colore,& cutis teneritate mangonizata corpa. Trāsferēt ad alia.Sic.n.oratio māgonizata,& forma, & domꝰ & reliq̄ dici poſſunt,ut lenociniis,& fuco potiuſq; ueritate allectēt,hodie etiā māgonizant̄ pāni ſiue linei,ſiue lanei.Quin & equos māgonizatos uenire uidemꝰ,hos græci ab eqs cōponēdis hippocomos uocāt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mangonicus,a.um.quod ad mangonē pertinet.Pli.Radix hyacinthi bulbacea eſt,& in mãgonicis uenaliciis pulchre nota,quæ in uino dulci illita pubertatem coercet,nec ſinit erumpere.Sue.Neceſſarioq; ad mangonicos quæſtus ſuſtinendæ dignitatis cauſa deſcendit.

Mangonium artificium,quod ad res facilius uendendas adhibetur.Plin.Nec tñ in hoc mangonio quicq̃ totũ placet,hic clune alibi pectore tñ gallinarum laudans.

Manubiæ dictæ ſunt,ꝙ manu capiant̃ ab hoſtib⁹.Eſt.n. præda ab hoſtibus capta,ſpolia quoq; quæſita. ſcribit Aſco.Manubias prædas imperatorꝝ p portione de hoſtibus capta.Spolia quoq; quæſita de hoſte nobili per deditionē Manubias ueteres dicebant,de quibus quod uellent facerẽt.Nã præda dr̃ corpora ipſa reꝝ,quæ capta ſũt.manubiæ appellatæ ſũt pecuniæ,quæ a quæſtore ex uẽditiõe p̃dæ redactæ ſũt.Dicit tñ quoſdã nõ ignobiles ſcriptores aut temere,aut incurioſe prædã,p manubiis & manubias pro præda poſuiſſe,ſed q̃ pprie locuti ſũt,ſicut Cice.in oratiõe de lege agraria, manubias pecuniã dixiſſe. Eſt qñq; ut lactus fulminũ manubiæ dicantur.Vnde ait Sene.li.ii. quæſtionũ, Ioui tres manubias dari,quarũ prima monet,ſecunda prodeſt, tertia adhibitis conſilio dils emittitur.

Manumitto de ſeruo liberũ facio.Manumiſſus liberat⁹ a poteſtate.Nã q̃ diu quis in ſeruitute eſt manui,hoc ẽ poteſtati ſubditus eſt.Erat aũt mos in manumiſſione ut domin⁹ caput,aut aliud mẽbrũ ſerui tenẽs diceret. Hũc hominẽ liberũ eſſe uolo,& mittebat eũ e manu.

Mantelũ,& Manteliũ,& Mantele,is. cõpoſita dictio, ex manus,& tela,quaſi mappa a manibus tergẽdis. Eſt.n. linteolũ,quo manus tergere ſolemus. Oui.li.iii.Faſto. Dixerat ad dextram uillis mãtele ſolutis.Plau.Nec his ſycophantiis,nec fucis ullũ mantelũ obuiã eſt Rurſus Mantelia,ſeu mãtela accipiunt̃ p penulæ genere quo ſe ut lorica muniũt Græci hanc μαντύαν uocant. Vnde Suidas μανδύας εἶδος ἱματίου ὃ παρὰ καλεῖται λωδίκιον.

Mantile,& in plurali mantilia æ.diphth.in i.productã mutata ſicut quæro inquiro. Virgi. Tonſiſq; ferũt mãtilia uillis. Nam ut Seru.inquit,Conſtat maiores mappas habuiſſe uilloſas. Mãtilia uero a manibus ante lotis dicta,quomodo torale a toro.Sũt etiam mantilia, quibus mẽſæ tegunt̃.Mar. Nobilius uilloſa tegũt tibi lintea citrũ Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

Mantica,pe.cor.nummoꝝ receptaculũ,ꝙ manu gerat̃ ponitur quãdoq; pro pera qua uiatores ferunt utẽſilia Per.Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo,Vt Porphyrius ait, cuius diminutiuum eſt manticula cuius pars ante pectus pars poſt tergum dum geritur pẽdet.

Manticularius,qui manticulas attrectat,ut furet̃.Tert. in Apol.Quis illic ſicarius,quis manticularius? quis ſacrilegus? aut corruptor,aut lauantium prædo.

Manticularius, dicit̃ fur qui inferẽs ſe cõfertæ multitudini,marſupia,aut ſecat,aut artificio dolo apit, & euacuat,ablata pecunia deflectitur,dictũ a manticulis.Nã ut inquit Feſtus manticulorum uſus pauperibus in nũmis recondendis fuit.

Manni,& Aſturcones equi gradarii ſunt.

Manũ bonũ,clarũ.Ideo poſt noctis tenebras prima diei pars mane,& deos manes dicimus bonos & proſperos.

Manticularia dicunt̃ ea,quæ in frequenti uſu habent̃ & quaſi manu tractãtur. Frequens enim ad man⁹ tergẽdas uſus fuit mãteloꝝ,vnde hæc trahitur ſimilitudo.

Manticulari dicebantur qui furandi gratia manticulas attractabant,vnde & pro furari ponitur.

Manticulor poetæ uſurpant pro doloſe aliquid ago,Pacu.Ad manticulandum aſtu aggreditur,

Manticulatio aſtus & fraus.

Manticora pe.cor.beſtia in æthiopia,quæ triplicem dẽtiũ ordinẽ pectinatim coeuntẽ,& hominis faciẽ una cum corpore leonino habet humanas carnes maxime affectans oculis glaucis,colore ſanguineo,cauda ſcorpionis modo ſpicula infigens.

Mantua urbs clariſſima,& Maronis Virgilii patria,ab Ocno filio Tyberis,& Mantus Tireſiæ Thebani uatis filiæ,quæ poſt patris interitũ ad Italiã uenit, condita fuit & a matris noie Mãtuã appellauit. Vnde Vir.li.x. Ille etiã patriis agmẽ ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mãtus,& thuſci filius amnis Qui muros,matriſq; dedit tibi Mantua nomen,ſed an uerum ſit,ꝙ vnquam in Italiam uenerit,nolo nunc citare Pauſaniã Hellanicum & græcorum multitudinem magnam.

Mantiſſa additamentũ,quod manu fit rei,quæ uendit̃ .i.pauxillũ illud,quod adiicitur põderi. Luc. Mantiſſa obſonium uincit.

Mantis diuinus uel uates, a mãto Tyreſiæ uatis Thebani quæ poſt Thebanoꝝ cladẽ & ſeruitutem,primo ſub Creo Lebedon & clarii Apollinis tẽplũ in Aſia ſtruxit Inde in Italia Mantuã quæ ex Tyberino rege Thuſciæ Ocnũ peperit,q & Bianor, q oppidũ muris circũdedit

Mantis agathos,id eſt uaticinus bonus.

Manticinatus,uaticinatus.Nam mantis latine uates.

Manteum locus oraculis dicatus. Cice.li.ii.de.fi.Vt quæ ſi de manteo promant medicamenta illa epicurea,dolor ſi grauis breuis,ſi longus leuis.

Mantinea urbs,quæ poſtea Antigonia dicta fuit in adulationem Antigoni eius,qui philippo Perſæ patri curator regni fuit,ſed poſtea Hadriani imperatoris iuſſu rurſus mantinea fuit appellata.

Mantia ἡ καθολικῶς λέγεται ἡ μαντεία, ἡ μαντεύομαι diuinatio,uaticinium. Amantia per compoſitionem fiunt Necromantia,Hydromantia,Pyromantia,& alia huiuſmodi,quorum pe.producitur.

Maneo.es.ſi.ſum. ſignificat me contineo, loco inſiſto. Cice.li.offi.Cyrillum quendam ſuadentem,ut in urbe maneret. Quandoq; manere ſignificat perſtare.Vir. Manet imperterritus ille hoſtem magnanimum operiens.Qñq; expectare .Plau.Ego hic te manebo. Vir. li. xi.Te Turne nefas te triſte manebit ſuppliciũ.Qñq; futurũ eſſe.Cice.Cuius te fatum,ſicut Curionem,manet, hoc eſt,cuius fatum tibi futurum eſt, ſicut fuit Curioni.Qñq; inhærere fixũ eſſe.Vir.Manet alta mẽte repoſtum Iudiciũ Paridis.Qñq; durare perſiſtere.Teren.in Hecy.Manere affinitatem hãc inter nos uolo,ſi ullo modo,ut poſſit,quod ſpero fore.Huius compoſita ſunt Commaneo ſimul habito,Hiero.ad Dama.Monachoꝝ circa cõmanentium antiqua in me ſurgit auctoritas.Emaneo,extramaneo.a quo emanſor.Emineo,a quo promineo,& præmineo, immineo.remaneo,retromaneo,perſiſto.Iuſti.lib.ii.Interea rex uelut ſpectator pugnæ,cũ parte nauiũ in littore remanet.

Cicero

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cice.li.i.Tuſ.Sed fac,ut iſti uolũt animos nõ remane re poſt mortẽ.Et in Cato.Tantũ te manet,quod uirtu te,& recte factis ſis cõſecut⁹.Sed hoc ꝓtrãſlationẽ ma gis.ꝓmaneo ꝓſeuerãẽ maneo, Obmaneo diu maneo.

Miſio,a maneo.Scribit Pli.li.vi.Manſiones eſſe diſpo ſitas aquationũ ratione qua chamelis itur in arabiã.

Mantiſcinor ſignificat furor.Terẽ.in Eu. In re perdita cum de alio mantiſcinor,atq; impendo.

Manphur,lignum rotundum,loro circunuolutũ,quod circumagunt fabri in operibus tornandis.

Mantare,manere a quo obmanto.i. obmaneo. Aliqñ Itetatiuum eſt.Plau.Manta modo.i.ſæpe mane.

Mappa,quæ ſuper menſã ſternitur,ꝙ manibus pẽdeat, dũ ſum⁹ i mẽſa.Pli.li.xix.Ardẽtes i focis cõuiuiorũ ui dimus mappas ſordibus exuſtis ſplẽdeſcentes igni magiſq; poſſent aquis.Villoſæ aũt apud ueteres fuerunt in precio.Vnde Mar. Nobilius uilloſa tegunt tibi lintea citrum.Legitur etiam mappũ neutro genere.A mappa uero fit diminutiuum mappula.

Mapalia punica lingua, agreſtes caſæ,& furnorũ ſimiles ut inqt Hie.in quib⁹,quia nihil ẽ ſecreti,ſolet id uocabulum ſolute uiuentibus obiici.Sunt enim q̃ſi rotundæ cortes,ut inquit Feſtus.

Mãſurius nomẽ legũ ĩterpretis eſt,eques Roman⁹ fuit tẽpore Tiberii,iuriſcõſul.nõ incelebris q Pub.ſcripſit.

Marathon cãpus Atticæ a marathono heroe dict⁹.Eſt & ciuitas diſtãs ab Athenis circiter decem milia. Et morte Icari regis interfecti iſignis,nec nõ & uictoria Theſei ex tauro ſuperato,ſimiliter & Miltiadis gloria, q cẽtũ milia ex Darii Perſarũ regis exercitu p̃ſligauit

Marathonius, a.um.vnde taurus marathonius dictus eſt,qui apud Marathonem a Theſeo interfectus eſt Hic eſt taurus amatus a Paſiphae,quem Hercules ex Creta eo abegit.Eſt & oppidũ hoc nomine iuxta Tricorythũ & Rhamnem urbẽ,in qua clarum Nemeſis templum fuiſſe memoratur.

Marathron σὺν τῷ θ. ὃὲ ὁ μάραθρον λέγομεν τὴν πόαν λαπάχανον φοινίκωλον,a noſtris feniculus appellatur.

Marathuſa inſula quædam a copia fœniculi ſic dicta q̃ & Clazomenia dicitur.

Marceo,es.cui.putreo,a quo marceſco,putreſco,a macie,qñ quæ macie attenuata ſunt facile putreſcunt Hui⁹cõpoſitũ eſt Emarceo,qd ẽ ualde marceo a quo Emarceſco.Hie.in Ge.Tetigit neruũ ei⁹,& ſtati emarcuit.

Marcor putredo.Pli.ſi ferri, uel chalybis aliq̃ ruborigo uel panni marcor affuerit.

Marcellus nomẽ uiri clariſſimi Romani ꝓpriũ.Cuius geſta,& a Plu.& ab aliis ſcripta ſũt.Hic gallorũ ducẽ ſingulari certamine fudit ſpolia legit Annibalẽ primus uinci docuit.Syracuſas p tres annos expugnauit quinquies cõſul.Inſidiis Annibalis decept⁹ magnifice ſepultus fuit.

Marcella nomẽ mulieris Romanæ,quæ cũ a matre rogata eſſet gauderet ne ſe nupſiſſe.Ita ualde,reſpondit ut amplius nolim.

Marcipor.marci puer, hoc eſt famul⁹.Sic Publipor,Lucipor & huiuſmodi,

Marcomanni, populi germaniæ,quos Cæſar cũ Ario uiſto Germanorum rege ſuperauit.

Mareotis,idis.lacus in Ægypto,ut auctor eſt Stra.Plin. etiam Mareotida partẽ libyæ Ægypto conterminam appellari,& Mareotas populos inhabitantes.Et Mareotis pars Epiri,in qua uinũ optimũ naſcit.Vñ Mareotides uuæ dictæ ſunt.Vir.Sunt & mareotides albæ.

Margea nomẽ fontis apud Plinium quo nomie dicta eſt urbs in Helide.

Margarita,æ.& margarites,& margaritũ in ntõ declinari põt.Hie.in parabo. Inauris aurea,& margaritũ fulgẽs.Ser.declinat margaris,idis.idos.a cuiu⁹ gtõ græco latine formaſ margarida.Pli.li.ix.ſcribit margaritas naſci in Britãnia paruas,& decolores.Taci.de uita Iulii agricolæ.Fere Britãnia auꝝ argentũ & alia metalla gignit,oceanus margarita,ſed ſuffuſca,& liuẽtia Romani margaritas appellauerũt uniones,ab eo ꝙ nulli duo indiſcreti re periant.Margaritã & lapillũ generali nomine uocam⁹.Nã lapill⁹ gẽmarũ & margaritaꝝ commune eſt nomẽ,ſubintelligiturq; precioſus. Quod ſi maiuſculi fuerint precioſi lapides dicũtur.

Margaritarii negotiatores,mangoneſq; margaritarũ.

Mare, aquarum cõgregatio generaliter dicit.Et multæ collectiones aquarum uocant maria.ſicut Amb. li.Hexa.inquit.Sicut.n.multæ terræ,ut Aphrica, Hiſpania,Thracia,Macedonia,Syria,Ægypt⁹,Gallia,atq; Italia,pro regionum appellãtur uocabulis,& una eſt terra.Ita multa dicuntur pro locorum appellationib⁹ maria,& unũ eſt mare,ſicut ait propheta dicẽs,Tui ſũt cœli,& tua eſt terra,orbẽ terrarꝝ,& plenitudinẽ ei⁹ tu fundaſti,aquilonẽ,& mare tu creaſti.Nã & oceanũ mare dicim⁹,& tyrrhenũ,& adriaticũ,& indicum, & ægyptiũ,& ponticũ, & propontidẽ & helleſpontũ,& euxinũ,ægeũ, Ioniũ atlanticũ.uide In dictione Oceanus.Vna igit generalis collectio dr̃ mare,eo ꝙ iugis ũda,atq; cõtinua ab Indico mari,uſq; ad Gaditani orã littoris,& in mare rubrũ extrema circũfuſo orbe terrarũ includit oceano.Et multæ collectiones maria nuncupantur,qñ in diuerſis locis diuerſa ſũt nomina quia uocabula aquis ex regionum uocabulis adhæſerunt.Phacellus autem in epigrammate.

Φεῦγε θαλάσσης ἔργα βοῶν δ' ἐπιβάλλεο ἠχέτλῃ,
Εἰ πρὸς μὺλ μακρῆς πείρατ' ἰόντι βιοτῆς.
Ἠπείρῳ δ' ἔνεσι μακρὸς βίος, εἰν ἁλὶ δ' οὔπω
Εὐμαρὲς εἰς πολιὴν ἀνδρὸς ἰόντι κεφαλήν.

Marinus,a.um.quod mare incolit,uel quod eſt a mari, ut piſcis marin⁹.Trãſmarinũ aũt dicim⁹,qd tranſmare eſt.ut trãſmarinæ merces,& trãſmarinus triũphus

Maritimus, a.um.pe.cor.quod ad mare incolit,uel qd admare eſt,uel ad mare fit,ut ora maritima.gẽs maritima bellum matirimum.Maritimum etiã dicitur, quod ex mari,ſiue quod maris eſt.Plau.in Ru.Fluct⁹ maritimos.Amb.piſces maritimos dixit.

Maris fluuius Agathyrſarum in Hiſtrum fluens.

Matus mons Thraciæ.

Maritus uxoris uir,ꝙ ſit mas.

Marito,as.pe.pro.uiro trado,ſeu filiã uiro trado.Sue.in Vel.Vitellii hoſtis filiã honeſtiſsĩe maritauit, dotauit atq; inſtruxit.Nã non ſolũ de hoĩbus, ſed ẽt de aliis dr̃. Col.li.ii.Sexto anno ſi iam uidebit firma maritabitur hoc mõ.f. ipſa arbor.Et li.v.Et ideo maritãdis arboribus nemo minorẽ pedanea ſcrobẽ uitibus comparat.

Maritæ dicunt mulieres nuptæ. Oui.li.ii. Faſt.Dura cũ ſorte maritæ reddebant uteri pignori rara ſui.Hier.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Tunica eius uaria,atq; distincta in uirginibus uiduis cõtinẽtibus ac maritis.Similer & de arboribus dicitur. Pli.li.xiiii.Iam in Campano agro pplis nubunt uites, maritasq; cõplexæ,atq; p ramos eaꝝ procacibus brachiis geniculato cursu scandentes cacumia æquant.

Mariscus genus iũci,quẽ holoschœnõ græci uocãt,hoc est totum iuncũ.Ex eo fiunt tegetes & marinæ nassæ.

Mariscæ ficus insipidæ. Mar.Infanti melimela dato, fatuasq; mariscas. Nam mihi q̃ nouit pũgere chia sapit Pli.li.xvii.Cat. de ficis serẽdis ita meminit.Ficos mariscas in loco cretoso & apto serito.Quidã dicunt mariscas esse fic⁹,q̃ p̃ pinguedie apiant,semẽq; oñdãt. Col. Purpureæq; chelidoniæ,pinguesq; mariscæ.Mart.Donasti lupe rus subinde nobis legit,nec bolet⁹ hiare,nec mariscа ridere.vñ p obscœnæ libidis morbo qñq; ponit,mariscæ.n.tubercula dicũt,q̃ cũ ulcere ex turpi cõfricatiõe circa sedẽ nascunt,q̃ sunt morbo simia,quem Cel.sycosin. Iulius sycon græce uocant, & latine ficus dr̃.Iuue.Cedunt tumidæ medico ridente mariscæ.

Margo folii extremitas,quamuis etiã pro cuiuslibet rei extremitate dicat,ut pro ripa agri non culti, & est generis mascu, apud Ouid.li.i.met.Longo margine dicentem,fœminini apud Iuue.Plena iã margine libri.

Margineus,a,um,quod est in margine.

Mariandynoꝝ regio in Asia sita est,Bithyniæ cõtermina,ubi hercules cerbeꝝ canẽ tricipitẽ deuicit,quem ferunt uirus euomuisse,eamq; regionem infecisse.

Margiana,regio Asiæ maioris, inclytæ apricitatis, ut inqt Soli.ambitu stadioꝝ mille quingentoꝝ, difficilis aditu,propter arenosas solitudines, in qua Antiochus Antiochiam extruxit,ut lib.xi.scribit Strabo.

Margus fluuius Asiæ,quẽ Ptole.duob⁹ fontibus ex mõtib⁹ seraphiis descẽdere tradit.Et p massagetas,q margianis uicini sunt,ac Derbicas in Oxũ amnẽ deferri.

Mariaba,metropolis Sabæorum est.Strabo.Iũcta sunt his Sabæis,eorumq; metropolis mariaba.

Marius, q septies apud Romanos consul fuit.Hũc arpinatem fuisse aiunt,hũili loco natum nouũ hoiem aratorem, q in uilla Ciuernate,ut inqt Plu.uitã diu uixit rusticã plane & agrestẽ p cul ab urbanis mũdiciis ,hic p ordinẽ primis honoribus functus legatus Metello i Numidia criminãdo consulatũ adeptus Iugurthã captũ ante currũ egit,in pximũ annũ cosul ultro factus Cimbros in gallia apud aquas sextias,Teutonas in Italia uicit,deq; his triũphauit. Victus a Sylla Minturnis in palude latuit,inuentus,& in carcerẽ cõiectus immissum p cussorem gallũ uult⁹ auctoritate deterruit. Acceptaq; nauicula in Africam traiecit,ibi diu exulauit. Mox Cinnana dñatione reuocatus cæsis inimicis septimo consulatu,ut q dam ferunt uolũtaria morte decessit.Hic cũ in crurib⁹ uarices hẽret,p̃buit uaricosum crus medico secandũ.Et dũ secaret,neq; suspirãs neq; supcilia contrahens ptulit sectionẽ,fixisq; oculis spectauit cruciabilẽ curationẽ.Cũq; medicus alteꝝ crus secare uellet,minime assensum p̃buit dicẽs. Curationẽ tanto dolore dignã esse nõ arbitror,habuit filium Marium noie,q cum esset xxvii.annoꝝ consulatũ inuasit quẽ honorẽ mater tam imatuꝝ fleuit.Hic patri sæuitia sisis curiã armatus obsedit,& inimicos trucidauit; tandem se iugulandum p̃buit

Marmor genus lapidis,cuius diuersa sunt gña.Quoddã eñ albũ parium dr̃,a Paro ĩsula.Simile ex Liguria uehit quod a loco Carariense uocat.Tale Ligusticum olim lunensium lapidicinæ dederunt.Aliud laconicũ quod est uiride,& cunctis hilari⁹.Aliud luculleũ,quod fere atrũ erat,quo delectatus Lucullus illi nomẽ indidit.Aliud Ophites a maculis serpentiũ,qbus distinguitur,nomẽ accepit.Aliud porphyrites,quod est rubeũ cãdidis interueniẽtibus pũctis leucostictos uocat. Bassaltẽ ferrei coloris & duriciei,vñ nomẽ mutuat. Onychites ex Arabiæ mõtibus est, ex quo uasa potoria in germaniã pducunt.Alabastritẽ quoq; cãdidũ cauare solent ad myrothecia,qñ unguenta incorrupta seruare credit.Sunt & alia marmoris gña,q̃ breuitatis causa omitto μάρμαρον δὲ λέγομεν.

Marmoreus,a,um,quod ex marmore est, ut sepulchrũ marmoreum

Marmoratus,a,um.quod superficiem tñ ex marmore habet.Aug.in Psãl.interp̃ta.Nam plærũq; audis diuitem dicentem,hẽo marmoratam domũ,quã relicturus sum.Var.li.iii.de re rust.substantiuũ usurpauit. In trinsecus quasi leuissimo marmorato toti parietes,ac cameræ obliniunt,& extrinsec⁹,circũ fenestras,ne m⁹ aut lacerta adrepere ad colũbaria possit.

Marmoratio,a marmoro, as.quod est ex marmore cõstruo.Apul.lib.iii.Flo.Quid igit̃ superest ad statuæ meæ honorem pauimenti marmoratio,ne proscænæ contabulatio,ne scœnæ colũnatio,sed ne culminis æris p̃cium & artificis ministerium q̃ mihi ne in mediocribus quidem ciuitatibus iniquæ defuere.

Marra ferreum instrumentum,quod uulgo marracius dicit̃.Colu.lib.xi.Contundat marræ,uel fracti dentis ligonis.Iuue.Ne marræ & sarcula desint.

Marpesus penulti.produ.mons in Paro insula. A quo marpesius,a.um.

Mars apud gentiles deus creditus, dictus q̃ maribus in bello p̃sit,siue q̃ a Sabinis acceptus est,apud quos Mamers uocat,a poetis mauors dr̃ p epentheſim,q̃ magna uertat.Vel a græco qd̃ est ἄρης ares. Ponit̃ interdũ p bello.Liui.Aliq̃diu ibi marte incerto uaria uictoria pugnatũ fuit.Est & Mars nomẽ stellæ.Deum dicũt antiqui. Quid autem esset deus ita scribit Iulius Pollux. Θεὸν δ' ἂν εἶναι δεξάζοιεν ἕλληνες, ζῶον, ἀθάνατον, λογικὸν, τέλειον, νοερὸν, ἐν δὲ λαμπρότητι κακοῦ παντὸς ἀνεπίδεκτον, προνοητικὸν κόσμου τε καὶ τῶν ἐν κόσμῳ καὶ τὰ λοιπά. Est quoq; nomẽ mustellæ rusticæ,quã græci ictida dicũt, uulgus marturellum uocat.

Marte nostro dicitur quicquam fieri,id̃ est proprio ingenio, & sine alicuius auxilio.

Martius,a,um,quod ad martem pertinet,ut martia arma. Interdum bellicum,ut martia arma. Aug.li.iii.de ciui.dei. Nullo martio impetu territi sedarent̃ inimici. Interdum bellicosum,ut martius populus.

Martius nomen proprium,ut in Qu. Martio.qui iussus a senatu aquarum ductus anienis reficere nouem a nomine suo aquam martiam appellatam cuniculis per montem actis adduxit.

Marti⁹ mẽsis dict⁹ est prim⁹ anni mẽsis,qm̃ romul⁹ primũ anni mẽsem genitori suo dicauit.Oui. A te prici piũ Ro.dicim⁹ anno. Primus de p̃io noie mẽsis erit.

Martius

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Martius campus Romæ dictus est, ꝙ Marti consecrat⁹ esset. Liui. Ager Tarquinioꝝ, q inter urbē, & Tyberim erat, consecratus marti Martius deinde cāpus fuit.

Martia Catonis filia minor fuit. Quæ cum q̄reret ab ea cur post amissum maritum denuo non nuberet? Respondit non se inuenire uirum, qui se magis uellet, q̄ sua. Quo dicto ostendit diuitias magis in uxoribus eligi solere, q̄ pudicitiam.

Martius, q Ancus cognoiatus est quart⁹ Roma, rex æq tate & religiōe auo sibis, latinos bello domuit. Auentinum & Martiū mōtes urbi addidit, noua mœnia oppido circūdedit, syluas ad usum nauiū publicauit. Salinaꝝ uectigal istituit, carcerē prim⁹ ædificauit. Ostiā coloniam maritimis cōmeatibus opportunā in ostio Tyberis deduxit.

Martiacus, a, um, quod ad martē pertiet, hoc est ad bellum. Vnde stipendia militum martiaca dicuntur.

Martialis, & hoc martiale, quod est natū sub marte stella. Martialis uero substātiū est nomen uiri ꝓprium.

Marspiter pe. cor. q̄si martis pr̄, sicut Diespiter diei pr̄.

Marsia regiuncula Italiæ ultra Picenum Samnites uersus a Marso Circes filio, a quo originē duxerūt dicta, cuius ppr̄i marsi uocati sunt nō lōge ab urbe. Vī marsica uina. Nā marsica sunt e marsicis montibus. Sunt & marsi populi in Scythia, ut ait Herodotus.

Marsias fluui⁹ Siriæ, q nasc̄ in mōte, q uocat̄ capotes

Marsupium, sacculus nummoꝝ, græce μαρσύπιον. Cato de liberis. Et quod perspicuum est maiorem curam habere marsupii nostri q̄ uitæ nostræ.

Martyr, latine testis dr̄. Martyrium testimonium.

Marmarica regio Africæ, q̄ ut Ptole. li. iiii. scribit ab occasu terminatur cyrenaica, a septentrione ægyptiaco pelago, ab oriente ægypto, a meridie parte libyes. In ea sunt Nasamones & Libyarchæ populi.

Marubii, Marsorum populi, circa Fucinū lacum dicti, quasi circa mare habitantes, ꝓpter paludis magnitudinem quamuis alii Marubios a rege dictos uelint.

Marrubium, herba satis nota, q̄ exulcerare uesicam putatur. Græci prasion. Alii lynostrophon. Quidam philopeda. Nonnulli philochares appellant.

Marucini, populi in regione Marsorum. Sil. lib. viii. Marucina simul frentanis æmula pubes.

Mas dicitur qui non est fœmina, quamuis pro forti & magnanimo quandoq; dicatur.

Masculus diminutiuum. Var. Si non plus testiculoꝝ offenderis q̄ in castrato pecore in Apulia uincor nō esse masculum ad rem. Aliquando ponitur pro sapiente, ut mascula meretrix apud Plau. in meretricem masculam .i. habentem sensum sicut masculi habent. Alii quando pro ingenti. Persius. Mascula bilis intumuit quam non extinxerit urna cicutæ.

Masculinus. a. um, a masculus fit, ut masculinū genus

Masculescere, est masculum fieri. Pli. li. xviii. Densiore eū satu masculescere, hoc est de rapis napos fieri.

Masculo, as, idē quod roboro, firmo, a quo cōmasculo. Apul. li. ii. de Asi. His cognitis animum meum cōmasculauī. Emasculo, uide alibi.

Massagetes, æ, penul. cor. massagetæ populi Scythiæ, & duplices feruntur. Alteri Hyrcano mari & margianæ regioni uicini. Alteri inter sacas. Hi equum soli manctant, eumq; tantummodo deum putant, fœda gens & brutis similima, apud quam genus mortis optimū iudicabatur qui senio confecti in frusta cæderentur, & cum carnibus ouillis promiscue ederentur, eos qui morbo decederent, ut ipios abiicientes, tanq̄ dignos q a feris deuorentur. De his Luca. li. iii. Massagetes quo fugit equo uolucresq; geloni.

Massanissa & masinissa utroq; modo dicitur, Numidarum regis nomen, qui primo Romanis hostis fuit, deinde amicissimus. De quo Ouid. lib. vi. Fast. Postera lux melior superat Masinissa Siphacem. Et cecidit telis Hasdrubal ipse suis.

Massicus pen. cor. mons Campaniæ optimi uini ferax, quod etiā massicū dr̄. Sil. li. vii. Massica uiniferis addebat noīa glebis. Hora. lib. i. car. Est q nec ueteris pocula massici. Docet Ser. massicus in plurali facere massica. Vir. li. vii. Vertunt fœlicia Baccho massica.

Massica regio Beticæ, Tartheſiis appoſita. Hanc Victr. Maxiam appellat.

Massilia, urbs in Narbonensi prouincia. Constat imperante Macedonibus Astyage, Hebræis uero Sedechia circa secundam & quadragesimam olympiadē hanc fuisse conditam annis anteq̄ uirgo pareret. 613. post obitum Dauid regis annis. 484. Diruta deinceps a Phocensibus instaurata est, q Cyri tyrannidem fugiētes, destituta græcia in hunc sinum nauigarunt. Olim massiliæ studia ingenuarum doctrinarum adeo floruerunt, ut Romani pro Attica peregrinatione massilioticum peterēt gymnasium ad disciplinas capessendas. Plau. in Cas. Massilienses mores, tanq̄ optimos & probatissimos dixit. Vbi tu es, q colere mores massiliēses postulas, hæc optimi uini ferax fuit. Vnde Marti. Tu me massiliæ ponere uina putes. A massilia fiunt massilienſis, massilitanus, & massilioticus. Vnde massilienses uiri, massilitana uina, & massilioticum ostiū.

Massylia cum y græco apud græcos per simplex s, scribitur. Sed quia a latinis prima producit, non absurde per duplex ss exarari pōt. In hac syllaba sy producitur in superiori corripitur. Luca. lib. iiii. Et gens quæ nudo residens massylia dorso. Virgilius lib. iiii. Hinc mihi massylæ gentis monstrata sacerdos: Prouincia est, quam qdam Getuliæ, & Numidiæ Mauris uici nam dicunt, nec longe abesse ab hortis Hesperidum. Huius gens, neq; ephippiis utitur, nec frenis, sed sola uirga cōtēta est, qua agitet equos, & moderetur. Ab hac massyli & massylei populi dicti sunt, qui a poetis modo pro Mauris, mō pro Getulis ponunt. Martialis. Audit quātum massyla per auia murmur. Idem. massyleum uirga gubernat equum. Sunt etiam qui eos Massulos uocitent.

Mastiche, es. pe. cor. teste Pli. li. xii. lachryma est, quam lentiscus arbor gummi modo sudat. Seren. Rugarum sulcos lentisci mastice tendes. Idem Pulleium abrotonum nitide cum mastice coctum.

Mastix. cis. pe. cor. gen. fœmi. flagellum, scutica μάστιξ flagello, uñ Homeromastix, Virgiliomastix, μαμαστίγωσις difflagellatio.

Masticeos pro uenerabili ponit̄ a Plau. in Truc.

Mastigophoros, flagellifer seruus ab aliis sæpius cæsus, uel cædi dignus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Maſtigia dici poteſt uerbero, hoc eſt uerberibus dignꝰ. Plau. Crucior lapidem non habere, ut illi maſtigiæ cerebrum excutiam.

Maſtrucæ ueſtes, qbus Sardi utebantᵉ. Plau. Maſtrucatꝰ & plenꝰ puluere. Cice. pro Scauro, quē purpura regalis nō cōmouit, eū Sardoꝝ maſtruga mutauit. Et de prouinciis cōſularibꝰ. res in Sardinia cum maſtrucatis latrunculis a ꝓtore una cohorte auxiliari geſtæ.

Maſtos, ἑλληνικῶς μαστὸς ἀπὸ κυρίου τῆ ζώων, latine māma, unde bumaſtos uua, de quo ſupra. Hinc tubuli māmati, ſeu māmæ in balneis & fontibus intelligūᵉ, quas Victr. li. vii. maſtos græca uoce noīauit. Athenis inqt, ex eiuſmodi locis & fontibus maſti uſq; ad portum Pyræū ducti ſunt ſalientes, eas Var. de re ruſt. papillas conuertit. Caſſiodorus ubera. Quanto, inqt, pulchrius eſt Claudiā aquā ꝑ tot ſicca montiū iuga lauacris, & domibus liquores puriſſimos fiſtulaꝝ uberibus immiſiſſe. Erat & maſtos genus poculi.

Maſtuprari eſt manu tractando uirilia, rem uenereā pagere. Inde maſtupratores dicti. Quo uerbo utitur Mar. Maſtuprabantᵉ phrygii poſt hoſtia ſerui, hoc eſt ꝓputia ducebant. Nam a manu & ſtupro deriuatᵉ. Hi alio nomine ab Apoſtolo molles uocantur.

Maſdoranus mons qui Parthos ab Aria ſeparat.

Materia ſeu materies eſt qua aliqd fit, ut materia libri membrana, & atramentum. Item materia libri eſt hypotheſis ipſa. Hora. Sumite materiā ueſtris, q ſcribitis æquam uiribus. Materia domus, lapides, calx, ligna, tegulæ. Quapropter non imerito materiæ appellatione ligna oīa comꝑhēdunᵗ, ꝙ græci ὕλῳ pariter & ſyluā & materiā uocent, cū tigna dicanᵗ ſolū ea materia, q ædificiis apta eſt. Liui. Multam materiā ceciderat miles. Col. li. iii. uocat materiē lignum, quod eſt intra corticem. Quaſi cuneū ferreum, inqt, uſ oſſeum inter corticem, & materiem lente dimittito, ne lædas aut rumpas corticem. Idem lib. vi. materiā uocat palmitē, qui de nouello naſciᵉ, & in tenero alligatus dependet. Item materia fabrica lignaria dicitur.

Materiarius faber lignarius, uel q materiam præſtat a materia, cuius nomīe ligna ad fulciendū ædificādūq; neceſſaria idonea ue ſignificantur. Plau. in Mili. Si non nōs materiarius remoratur ad opus.

Materiari ſignificat lignari, a quo materiatio.

Materiatus. a. um, quod eſt compoſitum ex aliqua materia. Cice. li. iii. offi. Male materias e ruinoſe.

Materiale, quod eſt materiæ, à quo materialiter aduerbium. Vnde materialiter aliquid ſumi dicīᵉ, cum non forma rei ſed materia ſignificatur.

Mater a materia dici uideᵉ, ꝙ in fœtu materiam præbeat. Nam ſemen patris pro artifice eſt, & formam ꝑbet, mater ſanguinem ex ſe præſtat, ex quo fœtus formatᵉ. Aliquando tamen mater pro nutrice ponitᵉ. Plautus utranq; complexus eſt. Ita forma ſimili pueri, ut mater ſua nō internoſſe poſſet, quæ mammā dabat, neq; adeo mater ipſa quæ pepererat.

Materfamilias gtūs græcus ad imitationem græcoꝝ, q fœmininoꝝ in a purā deſinentiū gtōs in as mittunt. Dicimꝰ tñ & materfamiliæ & materfamiliaꝝ. Eſt aūt materfamilias, ut docet Gelli. ea ſola, q̄ in mariti manu mancipioq; eſt, qm̄ nō in matrimonium tm̄, ſed in familiam quoq; mariti, & in ſui hæredis locū uenerit. Feſt. ſcribit nō ante matrēfamiliæ dici, q̄ uir eius paterfamilias appelleᵉ. Nec poſſe hoc noīe plures in una familia appellari, ſed unā tm̄ matrēfamilias dici. At Iurecōſultus. Matrēfamilias, inqt, accipe debemꝰ eā, q̄ non inhoneſte uixit. Matrē. n. familias a cæteris fœminis mores diſcernūt atq; ſeparāt, pinde nihil interᵉ eſt nupta ſit an uidua, ingenua an libertina. Nā neq; nuptiæ, neq; natales faciūt matrēfamilias, ſed bōi mo

Matrona dī q̄ in matrimoniū cū uiro cōuenit (res. ut in eo maneat, etiā ſi liberi nō ſunt adhuc ſuſcepti. Quippe appellationē habet a matris noīe, nō iam adepto, ſed cum ſpe, & omine mox adipiſcendi. Vnde ipm quoq; matrimonium uocatum eſt, qm̄ ea ſpe uir & uxor coniunguntur, ut illa mater fiat.

Matronalia erant dies matronis feſti.

Matronalis & hoc matronale, qd̄ eſt matronaꝝ, uel qd̄ ad matronas pertinet, ut dignitas matronalis.

Matronatus, us, dignitas matronaꝝ, ſicut patronatus, cōcubinatus. Apul. & ut matronatu eius indicabat.

Matrimonium, eſt maris & fœminæ coniugatio.

Matrimoniale adiectiuum, quod ad matrimonium ꝑtinet, Augu. li. de ciui. dei. Quid cōcubitus coniugalis qui ſm matrimonialium præſcripta tabularum procreandorum ſit cauſa liberorum.

Mater matrima illa dicitur, quæ cum mater ſit, adhuc habet matrem uiuentem, ſicut patrimi & patrimes, quorum patres uiuunt.

Matercula diminutiuum a mater. Hora. in epiſt. Dum pueris omnis pater & matercula pallet.

Matertera matris ſoror, quaſi mater altera.

Matruelis idem quod matertera, & matrueles dicuntur filii & filiæ materteræ.

Matreſcere, eſt matri ſimilem fieri. Pacu. Vtinam nūc matreſcam ingenio, ut meum patrem ulciſci queam

Matrix fœmia q̄ fœtꝰ gr̄a teneᵉ. Colu. Sint ergo matrices robuſti corpis, quadratæ, pectoroſæ, magnis capitibus. Medici tñ accipiūt matricē ꝑ utriculo, q in fœminis iūctus eſt ueſicæ, q̄ ad ꝓgenerandū apta eſt.

Matralia, matris matutæ feſta.

Mateola, apud Pli. & Catonē genus eſt marculi.

Matthæus cum diph. & th aſpirato. Nam ſcribiᵉ græce ματθαῖος nomen uiri proprium.

Matta, ſtorea & teges q̄ fit cannabi lino, iunco, palma, ſirpo, aut ſparto. Oui. Plauſtroq; morantes Suſtulit, in plauſtro ſcirpea matta fuit.

Matheſis uel mathema. atis, penul. prod. ὅτι ἐ μανθάνεται ῥῆμα αὐτῆς ἐστι, ὁ ἄλλοτε ἐ μανθάνω ὡς ἀπολλώνιος καὶ συνάδει. ὅθεν καὶ μαθηματικὰ λέγονται. latine diſciplina dicitur.

Mathematicus, a, um, quod eſt diſciplinabile, mathematici dicuntur, qui mathemata ſiue mathematicas diſciplinas norunt. Ad diſciplinam enim ſpectant Geometria, Muſica, Arithmetica, aſtrologia. Et hæ mathematicæ ſcientiæ diſciplinæ dicuntur, eo ꝙ diſcantur plane, & per demonſtrationem quandam percipiant, philoſophia uero, logica, cū aliis non dicunᵗ diſciplinæ, quia non firmiſſima demonſtratione, ut illæ, ſed ratione quadā, & ſtudii inueſtigatione percipiuntur. Alias mathematici uocātur Genethliaci, aſtrologiq;

& qui

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

& qui Chaldæi uocãtur, quorum ars est, ut naturas hominum ex uultus inſpectione pronuncient.
Matæotechnia ματαιοτεχνία, latine ſupuacua artis imitatio, & uanitas artis dī μάταιον uanum τέχνη ars.
Matella a matula fit, & eſt aquæ uel urinæ uas. Plau. in Am. Ne tu poſtules matellã unã tibi aq̃ infundi in caput. Mar. Diſpereã ſi tu pyladi p̃ſtare matellã dign⁹ es. Græci ſcaphium, q̃uis etiã ad uẽtris excremẽta accipi
Matellio dimi. a matula ſiue matella. Var. de (poſſit. ui. pa. Poſtularet trulleum matellionem peluim.
Mattiacum, oppidum in Germania. Vnde Mattiacæ pilæ, quas Mar. pro ſapone poſuit. Accipe mattiacas quo tibi calua pilas. Alibi tamen ſaponem ſpumã cauſticam, & ſpumam botanam nominat.
Maturus. a. um. pe. pro. ꝓprie de frugibus dī, qd̃ neq; crudũ, neq; mite, neq; caducũ, neq; nimiũ coctũ, ſed in tpe temperatũ, puenit. ut poma matura. Per tranſla. ponit q̃q; pro ſene, ut maturus hõ. i. ſenex, & perfectã ætatẽ habens. Virg. Æui maturus Aceſtes.
Matura ætas ſenilis, quaſi oĩno pfecta, & tempus debitũ aſſecuta. Q̃q; pro graui ac conſtanti. Et hoc mõ non componit̃. In aliis ſignificatiõibus hẽt cõpoſita. Immaturus nõ maturus. Aug. li. ii. ciui. dei. Quis paleæ dedit tam feruidã uim, ut poma ĩmatura maturent̃. Præmaturus de quo alibi. Mature aduerbium celeriter, ſiue tẽpeſtiue. Hiero. in Geñ. Cunq; mature ſurrexiſſet, tulit duas uxores ſuas. Aliquando ſignificat grauiter.
Maturitas, qd̃ mõ fructuũ coctionẽ ꝓcat. Col. Nos quoq; medicatã fabã ſic cõperimus, cũ ad maturitatẽ ꝓducta ſit, minus a Curgulione infeſtari. Cice. Sul. Tñ hoc ſtudiũ quotidie ingraueſcit maturitate credo ætatis, ac prudẽtia. Modo grauitatẽ moderationẽq;. Idem. Iam conſtantis ætatis & ſenectutis maturitas.
Maturo. as. matuꝝ facio. Quinti. Nam ipſe eos nõdum opinabar ſatis maturauiſſe, q̃bus componẽdis, ut ſcis, paulo plus q̃ bienniũ ĩmpendi. Sed hic p trãſlationem Proprie Ci. in Cato. Primo eſt pacerba guſtatu, deinde matura ta dulceſcit. Interdũ maturare eſt accelerare ita, ut adhibeaĩ induſtriæ celeritas, & diligentiæ tarditas, ex q̃bus duob⁹ cõtrariis fit maturitas, ut neq; aliqd citi⁹, neq; ſerius fiat. Hoc uerbũ diuus Aug. duobus græcis uocabulis exprimere ſolebat σπεῦσον βράδεως, q̃ ſignificant accelera tarde. Vñ Vir. Quaſi contraria ſe parauit maturare, & ꝓperare cũ ait, Frigidus agricolã ſi qũ detinet imber, Multa forent q̃ mox cælo ꝓperanda ſereno, maturare datur. Vñ mature fit, qd̃ tempeſtiue fit. Idem. Maturate fugã, qd̃ eſt quaſi cũ maturitate ĩdeſt, cum tranquillitate, & lentitudine diſcedite. Quo modo dicimus Matura iracundiam. i. mitiga. Salu. Videt ſimpliciter poſuiſſe pro properare cũ ait. Antoni⁹ Catilinã cũ exercitu ꝓſequi maturet. Sic Liui. li. x. Inde comitioꝝ cauſa Romam profecturus maturauit.
Matureſco. is. a matureo eſſe cõuenit. Matureſcere autẽ eſt matuꝝ fieri. Pli. li. xi. Cũ mella cœperint matureſcere abigunt fucos. Col. li. iiii. Nã & q̃ matureſcere incipiunt tempeſtiue leguñ, & q̃ nondũ maturitatẽ cœperunt vuæ, ſine diſpendio differunt̃. Hiero. in Ioel. Mittite falces, quia maturuit meſſis. i. matura facta eſt. Hinc fiunt compoſita Ematureſco, & permatureſco, q̃ perfectionem actus indicant. Gel. li. i. Dominus poſtea ſegetem illaꝝ filium adoleſcentẽ uocat. Et uides ne ĩqt hæc maturuiſſe, & man⁹ iã poſtulare. Col. li. ii. Sed hoc idẽ ſemen Ciliciæ Syriæq; regiõibus ipſe uidi mẽſe Iunio, Iulioq; cõſeri, & p autumnũ, cũ pmaturuit, colligi.
Matureſcere dī homo, cum nondum grauis eſt, ſed iam incipit eſſe grauis. Et apoſtema matureſcere dī, cum non diſcutitur, ſed perducitur ad maturitatem, ut uel frangi per ſe, uel ferramento aperiri poſſit.
Mattiacæ pilæ. Vide in Mattiacum.
Matuta pe. pro. a noſtris aurora, Leucothea a græcis dī, hoc eſt alba dea marina dicta q̃ matutino tẽpori p̃ſit. Hæc fuit filia Cadmi noĩe Ino, Athamantis uxor. Hinc matutinus. a. um. Vnde matutinum tempus, quod manè fit. Et tũc matuta auꝝoram ſignificat dicta matuta ut quidam autumant a bonitate quaſi matura.
Mauors, q̃ & Mars, q̃ magna uertat. Vñ mauortiꝰ. a. ũ.
Mauritania, Africæ regio extrema, uerſus Gaditanũ fretum, & occidentalẽ oceanũ. In ea Antæus gigas regnaſſe dī, ab Hercule uictus. Eſt aũt duplex cæſariẽſis a Cæſarea, & Tingitana a ciuitate Tingi, dictaq; eſt Mauritania a μαυρὸν qd̃ eſt nigrũ, uel q̃ nigros habeat colonos, gignit ſimias, dracones, ſtruthiones, & elephantes. Eius incolæ mauri dñr. Maurus eñ nomẽ gẽtile eſt, ut gallus, q̃ e Gallia originẽ habet. Mauritanus uero poſſeſſiuũ, ut gallicus. Dicim⁹ ergo uiꝝ maurũ, & bellum
Maurus. a. um. Vide in Mauritania. (mauritanũ.
Mauritanus. a. um. Vide etiam ibi.
Mauſolus pe. pro. dictio triſyllaba, nomen proprium Cariæ regis, a quo Mauſolũ dictũ eſt, ſicut in Cice. Plin. & Gel. lectũ eſt. Mar. li. x. Marmora parua quidẽ, ſed non ceſſura uiator Mauſoli ſaxis, Pyramidũq; lege, & Mauſoleum tetraſyllabũ, non Mauſeolum. Prop. Nec Mauſolei dies fortuna ſepulchri. Hoc ſepulchrũ Artemiſia Mauſoli uxor ædificauit, ita egregiis operibus, ut ĩter ſeptem orbis miracula numeret̃. Attollit̃ in altitudinẽ xxv. cubitis, cingit̃ columnis. xxxvi. Ab hoc ſepulchro oĩa p̃cioſa ſepulchra ex noĩe eius mauſolea dñr. Vnde Sue. ſepulchrum Cæſaꝝ appellauit Mauſoleum, qd̃ extruxit Aug. Suid. aũt μαύσωλος. ἄρχων. Φησὶ δ' ἀνὴρ θὸ πομπος, μηδενὸς ἀπεχέσθη πράγματος χρημάτων ἕνεκα. O auaricia, ſi tũc vnius principis nũc dña nñi ſæculi.
Mauſoleũ, q̃tuor ſyllabaꝝ ſepulchꝝ mauſoli regis cariæ.
Maxilla, non eſt dimi. a mala, ut putauit Priſcianus. ſed mala a maxilla fit p detractionẽ mediæ lĩæ, uel potius ſyllabæ, ſicut docet Cice. li. de Ora. ad Brutum. Eſt aũt maxilla, ĩh q̃ fixi ſũt dẽtes, q̃uis ẽt de pte exteriore q̃q; dicat̃ q̃ barbã emittit. Perſi. Tu cũ maxillis balanatũ gauſape pectas inguinibus cur detonſus tibi gurgulio
Maxillare, ut dẽs maxillaris, q̃ eſt molaris. Pli. li. (extat. xxxii. Maxillareſq; ita ſanari dẽtes p̃cipue putant.
Maximus, ſuperlatiuũ a magnus, a quo fit aduerbiũ.
Maxime aduerbiũ, qd̃ q̃q; etiã p̃cipue, q̃q; ſæpiſſime ſignificat. Cice. I en. Vel etiã id qd̃ mihi maxime libet.
Maxima ueſtalis ea dicẽbat̃, quæ dignitate reliquas anteibat, quales nunc uulgo abbatiſſas appellamus.
Maximus pontifex, qui reꝝ, q̃ ad ſacra, & religionẽ pertinent, curam habebat, uindexq; erat contumaciæ priuatorum magiſtratuum. (bant̃.
Maximus Curio, cⁱ⁹ autoritate curiæ oẽs, curiõeſq; rege
Maximi annales, q̃ eos põtifex maximus cõſecraret.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Maxima hostia ouilis pecoris,non ab amplitudine corporis,sed ab animo placidiore.

Maxima mulcta erat trium milium assium,& uiginti.

Maximates dicuntur primarii ciuitatis,qui & summates & primates & optimates uocantur.

Mazapanis,fit ex amygdalis,saccharo farina latice rosaceo.Est aũt maza apud græcos panis offa,quæ aut uinum aut oleum,aut omnino liquidum accepit.

Mazaca ciuitas Cappadociæ,sub mõte Argeo,q̃ nunc Cæsaria.Euse.i Chro. Tyberius Archelao pulso & Cappadocia ī quincię formã redacta noiauit Cæsareã. Hic Mazacenus,& mazaces. Sue.in Nero. Turba mazacũ.

Mazeras fluuius in ora maris Hyrcani.

Mazonomũ pe.cor.græca dictio,qua lanx significat ad ferenda obsonia in mensa. Var.li.iii.de re rust. Alios uideret turdos in mazonomo positos coctos, alios uoluptate circa fenestras captos,græce μαζόνομον λέγετ.

Meatus.us. Vide in dictione Meo.as.

Meapte.i.mea propria,Teren.in Heau. Ita me dii amẽt ut ego nunc non tam meapte causa lætor,q̃ illius quã ego scio esse honore quouis dignam.

Me castorius iurandum,quasi ita me Castor adiuuet.

Meconis.is.gen⁹ lactucę amarę a copia lactis soporiferi.

Meconiũ,succus papaueris,μηκών em̃ latine papauer.

Meconiũ etiã uocant sordes infantiũ aluo editæ.

Mechanicus,pe.cor.faber,opifex eo χ operę, quæ ingenio simul ac manibus fiunt, ἀπὸ τῆς μηχανῆς, quod inuentionem significat.Et mechanica ars fabrilis. Vnde artes diuiduntur in liberales & mechanicas.

Mœcenas cum œ diphthongo,proprium nomẽ Thusci equitis clarissimi, & apud Augustum potentissimi, ad quem Virgilius & Horatius opera scripserunt.

Mecum,idest,cum me, ubi præpositio euphoniæ causa postponitur.Mecum uiuit, idest, familiaris meus est. Interdum mecum significat intra me. Teren.in Hecy. Haud propterea te rogo,ut hæc proferam,sed ut tacita mecũ gaudeã.Sic secum,tecum,nobiscũ & uobiscũ.

Mediscutic⁹ nomẽ est magistrat⁹ magni apd Cãpanos.

Medea nomen Colchorum reginæ crudelitate insignis Æetæ regis filiæ,& Iasonis uxoris.Hora. Ne pueros coram populo Medea trucidet.

Media regio in Asia, a Medo Medeæ & Ægei Atheniensium regis filio sic nominata, ut Solinus refert. A qua Medi populi dicti sunt. Hos tamen Iosephus scribit a Medeo Iaphet filio dictos fuisse. Qui Hero. teste li.vii. Arii primo sunt dicti.Hæc regio,ut Ptol.inqt a septentrione Hyrcano mari terminat,ab occasu maiori Armenia,& Assyria,a meridie Perside, ab oriente Hyrcania ac Parthia quæ mõtibus excluditur.Sunt qui Mediam in duas partes diuidant,quarum alteram maiorem uocauere,alteram antropatiam. Maioris Ecbatana fuere metropolis magna ciuitas. In Media sũt mõtes Caspii maiori Armeniæ cõtermini.Media magna ex parte alta & frigida pascendis equis apta. Vnde pratum quoddam hippobotos uocatur per quod iter faciũt qui ex Perside & Babylone in Caspias portas eũt. In eo pasci dũr equox quinquaginta milia regium armentũ est.Est & Mædia cum diph.de qua supra.

Meduſa pe.pro.fuit filia Phorci,ex Cetho coniuge,quæ una cum duabus sororibus Euryale,& Stenone, Gorgades insulas in oceano Æthiopico tenuisse feruntur,unde & gorgonides appellantur. Eius capilli in angues a Minerua immutati sunt, & qui illam aspiciebant in lapides uertebantur, quam Perseus peremit ,ex cuius cruore natus est Pegasus,noster autem Suidas. μέλασα . ἣ καὶ γοργόνη κληθεῖσα: περσεὺς ὁ δανάης καὶ διὸς, ἀποκτείνας πάσας τὰς μυστικὰς φαντασίας, ἰδίαν βουλόμενος ἑαυτῷ κατασῆσαι βασιλείαν, κατεφρόνησε δὲ τῶν μύθων. & subdit ἐκάλεσε δὲ γοργόνην ἀπὸ τῆς ὄψεως τοῦτο δὲ ἐνεργείας, qui autem uelit audire res nouas, & insolitas hominibus latinis,legat reliqua in Suida,& aliis scriptoribus græcis.

Medius.a.um quod mensuratum æqualiter distat ab extremis,quamuis etiam medium dicatur, quicquid inter duo extrema est,etiã si non æqualiter distet. Vir. Iam medium tenuere rates.Quandoq; medium dicit cõmune,ut in medium uenit, in medio sunt, e medio discesserunt. Quandoq; manifestum. Virg. Medioq; ex hoste recepti. Quandoq; intercedens. Idem. Ne qua scire dolos,mediusue occurrere possit.Et dicitur medius ẽm Priscia. a modo, hoc est a mensura, vnde & modi⁹ & differẽtiæ causa medius mutauit o in e. Vel dicitur a græco μέσος medius. Hinc dimidius.a.um. quasi per medium diuisus.Medietas media pars.

Mediusfidius compositum est,& significare uidetur Iouis filius.i.Hercules,quia Δία græci,nos Iouem dicim⁹, & fidium pro filium,quia sæpe pro l litera dutebantur Quidã existimãt iusiurandũ esse, ut sit pro dii fidem, quasi pro diuini temporis.i.diei fidẽ.Alii sic exponunt, Sanctus fidius, & semipater dii fuerunt sabinox, quos domos demigrantes in collem Quirinalem, cum cætera supellectile detulerunt, idq; numẽ uerbis trinum re unicum esse dixerunt. Vnde licet tribus ipsis tẽplum esset in Quirinali colle dicatũ,unius tamen sancti uocabulo appellabat,obtinuitq; huius nois opinio sanctitatis magnã uim habere iusiurandum,quo in trino,& unico numine medium esse quis fidium affirmaret.

Media uocabula dũr,q̃ & in bonã & i malã partẽ accipiũt.Mesa a græcis dicta,q̃lia sũt tẽpestas,ualitudo,facinus,dolus,gĩa,industria,periculũ,uenenũ,contagiũ. Et apud ueteres,honor,quo significabatur iniuria.

Mediocris,& hoc mediocre mediũ tenẽs,modestus. Luc.li.xxxvii. Paulo hoc melius,q̃ mediocre hoc minus malumq;,& pessimũ,sed tñ oĩa hæc mediocriter.Hinc mediocritas. Cice.lib.i.Offi. Eadem ratio est habenda uestitus,in quo sicut in plærisq; rebus, mediocritas optima est.Col.li.iiii. Mediocritas in lectione loci maxie probatur,qm̃ in confinio boni,maliq; posita est.

Medianus.a.um.quod in medio est. Vnde medianas columnas Victru. dixit,ut ab angularibus,quæ crassiores sunt,distingueret.

Mediastinus pe.pro.qui in medio lauantium stat in balneis inquit Priscia. Noni. mediastinos pro balneatoribus. Itẽq; pro ministris,ut curatoribus ædium accipit q̃ in medio stent,ut oĩbus ministrẽt. Sed uilissima q̃q; mancipia in agro maxime mediastinos eos accipere debemus,qui abiectissima q̃q; inter seruos officia obeunt,cuiusmodi sunt hodie in principum domibus co-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nomine ligniarii bacularii, quo uno illa functio est, ut omnibus pareant, nec ullius imperiū detrectēt, in medio semp, & propatulo ad nutus oēs excubent. Cic. in Catil. Magnopere contēno exercitū collectū ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mediastinis decoctoribus, ex his, qui uadimonia deserere, q̄ illum exercitū maluerunt. Col. li. i. Mediastinus qualicunq; statu possit esse modo perpetiendo labori sit idoneus. Idem, separandi sunt aratores a uinitoribus, atq; a mediastinis. Hora. in Epi. Tu mediastinus tacita p̄cerura petebas. Lucil. Villicū Aristocratē mediastinum, atq; bubulcū. Vlpi. Qui mediastina opa fungit, nō continet, ut purpurarii Atriarii, & Focarii, & his similes.

Mediterraneus. a. um. qd̄ est a mari remotū, q̄si in media terra. Mediterraneū mare, qd̄ p̄ medias fundit terras, cū in ambitu terræ circunfluat oceanus, ab Abila Mauritaniæ, & Calpæ Hispaniæ promontoriis.

Medioximus, uel medioxumus, pe. cor. mediocrem, siue medium significat. Vnde medioximi dii uocant potestatis mediæ. Ser. li. viii. Ænei, dicit Herculē cōmunem deū utriusq; naturæ mediū, & inter mortalitatē & diuinitatē. sunt numina, aliqua tiñ terrestria, aliq̄ tiñ cælestia, aliq̄ media, quos deos Apul. Medioximos uocat. Plau. i Cas. At ita me dii deæq; supi, iferi & medioximi

Mediolanum urbs est cisalpinæ Galliæ metropolis populi multitudine refertissima, dicta a sue mediatim lanata. Nam apud Amb. legit in quadā epist. Cum a gallicanis populis initum consilium foret p̄ cōstituenda urbe effosso solo inuenisse suem dimidiatim lanatam, a quo portēto Mediolanum esse nuncupatum, ab eo. s. apro ex media parte lanato. Ferūt hanc urbē a Gallis Senonēsibus ante Christi aduentū annis. cclix. instauratam, seu conditā fuisse. Hinc Statius Cæcilius comicus ort⁹ fuit. Stephanus Byzātius excellētissimus chronographus μεδιολᾶνον πόλις ἀκυτανίας καὶ οἱ οἰκοῦντες μεδιολᾶνοι. καὶ πόλις ἄλλη τ⁹ ἰταλίας λαμποτάτη.

Meditullium, a medio dictū est, qd̄ est in medio. Hiero. cōtra Pelagia. scribit hoiem in meditullio positū esse, ut de uirtutū culmine ad uitia labat, & ex uitiis ascendat ad sublimia. Idem. Et quomodo diuitiæ, & honores, & corpoz sanitates, & cætera q̄ indifferentia nominamus, nec bona nec mala sunt, sed uelut in meditullio posita, usu & euentu, uel bona uel mala fiunt. Sunt qui hoc nomen a meditor deducant, ut sit locus meditationis & exercitii.

Meditrinalia, sacra, q̄ poturi mustū faciebāt hoc p̄famine. Vet⁹ nouū uinū bibo, ueteri nouo morbo medeor.

Medimnus genus mensuræ, qd̄ nostri modiū interpretantur. Auso. Medimna neutro genere dixit.

Medeor. ris. a medius fieri uidet, nam mediis quibusdā, hoc est temperatis rebus hoc fieri oportet. Et construitur q̄q; cum gtō. Hiero. in Hiere. Quis medebitur tui? Et q̄q; cum dtō, qd̄ est in frequentiore usu. Lactā. li. vi. Circumspice conscientiā tuam, & iniquitatū medere uulneribus. Q̄q; cum accusatiuo. Terē. in Phor. Quas cum res aduersæ sint minus mederi possis. Inuenit etiā medetur impersonale. Pli. li. xxvii. Ex eo medetur oris ulceribus perunctis hoc succo foliis pusillis. Huius uerbi composita sunt Immedeor. i. intus medeor. Colu. li. vi. Si oportebit palorum capita, & imas partes mixto fimo cum cinere oblīniri, & ita totos eos īmederi. Remedior. ris. remedium præbeo. Priscia. Medeor. eris. Remedior. aris. teste Capro.

Medico. as. & medicor, idem significant, quod medeor. Virg. lib. i. Geor. Semina uidi equidem multos medicare serentes, sed medicari frequentissime dicitur. Et modo cum datiuo iungitur. Idem. Senibus medicant anhelis. Modo cum accusatiuo. Idem lib. vi. Ænei. Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum Eualuit.

Medicus, q̄ mederi solet. Officiū medici, ut inqt Asclepiades est, ut tuto, ut celeriter, ut iucunde curet.

Medicus. a. um. quod est medici. Vir. li. iii. Ge. Dū medicas adhibere manus ad uulnera pastor abnegat.

Medica herba, quæ præcipue nutrit equos, eo, q̄ in media abundet. Serui. scribit medicā a medis in Græciā translatam, quo tempore eam Romani inuaserunt, q̄ semel sata decē annis durat. Huius plena Venetia est, trium foliozum, & semper uirens est ſm Diony. Cuius natura est, ut uno anno frequenter seratur, & postea aliquot annis sponte procreetur. Et uulgo dī sylla. Colu. li. vii. Ad maciem nulla res tantū quantū medica pōt.

Medicum uelum, quod in prora ponitur.

Medicina medicamen, medicamentū, & medela, idem significant. sid quo quis curatur, mixæ aūt est quod scribit Theophilus de pulsibus & urinis ὅτι ὁ ἱπποκράτης θεὸς ἰητὸς ὀνκ ἔχε γνῶσιν τοῦ τῶν σφυγμῶν ἀλλὰ τὰ τελεῦτα καὶ μέτωπον χειρὶ σύνιε. Sumit̄ tiñ quandoq; medicamentum pro ueneno, sicut uenenum pro medicaméto, qm̄ græci utrunq; pharmacon uocāt. Caius iureconsul. Qui uenenum dicit, adiicere debet bonum uel malum, nam & medicaméta uenena sunt, quia co noīe omne continet, quod adhibitum, naturam eius, cui adhibitum est, mutat. Cum id quod uenenum appellamus, græci pharmacum dicūt, & apud illos quoq; tam medicamenta, q̄ quæ nocent, hoc nomine continentur. Galenus aūt medicinam ampliauit, qui quāta scripserit, si memoraré esset incredibile, sed inter alia miranda supra. xxii. libros τοῦ τῶν ἀναρμικῶν, quoz magnam partē habet illustris Antonius Vicecomes musagæ amantissimus. Galenus aūt quo tempore fuerit ita scribit li. i. magnæ anatomiæ, ἀναρμικὰς ἐγχειρήσεις ἐγχαλαμβάνω καὶ πρόθεμ νίκα δ̄ πρῶτον ἐις ῥώμην αὐξάδαι ἄρχειν ἠρεμένοι τ̄ νῦν ἡμῖν ἄρχοντες αὐτανίνε. & multa alia, quæ scribit de seipso ibidem Galenus, nō autem Galienus.

Medicinale adiectiuum, quod ad medicinam pertinet, ut herba medicinalis. Medicinalis uero digitus dictus est minimo proximus, ut inquit Macrob. Qm̄ neruus quidam de corde natus pergit usq; ad digitum manus siniſtræ. Ob quam causam nouus nuptus huic digito, tanq̄ cordis uicario suæ sponsæ imponit anulum.

Medicabile, cui adhiberi medicina potest. Ouid. Hei mihi, q̄ nullis amor est medicabilis herbis.

Medibile idē, qd̄ medicabile. Fest. Medibile, medicabile

Medicamentarius, qui medetur. Pli. lib. xix. Sectiui duo genera, hoc herbaceum, folio incisuris eius euidentibus, quo utuntur medicamentarii.

Medicamentarius. a. um. quod ad medicamentum pertinet. Idem libro decimo septimo. Herbariam & medicamentariam scilicet artem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Meditrina pe.pro.medicamento⁊ dea, cui⁹ ſacra etiam meditrinalia dicebantur,de quibus paulo ſupra.
Medipontus inſtrumentum funarium apud Catonem.
Medulla dicta eſt,q⁹ in oſſibus media ſit.Hinc emedullo as,qđ eſt medullã extraho.Pli.de limonio.Itẽ graueolentiã alaꝫ emendat,radicis emedullatæ uncia in uini Falerni heminis tribus decocta.Per trãſla. ſcat declaro.Plau. Narra iam rem nobis oẽm atq⁹ emedulla.
Medullitus pe.pro.aduerbiũ eſt,& ſcat ex intimo, uel intime.Var.Medullitus aqloniam ſeruat frigedinem.
Meduacus Venetoꝫ fluuius,qui nunc uulgo Brenta dĩ Nam hoſtia padi Pli.ſcribens hæc ait.Proximũ portũ facit Brondulum,ſicut Edronem Meduaci duo,& foſſa clodia.Strabo ſcribit Meduacum uocari & portum & fluuium.Idem ſupra Venetos Carnorum, & Meduacorum fuiſſe gẽtem tradit. Vide Plinium in initio primi uoluminis.
Meditor pe.cor.quaſi medio animo uerſo,hoc eſt cogito.Hiero.Ex hoc loco intelligimus non ſolum Herodẽ ſed ſacerdotes & ſcribas eodẽ tpe necem dñi fuiſſe meditatos.Interdũ meditari eſt cogitãdo inuenire. Terẽ. in An.Venit meditatus alicunde ex ſolo loco.Interdũ exercere.Virg. Agreſtem tenui meditabor harundine muſam.Inde meditationes Romanoꝫ dictæ ſunt cõflictus ſine ſanguie,& oẽs artes, autore Vegetio, in meditatione conſiſtunt.Interdũ tendere. Virg.Nec lupus inſidias pecori,nec retia ceruis Vlla dolum meditant, amat bonus ocia Daphnis.Dicit& meditor,quaſi melitor. Nam græci μελετάω meditor dicunt, Ieñ pro d inuicẽ ſibi cedunt,ut ſella pro ſedda,Virgi.Sylueſtrem tenui muſam meditaris auena,qđ eſt quaſi melitaris, quaſi dulce canis.Reperit etiã hoc uerbũ in paſſiua ſignificatiõe.Terẽ.in Phor. Meditata ſunt mihi omnia mea icommoda. Hiero.in Pſal.Anni tui,ſicut aranea meditabuntur.Huius cõpoſita ſunt Præmeditor.Inde immeditatus particípiũ ſine uerbo,nõ meditatus.Cice.li.i.Offi.Id ſe in foro optime iam imeditatum facere, quod etiam tũ poterat domi cum laude meditari.
Meditatorius.a.um.quod meditari ſolet.Hiero. Quale illud ieiunium eſt, aut qualis illa refectio poſt ieiunium,cum pridianis epulis diſtendimur,& guttur noſtrum meditatorium fit latrinarum.
Mega græce,latie magnũ. Vñ Megaron domus ampla.
Megadorus pe.pro.latine magna donans.
Megaron. Vide in Mega.
Megalophron,magna ſapiens,magnanimus.
Megalopſychus,pe.cor.magnanimus.
Megalopſychia,magnanimitas.
Megaloprepeia magnidecentia,uel munificentia, quæ inter magnos uiros uerſatur,magniſq⁹ in rebus, ab indoctis magnificentia,quæ ſpecies eſt fortitudinis.
Megaloprepes,qui magna pro dignitate munerat.
Megaleſia,dies,qui dicatus erat magnæ matri deoꝫ cerimoniis dictus. Ludi quoq⁹ qui celebrantur ante templum in ipſo magnæ matris deum conſpectu, etiã Megaleſia dicebantur,& Ludi megalẽſes.Liui. M. Iunius Brutus ædem Magnæ matris deum in palatio dedicauit,& ludos ob eã dedicationẽ factos megaleſia appellauit, μέγα enim magnum dicitur.
Megiſtanes,dicũtur proceres,primateſq⁹.Nam μέγιστος. latine dĩ maximus.Cor. Taci. Simul cõſilio terrorem adducere,& megiſtanas armenios, qui primi a nobis defecerant,pepulit ſedibus.
Megara pe.cor.urbs iuxta Iſthmũ,media inter Peloponeſum,Atticã,& Bœotiã dicta a megareo Apollinis filio.De hac ſunt & megara Siciliæ urbs inter Catanam & Syracuſas,quũ prius Hybla uocaret,ut ait Stra. Vir. in iii.Ænei.Pantagiæ,megaroſq⁹ ſinus, Thapſumq⁹ iacentem.Sunt & aliæ urbes hoc nomine,ut in Theſſalia ponto,Illyrico,& in Sicilia,quæ antea hybla dicebatur Eſt & nomen mulieris Creontis filiæ, & Herculis uxoris.Quo etiã nomine eſt mons in Sicilia ubi apes multæ.Licet & megara.orum.legatur.
Megareus.a.um.nomen patrium,q⁹ eſt triſyllabum.
Megaris.idis. regio in Achaia, a qua bulbi megarici, quos celebrat Cato Colu. Iam megaris ueniant genitalia ſemina bulbi.
Megæra cum diph.in pe,furia infernalis. Nam megæro odi,ſiue inuideo latie denotat.Clau. Improba mox furgit triſti de ſede megæra.
Megabyzi,ſiue megalobyzi,dicebãt Epheſiæ Dianæ ſacerdotes,quos eunuchos eſſe oportebat.Vñ & p imbellibus,ac mollibus poni conſueuerunt,quales ſunt ſpadones.Quint li.i.Artifices clariſſimi cũ corpa q̃ſpecioſiſſime pingendo fingendo ue effingere cuperent, nũq̃ tñ in hunc inciderũt erroré,ut Bagoũ,aut Megabyzũ aliquẽ in exemplũ opis aſſumerẽt ſibi, ſed Doryphoꝫ illũ aptũ,uel militiæ uel palæſtræ alioꝫ quoq⁹ iuuenũ bellicoꝫ & athletaꝫ corpora decorare exiſtimarint.
Mehercle, iuſiurandũ ſignificat per Herculem. Cice.in Ora.magis probat me hercule,q̃ me hercules.
Meio.is.tertiæ coniugationis,in quo i ponitur loco conſonantis,ſignificat urinam emitto.Iuue.Cuius ad effigiem non tantum meiere fas eſt.
Mel,a græco fit μέλι.Sunt q̃ dicant mel eſſe cæli ſudorẽ. Alii ſydeꝫ ſaliuã. Alii purgantis ſe aeris ſuccũ. Cõſtat ſane ex aere decidere ſydeꝫ maxime exortu ſubluearis tpibus,itaq⁹ cũ prima aurora folia arboꝫ melle ro ſcida inueniunt.Mel uernũ dĩ anthinũ,mel æſtiuũ uocãt horæum.Mel qđ per ſe fluxit tacitũ. Mel ſylueſtre ericeũ,ab erica frutice,quã ſiſaꝫ etiã noiant. Folia habet Tamarici ſimilia.Acraton mel pugꝫ atq⁹ integrũ, quod neq⁹ aceſcere cœpit,nec ullũ paſſum eſt uitiũ.
Melculum diminutiuum,quo utimur blãdiendo. Plau. Meum corculum meum melculum.
Mellarius,q̃ mellis opus exercet. Var. Ad extrema,qua mellarii fauũ eximere poſſint opcula imponũt alueis.
Mellarius.a.ũ,qđ ad mel ptinet.Plin.Vaſa mellaria,aut fauos aqua lauari pcipiunt.Hæc etiam Apiaria dñr.
Melliturgus.i.quod mellarius,qui mellaria exercet. Sic enim interpretatur Var.lib.iii.de re ruſti.
Mellificum mellis factio.Var.Sed ut hoc aptiſſimũ ad ſanitatem apium,ſic ad mellificũ thymũ.Idem.Quod ad mellificum bonum uehementer prodeſt.
Mellatio,mellis uindemia,cũ mel eximit.Pli.Hæc ergo mellatio ſine uindemiæ,& uergiliaꝫ.Idẽ. Æſtiua mellatione decimam partem apibus relinqui placet.
Mellatiũ muſtũ, quã ſappã appellamus, ut inqt Noni⁹.
Melleus.a.um.quod ex melle eſt,ut melleus ſapor. Aliquando ſumitur pro dulci, ut uox mellea.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mellitus.a.um.pe.pro.quod eſt melle conditũ. Var. Et faui melliti intus ponendi a faucibus longe.

Mellifluus.a.um.ex quo fluit mel, uel fluere uidet, hoc eſt,dulce,iucundum,ut melliflua oratio.

Melliloquus pe. cor. qui dulce loquitur. Cice. Ex cuius ore melle dulcior fluebat oratio.

Melica gen⁹ leguminis ſicut uulgo appellat, q̃ pannicu las,ſiue lobas ad ſpeciẽ milii ꝓducit colore rubido.

Melligo pe.pro.ſuccus e lachrymis arboꝝ, ſiue florum quẽ apes deuorãt,poſtea ad alueos regreſſæ euomunt operaq̃ componunt.Pli.Primũ itaq̃ fauos conſtruũt, cæram figunt deinde ſobolẽ,poſtea mella.Cerã ex floribus,melligine e lachrymis arboꝝ, q̃ glutinũ pariunt ſalicis,ulmi,harundinis ſucco,gũmi reſina. Ponit & ꝑ quocũq̃ ſucco floreſcẽtis fructus adhuc atq̃ imaturi.

Mellonia mellis dea a Romanis putabatur.

Mellifico,mel facio,a quo mellificus & mellificatio.Col. li.x. Vt ab ope mellifico euocatæ apes fœtib⁹ expleãt.

Mellium,collare canum,hoc eſt cingulum circum collum ex corio firmo, mellum uero cotoneum malum a ueteribus dicitur.

Melia arbor quæ fructum ſuauiſſimum producit

Meli græce,latine mel,a quo ꝑ cõpoſitionẽ deſcendũt.

Melimela utrobiq̃ ꝑ ſimplex l, dũr poma muſtea, ſiue dulcia,quaſi mel & pomũ.Nã μέλι mel,& μῆλον malũ quæ mellis ſaporẽ habeant,ſeu a celeritate naſcẽdi denoſata ſunt. Var. Quæ antea muſtea uocabant, nunc melimela appellant.Eadẽ uulgo nana uocant a parui tate arboꝝ,in quibus producũtur.Pli.li.xiiii. Quæ nũc melimela dicuntur a ſapore melleo orbiculata ex figura orbis. Marti. Infanti melimela dato fatuaſq̃ matiſcãs.Nam mihi quæ nouit pungere chia ſapit.

Melomeli (ut Col.li.ulti.inqt) uocat,cũ mala maturiſſima integra,ſine macula ĩ lagena ĩ melle ſubmergũt.

Melitites pe.pro.genus potiõis dulcis ex melle, & muſto diſtans a mulſo. Fit em̃ ex melle & muſto,hoc eſt ex cõgio mellis,& quinq̃ congiis auſteri muſti,& cyatho ſalis feruefactis.Quo noie etiã dictus eſt lapis, q̃ ſuccum remittit dulcẽ mellitũq̃ tuſus, & cæræ mixtus eruptionibus pituitæ maculis corporis medetur.

Melicraton pe.cor.mulſũ uinũ coctũ cũ melle, μέλι em̃ mel, κράτος potens,quaſi potens uinum dicitur.

Melicæris.idis.& melicæria, cũ diph. a cæra & melle nomen accepit,tuberculũ mellis craſſitudie in cubitis, & genibus,interdũ aliis quoq̃ partibus,& in ore ipo,& in capite,quod ita nominatur, quia humor in eo melli ſimilis includit,nec ꝑſſum renitit,ut id qd Gãgilion, ſiue Ganglion appellant in eadẽ parte, ſed molle cedenſq̃. Pli.Melilotus deferuefactus in uino dulci peculiariter cõtra melicæridas efficax,hoc ẽt noie fau⁹ ẽ appellat⁹.

Melilotus pe.pro. Græce enim μελίλωτος, quaſi dulcis & mellea lotos.Eſt autem lotos herba in Ægypto, ſiue arbor,de qua ſupra.Ouidi.Pars thyma,pars rores,pars meliloton amant.Sunt qui dicunt meliloton eſſe florem plantæ in quo eſt lunaris figura.

Melitones pe.pro.ubi apes nutriuntur. Varro. Melitonas ita facere oportet,quos alii melitrophia appellãt. Eadem quidam mellaria.

Melitrophia idem q̃ melitones. (centes.

Meliſones,q & mellarii,& melliturgi, opus mellis exer-

Meliſſus proprium nomen regis Cretenſis antiquiſſimi, qui primus diis ſacrificauit. Cuius filiæ Meliſſa, & Amalthea fuerunt.

Meliſſa filia Meliſſi,quæ cum Amalthea ſorore Iouem lacte caprino,ac melle nutriuit. Colu. lib.x. Nec ſane ruſtico dignum eſt ſciſcitari,fuit ne mulier pulcherrima ſpecie Meliſſa,quam Iuppiter in apem conuertit. Ælianus li.ii.de proprietatibus animaliũ. τῶν βασιλέως αὐτῶν αἱ μέλιτται πρᾶον ὄντα καὶ ἥμερον δμοῦ καὶ ἀκέντρον, ὅταν αὐτὰς ἀπολείπῃ, μεταθέσει τε καὶ ἀνώκουσι φυγάδα δὲ ἀρχῆς ὄντα.

Melicerta,Inonis & Athamantis Thebarum regis filius qui ſe in pelagus merſit,& miſeratione deorum in Portunnum conuerſus eſt, qui Palæmon etiã dicitur,pro deoq̃ a gentibus habitus eſt.

Melina ut Feſt.ait genus tibiæ acutiſſimi ſoni,Eſt & genus ueſtis apud Plau.in Epi.a colore qui medius eſt inter album & fuſcũ. Vel a Melo inſula vñ afferebat. Iul. Pol.Candicantia in primis habebant ueſtimenta peregre uenientes,uel phæa,uel melina,uel glaucina.

Melite.es,ſiue melita.æ.pe. cor. inſula ĩter Italiã Epiroq̃ poſita.Et ut ſcribit Stra.ante Pachynũ ſita. Vnde melitei canes paruuli olim in delitiis fœminarum. De hac Oui.Faſt.Fertilis Melite.Eſt & urbs hoc noie Carthaginenſiũ colonia.Diodo.refert in Melita inſula præcioſam tenuitate ac mollicie telam fieri. Cice. in Ver. acti.iiii.ueſtem & textrinũ melitenſe noauit.Illud obiter annotandũ duximus hanc eſſe, quæ capite. xxviii. in acti.apoſto.Mitylene ſcribitur.Quomodo fieri poteſt,ut Mitylene ſit,quum mitylene in Ægeo mari ſit Paul.uero & qui cum eo erant in naui, præternauigantes Cretam poſtmodũ pene in ſyrtes inciderent,nauigantesq̃ in hadria tẽpeſtatibus acti,uix deniq̃ in hanc ipſam inſulam euaſerint.Præterea exemplaria græca quæ non mitylene,ſed melite habent.

Meliteus.a.um.nomen poſſeſſiuum,ut Canes melitei.

Melitenſis,& hoc melitẽſe idẽ ſignificãt,ut melitẽſis tela.

Melo nomẽ fluuii,q & Nilus,& Geon appellatus eſt.

Melos gene.neu.& tñ indeclinabile, dr cantus ſuauitas, uel dulcis modulatio. Perſi. Cantare credas pegaſeiũ melos.Hinc multa deriuantur,de quibus mox.

Melos gene.fœmi. inſula eſt Cretæ adiacens, necnon & urbs in eadẽ inſula.Stra.Melos inſula inter Cretã & Peloponeſum interuallo æquali ſita,a peloponneſo promontorium ſcylleum,a Creta Dictineũ habens.

Melodia cũ accẽtu in pe.dulcis cantus,ſiue melleus.

Melodes accipitur pro melico dulcia carmina cantante.Sidoni.Proculus melodes inſonare pulſibus. Augu. lib.Medita. Melodam orationem dixit pro harmoniacis concentibus.

Melicus pe.cor.a melos idẽ quod muſicus.Vnde poetæ lyrici, melici dicti ſunt. Auſoni. Tu melicos, lyricoſq̃ modos.Cenſori.de natali die poeticã cognoſcat melicã cum poetica,ueluti legitima muſica licentior,magiſq̃ modulata inualuerit.Vnde oñes poetas generali epitheto melicos appellare poſſumus.

Melinus color in floribus luteum ſignificat. Nam a melo inſula melinum pro candido accipitur,quod eſt pigmentum candidum,quod ibi fiebat laudatiſſimum. Plau.in Muſt. Neq̃ ceruſam, neq̃ melinum oportet

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

attingere. Quidam tamen melini colorem uolũt esse medium inter album & fuscum, qui dicitur Giluus.
Melitus pe. pro. nomen fuit accusatoris Socratis.
Meleneæ oppidum in Arcadia a Meleneo Lycaonis filio inter Heream, & Megalopolim.
Melan, latine nigrum, quo in compositione utimur, melon uero ouis dicitur.
Melancholia cum accẽtu in pe. latine dĩ nigra cholera, hoc est atra bilis, q̃ sæpe in furorẽ agit homines. Græce μελαγχολία. Hinc melancholicus, q nigrã bilẽ habet.
Melancholicus. Vide in Melancholia.
Melampodion, genus nigri hellebori a Melãpode quodam, qui eo uti in diuinationibus solebat, uel a pastore eiusdem nominis, qui primus hanc herbã inuenisse dicitur, dum capras eo purgari animaduertit.
Melamphyllon herba urbana, & topiaria crepidines marginum uestiens.
Melamphyllis insula in Samothracia, & Samos ipsa dicta est melamphyllos.
Melanthion, nigella herba.
Melanthius nomẽ uiri, qui cum Gorgiæ inimicus esset dixit. Hic nobis de concordia præcepit, qui tres in una domo concordare non potuit.
Melancoryphus auis, quæ & ficedula. Sed ficedula dĩ tm̃ autumno ab edendis ficis. Aliis tẽporibus melancoryphus, q κορυφὴν μέλαν hoc est uerticẽ nigrũ habeat, latine Atricapillam dicere possumus, mutat enim formam & colorem. Parit supra uiginti semper numero impari, ut inquit Aristoteles.
Melampus est in tertio Europæ sinu. Et est nomen uiri propriũ Amythaonis filii patria Argo qui uates fuit herbariæ artis peritissimus.
Meleager, & meleagrus, fuit cœnei Ætoliæ regis filius.
Melisphyllon herba, de qua Virg. lib. iiii. Geor. Trita melisphylla, & cerinthe ignobile gramen. Quidam Apiastrum dicunt, ut Var. lib. iii. de re rusti. Dicta melisphyllon, quoniam eius folia mel sapiunt.
Melanurus pe. cor. piscis ex eo dictus, q nigricantem habeat caudam, & inter saxatiles numeratur. Enni. Melanurum, turdum merulam timbramq; marinam.
Melipecta, cibaria mellita qualia sunt & bellaria.
Melizomum, pe. pro. conditum uocat Apitius ex mellis despumata mistura conjecta.
Melonomus pe. cor. ouium pastor. Nam μῆλα, & poma & oues significat.
Melas. æ. fluuius Mygdoniæ. Alius Siciliæ. Alius Ciliciæ. Alius Thraciæ. Alius Bœotiæ. Item mons fœlicis Arabiæ Melas dicitur.
Meles. is. &. etis. fluuius prope Smyrnam.
Melis, seu melius aĩal, qui & taxus, siue taxo, q sit mellis auidissimũ, & aluearibus semper infestum, in cauernis uiuens, asperũ mordaxq;, magnitudine uulpis, colore felis, ex cuius pelle pharetras & canũ collaria obtegũt. Varro. Ne uulnerentur canes a bestiis, imponunt collaria quæ uocant melium. i. cingulum circa collum ex corio firmo, cum clauis capitatis. Plini. Hanc esse melibus in metu solertiam, ut sufflata cute distentæ ictus hominum, & morsus canum arceant.
Meleagrides gallinæ aphricanæ. Pli. lib. x. Simili mõ pugnãt meleagrides in Bœotia Africæ, hoc est gallinæ genus gibberum uariis cõspersum plumis. Alii autem meleagrides a numidicis separant.
Melegina insula in mari Adriatico adiacens Dalmatiæ, ut Ptole. lib. ii. refert.
Meliboeus cum œ diphthon. nomen pastoris dictus, q boum curam habeat.
Meliboea, littoralis urbs Magnesiæ, uel ſm aliquos Thessaliæ, patria Philoctetæ Peantis filii, a qua Meliboeus a. um. Est etiã hoc nomẽ uicus in mari Laconico.
Melon μῆλον, pomũ græci nuncupant μῆλον. Hinc ambiguitas nominis dixit fabulam de malis aureis.
Melota, æ. & melote. es. pe. prod. dici potest pellis ouina ὄϊς enim ouis dicitur, ut est apud Apostο. Circuierunt in melotis & pellibus caprinis.
Melioresco, melior fio. Colu. li. ii. Napus deuexam amat & siccam, tenuiq; propiorem terram, atq; glareosis & bulosisq; aruis melioreſcit.
Meloessa insula ex syrenis una, non tam a pomorum q̃ a pecoris abundantia dicta.
Melpomene pe. cor. una ex musis, Vide in Musa.
Membrum proprie dicitur caro artus tegens. Vñ membrana superior mẽbri pars, hoc est pellis ipsa, q̃uis & p singulis corporis partibus ponat, ut manus, pes, auris, mẽbrum dĩ, membrũ si absolute ponit, p uirili membro. Apul. Steterunt mẽbra quæ iacebant antea. Membra principalia sunt, cor, cerebrum, iecur. Sumitur etiã pro parte cũ ad inanimata transfertur. Vnde quæ græci cola, latini membra dicunt. Quõ aũt differat membrum ab artu, vide in dictione Artus. A mẽbrum fiũt adiectiua Bimembris, Trimẽbris, Quadrimẽbris, hoc est duarum, trium, quatuor partium.
Mẽbrosus. a. ũ. qd̃ hẽt grossum mẽbrum genitale. Vt carmine obsceno Sed ruber hortoꝝ custos mẽbrosior æq.
Membratim aduerbiũ significat p mẽbra singula.
Membraneus. a. um. quod ex membranis est. Vlpia. de lega. Quod si in codicibus sint membraneis, uel chartaceis, uel etiam eboreis.
Membrana. æ. pellis superior, q̃ & pergamena charta dicta, q tracta sit de mẽbris aialium, in quoꝝ tergoribus primũ ab uno latere scribi cœptum, deinde ab utroq; derasis pilis. Eaꝝ usus Pergami regnante Eumene inchoauit, postea Pergamena uocata, ubi Pergami rex Attalus Romã misit multitudinẽ membranaꝝ, ut penuria chartæ pellibus pensaret. Vñ Pergamenaꝝ nomen ad hanc usq; diẽ tradente sibi inuicẽ posteritate, seruatũ est, Differt aũt charta a membrana. Nam (ut inquit Victorinus) folioꝝ alia de chartis sunt, alia de mẽbranis. Ergo mẽbranæ pelliceæ sunt & pergami primũ inuentæ. Vñ & pergamenæ. Chartæ autem ex papyro olim in ægypto fiebant, ut Pli. ostendit, apud nos de cẽtonibus certo quodã modo maceratis, & glutino concretis formant. Chartã ex papyro in uictoria Magni Alexandri inuentã scribit Varro, antea palmaꝝ foliis scriptitatũ fuisse, deinde quarundã arboꝝ libris, postea publica monumẽta plũbeis uoluminibus, mox & priuata linteis & schedis confici cœpta. Ptole. aũt chartas, Eumenes uero mẽbranas, cũ uterq; eoꝝ maximas haberẽt bibliothecas, inuenerũt, q fuerũt reges Pergami. Sed contra Varronis sniam de chartis ait Cassius Hemina, M. Terentiũ scribã agrũ suũ in ianiculo repa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſtinantem inueniſſe ait arcam, in qua Numa rex ſitus eſſet, & in ea libros eius e charta ſcriptos. Sed Numam pluribus ætatibus ante Alexandrū fuiſſe cōſtat.

Membranulum diminutiuum a membrum. Apul. li. vi. Verum coruinum aſini craſſum, ſed hirundinis tenuē circundedit membranulum.

Mēbrari ſcat p mēbra formari, quo uerbo utiē Cēſorin⁹

Membratura, eſt membrorum poſitura.

Memor generis oīs ſm Priſcia. & a memini fit. Cui⁹ cō trarium eſt Immemor, dicimuſq; memorē, qui recordat, ut memor ſum tui in me officii, cū aūt de aliis rebus dī, ut cū dicimus rē memorē, ſcat, cui⁹ nos memores ſum⁹. Vir. Sæuæ memorē Iunōis ob irā. Hor. li. car. Siue puer furēs impſſit memorē dēte labris notā, hoc eſt tam uehementē, ut nō facile excidat memoria.

Memoria ut inquit Cic. li. i. ad Herē. Eſt firma animi rū & uerboꝝ diſpoſitionis pceptio. Terē. in An. In memoria habeo. Vbi Dona. Plus ē, q̄ ſi dixiſſet ſcio. Nam q̄ ſcimus poſſum⁹ obliuiſci. Quæ uero memoriæ commendamus nunq̄ amittimus. Aliquando memoria pro antiquitate ponitur. Pacuuius. Perq; noſtram egrē giam humanitatem, quam memoria firmauit.

Memoriter aduerbium, ſignificat quod imperiti dicūt mēte tenus. Cic. Q. Mutius augur ſcæuola mīta narra rē de C. Lelio ſocero ſuo memoriter, & iucūde ſolebat.

Memorabile, qd̄ eſt dignū memoria. Colu. in pfa. Cum tot alios Romani generis ituear, memorabiles duces. Cic. Cū accepiſſemus a patribus maxime memorabilem C. Lelii & P. Scipionis familiaritatem fuiſſe.

Memoriale, quod in memoria haberi debet.

Memoriōſus. a. um. quod eſt multæ memoriæ.

Memoro. as. pe. cor. ad memoriam reduco. Quod & memoror depo. ſignificat, ut eſt illud Memorare nouiſſima tua, & inæternū non peccabis. Aug. gtō iunxit. Sed memoraberis dñi dei tui, qa ipſe tibi dat fortitudinē. Interdū memorare eſt dicere, narrare, ſeu exponere, recitare. Liui. li. i. Herculē in ea loca Geryone intercepto boues mira ſpecie abegiſſe memorāt. i. dicūt. Vir. Musa mihi cauſas memora. i. dic. expone. Interdū numerare. Plau. in Am. Ibi nūc meus pater legiōes hoſtiū memorat. Huius cōpoſita ſunt Cōmemoror, & rememoror, qd̄ eſt in memoriā reduco. Hiero. Rememoror, uſ⁹ eſt apud apoſtolū. Rememoramini priſtinos dies, in quibus illuminati, magnum certamen ſuſtinuiſtis.

Memoratus. us. idem quod memoratio. Salu. Incredibile memoratu eſt.

Memini a Meno antiquo uerbo fit, quo ueteres uſi ſūt p recordor, & in mentē reuoco, a quo prima ſyllaba geminata, fit præteritū memini, ſicut a pūgo pupugi, requiritq; gtm uel actm. Ter. Faciā ut meiq; & huius diei ac loci ſemper memineris. Cice. Oīa quæ curant ſenes meminerunt. Sed cum ſignificat mentionē facio, recuſat accuſatiuū, poſtulatq; ablm cū præpoſitiōe de, uel gtm. Quintil. De quibus multi meminerunt. Idē. Neq; oīno huius rei meminit poeta ipſe. Iungiq; tā cū ptō infinitiui, q̄ cū pſenti. Vir. Nanq; ſub Oebaliæ memini me turribus altis Coricium uidiſſe ſenē. Idē. Cantando puer; memini me condere ſoles. Cice. Appio. Ad me adiſſe quoſdā memini. Huius cōpoſitū eſt Cōmemini. Gelli. lib. ii. Sic multo ante Pacu. aquam flauam dixit, & fuluum pulueré. Cuius uerſus, quoniam ſunt iucundiſſimi, libens commemini.

Memphis urbs Ægyptia, regia, magna, & populoſa, ſecunda poſt Alexandriā, ubi fuerūt pyramides regum ſepulturæ, ab Ogdoo rege ædificata ambitus ſta. cl. Cuius filia Mēphis ei nomē dedit, cū qua Nilus cōcubuit ſub imagine Tauri. Hæc portuoſiſſima eſt, ubi Nilus ſcindit in plures partes, & Δ formam facit.

Memphitis, & hoc mēphite, pe. pro. q̄ſi patronymicū. Tibul. Barbara mēphitem plangere docta bouē. Inuenit etiā mēphitides. Iuue. An ne aliam terra memphitide ſicca inuidiam facerent nolenti ſurgere nilo.

Memphiticus. a. um. Marti. Dat chartis agiles calamos memphitica tellus.

Memphei populi mēphim habitātes. Vide in Taphnis.

Mena apud Romanos fuit dea, q̄ menſtruis fluoribus pēſſe putabaē. Quo etiā noīe dict⁹ eſt piſcis qdam brevis, q̄ hyeme candidus, æſtate nigrior fit. Cic. de fi. Qui uoluptatē contēnunt eis licet dicere ſe accipēſerē mēnę aīponere. Mar. Et caudā cibii, breueſq; menas. Hūc piſcē etiā alecē dici poſſe quidā putauerūt. Nōnulli tñ hoc nomē cū diph. ſcribi debere præceperunt.

Menalippus Tydei fuit iterfector, cui caput aī obitum corroſit Tydeus ex rabie, q̄ apud Sta. ita uociferaē. Caput o mihi ſiqs apportet Menalippe tuum. Fuit & alter Menalippus Tydei frater, quem Tydeus in uenatu fertur peremiſſe, ob idq; fratricidium exulaſſe. Fuit & alter Menalippus Troianus, qui q̄ uirtute præſtaret a Priamo filii loco amatus fuit.

Menalippa Amazonum regina, quā uicit Hercules, eiq; ablato baltheo ſalutem dedit. Eſt & menalippa fabula græca a Menalippa deductum nomen. De qua Iuue. Syrma uel antigones, ſeu perſonam Menalippes.

Menappii ppñ, q̄ ad utrāq; rheni ripā habitāt iuxta Neruios, ſed ad mare pximi, q̄ hodie uocant Geldrenſes.

Menceps. mente captus.

Menda & mendū p errore. Cic. Cecinnæ. Nā cū mendū ſcripturæ litura tollaē. Ouid. Mendæ nocte latent. Hinc mendoſus. a. um. qd̄ eſt erroribus plenū. Hinc & emendo. as. de quo ſupra, & Remendo. as. qd̄ eſt rurſus menda tollo. Colu. li. iiii. Quidā flagellū totū, ſicut erat matri detractū crediderunt ſationi conuenire, idq; p gemmas quinas, uel etiā ſenas partiti cōpluris tale oleaſter remandauerunt, quod ego minime probo.

Μενπάσ ποταμός, de quo Euſta. ita ſcribit in Diony. Li byco ἱστέον ὅτι ἴσως ποτὲ μυθικὰς ἐλέγετο κατὰ τὴν αὐτῶν γλῶσσαν, ὃς νῦν καὶ ἀνούβιος λέγεται παννονίας μέγιστος ποταμός.

Mendacium ut inquit Augu. eſt falſa ſignificatio cū uoluntate fallendi. Vide in dictione Mentior.

Mendaciloquus pe. cor. qui loquitur mendacium. Aug. li. ii. ad inquiſi. Ianuarii. Intendentes doctrinæ dæmoniorum in hypocriſi mendaciloquorum.

Mendaculum dimi. paruus error. Cice. li. de Ora. Quod tamen eſt mendaculis aſpergendum.

Mendax q̄ frequenter dicit mendaciū, qd̄ nomē Augu. li. ii. ſolilo. a mentiendo deriuat. Illud aūt qd̄ mendax uoco a mentiētibus fit, qui hoc differūt a fallacibus, q̄ oīs fallax appetit fallere, nō aūt oīs uult fallere q̄ mentiē. Nā & mimi & comœdiæ, & multa poemata men-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dacioꝝ plena ſunt, delectandi potius q̃ fallendi uolun tate. Et oēs fere q iocanť mentiunť, ſed fallax fallens, is recte dī, cuius negociū eſt, ut quiſqs fallať. Illi aūt q nō id agunt ut decipiant, ſed tñ aliqd fingunt, uel menda ces tñ, uſi ne hoc qdē, mētientes tñ uocari nemo am bigit, & ut dicā qd̄ ſentio, mendax eſt mala dictio, peſ ſima uero fallacis, qd̄ his uerbis amplectiť Phalaris in Epiſtolis. ὄυτως ὅισα γ λυκῖνον, πόσγον μὼν ἐν παισί. λα πὸρ ὄ ἐν νέοις. μοῖ χον ὄ ἐν γυναιξί. ἀκόλαστον ὄ ἐν νόμοις ἀσελγὴ ὄ ἐν ἡδυπαθείᾳ. ἀργὸν ὄ ἐν εἰρήνη. λειποτάκ]ην ὄ ἐν πολέμοις, A mendax fit comparatiuum mendacior, mendaciſſimus, & mendaciter aduerbium.

Mendix, apud Oſcos, nomen eſt magiſtratus.

Mendicula ueſtis a mendico, qui magiſtratus nomen eſt, ut inquit Feſtus.

Mens dicta eſt q̃ſi eminēs. Eſt eñ mens altior animi ps q̃ etiā diuina pcipimus. Quid. menſq deos adiit, & qd̄ natura negabat Viſibus humanis, oculis ea pectoris hauſit. Vel q mene luna dicať, ac ut luna augeť & mi nuiť, ita mens impeditior uel minus impedita ab hac corpis mole. Vñ amentes & dementes. Autor Aug. li. de ſpiritu & aīa. Vel potius, ἀπὸ τῆ μάνης ὅ στάνης. qñ mens etiā ſi dormimus nunq̃ quieſcit. Quid ſit mens Lact. li. vii. docet hoc mō. Primū nō idē eſt mēs & aīa. Aliud ē eñ quo uiuimus, aliud quo cogitamus. Nam dormientiū mēs nō aīa ſopiť, & in furioſis mens extin guiť aīa manet. Et ideo nō excordes, ſed dementes ap pellanť. Mens ergo. i. intelligētia, uel augeť uel minuiť p ætate, aīa in ſtatu ſuo ſemp eſt. Et ex quo tpe ſpiran di accepit facultatē, eodē uſq; ad ultimū durat, donec emiſſa corpis clauſtro ad ſuā ſedē reuolet. Thales Mile ſius. Velociſſimū inq t, oīm q̃ ſunt, eſt mēs. Nā tantæ ce leritatis eſt, ut uno tpis puncto cælū oē colluſtret, ma ria puolet, terras & urbes pagret. Qui igiť mentē & ani mū idē eſſe dicūt, fallunť, cū mēs ſit cogitationis & cōſi lii ſubtilitas quædā certæ rōnis cōſentanea. Ideo amen tes & demētes dīr, q nullo cōſilio utunť. Animus uero eſt uitæ & uolūtatis fundamentū, hinc exanimes, & ex animati. Plau. in Ciſ. Exanimor, feror, diſtrahor, diri pior, ita nullā mentē aī hēo. Et ubi ſum ibi nō ſum, ubi non ſum, ibi aīus eſt. Idē in Epi. Pauor territat mētem animi, neq; eſt ubi meas collocem ſpes. Vir. Accipit in Teucros aīum mentēq; benignā. Cic. li. iiii. Tuſ. Huma nus aūt aīus deceptus eſt ex mēte diuina, cū alio nullo niſi cū ipſo deo (ſi hoc eſt fas dictu) cōparari pōt. Hic igiť ſi eſt excultus, & ei⁹ acies ita curata, ut nec neceſ er roribus, ſit pfecta mēs. i. abſoluta ratio, quod eſt idē, qd̄ uirtus. Teren. Mala mens, malus animus. Ex quibus de claratur animum ac mentem differre. Poniť tñ qñq; mens pro conſilio. Vir. Noſtram nūc accipe mentem Huius compoſita ſunt amens, demens, uehemens.

Mente captus, pro amēte accipiť, quemadmodum ocu lis captus pro cæco. Feſt. Mente captus dicitur, cū mēs ex hoīm poteſtate abiit. Demens q̃ a ſua mente deceſ ſerit. Amens q̃ a mente abierit.

Mentior cōtra id qd̄ in mēte eſt loquor. Qui eñ mentiť nō ipſe falliť, ſed altere fallere conať in ei⁹ detrimentū Qui uero mendaciū dicit, tū etiā uero falliť, cū credat ſe uerū dicere. Vñ Nigi. Vir bonus pſtare debet ne mē tiať, prudēs ne mendaciū dicat. Aliqñ tñ mentiri eſt p imprudentiā dicere, ſicut & mendaciū dicere. Cic. lib. iiii. Tuſ. Nūc ad pſios ueniamus, q negāt amorē ſtupri eſſe, atq; in eo litigāt cū Epicuro nō multū mentiente. Priſcia. uult hoc uerbum eſſe cōe. Vñ Cice. in Anto. in paſſiua ſignificatione dixit. Quē ipſe ementitis auſpi ciis uicioſum fecerat. Sta. li. i. The. Mētitis igneſco tho ris. Interdū mētiri eſt fingere, & mōſtrare id qd̄ nō eſt. Lac. li. i. Nec pōt unq̃ ueri nomē aſſumere, qd̄ ueritatē fuco, & imitatione mentiť. Et lib. vii. Hic eſt q appellať antichriſtus, ſed ſe ipm Chriſtū mentieť, & ueę dimica bit. Huius cōpoſitū eſt Ementior, qd̄ eſt apte, ſeu publi ce oſtendo, qd̄ nō eſt. Hiero. ad Dama. Quia & nos faci le potuimus aliqua ementiri, qd̄ ex una uoce ſolueret q̃ſtionem, ſicut & cęteros feciſſe mōſtrauimus, ſed ma gis condecet ob ueritatem laborem pauliſper & pere grino aurem accommodare ſermoni, q̃ de aliena lin gua factam alibi falſam referre ſententiam.

Mendicus pe. pro. a mente, q̃ mentē eius fefellerit fortu na. Vel a medēdo, qa preceť oēs, ut uitæ ſuæ medeanť cibo, uel q̃ manu indicet. Hinc mendicitas p inopia.

Mendicimonium, idem quod mendicitas.

Mendicabulum, mendicatio ipſa ſeu ipſe mēdicus Plau tus. Memorare nolo hominum mēdicabula.

Mendiciter aduerbium ſignificat per inopiam.

Mendico. as. pe. pro. uitæ alimenta poſtulo. Iuue. Arca nam Iudæa tremens mendicat in aurem.

Menecis pe. pro. urbs Phocenſium ultima, quæ ad occa ſum uergit. Menecina urbs in Oenottria, a quo mene cinæi, & menecinii populi. (duciť.

Menæchmi apud Plau. comœdia, in q̃ Menæchmⁱ itro

Menedemus pñus ex Eretria ciuitate, a quo pñi Eretria ci dicti ſunt. Eretria uero in Euboea eſt, ut inqt Strab. li. ix. Hic militiā primo exercuit, poſtea ad Platonē cō ceſſit. Fuit honeſtate & grauitate inſignis. Status cor poris in eo ſene, ut in iuuene fuit firmus, & ualidus. Et quum primum ab oñibus ludibrio haberetur, poſtea in tanta admiratione habitus eſt, ut ciuitatis guberna cula ei traderēt. Obiit uitæ ſuæ anno. lxxiii. Fuit & alī us Menedemus Lampſacenus.

Menāder poeta comicⁱ Theophraſti diſcipulus, de quo Quintil. li. viii. Meo qdem iudicio diligēter ad cuncta quæ p̃cipimus efficienda ſufficiat. Ita oīm uitæ imagi nem expreſſit, tanta in eo inueniēdi copia, eloq̃ndi fa cultas, ita eſt oībus rebus, perſonis, affectibus accōmo datus. Oui. de ſine titulo. Dum fallax ſeruus, durus pī, improba lena uixerit, & meretrix blanda menandrus erit. Fuit & alter Menāder hæreticus diſcipulus Simo nis magi, a quo menandriani hæretici, qui aſſerebant mundum non a deo, ſed ab angelis factum.

Menæchmⁱ pñus Eudoxi auditor, q Platonis tpibⁱ uixit

Menix nomē inſulæ ex aduerſo minoris Aphricæ, iuxta Sirtes, cū oppido eiuſdē noīs, ut lib. vii. docet Plinius, q̃ in longitudinē patet. xxxv. M. paſ. in latitudinē. xxv.

Mendeſium unguentū dictū a Mendeſo Ægypti urbe.

Menſa eſt, ſup quam ſedere ſolemus, ſiue ligneum ſiue lapideum. Vir. Pars epulis onerant menſas, & plenā re ponunt Pocula. Duo aūt fuerunt apud Roma. p̃cioſiſ ſima menſaꝝ gña, citrea. ſ. & acerna. Qñq; mēſa poniť p prandio, uel cœna. Iuue. Cum de tot præclaris orbi bus, & tam antiqs una comedunt patrimonia menſa.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Vnde primæ & ſecundæ menſæ.i.primi & ſecundi cibi. Vir. Non ego te diis,& menſis accepta ſecũdis Tranſierim rhodia. Menſa etiã trapeza dr.i.tabula,qua argentarii utunt. Antiq; mẽſam uaſoꝝ q̃dratã habuerũt uocarũtq; urnariũ. Fuit & mẽſa uinaria rotũda noie cilibantũ,a cilice poculo,græce calice, altera erat uinaria mẽſa q̃drata una colũnella ſubnixa, & cartibulũ uoca Menſarius,campſor pecuniaꝝ,argentarius a la (baſ. tinis dr,a græcis trapezita, ſed numularii, & menſarii ſunt minutiores,non tenentes libros,in qbus data, acceptaq; ſcribuntur,quos græci colliuiſtas dicunt.

Menſis a metior deducr,quaſi res numero dieꝝ menſa Cice.li.ii.de na.deoꝝ. Qui quia ſpacia conficiũt menſes noiant. Macro.a græco μήνη .i.a luna trahit. Nam lunæ curriculo menſis conficr. Hinc trimeſtris, trium menſium. Augu.li.xiii.ciui.dei. Arcades,quoꝝ anni trimeſtres fuerunt. Bimeſtris duorum menſium.

Menſtruus.a.um.qd fit ſingulo menſe, unde menſtruus fluor,q mulierib9 ſingulis mẽſibus accidere ſolet.Hie. in Leui. Quæ poſt menſtruũ ſanguiné fluere nõ ceſſat. Luca.li.i. Menſtruus in faſtos diſtinguit ſecula conſul.

Menſtruum ſubſtantiuũ,mulieꝝ profluuium eſt, quod nõ multi ſed uicioſi humoris indicium eſt. Indigeſtũ eſt.n.& crudum,quod egeritur,& quaſi infirmum efluãt,nec habet ſedem,ſed natura quaſi noxiũ,& magis frigidũ pellit,quod maxime probatur, quia mulieribus cũ purgantur,algere contingit,unde intelligitur frigidum eſſe,quod effluit. Et ideo in uiuo corpore nõ manere quaſi inopia caloris extinctum. Menſtrui uirus deſcribit Pli.li.vii.his uerbis. Sed nihil facile reperitur mulierum profluuio magis monſtrifeꝝ. Aceſcunt ſupetuentu muſta, ſterileſcunt tactæ fruges, moriuntur inſita, exuruntur hortoꝝ germina,& fructus arborum quibus inſedere decidunt,ſpeculoꝝ fulgor aſpectu ipſo hebetatur, acies ferri præſtrigitur, eboriſq; nitor. aluei apum emoriuntur,æs etiã atq; ferrũ rubigo protinus corrũpit,odorq; dirus aera. & i rabiem agũtur guſtato eo canes,atq; inſanabili ueneno morſus infigitur.

Menſtrualis,idem quod mẽſtruus. Plau. in Capt. Quibus ſolebam menſtrualis epulas ante adipiſcere.

Menſtruatus,a.um.quod menſtruum patitur. Vnde dicimus menſtruatam mulierem.

Menſurnus, a. um,a menſe, ſicut diurnus a die. Cice. ad Herẽ. Pars quædã æternitatis cũ alicuius annui, mẽſurni,diurni,nocturni,ueſpertini certa ſignificatio habeꝝ.

Menſura inſtrumentum,quo metitur,quam quidam a membris humanis dictam putant.

Menſura.ut Ariſto.lib.x. Meta.eſt illud per quod certificamur de quantitate rei.

Meniana,ædificia ſunt porrecta exterius,ſic dicta,q primo a Menio iuenta ſint qui primus in foro ultra colũnas proiecit tigna,quo ampliarenꝝ ſuperiora ſpectacula,uulgo nũc podioli,& lobie dicunꝝ. ſcribit Porphy. Mœniũ ſcurrilitate notiſſimũ,poſt abroſũ patrimonium uẽdidiſſe domũ,quam habuerat ad foꝝ ſpectantẽ, una ſibi excepta columna,unde gladiatores ſpectaret Quæ ex eo Mœnii colũna nominabaꝝ. Hie.uero i Pſal. interpretatiõe ſic habet. In Palæſtina,& Ægypto nõ habent in tectis culmina,ſed domata,quæ Romæ,uel ſolaria, uel mœniana uocant, plana tecta, quæ transuerſis trabibus ſuſtẽtanꝝ. Fortaſſis ob hoc mœnia dicta ſunt ſolaria illa,q̃ græci domata nũcupãt. Nã Menius ſuper colũna,cui9 ius ſibi excepat,tectũ ,piecit,& tabulata,unde ipſe,& poſteri ei9 ſpectare mun9 gladiatoriũ poſſent. Suet. Pauci e ,pximis menianis ſpectabãt.

Menſio a mẽſum fit,& ſignificat mẽſurã, Cic. de Ora. Aures uel animus auriũ nuntio naturalé quandã in ſe cõtinet uocũ omniũ menſionẽ.

Mentha,cum h.herba uulgo nota,dicta,q grato odore mẽſas percurrat. Apud græcos mintha dicebaꝝ,a noie Minthes,quã ferũt pellicẽ Plutonis,a Proſerpina deprãſam,in menthã deformatam fuiſſe.

Menthaſtrum ſylueſtre olus dicũt,q menthã imitetr.

Menta,ſine h.mẽbrũ uirile,cuius dimi.eſt mẽtula a quo mẽtulatus,a.ũ.qd habet magnã mentulã,ut in Priapea. Deus Priapo mẽtulatior nõ eſt. Dicr & membrũ p excellentiã,qm ipm ſolũ generat. Vocaꝝ præterea muto Hora.li.i.Ser. Huic ſi mutonis uerbis mala tãta uidenti Diceret hæc anius. Hinc mutoniatus,ut illud, Dormis cũ pueris mutoniatis. Et apud ueteres mutunus quoq; & tutunus dr priapus,qui membri deus mẽbrũ quoq; ſcat. Lac.lib.i. Et tutunus,in cuius ſinu pudẽdo nubẽtes præſidẽt,ut illarũ pudicitiã prior deus delibaſſe uideaꝝ. Appellaꝝ & uerpa,ab inuerſa pellicula.

Mentũ ab eminendo,a gula.n.eminet. Et q̃uis Pliñ. dicat mentũ nulli pter hoiem eſſe,tñ Hier.li.R.eg.ſcribit Dauid apprehendiſſe mentũ leonis,& urſi,& eos ſuffocaſſe. Et Plau.in Menæ. Gladionicã ſuillã,lardũ,pernã. Itidẽ autẽ ſynciput,aut menta porcina.

Mentagra morbus dictus a mento, a quo incipit,& faciem quidẽ,collũ,pectus,manusq; fœdo quodam furfure occupat,alio noie dicr lichena.

Mentor is.pe.cor. artifex in uaſis cælãdis mir9. Iu. Raræ ſine Mẽtore menſæ. De hoc Pli.li.xxxiii. Hinc mẽtore9 a.um. Prop. Lesbia mẽtoreo uina bibas opere.

Mentigo,pe.pro,genus morbi. Colu.li.viii. Eſt aũt mẽtigo,quã paſtores Oſtigenẽ uocãt,mortifera lactentibus Ea plærũq; fit ſi per imprudẽtiã paſtoris imiſſi agni uel etiã hœdi roſcidas herbas depauerũt. Sed cũ infectũ eſt os,atq; labra fœdis ulceribus obſidet.

Menus,Germanie fluuius,ubi Silurus equum tranantẽ demergit.

Meo,as.ſignificat uado. Lac.li.iii. Videbant ſideꝝ curſus in occaſum meantiũ. Et meare,fluere,manare. Vñ meatus, quos græci poros uocãt. Pli. Succus malnæ decoctæ poros,hoc eſt meatus ſuaues facit. Huius cõpoſita ſunt cõmeo,permeo,remeo & tranſmeo.

Mephitis,pe.pro.terræ putor ex aquis maxime ſulphuratis,atq; corruptis,pueniẽs. Vir.li. vii. Sæuãq; exhalat opaca mephitim Alii mephitim deũ eẽ uolũt Leucotheæ cõnexũ ſicut ẽ Veneri Adonis,Dianæ Virbi9. Alii Iunonẽ itelligũt, quã nõ niſi ex corruptiõe aeris naſci, ſicut bonum odorem de aere incorrupto,ut ſit Mephitis dea odoris grauiſſimi. Hic Mephiticus, a.um.apud Sidonium pro fœtulento.

Meracus,a.um.pe.cor. Vir. Conſtitui meracas,edidiciq; notas. Vide in dictione Merus. Quod licet uideaꝝ a mero fieri,aliter tamẽ ſignificat,Hiero,ſup Hiere. Qd autẽ dicit cõtra fratrẽ ſuum ſubaudiẽ,dedit meracã potionem,ut omnes furerẽt,uomerẽt,& multis inter ſe pliis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dimicarent,Hora.Expulit helleboro bilẽ morbũq; me raco,Proper.Ah pereat quicũq; meracas reperit uuas, Corrupitq; bonas nectare primus aquas.

Merces,cis.siue merx.cis.dicit quicqd emit,uẽditurue lucri causa.Augu.Inuenit uiles merces terrenas,& terre stribus attulit peregrinas,& cœlestes.Et mercis nomie cõtinent res tñ mobiles,nõ tñ hoies,cũ ob eã rem mãgones,non mercatores,sed uenalitiarios appellarit,ut mella.Hinc commercium.

Merces,edis.a merẽdo ære inquit Var.Iuue. Scire uolũt omnes,mercedẽ soluere nemo.Est em̃ merces præmium,quod datur pro labore,seu stipendio.

Mercẽnari⁹,qui mercedis gra operã pstat.Col. Siue mediarũ facultatũ dns,ex mercẽnariis aliquẽ recusantẽ iã quotidianũ illd tributũ,q uectigal esse nõ possit,ignarũ rei,cui præfuturus est,magistr fieri iubet.

Mercẽnarius,a.ũ.qd ad mercedẽ pertinet.Lac.li.vi.Ipse plurib⁹ locis clamas mercẽnariã non esse uirtutẽ.

Mercimoniũ,& cõmerciũ,est cõtractio quædã merciũ, sicut a patre patrimoniũ,Plau. Vt uos in uostris uoltis mercimoniis emũdis,uendũdisq; me lætũ lucris afficere.Idẽ in Cur.Sed qd agit meũ mercimoniũ apud te?

Mercor,aris.lucri causa mercaturã exerceo,uel etiã simpliciter emo,Et qñq; accusatiuo solo cõrentũ est. Terẽ. in Heau.Agrũ in pximo hic mercat⁹ est.Qñq; cũ ablatiuo preciũ denotãte iungitur,sicut fit in Emo. Gel. Libros tris reliquos mercat nihilo minori pcio. Qñq; ablatiuo a uel ab mediãte,sine pcio expresso. Cic.li.offi. Sordidi etiã putãdi,qui mercant a mercatoribus,quod statim uendãt.Qñq; datiuo.Terẽ. Quidã Eunuch⁹ quẽ mercatus fuerat frater Thaidi. Qñq; cũ dtõ,& ablatiuo cõstruit.Aug.li.ix.cõfess. Et placuit mihi in cõspectu tuo nõ tumultuose abripe me,sed leniter subtrahere ministeriũ linguæ meæ nũdinis loquacitatis,ne ulterius pueri meditãtes insanias mẽdaces,& bella forẽsia, mercarent ex ore meo arma suo furori,Ex his colligit nõ solũ mercor,sed & alia uerba emptionẽ,uel acquisitionẽ figurãtia uti posse hmõi cõstructiõe,si eũ a quo, uel vñ, & cui emim⁹ exprimere uoluerim⁹. Cõposita sunt Cõmercor.Plau.in Capt.Pater ergo captiuos cõmercat alios.Præmercor,ante alios mercor.

Mercator,qui emit,siue ut teneat,seu ut alteri uendat,& qui mercaturam exercet.

Mercatura,ars,seu actus mercãdi.Cic.li.i.Offi. Mercatura aũt,si tenuis est,sordida putãda est,sin magna,& copiosa multa undiq; apportans, multisq; sine uanitate impertiẽs,nõ est admodũ uituperanda.

Mercatus,us.idẽ quod mercãdi actus.Liui.li.i. Tullus ad Feroniæ fanũ mercatu frequẽti negociatores Romanos cõprehensos querebat.

Mercatus,ati.locus,in quo res uenduntur,qui & emporiũ dicit,Cic.li.Offi,Quo cũ tanq; ad mercatũ bonarũ artiũ,pfectus sis,inanẽ redire turpissimũ est,Terẽ. ĩ Adel. Emptæ mulieres cõplures,& itẽ hinc alia,quæ porto ĩ Cyprũ,nisi eo ad mercatũ uenio damnũ maximũ est. Dona.Mercatus locũ tempusq; signat.

Mercatus,a.um.participium,ut Teren.Agrum in proximo mercatus est.

Mercalis,quasi uendibilis.Col.li.viii.Ex his singulis capita,q; uident esse robustiora,in supplementũ gregis reseruant,cætera mercalibus tradunt.i.uẽdibilib⁹. Hinc cõponit promercalis,de quo infra.

Mercurius,quasi medius currens inter homines,inquit Aug.q; sermo currat medius in mercimoniis.Vel dicitur a mercib⁹ quibus pest.A græcis hermes,modo lygius,mõ Argiphõtes,mõ Nomius,mõ Cyllenius.Quatuor tñ fuisse mercurios tradũt.Vnum Iouis, & Maiæ filium. Alterum Cœli. Tertium Liberi & Proserpinæ. Quartum Iouis & Cyllenes,quem fama est ob Argi cedem profugum lras ægyptiis ostendisse. Verum omnes ad Maiæ filium referuntur,ut Hercules ad Thebanum. Ideo autẽ alas in capite & in pedibus ponunt,uolentes significare uelocem ferri per aera sermonẽ.Ideo nũcium dicebant,qm̃ per sermonẽ omnis cogitatio enũciatur.Dictus est deus facundiæ,Nam hominibus loqui præstare dicebat.Dictus est deus mercator,palæstræ, furũ,nũciusq; & interpres deorũ. Ideoq; Camillus dictus est,qd lingua ethrusca minister dicit. Hic lyrã inuenit,hermaphroditũ ex sorore Venere genuit,Martẽ a duris carceribus liberauit,Argum interemit,Prometheũ in caucaso religauit. Trismegistus appellatus est, hoc est ter maximus. Est eius corpus cũctor siderũ minimũ,& fere semp sub radiis solaribus,a quibus nõ recedit lõgius q̃.ccxxx.grad⁹.Ideo ab astronomis Stilbõ quod est radians,unde solanus & pustus fingit,quia nimis est uicinus soli præter cæteras stellas.

Mercurialis herba.quã græci linozostin,cuius duo sunt genera,masculus,& fœmina.

Merda a meros qd est pars,& edo comedo.Est n.cibi excrementũ,hoc est pars eor q̃ comedimus. Hora.lib.i. Ser.Mẽtior at si quid,merdis caput inquiner albis Coruorũ,atq; in me ueniãt mictũ atq; cacatũ.

Merdo,as.a quo Permerdo,quod est fœdo,& cõspurco, Albius.Vt faciunt pueri,qui omnia perningunt,atq; permerdant.

Merenda,cibus qui datur post meridiem.Plau.in Mus. Visis ne forte ad merẽdam quopiã diuerteris,atq; ibi melius,q̃ satis fuerit biberis.

Merendo,as. Calphur.in Buco.Seræque uidebitur hora merendæ.

Mereo,es.& mereor,eris.depones,a mercede fiunt,& ambo merui,itum.faciunt. Et tria significant. Primo aliquid mercedis pro labore pato,uel sumo,seu dignus sum.Vernaculo sermone dicim⁹ Meritare. Oui.li.iiii. Meta.Quã meruit pœnã solus,digessit in oẽs.In bonũ ut Merui qui laude coronã.Et cũ dicimus,Nihil meretur,significat nihil mercedis dignus est accipere. Terẽ. Ego Carine neutiq; officiũ liberi homis esse puto,cũ is nihil promereat postulare id gratiæ apponi sibi. Plau. in Capt. Vale atq; salue,& similiter,ut dicã meres.Quãdoq; etiã de turpi lucro dĩ,ut sit merere,sordidum quæstum facere,Var.in Eu.Primũ iste,qui meret sestertio uicenos. Vñ & meretrix,& meretricia taberna,& meritorii pueri dicunt.Scdo fcat cõfero,inseruio,seu tracto.Et tũc cõstruit cũ ablatiuo mediãte de,ut Mereor de te.i.aliqd in te cõfero.Et hoc in ambiguũ.Si de bñficio intelligim⁹.bñ mereor de te dicim⁹.Vir.li.iiii.Si bñ quid de te merui.i.si in aliquo tibi bñficiũ cõtuli.Si autẽ de offensiõe male mereor de te. Cic.Nãq; quo in hoiem petulãtẽ,& male de nobis meritũ eẽ debuim⁹?

In bonũ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

In bonum tñ,siue bene usus est Vir.li.vi. Quicq; sui memores alios facere merēdo, Nonnunq; p ambiguum sensum sine utroq; dicimus, ut qd sum de te meritus? Et aliqñ p negationē,ut Hoies nihil de me meriti sūt, hoc est nec bene mihi,nec male fecerunt. Tertio ꝑcat stipendia facio in militia,hoc est,stipendii gra milito & dimico,& tunc dtm aut ablatiuū requirit, uel absolute ponit. Luc. Ære merent paruo. Sta.li.iiii. The. Non hi tibi solum Amphiarae merent. Luc.li.vi. Sæua uiro nomen,castroz in plebe merebat. Ouid. Fast. Totidē pilanus habebat Corpa legitimo quicq; merebat equo. Aliqñ etiā actō iungit,ut apud Sue. Prima stipēdia meruit. Et in hac significatiōe fit meret impsonale,ut autor est Ser.li.iiii. Ænei. Hinc etiā emeriti milites,& emeriti stipēdia dñr,q militia pfuncti sunt.i.qui pfecte meriti,& exempti senio a labore efficiunt. Pli.li.xi. Nouis simæq; facis, & iā emeritis inchoatæ. Nōnunq; etiam passiue sumit, ut apud Quinti. Emeritis huic bello stipendiis. Et p translationē emeriti boues dñr, & q̄dam alia. Emeriti uero senes solent habere eos,qui pro se laborent,qui dicunt pro alio opus agere. Cōposita sunt Commereor, Demereor, Emereor, Promereor, siue Commereo, Demereo, Emereo,& Promereo.

Mæreo.es.mæstus cum diph.ꝑm Var.a marceo fit, uñ & primā uocalē accipit,q; corpus etiā marcescere facit mæror. Alii cū œ, diph.scribūt. Est aūt mœrere tristari,& dolore affici,vñ & cū actō qñq; construit. Cice. Te ren. A te equidē oīa fieri fortissime & amantissime uideo,nec miror,sed mœreo casū eiusmodi, ut tātis tuis miseriis meæ miseriæ subleuent.i.doleo. Itē deplorare, ut apud eūdē li.i. Tusc. At illa sicut acerbissimā rē mœret. Et itez. Cū grauiter filii mortē mæreret. Inuenit etiam mæret impsonale cum significato sui uerbi. A mæreo fit mæror, mæstitia, mæstitudo, mæsto.stas.& mæstifico.cas.& mæro.ras.mærētem facio. Pacu. Qui multis mærauit modis.

Meritū pstitū dī. Et qñ tā de malo q̄ de bono dici pōt, p loco intelligendū est. De bono Plancus. Quid.n. tibi p maximis tuis,ac pene imortalibus i me meritis pstare amplius possim. De malo Vatinius. Scis meā fortunā,nescio quō facile obtrectatores inuenire, non meo me hercle merito.i.culpa. Vñ Aug.li.de gra,& libe.ar. bonū meritū & malū meritū appellat. Ista utiq; inqt,iā merita sua bona cōmemorat,ut post pauca merita cō sequat coronā qui post mala merita consequutus est gratiā,non dixit demerita ut iperiti religiosi usurpāt.

Meritus,a.um.quod est congruum,& conueniens. Virg. Meritos aris imponit honores. Hui9 contrariū est Immeritus,a qbus meritissimus,immeritissimus. Tere.in Phor. Iam dudum te oēs nos accusare audio imerito & me omnium horum immeritissimum.

Merito aduerbium.i.digne,ut in Gen. Merito hæc patimur,quia peccauimus in fratrem nostrum.

Meritus substantiuum,mōs est in tertio Europæ sinu.

Merito.as.a supino uerbi mereo,ꝑcat dign9 sū,& milito.

Meritorius.a.um.quod quæstum facit corpore suo. Vnde equi meritorii,& meritoriæ rhedæ, quæ quæstus grātia locantur,aut conducuntur. Et scorta mascula, pueri meritorii,qui lucri causa prostituūtur. Nam puellæ non uocantur meritoriæ,sed meretrices. Meritorii nanq;,ut meretrices precio merēt. Cice. in Anto. Ingenui pueri,cū meritoriis, scorta cū matribusfamilias uersabāt. Taberna meritoria diuersoriū,atq; hospitiū mercēnariū,ubi cuiq; intrare licet danti mercedē,Ratio uero meritoria,quasi uilis,& male coempta. Aliqñ meritoria absolute dicit,p tabernis mercede cōductis. Iuue. Nā qui meritoria somnū admittūt.

Meretrix,a merēdo. Nam mercede suam exercet militiam quæ copiā sui tmmodo facit. Ideo honestioris loci est,& quæstus,Prostibulū,quod pro stabulo.i.ante stabulū stet. Vñ & Plau. in Cis. Intro ad bonā meretricem in uia sola prostibula sane est,

Meretricium,ipsa meretricandi ars.

Meretricius,a.um.quod est meretricis,uel quod ad meretricē pertinet,ut ars meretricia. Teren. in Heau. Ignaram artis meretriciæ.

Meretricor,pe,pdu,scortor. Gell, Thais meretricādo magnam pecuniam demerebat.

Meridies,medius dies,quasi medidies. Nā (ut inqt Varro) antiqui nō r.in hoc dicebāt. Et semp masculinū est, quia certū diei tēpus significat. Hic meridianus,a.um. quod ad meridiē spectat,& Pomeridianus,de quo infra. Aliter Speusi. Meridies est tēpus in quo umbræ corporū quā breuissimæ sunt.

Meridio,as.& meridior deponēs,ꝑcat cibū meridianum capio, Plau. Ientādo, meridiādo, comessando, p græcando uitā ducere. Hinc merēda est, Aliqñ ꝑcat somnū meridianū capio. Cor. Cel. Lōgis diebus meridiari debet, potiꝰ ante cibū utile est,sin minꝰ post eū,p hyemē potius totis noctibꝰ cōquiescere. Sueto. de Nero. Missos a Messalina uxore Claudii,q eū meridiantē,quasi britanici æmulū strägularēt. Hinc meridiatio,quies meridiana. Cic.li.ii.de diui. Tūc & lucubratiōes detraxi,& meridiatiōes addidi,quibus ante uti nō cōsueuerā.

Mergo,is si.sum.sub aqua pono. Cuiꝰ cōposita sunt Demergo,quod est deorsum mergo,qd fit cū aliquid sub aqua,uꝫ sub terra,& hmōi figit. Lac.li.iiii. Nō ut poetæ Arionē mētiunt in pelago incedentē,qui demersa corporis parte humeris supeminet undas. Colu.li.ii. Neq; pecori maiora, nisi cū siccissimū est,qñ demergūt ungulas & atterūt,scinduntq; radices herbaz. Demergo, diuerse mergo. Lac.li.vi. Quæ aūt ab illo altero id habent officiū,ut cœlestibus auocatum,terrenisq; demersum ad pœnā interficiāt sempiternā,quod est summū malū. Emergo,extra mergo,& quasi ex loco ubi submersus fuerā,exeo,& in lucē pdeo, Liui.lib.i. Primū ex pfunda emersus palude. Terē. p trāslationē in And. dixit, Facile ex illis sese emersurū malis. Immergo,intus mergo, Virg.li.iii,Ænei. Vastoq; immergite pōto, Sub mergo,subtus mergo.

Mersо,as.sæpe mergo, Col.li.viii. Quarto die,si est uicina maris,ad littus deducta mersat ouis. Aug.li.ii. Confess,p trāslatio. Æstuabat imbecillā ætatē abrupta cupiditatū,atq; mersabat gurgite flagitiorum.

Merto,as.idē qd mersо, Acti9. Vel hic,q in ea parte effrenata ipudētia pfēntē præsens dictis mertare instituit.

Mergæ furculæ,quibus acerui frugū fiunt,dictæ a mergis uolucribus,quia ut illi se in aqua mergūt,dū pisces persequunt,sic messores eas in fruges mergūt,ut eleuare possint manipulos.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mergus,gi. auis dicta,q̃ se in aquã cibũ captans assidue ĩmergat,quẽ alii mergonẽ appellãt,Vir,li,i,Ge.Cũ medio celeres reuolãt ex æquore mergi,Huiꝰ auis natura est,ut sæpe mergẽs auraꝝ signa colligat,& p̃uidẽs tẽpestatẽ futurã,ppere medio reuoler æ̃re,& ad littoꝝ tuta cũ clamore cõtẽdit,Est & mergꝰ ĩ uite,ut docet Colli.v.q̃ ait.Mergi genꝰ é,ubi supra terrã iuxta suũ admiriculũ uitis curuat,atq; ex alto scrobe submersus ꝑducit ad uacantẽ palũ,Palla,Mergũ dicimus quoties uelut arcus supra terrã relinquit,alia parte uitis infossa.

Mergus,oris.genus uasis,quã nõnulli situlã appellãt.

Mergulus instrumẽtũ,quo lãpadis lychnus cõtinet,alio noĩe emũctoriũ,ut est apud Hiero.in Leui.

Mergites pe.cor,spicarũ manipuli,a mergẽdo dicti, Virgi.li,i.Geor.Aut fœtu pecoꝝ,aut cerealis mergite culmi Prouentuq; oneret,

Meroe,es.dictio trissyllaba insulæ Nili metropoꝭ,a qua & tota insula meroe dĩ,seu ut quidã uolunt æthiopiæ. Hãc Cãbyses cõdidit a noĩe sororis Meroæ,Cũ.n.Ægyptũ oẽm occupasset,Meroẽ secũ usq; ad æthiopas ducẽs ꝑcessit.Quæ cũ ibi mortẽ obiisset,urbi nomẽ indidit.Forma insulæ scuto ꝑsimilis,de qua Luc.li.x. Gurgite rupto Ambiẽ nigris Meroe fœcũda colonis,Patet lõgitudĩe stadiorũ tribꝰ millibꝰ.latitudine mille,Effodiũt ĩ ea aurũ,argẽtũ,æs,ferꝝ.Ebenũ ꝓterea fert & lapidũ multiplex genus,distatq; a Syene quĩq; millibꝰ stadiis ultra q̃ est ad torridã zonã,Exuperat oẽs alias Nili insulas,quas circiter septingentas esse scribit Diodorus. Fuit & nomẽ Cauponæ ex re factum tanquã esset merobiba,quia uinum dilutius nõ bibebat,ut est apud Ausonium.

Merops,apiastra auis,q̃ apes comedit. Vir,li,iiii,Geor. Meropes aliæq; uolucres Has aues Italia uocat barbara posita ꝓtitionẽ cãtilinæ,ut ait Pli.qa corpis grauitate in sublime ferri ꝓhibent,in terra nidificãt,Cice. Meropes diuersaꝝ linguaꝝ hoĩes dicunt,μερόπων eñ significat diuido,& ὄψ p o.breuẽ quod significat uocẽ,

Meropus,pe.cor.mons græciæ iuxta Thessaliam,uariis præruptus anfractibus.

Merope,pe.pro.insula dicta (ut quidã existimãt) a Merope terrigena Triopæ filio,

Meros,mons Indiæ.sub cuius radicibus est Nysa ciuitas constituta,Græce autẽ meros signãt partẽ, Vñ μερικοὶ ἐπίλογοι particulares perorationes dicuntur.

Merus,a.um,quod est solũ.Teren.in Phor. Nihil habet, nisi spem merã,Vñ merula auis. Per trãslationẽ ponit pro puro,Cice.li.ii.de ora.Ecce tibi exortus est Isocrates magister istoꝝ oĩm,cuius e ludo,tanq̃ equo Troiano meri principes exierũt.

Merũ subst antiuũ ponitur ꝓ uino solo sine aqua,

Meraꝝ,& meracus,a.ũ.pe.cor.eo q̃ est solũ,& puꝝ. Proper. Ah pereat q̃cũq; meracas repperit uuas,Vñ uinũ meracũ dicimꝰ qd̃ merũ est,nulla aqua admixta, hinc comparatiuũ meracior,& suplatiuũ meraciss ĩmꝰ. Vñ meracius bibere dicunt,qui minus aquæ uino miscẽt, Sicut ecõtrario lymphatius, diluciusue,qui plus aquæ adhibẽt,Celsus præcipit hyeme meracius bibendũ esse æstate dilutius,Hiero.in Deutro.Et sanguinem uuæ biberent meraciss ĩmum.

Meribibulus,qui uinũ sine aqua bibit. Augu. Cum temeti auidior esset,quadã die ab irata ancilla,ꝑ cõuitiũ est appellata meribibula,quæ res tantũ ei pudorẽ iniecit,ut postea sobria prorsus fuerit.

Merula auis sic dicta,q̃ sola uolet,& solitaria pascat,q̃si mera uolans.Quo nomine etiã dictus est fluuiꝰ,qui Albingæ ciuitatis latus alluit.Alio noĩe Centa dictus,qui centenis amnibus augeatur.

Meryx,genus piscis apud Aristotelẽ ab effectu ruminandi dictus.

Mesa fluuius notus,per Leodium fluens,& per Brabantiam,ac Geldriã,Vulgo tamẽ Mosa dĩ,& cõiungit se cũ Rheno.Est & Mesa pars in domo apiũ.Victru.Latine dici Mediana auctor est

Mesos græce,medius latine.

Meson moderatũ.Mesonyction,media nox

Mesopotamia,regio inter Euphratẽ & Tigrim in maiori Asia.Nã μέσσος medi⁹ ποταμὸς fluuius.Amb.li.de para, Mesopotamia dĩ,q̃ Tigris,& Euphrates incluserũt eã, q̃ inter duo flumina cõstituta sit, Qd̃ etiã lõge positis nomẽ ipsum,& opinio cõmunis expressit.Habet eñ Tigrim ab oriente,& Euphratẽ ab occidẽte,a meridie Babyloniã.Mesopotamiã impinguat Eufrates,ut inquit Soli.annuæ inundatiõis excessibus terris supfusus.Hæc regio etiã dicta est Seleutia,ut li.vi.refert Pli.

Mesapia,Apulia,a Mesapo rege sic appellata.

Messana,pe.pro,ciuitas Siciliæ,a qua Messanenses dicti sunt.Sil.li.xv.Incũbens Messana freto,niuibusq; reuulsa.Hãc urbẽ condidere Messenii in Peloti sinu,ubi ad oriẽtẽ maxime,cũ eo colonos misissent,ĩpi quoq; Mamertini potiꝰ,q̃ mesanẽses sunt uocati.

Messene,ciuitas græciæ messeniæ in Peloponeso,a qua messenii.De qua Hiero.cõtra Ioui.Spartiatæ & messenii diu inter se habuere amicitias,intantũ ut ob quædã sacra etiã uirgines ad se mutuo mitterẽt.

Mesochorus,pe.cor.fistulator citharista ĩ medio saltationũ,Sidoñ. Nullus ibi lyristes,choraules,mesochorus, tympanistria psaltria canit.

Messala dictus est Vale.Corui.qui messanã in Sicilia uicit, & urbis captæ in se trãslato noĩe messana primo appellatus est,paulatimq; uulgo ꝓmutãte lĩas messala dictꝰ est. Vñ & messalaꝝ familia Romæ florentissima,ex qua Messala Coruinus orator nobilis ortũ habuit.

Messalina nomẽ filiæ Barbati Messalæ cõsobrini Claudii imperatoris.Quæ cũ adulescẽtula esset,ipso Claudio seni nupta fuit,summæ libidinis mulier ita,ut innumeris adulteriis se submiserit, & mutata uestẽ lupanaria celebrauerit,qn etiã cũ scorto famoso aliq̃ certauit. & supatã a se meretricẽ gloriata est,se inter diẽ & noctẽ xxv.passam cõcubĩ affirmauit,Præterea sese labore potiꝰ fessam,q̃ cõcubitu satiatã destitisse. Tandem ab ipso Claudio supplicio affecta est,cũ C.Silio nupsisset.

Mespilus,penul.correp.genus arboris,cuius fructus mespilum dicitur Palladi.Mespilus admisso germine tuta subit,Idem. Mespilaq; exarmat pugnacibus horrida membris.

Messias hebraice,græce christus,latine unctus dicit.Nã lingua punica Messe unge significat.Cognatæ eñ istæ tres linguæ,& uicinæ,hebraica,punica,& Syria.Auctor Augu.super Ioan.ca.iiii.

Messis duo significat,tempus.l.metẽdi,& rem.Pro tempore

pore.ſ.qñ fruges metunt. Vir, Ante focũ ſi frigus erit, ſi meſſis in umbra. Pro re, hoc eſt, ꝓ ſegete ipſa iã matura. Idẽ in Geor. Atq; interfice meſſes. Nec ſolũ de frugibus, ſed etiã de vua dr. Dicta meſſis a metẽdo, uꝫ a medio inqt Var. li. i. de re ru. Metit. n. ut ſtramentũ mediũ ſubſecet. Nã q metũt manu ſiniſtra ſummũ ꝓhendũt, infra manũ ſtramẽtũ, qd terræ hæret poſtea ſubſecat.

Meſſorius. a. um qd ad meſſorẽ ꝓtinet. Cice. Meſſoria ſe corbe cõtexit. Meſſor, q metit. Meſſio, ipſa metẽdi. i. ſecandi actio. Et opam meſſoriã dicimus qua qs metit.

Meſia, ciuitas Phrygiæ.

Meſia prouincia, q̃ Pannoniæ iungit ad pontũ uſq; cũ Danubio decurrẽs. Sue. de Tybe. Armeniã Parthis occupari, Meſiã a Dacis Sarmatiſq;, Gallias a Germanis ũaſtari neglexit. Sũt q hoc nomẽ cũ e ſcribant Meſea.

Met ſyllaba, piam ꝓtẽ ornatus cauſa ponitur, & aduerbia ſunt, ut Egomet, quiſpiam tute: Sed met iungitur caſibus omnibus pronominum primæ perſonæ, tam pluralis q̃ ſingularis numeri abſq; gtõ plurali, ut Egomet, memet, noſmet, & reliqua. Secũdæ uero ꝑſonæ obliquis tñ caſibus, ut Tuimet, tibimet. Ntõ nõ addũt, ne uerbũ putet tumet, a tumeo, ſed tute, tutemet proferẽt. Et quidẽ ſic iũcta diſcretione ꝓcat, ut ipſemet. i. ipſe ſolus, & non cum aliis, uel ipſe per ſe, & non per alios. Ptẽ quãdoq; ablatiuis iungit, ut meapte, tuapte, ſuaptẽ, noſtrapte, ueſtrapte. Te ſimiliter cũ ꝓnoĩe ſecũdæ ꝑſonæ idem efficit, ut Tute id feciſti. i. tu ipſe per te, & non per alium. Tete utraq; producta, ut me me, ſeſe. Cõpoſita oſtenduntur accentu acuto. Ce uero additur fere his quæ in c, deſinunt, hic, hæc, hoc, apud antiquos caſus, ut hocce, hoccine. Vnde hoc, quaſi duabus conſonantibus producitur. Virgi. Hoc erat alma parens, quod me per tela per hoſtes eripis. Teren. Hoccine eſt credibile aut memorabile factum. Hicce, ſeu hiccine, ſicce, ſeu ſiccine, hæccine, hanccine, illicce, iſticce, illanccine. Teren. Illanccine mulierem dixit pro illam ne. Apud iuniores uero per eos caſus tantum, qui in ſ, deſinunt euphoniæ cauſa, ut Huiuſce, hiſce, hoſce.

Meta congeries, ſeu ſtrues in acutum tendens, ſeu turbo inuerſus, conos a græcis appellata, qa eſſet poſita in diuerſo ſpatio, uel qa eam metiant quadrigæ circuncurrentes. Moris emẽ erat ſepties metã luſtrare. Prop. Aut prius e fracto depoſcit premia curſu. Septima q̃ metã triuerat ante rota. Cũ emẽ iã carcerib⁹ emiſſæ ad metã uenirent quadrigæ, erat opus, ut circũ ipſam flecterẽt. Vir. Hic uiridẽ Æneas frondẽti ex ilice metã Cõſtituit ſignũ nautis pater, unde reuerti Scirẽt, & lõgos ubi circunflectere curſus. Per tranſla uero, qñ auriga qñcũq; primũ metã ſuperauerat, iam ad finẽ certaminis peruenire uidebat, non ſolũ pro agroχ termino ponit, quẽ pyramidali forma effigiari mos fuit, unde & meta fœni uernaculo ſermone la meda. Col. li. i. Certe quicq; d ad eum modum, quo debet ſiccatũ erit in meta extrui conueniet, eaſq; ipſas in anguſtiſſimos uertices exacui. Sic enim commodiſſime fœnum defenditur a pluuiis ſed pro quocunq; termino ac fine. Vir. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. Sil. Tormẽtis finem metamq; laboribus orat. Hinc peruenire ad metam dicimus qui iter, aut aliud opus perfecerint. Accipitur etiã quandoq; pro inferiori parte molæ, ſicut Catillus pro ſuperiori. Eſt & meta ꝓpoſitio græca, & in fine acuit, & mõ cũ, mõ trãs, mõ poſt ſignãt, a qua multa cõponũt.

Metagnoſis latine reſipiſcẽtia.

Meta lactis dicit caſeus, qui factus eſt ad formã metæ, Mar. Fert ille ceris cana cũ ſuis mella, metãq; lactis ſaſſinate de ſylua,

Metapſychoſis, peñ. pro. ſcribit emñ μετα̃ψύχωσις ſubitus tranſitus ad diuerſa corpora,

Metempſychoſis, pe. pro. latine trãſanĩatio, cũ, ſ. de aliis corpibus in alia corpa trãſeũt aĩæ. Vñ Oui. Pythagore um dogma li. xv. explicãs ait. Morte carẽt aĩæ, ſemp q; priore relicta Sede, nouis habitãt domib⁹ uiuũtq; recep tæ. Ex hoc Pythagoræ dogmate inducta eſt ab eſu aĩaliũ abſtinẽtia, ne forte ut feſtiuiter ait Tertulian⁹, bubulã qs de aliquo ꝓauo ſuo obſonet, Hiero. Probabo nõ Empedoclis, & Pythagoræ uos dogmata ſectari, q ꝓpter μετεμψύχωσιν, i. trãſanĩationẽ, omne qd mouet, & uiuit, edendũ nõ putant.

Metabaſis latine tranſitus, Metabole mutatio,

Metapontũ, trãſpontũ, quo noĩe dictũ eſt oppidũ Italiæ in ſinu Tarentino, a quo metapontini populi,

Metaplaſmus dici põt trãſformatio. Eſt aũt trãſlatio recti ſolitiq; ſermõis in alterã ſpeciẽ uel metri, uel ornatus, uel neceſſitatis gĩa μετὰ trans, πλάσμα figmentũ.

Metaphora, pe. cor. trãſlatio a Cicerone dicit, fitq; cũ nomen, aut uerbũ ex proprio loco in eũ trãſfertur, in quo aut propriũ deeſt, aut trãſlatum proprio melius eſt, ut Claſſiq; ĩmittit habenas. Dicta metaphora ἀπὸ τοῦ μεταφορεῖν. i. tranſferendo, eſt emñ rerũ uerbo χq; trãſlatio a propria ſignificatione.

Metamorphoſis, pe. pro. trãſfiguratio, ſeu trãſformatio latine dicit μόρφωσις eñ mutatio tranſferẽ,

Metalepſis figura, quã mõ trãſlatiuã, mõ tranſſumptiuã, mõ trãſpoſitiuã dicimus, μετὰ trans λῆψις acceptio. Fit aũtẽ cũ aliqua dictio aliud a propria ſua ſignificatiõe ex his q̃ præceſſerũt denotat, ut apud Virgi, Poſt aliquot mea regna uidẽs mirabor ariſtas, id ẽ, ſegetes Dio. Metalepſis eſt dictionũ proprietas dilatio, uel dictio gradatim a nomine ad propriam ſignificatiõem deſcendens, ut ſpeluncis abdidit atris. Ex atris enim nigræ intelliguntur ex nigris umbras habentes, ac ꝓ hoc in præceps profundæ.

Metagitnion menſis eſt, qui a latinis dicit Iulius.

Metaphyſica orũm. tñ plurali ſupnaturalia dicunt.

Metatheſis, pe. cor, latine trãſpoſitio, cũ una lĩa neceſſitatis cauſa, ex uno dictiõis loco in aliũ trãſponitur, ut Tymbre pro tymber, & θέσις poſitio dicit.

Methodus pe. cor. ex μετὰ & hodus aſpirato cõponitur, & accipitur pro uia breui, & diſciplina, cũ pro ratione capit, Virg. li. i. Georgi. Ignarosq; uiæ mecũ miſeratus agreſtes. i. ratiõis Et methodus dicit ars, ſub qua loq; ndi ratio cõtinet, Quint. Et finitæ quidẽ ſunt partes duæ quas hæc ꝓfeſſio pollicet. i. ratio loquendi & enarratio auctorũ quarum illam methodicen, hãc hiſtoricen uocant, Sic grãmatica dicit,

Methonymia, cũ accẽtu in pe. latine trãſnoĩatio, ſiue denoĩatio, ut Bacchus. Siſt cũ dicimus pigrũ frigus,

Metaurus, & metaurũ, Vmbriæ fluuius in Flaminiã decurrens, quæ regio Gallia dicebatur, ubi Claudius Nero conſul cũ Salinatore Haſdrubalem interfecit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Meteoros,pe.pro.ſuſpẽſus ſublimis,ſubleuat⁹ ad aliquã rem,græce μετέωρος. Inde meteora ars,quæ corrupto uocabulo dĩ metaura. In his .n. de rebus ſublimib⁹ tractat,meteoria ſublimitas,ſpeculatioq; ſublimiũ. Aliqñ meteoros dicit ſtolidus,& meteoria ſtoliditas.

Meteorologus,qui ſublimia tractat,habet pe.cor.

Meteoroſcopus,pe.cor.qui ſublimia reſpicit.

Metanaſtæ,populi Dacis iũcti,q̃ſi migratores dicti ſũt.

Metopoſcopus pe.cor.qui frontẽ cõſiderat.i.qui diuinat ex facie hoĩm,quicq; priuatim ex inſpectiõe frontis,qd cui euenturũ ſit p̃dicit,μέτωπον frons,σκόπος ſpector. Pli.Alexander imaginũ ſimilitudines adeo indiſcrete pinxit,ut incredibile dictu Apion grãmaticus ſcriptũ reliquerit quendam ex facie hominũ addiuinantem, quos metopoſcopos uocant, ex his dixiſſe, aut futuræ mortis annos,aut præteritæ.

Metagoniũ,p̃montoriũ,Aphricã a Numidia diuidens.

Metallum,dici põt perſerutatũ,a μεταλλῶ,quod ꝓſcrutor ſignificat,ꝙ metalla intra terræ uenas ſcrutent homines. Et metalli noĩe uenit,quicquid ex terra effodit in terræ uenis. Vñ lapidicinæ metalla appellantur.

Metona,pe.pro.urbs Peloponeſi littoralis.

Methymna,uel methymne,urbs Lesbi, apud quã naſcit bonũ uinum. Ouidi. Gargara quot ſegetes,quot habet Methymna racemos. Ab hac urbe ortũ habuit Ariõ citharœdus nobilis,quẽ Hero. ſcribit a p̃donibus i mari obrutũ,& a Delphine incolumẽ deuectũ in portum Athenarũ fabulaſ,quẽ citharœdum fuiſſe cõſtat.

Methymnæus,a.um.poſſeſſiuum. Ouidi.lib.xi.Meta: Et methymnæi potiuntur littore Lesbi.

Metor,aris,proprie ſignificat metas in agris terminãdi gratia diſpono,& menſuro,quo ad locũ. Liui.li.i. Hæc tibi victor Romulus rex regia arma fero, templumq; his regionibus,quas modo animo metatus ſum,dedico. Gel.li.i. Nam cum fere cõſtaret curriculum ſtadii, quod eſt Piſis apud Iouem olympium Herculẽ pedibus ſuis metatũ,idq; feciſſe longũ pedes ſexcẽtos. Hinc uſus iualuit,ut metari ſimpliciter pro diſponere, ac parare uſurpet. Vir.li.ii.Ge. Si pinguis agros metabere cãpi Denſa ſere. Vñ dicimus Caſtra prope tyberim metatus eſt. Hic metator. Luc. Audax heſperios ueniã metator in agros. Pli.li.xviii. Hunc oliueti metator uergiliarũ quatriduo,hunc caueat inſitor calamis,gẽmiſq; inoculator. Dicitur aũt metor actiue,& paſſiue. Hora. li.ii.Car. Nulla decẽpedis metata priuatis opaca Porticus excipiebat arcton. Compoſitũ a metor eſt Emetor,penul.pro. quod eſt p̃fecte menſuro. Lact.de Opif. Nam ſi peritus architectus cum magnũ aliquod ædificium facere conſtituit primo omnium cogitat, quæ ſumma perfecti ædificii futura ſit,& ante emetat, quẽ locum leue pondus expetat.

Meto,as.idem quod metor. Virgi. in Cu. Metabat ſeſe circum loca.

Metior,ris,ſus.ſcat menſuro,taxo. Vñ menſores appellant agrorum finitores,& demenſum,æſtimatum, uel æquatũ menſuratũue. Hinc menſura, & menſuro, as. Cur.li.iii. Et pecunia deinde Babyloniæ Macedonib⁹ equitibus ſexcẽti denarii tributi, pegrinus eques quingenos accepit,ducenis pedeſtriũ ſtipendiũ mẽſum eſt. Similiter Cice.in Cat. Neq; eñ ipſorũ cõuiuiorũ delectatiões corpis uoluptatibus magis q̃ cœtu amicoꝝ,& ſermõibus metiebar,id eſt, æſtimabã. Qñq; metiri poniſ pro trãſmeare. Virg. Et iũcto bipedũ curſu metitur equorũ,Quãdoq; ꝓuagari. Hiero,ad Helio. Filius hois nõ habet,ubi caput reclinet,& tu amplias porticus,& ingentia tectorũ ſpacia metiris. Reperiẽ etiã in ſignificatiõe paſſiua. Idem in Hiere. Sicut enumerari nõ poſſunt ſtellæ cœli,& metiri arena maris,ſic multiplicabo ſemen Dauid ſerui mei. Et apud Amos ꝓphetã. Humus tua funiculo metietur, Futurũ indicatiui eſt metiar,& metibor,ſupinũ menſũ,& metitum. Menſio a menſũ,quæ eſt menſura. Cice.de orato. Aures eñ,uel animus aurium nuncio naturalẽ quandã in ſe cõtinet uocũ omniũ menſionem, Vir. Nos timidũ ſub te permenſi claſſibus æquor,id eſt euecti,ut inquit Serui. Re metior,rurſus metior, Idem. Arma,deoſq; parãt comites,pelagoq; remenſo,Improuiſi aderunt,

Meto is,ſſui,ſſum.i.ſeco. Et tã de uua,& aliis rebus,q̃ de ſegetib⁹ dicit, Vir. Poſtremos metito.i.uindemiato, Hiero, Ecce bis acutus gladi⁹ ex ore regis procedens obuia quæq; metit. Lac.li,v. Qui uirilia ſua ferro metat, Hui⁹ cõpoſita ſũt Demeto,qd eſt deorſum meto, Col.li.vii. Iſtud deinceps præcipiendũ habeto,ut demeſſis ſegetibus iã in area futuro ſemini cõſulamus, Catul. Sole ſub ardenti flauẽtia demetit arua. Emeto extra uel ualde meto. Hor.in.Epi. Emetit orcus Grandia cũ paruis nõ exorabilis auro, Præmeto añ ſeco, Feſt. Præmetiũ qd prælibatiõis cauſa p̃metit, Et habẽt penũ. correp.

Metys purgamẽtũ cæræ,ex quo partẽ aluei priorẽ apes illinũt. Ariſto.tũ Mityn,nõ Metyn dixit.

Metropolis,pe.cor.quaſi mater ciuitas. Nam μήτηρ mater, πόλις ciuitas, hoc eſt cæterarũ urbium caput, Metropolitani,qui ex ea ciuitate oriundi ſunt.

Metropolites,pe.p.metropolitanæ ciuitatis põtifex.

Metrum,menſura, Et quoniã mẽſurant uerſus a noſtris dicunt metra, Diffinit metrũ,ꝙ ſit connexio quædam, atq; ordinatio ad delectationẽ auriũ inuẽta, Hinc fiũt per cõpoſitionẽ monometrũ,quod duob⁹ pedibus cõſtat, Dimetrum,quod quatuor, Trimetrum,quod ſex. Tetrametrum,quod octo. Pẽtametrum,quod decem, Hexametrum,quod duodecim.

Metricus a.um.penul.corr.quod ad metrum pertinet,ut ars metricalis,

Metreta,pe.p̃du,genus uaſis,quod cõficit ex duobus batis,i,ſextariis centũ,ut ait Iunius Baſſus.

Metrodorus,pe.pro.menſuræ donũ,uel mẽſuratũ donũ Quo nomine dictus eſt pictor,& philoſophus Athenienſis Hic ſempiternũ uniuerſum ait,Nã ſi factum eſſet a nõ ente, Infinitũ aũt qñ ſempiterni eſt,nõ habuit principiũ unde incipiat,nec exitũ quo terminet,immobile quoq; aſſerit qñ moueri nõ poſſit,ꝙ nõ trãſeat, Transire autẽ neceſſe eſt,aut in plenũ, aut in uacuũ,quoꝝ alterũ trãſitus fieri nõ põt, Ex æthere aũt fieri nubes deſatiet inde aqua,quæ ad Solem decurrẽs extinguit,qñ q̃ raros actus rurſum accẽdit ſolẽ ſiccitate cõſtipatum ex aqua ſplendidam ſtellam efficere.

Metuo,is.ui.a quodã motu animi dĩ, inquit Var. Cũ id, qd malũ caſurũ putat, mens refugit, cumq; uehementius in mouendo,ut a ſe abeat, foras ferẽ formido appellat, Et proprie metuere ſeruoꝝ eſt,uereri liberorũ,

Cice.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ci.in Ca.Metuebāt eū ſerui,uerebant liberi,chaꝛ oēs hēbant.Quærit Ariſt.in Proble.Cur tremūt q̄ metuūt An ꝓpter refrigerationē? Deficit.n.calor,atq̄ contrahit.Hinc Vir.Geliduſq̄ ꝓ ima cucurrit Oſſa tremor.Algor,& ſitis ꝓuocāt.Teſticuli cōtrahunt,dētes crepitāt, & arietant.Dicimus aūt metuo tibi quē diligo,ne peri cliteris tāq̄ amico.Metuo te ne mihi noceas tāq̄ inimi cū.Et metuim⁹ eos,q̄ nos amāt,timemus uero inimi

Metus.us.eſt,ut inqt Speuſi.cōcuſſio aiæ (cos inqt Do. in expectatiōe mali,& eſt (ſicut Vlpi.ſcribit) de inſtāti & ſubito ꝓiculo mētis trepidatio.Et tā actiue,q̄ paſſiue ſumit.Nā met⁹ hoſtiū recte dī,& cū timēt hoſtes,& cū timent.Et a motu aī dī met⁹ inqt Var.cū id qđ caſuꝝ eſt,refugit mēs.Cū aūt uehemētius in mouēdo ut a ſe abeat foras ferat,formido dī.Si aūt ex horrore uenturæ rei uehemēter tundat pectus pauēdo pauor dī.Pauere eū tūdere ē.Inde pauimētū ꝙ pedib⁹ pauiat.i.tundat. Et qa ī hac ꝓturbatiōe frigeſcim⁹,a tremēdo dī timor Capit iterdū met⁹ ꝓ religiōe,qū ut docet Ser.nata ē ꝓ timorē.Virg,li.vii.Multoſq̄ metū ſeruata ꝓ annos.

Meticulus dimi.paruus metus,a quo meticuloſus.

Meticuloſus a meticulo diminutiuo, ſignificat timidū. Plau.in Muſ. Neſcis,q̄ meticuloſa res ſit ire ad iudicē. Et Apul.in Flor.apellat leporem meticuloſum.

Meuania,ciuitas Vmbriæ inclyta Propertio alumno,a qua Meuanates populi.

Meus.a.um.pronomen poſſeſſ.ut meus ager.Cum uero dico,meus ſum,perinde eſt,ac ſi dicerē,meæ poteſtatis ſum.Perſ.Poſtq̄ meus a prætore receſſi. Aliqñ eū me us,tuus,ſubſtantiua ſunt.Vir.li.iiii. Dulceſq̄ meoꝝ Reliquias Et lib.i.Cape dona extrema tuorum.Teren.in Phor.Ego meorum ſolus ſum meus.

Meus carnifex.i. q̄ me torſit.Idē in An. Meus carnifex.

Meum eſt,hoc eſt, mei officii eſt. Sic tuum, ſuum, noſtrum,& ueſtrum officium eſt.

Ꝺs ante Ȝ

Mica puluiſculus ille,qui in arena, quaſi argentum fulget,a quo & panis,& omnium rerum fruſtula,quæ tractantibus nobis aliquam rem inde emicant.Ergo minutias rerum micas dicimus quaſi minutatim cadentes.Vnde eſt illud,Nam & catelli comedunt de micis, quæ cadunt de menſa dominorum ſuorum.

Micare ꝓprie eſt ſubide &, ꝓ interualla, ut micæ faciūt fulgere. Vir.Micat ignibus æther.Et qñ talis quædam uariatio,dum digitis ſortimur apparet,per tranſlatio. micare capitur pro digitis ſortiri. Var. Micādum erit cum græco utrū ego illius numeꝝ,an ille meū ſequat. Et Cice.Eū uirū bonū appellat,qui cū poſſis ī tenebris micare,hoc fit ꝓ ludū, q̄ uernacula lingua dī zugara morra,cum digiti, alii eleuātur, alii deprimunt manu porrecta, ut numerus a digitis cognoſcat erectis. Et quia ſplendor tremulus eſt & crebro ſalit factū eſt, ut qñq̄ ꝓ ſalire ponat.Vir.Emicat Euryalus. Quia uero hoc ꝓ uices fit,micare capimus pro eo, quod eſt per uices mouere,& ſine ordine.Idē lib.iii.Geor. Et linguis micat ore triſulcis.Item micare quatere eſt.Virg. Micat auribus & tremit artus. Huius cōpoſita ſunt Dimico,Emico,extra ſplendeo. Plau. Ex oculis, quaſi radii emicant ſolis. Aliqñ extra ſalio, ut Emicat Euryalus. Intermico inter,uel in mediū mico. Aug.li.ix.ci.dei. Id quoq̄ uelut in altiſſimis tenebris rapidiſſimo coruſcamine lumē cādidū ītermicare.Promico extēdo,uel lōge iacio,ſplēdeoq̄. Neui. Si qd loq uis nō pdocere, mſta lōge ꝓmicāda oratio eſt.Et ī hymno.Pellant emin⁹ ſomnia,ab æthere Chriſ ꝓmicat.Et habēt penul cor.

Micturio,ris.pe.cor.Vide in dictione Mingo,is.

Mictito,as,pe.cor.Vide in Mingo.

Micros græce,latine paru⁹ dī,a quo multa fiūt cōpoſita

Microcoſmus,paruus mundus,κόσμος.n.mūdus dī.

Micrologus,penul.corre.paruus ſermo,uel parua ratio utrunq̄ enim λόγος ſignificat.

Micrologia,ſedulitas,quis mō acqrēdi cura rei uilis.

Micropſychos,pe.cor.puſillanimus.Nam ψυχὴ anima.

Micropſychia,puſillanimitas dicitur:

Miconium græce,latine papauer. Macer. Candida miconii ſpecies ſic nempe uocari græcorū lingua dicūt quodcunq̄ pauper.

Midas nomen regis phrygū,qui cunctorū pene regum opes pecuniæ abundantia anteceſſit.

Mida uermis in faba naſcens,ut inquit Theophraſtus li. iiii.de plantarū cauſis.

Mieza,oppidum Macedoniæ,quod olī Strymoniū uocabant,a Mieza Beretis Macedonis filia cognominatum auctor Stephanus.

Migale,genus aīalis rapacis & īgluuioſi,de quo ī Leui.

Migro,as.ad habitandū eo.Liui.li.i.Et Romā inde frequēter migratū ē a parētibus maxie,& ꝓpinquis raptarū.Interdū ſine appoſito.Ci.li.vi.de Rep. Añq̄ ex hac uita migro,cōſpicio in meo regno,& his tectis P.Cor. Scipionē.Hui⁹ uerbi cōpoſita ſūt cōmigro, qd eſt ī totū migro.Hie.ad Dama.Et qa ꝓ facinoribus meis, ad eā ſolitudinē cōmigraui, q̄ Syriā iuncto barbariæ fine determiat,nō poſſum ſanctū dñi tot interiacētib⁹ ſpatiis,a ſanctimōia tua ſemp expetere.Ter. ī An. Ex Andro cōmigrauit huic uiciniæ.Demigro,de loco diſcedo.Liui.i.Cū hoſtes adeſſent,ꝓ ſe qſq̄ in urbē ex agris demigrāt,urbē ipam ſepiūt p̄ſidiis.Emigro,exeo. Cęſ. Vt domo emigrēt,aliud auxiliū,alias ſedes remotas a Germanis petāt. Immigro,eo ad itus habitandū. Ci.li. i.Tuſ. Neq̄ ea plane uidet anim⁹,cū tā repēte in tā inſolitū,tāq̄ ꝓturbatū domiciliū īmigrauit. Remigro in priſtinū domiciliū reuertor.Idē ibi.in noſtrā domū remigremus,Trāſmigro,ultra ad habitandū eo,hoc eſt, in longioris loci habitationē muto. Hieronymus ſup Matthæū. Expellentes de Iudæa ,ut ad gentiū populū tranſmigrent.Et habent penul.cor.

Milax,genus arboris,& genus herbæ,quæ ſimilax dicit, vide in Similax.

Milyas regio in Cilicia cuius incolæ dūr Milyes,& Milyæ.Interim Milyenſes,& Milyatæ.Cic. in Ver. acti. & Milyadas. Quod modo iſto inquit cōmune milyadū uexauit.i.milyenſium Remp.nomen a Milya uxore, & ſorore Solymi,poſtea Cragi cōiuge.

Miles,generis cōis proprie qui pedes militat, a militia i.duricia,quam pro Repu.ſuſtinet dictus,aut a multitudine,aut a malo,quod arcet,aut a mollicie per contrariū,eo ꝙ nihil molle,ſed potius aſperū ,quod gerat. Vel a mille quaſi milleſim⁹ quiſq̄ ,ꝙ triū milium primus legio fiebat,& ſingulæ Tatienſium ramniū lucerū

mille milites mittebant. Tria aũt sunt militũ genera, ut inqt Ser. Emeriti, qui nõ milites, sed pro milite erãt cum ad subitum bellũ euocabant. Vnde cõsul solebat dicere qui uult Rempu. saluam me sequat. Nã diuersi ad diuersa loca propter cogendos exercitus mittebantur. Vir. Mittitur, ac magni Venulus Diomedis ad urbem. Salu. Ab his omẽs euocatos centurionis. Tumultuarii, qui necessitate aliqua electi ad unũ dũtaxat bellum militant, quando uicinũ est periculũ urbis & singulos iurare non patiẽ. Virg. Simul omne tumultu cõiurat trepido Latium. Sacramẽto religati, qui post electionẽ in Remp. iurabant, se nõ recedere a p̃cepto consulis post completa stipendia, quod militare sacramẽtum dicebatur. Hi plenam militiam habebãt erantq; quinq;, & uiginti annis obligati, ut est apud eundem. Fas mihi graioχ sacrata resoluere iura.

Milito, nis. idem quod miles, unde & cõmilito, qui simũ militat, hoc est, qui socius est in bello. Hinc commiliti um, ipsa belli societas.

Milito, as. militiam exerceo, neutrũ est, ut hic Cæsar militauit. Et abltõ tm̃ construiẽ, cum precium exprimiẽ. Curt. Græcis mercede apud Persas militantibus.

Militor deponens, eiusdem significationis.

Militia, æ. quandoq; bellum, quandoq; rem militarem significat a quo commilitia. Apul. Cum primis cõmemorauit ter uos iura amicitiæ ac cõmilitiæ studiorũ eisdem magistris inchoata.

Militaris, & hoc militare, quod ad milites ptinet, ut militaria dona, res militaris, militaris ars. Salust. Præmittit illis homines militares.

Militaris uia, quæ uulgo cõmunis dicit. Alio nomine regia, seu consularis, ptoria, plateaue, vide in dictiõe Publica uia. Dicta est aũt militaris, q̃ a militibus sterneret, quales fuerunt Flaminia, Apia. Æmilia.

Militarius, a. um. idẽ Plau. in Pseu. Gradibus. i. quo gressu milites utuntur.

Militariter aduerbium significat more militũ, uel more militiæ.

Milesius, a. um. quod est ex Mileto, ut Milesii populi qui cũ prius opulenti & potẽtes essent, & in deliciis luxuq; notabiles quorũ est illud memoratissimũ. Nemo nostrũ frugi esto, alioquin cũ aliis eiiciat, amiserũt opes & potentiã. Hinc milesias prisci appellauerũt poemata & fabulas lasciuiẽtes. Siue milesiæ dicunt fabulæ uanidicæ. Iul. Capi. in Clodio albino. Agri colendi pitissimus ita ut etiã georgica cõscripserit, milesias nõnulli eiusdẽ esse dicunt quarũ fama non ignorabilis habeẽ, q̃uis mediocriter scriptæ sint. Mar. Ca. Poeticæ diuersitatis delicias milesias. Aristides poeta græcus cõposuit milesias hoc est poema milesiacon perq̃ impudicũ. Vnde Oui. li. de tristi. ii. Iunxit Aristides milesia crimina secũ, pulsus Aristides nec tamen urbe sua est. Apul. de Asi. At ego tibi sermone isto milesio uarias fabulas conferam. i. fabuloso iocosoq;.

Mille substãtiuũ, & neu. ge. declinaturq; hoc mille, huiũ mille, hæc millia, horũ milliũ. Ideoq; gtõ iungiẽ, Ci. in Anto. Quis unq̃ in isto inuẽtus est qui L. Antonio mille numũ ferret expẽsum. Quadrigarius li. iii. Anna. Ibi occidiẽ mille hoim. Var. li. vii. rerũ humanaχ. plũ mille, & centũ annoχ est. Reperiẽ apud Lucil. lib. ix. Tum milli numũ potes uno quærere centũ, vno milli p̃ mille, ac si diceret, potes mille numis acq̃rere cẽtũ millia. Plau. in Mili. Qui mille annoχ ppetuo uiuunt, hoc est græci χιλίοδες uocãt. Aliqñ mille adiectiuũ est, & tunc dicimus mille hoies, & mille propugnacula, nec licet millia hoies, quia substãtiua nõ cohærent sine copula. Dicimus tm̃ decẽ millia, & ducenti hoies, quod ita intelligitur, decem millia hoim̃, & ducenti hoies.

Miliariũ. rii, mille libraχ. Vnde Apri milliarii apud Colu. dicebanẽ mille libraχ, qui apponebantur in cœnis Roma. Sene. li. xxi. Epi. Nõ magnã rẽ facis, q̃ uiuere sine recto apparatu potes, q̃ non desyderas milliarios apros, nec linguas Phœnicopterorum & alia portẽta luxuriæ iam tota animalia fastidientis.

Milliariũ, mille passuũ spatiũ, qd̃ & miliũ dr̃. Huius octaua pars stadiũ uocat̃, passus exq̃nq; pedibus, & singuli pedes ex sedecim unciis cõstant. Miliariũ ẽt dr̃ uas ad coquendũ accõmodatũ. Cato de re ru. Inter orbem, & milliariũ unũ digitũ ĩteresse oportet, Palla. li, i. Vas æneũ milliario simile. i. altũ & angustũ uespe inter aluearia collocem̃, & in fundo ei̇ ponamus lumẽ accẽsum. Et milliariũ colũna aurea in capite fori Romani in qua icisæ oẽs uiæ Italiæ termiabanẽ. Et hoc milliariũ Pli. Tranqlli, Plutarchi, atq; Taciti monumẽtis celebraẽ. In alio significato accipiẽ milliarensis portic̃, & porticus milliariæ.

Millepedia, uel millepeda, geñ uermiculi, q̃ multo pedũ agmine scatet, inquit Hiero. cõtra Ioui. Coge Syrũ Aphricũ, & Arabẽ, ut uermes ponticos glutiat, ita eos aspiciet, ut muscas millepedas & lacertos.

Millies aduerbiũ ẽ, ut millies te uidi, sic decies, centies &

Miliũ genus frugis, a mille dictũ, ppter multitudinẽ acinoχ. Mar. Frumẽtũ miliũ ptisanáq; fabáq; solebas, Miliũ græci κέγχρον dicũt. Emiliũ latine Minium quo rubrica librorũ insignibant.

Milliũ, siue milliariũ, milliare dr̃. Liui. li. ii. Alio itinere ad statiõnẽ nauiũ, Millia aũt xiiii. ab oppido aberãt.

Miliũ indicũ est, quod indocti milichã uocãt, quod cõstat ex India aduectũ. Hui̇ culmos lobas uocãt.

Miliaria auis dicta est, q̃ milio pinguescat.

Millus collare canũ uenaticorũ factũ ex corio mũltis clauis ferreis eminẽtibus aduersus impetũ lupoχ. Scipio Æmilianus ad populũ. Nobis inquit reiq; publicæ p̃sidio eritis, q̃si millus cani. Dictus millus a multitudine clauoχ, hoc est a mille clauis, uel quasi melinus, q̃ ex pelle aialis melis fere hæc collaria fiũt. Var. Ne uulnerent̃ canes a bestiis imponunt̃ his collaria, q̃ uocãt̃ meliũ. i. cingulũ circũ collũ ex corio firmo, cũ clauis capi

Miletus pe. pro. urbs ĩ finibus Ioniæ & Cariæ, ut (tatis. inqt Hiero. a Neleo ædificata qui Pylius fuit a Mileto Apollinis filio dicta. Ouidi. Mœnia cõstituit positoris habentia nomẽ. Hãc generosa uellera nobilitarũt. Vñ prouerbiũ mãsit. Milesia stragula, Mar. Nec miletos erat uellere digna tuo. Hæc lelegeis antea & anactoria dicta, sup octoginta urbiũ p cũcta maria genitrix ubi oraculũ fuit antiquitus Brãchidarum appellatũ, postea Apollinis Didymæi. Ex Mileto fuerũt uiri memoria digni Thales unus ex septem sapientibus qui primus physiologiæ & mathematicæ auctor iter græcos est habitus. Et Anaximander eius discipulus. Anaximenes,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ximenes. Hecatęus, q̃ ſcripſit hiſtoriã, Æſchines orator non ille, q̃ cũ demoſthene contendit, ſed alter q̃ aſſum pta erga Pompeium nimia licẽtia pariter in exilium miſſus eſt. Hinc & Timotheum muſicum ortum ferũt & pittacum philoſophum.

Milo ꝓprium nomen uiri Romani, a quo milonianus na. nũ. ut Oratio miloniana. Fuit alius hoc noĩe athle ta Crotoniẽſis, q̃ tauꝝ in olympico certamine ictu nu dæ dextræ occidiſſe dr̃, & ſine fatigatione ſtadii ſpatiũ ſupra humeros portaſſe, totũq̃ eo die comediſſe. Eſt & Milo nomẽ mõtis Indiæ, in quo hoĩes auerſis plantis naſcunr̃ octonos digitos in ſingulis pedibus habentes.

Miluus, & Miluius utroq̃ mõ dr̃ auis rapaciſſima, a mol li uolatu, ut quibuſdã placet. Vel factitio noĩe a uoce quam facit. Oui. li. iii. Faſt. Iupiter alitibus rapere im perat, attulit illa miluius, & meritis uenit in aſtra ſuis. Ab huius auis ſimilitudine piſcis miluius dr̃, ſubiens in ſumma maria, & uagando alioꝝ piſciũ ꝑdam agens. Ponir̃ & ꝑ ſtella. in quam conuerſus dr̃. Vnde Oui. eo dem lib. Stella Lycaoniam uergit decliuis ad arcton Miluius, hæc illa nocte uidenda uenit.

Milton a græcis miniũ dr̃, alio nomine Milium.

Mimas mons minoris Aſiæ, haud procul a Colophone, continuis obſeſſus nubibus, unde futuræ tempeſtates præſentiuntur, ut inquit Solinus. Eſt & mimas nomẽ gigantis. Clau. Occurrit pro fratre mimas. Oui. lib. i. Et tandem niuibus Rhodope caritura mimaſq̃. In hoc monte ſacra certamina quotannis Baccho fieri ſole bant. Suidas μίμας ὄρος θράκης, ☪ κλίνεται μίμανρος· καὶ ἀπὸ τούτου καλλίμαχος ἐν ὕμνοις.

Mimallones, bacchæ mulieres, a Mima Ionio monte, uel a mimeomæ uerbo græco, quod imitor ſignificat, q̃ libeꝝ patrem imitarenr̃, & ad eius imitationem cor nua ferrent. Hinc mimalloneus. a. um. Perſi. Torua mi malloneis implerunt cornua bombis. Hæ quoq̃ baſſa rides & thyades, & ogygides uocatæ ſunt.

Mimus, effictor latine, q̃ uel intra uel extra ſcænã geſti culatões exercet, imitaſq̃ dicta factaq̃, moreſue hoĩm & naturas, q̃ſi ſolus imitetr̃, a μιμέομαι, ut Diome. inqt, qd̃ fcat imitor. Hiſtrio uero ꝓſonatus in ſcæna, comœ dias, & tragœdias uoce, & corpis geſtu agit. Mimi etiã dũr poemata ſine reuerẽtia laſciuiã imitãtia, nã cũ & alia poemata idẽ faciãt, ſolus tñ Laberius poeta, quaſi quodã priuilegio, quod fuit commune poſſedit. Hanc fabularum ſpeciem latini uocant planipediam. Oui. Scribere ſi fas eſt imitantes turpia mimos.

Mimographi ſunt ſcriptores poematis mimi, ut Phili ſtio & Laberius. Sue. de Cæſare. Decius Laberius eques Romanus mimum ſuum egit.

Mimicus. a. um. pe. cor. a mimus fit, ſicut a ſatyrus, ſatyri cus. Augu. lib. v. ciui. dei. Et quaſi ſatyrica uel mimica leuitate cohibeant ſuas nugas.

Mimeſis μίμησις latine imitatio morum alienoꝝ. Alio nomine a græcis dicitur ἠθοποιία.

Mina, græce minã libra, genus põderis ſiclos. lx. habẽs, q̃ faciunt obolos milleducentos. Et hẽt mina libra unã, & ſemiunciã, & ſunt ſolidi. lxxv. Priſc. Libra, uel mna graia drachmas hẽt. lxxv. Accipe ꝓterea patrio quã no mine graii Mnam uocitant, noſtriq̃ minã dixere prio res. Item mina dr̃ ouis, quæ habet uentrẽ glabrum.

Minæ. arꝝ. cõminationes, & metus incuſſiones ꝑ uerba aut ſigna, & primã corripit. Sed pro pondere primam producit. Quãdoq̃ etiã dicunr̃ eminentiæ, quas pinnas uocãt. Vir. Pendent opera interrupta minæq̃ murorũ ingentes, minæ etiã dicuntur oues glabræ Var. de re. ruſt. Et luſcam ſurdam, minã. i. uentre glabro.

Minor. aris. minas infero. Et plerũq̃ actõ iungitur. Cice. in Tuſ. Cui cũ Lyſimachus rex crucẽ minaretr̃. Et mina ri eminere eſt. Vir. Geminiq̃ minanr̃ in cœlũ ſcopuli Compoſita huiꝰ uerbi ſunt. Comminor, & interminor quæ habent penul. correptam.

Mino, as, duco. Feſt. Agaſones equos agẽtes. ideſt bene minantes. Hiero. Minauit gregem in interiora deſerti apud antiquos etiam pro minor ponitur, a quo mi nito, as, ut docet Priſcianus.

Minitor, ſepe. uel impetuoſe minor. Plau. in Aſi. Cur er go minitaris te tibi uitam eſſe amiſſurum.

Minax, q̃ frequẽter minatur. Vir. li. iii. Geor. primꝰ & ire uiã, & fluuios tentare minaces, Audet, & ignoto ſeſe cõ mittere põto. Hic minaciter. Li. li. ii. Minaciter fremũt.

Minerua diſciplinarũ dea quæ græce pallas dicir̃. Et a minãdo dicir̃, quaſi uim minet. Aut a minuendo ut in qt Cice. Vel q̃ bene muniat. Hanc pagani pro ſapiẽtia ponebãr, Cornificius. Quod fingatur pingaſq̃ militari bus armis, Hæc Ogigii tẽporibus ad locũ, qui Tritonis dicitur, ut ſcribit Augu. virginali fertur apparuiſſe ætã te. De hac etiam in dictione Pallas. Hanc filiã Iouis, ac uirginẽ putarũt, q̃ & incorruptibilẽ aiunt eſſe naturã & extremũ locũ uniuerſi obtinere contendunt Trito niã uero appellatã qñ ter in ãnuo ſpacio, uere æſtate hieme cõmutatur. Glaucopin. ideſt glauculam uocari dicũt nõ quia gla ucos habeat oculos, quod uinũ ipſũ denotat, ſed quoniã aer uiſũ aĩalibus præbeat Et cum lanificiũ, & texturã, & alia multa artificioſa cõperiſſet celebris dea appellata eſt. Et quia omĩa eius inuẽta, ex ui ingenii, atq̃ ſapientiæ procedere uidebantur locus fabulæ datus eſt ut ex cerebro iouis genita dicatur.

Minerual, ſeu Miueruale munꝰ, a minerua deductũ no mẽ. Et erat, q̃ſi ꝑmiũ, qd̃ dabar̃ præceptori ſicut cœna & hmõi q̃ſi magiſterii merces in paucis diebꝰ, a ſcho laſticis dari ſolita ante quinquatria ꝑ quos dies pueri uacabãt. Oui. in faſt. Nec uos turba feri cenſu fraudata magiſtri, ſpernite diſcipulos attrahit alta nouos. Hier. in Epiſtolã ad epheſios. Legãt epiſcopi atq̃ preſbiteri qui filios ſuos ſecularibus eruditũ litteris, & faciũt illos comedias legere, & mimorũ turpia ſcripta cantare de eccleſiaꝝ ſumptibus forſitan eruditos, & qd̃ in corbo nam pro peccato uirgo, uel uidua, uel quilibet pauper obtulerat, hoc in litterarum ſtrenã & ſaturnaliũ ſpor tulam & mineruale munus gramaticus & rhetor.

Minos, cretenſis rex, qui primus cretenſibus legem dedit Hic cũ haberet uxorem Paſiphaen, & illa ex tauro ge nuiſſet minotaurum, dædalum, q̃ bouem ligneam fa bricaſſet, ſub qua latens cum tauro uxor cõcubuerat, perſecutus Siciliam peruenit, ubi a Cocali regis filia bus interfectus fuit, ut Ariſtot. refert iuxta Camerinã urbem, & apud ĩferos iudex animarum factus eſt, Vir. Quæſitor Minos urnam mouet.

Minoius, a. um. poſſeſſiuum, ut minoia regna. Quo pa cto aũt iudex habeatur infero ꝓpter iuſticiam non

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uideo,cũ uiolator fuerit hoſpitii,& raptor Ganymedis & multa alia cõmiſiſſe dicaſ a uera iuſticia nõ paꝛ ab horrẽtia. Vñ Suidas καὶ ὃν γανυμήδην θεασάμενος ἐρο-
πὰν τοῦ ἔχειν, ἐγκελευσάμενος ὃ ρὶς κρηνὶν, ἁρπάσας ὁ ρ
πῶδα ἐνέβρεσε τὴν ναῦν.

Minotaurus,ex Minoe & tauro dictio compoſita, mon ſtrũ biforme,de quo Vir.li.vi.Ænei.ad Prin. Hic crude lis amor tauri ſuppoſtaq; furto Paſiphae, mixtũq; ge/ nus,proleſq; biformis Minotaurus ineſt Veneris mo/ numenta nefandæ.Hic labor ille domus & inextricabi lis error.Magnum reginæ ſed enim miſeratus amorẽ Dædalus ipſe dolos tecti,ambageſq; reſoluit Cæca re/ gens filo ueſtigia,tu quoq; magnam Partem opere in tãto (ſineret dolor) Icare haberes. Bis conatus erat ca ſus effingere in auro,Bis patriæ cecidere manus, quin ꝓtinus oĩa Perlegerẽt oculis &c. Vide illic Seruiũ.

Minius flu.Hiſpa.a colore pigmẽti,quo plurimũ exũdat

Mincius Venetoꝝ fluuius,ex Benaco lacu defluẽs,aliũ prope Mantuam lacum efficit, inde effluit in Padum torrentibus maximus efficitur.

Mingo.is.minxi.ctum. urinã facio. Vñ & Permĩgo. Ho ra.Hũc ꝓminxerũt calones,atq; caballi.Mar.Incipit in medios migere uerpa pedes.Hic micturio, & mictito. as,qđ ẽ ſæpe mingo.Priſc.Mictũ micturio, & mictito.

Minus qñq; cõparatiuũ eſt a paruũ neutri generis,ſicut minor maſcu.& fœmi. ut plus minusue. Aliqñ a parũ fit,non a paruum,ut habeo minus pecuniæ. Qñq; ad/ uerbiũ eſt,qđ ſi poſitiuo iungaſ contrariæ ſignificatio nis comparatiuũ demonſtrat ut Minus ſtultus.i. pru/ dentior,minus prudẽs.i.ſtultior.Terẽ.in Eu.Hoc nemo fuit minus ineptus,ideſt aptior.Frequenter etiam acci pitur pro non præſertim coniunctum cum ſin, & cum quo,quãdo ſignificat ut,ut Sin minus,ideſt ſi nõ, quo minus,ut non.A minus nomine fit ſuperlatiuum mi/ nimum.A minus aduerbio fit ſuperlatiuum minime.

Minuſculũ dimi.a minus.Var.ex hoc auiario ut ſuman tur idoneæ excludantur in minuſculum auiarium.

Minuatim aduerbium a minus, quo modo a paulũ pau latim.Augu.in interpretatione Pſal. Deus ultionum. Minuatim ponas,ſed cumulum inuenies.

Minimum ſuperlatiuum aduerbium eſt, minime uero negatio eſt,quaſi nequaq̃,ut Minimũ doctus, qui pau xillum eſt doctus.At minime doctus, qui prorſus indo ctus eſt.Cice.li.i.offi.minimeq; artes hæ probãdæ,quæ miniſtræ ſunt uoluptatum.Aliqñ habet uim ſuplatio nis,non negationis. Cic.li.i.offi. Oĩs adhibenda erit cu ra,ut ea &c.Minimũ etiam pro aduerbio poniſ, ut ſit, quaſi ad minus. Var. Haꝛ ſingula genera minimũ in binas ſpecies diuidi pũt.Sic minime ſumiſ. Colu.lib.i. Lata bubilia eſſe oportebit pedes decem, uel minime nouem,quæ menſura,& ad procumbendum pecori,& iugario circumeundũ laxa miniſteria præbeat.

Minime gentium,aduerbium pro eo, quod eſt omniũ gentium iudico minime eſſe faciendum . Alias poniſ ꝓ minime,ut ſit ſuperuacua adiectio gẽtiũ,ſicut Vbiq; gentium, quod eſt ubiq;. nuſquam gentium, hoc eſt nuſquam,ſiue nequaquam.

Minuo.is.ui.tum.minorem reddo.Pli.Radix cõmandu cata dentium dolorẽ minuit. Huius cõpoſita ſunt Cõ/ minuo,qđ eſt ſimul in fruſta diuido.Lact.Frangebat ipſe panẽ minutatim carneq; piſcium cõminuebat,& utraq; in manibus eiꝰ augebanſ.Diminuo,diuerſe mi nuo.Teren.in Eunu.Diminuam ego hodie caput tuũ, niſi abis,imminuo,parum minuo.

Minutũ participiũ & nomẽ eſſe põt.Participiũ ſcat cõ/ minutũ,hoc eſt minus factũ. Nomen idẽ eſt qđ breue. Ci.Reticulũ ad nares admouebat tenuiſſimo lino mi nutis maculis plenũ roſæ.Aliqñ poniſ pro obſcuro.

Minutati ſcat ĩmiutiſſimas ꝓtes. Lac.Panẽ minutatim frãgebat.Var. ꝓ paulatim dixit lib.i.de re ru.Tũ ita ad ſubigendũ,ut minutatim aſſuefaciãt,& ut tyronẽ, cum ueterano adiungant.Imitando.n.facilius domanſ.

Minutim etiam aduerbium ĩ minutas partes ſignificat. Colu.li.iii.Inſequiſ deinde foſſor,qui crebris bidentibꝰ æqualiter & minutim ſoli terga cõminuat.

Minutia contẽptibilis paruitas cuiuſcunq; rei. Laſt. de ira dei.Hæc inquit ꝓ inane irrequietis motibus uolitãt & huc atq; illuc ferunſ,ſicut puluueris minutias uidemꝰ in ſole,cũ ꝓ feneſtrã radios,ac lumen immiſerit.

Minutia etiam dicta eſt porta Romæ,a Minutio, ꝙ mi nutii ſacello proxima eſſet. Et Minutia uirgo ueſtalis quæ propter ſuſpitionem ſtupri uiua defoſſa eſt.

Minutal,genus edulii,quod ex conciſis minutatim hole ribus fit,ſeu cũ caro cædiſ fruſtatim teſſellatimq;.

Minurizo,idẽ qđ uoce parua ſuccino μινυρίζω eñ can/ tillo ſignificat,& modulate concino. Latini uero uer/ tunt y in u,& dicunt minurizo.Sido.lib.i.Epiſto. Dilu/ culo autem philomela inter frutices ſilẽtem prognen inter aceres minurizentem.

Miniſtro.as.ſeruio,porrigo,præparo.Plau.in Cur.Tu ta bellas conſignato,hic miniſtrabit,i.ſeruiet,ego edam. Gel.li.i. Idq; facile factu dixit,qñ filii ſua pocula in cõ uiuio regi miniſtrarent. Huius cõpoſita ſunt Admini/ ſtro,qđ uario mõ poniſ. Col.in ꝑfa. Vt his tantummõ diebus urbanæ res agerenſ reliqs adminiſtrarenſ ruſti cæ,ideſt,curarenſ.Idẽ li.iiii.Quia maior pars putatio/ nis,ꝓ id tempus adminiſtraſ,i. agiſ,quo uitis neq; foliũ notabile gerit.Aug.li.vii.confeſ.Sapientia mentes in/ digentes illuminans,nullo indigens lumine, qua mun dus adminiſtraſ,uſq; ad arboꝝ uolatica folia,id eſt,gu bernaſ.Hiero.ad minores artes ueniã, & quæ non tam lingua,q̃ manu adminiſtranſ,i.exercenſ.Subminiſtro ſubſeruio,ſubporrigo.Lactan.li.v. Victũ ſubminiſtrat quietem ſomni dulciſſimam tribuit.

Miniſter,qui ſeruit,a quo miniſterium fit.

Miniſterium,proprie miniſtri opera ẽ, q̃uis & pro oĩ operatione poni conſueuerit,ut de rege Latino Virg. Mœſtuſq; refugit fœda miniſteria. Aliquando poniſ ꝓ miniſtris,ſicut ſeruitia pro ſeruis.Paulus iureconſul tus ait Vrbica miniſteria dicimus etiam,quæ extra ur bem nobis miniſtrare conſueuerunt.

Minthos græce,latine ſtercus ſimuſq; dicitur.

Mintha herba quæ poſtea mentha dicta eſt.

Minthe,mons,ut ſcribit Stra. dictus a Plutonis pellice, quã Proſerpina in herbã mentham mutauit.Huic Plu to donũ amoris petenti uirile membrũ tradidit, qđ a ſe mentulã noĩauit.Sed ut Plini.inqt,menthæ nomen ſuauitas odoris dedit.Græci minthã nominauerũt.

Minturnæ,oppidum in Cãpania,hñs ꝓpinq̃s paludes,in quibus Marius delituit,fugiens perſecutionẽ Syllæ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Minium dr̃ id, qd̃ a multis Cinnabaris uocat̃, cũ ꝓprie Cinnabaris sit sanies draconis moriẽtiũ elephãtoꝝ põdere elisũ, utriusq; aialis sanguine ꝑmixto. Nũ rubricã dicũt miniũ. Cic. ad Atti. Cæra iquit, & minio, siue (qd̃ idem est) cæra miniatula notare. Fodit̃ miniũ ex gleba subrufo colore, & uitiat̃ admixta calce.

Minyiariæ, loca e quibus foditur minyium, sicut aurariæ, & argentariæ. Et minyiaria dicuntur metalla, uenæq; in quibus conficitur minyium.

Minyiacus. a. um. quod est ex minyio. Victru. li. vii. Parietes passim expolitione minyiacia expoliebant̃.

Minyio. as. minyio tingo. Pli. A censoribus in primis Iouem minyiandũ locari. Vnde & minyiati libri dicunt̃ cum literæ maiores uersi coloribus fiunt.

Minoidis dr̃ luna hũs cornua, nã primo post coitũ tpe cum solis radiis illustrat̃ specie cornuũ repsentat.

Miror. aris. ꝓprie fcat re aliqua, tanq̃ noua obstupefio. Vir. Artificũq; manus inter se operũq; labore Mirat̃. Et mirari est cũ uoluptate, intueri. Idẽ. Seu quis olympiacæ miratur præmia pugnæ. Itẽ mirari est nescire, quia, ut Dona. inqt, admiratio ab ignorantia descẽdit. Plau. Ne qs miret̃, qui sim, paucis eloquar. Terẽ. in An. Miror unde sit. Sed cũ dicimus Ego miror me, miraris te, mirat̃ se, tũc mirari fcat placere, & de se magnifice sentire. Mar. Qui se miranꝫ in illos. Cõstruit̃ hoc uerbũ cũ actõ, cũ dtõ, & cũ gtõ. Vir. li. xi. Ænei. Iusticiæ ne prius miret belli ne laboꝝ. Qñq; absolute ponit̃. Ouidi. li. xiii. Meta. Dunq; moror, mirorq; simul fugit oĩs in undas. Huius cõposita sunt admiror, qd̃ est stupore affici or, seu fixe aspicio. Lactan. li. vi. Qui ad alienã fœlicitatẽ nõ attollat oculos, opes nõ admiret̃. Aliqñ admirari est uenerari. Virg. Ille opeꝝ custos, illũ admirant̃, & omnes circumstant. De miror, emiror, ualde miror. Teren. in Heau. Id emirari te similato. Immiror, inspecto, seu uehementer miror, uel magnifacio. Cic. lib. i. offi. Cum ꝓsuasum sit nihil hoiem nisi honestum decorũq; sit, aut imitari, aut optare, aut expetere oportere.

Miro. as. eiusdem significationis. Var. in Eume. hospes qd̃ miras. Amb. super Luc. Non uocabulo fectæ despicias, quem uerbi interpretatione miraueris.

Mira dr̃ miratiõe digna. Plau. in Am. Enimuero illud ꝑter alia mira miror maxime, si hæc habet paterã illã. Hinc Permirus. a. um. pe. pro. Cice. apio Pul. Illud uero mihi ꝓmiꝝ accedit tantã temeritatẽ fuisse in eo adolescente. Apud ueteres mira ꝓ mõstris, atq; horrẽdis sumunt̃. Plau. i Am. Nimia memoras mira. Vir. aũt miracula dixit, omnia commutat se in miracula rerũ. Hinc mirius antiqui dicebant pro magis mirum. Varro. Nunquid hoc mirius?

Miꝝ in modũ, & mirandũ in modũ. i. in maiorẽ modũ, q̃si ultra rõnẽ. Plau. i Am. Vterq; deludit̃ dolis miꝝ in modũ. Cice. Metello. Marcellũ tuũ consulẽ factũ, teq; ea lætitia esse affectũ, mirandũ in modũ gaudeo.

Mirificus ca. cum. quod est mirabile. Cice. in Cato. Mirificos fructus afferunt. Hinc superlatiuum mirificissimus. Teren. in Phor. Quidnam arbitraris nescio. Atq; mirificissimum, scilicet facinus.

Mirifico. as. mirabilem facio. Plau. in Am. Quanq̃ adeo Thebani ciues modo miro mirificant, probaui.

Miraculum dr̃, qcquid admiratiõẽ afferre põt, quasi sit cõtra naturã, ꝓpter quod ueteres miracula ꝑ monstris posuere. Liui. li. ii. Adiiciũt miracula huic pugnæ, silentio proximæ noctis ex sylua Arsia ingentẽ auditã uocẽ. Miracula septẽ mundi sunt hæc. templũ Dianæ Ephesiæ, qd̃ summæ magnificẽtiæ fuit, & admiratiõis apud priscos ducentis uiginti annis cõstat factũ esse a tota Asia, columnæ centũ uigintiseptem a singulis regibus factæ. lx. pedum altitudie. Ex his. xxxvi. celatæ simulachrum ipsius deæ Cereri ex hebeno esse tradunt. Mausoleum. Colossus solis apd̃ Rhodios Iouis olympici simulachrũ qd̃ Phidias fecit ex ebore. Muri Babylonis quos Semiramis regina constituit. Pyramides in Ægypto. Domus Cyri Medorum regis, quam Menon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricauit.

Miriones, psonæ distortæ oribus deformes appellant̃.

Mirabile, qd̃ est admiratione dignũ. Cice. li. iii. offi. Qua re ex multis mirabilibus exemplis, haud facile qs dixerit hoc exemplo, aut laudabilius, aut præstantius.

Mirabilitas pro stupore. Idem in eodẽ. Ergo & hæc animi despicientia mirabilitatem magnam facit.

Mirmillones erant pugiles se ad duellũ ꝓuocantes. Nã digladiantiũ alter retiarius, alter mirmillo appellabatur. Fest. Retiario inquit pugnanti aduersus mirmillonem cant̃at̃, nõ te peto, piscẽ peto, quid me fugis galle? Quia mirmillonicũ genus armaturæ gallicũ est, ipsiq; mirmillones ante galli appellabantur, in quoꝝ galeis piscis effigies inerat. Quod genus pugnæ institutũ est a Pittaco vno ex septem sapientibus, qui aduersus Phrynonem dimicaturus ꝓpter controuersias finium, quæ erant inter Atticos, & Mityleneos, rete occulte allato impediuit Phrynonem.

Mirmicoleon, paruũ ualde aial, formicis aduersum, qd̃ se sub puluere absc̃odit, & formicas frumẽta gestantes interficit, & interfectas cõsumit. Latine aũt dr̃ uel formicaꝝ leo, uel certe exp̃ssius formica, & leo noiat̃, qa si ue uolatilibus, seu qbuslibet aliis minutis aialibus formica ẽ. Ipsis aũt formicis leo ẽ. Vñ in Iob legit̃ fm. lxx. interp̃tes. Mirmicoleo periit eo, qd̃ non hẽt p̃dam.

Misanthropos pe. pro. osor hoĩm, qui hoies odit, qui fugit hoĩm congressus, μῖσος eñ odium, καὶ ἄνθρωπος homo est. Misogineia odium mulieꝝ, quale fuit in Euripide tragediarum scriptore, qui mulieres fere omnes in maiorem modum exosas habuisse dicitur.

Misceo. es. cui. xtum. per s, nõ aũt ꝑ x, cõfundo, & sine ratione, perturbateq; facio. Vir. Interea magno misceri turbine pontum. Qñq; miscere est potum ministrare, tractũ a cõmixtiõe calidi & frigidi. Iuue. Nescit tot mi libus emptus Pauperibus miscere puer. Huiꝰ cõposita sunt admisceo, qd̃ est ad aliquid misceo. Lact. li. vi. Idẽ etiã mares maribus admiscuit, & nefandos coitus contra naturã, contraq; institutũ dei machinatus est. Cõmisceo, simul misceo. Hiero. Quo aperto, dum in mutuos cõmiscentur amplexus, propriis se salutauere nominibus. Emisceo. Colu. lib. viii. Nam facillime porci euaserint harã emiscent̃ se. Immisceo, intus misceo. Colu. li. ii. Secundũ deinde, quod hoibus faciunt, si & aliis uitæ purgamẽtis immisceat̃, cum per se naturæ est fer uentioris. Et idcirco terrã perurit. Intermisceo, in medio misceo. Aug. Nulla porro doctrina falsa est, q̃ non aliqua uera intermisceat. Permisceo, ualde misceo. Idẽ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uera ergo simul inordinate permixta in una disputatione hominis, tanquam in vnus colore corporis apparentia significant lepram. Promiscco. Vñ promiscuus promiscua, promiscuũ. Salu. Diuina atq; humana habere promiscua, nihil pensi atq; moderati habere.

Mistarius uas, quo uinum aqua miscemus. Lucil. Vrceus aut gemina longus mistarius ansa.

Miscellanea, a mixtura indiscreta rerũ dici significare uidet Gel. li. vlti. cũ ait. Quia uariã & miscellaneã, & quasi confusaneã doctrinã conquisiuerunt, eo titulos quoq; ad eã sniam exquisitores indiderũt. Apul. tñ in Met. Miscellaneã turbã cõfusam, uelut ex colluuione oĩm gentium his uerbis accipit. Nec mora, cũ uaria irruptione patefactis ædib⁹ magistratibus eorũq; ministris turbæ miscellaneæ cũcta cõpleta. Hĩc qdã opa sua miscellaneas inscripserunt, in quibus uariis de rebus tractat.

Miscellus. a. um. Vñ Varro. Miscellum uocat columbarum genus, quod nec agreste est, nec domesticum, sed ex utroq; temperatum. Et has columbas Bergomates nostri cornarolos appellant. Item miscellæ uites, quæ in omni agro cõueniũt, q̃ cæteris ubiq; utiliter miscentur. Miscellæ uuæ a Varrone accipiunt pro nigris.

Misach, unus ex trib⁹ pueris, de qbus Daniel in pphetia ait, ἐισὶν οὗν ἄνδρες ἰουδαῖοι οὗσ κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας βαβυλῶνος σιδρὰχ μισὰχ ἀβδεναγω.

Miser, flebilis, calamitosus. Cic. O miseræ atq; infœlicem hunc diem. Interdũ dr ægrotus, nã ægritudo genus est infœlicitatis. Plau. Miseram esse p̃dicat buccã, sibi fortasse medicos non esse putat. Interdũ innocẽs. Cice. p Milone. Miseros interdum ciues optime de Repu. meritos. Inuenitur etiam pro interiectione dolentis positum, ac si diceremus nefas. Vir. Cecropidæ iussi miseræ septena quotannis Corpora natorum.

Misere aduerbiũ infœliciter. Cice. Neq; moueri eius desiderio non possum, qui tam misere periit. Quandoq; significat ualde. Teren. Eam misere amat.

Miserabiliter eiusdem significantiæ est. Hiero. ad Aug. & Alepium. Neptis uestra Paula miserabiliter præcat, ut memores eius sitis, & multũ uos salutat.

Miseriter, idem quod miserabiliter. Laberius. Mens incorrupta miseriter corrumpitur.

Misellus diminutiuum est a miser. Plau. Censen misello mali aliquid facturum.

Miseria infœlicitas. Aug. li. confes. Miseria dicitur cum quis patitur uel ægestatem, uel damnũ. Cum aliis cõpatitur, misericordia dici solet.

Miseritudo idem quod miseria. Actius. Qui fœlix miseritudine factus est aliena.

Misereor, misereris, misertus construit cũ grõ. Et est misereri ex alicuius miseria corde anxium esse. Hẽt enim passiuum affectũ. Lact. li. vi. Si misertus laborantiũ fueris. Veteres etiam misereo usurpabant. Enni. in Hecu. Miserete man⁹ date ferrum, ut me anima priuem, idẽ cogebant hostes lachrymantes, ut misereri.

Miseret impersonale, simili mõ passiuũ affectum habet sicut misereor. Idẽ est eñ, Miseret me illi⁹, & misereor illius, qa utrunq; significat ex illius miseria angorem suscipere. Cice. Miseret me infœlicis familiæ. Vir. Si te lapsoq; miseret, quæ munera Niso Digna dabis.

Miseretur impersonale, moueor misericordia. Cice. pro Liga. cauete fratrum pro fratris salute præcantium uos misereatur. Lucius Crassus in legis simile suasione. Neq; minus uestri, q̃ mei miserebitur.

Misereſco. cis, moueor misericordia, & tam accusatiuo q̃ genitiuo iungitur. Apul. Commodum omnes misereſcimus ultro. Huius compositum est Commiſereſco Terẽ. in Hecy. Demũ tam ægræ tulit, ut ipsam Bacchidem, si adesset, credo commiſereſceret.

Miſereſcit impersonale, cum significato sui uerbi. Terẽ. in Heau. Atq; inopis te miſereſcat mei.

Misericordia (inquit Augu.) quid est, nisi alienæ miseriæ quædam in nostro corde compassio, qua si uti possimus subuenire compellimur. Stoici misericordiam inter uitia animæ computant. Vñ Seneca, qui se Stoicoq; sectæ addixit, uitium inqt, animi ẽ misericordia, nec miserebit sapiens, sed succurret. Aug. li. ix. de ciuitate dei. Stoicoq; est misericordiã solere culpare. Vñ Cic. in Tus. tanq̃ stoicus dixit. Si sapiens in ægritudinẽ cadere posset & in misericordiã, & in inuidentiã. Verũ in orõne pro Ligario in laudẽ Cæsaris, tanq̃ Peripatetici eus dixit. Nulla de tuis uirtutibus plurimis, nec gratior, nec admirabilior misericordia est.

Miseror, miseraris, & misero, miseras, apd̃ antiquos affectum actiuum habent, significantq; uerbis, aut lachrymis aũt opere dolorem, quem ex alicuius miseria habemus ostendere, & construũtur cum accusatiuo. Sal. in Iugur. Eos multa pollicendo, ac miserando casum suum confirmat, ideſt, lamentando. Cæsar. Abditi in tabernaculis, aut suum factum quærebantur, aut cum familiaribus suis commune periculum miserebantur ideſt, deplorabant. Hinc commiseror, a quo commiseratio, quæ est significatio misericordiæ, qua ex alicui⁹ infœlicitate mouemur, cum scilicet, uel aspectu alicuius, uel oratione, uel etiam cogitatione adducimur, ut eius misereamur. Liui. li. i. Agmen migrantiũ impleuerat uias, & conspectus alioq; mutua miseratione integrabat lachrymas. Cice. li. ii. ad Heren. Cõmiserationem breuem esse oportet. Misero aũt pro miseror dicebant uereres, ut Actius in Athamãte. Atq; ita de illis merui, ut iure hæc nunquam miserarent mala.

Miserator, qui opus aliquid misericordiæ exhibet in eũ cuius miseretur.

Misericors, qui ex alicuius calamitate dolorem animo suscipit. Vnde est illud. Miserator, & misericors dominus escam dedit timentibus se.

Misericordia ipsa cordis ægritudo ex miseria alicuius iniuste laborãtis suscepta. Misericorditer aduerbium, significat cum misericordia.

Miserabilis miseratione dignus. i. per quẽ alii misericordia cõmouent. Ouidi. in Ibin. Sisq; miser semp, nec sis miserabilis ulli, Liui. li. i. Euentus tñ belli minus miserabilẽ dimicationẽ fecit, q̃ nec acie certatũ est, & tectis mõ diruptis alteri⁹ urbis duo populi in vnũ cõfusi sũt. Idẽ. Voces etiã miserabiles exaudiebãt, mulieq; p̃cipue.

Miserandus, miseratione prosequendus.

Missenus pe. pro. mons Campaniæ, a Misseno Æneæ comite ibi sepulto. Vir. Qui nunc missenus ab illo dr.

Missiculo. as. significat mitto. Iteratiuum eñ est, & rei utilitatem indicat. Plau. in Epi. Literas missiculabas.

Missus. a. um. participium est, significatiões habet quas

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mitto. Missus uero nomen quarti ordinis immissionē ferarꝝ, siue ludorꝝ, aut gladiatorꝝ, in arenam significat. Sue. in Domi. In his circensium die, quo facilius centū missus peragerent singulos a septenis spaciis, ad quina corripuit. Idē. Circenses frequēter etiā in Vaticano cōmisit nōnunq̄ interiecta p quos missus uenatione. Aliquando sumit pro immissione ferculorꝝ. Vñ Lampri. scribit Helioga. celebrasse tale cōuiuium, ut apud amicos singulos singuli missus apparent, & aliquando omnes missus sola carne phasianorum struxisse.

Missile pe. cor. telū qd manu mittit. Vnde & lapides missilia dīr. Et missilia dicebant munera quæ a principibus populo spargebāt, utputa uelaria linea, odores unguenta. Sue. in Cali. Sparsit & missilia uariarum rerū, & panaria cum obsonio uiritim diuisit.

Missio, non solū significat ipsum mittendi actū, sed etiā dimittendi. Sue. in Cæs. Missionē cōtinuo efflagitauit. Hmōi missionū in re militari multa sunt gña. Est eñ honesta, q̄ emeritis stipēdiis ab impatore indulget. Et causaria, q̄ ppter ualitudines a laboribus militiæ solui. Vnde causarii milites dīr a Liu. Est ignominiosa, cum quis propter delictum sacramento soluit.

Missito. as. pe. cor. frequentatiuū sæpe mitto. Plau. ī Epi. Empta est ancilla, q̄ tute lias ad me missitabas.

Mitto. is. misi. sū. ſm notā significationē græci πέμπειν mittere dicunt. Ci. in Ca. Hunc librū ad te de senectute misim⁹. Interdū mittere significat excludere. Vir. Mæstumq̄ timorem Mittite. Interdū omittere, deponere. Teren. in Adel. Hera lachrimas mitte. Interdū donare. Vir. Hos illi, qd nec bene uertat, mittimus hedos. Hui⁹ composita sunt admitto, amitto, committo, circummitto, dimitto, immitto, intermitto, omitto, permitto, præmitto, prætermitto, promitto, remitto, manumitto, summitto, & transmitto.

Mitti sanguis dī, cū fit phlebotomia. Similiter sanguinis missio fit, q̄ qs iugulat. Cor. Cel. li. ii. Mitti sanguis debet ex brachio. Idem. Sanguinem incisa uena mitti nouum non est.

Mites, teste Augu. dīr, qui improbitatibus cedunt, & nō resistunt malo, sed uincunt in bono malū. Vñ & p leni clemente, ac mansueto accipit mitis. Cuius contrariū est immitis. i, asper, sæuus, crudelis. Vir. Immitis Achilli. Q̄q̄ ponit p tranquillo, & immitis p procelloso, & inquieto. Idē li. ix. Mitis & in morē stagni, placidæq̄ paludis. Apul. Erat eñ turbidum, atq̄ immite pelagus. Q̄q̄ p maturo. Vir. Sūt nobis mitia poma, Castaneæ molles. Pli. Immitia adhuc, & cruda poma.

Mitesco. is. mansuesco. Pli. Vt ferę domi educatę mitescunt. Aliq̄ tranquillor. Apul. Conflacescunt fluctus, mare mitescit. Aliquando matureſco. Plin. Reliquoꝝ pomoꝝ uelocitas cito mitescentium transuolat.

Mitifico. as. mite ac placidum facio.

Mitigo. as. pe. cor. placo, quasi mitem ago. Lactā. li. iiii. Donec rursus pœnitentia populi mitigatus liberaret eos a seruitute. Et mitigare maturare est. Cic. li. iiii. de repub. Cunq̄ autumno terras ad concipiendas fruges relaxarit a fistula maturitate alia mitigauerit, alia torruerit. Huius cōpositum est Cōmitigo, de quo supra.

Mitra, dictio barbara, qua significat quoddā capitis ornamenti genus. primo apud Mœonios, deinde Ægyptii Syrii, Phrygii, & Lydi eo usi sūt. Erat. n. pileus incuru⁹ q̄uis & pro muliebri corona ad ornatum capitis adolescentulaꝝ accipiat, ex qua pendebant fasciolæ, quæ philiræ dicebant, qm̄ floꝝ instar dependerēt. Hiero. in Esa. In die illa auferet dñs ornamentū calciamentoꝝ, & lunulas & torques, & monilia & armillas, & mitras, & discriminalia, & periscelides, &c. Nostri quoq̄ pontifices mitris utunt, cū rei diuinæ opam dant. Et apud græcos nō solū p ornatu capitis, sed etiā p fascia in loricæ modum cōtexta, ad latera defendenda sumit.

Mitra etiā apud Persas sol dī. Sta. lib. i. Theba. Indignata sequi torquentem cornua mitram.

Mithra cum h, a Persis dī sol. Stra. li. xv. Persæ cælum Iouem putant colunt solem, quem mithram uocāt. Sta. li. i. The. Indignata sequi torquentem cornua mithrā, ubi Lutatius ait Sol apud Adiamenios Titan, apud Assyrios Osyris, apud Persas, ubi in antro colit, mithra uocatur. Ponitur aliquando p primario sacerdote. Apul. lib. ult. Ipsumq̄ mithram illum suum sacerdotem præcipuum sacrorum ministrum decernit.

Mithriaca, sacra solis, siue Osyridis sacrificia. De quibus Lampri. in Commodo sic scribit, sacra mithriaca homicidio uero polluit, cum illic aliquid ad speciem timoris uel dici uel fingi soleat.

Mithrax Persaꝝ gēma est contra solē uarie refulgens.

Mitella diminutiuum, parua mitra. Virgil. Copa Syrisca caput graia redimita mitella.

Mithylene. es. pe. pro, & Mithylenæ. arum. urbs in Lesbo iuxta Metymnam, a cuius noīe nunc oīs insula Mithylenæ appellat, in qua olim duæ fuere nobilissimæ ciuitates, hæc uidelicet & Metymna. Hanc eandē insulā pridem Lesbon dictā uolunt ab urbis noīe, q̄ in ea potentissima fuit. Mar. Cum tibi nō Ephesos, nec sit Rhodos aut Mithylene. Dicta Mithylene, ut Diod. li. vi. scribit, a Mithylene Macari filia. Hæc nunc Metellinum dī urbs clara Pittaco ex septem sapientibus uno, & Alceo poeta & Antimenide fratre eius, & Diophane oratore & Theophane reꝝ scriptore, q̄ Magno Pōpeio admodum familiaris fuit. De hac scribit Victr. li. i, q̄ magnificenter & eleganter ædificata fuerit, sed non prudēter posita, in qua auster cum flat hoīes ægrotant, cum chorus tussiunt, cum septentrio, restituunt in salubritatē.

Mitterin, insula ultra Britanniā sex dieꝝ nauigatiōe, ut li. iiii. Pli. scribit, in ea candidum plumbum prouenit.

Mitridates pe. cor. rex ponti fuit, ui magna ingenii & corporis, ut sexiuges equos regeret. l. gentiū ore loqueret. Hinc dissidētibus romanis, sociali bello Nicomedem Bithynia, Ariobarzanē Cappadocia expulit. Græciam insulasq̄ oñes excepta Rhodo occupauit. Euboiam & Athenas expugnauit, bellū cum Roma. xl. annis gessit adeo ut Romanos regius terror afflauerit. Quē Luci⁹ Sylla duobus p̄liis attenuauit. Archelaūq̄ eius præfectum cum centū uiginti milib⁹ equitū uicit, ut uix decem p̄lio supessent, sed postea a Sylla apud Dardanū fusus, & a Pompeio uictus, Tandē a Pharnace filio in turre obsessus, uenenū sumpsit. Cunq̄ id tardius biberet, q̄a aduersum uenena multis antea medicaminib⁹ corpus firmauerat, immissum percussorē Gallū, cito eum autoritate uultus territū reuocauit, & in cedē suā manum trepidantis adiuuit. Alius etiam Mitridates,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

qui regi Mitridati Bruti epistol. collegit, unde ait; τὰς Βρούτου ἐπιστολὰς ἐθαύμασα πολλάκις συμφόνους δεινότητός τε καὶ συνηθείας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡγεμονικοῦ φρονήματος ἐχούσας χαρακτῆρα.

Mitridaticũ, vnguentũ antidotũ, qđ ex rebus liiii. conficit, & nunc vulgo autoris noie uocant mitridatum.

Mixtarius, uas quo uinum aqua miscemus. Lucil. Vtre us aut gemina longus mixtarius ansa.

ΩS ante N

Mna græce, mina latine. Vide in digione Mina.

Mnemosine pe. cor. memoriam significat. Catul. Mnemosynon mei sodalis, ideſt, monumentum.

Mnesteras pe. produ. græci procos appellant.

ΩS ante Ø

Moab, Arabiæ ciuitas, q̃ & Areopolis noiat. Quo etiam noie uocat⁹ eſt filius Loth, a quo Moabitæ. Vocat aũt Moab ex noie urbis & regio. Porro ipſa ciuitas, quaſi propriũ uocabulum poſſidet. Rabbat moab. i. grandis moab. In hac regione fuit Balaac filius Bior, q̃ conduxit mulum Balaam de Meſopotamia ut malediceret Iſrael. Vbi & tm̃ eſt populus Beelphagor huius monopolis ciuitas Arabe hodie ex hebræo & græco ſermone compoſita Neopolis nuncupata, nam plæriq; exiſtimant, q̃ ueos. i. Martis ciuitas interpretatur.

Mobilis, qui facile mouetur, a quo mobilitas. Vir. Quo non aliud uelocius ullum Mobilitate uiget. Quorum contraria ſunt Immobilis, & Immobilitas.

Modus ꝓprie rõnem ſcat. i. menſurã ſiue formã. Ratio uero iubet, ne qđ nimis, ſed oia cũ moderatione fiant. Vñ quõ & quẽadmodum dicim⁹. i. qua rõne, & quam rõnem. Et admodũ ꝓ ſatis, quaſi paꝝ abſit a modo, hoc eſt a rõne. Et miꝝ immodũ maioré in modũ, quaſi ultra rõnem. cõmodum, aptum cõueniens, quaſi cũ mõ, & rõne. Colu. li. ii. Eſt aũt modus in ſiccando fœno, ut neq; paridũ, neq; rurſus uiride colligaſ. i. forma. Idem li. iii. In quo ſcrobe deſtinaueris nuces ſerere, terrã minutã in modũ ſemipedis ꝓ onito. i. menſurã. Et modus dr̃ quãtitas, ut apud eundẽ li. ii. Atq; rurſus in ſole ſiccata, & mox refrigerata recondiť, ſi maior eſt modus, in horreo, ſi minor, in uaſis olearijs, ſalſamẽtarijſq;. Interdũ modus dr̃ finis, ſeu euentus. Iuue. Imponitq; modũ ſapiens, & rebus agendis. Vir. li. iiii. Ænei. Sed quis erit modus? Interdũ dr̃ tonus, q̃ a græcis φθόγγος phthongos dr̃ modulatio. Interdũ ſignificat regimen. Terẽ. in An. Scias poſſe hr̃e iam ipſum ſuæ uitæ modum.

Modo, qñ hẽt o finalẽ corre. ſignificat tempus p̃ſens, uel mox ꝓteritum, uel nondũ ptũ, uel ſtatim futurum, ut Modo id ago. Teren. Modo ait, mõ negat, mõ dicebã, modo ueni, mõ faciam. Aliqñ ponir̃ pro longo tẽpore ante. Teren. in Eu. Quandudũ modo? Vbi Dona. Nota, Modo aperte ꝓ tpe ptõ dictũ eſſe. i. q̃dudum. Nam qui uitiauerat uirginẽ, non mõ ſed longe ante ueſtem mutauit, cũ eunucho Phedriæ. Hic ſit quomodo, amodo, poſtmodo. Ponir̃ itẽ ꝓ duntaxat, tantũmodo. Liui. Euẽtus belli minus miſerabilẽ dimicatio finẽ fecit, qđ nec acie certatum eſt, & tectis mõ dirutis alterius urbis, duo populi in unũ cõfuſi ſunt. i. ſolum. Item ſignificat, quod lingua uernacula dicimus purche. Teren. in Phor. Si des mõ, ut tacere poſſis. Vir. li. iiii. Si modo qđ memoras factũ fortuna ſequaſ. Hinc & ſolummõ, tm̃ modo, & amodo, quod ſignificat poſthac. Apul. Vtne mo me amodo tam mane egredientem ſolum uidebit. Quod ſi producta ultima ſyllaba proferatur datiuus uel ablatiuus caſus eſt a modus.

Modicum, paruum, ac puſillũ. Apul. Modico labore fatigatur. Sic immodicum pro maximo ponitur. Colu. C. Licinius damnatus eſt, quoniam in magiſtratu rogatõe tribunitia, quã promulgauerat immodica poſſidendi libidine trãſcendiſſet. Et modici pauci. Plau. In angiporto turba eſt, domũ modici introierũt. Sic immodicos dicimus plures. Atriaq; ĩmodicis arctat imaginibus. Proprie tamen modicum dicit, non quod cui aliquid ſit imminutum, ſed q̃ excedat modum & modeſtũ eſt, & temperatũ. Plau. Cui animus modicus, cõtinens expers ambitionis. Hinc modicum aduerbium ſignificat parum. Idem. Ædepol id modicum curat.

Modice tẽperatẽ. Plau. Modice. ſapis. Immodice, nimis uel intemperate. Colu. lib. i. Magisq; conducere agricolæ frequenter id potius, q̃ immodice facere.

Modulus diminutiuum a modus, & ponitur pro ipſa cõpoſitione, & cantu, qui etiam modulamen dicitur.

Modulamen cantus uocatur.

Modeſtus, a modico, ideſt, temperato. Vnde modeſte, cum modo, uel temperate. Teren. in Phor. Animus q̃ modeſte iſtæc ferat. Var. Non eos optime uixiſſe, qui diutiſſime uixerunt, ſed qui modeſtiſſime.

Modeſte aduerbium. Vide in Modeſtus.

Moderor. aris. rego, modũ pono. Et tam actõ q̃ dtõ iungitur. Salu. Fortuna, cuius libido gentibus moderatur Plau. in. Cur. Linguæ moderandũ eſt. Huius compoſitum eſt Præmoderor, ante moderor.

Modero. as. in eadẽ ſignificatione. Salu. Vbi hoc exẽplo per ſenatus decretum conſul gladium adduxerit, quis illi finem ſtatuet, aut quis moderabit? Moderator rector, gubernator. Cic. li. i. Tuſc. Si hæc nata ſunt, ut Platoni uidetur, uel ſi ſemper fuerunt, ut Ariſtoteli placet, moderator tanti operis & muneris, ſicut mentem hominis, quamuis eam non uideas, ut deum non uides, tamen & deum cognoſcis ex operibus eius.

Modeſtia, ut ait Speu. eſt uolũtaria ad id qđ optimũ indicatur cõceſſio, in geſtu corporis compoſitio.

Modeſtia, & moderatio hunc habent ordinem, q̃ modeſtia fundamentũ ſoliditas, & baſis ipſa uirtutis eſt, ex q̃ gignitur moderatio, q̃ tẽperat, aurigatq; modos in factis & dictis, & cæteris talibus, q̃ agendi officio utimr̃. Cic. lib. i. ad Heren. Sic modeſtiam diffinit, q̃ ſit in animo continens moderatio cupiditatum. Dicta modeſtia a modo, ideſt, in qua eſt modus.

Moderate ferre dicitur aliquid, quãdo motus animi tẽperamus, utputa triſticiam.

Modificor, menſuram & modum capio. Gel. lib. i. Comprehenſa aũt menſura Herculani pedis, ſm naturalem membroꝝ oim inter ſe cõpetentiam, modificatus eſt atq; ita hinc collegit, qđ erat conſequens, tanto fuiſſe Herculem corpore excelſiorem, q̃ cæteros alios, quanto olympicum ſtadium cæteris pari numero factis anteiret. Hinc modificatio pro temperantia.

Modulor pe. cor. mẽſuro, ſiue cũ mẽſura, & nũeroꝝ rõne cõpono. Gel. Scite, ſubtiliterq; ratiocinatũ Pythagorã

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

philoſophum dicit, in reperienda modulandaq; ſtatus longitudiniſq; eius præſtantia. Virg. Carmina deſcripſi, & modulans alterna notaui.

Modius menſuræ genus, duo & uiginti ſeſtertia continés. Hinc ſemodius, bimodius, trimodius, & hmõi. Colu. li. ii. Eadem quatuor modiis, nõnunq; tribus, etiam duobus, ac ſemodio iugeꝝ occupat.

Modiolus, cum accentu in antepe. diminutiuum. Et eſt quarta pars modii, quo etiã noſe dictũ eſt paruũ uas quadratũ ad hauriendũ ex puteo, aut lacu, aut flumine aquã. Hoꝝ aũt modioloꝝ (ut eſt apud Frontinum de aq̃ductibus) alius rogatorius, alius acceptori⁹, ut m⁹tis in locis intueri licet. Vict. Ita cũ rota a calcãtibus uerſabiſ modioli pleni ad ſummũ elati, & rurſus ad imum reuertẽtes infundẽt ĩ cąſtellũ ipſi ꝓſe, qd extulerũt.

Modialis, a modio, ut uas modiale, quod modium continet. Plau. in Cap. Quæ modiales ſeriæ.

Mœchus, adulter, græci eñ μοίχος mœchã, hoc eſt adulteram dicunt. Plau. in Amph. Illa illum cenſet uiꝝ ſuũ eſſe, quæ cum mœcho eſt. Ponitur tamẽ pro quocunq; inhoneſte per libidinem peccante, a quo formatum eſt uerbum Mœchor. ris.

Mœchor. aris. ihoneſte ꝓ libidinẽ pecco, ut Qui uiderit mulierẽ ad cõcupiſcẽdũ eã iã mœchat⁹ eſt ĩ corde ſuo.

Mœnia, a muniẽdo dicta ſunt, quaſi munia. Veteres eñ œ & u indifferenter ponebãt. Et proprie dñr, q̃ urbem cingunt. Vir. Et mœnia pandimus urbis. Nec urbis tñ ſunt, ſed etiam munitionũ, caſtroꝝ, & alioꝝ ædificioꝝ publicoꝝ. Plau. Prohibẽtq; mœnia alia, vñ ego fungar mea. Hinc fit ſubmœnium, quod eſt ſub mœnibus.

Mœreo. es. mœſtus ꝓ œ, ab μοῖρα. Var. tñ ꝓ æa marceo deducit. Eſt aũt mœrere triſtari & dolore affici. Vnde q̃nq; cũ actõ conſtruit. Cice. Terentiæ. A te quidẽ oia fieri fortiſſime & amantiſſime uideo. Nec miror, ſed mœreo caſum hmõi, ut tantis tuis miſeriis meæ miſeriæ ſubleuentur. i. doleo. Item deplorare. ut apud eundem lib. i. Tuſ. At illa ſicut acerbiſſimã rem mœret. Et ĩteꝝ. Cũ grauiter filii mortẽ mœreret. Inueniť etiam mœret imperſonale cum ſignificato ſui uerbi.

Mœror, inquit Cice. li. iiii. Tuſ. Eſt ægritudo flebilis.

Mœſticia, & mœſtitudo, idẽ qd mœror. Quinti. Dolore atq; mœſtitia lãgues. Plau. Cur tãta mẽſtitudo obtigit?

Mœſto. as.

Mœſtifico. as. mœſtum facio. Amb. li. i. offi. Cur nõ ego etiam dicam, in quibus eũ mœſtificare poſſum.

Mœro. as. mœrentem facio. Pacu. Qui multis mœrauit modis.

Mœſia regio, in qua ſunt Dardani Mœſi, & Triballi põtoq; cõtermini ſcythæ. De hac ſupra in dictiõe Meſia. Hæc tamen a multis per y ſcribitur Myſia.

Moga primum dicebatur, quæ poſtea Cappadocia, nũc autem Cæſarea, a Cæſare, ut refert Ioſephus.

Moguntia oppidum tranſalpinæ galliæ.

Mola. æ. dicta eſt, qua ueluti mole quadam frumentum legumina, aliæq; res teruntur, ꝙ eaꝝ motu eo cõiecta moluñt. Vnde molæ frumentariæ, molæ fabariæ, molæ olearíæ dñr. Præcipuus eius uſus eſt in moletrina. Molas antiqui ab aſinis aſinarias, alias a manu manuarias, a trudendo truſatiles appellabant. Et latine quidem mola, græce μύλος. Vnde amylum ſine mola factũ ex tritico. In molẽdinis ſuperiorẽ metã, iferiorem catillum uocant, & mola mandibula dí, ſiue maxilla. Hiero. in Pſal. Molas leonum cõfringet dñs. Item mola, caro informis, & inanima ĩ utero mulieris, ferri ictũ & aciem reſpuens, quæ ſiſtit mẽſtrua, ut partus. Et licet his quoq; accidat, quæ coitu utuntur quotiens menſtrua uitioſa ſunt, aut ſemen uiri ad formandum fœtum debile eſt, atq; ineptum, frequentius tamen his accidit, quæ a coitu abſtinẽt ſolitæ alias coire, quales uiduæ ſunt. Fit eñ qñq; in mulieribus tumor, ꝑter naturam, & ſemen cum ſanguine mixtum indureſcit in carnem, q̃uis aliqñ ex ſolo ſpiritu fit mola, quæ mouetur natura tentante eam expellere. De hoc Ariſto. li. iiii. de generatione animalium, cum ex humore crudo cõceptus ſtetit, tunc mola gigniť, idq; in mulieribus merito, aut ſolis aut maxime. Præterea mola a molito farre, dí far toſtũ & ſale ſparſũ, ꝙ eo molito hoſtiæ aſpergunť. Apud antiquos poſt glãdes, & arbuta uſus farris in honore fuit ſeruatus intantũ, ut ſacrificiũ nõ fieret ſine ſale & farre. Vir. Sparge molã. Hinc Immolo. as.

Molaris ſubſtantiuum gene. maſc. dens maxillaris eſt, a mola pro maxilla deductum nomen, ꝙ cibum a cæteris dentibus confractũ ipſi molunt. Et molaris eſt molæ fragmen. Ouid. lib. iiii. Meta. Aut comes inquit, ero dixit, dextraq; molarem ſuſtulit. Stati. lib. iii. Theb. uaſtiq; ſudes fractiq; molares.

Molaris ꝙero adiectiuum, ut lapis molaris, ex quo mola fit. Hunc quidam pyriten uocant ꝙ ei inſit plurimus ignis, quem pyr græci dicunt, uel a frumento, quod pyron nominant. Eſt & aliud pyritaꝝ genus ἀπὸ τοῦ πυρὸς hoc eſt ab igne, noſtri uiuum, uel ignarium lapidẽ appellant, quoniam clauo, uel altero lapide percuſſum ſcintillas ædit, quæ ſulphure exceptæ, aut foliis, mira celeritate ignem trahunt.

Molarius. a. um. quod ad molam pertinet, ut aſinus molarius quo utimur ad molam circumagendam. Cato. Molarium aſinum unum.

Molo. is. li. tum. & molitum, ſignificat molã traho. Cæſ. lib. i. Trium menſium molita cibaria ſibi unumquenq; domo efferre iubent. Molere etiã ſubagitare eſt. Amb. li. Hex. Diſcite eo uiri, qui alienã ꝓmolere quæritis uxorem. cuius ſerpentis ſibi aſciſcere cupiat contuberniũ, cui etiam cõparandus ipſe ſerpenti ſit. Hora. in ſer. Per molere uxores, nollem laudarier íquit. Trãſlatio ſumpta a mola. Nã cum frumentum demoliť, mola, q̃ ſup catillum eſt circumuoluiť, ſic in patranda re uenerea uir mulieri incumbit. Huius compoſita ſunt Cõmolo ſimul molo. Lact. de opi. Contritos & cõmolitos dentibus cibos colligit, & cõglobatos ui ſua deprimit, & trãſmittit ad uentrem. Emolo, perfecte molo. Amb. Cogitatiões exquirere, & quaſi emolere muneris habẽt. Per molo, de quo paulo ante. Et hæc pe. cor. habent.

Molitor pe. cor. qui molit, vulgo molendinarius dí.

Molitum, apud Pli. li. xv. ſumiť ꝓ ipſo molendi actu.

Molendinarius molendini opifex.

Molendinarius. a. um. quod ad molendum pertinet, ut mola molendinaria. Paul. iurecõſultus negat aſinam molendinariam ea appellatione contineri.

Moletrina pe. pro. a molẽdo. Piſtrinũ olim dicebať quo tempore tundebantur frumenta, non molebantur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Molucrum pe.cor.lignũ quadratũ, quo ueteres immolabant. Et molucrum, quo molæ uerruntur, qđ græci μόλακρον dicunt. Itẽ tumor uentris, qui etiam uirgini bꝰ accidere ſolet molucrum uocaſ. Afra. Virgini tam creſcit uterus, q̃ grauidæ mulieri molucrum.

Moles, res magna, & magni ponderis. Vir. Totãq; infuſa per artus Mens agitat molem .i. magnitudinem mundi. Colu. li. iiii. India perhibetur molibus ferax mirabilis. Q̃n̄ uero, quæ magna ſunt, difficilia eſſe conſueuerunt, capitur quandoq; moles ꝓ difficultate. Virg. Tantæ molis erat Romanam cõdere gentem. Et in mari moles dicitur, quotiens excluditur aqua. Accipiť & ꝓ motu. Idem. Inde gyan ipſamq; ingẽti mole chimærã Conſequitur. Et a mouendo dicitur moles.

Moleſtus dicitur, qui alicui grauis eſt, nec ſinit eum qui eſcere. Teren. in And. Multum moleſtus ei certe fuero, atq; animo morem geſſero.

Moleſtia ſolicitudo & grauitas, fit cõpoſitum Præmoleſtia. Cice. lib. iiii. Tuſcu. Alii metum præmoleſtiam appellãt, ideſt, anticipationem moleſtiæ, quaſi metus ſit prius, duxq; moleſtiæ futuræ.

Moleſto. as. moleſtia afficio, & quaſi molem affero. Mode. ab Aure. Sẽpronio fre meo neminẽ moleſtari uolo

Moleſta tunica dicebatur alimentis ignium illita & intexta, qua reos in pœnam induebant. Iuue. Auſi q̃ lice at tunica punire moleſta.

Molior. ris. a mouẽdo, uel a molibus ſcat moueo. Liui. li. ix. Non montes moliri ſua ſede paramus. Et moliri eſt, uel ingenio, uel corpe ad aliqđ agendũ moueri. Et ꝓ uarietate appoſiti exponi ſolet. Nã moliri claſſem eſt parare. Vir. Claſſẽq; ſub ipſa Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ. Moliri iter eſt gagere. Idem. Inde datum molitur iter. Moliri habenas eſt gubernare. Idẽ. Et manibus moliť habenas. Moliri inſidias, eſt meditari, aut tendere, ut li. i. Geor. Inſidias auibus moliri, incendere uepres. Apul. Dũ mihi moliunť inſidias. Moliri arcẽ eſt extruere, ut Moliriq; arcẽ. Cuius cõtrarium ẽ demoliri. Moliri morã, eſt morã facere, ut moliri ue morã, aut ueniẽdi poſcere cauſas. Moliri iacula eſt iaculari. Idẽ. Ipſe pater media nimboꝝ in nocte coruſca Fulmina moliť dextra. Moliri bellũ eſt belligerare. Colu. in Præfa. Qui bella molitur, armoꝝ & militiæ gnaros adhibeat. Moliri etiã ſimplr poſitũ ſcat inuenire. Plau. Aliquid moliar quo me hoc diſcrimine liberẽ Qđ etiã machinari dr. Aliq̃ conari. Aug. li. i. de ci. dei. Vir optimus caueã theatri ſenatũ conſtruere molientem ab hac diſpoſitione, & cupiditate cõpeſcuit. Aliq̃ operari, uel facere. Cic. li. i. Tuſ. Quaꝝ altera, quã nos incolimus ſubexpoſita ad ſtellas ſeptẽ, vñ horrifer aquilonis ſtridor gelidas moliť niues. Colu. li. ii. Et ideo minoribus aratris moliunť. i. operanť. Aliq̃ paſſiue moliri pro retardari. Liui. li. vii. Mutilamur, molimur, ſubiicimur. Huius compoſita ſunt Amolior, recedo. Admolior, ſupra molior, ſiue ſupra pono. Plau. in Aſi. Vbi ſacroman⁹ ſis admolit⁹. Demolior, deſtruo. remolior remoueo, & a conatu reuoco. Sueto. de Aug. Quidam cõfeſſus eo ſe inhibitũ, ac remolitum, quo minus, ut deſtinarat in præcipitium propelleret.

Molimen pe. pro. qđ & molimentũ dr. i. qđ molimur, & conamur. Hiero. contra Ioui. Vtile ratus ſum cuncta molimina eius, quaſi inſtructã aciem cõtra me proponere. Siſen. Magno tam molimento, ac perpetuo ſono procedunt. Hinc emolimentum pro utilitate.

Mollis tener, nõ durus, a mouẽdo, q̃ſi mobilis, ꝙ in quancunq; partẽ facile trahi, ac moueri poſſit. Quint. de ſignis loquẽs. Illius opa dura, molliora huius. Vir. Quid nemora Æthiopũ molli canentia lana. Inde fit cũ noie iunctũ, mõ uituperationẽ, mõ laudẽ denotet, ut molle ingeniũ, qđ facile diſcit, mollis hõ. i. effœminatus non ſeuerus, nõ fortis, nõ cõſtantis aĩ. Per tranſla. uero, q̃n̄ ea, q̃ tenera ſunt, ꝓ uoluntate nr̃a facile tractamus, & quocunq; lubet ducimus, mollis q̃n̄q; ꝓ domito ſumiť. Vir. Belgica uel molli meliꝰ feret eſſeda collo. Q̃n̄q; ꝓ facili. Idẽ. Iuuat ire iugis qua nulla prioꝝ Caſtaliam molli diuertiť orbita cliuo. Q̃n̄q; ꝓ maturo, ut Sũt nobis mitia poma, Caſtaneæ molles. Vñ mollia uina dicunť. i. defecata, & aſperitate carẽtia. Q̃n̄q; ꝓ flexibili. Idẽ. Eſt mollis flãma medullas. Q̃n̄q; ꝓ oportuno, ac tẽpeſtiuo. Idẽ. Sola uiri molles aditus, & tpa noris. Q̃n̄q; ꝓ remiſſo, contẽnendo. Idẽ. Tua Mœcenas haud mollia iuſſa. Q̃n̄q; ꝓ ſuaui ac iucũdo. Idẽ. Molleſq; ſub arbore ſomni. Q̃n̄q; ꝓ placido. Vnde & mollio, mollitudo, mollicies. Compoſitum eſt prælmollis, quod eſt ualde mollis. Teren. in Adel. Paulatim prædem præmollem facio meam, ideſt, mihi fauentem. (corpis.

Mollitudo placiditas. Cice. Lẽtitudo orõnis, mollitudo

Mollicies, q̃ & mollicia, idẽ qđ mollitudo, q̃uis & in malũ ꝓ effœminatiõe q̃n̄q; capiať. Sal. Sed inertia, & mollicia animi alius aliũ expectantes cunctamini.

Molliter, placide, æquo animo. Cice. Quod ferendũ eſt molliter ſapienti. Aliquando ſignificat delicate. Terẽ. in Adel. Ædepol Syriſce te curaſti molliter.

Molliculus dimi. Amb. li. i. offi. Sed ut molliculũ, & infractum, aut uocis ſonum, aut geſtũ corporis nõ ꝓbo. Ita neq; agreſtẽ, aut ruſticã naturã imitemur. Plau. pro Tenello, & delicato poſuit, cum inquit mollicula es.

Mollio. is. ui. uel mollii. tũ. placo, molle reddo. Gelli. Sed poſtea, cũ Brunduſiũ aduẽtaremus, mollitiq; eſſent nr̃i maris pcunctatus eũ ego ſum, q̃ nã illa rõ eſſet pauoris ſui. Salu. Loca amœna uoluptuoſa facile in ocioſe roces militũ aĩos molliuerant. i. effœminauerãt. Huius cõpoſitum eſt emollio, qđ eſt ualde mollio. Pli. Quæcunq; emolliri opus ſit, anſerino adipe curanť.

Mollifico. as. & mollefacio. is. eiuſdẽ ſignificatiõis ſunt.

Molleſco. is. mollis aut placatus fio. Clau. li. i. Ditiſq; ſeueri Ferrea laſciuis molleſcant corda ſagittis. Hic cõponiť remolleſco. Oui. li. i. Me. Præcibus ſi numina iuſtis Victa remolleſcunt, ſi flectiť ira deoꝝ. Cæſar. Vinũ ad ſe oĩno importari non ſinunt, ꝙ ea re ad laborem ferendum remolleſcere, atq; effœminari arbitranť.

Molleſtra pellis ouĩna dicitur.

Mollicina pe. pro ueſtis a Mollicie.

Molluſca, nux a mollicie dicta ẽ, ꝙ cæteris oĩbꝰ nucibus mollior ſit. Pli. Molluſcæ putamẽ rũpentes. Ferť molluſcã nucẽ e Perſide fuiſſe trãſlatã. Falliť Macrobiꝰ, exiſtimans pomũ eſſe, qđ vulgo perſicum nominaſ.

Moloſſia regio, pars Epiri, a Moloſſo Pyrrhi, & Andromaches filio noĩata. Hic moloſſus a. um ſcribit Theopompus fuiſſe. xiiii. Epirotaꝝ gẽtes, e qbus celeberrimi fuerũt Chaones, & Moloſſi. Oui. li. i. Me. Nec cõtentus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

eo eſt, miſſi de gẽte moloſſa. In ea naſcebanť boni canes. Virg. Nec tibi cura canũ fuerit poſtrema, ſed una uelocis Spartę catulos, acrẽq; moloſſũ Paſce ſero pigui
Moloſſus, pes dictus eſt ab eius patria ſaltatiõe. Vel q eo metri genere odas in templo Iouis laudem canere cõ ſueuerunt, in memoriã Moloſſi filii Pyrrhi, & Andromaches, a quo poſtea feſta moloſſia dicta ſunt.
Molochinus color, q in purpurã inclinat, q maluæ flori ſimilis ſit, q̃ſi malachinus. Græci eñ μαλαχὴν maluam dicũt. Hinc malochinarius, molochini coloris in ſector, ut eſt apud Plau. Ceci. Carcaſina molochina.
Molorthus, ppendiculũ, dictio græca cõpoſita q̃ ſignificať rectũ plũbũ, μόλυβδος plumbũ, ὀρθὸς rectus, euphoniæ cã pars dictiõis primæ abiiciť, & fit molorthus.
Molorchus ẽt dict⁹ fuit ſenicul⁹ arcadic⁹, q ad expugnationẽ leonis nemæi pficiſcentẽ Herculẽ ſuſcepit comiter hoſpitio, vñ leo molorcheus appellať. Et huic ſeni ſacra ſolennia inſtituta quæ molorchea dicebanť.
Molochites pe. prod. genus lapilli a colore maluæ, quæ græce malache dicitur.
Molibdena, pe. pro. genus herbæ ſic dictæ q̃ plumbũ qđ eſt uitiũ oculis tollit, alio noíe plumbago dř.
Momentũ ppriе ſcat exiguã quãdã mutationẽ, & pene indiuiſibilẽ, qđ græci atomõ uocãt. Var. Mométo tpis uterq; diſceſſit. Hoc apđ ueteres ẽt momẽ dicebať. Luc. Momine ſi a quo pũt ipulſa moueri. Hic quodcũq; minimũ põt momentũ appellari. Pli. Proſunt & cõbuſtæ ut cinis eaę bibať i uino addito reſinæ mométo. i. modico & pauxillo, qñq; accipiť p põdere & efficacia in rebus obeundis. Luc. Nõ põdera reę, nõ mométa ſumus
Momentaneus. a. um, qđ eſt caducum, & qđ facile mutatur ac deficit, uel quod momento adeſt.
Momẽtari⁹. a. ũ. qđ i mométo fit. Amb. Syros uero Heliæ⁹, q̃s obſidẽtes i ciuitatẽ iduxerat, momẽtaria cæcitate pcuſſos, cũ quo ingrederenť uidere nõ poterat.
Monna inſula Angliæ, ſeu Britanniæ, quæ teſte Cor. Taci. incolis eſt ualida, & receptaculum perfugaę. Eſt & eiuſdem nominis inſula in Rheno fluuio Friſiæ proxima. Dion hiſtoricus ἐτυχον γὰρ ἄναρχοι ὄντες ἀφ' ὧν παυλῖνον ἀγεμόνα σφῶν ἐις νῆσόν τινα μώνναν ἀπῳχῶν τῆς βριτανίας κειμένην ἐπεστρατεῦσαν ὡς τοῦτο πολλὰς δὴ ῥώμαϊκὰς ἀξεπόρθησε καὶ ἀνάστατος.
Monos latine ſolus.
Monas. is. unitas, Amb. ad Iuſtũ, Vñ nec numeę monada, ſed elemẽtũ numeri, qbus ea cura eſt, appellauerũt.
Monachus, latine ſolitarius.
Monaſterium latine ſolitudo.
Monarcha, uel monarches unicus oĩm princeps.
Monarchia cum accentu in penul. unius principatus.
Monoceros. otis, & monoceron. ontis. pe. ſylla. cor. anial unicũ cornu gerens, & q unicornis appellať, equinum corpus, caput ceruinum habens, mugitu horrido.
Monoculus, qui unum tm̃ habet oculum. Monocolos i India naſci tradunt ſingulis cruribus, qui ſe a calore defendunt plantarum magnitudine.
Monopodium, dř menſa unico tm̃ pede ſubnixa.
Monogamus pe. cor. unius uxoris uir. Vnde & monogamia. Hiero. Quam ſancta ſit monogamia, hinc oſtenditur q bigamus in clerum eligi non poteſt.
Monogrãmi dicti ſunt hoíes, macri, ptenues, ac decolores. Tractũ a pictura, q̃ prius q̃ coloribꝰ corporeť fingiť lineis, pprie eñ monogrãmos dř pictura linearis.
Monodos, pe. cor. Pruſiæ filius, qui dentiũ loco os unum cõtinuum habuit, ὀδοὺς eñ dens. Vnde monodos, quaſi unicus dens, quẽ admodũ Pyrrhũ Epirotarũ regẽ habuiſſe Plinius refert.
Monodia cũ accẽtu in pe. lugubris cãtus, q̃ fit a pfica in defuncto⁊ funeribus, quaſi unius cãtus. Nã cæteris flẽtibus ſola pfica canit, hmõi cãtus etiã nænia dicitť.
Monomachia ſingulare certamẽ μόνος ſol⁹ μάχη pugna
Monomachus, gladiator, qui ſolus cũ ſolo pugnat.
Monopoliũ dř cũ penes unũ aliquẽ uendẽdi ptãs eſt, ἀπὸ τοῦ μόνος, & πωλέομαι uẽdo, hoc fit cũ unus ſol⁹ aliqđ genus mercaturæ uniuerſum emit, ut ſolus uẽdat, pcium ſuo mõ ſtatuẽs, qđ genus hodie in multis rebus ſeruať, ut in corallis Aphricæ apud Hipponẽ, i alumine, in Sicilia, & Ethruria, Vuis paſſis in Achaia, bitumine in Iudæa. Quod quia græci Aſphalton uocãt, oẽ monopolion uulgo Aſphaltũ dicitť. Plau. Habes murrinã, & calamũ potes monopoliũ inſtituere. Legim⁹ apud Iuſtinũ Monopolia nõ eſſe intromittẽda, qm̃ non ad cõmodũ Reip. ſed ad labẽ, derrimẽtaq; ptinent.
Monophagia, uictus ex una re.
Monophthalmus, luſcus, qui unum habet oculũ. Græcè μονόφθαλμος.
Monoptoton. pe. pro. unius caſus. Habet eñ unã uocẽ pẽ oẽs caſus. Aptoſis, ſine caſu, habet eñ ſolũ rectũ.
Monoſtilon, pe. cor. unius columnæ, στῦλος eñ columnã græci dicunt.
Monologion, ſermo unius rei.
Monocoros, græci dicunt ſemel tinctas ueſtes ſaturatasq; purpura.
Monotrophe, pe. cor. larga ad alendum.
Monoſceli, hoíes Indici ſingulis cruribꝰ, σκέλος. n. crus dř, q & ſciopodes uocãtur, q i maiori æſtu humi iacentes σκιᾷ ποδὸς, hoc eſt umbra pedis ſe ptegãt.
Monotropos ſolitarius, unius moris ſolus.
Monoxylon nauigiũ ex ligno integro, græce μονόξυλον.
Monycus, pe. cor. unus fuit cẽtaurorũ, de quo Iu. Quãtas iaculeť Monycos ornos. Cõponiť ex monos, & ὄνυξ, hoc eſt ſolus unguis, q pedẽ inſtar equi habuerit. Eſt. n. epitheton equorũ, qui ſolidas ungulas habẽt. Sic & cætera aialia quæ ſũt ſolipeda a græcis Monycha dicunť. Munychus uero Athenarũ portus eſt.
Monycha, monychæ, cũ y. & ch aſpirato cõtra uſum fratrũ Eremitarũ, qui ſemp monica pferũt, licet male. Et eſt nomẽ matris diui Augu. cuius uitæ ſanctimoniã & ipe diuus pater Aug. & Maphe⁹ uegi⁹ Laudẽſis uates literis mãdauere, quã ſi mulieres nũc imitari cõtenderẽt, bene optimeq; ſecum ageretur.
Monacris, Arcadiæ mõs, q̃ſi ſol⁹ uertex, ſiue ſola ſummi
Monyma, pe. cor. Mithridatis uxor, q in deſpera (tas. tione rerũ pfligatarũ detractũ e capite diadema, illud collo circũligaſſe prodiť, ſeq; ſuſpẽdiſſe. Et cũ corporis põdere laque⁹ ille diruptus eſſet, dixiſſe. Execrãdũ diadema neq; in tã triſti miniſterio mihi profuiſti, moxq; cũ ſup illud humi abiectũ inſputaſſet eunucho regio iugulandã ſeſe obtuliſſe.
Monœcus cum œ. diph. portus, & ſtatio quædã Liguriæ ab Albinga oppido diſtans ſtadiis. cccclxxx. a monœ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cī portu uſq; in Thuſciā uniuerſum littus cōtinuū oī no ſine portu eſt, exceptis quibuſdam paruis ſtationi bus ad iactādas anchoras, nec eſt multarū aut magna rū capax nauiū, Cōponit ex μόνος & ὶκος domus, quaſi ſola domus. Et dicit portus Herculis, quia teſte Ser, pul ſis aliis illic Hercules ſolus habitauit, uel q; in eius tem plo alius deorū nō colitur.

Monoboli dictio græca qua ſignificant hi q; longū ha bent obelū, hoc eſt ueru. apud Lampri. in uita Helioga bali, legim⁹ monobeles uocari, qui ſolo obelo, hoc eſt lōgitudinē conſpicienda ſunt.

Moneo, es. monui, itum. f. cat ſcientē ſeu memorē facio. Plau. in Pſeu. Ad hoc uolo monere te, monēdus ne me moneat. Inde monitor q; monet, q; d ſit agēdū, ut debet bona uel uera amicitia. Interdū monere inuitare eſt, ſi cut iuitant amici ad cœnā. Terē. Sed ut diei tps eſt mo nere oportet me hūc uicinū Phaniā ad cœnā ut ueni at. Interdū attēdere, ſeu īſpicere. Aug. Admone diligē ter iudex crudelis, ſepulchra adiice cuſtodias milium māda uigilias, ut pbes mortuū, quē noluiſti cognoſce re uiuū. Cōſtruit nōnunq; hoc uerbū cū duob⁹ actis. ūt moneo te hoc. Nōnunq; cū gtō. Val. Max. Ab eo q; pxi me ſolutæ a ſe legis ſuæ admonit⁹. Nōnunq; cū ablto. Terē. i An. Habeo p; illa re illū quo moneā; pbe. Cōpoſi ta ſunt Admoneo, Cōmoneo, Præmoneo, & Submo neo, q; d eſt latēter moneo. Terē. i Eu. Tūc ad eā ſubmo nuit me Parmeno. Vñ Xenophon de miſeria tyrānor ὐμεῖς μὲν λέληθεν οὐδὲ τὰς πόλεις, ὅτι φιλία μέγιστον ἀγαθὸν ὄν, ῥᾴστην ἀνθρώποις ἐστίν

Monitor, Vide in Moneo.

Monitio, quæ fit ante cōmiſſum, obiurgatio poſt turpe factum. Cice. lib. i. Offi. Habenda ratio, & diligentia eſt primum, ut monitio acerbitate, deinde obiurgatio cō tumelia careat.

Monitorius, a um. quod monet, ut liber monitorius.

Monitus, us. pe. cor. & monitio, idem ſignificant.

Moneta dicta eſt, q; nos ſigni impreſſione, uel auctoris uel precii moneat. Quo etiā noīe dicta eſt Iuno. Cic. li. i, diui. Poſt cladem illā maximā a Senonibus Gallis fa ctam, audita uox ex arce Junonis fuit. Ex quo Iuno il la appellata moneta eſt.

Monetarius, qui monetam cudit. Firmicus. Habētes ho roſcopum ſub cygno erunt monetarii.

Monetalis, & hoc monetale, q; d cudit in monetā, & aure os nūmos, q; etiā aureoli dicunt. Amb. lib. de Para. Hoc bonū aurū decorum, & monetale, quod nō corruptibi le, ſed quod æternū eſt. Apul. de aſi. Plotina præcioſiſſi mis moniliū, & auro monetali zonis refertis incincta. Et monetales triūuiri dicti ſunt, ſicut ſcribit Pōpo. iu riſcōſult⁹, æris, argēti, auri, flatores.

Monedula, auis ex graculorū genere, quaſi monetula, q; monetas ſurripiat. Huic eñ aui furacitas argenti, at q; auri præcipue eſt.

Monetalis, qui præeſt monetæ cudēdæ. Vñ ſcribūt iuriſ cōſulti, triūuiros monetales cōſtitutos eſſe, q; præeſſent monetæ cudendæ.

Monile. pe. pro. ornamētum gutturis, quod ſolet de col lo uirginū pendere, & græce ὅρμισκος nūcupat, inquit Hiero. dictū q; uirtutes admoneat. Nam primo ob ali quid egregiū factū dari ſolebat. Oui. in Faſt. Dat digi tis gēmas, dat longa monilia collo. Sed nō ſolū hoīm uerūetiā equor pendēs a collo monile uocat. Virg. de equis Latini. Aurea pectoribus demiſſa monilia pen dēt. Gel. Equitatū frenis, ephippiis, monilib⁹, phaleriſq; refulgentē, Monile etiā ſegmentū dī, q; d quibuſdā bra cteolis quaſi pſegminibus cōſtat, Hiero. tñ in Eſa. uult eſſe monile genus ad oīa ornamēta mulier, cū inquit Monilia uno ſermone oīa ornamēta ſignāt.

Monto, as. idē eſt q; d aſcēdo. Aug. li. ii. de mira. factæ ſcri pturæ. Moles q; de fontib⁹ augebat ſurſum in aere mō tabat. Et infra. Sed & hoc nōne humana diligētia ſæpe efficit, ut ab oppoſitis uallibus aquas in excelſum mō tare, & ad fontes redire offenſas cōpellit.

Monumentū dī quicq; d nos monet, ſiue monere pōt, q; d ſit illud, in q; d intēdim⁹, ut tituli, ſepulchra, ſtatuæ, fana portic⁹, carmina, hiſtoria, documēta, doctrina, libri, cæ teraq; quæ nos alicuius rei p̄teritæ moneāt. Vñ Cic. ad Cæſa. Sed ego quæ monumēti ratio ſit, nomīe ipo ad moneor, ad memoriā magis ſpectare debet poſteritā tis, q; ad p̄ſentis tpis gratiā. Floreti. iuriſcōſul. ſic ſcribit. Monumētū genera li eſt res memoriæ cauſa i poſterū p̄dita, in quā ſi corp⁹ uel reliquiæ ferant, fiet ſepulchrū Si uero nihil eor inferat, erit monumentū mēoriæ cā factū, quod græci Cenotaphiū appellant. Var. Monu mēta a monēdo, quæ ſunt in ſepulchris. Et ideo ſm ui tā quo p̄tereūtes admoneāt & ſe fuiſſe, & illos eſſe mor tales, Ab eo cætera quoq; ſcripta, ac facta memoriæ cā monumēta dicta. Vir. Quē cādida Dido Eſſe ſui dede rat monumentū & pignus amoris.

Mons, terræ tumor altiſſim⁹, ab eminēdo, q; ſi eminēs di ctus, ppter q; d oē q; d eminet mōs dici pōt. Virg. Præru ptus aquæ mons. Sumit q; nq; p; ſaxo. Idē. Prēſantēq; un cis manibus capita aſpa mōtis Ferro inuaſiſſet. Sic ali q; n ſaxū p; mōte, ut apud eundē, Saxi de uertice paſtor. Hinc ſeptimontiū. loc⁹ q; habet ſeptē montes.

Mōticulus dimi. paruus mons. Dicit & mōticellus.

Mōtanus, a um. q; d eſt ex mōte, ut mōtani imbres.

Mōtoſus, a, ū. ubi ſunt multi mōtes, ut mōtoſa regio, nō mōtuoſa. Plin. Naſcit in mōtoſis, & aſperis aliq; n & her boſis, Vir. li. vii. Et te mōtoſæ miſere in p̄lia Nurſæ.

Monſferratus, regio Italiæ, cuius fines ſunt, hinc Padus, inde Appēnin⁹, & Tartarus amnis. Ex ſupiori parte p; ximi mōcauerio, ubi pedemontiū incipit.

Montiuagus, pe. cor. qui per montes uagatur.

Montigena, in monte genitus.

Monſtrū, a monſtrādo dictū eſt, q; aliq; d ſignificādo de mōſtret. Cic. de natu. deo. Mōſtra, p̄dictiōes, & p̄ſensio nes rerū futurar, q; d aliud declarāt, niſi hoībus ea quæ futura ſunt, portēdi, prædici, ex quo illa oſtēta mōſtra. portēta. pdigia, dicunt. Virgi. tñ Polyphemū unoculū mōſtrū horrendū ingēs appellauit. Et ſic quicq; d eſt na tura deforme, hoc eſt præter naturā, aut deficit, aut ex cedit mōſtrum, & res mōſtroſa eſt. Terē. in Eunu. Quid iſtuc nā mōſtri fuit. Dona. Mōſtrū eſt oē cōtra naturā. Si igit eunuchus eſt, & uitiauit uirginē, cōtra rer natu rā factū eſt. Oſtentū q; d oſtēdat, & in corpore q; nq; ſicut martyres, q; nq; anio, ſicut Salomon, q; infatuat⁹ eſt ob amorē fœminar, Q; nq; etiā in rebus. Et hi oēs, ut oſtē tui, & exēplo eēnt aliis, Sal, in iu, Sed q; n eo nat⁹ ſum, ut Iugurthæ ſcelerū oſtētui eſſem. Q; nq; monſtr ponitur

pro

pro mõnſtratione,ut apud Vir.Mõſtra deũ refero.
Monſtruus.a.um.q̃ eſt mõſtri.
Monſtruoſus.a.um.& monſtroſus.a.um.Luc.lib.i. Monſtroſiq̃ hominum partus.
Monſtrific⁹,q mõſtra dicẽdo,uel faciẽdo demõſtrat. Pli. Inuẽta in his & rõ inſerẽdi mõſtrificis hoĩm ingeniis.
Mõnſtro.as.oũdo,declaro,q̃ſi p mõſtro do.Terẽ.i Adel. Scio ubi ſit,ueꝝ hodie nunq̃ mõſtrabo. Hui⁹ cõpoſita ſunt Commonſtro,demonſtro,& præmonſtro.
Mopſopia,Attica regio,a Mopſopo rege ſic dicta,ut autor eſt Strabo.
Mopſus nomẽ,ppriũ uiri natis,q ut Pomp.Mela refert, in finibus Pãphiliæ Phaſelim urbẽ cõdidit. Fuit & alter Mopſus lapitha.i. Theſſalus,ut Stra.ſcribit lib.ix.q fuit Ampycis & chloridis filiæ Orchomeni fili⁹. Ali⁹ fuit cũ q̃ certauit Calchas de peritia diuinãdi Apollinis filius.
Mora expectatio,temporis dilatio.Plau.Cui mora ſem per obfuit,diligentia profuit.
Morula,dimi.Aug.li.xi.confeſ.Quæro quoniam dies dicitur,non tm̃ morula ſolis, ſuper terram, ſm q̃ aliud eſt dies,aliud nox.
Mòramentum idem quod mora.Apul.in Flo. Hiſce igitur moramentis omnibus qui uolũt equitari aduecto rem ſibimet equum diligunt.
Moror.is.expecto.Plau. Nihil moror iſtas magnas dotes dapſiles,hoc eſt,nihil curo,nõ expecto. Et morari é detinere,retardare.Quinti.Quid me adhuc pĩ retines? quid moraris abeuntẽ? Plau.ĩ Epi. Nihil ego te moror ideſt,differo,uel expectare facio. Itẽ morari, manere. Hiero.Quanto ſtudio & amore cõtenderim,ut pariter in eremo moraremur.Itẽ hærere,dubitare. Vir. Quid ue moror ſi uno oẽs ordine habetis Achiuos.Itẽ recuſare,ut p̃mia tua non moror,in qua ſignificatione ſæpe utit̃ Plau. Et in his ſignificatiõibus hẽt primã cor.morari uero prima prod.ſcat inſanire,qd oñdit Sue.ſcribens ſolitũ eſſe dicere Neronẽ,deſiiſſe Claudiũ iter homines morari. Nam græci μῶρον ſtultum dicunt, & fatuum,uidebatur dicere Clau.deſiiſſe manere & uiuere inter hoies.cũ intelligi uellet eũ deſiiſſe p mortẽ delirare,& deſipere,q uiuus delirauerat.Sic Plau.ĩ Tri.Amor mores hoĩm,moros, & moroſos efficit. Compoſita a moror ſunt.Commoror,qd eſt maneo,& firmã habitationem habeo. Lact.li.vii. Cuius poſteri cum diuti⁹ in Ægypto cõmorantes in magnã freq̃ntiam creuiſſent. Amb.uero de ſanctis Geruaſio, & Prothaſio poſuit ,p abſtinere,ceſſare,ut inquit. Hortor uos, & moneo ut a deoꝝ nroꝝ iniuriis commorantes, ad imolandũ eis deuoti ſtudeatis inſiſtere. Demoror, Immoror, morã traho.Lac.li.ii. Sed uereor ne ſi fuero in ppoſitiõe reꝝ cõtrariaꝝ diuti⁹ĩmoratus. Remoror.& hñt pe.cor.
Morus,arbor,moꝝ fructus,a mora.i.tarditate,ut quidã putant. Nam poſtrema omnium arborum morus floret,propter quod prudentiſſima arbor dicitur,quia læ di ſe a frigore non ſinit.Sunt tamen qui a græco id nominis deriuent, μαυρὸν enim nigrum dicitur. Mora quoq̃ in rubis ſunt,ſed multum ab his differentia.Columel.lib.iii. De primo, morum ab idibus Februarii, uſq̃ in æquinoctium uernale recte feres.
Moratus,qui bonis moribus præditus eſt.Plau.in Aulu. Dũ mihi morata ueniat dotata eſt ſatis.Terẽ.in Hecy. Sed quid mulieris uxorẽ habes,aũt quibus moratam moribus.Et eſt participium ſine uerbo.
Morigeror,moré gero,obſequor,& quaſi ad alterius uoluntatẽ mores transformo.Teren.in Adel.Si adoleſcenti eſſet morigeratus.
Moriger.pe.cor.obediens.
Moralis,ad mores pertinens. Vnde ſciẽtia moralis,quæ de moribus tractat.
Moros græce,latine ſtultus. Plaut.in Tri. Amor mores hominũ moros,& moroſos efficit. Vnde per annoſationem mores mori dicuntur ſtulti,& fatui,unde moriones nominantur.
Moros,pe.cor.mortem ſignificat,ab eo q̃ moriẽdo diuido,q̃ anima a corpore diuidatur.
Moriones,ſtulti.Aug.de origine aĩæ ad Hiero. Quidã tante ſunt fatuitatis,ut nõ multũ a pecoribus differant quos moriones uulgo uocamus.
Moroſus,curioſus,diligens q̃,q nimis exacte oĩa fieri expoſcit.Porphi.Ille eſt moroſus,q multoꝝ morũ inter ſe cõtrarioꝝ eſt.Vñ ſenectus moroſa,auctor Se.eſt moroſum gen⁹ iracũdiæ eſſe delicatũ. Nã q̃ res pene nulla anio hoĩs cũcta faſtidiẽtis ſatisfacit,ea ꝑprie moroſitas eſt.Cic.li.i.de ora. Vſq̃ adeo moroſi ſumus,ut nobis nõ ſatisfaciat ipſe Demoſthenes.Sue.de Cæſ. Circa corporis curã moroſior,ut nõ ſolũ tõderet diligẽter,ſed etiã uelleret.Et a more deſcẽdit,cui⁹ prima ꝑducit.
Morologus pe.cor.qui in ſermone moroſus.i. moleſtus eſt,unde & ſermones hmõi dicuntur morologi. Plau. Nec moleſtum eſſe,nec ſermonibus morologi uti, μωρὸς enĩ ſtultus, logus ſermo.Plau.in Perſa. Morologus fio,ſcilicet ſermone ſtultus fio.
Morbus eſt habitus cuiuſcunq̃ corpis cõtra naturã, quiuſum eius faciat deteriorẽ, alias in toto corpe,alias in parte accidere ſolet. Tot⁹ corpis morb⁹ ẽ,ueluti phthiſis,& febris,partis aũt,ueluti cæcitas aut pedis debilitas.Et apud iuriſcõſultos ſcriptũ eſt morbũ & uiciũ diſtare,q̃ morbus tẽporalis ſit ĩbecillitas,& ſanari queat, uitiũ perpetuũ impedimentũ.Cic.li.iiii.Tuſc.ait. morbũ eſſe totius corpis corruptionẽ,ueluti febris. Vitium, cũ partes corpis inter ſe diſſidẽt.Ex quo prauitas membrorũ diſtortio,deformitas animi in aĩa,dicunt̃ uitia inueterata,& dura,ut eſt Auaritia,Ambitio &c.
Morbidus,a.um.quod eſt morbo infectum.Idem ſignificat morboſus.
Morbificus,a um.quod morbum infert.
Mordeo,es.momordi,& morſum.Luc.Exhibuit primus chalybẽ,frenoſq̃ momordit.Plau.in Tri. Ni fugiſſem inq̃t,mediũ credo p̃morſiſſet. Eſt aũt mordere dẽtib⁹ lædere.Per trãſla,uero ſcat detrahere,pũgere. Cõpoſita ſũt Admordeo,ualde mordeo.Vir.li.ii.Geor.Duriq̃ uenenũ dẽtis,& admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix. Cõmordeo,ſimĩ mordeo. Demordeo morſu decerpo. Immordeo,morſũ ĩfigo. Obmordeo, circũmordeo. Præmordeo,añ mordeo,Remordeo,crucio,ſollicito. Vir. Qñ hæc te cura remordet.Proprie tm̃ remordere,ẽ illũ a quo qs eſt morſus mordere.Lac.li.vi.Sed qa ipe canina facũdiã ſicut Sal.ab Appio dictũ refert,exercuit, uoluit hoĩem canino mõ uiuere,ut remordeat laceſſitus.
Morſus,a.um.participium.Plini. Datur morſis a rabioſo,ne rabidi fiant.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Morſus,us.nomẽ modo pro dentiũ leſiõe,mõ pro male dicẽtia ponit,& morſus eſt qui græce dicit ſcõma, qñ figurat⁹ eſt.Sepe eñ fraude uel urbanitate tegit,ut aliud ſonet,aliud intelligat.Idẽ ſignificat morſio.

Morſiũcula diminutiuũ,paruus morſus. Plau.in Mi.cõ preſſiones arte amantiũ cõparatæ teneris labellis,molles morſiunculæ.

Mordax,qui mordẽdo ledit.uel qui aliis detrahit,a quo mordacitas. (derẽ.

Mordico,as.pe.cor.doloꝛẽ affero,perinde ac ſi morſu le

Mordicus,pe.cor.aduerbiũ ſcat mordẽdo. Plau.in Cur. Manũ arripuit mordicus. Idẽ.Iadudũ oportuit naſum ademptũ mordic⁹.Aliqñ ſcat ſtrictim,&q̃ſi morſu,ac dẽte.Sue.i Cæſ.Ne libelli quos tenebat madefierẽt,pa ludamẽtũ mordicus trahẽs,ne ſpolio potiret hoſtis.

Mordicib⁹ ꝑ morſib⁹. Plau. A fini me mordicib⁹ ſcindãt

Mortificatim ſignificat mordendo. Var.Sicut pulli inci dũt,& in bellis mortificatim ludunt.

Mors a mordẽdo,ut inqt Aug.li.cõtra Pelagianos.Eius hæc ſũt uerba.Mors priuatio uitæ eſt nomẽ tñ habẽs, nõ eſſentiã.Et ideo deus eius auctor eſſe dici nõ poteſt. Quicquid eñ deũ feciſſe dicimus,habet eſſentiã.i.ſpecies eſt.Eſſentia eñ dr̃ ab eo,quod eſt. Mors ergo nihil eſt niſi nomẽ,recedẽte uita,ſicut fames eſcaꝝ defectus, ſitis egentia potus,tenebræ abſentia lucis,ſterilitas defectus fœtus,ſilentiũ uocis abſentia,inopia priuatio facultatũ,& ſi qua ſunt alia,quæ reꝝ priuatiões nihil eſſe niſi nomẽ inueniunt.Opinor nãq; ꝙ ideo mors hoc uocabulũ accepit,eo ꝙ morſu quodãmõ uenenoſi ſerpẽtis.i.diaboli in paradiſo Adã fuerit interẽptus. Tũc eñ ſerpẽs morſu cepit Adã,qñ eũ per cõcupiſcentiã mordere,hoc eſt edere ſuaſit illicita. Et (ut dixi)propterea mors,quaſi a morſu nomẽ accepit. Vñ dñs in Oſee ꝓpheta morti minitans dicit.Ero mors tua,o mors, ero morſus tuus inferne.Sunt qui mortẽ ab emerita iã uita,hoc eſt iã acta,& abſoluta noiatam uelint,& mortuos,quaſi emeritos appellatos,ꝙ ab mortali hac militia abſoluti,quaſi ueterani qetioꝛẽ iam ſtatũ ſint adepti. Alii a græco trahunt,hoc eſt μόρος,quod ſortẽ,partem mortẽq; ſignificat.Moros aũt ab μερεῖν deſcendit, quo uerbo partiri,ac ſepare ſignificat. Nam quid aliud eſt mors ,q̃ animæ a corpe ſeparatio. Plato diffinit mortẽ ſic,ὁ θάναρος ἐστὶν ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις,hoc eſt, mors eſt aniæ corporisq; diſſolutio.Mors etiam dea a gentibus putata eſt,quæ mortis potẽs eſt.Hanc Cic.noctis,& herebi filiã fuiſſe ſcribit.Sta.In ſcopulis mors ſæua ſedit.Declinaturq; in plurali hoc nomẽ mors.Aug. li.i.de ciuitate dei.Multi multarũ mortiũ fœda uarietate cõſumpti ſunt.Et iterũ in eodem.Cũ aũt unicuiq; mortaliũ ſub quotidianis uitæ huius caſibus innumẽrabiles mortes quodãmõ cõtinentur.

Morior,eris.& iris.quarti ordinis.Oui.li.iiii.Met.At ſtrẽpitũ,mortẽq; timens,cupidusq; moriri,ſignificat mori,uita decedere,cuius præteritũ eſt mortuus.Vñ Aug. li.xiii.de ciui.dei.Nõ ꝑportune,neq; incõgrue arbitror dicere,& ſi nõ humana induſtria,iudicio fortaſſe diuino,ut hoc uerbum,quod moritur,in lingua nec grammatici declinare potuerit,ea regula qua cætera talia declinãtur,nam q; ab eo qd̃ eſt orir̃,ſit uerbũ pñtis temporis ortus eſt,ſi qua ſimilia ſunt,quæ ꝑteriti tpis participia declinant,ab eo uero,qd̃ eſt morir̃,ſiq̃ram⁹ ꝑteriti tpis uerbũ,reſpõderi ſolet,mortuus eſt,u.lia gemiata.Sic eñ dr̃ mortuus,quõ fatu⁹,arduus,cardu⁹,conſpicuus,& ſi qua ſiñia,q̃ nõ ſunt ptí tpis. Sed qñ noia ſunt ſine tpe,declinant,Illud uero quaſi ut declinet,qd̃ declinari nõ põt,ꝓ participio ꝑteriti tẽporis ponit nomẽ. Cõueniẽter ergo factũ eſt,ut quẽadmodũ id qd̃ ſignificat nõ põt agẽdo,ita ipm uerbũ nõ poſſit loquẽdo declinari.Cõpoſita hui⁹ uerbi ſunt Cõmorior,ſimul morior,ut illud,Et ſi oportuerit me cõmori tecũ,nõ te negabo.Demorior,emorior,intermorior,& ꝑmorior.

Mortuũ mare dicit̃,quia nihil uiuũ gignit,lacus eſt Syriæ in ꝓuincia Pẽtapoli,q nihil ꝑter bitumẽ gignit,nihil in eo graue ſubmergit̃,Ideo Aſphalt⁹ uocat̃,ꝙ oia i eo tuta ſint,græce ἀσφαλὲς tutamen dicit̃.

Mortalis,qui morti ſubiectus. Cui⁹ cõtrariũ eſt Immortalis,ut Deus ſit immortalis.

Mortuale,qd̃ ad mortuos ptinet. Plau,in Aſi. Hæc ſunt nõ nugæ,nõ eñ mortualia. Vñ emortualis dies,i quo quis eſt mortuus,ſicut natalis,in quo q̃s nat⁹ eſt. Idem Certũ eſt eñ hũc emortualẽ facere ex natali die. Mortualia etiã dicunt̃,quæ mortua ſunt.

Mortiferus,a.um.pe.cor.qd̃ mortẽ affert. Colu.li.vii.Et etiã mortiferus ſerpentis ictus.

Morticinũ penul pro.exangue,corruptũ, morticinã carnem dicimus animaliũ,quæ nõ ſunt mactata,ſed ꝑ ſe mortua.Pli.Sola hæc auis in eo genere morticinã carnem nõ attigit.Varro.Morticinæ ouis,nõ patiunt̃ uesci carne.Morticini claui dicũtur pedũ,ꝙ ueluti morticina caro ſit.

Mortariũ uas,in quo res quæ reſoluendæ ſunt piſtillo terũtur.Plau.in Aul.Cultꝝ,ſecurim,piſtillũ, mortarium quæ utẽda uaſa ſemp uicini rogant.

Mortariolũ,diminutiũũ,paruũ mortariũ. Hiero.in Nume.Ponent cum eo thuribula,mortariola,cyathos,& crateres ad uina fundenda.Eſt & mortariũ lacus cõceptaculũ,in quo calx ſiue intrita ſubigitur,ſeruaturue, quæ loca etiam plæbi hodie mortaria appellant̃,ut eſt apud Pliñ.lib.xxxvi.

Morini populi belgici,quos Pli.ultimos hoĩm dicit.

Moroctos,genus lapidis,utilis in medicinæ uſu,ut apud Galenũ,& Dioſcoridem,qui & Moloctus,& moroxus apud eos ſcribitur.Galaxias a quibuſdam,& Leucographis appellatur.

Morphoſis,pe.ꝓ.latine dr̃ mutatio. Inde morpheta infirmitas,q̃ colorẽ mutat,& Metamorphoſis trãſmutatio.

Morotis,& moroſis, delirium, & inſania, quotienſcunq; ex ſomnifico grauamine reſipiſcentia nõ dat̃ ad mentem.Hæc eñ nõ modo memoriam,ſed uſum quoq; rationis intercipit.

Moſes,ſis.& moſi,ſicut & Achilles,is.li.nomen inclyti iudeorum ducis.Iuue. Tradidit arcano quodcunq; uolumine Moſes,Arator.Non hæc ieiunia moſes cõdidit. Et interpoſito y,Moyſes dicitur,quod habet in frequẽtiori uſu.Seduli⁹.Quid ꝙ & Heliã,& clarũ uidere Moyſem,ſcribit Ioſeph⁹,ex euẽtu rerũ nomen impoſitũ fuiſſe,id eſt,ex aqua ſaluatus,eo ꝙ de flumine ſit ſaluatus Moy Ægyptii aquã dicunt,ſes uero ſaluatus. Dicitur & moſeus,moyſeusq.

Moſillus,diminutiuum,paruus mons.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mos,moris,eſt uitæ inſtitutum cõſuetudine firmatum. Var.ait moré eſſe inſtitutũ animi qd ſequi debeat con ſuetudo.Interdũ ſumit pro conſuetudine approbata, q habet pro lege.Interdũ in malũ. Nam & boni & ma li mores dñr.Plau.in Tri.Morbus bonos iua ſit mores, qui dum ægrotãt intermortui,mores mali, quaſi her ba irrigua ſuccreuerũt.Hinc fit moratus moralis,mo rigeratus,& diminu.moſillus paruus mos.

Moſculus,uitulum,& ſtirpem ſignificat.

Moſini populi Aſiæ uerſus ſeptentrioné,q ut Pomp.li.i. refert.Turres ligneas ſubeunt,notis corpus oẽ pſignãt propatulo ueſcunt,pmiſcue cõcumbunt,& palã reges diligunt,uinculiſq artiſſima cuſtodia tenẽt.

Moueo.es.moui,motũ notæ ſignificatiõis.Cæſar. Poſte ro die caſtra ex eo loco mouẽt.Per tranſlationé moue re ponit p excludere.Cic.li.offi.Quid ergo nõne nocet q quodã q ſi ueneno pficiat,ut ueros hæredes mouear, in eoz locũ ſuccedat.Mouere aĩum eſt inducere,alli cere.Vir.li.iii.ge. Nõ umbræ altoz nemoz,nõ mollia pũt Prata mouere aĩum.Ser.Mouere aĩum,in ſuũ de ſideriũ illicere.Mouere tragœdias,ſcat uerbis rẽ atro cẽ,& indignã efficere,q̃le eſt op9 tragicoz de reb9 atro cibus ſemp mœſtiſq loquẽtiũ,ſicut ecõtrario.Comœ dias agere p ridicule,ac dicaciter loq. Cõpoſita huius uerbi ſunt Admoueo,Demoueo, q ſũt cõtraria. Vide in dictiõe Amoueo,Cõmoueo,Dimoueo,diuerſe,ſiue diuerſimodẽ moueo.Terẽ.in Adel. Caue nũc oculos a meis oculis quoq dimoueas tuos. Lac.li.vii. Cũ diſcuſ ſis fluctibus,& in utranq ptẽ dimotis p ſiccũ ppſus gra deret.Emoueo,extramoueo. Idẽ li.iiii. Hoĩmq mẽtes emotas,& malis incurſibus furiatas in ſenſus priſtinos reponebat.Promoueo,uehemẽter ultra moueo, plon go,ultra eo.Terẽ in An.Eho tu ĩpudens nõ ſat habes q tibi dieculã addo,quantũ huic pmoueo nuptias.i. p lõgo.Permoueo,ualde moueo.Sal.in Iug. Exiſtimans Atherbalẽ dolore pmotũ iniurias ſuas uindicaturz ma nu.Demoueo,deorſum moueo. Liui.li.vi. Quantũ ro mana ſe inuexit acies,tm hoſtes gradu demoti.Remo ueo,alieno,diſcedo,tollo.Lac.li.iii.Ab eiuſmodi q̃ſtio nibus ſe remouit. Liui.li.ii. Hũc tu (inquit) Luci Tar quine remoue metũ.i.aufer.Cic.Cato. Si qſq fuit unq remotus ab inani laude & ſermonibus vulgi,ego pfe cto is ſum.i.alienatus.Idẽ Tironi. Accepim9 cõditiões, ſed ita,ut remoueat pſidia ex his locis, q occupauit.i. alio mittat.Sũmoueo,ſeorſum moueo. Aug.li.vi.con feſſi.Statimq cognitũ manu apphenſa ſemouit a tur bis.Sũmoueo,clã ſiue ſubt9 uel a lõge moueo.Col.li.i. Cũ liceat,uel cauere,ne talis pficiat negociatio, aut iã ppoſitus,ut ſummoueat curare. Idem li.iiii. Fructuſq ſummotus a terra minus putreſcit,i.de longe poſitus.

Moto.as.frequentatiuum. Vir. Siue ſub incertas zephy ris motantibus umbras,Siue antro potius.

Motabilis,qui frequẽter mouetur. Hie. in Geñ. Creauit deus omnem animam uiuentem,atq motabilem.

Motus.ta,tum.participium. Virgil. Sed motos præſtat componere fluctus.

Motus.tus.ipſa motio. Vñ fit terræmotus. Eſt aũt mot9 ut inqt Aug.li.de uita bea.de loco ad locũ tranſitus.

Motiuus.a.um.quod mouet,& non pmanet.Dona.in ex poſitione Andriæ.A re nihil eſt proprium. A perſona cuiq propriũ ppetuũ,nõ tẽporale ac motiuum.

Motacilla,auis q ſemp mouet caudam,uulgo cauda tre mula dicitur.

Mox aduerbiũ,ſcat ſtatim.Ter.in Phor.Expecto q mox ueniat.Itẽ ſcat paulopoſt,uel poſtea.Cic.li.de ora.Ve rũ illa mox,nũc de ipa exercitatiõe,qd ſentias,q̃rimus.

D ante D

Mucor,lanugo,quæ diutino ſitu contrahitur,quẽ admo dũ in pane,carne,aliisq hmõi fieri uidemus.

Mucidus,a.um.quod mucorẽ,hoc eſt muſam habet.Iu ue. Neq enim omnia ſuſtinet unquam Mucida cæru lei panis conſumere fruſta.

Muceo,ces.cui.mucidus ſum.A quo muceſco,mucidus fio,Pli.li.xviii. Iterumq exporrigi in ſole ſuper lintea, quod niſi feſtinato peragatur lurido colore muceſce re.Cato de re ruſti. Vini ſingulæ urnæ dabantur quod neq aceat,neq muceat.

Mucus,narium humiditas,& craſſior pituita. Catul.Mu cus & mala pituita naſi.Hinc mucoſus,q eſt muco ple nus,uel a muco læſus.

Mucro,proprie cuſpis,& acumẽ enſis,ac teloz.Apu. Cir culatorẽ aſpexi equeſtrẽ ſpathã infeſto mucrone deuo raſſe.Sene.ad Lucil. Gladiũ bonũ dices,nõ cui deaura tus eſt baltheus,nec cui uagina gẽmis diſtiguit,ſed cui ad ſecandũ ſubtilis ẽ acies,& mucro munimentũ oẽ ru pturus.Improprie ponit p enſe.Sicut tectũ p domo dĩ, & de aliis rebus p illo ſummo acumine.Vñ apud Plin. herbarũ mucrones dicũtur.

Mucronat9,a.ũ.qd eſt acutũ,& ad mucrõis ſpeciẽ formatũ.Plin.xxxii.ſcribit inter piſces xiphiã.i.gladiũ roſtro mucronato eẽ,a quo naues pfoſſæ mergũt in Oceano.

Mugil,& mugilis,pe.cor.gen9 piſcis capitoſi. Græci a ca pite Cephalon appellant,qui omniũ piſciũ ſquamis in tectorũ uelociſſimus eſt,adeo ut trãſuerſa nauigia in terim ſupernatet,Huius natura eſſe ferũt,q abſcõdito ĩ metu capite totũ ſe occultari exiſtimat.

Muginor,pe.cor.murmuro.Lucili.Muginamur,moli mur,ſubducimur.

Mugi9,cognomẽ Romani cuiuſdã,a freq̃nti murmura tiõe,a quo Mugiola porta cui ipe aliq̃ pfuit noĩata ẽ.

Mugonia,porta Romæ a mugitu,quod per eam uena le pecus intraret.Hæc & Trigonia appellata eſt,hoc eſt trium angulorum.

Mugio,gis.giui.uel gii,itũ.fictitiũ uerbũ,a uoce boũ. Vñ mugitus,pe.pro.ipa uox.Liui.li.i. Inde,cũ actæ boues quædã ad deſideriũ (ut fit) relictaz mugiſſent.A mugi tus ſimilitudie uẽti quoq & tonitrua aliq̃ mugire di cũtur.Lac.li.vii.Cur emicẽt fulgura,tonitrua mugiãt Huius cõpoſita ſunt Admugio,quod eſt iuxta uel poſt mugio.Clau.li.iii.Oĩbus admugit,quocunq it.Immu gio,itus uel ualde mugio.Virg.li.iii.Curuiſq imugiit Ætna cauernis. Remugio,reſono. Idem li.iii. Geor.Et uox aſſenſu nemorũ ingeminata remugit.

Mugitus,us.pe.pro.uox boũ. Vir.Mugitusq boum.

Mulgo as.palã facio.Plau.ĩ Ciſt.Pro puella ſeruulus ne quam qui dominũ mulgat,atq uillicũ,Huius cõpoſi ta ſunt Dimulgo,& Promulgo,de quibus alibi.

Mulgeo,es.ſi.uel xi.mulſum,ctum.Priſ. Mulgeo quoq mulſi facit,q̃uis differẽtiæ cã,qdã mulxi ptulerũt,quia

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mulceo quoq; mulsi facit. Est autē mulgere, lac e mā/mis exprimere. Vir. li. iiii. Geor. Qd̄ surgēte die Mulse/re horisq; diurnis. Nocte premūt. Transferē tñ ad alia. Eius cōpositā sunt Emulgeo. Colu. lib. viii. Sed prius q̄ hoc fiat exiguū emulgendū est. Terē. in Phor. p trāllati onē dixit. Emulsi argēto senē, qd̄ est sine labore sustuli. Immulgeo, intus mulgeo. Pli. Fabulosum arbitror de strigibus ubera eius infantiū labris immulgere.

Mulctra, æ. ipsum lac mulctū, seu emūctio aut uas i quo mulgeē. Vir. li. iii. Geor. Hinc largi copia lactis. Quam magis exhausto spumauerit ubere mulctra, Læta magis pressis manabūt ubera māmis. Col. li. viii. Sed mul ctra cū est repleta lacte, nō sine tpe aliquo debet esse.

Mulctrū, idē qd̄ mulctra. Hora. in Epod. Illic iniussæ ue/niūt ad mulctra capellæ.

Mulctrale similiter uas, in quod mūgent̄ aīalia. Vir. in Geor. Implebūt mulctralia uaccæ.

Mulceo, es. si. sum. & ctum. Prisc. Mulsi, sum. & ctum. Vñ Ci. in cōten. Metelli. Permulsa, atq; recreata. Var. in sa/ty. Capite pmulso. Sal. li. iiii. hi. Dein lenita iā ira poste ro die liberalib⁹ uerbis pmulcti sūt. Est aūt mulcere, le nire, mollire, blādire, mitigare, dulcē facere, ungere, de lectare, polire. Vir. Et mulcere dedit fluct⁹, & tollere uē to. Hiero. Et sermōe cōposito aurē ppñi mulserit, q cqd dixerit, hoc legē dei putāt. i. delectauerit. Hui⁹ cōpositā sūt demulceo, pmulceo, pfecte mulceo. Cic. li. iii, ad He rē. Nā lædunt̄ arteriæ, si ante q̄ uox bñ pmulsa est, acri labore cōpellet̄. i. mollificata. Gel. li. i. Nihil adeo in cō/grediēdis hostibus, atq; i pricipiis plioꝝ ad salutē uirtu tēq; aptius rati, q̄ si pmulcti sonis mitioribus, nō īmo/dice ferocirent.

Mulciber, pe. cor. beris. & p syncopen bris. Est. n. tertii or dinis, nō secūdi, a mulcēdo dict⁹ est Vulcan⁹, i. molliē/do ferro. Mulcere em̄ mollire, siue lenire é, cp ignis oīa mulceat. i. molliat, uincat, ac domet. Cic. li. ii. Tus. Iouis q; numē mulciberis adsciuit man⁹. Oui. Mulciberis ca pti marsq; Venusq; dolis. Sūt q mulciber a mutilando dici putāt, cp hic ob clauditatē sit mutilat⁹, ac debilis.

Mulsum, a mulceo, quasi melle delinitū. Mulcere. n. de/linire est, quasi mollicere. Est aūt mulsum potio ex ui no melleq; cōfecta. Pli. li. xxi. scribit mulsum ex uetere uino utilissimū fieri, qd̄ facillime cū melle cōcorporat̄. De hoc Mar. Attica nectareū turbatis mella falernū, Misceri decet hoc a Ganymede meꝝ. Hoc si calidū bi/bat̄, uocē pmulcet, si frigidū, exasperat. Cic. lib. ii. de ora. Suadebat graui⁹, ut mulsum frigidū biberet simul ac do mū rediisset. Perdā inq̄t uocē si id effecero. Græci mul sum uocāt ὀινόμελι, & μελίκρατον. Vlpi. Vini appellatio ne ait mulsum nō cōtineri. oinomeli cōtineri. Interp/tatutq; oinomeli uinū dulcissimū. Qd̄ si Vlp. sīa uera est, mulsum nō erit idē qd̄ oinomeli. Vsurpat̄ etiā p ad iectiuo mulsus, a. ū. Pli. Lac mulsum, acetū mulsum, aq̄ mulsa, q̄ melle cōcinnent̄. Hæc etiā hydromeli, q̄ fit de spumato i ea melle, cōfert ægrotis. Apud Plau. ex amā tis, & blādiētis affectu dī mea mulsa. At mustū ad tertiā partē decoctū sapa dī, ut Var. Ca. Col. Palla. accuratis/sime scripserūt. Mar. Et laletanæ nigra lagena sapæ. sed si ad duas partes sit decoctū, defrutū appellat̄.

Mulier, a mollicie, ut inq̄t Var. dicta est īmutata, & de/tracta līa quasi mollier. Vlpi. Mulier dī, quæ uirgo nō est. Qd̄ si inq̄t, ego me uirginē emere putarē, cum esset mulier, emptio nō ualebit. Cicero obiurgātib⁹ q; sexa/genari⁹ Popiliā uirginē duxisset, Cras mulier erit inq̄t Caius scribit mulieris noīe etiā uirginē uiripotētē cōti neri. Vlp. uno in loco utroq; casu usus est. Mulierē ita arctā, ut mulier fieri nō possit, sanā nō uideri cōstat. Eā dē dixit mulierē, & nō mulierē. Primū p ea q̄ fœmina est. Secūm p. ea q̄ est corrupta. Aug. li, ii. de cōsensu euā/gelistarū. In multis scripturarū locis hoc inuenīt, non eas tm̄, q̄ uirū passæ fuerāt, sed oīno fœminas etiā inta/ctas, atq; integras mulieres appellari, sicut de ipsa Eua scriptū est, formauit eā in mulierē. Qua locutiōe etiā Paulus ait, Christū factum ex muliere.

Muliebris, & hoc muliebre, quod ad mulieres ptinet, seu quod est aut fuit mulieris, ut muliebris sexus, mulie/bre uestimentum. Aliquādo dicitur, quod est molle, & effœminatū, ut muliebris animus.

Muliebritas, mollicies.

Muliebrit̄ aduerbiū, qd̄ fcat molle, effœmīate, seu mo re mulieꝝ. Iust. Quæ nō muliebriter hostiū aduētu ter

Mulierosus, q nimiū appetit mulieres, a q̄ muli (rita erositas, Cic. li. iii. Tus. Similiterq; cæteri morbi, ut glīæ cupiditas, ut mulierositas, ut ita apellē eam, quæ græce φιλογυνία dicitur, id est amor mulierum.

Mulierarius, idem est quod mulierosus. Iul. Capito. Mu lierarius fuit inter primos amatores.

Muliero, as. effœmino, Var. Et rex, & misellus ille paup amat. Habet ignē intus acrē. Hic ephebū mulierauit, hic ad medica adolescentē traxit.

Muliebria tm̄ plurali numero, dicunt̄ mēstrua, Hiero. in Gen̄. & desierāt Sarræ fieri mīebria. Interdū sumunt̄ p muliebri natura, sicut uirilia pro pudēdis uiri, Interdū pro libidine, Quintil. Nobilis adolescēs a cēturiōe mu liebria passus, Sic Salu. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiā in propatulo habere.

Mullei, calcei regū albanoꝝ erāt purpurei coloris, post/ea patricioꝝ, a Millādo. i. suēdo. Vñ Millus collare. Vo pis. in Aureliano. Calceos mulleos, & hederaceos & al/bos uiris oībus abstulit, mulieribus reliquit.

Mulus p simplex Laīal qd̄ ex asino & equa generat̄. Qui aūt ex equo & asino genitus pullus, hinnulus dicit̄.

Muli mariani, sunt furculæ, quib⁹ religatas farcinas uia rores gerūt, quarū usum quia Marius retulit, Muli ma riani postea appellati. Frōt. li. iiii. Stratag. C. Mari⁹ reci dēdorū impedimēto ꝝ grā, qbus maxie exercit⁹ agmē onerat̄, uasa, & ciba ria militū i fasciculos aptata furcis īposuit, sub qbus & habile onus, & facilis requies esset.

Mularis, & hoc mulare adiectiuum a mulo. Colu. li. vii, Est generosa materies, quæ circo, sacrisq; certamini/bus equos præbet, Est mularis, quæ precio fœtus sui cō patatur generoso.

Mulio, & mulius, q mulos clitellarios, siue quadrigarios ducit, Hora. in Ser. Audit cū magno blateras clamore, furisq; muli⁹, Iuue. Nā mihi cōmota iādudū mulio uit

Mullus, p duplex ll. gen⁹ piscis marini maxie no (ga. bilitatis, & grā, q̄ binas libras pōderis raro exupat. Ho ra. Laudas insane trilibrem mullū. Mar. Nolo mihi po nas rhombū, mullūq; bilibrem. Hic a græcis Trigla dī uulg⁹ Barbonē uocat, qm̄ auctore Pli. barba gemina insignitur inferiori labro, Hinc a Cice. in Paradox. & a

Var.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Var.li.iii.de re ruſt. Barbatuli & barbati muli dicti ſũt.
Nomẽ illi datũ eſt,ut Feneſtella docet a colore mulleoꝝ,calciamentoꝝ.Scribit Pli.li.ix. Mullũ expirantẽ uerſicolori quadã,& numeroſa uarietate ſpectari.
Multa.æ.ſolutionis pœna,q olim,ut inqt Var. ſingula ob peccatũ exigebanꝫ,ut ouis aut bos,poſtea multa ſimul exigi cœperũt,& uinũ atq oleũ addi. In hoc autẽ multa differt a pœna,q pœna gñali noĩe dr olim delictoꝝ coertio,multa uero ſpecialis eſt peccati, cuiꝰ animaduerſio pecuniaria ẽ. Pœna aũt nõ tm pecuniaria ſed capitis,& exiſtimatõis irrogari ſolet.Et multa qdẽ ex arbitrio eiꝰ uenit,q multã dicit,pœna nõ irrogaꝫ,niſi q̃ lege,uel quo alio iure ſpecialr huic delicto ĩpoſita eſt. Suprema multa apud Priſcos erat in ſingulos dies xxx.boũ,& duaꝝ ouiũ,minima,ouis unius. Var.lib.xi. reꝝ humanaꝝ dicit hoc uocabulũ nõ latinũ, ſed ſabinũ eſſe.Dicimꝰ aũt multã dixit,& multa dicta eſt, multam irrogauit,& multa irrogata ẽ, & ſignificat multã imponere dãnato,quaſi p rogationẽ ad populum.
Multatitius.a.um.qd ex multa fit,uel qd ad multã ptinet,ſiue qd noĩe multæ exigitur. Liui.li.x. Ex multatitia item pecunia, quam exegerunt pecuariis dãnatis ludi facti.Et li.xxvii. Ædiles plebis ex multatitio argento ſigna ænea ad ædem Cereris dedere.
Multo.as.punio,condẽno,laxo,diminuo,qa oĩs punitio diminutionẽ hẽt.Et cõſtruiẽ cũ ablõ uel gtõ. Vir. Multatã triſti morte Camillã. Curti.lib.ii. Is quoq inſulas ꝑſidiis occupat pecunia mulctat. Aliqñ cũ duobꝰ actis. Hiero.in Eſdra. Et mulctauit gentẽ argẽti talẽta centũ & auri talentum unũ. Interdũ mulctare ſcat priuare. Vir. Quod ſi ꝓdiderim patria mulctabor. Interdũ lacerare,mutilare,uerberare,diſſoluere. Terẽ. i Adel. Ipm dũm,atq oẽm familiã mulctauit,uſq ad mortẽ. Colu. li.ii. Quo euenit,ut in iteratione quoq ſcãna fiãt, & boues iniqtate opis maxie mulctentr. Interdũ augere, & uoti cõpotẽ facere. Noni. Et uobis qdẽ gras ago,cũ uotis me mulctatis meis. Interdũ male tractare. Colu.li.i. Nam illud uetus eſt Catonis. Agrũ peſſime mulctari, cuius dñs qd in eo faciendũ ſit,nõ docet,ſed audit uilli cum Mulctare matrimonio eſt diuortiũ facere. Plau. Nunqd cauſam dicis quin te mulctẽ matrimonio.
Mulctor.aris.deponẽs. Sue.de Augu. Neq aut crebrius aut ꝑfidioſius rebellãtes grauiori unq mulctatꝰ eſt pœna,q ut captiuos ſub lege uenundaret.
Multus.a.um.a quo fit multitudo,q ẽ freqntia & copia.
Multifariã aduerbiũ,& ſcat qd multis modis fari põt.
Multifidus.a.um.pe.cor.qui multis modis fidit.
Multiuidus,pe.cor.qui multa uidet.
Multipes,multorum pedum.
Multiuolus pe.cor.q multaꝝ reꝝ deſiderio tenetr.
Multꝰ hõ dr,q ẽ nimius ĩ aliq re, & q inperitia quadã, & ineptitudine modũ excedit.Plau.in Aul. Eqdẽ de iſto mlto mlta ſcio te nõ mẽtiri,& Catu.Multꝰ hõ es Naſo
Multiplex,uarius inuolutus,multas plicationes habẽs. Hinc multiplico.as.
Multifacio,magni æſtimo.
Multeſima pars pro quãtitate infinita: Lucil. Quod para uula pars,quam multeſima conſtet.
Multiloquus pe.cor.qui multa loquitur.
Multitia indumẽta dicebanꝫ minutiſſimis filis cõtexta. Vñ a multis filis,& ideo ſubtilibus nomen inditũ,uel a mulcẽdo,qm carnẽ demulceãt.Et tm pluraliꝫ declinaꝫ. Iuue.Quæro an deceãt multitia teſtem.
Multiiugꝰ,a.ũ.pe.cor.qd ẽ mltiplex & uariũ. Nã multiiuga dicimꝰ,multa & numeroſa, ubi iugꝰ nihil ſcat,ſicut in poſtliminiũ, meditulliũ legitimũ & hmõi,liminiũ tulliũ & timũ,nihil oĩno deſignãt.Prima pars in multiiugũ multũ ſcat,reliq pars ꝓtractionẽ ſolã eſſe demonſtrat.Apul.in Apol.Legiſti Ariſtotelis multiiuga uolumina.Cic.ad Atticũ ait ſe multiiugas lras accepiſſe.
Multicolorius,a.um.qd habet multos colores,vñ ueſtimẽta multicoloria apud Ezechielẽ legimus.
Multiſcius, qui multa ſcit, & multas ſciẽtias habet.
Multiforatilis,qui habet multa foramina,ut tibia multiforatilis apud Apul.in Floridis.
Multigẽneris,& hoc multigenere,ſicut degeneris,& hoc degenere,ſignificat quod eſt multoꝝ geneꝝ. Plau.in Capt. Multigeneribus.
Multibarbus,qui habet multã barbam.Apul.in flo.Multibarbus ſpinis obſitus & pilis.
Multiloquiũ,ut inquit Augu.contra creſ.Grã.eſt ſuperflua locutio, uitium ſcilicet loquendi amore cõtractũ. Plærunq autem loqui amant etiam qui neſciũt quid loquantur,uel quomodo loquanꝫ ſiue ad ſanitatẽ ſciẽtiarũ ſiue ad ipſum,qui arte grãmatica diſciẽ integrũ ſonũ ordinẽmq uerborum,
Mundus ſubſtãtiuũ dr ornatus muliebris, quo.ſ.mulier mũdior fit.Liui.li.xxxiiii. Mũditiæ,ornatꝰ,& cultꝰ,hæc fœminarũ inſignia ſũt,his gaudẽt & glorianꝫ. Hũc mũdũ muliebrẽ appellauerũt maiores nri.in cuiꝰ noĩs appellatione cõtinenꝫ ſpeculũ, matulæ, inaures,armillæ, annuli,gẽmæ,mitræ, & ſiſtia, quibꝰ mulier ornaꝫ. Ca.p lege Opia. Mũdiciæ ornatus,& cultus fœminarũ inſignia ſũt, his gaudẽt,& gloriãtur.Hũc mũdũ muliebrẽ appellarũt nri maiores.Dr & mundũ neu.ge.Lucil.Legauit quidã uxori mundũ oĕ,penũq.Hinc deducir mũdus,q cõſtat ex ſole,& luna & terra,& ſtellis,& oĩbus elmẽtis.& quicqd cœli ambitu cõtinet.Nam ſicut græci κόσμον,q dapud eos ornatũ ſcat, ita nos a ꝑfecta,abſolutaq elegãtia uocamus mũdũ. Aug.in q̃ſtiõibus no. & ue.teſt. Materiã cõdidit deus,quæ eſſet rerũ cõfuſio ex qua faceret mundũ.Diſtincta eñ quæ ſimul cõfuſa erãt hũc præſtiterũt quẽ uidemus ornatũ: Diſcretis eñ ab inuicẽ ſubſtãtiis facta cõpaginatiõe mũdus dicitur,q nihil eo mũdius ſit,& pulchrius,& ornatiꝰ. Et a græcis ab ornatu coſmos dr. In ſacris uero lris mundi noĩe qñq homĩes,qñq inimici dei intelligũtur,
Mũdanus,a.um. quod mundi eſt. Vnde interrogatꝰ philoſophus cuias eſſet,mundanũ ſe eſſe reſpõdit.
Mundus,a.um.qd eſt purũ,terſum,politũq. Cuius cõtrarium eſt immundus.
Mundicies,& mũdicia,ꝑlauticia, qua quis ſe mundum ac politũ tenet. Cic.li.i.offi. Adhibẽda præterea mũditia eſt nõ odioſa,nec exquiſita nimis.
Mundo,as.detergo.depuro. Hiero.ad Helio. Cor.Cẽturio adhuc ethnicus dono ſancti ſpiritus mundaꝫ. Hinc cõponiꝫ Emũdo,extra mũdo. Col.li.ii. Quædã pluuiis diebus,ut bubilia,& ouilia debẽt emũdari,
Mungo,is.xi.ctum. quaſi mucũ ago. Id enim mungere eſt,cum e naribus mucus trahitur. Vnde emũgo ſit de

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quo ſupra. Inueniť etiã mungor deponẽs. Cato de liberis educandis, Neq; emungenť libertatẽ.

Munus quatuor modis dř. Primo ꝑ dono. Vñ munera dari ac mitti dicunť. Dictũ mun⁹, ut inquit Var. ab eo, q̃ qui mutuo anio ſunt, id dant officii gr̃a. Altero pro onere, qd̃ cũ remittiť uacationẽ militiæ præſtat. Nam mũera. i. officia, ſine labore, atq; onere exerceri nõ poſſunt, unde imunitas appellať, & imunis. Et hoc etiã dicitur publicũ mun⁹, qui in admiſtrãda Rep. cõſumptus ſine titulo dignitatis ſubim⁹, Grãmatici, oratores, medici, & phi uacationẽ habẽt munerꝫ ciuiliũ. Gel. ꝑ onere poſuit, cũ dixit. Adhibẽdas puero nutrices ne ad dolores quos in enitẽdo tuliſſet mun⁹ quoq; nutricatiõis graue ac difficile accederet. Tertio ꝑ officio, unde munera militaria uocanť, & milites quidã municipes dicũtur, qui in ciuitatẽ recepti munera cũ ciuibus faciũt. i. officia. Quarto ꝑ ſpectaculis, ſeu ludis, quia a principe ppłis quaſi muneris loco exhibenť. Nãq; id genus obłectamẽti antiq; munera noiarũt, q̃ popul⁹ tali ſpectaculo, pinde ac munere quodã capiebať. Scribit Lac. li. vi. Venatiões ferarũq; ſpectacula attributa eſſe Saturno, & munera uocari. Populus eñ ſpectaculis talibus, uelut muneribus capiť. Suet. in Cæſa. Beſtias quoq; ad munus populi cõparatas trucidauerãt. Mar. Priſca fides taceat nã poſt tua munera Cæſar Hæciã fœminea uidimus acta manu. Hinc munus gladiatorꝫ dicebať cũ in ſpectaculis multa paria gladiatorꝫ exhibebantur.

Munus amico præſtitit, id eſt, functus eſt officio erga amicum.

Munus in Rep. obire dř, cũ præſtamus debita officia, ut pendere uectigal, præſtare cuſtodiã. & huiuſmodi.

Munus exhiberi populo dicemus, cum ludi ad illum oblectandum exhibentur.

Munerarius, ſpectaculi exhibitor, a græcis agonotheta uocať, qui ludos gladiatorios exhibet ppło unũq;, uel plura paria gladiatorũ ad ſpectacła pugnatura, ꝓducit. Et q familiã gladiatorꝫ habet, gladiatoresq; domi iſtituit, ac poſtea uendit, a laniando dicť lanиſta. Vñ apud hiſtoricos frequẽter leginus laniſtas uẽdidiſſe gladiatores munerariis. Accipiť etiã munerarius, ꝑ eo q pauperibus elargiť, Hiero. Munerarius pauperũ & egentiũ cãdidatus ſic feſtinat ad cœlum.

Muneralis adiectiuum, quod ad munus ꝓtinet. Vñ muneralis lex, qua Cintius cauit, ne cui liceret munus accipere. Plaut. Nec muneralẽ legẽ, neq; lenoniną rogo fuerit, necne flocci æſtimo.

Munero, as. & muneror, ris. in eadẽ ſignificatiõe qua dono. Macrob. Ianus cũ Saturnũ claſſe, puectũ excepiſſet hoſpitio, & ab eo edoctus peritiã iuris, ferũ illũ & rudẽ ante fruges cognitas uictũ in melius redegiſſet, regni eũ ſocietate munerauit. Hinc remunero. Liui. li. ii. Tũ mutius, quaſi remunerãs meritũ.

Muneror deponẽs, in eadẽ ſignificatiõe. Inueniť etiã in paſſiua ſignificatiõe, ut apud Spartia. in Hadri. Ob hoc ſe Traiano locupletiſſime muneratũ, Tribunuſplebis factus eſt.

Munis officioſus, & q onera ppło ſoluit. Vñ munia dicũtur obſequia lege debita, & officia quæ publice põſtanť Col. li. i. Sic eñ magiſtri ſingulorꝫ offciorũ ſedulo munia ſua exequunť. Vñ imunis, q ab hmõi onere liberẽ. A munis fiũt Cõmunis, & Immunis, de q̃bus alibi.

Munico, as. pe. cor. quo ueteres uſi ſunt, a munis ſit, ſic a cõis cõmunico. Nec habet munia aliã terminationẽ.

Munifici apud antiquos, nõ a largitione, quæ nulla erat, ſed cõſentientes appellabantur, ad ea quæ amici uellẽt. nunc autẽ pro liberali ponitur, quaſi ſit munera large præbens, de quo in dictiõe Liberalis. A munific⁹ fit munificentior, & munificẽtiſſimus. Cato tamẽ munificior & munificiſſimus dixit.

Municipia dicebãtur, q̃ aliũde ueniebãt in ciuitatẽ, & cũ ſuo iure uiuerent, muneribus tñ ppłi Ro. honoribusq; fungebãtur. Capiebãt eñ munera, ſed nõ damnoſa, ut eſt collatio tributorũ, & hmõi, ſed quæ ad honorẽ pertinerẽt. A quo munere capeſſendo nomẽ ſibi uẽdicauere, nulla populi Ro. lege aſtricta. Et municipia ſunt ciuitates ſuo iure, & legibus ſuis utẽtes, quæ meliori cõditõe ſunt, q̃ coloniæ, quorꝫ incolæ municipes uocati ſũt. Municipiorꝫ iura iã penitus oblitterata ſũt. Municipem, ut Vlpi. inquit, facit, aut ciuitas, aut manumiſſio, aut adoptio, qñ municeps, & qui liberi municipio natus eſt, & qui in municipio a ſeruitute ſe liberauit, & q aſcitus eſt i ciuitatẽ quãcũq;, ꝓprie tñ municipes dñr, q in ciuitatẽ Romanã recepti, munerũ participes fiũt. ſed abuſiue nũc municipes dicim⁹ ſuæ cuiuſq; ciuitatis ciues. Quo noie tã oratores, q̃ poetæ utunť. Iuue. Iam princeps equitũ, magna q uoce ſolebat Vẽdere municipes fracta de merce ſiluros. Ci. i Bru. Nõ dubito, q̃ ſcias nõ ſolũ cui⁹ municipii ſim, ſed etiã q̃ diligẽter ſoleã municipẽs Arpinates tueri. Hinc municipalis.

Municeps idẽ q̃ municipia. Vide in Municipia.

Municipale ius, dř priuatũ ius uniuſcuiuſq; ciuitatis.

Municipalia magiſteria uocanť adminiſtrationes, & officia ſui municipii.

Municipati ſcat ꝑ municipia, ſicut Oppidati ꝑ oppida.

Munio, is. iui. uel munii, tũ ſignificat fulcio, fortifico, reficio, reparo, præparo, defendo. Cic. i. Tuſc. Abiit ad deos Hercules, nunq̃ abiſſet, niſi cũ inter hoſtes eſſet, eã ſibi uiã muniſſet. Sic dicim⁹ munire ripã, munire alueũ, munire aditũ, cũ illa reficimus uel reparamus. Hui⁹ cõpoſita ſunt Cõmunio. Cæſar. Præſidia diſponit, caſtella cõmunit, quo facilius ſi ſe inuito tranſire conarenť, ꝓhibere poſſit. Circũmunio, ꝑ circũfulcio. Colu. li. iii. Prius q̃ pomariũ cõſtituas, q̃ magnũ habere uoles circũmũito maceria, aut foſſa. Emunio, extramunio. Idẽ li. i. Sed & hanc curã pauimentorꝫ & parietũ ꝓbamus, cũ ut retuli, ſic emunita ſola, & latera horreorũ ꝓhibẽt curgulionẽ. Prꝫmunio, antemunio, Leo pa. Ad roborãdã hanc fidẽ, qua cõtra oẽs præmuniebamur errores, ex magno factum eſt diuinæ pietatis conſilio.

Munimen, pe. pro. ſiue munimentũ idẽ eſt quod munitio, quæ ꝓprie caſtrorꝫ eſt, cæterarũq; rerũ, q̃ cõtra euẽtũ hoſtiũ muniunť, ſiue uallo, ſiue foſſa, ſiue alio quouis mõ, quo ſunt milites ab hoſtiũ aduẽtu muniti.

Munigerulus, pe. cor, muneris geſtor.

Munia, æ. genus aromatis. Vide in dictione munis.

Munychia, orũ. feſta Palladis erant, græce μουνυχία. Inde Munychius.

Munychius locus fuit & portus extra Athenas. Suidas. μουνυχία. τόπος θαλάσσιος ἐν τῇ ἀττικῇ. ἑλλανικὸς ἐν δευτέρῳ ἀτθίδος, ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ μουνύχου τινὸς βασιλέως

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

νὸς βασιλέως τῶ παντευκλέους. De quo Ouid. li.i. Meta. Munychioſq; uolans agros gratãq; Mineruæ deſpicie bat humum. Eſt & munychia ut Stra.li.ix.ait,tumulus curuus in cherrhoneſi faciem cauernoſus.

Murus a muniendo dictus eſt,q; ſepiebant æquo mune re oppidum muris. Vñ proprie urbis eſt lapideus ambi tus,paries domoꝝ. Maceria ſiue maceries, quæ cõſtat ex lapidibus,ſine calce,aut alio genere ferruginis. Sed confunditur quandoq;. Amb. ſuper Lucam. Memini mus,q; Hierico magna ciuitas fuerit muralibus ſepta parietibus,quæ non ferro peruia,non arieti poſſet eſſe penetrabilis. Hinc ante murale,& proximurium ponti ficale pomerium proximuri.

Muralis & hoc murale,qđ ad muꝝ ptinet,ut muralis co rona,qua donari ſolebat ab impatore,q primus muꝝ ſubiiſſet,& in hoſtium oppidum per uim aſcendiſſet.

Murat⁹.a.ũ. qđ muros hẽt. Vñ urbes muratę dictę ſunt.

Muralis herba,q̃ vulgo uitriolũ dr̃,q; uaſa miꝝ in mo dum cõfricata purificet. Ideo urceolaris a ueteri⁹ di cta. Eadẽ parietaria uocaṫ,q; in muris freq̃nter naſcaṫ. Et ꝑdicium,qm̃ perdices ea præcipue paſcanṫ.

Muræna,cum æ diph. Nam græce ſcribiṫ μύραινα piſcis eſt longitudine nõ diſſimilis anguillæ. Parit quocunq; tpẽ,cuius oua citiſſime creſcunt. Macro. Accerſebanṫ ad piſcinas urbis ab uſq; freto ſiculo. Illic em̃ optimæ eſſe creduntṫ ram muræn æ,q̃ anguillæ,& utræq; ex illo loco plotæ,a latinis flutæ uocanṫ,q; in ſummo ſupna tantes ſole torrefactæ curuare ſe poſſe,& in aqua mer gere deſinunt, atq; ita facile capiuntṫ. Mar. Quæ natat in ſiculo grandis murena profundo, Nec ualet exuſtã mergere ſole cutem. Eſt & murena cognomẽ uiri Ro mani ab eo piſce deductum. Vnde Cice. extat oratio pro Murena. Solet hic piſcis alio nomine lampreta ap pellari a lambendis petris.

Murenulæ ſunt ornamenta colli flexuoſa,inſtar mure naꝝ,& catenæ ex auro,qbus matronæ condecoranṫ,ſi cut ſcribit Hiero. ad Marcellã his uerbis. Aurũ colli ſui qđ murenulã vulgus uocat,quod.ſ.metallo in uirgu las lenteſcente,quædã ordinis flexuoſi catena contexiṫ abſq; parentibus uendidit. Poteſt tũ murenula eſſe di minutiuum a murena. Et in Eſaia Hiero. Et murenu las quæ auri atq; argenti texuntur uirgulis.

Murex piſcis marinus ex conchaꝝ gñe a purpura diuer ſo. Idẽ & conchiliũ ꝑ excellentiam dr̃. Pli. Conchilia & purpuras oẽs ore arterit. Et muricis humore fit color purpureus. Vir. Ipſe ſed in pratis aries,iã ſuaue rubenti murice. Vñ ueſtis tĩcta murice cõchiliata dr̃. Interdũ accipiṫ ꝑ purpura,quã Sidon urbs Syriæ gignit. Idem li.iiii. Tyrioq; ardebat murice læna. Interdũ ꝑ acumie ſeu aſperitate ſaxi. Idẽ li.v. Et acuto in murice remi Ob nixi crepuere. Et murex eſt ferreus triangulus per cu ſpidem,vulgo tribulum uocamus. Item murex herba eſt,quæ naſcitur ubi nunquam radiat ſol, ut in puteis. Item murex accipitur pro freno equi.

Muricatus.a.um.qđ muricis mõ factũ. Plin. de Carduo. Muricatis inqt cacuminibus. Hic muricatĩ aduerbiũ.

Muria genus liquaminis,qđ ex thynno piſce conficieba tur. Perſi. Tingit holus ſiccũ muria uafer in calice em pta. Apud Col. Muria capiṫ ꝑ ſale cũ aqua medicato,& indurato,Hanc mulieres uocabant muriolam q̃dam muriatam,quidam id uinum dici putant ex vuæ ge nere murinæ nomine.

Muries.ei.ſal in pila tuſum & in ollã fictilẽ cõiectũ,& in furno ꝓcoctũ. Quidã exiſtimãt idẽ eſſe muriẽ,& muriã ſignificareq; ſalſamẽtoꝝ aquã a mari nomẽ deductũ.

Murtius Auẽti. mons q; e lapidibus,& ueluti muro con ſtaret,a quo Murtia dea Venus, quã priſci myrteam nuncupauerũt a myrto arbuſcula,q̃ Veneri dicata eſt de qua Pli.lib.xv. Ara fuit Romæ uetus Veneris myr teæ,quã nunc murtiã uocãt. Huic erat ſacellũ ſub auen tino monte,qui ante mureus uocabatur.

Murcea altera dea,quã ita appellauerunt, q; ꝑter modũ faceret hoſem murcidũ.i.nimis deſidioſum. Cui cõtra ria dea ſtrenua,quæ faciebat hoſtes ſtrenuos.

Murgis,ſinus bethicæ a quo murgitana regio.

Murcos appellabant ignauos. Et murci dr̃ hoſtes,q; mu nus martiũ ptimeſcentes pollicẽ ſibi præcidunt.

Murrinum pe.cor.a Murra fieri puto. Vñ vaſa murrina ex murra gẽma,quã quidã eandẽ eſſe putant,quã nunc vulgo Agathẽ dicũt,qualia ſunt uaſa, q̃ in diui Marci theſauris apud Venetos poſita ſunt. Exiſtimãt murrã eſſe humorẽ,qui in oriẽte,maxime in Parthico regno ſub terra condenſaṫ. Col.li.vii. Murrinus cũ ſit in aſino uulgaris,tñ etiã nõ optime reſpondeṫ in mula. Hic pro colore ponitṫ. Mar. Surrentina bibis,nec murrina picta, nec auꝝ ſume,dabunt calices hæc tibi uina ſuos. Pli.li. xxxiii. Murrina,& cryſtallina ex eadẽ terra effodimus, qbus ꝑcium faceret ipſa fragilitas,oriens mittit, nitor eſt his, & uarietas coloꝝ circũagentibus ſe maculis in purpurã,candoréq;. Mar. Si calidũ potas ardenti mur ra falerno. Conuenit & melior fit ſapor inde mero. Fie bãt ex murrino abaci eſcaria uaſa,& potoria,& trullæ. Sue. in. Aug. Itẽ lauticiaꝝ inuidiã, cum & Alexandria capta nihil ſibi ꝑter unũ murrinũ calicẽ ex inſtrumen to regio retinuerit. Murrinũ ſeu myriũ uinũ myro .i. odore conditum. Græci em̃ myrũ dicunt,q; nos odora mentum,unguentum ue. Hmõi em̃ uina apud priſcos laudatiſſima erant,utpote aromatibus cõdita, iunco.ſ. myrrha,calamo,& hmõi. Plau. in Perſa. Ecquid habeṫ Tũ charinus,rogas murrinã.paſſum,defrutũ,mella, Fa bius. Mittebant uinum pulchrum murinũ. Idem dice batur uinũ muratũ,uel murata potio,& muriola.

Murra gemma. Vide in dictione Murrinum.

Murreus.a.um.qđ ex murra eſt ſicut murrinũ. Iabolen⁹ iureconſultus ſcribit murrea uaſa, q̃ ad uſum edẽdi & bibendi cauſa aperta ſunt eſſe in ſuppellectili.

Murinus.a.um.pe.pro.quod eſt ex mure. Plini. Præterea murinũ ſimum,quod item muſcerdas appellat.

Muricidus pe.produ. ignauus,ſtultus,a muris cædendis. Plau. Muricide homo ignaue,iners,dr̃ & muricida qui inſectaṫ & occidit,ut vulgo ſolemus tales uocare Cani cidas. Plau. in Epi. Veh tibi muricida homo.

Murmilonica ſcuta, cum quibus de muro pugnabant. erant enim ad hoc ipſum apta.

Murgenor pe.cor. Tardo.

Murgiſo penul.produ.iners,deſidioſus, a mora, & deri dendo dictus.

Murmur,tam maſculini quã neutri generis, lenis aquæ ſtrepitus,licet & pro alio quocunq; ſtrepitu poni con ſueuerit. Hinc.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Murmuro.as.& murmuror deponens.Plau.in Caſ.Mihi inanitate iandudũ inteſtina murmurãt.Hinc etiã poetæ murmurantia littora,q̃uis plærunq; p̃ ſecrete male dico capiat,p̃ is q murmurat ita leniter loquit,ut magis uideat id facere ſono,ne intelligat.Huius cõpoſita ſũt Cõmurmuro.Pli.li.x.Vbi cõgregatæ inter ſe commurmurant.Submurmuro.Augu.lib.vi.confeſ.Sono autem ſecuris audito ſubmurmurauerunt argentarii, qui ſubter erant.

Murmurillum,murmuratio.Plau. Nolo ego murmurillum,neq; ſuſurrum fieri.

Murmurillo.as.murmuro.Idem. Quid murmurillas tecum,& te diſcrutias?

Mus μῦς exiguũ aial eſt,nobiſcũ in domo habitãs,a corroſionis ſono,q̃ facit dictus,latie etiã ſorex appellat, in gtõ plurali muriũ,& p̃ ſyncopen mur̃.Quidam tñ muré a ſorice diſtinguũt,p̃ mus domeſticus ſit, ſorex ſylueſtris.Colu.Si ſerpens aut mus,ſorexq; in muſtũ ceciderit.Murem certe,nec ferum iure dixeris, nec placidum,quia nunq̃ manſueſcit,ut inqt Pli. Mus etiã araneus eſt,q̃ græci mygalẽ appellant,qa muris magnitudine ſit,muſtelina ſpecie,ore oblõgo,cauda gracili, uerſu dentium quadruplici,ut inquit Aetius.Abundat in inſula Britannia. De hoc Plini.lib.xx.contra araneorum murum uenenatum morſum, μυγάλην.

Muſculus modo dimi.eſt,& ſignificat paruum murem. Pli.Deturgente Nilo muſculi reperiunt̃,mõ p̃cat articulum in quo neruoꝝ capita ſunt.Muſculos etiã dixerunt minores machinas,qbus,ptecti bellatores foſſatũ ciuitatis apportatis lapidibus,lignis,& terra,nõ ſolum cõplent,ſed etiã ſolidãt,ut turres ambulatoriæ ſine impedimento uehant̃ ad mur̃.Sunt minores uineis, ſubditioreſq;,& maiores firmioresq; pluteis. Itẽ Muſculus genus piſcis parui,q paruo moderamine caudæ tẽperat balænã,ne in ſcopulũ impingat.Eſt em̃ balæna luſcioſa,& pene exoculata,q̃ cũ forte ſe direxerit p̃fectura aliorſum maris indiget hoc piſciculo p̃uio, q eã deducit,& reducit.De hoc Clau.li.ii.in Eutropiũ.Sic ruit in rupes amiſſo piſce ſodali Belua, ſulcandas cui breuius edocet undas,Immẽſumq; pecus paruo moderamine caudæ Temperat, & tanto cõiungit fœdera mõſtro.Hunc piſcem quidam aiunt etiam uocari Iulum.

Muſcerdas murium ſtercus.Plin.Murium ſimum,quod item muſcerdas appellant.

Muſcio,catus murilegus.q̃ ſit infeſtus muribus, μῦς em̃ græce,pro quo ipſi mus dicimus.

Muſcipula,machina ad capiẽdos mures,non aũt catus, Aug.in pſal.expoſitione,Muſcipulã ſuã diabolus tetendit,uſq; in finẽ,& ueh illi,q in illã muſcipulã cadit.

Muſtela,quaſi lõgior mus,mures perſequitur,& ſerpentes.Eſt etiam hoc nomine genus piſcis muræn̄æ fere ſimilis.Neoterici lampredam dixere.

Muſa latine p̃cat cantũ. Vñ muſica appellata eſt ſcientia q̃ tractat de rõne canẽdi.Et muſicus,muſicæ perit̃, Muſa p̃ cantu poſuit Vir.cũ inqt Paſtoꝝ muſam Damonis,& Alpheſibœi.Hinc poetæ muſas finxerũt deas eſſe Iouis,& memoriæ filias,q̃ poetis,& muſicæ p̃eſſent Oportet em̃ uiꝝ eruditũ ac doctũ intelligẽtia,memoriaq; uigere. Has dixerũt in Helicone habitare, q mõs Bœotiæ eſt,Phocidi affinis, a quo heliconides appellant̃,nec p̃cul diſtat a Parnaſo Phocidis monte, æmulus illi,& altitudĩe & ambitu,& rupes amboꝝ ſaxea eſt. Parnaſum quoq; habitare muſæ dĩr. Vñ Parnaſides. Et q̃m phocidi cõfinis Aonia eſt, etiã Aonides appellant̃.Etiã dĩr Cytheriades a ſaltu,q Cytheron dĩ,i quo ſimiliter muſæ habitare ferunt̃.Initiũ hẽt a Megaricis & Atticis mõtibus,ſãnĩ p̃pe Thebas. Pierides a pieria, q̃ regio eſt Macedoniæ,Æmathia añ dicta. Hæc muſarum parẽs domuſq; eſt,a nemore itẽ appellata, cui nomen eſt Pieris.Et Pieres populi dicti ſunt, qbus extinctis Macedones ea loca incoluere.Itẽ dĩr Theſpiades a Theſpia oppido Heliconi p̃pinquo.Item Pegaſides,& Hippocrenides,ab Heliconis pulcherrimo fonte,qui a græcis hippocrene dĩ,hoc eſt,equi fons, ἵππου equũ uocant,κρήνη fons,a nñis appellat̃ caballinus. Itẽ Pegaſeꝰ, q̃ Pegaſus eo loco ſaxũ ungula feriens fontẽ aperuit. Perſi.Nec fonte labra,plui caballino. Hũc equũ putãt eſſe q inter ſidera collocatꝰ eſt, q̃uis alii Bellorophontis equũ eſſe dicũt. Rurſus muſæ Libethrides uocatæ ſunt a fonte Macedoniæ in regiõe q̃ Magneſia dĩ.Hic fons Libethros muſis eſt ſacer,& ſpelunca eodẽ in loco q̃ Libethra appellat̃.Itẽ Pympliades, ſiue Pompleæ, a Pompleo Macedoniæ fonte, ſeu uico, uel a Pompleo monte Orcomenorũ,uel a pymplo ueſtis gñe. Itẽ Caſtalides a fonte Caſtalio in radicibꝰ Parnaſi muſis ſacro,q a Caſtali nympha nomẽ aſſumpſit. Nouem aũt muſæ finguñt̃,qbus hæc noĩa impoſita fuere.Primam em̃ a bonitate uocis dixere Calliopen.καλὸν em̃ bonũ dĩ ὀπ uox.Secundã Clio,a gl̃ia & celebritate reꝝ geſtarum,quas canit. κλείζω em̃ celebrare eſt. Vñ hiſtoria dĩ.Tertiã ἐρατὼ Erato,uł a canẽdis amoribꝰ,uel q̃ cãtus ab oĩbus deſideret̃. Ouid. Nunc Erato,nã tu nomẽ amãtis habes,ἐράω em̃ amo,etiã deſidero,eligo. Quartam a uoluptate, ac laſciuia cantus θαλείαν Thaliam, θάλλειν em̃ uirere,germinare,florere eſt. Quintã μελπομένην.Melpomene a canẽdo, μέλπομαι em̃ canto,modulor p̃cat,ἀπὸ τοῦ μέλος ποιεῖν,hoc eſt a cõcentu faciendo,meditationẽ faciens,q̃ tragica. Sextã τερψιχόρην, ἀπὸ τοῦ τέρπειν ὀὺ χόρους hoc eſt,delectandis choreis exultans,quæ cithariſta. Septimã Euterpen a ſuauitate concentus,delectans,tibicinaria dĩ,εὖ em̃ bene p̃cat, τέρπειν delectare.Octauam πολύμνιαν a multitudine carminũ,ſiue laudationũ, πολὺ em̃ multũ p̃cat ὑμνῶ canto,laudo.Nã ὕμνος canticũ eſt,q̃ nos hymnũ dicimus.Vel Polymnia a multa memoria μνεῖα em̃ memoria dĩ.Nonã οὐρανίην,quaſi cæleſtẽ,uel a cæleſtium reꝝ cantu,uel a cantus diuinitate.οὐρανὸν em̃ græci uocãt cælũ.Dĩ aũt muſa,Herodiano teſte,inqſitio.Quærendo em̃ diſciplinas adipiſcimur.Alii muſas denoĩatas p̃inde atq; ὁ μοῦσας,p̃ſunt em̃ orõni. Vna em̃ utentes cõuenientia,quã ἁρμονίαν uocãt, & ſimul canũt,& ſimul tripudiis exercent̃,nec unq̃ inuicẽ ſeparant̃. Nã tametſi eaꝝ q̃q; ſuã uim habeat,& alia in aſtronomia, alia in Geometria,& alia ĩ aliis diſciplinis,in unaquaq; tñ eaꝝ muſas omñis inuenias. In Aſtronomia em̃ atq; Geometria facile reperies,& carminũ, & hiſtoriæ pulchritudinẽ,atq; dignitatẽ. Et eodem modo in cæteris ſciẽtiis. Muſæ Iouis cæli & terræ filiæ dictæ, quoniam μνεῖν græce honeſta bonaq; doctrina ĩſtituere ſignĩat. Muſæum,& Seraphæum,& Iſæum, publica Alexandriæ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

auditoria,& ædes a muſis & ſerapi,& Iſide dicta. Spar. in Adria.apud Alexandriã in muſæo multas q̃ſtiones profeſſoribus ꝓpoſuit,& ꝓpoſitas ipſe diſſoluit.

Muſica.cæ.& Muſice.es.ſcientia eſt, q̃ modũ canendi demonſtrat.Hæc apud græcos antiquitus tantę uenerationis fuit,ut idem muſici,& uates, & ſapientes iudicarent,Cuius ſcientiæ cũ ſe imperitũ Themiſtocles coſeſſus eſſet,ut inquit Cic.indoctior habitus eſt. Sed ut puto,cum aliis multis uirtutibus interiit. Scribit em̃ iſta uerba miranda magnus Baſilius de Timotheo. ὦγε ϑαυμαστὸν ἐν τέχνῃ, ὥστε καὶ ϑυμὸν ἐχείρειν ἀφ' ἁρμονίας σωφρόνως καὶ ἀυστηρᾶς ἁρμονίας, καὶ μεγίστοις καὶ χαλεπῶν καὶ μαλακωτέρων πάλιν ἀφ' ἁδρᾶς εἴποτε βούλοιτο.

Muſice aduerbium ſignificat itegre ut nihil deſit. Nam muſicam ueteres Encyclopædiam dixere, in qua oĩes ſunt comprehenſæ diſciplinæ.

Muſcus uiridis herba in corticibus, fontiũ marginibus & locis humidis naſcens. Vir.Muſco circundat amaræ corticis.Hinc fit muſcoſus.a.um.qd muſco opertũ eſt. Vñ dr muſcoſi fontes. Hæc alio noĩe Bryon dr.

Muſcari eſt muſco tegi.Colu.li.xi.Muſcand oleæ.

Muſcoſus.a.um. Vide in Muſcus.

Muſchus cũ h eſt aĩal ſiſe muri, duos dentes ſuperiores & duos inferiores habens, iuxta cuius umbilicũ naſcit sanguineum apoſtema,inter carnem & corium quod cum pelle ablatum muſchum precioſum conficit.

Muſca paruum animal uolatile,cuius diminutiuum eſt Muſcula.Boetius.Quid imbecillius eſt homine? quos morſus muſculatum necat.

Muſcarius.ria.rium.quod ad muſcas pertinet. Plinius. Aranei muſcarii tela.

Muſcarium flabellũ,quo muſcę abigunt.Hiero.ad Marcellã. Quod aũt a matronis offertis muſcaria paruis aĩalibus uentilandis,elegans ſignificatio eſt debere luxuriã cito reſtringere,qa muſcæ morituræ oleũ ſuauitatis exterminant. Ab huius ſiſitudine muſcariũ etiã appellat coma illa quarundã herbarũ, in qua ſemina dependẽt,q̃lis eſt fœniculi,aneti,& ſimiliũ.Pli. Semine in muſcariis dependẽte,ut ferulæ,in papauere & ſimilibus ſcapus,in gladibus,auellanis pãnicula appellat.

Muſæus poeta inſignis Orphei tpe,unus ex argonautis, de quo extant uerſus.Ancus erat Romæ quo Martius optimus æuo,Muſæus græcis floruit in patribus. Orpheus in hymnis ὀρφέως τελεταὶ πρὸς μουσαῖον αὐτῷ υἱὸν μάνδαν ἢ μουσᾶς ϑυηπολίην ϑοὴν σημήνῃ ὀχείν.

Muſæa dr,q̃ in ædificiis ex pumicibus dependẽtia fiũt ad imaginẽ ſpecus arte reddendã. Vñ muſæaca opa dr,q̃ uulgo muſaica uocant.Pumices em̃ i.leues lapides mire eroſos in ædificiis muſæa uocant,q̃ & uermiculata dr.Hæc etiam muſiua appellant a Spartiano. Aug.li.xvi.de ciui.dei.Quosdã ſine ceruice oculos hre in humeris & cætera hoĩm, uel quaſi hoĩm gña, quæ in maritima platea Carthaginis muſiuo ope picta ſũt ex libris deprompta,uelut curioſioris hiſtoriæ. Muſæum etiam a græcis dr domicilium muſis dicatum. Accipiturq̃ pro diuerſorio eruditorũ.Pli.in epiis.O mare, o littus uerum,ſecretumq̃ muſæon,q̃ multa inuenitis q̃ multa dictatis,Scribit Strab.li. vltimo apud Alexandriam fuiſſe muſæum celebratiſſimum.

Muſæum.Vide in Muſæa.

Muſiua idem,quæ & Muſæa. Vide ibidem.

Muſſo.as.ſubmiſſa uoce loquor, & ſecrete, occulteq̃ qd cælatũ uelim,q̃ſi murmuro.Plau in Aul.Neq̃ id occultũ haberi,neq̃ ꝓ metũ muſſari, qn̄ participem pariter ego te,& tu me facias.Aliq̃n muſſare poniť ꝓ tacere,& quaſi obmuteſcere.Terẽ.Sile, cæla,occulta,tege, tace, muſſa.Aliq̃n ꝓ dubitare.Vir.li.xi.Muſſat rex ipſe Latinus,quos generos uocet.Vulgo aũt poniť pro citare.

Muſſito.as.frequentatiuum.Liui.li.i.In abſentẽ Tarquinium erat inuectus,haud miꝝ eſſe ſuperbo Romæ cognomẽ.Iam enim ita clam quidam muſſitantes,uulgo tũ eum appellabant.Inde muſſitatio non tam pro ſilentio pleno q̃ pro murmure preſſo.

Muſtum,non ſolum uinũ nouũ dr,ut apud Oui.in Faſt. Prædia de lacubus proxima muſta tuis,ſed etiã quicquid nouum.Nam muſtus.a.um.idem qd recens. Vñ Plau.muſtam iuuencam dixit.Neuius. Vtrum ſit melius uirginem an uiduam,uirginem,ſi muſta eſt.

Muſteus.a.um.qd muſtum,hoc eſt,dulcedinem in ſe habet.Vnde poma muſtea.Pli.Eſt tanta muſteis pomis ſuauitas,ut finis mandendi non niſi periculo fiat. Dicitur etiam muſteus recens.Idem li.xii.Amaritudo grano eadẽ q̃ piperi muſteo. Col.li.x. Tranſfertur in uaſa fictilia mel,dum muſteus fructus deferueſcat.

Muſtace⁹,& muſtaceũ legiť ſm Probũ libi gen⁹ qd dať ad cõciliandũ ſtomachũ a muſto,ſeu a muſtace lauro ut qdã putãt nomẽ deductũ. Iuue. Cauſa nec ẽ q̃re cœnã,& muſtacea ꝑdas.Ca.de re ru.Muſtaceos ſic facito, farinæ ſiligineæ modiũ unũ muſto cõſpergito,anyſũ, cyminũ,adipis pondo duo, caſei libram,& de uirga lauri deradito,eodẽ addito.Et ubi defrixeris lauri folia ſubtus addito,dũ cõcoques.Pli.ſcribit eſſe gen⁹ lauri, quã Lene⁹ grãmatic⁹ muſtacẽ appellat, q̃ muſtaceis ſubiicerẽť.Et qa folia lauri muſtaceis ſubiicerẽť dictũ eſt a Cicerone ad Atti. Cœpit laureolã in muſtaceo q̃rere.

Muſtacula ẽ machinula ex regẽs,ex q̃ calceus nou⁹ ſuiť.

Muſtax genus lauri, de quo Pli. Et muſtax el muſtazo Theodorus Gaza li.iii. de animalibus. Barba nõ pari modo effundiť oĩbus,ſed alii tam maxillæ, q̃ muſtax, & mentum piloꝝ frequentia integuntur.

Muſmones ſunt arietes.Pli.li.viii.Eſt i hiſpania,ſed maxime Corſica non diſſimile pecori genus muſmonũ caprino uillo,q̃ pecoris uelleri propius.

Muto.as.tranſfero. Var.Facut te aliquo cum oĩ familia mutes.Q̃nq̃ mutare uariare. Vñ mutare aĩum,mutare ſententiã dicimus.Q̃nq̃ aliqd ꝓ alio accipe,qd uernacula lingua dicim⁹ barata.Colu.li.x.Quare dũ uiridis ætas pulchritudinẽ corpis cõſeruat,ære mutãdi ſũt. Salũ.in Iug.Statuit tñ Metellus pecoris & mancipioꝝ ꝑdas certatim agere eaq̃ mutare cũ mercatoribus uino aduectitio & aliis talib⁹.Aliq̃n ſine ablatõ ꝑcii. Vir. nec nautica pinus Mutabit merces,oĩs feret oĩa tellus. Salu.aliter. Nemo,niſi uictor, ꝓ pace bellum mutauit. Hui⁹ cõpoſita ſũt Cõmuto. Demuto. Plau. Hic meo hero amic⁹ ſolus firm⁹ reſiſtit,neq̃ demutauit aĩm,firma fide. Immuto,int⁹ ſeu ualde muto,renouo. Idẽ in Am. Ita nũc hoĩes imutant poſtq̃ pegre aduenimus. Salu. Quibus rebus ꝓmota ciuitas,atq̃ imutata urbis facies erat. Permuto. Pli.li.xxxiii. Poſtea donare opa ſua inſtituit,q̃ ea nullo ſatis digno ꝑcio ꝓmutari poſſe diceret.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Mutare factũ,eſt facti pœnitere.Et non mutare factum eſt nõ pœnitere facti.Terẽ.in An.Haud muto factũ.

Mutito.as.pe.cor.ſæpe facio, aut ſæpe exercito,modo vnum modo aliud.Gel.li.ii.Principes ciuitatis, qui ludis megalenſibus antiquo ritu mutitarẽt,ideſt,mutua inter ſe conuiuia agitarent.

Mutuum dicitur ab eo,q̃ de meo tuum fit; uel quia res quæ reddunt̃ mutant̃.Et proprie ſine uſura, fœnus cũ uſura.Plau.Nã ſi mutuo nõ potero, certũ eſt ſumã fœnore.Paulus.Mutuũ damus recepturi nõ eandẽ ſpeciẽ quã dedimus,alioquin aut cõmodatũ erit, aut depoſitum,ſed idẽ genus.Nam ſi aliud genus ueluti p̃ tritico uinũ recipiamus,non erit mutuũ. Mutuus amor dicit̃ cum par uoluntas accipit̃,& reddit̃,ideſt, ut ab eo ameris,quem ames.Dicimus,hic amat amicum ſuum mutuo amore.i.reſpondente,& mutuo amore tenet̃.Terẽ. Meretrix adoleſcentem,cuius mutuo amore tenebat̃, excluſit. Quintil.Ac ne tanq̃ pauper quidem mercedem accipiet,ſed mutua beniuolentia utetur.i. reſpondente.Aliq̃ mutuum pro uicario accipit̃.Apul.Mutuam tibi operam præſtitit,ideſt,uicariam.

Mutuo aduerbium,modo ſignificat inuicem.Cice. Mutuo ſe amabãt,ideſt,alter alterum amabat.Modo ediuerſo,uiciſſim.Idem.Fac me mutuo diligas.i.fac mihi in amore reſpondeas,& me uiciſſim ames.

Mutuo.as.mutuum do.Quod etiam mutuũ do frequenter dicimus.Plau.in Tri.Si quis mutuum dederit,fit,p̃ pprio perditum. Nam ego talentũ mutuo qd̃ dederã talento inimicũ mihi emi, amicũ uendidi. Significat etiam mutuo accipio.Cecil.Ad amicos currat mutuatum mutuet cauſa mea. Quomodo autem differant mutuare,& commodare,uide in dictione Commodo. Dicimus etiam Mutuo te pecunia. Vnde eſt mutuor paſſiuum.Quintil. Vſuram accepiſti ultro a me mutuatus es.Apul.Sub qua ſpecie mutuari cupis.

Mutuor,mutuum,uel mutuo accipio. Cice.lib.de fato. Orator ab Academicis ſubtilitatem ingenii mutuat̃. Plau.Decem minas a patre mutuatus,quod etiam dici poteſt.Sumpſit mutuum,uel mutuo.

Mutuatici⁹.a.ũ.qd̃ mutuat̃ ut pecunia mutuaticia. Gel. Maximeq̃ in pecuniæ mutuaticiæ uſu,atq̃ cõmercio.

Mutus a mugiendo quidam deduci putant,cum is, qui loqui non poſſit,prorumpit tamẽ in uocem, quæ magitus potius,quam ſermo uidetur.Vel dicitur mutus, quaſi minutus,q̃ eo ſenſu minutus ſit. Vel dĩ a muſando, q̃ hic non amplius q̃ mus dicat.

Muto.onis.membrum uirile.Vide in Menta.

Mutoniatus.Vide etiam ibi.

Mutunus pe.pro.deus,qui & Priapus.Vide in Menta,

Mutæ liæ dñr,q̃ poſitæ in ultimis ptibus orõnis, obmutescere cogãt loq̃ntes,uel q̃ paruæ, exiguæq̃ ſint uocis,ut cũ mutũ oratorem dicimus,aut tragœdum.

Mutio.is.mutiui,uel mutii.itum.Et eſt mutire,tanq̃ mutus ſignũ facere,ſeu ſtrepitum,ſiue ſubmiſſa,& imperfecta uoce fabulari,aut unũ tm̃ uerbum dicere.Teren. in And.Itaq̃ hercle nihil iam mutire audeo.i.uerbũ ſonare.Hiero.in Exod.Apud oẽs filios iſrael non mutiet canis,ab hoĩe uſq̃ ad pecus.i. querulam uocẽ emittet. Plau.in Cur. Viden ut aperiunt ædes feſtiuiſſime, non mutit cardo,ideſt,non crepitat. Vel mutire dicitur q̃ a muti muſyllabam frequenter iterant.

Muteo.es.mutui,a quo muteſco, mutus fio, uel mutoq̃ more taceo.Lact.li.vii.Cum in exitu lingua muteſcat Hinc obmuteſco,de quo infra.

Mutilo.as.pe.cor.trunco,aliquid detraho,diminuo.Teren.in Hecy.Ego propterea te ſedulo,& moneo & hortor,ne cuiuſquam te miſereat,quin ſpolies,laceres,mutiles,quemcunq̃ nacta ſis.

Mutilus pe.cor.dicit̃ imminutus. Vnde mutili dicti ſunt boues ſine cornibus,aut capri.Oui. Turpe pecus mutilum.Colu.li.viii.ſcribit meliorem eſſe arietem mutilũ q̃ cornutum. Et mutili dñr hi quibus ferro uel alia re membrum exectum ſit.Manci uero qbus membrum naturæ uitio deſit.Iuue. Ergo tanq̃ mãcus & extinctæ corpus nõ utile dextræ, debiles eos nũcupant qbus mẽbrum,uel uulnere uel morbo inutile ſit redditum.

Mutilus uero in ædificiis eſt proiectura prominẽs, Et ut docet Victru.li.iiii. In operibus lapideis mutuli inclinatis ſculpturis deformant̃.Var.Eas aluos ita collocat in mutilis parietis ut ne agitent̃, ne ue inter ſe contingant. Docent grãmatici mutilos eſſe capita trabium eminentia,q̃ & proceres dñr.Vñ & nos principes ciuitatis proceres noĩamus q̃ eminent in urbe, ut mutili, quos proceres uocant,eminent in ædificiis.

Mutuli pe.cor.Vide mutilus de quo modo.

Myia latine muſca.Vñ cynomyia muſca canina.

Myagrus nomen uiri proprium,cuius meminit Pli.lib. xxxiiii.Quo noĩe etiam dictus muſcaꝝ deus.

Mycenæ.aꝝ.& Mycena.æ.urbs Pelopõneſi, quã Perſeus Iouis & Danaes filius extruxit Mercurii monitu,qñ μύκησ.i.eius gladii capulus illic ſibi excidiſſet unde nomen.Alii mycenas ἀπὸ τ̃ μυκήσ@ dictas autumãt,q̃ ibidẽ ſtabulata bos Io mugiebat.Alii a mycena nympha deducunt.In ea regnauit Agamemnon.

Mycone.es.& Myconos.oni.pe.cor. inſula una ex cycladibus.Sta.li.Achil.Cycladas,hĩc ſpretæ Myconoſq̃,humiliſq̃ Seriphos.Scribit Ser.hãc inſulã terræmotu diu laboraſſe,q̃ ceſſante a Mycone,Gyaroq̃ uicinis inſulis populos ueniſſe,q̃ eam tenerent,& incolerent.

Myconius.a.um.nomen poſſeſſiuum a Mycono.

Mycon,nomen pictoris egregii.Fuerunt aũt duo Mycones,Vnus Athenienſis,Syracuſanus alter.

Mydia inſula,q̃ etiã Delos dĩ una ex cycladibus.

Mydriaſis uocatur oculorum morbus cum pupilla quidem ipa colorem non mutat, ſed uidetur ultra naturalem ſitum multo latior,interim,ut uiſum omnem adimat, interim, ut partem,res uero ipſæ minores q̃ ſint, appareant.Econtrario in phthiſi maiores. Nam & pupilla contrahitur,corrugaturq̃.

Mygale pe.cor.mus araneus, quia muris magnitudine ſit muſtellina ſpecie,ore oblongo,cauda gracili,uerſu dentium quadruplici ut inquit Aetius. Abundat inſula Britannia hoc genere.

Mygdonia regio littoralis Macedoniæ, in qua Niobe Tantali filia,uxorq̃ Amphionis in ſaxum uerſa eſt,a Mygdone rege ſic dicta. Iuxta hãc eſt inſula Mygdonia.Ariſtoteles ſcribit Mygdoniã eſſe Phrygiã Lydiæ conterminã. Solinus uero dicit hanc ante Bebryciã dictã,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

& mox a Bithynio rege Bithyniam dictam.
Mygdon nomẽ regis,& nomẽ insulæ.vide ī Mygdonia.
Mylæ oppidum,de quo Sene. lib.iiii.naturalium. Circa Messanam & Mylas simo quiddã simile mare profert, feruetq;& æstuat non sine colore fœdo. Vnde illic stabulari soliꝫ boues fabula est.
Mylos latine mola. Vnde chiromylos mola manualis amylum, sine mola.
Mylacris similiter blattæ genus,quanq̃ autore Polluce gallinam significat in comœdia Aristophanis
Mylœcon genus blattæ dictum,quia molarum fere sit incola μυλοικόν græce.
Mymphur lignum mediocris lõgitudinis rotundũ, qd loro circũuolutũ circũagunt fabri in opibus tornãdis.
Myoparo genus nauigii tyrrheni piratici ex duobus dissimilibus formatũ. Nã & medion & paron ꝓ se sunt,paro quoq; genus nauigii est. Var. Ianq; duo parones habebant instructos. Cice. li.iii.de ora. Nam cũ quæreret ex eo,quo scelere impulsus mare haberet infestũ vno myoparone. Eodem inquit,quo tu orbem terræ.
Myopas græci uocant in die pas uidẽtes μύω claudo & ὤψ oculus,quasi myopes propter uisus hebetationem clausis oculis intueri uideant. Hos latini luscioſos uocant,alio nomine græci nyctilopas uocant a noctur no aspectu. Autor est Nonius,Myopes, qui latine lusci osi uocantur ad lucernam non uidere.
Myopia uitium huiusmodi. Sũt & myopiæ murium ca uernulæ. μὴ non, ὄπτω uideo.
Myophonos pe.cor.murium interfector.
Myoctonos pe.cor.radix aconiti, q̃ e longinquo mures interficiat.
Myra urbs Lyciæ,cui diuus Nicolaus eps præfuit.
Myrrha arbuscula est in Arabia p̃cipue nascẽs, altitudo ei ad quinq; cubita,nec sine spina,cortice duro & intorto,cuius gutta,quæ sponte stillat, uiridis est & amara, q̃ eodẽ nõie uocat myrrha arabica,siue Stacte.i.gutta siue stilla myrrhæ. Eius uirtus est, ut corpa imputribilia reddat. Fuit & myrrha Cynaræ Cypriorꝫ regis filia,quæ in arborẽ sui nominis fert conuersa.
Myrrheus.a.um.quod ex myrrha est. Prop. Myrrheaq; in parthis pocula cæca focis.
Myrinus pe.cor.nomen proprium. Mar. Nuper cũ Myrino peteretur Mysia leso.
Myrinum,pe.pro. Aristoteles uocat marem murenam, qui dentem extra os habet.
Myrias.adis.numerus,continens decem milia. Myriades plura dena millia.
Myriarches, q̃ p̃est decẽ milibus. Mille uero χιλίαδας dũt.
Myrica pe.pro.genus humilis uirgulti in Italia fere, q̃s alio nomĩe Tamaricas dicimus. Virg. Non omnes arbusta iuuant,humilesq; myricæ. Scribitur cum y, qm̃ græci μυρικὴ scribunt. Hinc myricinus.a.um.pe.pro.
Myrtus arbor baccas saporis præcipui producẽs, ex quibus uinum fit,quod myrtidanum uocant. Item gene rosum obsonium,quod dicunt myrtatum.
Myrteus.a.um.qd ex myrto est. Tibul. Et gerit insigni myrtea serta coma. Hinc myrteam Venerẽ prisci appellarunt. Pli.li.v. Ara fuit Romæ uetus Veneris myrteæ,quam nunc Murtiam uocant.
Myrtina ciuitas in Lemno insula est, & altera in Æolide.
Myrtinus.a.um.pe.pro.eiusdem significatiõis. Pli. Oleo myrtino illitum statim resoluitur.
Myrtetum locus myrtis consitus. Dicitur & Myrtetus. Plau.in Aul. Nescio qui seruus e myrteto prosiluit.
Myrtatum generosum obsonium appellatur.
Myrtoum pelagus pars maris Ægei,seu q̃ est inter Ægeũ & Ionium nomen accipiens a myrtilo Mercurii filio, qui in id proiectus fertur.
Myron ꝓprium nomẽ statuarii. Hic fecit ex ære buculã celebratis uersib9 laudatã. Proper. Atq; arã circũstetere armẽta Myronis, Quatuor artificis inuida signa boues. Myron etiam significat unguentum & oleum reconditũ,hoc est antiquũ,qd ad edendũ insuaue est.
Myronides nomen uiri proprium.
Myrapia genus pirorꝫ,q̃ odorẽ gratissimũ reddant.
Myristica nux dicitur unguentaria glans, quam vulgo muscatam uocant. Hæc bonũ oris odorem facit, epati,lyeni,& oculis confert.
Myropola pe.pro. unguentorum uenditor, quem nostri unguentarium dicunt. Sic
Myropolium locus ubi unguenta uendunt. Plau. Quem sum defessus q̃rere p̃ medicinas tonstrinas in gymnasio, atq; in foro p̃ myropolia. Latine unguentaria taberna dr. Sue.in Aug. Et modo unguẽtariam tabernã, modo pistrinum Ariciæ,exercuisse obiicit.
Myrobalanum, quasi unguentaria glans βάλανος græci glandem dicunt. Est aũt arbor heliotropii foliis,fructus glandi similis ad magnitudinem auellanæ.
Myrotheciũ unguẽtorꝫ repositoriũ. Vñ Cice. scribit se mirotheciũ Isocratis totũ cõsumpsisse in cõmentario consulatus sui scribendo,hoc est pigmenta oratoria.
Myrlea oppidum Bithyniæ, quod Apamea dicit a myrlo Colophoniorum duce,uel a Myrlea amazone, Nicomedes aũt Epiphanes Prusiæ regis filius de matris nomine Apames apameam uocari uoluit.
Myrmeciæ sunt uerrucæ lupini amplitudie, sicut Acrocordones fabæ nostratis, sic dictæ, quia formicæ modo pungant. Myrmecitem Solinus uocari tradit, quia rẽ potestatis formicæ præferat imaginem.
Myrmecides nomen propriũ uiri, q̃ sibi magnã gloriã acq̃siuit puis marmoreis opusculis. Fecit.n. muscã ala q̃drigã tegentẽ. Cic.in Aca. Vt etiã inter deos myrmecides minutorꝫ opusculorꝫ fabricator fuisse uideat. Suidas μυρμηκίδην αὐτηρατόμῳορ τῇ φειδίου τέχνῃ.
Myrsus proprium nomen uiri. Sic eñ uocatus fuit Candaulis pater,q̃ & myrsillus dictus fuit. Itẽ Myrsũ Peloponnesi oppidum fuit.
Myrũ græci dicunt,qd nos odoramentũ unguentũue.
Myrobrechis,quasi unguẽto stillantes μύρου græci unguentum uocant, βρέχω proluo,& irrigo. Plau.in Aul. Myrobrecharios pro unguentorum confectoribus accipit ad capillos irrorantes. Ait enim. Aut manulearii aut myrobrecharii.
Myrobaptarii dicuntur tinctores murrei coloris.
Mys,myos,nomẽ fuit cælatoris,q̃ claruit argẽto cælãdo Mar. Quis labor ī phiala docti Myos, an ne myronis? Et mys in mari testudo,mus aq̃tilis q̃ & mus marinus & lutatia testudo dr. Itẽ piscis genus ex ostrea est.
Mysia regio helleſponti a mysis dicta,q̃ e Thracia illuc migrauerunt,q̃ subdita fuit Telepho. Est & alia Mysia

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

post Macedoniam,q̃ affinis adriatici usq; ad ponticũ extendit mare.Ptol.Duplicẽ mysiã facit,maiorẽ & minorẽ,& utranq; extra Bithiniã in Asia posuit nõ ꝓcul ab Ida.Mysos alii thraces,alii lydos fuisse duxerũt.Et qm̃ lydi fagum acetosam,q̃ multa nascit in olympo Mysam uocauere ab eo mysos dictos putarunt,q̃bus sermo fuit ex lydo,phrygioq; permixtus.

Mysus,qui in Mysia habitat.Vide in Mysia.

Mysteriũ ut inquit Sui.ἀπὸ τοῦ μύειν & στόμα.i.ab ore claudendo,quasi deceat eos,q audiũt diuinas cerimonias & religiõis arcana os obturare,nec ulli mortaliũ enunciare.Vnde occecatus fuit poeta q ausus ea patefacere Vel dicta sunt,ut li.ii.ꝓpara.inquit Euse.a μῦσος quod latine scelus dr̃.Hic nõ sine mysterio fieri dicimus,qd̃ occulta aliqua sacroꝝ rõne pficitur.Vnde Mystæ dicti sacerdotes,ut apud Ausonium Senecã & Papiniũ, & Symmystæ cõsacerdotes eisdem sacris initiati.Qua dictione Apul.Sidonius,Hiero.utunt̃.In mysteriis aũt tradebantur multa archana;q̃ in uulgus annuncianda nõ sunt,cũ autore Tertuliano oĩbus mysteriis silentii fides debeat̃.Scribit Euse.in ꝓparatione euangelica,In sacris Isidis,& serapidis fuisse simulachrũ,qd̃ digito labiis impresso admonere uideret̃ silentium ut fieret.

Mystæ dr̃ sacerdotes,vũ & Symmystæ consacerdotes.

Mysteriũ a mysos,qd̃ latine scelus est,ut Dionysio accidit,uel myente attico illo,q uenerãdo periit,uel quasi mystharia,quasi fabulæ quædam sint.Nam Dardan⁹ quidam deoꝝ fabulas in mysteria deduxit.

Mysticus.a.um.pe.cor.ꝓprie qd̃ in archanis deoꝝ sacris fiebat,qualia erant Bacchi orgia,q̃ noctu clam a solis mulieribus celebrabant̃.Vir.Et mystica uãnus Iacchi Ipsa sacroꝝ significatio occulta,ut ait Strabo.mystica dr̃.A nostris tñ mysticum dicitur figuratum.

Mystris genus piscis,qui ab Athenæo Mya,ab Theodoro musculus,ab Aristotele mystocet⁹,uulgo mus marinus cui & capriscо nomen sit,& pisciculus q balænis oculoꝝ uice fungit̃.musculi nomen habet & Iuli.

Mythos latine fabula.Vnde mythicus fabularis,seu fabulosus,qui res fabulosas scribit.

Mythistoria fabularis historia.

Mythologia sermo,seu ratiocinatio fabularum.

Myxa apud græcos proprie pituita e naribus fluens, quæ & mucus dicitur.Vnde & myxon mucosus appellatur.Hoc est nares mucco sordidas habens.

Myxotis uero naris appellat̃.Ex hoc Myxa,& myxos prominens pars lucernæ uocatur,ex q̃ profertur ellychniũ quasi ex naribus mucus.Hinc græci quotiens uolunt ellychniũ produci,ut luceat clarius προμύξαι ϑὴν λύχνον dicunt,nostri uero Emungere lucernam.A myxos fit dimyxos,quæ est lucerna duo ellychnia habens.Trimyxos tria.Polymyxos multa.Marti.Totq; gerã myxos vna lucerna uocor.

Manduces erant laruato capite humano, maxillas uasta magnitudine,pariter uaftis armatas dentibus habẽtes,qui suo tanto oris hiatu,dentiumq; crepitu sese in utranq; partem uiæ dum flecterent,ridentem turbam uertebant in fugam.

Matula,Matella,Matellio,uas ad deponẽdũ uẽtris on⁹.

Malacisso mollem reddo,Malacos mollis.Vñ malacia maris tranqllitas.Hic malacus.a.ũ.ꝑ molli & delicato Plau.in Bac.Pro lorica malacũ capiã capillum.

Materiarius faber,q̃ ligna parare & subministrare operi faciendo debet.

Malobatron,latine folium unũ inter odoramenta.Dioſco.Malobatron est herba,quæ nascitur in India,& habet folia quæ extenduntur super faciem aquæ,& nõ habet radicem,& est boni odoris.

Manna,alio nomine dicitur Rosmarinus.

Melissophyllos herba,quam Boracum uulgus uocat.

Melilotum flos plantæ coloris paleæ,in quo est lunaris figura.

Melina,ut autor est Festus genus tibiæ acutissimi soni. Est & genus uestis,apud Plau.in Epi.a colore,q medius est inter albũ & fuscũ.Vel a melo insula,vñ afferebat̃.Iul.Pol.Candicãtia in primis habebãt uestimenta pegre uenientes,uel phæa,uel melina,uel glaucina.

Manipula genere neu,Spar.in Hadria.Ipse inter manipula uitam militarem magistrans.

Misericordia a misero,& corde cõpositum nomẽ est.

Mars,Ares græce appellatur,quod regnis auxilium pugna oppressis afferre significat.

Metrodorus chius sempiternũ esse vniuersum ait.Nam si factum esset,esset a non ente.Infinitũ etiã, qm̃ sempiternũ cũ nõ habeat,nec exitũ,quo terminet̃,immobile quoq; asserit,qm̃ moueri nõ possit,quod nõ trãseat. Transire aũt necesse est,aut in plenũ,aut in uacuũ,in quoꝝ alteꝝ trãsitus fieri nõ põt.Ex æthere aũt fieri nubes densatione,inde aquã,q̃ ad solẽ decurrẽs extinguit ipsum,qui rarefactus rursum accendit̃,solem siccitate constipatum ex aqua splendida stellam efficere.Dicit etiam diem ac noctem inde fieri,ꝙ sol extinguat̃,atq; accendatur.Eclipsim quoq; extinctione fieri.

Littera si principalis fuerit syllabæ,aliqñ sumit ante se g,ut Narus gnarus,vñ ignarus.Nauus gnauus,vnde ignauus,& si habuerit post se c,sæpe c in g mutatur,ut quadringenti,ꝑ quadrincenti,quingenti,pro quincenti,sed in quibus n non fuerit seruatur c,ut ducenti.

N ante A

Nabathea,regio est ab Arabia incipiens,eamq; intra se continens,q̃ usq; ad mare rubrũ ex latere dextro,persicum ex siniſtro,Indicumq; ex superiori parte protenditur,nomen habet a Nabat Hismaelis primogenito. Huic metropolis est Petra.Hinc Nabatheus.a.um.pe. produ.Iuue.Et quos deposuit nabatheo belua saltu. Est & Nabatha ciuitas.

Nablium,dimi.nabulum,instrumentum musicum,qd̃ & naulum,a quo naulium.Oui.Disce etiam duplici genialia nablia palma Vertere,conueniunt dulcibus illa modis.Suidas Nabla organi species est,alibi,psalteriũ organum est musicum,quod nabla etiam uocatur.

Nabo fuit Idolũ qd̃ iterꝑtat̃ ꝓphetia,& diuinatio,& alio noĩe dagon dr̃.Et fuit Idolũ Ascalonis,gazæ,& reliqrũ urbiũ palæstinaꝝ.Et ciuitas in qua erat chamor cõsecratum idolũ,qd̃ alio noĩe appellat̃ Beelphegor.

Næa fullones,ꝙ a ueteribus græcis omnia fere opera ex lana næa dicebantur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Næ cum diphthongo. Vide in dictione Ne.
Neæra nomen mulieris, ppriũ, quo sigñaſ semp recẽs.
Næuus corporis insigne, seu genitiua macula. Vnde næ uosus, qui næuis plenus est.
Næuia nomen mulieris, a neuo sic appellata.
Nænia. æ. Vide in dictione Nenia.
Naiades nymphæ fluminũ, & fontiũ ἀπὸ τοῦ νάω fluo.
Nais fluuius, q ex Tauro mõte nascẽs in pontũ mergiť.
Nain ciuitas Galileæ duobus milibus distãs a mõte Tabor. Quo noie significaſ fluctus, siue cõmotio.
Nam cõiunctio causalis, quã frequenter usurpant autores, & primũ tm̃ locum sortiť. Nanq; uero secundũ, uel aliũ. Accipiť etiã p ideo. Terẽ. Nã in plogis scribendis opa abutiť. Aliqñ p aũt. Cice. in Salu. Nã q in uxorẽ, atq; filiã meã tam petulãter inuectus es. Solet aũt hæc particula nam postponi, ut quisnã, antea p̃ponebaſ. Teren. Nam q̃ est anus a fratre egressa meo.
Nanciscor. eris. nactus. a nãcio. is. fit ſm Priscianũ, & ſcat acquiro. Terẽ. in Phor. Nõ triũpho ex nuptiis tuis, si nihil nanciscor mali. Salu. Hoies adolescẽtes summã ptãtem nacti. Cic. Apio Pul. Plurib9 uerbis ad te scribã cũ plus ocii nact9 ero. Et nanciscí ſcat inuenire. Lact. li. vi. Si ducẽ nactus fuerit q dirigat ad meliora titubantẽ. Hinc renãciscor, qd̃ a ueterib9 positũ est, p reprehendo.
Napeæ syluarum, seu collium & floz deæ, sicuti dryades arborum. Virg. Faciles uenerare napeas.
Napæi ppli in Lesbo. Et apollo napæus sub urbe Napa.
Napatei populi in Æthiopia.
Napitæ populi in Scythia, quorum caput uicus napis, q & napatæ nominantur.
Napus genus rapæ, quæ longior. Colu. li. ii. Napus deuexam terram amat, & siccam. Huius diminutiuum est napunculus, paruus napus.
Napinæ pe. pro. ubi seminant napi. Colu. li. xii. Napinæ item rapinæ siccaneis locis per hos dies fiunt.
Napy, id est, qd̃ Sinapi ut apud Pli. perfícũ napy.
Naphtha a latinis seu nauphtha dí picis gen9, ut est apd̃ Danielẽ prophetã. Pli. li. ii. ait esse genus ueneni ex bitumine. Cuius uis ardens igniũ naturæ cognata transilientiũ ptinus in eã undecũq; uisam. Hiero. allegat Salustiũ dicentẽ naphta esse genus fomenti apud Persas quo uel maxime nutriant incẽdia. Quidã ossa oliuaz, q̃ proiiciunt̃ cum amurca putant appellari.
Nanus teste Gel. li. xviii. græcũ uocabulũ est, quo uocauerunt breui corpe hoiem paululũ supra terrã extantem, quem latie Pomilionem dicimus. Nec de hoibus tantum, sed de aliis quoq; rebus dí. Vnde etiam mala nana, quæ alio noie Melimela uocantur. (lant.
Nanũ uas breue & latũ, qd̃ uulgo Situlũ barbatũ appel
Nanium, nomen fictum a comicis pro muliere parua, sed pulchra per diminutionem blandiendi causa, sicut Glycerium & huiusmodi.
Nar fluuius, qui per urbem Narniam effluens Tyberi immiscetur. Est & alius hoc nomine, qui a Danubio uidetur deriuari. Virgi. Sulphurea Nar albus a qua. Strabo hunc Naronem uocat.
Narane fluuius Dalmatiæ ab Epidauro nõ distans amplius centum millibus passuum.
Narbasis urbs æstuaria in Hispania.
Narbonẽsis Gallia, a Narbone ciuitate dicta est, hæc olim bracata gallia dicebaſ. Scribit Stra. li. iiii. Narbonem fuisse amplissimum eius regionis emporium.
Narcissus lilii gen9, radice carnosa, atq; odora, flore pur pureo, folia in radice habens ad similitudinem folioz arundinis, sed aliquãto crassiora. Dictus a νάρκη narce, ut Pli. inqt, qd̃ stuporẽ latine ſcat. Nam odor eius caput aggrauat. Eius duo sunt gña. Vnũ purpureo flore alteꝛ herbaceo. Narcissi uero pueri monumẽtum in ora Bœotiæ per qd̃ transeuntes silebãt. Vñ taciturnũ uocabãt. Ferũ Narcissus puer fili9 fuisse Cephisi amnis & Lyriopes nymphæ, q cũ pulchritudie p̃staret, a multis nymphis amat9 est, & cũ nimio desiderio potiũdæ nymphæ cõtabuisset, mutat9 est in floré sui noís. Est & Narciss9 nomẽ fluuii, & nomẽ liberti potẽtissimi Clau
Narcotica medici neoterici appellant medica (dii. menta, quibus stupor conciliatur, ac torpor aduersus sensum dõloris, & cruciatum.
Narcissites pe. c. gẽma appellata ẽ, q̃ narcissi colorẽ hẽt.
Nardus fœ. ge. & nardũ neu. frut ex graui, & crassa radice, sed breui ac nigra, aspero sapore, folio paruo densoq;. Tibul. Illius puro distillent tempora nardo.
Nardinum pe. pro. unguentũ ex nardo factum, qd̃ alio nomine dicitur Foliatum, ut ait Plinius.
Narthecium dimi. est, græci Nartheca uocant ferulam assurgentẽ in altitudinẽ, humilẽ uero, & depressam narthecion dicũt. Cũ aũt semen ferulæ morbis qbusdam auxiliari dicãt, medici narthecion pro repositorio medicamentoz usurparunt, etiã si fuerit ex alia materia factũ, uel qa id genus ligni accõmodatum est ad seruanda medicamenta. Cice. de fi. bo. Iam medicamẽta illa epicurea, tanq̃ de narthecio promant.
Narthecophori, q̃si feruligeri dicti sũt bacchi ministri.
Nares ꝓprie sunt nasi latiores partes a qbus sũt spiracula, a naritate, ut inquit Do. q̃ nos odoratu doceãt p̃sto esse, qd̃ adhuc oculi nõ uidẽt, siue q p eas odor uel spũs nare nõ desinat. Vel q per ea nasi foramia odoris cuiusq; nari hoc est periti fiamus. Vel a græco p inuersionẽ liaz, ut ῥίνες nares τέρμν tener. Virg. in Geor. Colle ctumq; p̃mens uoluit sub naribus ignem. Oui. usus est singulari p naso. Pandaq; naris erat. Hæ partes nasi nares, imus nasus dici solẽt. Sue. de Aug. Mediocres aures nasum a summo eminẽtioreꝛ, ab imo deductioreꝛ.
Narnia Vmbriæ ciuitas, p quã Nar labiť, a quo & nomẽ accepit. Liui. li. x. A nare flumine Narnia appellata.
Narica genus piscis minuti a nando, ut q̃dam existimãt.
Naritium, quod & narix & narice dí oppidum Locroz uetustissimum fuit, vnde & Aiax fuit, & Naricii populi de quibus Virgi. Hic & Naricii posuerunt mœnia lo. cri. Hinc dicta est pix naricia.
Naricii populi in naricio habitantes.
Naricius. a. um. possessiuum, ut pix naricia. (sis.
Naricia ĩsula ĩ mari Ægeo uĩ Ionio q̃ fuit ex regno Vlyſ
Narsturtium, & nasturtium, ut Pli. docet, nomen accepit a narium torsione. Hinc factum est ꝓuerbium ad excitandũ torporẽ. Ede nasturtiũ, quasi diceremus. Expergiscere. Est aũt herba hortẽsis, prodest cõtra suspiria, & tussim. Græci Cardamon appellant. Stra. li. xv. de persaꝛ uictu loquẽs sic refert. Quotidianus eoz cibus post exercitiũ est panis durissimus, & cardamũ & salis granum, & carnes assæ, siue elixæ, potus est aqua.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Narro.as.dico,recito,a quo narratio q̃ eſt rei geſtæ, aut perinde ut geſtæ expoſitio. Huius cõpoſita ſunt Denarro.Enarro, qd eſt extra, & large narro, & ꝓprie ut Diome.inqt. Enarratio eſt obſcuroꝝ ſenſuũ q̃ſtionum ue explanatio,uel exquiſitio, ꝑ quã uniuſcuiuſq; rei qualitatẽ poeticis gloſſulis exoluimus.Lactã.li.vi. Quis ſacramentũ dei ſciens tam ſignificãter enarrare legem dei potuiſſet, q̃ illã homo longe a ueritatis noticia remotus expreſſitẽ Prænarro primo,& ante alia narro.Teren.in Eunu.Oportuit rem p̃narraſſe me.Obnarro peruerto,declaroq; ſignificat.

Narratio eſt rei geſtæ aut ꝓinde ac geſtæ expoſitio.

Narratiũcula pua narratio. Quin.Narratiũculas a poetis celebratas noticiæ cã,nõ eloquẽtiæ tractãdas puto.

Naſſa gen⁹ uaſis piſcatorii,quo cũ itrauerit piſcis, exire nõ põt.Plau. Nunq; ex iſta naſſa hodie eſcã petã.

Naſica pe.pro,Scipio dict⁹ eſt. Oui. Naſica excepit tẽpli nõ extititit autor.Auguſtus nũc eſt,añ Metellus erat.

Naſus dr̃ ea pars capitis,q̃ e ſupercilioꝝ cõfinio oriẽs, & quaſi æquali porrecta iugo utranq; aciẽ ſimul & diſcernit & munit.Duo aũt eius ſpiramina,geminiq; hiatus, quos ueluti qdam paries ꝑ mediũ ductus interſepit,nares uocanẽ. Aliqñ naſus ponit̃ ꝓ acrimonia, & dicacitate.Vñ hñe naſum eũ dicimus,qui uenuſta quadam, & ſubdola irriſione aliũ deridet.Apul.in Meta.Cõtorta & uituperanti nare diſceſſit.Pli.Primus Lucilius cõdidit ſtili naſum.i.ſcripſit ſatyrã,q̃ acerbitatẽ quandã, & acrimoniam ſtili habet in uitiis inſectandis.Mar.Non cuicunq; datũ eſt habere naſum.i. acrimoniã ad deridendũ,& dicacitatẽ.Hinc naſuti dr̃ dicaces, reꝑhenſores, & deriſores.Idẽ.Naſut⁹ ſis uſq; licet ſis deniq; naſus. Idẽ formauit cõparatiuum. Nil Naſutius. Apul. Naſutula mulier,ac dicacula. Naſus eñ ſagacẽ ſapientiã repreſentat ſumpta metaphora ab aĩalibus.Canes eñ & vultures olfactu inqrunt.Sapiens igit̃ & cautus eſt qui odoratu obſtruſa quæq; intelligit. Hora.in Ser.Vt plæriq; ſolẽt naſo ſuſpendis adunco ignotos, ut me libertino patre natum,a naſus fit uerbũ denaſo.as. (hẽt.

Naſum neu.ge.idẽ ꝙ naſus.Plau.in Cur.Sagarũ naſum

Naſutus.a.um.qd habet magnũ naſum.Et naſut⁹ dicax reprehenſor deriſorq; a quo fit naſutior.

Naſutulus dimi.Apul.Naſutula mulier ac dicacula.

Naſiterna uas aquariũ anſatũ, ac patens. Var.li.i. de re ruſt.Vt ex ære ahena urceos naſiternam faceret.

Naſamones pe.pro.ſũt populi Libyæ nauiũ ſyrtibus inuolutæ ſpoliatores. Luca. Hoc tã ſegne ſolũ raras tñ exerit herbas,q̃s Naſamon gẽs dira legit,q̃ ꝓxima ponto Nudus rura tenet,quẽ mũdi barbara damnis Syrtis alit,nam littoreis populator arenis Imminet,& nullos portus tangẽte carina Nouit opes. Sic cũ toto cõmercia mũdo naufragiis naſamones habẽt.Suid. ναζαμῶν ἢ νασαμῶνες ἔθνος λιβύης ἢ ναζάμωνος ὄνομα κύριον.

Naſcor.eris.natus.notæ ſignificationis.Salu. L. Catilina nobili genere natus fuit,magna ui animi & corporis, & dicimus natus ſum laudi,& ad laudẽ. Cice.pro Sext. Qui ſe patriæ,q̃ ciuibus ſuis,qui laudi, q̃ gloriæ, non ſomno,nõ cõuiuiis,nõ delectatiõi natos arbitrant̃.Idẽ ibi.Nam qd ageret uir ad dignitatẽ & gloriam natus. Huius cõpoſita ſũt Annaſcor, Connaſcor. Vñ Cognatus.a.um.Leo papa. Epiphaniæ nobis dilectiſſimi ueneranda feſtiuitas dat ꝑſeuerantiam gaudioꝝ, ut iter cognatæ ſolennitatũ uicina ſacramẽta exultatiõis uigor,ut feruor fidei nõ tepeſceret.Enaſcor extra naſcor Iuſti.li.i.Hic ꝑ ſomnũ uidet ex naturalibus filiæ,quam unicã habebat uitẽ enatã, cui⁹ palmite oĩs Aſia obumbratur.Denaſcor,decreſco,deficio,morior. Caſſi. Hemina li.ii.annaliũ.Quæ nata ſunt ea oĩa denaſci aiũt. Innaſcor.Cice.li.ii.offi.Sed illud odioſum,q̃ in hac elatione,& magnitudine animi facillime ꝑtinacia,& nimia cupiditas principatus innaſcit̃.Internaſcor in medio naſcor. Colu.li,v.Ne aut pãpinarius palmes internatus.Obnaſcor,circũnaſcor.Renaſcor,rurſus naſcor, Lactan.lib.vii.Itaq; renaſci eas putauerũt.Pronaſcor, ortum habeo.Teren.in Phor.Aiunt illam ciuem atticam bonam bonis prognatam.

Natus.a.um.participium.Teren.in Heau. Annos ſexaginta natus es, aut plus eo,ut coniicio. Natus.nati.nomen pro filio,ſicut & nata.æ.pro filia.Virg.Nate meæ uires,mea magna potẽtia ſolus. Natorum appellatio inqt Modeſtinus ad nepotes extendit̃. Addimus q̃q; g,& dicimus gnatus gnata,quæ ſemper ſunt ſubſtantiua. Natus.us.non legi,niſi in ablatiuo tñ.Cic.in Cato. Quanquam eum colere cœpi non admodum grandẽ natu,ſed tamen iam ætate prouectum.

Natio genus hominum inquit Feſtus, qui non aliunde uenerunt,ſed ibi nati ſunt. Et natio principalis eſt, in qua poſſunt eſſe multæ gentes. Ideo plus in ſe cõtinet quam gens.In pecoribus quoq; bonus prouentus, fœturæ bonæ natio dicitur.

Natalis gene.maſc. Natale neutri, & hoc natalicium ſumitur pro die quo quis natus eſt. In quo etiã ſignificato capitur hic & hæc natalis,& hoc natale.Similiter natalicius.a.um.in quibus addit̃ dies.Teren.in Phor. Porro autẽ alio,ubi erit puero natalis dies. Leo Papa. Natalem igitur diem domini celebremus. Subſtantiuũ. Virgi.Meus eſt natalis Iola. Pli. Dum natales ſuos celebraret.Dicitur & natalis de rebus inanimatis pronaſcens.Idem lib.xxxvi. Similis eſt huic quidem arabicus,minor tñ.Similiter & naſcens cæteris pallor gentis & ĩ auro,nõ niſi excellẽtiſſimo natalis. Natales plurali tñ numero ſignificant conditionem ſanguinis, aut familiæ, ut generoſi natales, natales obſcuri. Cor. Taci.Aderat Corne.fuſcus uigens ætate, claris natalibus. Plini.in Epiſto. ad Meſſium pro ignobilitate poſuit,& ſordibus generis.Nonnunq; candidatus aut natales competitoris,aut annos,aut etiam mores arguebat.Titulus eſt apud iureconſultos de natalibus reſtituendis,quo oſtendit̃ dũ qui natalibus reſtituitur ſit uti iure tanq; noĩe nataliũ ingenuitas ipſa ſignificet̃. Iuue. etiam pro celebritate diei natalis ſumpſit. Palmã iter dominas uirtus natalibus æquat.i.non aliter ea uictoria exhilarat̃,q̃ dies natales celebrantur.Et natales pro annis accipiunt̃.Sappho.Sex mihi natales ierãt. Tot.n. dies celebrant̃ natales,quot aguntur anni.

Natales numero plurali. Vide in Natalis.

Natalicius.a.um.idem qd natalis,ut natalicius dies.

Natalicium ſubſtantiuum pro die quo quis natus eſt.

Natale ſubſtantiuum,idem quod natalis.

Natalis ſacroꝝ dr̃ dies,q̃ qs cõſecrat̃, ſitq; ſacris initiat⁹.

Natiuus.a.um.in quo aliq̃d naſcit̃.Pli.li.xxi. Sũt & mon

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tes natiui ſalis. Et natiuus, q̃ natꝰ eſt naturaliꝝ ī aliquo loco paſſiuæ ſignificationis. Gel. Propterea obliteratis, & abolitis natiuæ pietatis. Sene. in naturalibus. Ex ſuo fonte natiua eſt. Natiuus color dī naturalis, q̃ nulla arte ſed natura ꝓducit, mō in albedinē tendens, mō in nigredinem, nō tñ pfecte, ut albus, uel niger. Natiuus color albus, leucopus dī, uilis, atq̃ vulgaris, nomē trahēs a græcis, apud quos λεύκος dī album. Pli. Iecur rubetæ uel cor alligaſ in pāno leucopo, & quartanis ꝓdeſt. Hīc leucopeati qui rudiori alba ueſte ac uili & natiui coloris induti ſunt, ut Mar. Amator ille triſtiū lacernaꝝ & bethycatus ſimul & leucopeatꝰ. Si uero huic colori ars addita ſit, candidæ ueſtes dñr & niueæ, & caltulæ a caltula uiola coloris albi. Et galbinæ. Nã galbana albæ ueſtes ſunt, & olorinæ. Nã olorinus color eſt candidus, qui & cygneus. Natiuus color niger, dī pullus.

Natiuitas, idem quod ortus, quod nomen uſurpatur ab Eccleſiaſticis.

Natalitius. a. um. & natalitiū. Vide in dictiōe Natalis.

Natura dicta eſt, ab eo q̃ naſci aliqd faciat. Hāc qdam deū eſſe dixerunt, a quo oīa ſunt creata. Sene. lib. iiii. de bene. Natura hoc mihi p̃ſtat, nō intelligis te, cū hoc dicis, mutare nomē deoꝝ? Quid. n. aliud eſt natura, q̃ deꝰ & diuina ratio toti mūdo, & partibus eius inſerta. Pli. ubiq̃ naturā parentē reꝝ, opificemq̃ appellat. Auguſ. de moribus manicheoꝝ ſic diffinit. Natura nihil eſt aliud, q̃ qđ intelligiē in ſuo genere aliquid eſſe. Ponit interdum pro ui. Vnde arboꝝ atq̃ herbaꝝ naturas dicimus. Interdum pro amore. Virgi. Nunc age naturas apibus, quas Iuppiter ipſe Addidit, expediam. Interdū ꝓ genitalibus, tam uirilibus, q̃ fœmineis, quæ a græcis dñr phyſis. Hiero. de circunciſione. Videamus q̃ cauſa eſt, ut eam partē corpis q̃ ſecretior & occultior eſt, q̃ a græcis phyſis, a noſtris dī natura, ad circuncidendum dominus elegerit? Plini. Si quadrupes fœtum non admittat, urtica naturam fricandum monſtrant. Dicta natura, quia in eo membro naſcendi uis ſit. Et natura eſt, quæ unicuiq̃ rei formam dat ſpecifica differentia, diffinituꝝq̃ a philoſophis. Natura eſt motus principium, ſm ſe & non per accidens, quoniam uniuerſa corpora proprium habent motum per ſe, ut ignis per ſe ſurſum fertur, terra deorſum, & non per accidens, quoniam id nō naturale, ſed artificiale dicitur.

Naturalis, & hoc naturale, quod ſm naturam eſt. Vnde naturales filii dñr legitimi, qui ſola natura coniugali lege ſint orti, non ex concubina. Sueto. in Tibe. Filioꝝ neq̃ naturalem Druſum, neq̃ adoptiuum Germanicum patria caritate dilexit.

Naturalia plurali tm̃ numero dñr pudēda. Col. Si equa marem nō patiē detrita ſcylla naturalia eius liniunt, q̃ res accendit libidinem̃. Idem lib. ix. de pulcenis. Plumulæ ſub cauda clunibus detrahendæ, ne ſtercore coinquinatæ dureſcant, & naturalia præcludant.

Nates a nitendo, ut quidam exiſtimant. Ibi enim eſt caro firmior, quam in cæteris membris, ne premēte corporis mole oſſibus cogatur. Hora. in Ser. Diffiſa natēs ficus. Harum tumor clunis dicitur. Iuue. Ad terram tremulo deſcendant clune puellæ.

Nato. as. frequentatiuū eſt uerbi No. nas. nare, aut natare, propriū eſt piſcium. Colu. per tranſlationē li. iii. pro ultra ire poſuit. Alioqn etiā nouellā uineā ex refectiōe natā uini inutilē habebis prima ꝑte tertæ natātibus radicibus. Qñq̃ ꝑ trepidare. Oui. li. vi. Faſt. Nox erat, & uinis, oculiq̃, animiq̃ natābāt. Qñq̃ ꝑ nauigare. Hui9 cō poſita ſunt Adnato, iuxta nato, ſiue ad aliquē locū nauigo. Vir. Hīc pauci uīs adnauimꝰ oris. Cōnato ſimul nato. Plau. Cōnatat nobiſcū. i. riualis eſt. Et eſt a cōno. Idē Cōnatiōis nīæ conſcius, hoc eſt, q̃ eandē adiremus mulierem. Sed hæc ꝑ metaphorā. Enato, extra nato, ab Eno. Vt inſuetū pariter gelidas enauit ad arctos. Innato, intus nato, ab Inno. Vir. li. ii. Geor. Necnō & torrentē undā leuis innatat alnus. Idē li. iii. Geor. de Inno. Fluuiosq̃ innare capaces. Denato, deorſum nato, a Deno uide alibi. Obnato, cōtra, ſeu circa nato, ab Obno, ut In æquore fuluis obnatat umbra fretis. Prænato, añ natō a Præno. Pli. Prænatāte piſciculo, frōtē ſuā ſpargit. Renato, rurſus nato, uel natādo reuertor, a reno. Supnatō ſup undas no, nō mergor. a ſupno. Pli. li. xxxiiii. Poſtea ſupnatās aqua tolliē ſpōgiis. Trāſnato, ultra nato, a trano. Liui. Magonē cū equitatu flumē tranaſſe. Vir. li. iii. Geor. Superāt mōtes & flumina tranāt. Et oīa habēt pecor. & a naue dicta ſunt.

Natalitius, a. tium. quod natat. Aug. lib. de trini. in capi. viii. Vnde iubente creatore produxit aqua prima natalitia, & uolatilia.

Natatus, us. ipſe natandi actus. Claudi. li, iii. Lucus erat ꝑpe flumē Athim, quod candida præfert ſæpe mari, pulchroq̃ ſecat Galatea natatu.

Natatilis, pe. cor. q̃ natat, uel natare pōt, ſicut uolatilis, q̃ uolat uel uolare p̃t. Aug. li. xii. de ci. dei. Talē illi creauit aīam, qua ꝑ rationē atq̃ intelligētiā oībus eēt p̃ſtātior aīalibus terreſtribus, & natatilibus, & uolatilibus quæ mentē hmōi nō haberēt.

Natrix, gen, maſc. & fœ. genus ſerpētis, a nādo, q̃ in aqua quoq̃ uenenū ſpargit. Priſ. li. v. Natrix cū ſpeciē anguis ſignificat, maſculinū quoq̃ inueniē. Cic. Cur oīa noſtri cauſa cū faceret tātā uim natricū uiperarūq̃. Luc. Et natrix uiolator aquæ. Item natrix herba eſt, cuiꝰ radix euulſa uirus hirci redolet. Natrix quoq̃ mulier dici poteſt natans, ſicut natatrix.

Natabula ab Apuleio dicunē loca natatiōis.

Natinatores, negocioſi uocabanē, natinatio negotiatio

Naucratis, ciuitas in ægypto, a Mileſiis appellatione indita, auctor Strabo.

Nauis a græco ναῦς, cuius dimīutiuū eſt nauicula, a quo fit aliud nauicella.

Nauale adiectiuū, qđ ad naues ꝑtinet. Vñ naualis corona qua donari ſolebat q̃ primus ī hoſtiū nauē armatꝰ trāſiliſſet. Hiero. Qui nauali p̃lio dimicaturi ſunt.

Naualia, ī quibꝰ ſtāt, uel fieri ſolēt naues. Vir. Ditipiūtq̃ rates alii naualibus ire. Oui. li. iii. Meta. Haud aliter q̃ſi ſiccum nauale tenerent.

Nauarchꝰ nauis princeps, q̃ in naui nautis impat q̃cūq̃ ad faciēdā nauigationē, nec abſurde ī triremibus idē eſſe intelligiē, q̃ comes uel comitus dicit. Cic. in Ver. Sūptū oēm ī claſſem frumēto, ſtipēdio cæterisq̃ rebus nauarcho ſuo quæq̃ ciuitas ſemp dare ſolebat.

Nauarchis. idis. nauis p̃toria, in qua eſt prætor.

Naucleros, qui nauē regit, latine nauicularius dicit, quaſi nauis cleros, id eſt ſors.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Nauclerius,a.ũ.qđ ad naucler⁹ ꝑtinet.Plau.in Aſi.Volo mei patris me ſimilẽ,q cauſa mea nauclerio ipſe orna tu ꝑ fallaciã quã amabã,abduxit ab lenone mulierem.

Naucleriacus,a.ũ.eiuſdẽ ſcationis,Idem in Mili.Facito ut uenias huc ornatu naucleriaco.

Naumachia nauale bellũ,ſeu naualis pugna.Interdũ accipiẽ ꝑ loco ubi ſit pugna.Suet.in Tibe.Semel triremi uſq; ad ꝓximos naumachiæ hortos ſubuectus eſt.

Naumachiarii ſunt,qui prælium nauale cõmittũt.Sue. in Clau.Proclamantibus naumachiariis.Hi etiam Epibatæ dicuntur græca uoce.

Nauigiũ,nauis ductio,qđ & nauagiũ dr̃.Et nauigiũ oẽ genus nauis q̃ nauigam⁹ appellaẽ.Nauis uero ſpecies eſt.Col.Iãq; q ædificare uelint,fabros & architectos ad uocẽt,qui nauigia mari cõcredere gubernãdi ꝑitos.

Nauiger,penul.cor.qui nauem ducit.

Nauigo,as.peñ.cor.naui iter facio.Et dicimus, Nauigo mare.Vir.Gẽs inimica mihi Tyrrhenũ nauigat æquor Nauigo ĩ naui.Amb.Hæc ergo nõ turbaẽ nauis ĩ qua prudẽtia nauigat.Nauigo in mari.Terẽ.Ego in portu nauigo.Huius cõpoſitũ eſt Enauigo,quod eſt extra nauigo.Hiero.ad Helio.Sed qñ ſcopuloſis locis enauigauit oratio.Dicimusq; hic fluuius enauigatus eſt.Pli.li.x.Huius obiectu uaſtus efficiẽ ſinus.xii.dierũ & noctiũ remigio enauigatus.

Naupegus penul.pro.ὅτι ἑλληνικῶς λέγεται ναυπηγὸς ὡς ναῦς καὶ πήγνυμι ῥῆμα.

Nauta & Nauita,qui ſe in naui agẽda exercet,& quicũq; in naui eſt, nauis ducẽdæ gratia.

Nauticus,qui nauẽ gubernat. Pli.li.ix. Quod ubi uidere nautici,ſtatim pluribus anchoris nauigia infrenãt.

Nauticus,a.um.quod eſt nautarũ. Vir.li.iii. Nauticus exoritur uario certamine clamor.

Nauithalmus,nauis põpatica qua potẽtiores oblectãdi animi cauſa utunt̃,q in ea thalamus ad quieſcendũ,& menſa ad edendũ poſita ſint. Hanc uulgus bucentauꝝ uocat.Sue.in Cæſa.Et eadẽ naue thalamoq; pene æthiopia tenus ægyptũ penetrauit niſi exercitus ſequi recuſaſſet.Hæc a græcis thalamiphora uocatur,& thalamegos.A Seneca nauis bene cubiculata.

Nauiculor,ris,proprie ocioſa nauicula uehor. Mar. Piger lucrino nauiculatur in ſtagno.

Naufragor,pe.cor.deponẽs,& naufrago,as.naufragiũ facio.Hier.Quã qdã repellẽtes circa fidẽ naufragauerũt.

Naufragus,qui naui fracta bona amiſit.Pop.Tetra uenena bibens,& naufragus ebibat undas. Diciẽ & unda naufraga,quæ naues frãgit.

Naufragiũ nauis fractio,licet quãdoq; pro nauigãdi piculo,& quandoq; pro nauigatiõnis damno,& infortunio,& iactura ſumatur.

Naulum,precium quod ſoluitur pro uectura in naui.Iuuena.Furor eſt poſt omnia perdere naulum.

Nauia,lignũ cauatũ,ut nauis,quo in uindemiis uti ſolẽt

Nautella,nauis parua.Aug.de uerbis dñi.Audiuim⁹ nautellam periclitantem.

Nautillus piſcis dictus,q̃ nauigãtis effigiem habeat,ναυτίλλομαι.n.apud græcos ſignificat nauigo,ab aliis Põpillus uocatur.Eſt & nautillus nauta,nautilia nauigatio,id eſt ars nauigandi.

Nauſtibulũ alueũ,ad nauis ſimilitudinẽ factũ.

Nau⁹,celer,ſtrenu⁹,a nauiũ celetitate dictus,q & gnau⁹ dr̃,cuius cõtrariũ ẽ ignau⁹,nauia,nauitas,gnauiaue celeritas ſtrenuitas.Vñ ignauia tarditas,deſidia.Interdũ nau⁹ dr̃,q̃ ſi ſcius,& optĩe ꝓnoſcẽs.Colli.viii.Sit aũt uigilãs,ĩpiger,iduſtrius,nauus oĩm quas paſcit.

Nauo,as,ſtudioſe ĩpleo,do,cõfero,cũ affectu demõſtro. id ẽ,adiumẽto ſum.Cic.lib.ii.de ora.Iã mihi uideor nauaſſe operã q̃ huc uenerim.Idẽ Apio Pul. Illud pugna & enitere,ne qd nobis tpis proget̃,ut cũ tibi hic ſatiſſe cerim⁹,iſtic q̃q; nr̃am ĩ te beniuolẽtiã nauare poſſim⁹ id ẽ cõferre,uꝝ oñdere.Tractũ uerbũ a nautis,cũ fũt auxilio aliis ĩ gubernãdis nauib⁹.Naues.n.cũ ex nauali⁹ ĩ mare deducunt̃,maximo hoĩm auxilio indigẽt.

Nautea herba granis nigris,qua utunt̃ coriarii,uꝝ aqua coriarioꝝ.uꝝ ut No.inqt aqua ex nauis ſentina ueniẽs Plau.ĩ Aſi.Nauteã bibere malim,ſi neceſſe ſit,q̃ illam oſcularier.Idẽ.Oĩm unguẽtoꝝ odor p̃ tuo nautea eſt.

Nauſea ſtomachi ad uomitũ ex graui odore ꝑturbatio a naui deductũ nomẽ,ex cuius ſentina mouẽt̃ uomitus Hiero.ad Furiã.Vſq; ad nauſeã ſaturata es.

Nauſeoſus,a.um.quod nauſeam inducit. Plini.Radice craſſa,madida,nauſeoſa.

Nauſeo,as.nauſeam habeo,& uomitu infeſtor. Plautus in Am.Laſſus ſum hercle e naui,ut uectus ſum huc etiam nũc nauſeo.Cic.Fabio Gallo.Vidit me nauſeantẽ, nõ mõ mittẽdi cãm habuiſti,ſed etiã uiſẽdi.Eſt & nauſeor deponẽs.Hie.Ex hac coturnice ſatiat⁹ iſn̄ nauſeat.

Nauſio,is.de grano fabæ dr̃,cũ naſcẽdi gr̃a ſe apit,q̃ ſit nõ diſſimile nauis figuræ.

Nauci,putamẽ nucis,ſiue oliuæ nucleus,ſeu mẽbranula q̃ in nucis iuglãdis medio ẽ.Ponit̃ etiã ꝑ eo qđ ẽ nihili Plau.Qui hõ timidus nõ erit ĩ rebus dubiis nauci non erit.Dictũ nauci,quaſi nuci,a nuce.Dr̃ & nauus.

Nauliũ ciuitas ĩ liguria,a portu,ac turribus iclyta,& uadoꝝ ſabatioꝝ port⁹,a quo decẽ milibus diſtat ſabatia

Nauſicaa Alcinoi Phæa cũ regis filia.Mar.Si mihi Nauſicaa patrios concederet hortos,Alcinoo poſſem dicere malo meos.

Nauſithous,Neptuni filius,& pater Alcinoi.

Naupõtus amnis,qui pamportus etiã a Strabone uocaẽ Amnis inquit pamportus ex Illyrio nauigabilis defertur in Sauum.Et alibi.Iuxta Naupontũ amnis eſt Carcora excipiens commerciorum onera. Hic in Sauum, ille in Drauum delabitur.

Nauaria,pars Hiſpaniæ ſeptentrionalis,quæ uerſus Arcton uaſconibus adiacet,ad meridiem uero Taraconiam habet regionem.

Naxos inſula ĩ Ægeo,una ex cycladibus cæteras ſuperãs antea Strongyle dicta.Hæc Dia poſtea appellata fuit. Veꝝ cũ Cares ex Lamia,pfecti duce Naxo eã occuparũt,a duce Naxon appellarũt.Hãc Dionyſiã a uinearũ fertilitate dici ſcribit Pli.Vel q a,ut alii uolũt,ſolæ naxiæ mulieres octauo menſe pariãt,quoto & Liber pater natus credit̃,ſiue quia fons ĩ ea uino affluat. Diſtat a Delo ſeptẽ milibus.Hinc naxius xia.xiũ. Vñ naxi⁹ ardor apud Colu.quo ſignificatur Bacchi coronæ ſidus. Nam ut ferunt poetæ,in inſula Naxo relicta Ariadne a Theſeo,nuptias cum Baccho fecit,donataq; corona inter ſidera relata fuit.

Naxius ardor,uide Naxos.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Nazaræus cõsecratus dr̃,& a Názareth nazarenus ieſus chr̃s filius Mariæ,de q̃ Anaſtaſius feruẽti orõne dicebat Μαρία χαῖρε ὅτι κεχάρηκας βασιλέως καθέδρα χαῖρε ὃν βαστάζεις ὃν βασιλεύοντα πάντα. Nazaræi aũt dicebãt quotũ habebãt ad tp̃s i lege,ut inqt Aug. uñ Sampſoni iuſſum eſt,ut ferrum non aſcenderet in caput eius.

N ante E

Ne dehortatiuũ,ſeu ꝓhibitiuũ aduerbiũ eſt. Virg. Tu ne cede malis,ſed cõtra audẽtior ito. Q̃ñq̃ eſt coniunctio copulatiua & ponit̃ ꝓ neq̃. Cic. Ne dici qdem op⁹ eſt, quanta dimicatõne ciuiũ. Q̃ñq̃ adiunctiua. Mar. Lex hæc carminib⁹ data ẽ iocoſis,ne poſſint,niſi pruriãt,iuuare. Q̃ñq̃ rõnalis,ꝓ ergo. Vir. Me ne incepto deſiſtere uictã. Q̃ñq̃ cauſalis,Idẽ. ne recipi portis aut duci i mœnia poſſit. i. ut nõ. Q̃ñq̃ ponit̃,ꝓ ut. Cic. Curioni. Vt non uererenur,ne nimis cito mitterem⁹. Idẽ. Ne amicis nihil tribuam⁹,epulamur. i. etiã ut amicis tribuam⁹, epulamur. Q̃ñq̃ ſcat nõ. Ter in An. Ego id agã mihi, q ne det. Q̃ñq̃ ꝓ nedũ. Idẽ in eadẽ. Ne uacuũ eſſe nũc me ad narrandũ credas. Plerũq̃ dubitatiua. Virg. Iuſticiæ ne pri⁹ mirer belli ne labor̃. Apud oratores plerũq̃ una ſola eſt & ſemp̃ i una ꝑte locat̃,ut bon⁹ ne eſt an mal⁹. Aliqñ etiã ſic, eũdũ mihi nec ne ſit ignoro. Et ꝓ iterrogationẽ. Cic. Ver̃ vultis ꝓtorii Flacco, nec ne. i. an nõ. Quidã ſupuacuum addũt alter̃ an. Hoc mõ,neſcio an bñ faciã necne. Q̃ñq̃ cõfirmatiua. Vir. Tanta ne me tenuit uiuẽdi nate uoluptas, Vt ꝓ me hoſtili paterer ſuccedere dextræ. Quo tñ i loco qdã (quos quãtitas reprobat,nã ne illic corripiat̃,ut notũ eſt) exponũt ne, ꝓ utiq̃ cũ diphthõ.ſcribẽtes. Q̃ñq̃ iterrogatiua eſt. Ter̃. Ego ne? tu ergo. Q̃ñq̃ uim hẽt iterrogãdi,& dubitãdi ſimul Idẽ. Dat̃ ne illa hodie Pãphilo nuptũ? Q̃ñq̃ diminuti uam uim hẽt,& pro ſaltẽ ponit̃. Salu. Secũdæ res ſapientium aĩos fatigant,ne illę corruptis moribus uictoriæ temparent. At næ cũ diph. græca dictio eſt,q̃ ꝓ ꝫ ſcribit̃,& ſcat ualde uehemẽter,nimis. Ter̃. Faciũt næ intelligẽdo,ut nihil intelligant, q̃ſi q̃ magis q̃ opus ſit aliq̃d,uel inqrunt,uel ſpeculant̃, in eor̃ numero ſunt habẽdi,q nihil intelligũt. Aliqñ ſcat cerre,uel utiq̃ ꝓfecto,uel ita uel etiã. Et hoc ꝓ ironiã. Cic. Curio. Incredibile,q̃ turpiter mihi facere uidear,q his rebus interſim næ tu uideris multo ante prouidiſſe qd impẽderet. Idẽ Treb. Næ ego multo libẽtius emerim diuerſoriũ Teracinæ. Idem. Næ illi uehementer errant. Affirmat em̃ illos uehementer errare. Hora. Clarus erit,fortis,iuſtus ſapiens,næ etiã rex. Compoſita a ne aduerbia negandi ſunt. Nec,neq̃,nequam, cum eius deriuatiuis necq̃q̃, neutiq̃,neutiq̃,nequaq̃,necubi,nedum,& alia. Sciendum q̃ recte dr̃,uereor,ne hic moriat̃,uel ut moriatur uel ut ne moriat̃,pro ut non moriat̃. Hiero. in Geñ. Timeo,ne putet,me ſibi uoluiſſe illudere. Cice. Metuo,ut ne pereat. Ter̃. Apprime in uita utile,ut ne qd nimis, pro ut non,ut quid. Præterea inter ne,& quidem ſemp̃ aliquid interponendum eſt,& tunc ſignificat nec.

Næ uiuam, iurantis eſt, id eſt,moriar. Cice. Sed næ uiuam tibi concedo.

Nea inſula. Plin. lib. ii. De inſulis enatis. inter Lemnum & Helleſpontum Nea.

Neapolis ciuitas, quã Chalcidenſes condiderunt, quaſi noua ciuitas, Parthenope a tumulo ſyrenis appellata. Suidas νεάπολις. πόλις ἰταλικὴ φάσκουσι ἐν ᾗ ἀπέθανε παρθενόπη ἡ σειρῆνος ἄπελμα. πρὸς ἣν ἄλλαι νεαπόλεις.

Nebula ſic differt a nube,ꝙ nebula uapor ſit e terra, atq̃ aqs ſurgẽs,q̃ ſiue ſtatim euaneſcit,ſiue in altũ ſublata cõuertit̃ in nubẽ,nubes quocũq̃ tpe fieri p̃ũt. Nebulæ nec æſtate calida,nec nimio frigore exiſtũt.

Nebulariũ ædificiũ a ſubiiciẽda meſſe ꝓ nubilũ tp̃s.

Nebulones,& tenebriões dicti ſunt nugatores,uani. nullius p̃cii hoies,ꝙ mẽdaciis,& aſtutiis ſuis nebulã quandam & tenebras obiiciãt,uel ꝙ ad fugã fugitiuis nebulæ ſint accõmodatæ. Lucil. Nugator quidẽ,ac nebulo ſit maximus multo.

Nebrides,p. c. damar̃ ſeu ceruor̃ pelles,q̃bus uti ueteres i Bacchi ſacris ſolebãt,νεβρὸς. n. dama ſeu ceruus dr̃.

Nebrodes mõs i Sicilia,cui damar̃ copia nomẽ dedit.

Nec,& neq̃ cõiũctiões diſtinctæ,ut nec uel neq̃ lego,nec ſcribo. Nõnũq̃ ſcat ñ, ut nec uideo q̃rũ res euadat,ſed differũt ꝙ nõ negat ſolũ,nec & neq̃ negant & copulãt. Aliqñ ſaltẽ,ut nec qdẽ pũctũ tp̃is. Reſoluit̃ interdũ in copulatiuã &,ut nõ feci hoc,nec facerẽ. i. & nõ facerem. Sed ſi ſequat̃. n. uim ſimplicis negatiõis habet,ut nec. n. id facerẽ. i. nõ em̃ id faceré. Q̃ñq̃ ſcat etiã. Quint. Perſolui gr̃a nõ põt,nec malo patri. i. etiã malo patri. Factũ eſt aũt nec a neq̃,per apocopen extremar̃ uocaliũ Et quia in fine ſyllabæ q. ſcribi nõ poterat,tranſiuit i c. Nam c. & q. affines literæ ſunt.

Neceſſe,ſiue neceſſum dr̃ qd̃ ui aliq̃ cogẽte fieri opus eſt, a ceſſo uerbo deductũ,quia nõ ſit in eo ceſſandũ. Et declinat̃ hic & hæc neceſſis,& hoc neceſſe,& neceſſus,a. ũ. a quo neceſſitas,neceſſitudo,neceſſarius.

Neceſſitas,uis ipa q̃ cogit,ut neceſſitas mihi incũbit eũ di Mutinã,Aliqñ appellatõe neceſſitatis ius quoddã & uinculũ religioſæ cõiũctiõis, familaritatisue ſcat. Cæſar. Equidẽ mihi uideor ꝓ nr̃a neceſſitate nõ labore,nõ opa,nõ induſtria defuiſſe. Significat. n. hic cõiũctionẽ amoris, hoc eſt affinitatẽ,uel ſtrictã amicitiã. Idẽ ſcat neceſſitudo. Sal. iugur. Coactus reg̃ neceſſitudine,ſtatuit armis certare. Cic. uero ait ſibi cũ eq̃tibus Ro. neceſſitudinẽ ẽẽ. Aliqñ neceſſitudo ponit̃ ꝓ neceſſario. i. gnato uel affine. Sue in Aug. Remiſit tñ hoſti iudicato neceſſitudines,amicoſq̃ omnes.

Neceſſitudo,uide in dictiõe neceſſitas.

Neceſſarius,a. ũ. dr̃ illud ſine quo fieri nõ põt,ut neceſſarius eſt mihi aduẽtus tu⁹. Hic fit neceſſario aduerbiũ.

Neceſſarii dñr cognati, uel affines, uel amici,& hi q̃bus uti familiariter ſolem⁹,ꝙ nulla iter eos ceſſatio,i. ſepatio ſit,uel ꝙ neceſſaria inter eos officia cõferant̃.

Neco,as. aui. atũ. ferro interimo, Liui. li. i. Obrutã armis necauere. Neco,as. cui. ctũ,alia ui. Dio. Neco,cui. uerũ tamẽ & necaui legim⁹,ut neẽt⁹ & necat⁹. Et hoc differre uolunt,necui quaſi ſuffocaui,necaui quaſi ferro occidi. Vñ necẽ cædẽ appellamus. Sic & Priſcia. ſentit. Sed ambo fallũtur,q̃ñquidẽ oſtendere licet necaui,& necatus de quacunq̃ morte dici Augu. lib. i. de ciui. dei. Oẽs em̃ quos fames necauit,malis uitæ huius,ſicut morb⁹ corpis eripuit. Quos aũt nõ necauit,docuit parcius uiuere,docuit ꝓductius ieiunare. Quint. lib. iii. Hinc aduleter loris cæſus,aut fame necatus. Cice. lib. iii, ad Heren. Si accuſator dixerit ab re hoiem ueneno necatũ. Nec

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

de homĩe tñ dĩ,ſed de aliis quoq;.Col.li.ii. Sic oẽs radices herbarũ præruptæ naſcanť.Nectus tñ ſemp ſine ferro dicit.Liui.li.xxi.Fame,frigore,illuuie,ſquallore,enecta.Huius uerbi compoſita ſunt eneco,ſuffoco. Plaut.ĩ Am. Puer ambos angues enecat.Hora.li.i.Epi.Spẽ mẽtita ſeges,bos eſt enectus arãdo. Interneco & perneco. Et habẽt penul.cor.

Necromãtia,pe.acuta,diuĩatio q̃ fit p̃ cadauera,ut apd̃ Luc.cũ mortu⁹ ſuſcitat⁹ euẽtũ belli Pharſalici Sex. Põpeio p̃dixit νεκρὸς.n.mortu⁹ dĩ *necron* cadauer, necroſis mortificatio μαντεία diuinatio. Vñ Stra.ſigna fictilia,q̃ Corinthο euerſa Romã ipleuere necrocorinthios.i.corinthiorũ defunctos uocata ſcribit.

Necromãtici ſunt,quoꝝ incãtamẽtis uidenť reſuſcitari mortui,hoꝝ ſacroꝝ duo ſũt genera, Necyomantia,& Sciomãtia,ĩ Necyomãtia ad eleuãdũ cadauer,ſanguis eſt neceſſari⁹.In ſciomãtia umbræ tñ eſt euocatio.

Necto,is.nexui.& xi.xũ.ligo,iũgo. Vir.li.v.Et parib⁹ palmas amboꝝ innexuit armis.Prop. At tibi q̃ noſtro nexiſti retia lecto. Huius cõpoſita ſũt Annecto,qd̃ eſt ad aliqd necto,ſiue iuxta necto ſubiũgo.Hiero.ad Dama. Qd̃ mihi uideť annexui.i.ſubiũxi. Col.li.v. At ſi regionis cõditio p̃mittit de ueteribus haſtilia,q̃bus annectãtur ſingula trãſuerſæ p̃ticæ alligenť. Cõnecto ſimul necto.Idẽ in eodẽ. Eaq̃ uel ſaligineis p̃ticis,uel cõplurib⁹ quaſi faſciolis arũdinũ cõnectunť.Innecto intus necto, cateno.Clau.li.ii.Mutuaq̃ alternis inectite colla lacertis.i.cõplectimini.Internecto.Vir.li.vi. Vt fibula crinẽ auro internectat,lyciã ut gerat ipa pharetrã. Obnecto obligo,ſubnecto,ſubiũgo.Virg.Aurea ſubnectens exertæ cingula mammæ.

Nectar,græcũ eſt,& deorum potio dici poteſt. Quo etiam nomine immortalitas deſignať,ab νε quod priuatiõnẽ ſignificat,& κτείνω occido.Inde fit nectare⁹,a.um. pro diuino,& immortali.

Necubi,pro ne alicubi,id eſt,ut nõ in aliquo loco,& ſemper duo uerba poſtulat,ut iuſſi necubi mihi præſto ſis. id eſt,ne in ullo loco ſis.

Necunde,id eſt,ne ex aliquo loco.

Necya,quaſi mortuaria,reſq̃ funebris,& ad mortuos p̃tinẽs.Eſt.n.euocatio maniũ,quæ & necyomãtia, quaſi diuinatio p̃ mortuũ dicit̃. apud Homerũ in Odyſſ.ab Vlyſſe euocatio maniũ ſacro magico in ſcrobe p̃curato,νεκὸς græce,latine mortuus eſt.

Necepſo,nomẽ auctoris,de quo Fir.li.viii.ſic inqt. Hũc locũ diuinus ille Necepſo,ut remedia ualitudinũ inueniret diligẽtiſſime quidem ut diuinũ tãt̃ uiri potuit ingeniũ manifeſtis tractatibus explicatus eſt.

Nedũ ꝑcat nõ ſolũ,& duob⁹ modis accipi ſolet. Vno cũ utrãq̃ ſententiã eodẽ claudimus uerbo,ut funderẽ p̃ te ſanguinẽ, nedũ pecuniã. Altero,cũ ſũũ utriq̃ ſententiæ uerbũ accõmodam⁹ ut funderẽ p̃ te ſãguinẽ nedũ tibi pecuniã crederẽ.Negatiue ſic. Nõ fũderẽ p̃ te obtulũ,nedũ pro te ſanguinẽ nõ funderẽ.

Nefarii,ſceleſti,ſacrilegi,a farre deductũ nomẽ,quo ſcelerati,q̃ſi uita uti nõ debẽt.Et inde,q̃ indigni ſunt ut uiuant,nefarii uocanť.Quidã etiã a faris uerbo deriuant. Aſco.ſcribit nefariũ,qd̃ ſacra polluit farre pio ſolita celebrari, ergo nefarii ſacrilegi.

Nefas dicit̃ nõ licitũ.eſt.n. cõtrarium fas,quaſi non fas.

Nefandus,a.um.& nefans,nefantis,quod nõ eſt fandũ ꝛ nefas,q̃ nefari quidem liceat,Lucil.li.vii.Tantalus qui pœnas ob facta nefantia luit.

Nefrendes dñr a Varrone porci,q̃ noĩe lactẽtis amiſſo, nõdũ fabam frendere poſſunt.i.frangere.

Negligo,is.pe.cor.xi.ctũ.contẽno,nõ curo,quaſi ne legere quidẽ nec uidere dignor.Terẽ.in Adel.Pecuniã in loco negligere,maximũ interdũ eſt lucrũ. Accipiť q̃q̃ negligere p̃ nõ eligere. Vñ Aug. Negligitis.i. nõ eligitis.Hinc negligẽtia.

Neglectus,us,p̃ cõtemptu.Idem in Heau.Hæc res neuti quam neglectui eſt mihi.

Nego,as.ex nõ & ago,pro dico cõpoſitũ eſt,licet etiã de factis dicatur,ut apud Apoſtolũ,Cõfitenť ſe noſſe deũ factis autem negant.Huius cõpoſita ſunt abnego,Denego,Pernego,quod eſt perfecte nego. Plau.ĩ Aſi. Vbi creditũ,quod tibi ſcit datum eſſe pernegaris. Subnego aliquantũ nego. Cice. Treba. Veruntñ,quod p̃ti tibi probe ſubnegarẽt,& habẽt pe.cor.

Negatio poſtpoſita negatiõi,nõ ſemp habet uim affirmãdi,ſed magis negãdi,cũ alĩa p̃ uniuerſali põit,& p̃ticulares ſequũť.Hoc mõ. Nullas accepi a te lĩas,nec breues nec ꝓlixas. Vir. Nulla neq̃ amnẽ libauit quadrupes, nec gramis attigit herbã.Itẽ una ſola negatio poſtpoſita negatiõi negat,ita tñ ut ſequẽs iũgať cũ quidẽ. Cic. Lẽtu.neq̃ errarẽt,ne aduerſarii quidẽ.Et ſi dixero. Nõ tibi hoc ſuaderet,ne de⁹ quidẽ,ſubaudit̃.n.alia negatiõis p̃s ſic. Nõ tibi hoc ſuaderet aliq̃s.Deinde ad maius ꝑcatũ ſubiũgo,ne de⁹ qdẽ,cui oĩno ẽ credẽdũ. Etiã ſine qdẽ duæ negatiões negãt,cũ una p̃ticularis omittit̃.Ter.Agrũ in his regiõibus meliorẽ neq̃ p̃cii maioris nemo habet,ſubaudit̃.n.neq̃ meliorẽ. Var.lib.iii.de ui.pa.oñdit duas negatiuas p̃ una accipiẽdas,cũ dixit. Qua abſtinẽtia uiri mulieresq̃ Romanæ fuerit,q̃ a rege mũera eoꝝ noluerit nemo accipe.Si aũt duob⁹ uerbis,aut poſitis aut ĩtellectis addanť duæ negatiuæ,nõ dubiũ ẽ q̃n negẽt. Vt nec me amas nec mihi credis. Intellectis ſic.Nec uirtuti ſtudes,nec lĩis.ſ.ſtudes. Tres negatiões p̃ una ponunť.Ter. Nec haud dicas tibi nõ p̃dictũ. Aliq̃n ẽt p̃poſitiões negãt ẽt græce. Vñ Ariſtopha ὡς ἀρκαλέον πρᾶγμ' ἔστι ὦ ζεῦ καὶ θεοί, (nes comicus λοῦσθαι γενέσθαι πᾶσφρονοῦντας ἅπαντα.

Negatiuus,a.um.quod negat,ut dictio negatiua.

Negociũ,a nec & ociũ fit,q̃ſi nõ ociũ,hoc eſt opus,ſicut a nec,& lego negligo,& c uertiť ĩ g.ſicut ĩ q̃ngẽti,q̃uis a cẽtũ cõponať.Et accipiť p̃ occupatiõe,ut Etſi negociis familiarib⁹ ipediti.Aliq̃n p̃ eo,qd̃ uernacula lingua dicim⁹ la ipreſa.Cæſar li.ii.cõ. Ipe cũ primũ pabuli copia ẽ inciperet,ad exercitũ uenit,dat negociũ Senonib⁹ reliq̃sq̃ gallis,q̃ finitimi Belgis erãt,uti ea q̃ apud eos gerãť cognoſcãt.Aliq̃n p̃ labore,ope.Cic.Corni.Etſi p̃ niquo patiebar aĩo te a me digredi,tñ eo tpe me cõſolabar,q̃ ĩ ſũmũ ẽt ociũ te ire arbitrabar,& ab ĩpendẽtibus magnis negotiis diſcedere.Itẽ Fabio. Adhibui diligẽtiã quotiẽs ſenat⁹ fuit,ut adeſſem,p̃ſimũq̃ ĩ eo negotii habui.Aliq̃n p̃ cura,moleſtia,ſolicitudie.Ter.Poeta cũ primũ aĩm ad ſcribẽdũ appulit,id ſibi negocii credidit ſolũ dari,ꝓpſo ut placerẽt q̃s feciſſet fabulas. Donamõ p̃ moleſtia,& cura,& labore.Cice. Cũ eſt allatũ ad nos de temeritate eorũ,q̃ tibi negociũ faceſſerẽt.Aug.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

li.xii.de ciui.dei. Sed cũ his nullũ nobis est in his libris negociũ q diuinã mentẽ facere,uel curare ista nõ credũt. Ita posuit,ac si dixisset,nolo mihi rẽ esse. Itẽ negociũ dicit factũ,de quo q̃stio. Et negociũ remediũ ẽ. Plau. in Cap. Neq; de hac re negociũ est,quin me occidã.

Negotiosus.a.um.quod est negociis plenũ. Sal. Prudentissimus quisq; maxime negotiosus erat.

Negocialis ad negociũ ptinet. Cic. Hæc cõstitutio ptes duas uidet habere .Iudicialem & negocialem.

Negocior.aris.negocia exerceo,& mercaturę opam do Cice.li.iii.offi. Cum se Syracusas ociãdi causa,nõ negociandi cõtulisset. Idẽ Ser.Sul.M.Curius, q Patras negociat.i.mercaturæ opam dat. Hinc negociator,q in aliorum negociis se exercet. Vnde Labeo. Negociatores serui uidentur,q ꝓpositi sunt negociis exercendi causa, ueluti qui ad emendũ,aut locandũ,& conducendũ ꝓpositi sunt. Negociationẽ pro mercatura posuit Colu. lib.i. Hæc eiũ negociacio curam uillici auocat.

Neleus,nomen proprium patris Nestoris.

Nemesis,pe.cor.nomẽ cuiusdã deæ,q̃ facinorosos,& delinq̃ntes punire putabat,ut ex Catullo,& Ausonio licet intelligi. Insup eadẽ fere remuneratrix bñfactoꝝ. Vñ apd Sta.li.xiii. Est dea,quã Nemesim dñt,dea magna,potẽsq;,q̃ bona cælestũ cõcessu cũcta deoꝝ possidet. Hãc q dã fortunã dixerũt,cui primus Adrastus rex tẽplũ ædificauit. Romani quoq; huic deæ tẽpla dicauere stulti,q substãtiã aliquã fortunã putauerũt regnoꝝ, atq; opũ dispensatricẽ,q̃ solius dei nutu huc atq; illuc transferunt. Hoc etiã noie dicta fuit Tibulli amica. Suidas. νέμεσις ἡ Νίκη, μέμψις ὕβρις, φθόνος, τύχη βάθρισσ φησὶ ἐν μυθικοῖς ἡ ἁλικαρνασσ, νεμέσεσσ ἐφόρει ῥόπασ ὡσε ῥόπαις ἡ ὡσεφάνοις κολαζούσησ ἐναργῶς μ̃πτεια.

Nemo, tñ ad hoies referẽ,nullus generaliter ad oia, ut nullus homo,nullus lapis,nemo proprie dr̃,nec homo Et cum sit gñis cõis,ponit q̃q; ꝑ nullus. Caduceatori nemo hõ nocet. Cic. Hoiem qdem scire arbitror neminem. Salu. Quo nemo uir melior,nec ꝑstantior. Non ergo nemo idẽ est,qd nullus homo. Sic eñ frustra iungerẽ hõ. Nõnunq̃ tñ a poetis nemo diuũ dr̃ ꝑ acyrologiã. Vir. Turn. qd optãnti diuum promittere nemo auderet. Nonnunq̃ etiam de fœminis dr̃. Teren. Hoc scio unum ego,neminem peperisse hic.

Nempe aduerbiũ cõfirmantis, qd aliq̃ cũ iterrogatione ponit. Aliq̃ sine interrogatione. Ci. Apud quẽ hæc dico? Nẽpe apud eũ,q cũ hoc sciret,me tñ anteq̃ uidit Reip.reddidit. Quintil. Nẽpe eñ in hoc plurimũ laboris exhausimus,ut rhetoricã ostenderemus bene dicendi scientiam,& utilem,& artẽ,& uirtutem esse.

Nemee sylua inter Cleonas,& Phliuntẽ,i qua argiui ob Herculis memoriã Nemeæa sacra celebrare cõsueuerũt. Hinc oĩs regio Nemæa dr̃. Nemee etiã fons,& mõs Vir. Et uastum nemeæ sub rupe leonem.

Nemus proprie dr̃ quod uoluptatis causa comparatum est & plenũ amœnitatis, ἀπὸ τ̃ νέμω pasco,& in eo greges,atq; armenta depasci solent. Nostrates appellant boscum ab eadem ratione,nam, βόσκω pasco, in illo enim armenta pascuntur.

Nemorale adiectiuum,ut umbra nemoralis.

Nemorense,idẽ quod nemorale,ut nemorensis ager, & nemorensis rex,qui Dianæ Aricinæ sacrificiis præerat Sue. Nemorẽsi regi q̃ multos iam annos potiretur sacerdotio,& ualidiorẽ aduersariũ subornauit.

Nenia,æ. Nenia,orũ,ut est apud Oui.li.vi. Fast. græ cũ nomen est,ab eo deductũ,qd est νείατη.i. ultimũ. Erat eñ ultimũ qd defunctis canere carmẽ,quod in funere laudãdi gĩa cãtar ad tibiã añ cadauer sepultũ,alio noie Epicediũ siue Monodia a græcis dr̃. Dio.apud Romanos id carmẽ,qd cũ lamentatiõe extremũ atq; ultimũ mortuo adcanit, neniadr̃. Acron uero docet esse factitiũ nomẽ a similitudine uocis eoꝝ q querunt & dolẽt Quint.li.vii. Tertius est diuersus trãslatiõis modus,cũ res cõis pluribus in uno aliquo habet nomẽ eximiũ,ut carmen funebre ,ꝓprie nænia dr̃. Improprie tñ accipit ꝓ ineptia cuiuslibet cãtus,aut sermõis. Sic Hiero. cõtra Ruf. Nisi forte nõ fuit in ꝑsentiarũ qui tuas emẽdaret nænias. Hoc carmẽ Simonides poeta lyricus primus instituisse dr̃. Sidonius pro epitaphio posuit cũ ait. Nenia marmori incisa ꝑ hendecasyllabos.

Neo,es.eui,etũ,nui diceremus ,sed a Nuo,is.esse uideret fcat filũ torqueo. Iusti.li.i. Inuenit eũ inter scortoꝝ greges purpurã colo nentẽ. Pli. Superq; omnia netur,ac texitur lanæ mõ,ac sine lana. Hinc Perneo cõpositũ.

Neos græce,nouus latine,a quo multa deducunt.

Neogamus,pe.cor.nouus nuptus.

Neotericus,nouꝰ,recẽtiorq; νεώτερον recẽtiorẽ dicũt,quẽ uulgus modernũ appellat,q nõ accedit ad priscorũ doctrinã Neotericoteron nouũ uocabulũ.

Neophytus,pe.cor.nouellꝰ,quasi nouũ germẽ,noua plãta, φυτὸν eñ planta dicit. Hiero,cõtra Luciferinũ. Nescis & laicos,& clericos unũ habere Chrm,nec aliũ Neophytis,alium episcopis esse deum.

Neoptolemus,pe.cor. nouꝰ miles.neos.n.nouꝰ,ptolemꝰ miles. Quo noie dictus est Pyrrhus Achillis filius,

Neomenia,penul,a cuta,nouiluniũ,uel prima dies lunæ aut mẽsis,νεὸς nouus μήνια mẽstrua,hoc ẽ luna, ab μήνη q mẽsis dr̃,ꝙ singulis mẽsibus a mulieribus defluãt.

Neostrophus,nuper tortus.

Nepa,uel nepes more græco scorpiũ fcat. Plaut. Dabo me ad parietẽ,imitabor nepã. Cic.li.iii.de fi. Serpe anguiculos,natare aniculas,uolare merulas,cornibꝰ uti uideas boues,nepas aculeis,suã cuiq; naturã esse ad uiuendũ ducẽ. Huius noĩs prima corripit. Manilius li.ii. Pietate ad sidera ductã Erigonẽ, ictuq; nepã, spolioq; leonẽ. Natura huius est ut i parietũ latibulis delitescat qui quũ aliquid senserit retrocedit.

Nepus dr̃ impurus. Vñ & nepa ꝙ impurũ,sit aĩal.

Nepos qui ex filio,filiaue natus est,ꝙ natus post sit patri q̃ filius. Cuius relatiuum est Auus. Et sicut proauꝰ est aui paterni,uel materni pater. Item auiæ paternæ, uel maternæ pater. Item eius relatiuum est pronepos. A quo fœmininũ proneptis,ut a nepos neptis. Et a proauo fœmininum proauia, & abauus proaui paterni uꝫ materni pater, item proauiæ paternæ,uel maternæ pater,a quo abauia,relatiuumq; eius abnepos,a quo abneptis. & atauus,abaui pater dictus quasi tertius pater a quo Tritauia,& relatiuũ Abnepos,& trinepos. a quo abneptis & trineptis. Aliq̃ nepos dr̃ fratris,uꝫ sororis filiꝰ. Ad cuiꝰ differẽtiã dicimꝰ,hic ẽ mihi ex fratre,seu ex sorore nepos. Qui uero post trineporẽ sũt,mĩores dicũt sicut pꝰ tritauos maiores. Q̃q; posteri nepotes uocant

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Vir. Forte recenſebat numerũ carosq; nepotes. i. poſteros, ac deſcẽdẽtes. Itẽ nepotes appellantẽ cõſumptores a nepa, qui ut Pli. inqt, deuorat oẽs filios, uno ſolũ ſaluo Siue dicunt luxurioſæ uitæ homines, qp nõ aliter his rei ſuæ familiaris cura ſit, q̃ iis qbus pater & auus uiuũt. Hora, Vincit. n. ſtultos ratio inſanire nepotes,

Nepotari, qd̃ eſt luxurioſe, & pdige uiuere, & nepotatus uitæ luxuries, Tertul. in apologetico. Ariſtippus in purpura nepotat̃, Nepotulus diminutiuum eſt. Sui. tamen ἐν τῷ νέ ποτ̃ς. νέποτ̃ς νέποτ̃ρος, ἐθνικὸν. καὶ ὄρος ὃ αὐύ ὄνομα. πρὸς δὲ νεστρικὸν καὶ ποῶμι ποῶσω, κατὰ δὲ πε λαιοὺς, ὃς οὐ δηλαδὴ ὀυκ ἔστ ποιῶ.

Nepotalis luxurioſus. Apul. li, ii, Dum in luxu nepotali ſi mul oſtiatim ſingula perro, ſignificat eñ immodicam profuſionẽ, & uictus largitatem.

Nepotatus, us. quoq; dicitur luxus. Affra. Scurrilitate, ac nepotatu nobilis.

Neptis, q̃ ex filio, filiaue nata eſt. Eſt. n. fœmi. a nepos.

Nepita, pe. cor. herba, quæ græce calmentũ dr̃ ſicca & calida in tertio gradu ſtomacho ac præcordiis utilis pituitas capitis thoracisq; ſoluit ac purgat, iecori medet̃, duritiã lienis reſoluit, calculũ pellit, urinãq; ciet tã ſimplex quam cum aliis herbis.

Nephritis, renũ paſſio, ſeu morbus qui iter acutos numer̃atur, νεφρὸς. n. ren dicit̃. Vñ nephretici, q renũ morbo laborãt, ut eſt apud Hippo. & Galenũ.

Nepẽthes poculũ quod obliuionẽ triſtitiæ affert, ſignificat eñ ſine luctu.

Nepeta ciuitas Ethruriæ, a q̃ nepeſini. Sil. Hos iuxta nepeſina cohors, æquiq; phaliſci, hodie tñ uulgo nepe dr̃.

Neptunus, Saturni & Opis filius, maris deus dictus eſt, a nando, mutatis lr̃is primis, ut inqt Ci. li, de na. deo. uel ut Varroni placet, a nubẽdo, qp ut cælũ nubes, ita mare terras tegat. Hinc neptunius, a. ũ. poſſeſſiuũ.

Neptunalia, Neptuni ſacra, q̃ & Salatia a ſalo dicunt̃.

Nephalia feſta erãt in quibus nõ uinũ, ſed aqua mulſa libabatur, & ſobrioſorum feſtiuitates erant, græci. n. νηφαλίους ſobrioſorũ feſtiuitates uocãt. Apud Athenienſes fiebat νηφαλία θυσία. i. ſobriũ ſacrificiũ Soli, Lunæ memoriæ, nymphis, auroræ, & Veneri, in quo ξύλα νηφάλια. i. ligna ſobria cremabant̃.

Nephele, latine ſonat nubem, nomen proprium uxoris Athamantis, & matris Phryxi & Helles. Vnde Oui. Helles Nepheleidos dixit.

Nequando ſignificat ne ullo tpe, ſicut Siq̃ aliquo tpe.

Nequaquã aduerbiũ negãdi, ſignificat eñ nõ.

Nequam, nomẽ indeclinabile, quod apud ueteres ſignificabat hominẽ nullius precii, qp ne tanti quidẽ ſit, quãti quod habetur minimi. Cypria. Nequã homo de nequã theſauro emittit nequã. Vñ & a quibuſdã cõtrariũ ponit̃ frugi, ut in ea dictione dictũ eſt. Poſtea inualuit uſus, ut denotaret hoiem laſciuũ, ac libidinoſum. Var. Nequã ex ne & quicq̃ media ſyllaba extrita componi oſtẽdit li. de lin. la. Quidã a nequeo, qp nihil queat, nullicq; rei ſit aptus. Caper docet nequã ſignare, nõ malum ſed inutile. Feſtus uero peiorẽ, q̃ credit̃ eſſe. A nequam fit nequior, & nequiſſimus. Colu. Nulla eſt, uel nequiſſimi hominis amplior cuſtodia, q̃ quotidiana operis exactio, Nã illud uel M. Catonis oraculũ, nihil agendo homines male agere diſcunt.

Nequitia, uitiũ eſt, qd̃ cætera oĩa cõplectit̃. Eſt. n. ut inqt Aug. li. iii. academico, frugalitati oppoſita, q̃ oẽs ſe cõtinet uirtutes. Vt. n. frugi a fruge. i. a fructu ꝓpter q̃n dã anio, fœcũditatẽ, ita nequitia a ſterilitate, hoc eſt a nihilo noĩata eſt. Nihil eſt. n. oẽ qd̃ fluit, qd̃ ſoluit, qd̃ liqueſcit, & qd̃ ſemp perit. Ideo tales hoies etiã pditos dicimus. Eſt etiã aliqd, ſi manet, ſi cõſtat, ſi ſemp tale ẽ, ut eſt uirt⁹, cui⁹ magna pars ẽ, atq; pulcherrima, q̃ tẽperãtia & frugalitas dr̃. Sæpe tñ p laſciuia & libidinoſa illecebra, ſiue p luxu uitæ, pdigo, atq; effuſo. Aphricanus ſcripſit mala, pbra flagitia, q̃ hoies faciũt ĩ duab⁹ reb⁹ eſſe malitiã & nequitiã. Vbi nequitiã ĩtelligi uult luxũ uitæ, pdigũ, & effuſionẽ ĩmodicã pecuniæ, Cic. in Ver. Ex mulierũ morſu ueſtigia libidinis, atq; nequitiæ.

Nequiter aduerbiũ cũ nequitia ſignificat.

Nequicquã aduerbiũ ſignificat nõ. Vir. Necq; equã pinguis paleꝫ teret area culmos. Item capit̃ pro fruſtra, ut idem lib. vi. Ter ſaxea tentat limina nequicquã. Idem Æne. ii. Arma diu ſenior deſueta tremẽtibus æuo Circũdat nequicquã humeris.

Nequalia ſunt detrimenta.

Nequa aduerbiũ, ſignificat ne per aliquẽ locum

Nequis, ex ne & quis, pro ne aliquis, hoc eſt, ut nullus.

Nequid nimis, ſentẽtia uulgata. Cui deeſt agas. Terẽ. in An. Nã id arbitror in uita apprime eſſe utile, ut neqd nimis, id eſt, nequid agas nimis,

Nequino, as, modo laſciuio, modo nego.

Nequinum oppidum, quod nunc Narnia dicitur, ob incolarum libidinoſam inertiam. A quo nequinates, qui nunc Narnienſes.

Nerio, enis. Martis uxor. Plau. in Tru. Mars pegre aduẽniẽs ſalutat Nerienẽ uxorẽ ſuam. Nerio præterea ſiue Neriẽtes dictus eſt, qui erat egregia fortitudine, Vocabulũ ſabinũ, qd̃ a græcis ſumptũ uidetur, qui uincula & firmamẽta mẽbrorũ neura. i. neruos dicũt.

Nero, ut Gel. li. xii. uerbũ ſabinũ eſt, quo ſignificat uirtus & fortitudo. Itaq; ex claudiis quos a ſabinis oriũdos accepimus, q̃ erat egregia ac pſtãti fortitudine Nero appellat⁹ ẽ. Sabini aũt id nomẽ a græcis accepiſſe uidẽt̃ quincula & firmamẽta mẽbroꝝ νεῦρα dicũt, noſtri neruos, hoc noĩe dictus eſt impator Romanorũ, qui oĩm quos terra ſuſtulit, crudeliſſimus fuit. Lege Sueto. Hinc ꝓpriũ nomen in appellatiuũ cõmutatũ eſt, ut nerones nũc crudeles, & neroniores crudeliores dicamus.

Nerulũ oppidũ in lucanis, quod ui captũ repẽtino aduẽtu Æmilii ꝓtulit Liui. li. ix. Inde Nerulonenſes dicti ſũt Sueto. in Augu. Manibus colybo decoloratis nerulonenſes menſarii.

Nerulani ppli in latio iuxta Romã, q̃ memĩt Pli. li. iii,

Nereus de⁹ maris ẽ, Oceani & Thetyos filius. Et pro mari ponitur.

Nereides, pe. cor. patronymicũ a nereo, fuere aũt maris nymphæ humanã effigiẽ habẽtes, quarũ noĩa ſunt Niſæe & Cymothoe.

Neritum, ſiue neritos. pe. cor. Inſula eſt ſeu oppidũ in ea quod Leucas uocabat̃, ut Stra, & Pli. ſcribũt, Vir. Et neritos ardua ſaxis.

Neruii fuerũt populi inter Belgas maxime feri, magnæ uirtutis hoies, de quibus Cæſar lib. ii. meminit. Hi nũc Magdunenſes dicuntur.

Nerus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Neruus notæ ſignificatiõis,q̃le eſt illud in Iob. Oſſibus & neruis cõpegiſti me, hi a corde originem hñt ut docet Ariſto. Alii a cerebro oriri dicũt. Inde ſubneruo.as. qđ eſt neruos icido. Hie. in Ioſue. Equos eoꝝ ſubneruabis Ponit̃ q̃q; neruus p robore, & uiribus. In neruis em̃ robur peculiariter exiſtit, vñ dicim⁹ rẽ eſſe ſine neruis, q̃ debilis eſt. Hora. Sine neruis altera, quicqd cõpoſui, ꝑs eſſe putat. Terẽ. Vbi tu neruos intẽdas, hinc Cic. neruos Reip. appellat milites, claſſes, & uectigalia. Neruus etiã uinculi gen⁹ eſt quo pedes, aut ceruices impediunt̃. Ex quo eſt illud Cato. Fures priuatoꝝ furtoꝝ i neruo atq; in cõpedibus ætatẽ agũt. Fures publici in auro, atq; in purpura. Plau. in Aul. Neruos cathenas numellas, pedicas, boias. Di & neruũ neu. ge. Hie. in Hie. Et miſit eũ in neruũ qđ erat in porta Beniamí ſuꝑiori. Itẽ nerui dñr chordæ citharæ. Ci. li. i. Tuſ. Sũmã eruditionẽ grẽci ſitã cẽſebãt i neruoꝝ uocũq; cãtib⁹. Prop. Hæc carmía neruis aptat. Hæ ſiñr dñr neruiæ, qm̃ ex neruis fiant. Et neruus membrũ uirile. Iuue. Menſura incognita nerui.

Neruoſus. a. um. quod multos habet neruos. Ci. li. iii. offici. per tranſlationem dixit. Neruoſius qui iſta differũt ſolum audent malum dicere id, quod turpe ſit.

Neruiceus. a. ũ. qđ ex neruo. Hie. in li. Iudi. Si ſcptẽ neruiceis funibus, necdũ ſiccis ligatus fuero, infirmus ero.

Neruiæ ſunt fidiculæ, tanq̃ a neruis concinnatæ. i. chordæ citharæ. Hinc apud autores legimus neruias in fidibus brumali die alias digitis pelli alias ſonare.

Neruicus dr̃, qui neruis laborat, habet pe. cor. Victru. li. iiii. Aquæ neruicos, & podagricos efficiunt ſulphuroſi fontes neruoꝝ labores reficiunt.

Neurobatæ, pe. cor. q. omnifariã prepunt, & q ambulãt ſup neruos & funes neruiceos, τὰ νεῦρα græci neruos dicunt. Iuli. Fir. li. vii. Matheſeos. Cum teſtimonio uero Martis & Lunæ erunt funambuli olibatæ, neurobatæ occidẽt, hos Iuli. Maternus olibatas, Capitolinus uero Eurybatas appellat, tanq̃ late aſcendentes.

Neſa regio montana iuxta Ætnam.

Neſus Thraciæ fluuius.

Neſum, inſula in Cãpano littore, inter Pauſilypũ, & Puteolos, quæ alio noñe dr̃ Neſis. Luca. Tali ſpiramíe Neſis, huius nominis obliquos produxit Papi. Syluaq;, q̃ fixam pelago Neſida coronat.

Neſos inſula, apud Stra. Magnetũ & oppidũ in Thracia a Conſtantino principe conditum ibi nato.

Neſtus ſiue neſtum fluuius, a quo neſtum urbem, & neſtida regionem quidam dici uolunt.

Neſſotrophion locus, ubi anates clauſæ paſcunt̃. Neſſi em̃ anates a græcis dñr. Colu. li. ix. Media deinde parte neſſotrophii lacus defodit̃, in duos pedes altitudinis.

Neſcio. is. ignoro, non cognoſco, ex ne, & ſcio. Auguſti. Phariſæus, qui inuitauerat dominum Ieſum putauit dominum neſciſſe mulierem.

Neſcius, qui ignorat, & qui ignoratur.

Neu apocopatum eſt a neue, idemq; ſignificat, quod neue. i. ne etiam. Virg. Neu ſegnes iaceant terræ.

Neue mõ ſcat ne etiã, mõ uel ut non. Cic. Neue uaſtius ſyllabæ deducant̃, hoc eſt uel non uaſtius deducant̃.

Neũquam ſignificat nullo modo.

Neutiq; una pars orõnis, & ſcat nequaq̃. Teren. in And. Ego Chatine neutiq; officiũ liberi eſſe hoſis puto, cum is nihil mereaꝝ poſtulare id gratiæ apponi ſibi.

Neutiq̃, nõ nimis uel nõ ualde, uel nullo mõ. habet. n, aſſi quid aſſertionis. Terẽ. in Hecy. In hac uſq; illud uiſum eſt Pamphilo neutiq̃ graue.

Neuri populi Scythiæ Europeæ.

Neuus, carũcula eminẽs paululũ, in qua ſæpe ſunt pili, & naturaꝝ ẽ. Nã cũ hoíe naſcit̃, & plærũq; ſuccreſcit. Hora. li. i. ſer. Egregio inſperſos reprẽdas corpe neuos.

Neuolo, is. neuult, quaſi nõ uolo. Plau. Filiá meá tibi de ſponſatã eſſe audito, niſi tu neuis.

Neuter, a. um. neutri, træ. neutri. Sic uter, null⁹, ſol⁹ alter & hmõi. Terẽ. in An. Tã iners, tã nulli cõſilii ꝑ nullius. Et eſt neuter utriq; contrariũ, ſcatq; nec hic, nec ille. In quo aduertẽdũ eſt, q̃ dicim⁹, neuter alterũ, nõ aũt neuter neutrũ, Nã ſi ita dicam⁹, neuter alterũ diligit, hoc ſignificam⁹, neq; ille hũc diligit, neq; hic illũ. Qđ ſi neuter neutrũ dicerem⁹ ſcarem⁹ nec ſe qdẽ ipſm utrũq; di

Neutro aduerbiũ ſignificat, nec ad unã partẽ (ligere. nec ad aliá, ut Et neutro inclinata ſpe torpebat.

Neutralis & hoc le. quod eſt neutrius partis. Vñ neutralia uerba dicta ſunt, q̃ neq; agunt aliq̃d, nec patiunt̃, ut ſto, iaceo, cubo, ſedeo. hæc in nulla actiõe, in nulla paſſione ſunt, alia neutralia ab uſu dicta, q̃ habẽt actionẽ ſed paſſionẽ nullã, ut certo habet actionem, ſed nõ dicimus certor, pugno, cœno. Alia ſunt q̃ patiunt̃, ſed non agũt, ut uapulo, pẽdeo, algeo, languo, & hmõi.

Nex, ecis. proprie mors, q̃ ferro fit, aut alia ui. Vñ neci datus dr̃, q̃ interfect⁹ eſt. Feſt⁹ tñ neci datũ itelligit, q̃ ſine uulnere interfectus ẽ. Vñ Auſo. Sera uenẽato potu ſubſtulit Hãnibalẽ nex. Cice. Inſidiatori uero, & latroni, q̃ põt afferri iniuſta nex. Amb. li. de para. Nẽpe diabolo auctore neces uidenꝝ iuſtis hoíbus ꝑparari.

Nexo, as. & is. xui. xum. ſm Priſ. freq̃nta. ẽ a necto. Vir. li. v. Nexanẽ nodis, ſeq; in ſua mẽbra plicanẽ.

Nexus, a. um. participiũ. Vir. li. v. Vincula linea rupit qs innexa pedẽ malo pẽdebat ab alto.

Nexus, us. uinculũ, & cõiũctio. Q̃q; obligatio q̃ fit p æs & libram̃. Cic. li. de ora. Nexoꝝ uita uerſaꝝ i cauſis cẽtũuiralib⁹. Idẽ ꝑ Mure. Qđ ſi in repetũdis, q̃ mancipi ſũt, in piculũ iudici põſtare debet, qui ſe nexu obligabit. Nam ut teſtis eſt Liui⁹, Mos erat Romæ, ut qui ſoluẽdo nõ fuiſſent addicebãtur fœneratori, cui ſeruirẽt, quoad debitũ perſoluerẽt. Et hi nexi appellabãtur, ducebãturq; i ergaſtula ad perſoluendum.

Nexi ſunt liberi homíes, ut inquit Var. qui opas ſuas in ſeruitute ꝑ pecunia quã debebãt dño põſtabant.

Nexum æs uocaꝝ pecunia, q̃ per nexum obligatur.

Nexilis, & hoc nexile, pe. cor. qđ nectit̃, ſicut texile qđ texitur. Lucil. Nexilis ante fuit ueſtis, qua texile tegmẽ.

A ante I

Ni, pro niſi ſubiunctiuo iungit̃. Eſt em̃ a niſi per apocopen factũ, q̃q; etiã indicatiuo, ut ni fallor. Vbi ſciendũ eſt q̃ ni, niſi, & prætereq̃ ſemp repetũt eoſdẽ caſus, q̃ præceſſerunt, ut quid eſt anial, niſi corpus cũ ania concretum? Quid aliud quæris, q̃ uoluptatẽ? nulli placet, præter q̃ mihi. Præter uero ſemper exigit accuſatiuum, ut nulli places, præter me. Ponitur interdũ ni, pro ne. Virgi. Ni teneant curſus. Plau. Ni ſtulta ſis. Niſi in principio ſententiæ indicatiuuũ deſiderat, alias etiã ſubiũcti

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

num,ut uapulabis,ni caues,uſ caueas.Eſt aũt cõpoſitũ niſi ex nõ,& ſi,& ſcat ſi nõ,uel ptercq̃,Eſt.n.cõiũctio exceptiua,licet qñq; p cõtinuatiua uſurpetur.

Nice græce,latine uictoria dicit. Vnde Nicephorus uictorioſus,quaſi ferens uictoriam.

Nicãder nomẽ ppriũ,qſi uictor uir.Hoc noſe dictus fuit auctor apud græcos,q de medicinis multa ſcripſit.

Nicanor,pen.pro.oris.genitiuum facit nomen proprium,quaſi uictor.

Nicator,uictorioſus,quo cognoſatus eſt Seleuc⁹,qui,ut Apia.inqt in ſyriacis,i bello ſemp inuictus extitit.

Nicephorus,uictorioſus,quaſi ferẽs uictoriã.

Nicolaus nomẽ propriũ,quaſi uictor populi.

Nicarchus,quaſi uictor princeps.

Nicomachus,pe.cor.uictor pugnæ.Quo nomine dictus fuit pater Ariſtotelis philoſophi.

Nicomedes,pe.pro.nomẽ ppriũ regis Bithyniæ,Romanoꝝ amici,qui olim raſo capite ſumpſit pileũ,& ſe Romanorũ libertũ uocauit,a quo Nicomedia.

Nicomedia,ciuitas Bithiniæ,a Nicomede rege,q eã cõdidit appellata.Multi.n.eodẽ noſe ſunt uocati,quẽadmodũ Ptolemæi ppter prioris claritatẽ. In hui⁹ ciuitatis uilla magn⁹ Cõſtantin⁹ obiit.q cũ uellet ĩ Iordane fluuio baptizari,atq; idcirco hieroſolymã peteret,morte p̃uẽt⁹ ab Euſebio Nicomediẽſi epõ, Arrianæ pfidiæ ſectatore baptizatus eſt.Quæ res Chriſtiani principis fidẽ apud plæroſq; in dubiũ uertit. Sed nõ eſt ueriſimile, eũ principẽ,qui p oẽm uitã ſuã Arriani dogmatis hoſtis fuerat, in extremo ſpiritu eius demẽtiæ cõſenſiſſe, quã ſummo ſtudio de ſuo ĩperio pri⁹ eliminauerat.

Nicopolis,ciuitas Epiri,a uictoria Auguſti ſic appellata quia Cleopatram,& Marcum Antonium apud Actiũ prælio ſuperauit.

Nicophanes,pe.cor.nomen pictoris,quaſi uir illuſtris.

Nicoſtrata,quaſi uictorioſa exercitus.Quo nomine dicta Euandri mater.

Nicoſtratus,uictorioſus exercit⁹. Nice emẽ uictoria, ſtratus exercitus.

Niceteria,ſũt p̃mia relata ex uictoria,ut torques. Iuue. Et Ceromatico fert niceteria collo.νικητήριον emẽ præmiũ uictoriæ dicit,a νικῶ quod eſt uinco.

Nicia,& Nicea utroq; mõ dĩ ſm Priſci. Et eſt nomẽ duarũ urbiũ,quarũ una eſt Galliæ,alia Aſiæ,& Bithyniæ metropolis. Niceã prim⁹ Antigonus Philippi filius cõdidit,& Antigoniã noſauit.Poſtea Lyſimachus a noſe uxoris Antipatri filiæ Niceã appellauit. Vrbis ambit⁹ ſtadiorũ.xvi.fuit in figura quadrata in cãpo ſita,habuit quatuor portas ad rectos angulos,eximio lapide,q circa mediũ gymnaſiũ poſitus erat oẽs quatuor portæ cernebanẽ.Hic iubẽte Conſtantino famoſa illa ſynodos celebrata eſt,trecẽtorũ,& decẽ & octo epiſcoporũ, & perfidũ Arrii dogma reciſum.

Niceas,nomẽ propiũ uiri,cuius meminerũt Theocritus & Zenobius.

Nicto,is.ad canes pertinet,cum ſentiũt odorem leporũ ſeu perdicum.Feſtus.Nictit ut canis ad odorãdum ferarum ueſtigiis leniter ingãniẽs.Enni.Nare ſagaci ſenſit uoce ſua nictit,ultraq;.

Nicto,as.frequentatiuũ eſt uerbi niueo,es.Et eſt nictare oculorũ & alioꝝ membrorũ niſu ſæpe aliquid conari. Pli.li.xi.Pleriſq; uero naturale ẽ,ut nictare nõ ceſſent, quos pauidiores accepimus.Idẽ ibi grauiores alitũ inferiore gena cõniuent, eædem nictãtur ab angulis mẽbranæ abeunte.Inde fiunt nictatio,& nictus.Compoſitum eſt adnicto,quod eſt iuxta nicto. Feſtus. Adnictat ſæpe leuiter oculo adnuit.

Nicerotianũ delicatius odoramentum,& unguentũ dictum ab artifice probo Nicerote. Marti. Laudas pinguia nicerotiana.

Nicocreon,ontis.Cypriorũ tyrãnus,qui Anaxarchum philoſophũ malleis ferreis cædi iuſſit.

Nidor,odor,qui ex eduliis coctis olfactũ excitat,græce dicit κνίσσα,a nitore ignis dictus nidor.Mar.Paſceris & nigræ ſolo nidore culinæ.Interdũ ponit p putore uſtrinæ & rei uſtulatæ,ut apud Vir.li.xii. Occupat oſſa flammis,illi ingens barba reluxit nidoreq; ambuſta dedit. Dicitur & de ſtercore.Apul.li.iiii.Alios putore nidoris fœtidi a meis ſcapulis abegiſſem.Interdũ pro riſu.Horati.in Ser.Naſum nidore ſupinor.Sic eñ porphirio interpretatur.Interdũ pro ſplendore.

Nideo es,dui.cuius cõpoſitũ eſt Renideo in frequẽtiori uſu.Et mõ ſignificat ſplẽdeo.Sta.li.x.The.Emicat effigies,& ſparſa orichalca renident.Pli.li.vii. Neq; in receſſu gẽmæ,aut in deiectu renidẽte,mõ redoleo.Hora. Nec mea renidet in domo lacunar.

Nidus auiũ domiciliũm a nidore, ut putat,q; mali odoris ſint auiũ cubilia. Qñq; tñ nidus accipit p ipſa aue, quaſi cõtinẽs p cõtento, Vir.Ipſæq; uolãtes Ore ferunt dulcẽ nidis imitibus eſcã. Qñq; p quodã uaſis genere a nidorũ ſimilitudine. Var. Nympha e lacuna fontiũ allata nidos implẽt.Et nidi dicunt,in qbus merces in tabernis ſeparatim renent.Martia. De primo dabit,altero ue nido,Raſum pumice,purpuraq; cultum.

Nidulus,di.paru⁹ nidus.Gel.de auiculæ nidulo (aues.

Nidifico,as,nidũ facio. Vir. Sic uos nõ uobis nidificatis

Nidulor,pe.cor.Idẽ quod nidifico. Pli.li.xi. Aliud rurſus eorũ genus,q e ſimo ĩgẽtes pilas auerſi pedib⁹ uolutãt paruoſq; in his cõtra rigorẽ hyemis uermiculos fœtus ſui nidulanẽ.Aliqñ nidulari eſt ouis incubare. Var.Prima dies,deinde illos,quibus halciones hyeme in aqua nidulenẽ,eos quoq; ſeptẽ eſſe dixit.

Niger proprie fuſcus dĩ,eſt.n.cõtrarius albo,p tranſlationẽ ponit qñq; p mortuo. Iuue. Inſtituitq; rudes melior locuſta ppinquas,Per famam,& populũ nigros efferre maritos. Qñq; pro noxio. Vir.Et nigris exeſa chelidris creta.Qñq; p malo.Iuue. Nigrũ in cãdida uertũt. Solebãt eñ priſci qd bonũ & laudabile erat, creta,uel alba linea notare.Cõtra quod turpe fuiſſet,nigro ſignabãt. Vñ Perſi.Quæ ſequẽda forẽt,& quæ uitãda uiciſſim,illa prius creta,mox hæc carbone notaſti.

Nigellus,a,ũ.dimi.quod eſt parũ nigrum.

Nigella,herba quæ ut auctor eſt Marcellalio noſe dicit lolium,inter fruméta naſcens.

Nigidius figulus pñus pythagoricus romæ floruit Cæſaris tpe.Hic doctiſſimus in grãmatica, multa ſcripſiſſe fertur,quæ in uulgus nõ prodierũt.

Nigredo,nigricies,& nigricia,ipſe color fuſcus. Vñ Pli. capillorũ nigriciam dixit.

Nigror,ipſa nigredo. Cice.li.i.de diui.Noctisq; & nymborum occæcat nigror.

Nigreo,es

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Nigreo,es,a quo nigresco,niger fio. Clau. lib.iii. Nunc sibi mutatas liceat nigrescere uestes. Colu. Oliuæ cum nigruerint sereno cœlo distringere manu conuenit.

Nigro,as.nigrũ facio,uñ denigro,as. Hie. Denigrata est facies. Interdũ nigrare est nigrũ esse, Colli. vii. Parãdi sunt boues nouelli q̃drati magnis mẽbris, cornibus p ceris,& nigrãtib⁹,& robustis,narib⁹ resimis,patulis,cer uice lõga,& torosa,palearib⁹ amplis,& pene ad genua ꝓmissis,pectore magno,armis uastis,capaci,& tanq̃ ĩ plente utero,laterib⁹ porrectis,lũbis latis, dorso recto, planoq̃,& subigit clunib⁹ rotũdis, cruribus cõpactis, ac rectis,sed breuioribus potius, q̃ longis, nec genibus impbis,ungulis magnis,caudis lõgissimis,& setosis pi losisq̃, corpe dẽso, breuiq̃,coloris rubei,fusciue, tactu corpis mollisio. Pli. li. ix. Rube⁹ color nigrãte deterior

Nigrefacio,is.& nigrefio,notæ significationis sunt.

Nigrico, as,pe.cor. aliquantum niger sum. Pli. li. x. Viri bus præcipua, colore nigricans, sola aquilarum fœtus suos alit,id est,aliqua nigredine tincta.

Nigris fluuius est, a quo Nigretes populi cognominati sunt. Dictus nigris, propter solitudines nigri pulueris eminentibus interdum uelut exustis cautibus,

Nihilũ,ex non & hilum cõponit̃,quod ſcat ullũ. Cice. li. i. Tusc. Illud saxũ,quod Sisyphus sudans nitendo,nec proficit hilũ. Sunt q̃ putent hilum significare illud, qd̃ grano fabæ adhæret. Alii pennæ modulũ intelligi uo lunt,ex quo nihilũ & nihil ꝑ apocopen,quod significat quantitatẽ,ut Nihil uini habeo. Inuenit̃ ẽt pro aduer bio negãdi positũ. Ter. Nihil circuitione usus es. i. nõ. Inuenitur etiã nihil indeclinabile, & triũ generꝫ, q̃si q̃ ne hili quidem est,hoc ẽ nullius precii,aut utilitatis.

Nihildum. i. nondum. Cicer. Cass. Et quanq̃ nihildum audieramus,nec ubi esses.

Nihilominus,nõ minus. Ci. Figulo. Tũ nihilominus eis conficior curis, ut ipsum q̃ uiuã peccare me existimẽ.

Nil syncopatũ est a nihil. Et mõ nomẽ est,ut nil bonita tis habes. Modo aduerbiũ. Ter. in An. Nil me fallis.

Nilus Ægypti fluuius, a Nileo rege sic dictus,uel a nouo inferẽdo luto, q̃ sua inundatiõe totã feracẽ reddat Æ gyptũ. Vñ Ser. nilũ dici existimat,q̃si νεὸν ἰλύν, hoc est nouũ trahẽtẽ limũ, quo oblimet, hoc est limo obturet Ægyptũ,& oppleat. Tibul. Te propter nullos tellus tua postulat imbres, Arida nec pluuio supplicat herba Io ui. Eustathius interps Homeri pariter,& Dionysii Li byci, in Dionysio sic scribit, πρόδοτος μὲν λέγεται νεῖλου τὰς πηγὰς μὴ γινώσκεσθαι. διὸ οὐδὲ ἀοιδὸς ἔχει φάσιν ῥύσεως τὰς πηγὰς δηλοῦν, φησίν, οὐδὲ οὐδεὶς ἑλλήνων, ἕτεροι δ̓ φασὶ θῆν μεῖλον ἐκ τῆς σελήνης λέγειν ἐκ τῶν σελινοειδῶν ὀρῶν ἀγεσθαι. Vnus est ex maioribus totius orbis fluuius, a q̃busdã Geon dr̃, quasi terra q̃ antea Melo uocabat̃. Habet septẽ hostia. Vir. Et septẽgemini turbant trepi da ostia Nili. Noia ostioꝝ hæc sunt, Canopicũ. Bolbi ticũ. Sebeniticũ. Pheneticũ. Mendesicũ. Tanicũ,& Pe lusiacũ. Nascit̃ in mõte inferioris mauritaniæ, nõ lon ge ab oceano stagnãte ibi lacu, quẽ uocãt Hilidẽ, deiñ condit se itinere aliquot dieꝝ, rursumq̃ erũpit alio lo cu maiore in Mauritania Cæsarienſi. Iteꝝq̃ arenis re ceptus ꝑ deserta. xx. dieꝝ spacio ferẽ ad ꝓximos Æthio pas, & denuo ꝓsilit fonte, q̃ niger dr̃. Inde Aphricã ab Æthiopia disterminans medios secat Æthiopas, sic plæ rasq̃ insulas facit, quarum clarissima est Meroe, cuius Metropolis etiã Meroe uocat̃. Postq̃ se aquis oĩbus au xit Nilus appellat̃. Deinde multis ostiis fertur in mare Ægyptium, Ægyptiq̃ inferioré partẽ dextra læuaq̃ di uisus,ãplexu suo determinat, Canopico ostio ab aphri ca, ab Asia Pelusiaco, ꝑpter qd̃ aliqui Ægyptum inter insulas posuere, ita se diuidẽte Nilo, ut triquetrã terræ figurã faciat. Idcirco multi Ægyptũ Δ græcæ lr̃æ simi litudine delta uocauerunt. Augetur Nilus certis die bus mirum immodum, & per totam spaciatus Ægy ptum fœcundissimus innatat. A Nilus fiunt adiectiua.

Niloticus,a.um. ut nilotici pisces. Et niliacus pen. cor. a. um. Mar. Niliacis primũ puer hic sit natus in oris. Nili quoq̃ apud ueteres capiunt̃ pro fossis in ludis circun datis pro septis siue pro canalibus aquæ aliũde dedu ctarum, quos Romani intra domos deducebant, uide in dictione Euripi. Est & Nilus urbs ibidem.

Niliacus,a.um.pe.cor. idem quod niloticus. Mar. Nilia cis primum puer hic sit natus in oris.

Nimbus, repentina & p̃ceps pluuia. Ponit̃ & pro uento. Vir. Nimboꝝ in patriã loca fœta furẽtibus austris Æo liam uenit. Interdũ pro nube, qua dii solent in terras descendere. Lucil. Cum nimbo cœlitus descendit Iup piter. Et nimbus uasis genus, quo uina, unguẽta, & alii liquores funduntur. Mar. A Ioue q̃ uenit miscenda ad pocula largas Fundet nimbus aq̃s, hic tibi uina dabit.

Nimbosus,a.um. Vir. Fluctu nimbosus Orion, id est plu uiosus, uentosus ue.

Nimis & nimiũ, nomen loco aduerbii augẽdi, & pro ui tio dõr, significatq̃ plus satis. Ter. Ne quid nimis, dr̃ &

Nimius. a. um. ut nimius labor exhaurit uires.

Nimiꝫ aduerbiũ confirmandi, hoc est sine dubio, certe Potest ẽt solui ut dicatur, Nimiꝫ, non est mirum, nam ni significat ne, & ne significat non, ut Plaut. Ne uult pro non uult. Aliq̃ ad responsionẽ adhibetur. Quin. Demus id quod nullo modo fieri potest, idem ĩgenii, doctrinæ, studii, pessimo, atq̃ optimo uiro, uter meli or dicetur orator, nimiꝫ qui homo quoq̃ melior.

Niniue, pe.cor. urbs assyriorum quam ædificauit Assur egrediens de terra Senaar, a Nino rege sic dicta ut scri bit Aug. Est & alia ciuitas Iudæoꝝ in angulo Arabiæ quam nunc corrupte Niniué uocant, & in gtõ ninives facit. Vnde Augu. li. xv. de ciui. dei. Ninives ciuitatis magnæ Ninus Beli filius conditor, nomẽ ex illius no mine deriuatum est, ut a Nino Niniue uocaretur.

Niniuitæ pe. pro. dicuntur populi in ea habitantes.

Ningo,is.uel ninguo,is.xi. Prisci. ninguo quoq̃ nixi, vñ & nix, sicut a duxi, dux, a rexi. rex. Vir. li. iii. Ge. Interea toto nõ secius æquore ninguit. Sunt etiã q̃ ningo di cant a ningue, cuius ntũs est ninguis, quod antiqui ꝑ niue usurpabant. Lucr. Albas effundere ningues. Apu lei. in primo Her. Aspera hyems erat, oĩa ningue cane bant, nunc dicimus nix. Idem in flori. ningitur. Eue cta aliis totum istud spaciũ qua pluitur & ningitur.

Ninguidus,a.um. idẽ qd̃ niuale, qd̃ ninguibus abundat.

Ninguis idem quod nix. Vide in Ningo.

Ningitur passiuum. Vide in Ningo.

Niobe,nomẽ filiæ Tãtali, sororis Pelopis, uxor isq̃ Amphionis, q̃ in saxũ uersa est ex dolore, ut poetæ fingũt, cũ ex fœcundissima mĩe ad orbitatẽ redacta extinctos

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uidisset filios, filiasq; eis, quos Apollo, & Diana sagittis cōfixerant, q̄ in saxū uersa dī, qm̄ extremio dolore atto nita obmutuit, ac ueluti lapidescens malis diriguit, a Sta. in Syluis. Sipyleia mī dicta Niobe, qm̄ facta saxea turbine uenti in Sipylū patriā rapta ē, ubi fixa cacumi ne mōtis liquīt, & lachrymis ēt nūc marmora manāt.

Niphates. pe. pro. scythiæ fluui⁹. Luc. Armeniusq; tenēs uoluentē saxa niphatē. Quo ēt noīe dictus est mōs Ar meniæ, ex quo Tigris nascitur ut refert Stra. & cui As syria in dextro latere subiacet, & Adiabena. Vir. Addā urbes domitas pulsumq; niphatem. Dictus niphates a niuibus ἀπὸ τοῦ νιφόος uel ἀπὸ τῆς νίφετου. Corripitur tamē in eo prima, quanq̄ per diph. origo scribitur.

Niptra dīr lauacra, a νίπτω qđ ꝺcat lauo, quo noīe dicta est tragœdia Pacuuii, quā allegat Ci. li. ii. Tuscu.

Nisi dictio exceptiua. Vide supra in dictione Ni.

Nissa urbs q̄ ad mediterraneā iacuit supra Trallis ad orientem, & maxima, ex parte mōti accubuit, torren te quondā diuisa, q̄ cōuallē efficit. Ex hac fuerūt Apol loni⁹ phus stoicus Panætii familiaris, & Menecrates Aristarchi discipulus, & Aristodemus eius filius, quē ualde senem iuuenis admodū audiuit Stra. Item So stratus Aristodemi frater, & alius Aristodemus eius cōsobrinus, q̄ magnanimū Pompeium erudiuit.

Nisæus locus in Media, ī quo pulcherrimi eq̄ nascebāt.

Nisæe nomen nymphæ. Virg. Nisæe, Sphioq;, Thaliaq; Cymodoceq;.

Nisyrus pe. cor. parua insula, non longe a Coo, in qua optima uina fiunt.

Nisibis oppidū fere inter Euphratē atq; Tigrim spacio.

Nisus nomē regis Megarensiū, qui, ut in fabulis fert, in auē sui noīs conuersus fuit. Vir. li. i. Ge. Apparet liqui do sublimis in aere Nisus, hic aliꝺ noīe halietus dicit.

Nisus, a. um. participium est a nitor, eris.

Nitor, eris. nixus, & nisus. Et est niti conari, qđ uernacu la lingua dicimus pontare. Vir. Post ualido nitens sub pōdere faginus axis Increpat, Interdū firmare, sustēta re. Vir. Ille uides pura iuuenis q̄ nitit hasta. Per transl. Cic. tu eris unus, in quo nitat ciuitatis salus. i. sustineat. Interdū ambulare. Pac. Ardua p loca agresti, ac trepi dante gradu nitit. Interdū uolare. Vir. li. iii. Hic primū paribus nitens cyllenius alis constitit. Interdū fulciri. Ci. li. i. offi. Est igit adolescētis maiores natu uereri, ex hisq; diligere optimos ac pbatissimos, quoꝝ consilio, atq; auctoritate nitat. i. fulciat, gubernet, instituat. Hu ius composita sunt Annitor. connitor, qđ est totis ui ribus nitor. Ci. li. iii. offi. Quare quantū cōniti aio po tes q̄tū labore cōtendere, si discendi labor est potius q̄ uolūtas, tūn fac ut efficias. Enitor, pario. Plau. in Amp. Geminos Alcmena enitit. Var. lib. i. de re rust. Facien dūq; septa secreta ab aliis, quo enitētes secludere pos sis, item, quæ corpore ægro. Aliqn̄ est cū conamīe ab soluor. Vn̄ enixæ dīr mulieres, quæ partus dolore le uatæ sunt. Itē Eniti est extra uel pfecte operari perfice re. Sal. in Iu. Ab adolescētia ita se enixū ut ab optimo quoq; probaret. i. perfecte exercitū uel operatū. Col. li. ii. Sed nec in media parte uersuræ consistat, detq; re quiem in summa ut spe cessandi totū spaciū bos agili us enitat. i. exaret, perficiat. Hinc enixe aduerbiū, quod & enixum dī. Cice. Ego illos malos, & audaces semper enixū contra fortunas, atq; honores huius ordinis of fecisse sentio. Innitor, inhæreo, firmor. Colu. li. vi. Quo plus solis mediæ arbores, q̄bus uitis applicata, & reli gata innitit accipiāt. Hie. ad Iulia. Vidit scalā de ter ra, usq; ad cœlū, & desuper innitentē dominū, ut lassis manus porrigeret. Obnitor, contra nitor, obluctor, in duror, obfirmor. Vir. li. iii. Geor. Versaq; in obnixos ur gentur cornua uasto cū gemitu contra obluctantes. Aug. lib. ii. de ciui. dei. Quoꝝ dicta contraria si totiens uelimus refellere, quotiēs obnixa fronte statuerūt nō cogitare quod dicant, dū quocunq; modo nostris di sputationibus cōtradicant. Hinc aduerbiū obnixe, qđ significat cū conatu instanter, quantū possibile est cō tra conantem. Ter. in An. Pedibus manibusq; obnixe omnia facturū. Pernitor ualde nitor. Ser. Pernix perfe uerans a pernitendo tractum est. Renitor, contra ni tor. Hiero. ad Iulianū. Si huic consilio nostro, uel ami cus, uel assecla, uel propinquus renitit, & ad delitias re uocat, intelligito eū non de tua anima, sed de suo uen tre cogitare. Subnitor, suffulcio. Virgi. li. iii. Parua phi loctetæ subnixa petilia muro. Aliqn̄ est sursum nitor. Cecil. lib. anna. Ea latini subnixo animo ex uictoria cō silium ineunt. Et omnia habent penul. pro.

Nixus, a. um. participium. Nixus, us. nomen, & signifi cant partum. Vir. Haud fœtus nixibus edunt.

Nixurio, is. pen. cor. nixurii niti uolo, seu cupio, aut co nor facere. Nigi. Nixurit, qui niti uult, & in conatu sa pius aliqua re perpellitur.

Nitor, splendor in qua cūq; re dī. Cic. in Cato. Tum Ly sandrū intuentem purpurā eius, & nitorem corporis. s. Cyri. Col. li. ii. Verum ex his maxime serendum, quod robus dicitur, cum & pondere & nitore præstat.

Niteo, es. nitui, splendidus, cult⁹, politus sum. Hinc nite sco nitidus fio. Composita sunt Eniteo, quod est extra seu ualde niteo, per transl. uero enitere significat ce lebrem esse. Cice. lib. iiii. ad Heren. Nunc hoc signi est ipsos artis scriptores non putasse unum potuisse in oī bus elocutionis partibus enitere.

Nitesco nitidus fio, a quo enitesco. Sal. Postremo Cæsar bellū exoptabat, ubi uirtus enitescere posset. Interni teo, in medio niteo. Pli. Tūc. n. tellure internitent, qā his uentis maxime arenæ mouent. Et habent pe. cor.

Nitella dicitur res quæ leuigat sordem, & expolit. Vnde Apu. utitur pro dentifricio, os ipsum & dentes honestā te. Lucius. Misi ut petisti munditias dentium nitellas oris ex arabicis frugibus tenuem candificum nobilē puluisculū complanatorē tumidæ gingiuilæ, conuer ritorem pridianæ reliquiæ, ne qua uideatur tetra la bes sordium, restrictis forte si labellis riseris. Sumitur interdum pro nitore, & elegantia sermonis.

Nitidus. a. um. splendidus. Colu. li. ii. Far, quod appella tur clusinum candidioris, & nitidi coloris.

Nitiditas pro splendore. Actius. Formæ nitiditate præ charus regi.

Nitido, as. pe. cor. nitidum facio. Colu. lib. xii. Ferramen ta detersa nitidentur, atq; rubigine liberent.

Nitedula, æ al muris exigui genus, sicut docet Ser. Ci. p Sex. Vt illa ex uespculis extracta nitedula Rēp. conare tur arrodere. Est & nitedula cicindela, q̄ noctu lucet.

Nitria Ægypti regio ab Alexandria. xl. mil. distans, ut

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ex libris sanctorum patrum constat, & nomen duarũ urbium supra Memphim.

Nitrũ ut qdam putant a Nitria regione ubi nasci solet dr, hoc non multũ distat a salis hamoniaci specie, qd nõnulli existimãt esse salis genus. Sicus.n. sal in littore maris feruor cõficit solis durãdo in petrã aquas mari nas, ita in nitria, ubi æstate pluuiæ plixiores telluré infundunt, ardor nimius aquas excoquit in petrã sali simillimã, sed nihil gelidi rigoris, nihil salsi saporis habẽtem, q tñ iuxta naturã salis durare in caliditate, & nubiloso aere fluere, ac liquescere solet. Sunt q dicant nitrum apud Medos canescẽtibus siccitate conuallibus fieri. Pli. li. xxxi. Sal & nitrũ sulphuri concoctũ in lapidem uertit. Et item liquatũ coquẽtes ex eo uasa faciũt Diod. li. ii. Cõtendunt ægyptii ex sale & nitro psuadere factos aggeres, q postea redundante nilo diluti, sine hoim labore corruerunt. Ex nitro medicinæ fiunt, & sordes uestiũ corpoꝝq lauant. Vñ apud Esaiã. Si lauero te nitro, & multiplicaueris tibi herbã borith, macula tua es iniqtate tua corã me. Crepitat aũt in aquis q̃si calx uiua, & deperit, sed aquã lauationi habilẽ reddit.

Nix quasi noua, græci eã νέον nouum dicunt. Antiqui tamen Ninguis, is. declinabant, Vnde & Ningo.

Niueus, a. um. quod est ex niue, ut massa niuea, licet quandoq; pro candido ponatur.

Niualis, & hoc niuale eiusdẽ significati, ut aqua niualis. Gel. Qui aquã niualẽ frugibus sane, & arboribꝰ fœcundã diceret, sed hoibꝰ potũ nimio insalubrẽ eẽ. Col. li. iiii. niuale cœlũ dixit, qd sæpẽ niues iducit. Ait.n. Cœlũ porro, neq; niuale uinea neq; rursꝰ æstiuosũ desyde

Niuatus, a. ũ. qd est niue refrigeratũ. Sue. in Ne. (rat.

Refotus sæpius calidis piscinis, ac tpe æstiuo niuatis.

Niuosus, a. um. locus in quo sunt frequentes niues.

Niueo, es. xi. ctũ. a quo cõniueo, uide in dictione Nicto.

N ante O

No, nas. aui. atũ. & a naue cũ cõpositis. vide in Nato, as.

Nobilis, q̃si nosci bilis a nosco. Vñ & p noto ponit. Virgil. Est locus Italiæ medio sub mõtibus altis Nobilis. Sic illustris egregiꝰ, insignis, pcipuus, singularis cognitionis, non meriti, & laudis nota sunt, qa tam de flagitiosis, q̃ de claris dici inueniunt. Vñ & pro digno & excellenti in quacunq; re ponit siue bona siue mala. De bona, ut cũ ad generis dignitatẽ refert. Sal. Nobili genere natus fuit. De mala. Li. Nobilis ille clade Romana locus. Mar. Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus, id est excellens, & digna noticia, Hinc

Nobilitas quæ est generis uel alterius rei excellentia, & dignitas. Colu. lib. iiii. Deprehendi potest nobilitas in gustu. His contraria Ignobilis, & ignobilitas.

Nobilito, as. nobilem facio, dignitatem addo, decoro. Apulei. Quem non excellentia generis, sed mores, uirtutesq; nobilitauerunt. Aliq̃n notum facio. Cice. li. ii. Offi. Testis est phalaris, cuius est præter cæteras nobilitata crudelitas. Huius compositum est Denobilito, quod est uitupero. Teren. in Eu. Tu iam pendebis, qui stultum istum adolescentulum denobilitas flagitiis.

Noceo, es. cui. citũ. Nocere ꝑcat obesse. Col. li. ii. Non nocebit ei nocturnis roribꝰ, aliisue ex causis, dũ a pecore, & auibus uindicet. Significat ẽt a maleficio nõ abstinere Vñ nocentes dr, q iniuriã, aut maleficiũ cõmiserunt. Innocẽtes, q ab oi iniuria, & maleficio abstinent. Innocentia itegritas. Sal. Vbi q̃ Metellus agebat, ex nũciis accepit, simul & de innocentia sua certior Roma fcũs diffidere, at tũ demũ uerã deditionẽ facere conatus ẽ.

Nocuus, q nocet. Innocuus, q nõ nocet. Q̃nq; tñ passiue

Nociuus, a. um. pe. pro. cp nocet. Aug. Ci (sumitur. bi si plus sumantur nociui sunt & pernicioſi.

Noctua, auis a tpe noctis dicta, quo canit uel uolat. Pro uerbiũ est noctuas Athenas portas, ac si diceret, aquã mari iungis. Ferunt.n. noctuaꝝ maximam cõpiam Athenis esse. Nocturnæ aues sunt, noctua, bubo, ululæ, & uespertiliones, qbus a uespertino tpe inditũ nomen est. Oui. Nocte uolãt, seroq; trahũt a tpe nomen. Græci quoq; a nocte hoc est ἀπὸ τῆς νυκτὸς νυκτερίδας uocãt.

Nocticorax, seu nycticorax coruus nocturnus interpretat, nigra auis, ac sola clamans, & nocte uolat. Nyx νύξ. κτός. nox latine dr. Hier. in Deut. tanq̃ diuersa inter se ponit, noctuã, nycticoracẽ, & uespertilionẽ, sed corrupte sic dr, nam Sui. νυκτικόραξ, εἶδος ὄρνεος ἐρημικοῦ, ὃ τὰς ὀνοκενταύρους φεύγει τῶν οἰκιῶν τὰς ἐρήμους προσέχει.

Noctiluca pe. pro. dr Luna quæ noctu lucet. Quo & nomine dictum est animal paruum, cp æstate dum uolitat lucet. Alio nomine nitedula appellatur.

Noctiuagus pe. cor. qui nocte uagatur.

Noctu pro nocte nominaliter utebantur antiqui. Quadrigarius. Conuenit senatum noctu multa domũ dimitti. Plau. in me. Haud falsum euenit somniũ, qd noctu hac somniaui. Noctu uero aduerbiũ significat per noctem. Salu. Diu noctuq; laborare, festinare. Aliq̃n nox pro noctu, ut est in xii. tabulis. Si nox furtum factum sit, si im aliquis occisit, iure cæsus esto. Vbi im accusatiuum dixerunt, ab is, & occisit pro occidit.

Nocturnus, a. um. quod est noctis, ut nocturna lux. Sic a die diurnus. Clau. Omnia, quæ sensu uoluuntur uota diurno, Tempore nocturno reddit amica quies.

Nocteſcere est obtenebrari. Furius. Omnia nocteſcunt tenebris caliginis atræ.

Nodus proprie ligatura, quæ non facile soluit. Vñ enodo, as. A cuius similitudie nodus in arbore dr grossior ille quasi callus, ubi ueluti colligati simul rami esse apparebant. Colu. li. iii. Eius imam partem quam interram dimissurus es acutissima falce iuxta nodũ rotunda plaga amputato, hinc est uerꝰ illud prouerbiũ. Nodũ in scirpo quæris. Per transl. uero nodus accipit pro ænigmate seu quæstione aliqua difficili. Et nodus in exercitu dicitur densa peditum multitudo, cp non facile possit resolui. Nodus herculis dicit, in quo neq; principium, neq; finis conspicitur, quasi indissolubilis sit.

A nodus fiunt enodis inenodabile, internodium.

Nodulus diminuti uum, a quo aliud Nodellus.

Nodosus a. um. quod multos habet nodos.

Nodo, as. nodos facio, ligo in nodos. Lact. de opifi. Deus igit solidamẽta corporis, q̃ ossa dr nodata, & adiũcta inuicẽ neruis alligauit, atq; cõstruxit. Vir. lib. iiii. Crines nodant in auꝝ. Huius cõposita sunt Enodo, pe. p. qd nodatũ erat soluo. Per translat. significat declaro, expono. Gel. li. i. Ad hunc modum Iulianus enodabat diiudicabatq; ueterum scriptoꝝ sententias, quas apud eum adolescentes lectitabant. Cic. li. ii. ad Heren. De-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

hinde contrariæ legis enodabimus uoluntatẽ, & eã trahemus ad noſtræ cauſæ commodũ. Interdũ enodare eſt ſine nodis qui in arboribus ſunt facere. Col. lib. vi. Quæ ulmus appoſitione, unde prouenerint leuiſſimæ uirgæ falce debent enodari. Connodo, & innodo ſunt eiuſdẽ ſignificationis cũ ſimplici, & habent pe. pro.

Noegæũ, amiculi genus cãdidi. Vñ ẽt pro cãdido qñq; ponitur. Liui. Lachrymas de ore noegæo terſit.

Noes fluuius Thraciæ in Iſtrum fluens.

Noeolæ, papillæ quæ ex faucibus caprarum depẽdent, barbaſirilium uocatur.

Noema dici põt oĩs ſnĩa. Quin. lib. iiii. Eſt & qd appellaſ a nouis noema, qua uoce oĩs intellectus accipi põt.

Nomæ ulcera, quæ depaſcunt, uorãtq; ſecundo corpus.

Nomades pe. cor. populi in Scythia Europæ, quoꝝ uita omnis in paſcendis gregibus habeẽ. Sũt etiã populi in Æthiopia, ut Plini. li. vi. ſcribit. Hie. Nomades, & Troglodytæ, & Scythiæ, & Hunoꝝ noua feritas ſemicrudis ueſcunſ carnibus. Dicti Nomades a uerbo græco νέμω quod eſt paſco. Horũ ita uita inſtituta fuit, ut ſemper uicinos infeſtarent rurſuſq; reconciliarentur.

Nomen, quaſi nouimẽ a noſco, qa noticiã faciat, nã p id qcqd noĩamus, agnoſciẽ. Vel nomẽ dĩ notamẽ. Aut a græco, quod eſt ὄνομα abiecta o. Et habet multas ſignificatiões, quaꝝ una talis eſt, q̃ ineſt appellatiõi rerum oĩm. Eſt. n. nomẽ propriũ uocabulũ ſingulorꝝ. Vir. Cui nõia mille, mille nocẽdi artes. Idẽ. Nomẽ aui referens priamus. Verba aũt nr̃a reꝝ nõia ſunt, ut ſalio curro. Vtiq; his oĩbus noĩbꝰ res ſcanẽ. Vñ dein ſapientiſſimꝰ iudicatus ẽ, q rebus nõia impoſuit. Vñ oẽ, qd loqmur. Duo ẽs partes oĩonis, reꝝ nõia ſunt. Alia noĩs ſignificãtia eſt, q̃ unã partẽ oĩonis, ex octo uidemus ẽe ſignatã ut nomẽ. pronomẽ. uerbũ. Tertia noĩs ꝓprii, ut hoĩs & deoꝝ. Quarta quadripartita eſt, qua unaq̃q; perſona ſine alterius cõmunione ſignaẽ, quod Cic. li. Rhe. ſic diffinit. Nomen eſt, qd unicuiq; perſonæ attribuiẽ, quo quæq; ſuo ꝓprio, & certo uocabulo appellanẽ. Ergo ut ꝓpriũ perſonæ hoc nomẽ & certũ ſit p quatuor tendiẽ. Prænomẽ, nomen, cognomen, & agnomẽ. Prænomen interdũ una, interdũ duabus, interdũ tribus literis continẽ. C. ut ut Caiꝰ. Gn. Gneus. Sex. Sextus. Fuit q̃ nõnulla rõ p̃nominis. Nã & Quintũ ideo dixerũt, q̃ quinto fortaſſis loco natus eſſet. Luciũ, q̃ initio lucis exortus. Gneum a corpis effigie. Cognomen maiorũ eſt tractũ ex familia, uel ſanguine ut Cornelius ex corneliis. Nomẽ ut propriũ ꝓnæ eſt, qd propriũ gentilitiũ, hoc eſt quod originẽ gentis uel familiæ declarat, ut Cicero. Scipio, Agnomẽ extrinſecꝰ uenit. Et hoc tribus modis. Aut ex aĩo, ut ſuperbus pius. Aut ex corpore, ut craſſus, pulcher. Aut ex fortuna, ut Aphricanus. Gotticus. Aſianus, Numantinus, a deuictis gentibus, ſed hoc raro uſurpaẽ. Cognomẽ nanq̃, ſiue cognomentũ potius, q̃ agnomẽ dĩ. Cic. Scipio ille, cui aphricano fuit cognomẽ. Idẽ, Teq̃ nõ cognomen ſolũ Athenis deportaſſe, ſed humanitatẽ & prudentiã intelligo. His q̃tuor partibus perſonæ ꝓprium, & certũ nomẽ includiẽ, ut Pub. p̃nomen, nomen Scipio. Cornelius cognomen. Africanus agnomen. Qui aũt prænomen nomen & cognomen tñ ponunt dicunt Publius prænomen eſſe. Cornelius nomẽ, Scipio cognomẽ. Et nomẽ quidem atq; cognomen oĩum eiuſdem familiæ commune erat. Prænomen uero tñ ſingulorꝝ. Et ideo proprium nomen, quo ſe inuicẽ gentiles uocabant. Pater appellabat ex duobus filiis, alteꝝ Publiũ, alteꝝ Luciũ. Nec aliter inter ſe fratres ipſi uocabant. Quidam etiã a ueſtimẽto cognomen ſortiti ſunt, ut Antonius Caracalla. Quidã a pecore minori, ut Porciꝰ, Scropha. Quidã a pecore maiori, ut Equitius Taurus. Quidã a piſcibus, ut Sergius Orata, Murena. Quidã ab arboribus ut Fronditius. Quidã ab ea re, quã optime ſereret, ut Fabius. lentulus. Cice. a pinſendo pilũnus, qui primus pilum inuenit, & multa hmõi. Eſt q̃n nomen ꝓ decore, cognatiõe & dignitate ponaẽ. Vir. Auulſumq; humeris caput, & ſine noĩe corpus. Interdũ pro generoſitate. Idẽ li, ii. Geor, Aut pomis ſua noĩa ſeruant. Interdũ ꝓ nobilitate generis, ex qua fit nomen, qd famã fcat. Idẽ. Et nos aliquod, nomẽq; decuſq; geſſimus. Et illud. Melius eſt nomen bonũ, q̃ diuitiæ multæ. Interdũ pro gente. Vir. Nĩmq; in nomẽ ituras. Interdũ ꝓ debitore, ſeu debito, aut credito, qd fœneraũimus, qñ noĩa eoꝝ q uſuras ſoluturi erant, in calẽdario fœneratoris ſcribebanẽ. Et ſimili modo, qcunq; aliquid debebat. Cice. Lentulo. Vt bonũ nomẽ exiſtimet adeptus. i. bonus debitor. Sue. Et q̃ in ſingulos annos ſtipendii noĩa impoſuit. Aſco. Tituli debitoꝝ noĩa dñr, p̃ſertim in his debitis in qbus hoĩm noĩa ſcripta ſunt, quibus pecuniæ cõmendatæ ſunt. Nomen & aduerbiũ plærũq; tranſeunt in ſe, ut Toruũq;. i. torue. Itẽ aduerbiũ in nomen. ut Dũ mane nouum accepta declinatione factum eſt nomen. Sic Perſi. Iã cras heſternũ conſumpſimus ecce aliud cras. Sed nomẽ quũ aduerbiũ cœpit eſſe, fit indeclinabile. Aduerbiũ quũ nomen eſſe cœperit declinatur. Quũ. n. in alienũ ius tranſeunt. hæ partes non ſuis ſed eaꝝ ad quas tranſeunt utuntur poteſtatibus dumtaxat in declinatione. Nam tpoꝝ rõnem ſuam reſeruant, ut apud Vir. li. iii. Muta trãſuerſa fremunt. Nam tranſuerſa quum aduerbium ſit, a tamẽ breuis eſt, qa uenit ex nomine licet duæ conſonantes ſequantur, quum ſciamus in a terminata aduerbia longa eſſe.

Nomina per diuerſos caſus loco aduerbioꝝ ponuntur p ntũ. ut fors pro forte, recens ꝓ recenter, p gtñ militiæ pro militia, per dtñ ut ueſperi, ruri, ſorti, p ſortẽ.

Nomino, as. appello, nomẽ impono. Lac. li. iiii. Si aũt diuinus nõ ſit, ne deus quidẽ ſit, uñ ipſa diuinitas noĩaẽ. Hinc denoio, qd idem eſt qd nomino, ſeu nomen alicuius habeo. Colu. lib. iiii. Quippe uniuerſæ regiones regionũq; ſingulæ pene partes habent propria uitiũ genera, quæ ſua conſuetudine denominant.

Nominatim p ſingulorꝝ noĩa. Pli. Cum illico oẽs noĩatim aſſignati eſſent. Dĩ tũ & de uno, ut tenens cruentũ pugionẽ Brutus noĩatim Cice. inclamauit. Ci. li. iii. offi. Quicqd. n. eſt in p̃dio uitii, id ſtatuerunt, ſi uenditor ſciret, niſi noĩatim dictum eſſet, præſtari oportere.

Nomenclator, a noĩe calando. i. uocãdo, q memoriter unũquenq; noĩatim uocare didicit, utputa in foro reos, in cõuiuio cõuiuas. Apu. Et ad nomenclatoreẽ mox citati uenerunt. Hoꝝ opa utebanẽ potiſſimũ candidati, ut ſibi in prenſando ſuffragatores noĩa ciuiũ ſuggererent. Vnde laudaẽ Cato, q̃ legẽ ſeruauerit, quæ cãdidato nomẽclatores adeſſe uetat, ut p ſeipſum ſine no-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

méclatore noíatim ſalutaret ciues romanos, hi & ſaſtores quoq; dicebãt, q̃a ſalutato⁹ noía, ut ait Feſtus, uelut infarcirent petito⁹ auribus. Hinc nomenclatio, & noméclatura, p nuncupatione, & noíatione. Col. li. iiii. Quare prudẽtis magiſtri eſt eiuſdem nomenclatiõnis aucupio, quo potiri nequeat, ſtudioſos nõ demorari. Pli. li. ii. Iouem, quidem, aut Mercurium, aliterue alios inter ſe uocari, & eſſe cœleſtis nomenclaturæ.

Nomius Apollo dictus eſt, ἀπὸ τ῀ νομῆσ. i. paſcuis. Nam circa Amphryſum Theſſaliæ fluuiũ ſpoliatũ diuinitate ob occiſos cyclopas Admeto regi pauiſſe armenta, dicitur, uel ἀπὸ τῶν νόμων. i. a lege chordarum.

Nomos græce latine lex dr̃, & nomos p̃fecturas græce.

Nomodidactes, qui legem docet.

Nomophylaces, legũ cuſtodes, & ſeruatores ἀπὸ τ῀ νόμου a lege, & φύλαξ, cuſtos. Col. li. ii. Nõ ſatis uiſum eſt bonas leges habere, niſi cuſtodes eas⁹ diligentiſſimos ciues creaſſent, quos græci nomophylacas appellant.

Nomothetæ, latine legiferi dr̃. Vñ Solon nomothetes dictus.

Nomentũ oppidũ in Latio non procul ab urbe Roma. Mar. Si uicina tibi Nomento rura coluntur. Hinc nomentana uia Romæ, qua itur Nomentum. Et nomentani, qui nomentũ habitant. Dictum nomentũ a nomento conditore ut inquit Diony.

Non negatiua dictio, accommodari põt indicatiuo, ut Nõ tulit antigenes. Optatiuo, Nõ mihi ſi centũ líguæ ſint oraq; centũ. Subiũctiuo, ut nõ illa q̃ſq̃ me naue p altum Ire, neq; a terra moneat cõuellere funé. Quæ, ſi negationi p̃ponat̃, affirmat, ut nõnihil tibi debeo. i. aliquid tibi debeo. Cũ uero poſtponit̃ magis affirmat, q̃ ſi præponeret̃, ut ſi dixero, Nihil non tibi debeo, ſignificat eñ oẽ tibi debeo. Oui. li. iii. Fa. Multa tibi memores, nil non debemus Eliſæ; id eſt debemus multa tibi cũ fueris de nobis merita, ſed Eliſæ debemus omnia.

Non modo ſignificat non ſolum, ut non modo te diligo, ſed etiam amo. Qñq; ponitur pro nedum. Trebonius Ciceroni. Non enim neſcis quãti te faciam, & quam pro ueterrimo amore oĩbus tuis etiam minimis commodis, non modo tanto bono gaudeam.

Nonnunquam ſignificat aliquando.

Nonæ quaſi nouæ, propter initium obſeruationis. Vel q̃ ab eo die ſemper ad idus nouem dies computant, ſicut apud Thuſcos, q̃ hi nono quoq; die regẽ ſuum ſalutabant, & de propriis negotiis cõſulebant. Vel ideo nonæ dictæ ſunt, q̃ ante diem nonum ſunt, ſiue a noua luna, cum pontifex eo die nouam lunam obſeruaret, & uiſam regi ſacrificulorum indicabat.

Nonacris, locus in Arcadia. Victru. Eſt in Arcadia nonacris nominata, quæ habet in montibus ſtillantes ex ſaxo frigidiſſimos humores. Hæc aũt aqua Stygoſydor appellatur, qua neq; argenteum, neq; æneũ, neq; ferreum uas poteſt ſubſiſtere, ſed diſſilit, ac diſſipatur. Conſeruare aũt, & eam continere, niſi ungula mulina poteſt. Hinc fit nonacrius, a. um. Oui. in. Faſt. Et matri & uati paret nonacrius heros. Et nonacrinus, a. um. Idem. Et redit atq; frequens in uirgine nonacrina.

Normandia, regio Galliæ ultra Sequanã flumẽ, q̃ a Carolo magno deuicta fidem Chriſtianam ſuſcepit.

Noruegia regio in Europa ſeptentrionalis, uerſus oceanum Germanicum ſita.

Norma fabro⁹ inſtr̃m, habens duo latera, quo oía diriguntur, metiunt̃q;, q̃ & regula dr̃. Vñ q̃ recta dimenſaq; ſunt normã habere dñr. Cice. in Le. Nunq̃ ego dicam C. Fabriciũ. M. Curiũ. Tulliũ Corruncanum, quos ſapiẽtes noſtri iudicabãt, ad iſto⁹ normã fuiſſe ſapientes. Per tranſla. uero ponit̃ pro recta uitæ uia. Hiero. diminutiuo uſus eſt. Si homo in hac normula apoſtolicæ uitæ, & religionis diſpenſatione correctióe, uel mutatione indiget, epiſcopo ueſtro committo. A norma fiunt adiectiua, Abnorme, & Enorme.

Normula parua norma diminu. Vide in Norma.

Normatus. a. um. quod eſt regulatũ, & directũ. Col. lib. iiii. Antiquam illam ciconiam infiximus, ut tanq̃ ſuppoſito uaſi ad perpendiculum normata inſiſteret.

Noricũ pe. cor. regio in Europa, ut li. ii. ſcribit Pto. limites hẽt ab occaſu Enũ fluuiũ, q̃ medius eſt inter Vindelicos, & Noricos, a ſeptentrione Danubiũ, ab ortu ſolis montẽ Cetiũ, q̃ Pannoniã ſuperiorẽ diſterminat a Norico, A meridie monte Curuancam, qui eſt ſuper Iſtriam. Et nunc regionem plæriq; Bauariam appellant.

Noricus, a. um. Hor. li. i. car. Quas neq; noricus deterret enſis.

Noſos græce latine morbus. Noſema, tis. morbus ægritudo. Noſeo ægroto. Noſemus, ægrotus. Noſematicus, ualetudinarius.

Noſocomion, hoſpitale, languẽtiũ uilla, & domicilium ad quod diuertunt ægrotantes pauperes, ubi alimenta ſuppeditantur. Hier. ad Oceanũ. Cenſum, quæ habere poterat, diſtribuit dilapidauit, ac uendidit, & in pecuniã cõgregatũ, uſibus pauper⁹ præparauit. Et primo oĩm noſocomion. i. languentiũ uillã inſtituit, in quo ægrotantes colligeret de plateis, & cõſumpta languoribus, atq; inedia miſerorum membra refoueret.

Noſco, ſeu gnoſco, is. ui. tũ. q̃d & gnoſco dr̃. Vñ agnoſco, cognoſco, ignoſco, dignoſco, p̃noſco, & renoſco. Significat aũt noſcere ultra notã ſignificationẽ ca⁹ habere Vir. li. iiii. Ge. Et patriã ſolæ, & certos nouere penates. Habet & alia cõpoſita, ut Dignoſco, internoſco, inter alios noſco. Cic. in Le. Secerni aũt blandus amicus a uero & internoſci tam põt adhibita diligentia. Pernoſco, perfecte noſco. Col. li. vii. Itaq; ſicut romani p̃cepe runt, ipſe quoq; cenſeo tam peco⁹ cultũ pernoſcere. Fit aũt noſco a græco, nam græci γινώσκω dicunt cognoſcere γνωστὸν cognitũ γνῶσιν noticiam προγνωστικὰ ſigna. Hinc latini ueteres non noſco, ſed gnoſco dicebant, & gnotum cognitum, & gnoro pro ſcio.

Noſcentia, tiæ. idem eſt quod notio. Vnde dignoſcentia. Aug. lib. de arbore boni & mali. Scriptum eſt in illa arbore fuiſſe dignoſcentiam boni & mali.

Noſcito, as. pe. cor. frequen. a noſco. Plau. in Cis. Nũc ueſtigia, ſi qua ſunt, noſcitabo. Liui. li. iii. Circunſpectare oĩbus fori partibus ſenatorẽ, raroq; uſq̃ noſcitare.

Noto, as. freq. a noſco. Priſc. In quo ſiſr̃ eſt notãdum, q̃ cũ a notu ſit deriuatũ, corripuit tũ penu. Nec mirum, compoſita eñ a notus mutant o in i. cor. ut Agnitus, cognitus. cum ignotus ſeruauerit o. Et aũt notare animaduertere. Lac. li. ii. Curſus ſyder⁹, & defectus notauerunt, per tranſl. ſcripſit Cice. Aulo Ceci. Deinde, ut eã in ciuitatẽ boni uiri, & boni ciues nulla ignominia notati nõ reuertant̃, in quã tot ſcele⁹ condemnati reuerterunt. Sumit̃ q̃q; pro intitulare, inſcribere. Hiero. in

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

prol. ſuper Solo. in prouerbiis notant prouerbia Salomonis. Qñq; p facere. Lact. li. iiii. Qui ſignũ hoc ueri, & diuini ſanguinis in ſummo corporis ſui notauerint. Poteſt ẽt dici a nota deriuatũ, ut ſit notare ſignum notãue apponere. Iuue. Sed q̃ Fabritius cenſor notet. Lactan. li. iiii. proprie. Cuius rei figurã etiã Iudei nunc exhibent, cũ limina ſua de cruore agni notant. Et nota re eſt ab alio dictata cõſcribere. Vñ q; dictat ſcriptor. Qui uero ſcribit notarius appellat. Itẽ notare. ignominia afficere. Cice. Sed notandã putaui libidiné nimiã. Cõpoſita huiꝰ uerbi ſunt, Annoto, connoto, denoto. p̃ noto. antenoto, ſeu anteſigno, ſubnoto. Marti. Et non ſobria uerba ſubnotaſti, habentq; penultimam cor.

Notæ uocant uulgo zipheræ, q̃s teſte Euſebio primus Tyro Cic. libertus inuenit. Sue. de Cæſa. Extãt & ad Ciceronẽ, itẽ ad familiares domeſticos de rebus in q̃bus ſi qua occultius pferenda erant, per notas ſcripſit, hoc eſt ſic ſtructo lĩaꝝ ordine, ut nullũ uerbũ effici poſſet. q̃ ſi qs inueſtigare, & pſequi uellet, quartã elementoꝝ lĩam. i. d pro a. & pinde reliquas cõmutet. Gel. de notis Cæſaris ſic ſcribit. In epiſtolis Cæſaris inueniuntur lĩæ ſingulariæ, ſine coagmentis ſyllabaꝝ, ex q̃bus uerba cõfici nulla pñt. Curius ad Ci. pro ſcriptura poſuit. Quare mi Cic. pſeuera cõſtanter nos cõſeruare. Et Sulpitio ſucceſſori nos de meliori nota commenda. Q̃q; nota dr̃ ſignũ, ſeu macula qua res ipſa notat. Eſtq; tã in aío, q̃ in corpe. De corpore Vir. li. iii. geor. Cõtinuo notas & noia gentis inurũt. Vñ genitiuæ notæ dr̃ ſigna, cũ q̃bus ex utero materno infantes egrediunt. Cũ ad aĩm refert, & in bonũ, & in malum ſumi põt. Ad laudẽ Oui. retulit, cũ ait. Ille Numãtina traxit ab urbe notam. Ad ignominiã ſiue probꝝ. Sueto. Variis affectus notis. Ci. li. iii. offi. O turpẽ notã tpoꝝ. Inde notare ignominia afficere. Hor. Multa cũ libertate notabant.

Notula, dimi. eſt, a quo fit aliud di. notella parua nota.

Notabilis, qui noſci poteſt. Colum. lib. iiii. Neq; folium notabile gerit, id eſt p̃ quod noſci crebro poſſit. Quin. Macie notabilis, pallore deformis.

Notarius, a notis dictus eſt. i. lr̃is, uel zipheris, q̃ p̃ notas quaſdã multaꝝ lr̃aꝝ uim habentes dicta colligunt.

Noteo, es. ui. a quo noteſco notus fio. Lact. li. i. Qd̃ q̃a fieri nõ potuit, ut hoĩ per ſeipm rõ diuina noteſceret, nõ eſt paſſus hoĩem diutius errare. Prop. Nec minus hæc niſi noteſcet fama ſepulchri. Hinc fit inoteſco. Lact. li. v. Deniq; a doctis huius ſæculi, q̃bus forte ſcripta eius innotuerũt, irrideri ſolẽt. i. nota, & manifeſta facta fuerũt. Cyprianus uero in epſa ad presbyteros. Innoteſcere pro notũ facere poſuit cũ ait. Vos curate, ut ſcripta nr̃a, & illoꝝ reſcripta fratribus noſtris innoteſcatis.

Noteſco, is. Vide in dictione Noteo, es.

Notifico, as. notum facio. Ouidi. lib. i. de Pon. Atq; modum pœnæ notificare uelis.

Notio, cognitio, demonſtratio, manifeſtatio. Cic. li. iii. Offi. Explica, atq; excute intelligentiam tuam, ut uideas, quæ ſit in ea ſpecies, forma, & notio boni uiri. Proprie autem Boetius cõmentario. iii. topi. Notio intellectus eſt quidam, & ſimplex mentis conceptio, quæ ad res plures pertineat a ſe inuicem differentes.

Notitia cognitio, a notus, quæ & notio dicitur.

Notus, a. um. cognitus amicus & charus dicitur. Virgil. lib. vii. Et notis compellat nocibus ultro. Idem Hic inter flumina nota, id eſt cara ut inquit Seruius.

Notus, noti, ſubſtantiuum uentus meridionalis, auſter dictus, νότος enim latine humor dicitur.

Nothus cum aſpiratiõe, is apud græcos dicitur, qui ex uxore non legitima natus eſt. Vir. li. viii. Suppoſita de matre nothos furata creauit.

Nothrotes pe. cor. latine torpida ſegnities dicit (languidus. νωθρότης

Nouus, a. um. proprie dr̃ recens, & qd̃ nuper fuit. Oui. In noua fert aĩus mutatas dicere formas Corpora. Ab νέος. Nouũ accipit q̃q; p̃ magno, & mirando. Vir. Pollio & ipſe facit noua carmĩa. Q̃q; pro inopinato. Idẽ. Quis furor iſte nouus? Noui quoq; hoĩes dr̃, quoꝝ nulli maiores clari fuere, ſed ipſi p̃ ſeipſos clari eſſe incipiunt, & magiſtratus in ciuitate aſſequi. Cice. Noui hoĩes plurimi eoſdẽ honores conſecuti ſunt. A nouus fiunt aduerbia noue, & nouiter, & ſuperlatiuum.

Nouiſſimus, quod pro ultimo poni conſueuit, q̃a quæ recenter fiunt, ultimum locum habent. Cicer. lib. i. de ora. Quæ duo ſunt ad iudicandum nouiſſima.

Nouitius, a. um. quod eſt nouũ, ut nouitium opus, quod eſt nuperrime factũ. Vlpia. li. xi. Plæriq; ſolent mancipia quæ nouitia non ſunt, quaſi nouitia diſtrahere ad hoc ut pluris uẽdant. Præſumptũ eſt enĩ ea mancipia q̃ radia ſunt, ſimpliciora eſſe, & ad miniſteria aptiora & dociliora, & ad oẽ miniſteriũ habiliora. Trita uero & ueterana mancipia difficile eſt reformare. Huius cõtrarium eſt ueteranus. Marti. Si tñ nouitia mancipia non fuerunt, non etiam ueterana. Mancipia aũt nouicia intelliguntur, quæ anno nondum ſeruierunt. Plin. Nouicium uinum reſinatum conducit.

Nouitius ſubſtantiuũ ſumit pro ſeruo rudi. Quin. lib. i. At nouitiis nr̃is p̃ quos annos ſermo latinus repugnat.

Nouo, as. nouũ facio. Sal. Conſul optimũ factũ ratus noctem, quæ inſtabat ante capere, ne qd̃ eo ſpacio noua retur. Huius cõpoſita ſunt Innouo, & Renouo. Liui. li. i. Fœdus iter Romã Lauiniũq; urbes renouatum eſt. Et in ſacris litteris Innoua ſigna, immuta mirabilia.

Nouacula, læ. cultер raſorius, a nouo, as. q̃ nouare. i. nouũ facere uideat. Aug. in Mat. Sed inſidiat cõtra potẽtes, acuit nouaculã, uñ capillos, non unde caput inclinet. Col. li. ult. poſuit p̃ cultro, licet nõ raſorio. Rapoꝝ inquit, q̃ rotundiſſima ſumito, eaq; ſi ſunt lutoſa detergito, & ſummam cutem nouacula decerpito.

Noualis gen. fœ. & noualе. ge. neu. dici põt, ſm Ser. & diuerſis modis exponi ſolet. Paul. Iuriſcon dicit eſſe terrã proſciſſam, q̃ anno ceſſat. Sic Var. Qui intermittit, a nouãdo noualis ager. Sic Pli. Noualе eſt inqt, quod alternis annis ſerit. Idem ſentire uidet Feſtus, cum ait. Noualis ager nouæ relictus ſementi. At Ser. ault noualem ẽe aruũ, tũc primũ ad ſementẽ proſciſſum. Vñ Vir. Impius hæc tã culta noualia miles habebit? Deplorabat enĩ agrũ, in quo inſtruẽdo magnope laborãſſet. Sic Hie. diffinit. Noualе eſt ager, nunc primum proſciſſus. Et Quin. in milite Mariano. Mox ingentibus lacertis humũ fodere, ſegnẽ futuris noualibus eruere ſyluã. Sed. Vir. in ſenſum priorẽ accipit, cum inqt. Alternis idem tonſas ceſſare noualeſ, & ſegnẽ patiere ſitu dureſcere campũ. Ideoq; Ser. alibi ait. Noualia. i. noua terra, q̃ per ſingulos annos renouat per ſemina.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Nouellus,a.um. diminutiuum a nouus. Ambroſius no uellam oliuam dixit.

Nouello,as.nouũ agẽ colo,ſeu nouas uites pango. Sue: Edixit,ne qs in Italia nouellaret. Aug. in expoſitione Pſal, Leuaui oculos. In diebus Noe mãducabant, bibe bant,nubebãt, uxores ducebãt, nouellabãt, ædificabãt donec introiit Noe in arcã. Huius cõpoſitũ eſt Reno uello, qđ eſt rurſus nouellũ fieri. Col.li.iii. Ejuſmodi ui nea, ſi non aridos in opera habet truncos, & flecti po teſt, factis ſulcis optime ſternitur, atq; ita renouellaſ.

Nouelletũ ſumit pro uinea ex nouellis uitibus conſita. Paul. Iuſcon. Veluti nouelletũ in fundo factum ſit.

Nouerca dicitur, quam quis liberis ſublatis nouã uxorẽ ducit, quaſi νέα ἀρχή. i. noua princeps, nã defuncta ma tre pueri, illa quæ ſuperinducitur uxor priuigno noua princeps inducitur. (& inimiciter.

Nouercari eſt nouercarũ more agere, hoc eſt maligne

Nouem uiæ ciuitas Thraciæ, quæ & Amphipolis dicit. Ouidi. in arte. Nona terebatur miſeræ uia uiderit in quit, Et ſpectat zonam pallida facta ſuam.

Nouocomenſes dicti ſunt, quos Comũ diuus Cæſar in quilinos ad habitãdũ deduxit. Fuerũt. n. quinq; milia, e qbus quingẽti illuſtriſſimi græci fuerunt, q oppido nomẽ relinquentes, & nouũ comũ appellantes, Nouo comenſes oppidanos uocauere, hos ciuitate donatos in habitatoꝝ numero deſcripſit. Eſt ãt Comũ, & nouo comũ oppidũ Italiæ trãſpadanæ, a Pli. in nona regiõe collocatũ, a quo comenſes, & nouocomẽſes dicti ſunt.

Nouem genus numeri, a quo fit nouenus, a.um. & noue narius, a.um. Var. Quo pacto erunt in mulis, & paſtori bus nouenæ partes, ubi nec admiſſuræ, neç fœturæ ob ſeruãt. Sed do in hoib⁹ poſſe nouenariũ retinere nũeꝝ

Nouendiũ nouem dieꝝ ſpaciũ, a quo nouendiale.

Nouẽdiale ſacrificiũ, qđ fiebat mortuo nono die poſtq; ſepultus erat. Hor. in Epo. Nouẽdiales diſſipare pulue res. Ludi quoq; qui in honorẽ mortuoꝝ celebrantur, nouendiales dñr. Apud antiquos ubicunq; qs extin ctus fuiſſet ad domũ ſuam referebaſ, & illic ſeptem re ſeruabaſ diebus, octauo incẽdebatur, nono ſepeliebaſ domi ſuæ. Vñ orta cõſuetudo ut dii penates in domi bus colanſ, hoc tpe ſeptimo die ſolennia defunctoꝝ p aguntur. Ideoq; in decretis canonicis diſt. xliiii. præci pitur, ut nullus presbyteroꝝ ad ſeptimana defunctis ſolennia celebranda uocatus ſe inebriare præſumat.

Nouuncium dicitur, quod nouem unciarum.

Nox a noceo, q oculis noceat, aufert. n. illis uidẽdi offiñ quũ nil nocte uideamus. Nocet etiã qa male agenti bus apta eſt quũ legamus. Qui male agit odit lucẽ. Ex quo ſequit, ut tenebras amet tanq; malo operi aptio res. Vñ Iuue. Vt iugulent hoſtes ſurgũt de nocte latro nes, uel a græco quod eſt νύξ. Vñ & nyctileus dictus eſt Bacchus, q eius ſacra noctu celebrarent. Eſt autẽ nox terræ umbra, uel ut Speuſip. Nox eſt umbra diei con traria, ſolis priuatio. Noctis partes ſunt ueſpera, crepu ſculum, conticiniũ, intempeſtiuũ, galliciniũ, lucifer, & matutinũ. Diuidũt etiã milites noctẽ in uigilias qua tuor, quæ ſingulæ trium horaꝝ ſpacio ſupputanſ, qũ ſeruant caſtra uiciſſim per uigilias, Et dicebatur pri ma uigilia, ſecunda, tertia, & quarta. Et ut ſcribit Hie. Vigiles ſecundi primis, & ſecundis tertii, tertiiſq; nouiſ ſimi in ſtatione ſuccedebant, dato ſigno a Tubicine. Vñ Lucil. Tertia iam uigiles cõmouerat hora ſecun dos. A nox fiunt Pernox. noctua. noctiuorax. noctur nus. noctеſco. pernocto. noctiuagus. noctiluca. bino ctium. trinoctium. quadrinoctium. & huiuſmodi.

Noxa pœna. Vñ noxæ dedere aliquẽ dicimus, hoc ẽ pœ næ tradere ob noxã, quæ ſignificat culpã. Oui. Verba fides ſequiſ, noxæ tibi deditus hoſtis Spargiſ effuſo cor nua Bacche mero. Aliqñ noxa dr culpa. Vñ Iuriſcon ſultus de uer. ſigni. ſcribit noxiæ appellatiõe oẽ deli ctũ cõtineri. Liui. Ob quã meã noxam. Ter. in Eu. Vnã hanc noxã amitte, ſi aliam admiſero unq; occidito. Aliqñ dicitur læſio, damnũ. Oui. li. xv. Me. Nocte no cent potæ, ſine noxa luce bibunt. Col. li. iiii. Ea res a no xa curgulionum uidetur conditas fruges defendere.

Noxitudo. apud ueteres pro noxa ponitur.

Noxæ dedere, apud Iuriſconſultos eſt mancipium pro noxa. i. culpa cõmiſſa tradere. Co. li. ii. Qui rem ruſticã peſſimo cuiq; ſeruoꝝ uelut carnifici noxæ dedimus.

Noxale quod ad noxam pertinet cum pro culpa capit. Vnde noxales actiones, quæ, ut Paulus inquit, appellã tur, quæ non ex contractu, ſed ex noxa atq; maleficio ſeruoꝝ aduerſus nos inſtituunt. quaꝝ actionum ius, & poteſtas hæc eſt, ut ſi damnati fuerimus liceat nobis deditione ipſius corporis, quod deliquerit euitare litis æſtimationem, dando ſcilicet corpus uiuum.

Noxia culpa. Plaut. in Mer. Nihil magis manifeſto te neo, innoxia es. Quam noxia.

Noxius, a.um. quod nocet. Cuius contrarium Innoxius qui non nocet, & obnoxius, quod quandoq; idem eſt quod noxius.

A ante B

Nubes eſt uapor humidus in ſublime egreſſus, ſiue aer in liquorem coactus, cuius denſitas haud dubie ſolem obumbrat, ſuntqui hoc nomen a νέφος deriuent, quod apud græcos a priuatiõe lucis nomen accepit, quem admodum κνέφας quod nymbum ſignificat, e quo no ſtri gnephoſum dixere obſcurum, quaſi nebuloſum. Varro. Gnephoſus locus, & ſine ulla luce.

Nubecula diminu. parua nubes. Plin. li. xviii. Nubecula quamuis parua uentum procelloſum dabit.

Nubilus, a.um. pe. cor. fuſcum, nubibus tectum. Nubilus uero ſubſtantiuum, ſignificat ipſam nubem.

Nubiloſus, a.um. quod eſt nubibus plenum.

Nubilarium, locus, quo propter nubes conferuntur fru menta ſemitrita. Col. li. i. Huic areæ nubilarium appli cari debet, maxime in Italia propter incõſtatiam cœ li, quo collata ſemitrita frumenta protegantur, ſi ſubi taneus imber acceſſerit. Dicitur & nubilar. Idem li. ii. Qui ſi falcibus ſegetes cum parte culmi demeſſa ſit, protinus in aceruum uel in nubilar congeritur.

Nubilo, as. nubilum ſeu obſcurum facio. Cato de re ru. Vbi nubilatur & noctu ſub tecto ponito, quotidie cũ ſol erit in ſole ponito. Hinc componitur obnubilo qđ eſt totũ obſcurum facio, & quaſi nubibus impleo. Gel. lib. i. Ac ne oris quoq; & uultus ſerenitatẽ ſtoici hoſ vnq; ulla poſſe ægritudine obnubilari.

Nubo, is. pſi. ptũ. & nuptus ſum, ptũ facit ſcatq; operio, uelo, a nube, q cœlũ operit. Qm uero ſponſæ apud ue

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

teres, dū uiro tradebanť, nubere hoc eſt uelare capita ſolebant, factū eſt, ut nubere uſurpeť, pro uiro tradere, ſeu tradi. Nā & actiue dicimus, Nupſit filiā Cæſari. Et paſſiue. Cuius filia nupſit Cæſari. Eſt aūt propriū muli eris. Ter. Aiebāt hodie filiā meā nubere tuo nato, non eā uir, ſed mulier ꝓprie nubit. Licet qñq; figura te, uel puerſo naturæ ordine ꝓpoſtero dicať. Pompo. in Pauiceatis. Sed meus frater maior poſtq̄ uidit me domo eiectū nupſit poſterius dotatæ uetulæ, uaricoſæ aphræ. Suet. de Nero. Cui etiā, ſicut ipſi Sporus, ita de nupſit. Iu. Quid q̄ris, nubit amicus. Conſtruiť cū dtō, & aliqñ cū ablō, mediante prepoſitione cum, ut mulier nupſit mihi, & mecum. Cic. M. Catoni. Regis Parthoꝝ filiū, quo cū eſſet nupta regis Armenioꝝ ſoror. Huius paſſiuū lectum eſt. Non nubent, neq; nubentur. Vbi Hier. Nubunt uiri, nubunť fortaſſe uxores, q̄uis & mulieres nubere dñr, & qdem frequētius, q̄ nubi. Item contra Helui. Nubebant oēs, & nubebanť. Vñ hic nuptus, & hæc nupta, maritus & marita. Plau. in Caſſina. Charinū libet ſcire qd agat nouū nuptū. i. maritū, ut exponit Priſcia. Huius uerbi cōpoſita ſunt Connubo, quod eſt matrimonio iungor, quaſi ſimul nubo. Apul. Neſcientibus parentibus puellari ætate connupſeramus. Hinc connubiū ius legitimi matrimonii. Denubo. Innubo, quod ꝓprie ſignificat ad domū uiri tranſire. Vñ & pro tranſire ſimpliciter ſumiť. Lucil. li. vi. ſatyr. Suam eā inuadere, atq; innubere cenſent. Hinc innubus, q uxorem ducit, & innuba, quæ uiro traditur. Obnubo, abſcondo, tego. Sta. Obnubitq; comas, & tēperat aſtra galero. Liui. li. i. Caput obnubito, infœlici arbori reſte ſuſpēdito. Pronubo, nuptiis p̄ſum, a quo, p nubus, & pronuba, pe. cor. ſed cæteta oīa hāt pe. pro.

Nupturio, ris. pe. cor. nubere cupio. Apulei. in apol. Ea ſi claro nupſiſſet hoi ruſticano indecrepito ſeni ſponte eā diceres ſine ulla magia iam olim nupturiſſe.

Nubilis, quæ eſt apta ut uiro in matrimoniū iungatur.

Nuptus, a. um. participium. Lact. Eamq; Zephyro nuptam. Vnde nupta uerba dicebant, quæ nō licebat uirgini dicere. Plau. Virgo ſum, nondum didici uerba nupta dicere. Huius contrapoſitum eſt innupta, quæ nō dum accepit uirum, ut Innuptæ puellæ.

Nuptus, pti. maritus, q̄uis raro ſit in uſu niſi apd ueteres ut apud Plau. Charinū libet ſcire, qd agat nouū nuptū

Nuptus, us. pro ipſo nubendi actu, nam dicimus hæc data eſt nuptui & ad nuptū. Cæſar. Et ſorores ſuas nuptui in alias ciuitates collocaſſe. Aug. lib. vi. de ci. dei. Sacra ſunt Iunonis, & hæc in eius dilecta inſula Samo celebrantur, ubi ad nuptum data eſt Ioui.

Nuptiæ, coniunctio maris & fœminæ, & conſortiū oīs uitæ, diuini & humani iuris coīcatio, ꝓprie tñ dñr cerimoniæ, & hilaritates in ducendis uxoribus. Dictæ nuptiæ, ut inqt Amb. li. de patriarchis, qd pudoris gratia ſe obnuberent puellæ. Vñ in Gen. ſcribiť, q̄ cū ueniret Rebecca, uidit Iſaac deambulātem, & cognito q̄ ille erat cui duceret uxor, deſcendit, & caput ſuū obnubere cœpit, docens uerecundiam nuptiis præire debere.

Nuptialis, & hoc nuptiale, quod pertinet ad nuptias, ut nuptialis thalamus.

Nuptialiter aduerbiū, quod ſignificat more nuptiaꝝ.

Nuptiator, qui nuptias appetit. Hier. cōtra Ioui. Dicam & ego nuptiatoribus meis, qui poſt caſtitatem & diuturnam continentiam ſubant ad coitum, & pecudum more laſciuiunt. Sic inſipientes eſtis, ut cum cœperitis ſpiritu, nunc carni conſumemini.

Nuces a nocendo dictæ, q̄ ſatis noceant. Oui. Qñ ſata lædere credor, Cultꝰ in extremo margine fundus habet, ſiue q̄ liguæ noceāt. Vel q̄ ut nox aerē, ita nux ſuco ſuo corpus atrū faciat. Cōſtat nucis nucleū eſſe difficilem concoctu, dolorē capitis inferentē, tuſſientibus inimicū. Græci eā κάρυον uocant a grauedine capitis, κάρα em̄ caput ꝑcat. Eſt aūt nux gñale oībus, q̄ duro opimento teguntť, ut ſunt caſtaneæ, amygdalæ, auellanæ, & hmōi. Vir. Caſtaneæq; nuces. Pomum gñale nomen oīm fructuū, q̄ ex arboribus eſui apta proueniūt, ſiue molliū, ſiue duroꝝ. Mala uero, non quodcūq; pomi genus tenerioris, atq; carnoſi, ſed ea tñ dici, quæ ſui nominis arboribus producūť, his. ſ. quos malos uocamus, quemadmodū pyra, quæ pyrus producit, hoc modo mala citrea, ſiue medica dicimus. Mala cotonea, mala punica, & quæ uulgo generali uocabulo appellantur mala. De nucibus uide in dictione Iuglans.

Nuceus, a. um. qd eſt ex nuce. Hie. ad Pauli. de Daniele. Scꝰ us uirgam nuceā, & ollā ſucceſam a facie aglonis.

Nucula dimin. minuta nux. Vnde & preneſtini nuculæ appellati ſunt, a nucula fit aliud dimi. Nucella.

Nucleus, qd reneꝛ ī nuce includiť. Plau. in cur. Qui e nuce nucleū eſſe uult, frangit nucē, iñ enucleo, as. Nō ſolū aūt nucleus dī de nuce, ſed ét de teſta, & ferro, ut ex Victr. li. vii. & Pli. patet, uti ea uox ſtatumē fere id ſcet qd græci nūc chondron, nūc pyrena uocant, materiā quācūq; probiorē intus, ac reſiſtentē intelligi uolētes. Pli. Fornaciū maxima differētia eſt, in his qdē nucleus ferri tñ excoqtur ad indurandum aciem. Aliquæ modo ſunt ad denſandos incudes malleoꝝ q; roſtra.

Nucamenta, pe. cor. a nuce inclinari uidetur. Plini. libr. xvi. nucamenta appellat panniculas quaſi quaſdam dependentes ex ramis abietis & piceæ.

Nuceria, ciuitas campaniæ, de qua Silius. Illic nuceria, & garus naualibus. Lucerina uero oppidum Apuliæ, a qua Lucerini dicti ſunt.

Nudus, a. um. qd eſt ſine tegmine. Vir. Nuda ſinu. Poniť q̄ñq; pro inſepulto, q. ſ. cadauer ſaxo tectū nō ſit. Idē. Nudus in ignota Palinure iacebis arena. Et cū dī nuda genu. i. nudū habens genu. Græca figura, ut ſi dicas bonus animū, ſed non ea quæ fit per participiū præteriti temporis & actūm, hæc enim per nomen ſit q̄uis ad unam ſignificationem concurrant.

Nuditas ſimplicitas. Et q̄ñq; ſumitur pro inopia.

Nudipedalia, ſacra erant Hieroſolymis, ut ſcribit Hier. contra Ioui. De his meminit Egeſip. li. ii. belli Iudaici.

Nudo, as. nudum facio, detego. Apul. Tum uulnus nudare iuſſus eſt. Interdū nudū, & nudatum ſic diſtingui tur, q̄ nudum ſit, quod nunquam tectum fuit. Nudatum, quod tectum eſſe conſueuit, ſed nunc tectum nō eſt. Aliquando nudo ſignificat indicare. Virg. Traiectaq; pectora ferro nudauit. A nudo fit compoſitum Denudo, pe. pro. ut Denuda crura tua.

Nudiuſtertius, & nudiuſq̄rtus cōpoſita ſunt a nūc & die tertio, & die q̄rto. i. nūc eſt dies tertius, & nūc eſt dies quartus. Semperq; de præterito dicuntur. Dicit & nu-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diuſquintus,& nudiuſſextus. Plau.in Muſt. Nam heri & nudiuſtertius,& quartus,& quintus,ſext⁹,uſq; poſtq; hinc peregre eius pater abiit.

Nugæ,arꝝ,a non & ago cõponi uideť,q; nihil agãt Sunt eñ ſermones leuium reꝝ,ac nulli⁹ ponderis,& plærũq; ſcurriles,ioculatoriiq;. Vnde Catul.& Mart.poemata ſua uocant nugas,ut de inanibus,uel rebus,uel uerbis loquẽtia.Scribit Hie.hoc uocabulum ex hebræo fonte ad græcos, latinoſq; deriuatum.

Nugax triũ geneꝝ ſimiliter & nugas triũ generũ & indeclinabile,idẽ ſignificat.ſ.nugatoré,& eũ q uana loq tur.Hie.in Sophoniam. Nugas qui a lege receſſerant, cõgregabo.Et in li.Sapiẽtiæ. Tanq; nugaces æſtimati

Nugigerul⁹,pe.cor.q uana nũciat, (ſum⁹ ab illo

Nugiuẽdus ab antiquis dicebať,q aliqd mulieribus uẽderet.Nã oía,quibus mulieres utunť pro rebus uanis atq; inutilibus habentur, Plau.in Aul.Nugiuendis res ſoluta eſt omnibus.

Nugalis,& hoc nugale,quod eſt nugis plenũ,ſeu quod eſt nugarũ.Gel.li.i. Sed toreumatibus tantum nugalibus delatrantes obiurgatione iuſta inceſſuit.

Nugatorius,a.um.idẽ qd nugale. Ci.li.ii.ad Herẽ. Duo ſũt genera uitioſarũ argumẽtationũ Vnũ qd ab aduerſario reprehẽdi ſolet,idq; ptinet ad cauſã,alterũ qd tametſi nugatorium eſt,tñ non indiget reꝑhenſione.

Nugor,aris.uana,& nugas ago.Plau.in Epi.Num mihi nugari potes,quin fidicinam tu huc producis cropoliſtiden? Vernacula lingua dicimus dar zanci.

Nugator,nugis turbator. Idẽ in Cap.Euge Pol Thalem talẽto nõ emã Mileſium,nã ad ſapientiã huius nimi⁹

Nugamẽtũ idẽ qd nugæ.Apu.li.i. (nugator fuit.

A quo iſtorum nugamenta hæc comparauiſti.

Nullus,a.um. compoſitum eſt,ab ullus,quaſi non aliqs uel ne unus quidem.Quod cũ ſit nomẽ poniť tñ qñq; pro nõ,& ullus.Teren.in And.Nullus ſum.i.non ſũ.Et plus eſt dicere,nullus ſum,q; perii Nam qui periit corpus eſt reliquum.Qui uero nullus eſt,ita eſt,ac ſi natus non ſit. Interdum nullus ponitur,pro non,uel minime,Teren.in And.Liberatus ſũ hodie Daue tua opera,ac nullus quidem.Plau.in Tri. Nullus credas.nulla eſt mihi uita expetenda ſine te,Tale eſt ac ſi diceretur Ne deorum quidem uita mihi dulcis eſt ſine te.

Nullatenus,pe.cor.aduerbiũ, ſignificat nulla ex parte,

Nullibi ſignificat in nullo loco (nullo modo.

Num ſoli indicatiuo iũgitur,ad quod pertinet interrogatio,& pene idẽ ſignificat, quod an,ſubintelligit quetiq; negationem,ut Num ego te ſpoliaui,quaſi ego te nõ ſpoliaui.Sed quotiẽs per negationẽ interrogam⁹ ſubintelligitur affirmatio,ut non ego te ſpoliaui? q̃ſi ego te ſpoliaui,Cũ aũt nũ poſtponiť uerbo finito ſubiunctiuũ poſtulat.Cic. Interrogaui, num dubitarent.

Numa Pompilius uir Sabinus a Romulo ſcḋus rex,iuſtitia & pietate inſignis,qui pacatis finitimoꝝ odiis gemini Iani tẽplũ edidit,quod apertũ bella,clauſũ pacẽ indicaret Mox ad religionẽ cõuerſus in deoꝝ timorẽ, quo ad mitiora truces flecteret aíos,ſacra inſtituit,ſacerdotes creauit,uirgines ueſtales ſacrauit,põtificem maximũ primus declarauit,dies feſtos,nefaſtoſq; cõdidit,annũ in xii.menſes diuiſit.Poſtremo,ubi maxima cũ reuerẽtia,& ſuoꝝ,& finitimoꝝ creuiſſet,qua dragin taq; annis regnaſſet,diẽ ſuũ obiit,& in ianiculo ſepultus.Sui. ὅσῳ οἱ ἐωμαῖοι μὴ ἐπιθήμιον ὄντες, πρὸς ἁπλοῦν μετὰ δὲ μισοβασιλεῖσ.ἡ φλαμινίους ἱερεῖς θ σαλίους τε ἡ ἐσιάδας πρὸ ἡνους.

Numellæ gen⁹ uinculi lignei,ad diſcutiẽdos noxios paratũ,quo collũ & pedes imittunť. Plau.in Aſi.Qui ad uerſũ ſtimulos,laminas, cruceſq;,cõpedeſq;,neruos,catenas,carceres,numellas, pedicas,boias. Var.li.iii.de re ruſt.canib⁹ dedit cũ ait.Cõſuefaciũt quoq;,ut alligari primũ poſſint leuibus numellis,q̃s ſi abrodere conanť ne id conſueſcãt facere,uerberib⁹ eos deterrere ſolent. Col.li.vii.bobus,cæteriſq; magnis aĩalibus,ubi inquit poſſunt ẽt numellæ fabricari,ut íſerto capite deſcẽdẽtibus p foramina regulis ceruix teneať.Idẽ dedit ouibus,& capris li.viii. Nonnulli anteq; pecus numellis inducãt,uirides pineas nuces in multrã dimittunt.

Numẽ,pprie uolũtas dei eſt,a nuo,is.qd ueteres p uolo uſurpabãt.Vir. Nõ hæc ſine nuĩe diuũ eueniũt.Aliqñ p trãſla.poniť p poteſtate dei.Vñ diuerſa nuía.i.diuerſæ poteſtates in uno deo eẽ poſſunt,ſicut de Iuno.ſcribiť,q; fuerit Curetis qa uteretť curru,& haſta.Quia par tub⁹ pẽſſet lucina dicta eſt.Quia pẽſſet nuptiis pronuba dicebaťAliqñ numẽ ſumiť p ipſo deo.Vir.ſpero eq; dẽ mediis,ſi qd pia nuía poſſunt,Supplicia hauſurum ſcopulis.Aliqñ pro habitu,atq; ornatu. Vir.Vadimus immixti Danais haud numine noſtro.

Numerus eſt collectio unitatũ,Vñ unitatẽ dñt non eſſe numeꝝ,ſed principiũ numeri.Cõnumeratoꝝ duo ſũt gña,ut inquit Aug.li,i.de muſica.Vnũ qd dĩ cõplicati alteꝝ ſeſquati.De qbus locis ſuis.Et licet nũerus dicať de his,q̃ numeranť.Interdũ etiã referť ad ea,q̃ menſuranť.Cice.li.iii.offi.Si exempli gratia uir bonus Alexãdria Rhodũ magnũ frumenti numeꝝ adduxerit.Interdũ ad ordinẽ. Idem.li.ii.de na.deo. Nihil.n.ut oratiõnem numero moueri poſſit ſine cõſilio,in quo nihil eſt numerariũ.Vir.Digerit in numeꝝ. Et qñ oís concẽtus,& oís harmonia numeris conſtat,frequẽter etiã nõ ſolũ pro rõne harmoniaca poniť,quã græco uocabulo rhythmos appellamus. Vir. Numeros memini ſi uerba teneré,Hinc oío,q; numeris caret ſoluta dicitť,q; uero numeris conſtat numeroſa,ſed etiam abſolutẽ,p quacũq; rõne.Idem li.xi.Ethruſciq; duces, equitũq; exercitus oís Compoſiti numero in turmas.i.rõnabiliter.Et numerus dĩ,quaſi ſocietas & grex,ſeu pars.Vñ dicimus aliquem eſſe ex eoꝝ numero,q; eſt eoꝝ particeps.Sal.Dum hæc Romæ gerũtur C.Manlius ex ſuo numero legatos ad Martium regem mittit.i.ex his,q̃ partis ſuæ erant. A numerus fit adiectiuũ innumerus a.um,qd eſt ſine numero,hoc eſt ĩfinitũ.In numerato eſſe dĩ,cum pecunia eſt in promptu,ut habeo pecuniã innumerato,hoc eſt non ualorem,ſed pecuniam ipſam promptam,paratamq;, Vnde de actore dicente ex tempore,dictum eſt ingenium eũ innumerato habere,hoc eſt ſemper promptum,paratũq; ad oía,ſicut de Pollione aſinio ſeriiſq; iociſq; pariter accommodato dictum eſt eſſe eum horaꝝ oĩm. Sciendum eſt in numeris,ut maximus quiſq; ita primo loco poniť, ut uiginti quinq; triginta ſex.Sed ſi copula intercedat,is numer⁹ p̃poniť,q minor eſt,quotiẽs ĩfra cẽtũ,& ſupra xx.loquimur,ut un⁹ & uiginti,duo & triginta Cicero.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Plato uno & octogesimo anno scribēs est mortuus. Iso crates qnto & uigesio eū libꝛ, q panegyric⁹ iscribitur scripsisse dr, uixitq; qnquēniū post, cui⁹ magr leontin⁹ Gorgias centū, & septē cōpleuit annos. Ex qbus uerbis colligit, ante centū ꝓponi numeꝛ minorē. post centū uero postponi. Eodē mō loqmur supra xx, mili. usq; ad centum milia, ut milites nri sex & xx. mi. erāt, uel mili tes nri erāt uicies & sexies mille, uel militū nobis erant xxvi. mil. Etem hæc noia dū copula carēt cōposita ui dēt, ut undeci. duodeci. uigitiduo uigītitres quēadmo dū illa. Vndeuigīti duodeuigīti. Eodē mō vndeuigesi m⁹, duodeuigesim⁹. vndecēteſim⁹, duodecēteſim⁹. Vn demilleſim⁹, duodemilleſim⁹, & reliq; sīr. Hæc. n noia secūdus tertius, cēteſim⁹ & reliq; hmōi signīcāt ultimū ex eo nūero, ut secūdus. i. ultim⁹ ex duobus. Tertius ul timus ex trib⁹. Cēteſim⁹ ultimus ex centū, licet primus nō signīcet ultimū ex uno, sed ipsū unū in ordine tū ad multos subsequētes. Aliqn tū nō pro ultimo ex eo nu mero usurpant, ut cēteſimā partē bonoꝝ patris assecu tus sū, hoc est unā ex centū. Aliqn pro bis tm. ter tantū ut hic ager centesimū fructū attulit. hoc est centies tā tū quātū semētis acceperat Pli. Admiscet huic far, ut mitiget amaritudinē ei⁹. Et tū sic quoq; ingratissimū uētri est. Nascit qualicūq; solo cū centesimo grano ip sūq; p letamine est, id est cū centū granis, siue cū cētu plo grano. Hoc mō appellata est q̄dragesima, quod q̄draginta dies cōtineat. Hinc significatū habēt noia illa numeralia, simpl⁹, dupl⁹. decupl⁹, & similia, hoc est semel tm, bis tm, decies tantū. Sunt ꝑterea numeralia unarius, binarius, ternari⁹, uicenari⁹, & similia, quæ de notāt nō multiplicationē, sed numeꝛ aliaꝛ rerū, q̄ nō numerant, ut lapis cētenarius, nō q̄ cētuplus sit, sed cē tū librarū, homo cētenari⁹, q̄ habeat cētū annos. Grex cētenarius, centū capitū grex. Dicim⁹ etiā binariū, ter nariū, cētenariū numerū, qa numerus oia cōplectitur ꝑpter qd recte dicimus. Cētenariū numerū annoꝝ in gressus est, nō aūt cētenariū annū, Et millenariū nu meꝝ pondo uehit nauis, nō aūt millenaria pondo. Itē singulū, binū, trinū, siue ternū, quaternū, quinū, senum septenū, octonū, nouenū, denū, undenū, duodenū, tre nūdenū, q̄ternūdenū, qnūdenū, senūdenū, ul'denū qua ternū, denūqnū, denūsenū, denūseptenū, denūoctonū denūnouenū, uicenū. Vicenū singulū, uicenū binum, uicenū ternū, siue singulū, & uicenū, binū & uicenū, & ita deinceps. Tū tricenū. q̄dragenū, sexagenū, septua genū, octogenū, nonagenū, centenū, qbus oratores u troq; nūero utunt, sed frequēti⁹ pli, præsertim ubi sub iectū nomen, cui addūt tm pliter declinat, ut binæ līæ binæ nuptiæ, bina arma, Poetæ uero frequēti⁹ singlari utūt, sed oratores fere ꝑpriā usurpāt signīcationē hoꝝ noim. Binus em siue bini ꝑcat singulis duo. Tern⁹ siue terni, singulis tres, ut creabant olim bini cōsules, id est per singulos annos duo, Et accipimus oēs a Cæsare bi na talēta, id est singulis nobis data sūt a Cæsare duo ta lenta. At poetæ, aliiq; scriptores, ꝑ suis fere primitiuis hæc noia accipiūt. Vir. Gurgite septeno rapidus mare submouet amnis, id est septē gurgitibus. Idē. Per duo dena regit mūdi sol aureus astra. Pli. Prodigiosa sunt, q̄ circa hoc tradit Theophrastus, auctor alioquin gra uis, septuageno coitu durare libidinē contactu eius. i. septuaginta coitibus. Sed in his nominibus notandū est, q̄ a triginta tricenū dicimus g in c mutata, sicut ꝑ uigeno uicenū. Trecenū uero a trecentū, q a hæc noia supra centū quidē syncopant, infra uero nō syncopan tur. Quippe duceni dicimus pro ducēteni, treceni pro trecēteni, quadringeni quingeni, sexceni, septingeni, octingeni, nongeni ul' noningeni, ꝑ quadringenteni, quingēteni, sexcēteni, septingēteni, octingēteni, nōgen teni. Centeni āt, & milleni, ꝑpter dictionū breuitatem non syncopant. Sunt itē noia numeralia, simplex du plex, triplex, quadruplex, cētuplex & sīlia, a quibus sim plicitas, duplicitas, & reliqua. Et aduerbia simpliciter dupliciter cū reliquis. Itē aduerbia numeralia, bis. ter, quater decies, cēties. millies. In quibus notandū, sicut superiora illa, q̄ diximus, supra cētū syncopant, infra centū minime, ita hæc ediuerso infra centū syncopari ultra uero non, ut uicies ꝑ uiginties, tricies, ꝑ trigities quadragies, quiquagies, sexagies, septuagies, octogies nonagies. cætera non syncopant. Quinqes, sexies, sep ties, octies, nouies, decies, ducēties, trecēties, q̄dringēti es, quingēties, sexcenties, septingenties, octingēties, no ningēties, millies, ter millies, quater millies, qnquies millies, decies millies, uicies millies, & deinceps.

Numerosus, sa. sum. quod magno constat numero, ut numerosus populus, numerosa multitudo, numerosa uero oratio, quæ numeris constat.

Numerale, quod ad numerum pertinet. Vnde numera lis scientia, quæ tract at de numeris, græce arithmetica dicitur Et apud grammaticos nomina numeralia, q bus utimur in numerando, ut vnus, duo, tres, & aduer bia numeralia, ut bis, ter, & huiusmodi.

Numerabile, quod numerari potest. Cuius contrarium est Innumerabile, quod numerari non potest.

Numerari⁹, siue numerator, dicit, qui sūme atq; mirabi liter cōputat. Auctor Augu. li. ii. de libero arbitrio.

Numerarius, a. um, quod ex numero est, a quo supernu merarium, quod supra numerum additum est.

Numerius, a numero prænomen deductum est.

Numeratim aduerbium, significat per numeros.

Numero aduerbium signīat cito. Ca. de libe. scribit, ꝑ q cito factuꝝ quid ostendere uolebat, dicebat numero id fore. Plau. in Asin. Numero mihi ī mēte fuit. Fest. Numero dicebant pro nimium. Ser. in. vi. compositū numero. i. rōnabiliter. Vnde & sæpe nūero. i. frequēter.

Numero. as. quasi nūmos cōputo. Vir. Bisq; die nūerāt ambo pecus. Huius cōposita sunt, Annumero, qd est alicui numero. Plaut. in Asi. Etiā nunc dico piphanes Rhodo mercator diues absente hero sol⁹ mihi talētū argēti soli annumerauit. & mihi credidit. Qñq; annu merare signāt adiūgere. Mar. Impensis uitā principis annumeres. Cōnumero. simul, uel cum aliis numero. Et connumerari est alicuius numero. i. societate esse Dinumero, clare & distincte numero, ut dinumeraue runt oia ossa mea. Plau. in Asi, Veꝝ istuc argentum tu mihi si uis dinumerare. Pōt etiā signāre diuerse nume ro. Enumero. pfecte numero, Teren. in Adel. Iā ne enu merasti id qd ad te redituꝝ putes. i. calculasti, & rōnē seu cōputū feciſti, Pernumero, pfecte numero. Plau. in Epi. Age age absolue, atq; argentum numera, ne comi tes morer, pernumeratum est. Renumero, rursus nu

mero

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mero,seu restituo.Terē.in Ecy.Si est,ut uelit reducere uxorem licet.Sin alio est animo renumeret dotem.

Nūmus,a numismate appellatꝰ est. Græci nūmū νόμισμα uocāt.Quo uerbo,& latini eodē mō utunt,Hora. Retulit acceptos regale numisma philippos. Marti. Cur data sint eqti bis quinq; numismata q̄re? Numisma uero ἀπὸ τοῦ νόμου qđ est lex,qa cū ꝓmutatiōe uti homines solerēt,lege nūmi usus introductꝰ est.Qua ꝓpter nōi nūmū monetā appellauere,ꝙ signo numismatis monerent,cuiꝰ p̄cii esset.Fuitq; nūmus decīa ps aurei denarii.Nūmꝰ adulterinus moneta falsa.Ci.li.iii.offi. Quærit ēt si sapiēs adulterinos nūmos accepit ip̄rudēs ꝓ bonis,cū id rescierit soluturus ne sit eos,si cui debeat (pro bonis.

Nūmulus dimi.paruus nūmus.

Nummosus nummis plenus,diues.

Nūmatus,qui nummis abundat,apud Plautum.

Nūmariꝰ,a.um.quod ad nūmos ptinet,ut tes nūmaria.

Nummarius,rii.qui nummis deditus est.Hora. Volo in nummarios inuehi sacerdotes.

Nūmularius,cāpsor pecuniæ q nūmos ad mensā tenet. uel q officio mēsæ nūmoꝝ inseruit.Hic.ad Ruf.Et nūmulariorꝝ æra dissoluit.Itē nūmularius,q nūmos cudit,q & monetarius dī.Nūmulariū argētario uiliorē esse docet iurisco.Sed ꝓprie cāpsor pecuniaꝝ a nīis argentariꝰ,a græcis Trapezita. Nūmularii,& mēsarii sunt minutiores non tenentes libros in quibus data acceptaq; scribunt,quos græci colliuistas appellant.

Numidia,pars Aphricæ inter Tingitanā,& Carthaginē sē regionē ἀπὸ τῶν νόμων.i.a pascuis locis,uersa o.littera in u.Pli.li.v.scribit numidas nomades dici a permutādis pabulis,mapalia sua.i.domos plaustris circūferentes.Et regio,ut Pompo.scribit spacio angustior est,q̄ Mauritania,sed magis culta,& ditior,ubi Numidicū marmor effoditur.

Numidicus,a.um.ꝙ est ex numidia,ut lapis numidicus qui inter generosa marmora annumeratꝰ,a Papinio libycus silex appellatur.Et pauimenta punica ueteribꝰ dicebantur,quæ ex marmore Indico strata erant.

Nūc aduerbiū tp̄is,& a græcis dī νῦν Nā u.in u.uertitur πρόκτει c.significat hoc pūti tpe,q̄uis q̄nq; ꝓnoīe ponat.Cic.Nūc tp̄is numero,q̄si tpe pūti,& q̄si nūcini,si latinitas pateret,sicut craſtini. Interdū ponit pro sero Vir.Nūc scio,qd sit amor. Interdū nullū tp̄s denotat, & ꝓ sed accipit Ci.Quæ quidē multo plura eueniēt,si ad quietē integri iremus,nūc onusti cibo,& uino,cōfusa & ꝓturbata cernimꝰ. Dī & nūc nuper Ter.i Eu.Idē Menādri phasma nūc nup dedit.Est.n.ex illis uerbis,q̄ ueteres ꝓpter ambiguitatē,cū adiectiōe proferebant.

Nuncupo,as.pe.cor.noīo.Li.li.i.Quē Iuliū eundem Iulia gens auctorem sui nominis nuncupat. Nūcupata uota dūr q̄ consules & pretores qū in prouinciā profiscunt faciunt,& ea in tabulas p̄tibus multis referūt. Ci.in quinta Philip.Post aūt neq; sacrificiis solēnibꝰ factis,neq; uotis nūcupatis profectus est,& ꝓfugit paludatus.Et nuncupatæ pecuniæ quæ sunt scriptæ.

Nūcius,q nūciat & qđ nūciat.Vir.Et nūcius ibis Pelidæ genitori.Plau.in Sti.Præcucurri ut nūciarē nuncium exoptabilē.Hie.li.ii.Reg.Si solus est bonus nunciꝰ est in ore eius. Nūcia,quæ aliquid nunciat. Nuncium,res quæ nunciatur.Anuncius fit internuncius,q inter duos medius est ad aliquid tractandum.

Nūcio as.moneo,ſco.Ter.in Ecy.At istos inuidos dii ꝑdāt,q hæc libēter nūciāt.Huius cōposita sūt.Annūcio, qđ est alicui nūciū porto.Hie.li.i.Reg. Neq; em̄ fieri pōt,ut si certe cognouero cōplētā esse p̄fis mei maliciā cōtra te,nō annūciē tibi.Denūcio,manifeste nūcio Col.Sin āt cœli statꝰ frigidus,& pruinosus hyemis uiolentiā denūciat,in Idus februarias hāc curā differemꝰ. Enūcio,extra nūcio, manifesto. Sal. Propere p fuluiā dolū Ciceroni,q parabatꝰ,enūciat.Prænūcio,ante nuncio.Ter.in Phor.Abi p̄nūcia hāc uēturā.Pronūcio,pfero.Vñ p̄nūciatio,platio,de q̄ Ci.li.i.ad Herē.Pronūciatio ē uocis,uultus gestꝰ,moderatio,cū uenustate,Et p̄nūciare est decernere,a quo pronūciatū statutū,Obnūcio,cōtra aliorū uoluntatē,seu malū nūcio. Ter.in Adel.Primꝰ sētio mala nīa,primꝰ rescisco oia; primꝰ porro obnūcio,ægre solus si qd fit fero.Do,Qui malā rē nūciat obnūciat,Obnūciare ēt dūr augures,q aliqd mali omis,sæuūq; uiderint.Ci.ꝓ Sex.Cūq; auspiciis religionicq; parēs obnūciaret,qđ sēserat.Vñ & ꝓ resistere reluctariq; ponit,Sue.in Cæsa. Lege āt agraria ꝓmulgata,obnunciantem collegam armis foro expulit,Renuncio,de quo alibi.

Nundina,æ.pe.cor.a nono die dictæ sūt,q̄si nouē dinæ q̄ istitutæ p̄hibent,ut rustici octo diebꝰ in agris essent & nono die repeterēt urbē ad mercatū ꝓ legibꝰ accipiendis,& ut scita,atq; cōsulta frequētiore populo referrent,q̄ trinūdino die p̄posita a singulis,atq; uniuersis facile noscebant. Vñ ēt mos tractꝰ,ut leges trinūdino die ꝓmulgarent.Dī & nūdinū neu.ge.Li.Postq̄ uero comitia decē uiris creandis in trinūdinū indicta sunt Trinūdinus āt dies,ut trinūdinū,siue trinū nūdinū dicebat dies tertiaꝝ nundinaꝝ,q p̄dici antea solebat,ut notior esset uniuersis.Idē est.n.dicere, Trinundino, & tertiis nūdinis,& in trinūdinū,hoc est in tertias nūdinas.Sūt q putēt trinundinū esse triū dieꝝ spaciū ad habēda comitia,creādoꝝ magistratuū causa.Sed Festus scribit nefas esse nūdinis agi cū populo,ꝙ est populū ad cōsiliū,aut comitia uocare. Alii nō ꝓ triū dieꝝ spacio,sed ꝓ loco accipiūt,ꝙ tribus in locis,uno die fierēt comitia,aut tribus diebus uno in loco celebrarentur.

Nūdina,æ,romanoꝝ dea,a nono die nascētiū dicta qui & lustricꝰ dī.Erat cūt lustricꝰ dies quo infātes lustrabāt.

Nundinatur, qui nūdinis mercat.Fest. Nūdinis rustici cōuenīebant mercādi,& uēdēdi causa,tūq; nefas erat cum populo agi,ne interpellarentur nundinatores.

Nūdinor.aris.palā uēdo,sicut in nūdinis fit,qđ & nūdio as.dī.Iul.Fir.li.vi.mathe.Quæstꝰ & libidinis cā pudorē duobꝰ fratribꝰ nūdinabit,& ad coitū fratrē iuitabit,& filiū.Apu.Toti nūc iudices sētētias suas p̄cio nūdinat.

Nūdinariꝰ,a.ū.qđ ad nūdinas ptinet,ut qđ nundinis deputatū est.Pli.li.xii.His cōmertiis Carracem oppidum aperuere,quod est illis nundinarium.

Nundinalis,a nono die.

Nunquando,pro eo quod est num aliquando? Et habet accentum in penultima sicut aliquando.

Nūquid interrogātis particula,qua nō tā interrogamꝰ q̄ acriꝰ instamus plærūq; Cōponitur aūt ex num,& quid,sed m mutatꝰ in n.Et mō aduerbiū est,ut Nunqd ego sū Rabiꝰ modo nomē,ut nunqd criminis habeꝰ,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quod mihi obiicis? Sed apertius nō in neu.gen.ut nū quis omnium nostrū te offendit? hoc est an aliquis.
Nunq̄ nullo tpe,a quo nōnunq̄,quod significat aliq̄n Nunquā non.significat semper.Sue.in Tib.Turbatio re cœlo nunquā non coronā lauream ceruice gestauit quod fulmine afflari negetur id genus frondis.
Nunquam non significat semper.Vide in Nunquam.
Nuo,is.cū suis cōpositis.Vide in dictione Abnuo.
Nuper aduerbiū,significat nō lōgo tpe a nūc.Boe.Hoc aūt,quod nuper diximus.Q̄nq̄ de lōgiori dī.Cice.de diui.Nam ante disciplinā patefactā,q̄ nuper inuēta est
Nupeγ,recens nouū. Plau. Recens captum hominem nuperum nouitium Nuperrimus recentissimus,
Nursia,urbs antiq̄ in Vmbria,ex q̄ Q.Sertorius uir rei bellicæ scientissimus ortus est.Sui.νουρκία καὶ νακεία ἀπὸ τῆς ῥινίας καὶ νακείας διὰ τοῦ ἄλφα,
Nusq̄ locū negat & signāt nullibi,sicut usq̄ alicubi,q̄si nō quouis loco.Nusq̄ nō dcat ubiq̄. Nōnusq̄ alicubi.
Nutrio,is.iui.trii.secūdū Prisc.& ꝓprie paruulογ est,ut crescāt,Inueniēt,nutrior tā deponēs, quam passiuum Vir.li.Geor.Hoc pinguem & placidam paci nutritor oliuam.i.nutrito.Huius compositum est Enutrio.
Nutrico,as.pe.cor.idē significat. Cice.li.ii.de natu.deo, Omnia,quæ sunt,sic sua membra,& suas partes nutricant & continent.Colu.li.viii.passiuum protulit.Nam suburbanis lactens porcus acere nutricandus est.
Nutricius,qui nutrit,siue q̄ curā habet infantiū,& adultorū,ut uiuāt.Hie.nō dixit.Accepit filiū suū, & uxorē suā,sed puerū,& matrē eiꝰ,q̄si nutritiꝰ,nō maritus.Hic acccipiēt,q̄si custos,& nutritor mariæ necessitatibꝰ,nisi dicamus,quasi nutritius pueri,non maritus mariæ,
Nutritius,a.um.Colu.li.iiii. Ne incrementa duritia sua reuerberet, sed tenero, ueluti nutritio sinu recipiat & cœlestes admittat imbres.
Nutrix quæ nutrit,Cuius diminutiuum est nutricula.
Nutricula diminutiuum a nutrix.Iuuenalis.Gallia uel potius nutricula causidicorum.
Nutus,& Nuto ,as,Vide indictione Abnuo.

N ante Y

Nyctileus dictus est Bacchus.ꝙ eius sacra noctu celebrarentur. Nam νύξ latine nox dicitur.
Nyctilopes,q uident interdiu, occidēte aūt sole cernūt exiliter,noctu nihil,hi etiā luscioſi dīr a latinis. Myopes uero q iā ab initio ortus sui, nisi admota cōtueri nequeūt,quod genus curā non recipit.ut Vlpia.in ædilicio edicto inqt.Pli.li.viii. Caprinū iecur si uescatur restitui pristinam aciem his quos nyctilopas uocant
Nycteris nycteridis uespertilio tam minutis pedibus ut eis carere uideatur.
Nyctico rax,coruus nocturnus.qui & nocticorax.
Nyctelia sacrificia,quæ Baccho fiebant a nocturno tēpore dicta. Vnde & Bacchus nyctileus dictus est.
Nyctimene filia Nyctei, quo ēt noīe dicta est auis quæ dī,in quā cōuersa Nyctimene fertur, Quæ qm̄ cū patre cōcubuerat, facinus recognoscens in syluas aufugit & in noctuam cōuersa lucem odit, & nocte tantū uolitans,a græcis γλαῦξ appellatur.
Nympha latine sponsa,Sed putauerūt antiq nymphas aquaγ deas esse,quasi lymphaγ numina. Nymphæ uero ab aqs deæ sūt,q̄les sūt Dryades, Hamadryades & Oreades Quippe ueteres græci nympham dicebant, quam nos mutatione unius līæ lymphā, hoc est aquā aliq̄n nymphæ dīr,musæ,ꝙ aqua currendo musicos sonos efficiat.Hinc sæpenumero a poetis inuocantur Vir.Nymphæ, noster amor,Lybetrides. dīr & nymphæ apes,cū primū formā cœperint habere.Pli.lib.xi. Apes aliæ in uermiculo,aliæ in nympha esse phibent Inuermiculo sunt cū primū ab incubatu excluduntur excepto rege qui non uermiculus sed statim penniger existit.cætera turba cū formā cape cœpit nymphe no
Nymphus sponsus a quo paranymphus (minātur.
Neonymphus nouus sponsus,
Nymphia dicuntur Matrimonia.
Nymphæa plura.nu,& gene.neu.lauacra & balnea.Iul. Capi.i Gordianis. Opa Gordiani romæ nulla extāt ꝑter q̄dā nymphæa & balneas.Vbi nymphæa accipiūt ꝑ lauacris & thermis q̄ posteritatis causa a principibꝰ extruebant.Scribit Ioſe.Herodē apd Ascalonā cōstitu isse nymphæa νύμφαρ etiā græci uocāt aquā.Q̄nq̄ etiā signāt cubicula nuptialia νυμφῶν.π.νύμφων ἱερόν,id est sponsorum sacrarium.
Nysus,& Nysa nomina propria sunt.Virgi.Nysus & Euryalus.Idem,Mopso Nysa datur.
Nysa ēt urbs Arabiæ,apud q̄ ut Dio.ait Bacchus educatus a nymphis fuit.Vnde & nyseꝰ dictꝰ est,ac cognominatꝰ Dionysius a Ioue.f.& Nysa nomē accipiēs.Nysa ēt nō tā mōs,q̄ ciuitas in India est,a Libero patre,ut refert.Stra.cōdita,carminibꝰ poetarū celebratissima sita sub radicibꝰ mōtis,quē Meron īcolę appellāt.Proper.Indica nyseis arma fugata choris.Alia est Nysa in Bœotia,apud Homeγ.Apud Pli.in Caria Apud Stra bonē uicus in Helicone,ubi simili modo colitur Bacchus.Apud Ptol.in Ionia,ac Lycia. Apud Stepha.in Thracia.Multi tamen Nysæ.arum declinant.
Nyssa per geminū ss repagulum,vñ cursores mouent a nysso,qm̄ equi calcaribus urgent.Signāt etiā metā,ab νεύω inclino,quod cum metam attigerint inclinent.
Nysirus pe.cor.insula in qua urbs est eiusdē noīs,Homē. Qui Nysiron habitant celsam,Crapathonq̄,Casonq̄ hæc non longe distat a Coo,In ea fiunt optima uina.
Nympheus locus in Lydia.

O Variis modis positū inuenit,Nā nomē est uocalis.Aliq̄n aduerbiū uocandi.Vir.O regina nouā cui cōdere Iuppiter urbē.Aliq̄n admirādi.Iuue.O qualis facies & quali digna tabella. Aliq̄n indignādi.Cic,in Catil.O tpa,o mores,o paterni generis oblite,materni uix memor,Aliq̄n optati aduēt, aut repēte pculsi.Terē,O salue,o Pamphile.Virg. Adsis o,placidusq̄ ueni. Inuenitur quandoq̄ iunctū cū si,Persi. O si sub rastro crepet argenti mihi seria dextro,Quandoq̄ cum utinam.Ouidi.O utinam tunc cum Lacedæmona classe petebat. Interdum est interiectio dolentis.Cice.O me miserum,o infœlicem,Exprimit nō nunq̄ exultantis affectum, Virgi.O mihi sola mei super Astyanactis imago.Et o fœlix,si te tua roma uideret Tacetur quādoq̄ o cū accusatiuo iungitur.Nā & nō

& utō

& utõ legimus iunctũ,ut apud Pli.Iuniorẽ. Hoiem te patientẽ ac potiꝰ duꝛ,ac pene crudelẽ. Et ſicuti docet Dona,maioris ſtuporis eſt hoc modo pronunciatũ.Et quandoq; melius ſonat. Terẽ.in Eunu. Hominem perditum miſerumq;,& illum ſacrilegum.

O ante A

Oataricha,dr̃ mugilũ oua ſale cõdita ὠὸν.n.ouũ ĩterpoſita u.euphoniæ cã,παριχὸν ſalſũ dr̃ παριχόω ſeruo cõdio,ſicut Ægyptii cadauera aromatibus,q̃ ad menſã apponebãt,lique facio,ſicco,Sui. σημαίνῃ ὃ καὶ ἐξηραίνειν καὶ διορ εἰσγάρον ἀξιχωρίζεσθαι, λέγεται καὶ παριχῆσαι καὶ παριχθῆναι οὐλιτέρως ὡς ἀριστοφάνης ἐν βατράχοις, ἔστι λέ χρέασ ἁλσὶ πεπασμένον, πρὸς δ' εἰσγάρον ἀξιχωρίζεσθαι.

Oaxis fluuius Cretæ,licet Ser.Meſopotamiæ fluuium dixerit.Nam Vibius ait a quo ciuitas Oaxia.

Oaxus,ciuitas Cretæ ab Oaxo Acallidis nymphæ Minoidis filio,uel a ſitu loci,q̃ crepidines græci axos uocent.Herodotus quoq; Oaxum urbẽ Cretæ facit in q̃ Etearchus pater phronimæ matris Batti regnauit q Cyrenem libyæ urbem ædificauit,Vibiꝰ Oaxis a quo Oaxia ciuitas quæ & Oaxis.

O ante B

Ob p̃poſitio,ſeparari & cõponi poteſt Separata cauſalis cõiunctionis locũ tenet.Vir.li.xi. Cuiꝰ ob auſpiciũ infauſtũ,moreſq; ſiniſtros.Apud ueteres ẽt,p ad ponebaẽ En.ob Romã noctu legiones ducere.Ci.Papyrio Peto In eo igiẽ cõuiuio,Cicero ille quẽ ſpectabãt,cuius ob os graii ora aduertebãt ſua. Sic dicebãt Obire pro adire,obmouco,p admouco,obiacẽt,p adiacẽt,& cõplura hoc genꝰ.Cõpoſita q̃q; fcat cõtra,ut oppugno,obiicio.Q̃q; circũ ut obambulo.obſideo. Q̃q; ſup ſiue corã,ſiue obuiã,ut obuenio.Q̃q; ad,ut obeo.Dicimꝰ eñ Iſte obiuit mortẽ,hoc eſt iuit ad mortẽ. Cõponiẽ autẽ cũ a.ut obaudio,c.ut occumbo d.ut obduco,e.ut obeo f.ut offero,g.ut oggannio,h.ut obherbeſco,i.ut obiicio,l.ut oblittero,m.ut obmuteſco,n.ut obnitor.o ut oborior,p.ut oppugno,q.ut obq̃niſcor,r.ut obruo,ſ. ut obſto,t.ut obtineo,u.ut obũbro.Sed quotiẽs uocalibus iũgiẽ uel d.l.n.r,ſeruaẽ b.integra. Cũ c.mutaẽ b.in c.pterq̃ in obcæco,obſcurꝰ,& obſcænꝰ,in qbus duobꝰ ultimis b.ſeruaẽ,& ſ.addiẽ poſt b.Cũ aliis lr̃is mutaẽ b.ĩ ſequentẽ lr̃am,niſi his,q̃ mõ excipiã.In f.mutaẽ,ut offendo,offella ubi cauſa metri abiiciẽ b.çũ tñ in offa in f.mutẽ.In m.ut õmitto, niſi apd̃ poetas,ubi obreuiatur,& b abiiciẽ. In obmuteſco b ſeruandũ puto.ſed nõ p̃ferendũ,q̃uis mutari in m.debere uideaẽ,ut de õmitto Priſ.ſẽtire uidẽ.in p,oppono.In oportet tñ neq; b. neq; p.ſicut in opportunus geminamus in opio ſiſt in adoperio,& cooperio.in qbꝰ b.abiiciẽ.In q.uero abiici puto b.ut ocqniſco.In.t uarie ſentiẽ,ſed p b. uſꝰ ea ſcribit,ut obtineo.In obſtrudo uero addiẽ ſ.p̃poſitioni,ſicut in obſcurꝰ,Et aliud eſt obtrudo,aliud Obſtrudo.

Obacero,as.pe.cor.Vide in dictione Acero.

Obæratus cũ æ.diph.dr̃ miles,ſeu quis alius,qui ære dato iam obligatus eſt,q̃ſi ære alieno aſtrictꝰ,& debitor ad aliquid operandum.Cæſar,li.i.com.Oẽs obæratos, quoꝝ magnum numerum habebat,eodem conduxit Var.Res maiores,ut uindemias & fœniſecia adminiſtrant hi,quos obæratos noſtri uocitarunt.

Obambulo aduerſ⁹ alios ambulo,uel ambulãti me oppono,ſiue circũeo,aut obuiã eo.Plau. in Ca.Itẽ alii paraſiti fruſtra obambulãt in foro. Vir.lib.iii.Geor. dtõ iũxit.Nõ lupꝰ explorat ouilia circũ,nec gregibus nocturnꝰ obãbulat.qd̃ Ser.exponit inſidiaẽ.Sed figurate dictũ puto,ut It clamor cœlo.Aliq̃ obambulare accipiẽ,p una iunctiq; ambulare.Sue.in Tib.Et ſecretũ peteti,nõ niſi adhibito Druſo filio dedit,dexteramq; obambulãtis,ueluti incumbens,quo ad perageretur ſermo cõtinuit.Oui.de Polyphemo dixit.Nocturnus obambulat,pro eo quod eſt ultro citro ãbulãdo diſcurſat

Obareſco.circumquaq; areſco.

Obaudio auditũ poſtergo.Et in eadẽ compoſitione aumutaẽ in e.& dicimꝰ Obedio,& fit cõtrariæ ſignificatiõis,q̃ſi dicto obediẽs ſũ. Inueniẽ obedire dici de turpi obſequio.Ci.Dũ aũt ipſe dedecori,ac turpitudini obedierit,nõ modo ĩperator oĩno habẽdus nõ erit.Poniẽ interdũ obaudire,p audire,ſeu obedire.Aug.li.xvii.de ci.dei.Pro eo q̃ obaudiuit Abraã pr̃ tuus uocẽ meã,& cuſtodiuit p̃cepta mea Alibi datiuo iunxit.Et precepta uti q̃ obaudire cupientis.

Obba poculi genus dicta,quaſi ob bibere ſit facta.

Obcæco,as.nõ plꝰ fcat,q̃ cæco,in quo b. remanet cõtra aliorũ regulã.Co.li.iiii.Velut ignorantiæ tenebris ob cæcata luce ueritatis caruit.Idem li.ii. Vbi ſolutior eſt humꝰ aliquæ fiũt patẽtes quædã etiã obcæcanẽ ita,ut in eas ora hiantiũ foſſarum cõpetant.i.deſup teganẽ.

Obdo,is.ex ob.& do fcat oppono.ſiue appono Et p claudo poni cõſueuit.Ter.in Eu.Peſſulum oſtio obdo.

Obduro,pe.pro.durũ facio.Hier.cõtra Ruff. Vſq; adeo ne obduraſti frontẽ,ut in mẽdacio ponas ſpem tuam.

Obdureo,es.rui.a quo obdureſco,durus fio.Cic.Corniſi. Equidem ſic iam obdurui,ut ludos Cæſaris nr̃i æq̃ſimo animo uiderem,quod eſt,quaſi callum feci.

Obdulceſco,is:circũ dulcis fio.Aug.li.vii.cõ.Nam ſi primo ſanctis tuis lr̃is formatus,& in eaꝝ familiaritate obdulcuiſſes mihi,poſtea in illa uolumina incidiſſem forteſſe abripuiſſent me a ſolidamento pietatis,

Obduco,is.p.pro.ſuperduco,tego,Hier. in Gene.Cũq; obduxero nubibꝰ cœlũ. Vir.Et cinis obductæ celabat luia prunæ.Aliq̃do poniẽ p derego,aperio.Luc. Vos iterea lumẽ auferte, atq; aulã obducite.Aliq̃ p circũduco,ſiue cõtraduco Plau.in Pſeu.Si hos expugno,facile ego hãc rẽ meis ciuibus faciã,poſt oppidũ hoc uetus cõtinuo meum exercitum protinus obducam.Ali quãdo pro facio,contraho.Plin.Iam callũ obduxerat.

Obedo,is.p.cor.cõſumo,q̃ſi circũedo,a quo obeſꝰ,a.ũ.

Obeſus,a.um.pro gracili,& exili,& circumroſo,macilẽtoq;. Neu. Corpore pectoreq; undiq; obeſo,tardi ingenio ſenis.Aliquando ſignificat comedo,Vnde obeſus pro uberi,& craſſo,ut ſit obeſus,quaſi ob edendum factus.Vir.lib.iii.Geor.Argutumq; caput breuis aluꝰ obeſaq; terga. Hieron. Minus ſolertes ſunt, quibus obeſiſſimus uenter eſt.

Obeſitas,pinguedo.Plini.In magna obeſitate.

Obedio.is.ui,tũ. obtempero. vide in dictione obaudio.

Obelus,pe.cor.latine dr̃ ueru, a cuius ſimilitudine uirgula quædã interpũcta ẽt ueru dicir̃,iacẽs ſic - hac uſi ſũt eccleſiaſtici interpr̃tes,q̃ denotaẽ aliq̃d additũ ĩ tã

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſtatione,qđ in prototypis nō habeť.Hie.ad Pauli. Origēis ſtudiū me,puocauit,q editioni antiquæ trāſlatione Theodotionis admiſcuit,aſteriſco & obelo opus oē diſtinguēs.Sic dicť9,q obelo.i.uerui ſit ſimilis,uel qa tanq̄ ueru ſupflua iugulat,& cōfodit,Suī. ὀβελὸσ. ἡ σοῦβλα, ξυνοφῶν. ἐπάτα ξεν ἔνδυ βεύπορῳ τὶς ὀβελίσκω δ αμαρτες ὲς ϑν μηρὸν τ ἐγγυπάτω. ἡ παροιμία, ϑ ϑερμὸν τ ὀβελοῦ, ὃ τ τὰ χείρονα αὐτὶ τῶν κρεττόνων αἱρομένων.

Obeliſcus dimi. ab obelus magis noīe,q̄ re,dū magnæ res obeliſci dicanť.Eſt ăt lapis aſperrim9 in figura metæ cuiuſdā,ſenſim,a pceritate i excelſū cōſurgēs,paulū graciléſcēs,ſpecie quadrata in uerticé pduct9 anguſtū manu leuigat9 artificis,q multi Romæ fuiſſe referunť Et ſūt pyramidib9 lōge minores,ſolis numini ſacrati propter quod ad radiorum ſimilitudiné fiebānt.

Obeliſcolychnion inſtrumentum militare,ab uſu gemino ſcilicet ueruculi.& lucernæ dictum.

Obeo,is.ui.uł obii.itū.Eſt ăt obire adire,Nā ob p ad aliq̄ poniť,Vñ obire morté eſt ire ad morté Plaut.i Aul. Vbi qs obiit morté,q mihi aux̄ credidit.Siť obire diē dicim9,p eo qđ eſt mori,q̄ſi ire ad diē fati deſtinatum Ser.Sul.Ci. Nūciatū eſt mihi Marcellū diē ſuū obiiſſe aliq̄ ſcat adire diē & in tēpore eſſe ad mun9 obeundū die pſtituta.Et obire uadimoniū é ire ad uadimoniū. Sic dicim9 obire rus p ire ad rus.Cic.Mari.Tu mō iſtā ībecillitaté ualitudinis tuæ ſuſtēta,& tuere,ut noſtras uillas obire,& mecū ſimul lecticula cōcurſare poſſis, Aliq̄ ſignificat pſto eſſe.Su.in Cæſa. Tanuſius adiicit Craſſū diē cædi deſtinatū nō obiiſſe.Aliq̄ exeq̄ pficere,ut obeo legationé.i.exequor mun9,ſeu offīū,puincia le,Obeo uitā pficio uitā.Li,li.i.Eū iura redditux̄,obituxq̄ alia regis munia eſſe.Poniť q̄q̄ ſine actō,& ſignificat morior,Iuue.Magn9 ciuis obit,& formidatus Othoni Et obire eſt circuire.Vir,Magnas obeūtia terras.Li.i.Tū ſacerdotibus creandis aium adiecit,quāq̄ ipſe plurima ſacra obibat.i,circūibat uiſitādo.Ité obire obuiā ſe prebere.Ter.in Hecy.Adeo tuā antiq̄ uenuſtaté obtinēs,ut uoluptati,obitus.ſermo, aduentus tuus quocūq̄ aduēneris ſemper ſiet.Do.Obitus,occurſ9.

Obequito,circūequito.Li.li.ii.Veniēs hoſtis,Ethruſciq̄ eo magna propere agere,laceſcere ad pugnam prio obequitando caſtris prouocandoq̄.

Oberro,as.circūerro.Per.p tranſla,pro circūuolo poſuit,cū dixit.Diues arat curibus q̄tū nō milu9 oberrat

Obeſco,as.ab eſca cōpoſitioné habere cōuenit,quaſi eſca farcio.Col.li.ix. Nōnulli aquæ tribus partibus unā boni uini miſcēt,madefactoq̄ triticeo pane obeſcant aues q̄ prima luna qm̄ id quoq̄ cuſtodiendū eſt ſagināri cœpta uigeſima pergliſcit.Ineſco idé ferme ſignificat,ſed per tranſlationem poniť pro decipio.Ter.in Adel.Neſcis ineſcare homines. Dona.Metaphora ab aucupibus,qui auibus capiendis effundunt cibum.

Obex,ge.maſ.uel fœmi.ab obiicio, ſignificat cuiuſcūq̄ rei obiectionem,ſiue obſtaculum.Vir.li.x.Ecce maris magna claudit nos obice pontus.Hie,Sagitta,q̄ contento neruo dirigitur,difficile uitať ante eū ad eū ad quem iacta eſt peruenit,q̄ obice clypei fruſtretur.Vnde & peſſulum,ſeramq̄ oſtiorum obices appellamus.

Obherbeſcere.Vide in dictione herbescere.

Obherbeſco.is. ex ob & herbeſco. Herbeſcere uero eſt herbam fieri.Ci.in Cato.Et elicit herbeſcentem ex eo uiriditatem,quæ nixis fibris ſtirpium ſēſim adoleſcit, Feſt.Obherbeſcere herbam increſcere.

Obiaceo.es.pe.cor.circū aut cōtra,ſiue obuiā iaceo.Col lu.li.ii,Sed uaſtos ceſpites cōuellit,qbus obiacentibus ipeditū aruū min9 recte poteſt iterari. Li,lib.ix.Cū ad alias anguſtias,ptin9 pgerēt ſectas delectu arbox̄ ſaxorūq̄ ingēté obiacēte mole inuenire uiā.i.cōtraiacēte.

Obiicio,cis.pe.cor. ante iacio,ante pono,porrigo,offero.Col,li.vii.Tenerrimā quāq̄ frondé,aut pampinos uitis obiici,ideſt poni.Plau.in Cur.Flos ueteris uini meis auribus obiectus,ideſt porrectus.Teren.in Heau. Vt hanc noticiam,nec opinanti primus obiiceré ei domi,ideſt efferré,uel daré.Aliq̄ contra iacio,oppono. Aliq̄ infero.Plau.in Am. Qui multa thebano populo acerba obiecit funera. Aliq̄ repente oſtendo.Clau. Extemplo ſeſe mediis obiecit in armis.

Obiecto,as.frequēter obiicio, oppono iputo. Lac.li.iii. Et ſtulticiā,quā nobis iſti deorū cultores obiectare nō deſinūt.Interdū poniť p expono Vir,li.iiii.Et corpora

Obiect9,a.um.participiū obiect9.us. (bello obiectāt. nomé qđ ſignificat oppoſitionem,ſeu obiectionem.

Obiectum philoſophi uſurpant pro omni eo quod cerni poteſt,ideſt quicquid oculis obiicitur.

Obitus.a.um.pe,cor.participiū. Vt morte obita,qualis fama é uolitare figuras.Eiuſdé ſignificatiōis cū obeo,is.

Obitus.us.nomé quod mō mortis executioné ſignificat, Cice.cū de obitu fratris lias accepiſſem,Modo occaſū Vir.li.i,Geor. Nec fruſtra ſignox̄ obitus ſpeculamur, & ortus.Modo Aduentum.Turpi.Et quis eſt qui interrumpit ſermonem meum obitu ſuo.

Obiter.pe.cor.ex ob circū,& iter cōpoſitū aduerbiū ſignificat incidēter,hoc eſt præter propoſitū, q̄ſi in itinere occurrēs,aut q̄ſi p iter,& in trāſitu Pli.in Prolo.Vt obiter caueā iſtos homeromaſtigas. Et li. xviii.Maior pars Italiæ ruido utiť pilo,rotis etiā quas aq̄ ueiſet obiter,& molat,Idé,li,xi.Cui9 anguſtiæ nō ſinūt uagari incertā aciē,& ueluti canali dirigūt,obiterq̄ incidēcia facile declināt Iuue. Atq̄ obiter leget,aut ſcribet,uł dormiet intus.i.interim.Sunt q exponant obiter preciſe tali cauſa.

Obiurgo as.ualde arguo,reprehendo,uel contra aliquē clamo.Teren,in An. Nā ſi obiurges illum, uitæ q auxiliū attulit,quid illi facies,q dederit damnū,aut malū

Obiuro.as.pe.pro.iurando,aſtringo.Cice.pro Cælio.Fuit in hac cauſa pertriſtis quidā patrius cēſor magiſter obiurauit M.Cælium ſicut neminē unquam parens.

Oblecto,as.oblector.aris.uide in dictione delecto.

Oblido.is.pe.pro.ex ob & lido ſeu lædo ſignificat circū circa,uſq̄ ad morté pcutio,ſuffoco,neco.Lac.li.vi.Ne illud quidē cōcedi aliqs exiſtimet,ut recētes natos licet oblidere,quæ uel maxima eſt impietas.Ad uitam enim deus inſpirauit animas non ad mortem.Apul. obliſis faucibus interſtinguere eam debuiſſet.Cice.p Scau.libertus patronum non occidit,ſed duobus digitulis gulam obliſit,ideſt ſtrangulauit.

Obligo.as.pe.cor.circumligo. Col.li.viii.Vt admiſſarii dexter,uel ēt ſiniſter uinculo teſticulus obligeť.Cū. Ne obligato quidé uulnere haud ſegni9 deſtinata exeqť Per.tranſla.obligare eſt deuincere,ſeu debere.Cicero

A.Treb.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

A.Trebo.Dolobellã antea tm̃modo diligebã obligat⁹ nihil eram. Differt tñ ſecũdum Aſco.Obligatus,& di ſtrictus,quoniam obligatus in bonis,& in uinculis di citur,Diſtrictus ſine uinculis.

Oblimo,as.pe.pro,ex ob.& limus cõponi uidet,quaſi cir cumlimo,ſiue ſuperlimo, tego,repleo Cic.li.iii.de na. deo.Nilus Ægyptũ irrigat,& cũ tota æſtate obrutã op pletamq; tenuerit,tũ recedit,mollitoſq;,& oblimatos agros ad ferendũ reliquit. Vir.li.iii.Geor.Et ſulcos obli met inertes.Per tranſl.Clau.li.iii.pro obcecare,& quaſi limo meatus claudere,ſeu obtundere,uel hebetem le dere,uel,inquinare poſuit.Sed q̃ diſſuaſor honeſti lu x⁹,& humanas oblimat copia mẽtes,Eſt & oblimo,as, a limo,as.cõpoſitũ,q̃ eſt a lima tranſlatũ a fabris,& ſignificat imminuo,cõtemno.Hor.in Ser.Rem patris oblimare malum eſt ubicunq;.

Oblino,is.pe.cor.circũfœdo.Lact.li.iiii.Luto ſe oblinũt qui deos,id eſt terram,lutumq; ueneratur.Sal.in Iug. Simul gladium ſanguine oblitum oſtentans.

Oblittero,as. obſcurefacio,caſſo deleo,uel in obliuionẽ duco,& quaſi e lĩa monumẽtis deleo.Cice,ad Sena tũ Publici in me bñficii memoria priuatã offenſionẽ oblitterauit. Lac.li.vi.Ergo idẽ dñs,ac parẽs indulgẽ tiſſimus remiſſuq; ſe pœnitẽtib⁹ peccata ꝓmittit,& ob litteratuq; oẽsiniq tates ei⁹,q̃ iuſtitiã denuo cœpit opa ri.Fit ãt oblitero,ut quidã putãt a litt⁹. q̃ ibi notata a fluctibus æquari,& tolli ſoleãt, Alii ab obliuione.i.a ſu pino,& oblitũ,uel dici põt ab oblino,ſicut a lino lĩa,

Obliuiſcor cõpoſitũ uidet ab oblino,quia uero accentu differũt põt eſſe ſimplex dictio. Et eſt uerbũ deponẽs q̃uis aliq̃ paſſiue ſumat. Vir.Nũc oblita mihi tot car mina.Et cõſtruit modo cũ actõ.Lact.li.vi.Spero inqt te Cæſar,q obliuiſci ſoles nihil,niſi iniurias. Modo cũ gtõ.Hie.ad Aug.Pene epiſtolæ tuæ,uel eius,qui tuo nomine ſcripſerat obliti ſumus.

Oblitus,a.um.pe.pro.participiũ ab obliuiſcor ut Nunc oblita mihi tot carmina. Oblitus uero,pe.cor.ab ob lino eſt, quaſi circumlitus, & circum fœdatus. Tibul. Oblitus & maſto feriet pede ruſticus uuas.

Obliuiũ,idẽ qd obliuio .Hor.in Ser.Ducere ſollicitæ iu

Obliuioſus dr̃ is,q̃ cito obliuiſcit. (cũda obliuia uitæ.

Obloquor,pe.cor. contra loquentẽ loquor,uel cõtrariũ loquor. Liui,notatos quoq; qui ferociſſime oblocuti erant ſingulos manu corripuit.Ponit etia ꝓ maledico Vnde oblocutores maledici detractores. (nitor.

Obnitor,pe.p.a quo obnixe aduerbiũ cõtra nitor.vide ĩ

Obnoxius,ex ob.& noxius cõponit. Noxius aũt a noxia aut a noxa deriuat,q̃ a nox originẽ habuiſſe dẽnt,q̃ nox a nocẽdo,ut inqt Var.uel nu ξ,& hæc uocabula ean dẽ ſapiũt nocẽdi ſcationẽ,quã nox hẽt. Apd antiquos noxia,ꝓ dãno capiebat,ait Fe.apud poetas pro culpa Noxa uero ꝓ peccato,aut peccati pœna, q̃ oia cõple ctit noxius. Nã q noxius eſt damnũ ſibi plerũq;,& aliis, culpã uero ſibi ĩfert,poſtremoq; peccati pœnã. Vñ ob noxius.i.circũnoxius,q̃ſi noxia,ſiue noxa circũdatus, ut quaſi ob noxiã,ſiue noxã notatus,& pœnæ addictus ꝓpter quod utcũq; capiat breuiter ſcat ſubiectus,uel obligatus,q̃ alteri ab altero pendet. Qui.n.eſt ſubiect⁹ alicui ẽt illi quodã mõ eſt obligat⁹. Proprie tñ ut inqt Feſt.is eſt,q̃ pœnæ obligat⁹ eſt,ob delictum, ut puta ſi q̃s morbis obnoxius ob nimiã cibi intẽperantiã,aut ſi mulier ob ſtupri cũ aliquo uiro conſuetudinẽ illi ob noxia ſit,ut apd Sal.Eratq; ei cũ ſului nobili muliere uetus conſuetudo,cui cũ min⁹ gratus eſſet q̃a præ in opia minus largiri poterat repente gloriãs maria mõ teſq; polliceri cœpit,& minari iterdũ ferro,niſi ſibi ob noxia foret.i.morẽ gereret.Improprie ãt q̃s dr̃ obno xius,q̃ſi uel dãni,uel culpæ q̃cq̃ admiſerit,ut multi ſan cti uiri fuerũt prauis hoĩbus obnoxii, acſi aliq̃d mali meruiſſent,cũ tñ innocentes eſſent. Vñ ad multa alia ſiff trãſlatũ eſt ipſũ uocabulũ,q̃le eſt apud Colu.li.iiii. Sin ãt regiões p̃dictis uẽtis fuerit obnoxiæ Et li.v.Ma tuꝛ fructũ,pſternit,& canib⁹,ferisq; reddit obnoxium Ecce hæc nihil deliquerũt,ſed tñ, q̃ſi deliquerint ob noxia dñr,q̃ illis uẽtis obiectæ ſint,hic q̃ matur⁹ fru ctus pſtatus & obiect⁹ canibus,& feris eſt. Quinetiam ad eos,q̃ beneficiis deuincti ſũt trãsferr̃,q̃ſi damnũ bñ ficiis eoꝛ aliquod ex hoc intulerint qd tñ plærũq; illa tũ fuit,ſiue culpæ, ſiue gratiæ,ſiue liberalitatis cã Hie. in prol.li.Salo.Quaſi aut æquũ ſit me uobis eſuriẽtib⁹ aliis laborare,aut in rõne dati,& accepti cuiq̃ ꝓter uos obnoxi⁹ ſim.i.debitor ſeu deuinct⁹,obligatuſue.Plau. in Cap.Obnoxii ambo uobis ſum⁹ ꝓpter hanc rẽ,cũ quæ uolum⁹ nos copia ea facitis nos cõpotes. Vñ apd Li.Obnoxie dicere ſniam accipitur ꝓ ſilr̃.Interdũ ob noxius,ꝓ noxio.Et ſic obnoxius.& innoxi⁹ ſũt cõtraria En.Sed uiꝛ uera uirtute uiuẽr̃ aĩatũ adiecit fortiter eũ q̃ innoxiũ uocare aduerſ⁹ aduerſarios ea libertas eſt,q̃ pectus puꝛ & firmũ geſtitat,aliæ res obnoxiæ nocte ĩ obſcura latẽt.Interdũ pro obſcuro. Nox.n.pro obſcuri tate ponit.Plaut. Nũc hercule perii plane nõ obnoxie.

Obnubo,pe.pro.Vide in dictione Nubo.

Obnuncio,as.Vide in dictione Nuncio.

Obnubilare eſt q̃ſi caligine quadã,& nubilo obtenebra re.Apul.Obnubilauit animã.Innubilare uſurpauit Fir micus. Quod accidere ſolet intermorientibus.

Obolus,pe.cor.genus ponderis,quod ſex ſiliquas conti net.Terẽ.in An.Obolo emptus,Suidas. ὀβελὸς ὁ τὸ νό ἐιδος νομίσματος. ὀβελὸς δὲ παρὰ ἀθηναίοις ἐξ ὧν χαλκῶν ὁ δὲ χαλκὸς λεπτῶν ἑπτά, ἢ τάλαντον τοῦ ἀργυρίου τῶν νῦν τέσσαρα καὶ νομίσματος ἡ καὶ ς. ἡ δὲ μνᾶ ἑξήκοσιν ὧν τοῦ ταλάντου τοῦ χρυσίου ἑξηκοστόν ἐστί.

Obꝛior,annaſcor, ſubnaſcorue . Li.li.i. Aduentu ſuoꝛ lachrimæ obortæ.Hier.Hic uero oborta contentio,q̃ frangeret panem pene diem duxit in ueſperam.

Obrepo,is.pe.cor.latenter,& tacite aduenio,ſicut & ſur repo. Tractum ab aĩalibus pedibus carentib⁹ q̃ greſſu tacito gradiunt. Iuue.ꝓ tranſla. Obrepit nõ intellecta ſenectus.Eſt & obripio,de quo in dictione Rapio.

Obrigeo,es.pe.pro.vide in dictione Rigeo.

Obrodo,is.pe.pro.circũrodo,Plau.in Am.Pregnãti ma lum dari oportet,ut ſciat quod obrodat.

Obrogo,as.pe.cor.q̃ſi obloquor. Feſ.Obrogare obloqui atq; alteri⁹ ſermonẽ moleſte ĩpedire.Obrogare legẽ ẽ legis prioris ĩfirmãdæ cauſa,legẽ aliã ferre.Ci.ad Atti. Abrogare,derogar̃,obrogare,ſine fraude ſua ñ liceat.

Obruo,is.ſterno,ſeu circum ruo, operio,Ouid.de Re. Obrue uerſata cerealia ſemina terra.Transfert ẽt ad animũ.Quin..Tot uoluptatibus obruere poſſunt unũ dolorem.Hinc Adobruo,ſubtus obruo,& in terra defo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dio, Col. li. ii. Nam si plus quattuor digitis adobrutũ est, semen eius non facile prodit. Idem in eodẽ. Atq; ita iaciunt semina, & sarculis adobruunt.

Obris nomẽ fluuii. Pompo. Secundum bliteros obris fluit Hunc Ptol, Orobium uocat.

Obrizũ, auꝝ dĩ, q̃si ἀβρύζον, hoc est sincerũ delicatũq;, quod sæpe igne candefactũ, & exustũ est, ut quod in coctione nõ minuiẽ. Hiero. in Daniel. Eccè uir unus uestitus lineis, & renes eius accincti auro obrizo hebraice dicitur ophir.

Obsaturo, as. pe. cor. significat saturitatẽ usq; ad fastidiũ uel contra animum capio. Teren. in Heau. Næ tu propediem istanc rem uideo istius obsaturabere.

Obscænus, a. um, quidã ab obs, & canẽdo cõponũt. Alii ab obs, & κοινῶ inquino. Vñ cœnum quidã dici existimant. Intelligendũ est ergo, ꝙ obscœnũ, sicut duo significat, ita duplicẽ habet cõpositionẽ, & duplicẽ orthographiam. Nã aliq̃ significat abominabile auguriũ ut apud Vir. li. i. Geor. Obscæniq; canes importunæq; uolucres, & tũc a canendo in contraria & mala dĩ, & sine diph. scribiẽ. Aliq̃ dicit, ꝙ turpe, ĩmundũq; & tũc similiter ex obs, & cœnũ cõponiẽ, quod ab κοινῶ, pro inquino deduciẽ. Ex eo. s, ꝙ quæ multũ cõmunia sunt, & turpia, & immunda, ut plurimũ fiunt. Nã id proprie cõmunicare est, Et sic cũcœ. scribiẽ. var. aũt li. vi. de lin. lat. docet obscœnũ, cũ æ scribendũ, idq; ab scæna deducit ex ob. & scæna, quasi ad scænã, ꝙ scænis id daretur, quod obscænũ foret. Prisc. ab ob. & κοινὸν, quod nos cœnũ dicimus. Cinterposita. Fest. Ab oscis deriuat, quoꝝ frequẽtissimus fuit usꝰ libidinũ spurcarũ. Vñ & uerba ĩpudentia appellantur obscœna. Quod si uerũ esset sine b. absq; diph. oscenũ scribi oporteret. Obscœnum etiam quandoq; ponit pro pernicioso, & uitabili. Vir. Obscœnamq; famem, quæ prima pericula uito.

Oscœno, as. significat obscœnum, & malum omẽ affero Plau. sed quid illuc, ꝙ exanimatus currit huc leonida metuo, ꝙ illic obscœ nauit me falsæ fallaciæ.

Obscurus, latẽs absc̃ditus, & sine lumine. Vir. Vidimꝰ obscuris primã sub mœnibus urbẽ. vñ obscura orõ difficilis, & cuius sententia latet. Cõponiẽ ex ob. & cura, siue curo interposita. s, ꝙ ea, q̃ obscura sunt, nobis curã obliciãt. Vñ ab obscurus obscuro fit, qđ significat non curo, siue supprimo, sicut fit in obstrudo, ꝙ est occludo. In qua significatione capitur, & obscuro. Cicer. pro Archia. Neq; eñ ẽ dissimulandũ, quod obscurari non potest, sed præ nobis ferẽdum. Si uero uolumus, ut obscuro magis ab obscurus deriueẽ, nõ contẽdo. Verum tñ, cũ sit uerbũ Curo, cuius cõposita, Accuro, & procuro, nõ mirũ uideri debet, si & obscuro a curo similiter componaẽ, quẽadmodũ obstrudo a trudo, a quo etiã obtrudo, tametsi sit in alia significatione & detrudo. cõtrudo, intrudo, retrudo, & similia. Capiẽ q̃nq; obscurũ ꝙ ignobili. Cice. li. i. offi. Qui magna sibi proponũt obscuris orti. Nã, q obscurus est ferme decipiẽ, & nõ est quasi, q eũ curet, uel æstimet. Ab obscurus fit obscuritas, quod mõ opacitatẽ, mõ ignobilitatẽ, mõ difficultatẽ signãt. Cice. li. ii. offi. Quoꝝ ãt prima ætas, propter humilitatẽ, & obscuritatẽ in hoĩm ignoratione uersaẽ. Sic obscuro, as. Sal. Sed pfecto fortuna in omni re dominaẽ. Ea res cũctas ex libidine magis, quam ex uero celebrat obscuratq;.

Obscuritas, & obscuro. as. Vide in Obscurus.

Obsecro, as, pe. cor. ex ob & sacro. significat ꝙ sacra rogo, uel opẽ a sacris rogo obtestor, deprecor, & q̃si sacra, ut te exorẽ facio. Terẽ, Obsecro te, q̃ primũ hoc me miserũ libera metu. Poniẽ ẽt aliq̃ pro aduerbio obsecrãdi

Obsecũdo. as. significat fœlicito, prosperũ facio, ex ob, & secũdo, qđ significat prospe ꝝ facio, Vir. Dii cœpta secundẽt. fit aũt secũdo a secundus. Secundus uero a sequor. Est aũt obsecũdare oĩa ad alterius nutũ facere, uel in melius cõuertere. Terẽ. in Adel. Sed si uultis potius, q̃ uos, ppter adolescentiã minus uidetis, magis ĩpense cupitis, cõsulitis paꝝ, hęc reprehẽdere, & corrigere me, & obsecundare in loco Vbi Dona. Nã qui reprehẽdit nõ cõtinuo corrigit, q corrigit nõ illico obsecũdat. i. lætissimũ reddit nõ fidelissimum, Cice. pro. Pop. usus est ꝙ obsequi Nõ modo oẽs inquit ciues assenserint, socii obtẽperauerint, sed etiam uenti tẽpestatesq; obsecundauerint. Inuenitur & obsecundor deponens.

Obsequor pe. cor. alterius uoluntati morem gero, inseruio. Plau. Ego sane cupio obsequi gnato.

Obsequium, officium. Terẽ. obsequium amicos ueritas odium parit.

Obsequela morigeratio. Plau. Omnes parentes libant liberis suis qui mihi auscultabunt facient obsequelã.

Osequiosus, q facile obseqtur. Plau, in Ca. Nã si seruus meus esses, nihilio serius mihi obseqosus semp fuisti.

Obsequibilis, qui obsequiẽ. Gel, Cognatos affinesq; illos ferme tam obsequibiles esse ait.

Obsero. is. pe, cor. circũsemino. seu circũplanto. Colu. li. ii. vtaẽ præceptis eoꝝ, q uberẽ cãpũ in singula iugera tritici quiq; & adorei octo modiis obserere ꝑcipiunt Idẽ li. iii. Agrũ anteq̃ uineis obseras explorato qualis

Obsero, as. pe. cor. significat occludo. Ter. (saporis sit in Eunu. Tu abi, atq; obsera intus.

Obseruo. as. circũ oculis mentis, & corporis seruo, specu lor, custodio, noto, ne me ꝑtereat, ne me decipiat. Ter. in An. Obserues filiũ qd agat. Hie ã li. Reg. Obserua te q̃so mane, & manebis clã, & absconderis Et obseruare est quadã admiratiõe aliquẽ uirtute ꝑditum uenerari Colere est plusq̃ obseruare, hoc eñ tñ ad hoĩes, colere ẽt ad deos. Et obseruare est uenerari, & admirari homines tñ dignitatis uel uirtutis cultu. Vir. li. iiii. Geor. Præterea regẽ nõ sic Ægyptus & ingẽs Lydia, nec populi parthoꝝ, aut medꝰ hydaspes obseruãt, Cice. Octa. M. Aruilius Auianus ab ineunte adolescẽtia me obseruauit, semperq; dilexit.

Obseruantia ut inqt Cice. est, ꝙ quã hoĩes aliq̃ dignitate antecedẽtes cultu quodã, & honore dignanẽ. Li. li. i. Obseq̃o & obseruãtia ĩ regẽ cũ oĩbꝰ, benignitate erga alios, cũ rege ipso certasse. aliq̃ obseruãtia dĩ custodi tio, licet Valla neget. Leo Papa. Scitis ad æternũ uobis gaudiũ profuturã diuinoꝝ obseruantiã mandatorũ.

Obseruatio, idem qđ obseruãtia. Nã q̃nq; dĩ annotatio & custoditio ꝑceptoꝝ, q̃nq; honor & reuerentia. Vma. Haud Marcello adiectio ĩpensæ ĩpedimento fuit q̃ minꝰ religiõibꝰ suꝰ tenor, suaq; obseruatio redderet

Obseruabilis, q idoneus ẽ, ut obseruẽ, uel uenereẽ, cuius cõtrariũ est Inobseruabilis. Pli. in Martis sidere, cuiꝰ ẽ maxie inobseruabilis cursus nunq̃ id stationẽ facere.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Obſido,& obſideo actiua ſunt,quibus adduntur Circũſido.& circunſedeo,idẽ enim ſignificant,eodẽq; modo ſumũtur,& cõſtruunt,ſed differunt inter ſe quõ inter Aſſido,& aſſideo,de quib⁹ ſupra dictũ eſt,q; in obſido motus quidã eſt,ut ſit,q̃ſi obſiſto.In obſideo uero qes quaſi obſto,Sal.præmittit illis hoſtes militares,ſine tumultu preſidiis collocatis,ſicut præceptũ erat occulte pontẽ obſidũt.De obſideo idẽ in Iugur. armis obſeſſus teneor.Significãt Obſido,& circũſido,quaſi obſepio,& circũſepio,aut obſidendũ,ſiue circũſedendũ eo,uel ad obſidendum me loco.Obſideo uero,& circunſideo obſeſſum teneo quamq̃ ſimpliciter p circũſedeo ponat, ut apud Curtiũ.Per hos pellices introducebantur alio aditu,q̃ quẽ armati obſidebãt.Et obſidere eſt contra ſedere.

Obſideo,es.pe.cor. Vide in Obſido.

Obſidior deponens,ſignificat circa inſidias facio.Colu. li.x.Sed inter caniculæ,& arcturi exortum cauendum erit,ne apes intercipiantur uiolentia crabronum,qui ante aluearia plærunq; obſidiantur prodeuntibus.

Obſeſſi ſunt,qui locum aliquem egredi non poſſunt.

Oſidiũ & obſidio,& obſeſſio idẽ ſignificant,& ab obſido ſiue obſideo fiũt.Colu.li.x.A tq; utiliſſimũ eſt pro frequẽtia domicilii duos,uel tres aditus in eodẽ operculo diſtantis inter ſe fieri cõtra fallaciã lacerti q uelut cuſtos ueſtibuli prodeuntibus inhiãs,apibus affert exitiũ hæq; pauẽtiores exeũt,cũ licet uitare peſtis obſidia;p aliud uadẽtibus effugiũ Cic.p Rabirio Cũ innumerabilis hoſtiũ copias in Italia fudiſſet,atq; obſidiõe Rẽp. liberaſſet,Sepius tñ obſidio ab auctoribus uſurpatur.

Obſidiæ dicuntur,ſicut & inſidiæ. Colu. Dum tñ anus ſedula,uel puer adhibeatur cuſtos uagantium,ne obſidiis hominum inſidiatorum animalium decipiãtur.

Obſidionalis,& obſidionale ab obſidio fit.Vnde corona obſidionalis,quæ ei debebatur,qui obſeſſos ab hoſtibus liberaſſet,hæc fiebat ex gramine uiridi,ex eo loco decerpto,in quo erant incluſi.

Obſes,qui traditur imperio alicuius,ea cõditione ut ſi dator obſidis a fide recedat,recipienti ſit ptãs in corp⁹ & uitã eius ſæuiendi,qui datus eſt obſes.Hic qm̃ obſidionis cauſa dari cõſueuit,inde nomẽ aſſumpſit,q̃uis aliqui ab ob & fides compoſitũ uelint,per mutationẽ litteræ,q; ſit ob fidem datus.

Obſigno,as.ſigni impreſſiõe occludo,& ad litteras cæteraq; q̃ ſigno quouis notanẽ aut ĩprimunẽ ptinet.Plaut. in Cur. Scribit & obſignat lĩas.Idẽ ĩ Am.Eloquere,ubi núc patera eſt,In ciſtula Amphitryonis obſignata ſigno eſt.Q̃nq; ſumiẽ p ſigno notarioꝝ,ſeu ſubſcriptione eoꝝ,aut teſtiũ.Ci.p Clu.Clinia teſtiñ faciente cũ tabulas p̃hendiſſet opimas,q; gener eius fuiſſet,digito legata deleuit.Et cũ id multis locis feciſſet,poſt mortẽ eius ne lituris coargui poſſet,teſtamentũ in alias tabulas tranſcriptum ſignis adulterinis obſignauit.

Obſipo.as.pe.pro.ſignificat obiicio,ut cũ ruſtici dicunt Obſipa pullis eſcam.

Obſto.as.obſtiti.obſtatũ ſigñat cõtra ſto.Sta.li.Theba. Quæ ſic orſa prior,ſpes ne obſtatura pelaſgis.Curtius Obſtant oppido gemini colles.Aliqñ obſtare ſigñt reſiſtere,aduerſari,ipedire.Terẽ. Quid igiẽ obſtat,cur nõ

Obſtaculũ,impedimentũ ab obſto.as. (ueræ fiãt.

Obſiſto,contra ſiſto. Obſtitum ueteres modo pro uiolatum,modo pro obliquum dixerunt.

Obſtetrix,ab obſtando,uel obſiſtẽdo.Eſt.n.illa q̃ partu riẽtiũ curã habet.Amb.ad Iuſtinũ.Ad parturiẽtes ĩgre diebanẽ obſtetrices,nõ ad uirgines,ut partus ſuſciperent,nõ ut pudorẽ examinarẽt.Vnde & obſtetrices dictæ,eo,q; obſiſtant dolori uel certe pignori,ne laxatis uteri genitalibus clauſtris in terram defluat.Teren.in Adel.Obſtetricem accerſo.

Obſtetrico,pe,pro.ad pariendũ adiuuo,ſiue obſtetricis offm̃ ago.Hiero.in exo.Qũ obſtetricabitis hebræas & partus aduenerit,ſi maſculus fuerit interficite eum.

Obſitus.p.cor.inuolutus,incultus,horridus ab agro ſũpta metaphora.Terẽ.in Eu.Video ſẽtũ,ſqualidũ ægrũ pãnis anniſq; obſitũ.Aug.Deſertus hic mũdus ab omni cultura fidei,& peccatoꝝ ſpinis obſitus ſquallebat tanq̃ ager incultus Obſitus etiã ab obſero dici poteſt circumſeminatus,uel circumplantatus.

Obſtipare,obiicere.Plau.in Ciſ.Obſtipat aquilam.

Obſtipi.pe.pro,dñr quibus colla rigent,& in humeꝝ capita ſũt inclinata.Perſi.Ærũnoſiq; ſolones obſtipo capite,& figẽtes lumine terrã.Colu.li.viii. Febricitantiũ ſigna ſũt cũ obſtipæ ſues trãſuerſa capita ferunt,& paſcua ſubito cũ paulũ ,pcurrerint, cõſiſtũt.Pli. Obliquũ caput dicit.Inde ĩquit ſuis inualidæ caput eſt obliquũ in inceſſu.Sic hypocritæ i ncedunt.

Obſtino,as.pe.cor.offirmo perſeuerare,ut teneri poſſit Li.li.ii.Qm̃ id certũ,atq; obſtinatũ eſt inqt,neq; ego obtundã.Inde obſtinatio,firmitas animi.Obſtinare firmiter.Ter.in An.Ita ne obſtinate dat operam,ut me a Glycerio miſerũ abſtrahat,Vñ etiã in bonũ accipitur illud,qd̃ de thebeis martyribus legitur.Cũ hæc & alia Maximian⁹ audiſſet,& in fide Chriſti obſtinatos cerneret aníos uirorũ.Vale.max.li.iii. Obſtinata quoq; animi p̃ſentia extortã manibus hoſtiũ uictoriã patriæ reſtituit.Interdũ obſtinare eſt aſtrĩgere copulare. Plau. in Am.affinitatem hanc obſtinauit.

Obſoleſco,is.eui,etũ,ex obs & oleſco,ut inqt.Priſ.Seu ut quidã uolũt ex ob q; ſigñt cõtra.Nã obſoleſco & oleſco,in ſigñatiõe cõtraria ſũt.Oleſco creſco, obſoleſco deficio reiicio,ſueteraſco deſueſco dimitto ſignificat Cice.de imperio Põpeii.Obſoleuit iam iſta oratio re multo magis q̃ uerbis refutata ideſt deſueuit, ſiue abuſu receſſit.Idem pro Celio.Chartæ quoq; quæ illam priſcã ſeueritatẽ obtinebant obſoluerunt,ideſt inuetterauerũt.ſiue defecerũt Et hæc præterita ab obſoleſco, non ab obſoleo ſunt Similiter.

Obſoletus participiũ eſt,ab obſoleſco.Cice. pro Quin. audacẽ cupidũ, perfidioſũ, uulgaria,& obſoleta ſũt.id eſt ſueterata.Interdũ obſoleſcere eſt,quaſi ſordeſcere ſiue in nihilũ recidere.Nã qd̃ ueteraſcit,ſordeſcit.Hie. Viri uox obſoletior, Interdũ obſcurari. Lactã.de opi. Acies.i.mẽbrana illa prælucens quam ſiccari,& obareſcere nõ oportet,niſi humore aſſiduo terſa niteat,obſoleſcit,ideſt.obſcuratẽ & deficit,Pro obſcuro,ſeu ſordido accipiẽ obſoletus apd̃.Li.li.iii.filiã ſecũ obſoleta ueſte comitantibus aliquot matronis cũ ingenti admiratione in forũ deducit, Cic.in Rul.Veſtitu obſoletiore corpe ĩculto,& horrido, cappillatior q̃ antea, barbaq; maiore,ut oculis,& aſpectu denũciare omnibus uim tribunitiã,minitari Reip.uideretur.Colu.lib.ii.Sapore

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

certe nihilo differt a cicercula,colore tamẽ discerniẽ Nam est obsoletior,& nigro colore propior.

Obstringo.gis. deuincio, & obligo,quasi circumstrĩgo. Cice.Plan.Cui non sim obstrictus memoria bñficii sẽ piterna.Plau.in Am.ꝓrie Amphitrionẽ collo hĩc ob stricto traham.Colu.li.v.Alii uiminibus obstringunt.

Obstrigilo.as.pe.cor,obsto,detraho,repugno.Var.li iiii. de ui.pa.Curio cũ id feciſſet,dicebat amicis, ut illi re/ nũciaretur,se obstrigilaturũ,ne triumphus decernere tur,aut ne iterum fieret consul.

Obstruo,occludo. Hiero,in li. Regum Qui si etiam in terrã se obstruxerit,persecutabor eum.

Obstrudo.is.di.sum.pe.pro.ex ob,& trudo interpoſita s, significat occludo, seu occulto. Plau.in Cur. Obsecro parẽtes ne meos mihi prohibeas.Quid est, sub gẽma an obstrusos habeo tuũ patrẽ & matrem? Inuenitur & obtrudo,quod est contra trudo,quasi per uim do,aut pro fortitudĩe pono.Plau.in Cur. Aliquid prius obtru damus pernã,sumẽ.glãdium.hæc sunt uẽtri stabilimẽ ta.i.pro fortitudine ponamus Teren.in Ecy.Nunq̃ au sus sũ recusare eam,quã mihi obtrudit pater.i.ui dedit.

Obstupesco significat stupore ꝑcutior.Aug.Resurrexit unꝰ mortuꝰ obstupuere oẽs.Aliqñ insensibilis fio,Hie ro.in Gene.Tetigit neruum femoris, & obstupuit.Et illud propheticum.Patres comederunt uuam acerbã & dentes filiorum obstupescunt.

Obstupefacio significat animo cõsterno.Terẽ.in Phor. Postq̃ ad iudices uentum est,non potuit cogitata lo qui,ita eum tum timidum obstupefecit pauor.

Obsurdesco,totus surdus fio.Lact.li.vii.non est animæ uitium,si uisus euanuit,si lingua torpuit,si auditus ob surduit.i.surdus factus est.

Obsũ.es.offui.mutat.n.b in f.signãt noceo,q̃si contra te sũ,Cuiꝰ cõtrariũ est Prosũ,qd est iuuo,q̃si pro te sum.

Obtẽpero.as.morẽ gero.Cice. Sic mihi semp obtẽpera uit,tanq̃ filius patri.Itẽ signãt consulo.prouideo,Terẽ. ex qua re minus,aut famæ foret,aut rei obtẽperans.

Obtẽdo cõtra tẽdo, siue ꝑ excusatiõe allego, Hiero. ad Dama.Nec possum obtẽdere paupertatẽ cũ audiã in euang.q̃ anũ uiduã duo quæ sola sibi superarant æra mittẽtẽ laudauerit dominꝰ Hĩc obtẽdiculũ quo aliq d

Obtero.is.pe.cor.cõtero,suffoco.Li.Ab elephã (tegiẽ, tis obtriti sũt. Aliqñ ꝑcat circũ,seu abõi ꝑte,tero tũdo Col.li. vii. Nõnulli pellẽ serpẽtis obtritã cũ uĩo miscẽt.

Obtẽstor,ꝑcor,& plus est q̃ iuro,hoc uerbo utimur in maximis angoribus ferme semp cũ adiuratione.Ter. in And.Per hãc dextrã oro,& ingeniũ tuũ,ꝑ tuã fidem perq̃ eius solitudinẽ te obtẽstor. Hie.ad Dama.Idcir/ co obtẽstor beatitudinẽ tuã ꝑ crucẽ dñi,& ꝑ necessariũ fidei nostræ decus,& per dominicã passionem. Aliqñ etiã sine adiuratione.Cice.ad Atticũ.A te peto,uel po tius ꝑcibus omnibus oro,& obtẽstor.Salu.Te atq̃ sena tũ obtẽstamur,ut miseris ciuibꝰ legis ꝑsidiũ,quod ini quitas ꝑtoris eripuit restituas. Cice.ꝑ Flac.Cũ ego te Flacce cælũ noctẽq̃ cõtestans flens flentẽ obtẽstabar, tũ tuæ fidei optimæ & spectatissimæ salutẽ urbis,& ci uiũ cõmẽdabam. Cæsar.vii. Com. Matres familiæ pas sis manibus obtẽstabantur romanos ut sibi parcerent.

Obtexo.is.circũtexo.Pli.li.xi. Filis etiam araneus quan cũq̃ incesserit alarum maxime lanugines obtexit.

Obtingit,obuenit.Ter.in An.Nescis qd mihi obtigerit.

Obtineo.es.pe.cor.signãt uinco, q̃si cõtra teneo. Hiero. li.ii.Reg.Obtinuit aũt sermo regis uerba ioab.Et ob tinere est fortiter tenere.Plau.in Asi.Si istã fortitudinẽ ai obtines, salui sumꝰ.i.fortiter tenes. Interdũ ꝑcat sim ꝑr tenere.Colu.li.ii.Tertiũ locũ obtinet pedũ stercus.

Obthuro,as.p.pro.cũ th aspirato, signãt occludo.Hora. Obthurẽ patulas impune legentibus aures.

Obtorpesco ab obtorpeo,ualde torpidus fio.Liui.Quis crederet sæuam paulo añ cõcionẽ obtorpuisse subito

Obtrecto,as.ex ob,& tracto,a i in e mutata. (metur. Tracto uero frequentatiuũ est uerbi traho.Est aũt ob trectare cõtra alienã sententiã tractare,seu male dice re,& ob id obsistere,& ut ueteres dixerũt, obstrigilare sicut est,cũ alicuius dicta aut facta deprauant. Cice. Dolobellæ. Nõ tã id laboro, ut si q mihi obtrectent a te refutent,q̃ intelligi cupio me a te amari.Hiero. in ꝑfa.penta.Periculosũ opus certe obtrectatoꝝ meoꝝ latratibus patẽs.Obtrectatio diffinit a Cice.li.iiii.Tus. q̃ sit ea,quã intelligi zelotypiã uolo, ægritudo,ex eo q̃ alter quoq̃ potiatur eo, quod ipse concupierit.

Obtrudo.is.pe.pro.si.sum.Vide in dictione obstrudo.

Obtrigo.as.pe.pro.ex ob & trigo, significat iureiurãdo astringo,Trigare enim stringere est.

Obtrunco.as.capite cædo & occido quõcunq̃ id fiat.Li ui.li.i.Ita regem obtruncant.

Obtũdo.is.di sũ.sine n,sicut fit in aliis,a tũdo cõpositis q̃uis Tũdo tunsũ,n retineat.Est aũt,ꝑprie obtũdere to tũ,seu circũ ꝑcutere, rũpere,& grossum,hebetẽq̃ face re.Plau.in Am.Nã sum obtusus pugnis pessime.i.per cussus,uel ꝑfractꝰ.Colu.li.v. Obtusa hebesq̃,& mollis falx putatorẽ morat,eoq̃ minus opis efficit,& plus la/ boris affert uinitori. Trãsferẽ quoq̃ ad ingeniũ,& ad oculos,& dicimus. Obtusũ ingeniũ,& obtusa acies.i. hebes,& sine acumine.Amb.in diua Agnete.Et quan to qs curiosior oculis esse uoluisset tũ sui uisꝰ aciẽ ob tũdebat.Lact.li.iii.Si ergo phĩa uitæ magistra est,cur tibi ipse,cæcꝰ,hebes,& obtusꝰ uidebaris? Cice.li.i.Mul ta.n.e corpe existũt,q̃ acuũt mẽtẽ, multa q̃ obtundãt Aliqñ signãt sæpius repetẽdo eadem dicere,uel uerbis aliquẽ lædere,& quodãmodo ferire. Tractũ a fabris q repetũt a tũdẽdo aliqd malleo. Terẽ.in An.Obtũdo, tãetsi intelligo.Et illud.Ne me de hac re obtũdas.Cic. Quid nunc ego de propriis meis meritis prædicem? Si meministis obtundam.i.fastidio uos afficiam.

Obtutus,pe.pro.q̃si obtuitꝰ,i. aspectus,qñ græci ꝓpoꝑ dicunt ab obtueor. Vir.obtutuq̃ hæret defixus in vno

Obuallo,circũuallo.Cice.ꝑ lege agraria.Me lõgo inter uallo,ꝑpe memoriæ tẽporũq̃ nr̃oꝝ primũ nouum ho minẽ cõsulẽ fecistis,& eũ locũ quẽ nobilitas ꝑsidiis fir matũ,atq̃ oĩ rõne obuallatũ tenebat, me rescidistis.

Obuagio.is.pro cõtra seu circũuagio.Plau.in Pœn.nu/ trices ꝙueros infantes anniculos domi ut procurent, neq̃ spectatum afferant,ne & ipse sitiant,& pueri pe/ reant fame,neue esuriẽtes hic quasi hædi obuagiant.

Obuaro,pe.pro.deprauo, peruerto.Tractum a uaris,qui introrsum pedes intortos habent.

Obuaricatores dicebantur illi,qui cuipiam occurrebãt, quo minus is rectum iter conficeret.

Obuenio, obuiam,uel contra,siue coram uenio.Plau.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

fm Asi. Sed si occasionem opprimere hanc, q̃ obuenit, studet. Et obuenire est cõtingere. Amb. li. i. offi. Vt poetarũ loquunt fabulæ, q̃ mundũ ferũt in partes tres esse diuisũ, ut alii cælũ, alii mare, alii inferna coercendi imperio sorte obuenerint.

Obuerto, contra uerto. Colu. li. viii. Plurimũ refert, ut pascentium capita sint obuersa soli, qui plerumq; nocet animalibus. Liui, Tũ totã acie in Sanites obuertit. Plaut. mihi obuertit cornua. i. aduersũ me se cõuertit.

Obuerso, as. frequẽ, est ab obuerto. Obuersor. is. deponẽs signãt circumuersor. Cice. p Sex. Sed mihi ante oculos obuersatur Reip. dignitas, quæ me ad se rapit.

Obuio. as ex ob, & uio, q̃si ad uiã eo, uñ & deuio, q̃si contra uio. Sal. i Iu. Tũ primũ supbiæ nobilitatis obuiatũ

Obuius. a. um. quod alicui occurrit. Sal. Iug. Inde oẽs puberes Numidas, atq; negotiatores ꝑmiscue, uti q̃sq; armatus fuerat obuiꝰ interficit. Dicimus aũt Obuiꝰ tibi fio, obuius sũ tibi, obuiũ me tibi fero, & obuio tibi.

Obuiam aduerbium loci, quasi ad uiã. Teren, in Phor. At ego obuiam conabor tibi Daue.

Obumbro, umbris undiq; obscuro. Vir. Obumbrãt æthera telis. Per translationem ponitur obumbrare ꝑ tueri. Idem li. xi. Et magnum reginæ nomen obumbrat.

O ante E

Occa, instrumẽtũ, quo tracto, reptãteq; sup terrã ferreis dentibꝰ qbus instructũ est, glebæ conterũt, & agri superficies coequat, & semina cooperiunt, q̃uis & cratibꝰ id sæpe fiat. Ab occido, seu occæco. Vnde. Vir. li. ii. Geor. Multũ rastris glebas q frãgit inertes, uimineasq; trahit crates. Col. li ii. Deinde uiciã ꝑmixtã seminibꝰ fœni serembꝰ, tũ glebas sarculis resoluemus, & inducta occa

Occare ẽ operire. Palla. Arbores, quæ (coæq̃bimꝰ. ablaquæatæ fuerãt, occare, hoc est operire iã cõuenit.

Occare est glebas cõminuere, & supra semẽ terrã aptare Cice. in Ca. Quãq̃ me quidẽ nõ fructus mõ, sed ẽt ipsiꝰ terræ uis, & natura delectat, quæ cũ gremio molli to, & subacto semẽ sparsũ excipit, primũ id occæcatũ cohibet, ex quo occacio, q̃ hoc efficit nominata est. Colu. li. ii. Proscindemus terrã, prosciſſamq; in lirã reuocabimus, & occabimꝰ, quo altius longiore humo conte gat. Cornutꝰ. Occare est cũ rustici satione facta, bobꝰ dimissis, grandes glebas occidũt, ac ligonibus frãgunt Dicta occatio, q̃ q̃si cooperiat semina. Hæc etiã occæcatio, qñ semẽ sparsũ operit terra. Huiꝰ cõposita sunt Inocco, & deocco, p bene occo. Colu. li. ii. Semẽ, qd̃ sic solo ingestũ, & inoccatũ est, perinde ac si repositũ in horreo, corrumpitur. Plini. li. xviii. Nec ipsa agricolis operosa vno sulco sata non seritur, non stercoratur nec aliud q̃ deoccatur.

Occatoriꝰ, a, um. qd̃ ad occationẽ ꝓtinet, ut opa occatoria, q̃ glebæ cõminunt, uel semina cooperiunt. Colu. li. ii. Bubulcoꝝ opas tres exigũt, ocatoriam unam.

Occatio. Vide in dictione Occare.

Ocha cũ h, anser. Cõposita dictio ex græcoꝝ masculino articulo, q est ὁ & χήν anser. Sic eñ nostri cõponentes o cũ χήν & in recto n, abiicientes ocha dixerunt. Quidam tũ o in au, conuertentes dicunt. Aucha pro ocha Est & ocha mons in insula Euboea a quo insula quoq; ipsa quandoq; dicta est Oche.

Ochus fluuiꝰ, qui in Indiæ montibꝰ ortus Acarniã pluit.

Occalleo, totus callosus sũ, a quo occallesco. qd̃ est callũ obduco. Plau. Costæ occalluere plagis. Hie. ad Marce. Duricies de genibꝰ cameloꝝ in illo sancto corpusculo per orandi frequentiã occalluisse respecta est. Fauces gulonũ a Sene. dicuntur occallosæ, tanq̃ callũ obduxerint ex cibis ardentibus aduersus sensũ feruoris cibalis qui uix suffrenat gulam heluonum magis ardentem q̃ ardeat feruens obsonium.

Occano, & occino. pe. cor. occinui, occini & occanui fm Probũ cũ cano cecini faciat. Et fcat cõuitiũ facio, & q̃ si cõtra cano. Sal. li. i. hiſ. Iussu Metelli ceruices occanuerũt. Supinũ occentũ. Vale. Maxi. li. i. occẽtusq; foricis auditus Fabio Maxi, dictaturam. C. Flaminio magisterium equitum deponendi causam præbuit.

Occentus. us. ipsa uox occinentis, Vide in Occano.

Occẽto. as. frequen. ab occino. Fest. Occẽtare cõuitiũ facere, ut apud antiquos, cum id clare, & cum quodã canore fieret, ut procul exaudiri possit, quod turpe habetur, quia nõ sine causa fieri putabaẽ. Plau. in Persa. Hac enim illi noctu occentabunt ostium, exurent fores.

Occasio, inqt Fest. opportunitas tpis casu ꝓueniẽs, Ci. li. rhe. Occasio est pars tpis habens in se alicuius rei idoneã faciendi, aut non faciendi opportunitatẽ, hæc nascitur ꝑ actus humanos non impediẽtes. Puer dormiẽs facit furantibus occasionẽ. Causa uero est, ex qua aliquid fit, ut ex pluuiis fiunt cœnosæ uiæ.

Occasus, us, modo interitꝰ dicit, & de homine, & de rebꝰ maioribus dici solet. Cice. li. acad. Ac post Lelii nĩi occasum. Vir. Testor. in occasu Troiæ nec tela, nec ullas uita uisse uices Danaum. Modo dicitur solis mersio in oceano, quo ut Strabo inquit Europa, & Aphrica terminatur. Apud Enniũ tamẽ occasus ꝑ occasiõe ponit.

Occedo, occedis, ssi. ssum, ex ob, & cedo, sicut Accedo & recedo, & huiusmodi, Plau. in Asi. Næ tu hercle cũ magno malo mihi obuiam occessisti.

Occepso ueteres pro incepero posuerunt. Plau. in Am. Ni ego illi puteo, si occepso, animã oẽm intertraxero.

Occido, is. pe. pro. ex ob, & cædo, quod ferio, siue ꝓcurio, interficio, & ad exitũ labor signãt, Vñ occisꝰ quãdoq; interfectꝰ, quãdoq; cæsus dĩ. Nã apd̃ Ter. Occisꝰ Syrus in Adel. loquit. Do. occidit, uehemẽter cecidit. Nã occidere, & ꝓoccidere ad cædẽ referebant. Sed occisum hoc est interẽptũ ut Vlpi. inqt, accipere debemus, siue gladio, siue fuste, uel alio telo, uel manibꝰ, si forte strã gulauit eũ, uel calce petiit, uel capite, uel qualitercũq;. Secundũ est, q̃ occido ꝑ interficio, nõ solũ de hoie, & cæteris aĩalibus dĩ, sed ẽt de plãtis, & herbis, quæ licet nõ sentiãt, tñ uiuere dũr. Vñ apostolꝰ. Quod seminas nõ uiuificat, nisi prius moriat. Hie. in Psal. Occidit ultes eoꝝ ĩ grãdine. Differũtq; ĩter se occisus, & necatus q̃ occisus uulnere, necatꝰ ẽt sine ictu dicat. Vñ ueneno necatus, non occisus dicimꝰ, Occisa etiã res dĩ desperata, & perdita. Plaut. Occisa est iam hæc res, hæret hoc negotiũ. Vñ & occisiorẽ & occisissimũ ueteres dixere. Idẽ occisissimus omniũ, q uiuũt. Hinc occisito frequẽ

Occisito, as, frequẽtatiuũ ab occido, (tatiuum.

Occidio, onis idem quod occisio. Colu. Sola ea fomenta non aspernatur lactis caprini, quod infusum tantũ ualet, ut & blandiatur igneam sæuitiam differẽs, mag

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

namq; occidionem gregis prohibens.

Occido.dis.pe.pro.occidi occasũ,ex ob,& cado.Lactã. li.v,Euanituras breui religiões falsas & occasurã oẽm philosophiam,nemo dubitauerit.Significat obuenio. Vnde occasio Aliqñ interimo,a quo occas⁹,p interitu Vnde & de herbis,& de arboribus quoq; dr. Vir.Et fal lax herba ueneni occidet.Aliqñ cado,siue descendo Vnde occidere sol dr,qa cadere uidet,dũ mergit.Vel p metaphorã occidere sol.i. mori dr,dũ mergi uidet. Quẽadmodũ ecõtrario oriri,dũ uidet surgere.Lactã. li.iii.uidebãt sidera cursus in occasũ meantiũ,solẽ atq; lunã in eandẽ partẽ semp occidere.hic pro descendere sumit. Vnde & poccido,antẽ occido. Plini.li.xviii. In quarto Calẽ. Maii canis occidit sidus,& p se uehemẽs, & cui poccidere caniculã necesse sit.Cice.li.i.Tus.occi dere p mori sumpsit.Sũt eñ quidã qui discessum aniæ a corpore putant esse mortẽ.Sunt qui nullum censent fieri discessum,sed una animum,& corpus occidere.

Occidens substantiuum.pe.cor.dicitur plaga,in qua sol occidit. Vnde & occidentalis plaga uocatur.

Occiduum,quod occidit,uel ubi sit solis,uel alterius rei occasus.Clau.Solus amazonio cinctus stymphalides arcu Appetis,occiduo ducis ab orbe greges,Gel.Sole iam occiduo,idest za tramontato il Sole.

Occilare contundere.Plau.in Am. Qui mihi aduenienti occilet os.Quidam tamẽ legunt oscillare,p inclinare.

Occipio.is,pe.cor.ex ob,& capio,significat incipio. Liui. lib.i. Agere porro occœpit.

Occiput,ex ob & caput significat posteriorem capitis partem,quæ fronti opponitur.

Occipitiũ,Hier. Comæ in occipitiũ frontẽq; tornantur

Occulo occulis.pe.cor.lui,tum. ex ob & colo,o in u mu tata,licet quidã a culo cõpositũ uelint,& significat ab scõdo,siue sub terra cõstituo.Nã sensus in id cõcordat & declinatio.Qui eñ circũ,uel contra colit occulit. Lactan.li.de ira,plurimi sunt quoq; peccata oculũtur. Vir.lib.ii.Geor.Et multa memor occule terra.

Occultũ sic differt a cælato,q occultum sit,quod per se occultũ est.Cælatũ dicit de re q̃ abscondit,ne uideat.

Occulto.tas. frequentatiuum est ab occulo.lis. Virgi. Nunc uirides etiam occultant spineta lacertos.

Occumbo.bis.ex ob & cubo,cubas,& significat morior, seu necor.Hiero.ad Eusto.Hæc sola digna retributio, cũ sanguis sanguine cõpẽsat,& redẽpti cruore Christi libenter occũbimus.Refert etiã ad solẽ cũ occidit,ut est in Deutero.Post uiã,quæ uergit ad occubitũ solis Interdũ ponit pro ferior.seu afficior,eo q addit morte Cice.li.i.Tus. Vt esset,qui pro patria morte non dubita ret occũbere.Li.li.i.Quẽ cũ uadentẽ adspelũcã Cacus ui phibere conatus esset ictus claua fidem pastorũ ne quicq̃ inuocans morte occubuit.

Occupo.as.pe.cor.ex ob & capio,significat quod in cõe, siue in medium positũ erat,ante alios capio.Cice.li.i. offi.Sũt aũt nulla priuata natura,sed aut ueteri occu patione,ut hi qui quondã in uacua uenerũt.Quintil. Multa quæ nihilomin⁹ libera fuerũt transeunt in ius occupantiũ,sicut uenatio,& aucupatio.Hic occupat⁹ hõ dr,qui ante negotio aliquo detentus,nõ põt alteri opam dare.Cice. Nemo me cõuenire uoluit cui essem occupatus,hoc est,cui excusarem me,q̃ quibusdã aliis negotiis essem p̃uẽtus.Interdũ occupare est locũ tene re seu ui cape.Li.li.xxxiii.Nã & ipis uocãtib⁹ urbẽ hãc accepi,nõ occupaui.i.non ui cepi. Ab occupo poccu po,qd est ante capio uel ante possideo.Lac.li.v.Præocu pabit eñ aduersari⁹ nõ resistẽtẽ. Hic poccupatio uel occupatio apd rhetoras schema quoddã,cũ aliqd nos reticere dicim⁹ & tñ tacitũ intelligit,qd fit,uel cũ rem notã esse putam⁹ auditorib⁹,uel cũ suspicionẽ excita re maiorẽ reticẽdo uolum⁹. A græcis Aposiopesis uo cat q̃le est illud,Cogis me iniuriæ tuæ causã,pferre,ni hil agis,non dicam,sed ipsũ tempus causã patefaci et

Occupatitius ager dicitur,qui desertus a cultoribus pro priis,ab aliis occupatur.

Occurro.is.ri.sũ.obui⁹ fio. Vñ Occurs⁹ obuiatio. Iuue. Occurrit matrona potẽs,q̃ molle calenũ. Ci.,p Cluen. p trãsla.Sed ego occurrã expectationi uestræ iudices Qñq; occurrere est in mẽtẽ uenire.Idẽ Sed mihi,cũ de senectute aliqd uellẽ scribere,tu occurrebas. Qñq; of ferri,ut apud eundẽ.Occurrebat tibi oratio,idest offe rebat se Qñq; obstare.Persi. Veniẽti occurrite morbo

Occurso.sas.frequentatiuum. Virgil.Et inter agẽdum Occursare capro,cornu ferit ille cauẽto.

Oceanus.pe.cor.& p simplex c,ppriũ fuit uiri Tethyos cõiugis.Itẽ eius,de quo Mar.Et quereris,si te scisciat ocean⁹.Et ocean⁹ mare dr,qd uniuersã circuit terrã quã colim⁹. Vñ eã insulã dicũt esse. Nã quocũq; ad ex trema terræ mortalib⁹ pmissum est mare inuenit,qd oceanũ appellam⁹,& hũc nr̃æ habitabilis terminũ,q̃ uersũ existimãt,sed an circũ nauigari queat dubitatũ est. Aug. Mari magno cingit terra,q uocat ocean⁹ de quo influit quoddã exiguum in medio terrarũ,& facit ista maria nota nobis,q̃ nauigiis frequẽtantur. Dictus ocean⁹ ab ὠκὺς.qd est uelox, testibus Solino,& Seruio Qd & neu.gene.oceanũ dr. p̃sertim si mare sequit ut caper & Prob⁹ testant. Vndaq; uero illarũ illa pruptio interfluẽtis oceani leua Europã facit libiam dextra & mõtibus utriq; cõcludit. Nã Europa calpe, Africa aby la mõte despicit,q utriq; p eminẽtes essent dici tolũ næ Herculis meruerũt,p testimonio uetustatis labo ris herculei limes in illis sit cõsecrat⁹. Falsã tñ hanc opinionẽ Lusitani,i.Portugallesii hac nr̃æ tate depre hẽderũt,nã Colũbus nauarch⁹ ultra Gades oceanũ in gressus ultra toridã zonã penetrauit. p oceanũ ad In dos usq;,& beatoq; ĩsulas, nõ tñ istũ uelocitatẽ deprehẽ dit,& ideo uidere ppriis oculis credo sit octaua scientia Suid. ergo noster multo melius scripsit his uerbis. ὠκε ανός. ἢ κυκλῳ τ' γᾶς θαλασσα, πρὸς δ' κέω δ' στιχῶ, ὠκεα νὸς λὲ μεγὰς τ' στρητικοῦ α, καὶ ξοπερ πο α εἰσω ὠκιανός. ὃς οὖπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσ θαλασσα, καὶ πηγαὶ. Et q̃is sit ppriũ ocean⁹,aliqñ tñ p appellatiuo ponit qñ partes eius signãt.quo modo mare cũ totũ signãt, ppriũ est,cũ partẽ appellatiuũ. Nã a littoribus plærũq; accipit nomẽ.Ad dextrã siquidẽ,ubi primũ terrã intrat Atlanticus dr, ad sinistrã Gaditanus. Illinc Arabicus Persicus.Indicus.Hic Britanicus,Germanicus. Scythi cus.Postq̃ uero terras intrauit,primo ab Ibera.i. His pania Ibericũ mare dr.Tũ a Balearibus insulis Balea ricũ,posthac Narbonensiũ ppinciã contingẽs Galli cum Deinde.Liguria Ligusticum. Mox usq; in Sicili am a Thuscis Tuscum,siue Tyrrhenum,a Tyrrhenis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſiue a differẽtia ſuperi inferũ. Superũ eñ Hadriaticũ uocamus,qđ ad id ab urbe ueniẽtes Apenninũ cõſcendam⁹.Iñ ab Ionib⁹ Ioniũ.A Sicilia Siculũ,a Creta Creticũ,ab Aſia aſiaticũ,a Pamphilia Pamphilicũ,& multa alia noſa,q̃ enumerare longũ eſſet.Poetæ tñ Oceanũ ꝓ quocunq; mari uſurpãt.Vir.Et ruit oceano nox. Eſt & oceanus ſoliũ uaſtũ in balneis,& oĩno lac⁹ alue uſq; maior,uel ab eo noſe,uel ab amplitudine uocat⁹ & a lauantiũ quoq; ſtrepitu,& marino,q̃ſi æſtu Lampri.Oceani inq̃t ſoliũ primus inter principes Alexander appellauit,cũ Traianus id non feciſſet,ſed diebus ſolia deputaſſet.Nã thermæ magnitudo Romæ q̃ta fuit Amianus docet lib.xvi.cũ ait. Lauacra in urbem in modum prouinciarum extructa..

Oceanitis.idis.ni.ſyllaba pro.oceani filia.Virgi.lib.iiii. Geor. Oceanitides ambæ,

Oceanides patronymicum fœmi.Oceanis.

Oceanus.a.um.nomen poſſeſſiuum.

Ociũ ꝓprie uactio a labore Cuius contrariũ eſt negotiũ.Colu.li.ii.Sed cũ tã ocii,q̃ negotii rõnem reddere maiores noſtri cõſueuerint,nos quoq; monendos eſſe agricolas æſtimam⁹,quæ feriis facere.quæ non facere debeant.Cic. Et idipſũ qđ daſ ocii.i.tpis, in quo poſſumus aliqđ operari.Sed q̃a hi,q̃ ſtudiis litteraꝝ operã dant neceſſe eſt,ut cæteris negotiis uacui ſint factũ eſt ut ociũ ꝓ litterario ſtudio accipiaſ.Quin. Inquirendo ſcribẽdo talia ſolemur ociũ noſtrũ.Cice,Quid dulci⁹ ocio litterario.i.ſtudio,& (ut ita dicã) negocioſo ocio Eſt ergo duplex ociũ,aliud philoſophicũ,aliud vulgare Philoſophicũ bonũ & honeſtũ.Vulgare ſeruile,cũ deſidia & inertia ab honeſta exercitatiõe deſiſtimus.

Ocioſus uacu⁹,trãquillus,ſecurus, Aug.li.viii.Cõfeſ,Mecũ erit alipius ocioſus ab ope iuriſperitoꝝ.Teren.in An.Ocioſo iã nũc eſſe impero.i.ſecuro.Nã niſi qui ſecurus eſt,nõ eſt ocioſus ut inq̃t Dona.Gelli.mĩ iubet eos a metu ocioſos eſſe.Hinc Ocioſe aduerbiũ,qđ eſt cũ ocio.Ter.in Adel.Ocioſe iã nũc illico hic conſiſto. Aliqñ ocioſus dĩ ſine cauſa,ſine ſtructu,ſiue ſupfluus. Amb. Nõ ocioſa hui⁹ paralytici, nec anguſta medicina eſt. Ocioſus ẽt dĩ,q̃ cognitioni dat operam. Vnde philoſophorũ uita dĩ ocioſa,qñ ceſſant a muneribus publicis,& in contemplatione rerum uerſantur.

Ocioſũ uerbũ dĩ,qđ ſine utilitate,& loquẽtis,& audientis dĩ,q̃ſi ſupfluũ. Si omiſſis ſeriis,inq̃t Hiero.de rebus friuolis loquamur,& fabulas narrem⁹ antiq̃s Cæteraꝝ qui ſcurrilia replicat,& cachinis ora diſſoluit,& aliqđ ꝑferẽ turpitudinis,hic nõ ocioſi uerbi,ſed criminoſi tenebiẽ reus.Quin.aliter li.viii.At ego ocioſũ ſermonẽ dixerim quẽ auditor ſuo ingenio nõ ĩtelligit.Ex quo intelligimus eũ ſermonẽ ocioſũ dici,qui nõ percipitur,ut qui nihil in auditoꝝ animis operetur.

Qcior.aris.in ocio & quiete ſũ.Siue delectationem capio.Cuius contrariũ eſt negotior.Cice.li.iii.offi.Celi⁹ Canius eques romanus,neq; infacetus,& ſatis lĩatus cum ſe Syracuſas ociandi cauſa,nõ negotiandi contuliſſet,dictitabat ſe hortulos aliquos emere uelle.

Ocyor,& ocyſſimus latina nomina,pro celerior,& celerrimus fiunt a poſitiuo græco.ὠκὺς, quo latini carent Plin.lib.i.Mercurii ſidus inferiori circulo fertur nouẽ diebus ocyore ambitu,mõ ante ſolis exortũ,mõ poſt occaſũ ſplendens.Idem li.xvi.Quidã breuitate radicũ ſeneſcere celerius arbores putant,quod coarguũt fici, quaꝝ radices longiſſimæ,& ſenectus ocyſſima. Aliqñ Ocyus poſitiuũ eſt preſertim qñ nõ fit cõparatio & ſignificat celeriter.Hinc fiũt aduerbia ocyus, & ocyſſime quanq̃ & ocyter dicatur pro cito,& q̃ prompte.

Ocymũ pe.cor.herba ad boũ pabulũ ſata,q̃ ciebãt aluũ bobus,Id erat hmõi.Fabæ modios decẽ,uiciæ duos,ãtundẽ & eruiliæ in iugero autũno miſcebant, ac ſerebãt,admixta etiã auena græca,cui nõ cadit ſemen.Ductũ nomẽ a celeritate naſcẽdi,hoc eſt ab ocys,quod ualet cito,ut inq̃t Var.li.i.de re ruſt.hoc amplius dictũ ocymũ,quod citat aluũ bobus.Et ideo his daſ ut purgenſ.i.pabuli ſegetes uirides ſectæ anteq̃ ſiliquas gene rant,bobuſq; daſ,ut citã aluũ faciat,unde nomẽ accipit.Ozimũ uero ꝓ z,herba eſt,quã vulgo baſilicon appellant,odoris optimi,dictum ab ὄζω redoleo.Colu. lib.xii.Circa idus maias ozima ſerunt.

Ocnus,Mantus filius,qui Mantuã condidit.Quo noſe nõ tã ſignificaſ ignau⁹,q̃ laborioſus & induſtrius,ſed cuius uxor ſit ꝓdiga,ſed de ocno iſto alii uiderint,dicere nolo bonũ eñ eſt qñq; declinare ab omniũ odio

Ocrea dicta eſt,quæ crus tuetur,ꝙ Cicerone auctore opponaſ cruri,uel ꝙ ſit inæqualiter tuberata, ut inquit Feſt.Apul.Hic galea caput,illa crura ocreis inuoluit.

Ocreatus,q̃ ocreis calceatus incedit. Nec ſolũ q̃ ocreas ferreas ĩduiẽ,ſed etiã q̃ pelliceas.Hora.In niue lucana dormis ocreatus ut aprũ cœnẽ ego.Pli.li.xviii. Ad reliquos uſ⁹ laborioſe euelliẽ ocreatis crurib⁹, manib⁹q; tectis manicis cõuolutũ oſſeis,ligneiſue conamentis.

Octo genus numeri,a quo fiunt multa ꝓ compoſitionẽ.

Octonus.a.um.ab octo numero.Var. Nutricare octonos porcos paruulos primo poſſunt, incremẽto facto a peritis dimidia pars remoueri ſolet.

Octophorum.pe.cor.uehiculum octo rotas habẽs.Sue. de.Cali.Interdum adeo ſegniter & delicate inceſſit,ut octophoro ueheretur. Martì. Octophoro ſanus portatur amice Philippus.

Octopes,piſcis polypus,a numero pedum appellatus

Octangulus.a.um.quod habet octo angulos.Apulei.de doct.Platonis.Et prioris quidem formæ tres ſpecies exiſtere pyramidem octangulam,& xx.angulam idq; δωδεκάεδρος nuncupatur.

Oculus dictus eſt ab oculendo,ꝙ ciliorũ tegminibus occulatur. Latent eñ oculi ſub ciliis,& genis,ut eminẽtia undiq; eos defendãt. Sũt aũt oculi pars corporis ꝓcioſiſſima,in quibus, ut Albertus Magnus inquit,maxĩma indicia amoris,& odii exiſtunt.Sunt.n.ueri cordis nũcii,in quibus aĩus inhabitat.Plau.in Mil.Nã ego q̃ dẽ meos oculos hẽo,nec rogo utendos foris.Per trãſlationẽ poniẽ pro indicio. Cice.in Leli.Nec uero ille in luce modo,atq; in oculis magnus,ſed int⁹,domiq; preſtantior.Dicuntur etiã oculi in arboꝝ ſurculis,unde germinãt.Ab ocul⁹ fiũt Monocul⁹,ynocul⁹ lanocul⁹

Ocellus dimi.paruus oculus. Perſ. Patrãti fract⁹ ocello Rufus aũt domeſticus in epigrãmatis, πάντα σίδηρον λέων μοῦνον λὲ σὸν ἄκριτον ὄμμα ἐχθαίρω συγερὸς ἄνδρα τερπόμενον.

Ocellatus.a.um,quod ocellos habet,ab ocello diminutiuo.Vnde Sueto.in Augu.Ocellatas nuces dixit pro

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

multis foraminibus distinctas.

Oculeus,plenus oculis.Plau.in Aul.Quos si arg⁹ seruet, qui totus oculeus fuit,quẽ quondam Ioni Iuno custodẽ addidit,is nunq̃ seruet.Per translationem ponitur pro perspicaci,quasi qui ex oculis constet. Apul.Perspicaciorem ipso Linceo,uel Argo,& oculeum totum.

Oculatus modo dr̃ q̃ per totũ corp⁹ oculos habet.Hie. ad Pauli.Per totũ corpus oculati sũt.Modo dr̃ q̃ oculos hẽt uigilates,& qui cuncta ꝓspiciat,& callidus,siue præsens est. Plau.in Tru.Ipse pluris est oculatus testis vnus q̃ auriti decẽ.i.q̃ præsens fuerit, uideritq̃.Plin. locũ oculatissimũ,appellat ocultissimũ secretissimũq̃ q̃uis ꝓcõtrariũ oculatissimus dici possit manifestissim⁹,Et tũc ab oculato uocabulo nõ ab oculo uerbo deriuatur sicut oculissim⁹ pro clarissimo.Plau.Oculissimũ amice hostium.

Oculatus dies dr̃ ubi multa hoies intuenẽ.Cæca uero dies,q̃ parũ ꝓspiciũt, ut olim emebanẽ res multo ꝓcio.

Oculata genus piscis.cui⁹ meminit.Pli.li.xxxii.Oculata Ophidium,Ostrea,Ocia. Opiano, diciẽ Ophthalmia.

Oculitus pe.cor.aduerbium,sicut medullitus,animitus fingitur.quo significatur tam charum esse,q̃ oculum Plaut.Qui amant ancillam meam oculitus.

Oculo.as.ab ocul⁹ fieri puto,Tertu.in Apologetico Sed q̃ a iã expolitos,& ipsa urbanitate deceptos in agnitionẽ ueritatis ocularet.Hinc inoculo,& exoculo,a quo exoculasso.sis,qd̃ est oculũ eruo. Plau.in Ru.si hercle illic illas hodie digito tetigerit, peristis ambo,inuitas nisi tunc exoculassitis usq̃ adeo,donec q̃ domũ abeat nesciat.Et hæc oia ab oculo.is. deducũ,q̃uis ꝑ duplex cc scribiẽ.Lac.li.de opi.Vt igiẽ oculi munitiores essent ab iniuria,ciliogꝫ teguminibus occuluit.Vnde oculos dictos Varroni placet.

Occulissimus.Vide in dictione Oculatus.

Ode græce,cantus latine dicitur.Hodos uera uia.

Odæa,loca sũt in domo ubi cãtilena solet exerceri.Scribit Suidas odæũ fuisse Athenis constitutum a pericle ad exercẽdam musicam ἀπὸ τῆς ᾠδῆς. Possumus etiã dicere odiũ,& odæũ, qm̃ græce dicitur.ᾠδεῖον ᾠδῖον.

Odi uerbũ defectiuũ ut Priscia.inquit,neq̃ presens neq̃ futurꝫ,neq̃ participium habet, sed tã præsentis q̃ præteriti tẽporis significationẽ tenet. Inueniẽ tñ Odio.is. odi.sũ.futuro odiã & odibo.Hie.in ,puer.Et ꝑudentes odibũt sciẽtiã.Signãt aũt odi odio habeo,a quo Osus, vnde exos⁹ & posus,& osor dicitur,de quibus alibi.

Odiũ,ira inueterata ut inq̃t.Ci.li.iiii.Tus.Interdũ capiẽ ꝑ instãtia assiduitate molestia fastidio.Plau.in Asi.Iã hic me abegerit odio suo.i.fastidio. Terẽ.in Eu. Neq̃ agri neq̃ urbis odiũ vnq̃ me ꝓcipit,i.molestia fastidiũ uel facietas ꝓoccupat.Odiũ etiã siue(qd̃ idẽ est)odeũ nomẽ loci,a cãtu nomẽ hñs.In eo eñ musica certamina spectabãt græce ᾠδεῖον.Victru.Sic Pericles atheniensis,inter cætera opera quæ athenis extruxit,fecit,& odion,in quo certamina musica spectabãt,qd̃ multis sedib⁹,& colũnis exornatũ fuisse historici scripserunt.

Odiosus,qui odio habetur.Cic.Odiosum sane genus hominum officia exprobrantium. Aliquando capitur. pro molesto.Teren.in Phor,Si porro esse odiosi ꝓgitis

Odiose aduerbium cum odio.

Odeon siue odion,Vide in Odion.

Odœporicon,ὁδοιπορικὸν uulgo dr̃ itinerariũ.Hiero.ad Paulã.Neq̃ eñ odœporicon ei⁹ dispositi scribere.Est eñ liber,in quo annotantur profectiones fluuii,urbes loca,nationes.

Odor litteræ cõmutatione dr̃ pro olor.Hic notũ est qd̃ significet oleo.Dicit & odos ꝑ odor,sicut honos lepos

Odorus.a.um.pe.pro.quod ex se odorẽ mittit,ut odorapinus.Aliq̃n odorus ponitur,pro indagatore,& sagaci.Vir.lib.iiii.Ænei.Et odora canum uis.

Odoratus.a.um.qd̃ aliũde accipit odorẽ,ut tẽplũ odoratũ.Interdũ sumiẽ ꝑ odorifero.i. qd̃ ex se odorẽ habet. Plin.li.xxi.Quibusdã annis min⁹ odorata ꝓuenit.sirosa,præterea magis oibus locis siccis q̃ humidis odoratior.Virgi.lib.iii.Geor.Disce & odoratam stabulis accendere cedrum,Serui. Odoratam pro odoriferam.

Odoro.as.& odoror depo. odorem sentio. Hiero. in lib. Gen.Odoratus est dñs odorem suauitatis.Colu.li.vii. Deinde nares perfricato,ut homines discant odorari.

Odorator,q odorẽ seq̃ẽ,ut canis,q & odorinsequus dr̃.

Odoramentũ,odoratio ipsa,siue quod odoris gratia tenemus.Plin.Omnium odoramẽtorũ,atq̃ adeo herbarũ differentia est in colore & odore & succo.

Odoratius, qui odores conficit uenditq̃, a græcis aromatopola dicitur.

Oenanthe,nomẽ ciuitatis,quæ a quibusdã etiam Oenanthea uocatur. Est etiã flos uuæ,nã οἶνος uinũ,& ἄνθος diciẽ flos,οι in œ diph.latinã mutata.Colligiẽ cũ optime olet,siccaẽ in umbra substrato linteo,atq̃ in cados cõdiẽ,dicta q̃si οἶνος ἄνθος hoc est uini flos.Hie. contra Ioui.posuit ꝑ quodã odoramẽti genere.cũ dixit Amomũ cyphi oenãthe muscus,& pegrini muris pellicula.

Oenanthinum pe. pro. vnguentum, quod ex oenanthe,hoc est flore labruscæ fit.

Oenon græci uinum dicunt.

Oenone nomen ciuitatis.

Oenopola pe.pro.uenditor uini.

Oenopolium,taberna uinaria.Plau.in Asi. Cũ a pistore panem petimus uinum ex oenopolio.

Oenophorum pe.cor.uas uinarium ad ferẽda uina apti,οἶνος uinũ,qd̃ ἀπὸ τοῦ φέρω,quod est imaginor,ꝙ qui copiosius biberint,multa imagiãnt,quæ nõ sũt,φέρω porto.Marti.reddidit oenophori pondera parua sui. Apulei.in me.lib.viii. Oenophoro quod immixtum uino gerebat uenenum.

Oenophorus minister,qui uinum in mensa ministrat.

Oenotria,regio Italiæ,seu ipsa Italia,cuius populi Oenotrii dicuntur,ꝙ ibi optima uina nascãtur,aboἶνος uel ut Var. putat,ab Oenotrio sabinorum rege. Proprie tamen oenotria est sabinorum tractus.

Oenotrides,dictæ sunt duæ insulæ,quæ sunt contra Veliam.Pontia, scilicet,& Ischia.

Oenomaus Hippodamiæ pater,Elidis rex,qui uictus a Pelope,regnum amisit,totaq̃ postea regio Peloponesus,a Pelope dicta est.

Oebades Darii stabularius cuius industria ipse Darius Persarum regnum adeptus est.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Oebalus,pe.cor.rex Laconũ,a quo regio Oebalia.Alius fuit Thelonis capreæ filius,de quo Virgi.lib.vii.Qui multos in Campania ſubegit

Oebalia,regio Peloponeſi, quæ & Laconia dĩ ab Oebalo Argoli filio,q̃ rex Laconũ fuit.Sta.li. Achil. Soluerat Oebalio claſſem de littore paſtor Dardan⁹.Quod aũt.Vir.li.iiii.Geor.dixit. Nãq̃ ſub Oebaliæ memini me turribus altis &c.ideo poſuit,ut oſtẽderet Tarentũ a Laconibus fuiſſe conditum,quorũ pars eſt Oebalia

Oecos,græce dom⁹,ſiue familia latiẽ dĩ a q̃ Oeconom⁹

Oeconomus pe.cor.tã pecuniæ,q̃ frugũ omniũ quæ dominus poſſidet,diſpẽſator eſt. Vnde & Oeconomicus Xenophontis pulcherrimus liber eſt,qui nõ gubernationẽ uillæ,ſed diſpenſationẽ vniuerſæ domus Tullio interptante ſignãt.Cõponiť eñ ex οἶκος quæ eſt dom⁹ & νόμος lex.Docet eñ diſpenſatorẽ legem domus eſſe.

Oeconomica,quæ ad rẽ domeſticã ac familiarẽ pertinet Oeconomia, rei domeſticæ adminiſtratio. Trãs ferť tũ ad alia. Nã apud Quin.li.i.accipitur pro diſpoſitione quæ oratoribus & poetis maxime neceſſaria eſt, ut quid quo loco ſit dicendum non ignorent.

Oechalia urbs Laconiæ,ab Oechalio fluuio eã pterfluente ita dicta.Sed poſtea ab Hercle euerſa .Vnde & ea pars Laconiæ,quæ Theſſaliæ propinqua eſt Oechalia appellať.Vir.Vt bello egregias idem diſiecerit urbes Troiamq̃ Oechaliamq̃.Aliæ fuerunt Oechaliæ ut in Theſſalia & Eubœa .

Oeconomica & oeconomia.Vide in oeconomus.

Oecumenicus latine vniuerſalis,& ad totum orbem pertinens.Vnde oecumenicum concilium dicimus.

Oedipus.odis.oedipi.tertiæ & ſecundæ declinationis ut docet Priſ.li.vi.Sta.li.i.The.Limes mihi carminis eſto oedipodæ cõfuſa dom⁹Plau.in Pen.Oedipo eſt coniectore op⁹,q̃ ſphyngi interpres fuit Dict⁹ oedipus ἀπὸ τοῦ οἰδέω τοῦ πόδος.i.a tumore pedũ quos habuit pforatos Fuit aũt nomẽ filii Laii regis Thebaæ & Iocaſtæ Nam iuſſu patris a matris utero in ſyluas abiiciend⁹ feris delatus dĩ.Quẽ cũ deferrẽt ſerui, abiecerunt cõpatientes ei,ſed pforatis pedibus arbori uimine alligarunt.Ad uagitũ cuius paſtor quidam Polybo Corinthioꝝ regi detulit,quem & pro ſuo nutriuit, tandem ad patriã rediens occidit patrẽ incognitum,& thebis regnauit

Oenopides nomẽ uiri mathematici ex Chio ĩſula Anaxagora aliquanto minor.

Oenotria.regio in Brutiis, ſicut ſcribit .Stra.li.vi.ab Oenotro rege Sabinoꝝ ſic appellata.A quo Oenotrii uiri

Oenone,nomẽ ciuitatis & nymphæ. (dicti ſunt.

Oeſypũ ab oue dictum eſt,quã græci οἶν uocant quaſi, οἰὸς ῥύπος.i.ouium ſordes.Et accipitur pro illa pingue dine cum ſordibus lanitii ouilis .

Oeſtrũ græce furor dĩ οἶστρος Vñ Statius uocat œſtrum poeticũ furorẽ. Tẽpus erit cum laurigero tua fortior œſtro facta canã.Oeſtrus ẽt latine aſilus,uolatile puũ vulgo taban⁹ ex ſoni ſilitudine dict⁹,uſa tabe. Vir. Eſt lucos ſilaris circa ilicibuſq̃ uirentẽ plurimus alburnũ uolitãs cui nomẽ aſilo Romanũ eſt,œſtrũ graii dixere uocantes Aſper,acerba ſonãs,quo tota exterrita ſyluis Diffugiũt arméta .Col.lib. x.ſcribit naſci in extremis partib⁹ fauorum,amplioris magnitudinis,q̃ ſint apes cæteræ,eoſq̃ nonulli putant eſſe reges,uerum græcoꝝ auctores οἰστρους appellant ab eo,q̃ exagitant nec pati antur examina conquieſcere.

Oeta,mõs inter Theſſaliã,& Macedoniã,clarus morte & ſepulchro Herculis,in quo(ut Ser.inquit) ſtellæ uidẽtur occidere,ſicut de Ida naſci . Et ubi helleborum optimũ naſcebať,a Parnaſo uſq̃ Pindũ pars in Thermopylas uergẽs,pprie Oeta uocať.Hinc œteus.a. um.Vñ Hercules œteus dictus eſt.Æta uero Colchorũ rex fuit filius Solis & Perſides nymphæ, frater Perſes, q̃ in Taurica regnauit.q̃ habuit filiã Hecaten crudeliſſimã ſupra patrẽ,quæ hoſtes ſagittis appetere ſolebat.faciebat uenena.Inuenit prima aconitũ,quo patrẽ interemit, regnũ occupauit,tẽplũ Dianæ ſtatuit,ubi nauigantes hoſpites ſacrificabat.Quo clarior euaderet nupſit Ætæ patruo,ex quo genuit Circen Medeã Ægyaleũ,Circe in uenenis plus mẽ edocta nupſit Sarmatarũ regi,quẽ ueneno interemit,& crudelitate ſua ad Italiã pulſa eſt.

O ante F

Offa,conſtabat ex carne fere porcina, præcipue exiecinore in fruſtra conciſo,quæ eſt eſca ſcitiſſimi ſaporis.Vulgo iecuſculi dicunť.Per tranſla.dixit Iuuena.Et patruo ſimiles effunderet offas,intelligi uolens imperfectos fœtus & fruſta carnis,qualia ſunt in abortiuis. Offa etiã cibariũ,ex fruſtis panis in iure pingui,caſeo uetere pipere & cinamomo conditis, quæ iuſſulata & caſeata dicitur.Vir.Melle ſaporatã & medicatis frugibus offam.Poteſt etiã fieri offa ex aliis reb⁹ præſertim quæ in iure tumeſcũt.Var.li.iii.de re ru.Cibatui offas poſitas, hæ maxime glomerantur. Et ficis maxime & farre miſto.Dicitur etiam offa de iis quæ non manduntur,ut apud Plini.Offæ bubuli fimi.

Offarius.ii.coquus qui conficit offas.

Offatim aduerbium ſignificat particulatim.

Offella diminutiuũ, fruſtulũ carnis erat puta librale, in quod caro cõciditur, porcina a porco, quã in ſartagine craticula & prunis coquim⁹. Vitulina a uitulo, quã ad ignẽ uerubus uerſantes ad eſcam paramus.Et apud poetas per ſimplex fſcribitur.Parua tibi curua craticula ſudet offella . Iuuen.At rudis omni tempore,& exiguæ fruſtis imbutus offellæ .

Offula ſimiliter dimi.ab offa.Sueto.in Clau.Rogo uos quis poteſt ſine offula uiuere.Colu. ſcribens de ſalſura carnis ſuillæ,deinde offulæ carnis ſpiſſæ componũtur & alternis ſal ingeritur.

Offectores,uide ſupra in dictione Infectores.

Offendo.is.di.ſum. ex ob & fẽdo,quod nõ eſt in uſu ſicut & defendo.i.ĩcurro,incido,& eſt pprie animi, & corpis Terrẽ.Adueniẽs offendi qnendã mei loci hinc,atq̃ ordinis hoſtem haud impuꝝ.Et non ſolũ de animatis,ſed & inanimatis quoq̃ dicit.Sed qñ qui incidunt in aliquid lædere ſæpe ſolent id,in quod incidunt factũ eſt, ut offendere pro lædere uſurpetur.Lacta.lib.iiiii.Quo peccato ac ſcelere offenſus de⁹.Et offendere ẽ ĩuenire, ſed præter opinionẽ.Cice.de repub.Sed imitor Archytam illum Tarentinum,qui cum ad uillam ueniſſet,& omnia aliter offendiſſet,Item ponitur pro percutere, & uerbis iniuriam facere.

Offenſa,offenſio,offendo.is.& offenſus.us.in vno ſignificato accipiuntur.Luc. Non igitur multis offenſib⁹

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

intemerando,offensa tamen actiue sumit̃.Cice.Cũ tot eius offensas pati nõ possem,discessi.Offensio plærũq; Passiue.Idem in corpore ægro odiosa est omnis offensio.i.omnis molestia & passio.

Offensiuncula diminutiuum parua offensio.

Offendiculum impedimentum,obstaculum.

Offensaculum.i.quod ponitur,ut aliquis in ipsũ incidat uel impingat,ab offensa nomen deductum.

Offensatio,obstatio,seu obuiatio,ab offenso,as.frequentatiuo uerbo,q̃uis id nõ legerim. Nã eius formatio legitima est,sicut ab occurso, occursatio. Defensito tñ frequẽtatiuũ est uerbi defẽdo,ut apud Cice. Si igit̃ nõ poterit,siue causas defensitare. Sed nõ mirũ,si defẽsito & offẽso frequẽtatiua duplicia uariis vocib9 reperiri possint,quoniã & curso,& cursito similiter inueniũtur.

Offendix,ligaturæ nodus, quo apex retinebatur.

Offero,proprie exhibeo,siue p̃sento.Terẽ.in Heau.Opportune te mihi offers. Interdum offerre est sponte dare. Hinc oblatiões dicunt̃,q̃ diis offerunt̃. Interdũ inferre. Cice.li.iii.offi. Reginæ stuprũ obtulit.Interdũ immittere.Idem ad pontifices.Domus ardebat in palatio nõ fortuito,sed oblato incẽdio. Interdũ obiicere, ut apud eundem in Leli. Addendũ eodem est,ut ne in crimi/nibus,aut inferẽdis delectet̃ amicus,aut credat oblatis Interdum polliceri. Iusti.Cum ei auxilium obtulisset.

Officio.cis.ex ob cõtra & facio,quasi noceo dĩ.Cice.lib. offi.Demoliri ea,quoꝝ altitudo officeret auspiciis Vñ p antiphrasim officiũ qdã dici uolunt.Aliq̃n officere idẽ est qd̃ efficere.Vñ etiã p̃m alios officiũ q̃si efficium Est.n.officiũ quod qsq; efficere debet,p suæ conditiõe p̃sonæ in quo aãaduertere oportet,qd loco conueniat qd tpi, qd reꝝ aut p̃sonaꝝ dignitati vñ in familia bñ instituta dicimus oẽs in officio esse oportere,i. omnes oportere agere q̃ debẽt.Ter.in An.Hoccine est officiũ patris? Amb.li.i.offi.Legim9 officiũ dici a nobis posse nec ratio ipa abhorret.Q̃n quidẽ officiũ ab efficiẽdo dictũ putam9, q̃si efficiũ,sed ppter decorem sermonis vna immutata littera officiũ nuncupari. Vel certe,ut ea agas q̃ nulli officiãt,prosint oĩbus.Põt etiam dici recte,ut ab officio.is.officiũ deriuet̃, ita ut ob,nõ contra, sed circũ significet,ut circa quod faciẽdũ est,ĩitamur. Nec quẽq; moueat,q officio.is.aduerset̃ noĩ officium Tũc eñ ob significat cõtra,ut sit,q̃si cõtra facio. Ideo signãt obsũ.Sed q significat etiã circũ seruit noĩ officiũ.Hmõi eñ uarietas ex p̃positionũ multiplici significatiõe plærũq; existit, quã cũ ignoramus,nõ ueram uocabuli interp̃tationẽ cõsequi ualemus.Officiũ autẽ generatim loquẽdo,cũ ad oẽs hoies pertineat(Siquidẽ Cice.de officiis scripsit,itẽ & Amb.)q̃tum intelligo est cõgru9 act9 vniuscuiusq; p̃sonæ. Vel id est in qd̃ quisq; incũbere debet,ut ipsum, sicuti charitas postulauerit quo ad potuerit affectũ reddit.Vñ cũ facimus, quod debeam9,qa bene facimus inde officiũ etiã beneficiũ dictũ est.Cic.li.ii.ad Herẽ.Si plura, aut maiora officia q̃ maleficia uidebunt̃ cõstare.Et quia benefacere cuipiam est obsequi illi,cui benefit, idcirco officium etiã obsequiũ dĩ.Idẽ.Odiosum sane genus hoĩm officia exprobrantiũ,quæ meminisse debet is,in quẽ collata sũt nõ cõmemorare,q contulit.Capit̃ interdũ officiũ pro honore,ut circũstabãt Cæsarẽ Senatores sedentẽ in aurea sella officii gra Magistratus quoq; officiũ dĩ, uel quia honoris gratia institutus ẽ, uel quia opem populo fert,uel quia ius qd̃ cuiq; debet,reddat. Q̃nq; accipit̃ p alicuius artis ratione,ut officiũ grãmatici,officium medici.Et cũ ad uirtutẽ ptineat,ut Hois officiũ est pietatẽ colere.Dicimus tñ interdũ, Lenonis est officiũ insidiari pudicitiæ.Accusatoris est officiũ crimina inferre.Peculiariter etiã officiũ dicimus,id quod nuptiali festiuitati impenditur.Sueto. in Calig. Liuiã orestillã Caio Pisoni nubentem,cum ad officiũ & ipse uenisset Est etiam quando officere significat ĩficere Vnde offectores,colorum infectores dicuntur.

Officiũ,ab efficiendo,uel ab officiẽdo,de quo modo dictum.Et est duplex.Alteꝝ pfectum, quod græci catorthoma uocant,quod & omnis numeros uirtutis continet.Alteꝝ medium pertinens ad institutionem uitæ communis.Cice.li.iii.de fini.Quod ratione actum sit id officium appellamus.

Officia palatina,officiales aulici,seu imperatorii ministri.Iul.Capitolin9 in Galieno quum iret ad hortos nominis sui omnia palatina officia sequebantur.

Officia Prouincialia dicebantur prætores prouinciales quia cum officio mittebantur.

Officiosus.qui libẽter uel probe officiũ seu beneficium alicui exhibet,siue qui obsequi alteri multum studet Cice.Octauio,Hominẽ prudentẽ,& officiosũ cognoscens Q̃nq; officiosũ dĩ,quod cõtinet pietatẽ,& nulli nocet,alicui prodest. August.ad Hiero,Si ad scripturas sacras admissa fuerint uel officiosa mẽdacia,quid in eis remanebit? Capit̃ aliq̃n in malã partẽ. Nam cũ olim Q.atherius defenderet reum libertinũ,cui obiiciebat̃ p patroni cõcubinus fuisset, hac defensione usus esse fertur.Impudicitia in ingenuo crimen est,in seruo necessitas,in liberto officium.Ex eo impudici & obscæni aliquandiu officiosi uocitati sunt. Officiosus dolora Cice.lib.iii.Tuscu.dicitur,qui ex iusta causa suscipitur & cuius probabilis ratio reddi potest.

Officialis & hoc officiale,quod ad officiũ ptinet,uel qd̃ de officio tractat.Lact.li.vi.Quid M.Tul.i suis officialibus,nõne hoc idẽ p̃suadet,non esse omnino largiẽdũ. Et dist.xxxviii.scribitur.Q̃n presbyteri in parochiis ordinant̃ libellum officialem a sacerdote suo accipiãt.i. in quo cõtinetur offiũ.Officialis etiam minister magistratus uocatur.Antiqui enim prætores,quia cum officio mittebantur in prouincias,officia prouinciæ nominauerũt.Vñ officiales dicti apparitores ministriq; ipsoꝝ magistratuũ.Apul,Sed iussit potestas officialẽ suum magna seueritudine coerceri.Idem etiã officiũ uocatur,ut apud historias quorundam sanctorũ martyꝝ legitur.Vulgo officialis accipitur p ipso magistratu.Iul.Capi.i Galieno officia palatina appellat itelligi uolens officiales hoc est ministros imperatorios.

Officina pe.pro. locus, ubi aliquid fit,hoc est,in quo artifices opera sua faciunt Hierony.de Paulo eremita. Hunc locum ægyptiorum litteræ ferunt furtiuæ monetæ officinam fuisse ea tempestate,q̃ Cleopatræ iunctus est antonius,ab efficiẽdo dicta officina. Taberna uero,ubi aliquid uenditur,cum alibi factum sit,licet quandoq; officina pro taberna ponatur.

Officinator, officinæ magister,q operarios mercedula

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

conductos habet. Victru. Officinatorem appellat fabrum parietarium cuius probatur exactio.
Officiæ,arum. dicuntur fallaciæ.
Offirmo,as.firmũ propoſitũ in aĩo habeo,& quaſi obſtinate.Ter.i Heau. Age quæſo,ne tam offirmes te Chreme.Proprie aũt offirmare,eſt ualde,ſeu ꝓfecte contra aliquẽ firmare.Hie. Beatus Paulus hoſtiũ, qđ patebat recludens,ſera offirmauit. (offlectam nauem.
Offlecto,is.circũ, uel cõtra flecto.Plau.in ru. At ego hic
Offoco,as.pe.pro.circũfoco,uel ſuffoco. Aug. li.v. Con. Sed me maxime captũ,offocatũ quodammodo deprimebant, corporalia cogitantẽ, moles illæ, ſub quibus anhelans in aurem tuæ ueritatis reſpirare nõ poterã.
Offoco,as.pe.pro. aquã in fauces do ad forbendum.
Offringo, ex ob.& frango, eius quod fractum eſt contrario frango.Feſt.Proprie terra offringi dicitur,qñ itęꝫ tranſuerſo ſulco araẽ. Var.li.i.de re Ruſt.Cũ proſcinderis offringi oportet.i. iterare, ut frangantur glebæ, prima eñ aratione grandes glebæ ex terra ſcinduntur.
Offundo,is.circũfundo,& obſcuro,obcæco, ſiue operio, maculoue.Lact.li.vii.Luna iã non tribus deficiet diebus,aut horis,ſed ꝑpetuo ſanguine offuſa, meatus extraordinarios peraget.Cic,p Roſ.Erant interea,q ſuis uulneribus moderenẽ, qui tanq̃ ſi offuſa Reip. ſempiterna nox eſſet,ita ruebant in tenebris,oĩaq̃ miſcebãt. Aliqñ offundere eſt iniicere.Cic.Hic error, & hæc doctoꝝ animis offuſa caligo eſt. (offuciam.
Offuciæ ſimulatiões reꝝ.Plau.in Muſt. Neq̃ aliam ullã

O ante S

Ogdoas, adis.numerus octonarius.
Ogdous Ægypti rex Vohæus cognoĩatus,q Méphim cõdidit,a noĩe filiæ. Hic prius Venereus cognominatus fuit,ut auctor eſt Diod.Siculus. (irrumpit.
Ogdolapis,fluui⁹ nauigabilis ex alpibus fluens, ad urbẽ
Oggannio,multũ dico,inculco.Plau. i Aſi.Cui nũq̃ unã rem me licet ſemel ꝑcipere, fieri quin cẽties eandẽ imperẽ atq̃ ogganniam.i.inclamitẽ,uel inſuper clamitẽ.
Oggero,is.pe.cor. Vide in dictione Gero.
Ogyges thebanorum rex, qui Bœotias Thebas ædificauit circiter mille, & quingẽtos annos ante urbem conditam.Hinc ogygius.a.um. Vñ ogygia mœnia thebana dicta ſunt,Sub hoc rege fuit diluuium magnum.
Ogygia,inſula inter phœnicium,& ſyrium mare ab Ogyge Thebanorum rege ſic appellata.
Ogyris,inſula,ꝙ in ea Erythræ regis monumentum fuerit magis clara,q̃ cæteræ, ut inquit Pomponius.

O ante H

Ohe,interiectio exclamantis,& ſatietatem uſq̃ ad faſtidium deſignat, & iubet modum imponere.
Oenomeli. Quære in dictione Mulſum.

O ante L

Olea,& oliua,ꝑ arbore.Vir.li.ii.Ge.Sed trũcis oleæ melius,ꝑpagine uites Rñdẽt. Amb.Quis alius tales fructꝰ ferret oleaꝫ non curueſcentiũ ubertate baccaꝫ. oliua ꝑ arbore.Vir.Incũbens tereti Damon ſic cœpit oliuæ. Ambr. Ideo ad montẽ uenit oliueti,ut nouellas oliuas in ſublimi uirtutũ plantaret. Siſr pro fructu olea, & oliua dĩ.Vñ & pro liquore oleũ & oliuũ dicimus, oleũ ab olea,oliuum ab oliua.Hor.in Ser. Quali perfundat piſces ſecurus oliuo.Col.li.vi. Oleũ optimũ Licinia dat, plurimũ Sergia. Oleaꝫ quædam dñr licinianæ, quædam pauſiæ, quædã ſergiæ, quædam orchis, quædam regiæ,& q̃dam radii.Olea pacifica arboꝫ eſt.Vir.Pacificam paci nutritor oliuã. Hinc a græcis olea dicta, qa græce ἔλεος miſericordia, quæ quia contingit his quibus pax datur,olea pacis ſignum eſt, ut ait Probus.
Oletas uidemia olearia.Cato. Vindemia & oletate fcã.
Oleum & oliuum. Vide in dictione Olea.
Oliuitas oleæ fructus.Var. Tũ deniq̃ oĩs cũ lucerna combuſta ẽ in lucubrãdo,oliuitaſq̃ cõſumpta eſt.Dĩ oliuitas ẽt ſiue oleitas,oletaſue tps legendaꝫ oliuarum.
Oliueta, æ.ab oliua dicebatur, ſicut a uino uindemia.
Oliuetum locus in quo oleæ conſitæ ſunt.Col. li.iii. Melius aũt truncis,q̃ plantis oliuetum conſtituitur.
Oletum idẽ quod oliuetũ, ab oleta, ut eſt apud Cato. li. de re Ruſt. Eſt aũt ſumptum ab oleo. Item ſtercus humanum. Veranius.Sacerdotula in ſacrario fecit oletũ Proprie tñ capiẽ pro loco,in quo meiimus,atq̃ excernimus. Tacit. in Ner. Gymnaſium eo anno dedicatũ a Nerone,præbitumq̃ oletum equiti,ac ſenatui.
Oleaceus,a.um.quod eſt materiatum ex olea, ut Lignũ oleaceum, Liquor oleaceus.
Oleatus,a.um.quod eſt factum cum oleo. Hier.in li. Nume. Quaſi panis oleati faciens ex eo tortulas ſaporis.
Olearis,& hoc re. quod ad oleum pertinet.Pli.li.xxxiiii. Quippe cũ in exacuẽdo oleares cotes,&aquariæ æque differant,oleo delicatior fiet acies. Sic oliuaris & hoc oliuare.Ser.Trapetis autem molis oliuaribus.
Olearius,a.um.& oliuarius,a.um.quod ad oleum pertinet,ut olearia & oliuaria cella.Col.li.ii.In ſole ſiccata, & mox refrigerata reconditur ſi maior eſt modus in horreo,ſi minor, in uaſis olearĩis ſalſamentariiſq̃.
Olearius,ii. qui oleũ facit,uel uendit. Col.li.ult. Peritiſſimi olearii uix patiuntur ad unam lucernã opus fieri.
Oleoſus,a.um.quod eſt plenũ oleo.Pli.Semen oleoſum quod & ſit ex eo medetur oris ulceribus perunctis.
Oleaſter olea ſylueſtris.Virgi.Indicio eſt tractu ſurgens oleaſter eodem plurimus,& ſtrati baccis ſilueſtribus agri. Huius diminutiuum eſt oleaſtellus.
Oleaginus,a.um.pe.cor. quod ex olea arbore eſt, ſicut faginus,a fago.Virg. Truditur e ſicco radix oleagina ligno.Dicitur & oleagineus,a.um. Varro li.i.de re Ruſt. Demum in oleagineis ſeminibus arbores uidendum, ut ſit de tenero ramo, ex utraq̃ parte æqualiter præciſum, quas alii ſclauolas,alii taleas appellant.
Oliuo,as.oliuarum uindemiam ago,ſiue oliuas colligo Plin.Quippe oliuantibus lex antiquiſſima fuit oleam ne ſtringito neue uerberato.
Oleo,es.eui.& olui,olitũ,& oletũ, odorem ſpiro, & conſtruitur frequenter cum actõ fere cũ omnibus ſuis cõpoſitis.In quo ſignificatiõem eorum naturalem tranſitiuam eſſe deprehendere licet. Hora. Vina fere dulces oluerunt mane camœnæ.Hier.ad Pamma.Simplices epiſtolæ tuæ olent prophetas, apoſtolos ſapiunt. Aliqñ etiam abltõ. Ouid.Perq̃ locos ſacros,& olentia ſuphure fertur. Prop. Cur nardo flammæ non oluere meæ.Aliqñ ſine caſu.Pli. Roſa recẽs a longinquo olet,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Inuenié etiã olo,is.Plau. Olunt ædes arabicas, Idem in Muſ. Non oẽs olere unguẽta exotica, ſicut tu oles. Eſt eñ iambus. Eius naturæ ſunt cõpoſita, uidelicet redo leo,quod idẽ eſt qđ oleo.Hie. Nunq̃ uinũ redoleas, ne audias illud pñi, hoc nõ eſt oſculũ porrigere, ſed uinũ ppinare.Vir. Feruet opus, redolẽtq; thimo fragrantia mella.Aboleo,adoleo,exoleo,ĩoleo,de qbus ſupra.Ob oleo graueolentiã, odorẽq; tetrũ reddo.Sue.in Cal.Ille antidotũ oboluiſſe, q̃ſi ad p̃cauẽda uenena ſua ſumptũ.Plau.in Muſ. At te Iuppiter diiq; oẽs p̃dant obolu iſti alliũ germana illuuies.Peroleo, ualde oleo. Lucil. li.xxx.Quis totũ ſic corpus iã poleſſe biſulcis.Suboleo, q̃ſi oleo & odorẽ ſentio. Per tranſl. ſubolere poniẽ pro demõſtrare, & de aliq̃ re ſentire, quaſi q̃ male ſentiat. Ter. Ne paululũ qdẽ ſuboleat eſſe amicã hanc Cliniæ. Plau.in Caſ.Subolet iã uxori qđ ego machinor. Dĩ & bñ oleo,& male oleo,graue oleo,ſuaue oleo.Pli. Succꝰ hederæ tædia nariũ,graueolẽtiãq; emẽdat.Aug.li.viii. Con.Inde ſermo deuolutus ẽ ad monaſterioꝝ greges, & mores ſuaueolẽtiæ tuæ.Ab oleo fit oleſco, q̃ inter ſe differũt,q̃ oleo habet ſignificationẽ neutralẽ tranſitiuam,oleſco paſſiuam innatam,& oĩa habent pe.cor.

Olo,is.idem quod oleo.Plau. Olũt ædes arabicas. Idem in Muſt. Non omnes olere poſſunt unguenta exotica ſicut tu. Eſt enim iambus.

Oleſco differt ab oleo, q̃ hoc ſignificationem neutralẽ tranſitiuam habeat oleſco paſſiuam innatam.

Olentia dicuntur mali odoris.

Olidus,a.um.pe.cor.qđ tam bonũ,q̃ malũ odorẽ habet. Mart.Olidæq; ueſtes murice.Hor.li.Epiſt. in malũ dixit. Sed minus arcta præmunt olidæ conuiuia capræ.

Olfacio,is.olfeci,ctum.qđ & olefacio dĩ,ſcat odoro.Pli. li.xi. Quonã mõ audiãt delphini miꝝ.Idẽ. Nec olfactꝰ ueſtigia habẽt,cũ olfaciant ſagaciſſime.Inde olfactus, a.um.participiũ,& olfactus,tus.Idem li.xxix. Baſilici, quem etiã ſerpentes ipſi fugiunt alios olfactu necantẽ.

Olfacto,as.frequentatiuum ab olfacio. Pli. li.xx.Xenocrates pulegii ramum lana inuolutum in tertianis ante acceſſionem olfactandum dari tradit.

Olfo,as.idem quod olfacio.Auguſt. Quia non ſecum ferebat, niſi amantem memoriam, & quaſi olfata, quæ comedere nondum poſſem.

Olibantum menſura uinaria rotunda nominabatur.

Olim aduerbiũ,nõ ſolũ p̃teriti tpis ſed etiã p̃ſs,& futurũ denotat.De præſenti.Virg.Veſtra meos olim ſi fiſtula dicat amores.De futuro.Idẽ.Hũc tu olim cœlo ſpoliis oriẽtis onuſtũ Accipies. Quin. Qui olim noĩabuntur. Ponitur ẽt pro aliqñ. Cur. Olim enimuero mero ſenſibus uictis ex lecto ſæpe cõſurgit.Et pro iãdudum. Vir. li. ii. Geor. Ac iam olim ſeras poſuit cũ uinea frondes.

Olim iam,in longo tempore. Quin. Olim iam imperator inter fulgentes uirtutes tuas liuor locum quærit.

Olla genus uaſis,p quo antiq dicebãt aulã.Ab olla fit di

Ollula.Var.Cato ait uuam amineã in (minutiuum. ollulis commodiſſime cõdi. Idem. Electa in ſecretam corbulam,inde ollulas addatur.

Ololygontes,mares ranæ quo tpe uocẽ mittẽtes ciẽt ad coitũ fœias. Fit a uerbo græco ὀλολύζω, qđ eſt ululo.

Ololygones pen.cor.ipſæ uoces,& ululatus. Ariſtoteles li.iiii.de animalibus.Genus illud ululatus quem ololygonem nominant mares intra aquam reddunt.

Olyſippo,oppidum in Luſitania ad oceanũ,apud montem Tagrum, ubi quædam e uento tẽpore certo concipiunt equæ,quarum pulli non plus trienniũ uiuunt.

Olus,eris.dicitur omnis herba ſatiua,quæ in uſu cibario eſt,ab alendo, q̃ oleribus alerentur homines, antequã fruges,uel carnes eſſent.Varro ab olla deducit. Nonius & Feſtus inter aſpirata connumerant.

Oluſculum diminutiuum ab olus.Hor.Vncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo.

Ollares dñr uuæ q̃ in ollis fictilibus optime conduntur.

Olor nomen deductum ab oleo pro fœtore. Apul.lib.i. At ille olore alioquin ſpurciſſimi humoris percuſſus uehementer aſpernatur.

Oluſatrum,ſiue in compoſitione oliſatrum,alio nomíe Hippoſelinum dictum, q̃ folia habeat ſubnigriora p̃pter quod Colu. pullum olus appellat,atq; oleris pulli radix, quidam petroſelinon uocant,q̃ inter petras, & iuxta maceriam ſeri a ueteribus conſueuerit.

Olitor pe. cor,qui olerum ortum exercet, qui & ortulanus dicitur. Similiter qui olera uendit olitor dicitur.

Olitorius, a.um. qđ ad olera ptinet,ut foꝝ olitoriũ ubi uenduntur olera,horti olitorii,& oſtia olitoria, q̃ dñr hoſtia hortoꝝ.Plin. Et lactucæ genus adeo laticaulis, ut oſtiola olitoria ex his factitari prodiderint.

Olympus mõs cuius uertex uſq; adeo attollit,ut ſumma eius accolæ cœlũ uocẽt, ppter qđ poetæ cœlũ olympũ uocãt.Dictus olympus, q̃ſi ὅλος λάμπων hoc eſt totus fulgẽs,qa ſolẽ claꝝ hẽt,nulliſq; unq̃ nubibus fuſcat.Luca. Nubes excedit olympus. Sũt aũt quatuor montes hoc noĩe, Primus mõs altiſſimus inter Theſſaliam,& Macedoniã,qui tñ Theſſaliæ adſcribit. Alter in Gallo græcia,uel in Cypro. Alius apd Myſos,ad cuiꝰ radices Pruſa ab Annibale cõdita eſt. Quartus ad mare rubꝝ in Æthiopia haud longe ab Heliopoli oppido, qui oriente ſole uſq; ad quintam diei horam flãmas emittit.

Olympius,a.um.i.cœleſtis,poſſeſſiuum ab olympo.

Olympicus, a. um. quod eſt olympi,uel quod ad olympum pertinet, ut Iuppiter olympicus. Dictꝰ eſt autem Iuppiter olympicus ab Olympo, a quo eruditus, & ad uirtutem inſtitutus ſit. Alii uero a cœlo, quem olympon græci uocant,in quo regnare fertur.

Olympia,olympiæ.urbs erat inter Oſſam & Olympum montem,mercatu famigerata, & celebritate illa quinquennali ludorum inclyta.

Olympia, orum. ludi, qui in honorem Iouis olympici apud Piſam & Helidem græciæ oppida celebrabãtur, hoc eſt gymnicum certamen, quod quinto quoq; anno fieri ſolebat. Vnde olympicus,a. um. ut Olympicũ certamen,& olympica uictoria.

Olympias,dis.q̃nq; annoꝝ ſpaciũ, qđ a romanis luſtrũ dĩ. Exinde græci tpa per olympiadas ſupputare cœperunt ita numerãtes. Olympiadis primæ, aut ſcdæ,aut centeſimæ,anno primo uel ſcdo uel tertio uel quarto. Atq; ut cõſules,ita & olympiæ uictores iteꝝ & tertium dicimus.Plau.in Me.Iterum inquit,Pythia,& tertium Olympia. Eſt & olympias nomen mulieris proprium.

Olympionices,ſiue olympionicus,qui in olympiaco certamine uictor euaſit,νίκη quippe uictoria dĩ.Helia. de uaria hiſtoria li. x. duxit ad olympicũ certamẽ filium ſuum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſuum Pherenice fœmina prohibentibus eã ſpectare, q̃ præſidebant, Licere id ſibi perſuaſit, quæ patrem, & fratres tris haberet olympionicas. Cice. pro L. Flacco refert, q̃ apud græcos eſſe olympionicem iudicãt prope eſſe maius, & glorioſius, q̃ Romæ triumphaſſe.

Olympiodorus, pe. pro. nomẽ uiri propriũ. eius q̃ docuit Epaminundã cantare tibiis. (appellatur.

Olyſippum, Luſitaniæ urbs, quæ nr̃is tpibus Vlysbona

Olynthus Thraciæ urbs, quã a Chalcide, quæ in Euboea fuit coloni condidere.

O ante OS

Omaſum, pe. pro. eſt pinguius, atq̃ craſſius inteſtinum quod nonnulli bubulum eſſe credunt. Horat. in Serm. Seu pingui tentus omaſo.

Omen auguriũ quod ſit ore, quaſi oremen. Eſt. n. futuræ rei ꝓnunciatio, ori hoĩs incidens, diuino tñ fauore. Et tã de malo q̃ de bono dĩ. Liu. li. i. Dextera Hercules data accipere ſe omen, impletuq̃ ſe fata ara cõdita, ac dicata ait. Vir. Qd̃ dii prius omen in ipm Conuertant.

Ominoſus, qui omen facit.

Ominor pe. cor. auſpicor, omẽ capio, & uerbis diuino, ꝓ tñ non ideo dĩ, q̃a certe futurũ ſcit, ſed uidet eſſe qd̃dã præſagiũ. Pli. li. xxviii. Cur eñ primũ anni incipientis diem lætis præcatiõibus inuicem fauſtũ ominamur. Curtius. In illo periculo Macedones ominati eſſe uidebãtur. Hinc abominor, de quo ſupra, antiqui omino, as dicebant. Pom. Ita ſit & tibi bene qui recte ominas.

Omentũ mẽbrana tenuis, & pinguis qua integunt uẽtriculi, & uniuſcuiuſq̃ mẽbri interioris ueſtitus, hæc oĩa aĩalia habent q̃ ſanguine nõ carẽt, oriẽ id, & dependet a medio uentre. Per. Cũ tibi tot iunicũ in flãmas omẽta liqueſcant. Vñ & pro mẽbrana, quæ totum inuoluit cerebr̃, ponit. Macr. Et cerebrum, quod tactu ſui hominẽ, uel torquet, uẽ frequẽter interimit, nõ ſuo ſenſu, ſed ueſtitus ſui, id eſt omenti, hũc importat dolorem.

Omentatus, a. um. quod eſt pinguiomẽto farctum. Apitius. Iſitia omentata palpam conciſam teras.

Omimeria, Ariſ. refert Anaxagoram dixiſſe omimeria eſſe elemẽta, hoceſt ex ſingularibus partibus cõſtantia oſſa uidelicet e pauxillis, atq̃ e minutis oſſibus. Sic de pauxillis atq̃ minutis uiſcerib⁹, uiſcus gigni, ſanguinẽ que creari ſanguinis inter ſe multis coeũtibus guttis.

Omioteleuton ſimiliter deſinens dicitur.

Omitto, ex ob. & mitto, ſed b. abiiciẽ cõtra regulã. Quidã tñ p. b. ſcribẽdũ putãt, ſed nõ pferendũ. Et ẽ omittere rẽ aliq̃ penitus dimittere. Remittere uero, & itermittere aliquo certo tpe dimittere. Vir. Omiſſos hinc iã obliui ſcere Graios. Vñ ẽt pro negligere ponit. Ter. in Heau. Vbi te uidi aĩo eſſe omiſſo. Huic contrariũ eſt Attendo, ut apud eundem. Attentiores ad rem ſumus oñes.

Omnis diſtributiua dictio eandẽ uim habet in ſingulari, quam in plurali. Oĩs eñ homo ſignificat oñes homines. Differt tñ oĩs a toto, ꝓ oĩs ad numer̃ referẽ, totus ad quantitatẽ. Totum dicimus corpus aliqd̃ integrũ, ut tota domus, oẽ de uniuerſis numero diſtinctis. ut Omnis grex. Confunduntur tamen plærunq̃.

Omnicanus, a. um. pen. cor. quod omnibus modis canit. Apul. lib. ii. flo. Sed phĩ ratio, & oratio tpe ingens eſt & auditu uenerabilis, & intellectu utilis, & mõ oĩcana.

Omnifariam aduerbiũ, id eſt omnibus modis, ſiue omnis generis, ſiue ex omni parte.

Omnigenus, a. um. pe. cor. ex omni genere. Virgi. li. viii. Omnigenumq̃ deum monſtra.

Omnimodus, a. um. pe. cor. omnium modorum.

Omnimorbius, a. um. quod omnibus morbis ſubuenit. Vñ omnimorbiam herbam, quidã maluã appellant.

Omniparens pe. cor. qui omnia genuit.

Omnipudens, pe. cor. quem omnia pudet.

Omniuagus, a. um. pe. cor. per omnia uagus.

Omnipotens, pe. cor. oñia potens, cõpoſitũ eſt, ut docet Priſc. ex tribus corruptis. ſ. omni potis, & ens, qui oĩm potis eſt. Hier. Omnipotens ab eo dĩ, ꝓ oĩm teneat potentatũ. Per ipſum enim creata ſunt oñia, uiſibilia, & inuiſibilia. Augur. libr. v. de ciui dei. Recte deus dicitur oñipotens, q̃ tñ mori, & falli nõ poteſt. Dicitur eñ oĩpotens faciendo, quod uult, & non patiendo, quod nõ uult. Quod ſi ei accideret, nequaquam eſſet omnipotens. Hinc omnipotentia, rerum omnium facultas.

Omnitenens, pe. cor. qui omnia complectitur.

Omniualens, pe. cor. omnia ualens. i. qui poteſt omnia.

Omnino aduerbium, ſignificat prorſus. Vnde apud Iuriſconſultos, omnino receſſiſſe dicitur is, q̃ receſſit animo permutandi domicilium.

Omoplate, Celius oſtendit eſſe duo oſſa lata q̃ utrinq̃ ad ſcapulas tendunt, quæ noſtri ſcoptura opera dñt.

Omophagi pen. cor. qui cruda carne ueſcuntur, quales perhibentur eſſe Ætoli, ut ait Thucydides.

Omphale nomen propriũ reginæ Lydiæ, quæ Herculẽ multis muneribus ornauit, ꝓ anguem iuxta Sagarim fluuium multos homines interficientem interemit.

Omphalon græci dicunt umbilicũ. Vnde omphalocarpon herba cuius ſemen umbilico ſimile deſcribitur.

Omphacinum uinum, ex immatura uua factum, & omphaciũ oleum, quod fit ex immatura oliua cui⁹ medicinæ Pli. li. xxiiii. meminit. Et li. xii. eius confecturam docet. Græce enim ὀμφακὸς dicuntur uuæ, & fructus immaturi. Ipſa uero oliua nominatur dirupta.

Omuteſco ſine b. & ſimplici m. q̃uis ex ob. & muteſco cõponãt. Et ſignificat mutus fio. Vir. li. iiii. At uero Æneas aſpectu omutuit amens. i. mutus factus eſt, ſiue terrore ita percuſſus eſt, ut loqui nõ poſſet. Etẽ ptñ ab omuteſco, non ab omuteo, quod reperiri nõ puto, q̃a nemo uere exprimere põt mutus ſum, multo minus, mutus fui, niſi a deo liberatus fuerit. Cũ eñ in auctoribus reperimus omutuit, ab obmuteſco ptñ eſt. Narratur eñ actus, q̃ tũc accidit, hoc ẽ, ꝓ tunc ille mutus effectus eſt, qui actus tunc ꝑterierat, ſed extabat. Si uero q̃s mutus a deo liberatus dicat, omutui, nũc aũt loquor. Tunc omutui, ab omuteo fiet, & ſcabit mutus fui.

O ante N

Onager, pe. cor. aſinus agreſtis. Componit. n. ex ὄνος aſinus, & ἄγριος ſylueſter. Nã in ros. græca deſinentia, cũ ad latinã tranſeunt declinationem, mutãt ros. in er. ut alexandros alexander, onagros onager. Var. Aſinoꝝ duo ſunt gña. Vnũ feꝝ, quos uocant onagros. In Phrygia, & Lycaonia ſunt greges multi. Alteꝝ manſuetum, ut ſunt in Italia oẽs. Ad ſeminationes onagris idoneus, ꝓ e fero fit manſuetus facile, & e manſueto fe

rus nunq̃. Albertus lib. de animalibus ſcribit, medullã onagri curare podagrã, ſi ea inungatur, & eius ſtercus ſiccatũ, & cũ uino bibitũ ualere cõtrą ſcorpionis punctură, ſignificat ẽt onager harpagonẽ, ut apud Suidam

Onagus pe. cor. dicitur qui aſinum agit.

Onocentaurus animal monſtruoſum, quod a parte ſuperiori hominis ſpeciem habet, a parte inferiori aſini præferat imaginem, de quo habetur apud Eſaiam. Et occurrent dæmonia Onocentauris.

Onochelus pe. pro. latine dr̃ laby, aſini, genus herbæ.

Oneſimus, pe. cor. proprium nomen uiri, & latine dicitur utilis, ὄνησις iuuamen utilitas.

Oneſicritus, pe. pro. philoſophus Æginenſis, uel (ut quidam uolunt) Aſtipalenſis, qui cum Alexandro militauit, ut Xenophon cum Cyro, & Alexandri uitia, & laudes ſcripſit. Fuit etiam medicus.

Onocrotalus, pe. cor. auis eſt cygno ſimilis, dicta ꝙ collũ in aqua mergẽs, ſpiranſq; ueluti ruditũ aſini edat ὄνος aſinus, κροταλισμός crepitus. Hie. cõtra Vigil. Centauros & ſirenas, ululas, & onocrotalos in Eſaia legimus.

Onixes genus marmoris, de quo Pli. Onixes in Arabiæ montibus, & in Germania, ex quo potoria uaſa primũ facta, poſt pedes lectorum ſellarumq;.

Oniſcus genus uermiculi arcuatim incedentis multipedæ. Nam Plin. multipedæ duo genera eſſe ait unum arcuatim repens græce oniſcon uocari. Alterum ſcolopendram minorem & ſepa quæ non arcuatur.

Onichites dicitur ungulæ ſimilitudinem habens. Quo nomine appellatur quoddam genus marmoris, ab unguibus quod unguium colorem habeat.

Onyx, onychos, ge. maſc. unguis, ſeu gẽma, candorẽ hãbẽs unguis humani. Mar. Calcatꝰ ꝙ tuo ſub pede lucet onyx. Acron dicit eſſe metallũ gẽmæ ſiſe, de quo parua uaſa ad unguẽta fiebant, q̃ a Porphyrione ampullæ marmoreæ dr̃. Nã Onychiten lapidẽ qdam dr̃t eſſe marmoreũ naſciq; in Arabiæ montibus, ex quo uaſaria facta fuiſſe ſcribit Cor. nepos. Hũc qdã alabaſtriten lapidẽ uocãt ad uaſa unguẽtaria, qñ ea incorrupta optime ſeruare dr̃, ut ait Plin. Pro. Cũ dabitur ſyrio munere plenus onyx. Apud Luca. & Papi. ſumitur pro ipſo marmore. Et pro uaſe tã fœmi. q̃ maſculini gñis eſt. Mar. Vnguentum fuerat, quod onyx modo parua gerebat. Onyx etiã ungula quædã aromatica. Proper. Et crocino nares murrheus ungat onyx. A cuius accuſatiuo græco noſtri hæc onycha declinauerunt. Hiero. in Exodo. Sume tibi aromata, ſtacten, & onycham.

Onycha onychæ. Quære in Onyx,

Onychinus, a. um. pe. cor. quod eſt ex onyche.

Onoma pen. cor. latine dicitur nomen, cum a ſono aliquo, ſeu uoce nomina finguntur.

Onomatopœa cum œ. diph. noĩs fictio, ut balatus ouiũ, mugitus boum, ab ὀνόματος noĩs ποιέω fingo. A quibuſdã noĩatio dr̃ qua cuiq; rei nomen, aut nõ ſit, aut ſatis idoneũ nõ ſit eam noſmet idoneo uerbo nominemus, aut imitationis, aut ſignificationis gratia. Inde ſunt Rudere uagire murmurare ſibilare. (lumnas.

Onoba, ciuitas inter ſacr̃ promontoriũ, & herculeas co

Onus, eris. pondus. Videt ratio exigere, ut aſpiretur, cũ Varro dicat honos ab honeſto honere, & honeſtus, ꝙ honus ſuſtineat Reip. Cum aũt honor, & honoro aſpirationẽ habeant, & ab onere deducant, uidet etiam hõnus aſpirandum, ut qd in deriuatiuis ſeruatur in primitiuis ſeruari debeat, uerum uſus hodiernus refragatur.

Onero, as. onus impono. Transfertur etiam ad aium, ut Oneraſti me curis. i. impleſti. Hinc oneratus, & onuſtꝰ pro pleno frequenter accipiunt. Vir. Vina bonus, quæ deinde cadis onerarat Aceſtes. Huius uerbi compoſitũ contrarium eſt Exonero, quod eſt onus detraho. Ter. Vos quoq; amicos eius exoneraſtis metu. Idem. Ego nunc mihi ceſſo, quin hunc humeq; exonerem pallio.

Onerarius, a. um. quod oneratur uel onerari poteſt. Vnde naues onerariæ, quæ a geſtãdis oneribus dictæ ſunt & ob id tardæ, quemadmodum actuaria nauicula celeritate præſtans dicta eſt, ꝙ facile agi poſſit.

Oneroſus plus eſt q̃ oneratus. (hoſtibus ferat.

Onuſtus dr̃, cui onus ipſum oneri eſt, ut ſi quis ſpoliis de

O ante O

Oonæ inſulæ in oceano ſeptentrionali, in quibus (ut Plin. lib. iii.) ouis auium, & auenis incolæ uiuunt.

O ante P

Opacus, a. um. pe. pro. quod eſt umbroſum. Vir. Et fontes ſacros frigus captabis opacum.

Opaco, as. pe. pro. obũbro, cooperio, obſcuro. Idem libr. ii. Geor. Hunc altæ frondes & rami matris opacãt. Col. li. vi. Cũ plærunq; dicti ſyderis tpe quædã partes eius regionis ſic infeſtentur euro, ut niſi teguminibus uites opacentur, ueluti halitu flammeo fructus uratur.

Opera, æ. actio eſt, & labor & induſtria operãtis, ſeu operatio pro mercede ſumpta. Cic. li. offi. Non male præcipiunt, qui ſeruis uti iubent, ut mercenariis iuſta præbenda, operã exigendam. i. laborem, & operationẽ corporis. Operas quoq; perſonas dicimus, quæ aliqd faciunt, ſicut cuſtodia, q̃ cuſtodit. Cic. pro Flac. Operæ faceſſant ſeruitia ſileant. Opus uero finis fructuſq; opæ, qd fabricando factũ relinquit. Ter. in Heau. utrunq; cõplexus eſt, cum ait. Quod in opere faciũdo operæ conſumis tuæ. Vnde opera auctorum dicuntur. Et opera tam publica, q̃ priuata ædificia dicuntur. Aliquando tñ opus capitur pro opera. Vir. Mollibus e ſtratis opera ad fabrilia ſurgit. Quaſi ad operas, ubi notandũ eſt, ꝙ quotiens non ad laborem corporis, ſed ad laborem animi & ad artem, induſtriamq; reſpicimus magis opus, q̃ operã dicimꝰ, ut in opere fabrili, in opere ruſtico in opere faciundo. Interdũ opus ponitur pro merce de, uel neceſſario, ut Opus eſt ægrotanti medico. i. neceſſarius eſt medicus ægrotãti. Et nihil mihi opus eſt, id eſt nihil mihi ẽ neceſſariũ. Dicimuſq; Opus eſt mihi res, huius rei, hanc rem. Apul. Cui eam rem factã opus fuerat. Similiter Opus eſt mihi hac re, quod frequentius uſurpatur. Dicimus quoq; operam do, operam impendo, operam nauo, quod eſt ad aliquam rem agendam incumbo, & ſtudium, laboremq; impendo. Cice. Da operam, ut ualeas. Hinc dedita opera dicimus de induſtria, quaſi cura adhibita, & labore impenſo.

Operula diminutiuum ab opera. Apul. Operulas etiam in eam contuli, quas ad huc uigennis ſacrariam faciẽs mœrebam. Opuſculum diminutiuum ad Opus.

Opella etiam diminutiuum eſt ab opera operæ.

Operarius

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Operarius, q laboré operádo fert. Vñ Caſ. ſcribit opari os parádos ée, q laboré ferre poſsit, ne minores anno ꝫ xxii. & ad agricultură dociles. Græce Ergaſtes dicitur.

Operarius, a.um. quod induſtria atq; opera fit. Pli. Quæ inter uina operaria numerantur. Et fit ab opera.

Operatorius, a.um. quod operatur. Ambr. lib. de para. Si aſſumptio de ligno ſcientiæ boni, & mali ita operatoria erat, ut bonum & malum cognoſceretur, ſine dubio, ubi guſtauit de ligno peccauit.

Operoſus q rebus gerẽdis operă dat. Cic. Videtis, ut ſenectus nó mó languida non ſit, ueꝫ ét operoſa. i. q̃ agit & rebus agẽdis operă dat. Q̃ñq; paſſiue dr. Oui. Moles operoſa laboret. i. ab aliquo operata eſt. Itẽ operoſum dr, qd eſt multæ operæ, uel uehementis operis. Pli. lib. xviii. Et uitia pingueſcunt arua, nec ipſa agricolis operoſa immo ſulco ſata non ſarritur, nec ſtercoratur.

Operæpreciũ, ab opa deducit & ꝑcat fructuoſum, ad rẽ ptinens, uel q̃a decẽs, uel q̃a utile, uel q̃a glorioſum, uel quia iucundũ. Cice. Operæpreciũ erat ludẽtes intueri. Pli. Id uero audire operæp̃cium ſit. Iuue. Eſt operæpreciũ penitus cognoſcere toto. Quid faciãt agitantq; die

Operor, ris. ab opera, ſignificat in opere aliquo faciũdo laboro. Hier. in Gene. Et homo nõ erat, qui operaretur terram. Interdum operari eſt facere, ſeu perpetrare, ut odiſti omnes, q̃ operantur iniquitatem. Item operam dare. Col. lib. xiii. Si rebus uenereis fuerit operatus, uel uir, uel fœmina. Item rem diuinam facio ſacrificare.

Opatio, ꝑ ſacrificio. Iu. Vt matutinis opaꝫ feſta lucernis Plau. vt iſtæc opatio crimẽ expiet. Recẽtiores ꝑhi opationem, ꝑ eo accipiũt, qd græci energiă uocant. Huius uerbi cõpoſitum eſt Cooperor, quod eſt ſimul operor.

Operio pe. cor. ris. operui, opertum, ex ob. & pario, ſed b. abiicitur. Vñ & per ſimplex p. ſcribitur, ſignificatq; tego, claudo, quaſi in oppoſitũ pario Proper. Atq; hinuli pellis totos operibat amãtes. Plau. in Cap. Operta quæ fuere aperta ſunt, patent præſtigiæ, oĩs res palam eſt.

Operior, riris. opertus dep. Experior, expertus, q̃q̃ experior cõmune habeaꝫ. Ter. in Phor. Si nõ tñ dedero unã ꝑterea horam, ne opertus ſies. Doñ. tñ docet nõ habere, ſed uſurpare poteſtaté, & per duplex pp. ſcribi debere ait Tortellius ad differẽtiă opior paſſiui ab Operio, quoꝫ prima breuis eſt, & ꝑ unum p. ſcribit. Eſt aũt operiri expectare. Tet. in Phor. Hic ego interea uirum operibor. Fitq; operior ab pario, ſicut ſentire uideꝫ Priſci. qui ſic inqt. Sũt alia ex hoc cõpoſita deponentia. Experior, operior. Quoꝫ participia exptus, & opertus oſtendunt a pario eſſe cõpoſita cuius participiũ partus eſt. Nã pario, & tertiæ ée, & quartæ fuiſſe manifeſtũ eſt, ex eius cõpoſitis, quæ in ſupino tertiæ coniugationi tñ accedunt in aliis oĩbus ferme quartæ. Quinetiam ipm perior, unde peritus a pario ſcdum quartam coniugationem, & ſignificationem quã imitatur eſſe uidetur. Peritus tñ a græco dicitur eſſe, ab πεῖρα experientia.

Operto, as. frequentatiuũ eſt ab operio, ut inqt Feſtus.

Operimentum dicitur, quod aliquid tegit.

Opertorium, idem quod operimentum, ut illud Pſal. Et uelut opertorium mutabis eos, & mutabuntur.

Operculum inſtrumentum, quo aliqd tegitur. Col. li. ix. Sunt q̃ a ſuperiori parte foramina ipſis operculis imponant quod fieri non oportet. Nam ſuperſiliens auis proluuie uentris cibos, & aquam conſpurcat.

Operculo, as. operculo operio. Idem. l. b. ult. Ab eo tempore quo primũ dolia operculaueris, uſq; ad æquinoctiũ uernũ ſemel in diebus. xxxvi. uinũ curare ſatis eſt.

Opertanea ſacrificia quæ in operto fiebant, quæ & ſecluſa dicebantur, ne prophanorum oculis polluerentur. Hæc a græcis myſteria appellantur.

Opharus fluuius apud Cantabros.

Ophis græce, ſerpens latine dicitur, unde ophiophagus.

Ophiophagi, dicti ſunt qui ſerpentes comedunt.

Ophiuchus ſerpentarius, ſiue anguitenens, quo noĩe dictus eſt Hercules q̃ anguem manu tenẽs, a Ioue in cœlum tranſlatus ſit ὄφις, & ἔχω teneo, quaſi ὀφιόχος, & per ſynereſin mutatis ο. & ε. in οῦ. ὀφιοῦχος. Nec ophiuchos dicendum eſt. Sunt tñ, qui ophiuchum Æſculapium eſſe uelint. Alii conobonta Getaꝫ regem. Alii Phorbantem, Triopæ Theſſalorum regis filium.

Ophiogenes, pe. cor. latine dr ſerpentibus generatus.

Ophiogenæ, genus hoĩum in Helleſponto, quos Crates pergamenus ſcripſit ſerpentũ ictus tactu ſolitos leuare, & manu impoſita, uenena extrahere corporibus.

Ophiomachus, pe. cor. genus uolucris contra ſerpentes pugnantis. De hoc habetur in Leui. Quidam accipiũt pro lacerta, quæ cum ſerpentibus pugnat.

Ophites pe. pro. marmoris genus, ſerpentis maculas habentis. Luc. li. ix. Quam parius tinctus maculis Thebanus Ophites. Scribit Plin. ex ophite columnas eſſe paruas quod marmor ſit nigricans, uarium dicaturq; capitis dolores ſedare, alligare ſerpentum ictus.

Ophitæ a ſerpente dicti ſunt, quidam hæretici. Hunc aũt Chriſtum arbitrabant. Sed habebant etiam uerum ſerpentem, quem uenerabantur & nutriebant.

Ophiuſa inſula, quæ & Rhodus propter ſerpẽtium multitudinem ibi exiſtentem, quaſi ſerpentaria.

Ophthalmos latine oculus dicitur.

Ophthalmia oculoꝫ ægritudo, quã Celſus lippitudinẽ appellat. Negat tñ Iul. Pol. eſſe ꝓpriũ aliquod oculoꝫ uitiũ, ſed i eo uerbo ſignificari tradit cauitatẽ oculoꝫ ex corpis ægritudie. Hinc triophthalmus, lapis q̃ hoĩs tres oculos ſimꝫ exprimit. Ægophthalmus, q̃ oculũ cpræ hẽt. Monophthalmus, monoculus. Hoc ét noĩe dictus eſt piſcis, q̃ a Pli. uocaꝫ oculata. Plau. Pernã ophthalmon horæũ ſcombrum, & Trygonem, & Cetum.

Ophrys, ſupercilio ſcat. Quo noĩe dicta eſt quædã herba

Ophion, pe. pro. nomen proprium uiri, qui ante Saturnum rerum potitus eſt, quem Saturnus fugauit. Clau. Hos onerat ramos exutus ophion.

Opheyon diminutiuum eſt.

Opicus, a.um. pe. cor, quod eſt ſordidũ, immũdum, & obſcœnum. Nam (ut inquit Feſtus) opicum pro oſco ponitur. Oſcis enim frequentiſſimus fuit uſus libidinum ſpurcarum. Vnde & uerba impudentia dicuntur obſcœna. Titi. Oſce, & Volſce fabulantur, nam latine nẽ ſciunt. Plini. lib. xxix. ſub Catonis perſona ait. Barbaros nos uocant, & opici appellatione dedecorant. Iuue. opicos mures fœdos, putidos dixit. Idem. Opicæ caſtigat amicæ. i. quæ non latine loqueret, ſed opice. Quidam aũt opicos aiunt dici q̃ græce neſciunt, etiam ſi latine nõ indocti ſint. Vnde feſtiue mures opici dr a poeta q̃ græca rodebant carmia quæ nõ intelligẽ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Fuerunt autem Opici Campaniæ populi qdam a linguarũ colluuione dicti, siue a serpentibus, quasi ophici in quibus numerabantur Baiani. Cumani. Puteolani. Neapolitani. Hæ nanq; urbes Opicoꝝ fuisse dicũtur.

Opifex, pe.cor. ab opera deduci uidet, & artifice atq; operatorẽ significat non mõ reꝝ, sed etiã uerboꝝ. Cic. li. v. Tusc. Aduena qdam ignobilis uerboꝝ opifex insinuat se in antiqua phĩa uidetur. Vñ etiam coqui & blandarũ artiũ sectatores opifices appellant. Idẽ. Oẽs aũt opifices in turpi sunt exercitio. Hinc deũ opificem. i. operatorem omnium reꝝ dicimus. Ouid. Ille opifex rerum. Cuius opus dicitur opificium. Vnde Lact. opus de opificio hoĩs uel dei inscripsit, hoc est de formatione hominis. Potest etiam dici opifex, quasi opem ferens.

Opilio inquit Festus, genus auis est.

Oppilo, as. pe. pro. p duplex pp. significat occludo. Luc. li. vi. Fluctibus aduersis oppilare ostia contra. Cice. in Phil. Tabernis oppilatis. Hinc medici uitium præclusi fractiq; iecinoris, alioꝝq; intus uiscerum oppilationẽ uocant. Fit aũt a pila, quod columnam significat.

Opilio, quasi ouilio, qui oues custodit. Plaut. in Asi. Etiã opilio, q pascit inter alienas oues aliquã habet peculiarem, q̃ spem solet suã. Sũt tũ qui Vpilio nõ Opilio scribãt auctoritate Prisciani, q dicit, õ breuẽ in hoc nomine esse conuersam in u. longam ex ĩarum affinitate.

Opisthographus, pe.cor. uolumẽ non specie libellari, sed uoluminis habiles torqueri a tergo uident appellati, qm̃ utraq; pagina scripti ẽent, aduersa, & auersa minutis lĩis & lituris pleni, a quo fortasse liturarios Ausoni⁹ poeta eos dixit. Alii accipiunt opisthographũ pro eo, qd ita scriptũ est, ut legi postea nõ possit, nisi librariis describendũ mandet. Alii p charta deletili, siue palimpsesto, q a Vlpi. dicat chartæ appellatio etiam ad nouã chartã refert & ad deleticiã. Proide si ĩ opisthographo qs testatus sit, hinc peti potest bonoꝝ possessio, Fit aũt ab ὄπισθεν retro, & γράφω scribo. Pli. iunior. Electorum quoq; commentarios centũ sexaginta mihi reliquit, opisthographos quidem & minutissime scriptos.

Opisthotonos, rigor, quo caput scapulis annectit, τόνος em̃ rigor dicitur. Inde opisthotonici dicuntur, qui rigore ceruicis inflexibili laborãt. Emprosthotonos, quando mentum pectori annectitur.

Opisthophylaces dicebant, q in pliis terga custodiebãt.

Opisthocomæ dicebantur Euboici qui comam per terga fusam alerent, sicut Acrocomæ Thraces qui antias in frontem muliebriter dimitterent.

Opisthocrepides, calciamentum quoddam fœmineũ.

Opiter. eris. uel opitris dicit, cuius pater, auo uiuo, mortuus est, sic dictus, q obitu patris genitus sit aut q auũ post patrem habeat, id est pro patre.

Oppedo, is. pe. pro. Vide in dictione Pedo.

Oppeto, is. pe. cor. ex ob. & peto. Non aũt ex os. & peto, sicut putauit Seruius, ut sit q̃si ore terrã peto, cũ hi, qui moriuntur, non oẽs ore terrã petant. Significat tñ morior, siue necor, licet plærunq; sine actõ ponat, cum plenum sit. Pli. li. x. Oppetunt non senio, non ægritudine, sed fame. Virg. Contigit oppetere. Cic. cum actõ iunxit li. de diui. Æquius esse cẽsuit maturã oppetere mortem. Idẽ li. i. Tusc. Vestras manus peto priusq̃ oppeto malã pestẽ hostili manu. Et nunc significat incido siue incurro. Seu afflictor aut morior peste. Próprie tñ oppetere significat subire, seu affectare. Oppeto incido in curro. Plau. Atq; illa uiua nimis, ut pestem oppetat.

Oppidũ q̃uis ab ope danda dicat, q opis causa mœnibus cingat, uel ab opere, q opus sit ad uitã gerendã, seu opibus, huius em̃ rei causa mœnia constituta sunt, ut hoĩes opes suas eo cõferrent, ubi nullũ esset hostiũ periculũ, in uersu tñ per duplex pp. scribi consueuit, cũ ab opponendo se hostibus oppidũ qdam dici existiment. Est autẽ oppidũ oĩs urbs, pter Romã q̃ peculiari noie urbs dicta fuit, ut cætera noĩent oppida. Vñ apud Plautum, oppidum & urbẽ indifferẽter legimus, cũ in Persa inquit. Eleusipolim Persæ cœpere in Arabia plenam bonaꝝ rerum antiquum oppidum. Ser. Sulpi. cum numerasset urbes multas, postea dixit. Quæ oppida quodam tempore florẽtissima fuere. Dicebatur etiam oppidum locus in circo, unde quadrigæ emittebantur.

Oppidulum dimi. paruum oppidum. Leo Pa. Infantia mediatoris dei & hominum, iam uniuerso declarabat mundo, cum ad huc exiguo detineretur oppidulo.

Oppidatim aduerbium, id est per uaria oppida.

Oppido aduerbium est, ualde multum. Tractus sermo a colentibus agros, qui cum interrogarẽtur, quantum messium collecturi essent, uolentes ad sufficiẽtiam, & multũ dicere, respondebant oppido. i. ad se, & ad oppidum suffecturas. Hinc uenit in consuetudinẽ, ut de qua cunq; re loquentes, oppido pro ualde multum sumat, ut Oppido lassus sum. Qñ ponitur pro uero, uel statim Plau. Reddidi oẽ auꝝ oppido. Iungit aliqñ cum q̃, sicut ꝓpositio per. Gel. Oppido q̃ libens feci. Cæs. Quib⁹ rebus oppido q̃pauci sub pellibus acquiescebant.

Oppidanus, qui oppidum incolit, sed Oppianus poeta fuit tpibus Antonini pii. Vnde ait, ἔθνεα τοι πάντοθι πολυανθρέας τε φάλαγγας παντοίων νεοδόων τλώων γένος ἀμφιτεί πησ ἱερέως, χάσσ ὕπατον κράτος αὐτῶν νε. Cæsar lib. iii. Commen. Sub uesperꝝ Cæsar portas claudi, milites ex oppido exire iussit, ne quã noctu oppidani a militibus iniuriam acciperent.

Oppidicus eiusdem significationis esse arbitror, cuius oppidanus. Gel. li. ii. Hic ego ad nostros iuuenes conuertor. Quid, inquam, uos oppidici dicitis mihi.

Opto, desydero, uñ optatiuus modus. Qm̃ uero quæ optamus eligere solemus, & adhibitis ẽt precibus postulare, factũ est, ut optare sit frequẽter postulare, & precari. Vir. Si quid ueri mens augurat, opto. Item pro eligere. Ter. Quod si effeceris, quoduis præmiũ a me optato. Hinc optati, electi, & asciti in aliquẽ honestũ gradũ a quo optiones in turmis decurionum appellat æ.

Opitulor, pe.cor. adiuuo, subuenio, ab ope pro auxilio, & tollendo. i. ferẽdo. Sal. Sæpe maiores nñi miserti plebis Romanæ, decretis suis inopiæ eius opitulati sunt. Et proprie in reb⁹ dubiis & malis dĩ. Hinc opitulator.

Opitulus dictus est Iuppiter, quasi opis lator.

Opinio est quæ idoneis firmat auctoribus. Qñq; opinio dĩ spes. Cic. li. iii. offi. Opinionẽ afferunt populo eoꝝ si miles fore, quos sibi delegerint. Qñq; fama. Idẽ ad Cæsarem iunioreẽ. Erat opinio bona de Lepido. Qñq; suspicio, existimatio, iudicium. Plau. in Amp. Prius tua opinione hic adero. Distinguunt phi opinionem a scientia, q opinio incerti sit, scientia uero certi. Item.

opinio

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

opinio, ut Speusip. ait, est perceptio cum fide per ratiocinationem discursus rationis, cogitando incidés in uerum & falsum per ratiocinationem.

Opinor pe. p. puto, suspicor, opinioné héo. Lact. li. iii. Id eñ opinat qsq, qd nescit. Illi aũt q de rebus naturalibus disputant, opinant ita esse ut disputant. Nesciunt igitur ueritatẽ, qñ scientia certi est, opinatio incerti. Hinc inopinatũ dicitur, qd præter opinionẽ accidit.

Opinabile, quod opinione concipi potest.

Opinionissimos appellat Cicer. in Horten. philosophos qñ scilicet opinant, tanquam nihil comprehendi possit. Et de se quoq; loquens ait. Magnus qdem sum opinator. Et hoc, & ita Socratis, qui quid sibi uideret, & quid ipse sentiret tegebat, affirmans nihil sciri posse, cuius est illud. Hoc unum scio quod nescio.

Oppignero, ex ob. & pignero. Pignero uero a pignus fit. Et é oppignerare, aliq̃d pignori dare. Mar. Oppignorauit ad Claudii modo mensam uix octo nũmis annulos, uñ cœnaret. Te. Nũ oppignorare filiã meã oportuit? Repignerare, est soluto debito pignus recipere.

Opium succum ex papauere, habens per somnum uim si copiosius sumatur mortiferam.

Oplomachus, pen. cor. quasi cum armis militaribus, & scuto depugnans dicitur. Græci eñ ὅπλον dicunt scutum, τὰ ὅπλα arma, μάχομαι pugno. Mar. Oplomachus nunc es, fueras ophthalmicus ante.

Oppleo, circũquaq;, siue maxie impleo. Plau. in Ru. Sed ante prandiũ uxor me uocat redeo domo, iam meas opplebit aures sua uaniloquentia. Ité opplere est qua si occupare. Var. Alienus odor nares opplet. Cicero ait mentes oppletas tenebris. Varro. Contra mures, & talpas oppleri locum muscipulis dixit.

Opploro, cõtra ploro. Cice. ad Her. At ille qn mihi illũ datis, ac uos auribus meis opplorare non desinitis.

Opon, promontorium Cretæ in occidentem uergens.

Oppono, is, contra pono, seu ex aduerso pono, unde oppositio, contrarietas, oppositũ contrariũ. (dí

Opoponax, succus panacis herbæ q̃ oés morbos sanare

Oporicen uocãt medicamentũ quoddam celebre, quoniam ex pomis fit, quæ a græcis ὀπώρα uocantur.

Oporophylacion, custodia pomorum, uel fructuum.

Oporotheca locus, ubi fructus autumnales habent. Ní opora fructus autũnales, & theca repositorium. Var. In oporotheca mala manere putant satis commode Idem. Et ideo oporothecas qui faciunt, ad aquilõem ut fenestras habeant, atq; ut perflentur curant.

Opobalsamũ, succus balsami, ab ὀπός, οῦ. succus, q præfert oibus odorib⁹, uni Iudææ terræ cõcessum, ut ait Pli. Arbor ipsa balsamum dí, quæ incisa uitro, lapide osseisue cultellis succũ mittit, quẽ opobalsamũ uocãt eximiæ suauitatis. Xylobalsamum, lignum balsami. Carpobalsamum, fructũ balsami dicunt Egesippus libro. iii. putat opobalsamũ dici quia per ὀπὸς. i. cauernas distillat paulatim humor balsami icisis uirgultis

Opos succus. Vnde opobalsamum.

Oportet q̃dam cõpositũ esse putant, ab opus, siue opis, & portet, significatq; expedit, uel utile, aut necesse est. Impersonale uerbũ, ut oportet legere libros. Per passiuum, ut oportet legi libros. In præterito, ut oportuit fecisse hoc. Et fcñ hoc oportuit, sine uerbo aliquo. Ci. Tñ id factũ nõ oportuit. Idem totã rem illi integram seruatã oportuit. Nõ dissimilis huic oño fit p uolo. Idé. Liberis consultũ uolum⁹, etiã si posthumi futuri sint.

Opportunus, per duplex pp. ab ob. & portus, seu portunus cõpositum est. Portunus aũt, qui & Palæmon inter deos colebat, qui portunus pater dicebat. Dicitq; opportunus, q omnibus accõmodat, ueluti portus ab eo, cp nauigantibus maxie utiles optatiq; sint portus. Vñ opportune aduerbiũ. Dicim⁹ aũt opportune accidere, qd pro desiderio nostro accidit. A quo et opportunitas, pro cõmoditate, quemadmodũ ediuerso importunũ esse, & importunũ fieri dicimus, q̃ sunt fiũtq; p̃ter rationẽ loci siue tpis, aut personæ. Virg. de auibus, q̃ cũ nocte tñ uolare soleant, die apparerent. Importunæq; uolucres signa dabant. Propterea importunum hoiem dicimus proca cẽ, atq; molestũ, inquietum, & quasi portu carentem, ui de loco suo.

Opportunitas, tempus in quo unumquodq; aptum est, uel pati uel agere.

Oportune aduerbium. Vide in dictione oportunus.

Ops, opis. ge. fœ. dea est filia Cœli, ex uesta, & soror & cõiunx Saturni, q̃ & Rhea græco uocabulo, hanc putant terrã esse, ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo, cp terra affluẽs sit oĩm reę. Eadem Cybele appellat, uel a monte, atq; oppido Phrygiæ Cybelo, ubi sacra eius primo istituta sunt. vel ἀπὸ τοῦ κυβάλου, & ea dea in cũctis casibus esse perhibet, cui⁹ ope humanæ uitæ aliméta q̃runt. Vel dí ops, ab opere per quod fructus frugesq; nascunt. Ab hac opes (hoc est diuitiæ) dictæ, qa diuitias oés in agris esse ueteres æstimabãt. Vel quia oés opes humano generi terra tribuit. Hæc mater deũ dí quia omnia gignit, uel quia in ea fiat omne opus, uel quia opus est ea ad uiuendũ.

Ops uero ge. omnis significat opulentum. A quo inops, p inopulento. Antiqssimi tñ (teste Capro) hic & hæc ops, & cops, pro eo q est opulentus, & copiosus. Præterea ops opem ferens dí. Actius. Quoq; genitor fertur esse ops gentibus. Vñ inops & inopiosum, q̃si sine ope. Vnde ai inopem, inopem consilii dicimus, hoc est sine ope animi, sine ope cõsilii. Vir. Sæuit inops animi. Plau. Sæpe ego multas tibi mandaui dubias egenas inopiosas consilii. Obliqui singulares significant auxiliũ. Oui. de. Rem. Carminis, & medicæ Phœbe repertor opis. Cic. li. iii. Tusc. opis egens dixit. i. auxilii indiga. Aliqñ significant possibilitatẽ. Virg. Non opis est nostræ. In plurali diuitiæ dicunt. Idem. Auxilio tutos dimittam, opibusq; iuuabo. Sed & opem ueteres dixerunt, p opulentia. Cic. li. iii. Tusc. O priami domus septum altisono cardine tẽplum, uidi ego te adstantem ope barbarica. i. opulẽtia, siue opulẽtitate luxuriosa. Qñq; etiã auxiliũ. Cic. ad Quint. fratrẽ. Nũc ita accidit, ut neq; prætores suis opib⁹, neq; studio nostro q̃q̃ proficere possimus. Qñq; possibilitas, seu potẽtia. Oui. lib. iii. Fast. Sed timui magnas Pigmalionis opes.

Opis, huis opis, nympha Dianæ comes, de q̃ Vir. lib. xi. Velocẽ interea superis in sedibus Opim compellabat Vbi prima producitur, cũ in opis, ab ops corripiatur.

Opis etiam nomen ciuitatis, iuxta quam Tigris profluit in mare rubrum.

Opigena, ab ope dicta est Iuno, quã matronæ colebant q̃ ea ferre opem in partu laborantibus credebatur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Opalia dies festus Opi deæ dicatus. Et erant post Saturnalia uel eodem die, quo Saturnalia, quoniam Opem Saturni coniugem esse crediderunt.

Opimus, a. um. pe. pro. idem est quod diues, & pīguis, ut Hostia opima, & mensa opima. Vir. Aut spoliis ego iā raptis laudabor opimis. Gelli. formauit cōparatiuum Nā q̄s uenabat feras mēbra opimiora ad specū mihi suggerebat, quasi pinguiora. Inde opime abundanter.

Opima proprie spolia. i. ampla, & magnifica, q̄ dux duci detrahit, dicta (ut Varro inq̄t) ab ope, uel (ut Plut. ait) ab opere, cū sit opus egregiū, ac clarissimū ducē belli parem sibi ductorē superare. Vel ab ope Saturni cōiuge quæ terra credebatur a qua sunt omnia.

Opimo, as. pe. pro. pinguefacio. Col. Hyeme tñ offæ panis uino madefactæ, sicut etiam palūbos celerius opimant, quam cæteri cibi.

Opipar⁹, a. um. & opiparis, & hoc opipare, utroq̄ mō dī. Opiparū antiq̄ dicebāt magnarū opum apparatū ut opiparū conuiuium. Opipares lecti ab Apul. li. ii. dūr mēsæ magnificæ ac precioſæ utpote ex citro & ebore confectæ. Plau. in Per. Satin athenæ tibi uisæ fortunatæ atq̄ opiparæ .i. opulētæ ac magnificæ. Apul. Piscatum opiparem expositum uideo, id est copiosum.

Opipare aduerbium. i. abundanter & copiose. Cic. li. iii. Offi. Opipare a Pythio apparatum conuiuium.

Opimas, atis. opibus refertus, ab opimus, a. um.

Opocarpathon, succus carpathi. Dicitur & Opocarpason. Et numerantur inter uenena.

Oporice, genus quoddam medicamenti ἀπὸ τῶν ὀπώρων. hoc est a pomis arborumq̄ fructibus.

Opulentus, diues, & opibus abundans, q̄ rebus abundat terræ, q̄ si diuitiarū plenus. Plau. in Am. Opulento hoī hæc seruitus dura est. Aug. ad arborē transtulit. Attendentes, inq̄t arborē pulchrā, amœnā, foliis uirentē, fructibus opulentā. Hinc opulētia. Vñ Speu. ait. Opulentia est possessio rerū sic moderata, ut ad fœlicitatē conferat abundantia rerū ad beatitudinem conferētium.

Opulentia, & opulentitas. Plau. Quasi q̄ eius opulenti-
Opulens, idem qđ opulentus. (tatem reuerearis.
Ambr. lib. Hex. Fugienda sunt tentamenta mundi, ne pauper desperet, ne opulens insolescat.

Opulēto, as. dito, seu abundantē facio, fœcūdoue. Co. li. ix. Quippe uillaticæ pastiōes, sicut pecuariæ, nō minimā colono stipē conferūt, cū & auium stercore macerrimis uineis, & oī surculo, atq̄ aruo medeant, & eisdē familiarē focū, mēsamq̄ precioſis dapibus opulentēt.

Opulesco, is. ditesco. Furius. Quo magis in tātis possint opulescere campis.

Opprimo, is. pe. cor. eneco, siue pturbo, habetq̄ in se maiorē uim, q̄ extinguo. Ci. in Le. Quāobrem primū danda est opera, ne qua amicorū diffidia fiāt. Sin aliq̄d tale euenerit, ut extinctæ potius amicitiæ, q̄ oppressæ uideant, quasi qđ extinguī possit renouari, qđ opprimitur, nō queat. Interdū opprimere ponit pro cōtinere, seu claudere. Plau. in Asi. Os opprime. Interdū pro cōuincere, seu cōprehēdere. Idē ibi. lā faxo ipsum hoiem manifeste opprimas. Interdū pro uiolare, ut Oppressit uirginē. Interdū pro grauare. Cic. Qui hoī tot miseriis calamitatibus q̄ oppsso subueniret. Interdū pro præuenire occupare. Ci. Cas. Puto te iam subpudere, cū hæc iam tertia epla añ te oppsserit, q̄ tu schedā, aut lām. Interdum pro constringere. Vñ compressio, constrictio, cuius diminutiuū est oppressiūcula. Plau. Molles mortiunculæ, papillarum horridularum oppressiunculæ.

Opprobriū, ex ob. & probro. fcat infamiā dedecus, q̄si obiectū probrū q̄ proueniat ad probrū. i. propter scelus cōmissum, ut cū quis cuipiam maledicit. Hora. Sic teneros animos aliena opprobria sæpe absterrēt uitiis.

Opprobro, as. opprobrio do, obiicio. Gel. li. i. Idem Cato M. Cælio, tribunoplebis uilitatem opprobrans, nō loquendi tantum, uerumetiam tacēdi. Frusto inquit panis conduci potest, uel ut taceat, uel uti loquatur.

Opprobramentum. Plautus in Mer. Litigare ego nolo uos, q̄ tuam autem accusari fidē, multo Ædepol, si qd faciundum est, facere damni mauolo, quam opprobramentum, aut flagitium muliebre.

Oppugno, cōtra seu circa pugno nocēdi cā. Ci. pro Sex. Domus ē oppugnata ferro, facib⁹, exercitu Clodiano.

Obsonium dicitur quicquid ultra panē & uinum in cibo adiicitur obson. n. latine esca obsonion diminuti.

Opsono. as. pe. pro. Nam græce ὀψώνιον per ω scribitur. Similiter opsonor deponens, quod idem significat scilicet emo, seu præparo res necessarias ad obsonandū, hoc est aliquid cum pane comedēdum, siue cōuiuandum. Plau. in Cas. Argento parciolo opsonato ampliter. Idem. Cœnæ obsonaui, id est obsonium emi. Ter. in And. Vix drachmis obsonatus est decem.

Opsonito, as. frequentatiuum, sæpe obsono. Neuius. Multi mecum eodem die obsonitauere.

Obsonatus, us. ipsa obsonatio. Plaut. in Tru. Dedi eqdē hodie qnq̄ argēti deferri mīas, p̄tereā unā ī opsonatū

Obsonator, q̄ emit obsonia, & coco ad coquēdū tradit. Sen. ad Luc. Adiice obsonatores qb⁹ dñici palati notitia subtilis est, qui sciunt cuius illum sapor excitet.

Opsopœus, cōcinnator obsonio, ὀψωποιός. i. coquus.

Opsopolis pe. p. obsonio uenditrix. i. q̄ uēdit obsonia.

Optalea frustum carnis assæ, ὀπτάλεος assatus dicitur.

Opto, as. desydero. Vñ optatiuus modus apud grāmaticos. Q̄ñq̄ eligo. Cic. li. i. offi. Quæq̄ maiori parte pulcherrima uideant, ea maxime optant. Vir. li. iii. Optauitq̄ locū regno. Hinc optio p optatio, electio dī. Et optati dūr, q̄ in honestū aliquē gradū sunt electi. Interdū optare est p̄cibus postulare. Vir. Et reor, & si qd ueri mens augurat, opto. Interdū a diungere ascire. Varli. iiii. de ui. pa. adoptatos quotquot ascitos existimauit appellatos, q̄ referentibus centurionibus in cohortes optati subeant ut semp plenæ eēnt legiōes. Huius cōposita sunt adopto, qđ est ualde dēsidero. Plau. ī Cis. Sociā te mihi adopto ad meā salutē. Vatinius. Ego ātquē potius adoptē, q̄ illū, quo defendente uincere didici. Et adoptare est filiū adoptiuū facere. Ter. in Ade. Ego hunc maiorē adoptaui mihi. Adoptio (sicut scribit Caius) duobus modis fit aut principis auctoritate aut mgīatus īperio. Principis auctoritate adoptamus eos, q̄ sui iuris sunt, q̄ species adoptionis, dī arrogatio, quia & is, qui adoptat, rogatur. ī interrogatur, an id fieri patiat. Imperio magistratus adoptamus eos, qui in potestate parentis sunt, siue primū gradum liberorum obtineant, qualis est filius, filia, siue inferiorē qualis ē nepos, neptis, pronepos, proneptis. Coopto, eligo.

Cic. in Bruto.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cicē. in Bruto. A quo in collegiū augurē fuerā coopta tus. Exopto, ualde deſydero, uel ualde precor. Salu. Nā gloriā & honorē, imperiūq; boni, & ignaui ſibi æque exoptant Præopto, anteopto. Terē. in Ecy. Adeon per uicaci es animo, ut puerum præoptares perire.

Optato aduerbium, quaſi cum deſyderio, Teren. in An dria, Optato aduenis.

Optatꝰ deſyderatꝰ, & q in honeſtū aliquē gradꝰ ē electꝰ.

Optabilis. Cice. Luceio. Quæ & ſi nobis optabiles in ex periendo non fuerunt, in legendo tamē erunt iocūdæ.

Optio coadiutor dicit̄ ab optādo, ut Vege. ait, q̄ antece dētibus ægritudine prepeditis, ii tanq̄ adoptati eorum atq; uicarii ſolent uniuerſa curare, ut nihil aliud ſit op tio in re militari, q̄ adoptatio, q̄m cēturio aut decurio optabat ſibi reē priuatæē miniſtrum quo facilius pub lica obiret negotia. Plau. in Aſi. Optionē tibi ſumito leonidā. Vñ a iuriſcōſulto titulo de pœnis damnatorū dictū eſt. Ita neq; ſpiculatores ultro ſibi uendicēt, nec optiones ea ſibi deſiderent. Is aūt dabatur adiutor cen turioni a tribuno militum. Optio etiam electio ſim pliciter, ut apud Hierony, in uita Pauli.

Optimus ſuperlatiuum eſt a bonus.

Optimitas. utilitas, cōmodū. Plau. Maximas optimita tes gaudio effertiſſimas ſuis heris illa vna mecū pariet.

Optimi quoq; dicimus, ſicut boni.

Optimates pe. pro. ſunt qui primū in ciuitate locū tenēt uel q̄ opulētiores ſūt, & in maiori cēſu, uel q̄ in primis opē ferre poſſunt oppreſſis. Cice. p Sex. dicit optimates eos eſſe, qui ita in rep. ſe gerūt, ut ſua conſilia optimo cuiq; probent̄, populares uero q ea faciebāt & dicebāt q̄ multitudini iocunda eſſe uolebāt. Idē ibi optimates ſūt oēs q neq; nocētes, nec natura improbi, nec furioſi, nec malis domeſticis impediti, Priſ. lib. v. Optimates ſūt q defendūt ſenatores, populares, q defēdūt populū.

Opticus. a. um. pe. cor. idem quod uiſiuus, ſiue perſpecti uus, ut uirꝰ optica. i. uiſiua. Vnde pars geometricæ diſ ciplinæ vna dicit̄ optice. i. perſpectiua, quæ ad oculos pertinet, quæ cauſas reddit, cur uiſiones ſubinde fallāt ut quæ in aqua conſpicitūr, maiora ad oculos fiant, quæ procul ab oculis ſunt minora.

Opus. eris. quære in dictione opera. æ.

Opus opuntis ciuitas in Locris. Ouid. de Pont. Facta cæ de puer Patroclus Opunta reliquit. Hinc opuntius. a. um, ut Sinus opuntius in Ægeo.

Opuntii populi phocenſibus & bœotiis finitimi fuere,

Opulus pe. cor. genus vineæ, ubi traduces poſſunt fieri uitium, ut Mediolanenſes faciunt in arboribus, quas uocant opulos.

Oppuuio. is. Vide in dictione paulo. is.

O ante Q

Oquiniſco. is. ex ob, & quiniſco, q̄uis qniſco nō legerim Vnde & conquiniſco, ſed b abiicitur, ſignificat inclino Pomp. in Epi. Niſi cū aliqs ſubito obuiā occurrit mihi qui oqniſcat. Cōqniſco uero (ut Priſ. inqt) caput incli no. Sed Plau. in Ciſ. p indignor poſuit. Faciendum eſt puerile officiū conquiniſcā ad ciſtulā Feſt. uero cōqne re, deputare. vnde cōquiniſco uidetur eſſe formatum.

O ante R

Ora extremitas cuiuſq; rei. Vir. Et mecū ingentis oras euoluere belli. Hinc ueſtimentoꝝ extrema oræ dīr. Et regionū terrarūq; fines, & inſup mariti mæ ipſæ regi ones, ut Arma uirūq; cano Troiæ qui primus ab oris Italiā fato, pfugus lauinaq; uenit Littora. Sciendū eſt q̄ Pli. cū orā dicit, fere ſemp regionē littorālē appellat apud quē, ueluti peculiaris eſt talis locutio. In ora ſūt ciuitates, & oppida oræ ꝓxima. Quæ uero remota ſūt ab ora, elegāter in mediterraneo eſſe dīr. hinc ſoluere orā, uſurpatum eſt, p eo quod eſt enauigare & ab ora hoc eſt littorali regione ſoluere retinacula nauium & diſcedere. Quin. Permittam⁹ uela uētis, & orā ſoluenti bus bene p̄cemur. Sūt q dicāt orā etiā ſignificare nauti cū funē, quo nauis ad terrā ligat̄, Allegā tq; Quin. dicē tē. Permittamus uela uētis, & orā ſoluētibus bene prece mur. Li. li. xxviii. In ipſis quoq; trepidatū nauibus, dū ne hoſtes cū ſuis irrumperent, trahunt ſcalas, oraſq; & anchoras, ne in molientibus mora eſſet, p̄cidunt, vnde etiā vulgariter dī, in lora de laqua. Cæterū eruditi ne gāt orā inueniri pro fune nautico, apud idoneos auc to res, cū ne in Liuio quidē oras, ſed lora (ut ex uetuſto co dice ſcriptū reperiē.) Quibꝰ ego quoq; cēſendū iudico Nō em̄ apud Liuiū oras, ſed legendū eſt, ſicut alibi lib. xxii. ſcribit̄. Alii reſolutis oris, ut anchoram euellerēt.

Oram maritimam græci uocant acten, ut Gell. oſtendit Vulgus autem riperiam appellat.

Orata genus piſcis a colore auri, quaſi aurata, q̄ orum, pro aurū dicūt. Dicitur etiā aurata. Mar. Non oīs lau dem p̄ciumq; aurata meretur. Fuit etiam cognomen Sergii Romani uiri, quod ab hoc piſce ſortitus eſt.

Oro. as. ſiue orare, pe. cor. Et hoc q̄uq; iungit̄ cū Deo, uel cū hoīe. Terē. in An. Qd̄ ego te p hāc dextrā oro, & in geniū tuū p tuā fidē te obteſtor, ne abs te hāc ſegreges. Q̄nq; uero cū re ſignificat peto. Idē i Eu. Vnū uos oro, ut me in ueſtrū gregē recipiatis. Interdū orare eſt age re, dicere, & tūc ſolo actō contentum eſt. Terē. in Phor. Seruū hoīem cauſā orare leges nō ſinūt. Vñ oratores cauſarū actores dicti, quos græci ῥήτορας uocant, q̄uis orator a rhetore ſeparet̄, q̄ orator ſit q in iudiciis uel cōcionibus cauſas agit, rhetor, q rhetoricen profitetur Itē oratores legati uocāt̄, q̄ pricipis aut reip. mādata p agant. Vir. li. xi. Centū oratores prima de gente latina Ire placet, Itē quicūq; aliquid rogat, orator dici poteſt. Cōpoſita huius uerbi ſunt. Adoro, exoro, qd̄ eſt orādo impetro unde orator dī, dū orat. Exorator. cū impetra uerit. Teren. in Heau. Orator ad uos uenio, ſinite exora tor ſiem. Exoratus dī, a quo qd impetratū eſt. Deoro, & peroro, quæ ſignificant, orationem concludo.

Oratio duobus modis accipitur. Primo ut cōſyderatur a grāmaticis, q̄ eſt (ut Hie. inqt) oīs ſermo eloquētium cuius etymologiā ſic explicat. Et diffinit̄ hoc mō. Orō eſt dictionū ordinatio congruā perfectāq; ſententiā de monſtrās. Impropriē ſola pars facit orationē, ut ſi dico lege, & ille reſpondeat legam. Itē oratio actio dī, q̄ in ſe ſuaſionē & diſſuaſionē habet, ut ſūt orōnes tullianæ item ſumit̄ pro ſermone quotidiano. Teren. Quid ſibi uult Syre hæc orō? Itē pro generali cōtextu uocū a uer bacula ſeiunctaꝝ. Hinc orō proſa, uel pedeſtris. Ariſto teles. oratio eſt uox ſignificatiua, cuius partes aliquid ſeparatæ ſignificant. Oratio eſt oris ratio. Secundo, ut

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in ſacris ſcripturis accipitur, eſt q̄ ad preces,& obſecra tiones pertinet,ut Exaudi deus orationem meā,inten de deprecationi meæ. Huius diminu. eſt oratiuncula.
Orator,eſt uir bonus dicendi peritus,qui in cauſis publi cis & priuatis plena & perfecta utitur eloquentia.
Oratoria.æ.ſciētia,qua quis orator effici poteſt. Augu. lib.ii.Confeſ In qua urbe iā cœperant litteraturæ,atq; oratoriæ percipiendæ gratia peregrinari.
Oratorius.a.um,quod oratoris eſt,uel qđ ad oratorē p tinet,ut ars oratoria. Oratorie ſigñat more oratorio.
Oraculum,ab ore dictū eſt,ut inquit Priſ. Cice.lib.Top. oracula ex eo ipſo appellata ſunt,q̄ ineſt his deoꝝ ora tio. Vñ & p reſponſo accipiť. Sene. Vnū illud optimū oraculū eſt,pugnandū eſt pro patria. Vir.Scitatū ora cula Phœbi mittimus. Qñq; ponit pro templo,in quo reſponſa dātur. Item pro dicto alicuius. Vnde dicim⁹ Oraculū Catonis eſt. Quandoq; dicitur vnū ex quinq; quæ uidere uidemur,dum dormimus. De quibus in dictione Somnus.
Orariū dici poteſt,qđ ori & genis & capiti ſupponūt dor mituri. Et ſic ab os oris deducit. Hiero.ad Nepo. Quod ſudariū,orariūq; nō habeas. Orariū etiā ſumit p ueſte q̄ ſacerdotes utunt,ſtola vulgo dicta,dū orāt.i. prædi cant. Amb.de obitu ſatyri. Et eū ligari fecit in orario & orariū inuoluit in collo. Vñ diſt.xxiii.ſcribit. Vt oīs ſacerdos,dum ordinat orario utroq; humero ambiat,
Orea,æ.ab ore fit,& ſignificat frenū,dictū q̄ ori inferat, nam aurea eſt,quæ ad equorum aures religatur.
Orificium ea forma dicit,ſicut opificium,ab ore. Eſt eū ſummū os,& hiatus. Vnde Macro.ſcribit duo eſſe uen tris orificia, quoꝝ ſuperius erectum recipit deuorata q̄ & in follem uentris recondit. Inferi⁹ uero demiſſum inteſtinis adiacentibus inferitur,& inde uia eſt egerēdi
Orbis,circulus.hinc mūdus a rotūditate dicit orbis ter rarū,quoniā eius forma in ſpeciē orbis abſoluti globa ta eſt. Alias orbis ponitur pro ſphæra,ut nouem orbes ſphærarū auctor Macro. Orbes etiā q̄ñq; dicunt ocu lorū foramina frontis intra quæ latēt oculi. Sta. Tum uacuos orbes. Prud. Illic utriſq; obtutib⁹ orbes cauatos præferēs baculo regebat primo errore nutantē gradū Sed & ipſa lumina ſic appellantur. Lactan. Orbes ipſos humoris puri ac liquore plenos eſſe uoluit,
Orbiculus dimi. Augu.li.xiii,ciui.dei. Neq; ei continuo concedendū eſt globos iſtos luminum ſiue orbiculos luce corporea ſuper terras,ſeu die,ſeu nocte fulgentes.
Orbicular⁹,a.um.qđ in orbē & circuitū factū eſt a figura orbis in rotūditatem circumacti ut Poma orbiculata.
Orbita,æ.pe.cor.rota.ſiue currus. Vir.li. iii.Ge. Iuuat ire iugis,qua nulla prioꝝ Caſtaliā molli diuertitur orbita cliuo. Et orbita ueſtigiū decurrētis in uiis rotæ ex cur ſu. Pli.li.viii. Idē vbicunq; ſint orbitā ſi trāſiere, mori untur,ſ.mures. Hinc exorbito,as.de quo alibi. Itē orbita rotunditas. Virgi.in Ætna. Scire modum,& quanto mi nor orbita lunæ eſt.
Orbio,is.iui.itum.circūeo. Nonius de priſcis dictionib⁹
Orbicū per orbē ductū,ſeu circularē. Var. Vt ſidera cæ li circa terram,atq; axem voluuntur motu orbico.
Orbus proprie dicit oculorū luce priuatus. Iuue. Dudū uigilantibus orbis. Per tranſla. orbi dicuntur,quicunq; aliqua re cara priuati ſunt. Hinc patres amiſſis liberis, quaſi amiſſa oculoꝝ luce, orbi uocant. Hinc orbitas, illa patrum qualitas poſt amiſſos liberos,& uxoris ui duitas poſt amiſſum maritū. Quin. Non habet orbitas ueſtra lachrymas,ſuper ardentes rogos. Similiter orbi dicuntur orphani. Teren. Orbæ qui proximi ſūt uxorē ducāt. Hinc orbitas,orphanitas. Plau.in Ca. Quid hoc eſt ſcælus,quaſi in orbitatem filios produxerim.
Orbitas,tam parentū,quam filiorū dicit. Vide in orbus.
Orbelia regio ab Orbelo monte dicta.
Orbo,as.idem eſt quod priuo. Lactā.li.iii. Et orbant ho minem ſuo proprio ac ſingulari bono. Hiero. ad Ale tam,Et marito ſimul orbaberis,& filiis.
Orca genus beluæ marinæ,balænis infeſtū. Hora.in Ser. Nō alia,q̄ qua Byzantia putruit orca. Ad huius ſimili tudinē genus quoddā uaſis dictū eſt orca. Perſi. Redde ret anguſtæ collo nō fallier orcæ. Vbi Probus interpre tatur amphoræ ſpeciē. Oīno apud ueteres & uinariū & olearīū uas erat. Itē Salgamariū,ut in quo fici quoq; aſſeruabantur. Pli.lib.xv. At ubi copia ficoꝝ abundat, implent orcæ in Aſia cadi. Itē Salmētariū, hoc eſt,ſalſa mētariū. Quidā etiā orcā accipiūt pro uaſculo luſorio quo coniecti tali,agitatiq; emittunt in tabulā aleato riā. Et a Mar.dī turricula eximitatiōe græcæ dictionis quā latini uſurpāt,pyrgon. Pli.li.xxxv.p capſa pigmen torum muliebrium poſuit cum ait. Vſta caſu reperta incendio pyræ ceruſa in orcis cremata.
Orcula dimi.ab orca. Cato.de re ruſt. Ciminū,fœniculū rutam,mētham in orculam condito. Hinc quidam ur ceum,& per diminutionem urceolum deducunt.
Orchades pe. cor. inſulæ Oceani ſeptentrionalis ultra Britanniā & Hiberniā nūero.xxx.ſecundū Pōpo. parū inter ſe diſtātes. Eſt & hoc nomine oliuæ genus. Vnde Virgi. Orchades & radii & amara pauſia bacca.
Orchites pe.cor.genus oliuaꝝ,q̄ a teſticulis nomē ſum pſerunt,ut inquit Ser.lib.iii.Geor. Nā ὄρχεις teſtes dīr. Vnde etiam uocantur teſticulares oliuæ.
Orchis herba quæ & Cynoſorchis,quaſi caninus teſtis.
Orcus fluuius infernalis,ab urgendo dictus,q̄ in mortē urgeat,ut inquit Feſt.quia antiqui e pro g ponebant. Quidā ab ὅρκος qđ eſt iuramētū,ſiue iuratio deducūt, q̄ per illum.i. ſtygem paludem a qua profluit iurabāt dii,nec peierare licebat. Proprie aūt Orcus obſcuritas inferoꝝ. Et orcus apud Homerū Theſſaliæ fluui⁹ ſcribi tur,qui Peneo olei inſtar ſupernatat. Et orcus Pluto.
Orcheſtra,ſpaciū in theatro,in quo ſenatoꝝ & honori ficentiſſimoꝝ erant loca deſignata,& ſcænici artifices ſuas p orcheſtrā preſtant actiones,ut ſcribit Vit.li.v. Cuius pulpiti altitudo non erat quinq; pedibus altior, ut ſedentes ſpectare poſſent omnium agentiū geſtus, Dicta orcheſtra,q̄ in ea ſaltationes fieri cōſueuiſſent. Nam apud græcos ὀρχέομαι,tripudio,ſalto. Sue. Dein de in orcheſtrā,ſenatūq; deſcēdit,& orationis quidem carminiſq; latini coronā,de q̄ honeſtiſſimus quiſq; cō tenderat ſumpſit. Iuue. poſuit pro ſeſſione ſenat⁹ & pri moꝝ cum ait. Similemq; uidebis orcheſtrā,& populū.
Orchomenus pe.cor. theſſaliæ mōs,a quo orchomenū.
Orchomenum oppidum quondam ditiſſimum,ac potē tiſſimum. cui Thebanos olim tributa ſoluiſſe conſtat. Hinc orchomenius.a.um. Orchomenioꝝ rex Eteocles fuit,qui primus gratiaꝝ templum extruxit. Et Ariſto

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

clides eius tyrannus fuit,qui Stymphalidem uirginem quandam adamauit,ut ſcribit Hiero. Vide in dictione Stymphalus. Hiſtorici alteram Orchomenũ tradiderunt,quæ euboiæ urbs eſt,& inſula vna ex cycladib⁹ in euboico mari,in qua Titani regnaſſe dicunt. Eſt & Orchomenon fluuius ut Pli.& Stra.teſtantur.

Orcomana pro lecto funebri apud Martialem ponitur.

Orci familia p defũcto ponit. Vide in peculiũ,pſerpinæ.

Orme impetus,perturbatio. Inde Ormũ canticũ dictum impetuoſum,& alacritati bellicæ accomodatum.

Ormao impetum facio.

Ordior.iris.orſus.& orditus.teſte Priſ. præteritum facit, ſed cũ facit orſ⁹ ſignãt fari ĩcipio. Vir. Veneris contra ſic filius orſ⁹. Li.li.i. Vn⁹ rẽ excõpoſito ordit.i.narrare incipit. Vñ exordiũ principũ orõnis. Ponit etiã ſimpliciter,p incipio. Ci.li.v. Tuſ. Vnde igitur rectius ordiri poſſumus,q̃ a cõmuni parẽte natura, quæ qcquid genuit nõ modo aĩal,ſed etiã qd ita ortũ eſſet ex terra, ut ſtirpibus ſuis niteret,in ſuo genere perfectũ eſſe uoluit Orſũ aliqñ poetæ,p eo qui finit,abuſiue poſuerũt. Vir. Sic orſus Apollo Mortalis uiſus medio ſermõe reliqt Hic aborſus. Cum aũt facit orditus,ad telæ uel alterius hmõi cõpoſitionẽ ſpectat. Hiero.in Eſaia. Et telã quã orditus eſt. Vir tũ in Culice. Atq; ut araneoli tenuem formauimus orſũ. Veteres etiã ordio protulerũt. Afra. Aſpecta tamen,animo me ordire oportet. Compoſita ſunt Abordior,exordior,& reordior.

Orſus.a.um.ĩ ſignificatiõe actiua. Vir. Sic orſus ab alto Liui.in ſignificatione paſſiua poſuit,p incœpto, cũ li. i. ait Vt orſus tãti operis ſucceſſus proſperos darent.

Ordo digeſtio.& in ſuo cuiuſq; loco collocatio,uelut in acie fit,ubi pedites,ubi alæ,ubi cætera,uel in ciuitatib⁹ ut ordo ſenatorius,ordo equeſtris. Accipit q̃q; p ipſis hoĩbus. Cice. Qui apud oẽs ordines eſſet gracioſus.i. apud oĩm ordinũ hoĩes. Salu. Sæpenumero P.C. multa uerba in hoc ordine feci.i.in ſenatu. Aliqñ referẽ ad fortunas. Vñ Dõna. exponẽs illud Ter. in Eu. Quendã mei ordinis,p paupere. Sic honeſti ordis hoĩes dici poſſunt opulẽti. Inde fiũt ĩterordo.& interordiniũ de qb⁹ ſupra,

Ordinarius.a.um,in quo ſeruat ordo. Extraordinariũ, quod fit extra ordinem.

Ordinarius dicitur homo ſcurra,& improbus,quiq; aſſidue in litib⁹ morat,ob eamq; cauſam in ordine ſtat prætorem adeuntium. Siue per contrarietatem quia minime ordinate uiuit ut ordinarius.

Ordoluceæ,populi fuerunt in Anglia arduis montibus proximi,apud quos(ut Taci,ſcribit) Hoſtori⁹ dux Romanus Carataccum in Anglia imperantẽ proſtrauit.

Ordino.as.diſpono qui cuiq; locus eſſe debeat,a quo fit Præordino,ante ordino.

Ordeſſus fluuius maximus Scythiæ,qui ab oriente profluit,miſcetur q; cum Iſtro.

Oreades,nymphæ montium,ἀπὸ τοῦ ὄρεος qd̃ mõtẽ ſcat.

Oreni populi celtiberis proximi ab auſtro.

Oretus Siciliæ fluuius,apud Panormum.

Oretæ,gens Indica,ut ſcribit Stra.poſt Arbin amnẽ arrianoꝝ,quos Pli.li.vi.ait,nõ Indoꝝ,ſed,ppria uti lingua

Oreus,dictus eſt Liber pater,a montibus, in quibus ei fieri ſacrificia ſolebant.

Ore tenus,duæ partes ſunt. Gelli. Guttum ſamium ore tenus imprudens inane, tanq; ſi ineſſet oleum affert.

Orexis græce,latine appetit⁹,ſeu eſuritio,dr̃ ab ὄρεξις quod eſt appeto. Quidam etiam pro uomitu accipiũt Iuue. Rabidã facturus orexim. Idẽ. Hinc ſurgit orexis hinc ſtomacho bilis. Hanc ueteres ut excitarẽt bibere largius ſolebant,deinde euomere.

Oreſtes nomen uiri ſic dictus ob ferinam agreſtemq; & montanam naturam,

Organa p excellentiã dicunt oĩa muſicoꝝ inſtrumenta ſicuti docet Augu.nõ ſolũ organũ illud qd grãde eſt,& inflat follibus, qd multis meatib⁹,quaſi cicutis impatibus,unde uox erũpat,& cõcentũ cũ bõbulo emittat ſed qcquid aptat ad cantilenã & corporeũ eſt organũ dr̃. Iuue. p cithara poſuit prætoribus organa ſemper in manibus,denſi radiant teſtudine tota Sardonyches criſpo numerant pectine chordæ. Eſt & organũ inſtrumentũ quoddã ædificii Victru.lib.x. Inter machinas,& organa id uidet eſſe diſcrimẽ,q machinæ pluribus operibus in maiores coguntur effectus,ut baliſtæ,torcularũq; præla. Organa aũt unius operæ ppoſitũ utiſcorpionis. Apud Col.li.iiii.ſumit p inſtrumẽto ad metiendũ apto,ubi ait Sic cõpoſitũ organũ, cũ in ſulcum dimiſſum ẽ litẽ domini,& cõductoris ſine ĩiuria deducit

Organarii,organorum fabricatores. Iuli. Firmicus li.ii. ſcribit Mercuriũ,cum Venere in.vi.ab horoſcopo facere organarios,& myropolas.

Orgia,ſacra fuerunt,quæ diis ĩmortalibus fieri ſolebãt ἀπὸ τοῦ ὀργᾶσ,ut inquit Euſe.li.prepara. hoc eſt a furore, quia ſacrificantes diuino quodam furore corripi uidẽtur Hinc abuſiue ſacra liberi patris dicta ſunt orgia.

Oricos ciuitas Epiri a Colchis condita,a qua Terebynthus oricia dicitur.

Oria,nauis piſcatoria. Plau. Malo hunc alligari ad oriã ut ſemper piſcetur,& ſi ſit tempeſtas maxima, aſpirat tamen hæc dictio ab aliquibus.

Orichalcum, æs aurei coloris, quod in magno precio, apud ueteres fuit,Græci ὀρείχαλκος,ab ὄρος,qd eſt mõs quia in montibus foditur.

Origanum,pe.cor. herba cuius diuerſæ ſunt ſpecies,Nã quoddã dr̃ heracleoticũ agreſte,& othimin. Pli.ſcribit origanũ eſſe,qd in ſapore cunilã æmulat,p̃imaq; ei⁹ eſſe gña Othimin, uel praſion appellari nõ diſſimile hyſopo,tragoriganon ſimilius eſſe ſerpillo ſylueſtri,

Orion,quaſi urion,dictus eſt filius Enopionis putatus, ex urina triũ deoꝝ,Iouis, Neptuni, & Mercurii natus. Oui.in Faſt.ait. Hic apud Meſſanam portũ ſtructo aggere in Bœotiã conceſſit. Inde inter aſtra receptus eſt, aũ tauri ueſtigia. Sũt tñ q græce ab aquaꝝ inũdatione ſic dictũ ueliũt,q eius tpe hẽt ortum hyems,& mare ac terras tempeſtatibus turbat,ὀρίνω eñ turbo,& cõcito ſignãt Plau. iugulam uocat,q ſit armatoꝝ gladius ſtellaꝝ fulgore terribilis. Hic ſi fulget ſerenitatem,ſi obſcurat tempeſtatẽ denotat. Vir. Fluctu nĩboſ⁹ oriõ.

Origenes pe.cor. nomẽ propriũ auctoris eccleſiaſtici cuius dogmata damnata ſunt,quũ uarios errores incidit,quos Aug.li.de hæreticis cõmemorat. A quo Origeniani dicti ſunt,qui eos imitant,fuit & alius origenes.

Orithyia,boreæ cõiunx filia Erichthei Athenaꝝ regis, quã in uentũ conuerſam ferunt, hoc etiã noĩe dicta eſt Amazonũ regina,q̃ Marpeſiæ mũi ſucceſſit in regno.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Orithos uero urbs fuit inter Macedoniam & Epirum.
Oriza,ſpecies frumenti folio carnoſo, altitudine cubitali,flore purpureo,ex qua Italici ptiſanã faciũt.Hora. in Ser.Sume hoc ptiſanariũ orizæ, cãdore grana commendantur in cibo ad iuſcula teſtuacia.Seritur menſe Martio,& aquis clauſis irrigat,uulgo riſum appellãt.
Orior,oreris.& oriris,pe.cor.participiũ tñ oriturus,& ortus hẽt.Oui.li.x.Meta.Tu quotiẽs oreris, uiridiq; in ceſpite flores.Significat naſcor,qñq; ſurgo ꝑdeo,uñ oriri ſolẽ dicimus.Huius cõpoſita ſũt aborior,adorior,coorior,exorior,oborior,& ſuborior,& perorior,q̃ ſignificãt ſm uim ꝓpoſitionũ cũ quibus iunguñ.Li.Tũ uero coorto tumultu terga uertere ſimulãtes,paululũ ceſſere,Oborior,& ſuborior eiuſdẽ fere ſignificationis, hoc eſt ſubnaſcor,ut Obortæ ſũt lachrymæ. Subort⁹ eſt rumor.Exorior quoq;,& perorior. Ci.li.iii. offi. Exoritur Antipatri ratio ex altera ꝑte.i.apparet,uel aſciſcitur. Similiter dicim⁹ Obortæ ſũt lachrymæ,& ſubortus eſt rumor.
Oriẽs,& participiũ eſſe poteſt,& nomẽ ſubſtãtiuũ,gene.maſcu.ut cũ per ſe dicitur oriẽs.ut Ab oriente in occidentem pergit ſol.
Oriundus,q originẽ ducit,q̃ ex eo loco parẽtes eius fuerũt.Ortus uero ex loco ꝓſonaue pñti.Li. Nati Carthagine,ſed oriũdi a Syracuſis. Inuenit tñ oriũdus ꝑ orto Col.li.i.Nã quẽadmodũ ſapientis eſt fortuitos caſus magno aio ſuſtinere,ita demẽtis eſt ipm ſibi mala facere fortunã,qd facit,q neq; uicinũ ſuis nũmis parat, cũ a primis cunabulis,ſi modo liberis parẽtibus eſt oriũdus,audiuiſſe potuerit.Amb.aliter uſurpauit,cũ inqt Sciãt oẽs ſolẽ auctorẽ nõ eſſe naſcentiũ, dei clementia terras relaxat,dei indulgẽtia prorũpere facit fructus. Quõ ſol uiuẽdi uſũ miniſtrat oriũdis,quãdo illa prius diuinæ operationis uiuificatione ſũt edita,q̃ ſol in hos uiuendi uſus ueniret oriundis.i.qui naſcituri ſunt.
Originarii,qui ex adſcriptitiis nati ſunt in ipſo ſolo,ut diſt.liiii. (pa originalis.
Origo,pe.pro.genus eſt.Vñ originale adiectiuũ, ut cul
Ortus,a.um.participiũ modo natus,ut Ego ortus ſũ Bergomi,modo qui reſurrexit uel prodiit,ut ortus eſt ſol.
Ortus.us.nomẽ,ſignificat natiuitatẽ.Cice. Nõ nobis ſolũ nati ſumus,ortuſq; noſtri partẽ patria uẽdicat,partem amici.Interdũ ſurrectionem,ut ſolis ortus.Interdũ locum in quo ſurgit,ut Ab ortu ſolis uſq; ad occaſum.
Ortus.ti.locus in urbe,uel in uilla,in quo arbores,herbæ & olera oriunt.Vñ ab oriẽdo dr q̃ in hac agri ſpẽ plures,q̃ alibi herbæ ꝑ totũ annũ oriant,& oĩa q̃ in ortis oriunt,ab oriẽdo olera dñr.Apud Catonẽ,& Varronẽ ortus eſt ſuũ ſingulis arboribꝰ q̃ſi domiciliũ & cubile certis incluſũ finibus.Apud antiquos oĩs uilla ortꝰ dicebaſ q̃ ibi q arma capere poſſent, orirent.Sũt qui ita ſe parẽt,ut ortꝰ,tã ſingulari,q̃ plurali nũero ortũ olitoriũ idẽ herbaꝝ ſignificet. In plurali dũtaxat arborariũ qui a noſtris pomariũ,a græcis παραδεισος, paradiſus uocaſ,ut orti Saluſtiani. Quidã tñ aſpirãt,ut differat a participio,& noĩe ortꝰ.Alii in medio aſpirandũ cenſẽt,ab orthos qd eſt rectũ deducẽtes,qñ in rectas q̃ſdã lineas diſtinguatur.Ab ortus fiunt diminutiua.
Ortulꝰ & orticellꝰ.Epicurꝰ primꝰ orti mgr exiſtimatꝰ é
Orthiũ Carmẽ palladis bellici ardoris incentiuũ.Suid. docet ὀρθιον eſſe νόμον κιθαρῳδικὸν.i.legẽ citharœdicã
Orti penſiles,qui ſupra ædificia facti,uel ſupra colũnas erecti pendent.
Orti heſperidum memorabiles habentur,in quibus ole aſtri tantum uiruerunt.
Orno,as.pulchrũ facio.Cice.li.i.Tuſ.Nocturnamq; cœli formã undiq; ſideribus ornatã.Et ornare præparare, aptare,qd lingua uernacula dicimꝰ,meter in ponto. Plau.in Cap.Ego ibi ut cõueniã ſenẽ dicã,ut ſibi penũ aliud ornet.Idẽ in eadẽ.Nõ ornatis uos iſtic apud uos nuptias.Item honorare.Cice.Cæſari. Neq; ulliꝰ officii certũ nomẽ peto,beniuolẽtiã tuã,liberalitatẽ peto,neq; impedio quo minꝰ,ſi tibi ita placuerit,etiã hiſce eum ornes gloriæ inſignibus.Huius cõpoſita adorno, quod eſt deſup orno.Li.li.i. Flaminẽ Ioui aſſiduũ ſacerdotẽ creauit,inſigniq; ueſte,& curuli regia ſella adornauit. Eſt etiam adornare,bene apparare .Plau.in Caſ.Intro abi uxor,atq; adorna nuptias. Exorno & ſuborno,de quibus alibi.
Ornatus,a,um.q bonis artibꝰ iſtructꝰ eſt,ſiue q honores adeptus eſt a populo. Et bene aptus,ut miles, aut gladiator,& acturus fabulas,atq; etiam ornatus cultus.
Ornatus.us.accipitur pro cultu,quo quis ornatur. Vnde dicimus ornatum regium.
Ornamentum, ornatus, apparatus & quandoq; honor dicitur.Cice.Licinio.Suſcepiq; mihi perpetuã propugnationẽ,ꝑ omnibus ornamentis tuis id eſt honoribus.
Ornis græce latine ales gallina.
Omithon,auiarium. Nam ornithas græci aues uocant. Varro. Ornithones auiaria ſunt,in quibus ſtabulantur turdi,pauones,& omnes alites,quæ ĩtra parietes uillæ ſolent paſci. Apud græcos ὄρνις.θος ſcribitur.
Ornithotrophium,idem eſt,quod ornithon.
Ornithoboſcion,locus ad paſcendum gallinas,& aues. Var. De his qui ornithoboſcion inſtituere uolunt.
Orontes,nomen uiri & nomen fluuii,qui diuidit Syriã ab Antiochia.Hic ab interiore Syria caput tollit mox inter Apameam & antiochiam demergitur in hiatũ quem charybdim uocant, Typhon antea dicebaſ a Typhone gigante illic fulminato,ut inquit Stra. Mox ab eo qui ripas ponte iunxit orontis nomen accepit. Eſt & nomen montis, inter quem & Orontem fluuium urbs Antiochia poſita eſt.Hinc orontæus.a.um.Prop. Aut quod orontæa crines perfundere myrrha.
Oropygium. Vide in dictione Vropygium.
Orobii dictio græca qua ſignificantur populi in montibus uitã agentes,quales ſunt Bergomates noſtri,quos Plini.Orobios appellat,
Orphanotrophium locus ubi filii orbi,& parẽtibus priuati nutriunt.Orphanotrophi dicunt ꝓpoſiti nutriendis orphanis. Vñ apud Iuriſcon. ſcribitur Orphanotrophos huiꝰ inclitæ urbis defendere ac uidicare debemꝰ.
Orphanus,qui caret patre,præſidioq; paterno,quicq; ſũ mopere illius opem deſyderat. Græcũ eſt.Pupillus,q̃ caret patre,ſed non preſidio paterno.cũ tutore iuuet.
Orpheus,poeta, ſeu uates Calliopes & Apollinis filius, thrax,hic lyræ ſtudioſiſſimus extitit,quã dono a Mercurio habuit.Fuit & alius Orpheus Oeagri filius,unus ex Argonautis Ciconum rex.
Orpheus,a.um.idem quod Thracius.Mar. Quicquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe Theatro Dicitur exhibuit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cæſar arena tibi.
Orthæ dicuntur a græcis Meniana ædificia.
Orthos græce,latine rectꝰ dr̃.Sed in cõpoſitione tantũ.
Orthoo dirigo.
Orthographia,recta ſcriptura,uel recta pictura.
Orthodoxus,homo rectæ opinionis ſiue ſententiæ, aut fidei,δόξα enim gloriam, exiſtimationem,ſiue opinionem,& ſententiam ſignificat.
Orthodoxia recta opinio.
Orthogonius,rectus angulus,q̃ ex utraq; parte æq̃lis eſt.
Orthopnoici,aſmatici dr̃,q̃ eã anhelitus difficultatem habẽt,ut niſi recta ceruice ſtent,ſpirare non poſſint.Orthopnoea ipſa paſſio. Orthon eñ rectũ πνῶ ſpiro.Eſt eñ circa fauces malũ,qđ apud græcos aliud,atq; aliud nomẽ hẽt, put ſe magis,minuſq; intendit omne tñ in ſpirãdi difficultate conſiſtit.Sic difficultas hæc,dũ modica eſt, δύσπνοια græce dr̃.Cũ uehementior, & ſpirare æger ſine anhelatione nõ põt ἄσθμα uocaꝫ.Cũ acceſſit id quoq; ut ſpirare nõ poſſit,niſi recta ceruice ſpiritus trahaꝫ ὀρθόπνοια appellaꝫ.Ab his Dyſpnoici,Orthopnoici a latinis uero uno uocabulo ſuſpirioſi dicuntur.
Orthopeia ὀρθόπεια emendata cum ſuauitate expoſitio ſeu recta uerborum enunciatio.ὀρθὸν rectum ἔπος,uerbum.Aliquando tamen ponit̃ pro uerſu heroico. Vñ Epici poetæ dicti ſunt.
Orthominũ,genꝰ lini,qđ fit pãnicula paluſtris arũdinis.
Orthocorybantii,populi quidam Scythiæ.
Orthros græce ὄρθρος.Tẽpus ante ſolẽ.i.Diluculũ.Augur.
Ortyx,gis.auis,q̃ coturnix,& uulgo qualia dicitur.
Ortygometra,pe.pro.rex coturnicum maior aliquãto, ac nigrior auis dicta,ꝙ dux ſit,ac moderatrix coturnicum.Componitur eñ ex ὄρτυξ καὶ μήτηρ Nã μήτηρ mater,ꝙ ſit ueluti cæterarum mater.
Orthragoriſcus,latine aper ſiue porcus piſcis in auro fluuio laconicæ,qui uocalis perhibetur.Sed & porcelli latẽtes ad huc ſubgrumi ita nominanꝫ apud lacedæmones inquit Athenæus, ἀπὸ τ ὄρθρου καὶ ἀγοράζεσθαι, quoniam matutinis omnibus uenales circumferantur.
Ortygia,inſula in Ægeo,quæ etiam Delos dicitur.Dicta Ortygia(Solino teſte)quia in ea primo uiſæ ſunt coturnices,quas græci ortygas uocant,nos a ſono uocis qualeas dicimus. Fuit & alia hoc nomine inſula circa Siciliam,q̃ ponte iungitur Syracuſis,& fontem habet Arethuſam,hæc ex oppoſito Plẽmyrii Siciliæ amnis. De qua Vir.li.iii.Sicanio prætẽta ſinu iacet inſula cõtra Plemmyrium undoſum,nomen dixere priores Ortygiam,Alpheum fama eſt huc Helidis amnẽ, Occultas egiſſe uias ſubter mare,quæ nunc Ore Arethuſa tuo ſiculis confunditur undis.Plini.ſcribit cenchrim quam recentiores medici Miliariam appellant.
Orthoſia,locus in Caria,altera eſt in Syria.
Oryx,orygis,animal quod præcipue in Getulia naſcitur fertur contra ſtare, ac contueri ſolis radios, caniculãq; adorare.Eſt ex caprarum genere,de quo habetur in Deuteronomio,ꝙ ſit immundum,a quibusdam ſolus uocatur,contrario ueſtitur pilo,& ad caput uerſo.Colli.x.Feræ pecudes,ut capreoli damæq; nec minus orygum,ceruorũq; genera,& aproꝫ,modo lauticiis,& uoluptatib⁹ dominorũ ſeruiũt.mõ quæſtui ac redditib⁹.

Os,oris,ꝓprie cõcauũ illud,intra quod lingua,& dentes Plin.Cõtinui dẽtes,aut utraq; ꝑte oris ſũt,ut equo aut ſuperiore primores nõ ſunt,ut bobus, ouibus. Q̃ñq; os ponit̃,ꝙ facie,hoc eſt totũ illud a principio frontis uſq; ad uentrẽ,facies uero cuiuſcũq; rei forma. Vir.Os humeroſq; deo ſimilis.Et de brutis etiã dr̃,Idẽ.Ora citatoꝫ dextra detorſit equoꝝ. Neq; ſolum de facie dr̃,ſed etiã de tota ſpecie,quæ cernit̃,& q̃quid in aliq̃ re patet os dici poteſt.Idẽ. Quã ſi quis ferro potuit reſcindere ſummũ ulceris os.Oui. Pronaq; cũ ſpectẽt aĩalia cætera terrã.Os homini ſublime dedit.Sciendũ ꝙ os,ducit̃ & habet oẽs caſus plurales,ꝑter gtũm oriũ. Vir.li.viii. Cõponens manibuſq; manus, atq; oribus ora. Huius nois deriuatiua ſunt.Oſculor, oſtium,oro, oraculum, orariũ.oſculum,orior,ordior, ordino, orea. omen, orificium,& ſecundum aliquos oſtendo.
Os leonis, genus herbæ, florem faciens purpureũ,Colu. Narciſſiq; comas,& hiantis ſæua leonis Ora ſeri.
Os,oſſis,quod & oſſum dici poteſt.Pacu.Oſſum inhumatum ſolidamentum corporis uocatur,quod nodatũ & adiunctũ inuicẽ neruis alligauit natura.Hinc cõponitur exos,quod eſt ſine oſſe. Lucil.Exos,& exanguis tumidos perfluctuat artus.Inde Exoſſo.as.
Oſculum dimi,paruũ os,qđ eſt cõtra Priſ. qui nõ uult oſculum tenere ſignificatũ primitiui.Ouidi.li.i.Meta. Videt igne micantes ſideribus ſimiles oculos,uidet oſcula.Idem de Daphne. Videt oſcula,q̃ non eſt uidiſſe ſatis.Et oſculũ,quod datur amicis,ut eſt illud. Oſculo filium hoſtis tradis.Nam in baſiando labia cõſtringunt̃ & os paruum fieri uidetur,& exporrigitur in oſculũ.Eſt aũt teſte Augu.li.de amicitia,duplex oſculũ.Eſt oſculum corporale,quod impreſſione fit labioꝝ,quod non eſt oſtendendũ,niſi in honeſtis hominib⁹, ut in ſignũ recõciliationis,q̃ fiunt amici qui fuerunt inimici.In ſignum pacis,ſicut cõiicati in eccleſia interiorem pacẽ exteriori oſculo demonſtrãt. In ſignum dilectionis inter ſpõſum & ſponſam fieri permittitur,uel ab amicis poſt diutinam abſentiam,& porrigitur & ſuſcipit̃ oſculũ In ſignũ catholicæ vnitatis,ſicut fit quũ hoſpes ſuſcipit̃.Oſculum ſpirituale proprie amicoꝝ eſt,ꝙ ſub una lege amicitiæ tenent̃.Non.n.fit oris attractu,ſed mẽtis affectu,nõ coniunctione labioꝝ,ſed cõmixtione ſpirituũ.Differũt aũt hæc inter ſe oſculum, baſium & ſuauium, ꝙ oſculum officii fit,ut cum e longinquo redeuntes,ſalutamus,atq; oſculamur.Baſiũ pudicoꝝ,ut patris in filium.Suauium uoluptatis,a ſuauitate dictum.
Oſcillum,cum c diminutiuum eſt a diminutiuo oſculũ pro paruo ore, ſicut a tãtulo tantillum .Colu.li.ii.Reliquum quod ſupereſt ſeminis in tabulatum, quo fumꝰ prouenit,optime reponas,q̃ñ ſi humor inuaſerit uermes gignit , qui ſimul atq; oſcilla lupilloꝝ adederint, reliqua pars enaſci nõ poteſt.Oſcilla etiam ſigilla ſũt, & paruæ imagiunculæ,q̃ arte fictili fingebant̃, & uenales proponebãtur,quibus hoſtes pro ſe atq; ſuis ſaturno piacula faciebant.ut inquit Macro. Virgi.lib.Geor. Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu.Et ſic ab oſculum fit,cum ſignificat faciem paruam,uel totam ſpeciem.
Oſcillo.las.ab oſcillũ fit,& ſignificat inclino, Feſt, Oſcilla ſancta dr̃,ꝙ oſcillẽt.i.inclinẽt, præcipiteſq; efferant oſcillãtes.Ser.putat eſſe cõpoſitũ ab os,& cilleo.es.ꝙ in

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

hoc cillere nō.i. mouere ē ora. Nā cillere mouere ē Paul. in am. Ne illi ædepol, si merito meo referre ſtudeant gratiā allegēt, q̄ mihi aduenīēti os cillet, probe eī os moueat, probe ipſum pugnis ꝓcutiendo, ut illud infra eodem loco. Illic homo me interpollabit, meumq̄ os finget denuo.

Oſſiculū dimi. ab os oſſis. Gel. li. vi. Ratio ſubtilior, & utilitas ipa opis poſtulauit, ut tenuiſſimis minutiſſimiſq̄ oſſiculis caput cōpingeret. Pli. li. xi. Oīm cerebro medio inſunt oſſicula parua. Hinc aduerbiū oſſiculatim, quod ſignificat minutatim.

Oſſeus, a. um. quod ex oſſibus eſt. Vnde Plini. ſcribit in ueniri lapides oſſeos.

Oſſilegus pe. cor. oſſium collector. Oſſilegiū, oſſium collectio. Oſſuaria appellant loculi, in quibus defunctorū oſſa reponuntur.

Oſſifraga pe. cor. genus aquilæ ab oſſibus frangendis.

Oſſa. æ. mons in finibus Theſſaliæ centaurorū ſtabulum quem Seneca dixit olympo olim coniunctū. Luc. Quātus piniferæ Boreas cum thracibus Oſſæ. Hinc oſſæus a. um. Idem. li. vi. Attollit Titan, rupes oſſæa coercet.

Oſſa uero plurali numero ab os. oſſis. Mac. Oſſa dētes cū unguibus, & capillis nimia ſiccitate, ita denſata ſunt, ut penetrabilia non ſint effectui aīæ, q̄ ſenſū miniſtrat

Oſci, Italiæ ppli ab oris fœditate dicti, vñ oſcæna uerba.

Oſcines pe. cor. ab ore, & canendo, aues auſpiciū ore facientes. Oſcinum augurium auium. Hora. Oſcinē coruum prece ſuſcitabo ſolis ab ortu.

Oſcedo, uitium, quo quis tenetur, ut ſæpius oſcitet. Gel. lib. iiii. Deliberatum de nota eius, qui ad cenſores ab amico aduocatus eſt, & in iure ſtans clare nimis, & ſonore oſcitauit, atq̄ inibi prope ut plecteretur fuit, tāq̄ illud indicium uagi animi foret, & hallucinantis, & fluxæ atq̄ apertæ ſecuritatis. Sed cum ille deieraſſet in uitiſſimum ſeſe, & repugnantem oſcitatiōe uictū, teneriq̄ eo uitio, qd̄ oſcedo appellet, tū notæ iā deſtinatæ exēptus eſt. Quidā dicūt oſcedinē ſignare graueolētiā. Sere. Hinc oſcedo fugit, linguæ quoq̄ uulnera cedūt.

Oſcito. as. pe. cor. ex os & cito, ꝓprie ſignat os cōmoueo, & os totū apio, ut fit præ ſomno, aut tædio. Quæ cū toto corpe fit pādiculatio uocat. Cice. li. ii. de ora. Et iſtā oſcitantē, & dormientē ſapientiā ſcæuolæ, & cæterorū beatorū ocio cōcedamus. Ponit etiā oſcitatio ꝓ ocio & animi ſecuritate. Teren. in An. Sperans iam amoto metu, inter oſcitātes opprimi. Dicitur & oſcitor deponēs. Cice. li. iiii. ad Heren. Cum etiam maiores calamitates impendere uideantur, ſedeatis, & oſcitamini.

Oſcitor, aris, deponens. Vide in Oſcito.

Oſcheon, latini ſcrotū dicunt. i. teſtium receptaculū. Nā Celſus, ubi de morbo tractat, qui in naturalibus circa teſticulos oriri ſolet, ſinus, & tunicas his appellationibus diuidit. Sinus, qui conſpicit a nobis, oſcheon a Græcis dicitur, Noſtri Scrotum uocant.

Oſanna, cōponit, ex oſi, qd̄ ſignat ſaluifica, ſiue, ſaluū fac & anna domine. Quæ (inqt Hiero.) interiectio eſt depcātis. Nā ſicut nos in līgua latina habemus interiectiones quaſdā, ut inſultādo dicamus uah, in admirando pape, in dolēdo hei. Et q̄n ſilentiū uolumus imperare, ſtrictis dentibus ſpiritū coartamus, & cogimus tīn ſibilū inſonādo. ſ. zi. hebræi inter reliquas ꝓprietates linguæ ſuæ habēt interiectionē, ut q̄n uolūt dīm depcari ponāt uerbū petēris affectū & dicāt anna dñe. Oſi ſaluifica interꝓtat, anna interiectio depcātis. Si ergo ex duobus his uelis cōpoſitū facere, dices Oſianna. ſiue ut nos loquimur, oſanna media uocali līa eliſa, ſicut facere ſolemus in uerſib⁹, q̄n ſcandim⁹. Aleph namq̄ līa prima uerbi ſequētis extremā uerbi prioris Ioth iueniēs exclu

Oſi aduerbiū optandi, ut oſi uideā apoſtolū (dit. dei antequam moriar.

Oſiris, pe. pro. oſiris, uel oſiridis gtīn, fuit Iouis filius, ex Niobe Phoronei filia ſucceſſitq̄ Phoroneo in regnū argiuorū. Ægialiū fratrem ꝓfecit regno Achaiæ, & ad Ægyptios trāsfretauit gloriæ deſyderio. Quos cū ſubegiſſet, Iſidē, q̄ & Io uocabatur Inachi primi regis Argiuorū filiā duxit uxorē. Vbi cum illa līas Oſiris uarias artes Ægyptios docuiſſent, uterq̄ diuinos honores meruērūt. Tādem a Sityphone ægyptio, uel (ut Ser. ait) a Typhone fratre clā occiſus, ab Iſide diu q̄ſitus eſt. Tandē apud Phialā iuxta Syenen lacerat⁹ cōpertus eſt in inſula Abaton, in palude iuxta Memphim. Sepeliri eum Iſis curauit, & paludē Stygē. i. mœrorē appellauit. Nec niſi certis diebus mitratos eo accedere uoluit. Sed cū aparuiſſet ægyptiis deinde bos qdam, Oſirim putarūt adorauerūtq̄ ut deū, & uocauerūt Apim. i. bouē eorū lingua. Deinde dict⁹ eſt ſerapis. Tibul. Te canit, atq̄ ſuū pubes miraē Oſirim Barbara mēphitē plangere docta bouē. Mar. Nō illā mille cataſtæ Vincebāt, nec q̄ turba Serapin amat. De Oſiride ſic habet Euſe. li. de ꝓpa. Diodorꝰ ſiculū inducēs, Ægyptios ferūt primos oīm motū ordinēq̄ cæleſtiū corporū admiratos, ſolē & lunā deos putaſſe, ac ſolē quidē Oſirim, lunā Iſim nuncupaſſe a ꝓprietate quadā inditis ipſis noibus. Nā ſi qs ad latinam linguā uerba trāsferat, multioculus oſiris dici poteſt, neq̄ id ab re. Radiis eī ſuis, q̄ſi multos rebus immittit oculos, q̄bus oīa ꝓſpicit, ut etiā poeta dicit. ſol q̄ terrarū flāmis opa oīa luſtras. Quāuis nōnulli græcorū poetæ Dionyſiū eſſe oſirim cōfingāt. Iſim uero priſcā latine dicere poſſum⁹, & lunā, hoc noīe idito, q̄n ſempiterna priſcaq̄ ſit, cui cornua depingūt, uel quia cū minoides cornuta uideat, uel q̄ bos ei apd̄ Ægyptios ſit dedicata. Ferūt Oſirī apd̄ Ægyptios hauſtū uiniq̄ uſū cōperiſſe.

Oſtendo. is. di. ſum. & oſtentū, ex os, & tēdo, ſicut fit in oſcito, & oſcillo. Os eī pro facie ſæpe ponitur, q̄ pro toto corpore, nō ſolū hoīs, ſed etiam cuiuſlibet rei ſpecie ſumitur, ut Dona. in Eu. Teren. O faciem pulchrā exponit. Faciem mō non partē corporis dicit, ſed totā ſpeciem q̄ apparet, & cernit. Merito ergo oſtēdo ſignat de monſtro, quia oīndo eſt ſpeciem, ſiue faciē rei mōſtro, quia tendere os eſt faciē monſtrare, uel qa os extēdere ſolemus in id, quod uolumus demonſtrare.

Oſtento. as. frequentatiuū ab oſtentū ſupino formatū quod ſignificat ſæpe oſtendo. Plau. in Aul. Altera manu fert lapidem, panem oſtentat altera. Aliquando cū iactantia oſtendo. Vnde oſtentatio iactantia.

Oſtentū, ab oīndo, q̄ ſtatim futurꝰ aliquid oſtēdat, ut Cometæ. tonitrua die ſereno, Monſtrū, quod cōtra naturā fit, ut cū naſcitur aliquid mēbris alteri⁹ gn̄is, qd̄ & pro monſtrū q̄n̄q̄ dī. q̄ſi porro aliquid monſtrans, ſiue monēs. Portentū, qd̄ licet naturale ſit, raro tīn ſe oīndit, & futurꝰ aliquid cū tpis interuallo denūciat, qd̄ aliquid

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

importari,ac imminere denũciat.Prodigiũ,qđ & ſi naturaliter fit,ac ſæpe euenit,ſemp tñ aliqđ pſagit mali, q̃ſi porro agẽdũ. Confundũt tũ hæc,& p eodẽ ſignificato accipiũt,oĩaq; ab eo,q̃ futuꝝ aliqđ oſtẽdũt dicta ſũt Labeo diffinit oſtentũ eſſe cõtra naturã cuiuſq; rei genitũ,factũq; Duo ſũt genera oſtẽtoꝝ. Vnũ quotiẽs qđ cõtra naturã naſcit Alterꝝ,cũ qđ pdigioſũ uidet.Suet. Cæſa.Cunctãti oſtentũ tale factũ eſt.Quidam eximia magnitudine & forma in pximo ſedẽs repẽte apparuit arũdine canẽs.accipiũt et oſtenta in bonã partẽ,Sue.in Veſp.In ſpẽ impii uenit,iã pridẽ ſibi p hæc oſtẽta conceptã.Pli.li.xvi.ſcribit factũ eſſe oſtentũ arboris,a quo deinde tempore maieſtas populi Romani reſurrexit Alias oſtentũ participialiter poni ſolet.Pacu.in ipſo tẽpore oſtentũ ſenẽ.i.demõſtratũ. Eſt eñ oſtent⁹.a.um. Cato.Ager oleto cõſerũdo,q̃ in uentũ fauoniũ ſpectabit & ſoli oſtent⁹ erit,alius bonus nullus erit. Var.lib.i. de re ruſt.Qui locus optimus uino ſit & oſtentus ſoli, amineum ſeri oportere.

Oſtentus,us,nomen irriſio dicit.Salu,in Iugur.Sed quoniam eo nat⁹ ſum, ut Iugurthæ ſcelerum oſtẽtui eſſem

Oſtẽtuoſ⁹,a.ũ.qđ oſtentũ facit,ut a prodigiũ pdigioſus.

Oſphys græce, lũbus latine, ſeu pars poſterior quã lũbi præcingunt pari ſtructura. Alii accipiũt pro cingulo, ſeu pro cinctu.

Oſtris,ſiue oſtria, arbor, que ſolitaria naſcit,circa ſaxa aquoſa ſimilis fraxino cortice,& ramis.

Oſtum dixerunt antiqui id,qđ ex uno facto olei purum purgatumq; relinquitur, Factũ uero dicebãt,q̃ uno tẽpore cõficerent,quẽ alii centũ ſexaginta modioꝝ,alii centũ uiginti faciebãt,hoc nomẽ tamẽ aſpirari ſolet.

Oſtiũ ab oſtãdo quidã deducũt,q̃ ab eo arcemur ingreſſu,quidã ab os,oris,q̃ ſit id,p qđ ingredimur uel domũ uel quẽcũq; aliũ locũ. Alii a græco ὀστῖον,qđ eſt repellere.Vñ ratio exigit,ut ſine aſpiratiõe ſcribat.licet eruditorũ uſ⁹ illud cũ ſuis deriuatis aſpiret. Oſtia græci Thyras uocãt.Vñ Thyridion oſtiolũ.Oſtiorũ latera antas uocamus,a qbus antipagmẽta ualuarum ornamẽta.

Oſtia,orum.tñ pluraliter fluuiorũ patẽtes aditus ſunt Vir.Italiã contra, Tyberinaq; longe oſtia. Dicimusq; Nili oſtia,& Tyberina oſtia,q̃ mare intrãt non aditus Et facilis eſt ad regẽ aditus,nõ facile oſtiũ.Et hæc ſilua nullos habet aditus,non oſtia Aliquando ponit p portu Vir.Aut portũ tenet,aut pleno ſubit oſtia uelo.

Oſtia.æ.urbs in oſtiis Tyberini ſita,ab Anco Martio cõdita,ut inquit Liui.in ipſo maris fluminiſq; cõfinio,ut totius mũdi opes illo,ueluti maritimo urbis hoſpitio reciperentur. Ab hac Oſtienſes dicti,oſtienſis ager.

Oſtienſis porta Romæ,eo q̃ oſtiã uerſus ducat.Ea nunc ſancti Pauli porta appellatur.

Oſtiatim aduerbium per ſingula oſtia. Quintil. Neq; ſtanda ſingula,& uelut oſtiatim pulſanda.

Oſtiarius,oſtii cuſtos. Cuius fœmininum eſt oſtiaria,ut Ancilla oſtiaria in Euangelio.

Oſtraciũ latine teſta græce ὀστράκιον. Vñ teſtaceũ pauimentũ uulgo nũc oſtracũ uocãt.Hinc oſtraciſmus relegatiõis gen⁹. Nã ciuitates antiqtus, q̃ populari ſtatu regebant eos,q̃ ſupcellere uidebant,uel ppter diuitias uel ppter amicos,alienãue poteſtatẽ, extra ciuitatem relegare ſolebãt ad tẽpus, ſicut docet Ariſt.li.iii.Poli. Atheniẽſes uero exilio decẽnali mulctare cõſueuerãt potẽtes nimis,& excellẽtes gloria uiros.Et hoc exilii genus oſtraciſmon appellauerũt,q̃ repertus eſt,nõ ad caſtigandũ impbitatẽ,ſed ad potentiã moderãdã,Oſtraciſmus aũt,ab oſtraco,ideſt calculo,ſiue teſtula hom̃ ſortit⁹ eſt,q̃ in hũc modũ Athenis pagebatur. Oſtraci uiritim in cõſilio dabant quibus unuſquiſq; nom̃ illi⁹ pſcribebat, quẽ urbe cedere uoluiſſet,magiſtrat⁹ uero qui huic negotio præerant,uniuerſos ſimul calculos recenſebãt,q̃ niſi ſex miliũ numerũ exceſſiſſent, nihil cõfectũ eſſe indicabãt. Vbi uero ultimus numer⁹ repert⁹ fuiſſet eũ decẽ annos exilio afficiebãt.Hoc oſtraciſmo Themiſtocles,Cimon, & ariſtides mulctati fuere. De Ariſtide legimus,cum iuxta eum quidam ruſticus illiteratus ſederet,ipi Ariſtidæ teſtam dediſſe,ut nomen ſuum ſcriberet.Admiratus id Ariſtides, interrogauit nũquid iſtum cognoſceret? Minime inquit,Sed quia cæteri ita ſentiunt,ego quoq; ita cenſeo eum eſſe damnandum Hoc latine teſtularum exilium uocant.

Oſtraciſmus. Quære in dictione Oſtracium.

Oſtracus calculus,uel teſtula dicitur.

Oſtracoderma.i.teſtacea,ſicut Piſces qui habent teſtas.

Oſtrũ,muricis,ſiue cõchylii,ac purpuræ color.Conchyliũ eñ murex & oſtrũ in eadẽ ſignificatiõe ſumuntur. Vir. Tyrioq; ardebat murice læna.Idẽ. Vt gemma bibat,& ſarrano dormiat oſtro. Iuue.Horũ ego nõ fugiã cõchylia,ideſt murice infecta.Excipit tñ oſtrũ a cõchylio marino,ex quo purpura inficitur Cuius, ut Victru. inquit, nõ minores ſũt,q̃ cæterarũ rerũ naturã cõſiderantibus admiratiões, q̃ habet nõ in oĩb⁹ locis quibus naſcit,unius generis colorẽ,ſed ſolis curſu naturaliter tẽperet Itaq; qđ legit in ponto,& Gallia,quia hæ regiones ſũt,pxime ad ſeptẽtrionẽ,& occidentẽ, inuenit liuidũ.Qđ aũt legit ad æquinoctialẽ, orientẽ,& occidentẽ inuenit uiolaceo colore.Qđ uero meridianis regionibus excipit,rubra,pcreat poteſtate. ea cõchylia cũ ſint lecta ferramẽto circa ſcindunt,e qbus plagis purpurea ſanies ut lachryma pfluẽs excuſſa in mortariis terẽdo cõparat.Et qa ex cõcha marina teſtis eximit,ideo oſtrũ eſt uocitatũ.Igit muricis ſiue cõchylii liquor,q̃ & oſtrũ dr̃ tẽperatura artificis adhibita fere purpureus fit,hoc eſt i uiolaceũ tendẽs.Sed hæc apud auctores cõfundunt,Muricẽ,& oſtrũ,& Tyriũ,p purpura ponentes Sciẽdũ quoq; eſt,q̃ cõchæ & oſtrea dr̃ firmioris teſtæ piſces.Cõchæ q̃ teſtã leuẽ hñt ac politã uniformiter rugatã,ſiue denticulatã.Oſtrea quæ aſperã ſcabrãq; teſtã hñt,q̃uis generalr̃ oſtrea quoq; cõchæ dicant,itẽ q̃ ex uno tñ latere teſtã habẽt,altero ſcopulis,aut lapidibus alteriue materiæ adhærente. Nã teſtæ ipſæ duriores,p prie cõchæ dñr,q̃les ſũt cocleæ.Sene.Quid oſtreũ ſapiat,quid mullus,optime noſti.Dicta oſtrea a græco. Nã ſicut a teſta teſtudinẽ uocamus,ſiue aĩal,qđ ueluti teſta tectũ eſt,ſiue id genus ædificii,quod ex teſta eſt cõpoſitũ,uel ad teſtudinis ſimilitudinẽ eſt factum.Sic græci ὀστρεῖα ἀπὸ τῶν ὀστράκων nominauerũt,dñr etiam oſtreæ fœmi.ge.Gel. Oſtreæ ſeneſcẽte luna inuberes, macræ tenues,exuſtæ ſũt,creſcente luna pingueſcunt. Spõdylus dr̃ calloſũ illud rotundũ albicãs,qđ intus hẽt in medio,a ſimilitudine ſpõdylii,quod nos uerriculũ dicimus. Nam reliqua caro circumſperſa lacinia dicit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ostreæ, Vide in dictione Ostrum.
Ostreatus. a.um. ponit pro duro atq; aspero. Plaut. Itaq; iam quasi ostreatum tergum ulceribus gestat.
Ostrineus, a.um. quod est ex ostro.
Osus, cũ suis cõpositis Exosus & Perosus, participia sunt, siue participioꝝ modo capiunt. De quibus in dictiõe Perosus. Iungit aũt osus cũ actõ, & actiue sumit, ut osus sũ, osus es, osus est, pro odi, odisti, odit. participiũ quoq; futuri tpis osurus, & osor uerbale ab osũ supino fiunt, q̃ Festus ab odio sumit, licet nõ sit in usu. Plau. in am, Inimicos semp osa sum obtueri, ideſt odi. Osurus, Cice. in Leli. Negabat ullã uocẽ inimicitioré amicitiæ potuisse reperiri, q̃ eius, qui dixisset ita amari oportere ut aliqñ esset osurus Osor. Plau. in Asi. Madidũ, nihili, in cõtinentẽ, atq; osoré uxoris suæ. ideſt qui odit uxorem suã. Sciendũ q̃ in osus terminata quædã significãt habitudinẽ siue uehemẽtiã, copiamue, aut affectionẽ, ut animosus ingeniosus, neruosus, saxosus, aquosus, q̃ habet copiã saxorũ, neruorũ, ingenii, animi. Vinosus, libidinosus, mulierosus, seditiosꝰ, factiosus, q̃ amat uinũ t, libidines, mulieres, seditiones, factiones. Quædã actionẽ ut studiosꝰ, stomachosꝰ, cõtumeliosus, q̃ operã dat studio, q̃ stomachat, q̃ cõtumeliã facit. quædã passionẽ, ut odiosꝰ, inuidiosꝰ, qui habet odio, & cui iuidet. Quædã actiue & passiue accipi possunt, ut formidolosus, laboriosus, operosus, uoluptuosus, religiosus.
Ossuaria dñr loculi, in quibus defunctoꝝ ossa reponunt

O Ante T

Otia sunt marinæ aures, genus ostrei ὠτία græce.
Otides, auiculæ perdicibꝰ similes quæ breui uolatu cito (lassantur.
Othrys, mons Thessaliæ.
Othryades, nomen Lacedæmonii uiri, tam primæ q̃ tertiæ declinationis est.
Otus auis noctuæ similis pinnulis circiter aures eminentibus præditus, unde nomen accepit, quasi auritum dicas. Nonnulli ululam appellant, alii Asionem.

O ante V

Ouis a græco ὄις interposita u, ppter hiatũ signãt pecudẽ
Ouinus. a.um. pe. pro. quod ex oue est, ut pellis ouina, a quo Ouillus, ouilla ouillum.
Ouillus. a.um. Plin. li. xix. Quin & ouillo fimo uti, quoniã aliud herbescceret, diminutiuum est ab Ouinus.
Ouile pe. pro. locus in quo oues morari solent.
Ouiaria. æ. ouiũ multitudo. Var. in prolo. li. ii. de re rust. Quod eo facilius faciã, q̃ & ipse pecuarias habui grandes in Apulia ouiarias & reatino equarias.
Ouiarius. a. ũ. possessiuũ ab oue deriuatũ. Colu. li. viii. Et quoniã de ouiario satis dictũ est, ad caprinũ pecꝰ nunc
Ouicula diminutiuũ signãt paruã oué. (reuertar.
Ouum ab ὠὸν interposita u, euphoniæ causa.
Ouo. as lætor & læticiã uociferãdo seu canendo dẽmonstro. Li. li. i. Romani ouantes, ac gratulantes Horatiũ accipiũt eo maiori cũ gaudio, quo ppe metũ res fuere,
Ouatio, ut est ab ouo. as. signãt paruũ triũphũ, quẽ faciebãt ouãtes, q̃ non in curru, sed pedes ouali corona redeuntes ex pugna cũ bellũ non erat indictũ uel sine sanguine cõfectũ, ab ohe gaudentiũ interiectiõe, ut sit ouatio, quasi ohatio. Iuue. Satur est cũ dicit Horatius ohe Bacche. Vel a uocẽ militũ, q̃ fiebat geminata oo lia, p̃ interpositionẽ u, euphoniæ causa. Vt aũt ab ouũ fit significat tẽpus, quo gallinæ oua faciũt, ut uernatio mellatio, pullatio. Plinius Certa luna capiendũ censẽt táquã cõgruere ouationẽ ét serpentium humani sit arbitrii.
Ouatus. a. um. qd est in similitudine oue factũ. Pli. Aliis turbinatio pyri aliis ouata species, ceri maloꝝ aliquibꝰ Hic ouatũ augꝰ, ouo auratũ, qñ oui albo antea illinito æra, ac marmora auri, & argẽti laminis decorarẽt. Nec obstat q̃ ouũ habeat primã longã Plæraq; eñ deriuatiua primitiuoꝝ naturã nõ seruãt. Persi. Hic illud subiit auro sacras q̃ ouato ꝓducis facies. Hoc Pli. li. xxxv. de marmoribꝰ loquẽs ĩnuere uidẽt cũ inqt. Vt ouatꝰ esset numidicꝰ, ut purpura distingueret finnadicꝰ. Nonnulli ouatũ aurũ dici aiũt, ouatione, uictoriaq; q̃sitũ uel ingens, & copiosum, quantum ouationibꝰ comparatur.
Oualis, & hoc ouale, quod ad ouationẽ pertinet, ut Oualis corona, quæ ex myrto fiebat.

O ante X

Oxus. amnis ortus in lacu Oxia, ut inquit Ptol. siue Oxo, ut Soli. Hinc Hyrcanum pelagus ingreditur, ferũt hũc multis in locis sex stadiorum latudinem habere.
Oxys mascu. gene. & Oxy neu. indeclinabile acutũ, citũ & uelox significat. Oxos neu. gene. siue Oxeos acetum, Oxys. idis. pro uase aceti.
Oxia græce acutus accentus latine dicitur.
Oxybaphũ, latine acetabulum, ab aceto habet pe. cor.
Oxygarum pe. cor. acutum garum, hoc est garũ ex aceto cõfectum, quod in principio mense apponi solebat ὀξυγάρον acetum πρὸσ liquamen ex pisce.
Oxygala, quasi acetosũ lac. Gala latine lac. Oxos acetũ.
Oxylapatum. Lapatum acuta habens folia.
Oxyschoenon acutum iuncum significat.
Oxyhalme, genus potionis, quod ex sale & aceto recenti fieri solebat aduersus serpentes.
Oxymeli, acetum mulsum dicit genus potionis, quod ex mellis heminis. x. aceti ueteris heminis quinq; salis marini pondo. Tymbræ quadrante, aquæ marinæ sextariis quinq; pariter decoctis fieri solebat.
Oxypora sunt q̃ Colu. tradit appellari oxygara. Qñ inquit, cum usus exigit, aceto, garoq; diluunt. Plin. quoq; li. xx. Fœniculum condimẽtis ppe omibus inferit, oxyporis etiã aptissime. Sunt & sua medicis oxypora, q̃s a celeritate dicta penetrãdi. Est eñ remediũ pũtaneũ. i. celeriter iuuãs. Idẽ. Iuniperꝰ miscet antidotis oxyporis.
Oxyporopolæ, qui cibos uendunt aceto confectos. Plin. In eos usus & oxyporopolæ seruant, addito dulci acramentum aceti temperantes.
Oxysaccaron, potionis genus, ex saccaro & aceto. Saccarum mel dicitur in arũdinibus collectum gummi modo candidum ac fragile.

O Ante Z

Ozena, morbus, cũ ulcera circa nares sunt, plurefue crustæ & odoré fœdũ habent, cui malo uix potest succurri nomenq; trahit ab ozena, sicut & polypus. Pli. li. ix. Polyporum genera & ozena dicta a grauitatis odore.
Ozimum penulti. cor. ab ὄζω redoleo, genus edulii redolentis ex intestinis confecti, Persi. Cum bene discin

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

to cantauerit ozima uernæ. Item herba est suauissimi odoris, de qua in Ocymum.

Ozo, oleo, unde ὀζη fœtor oris. Col. li. iii. Itaq; & emissioni credendū est q̄ etiā immorat, iactatione fœtorem quendam oris quem ozem græci uocant minuit.

P Littera muta ē nec aspiratione admittit, nisi in dictiōibus græcis q̄ postponit, ut Phaethon Cōuertit q̄q; i traducēdis dictiōib⁹ græcis p. in b. ut cū apd græcos πῦξος, apd nos bux⁹ scribit; ab ἄλυρος cum lra ⊥. pro qua nos ps. ponere consueuimus, absyrtus cū b. traducit. Interdū p. exile pro ph. aspirato traduci solet, ut qd a græcis φοινίκιος, cum ph. aspirata scribitur a nostris puniceus, transfert. Sic πορφυρέον purpureum dicimus. Quin & contra ubi illi p. exile ponunt, latini sæpissime aspiratum traducūt, ut quod illi ὑπνώλη, nos hypsiphile scribere solemus.

p ante A

Pabulum proprie pecudum, & alioq; brutorū cibus herbaceus, fœniceus, paleaceus, uel stramentitius est.

Pabularis, & hoc pabulare, qd ad pabulū ptinet, seu qd pro pabulo dat. Col. uicia pabularis, & uicia seminalis.

Pabulor, aris. pabulū ex agris capio. Val. Max. Id postq̄ cognouit, depositis insignibus imperii familiarē cultū induit, ac pabulantiū hostiū globo sese obiecit. Interdum pabulare est pascere. Col. li. viii. Subīde quæ incedit, scilicet capella compesci debet, ne procurrat, sed placide ac lente pabuletur, ut & largi sit uberis.

Pabulator qui pabulatum uadit. Col. lib. v. Repente ex omnibus partibus ad pabulatores aduolauerunt.

Pachynus pe. indifferente, promontorium Siciliæ pelo ponnesum spectans ab aeris crassitudine. Nam παχύ pingue, & crassum dicitur. Vir. li. iii. Præstat trinacrii metas lustrare Pachyni. Prisc. in perihegesi. Qui procul effusis Pachyni distenditur oris.

Pachisos, fluui⁹ Siciliæ ciuilis sanguis notatus infamia.

Pachiri montes in minori Asia:

Pactolus, pe. cor. fluui⁹ Lydiæ aureis arenis, smyrneos irrigās agros. Iu. Qd Tag⁹ & rutila Pactol⁹ uoluit arena.

Pacuui⁹ brūdusinus poeta tragic⁹ illustris, Ennii poetæ ex filia nepos, Romæ picturā exercuit, ac fabulas uēdidit, deiñ Tarentū trāsgressus, ppe nonagenarius diē obiit, hic ut Quin. ait, grauitate sniaq;, pōdere uerboq; auctoritate personaq; clarissimus fuit citra tñ nitorē.

Pax a pactiōe cū bellū interuenit. Quod nomen ēt pluraliter declinatū legit. Hor. Hoc paces habuere bonæ uentiq; secūdi. Aug. li. iii. ciui. dei. Sēper in potestate hē rent paces, bellicasq; uictorias, q̄ semper fere p humanoq; animoq; motus accidunt. Var. Aīaduertendū primū, qbus de causis, & quēadmodū cōstituerunt paces, scdm qua fide & iusticia eas coluerūt. Et est pax tranquilla libertas, Seu ut Speu. ait, pax est quies qua ab inimicitiis belli cessamus. Virgi. Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyrānī. Per translationē q̄q; sumit p uenia. Idem. Sed uotis precibusq; iubent exposcere pacem. Q̄q; pro propitiatione, ut apud eundē. Pacemq; per aras exquirunt. Et sic a pacando fit. Pax etiam aduerbium græcum est, & significat tantummodo. Ter. in Heau. Dum argentum capio pax nihil amplius.

Pace tua dixerim, honestus reprehendendi modus, prius captata uenia, id est tua uenia, & te non irascente.

Paco, as. a pace fit, cū ex bello tumultuq; ad pacem tranquillitatēq; res reducit, & significat mitigo, lenio, placo, propitio, concordo, & pactū facio. Aug. super Ioannem. Exiit mane, & quos inuenit cōduxit, & pacauit cū eis mercedē denariū. Dicimus & pacor deponens. Idē in eodem utrunq; complexus est, Sodalis non tibi facio iniuriā, quod pacaui reddidi tibi, fraudem tibi nō feci, quia quod pacatus sum reddidi. Sue. in Tib. Delegatus pacandæ germaniæ status. i. pacificandæ. Cæsar omni pacata Gallia, exercitus noster ad eos duceretur.

Pacate aduerbium significat tranquille, sedate.

Pacifico, as. a pacisco esse uidet. Cic. Lepido. Itaq; sapiētius meo qdem iudicio facies, si te in istā pacificationem nō interpones. i. pacē faciendā. Quidā hæc tria sē parant, ut pacificatus sum, pacē feci significet. Pacatus sum, in pace sum, ab armis destiti, placitus sum ab indignatione animi ad lenitatē redii, uel animo leni sum.

Pacificatorius, a. um. quod ad pactionem pertinet. Cic. Postq̄ nos pacificatoria legatione implicatos putant.

Pacisco, eris. pactus depo. significat pactum facio, conuenio. Vnde etiam construit cum ablto, sicut alia uerba preciū significantia. Plau. in Bac. Pacisci cum illo paula pecunia potes. Dicimus ēt pactus sum hanc rem Iusti. li. ii. Cum Xerxe nuptias filiæ eius pacisci tur. Huius compositum est Depecisco.

Pactio, (ut inquit Vlpia.) est duoq; pluriumue in idem placitum & consensus. Sal. Collegam suum antonium pactione prouinciæ propulerat, ne contra Remp. dissentiret. Cic. li. iii. offi. Regulus non debuit conditiōes, pactionesq; bellicas, & hostiles perturbare.

Pactum q̄q; participiū est a pacisco, ut est illud in Genesi. Et recordabor fœderis sempiterni, quod pactū est inter deum, & omnem animā uiuentem. Q̄q; nomen quod a Cice. sic diffinitur. Pactum est, quod inter aliquos conuenit, quod iam ita iustum putatur, ut iure præstari dicatur. Hie. in Geñ. Statuā pactū meum uobiscum. In ablto q̄q; accipit pro modo. Ter. in Andr. Eo pacto gnati uitam, & consilium meum cognosces.

Pactilis, Vide in dictione Pago, is.

Pachys mensuræ nomen est. Vnde lycophron heptapachyn Achillem appellat a septem cubitis.

Padus fluuius, q ut Pli. li. iii. scribit e gremio Vesuli montis celsissimum incacumē elati, finibus liguq; Gabienorum uisendo fonte profluens, condensq; sese cuniculo, & in forouibiensium agro iteq; exoriens, nulli amnium claritate inferior, a græcis dictus Eridanus, ac pœna Phaethōtis illustratus. Augef ad canis ortus liquatis niuibus, agris q̄ nauigiis torrentior. Metrodorus refert qm̄ circa fontem arbor sit multa picea, quæ padēs gallice uocetur, padum hoc nomen accepisse.

Padua, urbs a padi uicinitate dicta, quæ & patauium dicitur quasi padauium, uel ἀπὸ τοῦ πατάσσω. i. a uolan⁊p captato augurio dicitur conditum. Vel a petendo⁊p telo auem petisse dicitur, eoq; in loco urbem condidisse. Primo Antenorea dicta est. Vnde antenoridæ, postea patauini, & paduani. Apud patauium natus est

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

T. Liuius hiſtoricus celeberrimus,q res romanas ſum
ma facundia pſcripſit.Similiter Stella,& Valeriꝰ Flac
cus poetæ hic orti fuere.Præterea Paulus Iuriſcõſultus
Albertus eremitanæ nr̃æ religionis theologus. Cuius
ingenii acumen opa quæ edidit declarant. Franciſcus
quoq; cognométo zabarella,qui legibus interpretan/
dis, & uitæ integritate tm̃ ualuit, ut in cardineũ cœtũ
fuerit aſcitus,in ea urbe originẽ duxit. Fertur & Volu/
ſius poeta patauinus, qui poſt Ennium rerum geſtaꝝ
populi Romani annales carmine deſcripſit.

Paduſa pe. pro. fluuius quem aiunt Padi brachium Ra
uennã uſq; perductũ Maſſanicũ alio noĩe appellatum.

Pæan hymnꝰ erat in Apollinẽ,ſicut dithyrãbus in Bac/
chũ,ut Iul.Pol.inqt, q non ſolũ in auerſiõe maloꝝ de/
cantabaf,ſed ẽt in uictoria.Interfecto.n.Pythõe laudi/
bus & carmibus laudatus fuit,q̃ Pæana dixerũt.Virgi.
Lætũ pæana canentes. Abuſiue tm̃ pro oĩ deoꝝ laude
ponif. Vñ opus ſuũ Pindarus de laudibus deoꝝ oĩum
pæana inſcripſit.Pæan uero ab παίω,quod eſt medeor,
q ſcilicet morbis remediãs finẽ faceret.Vnde & Apol/
lo ipſe pæan dictus eſt.Iuue. Parce precor Pæan.

Pæchnium genus ludicri poematis a ludendo. Vnde
Technopæchnion apud Auſonium.

Pædor,ſquallor,illuuies,ſordes,& oĩs immũdicia,ſeu pu
tor in aĩali. Luca.Lõguſq; in carcere pædor. Cic. li.iii.
Tuſc. Barba pædore horrida, atq; intonſa infuſcat pe/
ctus illuuie ſcabꝝ. A græco hoc nomen deduci uidef,
quo παῖδες.i. pueri dicuntur, q in illa puerili ætatula
ſordidi fere ſunt,nec a ſordibus ſciunt abſtinere.

Pædidus,pe.cor.ſordibus obſoletus dicitur.

Pædagogus, pe.pro.pueri ductor παῖς puer, ἀγωγὸς du/
ctor,Is eſt eũ cui ducẽdorum puerorꝝ cuſtodia datur.
Colu. lib.i. Nec poſtremo,quaſi pædagogi eius memi
niſſe dedignemur Iulii hygini.

Pædagogium,apud Iuriſcõſultos,ti.de fundo inſtru. ſer
uitiũ,atq; mancipiũ dr̃. Verba Vlpi. hæc ſunt.Si inſtru
ctũ fundũ legaſſet,ea pædagogia,q̃ ibi habebat, ut cũ
ibi ueniſſet, pſto eſſent in triclinio,legato cõtinentur.
Sue.tm̃ ſi textus falſus non eſt, accipit p puerorꝝ concu
bitu,cũ inqt in Ner.Sup ingenuorꝝ pædagogia,& nu/
ptiaꝝ cõcubinatus,ueſtali uirgini Rubriæ uim ĩtulit.

Pædagium locus in domicilio,in quo pueri ſeruiq; cõ/
moranf,qui παῖδλθν uocantur.Pli.lib.vi. Epiſtol.Puer
in pædagio mixtus pluribus dormiebat.

Pædico,as.pe.pro.obſcœnũ uerbũ,quod ſignificat præ/
poſterã cum maſculis libidinẽ exerceo. Græci dicunt,
παιδίζειν quod eſt nates contrectare.Iul.Fir. hanc libidi
nẽ præpoſterã appellat.Hinc pædicones ſiue pædicato
res puerarii puerorꝝq; amatores,concubitoreſq;.

Pædicones.Vide in dictione Pædico.

Pæderaſtes,amator puerorꝝ.Pæderaſtia, amor obſcœ/
nus in pueros. Hunc latini modo puerarium dicunt,
modo emaſculatorem,modo pullipremonem.

Pædia,cum accentu in pe. Græce παιδεία eruditio,inſti
tutioq; in bonas artes,ut docet Gel. Vnde pædia Cyri,
quam Xenophon ſcripſit.

Pædotriues,pe.pro.ludi lr̃arii,p̃ceptor & exercitationis
mgr̃,cuiꝰ offm̃ (ut inqt Plato ĩ gorgia)ẽ corpa hoĩum
formoſa robuſtaq; efficere. Pædotriuica exercitatio p
tinẽs ad doctorẽ pædotriuẽ. Ariſt.li.viii.poli. p̃cipit a/
doleſcẽtes gymnaſticæ,& pædotriuicæ eſſe tradendos.

Pædomatheis.qui a pueris cito aliquid diſcunt.Opſima
theis qui ſero aliquid diſcunt.

Pæditaba proprie dicitur uſus, mora exercitatio.

Pæon nomen uiri medicinæ artis peritiſſimi, ut ſcribit
Hom.A quo pæonia herba dicta.Eſt & pæon genus pe
dis, q a Diomede q̃druplex ẽe tradif, quoꝝ primus ex
lõga,& tribus breuibus cõſtat.Scdus ex breui & longa,
& duabus breuibus. Tertius ex duabus breuibus,& lon
ga & breui.Quartus ex tribus breuibus & longa.

Pæonia herba uocata eſt a Pæone medico,q eã inuenit.

Pæonia ẽt regio eſt in Europa a Pæone Endymionis
filio,& Epei fratre,q uictus curſu ab Epeo,ſicut iter eos
cõuenerat,imperiũ uictori dedit,& in Macedoniã,ſeu
Thraciã ad amnẽ Axiũ diſceſſit, a quo Pæonia regio
dicta,q̃ poſtea ex regis noĩe Emathia pars macedoniæ
a q̃ Pæones ppr̃i,ut Iuſt.li.vii.ſcribit. Sta. lib. Achi.pe.
cor.ptulit. Præteriit, didici quo Pæones arma rotatu.
Qñq; Pæonia ponif,p Macedonia,ſicut Emathia,cui
littoralis regio iuxta Sithoniã, & Thermopontũ Pal/
lene uocatur. In hac regnaſſe fertur Telegonus.

Pæſtum oppidũ Lucaniæ roſaꝝ abũdantiſſimũ,ubi ob
cœli clementiã bis in anno ꝓducebanf fructus.ſ. Maio
& Septẽbri,Vir.li.iiii.Ge.Biferiq; roſaria Pæſti.Huius
mœnia ꝓpe mare magni ſpacii, adhuc integra uident
latitudine & altitudine mirãda, a Thuſcis conditũ Poſ
ſidoniam dixerũt,& eius ſinũ poſſidoniatẽ,in cuiꝰ me
dio ẽ Pæſtum. Poſtea Romani miſſis huc colonis am
pliauerunt,ut ait Stra. (uincat odore roſas.

Pæſtanus,a.um.poſſeſſiuũ.Oui.de arte.Caltaq; pæſtanus

Pætus qui obliquatis oculis in altum reſpicit.Horat. in
Ser.appellat pætũ pr̃,& pullũ male paruus, ſi cui filius
eſt. Hinc pætoꝝ familia Romæ cognomen ſumpſit.

Pæones populi in regione Pæonia. Vide in Pæonia,

Pagus ſimul poſitæ uillæ, hoc eſt ruſticanæ domus in
unũ coagmentatæ. Nã πηγὴ latine fons dr̃,q circa fon
tes hæ ponerenf,q oẽs eadẽ aq̃ uterenf. Scribit Cæſar
ciuitatẽ Heluetiã in q̃tuor pagos fuiſſe diuiſam, hoc
eſt in quatuor regiones, quæ pagatim habitabantur.

Pagatim aduerbium dictum eſt per ſingulos pagos ea
forma,qua oppidatim. Liui.Templa deum,quæ paga
tim ſacra habebant dirui,atq; incendi iuſſit.

Paganus,a pago dictꝰ eſt ruſticus,uillanus in uilla natꝰ,
q nõ nouit urbẽ, q̃ſi ex uno fonte potãs. Hic ſemipaga
nus,ſemiruſticus. Interdũ pagani accipiunf ꝓ hoĩbus
nõ militãtibus,tãetſi urbani ſint. Et eſt uerbũ peculia/
re iuriſcõſultoꝝ, a qbꝰ hæc duo,periñ ac cõtraria op/
ponunf miles,& paganus.Sue. de Aug. Pinariũ equitẽ
Ro. cũ cõcionãte ſe admiſſa turba paganoꝝ apud mi
lites ſubſcribere q̃dã aĩaduertiſſet,curioſum,& ſpecu/
latorẽ ratus corã fodi impauit. Vlp. Eſt reſcriptũ a di/
uo Pio in eo,q cũ eſſet paganus,fecit teſtm̃,mox mili/
tare cœpit.Paulus. Fecit teſtm̃ exẽplo eius, q paganus
fecit deinde militare cœpit. Quare ãt pagani dicanf,q
urbani ſunt, dr̃ Romam diuiſam fuiſſe in tribus qua/
tuor,ſicut apud Dio.lib.iiii. Antiqui. legif,quas pagos
uocitabant, in quibus habitantes pagani dicebãtur,q
in nullam aliam habitationem transferri poterant.

Paganalia,orum.ruſticorum feſta.

Pagaſeus,a.um.poſſeſſiuum a pagaſa,ut pagaſea nauis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Pagasa, Thessaliæ oppidum, quod postea Demetrias dictum est, iuxta quã ædificata ẽ argonauis. Propter qd̃ nauis longa argonautarũ pagasea nũcupatur ꝙ Iason, q eam ædificauit, fuit filius Æsonis fratris Peliæ regis Thessaliæ. Hinc pagasicus sinus in Thessalia dictus est.

Pagana lex quam seruant rustici.

Pago, is. pepigi, pactũ significat paciscor. Cic. li. ii. ad Heren. Pacta sunt quæ legibus obseruanda sunt, hoc modo. Rem ubi pagunt oratione pagunt. Aliquando significat promitto. Plau. Hæc tibi pacta est Calicli filia. Serui. tñ dicit pago, unde multi uolunt uenire pepigi nusq̃ lectum est, uultꝙ pẽpigi a paciscor fieri, sicut & pactus. Quomodo a placeo, placui, & placitus.

Pagina, æ. pe cor. utraꝙ pars folii a pangẽdo, ꝙ in pagi nis carmina pangant̃. i. figant̃. Versus em̃ pangi, uel figi ceris dñr, uel ꝙ ĩ libris suam quãq; obtineãt regionẽ, ut pagi, uel ꝙ cõplures in pugillaribus aut in libro cõpactæ, atq; inter se iunctæ sint chartæ. Hinc fiunt cõpagino pro cõiungo, ꝙ paginæ simul coniunguntur.

Pãginula diminutiuum. Cic. ad Att. Si uero idem, quod nescio, an sit, ut nõ minus longas iam in codicillorꝫ factis futurorꝫ consulum paginulas habeat, q̃ factorum.

Pãgyris nomen fluuii, & nomen ciuitatis, a quo Pagyritæ populi. Quidam tamen pacyrim dicunt.

Pala instrumentũ rusticanũ uulgo notũ. Et instrumentum quo panis in furnũ mittit̃ & extrahit̃, nec nõ uentilabꝫ. Itẽ qd̃dã ignis receptaculũ. Ad huc pala pars anuli plana, & latior in qua gẽma inserit̃, & ẽt sine lapide dicta quod sit palam. Nam debet esse extra. Cic. li. iii. Officiorũ. Ibi cum palam eius annuli ad palmam conuerterat a nullo uidebat̃. Item palæ dñr dorsa dextra, leuaq; eminẽtia mẽbra. Itẽ palæ (ut inqt Stra.) minores auri purgatiõis massulæ, & utiq; nõ maiores libra, Pli. li. xxxiii. Expuit̃ æris pala q̃dam, hoc est, quod græci Pflegma appellãt. Idẽ li. xxxiii. scribit palacas appellari massas auri in puteis repertas decẽ, & amplius libraꝫ põdere, q̃s alii palacranas uocãt, sicut id qd̃ mi

Palla, æ. p duplex ll. est honestæ mu (nutũ est bala ucẽlieris uestimentũ, hoc est tunicæ palliũ qd̃ palã, & foris est ad uestigia usq; demissum, hac ueste palã ituræ mulieres uti solẽt. Dicta ꝙ palã ferat̃. Vir. Pro longæ tegmine pallæ, Tigridis exuuiæ p dorsum a uertice pendent. Plau. in Me. Pallã ad phrygionẽ fert, cõfecto prandio. In Gallia tñ uiri quoq; palla utebant̃. Vñ Mar. Dimidiasq; nates gallica palla tegit. Et ab irrugatione, & mobilitate dicitur palla, quæ est circa finem huiusmodi uestium, ἀπὸ τοῦ πάλλω. Est etiam hoc nomine urbs Ptolemæo teste, a latere meridionali Corsicæ.

Palaca & palacrana, pro auri massa sumi solent.

Pallace, græcum est & significat concubinam. Vnde dicimus. Hæc est pallace mea.

Palam aduerbium ad omnia refertur, & significat manifeste, & coram pluribus. Coram ad personas tantum Ter. Si falsum, aut fictum continuo palam est. Hinc fit. Propalam eiusdem significationis, a quo propalo, as. pro manifesto seu aperio. De quibus infra.

Palam quæstum facere dicitur non tñ ea, quæ in lupanari se prostituit, sed etiam si qua ut solet in taberna caupona, uel qua alia domo pudori suo non parcit.

Pallium dictum est, ꝙ palãm sit, & foris. sub eo enim tunica sumebat̃ longe, lateq; diffusum, & uiris mulieribusq; conueniens, proprie aũt græcus habitus. Vñ palliati græci dicti sũt, & comœdiæ palliatæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus, & habitus hominum palliatorũ græcorum, auctores Donatus, & Diomedes.

Palliatus, a. um. pallio indutus, & pallio coopertus. Aug. lib. ii. Conf. Ineſt animæ uana, & curiosa cupiditas nomine cognitionis, & scientiæ palliata. Apul. Nec palliari tam aperta res potest, id est cooperiri.

Pallio, as. cooperio. Vide in palliatus.

Palliolum dimi. breuis palliũ, siue linteũ ad caput tegẽdum. Iuue. Cultam palliolo mulier nẽpe ipsa uidetur.

Palliolatus huiusmodi palliolo indutus. Sue. de Claud. Palliolatus nouo more præsedit. Mart. Hãc uolo, quæ facilis quæ palliolata uagatur.

Palliolatim aduerbium significat more palliorũ. Plau. Palliolatim amictus sic inceſſi ludibundus.

Palliastꝫ, rude, mutilũ, ac uile palliũ. Apul. Ecce Socratẽ cõtubernalẽ meũ cõspicio, humi sedebat sciſſili palliastro semiamictus. Et li. ii. flo. Niceno ꝓcinctu palliastrã circũstantia corona obtutu mgĩm & secreto de

Palus, pali. i. lignum quo uitis sustẽtet̃. (scendisse. Tibul. Hic docuit teneram palis adiungere uitem.

Palus, paludis, pe. pro. significat locum aquosum, secũda indifferens est, quanq̃ in gtõ crescat. Virg. li. iiii. Geor. Cocyti tardaq; palus inamabilis unda. Horati. Regis opus sterilisq; diu palus aptaq; remis.

Palo, as. pe. cor. sepio, tendo, & quasi palis munio. Col. li. xii. Vt uitis palet̃, & capite tenus alliget̃, & iuga uineis imponant̃, & capistretur. Et palare uagari errareq;. Vnde & dispalare, quod est diuidere. Sisen. Dispalati ab ignis digressi omnes, ac dissipati.

Paluster, is. & palustер, a. um. quod est ex palude.

Palor, aris. passim uagor, sicut faciũtq; lẽto gradu, dispersiq; labruscas q̃runt. Li. li. i. Raptim & ad hos romana legio ducta palãtes in agris oppressit. Idẽ li. v. Iã obsidionis tedio uicti abscedũt, uagiq; ꝑ agros palant̃ cibis, uinoq; rapti hausto repleti. Hoc uerbũ a palã qdã deduci existimãt. Alii a palis castrorꝫ, hoc ẽ sudibꝰ, mõ huc, mõ illuc trãslatis. Dicit̃ & palo, as. in hac significatiõe.

Palatim aduerbium significat passim uagando. Liui. li. v. Tusculum palatim fugerunt.

Palata. ficus inter palas compressa. Hie. li. ii. Reg. Apparuit ſiba puer Miphiboseth in occursum eiꝰ cum duobus asinis, qui onerati erant ducentis panibus, & centũ alligaturis uuæ passæ, & septem massis palatarum.

Palatus & palatum utroq; modo dr̃ oris cœlũ, ꝙ labiis, dentibusq;, quasi palis munitus sit. Aug. sup. Ioan. Quo auidas fauces habere debet, unde optare, ut sanus sit intus palatus ita indicandi. Col. li. viii. Sed etiam, si palatum atq; lingua concolor lanæ est.

Pallas, antis. nomen filii Euandri, & nomẽ gigantis.

Pallas, adis. dea dicta, ꝙ palantẽ gigantẽ iterfecerit cũ prius Tritonia uocaret̃, a Tritone palude, ubi primũ uisa est, uel a πάλλω uibro, quatio, eo ꝙ hastam uibrare consueuerit, docueritq;, qñ dea belli est. Hæc dicta ẽ Bellona, qa bella iuenerit. Et minerua, ꝙ uim minetur, uel quod neruos minuat, ob studioꝫ laborẽ. Nam dea artiũ, & sapientiæ est, quia de capite Iouis nata est. Sed qa dea est artium, & ingenii, ideo ista finguntur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nihil eſt eñ excellétius ingenio, quippe quo regũt uniuerſa Vir. Pallas quas cõdidit artes ipa colat. Hæc Iouis filia ſine mre fuit. Nã Iuppiter cũ uideret Iunonẽ ſterilẽ eſſe, pcuſſo capite emiſit Palladẽ armatã. Pallas etiã nomẽ paludis eſt in Aphryca.

Palladiũ, palladis ſimulachr, qd romæ ĩ æde Veſtæ fuit

Palladius, a, ũ, qd eſt palladis. Vñ palladium fogr Romæ qd erat, ppinquũ tẽplo Palladis.

Palladius nomẽ uiri, ppriũ, q de agricultura ſcripſit.

Palatiũ mõs Rõæ appellat⁹ eſt ꝙ ibi ĩ palatio pec⁹ paſcẽs balare cõſueuerit. Sic eñ uox ei⁹ aĩalis exprimit ꝙſi balatiũ. Vñ Neuius balatiũ appellat. Vel a palo, as, qa ibi palare. i. errare pecudes ſolerẽt, ſeu ꝙ palãtes Arcades, cũ Euãdro ibi cõſiderũt. Nã añ Romã cõditã poſſe ſſũ, atq habitatũ fuit, aut ab Arcade Euãdro aut aboriginib⁹ q ex palatio oppido agri Reatini uenere, & cũ Euãdro habitauete. Alii a Palãtia Latini mre q ibi habitauerit, palatiũ dcñ uolunt. Alii a palãte Euandri auo. Alii a filia Euãdri palãtia ab Hercule uitiata, & poſtea illic ſepulta. Vel certe a Palãte eius filio illic ſepulto. Alii a Pale paſtorali dea nomẽ iditũ autumãt. Palatiũ ẽt dr domus ĩperatoria, ſupba, amplaq, a Palãte gigãte q primus palatiũ ob magnitudinẽ ſui feciſſe dr. Aut ẽm Pli. a Palãteo arcadiæ oppido. Siue, ut Cyrill⁹ auctor græc⁹ refert, a palatio mõte. Hui⁹ nois pria ſyllaba indifferẽter ponit. Oui. de arte. Illic q̃s tulerãt nemoroſa palatia frõdes. Mar. Inde ſacro uenerãda petes palatia cliuo. Et palatium dicta fuit urbs Diocletiani, quã nũc nautæ Spalatũ uocãt. Euſe. in chronicis. Diocletianus haud ꝑcul Salonis ĩ uillæ ſuæ palatio moritr.

Palanteum, urbs in palatino monte, a Palante Euandri proauo. Vnde Vir. li. viii. Arcades his oris genus a Palante profectum, Qui regem Eũandrum comites, q ſigna ſecuti Delegere locum, & poſuere in montibus urbem Palantis proaui de nomine Palanteum.

Palatinus, a. ũ. uñ Palatinus deus, & palatinus mõs dict⁹ eſt, ſup quo prĩo Roma ædificata fuit, & ĩ eo reges prĩo deiñ conſules, poſtea impatores maiore ex parte ſedẽ habuerũt. Et palatini, q & palãtes ſunt q cũ Euãdro uenerũt, & aborigines cõſederũt in q̃rtæ regiõis palatio. Sed hos alii dictos a Palantia latini uxore putauere.

Palatialis flamen dictus eſt, q ad ſacrificandũ ei deo cõſtitutus erat, in cuius tutela palatium eſſe putabatur.

Palatina officia dicũtur officiales aulici & imperatorii. Iul. Capitolinus in Galienis. Cum iret ad hortos nominis ſui omnia palatina officia ſequebantur.

Palatual ſacrificiũ, quod fiebat Romæ in mõte palatio

Palantina regio Romæ, cuius Arcades duce Euandro palantes auctores extirerunt.

Palantia oppidum hiſpaniæ. Vnde & palantini. Eſt & nomen fluminis in Valentino littore.

Palæmon marin⁹ de⁹ latĩe Portunus, ꝙ portub⁹ ꝑſit. De quo in dictiõe Portunus. Archias aũt in epigrãmatis.

τέσσαρσιν εἰσὶν ἀγῶνες αὖ ἑλλάδα, τέσσαρες ἥροι.
οἱ μὲν μνηστῆρων, οἱ δὲ θοὰ νάτων,
χιὼν, λυτίδλας. παλαίμονος, ἀρχεμόροιο.
ἄθλα δὲ τῶν, κότινος, μῆλα, σέλινα, πίτυς.

Eſt & nomen proprium grammatici Vicentini, cuius tanta fuit arrogantia, ut ſecum natas, & perituras litteras diceret. Atq de ſe diuinaſſe. Virgilium cum dixit Tantum uicine Palæmon.

Palæſtina prouincia Syriæ, Arabiæ contermina, a Philiſtim urbe metropoli in ea, ut inquit Pli. li. v. Nam & Herodotus Syriam, alterã palæſtinã. In ea quinq ciuitates continebantur, Gaza, Aſcalon, Geth, Acaron, & Azotum. Eſt & altera palæſtina ꝑpe Pheaciam, de qua Luc. lib. v. Laxa palæſtinas undis confixit arenas.

Palæſtra, luctatio, ab πάλιν itegr, παίω ferio, pcutio. Vel ἀπὸ τοῦ πάλης. i. a motu urnæ. Nã ductu ſorte luctantur. Vir. li. vi. Pars ĩ gramineis exercẽt mẽbra palæſtris. Palæſtra ẽt dr domus lenonis, in qua eſt exercit⁹ amator aſſidue. Ter. in Phor. Eccũ a ſua palæſtra exit foras. Vñ Victr. li. v. docet, quomodo palæſtræ ſint ædificandæ.

Palæſtrita, palæſtritæ pe. cor. q ſe in palæſtra exercet, robuſtior, exercitatiorq & proprie magiſter luctationis & gnarus ois palæſtricæ actionis. Græci πάλην uocant luctam. Hac dictione utuntur Sidonius, & Papinius.

Palæſtricus, a. um. pe. cor. quaſi ex uſu palæſtræ, uel quod ad palæſtram pertinet. Cic. li. i. Offi. Nam & palæſtrici motus ſæpe ſunt odioſiores.

Palæſtricus ſubſtantiuum, idem palæſtrita. Afra. Depellis mihi manum per palæſtricos. Aliquando palæſtricus dicitur q motus corporis format, corporaq exercet, quales ſunt qui docent ſaltare.

Pales paſtogr dea, uel pabuli, hanc qdam Veſtã, quidam deũ matrem appellant. Vir. Te quoq magna Pales.

Palæſtrion, locus ubi palæſtra exercetur, paleo luctor, pale lucta certamen.

Palilia, uel parilia, eius deæ feſta l. in r. mutata dñr. Hæc a paſtoribus in agris frebant. xi. Calen. Maii, quo die Romulus urbem fundauit, ad lupos arcendos, morboſq a pecore pellendos, ſeu pro partu pecoris. Propert. lib. iiii. Vrbi feſtus erat dixere Palilia patres. Hic prmus cœpit mœnibus eſſe dies.

Palea a palam, ſeu a pabulo dr. Nã ea ſola primũ in paſcendis aĩalibus ꝑbebat. Quo ſane uocabulo nõ ꝓprie culmi, ſed folicula ipſa granulogr cõprehendunt. Vir. li. i. Ge. Surgentẽ ad Zephyrũ paleæ iactãt inanes. Col. li. vii. Minus cõmode tuemur armẽtũ paleis q ubiq & quibuſdam regionibus ſolæ præſidio ſunt, & probatur maxime ex milio, tũ ex ordeo, mox ex tritico. Idẽ. Oportet fabã maturã conterere, & paleas eius diligenter condere. Notandũ, ꝑ Seruii ſententia paleam ſingulari numero dici, contra artẽ. Nam quæ ex pluribus conſtant, ſunt tñ numeri pluralis, ut cancelli, bigæ, ſcopæ, licet abutãtur poetæ. Vir. Nequicq pinguis paleæ teret area culmos. Pli. tamen lib. xix. ſingulari uſus eſt. ſi palea deſit & culmus teritur. palea quoq dicitur carthilago defluа a collo galli gallinacei apud Colum.

Paleatus, a. um. qd eſt factũ ex paleis. Col. li. iii. Quicquid inſerueris libro legato, luto ſubacto paleato oblinito plagã, & alligato, ne aqua uentuſq penetrare poſſit.

Palearia pelles dependentes ex gutture boum dicta, q̃ſi pellearia. Vir. lib. iii. Geor. Et crurum tenus a mento palearia pendent. Huius ntũs ſingularis eſt palear, quo uſus eſt Sene. in tragœ. Palearia etiam dicuntur loca in quibus conduntur paleæ, ſicut fœnilia ubi fœnum reponitur, cuius ſingulare eſt palearium. Col. de fructi caria fœnilia palearia q & apothecas & horrea.

Palicenus, ut inquit Stephan. fons in Sicilia dictus, qñ iuxta

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

iuxtà palicos fratres sit. In eum mittit tabella a iuratis quæ si uerè dixere fluitat, si falsum mergitur. Et ipsi cõtinuo flammãtur. Fontem ipsum decẽ fistulis aquam reiicere in altitudinẽ cubitorũ senum, ut putes inundatum in loca circũ omnia, sed protinus denuo coire.

Paliscorum, stagnum in Sicilia sulphurei odoris.

Palilogia latine reduplicatio. Palilogus itерũ collectus.

Palimbacchius, genus pedis, ex prima & secũda longis, & ultima breui, ut Augustus. Idem antibacchius dicitur.

Palingenesia, latine dr regeneratio, hoc est reditio post tps animarũ in corpus, quod fuit Pythagoræ dogma.

Palimpissa, pix liquida, iterum decocta.

Palinodia, contrarius cantus, & dici põt recantatio, siue retractatio, ὠδὴν eñ græci cantum dicunt, πάλιν rursus. Cũ male de aliquo scribẽtes, deinde rescribẽtes, bene de eodem scribimus, quasi dicendi mutatio.

Palimpsestus, mẽbrana iterũ abrasa. Cic. Treb. Nã quod in palimpsesto, laudo equidem parsimoniã, sed miror qd in illa chartula fuerit, quod delere malueris, q̃ hæc scribere, nisi forte tuas formulas. Iurisconsulti deletitiam uocãt. Nam abrasis prioribus lris rescribitur, Vlp. Chartæ appellatio ad nouã refertur, & ad deleticiam.

Palamedes nomen Nauplii Eubœæ regis filii, q Vlyssis fraude a græcis interfectus fuit. Hic fertur troiano bello quatuor litteras inuenisse scilicet. ϛ. θ. φ χ. Præterea ordinem aciei, dationem signi, tesseras, hoc est symbolum bellicũ, & uigilias inuenit. Hinc a poetis Palamedis aues grues dicuntur. Mar. Turbabis uersus nec littera tota uolabit, Vnam pdideris si Palamedis auem.

Palangæ græci phalangæ dicũt, sunt ligna teretia, q̃lia sunt q̃ nauigiis dum subducũt ad littora, aut ad mare trahunt supponi solent. vide in dictione phalangæ.

Palango, as. onus aliquod huiusmodi fustib9 transueho. Var. Cum pœnus in fretum obuiam uenisset nostris, & quosdã cœpisset crudelissime p palangis carinis subiicere, quo metu debilitaret nostros. Afranius. Et capream unam semilaceram quaterni simul palangabant.

Palaneæ idem significat, quod palangæ.

Pallene, pe. pro. ciuitas a Pallena Sithonis filia, & uxore Cleti dicta, ut inquit Hegesippus phlegrus, quam alii Macedoniæ, alii Thraciæ adscribunt, ob regionem uicinam, ubi Gigantum bella fuisse memorantur.

Pallor quasi pellis liuor. Et est pallor faciei, atq; totius corporis. Exanguis est color exhausti sanguinis seu ægri, seu repentini timoris certissimus testis.

Palinurus, pe. pro. Siciliæ promontoriũ, haud longe ab Helia, q̃ postea Velia dicta est, in quo Palinuri gubernatoris nauis Æneæ tumulus ẽ, & ab eo locus nomẽ sortitus est, dr aũt palinurus bis meiens, πάλιν. n. iterũ οὖρον urina. Mar. Minxisti Palinure semel currẽte carina Meiere uis iterũ sic Palinur9 eris. i. uocaberis bis meiẽs.

Paliurus, herba spinosa, & aspera. Vir. Carduus & spinis surget paliurus acutis, Est etiam nomẽ arboris in Africa suauem fructum facientis, quo uina commendantur. Et nomen paludis in Africa.

Pallenon uero alia ciuitas de qua infra.

Pallidus q palloré hẽt a quo diminutiuum Pallidulus.

Pallas, a motu cordis, dicitur.

Palleo, es. pallui, pallidus sum, a quo pallesco pallid9 fio. Aug. li. viii. Con. Iactat tempestas nauigantes, minaturq; naufragium omnes futura morte pallescunt. Huius cõposita Expalleo, a quo expallesco ualde pallidus fio. Plaut. in Cur. Viden ut expalluit. Impalleo, a quo impallesco, quod est intus uel ualde pallesco. Persi. Ac te nocturnis iuuat impallescere chartis.

Palma dr planũ illud, & ex parte concauũ manus, qd in digitos desinẽs decore patet. Vnde & pro mensura ponitur, sicut palmus. Ab huius similitudie arbor quoq; illa nobilis palma uocat, q̃ phœnicem uocamus, p cõmam in cacumine habeat circũ extensam, & ramos in digitorũ modũ protensos. Vñ & genus eaꝝ carycas, dactylos, hoc est digitos uocamus, qm̃ digiti uideantur. Hæc arbor in Italia sterilis est, in maritimis Hispaniæ fructũ fert, sed immitẽ, dulcẽ in Africa, sed statim euanescentem. Cõtra aũt in oriente, & ex his uina, alicubi ẽt panis, & pluribus quadrupedibus cibus. Nõ cedit põderi, sed surgit aduersum pondus. Ideo uictoribus tradit præmio, p nõ cesserint sed pertinaces in bello perstiterint. Vñ & ponit p uictoria. Plut. In certaminibus palmã signũ esse placuit uictoriæ, qm̃ ingenii eiusmõi lignũ est, ut urgentibus opprimentibusq; non cedat. Grego. Palma quasi pacis alma quæ uictricẽ solebat ornare manũ. Item palma causa certaminis dicit. Ter. in Phor. In medio oĩbus palmam esse positam. Item palma (ut docet Ser. li. xi. Ænei.) significat togam, quã merebantur ii, qui de hostibus palmam deportassent. Hoc noĩe est ẽt urbs una e duabus, quæ in una gymnasiarum sunt cõditæ ad occasum sita, ut inquit Strabo.

Palmeus, a. um. quod est ex palma arbore. Col. li. vi. M. Columella Bethicæ prouinciæ sub ortu caniculæ palmeis tegetibus uineas adumbrabat.

Palmosus, a. um. quod est palmis abundãs. Virg. libr. iii. Palmosa salinis.

Palmata, seu palmaris uestis a palma pro uictoria dicta proprie triumphantium fuit, q̃ merebantur hi, qui de hostibus palmam reportassent. Auso. in Panegy. Palmata uestis, ut in pace cõsulis est sic in uictoria triumphantis. Sido. Post palmam palmata uenit. Alii a latitudine clauorum dictam uolunt palmatam, quæ nũc a genere picturæ, picta appellatur. Mart. Palmataq; ducem sed cito redde togæ.

Palmaris a palma arbore nomen deductũ, quã in certaminib9 uictoriæ signum esse placuit. Est & palmaris a palma manus, ut apud Quin. In pariete palmato. Palmare uestigiũ dictum, qd ex palmæ impressæ nota factum sit. Palmare facinus quod est dignum palma.

Palmus mensuræ genus a digito minimo ad pollicẽ. Et est duplex maior, & minor. Maior digitorũ xii. græce Spithame uocatus. Minor digitorũ iiii. Palestes græce dictus. Dicitur ẽt palmũ neu. ge. Vict. lib. ii. Doron aũt græci appellant palmum, p munerum datio græce doron appelletur. Id aũt spargitur per man9 palmum.

Palmarius, a. um. quod est palma dignum. Terẽ. in Eu. Id uero est quod ego mihi puto esse palmariũ. Dona.

Palmarium palma dignum, palmariũ etiam dr, quod est palmi. Col. lib. ix. Per spacia palmaria modicis foramat cauis. Idem lib. xii. Spici ulpici, inter palmaria spacia disponendi sunt.

Palmaria insula est ultra Tyberina ostia in mari Tyrrheno, Var. lib. iii. de re ru. Hoc ita fieri apparet in in-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſulis propinquis pontia, palmaria, & pandataria.

Palmipedalis, menſura unius pedis, & palmi. Col. li. iiii. Nam in cliuoſis, ubi terra decurrit, poteſt malleolus palmipedalis deponi.

Palmula extrema pars remi, eo ꝙ in modū palmæ ꝑtē ſa eſt. Vir. li. v. Et læuas ſtrigat ſine palmula cautes. Sūt & palmulæ fructus palmæ, ꝙ & dactyli, & Scandalides, & margaridæ, & caryotæ, & caryotides Plin. teſte dñr.

Palmipes planos, & ad palmæ ſimilitudinē hñs pedes. Vñ anſeres, & oēs fere aquaticæ aues palmipedes dñr. Pli. Aut in palmipedum genere ſunt. ut anſeres.

Palmes, itis. ſarmentū uitis, & aliaꝝ arboꝝ, qm̄ palmites in modum palmarū humanaꝝ uirgulas, quaſi digitos habent. Et palmites dñr unde erumpit uua.

Palmos latine ſaltus uenarum, & ſubſultatio cordis .i. ex pulſio quæ cauſatur ex dolore.

Palmo, as. materias alligo. Col. li. xii. Cæteꝝ palmare. i. materias alligare hoc tpe nō expedit. In alia ꝛcatione accepit Quin. in decl. cæci. Præterea cū manꝰ ex q̄ palmare ueſtigiū pōt plicēſ in capulo. Et poſt. Tuus autē ꝙ palmatus eſt paries ueſtigiū eius partis oſtendit. Huius cōpoſitum eſt depalmo, qđ eſt palma ꝓcutio. Gel. Is pro delectamēto habebat hominis liberi manus ſcite palma uerberare, eū ſeruus ſequebaſ crumenā plenā aſſium portitans, & quēcūq; depalmauerat, numerari ſtatim ſecundum .xii. tabulas. xxv. aſſes iubebat.

Palmirena regio Syriæ in qua metropolis eſt palmira, in qua regnauit Zenobia mulier eruditiſſima.

Palpo, as. & palpor depo. ꝓprie ut inqt Porphy. eſt leniter, & blande mulierē uerbiſq; quēpiam ac ēt munere ad ſe allicere. Vñ & pro adulari frequēter accipiť. Hinc palpator pro adulatore. Plaut. Vt palpator nullus eſt qñ occœpit blandior. Regitq; interdū actū, interdum dtū. Hor. in ſer. Et cui ſi palpes, recalcitrat, id eſt ſi adulleris, uel blandiaris. Iuue. actiue poſuit cum ait. Quem munere palpat Carus. i. blandiciis muneꝝ capit. Huius compoſitum eſt Expalpo, quod eſt elicio.

Palpo, onis. qui & palpator pro adulatore, & blando homine. Perſi. Ius ne habet ille ſui palpo quem ducit hiantem cretata ambitio. Plau. in Am. Palpo percutit.

Palpū blandimentū. Plau. in Pſ. Mihi obtrudere nō po-

Palpito, as. pe. cor. freq. leuiter ac freq̄nter (tes palpū. moueor. Hie. li. ii. Re. Cūq; ad huc palpitaret hærens in quercu. Pli. Palpitat certe cor, & quaſi alternatim mouetur. Iuue. Vt ſemel, atq; iterum ſuper illam palpitet.

Palpebræ pe. cor. capilli, quos in genis hoies utrinq; habent a palpitando. i. tremendo, uel a palpando. i. prætētando. Ob id. n. natura palpebras homini dedit ut ualĺum quoddam uiſus eſſet, & ꝓminens munimentū circa occurſantia animalia, aut alia fortuito incidētia.

Paludamēta ſunt inſignia, ac ornamēta militaria. Iō cū ad bellū exit impator, mutata ueſte dī ꝓficiſci paludatus. Liui. Cū paludatis lictorib⁹ ꝓfectus ab urbe Brunduſiū uenit. Hie. ad Exuperantiū. Quis nō diligat eū, ꝙ ſub paludamēto, & habitu militari agat opa ꝓphetaꝝ, & exteriorē hoiem aliđ promittentē uīcat iteriori homine, ꝙ formatus eſt ad imaginē creatoris. Dicta paludamēta, ꝙ perſpiciunť illi, ꝙ illa hñt & fiunt palā, ut inquit Var. Inueniť etiā paludamentū dici de ueſte muliebri. Plin. Nos uidimus Agrippinā Claudii principis ſedente eo ad naualis prælii ſpectaculum, aſſidentem indutā paludamento aureo texili, ſine alia materie.

Paludatus, ꝙ ē ueſtitꝰ paludamēto. Vide in paludamēta.

Palūbes, tam maſc. q̄ fœ. ge. inueniť, ſylueſtres columbæ ſunt, q̄ arboribus ſepibuſq; nidificant. Vir. Raucæ tua cura palūbes. Luc. Macroſq; palumbes. Dī & palumbꝰ & palumba, quod parcat lumbis propter ueneris refrigerationem. Hoꝝ duo ſunt genera. Vnum torquatū a torque, quo inſigniť. Mar. Inguina torquati tardant hebetantq; palūbi. Non edat hanc uolucrē ꝙ cupit eſſe ſalax. Proper. Sed cape torquatæ Venus o regina palumbæ. Alterum genus, quod Vinaginem dicunt, abuſu labruſcæ. A palumbus fit palumbius, a. um.

Pampillum genus delīcati currus. Lamprid. Iunxit quaternas mulieres pulcherrimas & binas ad pampillum, uel ternas, & ſic uectatus eſt.

Păphilus, pe. cor. latine dī totus amor, uł oībus amicus.

Păphylia regio in minori Aſia, inter Ciliciā, & Syriam. Vñ & mare păphylicū, dicta q̄ſi tota frondoſa. Hæc tota mōtana ex tauro in mare procūbit. In ea, ut Pomp. refert, ē fluuius Melas nauigabilis, & Eurymedon, apđ quē Cymon atheniēſis Perſas nauali pugna ſuperauit.

Păphagi, pe. cor. Æthiopiæ populi, oībus rebus ueſcentes.

Pampinus penulti. cor. a Virgilio genere maſculino ponitur, a Var. frequentius fœminino. Et ꝛcat folium uitis, ſeu ramuſculum uirentem. Vir. Heu male nunc mites defendit pampinus uuas. Apđ Col. ponitur pro quodam arboris genere. Vir. Genus non diſcreuit.

Pampino, as. pe. cor. pampinos decerpo, uel a ſarmento coles, ꝙ nati ſūt de his, ꝙ plurimū ualent, ad ſecundum nōnunq̄ etiā ad tertiū relīquo, reliquos decerpo, ne relictis colibus ſarmentū nequeat miniſtrare ſuccum. Col. lib. iii. Cum comprehenderint identidem pampinent, ne plura ſarmenta, quam debent excreſcant.

Pampinariū palmes, qui ut Pli. inquit, e duro exit, materiamq; in proximū annum promittit, ſiue cōgeries uirentium ramuſculoꝝ. Col. li. iiii. Vitioſiſſima eſt eoꝝ agricolaꝝ opinio, ꝙ minimū referre credūt, quot uuas ſarmentum habuerit, dum ex uite fertili ligať, & non ex duro trunco enatum, quod pampinarium uocant.

Pampinarius, a. um. qđ eſt păpini. Col. li. v. Ne aut pampinarius palmes interuētus, aut uerrucæ ſiſis furūculus relinquať. Et li. iiii. Nec pampinariā uirgā deplantet.

Pampineus, a. um. idem quod pampinarius. Virg. lib. ii. Pampineas inuidit collibus umbras.

Pampinoſus, a. um. quod pampinis abundat. Col. lib. vi. Et ſi parum pampinoſa uitis eſt.

Pamportus amnis ex Illyrio nauigabilis, ut inquit Strabo alibi uocat eum Nauportum.

Pan apud græcos ꝛcat omne. Quo ēt uocabulo paſtoꝝ deus uocatus eſt in naturæ ſimilitudinē formatus, hēt eī cornua in radioꝝ ſolis, & cornū lunæ ſimilitudinem. Rubet eius facies ad ætheris imitationē. In pectore nebridem hēt, ad ſtellaꝝ imaginē, pars eius inferior hiſpida eſt, proter arbores, uirgulta, feras, caprinos pedes habet, ut oſtendat terræ ſoliditatem. Hic Demogorgonis filius creditur fuiſſe, ꝙ fiſtulam cōpoſuit ſeptē īparibus calamis ſimul cōiunctis ꝓpter harmoniā cœli. Hunc Arcades colunt eū uniuerſæ materiæ dominum appellantes. Vnde a græcis Pan appellať. Ité

pan latine

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pan latine incubus dī. Incubi uero ſunt nocturna phā taſmata, mortalibus terroré incutientia. Sed Alcæus poeta mirabiliter deſcribit.

ἔμπαι τὰν λαροῖσιν ὀρέιβατα χείλεσι μοῦσαν,
ἔμπαι τοιμενίῳ τερπόμενον δόνακι.
δύκελάλῳ σύριγι χέων μέλος, ἐκ δὲ ϑυωδῆ
κλάζε κατ᾽ ϑύνων ῥήματος ἁρμονίην.
ἀμφίσοι ῥύθμοιο κατὰ κρόκην ἔνϑεον ἴχνος
ῥωσέων νύμφαισ᾽ τᾶισδε μεϑυδριάσιν.

Panaces pe. cor. & Panax herba cuius ſuccus opopanax uocatur, ἀπὸ τοῦ πάντα ἀκεῖν, hoc eſt a ſanandis oīnibus morbis. Pli. Panaces ipſo nōie omnium morborum re media promittit. Col. Panax utroq; tpe leni & ſubacta terra riariſſime differī. Hinc deducitur πανακεῖα. Luc. li. ix. Et panacæa potens & theſſala centaurea. Vir. Ambroſios ſucco⁹, & odoriferam panaceam.

Panaceia græce πανακεῖα.

Panetius nomen propriū phi Rhodii ſtoicæ ſectæ, quaſi totus moralis, Scipionis præceptor, qué imitat⁹ eſt Cicero libro de officiis. Hic ſcripſit, q uita hoīm ex imp uiſo aſſidua, & ppe quotidiana pericula fert, ad q̄ cauē da oportet animo ſemper eſſe intento, ut ſunt athletæ Sicut eñ illi in certamīe athletico caput manibus oppoſitis, quaſi uallo præmuniūt, ita animus ſapiētis ad uerſus petulantias iniuriaꝝ, ictuſq; fortunæ debet eſſe erectus, arduus, ſeptus, ne qua in re repentina incurſio imparatis, improtectiſq; nobis oboriatur.

Panagron retis genus, quod omnia capiat, ἄ πᾶν ἄγρα.

Panagios latine ſanctiſſimus, quaſi totus ſanctus.

Panaretus, pe. cor. dici pōt oīm uirtutū continēs πᾶν. n. totū ſcat, ἀρετὴ uirtus. Mart. Arguto madidus pollice panaretus. Hier. Fertur & panaretos Ieſu filii Syrach.

Panegyris, cōuentus, cōgregatio, nūdinæ, feſtiuitas, ex πᾶν οὖ ἀγείρομαι congrego, quaſi undiq; congregatio, uel ἀπὸ τοῦ πάντας ἀγείρειν i. ab omnibus. Vnde panegyrici ſunt ſermones laudatiui, q̄ in conuentu populi, & ſacris ſolennitatibus habenē, quales ſunt, quibus diui imperatores laudantur. Et panegyricon tertium dicendi genus quod latini demonſtratiuum dicunt.

Panegyricon. Vide in dictione Panegyris.

Panætoliū, quaſi totī cōtinens Ætoliā, mons eſt Ætoliæ

Panchreſtos, medicamentum nobile, (altiſſimus. quod latine dici poteſt omnibus conducibile.

Panchros gemma quæ conſtat ex omnibus coloribus.

Panathenæa, communis celebritas, ludi gymnici in honorem Mineruæ Athenis celebrati. Primus Theſeus auctore Plutarcho inſtituit panathenæa. Nam græci Ἀθηνᾶν uocant, quā noſtri Mineruam nuncupauerunt. Euſe. Agon gymnicus, quē panathenæa uocant Athenis actus. Hinc panathenaicus Iſocratis liber.

Panathenaicus liber, idem qui & panegyricus.

Panathenaicon genus unguenti, quod ut Pli. lib. xiii. inquit Athenæ obſeruanter obtinuere.

Panchaia, quaſi tota dehiſcēs, regio Arabiæ tota arenoſa, in qua arbores ſponte natæ thus emittunt. Vir. Totaq; thuriferis Panchaia pinguis arenis. Seruius ſcribit Panchaiam Arabiam & Sabæorum gentem eandem eſſe apud quam naſcitur thus.

Panchæi populi, q ut Pompo. refert, deſerta Sabeæ habitāt q & ophiophagi uocanē, qñ ſerpētibus ueſcanē.

Pancarpiæ, coronæ ex uariis florum generibus factæ, & pene omnibus.

Pancratium dī, quaſi oía potens, ludus gymnicus, quin quennio conſtans, a quo pancratiaſtæ dñr, qui hoc ludo excellunt. Proper. Puluerulentaq; ad extremas dat fœmina metas, Et patitur duro uulnera pancratio.

Pancratiaſtes certator, & uictor pancratii. Nā pan ſcat oīne, & cratos robur, in quo robur, & totius coporis firmitudo p̄cipua. Gel. li. iii. Diagoras filios tres habuit, unum pugilē, alterum pancratiaſten, tertiū luctatorē.

Pancratius nomen uiri proprium, quo ſignificatur certator. Sene. lib. v. de benefic. Lacedæmonii uetāt ſuos pancratios cæſtu decernere.

Pancratia & pancratiaſta idem quod pancratius. Gel. Oportet eſſe aío intento, ut ſunt athletaꝝ, qui pancratiæ uocantur, qui ad certandum uocati proiectis alte brachiis conſiſtūt, & os ſuum manibus oppoſitis quaſi uallo præmuniunt. Pli. li. xxxv. Myron fecit delphicos pentathlos pancratiaſtas. Quidam ita diſtinguunt inter pentathlum pancratium, & periodo uictorem, q̄ plus ſit pancratium eſſe q̄ pentathlum, & plus periodo uictorē eſſe q̄ pancratiū. Pentathlos eſt, qui generibus illis quinq; certat, pancratiaſtes q certauit & uicit. Periodo uictor ut Feſt. inquit, qui ſacra græca certamina obiuit & uicit Nemæa Pythia Iſthmia Olympia.

Pandecta nomē cōpoſitum, a πᾶν quod eſt totū, & participio huius uerbi δέχομαι quod eſt capio, quaſi oía intra ſe comprehendens, uolumen aliquod uniuerſaliter continens. Vnde Iuſtinianus libros, in quibus uetera iura collegit, pandectas appellauit.

Pandion nomen propriū Erechthei Athenaꝝ regis filii cui ſucceſſit in regno. Huius filiæ fuerunt Progne, & Philomela. Dictus Pandion, quaſi totus dios, id eſt totus Iouis. Hinc pandionia dicta eſt Attica. Sidonius. Qui pandioniam mouebat arator caueam tumultuoſus. Et athenienſes Pandionii dicti ſunt. Claud. li. ii. Et pandionias quæ cuſpide protegit arces.

Pandionius, a. um. poſſeſſiuū, ut pandionia regio attica.

Pandochium, hoſpitium, diuerſoriū. ſtabulum. Vñ pandocheus ſtabularius dī. Ioſephus li. iii. Antiq. Neq; ancillam, neq; captiuā eis nubere uoluit, ſed & eas, quæ de cauponibus & pandochibus uitam agunt.

Pandora, quaſi omnium dona, uel quaſi ab omnibus donata uel omnium rerum genere donata. Quo nomie etiam dicta eſt gens in conuallibus Indiæ, ſicut li. vii. ſcribit Plin. quæ ducentis annis uiuit, in iuuentute capillos candidos habet, in ſenectute nigros.

Pandataria, inſula in puteolano ſinu. ſeu in mari Tyrrheno, ut lib. ii. ſcribit Ptolemæus.

Pandoſia, ciuitas in Epiro, alia in Italia in qua Alexander epirotes interfectus eſt. De qua Trogus. Cum in Epiro eſſet Pandoſia, & flumen Acheruſium ignarus eandem & in Italia eſſe ad declinanda fatorum pericula peregrinam militiam cupidus elegerat.

Pandoſus Arcadiæ lacus.

Pando, is. paſſum, & pāſum ſupinū facit ſm Bedā ſuper Don. Et a pane dī, ſcatq; patefacio, q apud ueteres, q ope indigeret, & ad aſylum Cereris confugiſſet panis ei dabat, Pandere itaq; panē dare. Et qa nunq; fanū tali bus clauderet, pandere p aperire uſurparunt. Vñ mu-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mi. Credo ego iſthoc exemplo tibi eſſe eundum extra portam diſpeſſis manibus, patibulum cũ habebis. Oppando circum extendo. Hier. in Exo. Velum quod ante illud oppanditur. Propando ultra pando. Repando a quo repandum dicitur, quod retrorſum patet.

Pangæus, q̃ſi totus terrenus, ob nimiã fertilitatẽ, pmontorium eſt Thraciæ Beſſis cõterminũ, & Macedoniæ cõiunctũ, ad cuius radices Meſtus amnis defluit. Et in ſingulari eſt ge. maſ. in pl̃i neu. ge. Stat. Illi Pangæa reſultant Iſmaraq; Hic pangæus, a. um. ut arua pangæa.

Pangonius, a. um. quod habet plures angulos.

Panthea uxor Abradotæ Suſii ducꝭoris, ſub Cyro maiore caſtiſſima. Vide in dictione Abradotes.

Pantaces pe. cor. nomẽ amnis, ub uſu medicinæ pecoꝝ dicti. Sed in Samo prope Chalcantis, & Podalirii ſacella, ut ſcribit Strabo.

Pantheon, templũ Romæ, quod ut Dion hiſtoricus refert, ſic dictum fuit q̃ in Martis, Veneriſq; imaginibus ſub ipſo tẽplo cõſtitutis oĩum deoꝝ imagines effictæ erant. Siue q̃ tẽplum ipſum rotundũ ſit, cœloq; perſimile. Et ſic quoq; omnium deoꝝ habitatio cenſeatur. Nã πᾶν ſignificat omne, quod ſane in ſimilibus ſæpe ad ſummum ſpectare ſolet, & θεῶν deorum. Vnde Pli. li. xxxvi. Pantheon Ioui ultori ab Agrippa factũ fuit.

Panther ab Ariſto. uocatur aĩal, quod Theodorus Gaza lupum canarium appellat, diuerſum a panthera, ut ex Galeno concipi poteſt, qui ſic ait. Quidam adeo beluini, ut leonum, & pantherarum, itẽ canum, & pantherũ, & uulpium carnibus ueſcantur. Hier. ad Præſidium ſic ſcribit. Panther pardo ſimilis eſt, & eſt uarii coloris, & mitis ſi ſaturatus fuerit, & tribus diebus dormit, poſt tertium diẽ lauat ſe, & clamat, & ſic odorem ſuauem emittit, & conuocat omnes feras, quæ odore ducũtur, & eſt omnibus feris amicus præter draconi & aſpidi.

Panthera pe. pro. animal prorſus ferum, & maculoſum, quæ & pardalis dicitur, ex πᾶν, quod ſignificat totaliter, & θήρ fera. Abundat in Hyrcania, & Media. Hor. in Epiſt. Diuerſum confuſa genus panthera camelo.

Pantolabus, omnia ſumẽs, uerna appellatus eſt, propter ſcurrilitatem pluribus notus.

Pantomimus, pe. pro. reꝭ oĩm imitator, q̃ in ſcænis pſonas per ſingulos actuũ ſimulatiões oſtẽdebat. Ex παντων oĩm, & μιμὸς imitator. Eſt aũt mimus ſermonis, & factoꝝ cuiuſq; imitatio cum laſciuia. Pli. li. vii. Mythicum pantomimũ, hoc eſt fabularẽ quẽdã uocauit, ceu pantomimoꝝ duo ſint genera ſcænici, & mythici.

Panhormus, & panhormum, ciuitas Siciliæ, dicta a nauium applicatione, quæ undiq; illuc conueniunt. Eſt enim hormos portus pars. Inde nautæ dicunt hormizare, id eſt nauem anchoris, atq; retinaculis inſtruere quo ſecura ſit in portu a repẽtinis procellis. Hinc panhormita, panhormitanus, & panhormius.

Panomphæus, Iouis epitheton, quia ab omni lingua colatur a πᾶν, & ὄμφη uox quod omnium uoces audiat. Ouid. Ara panomphæo uetus eſt ſacrata tonanti.

Panthe⁹, & pãth⁹ nomẽ ppriũ filii Otrei fratris Hecubæ.

Panthoron. pe. pro. ſcribitur per ω. πανθωρῶν latine dicitur omnia uidens. Quo nomine dictus eſt ſol.

Panis a paſcendo proprietatem habet ſiue q̃ omnibus pulmentis adhiberi poſſit, & fere adhibeaſ, cum nullũ obſoniũ faciat inſipidius. Nã pan totum dr̃, panis uaria ſunt genera. Nã alia ſunt ab obſoniis appellata, ut oſtrearii. Alii a delitiis. ut artolagani. Alia a feſtinatione, ut ſpeuſtici. Alii a coquendi ratione, ut furnacei, ut artoptitii, ut in clibanis cocti.

Panurgus aſtutus, q̃ſi reꝭ oĩum experientiã hũs panurgia aſtutia. Plau. Iſtæc panurgia tete in piſtrinũ dabit.

Panis ſecũdarius, panis uulgaris, q̃ oĩm cibus eſt. Sue. de Aug. Cibi minimi erat, ac fere uulgaris. Secũdariũ panẽ maxime appetebat. Idẽ Cibarius appellaſ panis, rubidus a ſcabricie panis ſecũdo coctus, quo utũſ nautæ.

Panifex qui panẽ facit, q̃ & panificus dicitur. Vnde mulieres quæ panem faciunt panifices, ſeu panificæ uocãtur. Hinc Hier. in li. Reg. panificas filias dixit.

Panificium ipſa panis confectio, & actus faciendi panẽ

Panarium locus, ubi panis ſeruatur, panis repoſitorium. Cuius diminutiuum eſt panariolum.

Panaria, & panariola nos hodie quoq; uernacula uoce ciſtas, & ciſtellas uocamus ex uiminibus factas. Suet. Sparſit & miſſilia uariaꝝ reꝭ, & panaria cũ obſonio uiritim diuiſit. Mart. Cum panariolis tribus rediſti.

Panica uocanẽ repentini quidam terrores & conſternationes, quales lymphatici metus uſq; adeo irreuocabiles, ut nõ rõne modo, ſed mente ẽt careant. Cic. li. v. ad Atticũ. Scis eñ quædã πανικὰ dici. Hygi. item de panico terrore mentionẽ facit quũ ait. Hic eñ quum Iupiter titanas expugnaret primus obieciſſe hoſtibus terroré, q̃ panicos dr̃. Fit aũt a Pan deo, qñ repentinoꝝ terroꝝ, & conſternationũ cauſam deo pani tribuunt.

Paniſci dii ſylueſtres, quaſi per diminutionem dicti minutuli panes, ſicut a ſatyro ſatyriſcus inclinatur. Sue. in Tybe. Proſtantes ex utriuſq; ſexus pube paniſcorum & nympharum habitu. Scribit Pli. lib. xxxv. Paniſcum fuiſſe pictum a Tauriſco pictore.

Pando, as. incuruo. Vnde pandari trabs dr̃, quaſi incuruari, cedereq; ponderi, cuius contrarium palmæ faciũt quippe quæ non cõtra inferiora, ſed in diuerſum reni tendo obluctanẽ. Pli. li. xv. At populus contra oĩa inferiora pandatur. Facile pandatur iuglans. Hinc a Vict. arbores pandatæ dictæ ſunt, q̃ in ædificiis curuantur.

Pandus, a. um. non panditus alternitatis cauſa euitãdæ, quod in plæriſq; ſeruatur, ſicut a mane matutinus, nõ manutinus, a uitis uinetum non uitetum. Eſt aũtem pandus idem quod apertus. Vir. lib. ii. Geor. Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

Pandana porta Romæ a pãdo dicta, q̃ ſemp pateret ad tes, q̃ in urbẽ ferebanẽ. Eadẽ dicebaſ libera a libertate.

Pandana etiam eſt inſula in ſinu Caietano, parua, a cõtinenti ducentis quinquaginta ſtadiis diſtans, in qua pulchre habitatur, ut Strabo inquit.

Pandiculor extendo, ut faciunt, qui e ſomno expergefacti ſunt oſcitantes. Plau. in Me. Ego me adſimilẽ inſanire, ut illos a me abſterrerẽ, ut pandiculans oſcitatur.

Pandicularis dies dicebatur, qui & communicarius in quo omnibus diis communiter ſacrificabatur.

Pantices fluxus uentris pinguitudo, & extuberantia, q̃ uenter pandatur. Hodie quoq; uulgus pantices appellat in homine uentroſo. Plaut. in Pſeu. Eo uos ueſtros pantices adeo madefactis, cum ego ſiem hic ſiccus.

Panus, pani, & panis, is. trama inuolucrum, quo panni texuntur, a

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

texunt, a quo panula & panicula p diminutionem. Lucil. Foris subtegminis panus. Ad hui⁹ similitudinē etiā innat⁹ tumor sub faucibus, auribusue, & inguinib⁹ panus appellat. Idē. Et latentes parotidas, & panos sanat. Panos Galenus in species diuisit, huius dimi. panellus.

Panicula dimi. a pano, alioquin ꝓcat comā in milio panico arundine Plinio. Pendent e piceæ uel roborum quoq; ramis, q̄ ipse uocat panos, & paniculas, & aliq̄ nucamenta callo squāmatim cōpactili, q̄ cittara græci appellant. Quicqd igit̄ sublonga uel subrotunda forma tumet panicula dici fere pōt. Celsus in curatione ramicis. Fascia eius rei causa fit, cui imo loco pila est assuta ex paniculis facta, quæ ad repellendum intestinum, quod descēdit illi ipsi subiicitur. Pli. li. xxi. Græcula rosa conuolutas habet foliorum paniculas.

Pannus per duplex nn, quo uestimur, ut panneæ uestes, quæ sunt laneæ, uel bombycinæ.

Pāneus. a. ū. qd̄ est ex pāno, ut uestis pānea, q̄ est lanea.

Pannosus, q̄ sordida ueste, & crasso pāno uiliq; optus est. Nec hoc nisi de paupe dī. Iust. li. ii. Permutato regis habitu pānosus farmēta collo gerēs castra hostiū ingredit̄.

Panniculus dimi. Iuue. Et panniculus bōbycinus urit.

Pannicularia, Vlpi. a. teste, dīr ea, quæ in custodia receptus secum attulit, ut uestem, qua indutus fuerat, qui ad supplicium ducit̄, aut nummos, quos uictus sui causa habuerat in promptu, aut leues annulos, hoc est, q̄ rem non excedunt aureorum quinq;.

Panicum genus frugis, a paniculis suis dictum. Plin. lib. xiii. Patuis racemato paniculis. Cæsar. Panico uetere, atq; ordeo corrupto.

Paneus p simplex n, fons est sub Libano mōte, in quo, si qua natātia ꝓiiciant̄ in lacū, cui fiala nomē est cuncta reperiunt̄. Est etiam hoc noīe Colchoꝝ fluuius.

Panicos repentinus terror, & consternatio dicitur a græcis. Hyginus scribit capricornum obiecisse hostibus timorem, qui panicus nominatur.

Pannuelū a pāno, & uoluēdo filo, sudariolū ꝓcat, ut est apud Var. li. de lin. la. Hoc panicellū dicere possumus.

Pansæ dicti sunt, quibus lati ac pansi sunt pedes, sicut planci, quibus plani sunt.

Panselenus pe. pro. pleniluniū, quasi tota luna. Nā σελήνη luna dicitur. Vnde & proselenus ante lunam.

Pannonii appellant̄ a romanis, quos græci Pæonas, latini vngaros uocitāt, quoꝝ fama olim formidine totā concussit Italiā, tanq̄ essent bello insuperabiles. Hi tribus fluuiis Drauo, Sauo, & Istro uallant̄. Hinc pannonicus. a. um. Sue. in Augu. Reliqua p legatos administrauit, ut tñ qbusdam pannonicis, atq; germanicis, aut interueniret, aut nō lōge abesset. Hoꝝ regio Pannonia dicta est, regio Europæ, sicut Ptol. li. ii. scribit. Et est duplex, superior & inferior, superior ab occasu limites habet montē Cetiū, q̄ medius est inter Noricū, & ipsam Pannoniā, ab ortu hēt Pannoniā inferiorē, cui iuncta est inferior, & ab ortu, & septentrione Danubio cingit̄.

Pannonicus. a. ū. possessiuū a Pannonia. Sue. in Aug. reliqua p legatos administrauit, ut tñ qbusdā pannonicis atq; germanicis aut iterueniret, aut nō lōge abesset.

Pantagias fluuius, q̄ cū plenus incederet sonitu totā Siciliā ꝑplebat, dictus q̄si ubiq; sonans, ἀπὸ τοῦ πάντα ἀγεῖν, q̄ obuia quæq; prosternat ac secum rapiat.

Panthasilea nomē reginæ Amazonum, quæ Orithyiæ successit. Dicta quasi omnia subiens, hæc prima, ut inquit Plini. securim inuenit, habet ei diphthongum in penul. apud græcos πενθεσίλεια.

Pango. is. pepigi, panxi q̄, pactū, ꝓcat figo, plāto, siue iungo. Vnde pactilis a pactum, quod est a pango iungo. Plin. lib. xxi. Sūmaq; autoritas pactilis coronæ. Liui. p figo posuit li. x. Lex uetusta ex priscis literis uerbisq; scripta, ut q̄ ptor maximus sit idibus septēbribus clauū pangat, fixus fuit lateri ædis Iouis optimi maximi. Pro plāto. Col. li. iii. Atq; uetere sarmento pangunt̄ tardi⁹ conualescūt, sed tardius deficiunt. Idē li. xii. Malleolus q̄ recentissimus curiosissime pāgendus est. Cic. Tironi p scribo posuit, quasi qd simile plantationi. An pangis aliqd sophocleū? fac op⁹ appareat. Gel. Si aut uersum inquit pangis, aut orationē solutā struis, atq; ea uerba tibi dicenda sunt, nō eas finitiōes p̄rancidas, neq; fecutinas grāmaticas spectaueris, sed aurē tuā interroga, quo qd loco cōueniat dicere. Pro cano etiā, siue narro manifesto ponit̄ quēadmodū cano, pro scribo, ut Pange lingua gloriosi prælium certaminis. Cōposita eius q̄dam seruant a, ut circumpango, circumpactus p circumiunctus. Pli. li. xvii. Ramis terraq; circūpactis. Depango, p defigo. Idē li. xxiiii. Quercus & olea tā ptinaci odio dissident, ut altera in alterius scrobe depactæ moriant̄. Oppango, circumpango, repāgo, a quo repages, & repagula. Quædam mutant a in i, ut appingo, compingo, qd̄ est coniungo, ut in Exod. Archam de lignis sethim cōpingite. Impingo. Vnde impages. Inter ipsa tñ, tam in præterito, quam in supino conuenit.

Papæ dicuntur sacerdotes, quemadmodum presbyteri, hoc est seniores appellantur.

Pappa per duplex pp, puerorum cibus est, deductum nomen a pane. Cat. Buas ac pappas docent.

Pape admirātis aduerbiū, hēt em̄ in se affectū uerbi miror, ut pape, quid uideo. Aliq̄n etiā indignatiōis est. Teren. in Eunu. Pape hæc superat ipsam Thaidem.

Papas. antis. accipit̄ p patre, siue p eo q̄ puerę alit custoditq;. Iuue. Timidus p̄gustet pocula papas. Est aūt nomen uenerationis a Syracusis tractum, apud quos pater dī, inde per geminationem papas.

Papare ē minutis, & blādiusculis uerbis patrē appellare.

Pappare per duplex pp, significat cibum sumere, quod a pappa fit, qui est puerorum cibus, uel dicitur a græco πάππος, quod est comedo. Plau. in Epi. Nouo liberto opus est, quod pappet, dabitur, præbebo cibum. Persi. Et similis regum pueris pappare minutum.

Pappous, idem est quod Auitus.

Papeus apud Scythas appellatur Iuppiter.

Pappus auus, nam græci πάππον auum dicunt. Ausonius ad nepotem suum. Pappos, auiasq; trementes Antefe runt patribus seri noua cura nepotes. Hinc pappous. i. auitus. Pappi etiā dīr carduoꝝ flores. Lucre. Vestē, nec plumas auiū, papposq; uolātes. Pli. pappū uocari ait lanuginē deciduā ex fructib⁹ arboris cōgrygiæ. Et papp⁹ dict⁹ est Æmilius Romanus, cuius meminit Liui. li. 28.

Papauer genus herbæ. Et albū qdem satiuū semē hēt, qd̄ tostū in secūda mēsa cū melle, apud antiquos edebat̄. Hoc p̄cipuum candorē lina & lanæ contrahunt, a quo toga papauerata dicta est a colore candido.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Papauerata toga a colore candido, eadem ſpiſſa toga dicebatur.

Papula pe.cor. puſtula, tuberculũ, vulgo bruſola, q̃ ieiunæ ſaliuæ defricatiõe curaſ. Papulis cutis exaſperaſ, & rubet, leniterq; rodiſ. Vir.li.iii.Ge. Ardẽtes papulæ, atq; immundus olentia ſudor. Celſus tñ li.v. duo papulaꝝ genera ponit. Huius diminu. eſt papilla.

Papilla dimi. parua papula. i. tuberculũ. Serenus. Excruciant turpes anum ſi forte papillæ. Signãt etiã mãmæ capitulum, unde lac trahiſ, q̃uis etiam ꝓ ipa mamma ponaſ. Virg.li.xi. Haſta ſub exertam donec perlata papillam Hæſit. Dictæ papillæ, quaſi paruæ papulæ, ꝙ papulaꝝ ſint ſiſes. A quaꝝ ſiſtitudine papillæ dñr, q̃ aq̃s fundũt. Var.li.iii.de re ru. Qui fit, ſi adduxeris fiſtulã, & in eã papillas ipoſueris tenues, q̃ eructãt aquã. Papilla etiã tribus Romæ fuit, q̃ a genitrice uocabulũ traxit.

Papillatus, papilla ornatus, ſeu in papillæ ſpeciẽ factus. Hiero. ad Pãma. Quis parturientẽ roſam & papillatũ corymbum, antequã in calathum fundaſ orbis. Expapillatus, aduſq; papillam nudatus. Plau. Idẽ cõnexum in humero leuo expapillato brachio.

Papilio, inter uermiculos numeraſ, quo nullũ aĩal imbecillius eſt. Col.li.x.de apibus. Vermiculi quoq; q tineæ uocanſ, itẽ papiliones enecãdæ ſunt. Nã ut idẽ teſtaſ, ex papilionũ ſtercore naſcunſ tineæ. Itẽ papilio dr̃ tentoriũ. Hie. in Exo. ſtabat unuſq̃ſq; in oſtio papiliõis ſui.

Paphlagonia regio minoris Aſiæ. Hæc ut Solinus ſcribit, Cytoro mõte cõſurgit, porrecto in ſpatiũ trium, & ſexaginta miliũ. In ea Mithridates Eupatoriã cõdidit, q̃ ſubacta a Põpeio Pompeiopolis nominata fuit.

Paphlagones, q̃ habitant Paphlagoniã. Hi, teſte Cor. Nepote in Italiam tranſuecti, mox Veneti dicti ſunt.

Papia ciuitas inſubriũ, Ticinũ alio noĩe appellata, olim Oſtrogotoꝝ, & longobardoꝝ regum ſedes.

Papyrus a noſtris dr̃ iuncus, a nõnullis ſcirpus. Luc.li.iiii. Conſeriẽ bibula memphitis cymba papyro. Frutex eſt habens radicẽ obliquam, triangulis lateribus decẽ nõ amplius cubitoꝝ lõgitudine in gracilitate faſtigiatũ, thyrſi mõ cacumen includens. Naſciẽ in paludibꝰ Ægypti, aut quieſcẽtibus Nili aquis. Vñ Niliacas papyros Varro appellauit. Ex libro papyri texũt ueſtẽ & ſtragula. Vñ Iuue. Succinctus patria quondã Criſpine papyro Inuẽta eſt ab Alexãdro rege papyrus, autore Var. q̃ fiebat ex frutice, cũ Alexandriã ædificaſſet, a qua papyro frutice dicta ẽ charta papyrus, ꝙ. ſ. ex papyro fieret. Nã primo ſcribebãt in foliis palmaꝝ, poſtea in arboꝝ libris, deinde in cæris. Poſtea uero id genꝰ chartæ inuentũ eſt, quo nũc paſſim mortales utunſ. Fitq; ex linteolis cõtritis, & nihilominus priſtinũ nomẽ remãſit. Charta uero ab urbe Tyri, cui Charta nomẽ fuit, appellata eſt, ex qua Dido dicta eſt. Ideoq; urbẽ a ſe poſtea ædificatam, ab illius noĩe Chartaginẽ appellauit, græci ab eadem urbẽ χαρτηϖ nominant. Hæc etiã Membrana uocatur, a tectu membroꝝ. Inter chartas enumeranſ Auguſta, q̃ & Hierotica dicebaſ, quaſi ſacrata, religioſis tm̃ uoluminibus dicata, quũ eſſet tenuis ꝓ cæteris. Emporetica, quaſi mercatoria inutilis ſcribendo, ſed inuolucris uſum ꝑbet in mercibus. Fuere & ſania, & liuiana, & Claudiana. A Papyro cognomẽ papyri deductum eſt, a quo Papyriana tribus. Hinc etiam papyraceus. a. um. quod eſt materiatum ex papyro.

Paphus Cilicis filius, a quo Cilicia denoiata eſt, q̃ in Cypro urbem condidit Paphon a ſe denominatam.

Par cum ſuis compoſitis compar, diſpar, ĩpar, ſepar, ſunt gene. omnis. Et licet par producta apud poetas ponaſ, in obliquis tñ prima corripiſ, & tam dtõ q̃ gtõ iũgi poteſt. Oui.li.iii.Meta. Sunt quoq; par aliis ætas in ouilibus agnæ. Luc. Quẽ metuis par huius erit. Et in ablõ pare uel pari. Signãt aũt par numeꝝ duoꝝ, quaſi inter ſe parium. Vñ vnũ par & duo paria dicimus. Interdũ pares ꝓ duobus accipiunſ, ut paribꝰ equis utebanſ Romani in ꝓlio, ut ſudante altero tranſirẽt in ſiceũ. Interdũ par accipiſ ꝓ decenti, æquo, & cõuenienti, qđ inter oẽs æquabile eſt. Quintil. Si propter matrimonia uiolata urbes euerſæ ſunt, quid fieri adultero par eſt? Pareſſe ſignificat ſufficere alicui rei, ſiue reſiſtẽdo, ſiue exequendo. Cic. ad Atti. Sed adhuc pares nõ ſumus. Quintil. Aſpicio par laborib⁹ corpus. Paria facere eſt, qđ alibi amiſſum eſt, uel qđ aliũde acceptũ, alibi uel aliũde compenſare. Quintil. Paria faciemus, tu illic eris uicarius meus, ego hic tuus. Paria cõponere, gladiatoꝝ duo paria ordinariũ, & poſtularium. Cice. in Epi. & Sue.

Par impar genus ludi. Sueto. de Auguſto, ſcripſit ad filiam, Miſi tibi denarios ducentos quinquaginta, quos ſingulis conuiuis dederam, ſi uellent inter ſe poſt cœnam, uel talis, uel par impar ludere.

Pariter aduerbiũ ꝼcat ex æquo. Neui⁹. Vt pariter diſpartianſ bona patris. Aliqñ conuenienter. Titi. Næ tũ iſtã ædepol inedia extuliſti pariter, ut dignum fuit. Aliqñ ſimiliꝛ. Plau. Is ex ſe hunc reliquit, q̃ hic hẽt filiũ pariter moratũ, ut pater atq; auus eius fuit. Aliqñ ꝼcat, qđ uernacula lingua dicimus apar, ſiue aperada mente. Hierony. in lib. Regum. Reliqui diſperſi ſunt ita, ut non relinquerentur ex eis duo pariter.

Parilis & hoc parile pe.cor. ꝼcat æquale, a quo parilitas.

Para ꝓpoſitio græca ſignificat ad, apud, penes, abſq;, diſe, præter, tam in appoſitione, q̃ in compoſitiõe. Eſt & parra genus auis inauſpicatæ. Hora. Impios parræ recinentis omen. Plini. in. xviii. Auem parram oriente Syrio ipſo die non apparere, donec occidat.

Parabaſis latine tranſgreſſio. Parabates tranſgreſſor.

Parabola ꝼcat iuxta ſniam, ex παρὰ βαλλ sententia, quaſi reꝛ diſſimiliũ cõparatio. Vñ Quintil. Parabole, quam Cice. collationẽ uocat lõgius res, q̃ cõparãr repetere ſolet, ut tã fortiter apud Hipponẽ fecit Scipio, quã utiq; apud Vticã Cato. Hiero. Parabolæ græce, latine dr̃ ſimilitudines. Qđ libro Salomonis uocabulũ ob id impoſitũ eſt, ut ſcirem⁹ alti⁹, & nõ iuxta lĩam tm̃ intelligi debere, q̃ dr̃. In quo dñm ꝼcat ꝓ parabolas fuiſſe locutuꝝ. Aliud eñ ĩ ſupficie ſonat, aliud ĩ intellectu innuit.

Parabos inſula parua cõtra Phœnicẽ, ut inqt Põponius.

Paracletus, per e productã ſcribiſ, & proferr̃ a παρακαλῶ qđ eſt rogo, & hortor ꝼcat. Apud iuniores uero græcos etiam ꝓ conſolor inueniſ. Hinc paracletor, & paracletus deſcendit. Et qui in foro ac iudiciis noſtris deprecatores uocãſ, hi apud græcos paracletores dr̃. Itaq; policeſ dñs diſcipulis ſuis miſſuꝝ ſeſe paracletũ ſpiritũ, q̃ eos ſit edocturus, ſiue illũ adhortatorẽ, ſiue deprecatorem, hoc eſt aduocatũ, ſiue conſolatorẽ uelimus intelligere. Paraclytus aũt ꝓ y, tenue, infamem, aut præter

famam significat. Nã para in hmõi cõpositione p̃ter uel diminutionem denotat, κλυτὸς uero fama declarat insignem, id quod inclytus probat. Itaq; para clytus a para, & clytos noĩe compositum est. Quod significatum ponere Christo absurdum & impium esset.

Paracentesis ſcat punctionẽ, ut est apud Pli. li. xxv.

Paradiastole dici potest per dilatationem, quod fit cum rem nostram dilatamus interpretatione.

Paradromis. idis. ambulatio, siue xystum. Victru. Latini xysta ambulatiões appellant, q̃s græci paradromidas.

Paradigma παράδειγμα exemplũ facti, uel dicti alicuius. Virg. Antenor potuit mediis elapsus achiuis Illyricos penetrare sinus. Fit autem tribus modis. A pari, a maiori ad minus, a minori ad maius.

Paradisus pomarium. i. hortus consitus, generis tã masc. q̃ fœmi. Est & nomen oppidi, ut apud Pli. & Stra. Est locus in oriente longo tractu maris distans a cõtinente. De quo Aug. ad Orosium scribit sic. Paradisus in oriente situs est interiecto oceano, & a nostro orbe longe remotus in altissimo loco constitutus, pertingens usq; ad lunarem circulum. Vñ illuc aqua diluuii minime peruenisse dr. Hic locus a primi hominis reatu interclusus est, nec ulli animantium datur in eum aditus. Hoc nomine etiam dictus est fluuius Ciliciæ.

Paradoxa iuxta sñiam, uel inopinabilia, seu admirabilia. Nam para præter, uel cõtra, & iuxta significat. Vñ paradoxa Ciceronis, id est electa sententia, uel qa sunt præter opinionem. Paradoxum conditum genus cibi siue potionis condimentis uariis concinnatum, quod & conditum melizonium uocat Apitius.

Paragogon cum accentu in antepenultima, dici potest deriuatiuum, ut ab albeo albico.

Paragoge deductio figura, q̃ lĩa uel syllaba fini iungit. ut dicier p dici. Hãc alii paralepsim, alii plepsim uocãt.

Paragomena pe. cor, παρώμενα, latine deriuata dicunt, qualia sunt sullaturit, & proscripturit. Est autem sullaturire proscriptionem cupere.

Paragraphus, & paragraphum utrunq; dicitur. Paragraphe, latine præscriptio exceptio.

Paralus, ut Plini. li. vii. scribit, nomen fuit eius, q primus longã nauẽ inuenit. Sunt & parali in Attica, qui Parali am incolunt. Plutarchus paralos factionũ unã e tribus quæ Athenis erant Solonis tempore intelligit.

Paralipomenon derelictum, ab παρὰ & λειπόμενον relictum prætermissum.

Paralyticus latine diffolutus dicitur.

Paralysis pe. cor. latine dissolutio neruoꝝ. Greg. Paralysis acutissima passio est, q̃ subito hoiem ad omne opus inutilem efficit. Fit aũt dum calor naturalis sanguinis in frigus uersus, naturales meatus uenaꝝ præcludit in tantũ, ut si totũ hoiem attigerit, inualidum reddat. Si aũt quodlibet membrũ arripuerit, iflexibile & inutile faciat. Hæc alio noĩe a græcis hemiplexia, hoc est semiapoplexia, cũ in alterã tñ corpis partem malum id incubuit. Nam cũ totũ corpꝰ afficit, apoplexia noĩat. Nunc utrunq; inquit Celsus, paralysin appellari uideo Inde paralyticis, q tremuli sunt, remediũ est, in quo fit abstringẽdi efficacia. Ideoq; Tertul. in Apolo. de Christo dixit. Cum ille uerbo dæmonia excuteret, leprosos mũdaret, paralyticos restringeret, mortuos deniq; uerbo redderet uĩtæ. Restrictus ergo resoluto contrarius est. Nominatur id & paresis fere a defectu uirium.

Paralleli pe. pro. qm̃ per ꝯ græcis scribit, dñr circuli sphæræ, qui ad eundẽ polum constituti finiunt. Parallelus cũ quasi alternus mutuus inuicem compactus a quo lineæ æque distãtes paralellæ dñr. Ideoq; segmẽta mũdi, q̃ nos circulos dicimus parallelos græci uocant.

Parhelia, a latinis uirgæ, ab historicis soles appellantur autor Seneca.

Parallexes, ideſt obtutus.

Paranymphus & paranympha a Hiero. dr pronubus ab antiquis auspex. Antiqui cm̃ p nuptiis celebrandis auspiciũ capere solebant. Qui præerat huic rei pro parte uiri, a græcis paranymphus, a nostris auspex dicebat. Et ut auspex p parte uiri, sic & pronuba, pro parte mulieris adhibebat. Itaq; cum apud Christianos auspicia minime captent a paranymphis offeruntur cum sponsus & spõsa benedicendi sunt a sacerdote. Dicit aũt paranymphus παρὰ καὶ νύμφιος sponsus, adhibent sacerdotes, qui & pnubi a nostris dñr. Aug. li. xiiii. de ciui. dei. Non omnes famulos, atq; ipsos etiã paranymphos, & quoscũq; ingredi quælibet necessitudo pmiserat, ante mittit foras, q̃ uel blandiri cõiunx coniugi incipiat.

Paraphrasticus. a. um. Vide in paraphrastes.

Paraphrasis pe. cor. apud rhetores exercitamenti genus est. Ea finit a græcis hoc mõ, ut quæ sit, quæ narrationi proportione respõdeat. De hac Quintil. li. x. Neq; ego paraphrasin esse interpretationẽ tm̃ uolo, sed circa eosdem sensus certamen, atq; æmulationem.

Parauxesis pe. pro. latine amplificatio dr παραύξησις.

Paraphrastes dr interpres, qui non literam ex litera, sed sensum e sensu transfert, quasi iuxta loquens. Et p perſo, & deprauatore ponit. Hiero. in prolo. li. Reg. Et cũ intellexeris, quod ante nesciebas, uel interpretẽ me æstimato, si gratus es, uel paraphrastẽ, si ingratus. Hinc paraphrasticus. a. um. Idem ad Algasiam. Conabimur itaq; παραφρασικῶς sensus eius euoluere.

Paraphrasis peruersa dictionum interpretatio.

Parapherna non paraphrena dñr ea, quæ præter dotem dantur fœminis, a para præter, & φερνὴ dos quasi præter dotem. Hæc paraphernalia dñr.

Parapetasma. atis. latine uelum, cortina.

Parasceue. es. dici põt p̃paratio, nã a παρασκευάζω qd est præparo, deducit. Vñ & dies, quo dñs nr̃ Iesus Christus pro humani generis salute cruci affixus fuit, parasceue dr, qm̃ eo iudæi necessaria sic præparabant, ut Pascæ dies absq; operatione aliqua transigeretur.

Parasitus, pe. pro. qui alioꝝ mensas, & cibaria sequit, ex para ad σῖτα cibus σιτεῖα sagina, qd non solum frumentum, sed cibaria quoq; designat, qd, ut consequi possit, omnia ad uoluptatem cuius est tractus nidore culinæ primo loquit oĩa, deinde assentat oĩa illius facta ac dicta laudat, nihil repugnat, oĩa suffert, nihil uẽtris causa facere recusat, in quo summũ bonũ constituit. Accipitur nõnunq; pro eo q simplicibus uerbis risum ab audientibus captat. Primo tñ parasitꝰ in honore fuit, utpote qui sacro ministerio addictus esset. Pro eo uero postea dictus est, qui ad mensas diuitum oblectationis causa admittebatur.

Parasitaster, q parasitoꝝ imitator ẽ. Nã q̃ in aster finiũt,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Imitationē potiꝰ,q̄ diminutionē significāt. Cice. p Va reno. Euricius hic noſter antoniaſter. Duo tñ potiſſimum diminutionē denotāt ſurdaſter,& recalcitraſter.

Paraſangæ apud Perſas uiarum mēſuræ ſunt quinquaginta ſtadia continentes.

Paraſtatæ,ut apud Victru.& Pli.lapides ſunt pilaꝫ fere modo appoſiti columnis,de qua ſimilitudie alteꝫ crūris os (duo em̄ ſunt) paraſtata noiaſ in iumentis a Vegetio,quod & paracnemion appellaſ Iul. Polluci,apud quem & meatus illi,p quos genitura e teſtib⁹ in urinæ uias defertur,paraſtatæ nuncupanſ.Sunt & in p̄lio inquit dicti paraſtataæ, nomen officii, qm̄ adiuncti ſunt proſtatis,hoc eſt iis,qui p̄ſunt cornibus, ſicut epiſtatæ, q̄ tertiū in regēdis his locū tenēt. Sed & tabulæ q̄dam certis inſtrumentis a Victruuio paraſtataæ uocanſ.

Paraſiopeſis ſchema eſt apud rhetores, a latinis præoccupatio dicitur,cum aliquid nos reticere dicimus,& tamen tacitum intelligitur. Quod fit,uel cūm rem notam eſſe putamus auditoribus, uel cum ſuſpicionē maiorem excitare reticendo uolumus.

Paropaniſades regio Aſiæ,q̄ ſicut refert Ptole. ab oriēte p̄te Indiæ,ab occaſu Aria terminaſ, a meridie Aracho

Paraſtades lapides,q utrūq; oſtii lat⁹ muniūt. Vi (ſia. ctru.quoq; paraſtadas in mentiōe tēploꝫ uocat antas

Paraſtaſis latie aſſiſtētia,affirmatio,p teſtes approbatio

Paraſynthetes decompoſitus.

Paratrimma latine intertrigo,cum femina adurunt.

Parazonium genus gladii,q ad zonā accingi ſolitus eſt ἀπὸ τοῦ παρὰ τὴν ζώνης quaſi ad zonam pendens.

Paræneticus.a.um.idem quod præceptiuus,ſiue admonitiuus,a uerbo græco παραινέω,quod ſignificat præcipio & admoneo παράινεσις.

Paræneſis pe.cor.præceptio ſiue admonitio. Hīc Acron Horatianus interpres, hæc ode parænetice ſcripta eſt pro eo quod eſt præceptiue,ſiue monitorie,ſicut ab eodem dī.Hæc erotice dicta eſt pro amatorie.

Parmenides Eleates p̄hus Xenophanis auditor,atq; amicus,cēſuit ſempiternū, atq; immobile eſſe uniuerſum q̄d eſt ens p̄m ueritatē reꝫ,ſolum em̄ eſſe ſimplex, & intrepidum atq; ingenitū, generationē uero eoꝝ eſſe, q̄ falſa exiſtimatiōe uidenſ eſſe cū non ſint. Nam ſenſus ſemouēdos a ueritate putat,affirmat em̄, ſi qd eſt p̄ter ens,id eſſe non ens. Non ens aūt,non eſſe in rebus,& ſic ens uiuentum ſibi relinquitur. Terram uero denſioris aeris defluxu factam arbitratur.

Paronomaſia latine agnominatio,cum aliquod nomē ex alio in ſignificatione diſta. te conficitur.Teren.Nā inceptio eſt non amantium,ſed amentium.

Parochus pe.cor auſpex,ſiue paranymphus,q̄ ante uehicula eat,quæ græce ὀχήματα dīr. Quidam parochū interpretanſ præbitorem,παρέχω præbeo. Huius officiū erat magiſtratib⁹ p̄benda conducere, uel parochi magiſtratus erant,ut ligna,& ſal legatis publice miſſis præberenſ.Hora.Proxima campano ponti quæ uillula tectū Præbuit,& parochi quæ debent ligna ſalemq;.

Parochiæ eccleſiæ dīr, q̄ ſuis parochianis uictū cæleſtē exhibent.Hiero.contra Vigil.Qui parochias ſuas uicinia iſtius ſcribunt eſſe maculatas, & alibi. Miror ſanctum epiſcopum,in cuius parochia eſſe presbyter dicitur,acquieſcere furori eius.

Parœcia cum œ diphthongo dici p̄t incolatus. Nam para iuxta,οἶκος domus,ubi ſcilicet ſunt domus contiguæ.Aug.li.xiiii.de ciui.dei.Presbyter fuit quidam nomine reſtitutus in parœcia calamenſis eccleſiæ.

Paromologia dici p̄t cōfeſſio.Figura cū aliquot reſ cōcedimus aduerſario,deinde inferim⁹ aliq d,q̄d aūt maius ſit q̄ ſuperiora,aut etiā oīa,q̄ poſuim⁹ infirmenſ.

Parode pe.pro.latine dicitur ad cantum παρὰ enim ad, ὠδή cantum ſignificat

Paroemia,παροιμία latine prouerbium.

Parergon dī q̄d alicui rei p̄ter ꝓpoſitū addit,ut ſi pictor alicuius ſancti imaginē pingens ornandæ tabellæ gratia arbuſculas & auiculas & hmōi addiderit.Pli.Protogenes,cum Athenis celeberrimo loco Mineruæ delubro propylæum pingeret,adiecit paruulas naues lōgas in his,q̄ pictores parerga appellāt,hoc ēt græci παρεργα φασ̄ dīr,in aliis uero artib⁹ parerga ēt Vic.demōſtrat.

Parectatus,qui de puericia uenit ad pubertatem. Lucil. li.x.Tūm ephebum,quem uocant parectatum.

Pareſis idem quod paralyſis a defectu uirium dicta.

Parentheſis interpoſitio,ex παρὰ & ἐν quæ duo ſignificāt inter, θέσις poſitio. Figura,quotiens remota de medio ſententia,integer ſermo perdurat.

Paronychia abſceſſus circa radices unguiū. Pli.li.xxiii. Gingiuaꝫ inflationibus,paronychiis, ſordidiſq; ulceribus,& putreſcētibus deriuatio ē manifeſta. Dicta paronychia,a παρὰ ὄνυξ unguis,quaſi ad unguem.

Paronymon nomen ab alio deriuatum.

Parcæ,quia nemini parcāt,ac ideo tres eſſe parcas arbitranſ,qm̄ tria ſunt tempora,in quibus oīa inuoluunſ, lacheſin dictam eſſe, quia λαγχάνω græce ſortior deſignat, Atropon,quia reuerti non poſſint,Clotho,qm̄ cōtorta & coordinata omnia tentat.Hæc enim nomina ipſa lingua græca oſtendunt.

Paropſis,idis.per o, generis fœmi.ex παρὰ & ὄψον id eſt ad cibum,proprie genus iuris ſm Iul.Pollucē,quanq̄ & p repoſitorio obſonioꝫ qd̄ catinū dicunt,apud idoneos legatur.Mar.Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra Halecem.Sue.in Gal. Ordinario qdem diſpenſatori breuiarium rationum offerenti,paropſidem legu minis,pro ſedulitate ac diligentia porrexiſſe.

Parotides apoſtemata ſecus aures.Nam collectiōes fiūt in glandulis.Dīr & parotides,ut inquit Celſus,arteriæ duæ in dextra,ſiniſtraq; iuxta guttur, q̄ ſurſum proce dentes ultra aures ferunſ.Quin & ipſi aurium cincinni apud Iul.Pol.uocāſ parotides.Itē q̄ partes his ſubiectæ q̄ a faucibus ad malas ptinent. Para em̄ ad, οὖς aures dīr.Solēt etiā iuxta dētes ī gingiuis oriri dolētia, quas græci parotidas appellāt,quaꝫ remedia ſcribit Celſus.

Parodontides,ſiue parulides, tubercula iuxta gingiuas, cum caro in gingiua excreuit.

Paroxyſmus ſtimulatio, cōcitatio,παροξύνω.ui.eſt ſcitare

Paratragœdio.as.id eſt,exaggero,ac uerboꝫ magnitudine aliquid augeo.Plau.Illic homo eſt,ut paratragœdiat carnifex.

Parrhaſia regio in Peloponneſo,dicta Arcadia Lycaonis patria. Vnde parrhaſius.a.um.pro arcadico. Virgi. Parrhaſio dictum panos de more lycæi. In ea eſt mons Licæus,in quo bicornis fauni templum fuerat, a quo lycæa ludicra illi ſacrata,a nobis lupercalia dicta. Vnde

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ouid.lib.ii.Fasto.Quis uetat arcadico dictos a monte lupercos. Faunus in Arcadia tẽpla lycæus habet.

Parrhasius nomen pictoris ephesii, qui cum Zeuside in certamen picturæ descẽdit. Hic primus symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, uenustatem oris expressit. Et cum Zeusis detulisset uuas pictas tanto successu, ut in scænã aues aduolarent, ipse detulit linteum auibus pictum.

Parco.is.peperci, uel parsi parsum. Vñ parsurus, ꝑprie significat abstineo, quasi paꝛe tango. Hinc parcere ꝑ uenia dare. i. ab ultione abstinere. Liui.li.xxv. Necdũ eos Capuæ parsuros. Vir. Parcere subiectis, & debellare superbos. Aliqñ ꝑ prohibere, ut Parcite oues nimium ꝓcedere. Aliqñ deponere, quia ab his, q̃ deponimus abstinemus. Vir. Parce metu Cytherea, manent immota tuoꝝ Fata tibi. Aliqñ pro seruare, qa similiter ab eis abstinemus. Idem lib.x. Argenti atq; auri memoras q̃ multa talẽta, Natis parce tuis. Aliqñ ꝑ desinere. Nam & desinere abstinere est, ut Parce pias scelerare manus Sic parcere errori dicimus abstinere a castigatione erroris, siue paꝛe castigare errorẽ. Parcere pecuniæ, abstinere ab expendenda pecunia, siue paꝛe expendere pecuniam. Var. Parsurus pecuniis bene partis. Parcere famæ, abstinere a fama, nõ laudare. Aug.li.ii.de ciui.dei. Nimis superbũ fuit famæ parcere principum ciuitatis ubi suæ famæ parci numina noluerũt. Parcere labori, abstinere a labore, siue paꝛe laborare, & eodem modo de similibus. Huiꝰ uerbi cõposita sunt cõparco eiusdẽ cũ simplici significationis. Terẽ. Suum defraudans genium cõparsit miser. Reparco, itemꝛ parco. Plau.in Tru. Etiam rei iterum parcissem meæ, ut non reparcis.

Parcus, qui frugi est, & sumptibus parcit. Gell.li.iii. Neq; ab arca, neq; ab arcẽdo, sed ab eo q̃ paruum & parum denominat. Hinc parcitas pro frugalitate. Huius cõpositum est præparcus, ualde parcus. Pli.li.xi. Aliqñ & ipe contrahunt mortis sibi causas, cum senserẽ eximi mella auide uorantes, cætero ꝑparcæ, & q̃ alioquin prodigas, atq; edaces, nõ secus, ac pigras & ignauas ꝓturbẽt. Similiter deparcus nimiũ parcus ac tenax, cui opponit ꝑfusus, ac magnificus. Apul. At uero contraria accusatis unum seruum, ut deparci, tris liberos, ut profusi.

Parcæ, dictæ sunt, a parco ꝓ contrariũ, q̃ nemini parcãt. Var. a partu unius literæ mutatione deduci putat, qñ ut scribit Hesiodus, hæ nascẽtibus hoibus bonum, malumq; conferre censeant, Iuue. Hæc exempla para fœlicibus, at mea Clotho Et lachesis gaudẽt, si pascit inguine uenter. Tres aũt fuisse parcas, Clotho scilicet, Lachesin, & Atropon finxerunt antiq, quas Cic.li.de na. deo, Herebi & noctis filias fuisse scribit, & easdem fata esse existimant. Vñ est illud Cleantis, Ducunt uolentẽ fata nolentem trahunt. Fingunt uitæ hoim ꝑesse, & nendo eam ducere. Quapropter lanificas sorores appellant. Mar. Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores Stamina, nec surdos nox habet ista deos. Apul.lib.de cosmographia. Tres parcę tria fata sunt numero, cũ rõne temporis facientia. Si potestatẽ eaꝛe ad eiusdẽ similitudinẽ temporis referas. Nam quod in fuso perfectũ est præteriti tpis hẽt speciem. Et quod torquet in digitis momenti ꝑsentis indicat spacia. Et qd nondũ ex colo tractum est subactumq; curæ digitoꝝ, futuri, & cõsequentis sæculi posteriora uidetur ostendere.

Parsimonia moderatio sumptuum, & parcitas, hoc est conseruatio reꝛ, q̃ sic diffinit a ꝑis. Parsimonia est, q̃ cauemus, ne qd dispendium ultra modũ fiat, & res familiaris, quo ad fieri potest sine cuiusq̃ iniuria conseruetur. Fit aũt a ptõ parsi, quod cõseruaui, siue abstinui significat. Nam alteꝛ ptm̃ peperci potius accipit ꝑ uenia dedi, quamuis aliquando confundantur.

Pardalus pe.corre. auicula, quæ magna ex parte gregatim uolat colore cinereo.

Pardus animal est cuius fœmina pardalis dicitur. Vnde & Leopardus.

Parescitacini, ppñi mõtani, & latrones ꝑis cõtermini.

Pario.is. peperi, partum, & paritum, pe. pro. a quarta cõiugatione. A tertia uero. pe. cor. Sta. Hosti ueniat paritura marito. Enni. Oua parire solet genus pennis cõdecoratum. Est aũt parere fœtũ emittere, qd proprie ad fœminas ꝓtinet, licet etiam qñq; de uiris dicat. Cæcil. Hic uicinus noster peperisse se filium memorat. i. genuisse. Per translationẽ de his dr̃ interdum, qui non concipiunt, ꝑ acquirere, seu cõparare. Et sic constituit, sicut emo. Col.li.x. Sequit, ut ex anima desideremus, ea porro, uel ære parta, uel gratuita contingunt. Virgi. Ite ait egregias animas, quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo. Huius composita sunt aperio, a quo adaperio, cõperio, operio, a quo cooperio, & reperio.

Parturio.is. pe.cor. a pario, uel a partu fieri uidet, qd est in pariendo laboro, seu laboro ut pariam. Pli. Vtiq; cõstat parturientes foliis sustratis celerius parere. Var. In cubilibus cum parturient acus substernendũ, cũ peperierint tollere substramen. Cic. Vtinam aliqñ dolor populi Romani pariat, qd iandiu parturit. Amb. de Cain Hos partus anima nostra parturiat, nec solum parturiat, sed etiam pariat. Ponit tamen qñq; pro primitiuo. Hiero. contra Ruffi. Putas ne eiusdem meriti eos qui parturiuntur, & qui pariunt.

Partus.a.um, participiũ a pario. Apul. Partãq; a pre multo tpe, & multo labore pecuniã uno die consumpsit.

Partus.us. nomẽ ꝑ ipso pariẽdi actũ. Pli. Qd a prægnantibus cõmanducatum partum facilioꝛẽ facit. Aliqñ accipit ꝑ prole. Mar. Nec iacuit partus, sed matre cadente cucurrit. Augu. in primo significatu. In partu uirgo puerpera, in secũdo. Ad partũ uirginis adorandum.

Paritura, idẽ qd genitura. Var.li.ii.de re rust. Quare demes, si uis duas res de mulis, admissuram & paritura.

Partio.onis. idem quod partus. Plau.in Truc. Horresco misera, mentio quotiens fit partionis.

Parens, a pario fit, quo noie nõ mõ pi & mater, sed auus & proauus, auia & proauia, & omnes superiores, usq; ad tritauos significant, ultra hos, q̃ nõ hũt speciale nomẽ maiores appellant. Caius scribit appellatione parentũ oẽs in infinitum maiores utriusq; sexus significari. Autor est Hiero. in secunda cõtra Ruffi. Apologia, parentes etiam significare affines & cognatos, iuxta uernaculum sermonem. Lamp. de Alexandro seuero sic scribit. Amicos & parentes Alexãder si malos reperit, aut puniuit, aut si uetus, uel amicitia, uel necessitudo nõ siuit puniri, dimisit a se dicẽs. His charior est mihi Resp. Iul. Capito. de M. Antonio refert, ꝙ adoptatus in auli-cam domum omnibus parentibus suis tantam reue-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

rentiam,quantam priuatus exhibuit.

Parẽtela,ab eodem uſurpatur,cum dicit.Cauſa eloquentiæ dignum parentela ſua putauit.

Parento.as.ſignificat parẽtibus iuſta celebro.Licet etiã ad alios tranſferatur.Pli.li.xviii.Qñ mortuoꝝ animæ ſunt in ea.ſ.faba,qua de cauſa parẽtando utiq; aſſumitur.Sumit etiam interdum parẽtare pro ſimilem eſſe, parentare Dionyſio eſt uino operam dare.

Parentalia cõuiuia,q̃ in parentũ aut propinquoꝝ mortibus fieri conſueuerunt.Hoꝝ Æneas inuentor fuit.Hiero.in Hiere.propheta li.iii.Mos eſt in gentibus ferre cibos,& ꝓparare conuiuium,qd a græcis,& a noſtris uulgo appellaf parentalia,eo ꝙ parentibus iam defunctis iſta celebranf.Vel dicta ſunt parentalia, ꝙ ita parerẽt mortuis,qui ita uiuentes iuſſerant facere,uel ꝙ filii parentibus hoc præſtarent.

Pareo.es.parui,paritum.Vñ pariturus,ſignificat uideor, & a pario,ut aliqui putant deductum,qñ partus poſtq̃ extra uteꝝ eſt uidef. Vir. Cui pecudum fibræ, cui cæli ſidera parẽt.i.a quo fibræ & ſidera cernunf. Vñ & cõpoſita appareo,ut apparent rari nantes in gurgite uaſto. Cõpareo,corã aliquo pareo,ut puer non comparet, & ego quo ibo? Diſpareo a conſpectu recedo.Tranſpareo,per aliquod corpus lucidum uideor. Interdum parere eſt obedire.Vir. Paret amor dictis caræ genitricis.Iuſti.lib.i.Vix patienter uni uiro nedum fœminæ parituris.Et habet pe.produ.

Paro.as.,ꝓprie cũ difficultate & labore aliqd acqro,& ſicut emo capi põt,licet in eo p̃ciũ exp̃ſſum nõ inueniaf ita aptum, ut in eius cõpoſito cõparo, ſed q̃ſi p̃cium. Teren.in Eu. Cupio aliquot parare amicos beneficio meo.Curti.Quid tibi diuitiis opus eſt q̃ te eſurire cogunt,primus oim facietate paraſti fãmem, ut quo plura haberes,acrius,q̃ ſi non haberes cuperes.Huius compoſita ſunt apparo,cõparo,reparo,ſeparo,diſparo, qd eſt ſeparo.æqparo, propero,& ſupero,q̃ hñt pe.cor.

Parabile,quod in ptõptu eſt,& cito haberi poteſt. Sene. Ad manum eſt,& parabile,quod ſat eſt, qui ad naturã uiuit nunquam eſt pauper.Cice.lib.v.Tuſ.Diuitias(inquit) naturæ parabiles eſſe.

Paro nauis genus,ad cuius ſimilitudinẽ Myoparo dr̃.

Paries.etis pe.cor.de priuatis dr̃,ut paries domoꝝ. Murus,tam de publicis q̃ de priuatis dicitur.

Parietinæ pe.,p.muri ueteres,ac ſemicõſumpti.Pli. Aſtericum herba eſt naſcens in tegulis, parietiniſq;,folio ſimilis ozimo. Aug. Parietinæ dñr,q̃s uulgo dicim⁹ ruinas,ubi parietes ſtant,ſine tecto,ſine habitantibus.

Parietaria,herba a parietib⁹,in q̃bus naſcit,dicta uulgo uitriolũ.Dr̃ & perdicion,qñ perdices ea ueſcanf.

Paros inſula eſt ex cycladibus, quæ a Delo.xxxv.milibus diſtat,ex qua pari⁹ lapis marmoreus Hanc primo Plateã,poſtea Minoida uocitarũt,ut inqt Pli.In ea eſt oppidũ etiã Paros uocitatũ.Pharos uero cũ h, eſt alia inſula, de qua infra. Ex Paro fuit Archilochus poeta Iambici carminis autor. Vñ parius dictus eſt. Hora. Parios ego primus iambos oſtẽdi latio.i. archilochios.

Parius,lapis cãdidus,e quo multa ſigna fiũt. Et eſt in Paro inſula una ex cycladibus. Vir. Niueãq; Paron.

Pariũ ciuitas Aſię i regiõe Myſię ex q̃ fuit Neoptolem⁹ cognomento Gloſſographus,uir memoratu dignus.

Parma,breue ſcutũ, quo pedites utebanf, ꝙ e medio in oẽs partes eſſet par,ut inqt Var. Vir.li.xi.Enſe leuis nudo,parmaq; inglorius alba.Hoc ſcutum græci, autore Pli.uocant peltam.Huius dimintutiuũ eſt parmula.Hora.Senſi relicta nõ bene parmula. Parma etiã nomen fluuii,a quo urbs inter Placentiam & Cremonam ſita Parma appellata eſt.Hæc patria fuit Caſſii poetæ,& Macrobii uiri ingenio,& doctrina præſtantis.

Parmula,Vide in dictione Parma.

Parmularius gladiator,q parmula utebaf. Itẽq; fautor & locator eius gñis,porro parmularii etiã Thraces ſiue thræces appellabanf.Feſt.Thræces inquit gladiatores a ſimilitudine parmulaꝝ thraciaꝝ uocati.

Parnaſus pe.pro.mons in Phocide,ut ſcribit Pli. & Stra. li.ix.Et Herod. Melaq; confirmant, qui mons duos uertices habet;quoꝝ unũ Thitorea, alteꝝ Hyampaũ Herodotus in urania tradit, nõ aũt Cytheronem & Heliconem,ut Seruius putauit,ſeu ut alii uolunt Cyrrham aut Cyrphim,ſeu Nyſam,cũ Cytheron aut Helicon in Bœotia montes diſiuncti ſint,ita ut helicon ꝓcul ſit a Parnaſo circiter quindecim paſſuum milia.Cytheron uero.xxx. Eſt aũt ſicut & docet Stra. Helicon Parnaſo æmulus,& altitudine & circuitu. Et muſis natale in nemore Helicone ſcriptores aſſignãt.Cyrrha uero,& Nyſa ſunt noĩa ciuitatum.Cyrrha ſub Cyrphin rupẽ Parnaſi in radicibus montis in planicie mare uerſus locata eſt.Nyſa uero, non in Parnaſo, ſed in fœlici Arabia ſita eſt,in qua cũ Bacchus nutritus eſſet,in eius memoriam ipſe poſtea aliam in India condidit.Eſt igit Parnaſus Phocidis ſacer Baccho,& Apollini.Oui.Separat aonios actæis phocis ab aruis Terra ferax.Mox addit. Mons ibi uerticibus petit arduus aſtra duobus Nomine Parnaſus,ſuperatq; cacumine nubes.Luc. Carmine Parnaſus gemino petit æthera colle.In hoc monte rupes,uel maieſtate numinis,uel ſitu ipſo horroꝝ uiſentibus facit undiq; fere p̃ceps in formã theatri, hic eſt Apollinis delphici tẽplũ, hic fons caſtalius muſis ſacer Hic habitauere pieres natio thracia, vnde pierius mõs & pierides muſæ. Sub Parnaſo habitauerunt Hyantes populi.Vnde aquæ parnaſi fontis hyantida dicuntur. Hic fontes Atticam uerſus Hippocrene Aganippe.A Parnaſus fit parnaſius.a.um. Vir. Nec tantum phœbo gaudet parnaſia rupes.

Parricida pe.pro.a pari,uel a patre deduci põt.Si a pari,r euphoniæ cauſa addif.Si a patre,t in r conuertif.Ideo per duplex rr ſcribif. Quibuſdã tñ a parẽte cõpoſitum uidef,& ꝓ parẽticida p ſyncopã cõmutatione t in r.Nã parricidæ dñr parentũ iterfectores, & patriæ ꝓditores quia patria parens uniuſcuiuſq; eſt.Lege Pompeia de parricidis cauef,ut is parricidii teneaf,non ſolum q patrem & matrem interfecerit,ſed qui fratrem,ſororem, patruelẽ,matruelẽ,filiũ,filiam, nepotẽ, nurum,alioſq; ꝓpinquos occiderit.Et q emit uenenũ ut patri daret, q̃uis non potuerit dare, ut inquit Martianus. Ponif & ꝓ alio quocunq;,q qualẽcunq; hoiem occiderit.Vñ extat lex Numæ Pompilii. Siqs libeꝝ hoiem morti ſciens duit,parricida eſto.Et ſic a pari ſit cõpoſitum. Hic parici appellabanf q̃ſtores,q cauſa capitalium rerum quærendaꝝ creari ſolebant. Sunt tñ qui inter parricidium & patricidiũ diſtinguant, ꝙ patricidiũ ſit patris

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

interfectio. Vñ & matricidiũ, quo mater interficit, sic patricida & matricida. Parricidiũ uero cognati, uel ciuis, uel alicuius alii occisio, uel contra patriã machinatio. Cic. li. iii. offi. Potest eñ dii imortales cuiq̃ esse utile fœdissimũ & teterrimũ parricidium patriæ, q̃uis is qui se eo obstrinxerit ab oppressis ciuibus parens nominet. Plau. tñ parenticidã appellat, qui patrẽ interfecerit. Græci patroctonum ἀπὸ τῶν πατέρων.

Partheni⁹ uirgine⁹ dr. Quo nõie dictus est mõs Arcadiç a uirginib⁹ quæ ĩ eo Veneri frequẽter sacra facere solebãt. Est & pthenius fluui⁹ Paphlagonũ, fluui⁹ Sami Imbrasus antea dictus. Vñ parthenia samos & Imbrasia.

Parthenope una fuit sirenũ, quæ p̃ dolore ꝙ p̃tereuntẽ Vlyssem cũ sociis cantu nõ deceperint, in mare se p̃cipitarunt, una hæc in eũ delata est locum ubi postea cõdita fuit Neapolis præclara urbs Campaniæ. Parthenos enim uirgo latine dr. Ab hac igit sirene Neapolis est appellata, a uirgine Parthenope. Et licet qdam dicant Neapolim dictam, ꝙ Augustus eam instauraverit, tñ legit a Lycophrone Neapolim ante Augusti t̃pora, qui tpe Ptolemei Philadelphi claruit, & Neapolitanos singulis annis ad tumulũ Parthenopes faces tulisse. Hanc Cumani a parentibus digressi cõdidisse produnt, qui cum in eo loco Parthenopes corpus in ueteri monumento conditum reperissent nomen eius urbi indidere. Sed põstq̃ ob loci ubertatẽ, atq̃ amœnitatẽ maiorem in modum frequentari ciuitas cœpit, ueriti ne Cumæ desererent, diruendi Parthenopem consiliũ iniere. Quo facto mox immani pestilentia uexati, oraculo moniti sunt, ut urbem restituerẽt. Itaq̃ subito instauratam Neapolim, hoc est nouam urbem uocauere. Hinc parthenopeius. a. um.

Parthia regio Assyriæ, a q̃ Parthi. Hi lĩgua scythica exules dr, sicut refert Iusti. li. xli. docẽs ab exulib⁹ scythaꝝ partho⁹ impium fuisse deductũ, quo⁹ regna duodeuiginti fuisse, testis est Pli. li. vi. hæc regio ab ortu habet Arios, a meridie Carmaniam, ab occasu Medos, a septentrione Hyrcanos.

Pars a pari, ꝙ partes simul iũctæ pares. i. æquales sint toti. Vel dr a pario, ꝙ pars a toto deducta & q̃si parta sit. Põt etiã dici a parũ, ꝙ pars sit qd paꝝ respectu totius. Dñr uero partes in quas diuidit totũ. Q̃ñq̃ pars capit p̃ dimidio. Nã iurisc̃onsulti titulo de usu fructu sic scribunt. Et partis usu fructus legari põt, si specialiter uero sit facta partis mentio dimidia pars bono⁹ continet. Hinc partiarius de quo infra. Q̃ñq̃ tñ partes ꝑ officio poni consuetũ est, qd cuiq̃ psonæ assignat. Et dicimus meæ partes sunt, & meaꝝ partiũ est, hoc est meũ officiũ est. Hinc fit cõpositum expers, qd est sine parte.

Particula diminutiuum parua pars, a quo particulare quod ad partem spectat.

Particulariter, & particulatim aduerbiũ significat mẽbratim, & per partes. Cice. li. i. ad Heren. Si Summatim non particulatim narrabimus.

Particulones dñr cohæredes, & q ptẽ patrimonii sumũt.

Partim aduerbiũ fcat q̃ñq̃ ex parte, ut partim subticuit crimen, ptim confessus est. Aliq̃ idẽ est quod pars, ut partim hoĩm uenerunt. i. pars hoĩm uenit.

Particeps qui partem capit. Dicimusq̃ particeps sum laborum tuo⁹, & particeps sum tibi in laboribus. Curtius. Quod fuisset illi in periculis particeps.

Participo. as. partẽ tribuo. Hiero. Tũc erit ei⁹ fructus cũ ei Christus dñs cælo⁹ regna participauerit.

Participium pars orõnis dr, ꝙ partẽ capiat noĩs, partẽq̃ uerbi. Participia iuncta cũ uerbis infinitis seruãt uim participio⁹. Hinc participialia noĩa dicta sunt gerundia, q̃ licet non sint participia, similia tñ participiis sũt. Nam & casus, & gña, & tpa, & significationes habẽt more participio⁹, & post se casus regunt, non ante, q̃is legat, In conuertendo dñs captiuitatem Syon. i. dũ conuerteret dñs, uel cõuertente dño captiuitatem, sed nõ est usurpanda talis locutio. Differunt aũt gerundia a participiis, ꝙ ipsa rei administrationem significat sine tpe, ut Tenet me occupatio iurisdicendi gerundiũ est, nec tempus ꝑcat futuꝝ, sed rei administrationem in iure dicendo. Illa uero tempus sine rei administratione, ut tenet me cura dotis numerãdæ, participiũ est futuri significatum sine rei administratiõe. Præterea gerundia duplicẽ significationem hñt; participia unam tñ. Sed sciendũ ꝙ gerũdia q̃ sociata sunt substantiuis, passiue accipiunt, disiuncta uero, mõ actiue mõ passiue, sed passiue cum sine p̃positione & sine gñe & abltõ, & quasi absolute ponunt. Quintil. Sed memoria excolendo, sicut oĩa alia, auget. i. dum excolit. Vir. Aliter uitiũ crescit q̃ tegendo. Idem. Ægrescit medendo, & urit uidẽdo fœmina, hoc ẽ cũ tegit uitiũ, cũ curat æger, cum uidet fœmina. Salu. cũ actõ mediante ad. Pauca supra repetam, quo ad cognoscendum oĩa illustria magis, magisq̃ in aperto sint. i. ut cognoscant, iungunt & gerundia cum plurali numero singulari uoce. Pli. Cum illo⁹ uidendi gratia me in fo⁹ cõtulissem. Aliq̃ participium sumit ꝑ participatione. Hiero. in expo. can. Considera, ne forte possit & illud corpus, qd assumpsit Iesus cõe ei cum sponsa cubile noĩari, q̃nquidem uidetur p̃ ip̃m ecclesia Christo esse sociata, & participiũ uerbi dei capere potuisse, ꝑm qd mediator dei & hoĩm dr. Sic etiã solet dici, cauenda esse fœminæ participia, quo significat fugiendũ esse fœminæ consortium.

Partum ꝑprie dr labore acq̃situm, qa null⁹ ptus sine labore & dolore. Fit aũt a pario. is. Cice. Male pta, male dilabunt. Plau. in Pœ. Male ptum male dispert.

Partior partiris, & partio, partis, partiui, partitũ, futuro partiã, & partibo, partiar, & partibor. Plau. in Asi. Hanc quã nactus sum p̃dam cũ illis partiã. Hiero. in Psal. Lætabor & partibor sicimã. Est aũt partiri ptes facere & quasi distribuere. Vir. Socios partit in oẽs. Salu. Prouincias inter se partiuerant. Ab his fiũt cõpositæ Impertio actiuũ, Imptior tam passiuũ q̃ deponẽs, a in e mutata, sicut fit in exps. Et significat impendere, uel ptem dare & pticipem facere. Cice. Huic rei aliq̃d tpis impertias. Amb. Postea q̃ apostoli ad euangelizandũ regnũ dei sunt destinati, gĩæ cælestis impertit alimentũ. Idẽ. Vtinam dñe Iesu uelis mecum istos nõ ieiunos dimittere, sed imptitis abs te epulis reficias eos, ut possint tuis admoniis fortiores infirmitatẽ ieiunii non timere. Cice. Atq̃ etiam uiro forti collegæ meo laus imptitur. Dicimus aũt Imptio nemini laudẽ mei laboris. Et imptio neminem laude mei laboris, sicut fit in dono. Terẽ. Plurima salute Parmenonẽ suum imptit Gnato. Disptio uel disptior uarie ptio. Plau. in Aul. Hercle iniuria di-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſpertiuiſti pinguiorem iſti agnũ hũt. Noni. Vt pariter diſpertiant bona patris. Biptior, triptior, quadriptior, a quibus bipertita, tripertita, & huiuſmodi.

Partiarius, colonus ſiue alius qs, cũ quo aliqd cõe habemus, & ptimur ex dimidia pte. Cato. Vineã curãdã partiarius bene curet, fundũ, arbuſtũ, agrum frumentariũ partiario, fœnũ, pabulũ, qd bobus ſatis ſiet, q illic fiant, cætera oĩa p indiuiſo. Idem. Calcem partiario coquẽdam qui dant calcarius perficit, & coquit.

Parulis. idis, tuberculũ iuxta dẽtes in gingiuis naſcens.

Parari⁹, idẽ qd, pxeneta nomẽ latinũ. Sene. li. iii. de bñfi. Quidã uolũt noĩa ſecũ fieri, nec interponi pararios.

Parum aduerbium ſignificat modicum, a quo paulum, paululum, pauxillum, pauxillulum diminutiua.

Parumper paruo tpe, quaſi pparum, hoc eſt ualde parũ, ſed p̃poſtere. Plau. Expecta hic parump. Interdũ fcat paulatim. Vir. Pulſuſq parumper corde dolor.

Paruus. a. um. quod non eſt magnum. Cuius diminutiuum eſt paruulus. Hinc etiam paucus, a quo diminutiua pauculus & pauxillus.

Parmeno apud comicos nomen uiri, quaſi deſes, a para & meno maneo.

Paſceolus, ut inquit Varro, ſacculus eſt ex aluta factus. Plau. in Ruden. Præterea cẽtum denaria philippea in paſceolo ſeorſum.

Paſca quidã inflectũt, paſca, paſcæ, ut in euang. Ante diẽ feſtũ paſcæ. Cõtra hos eſt Priſcia. q ait nullũ nomẽ primæ decli. põt eſſe generis neutri. Sed non eſt paruipendenda eccleſiaſticoꝝ doctoꝝ autoritas. Inter quos eſt Augu. Qui in li. q̃ſtionum noui & ueteris teſtamenti ſic ait. Sanctũ & ſalutarẽ diẽ paſcæ & omni laude p̃dicandũ. Alii putant græcũ eſſe, & cũ aſpiratione ſcribũt ἀπὸ τοῦ πάσχειν, quia pecudis immolatio paſſionis eſt figura, & declinant paſcha. tis, ſicut problema. atis. Et hi refellunt autoritate Ioſephi, Auguſtini, Hieronymi, q uolunt hoc nomen hebræũ eſſe, ſignificareq tranſitũ. Hieronymi hæc ſunt uerba. Paſcha, qd hebraice dicit phaſſe, nõ a paſſione ut pleriq arbitrant, ſed a tranſitu noĩat, eo q exterminator, uidens ſanguinẽ in foribus Iſraelitaꝝ ptranſierit, nec pcuſſerit eos. Aug. A diligentioribus, & a doctoribus inuentum eſt, quia paſcha hebreum uerbum eſt, & nõ interp̃tatur paſſionẽ, ſed tranſitum. Per paſſionẽ eñ tranſiuit a morte ad uitam, & fecit nobis uiam credentibus in reſurrectiõe, ut tranſeamus & nos de morte ad uitã. Sic. n. ipſe dñs ait. Qui credit in me tranſit a morte ad uitam. Vñ cũ barbaꝝ ſit in frequentiori uſu etiam inuariabile legitur.

Paſchalis & hoc paſchale, quod ad paſcha pertinet ut paſchalis dies, & paſchale ſacramentũ. Paſcales uero oues quaſi paſcuales dicuntur.

Paſco. is. paui. paſtum. i. comedo, & qñq abſolute ponit. Vir. Paſcentes ſeruabit Tityrus hædos. Qñq conſtruit cum actõ, ut florem depaſta ſalicti. Interdũ paſcere eſt cibũ alteri p̃bere, & quaſi cibo ſaginare. Et ſic dicimus herba paſcit equũ, & paſco equum herba. Virgil. Veloces Spartæ catulos, acremq molоſſum Paſce ſero pingui. Vnde p tranſlationẽ paſcere ponit p delectare. Idẽ Atq animũ pictura paſcit inani. Et paſcere oculos eſt uiſu alicuius rei gratæ eos oblectare. Interdũ p fouere alere. Idem. Qualem infœlix amiſit Mantua campum Paſcẽtem uiridis herboſo flumine cygnos. Interdum pro augeri & creſcere, ut & ſacrum tibi paſcere crinem Huius compoſita ſunt compaſco, depaſco, paſcendo abſumo. Et depaſtus dicitur agrum bos, qui cibum ex agro ſumpſit. Hiero. in Exod. Si dimiſerit iumentum ſuum ut depaſcat aliena reſtituet. Item depaſtus ager paſſiue, hoc eſt paſcendo conſumptus. Diſpaſco diuido, & proprie pecus a paſtione deduco. Expaſco, depaſco, perpaſco, in totum paſco, ſatio.

Paſcor deponens ſignificat comedo. Virg. Paſcuntur uero ſyluas, & ſumma lycæi, Horrentesq rubos, & amantes ardua dumos. Dicimus etiam paſcor equum p herbam, ut cætera paſcuntur uirides armenta per herbas, equus paſcitur herba, ut Sylua paſtus arũdinea Equus paſcitur in uiridi pabulo, ut Paſcitur in magna ſylua formoſa iuuẽca. Equus paſcitur diem & noctem, ut Sæpe diem noctemq & totum ex ordine menſem Paſcitur. Ab hoc fiunt Depaſcor, & impaſcor, quod eſt intus paſco. Colu. lib. ii. Neq ſuem uelimus impaſci pratum, qñ roſtro ſuffodiat & ceſpitem exciter.

Paſcito. as. pe. cor. frequen. a paſco. Var. Nũc feras quæ in ſylueſtribus locis paſcitant, cicures, quæ cultis.

Paſcuum, a quo plurale paſcua, in quib⁹ pecudes paſcuntur, ſiue ager paſcuus ſit, ſiue pratum, ſiue mõs, aut collis. Columella libro octauo. In eo rure q paſcuo caret, contineri poteſt exiguo & qualicunq pabulo contentus. Paſcua cenſoriis tabulis dicebantur omnia ex quibus populus redditus haberet, quia diu hoc uectigal fuerat.

Paſcua. æ. idem quod paſcuum. Hiero. in Eſaia. Et erit in paſcuam bouis, & inconculcationem pecoris. Et in Pſal. Oues paſcuæ eius.

Paſcuus. a. um. Vnde Plau. ſyluam paſcuam appellat, quæ paſcuis pecudum deſtinata eſt.

Paſcales oues, & gallinæ dicuntur, quæ paſſim paſcuntur, a paſco ſiue paſcuis, quaſi paſcuales. Lucil. Paſcali pecore, ac montano hirco, atq ſoloce, Hieronymus libro primo regum. Mulier illa habebat uitulum paſcalem in domo. & occidit eum.

Paſtus. a. um. participium qui cibum ſumpſit.

Paſtus. us. cibum ſiue cibationem ſignificat. Gel. Alia luce orta, auis in paſtum profecta eſt.

Paſtio, idem quod paſtus, quamuis hoc magis ad brutorum alimenta pertinere uideatur. Colu. lib. i. Porcu latoris ũero & ſubulci diuerſa profeſſio, diuerſæ quæſtiones. Vnde etiam Varronis index de uillaticis paſtionibus ad bruta pertinentibus.

Paſtor, qui curam habet paſcendi, ut eſt apud Euange. Paſtores erant in eadem regione cuſtodientes uigilias gregis.

Paſtoralis & hoc paſtorale, quod eſt paſtoris, uel quod ad paſtorem pertinet, ut paſtoralis cura, paſtorale officium. Varro. Tertio gradu a uita paſtorali ad agriculturam deſcenderunt.

Paſtorius. a. um. quod ad paſtorem pertinet. Var. li. ii. de re ru. An ea quæ tria here dixiſti mihi de paſtoria re.

Paſtoricus. a. um. idem eſt quod paſtoralis apud Augu. ut carmen paſtoricum li. i. Academicorum.

Paſtoritius. a. ũ. idẽ qd paſtorius. Idẽ li. i. Cũ hoĩes paſtoritiam uitam agerent, neq ſcirent etiã arare terrã.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Paſtillus dimi. uidet a paſta, quamuis fiat mutatio generis. Quidam a paſtu deriuant, ubi & genus ſeruat. Feſt. apane. Eſt aũt forma panis parui. Hora. in Ser. Paſtillos ruffillus olet, gorgonius hircum. Et paſtilli ſunt, q illinuntur. Vide in dictione Emplaſtrum.

Paſtillum neutri generis, ſicut docet Feſtus fuit genus libi rotundi, quo utebantur in ſacris.

Paſtinaca genus radicis uirtutis calidæ. Macer. Et paſtinacæ uirtus in ſemine tantum. Itẽ paſtinaca genus piſcis carthilaginoſi de quo Pli. li ix. carthilaginem hñt ut Raiæ, paſtinacæ, hos piſces græci appellãt trigones.

Paſtinum pe. cor. eſt ut Col. lib. iiii. refert ferramentum biſurcum, quo ſemina paguntur. Palla. aliter accipit, cum ait, Paſtinum fieri nunc tempus eſt. Menſura paſtini, hæc eſt in tabula quadrata, iugerali, ut centeni octogeni pedes, per ſingula latera dirigantur.

Paſtinare eſt agrum fodere. Colu. lib. iii. Tum in terram bene paſtinatam, & ſtercoratam rectum ſarmentum defigito. Huius compoſitum eſt Repaſtino. as. repaſtinari dicebant ueteres uineas, quæ refodiebantur. Hæc enim propria appellatio reſtibilis uineti erat, nunc antiquitatis imprudẽs conſuetudo quicquid emoti ſoli uineis præparatur, repaſtinatũ uocat. Vnde quidam repaſtinari agrum dicunt, cuius natura fodiendo mutatur. Pli. li. xix. Præcipuus ſit caulis ſapore, ac magnitudine primum omnium, ſi in repaſtinato ſeras. Hinc repaſtinatio, pro reuocatione qñq; capitur. Vnde per tranſlationem dicuntur libri repaſtinationum.

Paſtinatus. us. ipſa paſtinatio. Colu. li. iiii. Neq; enim parum refert ſuſpenſiſſimum eſſe paſtinatum. Et, ſi fieri poſſit, ueſtigio quoq; inuiolatum.

Paſtomis, inſtrumẽtum ferreum, ſiue ligneum, quod adhibendam equo ꝛ tenaciã naribus, uel morſui imponit. Lucil. Paſtomides huic de naribus ingẽtes pendẽt.

Paſſer, auis, a patiendo, eo q morbum caducum patiantur paſſeres. Quo etiã noie ſignificantur omnes aues. Vnde Cic. cum dixit omnibus paſſeribus inſitam a natura uoluptatẽ, de omnibus auibus intellexit. Hodieq aues ipſas in commune paſſeres uocant Hiſpaniarum uernaculi. Et paſſer nomen piſcis, & nomen loci. Mar. Non mollis ſinueſſa, feruidiq fluctus paſſeris, aut ſuperbus Anxur. A paſſer fit diminutiuum paſſerculus.

Paſſer ſolitarius, auis aliquanto grandior paſſere, ac ſubnigrior, ſolus per domorum culmina incedens, cantu ſuauis. Paſſer marinus altera auis

Paſſio, perturbatio, affectus, & affectio, græce pathos dicitur. A neotericis uero autoribus eccleſiaſticis paſſio uſurpatur, pro animi uel corporis morbo. Sunt autem quatuor præcipue paſſiones, duæ a bonis gaudere ſcilicet, & cupere, ſeu ſperare. Lætitia de præſente eſt. Spes de futuro bono. Duæ a malis dolere & timere. Dolor de præſenti. Timor de futuro malo.

Paſſiuus. a. um. quod paſſionem denotat; vnde paſſiuæ qualitates dictæ ſunt, non q patiantur aliquid, ſed quod faciant paſſionẽm. Mel nanq; ut dulce ſit, non a dulcedine aliquid paſſum eſt, ſed dulcem guſtantibus efficit paſſionem. Paſſiuæ autem qualitates rectius dicuntur albedo, & nigredo, & eorum media, id eſt, rubor, & pallor. Hæc enim nonniſi, uel animæ uel corporis paſſione naſcuntur, ut eñ nigreſcat aliqs corpis paſſiõe, ut rubeſcat, uel palleſcat animæ efficiẽ, quæ cũ turpitudinis uerecũdiã ferre nequierit, q̃ſi ad obtentũ ſui ſanguinis copiã in exteriores partes corpis fundit. eoq; fit, ut pudore, nimio rubeſcam⁹. Pallor quoq; ſimili aiæ paſſione cõſiſtit, cũ p culſa metu nimio ad cordis ulteriora cõfugit, eamq; ſanguis inſequit, adeo ut deſertũ ſanguine, qd eſt in cõſpectu, corpus albeſcat. Hæ igit q̃litates, ſi in corpe pſeuerẽt, qa ſm eas, quales dicimur, ipſæ quoq; qualitates paſſiuæ cẽſentur. Si uero ad breue tẽpus extiterint, ita ut cito diſcedãt, paſſiões eas potius noiam⁹. Eritq; inter paſſiuas qualitates & paſſiones iſta diſcretio, q paſſiones ad tempus exortæ facile cõmutantur, paſſiuæ uero qualitates, ſm quas quales dicimur, ꝑpetuo pſeuerant. Aliquando paſſiuũ dicitur quod eſt indiſcretũ, & cõfuſum nomen a paſſim deductũ, ſic paſſiua Venus, paſſiua libido apud firmicũ uſurpatur pro publica, & cõmuni, & promiſcua. Et paſſiui amatores apud eundem qui paſſim, & indifferẽter omnes fœminas amant.

Paſſus, a. um. a patior, idẽ quod ꝑpeſſus. Vir. O paſſi grauiora. Vñ uua paſſa, quæ in ſiccãdo paſſa eſt ſolẽ. Plini. Quin & a patiẽtia nomẽ acinis datur paſſis, hic & uino nomẽ datũ, quod paſſum uocatur.

Paſſus, a. um. a pateo, idẽ eſt, quod patẽs, extenſus. Plau. In portum uento ſecũdo uelo paſſo puenit. i. ocyſſimo curſu. Paſſa uela dicimus expaſſa, diſtẽta, explicata, uẽto tumentia, ac plena.

Paſſus, a. ũ. a pãdo idẽ eſt qd deductus, porrectus, diſpſus. Terẽ. in Phor. Capillus paſſus, nud⁹ pes, qd expaſſum aliqñ dicimus, & mutatiõe a. in e. diſpeſſum. Plaut. i Mil. Diſpeſſis manib⁹. Veteres eñ paſſum dixiſſe, nõ pãſum & expaſſum, nõ expãſum, Gelli⁹ Seruiusq; teſtanẽ. Dicit eñ Seruiꝰ. Ideo aũt pãdor, nõ facit pãſum, quia plerũq; quod in prima uerbi poſitiõe inueniẽ, in ꝑteriti participio nõ eſt, ut tundo tuſus. Et licet alia euphoniæ cauſa uariẽtur, uel in generibus uel in numeris, nactus tñ, & paſſus n. penitus nunq; patiunẽ, paſſis manib⁹ dicim⁹ quod eſt diductis, atq; diſtẽtis. Tertul. tñ oppãſum uelãm dixit, p oppaſſo, & extẽto. Idẽ. Expãſos inqt, ungulæ fodiant, cruces ſuſpendant.

Paſſus, ſus. ſpatiũ, qd patet in ſpatio pedũ, quia patẽs aptũq; eſt, uel quia ſic pedes pateſcũt. A pateo eñ paſſum ſupinũ eſt, cum uero nõ eſt paſſum, clauſum dicitur. Et ob hoc claudere eſt de illo ſpatio intercepto diminuere, & minorẽ paſſum facere.

Paſſum genus liquoris, quod ex uua paſſa cogitur. Fit ex uua quã græci ſticã, noſtri apianã uocãt, uuis ĩ uitæ diutius ſole aduſtis, aut feruẽte oleo, donec paulo amplius dimidiũ põdus ſupſit, tuſasq; leniter uuas exprimũt & colligũt. Qui aũt uolũt ſecundariũ paſſum facere adiiciunt uinaceis tantũ aquæ puteanæ, quantum ex prima preſſura paſſi fluxit. Defrutum uero uinum eſt, muſto uſq; ad dimidiam partem decocto.

Paſſim aduerbiũ, a paſſu ſignificat paſſu diſtãte ſparſim nõ ubiq;, cũ ubiq; ſit ſine interuallo, ut herba eſt in prato ubiq;, grex uero paſſim paſcit, qa aliqd interualli eſt inter pecudẽ. Sed confunduntẽ qñq;. Ponitur interdum pro undiq;. Lactan. Conſtituit aſylum, eo paſſim confugerũt ex finitimis locis. Interdũ p quomodolibet. Vir. Paſſimq; in littore ſicco corpa curam⁹. i. ut quiſq; uult

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

siue indifferēter. Hiero. Sola scriptura ꝛ ars est, quā sibi passim oēs uēdicant. Aliqñ pro ubiq; Lact. Creditur ei passim tanq; cognitæ ueritati.

Pastophori, pen. cor, sacerdotes sacrosancti ægyptiorū, honoratiores cæteris, dicti pastophori, q; ferāt pallium Veneris, cui nomē est pastos. Pastophoros etiā Venus ē appellata, q; thalamū nuptialē curet & administret.

Pastophoriū. i. pastophori domiciliū. Apud Esdrā sic legit. Exurgēs Esdras ī pastophoriū Ionathæ, & hospitatus illic nō gustauit panē, nec bibit aquā. Hiere. ī Esaiā Pastophoriū ē thalam⁹ in quo habitat ꝓpositus tēpli. Et i Mach. Viderūt sanctificationē desertā, & altare ꝓphanatū, & portas exustas, & ī atriis uirgulta nata sūt, sicut ī saltu uel in mōtibus, & pastophoria diruta. Qui dā accipiūt ꝓ thalamo nuptiali. Vñ & Venus appellata ē pastophoros q̄si thalamifera, q; thalamū nuptialē curet, & administret. Nā παστὸς, thalam⁹ nuptialis dicit qui alio nomīe νυμφίος appellatur.

Pasiteles nomē sculptoris egregii, qui Iouē eburneū in Metelli æde fecit. In græcia italiæ ora natus, & ciuitate romana donat⁹, quē argētea primū specula fecisse auctor est Pli. Praxiteles uero pictor græcus fuit.

Pasiphae dictio tetrasyllaba, hæc fuit filia Solis & uxor Minois regis Cretæ, quā in fabulis ferūt ex tauro genuisse minotauꝝ, q; partim hoīs effigiē hēbat, partī tauri. Prop. Vobiscū Europe. nec proba Pasiphae.

Pasithea una ex trib⁹ gratiis, quā alii Euphrosynē uocāt.

Pattagia, fluuius Siciliæ, ἀπὸ τοῦ πατταλύειν. i. a sonitu, nam per saxa fluens clamare uidetur. Clau. Et saxa rotantē Pattagiam.

Patagiū, aurea chlamys, quæ p̄ciosis tunicis supindui solet. Et q; ita induti sunt patagiati dicūtur. Inde patagiata fœmina a Plau. in Epi. quæ patagio induta ē. Apul. Vberes. n. crines leniter emissos, ceruice dependulos, ac deinde p colla disposītos, sensimq; sinuato patagio resi dētes, pauliſp ad finē cōglobatos in summū uerticē nodus astrinxerat. Festus ait patagiū dici qd ad summā tunicā assui solet, quæ & patagiata dī, q̄si sit patagiū id ornamenti genus, quod mulieres in summa camisiæ parte circa ceruices assuūt crispim & sinuatim.

Patagiarius, qui huiusmodi uestes cōficit.

Patagius, morbi genus est.

Patara, pe. cor. urbs Lyciæ, ubi Apollo dabat rñsa, Dicta a pataro Apollis filio, uel ab alio Pataro Lapeōis filio.

Pataræus, a ū. Stat. lib. i. Theb. Phœbe parens, seu te Lyciæ pataræa niuosis Exercent dumeta iugis, Oui. Patarææq; regia seruit.

Patauium, urbs, quam Antenor condidit, quæ & Padua, Vide in dictione Padua.

Pateo, es. passus. Patere est aptum esse. Plaut. Ingredere tu, fores iā diu patēt. Hīc patēs & patulū, q; inter se differūt, q; patēs sit, qd ad tps patet. Vir. Et portas iubet esse patentes. Patulū, qd semp patet, ut arbor. Idē. Tityre tu patulæ recubās sub tegmine fagi. Hinc Plau. bouē patulū appellat, cui⁹ cornua diuersa sūt, ac late patēt.

Pator hiatus, & aptio, a patēdo nomē deductū, sicut uagor ꝓ uagitu, & fluor ꝓ fluxu. Apul. li. iii. Quod altrinsecus ædium patore perflabili.

Patulus, a. um. pe. cor. de quo modo in Pateo.

Patesco. is. apior, patēs fio. Qñq; tñ ꝓ primitiuo ponit. Salu. Hinc late patescētibus cāpis exercitū tuto emittit.

Patefacio, is. patētē facio. Hie. Sic arridēs patefecit ingressū.

Patefio, patēs efficior. Terē, in Phor. Ego nullo (sum. remedio possum me euoluere his turbis, qn si hoc celetur in metu, sin patefit in probro siem.

Patulico, as. pe. cor. aperior, patulus fio. Pli. Patulicātibus quinquagenis quinis barbulis coronat.

Patibulū mō ferā ligneā q̄ ostia claudunt significat, a pateo, q; hac remota, ualuæ pateāt. Titi. Si quisq̄ hodie p ter hāc posticū nostræ pepulerit patibulo hoc ei caput defringā. Modo crucē quo sontes affigi solēt. Et sic a patior fieri manifestū ē. Salu. Patibulo eminēs affigebat. Hinc patibulatū dī a Plauto. Est etiā patibulū īstrumētū uidemiatoriū. Cato. Vindemia & oletate facta patibula oīa in suo quæq; loco reponēda.

Pathe a Cic. dicunt pturbatiōes siue animi ægritudines A Gellio affectus uel affectiōes, a Lact. mō uitia, mō affectus. Aug. expressius ea passiōes uocari tradit, qualia sūt ægritudo, dolor, gaudiū, met⁹, tristicia, cupiditas, ira Quos animi mot⁹ platonici, & Aristotelici dicūt etiā ī sapientē cadere, sed moderatas rōni subiectas, Stoici uero negant in sapientē cadere, qui dicūt sapientē apathen. i. impassibilē, & apathiā impassibilitatē ꝓbāt. Nātalē dicūt eē sapiētis animū, qualis est mūdus supra Lunā, scilicet impturbatū, quē nulla pturbatio obnubilet nulla tristicia obturbet, aduersus q̄s reclamat ipa natu (ra

Pathetica oīo dicta est, quā ex rhetorica arte præcipitur dirigi oportere, aut ad indignationē, aut ad misericordiā. i. pturbationibus plena.

Pater, qui aliquē genuit, quo etiā noīe aui, abaui, pauī, atauī cōtinent. Hinc patrū nostroꝝ memoria dicimus id est, maioꝝ nostrorū, q̄q̄ maiores intelligi pūt, qcūq; erāt ante trisauos, sicut minores, q; etiā pōt trinepotes futuri sūt. Patris etiā nomē religiōis est. Vñ dii oēs patres uocabant. Similiter pī nomē ē reuerētiæ. Propter qd Romulus centū senatores, quos ad Reipu. curā elegit, siue quia is numerus satis erat, siue quia soli centū erāt, qui ad id idonei essent, patres ab honore uocauit, siue ab ætatis uel curæ similitudine.

Paterfamilias dī, q; prim⁹ est & imperiū habet ī familiā siue q; potestatis suæ est, siue puber, siue impuber.

Pater patratus, Vide in dictiōe patro, as.

Pres cōscripti, q; in senatu patrib⁹ erāt scriptis annotati.

Patricii senatoꝝ ꝓgenies. Liui. li. i. Romulus cētū creat senatores, q; patres ab honore, patricii quoq; ꝓgenies eoꝝ appellati. Idē li. x. En unq̄ fando audistis patricios primo esse factos, nō de cælo demissos, sed qui patrē ciere auūq; possent. Cintius ait patricios appellari ingenuos. Vñ plebei patriciis opponuntur. Nō. n. senatores oēs erāt patricii. Tacitus, Hisdē diebus ī numeꝝ patriciorū ascīuit Cesar uetustissimū quēq; ex senatu, aut qb⁹ clari parētes fuerāt. Hinc patriciat⁹, us. ꝓ ipa dignitate Sue. in Aug. A Tarquinio prisco rege inter Roma. gentes allecta ī senatū, mox a Seruio Tullio ī patricias traducta, ꝓcedēte tpe ad plebē se cōtulit, ac rursus magna ex ꝓ diuū Iuliū in patriciatū rediit.

Patriciatus, us. Vide in dictione patricii.

Patricius uicus Romæ dictus est, q; ibi patricii habitauerunt, iubente Seruio Tullio, ut si quid aduersus ipsum molirentur, ex locis superioribus opprimi possent.

Patritus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Patritus.a.um.pe.pro.qđ est patris,sicut auitus.a.um.qđ est aui.Sunt em̃ tanq̃ possessiua.Cice.li.i.Tus.Patritam & auitam,ut ait Theophrastus philosophiam.

Patrimus pe.pro.qui patrem adhuc uiuentem habet.

Pater patrimus,qui cum ipse pater sit adhuc uiuentem habet patrem,in pontificio tamen iure pater patrim⁹ accipitur pro eo,qui uulgo compater dr.

Primus.a.um.qđ est pris,sicut mrimus.a.ũ. qđ est mris.

Prius.a.ũ.qđ ẽ pris. Ter.i Adel. Pol haud prnũ istuc de/

Patro.as.patrare ꝓprie ꝫcat liberis opam do. (disti. Quintil.tñ dicit patrare,apud antiquos sancte & honeste dicebat.Deinde cõsuetudie in uitiũ lapsum est uerbum.Vñ irrideri solitũ esse Salustiũ,q̃uis immerito,q̃ patrare bellũ dixerit, tanq̃ patro rem turpẽ duntaxat significet.Ex qbus uerbis colligit priscos patrare posu isse pro pficere,nõ solũ cũ opa liberis daret, sed etiã cũ aliud quippiã iã inceptũ ad finẽ pduceret.Vñ & prẽs patriarí dicebant,q̃ ad patrandũ,hoc est,peragendũ iura mentũ,ubi de fœderibus cõuenerat,mitterent.Plut.in proble.Fœcialibus sacerdotibus q fœderibus faciẽdis ꝑsunt,pr̃ patratus ꝑest.Inde dictus,q̃ ipe pr̃ patrẽ habe ret,sicq̃ filiis prouideret,& patrẽ consuleret.Huius uerbi composita sunt impetro,quod est obtineo,& quasi id,quod cupio facio.Perpetro quod est perficio.Propetro mando aliquid perfici.Accius.Age uero propetra, quod cœpisti fieri.Et habent pe.cor.

Patrizo.as.uel patrisso.as.paternos mores imitor. Ter.i Adel. Laudo o Chtesipho, patrizas, abi te uir̃ iudico.

Patria urbs,siue oppidum,uñ orti sumus, q̃ patria cõis oĩm parẽs sit. Aliq̃ & ꝓuincia ipsa ex qua orti sumus, patria uocat.Sed improprie. Vñ Sal. Hispaniã sibi anti quã patriã dixit. Aristophanes ποῦ ὁ ἀγαθόν, ἐκεῖ πατρίς ἐστι.i.ubi bonum,ibi patria est,Zenobius aũt. πᾶσα γῆ πατρίς ἐστι. τοῦτο μέρος ἐστὶ κόσμου, ὃν αἰεὶ λέγει ὁ θεὸς μελεῖσθαι τῷ πελάγει δὲ νικήσεως μαντευομένῳ.

Patrius.a.um.quod est patriæ,ut mos patrius.Cic.in Cato.Vigebat in ea domo mos patrius, & uigebat in eo animus patris,& disciplina. Aliq̃ dr, quod est patris. Vir.lib.xii.Patrio mucrone relicto.

Patrianus.a.um.qđ est prĩæ.Ci.Thermo.Vt obtineat id iuris in agris,qđ ei patriana ciuitas decreuit,& dedit.

Patricida pe.pro. qui patrem interfecit. At parricida dr, qui uel cognatum,uel ciuem aliq̃ẽ, uel aliũ interficit uel aduersus patriam machinatus est,de quo supra.

Patruus,frater patris,q̃ quasi patris loco sit,patruus magnus,frater aui.Patruus maximus frater proaui,& abaui,qui & propatruus,& abpatruus dicitur.

Patruelis a patruo . Sunt enim patrueles patruoꝝ filii, qm̃ qui pater alteri est,alteri est patruus, sicut sorores patrueles nuncupant ex duobus & ipsæ fratribus genitæ,autor iureconsultus. Nam soroꝝ duaꝝ aut pluriũ filii,inter se sobrini dñr, quasi sororini.

Patriarcha patrum princeps,hoc est pontificũ primus. Hi quatuor principio fuere Roman⁹.Antiochen⁹.Alexandrinus. Hierosolymitanus. Postea trãslata Byzantiũ imperii sede,additus est & Constantinopolitanus.

Patrimoniũ,bona paterna,hoc est hæreditas a patre relicta.Patrimoniũ uero sancti Petri est regio Thusciæ. Vbi Soana oppidũ,sancta Flora,a qua pendẽs griptæ, sanctus Laurentius, balsena, Martha Castrum ciuitas tusculanella.Mons flasconus,balneũ regiũ,urbs uetus, Ortha ciuitas castellana olim ueiẽtana urbs,castq̃ nouũ nepe,uiterbiũ,sutriũ,roncilionũ,& alia multa.

Patronymicũ, quod sub patris nomĩe significat filiũ,ut priamides,i.Hector Priami fili⁹.Cõpositũ nomẽ ex patre,& onoma,sed o,in y.uertitur,

Patron⁹ defensor,q̃ aliquẽ i piculo defendit,Pedian⁹.Si orator ẽ,aut aduocat⁹,aut si suggerit, aut pñtiã suã cõmodat amico,aut ꝓcurator,si negociũ suscipit,aut cognitor si ꝑsens cãm nouit,& sic ruet ut suã. Dict⁹ patron⁹ a patrono quodã q cũ Euãdro uenerat,& plebis studiosus,& auxiliator fuerat : Auctor Plut. i uita Romu

Patrocinor,pe.cor.significat tã uerbo q̃ facto im/ (libecillior ꝓtego.Lact.li.iii. Qui licet sapiens fuerit,patrocinari tñ ueræ iusticiæ nullo mõ poterat,qui caput ipm,fontẽq̃ iusticiæ nõ tenebat.

Patrociniũ ipa ꝓtectio.Sal.Cui⁹ patrocinio ciuitas plurimũ nitebat.Fe.Patrocinia appellari cœpta sũt,cum plebs est distributa inter patres,ut eoꝝ opibus tuta eẽt

Patera, pe.cor.poculi genus latũ ac patẽs. Vir. Spumãtẽ paterã,ac pleno se proluit auro.

Patræ,arũ.ciuitas Achaiæ,i pelopõnesi ,pmõtorio,quã Pausanias aroen dici pri⁹ solitã affirmat,mox a Patreo mœnib⁹ ampliatis nomẽ accepisse,qđ nũc habet.Hui⁹ meminit Pli.li.iiii.Oui.li.vi.messeneq̃ ferax, Patræq̃, humilesq̃ Cleonæ.

Patina,pe.cor.uasis genus,quo dapes elixæ,& iurulẽtæ in mẽsam ferunt.Terẽ.lãdudũ animus est i patinis.

Patinari⁹,a.ũ.qđ est i patina cõditũ.Plau.Vel patinariũ uel assum uerses,q̃ pacto lubet. Dicta patina ab eo qđ

Patella,a patulo,uel πλάτ⌉ω fingo,uel ab πλατ (pateat. τεῖα q̃ est latitudo,uas latũ est cõdendis obsoniis aptũ. Lanx seu paropsis.Hor.i epist. Nec modica cœnare timet olus oẽ patella,põt tñ esse dimiu.a patina.quã nõnulli uolũt esse sartaginẽ.Sed Iuue.diuersa ostendit,cũ inquit.Vrceoli,pelues,sartago,patellæ.

Patior,eris.passum,uerbũ cõe,significat sustineo,tolero æquo animo fero.Dicim⁹ em̃,patior te,tolero te,& patior abs te,toleror abs te,& patior abs te multa incõmoda.Cõposita huius uerbi sunt Cõpatior,quod est misereor,& cõstruit cũ datiuo.Perpetior,uehemẽter patior Hiero.ad Alba.Intra se bella ppetitur.

Patiẽtia,est honestatis,aut utilitatis causa rerũ arduarũ ac difficiliũ uolũtaria ac diuturna ppessio.

Paticus,pen.cor.a græco πάσχω, aspiratiõe detracta significat eũ, qui se iniri turpi libidine patit. Vñ patici pueri.i.passiui,paticq̃ puellæ.Iuue.Ille tenet speculũ patici gestamen Othonis.Draucus uero,q nõ ꝓpria libidine,sed alterius alterꝝ init,a faciẽdo dictus,quẽadmodum a patiendo paticus.δράω quippe facio significat. Qui aũt a draucis subigi delectãtur,seq̃ eis sponte prostituunt,cinædi dicuntur.

Pathmos,insula in mari Ægeo,q̃ sicut Pli.scribit.lib.iiii. patet circuitu.xxx.milibus passuũ,in qua Ioannes apostolus exul,Apocalypsim scripsit.

Paucus,a.um.cõtrariũ est multo,ab eo fit dimi. pauculꝰ. Augu.lib.i.Acad.Pauculis diebus trãsactis,postea q̃ in agro uiuere cœpimus,cũ eo uolui tẽtare ꝓ ætate,quid possent.A paucus fit paucitas.

Pauper geñ,cõis,uel ẽm aliquos omnis,a paruo lare,uel

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ut inquit Var. a parua pecunia, apud ueteres etiã pau-
pera. Plaut Paupera hæc res est. Hinc fiunt diminuti.
Pauperculus & paupercula.

Pauptas. Var. lib. i. de lin. la. Pecunia q̃ erat parua ab ea
pauptas dicta est. Pauptatẽ qdã ab egestate sic distin-
guũt, ut egestas sit, qñ ad uictũ necessaria desũt. paup-
tas, qñ licet nõ sint opes, tñ necessaria suppetunt. Nã ut
Porphy. inqt, pauptas honestæ parsimoniæ nomẽ est,
usurpaĩ p fortuna mediocri. Vñ scribit Apul. pauptatẽ
in Aristide fuisse iustã, in Phocione benignã, in Epami-
nunda strenuam.

Pauperies, egestas, & mẽdicitas. Hor. Pauperies ꝓcul do
mus absit. Aliqñ etiã significat damnũ, ut apud iurecõ-
sultos, si quadrupes pauperiẽ fecisse dicat.

Paupies ipa pauptas. Ho. Impiger extrẽos currit mercа-
tor ad Indos, Per mare pauperiẽ fugiẽs, p saxa, p ignes.

Pauptinus, pe. p. idẽ qd paup. Var. Quod si pauptina sint
elegãtia, ac cũ castimonia. Sido. Quin poti⁹ pauptinus
flagitatæ cãtilenæ culmus immurmuret.

Paupo, as. pauperẽ facio. Aug. sup psal. Veros paupes di-
tat, falsos paupat diuites. Plau. i mil. Quæ ipropa ẽ mẽ-
tis uitio dũm ꝓcio paupat. Hinc depaupo. Var. Priusq̃
domũ depauparet sumptu suo.

Paueo, es. paui timeo. Hiero. ad Helio. Tũc ad uocẽ tubæ
pauebit terra cũ ppĩis. Hinc paueſco, timid⁹ fio, a qbus
expaueo, & expaueſco. Aug. Sed ne repẽtinũ ouis expa
ueſceret ad lupũ. i. ualde tĩeret. Aliqñ pauere ẽ ꝓcutere

Pauito, as, pe. cor, freq̃ntatiuũ, fcat ualde timeo, siue ual
de frigeo. Terẽ. in Hecy. Vxorẽ Philomelã pauitare ne
scio qd dixerũt. i. laborare ex frigoribus, ut expõit Ser.
Nã ẽ reciproca trãslatio, & timor p frigore, & frig⁹ p ti
more ponit. Vir. Extẽplo Æneæ soluũt frigore mẽbra.

Pauor, ut ait Cic. lib. iiii. Tuscu. est loco mouẽs mentem
Ex quo illud Ennii. Tunc pauor sapientiam omnẽ mi
hi expelleret ex animo.

Pauidus q̃ semp timet. pauẽs, q ad tps, uel ex cã timet.

Pauo, nis, & pauus, paui. auis multiplicis coloris. Gel. Pa
uus e Samo præstãtior est. Tradũt hãc auẽ, nõ glorio-
sam solũ, sed maliuolã. Laudata expãdit colores aduer
so maxime sole. Fimũ suũ resorbet inuidẽs hoim uti-
litati, cuius caro diutissime icorrupta seruat. Lege Au
gust. lib. xxii. de ciui. dei.

Pauio, is. pauiui, uerbũ antiquũ. i. ferio, ꝓcutio, tundo. Sũ
ptũ a græcis, q πάϊειν dicũt ꝓcutere. Cic. de diui. Sed qa
tũ pascũt necesse est aliqd ex ore cadere, & terrã paui-
re, terripudiũ primo, postea tripudiũ dictũ est. Hinc pa
uor, qñ timor corpulsat, & pausia oliuæ species. Colu.
Oñe porro breuissimũ in rotũdo e medio ad extremũ
solida terra pauita, maxime si est argillosa, ne æstu ri-
mosa in rimis eius grana oblitescãt. Hinc depuuio, is.
& oppuuio, is. Lucil. Palmisq̃ misellã depuuit me, id ẽ
uerberauit. Vnde oppuuia uerbera dicũtur. Afra, Op-
puuiis pueri coercentur.

Pauimentũ dr ipm dom⁹ solidamẽtũ, siue incrustatio,
quã gradiẽdo calcam⁹, a pauiẽdo, tũdẽdo siue feriẽdo
dictũ, q dũ fiũt pauimẽta pluribus simĩ dieb⁹ feriunt. i.
ꝓcutiũtur, tũdunt uirgis, seu marculis, ut solidiora sint,
nec rimas faciãt. Iuue. Verre pauimẽtũ, & nitidas ostẽ-
de colũnas. Cato. Pauimẽta ad hũc modũ facito. de re-
sta arida pauimentũ struito, ubi structũ est, pauito, fri-
catoq̃ oleo, ut pauimẽtũ bonũ fiet. Multa aũt pauimẽ
torũ genera fuerũt apud ueteres, Erant lithostrota par
uulis coagmẽtata crustis. Erãt subdialia a græcis inuẽ-
ta, q̃ sub dio erãt, & in apto, q̃ ubi hyemes gelãt, sunt in
utilia. Erãt & asarota, de qbus Papi. in syluis. Suberãtq̃
nouis asarota figuris. Pli. appellat eusarota, qñ purga-
mẽta cœnæ in pauimẽta euerriri solẽt, é græce dĩ bñ,
σώρω uerro. Fuerãt & pauimẽta barbarica subtegula-
nea scalpturata, & græcanica.

Pauimẽto, as. pauimẽtũ facio, seu pauimẽtũ sterno. Vn-
de pauimentata loca dicunt, in quibus strata sunt paui
mẽta. Pli. li. xxvii. Ergo pauimẽtandũ ubi sata sit cen-
sent, ut lachryma nõ absorbeatur.

Pauimẽtitius, a, um. quod ex pauimẽto constat.

Pausia genus oliuæ, a pauiendo, quod nõ nisi pauiendo
id est, tundendo oleum emittit, seu ꝙ antequam molæ
subiiciatur tunditur.

Pausa, æ. requies alicuius rei. Lucil. li. i. Hæc ubi dicta de
dit, pausam fecit ore loquendi. Nam pauo quiesco, cu-
ius futurum est pauso, a quo pausa.

Pauso, as, qesco, a quo repauso, qd ẽ rursus requiẽ capio.

Pausarius a Seneca uocat q̃ remigibus modos dat, & re-
migãdi officiũ quadã q̃si pausa moderatur.

Pausias nomẽ pictoris sicyonii, de quo Plin. Inter picto
res Pamphilus docuisse traditur Pausian sicyoniũ primũ
in hoc genere nobilem. Horat. Vel cum pausiaca tor-
pes insane tabella.

Paulũ dimi. a parũ, cuius sunt quatuor gradus diminuti
onis. s. paulũ, paululũ, pauxillũ, & pauxillulũ, Teren. in
Phor. Erat ei de ratiũcula iampridẽ apud me reliquũ
pauxillulum nummorum.

Paulus latina lingua medic⁹ interptat, græca qet⁹, uel
dictus ẽ Paul⁹ nomẽ apti, qd ei inditũ fuit, ut qdã autu
mãt, a prio spolio, qd cõtulit ecclĩæ, a Paulo uidelicet
Sergio, pcõsule, quẽ apud Cyprũ cõuertit ad fidem.

Paulisp aduerbiũ. i. ualde paulum temporis.

Pausilypum παυσίλυπον locus ab amœnitate dict⁹. Pli.
li. iii. Inter pausilypũ & neapolim megaris ea puta in
sula, q̃ nũc arcẽ ab oui specie dictã cõtinet.

Pausanias Lacedæmoni⁹ imperator una cũ Aristide Athe
niensi uicit Mardoniũ medũ regis generũ apud Plate
as, cũ. cc. milibus electis, &. xx. equitũ millibus, haud ita
magna manu. Et cũ multum incrementi lacedæmo-
niis adiecisset, in mores asiaticos labi se permisit. dein-
de eousq̃ ꝓcessit res, ut cũ Xerse ita cõueniret, se illi im
perium lacedæmonioꝝ ꝓditurum esse, si filiam sibi in
matrimoniũ dedisset. Id uulgatum cum resciissent La
cedæmonii, Pausaniã exilio mulctauerunt. Fuit & Pau
sanias nomẽ auctoris græci, qui floruit Hadriani & An
tonini temporibus.

Pauxillatim lingua uernacula fcat a pocheto. Pli. in Epi.
Cœpi rursum uorsum ad illas pauxillatim accedere.

Paxillus diminuti. a palus, pali, ut inquit Prisci. Sed Cice.
ad Brutũ uult a paxillo palus fieri.

P ante E

Pecco, as. ꝓprie significat adulterium cõmitto, dictum
quasi pellico. i. cum pellice coeo. Vñ peccatus p adul-
terio, q̃si pellicatus. Apud ueteres eñ peccatus, tus. usq̃
ad Ciceronis ætatẽ durauit. Cice. Nemo ita uiuebat, ut
nulla

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nulla eius uitæ pars summæ turpitudinis esset expers. Nemo ita in manifesto peccatu tenebat, ut cũ impudens fuisset in facto, tũ impudẽtior uideret, si negaret. Postea iualuit usus, ut peccatũ tñ neu. gñe proferat, & gñaliter de oibus delictis, atq; erroribus dicat. Cice. li. i. offi. passiuo usus est dum ait. Multa peccantur.

Peccatũ, & nomẽ & participiũ esse põt. Teren. in Eunu. utrunq; cõplexus est. Si id est peccatũ, peccatũ imprudentia est. Primũ nomen, secundũ participiũ est. Vnde peccatior peccatissimus. Hiero. ad Alga. Per ꝓuaricationem mandati incipiat mihi esse peccatius peccatũ.

Peciolus diminutiuum est a pede. Afra. Atq; adeo nolo nudo peciolo ambules. Et peciol⁹ dr, quo fruct⁹ pẽdet. Col. li x. Cũ iã matura mala fuerit anteq; rũpant, peciolos, qbus pendẽt, intorqueto. Idẽ & pedicinus dr.

Pecto. is. pexui. uel pexi, uel pectui, significat explico & pango capillũ. Vir. li. viii. pectebatq; ferũ, puroq; in fonte lauabat. Cic. in Catil. Qd ꝓpriũ est Catilinæ, de eius delectu, immo uero de amplexu, ac ei⁹ sinu, quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut nõ barbatos uidetis. Transfert etiã ad alia. Nã & pectere citharã dicim⁹ hoc ẽ pcutere, & distẽdere pectine chordas. i. plectro. Pectere lanã, pectere uestes, qñ in texẽdo pectinis morsibus uestes feriunt. Pli. li. ix. Et ipa stupa pectit ferreis hamis donec ois mẽbrana decorticet. Huius cõposita sũt Depecto, Propecto, qd est ultra in longũ pecto. Ouidi. de Fast. Ille manu mulcens propexã ad pectora barbam. Repecto rursus pecto. Clau. Sparge diẽ meliore coma crineq; repexe Blandius elato surgũt temone iugales.

Pexatus, q uestẽ pexa indut⁹ est. Mar. Pexatus pulchre.

Pectitus a. um. pe. cor. politus, & subactus. Colu. Verum ubi iam puro discrimine pectita tellus.

Pecten instrumentum textorum dictum, ꝙ fila in telis figat, a cuius similitudine & pecten dictus, q explicat capillos. Et pecten cratis dentatæ genus stilis ferreis ad colendam terram. Item pecten dr pubes, hoc est locus ubi pili apud uerenda nascunt. Iuue. Inguina tradunt medicis iam pectine nigro. Dictus pecten, quia ut barba indetonsa pectine idigeat. Est & citharæ instrumentum. Virgi. li. v. Iam pectine pulsat eburno. Item pectines, siue pectunculi pisces sunt, qui se ex aqua iaculant sagittæ modo, de quibus Hora. in Saty. iiii. Pectinibus patulis iactat se molle Tarentum.

Pectino. as. pe. cor. Apul. li. vi. Iam primũ iubã istam tuã probe pectinatam meis monilibus adornabo. Pectinari segetem est cratibus dentatis quasi pectinib⁹ herbas tanq; capillos pectere. Pli. Sunt genera terræ quorum ubertas pectinari segetẽ in herba cogat. A Columella pectita tellus dr pro pectinata. Vnde & pectinatum tectum dr a similitudine pectinis in duas partes deuexũ, ut testudinatum in quatuor.

Pectinatim aduer. ꝑcat ad pectinis similitudinem factũ.

Pectus anterior pars aialis a gula, usq; ad uentrẽ, hoc homini tñ latum est reliquis aialibus carinatum dictũ, quasi pactus a cõpactis costis. Est. n. pectus costis cõpactum, q ueluti firmamẽta pectoris sunt, uel ꝙ pressum sit inter mammas. Et non modo superficiem corporis sed cor sub pectore significat. Iuue. Nocte dieq; suum gestare in pectore testem. Hinc expectoro.

Pectusculum diminutiuum, paruum pectus.

Pectorosus, a. um. qd est magni & ualidi pectoris. Poeta in Priap. Nemo est feroci pectorosior Marte.

Pectoralis, & hoc pectorale qd ad pectus ptinet, ut fascia pectoralis.

Pectoreũ gen⁹ quoddã uehiculi, quo uti Galli solebãt.

Pecus, udis. tã mas. & neu. q fœ. ge. est. Enn. Pecudi date uiuã marito. Cic. li. iiii. de rep. Cũ adhibeãt in pecuda pastores. Declinat etiã hoc pecu. Soli. de situ Britãniæ. Ita pabulosa, ut pecua, nisi interdũ a pastu arceant, ad pĩculũ agat satietas. Sñr pecus pecoris eiusdẽ significati est, nã siue pecus udis, siue pecus, oris. dixeris, ꝑcat oñe anial, qd sub hois imperio e pabulo terræ pascit, ut boues, asini, equi, cameli, oues, capræ, & hmõi. Itẽ elephãti. Pli. Qui cũ elephãto cõgressus gemino ictu pecudẽ exaniauit. Var. li. ii. de re rust. Qui gregẽ armẽtoq; emere uult, obseruare debet primũ, ut sint hæ pecudes ætate potius ad fruct⁹ ferẽdos integræ, q iã exptæ. Inuenit tñ pecus, oris. ꝑ multitudine pecoꝝ, seu pecudũ. Virg. Dic mihi Dameta cuiũ pecus, an Melibœi. Idẽ. Caprigenũq; pecus nullo custode ꝑ herbas. Interdũ ꝑ oue. Pli. lib. viii. Est & in Hispania, & maxime Corsica nõ maxime absimile pecori genus musimoniũ caprino uillo, q̃ pecoris uelleri, ppius. Quint. Cur in usum uestrũ sæpe pecori lanæ detrahunt. Interdũ dr de oĩ aiali qd humana lingua & effigie caret. Vir. Ignauũ fucos pecus a ꝑsepibus arcẽt. Hor. Oẽ cũ ꝓteus pecus egit. Pec⁹, udis. ꝑ oue ponit. Plini. Ipius aialis tãta narrat clemẽtia aduersus min⁹ualida, ut i grege pecudũ occurrẽtia manu dimoueat, ne qd obterat iprudẽs. Itẽ de quocũq; aiali, ꝑter hoiem dr. Vir. li. iiii. Geor. de apib⁹ loqns. Et pecudũ custodia solers. Lucil. de piscib⁹. Præterea gen⁹ humanũ, multæq; natãtes squamigeræ pecudes. Dicitq; pec⁹ (ut docet Var.) a pes, ꝙ pedibus sine rõne bruta ferant.

Pecorinus, a. ũ. quod est pecoris, ut pecorina caro.

Pecoreus, a. um. possessiuũ idem quod pecorinus.

Pecudinus, a. um. ut pecorea siue pecudina pellis.

Pecuinus, na. nũ. idem significat, sicut a belua beluinus. Apule. pecuinis ossibus.

Pecorarius, q pecua siue pecora publica redimit, ut inqt Asco, Romani. n. uetustiores nihil in bonis aliud ꝑter pecudes habebãt. Est etiã pecorari⁹, q pecoꝝ curã habet. Aug. li. xv. de ci. dei. Hic erat pater habitantiũ in tabernaculis pecorariorũ, Idẽ pecuari⁹ dicit.

Pecuari⁹, q pecoꝝ curã habet. Cic, ꝑ Deio. Vt nõ solũ tetrarcha nobilis, sed etiã optimus paterfamilias, & diligẽtissimus agricola, atq; pecuari⁹ haberet.

Pecuarius, a. ũ. qd ad pecus ptinet. Plau. in tru. Male uertit res pecuaria mihi apud nos. Col. li. vii. Pecuarius canis, neq; tã strigosus, aut gnix debet esse, q̃ qui damas, ceruosq; uelocissima sectant aialia.

Pecuaria dicunt, ab eo qd ẽ pecuare, & ꝑ apocopẽ pecuar, nã pecua (ut inqt Ci. i Põpeiana) ab eo qd est pecuenit, ut genu, genua, & ꝑcãt nõ solũ pecoꝝ multitudinẽ, ut apd Pers. Findor, ut Arcadiæ pecuaria rudere credas. Ci. li. iiii. ad Her. Nã cũ canes fungunt officiis lupo rũ, cui nã ꝑsidio pecuaria credem⁹. Verũ ẽt oĩa ex qb⁹ Po. Ro. hñet reddit⁹, qa diu hoc solũ uectigal romãis fu

Pecua, dñr oues, a nomiatiuo pecu. Plau. in mer. (it. Nos pecua ruri pascere, nec pueros nutricare.

Pecuaria, æ. dicit scientia parandi, ac pascẽdi pecoris, ut

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

fructus ex eo capiatur. Quæ & res pecuaria dr. Var. lib iii. de re ruſt. Tres libros cõſtitui, e quis duos ſcripſi. Primũ ad Fundaniã uxorẽ de agricultura. Scdm de pecuaria ad Turaniũ nigrũ. Eſt & pecuaria locus, in quo pecorũ greges cõſiſtũt. Var. li. ii. Cuiꝰ nobiles pecuariæ i Brutiis habẽt. Idẽ nõ quo nõ ego pecuarias i Italia nõ habeã. Itẽ pecuaria ꝑ pecoꝝ multitudĩe. Var. li. iii. Duo genera cũ ſint paſtionũ. Vnũ agreſte, in quo pecuariæ ſunt, alteꝝ uillaticũ, in quo ſunt gallinæ, ac colũbæ, & apes, & cætera, quæ in uilla ſolent paſci.

Pecuãtus apud antiquos pro ſtulto uſurpatur.

Pecuariã rem facere, ſignificat armẽta gregesq; alere, q̃ res ad ſcientiã paſtoris ptinet.

Pecunia, a pecore, ſiue a pecu dicta eſt, qa oĩs pecuniæ pecus fuit fundamẽtũ. Nã antiqui totũ qd habebãt, in pecoribꝰ habebãt, legimꝰ. n. antiquos patres fuiſſe diuites paſtores. Col. li. vii. in ruſticatõe, uel antiquiſſima ẽ ratio paſcẽdi eadẽ quæſtuoſiſſima, ꝑpter qd noĩa quoq; pecuniæ, & peculii tracta uidenť a pecore, qd nõ ſolũ ueteres poſſederũt, ſed adhuc apd quaſdã gẽtes unũ hoc uſurpať diuitiaꝝ genꝰ. Pli. li. xxxiii. ſcribit pecuniã ſortitã eſſe nomẽ a nota pecudis, qñ antiqtus nũmi eſ figie pecudis ſignabanť. Hinc Plut. in publicola aſſerit. in uetuſtiſſimis nũmis ſignũ fuiſſe ouis, & ſuis, bouisq; cõſpectũ. Pecuniæ uero noĩe, ut inqt Hermogenianꝰ, nõ mõ nũmi, hoc eſt numerata pecunia, ſed oẽs res tã ſolidæ, q̃ mobiles, & tã corpa q̃ iura cõtinenť. Aug. li. de Chriana diſci. Quicquid homĩes poſſidẽt in terra oĩa quoꝝ dñi ſunt, pecunia uocať, ſeruus ſit uas ager arbor pecus, quicqd hoꝝ eſt, pecunia dicitur.

Pecuniola diminutiuũ parua pecunia.

Pecunioſus, quaſi pecuniæ plenus, hoc eſt pecudum, ſicut locuples, loculus plenus.

Pecunialis & hoc pecuniale, quod ad pecuniã ptinet. Augu. li. vii. de ciui. dei. Raro tñ inuenies, qui nõ habeat artẽ ſuã pecuniali mercede uenalem.

Pecuniarius, a. ũ. quod ad pecuniã ptinet. Amb. li. i. offi. Ille paup, q cõfert ſpiritalia ꝑ pecuniariis, & ſi plurimũ habeat gratiæ, non abundat.

Peculiũ a pecore, ſiue a pecu, ꝑprie ſeruoꝝ eſt, ſicut pecunia nobiliũ. Vñ apud maiores oĩe patrimoniũ dicebať peculiũ, quia pecoribus uniuerſa eorũ ſubſtãtia cõſtabat. Vñ ſm Serui. pecunia dicta ẽ a peculio, proprie aũt ſignificat quicqd alicuiꝰ eſt labore & induſtria partũ, & lucrifactũ eſt. Cic. in para. An eoꝝ ſeruitꝰ dura eſt qui cupiditate peculii nullam conditionem recuſant duriſſimæ ſeruitutis. Et Celſus iureconſul. ſcribit pecuniã ſine peculio fragilẽ eſſe. i. ſine lucro. Hinc peculiũ caſtrenſe dicitur, quod a parentibus & agnatis in militia degẽti donatũ eſt, uel quod filius in militia acquiſiuit, qd niſi militaret, acquiſiturꝰ nõ fuiſſet. Huius diminutiuũ eſt Peculiolũ.

Peculiaris, & hoc peculiare, quod ad peculiũ ptinet, uel quod peculio deputať, ſeu quod peculii, ꝑpriũ eſt. Plau. in Aſi. Etiã opilio, qui paſcit, inter alienas oues aliquã habet peculiarẽ, quæ ſpem ſoleť ſuam. Sed in uſu iã receptũ eſt, ut peculiaris, ꝑprius, ſiue ſpecialis, ſiue p̃cipuus dicatur, nec cũ aliis cõmunis. Sue. in Cæſa. Preterea monetæ publicisq; uectigalibus peculiares ſeruos ꝑpoſuit. Hinc aduerbiũ peculiariter ſpecialiter p̃cipue. Pli. li. xxvii. Epiphoris peculiariter imponiť, quaſi ſingulariter, & eius ꝑpria uirtus. Quintilia. lib. viii. Quod cõe & aliis nomẽ intellectu alicui peculiariter tribuiť, ut urbẽ Romã, uenales nouicios, & corinthia æra, cum ſint aliæ urbes quoq;, & uenalia multa, & tã auꝝ & argentũ q̃ æs corinthiũ. Et peculiare ꝑ re ſeruili poniť. Vlpia. Si peculiare uinũ legatũ ſit, id cõtineri, qd ſerui habuerũt. Peculiaris ſeruus dr a peculio, quod ꝑprie ſeruoꝝ eſt, q ſerui ſeorſum a rõnibus dominicis ſeparatũ habent ſicut patrimoniũ, bona patriſſamilias. Vñ Labeo. Paterfamilias peculiũ hĩe nõ põt, quẽadmodũ nec ſeruꝰ bona. Vñ ſeruile peculiũ dictũ eſt, & res peculiaris ad peculium pertinens.

Peculioſus, q peculiũ multũ habet. Plau. i Rud. Peculioſum eſſe decet ſeruũ, & ꝑbum, quem hero pñte ꝑtereat oratio, aut qui incleméter hoi libero.

Peculor, aris. pen. pro. & depeculor ſignificãt ea, quæ ad rempu. ſeu principẽ ptinent furor. Hinc peculator, & depeculator, qui tale furtũ facit.

Peculatus, us. pecuniæ publicæ, aut principis furtũ, ſicut ſacrilegium rerum ſacrarum.

Peculio, as. quẽpiã peculio multo. Plaut. in Perſa. Scelus tũ puer, atq; ob iſtã rem ego aliqd te peculiabo.

Pedes dicunť, quibus utimur in gradiẽdo, Cuius ſingulare eſt pes. Pes autẽ totũ dicitť, quod eſt a fœmore, ad calcẽ. Diuiditurq; in coxẽdicẽ, fœmur, genu, femen, poplitẽ, crus, ſurã, & imũ pedẽ qui calx appellatur, & diuiditur in cõuexum pedis, quæ pars ſuperior eſt, & calcaneũ quæ eſt pars poſterior. Itẽ in uolã, quæ eſt pars medii pedis caua. Plantã, quæ pars tota inferior eſt. Digitosq; & ungues. A uola pedis indita ſunt cognoĩa plancis, plotis, ſcauris, panſis, de quibus locis ſuis. Aliquando pedes ponit aduerbialiter, quod & pedibꝰ q̃q; dicitur. Suet. in Cæſa. In agmine nõnunq; equo, ſæpius pedibꝰ anteibat. Cur. Pedes agmen circuibat. Qñ uero ſtandi fundamentũ pes eſt, factũ eſt, ut i ædificiis area pes magnus dicať. Pes etiã menſuræ genus eſt, quo menſurantur terræ, & cõtinet digitos, xvi. & multiplicatus in paſſus, & actꝰ, & climata, & iugera, & ſtadia, cẽturiasq;, mox etiam in maiora ſpacia ꝓcedit. Item funis quo in naui tenditur uelũ, & uulgo podia dicitur. Vir. li. v. Vna oẽs fecere pedẽ. Plau. etiam remos nauiũ pedes appellauit. Ite pes eſt metrica cõſtructio ſyllabaꝝ, ut Spõdeus, dactylus. Vir. Ferte ſimul fauniq; pedẽ. i. metricã cõpoſitionem. Vñ pedeſtris oratio dicitur numeroſa, & ſm rationẽ metricã cõpoſita, q pedis officio fungať. Nam ſicut pedibus moueri corpa uidemus, ita uerſus ipi cum ſcãdũtur, quibuſdã quaſi pedibus uidenť incedere. Seu q pedali regula utimur ad uerſum menſurandũ. Metra eñ ꝑ pedes incedunt. Vñ metimur heroica, & dicimus ea ſex pedum eſſe. Metimur Sapphica, & dicimus quinq; pedum, & ſic de cæteris. Præterea pes uocať fœdum capitis animal, a multitudine pedũ. Plau. in Cur. Vt muſcæ, culices, pedesq;, pulicesq; odio & malo, & moleſtiæ, bono uſui eſtis nulli. Huius diminutiuo frequẽtius utimur. ſ. pediculus. Vñ pediculoſus, & pedicularis. Fit aũt pes a græco πους, uel a planicie, ut inquit Lact. A quo fiũt multa cõpoſita.

Pedem ſtruere ueteres ꝑ eo uſurparũt, quod eſt fugere, & pedẽ retroferre, retrocedere.

Pedes

Pedes.itis.miles,qui pedibus militiã exercet, ſicut eques qui equo militiam exercet.
Peditat⁹.us.peditũ copiæ,ſicut equitat⁹ equitũ copiæ.
Pedeſter,q pedib⁹ iter facit. Apul. Qui mõ ĩ exercitũ,pfectus eſt pedeſter. Dĩ ẽt hic & hæc pedeſtris, & hoc pedeſtre,ut pedeſtris exercit⁹,pedeſtres copiæ,pedeſtria agmina. Dicim⁹ ẽt pedeſtrẽ acceſſũ,q a peditib⁹ fit, & nõ eqtib⁹. Aug. li.iiii. de ci.dei. Alia ſq; deſidia maris pedeſtri acceſſu quias factas,uẽtis ac ꝓcellis euerſas eẽ ciui-
Peda,& pedatura,ueſtigium humanum. (tates.
Pedo.as.i.uado,a quo repedo,qđ eſt, quaſi pede itero redeo. Hier. in li. Macha. Heliodorus recepto exercitu repedabat ad regẽ. Eſt & ĩpedio de quo alibi. Pedaſe etiã eſt uiti,uel alteri arbuſculæ ſuſtentaculũ adhibere. Vñ uineæ pedatę dñr. Pli. Aut pedatæ uineæ ſimplici iugo Col. li. v.. Pedatã uineã iugatãq; ſeqđ alligatoris cura.
Pedat⁹.a.ũ.qđ ẽ ſuſtẽtaculo firmatum,ut uinea pedata. Col. li. v. Pedatã uineã iugatã ſeqđ alligator cura. Qñq; etiã pedat⁹ a pede humano,uel de aliquo aĩali, ſicut a manu manuleatus. Sue. de Othone. fuiſſe tradit,& modicæ ſtaturæ,& male pedatus, calu⁹.i. diſtortis pedib⁹.
Pedatio dr,quando pedamentis uinea fulcitur.
Pedato aduerbium poſitum eſt ꝓ repẽte,uel acceſſu, q̃ſi per pedem,ſicut uulgo dicitur. Cato. li.i. Origi. Igitur tertio pedato bellum nobis facere.i. tertio reuerſi.
Pedamen,& pedamentũ,ſuſtẽtaculũ, qđ alicui arbuſculæ adhibet,ſicut palus,quo uitis ſuſtẽtat. Pli. Caſtanea pedamentis oĩbus ꝓfert. Colu. Pedaminũ, iugerũq; & uiminum proſpiciendorum tradenda ratio eſt.
Pedati aduer. Pli. li. xi. Leo tñ,& camel⁹ pedatí gradiũt, hoc eſt ut ſiniſter pes nõ trãſeat dextrũ, ſed ſubſequat.
Pedibus aduerbialiter protulit Cicero cum inquit. Ingreſſus iter pedibus.
Pedicinus,idem eſt,quod pes,ſimiliter & pediolus.
Pediolus dimi.paruus pes,ſimiliter & pediculus.
Pedepreſſim,tarde,paulatim,quaſi lẽta,& tarda itione.
Pedetentim aduerbiũ cõpoſitũ a pede & tento.as. quaſi ſuſpenſo pede, & tentãdo incederit, quaſi paulatim ut faciunt cæci qui ne offendant pedetentim ambulant. Cic. Sin minus ſenſim erit, pedetentimq; faciendum. Teren. in Phor. Dii bene uertãt,quod agas pedetentim tamen,quod Dona. exponit pro caute.
Pedalis,& hoc pedale,quod eſt pedis. ut mẽſura pedalis. Col. li. iii. Pedale quoq; uerſus ſpatiũ ſat erit inter ſemina relinqui. Idem. Scrobiculis pedalibus factis.
Pedaneus.a.um. idẽ qđ pedalis. Colu. li. v. & ideo in maritandis arboribus nemo minorẽ pedanea ſcrobẽ uitibus comparat. Hinc bipedaneus,tripedaneus,& huiuſmodi. Colu. li. i. Bipedanea humus arboribus quatuor pedum abunde eſt. Et li. iiii. Tripedaneis relictis ſpatiis per quæ ſemina excoluntur. Et li. v. Semipedaneã conſitis reſolutam uitibus terram ſubiacere.
Pedaneus,iudex,qui a præſide cõſtituitur, ut minora iudicia diſcernat,ꝙ is magiſtratus non uehat curru, ſed pedibus proficiſcatur in forum.
Pediſſequus & pediſſequa,famulus & ancilla, qui & quæ dñm,ſeu dominã ſequit,a ſequendis pedibus dicti ſũt.
Pediculus dimi.paruus pes. Pli. Mollia ſunt loligo,ſepia, polypus,pediculi octoni omnibus. Hinc pediculi uocantur,quibus fungi,pyra,mala,& huiuſmodi ſuſtinentur. Tutiores fiũt fungi,cũ carne coẽti,aut cũ pediculo pyri. Hinc pediculata poma,q̃ pediculos hñt,qbus ſuſpẽdi poſſint. Itẽ pediculus uermis ĩ capite. Pediculi q̃q; terræ ſcarabæi terreſtres ſimiles ricino. Sũt & maris pediculi,a ſiſitudine pediculorũ capitis,quibus ad uaria medicamẽta utunt. Itẽ pediculi populi in calabria.
Pediculatus,a.ũ. quod habet pediculos,id eſt pedes quibus poſſit ſuſpendi.
Pedicoſus,ſiue pediculoſus,cũ deducit a pes,ſiue a pediculus,q eſt capitis uermis,ponit ꝓ eo qui ẽ plenus ipſis uermib⁹. Plau. Pedicoſus,ſquallid⁹,ubi me uidit,caput ſcabit. Qñ uero a pædor ſcribit cũ diphthongo, & ſcat qđ mali odoris ẽ. Var. de re. ru. Solida terra pauita,maxime ſi ẽ argylla,ne ſitu pædiculoſa ei⁹ gña oblitiſcãt.
Pedicularis, & hoc pedicularе, qđ ad pediculos capitis uermes ꝓtinet. Vñ pedicularis morbus,quo corp⁹ pediculis ſcatet. Hũc morbũ græci phthiriaſin appellãt. Nã phthira pediculũ dicũt. De hoc Seren⁹. Noxia corporibus q̃dã de corpe nr̃o Progenuit natura uolẽs abrũpe ſomnos. Sẽſib⁹,& monitis uigiles inducere curas. Hoc morbo interiit Sylla Romanus ciuis.
Pedica,pe.cor.a pede ſcat laqueũ,quo pedes illigãt. Vir. li. i. Geor. Tum gruibus pedicas,& retia ponere ceruis. Apul. li. iii. flo, Quid ſi pedes pedicis coartẽtur.
Pedio,is ueteres uſi ſunt ꝓ eo,qđ eſt pede pulſo & quaſi plauſum reddo,a quo fiũt cõpoſita Cõpedio,impedio & præpedio,de quibus locis ſuis.
Pedaneũ,inquit Palladi⁹ li. iiii. ſuper nudũ inducimus,& aſſiduo uectę denſamus pedaneum.
Pedarii,qui ĩ ſenatu ſnĩam nõ dicũt,ſed ab alio dictã cõprobãt,mouẽtes ſe loco,& ĩ partẽ eius,qui dixit,ambulãtes,ꝑpter quod qui ita faciũt,ire in ſnĩam pedibus dicunt. Et ab actu trãſeũdi pedibus in aliena ſedilia,pedarii ſunt appellati. Cic. ad Atticũ. Inde in ſnĩam pedarii cucurrerũt. Sententia eorũ pedaria appellatur. Gellius tñ pedarios exiſtimat dictos fuiſſe ſenatores,qui q̃ magiſtratum curulium nondũ ceperant,pedibus in curiam proficiſcebant,nã qui curulẽ magiſtratũ geſſiſſent curru uehi ſolebãt. Var. aũt in ſatyra menippeà etiam quoſdam equites pedarios dicit appellatos,qui nondũ a cẽſoribus ĩ ſenatũ lecti ueniebãt,nec dũ ſenatores,ſententiæ tamen ius habebant.
Pedum paſtorale baculũ,ſeu uirga incurua,qua pecudũ pedes detinẽtur. Vir. At tu ſume pedũ,quod me cũ ſæpe rogaret. Eſt & Pedum oppidũ nõ longe a prænęſtinis,a quo pedani populi.
Pedani populi,qui habitant pedũ oppidũ. Liui,lib. viii. Neq; tamẽ niſi admodũ a paucis populis Pedani adiuti ſunt,Tyburtes,prænęſtiniq; quoꝝ ager propior erat pedum peruenere.
Pedo,is.pepedi,crepitũ uẽtris emitto. Hor. ĩ Ser. Nã diſploſa ſonat quãtũ ueſica pepedi. Hui⁹ cõpoſitũ ẽ oppedo,pe.pro.qđ eſt cõtra pedo. Idẽ in eodẽ. Vin tu curtis Iudæis oppedere,nulla mihi unq̃ religio eſt.
Pegaſus,pe.cor.equus alatus Perſei ἀπὸ τῆς πηγῆς. i. a fonte,ꝙ iuxta pegas.i. fontes oceani natus ſit, ubi gorgones habitabant,hũc hyginus,& alii complures Neptuni & Meduſæ filium dixere,qui in cælum euolauit,atq; inter ſidera conſtitutus eſt,Arcticum circulũ ſpectans pedibus æſtiuo orbi adnix⁹,extremo ore caput delphi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ni tãgens & aquarii manũ dextrã ceruici adiũgẽs, Alii ex Meduſæ ſanguine,quã Perſeus ĩteremit natũ aſtruũt Hic uolauit ĩ Helicõa,ubi ſaxũ ungula feriẽs fontẽ aperuit,& ex eo Hippocrene.i.fons equus ẽ appellatus.Sed hic apud Pyrenẽ fontẽ Corinthiũ captꝰ eſt.Vñ Stra.Fama ẽ equũ pegaſum cũ potaret hoc in loco a Bellerophõte deprẽſum fuiſſe,Alatũ inquã caballũ,e Meduſæ ceruice,& de Gorgonis execto gutture ꝓſiliẽtem. Hoc equo uſus ẽ Bellerophõtes ĩ expeditiõe cõtra chimærã uulgatũ ẽ & caballinũ fontẽ in Helicone erupiſſe,cum ſubiectã ibi telluré feriret ungula.Scribit Pliñ.Pegaſos pẽnatos equos,& cornibꝰ armatos in æthiopia gñari, Euſe.uero ait pegaſum fuiſſe nauẽ Bellerophõtis.

Pegaſianus,a.ũ.poſſeſ.ut pegaſianũ ſenatuſcõſultũ.

Pegaſeꝰ,a.ũ.adiec.a pegaſo equo. Perſi.pegaſeũ melos.

Pegaſus etiã dicebaſ inſtrumẽtũ ĩ domibꝰ,ſup quo tanq̃ iumẽto ueſtes,& ſiſſia tenerenſ ſuſpẽſa,a pegaſo poetico traductiõe noĩs excogitata.Fuit & hoc noĩe uir iuriſperitꝰ,Vñ & pegaſianũ ſenatuſcõſultũ.Põpo.de origine iuris.Fuit & Pegaſus Triarchi filiꝰ,cuius nauis pegaſe monumentũ accepit.

Pegaſides,pe.cor.muſæ dictæ ſũt a fonte,q̃ page dicitur quẽ pegaſus ictu ungulæ fingiſ aperuiſſe. Oui.At mihi pegaſides blãdiſſima carmina dictant. Item pegaſides nymphæ,quæ & naiades. Idẽ.Pegaſis Oenone phrygiis celeberrima ſyluis.

Pegaſa,Theſſaliæ oppidũ,qđ poſtea Demetrias dictũ ẽ, ꝓpter qđ nauis lõga argonautaꝝ pegaſea nũcupaſ,q̃ Iaſon q̃ eã ædificauit fuit filius Æſonis frĩs Peliæ,regis Theſſaliæ.Oui.Iãq̃ fretũ Minyæ pegaſea puppe ſecabãt.Hin pegaſicꝰ ſinus ĩ Theſſalia eſt appellatus.

Pegaſicus,a um.adiectiuũ a Theſſaliæ oppido pegaſa, ut ſinus pegaſicus.

Peganon,pe.cor. πήγανον latine ruta herba.

Pegma,tis.qđ & pecma dĩ,græcũ eſt,ἀπὸ τοῦ πήγνυμι,qđ eſt pãgo,& extruo.Eſt aũt machina q̃dã lignea,in qua ſtatuæ collocanſ,& q̃ſi figunſ ad illas ſuſtinẽdas.Interdũ pegmata cũ ludicris ꝓducebanſ,cũ pueris etiã cõſidẽtibus,ex lignis & tabulis q̃ cõſtabãt uario picturæ genere.Pegmatis formã Sene.ad Lucil.his uerbis deſcribit. His annumeres licet machinatores,q̃ pecmata p̃ ſe ſurgẽtia excogitãt,& tabulata tacita ĩ ſublime creſcẽtia,& alias ex inopinato uarietates,aut dehiſcẽtibus,q̃ cohærebãt,aut q̃ diſtabãt ſua ſpõte cohærẽtibus,aut his quæ eminebãt,paulatim ĩ ſe reſidẽtibus.Ioſe.li.vii. de bello Iudaico.Maxĩe aũt ſtupor erat machinaꝝ,q̃ portabantur,ſiue pegmatũ fabricatio,ꝓ quoꝝ magnitudine uiribus portãtiũ occurrẽtes timebãt. Multa.n.ĩ tertiũ nidũ,quartũq̃ ſurgebãt,& magnificẽtia fabricæ cum admiratiõe delectabat.In his machinis ſimulachrũ belli repũtatũ fuiſſe ſcat,ut alii fugere,alii capi uiderenſ,& ꝓ ſingla pegmata dux captæ urbis agebaſ,ita,ut captꝰ fuerat ordinatꝰ. Qui aũt ĩ his machinis depugnabãt a Suetonio pegmates uocanſ. Tradũt Claudiũ obieciſſe aliq̃ beſtiis,q̃ pegma ĩ ſcænã paꝝ fœliciter ꝓduxiſſet Pli.li.xxiii.princeps Caiꝰ ĩ circo pegma duxit,ĩ quo cẽtũ & uigitiq̃tuor argẽti põdo fuere. Feſt.ſcribit pegmata eẽ,aut ære aut marmore ornamẽta,q̃ ut plurimũ in atriis,q̃q̃ ĩ porticibꝰ,aulisq̃ affigũt,maiorũ aliorũq̃ fortiũ uiroꝝ geſta certius,q̃ pictura oſtẽdentia,

Peiero,as.pe.cor.falſo,& anio fallẽdi iuro,ſeu iuramẽtũ infrĩgo,ex p & iuro,abiecta r.& u.lõga ĩ e.breuẽ cõuerſa.Plau,ĩ Aſi.Nã ſi qđ fecit ſceleſte ꝓ illo ligua peierat Lact.li.i. Ergo aliqua ptãs eſt, q̃ peierãtes deos puniat, Dicimꝰ & piuro,as.qđ periurus ꝓbat,& periuriũ.

Peior & deterior differũt,quod peior a malo dicaſ,deterior a melior,id eſt minus bonus.

Pelagus,pe.cor,tã maſ.q̃ neu.ge.ꝓfundũ maris ſcat.Vale.Flac.li.i.O quãtũ terræ,q̃tũ cognoſcere cœli Permiſſum eſt,pelagũ quãtos aperimus in uſus,

Pelagicus,a.ũ.poſſeſ.Colu.li.ix.Cæteri ſaxatiles aut pelagici ſatis ex his,ſed recẽtibus melius paſcunſ

Pelagia dĩ purpura a pelago,a quo & ſuccꝰ eius pelagiũ

Pelagiũ uocatur ſuccus purpuræ. (uocaſ.

Pelamis,idis,ge.fœ.genus piſcis thynni,nam pelamides primo,ſed cũ annuũ exceſſere tẽpus thynni uocanſ, Dictus q̃ in luto moreſ ἀπὸ τοῦ πηλοῦ,a luto.Iuue.Siccus petaſunculus,& uas pelamidũ.Pli.li,xxii.Pelamidũ generis maxima apoplectos uocaſ.

Pelargos græce,latine ciconia dĩ,ſicut teſtaſ Am.li.Hexa.Quo noĩe ſcaſ retributio. Vide ĩ dictiõe Ciconia.

Pelaſgia,regio græciæ circa extremã parteꝫ macedoniæ uerſus Achaiã,inter duo maria Ægeũ,& Ioniũ platani folio ſimilis excurrit,ꝓpter anguloſos receſſus,a quo

Pelaſgi ppĩ,q̃ſi pelargi.i.ciconiæ,qm̃ errabũdi ritu ciconiaꝝ,ꝓ multas natiões fuerũt,uel Pelaſgi,a Pelaſgo Iouis filio, (domãdoꝝ equoꝝ uſus inuẽtus eſt.

Pelethroniũ oppidũ Theſſaliæ,ubi primũ

Pelion eadem lingua dicitur luridum.

Pelethronius,nomen eius,qui primus (ut ſcribit Pli.) frenos,& ſtrata equorum inuenit.

Pelethronii dicti ſunt lapithæ,a loco q̃ ſubiectus eſt Peliomõti,ab eo q̃ medicamẽtoꝝ magna uis ibi naſcaſ quæ græci gloſſematici θρόνα uocant.

Pelops Tãtali filius,qui curuli certamĩe cõtendit cũ Oenomao.Qui cum didiciſſet ex oracuło ſe tũc morituꝝ cũ filia nupſiſſet,multis illã petẽtibus ꝓpoſuit certamẽ quo uictus ĩterficereſ,uictor filiã duceret uxorẽ,Equorũ ĩſtituit curſum ad arã Neptuni,q̃ eſt ĩ Iſthmo Corinthiaco,cũ plures equoꝝ quos perniciſſimos habebat, uelocitate ſupaſſet,ſupatosq̃ pemiſſet,is equoꝝ pnicitate uicit Oenomaũ,abduxitq̃ ex pacto uxorẽ Hippo

Pelopidæ,pe.cor.populi dicti ſunt,qui a Pe- (damiã lope originem duxerunt.

Pelopeius,a.um.poſſeſ. Vnde fabula de Pelope ſcripta, Pelopeia dicta ẽ. Iuue.Præfectos Pelopeia facit,Philomela tribunos.

Pelopõneſus,regio Achaiæ.In ea ſunt hæ regiones,ſcilicet Achaia,Laconia, Meſſenia,Elis,Arcadia,quæ eſſe dicuntur Pelopõneſus,a Pelope Hippodamiæ uiro dicta,& Tantali regis Phrygum filio, quaſi Pelopis inſula,quoniã peninſula eſt. Qui ſuperato Oenomao Hippodamiæ patre in certamine,totum illud regnũ in dotem accepit,& ex Phrygia ſecum in eam regionẽ duxit populum.Hæc Apie ante appellata,& pelaſgia peninſula,haud ulli terræ nobilitate poſtferẽda circuitu.ccc lxiii.miliũ paſſuũ colligitur,anguſtiæ ſex milium ſunt ubi erũpentia ediuerſo,quæ dicta ſunt maria,hinc Corinthiacũ, illinc Saronicũ ſinũ efficiũt. In pelopõneſo ſũt Argos,mycenæ,corinthꝰ,lacedæmõ,ſparte,malea promõtoriũ

promontoriũ. Epidaurus, regiones Arcadia, Sicyonia.
Peleus, nomen patris Achillis. Vñ & pelides Achilles dictus est. Hephæstion interpres sophoclis tragici in Aiace tragœdia Αιακός. υἱὸς ἦν Διὸς ἐξ αἰγίνης. πηλεὺς δὲ πελαμῶνα ἐξ αἰακοῦ, τὸν ἀχιλλεὺς ἦν αἰακός. ἦ αἰακὸς πατὴρ ἦν
Pelias. adis. hasta, q̃ Achilles solus utebat. (θηρσακίης.
Pelion mons Thessaliæ. Oui. Pelion Æmoniæ mõs ẽ obuersus i austros, Sũma uirẽt pinu, cætera quercus hñt.
Pella urbs Macedoniæ fuit in littore Ægei maris illustrata maxime natalibus Philippi Macedonum regis & Alexandri. Vnde & uterq; pellæus dictus est. Iuuena. Vnus pellæo iuueni non sufficit orbis.
Pellax q̃ p blãdicias decipit. Vir. Postq̃ pellacis Vlyssi. Iñ
Pellacia, fallacia. Idem lib. iiii. Geor. Verum ubi nulla fugam reperit pellacia.
Pelliceo. es. pellicui raro habet. Pellicio. is. xi. pellectum, blandiendo decipio. Vñ pellectus, crebro p plicio. Teren. in Phor. Is senem p epistolam pellexit. Cõponiq; exper, & lacio, mutatis r in l & a in i. Fest. Lacit, decipit iducit. Lax lacis uero fraus est. A lax siue a lac lacio fit, q̃uis uerba a lacio cõposita, & fraudis, & lactis participem significationẽ habeant. Vñ & lacto. as. ppter qd & in bonã partẽ & in malã accipi possunt, ut allicio, elicio, & alia. A pellicio fiunt pellax, pellicator, pellicatus, & pellex. Est & perliceo, siue plicio, quo usus est Liui. lib. iiii. si textus nõ est uiciatus. Negociũ inq̃t datur, ut quos quisq; posset ex collegio tribunoꝝ ad intercessionem plicerent. Pellicio tĩ, & pellexi, & pellectus magis in usu sunt, q̃ perliceo, uel plicio. Perlectus in ista significatione nequaquã haberi puto, sed pellectus tm̃, ne a perlego putaretur.
Pellicator, qui ad fraudem pellicit.
Pellex a pellendo, quia uxorem a uiro pellit, & refert ad uxorem. Vñ Iuno persequebat pellices suas, qm̃ a se Iouem abalienabãt, põt tĩ etiã dici a pellicio, q̃ ad se uiros pelliciat. Pellex, ut inq̃t iurecõsultus, illa uulgo appellat, q̃ cum eo, cui uxor sit corpus miscet. Inde apud oratores & poetas pellex, nõ tã uiri q̃ uxoris nuncupat. Cic. Vxor generi, nouerca filii, filiæ pellex. Sue. de Cæs. Prætereo actiones Dolobellæ, in q̃bus eum Dolobella pellicem reginæ dicit. Concubina, q̃ cum cælibe uiro sine nuptiis locũ tenet uxoris, quam græco uocabulo παλλακὴν pallacen appellamus. Sueto. de Vespa. Inde quieti uacabat, accubante aliqua pallacarũ, quas in locum defunctæ Cenidis plurimas cõstituerat. Iustinus quoq; Cyri pallacen noiat, licet uitio librariꝝ pellicẽ scriptum reperiat. Pellex latinũ nomen est a pelliceo, qd est blandiẽdo decipio, quia blandiẽdo uiꝝ ab vxore seducit. Cice. in Sal. Oim cubiculoꝝ pellex, & idem postea adulter, id est puer lædebas alienas uxores præripiens eis maritos, uir postea læsisti maritos præripiens eis uxores.
Pellicatus. us. actus, quem pellex exercet, sicut concubinatus, quem concubina, siue cõcubitus pellicis, ut adulterium concubitus adulterorum.
Pellene penul. produ. oppidum Achaiæ, inquit Strabo. A quo pellenii populi.
Peligni ppli Marsis finitimi, quoꝝ metropolis ẽ Sulmo. Pelignum enim urbs, ex qua Oui. duxit originem, sicut ipse testatur Pelignæ gentis gloria dicar ergo.
Pelluceo per medium luceo. Iuue. Cretice pelluces.
Peloris. idis. genus conchæ. Hora. in Ser. Murice baiano melior lucrina peloris. Mar. Tu lucrina uoras, me pascit aquosa peloris. Pelorides etiã, seu peloriꝺ apd Iuliũ Pollucẽ basilicæ, hoc ẽ regiæ dici solẽt. Autor Athenæus.
Peloria ciuitas Palæstinæ a Pelore terrigena dicta.
Pelorus pe. pro. promontoriũ Siciliæ Italiã uersus, a Peloro gubernatore nauis Annibalis ibi sepulto. Pomp. Annibal fugiẽs ex Aphryca, cũ ad has angustias deueniret sæuientis pelagi, & proditũ se putasset, peloꝝ gubernatorẽ nauis occidit, & tumulauit. De hoc promonto. Luc. li. ii. Extremi colles siculo cessere Peloro.
Peloriæ basilicæ, id est, regiæ dicuntur.
Pelorius, latine excelsus, & uastus. Quo nomine dictus est Polyphemus ab Homero.
Pelicanus, auis Ægyptia, nascit in solitudinibus maxime Nili fluminis. Duo autẽ sunt pelicanoꝝ gña, ut docet Hiero. Vnũ uolatile, aliud aquaticũ, & latine dñr onocrotali, Græci πελεκᾶνος, nos pelicanus. Hæ aues, tanq̃ colaphis rostroꝝ dñr occidere paruulos suos, eosdẽq; in nido occisos a se lugere p triduũ. Postremo dicunt matrẽ seipsam grauiter uulnerare, & sanguinẽ suũ supfilios fundere, quo illi supfusi reuiuiscũt. Hiero. ad psidiũ sic hẽt. Pelicani cũ suos a serpẽte filios occisos mortuos inueniũt, lugẽt, & se, & sua latera pcutiũt, & de sanguie excusso ad latera corpa mortuoꝝ sic reuiuiscũt.
Pellis dr cũ est a carne separata, q̃ cutis antea dicebat. Iuue. Habes deformẽ p cute pellẽ, dicta pellis, ut qdã putant a pellendo, q̃ externas iniurias tegendo repellat. Hæc postq̃ cõcinata est ad calceos & cætera opa facienda aluta dr. Var. Pasceolus saccus est ex aluta factus.
Pellesuina, taberna uel locus ubi pelles uẽduntur. Sicut sutrina ubi calcei.
Pellicula diminutiue parua pellis, ut in lib. Geñ. Pelliculisq; hædoꝝ colli nuda.
Pellicium uel pellicea uestes ex pellibus. Hiero. contra Ioui. Delecti in uallem lachrymarum tunicis consutis & pelliciis uestirentur.
Pelliceus. a. um. quod est ex pelle, ut uestis pellicea.
Pellitus. a. um. pe. prod. quod pelles habet. Proper. Pellitos habuit rustica corda patres.
Pelliculo. as. pe. cor. pellibus obturo. Colu. Vas operculatum pelliculant.
Pelliones, q̃ uestes pelliceas & alia ex pellibꝰ opa faciũt.
Pello. as. quamuis non sit in usu, habet tamen composita Appello, compello, & interpello.
Pello. is. pepuli, pulsum. i. pcutio ferio. Terẽ. Quisnã a me pepulit tã grauiter fores? Aliq̃n abigo, extrudo. Plau. Pelle aio timorẽ, mox aderit gnatus. Hujus composita sunt apello, siue aspello, appello p duplex pp, compello depello, dispello, expello, impello, ppello, qd est a lõge pello, amoueo. Salu. Collegã suum Antoniũ pactione puinciæ ppulerat, ne cõtra Rempu. dissentiret. Aliq̃n ꝺcat ultra duco. Col. li. ii. Cum uentũ erit ad uersuram in priorẽ partẽ iugũ ppellat. Perpello pfecte pello, induco. Liui. li. i. Incẽsam multitudinem ppulit, ut imperiũ regi abrogaret. Repello retro pello, a supino pulsum fit frequentatiuũ pulso. as. Antiqui etiã dixerũt pultũ, a quo pulto. as.
Pelta scutum breuissimum in modum lunæ iam me-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diæ. Vir. Ducit Amazonidũ lunatis agmina peltis.
Peltastæ pedites appellati sunt, qui ad motum concursumq; leuiores erant peltis utentes.
Peluis, q̃si pedelauis, ut Var. inqt, a pedum lauatiõe. Alii peluim sinum aquariũ putãt, in quo uariæ res pluunt.
Pelluuiũ & pelluuia, fœminino gñe uas quo lauant pedes, sicut malluuiũ & malluuia uas quo lauant manus. Dictũ pelluuiũ a pelluendo, hoc idẽ polubrũ dĩ. Labrũ cõe est, quo uulgo dĩ bacille, similiter & peluis.
Pelusium unũ est ex ostiis Nili, & ciuitas ꝑpe in quadã Ægypti parte, q̃ Augustanica appellata est ꝑpe thebaĩ dẽ. Hãc urbẽ cõdidit Peleus Achillis pr̃ monitu deoꝝ, post lustrationẽ. Eo em̃ tpe Peleus furiis agitabat, q̃a fratrem Phocum interemerat, & purgari quærebat.
Pelusius. a. um. possessi. Martia. Accipe Niliacam pelusia munera lentem.
Pelusiacus. a. um. pe. cor. similiter possess. Virg. li. i. Geor. Nec pelusiacæ curam aspernabere lentis.
Pelusiotæ ꝑpr̃i Pelusiũ habitãtes. Hie. cõtra Ioui. Impelle si uales pelusiotẽ, ut mãducet cæpe. Idẽ in Pãma. Pelusiotas nos appellant, & luteos aĩales & carneos.
Pendeo. es. pependi, pensum, ẽre at in sublimi, siue suspensum esse. Tractũ a pẽnis auiũ. Vir. Incultisq; rubẽs pendebit sentibus uua. Plau. in Asi. Nudus uinctus centũ pondo es ꝑ pedes q̃ pendes. Hinc ꝑ translationẽ pendere ꝑ sustẽtari ponit̃. Oui. Pendet & a uestra nostra salute salus. Q̃q; pro cruciari, & in pœna esse, & sic construit̃ cũ gtõ uel abltõ. Cic. li. i. Tusc. Qd̃ si expectando uel desiderando pendemus animis cruciamur & angimur. Idẽ in Horten. Et q̃ expectat pendet animi, & pendere dĩ q̃ nimio desiderio alicuius rei intẽtus, cessat ab omni alio ope, & id unũ solicit⁹ expectat. Oui. Narrantis coniunx pendet ab ore uiri. Vir. Dum cõsulta petis nostroq; in limine pendes. Itẽ dubitare. Sene. Pẽdet animus, & in diuersa trahit̃. Itẽ cessare. Virg. Pendent opa interrupta, minæq; muroꝝ ingentes. Huius cõposita sunt Appendeo, dependeo, impendeo, propendeo, & suspendeo, qd̃ est supra pendeo. Colu. li. v. Rusticos subigere iugo palmã, & ita collocare, ut sol minime suspendeat. Interdũ est mediocriter, uel quasi iminere. Cice. Pæto. Quid ipsa res, mõ honesta modo turpis suspendet flagitiosum est.
Pendo. is. pependi, pensum, uerbũ actiuũ, & assumpta e. fit neutrũ in alio sensu. Significatq; põdero, & ꝑ translationem cõsidero æstimo. Vnde & eos genitiuos regit, quos uerba precium significãtia hñe solent, ut magni pendo, paruipẽdo, nihili pendo, floccipendo, & hmõi, qd̃ est in magna & parua æstimatione habeo. Vñ magis separata q̃ cõposita sunt dicẽda, Pendere est etiam soluere. Liui. li. i. Ad equos emẽdos dena milia æris ex publico data, & qbus equos alerent, uiduæ attributæ, q̃ bina milia æris in annos singulos penderẽt. Sal. Semp illis reges tetrarchæ uectigales erant, populi, nationes stipendia pendere. Vñ pœnam pendere ꝑprie dĩ, q̃ ob delictum pecuniam soluit. Vir. Tum pendere pœnas Cecropidæ iussi, qd̃ ex eo tractũ est, q̃ ære graui cũ ut̃rentur romani, eo penso, non numerato debita soluebant. Libralis em̃ & dipondius appendebatur assis. Vñ æris grauis pœna, hinc pensiones dictæ sunt. Itẽ pendere, sustinere. Lactã. li. ii. Eosq; impietatis ac sceleris sui supplicia pensuros. Composita sunt Appendo, Compendo. Vñ cõpendium, dispẽdo, uarie pendo, a quo dispendiũ. Dependo qd̃ est do. Colu. li. v. Nanq; aliter in cassum dependit̃ opa, cũ degeneres etiã renouatæ pristinũ seruabũt ingeniũ. Expendo, impendo, ꝑpendo, diligenter cõsidero, seu pfecte pondero. Lact. li. vi. Nihil em̃ sapiũt nisi terrã, bonaq; & mala solius corpis sensu ac uoluptate perpendunt. Cice. Quid in amicitia fieri optet, q̃ tota uirtute ꝑpendit̃ i. exacte ponderat̃, examinat̃. Aug. li. iii. de ciui. dei. Nec nos in ea re diligẽtius requirẽda ꝑ multoꝝ scriptoꝝ ꝑpensa testimonia demonstremur. Propendo, ꝓpendo, antependo. Prop. Cum tua ꝓpendent demissa in pocula serta. Repẽdo, & suspẽdo, sursum pendo, alte ligo. Vir. Ante nouis rubeant q̃ prata coloribus, ante Garrula q̃ tignis nidũ suspendat hirundo. Q̃q; suspendere est anxiũ esse. Plau. Vix cõpos mẽtis sum, ita mihi suspendit aĩm. Vir. Suspensi Eurypilum scitatũ oracula phœbi Mittimus. Et q̃m dũ anxii sumus etiã dubii efficimur, Suspẽsum q̃q; ꝑ dubio ponit̃. Sene. Suspensus aĩo qd agere cogitabat. Itẽ ꝑ placido ac siléti. Terẽ. in Phor. Hæc ubi ego audiui ad fores suspenso gradu placide ire prexi. Et suspendere etiã est pendẽdo interficere. Lact. li. iiii. Tũ suspẽderũt eũ inter duos noxios mediũ, q̃ ob latrocinia dãnati erãt. Hinc suspendiũ, ꝑ suspẽsione. Gel. Suspendio uitam finiũt.
Penso. as. a pendo, uel a pendeo frequentatiuũ, ẽre at sæpe põdero, æstimo, uel aliqd ꝑ alio do. Hiero. ad Iuli. Paupercula uidua oẽs dĩ in oblatiõe munerũ dei superare locupletes, q̃ nõ pondere suĩ, sed offerentiũ uoluntate pensant̃. Vale. Maxi. li. i. Deductus ac missus ad senatũ legatus, ut ex se & uno & sene cõplures pœnoꝝ iuuenes pẽsarent̃, in contrariũ dato cõsilio, Carthaginẽ petiit. Hinc cõpenso, dispenso, repenso. Hiero. De eo aũt, q̃ niteris approbare cõuitium, & homicidiũ racha, & adulterium, & ociosum sermonem, & impietatem, non supplicio repensari iam respõsum est.
Pensito. as. sæpe uel ualde bñ põdero examino. Pli. li. vii. Is demũ uitã æqua lance pẽsitabit, q̃ semp fragilitatis humanæ memor fuerit. Gel. li. i. Aut uirtutes pẽsitabat, aut uitia rimabat̃, ut iudiciũ esse factũ adamussim diceres. Et pensitare est soluere cõsuescere. Pli. li. xii. Qui tradit singula milia talentũ thuris annua pẽsitasse Arabas regib⁹ Persarũ. Cic. ĩ orõne cõtra Mithridatẽ. Quæ tandẽ esse existimatis, aut eos q̃ uectigalia uobis pensitant, aut eos q̃ exercent, aut exigunt. i. soluere solent.
Pensitator, põderator. Gel. Verborum pensitatores subtilissimi a pensito. as.
Pensor, qui põderat, a pendo. is. Aug. li. vi cõfes. Dubitare stultum est, quin utiq; melior sit q̃ mensor cæli, & numerator siderum, & pensor elementorum.
Pensiculo. as. idẽ qd̃ pensito. Gel. Pensicula utrũq; modulare, reperies suo qd̃q; in loco sonare aptissime. Hic pẽsiculatores dicti sũt, q̃ alioꝝ dicta siue dictiões exacte ponderant. Et pensiculate aduerbium. i. cum põdere.
Pensilis & hoc pensile pe. cor. qd̃ suspẽsum & sublime est, ut pensilis hortus, q̃ supra ædificia factus est, hoc est, in solario, uel in aere sublimis. Sic pẽsilis uua. Hora. Tum pensilis uua secũdas ornabat mẽsas. Pẽsilis hõ, q̃ suspensus est. Plau. Restim uolo mihi emere, q̃ me faciã pensilem. Pensilis lectus, pensiles lychni, q̃ suspensi sunt. &

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in aere pendẽtes. Penſilis urbs, q̃ ſubter cauata eſt. Pli. Leguñ & pẽſiles hortos, imo uero totũ oppidũ feciſſe nullo oppidano ꝛ ſentiẽte. Idẽ. Magnitudo & frequentia cloacaꝝ urbẽ penſilẽ fecit. Penſile horreum, qđ nos uocamus granariũ, ꝙ ſit in altiore domus loco. Colu. li.i. Sed nos in noſtris regionibus, q̃ redundant vligine magis illã poſitionẽ pẽſilis horrei probam⁹. Aliq̃n tñ penſilis dr̃ mollis. Vir. Pilẽtis matres in mollibus. Ser. ideſt penſilibus, nam molle & penſile conuertuntur.

Penſa a pendendo, qđ, p aliqua re cõducta ſoluit. Et penſa plurali numero manipuli lanæ liniue q̃ pendent ex colo, & fuſo trahunt, a pendẽdo uel penſando, ꝙ penſare. Nã cũ dicimus pẽſum facit filat. Plau. in Mer. Penſum faciat. Simili tr̃a hit pẽſa, idẽ ac ſi diceret filat. Ouid. li.ii. Faſt. Lumen ad exiguũ famulæ data penſa trahebant. Iuſti. li.i. Penſa inter uirgines partientẽ. Nã certo quodã põdere lanæ nendæ dabant. Vñ & famula illa, q̃ aliis diuidebat lanas ab aliqbus libraria a libra dicebat, q̃uis nõnulli negent. Dr̃ & penſũ circũſpectio q̃dã & cautio ne ab utili honeſtoue temere aliqd agẽdo diſcedamus, qa rem illã pendimus. i. diligẽtius exiſtimamus. Q̃nq̃ penſa capiunt ꝙ filis. Virgi. de textrice. Excuſſi manibus radii reuolutaq̃ penſa.

Penſum. Vide in dictione Penſa.

Penſus. a. um. ponderatus, examinatus, ꝙ tranſlationẽ poniť ꝙ bono & ſapiente. Plau. in Sti. Age tu altera utra ſit conditio penſior, uirginẽ an uiduam hñe. Q̃nq̃ poniť ꝙ æquato. Salu. Neq̃ id qbus modis aſſequereť, dũ ſibi regnũ pararet, quicq̃ penſi habebat.

Penſio dr̃ id, quod pro re aliqua conducta ſoluitur, ideſt quod datur pro rei alicui⁹ uſu, aut agri aut domus. Cice. Leptæ. Teneo ꝛ tamen dum a Dolobellæ procuratoribus exigam primam penſionem.

Penſionarius. a. um. qui penſionem alicui ſoluere tenet.

Pendulus. a. um. q̃od pendet. Ouid. Laſſaret uiduas pendula tela manus. Hiero. ad Pamma. Maluit in humilioribus tuto pergere, q̃ pendulo gradu in ſublimioribus fluctuare. Colu. Tum deinde macriora, & pendula loca luna creſcente ſimo iuuanda ſunt.

Penia græce, latine paupertas.

Pente græce, latine q̃nq̃ dr̃, a q̃ mũta p cõpoſitionẽ fiũt.

Pentateuchus, dicí poteſt uolumen quinq̃ librorꝛ, nam πέντε quinq̃ τεῦχος uolumen.

Pentaphyllon, herba q̃nq̃ folia hñs, hẽt multas uirtutes.

Pentarchus qui quinq̃ uiris præeſt.

Pentacõtarchus, dici põt q̃nquagenarius. i. q̃ p̃eſt q̃nq̃ginta. Nã πεντήκοντα penteconta, quinquaginta dr̃.

Pentecoſte. es. a penteconta dici põt q̃nquagenaria, qm̃ hæc dies a reſurrectione dñi diſtat quinquaginta diebus, nam pentecoſtos latine quinquageſim⁹ dr̃.

Pentathli dr̃ illi, qui in ludo quinq̃ artes gymnaſticas exercent, uidelicet, diſcum, curſum, ſaltum, palæſtram, & iaculationẽ, & ipſa exercitatio pẽtathlon, latini alio noie quinquertiũ a quinq̃ artibus, & ipſi pentathli, id eſt, athletæ, qui his quinq̃ artib⁹ ſe exercebãt, q̃nquertiones appellanť, a πέντε, qđ ſcat q̃nq̃, & ἆθλος certamen. Pli. de Myrone. Hic fecit delphicos pẽtathlos. Cæterũ plus eſt pancraciaſtẽ eſſe, q̃ pentathlũ, ſicut utiq̃ plus eſt periodo uictorẽ eſſe, q̃ pancratio. Pentathlos q̃ generibus illis quinq̃ certauit, pancratiaſtes, qui certa uit & uicit. At periodo uictor, q̃ ſacra græciæ certamia obiuit & uicit, Nemæa, Pythia, Iſthmia, Olympia.

Penthemeris pe. cor. latíe ſemiq̃naria cæſura eſt, quo tiens poſt octo tpa ſyllaba relinquit, ptem orõis terminãs. Hæc aũt cõis eſt, ut oĩa uincit amor, & nos cedamus amori. Pente em̃ quinq̃ μερίσ diuiſio uel pars.

Pentaſtichæ, porticus dr̃ a q̃nq̃ columnaꝝ ordinibus.

Pentapolis pe. cor. regio inter Palæſtinã & Arabiam, a q̃nq̃ ciuitatib⁹ ſic appellata, ubi Sodomũ & Gomorrũ oppida. Hãc regionẽ, ut Solin⁹ ſcribit, de cælo tactã teſtať humus nigra, & cinere ſoluta. Naſcunť ibi poma q̃ comedi nõ poſſunt, licet matura uideanť leniter manibus preſſa fumum exhalant, & in puluerem fatiſcũt. Eſt & Pentapolis regio in Libya, a quinq̃ ciuitatibus dicta, quæ & Cyrenaica uocatur.

Pentaglottos latine quinquelinguis dicitur.

Pentapeton herba dicta, quaſi quinq̃penna.

Penthos a nĩis dr̃ luctus, uñ Pentheus nomẽ ꝓprium.

Penus hic uel hæc quartæ declinatiõis. Et hic penus peni, ſm Priſci. Et hoc penus penoris. Et hoc penũ. Et hoc penu indeclinabile, ſcat oẽ eſculentũ potulentũq̃, quo ueſcunť hoies. Dictũ penus, ꝙ ea q̃ lõgæ uſionis gr̃a cõ trahunť & reconduntť, nõ in promtu ſint, ſed intus & penitus habeanť. Feſt. Penora res neceſſariæ ad uictũ quotidianũ. Plau. in Perſa. Nã niſi penus annuus hodie cõ uenit, cras populo ꝓſtituã uos. Terẽ. in Eu. Prius ad te penũ oẽm congerebã clanculũ. Lucil. Vt uxori legata penus. Hora. in neutro genere. Annonæ proſit, portet frumenta penuſq̃. Penum. Afra. Vos qbus cordi eſt intra tunicam manus leua, dextra in penum herile. Gel. Ex Maſſurii autoritate demõſtrat thus, & cætera ligna quoq̃ penori adſcribi poſſe. Nos uero aromata, caſeũ, carnes ſalitas, & alia eſculenta dabimus ſeruanda.

Penuarium ſiue penuaria cella, dr̃ oẽ qđ in penu reponitur, & ipſum penu, & quod in penu eſt.

Penuria, quaſi urens penu, uel qđ pene urat, uel qđ pene minus ſit q̃ neceſſe eſt, ſignificatq̃ oẽm inopiã reꝛ, & p̃ſertim eaꝝ, quæ in penu recondi ſolent.

Penes p̃poſitio, quõ ſumať Vide in dictione apud.

Pene aduerbiũ remittẽdi ſcat paulo minus, cui⁹ prima produ. ulti. cor. Clau. li.i. Pene reluctatis iteꝛ pugnãtia rebus. Sta. Et qui tibi pythie ladon pene ſocer.

Peneus fluuius Theſſaliæ. q & Araxes dict⁹ eſt primo, ꝙ p abrupta montium ſe ꝓruat, ut inqt Euſta. Hic inter Oſſam, & Olympũ decurrẽs collibus dextra, leuaq̃ moliter curuis in eo curſu Tẽpe q̃nq̃ miliũ paſſuũ longitudine, & ferme ſex latitudine pulcherrimũ agrũ facit.

Penelope Icari filia, & Vlyſſis uxor, q̃ lanificio, & abſentiam mariti ſolabať, & procos fruſtrabať qbus ſe conceſſurã abſoluta tela pollicebať, ſed ut eos longius fruſtraretur noctu retexebat, qđ interdiu texuiſſet. Dicta ab auibus, quæ penelopes dr̃, cuius ntũs ſingularis eſt penelops, cum prius Arnea uocareť, quaſi abiecta repudiataq̃. Etenim in mare proiectã ab Icaro Peribœaq̃ parentibus ferunt educauiſſe penelopes.

Penelops. pis. genus auis πηνελόπ, a quibus auibus dicta eſt Vlyſſis uxor.

Penis fœminini gñis, cauda dr̃ a pendẽdo. Vñ & offam porcinã cũ cauda, offam penitã dicebant. Hinc penicu los dicimus, qbus calceamenta tergunť, poſt aũt penis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uitile mẽbrum dici cœptum eſt,ſicut & ſalax cauda,q̃ non tam a pendendo,q̃ a penetrando quidam dici uoluerunt,& rectius maſculino genere proferẽ. Iuue. Noluerunt Mauri,atq; Indi,quem pſaltria penem.

Penitus.a.ũ.pe.pro.qđ ex pene hoc eſt cauda eſt. Vñ penita offa,offa porcina cũ cauda. Penitus pen.cor. ſcat qđ eſt intra. Plau.in Aſi. Age q̃ſo excrea,uſq; ex penitis faucibus ex interioribus. Antiq quoq; penitior & penitiſſimus. Gel. penitiſſimas gẽtes, hoc eſt remotiſſimas ultimaſq;,quas Pli. extimas uocat. Apul. In penitiſſimis montibus pro intimis etiã amplius. Inde penitior interior,penitiſſimus,intimus. Inde penetro.as.

Penitus aduerbiũ locale,quaſi pene intus.i.ualde,interne,ſeu intrinſecus,uel intima pte & ſecreta,ut cũ dico. Penitus me noſcis,hoc eſt intus & in cute. Virg. Et cauſas penitus tentare latẽtes. Fit aũt a penes. Id eñ penes nos uideri eſſe, qđ eſt penitus reconditũ. Interdũ ponit̃ p aduerbio qualitatis, & ſignificat prorſus, uel ualde. Vir. penituſq; ſonantis Acceſtis ſcopulos. Q̃q; ſignificat longe. Idem. Penituſq; alias adduxerat oras. Hinc penitus.a.um.de quo mox eſt dictum.

Penicilla inſtrumenta pictoria, Vide infra in peniculis.

Peniculamentum pars ueſtis,q̃ terrã attingit. Enni. Pendent peniculamenta unum ad quenq; pedum.

Penetro.as. quaſi penitus intro. Lact. li.iii. Ad Ægyptios & Magos,& perſas uſq; penetraſſent.

Penetrabile,qđ facile penetret. Vir. Penetrabile telum. Mar. Ne madidos intret penetrabile frigus ĩ artus. Interdũ ſumit̃ paſſiue qđ facile penetrat̃. Liui. li. xlv. Et ĩ aſperis locis ſilex ſæpe ĩpenetrabilis ferro occurrebat.

Penetrale nomẽ ſubſtantiuũ ſcat oẽm ptem interiorẽ domus,uel templi,licet ſit intecta, ſeu oẽ qđ in intimis partib⁹ eſt. Vñ penetrale ſacrificiũ dicebat̃, qđ in penetrali,hoc eſt,in intima parte domus fieri ſolebat. Lact. de opi. Quantulũ.n. uidere poſſemus,ſi mẽs ab intimis penetralibus capitis per exiguas cauernaq; rimulas attenderet. Eſt etiã adiectiuũ, ut apud Vir. Æternũq; adytis effert penetralibus ignem quaſi penitus remotis.

Penates dicti ſunt dii domeſtici, q̃ penes nos nati ſint, uel q̃ nõ lõge abſint ab hac uita,ſiue q̃ penitus inſidẽt. Ex quo etiã penetrales a poetis uocãt̃. Alii a penu hoc nomẽ deriuant. Macro. Penates eſſe dixerũt,p quos penitus ſpiramus,p quos habemus corpus,p quos rationes animi poſſidemus. Hi ſunt quatuor elemẽta, qbus oĩa compoſita cõſtant corpora. Cuius ntũs ſingularis ſm aliquos eſt hic penas,ſm aliquos hic penatis.

Penatores qui penus geſtant. Cato aduerſus Macilium, Poſtquam nautas ex naui hoc adduxi non ex militib⁹ atq; nautis piſcatores penatores feci.

Peniculus & penicillus ſiue peniculum & penicillũ,q̃uis diminutiua uideanr̃ a penis,Significãt tñ ea qbus calceamenta,uaſaq; terguntr̃. Itẽ qbus pictores pingũt,qñ ex caudaꝝ extremitatibus fiant. Pli. li. xxxv. Arreptoq; peniculo lineã ex colore duxit ſummæ tenuitatis p tabulam. Idẽ in eodẽ. Vſus ad penicillũ, aut ſi lignũ colorare libeat. Quintil. li. ii. inſti. Vt cælator cælũ,& pictor penicilla deſiderant. Itẽ,qbus Albariũ tectorio inferũt qui dñr tectorii peniculi. Pli. Setaq; ex his penicillis tectoriis cinis cũ adipe tritus. Itẽ qbus vulnera ſtipant̃, uel ideo,ne claudant̃,uel ut aperiant̃ magis,ut ſũt penicilli ex linteolis concerptis,ex medulla ſambuci,& ex ſpõgia. Idẽ. Tũ peniculo vulnus aptum. Omne ꝑterea quo ad aliqd mundandũ illinendũ ue utimur,penicillum uel peniculũ uocamus,ꝑſertim ſi ex ſpõgia ſit factum. Teren. in Eu. Quid ignaue peniculon pugnare, qui iſtuc huc portes cogitas? Pli. Hiſopũq; cũ myrrha calidũ penicillo illitũ. Itẽ ſpongiæ genus nobiliſſimũ eſt qui penicillus dr̃, ex quo fiunt penicilli.

Penna p duplex nn,auium eſt. Sunt erũ pennæ maiores q̃ plumæ. Et eſt generale ad pinnas, ſcilicet ſummitates,& ad plumas,pinnæ aũt ꝑprie ſunt pennæ, quæ plumæ,hoc eſt molliores & exiguæ pennæ nõ ſunt.

Pennula,ſiue pinnula,p ſumma auris ab acuitate dicta. Vñ in Leui. legitur. Cuncta q̃ non hñt pennulas,& ſquammas in aqs polluta erũt. Proprie uero pennula diminutiuum eſt a pẽna. Aug. li. v. de ciui. dei. Qui nec auis pennulam, nec herbæ floſculum, nec arboris folium,ſine ſuaꝝ partium conuenientia dereliquit. Cic. lib. iii. de natu. deoꝝ. Cum autem pennulis uti poſſunt tum uolatus eorum matres proſequuntur.

Penula p ſimplex n,ueſtis,q̃ nebuloſo, ſeu pluuioſo tpe ſupra tunicã aſſumit̃ loco pallii, ad arcendas a corpe pluuias. Põpo. in panicea. Penulã in caput induce, ne te noſcat. Quint. Cũ galba penulã rogãti amico,rñdit. Si nõ pluet,non opus eſt tibi,ſi pluet ipſe utar. Iuue. Et multo ſtillaret penula nymbo. Hæc ſi ex pellibus eſſet ſcortea uocabat̃. Mar. Ingrediare uia cælo licet uſq; ſereno, Ad ſubitas nunq̃ ſcortea deſit aquas. Aug. li. i. cõfeſ. uidet̃ ſignificare penulã fuiſſe habitũ grãmatico⁹. Quiſq; inq̃t penulatoꝝ magiſtroꝝ audit aure ſobria ex eodẽ puluere hoĩem clamantẽ,& dicentẽ. Fingebat hæc Homerus. Vlpia. inter cõia ueſtimẽta qbus uir & mulier ꝑmiſcue utunr̃, penulas annumerat. Var. dixit non quærendam eſſe penulã hoi q̃ hẽt uirtutẽ. Scribit Lampri. Alexandrũ cõſtituiſſe, ut ſenatores penulis intra urbẽ frigoris cauſa uterenr̃, cũ id teſtimentũ itinerariũ & pluuiæ fuiſſet. Erat etiã penula gauſapina cãdida ac uilloſa,q̃ p æſtũ utebanr̃. Mar. Is mihi cãdor eſt, uilloꝝ gra tãta ẽ, ut me uel media ſumere meſſe uelis.

Pennatus.a.um. quod pennas habet, ut uolucres pennatæ. Sic impennatus qui pennas non habet.

Pennarium,in quo pennæ reponuntur, ſicut calamarium,in quo calami.

Penulatus,penula indutus. Vide in dictione Penula.

Penularium,locus in quo penulæ reponuntur.

Peplus ſiue peplũ ueſtis ſolẽnis,q̃ iniiciẽ ui⁹ uir⁹ fœminæ, uel deo deę ue,quã Ser. ait eſſe pallã pictã fœmineã Mineruæ ſacratã. Vir. Crinib⁹ iliades paſſis peplũq; ferebant. Plau. Nunq̃ ad ciuitatẽ uenio niſi cũ inferẽ peplũ. Hodie tñ poetæ,ut inq̃t Ser. abutunr̃ hoc noĩe.

Pepones cucumeres torti rotũdi. Hie. in li. Nu. in mentẽ ueniũt pepones melones. Melopepones ſũt melones.

Pepſis,latine cõcoctio,vñ pepticæ medicamẽta ad concoctionẽ q̃ foris adhibenr̃ ἀπὸ τοῦ πέπτειν. Inde dyſpepſia mala coctio,qñ cibi nõ ꝓficiunr̃. Macro. Ea maxie ſũt mellita q̃ mellita nõ ſũt,dulcib⁹.n. cũ pepſi ſocietas iſta. Quæ uerba ſic itelligũt. Ea maxie mellita.i.iucũda haberi q̃ nõ ſũt mellita.i. melle cõcinnata, qñ dulcia & ex melle cõpoſita nõ faciũt ad pepſim.i. ad coctionẽ

Per, ꝓpoſitio eſt,q̃ ſeparata qñq; localẽ, qñq; tpalem ha

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bet ſignificationē,ut p urbē uado, p mediū diē operor Qñq denotat pſonā,ut p medios ruit,ac moriētes nomine clamat. Qñq iurandi eſt,ut per pol.i. p Pollucē. Qñq obteſtādi. Vir.Per te p q te talē genuere parētes. Qñq mediū quendā,& q̄ſi interceſſorē ſcat, ut per meos amicos obtinui.Cice. Qd̄ per me certior fias.i. me operante.Cōpoſita uero pfectionē denotāt. Lact.Si legit,plegat.i.uſq ad finē legat.Cic. Nuncius q lras accepit nō ptulit.Aliqñ in bonū uel in malū accipit,ut pſequor.Aliqñ abnegatiua eſt, ut pfidus, piurus, q̄ fidē & iuſiurandū fregit.Aliqñ ſcat p medium, ſiue trans, ut pfluo ppluo.Perſpicuū,p cuius mediū uidemus,ut cryſtallus.Aliqñ hēt uim aduerbii,& p ualde ponit,tamq ſuplatiuo q̄ poſitiuo iungit.Col.li.iiii. Nam credidiſſe nillicis,uel etiā uinitori ſocordis eſt,cū qd̄ lōge ſit facilius adhuc ppauciſſimis agricolis cōtigerit,ut nigri ui ni ſtirpe careant.Cice.Pergraue mihi uiſum eſt. Et ſi addat q̄,ſcat maxīe,ut perq̄ bonus i.optim⁹, perq̄ magnus.i.maxim⁹.Iungit etiā ſuplatiuo, qd̄ eſt cōtra Lauren.Vallā,q ait perq̄ iungi poſitiuo. Curti. Perq̄ maximo pōt exercitu cōparato.Aliqñ ſcat nimis uehementer,& in bonā & in malā partē, ut Pertinax, qui nimis tenax eſt,durus,& inexorabilis. De quo infra. Cōponit aūt cū dictione incipiēte ab a,ut pago, b ut perbibo, c ut pcurro,d ut perduco,e ut pereo,f ut perfero,g ut pergratus,h ut phibeo,i ut piurus,l ut perlego,m ut pmitto,n ut pnocto,o ut poro,p ut perpendo, q ut pquiro,r ut pergo,ex per & rego componit, vñ & ptm̄ perrexi facit, ſ ut perſuadeo,t ut pertinax,u ut peruerto.

Pera pellis a collo ad lūbos pendēs,& geſtā mē cynicoꝝ. Id em̄ Diogeni & Antiſtheni phis cynicis pera ē & baculus,qd̄ diadema regib⁹,impatoribus paludamentū, pontificibus galerus.Eſt & pera ſacculi genus. Hinc peram uiatoriā uocamus,qua panem & aliquid obſonii geſtare uiatores ſolēt,quēadmodum poculum uiatorium quo uinum.Huius diminutiuum eſt perula.

Peræa cū diph.ulterior Iudææ pars, quia ut inqt Strab. regio,quæ trans Euphratem eſt Peræa nominat.

Perago.is.pe.cor.pegi,pactum,pficio.Sene.Oia inchoat nihil peragit.Interdū pduco.Plau.Nauē peregit in portum.Apul.Et multas noctes peregi inſomnes.Interdū pertracto.Vir.li.vi.Omnia percepi atq aīo mecū ante pegi.Interdū pertraho,uel pertrahere facio,ut hic me ad carceres ad mortē uſq pegit.A perago fit pactio, q̄ eſt pfectio.Cice.Senectus peractio ætatis eſt.Peragere reū ſcat condēnare,ſed facere reū eſt accuſare, vñ ait iureconſultus.Peregiſſe reum non alias quis uidet niſi & condemnauerit.Pli.Dum peragitur reus.

Peragro.as.pe.cor.ex per & agro cōponit, iuxta ꝓpoſitionis,& agri ſignificationē debet ſignificare p agrū, ſiue per agros ambulo.Sed q a qd̄ peragrat exprimit,& p actiuo ipſi⁹ uerbi ponit,agri ſignificatio remouet,& p ambulo ſiue inq rendo circumeo ſumit.Cic.li.iii.offi. Et ob eam cauſam urbe relicta, rura peragrātes, ſæpe ſoli ſum⁹.Hiero.Eamq oram Italiæ,q̄ quondā magna græcia dicebatur,laborioſiſſime peragrauit.Hinc peregrinus peregrinor,& peregrē dicuntur.

Peranno.as.ſcat per integrū annū uiuo. Cōponit em̄ ex per & anno.as.Macro.li.i.Satur.ſcribit priſcos Romanos mēſe Martio,& publice,& priuatim ad annā, pannāq ſacrificatū ire ſolitos, ut annare, pannareq commode liceret,hoc ē uitā degere incolumē p annū integrū.Sue.in Veſ.Ideoq puella nata nō perānauit. Perenno uero per e,ſcat diu uiuo,& duro,de quo infra.

Perbibo pe.cor.perfecte bibo.Lactā.li.ii. Infecti ſunt per ſuaſione,ac penitus eoꝝ mentes ſuccum ſtulticiæ perbiberunt,ſed hoc per metaphoram.

Per cauſam,ſiue per ſpeciē,ſcat per ſimulatā cām. Liui. li.iiii.Vt cū appropinquaret ianuæ rex per cām aliquā in anguſtiis ſuſtineret a tergo agmen.Idē.Hi poſtq̄ aliqd̄ mouerent colloquēdo cū Annibale rati, nocte per ſpeciē uenandi urbe egreſſi,ad eum proficiſcunt.

Percello.is.perculi,perculſum,ſcat euerto, pcutio. Var. Alius teneram abietem ſolus percellit. Aliqñ differo. Lucil.Ad nouum hoc percellit annum.

Percipio.is.pe.cor.perfecte capio.Ali quando ponitur p intelligo,ſentio,a quo Perceptio. (ſus eſt.

Percitus pe.cor.nimis incitatus,qui ira,ac furore accen-

Percoarcto.as, ex per, & con,& arcto,abiecta n,arcto uero frequētatiuū ab arceo fit,& ſcat perfecte cogo, ſiue conſtringo Col.li.ii.de fœno loquēs.Tūc demū inquit cōuertemur,& utrūq ſiccatū percoarctabimus in ſtringam,atq ita manipulos uinciemus.

Percolo pe.cor.pfecte colo.i.amo, ſiue ueneror. Plau.in Tri.Feceris partius cæteris factis patrē tuū ſi percoles.

Percontor per o,& ſine c ante t,a conto dicit,quo nautæ utunt ad loca nauib⁹ opportuna. Nā aquæ altitudinē conto pertentant.Iuue.Eſſe aliquos manes,& ſubterranea regna.Et contū,& ſtygio ranas in gurgite nigras. Atq una trāſire uadū tot milia cymba.Percunctor uero per u & c ante t,fit a cunctus.a.um. q̄ a cunctis perq̄rat,q̄ is,q curioſus eſt,per cuncta interroget, & utrūq ſcat,digēter interrogo. Plau. Quid iſthuc in mēte eſt, tibi ex me mi uir percunctarier.i.morari quærendo,ſi ue per cuncta inquirere.Pli.Percunctantiq quanti li citaretur opera effecta,paruū neſcio quid dixerat. Eſt etiam percunctari,expectare.Terē.in Phor. Percuncta tum ibo ad portum quo ad ſe recipiat.

Percurro,ualde curro,ſiue currēdo pſeuero.Plau. in Sti. Percucurri, ut nūciarē nunciū exoptabile. Terē.in An. Cōtinuo ad te ꝓperans percurro. Dona. Vide quantū ꝓperans,& percurro,ut continuationē curſus oſtenderet. Qñq percurrere eſt per aliquē locū currere ſiue diſcurrere.Aug.p trāſla.Vt qd op⁹ ē multa pcurrere,& multa uana hæreſum enumerare.Qñq eſt negligētius,& curſim ptranſire.Cic.li.ii.de ora.Et multo aperti⁹ ad itelligendū,ſi ſic cōſtruit aliqñ, ac nō iſta breuitate pcurrit.

Percuro.as.pe.pro.perfecte ſono.Cur.Percurato uulnere actius obſidioni inſtitit.

Perculſus participiū a percello, ſepi⁹ ad aīm refert. Gre. Vna mulieris uoce pculſus.dū mori timuit, uitā negauit,percuſſus,& ad corpus refertur fit a percutio.

Percudo.is.pe.pro. pfecte cudo, & q̄ſi frango. Colu.li.xi. Ai aduertat auiarius,an pulli roſtellis oua pcuderint.

Percutio.is.pe.cor.pcuſſi,percuſſum,ex per, & quatio q, in c, mutata,& abiecta a,ſignificat ferio.Cuius compoſitum eſt Repercutio.Amb.li.i.offi. cum malediceret non remaledixit,cū percuteret,non repercuſſit.

Perdo,perdis,perdidi,perditū,ex per & do, ſcat amitto, quaſi nimis do. Qui autem nimis dat quicqd habebat

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

amittit.Hiero.li.i.Reg.Et de asinis ꝗs perdidisti,ne solicitus sis,q̃a inuētæ sunt.Et perdere est perimere,qñ q̃ amittunt,quasi mortua nobis esse,uident.Terē. Dii te perdant.Huius composita sunt Deperdo,qđ est in totum perdo.Caius scribit deperditum dici,qđ in natura reꝝ esse desiit.Diminutum qđ usu raptū est. Disperdo,consumo uel uarie perdo.Plau.in Tri.Præterea ali quantum animi causa in delitiis disperdidit.

Perduo ueteres dixerunt ꝑ perdo,a quo perduaxo.Plau. Dii te deæq̃ omnes pexduaxint cum isthoc hoie.

Perditus.a.um.pe.cor.amissus.Et perditus,qui ita alicui perturbationi,aut uitio subiacet,ut inde se eximere nō possit,& qui omni uitio contaminatus est, ita ut de eo nulla spes habēda sit,perditus dicitur. Perditum enim dicunt,quod interiit,ac recuperari non potest. Cice.li. ii.offi.Dum homines perditi hastam illam cruentam & meminerint,& sperabunt.

Perditū perdamus plus ſcat q̃ perdamus solū.Est em̄ exaggeratio q̃dam.Cice.Teren. Ne pueꝝ perditū perdamus,hoc est,ne ex infœliciſſimo infœlicioré faciam⁹.

Perdite amare,est uehementer amare.

Perdix auis nota a perdendo dicta. Nā, ut Amb.Irenæo scribit,hæc auis dī esse plena fraudis & fallaciæ, q̃ decipiendi uenatoris uias calleat, atq; artes nouerit, ut eū a pullis auertat suis.Certe si insistere aduertit,tam diu illudit,q̃ diu soboli fugiendi signū tribuat,& ptāt̄,quā ubi euasisse senserit,tunc se ipsa subtrahit,& lubrica arte deceptū insidiant̄ relinqt.De hac Hiero.ad ꝑsidiū. Perdix aliena oua calefacit furatis suis.Sed cum creuerint in nido pulli euolant,& ad parentes suos redeunt, mentitum parent̄ omittentes,perdices sibi insidiant̄. Et si afferant illos ad syluam qui eos hūt,uoc̄ emittūt absconsi,& sic cæteri ueniūt,& retibus capiuntur, plus pedibus,q̃ pennis fugiunt aucupantes.Et si ad hoc fuerint ut capiantur,sibi similem colore lapidem quærūt & ibi se supinos ponunt.

Perdius,ex per & dius,quod est dies,& is dī q per diē uigilat,sicut pernox,qui per noctem uigilat.Gel.li.ii. Stare solitus Socrates dī pertinaci statu perdius atq; pernox a summo lucis ortu,ad solem alteꝝ orient̄ inc̄niues immobilis,hisd̄q; in uestigiis,& ore atq; oculis in eundem locū directis cogitabūdus, tanq̃ quodam secessu mētis,atq; animi facto a corpore.i.per diē,& per noct̄. Sene.Id perdius pernoxq; agebat.Sic interdius,itra diē uel per diē, quia nulla uigilationis ꝓpria significatio inest.Dius aūt pro die ponitur in cōpositione,& nomē est,& nti casus sicut noctu pro nocte.Plau.ī Mer. Neq; conquiescam usquam noctu, neq; diu prius profecto, quam aut amicam,aut mortem inuestigauero.

Perdono.as.significat remitto. Aug.ī interp̄tatiōe psal. Expectans.Recedis a peccatis,perdonabit peccata.

Perduellis apud antiquos dicebat̄ q nunc hostis.Plau.in Amp.Perduelles penetrant se in fugam.Ibi nostris animus additus est,& perduellis qui per seditionem interfecisset ciuem romanum,aut arma mouisset,& qui cōmisisset crimen læsæ maiestatis.

Perduellio crimen læsæ maiestatis, aut reip.,seu is q ita læsit.Cice.li.ii.offi. Nam pirata nō est ex perduellionū numero diffinitus,sed cōis hostis oīum. Vlpia.pro crimine sumpsit. Qui perduellionis re⁹ est, hostili ānio ad uersus remp.uel principē aīatus est. Antiq perduellem dicebant,quē nunc dicūt hostem, & tunc hostis significabat peregrinum,qui suis legibus uteret.

Perduco ad finem usq; duco.Cic.in Cato.M. quidē Val. Coruinum accepimus ad centesimū annum uitā perduxisse.Aliq̃ perducere est per uim ducere.Inde perductores a Cice.in Ver. dicti sunt, qui ut Asco. inqt in hoc differunt a lenonibus,q̃ lenones sunt scortoꝝ,perductores etiam inuitarum personarum.

Peredo pe.cor.ex per & edo.es. uehementer edo, a quo peredia.æ.ipsa comestio.

Peregre pe.cor.aduerbium significat peregrinando,uel peregrinationem,seu longe a patria esse. Plau.in Perſ. Quia hæc peregre est. Et est cōe tā significantib⁹ quietem q̃ motum, ut peregre sum, peregre ueni, peregre uado. Lact.li.ii. Quæro siqs imaginē hoīs peregre constituti cōtemplet̄ sæpius,ut ex ea solatiū capiat absentis.Aug.li.ix.cōfeſ.Frater aūt meus quiddā locutus, q̃ eam nō peregre,sed in patriā defungi fœlicius optaret id est, in peregrinatione. A loco ut apud Plau.in Am. Ita peregre ueniens hospitio publicitus accipiar.

Peregrinus,aduena,& aliena loca peragrans, a peragro, pagras.Et differt ab hospite,q̃ peregrinus simpl̄r eum ſcat,q̃ in sua ciuitate nō est,Hospes q̃ ī aliena ciuitate est amicus externus.Antiq tñ pegrinos dicebāt hostes. Amb. A duersarios molli ueteres appellatiōe nomina bant.Hostes enim antiquo ritu peregrini dicebant̄.

Peregrina sacra dicta sunt, quæ ex aliis urbibus religionis gratia sunt aduecta.

Peregrinor pe.prod.deponens, absolutum significat per aliena loca peragrans proficiscor.

Perendie ſcat,qđ uulgo dī post cras. Cice.ad Atti. Scies igit̄ cras ad summū perendie.Hiero.ad Pam. Vt quod hodie non merui,cras uel perendie merear.

Perēdinus dies dī ab hic tertius.Cæsar. Qui si p te liceat pendino die cū proximis hibernis coniunctim cōem cū reliqs casum belli sustineat.Hinc cōperendino.as.

Perennis & hoc perenne p duplex nn,sine h,ex per & annus,mutatis literis,quasi per annos durans,id est, perpetuus.Inde fit perenno.as.

Perenno.as.per annos duro.Col.li.i. Sed & tēperet uires clemētia,cum & terribilior debet esse q̃ sæuior, ut obsequant eius imperiis & diutius perennent boues nō confecti uexatiōe simul uerbeꝝ operūq;.Idem li.iii. Rosa hoc modo culta multis annis perennat.

Perennitas ipsa duratio. Idem.Nam ea cæli positio maxime frigida,& minime humida est,quæ utraq; perennitatem conditis frumentis afferunt.

Pereo.is.periui,uel perii,peritum,ſm Analogiam.Componitur em̄ ex per & eo, quod facit itum. Sed nunquā legi,cum tñ periturus habeat̄.Augu.super Io.Tanquā essent ab illo perituri merito turbant̄, & significat perire amitti.Hiero.in li.Reg. Perierant aūt asinæ Cis patris Saul.Q̃q; absumere abutar uia.Terē.in Adel. Nē pe tua arte uiginti minæ pro Psaltria periere. Vñ & p mori sumitur, quasi in totum ire, q̃ qui perit, prorsus abit.Pli.lib.vii.Tu qui te deum credis, aliquo successu tumēs, tanti tum perire potuisti .At qui etiam hodie minoris pōtes quantulo serpentis ictus dente,aut etiā, ut Anacreon poeta acino uuæ passæ,ut Fabius senator

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

prætor in lactis haustu uno pilo strangulatus. Huius composita sunt Depereo, & Dispereo.

Perfodio.is.pe.cor. Vide in dictione Fodio.

Perfrico perfricas, pe.cor. ualde frico. Perfricare uero os seu frontē ꝓcat pudorē deponere. Nā cū in pudibundo sanguis diffundat̄ ex corde in faciē, tanq̄ uelamentū q impudibundi sunt, & inuerecundi, & erubescere uideri nolūt, hi solēt os & frōtem ꝓfricare ad ruborē illū digerendū, & sanguinē ad interiora repellendū. Hinc facta est locutio ꝓuerbialis de inuerecundo, ut dicat̄, Perfricuit os, perfricuit faciē, perfricuit frontē, ꝓ eo qd̄ est, pudorē abiecit. Cic. li. iii. Tus. Quid tergiuersamur, nec fatemur eam nos dicere uoluptatem, quā tu idem cū os perfricuisti soles dicere. Pli. Perfricui faciē, nec tū profeci. Mar. Et si perfricui frontem posuiq̄ pudorem.

Perfero pe.cor. usq̄ ad cōstitutū finē fero. Cice. Sed nuncius ille q literas accepit, nō pertulit. Alibi pro denunciare posuit, ut in epla ad Cæliū. In his sum locis, quo & ꝓpter longinqtatē & ꝓpter latrocinia tardissime oia perferunt̄. i. portant̄, uel denunciant̄. Aliqñ patior, ut diram crucem pro nobis Christus pertulit.

Perfido.is.pe. ꝓ. ualde fido. Ci. li. iii. offi. Sic hoīes secūdis rebus effrenatos sibiq̄ ꝓfidentes tanq̄ in gyrū rōnis.

Perfidus pe.cor. q̄ fidem uiolat siue perdit. Vir. li. x. Nūc pelagi nymphæ classis tua, perfidus ut nos Præcipites ferro Rutulus flammisq̄ premebat. Hinc perfidia, & perfidiose. Cice. li. i. ad Heren. In odium adducemus, si quid eoꝝ spurce, & superbe, perfidiose, crudeliter, confidenter, malicioſe, flagitioſe proferemus.

Perfidus pe. pro. a fido. is. pro eo cui multum fidendum est, sicut infidus, cui non est fidendum.

Perfructus a perfruor. Cic. ad Hortē. Et amœnitate loci perfructus est.

Perfuga pe.cor. q̄ ad hostes ꝓfugit, ut̄ transfugiēdi morē ꝓfecte nouit. Cic. li. iii. offi. Perfuga ab eo uenit in castra Fabricii.

Perfugio.is.pe.cor. Vide in Fugio.

Perfugium locus utilissimus, quo nos in uexatione, aut calamitate recipere cōtendimus, q̄uis id nō min⁹ apd̄ hoīes sit. Apul. Perfugiū facinorosoꝝ hoīm. Liui. li. ii. Itaq̄ in medio ꝓpe iam uictores cæsi, & usti, pars pexigua duce amisso, qa nullū ꝓpius perfugiū erat Romā inermes, & fortuna & spe supplicū delati sunt. Trāsferē etiam ad alia, ut literas. Cice. Itaq̄ utor eodē perfugio quo tibi utendum censeo litterulis nostris.

Perfunctorius, a, um. a perfungor ꝓcat qd̄ cito & leuiter trāsit. Amb. li. de Para. Cognoscere utiq̄ nō sola & perfunctoria scientia est, sed in eoꝝ opatione q̄ oporteat fieri. Hīc ꝓfunctorie, qd̄ est trāsitorie, & inaniter. Idē li. Hexa. De naribꝰ qd loquar̄ q̄ biuio, & ꝓcero foramīe antrū quoddā recipiendis odoribus ꝓstant, ut nō perfunctorie odor transeat, sed diutius inhæreat naribus & earum ductu cerebrum, sensusq̄ depascat.

Perga oppidum in Pamphilia, a quo Diana Pergæa dicta est, propter templum illi dicatum.

Pergamum, siue pergamus, ciuitas Asiæ insignis, q̄ diu sub attalicis regibus fortunata fuit, & postea Romanoꝝ ꝓuincia facta est. Apud quā chartæ usus inuentus est, q̄ nūc quoq̄ uulgo pergamena dī, ab Attalo ut Aelianus, uel ab Eumene, ut Pli. ait. Ex Pergamo Galen⁹ medicus celebris, & Apollodorus orator fuit, qui artes conscripsit, & Apollodoriam sectam introduxit, & Augusti Cæsaris magister fuit. Et discipulū memoratu dignissimū Dionysiū ciuē suū cognoīe Atticū, q sermones & historias conscripsit, edocuit. Est & Pergamum Idæ promontorium.

Pergama, pergamoꝝ. arces Troianæ, quæ qm̄ altissime erant, oia alta ædificia pergama sunt appellata. Vn̄ nō imerito urbs cisalpinæ Galliæ, ex qua ortū duxi, Pergamum dici posset, q̄ in edito loco sita sit. Sed Plinii auctoritas nō paruipendenda fuit, q̄ Bergomū per b, & o, scribit, & eius incolas Bergomates appellat.

Pergo, pergis, perrexi, ex per & rego, ꝓcat uado. Pli, Mox ubi pluribus eodē mō se coriis loricauit i dimicationē pergit. Qñq̄ pergo est ꝓsequor, ꝓsequero, siue ꝓcedo. Teren. in Adel. Nam si molestus esse pergis. Vir. O dea si prima repetens ab origine pergam. Qñq̄ ago. Idē. Pergite pierides. Qñq̄ festino. Ter. in Phor. Domū ire pergam, ubi plurimū est. Qñq̄ conor. Idē in eadē. Hoc ubi ego audiui, ad fores suspēso gradu placide ire perrexi. Hinc componit̄ expergo, qd̄ ꝓcat expergefacio. Actius Heus uigiles pro parte expgite pectora tarda sopore. Sipontinus componi putat ex per, & ago, sed ut opinor fallitur, tum quia ptū̄ perrexi facit, ꝓm analogiā simplicis rego, non peregi, quod est a perago, tum qa perago compositum habetur ab ago.

Pergræcor. aris. epulis & potatiōibus iseruio, qd̄ est græcoꝝ ꝓpriū. Titi. Hoīem impiū nunc ruri pergræcatur.

Pergula locus apertus multis lateribus aerem excipiēs, aliqñ extra parietē porrectus, & mō tectus, mō sub dio expositus a pgendo dicta, q̄ in ea deambulare soleam⁹ forūq̄, aut hortū, aut plateas, aut uias ꝓspectare, & qñq̄ cœnare. In pgulis præceptores discipulos erudiebant, aliiq̄ artifices opera sua uelut in propatulo habebant. Vn̄ Sue. de Crassicio grāmatico. Deinde in pergula docuit. Pli. de Apelle. Idē ꝓfecta opa ꝓponebat in Pergula transeuntibus, atq̄ post ipsam tabulam latens, uitia q̄ notarent, auscultabat. Est & pergula ordo ac cœtus ministroꝝ obedientiū structori. Iuue. Sed nec structor erit, cui cedere debeat ois pergula. i. pergentinus ordo. Itē in naui pergula dī excursus ꝓ totam nauim, & alio noīe portisculus appellat̄. In uineis uero topiariū opus significat. Colu. Si quæ pergulæ uitium generosarum a putatoribus relictæ sunt ante Calendas Aprilis utiq̄ deputari debent. Pli. etiam uitium generosarum pergulas, præcepit quinquatribus esse putandas.

Perhibeo.es.pe.cor. ex per & habeo, ꝓcat dico, & firme teneo. Colu. li. iiii. India perhibet̄ molibus feraꝝ mirabilis. Interdū ꝓhibere est dare. Idē in eodem. Eius rei testimoniū tu ꝑcipue Syluine perhibere nobis potes. Qñq̄ ꝑcium denotat eo mō quo uendo. Plau. in Persa. Eodē mihi ꝑcio sal perhibet̄, quo tibi. Quod ꝓcat, non pluris ego te facio, q̄ tu me, tanti mihi sal cōstat quāti & tibi.

Peri præpositio græca, modo significat de, modo ultra, modo circum, a qua multa per compositionem fiunt.

Periarchon ꝓcat de principiis, siue principalibus σωζ. eiñ ꝓcat de, ἀρχῶν principiis, licet sit gī casus, qa græci carēt ablō. Scripsit Origenes libū Periarchon, inq̄t Hiero. Qui sunt reuera alias obscurissimi, & difficillimi. De rebus ibi talibus disputat, in quibus ꝓfi omni sua ætate consumpta nihil inuenire potuerunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Peribolus pe.cor.latine circuitus. Dicitur & peribolum, a περιβάλλω circumeo. Et capitur pro ſepto & corona domus, quæ fit ne quis delabatur, quæ lorica loricula ue alio nomine dicitur. Vide in Loricula.

Periboeton περιβοητὸν græci dñt celebrẽ famigeratũq;.

Pericope pe.cor. amputatio cõciſio dĩ. Hiero. ad Pãma. Aut ſi tu quoq; narem contraxeris illam apoſtoli περικοπήν id eſt amputationem, in qua de uirginitate & nuptiis diſputat, aliter diſſerere compelleris.

Pericles, nomẽ uiri clariſſimi Athẽienſis, qui Remp. xl. annis gubernauit, ex περὶ & κλέος gloria.

Periclymenes, nomen fiſii Nelei, & fratris Neſtoris.

Periculum a pereo deduci uidet, & ſalutis diſcrimẽ ſcat. Vir. Obſcænãq; famem, q̃ prima pericula uito. Aliq̃ dĩ experimentũ, qa raꝛ eſt tentamentũ ſine periculo. Terẽ. in Eu. Fac periculum in lĩis. Et ſic a perior antiquo uerbo ſm Ser. deriuatur, ſicut a fero ferculum.

Periculoſus. ſa. ſum. quod eſt cum periculo. Cic. li. i. offi. Grauioribus autem morbis periculoſas curationes, & ancipites habere coguntur.

Periculor periculum ſubeo. Cato Periculatus ſum.

Periclitor pe.cor. idẽ qd̃ periculor, ut periclitor, fama, capite, hoc eſt periculũ ſubeo iſta pdendi. Dĩ etiã pericli tor ſiti, qa in periculo poſit⁹ ſum moriẽdi, ꝓpter ſitim. Periclitari etiã ſcat experiri. Cice. li. i. de ora. Subeund⁹ uſus oĩm & periclitandæ uires ingenii. Plancus. Itaq; potius periclitari uolui, ſi poſſet mea ꝓſentia, & lepidũ tueri, & exercitũ facerere meliorem, q̃ nimis cautus uideri. Apul. Et meum ſimul periclitabor ingenium.

Perihermenias, latine dicitur de interpretatione.

Perihegeſis ambitus. Pli. Poſſidonio, qui periplum, aut perihegeſim, id eſt de terræ ambitu ſcripſit.

Perimetros, latine immenſus quaſi ultra menſuram.

Perihodus, latine clauſula, ſiue circuit⁹, uel ambitus, uel comꝓhenſio, uel circũſcriptio, & cõtinuatio. Nõnunq̃ anfractus, & terminus. Nã cõponiẽ ex περὶ circum ὁδὸς uia. Eſt eñ ubi plena ſententia eſt. Vñ medici periodicas febres uocant, q̃ certis tpibus ueniunt, & abeunt, & quodã q̃ſi circuitu facto, rurſus redeũt, ut ſũt tertianæ, & q̃rtanę. Eſt & perihod⁹ gen⁹ certaminis apd̃ græcos. In gymnicis. n. certaminib⁹ perihodo uiciſſe dĩ, q Pythia, Iſthmia, Nemæa, Olympia uicit, a circuitu eoꝝ ſpectaculoꝝ. Et maximũ dec⁹ erat uiciſſe perihodo.

Periodicus. a. um. pe.cor. Vide in Periodus.

Periœcus latine contubernalis dicitur.

Peripatetici phi dicti ſunt, a περιπατέω. tũ hoc eſt a deambulando. Et περίπατον græci uocant ambulationẽ, hoꝝ princeps fuit Ariſtoteles. Nã in Lyceo inambulãs docebat. Hĩc cõmentationes ueſpertinas Ariſto. δείλην περίπατον. i. poſtmeridianã ambulationẽ appellat.

Periphraſis, latine circũlocutio, uĩ circuitio, ut apd̃ Vir. Et iã prima nouo ſurgebat, &c. cũ diẽ tm̃ ſignificet. Eſt eñ oratio rem ſimplicem circumſcribens elocutione.

Peripheria, circunferentia.

Peripetaſma. atis. gen⁹ cortinæ, qua parietes, & aulæ tegunt, ſeu tapetia Babylonici floris uarietate cõſpicua, q̃ a Lucretio babylonica dñr, ab aliis aulæa, & attalica. A Capitolino ſtromata, & periſtromata. A Varrone beluata, hoc ẽ a beluis uariegata. A Plauto periſtromata, ornamẽta ſũt qb⁹ ſedilia, & dorſa parietũ ad mẽſam diſcumbentiũ exornant, ut aulæa altius pendentia.

Periſtroma pe.pro. quaſi circumſtratum, idem quod peripetaſma. Plau. in Pſeu. Itaq; ego ueſtra latera loris faciam ut ualide uaria ſint, ut ne periſtromata quidem æque picta ſint campanica. Cice. li. ii. phi. Conchyliatis Cn. Pompo. periſtromatis uerſicoloribus perſimiles eſſe ſeruorum in cellis lectos ſtratos uideres.

Periſtonium, ut Aug. ait, eſt ora, quæ tunicæ talari uel ſuebatur, uel texebatur, & hoc eſt quod græci dicunt περιαδέρον id eſt, oram habens in circuitu.

Peripſema. atis. pe.pro. quod græci πέριψημα ſcribunt a περιψάω qd̃ eſt circũrado, uĩ circumlimo, abſtergo, & repurgo. Vñ limatura ſiue raſura, & purgamentũ dici põt. Vñ apud apoſtolũ. Tanq̃ purgamenta huius mundi facti ſumus oĩm peripſema uſq; adhuc.

Periplum, id eſt luſtratum, nauigatione circuitum.

Peripheroma, quaſi ſupplemẽtum. Figura eſt, cum particula aliqua ſententiæ minime neceſſaria addit̃ metro. Vir. Multum ille & terris iactatus, & alto, ubi ſine particula ille ſtaret ſenſus, ſed non uerſus.

Periphoretos pe.pro. quaſi circumlatilis, quales appellari ſolent, qui in lectica circumferri conſueuerunt.

Peripneumonia περιπνευμονία morbus, cum pulmo totus afficitur, & tuſſis ſubſequitur. Qui hũc morbum patiũntur peripneumonici dñr. Pli. Mellis quidem natura talis eſt, ut putreſcere corpus non ſinat, faucibus, tonſillis, anginæ, omnibus oris deſideriis utiliſſimum, are ſcentiq; in febribus linguæ. Iam uero peripneumonicis, pleureticiſq; decoctum. Cum uehemẽtior eſt difficultas ſpirandi, & ſpirare æger ſine ſono, & anhelatione non poteſt aſthma uocatur. Orthopnea cum ſpirare nõ poteſt, niſi recta ceruice ſpiritus trahat̃. Dyſpnea cum difficultas ſpirandi modica eſt.

Periergia περιεργία latine ſedulitas dicitur.

Peripeteias, & placas græci euentus uarios appellãt. Pli. Caſus mirabiles dixit in præfatione περιπετείας.

Periphanes, cõſpicuus dĩ. Nã περὶ circũ φαίνω luceo.

Periſterotrophiũ, locus in quo columbæ habent̃, latine columbariũ, q̃uis columbariũ proprie ſit loculamentum in periſterotrophio ſingulis columbaꝝ paribus ꝓparatum. Nã periſteris colũba. Inde periſtereos herba colũbis admodũ familiaris. Var. li. iii. de re ru. Duo genera eaꝝ in periſterotrophio eſſe ſolẽt. Vnũ agreſte quod habetur in turribus ac culminibus uillæ.

Periſtereon idem quod periſterotrophium. Varro, Incedunt locum unum, quod alii uocant periſtereona, alii periſterotrophion, in quo uno ſæpe, uel quinq; milia ſunt incluſæ. Periſtereon fit, ut teſtudo magna camera tectus uno oſtio anguſto.

Periſcelis. idis. ornamẽti genus circa crura, quo mulieꝝ greſſus cõponi ſolebãt, ut docet Porphy. enarrãs illud Hora. Sæpe periſcelidem raptam ſibi flentis. Fit aũt ex περὶ circũ σκέλος, crus. Hiero. in li. Nu. Ob hãc cauſam offerimus in donariis dñi ſinguli, qd̃ in præda auri potuimus inuenire periſcelides, & armillas, anulos, & dextralia, & murenulas, ut depreceris ꝓ nobis dñm. Idẽ ad Fabiolam ſcribit periſcelides a latinis uocari fœminalia, ſeu Brachæ, quibus pudenda uelantur.

Periſſologia, ſupflua locutio, ut ſi dicamus. Fœlix ſit, & minime ꝑeat Cæſar. Nã περισσὸς ſupflua, λόγος locutio.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Periſtylus,locus clauſus columnis.Periſtylium,quaſi circuncolumnium,περὶ circũ στύλος columna. Eſt aũt locus circunquaq; porticũ hũs,uel ſaltem a tribus lateribus.Vict.Periſtylia in tranſuerſo tertia parte longiora ſint q̃ ītrorſus.Itidẽ Tetraſtylos,hexaſtylos,octoſtylos dñr a Vict.loca a numero columnarum.

Perizonium palliolum p̃cinctũ,quo nudæ uirgines ſub papillas p̃cinguñ,hoc & p̃cinctoriũ,& caſtula dr̃.

Perizoma.atis.dicitur omne,quod circumcingit pudendorum uelamen,ut in Geñ.Fecerunt ſibi perizomata. Idem dicitur,& lumbare,& bracha.

Perillus Athenienſis faber,ingenio præſtans, qui taurũ ex ære fabricauit,in quo reus clauderetur,ut ſubiecto igne fiſtulis quibuſdam ſpiritum emittentibus mugientis bouis uocem imitaretur, ut phalaridi placeret. Quod tamen ipſe primus expertus eſt.

Peremptorius.a.um.quod eſt mortiferæ a perimẽdo,ut uenenum peremptorium apud Apul.li.x. Sic apud iureconſultos Titu.de iudiciis, peremptorium edictũ dr̃ eo,q̃ perimat diſceptationem ĩter litigatores, hoc eſt non patiatur aduerſarium tergiuerſari.

Peremptalia fulgura priſci appellauere, quæ ſuperiora portenta perimunt,ideſt tollunt.

Perimo.is.pe.cor.ex per & emo,ſignificat adimo, tollo. Vnde peremptus interfectus.

Perinde,ex per,& inde compoſitum,eſt aduerbiũ ſimilitudinis,ſignificat eñ ita.Cice.li.iii.Tuſc. In quo facetũ illud Bionis,perinde ſtultiſſimũ regem ĩ luctu capillũ ſibi euellere,quaſi caluicio mœror leuaret. Sue.in Domi.Nulla tamen re perinde motus, quã reſponſo caſu Aſchetarionis mathematici. Aliq̃n ſcat pariter æque. Pli.Iunior.Funus Rufi clariſſimi, & perinde fœliciſſimi Sue.in Cæſa. Quæ ſi quis inueſtigare, & ꝓſequi uellet, quartam elemento z̃ litteram id eſt d,pro a,& perinde reliquas cõmutet.Aliq̃n multũ, ſeu ualde admodum. Idẽ in Galba.Quare aduentus nõ perinde gratus fuit. Et de Aug.Coxendice, & fœmore, & crure ſiniſtro nõ pinde ualebat,ut ſæpe etiã inde claudicaret.Cic.Terẽ. Te & Dolobellam perinde diligo.Aliq̃n ponit̃ p tanq̃ & ſic plerunq; habet poſt ſe,ac,uel acſi,uel atq; ſi,ut fac perinde ac ſi tua res eſſet. Et faueo rei tuæ perinde ac meæ.Aliq̃n ſignificat per hunc modũ.Teren.in Phor. Sexcentas perinde potius ſcribito mihi iam dicas.

Periſſon græci inæquale atq; impar dicunt.

Perinthus urbs Thraciæ,quæ nunc Heraclia dr̃.

Perito.as.pe.cor.frequentatiuum a pereo,ex per, & ito. De ſimplici Gelli. Ne quo ad cœnam,niſi ad certas perſonas itaret. De compoſito Plau.in Cap. Qui per uirtutem peritat non interit.

Perithous,nomen uiri proprium.

Periurus,q̃ iuſiurandũ uiolat,uel q̃ iurando ius puertit. Vir.Talibus inſidiis,periuriq; arte Sinonis.Periurium eſt iuſiurandum uiolatum.Quid aũt ſit iuſiurandũ Cice.li.iii.offi.declarat dicens, q̃ ſit affirmatio religioſa. Idem ibi.Regulus non debuit cõditiones, pactioneſq; bellicas,& hoſtiles perturbare periurio.

Perrhæbi,gens epirotica.Prop. Aut cur Perrhæbi tremuere cacumina Pindi.

Perlego,pe.cor.multũ, ſiue a principio ad finem uſq; lego,aut uideo.Plau.in Aſi.Lege,perlege.Quinti. Quod uidere nõ eſt ſatis,ſed plegẽdum erit.Vir. Quin ꝓtinus omnẽ perlegerẽt oculis picturam.

Perlitus,pe.cor.a plino,is.Apul.li.i.Et lotio plitus.

Perlucidũ,& pellucidũ,a pluceo,uel pelluceo,p̃ mutatione r.in l.ſicut pluo,& pelluo,pliceo,& pellicio. Et eſt id p̃ cui⁹ mediũ oculos dimittim⁹,atq; uidemus,ut aqua, laterna,uitrũ.Referẽ etiã ad mentẽ.Plau.in Aul.Is pellucet quaſi laterna punica.

Perluo,multũ lauo.Col.Cum uino perluitur os.

Permano,as.pe.pro.ad finẽ mano,deſcẽdo,tranſeo.Cice. lib.i.de natu.deo. Nec eſt qd̃ ab his ad hoim uitã pmanare poſſit. Idẽ.li.iiii.Tuſc. Nã cũ eſt cõcupita pecunia, nec adhibita cõtinuo ratio,quaſi quædã ſocratica medicina,q̃ ſanaret eã cupiditatẽ, pmanat in uenas,& inhæret in uiſceribus illud malũ.i deſcendit,& penetrat. Plaut.in Cap.per tranſlatiõem poſuit,pro uulgare. Ne arbitri dicta noſtra arbitrari queant, neue pmanet palam hæc noſtra fallacia.

Permaneo,es,pe.cor.uſq; ad finẽ maneo.Pli.Iunior,Tũc demũ lẽte cũctãterq; ueniũt,nec tũ pmanẽt,ſed añ finẽ recedũt.Per trãſlationẽ ponit̃ p ꝑſeuerare.Terẽ.in Hecy.Vñ ira inter eos interceſſit,quæ tã pmãſit diu.

Permitto,ſino,ut Permitte me legere. Interdum dedo. Curt.li.i.Sexagita diẽ inducias pacti,ut niſi intra eos auxiliũ Dari⁹ ipe miſiſſet,dederẽt urbẽ,poſtq̃ nihil inde ꝑſidii mittebaṫ ad p̃ſtitutũ diem pmiſere ſe regi.Interdũ incito.Siſen.li.iii.Et inde equũ cõcitatũ princeps ad hoſtiũ pmittit aciẽ.Interdũ p̃cipito.Idẽ li.iiii.Multi p̃miſſis armis ex fumo ſe pmitterẽt.Interdũ cõmitto.Salu.Ea poteſtas p ſenatũ more Romano magiſtratui maxia pmittiṫ.Idẽ.M.Petreio legato exercitũ pmittit.Et pmittere ẽ q̃ſi ad finẽ mittere. Col.li.viii. Hoc genus caſei põt etiam trãs maria pmitti.

Permeſſus fluuius Bœotiæ ex Helicone proueniẽs, Phœbo & muſis ſacer.Virg.in Sileno.Tũ canit errantẽ Permeſſi ad flumina gallum. Declinaṫ etiam.Hic permeſſis,idis,uel idos. Mar. Quid tibi cum Cyrrha,quid cũ permeſſidos undaṫ

Pernæ,a pede,uel a græco πλέυνα dicũtur,tã priores,q̃ poſteriores partes porcinæ ſalitæ cũ toto pede,quos Marpetaſones appellat.Pli. Caſtraṅ ſues poſt biduĩ inediã ſuſpenſæ pernis prioribus.Quidam dicunt pnam proprie pedem ſignificare,quo uocabulo Hiſpani nũc uulgo utunṫ,a quo pernæ ſuillæ.Vñ & cõpernæ,q̃ ſunt lõgis pedibus Ab huius pernæ ſimilitudine,piſcis quoq; genus perna dictus eſt,ex cõcharum genere,circa põticas inſulas frequẽtiſſimũ,q̃ ſtent ueluti ſuillo crure lõgo in arena defixi.

Pernio,morbus pedũ ex nimio frigore ꝓueniẽs,& calcaneũ infeſtãs p̃cipue.Pli.Rapũ domeſticũ pniones feruens impoſitũ ſanat,& crudũ tuſum cũ ſale ꝓdeſt cuicunq; uitio pedũ.Huius diminutiuum eſt

Perniunculus.Idem. perniunculos curat, & cotyledon, cum axungia.

Pernix icis,penul.pro.a pnitor,ris,qui nimiũ nititur. Vñ aliquando ſumitur pro celeri. Virg.lib.iiii. Pedibus celerẽ & pernicibus alis.Aliquando ꝓ nimiũ ꝑſeuerante. Idem li.iii.Geor.de tauro ferociẽte.Et inter dura iacet pnix in ſtrato ſaxa cubili.Hiero ad Deme.ꝓ utroq; ſignificato poſuit.Equoq; curſus clamore pnitior fit.Hic

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pnitior,& perſeuerantior intelligi poteſt. Pernix uero pernicis,pe.cor.a perneco,as.fit,p pernicioſo. Et in fœminino genere ſumit̃ p morte.

Pernicitas,uelocitas. Pli.alibi cauda uilloſa hoïes naſci pernicitatis eximiæ.

Pernicies,mors,a perneco,neco aũt a nex,cis.

Pernicioſus,a.um,quod eſt mortiferum.

Pernicialis,mortal. Pli.pnicialia & braſſicę cũ uite odia

Perniciabilis ad necẽ oĩa deducẽs. Liui. Multos exinanii uit rigor niuis inſolitus,multoq; exuſſit pedes,plurimorũ præcipue perniciabilis fuit.

Pernox gñis ois,ſcat p noctẽ,nõ q̃ tota nocte nunq̃ dormiat. Pli. de luna ſic inqt,Creſcẽs ſemp aut ſeneſcẽs,& mõ curuata in cornua,mõ æqua portiõe diuiſa,mõ ſinuata in orbẽ,maculoſa,eadẽq; ſubito pnitens,imenſa orbe pleno,ac repẽte nulla,alias pnox,alias ſera,& parte diei lucẽ ſolis adiuuans,deficiens,& in defectu tñ conſpicua. Cum eñ dicat,alias pernox,alias ſera idem ſit, qd̃ tarda,pernox cita ſcare cõuenit, hoc eſt ut ego ſentio,nocte mõ ad ſurgẽdũ cita mõ tarda. Alteq; n. ex altero declarat. Liui.li.v. Præliũq; ante lucẽ,ſed luna pernox erat,cõmiſſum eſt,& haud incertius diurno præliũ fuit. Hic pernox ſignificat, q̃ luna p̃ totã noctẽ erat ſiue lucebat. Hinc pernocto.

Pernocto,as.p noctẽ moror,uerſor,uigilo,oro, quieſco, ambulo,ſto,habito,dormio,uel q̃cq̃ aliud facio,ſiue bonũ id ſit ſiue malũ. Non aũt totã noctẽ inſomnẽ duco. Hoc.n.rariſſime euenit,ut qs p totã noctẽ uigilet. Vñ illud Terẽ.i.Adel. Sed ſi hic pnocto cauſæ qd dicã Syreę ita interp̃tor. Shic p noctẽ moror,nõ aũt ſi uigilo p totã noctẽ,qd̃ ad rẽ nõ pt̃inet,cũ ille de pnoctatiõe ſua in urbe,q̃ ruri pnoctare ſolebat,loquat̃,ne pater,ſi rure ſe abſentẽ noctu deph̃ederet,ſuſpicioſus exq̃rat,cur non rus redierit. Et illud in Hecy. Nã negabas nuptũ filiã tuã poſſe pati,cũ eo q̃ meretricẽ amaret,& pnoctaret foris. Cic.p Cluẽ. Cũ eſſet adoleſcẽs apud mulierculam quandã,atq; ibi pnoctaret.i.p noctẽ moraret. Idẽ p Archia. Adoleſcẽtiã agũt,ſenectutẽ oblectãt, ſecũdas res ornãt,aduerſis pfugiũ,atq; ſolaciũ p̃bent,delectãt domi,nõ impediũt foris,pnoctant nobiſcũ,peregrinant̃, ruſticant̃,id eſt hoſpitãtur,p noctẽ morant̃, uerſantur, ſtant & hmõi,ut pernocto ſit quicquid generatim p noctem fieri poſſit. Idem p domo ſua. Propter inopiã tecti in foro pnoctãs.i.dormiẽs. Põpo. Pernoctare extra urbẽ dicit̃,q̃ nulla parte noctis in urbe ſit. Eſt & Abnocto,qd̃ ſignificat p noctẽ,ſeu noctu abuſum. Ser.in li.v. Ænei. Hoc ẽt illa lex iuris indicat,q̃ cũ tribunopl. abnoctare ab urbe nõ liceret,licebat tñ exire poſt noctẽ mediã,& ante mediam reuerti.

Pero,gen⁹ calciamẽti ruſtici ex corio crudo,cõtra niues himbresq; ac frigora,q̃ perã ueteres pellẽ dicebãt,pendẽtẽ a collo ad lũbos,Iuue. Quẽ nõ pudet alto per glaciẽ perone tegi. Vir,li.vii. priſcos latinos perone in bellis uſos oſtẽdit,cũ inqt. Veſtigia nuda ſiniſtri inſtituere pedis,crud⁹ tegit altera pero. Victru. uero Ex ulua inqt paluſtri factis peronibus. Vbi quaſi p culleo & utre accepit. Pero etiã fuit nomẽ Neleĩ filii,& frater Neſtoris.

Peronatus,qui perones aſſumpſit. Perſi⁹. Nauẽ ſi poſcat ſibi peronatus arator.

Peroſus,pe.pro.ex per & oſus. Oſus autẽ participiũ eẽ puto uerbi odio,pro quo defectiuũ odi manſit i uſu. Vnde oſor uerbale. Nam ſicut a prãdeo pranſus ſum,cũ tñ & prandi dicamus,ita & oſus ſum,ab odio capimus. Pro quo eſt odi p̃ntis & p̃teriti pfecti tpis. Terẽ. in Adel. Et illud rus nulla alia cauſa tã male odi, niſi qa prope eſt. Plat. in Cap. Odi ego aurũ. multa ſæpe multis pſuaſit pperã. Capiunt̃ ſimiliter oſus,exoſus,& poſus,& actiuæ ſignificatiõis ſunt,& participia,quod oſtẽdit oſurus futuri tpis. Exẽpla oĩm pferã. Feſt. ſcribit. Oſi ſunt ab odio declinaſſe antiquos. teſtis C. Graccus i ea quæ eſt de lege Minutia,cũ ait. Mirum,ſi quid his iniuriæ fit, ſemp eos oſi ſunt. qd̃ nũc quoq; cũ p̃poſitione elatũ frequẽs eſt,cũ dicimus,peroſi. Colu.li.x. Neq; ea curatorẽ fraudulentũ tm̃,ſed etiã immũdã ſegnicię peroſa eſt. Quin. li.i. Qui mõ legitimã diſciplinã nõ ſint peroſi. Plau. in amp. ſimplici uſus eſt. Inimicos ſemp oſa ſum. Verbali aũt in Aſi. Madidum nihili incontinentẽ,atq; oſorem uxoris ſuæ. Exoſus Virg.li.v. poſuit. Iuppiter omnipotens,ſi nõdum exoſus ad unum Troianos. Exoſus paſſiue etiam dicitur ab Eutropio.

Perogigamus,qui admittit ut ſaliat equã. Eo emẽ adiutante equa alligata celerius admittitur. Var.li.ii. de re ruſti. perogitam appellat.

Peroro,as.pe.pro.finio,perago,ſiue uſq; in finem dico,ſi cut dicimus orare,agere,ſiue dicere. Lact. lib.v. quanq̃ Tertullian⁹ eãdem cauſam plene porauerit in eo libro cui Apologetico nomẽ eſt. Cic.lib.ii. de legibus. Video Platonẽ idẽ feciſſe,oẽm orationẽ eius de legibus poratũ eſſe uno æſtiuo die. Hoc tñ uerbũ ſignificat pfecte ſiue quantũ pfecte poſſum,oro. Vñ peroratio dicit̃ finis oratiõis. Sed qa in hac parte utimur plerũq; affectibus Ideo uſurpamus plerũq; porare,p ipa affectuũ cõmotione. Quint. At iſta legẽ recitat,& in cadauere filii porat.i. indignationem cõmouet.

Perpendo,is.prope examino. Vide in dictiõe Pendo.

Perpẽſe aduerbiũ ſignificat ptope examiate,ac põdere. Amb. lib. de Cain. Ex quo cognoſcit̃,nec illud ocioſe ſcriptum,ſed perpenſe & examinate,quod legimus in regnorum libris.

Perpẽdiculare geometræ uocãt,quod recte in aliquid incidit,ut radii ſolis recte ex alto in aquã deſcendentes p pẽdiculares appellãtur, illos integros, hos cõfractos in aqua uidemus apparere.

Perpendiculũ,inſtrumentũ fabri materiarii,ſeu cemẽtarii,quo plumbo a filo & gnomone pendente rectitudo ſeu obliquitas opis ppendit̃.i. examinat̃. Aſco. Perpẽdiculũ linea laterũ æqualitatẽ a ſummo ad imũ latitudine probãs. Cic. lib.ii. Aca. Atq; ſi crederemus,nõ egeremus ppendiculis,nõ normis,nõ regulis. Perpendiculi inuentor fuit Dædalus.

Perpetro,as.,pen. cor. ex per & patro ſignificat pficio, & plerunq; in malam partem.

Perpetim,pe.cor. aduerbiũ ſignificet perpetuo.

Perpes,etis.pe.cor. gñis ois,idem quod ppetuus.

Perpeto,is.pe.cor. ex p & peto,ſcat cõtinuo.i. ualde,& ſine intermiſſiõe peto,pago,pficio. Vñ ppetẽ & ppetuũ dicimus integrũ,ſolidũ,& nunq̃ interruptũ.

Perperi,pe.cor. idocti,ſtulti,praui. mẽdaces. Actius. Deſcribere eũ miror pperos popularis.

Perperam,pe.cor. aduerbium ſignificat praue,peruerſe. Plaut.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

plau. Quid ni semp agit ꝓperã. Exponũt ꝓperã petulãter, seu incõstanter, ut est illud apostoli. Charitas non agit ꝓperã. i. nõ est incõstans. perperos eñ græce instabilis est, & leuis, & mẽtis iops. Et hæc in eos intẽdit, q̃ leuitate quadã & incõstantia pleraq; ĩnouarẽt. Poteris & hoc pacto intelligere, nõ agit perperã. i. contumelioſe.

Perperitudo, mõ prauitatẽ, mõ ſtultitiam ſignificat.

Perpero. as. deprauo, quaſi nimis exacte paro.

Perpetuus. a. um. qd̃ nõ eſt interruptũ, ut accipiũ a theologis, id eſt cui & principiũ daſ, & finis, ut mundus & hõ exterior. Sempiternũ, qd̃ ex ſemp & æternũ componiẽ, id intelligiẽ, qd̃ principiũ hẽt nunq̃ habituꝝ finem, ut ſunt angeli & dæmones, & interior homo. Æternum, quod nec principium habuit, nec item finem habituꝝ eſt, ut deus. Quæ differẽtia nulla eſt apud oratores, ut ex libris Ciceronis de na. deoꝝ, & in Tuſc. intueri licet. Eſt quando perpetuum ſignificet continuum. Vnde perpetuam orationem dicimus continuam. Oui. Ad mea perpetuum deducite tempora carmen. Item perpetuus dicitur generalis, ut princeps perpetuus.

Perpetuo. as. perenno, continuo. Aug. lib. iiii. de ciui. dei. Gaudium ueꝝ perpetuabitur, ex deo in quem flagrabit charitas, ex corde puro. Neuius. Miſerũ me, cui datum eſt, ut hunc ſolus perpetuem laborem.

Perpeſſus, qui nimis cum labore & dolore paſſus eſt, a perpetior fit.

Perpluere ſignificat per medium pluere, Quintil. lib. vi. Cum cœnaculum perplueret.

Perrepto. as. frequentatiuum eſt a perrepo, ſignificat tarde, & cum labore incedo. Ter. in Adel. Perreptaui uſq; omne oppidum ad portam, & ad lacum.

Perrumpo, perfecte, ſeu per mediũ rumpo. Col. lib. ii. Sic omnes radices herbarum perruptæ necanẽ. Liui. li. viii Qui aliquotiens impetu capto, perrumpere non poterat hoſtium agmen, detraxit frenos equis.

Perſcribo ad finẽ uſq; ſcribo. Liui. Facturus ne ſim opæpreciũ, ſi a primordio res geſtas po. Ro. pſcripſero.

Perſephone, pe. cor. dicta eſt Proſerpina, & ſignãt uirtutem ſeminum, quam olim raptam ab Orco dicunt, q̃a ut inquit Aug. defuit terræ fœcunditas.

Perſequor pe. cor. in bonã & in malã partẽ accipi põt. In bonam, ut ſi qd, aut quẽ quoad poſſumus ſequamur. Et ſic ſignificat, qd̃ cœperã pſeuero exequi. Nã, ut inqt Dona. Perſeueratio nomẽ pſequentis oñdit, perſequiẽ eñ, q nõ deſinit ſequi, qd̃ eſt quaſi perfecte ſequor. Teren. in An. Hinc bellũ fugiens, meq; in Aſiã perſequẽs pficiſciẽ. Cice. pro Deio. Spem infinitã perſequi uolui. Pli. Qui mihi oẽs ſuaderent, ut cœptũ opus perſequi feſtinarem. In malum ſignificat inſector ulciſcor. Plau. Quid me miſeram atq; innocẽtem perſequaris. Salu. Et accepta iniuria ignoſcere, q̃ perſequi malebant.

Perſero. ris. ex per & ſero, ſignificat pfecte ſero. Plau. poſuit pro diſſemino quum ait. Inde ueniſſe perſerit.

Perſeuero. as. pe. corre. ex per & ſeuerus componi puto. Non enim ſeuero legitur, & ſignificat cum conſtantia animi, & quaſi quadam ſeueritate continuo. Speuſippus autem ſic diffinit. Perſeuerantia eſt affectio quæ pficit quodcunq; elegerit. i. tolerãtia, aduerſus labores habitus inconcuſſus. Hinc perſeuerantia, q̃ eſt in rõne bene conſiderata ſtabilis, ac perpetua ꝑmanſio.

Perſes, nomẽ fuit regis macedonũ, q ab Æmilio ductus eſt in triũphũ Romã cũ filiis, periitq; in carcere aĩ mœrore confectus, uel ut alii tradunt uigiliis maceratus.

Perſeus, ei. & perſes, is. uel perſi, ſicut Achilles, is. & Achilleus, ei. eſt nomẽ propriũ uiri cantatiſſimi, de quo multa præclara geſta narrãtur. Hic fertur Cephei gener, q̃ Andromedã ceto ꝓpoſitã liberatã a periculo, uxorem duxerit, qui nobiliratis & uirtutis cauſa ad ſidera diciẽ peruenisſe. A quo Meduſam, ut eſt in fabulis, harpe uulcania, q̃ ex adamãte facta fuerat, interfectã eſſe conſtat Cic. li. ii. de natu. deoꝝ. Cepheus paſſis palmis ſubſequiẽ ſeptẽtriõe. Hũc antecedit Caſſiopea ad pedes Andromedæ Perſeus deſcribitur.

Perſia, æ. ſeu perſis, idis. & pſida, dæ. oriẽtalis tegio, a pſe, ſeu a pſeo rege dicta, cuiꝰ populi Perſæ dicti ſũt. Prop. Perſaꝝ ſtatuit Babylona Semiramis urbẽ, itẽ Perſ. Luca. lib. x. Et Phariis perſisq; fuit, macedũq; tyrãnis. Hæc regio ſicut Ptole. ſcribit li. v. a ſeptẽtriõe medis termiatur, ab occaſu Suſiana, ab ortu ſolis duabus Carmaniis a meridie parte ſinꝰ pſici. Eius oppida ſũt Axima, perſepolis, dioſpolis. Ibi primũ inuẽta ẽ ars magica. Ad eã Nembroth gigas poſt cõfuſionẽ liguaꝝ abiit, perſasq; ignẽ colere docuit. Primꝰ in ea rex ſicut refert Iuſti. li. i. fuit Cyrus. In ea lapilloꝝ multa copia, & primã Sibyllã in ea natã ferũt, q̃ hæc de Chriſto pnũciaſſe tradiẽ. Panibus ſimul quinq; , & piſcibus duobus hominũ milia in eremo quinq; ſatiabit, & reliquias tollẽs duodecim cophinos implebit in ſpem multoꝝ.

Perſicus, a. um. pe. cor. quod ex perſia ẽ, ut regnum perſi cum. Iuueñ. Nec Crœſi fortuna unq̃, nec perſica regna Sufficerẽt anio. Dicimus etiã perſicũ ſinũ, q̃ ab oriẽte ẽ maris rubri, qui uero ex aduerſo eſt, arabicꝰ dr̃. Ponitur qñq; perſicus ꝑ diuite, & opulẽto, a perſarũ ſcilicet diuitiis, luxuq;. Hora, Perſicos odi puer apparatus. Plautus pro peracuto poſuit.

Perſica poma dicta ſunt, q̃ ex perſia prĩo adducta ferũt

Perſideo. es. pe. cor. ex per & ſedeo.

Perſpicio, ad plenũ uideo, cognoſco ue. Cice. in Lel. Quidã ſæpe in parua pecunia perſpiciunt, q̃ ſint leues, qdã uero quos res parua mouere nõ potuit cognoſcunt in magnis. Hic perſpiciẽtia. Idẽ lib. i. offi. Sed oẽ qd̃ eſt honeſtũ, id partiũ q̃tuor oriẽ ex aliq̃. Aut. n. in perſpicientia ueri ſolertiaq; uerſat. i. pfecta cognitiõe.

Perſpicuũ diciẽ per cuius mediũ uidemus, ſed magis ad incorporalia pertinet, pellucidum ad corporalia. Plin. Tam claras perſpicuasq; ſentẽtias. Sic dicimus perſpicuam orationẽ, id eſt claram atq; apertã. Perſpicuitas ſplendor, ac facilitas.

Perſpicax cõſiderat⁹, acut⁹, Perſpicacitas, cõſideratio &

Perſoluo, is. pfecte ſoluo. Deci⁹ Brutus. Tan/ (acumẽ. tũ me tibi debere exiſtimo, quãtũ perſoluere difficile ẽ Eſt. n. ꝓprie ꝓpter debitũ, uꝫ ꝓpter alicui⁹ uirtutes, & beneficia erga aliquẽ. Lact. lib. vii. Vt unicuiq; ꝑ merito, aut pmium pſoluat aut pœnã. Virgi. Perſoluãt grates dignas, & præmia reddant.

Perſono, as. pe. cor. Vide in dictione ſono, as.

Perſonam diffiniũt philoſophi eſſe naturæ rõnalis indiuiduam ſubſtantiam. Tria igitur neceſſaria ſunt, ut aliquid perſona dicatur. ſ. q̃ ſit indiuiduũ, nõ eñ i uniuerſalibus, ſed ſingularibus tantũ pſona dici põt. Qd̃ ſit in

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

genere ſubſtãtiæ. Nã accidẽtia cũ,cũ per ſe nõ exiſtãt, nec p ſe agãt,perſonã cõſtituere nõ poſſunt. Et ꝙ ſit qd rõnale,qm̃ id eſt pſonãs,quantũ ad ipam actionẽ,qd in ſe habet,ꝙ poſſit agere,uel nõ agere. Et hoc habẽt ſolũ rõnalia. Ideo de rõne pſonæ eſt,ꝙ ſit quid rõnale. Non ergo lapidis,uel arboris,uel irrationalis anialis. ſed uel dei,uel angeli,uel homis pſona dicit. Perſona etiã dicitur facies cõficta,a græcis προσωπον uocata. Nã caput ut Baſſus inquit,& os coopimento pſonæ tectũ undiq; unaq; tm̃ uocis emittẽdæ uia aptum,qm̃ nõ uaga,neq; diffuſa eſt in unũ tantũmodo exitũ coactã uocẽ,& magis claros,canoroſoq; ſonitus facit,ob eã cauſam pſona dicta,o litera,ꝓpter uocabuli formã ꝓductiore. Vñ perſonati dicũtur qui hmõi pſonis tecti ſunt. Et ꝓprie hiſtriones atellanici ſunt,pſonata quoq; fabula dicitur q̃ agit a pſonatis hiſtrionibus. Hanc iuniores laruã uocãt. Hinc p trãſlationẽ pſona ſumit ꝓ qualitate,qua alius ab alio differt,tũ in anio,tũ in corpe,tũ in extra poſitis,quæ a rhetoribꝰ numerant in attributis pſonæ. Animi,ut quo ſtudio ſe exerceat,literarũ ne an militaris diſciplinæ. Et iracũdus ne ſit,an mitis,luxurioſus,an tẽperans. Corpis,ut adoleſcẽs ne ſit,an ætate adultus,pulcher,an deformis. Extra poſito; ut diues,an pauꝑ,clarus,an obſcurus. Vñ in ſcænis hiſtriones pſonas accipiunt,hoc eſt facies,aut ſerui,aut ancillæ,aut militis,aut paraſiti. Et in uno hoĩe multæ pñt eſſe pſonæ. ut pſona iracundi,mitis,læti. Itẽ pſona ꝑceptoris,mariti,patris. Hinc grãmatici pſonas cõſtituunt,pſonã primã,ſecundã,& tertiã. Perſona etiã genꝰ herbæ,de qua Col. li. vii. Venenũ uiperæ depellit,ſup ſacrificationẽ ferro capta herba quã uocãt pſonã,trita,& cũ ſale ꝑpoſita, Exigua quoq; fiſtula ex ære,ſiue marmore,aut alia materia,ex q̃ aqua exilit e fonte,& ꝓpter ſigna q̃ fieri i ea ſolẽt,pſona qñq; uocat. Sipũculus proprie dicit.

Perſonatus,a.ũ. pſonis,hoc eſt laruis indutus. Perſonata fœlicitas dr a Seneca nõ uera,ſed ſimulata,q̃ forinſecꝰ eſt decora,intus uero deformata inſtar hiſtrionũ,q; in ducta pſona ſimulãt,& imitant quẽcunq; uelint. Perſonatus pater dr ab Horatio comicꝰ pater inductꝰ in cõmœdia ſub pſona hiſtrionica. Scribit Cic. ꝙ Roſcium pſonatũ nõ magnope laudabãt. Perſonatæ quoq; fabulæ hinc nomẽ mutuant,ꝙ agunt a pſonatis hiſtrionibꝰ. Perſonata uulnera ſũt q̃ latẽt. Deniq; generali uocabulo pſonatꝰ dici põt q̃ſquis foris aliud oſtẽdit,& intus aliud ſentit,& machinat. Perſonati ꝓprie Attellanĩ uocant,qa ius eſt his nõ cogi in ſcæna ponere pſonam qd cæteris hiſtrionibus pati neceſſe erat.

Perſonatus,us. iꝑa in pſonis actio. Vñ dicimus hiſtrionẽ pſonatum agere in ſcænis.

Perſonale,qd ad perſonã ptinet. Vñ perſonalis actio,q̃ i pſonã fit,pſonale uero uerbũ,qd per pſonas diſtinguit, cuius contrariũ eſt imperſonale.

Perſonatia,genꝰ herbæ,quã græci forte peraſiten uocãt Pli. Folio perſonatiæ nullũ eſt latius.

Perſolata etiã herbæ genꝰ,quã ut ait Pli. græci uocãt Artion,& aliqñ pſopiten,maiora etiã folia habet cucurbitis. Dicta pſolata,a pſola,qd nomen apud ueteres,ut Placidus grãmaticus inqt,ſignificabat pſonam.

Perſto,ãs. pmaneo,pſeuero. Gel. Hoc mõ perdiꝰ pnoxq; perſtabat. Lact. lib. i. Vt in perpetuũ uanitatis illo; mo numenta perſtarent.

Perſiſto,is. Vide in dictione Siſto.

Perſtino,as. pe. cor. Vide in dictione Deſtino.

Perſtringo,is. ualde ſtringo,ſeu breuiter aut ſummatim ſtringo,dico uel ſcribo. Hiero. Hæc a me pſtricta ſunt breuiter. Præſtringere uero eſt obtenebrare,obtũdere, ut cũ oculi nimia luce,& aures nimio ſonitu pſtringunt Lact. li. ii. Ho; pulchritudo ac nitor perſtringit oculos Hora. li. car. Iã nũc minaci murmure cornuũ pſtringis aures,iam litui ſtrepũt,uide infra.

Perſuadeo,nõ ab actu,ſed ab effectu pſuaſiõis ſcationẽ habet,ut ſit pſuadere,ſuadẽdo inducere. Sed diſtinguẽdũ eſt,nã aut id ſit,ut qs inducat ad id credendũ,aut ad id faciẽdũ,ſi ad id credẽdũ,& dicã,perſuaſi hoc tibi,tũc ſic exponerẽ,hoc tibi ſuadendo credere feci. Vel ſic. Dũ hoc tibi ſuadeo,credidiſti. Aug. li. i. de ciui. dei. Nã ſcio qbus uiribus opꝰ ſit,ut pſuadeat ſuperbis quãta ſit uirtꝰ humilitatis. Cic. li. i. ad Herẽ. Si anius auditoris perſuaſus fuerit. i. ad credẽdũ inductus fuerit,qd ipe Cic. ſic exponit,licet per alia uerba. i. ſi oro aduerſario; fidẽ fecerit auditoribus. Sin ad faciẽdũ. Tũc ſic, Perſuaſi tibi ut hoc faceres. i. ſuadẽdo tibi i animũ induxi,ut hoc faceres. Etiã in pñti,ut Cæſ. cõ. iiii: Idoneũ quendã hoiem & callidũ delegit gallũ ex illis,quos auxilii cã ſecũ habebat. Huic magnis ꝓmiis, pollicitatiõibusq; pſuadet, ut ad hoſtes trãſeat,Et quid fieri uelit,edocet. Qui ubi ad eos uenit,timorẽ romano; ꝓponit,pſuadet. i. ſuadẽdo inducit i animũ. Qd oſtẽdit ex effectu,qm̃ gallus ex ſuaſiõe ꝓmio; inductꝰ trãſiuit ad hoſtes. Qd tñ nõ eſt alienũ a uocabuli ſcatiõe,qm̃ pfecte ſuadere,eſt maxime ſuadẽdo i animũ inducere alteri ut id credat,ſeu faciat,quod cũ perfecte fit,is cui hoc ſuadet,quodãmõ id credere aut facere ꝓpellit. Ideo perſuadeo hoc mõ non peifecte ſuadeo ſignificare dr,ſed q̃ſi ſuadẽdo i animũ perfecte induco,ut ab effectu q ſequit perfectæ ſuaſiõis magis q̃ ſcatiõe uocabuli ſenſus capiat. Simili mõ fit in exoro,cũ ſcat orãs impetro. Et excogito. qd eſt p cogitationẽ iuenio,eo ꝙ exorãdo. i. perfecte orãdo impetrat,qd orat. Et excogitãdo. i. perfecte cogitãdo iuenit qd q̃rit. Nec hmõi ſcatiões ꝓprie ſumunt ex ui ꝓpoſitionũ & uerbo;,q̃ nõ ꝓgrediunt,niſi quantũ ſcatio eorũ ꝓtendit,q̃ in pſuadeo ẽ perfecte ſuadeo,exoro perfecte oro,ſed ex effectu rei q̃ ex eis cõſequitur & perficit. Verũ nõ eatenus iꝑa a ꝓpria eo; ſignificatiõe recedere dixerim,qn ſignificare poſſint perfectã ſuaſionẽ. Nã pſuadeo perfecte ſiue maxime ſuadeo ſcare docet Teren. i And. cũ ait. Ipſus mihi Dauus,q intimus eſt eo; cõſiliis, dixit. Et is mihi pſuadet nuptias q̃ntũ queã ut maturẽ. Idẽ in Phor. Sed ubi nã Getã iuenire poſſim,ut rogẽ qd tẽpus cõueniẽdi patris me capere perſuadeat, Hic perſuadeat,maxime ſuadeat ſcat. Similr Lact. lib. vi. Quid M. Tulliꝰ in ſuis officialibus libris nõne hoc idem perſuadet,nõ eſſe oĩno largiendũ,id eſt maxime Quod eſt cõtra eos qui uolũt perſuadere tantũ in effectu eſſe,ſuadere in actu,ut eſt Sipontinus,qui ait,ſuadere eſt hortari aliquẽ ad id quod intẽdimus. Perſuadere eſt ſuadẽdo,aut diſſuadẽdo aliquid hoĩem in opinionẽ noſtram inducere.

Pertædeo,des. dui. a quo pertædeſco,quod eſt tædio uehementer afficior. Gel. Iam omnes finem cuperẽt, uer

bisq;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

biſq; eius defatigati pertæduiſſent.

Pertæſus.a.ũ.participiũ ſine uerbi origine, ut inqt Ser. Et regit actiñ. Sed põt eſſe a ptædeo.Sue.in Cæſ. Et q̃ſi ptæſus ignauiã ſuã,q; nihil tũ a ſe memorabile actum eſſet. Amb.li.Hex. Turtur ubi iugalis,pprii fuerit amiſ ſione uiduata,ptæſa thalamos,& nomẽ hñe coniugii, eo q; primus amor fefellerit eam. Vir.li.iiii. Ænei. gtõ iunxit.Si non pertæſum thalami tedæq; fuiſſet.

Pertps,ſcat opportune.Terẽ.in Hecy. Pertps accedam⁹

Pertendo,ad finẽ tendo.Aug.lib.xvi.de ciui.dei.Quoto quiſq; anno uitæ ſuæ filiũ genuerit ad iſtum generationum ordinẽ ptinentem,qui ptendit ad Abraam.

Pertimeſco ſignificationẽ ſui primitiui habet. Non eñ retinet ſignificationem paſſiuã mutatam. Lactã.li.iii. Quare non eſt,q; philoſophis tantum honoris habeamus ut eorum eloquentiam pertimeſcamus.

Pertineo.es.pe.cor.ad finẽ uſq; teneo. Hie.ad Ocea. Tũc me tenebat erem⁹,atq; utinã ptinuiſſet. Aliq̃ ptinere eſt ptingere.Cæſar com.i. Ex eo oppido põs ad Helue tios ptinet.Et ptinere attinere. Nã ea ptinere ad nos dicimus,q̃ dominii nr̃i ſunt,& ea,q̃ aliquo iure poſſidemus, q̃uis nõ ſint nr̃i dominii. Itẽ ea,q̃ in nulla nr̃a cã ſunt,ſed eſſe põt.Hinc aliq̃ ptinere ad me accipimus pro eo,quod eſt officium meum eſſe,ſiue onus mihi incumbere.Et ptinere ad nos,de aliqua re,eſt nos curare & magnipendere eam rem.Hiero.li.ii.Regũ. Siue eñ fugerim⁹nõ magnopere ad eos de nobis ptinebit,ſiue media pars ceciderit e nobis non ſatis curabunt.

Pertento.as.ue hemẽter tento,ualde experior. Vir. Latonæ tacitũ ptentãt gaudia pectus.Ter.in An.Sed ea gĩa ſimulaui,ut uos ptentarẽ. Alibi leuiter tẽto,ut blãda uiciſſim gaudia ptentant.Sũt eñ multa,q̃ ,plocis intelligunt,ut ipotens,& ſatis,& minus,& nihil potens. Aliq̃ pertentare eſt ſæpe tentare. Vir.li.iii.Geor. Nonne uides,ut tota tremor pertentet equorum corpora.

Pertinax pe.cor.qui nimis tenax eſt, a pertineo. Plau. in Cap.Quid tu ais? tenax ne pater eius eſt,Et ille,immo ædepol pertinax.Pertinaces igitur ſunt,qui id uehemẽtius tenent,quod tenere non debent. Aliq̃ ponitur p perſeuerante in bonam partem,cum plerunq; in malam legatur.Et ſic a pertendo fit. Nam ut inquit Var. In quo non debet ptendi,& ptendit ptinatia eſt.In quo uero oporteat manere,ſi in eo perſtet, perſeuerãtia uocatur.In bonam partem. Vale. Maxi.li.i. Non mirum igitur,ſi pro eo imperio augendo,cuſtodiendoq;,pertinax eorum indulgentia deo⁊ ſemper excubuit,q; tam ſcrupuloſa cura, paruula quoq; religionis examinari uidentur.Sene.li.vii.de bene. Vicit malos pertinax bonitas.Liui. Vicit tñ oĩa ptinax uirtus.Hinc ptinatia , q̃ ut inquit Cice.perſeuerantiæ finitima eſt,& tam in bonum q̃ in malum ſumitur,Sue.in Cæſa. Ne patientia, & pertinatia hoſtis animi ſuorum frangerentur.Actius.Pertinatiam indocti poſſident.

Pertexo.is.pergo,pficio.Trãſlatio a textoribus,q; primo telam ordiunt,& orſam deinde texunt. Cic.li.i,de ora. Et pertexe modo Antoni, quod exorſus es. Proprie tñ pertexere,eſt ualdẽ,uel ad finem texere.

Perturbo,ualdẽ turbo,a quo pturbatio,q̃ ẽ aduerſa rõne cõtra naturã aĩ cõmotio.Autor Cice.li.iiii.Tuſcu.

Peruagor,& puago,pe.cor. per aliquem locum uagor. Cic.li.iii ad Herẽ. Sed illud facere oportebit,ut idẽti dẽ primos quoſq; locos imaginũ renouãda⁊ cauſa celeriter anio puagem⁹. Liui.li.i. Nũc errabũdi domos ſuas ultimũ illud uiſuri puagarentur.

Peruello,as.uellico, & pũctiũculis torq̃o. Cic.li.iii.Tuſc. Quid mœres? cur ſuccũbis, cedisq; fortunæ,q̃ puellere te forſitan potuerit, & pũgere nõ potuit certe uires frã

Peruenire ſignificat ad finem uenire. (geret

Peruẽtores auctore Aug.ſunt qui ad potentũ quorumlibet,tanq̃ inacceſſibiles amicos cõueniẽtiũ pſonarũ interpoſitione,ambitiõe ac arte ptingunt.

Peruerto,mõ cõuerto,mõ deprauo ſignificat.

Peruerſi,ut inqt Hiero.q de recto declinãt ad puerſitatẽ ut diabolus,Iudas,& hæretici,& ſuperbi omnes.

Perueſtigo,pe.pro.nõ ſolũ quæro,ſed quærẽdo inuenio uel acquiro. Veſtigo autẽ quæro,tractũ a ueſtigiis,tanquam a ſignis indiciisq;,quibus ad rei noticiam puenĩmus.Cic.li.ii.de ora. Noſſe regiones intra quas uenias & pueſtiges,quod quæras.

Peruicax,pe.cor.durus,cõtẽtioſus,nulli cedens,q; ut Porphyrio ait in cõtentiõe uſq; ad puincendũ pſeuerat uiTerẽ.in Hecy. A deon puicaci eſſe anio ut pueꝛ põpta res perire? Hinc puicacia duricies,obſtinatio.

Peruigilo,uſq; ad finẽ uigilo,uel totã noctẽ inſomnẽ duco.Mar. Nã uigilare leue eſt,puigilare graue.

Peruigiliũ,multa uigilatio & cuſtodia. Pli.li.xi. Peruigilio quidẽ uincunt cibi. Et puigiliũ,ſacꝛ nocturnũ,quo uigiliæ inducunt,ut per totã noctẽ uigilet. Liui.li.xxiii. Caſtra campana,ut puigilio neglecta,ſimul oĩbus portis inuadit.Suet.de Cali. Nec alia de cauſa uidet eo die quo periit puigiliũ indixiſſe,q̃ ut initiũ in ſcænã pdeũ di licẽtia tẽporis auſpicaretur.

Peruius,a.ũ.p qd iri põt.Sic dicim⁹ uirginẽ cẽ cœli puiã Aliq̃ dĩ penetrabile,ſed ad idẽ tẽdit.Oui.li.ii.met. Domus ẽ imis i uallib⁹ hui⁹ abdita,ſole carẽs,nõ ulli puia

Peruolo as.pe.cor.uſq; ad finẽ uolo. (uẽto.

Peruolo,puis,puult,pen.cor.ualde cupio.Liui. Peruelim ſcire utrũ,q diſcedũt,an q retinent,de me quærant.

Peruſia, Æthruriæ ciuitas,a qua peruſin⁹,a.um. Prop.Si peruſina tibi patriæ ſunt nota ſepulchra,

Peruinca herba uulgo nota,q̃ in longũ creſcit obuia q̃q; uinciẽs ac peruinciẽs,folia habet lauro ſimilia. Ideoq; Chamædaphne hoc eſt parua laurus appellat, floreẽ facit uiolæ ſimilẽ,& coronamẽtis adhibetur.

Pes,dis.ima pars corporis,de quo ſupra in dictiõe pedes. Hinc deducunt p cõpoſitionẽ multa,ut unipes,bipes, tripes,ſemipes,ſonipes,cornipes,flexipes,planipes, loripes,ſolidipes,alipes,curuipes.

Peſſulus,pe.cor.quaſi paruus pes,inſtrumẽtũ quo oſtiũ claudit. Cadenaci⁹ uulgo dĩ,clauq; mox ſubdita reſeramus. Apul.Tũ myrmex tandẽ claue peſſulis ſubiecta pãdit fores. Itẽ.Subdita claui peſſulos reduco. Hiero.in Cañ.Peſſulũ oſtii mei apui dilecto meo. Vñ oppeſſulata ianua.i,peſſulis firmata. Feſt. Obices ſunt peſſuli ferrei. Dictus peſſulus,q; ne peſſum deꝛ oſtiũ affigi ſolet,& annecti,uel q peſſum.i.in imũ,ſcilicet limen cõmittat. Huius diminutiuũ eſt peſſellus.

Peſſulatæ fores dicũtur peſſulis clauſæ,munitæq;. Et peſſulata ianua,peſſulis firmata.

Peſſum aduerbiũ,ſignificat modo retrorſum,mõ deor-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſum,quaſi ad pedes uel ſub pedibus. Pli.lib.iiii. Peſſum iere uitæ p̄cia,oñesq; a maximo bono liberales dictæ artes in cõtrariũ cecidere.

Peſſundo,as.pedibus cõculco, reprimo, arceo,& peſſum eo,hoc eſt cedo,uel retrocedo.

Peſtis,peſtilens,peſtilẽtia,& peſtilitas ĩ una ſignificatiõe accipiunt. Lucre.li.vi. Hæc igit ſubito clades noua peſtilitasq;. Cic.li.i.de fato. Inter locorũ naturas quantũ interſit uideamus,alios eſſe ſalubres,alios peſtilẽtes.

Peſtilẽtioſus,a.ũ.qd peſtilẽtiã affert. Aug li.ii.cõfeſ. Iãq; peſtilẽtioſum,& ip̄oſterũ piculoſum ſentiebat cohære re termio cõiugalis affectus,ſi reſecari ad uiuã nõ pote

Peſſi fœminarũ medicamẽta,quæ in molli la- (rat. na naturalibus earũ cõdunt.

Peſſinus,nuntis.oppidũ in Phrygia,& emporiũ,a ſimulachro deæ Cybeles cœlitus lapſo ĩ eũ locũ. Nã πορὴν dicitur qd nos cadere dicim⁹,uel qa permiſti illic utrinq; ceciderũt. Apud peſſinunta colebãt orgia matris magnæ,quam & Idem uocant,unde peſſinuntia dea dicta Hic locus magnifice ab Attalicis regibus ſtructus eſt & templo,& porticibus ex albo lapide. Romani celebre reddiderũt,educta inde ſtatua.

Petala,pe.cor.a græcis dicũt arborũ frõdes, πέταλον latine foliũ. Vñ petalion foliatũ. Vide in dictiõe foliatũ. Et bracteas antiqui petalia,a tenuitate noiabant. Cari otarũ quoq; petalia uocantur calendis ianuariis miſſitari ſolita. De quo Oui.& Mar.

Petaſites a Dioſcoride ſurculus herbæ quæ eſt maior ulna,digiti magni craſſitudinis,cuius foliũ petaſites ingens inhæret,ut fungus.

Petaſus,pe.cor.capitis tegmen,Galero p̄ſimile,ſiue ipſe Galerus. Fitq; a græco πετάννυμι,quod eſt extendo,cuius aoriſtos eſt epetaſa. Vñ petaſus qd alio noie ſciadion dicũt,hoc ẽ umbellã. Vñ apud Plau.legit,q; pſeudolus ip̄e a Charino quærit ſic. Etiã opus eſt chlamyde,& machæra,& petaſo,q; hæc tria eſſent militaris hominis ornamẽta. Hinc petaſati,q galero & capitis ornamẽto utunt. Suet.de Aug. Æſtate aptis cubiculi foribus ac ſæpe ĩ periſtylo ſaliẽte aqua atq; etiã uẽtilãte aliquo cubabat. Solis uero ne hyberni qdẽ patiẽs,domi quoq; nõ niſi petaſatus ſub dio ſpatiabat. Per trãſlationẽ uero petaſus dĩ quiddã in galeri formã ædificiis ſuppoſitum extẽſum,& explicatũ,in metæ formã ſe cõtrahẽs Pli.li. xxxvi. Supra id quadratũ pyramides ſtant qnq;,quatuor in angulis,& in medio una,in imo latæ pedũ ſeptuagenũ quinũ,altæ centenũ quinq;genũ,ita faſtigiatæ,ut in ſummo orbis æneus,& petaſus unus omnibus ſit impoſitus,ex quo pẽdeant excepta cathenis tintinabula,q; uẽto agitata lõge ſonitus referãt. Sunt q petaſum accipiãt p̄ pinna,quã gladiatores in galeis habebãt,ſed nõ cõgruere uidet. Alii accipiũt petaſum p̄ quodã calciamẽti genere,allegãtq; Plaut.in Amp.dicentẽ. Ego has habeo uſq; ĩ petaſo pinnulas. Et apud Lact.accipit petaſus p̄ alato Mercurii calciamẽto. Sic em̃ ait,petaſus alatum calciamẽtum Mercurii,& quicqd eodẽ mõ longius explicatur,ut etiã a uẽto agitari poſſit,hoc noie nuncupatur ἀνὴρ πετᾶσος. Idem quoq; Plaut.in Am. Itidẽ habet petaſum,cum ſeruũ pileũ habere nõ poſſent,niſi cum facti fuiſſent liberi.

Petaſo,pe.cor.caro porcina,quã alii coxã,alii eã partem ſuis dicũt,quæ ab alis incipit,& coſtas cõp̄hẽdit,qui buſdã ueluti uirgulis pinguib⁹ diſtincta. Fruſtũ de perna p̄ciditur,& ſale obrutum,deinde in fumo ſuſpenſum aſſeruatur. Mart. Muſteus eſt,propera charos nec differ amicos, Nam mihi cum uetulo ſit petaſone nihil. Huius dimi.eſt petaſunculus. Iuue. Siccus petaſunculus,& uas pelamydum.

Petaurum, genus ludi,& machina quædã lignea. Quo quidẽ ludi genere hoies p aera rotarũ pulſu iactabant. Mar. Quã rota trãſmiſſo totiẽs impacta petauro. Dicitiã pót petaurę,ſupra qd homies agilitate corpoꝝ in ſignes ludunt,ut haſtæ,circa quas ſe uoluant. Funes,ſupra quos etiam reciproci ambulant. Circuli p quos ſe more piſcium trãſmittũt. Tabulæ,e quibus in aera pẽdent,uno brachio ſe ſuſtinẽtes. Græci dicũt petaurũ eſſe laqueũ & afferes,quibus domos tegũt. Iul. Pollux exiſtimat caueam eſſe in quam ſe cortis alites cubitum ituræ conferunt.

Petauriſtæ,qui ita ludunt,& leuioribus ſaltibus mouent. Var.li.ii.de ui. Po.Ro. Nec minus aliquo in genere ſũt ludi uelitis galli,germani petauriſtæ. Qui & petauri dicũtur,a πετᾶσθαι uolare.

Petaminarii ſunt q agilitate corpis ẽſi uolare uideant. Vñ & nomẽ,græce em̃ πέταμαι ſignificat uolo.

Peto,is.petiui,uł petii,petitũ,ſignificat oro,ſiue obſecro, uel uolo. Petere,ut inquit Var.,p̄prie eſt aliqd ſupplicãter & p̄cario poſtulare. Et ſic unũ tm̃ exigit actm̃. Cice. Te aũt,p uetere noſtra neceſſitudine etiã atq; etiã peto ut eius filios qui in tua poteſtate ſunt,mihi potiſſimũ cõdones. In malũ. Salu.in Iug. Ip̄e acer, bellicoſus,at is quẽ petebat,q etus imbellis erat. Sic in bonũ dicimus, pater ſaluté filii petiit,ſeruus beniuolentiã dñi. In malũ,ut hic petit caput alterius,aut famã,hæc.n.in homis pniciẽ petunt. Aliqñ petere eſt inſtãter poſcere. Vñ petulcus,& petulãs. Liui.li.i. Iam Horatius cæſo hoſte uictor ſecundã pugnã petebat. Aliqñ inſidias tẽdere. Plãcus. In quo caſu hãc capio uoluptatẽ,q; certe quo magis me petiuerũt,tanto maiorẽ his fruſtratio doloré attulit. Aliquãdo uioléter aggredi. Cic.pro Liga. Quid em̃ tubero tuus ille diſtrictus in acie pharſalica gladius agebat,cuius latus ille mucro petebat. Aliqñ mane re expectare. Virg.lib.ix. Troianos hæc mõſtra petunt Aliqñ cupe,ut apud eundẽ li.iiii. Geor. Pulchrãq; petit per uulnera mortẽ. Aliqñ pcutere. Liui.li.xxii. Hiſpanopũ ctim magis q; cæſim aſſueto petere hoſtẽ. Aliqñ inqrere. Vir. Euandrũ petimus. Aliqñ eligere,ut idẽ. Principio ſedes apibus,ſtatioq; petẽda. Aliqñ p̄ficiſci. Suet. in Veſpa. Cutilias,ac reatina rura,ubi æſtiuare quotannis ſolebat petiit. Aliquãdo influere,ut Campum petit amnis. Qñ uero cõſtruit cũ ablto inſtrumentũ ſignificãte,p inſtrumẽti diuerſitate diuerſa fcat,ſiue in rẽ,ſiue in pſonã referat. Nã petere manu ẽ ducere. Vir. Tartareũ ille manu cuſtodẽ in uincla petiuit. Petere,pedibus eſt ire. Apul. Dũ pedibus iter faciẽs p̄pinquũ rus peterẽ. Petere gladio,aut ueneno,aut lapide,aut cornu,& hmõi eſt iuadere,ferire,& ſaluti inſidiari. Idẽ. Iã cornu petat,& pedibus qui ſpargat arenã,& Malo me Galatea petit laſciua puella. Suet.in Tiber. Miſſum in arenã aprum iaculis deſuper petiit. Petere curſu,adipiſci,obtinere. Virg. Quæ littora proxima curſu cõtendũt petere

tere. Petere blādiciis est blādiri. Quinti. Nouercā blandiciis petiit. Petere munerib⁹, oſculis, p̄cib⁹, est cōciliare. Apul. Cum me lachrymis, p̄cibuſq; petiſſet. Petere oculis est contēplari. Petere auribus, audire, petere naribus olfacere, petere tactu palpare. Iungit᷑ interdū huic uerbo ablūs. Cice. Audes quicq̄ ab iſtis petere? Nunq̄ uero, uel raro duos actōs habet. Huius compoſita ſunt Appeto, cōpeto, expeto, impeto, oppeto, perpeto, præpeto, repeto, & ſuppeto, quæ habent pe. cor.

Petitio, poſtulatio, aliqū etiā gladiatoꝝ impetus. Cice. Q̄d ergo tuas petitiones ita coniectas, ut uitari nullo modo poſſent, parua quadā declinatione concutiūt.

Peteſſo. is. antiquū uerbū, idē qd̄ peto ſicut īpetraſſo, recōciliaſſo, cōmonſtraſſo, leuaſſo, q̄lia apud Plautū plurima. Ci. li. ii. Tuſ. Qui hāc gl'iam peteſſūt, nullū fugiūt dolorē. Plau. ī Tri. Vtrā poti⁹ hanc mihi arcē expeteſſā.

Petigo pe. pro. morbi genus, qui & impetigo dicit᷑, q̄ uicina petat, ſeſe late ſumma cute diffundens, occupat plerunq; totum uultum oculis exceptis.

Petimia ulcera ī hūeris iumēto ꝝ, q̄ ima. i. pfunda petāt.

Petulans pe. cor. īprobus, a quo petulātia, improbitas, cū alios p̄ contumeliā petim⁹. Cic. Deſine bonos petulantiſſima iſectari lingua. Q̄nq; ponit᷑ p̄ ſuperbo. Idē. Petulanter diues. Q̄nq; p̄ laſciuo. Oui. Quin etiā, ut poſſē uerbis petulātius uti, Non ſemel ebrietas est ſimulata mihi. Et generaliter petulantia est laſciuamētum, ſiue effrenatio īmodica, ad quodlibet uitiū a petendo dicta.

Petūlcus, laſciuus. Vir. Hædiq; petulci. Vnde meretrices quoq; petulcas ueteres dixerunt a petendo.

Petilus, penul. cor tenuis, exilis. Lucil. Inſignis uaris cruribus & petilis.

Petiliā urbs metropolis lucanoꝝ. Vir. Parua Philoctetæ ſubnixa petilia muro, a Philoctete condita, ἀπὸ τοῦ πετᾶσθαι, id est uolare, quia ex augurato locum delegit.

Petilanſura ſignificat ungulam equi albam.

Petoritū pe. cor. gen⁹ uehiculi. Ho. li. i. ſer. Atq; caballi paſcendi ducēda petorita, nūc mihi curto Ire licet mulo.

Petilius flos colore albo dictus, uel a paruitate folioꝝ, uel ab urbe Lucaniæ petilia.

Petra lapis tenerior, mitiorq;, ac minor. Vñ gēmæ lapides, nō ſaxa dīr. Hinc petroſus. a. um. qd̄ est petris abundans. Est & Petra Arabiæ oppidum, qd̄ Nabathei incolunt. Vnde pars ea Arabiæ uocatur Petrea.

Petrea, ps Arabiæ, a petra oppido uocata. Et Petrea mulier, q̄ pōpā p̄cedēs ī coloniis, aut municipiis imitabat anum ebriā, q̄ pedes in petras frequenter impingeret.

Petroleon oleum, quod ex petris naturæ ſpōte fluit.

Petronius nomen uiri proprium. Quo nomine uocatus fuit auctor non ignobilis.

Petronia nomen uxoris Vitellii, de qua apud Sueto. Et Petronia nomen fluuii, in Tyberim defluentis dicti, q̄ per petras fluat.

Petrones ruſtici dicti ſunt a ueteribus, a petra, æ aſperitate, & duritia. Hinc Plautus Petronē ueruecē duriorem eleganter dixit, ubi ait in Cap. Qui petroni nomē indunt uerueci ſectario, ego ſi in uia petronē publica cōſpexero, & petronē, & dūm reddā mortales miſerrimos

Petroſelinon, quaſi petræ apium, nam iter lapides melior naſcit᷑. Est herba nota, q̄ inter apii genera numeratur, componiturq; ex petra, σέλινον, apium.

Petalium, foliatum, ſeu nardinum unguentum precioſum miræ ſuauitatis,

Pexus, xa. xum, qd̄ est exornatū. Horat. Si forte ſubucula pexæ trita ſubest tunicæ. i. elegans, p̄cioſa, cōcinna. Vñ pexæ ueſtes, quæ pectine cōtextæ. Et pexati, q̄ pexis ueſtibus ſunt induti. Mar. Pexatus pulchre rides mea zoile ſemp. Pexa dicunt᷑ q̄ cōcinna ſūt, ut depexa q̄ lacera Quint. Pexus doctor accipit᷑ p̄ elegāti, terſo, & exculto. Pli. li. viii, Lanā hiſtriæ ueſtibus pexis alienā eſſe. Pexū aūt ueſtimentū opponit᷑ trito, tanq̄ p̄cioſum abiectiſſimo. Sūt qui dicūt pexas ueſtes eſſe piloſas cōtrarias raſis, quæ pilis carent. In quem ſenſum accepiſſe uidetur Hiero. contra Iouinia. cum ait. Ante nudo eras pede, modo nō ſolū calciato, ſed & ornato. Tūc pexata tunica, & nigra ſubucula ueſtiebaris ſordidatus, & pallidus, & calloſam ope geſtitās manū, nūc lineis & ſericis ueſtibus, & attrebatum, ac laodiceæ indumētis ornatus incedis. Ibi n. pexā tunicā puto intelligi raſam, & quaſi lacerā. Nam ubi Perſius dixit. Pexūq; togaq; recēti. Probus. Barba inquit, tōſuræ genus est, quo iuuenes ſic tōſi, pexibarbi appellātur. Nos præpoſitionē addimus de pexa. Terē. Depexū dabo, Vbi grāmatici exponūt depexū, p̄ laceratū. Sed Philippus beroald⁹ uir noſtra ætate latiniſſimus, inquit, Hieronymū non recte dixiſſe, q̄ longe aliud ſit depexa ueſtis, aliud homo depexus. Deinde modo auctiua est, modo priuatiua, ut Depexū dicatur pexo cōtrarium, ſicut dedecet cōtrariū decet, q̄uis depexū dici poſſit p̄ expolito, ſicut hodie quoq; in communi uſu loquēdi dicimus minātes. Ego comā tibi pectam, q̄uis cōtrarium intelligatur.

Pexibarbi, ut auctor ē Probus, ſūt iuuenes barbā tonſi.

Pexo, as. frequenta. a pecto, is. Vnde pexatus, de quo ī dictione Pexus.

Pezites fungi, qui ſine radice, aut pediculo naſcūtur, quaſi pedeſtres dicti, q̄ nō tollāt ſe altius a terra πεζὸς pedes, etiam in ludo ſcachorū πεζός.

P ante Ph

Phæacum ciuitas ī planicie est, q̄ ab utraq; parte habet duos editiſſimos uertices ī q̄bus adhuc ſunt arces. Phæaces uero populi fuerūt Corcyræ. Vñ & Corcyra phæacia dicta est, quæ ī littore maris Ionii est. Scribitur in prima cū ædiphthōgo. Hīc phæaci⁹, a. ū. & phæac⁹, a. ū, una ſyllaba minus. Properti. lib. iii. Nec mea phæacas æquāt pomaria ſyluas.

Phaethon dictio triſſyllaba. Nam ae diuiſas ſyllabas habet, & aſpiratur. Dict⁹ ἀπὸ τοῦ φαίνω, ſol dī, ut inquit Ser. in li. v. Ænei. Idē lib. vi. a luce ardoris ſui.

Phaethuſa fuit una ex filiabus Solis.

Phæſtū, urbs in Creta, a qua Phæſtius q̄dā dictus est, quē adiutorē condēdis legibus Solonis fuiſſe tradit Plutarchus, inclytū uaticinio, & rerū diuinarū peritia.

Phæcaſius calceus. Vñ phæcaſios, ſeu phæcaſiatos ſacerdotes & deos uocamus. Sene. ad Lucil. Si quē palliatū, aut phæcaſiatū conſpexeris.

Phædrus nomē uiri p̄priū, quo ſcatur clarus, alacer.

Phæſtus mons, ſeu p̄montoriū Cretæ. Fœminino uero genere ciuitas in eo.

Phagedæna cū diph. in pe. Nam græce φαγέδαινα ſcribitur, ἀπὸ τοῦ φάγειν, hoc est ab edendo, & est exulceratio

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uſq; ad oſſa celeriter depaſcẽs,cũ iflãmatiõe ſaniẽ male olẽtẽ emittẽs,& ad mortẽ pducẽs. Auctor Iul. Pollux Pli. li. xx, Vlcera q̃ phagedẽas uocãt folia,& radix recẽs cũ melle ſanãt. Et apud Colu. putatur eſſe morbus,quem in iumẽtis uermem appellant. Idem apibus tribuit li. x. Sæpe etiam inquit uitio, quod græci φαγέδαιναν uocant intereunt.

Phagus,us.& phagi latine uorax phago comedo arbor glãdifera. Hinc phagus,q̃ olim glãdibus ueſcerẽtur homines,ἀπὸ τοῦ φάγειν,comedere. Vir. in Culi. Vmbroſæ que manẽt phagus,hederæq; ligãtis brachia. Hinc phagineus,a.um.& phagin⁹,a.um. pe.cor. p materiato ex ea arbore. Oui. li. viii. Meta. Illic phagineus dura clauo ſuſpenſus ab anſa. Virg. Poſt ualido nitens ſub pondere phaginus axis.

Phageus,a.um. phagus,ut phageus lacus apud Plini.

Phaliſci populi Hetruriæ,quorũ oppidũ phalerii uocabãt. Sũt qui arbitrant Phaliſcos uocari,quos nũc corrupte mõtem Falconẽ appellãt.

Phalacron,græci caluũ dicunt. Vñ corui aquatici phalacrocoraces dũr,inq̃t Pli. Hinc loca ſatis, fruticibusq; nuda phalacras appellãt,quaſi calueta,ut quæ nihil ferũt. Apud Colu. Glabreta dicunt.

Phalara ciuitas,a Phalaro amne Ithome Mineruę pxio

Phalarica,a phalis i. turrib⁹ dicta eſt,qa turres defendat uel a Phalari ſiculo tyrãno,ut Amian⁹ inq̃t. Hæc ut Vegeti⁹ ſcribit,ad modũ haſtæ ualido pfigit ferro,qd in lõgitudine habet pedes tres,ut cũ armis corpus trãſfigat,inter cui⁹ tubã & haſtile,ſulphur,reſina,bitumẽ,ſtupa cõuoluuntur,infuſo oleo, quod incẽdiariũ uocant baliſtæ ipetu deſtinata prupto munimĩe ardẽs,figit ligno,turritãq; machinã incẽdit. Eſt ãt magna & parua phalarica. Vñ Lucanus dixit phalaricam neruis mitti tortilibus. Virg. uero ait,Turnum manu iaculari potuiſſe. Vnde li. ix. Sed magnũ ſtridẽs cõtorta phalarica uenit, fulminis acta modo.

Phalaris,idis,pe.cor. nomen propriũ Agrigẽtinoꝝ regis crudeliſſimi,cuius extant epiſtolæ.

Phaleræ,equorũ ornamẽta,ἀπὸ τοῦ φαλοῦ,dũr,ſeu a uerbo græco,qd illuſtrare ſignificat. Vir. li. v. Prim⁹ equũ phaleris inſignẽ uictor habeto. Et nõ tã equoꝝ ſunt q̃ eqtũ & nobiliũ. Pli. lib. vii. tradit comitia Flauii ædilitia tñ habuiſſe idignitatis,ut plerique nobiliũ aureos annulos & phaleras deponerẽt. Et li. xxxiii. refert olim ab ordie equeſtri phaleras fuiſſe poſitas,ex idignatiõe. Inde phaleratus,a.um.i. ornat⁹. Sue. in Clau. Craſſus frugi equo phalerato,& in ueſte palmata. Apud Terẽ. phalerata dicta leguntur pro ornatis.

Phaleta,portus Athenienſis celeber.

Phalæciũ carmen,dictũ a Phalæco inuẽtore. Cõſtat ſpõdeo & dactylo,& tribus trochæis,hoc & hẽdecaſyllabũ a ſyllabarũ undena menſura uocatur.

Phalænæ quidã piſces in mari. Ambr. Quid gladios loquar,aut ſerras,aut canes mariticos,aut phalænas,aut zygænas ſ balenã dicũt eſſe. Etiam ſunt beſtiolæ alatæ, quæ ad lucernam uolant.

Phalangæ ſunt quibus baiuli ferendis oneribus utũtur, quas σκευοφόρους Plato appellat. Pli. li. vii. Phalangæ fuſtes ſunt nodis carẽtes,quibus Aphri pliũ cõtra Ægyptios primi fecerunt. Iuli. Pollux phalanges inquit,& phalãgia dicunt ligna,qbus ſubiectis naues trahi ſolẽt Sic Nonius ſcribit phalãgas ſignificare fuſtes teretes,q̃ nauibus ſubiiciunt. Scribit Hiero. Æthiopas uicenos dẽtes elephantoꝝ grãdes,& e materia hebeni cẽtenas phalãgas,tertio q̃q; anno tributi uice regib⁹ pẽdere ſolitos Latine palãgæ dñr,a quo fit palãgo.as.qd eſt,on⁹ aliqd hmõi fuſtibus trãſueho. Afra. Et capreã unã ſemilaceratã quaterni ſimul palãgabãt. Phalãgarii ſiue palãgarii,q̃ aliqd oneris phalãgis tranſuehũt,q̃ mõ tetraphori,mõ hexaphori dicunt. Itẽ phalãgarii appellati ſunt milites qui erãt in phalãge,quales habuit ad imitationẽ Alexandri magni Alexãder Syrus Romanoꝝ impator,ut auctor eſt Lampridius.

Phalangium genus aranei, q̃ oñibus internodia terna ſint in cruribus. Sunt qui phalãgii nomine oẽs araneos intelligãt. Dicitur & Phalanx.

Phalanx,langis. dictio macedonica,quo nõ ꝓprie legio, ſed quadrata acies & cuneus militaris intelligit,qñ.f. pes pedi,clypeus clypeo,uir uiro in acie conſerebat. Et hoc peculiare fuit Macedonũ inſtitutũ,ut auctor eſt Liui. & meminit Curti⁹,cuius hæc ſunt uerba. Macedones phalangẽ uocãt peditũ ſtabile agmen,uir uiro,armis arma cõſerta ſunt. Cæſar. Milites nr̃i e loco ſuperiori pilis miſſis facile hoſtiũ phalãgẽ pfregerũt. Vñ pcul dubio accipit phalanx p armoꝝ cõnexione atq; teſtudine. Hinc p trãſlatiõnẽ a ſatyrico poeta dictũ eſt. Iunctæq; umbone phalanges. Itẽ phalanx eſt regula continens lancẽ. i. libr̃a. Et phalanx ab Ariſtotele genus aranei,qd & Phalãgiũ,licet phalãgiũ uocabulo ſæpiꝰ q̃ phalangis ueteres utant. Ariſto. n. ait Ichneumonẽ diffidere cũ phalange. Præterea phalãges populi ſunt mõtem Phalangia habitãtes,auctor Ptole. Item phalanges digitorũ internodia dicuntur.

Phalerius Demetrius phs dictus ẽ a phalereo portu ſiue a phalerea,pulcia Phanoſtrati fili⁹ & Theophraſti auditor Athenis pfectus fuit a Caſandro macedonũ principe,cũ eſſet ciuis, q̃ ut auctor eſt Stra. nõ mõ populare nõ deſtruxit potentiã, ſed etiã melius reformauit. Verũ tñ inuidia ualuit,ut poſt Caſſandri obitũ ĩ ægyptũ fugere coactus ſit,& ei⁹ inimici ſtatuas plures trecẽtis diſiectas cõflauere,hic tandẽ morſu aſpidis periit, cũ multa apud Ptole. in calamitoſo ocio ſcripſiſſet.

Phaſellus & Phaſeolus,quẽ uilẽ Virg. appellat,a phaſello inſula dictus eſt,nõ pcul a monte Olympo,ut Apul. ait genus leguminis,qd uim calidã & humidã habet,aluũ lubricat,urinã mouet,pectori ac pulmoni pdeſt,licet caput pniciosis humoribus repleat.

Phaneus mõs in pmõtorio Chii,a Phaneo rege dictus.

Phaneſii populi in inſulis Oceani ſeptẽtrionalibus, qui (ut Solinus ait) habent aures adeo effuſas,ut reliqua uiſcera contegant illis.

Phantaſiæ imagines rerum inſidentes animo.

Phantaſma,atis. uiſum quæ ſpecies una & nomen eſt eorum,quæ dormiẽtes uidere ſibi uidentur.

Phantaſticus,imaginatiuus.

Phanaticus dr̃ q̃ diuino ſpiritu afflatus eſt,& cui multæ uanæ apparitiões ſunt,q̃lẽ inſanientẽ Aiacẽ pcitũ fuiſſe poetæ ferũt. Hũc morbũ errorẽ uocauit Horat. Aut phanaticus error,& iracunda Diana.

Phaneta,pe.cor. φάνητα græci apparentẽ dicũt deũ,qm̃ quũ adhuc

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quum adhuc nihil esset primus ex infinito apparuit.
Phanio nihil aliud significat, q̃ boni pedis hoiem. i. cui⁹ aduentus afferat aliqd fœlicitatis, sicut solemus dicere secũdo pede introisse, cuius introitum prosperitas aliqua sit consecuta, uel melius, quoniam φανίζω est appareo. i. apparitorem vulgariter dicerent, qui ex uoto & desideratus tandem appareat.
Phanum templum, quia phanum apertum significat, & omnibus adeuntibus aperta sunt templa.
Pharmacũ pe. cor. Græci φάρμακον mediũ uerbũ, qd̃ p ueneno, & p medicamẽto accipi põt. Vñ Cai⁹ iurisco. Qui pharmacũ dicit, debet addere bonũ uel malũ.
Pharicon gen⁹ ueneni ẽ, qd̃ Athenæus phariacon noiat.
Pharmacopola pe. pro. dici potest unguentarius, q̃ pharmaca. i. uenena uel medicinas uenditat, quales sunt q̃ vulgo herbarii uocantur. Componitur em̃ ex pharmacon, & πωλέω uendo. Hora. in Ser. Ambubaiarum collegia pharmacopolæ.
Pharmacotrophi ſcat uenẽis ali solitos, ppñ sũt. Põpo. Gandari. Pericani. Bactri. Susiani. pharmacotrophi.
Pharmacodes, odor medicamenti.
Pharmacusæ sunt duæ ĩsulæ exiles iuxta Atticam regionem in mari salaminiaco, in quarum altera, ut inquit Strab. li. ix. sepulchrum Circes uisitur.
Pharaones appellantur Ægypti reges, quod cognomen fuit dignitatis, ut scribit Euse. Et ut docet Ioſe. lib. viii. antiqui. Pharaonis nomen ſm Ægyptios significat regem. Et reges cum primum perueniebant ad imperium hoc nomen accipiebant.
Pharmaceutice, Græce φαρμακευτική medicina, q̃ medicamentis curat. Nã ueteres tria medicinæ gña fecerũt Empiricẽ, q̃ solũ experimẽtis cõstat, ἐμπειρίαν em̃ græci experientiã uocãt. Iatralepticẽ q̃ unguentis, & Clinicen, q̃ uictu & uenenis corpibus medet. Sũt tñ q̃ clinicen in duas ptes diuidãt. Vnã Dieticen, q̃ uictu medet. Alterã pharmaceuticen.
Pharæ numero plu. urbs in Creta, a Messeniis condita. Habentur aliæ in Messenia, & alibi.
Pharmaceutria dr̃, quam nos sagam dicimus, uenefica.
Pharmacus ueneficus, pharmacæno ueneno incanto.
Pharmacõtheon medicamẽtũ diuinũ q̃le ẽ reubarbax.
Pharia a Ptolemæo Plinioq̃, a Strabone uero Phar⁹ insula cõtra Dalmatiã & Iaderã, q̃ nũc vulgo Lisna illyrico sermone dr̃. Est & urbs in ea, a qua Phariẽses ppli.
Pharos olim insula Ægypti oblõga, paruaq̃, cõtra Nili ostia, nũc continẽti cõiuncta, quæ portum Alexãdriæ efficiebat, sic appellata a Nauclero Menelai ibi sepulto, cum fuisset ibi ab aspide interempt⁹. Luca. Pharos insula quondam, In medio stetit illa mari. In ea turris ingens in petra posita, quæ mari circumluit, albo lapide octingentis talentis a Philadelpho Ptolemæo rege Sostrati Gnidii architecti Alexandrinox amici opa posita fuit, ob salutem nauigantium, quæ nomen ab insula accepit. Scribit Solinus ab hac pharo turri pharos uocari machinas in portubus ad prælucendi ministerium fabricatas, qm̃ ex hac Pharo Alexandrina diri gebant nocturnis facibus accẽsis. Papi. Lumina noctiuagæ tollit pharus æmula lunæ. Scribit Hegesippus li. iiii. a græcis latiniſq̃ Pharon appellari ex ipsius rei usu eo, q̃ longe uideat a nauigantibus, tanq̃ phanos, quod significat lucidum ĩmutata litera pharos dicat. In hac Alexãder nouã urbẽ cõdere statuit, sed cũ magnę sedis capax nõ esset, ex illi⁹ aduerso cõdidit Alexandriã. Hĩc pharius. a. um. Et phariacus. a. um. ut fistra phariaca.
Pharisæus nomen sectæ iudæox religiosæ, erant enim apud iudæos tres sectæ Pharisæorum, Saducæorum, & Essenorum. A pharisæus fit
Pharisaicus. a, um. possessiuũ. Hiero. cõtra Vigil. Quasi sepulchra pharisaica foris dealbata.
Pharsalici, campi Thessaliæ in qbus ciuilium bellox de tonuerũt procellæ, a Pharsalo oppido appellati, qd̃ si tũ est in ripa fluminis Enipei, a quo pharsali dicti. Sũt qui Pharsaliam prouinciam dicant, a pharsalo duce, quæ primo Æmathia ab Æmathio, postea Thessalia a Thessalo, deinde a Macedone Macedonia. Postremo a Philippo rege campi philippici.
Pharnax. acis. pe. cor. nomen proprium Mithridatis filii Luc. Nec Pharnacis arma reliquas, Tigranemq̃ meũ, Hic a Cæsare, ut L. Florus scribit, vno, & non tõto prælio more fulminis obtritus est.
Pharetra pe. cor. ubi sagittæ reponuntur, a φέρω καὶ ἔρυμα. Et qui eam ferunt pharetrati dicuntur.
Pharusii ppli in Aphrica uersus oceanũ occidentalẽ.
Phase hebraice, latine transitus dicitur, quia tũc ex Ægypto in patriam remigrauere iudæi.
Phassæ per duplex ſſ. a græcis palumbi dicuntur.
Phaseolus, phasilus, siue phaselus genus leguminis. Col. lib. ii. Ab hoc recte phaselus terræ mandabit̃, uel in uterano, uel meli⁹ pingui, & restibili agro. Idem phaseoli modii quatuor obruuntur totidem operis.
Phasellus, Vide in dictione Fasellus.
Phasma. atis. latine apparitio, monstrum, uisio dr̃.
Phasis. is. uel idis. Colchox p̃ grandis fluuius orit̃ ex monte armeno de quo Luc. Colchox rura facit ditissima phasis. Hic ut Amb. lib. Hexa. scribit, de septentrionali parte Caucasiis montibus fusus, cũ pluribus aliis in Euxinũ se p̃cipitat mare. Pli. li. vi. Nauigat̃ phasis q̃libet magnis nauigiis. xxxviii. M. d. pas. Inde minoribus longo spacio pontibus centum uiginti peruius. Phasis etiã urbs est & lacus non procul, ut li. xi. scribit Stra. Græce etiã phasis, latine fama dr̃. Phasis etiã auis boni saporis quam vulgus phasianum appellat. Hiero. in Esai. Phasi desq̃ & turtures mulsum merum uxox pulchritudinẽ examina liberox dñs animæ pollicetur.
Phasiani, aues notæ, a Phasi fluuio ad nos traducti ab argonautis. Nanq̃ ex ea regione in græciam deportatæ sunt. Mar. Argoa primum sum transportata carina, ante mihi notum nil nisi phasis erat. In hanc auẽ Ityn Terei filium mutatum Mythici fabulantur.
Phasianarius, qui phasianos pascit. Paul. iurecon. Phasianarii aũt, & pastores anserum non continentur.
Phauliæ sunt oliuæ, quæ minimo succo corpore grandissimæ pusilloq̃ nucleo.
Phædon Athenienſis in cõuiuio a triginta Athenienſiũ tyrannis necatus fuit. Huius filiæ uirgines erãt, q̃ ut uirginitatem seruarent morte, inuicẽ se cõplexæ in puteũ se præcipitauerũt. Fuit & alius hoc noĩe phus Elidenſis Socratis auditor ingenio liberali. Qui ut qdam scripserunt, seruiuit lenoni pinde, q̃si meritorius puer q̃stuariũq̃ mãcipiũ, eũ Cebes socratic⁹ emisse dr̃, habuisseq̃

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in philoſophiæ diſciplinis, atq; is poſtea phus illuſtris fuit. Cuius nomini Plato librum de imortalitate animæ dedit, & alio nomine Phædon inſcribitur.

Phædros, latine pulcher.

Phelădrios herba, q̃ in paluſtrib⁹ naſcit, folio apii, cui⁹ ſemẽ ꝓpter calculos & ueſicæ incõmoda bibit, a Dioſcoride heleoſelinon, hoc eſt, ut Theodo. uertit, paludapium uocatur.

Phegor lingua hebræa priapus appellatur, ut ĩquit Hierony. contra Iouinianum.

Pheneum oppidum in Arcadia. Pheneus uero amnis in Alpheum defluens.

Pheræ ut ait Stra. Pelaſgico⁊ campo⁊ terminus ad Magneſiam, q̃ uſq; ad Peliũ montẽ porriguntẽ. Emporiũ pheræ hñt Pagaſas, quo ex loco Pelias Iaſonẽ, ac nauẽ Argo emiſit. Vñ Pagaſæus, & Pheræus appellatus fuit. Fuit tñ alius Iaſon pheræus tyrannus. Sed de Theſſalo Iaſone intellexit Ci. li. offi. cũ dixit, pheræũq; Iaſonẽ cæteris anteponunt. Dr̃ etiã phera ſingulari numero.

Pherecides pe. cor, phus & poeta tragicus, ex Syro inſula Floruit regnãte Seruio Tullio apud Romanos, ut Cic. li. i. Tuſ. refert. Hic primus dixit aĩos hoĩm eſſe ſempiternos, primus ſcripſit ſoluta orõne, ut Apul. in floridis autor eſt, repudiato uerſuũ nexu, quẽ Pythagoras magiſtrum coluit. Periit phthiriaſi, hoc eſt pediculari morbo. De quo Sere. Sed quis non paueat pherecydis fata tragœdi. Qui nimio ſudore fluens animalia tetra Eduxit turpi miſeꝛ quæ morte tulerunt.

Pheretrum. Vide in dictione Feretrum.

Pherne, φερνὴ latine dos dicitur, vnde parapherna & paraphernalia de quo ſupra.

Pherenice nomen mulieris. De qua Ælianus li. x. de uaria hiſt. Duxit ad olympicũ certamen filiũ ſuũ pherenice fœmina, ꝓhibentibus eam ſpectare q̃ ꝓſidebant, Licere id ſibi perſuaſit, q̃ patrem & fratres tris haberet olympionicas, ſpectauit, & uictorem filium reduxit.

Phiala pe. cor. uas uini, uel aquæ plerũq; ex auro confla tum. Oĩa eñ uini uel aquæ uaſa phialæ dici pñt. Vñ Iue. aurea uocat phialas dicẽs. Virro tenet phialas, tibi non cõmittiẽ augꝛ, hoc eſt uaſa aurea, q̃ Virroni commendata ſunt. Græci ἀπὸ τοῦ πίνειν ϖ ἐισ φ .i. a bibẽdo

Phycus, ſiue phycis genus piſcis, dr̃, quia piſciũ ſola nidificet ex alga, & eſt inter ſaxatilia ut apud Plini.

Phidias ſtatuarius clariſſimus, qui Mineruæ ſtatuã egregie fabricauit, amplitudĩe cubito⁊ xxvi. q̃ ebore & auro conſtabat. In cuius ſcuto Amazonũ ꝓlium cælauit, & deo⁊ gigantũq; dimicationẽ. In ſoleis lapithaꝛ & centauro⁊. A Plinio dict⁹ eſt artifex nunq̃ ſatis laudatus. De quo Quint. li. xii. phidias diis, q̃ hoĩb⁹ efficiẽdis melior, in ebore uero lõge citra æmulũ, uſi nihil, niſi Mineruã Athenis, aut olympiũ ĩ Helide Iouẽ feciſſet.

Phidiacus. a. um. pe. cor. Proper. phidiacus ſigno ſe Iupiter ornat eburno.

Phiditia, cœnationes Lacedæmonii, ſeu conuiuia noĩabant, ſiue ꝙ philias. i. amicitiæ cauſa inſtituta ſint, ſiue potius a parſimonia φείδομαι eñ ſcat parco, & abſtineo, φιδὼ parcitas, & parſimonia, φιδωλὸς parcus. Vñ & phiditia cõuiuia parca & frugi. Cice. li. v. Tuſ. Quid uiẽtũ lacedæmonio⁊ ĩ phiditiis nõne uideam⁹? Cõueniebãt. n. ad phiditia cõferẽtes ſinguli farinæ modiũ, uini choros octo, caſei q̃nq; minas, ficuũ q̃nq; ſeſtis minas.

Pheidoma metra. φειδώμια. i. parca & auara quaſi ἀπὸ τοῦ φείδεσθαι. Veteres mõ per ei diphthongum talia ſcribebant, modo per e, modo per i productam.

Philos latine amor, ſiue amicus. Philetus amabilis.

Philanthropos pe. pro. latine humanus. i. amans hoĩes. Quo nomine dictum eſt lapæ genus, quod ueſtibus hominum adhærens eos amare uidet. Philanthropia humanitas. i. amor erga homines. Hanc ſic diffinit Speu. Φιλανθρωπία eſt humanitas & affectio amicitiæ hoĩm cõciliatrix, habitus hominibus beneficus, gratiaꝛ redditio, gratitudo benefica.

Philadelphus, amator fratris, philadelphia fraternitas, amor fratris.

Philadelphia nomẽ ciuitatis in Myſia regione Aſiæ, ter ræmotib⁹ cõcuſſa, cuius incolæ in agris magna ex pte degebant. In hac fuit una ex ſeptẽ eccleſiis. Supra philadelphiã orientẽ uerſus exuſta regio patet ſtadiis lõga cccc. cccc. lata, ubi nullæ arbores, ꝓter uĩtẽ inueniunt. q̃ exuſtũ uinũ fert ita elegans, ut nulli cædat. Sũma cã po⁊ facies cinerulenta eſt, mõtana, petroſa, & nigra. Quidã ex crebro fulminũ ictu id contigiſſe arbitrant, nec dubitãt quæ de Typhone dicuntur hoc in loco fabulari. Sed credibilius eſt ſubterraneum ignem, qui poſtea defecerit, regionem exuſſiſſe.

Philandros, latine amans uirum dicitur.

Philaretus, proprium nomen uiri, & latine amator uirtutis dicitur. Græce eñ ἀρετὴ uirtus dicitur.

Philargyria ex argyrion, qd̃ apud nos argentũ ſcat, cõponitur, & auiditas argenti, ſiue auaritia tranſſert.

Philargyrotatos, id eſt auariſſimus mortalium.

Philalethes, ueri amator latine dicitur.

Philocalus dici poteſt amor boni, uel mundus, politus, elegãs. Philocalia amor pulchritudinis.

Philomela nomen mulieris Pandionis filiæ Atheniẽſis regis, & ſororis Prognes, q̃ cũ a Tereo cõpreſſa fuiſſet, tandẽ, ut eſt in fabulis, deo⁊ miſeratione in auem ſui nominis conuerſa fuit, quæ & Luſcinia dr̃, qñ de luce canit. Nec ceſſat deflere cantu dulciſſimo iniuriã, quã paſſa eſt, & interpretatur amabilis.

Philortiũ fœminæ ꝓpriũ, ꝙ amatoriã adulationẽ dictũ.

Philo phus hebræus, q̃ de ſapĩa librũ ſcripſiſſe dr̃, fuit & alius Philo byblius, ut Euſe. li. Euan. ꝓparationis teſtat, hos Porphy. li. iiii. magnis laudibus decorauit.

Philoſophia amor & affectatio ſapiẽtiæ, ſophia ſapiẽtia dr̃. Hæc ſcientia diuidiẽ in tres ptes, in moralẽ, in naturalem, & rõnalem. Prima cõponit aĩm. Secũda reꝛ naturã ſcrutatẽ. Tertia ꝓprietates uerboꝛ exigit & ſtructurã. Moralis græce ethice dr̃. De q̃ Sene. Phia aĩum format, & fabricat, uitã diſponit, actiones regit, agenda & omittẽda demõſtrat. Sine hac nemo ſecur⁹ ẽ. Hæc ampliſſima artiũ dr̃. Apul. diſciplinã regalẽ appellat, tã ad benedicendũ, q̃ ad bñ uiuendũ repertã. A phia fit phus amator ſapientiæ. Et philoſophicus. a. um.

Philoſophaſter, philoſophorum imitator.

Philoſophor. aris. phiam exerceo. Ci. li. i. de na. deo. Et cũ minime uidebamur, tũ maxime philoſophabamur.

Phileſius, cognomen Apollinis, Græci Φιλήσιον, amabilem dicunt, quia lumen eius exoriens amabili uenerationeoculorum conſalutamus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Philippus nomẽ uiri ꝓpriũ, & latiẽ equoꝝ amator. i. bellicosus dr. Quo noie dictus est Alexãdri Magni pr, aliꝰ fuit romanoꝝ impator, q primus ex romanis imperatoribus christianus fuisse perhibetur.

Philippi ciuitas Thraciæ, q̃ Datos añ dicebaṫ, Crenida olim appellata, condita est ciuitas in ꝓrupto quodam colle, quã Philippus Macedonũ rex ædificauit, & a nomine suo Philippos noiauit. Vir. Romanas acies iteꝝ uidere Philippi. Hinc philippicus. a. um. ut campi philippici. In campis philippicis primo Cæsar & Pompeiꝰ postea Augustꝰ & Brutus cũ Cassio dimicauerũt. Hic etiã philippensis, & hoc philippẽse, ut Philippẽses ciues & philippense bellũ qd apud Philippos gestum est.

Philippei, siue philippi sũt aurei nũmi ꝓcioſi, quoꝝ apd Plautum frequens mẽtio est, ut in Pœnu. Hic sunt numerati aurei trecenti nummi, q uocanṫ philippei.

Philochrematos pecuniarum amator.

Philosarca amator carnium. Hie. Nos simplices & philosarcas, ideſt amatores carnium.

Philologus, amator uerborum uel studii.

Philolaus nomen uiri ꝓpriũ, & latine amor ppi dr.

Philoponus, amator laboris. Philoponia amor laboris.

Philosomatos, amator corpis σῶμα græci dũt corpus, quasi σῆμα. i. aĩæ sepulchrum, tanq̃ ibi sepulta sit.

Philopsychia, cupiditas uitæ, philopsychus cupidꝰ uitæ.

Philotimos honorum cupidus.

Phileterus amans amicos.

Phileleutheros amator libertatis.

Phileremus, amicus solitudinis pe. pro.

Philocharis charus amicus.

Philagathus, nomen uiri ꝓpriũ, quo significaṫ benignꝰ.

Philocompus, amator iactantiæ.

Philodesporus nomẽ ꝓpriũ, cõpositũ ex duabus dictiõibus græcis, qd ꝑcat dñi siue dñæ amatorem.

Philoctetes. tis. uel. tæ. pe. pro. nomen Pæantis filii & Herculis comitis, quasi amoris possessor. Prop. Tarda philoctetæ sanauit crura Machaon.

Philomathes discẽdi cupidꝰ. Philomathia amor discẽdi.

Philopolites, amator patriæ.

Philostorgus, amicus beniuolus, necessarius. Philostorgia indulgentia amor parentum.

Philonicus, iurgiosus, contentiosus, uictoriæ amator.

Philtra, latine amatoria, genus ueneni, amorẽ, & ut plurimum insaniã ingerentis, φίλτρον eñ apud nos amatoriũ dr. Oui. li. ii. de arte. Philtra nocent animis uimq̃ furoris habent. Iuue. Hic Thessala uendit philtra, quibus ualeat mentem uexare mariti.

Philo phus hebræꝰ, q sapiẽtiæ librũ scripsisse crediṫ. Fuit & alius eo noie Academiæ princeps, cui se totũ tradidit Cice. ut ipse in Bruto testaṫ, admirabili quodam ad philosophiã studio cõcitatus, cũ ille ĩ bello Mithridatico domo fugisset, Romamq̃ uenisset. Hos duos Philones Porphyrius li. iiii. magnis laudibus decorauit.

Philohistoricus amator historiaꝝ. Hiero. ad Paul. Quartus inter quatuor prophetas tempoꝝ conscius totius mundi philohistoricus lapidem præcisum de monte sine manibus claro sermone pronunciat.

Philozous, græce φιλόζωος, nimis cupidus uitæ.

Philœnus, uinosus, amator uini, potator.

Philoxenus, hospitalis. Philoxenia, hospitalitas.

Philodulus pe. pro. amator seruorum.

Philopæs, puerarius. pædico, amator puerorum.

Philopolemus, bellicosus, nam φιλέω. ῶ. amo πόλεμος. ῦ. bellum.

Philocrates pe. cor. amoris tenax, κρατέω teneo.

Phimosis dicitur cum glans membri uirilis ita tegitur præputio, ut nudari non possit.

Phison nomẽ fluuii, qd (teste Iosepho li. i.) facit inundationẽ, q eductꝰ in Indiã in pelago, late diffundiṫ, qd Geta nuncupaṫ a græcis. Hic circuit oẽm terrã Eiulath, ubi est augꝝ terræ, ubi carbunculus & lapis ꝑcios⁹.

Phyllon ꝑ duplex ll, latine foliũ dr, vna lra detracta. Hic pẽtaphyllon, melãphyllon, platyphyllon, & hmõi mlta

Phylon per simplex l, significat gentem, genus, nationẽ.

Phylarchus, latine princeps gentis.

Philyra pe. cor. ꝓprie arbor, quã latini Tiliã uocãt, q̃uis alii dicãt esse membranã tenuissimã inter corticẽ, & lignũ tiliæ. Ex hac arbore fiebant coronæ, q̃ in magno honore apud antiquos fuerũt. Hora. li. i. car. Displicent nexæ philyra coronæ. Oui. lib. Fast. Ebrius ĩcinctis phĩlyra conuiua capillis. Pli. uero. li. xxiiii. accipit philyras ꝑ capillamẽtis filisq̃ tenuissimis, philyra inqt croci nimium salem cibis eximunt. Et li. xiii. Præparanṫ ex papyro chartæ diuisæ acu in prætenues, sed quam latissimas philyras. Martia. li. de nup. philologiæ philyram pro membrana tenuissima. Cuius hæc uerba sunt. Libri in philyræ cortice subnotati.

Philura, idem quod philyra, scilicet membrana, & tenuissimum capillamentum.

Phylaca pe. cor. locus custodiæ, hoc est carcer. Plau. Illic est abductus recta in phylacam, ut dignus est, phylacista carceris custos.

Phyllis, nomẽ Lycurgi Thracũ regis filiæ, q̃ Demophoonta Thesei filiũ ex troiano bello redeuntẽ amauit, & in cõiugiũ suũ rogauit. Ille ait ante se ordinatuꝝ rem suã, & sic ad eius nuptias reuersuꝝ. Profectus ita cũ tardaret, Phyllis & amoris impatiẽtia, & doloris impulsu, q se ſpretã esse credebat, laqueo uitã finiuit, & cõuersa est in arborẽ amygdalũ sine foliis. Postea reuersus Demophoon cognita re eius amplexus est truncũ, q uelut ſpõsi sentiret aduentũ, folia emisit. Vñ etiã phylla sũt dicta a Phyllide, q̃ añ petãlia dicebãṫ. Est & phyllis amnis Bithyniæ, a q̃ phylli, phylliẽsesq̃ dũr, ut inqt Stra.

Phyma. atis. genus tuberculi mollis furunculo rotundioris planioriſq̃, quod in pus cito conuertitur.

Physis latine natura dr, a quo physicus naturalis.

Physica. orum. naturalia, ut physica Aristotelis. Vnde & metaphysica, supernaturalia.

Physiologus, de naturis differẽs. Hiero. cõtra Ioui. Legamus physiologos, & reperiemus turturis hanc esse naturã, ut si parem pdiderit, alteri non iungatur.

Physiognomia naturæ regula. Nam id uerbum significat mores naturasq̃ hominum coniectione quadam de oris, & uultus ingenio scisciṫari.

Physeter. eris. pe. pro. genus piscis marini admirabili magnitudine, φυσάω ſpiro, uel ſufflo. Vnde Ruffus in Arato. Delphinos uirides, & physetoras anhelos.

Phygethlon, ut inquit Corne. Cel. Tumor est non altus latus, durus, rubicundus, cum uehementi inflammatione punctioneq̃, ac membrorum distentione, neq̃

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

materia magnopere in pus conuertitur.

Phyton,ſine h in ſecũda,p̃cium,qđ capiť,p re locata,uul gus fictũ appellat.Inde emphytioſis,phyton etiã latiẽ planta.Phython cũ th in ultima ſcat ſerpentem.

Phlanates populi ſunt,a qbus nomen ſinui eſt inditum, quẽ mõ nautæ quernariũ appellãt.Alii carnariũ,ꝑpter naufragia ꝓcelloſo ferme ſemp trãſitu. In receſſu eius Senia urbs,cuius a tergo ſpecꝰ ſũt,vñ uehemẽtes nulla fere nõ hora uẽti pflant,eaq; res infamẽ ſinũ eũ reddi dit.Dicti phlanates ab oppido phlano,vñ ſinus oĩs hic phlanonicꝰ uocať,q a Pola colonia,laderã uſq; diffun

Phlebotomia,inciſio uenæ,quæ fit ad ſangui (ditur. nem minuẽdum, ſedandi feruoris gratia, φλὲψ enim latine uena.Phlebotomũ ferrum,quo uena ſecať.

Phlegmon latiẽ inflãmatio,ſiue collectio,q̃s nñi etiã im petus uocãt,quotiẽs ſãguis utilis & mediocriter craſſus ferẽ ſubitus in aliquã corpis partẽ,ſed flegma pituita.

Phlegethon fluuius infernalis,flãmis æſtuantibus rapi dus.φλέγω ardeo.Virgi. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus phlegethon,torquetq; ſo nantia ſaxa.Hinc phlegethonteus.a.um.

Phlegma.atis.pituita.Inde phlegmaticus, qui ex phle gmate laborat. Phlegma, ut inquit Aug.lib.xi.de ciui. dei,in capite domicilium habet.

Phlema dť cũ ex labore uiæ ſanguis defluit circa talos.

Phlegonitis lapilluſ,qꝰ ĩ eo flãma q̃dã intꝰ ardere uideať.

Phlegyas Martis filius rex Lapitharum in Theſſalia,pa ter Ixionis & Coronidis,a quo Phlegyæ populi Theſſa liæ ſunt cognominati.

Phlegræi cãpi duo fuere,alter in græcia a Phlegra Theſ ſaliæ ualle,ubi gigantes cum cœleſtibus pugnauere, Vel ἀπὸ τοῦ φλέγειν qđ eſt urere,atq; inflãmare,qm̃ ter ra p̃lioꝝ concitatrix eſt,dum ibi gigantũ bellũ exarſit. Alter in Cãpania prope Cumas, in quo Hercules cum his p̃lium cõmiſit.De quo Stra.li. v.ſcribit. Fortunatꝰ erat & campus noĩe phlegræus, in quo non a giganti bus geſta fabulæ diuulgant.Ita dictus a colle,qui olim plurimum ignis euomebat,quem Veſuuium ſcripto res appellant.Ex hoc Hercules exiſtimatur, ſicut Dio do.meminit,gigantes fugaſſe.

Phlox,apud Pli.& flãmam & genus floris ſignificat.

Phleos herba paluſtris ad nexus utilis, ex qua phloinæ ueſtes ab Herodoto etiam dicuntur.

Phlyctena latine puſtula,quaꝝ tria ſunt genera, Exan themata,q̃ Pli.eruptiones pituitæ, & papulas appellat. Pſydracion paulo duriꝰ eſt,ac ſubalbidum,& acutum. Epinyctis,quæ tertium diſcrimen eſt.

Phlius.untis.eſt urbs ĩ medio Sycionii Argiuiq; agri ubi religioſiſſime colebať Hebe.caſtellũ phliũ noĩat Pli.

Phoca piſcis bos marinus a ſono mugitus. Vir. li.iiii. Et turpes paſcit ſub gurgite phocas. Hic corio & pilis te ctus,parit in terra pecudum more,canum modo coit. In ſomno mugit, a quo præcipue uituli nomen acce pit. Fuit & nomen imperatoris Romanorum.

Phoce.es.oppidum Bœotiæ.

Phocæa urbs minoris Phrygiæ,ut inqt Ptole.Athenien ſium colonia. vñ ꝓfecti ſunt qui Maſſiliã apud Gallos non procul a Rhodano cõdidere. Dicta Phocæa, q uituli marini magno nũero cõparuiſſẽt urbẽ cõdentibꝰ. Eſt & in Caria Phocæa monti Mycalæ appoſita. Ab hac phocenſes,ut a græcorum phocide phocenſes.Ab utraq; phocaicus. Vnde muricem phocaicum Oui. po ſuit a Phocæa non procul a Sardibus.

Phocaicus.a.ũ.qđ ẽ ex phocæa. Vñ murex phocaicus.

Phocees populi Ionum,qui primi longis nauibus ſecun dum Herodotum uſi ſunt.

Phocis parua græcoꝝ regio, ubi oraculũ delphicũ. Lu ca.li.v.Maſſiliæq; ſuæ donať libera Phocis. In ea enim eſt oppidũ Delphi ſub Helicone monte.Fons caſtalius & Cephiſus amnis,& mons Parnaſus,in quo Apollinis templũ. Hinc phocides, & phocei dicti ſunt q Maſſiliã condiderũt.Hos uarro ſcribit trilingues eſſe,ꝙ græce & latine,& Gallice loquanť.

Phocion Atheniẽſis uir clarus,cognomẽto bonus paup. Fuit emñ ſemp paup, cũ ditiſſimus eſſe potuiſſet ꝓpter frequentes ei delatos honores. Hic neq; ridere neq; la chrymare ab ullo unq̃ eſt uiſꝰ.Et in cõcione cũ q̃s'di xiſſet.Cogitabundus uideris o Phocion Recte indicas Cogito emñ ſi qua ualeo in his breuitate uti,quæ apud Athenienſes dicturus ſum. Huic cũ legati Philippi Ma cedonũ regis ingentia munera offerrent, hortarenťq; ut ea acciperet,q̃is emñ ĩpe facile his careret,liberis tñ eius eſſent neceſſaria,qbus difficile foret in ſũma pau pertate ad paternã gr̃iam puenire.Si mei inquit ſimi les erunt,idem hic agellus alet illos,qui me ad hanc di gnitatem perduxit. Si diſſimiles ,nolo meis impẽſis illorum ali,augeriq; luxuriam.

Phœbus epitheton Apollinis quaſi lucidus,q Iouis & La tonæ filius fuit eodẽ partu cũ Diana genitus, q̃ & ipſa phœbe uocitata eſt, diuinationis & ſapientiæ deus a poetis exiſtimatus,& medicinæ repertor, qm̃ ſentiẽdi uis oĩs a ſole nobis eſt.Dictus phœbus,quaſi φωβὸς,ab φῶς & βίος.i.lux uitæ,Vel a ſpecie & nitore.Nam græ ci φοῖβον purum dicunt & ſplendidum.

Phœbas.adis.fatiloqua , ꝙ Phœbei numinis concepto afflatu fureret,& agitaretur in bacchantis imaginem. Sidoni.Nec ſic intortum uiolatæ phœbados ultrix in Danaos fulmen iecit.

Phœnix Agenoris filius,Cadmi frater, q Phœnicibꝰ im perauit,a quo phœnicia,& phœnix arbor palma, & co lor ruber,a quo phœniceus.a.um.ut color phœniceus, qđ & phœniceũ dr̃.i.purpureum.Similr phœnix auis a purpureo pennaꝝ colore dicta,toto orbe celeberrima in Arabia naſcens,aquilæ magnitudie,q̃ annis ſexcen tis & ſexaginta uiuere dr̃,ut Mani. ait capite honorato in conũ plumis extantibus criſtatis faucibus circa col la fulgore aureo,cætera purpureus abſq; cauda,in qua roſeis pennis ceruleus inſcribiť nitor,generis tam maſ. q̃ fœmi.Hiero.in expoſitione ſymboli. Quid miĩ ui detur ſi uirgo conceperit, cum oriẽtis auem quã phœ nicem uocant,in tantũ ſine coniuge naſci, uel renaſci conſtet,ut ſemp una ſit ,& ſemp ſibi ipſa naſcendo uel renaſcendo ſuccedat. Idẽ ad p̃ſidium. Phœnix auis eſt in India,& per.ccccc.annos de Lybano implet ſe aro matibus,& ſic nidificat, & indicat ſacerdoti Heliopoli tano mẽſe famenoth,aut famurth. Implet aram ſacer dos ſarmẽtis, & ibi cõfert phœnix aromata, & electrũ aræ imponit.Et primo ſolis ortu phœnix quidem mo uet pẽnas,Solis uero calore accendiť electrũ, & ſic exu runť aromata,& ipa phœnix incendiť. Craſtina die de

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cinere gignit uermis, secundo pœnas affert, tertio ad antiquã redit naturã, & sic ad sua loca reuertit. Amb. in lib. Hexa. Phœnix auis in locis Arabiæ phibet degere, atq; ea usq; ad annos qngentos lõgeua ætate pcedere, q̃ cũ sibi finẽ uitæ adesse aduerterit, facit sibi thecã de thure, & myrrha, & cæteris odoribꝰ, in quã ipleto uitæ suæ tpe intrat, & moritꝫ, de cuiꝰ carnis hũore uermis exurgit, paulatimq; adolescit, & pcessu statuti tpis induit alaꝫ remigia, atq; in superioris auis speciẽ formãq; reparatꝫ. Est & phœnix nomẽ fluuii in Thessalia in Asopum fluentis. Et phœnix qui ex Phœnicia est populus quem Iosephus scribit inuenisse græcas literas. Vnde Luc. Phœnices primi (famæ si creditur) ausi Mansuram rudibus uocem signare figuris.

Phœnices ἀπὸ τοῦ φοίνικος dicti sunt, q̃ initio cuiuscunq; gñis appulsos hoies p uictimis feriebãt, inde q̃ Phœnicibus proximi colunt, uulgo phœnissare dicunt cædemaculare. Sed Euse. lib. de temporibus, Phœniceus inquit color & una mutata litera puniceus ab inuentore nomen sortitus est, qui Bithyniam condidit, & phœnicibus elementorum notas dedit.

Phœniceus. a. um. quod est purpurei coloris a purpura, quia prima cõmendatione in Tyro tingebatur apud Phœnicas, quos mutatis syllabis pœnos appellamus, unde punicios, & puniceus deriuatur.

Phœnicia regio in Syria, a Phœnice rege sic uocata, Iudææ cõtermina. In ea sunt Tyros & Sidon urbes. Carmelus & Libanus mõtes, in quo thura leguntur.

Phœnicium color rubens. Hiero. in expositione psal. Si fuerint peccata uestra sicut phœniciũ, uelut in niuem dealbabo. Nam græci φοινικοῦν phœnicium uocant.

Phœnissa mulier ex Phœnicia.

Phœnicis, phœnicidis, purpura, pannus rubeus. Phœniceus, puniceus rubet.

Phœnicopterus uel phœnicopterix pe. cor. auis rubẽtes pennas hns, græce uocãt phœnix rubrũ, & πτερὸν alam Iuue. Et scythicæ uolucres, & phœnicopterus ingens.

Phœnicopteri gium dimi. paruus phœnicopterus.

Pholus fuit unus ex centauris, Ixionis ex nube filius.

Pholoe mons Arcadiæ syluosus. De quo Luc. li. vii. Scilicet ipse petet pholoen, petet ignibus Æthon.

Phonascus uocis, pnunciationisq; magister, & moderator, dictio græca ἀπὸ τοῦ φωνέω, qd̃ est loquor, uel ἀπὸ τοῦ φωνῆν, & ἀσκέω. i. ab exercenda uoce. Quintil. li. xi. Sed cura non eadem oratoribus, q̃ phonascis. Sue. de Aug. Pronunciabat dulci & pprio quodã oris sono, dabat & assidue phonasco operam. Is enim uocem intorquere remittere, lenire, exasperare docebat.

Phorcys, huius phorcys & phorcyn Phorcynis nomen Neptuni filii.

Phorcus nomen proprium uiri, qui impauit Corsicæ & Sardiniæ, sed ab Atlante uictus nauali pelio mari obrutus est, & a superstitibus sociis diuinos honores meruit hic fuit pater Medusæ & reliquarum gorgonum.

Phosphorus pe. cor. latine lucifer stella, Vide in Vesper.

Phos neutri ge. circunflexũ, hoc est φῶς φωτός, lumen scat, mas. ge. acutum φώς φωτός hominem.

Phragmon nomen statuarii, & pictoris egregii, sicut & polycletus.

Phrasis elocutio. Dicta ἀπὸ τοῦ φράζειν, hoc est ab eloquendo elocutio. Hiero. in prolo. li. Regum. Secundus græcus est, quod ex ipsa phrasi probari potest. Quintil. Macer & Lucretius legendi quidẽ, sed nõ ut faciant phrasin. A phrasis fit Theophrastus.

Phrenitis pe. cor. morbus lædens mentẽ, & insaniã, furorẽq; deducẽs, ἀπὸ τοῦ φρενὸς. i. deturbatio mẽtis. Inde phreneticꝰ, q̃ eo uitio laborat. Apud Iuue. phrenesis pe. pro. legit. Cũ furor haud dubius, cũ sit manifesta phrenesis. Aliter Serenus, ptulit. Ex uicio cerebri phrenesis furiosa mouetur. Amissasq; refert frendens amentia uires.

Phregenæ pe. produ. ciuitas in Ethruria, altera in latio. Vnde phregenates.

Phrenes dñr a græcis pcordia q̃ exta nuncupant. Gale. li. v. de interioribꝰ docet diaphragma dici phrenas eo, q̃ propter apostema diaphragmatis gignatur phrenetis. Aristo. præcordia dici autumat phrenas a mẽte & prudentia, quæ græce dicitur φρήν subtilitas eñ mentis, ut ait Plini. præcordiis accepta fertur.

Phronimos latiẽ prudẽs, phronisis prudẽtia. Cic. li. i. offi. Princeps olim uirtutũ ẽ illa sapia, quã græci sophiã uocãt. Prudẽtiã. n. quã græci phronisin dñt, aliã quandã intelligimꝰ, q̃ est reꝫ expetendaꝫ fugiendarũq; sciẽtia.

Phronisium prudentula.

Phryne nomen meretricis apud Athenas. de qua Quintil. li. ii. quæ impietatis accusata, ab Hyperide clarissimo illius ætatis oratore fuit defensa.

Phrygia regio minoris Asiæ, a Phrygio amne, q̃ eã a Caria diuidit, uel a Phrygia Cecropis filia, ubi Dardania a Dardano Iouis filio. Iñ a Troe Erichthonii filii Dardani filio Troia, in qua Ilion, uel a Phrygio oppido macedoniæ, siue Brygio, vñ colonos pfectos aiũt in Phrygiã. Duæ tñ ferunt Phrygiæ, maior scilicet & minor, q̃ Epictetus dicta fuit. Phryges christianã fidẽ tenuerunt diu. Sed emersit apud eos Mõtanꝰ qdam, q̃ se paracletũ noiauit, gentẽq; illã infecit, cũ quo mulieres Priscæ & Maximilla relictis uiris suis incedebãt, & illius inspiratione, pphetissæ dicebant, multisq; erroribus & Phrygiã & uicinas regiões impleuerũt. Phrygia ab aq̃lonis parte est Galatiæ collimitata. A meridie Lycaoniæ Pisidiæ Mygdoniæq; cõtermina. In ea ẽ Ida mõs, & Tmolus, & Pactolus fluuius. Ex ea fuit Sibylla nona, q̃ sic uaticinata est. Tuba de cælo uocẽ luctuosam emittet, tartareũ chaos ostendet dehiscens terra. Venient ad tribunal dei reges oẽs. Deus ipse iudicabit pios simul & impios, tunc demum impios in ignem & tenebras mittet. Qui aũt pietatem tenent, iterum uiuent.

Phryx. gis. gene, mascu. pro eo q̃ est ex Phrygia. Hiero. Compelle phrygem, & ponticum, ut locustam comedat. Dicitur & phrygius. a. um. Virg. lib. Ix. de mulieribus loquens inquit. O uere phrygiæ.

Phrygiones, a phrygibus dicti, q̃ acu pingũt, uel q̃ redor diẽdi & texẽdi auri & argẽti rõnem inuenerũt. Pli. li. x. Pictas uestes iã apud Homeꝫ fuisse uideo. Vñ natæ triumphales, acu facere id phryges iuenerũt. Ideoq; phrygiones appellati sunt. Idẽ appellat dardanũ aurum.

Phthia ciuitas Thessaliæ, a q̃ phthius, & phthiota. Vnde Achilles phthius dictꝰ est. Oui. Quã sine me phthius ica nescãt æquora remis, Et uideã puppes ire relicta tuas.

Phthiotis. idis. dicta est una ex quatuor Thessaliæ partibus ut inquit Strabo.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Phthiriasis morbꝰ pedicularis, ἀπὸ τῶν φθειρῶν, qđ & pe-
des & pediculos uocamus. Vñ phthirophagi dicti sunt
ppli solis piscibus uiuentes, a tenuitate uictus, q̃s pedi-
culis uescant. Hi sunt iuxta pontũ Euxinum. Hoc mor
bo extinctus est Silla dictator, & Pherecydes poeta.
Phthisis, tabes, morbꝰ, quo pulmonis exulceratio fit, ex
pituita a capite distillãte, ἀπὸ τ̃ φθίνω, qđ est tabescere.
Vñ phthisici uocant. Sũt q phthisin phthonẽ quoq; ap
pellẽt, sed illud genꝰ maxie quo sanguis reiicit, q̃li mor
bo laborasse Theopõpũ, & ab Asclepio curatũ tradũt.
Phthongꝰ sonꝰ, vñ diphthõgus. Quã ob cãm phthongꝰ
& harmonia in cælo dr, uide Ptol. li. iii. harmoniacæ
institutiõis, ὅτι φθέγγομαι διὰ τ̃ ἀνάκω ἔνδον ὁ φθόγγος
πρόεισι. Quod aũt Pythagorã dñt aliq primũ inuenis
se cælũ harmonia uolui, an alii, Suidas nr explicat.
Phthirophagi populi sunt, de quibus Strab. phthiropha
gis a sordibus & squalore dictis uicini sunt Suanes ni-
hilo beatiores illis.
Phyceos græce herba alga, q̃ pristinꝰ lanæ color repat,
hãc latini fucũ uocãt, uñ offucias dixerũt sifatiões rẽ.
Physeteres pe. pro. græce φυσητῆρες aialia aquatica.
Phucꝰ aial uolatile guũ, a phago comedo. Vide i Fucꝰ.
Phut inde phutei, ut Iosephus scribit Mauritaniæ ppli.
Fuit aũt Phut Chame filiꝰ, cuius pr Noeus. Ita. n. a græ
cis uocari dr, quẽ hebræi Noe dicũt, uel poti⁹ Canoch.
Phylacistæ, qui obseruant, nã φυλάσσω custodio, uel ser
uo dicitur, & Plau. phylacam carcerem uocat

Piaculũ sacrificiũ, cultꝰ, & qcquid agit seu p̃bet p sacrifi
catione peccati. Vir. Ea prima piacula sunto. Hora. li.
Car. Teq; piacula nulla resoluẽt, hoc ẽ nullis hostiis te
expiabis. Aliqñ dr crimen flagitiũ. Hie. in li. Iudi. Nũq̃
tantũ nefas, & tã grande piaculũ factũ est in Israel. Vir.
li. vi. Distulit in seram commissa piacula mortem.
Piare ſcat colere. Plau. Vbi pie pietatẽ, si isto more mo-
rata tibi postulẽ placere. Qñq; contaminare, polluere,
qđ & impiare dr, quẽ admodũ sacrũ ponit p execrabi-
li. Qñq; pie amare. Neui. Nemo est, q magis suos piet
liberos. Aliqñ purgare. Vir. Et culpam miserorꝫ morte
piabũt. Huius uerbi cõposita sunt expio, qđ est purgo.
Impio cõtamino. Hie. in plo. Aggæi. Sed cũ memora
tus ppłus multis tpibus idolis seruiẽdo etiã effusione
sanguinis inocentiũ se grauiter impiasset, septuaginta
annorꝫ captiuitatem eundẽ ppłum statuit sustinere.
Piatrix sacerdos q̃ expiare solita erat, quã sagã alii uocãt
Piamẽ, seu piamentũ erat id, quo i expiãdo utebant. Est
tñ dictio magis poetica q̃ oratoria, nã grãdis ẽ differen
tia de usu dictionũ, q̃ uariis scribẽdi generibus cõueni
ant, aliis utiꝫ satyricus, aliis orator, aliis historicus.
Piaculare, qđ ad satisfactionẽ peccati ptinet. Li. li. i. Itaq;
ut cædes manifesta aliquo tũ piaculo luereꝫ imperatũ
patri ut filiũ expiaret pecunia publica. Is qbusdã piacu
laribus sacrificiis factis, q̃ deinde gẽti Horatiæ tradita
sunt. Piacularia, tristia, p q̃ malũ fieri opinabãt. Nã a su
peris fœlicitatẽ, ab inferis diis infœlicia dari censebãt.
Piacularia auspicia dicebant, q̃ sacrificãtibꝰ tristia por
tendebãt, cũ aut hostia ab ara, pfugisset, aut pcussa mu
gitũ edidisset, aut i aliã ptẽ corpis, q̃ opteret cecidisset.
Piabile, qđ purgari põt, cuius contrarium est inexpiabi-
le. Augu. super Ioan. Viderunt se ingenti crimine im
pietatis astrictos, qñ illũ occiderũt, quẽ uenerari & ado
rare debuerunt, & hoc putabant esse inexpiabile.
Piam syllabica adiectio, q̃ ornatꝰ trñ cã ponit ut qspiã.
Piens, a pio, as. cum significat pie amo. A quo pientior,
pientissimus. Piens tamen in usu non est.
Pietas (inqt Cice. li. artis ueteris) est, p quã sanguine cõ-
iunctis, patriæq; beniuolis offiñ & diligẽs tribuit cultꝰ.
Aug. uero sic. Pietas pprie dei cultus intelligi solet, quã
græci Eusebian uocãt. Hæc tñ & erga parẽtes officio-
se haberi dr. More aũt uulgi hoc nomẽ etiã in opibus
misericordiæ frequẽtat. Qđ ideo arbitror euenisse, qa
hæc fieri p̃cipue deus mãdat, eaq; sibi uel p sacrificiis,
uel p̃ sacrificiis placere testat. Ex q̃ loq̃ndi cõsuetudie
factũ est, ut deus ipse dicat pius, quẽ tñ græci nullo suo
sermonis usu ὅσιον uocant, q̃uis eusebian, p misericor
dia illoꝫ etiã uulgus usurpet. Huius cõtrariũ ẽ ipietas,
q̃ ab iiusticia sic distingui solet, q illa i deũ, hæc dici in
hoies põt. Per illã cõtẽplatione delinquit, hac ope, & fa
ctis peccat. Pietas etiam a Romanis dea putata est.
Pius. a. um. qñq; religiosum ſcat. Virgi. Dii meliora pii.
Qñq; misericordẽ, benignũ. Cic. Nõ fecꝰ in me pius q̃
pr in filios. Qñq; castũ. Quinti. Et pios amores ac pudi
cos. Huiꝰ cõtrariũ ẽ ipius. Existimo aũt q deductũ sit a
græco piꝰ imutatiũcula q̃dã, πρᾶος ἁπλοῦς ἀλήθης pius.
Picea genus arboris, quã Pli. li. xvi. hist. qntã specie cedri
scribit esse, ab ea ẽ pix, feralis arbor, nascit i mõtibꝰ fri
gidis. Gerit calidã gẽmã & thuri ita fikem, ut admista di-
gnosci neq̃at.
Piceus. a. um. quod est ex pice.
Pico. as. ſcat pice qcquã linio. Pli. li. xxxvi. Sed uasa tuent
picãdo pietes, qñ ex tectoria calx prodit. Scitẽ dictũ
est ad tecta eos pice, ad uinũ calce uti, qñ sic musta cõ
diũt. Picare ẽt dñr mulieres, cũ eis grauidis appetitꝰ ua
rii eueniunt, citoq; cõmutant, a pica aue uerbũ forma
tum. Huius cõpositæ sunt Cõpico & Impico. Vñ Colu.
lib. vii. Si dolore neruoꝫ claudicat, oleo & sale genua,
poplites, & crura compicanda sunt donec sanent.
Picatus. a. um. qđ pice linitũ est seu cõditũ, ut uinũ pica
tũ. Antiq em uinũ pice cõdiebãt, qđ picatũ uocabant.
Pli. Pice & resina cõdire musta uulgare Italiæ ẽ. Erat & pi
catũ aliud, qđ spõte naturæ suæ picis saporẽ recipie
bat, & hoc i agro Veiẽti peculiariter nascebat. Pli. Iã in
uẽta uitis p se i uino picẽ hñs, respiciẽsq; Veientẽ agrũ.
Picus auis parua, uncoꝫ unguiũ, cauat arbores, in qbus
pullos educat, & scandit in subrectũ feliũ mõ. Plau. Pi-
cus ulmũ tundit. Dicta a pico Saturni filio, q ei nomẽ
dedit, ut docet Pli. li. x. Et qñ hæc auis Marti sacra est,
qñq; picus martius dr. Picos Romani ueteres uocabãt
quos græci gryphes uocant, beluæ quadrupedes, auri-
ticq;, uisu & forma terribiles, corpe leonino, rostro, alis,
pedibus aquilis similes, habitare in hyperboreis mon
tibus in Asiatica Scythia ferunt, ubi augꝫ & gẽmæ na-
sci phibentur, ibiq; tãta rabie in hoies desæuiũt, ut ter
ram ipsam inhabitabilẽ faciãt, & q̃si geniti esse uideant
ad plectendã auariciæ temeritatẽ. Plau. Pici diuitiis, q
aureos mõtes colũt, eos solus supero. Sed hoc ut multa
alia fabulosum est. Fuit & Picus Saturni filius, & primꝰ
rex Latinoꝫ, quo tempore hebræis regnabat Debora
prophetissa, Latini pater, & Latini regis auus, augurio
tum peritissimus, & primus hac aue usus est in auspi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ciis. Oui. Picus in auſoniis proles ſaturnia terris.
Pica q̃uis fœmi. uideat, a picus, longe tñ diuerſæ ſignificationis eſt. Nam auis eſt magnitudine palumbæ, alis uario colore, & p̃ſertim cæruleo depictis humana uerba p̃ferens. Martia. Pica loquax certa dñm te uoce ſaluto. Si me nõ uideas, eſſe negabis auem. Eſt & alia pica ſub uentre alba, ſuperius nigra, q̃ uaria appellat.
Picũnus deus, q in ſacris romanis adhibebat. Æmili. Macer in Theogonia. Et nũc agreſtes iter picũnus habet.
Picenum regio Italiæ, ĩ qua eſt Aſculum, a pico martio aue dicta, cui⁹ ductu & auſpicio Sabini cum Aſculum p̃ficiſcerent, in uexillo eo⁊ picus cõſederat. Nam ſicut Strabo li. v. ſcribit, cõditores picentiũ e Sabino⁊ terra p̃fecti ſunt, a q̃bus orti. Var. de ui. pa. Pedius picus cum eſſet p̃tor urbanus, & ſedẽs in ſella curuli ius diceret populo, picus Martis a duolauit, atq; in capite eius ſedit. Picenum quondã uberrimæ multitudinis. Nanq; trecenta & ſexaginta milia picentiũ in fidẽ Romani populi uenere. Ea nunc marchia anconitana dr. Incipit a Troento amne uſq; ad Iſaurum fluuium, q nunc folia dr. Et hinc Apennino, hinc mari ſupero terminat. Hẽt ciuitates Piſau⁊. Fanum Fortunæ. Senam gallicã. Vrbinum. Anconam. Camerinũ. Firmum. & Aſculum.
Picenus. a. um. nomen poſſeſſiuum, ut picenus ager.
Picens. tis. nomen gentile, ut homo picens, ex piceno. Hinc picentinus. a. um.
Picra amara dicitur. Hiero. ad Alga. Vidi ego nauſeam & capitis uertiginem Antidoto, quod appellat πικρὰ, id eſt, amara ſæpe ſanari.
Picris lactucæ genus, quam ita appellauere, ut inq̃t Pli. cum exprobratione amaritudinis.
Pictatium tabula iudicũ decurionũ & pontificũ. i. matricula, ut apud Lãpridiũ in Alex. qui ait. Deniq; cũ inter militares aliqd ageret, mſto⁊ dicebat & noia de p̃mouendis etiã filiam notabat, & plegebat cũcta pictatia. Apud Celſum accipit, p eo panno modico, q mõ p̃cordiis, mõ capiti dolenti imponi ſolet ad mitigandũ cruciatũ, pitimã uocant. In decretis canonicis. xxx. q. ii. ſic ſcriptũ eſt. Pictatiũ qd nobis tua fraternitas obtulit ſuſcepimus. Vbi pictatiũ accipit p libello ſiue charta epiſtolari. Apud Liberiũ ponit p uelamẽto, ſeu ornatu tunicæ. Quod nomen quidam a pictura deriuant.
Pictes, latine pugil. Inde pictale certamen.
Picturatus uaria pictura exornatus & acu pictus. Vñ picturatæ ueſtes dr, non a picturo, quod non inuenit, ſed ſimplex participiũ, uel participii tñ uox eſt. Virg. Fert picturatas auri ſubtegmine ueſtes.
Pierus pe. cor. nomen patris nouem pica⊼. Oui. li. v. Pierus has genuit pellæis diues in aruis.
Pieria mons, & ciuitas Bœotiæ, quã primus Pierus Lini pater ædificauit, muſis ſacer. Hinc pierides muſæ, q̃ in pieria ex Ioue, & Mnemoſyne natæ ſint, ut ĩqt Stra. Vel a pieria regione Macedoniæ Æmathia ante dicta a nemore ita appellata, cui nomen eſt pieris. Et pieres ppli ſunt dicti, q̃bus extinctis Macedones ea loca incoluere. A pieria fit pierius. a. ũ. Vñ pieriũ carmen. Muſæ aũt ſuauiſſimũ uiaticũ ad labores uitæ. Vñ Theocrit⁹ οὐδ' ὅτι πῖαρ ἔρωτα τεφύκει φάρμακον ἄλλο, νείκεα δ' ὐτ' ἔχθιστον ἐμοὶ δοκεῖ οὐδ' ἐπίπαστον, ὅττι τέρειστον.
Piget, piguit, & pigitũ eſt. Sta. li. vii. Nec pigitũ paruoſq; lares hũ ileſq; ſubire. Dr & pigeo. es. gui. & cõſtruit cum actõ, & catq; dolere, ſeu moleſtũ eſſe, & ut inqt Aug. q̃ſi pigritiã & cat. Nã cũ dicimus, piget me feciſſe hoc, eſt dicere non ſurgit meus aius, & bare, qd feci. Plau. in Pſeu. Id qd pudet facilius ferẽ, q̃ id qd piget. Teren. in Phor. Quære obſecro, ne plus minus ue faxit, qd nos poſtea pigeat. Q̃n uero impſonale eſt conſtruit a parte ante cũ actõ, uel dtõ. Plau. Non dediſſe te pudet, me qa non accepi piget. Oui. li. ii. Me. Pigetq; acto⁊ ſine fine mihi ſine honore labo⁊. Inuenit etiã pigendus, qd eſt a pigeor uerbo deponenti. Sũt q pigere ad damnũ & dolorem referri dicant, pudere ad dedecus, pudet qd turpe eſt, piget quod dolet. Plau. in Tri. Pol pudere, q̃ pigere præſtat totidem literis.
Piger, tardus, cuius contrariũ eſt ĩpiger, p diligente. Hĩc pigricia, pigricies, pigredo, pigritudo, & pigritas, p tarditate & ignauia. Cice. li. iii. de Repub. Nunqd uiri fortiſſimi fortitudo, impigritas, patientia. Et li. iiii. Tuſcu. Quæ autem ſubiecta ſunt ſub metu, ea ſic definiunt, pigriciam metum conſequentis laboris.
Pigreo. es. piger ſum, a q̃ pigreſco, & pigrefio idẽ p̃cantia.
Pigro. as. detineo ac retardo. Accius. Melius pigraſſe, q̃ properaſſe nefas. Apul. Cum in ipſo lumine dirarum beſtiarum repigratur impetus.
Pigmẽta ſunt unguẽta, q̃bus utunt puellæ ad uenuſtandam faciẽ, ut fucus. Aug. Fucare faciẽ pigmẽtis, quo rubicũdior uel candidior, uel uere cũdior appareat, adulterina fallacia eſt. Per trãſla. uero dr mẽdacia, & fraudes, q a nõ ẽ naturalis color, ſed artificialis. Cic. li. iii. de ora. Tã integræ ſnĩæ, tã ueræ, tã nouæ, tã ſine pigmentis fucoq; puerili, ut mihi nõ ſolũ tu incendere iudicẽ, ſed ipſe ardere uidearis. Aliq̃n p̃cant colores picto⁊, de q̃bus caput eſt apud Pli. li. xxxv. Accipit etiã q̃nq; p cõfectione ex diuerſis ſpecieb⁹ ſuaui & odorifera. Hiero. Deniq; & hi, q̃bus intellectus herbaq; eſt pigmento⁊q; peritia, ferunt q̃dam eſſe pigmenta, quo⁊ ſi odorem ceperint nonnulla animalia continuo intereunt, alia uero eodem odore recreant, uitamq; recipiunt.
Pigmentatus. a. um. qd eſt pigmentis ornatũ. Hiero. ad Pauli. Totum flaccidum, molle, nitidum, atq; formoſum, quæſitis hinc inde odoribus pigmentatum.
Pigmentarius, q facit uel uendit pigmenta. Hie. in Exo. Cõpoſuit & oleũ ad ſanctificationis unguentũ, & thymiamata de aromatibus mundiſſimis ope pigmentarii. Firmicus. Quicunq; habuerit horoſcopũ in parte libræ. xxvi. erit pigmentarius uel thuriarius.
Pigmentarius. a. um. quod ad pigmenta pertinet.
Pignus. oris. uel. eris. a pugno, ut Caius de uer. ſi. inquit. Quia res q̃ pignori dant, manu tradũt. Eſt & p̃prie qd creditori dat ut ſit ſecurus. Et hoc mõ ſæpe dr, cũ aut munus noſtrũ aut aliq̃d ſiſe pignus eſſe amoris & beni uolẽtiæ uolumus. Vir. Ipſe pater dextrã Anchiſes haud multa moratus Dat iuueni, atq; aĩm pñti pignore firmat. i. ſecu⊼ facit, ut q dat pign⁹. Vlp. inter pign⁹ & hypothecã hoc differre ſcribit, q̃ pignus dr cũ ad creditorem tranſit, hypotheca cũ nõ tranſit. Qm̃ uero filii uident tanq̃ pignora inter ui⊼ & uxorẽ ee, tũ uinculi, ne alioq̃n forte diuortiũ fiat, tũ charitatis, factũ eſt, ut pignora p̃ filiis capiant. Nã, ut inqt Amb. cũ p̃mium nuptia⊼ ſit partus fœmina⊼, merito mẽtes cõiugales p ſi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lios, ueluti p q̃dã q̃si pignora inter se arctius copulant. Oui. Dulcia solicitæ gestabãt pignora mites. Aliqñ pignus sumit p eo qd deponit ab his, q simul decertant apud sequestrũ. Vir. Tu dic mecũ quo pignore certes.

Pignoro, siue pignero, pigneras, significat rem pignori do. Sue. de Vitel. Vtq; ex aure matris detractũ unionẽ pignerauerit ad itineris impensas. Huius cõposita sũt oppignero, & repignero, de quibus alibi. Inuenitur eti am pigneror deponens in eadem significatione.

Pigneratitius. a. ũ. ex supino uerbi pignero nomẽ deductũ, fcat qd pignori datũ est, ut res pignoratitia, & pignoratitius uir, cui pign⁹ capere licet. Vlpi. Quærit in pignoratitio creditore, an pignoris psecutio deneget.

Pigridiæ sunt olera amara, quas Hiero. uocat lactucas agrestes. Aug. lib. de cataclysmo, Cum pigridiis & azymis comedetis agnum.

Pilus prima cor. capillus. Nã ambo conuertunt. Gelli. Si ouiũ lacte hedi, aut capraꝝ agni alerent, cõstat ferme in his lanam duriorem, in illis capillũ gigni tenuiorẽ, a quo pilo. as. Est & pilus nomen generale. Nam pilũ p capillo Pli. posuit. In capite inqt cunctoꝝ aĩaliũ hoĩ plurimus pilus. Pili longiores ac proni in colla, atq; armos uestiẽtes iubæ dr. Pili uero crassiores rigidi, q̃les hñt sues uocant setæ. Pilus uero prima prod. qd & pilũ dĩ, telũ Romanũ a perimendo dictũ, quasi perilũ, ut inqt Var. Hui⁹ hastile erat pedũ qnq; & semis, & ferrũ trigonali figura nouẽ unciaꝝ, a quo pilati dr, pilo armati. Gñaliter tñ pila, Var. autore, tela romana sunt, sicut gessa galloꝝ, & sarissæ Macedonũ. Hinc & primipilus dr centurio. Et ppilatæ etiã hastæ, q̃ ferreas hñt cuspides, quasi pferratæ. Præpilatũ dr ẽt ubi non est ferꝝ simõ in mucronem exacutũ sit ad formã pili factum, ut cornua locustaꝝ qbus natant. Præferratũ uero pilũ in molendo ppterea uocat apud Pli. ut a pilo ruido distinguatur, ad molas uidelicet quas aqua uersat utili. Nec tam, q̃ sine ferro est, id nomẽ habet, q̃ q̃ aspeꝝ im politumq;. Nam & ruid⁹ panis appellat, q paꝝ coctus rugosusq; sit, q̃ q̃ rubid⁹ fere scribit. Præterea pilus, siue pilum a pinsendo, seu a pilumno, ut inquit Seruius instrumentũ, quo quippiã in mortario terit. Pli. li. xviii. Quippe & Ethruria spicã farris tosti pinsente pilo pferrato, fistula ferrata, & stella intus denticulata, ut nisi intẽti pinsant, cõcidant grana, ferroq; frangant. (hors.

Pilatus, pilo armatus. Mar. Et pilata redit, iãq; subitq; co

Pila, pilæ, a pinso. uas concauum, q̃ antiq siccata frumẽta in pilas immissa pinsebãt. Pli. li. xviii. Tundat granũ eius in pila lignea. Simil⁹ uasa illa concaua medicoꝝ usui apta, in qbus typsanæ fieri solent, pilæ dr. Itẽ pila est columna stans, quã græci στήλω uocant a stando, ppter stelas græci appellant stantes in monumẽtis columnas. Apul. li. iii. Meta. Pila media, q̃ stabilis trabes sustinebat. Fest. Pila, q̃ parietem sustentat ab opponendo dr. Pli. li. xi. Ruentes ceras fulciũt pilaꝝ instar interius a solo fornicatas, ut sit aditus ad sarciendũ. Sed in hoc fcato prima pducit, cũ als corripiat. Hinc oppilare, qd est q̃si pilaꝝ opposita offirmare occludere. Cic. Oppilatis tabernis. de pila Vir. Saxea pila cadit. Itẽ pila est q̃ ludit, a πλέω æquo, q̃ forma sphærica sit, q̃ oĩ exptẽ æqua est, uel a pilo, qd pilis impleri solẽt. Itẽ pila capit p quacunq; re rotunda instar pilæ lusoriæ.

Pilatim aduerbium a pila pro columna significat p pilas. Victru. Pilatim struuntur ædificia.

Pila horatia apud Liuiũ uidet nõ plus armoꝝ q̃ lapidis nomẽ fuisse. Diony. Hali. lapis angularis in foro supra quẽ spolia trigemini dicauerant pila dictus horatia.

Pilula quasi parua pila. Pli. Nascuntur in eo pilulæ nucibus non absimiles, intus habentes flocculos molles lucernarum luminibus aptos. Idem. Scarabæus, qui pilulas uoluit. Et ea uenena, quæ hac forma sumimus, uulgo pilulas nominamus. Idem, uetus axungia phthisim in pilulis sumpta sanat. Hæ græco uocabulo catapotia

Pilũ nouacula, culter rasorius, & hastile quinq; (dr. pedum, & semis, de quo in dictione Pilus.

Pilani dicti sunt milites, qui pilis pugnabant, qui antea primipilares uocabantur, mutata n in re.

Pilo. as. pe. cor. a pilo, qui in carne est, fcat pilos emitto. Accius. Tunc primũ pilabãt genæ. Afra. Meum ptera corpus nunc pilare primum cœpit. Interdum etiam pilare est pilos detrahere. Marti. Quod pectus q̃ crura pilas. Hinc componitur depilo. Pilo. as. pe. pro græcum est, & significat complano. A quo fiunt composita Cõpilo, expilo, oppilo, & suppilo.

Pilates pe. prod. genus lapidis candidissimi. Cato. Lapis candidior q̃ pilates.

Pilentum uehiculi genus, quo matronæ ferebant. Idẽ uidetur qd petoritum, qd quatuor rotaꝝ ab Hispanis introductũ Var. de lin. la. in consuetudinẽ sua ætate primũ uenisse scribit. Estq; eius formæ qua nũ tpis principum Italiæ mulieres uectant, ita libratũ, ut cõsidentes in puluinis in aere suspendi agitatæ uideant.

Pileus tegmen capitis, qd & pileũ dr. Plau. Vt ego hodie raso capite caluus accipiã pileũ. Persi. Hãc nobis pileã donãt. Ponit qñq; pileus p libertate. Vñ legimus apud historicos ad pileũ seruos fuisse uocatos, qd significat ad libertatem, cuius insigne est pileus. Liui. li. xxiiii. Postero die serui ad pileum uocati, & carcere uincti emissi. Sue. in Tybe. Seruisq; ad pileum frustra uocatis, in Siciliam profugit. Accipiebant enim serui pileum raso capite, qui manumittebantur.

Pileolus, & pileolum, cum accẽtu in antepe. dimi. Hora. in Epi. Vt cũ pileolo soleas conuiua tribulis. Hiero. ad Fabiolam. Pileolus rotundus est, quasi sphæra media sit diuisa, & pars una ponat in capite, hoc græci & nũ tiaram, nõnulli galeꝝ uocant. Idem ad Paulinum neutro genere dixit. Pileolum textura breue, charitate latissimum, senili capiti confouendo libenter accepi, & munere & muneris autore lætatus.

Pileatus, qui pileo indutus est. Vnde serui pileati, qui pileo imposito uendebantur.

Pilumnus, qui stercorãdorum agrorum, & pinsendi frumenti usum inuenit. Iouis (ut putant) filius, & Dauni pater. Serui. lib. ix. Æne i. Pilumnus, & pitumnus fratres fuerunt dii, horum Pitumnus stercorandorum inuenit usum agrorum, unde & sterquilinus dictus est. Pilumnus uero pinsendi frumenti, unde a pistoribus colitur, & ab ipso pilum dictum est.

Pina p simplex n, genus piscis, siue cõchæ. Cic. li. ii. de na. deo. Pina uero (sic. n. græce dr) duab⁹ grandib⁹ obsita conchis, cũ qua pisciculus squilla dictus societatem coit, in aliquibus cancer cibi assectator.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Pinna ꝑ duplex nn, acutū ꝯcat. Vñ & pīnæ muroꝝ. i. ſummitates, & hñs utrinq; aciē bipennis dī. Pinnas etiā geſtare gladiatores ſolebāt. Vñ pinnirapi retiarii dñr, q; pinnas e galeis mirmillonū iacto rete exciperent. Rurſus pinna penna eſt, q̄ pluma. i. mollior & exigua pēna nō eſt. Nā pēna gñale nomen eſt ad plumas & pinnas. Var. li. iii. de re ru. de colūbis. Qui iā pīnas hīe incipiūt ſn nido relinquūt illiſis cruribus. Colu. li. ix. Siccus etiā puluis & cinis ubicunq; cohortē porticus uel tectū ꝑtegit, iuxta parietes reponēdus eſt, ut ſit, quo aues ſe ꝑfundant. Nam his rebus plumā pinnaſq; emundant.

Pinnatus, cupido dict⁹ eſt ꝑ aligero & pēnas habente.

Pinnirapus pe. cor. gladiator. Compoſitum nomen ex duobus corruptis. ſ. pinna, & rapio. Iuue. Hic plaudat nitidi præconis filius inter pinnirapi cultos iuuenes, iuueneſq; laniſtæ.

Pinnula dimi. a pinna. Et eſt ſumma pars auris, ab acuitate dicta. Aliquando parua pinna. i. penna. Colu. li. ix. Inhibetur cupiditas incubandi pinnula per nares traiecta. Pinnula etiam dī quam piſces habent in dorſo & in uentre, quam natando erigunt.

Pinnaculū faſtigiū & ſummitas ædificii, in acumē tēdentis, ſiue q; ueteres pinnā acutū dicebant. Vñ bipennis ſecuris, q̄ utrinq; aciem habet. ſiue q; pinnaculis addi pinna cōſueuit, quæ facili motu uentoꝝ indicet flatū quod genus nunc penniculum dicitur.

Pinaces, & ꝑ diminutionē pinacidia dñr tabellæ ī qbus capita oīm reꝝ cōtinent, & latine indices dicimus.

Pinacothecæ locus erat ꝑpe atriū, in quo pictæ tabulæ reponebant. In tablino reꝝ in magiſtratu geſtaꝝ monumenta continebant. Varro ſcribit multos ſpectatū uenisſe Luculli uillas, ut uiderent pinacothecas.

Pinacas græci dicunt pugillares, hoc eſt tabellas ceratas. Plini. codicillos interpretatur.

Pinus arbor, tā maſ. q̄ fœmi. ge. & tam quartæ q̄ ſecundæ declinationis eſt, quæ & pinea dicitur. Amb. Quis pineam uidens non ſtupeat.

Pineus. a. um. qd ē materiatū ex pinu. Vñ pinea corona, qua ut refert Pli. apud Iſthmū uictores coronabant.

Pinetum locus pinis conſitus.

Pinaſter pinus ſylueſtris miræ altitudinis. Plin. li. xvi. Pinaſter nihil aliud eſt q̄ pinus ſylueſter.

Pindus Lapithaꝝ ſedes mōs Theſſaliæ Apollini muſiſq; ſacer, Acarnaniā ab Ætolia diuidit, ut Solin. ait. In eo inuenit lapis galactides, q; ſi teraſ reddit ſuccum albū ad lactis ſaporem. Sunt tñ qui hoc nomen cum y ſcribant. Eſt & nomen urbis Theſſalicæ, a pindo mōte appellatæ, iuxta quā eſt fluuius eiuſdem nominis.

Pinguis, non macer, aliquando ponitur pro infœcundo Virgi. Et pingues hortos. Aliquando pro impedito, & inepto. Cic. Quod ipſi Antiocho pingue uidetur, & ſibi ipſi contrarium. Hinc componitur præpinguis, quod eſt ualde pinguis. Colu. li. iiii. Ideo non eſt uineis apta, uix etiam arbuſtis niſi præpingui.

Pingue uero ſubſtantiuū neutri generis dī, qd inter carnem & cutem eſt, ſucco liqdum. Vir. Et omnes Impendunt curas denſo diſtēdere pingui. A pinguis fit impinguo. as. Hiero. Impinguatus, incraſſat⁹ recalcitrauit.

Pingueſco. is. a pingueo. es. fit. Colu. lib. ii. Omne emaciatum armentum medica pingueſcit, id eſt, pingue fit.

Pinguefacio, ſt ationis actiuæ eſt, pinguefio paſſiuæ.

Pingo, is. xi. ctum. Pingere eſt formā alicuius rei ductis lineis repñtare. Hinc pictor qui pinxit, & pictura ars pingēdi, in qua ſupioribus tēporibus floruere Zeuſis, Parrhaſi⁹, Apelles, uiri cātatiſſimi. Hac uero tēpeſtate Andreas mātinea patauin⁹, Mātuani principis aulicus, uir in oī uirtutū genere ꝑſtātiſſimus, dignus certe, q; a poetis & a cæteris ſcriptoribus celebref, cū nulli uel integritate, uel pigēdi arte ſit ſecūdus. Huic accedūt Ioānes belinus Venet⁹, Leonard⁹ florētinus, & Vincētius Brixianus, excellētiſſimo ingenio hoīes, ut q; cū omni antiquitate de pictura poſſint cōtēdere. Per trāſla. pingere poniſ ꝑ imaginari. Hiero. ad Dama. Quod erā uoce ꝓmptur⁹ añ mihi cogitatōe pingebā. Hui⁹ uerbi cōpoſita ſūt Depīgo, qd ē pingēdo deſcribo, denūcio, demōſtro. La. li. iiii. Cū. n. q̄dā miniſtroꝝ nīroꝝ ſacrificātibus dæmoniis aſſiſterēt, ꝓpoſito frōtib⁹ ſigno deos illoꝝ fugauerūt, ne poſſent ī uiſceribus hoſtiaꝝ futura depīgere. i. denūciare. Idē li. v. Quid uobis inanē iuſticiā depīgitis, & optatis cadere de calo, tanq; ī aliq; ſimulachro figuratā. i. fabricatis. Hie. ad Pau. Tito ꝓcipit, ut ītēr alias uirtutes eꝑi, quē breui ſermone depinxit. i. deſcripſit. Terē ī Phor. Probe hoꝝ facta iprudēs depixit. i. elocut⁹ eſt. Expīgo, ſicut pingo. Pli. lā uero & onerariis nauib⁹ qñ & picula expingimus, ne quis mireſ & rogos pingi. Cōpingo, & impingo, uide alibi.

Pinſo, is. ſui. piſtū uel pinſitū, pila tūdo, uel molis frāgo. Col. li. ii. Panicū pinſitū, & euolutū furfure, ſed milium quoq; pultē, q̄uis ī copia maxie cū lacte, nō faſtidiendā ꝑbet. Pōp. Cū neq; molis molui, neq; palmis pinſui, vñ piſtor, nā añ molaꝝ uſum fruméta ī pilis piſebāt. Var. Nec piſoré ullū noſſent, niſi eū qui ī piſtrino piſeret farinā. Perſi. O Iane a tergo qué nulla ciconia pinſit.

Pinſo, as. ī eodē ſenſu. Var. li. i. reꝝ ru. Promēdo diē ut in piſtrino pinſeſ, ac torreaſ. i. tundaſ uel frangaſ.

Pinſito, as. frequētatiuū a pinſo, is. Plau. in Aſi. Qui polētā pinſitāt, id eſt cōtundunt.

Pindo, is. pindi, pinſum, idē quod pinſo. Vñ pinſor q nūc piſtor dī, nam erat utriusq; rei artifex, hoc eſt q; frumēta pinſebat, & qui panes coquebat.

Piſtor, a pinſo, is q; fruméta ī pilis pinſit. Nūc aūt dī qui panē coqt ſeu facit. Pli. li. xviii. Piſtores Romæ nō fuerūt ad ꝓſicū uſq; bellū, annis ab urbe cōdita ſupⁿ qngentos octogīta. Suet. ī Cæſ. Domeſticā diſciplinā ī paruis ac maioribus rebus diligēter adeo ſeuereq; rexit, ut pīſtorē aliū, q̄ ſibi panē cōuiuis ſubiiciēté cōpedib⁹ uixerit. Var. ī ſaty. de eduliis. Si q̄ntū opæ ſumpſiſti, ut tu⁹ piſtor bonū faceret panē. Atteius Capito piſtores tm eos qui far pinſebāt noīatos eſſe tradit, eoſq; coquere ſolitos panē toſtū lautioribus. Piſtorē, & coquū apud antiquos eoſdē fuiſſe accepim⁹. Piſtorē etiā habebāt in numero ſeruoꝝ. Vñ ait Iurecō. Si quis ſeruos habuerit ꝑ prios, ſed quorū opas locabat, uel piſtoricas uel hiſtrionicas ſeruorūappellatiōe hos legaſſe uidetur.

Piſtrix mulier quæ panē coquit. Et piſtrix belua marina in mari indico, minor balæna, cū balenæ quaternorū iugerū ſint, piſtres ducētorū cubitorū, ueſtitur pilo, & animal non ouum parit.

Piſtris, is. nauis. Vir. li. v. Velocē Mneſtheus agit acri remige piſtrin, piſtis uero latine fides.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Pistura ars pīsendi.Pli.li.xviii.Pistura nō oīm facilis qp pe,& ethruria spicā farris tosti pinsente pilo pferrato.

Pistorius,a.ū.quod ad pistorē ptinet,ut ars pistoria. Idē in eodē.Ad opis pistorii genera trāseūte cura.Hiero,in Gen.Omnes cibos qui fiūt arte pistoria.

Pistoricus,a.um.idem quod pistorius. Vnde iurisco sultus operas pistoricas dixit.

Pistrinū & pistrina,æ,pe.pro.locꝰ ī quo pinsīt,& panis fit Qñq etiā capit,p laborioso seruitio. Tractū a seruis,q ob noxā a dñis ī pistrinū trudunt.Proprie.Suet.in Aug. Et mō unguētariā tabernā,mō pistrinū Ariciæ exercuisse obiicit.Pli.li.xviii.pistrina fœ.gñe utīt.E siligine in qt,laudatissimus panis pistrinarūq opa laudatissima.

Pistrilla,æ.dimi.a pistrino ſm Prisc.Nā dimīutiua qñq diuersa sūt a gñe noīm primæ positōis,sicut a scuto scutella.At Dona.a pistrina deducit,& sumīt p molēdino a manibus.Ter.Apud ipm locū est pistrilla.

Pistrinēsis,& hoc pistrinēse,quod ad pistrinū ptinet.Apuleius ī asinū reformatus molas pistrinēses p circuitus multiuios circūegisse se festiuiter scribit,describēs quales essent ministri in pistrinēsi cōtubernio.

Pistillū,ſine r.instrm quo in mortario lapideo,& maxīe Thebaico,plūbeo pistillo terere moliunt.

Piones ppli in Mysia Asiæ,q supra caicū amnē sita ē,ab urbe dicti,quā Pionis cōditor pionias uocauit.

Pipiones,colūbo y pulli,ut apd Lāpridiū ī Alexādri uita

Pipare dicunt gallinæ,cum uocem emittunt,scilicet cū faciūt pipi.Var.in aboriginibus.Mugit bos,ouis balat equus hinniunt,gallina pipat.

Pipio,is.propriū est uocis pullo y.Colu.li.ix.Die undeuīgesimo animaduertat an pulli rostellis oua pcuderint & auscultet si pipiāt.Sūt etiā q hoc uerbū passerib⁹ tribuāt,ut in carmine qd Ouidio ascribīt,Pessimus at passer tristia flendo pipit.

Piper nomē arboris,qd est barbaræ.Persi.Rugosūq pipe.Dī & pipi inuariabile,sicut gūmi,nauci,mācipi.

Piperatū uinū dī,qd pipe & melle cōditum est.

Piperites,pe.p,herba q & siliqua st y dī,caule rubro & lōgo,dēsis geniculis,foliis lauri,gustu piperis.

Pipulū,pe.cor.cōuitiū tractū a pipatu pullo y.Plaut.Ita me bene amet lauerna te iā,nisi reddi mihi uasa iubes, pipulo hic differam ante ædes.

Pirata nomē latronis,q primꝰ mare īfestauit,a quo oēs spoliatores & pdōes piratæ dicti sūt.alii piratā,a πειράω trāseo deducūt,qa extrāsuerso siſac piratæ uiderēt īsulā in eā trāseūdo mare impetū faciētes illā depdabant, uel q piratæ semp maria pmeant.Pirata græce,latine pdo,& piraticā facere dicunt pdones.

Pirateriū,habitaculū piratarū ē,ut scribit Amb.li.de hostibus carnalib⁹ nō metuēdis,q etiā subdit. Tā diu in pirateriō sumꝰ,q̄diu ī hac carne positi pdonū spiritualiū tētationibus subiacemꝰ.Idē,pirateriū est uita homīs.

Pireicꝰ egregiꝰ sculptor ī paruis imagūculis fuit. Vñ sic cecinit Prop.Pireicus parua uindicat arte locū.

Pisa ciuitas in sūmo mōtis uertice cōdita inter Ossam & Olympū,iuxta quā Ioui sacra dicta Olympia celebrabant.Est & hoc nomīe oppidū arcadiæ,prope Alpheū amnē,a qua ii,qui Pisas ī Italia cōdiderūt,uenerūt,dictas a ciuitate pristina. Vñ Virg.li,x. Alpheæ ab origine Pisæ Vrbs ætrusca solo.Hinc pisæus,a.um.

Pissa græce,latine pix'. Vñ pisselæon oleū qd ex pice fit.

Pisæ arum.ciuitas Tusciæ,a qua pisani dicunt,qui ex ea originem ducūt.De hac Luca,Hinc tyrrhena uado frā gentes æquora pisæ.

Pisum genꝰ legumīs,cuius caules spargunt in terrā,nisi habeāt adminicula.Col.li.ii,Sīsis q̄q ratio ē pisi,qd tū facilē & solutā terrā desiderat.Hinc pisones.

Pisones appellati sunt quidā romani nobiles,q optime pisa sererent,sicut a lente Lēntuli.

Pisaurus fluuius piceni,a quo Pisaurū ciuitas ei supposita noīata est.Seruius uero scribit pisaurū dictū,q illic aurū pensatū sit.Nam cū Camillus gallos interemisset aurūq quod galli a Romanis acceperant p capitolio nō euerso recepisset,& signa ciuitati apperidisset,ciuitati nomen dedit.

Pisidæ fuerunt populi in Asia minori,quondam solymi appellati,ut Pli.li.v.refert.

Pisistratus nomē uiri Hippocratis filii Athenaꝝ tyrānī, q cū summa ingenii doctrinæ & eloquētiæ pstātia polleret,effecit ut sibi satellites ad corpis tutelā publice decernerent,quibus acceptis,arcē simul & libertatē occupauit,quo tpe Romæ Ser.Tulliꝰ regnabat,q̄uis Solon ipe quoq summꝰ orator p libertate staret.Idē primus apud Athenas bibliothecā instituit.

Piscis,q in aqs degit,pisces p signo cælesti,tm plurāl de clinat.Col.li.xii.Quintodecio calēdas Martii Sol in pisces trāsitū facit.A piscis fit dimi.piscicul⁹ paruꝰ piscis.

Piscari est pisces uenari,ex quo fit compositum expiscor de quo alibi.

Piscatus,us.ipa piscatio,& actus piscādi. Pli. Quos uenatus,aucupia,piscatusq alebāt.Plau.in Ru. Piscatū hamatilem,saxatilē aggredimur.

Piscatorius,a.ū.qd ad piscatorē ptinet,ut nauis piscatoria,& ludi piscatorii,q fiebāt p quæstu piscantiū.

Piscariꝰ,a.um idē qd piscatoriꝰ,ut hamꝰ piscarius.Plau. in fti. Arūdinē fert,sportulāq,& hamū piscariū.

Piscarius,q pisces uēdit.Var.Inter piscarios nemo uēdebat.Idē dī cetarius,q̄uis cetarii potiꝰ sint, qui magnos & salsos pisces uendūt.

Piscaria,æ.locus ubi pisces uenduntur.Var.Nullus in piscaria piscis erat.

Piscosus,a.um.locus in quo piscari facile est Ouī li.iii. Fasto.Est ppe piscosos lapidosi Cratidis amnes.Aliqñ piscosus dicīt piscibus plenus.

Piscolētus locus,ubi multi pisces morant,& in quo est facile piscari,Cato fluuiū magnū,pulchrū,piscolentum, Plau.in Ru.Qui salsis locis incolis piscolētis.

Piscinalis & hoc le,quod est piscis,uel qd ad pisces ptinet Vñ apud Palladiū piscinales cellæ legitur.

Piscinæ,lacus & stagna ab initio dicta sunt,in qbus uiui pisces coercent.Var.li.iii.de re rusti.Piscinas uoco eas, quæ in aqua dulci,aut salsa inclusos habent pisces ad uillam.Mar.Piscina rhombum pascit,& lupos uernas. Hæ uiuaria quoq uocātur.Sed quoniā in piscinis nata re etiā solebāt,inualuit cōsuetudo,ut oēs in hunc usum collectæ aquæ,siue frigidæ siue calidæ piscinæ dicant. uidenturq a piscibus dici,q̄uis in his nihil piscīū sit,sed forte piscinæ dictæ sunt ī balneis,q hoies piscibus similes natādo fiant.Cice. I atiorem inquit piscinam uoluissem,ubi iactata brachia non offenderentur. Plini.Si

natare

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

natare latius,aut tepidius uelis, in area piſcina eſt, in ꝓximo puteus,ex quo poſſis rurſus aſtringi. Quinetiã uaſa lignea ampliora,ad tenendũ aquam, piſcinæ uocãt.Pli.Decoquiť in aqua, & in piſcinas ligneas fundi tur.Eadẽ generali uocabulo,& natationes appellanť.

Piſcinarius,q piſcinas piſcibus refertas habet. Vñ Cice. Lucullum & Hortenſium piſcinarios appellat.

Piſtoria ciuitas,quã Ptol.ponit iter mediterraneas Thuſciæ ciuitates.Eſt.n.iter Florẽtiã,& Lucã,a q̃ piſtoriẽſes

Piſtis græce,latine fides.Piſtoo fidem accipio,& do.

Piſto numen credulitatis putabatur,quæ propter facilitatem mobilitatemq; bigis inueheretur.

Pitacium particula corii.qua aliquid repetiať. Hiero.in Ioſue. Calciamenta pantiqua,quæ ad indicium uetuſtatis pitaciis conſuta erant. Q̃q; accipitur pro breui epiſtola.Q̃q; pro ſchedula de membrana exciſa.

Pittacus pe.cor.phius Mitylenæus,hic ex Lesbo tyrannũ Melanchrũ depulit,& certantib⁹ Atheniẽſib⁹, atq; Mitylenæis dux in bello fact⁹ Phrynonẽ atheniẽſiũ ducẽ ſingulari certamine interfecit,unus ex ſapiẽtibus fuit.

Pitane,ſiue pitana urbs in Aſia,ut Strab.teſtať,q̃ portus duos habuit. Ab hac pitanæi & pitanitæ noianť, & ubi Archeſilaus academicus natus eſt,q cum Zenone apd Polemonẽ didicit.Fama eſt apud Pitanam lateres in uentos eſſe,q ſup aquas innatarent, qd & de aliis locis traditum eſt.Eſt & altera Pitane in Laconia.

Pitheci pe. p.ſũt ſimii, πίθηκος.n.ſimia dr̃,a qb⁹ iſulę,ubi ℞ maxia copia,pithenicæ,ſiue pithecuſæ dicte ſũt.

Pityran latini furfurem dicunt,uñ pityrii panes furfurei quorum meminit Gale.lib.i.de alimentis.

Pithecuſæ inſulæ i mari tuſco cõtra Campaniã, a pithecis ſimiis,ut autor eſt Stra.dictæ ſũt. Pli.uero a figlinis dolio℞,q̃ ibi ex creta fiebãt.Dolia eñ græci πίθον,ſimias pithecon uocant.In ha℞ ſummitate oppidũ fuit,qd plurali numero pithecuſæ dicebať.Ouid.Steriliq; loca ras colle Pithecuſas habitantum nomine dictas.

Pitiſſo.as.pa℞ uini paulatim,& quaſi tentãdi gſa guſto. Teré.Pitiſſando mõ mihi quid uini aſſumpſit dicens: hoc aſperum pater,hoc eſt alterum lenius.

Pityocampæ,uermes e pinu arbore naſcẽtes, morſu uenenato, nec diſſimili a bupreſtis morſu. Plin.lib.xxiii. Vſus ſapæ cõtra cantharidas,bupreſtim,pino℞ erucas; q̃s pityocampas uocãt,græce πιτυοκάμπας dñr, πίτυς eñ pinus,vñ & pityuſæ inſulæ a græcis dictæ,a frutice pineo monumẽtis ſcripto℞ inclytæ; campe uero ſcat brachium,ſiue erucã a flexura quæ diciť campe.

Pityonices dr̃ q eſt uictor i ludis græciæ, in qb⁹ uictores donabanť pinu,q in Archemori honorẽ celebrabanť.

Pithodicus,a pitho uaſe dr̃ uaſcularius, pityuſſa inſula, q̃ miletus dr̃ a pinu,nam pitys græce pinus appellať,pityuſæ inſulæ.Quære in dictione Pityocampæ.

Pituita pe.pro.morbus ex catarrho proueniens, græce phlegma dr̃.Hora.in Ser.Lenta feret pituita uides ut pallidus oſis.Mac.Cũ mulſa bibitũ pituitæ noxia ſoluit,habet pituita domiciliũ in capite,ut inq̃t Aug.Plato in Timæo pituitã ait eſſe oĩm languo℞ originem, qui ex diſtillatione fiunt,ex eaq; gigni malas ualitudines plurimas,qm̃ in pluríma loca illabitur.Quæcunq; aũt partes corporis tũmeſcere dñr, ab illius incendio & cõbuſtione uexantur.Quæ cum expirat extrinſecus uarios exitũ ſuo tumores ꝓducit.Intrinſecus uero cohibita,utẽtes edacesq; morbos ꝓcreat.Tunc aũt peſſima, qñ puro ſanguini mixta ligaminũ fila ſuo ex ordine dimouet,& interdũ penetrat ĩ medullas,aduſtisq; radicibus,inde aniæ uincula q̃ſi nauis funes reſoluit,& amputat.Pituita etiã catarrus dr̃,pituita etiã in gallinis dr̃. Col.li.ix.Sæpe etiã iã ualidioribus remediis factis,atq; ipis matribus etiã uitanda pituitæ ꝓnicies erit.Hinc pituitoſus,q uulgo dr̃ phlegmatic⁹. Cic.li.i.de fato. Inter locorũ naturas quãtũ interſit uideamus,alios eſſe ſalubres,alios peſtilẽtes,in aliis eſſe pituitoſos,& q̃ſi reddãtes,in aliis exiccatos,atq; aridos.

Pitho,mulier flexanima illa dicẽdi præſes,quã Enni⁹ ſuadã,Quin.Perſuadẽdi deã,Hora.Suadelã,& poetica mella,Cice.Leporem.Pli.Colebatur & Diana cognomine pitho corinthus.

Pix,eſt quæ ex arbo℞ reſinis ad ignẽ decoctis. Reſina uero eſt liquor craſſus ex arboribus fluẽs,& ſæpe ſua ſpõte ſiccatus ad ſolẽ.Pix liquida coquitur ad nauiũ,& ad multos alios uſus.Pli.li.xiiii.Pix in Italia ad uaſa uina condendo, maxime probatur Brutia,& picea reſina. Hinc pico,as.de quo ſupra.

P ante L

Placas græci uocãt cruſtas maſſasq; auri in tabellæ formã cõgeſtas,tabulæ a græcis πλάκες dicunť.

Placeo,es.cui.citũ.placere eſt gratũ eſſe. Cui⁹ cõtrariũ ẽ diſplicere.Hiero.in plo.Paraťutrũq; cõplexus eſt. Orationũ itaq; ueſtra℞ adiutus auxilio,miſi lib℞ beniuolis placitu℞,tñ inuidis diſpliciturũ eſſe nõ ambigo.Alii q̃ placere eſt efferri,gloriari,& cõfidere,ut ego placeo mihi,tu places tibi,ille placet ſibi.Quint. Placeas licet tibi opũ tua℞ fiducia diues,ſi mihi idẽ inuidere nõ expedit,pares ſum⁹.Hinc etiã cõplaceo,qd ſignificat etiam placeo.Teré.in An.Poſtq̃ me amare dixit cõplacita eſt tibi.Diſpliceo.Idẽ in Heau.Heu heu,q̃ ego nũc totus diſpliceo mihi.Perplaceo,ualde placeo.Idẽ ibi. Perplacet.Habetq; impſonale paſſiuæ uocis. Cyprĩa.Si hominibus placeť,dominus offendiť.

Placidus,a.um.mitis,ſedatus,ꝙ illa q̃ quieta ſunt oĩbus placent.Teren.in Adel.Ille ſuã ſemp egit uitã in ocio, in cõuiuiis,clemẽs,placidus,nulli ledere os,arridere oĩbus.Do.clemens eſt circa recte agẽtes.placidus etiã circa delinquẽtes,clemens anĩo,placidus uultu. Hinc placiditas.quã Var.in ouibus eſſe aſſerit,cũ ait.In quis primũ,nõ ſine cauſa putãt oues aſſumptas,& ꝓpter utilitatẽ,& ꝓpter placiditatẽ. Maxime eñ quietæ & aptiſſimæ ad uitam hominum.

Placido,as.placidum ſeu placatum facio. Amb.libro de Abel.Graues motus noſtræ adoleſcẽtiæ fida ſenectutis ſtatione placidãtur.

Placitus,a.um.participiũ.Teren.in prolo.Hecy. Vbi cognitæ ſunt placitæ ſunt.

Placitũ nomẽ ſcat cõſẽſum,& ueluti pactionẽ firmatã. Pli.Eadẽ ætas Neronis pricipatu ad theſſalũ trãſiliuit delentẽ cũctoꝝ maioꝝ placita,& rabie q̃dã in oẽs æui medicos porantẽ.Hiero.in Geñ.Non poſſumus extra placitũ eius quicq̃ aliud loqui tecũ.

Placo,as.mitẽ ac placidũ facio,ꝓpitio. Placabilis,ꝓpitiabilis.Cuius compoſitũ eſt complaco,pe.cor.Gel.Con

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ciliare ſibi, atq; cõplacare iudices debent, ſenſusq; eoꝝ expectatione cauſæ ſuſpenſos, rigentesq; honorificis, ferendisq; ſententiis cõmulcere, nõ iniuriis atq; imperioſis minitationibus confutare.

Placor, oris, placabilitas ipſa. Hier, apud Eccle. c. iiii. Qui uigilauerit ad illã cõplectenſ placorẽ eius, a placo, as.

Placẽta, libum farinaceũ, quod fit ex farina ſiliginea, caſeo, & melle, dicta q̃ nobis placeat, uel q̃ ea ſolerent deos placare, uel dicit a græco πλακοῦς.

Plærusq;, raq;, rumq;, vñ i ntõ, tã ſingulari, q̃ plurali Pleraq;, pe. cor. in ablt̃o ꝓducit. Hora. in Epiſt. Si quæda ni miis antique, ſi pleraq; dure. Idẽ. Pleraq; differat, & põs i tẽpus omittat. Plericq; mõ capit pro maxima parte. Sal. Pleroſq; ſenectꝰ diſſoluit, niſi q ferro aut beſtiis interiere. Mõ ꝓ eo qd̃ eſt nõnulli. Quint. Videas plærosq; ira ꝑcitos. i. nõnullos. Solet etiã eſſe ſyllabica adiectio, & ꝓ una oratiõis parte poni, ut cũ dicimꝰ, plericq; oẽs hoc facitant. Significat. n. oẽs. Terẽ. in And. Qd̃ plericq; oẽs faciũt adoleſcẽtuli. Diphthõgꝰ aũt. qñ ἀπὸ τοῦ πλήρους fit, qd̃ plenũ, frequẽsq; ſignificat. Cõuerſa. n. e lõga in æ. diph. ut i ſcæna, thæda, læthe, aliiſq; ꝓmultis dictiõibus ſeruaſ. Similr plerũq; qd̃ a plærusq; deducit, dupliciter ſumi põt. Vno mõ ꝓ eo qd̃ eſt fere ſemp. Alio mõ (ſed rariſſime) ꝓ eo qd̃ eſt nõnunq̃. Quint. Excuſſa ſũt plerũq; uitia uerberibꝰ. i. nõnunq̃. Et ab aliq̃bus putaſ nomen, ab aliquibꝰ aduerbiũ. Inueniſ etiã plerus ſine ad iectiõe. Pacu. Periere Danai, plera pars peſſundata eſt.

Plaga, pcuſſio, uulnꝰ, uerber. Virgi. Plagisq; pemptũ Tõſa ꝓ integrã ſoluunt uiſcera pellẽ. Aliq̃ plagæ retia dicũtur rariora ad capiendas feras, q̃ plagis. i. foraminibus plena ſint. Cic. li. iii. offi. Sunt ne igit inſidiæ tẽdere plagas etiã ſi excitaturus nõ ſis. Vir. Retia rara plagæ, lato uenabula ferro. Vbi Ser. ſcribit plagas, ꝓprie illos funes dici, quibus retia tẽdunt circa imã, & ſummã partẽ. Rurſus cœli uel terræ ſpatiũ ampliſſimũ, quod etiã tractus, & clima a græcis dr̃, plaga appellat. Virg. li. vii. In medio dirimit plaga ſolis iniqui. Itẽ grãde lintheũ, tegmẽ candidũ, quod ſindonẽ uocant lecticariã, quale eſt quo nũc utunt mulieres Romanæ, olim paſſim in uſu erant. Var. de ui. patr. Chlamydes, plagæ, uela, uaſa aurea. Idẽ. Eburneis lectis, & plagis ſigillatis. Has Hiero. & uulgus cortinas uocat, & habet primã cor. niſi cũ ſignificat uulnus, qd̃ græce dr̃ πλαγή. Oui. de Triſt, Non habet in nobis iã noua plaga locum.

Plagula, pe. cor. diminu. ſignificat paruã plagã.

Plagiarius, qui plagas. i. uulnera infert. Et plagiarius quĩ furtim ſurripit alienos ſeruos, & q liberũ hoiem aſſerit in ſeruitutẽ, quiq; hoiem emit, quẽ ſcit eſſe liberũ. Et q hmõi hoiem ſciẽs uẽdit, aut ꝓ ſeruo tenet. Dictus plagiarius q̃ lege phania plagis dãnatus eſſet. Ipſa uero lex plagiaria Crimen plagiũ uocat. Mar. Plagiariũ appellat furẽ librorꝝ ſuorũ, qui illos tanq̃ ſuos tenet in ſeruitute. Alii potius a græco deducũt. i. πλαγιάω, qd̃ ſignificat obliquũ, & trãſuerſum, πλαγιάζω dicit obliquo. Nã qui plagiarius eſt, quaſi ex obliquo & trãſuerſo in ſeruitutẽ trahit illũ qui liber ſit. Et in plagiario quidẽ ſyllaba prima cor. in plaga ꝓducitur.

Plagiator idẽ quod plagiarius. Hiero. ad Florẽtinũ. Magiſtrum autem pueri tui, de quo dignatus es ſcribere, quem plagiatorem eius eſſe non dubium eſt, ſæpe Euagri⁹ presbyter me pñte corripuit, cui ille rñdit, Ego nihil timeo, dicit ſe a dño ſuo fuiſſe dimiſſum.

Plagoſus, plenus plagis, ut plagoſa crura apud Apul. ab Hora. plagoſus qui ſæpe plagas infert.

Plagioſus dr̃ grãmaticus, ludimagiſter, q̃ plagas infert. Vñ Domicii Marſi uerſus eſt. Si quos orbili⁹ ferula ſcuticaq; cecidit. Et plagioſus eſt, qui ſuauitate uerborum retrahit a propoſita uirtute.

Plago, as, plagã infero. Aug. li. xxi. de ciui. dei. Cũ iuſtiſſime annoſas pœnas ſeruꝰ in cõpedibus pendat, qui uerbo aut ictu celerrime tranſeũte uel laceſſiuit dñm, uel plagauit. Hiero. plagatus participio uſus eſt apud Eſaiã li. i. Plagatus ſum in domo eius.

Plagipatus, qui plagas patitur.

Planus, a. ũ, dr̃, cuiꝰ figura æq̃lis eſt. Qñ uero plana nullũ ipedimẽtũ hñt, q̃n undecũq; uideri pñt, qñq; ꝓ apto & manifeſto ponit, & ſic habet pe. pro. Planꝰ uero ſubſtãtiuum, pen. cor. ſumit ꝓ ſcurra, nõ quidẽ ſimplr, ſed certi atq; ſui gñis ipoſtore deceptoreq; a fallẽdo dictꝰ. Hora. Nec ſemel irriſus triuiis attollere curat Fracto crure planũ. Inter planos maxie celebres fuere Cephiſodorus, & Pantaleon, q deceſſurꝰ utrũq; filiũ decepit, ſeorſũ his ꝓdẽdo, q̃ ꝓ te domꝰ infodiſſet auꝝ, qd̃ nuſq̃ erat.

Plane aduerbiũ. i. certe, manifeſte. Qñq; oino. Cic. Treb. Quare ſi plane a nobis deficis, moleſte fero. Aug. lib. ii. cõfeſ. Quid erat ille affectꝰ animi? Certe. n. plane turpis

Planicies, æqualitas. Salu. Nã ubi planicies erat (erat. inter ſiniſtros mõtes, & dextrã rupẽ aſperã, octo cohortes in fronte conſtituit.

Planitudo idẽ qd̃ planicies. Col. li. v. Perticæ cacuminũ modicæ planitudinis, q̃ tñ dipõdiaris orbiculi craſſitudinẽ nõ excedãt, optime pangunt.

Planidus, idẽ qd̃ planꝰ. Colu. lib. iii. Curãq; adhibeto, ut a ſupiore & ſicciore & exiliore in planidiorẽ humidioremẽ pinguioremẽ agrum trãſferas.

Plagiger, pen. cor. quaſi genitus ad plagas. Plau. in Pſe. Plagigera genera hominum.

Plano, as. planũ facio. Cuiꝰ cõpoſita magis ſũt in uſu, uidelicet cõplano, qd̃ eſt totũ planũ facio. Gel. li. ii. M. Cato i li. quẽ de agricultura cõſcripſit. Semẽ cupreſſi ſerito crebro, ita ut linũ ſeri ſolet, eo crebro terrã inferito dimidiatũ digitũ iã id bñ tabula, aut pedibꝰ aut manibus cõplanato. Deplano & explano, de q̃bus alibi.

Planula, a cõplanãdo dicta eſt ꝓ inſtrumẽto fabrili, quo aſſamenta leuigant & poliunt. Nam dolabra idem uidetur eſſe, quod aſcia, ut inquit Dona. q̃ ait. Dolare eſt aſcia cædere. Et planulæ ſunt, quas nos lamas uocamꝰ. Fores. n. cũ planulis ferreis parietibus cardinibus cõiũguntur, & ſup illos deuoluunt.

Planipes, qui pedes planos habet. Vñ comœdiæ ſuefabulæ genus dr̃ planipedia, ubi nullo ꝓcedebat cultu, q̃ actores pedibus planis. i. nudis ꝓſcænia introirẽt. Diome. ſcribit planipedẽ græce mimũ ſignificare, q̃ actores planis pedibus. i. nudis intrarẽt ꝓſcæniũ, nõ ut tragici actores cũ cothurnis, neq; ut comici cum ſoccis, ſiue qd̃ olim nõ in ſuggeſtu ſcænæ, ſed in plano orcheſtræ poſitis inſtrumẽtis mimicis actitarent.

Plancæ tabulæ planæ, a planicie ita appellatæ. Pli. li. viii Nec põtes aſini tranſeant, per raritatẽ plancarũ tranſlucentibus fluuiis.

Planci,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

planci,qui supra modū pedibus plani sunt .i. qui pedes imos graciles hñt,planosq; æqualiter,quasi tabellas,q̄ plancæ uocant. Quo noīe dictus est Romanus qdam ciuis,cuius extant epistolæ luculenter scriptæ. Qui (teste Eusebio) cū galliā comatā regeret, Lugdunū cōdidit, q̄ ciuitas Senecæ tpibus deflagrauit incendio. Hi etiam ploti dñr. Vnde Plautus dictus est primo plot⁹, propter huiusmodi pedes. Deinde Plautus.

Planta cū de pedibus dī, ꝑcat totā partē inferiorē, digitosq;& ungues. Vir. in Moreto. Cruribus exilis, spacio sa ꝑdiga planta. Si uero de arboribus,ea est,q̄ transferendi' gīa,uel de arboribus rapta. uel ex seminibus est orta,& de herbis quoq; dī. Vir. Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum Deposuit sulcis.

Plantaria ipsæ plantæ in terra natæ,q̄ cū radicib⁹ transferunt' de uno loco ī aliū. Vir. Syluarumq; aliæ pressos ꝑpaginis arcus Expectant, & uiua sua plantaria terra. Plantaria etiā dñr plantarū loca. Pli. lib. xvii. Quædā in plantario insita eodem die transferuntur.

Plantarius.a.um. qd̄ plantari debet,seu qd̄ est aptum ut plantet'. Col. li. vi. Ipsæ aūt arbusculæ hoc mō pñt transferri,anteq̄ plātarias arbusculas effodias solo, rubrica notato partem eius,quæ meridiem spectet.

Plantaris,& hoc plantare, qd̄ est plantæ pedis. Sta. lib. i. The. Summa pedum propere plantaribus alligat alis.

Plantiger,plantas gerēs. Vnde plantigeræ arbores, quæ ex sese pullulando plantas emittunt. Pli. Siliqua plantigera est in imis partibus.

Plāto.as. notæ significatiōis,ut hō qdā plātauit uineam. Huius cōposita sūt deplāto, qd̄ est cōtrariū suo simplici. Nā deplantare ꝑcat qd̄ plantatū erat euellere. Plin. Sed utraq; infirmissima,& q̄ cortice nitunt' tm̄,uel leui aura ocyssime deplantant'. Col. li. ii. Ne aut cornu bos ad stipitē uehemētius offendat,aut extremo iugo trū cum delibret,ramūq; deplantet. Explanto ꝑcat, idē qd̄ deplanto. Idē. Vt sit q̄ teneri adhuc pāpini capulis suis illigent,ne uētis explantent'. Et lib. vi. Anteq̄ explantes arbusculā. Supplanto subtus planto, de quo alibi.

Plantago herba,cuius duo sunt gña. s. maior & minor.

Planetæ ab errore dicti sunt ἀπὸ τῆς πλάνης πλανητὰς .i. erraticus & uagus,uel a uerbo græco πλανάομαι erro. Latini ab incessu uocāt errātia,& erraticas stellas. Nigidius errones appellat. Nā ut ait Ser. Interdū ī austrū interdū in septentrionē,plerūq; cōtra mundū,nōnunq̄ cū mūdo ferunt'. Vñ Vir. de Mercurio. Quos ignis cæli Cyllenius erret in orbes. Sūt aūt septē planetæ,Saturn⁹ Iuppiter,Mars,Sol,Venus,Mercurius,Luna. Sed qnq; contra mundū ferunt',& cum mundo qñq; retrogradi sunt. Sol uero & luna semper contra mundum.

Plango.is.xi.ctum.fleo. Vñ planctus & plangor. Est planctus proprie uocum,ploratus tm̄ lachrymarū,fletus ad utrunq; ptinet. Sed confundunt' plerunq;. Aliqñ plangere est percutere. Lucil. Plangunt littora fluctus. Ouidi. Plangebant pectore terram. Hinc planctus & plangor pro percussione. Luc. Exigit ad sæuos famularum brachia planctus. Sil. Liuētia planctu brachia. Catul. Procedunt,leuiterq; sonant plangore cachinni.

Planctus.a.um. participium est. ut apud Ezechi, c. xxxii. Planctus est & plangunt.

Planctus nomen,ut conuertisti planctum in gaudiū.

Plasis græce,latine formatio dicitur, hinc plastes, plasma,& plasmo.

Plastes fictor,q̄ figlinā artē exercet,q̄ & figulus dī. Hiero. Mollis cera,& ad formādū facilis,etiā si artificis & plastæ cessent manus,tm̄ uirtute totū est qcquid esse pōt.

Plastice fictoria,uel figlaria,ars figlina,qua finguntur imagines ex argilla ἀπὸ τοῦ πλάττειν, quod est fingere,vñ & ꝑplastice dī ars faciēdi typos. i. formas quibus formandis figlini utunt'. Dicit' etiā ꝑplastice ꝑ ipsa forma,quā ad formanda alia opera adhibent. Plin. Arcesilai proplasticen pluris uenire solitam constat, ab artificibus ipsis q̄ aliorum opera.

Plasma,atis.& plasmatum figmētum,quod & figlinum opus dicit' quod formatū est. Item plasma emplastrū, πλάττω fingo, componoq;. Persi. Liquido cū plasmate guttur mobile colluerit. Antiqui em̄ nōnulli emplastrū ex pluribus liquoribus cōmixtis uocē adiuuātibus faciebant. Cato de plasmatis bibēdis.

Plasmo,as. figmentum aliquod efficio.

Plasticus,idē quod plastes q̄ figuras ex terra,uel marmore fingit. Firmicus li. vii. Si. n. quis sic fuerit inuēta faciet pictores,plasticos,aurifices.

Platos græce,latine dicitur latitudo. Vnde Plato,platea Platanus,& multa alia.

Platyophthalmus,quasi dilatans oculos, πλατύς. n. lat⁹ ὀφθαλμὸς oculus. Quo noīe dictus est lapis spumæ cādidæ,nitentisq;,quod stimi appellāt,alii stimin,alii alabastrum,alii turbasin. Nā dilatat oculos,& eorū fluxiones,exulcerationesq; inhibet.

Platea,pe,pro. ꝑm Dona. Nam græci πλάτειαν dicunt, nos plateā,sicut μέλειαν,medeam, σπονδεῖον spondeū. Hora. tamē in epistolis corripuit,cū ait. Puræ sunt plateæ nihil ut ꝑperātib⁹ obstet. Et est uia latior ferēq; militaris prætoria consularisq;. Aug. Plateæ ꝑpetuæ ac latiores ciuitatū uiæ sunt iuxta ꝑprietatem linguæ græcæ a latitudine nomiatæ. Platon em̄ latū dicit'. Quandoq; capitur pro area in qua conuenire populus solet. Lampri. in Helio. Plateas in palatio strauit lacedæmoniis,& porphyreticis saxis. Est & nomē auis, quæ ad ea uolat,quæ in mari mergūtur,& capita eoꝝ morsu corripit,donec capturam extorqueat. Dicta platea a latitudine corporis.

Plateæ numero plurali ciuitas ī bœotia sub cithærone mōte nō lōge a thebis,dicta a latitudine remorū,ut in qr Stra. Nā græce πλάτη remus πλάτος latitudo,inde platea,qa lata. Hic pausanias & Aristides Mardōium Xersis ducē & cōsobrinum superauere.

Platanus.pe.cor. arbor late spargētibus se ramis, a πλάτος latū. Petroni⁹ arbiter. Nobilis æstiuas platanus diffuderat umbras. Est aūt tā masc. q̄ fœ. ge.& tā quartæ q̄ secūdæ decli. Vir. in in Cul. Nā primū prona surgebāt ualle patētes Aetiæ platan⁹. Idē ī Geor. Et steriles platani malos gessere ualētes. Hinc platanetū & platanon, ꝑ loco platanis consito.

Plato philosophus,ab humerorū latitudine dictus. Hic antea ex aui paterni noīe Aristocles uocabat'. Fuit egregio corpis habitu & ī palæstra se exercuit, apud Aristonē palæstritē,a quo primū cognoiatus est Plato. Nat⁹ est Athenis eo die, quo apud Delon Apollo, studuit picturæ,& tragœdias,poemataq; edidit. Adeo autem in

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

omni diſciplinarum genere,& pſertim in philoſophia excelluit,ut diuinus Plato & philoſophoꝝ homerus uocatus ſit.Cic.in li.Tuſ.quæſt.Platonicæ maieſtatis maximus eſt buccinator,adeo,ut ipm deũ appellet,quem Labeo inter ſemideos cõmemorandũ putauit. Cui defuncto Magi uti deo imolauerũt Fuit uariꝰ multiplex & tãtæ eloquẽtiæ,ut Iouẽ ſi græce loq uoluiſſet Platonice locutuꝝ phi diceret.De quo Quint. Quis dubitet Platonẽ pcipuũ,ſiue acumĩe diſſerẽdi,ſiue loquendi facultate diuia q̃dã & homerica,ut mihi nõ hoĩs ingenio ſed quodã delphico uideaꝫ oraculo dei inſtitutus.

Platicerotes beluæ lata cornua habẽtes.

Plauti,a planis pedibus,qui & ploti noiantꝫ,ſoleas quoq; dimidiatas qbus utebantꝫ in uenãdo,quo planius pedẽ ponerẽt ſemiplotia appellabãt.

Plaudo,is.ſi.ſum.Eſt aũt plaudere,quotiẽs alicui pre bene geſta cõgratulamur,læticiãq; oſtẽdimꝰ. Ambr.li.ii. de Vir.Quæ põpa illaꝫ quãta angeloꝝ lætitia plaudentiũ,q habitare mereaꝫ in cælo,quæ cæleſtẽ uitã uixit ĩ ſeculo? Sene.Vnã rem adiiciã & fauere,ac plaudere tenuabit.Fit etiã q̃q; in deriſum,ut ẽ apud Ezech.p eo qd plauſiſti manu,& pcuſſiſti pede & gauiſa es ex toto affectu ſup terrã Iſrael. Significat & plaudo,pcutio,& aliqñ plaudo,excito.Sta.li.iiii.the. Plaudit equos. Huiꝰ compoſita ſunt applaudo,qd eſt alicui plaudo.Hiero: Quamq̃ labia torqueatis,trahatis capillũ,applaudatis pede,fidẽ eccleſiæ aptiſſime cõfitebor. Supplaudo,de q̃ alibi,replaudo,repcutio.Eſt & plaudeo,es.Hiero.in Eccle.Caput ſuũ mouebit,& plaudebit manu.

Plaudeo,es.idẽ qd plaudo,is.ut apud Eſa.xxxiii.c.laxati ſunt funiculi tui,ſed nõ plaudebũt.

Plauſus,us.Cic.in Cat. Quibus cũ a cuncto cõſeſſu plauſus eſſet multiplex datus.

Plauſibile,fauorabile,iucũdũ,populare,quod plauſu populi excipi põt.Cic.Qm̃ plauſibilia hæc nõ ſunt ut in ſinu gaudeãt,glorioſe loqui deſinãt.Sic oratio plauſibilis dicta eſt q̃ placet,& plauſum populi meretur.

Plauſtrũ,currus,quod ex omni parte ſit palã qd in eo uehitur,ut inquit Var.

Plecto,is.xi.ctum.ſm Priſ.uel xui.ſm aliquos, xum.ſcat punio,ferio ἀπὸ τοῦ πλήττω ferio.Hiero.i li.Iudi. Si ſeptẽ crines capitis mei licio plexueris,& clauũ hunc circũligatũ terræ fixeris,infirmus ero. Aug.lib.de ciui.dei. Nã ſi oẽ nũc pctm̃ manifeſta plecteret pœna,nihil ultimo iudicio reſeruatũ putaret.Huiꝰ paſſiuũ eſt plector.Ter. in Phor.Tu iã lites audies,ego plectar pẽdẽs.i. feriar,ut inquit Dona.Hinc plectrũ & plagæ.

Plector deponẽs,nõ eſt in uſu,ſed habet cõpoſita amplector,cõplector,circũplector,implector.unde implexus quod eſt implicatus.Grego. Sed cũ ex lectiõe alia redẽ ptoris nri ſnia ad mentẽ reducit,ex huiꝰ nobis lectiõis uerbis q̃ſtio ualde implexa generaꝫ.Perplector pfecte ligo. Hie.ad Paulinũ.Tenẽt ſe mutuo ſibiq; pplexi ſũt, & quaſi rota in rotã uoluit.Terẽ. in Eunu.Pergin ſceleſta mecũ pplexe loqui.Dona.Ideo pplexe,qaſtatuerat uitiũ cælare uirginis.Hic pplexor.qd eſt ualde ligo,ſeu in dubio pono.Plau.in Aul.At ſcio,quo uos ſoleatis pacto pplexarier,Pactũ nõ pactũ eſt,nõ pactũ pactũ eſt, quod uobis lubet.Idẽ in Aſi.Neq; ullũ uerbũ faciat pplexibile,id eſt ambiguum multum.

Plectilis,pe.cor.q̃ plexa eſt.Plau.ĩ Ba.p galea ſcaphium pro inſigni ſit corolla plectilis.

Plectrũ inſtrumentũ citharœdi,quo fides plectunt,i.percutiunt,a τοῦ πλήττω pcutio.Mar. Feruida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat. Exornẽt docilẽ garrula plectra lyrã. A noſtris dicit q̃q; pecten. Virg.Iã pectine pulſat eburno.Plectrũ etiã q̃q; calcar æneũ,quod olim gallis gallinaceis addebaꝫ dum inter ſe pugnarent.

Plebs, bis.uel plebes, bei.idẽ quod uulgus,hoc eſt uilior pars populi.Gel.Plebs,in qua gẽtes ciuiũ patriciæ non inſunt.Pli.Tanta plebei cõſternatiõe,ut primo pulſus ex ea regione,mox & interemptus ſit. Huius diminutiuum eſt plebecula.

Plebiſcitũ,plebis ſtatutũ,Sciſcere.n.ſtatuere ẽ.Scitauero plebis appellantꝫ ea,q̃ plebs ſuo ſuffragio ſine patribus iuſſit plebeio magiſtratu rogante,utpote Tribuno.In populo.n.oĩs pars ciuitatis,& oẽs ordines continent,in plebe,neq; equites ſunt,neq; patricii.

Plebeius,a.um.quod eſt plebis,ut plebei ædiles.

Plegma,atis.rete,crines intorti,hoc eſt tricæ,& oẽ textũ.

Plemmyriũ fluuius Siciliæ,qui p agrũ ſyracuſanũ labit a τοῦ πλημμύρω quod eſt exundo.

Plenus,a.ũ.qd eſt uacuo cõtrariũ,hoc eſt ĩ quo nihil eſt uacui,ſed integꝝ atq; pfectũ eſt,hĩc plenitudo pfectio.

Pleniluniũ,Vide in dictione Luna.

Pleonaſmos,latine cumulatio,ſiue adiectio.Figura quotiens ſuperflua adduntur, ut Sic eſt ore locuta, πλέως enim plenus dicitur.

Pleo,es.q̃uis nõ ſit in uſu,habet tñ cõpoſita Cõpleo,expleo,impleo,a quo adimpleo,oppleo,repleo,& ſuppleo Lact.li.vii. Et replebunt mõtes cadaueribus,oſſibusq;.

Pleiades ſtellæ,q̃ taurũ pficiũt,pter caput quod ortu ſuo primæ nauigatiõis tẽpus oſtẽdit, πλειάδες latine uergiliæ dicunt,a uerni tpis ſignificatione quo oriunt.Nã uere exoriunt,& circa æquinoctiũ eaꝝ ortus matutinꝰ eſt.Hygi.Inter huius tauri finitionẽ,& caudã arietis ſtellæ ſũt,quas nri uergilias,græci pleiadas dixere. Fuerũt Atlantis filiæ ſeptẽ ex pleione nympha,cũ quibus Iuppiter cõcubuit.Vñ & pleiades dictæ,& ex hoc relatæ ſũt in numerũ ſyderũ.Vulgo pulcenaria dicunt.Vel a pluralitate πλείονδες.Pleiones eñ græca lingua plures dicunt,plures autẽ ſimul apparere certũ eſt. Pherecydes tradit ſeptẽ ſorores fuiſſe Lycurgi filias ex Naxo inſula Et qa Libeꝝ educaueꝛt,a Ioue iter ſidera fuiſſe relatas Haꝝ noĩa putantꝫ Electra,Halcyone, Celeno, Merope, Sterope,Taygeta,,Maia,quarũ ſeptima uix cerni põt: Oui.li.iiii.Faſt.Pleiades incipiũt humeros releuare paternos.Quæ ſeptẽ dici,ſex tñ eſſe ſolẽt.Seu q; in amplexus ſex hinc uenere deoꝝ.Nã Steropẽ Marti cõcubuiſſe ferunt. Neptuno Halcyonen,& te formoſa Celeno, Maian & Electrã,Taygetẽq; Ioui.Septima mortali Merope tibi Siſyphe nupſit.Pœnitet & facti ſola pudore latet. Siue q; Electra Troiæ ſpectare ruinas Nõ tulit,ante oculos oppoſuitq; manũ.Fit aũt q̃q; hæc dictio tetraſyllaba.Prop, Nõ hæc pleiades faciũt,nec aquoſus Orion.Aliqñ abiicit e,& dicimus pliades. Sta.li.i.ſyluarũ.Hæc p & Ægeas hyemes,pliadũq; niuoſum Sidus,& oleniis dignũ petiiſſe ſub aſtris.

Plethron quidam p iugero accipiunt. Alii duo plethra ſingulis cõtineri iugeribus exiſtimãt, ut Hero mathematicus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

maticus in plethro pedes centum, in iugero ducentos, & xl. in longitudine dimi. in latitudine ex dimensione Quintiliani contineri scribens.

Pleuritis.idis. dolor laterũ, græce πλευρὰ & πλευρᾶς latus dr. Hinc pleureticus, qui hunc morbum patit. Sunt etiam qui hunc morbum pleuresin uocent. Macer. Costarum, quam pleuresin attica lingua.

Plistonicus, nomẽ autoris, de quo Athenæus. Fuit & Appion q̃dam cognoiatus plistonicos nõ multo tpe Plinio superior, ut idẽ ultimo uolumine testat. Qui & plistonices qñq; scribit, sicut olympionices.

Plesteriastas πλειστηριαστὰς græci uocant licitatores.

Plethynticos, latine pluratiue dicitur.

Plico.as.aui.atũ. & plicui, plicitũ. A quo q̃tuor cõposita applico, cõplico, explico, & iplico, similr duplex ptũ, & duplex supinũ hñt. Reliq̃ solũ ĩ aui, atũ, terminãt, ut duplico, triplico, quadruplico, multiplico, replico, supplico. Signãt aũt plicare, nectere, & ueluti rugas facere. Tractũ a græco πλέκω, qd est necto. Cõplico simul plico, cumulo, Hie. in plo. Iob. Si fiscellã iunco texerẽ, aut palmæ folia cõplicarẽ, ut in sudore uultus mei comederẽ panẽ meũ. Lac. li. v. Quid leno, nisi ut bonis exuat? qd fur, nisi ut plura cõplicet? Implico innecto, inuoluo. Salu. li iiii. hist. Implicitæ rates mysteria phibãt. Lac. li. ii. Nã cũ bello ciuili Brutiano iplicit⁹ graui morbo abstinere plio statuisset. Aliqñ iplicare, ornare Plau. Implicat ad speculũ caput. Circũplico. Gel. Surculo cõpari, quẽ habebat, capto, ad finẽ pinde ut debere fieri sciebat, circumplicabat. Replico dissoluo. Plau. Replica tricam; atq; extende. Et replicare, rursus explicare, dicere. Hiero. ad Lucinum Bethicum. Hæc & ipe intelligis, quo animo replicem. Pli. Quum sæpius ille replicasset, tandem persuasit. Duplico, a quo conduplico, multiplico, & supplico, de quibus alibi.

Plicatile, quod plicatur, ut nauis plicatilis, cum facta est ex coriis. Et plicatilis crista upupæ.

Plodo.is.si.sum. Fcat quatiẽdo, siue collidẽdo, & manib⁹ pedibusue sonũ aliquẽ facio. Cui⁹ cõposita sũt Applodo, qd est iuxta plodo. Quintil. Cõplodere manus scænicũ est, pedes applodere iterim licet. Fest. Sũt q̃ appludam sorbitiõis liq. dissimũ gen⁹ putẽt, q̃ flatu deiiciat, & q̃si applodat. Applodere p̃ translationẽ est fauere, ac testari honorẽ illo motu. Complodo, explodo, displodo, & supplodo, de quibus in Explodo.

Ploro.as. Vide in dictione Fleo. Eius composita sunt cõploro, simul ploro. Liui. lib. i. Tum demũ palã facto, & cõploratione in regia orta, Seruius p̃sidio firmo munitus primus iniussu populi uoluntate patrũ regnauit. Deploro, exploro, & imploro, de quibus locis suis.

Plostrũ, idẽ, qd plaustrũ. Nam au in o sæpe conuertitur. Huius diminutiuum est plostellum. Aug. li. de ciui. dei Nam hoc turpe membrum, per liberi dies festos, cum honore magno plostellis impositũ, prius rure in compitis, & usq; in urbem postea uectabatur.

Plotæ. Vide in dictione Flutæ.

Ploti, qui planis sunt pedibus, exiguam, & fere nullam in medio concauitatem habentes.

Plotina Traiani Cæsaris coniunx sanctitate, probitate & omnibus q̃ in muliebrẽ sexum cadũt uirtutibus celebrata, hæc tonso capillo uirũ mentita, coniugẽ comitata in exiliũ euntem imperrita, & quædã quasi uirago tolerans erumnas acerbas.

Pluma mollior, & exigua pẽna. Hinc plume⁹, a. ũ. ut lect⁹ plumeus. Implumis, & hoc implume, qd est sine pluma ut Auis iplumis. Sũt q̃ dicũt plumã quorũdã ligua scare acũ. Vñ plumarius, a. um. ut opus plumariũ.

Plumula diminu., parua pluma. Col. li. ix. Plumulæ subcauda clunib⁹ detrahẽdæ, ne stercore coinquinatæ durescant, & naturalia p̃cludant.

Plumarius. a. um. qd ex pluma est. Vñ plumariã culcitrã dicim⁹, q̃ pluma plena est. Et plumariũ dr opus acu factũ, quod græci a liciorũ multiplici uarietate polymitariũ appellãt. Hiero. in Exo. Decẽ cortinas de byssо retorta uariatas ope plumario facies.

Plumarius, q̃ acu depingit. Vnde ibidẽ legit, q̃ achisamech fuerit optimus lignorũ artifex & polymitarius atq; plumarius. Cato de libe. educã. Et n. nulla, q̃ nõ didicit pingere, põt bñ iudicare, quid sit bñ pictũ plumario, aut textore in puluinaribus plagis.

Plumatile, pe. cor. quod ex plumis factũ est. Plau. Comatile, aut plumatile plumis implere. Noni⁹ clauatũ iterpretat, aut ex pluma factũ. Clauũ inq̃t nomẽ habuit obuillos; lõgitudinẽ quasi plumæ uideant.

Plumo, as. plumã facio. Vñ plumatũ pẽnatũ dicim⁹. Gel. li. ii. i. Auicula est parua, nomẽ est cassita, habitat nidulaturq; in segetibus, id ferme tẽporis, ut appetat messis pullis iã iã plumãtibus. Et plumare est acu pingere. Flauius Vopiscus Laneas tunicas purpura micãtes & plumanti difficultate p̃nobiles.

Plumesco, is a plumeo, es. fit, & significat pẽnatũ fieri. Augus. li. iiii. cõfes. Aut quid tũ oberat paruulis tuis longe tardius ingeniũ, cũ a te longe nõ recederent, ut in nido ecclesiæ tuæ tuti plumescerent.

Plumbũ duplex est, albũ. s. & nigr, albũ stannũ dr. Nigri plũbi duplex origo est. Aut em̃ sua sponte nascit uena, nec quicq̃ aliud ex se parit. aut nascit cũ argẽto, mixtis q; uenis conflat. Primus liquor, qui in fornacibus fluit albũ plumbũ, & stannũ uocat. Secundus argentũ, quod remãsit, galena dicit, & latine plũbago.

Plũbeus, a. ũ, quod ex plũbo est, ut imago plũbea. Aliqñ dr nigr. Vñ Plaut⁹ plũbeũ hoiem appellat liuidũ. Per trãslationẽ quoq; plũbeũ ingeniũ, obtusum dr, & quod penetrare cogitando nõ potest.

Plũbago, cõis uena plũbi & argẽti. Pli. Frequẽs & his plũbago, hoc est, ut in sole plũbei uideant. Est & hoc noie herba quædã, q̃ a græcis Molibdena dicit.

Plũbarius, a. um. quod ad plumbũ pertinet, ut plumbaria officina. Pli. Pfimmythium quoq;, hoc est cerusam plumbariæ dant officinæ.

Plumbarius, rii, qui ex plumbo facit opera.

Plumbo, as. ferrumino. Pli. Neq; argentũ ex stanno plũbatur, quoniã prius liquescit argentum. Hinc replumbo, quod est resoluo. Iureconsul. digest. de auro & argẽto legato, emblemata uasis, & lapidibus inclusa replũbari posse significat.

Plumbatura, mõ ferrumiationẽ significat, mõ quãcũq; cõiunctũrã plumbo factam.

Plumbatæ dicunt pilæ plumbeæ, quas ueteres pegrino uocabulo Manobarbulos uocabãt. A quo & milites, q̃ his utebãtur manobarbuli appellati sunt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Plus,pluris,ge.neu.In obliquis uero,& nu. plu.trium generum eſt.Et ſm Priſc.comparatiuũ eſt ſignificatione tantũ,nõ uoce,ab eo qđ eſt multũ.At Gel.li.v.nõ cõparatiuũ,ſed abſolutũ dicit.Vñ Amb.in diua Agne,formauit cõparatiuũ,cũ dixit.Cuiꝰ parẽtes dũ requiſiſſet, cœpit offerre plurima,& pluriora ꝓmittere,ubi etiam cõparatiuũ ſuppoſuit ſuplatiuo, qđ fieri cõſueuit.Ouid.li.ix.Met.Sed q̃ cũ tibi ſit iũctiſſima, iunctior eſſe expetit.Dicimus aũt plus hac re,& plus hãc rẽ. Terẽ.in Eunu.Nõ plus triduũ. Vict.li. vii, Aſſeres directi diſponãtur inter,nec plus ſpatiũ habẽtes pedes binos. In plurali plura,& pluria. Dona. Antiqui,hoc cõplure,& hæc compluria,qđ noſtri cõplura dicũt.Cic.in ꝓtagora,Cõfirmanda gña cõpluria. Credo,qa ueteres hic,& hæc pluris,& hoc plure,nõ hoc plus dicebãt.Gel.uero refert Capitonẽ docuiſſe pluria latinũ eẽ,ꝓla uero barbaꝝ. Nũc aũt de uſu,& pluria,& plura dicimꝰ.Vñ & cõplura,& cõpluria.Terẽ.in Phor.Multa aduenienti,ut fit,noua hic cõpluria.Sed differũt ab inuicẽ plura,& cõplura,ꝙ plura poſſunt eſſe duo,cõplura duo eẽ nõ poſſunt.Illud cõparatiuũ,hoc minime,ideoq̃ nõ regit caſum,cõplurimus nõ reperiẽ,ſed tm̃ plurimus.Eſt etiã plus aduerbium.Et plus ſatis dicimus,ꝓ eo qđ eſt maxime,& plus q̃ ſatis.Terẽ.in Eu.Accede huc ad ignẽ,iã caleſces plus ſatis.Cõponiẽ qñq̃ plus,& dicimus,ꝓplus.Ab eo fiũt deriuatiua.Pluralis & hoc plurale,& pluratiuꝰ,a.um.ut pluralis uel pluratiuus numerus.

Plurifariã aduerbiũ ſignificat pluribus modis,ſiue pluribus locis.Suet.de Tibe.Cubicula plurifariã diſpoſita tabellis ac ſigillis laſciuiſſimaꝝ picturaꝝ adornauit.

Pluſculus,a,ũ.dimi.a plus,q̃uis plus a maſculino,uel fœminino nõ ueniat.Et ſignificat parũ plus,uel aliquãto plus.Terẽ.in Phor. Tũ pluſcula ſuppellectile opus eſt. Idẽ in Heey.Primũ dies cõpluſculos.

Plurimus ſuplatiuũ a multus,qđ etiã qñq̃ a lõgo poniẽ. Vir.Iãq̃ aſcẽdebãt collẽ,q̃ primus urbi iminet.Vñ apđ eundẽ nux plurima.i.lõga,q̃ ſignificaẽ amygdalũ.

Plutarchus chæronẽſis phus floruit ſub Traiano & Hadriano impatoribus,nã Traiano libros Apophthegmaton dedicauit,uir eruditiſſimus & multiiuga eruditiõe mirabilis,fœcũdus,huius nepos fuit Sextus phus,de qbus Euſebius in chronicis meminit.

Pluteus, machina ad expugnandos muros, ad ſimilitudinẽ caſſidis. Cõtexiẽ e uimine,& coriis ꝓtegiẽ,terniſq̃ rotulis,quaꝝ una in medio, duæ in capitibus apponũtur,in quãcũq̃ partẽ uolueris admouẽ. Hos obſidẽtes muris admouẽt,applicãtq̃,& eoꝝ munitõe ſagittis,ſeu aliis miſſilibus defenſores de ꝓpugnaculis exturbãt,ut ſcalis aſcendẽdi præſtẽ occaſio,ut inquit Vege.Cæſar. ſempq̃ hoſtibꝰ ſpes uictoriæ redintegreẽ,eo magis,qđ deuſtos pluteos turriũ uidebant,nec facile adire aptos ad auxiliandũ aniaduertebãt.Poſtea uero etiã tabulæ quibus aliqd præſepireẽ eodẽ noĩe dictæ ſũt.Liui.Cratibus pluteiſq̃,& linteis cõtectus. Suet.in Cal. accipe uidẽ pluteũ,ꝓ fulcro tori diſcubitorii.cũ inq̃t.Quoſdam ſummis honoribus functos cœnãti ſibi mõ ad pluteũ, mõ ad pedes ſtare ſuccinctos linteo paſſus eſt.Mar. Nã pluteo uindice tutus erat. Librozꝝ quoq̃, & tabulaꝝ,ſignorũq̃ repoſitoria,plutei appellãtur.Iuue.Et iubet archetypos pluteũ ſeruare Cleãthas.Hic plutealis,& hoc pluteale.Vñ a Cicerõe ſigilla plutealia imagũculæ pluteis.i.tabulis incluſæ. Tabula inſuꝑ qua utunt hi,q lĩs dant opam,& ſcribũt,pluteus lĩalis dr.Perſi. Nec plutei um cædit.nec demorſos ſapit ungues.Pluteũ etiã dicebãt ſpatiũ id,qđ inferiores colũnas a ſupioribus ꝓ lõgitudinẽ in fronte diſpeſcebat.

Pluto Saturni filiꝰ,ex Opi cõiuge,& frater Iouis atq̃ Neptuni,ab opibus nomẽ habet,q̃ oẽs ĩ terris eſſe ĩtelligũtur,nam ſicut diuitiæ ab hoc dite dicunt,ita græce plutos opulẽtia unde Pluto dictus. Qui cũ ad regni diuiſionẽ ueniſſent Plutoni,q natu minor erat, & Ageſilaus uocabaẽ,ps occidẽtis obtigit ſecus iferũ mare. Ioui plaga oriẽtalis, Neptuno inſulæ.Hinc datus eſt locus fabulæ,ut Ioui imperiũ cœli,Neptuno maris,Plutoni inferorũ obtigerit.Pluto aũt Sumanꝰ,dis,orcus,uragus,ab urgẽdo.Vedius Iupiter dictus fuit,ac ueiouis. Idẽ quietalis eſt appellatus,q̃ſi mors quies ſit erumnarum.

Pluo,is,plui,plutũ,quãdoq̃ ſuppoſitũ habet,ſed nõ appoſitũ.Hiero.in Geñ.Nõ eñ pluerat dominꝰ ſup terrã.Et iteꝝ. Ego pluã ſup terrã. Aliqñ id qđ pluit poniẽ in ntõ Tibul. Multus & in terris deplueretq̃ lapis. Vale. Maxi. In piceno lapides pluiſſe ait.Augu.li.iii,de ciui.dei.Sed cũ pluit terra,cũ pluit creta,cũ pluũt lapides,nõ ut grãdo appellari ſolet hoc noĩe,ſed oĩno,uel terræ,uel cretæ,uel lapidũ pluuia. Qñq̃ abltm̃ appoſitũ habet.Liui. li.vi.de bel.Mace.Terracinæ,& Amiterni nunciatũ eſt aliquotiẽs lapidibus pluiſſe. Qñq̃ actm̃,ut Deus pluit aquã,pluit mãna. Qñq̃ id ſup quod pluit in ntõ poniẽ. Hiero in Ezech. Tu es terra imũda,& nõ cõpluta ĩ die furoris.Quint.li.vi.Cũ cœnaculũ eius ꝓplueret.Apul. Flor.Totũ iſtud ſpatiũ q̃ pluiẽ & ningitur. Huius cõpoſita ſunt Appluo.Pli. Niſi appluat exanimaẽ. Cõpluo. Var.Quo impluebat dictũ impluuiũ. Surſum,qua cõpluebat compluuiũ. Depluo,deorſum pluo.Impluo,intus ſiue ſupra pluo.Colu.li.ii. Tremellius quidẽ aſſeuerat ptius q̃ ipluerit ab auibus aut formicis ſata edi,ubi æſtiuis ſerenitatibus ager aret. Perpluo ꝓ mediũ pluo qđ uernaculo ſermõe dicimꝰ ſtrapiouere. Plau. in Tri. Benefacta benefactis aliis ptegito ne ꝓpluant. Quint. Cũ cœnaculũ eius ꝓplueret.

Pluuia,æ,eſt iugis & lenta aqua dũ pluit.

Pluuius,a.ũ.ut aqua pluuia,q̃ pluta eſt. Pli. Teriturq̃ in mortariis admixta aqua pluuia. Hora.li.i.carmi.uẽtos pluuios uocat,hoc eſt pluuiã inducẽtes. Colu.ver pluuiũ nomĩat,in quo ſæpe fit pluuia.

Pluuialis, ſeu pluuiatilis adiectiua eiuſdem ſignificationis cũ pluuius. Feſt. Cõpluuiũ,quo de diuerſis tectis aq̃ pluuialis cõfluit in eundẽ locũ. Col.li.x. Infoſſi lacus ſignino cõſtruũẽ,q̃ receptã pluuialẽ aquã cõtineãt.Et dies pluuiales ab eodẽ dicti ſunt,in quibus pluit.

Pluuioſus,a.um.ut Annus pluuioſus,in quo fuerunt frequentes pluuiæ.

P ante N

Pneuma,atis,ſpũs,flatus. Pneumaticus,ſpiritalis. Vnde Pneumatica organa dicunt ſpiritalia.Plini.li.xix.E puteo ꝓticis pneumaticisq̃ organis tollẽdo,Dicitur & in muſica ratio pneumatica.

Pneumon latine pulmo, quod a πνέω ſpiro deſcendit. Vnde πνευμονία pneumonia,quod & peripneumonia, inflãmatio

inflammatio pulmonis,cum ex aliis cauſis,tum ex diſtillatiõe uehemẽti,uel ſynancha,uel ſuſpirio,uel pleuritide proueniens,ut ſanguis inde copioſus excreari ſoleat.Hinc Pneumonici,qui laborant ex pulmone,q̃ latine dici poſſunt pulmonarii,ſicut a Colu.ouis pulmonaria dicta eſt,cuius pulmo afficitur.

Pneumatoſeis πνευματώσεις inflationes.

P ante O

Poculum,ꝑprie uas quo bibit̃,a potiõe dictũ.Aug.li.xix de ci.dei.Non em̃ calix & potio quã cõtinet calix ſimul dr̃ poculũ,ſed calix ſolus,ſic tñ ꝙ potioni continendæ ſit accõmodatus.Sumit̃ tñ q̃q̃ pro eo quod bibimus. Vir.Pocula ſi q̃ ſæuæ infecere nouercæ.Cypria,ꝑ uaſe,& mulier illa ferẽs poculum aureũ in manu ſua,idẽ ꝑ eo,quod bibit̃,ſi hauſto poculo moreret̃ ille q̃ biberat,uenenũ ſcires eſſe,quod ille potauit.

Pocillum dimi.paruum poculum.Pli.li.iiii.L. Papyrius imperator aduerſus Samnites dimicaturus uotum fecit,ſi uiciſſet,Ioui pocillum uini.Plaut.in Aſin. Tecum una poſtea tecum æqua pocilla potitet.

Pocillatores,pincernæ,qui miniſtrant,pocula menſæ ingerentes.Vnde Ganymedes,qui a diis raptus fertur,ut Ioui pocula miniſtraret,pocillator appellatus eſt.Hic etiam ad Cyathum ſtare dicitur.

Pocœnium dicitur quod fit poſt cœnam.

Podagra p.cor.pedũ dolor,ποδάγρα & ἀγρα,atrocitas,uel ab eo qd̃ græci pus podos pes pedis,& agra uenatio,cum tanq̃ uenatio humoꝝ in pedes delabit̃,ſiqdem cũ oppilationis incõmodo ſtomachus cibũ non cõcoquit, intranea quoq̃ reliqua exardeſcãt neceſſe eſt,uenæ arteriæq̃ obſtruantur frigiditate nimia epatis,ſplen ob langueſcit,uenter turget,aut calore nimio bilis incendit,arquatus cõſurgit morbus,ac ex utraq̃ iecoris q̃litate iſchiadici efficimur cũ in iſchia humor deſcendit incoctus toſtuſq̃,cũ in pedes podagra,cũ in manus chiragra,cũ ꝑ dorſi ſpinã q̃ ꝑprio noie dr̃ articularis. Mar. Litigat & podagra Diodorus Flacce laborat.Oui.li.ii. de pon.Soluere nodoſam neſcit medicina podagrã. Podagra,morbus peregrinus eſt.Nã ſi Italiæ fuiſſet antiquus,latinũ nomẽ inueniſſet.Nõ.n.Roma,cũ ſudando,& laborãdo uiuebat,hoc malum cognouit.Eſt aũt podagra rubens,hoc eſt calida.Eſt frigida,eſt multiplex,de qua apud medicos.Podagra etiam dicitur pedica,laqueus,quo capiuntur animalia.

Podager,podagricus & podagroſus,q̃ podagra laborat. Enni.Nunq̃ poetor niſi podager. Plau.i Mer. Sed tandem ſi podagroſis pedibus eſſet Eutychus.

Podaliriꝰ,ꝑriũ nomẽ Æſculapii filii,& fratris Machaonis,medicinæ artis ꝑclari,q̃ cũ græcis ad Troiã ob medicinã ꝓfectus eſt.A pedũ magnitudine ſic appellatus. Medicinã aũt diuinam profecto uideri oportet,ſi illud qd̃ in ꝓlogo ꝓgnoſtico ſcribit his uerbis græce Hippocrates fuerit adiunctum quacunq̃ uia poſſet futuri habere rationem ἅμα δὲ καὶ εἰπεῖν θεῖον ἐνεστὶν ἐν τῇσι νοσοῦσι καὶ τοῦτο τὴν προγνώσιν ἐκμανθάνειν. οὕτω γὰρ θαυμάζοιτό τε δικαίως καὶ ἐπ' ἔργοις ἀπαθὸς αὖ ᾖ.

Poderis pe.cor.talaris tunica duplici ſyndone,ut inquit Hiero.Quã Ioſephus byſſinã uocat. Hæc adhæret corpori,& ita arcta eſt,& ſtrictis manicis,ut nulla oĩno in ueſte ſit ruga,& uſq̃ ad crura deſcẽdit.Solẽt milites habere lineas,q̃s camiſias uocãt,ſic aptas mẽbris & aſtrictas corpibus,ut expediti ſint,uel ad curſus,uel ad ꝓlia dirigendo iacula,tenendo clypeũ,enſem uibrando,& quocunq̃ neceſſitas traxerit.Ergo & ſacerdotes parati in miniſterium dei utunt̃ hac tunica,uti habentes pulchritudinem ueſtimentoꝝ nudorum celeritate diſcurrant.Dicta poderis,a ποδῶρ.i.a pedibus.

Podex poſterior pars corporis pudenda,ꝙ ex ea pedes fluere uideantur.Iuue.ſed podice leui Cæduntur tumidæ medico ridente mariſcæ.

Podia funis in nauĩ,quo tenditur uelum.

Podiũ locꝰ ad ſpectandũ habilis,a pede nomẽ hñs,ſiue q̃a pedis mõ,pictura illa,q̃ podiũ facit,ꝓcedat,ſiue ꝙ ad pedes ædificioꝝ ſtrui cõſueuiſſet,ſiue ꝙ in ea pedibus hæreamus.Nũc uulgo Meniana.Solet em̃ fieri extra domus parietẽ locus porrectus inſtar pulpiti,mutiis e marmore ſuppoſitis.Iuue.Oĩbus ad podiũ ſpectãtibus.Sue.de Nero.Cæteꝝ accubans primũ paruis foraminibus,deinde toto podio adaperto,ſpectare conſueuerat.Sed & aſſeres tornatos in conclauibus,& aliis locis,ſuperciliũ mõ,parietibus ſuffigi ſolitos,in q̃bus cãdelabra,& poma,& codicilli ſuſtinent̃,podia maternꝰ ſermo appellat.Huius diminutiuũ eſt podiolum.

Pœcile fuit porticꝰ Athenis in q̃ ſtoici philoſophabant̃, latine dici põt uaria ſiue uariegata,a multiplici pictura,q̃ illic uiſebat̃.Græci.n.ποικίλον uariũ dicunt,ποικίλαν uarietatẽ.Vñ pyropoecilos uocatꝰ eſt lapis ſimiles a uarietate rubentiũ maculaꝝ,ſeu ꝙ punctis ignei coloris uariegatus ſit,& gẽma ſyderopœcilos,q̃ ferro ſimilis eſt guttis uariantibꝰ.In hac porticu Zeno phus diſcipulos docebat.Vñ & ſtoica ſecta nomẽ accepit,& phi ſtoici nuncupati,q̃ antea Zenonii ab ipo doctore appellabant̃.στοὰ.n.græce porticus dr̃.Pli.li.xxxv.Hic & Athenis pinxit porticũ,q̃ pœcile uocat̃ gratuito. Fuit & in helide porticꝰ pœcile,q̃ à Plinio heptaphonos appellatur,qñ ſepties eadem uox in ea reddebatur.

Pœnus Carthaginenſis,a Phœnix,ſed aſpiratio detrahitur,& œ in u mutatur in deriuatiuo Punicus.a.um.nõ pœnicus.Vide infra in dictione Punicus.

Pœnulus diminutiuum eſt a pœnus. Vnde Plautina fabula nomen ſumpſit.

Pœna,ſuppliciũ a pendẽdo,ut Var.inqt,quo qs ob delictũ afficit̃.Aug.pœna ꝑprie læſio dr̃,q̃ punit & uindicat qd̃ cõmiſiſſe dolet.Alii a græco quod eſt ποίνη.

Pœnæ uero octo genera Cice.cõmemorat.Damnum, uincula,uerbera,talionẽ,ignominiã,exiliũ,ſeruitutẽ, mortem.Hinc punio,quaſi pœnio,pœna afficio.

Pœnã pẽdere,eſt mulctã ſoluere,q̃a hoc pẽſo ære fiebat.

Pœnalis,& hoc le,qd̃ ad pœnã ptinet,uñ & pœnalis actio

Pœnitet.ebat.tuit.quaſi pœna tenet,pœnitere dicimus cũ q̃ ipſi fecimꝰ ea nobis poſt incipiũt diſplicere & moleſta eſſe.Cic. Nã qd̃ obiectũ ẽ de ipudicitia,qd̃q̃ olim accuſatoꝝ nõ criminibus,ſed uocibus,maledictiſq̃ celebratũ eſt,id nunq̃ tam acerbe feret M. Cælius,ut eũ pœniteat nõ deformẽ eſſe natũ.Qm̃ uero his etiam,q̃ nobis,aut tædio,aut pudori ſunt,pœna q̃dam eſſe uidet̃,fit ut pœnitet aliq̃n ꝑ tædet,pudet,ſeu dolet accipiat̃.Liui.li.i.Nec me eoꝝ ſententiæ eſſe pœnitet.Cice. in Cato.Nũ igit̃ ſi ad centeſimũ uixiſſet annũ,ſenectũ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tis eũ ſuæ pœniteret. Accipiť interdũ ꝑ paꝛ uideť, & a penuria deduci ſentit Gelli⁹. Terẽ. Me quantũ hic opis fiat, pœnitet. i. paꝛ uideť, qđ a ſeruis fit. Ci. li. i. offi. Tan diu aũt uelle debebis, quoad te quantũ ꝓficias non pœnitebit. Inueniť etiã pœniteo. tes. & pœniteor deponẽs. Nã ſicut pœnitet me dicimus. i. pœna tenet me, ita pœniteor paſſiue. hoc eſt, pœna teneor. Hier. in Eccle. Fili ſine conſilio nihil facias, & poſt factũ nõ pœnitebis. Et in actibus apoſtolicis. Pœnitemini igiť & cõuertimini ut deleanť peccata ueſtra. Hic fiũt participia Pœnitẽs & pœnituꝛus, & pœnitẽdus. Actius. Neq; te neq; quenq; arbitror pœnituꝛum tuæ laudis. Colu. lib. ii. Itaq; hic ager, ſiue exercetur, ſiue ceſſat, colono eſt pœnitendus ac tanquam peſtilens refugiendus.

Pœnitentia & pœnitudo in uno ſignificato accipiunť, & a pœnitet, quo ad primũ ſignificatũ fiũt. Hiero. in lib. Reg. Triumphator in Iſrael non parcet, & pœnitudine non flectet, Nec eñ homo eſt ut agat pœnitentiam.

Pœnitudo idem quod pœnitentia. Aug. li. de na. dei. ut uidetur imminens exitium pertimeſcentes, a delictorum pœnitudine reuocarentur.

Poeta, ἀπὸ τοῦ ποιέω qđ eſt facio, effingo, q̃ſi fictor, eſt eñ q; elegantia carmina fingit. Apud græcos aũt poetæ ꝓ excellentiã qnq; ſunt, ut his uerbis ſcribit interpres Oppiani de piſcibus, ποιηταὶ καὶ ἀοιδοὶ ἐισὶ ; ὅμηρος. εὐπόλις, ἡσίοδος. αὐτίμαχος. νίκανδροσ. ὃ πανύασις.

Poema. matis. & poematum, & poeſis. poetaꝛ opus eſt figmentũ, ſiue fictio. Plau. ĩ Aſi. Nam nec fictũ unq̃, nec pictũ in poematis. Sũt tñ q diſtinguãt inter poema, & poeſim, ꝙ illud ſit inuentio parua, q̃ paucis uerbis exprimiť, & pars ẽ, ut comœdia, tragœdia, qua forma dr̃ pſaltria cantrix. Hæc uero textus ipſe ſcriptoꝛ, & opus totũ, ut ilias. æneis. thebais. Lucil. Iteꝝ q̃uis nõ magna ps poema eſt, poeſis opus totũ, totaq; illa ſumma eſt una.

Poeticus. a. um. quod ad poetam pertinet. Hinc poetice aduerbium, quod eſt more poetarum.

Poetice ars ipſa, ſicut grammatice & rhetorice.

Poetria. æ. & poetris. idis. ꝑ modũ patronymici fœmi. ut Sappho, & Corĩna. Perſi. Poetridas picas cãtare credas pegaſeiũ melos. Cornuꝝ poema, uł poetriã cõponẽtes.

Poetor. aris. in poetica exerceo, ſiue poetam ago. Enni. Nunquam poetor niſi podager.

Pogonia dici poteſt barbata, genus cometæ πώγων eñ barba. Pli. li. ii. Pogonias uocant, qbus inferiore ex parte in ſpeciem barbæ longæ promittitur iuba.

Polis græce, latine ciuitas & urbs dicitur, Vnde Neapolis, Conſtantinopolis, Heliopolis.

Politicus. a. um. quod eſt ciuile, Cice. Sed quæ poteſt eſſe homini politico delectatio, cum aut homo imbecillis a ualentiſſima beſtia laniatur.

Polichnion latine ciuitatulam dicimus πολίχνιον.

Polypyron, ſepes fertiles multi frumenti.

Polion πῶλιον ſignificat pulli aſinini fimũ, quem equa initio partionis ante fœtum effundit, ut inquit Ariſtoteles. Plinius uero polean uocat.

Polio. is. iui. uel polii. itũ. ꝑcat orno, & q̃ſi politico more cõpono. Hic politũ dicim⁹ cultũ, ornatũ. Et politiões agroꝝ, cultus diligẽtes, ſicut politiones ueſtimentoꝝ, mundiciæ & cultus. Cic. P. Lentulo. Nũt ut Apelles Veneris caput & ſumma pectoris politiſſima arte ꝓfeci.

Huius cõpoſita ſunt depolio, expolio, & perpolio, quæ ꝓfectioné actus denotant. Feſt. Depolitũ, ꝓfectũ, qa oẽs ꝓfectiones antiq politiones appellabãt. Cic. li. ii. ad Heren. Difficillimũ eſt inuẽtũ expolire, & expedite ꝓnunciare. Idem L. Luceio. Tu interea non ceſſabis, & ea q̃ habes inſtituta, perpolies. Repolio rurſus polio. Colu. lib. ii. Sin protinus uſui deſtinanť, ſcilicet fruméta, nihil attinet repoliri, ſatiſq; eſt umbra refrigerari.

Pola uẽditor, ſed freq̃nti⁹ in cõpoſitiõe ut Bibliopola.

Politia, a polis, q̃ eſt ciuitas, latine ciuilitas interꝑtatur. Hiero. Scotoꝝ natio uxores ꝓprias nõ hẽt, & q̃ſi Platonis politiã legerit, & Catonis ſectať exemplũ, nulla apũd eos cõiunx ꝓpria eſt, ſed ut cuiq; libitũ fuerit, pecudũ more laſciuiũt. Ariſto. li. Rheto. diffinit politiam hoc modo. Politia eſt principat⁹, & cõſuetudo regẽdi, ſm quã uiuere unumquẽq; & cõuerſari decet. tres aũt ſunt politiæ, qa aut un⁹ regnat, aut plures, aut oẽs. ſi unus & ille bonus, hic regnum conſtituet, ſi malus tyrannidem. at ſi plures regnant & boni hi Ariſtocratiam, ſi mali oligarchiam facient. ſi oñes & hi boni democratiam, ſi mali ochlocratiam efficiunt. uidẽ ibi multa.

Policies, mundicies, & ornatus dicitur.

Polimenta, teſticuli porcorum cum caſtrantur, q̃ ad ſimilitudinem ueſtium poliantur.

Polleo. es. ꝑ duplex ll, poſſum, ualeo. Cic. in Para. Nec eſt ulla res q̃ plus apud eũ polleat, q̃ ipſius uolũtas atq; iudiciũ. Liui. li. i. Multũ illi terra, plurimũ mari pollent. Et pollere, ſplendere. Pli. li. xxxvi. Ex oleo & aqua Ciliciæ cotes pollent. Hui⁹ cõpoſita ſunt ꝑpolleo, qđ eſt ultra alios polleo. Liui. li. i. Ardeã Rutuli habebãt gẽs (ut in ea regiõe, atq; in ea ætate) diuitiis ꝑpollẽs. Repolleo a quo repolleſco, quo uſus eſt Col. li. v. Plurimaꝝ ſtirpiũ natura ſic cõmodat, ut circa cicatricẽ nouellis frõdibus repolleſcat. i. repulleſcat. Æq polleo, æquiualeo.

Pollẽtia, potẽtia. Plau. in Ru. Nec ineptoꝝ potior ſit pollentia. Et pollẽtia dea potẽtiæ, q̃ a Romanis colebať. Iteꝝ pollẽtia Plinio autore, oppidũ fuit ĩ maiore Baleariũ. Fuit & altera Pollẽtia iuxta Alpes ĩclyta lanaꝝ nobilitate. De q̃ Sil. li. viii. Fuſciq; ferax Pollẽtia uilli. Fuerũt & Pollentini in Piceno, in qnta regiõe Italiæ, non multũ diſtantes a Tolentinatibus, ut indicat Pli. li. iii.

Pollex, digitus groſſus manus, ꝙ ui & ptãte ĩteꝝ cæteros digitos polleat, nec in ſiniſtra ceſſat, nec minus q̃ tota manus ſemp in officio eſt. Vñ & apud græcos ἀντίχειρ antichir uocať, q̃ſi ꝓmanus, & q̃ſi altera man⁹ uideat. Alio noĩe appellať Hallux, ἀπὸ τοῦ ἅλλομαι ſalto, ꝙ conſtricta manu proximum digitum ſolus ſcandat.

Pollicaris, & hoc re. adiectiuũ a pollex. Pli. Digitoꝝ hoĩs lõgitudo illis & interim falcata pollicari latitudine.

Polliceor uerbũ cõe ſm Priſc. Nã in ſignificatiõe paſſiua uſus eſt Oui. de arte. Pollicitis diues quilibet eſſe poteſt. Eſt aũt polliceri ultro, ſeu ex pactione aliqd ꝓmittere. Cõpoſitũ ex pol ꝓticula affirmatiua, ſiue a porro, ſiue a poly, q̃ multũ ꝑcat ꝑ exceptionem, & liceor. Hinc fit pollicitor frequentatiuũ, a quo pollicitatio.

Polemon pe. cor. phus Atheniẽſis Philoſtrati filius, qui cũ in iuuẽtute petulans eſſet, & aliqñ ebrius, & coronatus Xenocratis ſcholã ingreſſus fuiſſet, eius orõne (q̃ tunc de pudicitia erat) adeo mores immutauit, tantũq; in phĩa profecit, ut Xenocrati in ſchola ſuccederet.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Pollis.nis.ut ait Carisi⁹,uel pollin.inis.ut Prob⁹ Cæsarq; a polleo deduci uidet flos tritici.Pli.li.xviii.Ex aphrico iustū est e modiis redire semodios & pollinis sextarios. Ita eū appellant in tritico,qd florem in siligine.

Pollinarius.a.um.qd ad pollinē ptinet,ut Cribrū pollinariū,qd de lino nō de setis equoꝝ fit ad pollinē purgādū.Nā cribra q̄ ad excutiendā farinā fiunt, excussoria dīr.Pli.in eodē.Cribroꝝ gña Galli e setis equoꝝ inuenere.Hispani e lino excussoria ac pollinaria.

Pollintor,curator pistrini,q farinam facit, & pollinem, quiq; pollinario cribro pollinem excutit,a polline farina deductum nomen.Cato.Operarium mercenariū pollintorem diutius eundem ne habeat die.

Pollincere,est farinam in pistrino lucrifactam diuidere & pollinctio ipsa diuisio.

Pollinctor,cum c,accurator funeꝝ, & redemptor dī.i.q; funera morientiū curat,quasi pollutoꝝ unctor.i.cadaueꝝ curator.Vñ pollinctum funus dictū a pollinctoribus unctum.Pollincere est curare,ungereq; cadauera. Apul.Pollinctor eius funeri dū unctionē parauit.Huic Festus polluctorē ꝓnunciare uidet. Quas inqt polluere merces liceat.&c.Plau.in Asi.Ecquis currit pollu ctorem accersere.Pollincere, ad pollinctū emere, siue corpus mortuū curare.Pollinctus.us.ipa curatio cadaueris.Plau.Carthaginenses fratres duo fuere,eoꝝ alter uiuit,alter est mortuus, ꝓpterea apud uos dico confidentius,quia mihi pollinctor dixit,q eum pollinxerat. Hinc pollinctura.æ.ipsa accuratio,hoc est idē qd pollinctus.Idē in Sti.Hodie pollinctura est. Libitinari⁹ dicebatur,q necessaria funeribus uendebat, & q rōnibus ꝑerat libitinæ,in cuius tēplo,q̄ ad sepultura ptinebant uendebant,sicut docet Plutar.in Probleu.Sene.li.vi.de bene. Vota libitinarioꝝ esse,ut mortes plurimorum optent,quod illis quæstuosissimum est.

Polluceo.es.xi.uerbū sacrificale, & reddentiū libamēta deis.Significat eū pollucere multū dedicare,uel deuuere,ex poly multū,& luceo,ꝙ is q talia facit multum luceat ob lumina sacrificioꝝ.Vel pollucere est libamēta Herculi in aram porrigere,& sacrificiū Herculis polluctum,ꝙ Herculi decima data fiebat,qd erat splendidum.Plau.in Sti.ut decimā partē Herculi polluceā.i. splēdide dedicem.Hoc uerbo usi sunt autores, quotiēs opiperas dapes uelut in sacrificiū dei,& in primis Herculis facturi erant, cui deo decimas oīm reꝝ Romani uoto reddebant.Vnde Macro.Catillones eos ꝓpriedicit,q ad polluctū Herculis ultimi cū uenirent, catillos liguribant,ad polluctū,hoc est ad magnificū epulum, quale Herculi solebat fieri. Pollucibilis cœna dicta est opulenta,& lauta,pollucibilitas lauticia,& epulaꝝ magnificentia.Hinc pollucibiliter,splēdide,& laute. Plau. in Mus.Pascite parasitos,obsonate pollucibiliter.

Polluo.is.lui.lutum.quasi porro lauo, sed ꝑ contrariū sæpenumero ponit ꝑ inquino,siue ꝑ antiphrasim, siue ꝙ ea,q̄ inquinant madefieri necesse est.Lac.li.iiii. Oia scelere ac libidine polluebamus.Hinc nocturnā genituram somno sparsam pollutionē appellant.

Pollubrum,uas trulleū,quo manus lauamus, uulgo bacile dī.Liui.Argenteo pollubro,& aureo gutto.Fabius pictor.Aquam manibus dato, pollubrum sinistra manu teneto,dextra uasum cum aqua.

Polus,q̄si cæli cardo.Duo aūt sunt poli.l. Arcticus.i.borealis,& Antarcticus,australis. Et ab altero in alterum ꝓtenditur axis,a qbus sustinet. Borealis altissimus his q̄ sunt in nostro hemisperio.Australis,imus,& dēpressus, & q a nobis uideri nō possit.Dictus polus,a πολῶ uerbo græco quod uerto significat,& circumago.

Polenta cibus fuit antiquus græcis peculiaris. Et ut ait Pli.li.xviii.uidet tā ignota Italiæ, q̄ puls græciæ. Hæc fit pluribus modis: Græci ꝑfusum aqua hordeū siccāt nocte una,ac postero die frigunt,deinde molis frangūt. Vicenis aūt libris ternas seminis lini & coriandri selibras miscent.Hæc seruari solebat in multos dies. Vñ legit in Iosue.Et comederunt de frugibus terræ die altero,& azymos panes & polentā eiusdē anni.Et tā neuq̄ fœmi.ge.est.Oui. Dulce dedit testa qd coxerat ante polenta.Fœmi.usus est Apul. cum ait. Dum polentæ caseatæ mordico securius offulam grandiorem in cōuiuas æmulos contruncare gestio,ubi polētam caseatam uocat,ueluti caseo indito subactam.

Polentarius.a.um.qd ptinet ad polentā,seu qd est ex polenta.Plau.in Cur.Eiiciam polentarium crepitum.

Poly significat multum,cum quo multa componunt.

Polyandros latine dī multos uiros habens. Polyandriū locus,ubi sunt multa sepulchra publica.

Polyanthropō populosam ciuitatem dicunt.

Polyarnas multoꝝ agnoꝝ.Var.li.ii.de re ru. Veteres poetæ alios uocāt polyarnas,alios polymelas, alios polybutas.i.multoꝝ agnoꝝ, multaꝝ ouiū, multoꝝ boum.

Polycarpus nomen uiri proprium, quasi multi fructus siue fructuosus, καρπὸν enim fructū dicunt.

Polycrates pe.cor.nomē ꝓpriū tyrānī,q regnauit in Samo insula.Hic & opib⁹ & fœlicitate apud historicos inclytus est,q quoad uixit,nō tā fortunæ alumn⁹ dici potuit, q̄ partus. Sed mors infamis, & erumnosa docuit neminem ante obitum merito dici posse fœlicē. Fuit eū ab Oroete satrapa Persaꝝ captus suspensusq;

Polycletus pe.pro.statuarius eximius,diligētia & decore supra cæteros,ut inqt Quint. Nā ex ære signa fecit nobilitata scriptoꝝ ꝓconio,cū ptimis fecit astragalizontes,hoc est talis ludentes,quo ope nullū absolutius iudicant,fuit Sycionius,& discipulus Ageladæ.

Polychronius,diuturnus,lōgæuus,& multi tpis, sicut oligochronius,qui paꝝ uiuit. Vñ cornices dictæ sunt polychroniæ,qñ nouem ætates uiuere dicuntur.

Polyceros pe.cor.latine cornut⁹,siue multa cornua hns.

Polydeucia,Castoris & Pollucis numina.

Polybi⁹ græce πολύβιος nomē autoris græci geographi.

Polydamas pe.cor.nomen uiri troiani, & latine dicitur ualde domans,Persi.Non mihi Polydamas, nec troades Labeonem prætulerint.

Polydorus pe.pro.nomen filii Priami,& latine significat

Polydoria,munificentia. (multa donans.

Polydora insula propontidis.

Polyægas,insula a caprarum multitudine.

Polygrammos,qui habet plures lineas.

Polygalon,herba palmi altitudine, in caule summo foliis lentisculæ,quæ pota lactis ubertatem inducit,unde & a lactis abundantia nomen accepit.

Polygonaton,herba sine foliis asparagi caule, in cacumine aculeum habens.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Polygenneton, quasi multorum generum.
Polygonus pe.pro. multorum angulorum.
Polygonū pe.cor. herba a geniculox multitudine, quā nos sanguinariā uocamus, foliis rutæ, & gramini similis. Succus eius infusus naribꝫ supprimit sanguinē. Colli. vii. Sanguinalis herba, quam græci polygona appellant. Hoc nomen ueteres usurparunt pro fœcundo.
Polygnotus nomē pictoris præclarissimi patria Thasii, qui nonagesima olympiade floruit. Hic primus mulieres lucida ueste pinxit. Delphis ædem pinxit, & Athenis porticum quæ poecile uocatur gratuito.
Polylogus pe.cor. multiloquus, polylogia multiloquium.
Polycnemon, quasi multarum tibiarum herba cunilæ similis, semine pullegii, furculosa, multis geniculis.
Polymedia, Troadis oppidum Hellespontō adiacens.
Polymnia, seu polymneia, nā πολύμνεια.ας. a græcis scribitur, sed latini polymnia dicūt pe.cor. Hora.li.i. Car. diuisit diphthongū. Euterpe colubet, nec polymneia, ubi etiam y sequentibus m & n more græco corripiē. Fuit una ex musis sic dicta, qa tñ suauitate poetas reddit gloria īmortales, ab πολὺ multū, μνῆα memoria. Vñ & præesse rhetoribꝫ dī, qbus opus est multa memoria. Sūt q a πολὺ, & hymnos deducūt, qd est laudatio, qa laudationibꝫ p̄sit, & scribunt polyhymnia, ut apud Oui.li.v.Fa. Dissensere deæ, quæ polyhymnia cœpit.
Polymitus.a.um.pe.cor. a πολὺ & μίτος filū, qd nos liciū dicimus, a licio x multiplici uarietate. Vñ uestis polymita, q multis liciis cōtexta est, sicut Monomita dr, q uno licio cōstant. Dimita, q duobus. Trimita q tribꝫ Pli. Plurimis uero liciis texere, q polymita appellant, Alexandria instituit. Hinc polymitarius.a.um. ut opus polymitariū, qd plumariū dī. Qñq dem Hiero. plumatios, & polymitarios artifices pro eodē fere posuit. Polymitarii enim dr, qui artem polymitariam exercēt. Dicitur etiam polymitū in neutro genere, & substan. Hiero. in Ezech. Et ueftita es, & polymito.
Polymyxos, lucerna, quæ multos habet angulos & in his funiculos illustrandis conuiuiis accommodata. Mar. Illustrem cum tota meis conuiuia flammis, Totq; geram myxos, una lucerna uocor.
Polymorphus, multiformis, μορφὴ enim forma.
Polyhistor, latine multiscius dicitur, polygraphotatos; qui multa scripsit.
Polypharmacus pe.cor. uenenis uel medicinis abūdans.
Polyphemus pe.p. cyclops Neptuni filius ex Thoa Phorci filia, ingenti corpe, q unū tm̄ oculū in fronte habuit Quo nomine garrulus illustris significatur.
Polyphagus pe.cor. qui multum comedit, & latine dici potest manduco. Est & multi cibi capacissimus, sicut Pamphagi populi cuncta comedentes.
Polypodium herba dicta, siue q radix eius ueluti cirros ad similitudinē polypi piscis habeat, siue q farina eius indita naribus polypum consumit. Hanc herbā nōi filiculam nominant, similis est em̄ filici, pilosa radix.
Polypus pe.cor. gtm̄ facit polypi & polypodis, piscis est ex molliū gñe, a multis pedibus appellatus, ex πολὺ & ποῦς pes, q̄si multipes. Vñ a nōnullis octopes dī. Huius piscis ingeniū (ficut scribit Amb. li. Hexa.) fraudulentum est, qui uadoso in littore petram nactus affigit ei, atq; eius nebuloso ingenio colorē subit, q̄ simili specie terga obducē, plurimos piscīū sine ulla suspicione fraudis allapsos, dū nota nō præcauent, & saxū opinant, cassibus furtiuæ artis includit, & sinu quodā suæ carnis intercipit. Aristo. li. iiii. de ialium, Polypus suis brachiis ut pedibꝫ ac manibus utit, qppe q duobus supra os positis cibum admoueat, natat obliquus, pedes in eā porrigens partē qd capitis noīe appellatū est, atq; ita effingitur, ut cū natat, p̄spiciat in aduersum, nā oculi supra sunt constituti. Et a polypo pisce dictus est polypus nasium morbus, cū caro interiora nasi occupat intumescens, maxime efflante Euro a similitudine marini polypi, q eius carni similis sit. Tunc em̄ caro radices agit plurimas, q̄ tanq̄ pedes sunt. Cato de re rusti. Et si polypus in naso introierit, brassicam, erraticam, aridam, trita, in malum cōiicito, & ad nasum admoueto. Hinc polyposus q eo morbo laborat. Mar. Nasutū uolo, non polyposum. Magnus uero Basilius ὥσπερ ἐν πολύποδι τὴν χόαν πρὸς τὴν ἐπικειμένην γῆν, οὕτως τὴν ἀκοὴν πρὸς τὰς τῶν σωζόντων γνώμας μεταβάλλειν.
Polyptotō pe.pro. qd multiplicē hēt casum, ex πολὺ qd est multiplex, & πτῶσις figura, qua diuersis casibus ſnia uariatur, ut ex nihilo nihil, in nihilū nil posse reuerti.
Polypyron per y, significat multi frumenti.
Polyplusios latine bene nūmatus dicitur, siue ubertim diues, nam polys multus, & plusios diues.
Polychrematos idem qd polyplusios.
Polypœtes Perithoi & Hippodames filius.
Polysyndeton pe.cor. ab πολὺ multis σύνδεσμος coniunctum, q̄si multiplex coniunctū. Figura, cū sermo multis cōiunctionibus cōcatenat. Vir. Tectūq; laremq;, Armaq;, amycleumq; canem, creſſamq; pharetram.
Polysyntheto pe.cor. figura, cū sniæ multox articulox cōuenienti copia cōtinent, ut ille hūe pœna cōstrictū trahebat, hic aūt uociferabat, cōcursus uero nō medio cris erat, cū tñ oēs opitulari uellent, sed nemo auderet, neq; ibi magistratus aderat, nec circumspicientes, quo potissimum confugeremus reperiebamus.
Polytrichon, qd multitudinē capillox faciat, θρίξ enim capilli dr uulgo capilli ueneris uocant, q̄ multa habeāt capillamenta. Appellat & a quibusdā polythrix, & calithrix. Polythrix in uino data morbo regio medet.
Polytropus pe.cor. multimodis prudēs. Quo noīe dict Vlysses ab Home. a uarietate mox ingenioq; uersatili.
Polyxena pe.cor. Priami filia. Oui. Placet Achilleos mactata polyxena manes. Græce dī multox peregria seu, q̄ amor pegrinari faciat mētes ab ingenio suo, seu q̄ apud multos libido ut peregrinabunda uagetur.
Polytes pe.pro. alter Priami filius ex Hecuba.
Pomœrium q dam scribunt cū œ diph. & cōpositum uolunt a post, q̄si post mœriū, hoc est murox. Nam mœrus murus dī. Vir. li. x. Atq; ipsis prelia miscent aggeribus mœroq;. Vt pomeriū, tam intra q̄ extra murox dicatur. Quidam non a post, sed a pone p̄positione, aut a p cōponi existimāt, ut sit terrenū, qd circa mœnia in orbē eox, cū ædificio intrinsecus, & omni cultu extrinsecus, uacuū sinebat. Vñ Liui. li. i. Aggere, & fossis & muro circūdat urbem, pomerium profert. Idē. Pomerium est circa murox locus, quē in cōdendis urbibus quondā Hetrusci, qua murox ducturi erant certis circa terminis inaugurato cōsecrabant. Et hoc spaciū qd neq; habitari,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

neq; arari fas erat,nō magis q̄ post mur̄ esset,q̄ q̄ mu
rus post id,pomerium Romani appellauerūt,& in ur
bis incremento quantum mœnia processura erāt tan
tum termini hi consecrati proferebātur. Festus. Pome
rium quasi promurum,idest proximum muro.

Pomeridianus.a.um.a post & meridie, qd̄ post meridiē
fit. Aug.li.viii.cōfes. Cum imperator pomeridiano cir
censium spectaculo tenereť exisse deambulatū in hor
tos contiguos. Dī & postmeridianus. Quint.li.iii. Post
meridianis scholis Aristoteles p̄cipere artē oratoriam
cœpit. Sic dī antemeridianus. Aug.li.ii.Aca. Quod cū
factū esset,& in eo pene totum antemeridianū tp̄s con
sumptum uideremus redire domum instituimus.

Pomiliones,& pomilii,nani.i.hoīes paruæ staturæ pau
lum supra terram extantes. Hūt qñq; mēbra enormia,
qualē Mar.describit in illo disticho,cui nomen est po
milius. Si tm̄ spectes hoīs caput Hectora credas. Si stan
tem uideas Astyanacta putes. Scribiť etiā a nōnullis p
u,pumiliones. Col.scribit pumiles aues,nisi quē humi
litas eaꝝ delectat,nō p̄bo. Huius fœminīnū ē pomilia.

Pomilius siue pumilius idem quod pomilio.i.nanus.

Pompa omne spectaculū & apparatus solēnis cū ostenta
tione & specie quadā triumphi,tam aduersis q̄ in pro
speris,& lætis,a græco πέμπω mitto. Dicit̄ em̄ pompa
nuptiaꝝ,pompa sacroꝝ,pompa funerum. Cice. Sed iā
e pompa in ueram aciem descēdamus. Significat etiā
longum incedentium ordinem in supplicatiōe, quam
nos hodie processionem appellamus.

Pomum generale nomē est oīm fructuū q̄ ex arborib⁹
esui apti proueniunt,siue molliū siue duroꝝ. Nuces ue
ro ea duntaxat poma uocant̄,q̄ duro operimēto sunt.
Dictum pomum (ut docet Var.) quasi potomum, q̄
in eius insitione potu.i. aquatione indiget. Nam illi p
siccitatem aquā addi opus est,ut stabilia matureſcant,
siue q̄ uicem potus in cibis præbeat.

Pomarium,locus arboribus pomiferis consitus, qd̄ lati
ni etiam uiridarium appellāt,græci paradisum. Prop.
Nec mea Phæaces æquāt pomaria syluas. Ouid.li.iiii.
Meta. Id metuēs solidis pomaria clauserat Atlas Mœ
nibus. Aliq̄ pomariū dicit̄ locus ubi reponunt̄ poma
Vñ Pli. docet pomaria contabulari in loco sicco & fri
gido,in q̄bus sint feneſtræ septētrionales,q̄ serenis die
bus pateſcant. Hinc cōstat falsum esse,qd̄ a ludimagi
stris doceť. Pometū pomos pomaria poma reseruant.

Pomona,pomoꝝ dea,sicut Mellona mellis dea.

Pōponius nomē geographi,q̄ de situ orbis scripsit. Fuit
& alius uir Romanus atticus cognoīatus,ad quē Cice.
epistolas scripsit. Pōponia nomē matris Scipionis.

Pompilus piscis genus,ut li.xxii.refert Pli. Qui semp co
mitat nauigioꝝ cursus,hūc Ælianus uocat pōphilon.

Pondus dī qd̄ graue est,ut in Euang. Nos q̄ portauim⁹
pondus diei & æstus. Itē pondus qd̄ librando ad staterā
ponderať. Hiero.in li.Reg. Ponderabat capillos ducen
tis siclis pōdere publico. Interdū ponit̄ p numero, hoc
est multitudine. Var. E græcia cōportasse magnū pon
dus oīm artificū. Interdū p autoritate. Cic. Appio. Sed
idem scribit meas literas maximū apud te pondus ha
bituras. Hinc ponderosus.a.um.quod est graue.

Pondero.as.libro. Plau. Dum nummularius pōderaret
argentū. Aliq̄ fcat qd̄ uernacula lingua dicimus ven
der a peso,ut in li.ii.Reg. Semel in anno tondebať,qa
grauabat eum cæsaries. pōderabat capillos capitis suis
ducentis siclis pondere publico. Per transla. ponderare
examinare,cōsiderare. Lact.li.iii. Mors ex p̄teritis uitæ
actibus ponderanda est. Hinc componit̄ præpondero,
quod est prius pondero,seu prius examino. Cice.li.iii.
offi. Neq; ea uolunt præponderari honestate.

Pondo indeclinabile & generis oīis, & tm̄ pluraliter,ut
hæc pondo,non em̄ dicimus unum pondo, licet Plau.
in Asi. centum pondium dixerit, & modo pro libra po
nitur. Nam pōdo & libram idem fuisse Fest. innuit,cū
inquit. Duo asses singuli libram & pondo efficiebant.
Modo fcat pondus.xii.librarum. Liui. Argenti pondo
bina,& sex libras in militem præstarer. Modo ponitur
pro hoc nomine pondus. Hiero.in lib.Nume. Fuerūtq;
in ea acetabulum argenteum pondo centum triginta
siclorum. Et apud Liuium scribitur coronam auream
libræ pondo Ioui dicatam fuisse,nec caret singulari,ut
quidam existimauit,cum Colu.dicat pōdo libram,&
quadratam abiici oportere. Pōdo igitur ita duodecim
libras continet, sicut assis duodecim uncias. Et dici
mus duapondo,& trepondo. Quintil,lib.i.testatur. Ab
his Dipondium,Tripondium,& Assipōdium, pro unū
pondo,q̄ id erat libræ pondus.

Pono.is.posui,& posiui,positum. Plau. Nunc,ut apud se
questrum uitulum posiuimus. Est autem ponere,col
locare,constituere. Vir.li.i.Ænei. Vrbe uelit posita tem
plis sibi ferre dicatis. Cice. Primum enim stante Repu.
facere solebamus,ut in agendo plus q̄ in scribēdo ope
poneremus. Aliquando desinere, quoniam cum cessa
mus ab opere, collocare quodammodo, ac reponere
uidemur id quod agebamus. Vir.li.vii. Cum uenti po
suere,omniscq; repente resedit Flatus. Aliquando erige
re,ædificare. Idem,posuitq; immania templa. Vñ in an
tiquis marmoribus legimus. Benemerenti posuit. Ali
quando deponere. Idem. Ponuntq; ferocia pœni Cor
da,uolente deo. Aliquādo apponere. Mar. Nolo mihī
ponas rhombum,mullum ue bilibrem. Hinc poetæ fa
bulas & scripta sua ponere dicebantur,q̄ in scæna hæc
spectatoribus quasi in conuiuio apponebāt. Iuue. Pō
ne Tigillinum.i. affer in scænam aliquid de Tigillino
scriptum. Aliquando pingere. Hora. Solers nunc ho
minem ponere,nunc deum. Nam de sculptore & picto
re loquit̄. Huius uerbi composita sunt Appono, quod
est aliquid antepono. Pli. Nihil ei præter secūdarium
panem oleraq; apposuit. Interdum subiungo. Vñ ap
positū dicit̄ casus, qui uerbo subiungitur. Item Appo
nere,est iuxta,uel ad aliquid ponere. Cice.li.ii.artis ue
te. Gladium prope appositum e uagina eduxit, & illū
alterum occidit. Antepono,præfero. Compono Circū
pono,ut in Euang. Circumponentsq; calamo. Depono,
Dispono ordino,quasi in diuersis locis pono. Hiero.in
li.Reg. Audiuit famam seru⁹ tuus q̄ disponat Saul ue
nire in cellam. Hinc dispositio, quæ est rerum in ordi
nem collocatio. Dispositum,decretum,constitutū. Vñ
ex dispositō dicimus.i.de industria,& quemadmodum
a nobis cōstitutum est. Macro. An altius quiddam,cui
remotis arbitris opus sit cogitaturi ex dispositō conue
nistis. Expono,impono,interpono,oppono, præpono,
propono,postpono,quasi retropono. Cic. Tironi. Oia;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

poſtpoſui,dūmodo præceptis patris parerem. Repono
Iepono,ſeorſum pono,remoueo. Suppono,ſummitto.
Apul. Suppoſuitq; humeros oneri. Aliqñ ſcat adulteri
num loco ueri ſubiicio,a quo ſuppoſitus partus dī, qñ
fœtus alterius matris nō ueræ matri ſubiicit. Pli. Nā ſi
lius patris teſtamentū ſuppoſuiſſe dicebatur. Superpo
no,& ſuprapono,ut in Euan. Et lapis ſuprapoſitus erat
ei. Tranſpono,ultra pono. Et omnia habent pe. pro.

Poſitio eſt,quam græci uocant θέσιν.

Poſitus,us. idem quod poſitio ſiue ſitus. Oui. in Faſt. Ter
ra trib⁹ ſcopulis uaſtum procurrit in æquor Trinacris,
a poſitu nomen adepta loci.

Poſitiuus.a.um. qđ primo poſitum eſt,nec aliunde deri
uatū,a quo grāmatici poſitiuū a compatiuo,& ſupla
tiuo diſtinguunt,q illud ſit quaſi fundamentū iſtoꝝ.

Poſitura nota,qua ſenſus in orōne diſtinguiť. Item dī ſi
tus ſiue poſitio Gel. Vt aĩaduerteret,quo habitu quaq;
forma,quaq; poſitura ſtellarum aliquis naſceretur. Sic
ſyllabam dicimus eſſe longam poſitura.

Pone,quando grauem accentum habet præpoſitio, uel
aduerbium eſt,& ſignificat prope uel poſt. Virg. Pone
ſubit cōiunx,ferimur per opaca locoꝝ. Vale. Maxi. li. i.
Mox humani ingenii prona uoluntate uetita ſcrutan
di pone reſpiciēs aĩaduertit īmenſæ magnitudinis ſer
pentē cōcitato impetu oē qcquid obuiū fuerat,preren
tem. Cū actō Apul. li. i. Meta. ecce pone lanceæ ferrū.

Pons a pendeo, q ueluti in aere pēdeat. Et ſcat omne, p
quod ſuper aquas trāſimus. Vnde & pro ſcala nauium
qñq; ponitur. Vir. Interea Æneas ſocios de puppibus al
tis Pontibus exponit. Hinc Depontanus. Vnde ſenes de
pontanos appellatos eſſe legimus a pontis deiectione
hoc eſt ferendi per pontes ſuffragii ademptione.

Ponticulus dimi. paruus pons. Cic. li. v. Tuſ. Et cū foſſam
latam cubiculari lecto circundediſſet,eiuſq; foſſæ tran
ſitum ponticulo ligneo coniunxiſſet.

Pontones,naues, quibus in traiiciendis amnibus loco
pontium utimur. Papinia. Quia uia confirmari ſolet,
uel ciuitate tenus,uel uſq; ad uiam publicam, uel uſq;
ad flumen,in quo pontonibus traiiciať. Apul. Et ſi ua
do non poterunt pontonibus tranſibunt.

Pontifex ſacer magiſtratus (ut inquit Scæuola) a poſſe
& facere dictus. Vel (ut inquit Var.) a ponte,q a ſubli
cius pons a pōtificibus factus eſt primū,& reſtitutus ſæ
pe Erat aūt maiores & minores pontifices, inter quos
ſummus,q pontifex maximus dictus eſt, q maximaꝝ
rerum,quæ ad ſacra & religionem ptinent iudex ſit,
& uindex contumaciæ priuatoꝝ magiſtratuū. Numa
enim pōtificem fecit,eiq; ſacra oĩa attribuit,eiuſq; ſci
tis, ſacra oĩa priuata & publica ſubiecit, inſtituitq; ut
idem pōtifex nō cæleſtes modo cærimonias, ſed iuſta
q; funebria,placādoſq; manes edoceret,autor Liui.

Pontificatus.us. pontificis dignitas,ſicut conſulatus.

Pontificius.a.um. quod eſt pontificis, ut ius pontificium
quod ius canonicum dicitur.

Pontificalis & hoc le. qđ ad pontificē ptinet. Vñ pontifi
cales libri,in quibus ſacræ cærimoniæ continenť.

Pontus gene. maſc. Nerei filius, & Neptuni, ut Euſebius
lib. i. præparati. ſcribit. Vñ pontus mare dici uideť. Alii
pontū dici exiſtimant mare,a πονπίζω,quod eſt mer
go, Vel a πόνος,qui eſt labor,quia ſit laboribus plenus.

Ridicule per contrariū dici arbitrantur, q careat pon
te. Proprie aūt id mare pōtus appellatur, qđ a palude
Mæotidis uſq; in Tenedum protendiť. Pontus fœmi.
gene. inſula eſt,de qua Virg. Viroſaq; pontus caſtorea.
Eſt & ,puincia Aſiæ minoris,a Ponte rege ſic cognomi
nata,nobilis crudelitate Medeæ. Hæc (ut Stra. refert)
ab occidente Haly flumine claudiť,ab oriente Colchi
de. A meridie minori Armenia. Ptole. uero aliter li. v.
Ait eā ab occaſu ore ponti, & Thracio Boſphoro. A
meridie regione, q ꝓprie Aſia dī. A ſeptētrione parte
Euxini maris terminať. Eius ciuitates ſunt Chalcedon
Nicomedia,Nicæa. Hic regnauit Mithridates Eupa
tor & Pythodoris regina. Ex ponto fuit Aquila ueteris
teſta. trāſlator & interpres. Et Marcion hæreſiarches,q
q̄uis chriſtianus uideri uellet,alium tñ creatorē oium
reꝝ eſſe dicebat,quā chriſti patrē,illūq; maiorē aiebat.
Ponticus.a.um. Hiero. cōtra Ioui. Compelle Phrygem
& ponticum ut locuſtas comedat,nefas putabit.

Pontigonus,ideſt in ponto genitus.

Pontina palus, Volſcoꝝ palus iuxta foꝝ Apii,haud lōge
a Tarracina, diſtatq; ab urbe. xx. paſſuum milibus, de
qua Luc. li. iii. Et qua pōtinas uia diuidit uda paludes.

Pontia inſula nō longe a Palmaria in ſinu Caietano,in
qua turtures ac coturnices, cū ad Italiā ueniūt, prima
uolatura reqeſcēdi cā paucos dies moranť. Autor Var.
Eſt etiā pontia urbs,ad quā pontonibus traiiciebať.

Popa uictimarius, q uictimas habet uenales, & q liga
bat eas ad altare feriebatq;. Spar. ī Geta. pcuſſit hoſtiā
popa nomine Antonius, ut inde Perſi. uentrem popā
dixerit pro helluone uoratoreq;, cum ait. Aſt alii tre
mit omento popa. Similiter Proper. li. iiii, Succinctiq;
calent ad noua ſacra popæ. Hinc popana pinguia un
guenta dixerunt ueteres. Iuue. Ridendaq; multo pane
tumet facies,aut pinguia popana ſpirat, & hinc miſe
ri uiſcantur libra mariti.

Popanum pe. cor. placenta lata,quam diis ueteres offe
rebant. Sed & pro quocunq; libo capitur. Iuue. Scilicet
& tenui popano corruptus Oſiris.

Popina pe. pro. a popa,locus,ubi publice opſonia,caroq;
cocta,ac delicate cōfecta uenditať,comediťq;. Velpri
uatim ubi guloſa familia extraordinarie ligurire,&
helluari conſueuit,ſiue ipſe qualē dixi cibus. Hora. For
nix tibi,& uncta popina Incutiunt urbis deſideriū.

Popinones,uel ii. quos nunc tabernarios, uel luxurioſi,
qui ſe popinis dedunt.

Popinatio nuncupaťa Gellio, quæ alio nomine dicitur
helluatio,quam Græci Aſotiam uocant. Fit aūt popi
natio,a popinari,quod ſignificat helluari, & indulge
re popinis. Iulius Capito. Dum Galienus popinatur, &
balneis ac lenonibus reputat uitam.

Popinalis & hoc le. quod ad popinam ſpectat. Colu. li. xi.
Tunc celebres erāt delitiæ popinales, cum ad mare dē
fereba ntur uiuaria.

Poples.itis. pars oppoſita genui,quæ curuaťdicta q poſt
plicaťe. Colu. li. vii. Si dolore neruoꝝ claudicat, oleo &
ſale genua,popliteſq;, & crura cōpicāda. Accipiť qñq;
ꝓ tota illa pte neruoſa. Liui. li. xxii. Quoſdā & iacentes
uiuos ſuccīſis fœmoribus poplitibuſq; inuenerunt.

Poppyſmata,proprie dīr ea uocis blandimenta,q fiunt
equis indomitis,cū tractatione manuū. Vñ & quæ ſit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

manibus palpatio interp̃tari potest,ut apud Iuue.Præbebit uati crebrũ poppysma roganti.i. crebrã manuũ tractationẽ cum quadã uocis adulatione. Nam fit ab πόππύζω, qd̃ est sibilo, uel adulor. Quare & pro sibilo q̃q; ponit,qui in re obscæna fieri cõsueuit.Mar.Quis ridere potest fatui poppismata cunni. Cũ sonat hic q̃ nõ métula,mensq; cadit? Velut uitiũ notauit in Galla poppysma,utpote insulsum coeuntiũ crepitum. Est & πόππύζω,ut quidã exponunt illisis manibus inter se, & palma cum palma collata plausum edere,quod est applodere.Vnde & poppysmus.Plin.lib.xxviii.Fulgetras poppysmis adorare,consensus gentium est.

Poppyzon dicitur,qui uel manibus plaudit, uel sibilat. Græci enim πόππύζειν dicunt sibilo.

Populus pe.cor.singulari numero, unius ciuitatis multitudinem significat.Vir.Hinc populum late regem.Populi uero diuersaꝝ ciuitatum. Idem,Littoraq;,& latos populos.Est autem populus multitudo hominum,iuris consensu,& concordi communione sociata.

Popellus diminutiuum paruus populus. Persi. Ante diẽ blando caudam iactare popello.

Popularis,& hoc re,qd̃ é populi.Hora.& populares Vincentẽ strepitus,& natus rebus agẽdis.Interdũ popularis dr̃ charus & grat9 populo,q̃ sibi populi fauorẽ cõciliat Cic.Nihil tã populare,q̃ bonitas.Liui. Et quo nihil popularius est, qbus artib9 petierat magistratus iisdẽ gerebat.Interdũ dr̃ plebeius,nilis,& ignobilis.Plau.Præstat diuitẽ esse,ac populare,q̃ nobilẽ & mendicũ. Et popularis dr̃,q̃ est eiusdẽ conditionis,gñis,sortis,& fortunæ.Terẽ.in Phor.Amicus meus summus, & popularis Getã.Erat em̃,& ipse seruus.Et popularis dr̃ ciuis.

Popularia sacra (ut Labeo inquit) sunt q̃ oẽs ciues faciunt,nec certis familiis attributa sũt,ut Fornacalia, palilia,laralia,sic dicta, q̃ populo grata essent, cũ ĩ populum missio fieret ab his,q gratiã plebis q̃rebãt. Et hoc duplici mõ.Aut de Repu.bene sentiẽdo, & ea q̃ ad populi salutem spectãt recta cum ratione agendo,aut largiendo,& adulando,uel aliis corruptelis beniuolentiã captando. Item popularia dicebantur loca ubi plebs sedebat.Vide in dictione Equestria.

Popularitas,affabilitas,humanitas, blãditiæ,& gra ĩ populo.Hiero.Popularitatẽ tuã,q̃ mihi inuidiã apud simplices niteris cõcitare,p̃spicua rõne compescui.

Populariter,affabilr̃,humaniter,& cũ gra ppr̃i. Iuue. Et uerso pollice uulgi Quẽlibet occidũt populariter. (dũ.

Popularia,nugatoria,puerilia.Lab.ppria agim9 p lu.

Populosus.a.ũ.qd̃ est plenũ ppli,ut oppidũ populosum

Populatim,mõ ſcat p populos. Apul. Populatim ab oĩ puincia reuocat9.Modo cateruatim,& in uniuersum. Cecil.Ego perdidi te,qui omnes seruos perdo populatim,quæso ne addas malum ad hoc malum.

Populo.las.amorẽ ppli cõcilio.Pacu.Atq;,ut pmerui pr̃ mihi patriã populauit meã.Aliq̃ populare est p̃dicari,qd̃ & populor dr̃.Vir.Quisq; suũ populatus iter. Idẽ. populatq; ingentem farris aceruum. Hinc depopulor, p̃deprædor.passimq;,& quasi populatim diripio.

Populatus.a.um.participiũ,qd̃ ſcat dep̃datus,ut Quisq; suũ populatus iter.Populatus uero nomẽ ſcat populosum,ut urbs populata.i.populo plena.

Populonia,& populonium dr̃ urbs Æthruriæ,a populoꝝ multitudine,q̃ in eius agro est.Vel a populando,quod frequentib9 piratarũ populatiõibus pateret. Hãc nunc plumbinum sermo uernaculus appellat.

Populus aũpe.pro. genus arboris, a frondiũ multitudĩe sic appellata. Vir.hic candida populus antro Imminet Pli.li.xxiiii.Virgã populi in manu tenentibus intertrigo nõ metuat.Col.li.vi.Cui rei maxime uidet̃ idonea populus.Ea est arbor Cerro similis.

Populeus.a.ũ,qd̃ est materiatũ ex ea arbore. Vir. in Ge. Qualis populea mœrens philomela sub umbra.

Populnus.a.um.idẽ qd̃ populeus.Plau.ĩ Cas.Nũ isthæc, aut populna sors,aut abiegna est tua. Dr̃ & populneus nea.neum.in eadẽ significatiõe.Col.li.vii. Probat̃ maxime ulmea,post fraxinea,& ab hac populnea frons.

Populetum locus populis consitus.

Porculena.Plau.in Mil. Nisi huic uerri afferr̃ merces,nõ hic suo seminio quanq̃ porculenã partiturus est.

Porca aĩal,q̃ alio noĩe dr̃ Sus,in agro uero porca est terra elata inter duos sulcos,a porrigẽdo, ut inqt Varro, qd̃ ea seges porrigat frumentũ. Vel a porcẽdo,qd̃ ultra se iaci semina ꝓhibeat, uel qd̃ aquas porceat, hoc est porro arceat, ꝓhibet em̃ aquã frumẽtis nocere. Nam crebriores sulci limi solẽt uocari.Col.li.ii. Liras rustici uocant easdẽ porcas,cũ sic aratũ est,ut inter duos latiꝰ distantis sulcos medius cumulus siccã sedẽ frumentis p̃beat.Sed &.xxx.pedũ latitudinẽ.cxxv.longitudinem porcã uocabant eodẽ autore. Cãpani hodie porcas uocãt puluinos siue hortulos,in qbus ueluti sulcatim,sua cuiusq; gñis olera seruñ.Id gen9 & areæ dr̃ apd̃ Col.

Porcus domestic9,aper fetus,sus utriq; cõe est.Mar. Iste tibi faciat bona saturnalia porcus,Inter spumãtes ilice pastus apros.Dict9 porcus,qa porrecto rictu pascat, & terrã dũ herbaꝝ radices rimat̃ latius porrigat. Scribit Var.porcũ græcũ nomẽ esse antiquũ,sed obscuratũ,q̃ nunc uocãt χοῖρον.Hinc fiũt diminutiua. Porculus,& porcellus.Amb,Sicut gluto amat porcellũ. Sue.in Nerone.Iteꝝ,ac sæpius recoctum porcello obiecit.

Porcarius,porcorum custos.

Porcinus.a.um.quod ex porco est,ut caro porcina.

Porculationem antiqui porcoꝝ nutricatũ uocauerunt. Var.In nutricatu quam porculationem appellabant binis mensibus porcos sinunt cum matribus.

Porcius,cognomẽ fuit Catonis Censorini, tractus a porco. Cognomina enim (ut inquit Varro) habentur a maiori,& a minori pecore.A maiori, ut Equitius, Taurus.A minori,ut porcius caprillus.

Porcia,nomẽ mulieris Romanæ. Fuerũt aũt duæ maior & minor.Porcia minor, cũ laudaret̃ apd̃ eã q̃dam bene morata, q̃ secundũ habebat uiꝝ, rñdit. Fœlix & pudica matrona nunquam præter semel nupsit.

Porcetra,porcã,q̃ semel tm̃ peperit,scropha q̃ sæpius. Si miscet se porca domestica cũ fero,fœt9 hibrida dicet̃.

Porceo.es.prohibeo. Lucil.li.vi. Non te porro ꝓcedere porcent.Componiq; ex porro, & arceo, quasi procul arceo,syncopatum uidetur,& obsoletum est.

Poria græce,latine facultas,abundantia dicitur. A quo fit uerbum Aporior.aris.

Porricio.is.pe.cor.quasi porro iacio.i.ualde porrigo,qd̃ uerbũ solẽne sacrificantibus erat. Nã exta porrici dr̃ q̃ porriguntur diis. Vũ apud Macro. hostia porrecta,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quaſi ſacrificata. Plau. Nam ſi ſacrificem ſummo Ioui atq; in manibus exta teneam, ut porriciam, interea loci ſi thuri quid detur, potius rem diuinam deſeram.

Porrigo.is.pe.cor.xi. ctum. ex porro, uel por particula & rego, nõ aũt ex porro & ago, ut putauit Sipontinus, cũ ptm faciat in xi, & non in gi. Et eſt porrigere extẽdere. Pli. Facilius qppe radices porrigũt ſolo ſubacto. Qñq; offerre. Vñ Auguſtus cũ ei qdam libellũ trepidꝰ offerret, & modo proferret manum, modo retraheret. Putas te inqt, ſtipẽ elephanto porrigere? Et hoc qm̃ offerendo aliqd ꝓtendimus manum. Rurſus, quia q̃ interficiunt, in terra extendunt, factum eſt ut porrigere ſit ꝓſternere, interficere. Marti. Et uolucrem longo porrexit uulnere pardũ. Huius cõpoſitum eſt Exporrigo, ſeu exporgo per ſyncopam qd eſt extra porrigo. Teren. in Adel. Da te hodie mihi Exporge frontem, id eſt, exhilara. Huic contrarium eſt contrahere frontem.

Porrigo.inis.ri ſyllaba producta, genus morbi, a porrigendo.i. extendendo. Creſcendo em̃ porrigit. Naſcitur ut Cel. li. vi. ſcribit, in capillo, barba, & ſupcilio, ubi acute inter pilos q̃dam q̃ſi ſquamulæ ſurgũt. Lucil. li. xxx. Triſtem & corruptum ſcabie & porrigine plenũ. Hinc porriginoſus, qui porrigine infeſtat. Eſt & porrigo mînutus furfur. Hora. li. ii. Ser. Vngere ſi caules oleo meliore, caputq; Cœperis impexa fœdum porrigine quare. Hunc morbum græci appellant lepida.

Porrum in plurali porri. Græci praſon dñt genus oleris. Mar. Mittit ꝑcipuos nemoralis Aricia porros. In medio uirides ſtipite cerne comas. Porroꝝ alii ſũt Tarentini, qui & ſectiui dicuntur, Alii Aricini qui & capitati.

Porraceus.a.ũ. Pli. Heliotropiũ naſcit i Æthiopia, Aphrica, Cypro, porracei coloris, ſanguineis uenis diſtincta.

Pori pe.pro.ꝑ ſimplex r, appellant tophi. Pli. Minus poteroſus eſt q; porus uocat, marmori pario ſiſis. Pori uero pe.cor. ſcant meatus. Pli. li. xx. de malua, & altea. Succus decoctæ pori meatus ſuaues facit. Eſt etiam porus iter, per quod genitura in urinæ uias defertur.

Porocela pe.pro. a poro topho nomẽ habet, quaſi ramicẽ tophaceũ appelles, de quo in dictiõe Enterocela.

Porro aduerbiũ ſcat certe. Cic. ꝑ Plan. Nihil porro tam inhumanũ, tam immane, tam ferum, q̃ cõmittere, ut beneficio non dicam indignus, ſed uictus eſſe uideare. Qñq; ſcat longe ante. Vir. Hinc maxima porro accepit Roma, & patrium ſeruauit honorem. Sic dicimus. Lycurgus nõ porro ab Homeri tpibus fuit. Qñq; ſcat a longe, ut ſit aduerbium loci. Liui. lib. viii. Et aut eadẽ qua te inſinuaueris retro uia repetẽda, aut ſi ire porro pergas, ꝑ alium ſaltum arctioꝛẽ, impeditioꝛẽq; euadendum. Qñq; ſcat poſtea, deide, in futuꝝ. Cice. Marcello. Non eſt porro tuum uno ſenſu oculoꝝ moueri. Terẽ. Dehinc, ut quieſcant porro moneo. i. in futurũ. Qñq; ultra. Liui. li. i. Ex loco infeſto agere porro armentum occœpit. Qñq; cõiunctio eſt, & ꝑ autem ponit, locaſq; in principio orõnis. Quintil. Porro q confeſſum defendit, non abſolutionẽ ſceleris petit, ſed licentiã, Qñq; ponitur ꝑ cõiunctione expletiua. Terẽ. in An. Adeon me ignauum putas, adeon porro ingratum, aut inhumanum, aut ferum, ut neq; me cõſuetudo, neq; amor, neq; pudor, & cætera. πόρρω tamen græcum eſt.

Porphyrius nomen uiri proprium. Quo nomine dictus eſt philoſophus chriſtianis inimiciſſimus.

Porphyria latine purpura. Vñ porphyriacus.a.ũ. pe.cor. ꝑ purpureo. Oui. & porphyriacis figere labra genis.

Porphyris.idis.pe.pro. in ntõ ueſtis purpurea.

Porphyris pe.cor. inſula in Laconico mari ſita, qnq; mîlibus paſſuũ a Maleæ ꝓmontorio diſtans. Eadẽ poſtea Cythera dicta eſt, ob memorabile tẽplũ Veneri ſacrũ.

Porphyrites, lapis in Ægypto rubens, candidis interueni entibus punctis, ꝓpterea leucoſtictos appellatus, q leucos album dicimus ſi ſtiꝛ pungere. Hinc porphyriticus a.um. quod factum eſt ex porphyrite.

Porphyrio, auis, quæ ſola morſu bibit, cuius crura prælonga rubent & roſtrum. Hæc a nonnullis pelicanus dicitur. Fuit & nomen gigantis. Marti. Nomen habet magni uolucris tam parua gigantis. Et nomen praſini porphirionis habet. Hoc etiam nomie uocatus fuit qui in Horatium commentatus eſt.

Porſena pe.cor. proprium nomen regis. Martia. Hanc ſpectare manum Porſena non potuit. Virgi. uero produxit poſitione duplicis nn. Nec non Tarquinium ejectum Porſenna iubebat.

Porto.as. non tm̃ corpe ſed etiam animo, & tam bona q̃ mala. Teren. in An. Dii boni, quid boni porto. Et portare dicimur cum iumentis aliquid nobiſcum ducimus. Hinc uerrem legimus amicam e prouincia portaſſe, & Pompeium deportaſſe triumphum. Huius compoſita ſunt Apporto, aſporto, quæ contraria ſunt. Comporto ſimul porto. Hiero. li. ii. Regum. Et comportauerũt ſuper eum aceruum lapidum magnum nimis. Exporto extra, ſeu ex loco porto, auferoue. Importo, intro porto. Reporto, retro porto. Virg. Hæc triſtia dicta reportat. Deporto, ſupporto, & tranſporto.

Porta a portando, dí oîs exitus ex quo poteſt importari, uel exportari aliq̃d, uel ab aratri portatione, ut inqt Dona. Quia in deſignatione urbium ſubiunctis uacca & tauro, qui urbẽ deſignabat aratrum manu ſuſpendebat, ne ſulcum quem primogenium dicunt faceret, ubi aditus ciuitatis erant relinquendi. Hinc fiunt diminutiua portula, portella, & porticula, porta decumana, & porta prætoria de caſtris dicitur.

Portus dí locus cõcluſus, quo importanꝭ merces, & inde exportantur, & ubi naues hyemant. Nam antiqui domos partim portus partim inſulas uocabant a portando, vnde etiam porticus dictæ ſunt.

Porticulus paruus portus. Sumiꝭ qñq; pro malleo.

Portiſculus, hortator remigum, qui eam uirgulam, quæ portiſculus dicitur, in manu tenens hortatur remiges, urget, & cũcta pro libito moderatur. Plau. in Aſi. Tute habes portiſculum. Ennius in annalibus. Portiſculus cum ſignum dare cœpiſſet.

Portorium, naulũ & merces, q̃ datur portitoribus. Hoc etiam dí naulum, & porthmeon. Item uectigal, qd portitori ſoluiꝭ. i. telonario ſcripturario, & ſcripturæ magiſtro, ex portu, uel fluminũ uel lacuum uel ſtagnoꝝ. Lucil. facit idem, quod illi, qui inſcriptũ e portu exportant clanculum ne portorium dent. Plau. in Aſi. Iam ego hunc portitorem priuabo portorio.

Portitor pe.cor. qui uectigal portus, ſiue portæ. i. portorium datium conduxit. Dona. Portitores ſunt qui portus obſeruant. Plau. in Tri. utrunq; complexus eſt. Solu

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tum eſt portitori iam portorium. Quos græci telonarios. Cic. magiſtros ſcripturæ & portitores appellat. Nã ad Atticum ſic ſcribit. Illa cauſa publicanoꝝ quãtam acerbitatem afferat ſociis intelleximus ex ciuibus, qui nuper in portoriis Italiæ tollendis, non tam de portorio, q̃ de nõnullis iniuriis portitoꝝ querebanť. Et portitor dť qui portat uehitq; nauigio accepto portorio, id eſt, mercedula, p tranſuectione, ut Charon portitor quem græci porthmea appellant, alias portitor dicitť gerulus qui aliquid portat. Sta. li. i. Theba. Languet hyperboreæ glacialis portitor urſæ. Amb. ſuper Luc. Audito dei uerbo ſteterunt acerbi illius funeris portitores, abuſiue portitor, qui portatur, ſicut uector.

Porthmeus pe. cor. latie dť träffretator, q̃ nauigio uehit. & q̃ exigit portoriũ, πορθμὸς. n. fretũ dť. Iuue. Iã ſedet in ripa, tetrũq; nouitius horret Porthmea. i. portus freti portitorẽ. Porthmis. idis. nauis ad traiiciendum.

Portunus deus a portu dictus, qui portubus præeſt. Græce Palæmon dicitur. A quo opportunus & importunus. Hic etiam Melicerta eſt Inoos filius.

Portunalia ſunt dies portuno deo dicati.

Porticus, q̃ propter repẽtinos imbres, & umbrarum, ac deambulationis gratia ædificantur. Ouidi. de porticu Põpeiana. Tu modo pompeia lentus ſpaciare ſub umbra, Cum ſol herculei terga leonis adit.

Portio, q̃ſi partio, ꝟcat partẽ. Huius dimi. eſt portiũcula. Apul. Qui cũ a me portiunculã poſceret. Hinc fit ꝓportio, q̃ eſt duaꝝ reꝝ inuicẽ facta comparatio.

Portendo. dis. porro, hoc eſt ante tendo, ꝑdico, ſignifico. Vir. Hunc illũ fatis externa abſede ꝓfectum Portendi geneꝝ. Plau. in Aſi. Eccaſtor nobis periculũ magnũ, & familiæ portendiť demeneti ſi expectem⁹ mortẽ.

Portentũ, a portendẽdo. i. p̃ſtendẽdo, q̃ portẽdat aliqd futũꝝ, q̃uis aliq̃ dicanť portẽta inania q̃dam, & irridenda. Cic. li. i. Tuſ. Aut qd negocii eſt hæc poetaꝝ & pictoꝝ portẽta cõuincere. Hie. de diis ait, portẽta magis, q̃ numina. Portẽtũ tñ ex auguriis, & auſpiciis antiq; ſignificationẽ accipiebãt. Vñ apes illæ ex ore Ambroſii ꝓdeuntes, q̃ſi portentũ fuerũt, q̃ de lõge uiri ſapientiã portenderũt. i. ſignificauerũt. Et Virgil. li. viii. ꝓ bono ómine poſuit cũ ait. Ne q̃re ꝓfecto, quẽ caſũ portẽta ferãt. Vbi Ser. Mõ bona omina, q̃ uictoriã portẽdunt. Et dicta ꝓphetaꝝ ſunt, q̃ſi portẽta, qa porro, hoc ẽ de longe tendebãt. i. futura diuinabãt. Vñ Salu. Ex libris ſibyllinis regnũ Romæ tribus Corneliis portẽdi. Portenta quoq; fieri dũr, cũ inſolita corpa raro ſe oñdunt, ut cometæ, turbines, barathra, & ſereno cœlo facta tonitrua Vñ Var. In cælo inq̃t memorabile extitit portẽtũ. Nã ſtellã Veneris nobiliſſimã. Plau. ueſperuginẽ, Home. heſperon appellat pulcherrimã dicẽs. Caſtor ſcribit tñ portentũ extitiſſe, ut mutaret coloré. Hæc aũt portẽta dũr eſſe cõtra naturã, ſed nõ ſunt cũ dei uoluntate fiũt. Quæ qdem uoluntas, cuiuſq; rei cõditæ natura eſt, inquit Aug. li. xxi. de ciui. dei. Portentũ ergo fit, nõ cõtra naturam, ſed contra quam eſt nota natura.

Portentoſus. a. um. quod portentum facit. Pli. Portento ſum eſt, quod de ea traditur.

Portulaca (quã græci Peplion dicũt) herba eſt frigida, & humida, ut inq̃t Auicẽna, q̃ dentiũ tollit ſtuporem.

Poſca, uinũ in torculari aquatũ, qd apud Pli. Varronẽq; & alios Lora dicitť. Quidã poſcã dicũt eſſe potionis genus quã græci Oxicraton uocãt, quæ ex aquæ aceticq; mixtura conficitť. Pli. li. xxx. Tormina ſanat palũbus ferus ex poſca decoctus.

Poſculentũ, nõ poculentũ dici debere ſcripſit Hermolaꝰ uir nunq̃ ſatis laudatꝰ, q̃q̃ a poſca etiã poſculentũ dici

Poſco, poſcis, popoſci, ꝟcat rẽ debitã, & hone (poſſit ſtã peto. Var. poſcere eſt quotiẽs aliqd ꝓ merito nõ de poſcimꝰ. Cui Do. cõcordare uidetť, cũ inq̃t. Poſcere, eſt imperioſe rogare. aliq̃n ꝓuocare. Vir. Haud acrẽ dubites in ꝑlia poſcere Turnũ. Cic. Poſcũt maioribus pocuť Aliq̃n petere ſeu uẽdere. Plau. i Merca. Tanti, quãti poſcit. In q̃ ꝟeatiõe etiã ſumitť uocare. Iuue. Bis q̃ngẽta dedit, tãti uocat ille pudicã. Huiꝰ cõpoſita ſunt Apposco, qd eſt iuxta debitũ, & ius poſco, ſeu uolo. Terẽ. i Heau. Minas q̃ dẽ iam decẽ habet a me filia, q̃s ꝓ alimẽtis eſſe nũc dico datas, haſce ornamẽtis cõſequenť alteræ. Porro hæc talẽta dotis appoſcent duo. Depoſco, expoſco, multũ ſeu cũ inſtãtia, aut publice poſco. Liui. li. i. Pacẽ p̃cibus expoſcũt, Vir. li. iii. Sed uotis p̃cibusq; iubẽt expoſcere pacem. Repoſco, qd mihi debetur reddi peto, Amb. Suſcepat i ſenectute filiũ ꝓ repromiſſionẽ, repoſcẽti dño negandũ ad ſacrificiũ. q̃uis unicũ nõ putauit Vir. Parthoſq; repoſcere ſigna. Et repoſcere ẽ uehemẽter poſcere. Plau. i Cur. Quã tu uirginẽ me repoſcis.

Poſcinummiꝰ, a. um. quod poſcit numos, unde baſia meretricia poſcinummia dici poſſunt. Quippe quæ nihil aliud q̃ nummos poſcunt.

Poſtulo, as. ſignificat quodãmodo requiro, ut res. locus. perſona, tẽps, cauſa, poſtulat. In q̃ ſignificatiõe q̃nq; abltõ iungitť mediãte ꝓpoſitiõe. Cic. in Lel. Neq; qcq̃ unq̃, niſi honeſtũ, & rectũ alter ab altero poſtulabit. Aliq̃n accuſatiuo ſolũ. Idẽ ꝓ liga. Lõgiorẽ oſonẽ cauſa forſitan poſtulat, tua certe natura breuiorẽ. Nõnunq̃ duobꝰ accuſatiuis, ſed tũc ſumitť ꝓ oro. Hiero. i Geñ. Oraui, & dedit mihi dñs petitionẽ, quã poſtulaui dñm, qd tñ raro repitť. Nã cũ ꝓprie uti poſtulo uoluit, abltõ iũxit, ut i li. Reg. uocauit nomẽ eiꝰ Samuel, eo ꝙ a dño poſtulaſſet eũ. Q̃nq; ꝟcat rem debitã, & iuſtã peto. Aliq̃n ꝟcat accuſo, ſeu q̃relã dico de altero apud alteꝝ. Suet. i Cæſa. Cæterũ Corneliũ Dolobellã cõſulare, & triũphalẽ uirũ repetũdaꝝ poſtulauit. idẽ de Aug. Affuit & clientibus ſicut ſcutario cuidã euocato quondã qui poſtulabať iniuriã. Interdũ poſtulare eſt cupere, uelle, expectare Terẽ. i Adel. p oppſſionẽ ut hãc mihi eripe poſtulet. i. uelit, aut ſperet. Itẽ poſtulare, ſicut docet Vlpi. eſt deſideriũ ſuũ, uel amici i iure apud eũ qui iuriſditiõi p̃eſt exponere, uel alterius deſiderio cõtradicere. Solet diſtingui inter poſtulare, poſcere, petere, obſecrare, & flagitare, qa poſcimus imperioſe, petimus p̃cario, poſtulamus iure, obſecramus. i. p ſacra rogamus. Flagitamꝰ nõ ſine ſtrepitu uerboꝝ addẽdo cõuiciũ. Cice. Quanq̃ cauſa poſtulat, nõ tñ flagitat. Curtiꝰ. Poſtulabat aũt magis, q̃ petebat. Expoſtulare eſt, cũ queri mur iniuriam apud illum a quo accepimus, & habet in ſe reprehenſionẽ. Sed de expoſtulo alibi.

Poſſum, potes, potui, ex pos, & ſum cõponiť, quaſi potens ſum. Vñ etiã q̃nq; cũ abltõ conſtruiť. Liui. li. x. Pecunia deinde, q̃ multũ poterãt freti ſocios ex hoſtibus facere Gallos conanť. Sũt etiã q̃ hoc uerbũ cõponãt ex porro

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ualde & ſum,q; ualde eſſe uideanť qui potétes ſunt. Habet q̃q; appoſitum,ut cũ dicimus, Deus oĩa pót,vñ ſit omnipotẽs. Q̃q; eſt ſine appoſitióe. Plaut. Non hic ut poſſit edit,ſed poſſe cupit,ut edat.

Poſſibile dř qd̃ fieri pót. Cuí cõtrariũ eſt ĩpoſſibile

Poſſideo.pe.cor..ex pos,& ſedeo. Pos aũt qd̃ in uſu nõ ẽ, idẽ eſt qd̃ potẽs,ut ſit poſſideo,q̃ſi potẽs ſedeo. Hic poſſeſſio,poſſeſſor,& poſſeſſiuus,a.um.

Poſideon dicíť menſis q̃ a latinis dř December.

Poſſeſſio,,pprietas,& uſus,ſiue actꝰ poſſidẽdi agri,aut ædificii, nõ ipſe fundus,aut ager. Cice. in Parado. Etenim ſi iſti callidi æſtimatores prata,aut areas magni æſtimãt q; ei generi poſſeſſionũ minime noceri pót. Aliq̃n tñ ſumitur pro ipſis bonis immobilibus.

Poſſeſſor,q; poſſidet,cuius fœmi. eſt poſſeſtrix.

Poſſeſſiuus,a.um. quod poſſidet,ut Euádrius equꝰ,ædes regiæ,quæ regis poſſeſſio eſt.

Poſſidoniꝰ phs Apamiẽſis,ex Syria,ut Stra.li.xiiii. auctor eſt,ſed Rhodius exiſtimatus,quia Rhodi uixit,ac philoſophatꝰ eſt. Sicut & Apolloniꝰ molo dictus eſt Rhodius cũ eſſet Alabãdẽſis. Vtrũq; audiuit Cic. Hic cũ aliq̃ morbo articulari laboraſſet,grauiſſime fertur ſæpe dixiſſe (Erat.n.ſtoicus) Nihil agis dolor q̃uis ſis moleſtus,nunq̃ te eſſe cõfitebor malum.

Poſt ppoſitio cõpoſita,& ſeparata inueniť. Sepata ſignificat meta græcã ppoſitionẽ,qñ ordiné demóſtrat ſiue loci,ſiue tpis,ſiue alicuiꝰ alteriꝰ rei,fuit actõ. Vir. Poſt montẽ oppoſitũ. Idẽ. Poſt aliquot mea regna uidẽs mirabor ariſtas. Hor. O ciues ciues q̃rẽda pecunia primũ Virtus poſt nũmos. Cõpoſita uero repitur cũ multis dictiõibus,ut poſthac,poſtmodũ. Q̃q; tñ poniť loco aduerbii poſtea,& hoc qñ nulli caſui fuit,aut qñ iũgitur ablt̃o. Vir. Poſt mihi nõ ſimili pœna cõmiſſa luetis, Salu. Vbi piculũ aduenit,inuidia atq; ſupbia poſt fuere. Cũ ablt̃o. Vir.li.vi. Ille admirãs uenerabile donũ Fatal uirgæ lógo poſt tpe uiſum. Qd̃ ſi p ſe pferať,uel ppoſtere,habet accentũ acutũ,ĩ uerſu uero grauem.

Poſtq̃ aduerbiũ tpis. Sal. poſtq̃ cõſulueris,mature opus ẽ facto. Interdũ poniť p quoniã, Ter.ĩ Adel. Poſtq̃ poeta ſenſit ſcripturã ſuã ab iniquis obſeruari. Virg. Poſtq̃ nos Amaryllis habet, Galatea reliqt. Nec mix. quia ut Dona.ait, eius reciprocũ eſt quoniã p poſtq̃. Plaut. in Aulu. Is quoniã moriť,ita auido ingenio fuit.

Poſtea cõponiť,ex poſt & ea,vñ & ,pduciť a,ſicut alia cõpoſita. Interea, pterea,,ppterea. Sal. Poſtea piſo in citeriorem Hiſpaniã q̃ſtor,pprætor miſſus eſt, ſiť poſteaq̃ una dictio ẽ,ſicut & poſtq̃,q̃ cõnexiuæ pticulæ ſunt. Cice. Plãco,& abfui pficiſcẽs ĩ Græciã,& poſteaq̃ de meo curſu Reip. ſum uoce reuocatus,nunq̃ p M. Anto. qetus fui. Sic.n. dictis ſequẽtia copulanť. Aliq̃n inter poſtea,& q̃ interponiť uero,& ſignificat,ſed poſtea q̃. Idem Appio. Poſtea uero q̃ ita cœpi.

Poſterus,a.ũ.pe.cor. qd̃ aliqd ſequiť. ut poſtera dies. i. ſequẽs. Vir.li.iiii. Poſtera Phœbea luſtrabat lampade teras. Aliq̃n Poſterꝰ dř,q; poſt nos futurꝰ eſt. Vñ poſteri & poſteritas. Sen. poſteroꝝ negotiũ ſic dicit. Huius cõpa ratiuũ ẽ poſterior,& ſuplatiuũ poſtremꝰ. i. ultimꝰ. Poſteri pedes,q; poſt primos ſunt. Hinc cõponiť Præpoſterꝰ q̃ſi puerſus,& inuerſus. Cice. Caſſio. Præpoſteros habes tabellarios,& ſi me qdã nõ offendũt,ſed tñ cũ a me diſcedũt,flagitãt lías,hoc eſt q; poſt alios uenire debẽt,priores aliis,qui pmiſſi fuerãt, ueniũt. Quint. Præpoſtera res occidere,deinde erubeſcere. Præpoſtera libido dicit uitiũ ſodomiticũ. Et ppoſteros hoíes libidioſa cupiditate uocat Iuli. Firmicꝰ,q; & pedicatores uocanť.

Poſterius,tardius,uel ſecũdo. Q̃q; etiã minus,uilius,abiectius. Cic. in Piſo. Nihil ſcitote eſſe luxurioſius,nihil libidinoſius,nihil poſterius,nihil nequs. Plau. ĩ Aſi. Poſterius iſta dicis,q̃ credo tibi.

Poſteriora dicunť,quæ a uultu auerſa ſunt. Vñ eſt illud Poſteriora mea uidebis.

Poſteritas ſignificat poſterũ ſæculũ,ſiue hoíes q; poſt naſcenť. Cic. in Lel. Quo in genere ſperare uideor Scipionis & Lelii amicitiã notã poſteritati fore.

Poſtremo aduerbiũ ſcat finaliter,ultimo loco,tandem. Sal. Poſtremo oĩbus modis pecuniam trahũt. Dř & ad poſtremũ. In poſtꝛ uero ſcat in futuꝝ tps. Quin.lib.i. Multa linguæ uitia,niſi primis eximanť annis inemendabili impoſtꝛ prauitate duranť.

Poſtero,pe.cor. poſtpono. Pli.li.ii. Gebẽna, & urbibus,& agroꝝ cultu uiroꝝ,morumq; dignatiõe, amplitudine opũ nulli prouinciarũ poſtferenda.

Poſthac dictio compoſita ſicut Antehac,& ſignãt deinceps,in futuꝝ,ſiue poſt hoc tẽpus. Teré. in An. Poſthac quas faciet de integro comœdias.

Poſthabeo,poſtpono. Teren. in Phor. Nã oẽs poſthabui mihi res,ita ut par fuit.

Poſthumꝰ pe.cor. ex poſt & humꝰ cõponiť,q; poſt montẽ parẽtis natus ẽ,q̃ſi poſt humatũ & ſepultũ. Plau. ĩ Aul. Poſt mediã ætatẽ,q; mediã duxit uxorẽ domũ,ſi eã ſenex anũ pgnanté fortuito fecerit,q; dubitas qn ſit patũ nomẽ puero poſthumꝰ? Dř & poſthumꝰ,a.ũ. p futuro. Sido. & ſeq̃nti & poſtero. poſthumã ætatẽ dixit p poſtera & ſeq̃nte. Apul. li,iiii. Poſthumã ſpẽ dixit,q̃ſi ſerotinã tardã nimis, Vir.li.vi, Tua poſthuma ples. Fuit & poſthumus nomẽ uiri. Hora.li.Car. Heu heu fugaces poſthume Poſthume labunť anni.

Poſthumo.as. ſignificat ultimo loco eſſe, q̃ſi poſt humationẽ anteceſſoꝝ. Tertul. in Apolo. Cæteri quoq; pphetæ & ſi Moyſi poſthumãt. i. Moyſe poſteriores ſunt.

Poſticũ & poſticꝰ,pe.pro,a poſt & ſtãdo,p hoſtio ĩ poſteriore parte ædiũ. Plau. in Tri. Aliud aũt poſticũ ædium noſtraꝝ. Veteres tñ etiã uicinũ habitanté ad poſteriorẽ partẽ ædiũ ſic appellarũt. Hora. Atria ſeruanté poſtico falle clientẽ. Et oſtiũ ipm poſtica fœmi. ge. dř. Apu. li.ix. Annũciat ſuo dño canẽ rabidã p poſticã impetu miro facto ſeſe direxiſſe. Ammianꝰ. Per poſticã ĩgreſſus refertã inueni cõfluente ex finitimis uirili & mulie bri ſexu. Poſtica etiã augurũ eſt. Nã ut inquit. Ser. Augures deſignãt ſpatia lituo & eis dant nomia,ut prima pars dicať Antica,poſterior Poſtica. Dexterã quoq;,ſicut ſcribit Feſt. anticã,ſiniſtrã poſticã dicimus. Sic etiã ea cæli pars,q̃ ſole illuſtrať ad meridiẽ Antica noiatur q̃ ad ſeptẽtrionẽ,poſtica. Rurſus,q̃ diuiduntť ĩ duas partes,orienté,atq; occidẽté. Antica, & poſtica dř. Itẽ poſtica,linea ĩ agris diuidẽdis,q̃ ab oriẽte in occidẽté ſpectat. Oĩa deniq;,q̃ poſt nos ſunt poſtica dř,& q̃ ante nos,antica. Inueniť etiã poſticꝰ,a. um. Perſi. Poſticæ occurrite ſannæ,hoc eſt irriſioni factæ a parte poſteriore. Auſo. Poſtico uulnere foſſor.

Poſticula

Posticula dimi. a postica ꝑ posteriore parte ædiũ. Apul. li. ii. Per quandã breuẽ posticulã intro uocat me.

Postero. as. Palladius. Oliua, cum uaria cœpit esse colligitur. Nam cum tota nigrescet, quod speciei merito posterauit fundendi ubertate compensat.

Posticulum dimi. Plau. in Tri. Posticulum hoc recepit, cum ædes uendidit. Posticula diminutiuum a postica de quo in dictione Posticum.

Postis ge. mas. a post deducit, & ꝓcat ualuã ostii, siue latꝰ portæ, dictus ꝙ post fores stet. Vir. Hærent parietibus scalæ, postesq; sub ipsos nituntur gradibus.

Postilena, a post & stando, ꝙ stet a ꝑte posteriori, uel ꝙ posteriores iumenti partes teneat. Est. n. incuruũ lignũ siue crassius loꝝ, qd̃ sub iumenti cauda ponit. Plau. Ita te a gerunda aqua curuũ faciã, ut postilena possit exte ri. Hinc ꝑ contrariũ antilena, qua pectus cingit.

Postliminiũ, a post & limina cõponit, & cũ extra limina hoc ẽ terminos ꝓuinciæ i captiuitate detẽtus rursus ad ꝓpria limina reuertat, is iure postliminii i statũ pristinũ restituꝰ eẽ dicat. Paulus iurecõ. Postliminiũ ẽ ius amissæ rei ab extraneo & i statũ pristinũ restituẽdæ inter nos ac liberos oẽs ppos regesq; moribꝰ ac legibus constitutũ. Nã qd̃ bello amisimꝰ aut etiã circa bellum, hoc si rursus recipiamus dicimꝰ postliminio repetere, idq; naturali æquitate introductũ est, ut q ꝑ iniuriam ab extraneis detinebat, is ubi i fines suos rediisset, pristinũ ius suũ reciꝑet. Gallus de uerbo. sig. Postliminio redijt qsqs captus ab hostibꝰ ad patriã remeauerit. Nã dũ captiuitatẽ hostiũ patit, ius ciuiũ amittit, oĩa aũt iura recipit si postliminio reuertat. Itaq; postliminii uocabulo q̃dã reuersio ꝓcat. Sũt q ex aduerbio post uim nois interꝓtant, reliquã uocabuli ꝑtẽ solũ additamentũ ostendẽtes, tanq̃ liminiũ nihil ꝓcet, sicuti tulliũ supplementũ est in meditullio. Postliminio quietis apud Apul. ꝓcat post quietẽ. Nã reuersio q̃dam postliminii uocabulo ꝓcat, qa semp post id qd̃ retro relinquit. Postliminio mortis. i. reuersione a morte & post mortẽ.

Postmitto. Cice. pro Celio. Quod in alicuius agrestis periculo non postmitteret, id homo eruditus in insidiis doctissimi hominis dissimulandum putaret.

Postmodũ, pe. cor. ex post & modũ, ꝓcat postea siue postremo, quasi post modũ rei datũ. Liui. li. i. Sæpe ex iniuria postmodũ exortã gratiã. Dĩ & postmodo. Idem li. iiii. Si ardeates sua tempa expectare uelint, arbitriumq; senatui leuandæ iniuriæ suæ permittant fore, ut postmodo gaudeant se iræ moderatos.

Postomis. idis. instrũm ligneũ, seu ferreũ, qd̃ ad cohibendam equoꝝ tenaciã narib⁹, uel morsui imponit. Lucil. Postomides huic de naribus ingentes pendent.

Postridie, & pridie cõposita sũt & diuersa. De Pridie Gel. li. x. Die pristini eodẽ mõ dicebat, qd̃ ꝓcabat die pristino. i. priore, qd̃ uulgo pridie dĩ cõuerso cõpositionis ordine, q̃si pristino die. Fest. uero (cui magis acceden dũ puto) cõpositionẽ pridie antiquã esse innuit, cũ ait. Priuignus dictus est, ꝙ anteq̃ mater secundo nuberet, est ꝑgenitus. Pri eñ antiq ꝑ ꝑ dixerũt. Pridie igit, ex ꝑ, & die compositum priori, siue præcedenti die siue uno ante significat, postridie uero postero die, syncopatũ eñ est. Lact. li. v. de utroq; exemplum posuit, & loquit de Carneade. Is cum legatꝰ ab Athenijẽsibus Romam missus esset, disputauit de iustitia copiose, audiẽte Galba & Catone cẽsoribꝰ, maximis tũc oratoribus. Sed disputationẽ suã postridie cõtrarie subuertit, & iusticiam quã pridie laudauerat, sustulit. Plau. i Sti. Qui põt multa ueres uitare, uitet, ut quotidie pridie caueat, ne faciat qd̃ piget postridie. Pridie igitur priori die, siue ꝓcedẽti die ꝓcat, ut etiã apud Catonẽ li. de re ru. Si quẽ purgare uoles, pridie ne cœnet. Postridie uero postero die, nec post tres dies ullo mõ ꝓcat, ut Catonis exẽplũ aptissime demõstrat, q eodẽ lib. sic ait. Oleũ uiride sic facito. Oleam q̃ primũ ex terra tollito, si inq nata erit tollito a foliis, & stercore purgato, postridie, aut post tertiũ diẽ, q̃ lecta erit, facito. Non. n. adiecisset diẽ tertiũ, si postridie, post tres dies ꝓcaret, nisi q postridie secũdus, seu sequẽs dies esset eiꝰ diei, q ꝓcessit, qd̃ ostẽdit etiã ex hoc ꝙ eius diei appositũ tam pridie, q̃ postridie inuenit. Ci. Lẽtulo. ad duodecimũ kal. Februarii, cum in senatu pulcherrime staremus, ꝙ iã illã sniam Bibuli, de tribus legatis pridie eius diei, fregeramus. i. ꝓcedẽte die eius diei, hoc est duodecimi. Cæsar li. ii. cõ. Postridie eius diei Cæsar ꝑsidio utrisq; castris, qd̃ satis esse uisum est, reliqt. i. sequẽte, siue postero die eiꝰ diei qui ꝓcessit. Aliqñ eis gtũs iũgitur, ut Pridie siue postridie kalẽdaꝝ, nonaꝝ, iduũ, & possessiue iũgitur. Nõnunq̃ actũs apponit. Cic. Appio. Pridie nonas Iunias cũ essemus Brũdusii. Et resoluitur die ꝓcedenti, nonas, siue die ante uonas. Liuius. Etiam postridie Idus rebus diuinis supsederi iussum, quo item mõ postridie kal. dĩ. i. die post kal. Etiã aliter actõ iungũtur. Cic. ad Atticũ. Pridie cõpitalia memẽto. Interdũ pridie, & postridie, sequit, q̃ ut pridie, q̃ intres patriã sacrificiũ facito. Liui. li. ii. Nam pridie q̃ legati ad tarquinios ꝓficiscerent, & cœnatũ forte apud Vitellios esset, cõiuratiq; ibi remotis arbitris multa iter se de nouo, ut fit, consilio egissent, sermonẽ eoꝝ ex seruis unus excepit, q iam antea id senserat agi. Qd̃ sic exponitur. Die ꝓcedenti anteq̃ legati ad Tarquinios ꝓficiscerent. Similr illud Suet. in Cæsa. Et pridie q̃ occideret in sermone nato sup cœnã apud M. Lepidũ, qsnã esset finis uitæ cõmodissimꝰ, repẽtinũ inopinatũq; ptulerit. Quo etiã mõ intelligit illud i Canõe missæ. Qui pridie, q̃ pateret. i. qui ꝓcedẽti die anteq̃ pateret, nõ aũt quo sicut Valla interꝓtat, eo ꝙ sniæ repugnare uideret. Similr postridie, q̃ pr̃ mortẽ obiit epulũ feci. i. postq̃ pr̃ mortẽ obiit postridie epulũ feci, ut dies mortis, luctui seruiat postera uero epulis. Nõ aũt postridie quo pater mortẽ obiit epulũ feci, qd̃ neq; rõni, neq; sensui conuenit. Nã postridie aliũ diẽ exigit ꝓcedẽtẽ. In isto uero exemplo nullꝰ alius dies ꝓcessit. Ergo q̃ ꝑ postq̃ exponẽdũ ẽ, ut Postridie sequat ipm, quo pr̃ mortẽ obiit. Sic Postridie, q̃ uxorẽ duxero, nauigãdũ est mihi. Si q̃ ꝑ quo sumat, nõ recte fiet interꝓtatio. Igit necessario, q̃ ꝑ postq̃ nõ ꝑ quo sumẽdũ ẽ, nisi q̃ ꝑ quo hoc mõ sumamus, nõ tũ ut capiamꝰ eo postridie epulũ factũ q̃ pr̃ mortẽ obiit, neq; eo postridie, q̃ uxorẽ duxero nauigãdũ est mihi Sed sic postridie. i. postero die, ab eo quo pr̃ mortẽ obiit, epulũ feci, Et postridie ab eo quo uxorẽ duxero nauigãdũ est mihi. Et Valla forte ita intellexit. Hoc mõ sumẽda sũt pleraq; Liuii exẽpla, ut li. iii. Anno. ccc. altero q̃ cõdita Roma erat, iteꝝ mutat forma ciuitatis, a cõsulibꝰ ad decẽuiros. Et li. 4. Dictator exercitu uictore

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

domũ reducto die octauo, q̃ creat⁹ erat. Hic q̃ pro quo exponit, i. ab octauo die ab eo quo creat⁹ erat. Et illud q̃ cõdita roma erat. i. ab eo, quo cõdita roma erat. Qd etiã p̃ post q̃ sumi põt. Pñt tñ Vallæ exẽpla breui⁹ exponi ut q̃, pro eũ sumat. Hoc mõ q̃ pro eũ pr̃ morte obiit epulũ feci postridie. Et q̃, p eũ uxorẽ duxero nauigãdũ ẽ mihi postridie. Illud ãt Cic. ad Tyro. Menãdri⁹ postri die ad me uenit, q̃ expectarẽ, p̃ eũ oĩno sumit, nõ, p̃ post q̃, neq; p̃ anteq̃, neq; ab eo, quo. Hoc mõ, Menãdri⁹ q̃. i. eũ, die p̃cedẽti eũ expectarẽ uenit ad me postridie. Vñ recte sequit. Itaq; habui noctẽ plenã timoris. i. noctẽ q̃ ip̃m diẽ p̃cedentẽ insecuta est, & intercessit inter postri die, hoc est sequentẽ diẽ & ip̃m diẽ præcedentẽ. A pridie fit pridianus, a. ũ. quod ẽ pridie alicui⁹ diei. Suet. in Caio. Marcẽte adhuc stomacho pridiani cibi. A postri die postridian⁹, qui ẽ postridie alicui⁹ diei, sicut postridian⁹, qui post idus est. Sed abutimur p̃ postridian⁹ crastinus. pro pridianus hesternus.

Potestas multa ꝓcat, ut Paul. inq̃t. Nã ĩ ꝑsona magistratuũ, imperiũ, & a possum fit, in ꝑsona liberoꝝ, patriã auctoritatẽ. In ꝑsona seruorũ dominiũ. At cũ agimus de noxæ deditiõe cũ eo, q̃ seruũ nõ defendit, pñtis corpis copiã & facultatẽ. Ptãtes igit̃ prĩcipes potẽtes dñr, quos græci Dynastas uocãt, & hi q̃ magistratus gerũt, & habẽt merũ ĩperiũ, hoc ẽ gladii ptãtẽ ad aĩa duertẽdũ in facinorosos hoies, & ĩ iudiciis p̃sunt. Vñ nõ inepte p̃tores urbis uulgo nũc ptãtes dñr. Suet. in Clau. Iurisditionẽ de fidei cõmissis quotãnis, & tm̃ ĩ urbe delegari magistratib⁹ solitã ĩ ꝓpetuũ, atq; etiã p̃ puincias ptãtibus demãdauit. Apul. Sed iusserit potestas officialẽ suũ magna seueritudine coerceri. Pli. Pingue draconis in pelle dorcadũ neruis ceruinis adalligatũ in lacerto uictoriã iudicioꝝ cõferre existimãt, primũ spõdylũ adit⁹ potestatũ mulcere. Et ptãs ponit̃ p̃ cõsilio & rõne. Vñ exire aliquẽ de ptãte dicimus mẽtis ĩpotem fieri, ut apud Cice. lib. iiii. Tusc. Iratos p̃prie dicim⁹ exisse de ptãte. i. de mẽte. Et potestas facultas. Pla. in Cap. Ptãtem facis Potesta a ueteribus dicebãt̃ p̃ ptãte. Plau. Neq; desidiæ in ocio operũ dedisse, neq; potestã sibi fuisse adeo arcte cohibitum esse a patre.

Potẽtatus, us. idẽ qd̃ ptãs, ut in psalmis sæpe legimus.

Potẽs tã participiũ q̃ nomẽ inuenit̃, a possum. Sed q̃ñ p̃ticipiũ est, tp̃us ꝓcat, & actõ iungit̃ noĩm uel infinito, nec cõparationẽ accipit, ut potẽs pugnare, uel potens bella facere. Q̃ñ uero nomẽ caret tpe & gtõ iũgitur, ut potẽs maris, & cõparationẽ accipit, ut potẽtior, huiꝰ cõtrariũ ĩpotẽs, q̃ nõ põt, A qbus potẽtia & impotẽtia, potẽter & impotẽter. Differũt aũt ꝑm Prisc. potẽtia, & ptãs, q̃ ptãs magis p̃ ui accipit̃, potẽtia p̃ dominatiõe. Hinc oĩpotẽs, armipotẽs, bellipotẽs, q̃ armis & bello potẽs est. Viripotẽs mulier, q̃ coire cũ uiro p̃ ætatem potest.

Potis, & pote, uide in dictione Cõpos, pote uolo possum uelle, potis sum, possum, potis est, possibile ẽ, & potis potens est, potis & pote, adiectiuum, a quo pote aduerbium, ut qui pote, utpote.

Potior, & potius cõparatiua, p̃ melior, & meli⁹ quasi potẽtior, & potẽtius, & potissimum suplatiuũ, & potissime aduerbiũ, q̃ ꝓcant magis & maxime. Differũt aũt poti⁹ & potissimũ, seu potissime, q̃ potius ad duo tm̃, potissimũ ad plura referẽt, ut Quẽ potius instituã hæredẽ, Fabium, an Luciũ? Aut quã natarũ potissimũ erudiãt? si multæ sint. Inueniẽt̃ tñ q̃ñq; potissimum referri ad duo Ci. Quanq̃ p̃stat honestas incolumitati, tñ utri potissimũ cõsulendum sit deliberetur.

Potior iris, & poteris, a potis deducit̃, tã tertiæ q̃ q̃rtæ cõiugatiõis est. In infinitiuo tñ & pticipio quartã sequit̃. Vir. Vi potit̃, qd nõ mortalia pectora cogis? Oui. Tuq; tuis armis, nos te potiremur Achille. Est aũt potiri tenere, & q̃si in ptãte hr̃e. Et sic fere semp cũ gtõ cõstruit̃. Salu. Cui fatũ foret urbis potiri. Aliq̃ñ est obtinere, & ĩ testatẽ uẽdicare, & tũc ablto iungit̃, ut Cæsar tandẽ potitus est Gallia. i. pugnãdo obtinuit Galliã. Aliq̃ñ frui. Sic etiã cũ ablto, & nõnunq̃ cũ actõ cõstruit̃, sed raro. Cic. Qd̃ si his uoluptatib⁹ bona ætas fruit̃, libẽtius primũ paruulis fruit̃ rebus, ut dixim⁹. deinde his, q̃bus senectus, etiã si nõ abũde potitur, nõ oĩno caret. Terẽ. in Adel. Patria potitur cõmoda.

Potnia candida græce ποτνία. Aratus potnia Maia, id est candida.

Poto, as. aui. & potus sum, potatũ & potũ, significat bibo. Hiero. Nõ ambigo multos fore, q̃ de turbulẽto magis riuo, q̃ de puriss̃imo fonte potare malint. Teren. in Hecyr. Quid ais cũ uirgine una adolescens cubuerit plus potus? Eius cõposita sunt Appoto, quod est multũ poto. Plau. in Cur. Postq̃ cœnati, atq; appoti talos poscit sibi in manũ, puocat me in aleã, ut ego ludã. Cõpoto si mul poto. Vñ cõpotatio, quã græci symposiũ dicunt. Epoto, potãdo exhaurio, ꝑpoto, ualde poto. Præpoto, ante poto, & habent. pe. produ.

Potus, a. ũ. ĩ utraq; ꝓcatiõe sumit̃, p̃ eo q̃ potauit. Oui. li. iii. Fast. Põpa senẽ potũ pota trahebat anus. Idẽ in eodẽ. Clauiger & tãto est Albula pota deo. Iuue. Epotaq; flumĩa medo prãdẽte. Ibi accipit̃ actiue. Passiue ãt ab Oui. li. xv. Me. Nocte nocẽt potæ, sine noxa luce bibũt̃.

Potus. us. idẽ qd̃ potio, q̃uis sint q̃ distinguãt dicentes potũ esse uini, aquæ, & hmõi, potionẽ a medicis ægrotantibus dari. Sed Cice. potionẽ p̃ potu accipit. lib. Tusc. cũ ait. Quid q̃ ne mẽte quidẽ recte uti possimus multo cibo, & potiõe repleti? Et in Cato. Tantũ cibi & potiõis adhibendũ, ut reficiant̃ uires, nõ opprimant̃.

Potamẽtũ, idẽ q̃ potatio. Aug. de Mira. sa. scri. idẽ ꝑplus in deserto sitiẽs potamẽti refocillationẽ postulauit.

Poteriũ a græcis dicit̃, quod nos poculũ dicimus.

Potoriũ substã. uas qd̃ ad potũ est deputatũ. Pli. Mille cõuiuas totidẽ aureis potoriis. Idẽ li. xxxiii. Fecit idem & cocos magiresia appellatos paruulis potoriis.

Potorius, a. um. quod ad potandũ ptinet. Vnde dicimus uasa potoria, sicut uasa escaria.

Potito, as. pe. cor. cõsuetudinẽ potãdi habeo. Est em̃ frequẽtatiuũ. Plau. in Amp. Nũc tibi hãc paterã, quæ dono mihi illic ob uirtutẽ data est, Pterela rex qui potitauit, quẽ ego mea occidi manu.

Potiono, as. potionẽ p̃beo. cui⁹ passiuũ ẽ potionor Suet. de Cali. Credit̃ potionatus a Cæsonia uxore amatorio quidẽ medicamẽto, sed quod in furorẽ uerterit. Hiero. ad Dama. Accipe calicẽ meri hui⁹ de manu mea, & potionabis oẽs gentes ad quas ego mittã te.

Potitius a potãdo cognominatus est, qui Herculi sacra faciebat. A quo potitia familia. Erat & altera familia pinariorũ, quæ Herculi semp sacrificaret.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Potnia urbs ī Bœotia nō lōge a Thebis, ubi Glaucꝰ Siſyphi ſiuus & Meropes habuit equas quas cōſueuerat humana carne alere, quo cupidius in hoſtem irruerent, ipſum aūt cum alimenta defeciſſent deuorauerūt.

P ante R

Practice, πραχτικὴ ἀπὸ τοῦ πράττειν, hoc eſt ab agendo.

Præ, ꝓpoſitio, q̄ tā ſepata q̄ cōpoſita ubiq; diphthongat, ſepata q dē ablō deſeruit, & qñq; ſcat ꝑ ſiue pp. Apul. Præluxuria cūcta ꝓfuderat. Sic dicimꝰ quēpiam ꝑ pinguedie mortuū eſſe. Qñq; ſcat añ, ſiue de loco dicat, ſiue de electiōe. Et mō abſolute ponit. I præſequar. Mō cū actō. Liui. li. i. Prope Tiberim fluuiū q̄ ꝑ ſe armentū agēs nando traiecerat. Mō cū ablō, ut ꝑ oculis. i. ante oculos. Aug. li. ii. cōfeſ. Ambitio, qd niſi honores q̄rit, & gḥam, cū tu ſis ꝑ cūctis honorādus vnꝰ, & glorioſus in æternū, ꝑ cūctis. i. a ñ cūctos, uł q̄ cūcti. Interdū ponit ꝑ reſpectu, ſiue ad cōgationē. Terē. in Eu. Hic ego illū contēpſi ꝑ me. i. ad cōgationē mei. Liui. Paruā Albā, ꝑ ea urbe q̄ cōderet, fore. Nōnunq̄ ꝓ ab. Terē. in An. Præſtudio dū efficias, qd cupis. i. ab ſtudio. Idē in Eu. Vt ſit miſera ꝑ amore. Itē ꝓ extra, ſiue excepto, uel excepta. Gel. li. i. Præq; ſe uno cæteros oēs liguæ atticæ principes gentēq; oēm togatā, qd cūq; nomē latinū rudes eē, atq; agreſtes ꝑdicabat. Ter. Extra unā ancillā dixit. Itē ꝓ reſpectu eiꝰ. Plau. in Perſ. Immo res oēs relictas hēo ꝑ qd tu uelis. Cōpoſita ſcat añ uel priꝰ, ut ꝓpono, ꝓfero. Aliq̄n ſup, ut ꝓfectus ꝓſidio. Aliq̄n ualde, uł miꝛ in modū ſiue ꝑter modū, ut ꝑclarus, ꝑcelſus, & magis auget q̄ ꝓ. Iungiq; cū aliqbꝰ dictiōibꝰ, cū qbꝰ nō iūgit ꝓ, ut ꝓpotēs, ꝑcelſus, ꝓlatꝰ, ꝑclarꝰ, ꝓfulgēs, ꝑdiues, ꝑdulcis, ꝑdurꝰ, ꝑcultus, ꝓlargus, ꝓlongꝰ. Nā ꝓlongꝰ hō, & ꝓlonga oṙ ea dī, q̄ enormi lōgitudīe eſt. Præpotēs, ꝑcelſus, & ſiſſia, maiorē in modū potens, celſuſq;, & q̄ſi ꝑter modū, morēq; aliꝛ potēs, ac celſus. Signāt qñq; ētiā añtps, ſiue ꝑter morē aliꝛ, ut ꝑcox vua, ꝑcox ingenium. Itē ſcat nō, ſiue nondū, ut in ꝑmaturus. Aliq̄n ſupuacue ponit, ut ꝑmorior, ꝑcingo, q̄ ſignificant, ſicut eꝛ ſimplicia. A præ fit ꝑter, quō a ſub ſubter, in inter, pro propter.

Præacuo, prius acuo. Cato de re ru. Vitē tenerā ꝑacuito, obliquo intēt ſe medullā, cum medulla cōponito.

Præaccipio, ante accipio, a quo Præacceptio, figura, q̄ ꝑſumptio a nr̄is, a græcis uero ꝓlepſis dī cū poeta aliq̄d præaccipit, ad eam quæ ſubſequitur qualitatem.

Præbeo, a præ & habeo, abiectis a & h, ſcat do, exhibeo. Nam q aliquid ꝑbet, id ꝑhabere ratione dī. Aliq̄n ſignificat oſtendo. Teren. in Adel. Seruum haud illiberalem præbes te, id eſt, in re oſtendis, factis probans.

Præbia ueteres remedia dixerūt, ꝙ ægrotātibus ꝑbeant.

Præcaluus, caluus in anteriore parte capitis. Sue. de Galba. Statura fuit iuſta, capite præcaluo.

Præcarus, nimis ſiue multū carus. Ter. in Phor. Quantū opus eſt tibi argēti? eloquere. Solæ triginta minæ. Triginta haud ꝑcara ē Phædria. Iſthæc uero uilis eſt.

Præceps locus altus, vñ qs pōt ꝑceps dari. Virg. Turrim in ꝑcipiti ſtantē, ſummiſq; ſub aſtra Eductam tectis. Et ꝑceps hō dī, q̄ ſine conſideratione ſiue mō qd agit, & q̄ſi rē ꝑoccupat, vñ ꝓ nimis feſtīo poni ſolet. Vir. Præcipites atra ſeu tēpeſtate colūbæ, ꝑcipites palmites, apd Col. ſunt q de hornotinis uirgis enati in duro alligant.

Hi (ut li. vi. Idē ſcribit) plurimū fructus ferūt, ſed plurimū matri nocēt. Itaq; niſi extremis ramis, aut ſi uitis arboris cacumē ſupauit, præcipitari palmitē nō oportet. Sūt q̄ præceps a caput ꝑ cōpoſitionē deriuēt, quod q̄is nō abnuā, tū etiā a capio dici uideā, ꝙ anceps cum am ꝑpoſitiōe cōpoſitū a capio Feſtus dici uelit. Sed tamen ꝓprie præceps a caput. Vnde & biceps triceps. Caput uero a capio fit.

Præcipitiū, locꝰ præruptꝰ, vñ præcipitari facile pōt.

Præcipito, ī præceps deiicio, incōſiderate ago. A cuiꝰ participio fit ꝑcipitāter, qd ſignificat incōſiderate.

Præcedo añcedo, ut Nox ꝑceſſit, dies appropinq̄uit.

Præcido. pe, pro, ex præ, & cædo, qd eſt ferio, ꝓcutio, incido ſcat ante cædo. Aliq̄n ꝑcidere eſt excidere, ſeu ſimpliciter cædere. Hiero. i Exo. Præcide tibi duas tabulas lapideas inſtar prioꝛ. Poſtea ſequit. Excidit ergo duas tabulas lapideas, q̄les antea fuerāt. Idē li. Reg. Et præcidit ueſtes eoꝛ medias uſq; ad nates. Et ꝑcidere dī de re obſcœna. hoc ē marē intra podicē coeūdo labefactare quēadmodū pædicare eſt pueꝛ inter fœmora fœdare. Mar. Præcidi gaudes, præciſus Neuole ploras.

Præcidi os dī cū bñ pulſat. Señ. li. naturaliū. iiii. Qui me uſq; ad mēdacia hæc leuiora in quibus os ꝑcidi nō oculi erui ſolēt credulum præſto.

Præcidaneus, a. um, ut ꝑcidanea agna q̄ ante alias cædebat, præcidanea porca, quā piaculi grā īmolare Cereri erant ſoliti anteq̄ nouā frugē ꝑciderēt, ſiue guſtarent.

Præcidaneæ hoſtiæ, q̄ ante ſacrificia ſolennia pridie cædunt, feriæ præcidaneæ, quæ ſolennes legitimas ferias præciderent dici uoluerunt.

Præciſus dī pars carnis uiſceꝛ, hoc ē, circa qd uiſcera inuoluta ſūt, ꝙ oras circūciſas habeat. Luci. Illi ꝑciſo, atq; epul capiunt opimis. Nā omaſum dī inteſtinū pingue.

Præcipuꝰ, a. ū. a ꝑcipio, ꝓ añ capio, qd añ capit, q̄ſi ante oīa, ſiue ꝓætus oibus. Hinc aduerbiū ꝑcipue qd eſt ſupra cætera. ut Natura uult ut filios ꝑcipue diligam, nō aut tē ſpecialiter ut multi indocte interꝑtant, ſicut in ꝑfertim. Cice. Curioni. Nō mihi tā mea ſalus chara fuit, in qua præcipue ſum ab illo adiutus, q̄ pietas erit in referēda gratia iucūda. i. ſupra cæteros.

Præcello, is. uide in dictione Cello.

Præcino, is. pe. cor. ꝑcinui, ꝑcentū, añ cāto, ꝑdico, ꝑdiuīo.

Præcētio, modulatio illa uocū, q̄ ante initiū cantus fieri ſolet quaſi præludiū. Gel. Tibicines inter exercitū poſiti canere inceptabāt, ea præcētione trāquilla, quaſi militaris muſicæ diſciplina uis & impetus militū, ne ſpar ſi diſpalatiq; ꝓruerēt, cohibebat, quapropter & exordium, ſiue initiū, ſiue principiū, ſiue ꝓloquiū, ſiue antelocutiū quidā præludiū, alii præcentionē uocauere ad ſimilitudinē græcoꝛ, qui id procœmiū nominant, propterea q̄ οἶμος cantus eſt.

Præcentor, qui cānēdo præcedit, ſicut præſultor, qui ſaltantium choream ducit.

Præcipio, a præ & capio. ſignificat añ capio, ꝓuenio, ꝓcupo. Vir. Cogite oues pueri, ſi lac præcepit æſtꝰ, ut nuper fruſtra pſſabimꝰ ubera palmis. Cic. li. ii. Offi. Præcipiāt orōne benigna, multitudinis aníos ad beniuolētiā alliciant, milites blādo ſermone deliniāt. Itē præcipere eſt añ uidere. Vir. Oīa præcepi, atq; anío mecū añ pergi. Itē præcipe iubere, Et ꝓtinet ad eos, qui curā alioꝛ

gerunt,& qui aliis p̄ſunt. Hinc præcepta pro iuſſis. Sal. in Iug. Micypſa pater meus mihi p̄cepit. Ité p̄cipe monere, inſtruere. Vñ præceptores, artiū magiſtri, quorū placita præcepta, & præceptiões dicunt.

Præcepto, as. frequétatiuū, ſignificat ſæpe præcipio.

Præceptū & nomé & participiū eſt. Pōt nomé poni pro iuſſióe, vñ decé legis p̄cepta. Et aliqñ p disciplina, ſiue documéto, & q̄ſi regula q̄dá bñ uiuédi, ut cū p̄cipit, qd uir uxori, qd uxor uiro debeat. Aut p documéto tradito ad aliquā artē p̄cipiēdā. Participiū mō ſcat anteceptū. Liui. li. i. Tpe illi p̄cepto. Cic. li. iii. Tuſc. Hæc cogitā té fore beatū p̄ſertim ſi & ante præceptis bonis cōtētus eēt, nec morté, nec deos expaueſceret. i. p̄guſtatis, & añ captis, mō iuſſum, ut p̄ceptū eſt tibi, ne diſcedas.

Præcōes a p̄cinēdo dicti ſūt, q̄ſi p̄canes, q añ canāt, & añ nūciēt, qd eſt faciēdū. Vel (ut inqt Priſc.) a p̄. i. ualde canēdo. Sūt. n. q iuſſu mgiſtr⁹ publice aliqd ore denūciāt, q auctionē faciebāt, & q audiētia in theatris indicebāt Vir. li. v. Victorē Æneas p̄conis uoce Cloanthū Declarat. Et p̄cones laudū nr̄arū q res a nobis geſtas laudādo diuulgāt. Hos quoq; curiones uocatos legimus.

Præconiū, ipa p̄conis uox. Sue. de Nero. Et p̄conio ubiq; cōtendit. Plau. in Merca. præconiū iubere. i. p̄conis uoce ſignificare. Aliqñ eſt præconis officiū. Idem in Mene. Præconiū ut mihi detis. i. ut præconis uicē habeā. Sed quoniā a p̄cone res geſtæ etiā p̄nūciari ſolēt, ideo q̄q; p laude, fama, & gloria ſumit a genealogia, uirtutibus corpis & fortunæ. Vñ Iſocrates de laudibus Buſiridis, τοῦτο μὲν οὖν τ̄ βασιλέως εὐγενείας τῆς οὐκ ἀν δυναθείη ῥᾳδίως εἰπεῖν.

Præconi⁹, a. ū. ante pe. p. qd ē p̄conis, ut ſub uoce p̄conia

Præcognitus ante cognitus, q̄uis raro p̄cognoſco reperitur. Plācus. Quod ſi latro p̄cognito nr̄o aduētu rurſus in Italiam ſe recipere cōperit.

Præcordia, mēbranæ, q̄ exta ſepant ab inferiore uiſcerū parte dicta, quia cordi p̄tēdunt, ut Pli. li. xi. ſcribit. Et a græcis Phrenes dūr, poſita ſunt aūt ꝓpter uicinitatem alui ne cibis ſupprimeret animi⁹. Ité q̄ a græcis hypocōdria dūr a poetis, & medicis latinis p̄cordia appellātur. Celſus. Periculoſum eſt etiā poſt arquatū morbū febrē oriri utiq;, ſi p̄cordia i dextra parte dura māſerint. Et p̄cordia úno noīe exta in homine uocant.

Præcox, cis. pe. cor. gñis oīs, qd & p̄coqu⁹, a. ū. Mar. Vilia maternis fueramus p̄coqua rāmis. Nunc in adoptiuis pſica cara ſum⁹. Dicim⁹ aūt p̄cox fructus, q ꝑter morē cæteroꝝ coct⁹, & matur⁹ factus ē, ut p̄coqua uua, p̄cox ficus, p̄cocia poma, q̄ añ ſolitū tp̄s matureſcūt. Pli. Perſica æſtate p̄cocia intra trigita annos repta, & prīo de nariis ſingla uenūdata. Ita dicim⁹ Serotinas uuas quæ poſt cōſuetū tp̄s tarde matureſcūt. Per trāſla. quoq; p̄cox ingeniū dī, qd nimis cito maturitatē cōſecutū, nimiſq; cito uidet adoleuiſſe. Quin. Illud īgenioꝝ, uelut p̄cox genus nō temere unq̄ ad frugē puenit.

Præcoquo, is. pe. cor. ante coquo ſeu maturo. Col. lib. vi. Vuæ cōmodius inſolatæ præcoquunt, hoc eſt ante tēpus aliorum fructuū maturant.

Præciæ uuæ, q̄ſi p̄cociæ dictæ ſunt, q cito matureſcunt.

Præclauū pars ueſtis erat, q ante clauū texebat. Afra. Totū diem præclauum unum texere.

Præda, a pariēdo (ut inquit Var.) quaſi parida, q manu parta ſit. Et eſt (ut Gel. lib. xxiii. inquit) proprie corpora ipſa reꝝ, quæ capta ſunt. Manubiæ uero pecunia ex uenditione prædæ redacta.

Prædaceus, a. um. quod ex præda eſt. Gel. li. iiii. Ægre paſſus, q cui ſalus imperii ac Reip. accepta ferri deberet, rōne pecuniæ prædaceæ poſceret.

Prædatiuus. a. um. idem quod prædaceus. Gel. Ex manubiis. i. pecunia prædatiua.

Prędor aris, a p̄da fieri Var. docet. Et habet utrāq; ſcatiōnē. Hiero. i Eſa. Vę q prædaris, nōne ipſe p̄daberis? Grego. Dep̄dari deſiderāt qui theſauꝝ publice i uia portāt Legif & p̄do, as. Hiero. i li. Iudith. Prædauit quoq; oēs filios Tharſis. i. depopulatus eſt.

Prædator, populator. Ioui uero p̄datori tēplū fuiſſe legimus, nō q p̄dæ peſſet, ſed q ei aliqd ex præda in parte p̄dæ debebat. Nā mos romanoꝝ fuit, ut bella geſturi, de parte prædæ aliqd numinibus pollicerent.

Prædo, onis, qui prædet. Cuius diminutiuū prædonulus a Catone uſurpatur. Prædones ſunt qui populandā alienam inuadunt prouinciam.

Prædiū a p̄da, eo q captī ab hoſtib⁹ agri militib⁹ diſtribuebant. Vel dī a p̄ſtādo, ut inqt Var. ſicut p̄des. Alii a pri⁹ ſeu ualde dādo. Eſt aūt p̄diū ruſticū & urbanū. Vñ ante urbana p̄dia uocabant q urbī erāt ꝓpinqua. Ager locus i rure quē colim⁹. Aruū ea pars agri q ſemēti dat. Fund⁹ etiā pars agri eſt. Singula. n. prata, ſingulæ uineæ ſinguli horti, ſingula oliueta, pomaria, paſcua, ſalicta, nemora, uenatoria, piſcatoria loca, ſiue uillā, atq; ędificiū, ſiue piſcinā, ſiue uiuaria habeāt ſiue nō hēant, ſingſi fūdi ſūt, & hoc i agro dūtaxat, nā in urbe, oppido, uico, caſtello, q cq̄d tale ē, p̄diū uocat. Eſt itaq; fund⁹ ruſtica poſſeſſio, p̄diū, & urbana & ruſtica. Poſſeſſio gñale nomé eſt. Nā & tabernæ, & hoſpitia, & horrea in urbe etiā poſſeſſiōes dūr. Et ſimplr oīa bona īmobilia. Dī poſſeſſio etiā nō ipa ꝓprietas, ſed uſus & actio poſſidēdi.

Prædiolū, paruum prædium. Cicero M. Celio. Sed mea prædiola tibi nota ſunt, in his mihi neceſſe eſt eſſe, ne amicis moleſtus ſim.

Prædiatus, prædiis munitus. Apul. in Flo. Ipſe bene ueſtitus, bene prædiatus.

Prædiatorius, a. ū. qd ad p̄diū ptinet, ut lex p̄diatoria. Ci, ꝓ Cor. Balbo, Etem̄ ſi Quint. Scæuola ille augur, cum de iure p̄diatorio cōſuleret, hō iuris pitiſſimus, cōſulto res ſuos nōnunq; ad Furiū & Caſeliū p̄diatores reiicie-

Prædiatores dūr periti iuris ad p̄dia ptinētis (bat

Prædeſtino, as. pe. cor. ex p̄ & deſtino. Vide in Deſtino.

Prædēſus, ualde denſus. Pli. li. viii. Culter uocat, prædenſam prius q̄ proſcindat terrā ſecans.

Prædiſco. ante intelligo. Vir. in Geor. Prædiſcere uētos.

Prædico, as. pe. cor. apte ſeu publice dico, celebro, diuulgo, laudo. Cic. Luceio. Ignoſces mihi de me ipſo aliqd p̄dicāti. Sal. Ip̄m Craſſum ego poſtea p̄dicante audiui tantā illā cōtumeliā ſibi a Ciceroē ipoſitā. Inde p̄dicatio, dictio, celebritas. Et apud logicos decē p̄dicamēta, q̄ de oībus p̄dicent. Et p̄dicatū qd grāmatici appoſitū uocant qd p̄dicat. i. dī de ſubiecto. Et p̄dicator. i. laudator, & cuiuſcunq; rei diuulgator.

Prædico, is. pe. pro. ante ſiue prius dico. Ter. in And. Sed dico tibi, ne temere facias, neq; tu hoc dicas, tibi nō p̄dictū. Inde prædictio, quod prædicit, ſiue prænūciatur, uel

uel ꝑdiuinaſ. Cic. li. i. de diui. Ex quo ſæpe gñe hariolorum etiã & uatũ furibundas ꝑdictiones, ut Octauiano bello Cornelii Culeoli audiendas putauerunt.

Præditus. a. ũ. pe. cor. nõ dr̃ ornat⁹, ſed q̃ſi affect⁹, partici piũ ſine uerbo puto, q̃ ſi a prædo. is. ex præ, & do. Et accipitur tam in malam q̃ in bonã partẽ, ut Præditus ſum honore, & præditus ſum dãno. Cic. ꝑ Rab. Senectute affectus, morbo præditus. Et ꝑ Mure. Squalore ſordidus, confectus morbo, lachrymis, & mœrore præditus.

Præduro. as. pe. ꝑ. ꝑter morẽ duro. Col. li. iiii. de re ru. Verũ eſt i ope difficilior, ꝙ neq; humentẽ fodere poſſis ꝙ ſit glutinoſiſſima, nec nimiũ ſiccã, ꝙa nimũ ꝑduraſ.

Præeo. is. ante eo. Amb. huic uerbo datiuũ iunxit lib. de offi. Alteꝝ inquit, cum in clero reperiſſem iubere me, ne unquam præiret mihi, quia uelut quodam inſolentis inceſſus uerbere oculos feriret meos.

Præfacio, cis. ex præ & facio ſumiẽ, ſicut ꝑfero, ut ſi dicã, ꝑ me facio, ꝑcat ꝑ me fero. Quinti. li. viii. Sit igiẽ cura elocutionis q̃ maxima, dũ ſciamus tñ nihil uerboꝝ cã eſſe faciendũ, cũ uerba ipa reꝝ gĩa ſint repta, quoꝝ ea ſint maxie, pbabilia, q̃ ſenſum animi nr̃i optime ꝓmũtatq; i animis iudicũ, qd̃ uolumus efficiunt, ea debẽt ꝑ facere ſine dubio, & admirabilẽ, non ſic, quõ prodigia miramur, & iucundam orõnem nõ deformi uolunta te, ſed cum laude ad dignitatem cõiuncta. Quod mixe uideẽ, ut ſub una præpoſitione duo uerba diſſimili uoce, diſſimiliq; ſignificatione eſſent prolata.

Præfatio. onis. a ꝑfatus deducit̃, & ꝑcat id qd̃ ꝓloq̃mur, anteq̃ ad rem ueniam⁹. Hie. in ꝑfa. pſal. Vñ cõſueta ꝑfatione cõmoneo tã uos, qbus labor iſte forte deſudat, q̃ eos q iſta hr̃e uoluerit, ut q̃ diligẽter emẽdaui, cũ cura & diligẽtia trãſcribant̃. Hui⁹ dimi. eſt ꝑfatiuncula. Hiero. Ideo græco & hebræo ꝑfatiũcula utraq; ꝓmiſſa eſt.

Præfari, ante fari. Col. Quas ordine ſuo tunc demũ pſequar, cũ præfatus fuero, quæ reor ad uniuerſam diſciplinam maxime ꝓtinere poſſe. Hinc præfatus. a. um.

Præfero. pe. cor. antefero, ꝑpono. Pli. Qd̃ hoiem rudem, atq; ignaꝝ ſibi ꝑferret. Item ꝓnuncio, ſiue oſtendo. Liui. Vultus tuus, neſcio quid ingens malum præfert.

Præfericulum, a præfero, uas æneum, ſine anſa patens, ueluti peluis, quod ꝑferre in ſacrificiis ſolebant.

Præficio. is. pe. cor. ex præ, & facio, ſignificat ꝑpono. Vñ præfecti dr̃, qui alicui rei agendæ præpoſiti ſunt. Et præfectos urbium græci latiniq; lingua perſica Satrapas uocant, magiſtratuſq; eoꝝ præfectura dr̃. Plau. in Amphi. Qui præfectus eſt Thebanis legionibus. Idem in Caſ. Quin ruri es in præfectura tua. Eſt eñ ꝑfectura urbis, præfectura militaris, & præfectura rei perficiendæ. Ægyptus diuiditur i præfecturas oppidorum, quas nomos uocant. Thracia diuiſa eſt in ſtratageas quinquaginta, ita enim uocant præfecturas. Militaris præfectura, qua quis legioni, uel exercitui præficitur. Sic etiam dicuntur præfecti fabrorum.

Præfectus prætorii talis apud Cæſares erat, qualis olim apud reges tribunus celeꝝ, & apd̃ dictatores magiſter equitum. Gerebat enim ſecundas partes poſt Cæſarẽ, præeratq; diſciplinæ publicæ emendandæ.

Præfica penul. corre. mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quæ dat cæteris modum plangendi, quaſi in hoc ipm præfecta. Neui. Hæc qdem me hercle præfica ſi mortuum laudat.

Præfeſtino, ante tẽpus feſtino. Col. li. xii. Satis erit ꝑ dimidios mẽſes exequi quodq; negõciũ, qa neq; ꝑfeſtinatũ opus nimiũ imature uideri poſſit ante. xv. dies factũ, nec rurſus poſt totidẽ nimiũ tarde.

Præfigo, gis, pe. pro. præcludo. Virg. lib. iii. Geor. Multi iã excretos, phibent a matribus hædos, Primaq; ferratis ꝑfigunt ora capiſtris.

Præfiguro, as, pe. pro. ꝓmonſtro, reꝑſento. Lact. li. vi. Inflãmauit libidinẽ, quæ aſpectu maxime incitat, ac ſe q̃ſq; in illis imaginibus ꝑfigurat. Et præfigurare eſt in figura prænunciare, ſiue ꝑſignare. Hiero. Duodecim ꝓphetæ in unius uoluminis anguſtias coartati, multo aliud q̃ ſonant in litera præfigurant.

Præfinio, is. pe. pro. prius ſtatuo, ſiue ante determino, aut determinate tracto, & aſſigno. Cic. Mario. Sed eo uidiſti multũ, ꝙ ꝑfiniſti, ne pluris emerẽ. Idem pro Roſcio. Quæ dies in lege ꝑfinita eſt. Plau. Haud licebat loq, niſi præfinito. i. aſſignato tempore.

Præfloro, as. ante flores facio. Gel. Et futuri gaudii fructũ ſpes tibi iam præflorauerit,

Præfluo, ante fluo, a quo præfluxus & præfluuiũ, ꝓ fluore alicuius rei anteacto.

Præfoco, cas. penũ. pro. ſignificat ſpiritum faucibus claudo. Ouid. in Ibin. Præfocent animæ Gnoſia mella uiã. Hinc ꝑfocatio uuluæ fit, cũ uulua reſiliẽdo afficit uitalia, hoc eſt cor, cerebrumq;.

Præfrigidus, ualde frigidus. Pli. li. xvii. Septentrionaliq; & præfrigido ſitu.

Præfractũ, durũ & inflexibile dr̃, vñ & ꝓ obſtinato ſumiẽ. Cic. li. iii. Offi. Ego etiã cũ Catone meo diſſenſi. Nimis ꝑfracte uidebaẽ ærariũ uectigaliaq; defendere.

Præfringo, prius frãgo. Col li. ii. Et ꝑfractas ſtirpes ſummasq; radices, quib⁹ ager arbuſto cõſitus implicaẽ oĩs refodiat, ac perſequatur.

Præfulgeo, ꝑter modũ fulgeo. Cice. li. iii. ad Herẽ. Tũ nec nimis illuſtres, nec ueheméter obſcuros locos hr̃e oportet, ne aut obcæcent tenebris imagĩes, aut ſplẽdore ꝑfulgeãt. Interdũ antefulgeo. Hiero. i ꝓlo. Iob. Rogo ubi cunq; ꝑcedẽtes uirgulas uideritis, ſciatis ea, q̃ ſubiecta ſũt i hebraicis uoluminibus nõ hr̃i. Porro ubi ſtellæ imago ꝑfulſerit, ex hebræo in nr̃o ſermõe addita.

Præfurnium, os patens furni.

Prægelidus, qui multũ aut nimis frigidus eſt. Colu. li. ii. Ea locis prægelidis, ac niuoſis, ubi æſtas humida, & ſine uaporibus recte cõmittitur.

Prægeſtio, ualde geſtio. Cic. pro. M. Celio. Prægeſtit animus iam uidere primũ lautos iuuenes mulieris beatæ, ac nobilis familiares. i. ualde cupit.

Prægrandis, ualde grandis. Cic. Erat uas uinariũ, ex una gẽma ꝑgrandi trulla excauata manubrio aureo.

Prægrauo, as. pe. cor. ſupra modũ grauo. Aug. li. viii. cõf. Ægritudo animi eſt, quia nõ totus aſſurgit ueritate ſubleuatus cõſuetudine prægrauatus.

Prægnans, quaſi ante gnatũ, uel ante genitricem. Eſt. n. præante. Proꝛie prægnans dicit̃, quæ iam occupata eſt in generando quod concepit.

Præhendo, & prændo, is, di. ſum. Plaut. in Amp, Mi uir, & manum præhendi, & oſculũ detuli tibi. Luca. Manus q̃ prænderat, hæſit. Huius compoſita ſunt Appræhendo,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quod eſt ualde ſeu pfecte p̃hendo. Cõprehẽdo. Col.lib. vii. Cum deinde buculos comphenderis, perduc extra ſtabulũ. Quod etiã ad mentẽ tranſfert p̃ pcipio, ſiue intelligo. Lact. li.iii. Nõ imerito ſummũ bonũ nõ cõprehẽderũt. Dep̃hendo, & rep̃hendo, uide locis ſuis.

Præhẽſo, as. frequẽter p̃hendo. Liui. li.iiii. Miſſo ſenatu p̃hẽſant a principibus tribuni, ſuadẽdo, monẽdo, pollicẽ

Præiacio, anteiacio. Col. li. ix. Mox p̃iaciunt (doq; in gyrum moles ita ut complectant ſinu ſuo, & tamen excedant ſtagni modum.

Præiudico, anteiudico. Hiero. cõtra Ioui. Neq; dei poſſumus ſcire iudicia, & ex noſtro arbitrio illi⁹ ſentẽtiæ p̃iudicare. Aliqñ p̃iudicare eſt nocere. Idem cõtra Vigil. Paucoq; culpa nõ p̃iudicat religioni.

Præiudiciũ (ut inquit Aſco.) dr̃ res, quæ cũ ſtatuta fuerit affert iudicaturis exẽplũ, qd̃ ſequant. Iudiciũ aũt res, q̃ cauſam, litẽq; determinat. Quint. Præiudicia ſũt a rebus iudicatis, q̃ pares fuerit, aut ex iudiciis ad ip̃am cauſam ptinẽtibus, aut ab eiuſdẽ cauſæ pnũciatiõe. Præiudiciũ ergo, qd̃ in eadẽ cauſa, uel ſimili, prius eſt latum. Vlpia. Interdũ euenit, ut p̃iudiciũ iudicio publice fiat. Lau. Val. p̃iudiciũ q̃ſi ſentẽtia q̃dã ante iudiciũ, ſicut ſi eſſent duo de officio aliquo cõtendẽtes, cũ lis in longũ pcedit, mgiſtr⁹ iubet interea dũ ſentẽtiã ferat alteq; officio fungi, q̃ſi iudicãs, iam nũc ſe p̃ ea parte ſentire, pones quẽ eſſe uult rẽ de q̃ litigat. Et hoc p̃iudiciũ dr̃, qd̃ poſſidentẽ adiuuat, & obeſt excluſo.

Prælicẽter, nimis licẽter, Gel. Quã uerba finxit p̃licẽter.

Præloquor, pe. cor. ante ſiue prius loquor. Lact. li. iii. Daniel quoq; ſimilia prælocutus eſt.

Prælũ, a præ, & luo, is, cõponit, eo q̃ ex humore fluẽti p̃luatur. i. madefiat. Sũt n. præla, pprie trabes in torculari quibus uua calcata premit. Torcular tota ſtructura lacus qui muſtũ cõtinet, q̃uis ſæpe ponat, p̃ipo torculari Hiero. in prolog. Salomonis, Neq; ſic noua cudim⁹, ut uetera deſtruamus. Et tũ cũ diligẽtiſſime legerit, ſciat magis noſtra ſcripta intelligi, q̃ nõ in tertiũ uas träſfuſa coacuerint, ſed ſtatim de prælo puriſſimæ cõmendata teſtæ ſuũ ſaporẽ ſeruauerint.

Prælium, a prælo quidã deducũt, quia ſicut in prælo humor uuarũ, ita in prælio ſanguis homis fluat. Quidã a p̃mẽdo, q̃ dimicãdo ſe inuicẽ hoſtes premãt, & eſt cõflictus qui fit i bello. Virg, aũt honeſte præliũ p̃ coitu poſuit, cum de equo ætate confecto loquitur. Si quando ad prælia uentum eſt. Nam & in coitu dimicatio quædam eſſe uidetur.

Præliaris, & hoc re, quod ad prælium ptinet. Vnde præliares dies, quibus fas eſt hoſtẽ bello laceſſere, uel ablata repetere, ſed eligere ad pugnandũ diẽ tunc romanis licebat, cũ ip̃i bellũ inferrẽt. Alioquin cũ excipent null⁹ obſtabat dies, quo minus uel ſalutem ſuam, uel publicam defenderent dignitatem.

Prælior, aris. dimico. Cæſar li. v. Equeſtrib⁹ p̃liis ſæpe ex equis deſiliũt, ac pedibus p̃liant, equoſq; eodẽ remanere ueſtigio aſſuefecerũt. Dicimus etiã. Ego p̃lior p̃liũ. Hiero. li. i. Reg. Quia p̃lia dñi tu præliaris.

Præliganeũ, uinũ apud Catonẽ, a p̃ligãdo dicit.

Præludo, ante ludo. Virg. li. iii, Geor. Et ſparſa ad pugnã præludit arena.

Præluo, is ante purgo ſiue ante fluo.

Prælumbo, as. lumbos præfringo, Neuius. Cœpit unum quẽq; prælumbare fuſtibus.

Præmando, as. ante ſiue prius mando. Vatinius. Dicitur mihi tuus ſerui⁹ anagnoſtes fugitiuus Vardaei eſſe, de quo tu mihi nihil mandaſti. ego tamẽ terra, mariq; ut cõquireret, præmandaui.

Præmatur⁹, a. ũ. diſſimile eſt huic nomini p̃cox. Eſt enim p̃maturus anteq; ſit matur⁹, collectus, ut poma p̃matura. i, nondũ matura. Et p trãſlationẽ p̃matura ætas, præmatura legatio, p̃matura elocutio, hoc eſt immatura. q̃q; matuꝝ ipſum in frugibus, pprie dicat.

Præmeditor, prius meditor. Cic. lib. ii. ad Herẽ. Si reus nihil horũ fecerit accuſator dicet eũ uſq; præmeditatũ fuiſſe, quid ſibi eſſet uſui uenturum.

Præmercor, prius emo. Plau. in Epi. Ædepol næ iſtã tempore gnato tuo ſumus p̃mercati.

Præmetiũ a præmeto, qd̃ ſignificat ante, ſeu prius meto ſeco, uel p̃cido. Erat n. qd̃ de ſpicis, q̃s primo metendo collegiſſent Cereri ſacrificabant.

Præmeto, is. pe. c. Feſt. p̃metiũ qd̃ p̃libatiõis cã p̃metiũt.

Præmitto, ante mitto. Plau. in Am. Me a porta præmiſit domũ, ut hæc annunciẽ uxori ſuæ.

Præmiũ eſt, quod in ludis, p̃ponit dandũ ei, qui fortiter fecerit, uel qui in aliquo certamine uictor euaſerit. Differtq; a precio, q̃ præmiũ ſolũ p̃ recte factis dat, preciũ uero etiã p̃ malefactis. Salu. Vicit tñ in ſenatu pars illa q uero p̃ciũ aut gratiã aũferebãt. Liui. Si malos imitabor, tũ preciũ p̃ noxa dabis. Proprie tñ p̃ciũ eſt, qd̃ dat p̃ re empta. Terẽ. Preciũ ſperans illico, p̃duxit ac uendidit. Sũt qui præmiũ dicant, quaſi p̃uiũ, quia primo p̃ponit, quod dandũ eſt uictori, deinde certat. Aliqñ præmiũ p̃ pecunia ponit. Neui. Sine p̃mio ſum, marſupiũ reliqui domũ. Hinc p̃mioſus p̃ pecunioſo, Acci⁹. Diuitẽ ac p̃mioſum auũ. Præmiator, p̃do. Neuius. In ſcæna uos nocturnos cœpit p̃miatores tollere.

Præmiari, eſt preciũ cape, Sue. de Tito. in cõtionib⁹ patris nundinari præmiariq; ſolitum.

Præmodũ prima ſyllaba acuta, ſignificat ſupra modũ Gel. Parentes inquit præmodum.

Præmoderor. ante moderor. Gel. Cretẽſes quoq; p̃lia ingredi ſolitos p̃cinẽte, ac p̃moderãte cithara greſſibus.

Præmonſtro, ante monſtro. Hiero. Nemo apprehendet illud, niſi ego præmonſtrauero.

Præmoneo, es, pen. cor. ante moneo. Col. lib. i. Ideo præmoneo, ne uillicũ ex eo genere ſeruorum qui corpore placuerunt inſtituamus.

Præ manibus, in promptu, & ad manũ. Gel. Quod præ manibus eſt ponemus. Apul. Et æs ſi forte p̃ manu nõ fuerit, nemo eũ expirare patiẽt.

Præmordeo, es. Gelli. Plautus in Tri. Neq; præmordiſſe dixit, ſed præmorſiſſe. Ni fugiſſem inquit medium credo præmorſiſſet.

Præmorior, quaſi ante tẽpus morior. Hiero. ad Marcellã. Et cũ quotidie ẽm corpus loquor, p̃morior in cærtis nõ nos ꝑpetuos æſtimemus, ut poſſimus eſſe ꝑpetui Idem ad Euſto. pro ſimplici poſuit. In frigido corpore, & ante hominẽ ſuũ iam carne præmortua, ſola libidinum incendia bulliebant.

Præmunio, is. penul. prod. prius munio, aut prius induo Cice. pro Celio. Quamobrem illa quæ ex accuſatorũ

oratione

oratione præmuniri iam,& fingi intelligebam, fretus uestra prudentia non pertimesco.

Prænarro ante narro. Teren. in Eunu. Recte sane interrogasti. oportuit rem prænarrasse me.

Præneste generis neutri, & hæc præneſtis, nomen urbis in Latio, ꝙ locus ī quo sita est mōtibus p̄stet. Et sic cū diph. scribit. Serui. ἀπὸ τ̄ πρίνος hoc est ab ilice, q̄ ibi abū dat deducit. Solinus a præneste Vlyssis nepote, & latini regis filio. Olim polystephanos dicta. i. multaꝝ coronaꝝ. Lege Plutarchū. Quidā a Cæculo Vulcani filio conditā ferunt sup aretino mōte. Vir. li. vii. Nec præneſtinæ fundator defuit urbis Vulcano genitū pecora inter agrestia regē, Inuentūq; focis oīs quem credidit ætas Cæculus. Et illud. Cum primam aciem præneste sub ipsa straui. In hac fuit fortunæ templum illustre, vnde certa edebantur oracula. Sil. sacrisq; dicatū Fortunæ præneste iugis.

Prænomen, Vide in dictione Nomen.

Prænoto. as. pe. cor. ex præ & noto, ante noto, īscribo. Noto uero frequentatiuū est a nosco. Hie. in ꝓlog. li. Reg. Hoc uerbū difficile ꝑfacile declarauit, cū ait. Quintus est canticū cāticoꝝ, quē titulo Siraſtrim p̄notāt. Sextꝰ est Daniel. Septimꝰ Debriamin. i. uerba dieꝝ, qd signi ficantius Chronicon totius diuinæ historiæ possumus appellare. Qui liber apud nos Paralipomenō inscribit.

Prænuncio. as. ante nuncio. Teren. in Phor. Abi ac prænuncia hanc uenturam.

Præoccupo. as, pe. c. ex p̄ & ob, & capio. Vide ī Occupo.

Præopto, ante siue prius opto. Terē. Adeon peruicaci es animo, ut puerum præoptares perire.

Præparo pe. cor. ante paro, q̄ mihi utilia fore credo. Cic. li. ii. offi. Facile totius uitæ cursum uidet, ad eamq; degendam præparat res necessarias.

Præpedio. is. pe. cor. ex præ, & pedio, ſignificat prius pedibus detinicio. Per transla. uero, quasi pedibus uehemēter obligo. Hiero. ad Helio. Neq; uero scio, qua te nunc dicas compede præpediri. Plau. in Caſ. Timor præpedit dicta linguæ, id est, ualde impedit.

Præpedimentum, antepedimētum. Plau. Non fallaciæ præpedimentum obiiciatur.

Præpeto. is. ante uel prius peto. i. uado, habet penul. cor. Fest. Præpetere dicebant pro anteire. Hinc præpes.

Præpes. etis. generis oīs, ponit ꝓ ueloci. Vocabulū augurale, ut Hygi. tradit. Nā p̄petes uocant aues q̄ uolatu futura p̄dicunt q̄si priora petentes, quia priora petūt uolantes, quæ cum sint boni augurii, ut docet Ser. Ideo dixit Ver. præpetibus pennis, pro fœlicibus. Hyginus ait præpetes aues ab auguribus appellari, q̄ aut opportunæ p̄uolant, aut idoneas sedes capiūt. Locos quoq; p̄petes q̄ idonei fœliceſq; sint. A Nigidio figulo præpetes aues dīr, q̄ altius uolant. Alii uolunt esse, quæ ingentibus & patulis & porrectis alis uolitant.

Præpilatæ, hastæ sunt, q̄ ferreas hñt cuspides, q̄si p̄ferratæ. Præpilatū etiā dī, ubi nō est ferrū, si mō in mucronem acutū sit, ut cornua locustaꝝ qbus natāt. Liui. lib. xxxvi. Tertio die rudes inter se in modum iustæ pugnæ cōcurrerunt, p̄pilatisq; missilibus iaculati sunt.

Præpinguis, ualde pinguis. Col. li. iiii. Itaq; nō est uineis apta, uix etiā arbusto, nisi præpinguī & uiuida terra.

Præpono ante pono ꝑ electionē. Lact. li. vi. Quisq; autē præsentia bona præposuerit iustitiæ. Hic præpositi, q̄ rebus aliquibus præfecti sunt. Aliq̄n præponere est prius ponere, tēpore præcepto. Salu. in Iug. Vbicunq; res postulabat præsidium est præpositum.

Præposterus. a. um. pe. cor. Vide in dictione Posterus.

Præproperus. a. ū. ualde seu nimis celer. Cic. Treb. Sed ex tuis līis cognoui, p̄properā quandā festinationē tuā.

Præpondero, magis p̄dero. Per trāsla. uero p̄ponderare ſcat pluris esse, siue pluris æstimari debere. Gel. Nā cū in rebus aut paribꝰ, aut nō lōge secus, utilitas amici, & honestas nr̄a cōsistit, honestas ꝑculdubio p̄ponderat. Amb. ad Simplicia. Præpōderant futuris præsentia, & uiolentia moderatis, & plura paucioribus, & iucunda seriis, & asperis mollia, & tristibus læta, & illecebrosa rigidioribus, & præpropera tardioribus.

Præputium, pellis q̄ glandē, hoc est, summā colis partē tegit, dictū ꝙ mēbris pudentibus p̄emineat. Vel a p̄putando. Nā illā iudæi p̄putant, quā quia retinebant gentiles, præputium dicebant, quasi præputiati, hoc noie improperabant eis iudæi, non eos simpliciter immundos, sed ipsam immunditiam uocantes.

Præripio. is. pe. cor. ante capio, p̄occupo. Plau. ī Caſ. Huc uenisti sponsam p̄reptum meā? Hic præ, ad tpis & psonæ anteceſſionē referri p̄t. Aliq̄n tpis. Cice. li. i. offi. Fatile cælare, tacere, dissimulare, insidiari, p̄ripere hostiū cōsilia. i. p̄occupare, siue p̄noscere, aut p̄uenire. Pli. Iunior. li. de uiris illustribus. Immatura morte p̄reptus, non potuit præstare qualē p̄miserat regem. Aliq̄n dignitatis, nō tpis anteceſſionē denotat. Cic. ꝓ Gallo. De mosthenes tibi præripuit, ne esses primus orator.

Prærodo pe. pro. uehementer rodo. Col. li. iii. Nam si sæpius cacumina manu præfracta, aut a pecore præsa fuerint in perpetuum corrumpuntur.

Prærogo. as. pe. cor. ante impendo. Hie. in quodā sermone. Tu prærogata cunctis uirginū cateruis, tu sequeris agnum quocunq; prærexerit. Hinc prærogatiua.

Prærogatiua. æ. p̄stantia, & antelatio, qua qs aut p̄fertur aut p̄ferri alteri debet. Paul. iurecōsul. Veteranoꝝ priuilegiū, inter cætera etiā in delictis habuit p̄rogatiuā, ut separent a cæteris in pœnis, hoc est cæteris p̄ferant. Nec ad bestias itaq; ueteranus dat, nec fustibus cædit. Amb. in Pasto. Nec p̄rogatiuam mihimet scientiæ, si hæc meis cōsacerdotibꝰ caritatis intuitu p̄rogē, uēdicabo. Dī & p̄rogatiuū. Ci. ꝓ Mure. Etem̄ si tāta illis comitiis religio est, ut adhuc sup oē p̄ualeat p̄rogatiuū, qd mirum in hoc fœlicitatis famā sermonemq; ualuisse?

Prærūpo, prius rūpo, prius excido. Aug. Hæc q̄ facit p̄ruptō passionis muro, uioleter ad cæloꝝ regna conscēdit

Præruptus, disiectus, auulsus. Virgi. li. iii. Geor. Adde tot egregias urbes, operumq; laborem. Tot congesta manu præruptis oppida saxis. Col. li. iiii. Præruptior uero collis, uel in quatuor pedes uertendus.

Præs. dis. sponsor, qui se obligat, interrogatusq; a magistratu, an præs sit, Ille respondet præs, hoc est se p̄dem esse, hoc est p̄mittit se, si qd incōmodi fiat plene satisfactuꝝ, a præstando dictus, qa tam debet præstare ppō qd p̄misit, q̄ is q ꝓ eo præs factus est. Asco. Prædes dīr satisdatores locupletes, pro re, de qua lis est apud iudicem, ne q tenet diffidens causæ possessionē deteriorē faciat. Differunt aūt p̄des a uadibus, qm̄ uas appellat, q̄

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pro alio uadimonium promittit, & proprie datur in re capitali. Præs uero in lite nummaria. Auſo. Quis ſubbit in pœnam capitali iudicio? uas. Quis, cum lis fuerit nummaria, quis dabitur præs?

Præſagio.gis.pe.pro.iui.itum. ex præ & ſagio, ſcat ante ſentio. Prop. Venturã melius p̃ſagit nauita noctẽ, Cic. li.i. de diui. Neq; em̃ uerbũ conſuetudo approbaſſet, ſi ea res nulla eſſet oĩno. Præſagibat aĩus fruſtra me ire cũ exibã domo. Sagire em̃ eſt acute ſentire, ex quo ſagiarii qui multa ſcire uolunt, & ſagaces dicti canes. Is igiť q ante ſagit, q̃ oblata res eſt, dť p̃ſagire .i. futura añ ſentire. Ineſt igiť animis p̃ſagitio extrinſecus inſecta, atq; incluſa diuinitus. Inueniť etiam præſago.as. a quo præſagatio, & præſagor.eris. pro præſagio, ſeu prædiuino. Plau. in Bacchi. Plus præſagitur mali.

Præſagus.ga.q uľ q̃ p̃ſagire nouit. Clau. Heu mẽs p̃ſaga futuri. Sagæ aũt dictæ ſunt anus, quæ multa ſciunt.

Præſagium, præſenſio, diuinatio.

Præſcio, ante ſcio. A quo præſcientia, ſcientia de futuris. Hinc præſcius.

Præſcius.a.um. Aug. li. v. de ciui. dei. Cõfiteri deũ eſſe, & negare præſciũ futuroχ, aptiſſima inſania eſt. Theologi neoterici dicũt p̃ſcire eſt aliquem damnandũ ſcire, prædeſtinari uero ſaluandum deputare, ſed Augu. in quodam ſermone in bonum accepit præſcire, cum inquit, Chriſtus uenire debuit uidendus, occidẽdus, & lucrandus eos quos ante præſciuit.

Præſcribo, ante ſiue prius ſcribo. Cice. Seruio. Sic enim p̃ſcripſimus his, q̃bus ea negocia mandauimus. Interdum p̃ſcribere ſcat p̃notare, intitulare, inſcribere. Hæc em̃ quatuor tituli ſignificatiõe ſumunť. Hiero. in ꝓlo. Salomonis. In cãticis aũtẽ canticoχ, nec filius Dauid, nec rex Hieruſalem p̃ſcribiť. Vir. Nec Phœbo gratior ulla eſt, Quam ſibi quæ Vari præſcripſit pagina nomẽ. Inde præſcriptio titulus. Idẽ Hiero. in prolo. pſalmoχ. De his aũt, q ſine titulis ſunt traditio uera talis eſt, ut cuius autoris p̃ſcripſio p̃ceſſerit, cæteri, q ſine titulo ſequunť, ipſi9 eſſe credanť. Cic. li. i. offi. Ex quo fit ut ager Arpinas Arpinatũ dicať, tuſculanus tuſculanoχ, ſimiliſq; priuataχ poſſeſſionũ p̃ſcriptio, ex quo, q̃a ſuũ cuiuſq; ſit eoχ, q̃ natura fuerant cõia, qd cuiq; cõtigit, id quiſq; teneat. Interdũ ſcat p̃cipere, determinare, legẽ ponere. Idẽ li. iii. offi. Sed hoc natura p̃ſcribit, ut homo hoĩ quicunq; ſit, ob eam ipſam cauſam, q̃ is hõ ſit, cõſultum uelit neceſſe eſt ſm eam naturã oĩm utilitatẽ eſſe cõem. Lact. li. vi. Id aũt ipm benefacere qd ſit, idẽ ipſe p̃ſcribit, præſtare auxilium depreſſis & laborantibus, impertiri uictum nõ habẽtibus. Var. Qm̃ præſcriptum erat, ne quis angiportũ tranſgrederetť. Secundũ hanc ſignificationem præſcriptũ, & p̃ſcripſio pari mõ ꝓ præcepto, uel ordine, lege, regula, ſeu forma ſumunť. Tractũ ut docet Porphy. a magiſtris ludi, q ſcripta pueris dant, p̃cipiuntq; imitari. Sene. lib. iiii. epiſt. Pueri ad præſcriptum diſcunt. De præſcriptione Cic. li. iiii. Tuſ. Oĩm aũt ꝓturbationũ fontem eſſe dicũt intemperantiam, quæ eſt tota mente a recta rõne defectio, ſic auerſa a p̃ſcriptione rõnis, ut nullo mõ appetitiões animi nec regi, nec contineri queãt. Interdũ p̃ſcribere eſt ponere. Terẽ. in An. Tute finẽ his rebus p̃ſcripſiſti pater, ꝓpe adeſt, cũ alieno more uiuendũ eſt mihi. Interdum præponere. Cic. in Cato. At ſenatui, q̃ ſunt gerẽda, præſcribo, & quomõ Carthagini male iam diu cogitanti bellum inferať, multo añ denũcio. Interdũ p̃nunciare ſiue p̃dicere. Idẽ in uati. At tibi idem p̃ſcribo, ne tuas ſordes, cum clariſſimoχ uiroχ ſplendore p̃miſceas.

Præſcateo ualde ſcateo. Gel. li. xiii. Et ſimul dat mihi librum grandi uolumine omnigenis præſcatentem.

Præſeco.cas.pe.cor. p̃ſecui, p̃ſectum, prius ſeco. Colu. li. iiii. Radicem harundinis acuta falce p̃ſectam impendenti pluuia diſponito. Accõmodať q̃q; ĩmolationi. Liui. li. v. Inſeriť huic loco fabula ĩmolãte rege Veientium, uocẽ haruſpicis dicẽtis, q eius hoſtiæ exta ꝓſecuiſſet ei uictoriã dari, exauditam. Sue. in Aug. Nunciata repente hoſtis incurſiõe, ſemicruda exta rapta foco ꝓſecuit, atq; ita p̃lium ingreſſus uictor rediit. i. partẽ reddidit Marti, partem ad ueſcendum reſeruauit.

Præſegmina, partes corpis inciſæ, uel amputatiões rẽ ſuperfluaχ. Vñ q̃ ex unguibus aĩalium ſcinduntť p̃ſegmina uocanť. Plau. Cũ ipſi prídẽ tõſor ungues dempſerat collegit oĩa, abſtulit præſegmina. Huius ſignificatiõis eſt Reſegmina. Pli. lib. xxviii. Omnia perſecuti ſimus uſq; ad reſegmina unguium.

Præſideo.des.pe.cor. differt a præſum, licet q̃q; indifferẽter ponanť, q̃ eſſe gñaliter cuilibet, etiã uili officio eſſe poteſt Præſidere maioris, aut q̃ſi maioris autoritatis ſemp eſt. Nec miχ cũ a ſedeo cõponanť, qd̃ p̃ſe fert quandã dignitatẽ, ut p̃ſes ſit, q̃ſi iudex, uel q̃ſi princeps, ideo p̃ſidens, præſtans oĩbus, ut iuſtitiæ ſubueniat & oppreſſis opẽ ferat. Cice. Quãobrẽ uos dii patrii penates, q huic urbi atq; impio p̃ſidetis. Sue. Præſedit & actiacis ludis .i. p̃fuit. Aliq̃ p̃ſidere ſcat prius ſedere. Lac. li. i. Et Tutunus in cui9 ſinu pudẽdo nubẽtes præſident, ut illaχ pudicitiã prior deus delibaſſe uideat.

Præſes a præſideo, ſicut reſes a reſideo, deſes a deſideo. Et is eſt, q maius in prouincia imperiũ hẽt oĩbus, poſt principem, quo noĩe etiam continenť proconſules, legati cæſaris. Aliq̃ dicit auxiliator & defẽſor. Liui. Dii deæq; qui Capitolium incolitis, ſiccine ueſtrum militem ac præſidem ſinitis uexari ab inimicis.

Præſidium, pprie dť p̃fectus aliqs cũ pte militũ, q̃ ad cuſtodiã & defenſionẽ arcis uel pſonæ, uľ oppidi præſidet Dictũ præſidiũ autore Var. qa extra caſtra p̃ſidebant in loco aliquo, quo tutior legio eſſet. Vñ ſæpe legim9 præſidiũ Hannibalis Capua, Tarento, Rhegio puſſum eſſe. Cæſar. Eo ope facto, præſidia diſponit, caſtella cõmunit, quo facilius, ſi ſe inuito trãſire conarenť prohibere poſſet. Iure cõ. de re militari. Qui relinq̃ præſidiũ peccatũ deſertionis incurrit. Deſertor aũt cãpitẽ puniri ſolet, q̃is nõ oẽs deſertores ſimiľ puniendi ſint. Pertranſla. uero oẽ auxiliũ, & ſalutis propugnaculũ præſidiũ dť, quã uulgo munitionẽ dicere ſolemus. Auxiliũ uero ab aduẽtu cũ acceſſerint ei, cui adiumẽto ſũt allegenæ. Subſidiũ dictũ a triariis, q in acie tertio ordĩe extremis ſubſidio ponebanť, q̃ ſubſidebant, ab eo ſubſidiũ appellatũ. Plau. Agite ſubſidete oẽs, quaſi ſolẽt triarii. Inde ſubſidiũ, ad impetus hoſtiũ ſuſtinendos, cũ ſua non poſſint ui obſiſtere, mitti dť, uulgo ſuccurſum dicimus. Cæſar de geſtis in Italia. Ad eũ mittit niſi ſubſidium ſibi ſuum mittať, ſeſe diutius ſuſtinere nõ poſſe. Multæ tñ ſubtranſlationes & migrationes in alienum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

locum,ut eum inqt Cæsar his difficultatibus duæ erãt subsidio,scientia,atq; usus militũ. Sed nunc de proprietate loquimur.Suffragia eñ in cõtionibus,& declarandis magistratibus dñr. Opem ferre est pene destitutos adiumento aliquo subleuare,sicut suppetias ire, & occurrere suppetias,est fere subsidio ire. Hircius de gestis Cæsaris in Aphrica. Elephãtisq; turritis interpositis,armatisq; suppetias ire cõtendit.Et paulo post. Labienus cũ uniuerso equatu fugiẽtibus suis suppetias occurrit.

Præsidiarius.a.um. quod paratur, ut præsidio sit. Colu. li.v. Et præsidiarii malleoli propagandi sunt.

Præsertim aduerbiũ,ꝑcat præcipue hoc est ante alia.

Præstes.itis.idem est quod præses,antistes. Nam antiqui sic præstites dixerunt,ut nunc antistites.

Præsum,añ alios sum,ut Hõ cæteris animãtib9 præest.i. ea superat,uel antecedit. Et ꝑesse ꝑcat præfectũ esse. Salu. Et pro cuiusq; opib9 Romæ ꝑ totã urbẽ uigiliæ haberẽt,hisq; maiores magistratus præessent.

Præsens a ꝑsum fit,sicut a possum,potens,absum,absens & proprie ꝑcat qd nũc fit,uel sine mora.Aug.li.xi.de ciui.dei.Præsentia dñr, ꝙ ita ea dicim9 esse præsensibus, sicut præ oculis q̃ præsto sunt oculis.Vir.Præsentemq; uiris intentant oĩa mortẽ.Amb.ad Simplicia. Moyses ille,quo nemo deũ uidit præsentior. Qñq; præsens dr, nõ qd nunc fit,sed qd tunc fiebat.i.tpe illo,tũc pñti. Cice.Ego incolumitati ciuium primũ, & postea dignitati,ille præsenti potius,q̃ futuræ dignitati cõsulebat.De mortuo loquit. Ergo nõ nũc pñti,sed tunc.Sic capit in præsens in præsentia,& impræsentiarũ,q̃ ꝑcant pñti tpe hoc est,qd uel præsens est,uel fuit,uel erit. Pro illo tpe pñti.Salu.Si causa peccandi in præsens minus suppetebat.Hora.Pleraq; differat & præsens in tẽpus omittat id est,in suũ tempus.Terẽ. in Phor. Prouisum est ne in præsentia hæc hinc habeat Cæsar suos á prælio cõtinebat,ac satis habebat in præsentia hostẽ rapinis prohibere.Cic.li.ii.ad Heren.Impræsentiarũ, hoc interfere non alienũ fuit, ut huius instãtiæ garrulã disciplinã contemneremus.Hiero.in Leui.Septẽ diebus finit consecratio,sicut impræsentiarũ factũ est.Nã illud,qd Valla li.iiii.inqt.In rem ꝑsentem nõ tẽpus,sed locũ significare,ut apud Cice.li.offi. Vt si constitueris cuipiã te in rem præsentẽ esse uentũrũ, id est, ad locum, de quo est controuersia. Nam iudex ire dicit in rem ꝑsentem cũ accedit ad locũ,de quo est controuersia, hoc nõ fit ex uocabulo præsentẽ,sed ex re,q̃ pro loco capit,ꝑsentem uero proprie q̃ præsentat,siue sita est in loco ipo, ut cũ de finibus agrorũ cõtrouersia est. Vñ dr uulgo. Sup factũ ipsum iuimus.i.sup rem ipsam de qua est cõtrouersia,Veruntñ in rem ꝑsentem,pro loco ita accipi debere nõ puto,ut etiã de re aliqua q̃ de loco nõ possit intelligi,ut cũ de re aliqua in iudicio cõtendit, si qs in rem ipsam ꝑsentem.i.cũ ꝑsentat,& agit corã iudice, aduocatus alicubi nõ uenerit.Qñq; ꝑsens ꝑcat quodam mõ præstans,& potens,q̃si præsit.Et ideo præstans sit,quia statim operet.Præsentius præstantius, præsentissimũ, præstantissimũ,ut apud Vir. Quo nõ præsentius ullũ. Vñ præsentissimũ periculũ, præsentissima medicina, præsentissimũ remediũ,præsentissimũ uenenum.i.potens,& in primis efficax.Qd etiam præsentaneũ uocat Pli.li.v.Idẽ podagris cũ articulorũ morbis,decoctũ aceto,illiniunt ꝑsentaneo remedio,suspiriosis ꝑdest, præsensq; ꝙ statim,aut sanat aut occidit.Qñq; præsens ponit pro forti.Terẽ.in Phor.Animo uirili,ꝑsentiq; ut sis para.Qñq; pro propitio,qñ is q̃ ꝑsens est,nobis propitiat facile,si inuocet & citius q̃ is q̃ ꝑsens nõ ẽ. Vir.li.i. Geor.Et uos agrestũ præsentia numina fauni.i. propicia,quorũ præsentia fauor est,ut inquit Serui.Teren.in Phor. Non tu hũc habeas præsentem deũ. Veteres præsente, pro præsentibus dixerunt Pompo. Qui apud forum præsente testibus mihi uendidit.

Præsenti pecunia,significat dinumeratam in manu nõ longius productam.

Præsentia.æ.Salu. Tum M.T.cõsul siue ꝑsentiam eiꝰ timens,siue ira cõmotus,orõnem habuit luculentã,atq; perutilem Reipu.quam postea scriptam edidit.

Præsento.as.quasi præsens facio.Quint.li.xi. Frustra docemur,si quicquid audimus,ꝑfluat, & exemplorũ legem responsorũ,dictorũ,beneq; factorũ, q̃ uelut quasdã copias,quibus abundare,quasq; in promptu semp habere debet orator,eadẽ illa uis non præsentat. Huiꝰ cõpositum est repræsento,qd est rursus præsento,& interdũ ad mentẽ reuoco.Cic.Curio.Dies promissorũ adest, quem etiam repræsentabo si aduenerit.

Præsentaneus.a.um.qd in præsens subito fit. Lactã.li. de ira dei.Dixeram non esse ità dei temporalẽ, sicut hois qui præsentanea commotione feruescit.Sic præsentaneum remedium,quod statim sanat,de quo supra.

Præsepe.is.pe.pro.& præsepiũ,& ꝑsepes fœmi.gene.a ꝑsepio deducit Plau. Præsepes mea est. Varro cõtra illic laudabat uilla,si habeat caulinam rusticã bonã præsepes laxas. Præsepe autẽ stabulũ dr,in quo equi, muli,& cætera aĩalia continent. Virg.Ignauum fucos pecus a præsepibus arcent. Idẽ. Stabant tercentũ nitidi in præsepibus altis.Præsepe etiã qñq; lupanar dr.Cic.in Piso. Veꝝ audis in præsepib9,audis in stupris, audis in cibo, & uino,aut gulæ.Hora. Scurra uagus nõ q̃ certũ præsepe teneret.Præsepium uero locus, in quo pabulũ aĩalibus porrigit. Apul.li.vi.Meta.Præsepium meum hordeo passim repleri iubet fœnũ bactriano camelo sufficiens apponi.Colũ. In stabulo sint ampla præsepia.Lignum uero ad qd equos capistris (ita eñ ipa lora dñr) religare solemus non aliter,q̃ ad insulã, uel uncinũ uacerra noiat. Hiero.in sermone de uirginis assumptiõe, & præsepe & præsepium usurpauit pro loco, in quo pabulum aĩalibus præbet. Ad præsepe inqt, nato puero multitudinẽ angelorũ cantantẽ audisti. Et paulo post. Cum eisdẽ magis deum pueꝝ in ꝑsepio adorasti.Præsepia numero plurali parua nubecula in cælo, ꝙ in ea aselli stabulati uideant. Pli. Tunc in signo cancri duæ stellæ paruæ aselli appellatæ, exiguũ inter illas spaciũ obtinente nubecula,quam præsepia appellãt. Hæc cũ cœlo sereno apparere desierit atrox hyems sequit.

Præsentio ante uel prius sentio.A quo præsentisco,quo frequentius utunt autores.Plau.in Amp.Nũc ne legio ꝑsentiscat,clam illuc redeundũ est mihi. Ter.in Heau. Et ea gratia secum adduxisse,ne id tu præsentisceres.

Præstino.as.pe. cor.a præ & stino, ꝑcat ꝑparo, ꝑordino. Plau.in Epi.Vt ei præstines argentum priusq; ueniat filius.Apul.li.i.Et ꝑcontato precio ꝙ centũ nũmis indicaret aspernatus.xx.denarios ꝑstinauit. Et li.ix.Tanto

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pstinauit,qđ est cõtra Vallã.Præstinare etiã apd Plautũ est emere,& emendo tenere, seu emẽdo poccupare.

Præsentisco.is. Vide in dictione Præsentio.

Præstituo,prius statuo,pscribo,pdestino.Ouid. Dii sum mũ pstituere dię. Lac.li.vii. Alter ad pstitutum temp9 cum iam sponsor eius duceret psentiam sui fecit.

Præsto.as.præstiti,præstitum,& præstatũ. Vñ & præstaturus scat multa.Nam cũ actõ iungit,scat excello,supero.Quintil.li.i.Præstat tñ ingenio alius alium.Qñq nõ exprimit actũs,sed subintelligit,q̃is dtũs etiã posset intelligi,ut apud Salu.Primũ oim, q ubiq probro, atq petulantia maxie præstabant.Col.li.ii. Quamuis candore præstet,pondere tñ uincit. Si dtũs subintelligat,significabit antecellere,qđ dtõ construit. Si actũs, excellere.Cice.li.i.offi.Quoz uero patres,aut maiores aliqua gloria pstiterunt, hii studeant plærũq in eodem genere laudis excellere,hic more suo uerbum, q̃si difficile pfacile aperuit,prius pstiterunt ponens postea excellere dtõ.Terẽ.in Eu.Homini hõ quid præstat,qđ.i. q̃ntũ pstat,hoc ẽ añcellit.Cic.í Lel,Nãq hoc pstat amicitia ppinqtati,q ex ppinqtate beniuolentia tolli põt ex amicitia non põt.Salu.tñ usum abltõ censeo cũ ait. Oẽs hoies,qui sese student præstare cæteris animantibus.Hic eñ præstare interptor,præstantiores reddere. Et ideo abltõ iungit,qñ comparatiue stat.Illud aũt in primo offi.Difficile est aũt cum pstare oĩbus cupiueris seruare æquitatẽ,q̃ est iusticiæ maxie propria, præesse uel præsidere scat,ideo dtõ nõ abltõ iungit. Qñq præstare est satisfacere,seu cautionem dare. Et est uerbũ iurisconsultoz,qui scribunt præstandũ esse dolum,præstandã noxam,& alia similia.Ci.li.iii.offi.Quicqd esset in prædio uitii,id statuerunt si uenditor sciret nisi nominatim dictũ esset,pstari optere.Qñq cõcedere. Idẽ in eodẽ.Sin aũt non oẽ dictum præstandum est, qđ dictum non est,id præstandum putas.Qñq facere.Idem Emptorem indemnem præstare oportet.Qñq bñficium dare.Pli.Plura hic mihi præstitit,q̃ parentes.Qñq cauere,fugere,timere. Idẽ Torqua. Simus igit ea mente,quam ratio & ueritas pscribit, ut nihil in uita nobis pstandum pter culpam putemus,eaq cum careamus, humana oia placate ac moderate feram9.Qñq re ipa pficere,siue psoluere.Idẽ.Et qm̃ pstitimus qđ debuim9 moderate qđ euenit feramus.Lact.li.iiii. Hoies malũt exẽpla,q̃ uerba,quia loqui facile pstare difficile. Qñq tribuere. Liui.li.vi.Pacem quã nos pstitimus,eã a nobis petimus.Lactan.li.i.Quid tales dii præstare hoibus possunt.Qñq exhibere,reddere,repsentare,& tunc hẽt actiñ reciprocũ.Cice.Lentulo.Sed præsta te eũ,q mihi a teneris (ut græci dicũt) vnguiculis es cognitus.Aliqñ etiam sine actõ reciproco.Idẽ Terentiæ.Neq legis improbissimæ pœna deductus est,quo minus hospitii & amicitiæ ius officiũq pstaret. In tertia uero psona singulari scat melius est.Salu.Quousq patiemini tandem o fortissimi uiri. Nõne emori p uirutẽ præstat,q̃ hanc uitam miseram atq inhonestã ubi alienæ superbiæ ludibrio fuerimus,per dedecus amittere.

Præstãtia,excellẽtia a põtans fit.Gel.li.i.Scite subtiliterq rõcinatũ Pythagorã phum dicit in reperienda modulandaq status longitudiniscq eius præstantia.

Præstabilis excellẽs.Gel.Chilo pstabilis hõ sapientiæ. Et pstabilis,q facile pstat,hoc est donat & remittit, ut est illud ppheticũ.Quia benign9,& misericors est, & pstabilis sup malitia.Itẽ pstabile,qđ præstari potest.

Præsto aduerbiũ,ut puto,loci, quod iungit uerbo sum, uel fui,& aliqñ adsum,scat eñ præsentiã eius q loquit. Habetq easdem significationes quas adsum, ut scet pens sum,præsidio sum,faueo,iuuo. De primo.Cice.pro lege agraria.P.Seruilius Tullus tribu.ple.decemuir, dicit Pompeio salutẽ. Te uolo curare,ut mihi summope præsto fis auxiliumq adducas,dũ eos agros, quos tuo labore cœpisti,ego mea lege uendam.De secundo.Idẽ pro murena.Ius ciuile didicit, multum uigilauit, laborauit,multis præsto fuit. Itẽ præsto esse significat aduenire,siue comparere.Idem ad Heren.Hirundines æstiuo tempore præsto sunt,hyeme pulsæ recedunt.

Præster genus serpentis uenenati, qui alio noie Dipsas dr. Vnde apud Pli,li.xxii. Hemorrhoidum,& præterũ. Luc.Oraq distendens auidus spumantia præster. Est & præster uentus turbo,dum ardentior & accensus fuerit,uniuersa amburens ac proterens.

Præstega,ubi ocii causa sunt sub tecto tantum patulare liqua parte tanquam sub porticu.

Præstolor pe.cor.ex præ & stolor.Stolor aũt a sto deducitur.Nam Festus inqt,Præstolari is dr, q ante stando ibi,quo uentuz excipere uult moraf.Præstolari igit significat manere,expectare. Plau.Dum eũ domi pstolor,adolescens aduenit,& sic construit cum actõ. Alias pstolari scat præsto esse (ut inqt Dona.) & parere atq obsequi. Et sic coniungit dtõ & actõ. Cic.li.ii.Inuecti. Qui tibi ad foz aureliũ præstolarent. Apul.li.iiii. Nec mora cum noctis initio foribus eius præstolamur.

Præstringo,ante stringo,seu ualde stringo. Lactã.li.vii. Tum quoz peccata,uel pondere uel numero præualuerint præstringent igni atq comburent.Interdũ præstringere est claudere,obtenebrare. Verbum a præstigiatoribus translatum,qui acie oculoz suis uaframentis præstringere consueuerũt. Vñ præstigium, cuius inuentor fuit Mercurius. Cic. Existimat se gemmæ nitore & auri splendore aspectus oim præstringere. Interdum attingere. Idem de signis. Ignoscite, rei magnitudo me breuiter præstringere atrocitatem criminis nõ sinit. Interdum radere. Idem in Phil. Cuius quidẽ portam Capuæ pene præstrinxisti.

Præstigiator dicit,qui circumstantibus ita oculoz acie præstringit,ut non aduertãt dolum. Qui & præstrictor uocatur. Dicit & præstigiatrix,apud Plau.in Am. Quidam præstigiator dici putant a stige & tenebris, q ita aciem oculorem præstringat,ut res aliter uideri faciat q̃ sint. Varro a scientia dici putat.

Præstigiũ,seu pstigiæ uel pstrigiæ incãtationes delusiones,& falsæ ostentationes,ut quisquiliæ,& strophædr q̃si nugalia q̃dam,q qm̃ dexteritate aliæ appareant,q̃ re uera sint,illi q eas faciũt dr pstigiatores. Hier. No lite potentiam Dñi magoz præstigiis adæquare.

Præstruo.is.prius ordino,ædifico ue. Colu.lib.i. Quippe ab imo præstructa ualenter resistent, contra ea, quæ postmodum superposita incumbent.

Præsideratio est,cum maturior tempestas hiberna præpropero rigore improuiso opprimitur.

Præsul a præsilio.is.fit, quod est ante salio, & is appella-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

batur,apud antiquos,qui primus erat inter ſalios.Martis ſacerdotes a ſaliendo dicti in portandis ancilibus. Hinc præſulatus pro ipſa dignitate.

Præſultor,qui ſaltantium choream ducit.

Præſulto.as.ante ſalto.Liui.lib.vii. Si tu permittis,uolo ego illi beluæ oſtendere,quando adeo ferox præſultat hoſtium ſignis,me ex ea familia ortum, q̃ Gallorum agmen ex rupe Tarpeia deiecit.

Præſumo.is.prius ſumo.Plin.libro xxxvi.Theophraſtus autor eſt potores in certamine bibendi præſumere ſtinam eius ſcilicet lapidis Per tranſlacionẽ præſumere eſt temere audere.Hiero. Hanc gárrula anus,hanc delirus ſenex,hãc ſophiſta uerboſus,hanc vniuerſi præſumunt,lacerant,docent antequam diſcant.

Præſumere aĩo eſt p̃ſagire.Val.li.i.Armis cũ collega ſuo Cinna diſſidens p̃ſumpſit aĩo ea re ſignãri exitũ ſuum.

Præſumptio ante ſumptio.Vnde apud rhetores præſũptio dicitur,cum in aduerſarii cauſa,uel in iudicis opinione contrarium nobis eſſe,aut fore arbitramur præoccupamus dicere,& cum ratione diſſoluere.Quinti. li.ix.Mire uero in cauſis ualet præſumptio, quæ προλη ψις dicitur, cum id,quod obiici poteſt occupamus, quæ præcipue procemio cõuenit. Pli.orator ad Pauli. ſimpliciter dixit.Ego beatiſſimum exiſtimo eum qui bonæ ac mãſuræ famæ præſumptione perfruitur certuſq; poſteritatis,cum futura gloria uiuit.

Præſumptuoſus & præſumptor in malã partẽ accipiunt Hiero.in præfa.lib.de natiui.uirgi.Res quidẽ actu non difficilis,ſed periculo ueritatis admodũ præſumptuoſa.Idem in Prolo.Euange.Si aũt ueritas eſt quærenda de pluribus,cur non ad græcam originem reuertentes ea quæ uel a uitioſis interpretibus male ædita,uel a p̃ſumptoribus ĩperitis emẽdata,puerſius,uel a librariis dormitantibus, aut addita ſũt,aut mutata corrigimus

Præſcurreſis pe.cor.a dormio dicitur.

Præſidatus.Augu.li.v.Confeſ.Suppetit amicorum maiorum copia,ut nihil aliud feſtinemus,uel præſidatus dari poteſt,& ducenda uxor.

Præſtino.as.pe.cor.emendo teneo.Plau.in Epi.Vt eum præſtines argento,priuſq; uenit filius.

Prætego.is.pe.cor.præuelo,ante tego. Lact.li.v.Tũ uitiã ſua capillis & pallio,& quod maxime eſt uelamentum diuitiis prætegebat.

Prætendo,ante tendo.Leo papa.Non deſinit hoſtis antiquus deceptionis laqueos ubiq; p̃tendere.Quandoq; Præfero.Virgil.lib.iiii.Georgi.Fumoſq; manu p̃tendẽ ſequaces.Q̃q; p̃monſtro,exhibeo.Lactan.li.iii.Quid contẽptus ille rerũ qui magnificis uerbis prætenditur Cice. Priuatorũ munus eſt æquo,& pari cum ciuibus iure uiuere,neq; ſummiſſum,& abiectum, neq; ſe efferentem prætẽdere.Q̃q; p̃texo.Vir.li.iii. Geor. Riuos deducere nulla Relligio uetuit ſegeti prætendere ſepẽ. Lact.p tranſla.li.iiii.dixit. Ne ſi fuiſſet alienigena,iuſtã poſſent excuſationẽ de lege p̃tendere.i.allegare.

Prætento.as.prius tento.Quintil.li.iiii.Sed qd ĩ ingreſſu partius & modeſtius p̃tentãda eſt iudicis miſericordia

Præter præpoſitio, quæ cum a præ deſcendat, ſcribitur per æ diph.Et modo ſeparatur, modo componitur, ſeparata uim excipiendi habet,& ſemp actõ iungitur ut nullum timeo p̃ter deum.Aliq̃ f̃cat ultra.Quin, mul ta erant,præter hæc,quæ obiici merito potuiſſent. Pli. li.x.Præter hominem ſomniare equos,canes,boues,pecora.capras,palã eſt.Aliq̃ f̃cat ante.Cice.in Ver. Præter oculos ſoli ferebant. Gel. Fugitiuus præter oculos diu iret.i.ante oculos.Aliq̃ f̃cat iuxta,Apul.Cum fluuiũ tranſcenderemus q̃ forte præter uiam defluebat. Aliq̃ ſine.Salu.Præter reȝ capitalium condemnatos Aliq̃ contra.Teren.in An.Præter ciuiũ morem, atq; legem.Compoſita uero plærunq; ſignificant ultra. Et componitur cum dictione incipiente ab f, ut præterfluo,e ut prætereo,g ut prætergradior,m ut prætermitto,u ut præteruolo.

Præter ſpem f̃cat, ex inſperato. Sic præter opinionẽ ex inopinato,uel contra ſpem,ſeu contra opinionem.

Præterea aduerbium deductum a præter f̃cat ultra ea, quæ dicta ſunt.Et interdum habet pronomen tam ſingularis q̃ pluralis numeri incluſum.De ſingulari.Vir. Si duo præterea tales Idea tuliſſet Terra uiros.i. p̃ter eum.ſ.Æneam.De plurali Cice. Lentulo.Præterea quidem de conſularibus nemini poſſum erga te eſſe teſtis id eſt p̃ter eos,& nõ ſolum p̃ter eum,uel eos,ſed etiam te,ut te doctum exiſtimo p̃terea neminẽ.i.p̃ter te. Præter me,ut mihi credis,p̃terea nemini, eodẽ modo, p̃ter nos,p̃ter uos,p̃ter illos. Et p̃terea q̃q; ponit p poſtea Vir.Præterea,aut ſupplex aris imponit honores.

Præterquam tota una dictio, ſemp requirit p̃cedentem caſum,quia idem uerbum ſubintelligit,ut nemo id dixit,p̃terq̃ Cicero. Nullius id intereſt p̃terq̃ patris. Nulli id placuit, præterq̃ Cæſari. Neminem præterq̃ prætorem timeo.O uos oẽs p̃terq̃ Plato, legite. A nemine præterq̃ a Socrate didici. Significat etiã aliterq̃. Liui. li.i.Vocata ad concilium multitudine,quæ coaleſcere in populi unius corpus nulla re, præterquam legibus poterat,iura dedit.

Præterq̃ p,f̃cat niſi.Pli.Omnia nobis ex uoto ſucceſſerunt,præterq̃ p in itinere defunctã matrẽ audiuimus. Sunt qui putent eſſe unam tantum dictionem.

Præterq; ſignificat inſuper.præterea. Plini.lib.xxiii.Præterq; ſerpentium ictus.

Præterpropter,tota una dictio,f̃cat p̃terquam propter, hoc eſt propter aliã cauſam,q̃ propter eam de qua loquimur,ut præterpropter uitã uiuit,hoc eſt propter aliam cãm uiuit q̃ ut uiuat,utputa ppter laudẽ, uel propter gloriã.Enni.Imus huc,hinc,illuc,cũ illuc uentũ eſt, ire illinc libet,incerte errat aĩus,p̃ter propter uitã uiuit.

Prætereo,is.iui.& præterii, præteritum ſignificat ultra eo.Teren. in Eu. Dum hæc reputo, imprudens uillam præterii.Vnde tempus præteritum,quod iam non eſt; ſed ultra fuit.Et præteriti dicuntur extincti.Proper.Fas eſt præteritos ſemper amare uiros. Item præteriti dicuntur qui in petitione magiſtratuũ repulſam habuẽrunt,ut ſæpe apud Ciceronem inuenies.

Præterbito.as.pe.cor. frequẽtatiuum ſignificat frequenter eo.Interponit b, quaſi præterito.as. Plau.in Epi.Caue præterbites ullas ædes,quin roges ſenex hic,ubi habitat periphanes platenius.

Prætermitto,intactum relinquo.Lactan.li.v.Mig, quod Apul.p̃termiſit,cui⁹ ſolẽt,& multa,& mira memorari.

Præterueho,ultra ueho.Aug.Præterue&us oẽm uillam

Prætetuolo.as. pe.cor. celeriter prætereo. Lactan. lib.iii.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Quam callide periculum præteruolauit. Proprie tamen præteruolare significat ultra uolare.

Prætexo, ptexis, prius texo, prius facio, seu prius ordino, ut Ciceronis exemplũ a Prisciano prolatũ indicat, sic oia q̃ fiunt quæq; agunt leuioribus principiis natura ipsa ptexuit. Aliqñ ponit pro contego, abscondo, quasi aliud q̃ sit ostendo. Vñ Prætextum dr illud uelamentum, quo moueri aliquis uidet ad aliqd agendum, cũ tñ alia causa moueat. Sue. de Cæsa. Et ptextum qdem illi ciuilium armorum hoc fuit, causas aũt alias fuisse opinantur. Vir. Non tamen Anna nouis prætexere funera sacris Germanam credit.

Prætexta toga, genus uestimenti oblongũ, ac talare, qd supra tunicas honorati quiq; summũt. Dicta, q ei pura ptexebatur. Hæc una cũ bulla ĩ usum puerorũ nobiliũ usurpabat. Vñ ptextati dicebant, q nondũ. xvii. annos pterierant a ptexta, quã induebant. Et hac deposita accipiebant togam uirilẽ, cũ ad annum. xvii, puerent, tanq; non pueriliter, sed uiriliter, uita esset peragẽda. Nã pueri existimabant, q minores essent annis xvii. Vñ Vlpia. ait Pueritiam dumtaxat annis. xvii. q eos non in totũ cõpleuit prohibet postulare. Cice. Ego aũt a patre ita eram deductus ad Scæuolã sumpta uirili toga, ut quoad possem, & liceret a senis latere nũq; discederem. Sene. li. i. Epi. Tenes utiq; memoria q̃tum senseris gaudium, cum ptexta posita, sumpsisti uirilẽ togam. Ideo aũt ingenuis pueris attributã existimant togam ptextam, ut ex purpuræ rubore, ingenuitatis rubore tegerent. Lege Macro. li. i. Satur. Vñ olim Papirius cognominatus est ptextatus, ob tacendi, loquendiq; in ptexta ætate prudentiã. Id postea cognomẽ in oẽm eius familiam translatũ fuit. Erat & ptexta gestamen magistratuũ & regum. Hac Tul. Hostilius primꝰ usus est (ut inquit Pli.) q debellatis Ethruscis, sellã curulem, lictores & togam pictã, atq; ptextam, q̃ insignia magistratuum Ethruscoꝝ erant, Romã transtulit. Sed postea Tarquinius Demarati filiꝰ, cũ de Sabinis egisset triumphũ, qm̃ eo bello filius eiꝰ annos quatuordecim natus hostem manu percusserat, & pro contione illum laudauit, & ptexta ac bulla aurea decorauit insigniens pueꝝ supra annoꝝ sortem pmiis uirilitatis & honoris Prætextæ igit, & bullæ gestandæ mos a Prisci Tarquinii filio deductus est. Sunt tñ qui tradunt eundẽ Priscũ cum statũ ciuitatis ordinaret, instituisse, ut patricioꝝ filii bulla aurea uterent, & togã quæ purpura prætexit his tm̃ quoꝝ patres ciuilẽ magistratũ gessissent cæteris ptextam tũ indulsisse usq; ad eos, quorũ parẽtes stipendia iusta meruissent. Fuit & in usu prætexta bulla, qua nulli alii licebat uti, nisi ei qui funus faciebat. Prætextæ etiã fabulæ dictæ sunt a ptexta. Hora. Vel qui ptextas, uel qui docuere togatas. In his impatoꝝ negotia agebant, & publica regesq; Romani, uel duces iducebant pſonaꝝ dignitate pene tragœdiis similes, dictæ ptextataꝝ, q in his fere regũ aut magistratuũ acta comphendunt, qui principio ptexta toga utebant.

Prætextatũ sermonẽ, ueteres obscœnũ appellauerũt ab eo, q prætextatis nefas sit obscœno uerbo uti, uel (ut quidam aiũt) q nubẽtibus depositis ptextis a multitudine puerorũ obscœna clament. Suet. in Ves. Erat. n. diacacitatis plurimæ, & sic scurrilis ac sordidæ, ut ne ptextatis quidẽ uerbis abstineret. Sic Macrob. li. ii. Satur. Hæc nobis sit lĩata lætitia, & docta cauillatio, uicẽ plenipedis, & subulonis, impudica, & ptextata uerba iacitis. Sic prætextati mores dñr a satyrico poeta.

Prætor oĩs magistratus appellabat, cui pareret exercitꝰ Vñ impatores ptores q̃q; uocant. Cic. ad Heren. Epaminũdas Thebanoꝝ impator ei, q sibi ex lege successerat ptor exercitum nõ tradidit. Vbi Victorinus, Notare debemus oẽs magistratus ptores appellatos. Sed patres, quo tpe L. Sestius primus ex plebe consul creatus Furiũ Camillũ primũ ptorem urbanum, q ius in urbe diceret creauerunt. Mox unico ptore non sufficiẽte, q multi peregrini in ciuitatẽ uenirent, alius creatus est, peregrinus, eo q plærunq; iter peregrinos ius dicebat. Capta deinde Sardinia, aliisq; prouinciis, totidẽ ptores quot prouinciæ in ditionẽ uenerãt, creati sunt, partim q urbanis rebus, partim q prouincialibus pesset. Dictꝰ ptor, ut Liuius innuit, a pessendo, ut Varro a peundo, q̃si præitor, q piret iure, & exercitu. Et Liui. li. v. scribit primũ prætorẽ ex patribus, q ius in urbe diceret creatũ fuisse penes quem magistratũ oĩs publici, priuatiq; iuris potestas, ut & nouũ ius cõdere, & uetera abrogare facultas esset. Idq; ob magistratus honorẽ ius honorarium appellatum est, cum tñ regia illi essent insignia, ut apparatu consulibus pene par uideret creatus, cum consules auocarent bellis finitimis, nec esset qui in ciuitate ius diceret. Eius dignitas prætura dicitur.

Prætorius uir, qui præturam gessit. Cice. pro Plancio. Cedat consulari generi prætorium, nec contendat cum prætorio equester locus.

Prætorius. a. um. qd est ptoris, seu qd ad ptorem pt̃inet, ut ptorium ius, ptoria cohors, q a ptore nõ discedebat Scipio eñ Aphricanus primꝰ fortissimũ quẽq; delegit, q ab eo in bello nõ discederet, & certo munere militiæ uacaret, & sesq; plex stipendiũ acciper. Prætoria uero porta dr, q̃ exercitus in plium educit, qa initio ptores erant, qui nunc consules & hi bella administrabant.

Prætoriũ domus, in q̃ ptor habitat, siue dux, qa (ut dictũ est) oĩs magistratꝰ, cui pareret exercitꝰ ptor dictꝰ est, siue in urbe siue in castris. Liui. li. v. ubi res dedit pgressus, inter stationes eos hostiũ castraq; inde Romana ĩ ptoriũ ad Camillũ pduxit, ibi scelesto facinori scelestiorẽ sermonẽ addidit, idẽ li. v. tertiæ decadis. Tum ambo cõsules circũsederunt urbẽ & Claudiũ Neronẽ prætorem a Suessula ex claudianis castris exciuerũt, is quoq; modico ibi psidio ad tenendũ locũ relicto cæteris cũ oĩbus copiis ad Capuã descendit. Ita tria ptoria circa Capuã erecta. Idẽ li. iii. Quercus ingẽs arbor ptorio imminebat, cuiꝰ umbra opaca sedes erat. Hæc alio noĩe a Quint. dr Augustale. Ponit etiã pro magnifica & ampla domo ĩ agro & ruri extructa, in q̃ ædificia pecunias ingẽtes effundebãt. Sue. de Cali. In extructionibus prætorioꝝ, atq; uillaꝝ oĩ posthabita rõne, nihil tã efficere concupiscebat, q̃ qd effici posse negaret. Palla. li. i. ipsius ptorii situs loco aliquatenus erectiore & sciore propter iniuriã fundamentoꝝ, & ut læto fruatur aspectu. Itẽ ptorium dr locus ĩ quo ptor ius dicit, ut est in Euang, ponit etiã ptoriũ pro consilio, qd fit in impatoris tentorio. i. ipso ptorio. Vñ dicimus dimitti prætorium, sicuti dimitti senatum. Liui. Fuluius ne idipsum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

impedimento incepto foret dimittens ptorium, tribunis militum, ac præfectis socioꝝ impauit &c. ponitur enim continens pro contento, ut sæpe fieri solet.

Prætorianus, q apud ptorem, seu in ptorio uersat. Cic. p Cælio. Nemimi unq̃ pñti ptoriani maiores honores habuerunt q̃ M. Celio. Et prætoriani milites honoratiores erãt, q Romæ hẽbant castra, q̃ ptoria dicebant. Et ptoriano exercitu Otho factus est imperator.

Præualeo.les.pe.cor. antecello, & q̃si ĩ maiori pcio sum uel melior sum. Pli. Vtræq; in pcio sunt, sed tñ præualent margaritæ. Et li.x. Vulturę præualent nigri. Aliqñ præualere significat potentiorem, seu robustiorẽ esse. Hiero. li.ii. Re. Noluit aũt Amon acquiescere, sed præualens uiribus oppressit eam.

Præuaricor pe.cor. ex præ & uaricor, q̃uis & diuaricor dicat, uaricari aũt a uaricib⁹, q̃ (teste Nonio) sunt uenæ in suris iflexæ & obtortæ. Præuaricari uero est a recto discedere. Pli. li. viii. Arator nisi ĩcuru⁹ puaricat. Hic puaricator a uaricãdo, hoc ẽ transgrediẽdo dict⁹ é, q ab officii sui pscripto deflectit atq; aberrat. Pli. Iuni. Alioquin puaricatio est transire dicẽda. Præuaricatio etiã cursim & breuiter attingere, q̃ sunt inculcãda, infigenda, repetenda. Martianus iurecõsul. Præuaricatorem fuisse scribit eum, q colluderet cum reo, & translatitio munere accusandi defungeret, eo q proprias quidem probationes dissimularet, falsas uero excusationes admitteret. Cice. pro Cluentio. An ut puaricaret, iam id quoq; ad corrumpendũ iudiciũ ptinet. Idẽ inqt accusatoꝝ temeritas tribus modis detegit, aut em̃ calumniant, aut puaricant, aut tergiuersant, calumnia est falsa crimina intendere, puaricari uera crimina abscõdere. Tergiuersari in uniuersum ab accusatiõe desistere. Vlpia. scribit puaricatorẽ esse, q causam aduersariis suis donat a uaricãdo. Callistra. uero sic ait. Præuaricator est, quasi uaricator, qui aduersam partẽ adiuuat prodita causa sua, allegatq; Labeonem, qui hoc nomẽ a uaria certatione tractum sensit.

Præueho, me prius duco. Liui. li. ix Sed equites Romani puecti p obliqua cãpi, cũ se fugientibus obtulissent.

Præuelo.as.pe, pro. prius operio. Claud. lib. ii. de Rap. Et sparsos religant crines & uultibus addunt Flammea sollicitum præuelatura pudorem.

Præuello.is. per duplex ll, ante uello.

Præuenio ante uenio, anticipo. Ambrosi. Iam ab alio amatore præuenta sum.

Præuerto, & puertor depo. i. ptereo pcedo. Vir. uolucrẽq; fuga puertit hebrũ. Itẽ aũ uerto, ul' añpono, & pluris facio. Plau. in Am. Illuc redeundũ est mihi, ne me uxorẽ puertisse dicãt, p repub. Itẽ reuoco. Idẽ in eadẽ. Flebilis præuertitur metus, accurro, ut sciam quid uelit.

Præuideo, añ uideo. Pli. Id nos futuræ puideramus. Hinc puidentia, quæ duplex est. Aut em̃ animo, aut oculis præuidemus. Præuideo est quasi caueo.

Præuius, qui peundo uiam monstrat. Leo papa. Sequunt tres uiri supni luminis ducatũ, & præuii fulgoris indicium intenta contemplatione comitantes.

Pragma.atis. latine actio, seu negociũ dr. Inde pragmaticus negociator, uel forẽsis iuris interpres oratoris minister, q in foro ac iudiciis uersans lites dirimit. Quintilia. lib. iii. Hermagoras prima in hoc loco posuit exẽpla ex q̃stionibus iuris, siue qd' græci πραγματικοὺς uocant iuris interpretes. Iuue. Inde cadunt partes in fœdera pragmaticoꝝ, hoc est a iudicio discedũt, & litem arbitrio forensium aduocatoꝝ, seu procuratoꝝ dirimendam pmittunt. Cice. li. i. de ora. Itaq; nõ (ut apud græcos) infimi homines mercedula adducti ministros se præbent in iudiciis oratoribus, hii qui apud illos pragmatici uocantur, pragma in singulari significat rem in plurali molestias, perturbationes.

Pragmatica sanctio dicta est, q p eam a supremo, atq; ordinario iudice discedatur, & oñia pragmaticorum arbitrio terminentur.

Praxis græce, latine terminatio dicitur uel actio.

Prandium ab edendo dr, quasi paredium, cibus, q ante meridiem sumit, uel dr q̃si parandium, q a debem⁹ accipere qd' paratum est. Cui⁹ dimi. est prandiolum siue prandiculum, quod ientaculum appellatur.

Prandeo.es.di. pransus sum. Plau. in Mene. Prandi & potaui, scortumq; accubui. Pransos ueteres uocabant, nõ solum q edissent, sed etiam quibus nihil deesset. Var. Pransum te ac paratum esse oportere.

Pransito.as.pe.cor. frequentatiuum, quod Plau. in Am. cum accusatiuo construxit. Nequam homines inquit qui polentam pransitant.

Prasinus pe.cor. color uiridis ad similitudinẽ porri. Nã πράσον latine porrum dr. Hinc uestes e uiridi lana prasinæ dñr. Marti. De nĩa prasina synthesis empta toga. Plau. Prasina, coccina, tyria, focale, soccos, monilia

Prasius gemma quædã e uiridantiũ gñe. (amisit.

Pratum est, in quo ad fructum percipiendũ falce dunta xat opus est, ex eo dictum, q sine ope paratũ sit ad fructum faciendum. Col. li. ii. Prato ueteres Romani primas in agricolatione tribuerunt partes. Nomẽ quoq; indiderunt ab eo q protinus esset paratũ, nec magnũ laborem desideraret. Prata etiam dñr, q̃ nunc uiridia, ut plurimum buxo, & lauro frequentata.

Pratensis, & hoc pratense, quod est ex prato. Colu. li. vii. Eosq; nemo dubitat, quin optima sint uitia in falcem ligata, & cicercula. Itemq; pratense fœnum.

Prauus.a.um. quod non est rectum, ut Erũt praua in directa & aspera in uias planas. Transfertur etiam ad animum, ut cum dicimus praui mores.

Praxaspes nobilis persa, qui Smerdin Cambysæ fratrem iussu regis occidit, ut ait Herodotus.

Praxiteles pe.cor. nomẽ statuarii, qui marmoꝝ nobilis sculptor fuit. Sculpsit iter cætera Veneré Gnidi, q̃ in toto orbe pcipua habita est. Multiq; ut eã uiderẽt Gnidũ sũt pfecti. De hoc Prop. Praxitelẽ pari⁹ uidicat arte la

Præcor.aris. cum actõ fcat oro. Hiero. li. iii. Re (pis. gum. Nunc unã petitionẽ pcor a te. Iunctum uero cũ dtõ, idem est quod opto alicui bonam uel malã fortunam. Quintil. Et ora soluentibus bene pcemur. Huius composita sunt deprecor, de quo supra. Imprecor pe. cor. qd' in bonam & in malam partem accipit. Quinti. Non imprecamur debilitates, naufragia morbos. Hiero. in Gene. Dimiserunt igitur eam & nutricem illius seruũq; Abraham, & comites eius imprecãtes prospera sorori suæ. Idẽ ad Pamma. Cui multos imprecamur annos, ut hæreseos rediuiua plantaria, p illius studium ãtefacta moriant. Idem contra Helui. pro oro tñ po-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſuit,cum inquit.Deus pater eſt imprecandus.

Precarium eſt, quod precibus petenti utendum conceditur,tandiu,q̃diu is qui conceſſit patitur.In hanc ſententiam dictum eſt a Seneca hoiem eſſe precarii ſpiritus.Et apud Curtium ait Alexander, Mori præſtat, q̃ precario imperator eſſe.Idem.Sed precarium aſpernabatur imperium,ubi precarium imperium dicitur id, quod tandiu obtineꝫ,q̃diu qui conceſſere permittunt. Precario noie ipſa terminatione datiui pro aduerbio accipitur.Teren in Eun. Seu ui,ſeu clam,ſeu precario. Precario habere uidetur,qui poſſeſſionem corporis,uſ iuris adeptus ex hac ſolũmodo cauſa, q̃ adhibuit preces,& impetrauit q̃ ſibi poſſidere,aut uti liceat, ueluti, ſi me precario rogaueris, per fundum meum ire, uel agere tibi liceat, uel ut in tectum meum ſtillicidium, uel tignum in parietem immiſſum habeas.

Precario,aduerbium deductum ab adiectiuo Precarius a.um.fcat p̃cando uel p̃cabiliter.Dona. in Teré. Petimus p̃cario.poſcimus imperioſe,poſtulamus iure.

Precium,qđ daf,p re empta. Hinc p̃cioſus.a. um. qđ eſt multi p̃cii. Ci.li.iii.offi.Quærit ſi ĩ mari iactura faciẽda ſit,equi ne p̃cioſi poti⁹ iacturã faciat,an ſerui uilis.

Precioſior,maioris precii. Plau. Et alii precioſiores, alii uiliores habeant ædes.

Premo is.ſi.ſum.proprie calco & innitor alicui cum pondere.Vir. Et ſpirãtia cogere preſſis Mella fauis. Idem. ueluti qui ſentibus anguem Preſſit humi nitens. Q̃ñq̃ premere eſt ſtringere. Hiero.in prol.Iob. Vt ſi uelis anguillam aut murenulã ſtrictis tenere manibus quanto fortius preſſeris,tanto citius elabitur. Quandoq̃ fir mare.Idem in Paulo.Quo cognito gradũ preſſit Antonius.Quandoq̃ uexare.Vir. Numina nulla premũt, mortali urgemur ab hoſte.Quandoq̃ effodere.Idem. Sulcumq̃ ſibi premat ipa carina.Q̃ñq̃ inſequi,inſiſtere, ut hac fugerent graii, premeret troiana iuuentus. Q̃ñq̃ urgere,ut Ingẽtem clamore premes ad retia ceruum.Q̃ñq̃ occultare,ut ſpem uultu ſimulat, p̃mit altum corde doloré. Q̃ñq̃ expellere. Var. Inuitamq̃ preſſit ab ædibus.Quãdoq̃ cohibere. Vir. Imperio premit ac uinclis ac carcere frenat.Q̃ñq̃ claudere.Idem,preſſiq̃ oculos, ac uulnera laui. Q̃ñq̃ uitiare. Var. Qui totiens uillici tui uxoré abſente preſſiſti uiro.Q̃ñq̃ remouere excitare. Vir. Et ruris opaci falce premes umbrã. Q̃ñq̃ uaſtare,ut Pelago premit arua ſonanti.Q̃ñq̃ occidere.Idem.Armigeraq̃ domi premit.Q̃ñq̃ demergere,infodere.Idẽ.Quod ſupereſt,quæcũq̃ premes uirgulta p agros, Sparge fimo pingui. Huius cõpoſita ſũt comprimo,deprimo,exprimo,opprimo,imprimo, reprimo,& ſupprimo,quæ habent penul.correptam.

Preſſo.as.frequen. Virgi.Preſſabimus ubera palmis.

Preſſus.a.um.q̃ eſt ſubtile.Cice.in Horté.Quis te aũt eſt aut fuit unq̃ in ptiundis rebus,in diffiniendis,& explicandis ſententiis preſſior.Aliq̃ dĩ honuſtũ, grauatũ. Vir.lib.ii. Geor.Ceu preſſæ cũ iam portum tetigere carinæ.Præter hæc ea ſignificat,quæ premo.

Preſſus.us.ipſa preſſio.Cice.li.iii.de oratore.Valeriũ leni tate faucis,atq̃ in ipſo uocis preſſu,& ſono facile uíeat.

Preſſura idẽ,qđ preſſus. Aug. Stipãt parietes preſſuris ſe urgent ppe, ſe ſuffocãt multitudíe. Per tranſla.capiť p uexatione,ut in Euan.Et in terris preſſura gentiũ.

Prepon πρέπον latine perſona uel decorum dicitur.Ambro.Decorum autem in noſtris ſcripturis,primo conſtitui loco,quod græce prepon dicitur.

Presbyter græce,latine ſenior dĩ. Aug. Sane etiã grãdioris ætatis,& ſicut ſcriptura loquiť plenũ diey poſſe dici ſeniorem hoc eſt presbyteꝛ, pinde ois ſenex etiã preſbyter,non ois presbyter etiã ſenex,qa plærunq̃ eſt hoc nomen ætatis q̃ infrá ſenectutem ſenectuti uicina eſt, & ex hoc etiã ipſa a ſenectute nomen accepit in latina lingua, qm̃ aũt presbyter ſenior appellatur apud græcos,aut maxime ſicut ſcriptura loquitur πρεσβύτερον & νεώτερον dñr etiam ſi ætates iuuenum comparenť, qđ dicimus nos maiorem atq̃ minorem.

Pretides Preti filiæ,carminib⁹ poetarum celebratæ.Hæ cum furore agitarentur, ſanatæ helleboro a Melampode perhibentur,a cuius nomine vnum hellebori genus appellatur melampodion.

Priamus pe.cor. Laomedõtis troianoꝝ regis filius.ἀπὸ τοῦ πρίαμαι,quod eſt emere. Nam cum Hercules Laomedontem occidiſſet Priamum redemptũ a uicinis hoſtibus in paterno regno locauit.

Priapus pe.pro.deus hortorum creditus,& Liberi patris ac nymphæ,ſeu Veneris filius,quia uinũ uenerem cõmouet.Hic & Lampſacenus dict⁹ eſt,a Lampſaco Helleſponti oppido.

Priapiſmus morbus eſt,cum genitales partes in ſolã longitudinem protenduntur,& in circulum tumeſcunt ſine ueneris appetitu. Aiunt quidam priapiſmum eſſe vuluæ,ſicut membri uirilis tentiginem.

Priene urbs maritima,ut inquit Strabo, quæ ĩuectu Meandri fluminis inter ipſam Miletumq̃ labentis mediterranea facta eſt.

Pridem aduerbium temporis,quaſi prius die,ſignificat paruo tempore prius.Pli.li.xvii. Ipſi uero pridem uidimus ea oñia,præter pubertatem in filio Cornelii Taciti equitis romani. Aliquando longo tempore prius. Apul.Quod pridem Plato affirmauerat. Eiuſdem ſignificationis ſunt iampridem,dudum,iandudum,nuper,iandiu.Quæ ſi cum pridem,aut dudum addamus non uel q̃,uel ita,ſignificant ſemp multo tpe ante.Pli. li.v.Medica non pridem uenit in Italiam,i.non multo tempore ante.Cice.pro Roſcio.Quampridem Fanni nomen detuliſti,hoc eſt q̃ multo tempore.Teré.in Eu. Huc euaſit,q̃pridem pater mihi & mater mortui eſſet, id eſt,quantum temporis præiuit. Cice.in Bruto. Noſtra autem ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata,id eſt,non multo tempore ante.

Pridie & pridianus. Vide in dictione Poſtridie.

Prior nomen comparatiuum, quod nõ ſolum ad duos, ſed etiam ad plures referri põt. Gel.li.xiiii. Quotienſq̃ uſu ueniſſet,ut oñes iſti magiſtratus eodem tempore Romæ eſſent, qui eorum prior aliis eſſet, ei potiſſimũ ſenatus conſulendi ius fuiſſe. Apul.li.ii.flo. Vt Hippias e numero ſophiſtarum eſt artium multitudine prior omnibus eloquentia nulli ſecundus.

Primus q̃ñq̃ ad numeꝛ ſeu ordiné referť, ut prim⁹,ſecũdus,tertius,& eius aduerbia ſunt primũ & primo.Q̃ñq̃ ſuperlatiuum,cuius poſitiuum eſt pridem, comparatiuum prior,& deriuatiuum primates,ut optimates dicimus.Q̃ñq̃ dĩ princeps, ſicut & princeps ponit̃ p pri-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mo. Virg. Prima quod ad Troiam, pro charis gesserat argis. Qñq; capiť pro optimo, sicut & prior pro melio re. Idem. Primos iuuenũ tot miserit orco. Qñq; ꝑ præ cipuo. Idem. Quantos primus patiare labores. Qñq; ꝑ ro, ante quem nullus est. Idem. Hic mihi resp̃sum pri mus dedit ille petẽti. Fit aũt primus a pridem abiecta dem, & accepta mus, sicut prior accepta or. Hinc fiunt aduerbia primo, prime, apprime, primũ, primitus, pri miter, & imprimis, & principio.

Primum aduerbium, a quo fiunt composita quampri mum, & ut primum.

Primulus pe. cor. diminutiuum est a primus.

Primarius. a. um. quod aliunde nõ habet originem. Pri marius lapis, qui primus etiam in aliquo ædificii fun damento ponitur. Primarii ciues, qui primi sunt in ci uitate, qui etiam primates dicuntur.

Primates dicti sũt, qui & summates, siue optimates, qui sunt primi in ciuitate.

Primores summæ quæq; res. Lucil. Cum gallus gallina ceus digitos, primoresq; erigit ungues. Hinc primores ꝑ optimatibus. i. principibus, q primũ locũ inter opti mates optinẽt. Sue. Scripta famosa, uulgoq; edita, qui bus primores uiri, ac fœminæ notabanť, aboleuit. Et primores dentes, qui primi patent, dixit Plinius.

Primæuus. a. um. quod est primæ ætatis, sicut grandæu⁹ grandioris ætatis.

Primitiuus. a. um. quod aliunde non habet originem, si ue quod per se inuentum est. Vnde & primitiua uerba quæ per se inuenta sunt, nec aliunde deriuantur. Et pri mo imposita sunt, passiue accipitur.

Primitiui fructus, q primi ueniũt, actiue sumiť. Nã noĩa in iuus. a. um. modo significant actum, modo dispoſi tionem, modo actiue & modo passiue sumunť.

Primigenius. a. um. idẽ qđ primitiuus. Et ꝑprie primige nia dĩr femina, q̃ dedit natura, q̃ Cice. prima naturæ. Et græci λὰ πρῶτα φύσιος appellãt. In his numerãt in columitaté, conseruationẽq; oĩm partiũ ualitudinem sensus integros doloris uacuitatem ũires pulchritudi nem, cæteraq; hmói. Et uerba uocanť primigenia, ut lego scribo, q̃ non sunt ab alio uerbo, sed suas habẽt ra dices. Itẽ primigenius sulcus dĩ, q in cõdenda noua ur be tauro, & uacca designationis causa imprimiť.

Primigeni fœtus ipi primogeniti. Vnde apud Lucre. Co ortus, & dies mundi primigenus.

Primogenitus (ut inqt Hiero. cõtra Helui.) est q̃ uel ape rit uuluam, & ante quem nullus est genitus, non is, quẽ frater post genitus subsequiť. Et omnis vnigenitus est primogenitus. Alioquin si nõ primogenitus esset, nisi is tantum, quem sequunť fratres, tam diu sacerdotibus primogenita non deberenť, quamdiu, & alia fuerunt procreata, ne forte partu nõ sequente unigenitus sit, & non primogenitus. Est igiť primogenitus, nõ post quẽ alii, sed ante quem nullus est genitus.

Primæ. arũ. fit a primis cũ ordinem ſcat, & intelliguntť ptes. Cice. in Bruto. ex his Cotta & Sulpitius, cum meo iudicio, tũ oĩm facile primas tulerunt. Et itẽ erat ex cellens iudicio uulgi, & facile primas tenebat.

Primanus tribunus erat, q primæ legioni tributũ scribe bat, sicut secundanus, q secundæ, tertianus q tertiæ.

Primiparæ pe. cor. dĩr parentes, quæ primo pepererunt.

Primitium, quod in aliqua re primum, & principale est. Ouidi. Ecce rapit mediis flagrantem Rhatus ab aris Primitium torrem.

Primitiæ, arum, primi fructus, ex agro susceptí, qui deo offerunť. Pli. Romanoq; abstinentiam commendans inquit, nonť degustasse eos uina, aut nouas fruges, pri usq; sacerdotes primitias libassent.

Primordia, quæ primo ordimur, hoc est initia.

Primipilus, pe. ꝑ cẽturio primæ cohortis, ut Liui. li. vii scribit. Nã ordo ptes tris habebat, quarũ unam quáq; primũ pilũ uocabant. Suet. Primos pilos centurionib⁹ ademit. Primipilus, ut ait Vege. li. ii. cccc. milites duce bat in prima acie, eratq; caput legionis. Hinc primipi laris dici uideť, nõ tam miles qui fuerat sub centurio ne primipili, q̃ ipe centurio, q olim p̃ditus fuerat hac dignitate. Et ea forma dĩ primipilaris, qua cõsularis.

Primicerius, a cereo fit, ut auctor est Hie. in chronicis, & Cassio. i epistolis, qm̃ & græce πρωτοκήριος dicať. Am mianus uero refert inter tribunos fuisse, qui dicerenť primicerii, Vexati sunt inqt, multi, & nocentes & inno cẽtes, iter quos ualentius ex primicerio ꝑtectorũ tribu nus. De secũdiceriis quoq; mẽtio est apud ueteres.

Princeps ge. cõ. qui, uel quæ principatũ tenet, quasi pri mũ caput. Et princeps dĩ dñs, q̃ qui dominatur prim⁹ sit. Item diciť primus uel prima. Vir. Princeps ardentẽ coniecit Lampada Turnus.

Principiũ, initiũ, alicuius rei ut est illud. Debile princip ium melior fortuna sequeť. Et mõ ad numerũ, mõ ad ꝑs, mõ ad fundamentũ referť, quõ in ædificãda domo initiũ fundamentũ est, principiũ quoq; & cõuersionis, & deprauatiõis dici posse scripturaq; cognoscimus au ctoritate. Est & principiũ artis ars ipa, ex q̃ artificũ di uersorũ deinceps cœpit opatio. Et principiũ est bono rũ operũ finis optimus, ut misericordiæ principiũ est deo placere quod facias. Philosophi principiũ causam elementũ esse ostendũt. Theologi capiũt pro deo. Vn de est illud in principio erat uerbum, id est in deo.

Principia locus in castris a principibus militibus sic ap pellatus, ut est apud Colu. li. iii. post principia.

Principale, quod primum, & præcipuum est.

Principior, aris, inchoo, auspicor, principio uero domi nor, a quo principatus.

Prinesius palus, ad quem funis nauticus religatur, quẽ alii tosilla dicunt.

Priscus, a, um, quod supiori ætate fuit, ut prisci latini, qui fuere anteq̃ Roma conderetur.

Pristinus, a, um, pe. cor, qđ supioribus annis mẽsibus die bus, & nra memoria fuit, ut Pristina nostra beniuolen tia. Pristinũ ẽt dĩ de rebus, q̃ nõ seneſcũt, nõ aũt priscũ ut Pharos, & Tyrus nunq̃ in statũ pristinũ redibũt. Et dĩ pristinũ, quasi primistinũ, a primus, ut inqt Prisciа. Aliq̃ pristin⁹ dĩ prior. Curti⁹. Dies pristio ꝑcelloſior.

Priuignus, q filius est eiusdẽ mris, sed nõ patris uiſtricus maritus meæ matris, sed nõ genitor meus. Hic herbæ quæ trãſferunť in aliã terram dĩr illius priuignæ, qm̃ transferunť ex sinu materno in terrã nouercã, & uulgo filiastrus, dictus priuignus, ꝙ priusq̃ mater secũdo nu beret est genitus. Pri enim antiqui pro præ dixerũt.

Priuos, & priuas antiqui, ꝑ singulis dicebãt. Inde priuas uerbenas, & priuos silices ꝑ singulis accipit Liui⁹. No

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ndus. Priuum est proprium uniuscuiusq. Vnde & priuata dicunt, quæ uniuscuiusq propria sunt.

Priuilegium lex priuatis facta. Cice. pro domo sua. Leges priuatis in hoibus irrogare; id est eñ priuilegium. Interdum priuilegia dicuntur leges. Vnde priuilegiũ de Pompei reditu Salu. legem appellauit.

Priueres mulieres priuatæ.

Priuo.as. significat adimo. Plau. in Asi. Ego pol istũ portitorẽ priuabo portorio. Hinc priuatus, a.um. quod est cõe cũ aliis. Cice. li. i. offi. Priuatũ aũt oportet æquo & pari ciuibus iure uiuere. Priuatæ ẽt uocabant feriæ sacrorũ ppriorũ, uelut dies natales, fulgurę, pcuratiões, & hmõi priuatæ q̃ fiebãt p familiis singulis, & hoib⁹. Hic priuatim aduerbiũ, qd nõ ẽ publice factũ. Salu. Existimans publice, priuatimq alieno ære oppressos.

Priuati pprie dñr, q nõ sunt cõstituti in aliq̃ dignitate. Aliqñ dñr exẽpti iure cõi, ut in decre. dis. iii. Priuilegia sunt leges priuatorũ. Et priuatũ cui aliquid ademptũ.

Pristis gen⁹ piscis marini lõgissimi, atq; anguſti corpis. Pli. scribit pristes in mari indico ducentũ cubitorũ eẽ, balenas quaternũ iugerũ. Hinc etiã scylla maris monstrũ dr. De quo Vir. Prima homis facies, & pulchro pectore uirgo Pube tenus, postrema imani corpe ptistis. Vestit ẽ pilo, & aĩal nõ ouũ parit. Ab huius sĩlitudie nauis oblõga dicta est pristis. Vir. Velocẽ Mnesteus agit acri remige pristin. Dicta ptistis a sectiõe undarũ. Scidũt eñ mirũ in modũ fluct⁹ ppter tenuitatẽ. Græci aũt πρίστιν sectionem, πριστὴν sectorem dicũt. Vulgo pistris

Pro ppositio, q̃ tã separata, q̃ cõpositã loca (scribit. lẽ uim habet, & scat ante, ut pro curia, pro mœnibus. Salu. Qui ni maturasset pro curia sociis signum dare. Procurro, antecurro. Prostratus, antestrat⁹. Separata ẽt scat qñq ad, ut p meis uiribus. i. ad uires meas. Virgi. Pro se quisq uiri. Interdũ põit loco in, ut p nostris, pro censu, pro tribunali. Interdũ pro iuxta, siue fm, ut pro Platonis sñia, pro hoĩm iudicio. Interdũ p causa, ut testis inductus est pro testimonio, id est causa phibendi testimoniũ. Et cũ dicimus pro mutuo aio, pro recõciliata gra. i. causa mutui animi, & causa reconciliatæ gratiæ. Interdũ p loco, ut pecuniã ei dedi pro pñsidio. Et sum p ptore. i. loco pñsidii, loco ptoris. Itẽ ponit pro auctoritate, ut tribu. ple. pro potestate itercesserũt, hoc est auctoritate potestatis suæ. Item pro ppter, ut pro iniuria, quã accepi, id est propter iniuriã. Itẽ pro defensione. Teren. Nam nisi hæc ita essent, pro illo haud sta res. Vir. li. ix. Pro turribus astant. i. pro defensione turrium. Est & aduerbiũ admirãtis. Teren. in Adel. Pro dii ĩmortales facinus indignũ quod narras. Itẽ interiectio dolentis, seu indignãtis, ut Proh deum atq hoĩm fidẽ. Plau. Pro sancte Iupiter quid uideo? Sed his duobus modis circũflectit. Cõposita uero temporalẽ uim habent, ut prouideo, prospicio. Qñq priuatiua est, ut pfanus. i. nõ sacer, phibeo, propudiũ. Negat. n. in his sanctitas, potestas, ac pudor. Qñq accipit loco e, uel sup, ut prominet, i. eminet, uel supeminet. Nõ nunq̃ significat porro, siue in longũ, ut promissa barba. Nonnũq̃ diu, ut protollo, propendo. Interdũ procul, ut prouincia. Aliqñ procul de futuro tẽpore, ut propheta. Qñq procul spacio loci, ut procella, quæ procul ueniens percellit. Sæpe etiã ultra ad locũ, uel ad aliquẽ tendere, ut

pgredior, puehor. Interdũ palã, & more solẽni, ut pnũcio, pmulgo. Qñq corã, ut ppono. Qñq ualde, ut procuruus. Qñq pcul uehementer, ut profugus.

Proagogia, pe. acuta. latine productio. Nã προαγωγὴν p ducere est, hoc est prostituere. Plaut. Audiẽtem inquit dicto mater produxisti filiam.

Proauus, pe. cor. aui paterni, uel materni pater. Cuius re latiuum est pronepos, a quo fœmi. proneptis. A pauo fœmininum proauia.

Probatica, latine ouilis dr, πρόβατα eñ ouis dr. Piscina, ubi oues lauabant, cũ sacerdotes eas litare uellent. Et probaticus ouinus. Melon quoq ouem nũcupãt græci. vñ Melotes uestes ex ouinis pellibus factæ.

Probi boni dicunt, quasi phibi, p se ad delinquendũ phibeãt. His cõtrarii sunt improbi, & reprobi. Improbi, ut inquit Asco. cõtra leges sunt, sicut iosiciosus, cõtra merita, inhumanus cõtra pietatẽ. A reprobus fit aliud cõpositũ cõtrariũ. Sic reprobus, q nõ est reprob⁹. Am. Cũq manũ suã ad me cõtingendã aptaret dedit ei angelus dñi irreprobã, quã conspicis mortem. A probus fit probitas bonitas, ab improbus, improbitas.

Probulus, pe. cor. dimiriutiuum. Vnde & improbulus. Iue. Finge tamen te improbulum.

Probo, as, laudo, q̃uis maiorẽ uim habeat probo, q̃ laudo. Nã apd idoneos sępe legim⁹, & laudo, & pbo. Qñq pbare est argumẽtis demõstrare, ut homo sacrilegus pbauit se p innocẽte. Quandoq experimentũ facere. Plaut. in Tri. Quippe ex eorũ ingenio, ingeniũ horũ pbãt. Et in Euan. Iuga boum emi, & eo pbare illa. Quãdoq pmittere. Hora. lib. i. Car. Vagus, & siniſtra labitur pa Ioue nõ pbante. Huius cõposita sunt approbo, cõprobo, eiusdẽ fere significatiõis, & cõtraria horum improbo, & reprobo, pro damno, quæ habẽt pe. cor.

Probabile dicitur, quod licet non sit uerum, uidetur tamẽ rationibus probari posse.

Problema, atis, & problematum propositio est interrogationem annexam habens.

Proboscis, dis, est porrectio corporis inhærẽs naribus, q̃ excepto hoĩe in aliis fere animãtibus inuenit. Var. Inueniſſe se ericium cum proboscide. In elephanto, dr q ea tanq̃ manu utat. Pli. Resoluũt elephãti manu draconum nodos. Dicta proboscis, q ante depascat. Græci eñ προβόσκειν dicunt ante pascere.

Probrũ, ppriestuprũ, adulteriũ flagitiũ. Sueto. in Cæsa. Qui digressam a marito post biduũ statim duxerat, q̃uis sine probri suspicione pegrinarũ merciũ portoria instituti. Vnde lex fuit apud Romanos, ut pbrum uirginis uestalis capite puniret. Alias significat maledictum, cõtumeliam, siue infamiã, dedecus, quæ ex scelere sequi solent, ut datũ est probro. i. ignominiæ adscriptum. Liui. li. ii. His freti occurſant portis ingerunt pbra, ægre abstinẽt, quin castra oppugnẽt. Sili. Cic. Epistolas plenas pbrorũ appellat, id est cõtumeliarũ.

Probrosum, ignominiosum. Gel. li. i. Manusq eius iter agendum forent argutæ admodũ, & gestuosæ maledictis cõpellationibus pbrosis iactatus est.

Probro, as, probro afficio. Ex quo fiunt composita Exprobro, opprobro, de quib⁹ supra. Improbro, quo usus est. Plaut. in Tru. Rus tu improbas, ut nacta es hominem, quem pudeat probri.

Proci

Procidñr,q̃ in eandē libidinē nimia appetentia conspirant,a ꝓcando dicti.Est.n. ꝓcare nimiū lasciue petere. Vñ ꝓcaces,molliū reꝝ petitores & in petēdo nimiū pertulci,& a nimia lasciuia appetētia & petulātia.Vir.Pro eos irrisa priores. Inde ꝓcacitas.Cice.li.iiii.de Repu.A ꝓcando.i.poscēdo, ꝓcacitas noīata ē. Et procax petax, qđ & de inanimātib⁹ dici pōt.Vir.Penituscꝫ procacib⁹ austris,qđ ē sæuiētibus ꝓcellis, uel (ut Dona.exponit) impudētibus. Nā q̃ multū petit impudēs est.Et q̃ adeo impudētes sunt,ut nimis petāt, ꝓcaces appellant. Vñ ꝓcax meretrix,petulās dī ipudens inuerecūda,mordax. Teré.Maligna multo,& magis ꝓcax ilico facta est. Vñ ꝓcaces legim⁹,q̃ mordaciter & iniuriose loquunt.Cic. in Salu.Ne in idē incidā uitiū ꝓcacitatis qđ huic obiicio. Et itez. Non.n. ꝓcacitate linguæ uitæ sordes eluunt.Sciendū tria hæc,ꝓcaces,petulātes,& ꝓteruos, multū sīlitudinis hīe,& libidinē quandā,atꝫ iniuriā declarare,tā in factis q̃ in dictis. Vñ apud Cic.Proteruā,petulantēꝫ eodē loco de inhonesta fœmina legimus. Si uidua libere, ꝓterua petulāter, diues effuse libidinosa meretricio more uiueret.Hinc siqs ambulans p impotentiā mētis obuiū cubito feriat,aut cū cōtumelia sibi cedere cogat, ꝓteruū hūc dicim⁹.Hīc a Virgi.hædi petulci a petēdo dñr,ꝙ ī alia loca penetrādo iniuriā faciāt

Procax & procacitas. Vide in dictiōe Proci. Procacies usurpauit Amb.li.resur. Nam si uere uidissent inqt deformem meretricis affectum inhorrētem procaciem, indecentem impudicitiam,inardentes libidines.

Proco.as.& procor.aris.ut qdam putant,a procio fiunt, quod peto ſcat. Et est ꝓcare lasciue petere, seu oculos in aliquam fixius intendere,quod uernacula lingua dicimus uaghezare. Quandoꝫ etiam inhonestis uerbis, & absꝫ respectu aliquem aggredi. Hinc componitur reciproco,pro repeto,de quo alibi.

Procio.is,iui,itum.pe.cor.ſcat peto.Liui. Matrem procitum plurimi uenerunt,id est,petitum,ut Fest.exponit.Procitum uero pe.pro.ſcat ruptum,atꝫ irritū.Hīc iurisconsulti irritum testamentum procitum dicūt, a procio,quod ex pro & cio componitur.

Procito.as.sæpe dico prouoco.

Procapis pe.cor. ꝓgenies,q̃ ab uno capite procedit.

Procedo,is.pe.pro.ultra cedo, ꝓgredior.Salu.in Iug.Sed ubi plærunꝫ noctis processit,quod est quasi præteriit. Aliquando procedere est prospere cedere. Teré.in An. Nisi id putas,quia processit parum,non posse hoc iam ad salurem conuerti malum.

Processus.us.progressum,& successum significat.

Procido.is.pe.cor.procidi, ꝓcasum,ſcat me ꝓsterno, seu uehementer inclino,pronus cado.Gel.Nam cū multis annis postea scæna quæ ꝓciderat refecta esset. Et illud in Euan.Et procidens adorauit eum.

Proceleumaticus,pes ex quatuor syllabis breuibus constans dictus,quasi primitus iussus eo ꝙ in sacris Mineruæ prius eius pedis uersus pronunciare iubebantur πρό enim ante κελεύω iubeo.

Procello.is.percutio,euerto.Vnde procella.

Procella est uis uenti,cū pluuia,nec durās,& in mari potius q̃ in terra,dicta ab eo ꝙ oīa ꝓcellat.i. moueat, uel ꝓcutiat,aut a procul,qa a lōge uidet.Virg.Creberꝫ ꝓcellis Aphricus.Hinc procellosus.a.um. ꝓcellis plenū.

Proceres,pe.cor.capita trabium,hoc est mutili quidam extantes. Hinc principes ciuitatis proceres appellati sunt,ꝙ hi ita in ciuitate eminent, sicut illi in ædificiis. Huius nominis singularem protulit Iuuena. Agnosco procerem,qui est a procer,is.

Procerus,a.um,pe.pro.plixum, & in longitudinē productum.Quod nomen quidā a cera deriuant, quasi ad similitudinē ceræ protensum,ꝓpter facilitatē. Alii a crescēdo,hoc est excretum.Hora.in Ser. Quo pertinet ergo ꝓceros odisse lupos. Huius cōpositum est improcerus.Gel.lib.iiii.Aduertimusꝫ hinc elici tarditatē, corporaꝫ eoꝝ improcera fieri minusꝫ adolescere. Dicit etiam hic,& hæc proceris,& hoc procere.

Procestriū putat locus apert⁹,ac patulus, quo ꝓcedit in cubiculū cœnaculis, & reliquis ptibus supioribus.Pli. ad gallū. Post hāc cubiculū cū ꝓcestrio altitudie æstiuum,muniméto hibernū.Nam ꝓcestria,ut Festus exponit ædificia sunt añ castra,uł quibus ꝓcedit in muro. Sunt tñ q̃ uelint cū ꝓcitono legi, loco añ cubiculū ab excubādo nomē ex græco sibi uendicāte. Fit aūt processtriū æqualibus colūnarū iteruallis patulū supra quarū epistylia arcus curuant. Quidam etiam processtria aditū, & ueluti portam castrorū appellauerunt.

Prochyta,tæ,pe.cor.& ꝓchyte,tes insula in Puteolano sinu,dicta quasi ꝓfusa. Emersit eā ꝓuolutis ī mare mōtibus,cū prius nō foret.Nā procheo significat effundo. Nā inarimes mons terræ motū passus hanc insulā fudit.At Diony.li.i. scribit, Prochytam dictā esse a nutrice Æneæ eiusdē noīs.De hac Vir.li.ix. Tum sonitu Prochyta alta tremit.Prochyte etiam uasis genus est.

Procinctus,us,dicitur quicquid paratum est, & ipsa prouisio facta anteq̃ aliquid fiat.

Procincta classis dici mos fuit, qñ exercitus ad pugnam paratus erat, ꝙ pugnaturi ritu priūs cingerent gabino.Et ꝙ classem uetustius fuerit hominū dici q̃ nauium multitudinem scriptum est.

Proconesus insula in propontide, quam solam inter alias habitari plærīq dixerunt.

Proclamo,as,palā, & ualde clamo uociferor. Liui. lib.i. Moti hoīes sunt in eo iudicio maxime Publ. Horatii patre proclamāte se filiam iure cæsam iudicare,ni ita esset patrio iure in filiam animaduersurum fuisse.

Procliue,pe. pro. quod est porro inclinatū.Et ꝓprie ſm Cice.lib.iii. Tusc. Dicit in malis,cū procliuitas dicat in his,qui ad aliquod uitiū proni inclinatiq̃ sunt.Et facilitas in bonis,qui proni sunt ad humanitatē,liberalitatem,& ad ingenuas disciplinas. Dicimus etiam hoc in procliui est & procliue est,quod est facile factu.

Procyon,latine anticanis stella, quæ & Sirius dicit. Vide in dictione canis.

Proconsul. Vide in dictione Consul.

Procul aduerbiū uidet componi, ex porro longe, quasi longe ab oculis,uel præ oculis.i.ante oculos. Vnde patet,& satis longe,& nō longe significare. Teren. in Hec. Quē cū istoc sermonem habueris procul hinc stās accepi. Vir.lib.v. Est procul in pelago saxum. Quod satis longe fuisse intelligi nō pōt, ne uoluptas pereat spectaculi. Deseruit quandoꝫ accusatiuo, qñꝫ ablatiuo. Curtius procul urbem dixit. Hora. in Ser. Quæ procul extructis inerant hesterna canistris.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Proculus.pe.cor.cognomẽ eius qui natus sit patre peregrinãte a patria ꝓcul. Alii proculos ideo dictos putant q̃ a patribus senibus, quasi ꝓcul progressi, & attenuati sint. Plau. in Mene. Iubeas ꝓculum afferri tibi, sunt qui porculum legant.

Proclus ꝓhs Platonicus fuit, q̃ inter cætera p̃clara dicta scribit multos esse in uita lupos, multos porcos, plurimos alia specie quadã bruti circũfusos.

Proculeius nomen uiri, similiter a ꝓcul deductũ.

Procudo.is, pe. pro. significat plato, cudẽdo extenuo, seu probe cudo, exacuoue. Vir. li. i. Geor. Durũ ꝓcudit arator Vomeris obtusi dentem.

Proculco, as, ꝓgrediẽdo uel aliud agẽdo cõculco. Col. li. ii. Nã dum a pecudibus legumina ꝓculcãtur herbæ etiam atterũt̃ ungulis, atq; glabrescit.

Procũbo, is, ꝓsternor, ꝓcliuiter iaceo. Liu. li. i. Ipsum fessum uia ꝓcubuisse. Colu. li. i. Lata bubilia eẽ oportebit pedes. x. uel ut minimũ nouẽ. Quæ mẽsura, & ad ꝓcumbendũ pecori, & iugario ad circũeundũ laxa ministeria p̃beat. i. ad iacendũ, q̃nq; ꝓcũbere significat finire & desinere, quod faciũt q̃cunq; se in arctũ ex latitudie recipiũt, ut mucrones imbrices ut metæ, ut triãgula. Pli. li. xvi. de arũdine. Folia inqt a medio internodio cum plurimũ desinũt uestire ꝓcumbuntq;.

Procubitor, qui noctu custodiæ causa excubat, cũ castra hostiũ in ꝓximo sunt.

Procuruus, ualde curu⁹. Vir. li. ii. Geor. cõtra nõnulla est ólei cultura, nec illæ ꝓcuruã expectãt falcẽ.

Procrastino, pe. cor. plõgo. Gel. lib. xvi. Quæ reliquit pfecta expolitaq; omni poeticæ uenustatis laude florent. Sed q̃ ꝓcrastinata sunt ab eo, ut post recẽserent̃ nequa quã poetæ noíe, atq; iudicio digna sunt.

Procurro, is, ꝓcurri, ꝓcursum, ultra, siue a lõge curro. Hier. ad Dam. Et ꝓcurrẽs occubuit sup collũ ipius. Col. li bro. vii. Ex domitis bubus ualẽtissimũ, eundẽq; placidissimũ, cũ indomito iũgimus, qui & ꝓcurrentẽ retrahat. & cunctantem producat.

Procuro, as. pe. pro. ẽcat administrationẽ rerũ alienarũ gero. Cice. Cornifi. Is, ꝓcurat rõnes Dionysii. Hinc ꝓcurator negotioꝝ gestor, quẽ uulgo factorẽ dicũt, cui p̃cipue agri colendi cura omnis incũbit. Vlpi. de ꝓcuratoribus. Procurator est, qui aliena negocia mandato domini administrat. Actores uero causarũ causidici dicũtur. Procuratio ipa administratio. Cic. li. de natura deorũ. Sunt. n. ꝓhi, & fuerunt, qui omnino nullã habere cẽ serent rerũ humanarũ procurationẽ deos. Aliq̃ ꝓcurare est studiose curare, seu inuestigare. Hiero. ad Dama. Et sathanas cũ aliquẽ sua arte deceperit, & propriũ ei iugũ imposuerit, ultra ad uitioꝝ abũdantiã nõ procurat, sciens eũ esse iam mortuũ. Aliq̃ simpliciter curare. Apul. Hunc eũ equulũ suũ curiose nimis procurãtem inueni. Aliq̃ sustẽtare, medicare, adiuuare. Cato de re ru. Eodẽ modo cæteras arbores procurato. Plaut. in Cur. Tibi opus est hoc, quo te procures.

Procuratori⁹, a. um. quod ad procuratorẽ ꝓtinet, ut procuratoriæ literæ, procuratoriũ munus.

Procas nomen regis Albanorũ, qui Amulium & Numitorem filios habuit.

Prodeo, dis, prodiui, uel prodii, proditũ, ex pro, & eo. d. interposita significat ultra eo siue foras exeo, quasi proro eo. Cice. An ego tibi obuiã nõ prodirem, primũ Appio pulchro, deinde impatori. Idẽ lib. i. offi. Scænicorũ quidẽ mos tantã habet disciplinæ ueteris uerecundiã, ut in scæna sine subligaculo ꝓdeat nemo, id est exeat.

Prodico.is. pe. ꝓ. ultra dico. Cice. ꝓ Cel. Quãobrẽ excutiemus oẽs istoꝝ delitias, oẽs ineptias si ꝓdixerint.

Prodo.is. prodidi Porro. i. lõge proiicio, defero, excludo, propello. Vir. Nauibus infandũ amissis unius ob iram Prodimur, atq; Italis lõge disiungimur oris. Et ꝓdere, deferre, oñdere, patefacere. Idẽ. Prodere uoce sua quẽq; aut opponere morti. Hier. Sororis maritus cœpit ꝓdere uelle, quẽ cælare debuerat. Itẽ differre ꝓtrahere. Terẽ. in An. Credo impetrabo, ut aliquot saltẽ nuptiis ꝓdat dies, Itẽ ꝓpagare. Vir. li. iiii. Italiã regeret genus alto sanguine Teucri Proderet. Itẽ tradere. Salu. Anteq; arcẽ proderẽt hostib⁹. Hinc ꝓditor, proditio, & ꝓdimẽtũ, qd̃ uulgo dr̃ tradimentũ. Vel a prodẽdo cõsilia hostibus, uel a tradendis urbibus, arcibus, exercitu. Cic. In eũ pœnã, qui prodere hostibus patriã cogitaret. Item mandare. Idẽ Apio. Cum tuũ studiũ consumes in uirorum fortiũ factis memoriæ ꝓdendis. Itẽ scribere, ut li. iii. offi. Vtile uidebaẽ Vlyssi, ut quidã tragici ꝓdiderũt. Itẽ ex interiore in publicũ locũ ꝓcedere. Apul. Tũ tremebundus prodit i foꝝ. Alias pro loco, & ꝑm diuersos actus. Plin. lib. ii. Diuus Augustus leuum sibi prodidit calceum p̃postere indutũ, quo die seditione militari prope afflictus est. i. proiecit, siue induit.

Prodigium, quasi porro dictum, q̃ porro dicat, porro significet & aliquid futurum esse protendat.

Prodigiator, qui ex prodigio futura prænunciat.

Prodigiosus. a. um. quod prodigium facit.

Prodigialis, & hoc le. quod prodigium procurat. Plau. i Am. Sed mulier postq̃ exporrecta es prodigiali Ioui, aut mola salsa hodie, aut thure cõprecatã oportuit.

Prodigæ hostiæ dicuntur, quæ consumuntur. Inde homines luxurioſi, prodigi dicti sunt.

Prodigo.is. pe. cor. prodegi, supinũ nõ legi, ex pro & ago d euphoniæ causa interposita, significat consumo, ultra modũ erogo. Plau. in Aul. Festo die si quid prodegeris, profesto egere liceat nisi pepceris. Amb. Merito ergo prodegit patrimoniũ, qui ab ecclesia recessit. Lactan. li. vi. Quotiensc̃unq; leuissimoꝝ patrimonia in res supuacuas ꝓdigunt̃, Aliq̃ significat portendo, & ꝑmonstro. Vnde prodigia & ꝓdigiatores.

Prodigus pe. cor. qui bona sua cõsumit, Cice. lib. ii. offi. Oíno duo sunt gña largoꝝ, quoꝝ alteri ꝓdigi, alteri liberales. Prodigi, qui epulis & uiscerationibus, & gladiatoꝝ muneribus, ludoꝝ, uenationũq; apparatu pecunias ꝓfundũt in eas res, quaꝝ memoriã, aut breuẽ, aut oíno nullã sint relicturi. Liberales, q̃ suis facultatibus, aut captos a prædõibus redimũt, aut æs alienũ suscipiunt causa amicoꝝ, aut in filiaꝝ collocatiõe adiuuant, aut opitulant̃, uel in re q̃rẽda, uel augẽda. Ponit̃ tñ interdũ prodigus pro liberali. Hora. li, Car. Animæq; magnæ prodigũ paulũ supante pœno gratus insigni referã camœna. Antiqui hostias prodigas dicebãt q̃ cõsumebant̃. Hinc fiunt aduerbia prodige, & prodigaliter, profuse abũdanter. Colu. li. iiii. Non illa uidentur prodigaliter in nostris Ceretanis accidisse, ut aliqua uitis apud te excederet uuaꝝ numerũ duoꝝ milium.

Prodromus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Prodromus pe.cor. ꝓcurſor. Vñ prodromi dñt a græcis ficl ꝓcoces,quaſi ꝓcurſoriæ.Et prodromi aquilones, q̃ octo ferme diebus exortum caniculæ antecedunt.

Produco.is.in longum duco,q̃d& de tpe,& de corporeis rebus dr. Vir.Abnegat exciſa uitã producere Troia.Cice.in Cato.Conuiuiũ uicinoꝝ quotidie cõpleo, q̃d ad multã noctẽ,q̃ maxie poſſumus uario ſermone producimus.i. ꝓtrahimus.Hiero.in Nume.Producat ea in laminas.Terẽ.in An. ꝓ tranſla.dixit. Nonne tibi eſſe ſatis hoc ſolidũ uiſum eſt gaudiũ,niſi me lactaſſes amantem,& falſa ſpe produceres? Hinc ꝓducta ſyllaba dr lõga.Colu.flagellũ uocat productiſſimũ q̃d longiſſimũ eſt in uitibus.Et ꝓducere eſt añ,ſeu ultra forasue ducere.Terẽ.Produxi ac uendidi. Galba Ciceroni.Repente Antonius ĩ aciẽ ſuas copias de uico ꝓduxit,& ſine mora concurrit.Col.li. vii.Poſt eiuſmodi experimẽta uacuo ploſtro ſubiungẽdi,& paulatim lõgius cũ onerib9 ꝓducendi ſunt.Idẽ paulo poſt. Ex domitis bubus ualẽtiſſimũ, eundẽq; placidiſſimũ cũ indomito iungim9, q̃ procurrentẽ retrahat,& cunctantem ꝓducat. Hinc ꝓductores dr,qui uirgines abducunt,eaſq; ad q̃ſtum exponunt.Terẽ.in Eu.Precium ſperãs illico ꝓducit,& uendit,ubi Do.proprie uenales ꝓduci dicũtur. Interdũ ꝓſtituere.Plau. Audientẽ dicto mater ꝓduxiſti filiã.i. ꝓſtituiſti.Hinc ꝓductores &c.Apud græcos dr, προαγωγὸς & προάγειν vñ ὁ προαγωγεύς ☞ leno,& προαγωγεύω lenocinor.Apud Sue.Ingenuoꝝ pedagogia accipiunt ꝓ ſtupro,& ꝓſtitutõe.Interdũ gignere.Idẽ ĩ Cap.Quid hoc eſt ſcelus,q̃ſi in orbitatẽ filios ꝓduxerim. Interdũ interponere.Ter.in An.Dicã aliq̃d me iã inuentuꝝ, ut huic malo aliquã ꝓducã morã.Interdũ ꝓſeq.Vir. Nec te tua funera mater ꝓduxi.Interdũ cõſumare. Terẽ.in Adel.Et cyathos ſorbillãs paulatim hũc ꝓducã dicẽ.

Productile,pe.cor. quod tunſionibus malleorum productum eſt.Hiero.in Exo.Duos quoq; cherubin aureos,& productiles facies.

Profanus.a.um.pe.pro.dr irreligioſum deteſtabile,non ſanctũ,& ſit porro a fano,ſed impiũ ſceleſtũ,& aduerſũ omni religioni.Sta. Fraternas acies alternaq; bella ꝓfanis decertata odiis.Et profanus opponit religioſo q̃ ſacris iniciatus nõ eſt, quẽ ſeculare nuncupamus ꝓcul a fano,i. a templo & cerimonia,cuius cultores ſunt religioſi.Plau.Sacrum,an profanum habeas,paruipendit? Profanum etiam dr,q̃d ex religioſo,uel ſacro in hoim uſum cõuerſum eſt.Vir.Faune præcor miſerere inqt, tuq; optima ferrum Terra tene,colui ueſtros ſi ſemp honores.Quos contra Æneadæ bello fecere profanos. Idem.Procul o procul eſte profani Conclamat uates. Et per allegoriam profanos dicim9 imperitos, qui merito ſunt doctis exoſi.Hora.li.Car.Odi profanum uulgus.Varro profanum interpretatur, quod eſt ante fanum cõiunctum fano.Scribitur etiam per ph, prophanus.Vide ſupra in dictione fanum.

Prophano.as.i.ex ſacro humanis uſibus promiſcuum facio. Vnde profanatum templum dr,cum in eo,uel dimicatum eſt,uel aliquid turpe commiſſum.

Profari,ante,uel late fari, ꝓnunciare.Hĩc ꝓfatus.us.Gel. Neq; dictu profatu ipſo terræ,aut inſuaues eſſe.

Profecto aduerbium cõfirmantis eſt dictum, quaſi ꝓ facto,& ꝓcat nimirum.Teren.in An.Profecto ſic eſt.Plærũq; autẽ ad reſponſionẽ adhibetur.Cice.Quis hæc renũciat,Is profecto,qui interfuit, quod etiã per certe facimus.Idem,in quo meminimus? Certe in nullo.Sic fit per nimirũ & ꝓ nempe.

Profero,pe.cor.palã facio,prodo, ꝓnũcio.Terẽ.in Hecy. Ita me dii bñ amẽt,haud ꝓpterea te rogo,ut hoc proferam.Senec. Anteq̃ ſententiã ꝓferã. Aliq̃n ſignificat ꝓdo.plato.Plin.Cũ lineã ꝓtuliſſet lõgiſſimã,atq; rectiſſimã.Iuſt.li.i.Arbitria principũ ꝓ legibus erant,fines imperii tueri magis q̃ ꝓferre mos erat.Terẽ.in And.Saltẽ aliquot dies,ꝓfer dum proficiſcor aliquo,ne uideã. Aliquãdo educo,oſtẽto. Aliq̃n differo,procraſtino. Hinc Plau.in Cap.Vbi res ꝓlatæ ſunt cũ rus homies eunt ſimul ꝓlatæ res ſunt noſtris dentibus.

Profeſtus,a.um.uide in Feſtus.

Proficio,is.ꝓcedo,& ꝓficio ſignificat,a quo ꝓfectus. Idẽ eſt,n. ꝓficere & ꝓfectũ facere.Sene.Sic em̃ & audiẽdo & legẽdo indies magis ꝓficimus.Pli. Nec minorẽ ſub eo ꝓceptore ꝓfectum fecit.

Proficiſcor,eris.ꝓfectus eũdi & ueniẽdi ſignificationẽ habet,Vir.Hũc lætũ,tyriiſq; diẽ,troiaq; ꝓfectis.

Proflare eſt largo copioſoq; flatu anhelare.Vir. Proflat de naribus ignẽ.Apu.Proflatisq; naribus ruditũ ſortiẽ.

Profiteor,late ſeu palã polliceor.Cic.li. Acad. Qui philoſophiã iam ꝓfeſſus ſum populo noſtro exhibiturũ. Liui.Palã ꝓfeſſi nuſq̃ inde niſi in patriã ueſtigiũ eſſe moturos.i.uolũtarie,ſiue libere,unde ꝓfeſſio,cõfeſſio facta palã.Et ꝓfeſſor,qui publice fatẽ. Inde q̃ liberales artes docent,ꝓfeſſores dicunt,quia artes illas ſe ſcire,& poſſe publice tradere fatent. Nam ꝓfiteri uſurpam9 ꝓ publice legere,ꝓfiteri uero apud ꝓtorem,uti de Archia eſt apud Cic.eſt nomina ſiue cenſum profiteri,unde illud euangelii,q̃ profitebantur omnes in Iudæa ſub Augu ſto,ex hoc fonte uenit.

Profligo,as.pe.pro.deiicio,prodigo, depello,deperdo,& ad pernitiem deduco,unde profligatum exercitum dicimus.i.ꝓſtratum,deiectum,afflictum,perditũ.Et,ꝓfligatas res,hoc eſt ꝓditas,& ad ꝓnicĩ redactas,hinc profligatiſſimos homines uocamus ꝓditiſſimos,& in quibus nihil eſt ſalubre,nihil integrũ.Suet.in Tib. Ex iuuẽtute utriuſq; ordinis ꝓfligatiſſimus quiſq;.Q̃q; ꝓfligatum accipit,quaſi ꝓ abſoluto & effecto.Corne.Tacit9, ꝓfligauerat bellum cum iudæis Veſpaſianus.i.confecerat,& pene ad exitũ deduxerat.Hinc ꝓfligata dicunt quæ prope abſoluta ſunt.Sic dicimus ꝓfligata,& in ꝓfligato eſſe ædificia,quæ prope abſoluta ſunt. Cic.li.v. Tuſc.Atq; ſi ita eſt,ꝓfligata iam hæc,& pene ad exitũ deducta quæſtio eſt. Affectũ quoq; dixerunt qui latine locuti ſunt,id quod profligatum appellat in hac ſignificatione.Cic.in oratione de ꝓuinciis cõſularibus. Bellum affectũ uidemus,& uere,ut dicam pene confectũ. Idem in œconomico.Cũ uero iam affecta æſtate uuas a ſole miteſcere fas eſt.

Profligo,is.pe.pro.xi,ctum late,ſiue multum certo.Col. lib.i.Quia flagitioſum quos hoſtis profligendo deſolaſſet agros,nouo more emere romanum,ſupra uires patrimonii poſſidendo,

Proflubeo,es.bui,ſiue ꝓflubeſco,ſi tñ inueniatur, ſignificat emano.Col.li.vii.Si armos leſerit,aut ſanguinẽ dimiſerit,medio uero in utroq; crure uenæ ſoluantur,&

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

thuris puluere cum dimiserit, cum eo, qui proflubuit sanguine armi liniantur.

Profluo, is. de orsum, siue a lõge fluo. Lact. li. ii. Fontes qui dẽ, ex quibus aqua ꝓfluit. Hiero. ꝓ trãsla. profluere, qñ si fluendo puenire dixit. Inde misericordia omnibus profluxit, & gratia, ut laudent.

Profluẽs, mõ participiũ est. Liui. li. i. Pueros in profluentẽ aquã mitti iubet. Mõ substãtiuũ, & ge, mas, ponit ꝓ flumine. Cic. lib. i. ad Here. Qui parentẽ necasse iudicat⁹ erit, is obuolutus & lĩgatus corio deuehatur in profluẽtem fluminis procursum.

Profluus, a. um. quod profluit. Amb. li. Hexa. De aquarũ proflua qualitate.

Profluuiũ, fluxio. Vñ ꝓfluuiũ sanguis dicim⁹. Pli. li. xxvi. Sãguinis ꝓfluuiũ sistit herbæ peoniæ semẽ rubrũ.

Profugio, ꝓcul fugio, aut q̃ntũ possum, inde fugio. Plau. in Cas. Quid nũc agã nescio, nisi ut improbos famulos imiter, ac domo profugiã. Cic. i Leli. Hac itaq; amẽtia pterritus in Asiã profugit. hinc profugiũ.

Profugiũ dr, cũ lõge aliquo fugit, ubi se quis tutũ putat. Cic. li. i. Tus. Portũ nobis paratũ, & profugiũ putemus, quo uelis passis prouehi liceat.

Profugus, q̃ lõge aliquo fugit procul a finib⁹ suis uagãs, quasi porro fugatus, & qui diuersa petit loca, etiam si non sit fugatus, ut a Virg. Æneas dr. Et Hora. profugos scytas appellauit ꝙ crebro domicilia mutẽt. Sal. Troiani q̃ Ænea duce profugi sedibus incertis uagabant.

Profundo, is. large fundo, supra modũ expono, tractũ ab aqua, q̃ profundit ex uasis. Ter. Profundat, pereat, nihil ad me attinet. Et profundere extra fundere. Vñ dicim⁹ p̃ces, & uota profundunt.

Profusus. supra modũ sumptuosus. Sal. Alieni appetens sui ꝓfusus, q̃si ꝓfusor. Ponit aliq̃n ꝓ abiecto, & iacente Pla. Profusus, squallẽs, sordidus. ab oibus derelictus.

Profundũ dictũ est, ꝙ porro. i. lõge habeat fundũ. Vñ ꝓprie significat imũ, ut ꝓfundũ mare. Qñq; sumitur ꝓ alto. Virg. Ni faciant maria, ac terras cœlũq; ꝓfundum. Hinc profunditas.

Progenies, a ꝓgignẽdo esse uidet, q̃si porro genita.

Progenerũ dicit auus neptis suæ uirũ. Huic correspõdet ꝓsocer, qui & socer magnus dicit,

Progredior, eris, ꝓgressus, Vide in dictiõe gradior.

Progymnasmata, p̃exercitamẽta latine dicunt. Idem significat proagonastica.

Prognosis, penũ. produ. Nam πρόγνωσις græce p̃scientia præuidentia dicitur.

Prognosticon, rei futuræ signũ, & ꝓ g. scribit, & a græco uerbo deriuat, hoc est ἀπὸ τοῦ προγινώσκω qđ facit in futuro προγνώσομαι & p̃scio, siue p̃cognosco scat. Vñ Hippocratis ꝓgnostica qbus facile ægroto⁊ salus morsue a medicis prædici solet.

Prohibeo, ex ꝓ & habeo. significat uero ꝓcul teneo auerto. Virg. Prohibe infandos a nauibus ignes. Plau. Placi de egredere, & sonitũ ꝓhibe foriũ, & crepitũ cardinum ne quid hic agitemus. Inhibeo uero retineo, cõprimo. Hoc eñ differt a ꝓhibeo, ꝙ ꝓhibere generale sit etiam ante rem inceptam. Inhibere iam incepta. Illud uetat, ne quid facere incipias. hoc ne ꝓgas, sed potius desistas Virg. Quod genus hoc hominũ, quæue hũc tam barbara morem ꝓmittit patriaꝫ hospitio ꝓhibemur arenæ. Idẽ. Parcite iã Rutuli, & tela inhibete latini. Hinc nautæ inhibere remis dicunt, cũ nauẽ retro uertere uolentes, currẽtis impetũ remoꝝ impressione retardãt. Iusti. Ita cessum inhibete remis, & a bello discedite.

Prooemiũ, latine initiũ uel exordiũ, siue p̃fatio dicit. Dictum, pœmiũ, ꝙ οἶμος cantus dicit, cõponiturq; ex πρὸ q̃ ante significat οἶμος cãtus dicit quasi ante cantũ, & sic sine h. scribit. Nam sicut citharœdi pauca illa, q̃ ante q̃ legitimũ carmẽ inchoent, emerẽdi fauoris gr̃a canũt, prooemiũ cognomĩauere, sic oratores ea q̃ prius q̃ causam exordiant, ad cõciliandos iudicũ animos ꝓloquunt eadem appellatiõe signarũt. Sunt tamẽ qui prohœmium appellatũ uelint, quod græci οἶμον uiã nominant, quasi ante uiã, ꝙ prohœmiũ ante rei ingressum ponatur. Ideoq; cũ h. scribẽdũ putãt. A ꝓhœmiũ fit ꝓhœmior, aris. quod est exordior.

Proiicio, is. pe. cor. quasi porro iacio, extẽdo, porrigo. Virgi. Proiectaq; saxa pachyni. Idem. Proiecto dũ pede leuo aptat se pugnæ. Siser. Vetus atq; ingens erat arbor Ilex, q̃ circũproiectis ramis maiorẽ partẽ loci summi tegebat. Hinc ꝓiectus, us. ꝓ extensione. Lucre. Qualibet immani proiectu corporis extet. Interdum proiicere est abiicere. Cicero. Quid si eum ex urbe proieceris. Interdum dimittere, derelinquere. Virgil. Non ego uos post hac uiridi proiectus in antro Dumosa pendere procul de rupe uidebo.

Proiecta ædificia ea dicunt, ut inquit Labeo, quæ ita ꝓtẽdũtur ut nunquã requiescant, qualia sunt meniana suggrũdia. Quid intersit inter ꝓiectũ, & immissum, uide supra in dictione immissum.

Proinde cũ accẽtu in penul. cõponitur ex ꝓ & inde, significatq; ideo, Ideoq;, Itaq;, ꝓpterea, propter hoc, quapropter. Semp. n. depẽdet ex superiore sentẽtia. Hier. in plo. Sapi. Hunc iudæi Philonis esse affirmãt, qui ꝓinde Sapientiæ nominat, quia in eo Christi aduentus euidẽter exprimit. Liui. lib. i. Satis scire origini romanæ, & deos affuisse, & nõ defuturã uirtutẽ, proinde ne grauarentur Ponit quãdoq; ꝓ aduerbio similitudinis. Terẽ in Phor. Proinde expiscare, q̃si nõ nosses. Sal. At hi cõtra ignauissimi homines ꝓ summũ scælus omnia eis sociis adimere, quæ fortissimi uiri uictores reliquerãt, ꝓinde quasi uictoria iniuriam facere, demum id esset imperio uti. Quandoq; proinde, ut apud Plau. proin dicitur Proinde, Terẽtius in Eunucho. Proin tu, dum tempus etiam atq; etiam cogita.

Prolatus, ꝓcul latus, ablatus a ꝓtollo. i. ꝓcul aufero. nam ꝓfero, ꝓpono, est idẽ quod promo. Iuue. Profer Gallia caput. De ꝓtollo Plau. in Cap. Vbi res prolatæ.

Prolectibile, titillatio, incentiuũue, atq; illectamentũ. Sidon. ad Vectionẽ. Nemo ita naturæ firmæ est, qui prolectibilibus careat occultis.

Proles, progenies. Colũ. lib. viii. de caprino pecore. Parit autem si est generosa proles frequenter duos, nõnunquam trigeminos.

Proletarii a prole dicti sunt, qui in plebe Romana pauperrimi erant, neq; amplius q̃ mille quingentum æris in censum deferebant, Qui uero nullo, aut perquã paruo ære censebantur, capite censi uocabantur. Augustin. lib. iii. de ciuitate dei. Tum uero tam multa bella ubique crebruerunt, ut inopia militum proletarii illi qui

ea

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

eo,p proli gignēdæ uacabāt, ob ægestatē militare nō ualētes,hoc nomē acceperāt,militiæ cōscriberent.

Prolepsis dici pōt pacceptio,ex πρὸ añ,& λῆψις sumptio siue acceptio,siue ἀπὸ τοῦ προλαμβάνειν, hoc ē a psumendo,fit aūt cum id qđ in aduersarii aut iudicis opinione esse,aut fore arbitramur contrarium nobis præoccupamus dicere & ratione dissoluere.

Prolixo.as. Vide in dictione Lixo.

Prolixum,quasi porro laxū,qđ longū latūq; est. Terē. in Eu. Accipit nemo meli⁹,neq; prolixius.i. largius. Aliqñ dī supfluum. Vñ prolixam orōnem dicimus.

Prologus,proloquiū,siue pfacio,proponit.n.narrāda.

Prologium,principium,quasi proloquium, a græco λόγος. Plau. Exanimauit me prologio suo.

Proloquor,pe.c.,plogo utor,uel multū siue ultra loquor i longū. Plau. i Epi. Nā qd ego apud te parē,ploq? Ego illā hodie uolo facere libertā meā. Qñq; ploq est ante siue simpliciter loq. Aug. li. i. cō. Nōne tibi ,plocut⁹ sū aduersum me delicta mea. Qñq; ē summā rei breuiter eloqui. Varro aūt sic habet. Proloqui est, cū qđ in aīo habemus,loquendo efferimus. Terē. Censen me ullum potuisse uerbū proloq.i. proferre. Aliqñ proloq est sententiā ferre,a quo proloquiū sentētia,in qua nihil desiderat,quod etiam pro exordio ponitur.

Proludo.is. pe.pro. proludere ꝓcat qđ græci dicūt προγυμνάζειν. Quintil. Cytharœdi pauca illa q̄ añ legitimū certamē inchoēt emerēdi fauoris grā canūt prooemiū uocauerunt. Pli. li. xxxvii. Qñ Pompeiano proludit.

Prolugeo.es.pe.pro. est aūt prolugere solito diutius luge re. Fest. Prolugere dīr,qui solito diutius lugent.

Proluo.is. ex pro & lauo,qđ e pria in tertiā trāsit cōiugationē,sicut abluo ꝓcat multū,siue multo tpe lauo. Pers. Nec fonte labra ,plui caballino. Nō. n. oīno negat sed negat multū labra lauisse,& hoc hūilitatis cā. Aug. lib. iiii de ci. dei. Abruptas ēt imbrib⁹ ,plutas eē regiones. Aliqñ ,pluere ē supfluere. Col. li. ii. Qm̄ īpetus aquæ ,pluit terrā nudatisq; radicib⁹ germia ñ patiē coalescere.

Proluuio.onis. Vide in dictione Scaturigo.

Proluuies,immunditia cuiuscunq; rei sordidæ. Vir. Fœdissima uentris proluuies.

Proluuium idem quod proluuies,p transla. dī profusio, & prodigalitas,cū qs more aquæ opes profundit. Terē. in Adel. Quæ res tam repente mores mutauit tuos,qđ proluuium? quæ ista subita est largitas.

Promereor,bene ago,beneficium pōsto. Vir. li. iiii. Nunq̄ te regina negabo promeritā. Terē. Ita me uelim ames promerentē pī.i. bene agentem. Inde socii promerent, qñ bñficiis alliciunt,& beniuole artificio conciliantur. Plau. tñ in Amphi. in malam partē sumpsit. Quid mali sum here tanta ex re promeritus? Commereri cōtrarium est promereri quod significat male agere.

Promercalia dīr q̄ reseruatis his,q̄ ad usū ptinent tanq̄ supantia uēdit pfamilias. Verbi grā. Decē modii triti ci pascēt familiā cū ex fundo uiginti i horrea reseruet decē tpe cōi uenditioni idoneo ,pponit. Idq; pmercale dīa Catone & ab aliis. Sue. in Cæsa. aut ,pmercale uocat id, qđ Cæsar uēdidit supans sibi reseruata tāta aurī copia,q̄ta suo usui satis esset. Promercales uestes q̄ supuacant patrifamilias. Col. li. vii. pecuniā dñi neq; i aliis reb⁹ ,pmercalib⁹ occupēt. Ibi uidē accipi ,pmercalia, pro mercimoniis suæ ditioni expositis.

Prometheus,pe.pro.nomē uiri propriū ἀπὸ τοῦ προμηθεῖσθαι.i. a ,puidētia. Fuit.n. prudētissimus,Hic prim⁹ astrologiā assyriis indicauit,quā residēs i mōte Caucaso nimia cura dephēderat,hic ,pter nimiā ingenii excellētiā hoīes finxisse existimat,qa ut inqt Lact. Simulachr hominū primus de molli luto formauit,ab eoq; nata plastice est. Hic fuit pater Deucalionis,& filius Iapeti, qui fuit unus ex Titanibus. A prometheus fit patronymicū promethides,pe.pro.

Promineo,es,pe.cor. ex pro & maneo,q̄si ante uel extra in longū maneo. Vñ promontoriū. Pli. Simiæ dentes ut homini. elephanto intus ad mādendū quatuor,præterq̄ eos,qui prominent.

Promico,as.pe.cor. Vide in dictiōe Mico.

Promitto,is.polliceor. Cic. Iam.n.totū,qđ tibi ,pmisera pstiti. Qñq; pmittere est ,pducere, & q̄si in lōgitudinē mittere,siue porro.i. lōge mittere. Plau. in ru. Capillum ,pmittā optimū est,incipiāq; hariolari. Vir. Promissaq; barba. Qñq; minari. Idē. Promisi ultorē,& uerbis odia aspa moui. Hui⁹ cōposita sūt Appromitto. qđ est ,p altero mitto. Cōpromitto, qđ ꝓcat litē ad boni uiri arbitriū mitto. A quo cōpromissum ipsa facultas arbitro data. Tractū ab eo q̄ uterq; litigās sīl ,pmittit se arbitrī sniæ parituꝝ. Repromitto,firmiter,seu etiam ,pmitto Hiero,ad Dama. Hos uersus esse assumptos,q̄ ille q re promittebat de genere Dauid uenerat saluator⁹ Isrl.

Promo,is.psi.ptum,,pfero,eloquor,expono. Plau. in Cist. Accipias claues, si qd tibi opus erit in ,pmptu ,pmito.i. extra capito. Vir. Lætiq; cauo se robore promūt. Thessandrus. Stelenusq; duces.i. educūt. Lact. li. v. Longū est uniuersas uirtutis spēs promere, ut de singulis doceam Proprie tñ promere est recōditū ita educere,ut ad manū paratū sit. Vñ promptū paratū dicim⁹. Hui⁹ cōposita sunt Depromo, qđ est extraho,extra do,declaro. Virgi. li. xi. Et ultricē pharetra deprome sagittam. Plau. in Am. Quid faciā nūc,si tres uiri me in carcerē cōpegerint, inde cras a prōptaria cella depromar ad flagrū. Lact. li. iii. Idē i ope ualde serio, in quo pcepta uitæ deprompta ex phia Ciceroni filio dabat.i. excerpta. Hier. Propter simpliciores quasq; id me depromere cōpellitis.i. describere. Expromo pfecte ,pmo. Teren. in Heau. Nemo est meoꝝ amicoꝝ hodie apud quem exprome re omnia mea occulta audeam.

Promptus dī q̄ iam paratus est ad agendū. & in quo nulla mora est q̄si iam productus. Sal. Natura ferox,uehemēs, manu prompt⁹ erat,maximū bonū in celeritate putabat. Sic dicim⁹ prōptus ingenio,q ingeniū ad oīa paratū habet, Per trāslationē,prōptus ponit pro manifesto,& apto,cū res a secretiore loco educit,ut pata nobis,& ad manus sit,unde dicim⁹,res est in prōptu,quasi manifesta. Cic. lib. i. offi. Quæ q̄q̄ ita sint in ,pmptu, ut res disputatione nō egeat. Sal. Aliud clausum in pectore,aliud in lingua promptū habere.

Prōptitudo ut ait Speu. est patēs expeditio ptopositi ad res agendas.

Prōptulus dimi. Hiero. in ,plo. Dañ. Quidā e nostris satis ad loquēdū prōptulus Ezechielē adduxit in mediū.

Prōptarius,a.um,ex quo aliquid depromit. Plau. in Am. Inde cras e promptaria cella depromar ad flagrū. Nā

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ibi promptaria cella pro carcere posuit, quia e carcere ad supplicium promūtur noxii.

Promptariū locus, in quo res ad usum necessariæ ita repositæ sūt, ut statim ꝓmi, ac ꝓferri possint. Amb. li. Hexa. Quid ē igit̄ os hoi, nisi quoddā fermōis haustū, fons disputationis, aula uerboꝝ, prōptariū uolūtatis, Simachus in Epīs prōptariū uocat ingeniū tanq̄ repositoriū doctrinaꝝ. Ait. n. ut mihi falsis laudibus blādiaris, cum ais aliq̄d ex nostro desiderare prōptario.

Promus, & condus. apud ueteres, ꝓ cellario sumebant, q̄ inde ꝓmerent, & ibi cōderēt. Plau. i Asi. Ego sum Promus, cōdus, ꝓcurator peni. Promꝰ, q̄ ꝑest cibariis promēdis, q̄ uictū familiæ ꝓmit. Cōdus q̄ recōdit in cellā penuariā ipā penora. Nā in potētioꝝ domibus aliꝰ est ꝓmus, alius cōdus, alius alii mīsterio assignatꝰ. Apul. in Apol. Promū librorꝝ appellat illū, q̄ libris ꝓmēdis ꝑest.

Promulsis, idis, potio ex mulso cōdita. Cic. Papi. Habuisses nō hospitē, sed cōtubernalē. At quē uirū non eū, quē tu es solitus ꝓmulside cōficere. Hinc ꝓmulsidaria uasa dicunt̄ q̄bus mulsum cōtinet̄. Scribit Pōpo. iurisc̄sul. Legatis uasis scutellas & ꝓmulsidaria cōtineri.

Promōtoriū q̄si ꝑeminēs mons significat eū montē in mari ꝓminentē. Pli. li. xxxvi. Promōtoria apiunt̄ mari & rerū natura agitur in planū.

Promulco nauis agi dicit̄ cum scapha ducit̄ fune, a promulcendo. Nam non necessitatis tantum causa fit, sed ut nauis quietius agatur.

Promulgo, as. publico, palā ꝓnūcio, q̄si prouulgo. Festꝰ. Leges ꝓmulgari dīr cū primū in uulgus eduntur. Col. li. i. C. Licinius dānatus est, qui agri modū, quē in magistratu rōne tribunitia ꝓmulgauerat, īmodica possidē di libidine transcēdisset.

Promurale dī, cū extra muros, q̄ ambiūt ciuitatē alius ducitur murus, & est murus ante murū, q̄ & antemurale uocat̄. Dicit̄ etiā locꝰ ꝓmuralis, qui ē ante murū. Hiero. Cum aūt uenerit ad ꝓmuralē locū. i. ad futuri seculi statū, ibi ad eū dicit, ostēde mihi faciē tuā.

Pronomē ideo dī, q̄a uice nois fungit̄. Nā sicut dicēdo nomē explicamus p̄sonam, sic ꝓnomē ut tacito nomine, cū dicimus, hic legit, ille scribit.

Pronubæ, pe. pro. dicunt̄ q̄ sunt i obsequio nubētis īquit Dona. q̄ nubētes domū mariti deducunt ac comitant̄. Iuno aūt ꝓnuba dicit̄ quæ ꝑest maritalibus thoris.

Pronurus, pe. pro. nepotis uxor dicitur.

Pronus, ꝓprie dicit̄ in anteriorē partē flexus. Oui. li. i. Meta. Pronaq̄ cū spectēt animalia cætera terrā. Os hoi sublime dedit. Per trāsla. uero quis dī pronus. i. inclinatꝰ ad uirtutes, uel ad uitia. Itē ꝓnus dī, qui est cōtrarius supino. Pli. li. xxviii. Supini cubitus oculis cōducūt, at proni Tussibus, Itē ponit̄ pro uicino, sicut altus, pro longe posito. Vir. Ventisq̄ uocatis prona petit maria. i. littori uicina. Dicit̄ & pronis in tertia declinatiōe, ut apud Teren. in Phor. Alia trabs ꝓnis in humum accedēs ꝓxime frangit ramos cadētes.

Propago, inis. & ꝓpages gis, pe. pro. uitis uetula, & suppōsa, ut ex una plures fiāt, dicta q̄ porro pāgatur. i. lōge figat̄. Vir. Flexꝰ ꝓpaginis arcus, ubi prima ꝓducit̄. Aliq̄n significat genus, & sic prima corripit̄. Idē. Si Romana potēs Itala uirtute propago.

Propago, as. pe. pro. uitem uetulā suppримo. Et ꝙ trāslati onē ponitur pro extendo, dilato.

Propalā pe. cor. i. clare, apte, & in ꝓpatulo. Cic. li. i. de ora. Nō explicata uestē, neq̄ ꝓposito argento, neq̄ tabulis & signis propalā collatis.

Propalo, as. pe. cor. manifesto, in longū cresco. Aug. li. ix. cōfes. Cū em̄ propalata & effossa digno cū honore trās ferent̄ ad ambrosianā basilicā, quos uexabant īmundi spiritus, sanabant̄. Col. li. iii. Deinde ex eo sulco, q̄si ramos fossaꝝ facies, ꝙ quos ut quæq̄ uirga postulauerit, propalatur, atq̄ ita terra adoperies.

Propatulū, late patēs, atq̄ aptum, quasi porro patulū. Salu. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiā in propatulo habere. i. in publico.

Prope, graui accētu pronūciata penul. ꝓpositio est, & significat iuxta. Curtius. Cū prope id oppidū copiæ constitissent. Interdū significat ex propinquo, Mar. li. i. Hic ubi sydereus prope &c.

Prope uero ultima acuta ponit̄ ꝓ aduerbio fere, seu q̄si. Pli. Et in foribus tēpli ꝓpe collapsus expauit. Ter. i An. Prope adest cū alieno more uiuēdū est mihi. Cōparatiuum ꝓpior, ꝓpinquior, suplatiuū ꝓximus, propinquissimus, ac nobis adhærēs. Veteres tū nō solū propinquū, & nobis hærentē ꝓximū dicebāt, uerū etiā lōge remotū, si tū inter duo discreta nihil mediū extitisset. Virg. Proximus huic lōgo, sed ꝓximus interuallo. Aliq̄n ponitur ꝓ maxime ꝓpitio. Terē. Gradiuū testor, qui deus est nobis oīm ꝓximus. Mar. Nec ꝓpior q̄ Phœbꝰ amet Interdū nō habet uim suplatiui, & ꝓpinquū fcat, q̄ propter cōparatiuū facit ꝓximior, qd̄ propinquiorē significat. & ab eo fit ꝓximitas, & ꝓxime aduerbiū. Veg. Proximior & dextra sit q̄ plagā possit inferre. Vlp. lib. xxx. ad edictū. Si quis ꝓximior nascerēt cognatus. Aliquando ꝓximus in sacris literis intelligit̄ ois hō, quia ut inquit Aug. Nemo est cū quo sit malū. Et ꝓximus est, q̄ tecū natus est ex Adā & Eua, oēs ꝓximi sumus cōditione terrenæ natiuitatis. Sciendū q̄ propius & ꝓximus, & proxime, ꝑter cōparatiuū, suplatiuorūq̄ naturā cōstruunt̄ cū accusatiuo. Cice. Proximus Pompeiū sedebam propius urbem mouēt. Salu. Proxime Hispaniā Mauri sunt. Compositū a prope est deprope, quod significat ex propinquo.

Propediem aduerbiū temporis, quasi prope est dies q̄n hoc fiet, id est cito. Ter. Et illū tibi salū affutuꝝ ē hic confido propediem.

Propemodū. i. pene, quasi prope mensurā.

Propilo, as. pe. pro, Vide in dictione Pilus.

Propinquus, a prope deducit̄. Et modo significat eū qui prope est, modo affinē, vnde propīquitas, affinitas. Vir. Speu. Propinquitas est cōmunio in eodē genere, propīquo, as. propinquus fio. Virg. Fuge nate propinquant, a quo fit appropinquo.

Propello, is. propuli, propulsum. Vide in Pello.

Propendo, is. significat sursum pēdere, cū quid in statera pōderat, sicut dependere ferri deorsum pōdere. Plau. in Asi. Ad pedes quādo alligatus es, æquū centū pondū. Vbi manus manicæ cōplexæ sunt, atq̄ adductæ ad trabem, nec dependis, nec ꝓpendis. Amb. tamen propēdo pro dependo posuit, cū ꝙ translationē dixit. Atrocioré scelerū reatum uitia reliqua sequunt̄, qm̄ quo flagitiosa propenderint, eo inclinant cætera. Itē ꝓpendere est diu, siue

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diu siue multum, aut a longe examinare. Quintil. Dabam his ocium ut refrigerato inuentionis amore diligentius repetitos, tanquam propendere.

Propensus uehemẽter inclinatus. Cic. li. i. offi. Quin etiã si qs est paulo ad uoluptatẽ ppensior. Et ppensus q̃si ultra tensus. Persi. Cum tibi calue pinguis aqualiculus ppenso sesqpede extet. Cornu. Cũ tu o calue Senator abũdantia ciboꝝ pinguis sis, & uentrẽ habeas ultra sex pedes extensũ. Iñ ppensa munera. i. multa ac magna.

Propetro. as. pe. cor. Vide in dictione Patro. as.

Propero. as. pe. cor. a ppe fit, & fcat festino, celeriter eo. Nã q in aliquẽ pperat, id agit, ut illi ppinquior sit. Sal. Qua illi discessus erat in Galliã properanti. i. celeriter eunti. Et ille dĩ pperare, q festinanter aliqd agit uel dicit. Vir. Multa forent quæ mox cælo pperanda sereno. Lact. li. vi. Et cum uiuere se putãt ad mortẽ concitatissime pperant. Nonius. Festinare & pperare ueteres dixerũt. Cato, Qui unũ qd mature trãsigit, pperat. Qui multa simul incipit, nec pficit, festinat. Vegꝝ utraq; uerboꝝ rõ sub hac significãtia proxima est ueritati, ut sit sæpe animi pperare studiose ad res aliquas cõtendentis. Festinare corpis necessitati obsequentis. Vir. li. iiii. Et mediis pperas aqlonibus ire p altũ. Et li. ii. Festina te uiri nã q̃ tam sera morã segnities. Huius cõposita sunt Appropero qd est iuxta ppero. Cice. pro Milo. Cũ hic insidiator, q iter illud ad cædẽ faciendã propera ret. Depropero ualde seu celeriter ppero, pperanter facio. Horã. li. ii. car. Quis udo deproperare apio coronas, curat ue myrto. Impropo itro ppero. Pli. li. xxxvi. Intus labyrinthũ inextricabilẽ, quo si qs iproperet sine glomere lini, exitũ inuenire neq̃at. Aliqñ improperare est crimen uel aliqd aliud obiicere. Iñ improperiũ. A propero fit properatio, & pperantia & properitas.

Properus. a. um. pe. cor. Idem quod celer. Plau. Properã uideo ancillã uenientem. Hinc fit properior, properrimus, & compositum præproperus.

Propere, celeriter, aduerbium. Salu. Tum propere consul ducit exercitum.

Properatim. Cecil. Properatim in tenebris istuc confectum est opus.

Properiter. Catul. Animula miserrima properiter abit.

Properanter fit a properans. Accius. Remisq; nox properanter nauium in fugam trahunt.

Prophasis pe. cor. dici põt latine prætextus excusatio.

Propheta. æ. & prophetes. is in mas. genere, pphetis. idis. uel idos. & pphetissa, æ. in fœminino, a προφημί qd est p̃dico. Hiero. in li. Iud. Erat aũt Delbora pphetes uxor Lapidoth, q̃ iudicabat populũ. Et in Euan. Erat Anna pphetissa filia Phanuel. Est aũt ppheta, qui futura prænunciat, ab eo primum intellecta, alias uera nõ posset dici prophecia. Veteres ut inquit Festus antistites phanoꝝ, oraculoꝝq; interpretes, prophetas dicebant.

Prophetia est inspiratio, uel reuelatio diuina regẽ euentus imutabili ueritate denuncians. Vñ ppheta uidens dĩ. Fit aũt quatuor modis, p facta, ut p arcã Noe, q̃ figurabat ecclesiã, p dicta, ut p ea q̃ angeli dixerunt Abraæ, In semine tuo benedicent oẽs gentes, p uisiones, sicut factũ est Hieremiæ, q uidit ollã succensam a facie aquilonis. Et p somnia, ut p somniũ Nabuchodonosor, q uidit lapidẽ de mõte excisum sine manibus. Est & alius pphetiæ modus cæteris dignior, qñ ex sola sancti spũs inspiratiõe remoto oĩ exteriori adminiculo facti uel dicti uel uisionis uel somnii, pphetatur & hoc mõ pphetauit Dauid. Vñ dixit, Audiam qd lõquat in me dñs deus. Fit ẽt pphetia de tpe pñti, ut Vñ hoc mihi ut ueniat mr̃ dñi ad me. De ptõ, ut In principio creauit deus, & de futuro, ut Ecce uirgo concipiet.

Propheto. as. p̃dico. Licet qñq; pphetare sit laudes deo canere, ut in lib. Nume. Cunq; requieuissent in eis spũs, pphetauerunt, nec ultra cessauerunt.

Propnigeon locus in balneis, in quo ignis inclusus exestuat, pnigos latine æstus, & suffocatio, pnigo suffoco.

Propitius. a. um. quod est placidum, fauensq;, a prope & ito. as. ut quidam aiunt. Nam qui nobis fauent prope nos ire consueuerũt, uel dicitur propitius prorsus pius, aut porro, id est, ualde pius.

Propitio. as. siue ppitior. aris. ppitiũ reddo, placo. Hinc repropitior, qd est rursus, ppitiũ reddo. Hiero. li. ii. Re. Et repropitiatus est deus terræ ppitiatio sacrificium.

Propitiabile, quod est ad propitiandum aptum. Vñ ppitiabilis hostia. Dicit & propitiale. Item propitiabile, quod facile flectitur, ut propitiabile numen.

Propitiatoriũ locus, in quo placari solet deus, licet & p tabula quadã poni uideat in exodo posita sup arcã, vñ scribit. Facies &, ppitiatorium de auro mundissimo.

Propina pe. pro. dici põt añ famẽ, ex pro añ, πεῖνα fames Et ut nõnulli dicũt, locus erat iuxta thermas, & balnea publica, ubi post lauacrũ a fame & siti reficiebãt, vñ & alii ex latina p̃positione p, & græca dictione cõpositũ potius uolunt, ita ut indicet id qd datur pro esurie.

Propino. as. pe. pro. ex πρὸ ante πίνω bibo, uel a πρὸ πίνειμι qd fcat post potũ tradere, pprie fcat poculũ, ut qs biberat p̃gustare, ac porrigere. Plau. in Cur. Propino magnũ poculũ ille bibit. Quæ consuetudo inde initiũ habuit, q̃ græci soleni die quẽ philothesiã uocãt, miscere aureis atq; argenteis poculis uina solebãt, q̃ e manu gustantium sumentes, ori parũper admouebãt, deinde alteri cui uellent offerebãt. Hoc uero ppinare, qd est p̃bibere dicebat. Hinc factũ est, ut ppinare sit cibũ potũq; extraordinariũ uoluptatis gr̃a cũ amicis assumere. Interdũ est simpliciter porrigere. Terẽ. in Eu. Hũc uobis comedendum, & bibendũ, & deridendũ ppino. Spar. Vuluam inciderit uenenatã ptem fratri edendam ppinans, & sibi innoxiam reseruans. Pli. li. xx. Quidam ad uuluæ dolorem radicem cum uino dulci ppinant.

Propẽticon latine comitatiuũ, προπέμπω comitor, p̃mitto, vñ est titulus ad Sidoniũ de Propenticon ad libellũ.

Propolis pe. cor. quasi suburbanum. Et id dĩ quod apes ante alueum faciunt. Varro, Propolim uocant, quod apes faciunt ad foramen introitus porrectum in alueum maxime æstate fauorum stabilimentum, quo oẽs frigoris, aut iniuriæ aditus obstruuntur.

Propolæ pe. pro. negociatores, q merces præmũt minoris, ut postea pluris uẽdant, πρὸ eñ ante πωλέω uẽdo, q uidelicet, pponũt aliqd uenditandũ, ut panẽ. Lampri. in Cõmodo. Imitatus propolas circũforaneos equos curules sibi compauit. Cic. cõtra Piso. Placentini extructa mensa nõ conchyliis, aut piscibus sed multa carne subrancida serui sordidati ministrant nonnulli etiam senes, idem coquus, idem Atriẽsis. Pistor domi nullus,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nulla cella,panis & uinum a propola,atq; de cuppa
Propylæum, latine ueſtibulũ uel porticus,q̃ eſt ante do
mũ,nam p añ, πύλη porta,vñ ppylæon, ſed diphthon
gum recipit.Cice.li.ii.offi.Phalerius Demetrius q Pe
riclem principẽ græciæ uituperabat, q̃ tantã pecuniã
in p̃clara illa propylæo profuderit.Pli.Protogenes,cũ
Athenis celeberrimo loco Mineruæ delubro propylæ
um pingeret adiecit paruulas naues longas in his quæ
pictores parerga appellant.
Propolarius,idẽ qd̃ ppola.Aug.ſup Io. Ideo fratres mei
quomodo eos uidetis qui uendunt propolarios.
Propontis.idis.æquor patens atq; diffuſum. Hæc angu
ſtiis boſphori thracii cũ euxino põto coniungit̃.Nam
geographi primas anguſtias maris ſe coarctantis hel
leſpontum uocant.Inde expatiat̃ æquor, q̃ laxitas pro
pontis appellat̃,ubi iteq; in arctũ coit,& ſtringit̃ ille an
guſtiæ Boſphorus thracius nuncupat̃.Vbi iteq; effun
dit̃ pontus Euxinus,q curuatus in figurã ſcythici arcus
cõmittitur oſtio Meotidis paludis Idemq; oſtium Ci
merius Boſphorus uocat̃ A propontis ſit.
Propontiacus.a.um.pe.cor.qd̃ eſt propontidis.Oui.li.i.
Faſt.Hincq; propontiacis hærentem cyzicon oris.
Propono.is.ſtatuo,delibero. Sene. Id in primis aïo ppo
nendũ,ut recte uiuamus.Aliq̃ ,pponere ſcat,pmitten
do ponere & oñdere, ut ppono ludũ , ppono p̃mium.
Cice.Quis eſt q ppoſito tãto p̃mio nõ excitet̃? Aliq̃
eſt extra ponere,ſiue palã oñdere. Pli.lib.xxxv.Idẽ pfe
cta opa pponebat in pgula trãſeuntibus. Salu.Poſtula
uere plæriq; ut pponeret,q̃ cõditio belli foret, q̃ p̃mia
armis peteret.Aliq̃ añponere,docere.Lac.li.4.Pniam
nobis i illa circunciſiõe ppoſuit. Aliq̃ pcul ponere.
Propoſitum dr̃ qd̃ mente ſtatutũ eſt,& intẽtio hoïs. Pli.
Hoc ei propoſitum erat,uel ſuperare uel cedere.
Propoſitio,quæſtio,habens aliqd qd̃ diſputatiõe ſoluen
dum ſit,& a græcis problema dr̃. Dialectici diffiniunt
ppoſitionem,q̃ ſit oratio ueꝝ uel falſum ſignificãs. Ci
ce.li.ii.ad Heren.Propoſitio dicit̃ p quam oſtendimus
ſummatim quid ſit,quod probare uolumus.
Proportio. Vide in dictione portio.
Proꝑtor dicebat̃ q extraordinariam p̃turam gerebat.
Propriũ a ,ppe fit,& dr̃ qd̃ peculiare ẽ uniuſcuiuſq;. Hoc
eñ maxĩe prope eſt qd̃ propriũ eſt. Vir.Hunc mihi da
propriũ uirgo ſata nocte laborem.Hinc proprietas, &
proprie quod ẽ peculiariter.Aliq̃ dr̃ diuturnũ. Siſen.
At qui metu & ſuſpitione propriam habere quietem
non poterat. Plau.Atq; illum amatorem tibi propri
um futurum in uita.i.perpetuum.
Propter ſcat alicuius cauſa.Et accipit̃ loco cauſalis con
iunctionis,ut Propter niuem frigeſcunt hoïes.Vir. Te
propter Libyæ gentes Numadũq; tyranni Odere.i.tui
cauſa. Aliq̃ aduerbiũ eſt,& ſcat prope.Teren.in Adel.
Nimiũ iſtoc abiſti,propter hũc aſſiſte. Aliq̃ ſcat apd̃
ſiue in.Ouid. Propter humum uolitat ponitq; in ſepi
bus oua.Et Lucre. Tum portam propter ahena ſigna
manus dextras oſtendunt attenuari.
Propterea ſignificat ob eam cauſam , ſicut quapropter
propter quam cauſam.
Propudium dicebant,cum maledicto nudari turpitudi
ne nolebant,q̃ſi porro pudendũ,uel a quo pudor & pu
dicitia,pcul ſint. Propudia uiroꝝ apud Pli.itelligit̃ im
modica,aut certe obſcœna uen⁹, & probroſa mollici
es.Plau. Meretriculam propudium uocat,hinc dñr.
Propudioſa dicta,q̃ pudicitia ſit procul a pudore.Sido.
igitur hic proxime abrupto contubernio ancillæ pro
pudioſiſſimæ,cui ſe totum conſuetudine obſcœna ad
dixerat,id eſt,impudiciſſimæ.
Propugno.as.uehemẽter,& de lõge pugno, vñ ppugna
tor.Liui.li.iiii.Quid a uobis ſperet̃ an honores,quos ad
uerſariis ueſtris potius, q̃ R.eipu. ppugnatoribus datis
Propugnaculum eſt munitio,uel q̃ſi locus munitus,vñ
uehementer certari poſſit,& defendi procul.Vir.li.iiii.
Et propugnacula bello tuta parant.
Propulſo.as.frequen.a propello, ſcat de longe pulſo,ſeu
procul fugo.Liui.li.i.Tamen cũ mœnibus bellũ ppul
ſare poſſet in aciem copias eduxit.Col.li.vii.Euinceñ
di ſunt autem quamuis peſtiferi morbi, & exquiſitis
remediis propulſandi.
Proquæſtor,qui quæſturam extraordinariam gerit.
Proreta pe.prod.dicitur qui cuſtos eſt & gubernator in
nauis prora.
Prorito.as.pe.pro,ſignificat prouoco.Colu.Vt peluſiaci
proritet pocula zithi.
Proripio.is.pe.cor.quo ad effectũ, ſcat pcurro, ſiue pfu
gio.Sed q̃ actõ procurrentis,aut pfugientis conſtruit̃
ſcat ſubito deduco,uel ſubito traho.Liui.d̃.ſecun.bel.
puni.E manibus ſacrificantium,cum ſeſe proripuiſſet,
Salu.Deinde ſe domum ex curia proripuit.
Prorepo.is.uero pe.pro. Vide in dictione Repo.
Prorogo.as.pe.cor. Vide in dictione Rogo.
Prorumpo.is.ultra ſiue ualde rumpo. Cæſ.li.iiii.Celeri
ter ad eas munitiones peuenerunt, atq; pruptis his pri⁹
in hoſtiũ caſtris conſtiterũt, q̃ plane ab his uideri, aut
q d rei gererẽt̃ cognoſci poſſet.Virgi.li.i.Ge.Rurſus in
obliquum uerſo prorũpit aratro. Q̃nq; prorũpere, eſt
ultra emittere,euomere,vñ pruptũ effuſum, fluenſq;.
Idẽ. Vñ p ora nouẽ uaſto cũ murmure mõtis It mare
proruptũ.Et li.iii.Interdũq; atrã prorumpit ad æthera
nubem.Qd̃ Serui.exponit pro euomit, aſſerẽs nouam
hanc eſſe locutionem. Non eñ dicimus ego prumpo
hanc rem.Hoc mõ uſus eſt Terẽ.in Eu.Iam me erum
pere licet hoc mihi gaudium.Q̃nq; ẽ irrumpere, quod
eſt quadam ui progredi proſiliriue.
Prorſus & prorſum dicim⁹, quaſi porro uerſus, ſcat oĩno
Noni.Prorſus & ab radicib⁹ auulſa eſt arbor. Interdũ
ponit̃ pro nõ recte & uere. Idẽ in Adel. Eo pacto pror
ſum illic alligaueris filium.Quando uero nomen eſt ſi
gnificat rectum,unde prorſi limites dñr in agroꝝ men
ſuris,qui ad orientem directi ſunt.
Prorſum rurſum ſignificat retro,ante,ut dicim⁹ ſurſum
deorſum,intro,foras,hac,illac.
Proruo.is. ruere facio proiicio. Liui. Mare fluminibus
inuexit,montes lapſu ingenti proruit.Idem li.ix. Exci
tati arma capiunt,dolabræ calonibus diuidunt̃ ad ual
lum proruendum,foſſaſq; implendas.
Proſa,vñ & ,pſella dimi.Pli.li.xviii.Sed ,pſellis binis ter
niſq; ſic erãt.Et,pſa dr̃ orõ ſoluta,q̃ſi ,pſuſa a recti puer
ſiq; carminis ptãte & noïe.Item proſa dea, cui ara dep
candi gr̃a periculi ab ægro partu conſtituta eſt.
Proſcænia ſunt pulpita añ ſcænã in qbus ſcænici hiſtrio
niã agebãt. Vir.li.iii.Ge.Et ueteres ineũt pſcænia ludi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Prolapia gñis lõgitudo, siue pgenies antiq̃ a pſupandõ id eſt, iaciendo, & diſiiciendo, quaſi porro ſparſis, & q̃ſi iactis liberis. Aliqui a pſupero, q̃ pſuperẽt, hoc eſt ſũpſint & ſupabundent liberi. Dictio uetus ab ultimis & iám obliteratis tpibus repetita, ut ait Quintilianus.

Proſedæ dñr meretrices, eo q̃ ante ſtabula ſedeant.

Proſcindo. is. ualde uel ultra ſeu ſubt⁹ ſcindo. Vñ dicim⁹ terram proſcindi cũ primũ araẽ inq̃t Var. Cũ iteq̃ effringere dicũt q̃ prima aratione glebæ grãdes ſolent excitari. Cũ iteraẽ effringere uocant. Tertio cũ arant iacto ſemine boues lirare dñr. i. cũ tabellis ad uomerẽ ſimul & ſatũ frumentũ operiunt in porcis, & ſulcãt in foſſas, quo pluuialis aqua dilabaẽ. Per tranſla. proſcindere eſt infamare, contumeliis lacẽſſere, lacerare. Sue. in Aug. Hũc fœdiſſimo conuitio corã pſciderunt. Pli. Hic eſt Mamurã Catulli ueronẽſis carminib⁹ pſciſſus.

Proſapodoſis pe. cor. προσαπόδοσις latine aſſignatio & redditio dicitur.

Proſcribo, aliq̃d p ſcripturã uenale propono & publicõ ſicut hodie fit cũ in ianua ſcribiẽ, hæc domus eſt uenalis, vñ proſcriptũ uenale expoſitũ, q̃a quæ erãt uenenda publice ſcribebanẽ. Nam pſcribi dom⁹ dñr, q̃n apposita inſcriptione uenales, uel locãdæ ſignificanẽ. Cice. lib. iii. Itaq̃ Calphurnius cũ cognouiſſet Claudium ædes poſtea pſcripſiſſe. Itẽ pſcribere eſt relegare, damnare. Hora. in Ser. Proſcripti regis pupilli pus, atq̃ uenenum. Pli. de Sylla. Age nõ exit⁹ uitæ ei⁹ oĩm pſcripto⁹ ab illo calamitate crudelior fuit. Tractum ab eo, q̃ hi pprie pſcribi dñr, ut Vlpi. teſtaẽ, quo⁹ noĩa claris liis, ut de plano recte legi poſſit añ tabernã, uel añ eũ locũ in quo negociatio exerceẽ, nõ in loco remoto, ſed euidenti ſcribunẽ, hinc pſcriptio dãnatio, & pſcript⁹ dãnatus. Itẽ eſt in aliquẽ penetrabile telum interquere. Macro. Non eſt facile in eum ſcribere, q̃ põt pſcribere.

Proſecta dicta ſunt ab antiquis uiſcera, quæ in ſacrificiis proſecaſſent. Luca. li. vi. Si pectora plena ſæpe dedi, & laui calido proſecta cerebro.

Proſelytus pe. pro. aduena, peregrinus, aduẽtiti⁹. Eſt eñ uerbum græcum, illi enim dicunt προσήλυτος.

Proſelenus pe. prod. dr ante lunam, nam cõponiẽ ex πρὸς ante σελήνη luna, q̃ σέλας. i. ſpendorẽ habeat, & ἄνω. i. ſuperne. Nam a ſole lumen accipit. Et proſelini dicunẽ ante lunam geniti, quo nomie dicti ſunt Arcades. Stant Arcades aſtris, lunaq̃ priores.

Proſequor pe. cor. pprie fcat ultra, ſiue poſt ſequor. Cic. li. ii. offi. Sequiẽ ut hæc officio⁹ gña pſequar. Plau. in Ciſ. Si is hac aut hac ſocci uideo ueſtigium in puluere pſequar hac. Aliq̃n pſequi eſt cũ affectu animi, ut pſequor te amore, odio, laude, honore, contumeliis, & huiuſmodi. Et fere ſemp cũ ablt̃o. Cic. in Ver. acti. iiii. Iſte iratus hoĩem uerbis uehemẽtioribus proſequiẽ. i. inſectaẽ. Idẽ Metello. Dom⁹ tua deniq̃ tota oĩbus ſummis officiis pſequuta eſt. Interdũ pſequi ẽ pſeuerare exeq̃, qd̃ cœptũ eſt. Amb. Et bñ ſabbato cœpit, ut ipſum ſe oñderet creatorẽ, q̃a opa opib⁹ intexeret, & pſequereẽ opus, qd̃ ipe iã cœperat. Interdũ eſt q̃ſi deducere, & comitari. Hiero. ad Iulianũ. Inter multo⁹ officia ppinquo⁹ & conſulares amicos tuo⁹ exequias pſecutus es. Diuerſis aliis modis uſurpaẽ. Lact. li. ii. Siqdem ſacrilegia ſua iocularibus etiã dictis pſequebaẽ. i. condiebat. Idẽ li. iii. Quã Tullius uniuerſis eloquentiæ ſuæ uerbis pſecutus eſt. i. deſcripſit, tractauit, uel laudauit. Cic. li. i. Tuſ. Quid totũ prope cælũ ne plures proſequar nonne humano genere cõpletum eſt. i. ultra hoĩem. Idem in Cato. Quam palmã utinam dii immortales tibi referuent, ut tui aui reliquias pſequare. i. uiriliter aſſequaris uel proſpere cõſequaris. Terẽ. in Adel. Ego ius meũ pſequar. Plau. in Cap. Nũc barbarica lege certum eſt ius meũ proſequi. i. pro uirib⁹ obtinere. Col. li. i. Ac rurſus præmio proſequamur eos, qui ſtrenue ſe gerunt.

Proſodia, cũ accẽtu in pe. latine accẽtus dr, q̃ lex eſt ſiue regula ad eleuandã deprimẽdãue ſyllabã uniuſcuiuſq̃ pticulæ orõnis accõmodata. Et alio noĩe apd̃ græcos πάθος dr. Fit aũt pſodia a πρὸς græca ppoſitione q̃ fcat ad, & ᾠδή cãtus, q̃ſi ad cantũ. Gel. Proſodias græci, latini accẽtus dñt, eas ueteres docti tũ notas uocũ, tũ moderaméta tũ accẽtiunculas, tũ uoculatiões appellabãt.

Proſerpina p. cor. Iuna Iouis, ex Cerere filia, a græcis Perſephone dr. Oui. li. iiii. Faſt. At neq̃ Perſephone digna eſt pdone marito. A pſerpendo dictã Proſerpinã Aug. li. vii. de ci. dei, ſignificareq̃ fœcunditatẽ ſcribit. Quæ cũ aliq̃n nõ eſſet, dicta fuit rapta ad inferos, & tũc ceſſarunt inſtrumenta ruralia. Qua redeũte inſtituta ſũt ſolẽnia apud Athenas. Serpere eñ uideẽ ueluti ſerpẽs, dummodo in dextram, modo in ſiniſtram mouetur, propter quod & omniuaga dicitẽ. Dicta eſt libera Diana, Lucina, Triuia, Hecate, & Noctiluca.

Proſerpere proprie dracones dicunẽ. Plau. Fac me prõ ſerpentem beſtiã duplicem ut habeam linguam.

Proſemino quaſi ultra ſemino. Mani. li. i. Semper enim ex aliis alios proſeminat uſus.

Proſumia genus nauigii leuis ſpeculatorii. Plau. De nocte ad portum profectus ſum proſumia. Cecil. Qui prõ gubernatore ſe gerens prope uertit proſumiam. Hæ naues etiam geſcoretæ uocantur.

Proſeuche, obſecratio, uel oratio, q̃ ad deũ fundiẽ, dicta, q̃ſi προσοχή. Quia attentiõe opus ſit, προσέχω eñ ẽ attendo uel intẽdo, uel adhibeo. Iuue. uideẽ ponere p eo loco ubi pcibus & obſecrationibus médici a tráſeuntib⁹ ſtipẽ mendicabãt, uel uictitabãt. Ait eñ. Ede ubi conſiſtas in qua te quæro proſeucha. Nam in ingreſſib⁹ pontium mendici tuguria habebant, unde a prætereuntibus mendicarent ſtipem.

Proſocer pe. cor. Vide in dictione Socer.

Proſopis pe. cor. inſula in Delta Nili, in qua eſt ciuitas Atarbethis, ut ait Herodotus.

Proſopon, inſula non longe a Carthagine.

Proſopopeia ad uerbũ dr pſonæ factiua. Componiẽ eñ ex πρόσωπον qd̃ pſonam fcat ποιῶ facio. Figura eſt cũ pſona aliqua fingiẽ, ut cũ inanimatũ loquiẽ ad animatum, uel econuerſo. Hora. Quid amplius mare o terra ardeo. Apud Quintil. li. ii. proſopopeias accipiunt pro orationibus alicui pro dignitate accommodatis.

Proſonomaſia, cum accentu in pe. latine annominatio dicitẽ, quæ fit ſimilitudine aliqua uocum, & uicinitate quadam uerbo⁹, ut quis locus, aut lucus, ut ex oratore arator, ut deligere oportet quem uelis diligere.

Proſper q̃ dat fœlicitatẽ, fœlix q̃ recipit, ut ſyd⁹ proſperus ſub quo natus eſt fœlix. Sue. tñ de Cæſare ſcribit eum fuiſſe proſpera ualitudine. i. bona, & quaſi fœlici. Vndẽ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

improſpere,qđ ponit̃ ꝓ nō bene.Col.li.i.Nā ubi qđ ppe
ram adminiſtratū ceſſit iproſpere uitat̃, qđ fefellerat
illuminatq; rectā uiā docētis magiſterium.Vir.Sis fœ
lix noſtrūq; leues quēcunq; laborē, ꝓ eo qđ eſt proſpe
ra & benigna. Dī & proſperus .a.ū. Cic.li.vi.de Repu.
Deinde eſt hominū generi proſperus & ſalutaris.

Proſpero.as.& proſperor depo.proſper fio.Aug.in ꝓlog.
lib.de ciui.dei.Qui res humanas ita proſperari uolūt,
ut ad hoc. multoꝝ deoꝝ cultum quos pagani colere
conſueuerunt,neceſſarium eſſe arbitrentur.

Proſilio.lis,pe.cor.Vide in dictione Salio.

Proſpicio.is.ideſt,añ ſiue a lōge uideo, ꝓuideo,curo,ca
ueo.Cic.Ser.Sul.Tanq̃ ex aliq̃ ſpecula ꝓſpexi tēpeſtatē
futurā.Procauere ꝓuidere cōſtruit̃ cū dtō.Ter.ī Adel.
Ego iā ꝓſpiciā mihi.i.conſulā,ſiue ꝓuidebo.Plin.Nā &
rebus illius nō minus q̃ meis proſpiciebam.

Proſpecte aduerbiū conſulte.Hiero. cōtra Ioui.Ex quo
uolunt dei diſpenſatiōe eſſe factū,ut qui improſpecte
uouerat,errorem uotoꝝ,filiæ morte ſentiret.

Proſpectus.us.ipſa a longe uiſio.Vir.li.ii.Geor. Nō aīm
mō uti paſcat proſpectus inanem. Docet Paul. iurecō
ſul.Proſpectum ex inferioribus & ex ſuperioribus lo
cis eſſe,lumen ex inferiore loco non eſſe.

Proſpicuus intentus,ac uigil.

Proſpicientia,cura,prouidentia.Ambro.Quid enī tam
morale ad ꝑſuaſionem,q̃ ꝙ uideas,ꝙ etiam, quæ ſunt
irrationalia,ſic dei proſpicientia ueſtianť, ut nullo ho
rum uel ad̄ gratiam egeant,uel ad ornatum.

Proſpiro.as.pe.pro,ultra lōge ſpiro.Cato.Nā uenæ eoꝝ,
ubi ſufflatæ ſunt ex cibo nō poſſunt proſpirare in toto
corpe.Apul.in orōne prima.Ea nāq; tabes, ſi foras cor
poris proſpirat maiore dedecore q̃ noxa diffundit̃.

Proſtaſis ſiue,ꝑſtaſia,ꝑfectura,uel ꝑſidentia latine dī.

Proſtheſis appoſitio ſiue additio.Figura cum in princi
pio dictionis additur litera,ut gnatus pro natus.

Proſterno.nis.ante ſterno,uinco, ꝓſligo,qđ fit cū hoſtes
in acie ſternunť.Salu.Proſtratiſq; militibus,fugæ ſe de
dit.Aliq̃ ꝉcat in terram deiicio.Apul.Puellamq; relu
ctantem tandem proſtrauit.Amb.Aliter dixit in diua
Agnete.Inter hæc lecto proſternitur.

Proſtituo.is.q̃ſi ante ſtatuo,mere tricandā ꝓbeo,vñ ꝓſti
tuere pudicitiam, ꝉcat uulgo ſui corpis ptātem facere.
Hinc meretrices ꝓſtitutæ dīr.Sue.de Nerone.Suā pu
dicitiā uſq; adeo ꝓſtituit, ut contaminatis pene oībus
membris,ut uiroꝝ & fœminaꝝ inguina inuaderet.

Proſtibulum mō ipm̄ ſcortum dī qđ q̃ſtus copioſioris
gīa cōcurrentibus illuc aduenis manſiōes añ ſtabula
habuere.A ꝓſtituendo,ꝙ in eo loco ſe ꝓſtituant mere
trices.Hiero.Proſtibula regnū dei nō poſſidebūt. Mō
ipm̄ lupanar.Idē in Ezech.Ædificaſti tibi lupanar, & fe
ciſti tibi ꝓſtibulū ī cūctis plateis, & itez deſtruēt lupa
nar tuū,& demolienť proſtibulū tuū. Dī & ꝓſtibula.æ.
Plau.in Perſa.Hic faceret proſtibulam prope diem.

Proſto.as.proſtiti.proſtatum,a lōge ſto.Plau.in Cur.Hi
ſaltē in occultis locis proſtant,uos in foro ipſo.Itē ꝓſta
re eſt pro ꝑcio ſtare,ſeu uiuere. Et ſe uenalē exhibere.
Val.li.iii. Hortēſius Corbio oībus ſcortis abiectiorē, &
obſcœniorē uitā exegit, ad ultimūq; līgua eius, tā ad li
bidinē cunctoꝝ iter lupanaria ꝓſtitit, quā aui ꝓ ſalute
ciuiū in foro excubuerat. Iuue. Quid referā q̃ta ſiccū
iecur atdeat ira. Cū populū gregibꝰ comitū ꝑmit hic
ſpoliator pupilli ꝓſtantis. Idē. Et ad circū iuſſas ꝓſtare
puellas.Item proſtare ante ſtare.Quintil. Iubet proſta
re gladio cinctum.

Proſtoton morbꝰ,quo rigore mentū pectori intendit̃.

Proſubigo.is.pe.cor.ex pro & ſub,& ago, ſignificat uehe
menter ſuffodio.Virg.lib.iii.Geor. Et pede proſubigit
terram fricat arbore coſtas.

Proſum.es.profui,utilitati ſum,quaſi ꝓ aliquo ſum.Te
ren.in Hecy. Quicquid eſt id quod reliquit profuit, id
eſt,pro nobis fuit,ſicut expoſuit Donatus.

Protaſis dici poteſt propoſitio.Dona.in prolo.Terē.Pro
taſis primus actus eſt initiumq; dramatis.

Proteſis dī præpoſitum,ſiue præpoſitio.ut a,ab.

Protelo.as.pe.pro.lōge ꝓpello, pulſo, excludo, ex græco
πρόθω qđ ꝉcat lōge.Turpil. ꝓpter peccatū pauxillū in
digniſſime prima ꝓtelatū eſſe ſꝙitia priſci. Itē differ
re ꝓtrahere.Lucil. Quē neq; lucanis oriunda mōtibus
tauri, ꝓtelare ualidis cornibus. Hiero. Inediam pluſq̃
vnius diei uictoris exercitus ꝓtelauit.Per tranſlationē
ſumit̃ pro perturbo,exagito,tractum ab aſſiduo telo
iactu.Teren. Ne te iratus ſuis ſæuis dictis protelet. Si
ſen.lib.iii.Romanos impetu ſuo protelant.

Protelum pe.pro.ſignificat tenorem.Lucre. Vndiq; pro
telo plagarum continuato.

Protendo,ultra tendo,ut ꝓtendo pedē.Hiero.Cū dextræ
manus ꝓtenſione cupitū indicans iter. Virg.li.i.Geor.
Hinc a ſtirpe pedes temo protentus in octo.

Protero.is.pe.cor.ultra ſiue de lōge tero. Plau. Ego hic
te mulier,q̃ſi ſus catulos pedibus ꝓteram.Et in Amph.
Fœdant & ꝓterunt hoſtium copias iure iniuſtas.

Protrimenta dīr edulia minutim trita cōciſaq; qualia
hodieq; in pulmētariis plurima cōcinant ex carnibus
fruſtillatim cōciſis,a tritura dicta quaſi a ꝓterendo.

Proterreo.es, a longe terreo.Sta.li.ii.Theb.Protinus idē
ultro iaculo,parmaq; menacē proterrebat ageris.

Proteruus,petulans,procax.Hæc tria multū ſimilia ſūt,
quādā enī laſciuiā libidinēq; declarāt, tū iniuriā in di
ctis & in factis.Dictus ꝓteruus in quo ipudens & arro
gans audacia a,ꝓterendo,q oīa ſub pedibꝰ eſſe uelit,&
nullus ſit pudor in petendo & audēdo.Cic.Si uidua li
bere, ꝓterua,petulāter,diues,effuſa,libidinoſa meretri
cio more uiueret.Hinc ꝓterue,& ꝓteruiter aduerbia.

Proteruia petulātia.Quo etiā noīe ꝉcat ſacrificiū quod
dam ut teſtat̃ Macro.in quo mos fuit,ut ſi qđ ex epulis
ſupfuiſſet,igne cōſumeret̃.Hic eſt iocꝰ ille Catonis.Nā
cū Albidius qdā bona ſua comediſſet,& nouiſſime do
mū q̃ ei reliqua erat incēdio ꝑdidiſſet, ꝓteruiā eū feciſ
ſe dicebat,Qđ enī comeſſe nō poterat id cōbuſiſſe.

Proteruio.is.laſciuio,inobedio,petulanter ago.

Protermino.as.propago,fines promoueo,a termino,ꝓ
mouendo ductum uerbum.Apul.li.ix. fines uſq; & uſq;
proterminaueris.

Protraho.Vide in dictione Traho.

Proteſilaus nomen uiri proprium, qui in initio troiani
belli ab Hectore interfectus fuit.

Protrepticus īſtructiuus,& exhortatiuꝰ.Symma.in Epi.
Indulge ſtilo aliquid cudas calicū, ſeu protrepticum
ſcribe.Auſo. Libellum inquit inſtar protreptici luſerā.
Iul.Capi.ait librum,cui titulus eſt Hortēſius ſcriptum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

esse a Cicerone, ad exemplar protreptici.
Proteus nomen Oceani filii.
Prothyra pe.cor. sunt uestibula in domoꝝ ianuis. Autor Victru. q̃si sit magnũ secretũ. Nã θύρα ianua, πρὸ ante.
Protinus pe.cor. componi uidet ex pro & tenus. i. a lõge q̃tum fieri põt. Liui. li. ix. Cũ ad alias angustias ꝓtinus pgerent sectas deiectu arboꝝ, saxorũq; ingẽte obiacen te mole inuenere uiã. Vir. En ipse capellas ꝓtinus æger ago. i. lõge a finibus, ut sit ꝓtinus q̃si porro tenus. Quidam etiã exponunt ꝓ ualde, alii dicũt ꝓtenus cũ e esse aduerbium locale. Protinus ꝓ i ſcat ſtatim. Q̃nq; ſcat ſtatim sine intermissiõe. Vir. Protinus ad regẽ cursum detorquet Hiarbam. Q̃nq; consequenter, deinceps, deinde. Idẽ li. iiii. Geor. Protinus aerei mellis cælestia dona exequar. Q̃nq; iugiter. Idẽ. Traiecto missa lacerto ꝓtinus hasta fugit, seruatq; cruẽta tenorem. Q̃nq; oĩno, ut Quum protinus utraq; tellus una foret. Hic Ser. exponit. i, continue. Cum aũt addit negatio ſcat nõ ideo sicut sit in continuo, & ſtatim. Quintil. Non aũt, ut q̃q; quid p̃cipuum necessario est, sic ad efficiendum orationẽ maximi ꝓtinus erit moueri. Apud ueteres etiã ꝓtinam dĩ. Terẽ. Protinam me coniiciam in pedes.
Protollo. is. differo, ꝓlongo. Gel. Neq; ultra. x. mẽsem fœtura mulieꝝ ꝓtolli põt. Plau. ĩ Caſ. ꝓtollo mortẽ mihi.
Protous, unus ex ducibus græcis, qui ex Magnesia uenit ad Troiam.
Protos græce πρῶτος, latine primus, proton primum.
Protocollum prima cõcinnatio & raptim confecta scriptura, q̃ meliorẽ cõpositionem desiderat. Est eĩ ꝓprie qd breuiter & succincte a tabellione notaẽ, ut extendi deide, atq; absolui possit, κόλλα gluten dĩ, κόλλησις glutinatio uel glutinatura, κολλήτης glutinator, κολλάω glutino. Et qa in cæra glutino, q̃ ꝑ tabulas extensa erat ꝓtocollũ. i. prima cõglutinatio uocata est. Aliqa κῶλον qd est membrũ, qa primũ sit scripturæ mẽbrũ.
Protocomos pe.cor. latine primum comans dicitur.
Protagoras p.cor. nomẽ phi. Hic dixit sibi nõ liq̃re, utrũ esset aliqs deꝰ ꝓpter qd Athenienſes ipm, utpote impiũ suis finibus expulerũt, librosq; eius in contione exussẽrũt. Fuit ex Philaoppido Thessaliæ, Isiphili filius, uxorem q; habuit Laodomiam Acasti filiam.
Protogenes pe.cor. ſcat aliquẽ primi gñis, & a poetis sumi ꝓ eo q se talem confingit. Iuue. Non est Romano cuiquam locus hic ubi regnat Protogenes aliqs. Hoc noie quidam clarus pictor etiam est appellatus.
Protogenia nomen Deucalionis & Pyrrhæ filiæ.
Protogenus primogenitus, habet pe.cor.
Protologia cũ accentu in pe. pria locutio, antiloqum.
Protomartyr, primus testis.
Protomedicus primus medicus, q & archiatrus dĩ.
Protomystes mystaꝝ princeps. Mystæ aũt sacerdotes appellãt, q mysteria eccl̃iæ secreta regũt, & administrãt.
Protogonos, latine primogenitus, quo nomine ab Orpheo dictus est deus, ꝙ ante ipsum nihil sit genitum, sed ab ipso sint cuncta creata.
Proselini, πρόσελοι, id est, ante lunam orti.
Protonotarius primus notarius. Notarius uero a nota deducit. Sed iudicioꝝ notarii barbare dicuntur.
Protopages, & ꝓtopagus pe. ꝓ. nup ut primo fabricatus.
Protoplastes, siue protoplastus, primo formatus. Vnde & Adam protoplastus dictus est.
Prototomus pe.cor. primæ sectiõis. Vñ primus caulis, q̃ succidit, uel cima brassicæ a pria sectiõe ita appellatus est, q̃ uere fit. Estq; ipsoꝝ caulium delicatior, tenuiorq; cauliculus. Col. li. xi. Sed iam prototomos tps decidere caules. Mar. Et faba fabroꝝ prototomiq; rudes.
Prototocos primogenitus, uel primo enixa.
Prototypon pe.cor. exemplar.
Prototypus primitiuus dicitur & Archetypus.
Prothymia latine promptitudo. Prothymus promptus, compositũ nomen ex pro & thymo animo prima pro. Nam eadem cor. thymos quod & thymon neu. gene. dicitur, herba est multum probatæ uirtutis.
Proueho. is. produco, hoc est ultra ad locũ, ut cũ ago me loco uñ discessi, ultra plus uel minus uehor. Plau. ĩ Ru. Quid egõ deliqui, rogas, q̃ arrabonẽ a me accepisti ob mulierẽ, & eã hinc abduxisti. Nõ auexi. Cur negas? q̃a pol ꝓuexi, auehere non qui miser. Per transla. Leo pa. Isti sunt q̃ te in hanc gloriã prouexerunt. Sic dicimus aliquẽ ætate prouectũ, & prouecta prudentia.
Prouenio producor. Vñ prouẽtus dñr redditus & nõ tm̃ bonarum rerum, sed etiam malarum. Plau. Calamitatum & miseriarum tot prouentus.
Prouideo. es. pe.cor. ſcat añ uel a lõge, & futuꝝ aliqd uideo anteq̃ sit factũ. Pli. Hoc eĩ̃ sapiẽtis est oĩa q̃ uentura sunt ꝓuidere. Cic. li. ii. de diui. Medicꝰ morbũ ingrauescentẽ rõne ꝓuidet, insidias impator, tẽpestates gubernator, & tũ ipsi sæpe fallunt, q̃ nihil sine certa rõne opinant, qñ uero ea q̃ ꝓuidemus, si mala sũt, aut uitamus aũt emendamus factũ est, ut ꝓuidere mõ uitare ſcet, ut apud Terẽ. in An. Quæ si nõ astu ꝓuident, me aut herũ pessundabunt. Mõ remediũ p̃bere. Cice. Satis iam oĩbus q̃ necessaria erãt ꝓuisum putabãt. Hinc ꝓuidentia, & prudẽtia dñr. Idẽ. Id eĩ̃ sapientis est ꝓuidere, ex quo sapiẽtia appellata est ꝓuidentia. Et iteꝝ. Tanta memoria ꝑteritoꝝ futurorũq; prudẽtia. Idẽ li. ii. de nadeo. Talis igit mens mundi cũ sit, ob eãq; causam prudentia appellari recte possit. Græce eĩ̃ πρόνοια ꝓuidentia dĩ. Hæc potissimũ ꝓuidet, his maxime est occupata primũ ut mundus q̃ aptissimus sit ad ꝓmanendũ deinde ut nulla re egeat, maxie aũt ut in eo eximia pulchritudo sit atq; oĩs ornatꝰ. Quidã prudentiã a ꝓuidentia distinguunt, ut prudentiã dicãt in rebus humanis ꝓuidentiã in diuinis. Alii prudentiã definiũt reꝝ bonaꝝ & malaꝝ, & utrãq; scientiã, ꝓuidentiã uero ꝓ quã futurũ aliquid uidet anteq̃ factũ sit. Cic. de le. Sic ingenii aciẽ ad bona deligenda reiicienda contraria quæ uirtus ex ꝓuidendo est appellata. Vñ ꝓuidentia aliqñ ꝓ deo ponit. Quintil. Nullã ego res humanas despicere ꝓuidentiã reor. Idẽ de Cice. Dono quodã ꝓuidentiæ genitus in quo oẽs uires suas eloquentia experiretur.
Prouide aduerbium diligenter significat.
Prouidus uidens ante diligens solers.
Prouincia dici uidet, ꝙ ꝓcul uinci uideaẽ. Proprie enim ꝓuinciæ dictæ sunt regiones lõge ab Italia bello acq̃sitæ, ꝙ eas romanꝰ ꝑplus ꝓuincerit: Vñ Hegesippus scribit Romanos cũ in ius suũ uincendo redigerẽt ꝓcul positas regiones appellauisse ꝓuincias. Prima oĩm Sicilia ꝓuincia est appellata, sicut docet Cice. in quarta Ver. Et ꝓuinciaꝝ aliæ erãt cõsulares, aliæ prætoriæ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Redigere aũt regiones in ꝓuinciæ formã nihil aliud eſt q̃ regionẽ ſubiicere imperio Romano,& ad eã gubernandã mittere ꝓfectum. Et qm̃ ꝓfecti ad eas gubernandas cũ officio mitti ſolebãt,factũ ẽ etiã, ut ipſi magiſtratus & oẽ onus eis impoſitũ ꝓuincia appellet. Teren. in Phor. O Geta,ꝓuinciam cepiſti duram. Eſt & prouincia regio Galliæ Narbonenſis Rhodano finitima,qui eam a Celtis ſeparat.

Prouinciales dicti ſunt q ex prouinciis ſunt,ſiue ut Vlp. inqt,qui in prouĩcia domiciliũ hñt, prouincialiũ noĩe oẽs ꝓter Italicos appellabant, vñ Col.li.vi. caput facit de agricultura prouincialium uinearum cum alibi de agricultura Italicaꝝ ſcribat.Pli.orator lib.Epiſtaꝝ.viii. Italicus es an prouincialis.

Prouinciatim aduerbiũ ꝑcat ꝓ ſingulas prouincias.

Prouoco.as. pe.cor. proprie ꝑcat a lõge uoco. Liui.li.vii. Gallus magnitudie,atq; armis inſignis, prouocat ꝓ interꝑtem,vnũ ex Romanis,q ſecũ ferro decernat. Aliq̃,ꝓuocare eſt inuitare,ĩcitare,hortari,& hoc tã in bonũ q̃ in malũ.Cice.Tuis lr̃is amãtiſſimis ſum ꝓuocat9. In malũ ꝑcat laceſſere.Pli.Quãuis em̃ multis ꝓuocat9 iniuriis,nunq̃ tñ ab amicitia receſſi. Interdũ eſt ꝓfugere,& ferme idẽ,qd appellare,niſi q ꝓuocare magis eſt q̃ appellare,& proprie ad maiores potẽtioreſq;, quoꝝ ope atq; gr̃a indigem9 ꝓtinet ꝓuocatio. Nã in iudiciis ꝓuocare nihil aliud erat q̃ uocare aliũ iudicẽ in auxiliũ.Et iũgit̃ actõ cũ ad.Cic.Cũ alter ad ſenatũ ꝓuocaſſet,alter uero appellaſſet tribunos.Aliq̃ ſine ad. Liui. li.iii.Nõ ita ſe inuidiã ꝓtimuiſſe,ut nihil in æquitate & miſericordia ciuiũ ſuoꝝ ſpei habeat,q ſi idicta cauſa in uincula ducat,itaq; ſe trib.ple.appellare, & monere, ne imitent̃ quos oderint,q ſi tribuni eodẽ fœdere obligatos ſe fateãt tollẽdæ appellatiõis cauſa, in quã cõſpiraſſe decẽ uiros criminati ſint,ait ſe ꝓuocare ad populum implorare leges de ꝓuocatione,& cõſulares,& tribunitias eo ipſo anno latas. Quẽ em̃ ꝓuocatuꝝ, ſi hoc indẽnato indicta cauſa nõ liceat.Cui plebeio & humili ꝓſidium in legibus fore ſi Appio Clau. nõ ſit de documento futuꝝ,utrũ nouis legibus dñatio,an libertas firmata ſit,& appellatio ꝓuocatioq; aduerſus iniuriam magiſtratuũ oſtẽtata tñ inanibus lr̃is an uera data ſit. Apul. Nihil prodeſt ꝓtorem,aut ptãtem aliã prouocare.Appellatio aũt prouocatioq; inuentæ fuerunt pro remedio aduerſus iniurias magiſtratuum.

Prouolo.as.pe.cor.añ ſeu ultra uolo. Pli.li.x. Tunc uniuerſæ prouolant ſi dies mitis futurus eſt. Liui.li.ii. Per trãſla.pro ꝓcurro poſuit.Sic primũ infenſis haſtis prouolant duo Fabii,totãq; mouerũt ſecũ aciem.

Prouoluo.is.ante uoluo, ut prouolutus pedibus. Aliq̃ prouoluere eſt uoluere,ſeu ruere facere.Liui. Ingentia ſaxa in ſubeuntes prouoluentibus barbaris.

Proximo.as.appropinquo.Apul.li.i.de Aſi. Minimo minus interii & tamen Athenis proximo.

Proximus. Vide in Prope.

Proxoneta,græci προξενήτης,ου,licitator,mediator,uel cõciliator,a προξενέω quod eſt concilio, uel induco ad aliquid faciendũ.Iam apd nos qui medi9 eſt,ut res emantur,& uendantur proxoneta dicitur.

Prudens,q̃ſi prouidens,& interdũ ſapiẽs,interdũ ſciẽs dr̃. Vñ iuriſprudentes uocant̃ q ius ſciũt. Et iuriſprudẽtia iuriſſciẽtia.Hoc tñ inter ſe differũt prudẽs,& ſciẽs, ſm Dona. ꝓ prudẽs eſt q intelligẽtia ſua aliqd cognoſcit. Sciens q alterius iudicio rem ꝓcipit. Hoc eſt prudẽs ꝓ ſe,ſciens ꝓ alios.Terẽ in An.Et prudẽs,ſciens uiuus,uidenſq; pereo.Sic imprudẽtia ꝓ inſipiẽtia, & inſcĩa. Augu.li.de li.arb. Prudentia eſt appetendaꝝ & uitandaꝝ reꝝ ſcientia.Prudentiæ eſt,ſicut docet Mac.ad ratiõis normã q̃ cogitat,q̃q; agit uniuerſa dirigere, ac nihil p̃ ter rectũ uel laudabile facere.Prudentiæ inſunt rõ, intellectus,circũſpectio,ꝓuidentia,docilitas, cautio. Socrates oẽs uirtutes putabat eſſe prudentias.Ariſto. Impoſſibile inqt eſt prudentẽ eſſe quẽpiam,niſi ſit bonus. Prudẽtis ẽ bñ cõſulere.Plato ĩ legib9 ait prudẽtiã oĩm uirtutũ ducẽ eſſe.Græce dr̃ φόνησις.Plau ĩ Tru.Quæ hic hẽt phroneſiũ oẽm ex pector̃ emouit meo phroneſin.

Prunus arbor,quæ pruna producit.

Prunetum,locus prunis conſitus.

Pruna a carbone ita diſtinguit̃,q illa q̃diu ardet, pruna dr̃. Carbo cũ extincta fuerit. Dicta pruna a purendo. Vir.Et cinis obductæ cælabat lumina prunæ.

Pruina a purendo,q fruges & uirgulta perurat.

Prurio.is.q̃ſi puror.Eſt em̃ prurire ꝓprie libidine ſcalpẽdi ardere.Plau.in Amphi.ad dentes tranſtulit.Dentes pruriunt.Apl̃us ad aures cũ ait,Coaceruabũt ſibi magiſtros prurientes aurib9.A quo pruritus.us. q eſt excurſus humoris ſpirabilis incluſi cõtra naturã.Quæ uoluptas,qm̃ in libidie ſitis eſt qppe nihil aliud ẽ genitura q̃ excurſus hmõi humoris ad rem naturalẽ fit, ut etiã hæc uoluptas prurigo dicat̃,& tentigo.

Pruſa urbs apud Miſios,ad radices Olympi,quã Pruſias cõdidit,q cum Crœſo bellũ geſſit.Hinc ortus eſt Dion pl̃us,qui de regno ſcripſit, & Traiani tpe claruit. Ab hac Pruſenſes dicti ſunt.Eſt & altera Pruſa ſub Hippio mõte ſeu fluuio,ut eſt apud Ptole. Hoc aũt diſcrimine a Pruſa, q̃ ſub Olympo eſt dirimit̃.Hæc em̃ a Pli. Pruſias dr̃,q̃ Cyos quondã fuerit,a qua Pruſienſes uocant̃.

Pruſias rex Bithyniæ,apud quẽ Annibal exulauit,poſtq̃ uictus a Romanis tanquam rupti fœderis autor deposcebatur ad pœnas.

Prytaneũ locꝰ erat Athenis in arce digniſſimꝰ, ubi iudices & magiſtratꝰ hĩe cõſiliũ ſolebãt.Ci.li.i.de ora.Et ut ei uictꝰ quotidianꝰ ĩ prytaneo publice p̃beret̃. Diony. prytanea uocat curias ĩ qbꝰ ſacra fiebãt ab his q maximã in urbibꝰ hñt ptãtem. Prytanis magiſtratꝰ ꝑfectus adminiſtrator,ut conſulatus,quẽ publici conſilii principem appellabant a uerbo πρυτανέω quod eſt gubernо,& magiſtratum exerceo.

P ante Ψ

Pſaltes latine cantor. Pſalmus canticum, a ψάλλω canto,q ad pſalterium cantaretur.

Pſallo.is.cano,& ꝓprie de pſalmis dr̃. Aliq̃ pſallere ponit̃ ꝓ p̃dicare,ut eſt illud.Sic pſallam nomini tuo.

Pſalteriũ græca dictio eſt,qd ẽ hebraice Nablon,latine organũ laudatoriũ dr̃.Et eſt ut Hiero.ſcribit in modũ q̃drati clypei cũ decẽ chordis,ſicut ſcriptũ eſt. In pſalterio decẽ chordaꝝ pſallite illi. Et in expoſitione pſalmoꝝ ſic ait.Pſalteriũ ꝓprie genus organi muſici,melius ſonãs q̃ cithara,ſimilitudinẽ hẽt citharæ,ſed nõ eſt cithara.Inter pſalteriũ & citharã hoc ĩtereſt,q citharа

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

deorſum percutiť,pſalteriũ ſurſum, qđ uerbo uulgari polyphthongũ dī. Et alio in loco cithara deorſum hẽt cauamen,& ſex chordas hẽt,pſalteriũ deſurſum hẽt cauamen. Aug. Pſalteriũ eſt organũ,qđ qdem manibus portať pcutientis,& chordas diſtinctas hẽt. Sed illũ ſocũ vñ ſonũ accipiũt chordæ illud cõcauum lignũ qđ pendet,& tactũ reſonat,q & recipit aerẽ pſalteriũ in ſuperiore parte habet. Cithara autem hoc genus ligni cauũ,& reſonans in inferiore parte habet. Itaq; in pſalterio chordæ ſonum deſuper accipiũt. In cithara chordæ ſonum ex inferiori parte accipiunt.

Pſalma,qđ pſallitur,diapſalma interpoſitum a pſallendo ſilentium,ut ſympſalma dicit uocum copulatio in cantando, ita diapſalma diſiunctio, ubi quædam requies diſtinctæ continuationis oſtenditur.

Pſalmodia cũ accentu in pe. ex pſalmo & odia,q eſt cantus mixtus,ut cũ aliqs ad muſicũ inſtrumentũ canit.

Pſaltria cantrix a pſallendo. Fidicina,q ſequebať,& amabat hiſtriões. Amabat. n. q cantabãt quotidie ī ſcæna.

Pſecas.dis.gutta ſiue ſtilla dici põt. Apul.li. de mũdo ab Ariſto. ſumens & pſecadas iterptatus ſtillicidia uocat.

Pſellus nomẽ autoris,q ſcripſit de ratione uictus.

Pſammeticus nomẽ regis ægypti,cuius ſæuitia, ut inqt Herodo. vna cũ Diodo. ducẽta hoĩm milia ex Ægypto in Ethiopiã,pfugere. Stra. Teneſſis regio uocať,quã qui pſammeticum fugerũt obtinẽt,& Sebritæ noĩanť, hoc eſt aduenæ, huius filias rapuerunt Crocodili inqt Ælianus,propter quod ipſum ſãctum credidit.

Pſegma.atis.idem fere quod flos æris. Plib.li.xxxiiii. In æratiis officinis,& pſegma fit. Græce ψῆγμα.

Pſeudo nomen trium generum,& inuariabile per mutationem caſuum,& latine falſus dicitur.

Pſeudolus,falſus ſeruus. Vnde & Plautinæ fabulæ Pſeudoli nomen inditum eſt.

Pſeudomenon interpretatur mendax. Eſt eñ argumentum fallaci ſtropha differentes implicans.

Pſeudologus falſidicus. Pſeudolographus falſarius.

Pſeudographiæ fabulæ deformationes. Pſeudoangelus falſus nũcius,pſeudoprophetæ,falſi uates,pſeudomartyr, falſus teſtis.pſeudoadelphꝰ falſus frater,pſeudodictamũ,falſum dictamũ,genꝰ herbæ,q ī Creta ſiſis pulegio naſcit. Pſeudonymus falſi noĩs,pſeudoporticus,falſus porticus. Nã in ædificiis ptes,q̃ fiunt ad imitationẽ, nec integrũ,nec principalẽ, ſed precariũ aut tẽporariũ uſũ pbent,q̃ſi alienũ opꝰ mẽtientia,hoc noĩe inſigniri ſolẽt, ut pſeudipteros, & pſeudoaulæ,ſiſiaq; his cõplura

Pſeudothyrũ,q̃ſi falſũ oſtiũ. Vñ p poſti (in Victruuio. co ſumit. Oroſiꝰ. Veruntñ ſeq̃nti anno tãta fames Romæ fuit,ut medio foro impator correptus a pplo conuiciis & fragminibus panis turpiſſime infeſtatus ægre p pſeudothyrã ī palatiũ refugiẽs,furorẽ excitatæ plebis euaſerit. Ci. in Ver. Ea quẽadmodũ ad iſtũ poſtea pſeudothyrã reuertanť,tabulis uobis & teſtibꝰ iudices planũ

Pſephopectæ græco uocabulo cõputatores dicuntť, ſcribit Firmicus Mercuriũ facere Pſephopectas. (faciã. Quidam accipiũt p his q calculis ſuffragia ferebãt.

Pſephos lapis annuli, & numerꝰ pecuniarius ſicuti apud Pſilon,latine tenue dicitur. (nos calculus.

Pſilotrum unguentum depilatorium,de quo fit mentio apud Auicennam & Galenum,ubi Salamandras legimus habere uim pſilotri depilatoriam.

Pſylli populi Libyæ prope Garamantas a Pſyllo rege dicti,ut inqt Pli.li. vii. Quoꝝ corpi ingenitum fuit uirus exitiale ſerpentibus. Scribit Plutar. Catonẽ iter p deſerta Libyes facientem ſecum pſyllos duxiſſe,q morſibus ſerpentum mederentur,partim ore trahentes uenenũ, partim ſerpentes cantibus medicantes.

Pſychomantium locꝰ uaticinii,ubi fiebat manium euocatio, ψυχὴ enim anima,& μαντεῖα diuinatio.

Pſimmythiũ dī, qđ nos cæruſã noĩamus ſit ex plumbo.

Pſitta,piſcis genus, quem nos paſſerem uocamus. Ariſto. Torpedo occulit ſe,& paſtinaca,& aſellus,& rana,& pſitta,& ſquatina.

Pſittacus papagallus uulgo dī auis ex India, q̃ uocẽ humanam ſup oĩa reddit,& qdẽm ſermocinãs. Mar. Pſittacus a uobis alioꝝ noĩa diſco. Hoc didici p me dicere Cæſar aue. De hac aue Apul.li ii. color pſittaco uiridis & intimis plumulis & extimis palmulis,niſi q̃ ſola ceruice diſtinguiť, enimuero ceruicula eiꝰ circulo minio uelut aurea torquis paris fulgoris circũacta cingiť,& coronať roſtri prima duritia,cũ in petrã quampiã concitus altiſſimo uolatu p̃cipitat roſtro ſe uelut anchora excepit,ſed & capitis eadẽ duritia q̃ ruſticum ſermonem noſtrum cogiť æmulari ferrea clauicula caput tundiť imperiũ magiſtri ut pſentiſcat hæc ferula diſcenti eſt,diſcit autẽ ſtatim pullus uſq; ad duos ætatis ſuæ annos dum facile os,uti conformeť cũ tenera lingua,uti cõuibretur,ſenex aũt captus & indocilis eſt & obliuioſus. Veꝝ ad diſciplinam humani ſermõis faciliꝰ eſt pſittacus, glande qui ueſciť & cuius in pedibus ut hoĩs, q̃ni digituli numeranť. Non eñ oĩbus pſittacis id inſigne,ſed illud oĩbus,ppriũ, q̃ eis lingua latior q̃ cæteris auibus eo facilius uerba hoĩs articulanť pa tentiore plectro & palato,id uero qđ dicit,ita ſimiliter nobis canit uel potiꝰ eloquiť, ut uocẽ ſi audias hoĩem putes. Nam qdem ſi uideas idem conari non eloqui. Veꝝ enimuero & coruus & pſittacus nihil aliud q̃ qđ didicerũt,pnunciant, ſi conuitia docueris conuitiabiť diebus ac noctibus perſtrepens maledictis.

Pſycholutres dī qui frigida aqua corpꝰ lauat, & balneo frigido lætatur ψυχρός frigus,λουτρὸς balneum,& lauacrum. Vnde fit pſycholutres qđ ſignificat lauacri frigidi cultor. Sene.li.xi.Epiſt. Ille tantus pſycholutres q kalendis Ianuariis Euripum ſalutabat.

Pſydracion,genus puſtularum ſubalbidaꝝ acutarũq;.

Pſylla,græce,latine pulex dicitur,ſed proprie fulmen dicitur,græce ceraunon.

Pſythium genus paſſi.

Pſyria,inſula iuxta Chium.

Pſole,latie pputium. Autor in Priap. Pſoleon ille uocat qđ nos pſoloenta Ceraunon ψωλὴ latine mentula.

Pſophis.dis,nomen ciuitatis,a Pſophide Erycis Sicani filia. Oui.li.v. Meta. Vſq; ſub Orchomenon Pſophidaq; Cyllenenq;. Sunt & aliæ pſophides multis locis. Veꝝ arcadicæ pſophidis nomẽ uetus reddunt Phegeam a cõditore impoſitam phegeo Alphiſibei filio, niſi quis a phaginea glande potius exiſtimet.

Pſora,cutis aſperitas,& ſquamoſa, & uideť alia a ſcabie, cum Pli.li.ii.dicat Arida cũ reſina impetiginẽ & ſcabiem,quã pſoram & lichenas uocant ſanat. Fit aũt a ψῶ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſcalpo. Nam q̄ pſora laborant ulcera ſiue puſtulas ſupra modum contingere, palpare, & ſcalpere cupiunt.

P ante T

Pte ſyllabica adiectio. Quære in dictione Met.

Ptera ſiue ut Victr. appellat pteromata in templis murī duo ſunt ait Strab. li. xvii. ad altitudinem eorū utrinq̄ ſurgentes ita dicti, q̄ alarū ſpecie quaſi protegāt.

Pterotus dici poteſt alatus pinnatusue.

Pterigiū in oculis uocaē mēbranula q̄dam neruoſa quæ oriens ab angulo, uel a nariū, uel temporū parte ad coronā uſq̄ interim & pupillā operit. Pli. li. xxxiiii. Cathiniæ effectū ſiccare, ſanare, ſiſtere, fluitiones, pterigia, & ſordes oculorū purgare. Pterigiū uero in digitis apud Paulū Æginitā eſt, cū caro excreſcit partē illā cōtegēs, q̄ eſt ī ungue. Pterigiū inqt appellaē q̄d uitiū ex paronychia fere naſciē. At Celſus pterigion dicit eē, cū recedit ab ungue caruncula, cū magno dolore. Videē enī diminutiuū eſſe ab πτερόν. i. ab ala quā tūc uideē efficere caro ab ungulis diſcedens. Pli. li. xxiii. Illiniē eadem cū fico, & pterigiis digitorū ex uino, hæc in oculi ſupficie. Idē cum oleo etiam paronychias, & pterigia tollit.

Pterna uocaē pars inferior naualis ueli circa mediam fere. Trachelon ſumma pars carcheſium nominaē.

Pterophoros eſt regio apud Ripheos montes. Ibi creduntē eſſe cardines mundi extremiq̄ fideī ambitus.

Ptiſana pe. cor. hordeū decorticatū, uel ordei ſuccus, ſiue aqua. Apud Colu. ideē eſſe pultis genus ex farina hordeacea, in qua eſt maxima uis reſtaurandi uires, & nutriēdi. Apud græcos πτισάνη, apd̄ latinos ptiſana p̄ ſimplex ſ. Hinc ptiſanariū p̄ uaſe ī quo coqē uē tundiē. Hoc in ſer. Quid ceſſas agedū ſume hoc ptiſanariū oryzæ.

Ptochotrophia pe. pro. diuerſoria ſiue domꝰ ubi ptochi hoc ē mendici nutriuntur πτωχός eī græci mendicū dicunt, τροφήν nutrimentum, alio nomine Xenodochium a latinis hoſpitale dicitur.

Ptolemæus nomē p̄prium Lagi gregarii militis filii, q̄ maximæ autoritatis fuit apud Alexandrū Macedonē poſt eiꝰ mortē Ægypto & Aphrica, & magna Arabiæ parte potitꝰ, regnauit annis xl. a quo oēs deiceps Ægypti reges Ptolemæi appellati ſunt. Hic frequentiſſime apd̄ amicos & cœnabat & dormiebat. Qd̄ ſi aliq̄n cœnam p̄beret rebus illorū utebaē. Accerſebat eī ſcyphos ſtrata ac menſas, Ipſe p̄ter neceſſaria poſſidebat nihil, quin alios locupletes facere, regale magis eſſe dicebat q̄ locupletari. Et eſt nomē a græco deductū. Græci q̄p πτολεμέειν καὶ πτολεμεῖν pugnare dicunt. Sic igiē ab πτολεμῶ ptolemæus dī, ſicut ab ζμάω qd̄ē honoro Timæꝰ. hic duos filios habuit Ptolemæū Philadelphū, & Ptolemæū ceraunum. Philadelphus in regno ſucceſſit uir doctiſſimus Stratonis diſcipulus, q̄ bibliothecā illā celeberrimā fecit, q̄ uſq̄ ad primū alexandrinorū & romanorū bellū durauit, annis. xxxviii. Cui ſucceſſit Ptolemæus cognomento Euergetes, qd̄ latine dici beneficus pōt. Hic xxvi. annis regno potitus moriē. Cui ſucceſſit Ptolemæus philopater. xvii. annis regnās. Poſt eū Ptolemæus epiphanes, q̄ annis. xxiiii. regnauit. Tum Ptolemæus philomater. xxxv. Deide Ptolemæus Euergenes. xxix. Poſtea Ptolemæus Phyton, qui & Soter xvii. Poſtremo Ptolemæus Dionyſiꝰ, q̄ caput magno Pompeio abſcidit. Fuerūt & alii hoc noīe ut Pyrrhi regis filius, & Cyprioꝝ rex, q̄ ſuis diuitiis romanum locupletauit ærariū. Item aſtrologus natiōe ægyptius, quē Traiani, & Hadriani tpibus floruiſſe conſtat.

Ptolemæus. a. um. poſſeſſiuum. Proper. & Ptolemæa littora capta phari.

Ptolomais. dis. uel dos. & ptolomaida. dæ. nomē q̄nq̄ urbium, quaꝝ una eſt ī ægypto, de qua Hiero. ad Euſto. Per arenas Tyri uenit ad Coum, q̄ nunc Ptolomais dī. Altera in Æthiopia, alia in Phœnicia, alia Nili fluminis, alia in Cyrenaica prouincia Aphricæ.

Ptyas. adis. aſpidis genꝰ, colore ſubuiridi cinereoq̄, ſed ī augꝝ tendēte ἀπὸ τοῦ πτύω ut q̄dā aiūt, q̄m eiꝰ ſputū ferē p̄nicioſum eſſe, ſunt aūt aſpidum tria gña, chelidoniæ, cherſææ, ptyades, ptyaden fuiſſe quam Cleopatra ſibi admōuerit teſtis eſt Galenus.

Ptoſis, latine ruina, & caſus nominum.

P ante V

Pubes p̄prie lanugo, q̄ maribꝰ. xiiii. anno fœminis. xii. circa pudēda oriri incipit. Qd̄ q̄a maturitatis eſt ſignū factū eſt, ut mas pubes, ſiue puber uoceē, q̄ primū ad generandū aptꝰ eſt, & fœmia ſimiliꝫ ad cōcipiendū. A quo impubes. bis. uel īpuber, q̄ nondū lanuginē emiſit, ſiue q̄ nondū ad pubertatis annos puenit. Pli. li. xxxiii. Corticē eius impubeſcentē puer īpubis, ſi de fracto ramo detrahat. Pubes etiā honeſte p̄ pte pudēda ſumiē. Vir. Prima hoīs facies, & pulchro pectore uirgo Pube tenꝰ. Itē p̄ iuuenū multitudīe. Idē. Haud aliter puppeſq̄ tuæ pubeſq̄ tuorū. Liui. lib. i. Cū pubē albanā in arcē p̄ſidio armiſq̄ obtinendā auocaſſet. Interdū etiā p̄ pp̄lo. Vīī pube p̄ſente dicimꝰ, hoc eſt pp̄lo p̄ſente ab his q̄ puberes ſūt oēm pp̄lm ſcantes. Tranſferē etiā ad alia. Vir. li. xii. Puberibus caulē foliis, & li. iiii. pubētes herbæ. Sciendū q̄ pubes p̄ lanugine p̄ pte pudēda, & p̄ multitudine ſubſtantiuū ē, & facit gtīm pubis. Sic etiā impubis. is. q̄ adhuc iueſtis eſt adiectiuū eſt. Vñ impubis Iuli. Et Hora. in epi. dixit impube corpꝰ. Oui. li. iii. Me. Impubeſq̄ genas. Cic. uero li. iiii. inuecti. ait. Filiūq̄ eiꝰ īpuberē legatū a patre miſſum. Liui. lib. ii. Laudatāq̄ uirginē pte obſidū ſe donare dixit, ipſa quos uellet legeret. Productis oībus, elegiſſe impuberes dī. Ergo impubē dicimꝰ ab eo qd̄ eſt pubes. Salu. Puberes oēs interfici iubet.

Pubeo. es. pubes ſum, ut pubētes herbæ, & fit a pubes. is. A quo pubeſco, lanuginē emitto. Vir. li. iii. Et nūc æquali tecū pubeſceret ſuo. Interdū pubeſcere poniē p̄ creſcere, ſiue p̄ducere. Ci. li. i. de na. deo. Nā & fruges & reliq̄, q̄ terra parit, & tēpeſtates ac temporū uarietates, cæliq̄ mutatiōes, q̄b oīa q̄ terra gignat, maturata pubeſcāt. Vir. li. ii. Ge. Hīc oīs largo pubeſcit uinea fœtu. i. exube(rat.

Pubereſco, puber fio, ſiue creſco, a puber.

Pubertas ætas in maribus, qui eſt annus decimuſquartus, in fœminis duodecimus. Item pubertas eſt emiſſio ipſa pubis, a qua anni pubertatis dicti ſunt. Colu. li. iiii. At citra naturæ quandam pubertatem.

Publicus. a. ū. qd̄ nō ē priuatū alicuiꝰ, ſed pp̄li. Hīc reſpublica, res pp̄li. Abuſiue tñ publica dicta ſunt bona ciuitatis. Sola eī publica ſunt, quæ Romani pp̄li ſunt.

Publica ſacra, quæ p̄ populo fiebant, ſicut priuata, quæ pro ſingulis hominibus familiisue.

©·Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Publicitus aduerbium significat publice. Plau. Hospitio publicitus accipiet.

Publica uia, q̃ in solo populi est, cuius solum publicũ est, siue qua iter populi est. Publicas uias Romani partim ꝓtorias, partim consulares appellauerunt. Sunt uiæ priuatæ, sunt & uicinales, quæ in uicis sunt, uel quæ in uicos ducunt. Præterea aliæ rusticæ dñr, aliæ urbicæ. Militares uiæ, q̃ inter publicas sunt latiores, ut capere possint milites agminatim iter facientes. Vñ & illis nomẽ Sue. de Aug. Iuuenes primo modicis interuallis, p̃ militares uias dehinc uehicula dispoſuit. Curtius. Cũ hoc agmine Darius paulũ declinauit uia militari. Viæ militares (ut Paulus inqt) exitũ ad mare, aut in urbẽ aut in flumina publica, aut in aliam uiã militarem hñt.

Publica uectigalia intelligere debemus, ex q̃bus uectigal fiscus capit, quale est uectigal portꝰ, uel uenalium rerum & piscinarum & metallorum.

Publica iudicia nõ oĩa sunt in q̃bus crimẽ uertit, sed ea tm̃ q̃ ex legibꝰ iudicioꝝ publicoꝝ uertunt, ut Iulia maiestatis Iulia de adulteriis. Cornelia de sicariis & ueneficiis. Pompeia de paricidiis, Cornelia de testamentis.

Publica uerba dicuntur quæ in communi sunt consuetudine & usu. Sene. Magnã ex epistola tua percepi uoluptatem pertinere enim̃ mihi uti uerbis publicis, nec illa ad significationem stoicam reuocã.

Publicũ consiliũ, dictꝰ est senatus. Cic. li. de ora. Pericles Athenis plurimos annos princeps cõsilii publici fuit.

Publico. as. publicũ facio manifesto. Iusti. Non cõtentus uoluptatũ suaꝝ tacita conscientia, nisi etiã matrimonii reticenda publicaret. Et publicare est rem aliquam publicã, seu in reipublicæ potestate facere. Cic. li. ii. artis ueteris. Lex est apud Rhodios, ut si qua rostrata in portu nauis deprehensa sit, publicet. Cum magna i alto tempestas esset uis uentoꝝ inuitis nautis Rhodioꝝ in portum nauim coegit. Quæstor nauim populi uocat, nauis dominus negat oportere publicari.

Publicanos appellauerunt maiores eos, q̃ uectigalia, & alios ppli Ro. reddit⁹ exigẽdos certo cõstituto p̃cio redimebãt, q̃ datiarii uulgo dñr. Hoꝝ ordinẽ, & numero ampliſſimum, & p̃sonaꝝ dignitate potentiſſimũ fuiſſe cõstat. Cic. p̃ Plan. Flos equitũ romanoꝝ, ornamentũ ciuitatis, firmamentũ reipublicæ, publicanoꝝ ordine continet. Vlpia. Publicani sunt q̃ publico fruunt. Nam inde nomen habent. Et oẽs, qui aliquid a fisco conducunt, recte uocant publicani. Apud Grego. publicani dicuntur qui amisso pudore publice peccant.

Publicola, cognomen Publii Valerii, qui primus cum Bruto, post exactos reges consul effectus est, q̃ colerẽtur a populo, siue q̃ populum coleret.

Publius, prænomen eius, qui populo gratus fuit.

Publipor, Publii puer. i. seruꝰ. Sic Marcipor. Marci puer. Veteres em̃ a p̃noĩbus pueroꝝ seruos in familia noĩabãt. Vñ a Lucio lucipores, a Quinto q̃ntipores. Et hoc est, qd̃ Plinius ait. Id genus seruos dominoꝝ fuiſſe gentiles. i. eodem noĩe appellatos, quo dñi appellabant.

Pucinum uocatur uinum, quod gignitur in Adriatico sinu saxeo colle. Autor Plinius.

Pudorem philosophi diffiniunt esse modestiam, quæ animum reprimit, ne procaciter, aut inordinate, aut turpiter peragat. Cur autem erubescant quos puduit, dicitur a philosophis, quoniam pudefactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita ut superficiem occupet. Pudor a uerecundia sic separatur a quibusdam, ut pudor sit rei turpiter actæ, uerecũdia etiam recte facti, atq̃ honesti.

Pudeo, es, dui, itum, cũ actõ. Luca. Semp metuit quẽ sæua pudebunt. Impersonale pudet puduit, & puditũ est fm Prisci. Et a parte ante construit cũ actõ, & aliq̃n cũ dtõ. Syl. lib. vii. Resides ad bella uocant, Quis pudeat certare senes, quis p̃ quibꝰ. Plau. in Bac. Neq̃ me neq̃ te tuis intus puditum est factis, quæ facis. Vbi patet q̃ non solũ cum gtõ, sed etiã cũ ablto a parte post construi potest. Differt autẽ pudere a pigere, q̃ pudere uerecundiæ sit, pigere, pœnitentiæ. Salu. in Iugur. Nam postea quæ fecerit, ĩcertũ habeo, pudeat, an pigeat magis. Don. Pudere est in his quæ turpiter fiũt. Pigere in his, quæ cũ dãno, ac malo, pudere ad dedecꝰ, pigere ad dolorẽ refert. Terẽ. in Adel. Fratris me quidẽ pudet, pigetq̃. Composita sunt Depudet, & dispudet, pe. corre. quod est bis, seu ualde pudet. Idem in Eu. Dispudet mihi sic data esse uerba. Suppudet, parum pudet.

Pudefio, is, a pudefacio fit, qd̃ fcat pudorẽ iniicio. Gel. Tibiam pudefactus oris deformitate abiecit. i. uerecũdatus. Pudens, uerecundus. Cuius contrariũ est impudẽs, a quibus pudenter, & impudenter.

Pudibundus, qui pudore ducit. Pudibũdũ, cũ pudore.

Pudenda, uirilia, quæ & ueręda dicunt, q̃a ut Aug. li. xv. de ci. dei. ait libidinis nos maxime pudet.

Pudicus, castus, a quo fit pudicitia, castitas, quorum contraria sunt. Impudicus, & impudicitia. A pudicus etiã fit depudico, depudicas.

Pudicitia, modo pro castitate, modo pro religiosa mundicia, ac puritate. Vir. Casta pudicitiam seruat domꝰ. Quandoq̃ pro dea, quæ Romæ colebatur.

Puer tribus modis dr̃. Primo cũ seruũ significamus. Teren. in And. Et pueꝝ inde abiens conueni Chremis. Secũdo cũ puerũ cõtrario noĩe puellæ dicimus, marem denotantes. Tertio cũ ætatẽ puerilẽ intelligimus. Ponit interdũ etiã p̃ filio. Vir. A scaniusq̃ puer. Interdũ p̃cinædo. Et est generis omnis fm Prisc. Liui. in Odyſ. Sancta puer Saturni filia. Declinat, & hic puer, hæc puera, sicut puellus, & puella. Plau. ĩ mer. Tu puere abi hĩc ĩtro ocyus. Var. Properate uiuere pueræ, quas sinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges.

Puerpera, mulier quæ recẽs peperit, siue pueꝝ, siue puellam uulgo peiola dicitur. Ouid. de Iatona. Magna gemelliperæ uenerantur numina diuæ.

Puerperiũ, tempus quo puerpera ex dolore partus cubat. Aliq̃n etiam p̃les ipa. Gel. Diuo Aug. Impante ancilla eius in agro laurẽte peperit quinq̃ pueros, q̃ paucos dies uixerũt. Mater quoq̃ non multo post mortua monimentũq̃ ei factum iussu Augusti in uia laurentina, in quo scriptum fuiſſe constat numerũ puerperii. Suet. de Cali. Cum Agrippina bis in ea regiõe filias enixa sit, & qualiscunq̃ partus sine ullo sexus discrimine puerperium uocitet, q̃ antiqui etiã puellas pueras, sicut pueros, puellos dicitant.

Puerarius, qui pueros amat sectaturq̃, ut eos p̃postera libidine exerceat.

Puerilis, & hoole, qd̃ est pueri, ut ætas puerilis fcã puerilia.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Puericia,ætas puerilis. Qñq etiã sumit p puritate. Var. Ea erat matronæ simplicitas,& puericia & honestas.

Puerilitas,fcat actum aliquẽ puerilẽ. Sene. Qui puericiã eius,siue potius puerilitatem ludibrio habuit.

Puerascere dñr,q exacta infantia puericiã ichoãt. A quo repuerascere, quod est in puerilẽ ætatẽ reuerti. Quod de senibus fere dr,cum desipere uitio ætatis incipiunt. Cice.in Catone. Ex hac ætate repuerascam,& in cunis uagiam. Plaut.i Mer. Senex cũ ex templo est, iam nec sapit,aiunt solere eum rursum repuerascere.

Puellus dimi.a puer fcat paruũ puerũ, siue paruũ filium. Lucil. Cunq hic tam formosus tibi,ac te dignus puellus. Sic puella a puera per diminutionem.

Puellaris,& hoc re,idẽ quod puerilis. Quin.de filia defuncta. Tũ ætate tam puellari pcertim meæ cõparata.

Puellascere est effœminari. Pac. Puellascũt lasciuia adolescentes. Aliqñ reflorere,& q̃si ad puericiã redire. Var. Qui nõ solũ i nube fiũt cões, uerũ et ueteres puellascũt.

Pugnus,a punctione .i. pcussione,uel a pugna. Dona.in Adel. An pugnus,a pugna sit dictus, an ab illo pugna. Quidam a græco deducunt πυγμή.

Pugna,lucta,uel plium,licet quandoq apud poetas pro stupro ponat. Terẽ. Dabit hic aliquam pugnam. Huius diminutiuum est pugnicula.

Pugno,as,dimico refertur q ad animata,ut pugno cum hoste. Lact.lib.iii. Mutorũ animaliũ,quæ ob hoc uel acerrime pugnãt. Quãdoq pugnare est cõmittere. Gel.lib. ii. Dum Pyrrhus rex in Italia esset,& unã, atq alteram pugnã pspere pugnasset. Huic cõpositæ sunt. Depugno quod idẽ est qd pugno. Plau.in Sti. Ita ingeniũ meum est,q cũ uiris depugno multo facilius, q̃ cũ fame. Cõpugno simul pugno. Hie. in Præfa.lib. Paral. Totius orbis iter se trifaria uarietate cõpugnat. Expugno,pugnãdo,uel oppugnãdo uinco. Et de psonis, oppidis, castris,nauibus,cæterisq hmõi dr. Interdũ expugnare nõ est pugnãdo uincere, sed solum oppugnare. Hie.lib. ii. Machabeorũ. Simon applicuit ad bethsurã,& expugnabat eam multis diebus. Et in Psal. Sæpe expugnauerũt me a iuuentute mea,etenim non potuerũt mihi. Expugnat aũt nauis,sm Caliistratũ iurecõsu. cũ spoliat, aut mergit,aut dissoluit,aut perfundit, aut funes eius excidunt,Iusti. Occupata arce Tarentinorũ,expugnatis ueteribus incolis. Liui. Vna duas naues expugnauit. Oppugno,pugnando uincere contendo. Impugno,ualde aduersor,cõfuto. Lactan.li.vii. Redeũt ptinus uitia, q̃ uirtutẽ semp impugnãt. Propugno aduersus pugnantes pugno,seu pcul me defendo. Vñ & propugnacula. Repugno pugnãdo resisto,contradico,refragor.

Pugnax,bellicosus, a quo pugnacior, pugnacissimus, & pugnacitas. Aug.li.viii. Sed tñ cõsuetudo aduersus me pugnacior ex me facta erat. Et li.v. Nulla pugnacitas calumniosarũ quæstionum extorquere mihi potuit.

Pugillus dimi. significat paruum pugnum.

Pugillaris mas.ge.& hoc pugillare.siue pugillar. Aus. Bi patens pugillar expedi. Et pugillarẽ i euãgelio legim9. In plurali pugillares & pugillaria. Apu. Dolebam me hercle,cp pugillares,& stilũ nõ habebã,q tã bellã fabellam pnotarẽ. Catul. Ad egnatiũ. En negat mihi uestra redditurã pugillaria,si pati potestis. Sunt aũt pugillares tabellæ cereæ,uel ligneæ,siue alterius materiæ,in qbus stilo scribim9,dictæ cp pugno cõphendant, uel a pungẽdo,cp stilo i his pungẽdo scribat. Variis aũt nobis dicebant pugillares apd ueteres. Alii duplices alii triplices, alii qncuplices nolabãt. Erãt & citrei eborei mẽbranei dicti,q ex citro ebore mẽbranis erãt cõfecti.

Pugil a pugna uel pugno. Est autem qui pugnare cõsueuit,a quo pugillatus,us.pugilum usus.

Pugillice aduer.fcat firmiter,ualẽter. Plau.in Epi. Quid herilis nr filius ualet pugillice atq athletice.

Pugillari inquit Aug.est encraticum facere.

Pugio,gen9 teli dictus a pugno,quo facile apphendit, ut q eo pfentius pugnet,ut inquit Fest. Fronti.li.ii. stirata gematon. Q.Sertorius cũ acie decertaret,barbarũ,q ei nunciauerit Hirtuleũ periisse pugione traiecit.

Pugiunculus paruus pugio. Cice. Hispaniensem pugiũculum Gn.Pisonem appellat.

Pulcher.a.ũ.qd antiq pulchrũ dixere, qd nõ ẽ deforme, a pollẽdo qd polleat forma. Ex quo itelligi datur hoc nomẽ aspirationẽ nõ hre,licet usus uicerit,cui uix repugnari põt,ut pulcher in prio & qnto casu cũ aspiratiõe pnũciet. Natura aũt nõ inesse aspirationẽ docere hoc satis põt,q ei9 dimi.pulcellus.a.ũ.aspirẽt minime. Est aũt pulchritudo,ut Cic.li.iiii. Tus.inq tq dã apta figura mẽbrorũ,cũ coloris quadã suauitate. Interdũ pulcher sumit p bono,sicut bonũ p pulchro. Ter. Forma bona fortasse,& ecõtrario malũ p deformi. Interdũ p forti. Vir. Satus Hercle pulchro pulcher Auentinus.

Pulchresco,pulchrescis,pulchrefio. Augu. Quicquid pulchrescit uisu,quicquid lenocinatur odoratu,quicquid mollescit attactu.

Pulchritudo pprie dr de magno corpe,uenustas est gia quã affert pulchritudo, vñ uenustus is dr cuius forma multũ hẽt gratiæ,inuenustus q oi caret gratia.

Pullus,qd q dã p syncopen, a puellus dici uolũt, fcat no uellũ.i.paruũ puerũ,& paruũ filiũ. Vñ paruos fœt9 quorũcunq aialiũ,quinetiã arborũ atq plantarũ pullos dicimus, ut pullus hirundinis, pullus asini, pulli ranarũ. Hora. in Ser. Absentes ranæ pullis uituli pede pressis. Quinetiã prisci pullos dicebant suos catamithos. Vñ Qu.Fabius cui Eburno cognomẽ fuit ppter candorẽ q eius natis icta esset fulmine pullus Iouis appellatus est. Sunt qui pulus cũ de equo dicit p simplex,scribũt qñ πῶλος a græcis dicat,pull9 uero gallinæ p duplex.

Pulluli,plantariorum sunt. Pullulus enim a pullus deducitur per diminutionem.

Pullulo.as.p.cor. quasi fœtifico. Nam pullulare dicim9 arbores,cum a radice nouæ plantæ surgunt. Plin. Natura & plantaria demonstrauit multarum radicibus pullulãte sobole densa, & pariẽte matre, quos enecet. Eius quippe umbra turba indigesta premit, & in lauris, punicis, platanis, cerasis, prunis, paucorũ hoc in genere rami parcũt soboli,ulmorũ palmarũ q̃. Nullis uero tales pulluli proueniunt,nisi quarum radices more solis, atq imbris in summa tellure spaciantur. Huius est cõpositum Expullulo, quod significat extrapullulo,uel extra fructum pduco. Colu lib.iiii. Nec dubium quin gemmæ,quæ cacumini proximæ sunt infœcundæ in eo relinquant, ex quibus pampinus expullulat.

Pullulascо.is. pullulans fio. Item lib. v. Ex nouello palmite uitis pullulascit.

Pullascо

Pullaſco.is.idem quod pullulaſco.Col.li.v.Quicquid eſt ſupra uetuſta brachia amputeſ & ita ex nouello palmite uitis pulleſcit.Hinc fit compoſitū Repulleſco.Idem ibi.Cū uere plurimaꝝ ſtirpiū natura ſic ſe cōmodet, ut iuxta cicatricē nouellis frondibus repulleſcant.

Pullaſter,& pullaſtra,ſcant gallum, ſiue gallinam adoleſcentes, ſicut etiā a nobis dicunt lingua uernacula. Nō.n.diminutiua ſūt.Sic a M. Varrone pullaſtræ dīr iuuencæ gallinæ.Ait.n.Et ea,q̄ ſubiicias potius uetulis, q̄ pullaſtris,& quæ roſtra,ungues,non habeant acutos.

Pullicenus dimi.a pullus,& eſt q̄ ex gallinarū ouis naſcit Helius Spartianus,ſiue Lampri.de Alexandro ſeuero Et ne earū paſtus grauaret annonam ſeruos habuit uetigales,q̄ eos ex ouis,& pullicenis & pipionibus alerēt.

Pullinus,a.um.quod eſt pulli.Vnde pullini dentes,quos primum equi iaciunt.

Pullarius, qui pullorū curā habet.Liui.lib.x.Nam cum pulli non paſcerentur,pullarius auſpiciū mētiri auſus tripudium ſoliſtimum nunciauit conſuli.

Pullarii dīr feles a Lucilio q̄ pullos gallinaceos inq̄rāt.

Pullacio apud Colu.accipit pro fœtura pullorꝝ,q̄ & pullicio dicit.Pullicies,ipſa pullatio.Colu.lib.ix.de turture Hūius auis ætas ad ſaginā non tam uetus eſt idonea,q̄ nouella,Ita circa mēſam,cū iā confirmata eſt pullicies eligit.Idem de apibus,cum primum uero in eo uaſe nata eſt pullicies,nouus rex eliditur.

Pullipremones dīr pedicones a premendis pullis.i.pueris teneræ ætatis,priſci pullum dicebant puerū ab aliquo amatum,hos Lucilius ſuppilōes & ſubulones,alii ſubactores,Auſo.Poſtico uulnere foſſores.

Pullus,a.um.quod ē natiui coloris,id eſt nō plene obſcurū,atrū,leucopo contrariū,q̄ pulli ouiū fere eo colore naſcunt.Vir.Nec maculis infuſcēt uellera pullis.Tibul. Cōcidit ad magicos hoſtia pulla deos.Vñ ueſtis pulla dīr fuſca,atra,q̄ quis in luctu induit.Cic.in Vati.Atq̄ ēt & a te ſcire cupio,quo cōſilio aut qua mēte feceris,uti in epulo Q.Arrhii familiaris mei cū toga pulla accūberes?Sūt tñ,q̄ dicāt hunc colorē hiſpanū,ſiue bethicū dici,a quo pullati ēt bethycati dīr.Mar.& bethicatus ſimul,atq̄ leuconatus.Cui⁹ rationē eſſe dicūt q̄ natiu⁹ color in Hiſpania ſubnigrior eſt,ideoq̄ min⁹ uilis.Hic ēm color ad nigredinē tendit alicubi plenior, alicubi dilutior.Huīc proximus color eſt niger,qui & fuſcus dīr,& ater.Similiter pullus color dīr impluuiatus,q̄ſi fumo ex ſtillicidio implutus.Plau.Impluuiatus facit uestimentis noia.Itē ſuauus,ut apud eundem.Sordida & Suaua amictus togula.Poniť tñ pullus pro nigro.Col. Atq̄ oleris pulli radix,hoc eſt oleris atri.

Pullatus,pulla ueſte indutus.Hoc eſt lugubrem habitū ferens ex parētum morte,qui & atratus dīr,q̄ mos a Lydis cœptus fuit.Cice.in.Vati.Quis unq̄ cœnauit atratus cum ipſe epuli dominus Q.Arrhius albatus eſſet. Quandoq̄ pullatus accipitur,pro uiliori perſona,ſiue rudi,& imperita.Sue.de Aug.Militem ſecreuit a populo,multis ex plebe proprios ordines aſſignauit, prætextatis cuneum ſuum & proximū pædagogis,ſanxitq̄ ne quis pullatorū media cauea ſederet.Quin.Ferire pectus,frontem cædere mire ad pullatum circulum facit Hoc eſt ad cumulum rudium,atq̄ imperitorꝝ hoīum.

Pulligo,idem,quod pullus color.Plini.Fuluas oues Tarentum habet,& alias ſuæ pulliginis.

Pullegiū, genus herbæ, ſeu fruticis medicinalis. Eſt ēm calida,& ſicca in tertio gradu.Ambro.ad Felicē. Non mediocrē ſumpſi ad cōualeſcendū gratiā,quaſi quodā tui alloquii pullegio refot⁹.Hie. Pulegiū apud Indos pipere p̄cioſius ē.Col.li.ix.Pullegii circulis fumigent.

Puluis generis maſcu.& fœmi.Proper.Sit mihi ꝑpetuæ puluis Ethruſca dolor.Dīr aūt puluis,ut quidā putant a pellendo,q̄ pellat ui uenti. Apud antiquos etiā puluer dicebatur.Sed ab eo,quod eſt puluis,gtūs erit puluis,a puluer uero pulueris.Verum in uſu tantū eſt puluis in recto,pulueris in obliquis.

Puluiſculus,& puluiſcula diminutiua ſunt, a puluis & utroq̄ mō inueniť apd auctores. Et generaliť de oī puluere dici pōt.Apul.Miſi,ut petiſti mūditias dētiū nitel las oris ex arabicis frugib⁹ tenuē candificū ,nobilē pulueiſculū cōplanatorē gingiuæ.Hie.Neſcio qd puluiſculū.Proprie ăt ſcat puluerē illū,quo utunť puellæ,qui & cinis dīr,ad cui⁹ differentiā alius cinis īmūdus appellatur.Vir.& cinerē immūdū latos iactare p agros.Hinc.

Puluereus,a,um, quod eſt ex puluere, & puluerulentus, a,um,qnod eſt plenum puluere.

Puluero,as,in puluerē redigo.Colu.li.xiii. Priuſq̄ uineæ puluerent.Hinc puluer atio,q̄ eſt genus culturæ,ut inquit Ser.Quo imminutæ glebæ uitibus applicant.Pulueret Plau.dixit pro puluere plenū ſit. Ait.n.exi tu Dane,age, ſparge mundū eſſe hoc ueſtibulū uolo, Venus uentura eſt noſtra. Nolo hoc pulueret.

Puluereſco in puluerē redigor,quod a puluereo fit. Vnde & diſpuluereo pro diſſoluo.

Pulex, animal notū, dictum, quod ex puluere generet. Quo noīe etiā dictus eſt uermiculus herbis, & p̄cipue braſſicis īfeſtus.A pulex fit pullicin⁹,ſicut a muſca muſcinus,a formica formicinus.

Pulicoſus pulicibus plenus. Colu.lib.viii. Pulicoſæ cani remedia ſunt,ſume ciminum tritum pari pondere cū ueratro,a quaq̄ mixtum,& illitum, ſeu cucumeris anguinei ſuccus.Vel ſi hæc nō ſunt,uetus amurca per totum corpus infuſa.

Pulmo,eſt unū ex uiſceribus de natura ſui ſpōgioſus,& ideo ſpūs capax.Qui diuidit in ſiſtudinē ungulæ bouis, & duæ illæ ꝑtes fibra uocant, ſicut in oībus uiſceribus.Reſpiramus autē pulmone. Vñ Perſi. Qui pulmo animæ p̄largus anhelet.Attollit ēm ſpūs attrahēdo, & emittēdo deprimit.Ex pulmone naſcit tabes, quā græci phthiſim uocāt.Tūc.n.pulmo tabeſcit.Oui.Cernis, ut e molli ſanguis pulmone remiſſus Ad ſtygias certo limite ducat aquas.Apud ueteres p̄ſiter tātū pulmōes dicebant,ſicut & ceruices.Plau.in Cur. Pulmōes diſtrahunt,cruciat cor.Cic.li.ii.Tuſ.Quæ lateri inhærēs mors ſu lacerat uiſcera,urgēſq̄ grauiter pulmonū ſpiritus.

Pulmonarius,a,um,quod laborat pulmonis morbo.Vt ouis pulmonaria,apud Colu.quā li.viii.ait curari ſimiliter ut ſuem inſerta p auriculam. quā ueterinarii conſiliginem uocāt. Dicit etiam pulmonarius de morbo, quem græco uocabulo pneumonicū, & pneumaticū appellant.Et herba pulmonaria uocat a medicis,quæ eſt foliis mollibus,albo maculatis.

Puluinar,pe.pro.quaſi pluminar,eſt quod capiti dormituri ſupponimus ad pluminorū ſimilitudinem. Iuue.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Feda lupanaris tulit ad puluinar odoré. Quo etiã nomine dí lectulus, q in templis ſterni cõſueuit numini dicatus. Vnde lectiſterniũ nuncupaſ, ſicut docet Aug. li. iii. de ciui. dei. Liui. Curatũ lectiſterniũ, & p triduũ habitũ decem uiris ſacrorũ curantibus, & puluinaria in cõſpectu fuere Ioui, & Iunoni, alterũ Neptuno, & Mineruæ. Tertiũ Marti, & Veneri. Quartũ Apollini, & Dianæ. Quintũ Vulcano, ac Veſtæ. Sextũ Mercurio, & Cereri. Videſ aũt dici puluinar, a pluma, qua fulcit. Abuſiue tñ puluinaria, p templis dicunt. Inde apud Liuium legit, ad omnia puluinaria ſacrificatũ fuiſſe. Videntur etiam accipi, p illis puluinis, in quibus ſimulachra deorũ recũbentia collocant. Acron puluinaria dicebantur, aut lecticæ diuorũ, aut tabula in quibus ſtabãt numina, ut eminentiora uiderentur.

Puluinus, ſeu puluillus, a pluma, quaſi pluminus, q plumis pullorũ fiat. Cetuical, ſeu plumatius. Hier. in terra p puluillo capiti ſupponebãt. Q̃q accipit, p lecto. Cice. in Ver. acti. vii. Nam ut mos fuit Bithyniæ regibus lectica apta foro ferebaſ in qua puluin⁹ erat plucidus melitenſi roſa fractus. Apu. Quatuor Eunuchi confeſtim puluinis cõpluribus uento tumẽtibus pluma delicata terreſtrẽ nobis cubitũ pſtruũt. Itẽ puluini uocant qui ſcabellis ſubimponũt quo mollior ſit ſeſſio. Hoc ẽ lectuli, quidam exigui lana uel pluma, uel alio genere pleni, uulgo cuſini, q etiã capiti ſupponunt cũ dormire uolum⁹. Plau. in ſti. Mane puluinũ. i. expecta, ut puluinũ tibi ſubiiciam⁹ quo ſedeas. Cic. Afferri iuſſit puluinos, & oẽs in ſuis ſedib⁹ ſederũt. Iuue. De puluino ſurgat equeſter. Et puluini areolæ terra elata inter duos ſulcos in hortis, q̃ porca a porrigẽdo in agris appellaſ. Habet eñ ueluti puluinoχ, in q bus ſedem⁹ ſiſitudinẽ, ꝓpter quod & torus q buſdã dí. Pli. A reis diſtigui, eaſq reſupinis puluinoχ toris ambiri ſingulis tramitũ ſulcis, qua daſ acceſſus homini ſcatebriſq decurſus. Colli. xii. Vlpicũ habet, uelut alliũ plures cohærentes ſpicas. Hæq cũ ſint diuiſæ liratim ſeri debebũt, ut in puluinis poſitæ minus infeſtent hyemis aquis. Idẽ lib. iii. Omniũ aũt gentiũ ramos circa kalẽdas martias i hortis p puluinos arearũ diſponere cõuenit. Itẽ puluinus arena durior, quæ in modũ ſaxi lapideſcit. Victru. lib. v. Puluinus firmiſſime ſtruaſ. Ab hoc puluino arenario uideſ Plau. in Caſ. p trãſla. dixiſſe. Ibo intro ſubducã nauim rurſum puluinarium. Item puluinus, machina qua naues in portum ſubducunt. Ouidi. Collaq prælotum noſtra ferenda dedi.

Puluinatus, a um, qd eſt ad ſimilitudinẽ puluini, molle, ac cõnexum. Pli. Lanuginoſo, ác puluinato calice.

Puls uictus antiqſſimus, ex farina, aqua melle, ſeu caſeo ouo decocto factus, quo pro pane ueteres utebant. Dicta q ita ſonet cum aqua feruenter aſpergit.

Pultarius, a pulte, accipitur pro uaſe pultis. Cor. Cel. Si cætera defecerint caliculus, aut pultarius oris cõpreſſiotis, ei rei commode aptatur.

Pulmentũ ipa puls, uel aliud cibarium admodum pultis factum. A pule. Ius porcorum, pullorum, piſcium, & ius pulmentorũ largiſſimas epulas. Dictum pulmentum, q pulſet uel a pulpa, uel ut ait Var. q edebat, cũ pulte ab eo pulmentum uocarunt.

Pulmentariũ etiam dí, quod inter cibos ſumitur in ſiſtudinẽ pultis factũ. Hoc eſt qd pulmentis uicẽ pbet. Iuue. Veniet q pulmẽtaria cõdit. Plin. Primũ in Latio cibũ pultẽ fuiſſe, nõ panẽ ſcribit, argumentoq ad id eſſe q pulmẽtaria p cibis ſua ẽt ætate dicerent. In euangelio quoq legimus. Nunquid pulmentarium habetis? Poſſet etiã dici pulmentariũ pulmenti repoſitoriũ.

Pulmentariũ teſtuaceũ dí torta, q̃ coquit ſub teſta.

Pulticula dimi. a pulte, quo uſus eſt Pli. li. xxvi.

Pulpa q̃q dí neruus ille, qui ab aliqbus dí ἰνίον a Theophraſto ἶνα. Inter pulpas inquit Pli. & uenas diſcrimen facile, uenæ latiores, candidioreſq ſunt, pulpæ fiſſilib⁹ inſunt, & pulpa dicit caro q dentibus pulſet.

Pulpamentũ, a pulpa dictũ eſt, & accipit, p cibo lautiore. Terẽ. Lepus tute es & pulpamentũ quæris.

Pulpitum locus, ante ſcænã æditior, i quo oĩs comœdia recitabaſ. Græce λογεῖον. Ponit ẽt p ſuggeſto. i. p quocũq loco edito, vñ ſermo habeſ ad populũ.

Pulſo. as. frequẽtatiuũ a pello fcat ſæpe pcutio, uerbero. Cice. de ſuppli. Lictores cõſiſtũt ualẽtiſſimi ad pulſandos uerberãdoſq hoĩes exercitatiſſimi. Terẽ. in Adel. Sed q̃s hoc oſtiũ pulſauit. Trãſferũ & ad animũ. Amb. Dehinc terroribus pulſat. Plau. in Epi. Id ego experior cui in unũ multa cõfluũt, q̃ meũ pectus pulſant. Interdũ pulſare eſt uiolare, lædere. Vir. li. xii. Pulſatos referẽs infecto fœdere diuos. Interdũ ſonare. ut pulſo lyrã. Pertinetq pulſare ad hoĩes, ſonare ad inſtrumenta, ut ſonat cãpana. Vñ dicimus Pulſatũ eſt ad tertiã, nõ aũt ſonatũ. Cũ aũt dicimus pulſo citharã, idẽ eſt qd cano uel ludo. Vir. Iã pectine pulſat eburno. Hui⁹ cõpoſita ſunt Expulſo, qd eſt ualde pulſo. Augu. mortuus eſt, q q̃tũ libet expulſes, q̃tum libet lanies, q̃tum libet uellices nõ expergiſcit. Propulſo de quo ſupra.

Pulſare uocaliter eſt pulſando hoſtium cum clamore forinſecus.

Pulto. as. idem quod pulſo, fitq a ſupino pultũ, quo antiqui utebantur. Plau. Pultando confregi fores. Teren. Ceſſo iam pultare oſtium,

Pulſus eſt ille ubi cõiungit manus lacerto. Pli. Arteriaχ pulſus in cacumine mẽbroχ euidẽs maxie index morboχ in modulos, legeſq metricas p ætates ſtabilis, aut citatius aut tardi⁹. Idẽ alibi pulſum pcuſſum appellat. Nã uitæ gubernacula tenet, & ictu crebro aut languido ualitudinẽ indicat. Nã li. vii. ſic ait. Venaχ inæqua li, aut formicante pcuſſu, ſed hoc ex arteriis eſt.

Pulſatiles uenæ ſunt, quibus pulſus exploratur, quas antiqui arterias uocant, ſunt autem arteriæ ſpiritus ſemitæ, ſicut uenæ ſanguinis riui.

Pultiphagonides, id eſt pultis deuorator.

Pumex, lapis cauernoſus, qui ad corpa leuigãda laudatiſſimus eſt. Virg. li xii. Vt cũ latebroſo pumice paſtor Catul. fœ. genere protulit. Pumices p̃cipui ſunt in Æoliis inſulis. Probatio eorum eſt in cãdore, ac minimo pondere, & ut maxime ſpongioſi atq aridi ſint, ac teri faciles, nec in fricando arenoſi, a græcis pumex dicit Ciſſeris a cis uermiculo.

Pumicoſus. a. ũ. qd pumicis, uel naturã, uel ſimilitudinẽ hẽt. Et pumicoſus dí locus pumicibus plenus.

Pumico. as. penul. corre. pumice polio, leuigo. Tibul. Pumicet & canas tondeat ante comas. Vnde pumicatũ pumice politum.

Pumilis

pumilis,pe.cor.paruꝰ nanus.Col.li.ix.pumiles aues nisi quem humilitas eaꝝ delectat, nec ꝓpter fœcunditatẽ, nec propter alium redditũ nimiũ probo. (uis dĩ.

Pumilus ẽt & pumilio autore Placiade mollis, & ener/

Punctus,qđ nisi deprauate,barbareq; dĩ ĩ neutro.Sene. Punctũ est,& adhuc pũcto minꝰ,qđ incolimus.Pli.li.ii. Nõ aliud ẽ terra uniuersa,q̃ mũdi pũctus.Tradũt Geometræ punctũ esse corpꝰ indiuiduũ,in quo neq; longitudo,neq; latitudo,neq; altitudo deꝓhendĩ,& ob incõ prehensibilẽ breuitatẽ sui in ꝓtes diuidi nõ posse,qđ,ꝓ tractũ lineã efficit,id est corpꝰ uniꝰ dimensiõis.Longũ ẽ est,sine lato,& duobus pũctis ex utraq; ꝑte solã longitudinẽ terminãtibus cõtinet.Hãc lineã si geminamꝰ, alteꝝ corpꝰ efficĩ,qđ duabus dimẽsionibus extruĩ lõgo latoq;,sed alto caret,pũctis aũt quatuor continet,ꝓ singulas.s.lineas binis.Et hoc græci ἐπίπεδον nostri planum,siue superficiem uocãt.Aug.de q̃titate aĩæ.Punctũ uocat,qđ nullam diuisionem patĩ,cũ mediũ tenet figuræ,si aũt principiũ,lineæ est uel linea, aut etiã finis, uel cũ oĩno aliqd notat, qđ sine ꝑtibus intelligendum sit,nec tñ obtineat figuræ medium signum dĩ,est ergo punctum nota medium figuræ tenens, signum nota sine partibus.Qñq; tñ punctum sumĩ pro temporis uel horæ momento.Cic.Cecinnæ.Itaq; nec punctũ qdem temporis in ipsa fortuna fuisse. Qñq; pro minima cuiusq; rei particula.Item pro Plancio. Nam ꝙ questus es plures testes te habere de uolitiua, q̃ quot ĩ ea tribu puncta tuleris.Qñq; pro suffragiis & fauore, qñ ueteres suffragia nõ scribebãt, sed puncto notabant. Vnde expuncti dicebãtur uiles eiecti,siue fauore priuati. Hora.Omne tulit pũctum qui miscuit utile dulci, hoc est solus suffragia iudicum tulit, qui & utile & dulce scripsit,quoniam prodesset,& delectaret.

Punctim aduerbium significat per punctiones, infictio neq; gladii,siue pungendo.

Pungo,is,pupugi,uel punxi,punctũ.non solum de ferro, sed de quacunq; alia re dĩ.Var.Admota aspis,cum pupugerit,si nõ occidat,sciat ex psillo⁊ esse stirpe. Hiero. ad Marcellam.Nudiusterti⁹ de beatæ memoriæ Lea aliqua dixeramus,illico pupugit aĩm. Huius cõposita sunt Cõpungo,qđ est totũ pungo,ferio,seu signo. Cic. li.ii.offi.Ad eam ex epulis in cubiculum ueniẽs barbarum,& eũ qdem ut scriptũ est, compunctũ notis thraciis,districto gladio iubebat anteire.i.signatũ uel pcussum.Vñ sequĩ.O miseꝝ,q & barbaꝝ & stigmaticum fideliorem putaret q̃ coniugem.Expũgo,foras mitto. Persi.Quem proximus hæres in bello expungam. Cornu.Proprie expungam,id est,foras mittam. Tractum a militibus,qui expuncti dicuntur,dum e militia mittuntur.Repungo de quo alibi.

Punio.is.iui.itum.Quod & pœnio dicitur, quasi pœna afficio.Hinc impunitus,non punitus. Salu. Impunitos eos dimisere,inde etiam Impunitas,

Punicus.a.um.pe.cor.quasi pœnicus,a pœnus, q a Phœnicia detracta aspiratione. Vir.Punica regna uides.Et punicus color,siue puniceus,q est coloris rubentis, qui græce phœnicos dĩ.Hora.Puniceis inuecta rosis. Nam exuperantiam,ruborisq; splendorem,teste Gel. significat.Punica mala granata, q̃ hoc cognomen sibi circa Carthaginẽ uendicarunt,ubi & multa & insignia nasci ꝓhibent.Granata dicunt a granis,qbus sunt referta.

Pupus,puer paruulꝰ tenerior,pupa puellula.Var. Matris mam lactãtis suggentẽ pascere pupũ. Auso. Barbara, quæ latias uincis alumna pupas. Mar.Pupam se dicit Gelia cũ sit anus.Et a similitudine ,pupa quoq; paruula puellaris imago dĩ.Var.in Orig. Ita ꝙ breui tpe magna pars in desiderĩũ puparũ,& sigillo⁊ ueniebat.Moris aũt fuit ueteꝝ puellarũ paruula q̃dã puellaria simulachra ex linteo insuere,deide tomẽto infarcire,tũ uestibus amicire. Has uirgines pueritiã egressæ Veneri tanq̃ uirginitatis suæ insignia cõdonabãt,ut faustũ futuꝝ mrimoniũ cederet.Vñ Persi.Dicite põtifices in sacro qd facit auꝝ ẽ Nẽpe hoc qđ Veneri donatæ a uir/

Pupulus & pupula diminutiua a pupꝰ & (gine puppæ. pupa Catul.Deprehendi modo pupulum puellæ.

Pupillus similiter a pupus deriuat,ꝓ impube, qui desiit esse in patris potestate, uel morte uel emancipatione Hie.Pupillus dicitur,qui non habet patrem. Orphanꝰ qui nec patrem habet,nec matrem.

Pupilla,a pupa dimi.sicut & pupillus ꝓ mare: Et pupilla,siue pupula pars oculi parua ,qua continet uis uidẽdi,quam Lactan.scintillam luminis appellat,ꝙ ꝑ eam mens intẽdit,ut uideat,transmittitq; uim uisibilem,ꝓ oculos quasi ꝑ quasdam fenestras. Et sic est dimi. a pupa.Oui.Suspicor,& fama est oculis quoq; pupula duplex,& Pli.li.xi.scribit absolutã uim speculi in oculis,ut tã parua illa pupula totã imaginẽ reddat hoĩs.

Pupula.Vide in dictione Pupilla.

Pupulum urbs est a latere meridionalis Sardiniæ.

Puppes,& puppis,utroq; mõ dĩ,ꝓ naui.Oui.de põ. Dum mea puppis erat ualida fundata carina.

Purpurissum,color factitius,quo genas obliniũt mulieres,porphyra a græcis,a nĩis purpura.Hic porphyriacꝰ purpureus.Oui.Et porphyriacis figere labra genis.

Purgo.as,mungo,q̃si purũ ago,hoc est educo. Colu.lib. iii.Itaq; cauatũ foramẽ,cũ purgauerimꝰ, undiq; adrasos surculos inserimꝰ.Teren.ĩ Adel.Pisces cæteros purga Dromo,cõgrum istũ maximũ ĩ aqua sinito ludere paulisper.Per trãslationẽ purgare scat excusare.Idem in Eun. Sed heus tu purgen ego me de ista Thaidi ꝙ eã me amare suspicata est.Purgari rõnes dicũt,qñ decidunt supflua,aut obstãtia collatione facta accepti & expẽsi.Huius uerbi cõposita sunt.Depurgo,expurgo,ꝓ fecte mũdo,seu palam excuso.Colu.li.ii.Cũ rursus amplior messis,puenerit ,qcqd exteret capisterio expurgandũ erit.Idẽ lib.v. Dolabella conuenit expurgari qcqd emortuũ ẽ,deinde falce radi uiuorenꝰ.Terẽ.ĩ Ecyr. Quod me accusat nũc uir sum extra noxã, sed nõ facile expurgari ita animũ induxerũt socrꝰoẽs eẽ iniquas.

Perpurgo,ualde purgo.Cato de re ru.Aluũ mouebit & postridie ꝓpurgabit sine piculo.Repurgo, rursus purgo.Lactã.li.iiii.Pollutos,& aspsos maculis repurgabit.

Purgamẽ, seu purgamentũ sordes quæ ex re aliqua immunda,& lurida tergĩt,& repurgat.Græce pipsima dĩcit.Colu.lib i.Sterquilinia quoq; duo sint. Vnũ qđ noua purgamenta recipiat,& in annũ conseruet, & alterum, ex quo uetera uehantur.

Purus,a,um,mundũ,sine sorde.Hinc pura uestimenta a ueteribus dicebant quæ sacerdotes ad sacrificia sumebant.i.non obsita,nõ fucata, nõ maculam habẽtia. Et

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pure lautũ,quod aqua pura lotũ erat.Et purũ aurũ qđ expurgatũ,coctũq; esset.Vlpi.Purũ locũ esse diffinit,q nec sanctus,nec sacer,nec religiosus est.Huius contrarium est impurus,quod mõ sordidũ, contaminatũq; significat.Cic.Quã multis illũ ingenuis,q̃ multis matribus familias in illa tetra,atq; impura legatiõe uim attulisse existimatis? Modo improbum.Teré. Mei loci, atq; ordinis hominem haud impurum.

Puritas,& mundiciam,& simplicitatẽ significat. Cui⁹ cõtrariũ est impuritas,turpitudo,seu improbitas.

Puro,as,purum facio,quasi purum extraho,a quo depuro pe.pro.Vnde depuratũ dicimus mundatum,Suppuro,de quo loco suo.

Purulentus,a,um,quod sanie plenum est.

Purulẽtia,æ,ipsa puris plenitudo,uel uulnus plenũ pure Hier.in Esa.Linteola quæ ad exiccandã saniem & purulentias iniciuntur uulneribus.

Purpura,piscis ex concha q̃ genere,ánis septẽ uiuẽs.Cõgregaẽ uerno tpe,mutuoq; attritu lentorẽ quendã ueluti ceræ emittit.Sed nobilẽ illũ succũ ad tingẽdas uestes in mediis faucib⁹ habet.Reliquo tpe fere steriles, cũ uita succũ emittit.Et ideo uiuas cape oportet.Hinc purpureus color dr̃,q nigricantis rosæ splẽdore sublucet,cæteroq; omniũ colorũ gratissimus,& tingẽdis uestibus maxime expetitus. Hinc purpureæ uestes dictæ sunt tyriæ a loco,ubi purpura fit,purpureus tamen niger color est p̃cipue de mari,quod ex altitudine nigrũ accipimus.Vir.lib.iiii.Geor.In mare purpureũ uiolẽtior influit amnis.Inde purpurascit,id est purpureum fit.Cice.lib.ii.Acad.Quid mare nõne cæruleũ, aut ei⁹ unda,cũ est pulsa remis purpurascit.Ambro.Quid igitur describã purpurascẽtes uiolas candida lilia,rutilantes rosas.Sciendũ aũt est,q̃ ut Vict.inqt. Purpura prosolis ppinquitate colorẽ habet.Et puniceũ quidẽ procreat Aphrica,id est,quasi uiolaceũ colorẽ.Tyros autẽ rubeũ.Purpura in uiolæ colorẽ tendẽs uiolacea dicit.Cor.Nepos.Me iuuene uiolacea purpura uigebat.Accipit q̃q; purpureus p pulchro.Vir.Et p purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura a pelago, pelagia ap/

Purpureus,a,ũ,qđ est totũ ex purpura.Purpu (pellat.

ratus,a,ũ,qđ est purpura ornatũ. Vñ purpurati legunt hi,q apud principes dignitate anteirẽt.Cic.li.i.Tuscu. Istis quæso inqt, ista horribilia minitare purpuratis tuis.Hie.ad Saluinã. Deide purpuratorũ ppinquus socius cõsobrinus iisdẽ cũ ambobus studiis eruditus nõ est inflatus in supbiam. nec cæteros homies adducta fronte cõtempsit. Inuenit tñ q̃q; purpureus p purpurato.Hora.i.li.Car.Et purpurei metuũt Tyranni.

Purpureus, color est niger rubore quodam admisto & quandoq; dr̃ cæruleus quando de mari,uel flumie dr̃. Vir.lib.iiii.Geor.In mare purpureum uiolentior influit amnis.Vnde superius dixit Violæ sublucet purpura nigræ.De purpureis coloribus quomodo uarii sunt secundum solis temperiem in diuersis locis, Vide Vict. in pe.& vlti.c.lib.vii.

Purpurarius,a,um,quod ad purpurã ptinet, ut officina purpuraria in qua purpura fit. Pli. Alterum genus ei⁹ est in purpurariis officinis.

Purpurissum genus coloris facticii, quo utunt pictores, & cũ purpuris pariter tingitur. Pli.lib.xxxv.Ereliquis coloribus quos a dñis dari diximꝰ ppter magnitudinẽ pcii añ oẽs est purpurissum e creta argentaria cũ purpuris pariter tingit,hoc græci uocãt Andricelon.

Purpurissa color, q bõbyci mixt⁹ mulieꝝ genas tingit.

Purpurisso. as. purpurissa inficio. Plaut. in Trucu. Istas buccas tam belle purpurissatas habens.

Pus,puris ge.mas.sanies est,& quicũq; humor in putredinẽ uersus.Hinc purulentus,purulenta,purulentũ, qđ est sanie plenũ.Hie.ad Oceanũ. Quoties lauit purulentam uulneꝝ sanie,quã alius aspicere non audebat.

Pusio,parui⁹ puer.Veteres em̃ pusum & pusam, p puero & puella usurpabãt.Cice.p Celio. Et ppter nocturnos quosdã manes metu tecũ semp pusio, cũ maiore soror recubitauit.Capit tñ fere semp p masculo scorto.

Pustula est spes occultæ uomicæ,siue tuberculũ,in summitate cutis nascens.Mar.Feruida ne trito tibi pollice pustula surgat.Exornẽt docilẽ garrula plectra lyram, Græci pustulas uocãt phlyctænas, quaꝝ tria sunt gña, Exanthemata, q̃ Pli.eruptiões pituitæ, aliqñ papulas uocat.Pstydracion paulo duri⁹ est,ac subalbidũ,& acutũ. Epinyctis pustula subliuida, modice humescens,& plena sanguis,in tibiis,& pedibus fere noctu maxime infestans,a quo nomẽ.

Pustulatũ argentũ,a pustulis dr̃,q̃ in argento cælato in aspredinẽ quandã excisæ uisunt,sicut pustulæ in corpe oriunt siues illis pustulis,q̃ ex ueruca uł sudore nascũt.

Pusula est tumefactio illa leuis,q̃ in coquẽdo pane solet assurgere, quã Festus hetan quoq; uocari scribit,q̃p re nullius p̃cii ponit.Pusula etiã morbi genus,qui alio nomine dr̃ sacer ignis.Colu.li.viii.Est etiã insanabilis sacer ignis,quã pusulam uocant pastores.Hinc pusulosus,qui eo morbo laborat.Idẽ ibi. Viuam pecudẽ,quæ fuerit pusulosa,resupinam obruamus.

Pusillus diminutiuum est a pusio.id est paruulus,a quo fit aliud diminutiuum pusillulus.

Pusillanimis,qui est pusilli animi,quem græci microp̃sychon dicunt,a quo pusillanimitas.

Puteal p̃toris tribunal,uel subselliũ dr̃.Hora.Foꝝ puteaq; libonis mandabo siccis.Persi.Si puteal multa cautus ubice flagellas.Et puteal quo cooperit puteus.

Pute⁹ q ppetuas hẽt aquas,ut docet Aug.& de uiuo fonte manantes. Dictus q̃ puteat,dũ cauat. Cisterna est, quæ refrigerat aquas suas externas,& aduẽticias possidet.Huius diminutiuum est puteolus.

Puteoli ciuitas Campaniæ,ab aquæ calidæ putore dicta ut inquit Festus,licet alii putẽt a multitudine puteoꝝ, earundẽ aquarũ gratia factorũ.Hæc etiam uocata est Dicearchia,a iusticia administratiõis,& gubernatiõis a Samiis cõdita ut uoluit Euseb.eo tpe quo Tarquinii a Bruto sunt expulsi. Hinc fit puteolanus.a.um. Cice. Thermo.Cluuius puteolanus ualde me obseruat.

Puteanus.a.um.quod ex puteo est.Vnde aquam puteanam dicimus.Plini.lib.xiiii. Deinde quantum expressere adiiciunt uinaceis aquæ puteanæ, ut & secundarium passum faciant.

Putealis,& hoc le.eiusdem significationis.Ouid.Vt quos dux pœnus mersit putealibus undis.

Putearius,qui puteos fodit,Pli .Depressis puteis sulphuracia uel aluminosa occurrentia putearios necant.

Putor.fœtor.

Puteo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

puteo.es.putui.feteo,& mali odoris ſum, producitq; primam ſyllabam. Hora. Putet aper rhombuſq; recens. Perſi. Nec inuideas,cp multa fidelia putet in locuplete penu. Hinc puteſco,mali odoris fio.

Putidus.a.um.pe.cor.& putulẽtus.a.um.qđ eſt mali odoris.Cice. Putidas,ac pecunioſas aures. Noni. Putidũ nõ ſolum ab ore fetido,& graui,qđ narib9 probat, ſed etiã quod auribus triſte,inſuaue,auſteꝛ,rancidum,putidũ dici poſſe autoritas uetuſtatis admiſit. Hic putidiuſculus dimi. Cice. Cæſari Sumus eñ putidiuſculi, q̃ per te uix licet,uerum,ut uideo licebit.

Putris,& hoc putre,qđ eſt corruptũ ac reſolutũ. Vir. li. ix. Quadrupedũ putrẽ curſu quatit ungula campũ. Idem lib. i. Geor. Et zephyro putris ſe gleba reſoluit. Sup quo Serui. Putris gleba ſolubilis. Colu. li. i. Idem pinguis, ac putris,quia cum plurimũ reddat,minimum poſcit. Et qđ poſtulat,exiguo labore,atq; impenſa cõficit. Hinc putridus.a.um.quod eſt corruptum.

Putredo.inis.corruptio,reſolutio.

Putreo.es.marceo,& in pus ſoluor. Pacu. Quanquam annis & ætate hoc corpus putret.

Putillatum aurum,id eſt,purgatum apud iurecõſultos, putum enim purum dicebant ueteres.

Putreſco.is.putrid9 fio. Col. li. ii. Vt herbaꝛ culmis, cæteriſq; reb9 ímixta putreſcãt, qđ uernacula lígua dicim9 maſrare. Idẽ i eodẽ. Totũ ſterqlinium raſtris pmiſceri optet,quo facilius putreſcat,& ſit aruis idoneũ. Huius cõpoſita ſunt Cõputreſco. Hie. in Exo. Et cõputreſcent aquæ. Imputreſco,itus reſoluor. Col. li. vii. Nã aíal ipm ole o merſum necatur,& cum imputruit,conterit.

Putrefacio,reſoluo. Col. li. iiii. Per apertã uitis medullã, nimius humor trahit, idẽq; truncũ cauat,uñ formicis, aliiſq; aíalib9,q̃ putrefaciũt,crura uitiũ latebræ pbẽt.

Putiſco,putidus,uel mali odoris fio. Cice. li. v. de fini. Nõ inſcite illud dictum uideatur, inſuauem animum illi pecudi datum pro ſale ne putiſceret.

Puticuli ſunt appellati,a puteis,cp ibi cadauera in puteis obruerent,uł ab eo,cp in his corpa putreſcerẽt. Romæ ultra exquilias fuit locus publicus,dictus puticuli,qñ illic erat cõe ſepulchrum miſeræ plebi.

Puto.as.proprie ẽcat falſa,ſupflua,& infructifera,ex qua cunq; re a ueris & fertilibus reſeco,& purgo,& depuro. Hinc putari arbores dñr. Col. li. ii. Neq; arent neq; uitem,aut arboꝛẽ putent. Vñ arboꝛ purgatores putatores dñr. Et putari ratio dr̃,in qua ſententia pura fit. Hic factum eſt,ut putare,pro cogitare,& conſiderare capiatur. Cogitando eñ reſecamus mente,quæ falſa aut inutilia ſunt. Et quod ueꝛ ac bonum eſt,huic cogitando hæremus. Vnde putare rem dr̃, quod eſt diſputare de re,& declarare quid res ipſa uelit. Teren. Mitto maledicta oía, rem ipſam putemus. Interdum ſumit putare pro colligere,cõferre. Plau. in Aul. Putatur ratio, cum argentario. Interdum aptare. Titi. Da penſam lanam, qui non reddet tempori putatam rete facite,ut mulcte tur malo. Interdum æſtimare. iudicare. Teren. in And. Recte putas. Ambro. Subrepũt etiam fabulæ frequenter de ſæculo ac uoluptatibus,claudere aures non potes,prohibere putatur ſuperbiæ. i. attribuit ſi caſus dati ui eſt,uel æſtimatur,ſi genitiui. Compoſita ſunt Amputo,a quo peramputo,computo,deputo,exputo, imputo,quòd eſt quaſi intus annumero,cõpenſo. Hieronymus in leui. Si plures fuerint anni,qui remanẽt,uſq; ad iubileũ ſm hos reddet,& preciũ, ſi paucì ponẽt ratione,cũ eo iuxta annoꝛ numerũ,& reddet tempori,qđ reliquũ eſt annoꝛ,quibus ſeruitutẽ ſeruiuit mercedibus imputatis. Et imputare eſt aſcribere,attribuere,& culpã dare. Idẽ in prolo. Thob. Arguũt eñ nos hebræorũ ſtudia,& imputant nobis contra ſuũ canonẽ latinis auribꝰ iſta trãsferre. Aug. Qđ pſtat uẽtri, ſputat pietati Imputat9 uero,a,ũ,pro nõ amputato ſumit Interputo in mediũ puto. Colu. li. iii. Roſam fructibus, ac ſurculis diſponi p pluſculos pedales cõuenit, p idẽ tps, quo & uiola,ſed oĩbus anni fodi ante Cal. Martias, & interputari oportet. Hoc modo annis multis pennat. Opputo,circũputo. Pli. li. xvii. Opputaſ aũt qcqd pximo tulit fructũ. Perputo,pfecte puto,declaro,& uti dici debet,,pfero. Plau. in Caſ. Nunc operã date, ut ego argumentũ hoc uobis plane pputem. Reputo rurſus,ſeu ſæpe puto,retracto,quod dicimus cogito,ſeu multũ cõſidero ac mecũ uoluo. Lactã. Cogitanti mihi, & animo meo ſæpe reputanti priorẽ illũ generis humani ſtatũ, & mirũ pariter & indignũ uideri ſolet. Sal. Cum ſententias nõnullorũ ipe mecũ reputo. Liui. li. i. Qui ſis non, unde natus ſis reputa,id eſt bene cõſidera. Et reputare eſt cõputare. Vlpi. Item ſumptus litis tutor reputabit, & uiatica, ſi ex officio neceſſario habuit aliquo exire, uel proficiſci. Supputo calculo numero. Hier. in prolo. li. Reg. Quomodo igit uigintiduo elementa ſunt per quæ ſcribimus hebraice,omne quod loquimur,& eoꝛ indiciis uox humana comphendit, ita uigintiduo uolumina ſupputant quibus literis,& exordiis in dei doctrina tenera adhuc,& lactẽs uiri iuſti erudit infantia, id eſt numerant. Idem. Salomonis quoq; in fine,puerbia eiſdem alphabetis,uel inciſionibus ſupputant, id eſt conſcribunt. Aliqñ Supputare examinare. Idem ad Helio. Ædificaturus turrim futuri operis ſumptus ſupputa. Et omnia habent pe. cor.

Putamen,rerũ purgamentũ. Nam quicq; d ex aliqua re proiicit,putamen appellat. Plaut. in Cap. Nucleũ amí ſi reliqui pignori putamina. Cypri. Imperitus eſt medicus,qui tumẽtes uulnerũ ſinus manu parcente contrectat,& in altis receſſibus uiſcerũ uir9 incluſum,dũ ſeruat,exaggerat. Aperiendũ uulnus eſt,& ſecandũ,& putaminibus amputatis medela fortiore curãdũ. Vociferet,& clamet licet,& cõqueraſ æger impatiens per doloreñ,& gratias agit poſtmodũ,cũ ſenſerit ſanitatẽ.

Putus,a,um.idẽ quod purus. Vnde putum argentum. i. purgatũ. Iuue. Pauca licet portes argẽti uaſcula puti.

Putitius pro ſtulto a Plau. ponitur.

p ante y

Pycnoſtylon, ædificiũ in quo ſunt denſæ columnæ.

Pyctatiũ apud Lampri. in Alexã. uita,dicit albũ hoc eſt tabella dealbata in qua nomina iudicum ſelectoꝛ deſcribebant. Sic enim inquit. Deniq; cum iter militares aliquid agere multoꝛ dicebat & nomina. De pmouẽdis etiã ſibi annotabat, & plegebat cuncta pyctatia, & ſic faciebat diebus etiam pariter annotatis,& quis,& q̃lis eſſet inſinuante promotus.

Pyctas græci uocant pugiles. Lampri. in Helio. Gladia-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tores,ante conuiuiũ pugnãtes ſibi,& pyctas frequẽter exhibuit.Hinc pyctale ꝓ certamine.Serui. Pyctale certamen appellat pugnã ceſtuũ.Hinc Colu.li.ix. Gallina ceũ in certaminibus gallos pugnacem pycten uocat. Non rixoſarũ auiũ laniſtæ,cuius plærũq; totũ patrimoniũ pign⁹ aleæ uictor gallinaceus pyctes abſtulit.

Pyga dictio græca ſignificat extremã partẽ,tam anteriorem,q̃ poſteriorẽ.Hinc eſt, ꝙ & membrũ,& nates ſignificat.Trunci em̃ extremũ utrũq; eſt. A quo ſit uerbũ πυγίζω. Vnde apud Mar. Vetus legit epigrãmatis inſcriptio philopygiſta,q̃ uoces pluribus uerbis aperiendæ nõ ſunt ab eo qui ſe religioni dicauerit.

Pygiſtæ dicunt̃ puerarii,& emaſculatores,qñ libido ꝓpoſtera uirilẽ aiunt effœminat,a cõtrectandis natib⁹ ſic appellati qui & pæderaſtæ,& puerarii a latinis uocantur & emaſculatores & pullipræmones.

Pygargus,caprea quædã ſylueſtris nõ diſſimilis damis. Nã inter capreas genera ſunt quædã habẽtes nates albicantes πυγὴ nates ὀργὸς albũ. Pli.li.x. ꝓ quodã aquilarũ genere accipit. Secũdi generis inquit pygargus i oppidis,& in cãpis albicante cauda.Sunt q putent eſſe herodiorũ genus,quæ ales adeo coitu infeſta eſt,ut cũ mari cũ muliere coire uelit acri dolore oculorũ utringꝫ ſoluant̃,ac morientium pene ſimiles abeant.

Pygmachia ceſtuum pugna,πυγμὴ enim ceſtus dr̃.

Pygmachus,pugil.

Pygmæi,ut li.vii.ſcribit Pli. Populi in extrema pte mõtium Indiæ habitãtes ſalubri cœlo.ſempq; uernante q ternos dodrantes nõ excedũt,πυγμὴ enim cubitus dicitur. Aug.li.xvi.de ci.dei,Alios ſtatura cubitales, quos pygmæos a cubito græci uocãt,pugnãt cum gruibus, ſed uincunt̃.Horũ mulieres quinto anno pariunt,& ſenescunt octauo.de Pygmæis Iuue.loquit̃ ſaty. xiii. Ad ſubitas Thracũ uolucres nubẽq; ſonorã, Pygmæ⁹ paruis currit bellator in armis.Mox impar hoſti,raptuſq; ꝓ aera curuis unguibus a ſæua ferẽt grue, ſi uideas hoc gentibus in noſtris,riſu quatiere,ſed illic, q̃q̃ eadẽ aſſi due ſpectentur prælia,ridet Nemo ubi tota cohors pede non eſt altior uno.

Pylæmenes dux Paphlagonũ, qui ad auxiliũ troianorũ ꝓfectus eſt.Et pylæmeneus a poetis dicit̃.

Pylene,Ætholiæ oppidũ. Papi. Senſit ſcopuloſa pylene. Fletaq; cognatis auibus meleagrea pleuron.

Pylos oppidum iuxta Theſſaliam a Neleo cõditũ. Vnde Neſtor dictus eſt Pylius.Oui.Illius attactu pylius iuuenescere poſſet.Sunt aliæ duæ ciuitates hoc noie.

Pyr,latine ignis,a quo multa ꝓ compoſitiõem fiunt. Et pyr oliuæ nucleus,ꝙ facile ignem concipiat.

Pyra lignorum congeries. Vir. Innumeras ſtruxere pyras.In his cremare corpa antiqui conſueuerunt.

Pyrrha,Deucalionis uxor,de qua Iuue. Et maribus nudas oſtendit Pyrrha puellas.Eſt & hoc nomine Cariæ ciuitas iuxta Myrthoum pelagus.

Pyrrhus latine flauus,ſiue rufus. Quo nomine dicti fuere Achillis filius,& Epirotarum rex,qui bellum cũ Romanis geſſit,eo ꝙ rufi eſſent.

Pyrus arbor,pyrũ fructus dictum, ꝙ ad ſimilitudinẽ pyramidis,e lato tendat in acutum, flammæ ſimilitudinem reddens.Cuius diminutiuum pyrulum,ꝓtulit Auguſt.lib.i.con.Nam hæc ipſa ſunt,quæ a pædagogis,& magiſtris a nucibus,& pyrulis,& paſſeribus,ad ꝓfectos & reges auꝫ,prædia,mancipia.

Pyros etiam latine frumentum dicitur.

Pyratium genus potionis,quod ex pyris factum credit̃, & loco uini ſumebat̃. Hiero. cõtra Ioui. Timotheo dolenti ſtomachũ uinũ ſuadet bibere,nõ pyratiũ.

Pyrrhica.cæ.ſiue pyrrhice.ces.ſaltatio græcanica,quam Pyrrhus in Creta primus inſtituit.Stra.li.x. docet pyrrhicã repertã fuiſſe a pyrrhico,ꝓ iuuenibus ad diſciplinam militarẽ exercendis.Plato.lib.vii.de legib⁹. Motus pyrrhicos imitator flexus corporũ, quibus tela plagæq; uitant̃.Sueto.de Cæſa.Pyrrhicen ſaltauerũt Aſie bithyniæq; principum ludis.

Pyrrhicarii dicunt̃ ſaltatores pyrrhicæ.

Pyrrichius,genus pedis qui conſtat ex duabus ſyllabis breuibus,dictus a Pyrrho, qui primus uictoria potit⁹ frequentibus pyrrichiis laudatus ſit.

Pyrauſta,apud Ariſto.uermiculus eſt,quẽ & cleron uocat aranei ſpecie nocentem fauis.

Pyralis,pennata beſtiola magnitudie muſcæ ex igne ꝓueniẽs.Vñ & nomẽ a qbuſdã pyrauſta appellat̃,q̃diu ẽ in igne uiuit,cũ euaſit lõgiore paulũ uolatu, tũc emo

Pyramis.idis.moles maxia q̃drata,ita cõſtructa, (rit̃ ut e lato in acutũ tendat in formã flãmæ,q̃ latior ſurgẽs in acutũ deſinit,quales Romæ adhuc extãt duæ iã uetuſtate fatiſcẽtes,dicta pyramis, ꝙ flãmæ ſimilitudinẽ habeat,uel a lapide pyropecilo,q & thebaicus ex quo ædificabat̃,ab igne a quadã uarietate,πῦρ em̃ ignis dr̃ πικοῖλος uarius.Pyramidẽ noſtri metã uocãt,ꝙ termini eorũ q a metiẽdo i.menſurãdo metæ dñr,forma pyramidũ ædificari ſolẽt, atq; ea figura pyramidalis uocat̃.Erãt pyramides in Ægypto ſtructæ, quadratis lapidibus admirãdæ faſtigiatæ ultra oẽm excelſitatẽ,quæ manu fieri poſſet ut ſcribit Solinus.Et ſub eis ſepulti reges.Excogitatæ primũ a regib⁹ Ægypti ,ne plebs eſſet ociosa,uel ne pecuniã ſucceſſoribus relinquerẽt.

Pyramus,pe.cor.propriũ adoleſcentis memphitici nomen,qui Thisbes amore ardens ſeipm interemit. Hoc noie etiã dictus eſt fluuius inſtar Nili,limũ deferens,q magnã Ciliciæ partẽ adiecit.De quo extat illud oraculũ.Tunc erit undiſonus late cum pyramus olim Litto ta ꝓfundens Cyprũ labet̃ in almam.

Pyroboli pe.cor.ſunt tela ignita,& ardẽtia, q̃ cũ flãma mittunt̃.Vñ Plutar.in Dione ſcribens pyroboloꝝ incendio cõplures extinctos.Hinc pyrobolarius.

Pyrobolarii ſunt iaculatores pyrobolorum.

Pyrrho nomẽ,ꝓpriũ phi,a quo phi pyrrhonii dicti,quos græco cognomẽto σκεπτικοὺς,id eſt cõſyderatores appellant.Nihil em̃ decernũt, ſed in q̃rendo ſemp conſyderandoq; ſunt. Ac ne uidere quidẽ plane quicq̃ neq; audire ſe putant. Aiuntq; ueritatẽ incõphenſibilẽ uideri. Idẽ ἀπορητικοὶ .i. ambigẽtes dñr,qñ nihil affirmãt, & de oñibus ambigũt.Hic patria Elienſis fuit Primo pictor,deinde Anaxarchi diſcipul⁹, qui ꝓter uirtutẽ nihil appetendũ reliquit.Vixit annis ferme nonaginta.

Pyropecilus,genus lapidis, de quo in dictione pyramis dictum eſt.

Pyreus Athenienſium portus, cui urbs coniungebatur muro protracto ex oppido, in modum duoꝝ crurum ob aduentantium multitudinẽ ſemp feruens, uel a pyreo promontorio,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

reo promontorio, quod radiis exuritur. Piræus uero cum i latino, nomen est uiri proprium.

Pyrous, nomẽ unius ex eqs solis, qui ardens. Nã quatuor esse phibent. Pyrous. s. Æthon, Phlegon, Eous. Sunt q de clinent Pyrois. entis. sicut Simois. entis.

Pyragmon, ἀπὸ τ πυρὸσ, κ ἄκμωνος. Nã pyr ignis ἄκμων incus, qui nunquam a calenti incude discedit.

Pyrolabes, q ea quæ ignita sunt capiat.

Pyrodes Cylicis filius, q primus e silice excussisse ignem dr, quẽadmodum asseruasse in ferula Prometheus.

Pyrobolla, malleus q ignita percutiat.

Pyrene pe. pro. nomen puellæ Bebricis filiæ in Pyreneo mõte ab Hercule cõpressæ, atq a feris laniatæ, & ibi sepultæ. Qui mons quoq a poetis Pyrene nuncupat. Sil. Pyrene celsa nimbosi uerticis arce diuisos Celtis late prspectat Iberos. Tibul. Non sine me est tibi partus honos tua bella pyrene Testis & Oceani littora santonici Hic mons Hispaniæ, Galliam ab Hispania diuidit. Ab exortu æquinoctiali, in occasum brumalẽ porrectus, a crebris fulminũ ignibus, uel ἀπὸ τ πυρὸσ. i. igne. Nã ut scribit Diodo. li. vi. Syluæ in pyreneo freqntes iniecto a pastoribus igne prisci tpis flagrauerũt. Hinc pyrene9. Syl. a pyrene puella pyreneum saltũ dici autumat. Dr aũt mõs ipe pyrene, & pyrene9 mõs. Pyrene etiã fontis nomẽ fuit, ut inqt Probus in helicone musis consecratus. Stra. aũt pyrenen fontẽ sub acrocorintho mõte nominauit. Cuius meminit Persi. & Plaut. in Aul. Interbibere sola, si uino scateat Corinthiẽsem fontẽ pyrenea põt. Stat. li. i. Syl. Nec conscia detur Pyrene largos potius mihi gurges i hausts. Est & pyrene regio allata mari cuius pars australis ad colũnas usq Herculis, reliqua athlantico ad septentrionale latus, cuius regionis lõgitudo, ut Strab. inquit, maxia circiter sex miliũ stadioz latitudo. v. miliũ. Ibi inter pyreneũ montẽ Dubedam Iberus fluuius labitur ambobus æque disiunctus montibus & amnibus exundans in ipsum fluentibus.

Pyrenes pe. pro. sunt cerasoz ossa, seu baccæ, ut apud Aristo. li. ii. meteoroz in fine, ubi sic legit γίνεσθαι τὴν ἐκθλιψιν οἷον ὅι πυρῆνες ἐκ τῶν ἀκτύλων πιέζοντες.

Pyria urbs insulæ Lesbi. Pyriasis latine fomentũ dr.

Pyrgus latine turris dr, q fulgureis ignibus feriri turres cõsueuerunt ἀπὸ τ πυρὸς qa tendat in acutũ. A cuius similitudie pyrgus etiam uasis gen9 dr a cauitate sessili quo cõiecti tali, agitatiq mittunt anteq in alueolum emittant. Hora. Mitteret in pyrgũ talos. Cuius effigies instar turriculæ est, vñ nomẽ mutuat. Mar. turricula latino uocabulo usus est, Persi. orcam dixit. Scire erat in uoto damnosa canicula quantũ Raderet angustæ collo non fallier orcæ. Hæc em illa turricula siue pyrgus, q alio noie fritillus dr a poetis. Vñ Porphyrio dicit pyrgũ scare qd nos fritillũ dicim9, in quo cõiectæ tesseræ, agitataq mittunt. Iuue. Paruoq eadẽ mouet arma fritillo. Quib9 uerbis clar fit de turricula dictũ esse nõ de tabula lusoria, q lata & spacioſa esse consueuit, & q alue9 siue alueolus, siue latrũcularia tabula dr.

Pyrgus etiã militaris ordo dr, & turma equestris.

Pyrga testiculoz burſa.

Pyrgum Tusciæ oppidum, qd & pyrgi nũero plurali dr. Vir. Et pyrgi ueteres intempestaq Grauiscæ.

Pyrgobaris turris, uel domus in modũ turris ædificata,

Pyrgoteles penul. corre. proprium nomen gemmarum sculptoris nobilissimi adeo ut Alexander Macedo edictum fecerit, ne imagines suæ ab alio, quam a Pyrgotele sculperentur.

Pyretra, herba medicinalis, quã vulgo nũc draconẽ uocant, linguam adurens, & mordicans. Eius folia in acetariis probant, radice utunt pigmentarii. Pyratrũ Macer usurpat. Est pyretrũ calidum siccũq & quartus in illo Est gradus excutiat dentes si frigidus humor Masticet hæc patiens teneatq diutius ore.

Pyretris febris ab incendio appellata, quemadmodum apud nos febris a feruore.

Pyrites lapis, qd plurimus illi ignis sit, hunc nos ignariũ dicim9, q dam etiã uiuũ uocãt, q a clauo uel altero percussus lapide scintillas edit. Aug. li. xxi. de ciui. dei. Pyretem lapidẽ persicũ tenẽtis manũ, si uehementi9 p̃mas, adurere. ꝓpter qd ab igne nomen accepit. Præterea lapis molaris pyrites uocat, q in eo quoq ignis conspiciatur. Est & alius pyrites æris similitudie in Cypro reperiri solitus, & circa Acarnaniam cuius usus in medicina non paruus est.

Pyromantia cum accentu in penul. genus diuinationis quæ fit per ignem. Vide in Magia.

Pyricauta latie ambusta dr, hoc ẽ adustiões & adusta.

Pythagoras nomẽ phi, de quo dictũ ẽ, Mẽte deos adiit, & q natura negauit Visibus humanis oculis ea corpis hausit. Hic in Italia in ea pte, q magna græcia dicta ẽ, maximã iuuenũ multitudinẽ phiam docuit, ubi uice numinis cultus est. Ex qbus Archita Tarẽtinus. Alcmeon Crotoniata, Hypposis Metapõtinus, Philolaus Crotoniata maxie floruerũt, q dicti sunt Pythagorei, & Italica phia, q a Pythagora defluit. Dictus Pythagoras, q uera Pythio nõ minus loqueretur. Venit aũt in Italiã Tarquino Superbo regnũ obtinẽte. Ferũt Pythagorã ab ægyptiis sacerdotibus cerimonias potẽtiasq numeroz admirãdas uices, geometriæ solertissimas formulas, a Chaldæis sideralẽ sciam, planetaz & stellaz status, ambitus, effectus in genituris hoim didicisse. Cui Bragmanes Indoz phi plæraq phiæ documenta contulerũt. Hic leges dedit Italis apud Crotoniatas, & Metapontinos, cuius non minus sexcenti discipuli erant qui noctu ad eum audiendum confluebant.

Pythagorei dicti sunt qui sectam Pythagoræ tenent.

Pythagoristæ qui uitam Pythagoræ sequuntur.

Python serpẽs, πύθω putredo, qm ex putredie terræ post diluuiũ Deucalionis natus sit. Et est tã masc. q fœ. gñis. Claud. Cæruleus tali, pstratus Apolline python. Tibul. Vbi delphica python. Hinc Apollo Pythius. Est & python (ut Soli. inquit) locus in Asia in cãpis patentibus, ubi primo aduentus sui tpe aduolant ciconiæ.

Pythius cognomẽ Apollinis a pythone dracone quẽ ipe in prima infantia sagittis interfecit, Iunonis nutu imissum fm poetaz fabul. Alii ἀπὸ τ πυνθάνομαι, qd est interrogare, & cõsultare. Inde uaticinãtes Phœbades Pythiæ cognoiant, ut scribit Strab. li. ix. Alii. ab πυθεῖν putrescere, q nũq sine ui caloris efficit. Põt ẽt dici pythi9.

Pythia. oz. ludi apollinares, q in Apollinis honorẽ sunt instituti. Oui. li. i. Me. Instituit sacros celebri certamine ludos Pythia perdomitæ serpentis noie dictos.

Pythopolis ciuitas est in Asia, pte eius q Mysia uocat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Pytiocāpæ ſunt erucæ uenenatæ in pino naſcentes. Vñ & nomē mutuanť. Græce eñ πίτυς uocať pinus. Vñ & Pythiuſæ inſulæ a græcis dictæ, a frutice pineo, monumētis ſcriptoꝝ inclytæ. Cāpe uero ſcat brucū, ſiue erucam a flexura, q̄ dī Campe. Pli. li. xxiii. Vſus contra pinoꝝ erucas, quas pytiocampas uocāt. Colu. lib. xii. Beſtiolæ quæ a nobis appellanť erucæ, campæ noīanť.

Pytiliſma. atis. genus exercitatiōis, & maxīe quæ uelox q̄dem ſit, ſed citra intentionē uiolentiāq; ſit, de hac exercitatiōe Galenus ſic inqt. Eſt pytilizin, ſeu pytiliſſare cū q̄ſpiam ſummis pedibus ingrediēs manus ꝓtendit, ocyſſimeq; mouet alterā retrorſum, alterā ꝓrſum, quo potiſſimū gymnaſii gñe ad parietes exercenť, ut ſicubi lapſent apꝑhenſo mox pariete facile reſurgāt, atq; ita exercentiū lapſus fallū. & ipa fit exercitatio ībecil

Pytiſma. atis. leuis ſputi irroratio ab πτίζω qd̄ (lior. eſt ſputo leui, & crebro irrorare. Sūt q̄ ſcribūt pityſma cū y in ſecūda, ab πτύειν ſpuere. Iuue. Qui lacedæmoniū pityſmate lubricat orbē. i. q̄ lubricat anulū ſputo.

Pyxis. idis. græcū nomē eſt a buxo, qd̄ græce pyxon, lati ne buxolū, uaſculū e buxo, quanq; & ex alia materia dici poſſit, qm̄ ex eo ligno fieri cœpit. Nā, ut docet Quintil. li. viii. Pyxides cuiuſcunq; materiæ ſunt, quæ uſus uariis rebus eſt accōmodatus. Pli. li. xviii. Primori ineſt pyxis ferrea. Apul. de Aſi. li. i. Arcula q̄dam recluſa pyxides pluſculas inde depromit. Huius diminutiuum eſt pyxidicula, in qua aromata cōtinenť. Cor. Cel. li. vi. Liquidū collyrium pyxidicula ſeruať. A pyxide etiam pyxidatus dī, ſignificatq; ad effigiem pyxidis in commiſſura formatum. Plini. li. xxxi. Cōmiſſuris pyxidatis, ita ut ſuperior intret calce uiua ex oleo leuigaris.

Pyxacantha, idem quod lycium, medicamentum quoddam a buxo, cui ſimilis eſt folio, pyracantha uero nomen eſt herbæ apud Dioſco.

Littera muta eſt: ſuperuacua dī, ſicut & k, qm̄ c pōt implere eaꝝ uocabulum, & ꝓpter nihil aliud ſcribenda uideť niſi ut oſtenda tur ſequēs u ante alterā uocalē in eadem ſyllaba poſitam ꝑdere uim literæ in metro. Et ut pinguior ꝑ eam ſonus habeať q̄ ꝑ c haberi poſſit. Qd̄ ſane terminatio ipſius q & neceſſaria conſequentia alterius u, poſt illud & ante alterā uocalem indicare poteſt. Nunq; em̄ in eadē ſyllaba uocalem poſt q ponere poſſumus, quin inter q & uocalem interponamus u, ut qualis, queror, ſequitur, loquor, quum, ut Victorino placet, q̄uis hoc nōnulli ꝑ unum u ſcribi uelint. Tranſferť aūt q in c, ut loquor locutus, ſequor ſecutus. in ſ, ut torqueo torſi. In x, ut coquo coxi.

Q ante P

Qua aduerbium, mō ſcat ꝑ quem locum. Vir. Dic mihi qua ſit iter, mō inquantū. Sene. Hominem q̄ppe qua animal eſt moueri ſenſu oportet. Mō partim. Pli. Medіū tempus diſtentū, impeditūq; qua officiis maximis amicicia principū egiſſe. Apul. lib. ix. Qua pugnis, qua cubitis, qua morſibus etiā de uia lapide correpto totā faciē manuſq; eius & latera conuerberat.

Quadamtenus pe. cor. uſq; ad quandam partem.

Quadra, quadræ, menſarium inſtrumentū ex ſtanno, uel argēto, ſup qd̄ dapes ſcinduntť, ſiue apponuntť ſciſſæ, q̄ quadrata forma fieri ſoleat, ueluti rotunda repoſitoria orbes dicimus, qui uulgo inciſoria dīr. Fitq; aliqñ etiam ex pane. Vir. li. ii. Æneī. patulis nec parcere quadris. Iuue. Vt bona ſumma putes aliena uiuere quadra Sunt q̄ dicāt quadram panis fragmentū, ſiue fruſtum eſſe, q̄a olim apud romanos quadrati panes dicerentť. Mar. Cum mittis turdum mihi quadramq; placentæ.

Quadrata ſtatura dī, quæ non eſt nimis lōga, & quæ mediocritatis temperamento decora. Vnde Suet. ſcribit Veſpaſianum fuiſſe ſtatura quadrata.

Quadrus. a. um. quod eſt quadratum. Quadratum uero figura eſt rectas atq; æquales lineas quatuor, & quatuor rectos angulos habens.

Quadratura ipſa quadratio. Vnde Archimedes ſcripſit de quadratura circuli.

Quadro. as. in quadrum redigo. Hora. in epi. Et qua pars quadret aceruum. Per tranſlationem quadrare ponit pro conſentire, & ex omni parte conuenire. Tractum a lapidibus quadris, qui inter ſe optime conueniunt. Vir. Arboribus poſitis ſecta uia limite quadret. Apul. Vt omnia ad calamitatem quadrarent.

Quadrans genus nummi, q̄ ſit quarta pars aſſis, hoc eſt, unciæ tres. Iuue. Nam ſi pieria quadrans tibi nullus in archa oſtendatur.

Quadrantal, figura eſt, quæ ex omni parte quadrata ſit, quales ſunt cubi & teſſeræ, quib⁹ in alueolo luditur. In quamcunq; em̄ partem incubuerint, immotam habēt ſtabilitatem. Eſt & genus uaſis, pedem quadratum habens, & continet. xlviii. ſextarios. Plau. Anus hæc ſitit. Quantillum ſitiť Modica eſt capit quadrantal.

Quadrageſima abſolute dī pro quarta parte. Sue. de Calig. Pro litibus atq; iudiciis ubicunq; conceptis, quadrageſima ſummæ de qua litigareť exigebať. Sic dicimus decimam, uigeſimam, quinquageſimam, centeſimā.

Quadrifidus. a. ū. pe. cor. qd̄ in q̄tuor ꝑtes findi pōt. Vir. li. ii. Ge. Quadrifidaſq; ſudes & acuto robore uallos.

Quadrifariam aduer. quadripartito. Var. Et ea quæ ad mortales pertineant, quadrifariam diſpertiuerim.

Quadriforme, quod habet quatuor formas.

Quadrangulum, quod habet quatuor angulos.

Quadriga pe. pro. quaſi quadriaga, a quatuor equis, quibus iungebantur appellata eſt. Gel. Quadrigas Cæſar etiam ſi currus unus equoꝝ quatuor iunctoꝝ, agmen unum ſit pluratiuo ſemper numero dicendas putat. Aliquando quadrigarum nomine intelliguntur equi, qui quadrigas agunt. Colu. li. iiii. Vnde ſacroꝝ certaminum ſtudio perniciſſimaꝝ quadrigaꝝ ſemina diligenti obſeruatione cuſtodiunt, & ſpem futurarū uictoriaꝝ concipiunt propagata ſobole generoſi arměti.

Quadrigarius, qui quadrigam agit. Eſt & nomen proprium autoris.

Quadriiugi, ſiue quadriiuges pe. cor. eq̄ q̄terni ad unū iugum alligati, ſic biiugi, triiugi, & ſeiugi, cum duo, uel tres, uel ſex equi ad unum currum adhibenť.

Quadripartior, in quatuor partes diuido. Vnde quadripartitum in quatuor partes diuiſum. Quadripartito aduerbium ſignificat in quatuor partes.

Quadrantaria dī per contemptum, ut mulier quadrantaria, hoc eſt, quæ ex quadrantibus nummis haberi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

possit,uel ex labore uel ex concubitu.
Quadrupes,quod quatuor pedes habet.
Quadrupedus.a.um.pe.cor.adiectiuũ a quadrupes.Ambro.li.Hexa. Demersa magis quadrupedo corpis gressu,& uelut affixa terris uideas esse q̃ libera.
Quadrupedo.as.pe. cor. quatuor pedib⁹ gradior. Vnde quadrupedantia aialia quadrupedia dr̃. Vir. de equis perfractaq; quadrupedantũ pectora pectoribus rumpunt. Pli.li.viii. Thessaloꝝ gentis inuentum est,equo iuxta quadrupedãte cornu itorta ceruice tauros necare.
Quadruplus.a.um.quod est quatuor, a quo quadrupliciter & quadruplico.as.
Quadruplatores,a quadruplo.as.ut a quadruplor. Plau. in Per. quadruplatores appellat delatores,q̃ damnati quartam partem bonoꝝ indipiscebant. Asco. Quadruplatores delatores erãt criminum publicorum in quare quartam partem,de proscriptorum bonis,quos detulerant,consequebantur.
Quadruplor.aris.delator fio,& damnati quartam partẽ accipio. Plau. in Perf. Neq; quadruplari me uolo.
Quadrilaterum,quod habet quatuor latera.
Quadrimus.a.um.quod habet quatuor annos, a quo fit diminutiuum Quadrimulus.a.um.
Quadrinoctium,quatuor noctes, sicut binoctium duas noctes significat.
Quadriremis pe.pro.nauis,q̃ q̃tuor remoꝝ ordinẽ hẽt.
Quadrisyllabum,quod ex quatuor syllabis constat.
Quadriuium dicitur,ubi quatuor uiæ conueniunt.
Quadi ppli sunt. Hiero. Sarmatæ Quadi Vandali,& innumerabiles aliæ gẽtes equoꝝ,& uulpiũ carnib⁹ delectẽt.
Quæ nomẽ relatiuum,cũ æ diph. scribit, ut differat a q̃ coniunctione,cum oĩbus cõpositis,ut quæq;,quædam quæuis,quæcunq;,quælibet,& cætera huiusmodi.
Quæcunq; uim relatiui in se continet, ut feci quæcunq; iussisti. Aliq̃ simplr & scat oĩa. Cic. Quãobrem q̃cũq; a me ornamenta uitæ ꝓficiscent elaborabo, ut oẽs intelligant,a me habitam esse rõnem tuæ dignitatis.
Quæro.ris.quæsiui.itum. & quæsitum p sincopã, ex quæ & res cõponi uidet. Nã ꝓprie quærere ẽ q̃ sit res aliqua inuestigare. Et dicimus. Quæro te hanc rem. Quæro te de hac re,& Quæro hanc rem abs te. Quæro rem,in uestigo ueritatem. Teren. in Adel. Quære rem, immo extorque. Itẽ q̃rere est lucrari. Vñ Aug. li.xvii. de ciui. dei. In latina lingua hoc uerbũ q̃rit accipit ꝓpositionẽ & acquirit dr̃,quanq̃ & sine additamento ꝓpositionis, q̃rere intelligat acq̃rere,ex quo lucra uocant, & q̃stus. Huius uerbi cõposita mutãt e in i ꝓductam,q̃ sunt Acquiro,anquiro,circũquiro,conq̃ro, qd̃ est undequaq; quæro. Lac. li.ii. Eiecit hoiem de paradiso,ut uictũ sibi labore conqreret. Disq̃ro,q̃rendo discerno. Aug. li.ii. de ci. dei. Vñ postea nobis erit in dei ueri dñi uolũtate disquirendi,ac differendi locus. Exquiro,inq̃ro,inuestigo,q̃si bñ intus q̃ro. Lact. lib. iii. Nã siqs mores eorum diligenter inquirat, inueniet iracundos cupidos. Perquiro,inuestigo. Requiro,de quo infra.
Quærito.as.frequentatiuũ,scat instãter quæro. Et ꝓprie de his dr̃, q̃ quotidie inq̃rendo uix uictũ inueniunt, ut inqt Do. Ter. in Adel. Lana ac tela uictũ q̃ritans. Plau. Qui inops & sordid⁹ q̃ritando alit familiã. i. oĩatim q̃rendo uictũ, quod mendici faciunt, qui & rogatores dicuntur. Plau. ut rogator oĩatim petam panem.
Quæssere ab antiquis ponitur pro quærere.
Quæstio,a quæstũ supino fit,& q̃q; scat dubitationẽ, siue interrogationẽ, ut q̃stio est, an mundus æternus sit. Plau. in Cap. Ne tibi quæstiõi essemus. i. ne esset q̃ nos quæreres. Eius dimi. est quæstiuncula. Hiero. Quæstiunculã ꝓposuisti,q̃d sit uillicus iniqtatis. Græce q̃stiones zetemata,& ꝓblemata appellant. Q̃q; scat cõtro uersiam,ut apud rhetores. Q̃q; torturam, & corporis dolorem qui datur alicui facinoroso ad eruendam ueritatem,sicut in iudiciis.
Quæstionor.ris.pquiro,examino,a quo q̃stionariũ ius.
Quæstionarii sunt inquisitores, examinatoresq;. Vñ de diuo Anastasio legit maximũ pondus argẽti quæstionariis clanculum filii Iesdim obtulerunt.
Quæstor,p̃positus pecuniæ publicæ,q̃ curã ærarii habet Cic. li.ii. artis uete. Rhodii quoslã legarũt Athenas,legatis quæstores sumptum quẽ oportebat dari nõ dederunt. Hic urbanus dicebat,q̃ etiã uectigalia exigebat a ꝓuinciis. Vñ Lentulus quæstor senatui scribit. Et q̃primum ad meum officium reuertendũ mihi existimaui,& ut reliqua uectigalia exigerẽ,& quam posui pecuniam,colligerem,quicquid ex ea correptum esset, aut quoꝝ id culpa accidisset cognoscerem.
Quæstor quoq; q̃ impatoris uice fungit in exercitu. Cic. in Cato. Sed tñ hoc queo dicere, non me q̃dem his esse uiribus,q̃bus aut miles punico bello aut q̃stor in eodẽ bello,aut consul in Hispania fuerim. Et hic erat primus honoris gradus apud Romanos. Et p̃torem q̃stori suo parentis loco esse oportebat. Itẽ quæstor,q̃ præest iudiciis exercendis,& maleficiis puniendis,quẽ maleficioꝝ iudicẽ appellare solem⁹,& q̃sitor uocat. Vir. Quæsitor Minos urnã mouet. Clau. Quæsitor in alto cõspicuus solio pertentat crimina Minos. Dictus quæstor,a quærendo,q̃ conquireret publicas pecunias,& maleficia,q̃ triumuiri capitales nunc conqrunt. Ab his postea qui quæstionem & iudicia exercent,quæstores dicti.
Quæstura,quæstoris dignitas, sicut a prætore prætura. Cice. Cuius cum patre magna mihi fuit amicitia,inde a quæstura mea Sicilienssi.
Quæstorius.a.um.quod ad quæstorem pertinet. Cic. Caninio. Quod ego officio quæstorio.
Quæstorius.quæstorii.qui q̃stor fuit,ut uir quæstorius.
Quæstus.us.& quæsti. Plau. in Aul. Nam hic apud nos nihil ẽ quæsti. Dtñ & abltñ plurales facit q̃stibus, scatq; lucrũ nũmarium. Est em̃ lucrũ etiã amicoꝝ, & gloriæ, & scientiæ. Interdũ ponit ꝓ actione ipsa, atq; artificio lucrandæ pecuniæ. Cice. Nam de artificiis & quæstibus qui liberales habendi sunt,qui sordidi. Quinti. Nam ut lingua primum esse cœpit in quæstu.
Quæstuosus.a.ũ. idẽ qd̃ lucrosus, ut q̃stuosus hõ, q̃ lucri causa auidior undiq; lucella q̃rit. Col. lib. vii. In rusticatione uel antiquissima est ratio pascendi pecoris,eademq; quæstuosissima.
Quæsticulus dimi. scat paruũ lucrũ. Cic. li.ii. de ora. Aut quid fiscum rhetoris cum lucello meo,aut meus q̃sticulus,cum cælo,terra,rerumq; natura.
Quæstuarius qui quæstus gra artem aliquam exercet,& quæstuariæ artes,quæ lucri gratia exercentur.
Quæso primã psonam idicatiui tñ habet, q̃is quæsere

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

apud Salu.& Cice.legaſ.Mō quæſo,ac quæſumus dici/
mus pro rogo.Sunt tñ q̄ declinēt Quæſo,quæſis,quæ/
ſum,uel ſm Probum,quæſiui,quæſitū. Lucre.li.i. pūti
uſus eſt. Ni diuum pacem uotis adit,& prece quæſit.
Sal.li.i.hiſt.Curionem quæſiuit,uti adoleſcentior,& a
populo ſuffragiis iteger ætati cōcederet Mamerti.Hu
ius frequentatiuū eſt Quæſito.as.Priſcia.Quæro, quæ
rito differentiæ cauſa facit,qa a quæſo quæſito fit.

Quercus dī q̄ id genus arboris graue ſit ac dux̄,& q̄ ī in
gentem euadat amplitudinē, tā ſecūdæ q̄ quartæ de/
clinationis eſt.Cice. Ibi quercoꝝ rami ad terrā iacēt.

Quernus.a.um.quod eſt ex quercu. Virg.lib.i.Geor. Sed
tamen & quernas glandes.

Quercеus.a.um. idem qđ quernus.a. um. Ser. Querceā
coronam accipiebant,qui in bello ciuem ſeruaſſent.

Querneus.a.um.ſimiliter poſſeſſiuum.Col.li.vii.Probaſ
maxime ulmea,poſt fraxinea,& ab hac populnea,ulti
ma ſunt ilignea,& quernea,& laurea.

Quercicus.a.um.Idem Sueto.in Cali. Primo die Phale/
rato equo,inſigniq̄ quercica corona, & cetra, & gla/
dio aureaq̄ chlamyde.

Querquetum,ſiue quercetū,locus ubi conſitæ ſunt quer
cus. Var.Si ad limitem quercetum habet,non poſſis re
cte ſm eam ſyluam ſerere oleam.

Querq̄tulanæ dictæ ſūt q̄dā nymphæ querq̄to p̄ſidētes.

Quercerus.a.um.pe.cor.quod eſt frigidum cum tremo/
re.Lucil.Iactans me,ut febris quercera. Gel.li.ulti. An
tu forte morbum appellari hic putas ægrotationē, cū
febri rabida,& quercera. Et Feſtus ait antiquos quer/
ceram dixiſſe grauem & magnam.

Qualis relatiuū qualitatis eſt,ut qualis pater talis filius.
Poniť & interrogatiue,ut Quale ei reſponſum dediſtiť
Interdū infinite,ut noui qualis ſis. Reſpondet q̄ñq̄ ſe/
quēti ſubſtātiuo,& q̄ñq̄ antecedēti.Hor.in Epi.Sed in/
citat me pectus,& māmæ putres equina quales ubera.

Qualitas eſt,ſm quam quales dicimur,ut albedo, nigre
do,aduocatio,procuratio, legatio, paternitas, filiatio.
Qualitates ſunt,q̄ ſm eas albos nigros aduocatos,pro
curatores,patres,filios dicimus.

Quallus genꝰ uaſis uiminei, per quod uinum guttatim
defluit cum calcatur vua,a colando, reliqua uero ma
teria exire perhibetur.Virg.Tu ſpiſſo uimine quallos,
Collaq̄ prælorum fumoſis deripe tectis. Poniť etiam
pro ciſtula,in qua mulieres ponebant penſa lanæ.Ho/
ra.lib.car. Tibi quallū citherеæ puer ales.Apud Apul.
accipitur pro caniſtro quo panis ſeruatur.

Quaſillus,& quaſillum diminutiuū a quallus.Feſt.Cala
thos græci,nos dicimus quaſillos. Cic.in Phil. An non
inter quaſilla pendet aux̄.Et corripit primā ſyllabam,
quamuis quallus illam producat. Tibul. Sit tibi cura
togæ potior preſſum atq̄ quaſillum. Romani ueteres
quaſillum thalaſſionem appellarūt, ut autor eſt Var.
Vnde thalaſſii nomen in nuptiis frequentabāt ad la/
nificium nouas nuptas inuitantes.

Quam coniunctio diſcretiua,uel electiua,ut diues opto
eſſe quam pauper. Aliqñ poniť pro poſtq̄ ſiue ex quo.
Lact.li.vi. Iuppiter,atq̄ dii omnes hæc dederunt, ut T.
Quintius dictator oppida nouem caperet die, xx. quā
cr eatus erat.Aliqñ ꝑ anteq̄.Sue.in Cæſ. Et pridie q̄ oc
cideret,in ſermone nato ſup cœnam, quis nam eſſet fi
nis uitæ commodiſſimus,repentinum, inopinatumq̄
prætulerit.Aliqñ ꝑ cum.Cice.Tironi. Menandrius po
ſtridie ad me uenit,q̄ expectarem. De his etiā in poſtri
die dictū eſt latius. Aliqñ ſumiť ꝑ quantū, & tam poſi
tiuo q̄ cōparatiuo & ſuplatiuo iungiť, contra Siponti
num q̄ vult quam pro quantū ſolū poſitiuo iungi, ut
q̄ bene marmorei directa eſt ſemita pōtis .i. quantum
bene.Cic.Quam moroſi ſint q̄ amant, ex hoc potes in
telligere.Quint.li.i.Quam in his quoq̄ libris erūt oīa
cōpoſitiora, & q̄ nos poterimus elaborata.i. quanto.
Var.li.ii.de canibus loquēs ait. Quam pauciſſimo,tā
optimi in alendo fiēt.Cato.Quā acerbiſſima olea erit,
& oleum facies,tam oleū optimū erit. Vbi etiam ipm
quantum frequentiſſime poniť. Cice. Niſi q̄ tanta eſt
inter eos quanta maxīa poteſt moꝝ ſtudioꝝq̄ diſtan
tia. Aliqñ ꝑ ualde. Sicq̄ tam poſitiuū q̄ ſuperlatiuū re
quirit.Cic.Cum quo ſemper q̄ familiariſſime uixerat.
Curtius.Collemq̄ traiecto q̄ celerrime flumine occu
pat.Cæſ.li.iiii. Vt q̄ celerē atq̄ ſtabilē motū haberet.i.
ualde celerē.Cic.in Lel.Quā multa em̄ q̄ nra cā nūq̄ fa
cerem⁹, facim⁹ cā amicoꝝ. Apul.li.iiii.Arreptum me
loro q̄ ualido ad anſulam quandam deſtinatum.i. ua
lidiſſimo.Iungiť etiā cōparatiuo.Idem lib.v.Tuſ.Aba
coſq̄ q̄plures ornauit argēto,auroq̄ cælato.Sene.Epi.
lxxviii.Conuocauit q̄plures amicos. Iungiť etiam in
hac ſignificatione his dictionibus per.Pli.Perquam ſci
re uelim.Teren.Per pol q̄ paucos reperies meretricib⁹
fideles euenire amatores,quod ſic reſoluiť.Pol perquā
paucos.Saneq̄.Gel.Saneq̄ utile eſt.Cice.Nam qđ Pom
peio Caninius ait Saneq̄ refrixit.Admodumq̄.Gel.Vo
ce admodumq̄ ſuaui.oppidoq̄. Idem oppidoq̄ libens
audiui. Aliquando q̄ comparatiue ponitur, licet non
ſit comparatio,quando.ſ. res rei comparatur. Plau.in
Ru.Tacita bona ſunt mulier ſemper q̄ loquens. Et in
lib.Iob.Duplo accepit q̄ perdiderat.

Quamdudum,interrogantis. Iamdudū rñdentis. Plau.
Quandudum e foro adueniſti domū? Non ita dudū.

Quamdiu,quanto tempore.Cuiꝰ relatiuum eſt tamdiu
quamlibet,q̄tumuis,q̄tumlibet,idem ſignificant.Pli.
Impudica mulier,quamlibet facinus audet.

Quamobrem,cum poniť cauſatiue,tam plurali rñdet q̄
ſingulari.Singulari ſic.Vnum eſt,q̄obrem te amandū
putem.i.propter quod vnum.Plurali ſic.Quatuor ſūt,
q̄obrem impator maxime laudeť.i.propter quæ qua/
tuor.Cice.Apio.Multaq̄ mihi ueniebant in mentem,
q̄obrem iſtum laborē tibi etiam honori putarē fore.

Quampridem ſignificat multo tēpore ante.Cice. Quā/
pridem nomen Fannii detuliſti.

Quamprimū tota una dictio,ſcat ualde cito.Cū primū
uero duæ ptes ſunt,neceſſeq̄ eſt eis iungi duo uerba,&
ſcat ſtatim.Virg. Cum primū paſti repetent præſepia
tauri,Si qua tui Coridonis habet te cura uenito.

Quamuis,& quanq̄ coniunctiones aduerſatiuæ. Virgiť.
Quanq̄ animus meminiſſe horret. Interdum tñ q̄uis
ponitur ꝑ quantūuis, id eſt, ualde.Plau.in Me.Quam
uis ridiculus eſt,ubi uxor non adeſt.Teren.in Adel.Ne
tam quidem quamuis maneo hic ocioſus.

Quammox ſignificat quam cito,ualde cito.

Quando aduerbium tp̄is,ſcat quo tpe.acuiťq̄ in prima.
Poniturq̄ mō interrogatiue,ut Qñ ueniesꝰ? Modo re/

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

latiue,ut Qñ eram iuuenis literis operã dabam. Et correlatiuũ eſt tunc.Sicut eñ tot,quot,talis,qualis,tantus quantus,ita,tunc qñ dicimus.Infinite,ut qñ ueniam te alloquar.Ponit interdũ ꝓ aliqñ, pſertim cũ ꝓcedit nũ, ut Num qñ me audiſti. Quæ interrogatio facit hoc ſignificare. Num aliqñ. In quem modũ aliqui accipiũt illud Lucæ. Num qñ uos miſi ſine ſacculo,& pera,& calciamentis,qd uobis defuit? Interdũ ꝓ ſiqdem, uel qñ. Et ſic ẽ cõiunctio cauſalis,hẽtq; accentũ acutũ ĩ ultĩa. Vir.Hic tibi fabor eñ,qñ hæc te cura remordet.Ter.in Adel.Poſtremo qñ cõſcia ſũ,a me culpã hãc eſſe ꝓcul.

Quandoq; ſcat aliquo tpe,ſic aliqñ,& ſiquando.

Quandoquidem,coniunctio cauſalis pro ſiquidem, ſeu qñ.Vir.Quandoquidem Auſonios non fas contingere portus. Colu.li.viii.Nam niſi procedat ſtare debet quandoquidem paſtoris officium ſublime celſiſſimã oculorum ueluti ſpeculam deſiderat.

Quantus refert ad numeꝝ,ad põdus,& ad menſurã. Et mõ interrogatiuum eſt,mõ relatiuum,mõ infinitum. Cuius cõpoſita ſunt Aliquantus,quantiſper, quantuſcunq;,quantuſquantus,& quantuſlibet. Quantitatum uero alia continua,alia diſcreta.Continua eſt ut linea, ſuperficies,corpus.Diſcreta ut oratio,numerus.

Quantulus,& quantillus diminutiua ſunt,ſicut a tantus tantulus, & tantillus. Et ſignificat q̃ exiguus. Hinc fit quantuluſcunq;. Augu.lib.xiii.de ciui. dei. Nam ideo dicitur immortalis, quia modo quodam quantulocunq; deſinit uiuere,atq; ſentire.

Quantuſcunq;.i. q̃magnus,uel etiam quot. Nam quantus interdum pro quot legimus.

Quantuſlibet,idẽ quod quantuſcunq;,uel ſignificat unũ quantũ tibi capere licet,non omne, ut Quantumlibet ſpacium non oẽm quantitatem ſpacii, ſed unã, quam tibi capere libet.Aug.li.xii.de ciui.dei. Quantuſlibet finitus numerus fuiſſet animaꝝ infinitis retro ſeculis ſufficere non ualeret,id eſt,quantuſcunq;.

Quantuſquantus,quantuſcunq;.Terẽ.in Adel.Tu quantuſquantus nihil,niſi ſapientia es.

Quapropter aduerbium,ſignificat propter quod.

Quantiſper,ſcat q̃to tpe,ſicut tantiſper tanto tempore.

Quaqua ſcat p quẽcũq; locũ,Plau.in Epi. quaqua tãgit

Quaquauerſus,ſiue quaq; uerſum,ſignificat in oẽm partem.Aug.li.viii.de ciui dei,quã longe lateq; potuit peregrinatus eſt quaquauerſum eum alicui⁹ nobilitatæ ſcientiæ percipiendæ fama rapiebat.

Quarto,& quartũ aduerbia inter ſe differũt.Nam quarto conſul,ſcat locum cõſulum,uel ordinẽ, hoc modo. Marc⁹ fuit quarto conſul .i. q̃ tres conſules ab origine & inſtitutiõe,& ordine cõſulatus ante fuerũt, q̃ Marc⁹ fuiſſet cõſul,q tenet nũc quarto conſulatũ, quartũ aũt conſul ſcat perſonam,q̃ quater fuerit conſul.

Quartarius, mulio mercenarius, q̃ quartam partem quæſtus capiat.

Quartanarius,qui quartanam febrem patitur.

Quatenus pe.cor.proprie ſcat quantũ,ſicut Eatenus tm̃ Cic.in Lel.Videndũ eſt quatenus amicitiæ tribuendũ ſit.Idẽ li.i.Tuſ.Magna culpa Pelopis, q non erudierit, nec docuerit quatenus eſſet quicq̃ curandũ. Aug.li.ii. ſolilo.Profecto cernis quantæ inqſitionis idigeat quatenus iſta ꝓgredi debeant, ne in quaſdam inexcuſabiles turpitudines decidat.Aliqñ ſcat quo fine, ut uerbe raui filium,quatenus ſit bonus.i.ad hoc uel ad hunc finem,ut eſſet bonus. Aliqñ ſcat qm̃.Pli.Et quatenus negatur nobis diu uiuere,relinquamus aliqd quo nos uixiſſe teſtemur.Docet etiã Acron eſſe aduerbiũ loci.Interdum ponit ꝓ quomõ. Lac.li.iiii. Quanto terrori ſit dæmonibus hoc ſignũ ſciet,qui uiderit quatenus adiurati per Chriſtum de corporibus quæ obſederint fugiant. Idem.Plæriq; uias ſibi deuias per præcipitia condiderunt,per quæ plebem incautam ad mortem deducerent,quod quatenus accidat exponam.

Quatinus cum i cor.coniunctio,& ſignificat quia. Iuuenal.Quatinus hic non ſunt nec uenales elephanti.

Quatuor nomen numerale, binariũ numeꝝ in ſe continens,a quo quater aduerbium quartus,quaternus quaternarius,quaternario.Quadruplus,quadruplum,quadriennium. Quadrimus,quadratum,quadrum, quadrantal,quadrans,& multa huiuſmodi.

Quaternus quatuor.Plinius.Quaterni renes coruis ſunt in Brileto.

Quaternio, quatuor chartaꝝ, ſiue alterius cuiuſcunq; rei cõpoſitio,ut in actibus apoſtolicis. Tradenſq; quatuor quaternionibus militum cuſtodiendum.

Quadriduum,ſpacium quatuor dierum, a quo Quadriduanus.a.um.

Quaſi aduerbiũ ſimilitudinis,ſcat ita ut,Imaginẽ enim innuit,ut iraſceris quaſi canis.Quæ oratio reſoluit per uerbum repetitum, hoc eſt iraſceris ſicut canis iraſcit. Et nõ ſolum imaginẽ,ſed ipſam plane ueritatem ſcat ut tu pater non amas me quaſi filium.Habet etiã quiddam proprium,quale eſt, Tu obiicis, q̃ uxorem repudiauerim,quaſi tu idem non fęceris.

Quatio.is.quaſſi,quaſſum,ſcat moueo,concutio. Lact. li.ii. Mentes furoribus quatiunt.Hiero.ad Damaſ. Qui a deo recedit,ſtatim fluctibus ſæculi quatit.Liui. Carthaginis mœnia,nũc quatit ariete. Aliqñ ponit quatere ꝓ moleſtare. Vir.li.ix.Aut raſtris terram domat,aut quatit oppida bello. Aliqñ proiicere.Teren.in Eu. Nimirum homo quatiet certe cũ dono foras. Compoſita eius mutant q in c,& abiicit a,ut Abſcutio,quod eſt amoueo.Concutio totũ commoueo. Lac.li.vii.Ac primum cõcutiet terram quam ualidiſſime a motu eius ſcindent montes Syriæ.Decutio,diſcutio,excutio,incutio,percutio,recutio,iteꝝ quatio.Succutio,ſubtus quatio. Augu. lib. viii. confeſ. tria hoꝝ uerba complexus. Quanto propius admouebat,tanto ampliorem incutiebat horrorem.ſed non recutiebat retro,nec auertebat,ſed ſuſpendebat,retinebant nugæ nugaꝝ, & uanitates uanitatum,& ſuccutiebant ueſtem meam.

Quaſſo.as.frequentatiuũ.Plau.in Tri. Quid quaſſas caput. Aliqñ quaſſare rumpere. Virg. Quaſſatam uentis liceat ſubducere claſſem.Hinc conquaſſo. Cice.lib.iiii. Tuſc.Ita illa duo morbus & ægrotatio,ex totius ualitudinis corpis cõquaſſatione & ꝓturbatione gignunt.

Quaſſus.a.ũ.idẽ eſt qd quaſſat⁹ fract⁹. Pli.li.xviii. Añlu canis ferramẽta acuere,manubria aptare,q̃ſſa ſarcire.

Quoaxo.as.proprium ranarum eſt. Feſt. Quoaxare ranæ dicuntur,cum uocem emittunt.

Que abſq; diphthongo coniũctio, modo copulatiua, ut Arma uirumq; cano.Modo cauſatiua pro quoniam.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Cice. Non ſolũ nobis nati ſumus, ortuſq; noſtri parte patria uendicat, partem amici. Modo expletiua, quando ſcilicet ornatus tñ cauſa ponit. Prop. Deiphobũq; Helenum, & Polidamantas in armis. Quandoq; ponit p idem. Plau. Rudis eſt, neſcitq; quid expediat. Quandoq; pro etiã. Apul. Id ei ſerioq; loquenti non crederé, id eſt etiam ſerio loquenti. In compoſitione aũt ſemp poſtponit, ac coniunctionis uim a mittit, ſed uim ſylla bice obtinet, ut nanq;, quoq;, atq;, itaq;, undiq;, uterq;, plæriq;. Componit etiam cũ quis, qui, quæ, quod, uel quid. ut quiſq;, quiq;, quæq;, quodq;, quidq;. Et adiecta cum, ut quicunq;, quæcunq;, quodcunq;, & præpoſitione abs, ut abſq;. Cum aduerbio, ut neq;. Cũ coniunctione, ut atq;. Differũt ãt iter ſe, q;, ac, & atq;. Quia q; poſtpoſitia eſt & encletica. Ac ſemp p̃poſitiua. Atq; tã p̃poſitiua q̃ poſtpoſitiua. Sciẽdũ quoq; eſt q; q; aliqñ, pducitur. Virg. li. iii. liminaq; lauruſq; dei, q; hac ratione defendi poteſt, quia omnia monoſyllaba ad artem non pertinent, & his licenter uti poſſumus, aut certe omne μόριον, id eſt particula quę ſui ſubſtantiam non habet, membrũ ſuperioris putat dictionis, uel orationis. Qd ſi eſt, Liminaq; quaſi vna orationis ſit pars, & poteſt q; finalitatis ratione produci uel corripi.

Quemadmodũ dictio compoſita ex quem, & ad, & modum. ponit pro aduerbio ſimilitudinis, ut Fiat miſericordia tua ſuper nos, quemadmodũ ſperauimus in te. Ponit nonnunq; interrogatiue pro quomodo, ſiue ad quem modũ. Amb. li. i. offi. Nam licet interdũ honeſta ioca, ac ſuauia ſint, tñ ab eccleſiaſtica abhorrẽt regula. Qñ q; i ſcripturis nõ reperim⁹, ea quemadmodũ uſurpare poſſumus? Et lib. de Paradiſo. Si igit uiro culpæ autor eſt mulier quẽadmodũ p bono videt adiecta.

Queo. is. iui. vel qui, quitũ, ſcat poſſum. Sal. Sed neq; precio neq; gratia impelli quiuit. Dictũ queo, ut quidam putant, quaſi qui eo. Vnde antiqui nequeunt q̃q; pro non eunt, dicebant, cũ tamẽ nequeo ſignificet nõ poſſum. Terẽ. aũt Quitus. a. um. a queor dixit in Hecy. Nã cum compreſſa eſt gnata, forma in tenebris noſci non quita eſt. Sed antique, ut ait Dona. dixit.

Queror. ris. queſtus, lamentor. Salu. Sæpe de luxuria, atq; auaritia noſtrorũ ciuiũ queſtus ſum habet pe. cor. ut differat a quæror paſſiuo uerbi quæro. Dicimus autẽ queror illud. Et queror de te cũ illo, uel illi. Cic. Quoq; plæriq;, aut querũtẽ ſemp aliq̃d aut etiã exprobrãt. Idẽ Lentulo. Multa de mea ſnia queſtus eſt Cæſari. Aliqñ abſolute, ut apud eũdẽ. Quid multa conq̃ſtus eſt grauiter. Cuius compoſitũ eſt Conqueror pe. cor.

Queſtus quarti ordinis, ſed tantummodo plurali numero pro lamentatione. Cuius dtũs & ablatiuus eſt queſtubus per u, ſicut portubus.

Querela, querimonia, & queſtio eiuſdem ſignificatiõis ſunt. Colu. Quoſdam etiam prædictas querimonias, uelut ratiõe certa mitigantes. Cice. Sæpe interfui querelis meorum æqualium.

Querulus. a. um. quod conquerit, ſiue qd querelis plenũ eſt, licet quandoq; a poetis pro canoro ponat. Virgi. li. iii. Geor. Et cantu querulæ rumpent arbuſta cicadæ. Seru. Querulæ cicadæ canoræ. Hora. Sub cantu querulæ deſpicit tibiæ.

Querimoniarius, qui querimoniam exponit.

Queribundus, lamentabilis. Cicero. Humiliter, ac querebunda uoce.

Querquedula auis ſemper in aquis natans, ſicut Anas, quam qualiam dicimus a uoce.

Quis, qui, quæ, quod uel qd, quandoq; interrogatiue ponunt. Mar. Nam tantos rogo, qs ferat labores. Apul. Quinam hic nouus eſt hoſpes. Gel. Quænam malũ eſt iſta intemperies. Plau. Quod facinus admiſi tm̃. Idem. Quid ad illas artes optes, ſi optio aduenit tibi. Aliqñ infinite. Pli. Tum mihi neſcio quis in aurem inſuſurrauit. Idem. morbus neſcio q; ante eam ætatem incognitus noſtris. Cice. Cum præcepta neſcio q̃ diſcipulis ſuis palam tradidiſſet. Plau. Nec mihi quod facinus conſcirem inueni. Sene. Paulum neſcio q̃d uiſus eſt balbutire. Qui, quæ, quod, relatiue ſæpe ponunt. Referũt enim antecedens. Quis uero & quid nunq̃. Vnde notandũ q; qui, quæ, quod, relatiue poſita qñq; diſſentiũt a ſuo antecedenti. Cic. Omnes tenues atq; humiles, q̃ maxima in populo multitudo eſt, ſibi præſidiũ paratũ putant. Salu. Eſt locus in carcere quod tullianũ appellat. Non nunq̃ qs ponit pro aliqs. Plau. Si quem ſeruoꝝ domi habet. Nam q; pro aliqs in ntõ caſu raro, præterq̃ apud uetuſtiſſimos inuenit. Cice. Si q̃ ſunt in hac re difficultates. Etenim non q̃ ſed qua pro aliqua dicimus. Mar. Si qua fides ueri præfari maxime Cæſar. Plau. Si quod poſt hac uerbũ fecero. Vir. Spero eq̃dem mediis fi q̃d pia numina poſſunt, Supplicia hauſuꝝ ſcopulis. Ponit item qs admirantis pro qualis, ut Quis globus o ciues Et tam maſculino q̃ fœmi. ge. proferri poteſt. Plau. in Aul. Dic mihi ſi audes qs ea eſt, quam uis ducere uxorem. Vir. Qui cum partiri curas, de ſocia Camillæ loquit, id eſt, cum qua, quia, ut Augu. inqt. Antiqui hic, & hæc quis ablatiuo ab hoc, & ab hac qui, ſicut facilis facili. Interdum quis & qui pro raro accipiunt. Autor Piero. Necnon pro impoſſibili, ut quis ſapiens & intelligit hæc. Et q̃d prodeſt ſculptile, quia inſculpſit illud fictor ſuus, i hoc eñ impoſſibilitas demonſtrat, in illo raritas. Inuenit etiam qs in dtõ & abltõ pluralibus, ſed ultima producit, cũ in ntõ ſingulari corripiat. Luca. li. ii. Profata quis ille, qs fuit ille dies. Hora. i. ſer. Quis humana ſibi doluit natura negatis. Quod aũt adiectiuũ eſt, ideo ſemp ſubſtantiuo iungit. Quid uero ſubſtantiuum. Præterea qui, quæ, quod, frequenter accipiuntur pro tantus. a. um. Et hoc tribus modis. Nam & cuiꝰ humanitatis es dicere poſſumus, & qua humanitate es, & quæ tua eſt humanitas, pro tãtæ humanitatis es. Tanta humanitate es. Tanta tua eſt humanitas. Quintil. Hoc ſi ſciſſes pater affirmo promitto, cuius pietatis es nemo te anteceſſiſſet, id eſt, quæ tua pietas eſt. In eundem ſenſum accipiuntur Is, ea, id, ut eius pietatis es, Ea pietate. Et ea tua eſt pietas. Cõpoſita a quis ſunt Siqs, aliquis, nequis, quiſquis, quiſq;, a quo vnuſquiſq;, quiſnam, quiſputas, quiſpiam, quiſquam.

Quiſquis, quicunq;, quiſq;, idem ſignificant. ſ. omnes.

Quiſquam uero, & quiſpiam, idem quod aliquis.

Quiſnã interrogatiuũ eſt. i. aliqs? quiſputas. i. qs credis.

Quiſquam tam maſculino q̃ fœminino generi iungit. Terẽ. in Eu. Quandoqdem illarum neq; te quiſquam noui. Vir. li. iiii. Geor. Non illis quiſquam cũctantibus altum ire iter, aut caſtris aude bit uellere ſigna.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Qui cum ſit relatiuũ ſubſtãtiæ, ponit̃ tñ aliqñ aduerbialiter pro quomõ. Cice. Qui fieri poterat ut eius dolore nõ angerer, q mecũ ſemp familiariſſime uixiſſet. Aliqñ, p quemadmodũ, q̃uis ĩ idẽ fere recidat. Ter. in An. Nũc ſi qd potes, aut tu, aut hic Bitria facite, fingite, inuenite, efficite, q deſ tibi. Aliqñ ſumit̃ p quia, ſed tunc ſubiunctiuo iungit̃. Vir. Tiriã q aduenerís urbẽ. i. quia aduenerís. Plau. aut q cõfidentior iuuentutis mores q ſciat q hoc noctis ſolus ambulẽ. Aliqñ ſumit̃ p ut. Teren. in An. Non q argumentũ narret, ſed q ueteris poetæ maledictis reſpondeat. Aliqñ p utinã. Idem in Phor. Qui illũ dii oẽs pdant.. Aliqñ p vnde. Idem in Hecy. Nec q hoc mihi eueniat ſcio. Et in An. Nam q iſthæc tibi incidit ſuſpicio? Aliqñ p cur, quamobrẽ. Cic. li. v. Tuſ. Qui em̃ beatior Epicurus, q̃ in patria uiuebat, q̃ Metrodorus, q̃ Athenis? Ter. in An. Nõ põt q ? Dona. Qui. i. quamobrem. Compoſita a qui ſunt Quidam quicunq;, quiuis, quilibet, a quo vnuſquiſlibet.

Quia coniũctio cauſalis, quæ interdum bis repetitur ſequente ſubiunctiuo uel indicatiuo. Quintil. Non quia prodeſſe nunquam ſatis ſit, ſed quia hoc proſpicere debet, ne quid peius q̃ fecerit faciat.

Quianam aduerbium interrogãdi ſcat quare. Vir. li. v. Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi.

Quiane una particula eſt, & ſignificat reuera. Vir. li. iiii. Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

Quibus in extremis elegãter dr, p quoꝝ ĩ extremo. Cice. Literæ dant̃ mihi a te, qbus in extremis ſcriptũ eſt.

Quid nomen ſubſtantiuũ, ut quid negocii tibi eſt. Interdum ponit̃ p aliqd, ut ſi qd habes noui mihi ſcribe. Aliqñ eſt aduerbiũ interrogandi, p cur, uel quare. Terẽ. in And. Sed quidnam Pamphilũ exanimatũ uideo, ut ſit qdnam hoc. Ouid. Quid facis Oenone, qd mandas ſemina arenæ. Aliqñ ponit̃ p in quo. Cic. in Lel. Quid. n. indigens Aphricanus mei. Quintil. Quid tibi tantum malum feci, qd offendi. Similr apud Lucam. Et ſi qd aliquem defraudaui, reddo quadruplũ. Cõpoſita ſunt. Quicqd, quicq̃, quidq;, qdpiam, nequicq̃, qdnam, nunquid, quidne, quidni, quilibet, quicunq;, vnumq; cquid, unũquidq;, unumqdlibet. Vſus aũt habet, ut d ſequente q, mutet̃ in c, ut Quicqd quicq̃, & ſequente p, in p ut qppiã. Quidcũq; aũt, & unumq; cquid, aut unumquidq; aut unumq dlibet, nequaq̃ dixero, ſed qdcunq;, unumquidq;, quodlibet unum & cætera.

Quid agimus conſilium quæ rentis eſt.

Quid iſthic. aduerbiũ affirmandi, ſicut quidni, cur non, pfecto. Et ſic eſt tanq̃ ſi diceres, quid? & abundat iſtic. Vel potius quid iſtic ſcat hoiem de loco, & de ſentẽtia decedere. Ter. in An. Quid iſtic, ſi ita iſtuc aĩum induxiſti eſſe utile, nolo tibi ullũ cõmodũ in me claudier.

Quidita? ſcat cur. Quidni? ſcat certe, uel certũ eſt. Videlicet, cur non. Et duæ partes ſunt ſm Priſci. ſicut cur non. Teren. in Eu. Habes ne hoiem amabo. Quidni habeam. Veteres em̃ ni pro ne ponebant, & ne pro non. Plau. Ni ſtulta ſis, & ne uult pro non uult.

Quidnam, & namquid, & quidue, interrogatiua, uel nõmina, uel aduerbia.

Quid tum, deniq;, quid ergo, qd itaq;, qd poſtea, quid interea, ſcant quo ptinet iſtuc, de quo loq̃ris, ſiue qd attinet hæc dicere, aut quid ſibi vult hic ſermo.

Quid hominis habes? cum contemptu dicitur. Terẽ. in Hecy. Sed quid mulieris uxorem habes.

Quid quæris, ſcat quid plura, uel qd opus eſt uerbis. Modus dicẽdi cũ paucis uolum⁹ oñdere aliqd. Hora. Quid quæris? uiuo & regno ſimul iſta reliqui.

Quicqd, ut qdam aiunt mutat d in c, ne bis interrogare uideamur. Sic quicq̃, ne ſi d ſcriberet̃ mõ conſimili qd ſit q̃ interrogare uideamur. Sed nõ eſt ratio ſatis poderoſa, ut putem nõ reprehendendũ q ſcripſerit quidqd & quidq̃. Eſt aũt qcquid ſubſtantiuũ, ſicut & quid. Ideo gtñ ſubſtantiui, uel adiectiuũ exigit, ut qcquid pecuniarium, quicqd molle, quodcunq; adiectiuũ. Inde ſubſtantiuũ in eodem caſu patitur, ſicut & quid, ut quodcunq; cælum, adiectiuum uero reſpuit.

Quidam, Vide in dictione Aliquis.

Quidem aduerbium affirmandi, quo ſignificat̃ certe. Et tribus modis in oratione accipi ſolet. Vno ad diſtinguendas res, ut ego qdem ſcribo, tu uero legis, ille autẽ dormit. In quo modo duobus tñ comitibus uti poteſt ſcilicet uero, & autem. Altero quaſi per exceptionem eius, quod affirmes. Quintil. Torquebis qdem filiũ, ſed fatebitur mater. Cice. li. iii. offi. Ab optimis illis qdem uiris, ſed non ſatis eruditis. Plures in hoc modo comites habere hoc aduerbiũ põt ueꝝ uerũtamen ſed, ſed tñ at, attamen cæteꝝ. Tertio cũ nulla ſeqtur ex pdictis coniunctionibus, ut apud eundẽ. Aut em̃ nemo, qd quidem magis credo, aut ſi quiſq̃ eſt ille ſapiens fuit. Eius compoſita ſunt Eqdem, & ſiqdem, de quibus alibi.

Quilibet vnus, quem tibi capere libet. Recẽtiores tñ phi p uniuerſali termino accipiunt. Ponit̃ etiã aliqñ p uili & obſcuro. Pli. li. vii. Bis ab Hannibale captus, neq; cũ quolibet hoſte res fuit. Huic ſimile ẽ Horatianũ illud. Non cuiuſuis eſſe hominis Corinthum ire.

Quipote pe. cor. ſignificat, quomodo poſſibile eſt. Componitur autem ex qui & pote.

Quippe ſcat q certe. Vir. Sed læta & fortia ſurgũt, qppe ſolo natura ſubeſt. Interdũ ſcat q dẽ, hoc ẽ certũ ẽ. Idẽ. Atq; hoim q̃rit̃ curare triũphos. Quippe ubi fas uerſũ, atq; nefas tot bella per orbẽ, Tam multæ ſceleꝝ facies.

Quies ſubſtantiuum fœ. ge. q̃uis etiam adiectiuũ trium geneꝝ inueniat̃. Sal. li. ii. hiſto. Et inquiete noie hiſtrionis uis ſane burbuleium appellabat. A quo ſimiliter Inquies gene. oĩs, ſm Priſcia. Poteſt facere gtñ quietis & quiei, quintæ declinationis. Vnde requies, requiem & requietem actñ facit. Cic. in Cato. Vt meæ ſenectutis requietem delectamentaq; noſcatis. Differũt ut quidam aiunt quies, & tranquillitas, q̃ quies corporis ſit, tranquillitas animi. Cice. in. plo. li. de Ora. Nam qui locus quietis, & tranquillitatis pleniſſimus fore uidebat̃, in eo maximæ moles moleſtiaꝝ, turbulentiſſimæ tempeſtates extiterunt. Eſt aũt ꝓprie quies ſomnus dicta, quaſi qui tibi es, & nullo alio negocio diſtineris. Tunc em̃ cæteris negociis uacamus cum dormimus. Saluſt. Nanq; animus impurus diis hoĩbuſq; infeſtus, neq; uigiliis, neq; quietibus ſedari potuit, ita cõſcientia mentẽ excitam uexabat. Propter qd etiam quies, p tranquillitate accipit̃. Cuius contrariũ eſt inquies, hoc eſt cura & ſolicitudo, & moleſtia. Hinc quietus tranqllus, inquetus turbatus, ſolicitus. Quietudo & inquietudo.

Quieſco. is. quieui, quietum, modo dormio ſcat, modo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſto,non moueor,ut cum dicimus Quieſco. Modo cu
ris,ſiue labore uaco.Mō qeſcere facio, pſertim ſi actō
iungaſ.Vnde Vir. in Buc. Requierunt flumina curſus
id eſt quietos fecerūt.Sic Salu.Paululū reqetis militi/
bus.Quieſco eīn ego aliter dicim⁹,& aliter quieſco ſer
uum.i.quieſcere facio.Plau. Quieſce tumultum, q eſt
ante hoſtium.Hinc componunt Acquieſco,aliquantū
quieſco.Cice.Ser.Sul.His uero temporibus habeamus
aliud nihil,in quo acquieſcamus.Qñq; ſcat conſentio
condeſcendo. Hiero in prolo. Iudith. Sed qa hunc li/
brum ſynodus nicena in numero ſanctaꝝ ſcripturaꝝ
legiſ computaſſe, acquieui poſtulationi ueſtræ, Con/
quieſco,bene quieſco. Cice.Lentulo. Tu niſi perſpecta
re de me nō cōquieſti.Reqeſco,ſicut quieſco. Vir.Hic
tñ hac mecum poteris requieſcere nocte Fronde ſuper
uiridi.i.dormire.Idē & mutata ſuos requierunt flumi/
na curſus,id eſt,quietos eſſe fecerunt. Hiero.in Geñ. Et
reqeuit die ſeptimo ab vniuerſo opere quod patrarat.
Quin uariis modis dī. Nam aliqñ ponit p cur nō. Cum
ſcilicet increpantes,uel interrogantes,uel exhortantes
dicimus.Quin uenis? quin fugis? Vir. Quin tu aliquid
ſaltem potius,quoꝝ indiget uſus uiminib⁹,molliq; pa
ras detexere iunco. Cice.pro Rabi.Quin cōpeſcitis iſtā
uocem indicem ſtultitiæ.Aliqñ p q,ſeu ut. Idem. Nō
dubito,quin eo ſis aīo,quo ego eſſem, ſi quid tu me ro
gares.Teren. Non dubium eſt quin vxorem nolit filius
Aliqñ p quinetiam,id eſt,inſuper p̄ter id, ſiue atq; etiā
Tūc eīn p hanc particulam magis confirmamus. Vir.
Quin aſpera Iuno Quæ mare nunc terraſq; metu, cæ/
lumq; fatigat.Conſilia in melius referet,quod,& quin
immo qñq; dī. Aliqñ ita ponit, q̄ſi uideaſ eſſe contra/
riū priori ſignificato,q non,uel ut non.Cice. Non id/
circo cauſas Iſocrates nō defendit, quin id utile eſſe &
honeſtū exiſtimaret.Similiter cū dicim⁹.Non poſſum
me cōtinere,quin geſtiam.i.ut non, uel quo minus ge
ſtiam. Vir.Hic tibi ne q̄ moræ fuerint diſpendia tanti/
Quin uatē inſanā aſpicias.i ut nō. Aliqñ ponit p q nō.
Ci.Nemo eſt noſtroꝝ,quin uota uictoriæ ſuæ fecerit.
Quinimmo,quin potius,ut Quinimmo beati, qui audi
unt uerbum dei & cuſtodiunt illud.
Quintilis,Iulius menſis dictus,q ſit quintus a Martio, q
apud antiquos primus anni menſis erat.
Quinq; nomē numerale,& inuariabile,a quo qntus.a.ū.
Quinus.a. um. Quinarius.a.um. Quinquies quincūx.
Quinq̄meſtris.Quincupartitus.Quincuplex. Quinde
cim.Quinq̄ginta.Quingēti. Quinq̄geſimus & hmōi.
Quinquertiū,& Quinquertiones. Vide in Pentathli.
Quinquatria,oꝝ.ab eo,q quinquatre in ſingulari, ſicut
bacchanale,& vulcanale. Feſta erant q̄ quinq; diebus
Palladi fiebant,ut Oui.li.iii. Faſt. innuit, ita appellata
qñ quinq; dieb⁹ poſt idus celebrabant.Nam dies poſt
idus atet erat.Inde quinq̄tria,quiq; ab atro die.Primo
die fiebant ſacrificia, tribus ſeq̄ntibus gladiatores in
theatro certabant.Quinto die erat luſtratio. Vnde ait
Vna dies media eſt,poſt fiūt ſacra Mineruæ, Nomina
q̄ a iunctis quinq; diebus habent. Sanguine prima ua/
cat,nec fas concurrere ferro.Cauſa q eſt illo nata Mi/
nerua die, Altera, treſq; ſupra ſtrata celebrant arena,
Enſibus exertis bellica læta dea eſt. Sūt qui dicant hāc
diem munuſculoꝝ quoq; eſſe,quo tpe matronæ inter
ſe inuicem munera miſſitabant, & cœnas ſeruis appo
nebant,ut uiri ſaturnalibus Dī & qnquatrus,ſicut tria
trus,ſexatrus,ſeptimatrus,decimatrus. Iungiturq; hæc
particula atrus,q̄ nihil ſcat ſupplementi cauſa. Varro
li.i.de lin.latina,quinquatrū dié vnū feſtū eſſe dicit,ſic
appellatū,q erat poſt dié quintū idus Martii,ſicut ſexa
trus ab Tuſculanis uocat dies,poſt dié ſextū & ſeptima
trus poſt dié ſeptimū. Declinat aūt ſubſtātiue in plura
li,tā tertiæ q̄ ſecūdæ declinationis, ſicut cætera feſtoꝝ
noīa.Iuue. Incipit optare & totis quinquatrib⁹ optat.
Cice. Ita tumultuoſæ contentiones,ita moleſtæ quin/
quatris offerebantur. Diomedes uero quinquatriæ a
prima declinatione protulit.
Quincunces, unciæ qnq;.Hīc qncuncialis ordinū rō,de
q̄ apd Var. Pli.& Col.ſit mētio. Quincūcialis uero her
ba dī,ut trientalis a mēſura.i.q̄ folio qncunce, aut tri/
entē æquet amplitudīe. Quincūces etiā uſuræ ſūt quo
tiēs ex cētū nūmis,ut exēpli gra ſit qnq; nūmos uſuræ
noīe pcipim⁹.Sic ſemiſſes uſuræ triētes beſſes,& hmōi.
Quirites pe.pro.romani dicti ſunt,a Quirino.i a Romu
lo urbis Romæ conditore,qui a quiri haſta Quirinus
appellat⁹ eſt,q haſta aſſidue uterē,q̄ Sabinoꝝ lingua
quiris dī,vnde quidam ſecurim dictam putant, q̄ſi ſe/
miquirim,quanq̄ a ſecando etiā dici pōt. Siue q cures
uicerit.Siue q græci regē κύριον dicunt.Conſtat aūt ro
manos eo tpe græcos fuiſſe. Oui.in Faſt.Siue q haſta
quiris priſcis eſt dicta latinis. Bellicus a telo uenit in
aſtra deus.Siue ſuo regi nomen poſuere Quirites, Seu
quia Romanus uicerat ille cures. Alii quirinum dici
exiſtimant,ob generis nobilitatem a patre ſuo Quiri/
no,hoc eſt Marte. Romani eīn Martem dum ſæuiret,
Gradiuum,dū tranquillus eſſet Quirinū noīabant. Et
q̄q̄ hoc nomen quirites quidā tm̄ pluraliter declinari
uelint,apud poetas tñ repimus quiritem,a quiris quiri
tis,uel quirites.itis.uel hic & hæc quiritis.In gtō plurali
quiritium,& quiritū p ſincopā. Perſi.Heu ſteriles ueri,
quib⁹ una quiritem uertigo facit.Oui.An ſi pulſaſſem
minimum de plebe quiritem.
Quirinus pe.pro. Vide in dictione Quirites.
Quirinalis collis dictus eſt,q in eo Quirini tēplum erat
ſiue q in eū cōmigrauere Sabini a curibus uenientes.
Et q̄rinalis porta Romæ dicta, q ea in collē Quirina/
lem itur,uel q proxime eā eſſet Quirini ſacellum.
Quirinalia uocabant diē,quo ſacra Quirino fiebant.
Quirito.as pe.pro.qd & quiritor dī,ſcat clamo,Roma/
nos cōmoueo,& quiritum auxilium inuoco. Var. Qui
ritare quirites ciere. Noni. Quiritare eſt clamare. Lu/
cil.li.xii.ſaty. Concurſans,ueluti ancharius clareq; qui
ritans. Ab Apul. ponitur pro ſuppetias petere.
Quiſquiliæ purgamēta terraꝝ,& qcquid ex arboribus
minutis furculoꝝ foliorumq; & floꝝ decidit, vnde no
men uenit quicquid cadit, uelut quis quærat illas, ob
id Cice. quiſquilias uolantis dixit.Et Neuius deturba
re ſaxo homo non quiſquilia eſt.
Quiſquiliū uocāt exiguū fruticē ilicis p ducentē coccū,
qd granū eſt ad tingēdas ueſtes gratiſſimū. Hinc natū
eſſe putaſ,ut ueſtis coccina līis p imperitiā interceptis
ſquallata vulgo hodie dicaſ pro quiſquiliata.
Quiſqs in ntō plurali q qui,& ſcat qcunq; p totā declina
tionem perq; omnes caſus conſimilis uox iteraſ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Quo accipiē ꝑ quanto, ut cum dicimus. Eo magis, quo magis. Aliquando est aduerbium loci. Vir. Quoue tenetis iter. i. ad quem locum tenditis. Aliquando est cōiunctio, & significat ut. Plini. Neq; eñ id feci, quo tibi molestus essem. Aliqñ ponit pro quare, ut inquit Donа. Terē. in And. Quò æquior sum Pamphilo. Et quo ꝑ ad quid, uel in quem usum. Hora. Quo mihi fortuna si non concedit uti. i. ad qd uultis mihi esse bona fortunæ. Sic uenuste interdum desunt uerba in oratione. Et apud Esaiam. Quo mihi multitudinem uictimarū uestrarum. Hinc fiunt composita Adquo, quoad, quocirca, quousq;, quomodo, quoquomodo, quoquouersus, quoquam, quoq;, aliquo, aliquoties.

Quoad, cōponi uidet ex quo & ad, sed ꝓpostere, sicut hactenus, quatenus. Et fcat donec, siue q̄diu, uel quousq;, ut Quoad uiuam ero tibi amicus. Cice. li. i. offi. Tā diu aūt uelle debebis, quoad te q̄tum ꝓficias non pœnitebit. Nihil differt ita loqui. Quoad uiuam, & quoad moriar. Hæc eū q̄is cōtraria esse uideañ, idem tñ fcant, qñ duo tpa, cū inter se opposita sunt, atq; ita cohærentia, ut alterius finis cū alterius initio misceaī, nō refert, utrum ꝑ extremitatē prioris, an ꝑ initium seq̄ntis, locꝰ ipe cōfinis demonstret. Pōt aūt esse interrogatiuū. Teren. in Phor. Quid senē quoad expectatis uestrū? Relatiuū, ut quoad iussisti paruī. Infinitū, ut quoad libet studeo. Cic. Treba. Itaq; quoad opinatus sum me in ꝓuinciam exitu, q̄ tibi ultro obtulerim meminisse te credo. Aliqñ rei & ingenii facultatē, siue tpis cōmoditatē fcat, ut apud eundē in Lel. Vt quoad possem, & liceret, ab eius latere nunq̄ discederem. i. q̄tum. Aliqñ quantitatem reꝝ tiñ denotat. Idē ꝑ lege agraria. Audite uos, qui amplissimi ppli, senatusq; iudicio exercitus habuistis & bella gessistis, quoad quenq; puenit, aut puenirit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario, Et sic sēper exponitur pro quantum.

Quoadeius tota una dictio, fcat usq;, uel inquantū, uel q̄tū ad eius uires, uel q̄tum ab eo. Cice. li. i. de Ora. Officium est de iis rebus posse dicere, q̄ ad usum ciuilē moribus & legibus cōstitutæ sunt, cū assensione auditoꝝ, quoadeius fieri poterit. Idem. Elaboro quoadeius facere possum, ut consilia hostium intelligam.

Quoaduscq; eiusdē significatiōis est. s. q̄tum, uel quousq;. Actius. Nihil te impedio quoaduscq; rem peragas.

Quocirca significat quamobrem.

Quousq;, q̄diu, uel usq; ad quod tps. Et ponit interrogatiue. Cice. Quousq; tandem abutere Catilina patiētia nostra? Relatiue, ut quousq; uolui comedi. i. tamdiu cōmedi, q̄diu uolui. Infinite, ut quousq; esses didici. Aliquādo significat usq; ad quem locum, ut quousq; agri tui fines protraxisti.

Quomodo tota una dictio, fcat quemadmodum. Cice. Quomodo potuissem te conuenissem. Tale est, ac si diceret, si quatuor pedibus ad te uenire necesse fuisset. Interdum ꝑ interrogationē, ut Quomodo fiet illud, qñ uiꝝ non cognosco. Erūt etiā duæ dictiones, si relatiue ponaī, ut eo modo legi quo modo scripsisti. Aliqñ est aduerbiū similitudinis. Et sic est una dictio. Aug. Quō superius lux mundi, sic nunc dicit sal terræ.

Quomodo. i. qualicunq; ratiōe utcunq; qualitercunq;.

Quoquouersus, uel quoquouersum, significat uersus omnes partes quod uernacula lingua dicimus. In qua li mane se uoglia, ut Quoquouersum scrobem pedū quatuor ab arbore inquit Colu.

Quoq̄ significat aliquo. i. ad aliquam partem locū ue.

Quoq; ponit pro etiam. Seneca. Tu quoq; simili modo exercere te debes. Aliquando pro similiter. Virgilius. Vocabere tu quoq; uotis.

Quo minus, fcat ut nō. Augu. sup Ioannē. Si quo minꝰ dixissem uobis. Interdū statim. Virg. Et quo minus arua insequit. Quandoq; sunt duæ partes. Amb. sup Lucam. Fide tuus putet sibi quo minus ea reqrat magis posse suppetere.

Quo iure, quaq; iniuria, puerbiale est quasi per fas, nefas uelis nolis. Teren. in And. Quo iure, quaq; iniuria me præcipitem in pistrinum dabit.

Quoniam coniunctio causalis, ut quoniam ꝓdest lege. Potest etiam esse subcōtinuatiua, ut quoniā ambulat, mouet. Interdū auctore Festo significat postq̄.

Quod nomē relatiuū est, & cōiunctio causalis, cū ponit ꝑ qa, ut q̄ scribas lętor. Et nō castigo te, q̄ odio habeā, sed quo meliorē efficiā, ubi eñ potest esse quod ibi ēt qa. Et ubi potest esse ut, ibi pōt esse quo, & ecōtrario, ut nō te castigo, qa odio habeā, sed ut meliorē efficiam. Quandoq; ponit pro sed, & in principio clausulæ locari solet. Cice. Quod si quis a me huius cōsilii mei causam quærat ita rñdeo. A quod fit quoddā, quodpiam quodq; quodcunq;, quodlibet, unū quodq;.

Quondā aduerbiū tpis, & modo ꝓteritū tps denotat, ꝓ olim, uel aliqñ. Cic. fuit ista quondā in hac Repub. uirtus. Modo ꝓsens. Virgi. Quondā etiam uictis redit in ꝓcordia uirtus. Ponit quādoq; ꝑ semp. Idem, ut quondam in stipulis magnus sine uiribus ignis.

Quorsum, uersus quem locū, quasi quo uersum, ut quorsum uadis? Quorsum seruꝰ tuus iuerat, tu iuisti, quorsum sit res euasura dubito.

Quot, nomen numerale, ut Quot nummi tibi sunt. Scio quot numos habes, habeo tot, quot tu.

Quotquot, id est omnes qui.

Quotidie. Vide in dictione Cotidie.

Quotēnis, significat quot annorū, habet eñ antecedentia nomina numeralia, uel cōposita ex numeralibus, & anno, ut anniculus, biennis, triennis, ut tu es biennis, quotennis ille. Quidam etiam usurpāt quotennium, sicut septennium.

Quotenus relatiuū diuisiuum, significat usq; ad quem numerum. Cicero ad Atticum. In ripa nescio quotenorum iugerum.

Quotus relatiuū ordinale, quo significaī, cuiꝰ numeri, siue in quo numero, aut ordine, ut sum primus in ciuitate, quotus es in tua. Qñq; ponit pro quot. Mar. Dic quotꝰ es, quanti cupias cœnare, nec ullū addideris uerbū, mensa parata tibi est. i. quot estis, & quot tecum habes. Qñq; significat continuā q̄ntitatē, & ponit ꝑ quantus. Iuue. Quota portio fecis Achææ.

Quotusq;sq; in singulari, idē fcat, quod nomē numerale quot, ut quotusq;sq;, qui aliter sentiat. Augu. lib. xix. de ciui. dei. Quotusq;sq; hominū est cui profunditas utilitatis huius appareat. Et est uetus eleganscq; locutio. ꝑ interrogationē, & ad paucitatem referī, ut quotusq;sq; studet, hoc est q̄ pauci sunt, qui studeant. Cic. pro Plan

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cio. Quotuſq; ſq; iuris pitus eſt, quotuſq; ſq; diſertus eſt. Quotuplus ad menſurã, uel ad pondus referẽ, ut Meus ager reddit decuplum, quotuplũ non reddit tuus. Quotuplex quot generum.

Litera ſemiuocalis eſt, & liquida, quæ poſt mutã in eadem ſyllaba poſita p̃cedentem ſyllabam modo lõgam modo breuem facit, ut Ouidius in dictione patrẽ, exemplũ poſuit. Iam patrem, famuloſq; patris lucemq; timebam. ubi pa ſyllaba, & p̃ducitur & corripit. Et apud græcos in initio dictionũ r litera recipit aſpirationẽ, ut Rhadamãthus, Rhea, & huiuſmodi. Conuertiturq; nonnunq; in l, ut intelligo pro interlego. Pelluceo pro perluceo, in ſimplicibus, ut niger nigellus, umbra umbella. In ſ, ut arbos pro arbor, odos p odor. Tranſit in duo ſſ, ut uro uſſi, gero geſſi. In u, conſonantem, ut ſero ſeui, tero triui. In n, ut Æneus pro æreus.

R ante A

Rabbath, metropolis eſt filioꝝ Ammõ, q̃ hodie a regẽ Ægypti Ptolomæo cognomento philadelpho q; Arabiam tenuit cũ iudæa philadelphia nominat.

Rabies, ei, & rabia, æ, a rapio, morbus canum, cum uelut furore quodam acti, huc, atq; illuc rapiuntur, nec ullum quietis locum inueniunt. Alii rabiem, quaſi rauiem dici putant a raucitate uocis, quam rabioſi habẽt ſimilem canis latratui, hinc.

Rabioſus, qui rabiem habet. Pli. li. xxix. Datur morſis a rabioſo, ne rabidi fiant. Ponitur quandoq; rabioſus p̃ iracundia pleno, q; ueluti rabie agitatus uideat.

Rabioſulus diminutiuum. Cice. Treba. Primas illas rabioſulas ſat fatuas dediſti.

Rabidus, qui rabiem habet.

Rabio, is, nimia ira, & quaſi rabie agitor Varro. Quid eſt quod latras? quid rabis? quid uis? Cecili. Rabia rabire ſe ait.

Rabula, a rabie, ut quidam uolũt, & a raui. i. raucitate, ut is ſit Rabula, qui in negociis agendis acer eſt, & rabioſus. Vnde & pro aduocato, & cauſarũ patrono accipi ſolet. Vel dicit̃ a radendis auribus. Nam ut a fando fabula, a radendo rabula. Nec alia ratione rabulas in foro dictos puto, q̃ q̃ radant, i. offendãt aures, & ut ait Quint. nimia uerboſitate feriant, quaſi ab inſtrumẽto illo nũcupati, quod rabula cõmodius, q̃ radula uocari poſſit, hodie quoq; uulgus ipos garrulos, & linguaces ab alio inſtrumẽto Tudiculas, & piſtilla cognominat. Feſt⁹ a radendo, id eſt auferendo nomen traxit, in gallia quoq; tranſalpina inſtrumentũ fabrile, quo aſſameta leuigant̃ & polliunt̃ rabo, quaſi rabula, a radendo, & in multis Italiæ partibus ſcaphula, a nauiculæ forma. Et in ciſalpina gallia, a cõplanãdo planula nam dolabra uidet̃ idem eſſe quod Aſcia apud Donatũ qui ait Dolare eſt Aſcia cædere. Quin. Super oñia perit illa, quæ Cicero in oratore. Non enim declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, ſed doctiſſimũ, aut perfectiſſimũ quarim⁹. Idem. quaſi rabulæ, qui ſibi diſerti non videnẽ, niſi omnia tumultu, & uociferatione concuſſerint.

Racemus pe. pro. pars botrionis, ſiue potius ipe botriõ q; & botrys more græco, & botrius, hoc eſt iteger uuæ racemus. Eſt enim illa teſta uuarũ plurima grana cõtinens. Et non ſolum de uite, ſed etiam de aliis plantis dicit̃. Plini. de hedera. Aliis denſus acinus & grãdior racemus in orbem circumactis.

Racemoſus, a, um, quod eſt racemis plenum. Pli. Hederæ modo racemoſa eſt.

Racematus, a, um, quod racemos habet. Idem lib. xviii. de panico. Paruis racemato paniculis.

Racemarius malleolus, ex quo pãpini pullulãt, uel ſteriles, uel certe minus feraces, ut inquit Colu. li. iiii.

Racematio, racemoꝝ uindemia, ut quãdo a uindemiatoribus racemi rari prætereunt̃, ſicut in meſſibus peractis quod ſupereſt ſpicilegium dicit̃. Tertul. Poſt vindemiam parricidarum ſuperſtes.

Racha, nomẽ hebræũ eſt inqt Hiero. q̃d idẽ eſt qd̃ κενὸς id eſt inanis, aut uacuꝰ, quẽ nos poſſumꝰ vulgata iniuria, abſq; cerebro nũcupare. Quidã ethymologiã huiꝰ noſtis, de græco trahere uoluerũt putãtes dici pãnoſum. Græce em̃ pãnus rachos dr̃. Sed nos huiꝰ uerbi p̃prietatẽ ſubtilius ſpiciẽtes, nihil itelligimus aliud eẽ racha, niſi uocẽ incognitã irati animi cõmotionẽ ꝓcãtis, quales ſunt interiectiões apud grãmaticos, ſicut a dolente heu. Ab iraſcẽte hem, & hmõi. Augu. ſup Matthe. Racha uox indignantis animi motum ſignificans.

Rado, is. ſi. ſum. cõplano, incido, extirpo, mũdo. Colu. li. ix. Sic tũ, ne qd̃ radat̃. Hiero. i Leui. Die ſeptima radet capillos capitis, barbã & ſupcilia, ac totiꝰ corpis pilos. Iuue. Nam Sergiolꝰ iam radere guttur Cœperat. Per tranſlationẽ ponit̃ pro lædo, laceroq;. Pli. Malæ homĩ tãtũ quas priſci genas uocabãt. xii. tabulaꝝ interdicto radi a fœminis eas uetãtes. Quin. li. iiii. Ne ieiuna atq; arida traditio auerteret animos, & aures p̃ſertim delicatas raderet, hoc eſt offenderet, fatigaretq;. Huius cõpoſita ſunt Abrado, adrado, iuxta rado, Colu. li. iii. Reliquã partẽ, quæ cõtineris matri eſt, adradito, ne ſugua cua ſarmenta p̃ceet. Circũrado. Idẽ lib. iiii. Quã recẽtiſſimũ eligat̃ ſarmentũ, & leniter circũraſum, ut cortex tantũ detrahat̃. Corrado, derado, de aliquo rado. Pli. Quod deraſum eſt, teritꝰ, & cribrat̃. Erado, extra rado. Colu. li. iii. Poſtea ſurculos, quos inſerere uoles erado tam alte, quã cuneũ dimiſiſti, ſed ita ne medullã neue alteriꝰ partis corticẽ lædas. Interrado in medio rado. Idẽ in eodẽ. Nã ſi ſpiſſe poſueris, neq; in terra qd̃ ferre poteris, nec ipſæ fructuoſæ erũt, niſi interraſeris. Obrado, circũrado. Et omnia habent pe. pro.

Raſito, raſitas, penultima correpta, ſignificat ſæpe rado Gellius libro ſecũdo. Comperimus aũt cæteros quoq; in his temporibus nobiles uiros barbam in eiuſmodi ætate raſitauiſſe.

Raſores, qui radunt. Et per tranſlationem fidicines, qui uident̃ chordas ictu radere.

Raſura ipſe radendi actus. Columel. li. v. Eaq; raſura ita deducitur.

Raſamentum. Idem. Terebra gallica, non ſcobem, ſed raſamenta facit.

Raſilis, & hoc raſile, pe. cor. quaſi raſum nihil extantis, ac redundantis plenitudinis. Virgil. tamen, Et torno raſile buxum, quaſi raſibile dixit.

Raſorius

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Rasorius.a.um.quod ad radendum pertinet. Vnde dici mus cultros rasorios.

Radix,dicta est q̄ sæpe effossa parumper terra radiť, ut arbor melius fruticescat.Plin. Cum pali defixi radices cepisset.Huius diminutiuum est radicula.

Radicula parua radix.Col.lib.iiii.Idē pœn⁹ autor pbat uinacea p̄mixta stercore depositis seminib⁹, in scrobē mouere,q̄ illa,p̄uocent,& alliciant nouas radiculas.Et radicula uocatur herba succum habens lauandis lanis commodissimum,hanc græci Struthion,& lanaria ob id a nostris uocatur.

Radico.as.pe,pro.radicē facio,& radicē capio dī.Pli.lib. xviii.Frumēta multis radicanť fibris.Hīc cōponiť,Eradico,qđ est usq̄ ad radices euello.Hie.in p̄fa.Psal.Cogitis ergo ut ueluti quoddam nouale scissum iam aruū exerceā,& obliqs sulcis renascentes spinas eradicem.

Radifico.as.similiter significat radices facio.

Radicitus pe.cor.aduer.ſcat a radice.Vñ & p oīno q̄ñq̄ ponit,ut apud Ezech.ut euelleret eam radicitus.

Radius splendor a sole micans.Var.O summe sol,q̄ totā hanc mūdi cōpagem tuis radiis illustras.Trāsferť & ad fulgorem oculoꝝ.Pli. Cuius ex oculis radii nocte micātes cernunť.Gel.Stoici causas esse uidēdi dāt radioꝝ ex oculis in ea,q̄ uideri q̄unt,emissionē.Item radius dī uirga,qua Geometræ lineas iudicāt.Vir. Descripsit radio totū q̄ gentibus orbē. Inuenta aūt est hæc ars tpe, quo Nilus plus æquo crescens,confudit terminos possessionū,ad quos innouandos adhibiti sunt phi q̄ lineis diuiserūt agros. Inde Geometria dī cū non tm̄ terræ, sed etiam maris,& cæli,& aeris spatia metiri consueuerunt.Itē Textoris instrm̄, qđ uulgo druellam noīant, nūc nauicula appellať,quo telæ annectunť, radius dī. Idē.Excussi manib⁹ radii,reuolutaq̄ pēsa. Radii quoq̄ tōtaꝝ dōr,ut apud eundē.Hinc radios triuere rotis.Instrumentū etiā quo raduntť mensuræ radius uocať, qđ ālio noīe hostoriū noīať.Plau. Dii,deæq̄ oēs tantā nobis lætitiam tot gaudia sine radio cumuletis. Et rādii dōr oliuæ oblōgæ.Vir.Nec pingues unā in faciem nascunť oliuæ Orchades,& radii, & amara pausia bacca.

Radio,radios emitto,fulgeo.Hie.in plo.Paral. Vbicūq̄ astericos.i. stellas radiare in hoc uolumine uideritis, ibi sciatis,de hebræo additū, qđ in latinis codicib⁹ nō habeť.Oui.li.ii.Meta. Argēti bifores radiabant lumine tuluæ.Hinc cōponiť irradio qđ est illustro & quasi intus radio.Plau. Faciūt,qđ consueuerūt, irradiant salibus mensam,omnis ad risum prouocant.

Radula pe.cor. instrumentū ferreū a radendo dictum. Vñ pix radulana est dicta,q̄ radula eradiť. Pli.li.xiiii. Radulāna pice,ac resina condire musta.

Rāgades,& ragadia fissuræ sunt & rimæ inter sedis uitia annumeratæ,quoꝝ crebra mētio est apud Pli. Auicenna non solū in ano,sed in mētula nasci ragadas p̄didit De quo & in dictione Condilomata.

Raia genus piscis plani, & Carthilaginei. Raias græci ῥάϊς dicunt a rubi nomine propter aculeos.

Ralla genus uestis a raritate. Nam rarum facit diminutiuum rallum.Plau. Toga ralla tunica spissa, mutatur enim r in duplex ll,sicut tener tenellus.

Rallum a radendo ferrum illud,quo uomeres identidē purgantur in arando.

Ramex genus Herniæ. Vide in dictione Hernia. Hic ramicosus qui patitur illum morbum. Colu.lib.x. aliter accipit ramices cum inquit, de Vinario cōstituendo. Deinde per transuersa laterum caua transmittuntur ramices,qui exitus ferarum obserent.

Ramentū tenuis cuiusq̄ rei particula,a radendo quasi rasura.Vñ raméta auri,rammenta argēti,ligneꝝ & cæterarū rerū dicimus,cū foraſ a liqd ex tritu,siue ex cursu,aut ex arena fluuioꝝ.Vñ Pli.li.xxxiii.Apud nos tribus modis fluminū ramētis ſ.aurū inueniť,nec ullum absolutius aurū est cursu ipo,trituq̄ ppolitū.

Ramus arboris pars est,cuius dimi.est ramusculus. Dī & ramulus. Colu. Et cū primū germia tumebūt,de ramulis āniculis eos ligato.Est & aliď dimi.Ramuscul⁹.

Ramale,idē qđ ramus.Oui.lib.viii.Meta. Multifidaſq̄ faces,ramalia q̄ arida tecto.Perſi.Et ramale uetus.

Rameus,a,um,qđ ex ramo est.Vir.li.iiii.Geo.Et ramea costis subiiciūt fragmēta Thymū,casiasq̄ recentes.

Ramnus genus sentiū asperrimū aculeis,& flore gratissimū,ait Hier.sup illud Psal. Priusq̄ intelligerēt spinæ uestræ ramnū. At Rhamnus cū h,sic iclinať ὁ ῥαμνόεις ῥαμνόεντος, & p synæresim, ὁ ῥαμνῆς ῥαμνοῦντος, sicut & ἀμαθόεις,ἀμαθόεντος, & ἄμαθος ἄμαθοντος. Est & Atticæ regionis pagus ex quo formať Rhānusius,a,um,quod est ex Rhamno. Terē.in And.Hoc certe scio rhamnusium se aiebat.Inde Rhamnusia indignatiōis dea,quā Græci νέμεσιν uocāt. Nā cū Narcissus formæ bonitate abuteretť supbius recte fingiť eiusmodi dea aduersus eū q̄ bonis p̄sentibus sit indignus.Nemesis inq̄ indignationē significat,cuius simulachrū pulcherrimū eo in loco colebať. Quod quidē marmoreū fecerunt a Phidia ulnarū in altitudine decē factū.De hac Ouid.lib.v.de Trist. Exiget at dignas ultrix Rhamnusia pœnas.

Rana genus animalis palustris,ranarū aliæ sunt terrestres,licet in aqs dulcibus degant,aliæ marinæ.Exterrestribus,q̄dā in uepribus tm̄ uiuūt,& rubetæ appellantur,Aliæ inter harundines, fruticesq̄ uersanť. Est & rana arboré scandens, & ex ea uociferās ob id a calamis calamita.Ranæ etiā morbus est,q̄ bobus accidere solet.Col.li.vii. Solent etiā fastidiosa cibo afferre uitiosa incrementa linguæ,quas ranas uocant ueterinarii.

Ranunculus dimi.est a rana.Amb.lib Hexa. Culices,& ranunculi circa genitales strepunt paludes.

Ranceo,es,cui,rancorem habeo,siue puteo.

Rancor puror quidam,a ranceo nomen uerbale, sicut Acor ab aceo,albor ab albeo.Palladius,in rebus rusticis.Receptacula olei semper sint munda, ne nouos sapores ueteri rancore infecta corrumpant.

Rancidus,a,um,qđ est rācore putidū, sicut uulgus usurpat,ut caro rancida.Hora.Rancidū apꝝ antiq laudabāt,nō q̄a nasus illis nullus erat, sed credo hac mēte q̄ hospes tardius aduenies uitiatum commodius,q̄ integrū edax dominus consumeret. Interdum poniť p insuaui.Huius diminutiuum rancidulus.Iuue.Non tamen his illa unq̄ opsonia fiunt rancidula.

Rantum accipiunt ueteres pro ære. Vnde porta Romæ Randuscula.

Rapio,pis,pui,ptum, significat per uim, aut cum festinantia, siue cum furore rapio, traho, euello, aufero. Terenti.in And. Sublimē hunc intro rape, quantum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

potes. Lactan. lib. v. Alios etiam in consortio mali sui rapiũt, quasi habituri solatiũ de ꝑditione multorũ, id est trahũt. Vir. Quid faceret, quo se rapta bis coniuge ferret, id est ablata. Et li. i. Geor. Atq; illũ in præceps ꝑno rapit alueus amni, id est subito rapit. Aliqñ rapere est uim afferre, uitiare. Et proprie de uirginibus, atq; impuberibus pueris etiã, si loco non dimoueanť. Vir. Et rapti Ganymedis honores. Senec. Rapta raptoris, aut mortẽ, aut ĩdotatas nuptias optet. Cõposita Abripio, arripio, corripio, deripio, diripio, eripio, irripio, ꝑripio, proripio, & surripio.

Rapto, as, frequenter rapio, traho. Vir. Ter circum ilia cos raptauerat Hectora muros. Et li. iii. Geor. Sed me parnasi deserta per auia dulcis raptat amor.

Raptito, as, pe. cor. aliud frequen. a rapto, tas.

Rapax auidus, & rapinis semp intentus. Sue. Inopia rapax, metu sæuus. Hinc rapacitas. Colu. lib. i. Nisi maxima uel negligentia serui, uel rapacitas interuenit.

Raptor, q rapit. Am. Raptores nõ nisi aliena diripiũt.

Rapo, onis, idem quod raptor. Pompo. Ne uos conturbent auri, argentiq; rapones.

Rapidus uelox. ab eorũ qui rapiũt, celeritate dictus. Vn de amnis rapidus, q cũ celeritate, & furore labiť.

Raptio, rapina, & raptus distinguunť ab iuicẽ, ꝙ raptio ad ꝓsonã rapina ad rem raptus ad stuprũ referať. Ter. in Adel. Disperii Thesiphonẽ audiui filiũ una in rapti one fuisse cum Æschino. Cic. Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in supliciis, auaricia in rapinis, supbia in cõtumeliis efficere potuisset. Idẽ. Matronaꝝ cædes, uirginũ raptꝰ. Col. Etiã rapias uocat culturas rapoꝝ.

Rapinator, a rapina raptor dicitur. Lucil. Homo impudicus impune est rapinator.

Raptim aduerbium, significat cum festinatione.

Rapa, æ, dĩ, ꝙ passim rapiať. Pal. Rapa mutať in napos in alio solo ꝑ biennium sata. Alio uero napus trãsit in Rapam Dĩ & rapũ neu. ge. Mar. Hęc tibi brumali gaudẽtia frigore rapa. Var. Ex semine brassicæ uetere sato nasci aiũt rapa, & cõtra ex rapoꝝ brassicã. Colu. lib. ii. Ab his leguminibus ratio est habẽda naporũ, raporũq; magis utilia rapa sunt. Hie. uero ad Eust. Vix raris fabis, & rapibus cũ rudi hordeaceo pane saturanť.

Rapulum dimi. a rapum. Hora. in ser. Captus ut aiebat cœnæ acria circum rapula. Et iterũ. Cum rapula plenus, atq; acidas mauult inulas.

Rapunculus a rapo radicis exiguæ, qui comediť in acetariis, rapuncium uernaculi nostri dictitant.

Rapacia, orum, raporum frondes, quas homines decoctas in cibum sumunt. Pli. Et homini non minor rapaciorum gratia, q̃ cimarum.

Raphanus, pe. cor. genꝰ radicis notæ, comestibilisq;. Pli. Ferẽ in templo Apollinis delphici adeo cæteris herbis prælatus raphanus, ut ex auro diceretur, beta ex argẽto, rapũ ex plumbo. Refert Alex. aphrodiseus esse caldum, humores exsiccare, & attenuare. Mouere ex humoribus spiritus, ac eos exhaurire, & exinanire, dum ꝑ eos eructat. Est & aliud raphani genus Armoratia a nostris diciť. Quidam hoc nomẽ aspirant in prima.

Rarus, a, um, ꝓprie diciť, quod nõ est densum. Interdum poniť ꝑ ꝓstanti, qñ omnia ꝑclara rara sunt. Virg. Hic rarum, tamen in dumis holus. Hiero. Rara est uirtus, nec a pluribus appetitur.

Rarenter aduerbiũ idẽ qd raro. Gel. li. i. A rarus non dĩ rare, sed alii raro dicunt, alii rarenter.

Raro. as. raꝝ facio. Cuius cõposita sunt Disraro, & Interraro, quod est in medio raꝝ facio. Col. li. v. utitur.

Rarefacio. Idem lib. vi. Hoc autem facile cõtingit, si prius rarefeceris etiam eas partis supra quas ramũ secaturus es, fœno aut stramentis texeris.

Raripilus, a, um. pen. cor. quod habet raros pilos. Colu. in Præfa. Et idipsum aliter curatur mutilum, & raripilum, aliter cornutum & setosum.

Rarescere, ſcat raꝝ fieri, siue deficere. Colu. li. iiii. Negligẽtia cultoꝝ magna ps depit, & iterius seminũ, cæteraq; uirẽtia rarescũt. Lac. lib. vii. Ita. n. iusticia rarescet, & ipietas & auaritia, & cupiditas & libido crebrescet.

Rastrũ, & raster mas. ge. Teren. At istos rastros iterea depone. Vir. Rastraq; incuruos æuũ tribuere ligones. Dicunť aũt rastra seu rastri, qui & rutabri uocanť, ꝓprie q bus ꝑ fœnisecia festucas abradimꝰ, a quo abrasũ rastelli sunt noiati, ut inqt Var. lib. i. de re ru. Tum de pratis inquit stipulã rastellis eradi, atq; addere fœnisecio cumulũ, quo facto sicilienda prata. i. falcibus cõsectãda, Veꝝ & stabulorioꝝ usibus deputanť, hisdẽ quoq; terrã effodiũt. Sue. in Ner. Tubaq; signo dato primus rastello humũ effodit, & corbulæ cõgestã humeris extulit.

Rastelli. Vide in dictione Rastrum.

Ratus, a, um, participiũ a reor, reris, qd ſcat puto imagino. Priſ. Reor quoq; ratus facit participiũ, ut puto differentiæ causa, quia ritus aliud significat, & retus pro reatus dicebant, quõ saucius, pro sauciatus, lassus pro lassatus. Plau. in Am. Victis hostibus, quos nemo supari posse ratus est. Aliqñ ratus dĩ firmus, certus. Terẽ. in He. Ne quod ego egissem esset ratum.

Ratifico. as. approbo, & qd actũ est cõfirmo. Veteres ratare ꝑ ratificare dicebãt. Vnde est irritare cõtrariũ.

Ratio, a ratum supino fit. Et est uis illa animi, qua a cæteris animalibus homo disiungitur. Quæ sic diffinitur ab Augu. libro ii. de ordine ꝙ sit mentis motio, ad ea quæ discutiuntur distinguendi, & connectendi potens. Vnde ab Horatio ponitur pro ratiocinatione, & discursu animi ad inuestigandum uerum. Cice. lib. ii. ad Heren. Ratio est causa quæ demonstrat uerum esse id quod intendimus breui subiectione. Sene. Quid est ratio, nisi naturæ imitatio? Sequitur ratio naturam & bonum sine ratione nullum est, & uirtus non aliud q̃ recta ratio. Aliqñ tñ ratio poniť pro respectu, & cura. Cice. Planco. Peto a te, ut mei rationem habere uelis, & salutis, & dignitatis meæ. Sic dicimus habẽda est ratio honoris, ratio rei familiaris. Idem li. ii. offi. Habẽda ratio est rei familiaris, quam quidem delabi sinere flagitiosum est. Si uero iungatur cum præpositiõe cũ significat negocium. Idem in Cato. Rationem habet cum terra, quæ nunq̃ recusat imperium. Et ad Attic. Cum omnibus musis rationem habere cogito. Aliqñ ponitur pro causa, quia nulla causa est sine ratiõe, ut apud eundem M. Catoni. Cum aũtẽ ad Cibistra, propter rõnem belli, v. dies essem moratus. Aliqñ ꝑ modo uia, & forma. Sal. At ego uobis inquit, si mõ uultis esse uiri rõnem ostendã, qua tanta ista fugiatis. Et rõ qñq; dicitur supputatio, uel calculus, siue expensa. Plautus in Aul.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in Aul. Supputaſ rō cū argentario. Idē in Am. Et ut res rōneſq; ueſtroꝝ oīm bñ expedire uultis. Vñ rōnarius codex in quo accepti & expēſi rōnes deſcribunſ. Sue. in Cæſ. Seruitia recētiora īmenſo p̄cio, & cui⁹etiā ip̄m pu deret, ſic ut uetaret rōnibus inferri. i. nolebat in rōnario p̄ſcribi eā ſummā, quā impēderat in emptione ſeruoꝝ. Ratio etiā p̄portio dī, ut ſi qñ numer⁹ ad numerū hēt p̄portionē, quā nos rectū dicimus. Rationē uel duplam, uel triplā, quatuor ad duo, & ſex ad duo. Rōnem purgare, uide in dictione Purgo. Rōnē cōſtare, ē æquā legitimāq; rōnē oñdi, aut apparere oñdi poſſe. Pli. iuni. Miꝝ eſt, q̄ ſingulis diebus in urbe ratio, aut cōſtet, aut cōſtare uideaſ, cum pluribus, cunctiſq; nō conſtet.

Ratiuncula dimi. Teren. in Phor. Erat ei de ratiuncula iampridem apud me reliquum pauxillulū nummoꝝ.

Rationale, phi dixerūt eſſe, qd rōne uteret, uel uti poſſet. Vñ dicimus hoiem eſſe aīal rōnale, & mortale. Hic genere poſito, qd aīal eſt dictum, uidemus additas duas differentias, q̄bus admonendus erat hō, & quo ſibi redeundū eſſet, & vnde fugiendū. Nam ut p̄greſſus aniæ uſq; ad mortalia lapſus eſt, ita regreſſus eſſe in rōnem debet. Vno uerbo a beſtiis, qd rōnale, alio a diuinis ſeparaſ, qd mortale dī. Illud niſi tenuerit beſtia erit. Hic niſi ſe auerterit, diuina nō erit. Rationale ſubſtantiuū genus ueſtis ſacerdotalis eſt. Hiero. ad Fabiolam. Rationale etiam dī genus ueſtis apud hebræos oſuin græce logion, nos rationale poſſumus appellare, p̄nus eſt breuis ex auro, habens magnitudinem palmi, per quadrum, & duplex, ne facile rumpatur.

Rationabile dī, quod cum ratiōe factum dictumue eſt. Cuius contrarium eſt irrationabile. Itaq; domum aliquam rationabilem poſſum⁹ dicere, noſtrumq; ſermonem. Rationales autem, uel illū qui hanc fecit, uel nos qui loquimur. Ergo procedit ratio ab anima rationali in ea, quæ uel fiūt rationabilia, uel dicunt. Duo ergo ſunt in quibus potētia, uel uis rationis poſſit etiam in ipſis ſenſibus admoueri opera hominum, quæ uidentur, & uerba quæ audiuntur. In utroq; aūt utitur mens gemino nuncio, pro corporis neceſſitate. Vno, q̄ oculorum eſt altero qui aurium. Ita cum aliquid uidemus congruentibus ſibi partibus figuratum non abſurde dicimus rationabiliter apparere. Item cū aliquid bene concinere audimus, non dubitamus dicere, q̄ rationabiliter ſonat, irrationabile uero quod his caret. Quint. li. ii. Sed quia carent ſermone, quæ id faciūt, muta atq; irrationabilia uocantur.

Rationarius liber, in quo ratiōes rer̄ geſtar̄ continent. Sue. de Aug. Rurſus tædio diuturnæ ualitudinis, cum etiam a magiſtratib⁹, ac ſenatu domū accitis rationarium imperii tradidit. Et rationarius liber accepti, & expenſi, ut ſupra in dictiōe Ratio. Item rationarius, q̄ rationarium conficit, uel q̄ rationibus præeſt. Marcel. Quidam ex mercatore opulēto rōnarius apparitor.

Ratiocinor penul. corre. ſignificat per rationem quandam deprehendo, colligo, computo. Gelli. lib. i. Plutar. in lib. quem ὁπόσα ψυχῶν καὶ σωμάτων αὐθρώποις σοφίαν καὶ ἀρετὴν διαφορά, id eſt, quantum inter homines animi corporiſq; ingenio, atq; uirtutibus interſit conſcripſit ſcite ſubtiliterq; rōcinatum Pythagorā p̄hum dicit in reperienda modulandaq; ſtatus longitudinis eius p̄ſtantia. Cic. li. v. Tuſ. At nos metiendi ratiocinādiq; utilitate inſpecta huius artis terminauimus modū. Hinc ratiocinatores dicti ſunt, qui calculatores uulgo nominant. Cic. li. i. offi. Vt boni ratiocinatores officioꝝ eſſe poſſumus, & addendo deducendoq; ueſter quo reliquis ſumma fiat Mar. Nec calculator, nec notarius uelox maiore quiſq; circulo coronet. Ratiocinatio inqt Aug. lib. de īmortalitate animæ, eſt, a certis ad incertoꝝ indagationē nitēs cogitatio.

Ratis, & rates, ſm Probum efferri poteſt. Et p̄prie rates dicunt connexæ, & rectæ, compactæ inuicem trabes q̄ p̄ aquam trahunt, abuſiue a poetis uſurpant pro nauibus. Virg. Diſiecitq; rates.

Raudum dicebaſ æs. Vide in dictione Rudus.

Rauenna urbs in octaua regione Italiæ, Sabinoꝝ oppidū in ora littoris Adriatici olim tota ligneis cōpactæ ædificiis aquis diffuſa, pontibuſq; ac lembis p̄grata a Theſſalis cōdita phibet inquit Stra. lib. v. Alii poſt exciſam Troiam. Alii poſt confuſa hoīm labia in babylone poſitā fabulant. Et cū a mari fiunt inundationes, nō mediocrē accipit partē cœni paluſtris. De hac Syl. lib. viii. Lenta paludoſo proſcindūt ſtagna Rauennæ. Hinc ortus eſt Caſſiodorus ſenator, qui multa eruditiſſime ſcripſit, hanc urbē uetuſtā eſſe res a oſtrogotis geſtæ cōmemorant, qui in eam regiā poſuere. Liui. auctor eſt ab Auguſto muris cinctam fuiſſe quos Valētinian⁹ impator poſtea ampliauit eiuſq; Archiepō xii. ciuitatū ep̄os ſubiecit Arimini, cæſenæ, foriliuii, foricornelii, fauentiæ, btiucii, Bononiæ, Mutinæ, Regii, Parmæ, & Placentiæ q̄ ciuitates deinceps ſub Exarchatu fuere. Et Alaricus ſubīde eā magnificauit. Sic & Theodoricus qui in ea octo & xxx. annis regni ſedē habuit. Nūc a ſenatu ueneto ſic inſtaurata, ut renouata dici poſſit hæc fuit p̄ria Apollinaris primi eius ep̄i & Vitalis & Geruaſii & Prothaſii, hic ortus eſt Petrus Rauennas illuſtris, fori Cornelii epiſcopus qui multa in Theologia ſapienter ſcripſit.

Rauis raucedo uocaſ, q̄ fit, aut nimia ſiccitate p̄pter clamorē, aut nimio humore ad uocis locū fluente, ex quibus uox homi plærūq; negaſ. Plau. in Aulula. Huccine deduxiſti me ad ſenē parciſſimū, ubi ſi q̄d poſcam⁹, ad rauim poſcamus, priuſq; q̄cq; deſ. Apul. li. iii. flor. clarā tudo arteriis obſoleſcit identidē boādo purgāt rauim. Hinc uerbū deducif Rauio. is, q̄ eſt Rauim habeo.

Rauū ueteres dixerūt obtuſum. Vñ raua uox obtuſa, & parū liq̄da. Rauus color obtuſus. i. mixt⁹ niger cū fuluo, color iter flauū, & cæſiū. Ci. lib. iiii. Acad. Quia nobiſmetipis tū ceruleū, tū rauū uideſ q̄dq; nūc ſole collucet. Sic ab Hor. Raua Lupa dicit, ſic Rauiliæ a rauis.

Rauiſellus dimi. a rauo. Plau. Quis (oculis appellatæ. inqt hæc mulier & ille rauiſellus, qui uenit.

Raucus, qui nimio clamore, uel alia cā uocē obtuſam habet. Aliqñ tñ referſ ad optimā uocē. Virgi. Dāt ſoni tū rauci per ſaxa liquentia cygni. Hinc raucitas, & raucedo pro uocis obtuſitate.

Raucæ uermes terreni, radices arborū lædētes. Pli. Olea ubi quercus effoſſa ſit male poniſ qñ uermes, q̄ raucæ uocanſ, in radice quercus naſcunſ, tranſeunt.

Raucio, is, rauci, rauſum, rauc⁹ ſum. A quo Irraucio. Eſt & rauceo, ces, a quo rauceſco, & irrauceo.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

R ante E

Re præpoſitio,p apocopen,a retro facta uī. Vñ reſpicio retro aſpicio, reuertor retrouerto. repoſco, rē dātā retro poſco. Et nō niſi cōpoſita reperīt,q̄ etiā aīs ſcationes habet. Nā qñq; pfectionē denotat, ut recognoſco. Qñq; reciprocationē, ut redamo. Qñq; cōtra, ſiue aduerſus ut reluctor, repugno, reſiſto. Quādoq; iterū, atq; iterū ſeu ſæpe, ut reputo. Qñq; de nouo, ut renouo, qđ eſt rurſus nouū facio. Qñq; īde, ut remoueo. Qñq; ual de, ut redūdo. Qñq; longe. Vir. li. iii. Italiā petere, & terras tentare repoſtas. Ser. i. longe poſitas. Qñq; denotat cōtrarietatē ſuoꝝ ſimpliciū, ut retego, quod tectum erat denudo. Reſigno, quod ſignatū erat aperio. Recludo, clauſum patefacio. Qñq; hēt diuerſam, licet nō cōtrariā a ſuis ſimplicibus ſcationē, ut ſciſco. Nam cū ſcire ſit cognoſcere, reſcire tñ ſiue reſciſcere, nō eſt rurſus cognoſcere, ſed factū aliquod occultius, & inopinatū, inſperatūq; cognoſcere, aduertere. De hoc loco ſuo. Sic rūdeo, quod nō ſolū redico, aut repromitto, ſed reatq; effectu ſatiſfacio. Habet aliqñ re eandē ſcationē, q̄ habet ſimplex, ut repūto, ſupabundat em̄ re. Cōponitur cū dictione ab a incipiēte, ut redamo, redarguo, b, ut rebello c, ut recurro d, ut reddo e, ut redeo f, ut refero g, ut regredior h, ut redhibeo i, ut reiicio l, ut relego m, ut remigro n, ut renitor p, ut repugno q, ut reqro ſ, ut reſartio t, ut retineo u, ut reuertor. Sed cū a, e, & h interponitur d, cauſa euphoniæ.

Reapſe ſcat re ipa. Pacu. ſi nō eſt ingratū reapſe, qđ feci.

Reate ciuitas in Vmbria, ex qua Veſpaſia. originem duxit. Hinc Reatinus, a, um, pen. pro. poſ, ut Reatina præfectura apud Val. Maximum.

Reatus, us, culpa, crimen.

Rebello, as, ex re, & bello, pprie ſcat repugno. Vñ rebelles dicunt, qui in fide nō pmanent, & iuſſis poteſtatū repugnant. Et rebellio repugnātia. Rebellare uulnera; ſeu uitia dicunt qñ ſemel curata repullulant. Pli. Strumea herba eſt, qua rurſus ſata rebellare credūt herbarii, qui curauerunt uitia.

Rebla regio Babyloniorum, uel urbs, quæ nunc Antiochia dicitur.

Reboo, as, ex re & boo mugio. Græcū eſt (ut inquit Ser. in cō. Ge.) Nā apud latinos nullū uerbū eſt, quod ante o, finalē habeat o, excepto inchoo, quod tñ maiores aſpirationē interponētes duabus uocalibus, & dicebant incoho, p tranſlationē tamen reboare ſignificat reſonare. Virg. lib. iii. Geor. Reboant ſyluæq;, & magnus olympus.

Recaleſco, rurſus caleſco. Cice. lib. iii. de na. de. Quod noſtris quoq; corporibus contingit, cum motu, atq; agitatione recaleſcunt.

Recaluaſter dimi. eſt. ſcat eum, qui fronte calua eſt, nō toto capite, quaſi recaluatulus. Legi q̄ndā alioqn erudītū exponentē recaluaſtrū eē retro caluū, qđ falſum eſſe cōſtat, ex auctoritate Hie. i Leui. ſcribētis. Si a fronte ceciderint pili, recaluaſter, & mūdus. Dī & recaluus. Plau. in ru. Ec quē recaluū, ac ſilonē ſenē. Hie. cōtra Iouī. Recalua fronte de ſocrate. Hinc recaluo, as.

Recanetū ciuitas in Italia, q̄ a priſcis recinata dicebaſ.

Recedo. is. abeo, diſcedo. Vñ receſſus pro diſceſſu. Aliqñ protraho extendo, a quo receſſus pro ſpatio. Cur. In eo nemore longo receſſū domus erat. Et recedere eſt retro cedere, a quo fit aduerbium receſſim, quod eſt retro cedēdo. Plau. in Caſ. Imitabor nepam Receſſim dabo me ad parietem.

Recello. is. reduco, reclino, ſicut excello, in altū extollo, Apul. li. x. de Aſin. Illa enim quotiens ei parcens nates recellebam accedens totiens niſu rabido, & ſpinā prehendens ad eam applicatione nexu inhærebat. Liui. li. xxiiii. ferrea manus cum iniecta proræ eſſet, grauiq; libramento plumbi recelleret ad ſolum ſuſpenſa prora nauim in puppi ſtatuebat.

Recellicluniæ dictæ ſunt meritoriæ meretrices, q̄ deſultura q̄dā, & aſſultura mouēt clunes, uti Venus cōcinnior inſcēſori pſtēt. Plau. An uis inter iſtas uerſarier, pſe das piſtoꝝ amicas recelliclunias alicarias.

Recens nomē ſcat nouū, hoc eſt, qđ nup accidit. Vñ recentior, & recētiſſimus, aduerbiū recēter. Cic. Hoꝝ recētioꝝ nunq̄ dictū ab illo q̄ ſciam. Idem Au. Cecinnæ, Cōmemoranē, non ſolū ueterū, ſed hoꝝ etiā recentiū, uel ducū uel comitū tuoꝝ grauiſſimos caſus. Inuenit etiā recens aduerbiū. Plau. Qui recēs ex agris uenerat. Virg. Sole recens orto, id eſt recenti tempore.

Recentari, renouari, & denuo recens fieri. Actius. Iamiā albicaſcit phœbus, & recentatur, commune lumen hominibus, & uoluptas.

Recenſeo. es. recognoſco, & ſummā totius ppſi p numeros colligo. Vñ recēſus p recenſiōe, & recognitione dī. Et recēſiti, qui p recenſum numerati ſunt. Sue. in Cæſ. Recenſum populi uicatim p dnos inſulaꝝ egit. Et in lib. Numeri ſcriptum eſt, q̄ recenſiti ſunt a uiginti annis omnes qui poterant ad bella procedere.

Recido, is, p. cor. recidi. recaſum, ſcat retro, ſiue iteꝝ cado, & ſemp p ducit re. Proper. Recidit inq; ſuos menſa ſupina pedes. Amb. de obitu Satyri, q̄ ſimplici poſuit. Semp optaui, ut ſi quæ pturbatiōes, uel eccleſiam, uel me manerēt, in me potius, ac meā reciderēt domū.

Recidiuus, a, um, pe. pro. ſignificat quod recidit. Virg. li. iiii. Et recidiua manu poſuiſſem pergama uictis. i. q̄ reciderūt, quaſi Didoni ſe purgās dicat Æneas. Si mihi liceuiſſet ruinas Troiæ protinus inſtauraſſem nō tot tantiſq; laboribus, ac periculis condere nouā urbē quæſiſſem. Similiter capiē illud ex lib. vii. Quin idē Veneri partus ſuꝰ, & paris alter, Funeſtæq; iteꝝ recidiua i Pergama tædæ, licet Ser. interpretē recidiua poſt caſum reſtituta. Quod minime ueꝝ eſt, cum nunq̄ reſtituta fuerint. Nam & ſi febres a Pli. recidiuæ dicant, nō proprie, neq; ex uocabuli ſignificatione fit, ſed ex appellatiōe tñ quaſi recidiuoꝝ febres propter eos, qui in eas incidunt, & poſt eaꝝ depulſionē reſtituunt, rediuiuæ p prie, non recidiuæ dīr, quia tūc nō recidunt, ſiue non depellunt, ſed reuiuiſcunt, & integrant. Recidiuus igiē qui recidit. i. qui retro, uī rurſus cadit, & nō poſſit pmanere. Vnde etiam eius ſimplex Cadiuus q cadit. Pli. li. xv. Colligi mala poſt æquinoctiū autumnale, neq; ante ſextamdecimā lunam, neq; ante primā horā, cadiua ſeparari ſtramentis, ſtoreis paleiſue ſubſterni, rara cō ponī, ut limites peruii ſpūm æqualem accipiant. Simile ſignificatiōem habent, reliqua nomina in uus terminata, ut natiuus, uotiuus, recidiuus.

Recido

Recido.is.di.ſum.pe.pro.ex re & cædo, qđ incido ſcat, quaſi retro ſeco. Vñ reciſos ramos dicim⁹.i. reſecatos.

Reciſamentum a recido paruũ fruſtum,& quaſi ramentum ex aliquo reciſum. Pli. Ocyſſime uero eruginẽ cõtrahit æs coronarium reciſamentis in acetũ additis.

Recipio.is.pe.cor.ex re & capio,proprie recipe dicimus qñ qs aliqđ, qđ tradidit recipit, quaſi retro uel rurſus capio. Liui.li.ix. Recipiãt arma, q̃ p pactionem tradiderunt. Qñq; p admittere,accipe. Cic.li.ii.offi. Cyrillũ quendam ſuadentẽ,ut in urbe manerẽt,Xerſemq; reciperent,lapidibus obruerũt. Qñq; p reuocare. Virg.Sic ore effata recipit ad ſeſe. Qñq; in tutũ reducere,libera re. Idẽ. Medioq; ex hoſte recepi. Hinc receptus.us. p reductiõe. Et recipe ſeruũ Vlpi. dicit refugiũ eſſe abſcondendi cauſa ſeruo p̃ſtare,uel in ſuo agro, uel in alieno loco ædificioue,qđ receptũ dare uulgo dr̃. Qñq; ſimpliciter reducere. Plau.in Cap. Inde me continuo recipiã rurſum domũ. Qñq; recupare. Cic.in Cato. Tarentum uero,qua uigilantia quo cõſilio recepit; tũ qdẽ me audiente,Salinatori,q amiſſo oppido fugerat in arcẽ gloriãti, atq; dicẽti. Mea opa Quinte Fabi Tarentũ recepiſti. Et certe inqt ridẽs,niſi tu amiſiſſes nũq; recepiſſem Qñq; excipe ad uſum ſuũ,& reſeruare, qđ ſit cũ uẽditis cæteris ſibi quippiã reſeruat. Plau.in Tri. Vbi nũc adoleſcẽs hẽt poſticulũ hoc recepit,cũ ædes uendidit.i. pticũlã quandã q̃ poſt eas ædes erat nõ uẽdidit. Cato. Mulier magnã dotẽ attulit,tũ magnã pecuniã recipit.i. retinet. Hinc receptitius ſeruus appellatus eſt nuptæ mulieris pprius,quẽ.ſ.cũ dotẽ marito daret, ſibi reſeruauit quotiens eã mulier in danda uiro dote aliqua ex ſuis bonis retinet,nec ea ad uiꝝ tranſmittit recipere ea dr̃. Qñq; p ſternere. Vir.li.viii. Totum cui comin⁹ enſem condidit aſſurgens,& multa morte recepit, qđ & p accepit exponi pót. Sicut cũ dicimus. Accepit eũ crudeliter,uel malis modis. Significat etiam facienda ſuſcipere,& cum obligatione promittere. Cice. Craſſo. Quæ tibi promitto, ac recipio ſanctiſſime eſſe obſeruaturũ. Qñq; ſimpliciter promittere. Cecinna ad Cice. Sed tñ ego filio dixeram,librum legeret, & ea conditione daret,ſi reciperes te correcturꝫ. Cice. Bruto pro polliceor poſuit,cum inquit. In ipſa cauſa exponẽda ſatis etiam de probitate dixi, ſed tñ ſeparatim ex me recipio fore eum tibi & uoluptati & uſui. Nam & modeſtũ hoiem cognoſco & prudentem,& a cupiditate omni remotiſſimum,præterea magni laboris, ſummæq; induſtriæ, neq; hæc polliceri debeo,quæ tibi ipſi, ſi bene cognoris indicanda ſunt. Seruat Cice. morem ſuum,ut difficilẽ uerbũ recipio, per facile polliceor poſtea doceat.

Recepti in ciuitatem dr̃,qui cum ſuffragio ciues ſunt effecti,ut apud Liuium ſæpe legitur. Et receptus mos eſt,quem ſponte ciuitas alienum aſciuit.

Receptus.us. reductio .i. quo ſe tutus recipit exercitus. Vnde receptui canere dicimus, cum tuba exercitus e prælio reuocatur. Virg.li.xi. Planicies inculta iacet tuticq; receptus. Vege. Tibicines ad bellum uocant milites rurſum receptui canentes reuocant.

Receptitius.a.um.quod reſeruatur. Vnde receptiti⁹ ſeruus appellatus eſt nuptæ mulieris proprius, quem reſeruauit,cum dotem marito daret. Qui & ſuperdotalis dicitur dominæ futurus iugis comes.

Recepto,as,frequentatiuum a recipio. Teren. Meum receptas filium.

Receptaculum locus,in quem ſe tuto recipiunt. Cicer. Omnium bonarum artium receptaculum.

Reciperatio a ueteribus dicebatur, cum inter ciuitates peregrinas lex conuenit, ut res priuatæ reddantur ſingulis,recuperenturq;.

Recidipna ueſtes,quas uocãt cœnatorias. Iuue. Ruſtic⁹ ille tuus ſumit recidipna Quirine. Compoſitũ nomen ex latino,& græco. ſ. ex recinio & ἀστ-ωνος q̃ cœnam ſignificat. Eadem etiam Triclinaria dicunt.

Reciniũ. Var. Abeo q̃ dimidiã partẽ retrorſum reiicie bãt a reiiciẽdo reciniũ dictũ. Reciniũ ẽt oẽ ueſtimẽtũ quadratũ. Hi qui xii.tabulas iterp̃tati ſunt eſſe dixere. Qua toga mulieres utebãt p̃textũ clauo purpureo. Ri cæãt & Riculæ uocant pua recinia,ut palliola ad uſũ capitis facta cranii. Quidã aiũt eẽ mſiebre cingulũ capitis q̃ p uitta flaminica redimit. At recte appellãt ueſtimẽta uirilia q̃ pres liberis ſuis cõficiẽda curãt honoris cã ita uſurpata q̃ a ſtãtib⁹ & ĩ altũ texant. Riciniũ q̃ ut Pli. & Dioſ. ſũt auctores fruticis eſt cicis fœt⁹ q̃ Croton a græcis dr̃, & illi beſtiolæ ſiſis, q̃ affixa iumẽtis tãdiu p̃ſtat quo ad diſrũpat. Ab hac ueſte Reciniati mimi dicti ſunt. Quidã tñ per i ſcribũt Ricinium.

Reciprocus,a,um,pe.cor.quod eſt repetitũ. Vnde pnomen reciprocũ dicit,quia in ſeip̃m reflectit. Var. A recipiendo deriuat reciprocum,& id eſſe aſſerit quod alĩ quũde p̃fectũ redit eo unde profectum eſt.

Reciproco,as,repeto reflecto,remitto,retrogradior. Liui.li.ii.de bel.pu. Cũ iam ſpũm includeret uentus, nec reciprocare aĩam ſineret,auerſi a uento parumper cõſedere. Cel.in eam phiſtulam, per quã ſpũs reciprocat. Cice.li.i.de diui. Si quidẽ iſta ſic reciprocant ut ſi diuinatio ſit,dii ſint,ſi dii ſint,diuinatio ſit.

Recito,as, ex re, & cito ſcat ſcripturã clara uoce, ut alii audiãt,intelligãtq;,lego. Vñ poetæ, & alii ſcriptores recitabãt publice opa ſua,& nõnulli aliena. Aliqñ nõ legẽdo,ſed memoriter referẽdo fit recitatio. Quinti. At iſta legẽ recitat,loquẽs de muliere,quæ cæca erat.

Reclamo,as.pe.pro. clamore aduerſor,nõ acqeſco. Ci. p Põpe. Propterea, q̃ iſtis reclamãtibus, uos unũ illũ eligiſtis,quẽ bello p̃donũ p̃poneretis. Idẽ Lentul. Ei⁹ orationi uehemẽter reclamatũ eſt. Hie. ad Dama. Sacerdotalẽ ordinẽ,nõ tã pie,q̃ audacter inuaſit, & reclamãtibus leuitis,nõne tu es Ozias rex,& nõ ſacerdos.

Recludo,is,pe.pro,modo ſcat probe claudo. Hie. Oſtiũ quod patebat recludẽs ſera offirmauit. Mõ hẽt ſignificationẽ contrariã ſuo ſimplici. Plau. in Cap: Cellas refregit oẽs intus recluſitq; armarium.

Recluuium morb⁹,cũ circa ungues cutis ſe ſoluit. Cluere enim ſoluere eſt.

Recognoſco,rurſus cognoſco. Amb. Fraudis ſuæ uaſcũlũ diabol⁹ recognouit. Interdũ p̃fecte cognoſco. Lact. li.ii. Quæ fcã, cũ p̃ recognouiſſet, abdicauit atq; expulit filiũ. Interdũ eſt (ut ſe aliqd hẽt) reuideo. Colu.li.i. Panis,potiõiſq; bonitatẽ guſtu ſuo exploret, ueſtẽ,manicas,pedũq; tegmia recognoſcat. Iñ etiã, cũ opus cõpoſitũ emẽdandi cã reuidem⁹, recognoſcere dicimus.

Recolo,is,pe.cor. ſignificat reputo, repeto, meditor, & mẽte tracto. Diome. ſupereſt, ut ſingula recolendo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

memoria tenus mandenť,ne fruſtra cũ tpe euaneſcãt. Cice.p Archia.Quantũ alii tribuũt tẽpeſtiuis cõuiuiis q̃tũ deniq; aleæ,q̃tũ pilæ tm̃ ego mihimet ad hæc ſtudia recolẽda ſumpſero. Interdũ recolere eſt rurſus colere,celebrare,reuidere,ſeu requirere. Hie.ĩ plo.Paral: Si qs in hac interp̃tatione uoluerit aliquid rep̃hẽdere, interroget hebræos,ſuã conſciam recolat, uideat ordinẽ,textũq; ꝓmonis,& tũc nr̃o labori,ſi potuerit,detrahat. Idẽ p recitare poſuit ſcribens ad Principiã.Sæpe & multũ flagitas uirgo Chriſti Pricipia, ut memoriã ſãctæ fœmiæ Marcellæ lr̃is recolã,& bonũ,quo diu fruiti ſumus, etiã cæteris noſcendũ, imitandũq; deſcribã. Interdũ ſcat ad mentẽ,ſeu memoriã trahere. Aug.lib. ix.cõ.ad hæc ei,quid reſpõderim,nõ ſatis recolo.

Recondo,is,repono,& contego.

Recordor,rurſus in cor reuoco,uel iterũ rem cordi do. Et dicimus recordor huius rei, & hanc rem. Cic.in Cato. Vt pedeſtres,naualesue pugnas, ut bella a ſe geſta triumphoſq; recordenť.Inueniť & cõmune. Hieroñ. in Ezech.Oẽs iuſticiæ,quas fecerat,nõ recordabanť.

Recreſco,rurſus creſco.Pli. Cartilago rupta non ſolidẽſcit,nec præciſa oſſa recreſcunt.

Recrudeſco,renouo tractum a uulneribus, q̃ agitatiõe nimia interdũ recrudeſcunt.i.cruda,& noua fiunt.

Recupero,as,pe.cor.redimo,& rẽ amiſſam rurſus acquiro.Liui.li.v.Ferro,nõ auro recupare patriã iubet.

Recupatores ſunt iudices vñ nos recupauim9 qđ debebať.Quin. Et.n.recupatoris non ea ſola uis eſt quæ ad corpus nr̃m uitãq; ꝑuenit,ſed etiã multo maior ea q̃ piculo mortis iniecto formidine aníam ꝑterritã loco ſpe & ſtatu certo dimouet.Nam & recupatio eſt,ut ait gallus Elius cũ inter populũ & regẽ,natiõeſq; & ciuitates ꝑegrinas lex cõuenit, quõ ꝑ recupatores reddãtur recuperenturq; quas priuatas inter ſe proſequanť.

Rectus,a,um, a rego fit, & id eſt quod regiť, ſicut rector, qui regit.Aliq̃ rectus dr̃,qui ſtat, & erectus eſt. Vñ dicimus.Ille uadit rectus,hoc eſt,nõ flexus.Aliquãdo dr̃, qui nullam in partem flectitur, cuius contrariũ eſt obliquus.Vnde per tranſlatio. recti homines uocantur iuſti,& rectum iuſtum.Item rectum dicitur ꝑfectum officium,quod græci catorthoma uocant.

Rectus,apud grammaticos dicitur primus caſus, qui tamen improprie dicitur caſus,cum nominatiuus a nullo flectatur,& cæteri caſus ab eo flectantur, & cadant, ideoq; dicuntur caſus.

Recta abſolute,a ueteribus dicebať cœna,quã cliẽtibus & cõuictoribus,& recto ordine diſcũbentib9 laute principes dabant.Sueto.de Augu. Conuiuabať, & aſſidue, nec unq̃,niſi recta, non ſine magno ordinum, hominumq; delectu.Mar.Promiſſa eſt nobis ſportula recta data eſt. Sportula uero ſpecimen erat puſilli parciq; hominis.Idem in Nero. Adhibitus ſumptibus modus publicæ cœnæ ad ſportulas redactæ.

Recta tunica dicebať,quæ ita cõtexta erat,ut ueluti rigens ſtaret.Vel quæ aſtãtibus ab imo,in altũ texebať, hac Tirones & nouæ nuptæ induebanť.Inueniť etiam recta aduerbiũ.Plin. Cum domũ recta proficiſcereť, & auctor obſcæni carminis. Nõ aſſis faciũt,eũtq; recta.

Rectum dicitur inteſtinum, quia in imo, vnde excernit dirigitur.

Recte aduerbium ſcat bñ iuſte.Et differt recte dicere,& uera dicere,q; recte dicere ad uerba, uere ad ſententiã referať. Nã poſſumus recte & falſum dicere dũmõ nullo uitio uerbo9 dicať.Terẽ.Et recte & uere dicis.

Rectangulus eſt,cum lineæ ita coniunguntur, ut nulla pars magis declinet.

Recubo.as,pe.cor.& recumbo.is.quieſco iaceo.Virg.Tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi. Et iterũ.Inte omnis domus inclinata recumbit.

Recula.æ.pe.cor.diminutiuum eſt a res.

Recuſo.as.pe.prod.ex re & cuſo,quod a cudo.is.fit.Et ſignificat refuto. Amb.Quæ a beata Agnete,ueluti quędam ſunt ſtercora recuſata.

Recutitus pe.pro.curtatus, & cui a glande reiecta eſt cutis.Quo noíe dicti ſunt iudæi.Sido. Fert recutito9 primordia iudæo9. Cauſa cur hoc fiat referť a Lact. Dę cupiés (ut Socrati pariter placebat) corpa hũana eſſe feneſtrata,nihil tecti & obuoluti in ſinib9 cordis inſſit nudandã glandẽ, hoc eſt cor diſcooperiendũ ,qđ figurata ſimilitudine glandi cõuenit, ut ſignificareť cor ipm retegendũ,& pura nuditate nudandũ. Recutiti ergo a reciſa uerendo9 cute uocati ſunt iudæi.Mar. Nec recutito9 fugis inguina iudæo9. Aliq̃ recutit9 ruptus & exulceratus dr̃.Idẽ. Nec ruptæ recutita colla mulæ.

Redamo.as.pe.cor.ſcat cõtra,uel ſimiliter,ſiue me amãtem amo.Aug.li. iiii.cõfeſ. His atq; hmõi ſignis a corde amantiũ & redamantiũ ꝑcedẽtibus ꝑ os, ꝑ linguã, ꝑ oculos,& mille mot9 grauiſſimos,q̃ſi fomitibus cõflare aíos,& ex plurib9 unũ facere,hoc eſt qđ diligiť in amicis,& ſic diligiť, ut rea ſibi ſit humana cõſcia,ſi nõ amauerit redamantẽ,aut ſi iã amãtẽ nõ redamauerit, nihil quærẽs ex eius corpore,ꝑter indicia beniuolẽtiæ.

Redandruo.as.de priſcis dictionibus eſt ex re,& andruo ſignificat redeo.

Redeo.is.rediui,& redii,itũ.retro eo,ſiue reuertor. Terẽ. Redeo inde iratus,atq; ægreferens. Interdũ reuocor. Vir.Redit agricolis labor actus in orbem.

Redito.as.pe.cor.frequentatiuum ſignificat ſtatim,ſiue continue redeo. Plau.in Cap.Nunc ita conuenit inter me,atq; hunc Tindare, ut te æſtimatum in Aulidem mittam ad patrem,ſi non reditas.

Reditus.us.pe.cor.duo ſignificat.ſ. reuerſionem.Ouidi. Vela queror reditu,uerba carere fide. Et prouentũ,eo q̃ ſingulis annis reditus redeat. Idem lib.ii.de pon. At reditus iam quiſq; ſuos amat,& ſibi quid ſit utile ſollicitis ſupputat articulis.

Reddo.is.reddidi,itum.ꝑ duplex dd,differẽtiæ cauſa uel euphoniæ,q̃ſi retro do. Nã ,ꝑprie reddere eſt acceptũ uel ablatũ reſtituere. Terẽ.ĩ Phor. Si quis quid reddit, magna eſt habenda gratia.Ponif etiã pro dare. Celſus iureconſul.Reddendi uerbũ ,quanq̃ ſignificationẽ hẽt retro dandi accipit tñ & ꝑ ſe dandi ſignificationẽ, ut reddo tibi lías,quas mihi Cicero ad te dedit.Itẽ ꝑ face re,ut reddo te certiorẽ, & tu me reddidiſti ꝑbum uir. Vir.Tu das epulis accũbere diuũ. Itẽ & reponere.Plau. Tẽpeſtas uenit,cõſtringit tegulas imbriceſq;,ibi dñs ini diligẽs reddere alias neuult. Itẽ ꝑducere.Idẽ in Tri. Id frumenti q̃ alibi meſſis maxima eſt tribus tantis illis minus reddit,q̃ obſeueris.Item pro exponere.Idem in Aul.Tibi ego rationẽ reddam ſtimulorũ ſeges.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Redibeo.es.pe,cor.ex re.& habeo, d. interpoſita, cauſa melioris ſoni,& abiecta aſpiratione,Et eſt redibere,ut Vlpia.facere,ut rurſus habeat uẽditor,quod habuerat Feſt. Rediberi id dr̃,qđ redditũ eſt improbatũq;. Et q̃ dedit rurſus coactus eſt habere id,quod ante habuit. Hinc redibitio actus ipſe reſtitutionis Verius h.ſeruaẽ.

Redigo,is,pe.cor.ex re,& ago,a.in i.cõuerſa & d.interpoſita,ſignificat quadã ui,aut induſtria reduco,& ſemper actũm cũ p̃poſitione poſtulat,multiſq; accõmodatur actib⁹.Plau.in Am. Deniq; Alcmenã rediget antiquã in concordiã cõiugis.Idẽ in Aſi.Redigãq; te unde orta es ad egeſtatis terminos.Cice.li.iiii.Phil. Potẽtiſſimos reges,bellicoſiſſimas gẽtes in deditionẽ huius imperii redegerũt.Et li.v. Quibus reb⁹ tãta pecunia una in domo coaceruata eſt,ut ſi hoc gen⁹ in unũ redigaẽ,nõ ſit pecunia Reip.defutura. Lac.li.iii. Quid ille qui patrimoniũ in nũmos redactũ effudit in mare. Et iterũ.Sed ſi id feciſſet,ipſe ſe in populũ redegiſſet,Teren.in Adel. Tu homo rediges me ad inſaniam.Et in Phor.Ego me nego,tu qui ais redige in memoriã.Et iterum. In id re dactus ſum loci, ut quid agam ex illo, neſciã prorſus.

Redimo,is.pe.cor.ex re,& emo,d.interpoſita, euphoniæ cauſa ſigñat emo.Cic. Qui merces redimũt,ut ſtatim uendãt.Et in iure ciuili redẽptores,uectigaliũ ẽptores appellanẽ.Cice.in Ver.acti.ii. Vt primũ ex prouincia rediit, redemptio huius iudicii eſt facta grandi pecunia.Et redimere é recuperare,quod uernacula lĩgua dicim⁹ reſcodere.Cic. Re uiliſſima,& parua maximã redemit.Vñ qui ab hoſtibus capti ſunt, uel qui alicui pœnæ ſunt obnoxii ſoluto precio redimunẽ.Item qui iniuſtæ uexanẽ,ſi p ſolutionẽ pecuniæ liberati fuerint redemiſſe uexationẽ dr̃ Plau. in Aſi. Redime iſthoc beneficio te ab hoc,& tibi eme hunc iſto argento.Cur. Sed medici quoq; grauiores morbos aſperis remediis curant,& gubernator,ubi naufragium timet, iactura qcqd ſeruari p̃t redimit.Teren.in Eu.Quid agas,niſi ut te redimas captũ q̃ queas minimo,ſi nequeas paulo,at quãti queas. Hie.in Exo.Omne primogenitum hois de filiis tuis p̃cio redimes.Rurſus redimere emendare,qđ tũ fere in idẽ recidit.Cic.Nõ eñ præteritã culpã uideri uolo redemiſſe.Ille eñ præteritã culpã redimere dicitẽ,qui aliquo egregie facto eam compenſat.

Redempto,as.frequẽtatiuum eſt,a quo redemptito, as. Plau.Redemptitauere ad unum captos.

Redimio,is.iui.itũ.pe,pro.ex re & emio,d.interpoſita,& e.in i.mutata,ſigñat orno,corono,acu pingo.Clau.lib. ii.de Raptu.Nec ſic innumeros arcu mutante colores Incipiẽs redimitur hyems,cũ tramite flexo Semita diſcretis interuiret humida nymbis.Et li.iii.Mediis inuenimus aruis exanimẽ,Cyane ceruis redimita iacebat. Nã eius ſimplex Emio orno,ſeu decoro ſigñat?Oui.li. i.Hero.Quod tibi donaui perfide littus emi.

Redimicula ornamẽta capitis mulierũ & uittæ;teniæ pendentes a poſteriori parte mitræ. Iuue.Accipient te paulatim,qui longa domi redimicula ſumunt Frontibus,& toto poſuere monilia collo.

Redoſtire ſignificat retribuere.

Rediuiua,quæ poſt interitum redeũt,uel quod mortuũ eſt,ad uitam redire poteſt.Cypria.Ad hãc denuo lucẽ rediuiuũ corpus aĩatur.Vel rediuiua ſũt q̃ ex uetuſto renouanẽ.Quod & Sene.ſentire uideẽ li.iii.decla.Rediuiuũ m: ſenẽ meretrix uocat.Iuue.Prodiga non ſentit peuntẽ fœmina cenſũ, Ac uelut exhauſta rediuiu⁹ pullulet archa Nũmus & e pleno ſemper tollatur aceruo.

Rediuius uermiculus,ſeu beſtiola quædã,q̃ infixo ſemp ſanguini capite uiuit,uni ex oĩbus aĩalibus cibi exitus nõ eſt,ſed uſq; adeo intumeſcit ſatietate, ut ipſo alimẽto moriaẽ,hoc græci κροτῶνα uocãt,latini rediuiũ, a rediuiẽdo.i.ſoluẽdo,q̃ carnem ſuctu reſoluat. Vernaculi nſi cæcas appellant,Colu.li.vii.Vẽtri quoq; & ſub fœmina manũ ſubiicere cõuenit,ne ad hmõi tactũ poſt modũ paueſcãt,& ut rediuii, qui plærunq; fœminibus inhærent, eximantur. Naſcuntur autem ex gramine.

Rediuia morbus eſt, cũ cutis extra ungues ſe ſoluit,qa rediuire eſt ſoluere.Græce περωνχία dr̃.Pli.li.xxix. Lana ſuccida rediuias ſanat ex aqua frigida,Placidus grãmaticus accipit rediuias pro ſerpentiũ genere.Dicitur & reluuium ut inquit Feſtus Reluere eſt reſoluere.

Redoleo,es.pe.cor. Vide in dictione Oleo.

Reduco,is.pe.pro.retro duco,retraho.Iuſt.li.ii.Reliquas copias rex ipſe reducere in regnũ parat.Sue.de Ca.Eq̃ té Romanũ obiectũ feris,cũ ſe innocentẽ ꝓclamaſſet reduxit,abſciſaq; lingua rurſus iduxit.Itẽ reducere eſt liberare,& ſine periculo recipere.Apul.Meq; oppido in arcẽ reduco.Hinc reduces.Itẽ replicare,a quo reductũ replicabilẽ dicimus.Vir.Inq; ſinus ſcindit ſeſe unda reductos.Itẽ reconciliare,ut illud eiuſdẽ.Nomẽq; reducãt Huius uerbi qñq; prĩa,pducitur qñq; corripiẽ.Hor. li. Ser.Dii tibi dent capta claſſem reducere Troia.Virgi. lib.iiii.Eiectam claſſem,ſocios a morte reduxi.

Reducẽ.& reduces pe.cor.illos dicimus, qui a periculis in tutũ,ab exilio,ſiue captiuitate reducunẽ in patriam Cic.pro Mil. Quid me reducẽ eſſe uoluiſtiſẽ an ut ſpectante me expellerenẽ ii,ꝓ quos eſſem reſtitutus, Virg. Namq; tibi reduces ſocios,claſſemq; relatam Nuncio.

Redundo,as.ex re & undo,d.interpoſita,ſignificat ſuper abundo.Hiero.in prologo prouer. Vt plenius cognoſcatis quid in libris noſtris minus ſit, quidue redundet. Et redũdare,refluere,ſeu recipere Plau. Hoc facinus in tuum redũdabit caput.

Redulceror,aris,ab ulcere fit,ut cutis redulceraẽ putridis humoribus,id eſt in ulcus prouenit.Colu. Scabre pati, quæ prius aſpera teſta defricata uel punice redulceraẽ

Refello,is.ex re & fallo,ſigñat quod dictũ eſt, arguendo falſum oſtẽdo.Cice.li.ii.Tuſ. Et refellere ſine ꝓtinacia, & refelli ſine iracũdia parati ſumus.Et differt a purgo, q̃ refellere dicaẽ de eo qui factum negat. Purgare de eo,qui fatetur quidem factum,ſed defendit,

Refero,pe.cor.reporto,quaſi retro fero.Quin. Ad patrẽ arma non retulit. Aliq̃ in conſultationẽ pono.Et ſic conſtruitur cũ actõ mediante ad.Sal. Refer inquit ad ſenatũ.i.fer in conſultationem,ubi ſolet iungi de,ut de omnibus retulit ad ſenatũ.Hinc relationes fieri dicũẽ in ſenatu.Sene.Ex relationibus manant ſenatuſcõſulta Quod etiã in facto ſolet,ut Cice,Si ad unũ omnia referenda ſunt digniſſimum eſſe Pompeium.hoc eſt ſi uni omnia adſcribenda ſunt. Aliq̃ reuoco redeo.Virgi. Ille pedẽ referẽs.Cice.Referebam me ad illud incredibile,Aliq̃ recenſeo.Vir. Cogere donec oues ſtabulis, numerũq; referre iuſſit.Aliq̃ aſcribo.Sue.Et in deos

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

numeq; retulit. Aliqñ cõuerto. Vir. li. xi. Multa dies, uariusq; labor mutabilis æui Retulit in melius, Aliqñ renouo, & quasi rursus fero. Idẽ li. v. Hũc morẽ, hos cursus atq; hæc certamina primus Ascanius, longã muris cũ cingeret albã Retulit. Aliqñ, pduco. Pli. li. xxi. Diximus & terrã referre multũ. Aliqñ narro indico. Vir. Referes ergo hæc, & nũcius ibis Pelidæ genitori illi mea tristia facta, degenerẽq; Neoptolemũ narrare memẽto. Aliqñ ostẽdo. Lucre. li. i. unde refert nobis uictor qd possit oriri Quid neq;at. Aliqñ dico, ut retulit mihi Aliqñ ex primo imitor, Iu. Et multũ referẽs de Mecœnate supino. Aliqñ reddo. Vir. li. viii. O mihi præteritos referat si Iupiter annos. Qualis erã Etiã cũ de beneficio reddẽdo loquimur gratia in singulari pro beneficio sumi debet, ut referã gratiã. Quin & ad maleficiũ reddendũ eo auctores utuntur. Plau. in Cur. Ni argentũ referas. Sed quõ differat ab ago & habeo, uide in dictione ago Aliqñ porto, Cor. Ta. Cũ ex agris segetes domũ referrent. In tertia uero psona ponit̃ p æstimandũ est, siue ualet aut interest, siue utile aut cõmodũ est, & contra naturã re syllaba producit̃. Cice. P. Seruilio. Sperare tũ uideor Cæsari collegæ nos fore curæ, & esse, ut habeamus aliquã Remp. cuius consilii magni referebat te interesse ideſt æstimãdũ erat. Pli. Infinitũ refert lunaris ratio. i. ualet in infinito. Idẽ. Quippe uictimas cædi sine precatione, non uidet̃ referre, nec deos rite consuli. i. interesse Qñq; ponit̃ p obest. Teren. in Phor. Quid tua malũ id refert magni Demipho. Colu. li. xiii. de canibus loquẽs Non multũ refert, an uillatici corporibus graues, & parum ueloces sint. i. præiudicat, siue incõmodũ est, siue æstimandũ est, Plau in Rud. Quõ habeas id refert iure an iniuria. Plin. vi. li. Nec terræ tñ natura circa has refert. i. utile est. Liui. uero li. ii. aliter. Adeo ne est fundata leuiter fides, ut ubi sim q̃ qui sim, magis referat. i. æstimẽt. siue existimetur, cureturue. Aliqñ sumit̃ pro necesse est. Sal. Quare uanum quidẽ hoc consiliũ est, si periculũ ex illis timuit, si in tanto oĩm metu solus non timet. eo magis refert me mihi atq; nobis timere. Vir. li. ii. Geor. Neq; eñ numero cõprehẽdere refert. Habet hoc uerbũ ptñ retuli & supinũ relatũ, quoy unũ per duplex tt. alterũ per duplex ll. quandoq; apud poetas scribitur. Hora. Rettulit acceptos regale numisma Philippos. Lucre. Id rursũ cœli rellatum templa receptãt. Catul. aliter. Si reditũ retuliſſet is, aut in tẽpore lõgo. Ouid. li. xv. Meta. Esse fidẽ digitis ad frontem sæpe relatis.

Refero acceptum, fateor me accepisse ab aliquo. Cice. Vitam acceptam refert clementiæ tuæ. In malum. Idẽ Omnia deniq; quæ postea uidimus, quid autẽ mali nõ uidimus, si recte ratiocinabimur, uni accepta referemus Antonio.

Refero impensum, est rationem de expensis, uel facio, uel reddo.

Refertio, is. si. tũ. ex re. & fartio, significat repleo, quod q dem alii cũ ablt̃o, alii cũ gt̃o construunt Cice. p Cor. Quod eis rebus urbem, Italiamq; referserunt. Gel. Is librum multæ uariæq; historiæ refertum cõposuit.

Reficio, is. pe. cor. recreo restauro. Plin. Cum reficiendi animĩ gratia id fecisset. Vnde refectum instauratum, renouatum, & quod corruptum erat in statũ pristinũ reductum dicitur, quasi rursus factũ. Vlpi. Verbo reficiẽdi tegere, substruere, sarcire, ædificare, id est aduehere apportareq; ea, quæ ad eandem rem opus erit, cõtinentur. Aug. lib. i. confes. Ruinosa est domus, refice eam. Et in Euange. Erant reficientes retia.

Refigo, is. pe. pro. quod fixum erat educo.

Reflatus, us. flatus. i. uentus contrarius. Cice. ad Atti. Naues relata in uticam reflatu. Vestis autem reflata apud Apul. significat quasi flante uento renudatum, fit añ a reflo, as.

Refluo. is. retro, seu rursus fluo. Vnde fluxus, & refluxus maris dicitur.

Refragor, pe. pro. uerbum deponens, licet & refrago legatur, significat modo resisto, modo suffragor, Sisẽna li. xxii. Multi populi plurimæ cõcionis dictaturã oĩbus aĩs, & studiis refragauere. i. dictaturæ suffragati sunt.

Refringo, is. rumpendo aperio. Plau. in Cap. Cellas refregit omnes intus, recluſitq; atmarium. Et refringere est fortiter uel iterum frangere. August. lib. iii. confes. Et hoc solum me in tanta refragantia refringebat, q̃ nomen Christi non erat ibi.

Refractari9 dĩ, qui cõtumax est, & nimis suæ sñiæ tenax Se. Existimant phiæ fideliter deditos contumaces esse ac refractarios. Dictus refractarius a refringendo, tanq; liberrimus sit, & cuncta obstantia refringens, ut nullo seruitutis claustro coherceatur.

Refrico, as. pe. cor. renouo Tractum a uulneribus, quæ plærunq; fricando renouantur. Cicero Sextio. Sin añt omnia quæ sentio perscripserim, ne refricem meis literis desiderium, ac dolorem tuum.

Refrigero, as. pe. cor. frigus induco, uel rem calidam frigidã facio. Cice. in Cato. Vbi eñ potest illa ætas, aut calescere, aut apricatione meli9 uel igni, aut uicissim umbris aquisue refrigerari salubrius. Colu. lib. ii. Atq; ita rursus sole siccata, & mox refrigerata reconditur. Aliqñ refrigerare est subleuare, recreare. Vnde refrigeriũ subleuatio, & quasi recreatio mẽtis, tractũ ab æstuantibus, qui flabellis, & frigida aura recreantur. Aliqñ diminuere. seu dimittere sicut econtrario feruere pro crescere, & frequentari.

Refrigeratorius, a. um. quod refrigerat. Plin. lib. xvii. Refrigeratoriam tamen uim esse conuenit.

Refugio. Vide in dictione Fugio.

Refuga, æ. pe. cor. generis cõmunis qui aliorũ dominiũ refugit. Est & refugus, a. um. quod est recliue, ac reiectũ Sido. Capitis apex rotundus in patulum a planicie frõtis uerticẽ cæsaries refuga crispat̃ id ẽ in frontẽ reiecta.

Refuto, as. pe. pro. a futo frequentatiuum uerbi fuo, is quod protulit Plaut. in Am. Ne quis tam audax fuat, qui obuiam obsistat mihi. Præsertim cum dicat Festus futare, arguere est. Vnde & cõfutare, sed Cato hoc pro sæpius fuisse posuit ergo iuxta Festum refutare, redarguere est, siue non ita esse ostendere. Cice. Dolobellæ. Non tam id laboro, ut si quid mihi obtrectent, a te refutentur, q̃ intelligi cupio, quod certe intelligitur, me a te amari. Alio modo dixit Lactan. lib. iiii. Quæ oĩa cum nec ingenio, nec doctrina defendere, ac refutare possent. i. refellere, quamuis etiam pro redarguere sumi queat, Inde refutatio una pars orationis dicit̃, quæ alio nomine confutatio dicitur.

Refrina, pe. pro. inquit Fest9, quoniã ut ait cinti9 ad sacri

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ficiũ referri faba ſolet ę ſegete auſpicii cauſa quaſi re uocatis fruges & domũ denuo conuerti ad rem diuinã faciendã. hanc opinionẽ adiuuat q̃ in ſacrificiis publicis cum puls fabacea diis præbetur nominatur refrina

Regelo,as.pe.cor. contrarium eſt ſuo ſimplici. Colu.li.i. Quanto fuerit ædificii ſolũ pronius orienti & æſtatem liberius capere perflatus,& hyemis procellas minus infeſtari,& matutino regelari ortu poterit,ut concreti tores liqueſcant.

Regero,is. Vide in dictione Gero.

Rego,is.xi.ctũ.guberno,quaſi rem populi ago. Vir. Patrũq̃ reget patriis uirtutibus orbẽ. Et regere eſt rectũ tenere. Cor. Qui nimio dolore regere caput nõ poſſet. Huius uerbi cõpoſita ſũt Arrigo,quod eſt erigo eleuo Teren. in An. Arrige aures Pamphile Salu. Sed ubi primũ dubiis rebus nouandis ſpes oblata eſt,uetus certamẽ animos eorũ arrexit. Corrigo, dirigo, erigo, pergo. porrigo,ſurgo,ſiue ſurrigo ſurſũ rego. Vir. li.iiii. Tot linguæ,totq̃ ora ſonant tot ſurrigit aures. Ambro. li. Hexa. Subrigo uſurpat. Aſt ubi ad æſtiuas conuerſiones in ſeptentrionem ſe ſubrigit ſpacia diurna producit.

Reges dicunt,qui regna poſſident, regna uero uocãtur integræ regiões,q̃ ab uno rege poſſidentur,ut Gallia regnũ eſt. & q̃ Galliã poſſidet,rex Galliæ dr. Sic eñ diſtinctus olim erat orbis terrarũ,ut ſingulæ fere regiões regna dicerent,& reges ꝓprios haberent a quibus ipſæ regiones appellatæ,quos ad faſtigiũ maieſtatis non ambitio popularis,ſed uirtus,& ſpectata inter bonos moderatio prouehebat. Dici tamen reges poſſunt etiam, ſi unius tm̃ urbis imperiũ habeant. Sic principio reges Romanorũ dicti ſũt quibus imperiũ urbis ꝓmittebat. Hinc regnũ dictũ tã ipſa regio ſubiecta,q̃ ipſe dominatus. Vñ interregnũ ꝓprie appellat id tẽpus,quo regnũ uacat rege,hoc eſt añ q̃ in demortui locũ nouus rex p̃ficiat,& interrex,q̃ interea regis locũ tenet,ꝑ tranſlatiõ interregnũ eſt dictũ,cũ loco magiſtratus interrex creat. Li. Cũ ſine curuli magiſtratu Reſp. eſſet patricii coiere,& interregẽ creauere. Contẽtio conſules ne,an tribuni militũ crearent in interregno,rẽ cõplures dies tenuit. Aliq̃n rex ponit ꝓ dño,q̃uis etiã p tyrannidem occupauerit imperiũ Aliq̃n pro potẽtiore,& eo quem nobis ueluti in patronũ elegimus,quẽ ſequamur. Mar. Qui rex eſt,regẽ maxĩe non habeat. Colu. An honeſti⁹ mercenarii ſalutatoris mẽdaciſſimum aucupium circumuolitantis limina potẽtiorũ,ſomniumq̃ regis ſui rumoribus aucupantis. Neq̃ enim rogãri,quod agat intus,reſpõdere dignant ſerui. Aliq̃n pro diuite. Hora. Siue reges,ſiue inopes erimus coloni. Teren. in Phor. Regem me eſſe oportuit.

Regina,regis uxor, uel quæ regnum poſſidet, etiam ſi uirum nunq̃ habuit,utpote ad quam regnum ex ſucceſſione peruenit,Quandoq̃ ponitur pro diuite. Terẽ. Quia ſolæ his utuntur reginæ.

Regulus dimi. quaſi paruus rex,non q̃ paruæ ſtaturæ, ſed q̃ alicuius urbis, aut oppidi dominus ſit,q̃ generali uocabulo dominus, aut princeps dicitur,q̃uis proprie reguli ſint filii,aut nepotes regũ. Eſt & regulus auis minima a quibuſdã regaliolus dictus,alio noĩe Trochilus & ab Ariſtotele πυγόβυσ, quaſi rex,& p̃ſes auium dr,ſiue legatus ſenatorue. Et regulus genus ſerpentis eſt,quẽ græci baſiliſcum uocant inquit Hieronymus.

Regaliolus,auis quã Plin. li. x ſcribit appellari regẽ auiũ in Italia ꝓpter diſſidia,& bella q̃ ſunt inter eam,& aquilam. Alii putant Galgulũ quæ auis græce dicit Icteros a colore. Sue. Pridie autem eaſdem idus auem regaliolum cum laureo ramo Pompeianæ curiæ ſe inferentẽ uolucres uarii generis e proximo nemore proſecutæ ibidem diſcerpſerunt.

Regillus dimi. eſt a rex,& nomen proprium uiri.

Regilla ueſtis,quæ & baſilica, & trabea dicitur,quoniã ea reges uterentur auro,& purpura intexta. Plau. Baſilicam,an regillam induam tunicam.

Regius,a.um. quod eſt regis. Cice. li.iii. offi. Erat añt regius paſtor, Aliq̃n dr,quod eſt rege dignũ. Regius morbus dictus eſt,q̃ multo,quod genus potionis in regum deliciis erat,curaret,inquit Var. Vel quia,ut Cel. ſcribit eo morbo affectos apparatu regio, hoc eſt lecto,& cõclaui cultiore,& ludis laſciuiaq̃ uti putile eſt, ꝑ q̃ mẽs ægrotantis exhilaretur. Hora. Aut mala quẽ ſcabies, aut morbus regius urget, Idẽ morbus aurigo ante dicebatur a colore auri,quẽ bilis per totũ corpus diffuſa repreſentat. Arquatus quoq̃ morbus appellat,q̃ cœleſtis concolor ſit de uirore. Vel q̃ ita ſtringat humana corpora,ut in arcũ ducat. Græci Ictericum nominant.

Regia, æ. domiciliũ, & aula regis. Liu. li.i. Eo tempore in regia prodigium uiſu,euentuq̃ mirabile fuit omen Iuſtinus. In regiam ſe recepit.

Regia uia militaris,hoc eſt communis, quæ latior eſſe conſueuit. Hiero. in lib. Num. Via regia gradiemur Supra etiam dixit Per tritam uiam gradiemur. Et gradiemur uia publica.

Regalis,& hoc regale,ad claritatẽ pertinet,& ſignificat dignum rege. Cice. in Caro. Nihil ei tam regale uideri q̃ ſtudium agri colendi. Hinc regaliter pro ſplendide & munifice.

Regale unguentum,quo parthorum reges ungebãtur.

Regificus,a.um. quod regem facit.

Regifugiũ,ſacrũ quo die Tarqnius fugit,ex urbe Roma

Regnũ dicit regio,quæ a rege poſſidetur. Cice. Caſ. Nõ regno ſed rege liberati uidemur. Interfecto enim rege regios omnes nutus tuemur. Regnum etiã dici poteſt quicquid poſſidetur. Idem li.i. de ora. Quare negaſti te fuiſſe laturum niſi in regno meo eſſes. i. in Tuſculano. Item regnum dicitur ipſe dominatus, hinc interregnum de quo ſupra in dictione Reges.

Regno,as. regnum poſſideo. Priſ. Rex ſolũ,qd̃ a regẽ donaſcit,peperit ex ſe aliud uerbũ regno. Cice. li.iii. offi. Nã ſi uiolandũ eſt ius,regnãdi gratia uiolandũ eſt. Hic fit cõregno. Ambro, Si tolerabimus & cõregnabimus.

Regio dicta a rego,q̃ priuſq̃ prouinciæ fierent regiões ſub regibus erant,atq̃ ab his regebãt. Poſtea maiores in urbe partes regiões appellari cœptæ,a ſimilitudine earum regionum,in quas orbis diuiditur. Quattuor autem fuerũt antiquitus urbis Romæ regiones,e quibus prima regio Suburrana,ſecunda Exquilina,tertia collina,quarta palatina. Regiones cœli quatuor ſũt. Ortus,Occaſus,Meridies, Septentrio, Ortus,& occaſus mobilia,ac uaria ſunt, meridies ſeptentrioq̃ ꝑpetuo ſtatu ꝑmanẽt. Oriũt quippe ſol nõ itidẽ ſp ſed aut æquinoctialis oriẽs dicit,aut ſolſtitialis,aut brumalis. Item

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

non in eundem ſemper occidit locum,ſed occaſus eius ſiſiter fit,aut æquinoctialis,aut ſolſtitialis,aut brumalis.Ab his quatuor regionibus quatuor uenti flare dñr qui ſunt,Eurus,Hauſter,Fauonius,Aquilo.Sunt tamẽ & alii uenti,de quibus alibi.A regio fit e regione,quod eſt ex aduerſo.

Regionatim aduerbium ſignificat per ſingulas regiões Sue.in Cæſa.Ludos etiam regionatim urbe tota,& quidem per omnium linguarum hiſtriones.

Regiũ oppidum Ciſalpinæ Galliæ,a Lepido ædificatũ. Vnde & regium Lepideum uocatur.Regium propter pulchritudinem,& amœnitatem.Eſt & aliud Rhegyũ quod cum h.& y.ſcribitur,de quo infra. Ab illo regienſes,ab iſto rhegyni ſunt appellati.

Regieſco,is,ueteres pro creſco uſurparunt.

Regula norma,qua lineæ diriguntur,quaſi menſura regens.Per tranſla.dicitur breuis rerum præceptio.Hinc regulo,as quod eſt dirigo.

Regularis,& hoc re.quod ſm regulam eſt,uel quod in regulam trahi poteſt.Vnde æs regulare dictũ eſt,qđ a caldario,coronarioq; diſtinguitur.Coronarium eſt qđ tenuatur in laminas,taurorumq; felle tinctum ſpeciẽ auri præbet in hiſtrionum coronis. Caldarium, quod funditur tantũ,malleis fragile eſt. Regulare, quod obſequitur malleis,& ab aliis ductile appellatur. Sed & in cæteris metallis regulare dicitur,quod excoctum igni diligentius eſt uitiiſq; purgatum.

Regrador pe.cor.quaſi retro grador,& per gradus retrocedo.Hiero. contra Ruf. Sacerdotes, qui peccauerant, regradabantur in ædituos,& hoſtiarios.

Reiicio,is,pe.cor,retro iacio.Virgi.Reiiciunt parmas & equos ad mœnia ducunt.In quo producitur re ſyllaba Corripitur uero apud Sta.li.The. Tela manu, reicitq; canes.Qñq; reiicere eſt repellere.Vir.Tityre paſcentes a flumine reiice capellas.Qñq; refutare, abiicere,& pro uili habere.Apulei.Me uero tanq̃ inutilem reiecerunt Quãdoq; euomere.Sue.de Aug. Senos ſextantes nõ exceſſit,aut ſi exceſſiſſet reiiciebat.Hinc reiecto,as.Spar. dẽ Antonino pio.Cũ Caſeũ alpinum in cœna ediſſet auidi9,nocte reiectauit.Reiectio & reiectus pro uomitu.Plin.Et uernatio utilis erit,ſi poſtq̃ ſorpta fuerit ſtatim reiectio ſequatur.

Reiectio ſanguinis græce dr̃ αἵματος ἀναγωγή triũ generũ ἀναβρῆξις quoties exeſa parte aliqua ſanguis exſpuitur.Rhegmochaſmos.i.ῥῆγμα χάσματος,quoties id fractura cõtingit.Tertium Anaſtomoſis quoties uenæ alicuius ore patefacto effunditur.Aliqñ reiectio dicit electio.Vnde apud Aſco.reiectos iudices,electos intelligimus.Celſus.Et reiect9 cibi nõ erit iutilis ſi raro fiat.

Reiectanea,ſiue reiecta a philoſophis dicuntur mala qualia ſunt morbus ægeſtas dolor,ex eo dicta,q; reiiciantur,repellanturq; tanq̃ noxia.Quæ etiam alio noie dicuntur relationes.

Reieculæ,oues q̃ ætate,uel morbo reiiciuntur.Var.Scire oportet in grege,quot reieculæ ſint alienandæ.

Relatiuum,a grammaticis dicit̃,quod aliquid ſuperius dictũ refert,ut qui,quæ,quod.Dialectici dicũt relatiuũ eſſe,quod aliquid refert,ſine quo nec ipſũ poteſt conſtere,ut pater & filius, dñs & ſeruus,relatiua ſunt,quia nec pater eſſe poteſt,ſi filiũ nõ habeat,nec dominus niſi ſeruũ,& talis reſpectus relatio uocatur. Notandum q; relatiuum trahit ad ſe ſæpe antecedẽs præſertim cũ antecedens poſtponitur. Quin. Timeo, ne quos porrexerim cibos uenena fiant.Præterea relatiuum ſubſtantiæ ſæpe pro relatiuo accidentis ponit̃,ut non ſũ is qué putas.i.talis qualẽ putas.Interdum diſcordat a ſuo antecedẽte,& cõcordat cũ ſubſtantiuo tam in genere, q̃ in numero.Sal.Eſt locus in carcere quod Tullianũ appellat̃.Liui.Anxur fuit q̃ nunc trachinæ ſunt.Cice. Omnes tenues,atq; inertes q̃ maxima in populo multitudo eſt,ſibi præſidium paratũ putant.interdum ad ſe trahit nomen ſubſequens ſubſtantiuum.Liui.Cui africano fuit cognomen.

Relego,as.pe.pro.ſeparo remoueo.Vir.li.iii. Geor.Atq; ideo tauros procul,atq; in ſola relegant paſcua Cice. lib.iii.offi.Criminabatur etiã,q; Titũ filiũ,qui poſtea Torquat9 ẽ appellatus,ab hominibus relegaſſet,& rurſi habitare iuſſiſſet.Aliqñ remitto.Pli.li.vii. Nec tamen in plæriſq; eorũ obſtringã fidẽ meã potiuſq; ad auctores relegabo,qui de dubiis rogent omnibus. Aliquãdo exulem facio,in exilium mitto.Vnde relegati dicũtur in exilium miſſi.Hiero. Herodes ille,qui cũ Pilato poſtea amicitiam fecit,huius Herodis filius eſt frater Archelai,qué & ipſum Tiberius Cæſar Lugdunum relegauit,quæ eſt Galliarum ciuitas.

Relego,is.pe.cor.rurſus lego. Oui.Cum relego ſcripſiſſe pudet,nam plurima cerno me quoq; qui ſcripſi iudice digna lini.

Religo,as.pe.cor. Vide in ligo.

Reluctor,aris. Vide in dictione Luctor.

Reluo.is.rurſus lauo,& ſic cõponitur ex re,& lauo,ſicut diluo.Quãdoq; ſignificat ſoluo.ſiue repignero.Plaut. Repignerat,reluit,uẽdit.Et ſic ex re,& luo componit̃,

Relicinus,pe.pro.ſcat in occiput refugiẽte capillaméto recriſpum. Nomen(ut quidã putãt)a recello deductũ, quod ſignificat retraho,reuibro,reclino,& cæſim reduco.Et q̃ ad craneum capillitium retorquet̃,inde relicinus,ueluti recellinus crinis appellatus euphoniæ cauſa.Apul.li.i.flo.Laudauit ſeſe,q; erat & coma relicinus & barba ſquallid9,& pectore hirſut9.Et relicina frõs dr̃ ut idem paulopoſt.Et tabulis, & toreumatis idẽ uigor acerrimi bellatoris,idem ĩgenium maximi bellatoris, eadẽ forma uiridis iuuẽtæ,eadẽ gratia relicinæ frontis cerne ret̃.idem etiã frontem relicinam in Alexandro magno fuiſſe laudat,quæ.ſ.lata, aperta ſpectabilis & a capillorum tegumento libera uiſeretur.

Religio,ut Cice.li.ii.artis ue.inquit, eſt q̃ ſuperioris cuiuſdam naturæ,quam diuinam uocãt,curam cærimoniamq; affert.Plutarchus in Pauli Æmilii uita,dicit religionem eſſe diuinarum rerũ ſcientiã,a philoſophis appellatam.Maſſurius Sabinus ſcribit religioſum eſſe id,quod propter ſanctitatẽ aliquã remotũ ac repoſitũ ſit a nobis,a relíquẽdo dictum,unde Vir.Eſt lingens gelidũ lucus prope Ceretis amnem Religione patrũ late ſacer,undiq; colles Incluſere caui,& nigra nemus abiete cingunt.Oſtendit eñ religioſum locũ eſſe,a populi cõmunione ſeparatum,difficultate adeundi.Lact.a religando,religionẽ dictam li.iiii.aſſerit.Hac cõditione ĩquit,gignimur,ut generati nos deo iuſta,& debita obſequia prebeamus. Hunc ſolum nouerimus, hunc ſeq̃

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mur,hoc uinculo pietatis obstricti deo,& religati sumus Vñ ipsa religio nomẽ accepit,nõ (ut Ci. interptatus est) a relegendo,Augu. uero lib.x. de ciui.dei.a reeligẽdo,religionẽ dici existimat,unde inquit Hunc eligẽtes uel potius reeligẽtes. Vnde & religio dicta phibẽt. Qñq; tñ religio accipit pro metu.connexa em̃ sunt timor & religio.Sta.Primus in orbe deos fecit timor. Vir.Iam tũ religio pauidos terrebat agrestes dira loci Vbi Ser. Religio.i.met⁹,uel sollicitudo, ab eo q; mentẽ religet Inde dies religiosi infames,uel infausti dicti sunt.Sue. de Augu.Huc introire nisi necessario,& castẽ religio est.i.nefas,non licet, metus est. Aliqñ pro collectione animi.Lucre.li.ii.Deniq; multa uides quibus & color & sapor una religione animũ quoquo cõtingere pacto reddita sũt, Aliquãdo sumitur pro superstitione. Vnde religiosus dicit̃ qui nimia,& superstitiosa religione se alligauit.Teren.in Heau. Vt stultæ & miseræ oẽs sum⁹ religiosæ Religiosus tñ homo etiã dr̃.q; amat religionẽ, & qui nõ mõ deorũ sanctitatẽ magni æstimat sed etiã officiosus aduersus hoies.Sepulchra & monumẽta religiosa sunt.i.habent in se religionẽ,ille adorat,hæc adorant̃ Religiosi dies,ut li.iiii.docet Gel.dicunt̃ tristi omine infames,impeditiq;,in quib⁹ res diuinas facere & rẽ quampiã exordiri nouã temperandũ est,quos uulgus nefastos uocat,hinc Cice.ad Atticũ,dic̃ Allienſis pugnæ religiosũ esse dicit. Macro.li.iii.satur.Religiosi sunt dies,qui facienda & uitanda discernunt.

Relinquo, is retro dimitto. Lact.li.i.Fur ac nebulo Mercurius,qui ad famam sui nil reliquit, nisi memoriam fraudum suaꝝ.Et relinquere est aliud pro suo alicui dimittere,seu legare.Plau.i Aul.Agri reliquit ei nõ magnum modum,quo cũ labore magno, & misero uiueret.Huius compositum est derelinquo.

Reliquus,a.um.pe.cor. significat id,quod supereſt.Cæsar li.i.com.Demonstrant sibi,præter agri solum,nihil esse reliqui.Cice.Curio.Reliquum est,ut certemus officiis inter nos.Teren.in And.Vt pernoscatis,quid spei sit reliquum.Reliquum feci,eleganter dicitur pro reliqui,sicut missum feci,pro dimisi.

Reliquiæ,arũ.dñr pauca,quæ relicta sũt. Vir.His accẽsa super iactatos æquore toto Troas relliquias Danaum.

Remaneo,Vide in dictione maneo.

Remedium,a medeor,eris. descendit.

Remedior,aris,depo. remedium adhibeo .Hiero cõtra Ioui. Multi impatientia gulæ,uomitũ remediantur.

Remendo,as.Vide in dictione menda.

Remansio a remaneo,sicut a maneo mansio, Ci.ad Q. Fratrẽ.Primũ tuã remansionẽ etiam atq; etiam probo

Remandere ruminare.Plin.lib.x.Pontici mures simili modo remandunt.

Remeo,as.retro meo redeo .Virgi.Si patrios unq̃ remeassem uictor ad Argos.

Reminiscor, recordor,quod fit cum mẽs ea q̃ tenuit,cogitando repetuntur,quasi iterum rem in mẽtem reuoco,Componit̃ ex re,& miniscor,unde & comminiscor. Est aũt miniſci fingere,& formare, reminiſci, reformare,& iterum componere quæ lapsa erant.Qui uero reminiscitur iterum in mẽtem reuocat.Ex qua re homo sapiẽtior redditur.Et ideo recordatur.i. iterũ cordatus fit.Differt memoria,a reminiscẽtia, quia illa cõmunis est omnium animantium,hæc ad homines tantũ cũ sit discursus rerum cum ratione ad uniuersalia,ad particularia,& a remotis a sensu.

Remitto, is.proprie retro mitto.Plau. Munera accipit frequens,remittit nunq̃. Construitur quandoq; cum ablõ precii, ut apud Curtium li.ii.Captiuos,si placet reddi,honestius dono dabimus,q̃ precio remittemus Aliquãdo rursus mitto. Colu.li.i.Et eadem euentilata mũdiora sunt lapilliſq; carẽt,& glebulis,quas p̃ triturã fere terrena remittit area.Aliqñ simpliciter pro mitto ponit̃.Lucil.Cohibet domi mœstus se Albinus,q; repudiũ filiæ remisit,Aliqñ pro relaxo & ad negligentiam descendo. Vnde animum remittere dicimus,cũ deponimus curas,& negligimus. Cuius cõtrariũ est intẽdo ex translatione ab arcu.Cice.Quæro non quibus intendam aĩum rebus, sed quibus remittam Hinc remissio relaxatio animi dicit̃. Aliqñ pro concedo, condono,& dimitto,Et tunc construitur cũ dtõ.Vatinius Cic. Meã animaduersionẽ,& supplicium,quo usurus eram in eũ quem cepissem,remitto,tibi condono. Iusti.igit̃ magi ad fauorẽ populi conciliandũ tributa,& militiæ uacationẽ in trienniũ remittũt,i. concedunt. Lactã.li.v. Et ideo cũ nefãda ppetimur,ne uerbo quidẽ reluctamur, sed deo remittimus ultionẽ.i,dimittimus,siue cõmittimus. Aliqñ,p demitto.Cice.li.i.offi.Ex oculoꝝ obtusu,ex eleuatione,& remissione superciliorũ,aut ex contractione. Aliqñ,p relinquo.Colu.li.i.Nũquid absẽtia sua de disciplina,& custodia remiseris? nũ aliqua uitis? nũ arbor? nũ fruges abfuit? Aliqñ pro intermitto.Ter. in Heau. Nullũ remittis tempus, neq; te respicis. Aliqñ pro cesso .Idem in Ecy. Nam si remitteret quippiam Philomena doloris,omnem rem narrabit scio.

Remisse aduerbium,modo humiliter .Saluſtius.Pauca timide remisseq; locutus abscessit. Modo læte,& uelut remisso, id est relaxato animo.Ci. de ora.Quis unq̃ res præter hunc tragicas pene comice,tristes remisse,se ueras hilare,forẽses scænica ,ppe uenustate tractauerit.

Remora,pe.cor.animal aquatile admodũ breue,a græcis ἔχενηὶς dicitur,spinis & crustis tectum,a remorãdo dictum,q; nauem,cui affixum fuerit,remoret̃.Pli.li.ix. Est paruus admodũ piscis,assuetus petris, echeneis appellatus,hoc carinis adhærẽte, naues tardius ire credũtur.Inde nomĩe imposito remora a morando dicitur, remora etiã retardatio dicitur.Lucil.Quæ nã uox ex te resonans meo gradu remoram fecit Plau.in Tri.Ita uincunt illud conducibile gratiæ quæ in rebus multis obstant,odioſæq; sunt,remoramq; faciunt rei priuatæ & publicæ,

Remores aues,in auspicio dicuntur quæ acturum aliqd remorari compellunt.

Remeligines, remoræ a morando.Plaut. Quid nũc illæ tam diu remorantur remeligines.

Remoror,pe.cor.retardo,retineo,a remora pisce, ut inquit Dona. Teren.in And. Ne quid uestrum remorer commodum. Apul.Sic me abire oppido uolẽtem sua ui remoratur illecebra.

Remus nomẽ propriũ fratris Romuli,& instrm̃,quo naues aguntur,ἀπὸ τοῦ ῥίεσθαι quod etiam palmula dr̃.Catu. Phaselus ille,quem uidetis hospites,ait fuisse nauium celerrimũ, Neq; ullius natãtis impetũ trabis nequisse

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſterire,ſiue palmulis opus foret uolare,ſiue linteo.Ité remus dicitur lorum,quod continet tubam,ut inquit Seruius in com.lib.vi.Ænei.

Remiges nautici,qui remos agunt,& remigandi miniſterio mancipati ſunt,huius ntūs ſingularis eſt remex remigis.Cur.Remex militis officia turbabat.

Remigo,as.pe.cor.remis nauigo,quaſi remis ago.Cice.lib.iiii.Tuſc.Vtrū igit mauis nos ſtatim uela facere an quaſi e portu egredientes paululū remigare?Huius cō poſita ſunt Eremigo,p enauigo,emetior.Plin.Circa Caſpiū quoq; multa oceani littora explorata,paruoq; breuius,q̄ totus hinc aut illinc ſeptentrio eremigatus. ſubremigo,ſubtꝰ remigo.Idē li.ix.Cæteris ſubremigās brachiis media cauda ut gubernaculo dirigit.

Remigium ipſa remoꝝ agitatio,& remigatio.Vir.li.i. Geor.Non aliter,q̄ qui aduerſo uix flumine lembū remigiis ſubigit.Idē tranſtulit ad aues.Volat ille p aera magno remigio alarum.Aliqū ponitur pro remigum multitudine.Idē li.iii.Remigium ſupplet ſocios ſimul inſtruit armis.

Remulculo proprie eſt remigando e ſcapha grandiorē nauim traho,quod aliquando nō neceſſitatis gratia fit,ſed ut nauis quieti us agatur.Hinc remulculare aliquando dicimus,molli ac leni tractu ad progreſſum mulcere.Siſē.li.ii.ſi quæ celeriter ſolui poterat,in altū remulculando trahitur.Et a remulcendo fit.In eadem ſignificatione ſunt Remulco,as.& Promulco,as.

Remillum repandum dicitur a remi ſimilitudine.

Remordeo,es.crutio ſollicito.Virgili.Quando hæc te cura remordet.

Remo,is.repeto.Enni.Riuos campoſq; remant.Alii remere putant dictum,quaſi remeare.

Remorbeſco,is.ſignificat in morbum recido.

Renes ſunt qui lumbis adhærent,ἀπὸ τοῦ ῥέω fluo,q̄ riui ab his obſcæni humoris oriantur.Hi a ueteribus nephrundines uocabātur,q a græcis dicunꝰνεφροί, νεφρὸς ren νεφρῖτις morbus renum,νεφριτικὸς q renū morbo laborat,Diminutiuum a ren eſt renunculus.

Renarro ſignificat ſicut ſimplex,uꝰre,pro diligēter ſiue pro affatim accipiendum puto.Virgi.lib.iii.Sic pater Æneas intentis omnibus unus Fata renarrabat diuum curſuſq; docebat.

Renuncio,as.refero,ſiue reporto,ut miſſi nuncii referre ſolent de his,ad quæ miſſi ſunt.Cæſar com.ii.Qualis eſſet natura montis,& qualis eſſet in circuitu cenſus, qui cognoſcerent,miſit,renunciatum eſt facilem eſſe Aliqū renunciare eſt aperte ſignificare Teren.in And. Quaſi tibi non renunciata ſint hæc ſic fore,Et iterum Id ego iam nunc tibi here renūtio fututum,ut ſis ſciēs, ne tu mihi poſterius dicas Daui factum conſilio,aut dolis.Dona.Renuntiare eſt quaſi ſecretū conſiliū,uel malum renūtiare,re.n.ſyllaba,apud ueteres interdum abundat.Aliquādo ſignāt renūtiare.cedere reſignare, ſeu reſtituere.Cice.in Ver.acti.iiii.Atq; iſte ſtenio uehementer in cenſus hoſpicium ei renūtiat,domo eius emigrat Hīc renūtiatio ceſſio,hinc cōponiꝰ abrenūtio

Renideo,es.ſignificat ſplendeſcere,Apul.Rubentibus bucculis & renidētibus crinibus.Hora.Vt puro renidet luna mari,& renidere ridere.Catul.Egnatius quod candidos habet dentes,Renidet uſq; quaq;,ſeu ad rei uentū eſt ſubſelliū,cū orator excitat fletū,Renidet ille,ſeu pii ad rogū filii lugetur,orba cū flet unicū mater,Renidet ille quicquid eſt,ubicunq; eſt,Quodcunq; agit, renidet,hunc habet morbū neq; elegantē,ut arbitror, neq; urbanū.Ité ſignāt lætū & florentē eſſe.Quin.li.xii. Quod cum contingit neſcio quomodo hilarior protinus renidet oratio.Item ſignificat redolere.Hora.Nec mea renidet in domo lacunar.

Renunciata inſula in Æthiopico mari,q̄ ſicut Plin.li.vi. ſcribit,ita diues ē,ut equos talētis auri incolæ pmutēt.

Reor,eris,atus,exiſtimo opinor.Plaut in Am.Quid me non rere expectatum.

Repauſo,as.cum actō quietem capio.Augu.in Manua. Quæ fatigatum ſpūm repauſet,& cor triſte lætificet.

Repagulum,ex re & pago,is.proprie repagula ſunt,q̄ patefaciendi gratia ita figuntur,ut ecōtrario paganē.In hoſtio.n.duo ſunt poſtes,qui cardinibus continentur & repagulis claudūtur.Cice.li.i.de diui.Herculis ualuæ clauſæ repagulis ſubito ſeipſæ aperuerunt.Plin.Firmiſſima in rectū abies,eadem ualuaꝝ repagulis,& ad quælibet inteſtina opera aptiſſima.Inde repagula,p oibus clauſtris obicibuſq; ponuntur.Luca.Pedibuſq; repagula laxat.Ouidi.lib.v.Meta.Raptaq; de dextro robuſta repagula poſti oſſibus illiſit.

Repandus,a.um.qd̄ eſt recuruū,& ſimū,& retrorſū patet Hiero.de Socrate ſcribit,q̄ eſſet repandis cruribus.

Reparo,as.pe.cor.reſtauro,& in ſtatum priſtinū redigo, quaſi paro rurſus.Cur.Ille nō ignarus,& principes amicorū,& exercitū offendi,gratiam liberalitate,doniſq; reparare tentabat.Lactā.lib.vi.Nam parcere.i.medio criter uti pecunia,q̄ſi quædam puſillanimitas animi eſt,aut prætimentis ne ſibi deſit,aut deſperantis poſſe ſe illa reparare.

Reparamen idem quod reparatio.

Repaſtino,as.pe.pro.ex re & paſtino,qd̄ eſt fodio,Vide in dictione paſtino.

Repedo,as.penul.cor.pedem retraho,recedo.Vide in dictione pedo,as.

Replaudo,is.repercutio,plaudo eīm quod & plodo dī, manibus pulſo & ſtrepitū facio.Vnde plauſus,quo boni excipiebantur,cum mali exibilarentur.

Rependo,is.retribuo,recompēſo,tractū a pecunia.Vir. Fatis contraria fata rependens.Am.Alius ergo fructū accepti beneficii,ut aurūauro.argentū argēto repēdi,

Repenſo,as.pondero,& repondero,ſeu renideo,& ſubtiliter iudico.Lactan.Nam qui uiolauerint impie humilem,ſentient in poteſtate ultorem,eaq; omnia,quæ legunt & non intelligunt,repenſāte deo patientur Et repenſare,recompenſare.Aug.ſermone de inimicorū dilectione.Beatus Ioſeph,pro paricidii crimine ipiis fratribus ſuis nō alii amaritudinem,ſed charitatis dulcedinem repenſauit.

Repello,is.repuli,ſum,ſignificat retro pello,reiicio.Oui. Quæq; feros repuli doctis medicatibus ignes.Plau.in Caſ.Repulit mihi manum,Apud poetas reppuli per duplex pp.quandoq; ſcribitur.Luca.Reppulit a libycis immenſum ſyrtibus æquor.

Repulſa reiectio,ab honore,ſeu magiſtratu.

Reperio,is.pe.cor.reperi,uel repperi,apud poetas p duplex pp.ex re & pario,unde repertū,quaſi repartū,& in

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lucem proditũ. Et ꝓprie reperire fortunæ eſt inuenire conſilii. Oui. Tu nõ inuenta repta es: Auſ,uno diſticho primam huius preteriti,& productam,& correptam,p tulit. Ar qui cõdiderat,poſtquam non repperit aurum Aptauit collo quem reperit laqueum

Repeto,is.pe.cor. proprie reſtituendũ peto. Cice.li.ii.ad Heren,Id quod argentario obtuleris, expenſũ a ſocio eius recte repetere poſſis. Teren.in Eu. Hanc tibi dono do,neq; repeto,ꝓ illa abs te quicq̃ precii. Interdũ repetere eſt ſæpius petere. Cice. Cæſari reperenti negare nõ potui. Interdũ reiterare, reſumere, inchoare. Cice.de ora. Repetam & non ab incunabulis nr̃æ ueteris pueri liſq; doctrinæ quendã ordine præceptoꝝ: Cæſar. cõ.i. Bello Heluetioꝝ cõfecto,toti⁹ fere Galliæ legati,principes ciuitatũ ad Cæſarẽ congratulatũ uenerũt,intelligere ſeſe tametſi pro ueteribus heluetioꝝ iniuriis populus Ro. ab his pœnas repetiſſet,tñ eã rẽ nõ minus ex uſu terræ galliæ,q̃ populi Ro. accidiſſe, i. reſumpſiſſet. Interdũ reuoluere,ſiue uolutare,cum abltõ huius noĩs memoria. Cice. in ora. Cogitanti mihi ſæpenumero,& memoria uetera repetenti. Interdũ redire. Vir. Cũ primũ paſti repetẽt ꝑſepia tauri. Li.li.i. Quippe uera fuga q̃ ſimulantes pauloante ſecuti erãt,oppidũ repetebãt.

Repetundarũ a prouincialibus accuſatur is,q̃ præſes ,p uinciæ alienas pecunias,aut ui,aut dolo expilauit. Vñ Iuriſcon.xlviii.digeſtoꝝ. Lex Iulia repetundaꝝ ptinet ad eas pecunias,quas quis in magiſtratu legatione,uel alio officio, miniſterioue acceperit. ſed poſtea latius patuit,ut hoc noĩe oĩa,quibus diuiciæ conſtant, conti neant,ut uaſa precioſa,ueſtes,frumentũ,nauigia,ut ẽt ſi quis ꝑplus alteri populo iniuriã fecerit,aut captiuoꝝ aut incendii, aut prædæ,q̃ iniuriã repeteret diceretur agere repetundaꝝ rerũ Ergo cũ repetunt, quæ ſũt ablata,tũc repetundarũ reꝝ agitur,uel de repetũdis. Nec habet plures caſus,a repeto,is.e.in u, mutata, quia id tertia cõiugatio præter cæteras patitur. Et ut differret ab illo quod dicitur, Miſſi ſunt legati ad res repetendas Quo ſignificatur prĩcipi,uel populo erepta eſſe,uel pecorum,uel hominum,uel locorum corpora.

Repente aduerbium ſignificat ſubito,quod quidam a repo,is.deriuant,per antiphraſim. Sed non uidetur uerum,ꝙ repente primam cor. habeat,ſed magis a repẽs cuius prima ſimiliter corripitur. Ouidi. in Faſto. Bina repens oculis obtulit ora meis.

Repentinus,a.um.pe.pro. quod eſt ſubitarium,ut mors repentina,bellum repẽtinum.

Repignero,as.pignus recipio ſoluto precio. Iuriſcon.ti. Commodati. non repigneras,ut mihi reddas.

Repotia dicta ſunt,cum poſtridie nuptias,apud nouum maritũ cœnatur,ꝙ quaſi reficiatur potatio. Hora. Ille repotia natales,alioſq; dierum feſtos albatus celebret.

Repo,is.pſi. ptum. proprie dicitur de animalibus, quæ pedibus carent,& uentre gradiuntur,ut ſunt uermes q̃ reptilia dicũtur a rependo,quamuis & ea,quæ paruos pedes habent repere dicantur,ut ſũt lacertæ & ſimilia Transfertur etiam ad radices. Colu.lib.viii. Spacium autem radicibus qua repant lapides prebent. Huius compoſita ſunt Adrepo,quod eſt ad aliquid repo. Correpo ſimul repo,ſimul teneo. Varro.li.ii.de re ruſt. Igiẽ quod nũc intra murũ fere patres familiæ correpſerũt, relictis falce,& aratro Colu. in præfa. Patres familiæ falce,& aratro,relictis intra murũ correpſimus,& in circis potius,ac theatris,q̃ in ſegetib⁹,ac uinetis manus mouemus. Erepo,difficulter loca aſpera,& edita ſcando, tanquam opus ſit erepere magis,q̃ ambulare. Suetoni. in Tybe. Territus, ꝙ is a tergo iſulæ per aſpera,& deuia erepſiſſet ad ſe. Irrepo,intro ſeu latenter repo. Hiero,ad Dama, Nunc illud, quod non queſieras,dũ aliud agimus irrepſit. Obrepo,prærepo,extra ſeu q̃primum,aut ante repo. Colu.li.v. Videtur etiã focaneus palmes, q̃ ſolet in bifurco medius prærepere. Et idcirco eũ ꝓdicto uocabulo ruſtici appellant,quod inter brachia,qua ſe diuidit uitis enatus,uelut fauces obſidet. Prorepo. ultra repo. Idem lib.iiii. Vt mota æqualiter humus nouellis radicibus,quacunq; in partẽ prorepſerit. Perrepo. ualde,ſeu ad finem,& cum labore repo. Colu.lib,x. Tota maceries opere tectorio leuigatur extra ĩtraq; ne feles aut uipera perrepat. Surrepo,ſubtus uel latenter repo. Et habent penul.produ.

Repto,as. frequentatiuum ſignificat ſæpe,ſeu continue repo. Hiero,ad Furiam. An uereris ne proles furiana deficiat,& ex te parens tuus non habeat puſionem,qui reptet in pectore. Et reptare dicimus eum,qui ſegniter & quaſi teſtudineo paſſu incedit,quales ſũt q̃ in hortis, aut uinetis ſpaciantur. Hora. An tacitum ſiluas inter reptare ſalubres.

Reptile,pe.cor. quicquid repit. Ambro.lib. Hex. Scimus reptilia dici genera ſerpẽtium,eo ꝙ ſup terrã reptant, ſed multomagis omne quod natat reptandi habet uel ſpeciem,uel naturam. Hiero. in Gene. Producant aquæ reptile animæ uiuentis. Reptilium aũt,ut ſentit. Ariſ. alia ſunt terreſtria, alia aquatilia, terreſtria quædam ſunt ſine pedibus,ut ſerpẽtes,quædam quattuor habẽt pedes,ut lacertæ & ſtelliones. Aquatilium uero ſũt piſces,qui natando uidentur repere.

Repræſento,ad præſens affero, Aliquando repræſentare eſt referre,uel reddere, Sue. in Claud. Repræſẽtaturus pro opera dignam cuiq; mercedem. Et alibi. Repræſẽtando præmia dixit in prima ſignificatione. Quin. Re præſentatis iudiciis. Colu. Itaq; non ægre conſequetur ſi ſemper ſe repræſenta uerit. Idem Repræſentant uiri dem ſaporem oliuarum,id eſt referunt

Repono,is.pe.pro.rurſus pono, Virgi. Ariſq; reponimus ignem. i. rurſus adhibemus ignẽ,& ſacrificamus. Mar. Vllus ſi pudor eſt repone cœnam. Vnde reponere fabulas & ſcripta poetæ dicuntur,cum ſecundo hæc in ſcæna apponunt. i. cum rurſus recitant. Solebant enim ut inquit Porphyrio,qui ludis apud ueteres præerant,ſcriptores cum in ſcænam prodirent,benigne excipere,ut ſi forte non recte egiſſent iterum ad ſcribendum audientiũ benignitate allicerentur, unde Horati. Fabula, quæ poſci uult,& ſpectata reponi,id eſt primo,& ſecundo recitari. Quandoq; reponere eſt collocare,& recondere. Lucre.li.iiii. Quamuis multa quidem ſapientum turba putaret,ſenſum animi certa non eſſe in parte locatum, Verum habitum, quendam uitalem corporis eſſe ἁρμονίαν graii quam dicunt quod faciat nos uiuere cum ſenſu, nulla cum in parte ſiet mens, ut bona ſæpe ualetudo cũ dicitur eſſe, corporis & non eſt tñ hæc pars ulla ualentis, ſic animi ſenſum non certa parte re

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ponunt. Leo papa. Quod luxuria, uel gula dissipauit in mũdo, pietas reponat in cælo. Vir. Manet alta mẽte repostum iudiciũ paridis. Qñq; reddere, uel restituere quasi retro apponere. Hora. Inspice si possit donata reponere lætus. Plaut. in Pers. Des mihi nummos sexcentos, quos pro capite illius pendã, quos continuo tibi reponã in hoc triduo, aut quatriduo, & auctore Seneca ad Lucil. Prisci signate dixerunt id reponi, quod creditori debemus. Iuue. Semp ego auditor tãtum, nunq̃ ne reponam? q̃ uerba indignantis sunt, utpote semper audientis, & nunq̃ scripturi. Quandoq; reuocare, reprimere, cohibere. Sta. Quotiens iam torta reponã fulmina, q̃ rarus terris hic imperet ignis. Qñq; reducere, reficere. Vir. li. ii. Geor. Et quantũ longis carpent armenta diebus, Exigua tantũ gelidus ros nocte reponet Qñq; superaggerare. Idẽ in eodem li. iii. Atqui non Massica Bacchi Munera, nõ illis epulæ nocuere repostæ. Qñq; scribere. Hora. Scriptor honoratũ si forte reponis Achillẽ, Qñq; retro, seu seorsum ponere. Hiero. li. i. Reg. Da partem quam dedi, ut reponeres seorsum apud te.

Repositorium uas, in quo reliquiæ ciborum, & mensæ instrumenta reconduntur, siue ex corio sit, siue ex alia materia. Plin. Bibente conuiua, mensam uel repositorium tolli inauspicatissimum habetur.

Replumbari, a Iurisc̃onsultis positũ est, p eo qd̃ est reuelli & resolui emblemata, & uasis & lapidibus inclusa.

Reporto, as. retro porto. reuecho, Hiero. lib. Re. Reporta archam in urbem.

Reprimo, is. pe. cor. contineo, cohibeo. Cice. Reprime impetum. Virgi. Dextramq; repressit.

Repræhendo retraho, quasi retro præhendo. Liui. Adeo turbati erãt dextræ alæ equites peditesq;, ut quosdam consul Cato manu ipse reprehenderit, uerteritq; in hostem. Proper. Quam possit nostros quisq̃ reprehẽdere cursus. Aliquando resumere. Gelli. lib. ii. Apud Platonẽ quoq; multis locis reperias syllogismos repudiato cõsisq; ordine isto, qui in docendo traditur, cũ eleganti quadam reprehensionis cõtentione positos esse. Alias significat arguo, increpo.

Reproces, pro asperis, & difficilibus usurpatur. Plin. lib. xviii. In reprocibus, ac supinis laterib⁹ procũbere quasdam occæcari, & in alias dirigi.

Reprobare dicimus quando aliquis laudat præceptum aliquod & illud non imitatur, hoc quidem inquit Cice. omnes mortales & intelligunt & reprobant.

Repromitto, iterũ siue maxime promitto. Ambro. Diuitias, domos, possessiones repromisit, si cõsensum suũ eius coniugio non negaret.

Repudium, recusatio, q̃ fiat ob rem pudẽdam. Differtq; a diuortio, q̃ repudiari futuæ matrimoniũ potest. Nõ recte aũt diuertisse sponsa dicitur, q̃ diuortium ex eo dictum est, q̃ in diuersas partes eunt, qui discedunt.

Repudio, as. matrimonium dirimo, & quasi ob rem pudendam aliquam repello. Sueto. in Cæsa. Neq; ut repudiaret illam, compelli a dictatore Sylla ullo modo potuit. Interdum ponit̃ simpliciter, p non accipio recuso Terẽ. in An. Repudio consiliũ, quod primũ intenderã

Repungo, quando de ratione, uel calendario loquimur facit præteritum repunxi, quando uero uicem reddi/tam ostendimus repupugi. Cice. Lentulo. Daret mihi ipsi aliũ publium, in quo possem illorũ animos mediocriter lacessitus repungere.

Reputo, as. pe. cor. Vide in dictione puto.

Requiro, is. pe. pro. repetitionẽ, uel' augmẽtũ actus denotat. Hie. Et nũc, quod superest, ut ab aliquo doctore requiratis. Interdum requirere est sæpius, uel rursus quærere.

Res generalem habet significationem. Nam ut Paul. Iurisconsul. inquit, siue corporalia siue icorporalia comprehendit. Corporales res sunt, q̃ uere tangi possunt ut homo uestis. Incorporales, q̃ tangi non possunt qualia sunt ea, q̃ in iure cõsistunt, sicut hæreditas, ususfructus, obligationes sunt. Et a dialecticis dicitur terminus trãscendens, quo substantia, qualitas, actio cõprehenduntur. Sumit̃ quãdoq; res p statu ac conditione, ut Resp. res priuata, res familiaris, res uxoria. res mea, res tua, Cice. Id eiñ rebus nostris minime conducebat, id est statui nostro. Salu. At nobis est domi inopia, foris æs alienũ mala res, spes multo asperior. Quandoq; res dicit̃ pro ut distinguitur a persona. Vnde loci argumento⁹ sũt a rebus, & a personis. Qñq; prout distinguitur a uerbis Hora. Verbaq; prouisam rem non inuita sequentur. Sumitur & pro contentione, lite, negotio, siue cõmercio, ut est mihi res cum latrone. Teren. Quid huic rei est, id est negocii. Cice. pro Mure. Nondum potuisse statuere iurisconsultos, utrum rem, an litem dici oporteret. Item pro causa, ut quamobrem. i. propter quam causã, qua de re, de q̃ causa, ab re, sine causa. Item pro censu, siue diuitiis. Ter. in Heau. Eius frater aliquãtulũ est ad rem auidior. Item pro imperio. Vir. Postquã res Asiæ Priamiq; euertere gentem Immeritam uisum superis Item pro utilitate. Teren. in Ecy. Si in rẽ est Bacchidis Et itę. Neq; in rẽ nostrã est, ut quisq̃ amator nuptiis lætetur, Dona. in utilitatem, i. p cõmodo. Item p actu uenereo. Idem. Miles, cum quo tum rem habebat. Do. Rem habere honeste res impura dicit̃. De triplici significatione Ausonii uersus est in Monosyllabis. Imperium, litem, uenerem, cur una notet res Item pro experientia, siue effectu. Teren. in Adel. Re ipsa reperi facilitate nihil esse melius, neq; clementia. Cice, in Cato. Habui hæc de senectute, quæ dicerem uobis, ad quã ut perueniatis, ut ea, quæ ex me audistis, re ex parte probare possitis. Item pro ualore, precio, uel æstimatione Teren. in Phor. At si talentum rem reliquisset decem. f. primus esse cognat⁹. Item pro periculo, ut apud eundẽ Verum pone esse uictum eum tandem, tamen non capitis eius res agitur, sed pecuniæ. Et res dicitur ueritas. Terenti. in Adel. Verum cogito, quod res est. Huius diminutiuum est recula.

Res comperẽdinata dicitur, cum causa, id est iudicium in diem tertium constitutum est.

Res iudicata dicitur, quæ finem controuersiarum pnunciatione accipit, quod uel condemnatione, uel absolutione contingit, ut auctor est Vlpia.

Res forensis dicitur causa, quæ agitur in foro, & ad causidicos pertinet.

Respublica. ciuitas libera, q̃ iure regit̃, & imperiũ habet & aliæ, tam quæ principum sedes sunt, q̃ q̃ subiectæ & priuatæ. i. quicquid pertinet ad uniuersitatẽ ciuitatis cuiuslibet. Cice. ad Brutum, Si Respub. municipii tuo studio diligentia bene administrata erit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Reſcio,ſiue reſciſco,is. eſt factum aliquid occultius, aut inopinatum inſperatũq; cognoſco. Ter. En tibi reſcinit oẽm rem.i.quod occultum putabamus,præter noſtram opinionẽ cognouit. Aliqñ ſcat rem poſtq̃ geſta eſt ſcio,quam neſciebam,cum gereretur. Hie.in lib.numeroꝝ. Quod ſi audiens uir tacuerit,& in alterã diem diſtulerit ſniam,quicqd nouerat, atq; promiſerat, reddat,quia ſtatim ut audiuit tacuit,ſin aũt contradixerit,poſtq̃ reſciuit,portabit ipſe iniquitatem eius. Et primo Reg. Quod cum dicendum reſciſſet, quia præpararet ei Saul clam malum dixit ad Abiathar.

Reſcindo, is. cædo,tollo,aufero, deſtruo. Cæſar. i. com. Pontem q erat ad Genuam iubet reſcindi. Quod uerbum ad oia quæ reſcin lunt fere ꝓprie pertinet. Col.li. ii. Et quod falx reliquerit,priuſq̃ iareſcat,uomis reſcindat,atq; obruat,id.n. cedit pro ſtercore. Vir.lib.iii.Ge. Non tã ulla magis præſens fortuna laborum eſt, Quã ſiqs ferro potuit reſcindere ſummum Vlceris os, alitur uitium,uiuitq; tegendo.i.aperire. Idem li.geor. Cæ lum reſcindere fratres Ter ſunt conati.i. oppugnare. Et reſcindere eſt rurſus ſcindere. Hie.cõtra Rufi. Quid meruit homo latens ut nudares cicatricem eius,& obductam cutem inſperato dolore reſcinderes. Aliquando non ratum habere, irritum facere. Saluſt.in Iug. Iugurtha inter alias res ait oportere quinquennii conſulta & decreta omnia reſcindi.i. tolli & deſtrui.

Reſcribo,rurſus uel retro ſcribo. Ouidi. Nil mihi reſcribas,attamen ipſe ueni. Et reſcribere ſignificat reddereſeu renunciare. Ter. in Phor. Atq; illud mihi argentum rurſum iube reſcribi. Dona. Reſcribi, reddi ſeu pmenſem ſcripturam dari, quoniam ad pecuniæ renumerationem antecedit ſcriptura. Reſcribere dicebant pro renumerare. Vnde hodie datur chirographus. Ser. Scribi eſt dari. Hor. Scribe decem nerio, non eſt ſatis; adde cicutæ. Reſcribi uero reddi. Hor. Dictantis quod tu nunquam reſcribere poſſis.

Reſeco,as.pe.cor.aui.atum. & reſecui,reſectum, ſignificat reſcindo, Vide in dictione Seco.

Reſecro,as.iterum obſecro,itero obſecrationem. Plaut, in Aul. Reſecro mater quod dudum obſecraueram. aut reſecro religione abſoluo, utiq; cum reus populum comitiis orauerat per deos, ut eo periculo liberaretur,iubebat magiſtratus eum reſecrare.

Reſero,as.pe.cor.aperio,a ſero deductum. Cice. Nec ita claudenda eſt res familiaris, ut eam benignitati aperire non poſſit,nec ita reſeranda, ut pateat omnibus.

Reſero,is.pe.cor.reſeui,ſitũ.rurſũ ſemino,ſeu rurſus planto. Pli. li. xviii. Nã cũ hyeme prægelida captæ ſegetes eſſent, reſeuerunt reſarrientes campos menſe Martio,

Reſegmen,qd ex unguibus amputat. Pli.li.ii. Nec pauci apud græcos ſingulorꝝ uiſcerꝝ, membrorꝝq; etiam ſapores dixere, oia perſecuti uſq; ad reſegmina unguiũ. Eſt ergo generale amputamentum.

Reſeruo,as.quaſi retro ſeruo,ab aliis ſeruo. Lact.libr.ii. Fabricauit arcam in qua ipſe cum coniuge ac tribus filiis reſeruatus eſt, cum aqua uniuerſos montes altiſſimos operuiſſet. Hiero.ad Iul. Nihil ob metum inopiæ reſeruaueris,ne cum anania damneris & ſapphira.

Reſes,idis.a reſideo,qui remanet,ſiue reſtat ocioſus a labore,ſeu opere,quod exercere ſolebat. Liu.li.ii. Timore patres reſidem in urbe plebem incerti manere, an abire mallent.

Reſideo,es.pen.cor. quieſco ſedeo, firmiter ſto. Nã hic re nihil ſignificat. Vir. Omniſq; repente reſedit flatus. Hiero. Atq; in regni ſolio ſublimata poſt Chriſtũ gloriosa reſidet. Lactan. lib.ii. Poſteri Hebræi dicti, penes quos religio Dei reſedit,id eſt reſtitit.

Reſipiſco,is.a reſipio, Vide in dictione Deſipio.

Reſipio,is.pe.cor. Vide in dictione Deſipio.

Reſex,ecis. Col.li.iiii. Nam cõfiteor pampinarios quoq; cum e duro proceſſerint tempore anni ſequentis acquirere fœcunditatẽ, & ideo reſecem ſummitti, ut progenerare poſſit. Verum eius modi partum comperimus,non tam ipſius reſecis q̃ materni eſſe muneris.

Reſigno, as. quod ſignatũ erat apio, relaxo, patefacio. Eſt eñ contrariũ ſuo ſimplici ſigno, quod eſt annulo ſignũ imprimo. Plau.in.Tri. Iam ſi obſignatas non feret,dici hoc põt,apud portitorẽ eas reſignatas tibi, inſpectaſq; eſſe, hinc reſignatio teſtamentorꝝ appellata. Itẽ reſignare ẽ pfecte ſignare. Col.li.iii. Priuſq̃ arbuſcu las transferas, rubrica reſignato, ut hiſdẽ quibus ante ſteterunt,conſtituas eas. Item reſignare,claudere. Vir. li.iiii. Et lumina morte reſignant, Antiqui etiam reſignare pro ſubſcribere,& reſignatum æs dicebatur miliți, cũ ob delictum iuſſu tribuni militum, ne ſtipendium ei daretur in tabulas referebatur. Item reſignare reddere, quod fit cum in libris datorꝝ, & acceptorꝝ pecuniam,quam acceptã ſignauimus,redditam demonſtramus. Hor.lib.ii.Car. Res reſigno,quas dedit

Reſimus,pe.pro.ex re.& ſimus,idem eſt quod ſimus,hoc eſt qui ſurſum uerſus depreſſas habet nares ſicut & ſimus. De ſimus Virg. Dum tenera arrodent ſimæ uitã gulta capellæ. Seru. Simæ græcum eſt nomen.i. preſſis naribus,unde ſimias dicimus. De reſimus Colum. lib. vii. loquens de boum indole. Pandorum inquit naribus reſimis patulis. Huius contrarium eſt deſimus,pro eo qui non eſt preſſis naribus.

Reſina, humor ex arboribus defluens, in hiſdemq; reſidens. Et a medicis multiplex deſcribitur. Duæ tñ ſunt ſpecies,arida una, humida altera, & prorſus omnis ſtomacho facit, & ſanguinis reiectioni, in primiſq; probatur, quæ a Terebintho arbore Terebinthina eſt appellata. Ea naſcitur in Arabia,in Iudæa,in Syria,in Cypro, in Lycia, & in Cycladibus. Quæ alba præſtantior eſt uitri colorem habens & non nihil cærulei.

Reſinatus, a. um. quod eſt reſina illitum, ſicut a pice picatum. Iuue. Quid enim reſinata iuuentus.

Reſoluo,quaſi diſſoluo. Col.lib.ii. Ex his nihil non melius reſoluta humo,q̃ denſa prouenit. Item reſoluere, deſtruere amouere. Vir.lib.i. Geor. Inuitat genialis hyems,curaſq; reſoluit. i. amouet. Itẽ diſſoluere & quod ligatum erat,non ligatum facere. Ouid. lib.i. Metam. Et uelate caput,cinctaſq; reſoluite ueſtes.

Reſpicio, retro aſpicio. Plaut. in Aulu. Si tu ex hoc loco digitum tranſuerſum, aut unguem latum exceſſeris, aut ſi reſpexeris, donec ego te iuſſero. Interdum reſpicere,eſt reſpectum habere,prouidere,remediare. Plan. Ciceroni. Quod ſi aut Cæſar reſpexerit ſe, aut Africanæ legiones celeriter uenerint, ſecuros uos ex hac parte reddemus. Terentius in Andria. Carine me,& re

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

imprudens, nisi qd dii respiciũt perdidi.i. puident, uel remediũ afferunt. Interdũ custodire, reseruare amare. Idem in Heau. Deniq; nullum amittis tempus, neq; te respicis.i. custodis. Et in Phor. Dii nos respiciunt, gnatam inueni nuptam cum tuo filio.i. diligunt.

Respecto, as. sæpe uideo, amo, adiuuo. Virg. Si qua pios respectant numina.

Respectus mõ ipsam respectionẽ. Plaut. Et me respectu terruit. Modo rationẽ, qua ad aliquid agendum mouemur. Pli. Namq; eo respectu commotus abscesserat.

Respiro, spiritum capio, resuscito, seu in statum pristinum redeo. Plau. in Epidi. Mane sine respirem quæso, immo acquiesce, animo male est, recipiam anhelitũ. Cice. Aulo Torquato. Si armis, aut conditione positis, aut fatigatione abiectis, aut uictoria detractis, ciuitas respirauerit, & dignitate tua tibi, & fortuna uti licebit, in statum pristinum redierit.

Respondeo, es. & respondo, is. Manil. lib. v. Sic etiam magno quædã respondere mundo. Est aũt respondere posteriore loco dicere, a quo responsum, & responsio. Et dicimus. Ego respõdeo tibi, & ad te. Pli. Cũ ad eos brevissime respondissem, græci tamen meliorẽ modum habent. Vñ Xenophon in lib. qué fecit de miseria tyranno, καὶ ὁ ἱέρων ὑπολαβὼν, οὔκουν δίκαιόν γε, ὦ σιμωνίδη, καὶ βίου ἀπεχθάνονται οἱ ἄνθρωποι ἡμᾶς πολὺ πλείω τῶν ἰδιωτῶν ἀναγκαῖον δὴ πραγματεύεσθαι. Aliqñ significat conuenire, consentire, & paré esse. Vir. Dictis respondent cætera matris.i. consentiunt, & conformia sunt. Plin. xxxvi. Structuram ad normam, & libellam, & ad perpendiculum respondere oportet. Cic. li. i. Tusc. Nec tamen, si qui magnis ingeniis in eo gñe extiterunt nõ satis græco nõ gloriæ responderunt. i. accesserũt, uel pares fuerunt. Hier. ad Furiam. E quibus nati liberi suo generi responderunt. i. similes fuerunt. Cic. Trebonio. Cui quidem, utinam cæteris rebus possem, amore certe respondebo. i. satisfaciam uel par ero. Virgil. Illa seges demum uotis respondit auari agricolæ. Aliquando respicere, seu contra positum esse. Idem lib. vi. Contra elata mari respondet Gnosia tellus.

Responsus, conueniẽtia consensusq;. Vict. Symmetrica est ex ipsius operis membris ratæ partis responsus.

Respuo, is. Vide in dictione Spuo.

Restagnare extra redundare, seu aquam continere. Colu. li. ii. Ita quasi palus in aliqua parte subsidens restagnat sulcis deriuanda est, quippe aquarum abundantia atq; penuria graminibus æque est exitio. Componitur autem ex re, & stagnare.

Restauro, as. ex re. & stauro, uude & instauro significat re integro. Iustin. lib. ii. Interea & Darius, cum bellum restauraret, in apparatu decidit.

Restare superesse. Cice. in Cato. Nec cum æqualibus solum, qui pauci admodum restant. Item remotum esse En. Restat usus fuit. i. distat, & remotum est. Item retro stare. Ter. in Eu. Vtinam illum dii deæq; omnes senem perdant, qui me hodie remoratus est, meq; adeo, qui restiterim. Item resistere. Cice. de finibus. Nullam quærentes uoluptatem Stoici restant. Item restare cũ datiuo, significat manere, & cum actõ, ut hoc mihi restat. i. hoc me manet. Vir. lib. vii. Hoc latio restare canunt, qui sanguine nostrum Nomen in astra ferant.

Restito, as. sæpe moras facio, Teren. in Eun. Exi foras sceleste at etiam restitas, fugitiue prodi.

Resisto, is. retro sisto. Hiero. lib. ii. Reg. Cunq; transisset uniuersus populus & rex Iordanem restitit, & osculatus est rex Berzelai. Et resistere aduersari est, repugnare. Cic. Cum resistere eius improbitati non possem.

Restire, est ad referendum, laborandum colendumue aptum esse. Col. lib. iiii. Nam ut quæq; restire incipiunt, tempestiue leguntur, & quæ nondum maturitatẽ cœperunt uuæ, sine dispendio differuntur.

Restibilis qui restituitur, & referitur. Pli. li. xxviii. Conceptũ leporis utero exemptũ his q̃ parere desierint, restibilem fœcunditatẽ afferre. Vnde ager restibilis. Colu. li. ii. Faselus terræ mandabit, uel in ueterano, ul me lius pingui, & restibili agro. Fest. Restibilis ager fit, q continuo biennio ferit, restibilis seges est, q̃ regermi nat q̃si cuius fœcunditas in sequentẽ quoq; annũ resti tat. Græci palimplaston uocant. Pli. Vbertatis tũ tantæ sunt, ut sequente anno sponte restibilis fiat seges.

Restipulari, ut Luctatius inqt, est cõtra sponsionẽ factã pecuniã obligare. Val. li. ii. Nec dubitauit restipulari.

Restituo, is. modo ſcat reddo. Teren. Gnatũ ei restituit. Modo in statũ pristinũ reduco, Iusti. Hunc regno a patre priuatũ filius restituerat, & pprie restituunt nolentes cupientesq;, ut ciuis patriæ, & filius patri. Hinc restitutio repositio. Caius restituere, inqt, plus est, q̃ exhibere. Nã exhibere est præsentiã corporis præbere. Restituere uero est etiã possessorem facere, fructusq; reddere. Hinc restibilis ager. Aliqñ restituere significat instaurare ac reficere. Cice. in Top. Et cui domus ususfructus legatus sit non restituturum hæredem si corruerit.

Restis funis, a resto, ut quidam aiunt, q̃ quæcunq; ligata stare faciat. Apul. Restim qua grabatulus erat intextus aggredior expedire. Ad restim res redit ſcat res deperditas esse, & de suspẽdio cogitandũ. In saltatione restim ducere dñr chori puerorũ q puellarũq; manu conserti. Ter. Tu intes eas restim ductitans saltabis. A qua similitudine allioꝝ connexa capita restes dñr. Pli. lib. xx. Allium ad serpentiũ ictus potum cum restibus suis Liui. li. xxvii. Per manus reste data uirgines sonum uocis pulsu pedum modulantes incesserunt.

Restio, onis. funiculus, apud Plau. accipitur pro eo qui se pensibilem facit laqueo restis strangulatus, ait em. Illi erunt bucedæ potius, q̃ ego sim restio. Quod significat illi potius cædentur bubulis loris q̃ ego me suspẽdam. Restio etiam fuit nomen aui Augusti. Proprie uero restio dicitur qui restes torquet.

Resticula parua restis: apud Varronem sicut sonat, & uulgo ita uocatur.

Restinguo, is. xi. ctum. a stinguo compositũ est. Vnde & distinguo, & extinguo. Stinguo uero, ut opinor, ſcat obscuro. De quo Pris. Extinguo extinxi, cuius simplex in raro usu est. Cicer. tũ in arato, participio usus est. Quem neq; tempestas perimet, neq; longa uetustas Interimet stinguens præclara insignia cœlum Idem in progno. Vt cum luna means Hyperionis officit orbi, Stinguuntur radii cæca caligine tecti. Restinguere ãt est quod uernacula lingua dicimus remorzare. Plau. in Cas. Ignem restinguunt aqua. Virg. Quale per æstũ dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo.

Restringo,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Reſtringo,is.retro ſtringo.Pli.li.xxxv.Item belli imagi
né pinxit reſtrictis a tergo manibus Alexandro in cur
ru triũphante.Aliqñ ualde,ſeu pfecte ſtringo.Amb.li.
i.offi.Vt lingua tua menti ſubdita ſit reſtringaꝫ habe
næ uinculis.Aliquando ſoluo.Apul.Iumentum reſtrin
git abireq; ſtabulo liberum ſinit,quod ſtabularius in
uentum mox domum reducit.Aliquando rurſus ſtrin
go.Idem.Et duplici ne ſolui facile queat,reſtringit.

Reſilio,is.pe.cor.Vide in dictione Reſulto.

Reſulto,a reſilio fit quod ſignificat in contrariũ ſalio,re
uertor,agor,rebello.Plin.Qñq; reſilit uulnus,& curare
ſcalpello oportet.Hie. ad nepo.Sagitta in lapidẽ nunq̃
figit.Interdũ reſiliens percutit dirigentẽ.Et reſilire eſt
cito recedere.Quadrigarius lib. vi.Artorius caute de
xtrum humerum ſauciat atq; reſiluit.Reſultare igitur
reſilire,reluctari,in contrarium ferri,ſeu reaudiri,ac
reclamari.Vir.li.v.Pulſatiq; colles clamore reſultant.
Sic & diſſulto,ut apud eundem lib. viii. Impulſu quo
maximus intonat æther diſſultant ripæ.

Reſumo,pe.pro. rurſus ſumo.Plin.Reſumptis poſt lon
gam ægritudinem uiribus.

Reſupino,as.ſurſum reuoluo.Nam ſupinare eſt ſurſum
uoluere a ſupino.Iuu.Et multũ referens de Mecœnate
ſupino.Nã pronus ſupinuſq;,ac reſupinus cõtraria ſũt.
Col.li.iiii.Quia ſiue pronũ,ſiue rſupinũ.Pli.Eoſq; ſcio
podas uocari,qui maiori æſtu humi iacentes reſupini,
umbra ſe pedũ protegunt.Itẽ reſupinus proiectus mol
liter.Oui.Et modo cantabã ueteres reſupinus amores.
Reſupinare igit̃ inuertere,ſubuertere. Interdũ etiam
a propoſito ſeu incepto reuocare, differre, peruertere.
Iuue.Aulam reſupinat amici.Idem. Et reſupinati ceſ
ſantia tympana galli. Sed hæc per tranſlationem,

Rete,is.neu.ge.& retis maſc.ac fœm. & hæc retia,æ.a ra
pio,uel a raritate,ut inqt Var.Vel a retineo,uñ retia,q̃
ſi retinẽtia dicta ſunt.Plau.in Ru. Nõ uides pferre me
vuidũ reté,ſine ſquamoſo pecu.Et iteꝫ ibi.Nam tunc
& operam,& ludos facit,& retiã ut tempeſtas eſt.Rete
uero in abltõ rete pro reti Oui. lib. v.Faſt.poſuit. Cur
tibi pro libycis claudunt̃ rete leænis.Hinc fit irretio,is.
Apul. tamen rete cum diphthongo ſcribi cenſet.

Reticulum dimi.a rete, Quo noſe utitur ſæpe Hie.in in
ſtrumẽto ueteri. Eſt & genus retis,quod in orbẽ ſpargi
tur,quod aliqñ capitur pro tegmine muliebris capitis,
quo capillos continet.Iuue.Reticulumq; comis aura
tum ingentibus implet. Et eſt reticulũ ſacculus in mo
dum retis,quo uiatores denarios,& panes geſtant.Ho
rat.Vt ſi reticulum panis uenales inter onuſto Forte
uehas humero.Alio nomine dicitur funda.

Retiaculum dimi.a retia.Hie.in pſal. Cadẽt in retiacu
lum peccatores.Plaut.in Aſi.Iubeas una opera me pi
ſcari in aerem,uenari aũt retiaculo in medio mari.

Retiolum,idem quod reticulum.ſ. tegmen capitis.

Reticula diminutiuum a retis fœminini generis.

Reticulatus,a.um.quod eſt factum in modum retis.Pli.
lib.xxxvi. Reticulatam ſtructuram, qua frequentiſſi
me Romæ ſtruunt,rimis opportunam.

Retiarius dicebatur,qui rete immittebat.Nam compo
ſiti gladiatores per paria diuerſa nomina ſortieban
tur.Nam alter dicebatur retiarius,q; rete iaceret. Al
ter ſecutor perinde ac retiarium fugiens,uel fugam ſi
mulans ſequeretur,hoc genus pugnæ inſtituit Pitta
cus unus ex ſeptem ſapientibus.

Retæ ſunt arbores,q̃ ex ripis fluminũ eminẽt,aut in al
ueis ipſoꝝ extant a retibus dictæ,q; ptereuntes naues
retinerent inſtar retiũ. Vñ in edicto prætoꝝ legitur,
retanda flumina,qd̃ ſignificat purganda,ne quid mo
ræ,ſiue periculi nauibus in ea uirgulta incidẽtibus fiat

Retego,is.pe.cor.quod tectum erat denudo.

Retexo,is.contrariũ eſt ſuo ſimplici. Significat.n. quod
textũ erat reddo non textũ. Tractũ a telis quæ deſtruũ
untur,cũ retexuntur. Vnde & pro deſtruere ponitur.
Val.Max. Decretiq; circunſpectiſſima ſanctitate im
pium opus cenſoris retexunt.Et retexere rurſus texere
renouare.Marius Ciceroni. An quod adoleſcens præ
ſtiti,cum etiam errare cũ excuſatione poſſem,id nunc
ætate præcipitata commutem,ac me ipſe retexam.
Item ſignificat aperire,diſſoluere,enarrare, ut in hym
no,Quæ uox,quæ poterit lingua retexere,quæ tu Mar
tyribus munera præparas.

Retineo,es.pe.cor.remoror. Vñ retinacula. Per tranſla.
ponit̃ pro recordor,ut cũ dicimus.Si retines q̃ dicta ſint
Aliqñ pro cohibere.Am.Satis abundeq; dixiſſe me cre
do ſuperiori tractatu quemadmodũ compti uel nitidi
natalẽ dñi ſuſcipere debeamus,& ſuperuenientẽ feſtiui
tatẽ eius,ab omni ambitiõe retinere. Aliquando pro
non permitto,ut quicq̃ perdatur,uel conſumatur. La
ctan.lib.vi.Nomen itaq; ſolum retinuerunt,uim uero
& rationem,& effectum perdiderunt.Sal.Nam imperi
um his artibus retinetur,id eſt conſeruatur.

Retento,as.frequen. ſæpe retineo.Plaut.in Aſi.Cur me
retentas.Et retentare iteꝫ tentare.Oui.li.i.Me. Erigit̃,
metuitq; loq;,ne more iuuencæ Mugiat,& timide uer
ba intermiſſa retentat.i. iterum tentat proferre.

Retinacula ſunt qbus aliquid retinet̃,ſiue remorat̃.Vir.
li.i. Geor. Atq; amerina parant lentæ retinacula uiti.

Retorqueo,es.retro iacio,uel remitto. Amb.li.i.offi. Et
q̃uis ſeptus armatis nõ retorquebat conuitiũ. Cice.in
Ca.Quo quidẽ me proficiſcentẽ haud ſane qs facile re
traxerit,nec tanq̃ pilam retorſerit,& retorq̃re eſt rur
ſus flectere. Col. li.v. Id ut ſcite fiat meminerit alliga
tor,ne retorq̃at ſarmentũ,ſed tñ inflexum deuinciat.

Retracto,as.a retraho, quod ſignificat rurſus traho,re
uoco & repeto quod omiſi. Vñ liber retractationum,
quẽ Aug. edidit recte appellatus eſt,in quo quæ minus
docte alibi tractauerat, retractauit.i.reuocauit.Aliqñ
retractare,eſt retro trahere,recuſare,reiicere. Vir. li. x.
Æn. Semianimeſq; micant digiti.ferrumq; retractant.
Col.lib.v. Hæc,eorumq; ſimilia, poſt putationẽ retra
ctanda ſunt.i.retrotractanda,& remouenda.

Retribuo recompendo,quaſi retro tribuo.

Retricam aquã ueteres dixerunt qua horti irrigantur.

Retrimentũ a retero,is. uidet̃ eſſe ſicut detrimentum,a
detero. Var. Amurca, cum ex olea eſt expreſſa,qui eſt
humor aquatilis,ac retrimentum conditum in uas fi
ctile. Retrimentum etiam excrementum feculentiæ
& ſtercus. Macro. lib. vii. In uentre fit prima digeſtio,
cuius fex retrimenta ſunt,quæ per inteſtina inferiora
orificio trudente labuntur. Idem aridiora retrimen
ta in aluum conuenire refert, humidiora in ueſicam
trahi,intelligens ſtercora & urinam.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Retorridus,a.ũ. qđ intẽpestiue amissis uiribus a sole torret. Col.li.iii.Si in olea unus ramus aliqñ cæteris lætior est,nisi eum recideris arbor tota fiet retorrida.

Retorrescere idem est quod retorridum fieri.Idem lib. iiii. Deinde fata nõ ita enutriunt, ut ante conualescãt, ac prosiliant,q̃ retorrescant.

Retrudo,is.pe.pro. retro trudo.Plau.in Epidi.Cœpi rursum uorsum ad illa pauxillatim accedere, quasi retruderet hominem me uis inuitum.

Retundo,is. Vide in dictione Tundo.

Retrorsum,retro uersum.Horat. Retrorsum uela dare, atq; iterare cursus.Hinc retrorsus,a.um. Apul.lib.ii.de Asi.Deniq; sæpe retrorsa respiciens substitit.i. reflexa, obliquata retro conuersa.

Reualesco,is. ad sanitatẽ redigor.Gel. Quod in eorũ finibus sub ipso oppido,ex capitali morbo reualuisset.

Reuenio,is.pe.cor. retro uenio,reuertor.

Reuereor respectum habeo,uel uenerationi habeo, qđ est timor agendi,quod reprehendi possit.Plau.in Epi. Reuereor filium.i.respectum habeo filio,hinc reuerentia.Iuue. Maxima debetur puero reuerẽtia.Idem. Hic nullus pudor uerbis aut reuerentia mensæ.

Reuertor deponens,reuerto redeo,quasi retro uerto.Cice.Appio.Conscendens iam nauem Ephesо, Laodiceam iam reuertit.Et lib.ii.Offi.Factus est alter eius fistẽdi uas,ut si ille non reuertisset, moriendum esset ipsi. Aliquando reuerti ponitur simpliciter pro uenire diuertere.Idem.Ad Chrysippi laqueos reuertamur,cum nihil de Chrysippo antea dixisset.

Reuelo, as. pe.pro.contrariũ est suo simplici,uelo quod tego ꝑcat,ut reuela oculos meos.i.aperi,& detege.

Reuello,is. Vide in dictione Vello.

Reuiso,is.redeo ut uideam.Teren.in And.Reuiso quid agant,aut quid captẽt consilii. Plau.in Tru. Nunquid nam me uis aliud ? Vt quando ocium tibi sit,me reuisas, id est ad uidendum me reuenias.

Reuiuisco, is. reuixi,rursum uiuus fio.

Reuoco, as.pe.cor.retro uoco,reduco,retraho, retrouertor,resuscito.Hie.Nõ illũ uxoris lachrymæ,nec cõmunio sanguis, non despectãs cuncta ex alto deus a scelere reuocat.i.retrahit,uñ & reuocare pedẽ dicimus, non mõ de aĩalibus,sed ẽt de fluminib⁹.Vir.Cunctaq; & amnis rauca sonans reuocatq; pedẽ.Sal.Sæpius uindicatũ est in eos,q cõtra imperiũ in hostẽ pugnauerant,quiq; tardius reuocati p̃lio excesserant, q̃ q signa reliquerãt, aut pulsi loco cedere ausi erant.i.retro uocati.Plau.in Cur.Postq̃ hæc mihi narrauit,ab illo reuocat me illico.i.ut redeã uocat.Lact.li.iiii.Iacentia mortuorũ corpora erexit, eosq; noĩbus suis inclamatos a morte reuocauit.i.suscitauit.Aliqñ reuocare ꝑcat per uices mutuo uocare. Varro. Qđ nobis ministrare pueri diebus festis cicer uiride, qui nos prouocare cum audeãt, nos illos reuocare timemus. Huius compositum est adreuoco. Cice. i. Offi. Danda igitur opera est, ut si etiam aberrare ad alia cœperit,adreuocetur oratio.

Reuolo,as.pe.cor.retrouolo.Ci.li.iii.de na.deo.Æque in tergo præuolantiũ colla,& capita reponunt,qđ qa ipe dux facere non põt qa nõ habet unde nitat,reuolat,ut ipse quoq; quiescat,in eius locũ succedit,ex his quæ assequitur, eaq; uicissitudo in omni cursu conseruatur,

Reus dicit quicunq; in litem adducit, etiã si nihil admiserit.i.contra quẽ quispiã agit.Cic.li.ii.de ora.Reos appello nõ modo eos, qui arguunt, sed omes de quorũ re disceptatur. Vñ a re dicitur reus,q rei alicui obnoxius sit,uel a re,quã promisit.Reum fieri,ut Asco.inquit,nihil aliud est,nisi apud prætorem legibus interrogari.

Reus capitis dr cuius causa capitalis est, ut Reus furti. Reus maiestatis,qui de furto & maiestate accusatur.

Reus agit,q accusat.Reus peragit,q damnat.Pli. iunior.Dum ille peragit reus sedimus. Iurecons. Peregisse reum non alias quis uidetur,nisi & condemnauerit.

Reus stipulando,qui stipulatur.Reus promittendo,qui suo nomine quid pro altero promittit.

Reus uoti inquit Macrob. qui suscepto uoto se numinibus obligat.

Rex ut phus Speu. ait imperans est ſm leges subiectus, irreprehensibilis ciuilis ordinis institutor.

R ante Rh

Rha fluuius, a quo nomen medicamento notabili, ut Ammianus inquit, quod rheon seu rha barbarum, atq; ponticum uocatur.

Rhadamanthus Iouis ex Europa filius,& rex Lyciæ, qui q severus fuerit, & iusticiæ executor, fingitur a poetis apud inferos nocentũ explorare culpas.De quo Virgi. libr.vi.Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna,Castigatq; auditq; dolos,subigitq; fateri, Quæ quis apud superos furto lætatus inani, Distulit in serã commissa piacula mortem.

Rhagades,& rhagadia uocantur scissuræ,quæ in sede proueniunt & pedibus,dictæ rhagades,a uerbo græco ῥήγνυμι, quod significat abrumpo. De hoc in dictione condylomata uulgariter manzadure de muro:

Rhagion significat apud græcos acinum paruum.

Rhamnus,untis.sicut Amathus, untis.Trapezus,untis. est Atticæ regionis pagus illustris, q in ea sit phanum Amphiarai,& phidiaca nemesis.Hinc Rhamnusius,a.um.ut Nemesis rhamnusia, quæ est ex Rhamno.Ter. in And.Hoc certo scio, Rhamnusium se aiebat.

Rhamnusia indignationis dea, quam græci νέμεσιν uocant. Nam cũ Narcissus formæ bonitate abuteret superbius,recte fingitur eiusmodi dea aduersus eum qui bonis põtibus sit indignus. Nemesis inq̃ indignationẽ significat.Cuius simulachrum pulcherrimũ eo in loco colebatur. Quod quidẽ marmoreũ tradunt a phidia ulnaq; in altitudine decẽ factũ.De hac Ouid. lib.vi.de trist.Exiget at dignas ultrix rhamnusia pœnas.

Rhamnetes nomen proprium uiri.

Rhampsinitus nomen proprium regis Ægypti, ut Herodo.lib.ii.Histo. refert.

Rhagæ, arum. nomen ciuitatis Medorum,ab auulsiõe terræmotus:

Rhea cœli,& terræ filia quæ alio nomine Cybele dr.

Rheda uocabulum Gallicum,ut inquit Quint.& significat carrucam. Vnde a Cicerone rhedarius dictus est, auriga rectorq; ipsius rhedæ,inde epirhedium.

Rhegyum oppidum sitũ in margine, cui græci nomen dedere, a fractura pery. Rhegyon eñ græce abruptũ dr.Hinc.n.Sicilia auulsa, abruptaq; est, ab Italia.Trogus quoniam inquit græce abrupta hoc nomine pronunciantur

nunciant, græci à dehiscendi argumẽto nomẽ dedere. Olim Rheginæ ciuitatis ingẽs fuit potẽtia, ob eãq; cau sam nomẽ ciuitati fcm̃ esse autumãt, q̃ si regia urbs fo ret, uñ & Stra. scribit quosdã exiſtimasse a quodã rege dici potuisse. Sicq; absq; aspiratiõe scribendũ ẽe. Ab re gio dicti sunt Rhegyni. Est alid regiũ Cisalpinæ Gal liæ oppidũ nõ longe a Parma & Mutina, a Lepido in ſtauratũ, qd & regiũ Lepidi pro differẽtia alterius dr a quo regienses, sed melius dr Regium longobardiæ.

Rhebanus fluuius in faucibus Bosphori thracii, ut Pli. libro quinto testatur.

Rhemi populi Galliæ unde precioſissimum telæ genus rhemense, communicata aliis quoq; Galliarum po pulis textrini gloria.

Rhenus & rhenũ utroq; modo dr pro fluuio galliæ q de iugo rheticæ alpiũ, usq; in oceani profunda cursum suum dirigit. Romanis memorandus aduersum feras gentes murus imperii. Vir. Rhenusq; bicornis. Hora. Aut flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus.

Rhenones ueſtes pelliceæ præcipue ferinæ ad usum hu manum redactæ dictæ q calidos teneant renes siue quia ῥινὸς pellis dicitur, siue q rhenani populi hisce pe culiariter utebantur. Cæsar Com. vi. scribit Germa nos uti paruis rhenonum tegmentis.

Rheon, idẽ qd rha barbaræ, qd uulgo Rheu barbaræ dr.

Rhesus rex thraciæ, quẽ Homerus scribit, cũ equis albis in auxiliũ troianoꝝ uenisse, & a Diomede interfectũ. Quo etiam noie dictus est quidam troianus fluuius.

Rhetus gigas quem Dionysius in leonem conuersus oc cidit. Rhetus uero mons Troiæ, in quo Aiax Telamo nius sepultus traditur.

Rheti populi a Thuscis conditi, q duce Rheto, a Gallis pulsi, alpes occupauerũt, & a noie ducis Rheto cõdide rũt Rhetiã. Hinc rheticæ uites, & rheticũ uinũ, q inter generosa Italiæ uina numerat. Quod ut Stra. li. iiii. scri bit in montanis rhetorum radicibus nascitur, qui po puli Veronam, Comumq; usq; peruenerunt.

Rhetia regio Europæ est, quæ ut li. ii. Ptol. refert, ab oc casu limites habet montẽ Adulam, & fontes Danubii & Rheni, ab ortu Lycum fluuium, qui in Danubium exit, & Rhetiam a Vindelicia diuidit. A septentrio ne Danubium. A meridie alpibus terminatur supra Galliam Cisalpinam. Post Rhetiam uersus orientem sequitur vindelicia, cui Noricum adhæret Eno tm̃ flu uio disiuncta, quidam eam Bauariam appellant.

Rhetor latine orator quanq; differant, q orator sit, qui in iudiciis & concionibus causas agit. Rhetor, qui rhe toricen profitetur. Declamator, qui aut docẽdi alios, aut exercendi se gratia fictam causam agit, ut in ueris postea causis possit orare. Aliquando tamen rhetor ponitur pro oratore, Rhetorica oratoria.

Rhetoricus, mõ pro rhetore, mõ pro oratore sumitur.

Rhetoricor, aris, rhetorum more loquor. Hieron. con tra Helio. Rhetoricati sumus & in morem declamato rum paululum lusimus.

Rhetoriſſo, as. rhetorice loquor.

Rheuma, atis. latine eruptio, siue fluxus dr, ῥέω fluo. Vñ rheumata dñr æstuaria. Amb. li. hex. Dicas si ascẽden tes uideas rheuma qdã esse ita pruunt, fluctusq; inter secant, p propontidẽ in Euxinũ pontũ uiolento impe tu profluentes, unde & pituita dicitur quũ fluat.

Rhinoceron, õtis. & rhinoceros, otis. aĩal quadrupes ha bẽs in nare unũ cornu, ut ait Pli. Genitus hostis elephã to, cornu ad saxa limato pparat se pugnæ in dimicati one aluũ maxie petens, quã scit suis ictibus peruiã esse. Soli. dicit repandũ esse. i. recuruũ eius cornu, & attritũ cautibus in mucronẽ excitare, pugnare cũ elephanti bus longitudine parẽ, breuioré cruribus. Pausanias af firmat rhinoceronta duo habere cornua, alteꝝ ĩsigni magnitudĩe ex naribus extans, alteꝝ qd superne erũ pit, exiguũ quidẽ, sed ualidissimum. Hinc sagacẽ, & pru dentem uirum nasum rhinocerontis habere dicimus. Mart. Iuuenesq; senesq;, Et pueri nasum rhinocerotis habent. Compositũ nomen a ῥὶς ῥίνὸς quod nasum si gnificat, & κέρας cornu. Ponitur & pro quodam uase oleũ guttatim fundẽte, lauantibus se in balneis. Mart. Gestauit fronte modo me iuuencus rinoceronta me putabis pleno gutto. A rhinoceron fit adiectiuum rhi nocerõtius, a. um. ut cornua rhinocerontia.

Rhodos, latine rosa. Iñ Cynorhodos, & Rhododaphne. Et Rhodus nomen urbis (ut inquit Stra.) super orien tali promontorio sita, dicta q capulo rosæ illic inuen to sit ædificata. Ea portubus olim, & uiis, & mœnibus, & reliquis ornamẽtis tantope cæteras supauit, ut nulla putaret æqualis, legũ præstantia, & nauali rei peritia adeo ualuit ut annis multis maris impio potiret, & pi ratarũ latrocinia sustulerit. Quo ẽt noie dicta insula, in q̃ ea urbs est quã Pli. Lyciæ & primam cycladũ scribit esse uenientibus ab oriente. Hæc insula noningentoꝝ, ac uiginti stadioꝝ ambitu patet, inter Asiaticas insu las tertia. Nã Lesbus, & Cyprus maiores habent. Prius Ophiusa dicta est, deinde Stadia, postea Telchinia, eo q Telchines insulã incolerent, quos nonnulli malefi cos, alii eximios artifices fuisse tradunt, q æris & ferri fabricã inuenisse dicunt. Sunt qui hanc insulã Carpa thio mari assignant, ut ex Luciliano uersu intelligi li cet. Rhodos carpathium in pelagus se inclinat apertũ Soli sacra est, qui puellæ noie Rhodiæ amore captus, Rhodũ ab ea noiauit, ut Diod, li. vi. refert. Nã (ut Soli nus auctor est) nunq; ita cœlũ nubilũ est, ut in sole rho dos non sit. Aurũ Rhodi pluisse ob fœlicitatẽ insulæ cecinit Pindarus. Vbi studia liberaliũ artiũ, & in pri mis oratoriæ facultatis floruerũt. In ea fuit admiran dæ magnitudinis Colossus, a quo postea Rhodii appel lati sunt Colossenses, ad quos Apostolus epistolã scri psit. In ea etiã urbs opulentissima Lyndus, ex qua Cha res statuarius qui Colossum extruxit. A Rhodus sunt adiectiua Rhodius, Rhodiensis. & Rhodiacus.

Rhododaphne, rosa laurea.

Rhodonia ῥοδωνιὰ rosarium, id est locus rosis consitus, quod & rosetum dicitur, ut lilietum.

Rhodinũ oleũ e rosis, quod rosaceũ nostri nuncupaue runt. Rhodinum unguentum, quod fit oleo rosaceo.

Rhododendrus frutex quem & rhododaphnem nomi nant, sed folio similis amygdalæ, sed maiori, pinguic riq;, semine patenti, ῥόδον καὶ δένδρος. i. rosa & arbor.

Rhodanus, pe. cor. fluuius Galliæ, a Rhoda rhodioꝝ op pido, ut ait Pli. li. iii. Hie. in commento epistolæ ad Ga latas. Rhodã Rhodioꝝ coloni locauerũt, unde am nis Rhodanus nomen accepit, adeo magni cursus est,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ut uix aduerſa poſſit nauigari aqua. Ferunt hũc amnẽ ex alpibus oriri, quæ Italiã a Gallis diuidũt, nõ longe a fõtibus Rheni, & Danubii. Ferẽ per Lemanũ lacum, & uerſus occidentẽ ꝑ Galliam fluens, Ararim ſuſcipit. Iñ ad meridiẽ cõuerſus, & Iſarã, Druentiãq; ſuſcipiẽs, apd Heracleã uno oſtio, & paulo ulteri⁹ duobus aliis in mare Tyrrhenũ irrũpit. De hoc Ambr. li. Hexa. Rhodanus rapido concitus curſu Tyrrheni æquoris freta ſcindit, in quo nõ mediocre ferẽ nauigantiũ periculum, dum inter ſe maris fluctus, & amnis fluenta decernunt.

Rhodope, pe. cor. mons Thraciæ, a Rhodope Thracũ regina ibi ſepulta, uel a Rhodope Strymonis amnis filia ex qua Neptunus Athon gigantẽ genuit, q & ipſe mõti nomen dedit. Sed Oui. ipſam Rhodopẽ in montem cõuerſam tradidit, quũ deos aſpernareẽ. Eſt & rhodope Ioniæ ciuitas cuius prima cor. Oui. Qua patet umbroſum rhodope glacialis ad Hæmum. At Rhodope proꝓrio meretricis Thraciæ, quã Pli. li. xxxvi. ſcribit feciſſe quæſtu ſuo pyramidẽ laudatiſſimã, & cõſeruam fuiſſe Æſopi fabulaꝫ phi prima pro. Hanc ẽt rhodopin tertiæ declinationis uocant, ut ntũs ſit Rhodopis, idis. A Rhodope fit adiectiuum rhodopeus, a. um. Et reſolutione diphthongi rhododopeius, a. um. Oui. Hoſpita Demophoon tua te Rhodopeia Phyllis.

Rhodogune, fuit filia Darii, quæ poſt mortem uiri nutricem, quæ illi ſecundas nuptias ſuadebat occidit.

Rhœtus cum œ. diphth. uide in dictione Rhetus.

Rhoiton a græcis dicitur uinum, quod e granis malorum punicorum exprimitur.

Rhoicæ mulieres, quarum uuluæ rheumatiſmo, id eſt, fluctionibus laborant.

Rhõbus græca uox ẽ, ꝟcatq; figuram quadratã, ſolidam cuius latera oĩa ſunt æq̃lia, anguli uero obliqui tetrapleuros. i. quatuor lateꝫ. Hic ſi in terrã iactẽ, uoluiẽ ad ſimilitudinẽ fere cylindri. Vtebanẽ eo maleficæ mulieres ad deducendã lunam, tortis filis confecto. Ouid. Quid torto concita rhombo licia. Mar. Quæ nũc theſſalico lunã deducere rhõbo. Prop. Deficiũt magico forti ſub carmine rhõbi. Eſt & rhombus piſcis genus. Iuue. Incidit Adriaci ſpatiũ admirabile rhombi Ante domum Veneris. Itẽ rhombus eſt torques, ſiue machinula illa, quam uertendo mulieres tramam ad lanicium nent.

Rhomphea genus gladii. Vale. Flac. lib. vi. Æquaq; nec ferro breuior, nec rhomphea ligno.

Rhoxia, regio ſeptentrionalis, quam Poloni, & Sarmatæ ſuam eſſe dicunt.

Rhoxolani populi ſcythici ultra Danubium, quos quidam Rhutenos eſſe putant.

Rhuteni populi Galliæ Aquitanicæ, ut inquit Pli. contermini Narbonenſi prouinciæ, de quibus Luc. libr. i. Soluuntur flaui longa ſtatione Rhuteni.

Rhyndacus, pen. cor. fluuius qui in pontum euoluitur. Hinc Rhyndacius, a. um.

Rhinthon Tarẽtinus nugator uiliſſimus in agẽdis præcipue fabulis, a quo Rhinthonicæ fabulæ dictæ ſunt.

Rhytion, uaſis genus lunari ſpecie. Mar. In rhytio poteris Phœbe lauare pedes.

Rhyparographus ſordidarum rerum humiliumq; pictor. Sic enim cognominatus fuit Pyreicus pictor excellens quidem, ſed qui tonſtrinas, ac ſutrinas, aſellos, obſonia, aliaq; huiuſmodi humilia ſecutus eſt. Nam ῥυπαρὸν græci ſordidum dicunt.

Rhythmus latine numerus. Quin. li. ix. de inſtitut. Sunt numeri rhythmi, qui neq; finem habẽt certum, nec ullam in contextu uarietatem, ſed qua cœperunt ſublatione ad poſitionem uſq; decurrunt.

Rhymnus fluui⁹, a quo ppli & mõtes rhymnici dicti ſũt

R ante I

Rica quadratum ueſtimentũ fimbriatũ, & purpureum, quo ꝑ palliolo utebãt flaminicæ. Eſt & ueli genus, quo mulieres capita tegunt. Dictũ a ritu (ut Var. auctor eſt) ꝙ romano ritu ſacrificia fœminæ cũ faciũt capita tegunt. Huius dimi. eſt ricula, qd pro ſudario ponitur.

Ricinus gen⁹ ueſtis, qd & riciniũ dr, a reiiciẽdo. Feſt. Riciniũ eſt oẽ ueſtimẽtũ quadratũ. Eſt & ricin⁹ genus cũcumeris, & uermis canes acri⁹, atq; boues infeſtãs. Var. Quidã nucibus græcis in aq̃ tritis pungũt catuloꝫ aures, ꝙ ricini ſoleãt, ſi hoc unguẽ nõ ſis uſus, eas exulcerare. Ab huius aĩalis ſimilitudine ricinus dr herba ſtar aboris, quã Dioſcorides arboroſum fruticẽ uocat ſimem ficui ſed minorẽ, folia habentẽ ſimia platano, ſed maiora, lenia, & nigriora, ex qua exprimiẽ oleũ cyzinium.

Rictus, us. & rictũ non ſolũ hiatũ ꝟcat, uñ uerba exeunt, ſed pars illa circa ipm hiatũ, q̃ in hoĩe ridente, uel alio modo os torquente lineis quibuſdã terminaẽ, ut maxime ſunt labia. Lac. ſic oris quoq; ſpes, & rictus ex tranſuerſo patefactus, q̃ utilis, & q̃ decẽs ſit enarrari non poteſt. Putaẽ & rictus eſſe figura in ore ad tps aliquo modo cõtracta, uel producta, uel inuerſa, uel extenſa, quæ paulopoſt reditura ſit in naturalẽ formam. Et eſt cois tam beluis, q̃ hoĩbus. Hor. Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum. Lucre. lib. v. Moloſſum mollia ricta premunt duros nudantia dẽtes. Aliqñ capitur pro roſtro. Vnde nonnulli a græcis deductum uolunt apud quos ῥίγχος roſtrum dr, maxime cum de beluis dicitur.

Rideo, es. ſi. ſum. ſine caſu conſtruiẽ ſm conſuetudinem Gel. libr. i. Rex quaſi anus ætate deſiperet, riſit. Aliqñ ꝟcat lætũ eſſe. Virgi. Mixtaq; ridenti colocaſia fundet acantho. Cũ aũt actm habet ꝟcat derideo. Lact. lib. i. Si qs aũt accepta ſapientia depoſuerit erroreẽ, profecto ridebit ineptias hoĩm pene dementiũ. Huius cõpoſita ſunt Arrideo, qd eſt in alicuius gratiam placide rideo, applaudo, & lætitiã animi ridendo oſtendo. Oui. Arriſit paries aduenĩente dea. Ter. Arridens omnibus. Cor rideo ſimul rideo. Hieron. in Gene. Quicunq; audierit, corridebit mihi. Derideo, deludo contemno, & cum irriſione, ac contemptu rideo. Plau. in Aulul. Neq; æde pol ego te deriſum uenio, neq; derideo, neq; dignum arbitror. Irrideo, idem quod derideo. Terent. in Hecy. Prolo. Ne eum circumuentum inique iniqui irrideãt Obrideo, ſubrideo parum ſeu latenter rideo. Omnia habent penultimam productam.

Ridiculũ ꝟcat ſermoneẽ riſum excitantẽ. Cic. lib. de ora. Sæpe ẽt ſententioſe ridicula dr. Plaut. in Sti. Me meũ obtenturũ ridiculis meis. Hinc Gel. formauit cõpoſitũ deridiculum. Vt uelipſa re, ꝙ ita dicebat opprobraret aduerſariis, & per facetias oſtentaret, facere eos deridiculum, ꝙ proinde Cælio formam crimini darent.

Ridiculus dr, q aliis riſui ẽ, & de quo alii rident. Iuue. Nil habet

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

hẽt infœlix paup̃tas duri⁹ in ſe, q̃ q̄ ridiculos hoĩes facit. Interdū ꝓcat eū q alios ridere facit. Plau. in Sti. Vides ridiculos nihili fieri. Cice. C. Sicinius homo ipurus ſed admodum ridiculus. Sic dicimus iocos ridiculos. Plau. in Sti. Iocos ridiculos uendo, age licemini.

Ridiculare, idem quod ridiculum. Plaut. in Aſi. Mitte ridicularia. i. deceptiones, quæ deriſionem præbent, ſeu quæ riſu dignæ ſunt. (præerat gaudio.

Riſus, us. ipſe ridendi actus, & riſus uocatus eſt deus qui

Ridicæ pe. cor. pedamenta uinearum, quæ e quercu, & iunipero ſolent fieri optima, ſicut Var. lib. i. de re ruſt. docet. Col. lib. v. Hic annus nondum uehementem palum, aut ridicam deſyderat.

Rigo, as. ma defacio, ada quo. Hie. in Paulo. Talia eo loquente, longæuus uiator ubertim faciem lachrymis rigabat, quas magnitudo læticiæ indices cordis effuderat. Huius compoſitum eſt Irrigo, as. de quo alibi.

Riguus, a. um. q̃ rigaſ, ſeu q̃ rigari facile põt. Col. li. ii. de prato loquẽs. Eius inq̃t duo aduertimus gña, quoꝝ altera ẽ ſiccaneū, altera riguum. Siccaneū quod rigari nunq̃ aut nõ facile põt, intelligo, riguum quod facile.

Rigor modo ſumitur pro frigore, modo pro duricie: Virgil. Et ferri rigor.

Rigidus, a. um. idem quod frigidus. Vir. Tellurem Borea rigidam ſpirante moueri. Aliq̃n ponitur pro duro unde rigidus homo dr̃ aſper, & rigiditas aſperitas. Aliquando pro erecto, quod non niſi ex duricie accidit: Idem. Tum rigidas motare cacumina quercus.

Rigeo, es. gui. frigeo, a quo rigeſco, frigeſco. Per tranſla. rigeſcere capiť pro indurari, uel erectum, ſeu contractū eſſe, qm̃ quæ frigẽt horrent, & dureſcũt. Cic. li. i. Tuſ. Cæteras partes incultas, q̄ aut frigore rigeant, aut urãtur calore. Vir. li. ii. Ge. Æraq̄ diſſiliunt uulgo, ueſteſq̄ rigeſcunt. Ser. Duranť ut frangi potius, q̃ ſcindi poſſe uideanť. Hui⁹ cõpoſita ſunt Dirigeo, a quo dirigeſco Obrigeo, obrigeſco, quod eſt totus frigore cõtrahor, q̃ ſi indureſco, & rigidus fio. Col. li. v. Compeſciť harundo, cũ obriguit hiberno frigore. Seneca. Ita membra frigore obriguerunt, ut ſeminecẽ putaremus. Hie. lib. ii. Re. Ipſe ſtetit & percuſſit philiſteos donec deficeret manus eius, & obrigeſceret cum gladio.

Rima, fiſſura, &, ꝓprie rimæ dr̃ exiguæ diſtantiæ tabulaꝝ in iũcturis. Vñ tractũ eſt, ut oẽs fiſſuræ rimæ dicãť, & rimas agere, findi. Hui⁹ diminutiuũ eſt rimula. Hie. ꝓ tranſlatio. dixit. Si tenui cuiuſuis dilectionis rimula cõtinuus inſidiator diabolus intuitum ualet infigere.

Rimoſus, a. um. quod eſt rimis plenũ. Col. li. i. Quicquid ab inferiore mox appoſueris, fiſſum erit rimoſumq̄.

Rimor, aris. & rimo, as. ſm Priſc. diligẽter q̃ro, ſcrutor & quaſi rimulas quaſq̄ ꝑquiro. Tractũ a ſuibus q glãdes rimanť, in rimis terraꝝ. i. fiſſuris. Vir. li. i. Ge. Dulcibus in ſtagnis rimanť prata Cayſtri. i. paſcunť in pratis, & cibũ per oẽs rimas terræ ꝑquirunť. Interdũ rimari eſt ſcindere, & quaſi in rimas agere. Idem. Ergo ægre raſtris terram rimantur. Interdum expleri, ut apud eundem. Rimaturq̄ oculis habitatq̄ ſub alto pectore.

Ringo, is. xi. rictum, quod & ringor dr̃, ꝓcat os torqueo, quod canes faciunt, dum latraturi ſunt, uel ex ira in rugas deducunt os. Hinc ringi pro iraſci, indignari, adlatrare, pulſare, conuitiari, murmurare ponit. Ter. in Ph. Cum ille & cura, & ſumptu abſumitur, dũ tibi ſit quod placeat, ille ringitur, tu rides. Sido. Multum ringitur ocioſa uirtus. Dicitur aũt ringi a narium tortura. Nã ῥὶν naris dicitur, ut ſit ringi, quaſi narem agi. i. torqueri. Hinc rictus, us. & rictum, de quo ſupra.

Ripa extremitas terræ dicta, q̄ aquarum agitatione rũpatur. Et proprie eſt aquarũ currentium, littus ea pars quam alluit mare. Poteſt etiam lacuum, & ſtagnoꝝ eſſe, quæ maris imaginem habent.

Riparia auis quæ in ripis habitat. Pli. lib. xxx. Multo tamen efficaciſſime ripariarum pulli, ita uocant in riparum cauis nidificantes.

Ripæ ſiue ripæi, ſine h. montes Arcadiæ, quam addimus quotiens ripheos montes ſcythiæ ſignificamus. Vir. Quicq̄ ripas, letulumq̄ tenent, atq̄ arua celenæ.

Rhipei montes ſcythici, a ῥἰπτω ut quidam putant. i. a uentoꝝ perpetuo iactu, uel ἀπὸ τοῦ ῥἰπτειν quod eſt iacere. Vir. li. iii. Ge. Gens effrena uirum ripheo tunditur euro, & ῥἰπτω græce flo. ꝓcat. Vnde & riphei, cum h. in prima ſcribũt, ripheos populos Riphaat filius Gomer inſtituit, quos a ſe ripheos, noĩauit, ut ſcribit Ioſep. li. i.

Riſcus (ut inq̃t Don.) ciſta ex pelle cõtexta. Ser. uero ait ẽe feneſtrã paruã in pariete. Ter. in Eu. Abi ciſtellã domo affer cum monumentis, ubi ſita eſt? in riſco.

Rithace, alii erithacen, alii ſandaracum, alii cerithum. uocant, & a Dioſcoride ceranthemis dicitur.

Ritus, us. mos, & approbata conſuetudo, quam omnes ratam habent, dicitur etiam rites, is. Sta. libr. xi. Theb. Hei mihi primitiis ararum & rite nefaſto.

Rite aduerbiũ, a rito uerbo ſm Priſc. & ſignificat recte, q̄ nihil traditur ritibus, quod nõ rectũ eſſe credatur. Vel ut inq̃t Var. q̄ quod fit rite, id ratum & rectũ eſt.

Rito, as. a ruo, is. deducitur. Cuius compoſita ſunt Irrito, pronoco, & prorito.

Riuus, a ῥέω fluo, locus depreſſus per longitudinẽ aquæ currentis. Hinc deriuo, as, & corriuo, as. quod proprie de brutis dr̃, cum potandi gratia ad eundem riuũ cõueniunt. Huius dimin. eſt riuulus, paruus riuus.

Riuales, & corriuales dicũtur æmuli de mulieribus, quaſi in unum amorem deriuantes. Teren. in Eun. Militem ego riualem recipiendum cenſeo. Tranſlatio uel a beſtiis, q̃ ſitientes, cũ ex eodem riuulo hauſtũ petunt præliũ cõtra ſe inuicẽ concitant, uel a re ruſtica. Nam riuales dr̃ hi, quoꝝ agros riuus aliq̃s diſterminat, qui incertitudine, & mutatiõe crebra curſus, lites ſæpe inter eos ſuſcitat. Et Vlpia. Riuales qui per eundem riuum aquam ducunt, inter quos ſæpe contentio eſt de aquæ uſu. Item riuales dicuntur, qui in riuis habitant. Col. lib. ix. Datur camarus, & riualis alecula, uel ſi qua ſunt incrementi parui fluuiorum animalia.

Riualitas dicta eſt æmulatio illa inter amaſios. Cice. in Tuſc. Obtrectari uero alteri, aut illa uitioſa æmulatione, quæ riualitati ſimilis eſt.

Riuinus, pe. pro. idem quod riualis. Plau. in Aſin. Cedit noctem filius riuinus amens, ob raptam mulierem.

Rixa, nomen fictitium, a ringendo quod eſt canum q̃ irritãtur. Hinc rixoſus, a. um. cõtentioſus. Feſt. Rictus, rixæ, rixioſæ, ringitur, dici uidentur, quia in diuerſum rumpantur, contrariaq̄ ſint recto.

Rixor, aris. iurgor, contendo.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

R ante O

Robur, siue robor p o. spés quercus é duriſſimæ. Etiam per tranſl. ſumiť pro animi fortitudine, q̃ aduersus oēs difficultates firmiter obnitiť. Demum oīm rei firmitatem duriciamq; robur dicimus. Col. li. ii. Quod protinus exile natũ ſit nunq̃ robur accipere, manifeſtũ eſt. Vnde Ser. dicit omne quod forte eſt robur uocamus. Vir. lib. vii. Æternaq; ferri robora.

Robore⁹, a. ũ. qd̃ eſt ex materia roboris. Co. li. xii. Materia ſi roborea eſt ab uno fabro dolari ad unguẽ debet.

Robuſteus, a. um. apud Caton. deriuatum a robore.

Robus apud ueteres dicebatur rubeus, & bouem robum idcirco rutici uocabant. Vnde & materia, quæ plurimas huius coloris uenas habet dicta eſt robur, & homines ualentes ac boni coloris robuſti. Robus genus tritici maxime laudabile, ut inquit Columella, cum pondere & nitore præſtet.

Robuſtus, a. um. quod multi eſt roboris. Col. lib. ii. Neq; dubium eſt ex robuſto ſemine poſſe fieri non robuſtũ.

Roboro, as. pe. cor. fortifico. Hie. lib. ii. Re. Roboramini & eſtote uiri fortes. Hinc cõponitur corroboro quod ẽ totũ ſimul fortifico. Cic. Caſſio. Manebat eñ illud malum urbanum, & ita corroborabatur quotidie, ut ego quidem, & urbi, & ocio diffiderem urbano,

Robigo, pe. pro. dea quam Romani putabant rubiginem auertere. Oui. Flamen in antiquum lucũ Robiginis ibat. Erat & robigus deus. Robigalia ſacra. vii. kal. Maii ſiebant, qñ tunc fere ſegetes robigo occupat, ut ait Plin. Eſt & robigo morbus ſegetũ, q culmis frumento innaſcit, ex nimio humore, ut ait Var. Vir. li. i. Ge. Et mala culmos eſſet robigo. Ser. uero dicit rubigo genus uitii quo culmi pereunt, ſed abuſiue rubigo dicit. Nam proprie robigo dicitur. Var. dicit uitium eſſe ob ſcœnæ libidinis, quod ulcus uocatur.

Rodo, is. ſi. ſum., pprie muriũ eſt, & ſi hium q dẽtibus fere ſemp aliq̃d demoliũt. Per tranſl. qñq; pro detraho ſumit. Hie. in præfa. li. Paral. Hæc pace uestra loquor, & obtrectatoribus meis tũ rñdeo, q canino dente me rodunt, in publico detrahentes, legentes in angulis. Huic⁹ cõpoſita Arrodo Cic. pro Sex. Vt illa ex uepreculis extracta nitedula Remp. conaretur arrodere. Corrodo. Erodo. & Prærodo, quod eſt ante rodo. Colu. libr. iiii. Nam ſi ſæpius cacumina manu præfracta, aut a pecore præroſa fuerint, in perpetuum corrumpuntur.

Rogo, as. poſco. Gel. Crepidariũ cultellũ rogauit a crepidario ſutore. Qñq; rogare eſt quærere. Cic. Roga ipſum quemadmodũ Arimini ego eũ acceperim. Qñq; orare deprecari. Vir. li. vii. Littuſq; rogamus innocuũ. Qñq; ſtatuere. Gel. li. i. Lex deinde Licinia rogata eſt. Cic. lib. ii. Phi. Ego ad eam belli ciuilis cauſam attuli. Ego leges pernicioſas rogaui. Hic legis rogatio dicit qm̃ rogare pplum magiſtratus ſolebant, an id placeret quod ſtatuerant. i. interrogare. Hinc etiam derogare legi, & abrogare legem dicimus. Et rogationis noie continet lex, plebiſcitum, & priuilegiũ. Eſt eñ quaſi caput & fons totius iuris popularis, nam rogare pplum eſt agere cum populo. In qua re hæc erant uerba ſolennia. Velitis ne iubeatis ne quirites, ut hoc, uel illud fiat. Vnde rogatio, quaſi q̃dam interrogatio. Sueto. in Cæſ. Reditũ in ciuitatẽ rogatione Plotia confecit. i. lege a Plotio lata. Cõponiť hoc cum ad, ut Arrogo, cũ b. ut abrogo, cũ con. ut corrogo. Cic. lib. iiii. ad Heren. Si Prometheus cũ mortalibus ignem diuidere uellet ipſe a uicinis cũ teſta obambulans carbunculos corrogaret num ridiculus uideret? Cũ de ut derogo, cum e. ut erogo, a quo ſupererogo. cum in, ut irrogo. cũ pro ut prorogo, quod é protraho, prolongo. Col. li. i. Quis eñ dubitet eam maxime probatã haberi, ſine qua nemo nñm, ũel proſperæ, ul aduerſæ ualitudinis uitam prorogat. Cic. Appio. Illud pugna atq; enitere, ne quid nobis tpis prorogeť. Prorogare imperiũ ſcat noua rogatione in longiora tpa proferre. Cum ſub. ut ſubrogo, quod eſt ſubſtituo. Quiri. Cum defuncto patre in eius locum ſubrogatus fuiſſet. Et omnia habent pe. cor.

Rogito, as. frẽquentatiuum ſæpe precor, & ſæpe ſciſcitor. Pli. Patrem adit, rogitat, ut ſui miſereat. Vir. Multa ſuper Priamo rogitãs, ſuper Hectore multa. Hinc componitur Erogito, quod eſt ualde ſtricteue rogito. Plau. in Cap. Ex hac ſtatua ueruecea uolo erogitare meo minore quod factum ſit filio.

Rogatores poſtulatores, & mendici, qui elemoſynam poſtulant. Plau. Vt rogator oſtiatim petam panem.

Rogatarius, tabellio qui rogat, quod quiſq; ſtipuletur, hoc eſt promittat.

Rogamen, rogationem, ſeu precem ſignificat.

Rogus, ſtrues lignorum, ad cremanda cadauera, dictus, q̃ in eo dii manes rogent.

Roma urbs Italiæ regina urbium & totius orbis caput. Hæc paruũ ab initio oppidũ fuit a iuuentute Latina Valẽtia appellatũ. Quod cũ Euander ad ea loca ueniens extẽdiſſet, ſeruata prius impoſiti noīs ſignificatiõe Romã nuncupauit. Siq̃dem græci ῥώμην robur appellant. Hie. cõtra Ioui. Roma aũt fortitudinis nomẽ eſt apud græcos, aut ſublimitatis iuxta hebræos. Alii uolunt Troia capta quoſdã ex Achiuis in ea loca ubi nũc Roma ẽ deueniſſe p Tyberim. Deiñ ſuadẽte nobiliſſima captiuag̃, cui Romæ nomen erat, incẽſis nauibus poſuiſſe ſedes, & ſtructo oppido Romen ab ea uocaſſe. Alii Romã a Romulo dictam uolunt. Romulus uero a Romula arbore. i. ficu, ſub qua Romulus & Remus pueri inuenti ſunt cũ lupa p̃bente infantibus rumen. i. mammã, uel a ruminãdo, q̃ æſtate ſub ea pecudes ruminabant. Sunt etiã qui Romulum & Remum a robore ἀπὸ τῆς ῥώμης appellatos uolunt. A Roma fit.

Romanus, a. um. qd̃ e Roma eſt, uel q Romã inhabitat.

Romanenſis, q alibi ortus eſt, ſed in Roma uerſat. Vñ Cato ſeu Var. in li. de re ruſt. ſalẽ Romanenſem appellat non Romæ factum, ſed qui Romæ uendebatur.

Romulus nomen pprium eius, qui Romam condidit, a quo Romulida, & Romulia tribus appellata eſt, fuit & alius Romulus grammaticus qui ſublatis multis græcis induxit latina. Hic cẽteſimum exceſſit annum interius mulſo foris oleo perunctus.

Ronchus ſonus naſi qui a ſtertentibus fit dormiendo, & quia deriſores ſolent talẽ naſi ſonum in deriſum facere, inde fit, ut Ronchi pro deriſionibus deriſoribuſq; uſurpentur. Marti. Maiores nuſq̃ ronchi, iuuenesq; ſenesq;, Et pueri naſum Rhinocerontis habent.

Ronchiſſo, as. ſterto. Plau. Cyathiſat, dum cœnat, dum dormit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dormit,ronchisat.
Ronchisonus,pe.cor.qui sonat ronchus, derisor est. Sido.Nec uos ronchisono rhinocerote notat.
Roro,as.humorē instar roris paulatim demitto.Vir.li.viii.Raptabatq; uiri mendacis uiscera Tullus,Per sylui,& sparsi rorabāt sanguine uepres.Hic cōponit Irro pe.pro.qđ est intus uel supra roré spargo & madefacio Vir.li.i.Geor. At cū sole nouo terras irrorat eous.
Roresco,is,a roreo,conuenit esse,Pli.li.xviii. Aquilonē pronunciat terra siccescens,sed rorescens repente hau strum immiscet humescens in rore occulto,
Rorulētus,a.um,quod est plenū rore.Col.li.vi. Cauēdū ne,aut septentrionalibus uētis, aut rorulētæ,sed siccæ ferantur uites.Idem.Rorulentæ baccæ non legantur.
Rorarii milites,q armatura leui prælių primi committebant,q ut ante pluuias cælū rorare solet,sic illi ante graué armaturā qui prodibant,rorarii appellabantur, qui & ferentarii.
Rorarium uinum,quod rorariis dabatur.
Ros humor,qui e cælo fluit serena nocte,non gelu,neq; ardoribus,neq; uentis existentibus.Arist.li.i.meteororū scribit roré fieri ex uaporatione modica,cū pluuia ex largo uapore progeneretur. Apul.li.de mūdo.Ros nocturnus humor quem serenitatis tenuitas spargit A græcis dicitur δρόσος.
Roscidus,a.um.quod est rore perfusū.unde nox roscida dicitur q rore humecta est.Plin.li.xviii.Quidā pridie rigant prata ubi sūt rigua. Noctibus roscidis secari melius Similiter mala roscida,quæ matutino rore humecta sunt.Virgi. Sepibus in nostris paruam te roscida mala(Dux ego uester eram) uidi cum matre legentē.
Rosa.flos e spina nascēs, q ppter pulchritudinē & suauē odorē Veneri sacer est,& fortasse nō absurda hæc etiā est causa, quia sicut rosa breui uiget,ita & uenerea uoluptas.quo pacto aūt rosa,quæ pri⁹ cādida fuit,cruore ueneris ifecta purpureū colorē traxerit,ex Aphthonii fabella cognosces.de rosis plura apd Pli.li.xxi.iuenies.
Roseus,a.um.ut roseus color.a rosarum similitudine a quo & roseus pannus, rosea uestis.Plin. Asini a coitu spuma collecta roseo panno,& inclusa argento uenerē stimulat,roseæ purpureæ genæ.
Rosaceus,a.um quod ex rosa factum est.Vnde rosaceū oleum,ex rosis.Plin.lib.xx.Succus ex strigmētis illitus cum rosaceo,& aceto,febrium ardores refrigerat.
Rosariū copiam fruticū significat uno loco rosas gignēntium.Plin. Rosaria a fauonio fossa oportet esse,
Rosetum,idem quod rosarium.
Rosea,campus in agro Reatino,q in eo arua rore humida semper seruntur.
Roscius,proprium histrionis nobilissimi nomen,a quo omnes in aliqua re perfecti Roscii dicuntur.
Rostr̄z,quo aues aliquid apprehendūt. Nec solū de auibus,sed de reliquis quoq; animalibus,& de ipso hoie dicit Pli.Et mugilis rostrū.Plaut. Aduscq; rostrū hominis. A similitudine aūt rostri auium dicta est pars illa exporrecta atq; acuta e prora,a quo naues ipsæ rostratæ dicuntur.Et sicut scribit Liui.Rostra dictum est tēplum seu forū,ante curiā hostiliā,in quo erat pulpitū ornatū ex rostris nauiū antiatū.Ex quo loco concionari solebāt.Vū sæpe legimus,pro rostris,ideſt in rostris,In eo enim loco rostra ab hostibus capta fixa erant.
Rostellum paruū rostrū.Plin. Muris rostellū. Col.li.ix. Animaduertat,an pulli rostellis oua percuderint.
Rotundū dr̄ collectū,& p omnē circuitū leue sine offensione asperi anguli,dictū quasi retundū,a retundendo q omnis undiq; retūsa,& ueluti detornata sit asperitas Habet eñ qđ rotundū est unicā superficiem in qua nec principiū notari potest,nec finis,Rotundū etiā,a radēdo dici potest,q circū rasū,atq; expolitū sit. Transfert q̄q; ad animū,& p collecto,cōcinno ac perfecto accipitur.unde ore rotundo loqui dicunt,qui multa paucis exprimunt,Capacioris eñ formæ uidentur horum uerba q̄ eorū,qui multis pauca dicunt.Hora. Graiis ingeniū,graiis dedit ore rotūdo Musa loqui .Gelli. Crispū sane agmē orationis,rotundū q;,ac modulo ipso numerorū uenustū.Cice.Theodectes aūt præfator nec satis(ut ita dicam)rotūdus primus instituit dilatare uerbis. Idem. Accedunt uerba apte,& rotunde disposita, ideſt collecta eleganter concinneque.
Rota a rotunditate,seu a ruendo, ruit eñ facile in suos orbes.Rotæ etiam a latinis dicuntur capræ.ut inquit Varro.li.ii.de re rust. Huius diminutiuum est rotula.
Rotella diminutiuum a rotula,Augu. Breuis etiam rotella orbiculus appellatur.
Roto,as.uerto.Hiero.li.i.Reg.Porro inimicorum tuorū anima rotabitur,quasi in impetu,& circulo fūdæ Col. lib.ix.de pauonibus loquens.Signa sunt extimulatæ libidinis,cum semetipsum,ueluti mirātem caudæ gemmantibus pinnis protegit.Idq; cum facit rotari dicit.

R Ante V

Rubus sentis genus, mora agrestis.Sic eñ a rusticis in Italia appellatur.Hora,lib.i.Car.Seu uirides rubi.Sere. Manditur apta rubus gingiuis,& bona labris.
Rubetum,locus ruborum,in quo rubi sunt.
Rubeta,ranæ genus uenenosum in sicco semper rubens & a rubis nomē trahit,in quibus plærunq; uictitat.Iu. Porrectura uiro miscet sitiente rubetam.
Rubi,orū,tñ plr oppidū Campaniæ a ruborū frequētia seu a colore ruboris.Hora. in Ser.Inde rubos fessi pueri nimus,utpote longum Carpentes. Inde afferebantur rubea uimina,pro fiscellis.Virgi. Nūc facilis rubea texatur fiscina uirga.i.quæ abundat circa rubos.
Rubia herba tingēdis lanis,ac coriis idonea,uulgo nota
Rubeus,& rufus,generalia nomina sunt ad oia,q̄ quo modo libet rubent, Etenim sanguineus, croceus, aureus,ostrinus,fuluus,flauus,rubidus,phœniceus,rutilus luteus,spadycus,rubei,seu rufi coloris sunt,ut acuentes eū,quasi incendentes,aut cū colore uiridi miscētes,aut nigro infuscantes.Gel.li.i.Sed cū aliter rubeat ignis,aliter sanguis,aliter ostr̄æ,aliter crocū,has singulas rufi uarietates latina oratio singulis,propriisq; uocabulis nō demonstrat,oīaq; ista signat una ruboris appellatione,cū tñ ex ipsis rebus uocabula mutuent,& igneum aliqd,& flammeū & sanguineū,& croceū,& ostrinum & aureū. Aliquādo rubeus ponit pro spineus,a rubo,q & uitilium usu cōmendat a Plinio,uel a rubis oppido Cāpaniæ,ut putat Ser. illo uersu. Nūc facilis rubea texatur fiscina uirga.Sunt tamē qui negent,rubeum dici debere,sed rubentem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ruber,a.um.id eſt quod rubeus:Hora.li.i.Sex. Obſcœnoq; ruber porrectus ab inguine palus.

Rubor ipſe color rubeus,qui & rubedo dicitur.

Rubeo,es.ui.rubeus ſũ.Vir.Sanguineiſq; inculta rubent auiaria baccis.Hic.inter candẽtia lilia & rubẽtes roſas.

Rubeſco,rubens fio.Vir.Iamq; rubeſcebat ſtellis aurora fugatis,Hinc cõponit erubeſco, eiuſdẽ ſignificationis. Ouidi.Tum pater,ut terras mundũq; erubeſcere uidit Transfert ſæpenumero ad uerecundiã.Vir.Nĩa neq; erubuit ſyluas habitare thalia.

Rubefacio notæ ſignificationis,a quo Rubefio paſſiuæ ſignificationis.

Rubicundus rubore plenus,ſiue abunde rubens.In quo alternitatis cauſa,ut inquit Priſci.c.loco b.ponitur ne ſit abſonum,ſi rubibundus dicatur.

Rubidus,a.um.quod eſt colore rufo atriore multo mixtum.Aliqñ tñ rubidus ſcaber,atq; aſp dicitur.Vnde a ſcabricie panis ſecũdo coctus rubidus uocatur qui a nautaꝝ uſu nauticus appellatur.Plau.Exiguã bucellã rubidi panis,Item ſcorteæ ampullæ rugoſæ,rubidæ dicuntur.Quidam etiam ruuidus ſcribũt.

Rubellæ uites appellatæ ſunt,& rubellæ uineæ,ꝙ uitiũ ipſarũ materia rubra ſit.Plin.li.xiiii.Proxima dignitas Nomẽtanis rubente materie.Quaꝓpter quidam rubellas appellauere uineas.

Rubellum uinum ſubrubeum.Martia.Et ueiẽtani bibitur ſex craſſa rubelli.

Rubrũ mare dĩ,quia aquas rubere credebant.Quidam a ſolis repercuſſu exiſtimarũt talẽ reddi colorem. Alii ab arena,terraq;.qđ latini rubrũ mare nũcupant,græci erythræũ uocant.Erythros.n.rubrũ latine dicit.Curtius ab Erythro rege inditum eſſe nomen exiſtimat.

Rubrica,pe.pro. terra rubei coloris,& minio proxima Col.li.iii.Oẽs arbuſculas,priuſq; trãsferas rubrica nota re conuenit,ut cũ ſerentur eaſdẽ cœli partes aſpiciant quas etiã in ſeminariis conſpexerant Hac legũ tituli & capita notabantur.Perſi. Præſertim ſi quid maſuri rubrica notauit.

Rubricatus,a.um,quod eſt rubrica intinctum,Hiero.in Exo.Pelles arietum rubricatas.Hæc a Nicãdro Miltos Lemnia uocantur.Gal.glebam minii nominat.

Rubriceta,uulgo roſetum dicit.Color quẽ mulieres ad tingendam faciem adhibent.Plaut.in Tru.Mala,buc cas rubriceta omne corpus intinxit tibi.

Rubigo,q̃ in metallis ſitu quodã contrahit,arida, & rubra metallum paulatim abſumens,qualẽ in ferro uidemus.Dicta a colore,nam ueteres robũ rubeũ dicebant Ærugo uero proprie fit in ære,ſicut ferrugo in ferro,& contrahitur ex humore,non rufa,& ſicca,qualem dixi mus rubiginem eſſe,ſed uiridis,atq; humida.Iñ præcipua frumenti calamitas, ut ait Baſilius,Rubigo dicitur ꝙ ut illa ferrum,ſic iſta ſegetes exurit.

Rubicon,pe.cor.fluuius q̃ diſterminat Italiã a Gallia citeriore,quẽ Plinius in octaua regione Italiæ collocat, Sueto.in Cæſa.Cõſecutuſq; cohortes ad Rubiconẽ flumen,qui prouinciæ eius finis erat,paulum conſtitit,

Rubigino,as.pe.cor.rubiginẽ cõtraho.Apul.li.iii.Flori. Profecto ut gladius uſu ſplendeſcit,ſitu rubiginat,ita uox in uagina ſilentii cõdita diutino torpore hebetat.

Ructus,eſt proprie digeſtio cibi,& concoctarum eſcarũ in uentum efflatio.Plau.in Pſeu.Pergin ructare in os? Suauis mihi ructus eſt.

Ructo,as.a quo ructito frequen. uide in dictiõe Eructo.

Rudiæ,diarum.urbs Salentinorũ.Syl.Miſerunt Calabri, Rudiæ genuere uetuſtæ.

Rudis,fœ.gene.uirga q̃ gladiatores ſexagenarios ab eo munere ꝓtor eximebat,quos cũ probi fuiſſent,q̃ multa reportaſſent lemuſcata,Tiberius ad maiorẽ ludorũ ſuoꝝ magnificentiã reuocatos,cẽtenis nũmũ milibus donauit.Ci.in ii.Phil.Tã bonus gladiator rudẽ tã cito accepiſti.Rudibus aũt ſolitos pugnare gladiatores,teſtis eſt Lampri.q ait Cõmodũ in arena rudibus inter cubiculares gladiatorios depugnaſſe.Qm̃ uero hi gladiatores,dũ libertate donabant,ne gladiaturã ampliꝰ exercerẽt,uirga donari ſolebãt.Factũ eſt,ut ꝓ libertate & ꝓ fine rudis aliqñ ponat.Iuue.Ergo ſibi dabit ipſe rudem.Aliqñ ponit ꝓ rutabulo ſiue inpolita uirga.Plin. lib.xxxiiii.Vrit in platinis ꝓ laminas minutas cum ſulphure uerſatũ rudibꝰ ferreis,aut ferulaceis,Rudis uero adiectiuũ,idẽ eſt qđ recẽs,impolitus, impfectus,durus, Transfert inde ad aĩum,rudeſq; illi dicunt,qui ad huc aĩum non expoliuere diſciplinis,& doctrina,rerumq; uſu.Teren.in Phor.Adeon te eſſe ingenio rudi,& inexorabili.Pli.li.i.Sedere cœpit ſententia hæc,pariterq; & eruditum uulgus & rude in eam curſu uadit.

Rudicula dimi.parua uirga impolita ad multa utilis. Ca.Igne bñ coqto,rudicula agitato crebro uſq; adeo dum fiat tã craſſũ,q̃ mel.Plin.li.xx.Nõ eſt opus in hoc uſu lanas rudiculis eſſe curatas.Item rudicula(ut Col. inquit) eſt organum erectæ tabulæ ſimile.

Rudiarii dicti ſunt,qui impetrauerunt miſſionem artis gladiatoriæ, donati rude.Sueto.in Tyberio.Rudiariis quoq; quibuſdam reuocatis auctoramento centũ millium dedit.Item rudiarii dicuntur,qui faba ruuida,& noua poliunt,Item qui ruderarium cribrum facit,& rudiora linteamina,rudiarius dicitur.

Ruditas,imperitia,& obtuſitas ingenii.

Rudio,is.rudiui.& rudii,itum,rudem doceo,Vnde Erudio,quod eſt perfecte,quæ rudes ſcire oportet,doceo.

Rudimentũ principiũ,ſiue prima diſciplina, q̃ rudibus cõmittitur. Quod & tyrociniũ, & nouitas appellat,ut rudimentũ ſeruitii.A pud Pli.rudimentũ ꝓ initio uitæ. Rudatum pro rudimento poſuit Apul.

Rudo,is.di.proprie ad aſinos ptinet.nã rudere aſini dñr, cum uocẽ emittunt.Per. Findor ut arcadiæ pecuaria rudere credas. Abuſiue & de leonibus,& de hoĩbus dĩ Vir.Sera ſub nocte rudentũ.Et alibi.Incluſũq; cauo ſaxo,atq; inſueta rudentẽ Vbi ſciendum apud Virgi.ru ſyllaba breuis eſt,cum apud Perſi.producatur.Findor, ut Arcadiæ pecuaria rudere credas.

Rudens,a rudo,is.participiũ eſt,quandoq; nomẽ ſubſtãtiuũ,tam maſ,q̃ fœ.gene.eſt,& ſignificat funẽ nauticũ qm̃ cum funes uento agitãtur,rudere uidenẽ,Tametſi primæ ſyllabæ quantitas non ſeruetur.Vir.Inſequitur clamorq; uirum, ſtridorq; rudẽtum.Catul. Candidaq; intorti ſuſtollunt uela rudentes.

Rudus,eris.ſtercus qđ raditur, Hinc Ruderariũ cribrũ dictũ ad rudera expurganda accommodatũ q̃ſi ſterco rariũ,rudera quoq; dñr purgamẽta cæmẽtitii & lateritii parietis uetuſti & diruti,& hoc eſt duplex nouum.ſ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

& uetus. Nouũ rudus eſt materia pauimenti,hoc eſt ſaxa denuo cõtuſa,ſeu teſtæ confractæ cũ calce ad pauimentũ faciẽdũ,Vitr.li.vii. Deinde ruderi nouo tertia pars teſtæ tuſæ admiſceat,calciſq; duæ partes ad quiq; mortarii mixti omnibus præſtẽt reſponſũ Vetus rud⁹ eſt materia ueterũ pauimẽtoꝝ & diruptorũ ædificioꝝ q̃ lapidibus,& teſtis cõfractis,calceq; arena cõmixta cõſtat.Pli.cõplanatæ ueteri rudere erãt uiæ.Et rudus,ſiue randus,& ruduſculus a ueteribus dicebaꝫ æs,res rudis aſpera,& ipolita.Vñ Feſt⁹ Rãduſculana porta Romæ dicta,q; rudis,& impolita ſit.uel q; rando.i.ære iuncta

Rudero,as,pe.cor.rudus iduco. Vitr. Ne minori ſaxo q̃ qd̃ poſſit manus implere cruſtuminatõibus iductis rudereť. Vñ ruderatus ager dr̃,q ueterũ ædificiorũ materia ſcatet.Pli.li.xxi. Roſa ſiccis locis,q̃ humidis odoratioré conſtat naſci Serendi nec pinguibus,nec argilloſis locis contentam raris,proprieq; ruderatum agrum amare.Eruderare uero eſt rudus eiicere.

Rudetum plenum rudere,ſiue terra,quæ prius rudis fuerat,& inculta,tũ aũt arata.Cato. Lentem in rudeto & rubricoſo,qui herboſus non ſiet ſerito.Hic aũt locus a Plinio ruderatus dicitur.

Ruderariũ cribrũ uilius,& furfurariũ Apul.dixit,eoõtrario liberale pani ganeatiori cõficiũdo p q̃ accõmodũ pollinariũ dr̃ Plauto & cæteris.hoc polliné,hoc é floré farinæ tranſmittit.Eo ſiliginarii utũtur,& polintores. Qui ruderarium cribrum facit,& rudiora linteamina rudiarius uocatur.

Rufus color non plene ruber.Mar.Roma magis fuſcis ueſtitur,Gallia rufis.Et rufus nomen uiri proprium,a quo per diminutionem fit Rufinus.

Rufo,ãs.rufum facio.Plin.Eadem rufat capillum.

Rufeo,es.a quo rufeſco rufus fio.Plini. Grues ſenectute nigreſcunt,Merula ex nigra rufeſcit.

Rufuli appellati ſũt tribuni militũ,nõ a populo ſed a cõſule facti, q; de eorũ iure Rutilius Rufus legẽ tulerit. Hi poſtea mutatione unius lr̃æ Rutuli ſunt appellati.

Ruga non ſolum in corporibus dici ſolet,q̃ fit præ ſenectute,ſed etiam in ueſtibus,uulgo falda.Pli.li.xxxv. præterq; in ueſte rugas, & ſinus inuenit.Ruga exterior eſt,ſinus interior.Cice.in Cato. Non cani,non rugæ repente auctoritatem arripere poſſunt.

Rugo,as.rugas cõtraho.Plaut.in Caſ. Vide palliolũ,ut rugat.Huic contrarium eſt erugo,pe.cor.Plin.lib.xxi. Furfures in facie emendant,& erugant corpora.

Rugo,is.xi.ctum.ructum emitto.Cuius compoſitũ eſt Erugo,a quibus ructo,Eructo frequẽtatiua & Ructito de quibus in Eructo.

Rugio,is.rugiui,& rugii.Vnde rugitus,qui proprie leonis eſt,cum uocem emittit.Hiero.Amos.iii. Leo rugiet,quis non timebit? Hinc componitur Irrugio.is.

Rulla inſtrumẽtum ferreũ,ſtimulo ruſticorũ additum, ad uomerem detergendum.Plin.Purget uomerẽ ſub inde ſtimulus cuſpidarius rulla.Eſt aũt diminutiuum a runa,quod eſt teli genus.Enni.Runata recedit.i.runis præliata.Habet aũt hoc telum latiorem cuſpidem.

Rumpotinus genus arbuſti gallici,inquit Colu.lib.vi. Et alibi.arboribus rumpotinis frumentum non inſeritur ſi in utrãq; partem.xx. pedum ſpacium interueniũt.Cæteq; appellatio rumpotini hodie quoq; durat in liguria,& inſubria.hinc rũpotinetũ ubi rũpotini ſũt

Ruma a ueteribus dicebaꝫ mãma.Et Ruma gutturis ps eminẽs.Ser.Ruminatio dicta eſt a ruma eminẽte gutturis pte,p quã demiſſus cibus a certis reuocaꝫ aialib⁹.

Rumo,as.lacto,q̃ſi mammã imitto,a quo irrumo,& ſubrumari agni dicuntur,qui ad mammã admouentur.

Rumia dicta eſt dea ,q̃ rumis id eſt mãmis,hoc eſt pueris lactentibus præſidebat. Huius meminit Augu.lib. iiii.de ciui dei. Var. Non negarim inq̃, ideo apud diuæ rumiæ ſacellum a paſtoribus ſatam ficum,ibi eã ſolẽt ſacrificare Lacte, pro uino,& pro lactentibus.

Rumen,eminẽs ſub mẽto gutturis pars qua cibus in aluũ demittit.Inde fit rumino,as.Eſt & Rumẽ mamma Pli.li.xv.Q̃ ſub ea inuenta eſt lupa infantibus p̃bens rumẽ Ita.n.uocabãt mãmã. Nonius docet rumen eſſe locũ in uẽtre,quo ſumit cibus,& uñ redditur,Pompo. Ego rumorem paruifacio,dum ſit rumen q impleam.

Rumino,as.pe.cor. & ruminor deponens, ſignificat reuomo ac rurſum cõſumo, q̃ſi cibum ad rumẽ reuoco iterũq; cõficio.Colu.li.vii.propter q̃ bos,neq; ruminat neq; lingua ſe detergit,Per trãſlationem ponit pro in memoriã reuoco.Var,Non modo abſens de te ſæpius cogitabit,ſed ruminabitur humanitatem tuam.

Ruminalis ficus,ſub q̃ lupa Romulo & Remo dicit mãmã p̃buiſſe,q̃ & Romula uocitata eſt.Oui.Romã nũc ficus rumula ficus erat, ſiue q; ſub ea pecudes æſtatis tpe frigora captãtes herbas ruminare conſueuerunt.

Rumis mamma.Var.antiquo uocabulo mãma rumis.

Rumentum, abruptio.

Rumex,lapatii ſylueſtris genus,cui⁹ ſuccus ipoſitus ſcabiei ſtatim illã purgat.Vir.in Moreto. Fœcunduſq; rumex maluæ,uiolæq; uirebant.Et rumex genus teli ſimile ſpari gallici,Lucil.Tum ſpara,tum rumices portantur,tragula porro.

Rumor ſermo in populo,ſine certo auctore,in bonũ uel in malũ de recenti diſperſus re.Cice.in Phil. Improbiſſimis rumoribus diſſipatis.Teren.in Andr.Meũ gnatũ rumor eſt amare.Aliquando ponitur pro fauore.Vir. Ergo iter inceptum peragunt rumore ſecundo.

Rumuſculus diminutiuum paruus rumor.

Rumifero.as,rumorẽ fero,qd̃ & rumigero,as.dr̃.Plaut. in am. Thebani uero rumiferant,probant.Alii tamen legunt Rumificant quod eſt rumore pronunciant.

Rumigerulus pe.cor.qui rumorem gerit.

Rumpo,is.rupi,ptum,frango.Vir.li.x.Rũpimus inuitæ tua uincula,Rupiſſe eũ utiq; accipiem⁹,q uulnerauerit uel uirgis,aut loris,pugniſue ceciderit,uel telo,uel quo alio,ut ſcinderet alicui corpus,uel rumorẽ fecerit,Interdũ rũpere ponit p defatigare.Ter.in Ecy. Vt me ambulãdo rũperet.Interdũ p diſſicere.Vir.Frigidus in pratis cantando rũpit anguis. rũpere ſilentiũ,& rũpere uocẽ eſt loqui,ſeu diu tacita pferre.Vir.Quid me alta ſilentia cogis rumpere.Hiero.ad Iuli.Longũ ad te ſilentiũ rumpo offerens tibi nudam officii uoluntatem.Rũpere moras eſt auferre.Vir,li.Geor.En age ſegnis rumpe moras.Huius uerbi compoſita ſũt.Abrumpo corrũpo, dirũpo,erũpo,irrumpo, iterũpo, prumpo, & prumpo,

Ruptus,a.um. præter ſignificationes a rũpo ſumptas ẽt ſigñat delaſſatũ , & membris fractũ ex diutino labore. Apul.Quouſq; ruptũ iſtũ aſellũ nũc etiã claudum fru

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſtra paſcemus? Alias ruptus dī ueſtibus laceris pānoſus Mar. Qui ſanet ruptos dic mihi galle qs eſt? Nam qui diſciſſas ueſtes habent nulla medela ſanari poſſunt.

Rumigare idem quod ruminare,& quod Quin. ac Plin. ait remandere,& commanducare Apul. lib. iiii. de Aſi. Iam fere tertium palam rumigabam.

Runcinæ,pe.pro. apud Pli. ſūt maiores ferræ q̄bus fabri materiarii ſecāt arbo㌘ moles ſubiectis cāteriis. Hiero. in Eſa. Artifex lignarius extēdit normam,& formauit illud in runcinam. Canterii ſūt,q̄ a ruſticis fere dicunt caballi,quia ipſos equos canterios uocamus. Sed & rū cinos agreſte uulgus dicit minores equos ex hac for taſſe runcina㌘ origine. Runcina etiā rumpia ferrea,& ligo ad dumeta excidenda. Plau. deruncinare uſurpat pro diſſecare diſſipare q̄,& runcando excidere & mūdi ter excolere. Præterea runcina putabatur dea q̄ runca tioni præeſſet. Augu. li. iiii. de ciui dei. Cum runcatur. i. a terra auferuntur,deam runcinam præfecerunt.

Runco,as. eruo,euello,Cornu. Rūcari ꝓprie ſegetes uel herbæ dīr. Colu. li. ii. Frequentē tū exigūt ſarritionē,& runcationem,ut herbis liberent. Hinc cōponit erunco quaſi extra runco,a quo Aberunco,de quo ſupra.

Ruo,is. rui. rutū.& ruitū. Ruere ꝓprie eſt concidere. Vir. Ruit alto a culmine Troia. Per trāſlationē q̄q̄ ponit pro effundi. Idē li. vi. Vū ruūt totidē uoces reſponſa Sibyllæ. Q̄q̄ pro decipi. Cice. li. iii. offi. Sed hoc non eſt emptorē pati ruere,& p̄ erroré in maximā fraudem incurrere. Q̄q̄ ꝓ euertere,diruere complanare. Et ſic habet actū,cū alibi abſolutum ſit. Vir. li. i. Geor. Quid dicā iacto q̄ ſemine cominus arua Inſequitur,cumuloſq̄ ruit male pinguis arenæ,Q̄q̄ ꝓ feſtinātēr ire,ſeu in p̄ceps ferri.& ſine cautela in aliquē impetū facere. Idem li v. Quo moriture ruis, maioraq̄ uiribus audes. Q̄q̄ ꝓ impellere. Ter. in Adel. Cæteros ruerē, agerē, raperē, tūderē, proſternerē. Q̄q̄ pro eruere,euellere. Pli. Herbas ruentibus,limū q̄ redūca,ut ſuū generi. Vir. lib. xi. Cōfuſa ruebāt oſſa focis. Q̄q̄ percrepare. Vir. Ruit aduꝰ æther. i. tonitru p̄crepat. Sic ruina,ꝓ tonitru,ut cœli ruina Huius compoſita ſūt Adruo,corruo ſimul ruo ſiue deorſū me totū deiicio Li. li. i. Duo Romani ſup aliuin alius uulneratis tribus albanis,expirantes corruerunt. Hie. in Paulo. Tum uero Antonius pro foribus corruens,uſq̄ ad ſextam,uel eo amplius horam aditū precabatur. Diruo,uarie ruo. Teren. in Adel. Hanc in horto maceriā iube dirui. Liui. li. i. Iam fragor tectorū q̄ diruebātur,ultimis urbis partibus audiebatur. Eruo irruo,obruo,& ſubruo. Sciēdum eſt q̄ ruo,cū ſit neutr㌘ inuenit habere ſignificationem actiuam. Vir. Et ruit atrā Ad cœlum picea craſſus caligine nubem. Ex quo etiam eruo,diruo,& obruo,actiua ſūt Et omnia habēt pēnultimam ſupini correptam.

Ruina caſus,excidiūq̄ dī. Nā,ut inquit Hiero. ruina eſt cū parietes domorū diruūt. Hic ruinoſus,a.um. qd eſt ruinis plenū,hoc eſt cafurū. Augu. li. i. Confeſ. Anguſta eſt domus aīæ meæ,quo uenias ad eā dilatetur abs te, ruinoſa eſt refice eam. Accipitur & ruina pro tonitru.

Rupes ſunt præruptæ partes terræ propter altitudinem ac procliuitatem inacceſſæ,q̄ ueluti abruptæ ſint,a rū pendo dictæ,quales ſunt,quæ in torrētibus fiunt,unde fluminū quoq̄ altiores,atq̄ inacceſſæ ripæ rupes dīr. Nam ripæ planæ ſunt,quas Vlpia. diffinit eſſe q̄ flumē continent,naturalē curſus ſui rigorem continētes. Rupes proprie de montibus dicuntur.

Rurſus,& rurſum aduerbium ſignificat retrouerſum, Teren. in Ecy. Tace,trepidari ſentio,& curſari rurſum prorſꝰ. Dona. Rurſū proprie retro ante ſignificat, ſicut dicimus ſurſū,deorſū,intro,foras,hac,illac. Quandoq̄ ponitur rurſus pro e contrario. Virgi. Haud rurſū eno des trunci reſecantur.

Rus locus extra urbem,ubi agri ſunt,& uillæ,dictum q̄ in agris quotannis rurſus eadem fiant,id eſt colantur, ut rurſus capiantur fructus.

Ruralis,& hoc le. quod ad rus pertinet,Amb. li. de para. Et quāuis paradiſus operibus ruralibus non egeret,tū in paradiſo ſpeciē laboris ſuſcepit. Ruralibus aūt diis Mercurio Panic㌘ ſacrificabant placētas & uinum. Vū Leonidas in epigrāmatibus. ἄυλιακῶι νυμφῶν ἱερὸς πέ γσαῖσ' ὑπὸ πέτρῃ πίδακος, ἣθ' ὕλασιν γείτων ἑσπέριος πίτυς. καὶ σύντεφάλωχιν μηλόσοις μαιάδος ἕρμᾶ, ὅτε θὴρ αὐλῶν τὴν πὰρ κατέχισε σκόπελον. ἵλαοι τὰ φέσκ τότε σκύ φοσ ἐμπλέον οἴνησ δέξασθ' ἀιακίδεω λάδρα νεοπολέμου.

Rureſtris.& hoc ſtre. quod eſt ruris. Apul. Rureſtri uocabulo uulgus indoctum roſas laureas appellant.

Ruro,as. fm rus facio,Plaut. in Caſ. Dū ruri rurāt hoīes Dicīt & ruror deponēs. Var. Dum in agro ſtudioſius ruror,Triptolemum ſculponea tū bigas ſequi cornutas.

Ruſticor,ruri dego. Plin. Cū ſimul æſtate ruſticaremur. Cice. Tironi,Liceat modo ruſticari.

Ruſticus,a.um. pe.cor. idem quod rureſtris,ut domus ruſtica. Quādoq̄ ruſticus dicīt moribus,& uita incultus, quaſi ſemibarbarus. Vnde ueteres ruſtice pro barbare uſurpabant. Eſt etiam ruſticus nomen uiri proprium.

Ruſtica auis,perdici ſimilis,niſi q̄ roſtrū longius habet Mar. Ruſtica ſum perdix,quid refert ſi ſapor idem. Carior eſt perdix,ſic ſapit illa magis.

Ruſticanus,a.um. idem quod ruſticus. Amb. Cultu ruſticani laboris acquiritur,

Ruſticarius,a.um,quod ad rus pertinet. Vnde falces ruſticarias dicimus, Vide in dictione Syluaticus.

Ruſticatim aduerbium pro ruſtice. Pompo. Ego ruſticatim tangam,urbanatim neſcio.

Ruſticitas urbanitati cōtraria eſt. Eſt aūt urbanitas qua ſignificamus propriū quēdam geſtū urbis,& ſumptam ex cōuerſatiōe doctorū tacitā eruditionē. Ponit q̄q̄ ꝓ ſepta,& timida uerecūdia Oui. Et ſi ruſticitas nō uetat, ipſa rogat. Ci. Deterruit me pudor quidā ſubruſticus.

Ruſcum. Ser. Ruſcum uirgultum eſt,unde uites ligātur Quidam accipiunt pro frutice ex quo nunc ſcopæ fiunt,qui folia habet myrto ſimilia,ſed acutiora,& rigidiora. Vir. li. ii. Geor. Nec non etiā aſpera ruſci Vimina per ſyluam, Alii pro theca,in qua includitur ſemen aſparagi. Colu. Et ſcyla hirſuto ſæpe nunc horrida ruſco Alii ruſcum intelligunt ſentes.

Ruſpor. aris. ſæpe ſeu diligēter ſcrutor. Actius. Vacantes ruſpant ſyluas. Proprie uero ruſpare dicuntur galliæ, hoc eſt ſcalpere. Hinc componitur corruſpor,pro conquiro. Plautus. Corruſpare tua conſilia in pectore.

Ruſceus color,dictus eſt a ruſco uirgulto. Vnde ruſcea facies infecta colore ruſci. Cato. li. vii. Origi. Mulieres opertæ auro purpureaq̄ ruſcea facie.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Russus,& russeus appellationes rufi coloris sũt.Sicut em̃ fuluus,& flauus,& rubidus,& phœniceus,& rutilus,& luteus,& spadix rufũ colorẽ signãt quadã uarietate distãtes.Ita russeus uocabulũ est ruboris,quod uulgo quoq; usitatissimum est. Flauius Vopiscus, Tunicas ducales russas quattuor,pallia procõsularia duo.Hinc aurigas russeos siue russatos dictos esse opinor a russo colore quo utebant.Apud.Pli.mentio fit russæ seu russati aurigæ.Et Iuue.Parte alia solum russati pone lacertæ.

Ruta apud Iurisconsultos quasi eruta dicũtur,de quibus Vlpia.Si ruta cæsa excipiunt in uenditione,ea placuit esse ruta q̃ eruta sunt,ut arena creta & his similia.

Ruta herba a ruendo.i. eruẽdo dicta,q; una ex oĩbus herbis propter multiplices eius usus maxime eruatur.Peculiaris est illi auctoritas ꝓpter uenena q̃bus remediũ exhibet p̃sentaneum, unde & mustelæ cõtra serpentes dimicaturæ ruta se muniunt.Hinc Rutaceus,a.um.

Rutatus,a.um. quod ex ruta materiatum est.Pli.Inuenio mustum rutatum populo datum.

Ruto,as.frequentatiuum est uerbi Ruo.is.

Rutabulum proprie instrumẽtum quo rustici utuntur in proruendo igne panis coquẽdi gratia. Fest.auctor. Hodieq; id nomen custoditur apud nos.

Rutrũ quo qd eruit̃,a ruẽdo. Nã sicut aratũ aratrum sic rutũ rutrũ facit,Idem Fest.Rutꝛ iquit tenẽtis iuuenis effigies in capitolio ephebi fuit,more græcorũ arenã eruentis,exercitationis gratia,quod signũ deportauit ex Bithynia Romam Pompeius Bithynicus.

Rutilo,as.pe.cor.splẽdeo.Vñ dicimus auꝛ rutilare. Rutilũ aũt rufũ,qd̃ habet aliqd nigroris,cuius coloris studiosæ mulieres rutiliæ dictæ sũt.Et uestes rutilæ, quæ & hyacinthinæ,& hisginæ.ab hisge herba uocant̃.Hic cõponit̃ irrutilo,quod est ualde rutilo.Amb.lib.Hexa. Irrutiles igit̃ licet o homo aut splẽdore nobilitatis,aut fastigio potestatis,aut fulgore uirtutis,semper tibi spina proxima est.

Rutuli pe.cor.populi Italici non longe ab urbe Roma ubi Ardea oppidum est.

Rutupinum pe.pro. promõtoriũ Britanniæ.Luc.li.vi. Aut uaga cũ Tethys,rutupinaue littora feruent,Vnda caledonios nescit turbata Britannos.

Rutheni ppli Galliæ nõ lõge ab Auerna,& Santonibus.

Littera semiuocalis

q̃ si antecedat m.uel p.uel t.in simplicibus dictiõibus eiusdẽ est syllabæ,ut Cosmus, Prosper, Testis,in cõpositis uero aliud est. Nã Aruspex,teste Quintiliano, quia pars eius posterior a spectãdo est tertiæ dabimus.Abstemius uero, quia ex abstinẽtia temeti cõposita uox primæ relinquit̃. Transit quãdoq; s.in m.ut rursũ,ꝓ rursus,diminuo,ꝓ disminuo In n.ut sanguis,sanguinis.In r.ut flos floris.

S Ante A

Saba ciuitas regia Æthiopiæ, inquit Iosephus, quam post ea Cambyses a sororis suæ nomine Meroen denominauit. Hanc Nilus circundans inexpugnabilem reddebat. Dicta Saba. ἀπὸ τοῦ σέβειν quod est sacrificare quia thus mittit,quo in sacrificiis utuntur.Sunt qui dicant Saba Arabũ lingua mysterium significari. Hieruero conuersionem sonare autumat. Hinc Sabæus,a.um.sunt qui dicant saba esse partẽ fœlicis Arabiæ quæ Eudæmon dicitur.

Sabæi populi fœlicis Arabiæ ditissimi,syluarũ fertilitate odorifera.Hos Iosep.lib.i.a Saba Chusi filio(q̃ a Chã ortus fuit) dictos affirmat.

Sabath nomen proprium,a quo Sabathei nominantur qui græcis Istabari dicuntur, ut Iosephus inquit.

Sabate lacus est,unde fit Sabatinus a.um.Colu.li.ix.Inde uelinus,inde etiam Sabatinus. Item Volsinensis,& Ciminus lupos,aut̃ataq; procreauerunt.

Sabbatũ,hebraica lĩgua dies quietis dicit̃.Et sabath græce,latine q̃s.Et est septimus dies quo requeuit Deus ab opibus suis.Prima sabbati dĩ primus dies,quẽ dñicum etiã noĩamus,secũda sabbati,secũdus dies,tertia sabbati tertius dies,quarta sabbati quartus dies,quinta sabbati quintus dies,sexta sabbati sextus dies a die dñico.Et ipsũ sabbatũ septimus dies:Quod etiam nomen ab hebræis(sicut Iosephus refert)septimana dĩ.Hãc ethnici idolorũ,& elementorũ noĩbus appellant,ut prima sabbati a sole dicat̃,secunda a luna sit,tertia a marte,quarta a mercurio,quinta aIoue, Sexta a Venere.

Sabbatizare est sabbatum obseruare.Hie.in Leuitico. Quando fueritis in terra hostili sabbatizabit,& requiescet in sabbatis solitudinis suæ.

Sabbatarius,qui diem sabbati seruat. Vnde illud quod ieiunia sabbatariorum.

Sabbatismus uacatio facta post labores.

Sabadius Deus qui & Liber & Sol dicitur.

Sabæ Syriorum lingua mensis Februarius dicitur.

Sabaoth nu.pluralis,& gene.fœ.interpretatur militiarũ. uel exercituũ,siue uirtutũ.Vñ Dñs sabaoth inqt Hier.

Sabulũ arena grossior.Hinc sabulosus,a.um.Colu.lib.v. de Castanea.Pullam terram,& resolutam desiderat,sabulum humidũ, uel refractum tophum non respuit

Sablo,onis.idẽ quod sabulũ.Amb.li.Hexa. Infirmissimo ita oĩm uilis sabulonis puluere uis maris intempestas cohibet̃,& uelut habenis quibusdã cœlestis imperii p̃scripto sibi fine reuocat̃, uiolentiq; æquoris motus in sese frangitur,atq; in reductos sinus suos scinditur.

Sabburra,licet ſm Prisc.gemmino bb.scribat̃,apud Virgiliũ tñ eius prima corripit̃,ut cymbæ istabiles fluctu iactãte saburrã tollũt. Est aũt saburra ꝓprie nauiũ,ex quacũq; materia.Sed sabulũ fere significat,quo naues onerari solẽt,usq; ad certã mẽsurã quo stabiliores sint.

Sabburrare,siue suburrare,est satagere in sabulo,ac mersare,ut puluerare in puluere.Pli.li.xviii, Echini affigẽtes sese aut arena saburrantes, tempestatis signa sunt. Solin.Grues uolaturæ arenas deuorant,sublatisq; lapillis ad moderatam grauitatem saburrant̃.Nã Suburra urbis regio,& suburrana tribus quam ueteres per c. nostri per b.scribebant,hoc est succurram,non suburram,qa ut uerius Flac. ait a pago Succusano dicerent̃ uel a statiuo præsidio,quod solitum sit esquiliis succurrere gabinis infestantibus.

Sabini populi sunt in quarta Italiæ regione,non procul a Roma a religiõe & cultu deorum cognomĩati,quasi Sebini,ἀπὸ τοῦ σέβειν,Sil.uero a Sabo auctore gentis sabinos dici putat,qui lib.viii.ait.Ductorem gentis, quæ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

laudes ore ferebant Sabe tuas,qui de patrio cognoie primus Dixisti populos magna ditione Sabinos. Hos Pli. Appenninis iugis uallatos utrinq; scribit. Stra. Sabinos ait angustum incolere agrum in longitudinem protensum a Tyberi, usq; nomentum oppidum, stadiis mille usq; ad uestinos.

Sabellus,a.um. deriuatum nomẽ a sabinis. Sunt autem Sabelli populi a Sabinis orti qui incolunt montes,qui sunt inter sabinos,& Marsos, De his Virgi. lib. ii. Geor. Hæc genus acre uirum Morsos, pubemq; Sabellam.

Sabucus sine m. ante b. genus arboris notæ. Nam apud Serenum sabuci correpta prima.

Sacarum regio(ut Ptole. inquit)est in Asia ultra mare Caspiũ,Sogdianis cõtermina,in q̃ nec urbes nec uicos esse testatur,sed incolæ eius regionis nemora & specus habitãt sagittãdi arte peritissimi Qui olim Bactrianã prouinciam occupauere,& optimã Armeniæ regionẽ adepti sunt,ut li. xi. Strabo refert atq; usq; Cappadocas processerunt,Sed cũ ex spoliis festa celebrarent,Persarum imperatores noctu adorti funditus deleuere. Hos quidam Sacassanos uocant.

Sacassani. Vide in dictione Sacarum,

Saccarum. pe. cor. dicitur mel in harundinibus collectũ gummi modo candidum ac fragile. Nascit in Arabia India,Creta,Italia & Sicilia. Vnde Oxysaccaron potionis genus ex saccaro & aceto.

Sacondion genus gemmæ coloris hyacinthini.

Saccarium, Vlpi. Ti. de contrahenda emptione. accipit non pro negociatione,sed pro baiulo scribens. Si quid ex sacco saccarii cecidisset.

Sacciperium est maior crumena,& minoris marsupii receptaculum. Plau. in Ru. Meum marsupiũ quod plenum fuit argenti fuit in sacciperio.

Saccaria,æ,negociatio,qua emimus & uendimus lucri causa saccos,quæ sunt uiliora uestimenta,sicut & Sagaria,a sagis deductum nomen.

Sacculatii apud iurisco. accipiunt̃ p fraudulẽtis impostoribus q uetitas in sacculo artes exercẽt & partẽ sub ducũt,ptẽ subtrahũt,quos Vlpi. ait plᵒq̃ fures puniẽdos

Sacellus dimi. a saccus pro marsupio. Aug. Per diem uexaris laboribus,per noctem agitaris timoribus,anima tua febricitat curis,ut sacellus tuus impleatur nũmis.

Sacæ populi,quos Hiero. tradit a Persis uocari oẽs scythas, Stra. Sacassani albanis iungũtur. Hic. Et in pontũ usq; penetrauerunt,aliqñ sacæ dicti,& armeniæ partẽ maxime opimam cui & nomen dedere potiti sunt.

Sacrũ nomẽ substantiuũ dr̃ omne qd̃ noie deorũ habet̃ Vñ Vir. quotiẽs sacrũ nominat additionẽ fere deorũ facit. Sacra Dioneæ matri,diuisq; ferebã. Idẽ. Sacra Iouistygio,quæ rite incepta parabã Ponit̃ eñ pro sacrificio Macr. in Satur. Sacra celebritas est,cũ sacrificia offerũtur,uel cũ dies diuinis celebrant̃ epulationibus,uel cũ ludi in honorẽ agunt̃ deorũ,uel cũ feriæ obseruantur. Itẽ sacrũ dr̃ tẽplũ. Pau. Sunt aũt sacrilegi, qui publica sacra compilarint. At qui priuata sacra,uel ædiculas incustoditas tentauerint, amplius q̃ fures,minus q̃ sacrilegi merentur. Et sacrũ dr̃ magicũ quoddam ad cõpescendas detrahentium linguas. Ouidi. li. ii. fast. Ecce anus in mediis residens annosa puellis sacra facit tacite nec tamen ipsa tacet,

Sacer,a.um. idem quod uenerabile. Vir. Extulit os sacrũ cœlo. Capit nõnunq̃ pro execrando,sceleſto,ut idem. Quid nõ mortalia pectora cogis auri sacra fames? Et antiquitus homo sacer dicebat̃,quẽ populus ob maleficiũ iudicasset,neq; fas erat eũ molere. Et si quis eum occidisset parricidii non damnabat̃,ex quo ois homo malus,atq; improbus sacer appellari solet. Hora. Intestabilis,& sacer esto. Sacer locus,locus consecratus.

Sacer,serpens minutus quem angues præmagni fugiũt Magnitudo huic ad cubitum, species hirsuta. qcquid momorderit continuo putrescit.

Sacer mons trans Anienem fluuium ultra tertium miliariũ appellatur,qui Ioui fuerat consecratus,uel mõs in finibus Galatiæ aurum ferens.

Sacer ignis,morbus cuius multa sunt genera, quæ apud Plini. habentur. Colu. li. viii. Est etiam insanabilis sacer ignis,quam pusulã uocant pastores. Ea nisi compesciẽt intra primã pecudem,q̃ tali malo correpta est,uniuersum gregẽ cõtagione pternit. Sic quidem nec medicamento,nec ferri remedia patitur. Nã pene ad omnem tactum excandescit,uide Corne. Cel. lib. v.

Sacer morbus appellatur comitialis,q; Hercules eũ passus fuerit ex græcis,nunc gallicum dici dubito.

Sacra uia in urbe Roma uocitata est,q; in ea fœdus ictũ sit inter Romulum & Tatium. Hac triumphãtes in capitoliũ ibant. Tendebat aũt a regia,usq; in arcem Hãc Hora,lib. Car. sacrum cliuum nuncupauit.

Sacra certamina Græciæ quattuor a Tacito ludicra uocantur. In his morem fuisse,ut patres,& patriæ uincentium præconis uoce nominarentur.

Sacrũ promontoriũ,qd̃ nũc appellãt caput sãcti Vincẽtii.

Sacro,as. deo dedico,& sacrũ facio. Augu, li. ii. de ci. dei. Quæ romani numina partim pegrina receperũt partim sua,ppria sacrauerũt. Pli. li. xxxvi. Eiusdẽ remanet & alius centũ cubitorũ,quẽ post tæcitatẽ uisu reddito ex oraculo soli sacrauit. Huius cõposita sũt Consecro eiusdem significationis. Desecro,ex sacro prophanum facio,& quod uulgo dicitur degrado. Plau. Defecrare eum prius oportet,ne manus contaminem. Obsecro, resecro religione absoluo. Plaut. Resecro mater quod dudum obsecraueram. Prosecro,diu sacrificium facio Lactan. lib. iiii. Quod cum intelligerent haruspices,instigantibus hisdem dæmoniis,quibus consecrãt,cõque rentes prophanos homines sacris interesse,adegerunt principes suos in furorem. Et hæc oia habẽt,penul. cor.

Sacellum dimi. a sacrum,& significat locum paruũ deo sacratum cum ara. Trebatius Iurisco. scribit sacellũ compositum uerbum,quasi sacra cella.

Sacrarium locus sacer in templo,& in quo sacra reponũtur. Vnde a Cice. Sacrariũ bonæ deæ noiatur. Sene. lib. v. quæstio. Arcana illa rerũ naturæ sacra,non pmiscue,& oibus patent reducta,& in interiori sunt clausa sacrario. Hegesippus li. v. scribit sacrarium templi hierosolymorum fuisse prophanatum a gentibus, quo solus semel in anno princeps sacerdotũ solebat intrare nõ sine sanguine. Quid interſit inter sacrum locum,& sacrarium,ostendit Vlpi. inquiens. Sacer locus est consecratus. Sacrarium in quo sacra reponũtur. Sue. tñ de Augu. non tam pro sacrorum repositorio,q̃ p sacello locoq; sacrato sumpsit. Natus est inquit August. ad ca

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pita bubula, ubi nūc sacrarium habet aliquanto post, q̄ excessit constitutum.

Sacratæ leges, qbus sancitum erat ut siquis aduersus eas fecisset, sacer alicui deoꝝ cum familia, pecuniaq̄ esset.

Sacres porci appellabātur, qñ puri essent ad sacrificiū ut immolarentur, cum depulsi sunt a māma, q a partu decimo die habentur puri, & ab eo appellantur ab antiquis sacres, ꝙ tum ad sacrificia idonei primū dicūtur Plau. in Menæ. Quanti hic porci sunt sacres?

Sacramentū dr, qd iusiurādi sacratiōe iterposita geritur Et sacramentū quo milites scribēdi a sacerdotibus adigebant, nec pri⁹ militare, aut postq̄ eo absoluti essent, in hostē pugnare poterāt. Var. de lingua latina. Sacramentū a sacro qui petebat, & q inficiabat, uterq̄ qngē ta æris ad pontificē deponebat. De aliis itē rebus, alio certo nūero, q iudicio uicerat, suū sacramentū a sacro auferebat, uicti ad ærariū redibāt. Ex qbus uerbis constat, ꝙ sacramentū alia q̄ dei inuocationis, q̄ p iusiurā dū fit, obligatio reꝝ erat. Ser. de Sacraméto militari sic scribit. Legitima militia erat eoꝝ, q singuli iurabāt, p Rep. se esse facturos, nec discedebāt, nisi cōpletis stipendiis & sacrum uocabat. Veg. de re militari li. ii. Milites iurare solent, & ideo militiæ scīa dr. Iurāt aūt se oīa strenue facturos, q̄ p̄cepit īperator, nūq̄ deserturos militiā, p romana Rep. Hic milites a Iuue. sacraméta dr illo uersu. Præmia nūc alia, atq̄ alia emoluméta note mus sacramētoꝝ Sue. in Cæ, sanxit ne qs ciuis maior uiginti annis, minorue decem, qui sacramento non teneretur plus triennio continuo Italia abesset.

Sacrosanctum dicebatur qd iureiurādo interpositō erat institutum, ut qui uiolasset, morte pœnas penderet.

Sacrifico, as. sacrum facio. Interdum ueniam peto. Lito uero ueniam impetro. Plaut. in Pe. Si hercle istuc unq̄ factum est, tum me Iuppiter faciat, ut semper sacrificē neq̄ unquam litem. Confunduntur tamen quandoq̄.

Sacrificulus, rex sacrorum.

Sacramētū militare quo milites obligati iurant oīa se strenue facturos, q̄ præceperit īperator, nūq̄ deserturos militiā, nec morte recusaturos p Romana Rep. Hinc sacraméta p militibus usurpāt eruditi. Autumant etiā militiam eorum proprie legitimam esse, qui singuli iurabant, nec discedebant nisi completis stipendiis, idq̄ sacramentum uocabatur.

Sacrilegus, pe. cor. qui sacra, aut de loco sacro legit, id est furatur, Nam legere quandoq̄ furari significat. Et sacrilegium, ipsum sacrorum furtum.

Sacriscrinius, dictio cōposita, ex recto & obliquo. Sacræ em̄ dr epīstæ imperiales, & is dicit qui præest regalibus epīstis uel custos librorꝝ, qui etiā a commentariis dicit.

Sacerdos, qui deo dicatus est ad sacrificia facienda, a sacris dictus. Apud Romanos uaria erant sacerdotum genera. Flamines Diales, Martiales, Quirinales. Salii, pontifices minores, pontifices maximi, reges sacrorū sacrificuli, & galli, qui Cybeles sacra faciebant.

Sacerdotiū, modo sacerdotis dignitatē significat, ut est illud Fungi sacerdotio. Modo sacerdotis prouentum. Nā apud gentiles ea sacerdotia fuerūt, qualia nos christiani, ppriori uocabulo bñficia appellamus. Vñ Liui. li. ix. Gens potitia cuius ad arā Herculis familiare sacerdotiū erat. Sacerdotiorū aūt, sicut & beneficiorū, duo fuerūt genera Vnū qd sacris esset addictū locis, q̄ reip. aut principū aut pontificū collegii collationis essent. Alteꝝ qd ædis aut sacelli iuris esset a patrefamilias ea ratione erecti, dedicatiq̄, ut & sacroꝝ cura, & fructuū ipsius sacerdotii perceptio, ad solam gentē familiāq̄ suā perpetuis successoribus deoluereť. Quæ sacerdotia a priscis gentilitia beneficia, a nostris iurispatronatus appellata sunt. Cor. Tacitus de Othone, At recēs ab exilio reuersos adolescentes auitis & paternis sacerdotiis in solatium reposuit,

Sacerani dicti fuerūt reate orti q ex Septimōtio Ligures Siculosq̄ eiecerunt. Sic appellati ꝙ iure sacro nati fuit.

Sacconia qdam pro territoria accipiūt pro (sent. pāniculo tersorio. Vic. li. ix. Auꝝ ad sacconiā appendit redēptoris opus manufactū subtiliter regi approbauit Nā sacconia, hoc ē tela te gebāt ut posset īhærē pictura

Saccus culeus est, ut illud in Iona. Oēs induti sunt saccis. Dictus (ut quidā uolūt) a sago, qd est genꝰ uestis æqualiter latæ ex parte superiore, & inferiore. Hinc Sacculus, & sacellus diminutiua quibus significant marsupia Asco. Sacci, sacculi, & sacelli. Saccus frumentarius quo frumentū gerit. Saccus uinarius, quo uini feces colant.

Sacceus, a. um. adiectiuū a sacco, ut uestis saccea qua induebantur prophetæ peccata populi plangentes.

Saccaria, æ. saccorum mercatura, Apule. lib. i. de Asi. Saccariam faciens mœrebam.

Sacellare est uinum saccis perfusum corrigere.

Saducæi dr q saducæū quēdā mgīm legis sequētes neq̄ resurrectionem credebant neq̄ angelos neq̄ spūs esse

Sæculū a sequēdo se, eo ꝙ sequat, & in se reuoluat Var. a sene deriuat qa rem productissimā designabat. Placuit antiquis significationis causa primā syllabā, pducere, & per diph. scribere. Est aūt, pprie sæculū spaciū centū annoꝝ. Vñ carmē seculare Horatii dī, in quo tractat de sacrificiis q̄ fiebāt de cētesimo in centesimū annū Hoc oñdit Liui. li. ab urbe condita, qa dicit Pompiliū ante Pythagorā ducētis ferme annis fuisse. Vñ Cic. Ex quo etiā quidā Numā Pompiliū regē nr̄m fuisse Pythagoreū ferūt q annis pmultis ante fuit, q̄ ipse Pythagoras Quo etiā maior uir habendus est, cū illam sapientiam constituendæ ciuitatis duobus prope sæculis ante cognouit, q̄ eā græci natā esse senserūt. Sūt etiā q sæculum xxx. annoꝝ tempus existimēt, ut curs⁹ est Saturni. Alii mille annos sæculum habere putant. Poetæ frequēter pro tempore usurpant, sicut in hymnis sacris canitur.

Sæpe aduerbium significat frequenter, recipitq̄ diph. ut differat a sepe abltō nois sepes, Aliq̄n ornatus causa iñ gitur numero, & fit una dictio sæpenumero. Inuenitur sæpissimus superlatiuum nomen, a sæpe formatū Hie. ad Eusto. Sæpissimo rogatu o uirgo christi Eustochiū a me tua deposcit charitas, ut tibi notum faciam unde Petri apostoli in kalen. Augusti q̄ celebratur festiuitas, initium habuerit. Hinc etiam fit compositū Persæpe.

Sæpicule diminutiuum a sæpe, sicut a sæpius sæpiuscule Apul. Nam ut lachrymæ sæpicule de gaudio prodeūt. Plau. in Casi. Sæpiuscule peccas.

Sæuus durus, horridus. Vir. Cum sæuo e scopulo multa uix arte reuulsus. Per translationem, modo p inimico, crudeliq̄ ponitur, Idem. Sæuæ memorē Iunonis ob irā Qñq̄ pro forti, ut Sæuus ubi Æacidæ telo iacet Hector

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Qñq; p irato,ut Et ſæuũ ambobus Achillẽ Qñq; pro magno.Idẽ de Ænæa pio.Maternis ſæuus in armis.

Sæuitia,& ſæuitudo crudelitas.Plautus.Vincula uirgæ molæ ſæuitudo mala ſit peior.

Sæuio,is.iui.& ſæuii,itum.iraſcor.Pacu.Quid cõmeruit? Quid in me ſæuis patet? Aliqñ ſæuire eſt fortiter facere.Mar.Belliger inuictis q; Mars tibi ſæuit in armis Aliquãdo immanitatẽ exercere.Liui.Cũ poſt uictoriã quoq; in hoſtes ſæuiret,Huius cõpoſita ſunt Deſæuio, quod eſt ualde crudelitatẽ exerceo.Hiero.in prologo lib.Reg.Latrantes canes,qui aduerſus me rabido ore deſæuiunt Cõſæuio, ſimul ſæuio.Augu.li.i.de ciui.dei. Tantus itaq; huius uitæ contẽptor Regulus cõſæuiẽtibus hoſtibus per quaſlibet pœnas eã finire,quã ſe ipſe perimere maluit.Obſæuio contra ſæuio.Plau.in Epi. Tu is es,q p uoluptatẽ in mea erũna obſæuiſti grauiter

Saga mulier prudẽs,uerſuta.Itẽ perita ſacrorũ & diuina Vnde præſagia,prædiuinationes mẽtis.Cice.li.de diui. Neq; eñ temere illud uerbũ cõſuetudo approbaſſet,ſi ea res nulla eſſet,omnino præſagibat animus me ire fruſtra,cũ exirem domo.Et ſaga dicit mulier ad libidinem uirorum indagatrix.Et habet primã productã Mar.Exorat noctes dũ mihi ſaga tuas.Acro.Saga dicta eſt uenefica,quaſi ſatis aga,q; ſatis agat,& ea eſt quæ carminibus,& herbis mala hominibus dicebatur,uel arcere,uel impellere.Hora. Quæ ſaga,quis eſt ſoluere Theſſalis magus uenenis.

Sagax generis omnis,acutus, ſolers,& habet primã correptam.Vnde canes indagatores ſagaces appellati ſũt Hinc ſagacitas,pro aſtutia.

Sagio,is.iui.itum.acute ſentio.Cice.lib.i.de diui.Sagire eſt acute ſentire,Hinc præſagio,quod præſentio,& diuino ſignificat.

Sagario lingua perſica dicit enſis.Eſt & ſagaris phrygiæ fluuius,a ſagari Midæ filia regis phrygiæ.

Sagũ,chlamys militaris quadra.Iuue.An ſaga uendenti nubat caupone relicto.Scribit Cice.in Phil.Saga ſumi ſolere in bello atq; tumultu.Et quãdo in ſagis tota ciuitas erat,conſulares uiri togati eſſe ſolebãt.Sueto. Ferebatur & uagari noctibus ſolitus,atq; inualidũ quemq; obuiorum,uel potulentum corripere,ac diſtento ſago impoſitũ in ſublime iactare.Huius diminutiuum eſt ſagulum,Virgi.lib.viii.Virgatis lucent ſagulis.

Sagatus.qui ſago indutus eſt.Sueto.in Cæſa.Duobus tricliniis uno quo ſagati.palliatiue,altero quo togati,cũ illuſtrioribus prouinciarum diſcumberent.Mar. Vis te purpureum Marce ſagatus amem.

Sagarius qui uendit ſaga.

Sagaria uero eſt exercitium uendendi ſaga, ſicut ab argento argentaria.Vlpi.de tributaria actione. Duas negociationes exercebat puer, ſagariam,& lintcariam.

Sagana,pe.cor.uas in quo aliquid terit,Quo etiam nomine dicta fuit meretrix quædam.

Sagena,pe.pro.genus retis piſcatorii (γήνη) latini uerriculum appellãt,Manil.li.v.Excipitur uaſta circunualata ſagena.

Sagino,pe.pro.pinguefacio.Colu.li.vii.Ea herba uiridis nec tarde tñ arida fœni uice ſaginat iumẽta,uerũ modice danda,ne nimiõ ſagimine ſtrangulentur pecora Interdum ablatiuo iungitur,cum res qua quid ſaginatur exprimitur,ut apud eundem lib.ix.Formant offas quibus auis ſaginatur.

Sagina,æ.pe.pro.cibus quo quis pinguis efficit.Qñq; et dr pinguedo ſupuacua arte,nõ natura adaucta p totũ diſperſa corpus.Iuſti.lib.xx.Sublatis deinde æmulis ingenitiã lapſus,ſaginã corporis ex nimia luxuria,ocioq; ualetudinẽ cõtraxit.Et a ſagino deſcendit. Niſi eñ quis pri⁹ ſaginat⁹ fuiſſet,nõ eſſet in eo ſagina.Iuue. Genialis agat Iſte dies,ppera ſtomachũ laxare ſaginis.

Saginariũ,locus ubi ſaginant altilia.Var.li.iii.de re ruſt. pullos anſeres includunt in ſaginario,ibiq; polentam,& pollinem aq; madefactã dãt cibũ,ita ut p dies ſaturẽt.

Saginarius,a.um.quod ſaginatũ eſt.Vnde a Seruio dicit Mulus ſaginarius & mula ſaginaria.

Sagitta iaculi genus,quod arcu emittitur,q; ſatis longe agit.Vel a ſatis,& ictus.Ad longũ eñ ſpacium profert ictum ſuum,uel q; ſagax ſit ictus eius.Sagitta etiam a rei ruſticæ ſcriptoribus ſumitur pro nouiſſima ſurculi parte,ſiue quia longius receſſit a matre,& quaſi emicuit,atq; proſiluit,ſeu quia cacumine attenuata prædicti teli ſpeciem gerit.

Sagitto,as.ſagitta iaculo,Hiero. in Pſal.Vt ſagittent in occultis immaculatum.

Sagittarius,a,um.quod ad ſagittas pertinet,ſiue idoneũ eſt ut eo fiant ſagittæ.Pli.lib.xvi. Suum genus ſagittario calamo.

Sagittarius,q ſagittas emittit,ut in ſacris Iſis.Percuſſus eſt a ſagittariis.Eſt & ſagittarius ſignum cœleſte, quẽ alii centaurũ chironem arbitrant Alii Erotum filium Euphemis nutricis muſarũ,& habitaſſe in Parnaſſo cũ muſis,& uenationi incubuiſſe, unde & uſum ſagittis, & equo inſediſſe.Poſt mortẽ precibus muſarũ a Ioue inter aſtra relatum,& uaria forma cõſcriptum. Idibus Febru.ueſpere occidit,uehemẽter hyemat,inq; Colu.

Saguntus Hiſpaniæ ciuitas,quam Romanis fideliſſimã Annibal ad internetionem deleuit. Hinc Saguntinus. a.um.ut uaſa ſaguntina, quæ maxime commendant Mar,Sume ſaguntino pocula facta luto.

Sagma,æ.& ſagma,atis.ſella quam uulgus baſtum appellat,ſuper quo componũtur ſarcinæ.Sed & pro ſarcina qñq; ponitur.Interdũ ſagmata dicunt unguẽta,quæ ſucco conſtant,quaſi diſtillationes,Quæ autẽ corpore conſtant dicuntur hedyſmata ἡδύσματα græce condimẽtum dicitur,& ſagma cumulus dicitur.

Sagmina quaſi ſanctimina,quoniã e loco ſancto capiebant legatis ad indicendũ bellũ,aut fœdus iniiciendũ pficiſcentibus.Vel a ſanciẽdo.i.cõfirmãdo,uel ab ãgẽdo,q; e ſacris agãt.Herba eſt quæ uocat uerbena.Plin. xxii.Quoniã nõ aliunde ſagmina in remediis publicis fuere,& in ſacris legationibus,q; uerbenæ.Certe utroq; noie idẽ ſignificat,hoc eſt gramẽ ex arce cũ ſua terra euulſum Hac ſemper,& legati,cum ad hoſtes,clarigatumq; mitterentur,uſi ſunt.

Sais urbs Ægypti.a qua ſaiticus,a.um.ut ſaitica pfectura

Sal, ἁλς ἑλληνικὴ, ἅλας δὲ λέγεται, ἀλλὰ μεταθέσει τῆς λατίνοις,quo utimur in condiendis cibis utroq; numero,& tam maſc.quam neutro genere dicitur.Cato.Et ſale,qui apud Carthaginienſes fit.Sal,in Iug.Neq; ſalẽ, neq; alia gulæ irritamenta.Afran.in Compitis.Quicquid loquitur ſal merum eſt.Columel.Carnem ſali-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bus aſperſam. Pau. Iuriſconſultus. Cotem ferro ſubigẽ
tiam, neceſſaria quoq; hoſtibus uenundari, ut ferrum,
& frumentum, & ſales, non ſine periculo capitis licet.
Dicitur etiam hoc ſale ſm Priſci. Ennius li. iiii. annali
um. Cæruleũ ſpumat ſale conferta rate pulſum mare.
Aliqñ ſal ponitur pro ſapientia, & maſc. gen. tñ profer
ri conſueuit, q ita mentẽ condiat ſicuti ſal cibos. Ali
qñ pro urbanitate, ioco, & ridiculo, & dictis ad riſum,
uel ad delectationẽ cõpoſitis, tam ſingulari, q̃ plurali
numero. Catul. Nulla in tã magno é corpe mica ſalis
hoc eſt nihil uenuſtũ, & ſapienter dictũ. Cic. P. Scipio
ni. Oẽs ſale & facetiis ſuperabat. Luc. Non ſoliti luſere
ſales. Quin. li. vi. Salſum, inqt, in conſuetudine pro ridi
culo tñ accipimus, natura nõ utiq; hoc eſt, quanq̃ & ri
dicula oporteat eſſe ſalſa. Nã ſicut ſal ſuauitatẽ quan
dam cũ mordacitate habet, ita etiam urbanoꝝ ioca.
Sales eñ pro Ciceronis ſententia, ſunt ipſa ridicula, q̃
neceſſario ſalſa oportet eſſe. Nã ſalſum erit, quod non
erit inſulſum, uelut quoddã oris condimentum, quod
ſentitur latente iudicio, & ueluti palatum excitat. Quã
doq; ſal mare dr. Vir. Et ſpumas ſalis ære ruebant.
Sălnitrũ, ut modo in conſuetudinẽ uulgi dr, factitiũ, &
ad tormenta igniũ miſſilia repertũ, ueteribus fuiſſe ui
detur incognitũ. Corrupta tamen dictio eſt, nam legi
tur apud Pli. Sal & nitrũ ſulphuri concoctũ in lapidem
uertitur. De Nitro alibi dictum eſt. Vide in Nitrum.
Sălhammoniacus, ſic dictus eſt, quia ſub arenis inueni
tur. Similis eſt colore alumini, medicinæ utilis.
Salapuſius, a ſale & puſius compoſitũ nomẽ. Puſius eñ
ſiue puſus & puſio, apud latinos dr puer. Quo nomie di
ctus eſt Caluus Catulli familiaris, tanq̃ puer, ob ſtatu
ram puerilem plenus ſalis, & oratoriæ mordacitatis.
Salſugo appellatur in ſalinis tota liquida, marina aqua
ſalſior. Salſugo etiã dicitur humor cum ſapore ſalis.
Salſilago, idem eſt quod ſalſugo. Plin. Natura ciceris eſt
gigni cum ſalſilagine.
Salarius qui ſal, uel ſalſamenta uendit. Martialis. Quod
ũiles pueri ſalariorum.
Salarius, a. um. quod ad ſal pertinet. Liui. xxix. Vectigal
etiam nouum ex ſalaria annona ſtatuerunt.
Salaria ũia Romæ dicta eſt, q per eam Sabini ſal a ma
ri deferebant.
Salarium dicitur ſtipendium, ſeu merces quam quis pro
ſeruitio meritus eſt. Auguſt. lib. i. de ciuit. dei. Doctores
ipſos inſuper & ſalario publico, ut honoribus digniſſi
mos habuerunt. Dictum ſalarium, q ita neceſſarium
ſit ut homini ſal.
Salſus, a, um. quod ſalis ſaporem habet, ſiue quod ſale dẽ
ſatum eſt, a quo fit ſalſior, ſalſiculus, & diminutiuum
ſalſiuſculus. Auguſt. lib. viii. Con. Ebrioſi quædam ſal
ſiuſcula comedũt, quo fiat moleſtus ardor, quem dum
extinguit potatio, fiat delectatio.
Sălſamentũ, quod ſale cõpoſitũ, ad uſum ciboꝝ, ut pi
ſces ſalſi, & lardũ, q̃ per ſyncopen ſalmẽta dici poſſunt.
Salſamentarius, qui ſalſamenta uendit, qui & Salarius.
Salſamentarius, a. um. quod ad ſalſamenta pertinet. Pli.
Quin & teſtis cadi ſalſamentarii tuſis cum axungia ue
tere, mirum immodum prodeſt. Columella libro ii,
Ita rurſus in ſole ſiccata, & mox refrigerata condatur
in uaſis olearijs ſalſariiſq.
Salſura, idem quod ſalſamentum. Col. li. ix. Nulla tamẽ
æque, q̃ prædictæ ſalſuræ pabula commode dantur
Salitura idẽ quod ſalſura. Col. li. xii. Poſt ſalituram muſti.
Salſedo, inis. ipſe ſalis ſapor.
Salina locus ubi fit ſal. Plin. lib. xxxi. Fit ſal uulgaris, plu
rimuſq; in ſalinis effuſo mari, non ſine aquæ dulcis ri
guis, ſed imbre maxime iuuante, ſed quoniam ſal pro
facetiis ponitur, nonnunquam pro apophthegmati
bus, & facetiis, & ſcommatibus tranſlatiue apud Cice
ronem poſitum reperitur.
Salinæ, arũ. urbs Siciliæ iuxta Lilybæum palmis abun
dans, q iuxta eam ſalinæ fuerint. i. foſſæ in qbus fit ſal.
Salinum uaſculum in quo ſal reponitur, tum ad menſæ
uſum, tum ad ſacrificia paratum. Ineo eñ cũ ſale diis
primitiæ offerebant. Per. Purum & ſine labe ſalinũ. Po
nitur tñ pro quocunq; uaſe ac fictili menſæ pauperis.
Hora. lib. Car. Cui paternum ſplendet in menſa tenuĩ
ſalinum. Salillum diminutiuum paruum ſalinum.
Salinator dictus eſt Liuius Romanus propter uectigal,
qd nouum ex ſalaria annona cõmentus eſt in cenſura
Salnacidus. a. um. quod ſalis ſaporem habet. Pli. Nam ni
troſas aquas, atq; ſalnacidas, & feculentas addita po
lenta utiles eſſe aiunt.
Salũ mare a ſapore ſalis, uel a uerbo græco ἅλεύω qd
ſcat mouere, fluctuare. Vir. Perq; undas ſuperãte ſalo.
Sălio, is. quartæ coniugationis & prima cor. ſignificat
ſale condio. Tibul. Farre pio placet, & ſaliente ſale. Hu
ius præteritum ſaliui, ſupinum ſalitum. Vnde ſalitus
& ſaliturus. Liui. Saliturus iſta eſſe mittam ſalem. Cor.
Seuerus. Ad quem ſaliti pomiliones afferebantur.
Sălio, is. per duplex ll. tertiæ coniugationis, ſalli, ſaltum,
& ſalſum in eadẽ ſignificatione. Vnde ſaltus, & ſaltu
rus, ſalſus & ſalſurus. Lucil. lib. iiii. Sallere murenas & fri
gidaria ferre. Participium paſſiuæ ſignificationis in
dus poſuit Col. li. vii. cũ inquit. Quod ſi ea res ægritu
dinem non depellit, uendenda ſunt pecora. Vel ſi neq;
id contingere poteſt, ferro necanda, ſallendaq.
Salio, is. per ſimplex l. ſaliui, uel ſalii, ſeu ſalui, diuiſas ſyl
las, ſupinum ſalſum. Et habet primam cor. Vir. Molli
bus in pratis unctos ſaliere putres, ſignificat ſalto. Cõ
poſita tñ magis præteritũ per ui, faciunt, ut aſſilio, aſſi
lui, itum. Conſilio, ui. itum. Deſilio, deſilui, itum. Virg.
Deſiluit turnus biiugis. Diſſilio, exilio, extra ſalio. Inſi
lio, proſilio ultra, ſeu foras, uel ante ſalio, prorumpo.
Lact. li. iiii. Nam cum ſitim paterent ictu uirgæ rupe
percuſſa proſiluit fons aquæ. Vir. li. v. Haud mora pro
ſiluere oẽes, ferit aurea ſydera clamor. Liui. li. ii. Prope
attonitus miraculo rex cum a ſede proſiluiſſet. Præſi
lio, ante ſalio. Reſilio, ſubſilio, ſurſum deorſum ſalio.
Hiero. li. ii. Reg. Michol uidit Dauid ſubſilientẽ. Tran
ſilio, ultra ſalio. Liui. lib. i. Vulgatiõr fama eſt ludibrio
fratris Remum nouos tranſiluiſſe muros. Salire tamẽ
dicuntur animalia ratione carẽtia quando mares ine
unt fœminas. Nam ſaliendo aſcendunt. Vnde Læta ſa
litur ouis. A ſalio fit ſalto frequentatiuum. Cuius com
poſita mutant a. in u. Aſſulto, conſulto, diſſulto, deſul
to, exulto, proſulto, præſulto, reſulto, & ſubſulto. Plaut.
in Caſ. Vt feſtinabat miſer, ut ſubſultabat, poſt q̃ uicit
uillicus. Tranſſulto. Idem in Capt. Tu tranſultas, ego
miſer uix adſto præ formidine.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Salto, as. significat tripudio. Saluſt. Sed in his Sempro-
nia, quæ multa uirilis audaciæ cõmiſerat. Hæc mulier
gñe, atq; forma, ꝑterea uiro liberiſq; ſatis fortunata fu
it, lr̃is græcis atq; latinis docta, pſallere, & ſaltare & cãta
re elegãtius, q̃ neceſſe ẽ, pbe mlta alia q̃ luxuriæ inſtru
mẽta ſunt. Hic Saltatio, & ſaltus, p ipſo ſaltandi actu.

Saltito, as, pe. cor. frequentatiuũ eſt a ſalto, as.

Saltatio ẽ illa hoĩm iactatio, quã uulg⁹ tripudiũ uocat.

Saltatus, us. idem qd̃ ſaltatio. Liui. Per urbem ire canen
tes carmina cum tripudiis ſolenniq; ſaltatu iuſſit.

Saltatricula eſt quã lĩgua uernacula dicimus Balarina.

Saltatorius, a. um. quod ad ſaltationem pertinet, ut lu
dus ſaltatorius, in quo ſaltare docetur. Macrob. lib. iii.
Saturn. Filii ſenatorum in ludum ſaltatorium cõmea
bant, & illi crotala geſtantes ſaltare diſcebant.

Saltatores & ſaltatrices qui quæue in tripudiis ſtaticu
liſq; dandis ſunt elegantiores.

Saliẽtes a latinis dñr fiſtulæ, ſiue aquæductus. Græci κρή-
νὰς dicunt. Vict. li. vii. Hæc maxie cõſiderant Athenis,
ibi. n. ex eiuſmõi locis & fontibus maſti uſq; ad portũ
pyræum ducti ſunt ſalientes, e qbus bibit nemo, ſed la
uationibus, & reliqs rebus utunt, bibũt aũt ex puteis.

Saltus, us. & ſalti, denſior ſylua & inuia eſt, q̃ ibi arbores
ſaliant, in quo paſci, & æſtiuare pecudes ſolent. Sunt
qui dicant ſaltus eſſe loca arboribus expedita, quia fa
cile in his ſaltetur. Vir. lib. iii. Geor. Saltibus in uacuis
paſcuntur plena ſecundum flumina. Ponitur & pro lo
co nemoroſo, ubi latrones inſidiari conſueuerunt. Et
ſaltus ceruorum eſt. Idem li. ix. Tum demum ſaltu præ
ceps ſeſe omnibus armis in fluuium dedit.

Saltuarius ſyluarum, ſeu ſaltus cuſtos. Pompo. Dñs pro
prietatis etiam inuito uſufructuario. Fundum uero
ædes per ſaltuarium, uel inſularium cuſtodire poteſt.

Saltuoſus, locus ſaltibus plenus.

Saltim ſiue ſaltuatim, ſignificat per ſaltus. Gel. Nos una
æſtate in Aſia, & Græcia geſta litteris idcirco conti
nentia mandauimus, ne uellicatim, ac ſaltuatim ſcri
bendo lectorum animos impediremus.

Saltem cõiunctio, per defectionem dr̃, quaſi ſi aliter nõ
poteſt. Vel ut inqt Gel. u. litera abiecta, nam a princi
pio ſalutem dicebant, quod nos ſaltem dicimus. Nam
cũ alia quædam petita & non impetrata ſunt, hinc ſo
lemus quaſi extremũ aliquid petituri, qd̃ negari mini
me debeat, dicere, hoc ſaltẽ fieri, aut dari oportet, tanq̃
ſalutẽ poſtremo petentes, quã impetrari ſit æquiſſimũ
Ser. Saltem uel hoc tractum a captiuis, qui cũ teneren
tur ab hoſtibus dicebant ſublatis manibus ſalutẽ con
cede. Hinc per ſynæreſim natus eſt ſermo, ut in conce
ptu rerum multarũ petituri aliquid ſaltem dicamus.

Salax dr̃ libidine pruriens, fortis in coitu, & creber, cu
ius membr̃ facile ſalit. i. arrigit. Et ſalire dicũtur qua
drupedes, dum coeũt, uel quia ex humore ſalſo citatur
libido. Vnde Venus dicta eſt e mari orta. Var. Gallos
ſalaces. Et ſalaces aquæ ſcaturientes, quaſi e terra pro
ſiliẽtes. Vñ etiã nymphæ ſalaces dñr. Oui. Nymphæq;
ſalaces. Salaces cibi qui uenerem concitant.

Salacia, dea aquæ, a ſalo ciẽdo appellata, Neptuni uxor,
quã inferiorem aquã maris eſſe dixerunt, inquit Aug.
li. vii. ciui. dei, q̃ in ſalum redeat. Vnde & a poetis ſumi
tur pro aqua. Pacu: Hinc ſæuitiam ſalacis fugimus.

Salebræ, a ſaltu dictæ ſunt loca inæqualia, & aſpera, quæ
quaſi ſine ſaltu præteriri nõ poſſunt, propter ſaxorum
aſpetitates. Cic. li. v. de fin. Venit ad extremũ, hæret in
ſalebra. Idem per tranſlationẽ de fi. bo. dixit. Hic ſi diffi
nire, ſi diuidere potuiſſet, ſi loquendi, ſi deniq; conſue
tudinem uerbor̃ teneret, nunq̃ in tantas ſalebras inci
diſſet. i. in tantas aſperitates, ſiue incultas orationes,
Hinc ſalebroſus, a. um. quod multas habet ſalebras, id
eſt quod eſt aſperum. Vir. Nõ tam ſalebroſus ut ante.

Salii ſacerdotes Martis, ſic dicti, q̃ in portandis ancili
bus ſaltare eos mos eſſet. Liui. Numa ſalios xii. Marti
gradiuo legit, tunicæq; inſigne dedit, & ſuper tunicam
æneum pectori tegmen, cœleſtiaq; arma, quæ ancilia
appellant, ferre ac per urbem ire canentes carmina
cum tripudiis, ſolenniq; ſaltatu iuſſit.

Sali, per ſimplex i. auiculæ ſunt, quas Ariſto, Ægithos ap
pellat, fœcunditatis magnæ, ut perdices gallinæq;.

Saliaris, & hoc re. qd̃ ad ſalios pertinet. Vñ ſaliares cœ
næ appellatæ ſunt, q̃s ſalii faciebãt ampliſſimo appara
tu, ex quo opiparæ, ac copioſæ cœnæ ſaliares dicũtur.

Saliunca herba e terra ſtatim exiliens, folioſa quidẽ, ſed
breuis, ut inqt Pli. li. xxi. & q̃ necti non poſſit, radice co
hæret. Naſcit in Norica regiõe locis lapidoſis, habetq;
flores plurimos, hæc alio noĩe dicitur nardus gallicus.

Salix arbor a ſaliendo, uel q̃ ſata uel caſu terræ compa
cta ſalit, ac ſurgit, Hæc arbor talem habet naturã. Eſt
quidẽ lignũ infructuoſum. Et dr̃ q̃ ſi quis ex illa acci
piat potionem, aut manducet, filios non facit.

Salignus, a. um. quod ex ſalice materiatum eſt. Virg. Eſt
tuguri cuſtos armatus falce ſaligna.

Salicetum & per ſyncopen ſalictum locus ſalicibus con
ſitus, Varro. Idoneus locus eligendus, ubi facias ſalictũ
& arundinetum.

Salicaſtrum, genus labruſcæ in ſalictis naſcens.

Sala nomen ſex urbium, & nomen fluuii in Germania,
ut Stra. lib. vii. ſcribit Inter quẽ & Rhenum, cũ Druſus
germanicus bellaret, domitis hoſtibus uictor oppetiit.

Salaconia, ſuperbia, & Salacones ſuperbi dicuntur. Sala
con enim (ut inquit Suidas) uir fuit, qui cum pauper
eſſet, ſe diuitem ſimulabat.

Salentinor̃ regio, q̃ nunc (ut qdã uolũt) terra Hydrũti,
ſiue terra de bari uocat. In Italia ſita eſt, & Apuliæ fini
tima, de qbus Vir. li. iii. Et Salentinos obſedit milite cã
pos. In ea eſt Iapigium promontoriũ, quod & Salenti
num dicit. Sal. Omnis Italia coacta in anguſtias ſcin
ditur in duo promontoria Pachinum, & Salentinum.
Salentini populi dicti, q̃ in ſalo amicitiam fecerit Ido
meneus, & Locrenſes. Hos Stra. ſcribit eſſe Cretenſes.

Salentinus lacus Salentinorum iuxta Anduriam oppi
dum. Hic ad margines uſq; plenus, neq; exhauſtis mi
nuitur, neq; ſuperfuſis augetur aquis.

Salaſſi populi Alpini Boiis, Heluetiiſq; finitimi, quos Ca
to Tauriſcæ gentis eſſe arbitratur. Salaſſorum tellus
aurifodinas habet, diuq; olim potentes fuerunt, ſed
Auguſtus eos deuictos omnes ſub corona uendidit.
Auctor Strabo lib. iiii.

Salamin, ſiue ſalamis, & ſalamina, inſula in Euboico
mari contra Athenas ſita, in qua urbs eſt eiuſdem no
minis, ubi Telamon Aiacis & Teucri pater regna
uit. Sed cum Teucer a bello Troiano reuerſus de

Aiacis

Aiacis inimicis ultus nō fuisset, expulsus a pre in Cypr nauigauit, ibiq urbē aliā cōdidit noīe Salaminā quæ nunc Constantia dr, ubi amnis noīe Constantia pesti fer & æstuosus. Dicta prima a Salamine Asopi filia.

Salamandra, animal lacerti figura stellatum, nunq nisi magnis imbribus proueniens, & æstate deficiēs, cui tan tus rigor est, ut ignem tactum extinguat, non aliter q glacies. Et licet uenenatissimum sit, nam si arbori irre pserit, omnia poma inficit ueneno, & eos qui ederint interemit, idem facit, si in puteum cadat, a suibus tñ si ne nocumento manditur. Noster Sui. ζῶον ὡς σαύρα δ μέγεθος. ψυχρότατον τὴν φύσιν, ὡς καὶ δ πῦρ ἐσβυόμενον τὴν φλόγα σβεννύειν, καὶ αὐδ μὴ πίμπρασθαι.

Salomon nomen regis Hierusalem, & pacificus inter pretatur, pacem enim habuit cum omnibus regibus, sapientissimus iudicatus templum deo pulcherrimū extruxit, ut in sacris literis habetur.

Salomonius, a. um. possessiuum, ut templum Salomoni um apud Lactantium.

Salanga mons altissimus mari imminens, inter Britan niam, & Hyberniā a Salanga Barculani primi habita toris Hyberniæ filio dictus. Hodie mons domini ap pellatur, a templo beati domini ibi condito.

Saliuum, & saliua sputū, quod fere salis saporem habet. Vel a saliendo, p in ore saliat, & crescat. Saliuam uirgi nem dixit Augus. quæ stomacho ieiuno manauit.

Saliuo, as sanum facio. Plin. lib. ix. Congregantur uerno tempore purpuræ, mutuoq attritu lentorem cuiusdā ceræ saliuant. Col. lib. vii. Tunc panacis, & creungii ra dices fœniculi feminibus miscendæ, & cum defruti, ac moliti tritici farina, candentiq aqua conspergenda, eoq medicamine saliuandum ægrotum pecus.

Saliūarius, qui saliuat. Pli. li. ix. Quæ durioris testæ sunt murices purpuræ saliuario lentore pariunt.

Salmoneus Æoli filius, qui apud Elidem regnauit, sed in infernum a Ioue detrusus est.

Salmacis, fons in Caria iuxta Halicarnassum, dictus ue nereus ab amœnitate incolæ, ubi paulatim hoīes al lecti oēm feritatē deposuerunt. Stra. libr. xiiii. Salmacis fons nescio q obrem calūniatus tanq emolliēs eos qui inde bibāt, hoīm eñ mollicies uide ab aere, uel ab a qua, cū ea minime sit causa molliciei, sed diuiciæ & ui ctus incontinentia, spolia quoq sine labore parta sal matia dicuntur. Et salmacias baias dixit Macer.

Salmo, genus piscis, quod in Rheno, & Rhodano inue nitur, & præfertur aliis piscibus marinis.

Salo, fluuius, qui & Bilbilis dicitur, quo temperatur fer rum, atq acrius redditur.

Salon regio Bithyniæ pascendis bobus idonea, unde & Salonensis caseus.

Salone, urbs insignis Liburniæ, inter Dalmatas, & Illy ricos, quam Pollio deuicit.

Salpes & salpa & salpum genus piscis quem uirgatū mul tisq ac rubentibus lineis distinctū Aristoteles & Plin. prodiderunt. Est & salpa nomen auctoris fœminæ cu ius meminit Plini. lib. xxviii.

Salus, ut Speu. ait, est munitio ab omni damno secura. Aliq aūt incolumitas. Aliquando etiam remedium. Virg. Vna salus uictis nullam sperare salutem. Et salus dea, salutis dea credita. Vnde salutaris porta Romæ appellata. ab huius deæ æde, quæ ei proxima fuit.

Saluber, pe, p. masc. ge. salubris fœ. salubre neutri. Et hic & hæc salubris, & hoc bre. qd præbet sanitatē. Vñ aer, cī bus, loc⁹ salubres dñt. Col. li. i. Salubri cœlo. Idē. Fundū, sicuti ne fœcūdissimi quidē soli, cum sit insalubris, ita nec effœti sit parandū, Aliq salubris accipit pro sano. Sal. Genus hominum salubri corpore. Liui. Grauiore tempore anni circumacto defuncta morbis corpora salubriora esse cœpere. Hinc salubritas, sanitas.

Salutaris, idē quod saluber, hoc est sanitatē præbens, uel ad sanitatē præbendā idoneum. Cic. ad Octa. Nulla re media tā faciūt dolorē q quæ sunt salutaria. Salutaris digitus, q pollici est, pximus, qui & index dr. Sue. de Au gu. Dextræq manus digitū salutarē tam imbecillū in terdū sentiebat, ut torpentē, contractumq frigore uix cornei circuli suppleméto scripturæ admoueret. Mar tianus de nup. Ve quidam redimitus puer ad os com presso digito salutari silentiū cōmonebat. Dicitur aūt salutaris, qa non salutamus, nisi uisa, & indicata. Virg. Italiam læto socii clamore salutant. Vel qa eo cōpri mimus os ad silentiū, quod salutare est præceptum.

Salutariter aduerbium significat quod ulgo dicitur ad saluamentum. Plancus Cicero. Quadraginta milium passuum spacio relicto concedi eo consilio, ut uel cele riter accedere, uel salutariter recipere me possem.

Saluto, as. salutem dico, uisito, colloquor, quod non ac cedentibus tantum, sed abeuntibus quoq attribuitur, ut Sta. lib. iiii. Theb. Stant tamen & nota puppim de ru pe salutant. Teren. in Adel. Opperiar hominem hic, ut salutem, & colloquar, id est uisitem. Et salutari est ue nerari. Teren. in Phor. At ego hinc deos domum salu tatum pergam. Vnde mortuos & res inanimatas ue nerantes salutare solemus, non salutem imprecantes, quæ nulla in his esse potest, sed uenerationem indicē tes. Huius composita sunt consaluto, simul saluto. Liui us lib. i. Vtrunq regem sua multitudo consalutauerat. Obsaluto salutandi gratiam offero. Resaluto me salu tantem saluto. Insalutatus non salutatus.

Saluus, a. um. quod est sanū, a quo saluo, as. quod est sal uum facio. Vñ & saluator, qui saluat, græce dr soter.

Saluifico, idem quod saluo.

Salue uerbū salutātis. hoc est saluus sis. Et hēt trā salueto, saluete, saluetote, & saluere, ut Iube scipionē saluere. i. saluta Scipionē. Vide ī dictiōe Valeo. Aliq aduerbiū est. Apul. li. i. Quā salue agit Demeas mater, ſcat pro spere. Liui. de Lucretia. Satin salue? Illa respōdens, mi nime inqt. Quid eñ est salui mulieri amissa pudicitia? Apud ueteres totū proferebatur. Plau Nunc salueo.

Salutiger, quo nomine utitur Apulei. uidetur esse non qui dat salutem, sed qui nunciat, tanq interpres, & ad minister superiorum. Plau. in Aul. Salutigerulos pue ros. Et hi sunt serui quorum negocium est ut circum sistant & comitentur.

Saluia, herba dicta p diuersos sanet morbos, græce ele lisphacon dicitur, prodest paralyticis, & contra serpen tium morsum remedium exhibet, a qua fortassis sal uiatum genus eliquaminis uel potionis, cuius mem nit Colum. Quidam tamen legunt saliuatum, a saliua, id est succo. Fuit & Saluia mater Apulei.

Saluiatum potionis genus est, quo ueterinarii & mulo

medici utunt in ægrotatiõe aĩaliũ, græci σίαλον uocãt. a ſaliua quã ueteres pro ſucco accipere conſueuerunt.

Salpyga, pe. pro. genus formicarum uenenatarum. Luca. lib. x. Quis calcare tuas metuat ſalpyga latebras. Cicero appellat eas ſolifugas.

Salgama pe. cor. appellabant a priſcis quæcunq; condi/tanea ad uictum noſtrum in uaſis ſeruabantur, ut puta pira, fici, uuæ, rapæ. Col. Tpe non alio uili quoq; ſalgama merce. Inde ſalgamarii, qui ſalgama uendunt.

Salyi, ſiue ſalyes ppli qui cũ Romanis bella geſſerunt.

Samaria ciuitas regalis & metropolis Iſrael, a qua tota regio decẽ tribuum dicta eſt Samaria. Ea eſt palæſtinæ inter Iudæam & Galileã ſita. Et cũ in Aſſyrios tranſlati eſſent filii Iſrael, alienigenæ adducti ſunt ut ipſam prouinciã habitarẽt, quos Iudæi non Iſraelitas, ſed ſamaritanos in deſpectũ appellabant, graue odiũ ad eos habẽtes, qa patriã tenebãt Iſraelis, tũ qa ex parte legẽ ſeruabant ſolis Iudæis datam, tũ quia templũ ſibi fecerant in ſimilitudinem templi Solomonis. Hæc ciuitas alio nomĩe dicta fuit Sichar, & Sichem, & Sichima, in qua uiolata fuit Dina. Poſtea Sebaſte ab Auguſti nomine dicta eſt. Hinc Samaritanus, a. um. Vñ ſamaritani qui habitant Samariam. Hie. ad Algaſiam. Samarĩtani atq; Iudæi hoſtili inter ſe diſcordant odio.

Samaritæ, pe. pro. idem quod & ſamaritani. Hiero. Non receperunt eam ſamaritæ. (Cauſus.

Samara promontorium in oceano orientali, ubi deficit

Samarobrinæ, fuerũt ppli in Gallia inter belgas, ubi Cæſar Gallor̃ conciliũ indixit, hanc Cameracenſem eſſe urbẽ nonnulli autumant, quã Sabis fluuius interfluit.

Sambuca dictio barbara, qua ſignificat quoddã inſtrm muſici gñis, ut eſt apud Danielẽ. Cũ audieritis ſonum ſambucæ. Hie. ad Dardanũ oſtẽdit quõ ſambuca conficeret. Sambuca inqt Porph. in Ptolomæi armonica. Triangulũ inſtrm eſt, quod ex inæqualibus longitudine ſicut & craſſitudĩe neruis efficit. At Ephorus & Dio me. Prima inquntuſa eſt Sibylla, inuentã aũt a ſambuco primũ & inde nomẽ obtinuiſſe. Eſt & genus machinæ militaris, qua urbes expugnare conſueuerunt, in q̃ ſic funes intendebant, ſicut in organo muſico chordæ. Itẽ ſambuca ut Polybius ait, illa dicitur quæ & ſambuciſtria appellatur. Ad hanc priſci iambos canebant.

Sambuciſtria, quæ ſambuca canit.

Sambucina, pe. cor. q̃ ſambuca canit, ſicut fidicina q̃ fidibus canit. Plau. in Sti. Fidicinas tibicinas ſambucinas.

Samos altitudo, & ſummitas interp̃tatur. Eſt & nomen duaꝝ inſulaꝝ. Vna eſt in mari Icario modica, & Iunoni dicatiſſima, qpin ea nata fuerit, & educata, & Ioui nupta. Scribit Varro Samon prius Partheniã ſoiatam, qbi Partthenos, hoc eſt uirgo Iuno nata fuerit, ubi antiquiſſimũ fuit templũ, & ſimulachꝝ in habitu nubẽtis figuratum, & ſacra eius anniuerſaria nuptiaꝝ ritu celebrant, a qua & Iuno ſamia dicta ẽ. Hæc ex aduerſum Mileto ad occidentẽ eius ſita, nec ab ea multo pelagi, inqt Apu. li. ii. flo. diſpeſcit, ager frumẽto piger, aratro irritus, fœcũdior oliueto, nec uinitori, nec oleri ſculpitur. Ruratio oĩs in ſarculo & ſurculo, quoꝝ prouentu magis fructuoſa inſula eſt, q̃ frugifera, cæterum & incolis frequens & hoſpitibus celebrata. In ea Pythagoras quoq; philoſophus ortum habuit, nec non & una de Sibyllis, quæ exinde Samia dicta eſt, quam ferũt de Chriſto prædixiſſe. Tu eũ ſtulta Iudæa deum tuũ non cognouiſti ludentẽ mortalium mẽtibus, ſed de ſpinis coronaſti, horridũq; fel miſcuiſti. Fiebant ẽt in ea uaſa fictilia egregie ex creta fabricata, q̃ Samia uocabantur. Ferunt hanc inſulam Thraciæ adiacere, quæ poſtea ex cõmixtis Thraciæ populis, Samothracia appellabatur. Vir. Threiciãq; Samum quæ nunc Samothracia fertur. Altera uero eſt Samos inſula a Pli. collocata prope Ithacam, apud Dulichium; de qua uidet Sue. intelligere, cum non multum diſtet ab Epiro, ubi in Auguſ. ait. Ab actio cum in Samum inſulã in Hybernaſe recepiſſet, Same uero, ut inquit Ser. ciuitas Thraciæ eſt, in Cephalea, apud Strabonem tamen legimus Samum, & Samem, Samum urbem eſſe, Samem uero inſulam. Sunt qui ſcribant Samothraciam inſulam eſſe, quæ prius Dardania uocabatur a Dardano, qui Palladium Mineruæ ſecum ferens eo confugiſſe traditur, poſt ſamiis inſula bello eiectis, cum eo ſe in Thraciam ex Aſia reciperent inditum nomen, ut pro Dardania Samothracia uocaretur.

Samius, a. um. quod e Samo eſt, ut homo ſamius. Veteres tũ q̃q; ſamum pro acuto ponebãt, & ſamiare pro acuere, & quaſi ſamiæ teſtæ acumen reducere.

Samia ſubſtantiuum, uaſa a Samia inſula dicta, ſicut Maiorica ab Hiſpania. Cicero lib. iiii. ad Heren. Nos ſamiis delectabimur.

Samnites, pe. pro. ppli in Samnio, quod nũc Aprutiũ uocamus, regio Italiæ ĩter Picenũ, Cãpaniã & apuliã. Vrbes in ea ſunt Adria. Aquila. Amiternũ. Sulmo. Ortona. Arpinũ. Aquinũ. Athina. Beneuẽtum. Corfinium. Vel ſamnites dicti ſunt a Samnio colle, in quo e Sabinis ueniẽtes conſederũt, & eiuſdẽ noĩs oppidũ ædificauerũt. Quidã ẽt ſannites p duplex nn. ſcribũt, Hi quondã apud caudinas furculas Romanum exercitum profligauerunt, quos poſtea L. Papyrius ſub iugũ miſit.

Samniones, a ſamniis dñr, qui ſunt in dictis fatui, & in moribus obſcœni, quos græci μωγοὺς uocant. Cice. li. de ora. Quid porro tam ridiculũ, q̃ ſamnio eſt, q ore, uultu, imitãdis moribus, uoce, deniq; corpore rideẽ ipſo. Quidã tamen ſanniones, a ſanna deductum nomen arbitrantur, quæ ſit os diſtortum, cum uultu.

Samſucus, herba quam nunc maioranam appellant, alioq; nomine amaracus dicitur.

Sancio, is iui. itum. uel ſanxi ſanctum, ſignificat aliquid ſanctum, uel conſecratum facio ſub ſanguine hoſtiæ. Vnde ſanctũ auctore Ser. dñ, quaſi ſanguine conſecratum. Et ſanctio uocat lex cum terrore pœnæ. Aliquando ſancire eſt firmare, munire, roborare. Ter. in Hecy. Aliud ſi ſcirem, q̃ firmare meã apud nos poſſem fidem ſanctius, q̃ iuſiurandum id pollicerer tibi. Inde ſanctio & ſancta res dñ. i. res decreta & inuiolabilis. Martianus ait ſanctum proprie dici quod ab iniuria hominũ defenſum, atq; munitum eſt. Tractum a ſagminibus herbis, q̃ legati populi Romani ferre ſolebant, ne quis eos uiolaret. Iuue. Vt ſanctã filius oñi aſpiciat ſine labe domum, uitioq; carentẽ, Vlp. de uer. ſign. ſcribit ſanctum eſſe, quod nec ſacrum, nec prophanum ſed ſanctione aliqua firmatum, ut ſanctæ leges, hoc eſt ſanctione quadam ſubnixæ. Alii dicũt ſanctum eſſe religioſum & ſacrum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

& ſacꝛ incorruptũ. Vir. Sancta ad uos aĩa, atq; iſtius inſcia culpæ Deſcendã. i. incorrupta. Idẽ. Tuq; o ſanctiſſima cõiunx fœlix morte tua. i. caſtiſſima. Vñ ſanctꝰ uir dr integer moribus. Do. Sanctũ dr qd oñi obſeruatiõe inuiolatũ eſt. Et ꝑm ſcripturaꝝ ſacraꝝ idioma ſanctũ dr mundũ, purificatũ, atq; expiatũ. Vñ ſancti dñr fidelium filii. q ꝙſi candidati ſint, & nullis idolatriæ ſordibus polluant. Vaſa quoq; ſancta in tabernaculo legimus, & cætera q̃ ad ritũ cerimoniaꝝ ꝓtinent, cũ utiq; ſancta eſſe non poſſint, niſi ea, quæ ſentiũt, & uenerantur deũ. Sic & Bethſabee ſanctificata ſcribitur ab immunditia, & ipſum templum ſanctuarium nomiatur.

Sanctus, a. um. participiũ a ſancio, de quo mox. Cuius diminutiuũ formauit Hiero. contra Ruf. cũ inquit, tibi quaſi religioſus, & ſanctulus perſonã humilitatis imponis. Ab aduerbio ſancte fit perſancte, quod eſt ualde firmiter. Apul. Idq; perſancte iurauit ſe facturum.

Sanctitas, ſanctitudo, & ſanctimonia eiuſdem ſcati ſunt.

Sanctuariũ, ſacer locus, tẽplum, ſacrariũ. Sanctuarium quoq; ſiue ſanctuaria Pli. mithridatis appellauit, quæ alio loco arcana, & Plutarchus ἀποῤῥήτους uocauit.

Sanctimoniales dicuntur monachæ. Auguſt. ſuper Pſal. Iubilate. Inuenies ſanctimoniales indiſciplinatas, nunquid ideo ſanctimonium reprehendendum eſt?

Sanctimonium uocatur ſanctimonialium profeſſio.

Sandalium, calceorum genus ſiue caligarum. græci σανδάλιον ſoleam dicunt. Ter. in Eu. Vtinam tibi commigrari uideam ſandalio caput. Hinc ſandalarius. Apollo dictus eſt a uico, cuius meminit Gel. lib. xvii. In ſandalario forte apud librarios fuimus.

Sandaliotis Sardinia inſula denominata eſt, ab effigie ſandalii, hoc eſt ſoleæ, quam nonnulli Ichnuſam uocant, a ſimilitudine veſtigii, quod græce ἴχνος dicitur.

Sandaraca genus coloris, qui inuenitur in aurariis, & argentariis metallis, adulteratur ex ceruſa in fornace cocta, hæc ſi torreatur æqua parte rubrica admixta ſandicem facit, quanq; hanc herbam eſſe Virgi. ſcribit. Hoc noſe aiunt quidam ſignificari uernicem, cuius fumus præ cæteris dolorem dentium leuare dicit, ut eſt apud Auicennam. Græci σανδαράχην dicunt.

Sandix, icis. pe. pro. ſi Virgilio & eius interꝑti Seruio, nec non & quibuſdã creditꝰ, m. ſcu. gñis, herba eſt delicatæ olfacturæ, breui caule, & in aliis fœniculo ſiſis, ſunt qui dicant eſſe olus agreſte quod facile comedi põr. Virg. Sponte ſua ſandix paſcentes ueſtiet agnos. Prop. Illaq; plebeio uel ſi ſandicis amictu. Huius herbæ peculiaris ſuus, inqt Pli. lib. xii. q fatigato uenere corpi ſuccurrit. Naſcit in inſula maris rubri. Eſt & ſandix genus coloris, ex ſandaracha, & ceruſa factus, uel augẽ pigmentũ uſtum. A ſandix fit ſandicinus, a. um. ut color ſandicinus, q eſt flammeus, ex rubrica & ſandaraca factus.

Sanates ppli, qui ſupra infraq; Romã habitauerunt. Qd nomẽ ideo inditũ eſt, quia cũ defeciſſent a Romanis, breui poſt in amicitiã, quaſi ſanata mente redierunt.

Sanus, ꝓprie dr integer & incorruptus. A quo ſanitas incolumitas. Transfertꝰ quoq; ad animũ. Vnde dicimus, hoĩem ſana mente ſanoq; conſilio. Ex quo inſanus demens, q mentẽ nõ habet integrã. Et inſania ſtultitia, q̃ & inſanitas dr Ci. Inſipientia quaſi inſanitas, eadẽq; dementia. Et inſanio, pro decipio. Interdũ tñ ſanũ dr, qd ſanitatẽ ꝓbet. Siquidẽ dicimus ſanum aerẽ, & ſanum cibum, quaſi ſalubrem, & ſanitatem ꝓbentem.

Sano, as. ſanũ facio & redintegro & incolumitati reſtituo. Hinc fiunt cõpoſita conſano, quod ẽ ſimul, uel oẽs ſano. Col. lib. v. Et ſic uitis laniata ſcabrataq; putreſcat humoribus, nec plagæ conſanent. Reſano rurſus ſano. Lact. li. v. Quibus poſtea eiectis oẽs qui reſanati fuerit, adhærent religioni. Et habent penultimam productã.

Saneſco, ſanus fio. Col. li. vii. Sed uulnera facta interdum ſaneſcunt. Huius compoſita ſunt Conſaneſco, & reſaneſco. Idem li. v. Tũ etiã uitẽ minus cicatricoſam reddit, qm̃ id, ex quo uiride, & tenerꝝ decerptũ eſt celeriter conſaneſcit. Lact. lib. v. Non modo ſuſceptis deorum cultibus reſaneſcant, ſed etiam ut pertinaci obſtinatione depoſita corporis cruciamenta deuitent.

Sane aduerbiũ, qñq; affirmatiue ponit, ꝓ eo qd eſt certe ut ita ſane. Sane uero qñq; permiſſiue qñ aliqd aduerſario tribuimꝰ, ut ſit ſane ut uis, ꝓ eſto ut uis. Cic. Quid .n. cõmodi, qd nõ potius laboris hẽt? ſed habeat ſane, hoc ẽ in bona hora, aut in dei noĩe. Quin. Tulerit ſane filiꝰ nr̃ merito pœnas, dederit ſpũm ſupplicio, nihil de ꝓtentis loqmur. q. d. eſto, ita ſit, ut tu uis. Qñq; ponit, ꝓ ualide, qm̃ q ſanus eſt ualidus eſt. Sue. Bellũ ſane difficile geſſit. Iungit nonnũq; cũ &. affirmatiuaq; ẽ. Quin. Et ſane qs concipiat, uel declamantis habitũ, uel oris nis uocẽ, inceſſum, pronunciationẽ, illũ deniq; animi, & corporis motum. Item cum q̃. Gel. Sane q̃ utile eſt.

Sanies, ſanguis corruptus, quod quidam a tabo ſic diſtingunt, ut illud de mortuo, hoc de uiuo dicatur. Vir. Et ſanie, taboq; fluentes.

Sanguis, quod ſanguen neu. gen. ab antiquis dicebatur. Lucre. Viſceribus uiſcus gigni, ſanguenq; creari. Dicitur aũt ſanguis, qui eſt intra uenas, cruor fuſus, ſiue ſanies. Ponitur interdũ pro genere. Virg. Troiano a ſanguine duci audierat. Quo ad primum ſignificatum fit compoſitum exanguis. Quo ad ſecundum fit conſanguineus, licet ſanguineus aliud ſignificet.

Sanguen, modo ſanguis dicitur, modo arbor, cuius cortex ad ſanguinis ſimilitudinem rubet, a quo ſanguineus, a. um ut uirga ſanguinea.

Sanguineus, a. um. mõ ad corpus referẽ, & ſcat plenum ſanguine, mõ ad aium & ſcat crudelẽ cruentũq;. Apul. Immani, ac ſanguinea uoce perterruit. Modo ad arborem, & ſcat quod eſt ex arbore, quæ ſanguen appellatur. Pli. Si quis duas uirgas ſanguineas manu tulerit.

Sanguinolentus, idem quod ſanguineus. Var. Itaq; propter amorem imperii magiſtratus gradatim ſeditiõibus ſanguinolentis urbem perturbauere.

Sanguinarius, ſæuus, & crudelis. Cic. Itaq; grauem illam ac ſanguinariã uocẽ audiuimus, ſic ſanguinariꝰ homo dr a Seneca q gaudet humano ſanguĩe & crudelis eſt.

Sanguinaria herba dicta ẽſt, qa ſuccus eius infuſus naribus, ſupprimit ſanguinẽ. Col. li. viii. Eſt ẽt grauis pernicies herbæ ſanguinariæ, quã ſi paſta eſt ouis, toto uentre diſtendit, contrahit ꝙ, & ſpumã quandã tenuem tetri odoris exput, græci eam polygonon appellant.

Sanguinare eſt ſanguine manare. Quinti. declam. Tum repetitis ſanguinauere planctibus iam conualeſcentes lacerti. Et iterum. Mulier, quæ ſanguinantes adiudicem porrigit lacertos.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Sanguiſuga, pe. p. uermis q & hirudo dī, & ſanguiſugia.
Sanguiculus ſanguis hædi ſiue ſuis in cibis formatus.
Pli. Vtunt ad utꝛaq uitiū & coagulo hædi in uino myrteo magnitudine fabæ poto, & ſanguine eiuſdem in cibum formato quem ſanguiculum uocant.
Sanga Cantabrorum fluuius.
Sangaris, fluuius Gallograeciæ, qui per Phrygiam defluens tandem in Propontidem influit.
Sanna p duplex nn. irriſio, q̄ (ut Hie. inqt) ab occipitio diſtorto ore, & labris cōtractis fit anterioꝝ dentiū oſtentatione. Quo uocabulo uſus eſt Iuue. Inúc, & dubita, q̄ ſorbeat aera ſanna Tullia. Hic ſannones, & ſannii, ut inqt Probus, q̄uis & ſanniones dicant, q ſic irrident. De ſanno, as. qd eſt per faſtidiū derideo. Subſanno, de quo alibi. Similiter ſannatores, qui eo modo irrident.
Santones, & ſantoni penul. cor. & ſantonici populi quidam Galliæ non longe a Toloſſatium finibus, quæ ciuitas eſt in prouincia, ut Cæſar com. i. ſcribit. Luca. li. i. Gaudetq amoto ſantonus hoſte. Iuue. Tempora ſantonico uelas adoperta cucullo.
Sannaus, lacus de quo Pli. li. ii. Lacus inquit Sannaus in Aſia circumnaſcente abſinthio inficitur, a Ptolomæo ſannis appellat. Apud græcos per ſimplex n, ſcribitur.
Sanſæ officula oliuarum. Col. li. xiii. Et cum eſt oliua in ſanſam redacta, tunc ſal coctus trituſq manu permiſcetur, cum cæteris aridis condimentis.
Sapa a ſapiditate dī, & eſt muſtū uſq ad tertiā partē (uel ut qdam uolunt) ad dimidiā decoctū. Vide in dictiōe defrutū. Græce hepſema ab ἑψεῖν, qd eſt decoquere dicitur. De hoc Mart. Et laletanæ nigra lagena ſapæ.
Sapio, is. ſapiui, ſapii, itum. pe. pro. uſ ſapui, ſapitū, pe. cor. ꝓprie pertinet ad ſenſum corporis, ut ſit ſapere, qd uulgo dī ſaporitū eſſe. Iuu. Qui meminit calidæ ſapiat qd uulua popinæ. Hinc ſapor & ſapidus. Aliqū ſape ſaporē habere, quod uernaculo ſermōe dicimus ſapere de la coſa, ut hoc ſapit hæreſim. Hie. ad Pamma. Simplices epiſtolæ tuæ olent prophetas, & apoſtolos ſapiunt. Tranſferē & ad aīm, pro ſapientē eſſe, ſeu rectā ſnīam, uel opinionē habere. Ter. Si ſapis, neq præter quas ipſe amor moleſtias habet, addas, & illas, quas habet recte feras. Aug. li. i. ciui. dei. Tribulationis tempore probauerunt, q̄ recte ſapuerint. Mar. Nubere uis Priſco? non miror Paula, ſapiſti. Qſiq datiuo iungitur. Plaut. in Tri. Haben tu amicum, aut familiarem, cui pectus ſapiat. Ali quando abltō. Plaut. in Epi. Sapit hic pleno pectore. i. plenum pectus habet ſapientia. Huius compoſita ſunt Deſipio, & Reſipio. Vide in dictione Reſipio.
Sapiens tribus modis dī, Primo qui ſcientiam aliquam optime tenet, ut Ariſtoteles in philoſophia. Accili⁹ in iure ciuili. Scdo q per longam ætatē reꝝ multaꝝ cognitionē adeptus eſt ut Cato. Tertio, q circa præcepta bene uiuendi & cognitionē uerſatur, ut fuit in Lelio.
Sapientia eſt rerum diuinarū, atq humanaꝝ ſcientia. Aliter, Sapientia eſt intelligentia, uel ad bonū rectūq faciendū, uel abſtinentia delictoꝝ factorumq improboꝝ, græce Sophia dī. Et qui eam profitē, ſophus hoc eſt ſapiens appellatur: Quod nomen inditum fuit illis ſeptē clariſſimis uiris. ſ. Thaleti mileſio. Soloni ſalaminio, ſeu athenienſi. Chiloni lacedæmonio. Pittaco mitylenæo. Bianti prienæo. Cleobolo lyndio. Periandro corinthio. Sed poſtea Pythagoras primus non ſophū ſe, ſed ꝑhum appellauit, hoc ē nō ſapientē, ſed ſapientiæ amatorē. Et ſapientiam ipſam non ſophiā, ſed ꝑhiam nuncupandā exiſtimauit, ꝙ nullus hoīum, ſed ſolus deus ſapiens eſſet. Et ſapientia q̄ nunc ꝑhia dī, ſicut ſapiētes olim q poſtea ꝑhi. Ariſtoteles fontem eſſe putat, atq principium rerum metaphyſicarum, poetæ tū pro aſtutia & ſagacitate ponere ſolent, quod etiam diuus Hier. in ueteri inſtrumēto uſurpauit, cum dixit. Erat ibi ſerpens ſapientior omnibus beſtiis.
Sapor qui ſapit. Saporum uero decem ſunt genera, ut docet Plin. ſ. dulcis. ſuauis. pinguis. amarus. auſterus. acer. acutus, acerbus. acidus. & ſalſus. Idem Pli. exiſtimat omnibus animalibus ſenſum guſtus eſſe. Tria uero eſſe naturæ rerū elementa. ignem. aerem. aquam. ſine ſapore, ſine odore, ſine ſucco.
Sapidus, a. um. qd gratū ſaporē hēt. Cuius contrariū eſt inſipidus, ſine ſapore, ut caſeus inſipidus, uinū inſipidū.
Saperda dici poteſt ſapiens elegans. Var. Omnes uidemur nobis eſſe belli, feſtiui, ſaperdæ, cum ſimus canopi. Et ſaperda genus eſt conchæ, mali ſaporis. Et non nunq̄ pro ſterquilinio ponitur. Per. Et quid agam rogitas? en ſaperdam adueho ponto.
Sapros græce, id eſt σαπρός latine caſeus putris dicitur, qui ad multa, ut Plinius probat utilis eſt.
Sappho, p p. ante ph. nomē mulieris uatis. Ferūt nōnulli fuiſſe duas hoc noīe, quaꝝ una Ereſia, q̄ & antiquior, lyrica, q̄ tēpeſtate Alcæus claruit, Terpſichorus, & Pittacus tpe Tarqnii priſci. Ea plectꝝ pria inuenit. Scripſit lyricos modulos, epigrāmata, elegias, iābos, & monades. Altera Mitylenæa lōge iunior, cuius pulcherrimū opus ad amicū Phaonē extat. Scripſit & alia multa apud græcos, ut merito nona inter lyricos poetas annumerē. Antipater āt Sidonius de ea ſic ſcribit. μνημοσύνα μ' ἔλε θάμβος ὅτ' ἔκλυε τᾶς μελιφώνω ⟨ϝ⟩αοιδοῦ, μή τι κάτα μοῦ ⟨ϝ⟩ἔχοισ βροτοί. i. Mnemoſyné matrē muſarū cepit ſtupor, q̄n audiuit dulciſonā uocem Sapphus nunquid decimam muſam habent mortales.
Sappinus, pe. pro. uocatur pars inferior abietis quæ enodis eſt, ſicut ſuperior quæ nodoſa eſt duriorq fuſterna, unde Cato præcipit prælum ex ſappino. i. abiete enodi, quæ pars a terra eſt.
Sapphirus, per p. ante ph. & pe. pro. lapis precioſus, coloris aerei. Vnde fit ſapphirinus, a. um. Hier. in Exo. Sub pedibus eius, quaſi opus lapidis ſapphirini.
Sapphiratus, ſapphiris maculatus, & uarieganter intexus. Sido. Ac ſi ſub uerſicoloribus figuris uernans hebida cruſta ſapphiratos.
Sanqualis auis quam quidam oſſifragam appellant de qua Pli. Sanqualem auem atq immuſulum augures Romani magnæ quæſtioni habent.
Sarra nomen uxoris Abraæ, & nomē ciuitatis, q̄ poſtea Tyrus dicta eſt, a qua ſarranus. Sed id quoq nomen a piſce quodā accepit, qui illic abūdat, & Sar illa lingua uocat, ex cuius ſanguine ſericū in purpuram tingebatur. Eſt & Sarra īſula Epiros, a qua ſarrana etiam dīr.
Sarranus, a. um. qd ex Sarra tyro eſt. Vñ ſarranæ ueſtes tyriæ dictæ ſunt, q̄ & Oſtrinæ, & purpureæ. Vir. Et ſarrano dormiat oſtro. Iu. Aut pictæ ſarrana ferentē Ex humeris aulæa togæ. Et ſarranus, q eſt ex Sarra inſula.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Sarnus fluuius Cãpaniæ oriens a ſarano mõte, inter Põ peianum agr̃,& Salernũ, iuxta oppidũ Sarni in tadicibus mõtis poſitũ,a quo Saraſtes populi ſunt cognoiati. Vir. Saraſtes populos & quæ rigat æquora Sarnus.

Sarraca nomen eſt duarum urbium,quarum una eſt in Media,alia in fœlici Arabia.

Sarraceni populi poſt Nabatheos, a ſarraca, ut Stephanus inquit,quæ pars eſt Arabiæ.

Sarracũ, uehiculi genus, quo ligna & lapides uehi conſueuerunt. Iuue. Longa coruſcat Sarraco ueniente abies. Idem. Frigida circumagunt pigri ſarraca Bootæ.

Sarraballa, chaldaicũ neu. geu. & nu. plis ſunt brachæ ut apud Danielẽ prophetã. Vñ Hie. apud eundẽ. Sarraballa lingua chaldæorũ nõ ſarabra ut corrupte legit ſũt crura boũm & tibiæ,& ẽt brachæ, q̃bus crura teguñ & tibiæ q̃ crurales & tibiales appellatæ ſunt. Quidã dicunt eſſe fluxas ueſtes & ſinuoſas, quæ a germanis rhenones dicuntur,ueſtes pelliceæ,q̃bus in caſtris utuntur.

Sarcaſmos latine dicitur iocus cũ amaritudine, ut apud Vir. Referes ergo hæc,& nuntius ibis Pelidæ genitori, illi mea triſtia facta, Degeneremq̃ Neoptolemũ narrare memento.

Sarcarius fluuius eſt quẽ in Phrygia eſſe aiunt quidam.

Sarcina,pe.cor. ꝓprie utenſiliũ eſt, & eor̃ quæ ad cultũ, & ad cæter̃ uſum pertinẽt,ueluti faſcis, quẽ quis in itinere faciendo comportare poſſit. Hinc milites,cum caſtra mouere uolunt,ſarcinas colligere dicuntur. Et q̃ in aliam domum remigrant, ſarcinas ſuas componere ſolent, Res noſtras etiam domi ciſtis capſiſq̃ cõpoſitas etiam ſarcinas uocamus. Quin. Iacent relictæ ſine hærede ſarcinæ. Per tranſlationem quando q̃ ſarcina ponit̃ pro inutili onere. Aug. Et hanc corporis ſarcinam aliq̃n deponerem. Huius dimin. eſt ſarcinula.

Sarcino, as. ſarcinas ſumo. Interdum ſarcinare capitur, pro ſuere. Lucil. Sarcinatorẽ eſſe ſummũ, ſuere centonem optime. Huius compoſitum eſt conſarcino,quod eſt ſarcinas colligo, quod uernacula lingua dicimus enfardelare,o aſamare. Gel. li.i. Verſus hi ſunt Cæcilii truncã quædam ex Menandro dicentis, & conſarcinãtis uerba tragici tumoris.

Sarcinatrix mulier,q̃ ueſtes ſuit,idem ſarcinator efficit.

Sarcio,is.iui.tũ. & ſarxi,ſarctũ, ꝓcat integr̃ facio. Vnde ſarctores dicti ſunt,q̃ ueſtes ſarciunt,& ſarcta tecta opera publica,quæ locant̃,ut integra ꝓſtentur. Et ſarcte integre. Item ſarcire cõponere, tractũ a ueſtibus quæ diſſutæ ſarciuntur. i. componuntur,per tranſlationem ponitur pro damnum ſoluere. Pacu. Tu damni noſtri cauſa fuiſti,tu nobis ſarcito,ut debes. Hinc cõponitur Reſarcio, pro inſtauro, & quaſi nouam formam induco.

Sarcta tecta. Vide in dictione Sarcio,de quo modo.

Sarcimen ſutura. Apuleius. Tunc tenui ſarcimine ſummas oras eius adæquauimus, & iuncturæ rimam ſetæ denſitate ſepimus.

Sargacæ ꝓpr̃i (Pompo. auctore) ad Mæotidẽ quor̃ oppida Murmetion. Panticapæũ. Theodoſia. Hermiſiũ.

Sarrio,is.iui.itũ. ſignificat ſarculis fodio,purgo, quod fit cum ſeges leuiter ſcalpendo, & raſtris a noxiis herbis purgamus. Plau. Semper occant, priuſq̃ ſarriunt ruſtici. Pli. lib. xviii. Qui ſarriet,caueat,ne frumenti radices ſuffodiat. Hinc componitur Reſarrio, quod eſt rurſus ſarriõ. Idem. Cum hyeme prægelida captæ ſegetes eſſent, reſeuerunt reſarrientes campos.

Sarculum genus raſtri, hoc eſt crates illa dentata quæ ſubtrahit̃ ſatis,a ſarriendo, uel ſerendo, ut inquit Var. Alii putãt eſſe ligonem, ſeu quam uulgus uannam uocat. Hor. lib. Car. Gaudentem patrios findere ſarculo.

Sarculo,as. ſarculo fodio. Colum. libr. vi. Primo plantæ ſarculari debent,ita ut ſimplex ſtilus altitudinem maxime ſcrobis excedat.

Sartor,purgator. Plaut. in Cap. Sator ſartorq̃ ſcelerum, & meſſor optime. Non ſolum autem a ſarciendo, ſed a ſarriendo etiam dici putant.

Sartura,ipſa purgandi actio. Pli. lib. xviii. Sartura nocere,& uineæ,& ſegeti exiſtimatur.

Sarritor,pe. pro. qui ſarrit. Col. li. ii. Tritici modii quatuor, uel quinq̃ bubulcor̃ operas occupant quatuor occatoris unam ſarritoris duas. Sarritura purgatura.

Sarcophagus pe. cor. latine carnẽ comedens dr̃. Pli. Sarcophagus lapis eſt fiſſili uena,corpora defuncto r̃ condita in eo abſumi intra quadrageſimũ diem cõſtat exceptis dentibus. Ideo nomen habet a carne edenda, σὰρξ ϕάγος eñ caro eſt ϕάγω comedo. Vnde conueniẽter pro ſepulchro poni conſueuit. Iuue. ſaty. x. Vnus pellæo iuueni non ſufficit orbis, Æſtuat infœlix angu-ſto limite mundi, ut Gyari clauſus ſcopulis, paruaq̃ Seripho. Quum tamen a figulis munitam intrauerit urbem, ſarcophago contentus erit, mors ſola fatẽr Quantula ſint hoĩm corpuſcula. De eo lapide ſic ſcribit Celſus. Lapis etiã qui carnem exedit, quem ſarcophagon græci uocant. Sed quando de ſarcophago facta eſt mẽtio, ſubiit mihi monere locum illum apud Plautum in Amph. eſſe corrigendum, ubi legitur, hæc illa ſarcam geſtat, tu ſcribe ſic, hæc ſola ſana reſtat meorum familiarium, ſequitur eñ, immo oñes ſani ſunt profecto, dicit enim Amphitryo omnes familiariũ eſſe inſanos, quum ab eis non cognoſcatur, præterq̃ ab Bromia, quam ſolam dicit reſtare ſanam. facile eñ fuit ſarcam pro ſanam ſcribere, ſic etiam locus ille in Aſinaria eſt caſtigandus, ubi ſcriptum eſt. Vides meam ante mergere, ſic enim correximus nos, uides me amantem egere, ſcilicet uiginti minis, de quibus ante meminit. Augu. lib. xviii. de ciui. dei. Quia. n. arca, in qua mortuus ponitur, quod oẽs iã ſarcophagum uocant, σωρὸς græce dicitur, a noſtris pro ſepulchro uſurpatur.

Sardanapalus, pe. pro. ultimus Aſſyriorum rex, de quo Iuſti. li. i. Fuit hic oĩs generis luxuriæ deditus, nec erubuit inter ſcortorum greges nere, & muliebri habitu fœminas omnis laſciuia anteire. Quamobrem indignati Aſſyrii tali fœminæ parere, duce Arbace deſciſcẽtes bellum Sardanapalo intulerunt. Qui uictus intra regiam ſe recepit,& extructa pyra,ſe atq̃ diuitias in incendiũ miſit. Hic fuit a Nino trigeſimus rex, ut inqt Diod. li. iii. bibli. Et moriens cõdidit hoc Epitaphium. Ede. bibe. lude. Et cum te mortalem noris, præſentibus exple deliciis aĩum, poſt mortẽ nulla uoluptas. Iuue. Et uenere, & cœnis, & plumis Sardanapali.

Sardanis, uir Lydius, qui Croeſo ſuadere conatus eſt, ut Perſis bellum inferret.

Sardis tñ ꝓpr̃ urbs Lydiæ magna, poſterior troianis rebus,& Croeſi regia. Hora. Quid concinna Samos, quid

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Croesi regia Sardis. Terminat aũt ntrũ & actũm in is. productã, quomodo Trallis, & syrtis. Ex Sardibus fuere duo Diodori oratores, quoꝝ iunior Strabonis amicus fuit & historias scripsit, & poemata. In Sardibus eccl'ia fuit una ex septem Asiæ quarum Ioannes meminit.

Sardinia insula in Tyrrheno, seu Ligustico mari, a Sardo Herculis filio, sicut Strabo & Solin. scribunt, q e Libya ueniens, cũ multitudine colonoꝝ insulam occupauit, cũ antea Sãdaliotis appellaret ab effigie soleæ, quã græci Sandalion uocant, & Ichnusa a similitudie uestigii, quod græce dr Ichnos. Huius latitudo est millium passuũ xcviii. Longitudo ccxx. quanq̃ alii stadia multa adiiciant, sunt qui dicant eam ab oriente centum octoginta millibus patere, ab occidente clxxv. a meridie lxxvii. septentrione cxxv. Mirum in ea insula, neq; lupũ gigni, neq; serpentẽ reperiri. Habet ciuitates multas, sed olim præclarissima Calaris est, ubi coraliorum piscatio est. In qua diui Augustini patris mei ossa tam diu conquieuere, quoad ab Helitprando rege Papiam translata sunt. Hæc ciuitas Iole a priscis appellabatur, ab Iole illa, quam Hercules perditissime amauit, Insulam Pœni occupauere, sed a Romanis pulsi, tandem primo bello punico amisere. A Sardinia, Sardus, Sardous, & Sardinensis adiectiua fiunt.

Sardinenses, qui sardiniam incolũt, ut ibi negocientur.

Sardi indigenæ, qui in sardinia nati sunt.

Sardous, a. um. possessiuum. Ouid. lib. iiii. Fast. Sardoaq; regna sinistris respicit a remis.

Sardoa herba apiastro similis, quæ nascitur in Sardinia, & in fontium defluuiis largius prouenit, ea si qs uescatur, neruos contrahit, & rictu diducit ora, ut qui moriuntur, ueluti ridentium facie intereant.

Sardonyx sardonychis, pe. cor. sicut onyx, onychis, a quo cõponitur tã masc. q̃ fœm. gen. Componit. n. ex sardo, q lapis fuit in Sardinia primũ comptus, coloris rubei, & onyx gemma, cui est cãdor subcandidus, unguis humani similitudine, quasi utriusq; colorẽ obtineat. Iuue. In manibus, densi radiant testudine tota Sardonyches. Persi. fœ. genere dixit. E natalitia tandem cũ Sardonyche albus. Dr & sardonychus, & Sarda. Iuuen. Arguit ipsorũ quos Ira gemmaq; princeps Sardonychus. Pli. Ediuerso ad hæc Sarda utilissima, quæ nomen cũ sardonyche communicauit, ipsa gemma uulgaris, & primum Sardibus reperta. Ptolomæus sardonychem, a Sardonyche Indiæ monte deriuari scribit.

Sardonycatus, sardonyche ornatus. Marti. Cuius & hinc lucet sardonycata manus.

Sardo, as. antiqui pro intelligo usurpabant. Neuius. Qd' bruti nec satis sardare queunt.

Sarepta, urbs sidoniorum, ubi diuinus uates Helias esu rientem uiduam miraculo pauisse creditur. Hinc Sareptanus, a. um quod est ex Sarepta. Sidonius. Vina mihi nõ sunt gazetica chia, falerna, Quæq; sareptano palmite missa bibas.

Sariphus, mons inter margianam & ariam dilapsus.

Sari, neu. generis genus herbæ quæ prouenit in aqua, radice dura intortaq; ferrariis officinis utilis. Theophr. li iiii. Tria in Ægypto celebrant, papyrum, sari, mnasi.

Sarmenta uirgulæ uitiũ supuacuæ abscisæ. Inde sarmẽtitius, a, um. qd' est ex materia sarmentoꝝ. Col. li. ii. Verum uulnera eius sarmentitio cinere liniẽda sunt.

Sarmẽtus nomen uiri propriũ qui scurrilitate claruit.

Sarmatæ populi scythiæ iuxta Danubiũ, in Mæoticam paludẽ uergentes, q a græcis Sauromatæ dr, & regio eoꝝ sarmatia dr. Pli. li. iiii. Sauromatas gentes scytharum græci uocãt, quas sarmatas romani dicunt. Dicti sauromatæ ab oculis lacertarum, σαῦρος. n. lacerta est, ὄμμα oculus. Vtunt' plaustris pro domibus, pascunt'q; lacte equino. Vñ quidã eos ἱππομόλγους, hoc est equoꝝ mulsores. Alii ἀλακτοφάγους. i. lactifagos uocãt. A Sarmatia fit sarmatis, tidis. Oui. Terreat haud manes sarmatis umbra meos. Sũt aũt duæ sarmatiæ, ſm Ptolomæum, quaꝝ una est in Europa, quæ (ut li. iii. scribit) a septẽtrione oceano terminat', ab occasu parte germaniæ, a meridie Iazygibus metanastis, in ea est Olbia, quã nunc Russiam, & Tartariam esse crediderũt. Altera Sarmatia est in Asia, ut idem li. iiii. refert. quæ a septentrione terra incognita terminat', ab occasu sarmatia Europæ, & Tanai fluuio. In ea sunt caucasii mõtes.

Sarissa hasta p̃longa. Liui. li. xxvii. Prælongas hastas macedones sarissas uocant. Suid. σάρισσα εἶδος ἀκοντίου ἑλληνικοῦ δόρυ μακρὸν πρὸς μακεδόνα. Helianus docet Sarissam ee lanceã qua utit' phalanx macedonica longitudine xiiii. cubitoꝝ quoꝝ duo manus cõtinent, reliq̃ xii. prominent, inde sarissophori qui sarissas gestant.

Saronicus, sinus est contra corinthiacum Isthmũ habẽs nomen a Saron, quod quercum significat, de quo Plin. lib. iiii. Sinus saronicus olim querno nemore redimitus, uñ & nomẽ ita græcia antiqua appellante quercũ.

Sarpa uinea putata. Nam sarpere antiqui pro purgare usurpabant.

Sarpedon, pe. pro. rex Lyciæ, qui Troianis aduersus græcos tulit auxilium.

Sartæ ppli sunt Europæ, scythiæ contermini, q (ut Pomponius ait) ob sæua hyemis admodum assidue demersis in humum sedibus, specus, aut suffossa habitant totum brachati corpus, nisi qua uidẽt, etiam ora uestiti.

Sartago patella in qua caro frigitur, a σήρω quæ caro est nomen assumpsit, latine frixorium dicitur ab ipso frixationis sono, quia crepitum confusum in frictu emittit. Hiero. in lib. Macha. Iussit ignem admoueri, & ad huc spirantem torreri in sartagine. Apud antiquos etiam ad alios usus adhibebatur.

Sarsina uetus ciuitas i Æmilia. ex qua Plautus poeta comicus ortus est.

Saso, insula quæ a Brundusio quinq; millia passuum distat, inde in Epirum totidem distat, ut ait Strabo.

Sason, onis, pen. prod. fluuius de quo Silius. Adriaci fugite infaustas sasonis arenas. Et alibi. Expauit sonitus tremefacto littore Sason.

Sathanas interp̃tatur aduersarius. Quo nomine appellatus est diabolus, q̃ Christi aduersarius sit. Quicquid eñ animæ ad Deum tendenti resistit; & aduersatur, & quicqd paci contrariũ est hoc sathanas esse nominat'. Sicut legit' in Regnoꝝ libris, quia suscitauit Deus Salomoni sathanan aduersus eum qui erat pacificus.

Satarchæ ppli in Scythia, qui (ut Solin. refert) damnato auri & argẽti usu se a publica auaricia abdicauere.

Satis aduerbium & per apocopen sat significat abunde, quantum opus est. Cicero libro artis ueteris. Longum est, quod

eſt,quod pluribus ſententiis,ultra q̃ſatis eſt producitur Aliq̃ ponitur loco noīs,ut ſatis eloquẽtiæ habeo. Sic etiam noīa p aduerbiis ponunt,ut ſpõte ſua mane nouũ. Et cum ſatis ſignificet quantitatẽ,ſatius tñ comparatiuũ qualitatẽ denotat,quia deriuatiuũ nõ ſemp ſeruat ſenſum primitiui. Virgi. Nonne fuit ſatius triſtis Amaryllidis iras Atq; ſuperba pati faſtidia. i. melius.

Satin,pro ſatiſne. Teren. ſatin ſana es.

Satiſaccipio dictũ eſt eodẽ modo quo & ſatiſfacio. Vñ & ſatiſacceptio,quæ eſt (ut Pompo. inqt) ſtipulatio q̃ ita obligat promiſſorem, ut expromiſſores quoq; ab eo accipiantur,ideſt qui idem promittant.

Satago,is.pe.cor.ex ſat,& ago cõpoſitũ uidet,uñ ſategiptũ,& ſatactum ſupinũ facit. Et eſt ſatagere anxium eſſe,quod uulgo dī ſatis habeo quod agã Ter. in Heau. Nam hic Clinia,& ſi is quoq; rerũ ſuarum ſatagit,attñ habet bene & pudice educatã,ignarã artis meretriciæ. Aliquando ſignificat diligentẽ eſſe,ſeu feſtinare diſcurſare in actione reꝝ ſuaꝝ. Plau. in Aſi. Nunc ſatagit,adducit domũ ei ultro,& ſcribit nũmos. Aliquãdo inniti ut in hymno, Magne pater Auguſtine preces noſtras ſuſcipe,& per eas conditori nos placere ſatage.

Satagytæ. populi in Aſia ſcythica,ut li.iiii. teſtat Herod.

Satiſdo,is.ſignat fideiubeo, ꝓmitto per uadẽ,ſiue fidem meã pignori do,& re ipſa certifico. Cice. Sulpi. Primũ ut ſi quid ſatiſdandum erit,amplius eo noīe peti cures ut ſatiſdet fidei meæ. Caius. Satiſdatio eodẽ modo appellata eſt quo ſatisfactio. Nã,ut ſatisfacere dicimur ei cuius deſyderiũ implemus,ita ſatiſdare dicimur aduerſario noſtro aliquẽ dare,q pro eo quod a nobis petit, ita caueat,ut eum hoc nomine ſecurum faciamus.

Satisfacio,tantum facio,q̃tum ſatis ſit irato ad uindictã inquit Aſco. Et conſtruitur cum datiuo,ſed cum pro punio ponitur actiũ poſtulat. Cice. ad Heren. Non cõuenit cẽſores iſtũ ſatisfacere,ex eo q̃ ait ſe nõ potuiſſe ita adeſſe,ut iuratus fuerat.

Satiſpræſto,as.idem eſt quod ſatiſdo.

Satio,as.a ſat deduci uidet,& ſaturo ſeu expleo ſignificat pertinetq; ad oēs ſenſus,& frequẽter ad aīum. Cice. in Cato. Satiari delectatiõe nõ poſſum,ut meæ ſenectutis requiẽ oblectamentũq; noſcat. Ad corpꝰ uſus eſt Col. li.ix. Satiatq; ſemodius cibi in diebus ſingulis uicẽos & centenos turtures. Hinc componit exatio. Satiabilis,q ſatiari põt facile,cuius contrariũ eſt Inſatiabilis. Salu. Auaritia iſatiabilis eſt,neq; copia neq; inopia minuit.

Satietas a ſatis fit,& plærunq; pro faſtidio ſumit. Cic. in Cato. Oīno ut mihi quidẽ uidet,ſtudioꝝ oīum ſatietas facit uitæ ſatietatẽ. Dī & ſatias ꝓ ſatietas. Teren. in Eu. Ex meo propinquo rure hoc capio cõmodi,neq; agri neq; urbis odiũ me unq̃ ꝓcipit,ubi ſatias cœpit fieri cõmuto locũ. Salu. Hi ſaltibus occupatis externoꝝ agros inuaſere,frumentiq; ex inopia graui ſatias facta.

Satur,a.um. quod eſt cibo plenum. Teren. in Hecy. Sed tu cum ſatura,atq; ebria eris,puer ut ſit ſatur facito. Sumitur Interdum pro fœcundo & abũdante. Perſi. Nec rus ſaturum laudare. Vir. li.ii. Geor. Saltus,& ſaturi petito longinqua Tarẽti. Vbi Ser. Saturi aut fœcũdi aut quod eſt iuxta oppidum ſatuꝝ,Tarentum enim & ſaturum uicinæ ſunt Calabriæ ciuitates.

Saturo,as.pe.cor. ſicut ſatio capitur. & ſimiliter ad oēs ſenſus ꝓtinet. Cicero. Iracundiã meã ſatura tuo ſanguine. Noni. Expleri & ſaturari hanc habẽt differentiã. Expleri eſt tũmodo plenum eſſe Saturari ſupra modum Cice. li. vi. de repu. Graues eñ dominæ cogitationum libidines infinita quædã cogũt atq; imperãt,quæq; expleri,atq; ſaturari nullo mõ poſſunt. Exaturo,qd eſt p fecte ſaturo. Apul. Sed ille libidine exaturatus iacebat in grabatulo. Obſaturo,de quo alibi. Hĩc ſaturitas pro ſatietate. Plau. in Cap. Proin tu deum hunc ſaturitate tranquillũ facias tibi. Quãdoq; pro fœcunditate. Cice. in Cato. Neq; ſolum officio,q̃ hominũ generi uniuerſorũ cultura agroꝝ eſt ſalutaris,ſed etiam delectatiõe quam dixi,& ſaturitate,copiaq; reꝝ oīm quæ ad uictũ hominum,& ad cultum etiam deorum pertinent,

Satullo,as.idẽ qd ſaturo. Var. Neq; in puluere coquã carnes,quibus ſattullem corpora,& famem uentris.

Saturnus a poetis fingitur deus,q̃ annis ſaturet, uel qa ſe in deuorãdis filiis ſaturauit. Ex ſe enim natos comeditſſe fingit,quia cõſumit ætas tempoꝝ ſpacia,anniſq; præteritis iſaturabiliter expletur. Ouidi. Tempus edax rerum,tuq; inuidioſa uetuſtas Omnia deſtruitis,uitiataq; dentibus æui Paulatim nigra conſumitis omnia morte. Vnde a græcis cronos dicitur,quod tempus deſignat. Alii pħi interpretantur ſaturnum cronon uelut a ſatietate intellectus eo q̃ græce ſatietas κόρος intellectus uero,ſiue mens νοῦς dicitur, ut ſit nomen cõpoſitum ſaturnus ex prima parte latina & poſteriore græca,ipſa ſatietas mentis. Sũt qui ſaturnum,a ſatu deducant,q̃ peritiam ruris,& fatoꝝ omnium primus edocuiſſe fertur. Quidã a uerbo quod græci dicunt σάτηρ quo uirilia ſignificantur,q̃ patris pudenda abſcidiſſe, atq; in mare proieciſſe dicit. Vnde Venerem ꝓcreatã ferunt,q̃ a ſpuma unde coaluit Aphrodites nomen accepit. Hinc ſaturnius. a.um. ut Iuno ſaturnia,q̃ fuit filia ſaturni. Verſus quoq; quos olim fauni uatesq; canebant ſaturnios antiqui nominabant ut ait Varro.

Saturnia ſubſtantiuũ nomen regionis,& nomen oppidi Vir. Ianiculũ huic,illi fuerat Saturnia nomẽ. Editora etiã loca (ut Diod. ſcribit) ſaturnia dici conſueuerunt Poſidippus aũt poeta in epigrãmatis ſcribit Lyſippũ ita feciſſe iter alia q̃ ſcribit habitũ Saturni, πῶλε λ' ἀπ' ἄκρα ἐβνκας; ἀεὶ ϝοχέω. τὶ λέ ταρσοὶ πτανὰ ἔχεις ἀΦυεῖς; ἵππαμ' ὑπηνέμιος. χερὶ λὲ δεξιτερῆ τὶ φέρεισ ξυρὸν; & ſubdit, ϗ λὲ κομᾷ τὶ κατ' ὄϕιν; ὑπαντιάζων λαξὲ θαμ. γὴ λία τ' ἀξόπιθεν πέδοτι Φαλακρὰ πέλει;

Saturnalia. orum,feſta ſeptem ſeu quinq; dierũ menſe decembri ſaturno dicata,erãt pleni læticiæ,in quibus Romani ſyntheſin ueſtem ſumebant. Dies quoq;,quibus munera ultro citroq; mitti remittiq; ſolebant ſaturnalia,ſeu ſaturnalitia dicebantur. Sue. in Augu. Saturnalibus,& ſi quando alias libuiſſet, modo munera diuidebat,modo nummos omnis notæ.

Saturnalitia abſoluto nomine a Tertulliano dñr, quas Hiero. Saturnalium ſportulas uocat.

Saturnalitius. a.um, quod ad ſaturnalia pertinet. Mar. Saturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ.

Saturniniani hæretici a ſaturnino quodam nominati, qui turpitudinem ſiminianam in Syria confirmaſſe perhibetur,qui etiam mundum ſolos angelos ſeptem ptæter conſcientiã dei patris feciſſe dicebat.

A

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Satur ea herba fragrantis odoris, quæ & cunila dicit, & origanũ heracleoticũ, a saturo dicta, ꝙ nullũ fere cõdimentũ sine ea fiebat, ꝓpter quod saturitatem inducere uidebat. Colu. Et satura thymi referens thymbræq; sapore. Alii thymbrã uocãt. Venerẽ emortuã suscitat in cibis sumpta. Vñ exgræco, ut quidã uolũt nomẽ sibi uẽ dicauit, q̃si satyrea ut satyri in uenerẽ proni & salaces.

Saturũ urbs Calabriæ fuit, nõ longe a Tarẽto. Vnde satureianus. a. um, possess. Hora. Me satureiano uectari rure caballo. Quidã etiã satyræ scribũt. Vnde & nonnulli agrũ in quo Tarẽtũ cõditũ est, Satyrã uocari affirmãt.

Satelles, miles mercede conductus, ut ab imperatoris latere non discedat. Et satelles, qui sentibus capiendis ꝓ est, qui & apparitor dicitur.

Satellitiũ ipsa satellitũ actio. Aug. li. v. cõfes. Procuraui aliam, nõ utiq; coniugẽ, quo tanq̃ sustentaret, & produceret, uel ĩteger, uel auctior morbus animæ meæ satellitio perdurantis consuetudinis in regnum uxorium.

Satrapa pe. cor. dictio persica, & apud nos significat præfectum ac ducẽ. Suidas. σατραπεία ἐπαρχία, σατράπης δὲ σατράπου εἶδος ἀξιώματος. Vnde & satrapiæ dicuntur quasi parua regna quibus satrapæ præerant.

Satyri pe. cor. dicti sunt, qui in libidinẽ semper proni sũt, a uirili mẽbro, quod ueteres græci σάτυρον appellabant Hi sunt (ut Plin. li. v. ait) aĩalia quadrupedia, in subsolanis indoꝛ mõtibus perniciissima humana effigie recte currentia. Veteres huiusmodi mõstra pro syluestribus diis coluerũt. Vñ Hie. Vidit homunculũ inquit, aduncis naribus & frõte cornibus aspera, cui extrema corporis in capraꝛ pedes desinebant. Et præmisso signo crucis, cum quisnam esset, interrogaret Antonius. respondisse fertur. Mortalis ego sum unus ex accolis eremi, quos uano errore delusa gentilitas faunos satyrosq; & incubos appellat. Sunt etiam satyri ex simiarũ genere Soli. Sũt & quas uocant satyros facie admodum grata gesticulatis iquietæ motibus.

Satyriasis, pulsus testiũ, & uelut singultus quidã inguinis sequẽs inflammatã quãdã passionẽ seminalis recepta culi, cũ intensione & tentigine. Quod si nõ cessauerit pulsus ille, solent seminis receptacula intendi, uel spasmus nasci. Qui morbꝰ etiã priapismus dr. (uiuens.

Satherona aĩal ambiguum in humore pariter & in sicco

Satyrion herba foliis lilii rubri aliquãto minoribus, tribus non amplius a terra exeuntibus, caule leui cubitali radice gemina, hanc arabice castalce uocant, orchis græce, quæ uox testiculum denotat, latine uulpis testiculus, uel leporina.

Satyriacum signũ simulachrum priapi, quod in hortis apud antiquos ponebat. Plin. lib. xix. Est & religio quædam hortoꝝq;, & fores tñ cõtra inuidẽtiũ effascinationem dicari uidemus, in remedium Satyriaca signa.

Satyria auis, coruus. Lucius Florus. Cũ singulari certamine Manlius aureũ torquem barbaro inter spolia detraxit, Inde torquati. Itẽꝫ Põtino agro, cum in simili pugna L. Valerius insidẽte galeæ satyria alite adiutꝰ. Inde Coruini. Satyria etiã apud latinos cibariũ confusaneũ dicitur. ueluti cibus ex uariis rebus compositus.

Satyra pe. cor. quasi satura dici ur, ob carminis uarietatẽ seu ꝓpter copiã rerũ q̃ ibi tractantur. Est em̃ satyra carmen maledicũ, & ad carpenda uitia compositũ quale scripserunt Lucil. Horatius, Iuuenalis. Persius. Accepit enim id carminis hunc titulum, ꝙ personis factisq; satiatum abundare uideat. Quidam a satyra lance, q̃ referta multis uariisq; primitiis, in sacrificiis diis offerebatur. Alii a lege satyra dictam existimãt, q̃ uno rogatu multa simul comprobat. De qua lege Salu. in Iugur. Deinde quasi per satyram sententiis exquisitis, in dedi tionem accipitur. Var. a quodam farciminis genere, quod multis rebus reficiebat dictam satyram esse scribit. Vnde in secundo libro Plautinarum quæstionum habetur, Satyra est uua passa, & polenta, & nuclei pinei ex musto conspersi. Sunt q̃ a satyris deriuent, ꝙ in hoc genere carminis res ridiculæ pudendæq; scribunt quẽ admodum proferri a satyris solent. Dona. in Terẽ. Deinde aliud genꝰ fabulæ. i. satyra sumpsit exordium, q̃ a satyris quos illotos semper ac petulantes esse legimus uocitata est. Põt etiam dici satyram ideo uocatam, ꝙ in antiqua satyra introducebãtur satyrarum personæ aut si quæ erant ridiculæ similes satyris Duo quippe satyrarum genera fuisse constat. Alterum antiquius, qd̃ sola carminum uarietate constabat. Alterũ recentius apertam hominum reprehensionem continens. Hinc satyrus, & satyricus, pro eo qui satyrã scripsit. Satyrice aduerbium significat acriter cum conuitio.

Satus, a. um. a sero. is. fit, pro semino. Vnde etiam a Virgilio ponitur pro genitus.

Satus. us. & satio. onis. ipsum serendi actum denotãt. Pli. li. xvii. Quapropter de talearũ satu nũc dicendũ. i. plantatione. Quandoq; etiam satus semen dicitur.

Satyrorum insulæ sũt tres, contra Indiam extra Gangẽ sitæ, sicut Ptole. li. vii. scribit. Quas qui habitãt caudas habere dicuntur quales satyris pinguntur.

Satus ager, in quo semen est, ut Hie. li. Iudith. Et satũ eodem auctore, genus mẽsuræ iuxta morem prouinciæ Palæstinæ, unum & dimidiũ modiũ capiens. In Genesi tũ non tantã capit summam, ubi scriptum est. Accelera tria sata similæ cõmisce fac subcinericios panes.

Satiuus. a. um. qd̃ semina, uel qd̃ idoneũ est ut semine, Gel. Sed hi plæraq; naues loris suebãt, græci magis ea nabo, & stuppa, cæteris q; satiuis rebus.

Sautius. a. um. nomẽ quod nascit a participio sauciatus, quomodo lassus a lassatus, & lacerus, uel lacera a laceratus. Et est saucius uulneratus. Virgi. Qualis mugitus fugit cum saucius aram taurus, Et non solum de uulnere, sed etiã de labore dicit, quasi fessus. Quod Apul. lib. ii. de Asi. cum genitiuo iunxit, cum ait. Mihi uero fatigationis hesternæ etiam nunc sautio da ueniam. saucius inguinum pro inguinibus, sicut præstãs animi quasi habens inguina tumẽtia, sicut enim membra in homine saucio intumescunt, sic saucius inguinũ, cuius turgent genitalia ex libidinis desyderio.

Saucio. as. vulnero, a quo fit compositum Consaucio. Ambro. li. i. offi. Verberamur uocis nostræ uerbere cũ loquimur ea, quorum sono cæditur animus noster, & mens consauciatur.

Sauromatæ populi. Vide in dictione Sarmatæ.

Saura, lacerta q̃ in maceriis, & in sepibus diu delitescit.

Sauior, aris. Vide in dictione Dissauior.

Saxũ, maius aspius, durius q;, q̃ lapis, licet qñq; saxum pro lapide ponatur, Hinc Saxeus, a. um. quod e saxo est.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Saxosus.a.um.saxoꝝ copiã significat,ut saxosa uia.
Saxulum diminutiuum Cice.lib.de ora.Illam in asperrimis saxulis,tanquam nidulum affixam.
Saxũ ferratũ,oppidũ in Piceni,atq; umbriæ finibus sitũ ita appellatũ a ferro ꝓpter fodinas ferrarias quas eo in loco multas fuisse eaꝝ reliquiæ ostendũt.Sentinũ a ueteribus dicebaꝫ,a Sentino amne iuxta mœnia labente quẽ nũc quoq; incolæ Sentinũ uocãt,hoc oppidum nobile factũ est duorũ uirorũ ortu Bartoli.i.& Alexandri quoꝝ primus Cæsareaꝝ legũ interpretatione clarissimus.Alter in sacris litteris eminentissimus,qui cum in omni doctrinæ genere uitæ sanctimonia summus haberẽ,nostræ Augustinianæ religioni magno olim cõsensu præfectus est,nec multo post ob res ꝑclare gestas cardineis insignibus a Pio Pontifice maxio decoratus
Saxatilis,& hoc le,pe.cor.qđ saxa incolit, (fuit. ut piscis saxatilis.Et saxatile dicit uernacula lingua dasassi.Plau.in Ru.Piscatum hamatilem,saxatilemq; aggredimur.
Saxones,illustres alemaniæ populi, qui Angelæ reginæ auspicio Angliã deuicerũt,a qua etiã nomẽ sortita est Anglia,quasi angela cum prius Albion diceretur.Hos Ptole.non longe a Cimbris in Oceani septentrionalis littoribus,& paludibus inuiis constituit.

S Ante C

Scaber,a.um.quod rubiginosũ est.Vir.lib.i.Geor. Exesa inueniet scabra rubigine pila.Hinc ungues & dẽtes dicunt scabri,qui sordidi sunt,etiã si nõ sint asperi tactu.
Scabredo asperitas,sicut quando caro contrahitur,& fit rugosa.Quo uocabulo usus est Hiero.in Diui Hilarionis uita.
Scabricia,& scabricies rubiginositas.Vnde Plin.unguiũ scabriciem dixit,
Scabo.is.scabi.scabitũ significat scalpo,cõforo,& quasi unguibus fodio.Plin.li.viii.Si uero squamæ obtorpuerẽt spinis iuniperi scabit,
Scabies a scabo siue a corporis asperitate dicta est ꝙ scabra,& aspera sit,quæ ut Celsus scribit,est durior cutis rubicunda,ex qua pustulæ oriunt quædã humidiores, quædã sicciores.Exit ex quibusdã scabies,fitq; ex his cõtinua exulceratio pruriẽs.Hæc etiã psora a græcis dicit.A scabies fit scabiosus.a.um.quod abundat scabie.
Scabro uermis,qui nascit de carnibus equoꝝ putridis.
Scabellum dimi.significat paruum scamnum.Nõnunq; ponitur pro suppedaneo.Aug.super Psal.Suppedaneũ dicitur scabellum quod dicunt græci σκαμπόλιον dixerunt latini scabellum,& alii dixerunt suppedaneum Vide in dictione scamnum.
Scæi sunt Thraces populi,scææ Troianæ portæ.Scæus amnis,& scæus murus.
Scænos latinæ habitatio,umbra,tabernaculũ,uel funis.
Scænofactorius.a.um.ut ars scænofactoria,qua fiũt umbracula uel tabernacula,uel funes.
Scænophegia.orũ.neu.ge.festa tabernaculorũ, quibus iudæi faciebant tabernacula ad similitudinem tabernaculorum in quibus habitauerunt,cum ex Ægypto peregrinarentur in eremo,ab σκῆνος & σκήνυμι latini uero aspirationem addiderunt.
Scæna cum æ.diph.magis ex antiquoꝝ consuetudine,q̃ ex uera orthographia,ut ꝛquit Priscianus, qa cũ græca sit dictio,quæ apud illos sine diph. σκήνη scribitur apud nos etiam absq; diphthongo debuit transferri, alii in signũ productionis,per æ diphthongũ notandũ putãt ut Apul.Est aũt scæna inumbratio ἀπὸ τῆς σκιᾶς quæ qdem,ut docet Ser.a rusticis primũ inumbrationis causa cõperta fuit,ubi prius carmina incondita decantabant.Quare,& a nõnullis tabernaculũ,& Papilio traductũ fuit.Postea tabulata cœperunt cõponere in modum parietis.Vnde hodie consuetudo permansit,ut cõponantur pegmata a ludoꝝ theat ralibus editoribus.Vñ scænophegia tabernaculorum festa.Sed cum in urbes deducta fuit scæna,redactum est nomen ad eã partem theatri,q̃ ab uno eius cornu ad aliud ducebaꝫ.Constat eũ scænã theatri frontẽ binis plurimisue contignationibus cõstructã,in quibus histriones recitabãt,mimiq; mirmilones & cæteri ludii uarios ludos,ac gesticulationes edebant.In scæna aũt cum hemicycli formã haberet,gradus sedilia q; fuere,de quibus primarii magistratus honoratioresq; spectarent, eorũq; sedilia pars intima orchestra est dicta.Placidus grãmaticus scribit scænam esse cameram hinc inde compositam,quæ in umbræ locum in theatro erat,in quo ludi actitabant Item scænam dici arboꝝ se cubantiũ quasi cõcamaratam densationem ut subter positos tegere possit.Itẽ scænam uocari compositionẽ alicuius carminis, quæ digna sit agi in theatro exclamationibus tragicis.Scæna sic diffinit,a Labeone,quæ sit ludoꝝ faciendoꝝ causa quolibet loco,ubi quis consistat,moueaturq; spectaculũ sui præbitur9,posita sit in publico, priuatoq;, uel in uico,quo tandẽ loco passim hoies spectaculi causa admittebãtur,hæc aũt uersatilis erat,aut ductilis. Versatilis,q̃ subito tota machinis quibusdã uertebatur,& aliã picturæ faciẽ ostẽdebat. Ductilis,q̃ cõtractis tabulatis, hac atq; illac iteriorẽ picturæ speciẽ denudabat.
Scænicus.a.um.quod ad scænã pertinet,ut scænici ludi Aug.li.iii.confes.Sed qualis tandẽ misericordia in rebus fictis,& scænicis.Scanicus uero absoluto uocabulo histrio dr. Sueto.de Nero.Ac spectaculis theatri clam illatus cuidam scænico placenti nuncium misit.
Scænoma.tis.significat tabernaculum,seu sacculum.
Scænitæ cognominati sunt, quidam Arabiæ populi, a tabernaculis,qui in tentoriis habitant(ut inquit Solinus)quæ caprarum pilis texta sunt,apud quos si fuerit uectus fuerit illico moritur.
Scæua dicitur qui sinistra manu utit pro dextera.Quo nomine dictus fuit quidam romanus,de quo Sueto. in Cæsa.Scæua excusso oculo,transfixus fœmore,& humero centum & uiginti ictibus scuto perforato custodiam commissi castelli obtinuit.
Scæuola,a scæua.i.sinistra(ut inquit Varro) eo ꝙ quæ sinistra sunt,bona auspicia putãtur.Et græci sinistram σκαιὰν uocãt,hinc scæuæ dicti sũt,hoc nomine dictus est Mutius nobilis uir Romanus qui debilitata dextera,sinistra usus est.Liui.lib.ii. Mutium demissum, cui postea scæuolæ a clade dextræ manus inditum nomẽ Scæa enim sinistra est,& Mutiꝰ sinistra est usus exusta
Scala scalæ,& scalæ arũ.utroq; modo dr, (dextra. a scandẽdo,ꝙ his altiora scãdamus.Nã proprie scalæ sunt,quæ ex pluribus gradibus constant. Distinguunt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quidam ſic. Scala eſt quæ ex teretibus lignis aut funibus, aliaue materia ſimili huc atq; illuc transferri poteſt. Scalæ, quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent. De hac Pli. Etiamnum ſcalis tectum ephesiæ Dianæ ſcanditur. De illa Caius iureconſul. Vel ſcalam ſciens commodauerit ad aſcendendum. Sed ſæpe confunduntur. Et ſcalas magis in uſu eſſe, quã ſcalã dicimus. Salu. in Iugur. Vnæ atq; alteræ ſcalæ comminutæ ſunt, qui ſuperſtiterant afflicti ſunt. Non dixit una atq; altera. Scalæ, quibus per gyrum aſcendimus, a cochleæ forma Cochlides, & cochleæ dicunt, q̃ uero ex lignis teretibus, ſiue canabinis funibus, a Capaneo inuentæ primũ fuerũt, ut eſt apud Vegetium li. de re militari.

Scalmus, lignum teres, cui nautæ remos ponunt, & innituntur ad nauigandum, ut firmius nauigent. Licet quãdoq; pro naui ponatur. Cice. lib. iii. offi. Venit ipſe mature, ſcalmum nullũ uidet, quærit ex proximo, uicino num feriæ quædam piſcatorum eſſent.

Scalpo. is. pſi. ptum. fodio, & unguibus pruritum aufero. Scalpũt eñ homines unguibus, & gallinæ pedibus. Pli. lib. ix. Attritu q; petræ ſcalpẽtes piſces pruritus inuadit Diome. grãmaticus ſcalpturã dici pbat. non ſculpturã Scalpta inquit gemma dicendũ eſt non ſculpta, quoniam adiecta præpoſitione facit inſculpta.

Scalptor qui ſcalpit. Plin. li. xxxvii. Expetuntur a ſcalptoribus, ferroq; includuntur, nullã nõ duritiã exfacili cauantes. Sculptura ſcalpendi actio. Idem oĩa aũt hæc genera ſculpturæ contumaciter reſiſtunt.

Scalpturio. is iui. tum. Idem quod ſcalpo, quod propriũ eſt galli gallinacei, cũ terrã ſcalpit. Plaut. in Aul. Vbi erat hæc defoſſa, occepit ſcalpturire unguibus.

Scalprũ & ſcalprus, & diminutiue ſcalpellũ & ſcalpellus ferrũ quo aptatur coriũ, & cum quo raditur, uel celtis. Vtuntur tñ eo inſtrumento diuerſi artifices. Cato de re ruſt. Ficos & oleas altero modo, quod genus aut ficũ aut oleã eſſe uoles. Inde librum ſcalpro eximito. Colu. lib. vii. Scabies ferro cæſa perluatur urina, etiam ſcalpello uſq; ad imũ reſecare & amputare ſcabiem ſæpe profuit. Et li. v. Scalprũ quod deinde aduncũ eſt roſtrũ appellatur Sueto. de Vitellio. Scalpro librario uenas ſibi incidit. Scalpra ſutoria Horatius intelligi uoluit illo uerſu. Si ſcalpra, & formas nõ ſutor, nautica uela Auerſus mercaturis delyrus, & amens Vndiq; dicatur. Liuius fabrile ſcalprum appellat, quo magiſtri elephantos interimebant, inter aures beluæ adacto, in ipſa cõpage qua coniungitur capiti ceruix. Corne. Celſus ſcalprum inter ferramenta chirurgica numerat, ubi ait, lib. viii. Tum demum ad manum ſcalprum q; ueniendum eſt. Colu. li. x. Ferramentum ſcalpratum dixit ad ſimilitudinem ſcalpri formatum, quo ait opus eſſe ad caſtrandos apium alueos.

Scalpellus, & ſcalpellũ diminutiua ſũt. Vide in Scalprũ.

Scalpturatũ genus pauimenti, quod & uermiculatũ dĩ quod factũ eſt poſt tertiũ punicũ bellũ, fuit ex teſſellis minutis diuerſicolorib⁹, ut in templis antiquis. Et nos Moſaicam dicere ſolemus. In his pauimentis picturæ radendo fiebãt, quomodo nunc ſcalpturata albaria in exteriore parte parietum, ac murorum fiunt.

Scamander, fluuius Troiæ eſt ex Ida monte profluens, quem ſuperi quidem Xanthum nuncupant, mortales uero ſcamandrum, ut eſt apud Homerum.

Scamandria urbs parua, a portu ilienſi parum remota.

Scamonea frutex cuius ſuccus ualet ad medicinas.

Scandalum eſt, quod nos offendiculum, uel ruinam, uel impactionem poſſumus dicere. Quãdo ergo legimus Quicunq; de minimis ſcandalizauerit quẽpiã, intelligimus, qui dicto factoue occaſionẽ ruinæ cuiquã dederit Hinc ſcandalizo. as. quod eſt alicui ſcandalũ præbeo.

Scandinauia inſula eſt oceani ſeptentrionalis, quã Plin. li. iiii. icompertæ magnitudinis eſſe ſcribit. Eã alterũ orbem terrarum eſſe crediderunt.

Scando. dis. di. ſum. in altũ uado. Cice. in Cato. Vt ſi quis gubernatorem in nauigando nihil agere dicant, cum alii ſcandant malos, alii per foros curſent. Hinc ſcalæ dictæ ſunt per quas in altum aſcendimus. Huius cõpoſita ſunt Aſcendo, quod eſt ſurſum ſcando, cuius cõtrariũ eſt deſcendo, deorſũ ſcando. Conſcẽdo ſimul ſurſũ ſcãdo. Vir. Bis denis phrygiũ cõſcendi nauibus æquor Matre dea monſtrante uiã. Inſcendo, ſicut eius ſimplex Plau. in Aſi. Neq; in lectũ inſcendat proximũ. Superſcãdo. Liui. Iam euaſerant media caſtra, cũ ſuperſcandẽs uigilum ſtrata ſomno corpora miles offenſo ſcuto ſonitum præbuit. Tranſcendo. Plaut. in Aul. Hoc magnũ eſt periculũ, me ab aſinis ad boues tranſcẽdere. Lactã. lib. ii. per tranſlationem dixit. Tum dedit ei certa mandata, quæ ſi obſeruaſſet immortalis maneret, ſi tranſcendiſſet, morte afficeretur.

Scandulaca herba, a ſcandendo, frugibus inimica, q̃ eas uelut hedera implicans nectat.

Scamnum eſt quod lecto ueluti gradus apponit, ut per id in lectum facilius aſcendat. Var. ſcribit ſcamnũ eſſe quo duplici gradu in lectũ altioré conſcendebãt. Scabellũ, quo ſimplici ſcanſione in lectum non altũ ſcãdebant. Oui. in arte. Et caua ſub tenerum ſcamna dediſſe pedẽ. Et ſcamnũ dicitur terra illa altior, quæ iter duos ſulcos in colendo relinquitur. Plin. Scamna inter duos ſulcos cruda relinquantur. Et Colu. li. ii. uocat ſcamnũ crudum ſolum, & inotum, minimeq; aratro pſciſſum. Idem lib. iiii. Duabus gemmis ſupra terram eminere paſſim repoſita humo, cætera coæquant, quæ faciunt in eadem linea intermiſſis totidem pedum ſcamnis, dum peragant ordinem. Quoniam uero in his ſedere conſueuimus, factum eſt, ut ſcamnum, & ſcabellũ ſæpe pro ſubſelliis uſurpent. Oui. li. vi. faſt. Ante focos olim ſcamnis cõſidere longis Mos erat. Scamna etiã in arboribus dũr rami & brachia, per quæ uites aſcendunt.

Scanſile. pe. cor. dicitur id per quod aſcendi poteſt.

Scandix herba quæ in holere ſylueſtri a græcis ponitur.

Scandulæ paruæ tabellæ, anguſtæ & oblongæ, hoc eſt in paruas laminas ſciſſæ e ligno, quibus tecta tegunt. Fiunt autẽ ex robore, abiete, & picea fiſſis, uel aſſulatim deſectis, dictæ ſcandulæ, aſcindẽdo quaſi ſcindulæ uel a ſcãdẽdo quoniã in culminibus tectorũ ad tegulas imbricas ſuſtinendas collocantur, quo aſcendentes ſcandere ſolemus, ide tectum ſcandulare pars domicilii ſuperior, quod ſcandulis communitum eſt, & quod ſcalis ſcandimus. Cor. Nepos ſcribit Romam fuiſſe ſcandula contectam uſq; ad bellum pyrrhi.

Scapha nauicula in ligno cauata, ab σκάφω fodio cauo Vnde & σκαφὶς a multis foſſura, alueus linter traducit

quæ maiorē nauē ſequit. Et paruæ ad piſcandū naues ſcaphæ dñr. Hinc ſcaphiarius, ſicut a claſſe claſſiarius,

Scaphiū uas concauū, in quo cacare & meiere conſueuerunt, dictū a ſimilitudine ſcaphæ nauis, latini Matulā uocāt. Iuue. Et ride poſitis ſcaphiū cū ſumiſ armis. Proprie tñ, ut aliqui putant, uas fœminæ, in qđ mingunt quēadmodū uiris laſanū neceſſariū erat, in qđ uētris excrementa deiicerēt. Erat & ſcaphiū uas æneū rotundū in quo ſtili in medio ſiti ꝓceritas horæ ductus diſcriminabat, qui ſtilus gnomō appellat. Plu. in Numa Scaphium appellat, quo ignis ſacer extinctus ſolis tñ radiis accendebatur. Sui. σκάφιον. εἶδος κουρᾶς. ἀειτοφάγος. σὺν δὲ κοπίχῳ ἔοικας σκάφιον ἀποτεπλιμένῳ.

Scaphidion cymba Charonis dicta eſt a Luciano.

Scaptenſula locus in Macedonia, ubi argentum fodi ſolebat, ab σκάπτω fodio. Lucre. Quales expirat ſcaptenſula ſubter odores.

Scapulæ, humerus ſiue dorſa, a ſcandēdo ut quidā uolūt quæ mobiles ueluti mollibus iugulis a ceruice demittuntur. Plau. in Aſi. Mirabar, quid dudum ſcapulæ geſtibant mihi, hariolari cœperant mihi in mundo malum. Hie. in Gene. Apparuit Rebecca ueniens cum hydria, quam portabat in ſcapula q̄ feſtinās depoſuit hydriam de humero. Hinc interuallum illud mediū iter ſcapulas Interſcapulum ſiue interſcapilium. Apul. in Flo. Cum interſcapulum Crates retexiſſet.

Scapulares ſerui dicti ſunt, quia ſcapulis cæduntur

Scapularis ueſtis, quæ tantum ſcapulas tegit.

Scapilium ueteres pro tergo uſurparunt, & aliqñ ꝓ ipſa ſcapula. Vnde & ſpatium quod inter ſcapulas, quaſi uallecula eſt, interſcapilium dicitur.

Scapus dicitur id in quo ſemina quarundā herbarū dependent, ut in papauere. Pli. In papauere & ſimilibus ſcapus. In harundinibus in glandibus in auellanis pannicula appellatur. Et ſcapi, in quibus uuarum grana ſūt. Var. Quæ calcatæ uuæ erunt eorū ſcapi cum folliculis ſubiiciendi ſub prælum, ut ſi quid reliqui habeāt muſti exprimatur in eundem lacum.

Scarus piſcis, qui ſolus piſcium dicit ruminare, herbiſq; paſci, cum dentes non ſerratos habeat, quo carpathiū pelagus abundat. Oppianus, hic ſcarus ſaxa frequētat Qui mites inter piſces clamore tremendo Intonat & ſolus pallentes ruminat herbas.

Scarabæus, aīal paruū uolatile, uulgo ſcarauatius dicit. Scarabeorū diuerſa ſunt gña. Nā quidā ſūt coloris uiridis e uermibus ſimo bouis, aut iumēti creati. Alii grandiores cornua ꝓlonga biſulcis dentata forficibus in cacumine habentes. Alii e ſimo ingentis pilas auerſis pedibus uolutāt. Hos Ægyptii ſummope uenerabant animati ſolis effigiē eſſe putātes, ut inquit Euſebius libro prepara. Scarabæus aūt oīs uirilē ſexū habet, & ſperma te in ſtercus infuſo pila deinde cōfecta pedib⁹ ꝓuoluit.

Scarifico as. ſcalpello aperio, quo aliquid facilius exeat. Vnde ſcarificatio dī, qñ tenui uulnere ſanguis emittit. Plin. Dentium dolores ſedantur oſſibus draconis ſcarificatis gingiuis. Scarificare dolorem ſignificat ſcarificādo expellere. Idem. Præterea in corde equorum inuenitur os dentibus caninis maxime ſimile, hoc ſcarificare dolorem putant.

Scardona inſula in mari Adriatico, adiacens Illyrico ut Ptole. li. ii. refert. In ea ſūt duæ urbes Collentū & Arba.

Scatinia lex erat in eos, qui nefando ſcelere laborant.

Scateo, es. ſcatui. ſigñat iugiter emitto emano, erumpo, bullio, ut Antiochus ſcatere cœpit uermibus, hoc tñ uerbū cū ſuo deriuatiuo nō niſi in tertia ꝑſona legitur

Scaturio. ris. pe. pro. pro ſuo primitiuo ſcateo ponit. Qđ eſt non ſolum aquarū, ſed herbarū. & cæterorū ſua ſpōte ubertim naſcentium. Hiero. In ſepulchro eius non niſi manna inuenitur, quod & ſcaturire cernitur. Cælius ad Cice. Hoc ſcaturit huius uoluntatis initium.

Scatebræ pe, cor. ebullitiones aquæ ſurgentis Virgi. li. i. Geor. Scatebriſq; arentia temperat arua. Sic ſcaturies & ſcaturigo.

Scaturigo. pe. pro. idē quod ſcatebra. Augu. ſup Pſal. Scaturigines dicimus, ab imo aquas ebullientes. Colu. lib. iiii. Nam præſtat non conſerere, quā in ſumma terra ſuſpendere, niſi tñ ſcaturigo paluſtris obuia ſit, ſicut in agro Rauennate pluſq̄ ſeſquipedē prohibeat infodere.

Scauri dicti ſunt qui talos pedū tumentes, ac porrectos habent, uel q pedes inflexo talo tardigradi ſunt Hora. li. ſermo. Illū balbutit ſcaurū prauis fultum male talis Fuit & Scaurus cognomen familiæ Romanæ ex qua Æmilius ſcaurus nobilis, & pauper, ſed eloquentia ſua gloriā peperit. Cōſul Ligures & Gantiſcos domuit atq; triumphauit. Cenſor uiam æmiliam ſtrauit, pontem æmilium fecit.

Scraptia uermiculus habitans in frondibus, nude meretrices deformes a Plau. dicuntur ſcriptiæ,

Sceparnon, aſcia tegumen etiam dicitur ſceparnon.

Scelus, flagitium, facinus, a quo Sceleſtus, & ſceleroſus.

Scelero, as. polluo. Vir. Parce pias ſcelerare manus. Hinc ſceleratus, a. um.

Sceleratus ita diſtingui ſolet a ſceleroſo, ut ſceleroſus ſit auctor ſceleris, ſceleratus, in quo ſit ſcelus conſtitutum aut commiſſum. Terē. in Heau. Vbi ego illū ſceleroſū atq; impium inueniam Aliqñ tñ ſceleratus ponitur ꝓ nocente. Vir. At ſceleratum exquirere frigus Difficile eſt. Scelerata porta Romæ dicta eſt & ſceleratus campus, hoc eſt pollutus.

Scepſis ciuitas phrygiæ, quam quidā Æneæ regiā fuiſſe tradūt. Hinc ſcepſius. a. um. Ex hac fuerūt Metrodorus qui artem memoriæ conſumauit, & Demetrius grammaticus, qui troianam extructionem expoſuit.

Scepticus nomen eſt hæreſeos, cuiuſmodi fuere pyrrhonii & herillii, quorum placita ſextus empiricus multis libris complexus eſt.

Sceptrū uirga qua reges utebātur. Et inſigne dominantis. hinc reges σκηπτούχους & σκηπτοφόρους, id eſt ſceptrigeros appellant.

Scheda tabella ſiue pagella phillyracea, hoc eſt tiliacea q̄ pro chartis priſcos uti ſolitos Euſtathius, & Ælianus aſſerunt. hodieq; græcū uulgus ſchedas uocat tabulas eas qbus ſupputatores numeris ſcribendis utuntur, ut mox litu ſpongiæ leuiter aboleri poſſint. Accipiť qñq; pro folio chartæ ſiue papyri nondū compacti, & ligati, quod & phillurā græco uocabulo nūcupamus. Pli. Sed rō deprehendit uitiū unius ſchedæ reuulſione. Quidam detracta aſpiratione ſcedam ſcribūt. Quin. Nā qui oēs etiā indignas lectione ſcedas excutit anilibus quoq; fabulis accōmodare opam pōt. Vñ & pro libris monū-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mentisq; lras scheda quoq; accipiuntur. Mar. Ohe iam satis est, ohe libelle. Tu procedere adhuc, & ire quæris nec summa potes in scheda teneri.

Schedula dimi. a scheda, & id est, qđ uulgo dñt boletinũ, non ut multi dñt Cedulam. Hie. ad Alga. Detulit mihi in parua schedula maximas quæstiones quas a te datas, mihiq; tradendas diceret. Ponitur & pro libro.

Schedia nauigii genus inconditũ, & trabibus tiñ inter se cõnexis factũ, qles sũt rates. Et apud græcos schedia sũt q nos extpalia uocamus. Vñ & p inconditis & extẽporariis carminibus dũr, q nostri syluas appellãt. Græci eñ χέδιον uocant, qđ ex tpe cõpositũ est, quasi dũtaxat in schedis scriptũ, & primo ruderatu deformatũ, non adhuc expolitũ, χεδιάζω signãt rẽ ruditer incipio Schedicus. a. um. Apul. in dæmo. Socratis. In isto schedico & incõdito experimini, an idẽ sim repẽtinus q præparat9.

Schema, atis. & schematũ, & schema. æ. habitus forma uł figura siue cultus, ornatusue latine dr. Plau. in Persa. Lepida cũ decora schema. Idem in Am. cũ uirili schema Ambro. Adhuc athletæ in schemate sunt, & tu iã ociũ petis. Ná & in orõne schema dr orõnis habitus, qa per hoc quodã mõ uestiẽ & ornatur. Huius multæ sunt species uidelicet Prolepsis, Zeugma, Hypoceusis, Syllepsis Anadiplosis, Anasionomaton, Paromœon, Homœoptotõ, Polyptoton, Irmos Polysyntheton, Dialyton, & schemata a geometris figuræ dicunt. Prisci latini absq; aspiratione pronunciabant, & declinatione secũda. Vñ uetusti codices Plauti habent scriptum, quod ego huc processi sic cum seruili scema. i. habitu.

Schesis dici potest habitudo, cũ multitudo nominum inconiunctorum quodã ambitu copulatur, ut nubila, niv, grando, procellæ, fulmina, uenti.

Schista sectum diuisumq; significat.

Schisma tis. latine scissura, ab χίζω quod est scindo. Hic diuisionem ecclesiæ schisma dicimus, non scisma, ut multi proferunt male.

Schœnos latine funis. Quo nomine etiã dicta fuit urbs Bœotiæ a Schœno Atalãtes patre sic appellata. Schœnos quoq; mẽsura terræ, quinquaginta stadia cõtinẽs ut inquit Herodotus libro secundo.

Schœnus. untis. flumẽ Athenis proximũ, ut inquit Stra. a iuncis dictũ. Proindeq; iuncarios in Hispania cãpos schœnũtas uocãt. Sed & in Arcadia schœnũtis sit mentio ab amne quẽ schœnicã appellãt. Itẽ schœnus arbor Schœnũ locus in Bœotia collocatur (lentisci.

Schœnismos mensura terræ est.

Schœnoplocos funarius, & restio latine appellãt q funes

Schœnobates pe. cor. q p funes ludẽdo gradiẽ (facit. σχοῖνος funis dr, & βαίνω, ascẽdo q̃si funis ambulus. Iuue. Augur schœnobates medicus magus oĩa nouit. Hi a Firmico dicuntur Neurobatæ. Funerepei, & Funepei, ab Apuleio. Funambuli ab omnibus.

Schenitæ pe. pro. populi sic dicti a tabernaculis in quibus degunt, qui ciliciis metantur.

Schola lræ ludum signãt, a uerbo græco σχολάζω qđ est uaco, qa ut schola ociũ signãt, ita ludus quietẽ corpis, uel qa cæteris rebus omissis uacare liberalibus studiis pueri debent. Auso. tñ ab σχολή. i. ab uacatione & laxamento, quod pueris interdũ dandũ esse pscribit, dicitẽ. Sic eñ ait. Graio schola noĩe dicta est iusta laborifer is tribuant ut ocia musis. Augu. li. i. confes. Indẽ datus sũ in scholã, ut discerẽ lras. plura. nu. scholæ apud Festũ. Erat & in balneis schola apud Vic. ps labri sue aluei, a pstolando, ut quidã arbitrant, dicta, ut occupato ab his q priores uenissent labro, in schola cæteri circũspectãtes recte stare possent. Erat & in porticibus auctore Pli. Alexandrũ inqt & Philippũ, cum Minerua, qui sunt in schola in Octauiæ porticibus, & Philippi. Cice. li. Tus. posuit scholas pro disputationibus, & controuersiis, q in scholis inter doctorẽ & discipulos ociose agitari solent, cum inquit. hanc pfectã phiam semper iudicaui, q̃ de maximis quæstionibus copiose posset ornateq; dicere, in quã exercitationẽ ita nos studiose opam dedimus, ut iam etiã scholas græcoꝝ more hĩe auderemus

Scholaris, & hoc scholare, quod ad scholã ptinet. Hiero. ad Dama. Nec aures Quintiliani floseulis & scholari declamatione mulcendæ.

Scholasticus, qui scholæ opam dat, & in scholasticis cõtrouersiis exercet. Pli. li. ii. Epłaꝝ. Annum sexagesimũ excedit, & adhuc tamen scholasticus est.

Scholasticus. a. um. idem quod scholaris. Vnde scholastica disciplina. Et scholasticos uocamus discipulos q discendi gratia scholas frequentant.

Scirrophorion, mensis qui a latinis dicitur Maius.

Scilicet aduerbiũ signãt certe, q̃si scire licet, Et mõ affirmatiue. Liui. Terram osculo cõtigit. s. cp cois mi oium mortaliũ esset. Oui. Scilicet est aliq d cum sæuis uiuere uẽtis. Hoc est pfecto multũ. Mõ ironice, ut cũ pronunciaẽ cũ quadã acerbitate. Ná tũ negat quod dr. Vir. Scilicet is superis labor est. Cice. Furnio. Scilicet id agitur quasi dicat non agitur. Interdum signãt ad hoc. Hiero. in Paulo. Et inter equuleum, laminasq; uictorẽ iussit melle perungi. s. ut muscarũ aculeis cederet, q ignitas sartagines ante superasset.

Scylurus pe. pro. nomen uiri. de quo in dictio. Silurus.

Scindo. is. di. ssum. p duplex ss signãt findo frango. Virgi. Scindiẽ incertũ studia in cõtraria uulgus. Huius uerbi cõposita sũt Abscindo, Cõscindo. Hie. ad Cte. In mentẽ tibi ueniat tunicã saluatoris nec a militibus fuisse conscissam. Discindo uarie scindo. Terẽ. in Eu. Vestẽ oẽm misere discidit. Interscindo p mediũ scindo. Lac. li. do opi. Labra ipa q q̃si antea cohærebãt q decenter inter scidit Proscindo ualde uel ultra, seu subtus scindo. Re

Scissile. pe. cor. qđ scindi põt. (scindo. de qbus alibi.

Scissio, scissura, & scissus. us. idem significant. Var. Scissu materiæ fatigatus, quiescebat lectulo.

Scintilla. q̃si scindilla, cp scindaẽ a re ignita. Vide in Fa.

Scintillo. as. splendeo, mico. (uilla.

Scylla, saxũ in mari, periculosum mare faciẽs nautis. Vñ est illud incidit in scyllã cupiens uitare charybdim. Est & Scylla nomẽ filiæ Nysi Megarensiũ regis, q Minois amore capta succiso fatali parentis crine, nyseam arcẽ Minoi pdidit, sed ab ipso spreta, cum ex dolore defeciisset, in auẽ sui noĩs mutata est. Oui. Filia purpureos Nysi furata capillos Puppe cadens nauis facta refertur auis. Et Nysus extinctus deoꝝ miseratione in auis formã mutatus est, q aues hodie flagrant inter se magna discordia, Altera fuit Scylla Phorci filia, q uersa fertur in saxum, cui nomẽ est, scylla, in mari periculosũ. Lege Seruiũ qui latius ea ptractat. Itẽ scylla genus piscis quo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

maxime abundat Lyris amnis Cāpaniæ, Minturnen
siū urbem interfluens. Hora. Afferē scyllas inter mure
na natantes. Mar. Cæruleus nos Lyris amat, quē sylua
Maricæ Protegit, hīc scyllæ maxima turba sumus. Itē
scylla stirpis species est. Aristo. li. i. de uegetātibus. Quæ
dam inquit hūt unā tm̄ radicē, ut Scylla, quia illa nasci
tur ex solo raro, proceditq; inferne dilatādo se. Rursus
Scylla est genus cæpæ. Colu. li. vii. Sed etiam remedio
cum dulci uino tritū serpillū, & concisa, & in aqua ma
cerata scylla. Suidas σκίλλα ἐιδος βοτάνης πικρᾶς ἡ δὲ
ναπφόρος ῥίζα ἐδιοῦται graeci σκίλλα per i scribunt i his
duobus significatis.

Scylleta loca, in quibus scyllæ pisces capiūtur. Cice. Hac
lege tribunitia decēuiri uendent agrū cāpanū, accedet
ei mons Gaurus, accedent scylleta ad Minturnas.

Scylleum promontoriū in peloponeso, ut Plin. Straboq;
testantur, sed sinu argolico iuxta Hermionē, quo scylla
Nysi filia fluctibus eiecta creditur.

Scyllis nomē propriū eius q̄ anchoras p̄sicæ classis natā
do urinādoq; p̄cidit. scylax græce, catulus latine dicit.

Scyllaceum Athenienſium colonia in ultimo Italiæ, ab
Athenienſibus dū conderēt scylleciū dictū, a quo sinus
scyllaceus, q̄ Hipponiatem sinum Isthmum facit. Vir.
lib. iii. Cauloniſq; arces & naufragum scyllaceum.

Scylace urbs circa Cyzicū. ut inquit Hecatæus. Pompo.
Placia & scylace paruæ Pelasgorum coloniæ.

Scyllus. untis. oppidum Achaiæ (ut Strabo scribit) quo
Xenophon donatus est a Lacedæmoniis.

Scyllus, scylli, proprium nomen fratris Dipeli.

Scyomachia vmbratilis pugna.

Scyphus uasis potorii genus, qd̄ ꝓprie Herculi attribuit
sicut Cantharus Libero patri. Hoc ueteres in sacris usi
sūt & in cōuiuiis. Vir, & sacer impleuit dextrā scyphus.

Scyron latro fuit. cuius ossa cum in mari cecidissent, in
scopulos conuersa feruntur, q̄ adhuc scyronia saxa uo
cantur, sunt aūt in Attica regione simul cum oppido
eiusdē noīs, nō longe a Megaris, iuxta mare ita sita, ut
transitū non relinquāt. Hinc Athenienses uentū ab his
locis flantem procelloſū scyronē appellant, qm̄ spirat a
saxis q̄ Scyron latro incoluit. Hic paulo ab Argeste de
flexus esse dicitur, q̄ & Olympius uocatur, & a nōnullis
Hellespontius. Sene. li. iii. na. q̄stio. Atabulus Apuliā in
festat. Calabriā Iapyx. Athenas Scyron. Galliā Circius.

Scyrron p̄ duplex rr, Nā græce σκύῤῥον scribitur, est illud
qd̄ gignit in uētre uiri, hoc splenis ꝑtisq; uitio exube
rat, p̄sertim in hydropicis, a medicis dīr duriciæ. Vñ
scyrromata, nā de mola fœminax, q̄ a grǣcis myla dr̄,
Aristo, li. iiii. de geratione aialiū, cū ex humore crudo
conceptus stetit, tunc mola gignit, idq; in mulieribus.

Scyros insula est cōtra Magnesiā in mari Ægeo una ex
cycladibus Lycomedis regis patria, ubi Achilles puel
lari habitu educatus est, & in qua est urbs eiusdē noīs.
Patet hæc insula Plinio teste, longitudine. xxv. M. pas.
ex qua lapidē integrū fluctuare tradūt, eundē cōminu
tum mergi. Hinc Scyrius. a. um. & scyrias, quox prima
producit. Oui. Sæpe malis stupeo, rerūq; oblita lociq;
Ignara tetigi scyria membra manu. Idē li. i. de arte. Scy
rias Hæmonio iūcta puella uiro. Sunt aūt tres nomini
bus confines insulæ Scyros, Scyrnus, Syros ex qua Phe
recides, ut errent, q̄ aut scyrium, aut Syrū quasi e terra
syria scripsere. Dicta est aūt scyros, quia σκίρος dicitur
salebra, & asperitas, ut inquit Eustathius.

Scyricū color silaceus siue cæruleus. Syricū uero sine c,
color fictitius etiā ē sinopide & sandice mixtis, quo mi
nium adulteratur.

Scythia, regio septentrionalis, a Scytha Herculis filio, ut
inqt Herodo. ita dicta. Hæc diuiditur a Tanai fluuio, &
pars una remanet in Europa, altera in Asiā ꝓtenditur
Scythia Europæ terminat ad Thraciā, in ea solū est au
rū ꝓducēs, ut Pōpo. refert, inhabitabile tm̄ ꝓpter gryphos
aurox custodiētes. In ea regione sūt Arimaspi hoīes qui
bus singuli oculi esse dīr, ibi Borysthenes, q̄ gentē sui
noīs alluit inter scythiæ amnes amœnissimus. Scythia
uero Asiæ ita a Iusti. li. ii. describit. Scythia in orientē
porrecta includit, ab uno latere ponto, & ab altero mō
tibus Riphæis, a tergo Asia, & Tapsi flumine. Multū in
lōgitudinē & latitudinē patet. hoībus iter se fines nulli
neq; eīm agrox exercēt, nec domus illis ulla, aut tectum,
aut sedes est, armēta & pecora semp pascentibus, & per
icultas solitudines errare solitis. Vxores liberosq; secū
in plaustris uehūt. Quib⁹ coriis imbriū hyemisq; causa
tectis ꝓ domibus utunt. Iusticia gētis ingeniis culta nō
legib⁹. Nullū scelus apud eos furto graui⁹. Quippe sine
tecto & muniměto pecora arměta habētibus, qd̄ sa luū
ēet si furari liceret? Aurox & argētū ꝓinde aspernant, ac
reliq; mortales appetunt. Lacte & melle uescunt. Lanæ
iis usus, ac uestiū ignotus. Et q̄q̄ cōtinuis frigoribus urā
tur, pellibus tm̄ ferinis aut murinis uestiunt. Hæc conti
nentia illis morū quoq; iustitiā dedit nihil alienū cōcu
piscētibus, q̄ppe diuitiaox cupido ibi est, ubi & us⁹. Atq;
utinā reliqs mortalib⁹ similis moderatio, & abstinētia
alieni foret, profecto nō belloox tm̄ ꝓ oia secula terris
oībus cōtinuaretur, neq; plus hoīm ferrū, & arma, q̄ na
turalis fatoox cōditio raperet. Scythæ ab alieno iperio
aut intacti aut inuicti manserunt. Dariū regē Persarū
turpi a Scythia summouere fuga. Cyroox cū omni exerci
tu trucidarūt. Alexandri Magni ducē cum copiis uni
uersis deleuerūt. Romanoox audiuere nō sensere arma
Gens & laboribus & bellis aspera. Vires corpoox immē
sæ. Inde dicti sunt scythæ ppli, qui bipertiti sunt. Alteri
Europei, Alteri Asiatici. A scythia fit scythicus. a, um.
Apul. Plærique eorum scythicis moribus uiuebant.

Scythotauri populi scythiæ, qui (ut Soli. scribit) pro ho
stiis aduenas cædere consueuerunt.

Scytos, latine coriū. Vñ scytotomus, cerdo, incisor corii

Scytala mus araneus latine dicitur. Colu. li. vii. Mus ara
neus, graeci σκυτάλω appellant.

Scytrops, & scytropus pe. pro. tristē, mœstūq; significat.

Sciopodes pe. cor. umbripedes dīr, hoīes indici, singulis
cruribus miræ ꝓnicitatis ad saltū, sic dicti q̄ in maiore
æstu humi iacentes σκιᾶς ποδῶν hoc est umbra pedis
se protegāt. Augu. li. xvi. de ciui. dei. Ferūt esse gentem
ubi singula crura in pedibus habēt, nec poplitē flectūt
& sunt mirabilis celeritatis, quos sciopodas uocāt, q̄ ꝓ
æstū in terra iacētes resupini umbra se pedū ꝓtegant.

Scio. is. iui. itū. futuro sciā & scibo. Ter. in Adel. Hic scibo
iā ubi siet. Et ꝓprie scire est rem ꝓ causam cognoscere
Augu. de li. Arbi, Scire nihil aliud est q̄ rōne hīe ꝓcep
tū. Huius composita sunt Asscio, abscio, cōscio, descio
nescio, p̄scio, & rescio. A qbus asscisco, cōscisco descisco

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

præſciſco,& reſciſco.De quibus alibi.

Scire uti foro,eſt ſe accommodare ad mores aliorũ, nec eorum opinioni ſtudiiſq; aduerſari.Dona. uero.Sciſti uti foro.i.ſcis quid facere oportet.

Scientia a participio ſciẽs fit.Amb.Cur æſtimabas,q̃ ad ſciẽtiã meã q̃ gereres nõ ꝓuenirẽt.Eſt aũt ſcia q̃ aliqd ſciẽ.Cuius cõtrariũ eſt inſciẽtia.Col.li.iiii.Quærunt nõ rñdere ſibi uineta,q̃ ꝓ auaritiã,uẽ inſciam,uẽ negligentiã ꝓdiderũt.Hæc ẽt inſcitia dĩ,ut apud eundẽ Nã pluri mos ꝓ hanc inſcitiam uaſtare uineta comperi.

Scitus,dĩ q̃ ſciens & argutus eſt,& uulgo dĩ ſaputus,q̃ſi ſcia ꝑditus.Vñ ſcitæ Platonis interrogationes dicũtur aſtutæ,& uafræ,& magna arte cõpoſitæ.Ter.in Eu.Sci tũ hercle hoiem,hic prorſus ex ſtultis inſanos facit.Cice.in Leli.Scitũ eſt illud Catonis,multo melius de qui buſdã acerbos inimicos mereri,q̃ eos amicos,q̃ dulces uideanẽ.Interdũ ſcitus dĩ elegans, formoſus & perinde cõſpicuus,nã q̃ pulchra ſciũt,fœda negligunt.Plau.in Mer.Scita forma.Huius dimi.eſt ſcitul9 pro pulchello Plau.in Ru.Forma ſcitula.Ter.in An.Scitus puer nat9 e Pamphilo eſt.Plau.in Am.Hæc nox ſcita eſt exercendo ſcorto cõducto male.Huic contrarium eſt Inſcitus pe.pro.qđ modo ꝓ ignorante & ĩprudente ponitur,ut apud Ter.in Hecy.Nã ſi id nunc facis,facturaue es,bonos qđ par eſt facere inſcitũ offerre tibi iniuriam me ĩmereri iniquũ eſt.Mõ ꝓ ĩelegãti,ut apđ apoſtolũ Iacobum Suſcipite ĩſcite uerbũ,qđ põt ſaluare aĩas ueſtras.

Scite aduerbium ſignãt docte artificioſeq̃,ſeu cũ bona ſcia uel cũ bona rõne.Gel.Scite ſubtiliq̃ rõcinatũ Pythagoram philoſophũ dicit.Colu.li.v.cõtratiũ poſuit Nam id plurimũ refert inſcite non facere.

Scitũ ſubſtãtiuũ ſcat decretũ.Liui.li.i.Cætera quoq̃ oĩa publica priuataq̃ ſacra pontificis ſcitis ſubiecit.Hiero. Quare diſcipulos meos arguẽdos creditis,q̃ ſeniorum iuſſa puipendant,ut dei ſcita cuſtodiãt.Hic plebiſcitũ plebis ſtatutũ.Cice.li.i.ad Herẽ.In rẽ conferẽ,ut ſi q̃s ex teſtamento,quod facere iuſſus eſt,ex plebiſcito ueteẽ.

Sciens feci.Inſciens feci.Illud eſt cum facerem aliquid, ſciui me facere,hoc autem ignoraui.Sciẽter feci,id eſt cum ſcientia,& doctrina feci,ſemperq̃ in laudem.Inſcienter ſemper ĩtuperabile.

Scius,q̃ ſcit,a quo Conſcius,inſcius,neſcius,& præſcius.

Scimpoda,pe.cor.græci dicũt ſcabellum & grabbatum Cuius diminutiuũ eſt ſcimpodion.Gel.li.xviii.offẽdimus eum cubantem in ſcimpodio græcienſi.

Sciurus animal quod quotiens ſub dio eſt,caudam pro tecto habet,atq̃ umbra ἀὸ σκιᾶς τ' οὐρᾶς.

Sciolus dimi.eſt,& ſumiẽ,ꝓ aliquantulũ docto.Hiero.in prolo.Danielis.Qui mihi uidebar ſciolus inter hebræos,cœpi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus.

Sciſco.is.& ſciſcor deponẽs,ut inqt Priſ.Vñ & ſciſcito.as. & ſciſcitor deponẽs idẽ ſignificãt,qđ ſcitor & magis in uſu eſt.Plau.in Cap.Secede huc.Nã ſũt q̃ ex te ſolo ſciſcitari uolo quæ rẽ te falſiloquũ eſſe nolo.Sciſcito tũ apud antiquos ſignãt ſniam dico.Sciſcere uero ẽ ſcire Idẽ in Am.Ocyus accurro ut ſciſcã qd uelit.Aliqñ etiã ponit ꝓ ſtatuere,decernere.Idẽ in Cur.Rogationes plurimas ꝓpter uos populus ſciuit,q̃s uos rogatas rũpitis.

Scitor.aris.depo.iterrogo,ſeu ĩueſtigo,q̃ occulta magis ac ſecretiora ſunt.Vir.Suſpenſi Eurypilũ ſcitatũ oracula phœbi Mittim9.Sed in raro uſu ẽ,niſi apud poetas.

Scipio Africanus,qui Carthaginem tributariã Romanis fecit.Scipio minor, qui Carthaginẽ deleuit,& Numantiam deuicit,conſtat familiæ Cornelioq̃ cognomentum Scipionum inditum eſſe,ex eo ꝙ Cornelius qui patrem luminibus carentem pro luminibus regebat,Scipio cognominatus,nomen ex cognomine poſteris dedit.Scipio enim uirga ſiue baculus dicitur.

Scitiæ gentes ſũt,inter nomadas Indos ſicuti Pli.li.vii. refert,quæ narium loco foramina tantum habent.

Scitaméta ſũt edulia ex eo dicta ꝙ ſciti ſaporis ſint,hoc eſt egregii & ꝑcellentis.Mac.li.ulti.ſatur.Apud popinatores pleraq̃ ſcitamentoq̃ cernimus ꝓpoſita amphora ſpecie,q̃ corpore.i.iucũdiora pulmẽta Gel.ꝓ tranſlati. poſuit pro exornationibus orationis,q̃ in collocandis uerbis,ſi ĩmodice uſurpentur,non carẽt reprehẽſione.

Scobs fœ.gen.ſm Priſ.uel hic ſcobis ſm Phocam,Et eſt id quod ab aliq̃ materia minutiſſimũ decidit,dũ uel ꝓ ſerram ſecaẽ,uel per terebrã perforaẽ,nec nõ ex attritiõe lateq̃ ſcobs habetur,qua frequẽter ad metalla,& pauimẽta tergẽda ſeduli miniſtri utunẽ.Hora.in Ser. Vilibus in ſcopis in mappis,in ſcobe q̃tus Cõſiſtit ſumptus neglectis flagitium ingens.Ten lapides uarios lutulenta radere palma.Pli.li.xxxiiii.Alii elimatam ſcobẽ in ſectili cado coquunt in caminis, donec ꝓcoquaẽ figlinũ.Siſr q̃quid ĩmunditiaq̃ educiẽ ſcobs dĩ,Iuue. Et tñ uno ſemodio ſcobis hæc emendat ſeruulus unus

Scobina pe.pro.limatura,q̃ etiã ſcobs dĩ Inde Deſcobinatus,ꝓ ſaucio abraſo & deſecto.Sũt etiã qui ſecopinã dicãt inſtrumentũ fabrile,quo arcus ꝑcipuę leuigãtur.

Scolopendra,aĩal e uermibus terræ,piloſũ,multis pedibus arcuatim repẽs,tactuq̃ cõtrahẽs ſe,qđ ab aliis multipeda,ab aliis cẽtipeda,ab aliis millepeda dicitur.

Scolex, latine uermis dicitur.

Scolecia genus eruginis a ſpecie uermiculorum.Græce eñ σκωλύκιον dĩ uermiculus,ex eo ꝙ contrahat ſe in uermiculorũ ſpeciẽ,cuius meminit Plin.libro.xxxiiii.

Scomma,latine cauillũ.Nã ut Mac.inqt,eſt morſus figuratus,q̃ ſæpe fraude,uel urbanitate tegiẽ,ut aliud ſonet aliud intelligat,nec tñ ſemp ad amaritudinem pergit. Lœdoria uero exprobratio ẽ,ac directa cõtumelia,ut Nicarchus εἰ μὲ φιλεῖς, μισεῖσ με, ϗ εἰ μισεῖς σὺ φιλεῖσ με. εἰ δ' ἐμὲ μὴ μισῇς, φίλτατε μὴ με φίλει.

Scombrus genus piſcis marini, cui in aquis ſulphureus color eſt,extra aquã q̃ cæteris. Scombrorũ tãta multitudo in freto hiſpano eſt,ut inſula ad Carthaginem noũam ſpectans,a ſcombris ſcombria ſit nominata.

Scopa inſtrumentũ,quo pauimenta uerruntẽ.Plautus.in Stich.Mũdicias uolo fieri hic,ferte huc ſcopas, ſimulq̃ harundinem,ut operã omnẽ araneartũ perdam,& texturã improbã,dehinc iamq̃ earum omnis telas. Dictæ ſcopæ,quaſi ſcobæ,ꝙ his purgamenta, ueluti ſcobem educimus.Hoc inſtrumento plectũtur fontes ob noxã dum cæduntur ſcoparum faſciculo manuali circumducti per fora,ut uibices rubẽtes exiſtant in tergo,hoc uulgo dicitur ſcopare,Huius diminutiuum eſt ſcopula Columel,libro.xiii.Deinde penniculo detergit,& ferruentiſſima pice infuſa,nouo alio rutabulo & ſcopula picatur.Et eſt Scopa nomen uillæ in Libya.Scopas nomen uiri proprium.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Scopula dimi. parua ſcopa. Quære in dictione Scopa.
Scopo, as. aui. & ſcopo, is. pſi. ptum. ſignificat, ſicut ſonat. Hiero. in Eſaia. Et ſcopabo eam in ſcopa terens. Idem in pſal. Et ſcopebam ſpiritum meum.
Scoparii dicuntur miniſtri, quorum miniſterium eſt, ut ſcopis deuerrant pauimenta ſordentia. Vlpi. ti. de fundo inſtructo. Si uilla cultior ſit accedere inſtrumento fundi atrienſes, & ſcoparios.
Scopei homuli paruuli q̃ ét ab aliqbus Stilpones uocãt.
Scopulus latíe, & græce σκόπελος, é ſaxũ eminẽs, a ſpeculãdo dict⁹, σκοπεῖν. n. ſpeculari é, ſcopus ãt ut græci dũt é locus í quẽ ſagittãdo tela dirigunt. Sue. de Dom. Nõ nunq̃ í pueri, pcul ſtãtis, pbẽtiſq; p ſcopulo diſpanſam dextræ manus palmã ſagittas tanta arte direxit, ut oẽs p interualla ínocue euaderent. Veg. li. ii. refert, q̃ ſagittarii, funditoreſue ponere ſolebant, p ſcopo, hoc eſt ſigno ſcopas. i. fruticũ, uel ſtraminũ faſces. Mac. propoſitũ uocat, qd̃ græci σκοπὸν noíant. Sílr apd̃ oratores ſcopos, quo tendit oĩs ductus oratorius. Et græci σκόπελον locũ eminentẽ. i. ſpeculã noíant. Põt ét dici ſcopulus, ut inqt Ser. a tegmento nauiũ ἀπὸ τοῦ σκεπάζειν. Scopi ét dicuntur uuæ cum fuerint calcatæ, & folliculi corticẽs.
Scoptula operta ut Cel. docet ſunt duo oſſa lata utrinq̃ quæ ad ſcapulas tendunt. Græci omoplatas uocant.
Scoria, metallorum purgatio, quaſi fex, ſicut ſpuma ex feruefcẽte materia tollit. Pli. li. xxxiii. Spurcitia in oĩñi metallo ſcoria uocãt. Hie. in Eſa. Argentũ tuum uerſum eſt in ſcoriã. Ponitur interdũ pro cura & paſſione. Vir. ad Meſal. Et ſcoria patiar tabeſcere tali.
Scorodon, σκορόδον latine allium dicitur.
Scorpius, & ſcorpio utroq̃ mõ dí, & pro animali uenenoſo cauda feriẽte, a ſcorpizo, quod eſt ſpargo. ſpargit eñ brachia. i. chelas, q̃uis Valla diſſentiat. Aug. ſup Mat. Nã qualiſcunq̃ latro homo eſt, q̃ febris, q̃ ſcorpius, q̃ fungus malus, manducant hoíes fungum malũ, & moriuntur. Idẽ ſuper Lucam. Oẽs, qui propter iſtas aduerſitates blaſphemit Chr̃m nũm cauda ſcorpionis ſunt. Et in Euan. Ecce dedi uobis ptãtem calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones. Scorpius ét ſiue ſcorpio cœleſte ſignum. Col. Sed ingredit ſcorpiũ. xiiii. kal. Nouembris. Itẽ militare inſtrm, q̃ paruis, ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortẽ, ſiue q̃ ſcorpionis ſimilitudinẽ habeat, cũ arcus hinc, atq̃ hinc chelæ ſimilitudinẽ præ ſe ferant ſpiculum caudæ. Sunt q̃ hunc Arcubaliſtam appellẽt. Quidã etiã accipiunt ſcorpium pro genere inſtrumenti torq̃ndi, ut ſunt rubi aculeati, uel flagellum uirgæ, ut ſcutica hũs in ſummitate glandes plumbeas. Quo quidẽ torméti genere ſæpe legimus martyres afflictos fuiſſe. Præterea ſcorpius herba eſt ſemen hũs ad ſimilitudinẽ ſcorpionis, quæ ualet aduerſus animal ſui noĩs.
Scorpionarii, qui ſcorpionibus, id eſt qui arcubus utuntur, ut ſagittis feriant.
Scorpæna genus piſcis, de quo Ambro. Scorpæna quoq̃ caſtitatem immaculati connubii generi ſuo ſeruat; non percutit, ſed reficit.
Scortes teſtium arietinorum pelles. Híc ſcorteus, a. um. quicquid ex pelle eſt. Et omnia ex pellibus facta ſcortea dicuntur, uel ab eo, quod eſt σκώρ.
Scortum idem quod corium. Vnde & ſcortũ meretrix dí, q̃ ſicut pellicula ſubigat, cum ſolum calciamentorum oĩbus ſubiectum ſit, uel q̃ in grabatulis pelles ſtratas tenere conſueuerunt. Et qa meretrices naturaliter uiris ſubiiciuntur ac pelliculæ, propterea ſcorta appellantur. Scortũ enim dí coriũ, qd̃ eſt aĩalium, q̃ craſſiorem ac durioré pellẽ habent. Don. enarrans illud ex Eunucho, forte habuit ſcortũ, ait, abdomen quod in corpore fœminæ patiẽs eſt coitus ſcortũ dici, uel ἀπὸ τοῦ χαρεῖν quod græce palpitare eſt, qd̃ faciunt meretrices criſſando, ut ita concinniore uenerẽ exhibeant uiris, aut ui ſibi abigant conceptum ſemen, quod in uulua fœminæ in ipſo coitu non ſe mouentis inhæreſcit.
Scotuſſæ loca ſunt in Macedonia, & Theſſalia, quæ altera inſignis eſt uictoria Romano cõtra Philippũ regem ad canis caput, ubi Flaminio duce pugnatũ eſt.
Scraptiæ, & ſcrupeæ meretrices ſordidæ, ab excreando quod uitium eſt in uetula. Scrupeæ uero, ſiue ſcrupidæ a duritia moleſtia q̃ lapillorum qui ſcrupi & per dimi nutionem ſcrupuli dicuntur. Plaut. Scraptiæ ſcrupeæ deſtrato uuluæ ſordidæ.
Scortor, aris, ſæpe meretriculam duco. Hie. in Deu. Non erit meretrix de filiabus Iſrael, nec ſcortator.
Scortea etiã dũr ea, quæ ex corio, & pellibus ſunt facta. Oui. in Faſt. Scortea non ulli fas eſt inferre ſacello.
Scortei nũmi q̃ fiebant ex corio. Hie. De theſauris tuis ne ſcorteũ quidẽ nummũ p ferre poſſis. Don. quoq̃ in com. Vir. pecuniã autumat ex corio bubulo priſcis tpibus fuiſſe, & inde dictam pecuniam q̃ ex pecore fieret.
Scoti populi Britannici, apud quos nulla coniunx propria eſt. Hie. Quid loquar de cæteris nationibus, cum ipſe adoleſcẽtulus in Gallia uiderim Scotos gentẽ britannicam humanis ueſci carnibus. Et cum per ſyluas porcoq̃ greges, & armento q̃ pecudum q̃ reperiant, paſtorum nates, & fœminarum papillas ſolere abſcindere, & has ſolas ciborum delitias arbitrari.
Scotos græce latine tenebræ dicuntur, ſcotizo enim ſignificat obſcuro.
Scotomia infirmitas quædam tenebroſitatẽ inducens. Vnde & obtenebratio dici poteſt. Nam ab σκοτόομαι deducitur, quod eſt uertiginor.
Screo, as. ſignificat cum conatu quodam de pectore ſputum eiicio. Pli. li. xxiii. Eadem in iumento, hominẽq̃ phlegma, aut ſanguinem, qui ſcreatur, talo circumligata ſanat. Hoc uerbum quidam a creo componi uolunt. Huius compoſitum eſt Excreo. Pli. lib. xx. Medius ad hæc, & ſanguinem excreantibus coctos dari iubet. Tibul. Ante ipſas excreat ipſe fores.
Screatus, us. ipſa ſcreatio. Ter. in. heau. Gemitus ſcreatus.
Screabile, quod ſcreari poteſt. Pli. li. ii. (tuſſis.
Pulmonum uitia excreabilia facit.
Scribo, is. pſi. ptum. Scribere eoq̃ pprie eſt qui aliqd cõdunt, unde ſcriptores. Nã librarii, & q̃ ab exemplariis aliqd exſcribẽdũ ſumunt, nõ pprie ſcriptores ſunt, nec pprie ſcribũt, ſed deſcribũt, aut exſcribũt trãſcribũtue. Cic. Corni. Sed pxime de optimo gñe dicendi. Vide in dictione Deſcribo. Interdũ etiã ſcribere accipit̃ p manu ppria lras fingere, quod librarii faciunt. Qñq̃ ſcribere ſignificat pĩgere. Pli. de Nicomacho pictore. Scripſit & Apollinẽ, & Dianã, deũq̃ Martem in leone ſedẽtem. Vnde & picturas legere dicimus. Vir. Quin protinus omnia perlegerent oculis. Quandoq̃ ſcribere ꝑcat

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tradere & trãsferre. Sue. In mẽsa tribuit, & uasa scripsit .i. p̃buit. Nã hoc uerbo solemus uti in pecunia numerã da. Hor. Scribe decẽ Nerio, nõ ẽ satis adde Cicutæ. Re scribere uero reddere est, Huius cõposita sunt Asscribo cõscribo. circũscribo. describo. exscribo. inscribo. perscribo. præscribo. proscribo. rescribo. subscribo. superscribo, uñ & superscriptio, transcribo, q̃ habẽt pe. pro.

Scripto, scriptas, frequentatiuum, a quo fit aliud frequẽtatiuum scriptito, as. ꝙ est in frequentiori usu.

Scripturio, is. scriptionem affecto, sicut parturio.

Scriba, q̃ lras, uel gesta, uel tabellas, & alia q̃cunq; scribit noïe regis, uel alterius. Liui. li. i. de G. Mutio loq̃ns. Ibi cũ militibus stipendiũ forte dareť, & scriba cũ rege sedẽs pari fere ornatu multa ageret, & paulo post. Scribã ꝓ rege obtrũcat. Cic. Ruf. Ad ea, q̃ scripsisti cõmodius eqdẽ possem de singulis ad te rebus scribere, si M. Tullius scriba meus adẽet. Itẽ de scriba q̃ publica monumẽta scriptis notat. Ci. í Clodiũ. Scribæ, q̃ nobiscũ in rõnibus monumẽtisq; publicis uersanť, nõ obscuꝝ de meis í Rep. bñficiis suũ iudiciũ decretũq; ẽe uoluerũt. Scribæ ẽt dñi librarii, q̃ ab aliis editos scribũt. Scribas iqt Fes. pprio noïe ãtiq̃ librarios & poetas uocabãt, a nũero. Itẽ scribæ tabellarii, q̃ dñr tabelliões, & notarii, q̃ rõnes publicas scribũt in tabulis. Græci γραμματέας dũt.

Scriptor, q̃ scribit, siue texit epłam, oꝛonem, libꝛ, opusue qd̃cunq;. Li. li. i. Et si in tãta scriptoꝝ turba mea fama in obscuro est. Doñ. in ꝓlogo Ter. indifferẽter inqt oĩs, qui aliquid scripsisset, scriptor a ueteribus dicebatur.

Scripturarius, qui scripturis omnia, uel urbium, uel prouinciaꝝ gesta publice computat. Lucil. Publicanus uero, ut Asiæ fiam scripturarius. Idem & tabellio dicitur.

Scriptũ, q̃uis adiectiuũ ẽt hẽať, substãtiuũ tñ sæpissime reperiť, sicut dictũ, factũq;. Respicit ãt ꝓprie ad tps ptñ, & ꝑcat generatim qd̃cũq; scriptũ. Ci. li. i. ad Her. Ex scripto, & snĩa cõtrouersia nascit hoc mõ. Cum uidebitur scriptoris uoluntas cũ scripto ipso dissentire. Aliqñ ẽt futuꝝ, & quasi præsens tps aspicit. Idẽ Luceio. Ardeo cupiditate incredibili, neq; ut arbitror reꝓhendenda, ut nostrũ nomen scriptis illustretur, & celebretur tuis.

Scriptura est id quod scribimus, uel scribẽdũ censuimus censemusue. Cic. li. iii. ad Heren. Nõ sũm nescius quantum susceperim negotii, q̃ motus corporis exprimere uerbis, & imitari scriptura conatus sim uoces, scriptura. i. scribẽdo. Et li. iiii. Reliquũ scripturæ consumeť in exẽplis. i. eius, qd̃ scribẽdũ ẽ. Aliqũ capiť pro stylo, quo qs utiť in scribẽdo. Idem Treb. Cum uero ea q̃ scriptura ꝓsecutus est, sine summo amore cogitare nõ potueris. Cæcinna Ciceroni. Genus aũt hoc scripturæ, non mõ libeꝝ, sed incitatũ, atq; latum esse quis ignoratť

Scriptio epigrãma, siue id, quod scribiť, ut sit memorabile. Cic. pro Archia. Quã multas nobis imagines ueꝝ ẽt ad imitandũ fortissimoꝝ uiroꝝ exꝑssas scriptiones & græci & latini reliq̃runt, q̃s ego mihi semp in administrãda Rep. proponens aĩm, & mentẽ meã ipsam in cogitatiõe hoĩm excellẽtiũ cõfirmabã. Idem Dolobellæ. Oratiunculã ꝓ Deiotharo, quã req rebas habebam mecũ, qd̃ non putaram. Itaq; eam tibi misi, quã uelim sic legas, ut rem tenuẽ & inopem, nec scriptiõe magno pere dignã. Poniť ẽt pro quacunq; scriptura, Var. Auarus fœnerator spe lucri rem scriptione duplicarat.

Scriptorius, a. um. qd̃ aptũ est ut ex eo scribať, seu quod ad scriptorem pertinet, ut Atramentum scriptoriũ.

Scribligo, a uetustioribus latinis dicebatur solœcismus a tortuosæ orationis prauitate ac uersura.

Scriblita genus cibi appellata est, ꝙ in circuitu ad restis modũ torqueretť. Hoc solũ differens a placenta, ꝙ sine melle coq̃bať, & feruẽtissima edi solebat. Mar. Circũlata diu mensis scriblita scdis Vrebat nimio sæua calore manus. Plau. Dũ ludi fiunt in popinã pediſſequi irruptionẽ facite nũc dũ occasio ẽ, nũc dũ scriblitæ æstuãt occurrite. Cato. Scriblita sic facito, í balceo tractes caseũ, ad eũdẽ modũ facito uti placẽtã sine melle coqtoq;.

Scrinium a secernendo, archa dicitur, qua seruantur preciosa, & secreta. Pli. Alexander cœpit scrinium unguentorum. Huius diminutiuum est Scriniolum.

Scriniarius scriniorum custos, id est rerum secretarum.

Scrobs, generis tam masc. q̃ fœ. ſm Prisc. Ser. tũ ait, magis masculinũ esse q̃ fœmininũ, & allegat Plautum, q̃ dixit. sexagenos scrobes. Luc. uero ait. Exigua posuit scrobe, sed cõtra artem. Sunt autem scrobes fossiones, ut putei uel foueæ intra terram, manu factæ, ad uineas uel arbores conserendas, uel ad metalla, & quæcunq; alia fodienda. Colum. Ante annum, q̃ poma disponere uoles, scrobes fodito.

Scrobiculus dimi. paruus scrobs. Pli. li. xxi. Atq; in scrobiculis seruanť heminis fecis circũfusis. Col. li. v. Et id qd̃ a matre abscissum recessit, confestim a latere circumfoditur, & scrobiculo facto ad imum solum præcidit.

Scropha, q̃ multos peperit porcos. Var. Propterea matrẽ scrophã, sua q̃q; hara suos alat oportet, q̃ alios aspernatur. Fuit & scropha cognomen familiæ Romanæ.

Scrotũ pellis, q̃ testiculos continet. Quidã tñ scrotũ, non scrotũ legunt, qd̃ græce oscheon, ꝙ ille sinus inuoluat, ferat, & obnubat testes, uel a sero, is. ꝙ seminalis principii, & initialis sit retinaculũ. Scrota ẽt quidã interpretantur imagunculas puellares delitiarii operis, q̃ ꝓpter circũferebanť bellarioꝝ taliũ liguritori cupiẽtissimo. Hæc uendebanť priapi siliginei scroto, & testibus insignita, quæ erãt exquisitioris ganeæ. Dñr & scruta. Hora. Vilia uendentem tunicato scruta popello.

Scrutiniũ inuestigatio, a scrutor. Apul. li. ix. Postremum mgr̃atib⁹ placuit obstiate denegãtẽ scrutinio detegeť.

Scrutaria, æ. scrutatio ipsa seu inuestigatio, ut sagaria, cœnacularia, lintearia. Apul. li. iiii. Scrutariam facitis.

Scruta, attritæ usu uestes, dimidiatæ strigiles, & iumentoꝝ soleæ, refixi claui, idq; gen⁹ alia, q̃ uilissimi ꝓxonetæ uenalia hñt, quos antiq̃ scrutarios appellabãt. Luc. Quid ni scruta quidem, ut uendat scrutarius laudat.

Scrupus proprie lapillus breuis, qui pressus solicitudinẽ creat. Hinc scrupeus, a. um. quod est lapillosus. Virgil. lib. vi. Spelunca alta fuit, uastoq; immanis hiatu, Scrupea tuta lacu nigro.

Scrupulus diminuti. a scrupus proprie lapillus breuis, & asper, qui in calceo latens plærunq; nos ledit, nam pressus pede solicitudinem creat. Vnde pro solicitudine & difficultate ponitur. Terent. in Adel. Inieci scrupulum. Aug. li. ix. de ciui. dei. Non multum de noïe dispũtãdum est, cum res ipsa ita clara sit, ut a scrupulo dubitationis aliena sit. Plin. in epistolis. Exime mihi hunc scrupulum. Et scrupulosum solicitum, & anxium dicimus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mus. Val. Ma. li. i. Qui tã ſcrupuloſa cura puula q̃q; mo
mẽta religiõis examinari uidẽt. Itẽ ſcrupuloſa res dr, q̃
hẽt ſe aliqd aſpi, ut ſcrupꝛloſa qõ q̃ difficilis ẽ explica
tu. Scrupul⁹ ẽt & ſcrupulũ, ſiue ſcrypulus, & ſcrypulũ no
mẽ ẽ põderis, latíe obolus, & ſex ſiliqs cõficiebaꝛ, hoc ẽ,
q̃tũ octo lẽtis ſemina, q̃ ſiliq̃, a græcis cerata noiant, &
ex trib⁹ ſcrupulis drachma, ſic ait Priſc. In ſcrypulis tri
bꝰ drachmã. Val. ma. li. iiii. de pauptate. Eadẽ gens nul
lũ aꝛ̃ ſcrupulũ auri hũit. Ouid. de medic. Quinq; parãt
matri ſcrypula, myrrha nouẽ. Scrupulus ẽt mẽſura ẽ,
in metiẽdis terris. Col. li. vi. Igit̃ iugeꝝ habet quadra
toꝝ pedũ milia xxviii. dccc. q̃ pedes efficiunt ſcrupula
Scrupulatim per ſcrupula. Pli. li. xxii. (cclxxxiii.
Scrupulatim quidem colligere, ac miſcere uires, non
coniecturæ humanæ opus, ſed impudentiæ eſt.
Scrutum. Vide in dictione ſcrotum.
Scrutor, inqro, ut dñs ſcrutatur corda hoĩm. Dr & ſcru
to, as. Vñ & perſcruto, ſicut & perſcrutor. Hie. ſuper ps.
Quã bonus perſcrutaui, & ſi laborioſe exiſtimaui.
Sculpo, ls. pſi. ptum ꝓcat cædendo imaginẽ aliquã effi
cio. Et proprie in marmore & aliis lapidibus ſculptura
dr. Conflatura in metallis, quæ ſolui poſſunt, atq; con
flari, ut auro, argento, & cæteris. Verum ſcalpo non
ſculpo dici debere, auctor eſt Diomedes.
Sculptile, pe. cor. quod ſculptũ eſt, ſiue qd ſculpit̃, ut ſcul
ptile ſimulachꝝ, quod ſculptũ eſt. Hie. ĩ Ex. Nõ facies
tibi ſcuptile. Et in Eſa. Nunqd ſculptile cõflabit faberꝫ
Sculponeæ calcei ex lana cõfecti. Plau. ĩ Caſ. Qui quæſo
potius, q̃ ſculponeas, quibus batuaꝫ tibi os. Neui. Scul
ponеis batuẽda ſunt latera. Scribit Cat. ſculponeas bo
nas alternis annis dari oportere familiæ ruſticanæ.
Hinc ſculponeatus dr qui eſt ſculponeis indutus. Var.
Aſpitio ſculponeatam bigas ſequi cornutas.
Scurra, q riſum ab audientibus captat non habita rõne
uerecundiæ, aut dignitatis. Dictus ſcurra, ut quidã uo
lunt, a ſeq̃ndo, q̃ id genus hoĩes ſeq̃ ſoleãt opulẽtiores
aliqd promerẽdi cã, quos græci βωμολόχους dicunt.
Scurrilitas uitium urbanitati oppoſitum.
Scurrile pe. pro. ridiculum cum turpitudine.
Scurro idem quod ſcurra. Hieron. ad Ocea. Vinolentia
ſcurronum eſt, & comeſſatorum.
Scutum, & ſcuta, æ. ſm Priſc. Cuius dimi. eſt ſcutella, nec
non & ſcutula, ab σκύτος pellis, q̃ non ſine pellibus fiat
uel a ſectura, ut inquit Var. q̃ e minutis confectum ſit
tabulis. Scutatus, ſcuto armatus.
Scutarius, qui ſcutorum curam habet. Hier. li. iii. Re. Et
ſcutarius qui ſcuta facit Plau. in Epi. Id modo uidendũ
ut materia ſuppetat ſcutario. Scutigerulus, a Plauto
ſumitur pro armigero, qui gerit ſcutum domini.
Scutarius, a. um, quod ad ſcuta pertinet. Vñ Veg. li. ii. In
Romana militia habebant fabricas ſcutarias & lorica
rias, quibus armorum genera fabricabantur.
Scutula, æ. forma rotũda, quales aranea cõtexit. Pli. li. xi.
Quanta arte celant pedicas ſcutulato rete ad capien
das muſcas circa graſſante. Eſt & ſcutula uas octo un
ciaꝝ capax. Mar. Beſſalem ad ſcutulã ſexto q̃uenimus
anno. Idẽ. Sic ĩplet gabatas paropſideſq; & leues ſcutu
las, cauaſq; lances. Eſt & ſcutula ſerpentis genus in afri
ca. Item ſcutula haſta teres qua lina tunduntur.
Scutulata ueſtis dr, q̃ hẽt quoſdã orbes, uꝫ circulos q̃ſi ſcu
tulis diſtincta. Nã ſicut diuerſos colores picturæ Baby
lonii, plumis uero liciis alexandrini texere, q̃ polymita
appellãt, itagalli ſcutulis ueſtes diuidere, q̃ ſcutulata di
xerũt iſtituere. Pli. ſcutulatorẽ aranеũ appellat, q̃ ĩſolu
bili nodo implicat pedicas. Poteſt ẽt dici ueſtis ſcutu
lata a colore. Eſt em̃ ſcutulatus color, ut Palladius inqt
Colores hi præcipui. Albineus, ruſſeus, murreus, cerui
nus, gilbus, ſcutulatus, albus, guttatus, niger, preſſus.
Scutella, uaſis genus rotundi concaui, quo minutal ex
carne, uel ex oleribus in mẽſam exhibeꝫ, a ſcutra, ſicut
a mitra mitella, ſeu a ſcutula. Cic. li. Tuſc. Demus ſcutu
lam dulciculæ potionis, aliquid prouideamus & cibi.
Scutulũ, tenue ac macꝝ, in quo tm̃ exilis pellicula cerni
tur, dimi. a ſcuto. Cice. li. ii. de na. deo. Cum pelle capri
na, cum haſta, cum ſcutulo, cum calceolis repandis.
Scutica, pe. cor. genus uerberis e loris facti, a græco σκύ
τος coriũ, uel pellis, q̃a ex corio fit. Huius dimi. eſt ſcuti
Scutriſcum, uaſis genus apud Catonem. (cula.
Et uidetur ex figura græca deriuari a ſcutra. Eſt enim
ſcutra uaſis genus, quod & ſcutula dicitur.
Sculna dicitur ſequeſter, quaſi ſeculna. a ſequendo.
Scynifes genus animalis, quod pennis ſuſpendit̃ p aera
uolitans, ſed adeo ſubtile eſt & minutum, ut oculi ui
ſum niſi acute cernẽtis eludat. Corpus tamen cum in
ſederit acerbiſſimo terebrat ſtimulo, ita ut quem uo
lantem quis uidere non ualet ſentiat ſtimulantem.
Scythis, idis. genus lapilli. Mar. Vt quarum ſmaragdus
una, ſcythis altera, Iaſpis tertia notabat.
Scymnus ꝓcat leonis catulũ, ut aliarum feraꝝ ſcylacia.
Iul. Pollux auctor. Lucr. lib. v. At catuli pantherarum
ſcymniq; leonum. Eſt & uiri proprium nomen.

Sante E

Se duobus modis dr. Nã & ꝓnomẽ, & ꝓpoſitio eſt. Prono
men aũt q̃q; p ſe ꝓferꝫ, cum aliquẽ quippiã in aliũ ſe
ciſſe oſtendimus, ut hic fateꝫ ſe nocuiſſe mihi. Cũ aũt
in ſeipſum tũc geminaꝫ, & dicimus ſeſe. Se præpoſitio
ſemp compoſita inuenit̃, & mõ uim ſeparatiuã hẽt, ut
ſeparo, ſeduco, mõ abnegatiuã, ut ſecurus. Fitq; ut qui
buſdã placet a ſemis, quod ſeparationẽ facit, ſiue a ſe
cus. Sed magis puto ſemis, & ſecus, ſicut & ſeorſum, a ſe
præpoſitione fieri. Cõponitur uero cum dictione inci
piente, a c. ut ſecedo. d. ut ſeduco. e. ut ſedeo. Vñ ſeditio
ubi d. interponit̃ euphoniæ cauſa. g. ut ſegrego. i, ut
ſeiungo. l. ut ſeligo. p. ut ſeparo. u. ut ſeuoco.
Sebennytum urbs in Ægypto, ubi & palus, & amnis ſunt
cognomines. Vnde præfectura quoq; ſebennytica, &
ſebennitycum Nili oſtiũ uocari conſtat, quod in duo
alia diuiditur. ſ. in Saiticum, & Mendeſium.
Sebunus pe. prod. lacus, quem facit fluuius Ollius apud
Sarnicum uallis Calepinæ oppidum. Hodie uulgus la
cum Iſei appellat.
Sebethus pe. pro. fluuius q̃ prope Neapolis mœnia labit̃
toties a Iouiano pontano decãtatus. Hui⁹ Virgil. Sta.
Col. meminerũt, qd quidẽ nomen ſine r. lra proculdu
bio ſcribendũ eſt, & ſi ſciam, q̃ ſebethrus p r. legunt, te
ſtis eſt, ut alia omittã tabella marmorea uetuſtiſſima
Neapoli in muroꝝ fundamẽtis reperta, quæ hoc ha
bet. P. Meuius Eutychus ædiculam reſtituit Sebetho
Sebaſton latine auguſtum, & uenerabile. Vnde Seba

ſtia ciuitas Auguſti nomine dedicata.
Sebritæ ppli qui aliqñ Sébritæ ab inſulæ Meroe uicina.
Secedo,is.p. pro. ſeorſum uado,ſeu ſeorſum uenio. Plautus in Am. Secede huc tu Soſia. Idem i Cur, Fugite omnis abite,& de uia ſecedite. Item ſecedere ſignificat ſpaciari,& a negociis uacare. Inde ſeceſſio.
Seceſſus,us,modo pro diſceſſus ponit, mõ pro uacatiõe, modo p ſinu ſecretiore. Vir. Eſt in ſeceſſu longo locus.
Secerno,is.ſecreui,tum,ſcat diuido. Cl. Secernant ſe mali a bonis. Hinc ſecretũ locũ dicimus ſolũ,& quaſi a cæteris ſeparatũ. Et ſecreta mãdata,ſecretas lras,q̃ uel nulli,uel paucis cõicant. Et a ſecretis,cui ſecreta cõmittũt. Aliqñ ſecernere ẽ ſeponere. Cic. Luceio. Qd mihi acciderit optatius ſi in hac ſnia fueris,ut a continẽtibus tuis ſcriptis in qbus ppetuã reꝝ geſtaꝝ hiſtoriã cõplectetis,ſecernas hanc,q̃ſi fabulã reꝝ euentoꝝq; nr̃orum.
Secretarium,rerum ſecretarum repoſitorium. Ioſe. lib. xviii. antiquitatum. Philonem ex ſecretario Caius iubet excludi,abſentẽq; fieri. Apul. in coſmographia appellat ſecretaria terræ, occultiora ſub terram loca.
Seceſpita,culter ferreus oblõgus manubrio eburneo rotũdo ſolido iuncto ad capulũ argẽto,auroq; fixo clauis æneis,ære cyprio,quo flamines adſacrificia utebãt,a ſecãdo dicta. Sue. in Tib. Nã & inter põtifices ſacrificanti ſimul p ſeceſpita plumbeũ cultꝝ ſubiiciendũ curauit.
Secludo,is.pe.pro. ſeorſum cludo,id eſt claudo. Cice. lib. i. Tuſc. His demum quoddam iter eſſe ſecluſum a concilio deorum. Quandoq; excludo. Virg. Soluite corde metum Teucri,ſecludite curas.
Seco,as.ſecui,ctum,pprie excido. Col. li. ii. Cum ſecueris aũt herbã medicã,ſæpius eam rigato. Et qñ, dũ iter facim⁹, quodãmõ uiã diuidere uidemur, ſecare p ducere ponit. Vir. li. vi. Ille uiã ſecat ad naues. Et ſecare eſt ſeq; Idem li. x. Quæ cuiq; eſt fortuna hodie,quã quiſq; ſecat ſpem. Huius uerbi cõpoſita ſunt, Conſeco, qd eſt ẽt,ſeu totũ ſeco. Cice. li. i. off. Id agẽdum ẽt eſt,ut ea facere ne uideamur irati,ſicut ad urendũ,& ad cõſecandũ, ſic & ad hoc genus caſtigãdo raro,iuitiq; ueniemus. Circũſeco. Ca. de re ru. Quantũ putabis ei rei ſatis eſſe uini,tot uites ablaqueato,& ſignato,eaꝝ radices circũſecato,& purgato. Deſeco deorſum,ſeu de aliq̃ re ſeco. Col. li. ii. Ea bubus, cæteriſq; pecudibus optime deſecta præbẽt. Et li. iii. Si fieri põt, iuxta aliquẽ modũ ſerrula deſecato. Diſſeco uariis modis ſeco, dilanio. Vide in dictiõe Diſſecatus. Execo,extra ſeco,excido. Lact. li. i. Et eũ cũ pellice deprehẽſum exectis uirilibus ſemiuirum reddidit. Col. li. iii. Arborẽ, quã inſerere uoles diligenter execato, ea parte, q̃ maxime nitida eſt. Inſeco intus ſeco. Idẽ li. v. Seq̃nti deinde anno inſecat ſuperior pars curuaturæ uſq; ad medullas. Interſeco p mediũ ſeco. Perſeco,pfecte ſeco. Proſeco. Seco. Vñ,pfecta exta, q̃ ſacrificiis adhibent. Præſeco,p̃cido ante,ſeu prius ſeco. Col. li. iii. Radicẽ arundinis acuta falce præſectã ipendenti pluuia diſponito. Reſeco,reſcindo, de aliquo excido. Idẽ in eodẽ. Veterẽ uineã, ſi in ſummo radices habebit,reſecare nolito,alioqn etiã nouellã uincã,q̃ ex reſectione enata fuerit uini iutile habebis. Cice. in Lel. pro reſtringo poſuit. Neq; id ad uiuũ reſeco,ut illi,qui hæc ſubtilius diſſerũt,fortaſſe uere,ſed ad cõem utilitatem paꝝ. Subſeco ſubtus,ſeu paulatim ſeco. Col. li. ii. Quædam etiam ſubterraneæ peſtes adultas ſegetes radicibus ſubſectis enecant. Et omnia habent pen. cor.
Sectio mõ conciſio dr̃, mõ pars dimidia uel aliq̃ ps bonoꝝ, q̃ qs mulctat. Cæſ. cõ. iii. Poſtridie eius diei refractis portis, cũ iã defenderet nemo, atq; itromiſſis militibus nr̃is ſectionẽ eius oppidi uniuerſam Cæſar uendidit. i. bona oppidi uẽdidit ſub haſta. Feſt. ait ſectionem ſignificare iuris pſecutionẽ, quod fere idẽ eſt, ſectores eñ facta in auctionibus ſectione ius ſuum pſequũtur.
Sectura ip̃a ſectio. Pli. li. xxxvii. Et quidẽ Calaides tali ſectura formantur. Itẽ ſecturæ cauernæ ſubterraneæ, qd a terra ſectæ. i. diuiſæ ſunt. Cæſar com. iiii. Quibus fortiter reſiſtentibus, uineas, turreſq; ſubegit, illi alias eruptione tẽtata, alias cuniculis ad aggerẽ, uineaſq; actis cuius rei ſunt longe peritiſſimi Aquitani, propterea q̃ multis locis ærariæ ſecturæ ſunt.
Sectile,pen.cor. qd ſectũ eſt, aut excidi põt. Sectile porrũ dr̃ ſectũ, & ſua ſponte conciſum. Nã conciſum & ſectũ introrſus uidet. Iuue. Quis tecum ſectile porrũ ſutor.
Sectiuus,a.um.pe.pro. ut porrũ ſectiuũ, q̃ folia eius ſæpius ſecent, ut profundius creſcat. Duo eñ ſunt porri genera, unum capitatum, alteꝝ ſectiuum. Col. Porrum, ſi ſectiuum facere uelis denſius ſatum præceperũt priores relinqui, & ita cum increuerit ſecari.
Sectores, qui ſpem ſui lucri ſecuti, bona damnatoꝝ emebãt in auctiõibus, ac poſtea p cõpendio uenditabãt, q̃ empta ſua proſequant. Inde a Cic. M. Antonius ſector Pompeii appellat, qñ in ſubhaſtatiõe bona Cn. Põpeii redemerat. Ci. pro Roſcio. Neſcis p iſta tpa, eoſdẽ fere ſectores fuiſſe bonoꝝ, & coloꝝ. Item ſectores ſunt, qui ex damnatione accuſati dimidium bonoꝝ expectant aut certe aliquam partem & id perſequuntur.
Sector,aris. frequenter ſequor, quod fit cũ quis aliquem ſequi freq̃ntat, ut eũ poſſit uel uidere uel alloqui. Plau. in Ciſ. Anum ſectatus ſum clamore p uias. Eſt & ſectari continue ſequi, ut fit cũ quẽpiam in ſermonibus, in ſententiis, in diſciplinis, & cæteris factis ſedulo, pperuoq; ſequimur, ac imitamur. Vñ & ſectæ phorum. i. ductus. Ter. in Eu. Ibi homo cœpit me obſecrare, ut ſibi liceret diſcere id a me, ſectari iuſſi ſi potis eſt. Huius compoſita ſunt Aſſector, conſector. Lact. lib. i. Qui ſi aſino, aut ſui, aut cani facultas loquendi tribuatur, quæraſq; ab his, quid ſibi uelint, cum fœminas tam rabide conſectantur, ut uix diuelli queant. Inſector, perſequor.
Secta a ſector, ſeu a ſect⁹ ductus fieri cõſtat. Ea iter phos eſt, aut phis ſiſes, ut Platonici, Ariſtotelici. A græcis hæreſis dr̃. Col. li. ii. Quare antiquiſſimũ eſt formã huius opis cõſcribere, quã uelut ſectã, legẽq; in proſcindẽdis agris ſequant agricolæ. Hinc conſectaneus q eiuſdem ſectæ eſt. Aug. li. x. de ciui. dei. Quanto humanius & tolerabilius cõſectaneus tuus Platonicus Apul. errauit.
Sectarius ueruex, q gregem agnorum præcedens ducit.
Sectacula dimi. a ſecta, quaſi ſequela q̃dam & propagatio. Apul. Occipiũt ſciſcitari qualis ei maritus & unde nataliũ ſectacula proueniret. (herbas ſecant.
Secula pe. cor. falx a ſectando dicta, hac utunt, q̃ in pratis
Securis inſtrm ad ſecãda ligna, q̃ſi ſemiqris, ut inqt Ser. Sabini. n. quirim haſtã appellãt. Vir. li. xi. Æratam quatiẽs Tarpeia ſecurim. Huius inſtrumenti inuẽtrix fuit Pentheſilea amazon. Vnde & amazones ſecurigeræ a

poetis

poetis dictæ sunt. Aliquãdo securis ponitur pro dignitate,& magistratu,quoniam consules habebant xii.littores qui gestabant fasces uirgarum securibus alligatos.Huius diminutiuum est securicula.

Securus trãquillus,q̃ sine cura est,q̃si seorsum a cura,qui casus humanos aio suo elato iferiores putat.Et differt a tutus,q̃ securus dicat̃ is,q̃ nõ timet,ẽt si imineat periculum.Tutus est extra periculum, q̃uis etiam timeat. Aliquando securus capitur pro contemptore. Vir.Securus amo⁊ germanæ.Hinc securitas,tranquillitas.

Securo,as.secu⁊ facio.Aug.li.Soli.Quæ cũ cõsidero,cõtremescunt oĩa ossa mea,qm̃ nõ securat̃ hõ uiuens sup terrã.Et li.ii.Acad.At si ĩ quoq̃ fortasse aberrauero,securabis id, ut deiceps hmõi delegationẽ nõ ptimescã.

Secalẽ pẽ. pro. frugis genus tantum ad arcendam famẽ utile,fœcundũ,sed gracili stipula. Huic milium miscetur, panisq̃ fit melior.

Secors & socors dr̃,q̃ in corde nihil se ad probitatẽ exercet,& q̃ tardus,uel negligẽs est in cõsulendo,meditãdo pspiclẽdoue,qd opus sit facto. Cõpositũ nomẽ ex se.& cor,q̃si seorsum a corde. Vñ secordia, & socordia, pro ipso uitio,quo qs in hmõi tardus,aut negligens est.

Secubo,as.pe.cor.& secumbo,is. ẽcat seorsum seiunctim cubo.Oui.Secubat in uacuo sola puella toro. Propert. Miles depositis annosus secubat armis.Liui.lib. xxxix. Per iocum adolescens uetat eam mirari si per aliquot noctes secubuisset,religionis se causa,ut uoto pro ualitudine sua facto liberetur.

Secundus, a.ũ. quod ĩmediate sequit̃ primũ.i. qd̃ scdo loco est,& tã numer⁊,q̃ ordinẽ denotat.Per tranſl. ponit̃ pro prospero, q̃ ita uti uolumus,secet.i.sequat̃, uel q̃, q̃ adsunt prospera esse dr̃.Hinc scda fortuna, q̃ uel nõ bis adest,uel nobis obsequit̃.Et res scdæ,q̃ p nõ desiderio sequunt̃.Vir. Et seruare modũ rebus sublata secundis.Et scdo flumiñe nauigat,q̃ aqua sequente nauigat id est in eam partem fluentem ad quã tendimus.Sicut aduerso flumine nauigat,qui contra aquam nauigat.

Secundũ aduerbialiter ponit̃ p iuxta,siue ppe. Nam qd̃ scdo loco est,prope est.Ser.Sul. Duo uulnera accepisse unũ in stomacho, alter⁊ in capite ẽm aurẽ. Vir. secundum flumina dixit.i.iuxta. Aliqñ sumit̃ p post, quasi scdo loco.Quin. Nã quod unũ mihi ẽm pĩem fortunã uidebat̃ parasse pfidium, id ego sperare ĩ alia sorte nõ poterã.Cic.Proxime aũt,& ẽm deos, hoies hoibus maxime utiles ẽe possunt.Aliqñ ẽcat pro, ut secundũ te liter do, secundũ me iudica.i. pro te,p me. Sue ĩ Claud. Absentibus secundum pẽntes dabat. Aliqñ in, ut ẽm quietẽ.i. in qete.Idẽ in Aug. Affirmauit ipm esse,cuius imago ẽm quietẽ sibi obseruata sit.Aliqñ super.Sal.in Iug. Scd̃m ea uti deliberetis utere. Aliqñ ad æmulatiõnẽ,ut ẽm Pythagorã uiuo.i.sil̃r illi.Aliqñ eã uim hẽt quã iuxta sniam,ut ẽm Platonẽ,scd̃m Aristotelem.

Secundo aduerbiũ. Mõ ẽcat ut primo, scdo, tertio. Mõ bis,ut secundo consul.i.bis consul. Et secundo eũ noueram.i.bis.Modo rursus.Ci.Semel hoiem allocutus fuerã,an secundo mihi redeundum esset ignorabam.

Secundo loco ornate dicitur, pro eo quod est secundo.

Scdæ,ar⁊. tñ plr, pro mẽbrana illa, q̃ partus obuolutus utero pdit,dictæ q̃ nascẽtẽ infantẽ sequant̃. Pli. Brassicæ semen contra ardorẽ febrium facit,& stomachi uitia,& ad secundas.Hæ etiam uolucrum appellantur.

Secundarius,a.um,q̃si scd̃i ordinis,ut panis secundarius uulgaris dr̃,& cibarius.Sue. in Augu.Cibi minimi erat atq̃ uulgaris fere,secũdarium panem, & pisciculos in minutos maxime appetebat.Pli.li.xviii. Præterea floris semodiũ,& cibarii, quod secundarium uocant sextarios quatuor, furfuris sextarios totidem. Hic etiam secũdus dicitur..Hora. Pasti siliquis & pane secundo.

Secundo,as.prospero.Prosper. Iam liquidum nautis aura secundat iter.Hinc obsecundo,as. de quo alibi.

Secus præpositio,ẽcat prope,hoc est quod in mẽte secat .i. sequitur, ut secus decursus aquarum serũtur salices. Aliquando est aduerbium,& significat aliter, præsertim quando non,uel haud secum comites habet. Vir. Haud secus Androgeus uisu tremefactus abibat.

Secius quidã a secus deriuãt,quidã a sero.Vñ q̃q̃ sumit̃ p positiuo,q̃q̃ p minus,ut̃ tardius. Vir. Nec secius oĩs in unguem arboribus positis secto uia limite quadret Apulei.Nec eo secius approbabit̃ tibi nunc ẽt firmitas aĩ mei,Actius. Si forte paulo,q̃ uenia secius. (cat.

Seciũ a ueteribꝰ dicebat̃ libũ,qd̃ ĩ sacrificio seceſpita se-

Secluſa ſacra,a priſcis dicebanꝫ, q̃ græci myſteria appellãt ab eo, q̃ ſepata ac ſeorſũ clauſa a nobis pp ſd̃itatẽ aliquã ẽe debeãt,hinc Pli. ſacra q̃dã appellat optanea, q̃ in operto occulta ſint, ne oculis prophanoꝝ obuia

Sed coniunctio q̃q̃ inceptiua eſt.Ter. (polluantur. in An.Sed Pamphilum uideo, pro atq̃. Quandoq̃ diſcretiua,ut ſi dicam. Non ſapiens, ſed miſer es.

Sedeo,es.ſedi,ſeſsũ,q̃uis neutꝝ ſit,inueniẽ tñ in tertia pſona paſſiuæ uocis,platũ.Hie.li.iii.re. Et domũcula in q̃ ſedebat̃ ad iudicãdũ erat ĩ media porticu ſiſi ope.Cõponit̃ ãt ſedeo,a ſe,& eo, q̃ſi ſeorſũ eo. Nã ſeorſum ire uidemur,& q̃ſi a cæteris ſepari,dũ ſedem̃.Quidã a doctis fieri exiſtimãt, q̃ q̃ ſedet ſeorſum dare ſe uĩ. Eſtq̃ ſedere oppoſitũ ſtare,ſeu pgere.Plau. Si nõ, ubi ſedeas locꝰ eſt,at eſt ubi ãbules.Dicimuſq̃ ſedeo ſup equũ,& ſedeo equo.Hie.in li. Nu.Stetit angelus dñi in uia contra Balaam,q̃ ſedebat aſinæ.De auibus uero ſedere dr̃,ĩ loco altiore ẽe,ut paſſer ſedet ĩ tecto.Cornix ſedet in arbore.Vir. Nocte ſedẽs ſeꝝ canit ĩportuna p ũbras.Quint. Vt ſi q̃rat̃,an ſit credibile,ſup caput Valerii pugnantis ſediſſe coruũ,q̃ os oculoſq̃ hoſtis galli roſtro arq̃ alis uerberaret.Ita.n. de auibus ſedere dr̃,ut de hoie, dũ ſedet ſup equũ quocũq̃ mõ, aut quocũq̃ corpis habitũ ibi maneat. Aliqñ ignauiã,ceſſationẽq̃ denotat. Virg. Sedeãt ſpectẽtq̃ Latini.Ter. An ſedere oportuit domi uirginẽ tã grandẽ.Aliqñ ſedere ponitur pro placẽre,& tunc cũ dto conſtruit̃. Vir. Idq̃ pio ſedet Æneæ probat auctor Aceſtes.Hie.in Deut.Si aũt poſt ea non ſederit aio tuo,dimittes eã liberam. Aliqñ pro manere,ĩmorari. Li.li.ii.de ſcdo bel.pu. Id horreũ fuit præſidiũ pœnis ſedẽtibus ad Trebiã. Aliqñ ſedere eſt conſilium capere,cõſiderare,ut celſa ſedet Æolus arce,& Turnus ſecreta ualle ſedebat.Plaut. Sine iuxta arã ſedeã,& dabo meliora conſilia.Et ẽm augures, ſedere eſt augurium captare.Nam poſt deſignatas cœli partes,a ſedentibus captantur auguria.Itẽ ſedere,ponit̃ pro habitare.Vñde dicimus Chriſtum ſedere ad dexterã pris,quõ dicimus de quocũq̃ hoie, in illa pria ſedit per tres annos. Nunq̃d ſedit,& nunq̃ ſurrexit?ideo hoĩm habitatiões

ſedes dñr ubi habitanť ſedes,nũqd ſemp ſedeť,nõ ſurgi
tur,nõ ambulať,nõ iaceť,& tũ ſedes uocanť,Hui⁹ uerbi
cõpoſita ſunt aſſideo,cõſideo,ſimul ſedeo. Cic.li. Aca.
Conſedimus oẽs,tũ Varro ita exorſus ẽ.Circũſedeo,diſ
ſideo,deſideo,inſideo,obſideo,p̃ſideo,poſſideo,reſideo
ſubſideo & ſuperſedeo. In quibus ſyllaba ſi. corripitur.

Sedere ad eurotam eſt nihil agere.

Sedes locus in quo ſedemus,q̃ & ſella & ſedile dī.Interdũ
ponič pro habitaculo, ac domicilio. Cæſar. Creſcente
eñ pp̃i multitudine,mutare ſedes ſtatuerunt. Interdũ
p̃ ſepulchro. Vir.Sedibus ut ſalte placidis in morte q̃
eſcam. Interdũ p̃ podice,& ani circulo. Galenus. Fiũt
de nigra cholera,qñ in uenas circa ſedẽ denſius incide
rit.Pli.li.xxiii,Cinis ſarmẽtorum, uitiumq̃,& uinaceo
rum condylomatis,& ſedis uitiis medetur.

Sedicula parua ſedes,ſicut ædicula,ab ædes.

Sedile,pe.pro.locus ad ſedendum,a ſede dictum.

Sedẽtarius,a.um. qd̃ ſedẽdo fit. Vñ ſedẽtariũ laborẽ dici
mus,q ſedẽdo cõtrahič. Apul. Vt ẽt fatigationẽ ſedẽta
riã ĩceſſus uegetatiõe diſcuterẽ.Et ſedẽtaria opa q̃ ſedẽ
do fit.Colu. Neq̃.n.ſedẽtaria eius opa eſt,ſed mõ ad te
lã débit accedere,mõ eos,q cibũ familiæ conficiũt, iui
ſere,ubi ſedẽtaria opa accipič p̃ deſidioſa. A Pli.ĩ pane
gyrico, dī ſedẽtaria ſenat⁹ aſſentiẽdi neceſſitas q ſedẽs
aſſẽtiri cogebať truculẽto,ſedẽtariæ artes, & ſellulariæ
q̃ a ſedẽtibus p̃ ocioſitatẽ exercenť.Sedẽtarii, q ſedẽdo
opus faciunt,ſicut ſutores, ut eſt apud Plau. in Aul.

Sedũ herba quæ & ſemper uiua dicič,a ſemp ſedẽdo, uel
ut Merula inqt,quam anagoχ alio noĩe uocant,hanc
alii Sadum, alii Seſuuium uocant, naſcitur in tegulis,
& apud noſtros Bergomates Oregina dicitur.

Seduculum,quaſi ſudaculum dictum, genus flagelli eſt,
quod uapulantes ſudare faciat.

Sedulus pen. cor. teſte Doñ. & Nonio dī,q̃ ex aĩo & ſine
dolo inſtĩter intẽtus eſt, ut ſit quaſi aſſiduus q a negli
gẽtes doloſi dñr.Hinc ſedulitas,p̃ inſtãti, & fideli offõ,
ac diligẽtia.Sedulo aduerbiũ,ſecus a dolo,ſiue ut dice
re ſolemus realiter,inſtãter,diligenter,quaſi aſſidendo
hoc eſt ſine intermiſſione. Auguſt.li.v.Confeſ. Sedulo
agere cœperam, propter quod ueneram.

Seditio a ſe,hoc ẽ ſeorſum,& itio cõponič, qd̃ nomen fit
ab eo,is.niſi uelimus ab ipõ uerbo eo, cõpoſitionẽ ini
tã fuiſſe,ut ſit ſedeo,is.q̃uis ĩ uſu nõ ſit.Ci.li.vi.de Rep.
declarat ſeditiõis,p̃prietatẽ ; a diſſenſione ciuiũ dictã
ẽe,q̃ ſeorſũ eũt alii,ad aliũ.Eſt.n. p̃prie cũ pp̃lo diſcor
dãte,itur ad manus, qualẽ deſcribit Vir. Ac ueluti ma
gna ĩ pp̃lo cũ ſæpe coorta ẽ ſeditio,ſæuitq̃ aĩs ignobi
le uulgus.Lãq̃ faces,& ſaxa uolãt,furor arma miniſtrat
Sĩt ſeditio in exercitu dī,in claſſe, in cãpo, & ubicunq̃
eſt multitudo hoĩm.Hinc ſeditioſus,q ſeditionẽ amat

Seditionarius qui ſeditionẽ facit. Vñ ſcribitur di.xlvii.
Seditionarios ſtatuimus nunq̃ ordinandos clericos.

Sedo,as.a ſe.& do cõponič,& multa ſcat, ut ſunt res de q̃
bus agitur,q̃ tñ ad unũ redeunt.ſ.mitigo, placo, lenio,
remoueo,freno,extinguo,& alia.Sal. Nãq̃ aĩus impu
rus diis hoĩbuſq̃ infeſtus,neq̃ uigiliis,neq̃ quietibus ſe
dari potuit, ita conſcientia mentẽ excitam uexabat.ĩ.
pacari. Cice. li. iiii.ad Heren. Et hic ſitiens q̃ maxime
loquatur,neq̃ habeat, qui ſitim ſuã ſedet.ĩ.extinguat,
Aliæ etiam ſignificationes legentibus obuenient. Qui
dam cum diphthongo ſcribunt ut ſit sædo, quaſi ſanũ
do, hoc eſt, ab ira & furore, ad lenitatem animi reuo
co. Hinc ſedatio,de qua Cice.li.i.offi. Temperantia, &
modus,omniſq̃ ſedatio perturbationum animi.

Seduco,is.pe.prod.pprie ſeorſum duco ab aliis quaſi de
rebus aliquibus locuturus.Ci.Tre. Quod a te uiro opti
mo ſeductus eſt,tuoq̃ beneficio adhuc uiuit hæc peſtis
Plau. in Aul. Eo nunc ſecreto ego te huc foras ſeduxi.
Cic.li.i,Tuſ.ad aĩum tranſtulit.Cũ a negocio oñi auo
camus aĩm,quid inq̃ agimus,niſi aĩm ad ſeipſum ad
uocamus ſecũ eſſe cogimus,maximeq̃a corpore ſedu
cimus.In malã partẽ,per tranſl. ſcat decipio. Teren.in
An.Etiã nunc me ſeducere iſtis dictis poſtulas.Cic.pro
Flac.uſus eſt pro deponenti,cũ inqt.Remittant ſpiri
tus,comprimant animos ſuos ſeducant arrogantiam.

Seductile,pe.cor.quod ſeduci.ĩ. decipi poteſt. Aug. li.ii.
Confeſ. Calcabat me inimicus inuiſibilis,& ſeducebat
me,quia ego ſeductilis eram.

Seges proprie fruges eoχ ſeminũ, ex quibus conficiť pa
nis nondũ demeſſa. Vir.li.i.Ge. Hic ſegetes,illic ueniũt
fœlicius uuæ.Et qñ ſatio fieri non põt niſi adſit terra,
q̃ ueluti mater ſemẽ recipiat atq̃ fruges cõcipiat, ideo
terrã ipſam ad accipienda ſemina ſubactam nondum
ſatam ſegetẽ appellant. Nam qñ ager ſatus eſt noualis
dī. Vñ Var.ait.Seges dī quod aratũ, ſed necdũ ſatum
eſt,a ſatu.ĩ.ſemine. Vir. Illa ſeges demum uotis reſpon
det auari Agricolæ, bis quæ ſolem bis frigora ſentit.
Pli.li.xviii.Segetes,quæ interquieuere, fundunt roſam
odoratiorem ſatiua adeo terra non ceſſat parere.

Segetia dea,quã priſci colebant,ut lætas faceret ſegetes.

Segmenta,pprie ſegmina.ĩ.ſectiones a ſecando, quaſi ſe
camẽta & ramẽta,c.in g.mutata,ut a fingo, figmẽtum,
a ſtringo ſtrigmentũ. Qd̃ ex Plinio intelligi põt, cũ ſe
cando χ marmo χ rõnem afferens ait,li.xxxvi.Craſſi
or arena laxioribus ſegmẽtis terit, & plus erodit mar
moris.Gel.Vnguiũ dialis & capilli ſegmina,ſubter ar
borẽ fœlicẽ terrã operiunt.Hie.Segmẽta eboris in me
delas uarias aſſumunť.Segmẽta ẽt inciſuræ,& uirgulæ
ſectæ,ex gẽmis & unionibus. Vñ partes,& ut ita dicam
mẽbra mundi, in quæ uniuerſa terra digeriť, q̃ noſtri
circulos græci paralellos appellãt,& climata ſegmen
ta dñr.Pli.li.vi. Plura aũt ſunt ſegmenta mundi. Prin
cipium hẽt Indiæ pars uerſa ad auſtrũ, pateteq̃ uſq̃ ad
Arabiam,& rubri maris accolas.Idem. Quod ſupereſt
terraχ tribus aſſignať ſegmentis . Et qñ ornamẽtum
colli,quod monile uocatur, ex ſegmentis fieri cõſueue
rit.ĩ.ex bracteolis argenteis aureiſue,ſegmentũ etiã ap
pellať. Vale. Max. Datũ eſt mulieribus ut ſegmenta au
rea geſtarent.Iuue.Segmenta & lõgos habitus & flam
mea ſumit. Sunt tñ qui ibi ſegmenta interpretenť fa
ſciolas, quæ in ordine ueſtis extrema parte aſſutæ iun
ctæq̃ ornamẽto ſint indumentis muliebribus, uel qui
bus noua nupta amicitur,ut ait Probus. Alii aceipiũt
pro margaritis,& murenulis,hoc eſt torquibus.

Segmentatæ ueſtes dñr purpureæ,ſegmentis.ĩ.bracteo
lis,lanceolis, mæandris, & orbiculis uarieganter inte
xtæ. Oui.li. iii.de arte. Quid de ueſte loquar,non iam
ſegmẽta requiro. Nec q̃ de Tyrio murice lana rubet.
Quicquid etiã ex tenuiſſimis ſegmẽtis uermiculatim
cõpoſitũ eſt,ẽt ſi ſegmenta lignea ſunt ſegmentatum
dicitur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dicitur. Iuue. Et segmentatis dormisset paruula cunis ,i. uermiculato emblemate pictis,uł præsegminibus.i. tenuissimis ligneis ramētis,ac uersicoloribus depictis, q̄uis ét intelligi possit segmēto tectis. Hoc in pauimentis tessellatū dr,de quo alibi. Ornamentū quoq; equorum,a collo in pectus p̄pendens segmentū dici potest.

Segmen,idem quod segmentum, id est sectiones,a quo fiunt præsegmen.& resegmen.

Segmentarii,qui uestes ex auro laborant.

Segnis,quasi seorsum a recto nitens g; interposita,cā euphoniæ.Et forte magis ad differentiā senis componit. Ideo segnis a se,& nitor.Vel dr segnis,q̄si sine igne.Vñ segnis homo.i.tardus,& ignarus,sicut ecōtrario ardēs, p festināte & acuto ingenio.Vir.li.iii.Haud segnis strato surgit Palinurus,& oēs explorat uentos. Interdū ponitur pro ifœcundo,& inutili.Idē li.i.Ge.Segnisq; horreret in aruis Carduus.Hinc segnicies siue segnicia tarditas negligētia ad agendū, q̄ ut Fest.inqt, sit sine nitendo qd utile,& honestū. Socordia uero est negligentia in consulēdo,meditando,prospitiēdo,quid opus sit facto. Ter. in An. Enimuero Daue nihil loci est segnitiæ,neq; socordiæ.Q̄ q̄ segnities dr infœcunditas.Pli. Hinc negligentia cultoꝝ, hinc agroꝝ segnities. Legit & segnitas,pro segnitia.Cic.li. de Orato.Et quando de prūdentia diximus,castigemus etiam segnitatem.

Segobriga oppidum Celtiberiæ,ubi Sertorius,& Metellus prælium commisere.

Segrego,as pe.cor.ex se & grego.Vnde & congrego,quæ sunt contraria.Est em̄ segregare,ab alioꝝ numero,uel societate,uel grege separare. Terē.in Hecy.Nam si ita est,ut hæc nunc Pamphilum uere a se segregarit.

Segor, fuit quinta ciuitas post Sodomā & Seboim, quæ ad preces Loth parua seruata est.

Seir mons in terra Edom, in quo habitauit Esau, in regione Gabalena,quæ ex eo, q̄ Esau pilosus esset, & hispidus,Seir,id est pilosi nomen accepit.

Seiugi,& seiuges,pe.cor. dūr equi seni ad unū currū adhibiti.Apul.in Flo.Vir,cui oēs prouinciæ,quadriiuges, & seiuges currus ubiq; gentium ponere gratulantur.

Seiungo,seorsum iungo,& per se pono,siue separo. Cic. Lentulo. Tibi autem multo notior, atq; illustrior meus in te animus esset,si hoc tempore omni, quo seiuncti fuimus,& una, & Romæ fuissemus.

Selemetes lapis in Perside cuius interior candor, ut scribit Aug.li.xxi.de ciui.dei. cum luna crescit,& deficit.

Selibra dimidia libra.

Seligo,is.pe.cor.seorsum colligo,secerno.Ci.de optimo genere dicendi.Quæ exempla selegissem,nisi uel nota esse arbitrarer,uel posse eligere,qui quærant.

Selectio,a seligo,is.idem quod electio.Cic. li.de fini.Pyrrho & Aristo selectione spoliabant.i. non ponebant aliquā differentiā in rebus appetendis, aut fugiendis.

Seliquastra genus sedilium est antiqui generis.d.littera in l. conuersa ,sicut & in sella, & solio factum est, quæ oīa a sedendo dicta sunt. Hyginus. Cassiopea sedens in seliquastro collocata est. At siliquastrū herba hortēsis, quæ alio noīe Piperitis noīatur, ut meminit Plinius.

Sella,quasi seda.a sedendo.Et erat apud Romanos magistratuū ædilis,& prætoris sedes, q̄ per urbē ius dicentes comportabantur.Græci aūt θρόνον sellam dicunt.

Sellaria dicta sunt loca,in quibus sedes disponi solebant. Pli. lib.xxxiiii.Atq; ex omnibus quæ retuli,c lariſſima quæq; in urbe iam sunt dicata a Vespasiano principe in templo pacis, aliisq; eius operibus,uiolen tia Neronis in urbē conuecta,& in sellariis domus aureæ disposita. Sue. in Tib.Secessu uero caprensi etiam sellariam excogitauit sedem arcanaꝝ libidinum. Huius dimin. est sellariola.Mar.In sellariolis uagus popinis.

Sellularii opifices, qui sedendo opus faciunt, quos Liui. lib.viii. scribit militiæ minime aptos.Sic sedentarium opus, de quo supra.

Seleucus, fuit unus ex principibus Alexādri, qui primus post Alexandri mortem, regnauit in Syria annos, xl. Fuerunt & alii Seleuci.

Seleucia,prima Syriæ ciuitas, ut inqt Stra. iuxta quam Orontes affluit amnis,hanc alii a Nicanore,alii a Nicatore conditam ferunt.Stra.Seleuciam inquit, ad Tigrim amnem, iuxta Babylonem trecentis fere stadiis Seleucus Nicator exædificauit. Ptol. tres seleucias facit.Pieriam,ad Euphratem,ad Belum,scribit Plin,lib. xi. seleuciam plærunq; Mesopotamiam dictam fuisse conditāq; in confluente Euphratis fossa perducta,hæc prius Alexandria ab Alexandro condita uocabatur, sed mox a barbaris excisa, huius circuitus in stadia lxxv. diffunditur,Margus fluuius eam interluit.

Selinus,pe.prod.nomen fluuii, a quo etiam oppido nomen datum est. Silius. Nec non qui potant hipsamq; alabynq; sonoros Selinus.

Selinon,latine apium, a quo petroselinon. Selinis urbs a Selino, q̄ ibi plurimum nascatur.

Semantini ppli orientalium extremi,ac pene incogniti.

Semel aduerbiū,q̄si una,nō diuisim,uel uno,ut ita dicā, tpe. Nam qd semel fit, nullā recipit diuisionē. Aliq̄n accipitur pro uno loco,pro oībus,siue summatim,aut in summa. Quint. Deniq; ut semel finiā,sic fere cōponendum,cū pnunciabis, erit.Idē. Et ut semel oīa complectar. Vñ & pro īmutabiliter, & irreuocabiliter poni cō sueuit, qa quod semel tñ fit,non hēt regressum, ut rursus fiat.Hie.in Psal.Semel locut⁹ est deus,duo hæc audiui. Aliq̄n fcat cito. Vir.Qui ne qd tale uideret, procubuit moriēs,& humū semel ore momordit. Oui. Nulla reparabilis arte læsa pudicitia est,deperit illa semel.

Semele,pe.cor.Cadmi filia,de qua Proper. Narrabis Semele,quæ sit formosa.

Semen q̄si serimen,a sero,is. quod ēt de uirgultis, & surculis dr, uñ arbores serunt & q̄ ex seminario transferūtur. Vir.Seminibus positis superest deducere terrā Sæpius. Col. li. iii.Si cōpluribus uindemiis eundē tenorē seruarint,ex eiusmodi uitibus lecta semina multū, bonūq; uinū præbebunt.Est & semen frumenti genus,qd zeam appellant,simile farri.Ex ea alica fit præclara res

Seminium idem quod semen uel herba, uel quid producibile.Col.li.ii. Nonnunq; superfusa terra latentibus seminiis.Q̄q; accipitur pro seminis lucro.Plau.in Rud. Venundatur merces,non hoc suo seminio.

Seminariū est locus, ex quo transferunt plantæ in aliā terrā. Nam semen effodit in seminario, & plantulæ illic enatæ transferunt,ubi in agrū bene subactū in ordinem digerantur.Col.li.iii. Qui uineā,uel arbustū constituere uolet,seminaria prius facere debet.Sic.n.sciet

cuius generis uitem positurus sit. Idem li. vi. Operã dabit, ne emortuis arboribus rarescat, ac primã quãq; senio, ac tẽpestate afflictã summoueat, & inuicẽ nouellã sobolem substituat. Id aũt facile consequi poterit, si ulmoꝝ seminarium paratũ habuerit. Aliqñ seminariũ dĩ arbor, de qua aliquid sumitur, ut plantetur. Idem. Satoris officium est, de seminario transferre plantam.

Seminarius, a. um. qđ ad seminandũ pertinet. Am. Inest nascẽtibus singulis, aut semẽ, aut uirtus aliq̃ seminaria.

Sementis, fœ. ge. ꝑcat ipsam sationẽ, seu seminationẽ. Pli. li. xviii. Sunt q̃ properent, atq; ita pronuncient, festina tam sementẽ sæpe decipere, serotinã semp. Col. lib. xii. Quibus magna sementis ꝑparatur. Liui. Vt Campani sementẽ facere possent. Accipiẽ nõnunq̃ pro semine. Hie. in Ge. Et habens unũ quodq; sementẽ iuxta genus suum. Oui. li. i. Fast. Villice da requiẽ terræ semẽte per acta. Nonnunq̃ ꝑ seminandi tempore. Col. li. ii. Prima sementis rarius serere permittit, nouissima spissius postulat. i. primum tempus sationis. Idem. Seminari debet post æquinoctium media sere sementi læto solo.

Sementinus, a. um. ut dist. v. & sunt uerba Gregorii. Ab omnibus quoq;, quæ sementinam trahunt originem carnis ieiunemus, a lacte uidelicet caseo, & ouis.

Sementicus, a. um. pe. cor. qđ seminari põt. Pli. li. xviii, Semẽtica ãt triticũ hordeũ frumẽta multis radicãꝫ fibris.

Semento, as. semen produco. Idem in eodem. Est in primis inutile enasci herbas sementaturas.

Sementinæ feriæ, a semente, quæ ideo institutæ sunt, ut sementem maiorem facere possent.

Semino, as. notæ significatiõis. Col. Seminari debet hordeũ post æquinoctiũ. Per transla. ꝑcat spargo diuulgo. Lact. li. iiii. Et cultũ dei per totam terrã seminaret. Huius composita sunt Dissemino quod est uatie, uel diuersis locis semino. Hie. in Geñ. Tres isti sunt filii Noe, & ab his disseminatũ est oñe hoĩum genus super uniuersam terrã. Insemino intus semino. Gel. Talemq;, & morbos sensim, atq; in diem longã uisceribus insemināre. Supersemino. Aug. Venit diabolus, & supersemināuit eos, quos malos filios dominus interpretatur.

Semis ꝑcat dimidium, ut semideus, semiuiuus. Aliqñ accipitur pro media libra. Vẽꝝ q̃nq; indeclinabile est, ut duos, & semis cubitos habet. Quandoq; semissis gtiũ facit. Hier. in Exo. Duos cubitos, & dimidiũ tenebit longitudo eius, & cubitum, ac semissem latitudo.

Semissis genus mensuræ i. cubiti pars, & monetæ. Semissis homo, dĩ homo uilis, & q̃si semihomo. i. modicus pusilluſq;, non iusta hoĩs magnitudĩe, sed dimidiata, sicut semissem semiassem dicimus. Vati. Ciceroni. Simul uero semissis homo cõtra me arma tulit. Semissis usura dĩ quoties de centũ nummis senos nummos usuræ noĩe percipiẽ, ob id ciuilis, & modica, a Plin. dictæ sunt, tanto mitioribus, quæ trientes & quadrantes appellant. Capitol. in Alex. Trientariũ fœnus ait eum ut æquissimum & leuissimũ exercuisse ad usum reipubli.

Semianimis, quasi exanimatus. Semicirculus medius circulus. Semiplenus, non perfecte plenus.

Semimetrum, pe. cor. media mensura.

Semiplagium, paruum rete.

Semesum, pe. cor. semicomestũ. Eadem. n. forma dĩ, qua ambesum, & comesum. Sue. in Tib. Solennibus ipse cœnis pridiana sæpe ac semesa opsonia apposuit.

Semiplotia soleæ, quibus utebãtur in uenando, quo planius pedem ponerent.

Semestris luna dicitur, cum mensis medium permensa est spacium. Semestris res, quæ est sex mensium. Semestre aurum sex mensium annona pecuniaria.

Semimares pe. cor, semiuiri non perfecte uiri. Idem significat semiuir, pro eunucho.

Semicinctium, succinctorium, q̃ mediũ hoĩem cingat, id est uestiat. Est eñ genus uestis breuissimæ, quo uenter & uelanda teguntur. Hier. contra Rufi. Hoc solum requiro ab eximia sanctitate, & censura tua cuius tanta est puritas, ut ad sudaria semicinctia tua dæmones rugiant, cuius exemplum in scribendo sequaris.

Semiferus pe. cor, non prorsus ferus, ut ceruus.

Semuncia dimidia uncia. Persi. Sed nullo thure litabis Hæreat in stultis breuis ut semuncia recti.

Semiustus, dimidia ꝑte ustus. Seminudus, dimidia parte nudatus. Semirutus pe. cor. ex parte dirutus. Semipes, dimidius pes. Semiuiuus idem quod semimortuus, & quandoq; debilis dicitur, & uigoris exigui.

Semispathium breuior ensis.

Semitogium breuis, & quasi dimidia toga, a quo Semitogatus.

Semiuocales, q̃si dimidiatũ uocaliũ sonum habentes.

Semita, pe. cor. q̃si semiter, uia arcta, dimidia uia. Est eñ minor q̃ uia. Vñ semito, as. de quo in dictione Limito.

Semiquinaria diuisio est, cum in scandendo quinq; pedes per dimidium diuiduntur, ita ut post duos pedes ultima dictionis supersit, ut Arma uirumq; cano. Semiseptenaria diuisio cum id fit in septem pedibus, ut Arma uirumq; cano Troiæ.

Semodius, quasi semis modius. Iuuen. Et tamen uno semodio scobis hæc emendat seruulus unus.

Semiramis, is. uel idis. Vñ actũ semiramim uel semiramidem facit, fuit nomen Assyrioꝝ reginæ, Nini regis uxoris, quæ mortuo uiro, res præclaras gessit. Verũ eadem impudica, & mollis fuisse traditur, utpote quæ filii concubitũ expetierit, & equum usq; ad coitũ adamasse dicat. De hac Plutar. in apophthegmatis scribit. Semiramis, quod sibi sepulchrum construxerat, inscripsit literis. Quicunq; rex pecuniis indiguerit, patefacto monumento, quot uoluerit accipito. itaq; Darius sublato lapide pecuniarum nihil inuenit, sed alias reperit literas, quæ hæc dicerent. Ni malus uir esses, ac nummis insaciabilis, cadauerum loculos non moueres. Semiramis lingua syria auẽ ꝑcat. Nanq; ab auibus adhuc infans nutrita dicitur, scribit Val. Maxi. dum die quadã circa cultum corporis occupata esset, & nunciaretur illi Babylonem defeciſſe, soluta adhuc altera parte crinium, protinus ad eam expugnandam cucurrit, nec prius decorem capillorum redegit in ordinem, q̃ tantam urbem in suam potestatem restituerit. Huius pe. cor. est. Iuue. Quod neq; in Assyrio pharetrata Semiramis orbe. Exercitum scribit Suidas ipsius. πεζοῦ μὲν μυριάδας ἑπτὰ. ἱππικοῦ δὲ, ἑκατὸν, δρεπανηφόρων δὲ ἁρμάτων μυριάδας δέκα. αὐθρῶντε ἐπὶ καμήλων μαχομένων ἴσον πλῆθος. ἄλλων δ' καμήλων μυριάδας εἴκοσι βύρσας δὲ βοῶν ὠμοβοτίνων εἰς. λ. μυριάδας. ναῦς δ' ναυπηγήσατο χιλίας. Et multa alia q̃ prosequitur admiranda.

Semboueo, es. pe. cor. seorsum moueo. Aug. li. v. Con. Statimq; cognitum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

timq; cognitum manu apprehẽsa semouit a turbis,& tanti mali causam querens quod gestũ esset audiuit.

Sempiternũ,quasi semper æternũ .Speu.phus sic habet Sempiternum est q̃ per esse tempus,& prius extitit,& nunc est,& nunc est nulli corruptioni obnoxiũ,de hoc etiam uide in dictione perpetuum.

Semperuiuũ,herba quæ græce Aizon dicit ἀεὶ semper ζάω uiuo,herba hæc folio carnoso,leni,atq; oblongo Duo eius genera sunt,Maius in fictilibus uasculis seritꝫ quod aliqui buphthalmũ a similitudine,hoc est bouis oculũ uocãt βοῦς eñ bos,ὀφθαλμὸς oculus Alii ζωοφθαλμὸν hoc est aĩalis oculum, ζῶον enim est animal,ꝙ ὁρᾶσθαι δὲ ὀράω ἐνθεν ὀφθαλμός .Alii hypogeson q̃ fere in subgrundiis nascit.Alterũ genus est minusculum quod Eritheles uocãt,quasi amor florescens θάλλω eñ floresco signãt.alii Tritheles,q̃ ter floreat.alii Chrysotheles q̃ aureũ floré producat.Latini primum genus a semp sedendo sedum cum cubiti altitudinem excedat crassitudine plusq̃ pollicari.Secundũ uero oculum uocãt,aut digitellũ,utrũq; semperuiuũ.Quod minus est in muris parietinisq; nascitur,& tegulis.

Sena insula in Britãnico mari aduersa littoribus Galliæ auctor Põpo.li.iii.Est & nomẽ ciuitatis inclytæ i Thuscia,quã Brenus Gallo⁊ dux p senibus ualitudinariisq; & ãrmẽtis extruxit anno ante Chri aduentum.cclxii.

Sena gallica ciuitas q̃ uulgo dicitur senigallia.

Sennaar campus Babylonis,in quo turris extructa est Inde egressus Assur ædificauit Niniuen.

Senex dictus uidet,q̃si seminex,q̃ acta maiore suæ ætatis parte,iam morti propinquior sit.Et est generis cõis ẽm Prisci.Varro.de ling.lati.Et tua amica senex.Huius gũs est senis,uel senicis,ẽm analogiam. Plaut.in Cis. Vos negocioli senicis soletis esse.Cõparatiuũ est senior,qd̃ ualde senẽ significat.Ouid.li.xii.meta.Tũ senior q̃is obstet mihi lõga uetustas.Quinti. de Isocrate,Eo nanq; seniore,octauũ eñ & nonagesimum complcuit annũ,præcipere Aristoteles pomeridianis scholis cœpit.Capit q̃q; etiã senior p magis sene.Sen. epla.lxxv. Quẽadmodũ ex duobus sapiẽtibus,qui senior decessit non est beatior eo,cuius inter pauciores annos terminata est uirtus.Et est senior generis cõis.Amb.Et ideo cum angelus abscondita nũciaret,ut fides astrueretur exemplo senioris fœminæ,sterilisq; conceptũ uirginis Mariæ nunciauit,Senes uocantur quantũ ad priuatã ipsoꝝ uitã,q̃ usq; ad senilẽ ætatẽ uixerũt.Veteres;quãtum ad publicum tempus,q̃ alia ætate uixerunt, etiã si ad senium non peruenerunt.Vtriq; antiqui dicũtur sed magis ueteres q̃ senes.

Senectus,senecta,senium,senitudo.& senitas in eodem sensu accipiunt,pro senũ ætate.Sed nõ dr̃ senecta ætas nisi dicamus ætas senecta.Est aũt senectus sexta hominũ ætas,dicta a senario numero.Vñ Speu.sic diffinit, senectus est decrementũ uitæ tpe factũ.uel a sentiẽdo q̃ in ea sensu deficiat, siue a senesco is.senui,senectum Vnde senectus,a.um. nomẽ uerbale.Salu.li.iiii.Histo. Omnes,quib⁹ senecto corpore aius militaris erat.Ætas prima quidẽ incipit ab infantia usq; ad septimũ annũ quæ dr̃ a nõ fando,quia homo in ea non fatur,uel si fatur imperfectus est sermo.Secunda pueritia cuius pars est pubertas usq; ad.xiiii.Tertia adolescentia. Quarta iuuenta.Quinta utilis ætas.Sexta senectus,cuius pars est decrepitas Senectus etiam dicitur coriũ uetus, quo serpentes exuuntur.Vide in dictione Vernatio.

Seniũ,idẽ,quod senectus Dicimus etiã hic homo cõfectꝰ est senio.Q̃q; etiã dicit tædiũ, tristitia,& molestia,q̃ senes omnibus odio sũt.Turpil.Quia odio,ac senio mihi nuptiæ sũt,Neuius seniũ sonticũ appellat,q̃si nocẽs quia senectus naturalis morbus est,ut inqt Aristoteles.

Seneo,es.senui,senectum,a quo senesco senex fio. Vnde & Cõsenesco,quod Var.posuit,pro putrefio,cũ ait Ob quã rem oua,aut inæq̃liter matureſcũt,aut cõsenescũt

Senecio dimi.est a senex.quo etiã noie dicta est herba,q̃ uere canescat,quæ alio noie erigeron uocat,in tegulis & in muris nascens,specie,& mollicia trixaginis,cauliculis subrubicundis.Seniculus etiã diminu.est a senex.

Senio in talis sex puncta cõtinet,Nã a senario numero dici uidet Vnde & eius iactus perutilis erat. Interdum etiã damnosus,sicut & canis. Nã, qui iecerat canẽ, aut senionẽ, ille denarios singulos conferebat in mediũ,ut est apud Sue.in Augu.De senione & cane Mar. Senio nec nostrũ cũ cane quassat ebur.Persi. Iure,etẽnim id summum,qd dexter senio ferret Scire erat in uoto.Existimãt eruditi senionẽ significare quaternariũ,q̃.s.qui iaceret duos seniones,ille quattuor nũmos lucrabatur.

Senatus,us.& senati,a senectute,uel a sinendo,qa magistratibus nõ plus licebat,q̃ senatus pmitteret.Et signãt tam locũ,in quẽ senatores cõueniũt,q̃ ipsos senatores.

Senatus consultũ.i.senatus sentẽtia,quod fiebat,aut per rogationẽ,cũ rogabat unusquisq; sententiã quã uerbis efferebat,aut per discessionẽ,quando plærique idem sentientes in unã partẽ pedibus ibãt,sicut testat Gel.lib.i. Flauius Vopiscus de aureliano.Deinde aliis manũ porrigentibus,aliis pedibus in sententiã euntibus, plærisq; uerbo consentientibus conditum est senatusconsultũ.

Senaculum,ubi senatores consultandi gratia cõsistebãt Vale.scribit senatum apud senaculum habitare consueuisse,ut cum a curia uocatur,præsto adesset.

Senaculũ etiã paruũ senatum esse putamus a fœminis apud Romanos constitutum. Fuerũt aũt tria senacula romæ.Vnũ ubi nũc est ædes cõcordiæ inter capitoliũ & forũ in quo sedebãt magistratus de rep.cũ senioribꝰ deliberantes.Altẽ ad portã Capenã.Tertiũ intra ædẽ bellonæ.Auctor Nicostratus lib.de senatu habendo.

Senatores inquit Plutar.in proble.alios patres uocant alios partes conscriptos, quia primis a Romulo, alii additi & conscripti,uel quia qui sententiã dicunt conscripti sunt,qui nõ solũ patres uocati. Vlpi.dicit senatores,qui a patriciis & consularibus usq; ad oẽs illustres uiros descendũt,quia hi soli in senatu dicere sententiã possunt,appellatiq; sunt ab ætate prouecta,q̃ tales in principio in senatu electi fuere,Sed & a sinẽdo dici possunt senatores,quoniam ipsi agendi facultatem dabãt.

Senatorius.a.um.qd̃ est senatoris,ut senatoria dignitas Augu.lib.ii.de ciui. dei. Romani hominibus scænicis nec plebeiam tribum,quanto minus senatoriam dehonestari sinunt.

Senarius.a.um.qd̃ cõstat ex sex rebus,ut senarius nũerus

Senarioli dicti sunt uersus ex sex pedibus. Cicero libro v.Tuscul.Tenebam .n.quosdã senariolos, quos in eius monumẽto esse inscriptos acceperã,q̃ declarabãt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mo ſepulchro ſphæram eſſe poſitam cum cylindro.
Sentio.is,ſi.ſum.ſenſu percipio.quod ad corpus tantum pertinet.Vnde quinq; corporis ſenſus appellati ſunt,ui ſus,auditus,guſtus,odoratus,& tactus. Interdū ſentire ponit pro itelligere.Cice,Nā & ipſe animus ſtit neſcio quid in ſe eſſe diuinū.Hiero,ad Pauli.Nolo,ut offenda ris in ſcripturis ſanctis in ſimplicitate,& quaſi uilitate uerboꝝ,quæ uel uitio interpꝫtum, uel de induſtria ſic prolatæ ſunt,ut ruſticā contionem facilius inſtruerent & in una eademq; hora aliter doctus,aliter ſentiret in doctus.Interdum iudicare.Plini.Iunior.Cupio abs te intelligere quod ſentias.Interdum aduertere.Plaut.in Amp.Nec noſtrū quiſquā ſenſimus,cū peperit.Huius compoſita ſunt Aſſentio.Conſentio,quod eſt cōuenio Lactan.li.i.Si congruentes annos diuidas,numerus cō ſentiet. Inde cōſentaneus.a.um. pro conueniēti.Cice. lib.i.offi.Hæc igitur diſciplinæ ſibi ſi conſentaneæ uelint eſſe,de officio nihil queāt dicere.Aliqū cōſentire eſt acquieſcere.Vnde conſenſus,Abſentio,Diſſentio. Præſentio,ante uel prius ſentio,hoc eſt aduerto,& præ cognoſco.Cice.de diui.Quia commodius arbitratus es ſeparatim id quæri,de eoq; diſſeri.i.de diuinatione quæ eſt earū rerū quæ fortuitæ putanſ prædictio atq; præſenſio.Hinc præſentiſco.perſentio,perfecte ſentio,a quo perſentiſco.Teren.in Eu.Merito ego nūc ſuccēſeo quod res dedere ubi poſſem perſentiſcere. Subſentio, aliquantum ſentio aduerto.Idem in Eu,Et ſi ſubſenſi id quoq; illos ibi eſſe id agere inter ſe clanculum.
Senſus.ſus.ſunt illæ uires animæ quib⁹ corporea & quæ finita ſunt percipimus,hæ autem utuntur inſtrumēto corporeo,ut uiſus oculo,auditus aure.Dicti ſenſus a ſē tio,q; per eos,tanq; per quaſdā feneſtras animus ſentit Nā ſenſus ſunt qui ſentiunt,ſenſa quæ ſentiuntur.Sunt autē hi ſenſus exteriores quinq;,uiſus, auditus, guſtus, odoratus,& tactus,Qui qū nō niſi per inſtrumentum corporeū ſentiūt,oportet rales ſenſus finitos eſſe,ſunt & alii quinq; ſenſus interni.imaginatio phantaſia exiſtimatio memoria.Et licet,pprie ſenſus ſint corporis conſuetudo tñ iam tenuit,ut mēte concepta,ſenſus uocaremus quæ etiā ſenſa dicunt.Cice.li.de ora.Et quod dicendo exprimere ſenſa poſſumus.Aug.li.ii.de ci.dei. Nō multo ſermone opus eſſet ad cōuincendū quēlibet uanæ opinionis erroꝝ his,qui recte ſentiunt,& ſenſa uerbis ſufficientibus explicant.Et li.xi.Sicut de uiſibili bus,quæ non uidimus eis credimus,qui uiderunt,atq; ita de cæteris quæ ad ſuū quēq; ſenſū corporis ꝓtinent, ita de his quæ animo ac mente ſentiunt,quia & ipſe re ctiſſime dicitur ſenſus.Vnde & ſententia uocabulum accepit,hoc eſt de inuiſibilibus,q; a nō ſenſu interiore remota ſunt.Accipit etiā qnq; ſenſus pro intelligētia.
Senſus,a.ū.participiū eſt.Vñ dicim⁹ dolor ſēſus eſt a me.
Senſim aduerbiū ſignificat paulatim,quia ea maxime ſenſum faciunt q̄ morantur, quaſi cum meditatiōe & ſenſu.Plaut.in Caſ.Senſim ſupattolle limen pedes no ua nupta.Cice.lib.i.offi.Magis decere cenſent ſapiētes ſenſim,diluere,q̄ repente præcidere.
Sententia,nmodo iudiciū dī.i.id,quod aīus ſtit,quod & credulitas & opinio uocari ſolet,ut nemo ē in ciuitate cui non liceat libere ſententiam ſuā dicere.i.pronunciare,quod habet in animo.Salu.At M.Portius Cato rogatus ſententiam hmōi orōnem habuit.Modo dī iudicatū,hoc eſt cū ex lege,uel ex æquo & bono ſentētia dī,ut iudex in cauſa mea ſententiā dixit.i.ſanciuit quod ius uellet.Et ut digeſtis de arbitris ſcribit Paulus Dicere ſententiā exiſtimaſ is,quī ea mēte id ꝓnunciat, ut ſm hoc diſcedere eos qui litigāt a tota cōtrouerſia uelit.Modo capiſ pro eo,quod uerba ſonant.Vnde dicere ſolemus.Hic tā obſcure loquiſ,ut nulla ex uerbis eius ſententia colligi poſſit.Quæ ſic diffiniri ſolet.Sententia eſt oratio generalē pronunciationē habēs, quæ uel hortaſ,uel dehortaſ,uel demonſtrat,ut nil metuāt qui non deliquerūt pœnas,Sententias etiam uocamus lumina orationis,præſertim quæ in clauſulis ſunt breuiter collecta,ut obſequiū amicos ueritas odium parit Hinc ſententioſus.a.um.Cice.diffinit ſententiam hoc modo,ſententia eſt oratio ſumpta de uita,quæ ut quid ſit,aut quid eſſe oporteat in uita breuiter oſtendit.
Senſiculus diminutiuū a ſēſu.Quinti.Inde minuti corruptiq; ſenſiculi,& extra rem petiti.
Senſibile dicitur de eo quod ſentitur,& de eo quod ſentit.Dicitur autem ſenſibile,quod per oculos,uel aures uel olfactum,uel guſtum,uel tactum, quaſi quandam noticiam præbeat ſui.
Senſile pe.cor.idem quod ſenſibile,hoc eſt quod ſenſui ſubiectum eſt.Inſenſibile quod ſtiri nō poteſt.Lucre. lib.ii.Ex ſenſibilibus,nec credas ſenſile gigni,
Senſificus,a.um.qd ſenſus cauſā ꝑſtat.Mac.Spiramentū ſenſificū ad ſua quæq; loca naturali lege ducentes.
Sentina pe.pro.pars nauis inferior,in quā quicqd inſtillat aquaꝝ defluit corruptæq; male olent.A ſentio.is,q; eius fœtor ſentiatur.Nā odoré fœtidū emittit.Iuue.Si iubeat cōiunx durū eſt conſcendere nauē Tūc ſentina grauis,tūc ſummus uertit aer.Per tranſla.ſentina dicit oīs locus qui ſceleratorum hominū receptaculum ſit.
Sentino,as.ſatago,ac ſubtiliter periculum euito,a ſētina nauis quam quiſq;,ut aqua liberet,euacuare contendit quia cū multas aquas nauis recepit periclitaſ.Cæcil. Capit conſilium,poſtq; ſentinat ſatis.
Sentinum Vmbriæ oppidum,quod nunc ſaxum ferratū appellatur,a quo Sentinates populi dicti ſunt.Vocatū ſentinum ab amne,qui ſentinus dicitur.
Sentis ſpina,q; a tangentibus q̄primum ſentiatur.Hinc Senticoſus,a.um.ſpinoſus & aſper.Lucil.Quam ſenticoſa uerba pertorquet.
Senticetum locus,in quo ſentes ſunt.
Sentus,piloſus,horridus,quaſi ſpinoſus.Ter.in Eu.Video ſentum,ſqualidum,ægrum,annis panniſq; obſitum.
Senones populi Galliæ,finitimi Belgis,qui olim urbem Romam incenderunt,& Capitolium obſederunt,hos Furius Camillus aggreſſus adeo cecidit,ut incendiorū ueſtigia gallici ſanguinis inundatione deleret Scribit Verrius,ideo ſenonas appellari,quia noui uenerūt ex tranſalpina gallia,quaſi cænonas litera immutata καινὸς enim græce,latine nouus dicitur.
Senogallia ciuitas dicta a ſenonib⁹ gallis,q; eā cōdiderūt De hac Sil.Et glanis,& rubico,& ſenonū de noie Sena.
Seorſum aduerbium,uernacula lingua ſignificat da parte.Hiero.lib.i.Reg.Da partem quam dedi tibi,& præcepi ut reponeres ſeorſum apud te.Dicicitur & ſeorſus, a.um.remotus.Virgili.li.de eſt & nō.Pariter nō nunq;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

sæpe seorsis obsistunt dubiis.

Separo.as.pe.cor. diuido, distraho, a se & paro. Hinc disse paro, & aduerbium separatim diuisim. Salu. Omnia uir tutis præmia ambitio possidet, neq; mirũ, ubi uos sepa ratim quisq; consilium capitis.

Sepes.is. & seps, pis. fœminini generis, quæ obiecta in troitum prohibet.

Seps mascu. gene. paruus serpens, ex cuius ictu membra percussa putrescũt ab σήπω, quod est putrefacio. Nam quicqd momorderit resoluit in putredinẽ. Luc. Ossaq; dissoluẽs cũ corpore tabificus seps. Pli. li. xxix. Lacerta quã sepa, alii chalcidem uocant. Auso. An Lybiæ ferale malũ sit Romula uox seps. Est & serpens alia hoc noie a maleficio, videlicet quia erodat quos momorderit. Suidas tamen σὺς σπεῖρόν σκώληξ λέγει.

Sepio.is.iui.itum.uel sepsi.septum, significat teneo impe dio, dictum a sepibus, quæ obiectæ intercludunt iter. Hier. in Esaia. Sepiuit eã, & lapides elegit ex ea. Huius composita sunt Consepio, circunsepio, intersepio præ sepio, quod est sepem ante facio.

Septa generali uocabulo dñr omnia loca munita & quo dam sepimẽto uallata. Inde stabula ouilia, bubilia, ca prilia, & id genus reliqua septa nuncupant. Vñ & septa aliquando pro ouilibus ponunt. Vir. Quamuis multa meis exiret uictima septis. Econuerso Luca. Et miseræ maculauit ouilia Romæ. Inde in martio campo loca inclusa tabulatis, in quibus stans populus romanus suf fragia ferre consueuerat, septa dici meruerunt ad simi litudinem ouilium. De quibus Mar. In septis Mamura multũq; diuq; uagatus. Var. de re ru. appellat septa oĩa quæ habẽt iclusa aialia q̃ pascunt. Idẽ inq̃t intra septa uillæ habeas aquã. Apud eundẽ iscriptio est de fundo, & septis, a sepio, munio, Inde septus locus, septa uilla, sep tũ tectũ. Iurisconsulti accipiũt septa p ouilibus & clau stris, quibus utimur ad impetus fluuiorũ coercendos.

Sepimentum id dicitur quo aliquid sepitur. Var. primũ naturale sepimentum, quod obseri solet uirgultis aut spinis, quod habet radices uiuæ sepis.

Sepia genus piscis, qui emisso cruore atro occultat iter Persi. Nigra q̃ infusa uanescat sepia lympha. Est & se pia scopulus iuxta Atheniensiũ littus, ut inquit Hero dotus. Sui. σηπία· ὀίχθος. ἀειστοφάνης· κἀθησο τοίνυν σηπί ας μαστώμενος. οἱονεὶ ξυρῶν ἀξίαν ἰδοῦσαν.

Sepius ciuitas, quæ nunc Sipontum dicitur, a sepiarum multitudine fluctibus eiectarum.

Sepum, quod & seuũ dicitur fit ex aialibus una parte dẽ tatis, & cornigeris. Hic sepatius. a. um. quod ex sepo est ut candelæ sepatiæ. Apul. Tota domus complet tædis, lucernis, cæreis, sepaciis, & cæteris nocturni luminis in strumentis. Sunt qui legant Sebum, & sebo. as.

Sepelio.is.pe.cor. iui. itum & sepultum. Oui. in Hero. Et sepeli lachrymis perfusa fidelibus ossa. Quod uerbum a sepio quidam deducunt, quia cadauer terra, uel alio materiæ genere circunsepitur.

Sepultus dicitur quomodocunq; conditus sit, humatus uero non nisi humo contectus. Aliquando sepultus su mitur pro eo, qui mortuo similis, quasi sine sensu iacet. Vir. Inuadunt urbem somno uinoq; sepultam.

Sepulchrũ locus, in quo corpus ossaq; hois sepulta sunt quasi seorsũ a pulchro, ut inq̃t Ser. ppter recordationẽ doloris. Vel dicitur a semis, quia pulchrũ superficie in tus ossibus plenũ est. Vel ẽm Dona. q̃ sine re pulchra sit. Aut q̃ ibi sine pulsu sint, idest mortui. Aut a separan do, q̃ illic animæ a uiuis separent. Sed melius est ut se pulchrũ dicat a sepeliendo, sicut simulachrũ a simulã do, & lauachrũ a lauãdo, tñ cũ h scribendũ cẽseo. Sepul chri aũt appellatione ois sepulturæ locus continetur.

Sepulchrale quod ad sepulchrũ pertinet, ut cærimoniæ sepulchrales quæ pertinẽt ad funerationẽ, impensam, structurãq; sepulchrorũ. Titulus est apud iurisconsu. de religiosis & sumptibus funerũ. Cic. refert leges, qbus p cipitur sepulchrorũ magnificentiã esse minuendam.

Sepultura qñq; sepulchrũ dr, q̃ñq; sepeliendi actus. Plin. Post sepulturam aliæ manium ambages sunt.

Seplasia fuit forũ Capuæ, in quo unguentarii negocia bant, qualis Romæ uicus unguẽtarius, ut modo apud nos speciarius, cuius deliciis fractã fuisse punicã ferociã testat Vale. Max. li. ix. Cice. cõtra Rul. Iã uero q met⁹ erat tunicato⁊ illo⁊ in Albana, & Seplasia. Hinc sepla siarius p unguẽtario, & effœminato. Lamp. ĩ Heliogã balo. Pinxit se, ut Cupedinariũ, ut seplasiariũ, aut popi narium, ppter unguenta quæ seplasiæ conficiebantur.

Sepono.is.pe.pro. diuido & missum facio, quod dicimus metere da canto. Quintil. li. xii. In consiliis uero quæ ratio suadendi est ab honesti quæstione sepositа, idest diuisa. Liui. lib. i. Pecuniam in ædificationem eius tem pli seposuit. Lactã. li. ii. Seponat interim nobis hic loc⁹ de ira dei differendi. Hiero. Sepositis occupationibus quibus arctabar, huic unam lucubrationem dedi.

Septentriones sunt septẽ stellæ, ex quibus q̃si iuncti trio nes figurant. Scribit Var. triones rusticorum uocabulo boues uocari, quasi teriones, hoc est arãdæ terræ ac co lendæ idonei, uel ideo magis hæ septem stellæ triones appellatæ sunt, qm̃ ita sitæ sunt, ut ternæ quæq; stellæ proximæ inter se trigona. i. triquetrã figurã cõstituant quã recentiores uocãt triangulum. Ex septẽ siquidem stellis duæ pariles uno in loco uident quæ pro bobus accipiuntur, reliquæ quinq; plaustri figurã designant Itaq; & proximũ hui⁹ sidus bubulcus. i. bootes appellat q̃ more bubulci currum sequitur. Hoc sidus a figura, quia simile plaustro uidetur, antiqui græcorũ ἅμαξαν .i. plaustrũ dixerũt, nostri a bubus iunctis septentriones appellarunt. Ab his etiam uentus spirat qui austro ob iectus est, & latine septentrio, & septentrionalis uentus, & septentrionarius, græce uero q̃ ab arcto flet Aparc tias appellatur.

Septentrionarius. a. um. quod est a septentrione, ut uen tus septentrionarius, qui flat a septentrione.

Septicollis dicta est urbs Roma, q̃ septem colles habeat Palatinum. Quirinalem. Auentinum. Cælium. Vimi nalem. Exquilinum, & Ianicularem.

Septuns nomen dictum a septem, & uncia.

Septemdecim, apud Apul. Septemdecim denarium.

Sepedes pe. cor. dicuntur formicæ, a numero pedum, for micis enim seni pedes sunt.

Septicus. a. um. ut uis septica. i. corrosiua. Nam græci oĩa medicamenta q̃ habent uim erodendi septas uocant.

Sequana pe. cor. fluuius Belgarũ in Gallia, iuxta quẽ ha bitantes sequanici dicti sũt, & Sequani. Hodie Burgun diæ ducatũ incolẽtes, Heluetiis, Heduis, ac Lingonib⁹

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

finitimi. Luc. li. i. Optima gẽs flexis in gyrũ sequana frenis. Mar. Hãc tibi Sequanicæ pinguẽ textricis alumnã.

Sequester. stris. stre. Et hic & hæc sequestris, & hoc sequestre. Et sequester. a. um. Et pace sequestra inquit Vir. Plau. Haud fugio sequestrũ, Est aũt sequester, apud quẽ plures eandẽ rem, de qua controuersia est deposuerũt. Dictus ut docet Gel. q̃ eius qui electus sit, utraq; pars fidem sequat. Est enim medius inter duos altercãtes, apud quẽ aliquid deponit. Quapropter Virgi. pacẽ sequestrã inducias appellauit, q̃ media sit inter bellum p̃teritũ & futurum. Vnde Asco. Sequestres sunt, apud quos pecunia deponitur Cice. in Ver. aut sequestros aut interpretes corrumpendi iudicii.

Sequestro. as. apud sequestrũ depono. Vnde sequestrata res dicitur. Interdum sequestrare est seperare. Hiero. Quia petitis, ut uobis diuersos psalmos p ordinẽ sequ

Sequestro aduerbiũ. Cato. per deũ imortalẽ (strẽ. nolite uos sequestro ponere.

Sequestraria actio dicit de eo quod sequestro deponitur

Sequor. eris. secutus, a seco fit, & est uerbum cõmune ẽm Prisc. Vnde & in euange. legimus in significatione passiua. & persequimini de ciuitate in ciuitatẽ Huius cõposita sunt Assequor, consequor, exequor, insequor, obsequor, psequor, prosequor, subsequor, pedissequus, & odorisequus, quæ oĩa habent pe. cor. Est aũt sequi ultrã notã significationẽ futuræ esse. Cice. ad Cælium. Ea quæ sequitur in magno terrore est. i. æstas Sic capitur, in illo uersu. Quod sequit specta quod q̃ iminet ante. uideto. i. quod futurũ est. Aliqñ ire. Vir. Italiã nõ sponte sequor. Aliquando imitari ut sequor Ciceronẽ. Qñq; significat tempus. Plin. in grammatice secuti Ciceronem, id est qui fuerunt post Ciceronem.

Sequela pe. pro. ipse sequendi actus.

Sequax, quod aliquid sequitur. Sene. Cæteriq; Aristippi sequaces. Leo papa. Sed tu iudaicæ cæcitatis sequacior non imitaris fidem gentium. Aliquando significat id quod se spargendo dilatat. Persi. Quorum imagines lambunt hederæ sequaces. Sequacem uero materiam appellat Plin. inhærentem.

Sequius in deteriorem partem. Apulei. lib. xi. figurã tuã repente mutatam sequius interpretatus aliquis malignẽ criminabitur.

Sequutores erãt quidã peculiari nomine inter gladiatores a sequendo dicti q in gladiatoria pugna sequebãt retiarios & nacti oportunitatem prosternebant. Iuue. cum graccho iussus pugnare sequutor.

Sera, per simplex r instrumẽtum est quo claudunt ostia. Ab asserere, qd significat admouere, q̃ foribꝰ admotæ seræ opponuntur, defixæ postibus, habetq; primã cor. Iuue. Pone seram cohibe, sed quis custodiet ipsos? Hãc etiam patibulum uocant, quod ea remota, ualuæ patescunt. Var. a sarrire deriuat, quod est aperire. Est & sera nomen urbis in Asia scythica.

Seró, as. claudo. Colu. li. vii. de mulæ fœminibus loquẽs. Fœmina inquit serari, & interdũ inuri solent. Huius cõposita sunt. Obsero, pro occludo. Teren. in Eu. Tu abi, atq; obsera ostium intus. Resero, aperio.

Serra, per duplex rr, instrumentum dentatũ, quo ligna & lapides secantur. Colu. li. vi. Vno ictu arborem p̃cidi, si minus serra desecari. Mar. Et pingues tunicas serra secare potes. Item serra instrumẽtũ ligneũ dentatũ, quo trahẽtibus bobus hoies torquebantur. Item est genus piscis maritimi, ut apud Amb. lib. Hex. Serra p̃liari dũ cum assidue acceditur, recedituq;, nec ullo tẽpore cõsistitur, ut serra facit, dum aliquid secatur.

Serrula diminutiuum parua serra. Colũ. lib. iii. Et si fieri potest iuxta aliquem nodum serrula desecato.

Serro. as. serra per medium seco. Hiero. lib. ii. Reg. Populum eius adducens serrauit. Sil. lib. vi. Auro serrauit ramos iunonius anguis.

Serratus. a. um. quod est serra sectum. Et quod ad modũ serræ factum est. Vnde serrati dẽtes, qui inter se distincti sunt ad similitudinem dentium serræ pectinatim sese stipantes. Plin. dentium tria genera. Serrati, aut cõtinui, aut exerti. Serrati pectinatim cocuntes, ne cõtrario occursu atterantur serpẽtibus, piscibus, canibus. Cõtinui ut boui equo. Exerti, ut apro, elephanto.

Sero. is. seui, satũ, signãt semino. Hiero. in Leui. Si triginta modiis hordei seritur terra, quinq̃ginta siclis uendetur argenti. Aliqñ signãt planto. Lactã. li. ii. Terrã studiose colui, ac uineã sua manu seui. Vñ arguunt, q̃ auctorẽ uini Libeꝝ putant. Per translationẽ serere q̃q; capit pro generare. Vnde satus. i. generatus. Huius cõposita sunt Assero, circunsero. Plin. lib. xxi. Et genistas circunseri alueariis gratissimum. Cõsero. dissero. desero. exero. insero. obsero reseró, & subsero, quæ habẽt. pe. cor. de quibus locis suis.

Sero. is. serui, diuisas syllabas sertum significat admoneo. Vñ asserere e manũ ueteres dicebant cõprehendere, cũ eam præhendebant in libertatẽ. Itẽ texere & ordinare. Quoniam ea quæ ordinantur annectuntur inuicem, atq; cohærent. Inde serta coronæ dicuntur, & series.

Seranus cognomen sumptũ a sero, pro semino, seu plãto Cornu. Qu. Cincinnatus cum suum agrum, & araret, & sereret, dictatura ei a populo Romano delata est, q̃ cõtra samnites profectus uictor extitit, qui a serendo seranus appellatus est.

Series, ordo, & quasi quædã rerũ continuata progressio a serendo. i. ordinando dicta, ut in serie orationis. i. in contextu, uel a serendo. i. seminando, q̃ ulterius semp procedendo iactetur semen. Val. Max. Quis compositis domesticæ, peregrinæq; historiæ seriem fœlici superiorum stilo conditã, uel attentiore cura, uel præstantiore facundia traditurum se sperauerit.

Seres popli Asiæ scythicæ a sera urbe sic dicti, apd quos arbores sunt, quæ nõ solũ folia, sed lanã quoq; p̃ferunt tenuissimam. Nã ex eaꝝ frondibus canicie depectunt aqua perfusã, ex quo uellere uestimẽta conficiunt quæ serica nuncupant. Vir. Velleraq; ut foliis depectant tenuia seres. Huius nois nominatiuus singularis est Ser. Sidonius Assyrius gemmas, Ser uellera, thura Sabæus Auso. Iam pelago uolitat mercator uestifluus ser. Nã & uermiculus ipse, ut auctor est Pausanias ser appellat. A quo etiam seres populi dici uidentur.

Sericus. a. um. pe. cor. quod est confectum ex ea lana Vñ uestem sericam dicimus. Hinc fit holosericus, ut uestis holoserica ex serico contexta, sine alia materia. Subsericus. a. um. quod non est plene ex serico.

Sericum substantiuum uestis serica. Hiero. ad Paulam Habeant sibi cæteri si uelint suas opes, uase gẽmato bi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bant,ſerico niteãt,plauſu populi delectentur,& per uarias uoluptates ſuas diuitias uincere nequeant.
Sericatus, qui indut⁹ eſt ſerico.Sueto,de Cali.Armillat⁹ in publicum ꝓceſſit,aliquando ſericatus,& cycladatus.
Sericarius,textor ſericorum.Iuli.Fir.lib.viii. Matheſeos refert ſericariũ textoré naſci,qui habuerit horoſcopũ in,xxviii.parte arietis.
Serius fluuius Ciſalpinæ Galliæ, per Bergomaté agrũ in aduam fluens,a quo uallis ſeriana,in eodem agro populoſa,artificioſaq; nominata eſt.
Serius.a.um.ſignificat graue,a ſero.i.tarde,quia grauia penſiculari oportet.Teren.in Eu.Ait rem diuinam feciſſe,& rem ſeriam uelle agere mecum.
Serio aduerbium ſignificat uere,& cum grauitate.Plau. in Amp.Nunc quidem præter nos nemo eſt, dic mihi uerum ſerio.i.ſine riſu.Teren.in Eu.Miſit porro orare,ut uenirem ſerio.i.cum effectu.
Seria,ſunt quæ iocis opponuntur. Nam ſunt uera,& grauia.Acti⁹.Vos nugas affertis,nos ſeria loquimur.Mar. Parce precor ſocero ſeria forſan amat.
Sertores,q aliq̃d ſerunt,quos nõnulli ꝓ aſſertorib⁹ uſurpãt.
Serus.a.um.modo tardũ ſignãt.Plau.Quid tã (pãt. ſera aduenis? Hinc Colu.li.i.comparatiuum formauit Sationes eius duas ſeruamus,alteram maturam per mediam ſementem,ſeriorem alteram menſe Februario.Actius. Ne ſi forte paulo q̃ tu ueniam ſerius.Modo ſignificat grauem,magnum.Sal.Serũ bellum in anguſtiis futuꝝ.Virgi.Seraq; terrifici cecinerunt oĩa uates.
Serilla nauigia appellant,q̃ ſparto ac lino cõdẽſantur,a cõſerendo & cõtexẽdo dicta,Auctor Verrius Flaccus.
Sero aduerbiũ ſignificat tarde.Sene.in tragæ.Sero nos illo referat ſenectus,nemo ad id ſero uenit.Aliquãdo ſignificat ueſpere,quod eſt poſt occaſum. Aliquando poſt tempus.Quod enim poſt ſolis lucem eſt,id uere poſt tempus dici poteſt.Cicero.Cũ accuſator Milonis identidem interrogatus perſtaret,quo tempore Clodius eſſet occiſus,urbane reſpondit,ſero,quaſi poſt id tempus,quo debuiſſet occidi.
Serum ſubſtantiuum,ſignificat extremam partem diei. Liui.Erat iam diei ſerum.Suero.in Augu.Nec multo poſt nauali prælio apud Actium uicit in ſerum dimicatione protracta, ut in naui uictor pernoctauerit.i.in horam ueſpertinam.Et ſerum dicitur aqua.quæ relinquitur e lacte ſublato caſeo lactis ad multos morbos utilis.Vir.Acremq; moloſſum paſce ſero pingui.
Serotinus.a.um.pe.cor.a ſero ueſpere fit,ut hora ſerotina,& tempus ſerotinum.Et ſerotinus a ſero,pro tarde, ut poma ſerotina,quæ poſt legitimum tempus uel tardius cæteris matureſcunt.Colu.lib.iii.Locis frigidis,& autumni temporibus aquoſis præcoces ſerito,locis hibernis ſerotinas ſerito.
Seria.æ.uas fictile .oblongum.Liui.lib.iiii.de ſecun.bel. pu.Et in uico hiſtrio fontem ſub terra tãta ui aquam fluxiſſe,ut ſerias doliaq;,q̃ in eo loco erant prouoluta, ueluti impetus torrentis tulerit.Dicta ſeria a ſerando ꝙ claudatur ſicut ſera quæ claudit.Eſt & ſeria nomen urbis Turditanorum in Hiſpania.
Seriola dimi.a ſeria.Perſius.Seriolæ uetere metuẽs deradere limum.Et ſerita eſt orcarum ordo directus.
Serta dicuntur coronæ a ſertis,hoc eſt a congeſtis inuicẽ floribus frõdibuſq;,ex quib⁹ ab initio fiebãt.Auctor eſt Pli.Cũ ex floribus fierent ſerta,a ſerendo ſeruiæ appellabant.Et ſubſtantiuũ eſt ut Sertiſq; recẽtibus halãt Cũ tñ dicam⁹.Sertus.a.um.ut ſertas coronas.Luc.Acci piũt ſertas nardo florente coronas.Serti flores dicunt q̃ſi iuncti contextiq; Nã ſerere apud antiquos iungere eſt.Vñ fruges ſeri dicunt,quia terræ iũguntur.Et ſertoré pro aſſertore dixerunt a ſerendo,ſcilicet cum petendo aliquem ſerat in libertatem,ideſt iungat.
Serapis.is.idis.Et ſeraphis cũ ph,ab aliquibus ſcribit,cui⁹ pe.indifferens eſt.Mar.Vincebãt,nec q̃ turba Serapin amant.Idẽ.Iſæũ Seraphim Nilus uenerat Oſirim.Fuit cognomen oſiridis.De quo in dictione Apis dictũ eſt.
Serapium uero dicit ædes ſerapidis,ſicut templũ Iſidis Iſium.Lampri.in Alexandro. Iſium & ſerapiũ decenter ornauit additis ſignis.
Seraphim.cum m,tam neut.q̃ maſcu.gene.eſt.Hieron. ad Furiam.Hæc ſunt duo ſeraphim ter glorificantia trinitatem.Seraphin cum n,pluralis numeri neu.gene. eſt,pro choro angelorum.Vnde quotidie in miſſis dicimus Beata ſeraphin ſocia exultatione cõcelebrant.
Sermo loquela,a compoſitis & ſimul cõtextis uerbis Eſt autẽ ſermo ut Cic.li.iii.ad Herẽ.ſcribit.Oratio remiſſa & finitima quotidianæ locutioni.Ser.ſermo eſt conſertio orationis, & confabulatio duorum uel plurium Lactan.lib.iiii.Sermo eſt ſpiritus cum uoce aliquid ſignificante prolatus.Huius diminutiuũ eſt ſermunculus Hiero.ad Mar.Duas epiſtolas,quas ad ſororem tuam Paulam huic ſermunculo annexui.
Sermocinor pe.cor. ſermonẽ facio.Plin.li.x. Super oĩa humanas uoces reddũt pſittaci,& quidem ſermocinãtes.Hiero. Inter has ſermocinantes ſuſpiciunt alitem coruum in ramo arboris conſediſſe.
Serenus.a.um.pe.pro.ſignãt trãquillũ ſine nubibus,ſine imbri,quod id maxime tempus ſationi aptũ ſit.Qñq; ponitur pro ſicco.Vir.Vnde ſerenas uẽtus agat nubes.
Sereno.as.clarifico,tranquillo.Virgi. uultu quo cœlum tempeſtateſq; ſerenat.
Sereſco.is.ſiccus fio,quaſi ſereneſco,& ſeren⁹ fio,quoniã ſerenitas ſicca eſt.Lucil.Deniq; fluctiuago ſuſpenſæ lectore ueſtes Vueſcunt tandem cãdenti ſole ſereſcunt Aliquando ſereſcere eſt in ſerũ abire.Plin.lib.xi.Omne autem lac igne ſpiſſatur,frigore ſereſcit.
Seriphus,inſula in Aegeo mari,vna ex cycladib⁹ ut Strab.lib.x.ſcribit,a qua fit adiectiuum Seriphius.a.um.ut eſt illud Themiſtoclis. Neq; em̃,uel tu,ſi Athenienſis eſſes clarus extitiſſes,aut ego ſi ſeriphius eſſem ignobilis,in de ortum eſt adagiũ illud, βάτραχος ἐκ σεί φου,id eſt rana ſeriphia, in hoies mutos,& canendi,dicẽdiq; prſus imperitos dicebat, inde natũ,q̃d ſeriphiæ ranæ in ſcyrũ deportatæ nõ edebant uocẽ.Vide Eraſmũ in ſuis,p uerbiis,qui de rana ſeriphia perpulchra diſſerit.
Serpo is.pſi.ptum.ſignificat repo,& quandoq; q̃ſi in modum ſerpentis circuo,& paulatim decurro.Hier.Cum leui iuxta murmure ſerperet riuus.Hinc componũtur Inſerpo,intro ſerpo.Clau.li.i.Et raucũ bibulis inſerpere murmur arenis.Proſerpo,porro ſerpo.Plin.Hæc herba,niſi ſata ſit mire proſerpit.Hinc Proſerpina.
Serpens modo participium,modo nomen,tam maſcu. q̃ fœmi.generis,& generale eſt ad omnia,quæ ſerpunt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

citra usum pedum, a serpendo dictum. Hinc Serpentinus. a. um. ut uox serpentina.
Serpula a ueteribus dicebat, quã nos serpẽtem dicimus.
Serpillus, herba paruorũ foliorũ, capillis p terrã serpentibus, a quibus nomẽ accepit. Et in græco aspirationem habet ἕρπυλλον λέγουσιν οἱ ἕρπω δ' ἑρπίζω. In multis eũ nominibus, q̃ in græco aspiratione habẽt pro aspiratione ponitur, ἑξ sex hepta septem herpillũ serpillũ.
Serperasta uocantur instrumenta, q̃ geniculis puerorũ alligant, ut cum his deprauata corrigant crura a serpẽdo dicta, serpunt enim magis pueri q̃ gradiantur.
Seruo. as. libero. Vir. Seruatum ex undis Strophadũ me littora primũ accipiũt. Itẽ custodio tueor, ut dii patrii seruate domũ, seruate nepotẽ. Itẽ sollicite, ac diligenter obseruo. Plau. in Asi. Tuus seruus seruet Veneri ne eas det, an uito. Itẽ inhabito, possideo. Vir. li. iiii. Geor. Centum quæ syluas centũ quæ flumina seruãt. Item teneo Idem li. vii. Curuã seruãs sub imagine falcẽ. Item est in seruitute esse. Cice. pro Flac. Nunc uero hoc magis q̃ illa gens quid de imperio nostro sentiret, ostendit q̃ armis q̃ chara diis ímortalibus esset docuit q̃ est uicta q̃ est capta, q̃ seruata. Huius composita sunt Asseruo. Plau. in Ca. Asseruate istum sultis serui, ego ibo, ut conueniam senem. Conseruo. Cice. li. ii. offi. Res familiaris q̃ri debet his reb⁹, a q̃bus abest turpitudo, cõseruari aũt diligẽtia, & parsimonia. Obseruo, Præseruo, & Reseruo
Seruus dictus est a seruo. as. Augu. li. xix. de ciui. dei. Origo uocabuli seruorũ inde creditur ducta, q̃ hi, qui iure belli possent occidi, a uictoribus conseruabantur, serui fiebant, a seruando appellati, hi etiam mancipia dñr eo q̃ ab hostibus manu capiantur. Et est seruus, q̃ dño alieno contra naturam iuris institutionis subiiciẽ. Huius dimi. est Seruulus. Compositũ conseruus qui in seruitute pariter est, qui eiusdem domini seruus est.
Seruio. is. iui. itum. proprie ad seruos pertinet. Est eũ seruire in seruitute esse. Interdũ parcere, seruare. Ter. Rus habitatũ abii concedens uobis, & rei seruiens. Huius cõposita sunt Asseruio. Cice. li. ii. Tus. Toto corpore contẽtioni uocis asseruiunt. Deseruio, inseruio, quod est obsequor, & quasi officium seruiẽtis alicui præsto, siue in rebus & negociis alicuius studiosus sum. Cice. li. ii. offi. A quo plurimum sperant etiam si ille his non eget, tñ ei potissimum inseruit. Subseruio parũ uel leuiter seruio. Interdum quadro, conuenio, respondeo. Teren. Venire me assimilabo, tu ut subseruias orationi ubicunq̃ opus sit uerbis,
Seruitus pe. cor. ipsa seruiendi conditio. Aliquando dominatus dicitur. Terẽ. in And. Vt semper tibi apud me iusta & clemens fuerit seruitus.
Seruitiũ idẽ quod seruitus. Terẽ. Ego Pamphile hoc tibi p seruitio debeo conari manibus pedibus noctesq̃ & dies capitis periculũ adire dum prosim In plurali uero seruitia q̃q̃ ipsi seruã dñr. Sal. Interea seruitia repudiabat quoq̃ in initio magnæ copiæ ad eũ concurrebãt.
Seruile, quod seruorum, é uel quod ad seruos pertinet ut seruilis conditio, & seruile officium.
Seropta ciuitas Phœniciæ apud quam nascebat uinum laudatissimum. Vnde seroptanũ uinũ. Sidoni⁹ Quæq̃ seroptano palmite missa bibas.
Serotum. Vide in dictione Scrotum.
Serbonis, palus iuxta montem Casium, auctor Herodo.
Sesamus teste Homero fuit urbs Paphlagoniæ, quod & Stephanus comprobat.
Sesostris. idis. nomen regis Ægypti, cuius prima syllaba cor. Vale. Flac. Cum prima sesostris intulerit rex bella getis, dicitur & sesoostris apud Ausonium.
Sessio modo ipsũ sedendi actũ signãt, modo ipsũ sedile Cice. Tot locis sessiones gymnasiorum ideſt tot sedilia
Sessiles pe. cor. lactucæ dicuntur, quasi sedentes.
Sesquialtera ꝓportio est, q̃ tantundẽ & dimidiũ habet.
Sesquiplum. idem quod sesquialterum, quod græci hemiolion appellant. Verbum aũt sesqui, ut Augu. interpretat pro eo, q̃ est se absq̃ dictũ uideri potest. Erat & usuræ genus sesquiplum in iure pontificio damnatum, quod fit, cum datur summa aliqua, & recipit summa illa, cũ sua plica, id est, medietate, ut di. xlvii. Non licet fœnerari ministris altaris, uel lucra, quæ sesqupla dicuntur accipere, ibi tamen lectio corrupta est sesquiplũ pro sesquiplum, At sexcuplum, per x dicitur quælibet res sexies multiplicata.
Sesquatus, numerus est in quo ea pars qua excedit maior minorem ambos metitur ideſt aliquotiens habẽt eam & maior & minor, q̃ in illis numeri iam perspeximus, sex & octo. Nã pars illa qua excedit minor duo sunt quos uides esse in octonario numero quater in senario ter, nam ubi maior fit minor uocant cõplicati, ii dicunt sesquati uetere, iam noũe. Nã sesq̃ appellantur ubi duo numeri ad se ea ratione affecti sunt, ut tot partes habeat ad minorẽ maior, quot aperti sua eũ p̃cedit nam si est tria ad duo tertia parte sui præcedit maior minorẽ, si quatuor ad tria, quarta si quinq̃ ad quatuor quinta. Atq̃ ita deinceps eadem ratio est & in sex ad q̃tuor octo ad sex, decẽ ad octo, & inde, licet hãc rationẽ in consequẽtibus, & in maioribꝰ numeris aĩaduertere atq̃ explorare. Nominis autem huius originem non facile dixerim, nisi forte sesq̃ quasi se absq̃, dictũ, ideſt absq̃ se quasi quinq̃ ad quatuor absq̃ se quinta partis sua maior, hoc est quod minor.
Sesquipes, vnum pedem, & semis continet.
Sesquimensis, unus mensis, cum dimidia parte alterius Var. lib. i. de re ru. Annus est diuisus in quatuor partes totus. Et idem subtilius sesquimensis in octo, Sesquilibra, libra una cum dimidio alterius. Sesquihora una hora cum dimidia. Sesquiculeare uas quod continet culeum & dimidium alterius. Sesquimodius, qui continet unũ modium, cum dimidia parte alterius. Var. lib. i. de re rusti. Vt nuces integras quas uno modio cõprehendere possis, q̃ putamia suo quæq̃ habent loco natura composita, cum easdem, si fregeris, uix sexquimodio concipere possis.
Sesquiopera. Colu. lib. ii. Fabæ occantur sesquiopera.
Sesquunx, seu sesquũcia, uncia cum dimidia, siue digiti duo. Plini. lib. xxxvi. Fastigium uero seruari in pedes denos sesquunciam.
Sestertius, & sestertium per s ante t, quasi semis tertius eo q̃ contineat in se asses duos, & dimidiatum tertiũ Veteris consuetudinis fuit ut semis anteponerent, ut semisquartus, semisquintus, semistertius, a quo sesterti⁹ Et est cõpositio attico more facta. Illi enim ἐπτὰ ἥμισυ τάλαντα, hoc est septem semi talenta dixerũt seruãtes

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

illud, ut expressius numerus pro dimidio caperetur. Apud romanos ex ære signato continet libras duas, ac semis, uel dipondium, ac semissem, & per duo ll, & s, notabat, ut apud Cice. in Ver. Valebatq; mille nummos ut ex Pli. intelligi licet, qui scribit Asinium celerem sestertiis octo mulum emisse. Quod præcium fuisse octo milium nummum Macro. tradit. Et nemo in ordine equestri sedebat spectatur⁹, nisi sestertia. xl. milia possideret. Apud eruditos quandoq; seruatur, ut sestertius masculino genere usurpent significantes minutulam summam sestertia uero pro maioribꝰ summis, ut. cccc. sestertia pro quadringentis milibus, quæ summa est cēsus equestris. Est etiam sestertium genus ueli triplicio texti, ut tertium filum duobus impar sit. Sueto. in Augu. Ita ut in extremis spaciis subsultim decurreret sestertio, uel lodicula inuolutus. Huius diminutiuū est Sestertiolꝰ, uel sestertiolū, cū accētu in antepenultima.

Seselis herbæ genus qua pasci dicunt ceruæ pariturę. Cice. li. de na. deo. Pauloante partū ceruæ perpurgant se quadā herbula, quæ sesel dr. Hoc & Aristo. confirmat.

Setta genꝰ arboris nascētis in heremo spinæ albæ habēs similitudinē unde oia ligna in arche & tabernaculi facta sūt. Instrumēto appellat settim quod lignū imputribile, & leuissimū omniū lignorū tam in fortitudine quam in nitore soliditatem superat & pulchritudinē.

Setæ dūr pili crassiores rigidiq;, atq; erecti quales sues habēt. Vñ setosū, siue setigerū animal. Vñ Plin. caudam ueterinis setosam esse tradit.

Setia urbs Campaniæ, a qua setinum uinum. Mar. Pendula Pontinos q̄ spectat setia campos, Exigua uetulos misit ab urbe cados.

Seuerus, a. um. pe. pro. quasi secus. i. iuxta uę, uel dicitur a seuus detracta a, & prima syllaba correpta. Et modo ponitur pro graui, & censorio. Vir. Romulidis Tatioq; seni Curibusq; seueris. Modo pro crudeli & aspero. Idē Qui tetricæ horrentis rupes, mōtemq; seuerum. Modo pro tristi uitabili. Idem. Inuidia infœlix furias amnēq; seuerum. Hinc Asseuero, & perseuero.

Séueritas, grauitas, quæ est pars iusticiæ, qua iudex nihil oīno de supplicio remittit, neq; a uero discedit, adeo ut uideatur misericordiæ cōtraria. Vnde & p crudelitate, & quadā naturæ torui tate ponit, q̄ & seueritudo dī Plaut. Quid illud est, q̄ illi capatur frons seueritudie.

Seuum, pinguedo, ex qua fiunt candelæ. Plin. li. iii. Seuū ex ōmēto pecudis. Serenus. Parua sabucꝰ inest hircino collita seuo. Et est cornigerorum dūtaxat, quæ in una parte dētata sunt, & q̄ in pedibus talos habent. Bisulca uero, & quæ pedes scissos in digitos habent, & carent cornibus, non seuum sed adipem habent qui cōcretus est, & cum refrixit, facile frangitur, semperq; est in fine carnis, sine sensu, quia nec arterias habet, nec uenas. Cōtra pingue inter carnem cutemq; est succo liquidum, quod etiā in aliquibus sine sensu ēe manifestū est. Vñ sues uiuentes a muribus tradūt rosas, Id pingue in sue lardum dicitur. Hinc Seuosus. a. um. quod instar seui ungit. Legitur tamen & sepum a quo.

Seuo. as. seu sepo. as. quod est seuum impono, seu candelas ex seuo facio. Colu. li. ii. Feriis aūt ritus maioq; etiā illa permittit far pinsere, faces incidere, candelas seuare, seu ut quidam legunt sebare, aut separe.

Seuoco. as. pe. cor. seorsū seu ī alterā partē, uoco ducoue. Cic. lib. ii. Phil. Et ob eius cōsilii societatē, cū interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio uidimus seuocari

Sextans, sexta pars assis, hoc est duæ unciæ.

Sextari⁹, dicit q̄ sit sexta pars congii, quæ mensura apud antiquos, tam liquidis q̄ aridis seruiebat. Cic. li. ii. offi. Si emere sextarium aquæ mina cogeretur.

Sextula, sexta pars unciæ.

Sextus philosophus Chæronensis Plutarchi nepos qui doctor fuit Marci Antonini imperatoris, de quo Iuli. Capi. Audiuit & Sextum philosophum chæronensem.

Sexus, mascu. gene. & hoc sexus sexi ſm Prisci. Plaut. in Ru. Virile sexus nunq̄ habui ullum. Var. lib. i. de anal. Sexus utrūq; uirile, an muliebre, an neutrū sit dici potest habitus, uel natura, ab ἕξω futuro indicatiui, quod est habebo aspiratione in s mutata.

S Ante I

Silon insulam Indiæ esse docet Augu. li. xxi. de ciui. deī. Quæ ex eo cæteris terris præferꝫ, q̄ omnis arbor quæ in ea gignitur, nunq̄ foliis nudatur.

Si cōiunctio qñq; adiunctiua, ut si uenias faciam. Qñq; causalis, ut eris doctus, si legas. Quādoq; approbatiua, ut Si concessa peto. Et si qua est cælo pieras. Ser. ibi si exponit pro siquidem. Et tūc iungitur indicatiuo. Nā subiunctiuo coniuncta abnegatiua est, ut facerem si possem. Ponitur Interdum pro utinam. Virgi. lib. vi. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat. Interdum pro postq̄. Teren. in Phor. Herus si redierit modum usq; in pistrino. Quandoq; pro non. Hiero. in lib. i. Nume. Quibus iratus dominus iurauit, dicens. Si uidebunt homines isti, qui ascenderūt ex Ægypto terrā &c. Nonnunq̄ pro quia, seu siquidem. Est enim confirmantis. Plau. in Am. Si similem rem ipse in legē iussit esse Iuppiter. Virgi. lib. i. Geor. Vestro si munere tellus Chaoniam pingui glandem mutauit arista. Eius composita Sin, siquid. siue, osi, & si siquis.

Si est ut admiserit. idest si admiserit apud Teren.

Sibaris, oppidum antiquissimū, ab urbe. xii. milibus passuum distans. Aliud est oppidum Calabriæ, quod trecēta militum milia cōtra Crotoniatas armauit. Cuius populi Sibaritæ dicti sunt, diuitiis, & luxuria intemperantes, qa Crotoniatis turpiter uicti fuere. Vnde apud idoneos auctores Sibaris pro mollicie capitur, q. s. omnium mollissimi, & delicatissimi fuerint Sibaritæ. Ex quo uice prouerbii sibariticæ, & sibaricæ deliciæ dicuntur, & sibaritici ludi, cum modum excedunt, sibaritici libelli lasciui, improbi petulantes. A sibaris etiam fit sibaritanus. a. um. Scribuntur a nonnullis per y. Fuit & hoc nomine fluuiꝰ in Calabria. Et Iuuenis apud Horatium. Lydia dic p omnes te deos oro, Sibarim cur properes amando perdere.

Sibilus pe. cor. in singulari generis. mascu. In plurali ma

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſcu.& neu.Hiero.in lib.Iudi.Quare habitas inter duos terminos,ut audias ſibilos gregum?Idem contra Ioui. Hæc ſunt ſibila ſerpentis antiqui.Luc.lib.ix.Cerberus orpheio lenibit ſibila cantu.Eſt aũt ſibilus,qui ſit ore ut equi boues,& hmõi,ſi ad bibendũ ducãt.Colu.li.ii. Sibiloq; allectari,quo libentius bibant.Quod tñ & de uento,& hmõi dr.Vir.in Buco.Nã neq; me tñ uenientis ſibilus auſtri,Nec percuſſa iuuant fluctu tã littora, nec quæ Saxoſas inter decurrunt flumina ualles.

Sibilo,ſibilum facio.Hiero.per.tranſla.ad Cteſi.Quod p os eoꝝ intolerabilem diabolus ſibilet blaſphemiã.Huius compoſita ſunt.Aſſibilo,quod eſt iuxta,ſeu retro ſibilo.Clau.li.ii. Gorgoneiſq; premens aſſibilat hydris. Exibilo,extra uel ualde ſibilo,aut tumultuaria ſibilatione eiicio.Cice.in Parad.Hiſtrio,ſi paululum ſe moueat extra numeꝝ,aut ſi uerſus pronũciatur una ſylla ba breuior aut longior exibilatur & exploditur.

Sibylla cum y ante geminũ ll,puella dicit,cuius pectus numen recipit,& quæ uaticinat,ut Lactã.& Var.teſtantur.Et a conſiliis deoꝝ nunciandis,ueteres hoc nomẽ impoſuerunt Æoles eñ σιοὺς deos dicunt,βουλὰ ſententia ſeu conſiliũ dicit.Ergo ſibyllas,quaſi ſibullas.i.q̃ dei ſẽtentias dixerunt.Hiero.contra Ioui.q; ſi Æolici ſermonis genere ſibylla θεοβουλὰ appellatur recte cõſiliũ dei ſola ſcribit noſſe uirginitas.Sibyllas decẽ fuiſſe ſcripſit Var.prima ſambethe noiata hanc chalcidicã ueteres fuiſſe perhibent,ſunt qui hebræam dicãt,& uni filioꝝ Noe nupſiſſe,& cum ipſo archam conſcendiſſe,& ipſã ꝓdixiſſe q̃ de turri conſtructa ferunt linguarũq; uarietate,linguaq; uſam hebraica,& de Alexandro Macedone ꝓdixiſſe multa,ut Nicanor refert,qui Alexandri uitam ſcripſit.Secunda Libyſſa,cuius mentionẽ facit Euripides.Tertia delphis,q̃ nata in delphis eſt.Quarta Italica,quæ in Italiæ ſolitudinibus uixit.Quinta Erythræa,q̃ bellũ troianũ ꝓdixit.Sexta Samia quã pytho nominatã ferũt.Septima Cumæa noie Amalthea.Alii Erophilẽ,alii Taraxandrã uocãt.Vir.aũt Deiphobem Octaua helleſpontiaca.Nona phrygia.Decima tyburtina noie Albunea,hãc aiũt oracula certiſſima cõſcripſiſſe,cunctis uero ꝓſtitiſſe Erythræã,q̃ cum primũ nata eſt,cœpit loqui grauia,& nomine ſuo multos noiare Suidas autẽ plura ſcribit de ipſis,& alio modo,ſed qm̃ Suidæ noſtri mentio facta eſt,codices impreſſi ſunt emendandi.ubi eſt maximus error,nã dicitur σίβυλλα ῥωμαϊκὴ λέξις ἑρμηνευομένη προφῆτις.ἔγραψα μάντις ĩmo debet dicere σίβυλλα ῥωμαϊκὴ λέξις οὐκ ἔστι, σιὸς.n. æolice dicitur deus βουλὰ conſiliũ,qm̃ ſcit deoꝝ ſecreta

Sibur ueteres uocant callidum & acutum.

Sic aduerbium affirmantis,ut feciſti ne hoc?Sic. Q̃ñq; ſimilitudinis.Vir.Non ſic aggeribus ruptis cum ſpumeus amnis Exit.Q̃ñq; optãdi.Idẽ.ſic pater ille deum faciat,ſic magnus Apollo. Eſt & coniunctio illatiua. Cice.Sic tot ſimul uirtutes continentiæ,grauitatis,iuſticiæ,fidei defecerunt.i.igitur. Nonnunq̃ capitur pro ualde.Apul.Nec ego rebar ſic multorum id opus dierum eſſe.Frequentius tñ in hoc ſenſu compoſitũ ſicq; reperitur.Duplicat etiã maioris exp̃ſionis cauſa.Vir. Sicſic iuuat ire ſub umbras.Fit autem ſic a ſi.

Siccine aduerbium interrogantis eſt.Plaut.Siccine tu illam?Siccine nos habes ludibrio omnis?

Sicut & ſicuti aduerbia æqualitatem denotãt,ut ille ualet ingenio ſicut tu.Aliq̃ ſimilitudinẽ,ut cũ dicimus Qui facit iuſticiã iuſtus eſt,ſicut ille iuſt⁹ eſt nunqd iuſticia noſtra æqualis eſt iuſticiæ dei,abſit.Quo modo uiſa baſilica ampla ſi uelit facere aliqs minorẽ,ſed tñ ꝓportione ad menſuras eius.ut uerbi gratia.Si lata eſt illa ſimplũ,& longa duplũ uidet ſic feciſſe,ſicut eſt illa ſed iſta habet centum cubitos,illa triginta.Et ſicut eſt, impar eſt,Interdum non res ſimiles,ſed diuerſas & plane contrarias denotant.Quinti.Sed hæc eloquẽdi præcepta ſicut cognitioni ſunt neceſſaria,ita non ſatis ad uim dicendi ualent,niſi illis quædam facilitas q̃ apud græcos lexis nominatur acceſſerit,habet etiã uenuſtatem atq; utilitatem magnam quotiens antecedentem ſententiam annectit cum ſequẽti.Plin.Ferũt Craſſum auum Craſſi in Parthis interempti nunq̃ riſiſſe,ob id Agelaſtum uocatũ ſicut fleſſe multos.

Sicubi pe.cor.ſi alicubi.Hiero.in ꝓlo.Ioſue.Et ſicubi in antiquorum uoluminibus lectione dubitauerint, hoc illis conferentes inueniant,quod requirant.

Sicunde aduerbium ſignificat,ſi ex aliquo loco,uel ſi ex aliq̃ parte.Apul.li.ii.Me.Et ſicunde de ꝓximo latratus in gruerit eum putabis de faucibus lapidis exire.

Sica genus gladii breuioris,& acuti,quaſi ſeca,a ſecando Proprie culter qui ſub ueſtibus portatur ad inſidias,quo latrones & uiarum obſeſſores utuntur.

Sicarius,qui ſica.i.gladio hominẽ interficit,p. abuſionẽ dicitur,qui cædem telo quocunq; commiſerit.

Siccus.a.um.per duplex cc,quod eſt aridum,& ſine humore.Vir.Summa petit ſcopuli,ſiccaq; in rupe reſedit. Per.trãſla.ponit,pro exercito,q̃ ſi nimio labore exhauſto.Plaut.Siccum,frugi,continẽtem amantem uxoris maxime.Item pro continẽte,ſobrio, cuius cõtrarium eſt madidum,quod ſignificat ebrium.

Siccitas,& ſiccitudo.Colu.li.ii.Si uero torpor cæli ſiccitaſq; regiõis ſuadebit,Februario ſtatim,ſcindẽdi ſunt

Sicco.as.tam in paſſiua q̃ in actiua ſignifictaione reperitur.Lactã.li.vii.Flumina & ſtagna ſiccauerint,id eſt, ſicca facta fuerint.Colu.lib.ii.Si humidus erat abundãtia uliginis ante ſiccetur foſſis.Huius compoſita ſunt Aſſicco,quod eſt ualde ſicco.Idem in eodem.Ea cum ſpicas ediderint priuſq̃ ſemina hient æſtibus, manu carpuntur,& ſuſpenſa in ſole cum aſſiccauerint recondũtur,atq; ita repoſita perẽnant æuo diutius, quam cætera.Obſicco.Idem lib.i.Plurimum refert,non abſiccato ſucco ſimum uires continere,& aſſiduo macerari liquore.Deſicco ualde ſicco. Exicco, extra ſicco, euacuo.

Sicceſco,ſicceſcis,a ſiceco,ſicces.Plin.li. decimo octauo Aquilonẽ prænunciat terra ſicceſcens,ſed roreſcens repente hauſtrũ immiſcet in rore occulto.Colu.libro ultimo.Fœnum græcum uetere uino macerato deinde in ſole exponito,aut in furno,ut ſicceſcat.Hic Aſſiccet co.Idem Ibi in muria luere oportet,& expreſſos in cratibus pandere,dum aſſicceſcant.

Siccaneus.a,um.quod eſt naturaliter ſiccum,Colu.li.ii. Eius prati animaduertimus duo genera,quorũ alterũ eſt ſiccaneum,alterum riguum.

Sicera.pe.cor.nũcuparur oĩs potio apud hebræos,q̃ inebriare poteſt,ut ſcribit Hiero.ad Nepo.Siue illa,q̃ fer

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

méto cõficiẽ, siue pomoꝝ, succo aut faui decoquũt in dulcẽ, & barbarã potionẽ, aut palmaꝝ fructꝰ exprimũt in liquorẽ, coctisq; frugibus aqua pinguior coloratur.

Sicambri ppli Germaniæ Menapiis finitimi, ad utrãq; Rheni ripam habitantes. Hi crines natura flauos hñt, quos crescere sinunt & artificio quodam intorquent. Mart. lib. i. Crinibus in nodum tortis uenere Sicambri. Quidam cum y. græco scribunt.

Sicani populi hispani, a fluuio Sicare dicti. De quo Luc. Hesperios inter sicaris nõ ultimus amnis. Hi duce Siculo, exclusis aboriginibus Italiã tenuerunt, ipsiq; postea ab illis pulsi, quos ante pepulerãt, insulã uicinã Italiæ occupauerunt, & eam sicaniam a suo nomine nuncupauerunt. Huiꝰ dictiõis syllaba ca, indifferenter ponit. Vir. li. iii. Sicano prætenta sinu iacet insula contra. Sil. li. xiiii. Sidera elisseis aderat gens sicana uotis.

Sicania dicta est insulæ Siciliæ q̃dã pars in finibus agrigentinis. Et amnis in ea sicanus olim fuit, sed & insula q̃q; tota sicania dicta est a Briarei Cyclopis filio sicano, uel a Sicanis populis, q primi eã insulã incoluisse ferunt, qui tñ non sunt indigenæ, sed Hispani. Sicilia uero a ducis nomĩe, ut inqt Seruius. (ppli dicti sunt.

Sicaris pe. cor. nomẽ est fluuii in Hispania, a quo sicani

Sycionia, insula est in mari Ægeo, ex opposito ad Epidaurum, alta quidem, & eminens, ut refert Pli. Est & Sycionia, seu Sycion urbs in Achaia intra Isthmum pelo ponesi antiquissima oleaꝝ puentu, & picturis clara, & Arati patria, nõ procul a Corintho, in qua primus regnasse fertꝰ Ægialeus, quæ nunc Clarentia dr. Sycionẽ fuisse officinarũ oĩum metallo⁹ patriam Plinius scribit. In ea etiam Cicerone teste molles, & muliebres calcei confici solebant. Vñ Sycionia calciamenta dicta sunt. Lucil. Et pedibus leua Sycionia demit honesta.

Sichem filius Chanaam, qui ciuitatem sui nominis ædificauit in Phœnice, quæ Sidon a græcis appellata est.

Sicilia italiæ insula, a Siculo Neptuni filio dicta. Vel sicilia, quasi sicelita, hoc est execta. Nã olim agro Brutio annexa, moxi terfuso mari siculo auulsa. Ob hoc græci Rhegyo nomẽ dedere, q̃si auulso. Vñ Vir. lib. iii Hæc loca ui quondã, & uasta cõuulsa ruina (Tñ æui lõgin qua ualet mutare uetustas) Dissiluisse ferũt, cũ protinus utraq; tellus Vna foret. Eã græci Siceliam dixerũt Olim Trinacria appellata est, q tria aera, hoc é tria cacumina habeat. Nã tribus, promontoriis in diuersa procurrit. Vel triquetra, q trianguli figurã habeat hmõi. Δ. Triquetram. n. figurã triangularem dixerũt. Quoꝝ unus angulus, q in meridiẽ uergit pachynus dr, alter Pelorus, q ad septentrionẽ spectat, & ab Italia mille q̃ gentis passibus distat. Tertius Lilybæus, q Carthaginẽ maxime spectare uidetur, & ab aphricæ littoribus cxx. milibus pass. distare pdiderũt. Hæc ab oriẽte, occidente, septẽtrioneq; tyrrheno mari, a meridie Aphrico alluit. Patet in longitudĩe a Peloro, usq; ad Pachynum millia pas. clxxxvii. In latitudĩe clxxxix. Sicania pter ea dicta est, a sicanis Hispaniæ populis, q duce Sicano primũ in Italiã uenisse ferunt. Hæc a principio, ut Iusti. scribit Cyclopum patria fuit, q bus extinctis Æolus regnũ insulæ occupauit. Vñ Vir. lib. iii. Ignariq; uiæ Cyclopum allabimur oris. Et illud. Exulat, ætnæos uidit cyclopas Vlysses. De hac Dio. sic scribit. Sicilia optia insulaꝝ oĩm, anti quitate reꝝ cæteras antecellit. In ea sunt Panormus, Cathana, Syracusæ. xi. olympiade conditæ. Præterea Messana, Eryx, & Leontinum Gorgiæ phi patria. Ibi Arethusa fons, Eryx & Ætna montes. Est & Sicilia herba a siciliẽdo dicta, quã alio noĩe Fœnograecũ uocãt, q nullius fere cultus sit, sed tm̃ sicilit, hoc est secatur. In ea primũ seminatũ est, & comœdia primum inuenta est. Hic archimedes natus, qui siderum disciplinã machinatus est. In ea specus Læstrygonum ubi habitabant, & Achates lapis inuenitur. Hinc fiunt adiectiua sicanus, siculus sicilienſis, & Sicelis.

Sicilienses dicuntur qui alibi orti in Sicilia uersantur.

Siculi, qui ex sicilia sunt, uel incolæ, uel indigenæ. Siculum mare angustum, atq; anceps alterno cursu, modo in Thuscum, modo in Ionium pelagus influit uertico sum, & Scyllæ, & Charybdis sæuitia inclitum.

Sicelis, idis. formã græca a Sicilia fit. Vir. Sicelides musæ paulo maiora canamus. (siciliſſat.

Sicilisso, as. sicula lingua loquor. Plau. Nõ atticisſat, sed

Sicileo, es. sicilui uel sicilio, is. iui itum. Sicilire est, q̃ male secta sunt, secare, ut fit, cũ fœniseces prætereũt in pratis. Pli. li. xviii. Prata quotiẽs secta sunt, sicilire oportet, hoc est, qd fœniseces pterierunt secare. Var. libr. i. de re rust. Quo facto sicilienda prata. i. falcibus cõfectanda, q̃ fœnisecæ pterierunt, ac q̃si herba tuberosum reliquerunt cãpum, a qua sectione arbitror dcm̃ sicilire pratũ.

Sicilicus scrupulos sex continet, siue drachmas duas, dictus, q semiunciam secet.

Sicilites, hastarum spicula lata.

Siclus, apud hebræos dicitur uncia. Apud græcos latinosq; quarta pars unciæ, & stateris medietas dragmas duas appendens.

Sicimina quidam ita edisserunt, inquit Hie. ut ea genus arborum appellare uelint, q̃ palæstinæ nascunt in cãpestribus q̃ si nõ uellicent amarissimas caryculas faciunt, & a culicibus corrũpunt, nobis aũt quia solitudo, in qua morabatur Amos nullam huiusmodi gignit arborem, magis uidetur rubos dicere, qui afferunt mora, & pastorum famem, ac penuriam consolantur.

Sicimnium, genus ueteris saltationis, quasi siticimniũ, hoc est cantum apud sitos. Vnde siticen qui apud sitos canere solitus est, hoc est uita functos, & sepultos, saltabundi nam̃q; canebant in funere defuncti.

Sicinius dentatus, strenuus bellator, q ob ingentem fortitudinem Achilles Romanus appellatus est. Is pugnasse dicitur centum & uiginti præliis. Cicatricem auersam nullam, aduersas quinq;, & xl. tulisse. Coronis aureis octo donatus. Et triumphauit cum imperatoribus suis triumphos nouem.

Sicos σῦκος latine ficus dicitur. Significat enim morbũ & alio nomine dicitur sicosis & Marisca. Llu. Hodie sicos recens mihi fuit.

Sicomorus, pen. prod. σῦκος ficus μωρὸς fatua arbor peculiaris Ægypti in Nilo in aggeribus præcipue nascẽs fatua autem dicitur, quasi infructifera. Gignit enim pilulas albicantes q̃ instar olynthoꝝ, hoc est grossoꝝ fici apparente maturitate decidunt. Dioſc. scribit sicomorum esse arborem & magnã sisem arbori ficuum habentẽ lactis multitudinẽ, cuius fructus est dulcis sisis fructui ficus agrestis. Grana eius sunt minutiora q̃ gra

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

na ficꝰ,& nõ maturãt niſi tudãt inſtõ ferreo,& naſcitur multũ apud rhodũ,& in locis,ubi abũdat frumentum Ociſus Moroſicon inuerſis litteris uocat.Stra.lib.xvii. ait morũ naſci in libya quæ fructum fert qui ſicomorum dicitur.Nã ficui perſimilis guſtatu uero malus.

Sidon urbs Phœnicis inſignis Cananeorum & purpuræ captura nobilis,ad aquilonẽ reſpiciẽs,& poſtea regiõis Iudeæ,hãc Phœnices,ut quidã aiũt,cõdidere q terræ motu relicto patrio ſolo aſſyriũ ſtagnum primo,mox mari proximũ littus incoluere cõdita ibi urbe,quam a piſciũ ubertate ſidona uocauere,eo ꝙ tali noĩe piſcẽ uocent.Sed deinde poſt multos annos expugnati ciues ſunt,qui nauibus appulſi Tyron urbẽ,anno troianæ cladis,condidertũt.Hãc Euſta.a Sida Beli filia dictam putat,Ioſephus a Siché filio Chanaan q̃ apud hebræos etiã Siché uocatur.Hinc Sidonius,a.um.ut ueſtis ſidonia.i.purpura,qm̃ Sidon in Tyro eſt.Et licet do,ſyllabã correptã habeat.Vir.Sidoniaſq; oſtendat opes.Et Sidonio eſt inuectus equo Inueniẽt tñ q̃q; producta,ut apud eundem obſtupuit primo aſpectu ſidonia Dido. Sicut in primitiuo.Teucrum memini ſidona uenire.

Sidonia quoq; Troadis oppidum legitur.

Sidonii populi Sidonis urbis.Sidones uero populi Thracum prope Hebrum,quos Plin.Sidonos appellat Sunt & alii ſydones in ſcythia.

Sido.is.ſedi ſeſſum.Mutuatur em̃ præteritũ a ſedeo. Eſt ãt ſidere deorſum deſcendere,ſeu ad ſedendum,firmãdum manendumue,ponere.Vir.Sedib⁹ optatis gemina ſuper arbore ſidunt.Huius compoſita ſunt Aſſido. cõſido,circũſido,deſido,iſido,obſido,perſido,quod eſt ualde,ſeu perfecte ſido,perſiſto.Vir.li.iii.Geor.Turpis oues tentat ſcabies,ubi frigidus imber Altius in uiũ perſidit,et horrida cano Bruma gelu.Subſido ſubtus cado,deſcendo,decurro. Vir.li.v. Subſidunt undæ tumidumq; ſub axe tonanti Sternitur equor aquis.i. ſublabuntur.Ouidi.lib.i.Meta.Iam mare littus habet, plenos capit alue⁹ ánes,Flumina ſubſidũt,colles exire uidẽt. Iuſſit & extẽdi cãpos,ſubſidere ualles.i.deſcẽdere.

Sideritis lapis,quẽ alio noĩe heracleon,alio Magnetem uocamus ἀπὸ τοῦ σιδήρου,hoc eſt a ferro.Nam a magnete trahitur ferrum.

Sidus licet quidã græcũ eſſe uelint,& ἀπὸ τοῦ σεύω quod eſt ſimul,& εἰδέσθαι uidere,ꝙ plures ſtellæ ſimul cõſpiciant Alii ab συνοδεύω quod eſt cõmeo,& cõuenio,ut ſit plurium ſtellarũ cõuentus,latinũ tñ eſſe putat,& a ſido deduci,quod eſt fixus maneo,ꝙ ſidera inſidant.i.fixa ſtẽt ut Martianus li.de Aſtrologia ait Eſt.n.ſidus qd aliqd ſignũ compluriũ ſtellarũ cõpoſitũ eſt,ut aries,taurus, andromeda,perſeus, corona,& quæcũq; uariarũ genera formarũ cõpoſita ferunt in cœlũ recepta.Stella uerp ſingularis eſt,quæ non ad mixta aliis ſola fertur.Sic apud græcos aſter & aſtron diuerſa ſunt,& aſter,ſtella una,Aſtron ſignũ ſtellis coactũ,qd nos ſidus uocamus Qñq; tñ ſidus,pro ſtella ponit.Cice.Itaq; neſciunt hos ſyderũ errores.Quinti.Quid hæc fulgentium ſiderum ueneranda facies,quæ quadam uelut infixa,ac cohærentia perpetua ſemel capta ſede collucent.Alia toto ſparſa cœlo,uagos curſus certis emetiũtur erroribus.

Sidereus.a.um.quod ex ſidere eſt,ut ſplendor ſidereus. Aliquando ponitur,pro alto.Marci.Hic ubi ſidereus propius uidet aſtra coloſſus.Aliquando pro fulgenti Vir.Et ſplẽdidus æthra ſiderea polus.

Siderari, eſt ſidere afflari.Hinc ſideratio morbi genꝰ partẽ aliquã corpis, ſæpe pene totũ corpꝰ cutiẽtis ſubito atq; exſiccãtis,& plerũq; hoĩem enecãtis,ꝙ cũ repẽtino quodã eueniat impetu,& e cælo ui quadã ſideris,puenire putat.Vñ Pli Sideratio tota e celo eſt, idcirco a ſidere nomẽ aſſũpſit.Sideratio etiã dr̃,ꝙ corpꝰ ſtupore quodã attonitũ ſubito cõficiat. Nec in humanis tm̃ corpibus,ſed in arboribus ac plantis ſideratio eſt,qñ uapore ſiccitate arbores moriunt,ut inqt Pli. li.x. Hunc morbũ græci ἀστροβολίαν noĩant a ſideris percuſſione maxinio Saturni & Martis coitu in ſede uirginis, aut geminoꝝ Lunæ Soliſq; defectu. Sic ſiderati dñr,q ſidere uexant,& leduntt.i.qui uim & malignitatẽ alicuius ſideris ſtatutis tẽporibus ſentiũt.Pli. fluuiatiliũ ſilurus caniculæ exortu ſiderat,& alias fulgore ſopit. Plau.Sideratus eſt,moueri nõ põt.Hinc p̃ſiderari dr̃ cum maturius hyberna tẽpeſtas mouetur,q̃ſi ſideris tempus.

Siderites pe.pro herba,q̃ & aſteriſcum.folio ſiſis ocymo nigrior,tñ naſcens in tegulis parietinis,& hẽt pen.cor.

Siſilatores a ueteribus dicebant ſibilatores, dñr q ſibilis quempiã explodũt,& ſiſilare, qd nos ſibilare dicimus.

Sigala genus frumenti,ꝙ alio nomine ſiligo dicitur.Hiero. in Ezech.quam nos uiciam interpretati ſumus,alii auenam, alii ſigalam putant.

Sigalion ſimulachrum, quod harpocrates alio noĩe dr̃, a ſilentio σιγάω græce ſileo, & σιγὴ ſilentium.

Signũ ꝓprie eſt parua q̃dam ſignificatio,indicans totiꝰ rei qualitatẽ,inqt Dona.Ter. Num eius color pudoris ſignũ uſq; ĩdicat,uel ſignũ eſt quo aliqd in noticiã noſtram inducit,ut ſigna tibi dabo,tu condita mente teneto.Hinc lr̃æ notæ ſigna dñr.Itẽ notæ genitiuæ,& q̃ pecudibus inurunt,& ſignũ qd imprimitur, cuiꝰ dimi. eſt ſigillũ,& denoĩatiuũ ſignaculũ, & Aſtronomis ſignũ dr̃ ſtellarꝝ multitudo ſub una comphenſa effigie,ſi cut duodecim ſigna cœleſtia ſigna dñr, q̃ in zodiaco ſunt,qa notæ quorundã aĩalium ſunt,q̃ ad naturã ſoliis iure referunt.ſ. Aries.taurus.gemini.cancer.leo.uirgo libra.ſcorpius.ſagittarius.capricornus.aquarius.piſces. Et extra ſignifer̃ alia bootes cynoſura,helice. Plau.in Am. Stãt ſigna. Et apud oratores ſignũ eſt uis argenti de inexpertibus artis ſumpti locis. Itẽ ſignũ in re militari uexillũ dr̃ ab effigie aĩalium, q̃ in uexillis fieri conſueuerũt.Luc.Signa pares aquilas,ac pila minantia pilis.Hic anteſignanus ſignoꝝ ꝓpugnator, q ante ſignũ conſtituit in acie. Signa quoq; dñr ſculptilia,ſiue fuſilia,ad effigiẽ aĩalium fabricata,quẽadmodum tabulæ opa pictoꝝ. Vñ ſigna & tabulas dicimus pro cælatis operibus atq; depictis. Siquidẽ in tabulis antiqui pingebant,non in parietibus. Tabulæ igit̃ picturæ ſunt ſigna uero ſtatuæ. Vñ apud Sal.Signa & tabulas pictas, uaſa cælata mirari,ea priuatim,& publice rapere,delubra ſpoliare.Hinc fit inſignis.In figuris aũt,ut Aug.lib. de quantitate aĩæ ſcribit,Signũ dr̃,ſi principium lineæ eſt,aut etiã finis,uꝰ cum omnino aliquid notat, qd ſine partibus intelligendũ ſit,nec tñ obtineat figuræ medium punctum, cum medium tenet figuræ.Et igitur ſignum nota, ſine partibus,pũctum nota mediũ figuræ tenens. Ita fit ut omne punctũ ẽt ſignũ ſit, non autem

omne

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

omne signum punctum uideatur. Signum etiam miraculum insolitum prodigium dicitur quod cum præsentatur mirum est & in futuro aliquid præmonstrat.
Sigillum diminutiuum, id est paruum signum, prout signum statuam significat.
Sigillatim aduerbiũ, significat per singulos. Separatim a singulis, sicut & singultim a Plauto dr singulariter.
Sigillo, as. signũ iprimo. Hinc sigillatæ dr læ. i. clausæ & annulo impressæ, ꝓpter quod ueteres sigillare, pro claudere usurpabant. Var. Contra lex nimis impia est, ne filii patribus luce sigillent oculos.
Sigillaria opera, sunt paruæ imagines, fictilibus descriptæ, dicta a sigillis, id est paruis signis.
Sigillaria uicus erat, ubi sigilla uendebãt. Gel. li. v. Sigillaria forte in libraria ego, & L. Paulus apud poetã con
Signifex qui facit signa, hoc est statuas. (federamus. Apul. li. ii. Egregius ille signifex.
Signifer, qui signa fert, hoc est uexillifer. Et signifer dr circulus, i quo. xii. signa sunt, q græce Zodiacus appellat, ab effigie aialium, quæ in eo sunt. Per transl. signifer princeps in qua cũq; re dr, qm militari more, nõ nisi strenuissimo cuiq; uexilla cõmittebant. Prudentius in diuo Roma. Tu cã mortis, tu malox signifer. i. auctor.
Signo, as. signũ imprimo. Vir. Et summo uestigia pluere signẽt. Vñ signare epla m dicim9 annulo signũ iprimere. Cuius contrariũ est resigno, q d est delero signo aperio. Sic signatã pecuniã dicimus. Hic. Habitacula, i qbus scabræ ẽt icudes, & mallei, qbus pecunia signat, uisebant. Sic signata pecora, q signis notata sunt, & q notã inustã hñt. Interdũ signare scat ostendere, indicare signo. Plaut. in Cis. Cui hæc excidit cistellas recte eccũ locus signat ubi ea excidit. Idẽ. Hic meretricẽ deperit, signat tũ se eam non amare. Interdũ scribere. Cõlu. li. i. Huc pertinet præclara nostri poetæ snia. Laudato ingẽtia rura, exiguũ colito. Q. uir eruditissimus, ut mea fert opinio, traditũ uet9 ꝓceptum numeris signauit. Vñ & subsignare, subscribere dicimus. Et signare designare. Vir. lib. ii. Geor. Quin etiam cœli regionẽ in cortice signant. Huius cõposita sunt Assigno, quod est attribuo, do. Cice. li. i. ad Her. Sed si quo tardius hæc, q studes absoluenẽ, tum rei magnitudini, tũ occupationibus assignare debebis. Lact. li. iii. Existimauit oportere & mulieres militare, & cõsiliis publicis interẽe & magistratus ingerere, & imperia suscipere, ita his arma & equos assignauit. i. dedit. Cõsigno sigillo. Plau. in Cur. Eamus intro nunc, ut tabellas cõsignemus. Lact. a. li. de ira dei pro mando usurpauit. Cũ hæc etiam scriptis ad æternã memoriã consignaret. Circũsigno. Col. lib. iii. In his deinde obseruato gemmã, quæ bene apparebit, certãq; spẽm germinis habebit, eam undecim digitis quadratis circũsignato. Designo, exsigno, perfecte signo, notoue, Liui. li. i. Eiq; sacra oĩa exscripta exsignataq; attribuit, quibus hostiis, quibus diebus, ad quæ tẽpla sacra fierent. Obsigno, resigno, & subsigno.
Significo, as. signũ facio, siue ꝓ signa notũ facio, demonstro. Cic. Heu q significatio doloris. Hinc consignifico Apul. Ea furoris consignificatione perterriti omnes.
Signatores dicebantur, qui aut testimoniis, aut causis se subsignabant. Sallustius. Multis modis multa facinora docebat, ex illis testes, signatoresq; falsos commodare, fidem, fortunas, pericula uilia habere.
Significatiuus, a. um. quod naturaliter significat.
Signatorius, a. um. quod signat, seu quo ad signandum utimur, ut signatorius annulus. Vale. Max. Vt annulo quo signatorio utebatur. Pau. iureconsultus. Annulus signatorius ornamenti appellatione non continetur.
Signaculum, proprie est signum alicui rei impressum, ut lateat quousq; referetur.
Signio, is. tum. signo aliquo noto, a quo fit compositum insignio. Inde insignitus, a. um. eiusdem significationis cum signitus.
Signinum opus, quod fractis testis, addita calce conficiebatur. Col. lib. i. Cuius solum terrenum priusq; consternatur perfossum, & amurca recenti madefactum uelut signinum opus pilis condensatur.
Signia urbs Campaniæ, in Lepino monte posita. Colu. Quæ Marrucini, quæ signia monte Lepino.
Sigæũ Troiæ ꝓmontoriũ appellatũ est ꝓpter Herculis taciturnitatẽ. Hic. n. quia prohibitus hospitio fuerat, si mulauit abscessum, moxq; per silentiũ aduersus Troiã ueniens eã cepit σιγᾶν em̃ silentiũ facere græci dicunt tũ contra Suidas aliter dicit, inquit em̃ σίγειον. πόλισ ᾳ̃ Τρωάδοσ, ὁ ἀπὸ τοῦτου σιγειεὺσ, καὶ σίγειον ἀκρωτήριον.
Sigma, atis. mensula exculta, uel potius cœnaculum in star hemicycli & lunatæ testudinis, q̃ sex caperet cõuiuas, in similitudinẽ elemẽti græcanici. Vnde forte & nomen accepit, quemadmodũ zeta, siue zetecula, a z. læ figura, de quo Mart. Septẽ sigma capit, sex sumus, adde lupum. Lampri. de Helioga. Primus inuenit sigma in terras sternere. Idem. Vt de croco sigma straueret, cum summos uiros uocaret ad prandium.
Sileo, es. lui. significat taceo, q̃uis inter se differant, q silere dicat, qui nondũ cœpit loqui. Tacere, q iam cœpit. Si hæc differẽtia uera est, quã ponit Ser. falsi sunt q dicunt silere factitium uerbũ esse, ab s. littera, quæ silentii nota ẽ, qm̃ in ludis literariis, publicisq; cõuentibus, dum uolunt silentium indicere s. litteram, quasi sibilando pronunciant. Hinc fit compositum Consileo.
Silesco tacitus fio. Ter. in Adel. Quid ego nũc agam nisi dũ hæ silescũt turbæ, interea in angulũ aliquo abeam.
Silentiũ taciturnitas. Vñ silentiũ noctis ꝓ intẽpesta nocte ponit, quã alii concubiũ, alii conticinium uocant.
Silentiarii dicti sunt, qui honestati sunt ab imperatore quodam digniratis. Sic. n. ait Iurecon. in codice. Viros clarissimos sacri nostri palatii silentiarios circa latus nostrum militantes de tutelis & curationibus excusari sancimus. Accursius silentiarios dicit, quos uulgo principes scribarum & secretarios appellamus.
Silentia dicuntur loca, in quibus siletur.
Silenus, Bacchi nutritius fuit.
Silanius, mons Hiberniæ insulæ altissimus, a Silanio rege in uertice eius sepulto, dictus.
Siler generis neu. arbor, quam uulgo salicẽ uocant. Virgi. ii. Geor. Namq; aliæ, nullis hoium cogentibus, ipsæ Sponte sua ueniũt, camposq; & flumina late Curua tenent, ut molle siler, lentæq; genistæ. Siler ge. masc. fluuius Picentinorum, iuxta Salernum decurrens, qui & Silerus dr. Luc. lib. ii. Radensq; Salerni tecta siler. Hic Lucaniam diuidit a Picentinis campanorum, cuius a qua uirgulta indurescunt, ut inquit Silius.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Silerus pe.cor.fluuius de quo modo Sil. lib.viii. Nunc si lerus,quo nutrit aquis.

Sile herba,quam alio noīe siselin uocant, cuius uel radice,uel semine uinum cōdiebant, quod ante meridiem sumere mos erat, propterea silatum antiqui dixere.

Sil,silis,idē quod ceruleū,ut ē apud Pli. li.xxxv. In auri & argēti metallis nascunt etiā nunc pigmēta,hoc est sil & ceruleū. Hoc pingēdis abacis Vit. li.ix. cōmendat. Au sonius Sit ne peregrini uox nominis, an latii Sil.

Silus, nasus sursum uersum aduncus, uel repādus. Vnde galeæ quoq; a similitudine silæ appellatæ sunt, quēad modum simus uocatur,qui pressis est naribus.

Silis amnis Venetiæ primus in stagnū cadēs,ubi nūc habent suburbanæ Venetiaꝝ ilulæ Murianū Torcellūq;.

Silli p duplex ll.nā apud græcos σίλλοι scribit, pro dicacitatibus, & salibus. Vnde Gel. refert Timonem quendā sripsisse libꝝ maledicentissimū, q; sillus inscribitur.

Sillo, qui prominentia habet supercilia a Sileno quem hirsutis superciliis fuisse tradunt.

Silicia,siue silicula,herba q̄ alio noīe dicit fœnū græcū, a Theophrasto buceras uocat,ab aliqbus ceraitis,epiceras Hippocrati,qñ semen hēat simile corniculis, uñ siliquā nōnulli appellant,iuenio & carpū in nris & græcis auctoribus uocatū, q̄q̄ & p balsami semine carpū fere accipiūt. Itē carphos p fœno græco, quasi floculū siue arentem surculum & telis a Dioscoride uocatur.

Silex mas.ge.lapis durus, ex quo ignis excuti solet dict⁹, q̄ de eo ignis saliat, uel q̄ silētē itra se igné hēat q attritu,aut pcussu excitet. Vir.lib.vii.tñ fœ.ge.usus est. Stabat acuta silex p̄cisis undiq; saxis. Oui.lib.vii.Met. Aut ubi terrena silices fornace soluti. Hunc lapidē iuraturi per Ioué tenebant dicētes. Si sciens fallo,q̄ me despicit, salua urbe,arceq;, is me eiiciat, uti hunc ego lapidem.

Siliceus,a.um.quod est ex silice.

Silicatus, a. um. quod est ex silice factū,unde stratæ uiæ dicuntur silicatæ,a silico,as.quod a silex fit,silicare em̄ est silicibus sternere.

Silicernium uarie exponi solet, scribit Nonius esse funebre cōuiuiū qd̄ senibus exhibetur. Fest. docet esse farciminis genus,quo familia in luctu a fletu purgat, q̄a cuius noīe instituebat ea res,is iam silentiū cerneret. Cecil. Credidi me silicerniū eius esse esurū. Don. inqt esse cœnā,quæ infert diis manibus, uel q̄ eā silentes cernāt umbræ,uel q̄ q̄ hæc inferunt cernāt,neq; degustēt,Nā de his q̄ libātur inferis qsqs ederit,aut biberit funestat. Hinc Ter. in Adel. appellat senē silicerniū, q̄ iamiam silentibus cernēdus sit. Alii silicernium nomen fictū a Terentio existimarunt, pro sene, q̄ incuruitate silices spectet. Qui recte sentiunt, affirmant silicernium funebre conuiuiū esse qd̄ apud ueteres senibus exiberi solebat,dictū q̄ cum silentio edentes cernerent,uel q̄ cogitarent se mox illum secuturos. Quapropter abeuntes a conuiuio,ueluti se amplius nō uisuri,mutuo se salutabant. Var. Funus executi laude ad sepulchrum antiquo more silicerniū confecimus.i.conuiuium, in quo pransi discedentes dicimus aliis alii uale. Silicernium ergo Ter. senē uocat,atq; decrepitum, id est dignū uel cui silicernium fiat, uel qui ad silicernium uocetur.

Siligo pe.cor.a Prisc. sumitur pro maguderi,qui lib.vii. inducit Plau. in ru. Seu tibi confidis fore multā magu derim.i. frugis genus, hoc ē caulis, q̄ nascit ex ea parte cui⁹ radix sirpis auellit,uel potius,ut alii dīt siliginem Pli. uero siligo nūq̄ maturescit pariter,nec ulla segetū minus dilationē patit, ꝓpter teneritatē his q̄ maturuere, granū demittētibus, sed minus q̄ cætera frumenta in stipula periclitat, qñ semper habet rectam spicam, nec rorem continet,qui rubiginem faciat. Idem libro xvi. Siligine lautissimus panis,pistrinarūq; opera laudatissima præcellit in Italia. Col.li.ii. Omne triticum solo uliginoso,post tertiam arationem conuertitur in siliginem. Ex quo hic patet siliginē esse tritici genus.

Siligineus,a.um. quod est materiatum ex siligine,ut panis siligineus, quem Seneca commendat his uerbis. Malum panem inquis, expecta,bonus fiet, etiam illū tenerum tibi, & siligineum fames reddet.

Siliqua pe.cor.folliculū,seu integumētū, ubi grana legumināū includunt,& si qd̄ leguminibus est sile. Vir.lib.i. Ge. Grādior ut fœtus siliqs fallacibus esset. Pli.li.xviii. de fabis loq̄ns, ait. Nā siliquæ caulesq; gratissimi sunt pabulo pecori. Nescio an Ambr. de hac intelligat, cū super Lucā inqt. Qui aūt aptior hmōi cibus, q̄ is, qui siliquæ mō intus inanis,foris mollis est, quo corpus nō reficit,sed ipletur,ut sit magis oneri, q̄ usui. Siliqua itē grani genus est,ut est apud Col. Siliquæ modii sex uel septē totidē operis obruunt,metūtur una. Item siliqua fructus arboris. Hor. Viuit siliqs,& pane secundo. Arbor ipsa sīl siliqua appellatur, prædulcis est, & cortex ipse,ut Plin. scribit,manditur, digitoꝝ longitudinem habet,latitudinem uero pollicarem,& nonnunq̄ falcata est. Quidam ex recentioribus non indoctus, scribit siliquam esse granū thecæ inclusum, quo abūdat Apulia, uarioq; uocabulo apud Italicos, thecaq; oblonga, & plana saporis dulcedinem habet. Genuenses carubā uocant,& alii fabam græcam; Arabice carub. Vñ quidam latinoꝝ Carnubiam dicunt. Græce ξυλοκέρατα. i. lignea cornua. Vñ & primū oīum,& minimū pondus erat apud Romanos. Post siliquam erat scrupulus græce,latine obulus qui sex siliquis conficiebat, quem nos pensum denariū iam dicimus. Est uero uigesima quarta pars unciæ. Supra scrupulum dragma erat, quæ ex scrupulis tribus constabat. xviii. siliquas cōprehēdens. Sextula aūt ex quatuor scrupulis,hoc est dragmam, & tertiā continebat,dicta q̄ sexta pars unciæ. Hanc quodam tempore uetustiores denariū appellarunt,denarius tunc argenteus minimus erat pōderis siliquarum xxiiii. quanq̄ denarius ꝓprie de decē assiū pondo constat, atq; erat apd̄ antiquos minima æris signati pars. Supra sextulā semunciā legimus dimidiū unciæ continentē. Vncia ab uno denoiat, q̄ ex xii. ea unica ē pars assis, & ea ex octo dragmis conficiebat, siue sex denariis. Vnciæ duæ sextans,quasi sexta pars assis nuncupatur. Quadrans,quarta pars. Triens tertia pars. Vide in dictione As. Inde as ex xii. unciis constans, q̄ & libra dī ex xcvi. drachmis, siue denariis. Ixxii. confecta. Supra assem erat dupondius duæ libræ, a duobus ponderibus. Pondus.n. & pondo,assis pōdere dicebat. Vnde & unū pondus ē assipondiū appellatū. Vltra dupondiū ē Sestertius libræ duæ & semis quasi semistertius,hoc est post sequens tertio loco semis. Quod.n.fiebat ex duobus assibus & tertio semisse sestertium ueteres uocauerunt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uerunt. Supra sestertiũ Tressis a tribus assibus. Octussis quoq; ac nonussis, decussisq; reperitur, octo, nouem ac decem asses. Decussem uero denarium, & a decem assibus noluerunt. A duobus deinde decussibus uicessis. i. uiginti asses. A tribus tricessis, triginta asses, a centum centussis, centũ asses, q erant breues ex ære nummi, supra centussem maius æris uocabulum non habemus.

Siliquor, aris. siliquas facio, hoc est integumenta. Pli. li. xvii. Inter oẽs aũt cõstat nihil esse utilius lupini segete priusq; siliquetur aratro, uel bidentibus uersa.

Siliquastrũ. Vide in dictiõe seliquastra, herba hortensis quæ aliter piperitis appellat, cuius meminit Pli. li. xx.

Silurus, pe. pro. peculiaris Nili piscis traditꝰ, quanq; & in Danubio repiat, quẽ non absim ei putant quidã doctissimi, quẽ sturionem appellamus. Amb. li. Hexa. Captus est silurus, & inutilis p̃da detecta est. Et rursus. Et siurum, q minoꝝ piscium uisceribus aluũ replet. At Scyllirꝰ per c. & y. nomẽ uiri propriũ, q (ut Plut. auctor est) cũ relictis maribus filiis octoginta diẽ esset obiturus, hastiliũ fascem cuiq; obtendẽs, ut illũ cõfringerent iubebat, id aũt singulis se posse negãtibus, ipse singillatim educta hastilia oĩa facile confregit. Ita docens illos, ubi una esse perseuerarent, firmos, ac potentes fore imbecillos autem, si separarentur, ac dissiderent.

Sillura, insula in oceano Britannico, ut Soli. inquit, cuius homines nummos refutant. Dant res, & accipiunt mutationibus.

Silla, ut Diodo. siue silia ut Stra. stagnum est in Indis in quo nihil innatat sed omnia merguntur.

Silys fluuius. Eust. τανάϊς ἑλλωισὶ καλούμενος σιλὺς πρὸς πορφυροῦσι βορβόροις ὠνόμασται, hoc est. Tanais græce dictus, Silys ab indigenis appellatur, de quo Plinius supra Tanaim inquit, Scythiæ silyn uocant.

Siloen dãt esse fontẽ ad radices mõtis sym q nõ iugibus aqs, sed incertis horis diebusq; ebuliat, & per terraꝝ eõ caua & antra saxi durissimi cũ magno sonitu ueniat.

Sylua gñale nomẽ est, non solũ arboꝝ, sed etiã herbaꝝ. Vir. li. i. Ge. Subit aspera sylua lapæq; tribuliq. Propriẽ arboꝝ, & q cædua est, hoc est q̃ habent in eũ usum, ut ex ea materia cædat, q̃ si succisa sit, nihilominus dr̃ sylua, qm̃ rursus ex stirpibus aut radicibus renascitur. Dicta sylua, q̃ si soliua, uel ab eo, q̃ græce ὕλη. i. materia dr̃. Et ut illi hylem pro materia, sic nr̃i sylua posuerũt. Et est, aut glandifera cuius arbores nõ cædunt, sed ad escam quadrupedibus p̃bendam seruant, aut cædua, q̃ in ea arbores cũ ad iustam proceritatẽ creuerũt cæduntur, ut uel ædificationibus, uel aliis usibus materiã p̃beant. Lucus nõ est cæduus, sed manu cõsitus, religiosusq; deo uel hois alicuius cineri dedicatus, circa delubꝝ dei, uel sepulchri. Saltus est sylua iuia, ubi pasci, atq; æstiuare uel hyemare pecudes solent. Nemora uoluptatis causa cõparata & plena amœnitatis. Qñq; sylua dr̃, qd̃ ex tpe scribẽ uelocissime. Estq; uelut prima materia, quales sunt papinii sylluæ, de q bus ipse sic scribit. An hos libellos, q mihi subito calore, & quadã festinãdi uoluptate fluxerunt, cum singuli de sinu meo prodissent, cõgregatos ipse dimitterem. Quint. Diuersum est huic eorum uitium, q primo decurrere per materiam stilo q̃ uelocissimo uolũt, & sequentes calorem, atq; impetum ex tempore scribunt, hanc sylluam uocant. Syluam & poetæ nominant elementorum congeriem, unde cuncta procreantur. Hinc syluula & syluecula diminutiua, & compositum sylũicola.

Syluaticus, a um. quod est syluæ, seu quod ad syluam pertinet. Aug. in Psal. interptatione. Pone paganos ligna esse syluatica, extra eccl̃iam, ad huc põt inde fieri aliquid, qũo de lignis fabrilibus est lignum fabro aptum. Var. li. i. de re rust. Vt falces dñr ab eodem scriptore, ut neaticæ opus esse sex, sirpiculæ quiq;, syluaticæ quinq;, arborariæ tres, rusticariæ decem. Per translationẽ syluaticum dici potest incultum moribus.

Syluester, stris. stre. uel hic & hæc syluestris, & hoc stre. qd̃ est syluæ. Vir. Syluestrẽ tenui musam meditaris auena. Aliqñ dr̃ qd̃ est in sylua. Cic. in Lel. Cũ locis ipsis delectemur montuosis syluestribus, in quibus diutius commorati sumus, hoc est locis, q in mõtibus sũt & syluis.

Syluescere est in syluã redigi, seu syluestrẽ, aut infructuosas arbores, sarmentaue fieri. Cic. in Cat. Quẽ serpentẽ multiplici lapsu, & erratico ferro amputans coherceat ars agricolarum, ne syluescat sarmentis, & in omnes partes nimis fundatur. Col. lib. v. Nec pati uitem superuacuis frondibus luxuriantem syluescere.

Syluanus, syluarum deus, quem græci Pana uocant.

Syluius, nomen est eius, qui in sylua natus sit.

Simois, fluuius, qui ex Ida monte troiano defluens iuxta Troiam labitur, & mari appropinquans commiscetur Xantho ac in paludem cogitur, deinde exit in mare iuxta Sigæum promontorium.

Simbella libellæ dimidiũ, hoc est signũ semis assis. Item instrm̃ paruum, quo singuli nummi ponderantur.

Similis, q̃ si simulis, cũ ad moꝝ, uel doctriæ, ut hmõi imitationẽ ferẽt, iungit gtõ, ut uersus lucani nõ sunt sises uersuũ Vir. Hor. i ser. Sisesq; meoꝝ Mille die uersus describi posse Trebati. Cic. Vt aliquoꝝ sises in dicẽdo ualeamus ee. Qñ uero, uel in forma, uel in ætate, ut in fortunis, aut aliis hmõi rebus similitudo est dtõ iungitur. Vir. Os humerosq; deo sis. Pli. Effigie, ac lineamentis corpis patri similis. Sed confundit qñq; apud auctores hæc differẽtia. Cõposita sunt Absimilis. dissimilis. assimilis, q est alicui similis. Plaut. in Mer. Quasi tu nunc̃ q cq̃ assimile eius facti feceris. Cõsimilis, & uerisimilis.

Simulo, as. a. similis sum, construiturq; cum accusatiuo. Mart. Cum sint crura tibi, similent quæ cornua lunæ. Hinc componitur assimilo, quod est comparo.

Simulo, as. a sis fit, & significat imitor & refero. Quidã a simul deriuãt. Nihil enĩ aliud est simulare, q̃ ea quæ absunt simul esse ostendere. Hora. in Epi. Duceret æra fortis Alexandri uultũ simulantia. Hinc qñ proxima est significatio, simulare poni pro fingere. Cic. Simulabat se Romam rediturum cũ in Africam nauigaturus esset. Huius cõposita sunt Assimulo ualde simulo, seu ostendo unam rem pro alia. Plaut. in Amp. Sed ita assimulauit se quasi Amphitryo siet. Dissimulo, & Insimulo, de quibus alibi. Quæ omnia per u. scribuntur. Licet similis dicatur per i. ut auctor est Diomedes.

Similitudo, q̃ & similitas dr̃ apud ueteres. Cecil. Vide qd̃ ferat morum similitas. Eius contrarium est dissimilitudo. Cicer. in Lel. Dispares mores, disparia studia sequũtur, quorum dissimilitudo dissociat amicitias.

Simulter aduerbiũ dixerũt antiqui, pro similiter. Plau

tus. Exossabo ego eum simulter, ut murenã coquus.
Simitu, pro simul. Plau. in Mer. Ita tres simitu res agendæ sunt. Idem in Am. Non ego cum uino simitu ebibi imperium tuum.
Simultas dcã est, a cõtrario sensu, qa nõ sunt simul. Põt ẽt dici a simulatiõe; qp q simultates exercẽt, inter se simulata loquunt. Est aũt simultas odiũ, q plæræq; itelligi cõtenta est, cũ inimicitia opere se oñdat. Ci. p Man. Vt multas simultates partim occultas, partim apertas intelligã mihi esse subeũdas, neq; politicus est, neq; tyrannus tã fœlix, q hãc euadere potuerit. Vñ merito Demosthenes in philippicis. μὴ γὰρ ὡς θεὸν νομίζετε ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεποιημένα πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τὸν ἐκεῖνον καὶ φθονεῖ ὁ ἀνθρωπος ἀθανάτοις.
Simulto, as. simultates exerceo.
Simulacrũ pe. p. a simulo, as. Et proprie dr alicuius ficta imago. Lact. Qd si a simplitudie id nomẽ accepit qũo põt ista simulachra deo simia iudicari q nihil sentiunt nec mouẽt. Simulachra. n. pricipio ex desiderio mortuoꝝ orta sunt, ut quæ iam defecerant, uiuere uiderentur.
Simones qui sine naribus nati sunt, ut inquit Pli. lib. xi.
Simonides, nomen uiri proprium, e Cæa insula, qui Melicus dictus est. Hic longas, & duplices literas inuenit, longas. i. η. ω. Eusta. inquit duplices cuiusmodi sunt, ζ. ξ. ψ. Palamedes uero θ. φ. χ. & υ. Præterea memoriæ artem & lyræ tertium sonum comperit. At Plin. Octauã inquit, chordã addidit Simonides. Fuit & alius Simonides poeta Iambicus ex Amorgo insula.
Simon, onis. pe. p, cũ apud græcos scribaf p ω. nomẽ uiri
Simila, æ. pe. cor. farina alba, & flos, seu deliciæ farinæ triticeæ. Marti. Nec poteris similæ dotes numerare, nec usus. Hie. in Gene. Accelera tria fata similæ commisce & fac subcinericios panes.
Similago, pe. pro. idem quod simila. Pli. Similago ex tritico fit laudatissima.
Similax. Vide in dictione Smilax.
Simul aduerbiũ congregãdi, ut oẽs simul currũt. Aliqñ ponif pro deiñ, ut ẽt. Varinius Cic. Ciues Romanos occidit, abripuit, dispdidit, regiões uastauit, simf uero se missis hõ contra me arma tulit. Sal. His amicis, sociisq; cõfisus Catilina, simul qp æs alienũ per oẽs terras ingẽs erat. i. etiã. Inenif qñq; geminata, & hẽt uim copulæ, q dictione significaf duo, simul uno & eodẽ tpe fieri, si ue idem fcat, quod cũ & tum, siue partim. Quin. Simul ut pleniori obsequio demererer amantissimos mei, simul ne uulgarẽ uiam ingressus alienis uestigiis insiste rẽ. Hinc fiunt insif quod est una. Simulac, & simulatq;, fcant q primũ, uel statim cum, siue post q. Salu. Iã primũ iuuẽtus simul ac belli patiẽs erat. Col. li. vi. Semp cõueniet simul atq; folia agere cœperint ficus rubricã amurca diluere. Cic. Ap. Gratissimũ mihi feceris, si ad me simul atq; adeptus eris miseris.
Simus, a. um. quod est pressum. Hier. de Socrate. Quæ cũ crebro inter se iurgarentur, & ille eas irridere esset solitus, qp propter se fœdissimum hoiem simis naribus, recalua fronte, pilosis humeris, & repãdis cruribus discepterent. Vir. Dum tenera attondent simæ uirgulta capellæ. Huius dimi. est Simulus. Composita Desimus q est contrarius simo, ut Depes, denares, depiles, depluues, & mille alia. Hoc a græcis sumptum est, q σιμὸς & ἀνάσιμον pro eodem capiunt. Subsimus parum simus. Var. li. ii. de re rust. Vt sint bene composite, ut integris membris pilosis oblongæ amplæ subsimi, nec gibberi. Resimus, de quo alibi, habentq; pe. pro.
Simiæ, & simii, hoium figuris proxima aialia, quæ cauda carent, & in Libya nascuntur, dictæ qp simæ sint, i. naribus depressis, uel quasi mimæ, hoc est imitatrices. Mar. Callidus emissas eludere simius hastas.
Simplariæ antiquitus dicebantur res minutæ & nullius precii, quanq; & a simplo quoq; quod ad duplionem refertur, simplariæ actiones uocantur, quia in simplũ dentur, ut duplariæ in duplum, quadruplariæ in quadruplum. Vnde quadruplatores proprie dicuntur, qui eo se quæstu tolerabant, ut ea persequerẽtur quorum ex legibus quadrupli erat actio. Quo nomine ut inqt Cato fœneratores ueniebant.
Simplatrices. Vide in Simpulum.
Simplex nomẽ numerale, ut simplex, duplex, triplex. Alr qñ ponif pro uero & sincero, sicut ecõtrario duplex p fallaci. Cic. Tuum erga me aium simplicẽ, atq; amicũ aperuit. Hor. Aut cursus duplicis per mare Vlyssei.
Simplus nomen numerale, & significat semel tñ, sic duplus bis tñ, triplus ter tñ, & huiusmodi. Et simplum dicitur, cui contrarium est multiplex. Plaut. Simpla est habitatio. i. ad unum non ad plures pertinet.
Simpulum calix fictilis, quo uinum in sacrificiis libabaf a sumẽdo, qp eo uinũ sumebãt minutatim. Pli. li. xxxv. Sed fictilibus prolibabatur simpulis innocẽtius. Apul. catinum & simpulũ sacrificiis adhiberi solita ostendit his uerbis. Paupertas populo Roma. imperium a primordio fundauit, proq; eo in hodiernũ diis immortalibus simpulo & catino fictili sacrificat. Fest. Simpulũ uas est ligneũ paruum nõ dissimile Cyatho. Vnde mulieres diuinis rebus deditæ simplatrices uocantur.
Sin, ex si & ne cõponif, abiecta e. significatq; si uero, qd nunq; in prima parte collocaf, & nisi pcesserit si, sed in secunda, ubi fere duoꝝ est oppositio. Ter. Si illum relinquo eius uitæ timeo, sin opitulor huius minas. Hẽt eñ quandã uim negationis, perinde ac si diceref. Siãt non relinquo, sed opitulor. Aliqñ sin solũ reperif, sed q secundi loci uim obtinet. Sal. Imperat ut precio, sicuti multa confecerat insidiatores maxime paret, ac maxime occulte. Sin id pagẽ pcedat, quouis modo Numidam interficiat. i. si põt occulte, si non potest utcunq;
Sina urbs Mesopotamiæ, quo nomie ẽt dictus est mons Petreæ & Arabiæ. Apostolus. Sina mons est in Arabia qui coniunctus est ei, quæ nunc est Hierusalem.
Sinapodes ppli fuerũt in desertis Africæ, q ut Pomp. refert inflexilẽtis cruribus serpe magis q igredi traduntf.
Sinarum regio, auctore Ptole. lib. vii. terminatur a septentrione parte ferum, ab ortu solis terra incognita ab occasu India extra Gangem.
Sinapis, is. pe. pro. fœ. ge, & hoc sinapi indeclinabile, herba, seu semẽ, quod, pfilit cũ tanta acrimonia, ut lachrymas ciat comedenti. Id aũt tritum admixto musto, ac melle, ac uua passa, nec non defruti paululum confectionem gustu suauem efficit, nec decrescit, si adiicias cinnama, & gariophylon Colu. Hoc sinape declinat, Ait. n. Sinape, atq; coriandrũ uti sata sunt, sua sede immota gmanent. Plau. in Pseu. genere fœ. usus est. Terif

scelerata

scelerata sinapis cū illis. Macer. Inter eas, quas Pythagoras laudauerat herbas, asserit primā laudē tribuisse sinapi. Huius qm Augu. in quodā sermone his uerbis expssit. Sinapis crescit in arborē cuius granum prima fronte speciei suæ est paruū, uile, despectum, non sapore præstans, non odorem circumferens, non indicans suauitatē. At ubi teri cœperit statim odorem suū fundit, acrimoniam exhibet, cibū flāmei saporis exhalat, & tanto caloris feruore succendit, utmiꝝ sit in tam friuolis tñ ignē fuisse cōclusum, cuius etiam semen in cibū hoies hyemis præcipue tpe magna pro suauitate pcipiunt quatenus repellant frigora, humores egerāt, uiscer interna calefaciant, sæpe etiā ex hoc capiti adhibēt medicinā, ut si qd inualidū, si qd ægrotū fuerit, sinapis igne curet, ita fides chriana prima fronte uidet esse parua, uilis, & tenuis, nō potentiā suā oñdens, nō superbiam pferens, non gram subministrans, At ubi diuersis tentatiōibus teri cœpit, statim uigorē suū pdit, acrimoniā indicat, calorē dñicæ credulitatis aspirat, & tanto diuini ignis ardore iactatur, ut & ipsa ferueat & participantes sibi ardere compellat.

Sinapium a sinapi, sicut ab allio alliatum. Quidam tamen per y. scribunt, sed male.

Sinapismois quo utūt medici ad totū corpus purgādū.

Sindon, uelū subtilissimū, ut in euā. Et iuoluit eū i sindone mūda. Hie. dicit sindōes esse q amictoria uocamus.

Sine ppositio semp sepatiua, & pcat absq;, ut Sine cerere & baccho friget uen⁹. Est & impatiuū uerbi sino, is. ut Sine uideamus, an ueniat Helias ad deponendū eum.

Sino, is. iui. itū, pmitto. var. Sine is ad pubertatis annos p ueniat. Huius cōpositū est desino, qd est cesso, termio.

Sinope, es. pe. pro. urbs Ponti. Val. Flac. li. v. Assyrios cōplexa sinus stat opima sinope. Hanc Milesii condiderunt, cui⁹ potentia magna fuit, quæ classe comparata mari, quod intra Cyaneas est, imperauit, ædificia in urbe magnifice extructa, gymnasium, & forum, & porticus, & templa splendida. Hic Diogenes cynicus, & Timotheus, & Patrion, & Diphilus comicus orti sunt. Est & Sinope nomen regis Numidarum.

Sinopis, idis. color quidā natiuus, seu rubrica dī quæ primo apud Sinopen inuenta est. Vict. li. vii. eam rubricā sinopicam appellauit, de qua Stra. lib. xii. sic scribit. In Cappadocia nascitur ea, quæ sinopica rubrica dī oīm optima, quæ cum Iberica certat, idcirco sinopica appellatur, p eam mercatores eo deferebāt prius, q ephesiorum emporium tam celebre esset.

Sinus, us, pe. cor. dī illa pars, q est intra pectoris, brachiorumq; cōplexū. Hinc sinus uestiū appellati sunt, quales erant tunicæ Romanoꝝ, & laxitas illa supra cinctura. Vir. Sinus collecta fluentes. Per transla. sinus uocantur littora curua, ad similitudinē sinus, & quasi brachiis mare amplectentia. Græci κόλπους uocant, a quo curuitas ipsa sinuatio dī, & sinuatim p sinus. Aliqñ sinus dī concauitas oculoꝝ. s. palpebræ, ubi lachrymarum conceptacula sunt, propter quandam similitudinem. Vir. li. iiii. Sic effata sinum lachrymis impleuit obortis. Aliqñ ponit p q̄cunq; re fluente ob laxitatē, atq; capacitatē. Iuue. Fata regunt homines, fatum est in partibus illis, Quas sinus abscondit. Vñ & retia sinus uocant. Idem. Impleuitq; sinus. Aliqñ ponitur pro uelo, p uētis flan tibus curuatur, & sinum facit. Idē Totos pande sinus. Et sinus in sacra scriptura, locus est, in quo Abraam cū sanctis patribus usq; ad Christi aduentum perstitit.

Sinuosus, a. um. quod habet multos sinus, ut mare sinuosum, uela sinuosa, quæ sinus. i. curuatiōes faciunt. Clau. li. de rap. Sinuosa draconū membra regens. i. nodosa.

Sinuatim aduerbium, significat per sinus.

Sinuo, as. curuo, in sinus flecto. Vir. li. ii. Sinuatq; īmensa uolumine terga. i. in sinus flectit. Oui. li. ii. Met. Tremulæ sinuant flamine uestes. i. formant, rugant, uel i sinus colligunt. Clau. li. i. Cœpat & uitreis summo iā margine texti Oceanū sinuare uadis. i. nodosum facere. Hic cōponit Insinuo, qd pprie fcat cōiungo, & q̄si in sinū pono, imitto, ifluo. Iusti. Cui se celeriter officii comitate, & obseqndi gīa insinuauit. Lac. li. iiii. Descēdens itaq; de cœlo fctūs ille sp̄ūs dei scām uirginē, cuius utero se īsinuare elegit. i. imittere. Idē i eodē. Itē surdoꝝ patefactis auribus insinuabat auditū. Plau. i Cil. Obsecro quo is hō insinuauit pacto se ad te. i. itroduxit. Et īsinuare est oñdere. Hie. ad rusticū. Totū qd īsinuare tibi cupio. Et in plo. Hester. Volētes lxx. interptū ordinē p hoc in sinuare studioso lectori. Sīr insinuare dicimus, non aperte, & simplr rem exponere, sed latenter uel caute in aīum audientis, ueluti in sinū, quod uolumus mittere, & ingredi facere. Cic. P. Figulo. Nā & complector eius familiarissimos, q me admodū diligunt, multūq; mecum sunt, & in ipsius consuetudinē, quam ad huc meus pudor mihi clausit, insinuabo. Hinc insinuatio occulta ingressio, q̄ est exordii pars, qua artificiose dissimulanter surrepimus animis iudicū in causa non satis fauorabili. Idē ad Her. Ergo si fidem factā putabimus, insinuabimus ad causam. i. p sinum locū dicendi, quem sumpsimus, occulte ingrediemur. Sic insinuatus sumit pro conciliato in amicitiam non recta, sed per quosdam sinus & q̄si diuerticula intrat in amicitiā latēter.

Sinuatus, a. um. quod est flexuosum & crispum.

Sinus, us. & sinum pen. produ. genus uasis, sicut galeola. Plau. in Cur. Hic cū uino sinus fertur. Var. Vbi erat uinum positum in mēsa, aut galeola, aut sinu. Vir. Sinū lactis &c. Quidam accipiunt pro flasco.

Sinuessa, ciuitas mediterranea Campaniæ uino satis abundans, qd sinuessanum dicitur. De hac Liui. lib. x. In saltu uestino Falernū contingēte ager Sinope, dī græca urbs fuisse, Sinuessa deinde a Romanis colonis appellata. Stra. li. v. Sinuessa in setino sita est sinu a quo nomen uendicat, ei proximæ calidæ sunt balneæ ad ægritudines quasdam accommodatissimæ.

Singulus, a. um. q̄si sine angulo, p ea quæ unica sunt nequeant constituere angulū. Dīr aūt singuli unus q̄sq; per se, hoc est separatim ab aliis. Plau. Et ad singulum uideo uestigiū. Aug. li. xiii. ciu. dei dixit. Singulus q̄sq; homo, ut in sermone una lra, ita q̄si elementum est ciuitatis, & regni q talibus terraꝝ occupatiōe latissimi.

Singulare quod est unicum, excellens, & tam in malum quam in bonum sumitur. Cice. pro Silla. Me singulari immanitate, & crudelitate præditum.

Singulatim, multi separatim, & unum quodq; per se. Cecil. Primum malo publico singulatim gratias agere.

Singillatim, a singulo, idem q singulatim. Luci. Sigillatim unusquisq; nostrum mouetur. Sueto. in Aug. Atq;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

etiam ſingillatim e certo genere hominum libẽtes,ac pro facultate quiſq; pecunias contulerunt. Hor.li.Ser. per ſyncopen dixit. Vt ueni coram ſinglatim pauca locutus. Verius legitur ſingulatim.

Singulariter, unice, excellenter.

Singularius,a.um.quod ſingulis tribuitur.Plau. in Cap. Cathenas ſingularias.

Siniſtra manus læua,a ſino,is. q̃ gerere nos dextra manu,quæ aptior eſt ſinat.Siniſtrum aũt,quantũ ad augu ria pertinet,ſignificat proſperum, q̃ nos agere aliquid ſinat.Aliq̃ dicitur aduerſum,noxium. Vir.lib.i.Geor. Arboribuſq; ſatiſq; notus,pecoriq; ſiniſter.

Siniſtrorſum aduerbiũ ſignificat uerſus ſiniſtram partẽ

Siphones pe. pro. canales, tibiæ, fiſtulæ, per q̃s urgente ſpiritu aqua,uel alius liquor emittit,a ſono uocis dicti ſi,ſi,ſi,Vñ illud Iu.Effigiẽq; deæ longis ſiphonibus implent. Pli.lib.ii. de aqua in ſumma iuga erũpente,quo ſpiritu acta, & pondere terræ preſſa ſiphonũ modo emicat. Tales ſunt in fontibus manu fabrefactis, in quibus ſunt hmõi ligulæ plures prominentes,& aquas plurifariã euomẽtes.Pli. ad Apollinarẽ.In hoc fõte crater circa ſiphonculi plures miſcẽt iucundiſſimũ murmur.

Siphõculus di. a ſiphone,& accipit pro exigua fiſtula ex ære,uel marmore,aliaue materia ex q̃ aq̃ exilit e fõte.

Siphnos,inſula in mari Ægeo in qua auri, & argenti fodinæ erant,ut Herodotus ait.

Sipo,as.ſpargo.Hinc fiunt cõpoſita Diſſipo,quod eſt deſtruo.Cic.Marcel.Habemus etiã rationẽ rei familiaris tuæ,quã diſſipare nolumus. Aliq̃ diſſipare eſt diſpergere,diuulgare.Col.li.ii.Grumoſq;, quos ad ueſturam plæſtunq; tractæ faciunt crates diſſipabimus. Inſipo,inlicio,intus iacio.Cato de re ruſt.Pulẽ panicam ſic coquito,libram alicæ ĩ aquam indito, uti bene madeat. id infundito in alueũ paꝛe eo caſei recentis p. iiii.mellis p.v. ouũ unum oĩa una pmiſceto, bene ita inſipito in aulam nouam. Obſipo,de quo alibi. Et hñt pe.cor.

Sipontum urbs apuliæ iuxta Garganũ montẽ a Diomede ædificata, quæ & ſipus, & a græcis ob multitudinẽ ſepiarum,quæ ibi capiuntur,Sepius, ſepiuntis dicitur. Hinc Sipontinus a ſiponto,& ſepiuntinus, a ſepiunte.

Siparium uelũ mimicum,quod Apul.appellat ſcænicũ, quo utebantur mimi ſcænici q̃ artifices ad ſcænam uelãdam,quod populo obſiſtebat.Et hæc ſiparia pro aulæis ætas poſterior uſurpauit.Iuue. Cõſumptis opibus uocẽ Damaſippe locaſti ſiparium.Quidã legunt ſupariũ Sene.lib. tranquil. uitæ appellat uerba cothurno & ſiparis fortiora, quæ grãdia ſunt, & ſupra ſublimitatem tragicam euehuntur.Idem li.xi.Epi. ait ſupara,unde p dimi. ſuparia inclinari uidentur, eſſe inſigne nauium alexandrinarum,quibus ſolis licet ſuparum intendere, quod in alto non omnes habent naues.Et Luc.Supara uelorum dixit. Alias ſuparum ueſtimentum puellare lineum.Afran.Puella non ſum,ſi ſuparo induta ſum.

Siquidem habet accentum in antepe.Componitur ex ſi & quidem, quamuis ſi per ſe producat, ibiq; correpta ſit,nec ſignificationem partium habeat,ex quibus cõponitur.Significat enim nam,ſeu quoniam,Cice.Do lobellæ.Gratulor Baiis noſtris,ſiquidem,ut ſcribis,ſalubres repente factæ ſunt, ponitur & pro ſi certe dubitatiua cõiunctione.Afinius Cice. Nam & robur, & ſoboles militum interiit, ſiquidem quæ nunciantur uera ſunt. Colu. in præfatione. Accedit huc q̃ ille quem nos perfectũ eſſe uolumus agricolam ſiquidẽ artis cõſumatæ ſit.i. ſi uere. Quidam duplã eſſe putãt,ſed unã dictionẽ oſtendit Ouid. qui in eodẽ ſignificato utitur prima breui,quod non accideret,niſi eſſet compoſita. Quæ mihi uentura eſt,ſiquidẽ uentura ſenectus, Cum deſit numeris ipſa iuuẽta ſuis. Valla quoq; ſic legit,ſed duas particulas cenſet,uera aũt lectio eſt,ſi qua eſt.

Siquis alius,elocutio ornata,ut cum dicimus.Varro doctus ẽ ſiquis alius, hoc eſt pro ut quiſpiam alius doctus reperiri poteſt.Sue.in Claudio.Si quem alium & ſe liberum eſſe.

Siren,& ſirena mõſtrum maris, ab σείρειν quod connectere uel retinere ſignificat,uel a σειρὰ cathena,eo q̃ libidinis uinculũ ſirenes fuerint. Sunt & q̃ hoc nomen ab σύρω traho deducant. Vnde fit,ut q̃dam per i.latinum, q̃dam per y.ſcribant.Hie.in prolo. Ioſue.Et nos ad patriam feſtinantes mortiferos ſirenaꝝ cantus ſurda debemus aure tranſire.Fuerũt aũt ſirenes Acheloi & calliopes filiæ ore,& pubetenꝰ uirgines, reliqua parte corporis piſces,ſiculum littus incolentes,quarum nomia fuerunt Parthenope. Lygia. & Leucoſia.Fulgẽtius mythologus ait ſirenes, latine tractoriæ, tres autem ideo fingi, quia amoris illecebra tribus modis trahitur, aut cantu,aut uiſu,aut conſuetudine.

Sirius,ſtella in ore canis pnicioſa.Cõtinet.n.canis xviii. ſtellas. Luca.li.x.Rapidus qua ſirius ignes exerit.Sta.lt. i.Syl. Nec calido latrauit ſirius aſtro,ductũ nomen ἀπὸ τοῦ σείρειν hio,q̃d p æſtum pcipue canes faciunt,quo tpe plæraq; in rabiẽ cõuertunt. Vel ἀπὸ τοῦ σιγρόω q̃d eſt arefacio,q̃a tunc maxima ſiccitas eſt amnibus,ac fontibus deficiẽtibus. Vel dr̃ ſirius,a lõgo tractu,q̃n magnitudine ſua triũ ſignoꝝ ſpatiũ occupare uidet. Hæc annis oĩbus,ut inqt Ser. oriẽ circa viii.kal.Iulii.Sui. σείριον ἐκάλουν λαμπρὸν ἰμάτιον ἀστρῶδες. Et ſubdit ſolẽ ſiriũ dici,& oĩa aſtra nominari ſiria. σείριον δὲ κύνα ὅτε ἥκιστα ὁρᾶται ἥλιον. ἰβυκος δὲ πάντα τὰ ἄστρα σείρια λέγει. Etiam ex auctoritate Æliani dicit, q̃ ſol dici poteſt ſir,ſiros,& ſirius ſirii. καὶ σὴρ σειρὸς ὁ ἥλιος. ὁθὲν καὶ σείριος.

Siri defoſſiones terræ in modũ puteoꝝ, ubi tranſmarinæ prouinciæ loco horreorum frumenta defoſſa ſeruant,ut Colu. li.i.& Var.de re ruſt.ſcribunt.

Sirpi iunci fragiles,paluſtreſq; ſunt,nec ĩ fruticũ,uepriũ ue,aut cauliũ,ſiue herbaꝝ gñe numerant. Et his tegun tur domus,& tegetes fiũt,his uelificãt in Pado nautici, & dicuntur ſtoreæ. Dona. Sirpus ſine nodo,& lenis iunci ſpecies,paluſtris res.Hinc factũ eſt prouerbiũ Nodũ in ſirpo q̃ris. De his q̃ in rebus claris atq; aptis difficultatẽ faciunt.Hie.ad Pam.Qui inimicus eſt etiã ĩ ſirpo nodũ quærit. Sirpi etiã dr̃ nodoſa poemata & implicata inſtar uiminũ capreolatim ſirpata,ut enodari nõ poſſint.Gel.li.xi.Quæ græci ænigmata,latini ſirpos appellauerũt. Tales etiã a græcis itidẽ gryphi uocitãtur.

Sirpo,as.uincio,ligo,innecto,implico, a ſirpis dictum.

Sirpea, q̃ uirgis ſirpat,hoc eſt colligãdo iplicat,in q̃ ſtercus aliudue ſiſe uehit iumentis.Oui. in plauſtro ſirpea lata fuit.Cato. Crates ſeſternarias uimine cõtextas appellat ſirpeas.Sirpea ſimulachra uocat Oui. li.v. Faſt. pro uimineis argeis,ſirpea dolia quaſſa.

Sirpicula

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Sirpicula falces,quibus in sirpãdis,hoc est ligãdis uineis utimur ad amputanda superflua ligamentorum. Var. Falces dicunt uineaticæ opus esse sex sirpiculæ quinq; Hæ etiam dicuntur sirpariæ falces.

Sirpiculum canistrum,uel quod de spinis confectũ est uel quod uerius uidetur,a sirpando.

Sisamus teste Homero,fuit urbs Paphlagoniæ.

Siser herba,cuius radicem olim nobilitauit Tiberius flagitans eam omnibus annis a Germania.

Sisapo,pe.cor.locus in Hispania,ubi miniũ celeberrimũ nascebat. Vñ & sisaponẽsis regio. Pli.li.xxxii. Celeberrimũ miniũ ex sisaponẽsi regiõe bethica miniario me

Sisiphus pe.cor.fuit Æoli filius,q ob latrocinia (tallo. a Theseo ferũ occisus,& hac pœna apud inferos affici ut grande saxũ supra montẽ portare coactus,cũ ad apicem deduxerit,cõtinuo ad ima relaxet. Vñ Ouid.li.xiii. Me. Aut petis aut urges rediturum Sisyphe saxum.

Sisto,is.sisti,supinũ nõ habet,signãt stare facio,seu retineo,ut siste gradũ,siste lachrymas. Pli. Sanguinis pfluuiũ sistit herbæ peoniæ semẽ rubrũ. Qñq; sistere significat pñtare,& qñ pñtiã corporis exhibere cõparere Dicit ab eo q nõ tñ cõparere qs debet,sed ẽt manere Cice.ad Atti. Des opam id qd mihi affirmasti,ut te ante kalen. Ianuarias ubicũq; erimus,sistas. Idẽ. Vas factũ est alter sistendi ut si ille nõ reuertisset,moriendũ esset sibi. Qñq; est cõfirmare,corroborare,ut Hic rẽ Romanã magno turbãte tumultu Sistet eques. Et sisto statui facit. Plau.in Bac. Nauẽ ex templo statuimus. Sto uero steti statũ facit. Vñ stator nõ a sisto ut quidã putarunt, cũ teste Prisc. nullũ habeat supinũ,nec ullũ uocabulũ a sisto pfectũ legamus. Nã si supinũ haberet,non statũ sed stitũ esset,qm̃ eius ptm̃ non steti est. ut Prisc. quosdã uellẽ dicit,neq; statui ut ipe sentit,qm̃ tunc statutũ supinũ faceret,sed stiti est,si Gellio credimus ita dicenti In li.uetere. M. Catonis,q inscribit cõtra Tiberiũ exulẽ scriptũ qdem sic erat. Quid si uadimoniũ capite obuoluto stitisses. Recte ille stitisses scripsit,sed falsi & audaces emẽdatores exscriptos p libros stetisses fecerũt,tãq; stitisses uanũ,& nihili uerbũ esset, quin potius ipsi neq; & nihili sunt,q ignorant stitisses dictũ a Cato. qm̃ siste ret uadimoniũ,non staret. Igit cũ supinũ huius uerbi si habet cõueniat esse stitũ,non statũ,iam constat stator a statũ. non a stitũ esse formatũ. Præterea cũ nullũ uocabulũ a sisto descendat,multa uero a sto nemini dubiũ esse debet,quin sisto supino careat,nisi forte a statuo mutuet. Hic em̃ stabilis stabilio,stellæ,staturus, & multa alia. Nec quia Romulus orauerit Iouẽ,ut suoꝝ fugã sisteret,& statori Ioui templum uouerit,idcirco a sisto stator est. Nõ em̃ dicit Liui. propterea q Romulus pcatus est Iouẽ,ut suos sisteret,inde Iouẽ sistorem appellatũ,nec Romulus Iouẽ statorẽ appellatuꝝ,si suos sisteret,sed ait. Hic ego tibi tẽplũ statori Ioui i.q stes stator,ppria uirtute stãs,& reꝝ stabilior,tãq; stabiliori nio futuro,tẽplũ,qd monumẽtũ sit posteris tua pũtia pseruatã esse urbẽ uoueo. Nã q Romulus dixit fugam fœdam siste,nõ sic accipiendũ est,q pcatus sit Iouẽ,ut suos solum sisteret (hoc.n.ridiculũ foret) sed,ut sic sisteret,ut in Sabinos impugnantes,ac infectantes starent, illisq; resisterent. Quod Liui. eodem loco tangit cũ ait. Hæc precatus,uelut si sẽsisset auditas preces,hic inquit Romanis Iuppiter optim⁹ maximus resistere,atq; itẽrare pugnã iubet. Resistere Romani tanq; cælesti uoce iussi. Hoc etiã Cice.li.i.inuec.proprie posuit,Tu iuppiter,q iisdem rebus,quibus hæc urbs cõdita auspiciis a Romulo es cõstitutus,quẽ statorem huius urbis atq; imperii uere nominamus,hũc & hui⁹ socios a tuis aris cæterisq; templis,ac tectis urbis a uita fortunisq; ciuiũ oĩm arcebis. Et li.iii.de fini. Ad seruandũ genus humanũ natura incitanr,atq; etiã Iouẽ cũ optimũ maximũ dicim⁹,cũq; eũ salutarẽ hospitalẽ statorẽ hoc intelligi uolumus salutẽ hoium in eius esse tutela. Ex his cõstat Iouẽ cognominatũ statorẽ fuisse,nõ a sistẽdo,ut Valla dixit,sed a stando,quia cũ stare solus putaret aduersus templo sibi dicato,tanq; urbis Romæ Romaniq; populi stabilior,ut tibi p tutela romanoꝝ ueneratus staret hospitalis,eo q romanos aduersus sabinos stare sese cisse crederet. Quod & diuus Augu.li.iii.de ci.dei.paucis uerbis cõplexus est dicẽs,Hic tñ Romulus de suorũ uirtute desperans Iouẽ orauit,ut starent,atq; ille hac occasione nomẽ statoris inuenit. Nec mirꝝ,si a sto stator sit,qm̃ stare est uiroꝝ fortiter pugnãtium,ut apud Plau.in Amp. Si in fugã se tñ nemo cõuertit,nec recedit loco,quin statim rem gerat animã omittũt,priusq; loco demigrẽt,q sq; ut steterat,iacet obtinetq; ordinẽ A sisto fiũt cõposita Absisto,assisto,quod est psentem me exibeo,siue corã me firmo. Teren.in Adel. Accede huc Parmeno nimiũ isthoc abisti. Hic ppter hunc assiste. Vir. Ac Lybiæ citus astitit oris.i.psentauit. Cõsisto, circunsisto,desisto,existo,insisto,obsisto,persisto,duro, perseuero. Apul. cum me rogassent,an in proposito p sisterem. Præsisto,antesisto,resisto,& subsisto.

Sistrũ musicũ instrumentũ,stridulũ & sonabile peculiare Ægyptioꝝ,quo utunt in Isidis sacris argutũ,& sonorũ dũ pcutere,q ob id sistrati dãt. Mar. Linigeri fugiunt calui,sistrataq; turba. Isis maxia ægyptiorũ dea,sistrũ in dextra gerens figurat,quo Nili accessus,significatur. Ouid.li.ix. Meta. Cornua fulserunt crepuitq; sonabile sistrũ. Per tua sistra precor,p Anubidis ora uerẽdi. Apul. Aereis,& argenteis,& aureis sistris argutũ tinnitũ constrepentes. Mar. Si quis plorator collo tibi uernula pẽdet,Hæc quatiat tenera garrula sistra manu. Hoc tñ instrumentũ apud ægyptios uicẽ tubæ exibebat. Vir. Patrio uocat agmina sistro. Inde a Martiale dr sistrata,

Sitaces auis,quæ alio noĩe psittacus,& (tuba. papagallus dr. Plin. India auẽ hãc mittit sitacen uocãt uiridem toto corpore,torque tantum miniato in ceruice distinctam,& habet penul. correptam.

Sitarchia,uas repositoriũ,siue saccus uel pera,in qua poni cõsueuit cibus,σιτ'ρ emẽ cibus. Hiero.li.i.Regum. Panis defecit in sitarchiis nostris,& sportulam nõ habem⁹ Exponitur etiam pro alimento & annona. Idẽ in Mal. Ascensis chamelis & noua sitarchia,ꝫ σιτ'ρ,ꝫ cibus ὁ σίτος,ꝫ frumentum,ὁ σιτ'ς ꝫ esculentus.

Sitometra,mensura frumenti ad largiendum.

Sitonia regio littoralis Macedoniæ,uersus Thermopotũ,in q̃ mons est Sithon niuosus. Vir. Sithoniasq; niues hyemis subeamus aquosæ. Hoc etiam noĩe dicta fuit Thracia,ut inquit Gel.li.x. Vnde spirat aquilo,quoniã ad septẽtrionem exposita. Ouidi. Et sithonio aquiloni.

Sitis,proprie bibendi appetitus. Per transla. ponitur pro

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nimia auiditate cuiuſq; rei. Planc⁹. Cupio te amplecti neq; aliter ſitim iamdiu conceptã ſedare poſſum. Hinc ſitio.is. Iuſti. Satiare inquit ſanguine, quem ſitiſti. Hui⁹ diminutiuum eſt ſiticula parua ſitis.

Siticuloſus, qui ſemper ſitit. Inde Hora. Siticuloſã uocat Apuliam. Sitibundus, abunde ſitiens.

Situla, ciſta, qua populꝰ ſuffragia in creandis magiſtratibus legibuſq; ferendis colligebantur. Plau. in Caſ. Sortia illa in ſitula. Situla etiam uas ad hauriendam aquã accommodũ, q aquã ſitiat. Idẽ. Si hanc ſitulã accepero oẽm illi puteo animã intertraxero. Huius dimi. eſt Sitella. Cice. p Cor. Neq; maius eſt legere codicẽ, cũ interceſſore deferre.

Sitta auis, maceriem contundens, ſittace uero auis, quæ & pſittace dicitur indica eſt.

Situs, a. um. poſitus. Et ſitũ eſt quicquid loco ſuo poſitũ non euertitur. Teren. in Adel. In quo noſtræ ſpes, opeſq; oẽs ſitæ erant. Situs etiã ſepultus. Cice. de legibus. Hic ẽ ille ſitus uere. Nã ſiti dũr ii, q conditi ſunt, nec tñ eorũ ante ſepulchrum q̃ iuſta facta & corpus cæſum.

Situs, us. lanugo ex humore creata, q̃ ſit in locis ſole carẽtibus. Dona. exponẽs illud Vir. li. vii. Sed te uicta ſitu ſic ſcribit, ſit⁹ eſt corruptio ex humore & diuturnitate cõtracta, qua deteriores fiũt ſpecies uno loco, & plixo tpe cõſtitutæ. Vict. ſitu quaſi ſenio eſſet & nihil agẽdo corrupta. Solet aũt in locis ſitulentis odor quidã teter & aſpernabilis olfactantiũ nares offendere, q & ipſe ſit⁹ dr. Plin. li. xxi. Peſſimũ eſſe crocũ qd ſitũ redolet. Sedet ẽt ſitus in uultu, capite, totoq; corpe, & habitu pſertim inopũ, qualẽ Luc. deſcribit. Fœda ſitu macies. Hũc etiã pedorẽ dicimus. Colu. li. v. uitibus ſitũ dedit. Iam uero muſcus, q more cõpedis crura uitiũ, & uineta cõprimit ſituq; & ueterno macerãt ferro diſtringendus, & eradẽdus eſt. Præterea ſitus dicitur loci qualitas, ut de ſitu Syracuſarum. Virgi. lib. i. Geor. Et ſegnem patiere ſitu durescere campum, ideſt ſicut ſtat.

Siticines pe. cor. ſunt qui canũt ad ſepultos honoris cauſa qui ſiti. i. conditi dicuntur, hi lamentabiles cantus canere ſoliti erãt, quos Apul. lib. i. Flo. Monumẽtarios appellat quoniam ad monumenta canant.

Sante

Smaragdus gemma, qua oculoꝝ acies recreaſ, quo nihil uiridius. Hinc ſmaragdinus. a. um, pe. cor. Suid. σμάραγδος θηλυκῶς λέγεται· ἔστι δὲ εἶδος λίθου πολυτίμου ἔλεγχος δὲ βεβαιότητος καὶ θεοσεβείας χάριν.

Smigma. atis. dr oẽ illud qd purgat, ab σμήχω purgo. abſtergo. Et eſt gñale nomẽ quo medicamentũ omne ſignificaſ, quod ualet ad emaculandã faciẽ, & abſtergenda corpoꝝ dehoneſtamenta. Hiero. ad Daniel. Afferte mihi oleũ, & ſmigmata. Pli. li. xxii. Succus lupini ſmigma ſit, quo ſolent fouere gangrenas.

Smigticus. a. um. ut uis ſmigtica efficatia ſmigmatis.

Smilas ſmilacis pe. cor. arbor, quã latini taxũ uocãt. Eſt & genus herbæ hederæ ſimilis, denſis geniculatæ cauli bus ſpinoſæ, fruticoſæ, ramis folio hederacei paruo nõ anguloſo, flore candido olente liliũ. Oui. lib. iiii. Me. Et Crocõ in paruos uerſũ cũ ſmilace flores. Fert racemos labruſcæ modo colore rubro, infauſta oĩbus ſacris, qñ ſit lugubris uirgine eiuſdẽ noĩs ꝓpter amorẽ pueri croci mutata in hãc arborẽ. Sunt q ſmilacẽ autophorum uocãt, q̃ſi ſeipſũ ferentẽ. Hic ſmilaceus. a. um. quod eſt factũ ex ſmilace, ut Coronæ ſmilaceæ apud poetas, dr etiã milax. Gal. μίλαξ ꝙ σμίλαξ, inq eñ ipſe Galenus, ueteres mõ cũ ſ, mõ abſq; ſ dixiſſe, hoc ẽ ſmilax & milax

Smyrna urbs in minori Aſia, quam fluuius Meles circunfluit. Hanc Theſeus Theſſalus in memoriam uxoris ſuæ quæ Smyrna uocabaſ extruxit. Ex hac Homerũ ortum habuiſſe quidam exiſtimant.

Sante

Soanes ppſi Aſiæ Caucaſi extrema obtinẽtes, ſicut Stra. refert li. xi. Qui ducẽta hominũ milia cogũt ĩ exercitũ.

Soana fluuius Aſiæ, quem Ptol. ex Caucaſo in Hyrcanũ pelagus cadere ſcribit, a quo ſoanes populi dicti ſunt.

Soboles ſucceſſio, ab oleſcendo. i. creſcendo dicta.

Sobrius dr Homo ſanæ mẽtis, quaſi ſeparatus ab ebrio Teren. in And. Tu pol homo non es ſobrius.

Sobrinoſus apud Cyprĩa, ponir pro temperato & frugi.

Sobrini duaꝝ pluriumue ſororꝝ filii, q̃ſi ſororini Patruelis patruoꝝ, filii. i. duoꝝ aut plurium fratrum filii.

Socer uxoris meæ pater. Socr⁹ uxoris meæ mater. Socer magnus, uxoris meæ auus, q & pſocer dr, & ego ſũ illi⁹ ꝓgener. Et auus me⁹ ſocer magnus eſt uxoris meæ, illa illi ꝓnurus. Socer aũt & ſocrus dũr quia ſibi generũ aſſociẽt. A ſocer fiũt cõſocer, pſocer, & adſocer pe. cor. Cõſoceros uocãt, quorũ filii inter ſe matrimonio copulati ſunt. Verbi gra. Ego illi conſocer ſũ, & ille mihi cõſocer eſt cui⁹ filio filia mea nupſit. Proſocer, & abſocer eodem modo dicuntur, quo proauus, & abauus,

Socus, per ſimplex c, fuit uir Troianus animo & corporis dignitate generoſus.

Soccus pet duplex cc, genus calceamẽti a ſacco deductũ nomẽ, ad cuius ſimilitudinẽ erat factũ, ita ꝙ ligatũ ſup pedẽ plicas multas ꝓ totũ effundebaſ, quod nõ tñ comœdoꝝ erat, ut apud Hor. Hũc ſocci cepere pedẽ, ſed etiã mulieꝝ. Hiero. ad Saluinã. Quæ pullã tunicam nigroſq; calceolos candidæ ueſtis, & aurati ſocci depoſitione ſumſiſti. Sue. de Cali. Sæpe gẽmatas, depictaſq; penulas manuleatus, & armillat⁹ in publicũ ꝓceſſit, aliqñ ſericat⁹ & cycladat⁹, ac modo in crepidis, & cothurnis, mõ in ſpiculatoria caliga, nonnũq; ſocco muliebri.

Socculꝰ, parnus ſoccus. Sue. in Vitel. Pro maxio munere a Meſſalina petiit, ut ſibi pedes ꝓberet excalciandos, detractũq; ſocculũ dextrũ, iter togã, tunicaſq; geſtauit.

Socius dicir, ꝙ ſit eiuſdẽ ſortis, uel ꝙ ſecet. i. diuidat laborem alterius, uel ꝙ eum in rẽ laborioſa ſequaſ uel a ſoco, qui calceus eſt utriq; pedi aptus, qñ ſocius ſe amico commodum in utraq; fortuna ꝓbeat. Sunt aũt ſocii qui pari conſilio & auctoritate rem ſimul aggrediunt. Et qui in re ſeria & laborioſa aliquoꝝ pares fiunt. Vſi ſocii populi Ro. dicebantur, ita cũ his fœdere cõiuncti ut pacis ac belli participes eſſent, q̃uis plus ſit ſocius, q̃ particeps. Comites qui conſulẽdo operamue ꝓſtando ſubſequunt, & proprie in itinere, qui non ſua cauſa iter capiunt, ſed ut aliũ ꝓſequantur. Cæſar cum ſe uictoriæ Pompei comitẽ eſſe mallet, q̃ ſociũ Cæſaris. Et generaliter quicunq; aliquem ſequiſ, comes appellaſ. Cice. Eſt gloria comes uirtutis. Gloria enim ſequiſ honeſtatem ſicut umbra corpus. Sodales in rebus leuioribus, & fere

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

jñ cõuiuiis dñr,quasi simul edales,uel q̃ una sederẽt & essent simul in mensa.i.uescerent,uel q̃ ex suo datis uesci solerent.uel q̃ inter se suaderent qd̃ utile esset.Quinte pestiua cõuiuia,& puigiles iocos aduocata sodalium turba solutus,atq; effluens agerẽ.Caius.Sodales sũt,qui eiusdẽ collegii sunt.Cũ eo sentire uidẽ apud Cicero. Antonius,qui Norbanũ quæstorẽ suũ appellat sodalẽ.

Socialis,& hoc le,quod est socioꝝ.Vñ sociale bellũ,qd̃ cũ sociis gestũ est,hoc dictũ est Marsicũ,qm̃ a Marsis rebellãdi suscitatũ fuerat initiũ Sociale aũt,qa omne latiũ,Picenum,& Ethruria omnis,atq; Campania postremo Italia contra Romam consurrexerunt.

Societas quasi participatio.Liui.Insidiæ regni societas Societas iquit Speusip.Est amicitia ex diuturna æqualium consuetudine conflata.

Socienus dicebaẽ socius.Plau.Ibo intro,atq; illi socieno tuo iam interstringam gulam.

Socio,as.iungo,q̃si sociũ socio appono.Colu.li.iiii.At si quis cũ scia sociauerit diligentiã.Eius composita sunt Associo,consocio eiusdẽ significationis cũ primitiuo Lac.li.vii,Licet aĩa & corpus consociata sint.Dissocio, deiungo,sicut disuadeo, dehortor. Nã dis interdũ non diuersitatẽ, sed diuisionẽ facit, sicut dissimilitudo dispar & hmõi.Cice.Quorũ dissimilitudo dissociat amicitiã.

Socordia,Vide in dictione Socors.

Socrates.pe.cor.phus Athenienſis unus oĩm sapientissimus iudicatus,q̃ phiam naturalẽ in moralẽ transtulit Suid. σωκράτης σωφρονίσκου λιθοξόου καὶ μαιᾶς φαιναρέτης μαίας. πρότερον γενόμενος λιθοξόος ὡς καὶ φασὶν αὐτοῦ ἔργον εἶναι τὰς ἀθήνησιν ἐνδυομένας χάριτας, εἶτα φιλοσοφήσας ἀφ' ὧν ἀκοῦσαι ἀναξιπόρου τοῦ κλαζομενίου. Hic æquabilitatẽ in oñi uita seruauit, idẽ semp uultus eadẽq; frõs, siue prosperis,siue aduersis rebus extiterit usq; ad extremũ.Pli.li.vii.Ferũt Socratẽ claꝝ sapientia eodẽ semp uisũ uultu,nec aut hilari magis,aut turbato Habuit duas uxores Xantippẽ,& Mirtonem uno tpe. Quæ cũ crebro inter se iurgarent,& ille eas esset solitꝰ deridere,q̃ propter se fœdissimũ hoiem simis naribus recalua fronte pilosis humeris,repandis cruribus discepturent,nouissime uerterũt in eũ impetum,& male multatũ,fugientẽq; diu pſecutæ sunt.Quondã cũ insinita cõuitia ex superiori loco ingerenti Xantippæ restitisset,aqua pfusus imunda nihil amplius rãdit,q̃ capite terso.Sciebã inqt futuꝝ,ut post ista tonitrua iber subsequereẽ.Interrogauit Alcibiades cur mulierẽ tam acerbã domo nõ exigeret.Qm̃ inquit Socrates,cũ illã domi talẽ ppetior,insuesco & exerceor,quo foris petulantẽ iniuriã facilius ferã.Iteꝝ dicẽte Alcibiade intolerandã esse Xantippes maledicentiã.Tu inqt nõne toleras anseres clamore pstrepentes? Illo annuẽte, quoniã mihi oua,pullos pariũt.Et mihi ait Xãtippe filios gignit.Pater Socratis fuit Sophroniscus lapidariꝰ mater Phænareta obstetrix. Qui in paupertate beatissimus amicis olim audientibus,Emissem Palliũ,si nummos haberẽ,neminẽ popoſcit,oẽs admonuit,a quo accipe/ret ambiguus fuit hic auditor fuit Anaxagoræ,& damonis,postea ad Archelaũ physicum se contulit.Qui aĩaduertẽs naturalis speculationis fructũ nullũ esse in uenit primus ethicen.i.moralẽ phiam,ad quã transiẽs ferẽ dixisse q̃ sup nos nihil ad nos.Auctor est Xenophõ Socratẽ nunq̃ de natura rerum,neq; de sublimioribus rebus disputasse,cũ ea sint super captũ hominũ.Ex Socratis uariis ĩ oẽm partẽ diffusis disputationibꝰ plures fluxere discipuli.Et cũ alius aliud apprehẽderet,pſemi natæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se,cum tñ omnes se phos Socraticos,& dici uelit & esse arbitrenẽ Primum ab ipso Socrate Plato,a Platone Aristoteles & Xenocrates.Deinde ab Antisthene,qui patientiã & duritiã in Socratico sermone maxie adamarat Cynica.cũ ab Aristippo,quẽ maxime uoluptariæ disputationes delectarunt,Cyrenaica philosophia manauerũt fuerunt etiã alia genera philosophoꝝ,ut Eretricorum Megaricorum, Pyrrhoniorum,qui se Socraticos esse dicerent.Vñ philosophorũ fons Socrates appellatus ẽ.

Sodales iquit Aug.dñr unius cõuiuii,q̃si simul edales eo q̃ simul edãt.Hinc sodalitas & sodalitiũ,q̃ signãnt collegiũ multoꝝ,seu conuiuiũ.Cice.Sodalitates me q̃store sunt institutæ.Idẽ in arte ueteri.Venit in ædes quasdam in quibus sodalitium erat futurum eodem die.

Sodes quidã aduerbiũ pcationẽ uel exhortationẽ denotãs arbitranẽ.Pris,putat uerbũ.Ait eñ q̃dam uerba,q̃ in usu deficiunt personis,ut cedo sodes, salue,aue furiis infit,inquam,foret,fio.Dictum sodes,pro si audes,ut sis pro si uis,illico,pro loco.

Sodoma.æ.Sodomũ,& Sodoma.orũ.plurali tantum oppidũ fuit iudeæ,de quo legiẽ ĩ Geñ. Anteq̃ subuerteret dñs Sodomã & Gomorrã.Et iteꝝ habitauit in sodomis Soli.de situ Iudeæ.Ibi duo oppida unũ Sodomũ,alteꝝ Gomorrũ.Hinc sodomitæ dicti sũt sodomorũ incolæ.

Sodomito.as.pe.pro. uerbum obscænum.Cice.li.i.offi. Latrocinari, fraudare, adulterare,sodomitare,turpe ẽ sed dicitur non obscæne.

Sogdiana,prouincia Asiæ,q̃ ut li.vi.scribit Ptole.a septẽtrione pte Scythiæ terminaẽ.ab oriente Sacis,a meridie & occasu Bactriana. In ea sũt urbs Oxiana Maruca & Alexandria,quam ut Solinus ait Alexander tertiã condidit ad contestandos itineris sui terminos. Hanc Iaxartes fluuius,a septentrionali claudit parte.

Solus,a solon qd̃ oscoꝝ lingua totũ ẽcat. Nã q̃ unus est totus est.Hinc solitudo,q̃ & solitas a ueteribus dicebaẽ Sciendũ,q̃ solus & unus,p solus more superlatiuorum gtñ regunt,ut solus uel unus oĩum accipẽser squãmis ad os uersis,cõtra aquas natando meat inquit Plin.Itẽ dicimus solus,uel unus ex oĩbus,uel inter oẽs.Et cum singularitatẽ significet,inuenitur tamẽ pluraꝝr. Teren. in Adel.Solæ sumus.Q̃ñq; solus dr̃ desertus.Virg.li.iii. Geor. Heu male tũ Lybiæ solis erratur in aruis.Teren. Venit meditatus alicunde,ex solo loco Idẽ.Nõne hũc abiici oportet in solas terras.Facitq; gtñ solius & soli solæ,soli.Teren.in Eu.Mihi solæ ridiculo fuit.

Solitus.a.um.pe.cor.ab eo qd̃ est solus.Plau.in Am.Qui soliti inuiti cubant.Est & solitus a soleo.Vnde in hymno.Vt solita clementia sis presul ad custodiam Ab eo fit cõpositum insolitus.

Solitarius.a.um.ut passer solitarius,a solitate,ac solitudine.Cice. Nã nihil solitariũ amat. Aliq̃ solitariũ dicẽ quod est solitũ,& fieri solet.Apul.li.ii.Me.Dũq; bibere solitarium postulant, hoc est ex more & solito bibere

Soliloquus pe.cor.qui solus loquiẽ.Et soliloquiũ, quod per nos contemplando loqui solemus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Soliuagus pe.cor. qui ſolus uagatur. Augu.lib.xii.de ci. dei. Nam cum animantes alias ſolitarias,& quodam modo ſoliuagas,ideſt quæ ſolitudinem magis appetãt ſicuti ſunt aquilæ,milui,leones,lupi.

Solennis,& hoc ſolenne,per duplex nn,quod oĩbus annis ꝑſtare debet,compoſitũ nomen ex ſolo,& anno. Vale. Ma. Maiores ſtatas,ſolenneſq; cerimonias pontificum ſcientia bene gerendarũ rerum auctoritate &c.

Solẽnitas ab eo q̃ ſolet in anno,nomẽ accepit. Quo mõ pennitas fluminis dĩ qa non ſiccaſ̃ æſtate ſed per totũ annum fluit,ſic & ſoléne,quod ſolet in anno celebrari.

Solennium,ſolennii,& ſolennia,ſoléniorum,feſta, quæ ſingulis annis certo tempore fiunt.

Solum dĩ omne qd̃ ſuſtinet,& vnicuiq; rei ſubiacet,ubi aliqd fundari põt. Vñ aquæ ſupficies dĩ ſolũ,qa nauiũ fũdamentũ eſt. Vir.li.v. Subtrahiſq; ſolũ. Cælũ ſtellaꝝ ſolũ eſt. Ouid. Aſtra tenent cæleſte ſolũ. Enn. uero ſola terraꝝ plurali nu. dixit. Aer etiã ſolũ dĩ,qa auiũ ſuſtentaculũ. Hic ſolũ,p loco ſeu ſedili ponitur. Itẽ,p terra q̃ hoium & aĩaliũ fundamentũ ſit. Colu.li.ii. Nã qd̃ ſicco ſolo ingeſtũ,& iam inoccatũ, pinde ac ſi repoſitum in horreo,non corrumpiſ̃. Vñ natale ſolũ dicimus patriã hoc eſt terrã,in qua nati ſumus. Vñ exul,q extra ſolũ, hoc eſt patriã eiectus eſt. Vir.li.vii. etiã menſã appellauit ſolũ. Et cereale ſolũ pomis agreſtibus augẽt. Rurſ9 ſolũ inferior pedis pars,quã uulgo ſoleã uocãt,q̃ callo ſa ſit,& dura etiam diſcalciatis. Cice.lib.v. Tuſ. Mihi a mictui ſcythicũ tegmen calciamentũ ſoloꝝ callũ,cubile terra. Amb. Nota facta ſolo,attrita eſt plurimoꝝ Et ſolũ dictũ eſt ꝑ ſolea calciamẽti,& corio infimo qd̃ ſolet eſſe craſſius. Plau. in Bac. Auro hẽt ſoccis ſuppactũ ſolũ. Mar. Sordidus antiq̃s ſolitus,pducere pelles. Et mordere luto putre,uetuſq; ſolũ. ꝓprie tũ ſolũ terra dĩ.

Sol,fax cæleſtis antea dicebaſ̃,& mũdi oculus,cor cæli,iucunditas diei,naturæ gĩa,ſiue regimẽ ac numẽ ſiderũ ipſoꝝ,cæliq; rector. Poſtea ſol ab Oceani filio cognoĩe dictus,uel ab altero hyperionis filio,ut inquit Diodo. Speuſippus pĩus,ſol eſt cæleſtis ignis,qui ſolũ ab ortu ad occaſũ ab oculis aſpici poſſit. Aliter ſẽpiternũ aſtrũ animatũ,Diurnũ ac maximũ. Vel q̃ unus ſit,& nõ plures,ut ſentit Cic. quodq; tantã claritatẽ ſolus obtineat Et cũ ſolus ſit ſoles tñ plurali numero pro die legimus Vir.li.iii. Tris adeo incertos cæca caligine ſoles Errauimus pelago. Et ſoles ſolis ſplẽdores uel radii dñr. Mar. Hibernis obiecta locis ſpecularia puros Admittunt ſoles,& ſine fæce dies. Item ſoles æſtus uel ardores ſolis. Hora. Corporis exigui præcanum ſolibus aptũ. Sol aũt græce ἥλιος Hinc Inſolo.as.de quo alibi.

Solis inſula eſt in mari indico ſemp rubẽs,& (ut Solinus refert) oñi animantiũ generi inacceſſa,qm̃ eo ingreſſos uis circumfuſi aeris confeſtim exanimat.

Solaris,& hoc re,quod eſt ſolis,ut radii ſolares,annus ſolaris cũ ſol expleto p oĩa ſigna circuitu,ad id,unde digreſſus fuerat,redit,qd̃ fit fere,cccLxv diebus. Et ſolaris herba,q̃ græce heliotropiũ dĩ,q̃ ſe cũ ſole circumagat etiam nubilo die. Tantus eſt eius ſideris amor.

Solanus,a.um.pe.pro.idem,quod ſolaris. Hinc Subſolanus uentus,qui ſub ſole oriente naſci uidetur.

Solarium locus,in quo horæ ad ſolẽ cõſpiciunt, Primus romanis hoc ſtatuiſſe dĩ L. Papyrius curſor ad ædem Quirini ante.xii. annis,q̃ cũ pyrrho bellatũ eſt. Nam prius ortus tantum,& occaſus ſolis nominabãtur,poſt aliquot annos adiecto meridie Dicit& ſolariũ locus in domo ſuperior ſtratus ad ſolẽ excipiendum. Hiero. lib.ii. Reg. Vidit mulierem ſe lauantem ex aduerſo,ſuper ſolarium. Nam latini ſolaria uocant plana tecta,q̃ græci domata,ut idem Hiero. eſt auctor. Præterea ſolarium appellant iuriſconſulti uectigal,quod pro ſolo penditur titulo,ne quid in publico fiat.

Solario,as.pe.pro.in altum ædifico.

Solſtitiũ,ſolis ſtatio,cũ ſol ultra nõ progrediſ̃ ſed retrocedere incipit. Singulis quippe annis duo ſolſtitia ſunt Vnũ æſtiuũ alteꝝ hyemale. Sũt.n. duo tropici. hybern9 & æſtiuus. Hybernus quidẽ eſt ꝑ quem ſol tranſmittens octauã capricorni partẽ ſolſtitiũ hybernũ facit. viii. kalen. ianuarias,quo tempore ſol altiores incipit circulos petere. Æſtiuus uero,ꝑ quẽ ſol octauã partẽ cancri trãſmittẽs ſolſtitiũ æſtiuum facit. viii. kal. Iulii quo tpe re meare ſol ad inferiores incipit circulos. Sane ueteres ſolſtitiũ fere uocãt æſtiuũ, licet nihil adiiciaſ̃. Vir.li.i. Georgi. Humida ſolſtitia,atq; hyemes optate ſerenas Agricolæ. Nam iuenias,ubi adiicitur brumale ubi de hyberno fit mẽtio. Colu.li.xvi. Cal. Ianuarii Sol in capricornum tranſitum facit brumale ſolſtitium.

Solati dicuntur qui ſole correpti ſunt, quemadmodum ſiderati,qui ſidere. Plin. Sic & ſolatis proſunt.

Solſtitialis,herba. Plin. Condurdon herba ſolſtitialis flore rubeo ſuſpenſa in collo compellere dicitur ſtrumas Dicitur etiam græce,heliotropium helioſcopos & helioſcopium,q̃ tropas ideſt ſolſtitia ſpectet.

Soliferreum,genus teli appellatum quaſi totum ferreũ Nam ſolum ſignificat totum & ſolidum.

Solitaurilia,immolatio triũ hoſtiaꝝ erat diuerſi generis,tauri arietis & uerris,quia oẽs ſolidi ĩtegriq; corpis ſint. Plin.lib.viii. Si potiaſ̃ marti ſolitaurilibus piaculũ fieri. Hoc ſacrificiũ cenſores ut ſcribit Aſco. urbẽ completo quinquẽnio luſtrantes de ſuo oue tauro faciebãt

Solipugna ſeu ſoliſuga, genus beſtiolæ maleficæ quæ acrius cõcitatius fertur calore ſolis unde nomẽ traxit. Dicit& Solpuga,& Salpuga,media prod. Et per y quãdoq; ſcribitur. Lu. Quis calcare tuas timeat ſalpyga tenebras Et tibi dant ſtygiæ uis in ſua fila ſorores. Plin. Eſt & formicarum genus uenenatum,non eas nouere Italia Soliſugas Cice. appellat. Salſugas bæthica. Solinus frequentem in ſardinia ſolſugam tradit araneĩ ſpecie in metallis argentariis occultim reptat & ĩprudentes opprimit dicta q̃ ſolem fugiat ut blattæ.

Solea,quæ ſolo pedis ſubiiciſ̃,qñq; etiã id gen9 calceorũ eſt quo plantaꝝ calces tñ obteguntſ̃ cæteris ꝓpe relictis nudis pedis partibus,teretibus ſuperne pedem ũiciens anſis,quas ligulas uocant, alio noĩe ſuberes dñr Et a græcis crepidæ licet hæc differre putẽt aliq, Dictæ ſoleæ,q̃ ſola pedibus ſubiiciantſ̃. Plau. in Tru. Date iam ſoleas,atq; intro me actutũ ducite. Fiunt autẽ quãdoq; ſoleæ,dum ſolea capitur pro ea,quæ ſolo pedis ſubiicitur ex ferro,uel argẽto,corio,uel alia materia. Nam equis,& bobus ſoleæ ferreæ applicãtur. Catul. Et ſupinã animum graui delinquere cæno ferream Vt ſoleam tenaci in uoragine mula. Ponitur interdum ꝑ calceo Proper. Proſilit in laxa nixa pedem ſolea. Item Solea

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

genus piſcis plani a ſimilitudine ſoleæ,de quo Colu. Plin.lib.ix.R.umbi,ſoleæ,paſſeres,habent formã planã Et ſolea dicitur materia roborea,ſuper qua paries cartitius extruitur,Iuue.Et ſolea pulſare nates.

Solearii ſolearum ſutores.Plaut,in Aul.Solearii aſtant aſtant molochinarii.

Soleatus dicitur,qui ſoleis indutus eſt.Gel.Cur Soleatos dixiſſet,qui gallicas non haberent ſoleas.

Soliũ,armariũ ex uno ligno factũ in quo reges ob corporis ſui tutelam ſedebant,anteq; ſtipatores adhibere mos eſſet,dictũ q̃ſi ſolidũ qm̃ ex prædura materia roboris fiebat,uel dr̃ q̃ſi ſolũ,q; in his ſoli ſederẽt.Syl. Cõſedit ſolio rerũq; inuaſit habenas. Vel ſm̃ Aſperum p Antiſtichon,q̃ſi ſediũ,a ſedendo.Nã & ſella,quaſi ſeda dicta eſt Abuſiue tñ qñq; ponit̃ pro ſella regali.Virgi. Præfatus diuos ſolio rex inſit ab alto.Qñq; p uaſe ſaligno,uł abiete,uł alia materia. Nã ex aſio lapide ad podagras in balneis fieri ſolia p̃cipit Cel.Eo etiã utimur ad unũ plurimoſq; liquores transferẽdos & ad pannos lineos,cũ lixiuio calido,& cinere emaculandos,& q̃ in balneis ſedẽtes lauamur.Cel.Interpoſitis duabus horis in ſoliũ is aquæ calidæ reſupinus dimittẽdus eſt,ſic ut a genibus ad umbilicũ aqua teneat.Mar.Nõ uis in ſolio prius lauari.Sue.de Aug. At quotiẽs neruorũ cauſa marinis,albuliſq; calidis utendũ eſſet cõtent⁹ hoc erat ut inſid̃s ligneo ſolio,qd̃ ipſe hiſpanico uerbo duretã uocabat manus,ac pedes alternis iactaret,hoc græci pyelõ uocãt. Nõnunq; huic ſimile uas dr̃ ſeu loculamẽtum ſepulchrale in quo cõduntur defũcti.Pli.li.xxxv. Quoniam defunctos ſese multi fictilibus ſoliis condi maluere.Cur.Septimus dies erat,ex quo corpus regis iacebat in ſolio.

Solidus,a.um.pe.cor.modo iuge,ac continuum ſignãt. Plau.Decẽ annos ſolidos errauit puer.Modo plenũ integrũ,nihil cõcaui,aut uacui habens.Vñ ſolidũ corpus dicimus,qd̃ cõſtat longitudine latitudie,& altitudine Vir.Solidoq; adamãte colũnæ Hinc fit inſolidum adverbialiter,quod ſignãt in integrũ,ut oẽs promiſerunt in ſolidũ ſe ſatisfacturos ideſt iter unuſquiſq; pro ſe,& nõ oẽs ſimul.Solidum quidã a ſolo terra deducũt,alii a ſolon oſcorũ uocabulo quod totũ ſignificat. Eſt & ſolidus ſubſtantiuum genus nummi,quo in præſentia utimur,cũ dicimus uiginti ſolidos libram cõſtituere.

Sõlido,as.pe.cor.roboro firmo,qd̃ uernacula lĩgua dicimus ſaldare.Vir.li.i.Geor.Area tũ primũ ĩgẽti ẽ æquãda cylindro.Et uertẽda manu,& creta ſolidãda tenaci.

Solideſco,ſolidus fio.Plin.Veſica membrana cõſtat uulnerata cicatrice non ſolideſcit.

Soliſtimum.pe.cor.quod eſt ſoli,ita enim a ſolo ſoliſtimum fit,ſicut a medio mediaſtimũ.De ſoliſtimo tripudio Vide in dictione tripudium.

Soliduriũs,lingua gallica dicit̃ deuotus,Cæſar,cũ ſexcẽtis deuotis,quos galli ſolidurios appellant,quorum eſt conditio,ut omnibus uitæ cõmodis una cũ his fruant̃ quoſe amicitiæ dediderunt,ſi qcq̃ uni accidat, aut eundem caſum una ferant,aut ſibi mortem conſciſcãt

Soli,ciuitas inſignis Ciliciæ ab Achiuis,& Rodiis ædificata,poſtea Pompeiopolis appellata a Põpeio,q̃ pyratas in eam tranſtulit,quos dignos exiſtimauit,ut ſeruarentur.Hinc fuit Chryſippus phs ſtoicus,& Philemõ comicus poeta.& Aratus,qui de aſtris uerſu cõſcripſit cuius plurima carmina Cice.in latinum uertit.

Solœciſmus,& impar & incõueniens cõpoſitura partiũ orationis,a noſtris imparilitas,a ueteſtioribus latinis Scribiligo dicebat̃ iuerſura,& prauitate tortuoſa orõnis tanq̃ ſtrebligo q̃dã ſiqdẽ ſqoβέω torq̃o,ac deprauo ſignãt.Per tranſla.dr̃ a poetis error.Iuue.Solœciſmũ li ceat feciſſe marito.Mar.Sæpe ſolœciſmũ mẽtula nra facit,Dr̃ ẽt ſolœcon,ſicut barbariſmus & barbaron.Solœci aũt nomẽ a Solone deductũ Laertius teſtat̃,q; cũ in Cilicia urbem a ſuo noĩe ſolœ condidiſſet,pauci ex Athenienſibus,quos in ea reliq̃t,nõ multo interiecto tpe.corrupto patrio ſermone,incõueniẽti partiũ ſtructura loq; cœperũt.Quapp̃ter,q; eo uitio aliqñ uterent̃ dicti ſũt σολοικίζειν.hoc ẽ ſolœciſſare. Sui. σόλοι σικελίας ἀπὸ τῆς κύπρου ἀφ' ὧν ὁ σολοικισμὸς βαρβαρίζοντων καὶ τὴν ἰδίαν γλῶσσαν σόλων δὲ τοῦτον κτίζει.

Soleo.es.ſolitus, quaſi ſolus.i.totus eo.Saluſt.li.ii.Hiſto. Soluĩ preteritũ uſurpauit.Neq; ĩquit ſubſidiis uti ſolueratcõpoſitis,Eius ſignificatio nota eſt. Accipit̃ eñ p ſolere eſſe,ꝛ uſato. Vir. Vnde oĩs Troia uideri Et danaum ſolitæ naues,& Achaica caſtra. Huius cõpoſita ſũt. Aſſoleo abſoleo,obſoleo,iſolens,iſolitus,p inſueto.

Solet ĩpſonale paſſiuæ ſignatiõis.Cice.in Lel.Cũ in hortos D.Bruti cõmentãdi cã(ut aſſolet) uenimus tu nõ

Solito,as.frequẽter ſoleo.Gel.Scipionem (affuiſti. affricanũ ſolitauiſſe noctis extremo pri⁹,q; dilucularet in capitolium uentitare.Hiero.in Eſaia.Et habitabũt ibi ſtrutiones,& piloſi ſolitabunt ibi.

Solœcophanes,q; & Alloeoſis figura ẽ,ut preneſte ſub ipſa cum preneſte ſit gñis neu.ſed retulit ad ciuitatẽ. Et Terẽ. in Eunuchũ ſuã, referens ad comœdiã cogitatũ.

Solers.cõtrarius maxime inerti eſt,hoc eſt totus ĩgenioſus.& artificioſus.quaſi tot⁹ ex arte,uel q̃ſi ſolus in arte ſit quiq; in oĩbus rebus prudens eſt.Hiero.in prolo.Danielis Quæ magis prudẽtia ſollertis fieri,q; ꝓphali ſpũ eſſet ꝓpheta.Hinc ſolertia,q̃ eſt ingeniũ totũ acutũ & artificioſũ mẽtis pſpicacitas atq; induſtria,qua quidã bene utunt̃,quidã male.Bene Cic.in Cato. Tũ eũ dixiſſe mirari ſe nõ mõ diligentiã,ſed ẽt ſollertiã eius,a quo eſſent illa demenſa,atq; deſcripta.Male.Idem li.i.offi. Itaq; eorũ fines ſicut ipſi dixerant,terminauit & in medio relictũ,quod erat ꝓpło R.o.adiudicauit.Vñ hoc in ꝓbans Cice.ſeqtur,& ait.Decipe hoc quidẽ eſt,nõ iudicare Quo circa in oĩ re fugiẽda ẽ talis ſollertia.Ex quo apparet ẽt,q; ſolers qs bonus,uł malus erit,p q̃litate ſollertiæ,qua utit̃.De cuius proprietate Clau.li.iii.de raptu,ſic inqt,Rerũq; remotas ingenioſa uias paulatim explorat egeſtas. Vtq; artes piat ſollertia nutriat uſus.

Solicitudo cura,& mentis inquietudo quæ mentibus inhæret.Terẽ.in Andria.Quãtas hic cõficit ſolicitudines Solicitus,inquietus,& curis affectus.non aũt,diligens. Cice.Celio.Deſunt aũt propter hanc cauſam.q; mirifice ſum ſolicitus quidnam de prouinciis decernatur.

Solicito.as.pe.cor.ſpem,metũq; oñdo,ut ſollicito plebẽ. Aliqñ ingeto,& curã iniicio,ſeu cõtriſtor.Terẽ.in An. Cur meã ſenectutẽ ſolicito hui⁹ amẽtia,Hic ſolicitatio q̃ fit ab alio.Aliqñ Inſto,ut Solicito te,pmiſſis.Cur.li.ii. Verũ enimuero, cũ mõ milites meos lris ad ꝓditionẽ modo amicos ad pernitiẽ pecunia ſoliciter ad interne

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cionẽ mihi ꝓsequẽdus est, nõ ut iniustus hostis, sed ut ꝓ cussor uenefic⁹. Dcitũ solicitare q̃si solo citare. i. suo loco mouere, ꝓprie em̃ signat terrã uerto. Tibul. Et tenerã ferro solicitauit humũ. Sed qa solũ etiã de mari dr̃, ut apd Vir. Subtrahitq; solũ, Ponit q̃q; ꝓ nauigare & mare uertere. Claudi. Et rudibus remis solicitauit aquas.

Solox lana crassa, q̃si solida, Itẽ pec⁹ lana tectũ Titi. lana soloci ad purpurã data. Lu. Mõtano hirco, atq; soloce.

Solor. aris. a solũ, pro terra solida fieri quidã existimant, quasi solidũ reintegro. Vir. Interea longũ cantu solata laborẽ, Arguto cõiunx ꝓcurrit pectine telas. Hic fiunt cõpositа Consolor. Cice. Ser. Sul. Quid me ista res cõsolatur in tantis tenebris, & quasi perpetuis Reip. Est em̃ uix consolabilis dolor, tanta est omniũ rerũ amissio, & desperatio recuperandi. Desolor contrariũ est Hiero. ad Tira. Sola desperatione dormientis desolatus solatio pii pignoris iactor. Et habent pe. cor.

Solo. solas. in eadẽ signũcatiõe. Vñ & desolo, de quo loco

Solatiũ ipsa consolatio, & proprie rebus fit. (suo. Hiero. Mittitis solatia sumptuũ. Quinti. Cecitatis miseriæ solatium est habere rem uidentium.

Solamen idem quod solatiũ. Cice. in Lel. Et si illis plane orbatus essem, magnũ tñ ferret mihi ætas ipsa solamẽ. Vir. Solamenq; mali de collo fistula pendet.

Soluo. is. ui. utũ, quod ligatũ erat nõ ligatũ facio enodo. Vir. li. vii. Soluite crinales uittas capite orgia mecum Plau. in Am. Nã noctu hac soluta est nauis nr̃a e portu ꝓfico. Sic soluere orã dicim⁹ cũ funẽ nauticũ enodam⁹ & inde discedimus. Sed qm̃ q debent quodãmodo obligati sũt creditori soluere etiã pro debitũ reddere ponit Cice. in Ver. Pro quo frumento pecunia soluta nõ est Hinc ꝓ transla. solutiõis uocabulũ ad oẽm liberationẽ quoquo mõ factã transfert, magisq; ad subiectũ obligationis q̃ nũmoꝝ solutionẽ. Vñ soluere ꝓ satisfacere Ter. in Adel. neq; tu uerbis unq̃ solues, qd̃ mihi re male feceris. Q̃q; pro dimittere. Vir. lib. ii. Ge. Solue mares mitte in uenerem pecuaria primus. Q̃q; pro liberare Idẽ, Soluite corda metu Teucri. Vñ solutus risus dicit magnus, a curis liber. Idẽ Risuq; soluto Q̃q; ꝓ mollẽ facere. Hora. li. car. Solut acris hyems grata uice ueris Soluere fidẽ est rumpere, uel nõ seruare fidẽ. Teren. in And. Soluisti fidẽ. Et soluere est aperire. Colu. li. vii. Ea porro uena, q̃ in auro uidet esse amplissima, sarmento prius uerberat, deinde cũ ad ictum intumuit, cultello soluit, soluere q̃q; discedere. Cice. pro Mure. Quod si e portu soluentibus q̃si iã in portũ ex alto inuehuntur Dicimus etiã soluere ora. uel ex ora, & soluere oram ꝓ discedere e littore sicuti e portu soluere, quod est enauigare. Qui orã ꝓ fune nautico exponũt ipsi uiderint sic soluere nauẽ est a portu uel a littore discedere. Cor. Nepos. Dato signo, naues soluũt, tota classis ad latitudinẽ accedit. Composita huius uerbi sunt Absoluo, dissoluo exóluo, persoluo, & resoluo.

Soluendo non sũ, signat nõ satisfacio, ꝓ eo, qd̃ obligatus sum, siue pecunia, siue remuneratiõe. Cice. in Phili. Tu nec soluendo eras. i. soluere debita non poteras.

Solutus, a. um. ꝑter significatiões, quas cões hẽt cũ soluo ponit pro raro, quod est contrariũ spisso. Colu. li. i. Soli pinguis, uel macri, soluti, uel spissi, humidi uel sicci.

Solutilis pe. cor. quasi solubilis, qui facile solui potest, uel qui solutus, & nõ fideliter cõsutus est, ut nauis, q̃ Nero per insidias matri Agrippinæ fecit naufragium.

Solimi fuerũt ppli iuxta Lyciã, quos Homerus pugnacissimos fuisse scribit, & a Belerophonte deuictos. Corne. Tacitus de origine iudæorũ. Alii clara iudæorũ initia solymos carminib⁹ celebrati Hõmeri gentẽ conditã urbẽ Hierosolymã noie suo fecisse. Vñ Iuue. Interpres legũ solymæq; Et declinatur solymæ, arũ, & Hierosolymæ arum, & hierosolyma, æ. Vnde Hierosolymitanus.

Solon fuit unus ex septem sapientibus græciæ patria Salaminius, qui teste Gel. li. xvii. Athenis claruit regnãte Tarquinio prisco Romæ, hic Athenięsibus leges dedit cum tanto tẽperamento compositas, q̃ parẽ gratiam a senatu, & plebe contraheret, q̃quam plebs & senatus in summa prius essent dissensione.

Solenes, genus concharum, quod & onychas & digitos uocamus, itemq; donacas & aulos.

Somatophylaces, custodes corpis regis, quos latini prisco uocabulo latrones dixerunt quasi laterones.

Sonchos, herba quam scariolam punici uocãt, & quam pimpinellam vulgus nominat.

Somatopeia latine corporis factura. Et est figura, cum incorporeum modo corporeo loqui introducitur.

Sonus dr̃ oĩs uox, & quicqd aurib⁹ percipi potest. Hiero. tñ in interpretatiõe Psal. docet sonũ ꝓprie dici, cũ auditur tñmodo, sonus, & uox nõ intelligit. sonoꝝ tria sunt gña, uoce, flatu, & pulsu, uoce, ut est ꝓ fauces, & arterias flatu, ut est ꝓ tibiã, pulsu sicut ꝓ citharã, & oia crepitantia. A sonus fiũt Absonꝰ, sine sono, incõueniẽs, altisonꝰ armisonus, bombisonus, bombũ sonans. Consonus cõueniens, & simul sonans. Dissonus, diuerse sonãs, incõueniens. Dulcisonus, & omnia habent penul. cor.

Sonor, uehemẽtior sonus. Vir. Magno ueluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni.

Sonitus. us, pe. cor. idem quod sonor. Virgi. lib. iii. Dũ flãmas Iouis, & sonitus imitatus olimpi.

Sono. as. aui. atum. Vnde sonatus & sonaturus. Hora. li. i. Ser. Magna sonaturũ des nobis huiꝰ honorẽ Dr̃ & sonois. ui. tũ. Actius. Clamore & gemitu templũ resonans Et aũt sonare musico aliquo instrumẽto canere, & constituitur cũ ablt̃o. Var. Nõ arguta sonãt tenui psalteria chorda. Et resonant arbusta cicadis. Aliqñ significat effringere, & sic construit cũ actõ. Idẽ. Nec uox hoiem sonat. Manil. li. v. Aura per extremas resonauit flebile rupes. Aliqñ proferre, ꝓnunciare. Hiero in prolo. Dañ. Et ut ueꝝ fatear, usq; ad præsentẽ diem magis possum sermonẽ chaldaicũ legere, & intelligere, q̃ sonare Aliquãdo laudare. Idẽ in prolo. Paral. Vnde & nobis curæ fuit, ut circuiremus prouinciã quam uniuersæ Christi ecclesiæ sonant. Aliqñ significare. Idem ibi. Sed & ipsæ appellationes nõ hoies, ut plærique existimãt, sed urbes & regiones, & saltus, & prouincias sonãt. Q̃q; iudicare exprimere Idẽ. Quid aliud sonant euãgelia nisi nascentẽ dñm̃ ex Maria uirgine. Illud aũt eiusdẽ, habet nescio quid latẽtis energiæ uiua uox, ut in aures discipuli auctoris uoce transfusa fortius sonet, hoc est imprimit, ut ingredit Huius cõpositа sunt. Assono, rñdeo, seu iuxta sono, Persi. Reparabilis assonet echo. Interdũ male sono. Cõsono, simul sono, cõcordo, a quo cõsonãtia concordia uocũ, quæ & uocalitas latine, græce euphonia

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dī. Circūſono. Cic. li. iiii. off. Tñ cōducere arbitror tali bus aures tuas uocib⁹ undiq; circūſonare. Diſſono, di uerſe ſono, diſcordo. Hinc diſſonātia uocū, diſcordan tia. Inſono, ualde ſono, ut inſonuit nemus. Interſono, ī medio ſono. Perſono, ualde ſono. ſiue pfecte ſono, uel ſonādo ſono. Lact. li. i. Qui cū frequēter citharæ cantu pſonaret, citheron appellat⁹ eſt. Hiero. de Plan. Cuiuſ que doctrinæ academiæ gymnaſia pſonabant. i. diuul gabāt. Reſono proprie cōtra ſonantē ſono. Vir. For moſam reſonare doces amaryllida ſyluas. Et reſona re, ſonū reddere. Apul. Et cicadaꝝ cātu agri reſonarēt Ité ſonū repūtare, explicare. Hiero. in Iob, Hæc autem trāſlatio nullū de ueteribus ſequit interptē, ſed ex ipſo hebraico arabicoq; ſermōe, & interdū nūc uerbū, nūc ſenſum, nunc ſimul utrunq; reſonabit. Et illud. Quid ſi ipſam audiſſetis beſtiam ſua uerba reſonantē. i. pro ferentem. Et omnia habēt pe. cor.

Sonito, as. pe. cor. frequētatiuū eſt a ſono.

Sonipes, penu. cor. ſignificat celerem equū a ſonitu pe dis, q; pedibus ſonet.

Sonorus, a. um. pe. pro, quod graue ſonat, & proprie epi theton tēpeſtatis eſt. Vir. Luctātes uentos, tēpeſtatesq; ſonoras. Hinc ſonoritas & ſonoroſitas.

Sons ꝓprie dī, cuius culpa iam ſonat, hoc eſt, erroris cō uictus eſt. Vñ inſontē dicimus eū, qui innocēs repert⁹ eſt. Item ſons eſt, qui cuius rei nocet.

Sonticus, a. ū. pe, cor. qđ nocet. Vñ ſontic⁹ morbus, q to tū inuadit corpus Venuleius, quotiēs morbus ſontic⁹ noīaſ, eū ſignificare Caſſius ait q noceat. Nocere aūt intelligiſ q perpetu⁹, nō q tpe finiſ. Plin. Gagates lapis nomē habet loci, & amnis Gagatis Liciæ niger eſt, pla nus, pumicoſus, nō multū a ligno differēs, leuis, fragilis odore ſi teraſ grauis, fictilia ex eo inſcripta nō delenſ. cū uriſ, odorē ſulphureū reddit, fugat ſerpētes, dēphen dit ſonticū morbū, & uirginitatē ſuffitus, dēphēdit in quit, hoc eſt, utrū perpetuū ſit, an interualla habeat. Qñ aūt ſonticus morbus eſt iuſta cauſa abſentiæ. In terdū ſonticū ponit ꝓ iuſto. Neuius. Sonticā eſſe opor tet cauſam, q̄obrē ꝓdas mulierē.

Sophocles nomē poetæ tragici, q inter græcos principa tū obtinet. Hūc Cic. diuinū poetā li, i, de diui. uocauit Hinc Sophocleus, a. um. Vñ carmina Sophoclea.

Sophaci appellati ſūt Afri, a Sophano q ī Africa regna

Sophia latine ſapiētia dī, & q eā pfitent ſophi ap (uit. pellanē, σοφὸς. n. ſapiens, doctus. Mar. Cū tibi ſit ſophiæ par cura, & cura deorū.

Sophus latine ſapiens. Vir. Hinc oīis certat dialectica turba ſophoꝝ. Vñ ſophiſtæ dicti ſunt anteq̄ phi dice renē. Pythagoras. n. primus honeſtatis gra nō ſophum ſed phm ſe uoluit appellari, ut Cic. teſtaſ.

Sophiſta & ſophiſtes dī, q ſophiæ cauillator eſt, unde ea pars dialectices nomen ſumpſit ſophiſticæ, qd ſit Sui. ait ſic σοφιστὴς πᾶς τεχνίτης καὶ ὁ δὲ λεκτικὸν μέρος καὶ ὁ ἐπιρεάζων ἐκ τῶν λόγων καὶ ἁπάντων. Capitur nōnunq̄ ꝓ apparēte, & nō exiſtēte ſopho, q cauillatiōi bus utiſ, ut uideaſ ſapiēs. Ité ꝓ ſapiēte, necnō & ꝓ eo q in arte rhetorica ꝓponit q̄ imitari debeam⁹, Plato do cet ſophiſtas eſſe rhetores, q ueluti uenatores parati ſunt ad capiēdos iuuenū animos, ſophiſtica diſciplina quā uenales ꝓ urbes circūferūt, uerbo demōſtrātes ſe oratoriæ & ciuilis diſciplinæ eſſe ꝓfeſſores, cū re uera ſint corruptores, ſophiſtæ etiā uocabulo ſunt etiā poe tæ ornati, ut inquit Diogenes. Ariſt. li, x. Ethicoꝝ inq t ſciam gubernādaꝝ reꝝ pub. ſophiſtæ, pfitēē quoꝝ nul lus rēpu. gerit. Hinc antiſophiſtæ a Suet. dicunē inter ſe cōpugnātes ſophiſtæ.

Sophiſma, atis. dī cōmentū, & oīo ita cōpoſita, ut uera eſſe uideaſ. Quo noīe etiā dī fraus, deceptio, cautela.

Sophroniū nomē eſt fœminæ, ꝓ diminutionē adulatio nis amatoriæ plātū, & ab σοφροσύνη q̄ eſt prudentia de ductū, uelut totula prudens.

Sophron latine tēperātia, qua carnales frenanē libidi nes, ne in quæq; uitia mentē cōſentientē trahāt.

Sophroſyne ſiſr tēperātia, modeſtia, caſtitas, Hiero, con tra Ioui. Nō. n. ut male habeē in latinis codicibus ſo brietas eſt legēda. ſed caſtitas. i. σοφροσύνη.

Sopor idē quod ſomnus, a quo ſoporifer.

Soporo, as. pe. pro, ſoporē inducere. Vnde ſoporatus cui ueluti irrigatus eſt ſomnus.

Sopio, is. iui, itū. ꝑcat ſoporo. Quint. illa ſtatim nocte iā totā domū ac familiā qes prima ſopiuerat. Vñ ſopitū dicimus, q iam cœpit dormire. Vir. tñ ſopitū ſomno dixit, q̄ſi irrigatū. Et ſopitus dī qui ſenſus amiſit, uul go ſtramortitus dī. Liui. li. i. Iubēt bono anio eſſe ſopi tū fuiſſe regē ſubito ictu ferrū haud alte in corpus de ſcēdiſſe, iam ad ſe rediiſſe inſpectū uuln⁹, abſterſo cru ore oīa ſalubria eſſe cōfidere ꝓpediē ipm eos uiſuros. Hui⁹ cōpoſitū eſt Cōſopio, qđ eſt, tot⁹ ſopore obruor. Cic. li. i. Tuſ. Nū igiē eū curare cēſes cū luna laborat, a q̄ cōſopitus putaē, ut eū dormientē oſculeē.

Somnus græce, ὕπνος latine, apud antiqſſimos ſypnus, poſtea ſopnus, mutata aſpiratiōe in ſ. & y. in o. ſicut fit in herpillon, ſerpillū. Sūt tñ qui magis ſomn⁹ uſurpēt ſine p. Et dī ſomnus cū dormimus, Vir. li. i. Geor, Nec ſomnos abrūpit cura quietos. Et eſt ſomnus ut quidā aiūt intimi ignis coertio, & ꝓ mēbra molita & labore laxata diffuſa quies. Ouid. Somne qes rerum placidiſ ſime ſomne deoꝝ. Pax animi quē cura fugit, qui cor pora duris Feſſa miniſteriis mulces reparasq; labori. Somniū uero illuſio quā patimur cū dormim⁹. Hier. ad Euſto. Nec uero ſopor ille fuerat, nec uana ſomnia q̄bus ſæpe deludimur. Ponit q̄ñq; ſomnus ꝓ deo. Mar. Et q̄ nulla uenit, tu mihi ſomne ueni. Ser. tñ cō. li, vi. Æneī. ait. Somn⁹ ipe deus, ſomnū, qđ dormimus. Inſo mniū, qđ in ſomnis uidemus, ut Falſa ad cælū mittūt inſomnia manes. Sciendū tñ ut Macro. docet, q; eorū q̄ dormiētes uidere nobis uidemur, quinq; ſunt gene ra ſomniū. ſuiſio, iſomniū, oraculū, uiſus, qui a græcis phātaſma dī. Ex his iſomniū, & phātaſma, cū falſa ſint, intepptatiōe nō indigēt, tria reliq̄ uates interptanē. Et oraculū quidē eſt, cū qs ī ſomniis aliqd nobis denūci at. Viſio, cū id qs uidet, qđ eodem mō quo aparuerat euenit. Somniū aūt ꝓprie uocaē qđ tegiē figuris & uela tur ambagibus, nō niſi interptatiōe intelligēdis. A ſo mnus fit inſomnis, quod eſt puigil. Vnde iſomnes no ctes dicuntur peruigiles.

Somnio, as. ꝓ quietē aliquid q̄ſi uigilans uideo. Plau. in Cur. Quos tu mihi luſcos libertos, quos ſumanos ſo mnias. i. ſomniādo loq̄ris. Aug. li, de ciui. dei absolute poſuit. Et dormiuit in loco illo & ſomniauit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Somniator,somnioꝛ interpres,ut in Deute. Nõ audies uerba somniatoris. Illud uero in Geñ. Ecce somniator uenit,uideꝫ intelligi de eo qui somniat.

Somnifer,a.um.qđ affert somnũ. Pli.li.xviii. Viscꝙ somnifera etiam satiuo papaueri.

Somnificus,a.ũ.quod somnũ inducit.ut uis somnifica.

Somniculosus a somniculo magis fit q̃ a somno,& is dr̃ qui ad somnos uacat.i.somno plenus,& ignauiæ. Interdũ dr̃ nõ qui somno idulget,sed q somnũ inducit,habetꝙ uim somnificã. Vñ Sisen. aspidẽ uocat somniculosam,nõ q ipa dormiat,sed q̃ui somnifica homies pcussos enecet.

Somnorinus.a.ũ.apud antiquos dicebaꝫ id qđ i somnis uideꝫ. Var. Hic somnorinas imagines affaꝫ.

Somniculose,dormitãter ac per hoc negligẽter,

Somnioſi uocãtur ii qui somniãt mira præcipue,& generaliter omnia.

Sora fuit oppidũ Volscoꝛ,de quo Liui,li.ix. Et Iuue.eiꝰ memit cũ ait. Optima Soræ aut Phabrateriæ domus

Soracũ inqt Fest.ẽ quo portanꝫ ornamẽta scænicoꝛ.

Soracte mõs in phalisci Apollini sacer,quo spelũca copta latebrã sibi elegit diuꝰ Silvester. Et ge.neu.qđ & hæc soras,& hoc soracte,is.dr̃. Syl.li.viii. Et sacrũ phœbo soracte frequẽtãt. Vir.li.xi,Sũme deũ sct̃i custos soractis Apollo. Itẽ dr̃ soractis, is.sicut p̃neste & p̃nestis,

Sorbeo,es.bui.bitũ. Vñ sorbitio. Dr̃ & sorbo,is.psi. ptũ. Est aũt sorbere deglutire quicq̃ molle,factitiũ uerbũ a sono uocis quẽ faciũt q sorbẽt. Trãsfertur & ad alia. Hiero. in Paulo. Fontẽ lucidissimũ ostẽdens tm̃modo foris eundẽ,quẽ genuerat terra sorbebat. Huiꝰ cõposita sũt Absorbeo,uel absorbo. Luca.li.iiii. Absorpsit penitus rupes & tecta feraꝛ. Aug.li.vi.cõ. Gurges tũ morũ Carthaginẽsiũ qbus nugatoria feruent spectacula, absorbuerat eũ insania circẽsiũ,Exorbeo,uel exorbo, extra sorbere. Cic.li.ii. Phil. In sanguinẽ ciuilẽ exhausit,uel potius exorbuit. Plau. in Epi. Iã ego me cõuertã in hirũdinẽ,atꝙ eorũ exorbebo sanguinẽ. Obsorbeo uel obsorbo,totũ sorbeo. Idẽ i Cur. Vin aquã si frusculeta est. da obsecro hercle absorbeã.

Sorbitio ipse sorbẽdi actus. Pers. Barbatũ hæc crede magistrũ Dicere,sorbitio tollit quẽ dira cicutę. Huiꝰ dimi nu.est sorbitiũcula,,p cibo qui de facili sorbeꝫ.

Sorbities idẽ qđ sorbitio,a quo fit dimi.sorbitiũcula.

Sorbillo,as.dimi.a sorbeo. Et proprie ẽ parũ,sed frequẽter sorbeo. Terẽ. in Adel. Et cyathos sorbillãs paulatĩ hunc,pducã diẽ. Est sorbillare e sorbillo haurire, Apu. Meꝙ respiciẽs sorbillat dulciter.

Sorbillũ,sorbitio. Plau. in Pe, Hem mihi iam uideo prope uictitandũ sorbillo,

Sorbũ genus fructus, similis pyri, qđ siccum aluũ sistit Mar. Sorba sumus molles nimiũ durãtia uẽtres. Aptius hæc puero q̃ tibi poma dabis, Col. Sorba manu lecta in urceolos picatos adiicito.

Sordes immundicia,a quo sordidus.

Sordidus.a.um.quod est sordibus infectũ. Liui. Teren. Var. loco nõ humili solũ,sed etiã sordido ortus.

Sordeo,es.dui.sordiđ sum. Pli.li.xxv. Vitã iuuare, non fortassis credet aliqs, cũ hæc quoꝙ nr̃a friuola existimẽtur,adeo delitiis sordẽt,& q̃ ad salutẽ ptinent.

Sordesco,sordidus fio.ut q sordet,sordescat adhuc. Hic exordesco. qđ est ualde sordesco. Gel. Cur ergo nos patimur nomẽ philosophiæ illustrissimũ i hoibus deterrimis exordescere.

Sordido,as. sordidũ facio, fœdo. Augu.lib.confess. Dilata est igitur mundatio mea,quasi necesse esset,ut adhuc sordidaret si uiuerem.

Sorech est genus uitis optimæ,ut aiũt hebræi,q uberes fructus facit atꝙ ꝑpetuos. Alii interp̃tanꝫ sorech caliꝛ carpos qđ nos i pulcherrimos fructꝰ possumꝰ uertere.

Sorex,animal parũ. a sono uocis,quẽ rodẽdo facit. Vide in dictiõe Mus. Hinc soriceus,a.ũ. & Soricinus,a.ũ. Vñ soricinos dẽtes dixit Plautus.

Soror dicta est,q q̃si seorsum a sua stirpe nascit,separaturꝙ ab ea domo in qua orit,& in aliã familiã trãsgredit,uel soror q̃si diuersa sorte orta:

Sororius dictus est cui soror mea nupsit. Simil̃ frater & sororis filius sororius dicitur.

Sororiæ puellarũ mãmæ uocanꝫ cũ intumescũt.

Soros græce σῶρος cum ω apud nos aceruus,siue cumulus dicit. Vñ serapis,quasi soros Apis.

Sors a serie dr̃ ſm Var. Ponit̃,p fortuito alicuiꝰ rei euẽtu Vñ Sortior uerbũ. Aliqñ,p fatali necessitate. Virgi. Hic exitus illũ sorte tulit, Quid sit sors Aug. in Psal. interp̃tatiõe ostẽdit his uerbis, Sors est res in dubitatiõe humana,diuinã indicãs uolũtatẽ. Nam & sortes miserũt apli,electi sunt duo iudicio humano,& electus de duobus iudicio diuino. Vñ scribit̃, Cecidit sors sup Matthii. Ponit̃ ergo sors p gratia q̃ saluamur, qa in sorte nõ est electio,sed uoluntas dei. Nã ubi dr̃. Iste facit,iste nõ facit,merita cõsideranꝫ. Et ubi merita cõsiderant̃, electio est nõ sors, Qm̃ aũt Deus nulla merita nostra inuenit,sorte uolũtatis suæ nos saluos fecit,quia uoluit,nõ quia digni fuim̃,Hæc est sors. Vñ in actibꝰ apostolicis. Quia existimasti donũ dei pecunia cõparari, nõ est tibi pars,neq̃ sors in fide hac.i.gratia,nõ ptines ad istã gratiã quã gratis oẽs accepimus, Et sortes expmissione dei partes hæreditatis uocanꝫ,q̃ populo sunt distributæ. Vnde tribu Leui p̃ceptum est non habere sortem inter fratres suos, q ex eoꝛ decimis sustentaretur. Hinc sors dicit̃ patrimoniũ. Vñ cõsortes & consortia,qui aliquod patrimoniũ simul habent. Et sors summa ẽ,siue caput,& prima pecunia q̃ daꝫ fœnori,p usu pecuniæ. Mar. Debitor usuræ perit sortẽq̃ negabit Et pecunia quæ conferꝫ in societatem,ut inde lucro fiat. Teren. in Adel. Hei mihi etiã de sorte nunc uenio i dubium,hoc est de precio,quo empta erat fidicina. Inde consortes,qui tantundem sortis attulerant ad societatem,quãtum ille cũ quo est societas. Item sors est fatalis necessitas, siue parcæ,q ita unicuiq̃ sortitũ sit,ut ipsæ uoluerunt. Virg. Hic exitus illum sorte tulit. Item dr̃ iudiciũ. Idẽ. Nec uero hæ sine sorte datæ sine iudice sedes, Tractum ex romano more. Nõ enim audiebãtur causæ,nisi per sortem ordinatæ,nam quo tempore causæ agebantur,conueniebant omnes,& ex sorte dierum ordinem accipiebãt,puta q post triginta dies causas suas exequerentur. Item successio. ut in hymno. Vt cum dies abscesserit,noctemq̃ sors reduxerit. mundi per abstinentiã ipsi canamus gloriam. Sortes etiã oracula seu responsa erant. Nam syngrapha erant,in quibus responsa inscripta cõtinebanꝫ. Vale.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

li.i. Cuius rei explorandæ gratia legati ad delphicum oraculum missi retulerūt præcipi sortibus, ut aquam eius lacus emissam per agros diffunderent.

Sortilegus, pe. cor. q per sortes futura ꝑnunciat, & ꝑ sortem aliqd eligit. Sortes aūt sortilegiq; inprobant exéplis diuinæ scripturæ. xxvi. q. i. ubi scriptū legimus sortilegi sūt q sub noīe fictæ religionis ꝑ quasdā quas sancto⁊, seu apło⁊ uocāt sortes diuinatiōis sciam ꝓfitēt, aut q̄ cunq; scriptura⁊ inspectiōe futura ꝓmittunt, & sortilegus a sorte pro pecunia dī. Hinc sortilegium.

Sortior, iris. sortes facio, siue per sortes aliquid recipio & sorte aliquid consequor. Lactan. lib. vii. Vnde apparet hoiem, qui eo utitur immortalem sortitum esse condi tionem. Sue. in Aug. Ex prætura Macedoniam sortitus. Aliquando sortiri significat disponere. Vir. Sic fata deum rex sortitur uoluitq; uices, sic uertitur ordo.

Sortito, pe. pro. aduerbium qualitatis, significat ex sorte. Hor. li. Car. Lupis & agnis quanto sortito obtigit.

Soritas græci uocāt captiosū, & multiplex argumētādi genus, i quo ex uno cōcesso ad multas cōclusiōes cōnexas assurgūt a σῶρος q̄ ſcat cumulū & aggerē qm̄ ſp ascendūt in cumulū, hæc argumēta latini aceruū. Per. Inuētus Chrisippe tui finitor acerui. Cic. soritas interꝓtat aceruales lib. ii. de diui. Alii aceruatiōes, hoc genus argumentandi inuentum est a Chrisippo philosopho stoico. Hinc soritici syllogismi dicti sunt a Victorino.

Sospes ge. cō is. q̄uis sospita fœminīnū habeat. Et non solum q seruat. i. saluus est, sospes dī, sed etiam qui seruat. Vnde Ennius sospitem pro seruatore posuit.

Sospitalis, qui sospitatem dat. Plau. in Pseu. Quis est qui morā occupato molesta obtulit, q tibi sospitalis fuit.

Sospito, as. pe. cor. incolumem seruo. Liu. lib. i. Propitius suam semper sospitat progeniem.

Sosia, nomen uiri proprium apud comicos, a soso quod est conseruo & custodio utpote seruus quem domus conseruatorem esse oporteat.

Sostratus fuit uir Æginita Laodomantis filius.

Sotadica carmina dicta sunt a Sotade quodam cretensi qui in Cinædi cuiusdam & ancillæ quæ a Cinædo alebatur amorē incidit de quibus carmina lasciua scripsit, quæ conuerso quoq; ordine legerent. Est. n. trochaicum retrogradum quāq; ex ionico atq; dactylico fieri potest. Dicitur & Sotadeum carmen. De hoc carmine Martial. Nec retro lego sotaden cinædum. Sotadici uersus mollissimi sunt & retro lecti eosdem numeros seruant, qualis est ille Vergilii. Musa mihi causas memora, quo nuīe læso. Sic sotadicum læso nuie quo.

Soter, ut Cice. in Ver. actio. iiii. inquit, uno uerbo exprimi non potest cum eum significet, qui salutem dedit. Soteria salus, soterion salutare dicitur.

Sotularis calceus. Hier. contra Ioui. Legimus quendam apud Romanos nobilem, cum eum amici arguerent, quare uxorem formosam, & castam, & diuitem repudiasset, protendisse pedem, & dixisse eis, & hic sotularis quem cernitis, uidetur uobis nouus & elegans, sed nemo scit præter me, ubi me premat.

Soticena Iuno dcā ē ab antiqs q̄si salutaris, & sospitatrix

S ante P

Spado, & eunuchus græce dicti omnes sunt in nullo differentes, nisi q elegantius, & magis articum est eunuchum, q̄ spadonē dicere. Fit āt spado ab σπάω qd est aufero, euello, q ab eo pars maxima uirilitatis auferat.

Spadix teste Gel. li. ii. est euulsus a palma termes cū fructu, hoc est palmes. Vir. li. iii. Ge. Luxuriatq; toris ālo⁊ sum pectus, honesti Spadices, glauci. Est & color phœnicieus significat ꝑ exuberantiā splendorēq; ruboris.

Spadicus, pe. p. color, q & phœniceus. i. coccineus, q non sit dissimilis fructui palmæ arboris nondū sole icocto

Spæra latine globus, & id est qd ex omni exteriore parte rotundū apparet, Nonnunq; etiam sphæra cum ph aspirato scribitur: Nam græce σφαῖρα dicta, ut Eusebius li. præpa. quasi sphæra, hoc est corpus æthereum. Manil. Ingenti sphæra totū præcīgit olympum. Higi. Sphæra est species quædam in rotundo conformata, omnibus ex partibus æqualis apparens. Huius diminutiuum est spærula, & sphærula, parua rotunditas.

Sparta, lacus in Atropatia, in quo sales nascunt, & con

Spargapises, fuit teste Herodoto filius (gelascunt Tomyris Massagetarum reginæ.

Sparta, æ. & Sparte, es. eadē est quæ & Lacedæmon urbs Laconiæ metropolis in peloponneso, a Sparto Phoronei filio, qui eam condidit, appellata Sparta. Fuit autē ciuitas græciæ insignis, quæ diu cum Athenienſibus grauia bella gessit quæ Lygurgi legibus optime instituta fuit, fuit olim πόλις ἀτειχισ̀τος. i. ciuitas sine muris tanq; uera urbis sepimenta essent armati uiri, non saxa cōstructa. Ab ea dicti sunt spartiatæ, spartæ & spartani. Spartiatas legimus in li. Machab. Romanis fuisse cōfœderatos. Vir. Veloces spartæ catulos acremq; molossum Pasce fero pingui. Idem. Virginis os, habitūq; gerens, & uirginis arma Spartanæ. σπάρτη latine filum linea carpentarii, siue rubrica trāsferri potest. Suidas: σπάρτα χοινίκα σπάρτη ἡ πόλις τῶν λακεδαιμονίων ἀπὸ τοῦτης σπάρτης καὶ σπάρτη τέως.

Spartacus, pe. cor. famosus gladiator fuit, ex thracia oriundus, robore animi, & corporis præstans, qui una cū Chryso, & Oenomao effracto Lētuli ludo gladiatorio cum. lxx. gladiatoribus erupit Capua, manuq; seruorum cōgregata, qua iusto exercitu comparato, bellū ingens excitauit, sed uictus a Crasso fuit. De quo Luca. Vt simili causa caderes, qua spartacus hostis.

Spartopolis, ſcat caniciem, sed in tragœdia uirili specie nigra ac suppallida. In comœdia uero muliebri erat habitu. Nam inter personas tragicas, & comicas, ut ait Iul. Pol. numerantur polia & spartopolis, polia inquit, erat anus ætate dignitateq; cæteris antestans.

Spartea sunt utensilia, ad maioris summæ pecunias capiendas. Nummo⁊ eī receptacula uariis noibus appellata fuere. Nā ut sacci, sacculi, sacelli, crumenæ scorteæ, & manticæ, & marsupia, ita fisci, fiscinæ, & fiscellæ. Præterea spartea ponit ꝑ uinculo ad trahendū accommodato dicta a sparto herba hiberica siue iūco quo sutiles naues suebant, a cuius copia carthago noua in Hispania spartaria cognoiat, hinc sportæ quasi spartææ.

Spartum genus herbæ apud hispanos frequentis. Quidam latini hanc Genistam interpretantur. Pli. lib. xix. dubitat an genista quæ præstat usum utilium sit spartum. græci ad funes sparto usi sunt. Vnde spartea profune. A spartum fit sparteus, a. um.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Sparus,ſeu ſparum, telum ruſticum,in modum pedis re curuum. Vir.li.x.Agreſtiſq; manus armat Sparus. Sal. Sed ex oīum copia circiter quarta pars militaribus armis inſtructa,cæteri,ut quoſq; caſus armauerat,ſparis, aut lanceis,alii præacutos ſudes portabant.Feſt.Spara paruiſſimi generis ſunt iacula, a ſpargēdo dicta,q̄ paſſim pugnando ſpargerentur.Lucilli. Tum ſpara, tum murices portantur tragula porro.

Spargo,is.ſi.ſum,paſſim aliq̄d iacto. Vir. Iam cornu petat,& pedibus q̄ ſpargat arenā.Et ſpargere ſternere.Idē Spargite humū foliis.Q̄nq; guttatim infundere.Idem. Spargit rara ungula rores ſanguinis.Q̄nq; madefacere.Vñ aſpergere dicimus. Solebant eīm ueteres, ut nos quoq; facimus, aqua corpus purgationis cauſa madefacere,diis inferis ſacrificaturi.Huius cōpoſita ſunt Aſpergo.Cōſpergo.Col.li.iii.Stercore,uel palea cōſpergito humū,ante brumam.i.perfecte ſpargito. Diſpergo diuerſe ſpargo. Lact.li.iiii. Vbi animus in multa diſperſus,huc atq; illuc diuagatur.Circūſpergo. Plin.lib. xviii.Ibiq; ſe purificantes ſolenniter aqua circūſpergi. Inſpergo,intus,uel ualde ſpargo. Reſpergo ſatis bene ſpargo.Liui.li.i. Ne ſanguine ſe nefando ſoceri, generiq; reſpergerent. Col.lib.i. Deinde cum prædictum tectorium inaruit,rurſus amurca reſpergitur.

Spaſtici dicuntur quibus aliquid intus conuulſum eſt. Pli.lib.xxviii.Tremulis ſpaſticis exilientibus.

Spaticus dī, quaſi maligno ſpiritu correptus,qui in aliquo loco nequit conſiſtere,ſed ſubito mouetur. Pli.li. xxiii. Neq; expaueſcētibus repente, nec ſpaticis rurſus torpentibus,nec ſuper ſomnos genitura effundatur.

Spata,a σπάζω ſcindo,uī dilacero,uel ab σπάω qđ euello. ſiue euagino ſcat,latine dī enſis,gladius,mucro. Apu. Militaris ſacramēti geniū ob amiſſam ſpatā uerebaſ. Vegeti. gladios maiores ſpatas uocari docet,minores uero ſemiſpatas,hæc ēt auctore Aug. dī framea & alio noīe rumphea.Et ſpata apud Pli.inſtrumentū eſt & rudicula qua utimur in uerſandis rebus quæ coquunſ.

Spatha cuius diminutiuum eſt ſpathula ramuſculus palmæ cum balanis,hoc eſt dactylis.Hieron. in Leui.Sumetis nobis die primo fructus arboris pulcherrimæ, ſpatulaſq; palmarum.

Spathalion, a ſpathe, palma ramulus cū dactylis dependentibus. Eſt etiā ornamentū muliebre inter delicias fœminarū annumeratū, a uerbo græco σπαθάω, ſiue σπαθαλάω quod ſcat delicias ago,& laſciuio. Pli.li.xiii. Iuba tradit circa troglodytasq; inſulas fruticē q̄ uocēſ charitoblepharon efficacē in amatoriis ſpathalia eo facere & monilia fœminas.Plau.in Men. Ambo mene chine inauris da mihi faciendas pondo duū nummū ſpathalia ut te libenter uideam cum ad nos ueneris.

Spatium, non ſolum de loco dicitur, ſed etiam de tempore.Cic.li.ii.ad Heren. Spatium ita conſideratur, ſaris ne longum fuerit ad eam rem tranſigendam,ſcierit ne ſatis ad perficiendum ſpacii futurum.

Spatior,ſpatiatum eo. Vir.li.i.Geor.Tum cornix plena pluuiam uocat improba uoce. Et ſola in ſicca ſecū ſpatiatur arena. Et ſpatiari eſt intra certū ſpacium deambulare.Idem. Aut ante ora deum pingues ſpatiatur ad aras.Feſtus ſpatiatorem, pro erratore poſuit Cato.

Specio,is.xi.ctum.apud antiquos in uſu fuit,quod uidere ſignificat. Vnde augures ſpecere , hoc eſt inſpicere aues dicebantur.Ennius. Vos epulo poſtq̄ ſpexit. Eius compoſitis tantum utimur. Aſpicio.conſpicio.circūſpicio.deſpicio.diſpicio. inſpicio. perſpicio. proſpicio. præſpicio.reſpicio.introſpicio.ſuſpicio.& tranſpicio.

Specto,as.frequen. ſignificat ſæpe,ſeu fixe intueor.Lact. li. ii.Spectare nos cœlū deus uoluit utiq; nō fruſtra. Et referē ad oīa,ſed proprie ad uoluntatē. Vñ ſpectacula dicta ſunt.Interdū approbo. Cic.li.v.Tuſc. Non eīm ex ſingulis uocibus phi ſpectandi ſunt. Vnde & ſpectatores pecuniæ dīr q̄ eam probant. Interdū caueo,inſpicio.Plaur. Spectandū ne tibi annulum det, neq; roget. Interdū tendo,& quaſi reſpiciendo tendo,ut apud Cice. Ad extremū, ſi ad perniciem patriæ ſpectabit , patriæ ſalutem antepones ſaluti patris.Quin.Et quod ad peſſimum ſpectat euentum miſerabilis ſis oportet,ut amator eſſe uideāris.Interdum comparare. Vir.Si ad uitulam ſpectes,nihil eſt q̄ pocula laudes.

Spectatores, qui ad ludos ſpectandi cauſa conueniunt. Plau. Nunc ſpectatores Iouis ſummi cauſa clare plaudite.Et ſpectatores probatores dīr.Ter.i Eu.Cum me ipſum noris , q̄ elegans formarum ſpectator ſiem.

Spectabilis ſpectatiōe dignus, & q̄ſi admiratiōe dignus. Apul.Iubet conſtrui pulchrū & ſpectabilē currum.

Spectatus, probatus, cuius ſcilicet ſpectata iam uirtus eſt.Virgil. Sunt nobis fortia bello Pectora, ſunt animi & rebus ſpectata iuuentus.

Spectaculū dī id quod ſpectatur.hoc eſt ludi q̄ ſpectanſ. Vir.Nocte pluit tota redeunt ſpectacula mane. Liui. lib.i.Indici deinde finitimis ſpectaculum iubet. Aliq̄ dicitur ipſa ſpectatio.i.uiſio. Lactan.lib.ii.Cœlum potius intuimur, ad cuius ſpectaculum nos excitauit ille artifex uerus deus.Cice.O graue acerbumq; ſpectaculum.Aliq̄ locus unde ſpectaſ.Sue.De ſpectaculo excitatus deſcendit. Liui. Tum primū circo,qui maximus dī deſignatus eſt locus,diuiſa loca patrib⁹,equitibuſq;, ut ſpectacula ſibi quiſq; faceret fori appellati.

Species,effigies,facies,uel imago. Cic.li.i.offi. Quæ aūt ſpecie q̄dam utilitatis,hanc græci Ideam uocāt. Et in Top.In diuiſione formaq;,quas græci Ideas uocant,noſtri ſi q̄ hāc forte tractant,ſpecies appellant.Itē Cæſar in com.iiii. Auxiliareſq;, quibus ad pugnā non multū Craſſus confidebat,teliſq; ſubminiſtrandū,& ad aggerem ceſpitibus comportandū ſpeciē atq; oppugnationem pugnantiū præberent.i. demonſtratiōē, ſiue ſimulatiōē,prætextū,& quaſi uelamentū.Q̄nq; ſpecies ſumitur pro aſpectu,& re uiſa.Vir. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Chorebus.Q̄nq; p̄ pulchritudine, ſeu deformitate a ſpiciēdo.Vñ dicimus Specioſus forma præ filiis hoīm. Et ſpecies , ut diffiniē a dialecticis eſt quæ dī de pluribus differentibus numero,ut eſt,Homo eſt ſpecies,q̄ū de Socrate & Platone, & aliis nō ſpecie,ſed numero differentibus prædicaſ. Ob eam rationem ita appellata,q̄ multorum collectio una,quaſi uiſione comprehendatur. Nam genus eſt quod prædicatur de pluribus differētibus ſpecie, ut animal, quod de homine,equo, aſino,& hmōi dicitur,quæ ſpecie differant.Q̄nq; ſpecies ſumitur pro aromatibus. Macro.li. ulti. Satur. Species & acres,& calidæ ſuperficiem,cum apponuntur exulcerant.Hieronymus in Canticorum

Homelia

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Homelia dixit. Aromata quidem ſpecies eſſe, ſed non ſimpliciter. Addidit enim ſpecies pigmentorum. Martia. Iureconſul. Species pertinens ad uectigal. Cinnamomum, piper longum, piper album. Sic dicitur uicus ſpeciarius, a ſpeciebus arabis peregriniſq.

Specialis, & hoc le. ſcat non tã particulare, q̃ proprium, & ueluti peculiare, ſicut ait Iul. Cap. Macrianoꝝ familiam id ſpeciale ſemper habuiſſe, ut Alexandrum magnum in auro, & argento exculptum ſemper haberẽt.

Speciatim aduerbium ſignificat particulariter.

Specificus, a. um. quod eſt particulare.

Specioſus, pulcher. Sẽper. n. in bonũ accipit, q̃uis ſpecies mediũ uocabulũ ſit. Vir. Neq; eiũ ſpecie famaue mouet, hoc eſt nec pũti deformitate, nec rumore mox futuro, ſic & formoſus, licet forma indifferenter ponat.

Specimẽ, pe. cor. experimentũ probatio, ſiue exemplar. Nam eſt illud pag., qd̃ in mercibus emptori oſtendi ſolet, ut in pãnis, uel de guſtatio in eſculẽtis. Id Plutar. in Demoſthene uocat δεῖγμα. Ci. in Tuſc. Quid illud, nũ dubitas, qn ſpecimen naturæ capi deceat, ex optima quaq; natura. Aug. li. xvi. ciu. dei. Veꝝ & hoc eoꝝ ſupplicium futuri iudicii diuini ſpecimen fuit. Iteꝝ ſpecimen pulchritudo, & qd̃ ſpectandũ obiicit ſpecimẽ dr̃. Dicitur & in malum. Apule. in Flor. Sed marſias quod ſtultitiæ maximum ſpecimen non intelligens ſe de ridiculo haberi quædam deliramenta effutiuit.

Specula, æ, accipit̃ pro loco edito, & eminẽti, unde aliqd longe uideri, & ſpeculari poteſt, ſiue ſit mons, ſiue turris, ſiue lapis, ſiue arbor, ſiue quid aliud eminens. Vir. Specula de montis in altum deferar. Ouidi. In ſpeculis omnis abydos erat. Eſt & ſpecula diminutiuum a ſpe, & ſignificat paruam ſpem qd̃ ſit blandimenti cauſa. Cice. in Cælio. Hac tamen oblectabar ſpecula. ſ. Tulli a. Vt enim a res recula, ita a ſpes ſpecula fit.

Speculũ, in quod aſpicimus, ac ſpeciem. i. imaginẽ noſtram contemplamur, qd̃ datũ nobis a natura fuit, ut noſmetipſos noſceremus, & formoſi deuitaremus infamiã, deformes redimẽdũ ſciremus ẽe uirtutibus q cq̃d corpori deeſſet, ſicut Socrates monebat adoleſcentes.

Speculare, & per apocopen ſpecular, & ſpeculariũ idem quod ſpeculum. Interdum ponitur pro uitreata ſiue pocularijs utpote olim facta e ſpeculari lapide tranſlucido, nunc autem e uitreis orbibus, uel teſſellis plumbo iunctis. Vlpian. Specularia, & uela, quæ frigoris cauſa, uel imbrium in domo ſunt inſtrumento domus non contineri Craſſius exiſtimauit. Iuuenalis pro feneſtra. Quæ uehitur clauſo latis ſpecularibus antro.

Specularis ãt lapis dictus eſt, q̃ ad ſpeculi ſimilitudinẽ lucet, atq; imaginẽ reddat. Findit̃ in tenuiſſimas cruſtas. Pli. Multi alueraria, & e ſpeculari lapide facere, ut operãtes intus ſpectarẽt. Idẽ li. xxxvi. In Arabia quoq; eſſe lapidẽ uitri modo tranſlucidũ quo utunt̃ pro ſpeculatribus, Iuba auctor eſt. Specularioꝝ uſum claꝝ trãſmittentiũ lumen memoria ſua prodiiſſe ſcribit Seneca in epiſs. Qui itẽ de Scipione ait, q̃ non in Caldariũ ſuum latis ſpecularibus diẽ admiſerit. Mar. Hibernis obiecta notis ſpecularia puros Admittit ſoles, & ſine fece dies.

Speculatorium a Cypriano ſumitur pro ſpecula & loco unde ſpeculamur.

Speculor, a ſpecula fit, q̃ſi e ſpecula proſpecto, uel ut uideam, intendo. Oui. Abdita fronde leui ſumma ſpeculabar ab ulmo. Vñ ſpeculatores, q e ſpecula aſpiciunt, uel in bello ante exercitũ explorandi gratia mitti ſolent. Per tranſlat. ſpeculari ponit̃ pro ſcrutari, & exacte conſiderare. A quo cõpoſitum Præſpeculor, quod eſt ante ſpeculor. Sue. de Cæſ. Exercitũ, neq; per inſidioſa itinera duxit unquam, niſi præſpeculatus locoꝝ ſitus.

Specus, a ſpecio. Eſt. n. (ut in problem. Plut. inqt) locus unde deſpicit̃, & inde ſpectacula dñr. Vñ & ſpecula dicta eſt. Et dicimus ſpecus, us. & ſpecus, ci. tam maſcu. q̃ fœ. ge. Similiter ſpecus, oris. neu. ge. pro ſpelunca, quæ a græcis ſpelæum. Vnde Vir. ad imitationẽ græcorum Spelæa ferarum dixit. Gel. li. vi. Sole medio, & arido, ac flagranti ſpecum quandam nactus remotam, latebroſamq; penetro. Hora. lib. iii. Car. Quæ nemora, aut quos agor in ſpecus. Inuenitur etiã hæc ſpeca, hoc ſpecum, & hoc ſpecu, & in plurali hæ ſpecus. Seruius docet ſpecus apud maiores trium generum fuiſſe, quod hodie in numero ſingulari tribus tãtum utimur caſibus. In plurali a genere maſcul. habet omnes caſus.

Specium, inſtrumentum teres & paruum, quo medici ad tentandam uulnerum, ac fiſtularũ uiam, uel profunditatem utuntur. Pac. Vt medici faciunt, qui prius ſpecio uulnus tentant. Fit aũt a ſpecio.

Specillum dimin. paruum ſpecium. Cor. Cel. lib. v. Antẽ omnia ſpecillum dimitti in fiſtulam conuenit, ut quo tendat, & q̃ alte perueniat ſcire poſſimus. Hinc auricularium ſpecillum dr̃, quod curãdis auribus adhibetur. Eſt & ſpecillum inſtrumentũ, quo oculos inungimus. Pli. li. vii. C. Iulius medicus, dum iungit ſpecillum per oculum trahens. Cel. li. vi. Specillo ſuper oculum inducatur. Specillum etiam inſtim uitreum quod oculis admouemus, quo facilius ſpectemus aliquid. Opilius Aurelius ait ſpecillum uocari capræ barbam.

Spelæum a noſtris dicitur ſpelunca. Vir. Certum eſt in ſyluis inter ſpelæa ferarum Malle pati.

Spectra ſimulachra. Cic. Caſi. His autem ſpectris etiam ſi oculi poſſent feriri i. imaginibus mentis.

Spera. Vide ſupra, quia ſcribitur cum diphth. Sphæra.

Sperma, matis. græcum eſt, & latine ſemen dicitur generale ad omnia ſemina.

Sperno, is. ſpreui, ſpretũ, faſtidio, deſpicio. Antiqui etiã ſpernere, pro ſeparare poſuerunt. Ennius. Ius, atq; æquũ ſe a malis ſpernit procul. Hinc fit compoſitum Deſperno, quod eſt ualde ſperno. Var. Homo ridiculus, & ab omni pube deſpretus.

Spes, ſpei, & ſperes, is. antiqui ꝓtulerunt. Var. Quibus ſuã delectet ipſe amicã, & ſeſe ſperibus iactet ſuis. Vñ aſpere, quaſi ſine ſpere, & ꝓſpere, pro ſpere. In plurali habet oẽs caſus, & maxime ſpes, & ſpebus. Hie. in li. Mach. Noli extolli uanis ſpebus. Eſt aũt ſpes opinio futuroꝝ. Referturq; tã ad mala q̃ ad bona. Huius diminutiuũ ſpecula, de quo ſupra. Et compoſitum Expes, ſine ſpe.

Spero, as. ad dolorem, & ad uoluptatem refertur. Virgi. Hunc egõ ſi potuit̃ ſperare dolorem Et perferre ſortor potero. Sperare inquit. i. futurum opinari, ſiue timere. Pli. li. xi. Speratur largior prouentus. Hinc bene ſpero, & male ſpero. Aliquando ſperare eſt exiſtimare, ſeu credere. Et tam de præſenti q̃ de præterito dr̃. De præſenti. Quin. Facilis, ut aĩaduertere uos ſpero defen

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

sionis meæ cursus est. De ptō. Idē. Et innocentiā qdem puellæ satis, ut spero, defendimus. Hinc speratū ueteres dicebāt eū, qui uxorem petit, & speratā uirginē quæ petitur. Afranius. Curre, & nūcia uenire, & mecū speratā adducere, ut uideat puellā. postq uero spōsio facta erat nō sperata, sed uel dicta, uel pacta, uel sponsa uocabat. A spero fit compositum Despero, & Insperatus.

Sperchius, fluui⁹ thessaliæ, ut iqt Stra. li. viii. qué Pelion mōs effūdit, & uelociss̄io cursu defluit ī sinū Maleacū.

Speusippus phus atheniēsis Platōis ex sorore nepos, q octo annos scholæ p̄fuit. Ferūt hunc senio confectū sibi mortē cōsciuisse mœrore ipulsum. Plutar. uero scribit illū pediculis efferuescētibus iteriisse. Primus inuenit, quo pacto ex gracilioribus lignis fierent uasa capacia.

Speusici panes dicti sunt, a festinatione, ἀπὸ τοῦ σπεύδω eū græce significat festino.

Sphæra. Vide in dictiō e Spæra. Sui. σφαῖρα ἀέριβολος, ἢ ὃ σφάιρασ ἔυρεσιν ἀναλογαλις ἢ κέρκυραῖα γραμματικὴ ναυσικάᾳ τῇ ἀλκινόᾳ θυγατρὶ ἀνατίθησι, pro pila lusoria etiā ponitur. unde & sphæristerion locus, ubi luditur.

Sphæristerium, locus balnei specie rotunda, in quo uaria exercitationū genera ueteres habuere. Pli. in epi. Apodyterio suppositum est sphæristerium, quod plura genera exercitationis, pluresq circulos capit. Sed in primis ad exercitium pilæ deputatus est, quā græci σφαῖραν appellāt. Nam σφαιρίζω significat pila ludo. Lam pri. Post lectioné operam palestræ, aut sphæristerio, aut cursui, aut luctaminibus mollioribus dabat.

Sphæromachia, pilæ lusoriæ certamen, a sphærica circulariq figura dicta est.

Spheca græci dicunt uespam, ὁ σφὴξ σφηκός. unde pseudospheces falsa mentitaq uespa dicitur.

Sphyrena, pisces, qui & cestra, ut Pollux inquit.

Sphinx, gis. uel. gos. monstrū apud Thebas, cuius caput puellæ & manus, corpus canis, alæ auis, uox hois, & ungues leonis, & cauda draconis. Quod qdem monstrū chimæra produxit ab Orco compressa. Dictū sphinx q cogeret transeuntes cōsistere qbus ænigma proponebat, qd nam id esset in orbe terrarē, quod quaternis primū pedibus inambularet, unde tribus, duobus porro. Atq mox tribus, & postremo quaternis quos nesciētes diluere sublatos ī rupem agebat præcipites. Oedipus illac iter habens ænigma diluit. Dicitur sphinx a sphito, quod est astringo. Astrictos namq hoies de rupe agebat præcipites. Pli. a stringendo, ἀπὸ τοῦ σφίγγω. De hoc Soli. Inter simias habentur & sphinges uillosæ comis, mammis prominentibus, dociles ad feritatis obliuionem. Similiter Alber. li. xxi. de animalibus inter simiarum genera enumerat sphinga īsignem duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris subnigri oblonga. De sphinge Pli. meminit fusciores, pilo, & mammis in pectore geminis describens.

Sphigmos σφιγμὸς. i. pulsus, & definit, q sit disparatio & cōtractio indiuisibilis arteriæ, & cordis. Vel pulsus est subsultio & palpitatio, uel ebulitio uenæ & arteriæ.

Spondyliū, internodiū, seu uertebr spinæ dī & spōdylus pe. pro. Sunt aūt decē & septē spondyli, quor xii. spinā faciūt, reliq uero lūbos. Sunt & q spondylos dicant cubos. Señ. & Macrob. uidenť accipere pro quodā piscis genere, quē iuniores schinalū dictitāt. Aristoteles spondilenam uocat. Pli. li. xxvii. Cæter nullū aīal radices a nobis dictas attingit excepta spondyle q oēs persequiē serpentes. Genus id serpentis est. Atheneus, id quod in capite mugilū echinata spē cōspicim⁹ sphōdilū tradit appellari sed & calcul⁹ is æneus quo suffragia sua iudices Athenis dabāt sphondylos uobabať ut est apd Iul. Pol. Sphondylus etiā uerticulū dī appositū fusis, ut nendo melius uertantur. A cuius similitudine callus siue caro interior ostreor oīum dī. Pli. li. xxxii. intus pro sphondylo. Mar. eo utiť pro aīalium officulis ī fantram. li. viii. Rasos tepenti sphondilos sinu cōdit. Est & falsaměti cuiusdā genus sphōdilos ut inqt Atheneus.

Spica, æ. & spicus, & spicum dī cū p culmi follículū, i. extremū tumorē aristæ adhuc tenues, in modū spiculi eminēt. Abusiue tū, & de maturis frugib⁹ dī, & de quocūq acumīe ad spicæ similitudiné facto. Dicta a spica ut inqt Var. Nā cū fruges in spicā exit spē p̄bet horibus. Spica in hordeo & tritico tria habet continentia granū, glumā, aristam. Sciendū est, a spicus utrunq numer esse, a spicū trū singulare. Cic. in Arato. Spicum illustre ferens insigni corpore uirgo. Est & signum in cœlo oriens in uirginis parte decima. Firmicus. Quicunq in ortu spicæ natus fuerit, erit ruralibus officiis semper applicatus, & multas fruges horreis condet.

Spica mutica, quæ non habet aristam, aristæ enim, quasi cornua sunt spicarum.

Spiceus, a. um. quod ex spicis est. Tibul. Flaua ceres tibi sit nostro de rure corona spicea.

Spicilegium, collectio spicarum. Var. Ad corbē messe facta spicilegiū uenire oportet, aut domi legere stipulā.

Spico, as. spicas emitto. Pli. li. xviii. Grana in stipula cernito rextu spicantur. Vnde suspico, as. pe. pro. quod est ad spicarum similitudinem incido, uel fodio.

Spicatus, a. um. quod habet spicas. Idem libr. xxii. Aliud rursus spicatarum genus herbarum.

Spicifera, a poeta dicitur dea Ceres.

Spiculum lancea breuis, seu ut Veg. ait telum missile cuius ferrū est triangulū unciarū nouem, hastile pedum quinq & semis. Antiqui pilum neutro genere uocauerunt. Ad huius ictum exercebanť milites quod arte & uirtute directe scutatos pedites & loricatos equites sæpe transuerberabāt, nunc spiculū dī. ab hoc genere telorum spiculatores dicti. Accipitur & pro sagitta. Vir. Spicula conuerso fugientia dirigit arcu. Aliqū dī sagittæ ferē, seu cuspis ipsa, & aculeus, ut sunt spicula sagittarum, & aculei apium. Curtius. Alexander sagitta ictus est, quæ in medio crure reliquerat spiculum. Vir. de apibus. Et spicula cæca relinquunt affixæ uenis. Dictum spiculum a spicarum specie.

Spiculo, as. cuspidem acuo. Pli. li. xi. Telum uero perfodiendo tergori quo spiculauit ingenio.

Spiculatores dicti sunt satellites principū, q cū spiculis p̄sto sunt principibus eor q corpa tutanť. Cor. Ta. Obuius in palatio Iulius Atticus cruentū gladiū ostentās occisum a se Othonem exclamauit. Idem. Dilapsis spiculatoribus cætera cohors nō aspernata concionantē. Quidā etiam accipiunt spiculatorem pro carnifice.

Spinus, pyrorum, seu prunorum arbor, q spinis referta sit. Virgil. libro iiii. Geor. Eduramq pyrum, & spinos iam pruna ferentis.

Spina

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Spina ſentis,q̃ pungimur. Hic ſpineus,a.ũ.ut coronaſpinea,q̃ eſpinis facta eſt. Spinoſus,a.um. ſpinis abundãs. Spina etiã dr, a collo uſq; ad natium flexũ depꝛſſa q; q̃ſi uallis eſt,inter colles,quos uocant dorſa. Pli.li.xi. Spina lũbus oſſea ſed tereti ſtructura per media foramia a cerebro medulla deſcẽdente, eſſe ei naturã, quam cerebro colligunt,qm̃ prætenui eius mẽbrana modo inciſa ſtatim expireꝛ. In ſpinæ igit parte ſuperiore ſcapulæ,a lateribus dorſa, quæ oia dicuntur terga. Hæc ſpina dorſualis a medicis dicitur longum cerebrum.

Spinter,fibula in humeris,aut armilla, ut inquit Priſcia. Plau.in Mene. Iubeas ſpinter nouum reconcinnarier. Hoc armillæ gñe mulieres utebant brachio ſummo ſiniſtro, ſoliſq; fœminis decorã fuiſſe ueſtẽ longe lateq; diffuſam ad ulnas, cruraq; ab oculis defendendas.

Spinthriæ dicti ſunt repertores monſtroſæ libidinis nouiq; concubitus. Sueto.in Tibe. Monſtroſiq; concubitus repertores, quos ſpintrias appellabat.

Spinthurnix auis turpis figuræ, & inauſpicata,quã nr̃i incendiariã. Plau.per diminutionẽ ſpinturnitium dixit.

Spitrillum, barba capræ.

Spiræ ſunt reuolutiones, ſiue circuli, q in ſe ipſos non recurrunt. Hinc in ornamẽtis capitis matronarum, & in ſerpentibus eſt ſpira,cũ ſe in girum uoluunt,Hinc conſpiro,as.de quo loco ſuo. Vñ & p ſerpẽte q̃q; ponitur Pli.li.ix. Lolliam Paulinã, q̃ fuit Caii principis matrona, uidi ſmaragdis, margaritiſq; opertã alterno textu fulgentibus,toto capite,crinibus ſpiris, auribus,collo, monilibus,digitiſq;. Vir.li.ii. Geor. Nec rapit imenſos orbes per humũ, neq; tanto Squameus in ſpirã tractu ſe colligit anguis.i.in circulum. Et li. ii. Æn. Spiriſq; ligant ingentibus,& iam bis mediũ amplexi. Ser. Spiris nodis. Vñ & baſes columnæ ſpirulas dicunt. Nã proprie ſpira eſt uolubilitas funiũ puta cum funis nauticus in orbẽ conuolutus eſt. Item ſpira dr funis,qui a pileo ad fauces diſtẽditur,& ſub mento alligat. Iuue. De faucibus aurea, cum ſe porrigat, & longo iactetur ſpira galero. Itẽ dicitur baſis colũnæ unius tori, aut duorũ. Pli. In epheſiæ Dianæ æde primũ colũnis ſpiræ ſubditæ,& capitella addita. Itẽ ſpira genus operis piſtorii. Ennius etiam ſpiram hoim multitudinem uocauit.

Spilumenen, græci dicunt inquinatam & ſordidam mulierem,pſilumenen uero glabram, & depilem atq; uulſam. Vnde nomen etiam pſilothro,

Spiro,as.exhalo. Pli. Hæc duo gña fiſtulis ſpirãt,q̃ ad pulmonẽ ꝓtinent. Aliq̃n ſpirare eſt emittere,& ſic cõſtruitur cum actõ. Vir. Ambroſiæq; comæ diuinũ uertice odorẽ Spirauere. Col.li.i. Reliquiſq; imundiciis tetrũ odorẽ ſpirãtibus. Si aũt de morte fit ſermo, abſolutum eſt. Huius uerbi cõpoſita ſunt Aſpiro. Conſpiro. Exſpiro. Inſpiro. Interſpiro. Proſpiro. Reſpiro. Suſpiro.

Spiritus halitus. Idem enim ſunt ſpiritus,halitus,& animæ. Pli. Animæ leonis uirus graue, utſi peſtilens, hominis tantum anima infici uoluit pluribus modis. Ali quando etiam ſpiritus dicitur uentus.

Spirituale, & per ſyncopen ſpiritale, quod eſt ſpiritus. Spirabile uitale,quo ſpiramus. Vir.li.ii. Æne. Per ſydera teſtor, Per ſuperos, atq; hoc cœli ſpirabile lumen. Cic.tamen ſpiritabile dixit in libro de natura deoꝝ.

Spiramentum eſt,per quod exit ſpiritus. Vir.lib.iiii. Geor. In tectis certatim tenuia cera ſpiramenta linunt.

Spiraculum idem quod ſpiramentum. Virg. Sæui ſpiracula ditis. Hie. in Gene. poſuit pro ipſo ſpiritu. Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum uitæ.

Spirarchus, quaſi primipilaris, aut cohortis præfectus.

Spiſſus,a.um. pprie dẽſum ꝓcat,a ſepiũ dẽſitate. Vir. Scrobibus ſupabit Terra repletis ſpiſſus ager. Qñq; ꝓcat tardũ. Plau. Spiſſum hoc eſt amanti dicere ueniet. Idem. Quia qd bene ꝓmittũt haruſpices, pſpiſſe euenit,id qd male ꝓmittũt pſentaneũ eſt. Hic ſpiſſitas,& ſpiſſitudo.

Spiſſo,as.ſpiſſum facio. Cuius compoſita ſunt Inſpiſſo,& conſpiſſo,quod eſt totum ſimul denſo. Col.li.viii. Atq; ubi duratus ẽ,uehemẽtius ꝑmitur,ut conſpiſſet caſeus.

Spithama.i.palmus qui conſtat ex xii. digitis. Augu. ſuper lib. Exo. ſcribit. Spithamum eſt menſura extentæ palmæ, a fine pollicis uſq; ad finem digiti.

Splen dicitur,qui & lyen. Celſ.li.iiii. Splen in ſiniſtra parte eſt inteſtino innexus,natura mollis & rarus longitudinis,& craſſitudinis modicæ.

Splenecticus,qui ex ſplene laborat.

Splenium,ut Iul.Pol.inqt eſt caput ſplenis pinguis. Hic ſplenia,uelut p ſimilitudinẽ dr facta ex panno laneo, uel lineo,quæ ad curam corporis ſuperimponi ſolent. Pli. Superimponi oportet ſpleniũ e melle decoctum.

Splendeo, es.dui, luceo. Vnde ſplendeſco, is. ſplendidus fio. Apul. Cum iam aurora ſplendeſceret. Huius compoſitum eſt Reſplendeo.

Splendor lux per tranſlationem ponitur pro decore,dignitate,gloria. Vnde ſplendor nominis,ſplendor familiæ, ſplendor uirtutum,hoc eſt claritas.

Splendidus,a,um,clarus,fulgens. Et ſplendidi dr,qui operas ſuas ad liberalitatẽ conuertunt. Econuerſo ſordidi auari. Hor. Quatinus id facis, ut quidam memorantur Athenis ſordidus ac diues. Et alibi. Obiiciet nemo ſordes.i.auariciam.

Spolio,as.priuo. Tractũ a militibus ſpolia.n.dr q̃cunq; hoſti detrahunt. Ter.in Hec. Quin ſpolies,mutiles,laceres. Huius cõpoſita ſunt Deſpolio.diſpolio,uarie ſpolio. Ambr. Hi aũt diſpoliant,q̃ accepimus indumenta gratiæ ſpiritualis. Expolio pfecte ſpolio. ut apud apoſtolum. Expoliantes ueterem hoiem induite nouum.

Spoletium, cum i. ante um. ciuitas in Vmbria, q̃ nunc ducatus ſpolerinus dr non ſpoletanus, ſicut ab Aretio aretinus. Mar. De ſpoletinis,quæ ſunt cariofa lagenis, Malueris,quã ſi uina falerna bibas. Sic Cice.li.de claris oratoribus. P. Conutium ſpolerinum dixit.

Sponda latus lecti. Nam ſpondæ ſunt tabulæ, q̃ utrinq; lectum ſuſtinent. Mar. Nec nudi ſponda grabati.

Spõgia in mari naſcit petris,fracturæ & uulnera ſpongiis utiliſſime forent,medici africanas laudãt & rhodiacas apd antiquos in uſu erat tergẽdæq; menſæq;,adhibebaq; ad obſcœna emũdãda. Mar. Hæc tibi forte dat tergẽdis ſpõgia mẽſis. Sen.li.x.epiſt. Vnus e germanis lignũ id,q ad emũdanda obſcœna adhærẽte ſpongia totũ in gulã farſit, & in pcluſis faucibus ſpũm emiſit. Spongiæ triplex genus,Nã aliæ raræ,aliæ ſpiſſæ,aliæ q̃s achilleas uocãt,ſpõgiæ oẽs ad ſaxa naſcunt aut iuxta littus lutoq; alunt. Pli. ſpongiam aĩal eſſe autumat & inter aquatilia marina percenſet. Accipitur & ſpongia,pro aſparagi ſatiui radice,ut apud Pli. & Col.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Spongiare ſignificat ſpongia extergere quo frequenter utitur Apitius.

Spondeo,es.ſpopondi,ſponſum. Vide in dictione Deſpõdeo. Eius compoſita ſunt Conſpondeo. Vñ ueteres cõſponſos dicebant fide mutua obligatos, & conſponſores,ſibi inuicem promittentes. Cic. Leptæ. De negocio tuo,q̃ ſponſor es,pro Pompeio,ſi Galba conſponſor tuus redierit. Deſpondeo,& Reſpondeo,de q̃bus alibi.

Sponſo,as.freq.a quo deſponſo,as.& deſponſor,aris.

Sponſio non ſolũ promiſſio dr̃,ſed ét actionis genus eſt. Caper. Religione ſancit̃ fœdus,at ſponſio pœna. Paulus iurecon.ſponſionẽ dici affirmat,nõ ſolũ,q̃ per ſpõſi interrogationẽ fit,ſed etiã oẽm ſtipulationem promiſſionemq̃,& ſponſor,pro fideiuſſore q̃ñq̃ ponitur.

Sponſus,us.idem quod ſponſio. Ser.Sul. Si poſt eas ſtipulationes uxor non dabatur,qui ſtipulabatur ex ſponſu agebat,iudices cognoſcebant.

Sponſus,a.um. participium, Terentius in Eunuch. Scis ſponſam mihi & deeſt eſſe.

Sponſalis & hoc ſponſale,quod ad ſponſionem pertinet Vnde ſponſalis dies dicitur,quo puella promittitur

Sponſalia,orum,ꝓmiſſio, ſiue contractus ſtipulationũ futurarũ nuptiarũ. Sponſalia hoc modo fiebant. Qui uxorẽ ducturus erat,ab eo uñ ducẽda erat ſtipulabat̃ eã in matrimoniũ ductũ iri. Qui daturus erat itidẽ ſpõdebat daturũ. Is cõtractus ſtipulationum, ſpõſionũq̃ dicebatur ſponſalia.

Spõ,deus, pes duabus ſyllabis lõgis cõſtans. Legittimus pes,q̃ in heroico uerſu oẽm ſibi uẽdicat locũ licet raro quinto loco reperiat̃. Dictus q̃ in ſacrificiis,& libamẽtis eo maxime uterent̃. Nã σπονδὴ libamentũ, fœduſq̃, ac ſponſionẽ ſcat. Spondeon græci dũt calicẽ & poculum libatoriũ ac ſacrificiale σπονδεῖον libamina appellant. Suidas ait ſpondea eſſe uaſa in quibus ſacrificant.

Spondylus eſt,q̃ in ima parte fuſi apponit̃,ut fœmiæ melius nere poſſint, a cuius ſiſſitudine callus ſiue caro interior oĩm oſtreoꝝ ſpondylus dr̃. Mar. pro aĩ alium oſſiculis in Santrã. lib.vii. Roſos tepenti ſpondylos ſinu cõdit. Eſt & falſaměti genus ſpondyle apud Atheneũ, & nomẽ piſcis apud Pli. inſectum apud Ariſtotelẽ. Pli. li.xxvii. Nullũ aĩal radices, a nobis dictas attingit, excepta ſpondyle, q̃ oẽs perſequitur. Genus id ſerpentis eſt. Atheneus id qd̃ in capite mugilũ echinnata ſpecie cõſpicimus, ſpondylũ tradit appellari. Sed & calculus æneus,quo ſuffragia ſua iudices Athenis dabant, ſpondylos uocabatur, ut eſt apud Iuli. Pol. Et nodos græci ſpondylos appellant interim cubos & aſtragalos.

Sponte aduerbiũ ſignificat naturaliter, ut multæ arbores ſponte naſcunt̃. i. naturaliter,& non ab hoĩbus ſatæ. Aliq̃ ſignificat ſine requiſitiõe, ut ſponte ad tẽ uenio. Aliq̃ nomen eſt,ut ſponte mea,ſponte tua. Vir. Sponte ſua ſandyx paſcentes ueſtiet agnos. Cuius ntũs eſt Spons ſpontis. Auſo. Sponte ablatiui caſus quis rectus erit Spons. Corn. Cel. Sanus homo,qui & bene ualet & ſuæ ſpontis eſt nullis ſe obligare legibus debet.

Spontaneus, a. um. quod eſt uoluntarium,aut naturale. Ambroſ. Terra autem ſpontaneos fructus germinat, aut creditos uberiore cumulo refundit.

Spontalis,& hoc ſpõtale,idem quod ſpontaneum ultroneum. Apul. lib.iiii. Cunq̃ nulli noſtrum ſpontale par ricidium ſuadens,perſuadere poſſet gladium per medium pectus ictu fortiſſimo tranſadigit.

Sporos græce,latine ſemen dicitur.

Sporades,iſulæ, quæ circa Cretem in mari Carpathio ſi cut Strabo lib. x. ſcribit dictæ, q̃ in mari ſparſæ ſint, ſunt autẽ harum noĩa Hellene,Phocuſa,Hecaria, Schimuſa, Polegrados,Thera, Anaphe, Aſtipalea, Laguſa, Iõn,ubi ſepultus fertur Homerus.

Sporta,q̃ & ſportula,aut a ſparto herbã, q̃ frequens apd̃ hiſpanos naſcit̃,aut ab aſportãdo, uaſis genus q̃ſi fiſcella. Sal. li.ii. hiſt. E muris canes ſportis dimittebant. Et qñ in ſportis pecunia,qñq̃ ét cibus in quotidianũ uſũ deferri ſolebãt,mõ ꝓ diſtributione ad ppſm,mõ ꝓ ipis cibis ſumit̃ forte q̃ primo ſportulis aſportaret̃. Sue. in Clau. Exibuit anniuerſariũ in caſtris ptorianis ſine ueneratiõe,apparatuq̃ iuſtũ atq̃ legitimũ in ſeptis ibidẽ extra ordinariũ,& breue dieꝝq̃ paucoꝝ. Qd̃cunq̃ appellari cœpit ſportulã, q̃ a primũ datuꝝ ſe dixerat, uelut ad ſubitã dictãq̃ cœnulã inuitare ſe ppm. Idẽ dicit Neronẽ cœnas ad ſportulas reuocaſſe. i. ad parua conuiuia. Iuue. Nonne uides quanto celebret̃ ſportula fumo? Erat & ſportula locus in atrio domus,ubi proponebantur eo die, quæ dono danda erant. Diminutiuũ a ſporta eſt ſportula,a quo fit ſportella.

Spuma ſordes eaꝝ reꝝ,a q̃bus eiicit̃. Virg. Spumas ſalis ære ruebant. Hinc ſpumeus,& ſpumoſus adiectiua.

Spumo,as.ſpumã facio,a quo deſpumo,de quo alibi.

Spuo,is.ſpui,ſputum,ſaliuam emitto. Vir. lib.iiii. Geor. Namq̃ aliæ turpes horrent,ceu puluere ab alto, Cum uenit & terrã ſicco ſpuit ore uiator Aridus. Huius compoſita ſunt Conſpuo, ſimul ſpuo,uel ſputo aliquem fœdo. Lact. li.iiii. Poſt hæc cõſpuerunt in faciẽ eius. Plaut. Ab omnibus deriſus, atq̃ conſputus. Deſpuo. Exſpuo Inſpuo,in aliquem ſpuo. Pli. li.xxiii. Traduntq̃ commã ducata ea ſi inſpuat̃ mori ſerpentem. Reſpuo,repudio, & quaſi cũ ſputo ꝑ contemptũ reiicio. Lact. li.i. Hanc totã opinionẽ,q̃ſi a poetis conficta Saluſtius reſpuit.

Sputo,as.frequentatiuum. Plau. Nam illic iſti,qui ſputatur interdum morbus uenit.

Sputum ſaliua,quod a pus deſcẽdit. Dicitur & ſputus,us. Lact. lib.iiii. Dabunt autem deo alapas manibus inceſtis, & impurato ore expuent uenenatos ſputus.

Sputamen idem quod ſputũ. Hier. lib. Iud. Quomodo ſi rumpat quis filum de ſtupa tortum ſputamine.

Spudaet̃n,quidã interꝑtantur amatorẽ, ſeu ſtudioſum alicuius. Hie. li. de uiris illuſ. ubi de diuo Luca agit. Sed & Tertulianus uicinus eorum temporꝝ refert presbyterum quendam in Aſia σποδάκτην, id eſt amatorẽ Pauli, conuictum apud Ioannem, q̃ auctor eſſet libri & cõfeſſum ſe hoc Pauli amore feciſſe, loco excidiſſe.

Spurcus,a.um. quod ẽſt impuꝝ, obſcœnum, lutulentũ, a ſpuendo dictum, q̃ tale ſit,ut de eo ſpuatur. Plau. Tot noctes reddat ſpurcas,quot puras habuit. Aliquando ponitur pro fœtido. Apulei. Tam multæ res ſpurcæ,& graues nares infeſtant. Aliquando pro ueheméti, aſpero. Cic. Iactati tempeſtate ſpurciſſima. Col. Atq̃ in his ipſis haberet cognitum,quid recuſaret collis,qd campeſtris poſitio, quid humidus & graminoſus, quid ſicus & ſpurcus ager. Aliquando pro ſæuo, & ſanguinario. Varro. Spurcus gladiator,& carnifex.

Spurcicia

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Spurcitia,& ſpurcities immundicia. Lucre. li. vi. At contra nobis cœna teterrima cũ ſit ſpurcicies eadem porcis hæc munda uidetur.

Spurco,as. fœdo, uitio. Celſus iureconſ. Cũ eo agi poſſe Aquilia, qui uinum ſpurcauit, uel effudit, uel acetum fecit, uel aliquo alio modo uitiauit. Plau. Spurcatũr naſum odore illutibili. Antiqui ſpurcum uinum dicebãt cũ aqua mixtũ, tanq̃ non amplius pugæ foret, aut igne calefactũ, aut muſtum, anteq̃ deferueſcat. Hinc fit cõpoſitum conſpurco. Colu. li. ix. Nam ſuperſiliens auis proluuie uentris cibos, & aquam conſpurcat.

Spurius, uulgo cõceptus, uel q̃ ſi pre filius, uel a græca uoce σπόριον q̃ ſcat pudẽda, auctor Plu. in Probl. Sabinos uxoris pudẽda ſporion appellare, & iñ ſpuriũ dictũ, uel ab σπείρειν ſeminare, qa nihil habet a patre niſi ſemen. Vñ ſpurios uerſus dicimus alterius, aut icerti auctoris. Auſo. Qui ꝑ notas ſpuriis uerſibus appoſuit. Ser. Spurius dr qui ex muliere nõ nota ortus eſt. Inter prænomina antiquo ꝙ duabus litteris. Sp. ſpurius notatur.

S ante Q

Squallor, ingnatio, ſordes. Gel. In corpibus icultis, ſquamoſis alta congerie ſordium ſqualor appellabatur.

Squallidus, ſordidus, incultus. Vñ ager non aratus ſqualidus dicitur. Aliquando ponitur pro fulgenti. Vir. Alter erit maculis auro ſquallentibus ardens.

Squalleo, es. lui. a ſquammæ crebritate, & aſperitate dictum. Vñ & ſquallens, pro fulgenti, pleno, diuite honorato, abundantiq̃ ponit. Quicqd em̃ nimis inculcatũ, obſitumq̃ aliqua re erat, ita ut icuteret uiſentibus horrorem, ſquallere ueteres dicebant. Vir. li. xii. Pertunicam ſqualentem auro latus haurit apertum. Hinc poſtea tractum eſt, ut corpora inculta, & ueluti ſquamoſa alta congerie ſordium ſquallere dicantur. Idem li. ii. Squallenté barbam, & concretos ſanguine crines. Et li. i. Geor. Squallent abducti is arua coloni is.

Squimæ, qbus coriũ piſcis aut ſerpẽtis tegit. Hic deſquãmo, as. exquãmo, as. q̃ eſt ſquãmas detraho. Plaut. in Aul. Dromo deſquamma piſces. Ab hac ſimilitudine, lõricarum quoq̃ catenulæ ſquammæ dr. Vir. Quẽ pelliis ahenis in plumi ſquammis auro conſerta tegebat.

Squaroſus, a ſquamarum ſimilitudine dicitur cuius cutis exurgit, ob aſſiduam illuuiem. Luc. Varonum ac rapicum ſquaroſa incondita roſtra.

Squatina, ex planorum piſcium genere, q̃ propter ſqualorem, hoc eſt aſpitatẽ cutis ligna, & ebora poliantur.

Squinitii erant Italiæ ppli, quos ſabellos & ſamnitas uocat. Liu. li. xxxix.

Squillæ genus arboris. Var. li. i. de re ruſt. Alia in mari ut palmas, & ſquillas.

S ante T

Stalagnium, genus inauriũ fuiſſe oſtendit Nonius, allegans Ceciliũ, q̃ ait. Ex auro eius ſtalagnũ domi habeo.

Stadiũ latine curriculũ ſiue ſpaciũ, in quo equi hoſtes curtũt ad brauiũ, & octo ſtadia faciũt mille paſſus, ſtadiũ uero cxxv. paſſibus explicat. Nã & Domitianus inter cætera ſtadiũ extruxit. Dictũ ſtadium ἀπὸ τοῦ ἑστάναι, hoc ẽ a ſtatione, q̃ Hercules eo ſpacio uno ſpiritu confecto cõſtitiſſet. Nam clariſſimũ fuit curriculũ ſtadii olympii, q̃ Hercules ſuis pedibus metatus fertur, continetq̃ octauã mille paſſuum partẽ q̃ d centũ xxv. nios efficit paſſus. hoc eſt pedes ſexcẽtos uigintiquinq̃, ut ſcribit Pli. quæ menſura octies efficit mille paſſus. Dicimus autem curro ſtadium in ſtadio & per ſtadium.

Stadiodromi dicti ſunt, qui in ſtadio curſu certant. Firmicus. Si Mars reſpexerit leporem cœleſtem in horoſcopo, faciet ſtadiodromos. Stadiodromos etiam locus, in quo ludi, & curſus exercentur. Pli. li. xxxiiii. Eundem uicit & Leontius, qui fecit ſtadiodromon aſtylon, qui Olympiæ oſtenditur.

Sto, as. eti. atum. pprie ſcat in ſe, & ſua mole conſiſtere. Et non tm̃ de aiatis, ſed de inanimatis quoq̃ dr, ut nauis ſtat, flumen ſtat, cutrus ſtat, ſol ſtat. Vñ ſolſtitiũ. Itẽ auis in aere ſtat. arbor ſtat. Virg. Stabat acuta ilex. Itẽ ſtare ſcat erectum eſſe. Sene. Alios ſtantes alios genibus flexis uidiſſes, ſedentẽ aut cubantẽ neminem. Item pmanere, durare. Cic. Facere promiſſa, ſtare conuentis reddere depoſitum. Vir. Et bene apud memores ueteris ſtat gratia facti. Item horrere, Ceci. Stat ager ſentibus. Item plenũ eſſe. Vir. Iam puluere cœlũ Stare uidẽt. Itẽ prominere. Lucil. Hic corpus ſolidum inuenies hic ſtare papillas Pictor marmoreo. Itẽ præſtitutũ eſſe, & immobilem. Vir. Stat ſua cuiq̃ dies. Ouid. Sic ſtat ſententia i. immobilis, & fixa eſt. Item in aio eſſe, ut Virg. Oſis in Aſcanio chari ſtat cura parentis. Itẽ quieſcere. Apul. Dũ forte ſtarent in taberna ludentes. Item in priſtino ſtatu manere. Vir. Troiaq̃ nunc ſtares Priamiq̃ arx alta maneres. Itẽ conſtare in ꝓcio eſſe. Liui. li. xxiii. Multoq̃ ſanguine, ac uulneribus ea pœnis uictoria ſtetit. Gel. Magno ei ſtet ea nocte abſentem fuiſſe. Quin. Neq̃ ipſe hoc periculũ ignoro exptus nõ leui documẽto, quanti ſteterit mihi, q̃ ſemel imperata nõ feci. Stare firmum eſſe, non moueri, ſed conſtantẽ eſſe. Liu. Reſiſtis aũt aduerſus famam rumoreſq̃ hoim ſi ſatis firmus ſteteris. Stare per me, per tẽ, per illum dr, cum nos ad aliq̃d aliud cauſa ſumus ne qd fiat. Pli. li. xviii. Non ſtat ꝑ me, quo minus cœlũ intelligas & cœleſtia ſcias. Quin. Non per me ſtetit, ſed per illam. Compoſita huius uerbi ſunt Abſto. Adſto, uel aſto. Conſto. Circunſto. Anteſto. Contraſto, pro aduerſor. Neuius. Contraſtat ſemper, nec me ſinit loquier. Exto, a quo ſuperexto. Inſto. Interſto. Diſto. Obſto. Perſto. Reſto. Subſto. Superſto. Et ſecundum aliquos manifeſto, quod eſt q̃ ſi ad manꝰ foris ſto. Præterea ſolſtitium, & iuſticium a ſto deducuntur, ſta hic, ſiſte huc dicimus.

Stabilis, qui eſt aptus ad ſtandum

Stabilio, is. ſtabilem facio, firmo. Plau. in Amp. Regiq̃ Thebano Creonti regnum ſtabiliuit ſuum. Hinc conſtabilio, quod eſt totũ ſtabilio. Idem in Cap. Ego rem meã conſtabiliui, cũ illũ emi de præda, a quæſtoribus.

Stabulum a ſtando locus dicitur, in quẽ longo itinere feſſi ſuccedere ſoleãt, q̃ & diuerſorium & hoſpitiũ dici ſolet. Vñ & proſtibulæ meretrices dictæ, q̃ q̃ſtus copioſioris gra concurrẽtibus illuc aduenis manſiones ante ſtabula habuere. Petro. in ſaty. Sed nec uiam diligẽter tenebã, quia nec quo ſtabulũ eſſet ſciebã. Hinc ſtabula dr loca generaliter iñ qbus armẽta gregeſq̃ cõſiſtũt in agris & ſub dio, ueluti q̃dam ſtationes aãlium. Nã ubi equi tenentur, ſpecialiter equile, ubi oues. Ouile. Vbi ſues, haram dixere. Bobile quoque a bobus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Caprile a capris nomẽ traxerũt. Vir. Quatuor a ſtabulis p̃ſtanti corpore tauros Auertit. Idẽ. Interea cũ iam ſtabulis ſaturata moueret Amphitrioniades armenta abitũq; pararet. Poteſt ẽt præſepe in hoſpitiis ſtabulum dici. Apul. Duriſſimo caſui meo ſeruiens ad equũ illum uectorẽ meum probiſſimũ in ſtabulũ concedo. Vbi aliũ ẽt Milonis quondã hoſpitis mei aſinũ ſtabulantẽ inueni. i. q̃ſi hoſpitantẽ. Stabulũ etiã ſumitur pro quacunq; ſtatione, ſeu habitatiõe, & loco, ubi quis ſtare conſueuit. Vir. Ardua tecta petit ſtabuli, & de culmine ſummo paſtorale canit ſignũ. A ſtabulũ fit proſtibulũ.

Stabulo, as. neu. & ſtabulor deponens ſcat ſto, diuerto, & quaſi ſtationẽ habeo, ſiue ẽt in ſtabulo gubernor. Var. li. i. de re ru. Si prata ſint in fundo, neq; pecus dñs habeat, dãda opa, ut pabulo uẽdito alienũ pecus in ſuo fundo paſcat, & ſtabulet. Col. li. vii. Si idoneis tpibus ad p̃ſepia, ad aquam, ad exercitationẽ pecus duxerimus, cuiuſq; fuerit, ut ſtabulent̃ ſic in eo loco, ne humore madeſcãt ungulæ, qd̃ facile uitabimus, ſi ſtabula roboreis aſſeribus cõſtrata, aut diligẽter ſubiñ emũdata fuerint humo, & palea ſuperiecta. Sta. li. i. The. Geticæq; pecus ſtabulare ſub Hemo. Oui. li. xiii. Met. Hoc pecus omne meũ multæ ſtabulant̃ in antris. Gel. Tubero in hiſtoriis ſcriptũ reliquit. Attilium conſulem in Africa, apd̃ Bragadam flumen, grãde feciſſe aduerſus ſerpentem in illis locis ſtabulantem prælium. Hinc ſtabulatio mãſio in ſtabulo. Col. li. vii. Calore boues ſub dio, frigoribus intra tectũ manere oportet. Itaq; hyberna ſtabulatio eoꝝ p̃paranda. i. locus pabuli, uel ubi ſtabulentur.

Stabularius hoſpes, uiatores precio recipiẽs. Apul. Sumo ſarcinulã, & p̃cio manſiõis ſtabulario perſoluto capeſſimus uiam. Vlp. Caupones, & ſtabularios eos æque accipiemus, q cauponã & ſtabulum exercent, & ſtabularius dr̃, q ſtabuli, hoc eſt loci, ubi alia ſtant, curã gerit, qui & famulus uillaticus dr̃. Cato. Oporteat habeat uillicus ſtabularios quatuor. Col. li. vii. Hic eñ recognoſci grex poterit numeruſq; conſtare, ſi uelut ex militari diſciplina intra ſtabularii caſtra manſerint.

Stabulariæ mulieres, inquit Augu. li. viii. de ciui. dei dicuntur quæ exercẽt ſtabulum, & uiatores mercede paſcunt. Vnde apud Ambroſium legimus Hellenam Cõſtantini matrem ſtabulariam fuiſſe.

Statio, locus in quo naues, aut milites tuto ad tp̃s ſtant, uel in quo freq̃nter conſiſtit̃. Cur. Cognitũ id p̃ exploratores, q ſtatiões hoſtiũ fuerãt ingreſſi. Itẽ ſtatio dr̃ locus ad cuſtodiã aſſignatus qñ milites ſtantes uigilant. Sũt. n. loca añ fores caſtroꝝ ubi ſtare cuſtodes caſtroꝝ conſueuerũt. Et a ſtãdo dictæ ſunt ſtationes q̃q̃ & ipſi cuſtodes ſtatiões ſæpe uocant̃. Vir. Seruãtq; uices ſtationе relicta. Ipſe comes nyſo gradit̃. Hinc ſtationarii milites. Itẽ officina, in quã multi cõueniunt, ut de aliq̃ re decernat̃, & ius dicat̃, ſtatio appellat̃. Gel. Quæſitum eſſe memini in plæriſq; urbis ſtatiõibus ius publice docentiũ. Iuue. Stationes oẽ theatrum. Similiter errantiũ ſtellaꝝ matutinæ, quas primas uocant, & ueſpertinæ, quas ſecundas cum ſtare ſpectantibus uideant̃ in oriente, & occidente ſtationes uocant̃. Et ſtatio ipſe ſtandi actus. Vnde & nomen accepit ſtatio. Hie. Ieſus filius naue ſtationem impetrauit ſoli & lunæ. i. ut ſtarent.

Statiuncula dimi. i. parua ſtatio, ſicut a rõ ratiuncula.

Stationarii milites dr̃, q̃bus cuſtodiæ, aut præſidii gr̃a ſtatio aſſignata eſt. Itẽ qui in urbibus, aut prouinciis tenent̃, ad pp̃loꝝ quietem tuendã ſtationarii uocantur.

Stationalis firmiter ſtans. Pli. de ſideribus. Eadẽ ſtationalis ſenis mẽſibus, cõmorat̃ i ſignis, alioqn bimeſtris, cũ cæteræ utraq; ſtatiõe quaternos mẽſes non impleant.

Statiua, & ſtatiuæ, q̃ſi ſtatiões dr̃, ſiue munitiones in q̃bus ut p̃pius pugnẽt milites cõſident. Li. li. i. Tẽtata res ſi primo ipetu capi ardea poſſet. Vbi id parum p̃ceſſit, obſidiõe & munitionibus ſepti primi hoſtes, in his ſtatiuis, ut fit longo magis, q̃ acri bello ſatis liberi cõmeatus erãt. Et li. ix. Statiua nr̃a muniméto ſatis tuta ſunt.

Stata ſacrificia, quæ certis ac ſtatutis diebus fiebãt, quæ non mutabantur, ſed firma & ſtabilia erant. Cato. Sacra ſtata ſolennia ſancta ſeruaſti. Ennius. Modicam, & modeſtam formam mulieris ſtatam uocauit.

Statarius, a. um. a participio ſtatus, q̃ſi ſtabilis, ſiue idoneus ad ſtandũ. Ter. i Heau. Adeſte æquo aio, date mihi ptãtem ſtatariam agere, ut mihi liceat per ſilẽtium Liui. lib. ix. Statarius uterq; miles ordines ſeruans.

Stator qui apud magiſtratũ aſſidue eſt, a crebra ſtatiõe quales ſunt nuncii, uel tabellarii, uel apparitores, q reos in ius uel in carcerẽ ducunt, qñ apud magiſtratum dicati ſunt, ut ſtent parati ire, quo ab illo miſſi fuerint. Vnde Plancus de ſtatore Lentuli conſulis ad Cice. ſcribit. Præſto mihi fuit ſtator eius cũ liis, q̃bus ne ueniꝛẽ denunciabat. Et ſtator dictus eſt Iuppiter, qñ ſtare fecerit Romanos in fugam a Sabinis uerſos. De quo in ſiſto dictũ eſt. Non eñ a ſiſto, ſed a ſto deſcendit, qd̃ patet ex eius compoſito Antiſtitor, quod compoſitionẽ, & ſignificationem habet a ſto, ſicut & antiſtes. Et dicitur ſtator Iuppiter, qui ſtare animo facit.

Status, us. conditio, habitus, quod lingua uernacula dicimus cõdõne. Hiero. Nã corporis noſtri certus eſt ſtatus, ut oĩum animãtiũ, Sed qñ apud deũ non de ſtatu corporis noſtri, ſed de uitæ meritis iudicamur, apparet oẽm hoĩem mente ſua ſibiipſi ſtatum nomenq; formare. Col. li. viii. Quare ſtatus eius longior productiorq; ad hos caſus magis habilis eſt. Cice. Qui ſtatus rerum? quæ conditio tpoꝝ? Dona. Status ad habitũ refert̃. Statura corpi aſcribit̃. Status eſt ſcænici, ſtatura lõgitudo corpis. Apul. li. vii. Met. ſtatũ p̃ ſtatura poſuit, p̃ ſua parte q̃ndã cõueniſſe hoĩem & ſtatu p̃cerũ & ætate iuuenem, & corpore uaſtum, & manu ſtrenuũ. Alias ſtatus dr̃ cõſtitutio a ſtando, inde baſilicus ſtatus, apud Plau. i. regius magnificuſq; conſiſtendi modus. Et ſtatus Reip. Apud eundẽ prouerbiale eſt, in ſtatu ſtat ſenex pro eo q̃ paratus eſt. Qñq; apud rhetores ſtatus dr̃ in quo cauſa maxime uertit̃. Cic. Status eſt in quo primo inſiſtis, quaſi ad repugnandũ congreſſa defenſio. Quin. Status eſt, quod ex prima conflictione naſcitur. Exempli cauſa. Intentio eſt. Feciſti homicidium. Depulſio eſt. Non feci. Quæſtio an fecerit. Hinc conſtitutio coniecturalis, quæ & ſtatus dicitur. Tres autem eſſe ſtatus quidam dixerunt Coniecturalem. Iuriditialem. & Finitiuum, ſiue Legalem. De quibus in rhetoricis.

Status, a. um. idem quod firmus. Pli. li. xviii. Iam primũ hanc iniuriam omnibus annis accidere non poſſe propter ſtatos ſideꝝ curſus. Stati dies dicebant̃, qui iudicii cauſa cum peregrino inſtituuntur. Plaut. in Curg. Stratus condict⁹

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tus cõdictus cũ hoſte interceſſit dies.i.cũ pegrino,qui pari iure cũ populo romano utiť.

Staturus,a.um.participiũ eſt a ſto,as.

Statim,pri.pro.aduerbiũ ꝑcat cõſtãter,ꝑſeuerãter,æq̃liter,cõtinue,q̃ſi inſiſtẽdo,& uno ſtatu a ſtãdo.Plaut.in Am.Nec recedit loco,qn ſtatim rẽ gerat. Neq; ueſperugo,neq; uergiliæ occidũt iſta ſtati ſtant.Ter.i Phor. Bina taléta capiebã ſtatim. Statĩ pri.cor.mox,ilico,q̃ ea q̃ mox fiũt cõtinẽter fieri uideanť. Cic.in Ver. Statim Meſſanam literas dedit.

Stagnũ a ſtãdo dť aq̃ ſtans. Vir.ſtagnũ,ꝑ parte maris,ꝑ fundiſſima poſuit,q̃ ea mime moueať, ſemp;q; ſtet.i, qeſcat.Emiſſamq; hyemẽ ſenſit Neptunus & imis ſtagna refuſa uadis.Stagnũ etiã metallũ ẽ,a quo Stagneus,a.ũ.Pli.li.xxx.Pyxide ſtagnea dixit,hoc & ſtãnũ dť.

Stagno,as.ſtagnũ facio,aquã cõtineo. Virg.li.iiii.Geor. Nã q̃ pellæi gẽs fortunata Canopi Accolit effuſo ſtagnanté flumine Nilũ.Et dicim9 ſtagnare aquã,cũ nõ effluit,neq; ſorbeť.Pli.Vbi marini fluct9 effuſi ſtagnare ſolẽt.Et ſtagnare terrã,quæ nõ abſorbet,ſed cõtinet aquã.Idẽ.Agris humidis atq; ſtagnãtib9.Hui9 cõpoſitũ eſt Reſtagno,qd' eſt exũdo,ut apud eũdẽ li.ix.Idẽ tradit i Paphlagonia effodi piſces gratiſſimos cibis terrenos,altis ſcrobib9 i his locis,ubi nullæ reſtagnẽt aquæ.

Stannũ plũbũ a ſtãdo dici uideť,q̃ in fornacibus primũ fluat,ac ꝑ ſe ſtet,qd' & ſtagnũ, & græce caſſiterũ, ſiue Cattiteron,ſiue Caſſiriton imutatis ab Homero literis.Nã plũbi ſunt duo genera,nigrũ.ſ.& albũ.Hinc ſtãneus,a.um.Vnde uaſa ſtãnea.

Stamen a ſtãdo q̃ eo ſtat in tela oẽ uelamentũ,eo q̃ firme ſtat,dũ texiť,nõ id qd' hinc inde trahiť.Subtegmẽ, qd' ſubſit ſtamini.Dť etiã ſtamẽ qcquid i colo ad nendũ poniť.Hiero.ad Fabio.Ex qbus facta fila retorquẽtur, cũ ſubtegmine triũ colorũ hyacinthi cocci purpuræ,& cum ſtamine byſſino.

Staphila,uua paſſa dť.ſtalagnius apud Plau.nomẽ uiti, & græce dť ſtilla,q̃a ſtazo & ſtalazo ſtillo ꝑcat.

Statilinus & ſtatanus,dii p̃ſides,quaſi nobis aſtãtes.

Stater,eris.pe.pro. Nã apud græcos ſtatir ſtatiros facit ὁ στατὴρ στατῆρος generis maſcu.teſte Hiero.in Matth. dicit,qui duo habet didragmata.Idẽ li.R.egũ. Ecce in uẽta eſt in manu mea quarta pars ſtateris argẽti.Et in Hiere.Et appẽdi argentũ ſeptẽ ſtateres,& decẽ argẽteos.Fit aũt a græco ἵστημι,quod eſt pondero,η in a conuerſo,ſicut & ab ἵστημι,quod eſt ſto,fit στάσις ſtatio,pari mõ ν in α mutato.A cui9 actõ græco στατῆρα forma uerunt.Quidam hoc nomen aſpirant,atq; abσταθμίζω quod eſt trutino uel pondero deducũt.Suidas tamen στατὴρ δ' ἐκ χρυσοῦ νόμισμα τῶν βαλαντίων ἢ ῥωμαϊστί, δ' μὴν ἔχειν ὀβόλοις ἑκκαίδεκα, δ' δὲ στατῆρας χρυσοῦς τῶν ὑπὲρ μίλιον ἵππων πολὺ μᾶλλον ἀλλήλοις ἐοικότας.

Statera,æ.pe.cor.a ſtando dicta eſt, quia ſtãte libra penſať aurũ uel argentũ. Eſt.n.inſtrumentũ quo res ponderanť,ſine bilancibus.

Statuo,is. tui.ſtatutũ delibero, ordino, dedico, firmiter pono.Lact.li.ii.Abſtinere p̃lio ſtatuiſſet.Et lib.vi.Sed his oĩbus deus certos limites ſtatuit.i.ordinauit.Crate rasq; duos ſtatuã tibi p̃guis oliui.i. dedicabo. Ter.pro concutere poſui,cũ ait,Sublimẽ illũ arriperẽ,& caput primũ in terrã ſtatuerẽ,ut cerebro diſpgat uiã. Huius cõpoſita ſunt Cõſtituo,Deſtituo, Inſtituo, Præſtituo, Proſtituo,Reſtituo,& Subſtituo.

Statua a ſtatuo deduci uideť,& eſt imago alicuius,q̃uis inter ſe differãt, q̃ ſtatuæ ſint æneæ, eboreæ,lapideæ. Imagines cereæ & pictæ.Sue.in Tibe.Etiã ſtatuas atq; imagines,niſi pmittẽte ſe poni,ꝑhibuit.

Statũcula diminutiuũ,parua ſtatua.

Staticulũ diminutiuũ a ſtatua.Hiero.i trãſlatiõe homeliæ Origenis.Sed uxor ei9 imemor p̃cepti,retrorſum reſpicit,impoſitã legẽ rupit,ſit ſtaticulũ ſalis.Staticulũ etiã dť in uehiculis,ſicut Eſſedum i equo,& petoritũ in mula.Pli.li.ult. Reddũt ſpecies fluminũ,nemoꝝ,& iumẽtoꝝ,& eſſeda,& ſtaticula,& equoꝝ ornamẽta. Apd' Plaut.in Perſa.Staticulũ genus ſaltatiõis eſt.

Staticuli ſunt mot9 ex arte ſaltatoria & geſticuli in qb9 ad numeros modulosq; muſicos cõſiſtũt. Cato ſpatiatorẽ & feſceniũ uocat Cæciliũ ſenatorẽ q̃ elegãti9 ſaltaret & ſtaticulos daret,q̃ deceret uirũ probum.

Statuarius q ſtatuas fingit,ſeu qui imagines fundit. In qua nimirũ arte excelluere Lyſippus,Apelles, Praxiteles,Myron,Polycletus.

Statuarius,a.um.qd' ad ſtatuã ptinet,ut opus ſtatuariũ.

Statuaria,æ.ars iꝑa faciẽdi ſtatuas.

Staturoſus,qui ſtatura.i.magno corpe ẽ.Aug. Forte habens ſeruũ formoſum,ſtaturoſum,bñ cõpoſitũ,habẽs aliũ forte ſtatura paruum.

Statumẽ.pe.pro. dicit id quo fulcit uitis, ut pali & pedamenta,& q̃cquid ꝑ muniméto accedit.Statumen dici põt quaſi armamentũ,quo res ſtare poſſit. Iꝑa quo q; pedamenta uitiũ,ob hoc armaméta q̃nq; nominãtur.Apud Vict. ſtatumẽ dť q̃cquid ꝑ ſtrato adiiciť, & ſtatumina a ſtatu arborũ dicunť,put creſcendo ſtatũ accipiũt rami. Quo ad primũ ſignificatũ Col. li.v.poſita uinea,id ẽ, tertio autumno uehemẽtioribus ſtatuminibus ſtatim impediẽda eſt.

Statumino,as.ſtatuminibus firmo.Pli.li.xviii. In ſolutiore terra ſepibus formari, ora utrinq; lapidibus ſtatuminari,& alio ſemper integi.

Stapedes,pe.cor.machinulæ ferreæ,in quibus pedes habere ſolemus dũ equitamus.

Stachys latine ſpica. Vñ nardi ſtachys.i.nardi ſpica,ex q̃ unguẽtũ generoſum cõcinnať.Nã ut ſcribit Pli.unguentarii nõ ſolum folia ,ſed etiã ſpicas nardi in unguento celebrãt. A folio uero nardi foliata nũcupanť unguenta nardina.

Stactis & ſtacte,es.gutta,ſiue lachryma,ſeu flos myrrhę Nã myrrha ſpõte ſudat prius q̃ incidať guttã,a uerbo græco Stazo,qd' ꝑcat ſtillo.Hiero. Narrant & hi q aromatũ nouere uirtutes ſtacten floré eſſe myrrhæ. Hæc & gutta alio noĩe dť,ſiue ſtilla & aloe. Vñ in Euãge.legimus,q̃ Nicodem9 centũ libras myrrhæ,& aloes,ad ſepeliendũ dominũ ꝑparauerit.

Staphylinus paſtinaca agreſtis.Colu.li.x.Tũ agreſtis paſtinaca,& eiuſdẽ noĩs edomita,quã græci σταφύλην uocãt,hæc etiã ſtaphis dicit.Palla.Staphisagria perimit pediculos gallinarum.

Staphis,Vide in dictiõe Staphilinus,de quo modo.

Statius nomen poetæ comici fuit,q̃ Cæcilius dictus eſt. Statius aũt appellatus fuit,qñ ſeruus fuit. Statius eñ nomẽ ſeruile eſt. Fuit & alius poeta hoc nomine, qui

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

heroico carmine multa conſcripſit.

Statyelli ppñ Alexandrini,& ſtatyellæ aq̃. Stra. Via ea q̃ ab oppido Genua ducit Placétiã aq̃ ſtatyellæ habent. Hinc ſtatyellẽſis Georgi⁹ Merula dictus eſt,q̃ ibi nat⁹ ſit,ubi nũc Alexãdria apud Ligures eſt.

Statina,pe.cor.inſula,de qua Papi.in Syl. Enariæq̃ lac⁹ medicos ſtatinasq̃ renatas.

Stechades,pe.cor.ſunt tres inſulæ ĩ Rhodani oſtio,uicinæ Maſſiliẽſibus,ſic dictæ propter ordinẽ quo ſitæ ſũt Græci eñ ſtichon dicũt ordiné & uerſum. Luca.ſingulariter ꝓtulit. Venerat in fluctus Rhodani cũ gurgite claſſis Stechados ora tenens.

Stella a ſtãdo,q̃ ſtare ſtellæ uideañt. Sũt aũt ſingulares ſtellæ,nõ admixtæ aliis,ſidera uero ſiue aſtra ſũt q̃ ad aliqd ſignũ cõpluriũ ſtellaꝝ cõpoſita ſũt,ut aries,taurus. Eſt & ſtella nomen poetæ patauini lepidiſſimi. Et nomẽ piſcis,uel cõcha potius,adeo natura calida eſt, ut omnia contacta protinus concoquat,forma eius ſimilis eſt ſtellis quæ pinguñt.

Stello,as.luceo.& quaſi ſtellas facio. Mar. Et numeroſa linũt ſtellanté ſplenia fronté. Pli.li.xxxvii. Qñ ſtellaꝝ hyadũ & numero,& diſpoſitiõe ſtellañt. Hinc ſtellatũ, ſtellis plenũ,qd̃ eſt cæli epitheton cũ ſerenũ eſt. Interdũ ſtellare eſt,ad modũ ſtellarũ factũ eſſe,qd̃ dicimus facto a ſtelle. Clau.li.ii. Ducitur in thalamũ uirgo ſtat ꝓnuba iuxta Stellãtes nox picta ſinus. Idẽ li.iii. Vt patuit ſtellata dom⁹ cõſidere iuſſi. Interdũ iuidere a ſtelliõe aĩali,cui⁹ natura é inuidiã hñe. De quo Pli.li.xxx.

Stelæ ꝑ ſimplex l,colũnæ quas latini pilas uocãt. Pli.lib. vi. Stelæ lapideæ literis incognitis.

Stellio, aníal ſiñe lacertæ,tergo depictũ lucẽtibus guttis ad modũ ſtellarũ,uulgo tarãtula dĩ,a græcis aſcalabotes,qd̃ apud eos ἀσκάλαξ circulus eſt. Stellio aũt circulis q̃buſdã depictus eſt,ueluti lucẽtibus guttis ĩ modũ ſtellarũ. Morſus eius præcipue interimit hominẽ,tñ ſemiſtupidũ facit,& uarie afficit. Eſt & alius ſtellio ex araneorũ genere lentiginoſus ĩ cauerniculis dehiſcẽtis ꝑ æſtũ terræ habitãs. In Apulia frequẽs uiſit̃,& ſimilr tarãtula dĩ,ſcorpiõibus ita cõtrari⁹,ut uiſus ab eis pauoré ipſis afferat. & torporé. Aug.lib.x.cõfeſ. Quid cũ me domi ſedentẽ ſtellio muſcas captãs,uel aranea retib⁹ ſuis irruẽtes implicãs,ſæpe intẽtũ facit. Hinc ſtellare ꝓ inuidere. Sed & maledicta,hinc & ſtellionat⁹ crimẽ, & ſtellaturã accipe apud Spartianũ q̃ ait, Tribunos qui ſtellaturas militibus tuliſſent,capitali pœna affecit.

Stellionat⁹ crimẽ apud iurecõ.a ſtelliõe nomẽ ſumpſit Quod fit cũ aliqd dolo factũ eſt,ut ſi q̃s rẽ alii obligatã diſſimulata obligatiõe ꝑ calliditatẽ alii diſtraxerit, aut ſi q̃s merces corruperit,aut impoſturã fecerit,cui⁹ nulla ordinaria pœna eſt,ſed extraordinarie plectit̃. Et ad præſidem ſpectat.

Stẽma,atis.coronamentũ,qd̃ ex multis floribus cõpoſitũ é,dictũ agræco,q̃ſi στέφανωμα,στέφω corono καὶ στέφανος corona. Firmi.li.iii. Magnos uiros faciet Mercuri⁹ q̃ ſacris & glorioſis ſtẽmatibus coronent̃. Q̃q̃ ſignificat clarã familiã,in qua inſignes uiri,ut in ſertis flores eluceſcũt,& q̃ plærũq̃ ex uictoriis & coronis maiorũ contrahit̃. Iuue. Stẽmata qd faciũt? quid ꝓdeſt pontice lõgo Sanguine cenſeri. Suet.q̃ in uetere gentiliũ ſtẽmate C.Caſſii ꝑcuſſoris Cæſaris imagines retinuiſſet. Qñ uero mos erat apud antiquos,ut uiri ob res bene geſtas coronis donarent̃,& eædẽ ſtatuaꝝ capitibus imponerent̃,inualuit cõſuetudo ut ſtẽma aliq̃ ꝑ faciem accipiat̃,aliq̃ ꝑ ipſis imaginibus maiorꝝ,q̃ poni ſolebãt in atriis. Mar. Atria Piſonũ ſtabãt cũ ſtẽmate toto. Seu ꝓ gradib⁹ generis ex ordinibus deſcẽdentiũ, qui ramis quibuſdã,& uelut intercurrẽtibus lineis diſtinguebant̃. Pli.li.xxxv. Stẽmata uero lineis diſcurrẽbãt ad imagines pictas. Aug. Lucas euãgeliſta ſanctus cõmemorat generationes eius,quo ordine,qua ſerie, quo ſtẽmate ad illã generationẽ uentũ fuerit,qua natus eſt Chr̃s. Quin & ꝓ inſcriptiõibus ſaxorꝝ. Mar. Triſtia ſaxorũ ſtemmata delet herus.

Stega,locus in naui cõtectus. Nam & ſtega tuguriũ eſt Plau. in Epi. Adſcendi in ſtega. Hinc ꝑſtega & triſtega dr̃. Vñ in Geñ. ca.vi. legit̃. Oſtiũ aũt arcæ pones in latere deorſum. Cœnacula & triſtega facies in ea. Stega a ſtegazo,quod eſt tego.

Stephanus latine corona,a quo ſtephaniũ & ſtephaniſcũ diminutiua. Hinc aliud dimi. ſtephaniſtidiũ.

Stephanoma.pe.pro. στέφανωμα latine coronariũ,genus oleris quodcũq̃ foliaceũ.

Stentor ad Homero inducit̃ uocaliſſim⁹,cui⁹ tãtus erat uocis ſonus quãtus alioꝝ quinquaginta.

Stercus ab extergẽdo deduci uidetur,q̃ undiq̃ abſtergi ſoleat.

Stercoro,as.ſi mũ agris fœcũditatis gr̃a adhibeo. Pli.li. xviii. Ager ſi nõ ſtercorat̃ alget, ſi nimiũ ſtercoratus eſt,adurit̃. Col. Lupinũ ubi in floré uerterit,nihil agrũ ſtercorabit. Et ſtercorare eſt pingue facere. Idẽ li.xii. Vicia & faba ſtercorare agrũ dicunt̃. Stercoratũ,ſtercore infectũ etiã dr̃. Idẽ lib.i. Pomaria quoq̃ & hortos optet ſepto circũdari,& eſſe in ꝓpinquo,atq̃ in ea parte qua poſſit oĩs ſtercorata colluuies cohortis balneorũq̃,& oleis exꝑſſa amurcæ ſanies influere.

Stercutius dictus eſt Saturnus,q̃ prim⁹ ſtercorandi agri rationem inuenerit.

Stercorarius,a.ũ. qd̃ ad ſtercora ꝓtinet. Var.li.i. de re ruſti. Sic e ligno & ferro,ut plauſtra maiora tria aratra cũ uomeribus ſex,crates ſtercorarias quatuor.

Sterquiliniũ,loc⁹ ſtercoribus plenus,ſeu ſtercoris receptaculũ. Col.li.i. Sterquilinia duo ſint,unũ quod noua purgaméta recipiat,& in annum conſeruet. Alterum ex quo uetera uehantur.

Sterno,is. ſtraui ſtratũ,de ſtatu deiicio, & q̃ſi in terrã extẽdo. Vir.li.x. Sternit̃ infœlix alieno uulnere. Hinc cæſum exercitũ ſtratũ dicim⁹. Inde ſtrages. Per trãſlati. ſternere ꝓ extendere q̃q̃ ponit̃. Vñ ſternere humi tapetas,frõdes & hmõi dicim⁹. Et qñ ſternendo fit ut id ſupra qd̃ ſternimus.i. extẽdim⁹ aliqd tegam⁹,ſternere etiã ꝓ tegere,atq̃ implere ſumit̃. Vnde ſternere equos dicimus,hoc eſt in ſtratis tegere. Hiero.in Geñ. Abraam de nocte cõſurgẽs ſtrauit aſinũ. Sic ſternere equos cooperire,ſternere humũ,floribus implere. Virg. Sternitur omne ſolũ iaculis. Item qñ ſternẽdo.i. extẽdendo,& id qd̃ extẽdimus cõplanamus,atq̃ cõponim⁹ fit ut ſternere q̃q̃ ꝓ cõponere ac cõplanare uſurpem⁹. Et ſtratũ dicam⁹ cõplanatũ,atq̃ cõpoſitũ. Vñ ſtratũ mare dicimus,qñ nullo urgẽte in fluctus uento æquatum manet. Vir. Et nũc oẽ tibi ſtratũ ſilet æquor. Et ſtratas

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uias,siue q̄ cōplanatæ sint, siue q̄ lapidibus tectæ. Idē. Miraſ portas strepitū & strata uiaꝝ. Itē,q̄a iacendo q̄dāmodo extēdimur,fit,ut eos etiā se sternere dicam⁹, q̄ se ad iacendū collocāt,ut q̄escāt. Idē li.iiii.Geor. Sternūt se somno diuerso in litore phocæ. Hinc uerbi cōposita sūt Cōsterno,Externo,a quo suspsterno,desterno,insterno,psterno,& substerno,a quo substrat⁹.

Sternax equ⁹ dicit,qui sessorē excutit,ac in terrā deiicit, hoc est ferox. Vir. Et sternacis equi.

Sternuo,is.sternui,sternutū,a quo fit frequētatiuū

Sternuto,as.pe.pro. Inde sternutatio, inflatio,q̄ a pectore exurgēs totū caput cōcutit. Prop. Num tibi nascēti primis mea uita dieb⁹ Aridus argutū sternuit omen amor. Colu.li.viii. At si molesta pituita est cunilæ bulæ,uel surculi nepetæ siluestris,lana inuoluti,naribus inserunt,uersanturq; donec sternuat ouis.

Sterto,is.tui.dormio Terē. in Eu. Fatuus,insulsus,tardus stertit noctes diesq;. Hinc fit cōpositū Desterto. Persi⁹. Cor iubet hoc Ennii postq̄ distertuit esse Meonides, q̄ntus pauone ex pythagoræo.

Sterilis, infœcūdus, & fructū nō ferēs, sine prole, στερεῶ eīm priuo dicit,seu careo. Et στερητικὸς sterile greci σχημα orbitatē dicūt. Hinc

Sterilesco,is.sterilescere significat sterilē fieri. Palladius de gallinis loquens. Vinaciæ cibo sterilescūt. Hordeo semicocto,& parere sæpe coguntur,& reddūt oua maiora. Pli.li.viii. Capræ pinguedine sterilescūt.

Stesichor⁹,pe.cor.nomē poetæ ex Himera Siciliæ urbe, ex qua Himereus est dictus. Alii ex Methauria urbe natū dicūt. Alii ex palātio Arcadiæ oppido ferūt inde pfugū Catanā uenisse,eoq; in loco defunctū,& extra portā urbis sepultū fuisse,portāq; ab eo stesichoreā nūcupatā. Floruit.xxxvii. olympiade,sextaq; & quinquagesima obiit. Fertur luscīniā aliquādo in ore Stesichori infantis ceciniſſe mirabili auspicio summū eū poetam futuꝝ,& cantus suauitate omnes qui ante eū fuerunt superaturum. Hora. Stesichoriq; graues camenæ Fuit eīm excellētissimus lyricus,a quo Stesichoriū carmen dictū. Ideo autē dictus est Stesichorus,q̄ primus saltare ad citharā instituit,hoc est choreā ducere, antea Tisias uocabatur.

Steropes,a fulgetra nomē sortitus est,quæ græce στεροπὴ dicitur,fuit unus ex famulis Vulcani.

Stibadiū accipit,p sella & abaco,quo fulti discumbunt cōuiuæ,quod primo herbidum fuit. Postea ualescēte luxuria marmoreum. Hic torus rectius appellat,q̄a tortis herbis inflectat. Nā apud græcos stibades herbæ sūt aptæ ad discūbendū. Hinc stibadion cubile,ex stibade herba cōstructū. Pli.li.v. Epist. Ex stibadio aq̄ uelut expressa cubantiū pōdere siphūculis effluit. Sūt qui dicāt stibadia esse paruas cœnatiōes,in quibus scriptum esse solebat,quot conuiuas cœnatio capet. Ser.i pri.cō. Æne. Stibadia antiqui nō habebāt,sed stratis tribus lectis epulabant. Vñ & tricliniū sterni dicit. Mar. Stibadiū. Accipe lunata scriptū testudie sigma. Octo capit,ueniat quisquis amicus erit.

Stibiū dicit,quo ad uenustādos oculos peculiariter utebant. In argēti eīm metallis inuenit lapis spumæ candidæ,atq; nitētis,quē alii stibiū,alii alabastrū,alii turbasin appellant,cuius uis principalis est circa oculos, quos dilatat,quorūq; fluitiōes exulceratiōesq; inhibet Ideo id græci platyophthalmō dixere,ab oculoꝝ dilatiōe. Vñ in Hiere.ppheta. Cū pinxeris stibio oculos tuos frustra cōponeris. Hiero. ad Furiā. Nō habuit crispātes mitras,nec stridētes calciolos,nec orbes stibio fuliginatos. Et de Paul. Turbāda est facies,quā contra dei p̄ceptū purpurissō, ceruſa & stibio sæpe depinxit. Hinc stibin⁹,a.ū.pe.pro.q̄d stibii colorē habet, ut apd li.i,Parat. Hiero. Onychinos stibinos dixit.

Stichos latine uersus,siue ordo militaris dicit. Vñ distichus,tetrastichus,hexastichus.

Stigmata, ut Aug. inquit in explanatione epīæ ad Galatas,dicunt notæ q̄dā pœnarū seruiliū, ut si qs uerbi gīa seruus in cōpedibus fuerit ppter noxā.i.ppter culpā,uel hmōi aliq̄d passus esse dicat,& ideo in iure manumissiōis inferioris & ordinis. Apls aūt stigmata uoluit appellare,q̄si notas pœnaꝝ pſecutiones q̄s patiebatur. Propter culpā eīus pſecutiōis q̄ pſecutus erat ecclesias Chri,hæc sibi retribui cognouerat. Sūt tū q̄ dicāt stigmata eē signa q̄ inurunt,ab στίζω pungo. Mar. Frōs hæc stigmate nō meo notāda est. Per trāsla.q̄nq; ponit p fugillatōe,& infamia. Sue. Val. Catullū,a quo sibi uersiculis de Mamurra ppetua stigmata imposita non dissimulauerat,satisfacientē eadē die adhibuit cœnæ. Stigmata,ut inquit Pli. delent colūbino fimo.

Stigmatici famosi & nocētes,q̄ nota aliqua adusti sunt ut semp appareāt,& literis inscripti in frōte cauterio, qua pœna affici solebant serui ob noxam. Cic. scribit Alexandrū Phereū cū ad uxorē i cubiculū ueniret solitū præmittere seruū stigmaticū cōpūctū notis thraciis districto gladio ob metū.

Stīgo,as.stimulo,irrito,a quo instigo,castigo,fustigo, q̄uis quidā ab ago cōposita esse uelint.

Stilbon phus fuit,q̄ capta patria,amissis liberis,& uxore cū ex incēdio solus,& tñ beatus exiret, interrogāti Demetrio,cui cognomē ab exitio urbiū Poliorcetes fuit numq̄d pdidisset? Oīa inqt mea bona mecū sūt. Quo dicto dubitare Demetriū coegit an uicisset. Nihil inquit pdidi,omnia mea mecū sunt,uidelicet uirtutes, q̄s nulla uis hostilis eripe nequit,quibus sapiens sept⁹ nullū pōt subire dispendium.

Stilbon,tis. Mercurii stella dī.i.radiās. Fit a uerbo græco στίλβω resplēdeo,q̄ eius orbis splendeat.

Stilpones dīr ab aliq̄bus hoies parui,q̄ nani uocitant.

Stimulus,ἀπὸ τοῦ στίζω pprie dī fustis acutæ cuspidis,quo rustici boues suppungūt. Plau. in Asi. Vtinā nūc stimulus in manu mihi sit. Per trāsla.dī oē illud a quo uexamur. Hinc stimulū carnis,& uitioꝝ dicimus.

Stimulo,as.pungo. Terē.i Heau. Magis nūc me amicæ dicta stimulāt. Hic extimulo,qd est ualde stimulo. Colu.li.vii. Libidinis extimulat furiis.

Stingo & stinguo,is.xi.ctū.eiusdē significatiōis est cū extinguo. Cic. in progno. Vt cum luna meās hyperionis officit orbi, Stinguntur radii cæca caligine tecti. Huius composita sunt Distingo,extinguo, interstinguo,instinguo,& restinguo.

Stiria pprie est aqua frigore concreta pendens, guttatimq; stillans. Virg. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Pli. Distillātes hiberno gelu stirias. Inde stiricidium,quod est quasi stiriæ cadium.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Stilla diminutiuũ a ſtiria,ut inqt Feſt.Et accipiť,p gut
ta,ut ſtilla olei,ſtilla aquæ,Apul.Et ſanguis eruptionẽ
utriculo admoto excipit diligẽter,ut nulla ſtilla cõpa
reat uſq;.Vit.li.ii.Faſtigia faciẽtes luto inducto,pcli
natis tectis ſtillicidia deducebãt,p id ſtillæ decidũt in
ipluuiũ.Mar.Atq; olei ſtillã donaret Opellic⁹ unctor.

Stillicidiũ,quaſi ſtillæ cadium,q; ſtillatim cadat,ubi e
tectis guttæ fluũt. Hiero.in Pſal.Sicut ſtillicidia ſtillã
tia ſuper terram.

Stillo,as.guttatim fluo,ſiue emitto.Plin. Frutex eſt reſi
na ſtillans.Hui⁹ cõpoſita ſunt Diſtillo,deorſum ſtillo
Vir.li.iii.Geor. Lentũ diſtillat ab inguine uirus. Et di
ſtillare eſt paulatim fluere. Vñ fluxus humoris a capi
te dť diſtillatio.Itẽ ſignificat guttati humorẽ extrahe
re,Vñ diſtillare herbas ẽ humorẽ ex his paulati extra
here. Hinc diſtillatio liq̃men,q̊ utimur cũ pulmẽtari
is. Et diſtillarius dictus eſt cõcinnator diſtillationũ,&
uenditor. Sene. Iam libarii uarias exclamatiões,& bo
tulariũ,& diſtillariũ,& omnes popinarum inſtitores
mercem ſuã quadã inſignita modulatione uẽdentes.
Extillo pfecte ſeu totũ ſtillo. Terẽ.in Phor. Hiſce ego
illã dictis,ita tibi incẽſam dabo,ut ne reſtiguas lachry
mas ſi extillaueris.Inſtillo.intro ſtillo.Pli.li.xx.Et auri
um grauitati ſuccũ raphani inſtillãt.

Stillititia reſina dicitur,quæ rufo colore lenteſcit, dicta
q; guttatim ſtillaret.

Stylus ſiue ſtylũ,cũ y.græco dici põt colũna. Vñ epiſty
liũ capitellũ,qď ſuper columnã locať. Stylus etiã dici
tur modus dicẽdi.Terẽ.in ꝓlo.An diſſimili orõne ſunt
factæ,ac ſtylo.Do.Oratio in ſenſu,ſtylus in uerbis,ora
tio ad res,ſtylus ad uerbum.

Stylis,colũnella latine,quo nomĩe dictus eſt loc⁹ quidã
qui turriculæ modo erectus ex aduerſo turrem in pe
loro ſitam reſpicit,hodieq; a multis appellať Stylari
on,dicitur & ſtelæ per ſimplex l,id eſt columnæ, quas
latini pilas uocant.

Stylobatæ στύλος & κάμαξ λέγεται καὶ βαίνω βαθ́ζω σω
τίθεται ὡς ναυβάτης.i.funãbul⁹ ναῦς funis,& βαίνω
con'cendo,ſic στύλος palus,lignũ,trabs, per quã uadat
aqua,quaſi canalis ligneꝰ,& inſtrumentũ ligneũ,quo
aqua traiiciať,ut ſub tegulis fieri ſolet.Var.lib.i.de re
ru.Cohortes in fundo magno duæ aptiores,una ut in
terdiu compluuiũ habeat lacũ,ubi aqua ſaliat,qui in
tra ſtylobatas,cũ uenis ſit piſcina.Boues eñ ex aratro
æſtate reducti hic bibunt,hic pfundunť. Et lib.iii. Sub
tus columnarum ſtylobatem.

Stipes fuſtis terræ defixꝰ,q qñ pullulare aliqñ cõſueuit
putãt aliq ſtipẽ ab eo dictã.Itẽ ſtipes dť torris lignũ,&
quodlibet aliud,qď facile incendiť.

Stips,is.& ſtipis,is.merces,q̃ ſtipatoribus & militibus da
batur.Et cũ ſpondeť pecunia ſtipulari dť.i.ſtipẽ obliga
re.Pecunia quoq; quã uel in ærariũ reponebãt uel diis
offerebãt,uel mẽdicis porrigebãt ad ſuſtẽtationẽ uitæ
ſtips dicebať a ſtipãdo,propterea q; in cella ſtipabãt.i.
cõponebãt,quo minus loci acciperent. Erant aũt ſti
pes æreæ,cuius nummi ponderandi penſatores,libri
pendes dicebantur.

Stipendiũ æs militare,ſeu p̃miũ qď militibus dať.Cõpo
ſitũ nomẽ ex ſtipe & pẽdo,q̃ſi ſtips põderata ſit. Stips
aũt dicebať ab antiqs æs,eo q; anteq̃ ſignatũ eſſet nõ
numerabať,ſed pẽſabať.Qď qui ſupra as,ut Var.inquit
acceperãt ſua neceſſitate maiorẽ numeꝝ nõ ĩ arca po
nebãt,aut ĩ loculis,ſed in theſauris ſtipabãt.i.in angu
ſtũ ponebãt,quo minus loci occuparẽt. Vlp. Stipẽdiũ
a ſtipe appellatũ eſt,q; p ſtipes.i.modica æra colligať.
Sed qñ ſtipẽdiũ qď militi dabať ꝓpetuũ erat,quouſq;
exautoraret,diminueretue,ſolideq; dabať tractũ uide
mus,ut dici cœpit illũ militẽ ad ſolidũ cõduci,cui p
mitteret ſtipendiũ,licet annuũ.Caſſiodorus,Vegeti⁹,
& Frõtinus ſolidatũ in militia fuiſſe ſcribũt eũ cui ſti
pẽdia ab impatore ꝓmiſſa erãt.Stipẽdiũ etiã dť quod
qs tenet ſoluere principi,aut reip. Liui.li.ii.Vt diuites
cõferrẽt,q; oneri ferẽdo eſſent,pauper ſatis ſtipẽdii pẽ
dere,ſi liberos educent.

Stipendiale,quod pertinet ad ſtipendiũ.Sido. Poſſit fœ
dere ſub ſtipendiali.

Stipẽdiarius,tributari⁹,q ſoluẽdo ſtipẽdio obnoxi⁹ eſt
q alio noĩe uectigalis dicitť. Vñ multi populi ſtipẽdia
rii erant Reipu. Roma.hoc eſt q ſoluebãt ſtipendiũ.
Cæſar Com.i.Reliquasq; ciuitates ſtipẽdiarias habe
rẽt.i.tributarias.Vulgus ꝓperã appellat ſtipendiarios
milites,q ſtipẽdia faciũt,cũ tales mercenarii ſiue æra
rii milites ſint nuncupandi, quos Vegeti⁹ ſtipẽdioſos
uocat,q̃uis & ſtipẽdioſi dicanť ſtipẽdiis pleni,hoc eſt,
q ſtipẽdia plurima fecerũt.

Stipẽdioſus q multa ſtipẽdia fecit,nã.xx. ſtipẽdia mili
tẽ faciebãt ueteranũ,& uacationẽ militiæ ꝓſtabãt.

Stipẽdiariũ,certũ uectigal.Cic.in Ver.acti.v. Inter Sici
liã cæterasq; puincias in agroꝝ uectigaliũ ratiõe,hoc
intereſt q; cæteris aut impoſitum uectigal certum,qď
ſtipendiarium dicitur.

Stipẽdiatus a ſtipendior,aris,q ſtipendiũ recipit,& allo
nomine mercenarius dicitť,ut ſunt hi q ad militiã ad
ſcribunť.Pli.li.vi. Regi eorum peditũ ſexcenta milia,
equitũ.xxx.milia ,elephantorũ nouẽ milia ,p omnes
dies ſtipendianť.

Stipo,as.rimas obturo,cõdenſo,quia ĩ hoc ſtupa uti ſo
lemus.Eſt.n.deterius linũ,qď rimis maxĩe nauiũ clau
dẽdis adhibeť.Vñ ſtipatores dicti ſũt,q in nauibus ſti
pi,hoc eſt ſtupã cõponũt.Hinc ſtipare p claudẽdo co
artare,dẽſareq; & in anguſtũ locũ cõpeſcere accipiť,ſi
cut in nauibus fieri uidem⁹. Vir. Stipatq; carinis ingẽs
argentũ,Vñ & ſtipẽ puſillã pecuniã dixere ueteres,q̃ĩ
arculis ſtupeť, uerbũ natũ a ſtupa q̃ rimæ occludunť.
Et ſtipare ſignificat circũdare aliquẽ defendendi cau
ſa.Liui.lib.i.Stipatus agmine armatoꝝ in forũ irrum
pit.Hinc Conſtipo.

Stipatores,qui in nauibus onera cõponunt,& qui regũ
uel aliorũ corpora cuſtodiũt,a ſtipe quã accipiebant,
uel q; reges ſtipẽt,& undiq; circũdent,ac claudãt pene
cõſtringẽtes inſtar apũ circa ipſaꝝ regẽ,aut q; ipi ferro
ſtipati ſint.Cic.li.ii.offi.Præmittebatq; de ſtipatori
bus ſuis q ſcrutarenť arculas muliebres,& ne qď in ue
ſtimẽtis telũ occultareť exquirerent,Hos antiqui a la
tere latrones uocabant.

Stiparius,a.ũ.quod ad ſtipendiũ ptinet.Pli.lib.xix.Mox
ſiccatæ ĩ ſaxo tunduntť ſtipario malleo.

Stipulor,pe.cor.a ſtipãdo,ſignificat p legitimã interro
gationẽ ꝓmitto,ſeu pecuniã ſpõdeo,ſtipẽ obligo,obli
gationẽ,uel p obligationẽ habeo.Nã proprie de pecu

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nia dicit, quis ad oēs rogatiōes q̄ soleniter fiūt trāslatū sit, ut Dabis mihi decē aureos? dabo. Hic stipulatores dicunt, qui p interrogationē obligant, pmissorem Hæc.n. duo stipulator & pmissor opponunt. Qd docet iurisc̄sulti de uerbo. obli. Est aūt stipulatio ut inquit Pōponi⁹, uerbo⁹ cōceptio, quibus is q interrogat daturū factūrūue se id qd interrogatus respōdet. Est autē Stipulor ꝑm Priscia. uerbū cōmune, quod tā in actiua q̄ in passiua significatiōe abltō iungit. Dicim⁹. n. stipulor abs te, rogo te, peto abs te, & stipulor abs te, p rogor abs te. Iuue. Quātumuis stipulare, & ptin⁹ accipe quod do, ut totiēs illū pater audiat, subaudit a me stipulare. Est. n. actiue significātiæ. Sue. uero passiue, ptulit. Prætor⁹ lectoria, q̄ uetat minorē annis. xxv. stipulari. i. interrogari. Plau. quoq; passiue dixit. Nisi dolo malo instipulat⁹ sis. Stipulator q rogat, & qui rogat. Hui⁹ uerbi cōposita sūt Adstipulor, quod est cōsentio. Cic. lib. Acad. Falsum esse stoici dicunt, & eorū adstipulator Antiochus. Instipulor. Plaut. in Pseu. Mensuræ. xx. saluæ & sanæ sunt tibi hodie, quas abs te est instipulatus etiā Pseudolus. Restipulor, quod est cōtra sponsionē pecuniam obligo.

Stipulatus, us. idem quod stipulatio. Plini. Iouis deorū summi stipulatu.

Stipula a stipa, hoc est stupa deduci, siue q stipæ instar urat, siue q ea quoq; stipari tectoq; rimæ cōsueuerūt. Est aūt stipula calam⁹ frumenti puta tritici, hordei, & similiū, quod. s. continet spicā, cuius internodia genicula dicunt, & aliqū genua, a similitudine genuū animalis. Plini. fruméta q̄dam in genu tertio spicā incipiunt cōcipere. Idē. Genicula sunt tritico quaterna, farri sena, hordeo octona. Stipula etiā dicit quæ remanet in campo demesso fruméto. Item ea pars, quæ e frumento demesso cōtusa spica supstat similiter stipula generali uocabulo appellat.

Stirps cū de hoībus dī, ge. fœmi. est, & ꝑcat originē. Vir. Heu stirpē inuisam. Cū uero de arboribus, p trūco generis masculini. Idem li. xii. Cū semel in syluis imo de stirpe recisum. Inuenit etiā fœmininū. Hora. Cū stirpes raptas & pecus & domos.

Stirpo, as. radices aufero, a quo extirpo p trāslati. extirpari uitia dicimus, quasi funditus tolli.

Stirpitus, pe. cor. aduerbiū significat radicitus. Cic. li. iiii Tusc. Hūc errorē q̄si radicē oīm malor⁹ stirpitus phia se extractūrā pollicetur.

Stirpices, q stirpes euellūt. Quæ tū oīa a stipes incipiēdo, a qbusdā cū y. scribuntur.

Stiua, aratri manica, q̄ tenet manibus cū aratur. Vir. Stiuaq; q̄ currus a terra torq̄at imos. Dicta stiua a stādo, qa sup eā regula stat, & est q̄si temo inter boues.

Stlata genus nauigii latū magis q̄ altū a latitudine sic appellatū, sed ea cōsuetudine quasi stlotū, p lotū, stlitē p litē dicebāt antiq, qui dictiōibus ab l. incipiētibus st. lras ꝓponere solebāt. A stlata Stlatarius dī, sicut a sca phascapharius. Stlatarium q̄q; dī quod mari portatū est, quasi stlata aduectum

Stlēbus, grauis & tard⁹, Luc. Atq; equū pedibus stlēbū.

Stlopus sonus, q ex inflatiōe buccar⁹ erūpitur. Pers. Nec stlopo tumidas intendis rumpere buccas. Postea sclopus, & sclopetus.

Stoa latine porticus, a qua stoici phi dicti sunt.

Stoici philosophi appellati sunt, ab στοὰ quod significat porticū, quo conuenire, ac differere solebant. Erat em̄ porticus Athenis dicta Pœcile, ex uarietate picturæ, græci em̄ ποικίλον uarium dicunt. Suidas noster στοὰ ἡ ἐν ἀθήναις διαφερόντως ἀφ' ὁ μικροῦ. στωϊκοὶ ἢ ὅτι ἀπ' αὐτῆς δηλ τῆς μεγάλου ἥτις ὠνομάζετο ποικιανάκτειος ὕστερον δὲ ζωγραφηθεῖσα ποικίλη ἐκλήθη τὴν στοὰν τὴν ἐκεῖσε ἐφέσου ἀποτίνομεν εἰσὶ δὲ ἱεροί. In hac porticu Zeno phus discipulos docebat. Vnde & secta stoica & philosophi stoici nūcupati sunt, qui ante zenonii dicebant, a Zenone doctore. Hæc est illa porticus stoicorū memoratissima, quā Chrysippus dictus est fulcire, quam pinxit Polignotus gratuito.

Sthœchades tres insulæ, quarū hæc sunt noīa. Themista Pōponiana, tertia Hypæa. Auctor Martian⁹.

Stola apud ueteres dicebat q̄cquid tegebat, & apd græcos στολὴ indumentū ꝑcat, unde stola deducit quidē a stello orno. Postea ad honestę tūi matronæ uestē hoc nomē translatū est, q̄ usq; ad imos pedes demissa erat. Tibul. Impediat crines, nec stola lōga pedes. Hinc stola p matrona & honesta muliere ponit. Papi. Oīs plebeio terit ꝑtexta tumultu. Hinc eques, hinc iuuenum cœtu stola mixta laborat. Et stolatū mōnale, atq; honestū dicim⁹. Mar. Quis floralia uestit, & stolatū pmittit meretricibus pudorē. Val. max. li. ii. Sed q̄ mōnale decus uerecūdiæ monumēto tutius in ius uocādo matronā ei⁹ corp⁹ attigere nō ꝓmiserūt, ut inuiolata manus alienæ tactu stolæ flīq̄ret. Stola etiā accipit, p ueste sacerdotali, qd & orariū uocāt. Apul. lib. ulti. Meta. Processi. xii. sacrat⁹ stolis. De orario scribit. xxiii. Dist. Ecclīastica institutiōe ꝑfixū nouimus, ut oīs sacerdos cū ordinat orario utroq; humero ambiat.

Stolatus, a. ū. quod est stola indutū, & p honesto capit.

Stolidus ponit p excorde, tetro, molesto, atq; illepido.

Stolones, inutilis, & q̄si stolida fruticatio, ex arboꝝ radicibus. Pli. Fuerūt ab arboribus cognoīa antiq̄s, ut frōditio militi illi, q̄ ꝑclara facinora Vulturnū trāsnatās frōde capiti imposita aduersus Annibalē ædidit, stolonū liciniæ gēti. Ita appellat in his arboribus fructicatio inutilis. Var. de re rustica. Nā stolonis illa lex, quæ uetat plus quingēta iugera habere ciuē romanū. Et q propter diligentiam culturæ stolonū cōfirmauit cognomen, q̄ nullus in eius fundo reperiri poterat, q̄ ef fodiebat circū arbores radices, quæ nascerent e solo, quos stolones appellabant.

Stomachus, fistula p quē cibus descēdit, sed ponit pro uē triculo. i. receptaculo ciborū. Est em̄ principiū intestinorū, a septimæ spinæ uertebra incipiēs circa præcordia, cum uentriculo connexus, ab στόμα τ στόμαρος ore, & ἔχω habeo ἤ χέω, quia os sit habens, ut effundat alio Iuue. Si stomachus domini feruet uinoq;, ciboq;. Interdum stomachus ponit pro indignatiōe, ira, odio, & fastidio. Cice. li. iii. Tuscu. tractata diffinitione fortitudinis intelliges eā stomacho nō egere. Sic dicimus, Nō possum sine stomacho dicere, hoc est cū fastidio & indignatione. Interdum in bonam partē capit pro facilitate. Plin. in prologo. Argumentum huius stomachi mei habebis. i. huius meæ facilitatis, & mansuetudinis & benignitatis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Stomachor,indignor,ac turbor.Cic. Caſſ. Si eũ ſtoma chabere & moleſte feres, plura dicem⁹. Hic ſubſtoma chor paulũ faſtidio. Aug.li.iii. Cõfeſ. Ille iã ſtomachãs tedio. Vade inquit a me,ita uiuas fieri nõ põt,ut filius iſtarum lachrymarum pereat.

Stomachicus,q̃ ex ſtomacho laborat. Pli.li.xxv.ſcribit helleborũ mederi ſtomachicis.

Stomachoſus,q̃ facile indignaſ,ac cũcta faſtidit.Cice. Appio Pul.accipit ꝑ eo q̃ iniuriã,cõtumeliãq̃ facit,ſtomachoſiores inq̃t meas lr̃as q̃s dicas nõ intelligo.

Storax,genus aromatis,& arbor unde fluit.Dicit & ſtyrax.Pli.li.xii. Arabes ex ſyria reuehunt ſtyracẽ.Ex hac fiebat omne unguentum.

Storea,quã extẽdimus ſup terrã.Pli.li.xv. Colligi mala poſt æquinoctiũ autũnale,neq̃ ante ſextãdecimã lunam,neq̃ ante primã horam cadiua ſeparari ſtramẽtis ſtoreis,paleiſue ſubſterni. Dicta ſtorea ἀπὸ τοῦ στρέννυμι quod ſignificat ſternere.Hæc alio nomĩe & teges & matta uocatur.

tratum participium,ſiue ſupinũ uerbi ſterno,& ſignificat id quod ſterni ſolet.Vir.Strata iacent paſſim ſua quæq̃ ſub arbore poma. Stratũ uero nomẽ ponit ꝑ lecto,ut in pſal.Stratũ lachrymis meis rigabo.Strata etiam dicunt oĩa ueſtimẽta q̃ ſternunt,ut ueſtes ſtragulæ,& periſtromata. Ouid.Strataq̃ q̃ mẽbris intepuere tuis.Rurſus ſtrata,ſeu inſtrata generaſr dr̃ oĩa,q̃ eqs mulisue inſternunt,& dicicimus equos ſtratos inſtratosq̃ eis ornatos.Liui.li.vii.Strata detrahi iubet.Et li. de ſecũ.bel.pu.Armatosq̃ deinde,inſtratisq̃ equis ſignũ expectare.Sene.ad Lucil. Stultus eſt q̃ equũ emptur⁹,nõ ipm inſpicit,ſed ſtratũ ei⁹ & frenos. Strataq̃ ſine appoſitiõe uiæ,dicit uia lapidibus tecta,ut ſũt uiæ Romanæ in oñes Italiæ urbes ſilicibus ſtratæ.Ideoq̃ plus ſceleris latro,prædo,percuſſorq̃ cõmittit,ſi in uia ſtrata in uiatorẽ graſſat.

Strat⁹,us.lectus. Hiero.li.iì.Reg. Accidit ut ſurgeret David de ſtratu ſuo.

Stratoriũ,quod ſterni ſolet.Idem in eodẽ. Obtulerũt ei ſtratoria & tapetia.

Stramen,qd̃ ſolo qeſcẽdi gr̃a ſternit.Dr̃ & ſtramentũ,& ꝑprie eſt ſtipula.Var.Tertio mõ metit,ut ſtramentũ mediũ ſubſecent,qd̃ manu ſiniſtra ſummũ ꝑhendũt,a quo medio meſſem dictã puto. Infra manũ ſtramẽtũ qd̃ terræ hæret,poſtea ſubſecat.Dictũ ſtramentũ a ſtãdo uel a ſtratu,q̃ id ſubſternat pecori.

Stramineus,a. ũ.quod eſt ex ſtramine.Prop.Straminea poſſet dux habitare caſa.Doxius ædificii lutei inuẽtor fuit exemplo hirundinum.

Stramentitius,a.um.quod ex ſtramẽto fit.

Strages ſignificat cladem, depulſionem, profligationẽ, iacturam,Nam antiqui ſterno & ſligo in eadem ſignificatione accipiebant.

Stragulũ,genus ueſtis,inq̃t Aſco. Vlpi.ſtragulã ueſtẽ accepit ꝑ ueſtimẽto qd̃ iniicit,q̃le eſt græco παλλιũ,ſed Hiero.ꝑ ueſte muliebri poſuit,cũ inq̃t.Stragulatã ueſtẽ fecit ſibi byſſus, & purpura indumentũ eius. Alii accipiũt ꝑ lecto optorio, ubi & dormiebãt antiqui,& diſcũbebãt uario deliniamẽto figurarũ,aut acu picto. Var.Quicquid inſternebãt a ſternẽdo ſtragulũ appellabãt quicquid culcitræ ſternit.Tibul.Nã neq̃ tũc plumæ,nec ſtragula picta ſoporem. Et ſtragulas ueſtes, aulea & tapetes intelligimus.

Straton,ut ſcribit Suidas,Lãpſacen⁹ phs fuit Theophraſti familiaris & ſucceſſor,q̃ uocatus eſt phyſicus propter ſpeculationẽ phyſicæ,ꝑceptor fuit Ptolemæi Philadelphi,ſcripſit multos libros.

Strãgulare trucidare.Sue. Qui eũ meridiantẽ quaſi Britannici æmulum ſtrangularent.

Stranguria,difficultas urinæ,quãdo guttatim micturiunt,ab στραγγαλέω conſtringo,& ἀπὸ οὔρου, urina,uel ab στάξ, γόος.qd̃ apud nos guttam ſignificat οὐρέω mingo latine ſubſtillũ dicitur.

Strãgulo,as .ſtringẽdo gulã neco.Pli.li.vii.Fabius ſenator pictor in lactis hauſtu uno pilo ſtrãgulatus eſt.

Strategus,pe.pro.dux exercitus.Plaut.in Cur. Nec ſtrategus,nec tyrãnus quiſquã,nec agoranomus.

Stratiotes miles,ſtratioticus militaris.

Stratius,ſiue ſtratiuus dicit militaris. Vñ Iupiter ſtratius a ueteribus coli dicebat.

Stratiphocles Stratos exercit⁹,phoſ,uir, cleos gloria,nomen uiri proprium.Plau.

Stratagemata aſtutiæ rei militaris calliditates & uafra menta;quibus impatores utuntur in bello,unde Frõtinus librum ſtratagematicon edidit geſta militaria exempla,ſiue cõſilia militaria,quibus homines ad ſimilia facienda ducunt,στρατός eũ exercitus,ἄγω duco Stratia,militia exercitus.

Strato nomẽ propriũ ſidonis reguli,q̃ (ut Hiero.ſcribit) manu ꝑpria ſe uolens cõfodere,ne iminẽtibus Perſis ludibrio foret,quoꝝ fœdus Ægyptii regis ſocietate neglexerat,retrahebat formidine,& gladiũ quẽ arripuerat circũſpectãs, hoſtiũ pauidus expectabat aduentũ. Quẽ iãiamq̃ capiendũ uxor intelligẽs extorſit acinacẽ de manu,& latus eius trãſuerberauit. Cõpoſitoq̃ ex more cadauere ſe moriẽs ſupiecit,ne poſt uirginalia fœdera alterius cõitũ ſuſtineret.

Strepſicerotes,ſunt capreæ hñtes cornua rugaꝝ ambitu cõtorta,unde & illis nomẽ inditum,nã στρέφω uerto torqueo κὼι τὰ κέρατα cornua.

Strena munus,qd̃ dat die feſto,omis boni gr̃a,q̃lia ſunt quæ paſſim dant die dominicæ natiuitatis,& pricipio anni noui,a numero quo ſignificat initiũ,mediũ, & finis uẽturarũ reꝝ ſiꝰ cõmodi,ueluti trena,q̃ ꝑpoſita ſlr̃a dr̃ ſtrena,ut in lite,ſolebãt antiq, dicẽtes ſtlitẽ. Quĩ dã a ſtrenuitate ſtrenã dici putãt. Põpo. Aſſide,ſi q̃ uẽtura eſt alia ſtrena ſtrenæ. Suet.de Cali. Et ne ſordid⁹ fœtidusq̃ impator eã cõſuetudinis priſcoꝝ liberalitatis gloriã conſeruaret,ineũte anno dixit ſe ꝑ calendas Ianuarii ſtrenas recepturũ,ſtetitq̃ in ueſtibulo ædiũ calendarũ die ad captandas ſtipes,q̃s plenis ante eum manib⁹, ac ſinu omnis turba ferebat.

Strenu⁹,fortis,celer,uigilãs,& ad res gerendas prõptus,a ſtrena ut qdã putãt,cui ſtrena dabat.i.primũ. At ſtrenuus miles a ſternẽdis hoſtibus.Sal.Nã ut q̃ſq̃ ſtrenu⁹ eciderat in bello.Col.lib.viii. Magiſter pecoris, acer, dur⁹,ſtrenu⁹,laboris patiẽtiſſim⁹,alacer atq̃ audax eſſe debet.Hinc ſtrenuitas.Oui.Priſcaq̃ ſtrenuitas mãſit.Strenua mors dr̃ a Curtio q̃ cito cõficit.

Strepo pis,pui,pitũ,uñ ſtrepitus,us,q̃ ꝑprie pedũ ambulantiũ,manuũq̃ aliquid ꝑtractantiũ ſonus eſt. Appel

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lat & fastus,& põpa diuitiarũ,q̃si a strepitu comitãtiũ, ut apd Quinti. Hic cũ me euocasset subito trepidũ,to toq; fortunæ suæ strepitu circũstetisset. Hinc compo nunt Cõstrepo. Gel. li. ii. At oĩm bonoꝝ & testimoniis & exemplis cõstrepebat. Circũstrepo. Aug. li. iii. cõfes. Veni Carthaginẽ,& circũstrepebat me undiq; sarta go flagitioꝝ amoꝝ. Instrepo,contra uel ualde strepo, aut cũ strepitu nomio. Vir. li. iii. Geor. Post ualido ni tés sub põdere fagin⁹ axis Instrepat. Aug. li. xiii. cõfes. Oẽs sibimet inuicẽ quisq; ut eũ nouerat,instrepuerũt nomẽ in strepitu cõgratulatiõis. Interstrepo. Virg. Di gna sed argutos interstrepe anser olores. Obstrepo,cõ tra aliqđ strepitũ facio. Salu. Ad hæc maledicta alia cũ adderet obstrepere oẽs hostẽ,atq; paricidã uocare Perstrepo,ualde strepo. Terẽ. in Eunu. Foras simul ꝓru unt se abeũt lauatũ,ꝓstrepũt,ita ut fit,domini ubi ab sunt. Et oĩa habent pe. correp.

Strepito,as. penl. cor. sæpe strepitum facio. Virg. li. i. Ge orgi. Nescio qua præter solitũ dulcedine læti Inter se foliis strepitant.

Strepitus,us. Vide paulo ante in dictiõe Strepo.

Strideo,strides,dui. & strido,dis,di. Virg. Stridũtq; cami nis strictura chalybũ. Et ꝓprie stridere dr cũ funes so nũ faciũt, Idẽ. Stridorq; rudentũ,q̃uis etiã ad alia trãs ferat. Hora. in Ser. Stridere secreta diuersos aure susur ros. Et in Euãge. legit stridor dentiũ.

Stridon oppidũ in agro Iustinopolitano,a quo diuus Hieronymus ortũ habuit,qđ a Gotthis euersum Dal matiæ quondã Pánoniæq; cõsiniũ fuit.

Stringo is. xi. ctũ. arcto. Plini. Apphensamq; manu strin git. Per trãslationẽ stringere q̃q; pro ꝓcutere ponitur Virg. li. x. Atq; animũ patriæ strinxit pietatis imago. Q̃q; pro rarefacere,excidere. Idẽ in Buc. Hic ubi den sas Agricolæ stringũt frõdes. Q̃q; pro decerpe,colli gere. Idem lib. ii. Geor. Sed tũ & quernas glandes tunc stringere tempus,& lauri baccas. Hinc strictiuæ oliuæ q̃ manu legunt ad differentiã caducarũ. Quãdoq; ꝓ ra dere. Idem lib. viii. Ego sum pleno quẽ flumine cernis strigentẽ ripas. Q̃q; ꝓ uulnerare. Idem in eodẽ. Hunc primũ leuis hasta Themillæ strinxerat. Q̃q; ꝓ atte nuare,cõponere,quod stringẽdo fieri solet,ut & strin gite remos. Stringere ensem,est nudare. Idẽ lib. xi. Stri ctum rotat acer Lucagus ensem. Non q; stringere nu dare significet,sed quia nõ nudant gladii nisi manu bria manibus stringant. Vir. Stat ferri acies mucrone coruſco Stricta parata neci. Huius cõposita sunt Astri go,qđ est iuxta stringo. Cõstringo,simul totũ stringo Col. li. vi. Si eodẽ scrobe duas uel tres arbusculas uoles cõstituere,curato,ne pariter se cõstringat. Distringo, ualde siue diuersis modis stringo. Destringo deorsum aut ualde stringo,excido. Col. lib. v. Iã uero muscus,q more cõpedis crura uitiũ,& uineta cõprimit,situq; ue terno macerat,ferro distringẽdus,& eradẽdus est,atq; hoc in ima parte uitis. Extringo,extra stringo. Hiero. ad Cte. Tũ in pũti epla hoc breuiter extrinxisse suffi cit,q; iusti appellent,non quo omni uitio careant, sed ex maiore parte uirtutũ. Obstringo,Perstringo,Præ stringo,Restringo & Substringo. Colu. li. ii. Boues cũ ab opere disiunxerit substrictos confricet, manibusq; comprimat dorsum.

Strictim aduerbiũ ꝑcat singula stringẽdo. Vñ stri ctim referri dicim⁹ ea q̃ cũ sparsa ac diffusa essent,breuiter & q̃si summatim colligũtur.

Stricte ꝑcat arcte,a quo formant stricti⁹ & stri ctissime.

Strictiuæ oliuæ,q̃ manu colligunt,ad dñtiã caducarũ.

Strictura ꝓprie dicunt scintillæ q̃ de ferro cãdẽti micãt euntq;,cũ massa malleis tundit,aut q; stricte emittun tur. i. ɛeleriter. aut q; oculos suo fulgore ꝓstrigũt. Vir. li. viii. Strictura chalybũ,& fornacibus ignis anhelat. Ser. uero ait. Strictura est terra ferri ĩ massam coacta, ibiq; ponit strictura ꝓ ferri massis.

Strigones densarũ uirium homines,q; in se constricti at que arctati sint.

Strigæ ordies rex iter se iũctim collocatæ,a stringẽdo dictæ,q; una sint strictæ,Striga in fœno dr ordo qdã & q̃si cõnectio coarctatioq;. Col. li. ii. de fœno loquens. Tũc demũ cõuertim⁹,& utrũq; siccatũ coarctabimus in strigã,atq; ita manipulos uinciemus. Itẽ longitudo maior latitudine dicit Striga.

Strigatus ager uocat,qui per strigas crescit a septentri one in meridiem.

Strigosus,a,ũ qđ est exhaustũ,& macilentũ,q̃si stringo sum. Cui⁹ corpus stringit,aut fame,aut macie,aut alia uitii causa. Vñ iumẽta strigosa dicta sunt,q; corpa eo rũ restricta sint. Col. li. vii. Quanq̃ possit huic aliq̃ten⁹ cõparari q; ꝓgenerat onager,nisi & indomitũ & serui re contumax siluestri more strigosum patris ꝑferret habitũ. Et li. viii. Placide ac lẽte pabulet,ut & largi sit uberis,& nõ strigosissimi corpis. Hic etiã male habit⁹ dr. Gel. Equũ strigosum & male habitũ,sed equitem eius uberrimũ,& habitissimũ uiderũt.

Strigmẽta sordes q̃ ex corpibus radunt. Vñ strigmẽta olei dicim⁹ cæromata. i. sordes olei,q̃ ex unctoꝝ athle tarũ corporib⁹ radunt. Pli. Notũ est mgĩatus honoris eius octogenis sestertiis strigmẽta olei uẽdidisse.

Strigil instrumentũ ꝓprie e ferro dẽtatũ,a stringẽdo. i. radẽdo,quo equos & id gen⁹ iumẽta expolire solẽt eq sones,e corpe sordes abradẽdo. Eo utebant ueteres ad radẽdas sordes corpis,sudoremq; tergendũ,ꝑcipue in balneis,anteq̃ comederẽt,ex auro,argẽto,ferro. Inter dũ etiã lapidibus qbusdã,ut nũc linteis. Persi. I puer & strigiles Crispini ad balnea defer. Quidã strigiles acci piũt,ꝓ pectinibus fricatoriis,quos Indi ex hebeno faci ebãt. Legimus apud Stra. li. xv. de morib⁹ indoꝝ, illos exercitiũ ꝑcipue frictiõe ꝓbare,& maxime strigilibus hebeni leuibus corpa expolire,reges quoq; corpa stri gilũ ꝓfrictione curare. Strigiles etiã sunt uelaria,unde athletæ post laborẽ stringunt. Pli. de spõgia. Cinis eius plurimũ ꝓficit cõtra scabricies genaꝝ,& qcquid opus distringere,ꝓstat & strigilũ uicẽ, lintheorũq; affectis corporib⁹. Alii strigilẽ accipiũt ꝓ quodã uasis genere. Stra. Inde strigilũ,& ampullaꝝ artifices mature euase rãt. Plau. in Pers. Ampullã,strigilẽ,scaphiũ,soccos,pal liũ,marsupiũ habeat. Cic. li. iiii. de fi. Si ad illã uitã q̃ cũ uirtute degat,ampulla aut strigilis accedat. Et in Hi spania strigiles etiã uocabãt auri paruulas massas. Itẽ strigil aluminis genus punicosum,& foraminũ fistulis spõgiæ simile,rotũdũq; natura. Cor. Cel. Medicamen tũ in aurẽ ꝓ strigilẽ instillari iubet. Strigiles etiã nunc sermone uernaculo piscículi quidã dicunt,quoꝝ fre

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quẽs sit captura p hyemes. Hãc dictionẽ Prisca stringo uel a græco σλέγγις deduci existimat.

Strigilecula dimi. a strigil, p uase. Apul. strigilis & gutti specié graphice describés, sic inqt. Qui magno incẽptu p̃dicauit fabricatũ semet sibi ampullã quoq; oleariã quã gestabat lẽticulari forma tereti ambitu, pssula rotũditate, iuxtaq; honestã strigileculã, recta fastigatione clausulæ, flexa tribulo ligulæ, ut & ipa in manu capulo moraret, & sudor ex ea riuulo laberet.

Strigiũ, uestis hispanica. Plau. Nudus est, iurat se tribulo strigium oppigneraſſe.

Strix strigis, auis q̃dã nocturna, & importuna, a striden do dicta. Luc. li. vi. Qd trepidus bubo, qd strix nocturna q̃runt. Aggredit pueros nutricis egentes, & ex eoq; corpusculis uitalẽ sanguinẽ absorbet. A cui⁹ auis nocuméto striges appellam⁹ mulieres puellulos fascinãtes suo contactu, & lactis munerumq; oblatione. Sere. Præterea si forte p̃mit strix atra puellos. Virosa ímulgẽs exertis ubera labris. Striges etiã sunt olera uilia, ut apud Plaut. in Pseu. Hei homíes cœnas sibi coquũt cũ cõdiũt, nõ cõdimẽtis cõdiũt, sed strigibus. Iuue. Et sonat unctis strigibus, Legiẽ & strigilibus.

Striæ, & striaturæ sũt q̃si canaliculæ, & sulci, qbus quod dã colũnaꝝ genus excauat. Vict. li. iii. Colũnarũ striæ faciẽdæ sũt. xxiiii. Ita excauatæ ut norma í cauo striæ cũ fuerit coniecta, circũacta anconibus striaꝝ dextra ac siniſtra tangat acumen. Hinc striatas colũnas dicimus, q̃ striis distinctæ sunt.

Striare significat strias in colũnas. i. canaliculas facere. Vict. lib. iiii. Colũnas striari. xx. striis oportet. Striare etiã uidenẽ boues cũ pacto, aut nõ pacto priore uersu, alius initur. Hoc aũt fit dũ boues adhuc in priore uersu anhelant non conuenit.

Striatus, a. ũ. qd est striis distinctũ. Pli. li. xxi. Cãdor eius eximi⁹ foliis foris striatis, striatã frontẽ appellat Apul. rugosam, cõtractã, qualis ex tristicia esse solet, q̃ & caperata frons dr̃, in qua rugæ instar striaꝝ.

Striatura uocat descriptio striataꝝ, ut apud Victru.

Strimon fluui⁹ Thraciæ. Vñ fit strimoni⁹, a. ũ. Virg. li. i. Georg. Strimoniæq; grues, & amaris iutyba fibris. De primitiuo idem. Rupe sub aduersa deserti ad strimonis undam.

Strobylus nucle⁹ pine⁹. Iurecõsul. titu. de uer. sig. scribit integros strobylos de pinu ligni appellatiõe cõtineri. Simílr & arbores nucleos pineos ferẽtes, strobyli dicũtur apud Dioſco. & Galenũ, dict⁹ strobyl⁹ q̃si sapidus.

Strophas, adis, latine cõuersio, uertigo.

Strophus a græcis dr̃ sacculi funiculus, a strepho uerto q̃ circũquaq; uertat. Itẽ stroph⁹ qd sacerdotes hñt in capite p insigni. Quidã coronã esse dicũt, aut qd p corona insigne í caput imponi, q̃le sit strophiũ.

Strophæ res nugales & inanes. Mar. Nihil strophaꝝ ẽ, iã salariũ dãdũ est. Aliqñ dicitur acumẽ subtiliras, ab στροφὴ cõuersio. Hiero. cõtra Ruf. Vis scire totas argutiarũ tuarũ strophas uulpecularũ insidias.

Strophos, dolor inteſtinoꝝ, quos tormíes latini uocãt.

Strophius, ppriũ nomen phocensis regis.

Strophiũ fascia pectoralis, q̃ uirginalẽ tumorẽ papillaꝝ cohibet. Catul. Nõ tereti strophio lactentis iũcta papillas. Turpil. Me miserã cp iter uias epa excidit mihi infœlix inter tuniculã, ac strophiũ collocarã. Antiqui strophia coronas tenuiores dixerũt ab insigni qd ípo nebat capitibus sacerdotũ, qd ἀπὸ τ στροφάειν hoc est a uertẽdo. Pli. li. xxi. Tenuioribus utebant antiq corõis strophia appellãtes. Et strophion græce uocat, qd latine stropp⁹. Id aũt insigne capitis sacerdotale ẽ. Quidã coronã esse dicũt. Ideo apud falisços festũ fuit nomie stroppearia q̃si strophearia, qa coronati ambulabãt. Nri uernacula lingua adhuc strophũ uulgo uocitãt, qd in usu uitiliũ ẽ, & coronamẽti rusticã uicẽ repñtat. Hinc p uinculis strophia poni solẽt. Apul. li. ulti. Nauis absoluta strophiis anchoralibus,

Strophades sunt duæ insulæ in mari Ionio, q̃ antea Plotæ uocabãt. Virg. Accipiũt strophades graio sunt nomine dictæ insulæ Ionio in magno. Dictæ strophades ab στροφὴ conuersio.

Strongylos, & gyle, es. pe. cor. insula in mari Ægeo, una ex Æoliis sic dicta, quia sit rotũda & globosa, qd strongylõ græce designat. Hæc ut Pli. li. iiii. scribit, uinearũ fertilis est, cui⁹ ambitus patet. lxxv. milia passuum. ea nũc naxos, sed antea Dia uocata. Syl. li. xiiii. Mille agatina dedit pflataq; strõgylos hauſtris.

Stroma stromatis, oñe qd sternit, a quo fit peristroma. Stromata etiam dicunt cõmẽtaria sciẽtiæ uarietates. Vñ Origenes stromatũ libros cõposuit. Stromateũ uarietas, tanq̃ opus uarietate cõtextũ.

Struo, is. xi. ctũ, ordino, seu ordinate apto. Liui. li. i. Post q̃ structi utrinq; stabãt, cũ paucis pcerũ in mediũ duces ꝓdeũt. Cõposita hui⁹ uerbi sũt A struo, cõstruo, de struo, extruo, instruo, obstruo, p̃struo, substruo & suprstruo, q̃ fm uim p̃positionũ significãt. Hiero. ad Terẽtiã. Hinc ualles substructiõibus opplẽdo. Cypri. Ad certamẽ anim⁹ ante p̃struit, qñ se aduersari⁹ cõfitet.

Structilis & hoc structile, pe. cor. ut structiles colũnæ, q̃ nõ sunt ex uno lapide, sed ex multis.

Structor, q aliqd ordinat. Ponit & p cellario, q instruendæ mẽsæ & ciboꝝ curã habet, a struẽdo. i. ordinãdo, & cõponẽdo, q ex arte structoria altilia secat in cõuiuio Mar. Et q̃ nõ egeant ferro structoris ofellæ. Qui uero cõuiuii príceps est, architriclinus uocat.

Structura ædificiũ siue cõpositio, & ordinatio. Col. lib. i. Igit ad structuræ cum primum statim fundamẽta iaciunt, euitandũ est.

Strues a struo, pprie lignoꝝ cõgeries est. Et strues dr̃ genus libi, quod addebat in sacris. Ouí. li. i. Fast. Hæc adolet flãmis cũ strue farra suis.

Struma tumor uel morb⁹, qui a scrophis, q̃ id morbi patiũtur Scrophula dicit, in quo subtus concretæ quædã & puræ & sanguineæ, quasi glandulæ oriunt. Inde strumosi dicunt, qui id uitium patiunt. At Cor. Cel. scribit strumã extãtia quædam in tergo. Gibbus uero in pectore. Alii strumã uitiũ gutturis esse putant. Catul. in opprobrium dixit. Sella in curuli struma Nonius sedet. Inde strumosus. Iuue. Nec p̃textatum rapuit Nero loripedem, uel strumosum, atq; utero pariter gibboq; tumentem. Pli. lib. xi. Guttur hoi tũ & suibus intumescũt aquarũ, q̃ potant plærũq; uitio, ppter quod q̃dã tubera spõgiosa, p corpus aliqñ insperſa scrophulæ dicunt, q̃ etiã sub strumæ appellatione cõtinent, ut recti⁹ strumulæ, q̃si puæ strumæ, q̃ scrophulæ noĩent.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Struthius,& pro fœ.ſtruthio,auis eſt,corpe grandis gra/
uiſq. Hie.in Iob. Penna ſtruthionis ſiſis eſt pēnæ hero/
dii,& accipitris. Alias ſtruthius genus herbæ,q̄ nos ra/
diculā dicimus a paſſeris uocabulo.Theoph.li.ix.Foli/
um habet quale ſtruthos quo lintea candorē capiunt.
Strutheus membrum uirile a priſcis dicitur a ſalacitate
paſſeris,qui græce στρουθός dicitur.
Strutea. Pli.li.xv.de cidoniis.Minora ex eodem gene/
re ſtrutea,adoratius uiberant ſerotino prouentu.
Struthiocamelus,maxīa auiū eſt,ſi tū auis eſt dicēda,cū
pēnas dūtaxat hēat,ut adiuuēt ad currēdū,cætero uo/
lucris nō ſit,nec a terra tollaſ. Vngulas hēt ceruinis ſi/
miles biſulcas cōprehendēdis lapidibus utiles, quos in
fuga cōtra inſeq̄ntes pedibus ingerit. Cōcoquit q̄cūq;
deuorat,ſine aliquo delectu.Mira i eo ſtoliditas.Etēm
in tanta corpis altitudine, ſi colla frutice occultauerit
latere ſe putat.Oua eius in p̄cio ſunt,ppter ampli/
tudinē,
& pennæ, qa galeas uariis colorib⁹ infectæ adornant.
Struices,omnium rerum extructiones. Plau.in Me.Tan
tas ſtruices concinnat patinarias.
Studiū eſt uehemēs applicatio aī ad aliqd pagendū. Ac
cipiť q̄nq; p exercitatiōe,ut cū dicim⁹ ſtudia līaꝝ.Co.
Et ne ſingula ſequar ei ſtudio,qđ q̄ſq; agere uelit cō/
ſultiſſimū rectorē adhibeat.i.exercitio,uel opi uel arti.
Q̄nq; p diligētia. Q̄nq; p fauore ſeu amore.Sal.D.Syl/
lanū certe ſcio,q̄ dixerit,ſtudio reip.dixiſſe.Q̄nq; p uo
luntate, ut Scindiť incertū ſtudia in cōtraria uulgus.
Studioſus mō aſſiduū, ac ſeueranté ſcat. Cice.ad Her.
Iō p bonis uiris & ſtudioſis amicus erat. Mō cupidū &
alicui rei deditū,atq; addictū,ut ſtudioſus laudis.i.cupi
dus,& ſtudioſus cæſaris.i.amator uel beniuolus.Ci. Ce
cinnæ. Viri ſūt optimi,& tui ſtudioſi,& mei neceſſarii.
Hinc fit p ſtudioſus.Idē in Cato. Attribuito līis græcis
quarum cōſtat eum perſtudioſum fuiſſe in ſenectute.
Studeo,es.ui.itū,ſtudiū adhibeo,do operā alicui rei.Cæſ.
cō. i. Cupiditate regni adductus nouis reb⁹ ſtudebat.i.
uacabat, conſtruiť ét cū ablō mediāte in,uel ét actō p
ſertim ſi aliqd ſtudioſi⁹ legimus.Titi.in pſal. Ferētina
tis pp⁹us græca ſtudet.Plau.ī Mil.Min⁹ has res ſtudeāt
Ci.p reditu ſuo.. Cū uero līas ſtudere īcipit. Et ſtudere
eſt amare,ſiue fauere.Sal. Neq; ſtudere neq; odiſſe,ſed
minime iraſci decet.Oui.li.ix.Me.Cui ſtudeat de⁹ oīs
hēt.Itē eniti.Cic.li.i.offi. Quoꝝ uero pīes,aut maiores
aliq̄ gīa p̄ſtiterūt,hi ſtudēt plæraq; in eodē gēne laudis
excellere. Lac.li.iii.duo ſignata eius comphendit.Qui
ſapiæ ſtudet,utiq; nōdū ſapit,ſed ut ſape poſſit ſtudet.
Stupa, linum uile,quod lini cortici proximum eſt,ut in
quit Plinius ab græco στυπίον,quod ſtupam ſignificat,
uel a ſtipando, ꝙ ea ſtipentur naues. Hinc ſtupeus, a.
um. Vir.Subiiciunt lapſus,& ſtupea uincula collo.
Stuparius, a. um.quod ad ſtupam pertinet,ut ſtuparius
malleus, quo lina tunduntur.
Stuprū eſt coitus lege uetitus,q̄ duplex ē.Vnus cū nupta
qđ adulteriū dī,aut cū puero,aut cū ſanguīe cōiūctis,
ſiue ſacris uirginib⁹,aut cū uis afferť cuilibet p̄ſonæ,ét
ſi ancilla ſit.Aliq̄ ſtupꝝ ponit,p turpitudine.Neuius.
Perire malūt ibidē,q̄ cū ſtupro redire ad ſuos popula
res. Enni. Fœde, ſtupreq; caſtigor quotidie turpiter.
Stupro,as.uitio ſtupro.Plau.ī Au.Is adoleſcētis illius eſt
auūculus,q illā ſtuprauit noctu cereris uigiliis.Ci. lib.
iiii. ad Her.Qui uiolaſſet ingenuā mrem cōſtupraſſet?
Stupeo, es. pui.ſcat quodā mō ſenſum reꝝ non habere.
Perſius. Sed ſtupet hic uitio.i. inſanus eſt factus uitiis.
Iungitur & cum accuſatiuo. Cic. de fi.bo. Hæc cum lo
queris uarrones ſtupemus.Huius compoſita ſunt Ob/
ſtupeo,& ſubſtupeo,a quibus ſtupeſco,obſtupeſco, ſtu
pefacio,obſtupefacio,ſtupefio & obſtupefio.
Stupor,eſt alienatio quædam ſenſuum,ꝙ ſcilicet ſenſus
conſtipentur. Et eſt admirationis ſpecies ex magnitu
dine miraculi proueniens ita, ut etiam impediatur in
ueſtigationem cauſæ miraculi apparentis.
Stupidus, quandoq; pro ſtupefacto,quandoq; pro inſen
ſato accipitur. Vnde ſtupentia, ſiue ſtupida dicuntur,
quando uel paruum, uel nullum habent ſenſum.
Stultus,imprudens,īprouidus,affectibus obnoxius. Cic.
in Para.Oēs ſtultos inſanire.Hor.Stultus & īſanus. Nā
& multi nō inſipiētes aliq̄n ſtulte aliqd uel agūt, uī lo
quunť. Fatuus plene inſipiens qui ſale caret. Afra. Ego
ſtultū me exiſtimo,fatuū eſſe nō opinor.Inſanus,q ab
iecta rōne,cū furore & impetu oīa facit. Rudis, q nū q̄
didicit. Stolidus ſenſibus īperfectus. Inter ſtultū, & inſi
pientem hoc intereſſe putat Aug. lib.ſpeculi pecc ato/
ris, cū ait. Oīs ſtultus eſt inſipiens. Inſipiens.n.dī quaſi
nō ſapiens. Multi.n.manēt q ſapientes nō ſunt tū ſtul/
ti non ſunt. Multi iuſti ſunt,& multi iuſti nō ſunt & tū
iniqui nō ſunt. Vīs noſcere qs ſit inſipiens & qs ſtultus.
Ego reſpondeo inſipiēs eſt,q ſe a gaudiis paradiſi pere
grinū eſſe non cōſiderat, & ſe exulē in hoc exilio nō at
tendit. Stultus eſt q licet iſta cognouerit liberari tū a
mūdi miſeria nō intēdit.Vñ eſt illud in pſal.Simul inſi
piens & ſtultus pibunt.Stultitia eſt in factis dictiſq; per
ignorantiā recti ac boni erratio,inqt Lact.li.v.Aug. āt
li. de liber.arb.ſic ſtultitiam diffinit,ꝙ ſit rerū appeté/
darū & uitandaꝝ non q̄libet ſed uitioſa ignorantia.
Stultitia, q̄tuor modis dignoſcit. Aut cū non uenerit in
mentē qđ oportet.Aut ſi uenerit,non tenere,aut bonū
conſiliū nō admittere,aut malū admittere,hīc Heſio/
dus ecōuerſo. Optimus ille quidē,q per ſeſe oīa noſcēs
Præceptor ſuus ipſe ſibi meliora peregit. Rurſus & il/
le bon⁹ monitus q recta ſequeť.Qui nō ipſe ſapit, neq;
credit recta monenti,Hic nullā in parte utilis eſt.
Stypticus,idem quod ſtrictus, ab στύφω obturo, ſtringo.
Stymma eſt ſpiſſamentum & domitura unguenti,ut in
quit Dioſcorides.
Stymphalus lacus in Arcadia, in cuius ripis erat Stym/
phalum oppidum.Oui.li.ii.Faſt. Teſtis erit Pholoe, te
ſtes ſtymphalides undæ. A ſtymphalo lacu ſtympha/
lides aues appellatæ ſunt tantæ magnitudinis, ut ſolis
radios obumbrare dicerentur omnem Arcadiam de/
uaſtantes. Hie. Cerberum & ſtymphalidas narrant fa
bulæ poetarum. A Stymphalo oppido ſit.
Stymphalius,a.um. & ſtymphalis,idis. Hie. contra Iouī.
Ariſtoclides Orchomeni tyrannus adamauit uirginē
Stymphalidem, quæ cum patre occiſo ad templū Dia
næ cōceſſiſſet,& ſimulachrum eius teneret, nec ui poſ
ſet auelli,in eodem loco confoſſa eſt. Ob cuius necem
tanto omnis Arcadia dolore commota eſt,ut bellum
publice ſumeret,& necem uirginis ulciſceretur.
Styx,gis.ge.fœ. proprie mœſtitiam deſignat, στυγνός em
triſtis dī, στυγνάζω mœreo,uel dī ab στύγω timeo odi,q̄

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

terrori oĩbus sit. Vir. Stygiáq; paludé, dii cuius iurare timẽt & fallere numẽ. Fingũt a poetis, ꝙ sit ĩfernalis palus, cũ sit fons in Arcadia exitiosus aĩalibus cui⁹ aqua illico necat ex nimio frigore, utpote cũ ꝓfluens ipa statim lapidescat. Tradũt hac aqua æs ferꝝ erodi, & oĩa uasa in ea missa frangi ꝓter cornea. Est & alia palus in Ægypto iuxta Méphim quã ueteres Styga uocauere. Pli. tres stygas uĩ nouisse Arcadiã ad nonacrim. Achaicã ad Pheneũ urbẽ thessalicã, & ad peneũ amnẽ de qua Vict. & Señ. Hic stygius, a. um. Sene. Hic sæuus umbras territat stygius canis. Aristophanes aũt in ea comœdia, quæ βάτραχος ἐγγράφεται ἐνταῦθα ἀυλεδρί τί σοι τε εἶεισι πνοιὴ ὁλοὸν φῶς κάλλιστον ὥστερ ἐνθάδε ἡμῖν ἐν λειμῶνας καὶ θιάσους εὐδαίμονας ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν ἠκρόθιν χείρων πολύ. Nam stygis proxima est elysio.

S ante V

Suauis, dulcis, a quo suauitas, & suauitudo, ꝓ dulcedine. Plau. Suauitudo mea. Quoꝝ cõtraria sũt ĩsuauis, austerus, asꝑ. Insuauitas, ĩsuauitudo. Aduerbia suauiter, insuauiter, suaue & ĩsuaue. Vir. Et suaue rubẽs hiacinthus

Suadeo, des. si. sum. ꝼm naturã bisyllabũ est, licet multi trisyllabũ putent. Qđ & si inueniaf solutio dicenda é, a suaue, & do ꝓ dico, cõpositũ esse qdã arbitrant, hoc est suaue dico. Est. n. suadere accõmodatis, & suauibus uerbis aliquẽ in opinionẽ nr̃am inducere, hoc est hortari aliquem ad id, quod intendimus. Cuius cõtrarium est dissuadere. De persuadeo supra habitum est.

Suadela, pe. pro. suasio dicitur.

Suasori⁹, a. ũ. qđ ad suadẽdũ ptinet, ut suasoriũ mun⁹. i. offĩ suadẽdi. Et ps deliberatia a rhetoricis suasoria dr̃.

Suasum color ex stillicidio fumoso in uestimento albo. Sunt & qui omnem colorem suasum uelint appellari, ꝙ quasi persuadatur in alium colorem transire.

Suauium, quod & sauium dicitur, per diminutionem u. uoluptas dicitur. Teren. O Thais meum suauium.

Suauior, aris. & sauior significat cum uoluptate, aut præ gaudio osculor. Catul. Ad Veranium Lucidum os oculosq; suauiabor. De hoc etiam in Dissauior.

Suapte, sua ipsius natura. Et suopte, suo ipsius, sicut meopte, meo ipsius. Cice. lib. i. Tuscul. Terrena, & humida suopte nutu, & suo pondere ad pares angulos in terrã, & in mare feruntur.

Sub ꝓpositio, & sepatur, & componit̃. Separata aliqñ denotat tps & actõ iungit̃, ꝼcatq; circa, uel per. Vir. Sub lucẽ exportãt calathis. i. p lucẽ, seu aduenitẽte luce. Aliqñ ponit̃ ꝓ in, ut sub idẽ tps, sub eandẽ horã. i. in eodẽ tpe, in eadẽ hora, q̃q̃ & per idẽ tps, & p eandẽ horã, uel circa ĩdem tps, & circa eandẽ horã exponi possit. Li. Vtrinq; legati fere sub idem tps ad res repetẽdas missi. Suet. de Aug. Sub horam pugnæ, tam arcte repẽte somno deuictus, ut ad dandũ signũ ab amicis excitaret. Aliqñ ꝓ statim post, ut sub hæc uerba. Cic. Planco. Sub eas aũt redditæ sunt. Aliqñ significat ad locũ, & pro ante sumitur. Vir. Posteq; sub ipsos nituntr̃ gradibus. Aliqñ in loco, & pro subter capit̃, construitq; cum ablt̃o. Idem lib. viii. Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. Item cũ ablt̃o accipit̃, pro in, ut apud eundẽ. Nãq; sub ingẽti lustro dum singula templo. Item pcat cũ, ut Sub sarcinis. i. cum sarcinis. Cõposita etiã plærunq; localẽ significationẽ retinẽt, q̃ illi ꝓpria est, ut subeo. suppono. i. subter. Interdum ꝼcat infra, ut Caudãq; remulcens subiecit pauitãtem utero syluasq; petiuit. Interdum diminutionẽ, ut subdubito subirascor. i. aliquãtulũ. Est eñ ut Don. iqt temperamentũ plenæ pronunciatiõis. Interdũ significat supra, ut corpora saltu subiiciunt in equos. i. supra iaciunt. Interdũ prospere, ut succedit. Interdũ post, uel q̃primũ, ut subsequor. Interdũ cõtra uel prope, ut subsisto. Cæsar. Audacius subsistere, nõnunq̃ & nouissimo agmine ꝑlio nostros lacessere. Interdũ prudenter, seu diligẽter, ut subseruio. Interdũ in promptu, ut quomodo ratio non subest. Interdũ latenter, ut suppilo. Interdum sensim, ut subrepo. Interdũ adhuc. Liu. Tanq̃ spes subesset. Cõponitur aũt fere cum oĩb⁹ litteris. A ut subaro. B ut subbibo. C ut succido. D ut subdo. E ut subeo. F ut suffero. G ut suggero. H ut subhasto. I ut subiungo L ut subleuo. M ut submoueo. N ut subnecto. O ut suborior. P ut suppono. R ut surripio. S ut subsanno. T ut subtraho. V ut subuenio. Sed quotiens subiungitur uocalibus, uel b. d. h. l. n. s. t. remanet b. integra. In aliis mutatur b. in litteram sequentem, subrideo. subrogo. subruo. Sustineo uero suspiro, suspicor suspicio, sustuli sustollo, & hmõi sine b. scribẽda sunt, quia non a sub, sed a susum siue sursum composita sunt.

Subæratum aurũ, a sub & æs, æris auꝝ, qđ habet æs subtus. Persi. Ne qua subærato mendosum tinniat auro.

Subalpini populi, qui sunt sub alpibus.

Sub corona uenundari captiui dicebantur, qui coronati uendebantur.

Sub iugum dicebantur hostes missi esse, quia duabus hastis in terra defixis, tertiaq; superligata inermes sub ea transire cogebantur.

Sub manu uulgaris locutio, & significat statim, temporisq; momentum, quasi de manu in manum. Sene. lib. x. Epist. ad Lucil. Consilium nasci sub die debet, & hoc quoq; tardum est nimis sub manu quoq; quod aiunt consilium nascatur. Sue. de Aug. Et quo celerius ac sub manu annunciari, cognosciq; posset, quod in prouincia quaq; gereretur, iuuenes primo modicis intervallis, per militaris uias dehinc uehicula disposuit.

Sub uitem hastas iacere dicebatur ueles, cũ sub manũ sursum hastã mittebat. Sub uitẽ preliari milites dicebanr̃, cũ sub uinea militari pugnabãt. Sub uineã iacere cũ astantibus centurionibus sudes iacere cogebantur.

Subactus, a. um. Vide in dictione Subigo.

Subagito, as. significat ineo. Plau. Dum ille meretricem subagitat ego quiesco.

Subaquaneus, a. um. quod sub aqua manet, ut scopulus subaquaneus.

Subalaris, & hoc subalare, quod sub alis est. Vnde scribit Lampridius Heliogabalum solitum fuisse in accubitis habere plumas subalares.

Subcerniculũ farinariũ cribꝝ, qđ fit e setis equoꝝ quẽad modũ excussoriũ, & pollinariũ fit e lino. Excussoria cribra sunt, qbus furfur excutitur. Pollinaria, quibus pollin, hoc est farina ignobilior ad panẽ secũdarium, qui est grossus, tenuiora sunt accõmodata flori farinæ.

Subcinericius, a. um. quod sub cinere coquit̃. Vnde subcinericium panem legimus.

Subcoacta

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Subcoacta mollior pellis dī utpote aliis pellib⁹ subiūcta
Subdo,is.ſuppono,ſubiicio.Cato de re Ru.Ignem ſubdi to, ubi bullabit uinum ignē ſubducito,& ſubdere ſub/ iungere.Quin.His dictis,& alia ſubdidit.
Subditus,q alicui⁹ impio ſubiectus eſt, ſubditū ēt partū dicimus ſuppoſitū,hoc eſt ſublatū ab ea muliere,q̄ pe/ perit, & alteri appoſitū.Itē apud iureconſultos ſubditū teſtīm dī cū uero teſtaméto occultato, aliud clam fuit appoſitum.Subditus iudex,qui loco mortui datur.
Subditiuus,a.um.qui ſubditus eſt.Plau.in Amph.Subdi tiuus eccum exit foras.
Subditicius,ſuppoſititius, unde a Plauto Iuppiter dictus eſt ſubditicius Amphytrio. Suet. Nō mō uerſus cenſo ria q̄dā uirgula notare & libros,q falſo uiderent iſcri/ pti,tāq̄ ſubditicios fūmouere familia pmiſerint ſibi.
Subdolus. pe.cor.occulte decipiens.
Sub dio aliq̄d eſſe dicimus,qd nō eſt ſub tecto,ſed in nu do,& ſub cœlo. Aliter dī ſub Ioue, ab eo q̄ græci Ioué ὑψίστον dīt.Hor.li.i.car.Vitāq̄ ſub dio,& trepidus agat, hinc ſubdialia pauimenta,& ſubdiales deambulatio/ nes, quas Vict. græco uocabulo uocat hypæthras.
Subdiale,quod ſub dio permanet.i.ſub aere. Pli.Illa ſup terram ex ſubdialibus petris cæditur. Hæc ex obrutis. Subdialia pauimenta a græcis primo habita, quibus congerentur domus ex tunſa teſta, & pedali craſſitudi ne feſtucata.Terratium nunc appellatur.
Subduco,is.pe.cor.ſubter duco.Interdū ſubtraho. Cato. Ignē ſubdito,ubi bullabit uinū ignē ſubducito. Sūt em cōtraria ſubdo,& ſubduco.Iuue. Et nos ergo manū fe/ rulæ ſubduximus.Interdū ſurripio.Vir.Et ſuccus peco ri, & lac ſubducit agnis. Interdū ſurſum duco,leuo,ex/ tollo.Idem.Qua ſe ſubducere colles Incipiūt. Hinc ſub ducere naues dicimus in terrā trahere, q̄ terra mari al tiorſit ſicut ecōtrario deducere in mare, e terra duce re.Idē.Quaſſatā nēctis liceat ſubducere claſſem. Plau.in Caſ.Ibo itro,ut ſubduci naūim rurſum in pulūinariū. Interdūſubducere cū hoc noīe ratio ſcat cōputare,cal culare. Cic.Lentulo.Rōnibuſq̄ ſubductis ſummā feci cogitationū mearū Plau,i Cap.Subducā ratiunculā q̄/ tillū argentū mihi apd trapezitā ſiet. Et ſubducere eſt furtim ſubtrahere.Idē in Cur.Propino magnū poculū ille bibit,caput ponit,cū dormiſcit,ego ei ſubduco an/ nulū.Sal. Præterea ex gregariis militibus quēq̄ arma tum in prima acie ſubducit.i.extrahit,& alibi locat.
Subeo,is,iui.uel ſubii,itū. igredior.Cæſar.com.i. Qui in tra annos xiiii.tectū nō ſubiſſent.Lac. Siue uirtutes in ſeras uitia ſua ſponte decedēt,ſiue uitia eximas uirtu/ tes ultro ſubibūt. Paſſiuū protulit Iuue. Qd ſi ſubeunt ſpera caſtra.Et ſubire eſt ſuſcipere,aut pati, ut ſubeo periculū,ſubeo crucē,mortē.Cic.li.iii.offi.Qui retinen di officii cā cruciatus ſubierit ultro.Itē ſuccreſcere. Vir gil. Ne ſubeant herbæ, neu puluere uita fatiſcat. Itē in memoriā uenire.Et modo cū dtō,mō cū actō conſtrui tur,ut ſubiit mihi. Cur. Sera pœnitētia ſubiit regē.i. in mentē,uel in memoriā uenit.Item ſubdere,ſupponere. Vir.li.x.Æneas ſubiit mucronē, ipſumq̄ morando Su/ ſtinuit.Item extolli. Pli. Sed hi rationē afferunt,q̄ le/ uiſſima ſit imbrium ciſternarū aqua,ut q̄ ſubire potue rit,& pendere in aerē. Idē. Nec leuitatis in pluuia aquā argumētū eſt ſubiiſſe eā in cœlū cū etiā lapides ſubiiſſe appareat.Itē ſuccedere. Var.In quā locū ſubierūt in quilinæ impietas,perfidia,impudicitia. Itē reſpondere ſeu reſiſtere.Cic.in Ver.Diuinatione poteris ne oratio nē eius ſubire.Itē aggredi.Hiero. Nūc dēpcor Deſideri clariſſime,qa me tm opus ſubire feciſti.Item ſcandere Pli.li.iiii.Hemi excelſitas ſex.M.paſs. ſubitur.
Subfibulum.Vide in dictione Fibula.
Subhaſtare, eſt ſub haſta mittere, hoc eſt per auctiōem uendere.Haſta enim erat uirga, quæ dabatur,cum po teſtas alicui daretur de aliqua merce.
Subigo,is.pe.cor.ſcat cogo.Sal.Ambitio multos morta les falſos fieri ſubegit.Qūq̄ ſubigere, ē ſubiicere doma re.Idē.Poſtea uero,q̄ in Aſia Cyrus in Græcia Lacedæ monii,& Athenienſes cœpere urbes,atq̄ nationes ſubi gere. Qūq̄ ſummittere, ut ſubige ſub arbore pecus. Qūq̄ acuere.Vir.li.vii.Pars leues clypeos,& ſpicula lu cida tergunt Aſuina pingui, ſubigūtq̄ in cote ſecures. Qūq̄ attrectāre agitare. Cato.Farinā in mortariū in/ dito, aquā paulatim addito, ſubigitoq̄ pulchre. Qūq̄ bene arare,bene colere. Vir.Ante Iouem nulli ſubige/ bant arua coloni.Col. li.ii. Sequitur ut tpa quoq̄ ſubi gendi arui præcipiamus. Cic.per tranſlationem li. de Ora. pro exercere poſuit. Subacto mihi ingenio opus eſt,ut agro nō ſemel arato,ſed nouato & iterato.Qūq̄ ſuffodere.Vir.li.ii.Geor.Tamen hæc quoq̄ ſi quis inſe rat,aut ſcrobibus mandet mutata ſubactis. Quandoq̄ ſubagitare.Cic.Gallam ſubigo.Quandoq̄ ſurſum age re, & tunc a ſus, quod ſignificat ſurſum componitur. Vir. lib.i.Georgi.Non aliter, q̄ q aduerſo uix flumine Lembum Remigiis ſubigit.A ſubigo fit aliud compo ſitum Proſubigo,de quo ſupra.
Subiicio,is.pe.cor.ſuppono.Vir. Et ramea coſtis ſubiici unt fragmenta. Et illud.Subiicientibus prunas inſul/ tat leuita Chriſti. Aliquando ſubigo.Cic.Tot ſibi po/ pulis repente ſubiectis.Aliquando ſurſum iacio,Virg. Et corpora ſaltu ſubiiciunt in equos.
Subices,penultima cor.dicuntur ſubiecti,Ennius. Ergo deum ſublimis ſubices humidus, unde oritur imber ſonitu ſæuo, & ſtrepitu.
Subiecto,as.ſæpe ſubiicio. Virgil. Nigramq̄ alte ſubie/ ctat arenam.
Subiacto, as. ſæpe in altum iacto, quod fit cum in areis frumenta a paleis ſecernuntur. Varro. His tritis opor/ tet e terra ſubiactari uannis, aut uentilabris,cum uen/ tus ſpirat lenis.Ita fit,ut quod leuiſſimum eſt in ea atq̄ appellatur acus euannetur foras,ac frumentum,quod eſt ponderoſum,purum ueniat.
Subitus,a.um.a ſubeo,is.idem quod repentinus. Virgil. Tum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus Orion.Hinc ſu bito aduerbium. Mar. Nam ſubito collapſa ruit.
Subitarius,a.um.repētinus, ſiue extemporalis ſumatur. Gel.Quid ſibi uellet ſubitaria dictio.Apul.li.de deo So cratis.Experimini an idem ſim repentinus,qui præpa ratus.Si qui tamē ueſtrum nondum ſubitaria iſta no/ ſtra cognoſcitis, quæ ſcilicet audietis pari labore,quo ſcribimus uenia propenſiore q̄ legimus.
Subitaneus,a.ū.eo mō dī q̄ ſubitari⁹ ut ſubitanea mors.
Subitatus, a.um.quod eſt ſubito mutatum. Cyprian. ad Cornelium. Steterunt fortes, & ipſo dolore pœniten/ tiæ facti ad prælium fortiores, ut appareat nuper ſu/

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

bitatos esse,& nouæ atq; insuetæ rei pauore trepidasse

Subinde, cum accentu in antepe. si Prisciano credimus significat deinde,uel statim post.Hor.Si recte dicet primum gaudere subide Præceptũ auriculis hoc instillare meméto.Liui.Vno alteroq; subinde ictu uentré atq; inguina hausit.Interdũ significat frequéter siue ut proprie dicã identidé, hoc est crebro cũ quodã interuallo. Sue.i Tib.Leua natura ne i puero qdé latuit,quã Theodorus Gadareus, & pspexisse primus sagaciter, & assimilasse aptissime uisus est subinde in obiurgando appellans eum lutum sanguine maceratum.

Sub iugũ dicebanť hostes ẽe,qa duabus haſtis i terra defixis,tertiaq; supligata iermes sub ea transire cogebãť.

Subiugus,a.um.pe.cor.qui sub iugo mittitur. Apul.lib. vii. Met. Nam protinus uxor eius auara quidem nequissimaq; molæ machinariæ subiugum me dedit.

Subiugo,as.penu. cor. debello,& imperio meo subiicio. quasi sub iugo pono.Lactan.lib.iii. Totum hominem alienæ ditioni subiugauerunt.

Subiugalis sub iugo assuetus,& domitus. Vñ pullus subiugalis in Euangelio legitur.

Subiũgo,is.addo.Vñ subiũctiuus modus dictus est, quia subiungiť alteri uerbo. Nam eget aliqua re, ut ipleat sentẽtiam,ut si dico.Cũ clamé,quare me tacere dicis? Ideo ergo subiunctiuus modus dictus est,qa ei coniungitur aliquid,ut sententia locutionis plena sit.

Subire aleã est periclitari, & obiectare sese fortunæ dubiæ, tractũ ab aleatoribus q in foro aleatorio uarie agitanť,& repẽte uictores,repenti uicti dubio euẽtu exanimanť.Liui.In dubiã seruitii imperiiq; aleã imus.

Sublabor,p.p.f cat p̃tereo,siue latẽter decurro aut fugio

Sublabro,as.pe.cor.intra labra mitto,Neuius. Iam ego illis subiens sublabrabo esui illud synciput.

Sublego,is.pe.cor.furto aliquid surripio.Virgi.Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper.

Sublego,as.pe.pro.substituo.Iusti.lib.iii.Senatui custodiam legum populo sublegandi senatum, uel creandi quos uellet magistratus potestatem permisit.

Subleſta, ifirma,leuia,friuola,debilia.Plau.in Persa.Grauior pauper fides subleſtior. Idem dixit uinũ subleſtissimum,quia infirmos facit,uel corpore,uel animo.

Subleuo,as.pe.cor.alleuio,auxiliũ præsto,defendo. Cic. Zophirus q se naturã cuiusq; ex forma,pspicere profitebať, derisus a cæteris est, q illa in Socrate uitia non agnoscebant,q̃ ipse ex illius aspectu multa collegerat. Ab ipso aũt Socrate subleuatus, cũ illa sibi ingenita sed rõe a se deuicta diceret.Et subleuare, sursum leuare sustentare.Sue. de Vespa.Aluo repente usq; ad defectionem soluta imperatorẽ ait stanté mori oportere, dũq; surgit,ac nititur,inter manus subleuantiũ extictus est.

Sublicæ,pticæ,& pali lignei,uñ pons romæ sublicius qa ex sublicis struct? ita fuit ut trabes sine fulturis eximerenť.Cæsar i descriptiõe Rhenani põtis inqt,non sublicæ mõ directæ ad perpendiculũ sed pronæ,ac fastigiatæ ut secundum naturam fluminis procumberent.

Subligo, as.pe.cor.subtus ligo. Vnde & subligaculum.

Subligar,pe.cor.siue subligaculũ, dr quo pudẽdæ partes obteguntť.Mar.Tecta tũ non hac,qua debes parte lauaris.Si pudor est transfer subligar in faciem.Cic. lib.de offi. Scænicorum mos tantam habet uetere disciplina uerecundiam, ut in scænam sine subligaculo prodeat nemo.Dicitur & Succinctoriũ.Fœmorale. Fœminale. Campestre.Bracha.Perizoma & Lumbare.

Sublimis pen. pro.in altum eleuatus a limine superiore dictus, q supra nos est. Vir.Ipsa paphos sublimis abit. Col. lib. ii. Igitur in opere boues arcte iunctos habere conuenit,quo speciosius ingrediantur sublimes, & elatis capitibus.Hinc sublimitas exaltatio.

Sublimo,as.pe.pro.exalto,in altũ mitto,uadoue.Enni⁹. Sol qui cãdenté in cœlo sublimat facẽ.Aug.li.vii.Con. Augebatur diuitiis,sublimabatur honoribus.

Sublino,is.pe.pro.aliquantulum tingo,seu noto.Corne. Cel.Idem quoq; umbilico sublitum facit.Inde sublitio quæ est quasi primum tectorium,& fundamentum coloris eius quem reddi uolumus inductione manus ultima. Aliquando illudo,& pro ridiculo habeo. Tractũ a genere ludi,quo dormientibus ora pinguntť, ut apud Plautum in Aul. Ah subleuit mihi os pessime.

Subluuies dr sicut illuuies & pluuies p sordibus & ímundiciis. Apud Colu. genus morbi in discrimine ungulæ ouiũ nascens,ait eñ li.viii. Claui quoq; dupliciter infestant ouẽ,siue cũ subluuies atq; intertrigo in ipo discrimine ungulæ nascit,subluuies pice liquida eruitur.

Subluſtria uerba dicuntur non ex toto luminosa,sed aliquid luminis habentia, subluſtris nox & sublimis umbra, quæ habet aliquid luminis.

Subluco, as.pen.prod. a luco significat ramos arborum supputo,& uti uti subtus lucem mitto. Conlucare autem est succisis arboribus lucum luce implere.

Sublucanus, a. um. quod fit hora matutina quæ sub lucem & auroram est. Vnde Plinius scribit, mel uenire ex aere sublucanis temporibus.

Subluo,is.expurgo.

Sublicius,pons romæ,hoc est ligneus,qñ sine ferreo clauo constructus fuerat,ut meminit Pli. lib. xxxvi.

Subnecto,is.subligo,appendo,subscriboue significat.

Subneruo, as. Vide in dictione Neruus.

Subnitor pe.pro.suffulcio.Vide in dictione Nitor.

Subo.as.subare dñr sues, cũ libidiné exercent aut appetunt,q̃uis & ad alia aĩalia etiam ad hoĩes transferatur Hor.Iãq; subando te cubilia tectaq; rumpit.Aristo.lib. anim.vi. Ita subare dicitur in suibus, quemadmodum equæ libidine stimulatæ dicunť equire.Tertul.in Apologetico scribit. Iouem fœde subantem in sororem fuisse,id est libidinantem,& rei uenereæ inhiantem.

Suborno,as.aliquãtulum orno,hoc est honoro siue laudo. Plancus Ciceroni. Tu Cicero, quod adhuc feciſti, idem præsta, ut uigilanter neruoseq; nos, qui stamus in acie subornes. Et subornare latenter est seducere. Gel. In caput meum subornauit.

Subpatentibus campis,id est sub mõte exporrectis.Apuleius. Immitto me campis subpatentibus.

Subrideo,es. latẽter uel aliquantũ rideo, uel risus signa oñdo. Vir.Olli subridens hominum sator atq; deoꝝ.

Subrogo penul.cor.substituo.Auguſt. lib.iii.de ciui.dei. Lucretius quoq; qui in locum Bruti fuerat subrogatus, morbo absumptus est.

Subruo,is.cũ impetu subingredior.Aliq̃ parum uel aliquantulũ,uel latenter ruo.Et hoc ex ui p̃positionis sub Aliq̃ effodio.Señ.Subruunt terrã,thesauros q̃ritant.

Subrumi,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Subrumi, dicti sunt agni, q̃ adhuc sũt sub mamma, quæ rumis a ueteribus dicebatur. Inde subrumari quod est subruma, id est mamma submittere. Colu. lib. viii. Diligenti cura seruandum est, ut in suis quotidie matribus, & alienis non amantibus agni subrumentur.

Subsanno, nas. non a sano, seda sanna fit, quæ est irrisio. Est autem subsannare irridere, & construitur cum accusatiuo. Hier. contra Vigil. Rideas forsitan, & muliercularum deliramenta subsannes. Et ad Marcel. Quadrante indignam eloquentiam nare subsanno quid ad te, q̃ disertus es? Hinc subsannatio, quæ proprie rugata fronte, & contracto naso exprimitur.

Subscudes, pe. pro. tabellæ, quibus tabulæ inter se conguntur, q̃a quo immituntur, succiditur. Pacu. Nec ulla subscus cohibet compagem.

Subscribo, subnoto, subsigno, sicut solent principes, qui subscribunt ea, q̃ rata habent. Alexander romanus imperator subscriptioni, & lectioni epistolæ operam dabat post horas meridianas. Alias subscribere significat fauere. Col. Quod si fortuna subscripserit. Verbum est iudiciis, & foro accõmodatũ. Vñ subscriptores fautores approbatoresq̃ dicti sunt. Cic. Venit paratus, cũ subscriptoribus exercitatis, & disertis. Vbi Asco.

Subscriptores dñr, q̃ adiuuare accusatorẽ causidici solẽt.

Subsequor, pe. cor. statim sequor.

Subsellia, sedes, & pulpita, uel (ut ita dicã) scãna in q̃b⁹ audiẽtes pœtas recitãtes sedere cõsueuerãt, uel ĩ q̃bus abeq̃tibus spectabãt ludi, a subsedẽdo, q̃si subsedia, p mutationẽ d. in l. ut sella pro seda. Ni senatores in sellis altioribus considebãt. Pers. Trosulus exultat tibi per subsellia leuis. Scribit Asco. subsellia esse tribunoꝝ, triumuiroꝝ, quæstoꝝ, & hmõi minora iudicia exercentiũ, q̃ non in sellis curulibus, nec tribunalibus, sed in subselliis cõsidebãt. Vñ a Var. subselliũ dcm̃ est, q̃ nõ sit plane sella. Vñ sciendum q̃ subselliũ q̃nq̃ accipit̃ pro sede in foro ubi iudices electi in publico iudicio sedebant, ut Quin. li. xii. Nõnunq̃ ẽt inter ipsa subsellia didicisse se gloriant. q̃nq̃ subsellia erant in curia ubi senatores sedebant, ut ostendit Cice. in ora. contra Catili. Quandoq̃ erant sedes in theatro. Sue. in Augu. Facto igitur decreto patrũm, ut quoties quid spectãdi usq̃ publicẽ ederetur primus subsellioꝝ ordo uacaret senatoribus. Et subsellia ubi sedebant rei, & accusatores, & testes.

Subsideo, es. pe. cor. subtus sedeo. Col. Villica debet curã adhibere, ut si q̃ fœces, aut amurcæ in fundis uasorum subsederit, semel statim emundent. Inde subsellia. Est & subsidere, insidiari. Inde subsessores, & subsessæ.

Subsessæ dñr a Vegetio insidiæ, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale suspicãs opprimi solet. Subsidere eñ significat delitescere. Vnde subsessores dicti, q̃ delitescentes insidiant, & insidiis circumuentos intetimunt. Contra subsessos uocamus hostibus circumuentos. A Valerio subsessor alieni matrimonii dictus est, qui pudicitiæ alienæ coniugis insidiatur.

Subsessores, & subsessi. Vide in Subsessæ, de quo modo.

Subsidium. Quære in dictione Præsidium.

Subsisto, is. cõtra sisto. Cæsar. Audatius subsistere nõnũq̃ & nouissimo agmie plio nostros lacessere. Q̃nq̃ significat gradũ sisto. Hie. in li. Reg. Tu aũt subsiste paulisp, ut indicẽ tibi uerbũ dñi. Proprie tñ subsistere est per se existere, ut est substantia, q̃ per se existit, qd̃ de accidentibus intelligi nõ põt. Et ut inquit Aug. li. vii. de Trini. hoc est deo esse, quod subsistere. Aliq̃n ꝑcat succurrere. Apul. Tu meis iam nunc extremis erumnis subsiste. Et lib. ix. Vt eius medelam salubrem possem subsistere.

Substo, as. sustineo, & constans sum. Ter. Perii metuo ut substet hospes. Et substare est rem aliquam constanter sustinere. Nam substare dr̃ aliquid, ut aliis subest.

Substãtia est q̃ per se substat, & fundamẽtũ ẽ, substat enĩ accidẽtibus. Differt aũt substãtia, ab accidẽte in tribus Primo, q̃a ei subiicit̃, & ipm sustẽtat, nõ aũt ecõtrario. Secõ, q̃a ꝑ se nõ idiget substãtia accidẽte, sed accidens substãtia. Tertio, q̃a substãtia ꝑprie est, accidẽs uero iõ est, q̃a ꝑprie inest. Græci mõ τὸ ὑπόκειμενον mõ οὐσίαν uocãt, latini ut ꝝ q̃ interp̃tant substantiã, q̃uis sint q̃ τὸ ὑπόκειμενον substantiã, οὐσίαν essentiã dicant. Sciendũ ẽ, q̃ una, & eadem natura põt dici substantia ẽntia & subsistẽtia, ut natura sortis in q̃tũ dat sorti, q̃ sit dr̃ subsistentia. Prout aũt sortes habet, q̃ per illam naturã accidẽtibus subsit dr̃ substantia. Q̃nq̃ aũt substantia ponit̃ pro materia, & quasi essentia, & soliditate, ac neruis cuiusq̃ rei. Pli. Substantia omnis oñonis fuit cohortatio ei⁹ ad pacem. Quinti. Prima apud rhetorem elementa, & quæ de ipsa rhetoricæ substantia quæruntur, tractabimus. Quandoq̃ substantia ponitur pro facultatibus. Idem. Vt plus substantiæ filio relinquerẽ. Et in Euange. Qui consumpsit omnem substantiam uiuendo luxuriose.

Substantiuus, a. um. qd̃ per se stare põt, cuius contrariũ est insubstãtiuus. Rufinus ĩ expositiõe symboli. Sed fortasse dicas, ista quã memoras insubstantiua est generatio. Neq̃. n. lux substantiuũ facit splendorẽ, aut cor substantiuum generat uerbũ. Ambr. lib. Hex. Qui sic minuta, & insubstantiua principia cœlo ac terris darent.

Substituo, is. subordino, ut cũ q̃s defuncto, uel abrogato substituit̃ in eius locũ. Amb. pro suppono posuit, cum inq̃t. Et bene sanctus Lucas uirum a spũ nequitiæ liberatũ ante præmisit, & substituit fœminæ sanitatem.

Subsum ifra sum. Pli. Suberãt tecto abiegnæ trabes. Alii q̃n subesse ꝑcat latẽter inesse. Vir. li. ii. Geor. Quippe solo natura subest, q̃a naturaliter reꝝ oĩm mr̃ est terra & uniuersa intra se cõtinet femina, licet nõ appareãt. Vñ Epicurei dicũt nihil esse, qd̃ non habeat originem suã.

Substillum tempus dr̃, quod ante pluuiam, uel post pluuiam est non siccum, sed humidum, q̃ aut iam stillet, aut nondũ stillare desistat. Apud Cat. li. de re ru. ponit̃ pro ægritudine, quando stillatim urina emittitur.

Substruo, subtus struo. Colu. lib. i. Cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamenta, nõ solum superficiem suã sustinebunt facile, sed & pro sultura, & substructiõe sunt gentur aduersus ea, quæ mox si forte uillam prolatare libuerit, ad superiorem partem applicabuntur.

Subsolanus, uentus dr̃, qui sole oriente subnascẽti uidẽ.

Subsortitus dr̃, qui alicuius occupati fungitur offo. Vñ subsortitos iudices dicimus, q̃ ẽt substituti appellãtur.

Subsero, is. pe. cor. subtus semino, uel planto. Colli. v. Nõ plurimũ ĩtereſt adhuc noua cõsitione pedamen oẽ uestiri, nec mox uineatũ subseri, cũ fructus capiẽdus est.

Subtal, ex sub & talo componitur, significatq̃ cauum pedis, quamuis & pro uola quandoq̃ accipiatur.

Subtegmen dr̃ filum, quod sub stamine texitur. Hieron.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in Exo. Inciditq; bracteas aureas, & extenuauit in fila, ut possent torqueri, cum prioꝝ coloꝝ subtegmine.

Subtegulanea, loca sub tegulis, distinguuntur a subdialibus, quæ græci uocant ὑπαίθρια, sicut priora illa ὑπὸ στγα & κατάστρα siue στγασά.

Subter ꝓpositio, cuius relatiuū est super, ut hic mirifice natat, duratq; subter aqua. Et tā abltō, q̄ actō iungit, licet qdam non nisi figurate hoc fieri putent, sicut post circū, & añ. Vir. Ferre iuuat déſa subter testudíe casus.

Subterraneus, a.um. quod est sub terra. Col. Vinctis q̄ saluberrimū subterraneū ergastulum, plurimis sitq; id angustis illustratum fenestris. Idem. Nam fere cum his partibus ædificia rimas egerunt, caua præbent & latebras subterraneis animalibus.

Subturpe, latenter turpe, quando id quod natura turpe est, uerbis tamen honestis dicitur.

Subuenio, ꝑprie subtus uenio. Hie. in expositiōe symbo. Discute si potes, quæ habentur in manibus, & tunc ad hoꝝ sublimiora subueniēs. Per transl. subuenire est auxilium præbere. Plau. Qui totiens tibi misero subueni.

Sub ueteribus, est loci nomen ī urbe Roma, sicut & sub nouis. Plaut. in Curg. Subueteribus, ubi sunt, qui dant quiq; accipiunt fœnore. Sue. in Augu. Bifariam laudatus ē, pro æde Diui Iulii, a Tiberio, & pro rostris sub ueteribus. Varro. Sub nouis dicta pars in foro ædificiorum, quod uocabulum eius peruetustum.

Subula, pe. cor. instrūm cerdonū, quo ꝑforādis calceis, ac suendis utunt sutores. Mar. Qd̄q; tibi tribuit subula sica rapit. Hie. in Exo. Perforabitq; aurem eius subula.

Subulo, pe. cor lingua ethrusca dī tibicen. Apud Enniū Subulo uicinas ꝓpter astabat aquas. In alio significato subulones dūr cerui, qbus sunt cornua simplicia minimeque ramosa, ad subulæ similitudinem, ut docet Aristo. li. ix. de aīalibus. Pli. li. xi. Aliis simplicia tribuit ut in eodem genere subulonibus ex argumento dictis.

Subucula, genus uestis, quæ fere ex lino fit, dicta q̄ ea sub ter induamur. Var. de uita pa. Postq̄ binas tunicas habere cœperunt, instituerunt uocare subuculam. Hiero. in Leuit. Cunq; lauisset eos uestiuit pontificē subucula linea. Est & subucula libum, quod diis dabatur ex alica, oleo, & melle compositum.

Subulcus, q̄ suū dux est, uel cui porcoꝝ nutriēdoꝝ cura cōmissa ē. Var. Altitudīs haræ modus sit, ut subulcus facile circūspicere possit, ne qs porcell⁹ a mīe opprimat.

Suburbia plurali tm̄ numero, quasi uia sub urbe, hoc est urbi contigua, sunt frequentes extra urbem domus instar uici urbani. Vicus enim proprie pars urbis est.

Suburbanum, prædium, seu uilla sub urbe. Colu. lib. vii. Nam suburbanis lactens porcus acere nutricandus est Sue. de Aug. Nutrimentoꝝ eius ostenditur adhuc locus in auito suburbano, iuxta Velitras permodicus. Plinius eleganter suburbanam appellat Italiam eam partem, quæ erat proxima urbi Romæ.

Suburra, uicus Romæ a quo regio suburrana est dicta, ut scribit Iunius ab eo, ꝙ fuerit sub urbe antiqua. Var. uero a pago Succusano putat dictam Succusam. Inde mutatis litteris suburram. Cuius rei indicium est ꝙ antiquitus per c. litteram non per b. scribebatur. Hinc

Suburranus, a.um. ut Regio suburrana, in qua meretricum diuersoria erant, q̄ ob id suburranæ dūr a poetis.

Succiduus, a.um. a succedo, ut inqt Lact. Tardans a succedendo, siue ut fœturæ succedēs dī. Pri. in epistola. Si hoībus lætum est & glorioſum filios hīe consimiles, & tunc magis generasse delectat si ad patrem liniamētis paribus soboles succidua respōdeat. Sta. li. ilii. The. Dū premis obnixo uenabula cominus apro poplite succiduo. i. summisso. Alibi. Vbera succiduoſq; apportat in atabus agnos. Item pro eo qd̄ est pronum ad cadendū. Claud. Succidui titubant gressus. Sed hoc fit a succido, is. pe. cor. quod est quasi subtus cado.

Succedo, is. pe. pro. significat eo sub. Vir. li. iii. Geor. Aut tecto assuetus coluber succedere, & umbræ, Pestis acerba bouī pecoriq; aspergere uirus. Et succedere est in gredi. Idē li. vii. Et nīis succede penatibus hospes. Itē in alterius locū uenire. Cic. li. iii. offi. Quid ergo hic nōne nocet, q̄ quodā quasi ueneno pficiat, ut ueros hæredes moueat, in eoꝝ locū ipse succedat. Aug. li. iiii. Con. Ipse est deus noster, & non discedit, quia non succedit ei. Inde successor & successio. Itē prospere cedere, ꝙuenire. Teren. in An. Hac non successit, alia aggrediamur uia.

Successus, us. pro euentu tam malo q̄ bono. De malo, ut Successus indignos noli tu ferre moleste. Virgi. libr. ii. Atq; hoc successu exultans, animisq; Chorebus.

Succido, is. pe. ꝑ. ex sub & cædo, significat subincido. Hie. in præf. Psal. Cogitis ut ueluti quoddā nouale scissum iam aruū exerceā, & obliquis sulcis renascentes spinas eradicē, æquū esse dicentes, ut quod crebro male pullulat, crebrius succidat. Aliq̄n succidere significat metere. Vir. At rubicunda ceres medio succiditur æstu. Aliquando post cedere, sicut præcidere, ante cædere.

Succidaneæ hostiæ dicebant, q̄ scd̄o loco cædebant quasi succedaneæ a succedēdo, inqt Gel. e littera in i mutata. Apud ueteres em̄ si primis hostiis litatū non fuerat aliæ post easdē ductæ hostiæ cædebant, duæ quæ prioribus iam cæsis luendi piaculi gratia subdebantur.

Succedaneū a succedendo ponit pro suppositio uicario subdito. Plau. ī Epi. Men piaculare optet fieri ob stultitiā tuā, ut meū tergū stultitiæ tuæ subdas succedaneū Succedaneus, qui succedit in alienū locum. Cypria. ad Euagrium. Non pōt uideri cessasse qui uicarios substituit, & qui pro se uno plures succedaneos suggerit.

Succidia tergum, siue massa carnis porcinæ salita, & in necessarium usum seruata, q̄ quoties opus est succidit. Nonius succidiam pro lardo exponit. Succidia continet pernam petasonē, & lardū. Cic. in Cato. Iam hortū ipsi agricolæ succidiā alterā appellant. Var. Non a succidendo, sed a suibus cædendis, siue edendis. Nā id pecus primū occidere cœperunt, & ut id seruarent salire. Idem. Et qui non audierit patres nostros dicere ignauum & sumptuosum esse, qui succidiam suspenderit in carnario, potius e laniario, q̄ e domestico fundo.

Succida pe, cor. lana a succidendo, ꝙ talis sit, qualis succisa est, hoc est plena sordib⁹. Varro a sudore deriuat. Dicit em̄ tonsuræ tps inter æquinoctiū uernum & solstitium cum sudare inceperunt oues, a quo sudore recēs lana tonsa succida est appellata. Iuue. Qualis cœna tamen uinum, quod succida nollet Lana pati.

Succisiuum siue subcisiuum tps dī, quod subtrahit a rebus necessariis, ut ad aliquē usum accōmodemus, uulgo dicit tempus furto subtractū, quod succiditur, uel

separatur

ſeparaſ ab aliis. Gel. Quãtũ aũt uitæ mihi deiceps deũ uoluntate erit, q̃tũq; a cura, & a re familiari, ꝓcurando q; cultu libero ꝙ meo ꝙ dabitur ocii oſa ſucciſiua, & ſubſecundaria tpa ad colligendas hmõi memoriarũ delectatiũculas conferã. Lucil. li. xxviii. Præterea hanc ſucciſiuam ſi qũ uoles operã. Menſores aũt terræ non nunq; dicunt ſucciſiuam eſſe unciam, agri autẽ ſextantem. Dictum eſt autem ſucciſiuum a ſuccidendo.

Succido, is. pe. cor. ex ſub & cado, quaſi ſubtus cado. Gel. Iam continuo labore grauia genua ſuccideranſ. Plau. in Cur. Genua mea ſuccidunt laſſitudine.

Succiduus, qui eſt pronus ad cadendum, ſiue fere cadens Clau. lib. iii. Succidui titubant greſſus.

Succingo, is. Vide in dictione Cingo.

Succictoriũ, gen⁹ ueſtis breuiſſimæ quo uẽter & ueredã tegunſ, qd & ſemicinctiũ dr ꝙ mediũ hoiem cingat.

Succenſeo, es. ſignificat in re graui, & iuſta ex cauſa, ſed parum, ꝙ omnibus nunc ſuccenſet ſenex.

Succerda, ſtercus ſuillum. Titius. Quid habes, niſi unam arcam ſine claue, eo condis ſuccerdas.

Succenturiati dr q explendæ centuriæ gratia ſubiiciũt ſe ad ſupplementũ ordinũ, hinc per tranſla. ſuccenturiari, ꝙ ſubſtituere. Gel. Præfecti popinæ negant cœnam lautam eſſe niſi cũ libentiſſime edas, tũ auferaſ, & alia eſca melior ſuccenturieſ. Vide ẽt in dictiõe Centurio.

Succenturio, as. Vide in dictione Centurio.

Succino, is. pe. cor. ex ſub & cano, q̃ſi ſũmiſſa uoce cano. Hic ſuccẽto, as. frequen. & ſuccẽtor. Inter cantores, occentores, & ſuccẽtores qdã ita diſtinguũt, ut cantores ſint, q maxie eleuant, & acuũt uocẽ. Succentores, q minimũ. Occẽtores, q iter ut ꝙ mediũ tenent, q̃ uarietas mirabilẽ ſeruata muſica ratione concentum reddit.

Succollo, as. collũ ſuppono, ſuſtollo, ſubleuo ꝙ ceruicib⁹ ſubiectis, quod proprie eo ꝙ eſt, qui aliquẽ in lectica geſtant. Sue. de Nerone. Matris ſæpe lectica per publicũ ſimul uectus eſt ei ſuccollabant bini duo deniq; ſerui, quibus longo in itinere uicarium in laborem alii ſuccollant. De hoc etiam apud Var. li. iii. de re Ruſt.

Succumbo, is. ui. tũ. ꝑcat ſubiicior, & aliqñ ſubiungor.

Succubo, as, pe. cor. Et eſt ſuccubare iniri. Vnde & ſuccubi dæmones, qui ſub humana ſpecie corporibus aſſumptis ſe uiris ſubiiciunt, ſicut incubi, q mulieres ineunt.

Succuba, penul. corre. ponitur pro concubina & pellice. Apul. lib. iiii. Cœpit puellam uelut æmulam tori ſuccubamq; primo ſuſpicari.

Succurro, is. auxilium præſto. Vir. Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco. Item ſuccurrere eſt in mentem uenire. Cice. Neq; enim mihi ſuccurrebant uerba, quæ ante diſceſſum a Dolobella audieramus.

Succutio, is. pe. cor. ex ſub & quatio, de quo in Quatio.

Succuſſo, as. pe. pro. ꝑcat frequẽter excutio, qd, pprie de equo dr, q gradario cõtrarius eſt. Nã is eſt q concutiẽdo ſeſſorẽ gradiẽ, & equus ipſe ſuccuſſor, ſiue ſuccuſſari us, & ſuccuſſator uocaſ. Actius. Agite, ac uulnus ne ſuccuſſet greſſus caute ingredimini. Lucil. Succuſſatoris tardi, ratiq; caballi. Talis greſſus ſuccuſſatura appellaſ.

Succus a ſugo, quaſi ſugus humor, quem ex alimentis membra ſugunt, ut ſe repleant. Terent. in Heau. Corpus ſolidum, & ſucci plenum, Item ſuccus dicitur quod ab aliqua re producitur, puta ab arbore liquor. Pli. Arborum ex quibus manat ſuccus, aliæ picem, aliæ reſinam mittunt. Hinc Inſucco, de quo ſupra.

Succulentus, ſucco plenus, & quaſi ſuccoſus, qui tamen neq; obeſus, neq; pinguis ſit. Sidon. ſcribit Theodoricum fuiſſe colli non obeſi ſed ſucculenti.

Succus, us. a Sugo, is. ipſa humoris ſorbitio. Plini. libr. x. Caprarumq; uberibus aduolant, ſuccum propter lactis, qua iniuria uber emoritur.

Succinum, pe. cor, crediſ eſſe ſuccus arboris, & nomen ar gumẽto eſt, a germanis gleſſum dictũ, & ob id inſula ꝙ una in ſeptẽtrionali oceano Gleſſaria noiata liquidũ primo diſtillat, Indicio ſunt quædã intus tranſlucentiæ ut formicæ, culices, lacertæ. Mar. Cũ Phaethontea formica uagaſ in umbra, iplicuit tenuẽ ſuccina gutta feræ Candidũ odoris ꝑſtantiſſimi. Fuluo maior auctoritas ſumma laus falerno, ita a uini colore dcõ attritu digito ꝙ accepta ui calorisattrahit i ſe paleas & folia aridæ ut magnes ferꝛ. Vñ harpaga a rapiẽdo uocitaſt. Alio noie Helectꝛ appellant a ſole ex fabula uulgatiſſima, & Helectrũ ex auri argẽtiq; miſtura. Eſt & gẽma nigri coloris, uulgo ambrum dr. Suidas tamen ait. σούκινον δὲ ἠλεκτρίνοι λίκτολοι τῆς γυναικὸς εἰσι σύμφοροι.

Sucula pe. cor. dimin. a ſue. Et ſuculæ dictæ ſunt ſtellæ, quæ alio noie Hyades uocanſ a pluuia. Nã & orientes, & occidentes tẽpeſtates, & pluuias cient. Exoriunſ xii. Kaſ. Iunii. Eſt & ſucula genus intimæ ueſtis. Plaut. Eſt ſucula argenteola, & duæ connexæ maniculæ.

Succuſo, as. per ſimplex ſ. fit a ſuccudo ꝙ in præterito faſ ſuccudi uel ſuccuſi in ſupino ſuccuſum, ſignificat aũt ſuccuſare frequenter ſubtus cudere.

Sudis pertica, ſeu genus teli militaris, hoc eſt paxillus igni torridus. Virgil. Sudibuſue præuſtis. Idem lib. i. Georgi. Quadrifidaſue ſudes, & acuto robore uallos. Ser. Vallus, & ſudes idem eſt.

Sudum quaſi ſemiudum. Eſt enim proprie pars ſerenæ inter nubes. Poniſ tñ qñq; pro ſereno, poſt pluuiam. Cice. Tyroni. Horologium mittã & libros ſi erit ſudum. Vir. Ergo ubi uer nactæ ſudum. Sunt q dicant ſudum ſine udo, hoc eſt ſiccum non humidum.

Sudificus, a. um. quod ſerenum facit. Vnde Boreas dictus eſt ſudificus quaſi faciens ſudum.

Sudo, as. ἀπὸ τοῦ ἵδρωτος quod aquã undãq; ꝑcat, deriuatũ exiſtimant. Et modo abſolute poniſ. Hor. Sudauit & alſit. Mõ cũ ablõ iungiſ. Liui. Et ſcuta duo ſanguine ſudaſſe. Modo cũ actõ, & ꝑcat produco. Virg. Et duræ quercus ſudabunt roſcida mella. Huius cõpoſita ſunt conſudo qd eſt ſimul, uel totus ſudo. Cato de re ru. Poſtea cũ detonderis, unguito totas, ſinito biduũ, aut triduũ conſudent, deiñ lauato i mari. Exudo emitto, quaſi per ſudorem. Pli. Frutex eſt liquorẽ exudans. Deſudo, ualde ſudo, a quo deſudaſco, & imperſonale Deſudaſcitur. Plaut. Homo adoleſcens penetrare hmõi palæſtram, ubi damnis deſudaſciſ. Inſudo, pro defatigor. Præſudo prius ſudo. Clau. li. ii. Dũ matutinis præſudat ſolibus aer. Et hæc habent pe. pro. Inuenitur & ſudeſco, is. quod eſt a ſudeo, es. niſi textus falſus ſit. Col. li. vi. Superpoſito copioſo ſale, ita ut oliuam contegat. xxx. dr eſpati conſudeſcere, atq; omnem amurcam extillare.

Sudariũ linteũ, quo ſudor facile detergitur, & nares purgaſ. Sue. de Nero. Adopto capite, & ante faciẽ obten-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſo ſudario, equũ aſcendit quatuor ſolis comitantibus & mox ligato circa collum ſudario prodierat in publi cũ. Hui⁹ dimi. eſt ſudariolũ. Quo Hie. ſæpe utiẽ in Epi.

Sueui, populi Germaniæ Bauaris finitimi, q plus q̃ centum pagos habuerunt, gens ualida, & bellicoſiſſima, de qua Luca. Fundit ab extremo flauos aquilone Sueuos. Vulgus Sguizeros uocat.

Sueſco, is. eui. etũ ſuetudinẽ capio. Cice. Metello. A te id, quod ſueſti, peto me abſentem diligas, atq; defendas. Clau. lib. iii. Poſt hæc cunabula dulci Ferre ſinu, ſum moq; ſoui deducere paruã Sueuerat, & genibus ludentem aptare paternis. Huius compoſita ſunt Aſſueſco, quod eſt alicui rei cõſuetudinẽ habeo. Lact. li. vi. Aſſueti dulcibus, & politis, ſiue orationibus, ſiue carminibus. Conſueſco, deſueſco, quæ ſunt ſunt contraria. Inſueſco ualde uel intus ſueſco. Ter. in Adel. Qui mentiri aut fallere inſueuerit patrem, tanto magis audebit cæteros. Inſuetus tamen, non aſſuetus dicitur. Cic. li. iiii. ad Heren, Sin autem iſtud artificioſum egregium ducitis, uidete ne inſueti rerum maiorum uideamini.

Suefacio, a quo aſſuefacio, & conſuefacio, unde ſuefio, aſſuefio, conſuefio. Liui. li. i. Sed initium turbandi omnia a fœminis ortum eſt ea ſecretis uiri alieni aſſuefacta. Teren. in Adel. Ea ne me celet conſuefeci filium.

Suffarraneus, a farre, quẽadmodum confarratio deduci uideẽ, & ſignificat eum, qui far in caſtra conuehit, ſed modicum alienumue nõ iuſto commeatu aliquo, ſed crebris, & uilibus inſtitorum uecturis.

Suffes, etis. lingua punica conſul dicitur. Liui. Senatum itaque ſuffetes, quod uelut conſulare imperium, apud Carthaginenſes erat, uocauerunt.

Suffero, pe. cor. ſuſtineo, patior. Vir. Nec clauſtra nec ipſi cuſtodes ſufferre ualent. Aliqũ ſuppono. Plau. Intro ad uxorẽ meã, ſufferãq; & meum tergũ ob iniuriam.

Sufficio, ex ſub, & facio, ƀcat ſufficere ſatis, conſtruiturq; cũ dtõ. Sta. li. v. Syl. Vũ puer tantiſq; enixus ſuffice donis. i. ſatis ſis. Vir. li. v. Nec nos obniti contra, nec tendere tm̃ Sufficimus. Interdum iungitur infinitiuo, & fit perſonale, ſicut cõuenit uacat. Hie. ad Euſt. Nec ſufficit ſcire qd̃ bonum eſt niſi cuſtodiaẽ attentius, quod electũ eſt. Aliqñ ſignificat durare. Virg. li. xi. Nec ſufficit umbo ictibus. Aliqñ ſubminiſtrare. Idẽ lib. ii. Geor. Ipſa ſatis tellus, cũ dente recludiẽ unco Sufficit humorem. Aliqñ ſubſtituere. Idẽ in eodẽ li. i. Atq; aliã ex alia generãdo ſuffice prolẽ. Vñ ſuffectos conſules dicimus, q in demortuoꝝ locum ſubſtituti ſunt. Aliqñ inficere, maculare. Cic. in Hor. Vt hi q conuiuiis purpurã tamẽ ſufficiunt, poſt ſanant medicamentis quibuſdam.

Suffio, is. iui. uel ſuffii, itũ. ex ſub & fio, ƀcat ſuffumigo. Pli. Hippocrates ruta uuluaꝝ cã naturã ſuffire iubet, Virg. li. iiii. Ge. At ſuffire thymo, ceraſq; recidere ianes Quis dubitet? Et licet a fio componaẽ, eſt tñ ſuffio actiuum.

Suffitus, a. um. pe. pro. ſuffumigatus. Plin. Aniſum dolores capitis leuigat, ſuffitum naribus.

Suffitus, us. ſuffumigatio. Idem. Et uuluarum conuerſionem ſuffitu excitant.

Sufficio, onis, idem quod ſuffitus. Pli. Orpheus, & Heſiodus ſufficiones commendare.

Suffimentũ, idẽ qd̃ ſuffitus & ſufficio. Pli. Quod & ſuffimẽtis qbuſdam facere conſueuerunt. Suffimẽta quoq; a ueteribus dicta ſunt, q̃ fieri ſolebant ex faba milioq; molito, mulſo ſparſo, ut inquit Feſt. Ea diis eo tempore dabantur, quo uuæ calcatæ prælo premebantur.

Suffitores, qui ignem inſufflant inflatis buccis.

Suffibulum. Vide in dictione Fibula.

Sufflo, as. ſubtus flo, qd̃ fieri ſolet, cum ignẽ accẽdi uolumus. Pli. Lycius Myronis diſcipulus fuit q fecit dignũ præceptore puerum ſufflantem languidos ignes.

Sufflamen, retinaculũ, quo decurrẽs rota ĩhibeẽ. Eſt eñ machinæ genus, quo in deſcẽſu, uel, p curſu nimio rota

Suffoſſi equi dñr, quos uulgo ceſpita (ſolet retineri. tores uocant. Vir. li. xi. Suffoſſo reuolutus equo.

Suffoco, as. pe. pro. ex ſub & faux, au. in o. productam cõuerſa ſignificat ſpiritum præcludo, & ueluti obſtrictis faucibus. Ouĩ. Suffocent animam dira uenena tuam.

Suffragor pe. pro. ſignificat adiuuo, fauorem fero. Cuius contrarium eſt refragor, pro repugno, aduerſor. Virg. Copia me perdit, tu ſuffragare rogatus.

Suffragium, mõ auxiliũ ƀcat, mõ illas uoces q̃ dabanẽ in comitiis, & in tabellis deſcribebanẽ, qbus unuſquiſq; ſuam declarabat uolũtatẽ de aliquo in magiſtratũ eligẽdo. Iuue. Libera ſi denẽ populo ſuffragia qs tam. Inuenitur etiã ſuffragiũ, a frango, is. fra. ſyllaba cor. Ouĩ. de nuce. Quid niſi ſuffragiũ nymbis ruitantibus eſſem.

Suffrago pe. p. dr̃ ĩ poſteriorib⁹ pedibus aĩaliũ, qd̃ ĩ prioribus genua. Vel eſt nod⁹ ſub crure quo pedis uerſura cõſtat, tibiæq; ita annectiẽ pes ut uerti poſſit, id qd̃ ſpectamus in bobus, eqs, & cæteris armẽtis. Dictæ ſuffragines, q ſuffringãẽ, hoc eſt in altũ franganẽ. Cõſtat ſane genua aĩaliũ, q̃ aĩal generãt, ante ſe flectere, ſuffragiũ uero artus in aduerſum, quẽadmodũ igiẽ poplites dicti ſunt, q poſt plicenẽ ita ſuffragines q ſupra frãganẽ. Pli. Victimaꝝ pbatio in uitulo, ut cauda articulũ ſuffraginis cõtingat. Idẽ. Aues & q̃drupedes, alias in priora curuant ſuffragines in poſteriora. Hinc ſuffraginoſi equi, quoꝝ ſuffragines morbo ultiatæ ſunt. Col. li. vii. Suffraginoſæ hordeacea farina imponiẽ. Suffragines etiã dñr uitis ſoboles. Col. lib. v. Et ſi ſoboles, quã ruſtici ſuffraginẽ uocãt radicibus adhæret diligẽter explantanda, ferroq; euellenda eſt, ut hybernas aquas reſpuat.

Suffulcio ſuſtento. Var. Vt maioribus perticis ſuffultæ uites auras non pertimeſcant.

Suffundo, is. Vide in dictione Fundo.

Suggero, is. pe. cor. ſuggeſſi, ſtũ. Vide in dictione Gero.

Suggeſtus uel ſtum. a ſuggero, q ibi ligna ſuggeranẽ, in quibus ſtari poſſit. Signãt eñ locũ æditioreẽ, puta pulpitum, ut eſt apud Var. li. iii. de re ruſt. Ex ſuggeſto faleris, ubi ſolent ẽe peripetaſmata, pdeunt aues in ſtagnũ

Sugo, is. xi. ctum. & ſugitũ, hinc ſuctus, us. & ſugitus, & ſugiturus. Aug. Multi præcones præceſſerunt adhuc naſcituꝝ de uirgine Maria futuꝝ infantẽ, & ſugituꝝ lac. Dr̃ & ſugeo, es. Vñ exugeo, ſicut a ſugo, exũgo, quod eſt ſuccum traho. Plau. in Epi. Ego me uertam in hirudinem, atq; eoꝝ exugebo ſanguinem. Sue. in Augu. Pſylos admouit, qui uenenũ ac uirus exugerent.

Sugillo, as. ex percuſſu carnem maculo, a ſugendo, q ſuccus, hoc eſt liuor deducatur. Hinc ſugillati dñr, qui ex percuſſione tumoreẽ maculam, & plagaꝝ notas quæ ui bices pe. pro. dñr, græci uero μώλωπας uocant contraxerunt. Pli. lib. xvii. Caſeus recens, cum melle ſugillata

emendat

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

emendat. Et li. xx. Cinis alii ex oleo & garo illit⁹, fugillata aut liuẽtia ad coloré reducit. Interdũ fugillare eſt deridere, detrahere, accuſare, dãnare, reprehẽdere. Liui. Legati grauiter ferẽtes ſe fugillatos eſſe. Hiero. in pſa. Pentateuchi. Qui me aſſerũt in lxx. interptũ fugillati one noua ꝑ ueterib⁹ cudere, nõ dãno, nõ reprehẽdo a ſe ptuaginta, ſed cõfidẽter cũctis illis apſos pfero.

Suggrũdia partes tectis pminẽtes. Var. li. iii. de re ruſti. Suggrundas appellat. Aues inquit, ſubtus ſubgrũdas ab initio uillatico uſæ tecto.

Suggrũdaria ueteres dicebãt ſepulchra infantiũ, q̃ nec dũ. xl. dies impleſſent, ut inqt Fulgẽ. Placiades, cũ nec buſta dici potuerũt, q̃a oſſa q̃ cõburerent, nõ erãt, nec tãta magnitudo cadaueris, q̃ loco tumeſceret.

Suinus, a. um. quod ex ſue eſt, a quo fit diminu. ſuillus, a. um. ut caro ſuilla.

Sui & eius deriuatiuũ Suus, a. ũ. sũt pnoĩa reciproca, dicta, q̃ ſicut reciprocaſ ſpũs, cũ recipiẽ, ita hæc pnomia ad id vñ pdierãt, reuertunt. Vñ non recte dicim⁹, Ego dixi ſibi. Nõ eſt ſibi curæ Reſp. Tu fuiſti ſecũ, q̃a nulla in his eſt reciprocatio. Sed dicendũ, Ego dixi ei, Non eſt ei curæ Reſp. Tu fuiſti cũ eo. Similr nõ dicimus, Vidi Ciceronẽ & fratrẽ ſuũ, ſed frẽm eius. Ecõtrario non recte dr, Omnia a te expectant, ut des illis cibũ in tpe cũ ſibi dicendũ ſit. Sicut eñ recte dicim⁹, Oés expectamus, ut det nobis eſcã. Oés expectatis, ut det uobis eſcã Ita dicendũ eſt. Oés expectãt ut det ſibi eſcã. Eſt tamẽ q̃ñ indifferẽter poniẽ, put ad illius de quo loquimur, uel ad noſtrã perſonã ſermonẽ referimus, in quo q̃ primo reciprocatio eſt, aliter nullã habet reciprocationẽ ut, Omnes optãt qd ſibi utile eſt, & Oés optant qd ipſis utile ẽ. Illud ad pſonã eius de quo loquimur refertur, & manifeſtã habet reciprocationẽ, hoc ad pſonã noſtram, ideoq̃ nulla eſt in eo reciprocatio. Cice. Multi dubitãt quod optimũ eſſet, multi quod ſibi expediret Idẽ. Legatus in pacẽ pfectus in ꝓuincia pacatiſſima, ita ſe geſſit, ut ei pacẽ eſſe expediret. Notandũ q̃ aliq̃ ꝓ ſui, ſiue ſuus poniẽ, is aut ipſe, aut ille dũtaxat ad euitandã amphibologiã. Cic. ĩ Bruto. Is ſoceri inſtituto, quẽ quia cooptatus in augurũ collegiũ nõ erat nõ admodũ diligebat, pſertim cũ ille Qu. Scæuolã ſibi minorẽ natu generũ ptuliſſet. Item ſciendũ q̃ ſuus q̃ñq̃ ꝓ proprius accipiẽ, ut uelle ſuũ cuiq̃ eſt. Interdũ etiam addiẽ ſibi nulla neceſſitate, ſed tñ ueluti cuiuſdã feſtiuitatis gratia. Cic. Suo ſibi uictitãt ſucco. Colu. ſuo ſibi iure abluunt. Dicimus etiã, ſuus eſt illius mos, Sua ẽ iſtius natura. Suus Ariſtotelis modus. Suũ Platonis genus. Habetq̃ hoc pnomẽ ſuus uocatiuũ. ut ſi dicã. Defendite Cæſarem amici ſui.

Sulcus, proſciſſio terræ, ab eo dictus, q̃ aratri uomer ſuſtulit, Vñ tertio, quarto, quinto ſulco ſerere dicimus. i, ter, quater, q̃ nquies, arando. Pli. Quarto ſeri ſulco Virgiliexiſtimaſ uoluiſſe cũ ait. Ipa ſeges demũ uoris reſpõdet auari Agricolæ, bis quæ ſolẽ, bis frigora ſentit. Hoc eſt, quæ bis ꝓ æſtatẽ, bis ꝓ hyemẽ araſ. i. ſpiſſius ſolũ, ſicut plerũq̃ in Italia, quinto ſulco ſeri melius eſt. Aliq̃ñ ſulcus poniẽ pro foſſa. Q̃ñq̃ & ipa q̃dam terræ pſciſſio eſt. Vir. Auſim uel tenui uitẽ cõmittere ſulco. Proprie uero ſcat quicqd aculeatũ in lõgitudine eſt. Idẽ. Et linguis micat ore triſulcis. Hinc Biſulcus, a. um Vñ biſulcũ aĩal, qd nõ ſolidas, ſed fiſſas ungulas habet Triſulcus, a. ũ. ut triſulcũ telũ, qd eſt trifidũ. i. tres acies habẽs a tribus partibus findens.

Suleatim aduerbiũ. ſignificat ꝓ ſulcos ſingulos.

Sulco, as. ſignificat ſulcos facio, proſcindo. Col. li. xii. In ſubacta iam terra latiores porcæ ſulcanẽ.

Sulphur naſciẽ in inſulis Æoliis, inter Siciliã & Italiã, ſed nobiliſſimũ in Melo, ut ſcribit Pli. li. xxv. Hinc ſulphureus, a. um. quod eſt ex ſulphure.

Sulphuratus, a. ũ. quod ſulphur habet. Vñ ſulphurata dicunt ligna exilia, ſulphure ab utraq̃ parte intincta, ad accendendas lucernas. Mar. Qui palentia ſulphurata fractis permutat uitreis.

Sulphuraria, æ. locus ubi ſulphur coquitur.

Sulmo oppidũ in Brutiis Pelignæ regionis, Ouidii patria. Vñ ipe ait. Sulmo mihi patria eſt gelidis uberrimus undis, Milia q̃ nouies diſtat ab urbe decẽ. Dictus Sulmo, a Solymo Æneæ comite cõditore eius urbis. Oui. Huius erat Solym⁹ Phrygia comes vnus ab Ida. A quo Sulmonis mœnia nomẽ habent.

Sultanus uocatur rex Ægypti.

Sum es, multis capitur modis, uarieq̃ cõſtruiẽ, nã ſubſtãtiuũ eſt qd per ſe ſubſtet, nec egeat alio, ſed in ipm cætera uerba reſoluanẽ, ut Ego lego. i, ego ſum qui lego. Tu legis, tu es qui legis. Propterea etiã frequẽter ꝓpoſitiõis ꝓnominibus demõſtratiuis nõ poſitũ intelligiẽ Virg. Tu ne ille Æneas, quẽ Dardanio Anchiſe. Et Nã Polydorus ego. Exiſtimat aũt Plato illa nõ eſſe q̃ oriantur, ut intereant, augeſcant, ſeneſcant. Id uero proprie eſſe dicit qd æternũ eſt, neq̃ mutabile, neq̃ corruptibile, qd dei ꝓpriũ eſt. Vñ eſt illud. Ego ſum q̃ ſum, tanq̃ ſolus de⁹ eſſe dicaẽ. Deus eñ auctore Auguſtino ſumma eẽntia eſt. rebus aũt eſſe dedit, ſed nõ ſumme eſſe, ſicut ipe eſt. Et aliis dedit eſſe amplius, aliis min⁹. Vñ in Abacuc ſcribiẽ, Ipi quoq̃ erũt q̃ſi nõ ſint. Et in Heſter. Ne tradas dñe regnũ tuũ his q̃ nõ ſunt. Copulat hoc uerbũ q̃ñq̃ ſimiles caſus, ut Cicero fuit eloq̃ntiſſimus. Quãdoq̃ ultra ntm cõſtruiẽ cũ dtõ. Hiero. Sicut eñ abſcidẽdos, & erudiẽdos infideles, ac pfidos homines, qui ſcandalũ ſunt corpori eccleſiæ dñs ꝓcipit. Qui tamẽ ntũs a parte poſt in dtõ poni põt, ut qui ſũt ſcãdalo corpori eccleſiæ. Q̃ñq̃ cum gtõ, & hoc multis modis, ut cũ poſſeſſionẽ denotat, ut pdicamenta ſunt Ariſtotelis. Cõponiẽ ꝓ æſtimo, ſiue ualeo, ſed hoc dũtaxat in tertia pſona tã pluralis q̃ ſingu. nume. Sal. in Iug. Nũc uos æſtimate facta an dicta pluris ſint, Ter. ĩ Adel. Argẽti q̃nti eſt ſumito. i. quãto ꝓcio ualet. Cic. li. ii. offi. Vt cõmodi⁹ putarẽt numerari ſibi, q̃ tanti eſſet q̃ ſuũ recupare, Eſſet. i. æſtimareẽ. Similr cũ ſignificat ptinet ſeu officiũ eſt. Et hoc in tertia pſona ſingularis numeri tñ, ut Religioſi uiri eſt pudicitiã ſeruare id eſt officiũ eſt, uel ad religioſum uirũ ptinet. Itẽ cũ ſignificaẽ laus uel uituperatio, ut tu es egregiæ laudis, & Hæc eſt res magni laboris, uel piculi. Itẽ cũ ſignificamus manſionẽ, ut ego ſum domi meæ, Q̃ñq̃ iungitur dtõ. Et tũc ſignificat habeo. Vir. Sũt mihi bis ſeptẽ preſtãti corpore nymphæ. Iũgimus plãrũq̃ duos dtõs, & ſignificat do uel afficio. Cic. Q. Marco. Si. n. mihi ſtudii fidelitas eſt tãtæ uoluptati, q̃ntæ eſſe ĩ iſto. Hæc ea dẽ bona debẽs additis iſtis, ſermonibus humanitate, q̃

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

sunt in ipis his cõmodis potiora.i.dat uel afficit uolu ptate. Qui modus dicẽdi frequẽs apud auctores inue nitur. Ponit & p cõuenit siue cõtingit, sed in tertia tñ psona singularis numeri. Vale. Maxi. li. i. Nõ est inter patrẽ & filiũ ullius rei cõparationẽ fieri, pstertim diui nitatis fastigio iũctos. Vir. Necnõ & Titiõ terræ oipo tentis alumnũ Cernere erat.i. licebat. Quale est illud apostoli, Cõueniẽtibus uobis in unũ, iam nõ est cœnã dominicã mãducare. Apponit qñq; huic uerbo ablati uus sine ppositiõe, ut Tuo beneficio liber sum. Et tu es magna ui animi & corporis. Aliqñ etiã cũ ppositiõe, ut hæc res est in potestate mea. Vis est armis. Oẽs sub cælo sum⁹. Sum p tribunali. Sum i ludo literario. Hoc est ab re.i. nõ decet, uel est indecoꝝ, alienũ, absurdũ. A uobis est, uester est, sicut Verbũ est a Cicerone.i. uerbũ est Ciceronis. Qñq; cõstruit cũ actõ mediãte apud ui penes, ut hæc sñia est apud Aristotelẽ. Interdũ mediã te ad. Et tũc est significat expositũ est, uel uergit. Cæ sar. Aquitania a Garũna flumine ad pyreneos mõtes, & eã partẽ q̃ est ad Hesperiã. Ponit nõnunq̃ sine casu, & a parte post, ut in Exodo. Qui est misit me. Et illud Quæ sunt, q̃ fuerãt, & quæ post facta sequent. Aliqñ est sumit p habes, ut Nõ est, q̃ molestе feras mortẽ patris Præterea iungit aduerbio, ut Hic illi⁹ arma, hic curr⁹ fuit. Itẽ iungit infinitiuo alterius uerbi, ut Magnæ lau dis est uacare sapientiæ. Et animi fortitudo est aduer sa cõtemnere. Huius uerbi composita sunt Absum, ad sum, desum. Exum apud ueteres pro extra sum. Sic eñ lictor in quibusdam sacris clamitare solebat, hostis ui ctus mulier uirgo exesto, hoc est nõ introito. Insum, intersum, obsum, possum, pssum, prosum, persum, ual de sum. Gel. li. ii. Phedon Platoni & Socrati perfuit fa miliaris. Subsum & supersum.

Sũmen pinguedo anialis q̃ mãducat. Persi. Calidũ scis ponere sumen. Alii dicũt sumen fieri ex papillis suillis uno die post partum sectis ac salitis. Mar. Esse putas sumen nondũ sic ubere largo Effluit, & uiuo lacte pa pilla tumet. Plau. Cap. Quãta labes larido, q̃nta sumi ni absumẽdo. Alii putãt lac suis extractũ ac densatũ sue occisa, uel quasi rumen.i. mulieris mãma, nomẽ a sugendo deductum,

Summa est sentẽtiæ alicui⁹, aut rerũ de quibus uerba fi unt, collectio. Vir. li. iiii. Nauiget hæc summa est. Hu ius dimi. est summula.i. parua summa.

Summus, a. ũ. quod est oim altissimũ, ut Hic summũ lo cũ in urbe tenuit. Vir. Sũmoq; ululatũ uertice nym phæ. Aliqñ dr extremũ. Cic. in Hort. Vixit ad summã senectutẽ ualitudine optima. Sũmus dies dr quo sum ma dieꝝ colligit, ut summũ ne metuas diẽ. Vir. Venit summa dies, & ieluctabile tẽpus Dardaniæ. Aliqñ ma ximũ, quo nihil sit maius. Sic Iupiter summ⁹. Cic. li. ii. Tus. Summũ quo nihil sit supius. Aliqñ dicit cælũ, ut apud Pli. Qua deorsum ab sũmo longissimũ ẽe spatiũ Et a Vir. dictũ est, Sũme deũ. p maxime deoꝝ. Aliquã do laudabile, gloriosum. Vir. Me ne igitur sociũ sum mis adiũgere rebus Nyse fugis? Hinc

Sũmitas. altitudo. ex quo altior pars mõtis sũmitas dr.

Summates, principes in ciuitate sunt, qui & optimates & primates appellant.

Summũ p̃ciũ est libertas. Terẽ. i And. Quod habui sum mum precium persolui tibi.

Sũmo, as. sũmã facio. Hinc cõsummo, as. de quo alibi.

Sũmatim p singulas summas. Apul. Oia summatim te tigerat. Itẽ breuiter & oibus q̃si simul cõprehẽsis. Plin. Sed ut de hac re summati dicã. Hui⁹ significãtiæ sunt in summa, & ad summã, q̃ ita ſcant, acsi dicerem⁹ Qd ut sũmatim cõpræhẽdã. Quin. In summa non recedo, fas est mihi inuitis etiã parẽtibus pie facere. Cic. li. offi. Ad summã ne agã de singulis cõem toti⁹ humani so cietatem, cõgregationẽ, & conciliationẽ colere, tueri, cõseruare debem⁹, Sed si ad summũ dicimus, siue sum mũ siue ad, ſcat ad plus. Cic. p Milo. Vn⁹ aut ad sũmũ duo inuẽti sunt qui Milonis causam nõ pbarent.i. nõ plures q̃ unus, aut duo ex omnibus. Hoc modo dicẽdi frequẽter uti solet Quint. p aduerbiũ semel. Et ut se mel oia cõplectar.i. in sũma. In eundẽ sensum etiã qñ que sumit Breuiter. Quint. Breuiter tñ lõge crudelita tis explicãda sæuitia ẽ ex oibus q̃ ptuli leuissimũ fuit, q̃ occisus est. Pli. A reliq̃ uero Gallia cultu uiroꝝ, mo rũ dignatiõe, amplitudine opũ pferẽda, breuiterq; Ita lia uerius q̃ puincia. Aliqñ etiã summatim a summ⁹ fit & ſcat p sũma, hoc est alta. Col. li. iii. Sin aũt eo usq; exaruit. s. uineæ trũcus, ut curuari nõ possit primo an no sũmatim ita ne radices eruas, aut lædas ablaqato.

Sũme aduerbiũ a summ⁹, ſcat maxime excellẽterq;.

Sumo, is. psi. ptũ. p simplex m. significat multũ & pene ni miũ mihi tribuo. Cic. p Plan. Quanq̃ non mihi tñ su mo iudices, neq; arrogo. Itẽ significat accipio. Sal. Epi stolã sup caput temere positã sumpsit. Itẽ eligo. Plaut. Sumat aliquẽ ex populo monitorẽ officii sui. Itẽ cõdu co. Cic. Quoad enim peruentũ, quo sumpta nauis est non domini est nauis, sed nauigantium. Item consu mo. Teren. in Adel. Ergo intro, & cui rei opus est hila rem hũc summa⁹ diem. Itẽ impẽdo. Idẽ in Phor. Nũc argentũ attuli fructũ, quẽ Lemni uxoris reddunt p̃dia id sumã. i. impendã, ut Dona, exponit. Plau. in Mili. in bono hospite atq; amico quæstus est quod sumit. Vñ sumptus. Huius cõposita sunt absumo, cõsumo, desu mo, assumo, insumo, pssumo, resumo, transsumo, quæ habent penul, produc.

Suman⁹ dictus est Pluto, quasi summe maniũ summa nes eoꝝ pstitis. Mana atq; Mantuana & sumanus q̃ li benter ex alieno sumit.

Sumanalia dñr liba farinacea in modũ rotæ facta.

Sũptus, a, ũ. captus uel electus, ut sumptus est cibus.

Sumptus, us. impẽsa, qd pecunia impendat, uel exponat Pli. Qui eã domũ magno sumptu ædificauerat. Inter dum dicit de esca & potu, nõ de uestitu. Plau. in Cap. Sumptu & uestitu tuo.

Sumptuosus, qui immoderatũ sumptũ facit. Sumptuo sa cœna in qua multũ impensæ datũ est. Cic. Peto. Ex pecta igit hospitem, tum minime edacẽ, tum inimicũ cœnis sumptuosis.

Sumptuari⁹, a. ũ, qd ad sumptũ ptinet, ut lex sumptua ria, q̃ de moderãdis sũptibus lata est, quã Cato cibariã appellat. Cic. Peto. Ad fungos me tuos cõferã domũ si habebo in denos dies, singulos sumptuariæ legis dies cõferã. Tertul. in Apol. Sic scribit leges sumptũ cõpti mẽtes centũ æra non amplius in cœnã subscribi iube bant nõ amplius q̃ unã inferre gallinam, & eã non sa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ginatã. Cẽtenarias appellauere antiqui cœnas, ab impensa centum sestertiorum.

Sumptifacio, is. sicut sonat Plau. Si nũc me suspẽdã, meã opam luserim, ut p̃ter operã restim sumptifecerim.

Summitto, cliculũ & furtim imitto, Suet. in Cæsa. Summissis nõnunq̃ lictoribus, atq; militibus. Et sũmittere est pmittere crescere. Idẽ in eodẽ. Audita clade Tituriana barbã, capillũq; sũmiserit. Nãq; summittere barbã & capillũ dicimur, qñ neq; tõdemus, neq; radimus pmittẽtes ad enormitatẽ adolescere, quod ſpecimen est maximi doloris. Id etiã pmittere, & imittere dicit. Aliqñ subdere, inclinare, supponere. Luci. Summittas alios, si quos posse cẽseas. Aliqñ demittere. Vir. Pascite ut ante boues pueri, submittite tauros. Hinc summissum humile dicim⁹. Cic. Neq; summissum nimis. neq; se nimium efferentem.

Sũmissus, humilis. De quo mõ. Vir. Sũmissi petim⁹ terrã Et sũmissus murmurator, q nõ apte loquit.

Sũmissim aduerbiũ. Suet. in Aug. Nã & ad cõionẽ ꝓmonis tacẽtes etiã summissim fabulãtes, puocabat.

Suo, is. sui, sutũ, sarcino. Vñ sutores q calceos suunt. Et a sue quidã hoc uerbũ deducũt, qa huius aĩalis pilis in suẽdo sutores utunt. Per trãsla. suere ponit pro cõiũgere, nectere, ligare, stringere, Gel. Sed hi plæraq; naues loris suebant. Huius cõposita sunt Assuo, qd est ad aliquid suo, siue suẽdo annecto. Cõsuo, circũsuo. Pli. li. vii Etiã nũc in Britãnico oceano uitiles corio circũsutæ fiunt rates. Desuo, qd sutũ erat dissoluo. Simil⁹ dissuo. Cic. in Lelio. Tales igit amicitiæ sunt remissiore usu desuẽdæ, & ut Catonẽ dicere audiui, dissuendæ magis q̃ discindẽdæ. Exuo, insuo, int⁹ suo, siue ligo. Vale. Ma xi. li. i. Tarqnius M. Tulliũ duñuiæ, cp librũ secreta ciuiliũ sacrorũ cõtinentẽ custodiæ suæ cõmissum, pecunia corruptus Petronio Sabino scribendũ dedisset, culeo insutũ in mare abiici iussit. Intersuo, interpono, intermitto. Persuo, in totũ suo. Præsuo, ante suo. Resuo, rursus suo. Aliqñ etiã est cõtrariũ suo simplici. Resuimus eñ q̃ suta sunt, sicut recludimus q̃ clausa. Sue. de Augu. Sumẽti uirilẽ togam tunica lati claui resuta ex utraq; parte ad pedes deiicit. Subsuo, subter suo. Trãs suo, ad modũ acus trãseo. Col. li. vii. Media pars descripti orbiculi eadẽ fibula trãsuitur.

Suppar, ex sub & par, quasi æqualis. Amb. li. Hex. Præstãtissimũ quoq; cãdidũ mun⁹ est, & ui sui suppar gratia. Idẽ li. de Abel. Tertiũ genus est peccati quidẽ minoris sed supparis arrogãtiæ eorũ. s. qui datorẽ bonorũ deũ nõ negãt, sed quæ acciderint, ea sibi propter prudentiam suam cæterarũq; merita uirtutũ iure delata arbitrãtur. Augu. Marcus & Lucas apostolorum nõ pares, sed suppares fuerunt.

Supparus, uel supparũ, pen. cor. utroq; mõ dĩ ꝓ genere leuis atq; angustæ togæ, cp eo supinduamur. Luca. Supara nudatos cingũt angusta lacertos. Fest⁹. Supparũ uestimentũ puellare lineũ, qd etiã subucula, hoc ẽ camisia dicit. Est & suppa ꝛ nauiũ insigne. Sene. li. xi. Epi. scribit, Supparũ Alexãdrinæ ꝛ nauiũ ĩsigne indicium esse. Sũt em̃ suppara uela uelorũ, q̃ sup antẽnas explicant, de quibus Luca. Limaq; pandens suppara uelorum perituras accipit auras.

Supparũ uelũ tenuissimũ, ad scænas uelãdas. Ci. de ꝓui ciis cõsularibus. Quibus cũ iã ex orchestra heluaꝫ ante post suppariũ solebat. Apul. ĩ Me. Oro te inq̃ alueũ tragicũ dimoueto, & suppariũ scænicũ cõplicato.

Supellex, & hæc supellectilis, & hoc supellectile. Nã ĩ plurali supellectilia facit ĩ abltõ singulari supellectile, & supellectili. Var. li. ii. de Anal. Sæpe itaq; ex eadẽ supellectili licet uidere. Ser. docet supellex usurpatũ, qm̃ artis est supellectilis. Nã gtũs aut par debet esse ntõ, aut maior, ut musa, musæ, doctor doctoris, si maiorẽ inueniremus cõtra artẽ id esse manifestũ est, ut anceps, ꝓceps, & pauca alia. Supellex dĩ domesticũ patrisfamilias instrumentũ, sicut docẽt iuriscõsulti, apud quos titulus est de supellectili legata, cuius noie, ut inqt Põpo. cõtinent⁹ mensæ, trappæ, amphora, delphica, subsellia, scãna, lecti, margaritæ, culcitra, & oralia impialia pelles. aqminaria, candelabra, lucernæ, & trulla, uasa ænea, uulgaria. i. q̃ nõ ꝓprio sunt loco attrĩbuta, capsa armaria, uitrea, escaria & potoria.

Supellecticarii dicunt⁹ serui q sunt in supellectile.

Suppillones, dicti sunt emasculatores, pædicones, cp subtus podicis pilos tũdant.

Super, & supra p̃positiões a supera deductæ, idẽ significant. Sup quidẽ ꝑ Apocopen, supra ꝑ syncopen. Super utriq; casui seruit. supra actõ tiñ. Et sup ĩ significato cõtrariaꝫ subter, supra uero infra. Qd aũt quidã dicãt super continuũ esse, ut Sedeo sup lapidẽ, supra interiecto spatio, ut Nubes impendẽt supra nos, nõ usq; quaq; seruatũ est ab auctoribus. Aug. li. v. cõf. utrũq; indifferẽter posuit, de luce dei loquẽs. Nec ita erat supra mentẽ meã sicut oleũ sup aquã. nec sicut cælũ sup terrã, sed supior, quia ipa fecit me, & ego inferior, qa fact⁹ sum ab ea. Liui. li. xliiii. Vbi citra muros, supra subterq; terrã p dies. xxv. pugnatũ est. Sciendũ est, cp sup sepata, & abltõ iuncta, mõ significat de. Vir. Multa sup Priamo rogitãs sup Hectora multa. Mõ in, ut Frõde sup uiridi sunt nobis mitia poma. Idẽ Vir. Nec sup ipe sua molit laude laborẽ. Iuncta uero accusatiuo significat ultra, ut super Garamãtes, & Indos ꝓferet imperiũ. Apul. Iã em̃ sup oppidum profectus, nos citra reliquerat. Vir. li. ix. abltõ iunxit. Nocte sup media. i. ultra mediã noctem. Et est bona elocutio, ut si dicas. Legi noctẽ sup mediã. Aliqñ desup. Virg. Et sup e uallo ꝓspectãt Troes, Aliqñ ualde, ut his accensa sup iactatos æquore toto Troas, reliquas Danaũ, atq; immitis Achilli. Qñq; absolute ponit in significatiõe naturali. Plau. Hinc atque hĩc super subterq; ꝓmor angustiis. Qñq; ponitur ꝓ supereſt. Vir. Nec fuga iam sup. Qñq; ꝓ insup & amplius. Idem. Cui neq; apud Danaos usquã locus, & sup ipi Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscunt Composita habent significationẽ naturalem. & componitur cum dictione incipiente ab a. ut Superaddo. C, ut Supcido, D, ut Supduco, E. ut Supæquo. F, ut supflo. I, ut Superincido. M, ut Supmeo. P, ut Superpono S, ut Supersedeo, V, ut Superuacuus. A sup fit comparatiuũ Superior, suplatiuũ Supremus. Composita sũt Insuper, & Desuper.

Superiorem & inferiorẽ dicimus fere, qñ de malis loq̃mur, ut Dionysi⁹ superior, & Dionysius inferior. Cum de bonis loquimur, si tempus denotamus, superior, & posterior dicimus, u Cyrus superior. & Cyrus posteri

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

or.Si uero dignitatē,maior & minor,ut maior & minor Scipio.& hoc de duobus,nā si de pluribus utimur ſuperlatiuo,uel poſitiuo, ut magnus Pompeius, Alexander Magnus.

Supiores cōparatiue ſumptū ſignificat, q magis ſupra ſunt.qbus cōtrarii ſunt inferiores. Interdū habet uim poſitiui,cū intelligunt hi q ſunt ſupra gradū quartū cognationis,uł affinitatis,ſicut inferiores,q ſunt infra ꝑm gradū, Var.li.ii.de re ru.Itaq; ꝓauos ac ſuperiores de tremeliis nemo appellatus ſcropha.

Supbia eſt ſupgrediēs elatio mētis. Vel ut inqt Auguſt. Quid eſt.n.ſupbia aliud,niſi deſerto ſecretario cōſcietiæ foris uideri uelle,quod nō eſt.

Superbio,bis.a ſup,& eo,is.b̄.melioris ſoni gīa,interpoſita,& e.in i.mutata,niſi uelimus ſupbio a ſupbia deriuatū eē,qđ tū nō abnuo.Supbio tū naturalē ab eo,is. cōpoſitionē,& ſignificationē innatā hīe oſtendit. Vñ qcquid in aliqua re excellit, ſuperbū dicere poſſumus quaſi ſuper alia iens. Vir.Ceciditq; ſuperbū Ilion.Hoc eſt nobile,magnificū.Pli.li.xxxvii.ſuperbio,ꝓ ſupbus eo,uel ſuperbus ſum,poſui,cū inqt.Hinc geminæ certæ apud Menandrū & Philomenen fabulæ ſupbiunt, Claud.li.iiii.de Raptu.Phlegreis ſylua ſupbit Exuuiis totum nemus uictoria ueſtit,hoc eſt nobilitatur,celebratur,illuſtratur.

Supbus,elatus,arrogās. Vir.li.iii.Ænei.Stirpis Achilleæ faſtus iuuenēq; ſupbū. Aliqñ nobilis,magnific⁹,excellēs,ut Hīc ppīm late regē,belloq; ſupbū. Aliqñ alt⁹,elatus,Idē.Arua petēs Tiburq; ſuperbū. Aliqñ ornat⁹. Idē Barbarico poſtes auro ſpoliisq; ſupbi.Aliqñ opulētus ut apud eundē.Simul enſe ſupbū Rhānetē aggreditur Aliqñ iniquus.Vñ.Quos illi bello ꝓfugos egere ſuperbo, Antiqui etiā ſupbos propter pōpā funeris,mortuos dixere.Plaut.in Amp.Faciā ego hodie te ſuperbū, niſi tu hinc abis.

Supcido,is.pe.cor.ex ſup & cado. Col.li.v. Ne ſi trāſuerſa fuerit cicatrix,cæleſtē ſupcidentē aquā cōtineat.

Supciliū,ex ſup & ciliū,Supcilia data ſunt hoi, pilis breuibus adornata,ut q̄ſi geminis aggeribus munimētū oculis ꝓſtarent,ne qd ſupne incideret,& ſimul ſpeciē ꝓberēt,hæc & pariter,& alterne mouent.Supcilia dicūtur ultima pars frōtis pilis ueſtita,q̄ ciliis ꝓminet. Sed qñ his annuim⁹,his negam⁹,ideo ſupciliū qñq; ꝓ faſtu & ſupbia ponit,Iuue.Si cū magnis uirtutib⁹ affers Grāde ſuperciliū & numeras in dote triūphos.Quāobrē etiā ꝓ eminētiore loco ponit.Vir.in Geor. Ecce ſupcilio cliuoſi tramitis undā Elicit.Hiero.in li. Numeri Illo mortuo ī mōtis ſupciliū deſcēdit Moyſes cū Eleazaro. Interdū ponit pro grauitate,auſteritate,& ſeueritate. Vnde in Priap.legimus. Conueniēs latio pone ſuperciliū.ì.grauitatē. Et apud Valeriū Maxi.legit ſupercilium cēſoriū.Is uero cui ſupercilia porriguntur,& ꝓminent Sillo appellatur.

Supercilioſus dicit auſterus & grauis.

Supercubo,as.pe.cor.ſuperiacio, ſuperdormio. Colu.li. viii.Perforatis tabulis quibus ouilia cōſternuntur,ut grex ſupercubet,

Supduco,q̄ſi ſuppono.Hiero.ad Furiā.Supducit mater filiū nō nutritiū,ſed hoſtē,nō parentē,ſed tyrānū,inflāmata libidine uteri ſui,& inter paruulos ſuas miſerias neſcietes,lugēs,dudū noua nupta cōponitur.

Supedo.p.cor,ſupmādo,q̄ſi poſt comedo. Pli,li.xix. Menāder e græcis auctor eſt,alliū edētibus betæ radicē ī pruna toſtā ſi ſupederint,odorē extingui.

Supererogo,ex ſup & e,& rogo,ſignificat ſuptribuo,Augu.li.ii.confeſ.Supererogaſ tibi ut debeas,Et habet aliquid non tuum.

Superexto,as.cōponitur ex ſuper & ex,& ſto.

Superædifico,ſuperſtruo

Superficies dī q̄ ex lineis ducit,q̄a duæ lineæ iunctæ,faciūt ſupficiē vni⁹ anguli,uel acuti,uel obtuſi. Dicta ſuperficies,quaſi ſuperior facies.

Supficiariæ ædes, inqt Caius,q̄ in cōducto ſolo poſitæ ſūt,quaꝝ ꝓprietas & ciuili,& naturali iure eius eſt,cuius & ſolū.Supficiarius q̄ in alieno ſolo ſupficiē habet ita ut certā pēſionē p̄ſtet.auctor Vlpi.

Superforaneū,quaſi pro ſuperuacaneo Sydonius Apollinaris uſurpat.

Superiacio,is. pe.cor.ſuppono,uel ſupextēdo.Col.lib.ii. Seminibusq; de tabulato ſupiectis. Lact.de opi. Et ea uiſcera formata in eo modū,q̄ cōtexit unicuiq; generi,ac loco aptus fuit ſupiecta pelle.

Supincido,is.ex ſup & in,& cado cōponit,ſignificatq; ſupra in aliquē,uel aliqd cado. Liui.li.ii. Multiſq; ſupincidētibus telis incolumis ad ſuos tranauit.

Supmeo,as.ſupfluo,ſiue ſuplabor. Pli.li.i. Quædā uero etiā dulces inter ſe ſupmeāt ał̄s,ut in fucino lacu.

Supernati dicunt, quibus fœminta ſucciſa ſunt ī modū ſuillarum pernarum.

Supernia fœmina,ita iꝑa ſucciſa.

Supero,as.pen.cor.ꝓprie ſignificat ſupgredior,& q̄ſi ſupra aſcēdo. Virg.li.iii.Geor,Superāt mōtes,& flumina tranāt.Pli.li.vii. Arbores q̄ quidē tātæ ꝓceritatis tradunt,ut ſagittis ſupari nequeāt.Per trāſla.ſupare ponit ꝓ uincere. Vir. Quid ſi idē certat Phœbū ſuperare canēdo. Itē ſuperabūdare,ut Si ſuperēt fœtus parit er frumēta ſequent. Itē ſupuiuere,& q̄ſi ſupſtitē eē,ut Quid puer Aſcani⁹ ſuperat ne,& ueſcit aura Ætherea? Itē reſtare.Cic.Deq; eo,qđ iꝑis ſupat aliis gratificari uolunt Et in Euāg.Colligite q̄ ſupauerūt fragmēta ne pereāt Itē occidere. Vir.clā ferro incautū ſupat. Hui⁹ cōpoſita ſunt Exupero,abūdo,ꝓſupero,ſupabūdo.

Superus,a.ū.pe.cor.a ſuper fit.Et q̄uis ſuperus & inferus uideant eſſe poſitiua ſuperioris & inferioris,tñ ī uſu ſuperi ꝓ cæleſtibus ſiue uiuis, Inferi aūt ꝓ manibus,ſiue mortuis accipi ſolent.

Superū,mare Adriaticū nuncupat,per reſpectū ad Tyrrhenū,quod græci inferū uocauere.

Supernus.a.ū.quod eſt ſupra,ut Supna regio. Hinc Superne aduerbiū ,qđ ſignificat ex parte ſupiore.Pli.Argentū ſupne innatat,ut oleū aquis.

Superpōdiū ſcat pōdus illud q̄ſi auctariū qđ ſup ſarcinā legitimā imponit.Dictio cōpoſita ex itegro & corrupto,ſicut cētipondiū,aſſipondiū.Apu.li.vii. Exiguū ſcilicet & illud tātæ molis ſuppondiū.

Superſtruo,is.ſuperædifico.Lact.lib.vi.Manentibus em̄ ꝑceptis eorū,quæ ſolent ad ꝓbitatem recte dari, ignota illis ſuperſtruemus,ad ꝓficiendā cōſumandamq; iuſticiam,quam nō tenent.

Supſedeo,es.nō mutat e.in i.ſicut cætera a ſedeo cōpoſi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ta,ut obſideo,reſideo,p̃ſideo,ſignificat omitto, abltō ſæpius cōſtruiē.Cæſar com.i.Et ꝓpter multitudinē ho ſtiū,&ꝓpter eximiā opinionē uirtutis,p̃lio ſupſedere ſtatuit.Et licet p̃lio dtūs eſſe uideaē,ꝑ abltm̄ tñ ſic re/ ſolui oportet,p̃lio ſupſedere.i.ſedere ſup p̃lio. Quo itē mō Ci.li.iii.ad Herē.locut⁹ ē.Cōmode poterim⁹ prīci pio ſuperſedere,cū tñ Sulpitio ſcribēs,abltō cōſtruxe/ rit.Tu,ſi uidebiē,ita cēſeo facias,ut ſi habes iā ſtatutū, qd tibi agendū putes,in quo nō ſit cōſiliū tuū cū meo ſupſedeas hoc labore itineris.i.omittas ad me uenire. Gel.ăt li.ii,actō cōſtruxit,cū ait. Alia luce auis ī paſtū ꝓfecta eſt,cognati & affines operā quā dari rogari ſūt ſupſedēt,q tū actūs reſoluiē in abltm̄. Nā ſup utriq; ca ſui deſcruit. Hier,cōtra Ioui.cū infinitiuo iūxit. Cice ro rogatus ab Hircio,ut poſt repudiū Terētiæ ſororē ei⁹ duceret,oīno facere ſupſedit,dicēs nō poſſe ſe uxo ri & p̃hiæ pariter operā dare.Idē cōtra Pelagianos dtō iūxit.Vñ ſuperſedendū huic labori cenſeo.

Superſto,as.ſupra aliquid ſto.Gel.Cū ſedenti aquila ſu/ perſtaret.Quandoq; ſuperſtare eſt ſupereſſe,unde ſu/ perſtites dicti ſunt.

Superſtito,as.frequētatiuū,quo ueteres uſi ſunt, ſignifi cat ſaluo,& incolumē reddo, Ennius. Regnū ueſtrum ut ſoſpitēt,ſuperſtitentq;.

Superſtes,qui ex mortuis q̃ſi ſolus uiu⁹ ſupſtat.Amb.li. i.offi.de Noe loqūs ait,Qui ad ſemē oīm reſeruatus, ſolus ex oībus,& ptāte generatiōis ſupſtes eſt fact⁹ au ctor futuræ.Quint.Defuncta uxore,liberis tñ ſupſtiti bus.Supſtes quoq; dī q ſaluus eſt,& uiuit inter uiuos, etiā ſine morte ſuoꝝ oīm.Terē.in An. Deos q̃ſo ut ſit ſupſtes.Antiq etiā teſtes ſuperſtites appellarūt. Plau.ī Artemone. Nūc mihi licet qd uis loqui.Nemo hic ad eſt ſuperſtes.Aliq̃ ſuperſtes ꝑ p̃ſenti ponīē. Plaut .Su perſtitē utrūq; monui,ne iniuſſi abeāt.

Superſtitioſi,ꝓprietatē hñt,ut Cic.li.ii.de natū.deo. tra dit ex hoc,q; p̃ cultura deorū ſuperſedeāt,q ſine cauſa timidi ſūt, q deū timēt ī reb⁹ etiā nō timēdis,hi ſūt q apd ueteres totos dies p̃cabanē & īmolabāt,ut ſibi ſui liberi ſupſtites eſſent. Ideo nō ſolū p̃hi,uerū etiā maio res oēs ſupſtitionē a religiōe ſeparauerūt.Oīs tū īpor tuna,ineptaq; religio ſm Gel.ſupſtitio dici pōt. Lact. docet ſupſtitionē, & ſupſtitioſos dici,q ſuperſtitē me/ moriā eoꝝ colūt, aut q parētib⁹ ſuis,ſupſtites colebāt imagines eoꝝ domi,tanq̃ deos.Supſtitio aūt nihil ali ud eſt,q̃ falſi dei cultus,& ſicut religio colit deos,ita ſu perſtitio uiolat,ut inqt Sene. a quo ſupſtitio dī error inſan⁹.Ser.a ſuperſtite ſupſtitio dicta,q̃ aniculaꝝ pro pria eſt q̃ multis p ætatē ſupſtites ſunt,& q̃ rebus ina/ nib⁹ addictæ,dū uolūt uideri nimis religioſæ ſuperſti tioſæ fiunt.ita delirant. Luc. refert.q; ſupſtitio ſit ſup/ ſtantiū reꝝ.i.cæleſtiū,& diuinarū ,q̃ ſuper nos ſtāt ina nis & ſuperfluus timor.

Superſum,affluo,abūdo.Virg.Auxilio urbes Italiæ,po puliq; ſuperſūt.Interdū ſupereſſe ſcat reliquū eſſe.En ni⁹ li.iii.anna,Inde ſibi memorat unū ſupereſſe labo/ rē.Interdū ſuperſtitē eſſe.Plau.in Aſi.Sicut tuū uis uni cū natū tuū ſupeſſe uitæ ſoſpitē, & ſuperſtitē. Interdū uincere,ſuperiorē eſſe.Vir.Ferrea q̃ blādo nequeāt ſu peſſe labori.i. uincere laborē.Interdū ſuperfluū eſſe.Gel lius.Memini ego p̃toris docti hoīs tribunal me forte aſſiſtere,atq; ibi aduocatū eū nō hrē. Et cū is q uerba faciebat reclamaſſet.Ego illi ſupſum,rēſpōdiſſe p̃torē feſtiuiter. Tu plane ſuperes,nō ades,hoc eſt ſuperfluus ſupuacaneus es.Interdū durare. Vir.Primus ego in pa triā mecū modo uita ſuperſit. Interdum defendere & aduocatū eſſe.Suet,de Aug.Cunctari ſe ne ſi ſupereſſet eriperet legibus reum.

Supuacu⁹,a.ū.qd nō eſt neceſſariū.Col.li.iii.Itaq; ſupua cuū eſt hoc repetere iā rradita rōne terebratiōis.

Superuacane⁹,a.ū.idē qd ſuperuacu⁹,Cic.Appio.Cōfir/ mata amicia,& perfecta fide cōmemoratio officiorū ſuperuacanea eſt.

Superuiuere is dicīē,qui cū iam mortuus uideret, refo/ cillatus reſipuit,ac ueluti reuixit.

Superuaganē⁹,a.ū.a uagor fit,vñ auis ſuperuaganea di cebaē,ab auguribus,cū ex ſūmo cacumīe uocē emiſiſ ſet.Vaganē⁹ ſimplex nō legīē.vñ & deriuatiuū eſt.

Supparaſitor, pe. cor.paraſito miniſtro.Plau.ī Am. Ac cedā,atq; hāc appellabo,& ſupparaſitabor p̃ri.

Supplāto,as.pedē ſuppono,& ſic a plāta fit.Cic.li.iii.offi ci.Cōtēdere debet q̃ maxime poſſit,ut uincat,ſupplā/ tare eū q cū eo certat,ac manu depellere nullo mō de bet.Per trāſlationē ſupplātare ſignificat decipe.Hiero. ad Iul.Ego te nequaq̃ decipiam adulatiōe,ne lubri/ ca laude ſupplantē te.Et ſupplātare,ſubtus plātare.Sic que a plāto ſuppoſitū eſt.Col.li.iii. Sin aūt ipam uitē ſternere uoles iuxta radicē,ita,ne ipam lædas curioſe fodito,& uitē ita ſupplātato,ne radicē abrūpas.

Supplaudo,is.ex ſub & plaudo,ſcat latēter plaudo. Hie ro,ad Helio. Nec quisq̃ ſibi de corpis mundi caſtitate ſupplaudat,cū de oīi uerbo ocioſo qd locuti fuerint hoīes reddituri ſūt rōnē in die iudicii.Hoc a me poſi/ tū eſt,ne q̃s plaudo,ꝑ plodo,aut ecōtrario forte ſumat cū maxime differāt.Plodere.n.eſt q̃tiēdo ſiue collidē do,ſonū quēdā facere,ab q̃tio aliquantulū aduerſum Plaudere uero eſt uocem leticiæ & exultatiōis in lau/ dem cuiuſpiam rei aut hominis efferre. Vir. Et ingen ti ſonuerunt omnia plauſu.

Supplodo,is.pe.pro.ē quaſi ſuccutio,ſiue pede,ſiue alio ſigno.Cic.ad Heren.Pedis dextra rara ſupploſiōe.Ali quando ſignificat reiicio.Damaſcenus ad Hiero. Ro gamus nt abſciſſis opiniōibus,ambiguitatibus ſupplo ſis,qui ſe habeat ſcribas.

Suppedaneū dī id qd ſub pedibus eſt,dū ſedemus. Aug. Et nō tantū ſuppedaneū Chriſti quantū ſub pedibus ſeruoꝝ eius uos iudæos adduxit.

Suppedito,as,pe.cor.ſubiugo,ſubmīſtro,a ſub & pes pe/ dis,uel a pedito,as. q̃uis pedito nō ſit in uſu,quaſi a pe dio primitiuo.Var.Largitione cibatu ſuſtentare de/ bet,quo facilius lac ſuppeditari poſſit.Eſt & ſuppedita re opprimere.Cic. Nunc uideo in iudicio mecū con/ tendere non uis,ubi ſuppeditare turpiſſimum,ſupera re pulcherrimum eſt.

Suppeto,is.pe.cor.ſcat latenter ſeu ꝑ fraudē peto. Vlpi. Apud Labeonē relatū eſt,ſi ſiliginario q̃s dixerit,ut ſi q̃s nomīe ei⁹ ſiliginē petiſſet,ei daret. Et quidam ex trāſeūtibus cū audiſſet,petit eius hoīe,& accepit furti actionē aduerſus eū qui ſuppetiit ſiliginario,nō mihi, nō.n.mihi negotiū, ſed ſibi ſiliginari⁹ geſſit.Suppetit uero in tertia p̃ſona,& ſuppetūt ſcat in ꝓmptu eſt,uel

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſuccurrit,& hmõi.Pli.Cui abũde ſuppetũt facultates.

Suppetito,as.frequẽtatiuũ a ſuppeto.Ci.li.i.offi.Ob eas que cauſas ſtudeat parare ea q̃ ſuppetitent ad cultũ & ad uictũ.i. abũde ſufficiãt. Verbũ neutrũ eſt.

Suppetiæ & ſuppetias tm̃ habemus a ſuppeto,quo noſe Valla auxiliũ ſignificari exiſtimat,ſed magis ſubſidium ẽ.Plau,in Epi. Auxilia mihi & ſuppetiæ ſũt domi Si em̃ auxilia & ſuppetiæ idẽ eſſent,fruſtra altęꝛ eorũ ponereẽ.Propter qđ ſciendũ eſt,ꝙ ſicut inter p̃ſidiũ & ſubſidiũ intereſt,ꝙ p̃ſidiũ ſit auxiliũ,quod p̃ſtatur ali cui p̃ſertim,quod ſatis uideẽ ad defenſionẽ fore,ſubſidiũ,quod ad ſuccurrendũ uenit,ita ſuppetiæ ſunt q̃ ad rem ne labaẽ aut pereat,ſuſtẽtandã mittunẽ,ut eſt ad ſuccurrendum oppidis, & obſeſſis,multũq̃ laborantibus,qđ ſuccurſum milites appellãt,& fere idẽ qđ ſubſidiũ.Dictæ ſuppetiæ,q̃a ſuppetũt oppſſis.i. p̃ſto ſunt,ſi ue ſuccurrũt eis,& a fidis ſuppeditanẽ.Auxiliũ uero,p̃prie ad augẽdas copias atq̃ uires,& peti & mitti ſolet. Cæſar cõ.ii.Et nũciabanẽ auxilia magna,eq̃tatus oppidanis ſuppetias uenire.i.in ſubſidiũ.

Suppetior,aris.auxilior,ſuccurro. Apul.li.viii. At uobis facile eſt ſuppetiari miſerrimo ſeni.

Suppleo,es.repono.quod eſt quoq̃ recõpẽſo. Vir.li.iiii. Remigiũ ſupplet ſocios ſimul iſtruit armis. Et ſupplere eſt æquare.Idẽ.Si fœtura gregẽ ſuppleuerit aureus eſto.Ser.Si tot agnos habuero quot oues,hoc.n.eſt gregẽ p fœturã ſuppleri.Sũt q hoc uerbũ p ſimplex p.ſcribi uelint,unde & ſupellex.

Supplementũ,quod ſuppleẽ.Cic.Appio Pul. Cenſebant omnes fere ,ut in Italia ſupplementũ meis,& bibuli legionibus ſcriberetur.

Supinũ a quibuſdã dĩ uerbũ participiale.ſicut gerũdia ſunt noia participialia.Et habet duas terminatiões,ſ. um.& u.ut lectũ lectu.Quod in um finiẽ, habet ſignificationẽ actiuã.Sal. Legatos ad Iugurthã de iniuriis q̃ ſtũ miſit.i. q̃ quærerenẽ,Idẽ. Non mea culpa ſæpe ad uos oratũ mitto P.C.Hoc eſt q̃ oret. Do filiã nuptum dicimus,hoc eſt q̃ nubat. Do uenũ,uẽdo.Spectatũ admiſſi ſumus.i.ut ſpectem⁹.In u.uero ſignificatiõis paſſiuæ eſt,iungiturq̃ noibus adiectiuis. Nec uiſu facilis nec dictu affabilis ulli,hoc eſt quod nec uideri,nec dici facile poſſit.Pli.Accipẽſer piſcis rarus inuẽtu,hoc ẽ q̃ raro inueniẽ.Dicimus p̃terea dignũ,ſiue indignũ relatu,quod referaẽ.Impiũ factu ſi fiat.Horrẽdũ aſpectu ſi aſpiciaẽ.Iucundũ cogitatu,ſi cogiteẽ.Obſcœnũ uiſu, ſi uideaẽ,& ſic de reliqs.

Supinus,a ũ.quod iacet uẽtre cælũ uerſum.Iuue.Cubat in faciẽ,mox deinde ſupinus.Poniẽ nõnunq̃ p ocioſo molli,negligẽtiq̃ tractũ a re ipa. Qui, n. ſupini iacẽt, ocioſe molliter,negligẽterq̃ degũt.Se.ad Luci.Eſt qdẽ mi Lucilli ſupin⁹,& negligẽs, q̃ in amici memoria ab aliq̃ regiõe admonitus reducit.Iuue. Et multũ referẽs de Mecenate ſupino.Inde ſupinior.Mar. Nuſquã deliciæ ſupinior es.Et ſupinus mõtuoſus.Hora.li.car. Seu mihi frigidũ p̃neſte ſeu Tibur ſupinũ.Eſt.n.ciuitas in aſcẽſu mõtis poſita.A ſupin⁹ fit reſupin⁹.de quo ſupra

Suppilo,as.pe.pro.rapio,inuoluo cũ fraude,a pilo ꝛ raptu,ſiue ab πλέω cõplano.Plau.i Tru.Hæc cũ uideo fieri,ſuffuror,ſuppilo,& de p̃da p̃dã facio.

Supplico,as,pe.cor.ex ſub & plico,eo q̃ genu poplitẽq̃ plicamus,cũ a potẽtiore magnũ aliqd p̃camur. Sunt qui hoc uerbũ a placo deducãt,q̃ſi ſupplaco,ſed græcũ eſt πλέκω. Eſt aũt ſupplicare,humiliter & cũ reuerentia p̃cari.Cic,in Lel.q̃multa.n.q̃ nra cauſa nunq̃ facere mus,facimus cauſa amicorum, precari ab indigno ſupplicari tum acerbius in aliquem inuehi, inſectari que uehementius.

Supplex,qui flexis genibus precatur,a quo Supplicitet aduerbium,

Suppliciũ,ſupplicatio.Sal.Nõ uotis neq̃ ſuppliciis multi ebribus deoꝝ auxilia paraẽ,ſed uigilãdo,agẽdo bñ cõſulẽdo,ſpera oĩa cedũt. Var. Boues ad uictimas faciũt,atq̃ ad deoꝝ ſupplicia. Et ſupplicium pœna,ſiue tormentũ. Vir.Spero etiã mediis,ſi qd pia numĩa poſſunt,ſupplicia hauſuꝝ ſcopulis.

Supprimo,is.pe.cor.ſubtus teneo.Oui.li.i.Meta.Supprimit extẽplo uocẽ. Vñ ſuppreſſus,ſummerſus.Iuſti.Victi Perſæ in naues cõfugerũt,ex qbus multæ ſuppſſæ multæ captæ.Aliq̃ ſuppreſſus poniẽ p occulto.Sene, E cuius operibus q̃dã ædita alia ſuppreſſa ſunt.

Supra mõ p̃poſitio eſt.Vir.Olli cærule⁹ ſupra caput aſtitit imber. Mõ aduerbiũ.Sal.in Iug. Pauca ſupra repetã,Prepoſitio uero nunq̃ cõponiẽ,& ultra ꝓpriã ſignificationẽ q̃ñq̃ poniẽ p ualde,ut ſupra moreẽ,ſupra modũ,ſupra iuſtũ. Vir.li.ii.Ge.Rara ſit an ſupra moreẽ ſit dẽſa requiras. Antiqui etiã ſupera ꝓtulerũt,ſicut infra & infera.Cic.in Ara.Huic ſupera duplices humeros affixa uidetur Stella micans.

Supraq̃ ſignificat ſupra id quantũ qđ,uel ſupra id quod Sal.Corp⁹ patiẽs inediæ,algoris,& uigiliæ ſupra q̃ cui quã credibile eſt.i.ſupra id quantũ.

Supremus extrem⁹.Vir.Qui ſupremũ comitẽ honoreẽ.Aliq̃ dĩ ſumm⁹,altus,maxim⁹.Sue.Veꝝ ſupremũ cælũ intuentẽ ſtupidũ cubuiſſe.Terẽ. Proh ſup̃me Iuppiter.Sic dĩ ſuprema multa ,p maxima.

Supputo,as.pe,cor. Vide in dictiõe Puto.

Suppudet.pe.cor.aliquãtulũ pudet.Cice.Caſſio. Puto te iã ſuppudere,cũ hæc tertia iam epla ante te oppſſit,q̃ tu ſchedã, aut lĩam,ſed nõ urgeo.

Suppuro,as.pe.pro.Suppurare eſt apoſtema fieri.Colu. li.vii.Hic idẽ ſanguis,niſi emiſſus fuerit,ſaniẽ creabit, q̃ſi ſuppurauerit,tarde p̃curaẽ.Hic ſuppurãtia ſiue ſuppuratio dĩ,cũ ulcus ad ſaniẽ tẽdit.Vocaẽ & apoſtema hoc eſt cõcurſus mali humoris in aliquã partẽ corpis, a pure dicta.Pus em̃ ſanies eſt,& quicunq̃ humor in putredinem uerſus.Col.li.vii.Et cũ maturauerit ſuppuratio,reſcinditur ferro.

Suppuratorius,a.ũ.qđ ad ſuppurationẽ ꝓtinet.Idẽ.Ideo miſcenẽ ſuppuratoriis medicamẽtis.

Sura poſterior pars cruris carnoſa,q̃ tm̃ hoĩ ineſſe dĩ,reliq̃ aníalia hñt crura ſine ſuris,licet q̃ñq̃ ſumaẽ,p toto crure.Vir.ſuras uincire cothurno, ἐπὶ λωτοὶ δ' σφυρὸν λέγεται ἔνθεν λατῖνοι ἄγχυρα λέξιν.

Surcus,palus.cuius diminutiuũ eſt Surculus.

Surculus,pprie eſt qui inſeriẽ.Germen uero qđ in ſurculis naſciẽ.Hinc ſurculoſus,a.um.qđ ſurculis abũdat.Plini.ramis hyſſopi ſurculoſam.

Surcularis,& hoc ſurculare,ut terra ſurcularis,quæ ſurculos generat.Colu.li.iii.Conſiderandum eſt antequã paſtinemus ſurcularis nec ne ſit terra.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Surculaceus,a.um. Idem.ſurculacea in foliculo ſunt raphano,ſinapi,rapo.

Surdus.qui habet aures obtuſas,ab auriū ſordibus,q̄ in duricię uerſæ marmora auriū dūr,nec ſinunt audire. Et tā paſſiue q̄ actiue dī. Nā ſurdus q nō audit,& q nō audię. Iuue. Surda nihil gemeret graue buccina. Et herbæ ſurdæ a Pli.dūr,quæ noīa nō ſūt. Nō.n.audiūt cū ſint ſine noīe. Et abſurdū dictū eſt,q a tale nunq̄ eſt auditū,uł qa tale eſt ut efficiat ne audiaę. Surdū itę dicię cuius odor nō ſentię. Perſ. Nec ſpirēt cynnama ſurdū. Et ea q̄ guſtū amiſerūt,exurdata dūr. Hora.in ſer. Fer uide q̄ ſubtile exurdāt uina palatū. Referę et ad uiſū. Plin.li.xxxvi. Adhoc q̄buſdā incurrit umbra ſurdusq̄ color fit. Locus etiā ſurdus dī,in quo non facile audię. Vict.li.v. Etiā diligēter eſt animaduertendū,ne ſit locus ſurdꝰ,& ut ī eo uox q̄ clariſſime uagari poſſit.

Surdaſter,diminutionē ſurditatis ſcat,hoc eſt,nō plane ſurdus,ſed ut ſic dicā Surdulus q̄ paę ſurdus eſt. Sūt em̄ duo noīa in aſter terminata,q̄ diminutionē ſignificāt,ſurdaſter & recaluaſter,cætera imitationē denotāt,ut paraſitaſter,antoniaſter,oleaſter.

Surdo,as.actiuū eſt,ſurdū facio. A quo exurdo, de quo in dictiōe Surdus.

Surdeo,es.dui.ſurdus ſum,a quo ſurdeſco,ſurdus fio,a q̄ bus obſurdeo & obſurdeſco.

Surgo,gis.xi.ctū.ex ſurſum & rego ſignificat erigo. Ter. Vt triduo hoc ꝓpetuo e lecto neq̄at ſurgere. Hinc ſurgere uēti dūr,cū ueluti ſe erigētes flare incipiūt. Vir. Et fando ſurgētes demoror hauſtros. Sicut ecōtrario q̄ū flare deſinūt,ponere ac reſidere dūr. Idē. Cū uenti poſuere,oīsq̄ repente reſedit flatus. Aliq̄ ſurgere ponię ꝓ creſcere ſeu naſci. Idē. Aſcaniū ſurgētē,& ſpes hæredis Iuli. Huius cōpoſita ſūt Aſſurgo,qd̄ eſt erigor in alicuiꝰ honorē,officii uel beneuolētiæ cauſa. Et ſic datiuo iūgię. Virg. Vtq̄ uiro Phœbi chorus aſſurrexerit oīs. i. honorē fecerit. Aliq̄ aſſurgere ponię ꝓ cedere. Auſo. Aſſurgit muſæ noſtra camœna tuæ. Aliq̄ ſumitur ſimplr ꝓ erigere ſiue creſcere. Col.li.ii. Collē molliter aſſurgentē montē ſublimē & aſpe, ſed nemoroſum & herbidū maxie ꝓbauerūt. Vir.li.iii. Georg. Sed iacet aggeribus niueis informis,& alto terra gelu late ſeptemq̄ aſſurgit ī ulnas. Cōſurgo,ſimul ſurgo. Salu. Cōſurrexere oēs ſimulq̄ ī eū impetū fecerūt. Exurgo e loco ſurgo. Cic. Exurgite oēs,atq̄ excitatū. Diſſurgo diuerſe ſurgo. Pli.li.xviii. Ecce tibi herbas tuas ſpargo peculiares ſtellas,easq̄ ueſpe,& ab ope diſſurgēti oſtēdo. Inſurgo,in aliquē inſilio. Lact.li.v. Nec eſt magnopere mirandū ſi aduerſus hoīem iſta fiūt,cū aduerſus iꝑm deū ꝓpter eandē cauſam inſurrexerit etiā ꝓpꝰ ī ſpe cōſtituꝰ. Præſurgo,anteſurgo. Reſurgo,rurſus ſurgo. Vñ qui reuixerūt reſurrexiſſe dicunt.

Surrigo,as.pe.cor. Vide in dictiōe Rego.

Surrepo,is.pe.pro. ſenſim ſeu ſubtus aut latenter ingredior. Hier,ad Dama. Nulli piculoſum,nulli uideaę eſſe blaſphemū,ꝙ in apoſtolis inuidiæ malum diximus potuiſſe ſurrepere.

Surripio,is.pe.cor. latēter rapio ſeu furor. Aliq̄ in altū tollo,& aliq̄ ꝓ mendacē narrationē aliq̄d extorq̄o,& quaſi furor. Hinc ſurreptū ꝓ furto,& ꝓ impetratiōe q̄ fit a principe,uel mgīatu ꝓ falſam narrationē.

Surrhētū oppidū fuit Cāpaniæ a græcis cōditū cū ,pmōtorio Mineruæ,ſirenū quondā ſedes. Hinc ſurrhētina uina dicta ſunt,& ſurrhētini calices.

Surenas apud Perſas mgīatꝰ nomē eſt,q̄ſi ꝓtorē dixeris

Sus ꝓpoſitio pro ſurſum accipię,ut Suſpitio.

Sus ſuis,ge.cōis ſm Priſc. Et dī tā de feris q̄ de domeſticis. Cuius dimi.eſt Sucula. Plaut.in Ru. Dierecta cū ſucula & porculis. A ſus fit poſſeſſiuū Suinꝰ,a.ū. Var. Hic em̄ cōſiliator ſuinæ carnis daę ꝓpło. A ſuillus fit dimi. Suillus. Græce autē ὗς dī,olim θυτὸς ab illo uerbo dictus,quod dī θύειν qd̄ eſt immolare. A ſuillo.n. pecore immolādi initiū primū ſumptū uidęt. Cuius ueſtigia ꝙ initiis Cereris porci immolant,& ꝙ initiis pacis fœdus ferirēt,porcus occidię. Suillū pecꝰ donatū a natura dicūt ad epulandum.

Susq̄ deq̄ fero,qd̄ & ſusq̄ deq̄ habeo dicimꝰ,ſignificat æquo animo ſum,& quod accidit nō magnifacio,& interdū negligo atq̄ cōtemno,hoc eſt ſurſum an deorſum ferat res,paruifacio.

Suſa,æ.& ſuſa orū.oppidū,& Metropolis Perſidis in ſuſia,q̄ Perſiæ pars ē,a Suſo fluuio ſic uocata. Prop. Nō tot achemeniis armant Suſa ſagittis. Spicula quot noſtro pectore fixit amor. Hæc urbs (ut ſcribit Pli.) a Dario Hidaſpis filio cōdita fuit. Ibi fuit regia Citi lapide cādido,& uario,colūnis aureis,& lacunaribus,gēmisq̄ diſtīcta Cæli cōtinēs ſimulachræ ſtellisq̄ micātibus inſignitū,& incredibilia multa. Ibi Aſuerꝰ cōuiuiū maximis diuitiis & delitiis copioſum celebrauit

Suſpēdo,ſurſum pēdo,alte ligo. Vir. Ante nouis rubeāt q̄ prata coloribus ante,Garrula q̄ tignis nidū ſuſpēdat hirūdo. Q̄q̄ ſuſpēdere eſt ſubleuare,ſuſtollere. Apul. Cū deberet manū porrigere capiſtro ſuſpēdere cauda ſubleuare,nullū mihi ferebat auxiliū. Q̄q̄ pēdendo interimere. Lact.li.iiii. Tū ſuſpēderūt eū inter duos noxios mediū,q̄ ob latrocinia dānati erāt. Q̄q̄ anxiū eſſe. Plau. Vix cōpos mētis ſum ita mihi ſuſpēdit animū Vir. Suſpēſi Eurypilū ſcitatū oracula phœbi Mittimꝰ. Et q̄ū dū anxii ſumus,etiā dubii efficimur ſuſpēſum mō ꝓ dubio ponię. Sene. Suſpēſus anīo qd ageret cogitabat. Mō ꝓ placido ac ſiléti. Terē. ī Phor. Hæc ubi hoc audiui ad fores ſuſpēſo gradu placide ire prexi.

Suſpendiū ꝓ ſuſpenſiōe. Gel. Suſpēdio uitā finiuit.

Suſpēdioſus qui laqueo nexili ſtrāgulatus eſt. Pli. ſcribit laqueū ſuſpēdioſi circūdatū tēporibus doloré capitis ſedare. Idē pœnā laquei ꝓpoſterā appellat,ex eo ꝙ includaę ſpūs,cui exitus q̄rendus eſt,

Suſpitio,is.pe.cor. ſurſum aſpicio. Virg. Et mœnia ſuſpicit urbis. Interdū ueneror. Lact.li.ii. Et tū factoré ipm nemo ſuſpicit aut uereꝛtur. Cice. lib.ii.offi. Itaq̄ eos uiros ſuſpiciūt,maximisq̄ efferūt laudibus. Sic d eſpicio pro cōtemno. Suſpicere etiā eſt reſpōdere. Virgi.li.vi. Ænei. Suſpicit Anchiſes atq̄ ordię ſingula pādit. Item ſuſpectū hŕe Sal. in Iugur. Per idē tēpus Bomilcar,cuiꝰ ipulſu Iugurtha deditionē,quā metu deſeruit,ĭcœpat ſuſpectus eſſe regi,& eū ſuſpiciēs nouas res cupere,ac pniciem eius dolo querere.

Suſpicio onis,ſi cū uenio iungaę,paſſiue accipię,ut ueni in ſuſpicionē. i. factus ſum ſuſpectus.

Suſpicioſus,qui ſuſpicionē habet. Terē. in Adel. Omnes quibus res ſūt minꝰ ſecūdæ,magis ſunt (neſcio quō)

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſuſpicioſi,ad contumeliã oĩa accipiũt magis propter ſuã impotentiã ſe ſemp credũt negligi. Accipit etiam q̃nq; pro eo qui ſuſpectus eſt.

Suſpecto,as.mõ ſurſum ſpecto. Mar. Oculisq; ſuſpectans ſidera. Mõ deorſum ſpecto,& ſic a ſub cõponit. Mar. Sed ſuſpectat oculis deuorãtibus Draucos.

Suſcipio,is. pe.cor.a ſuſum uel ſurſum, quaſi ſurſum capio,tã ad animũ q̃ ad corp⁹ refert,ut ſuſcepi onus,ſuſcepi uoluptatẽ.i.accepi. Aliqñ ſuſcipe ẽ gignere. Plau. Qui geminos ex ancilla ſuſcepit liberos.

Suſcito,as. pe.cor.excito,plerũq; uiuifico. Nec tã ſanare languentẽ uiſus eſt(inqt Sene.)q̃ mortuũ ſuſcitare

Suſcitabulũ,incitamentũ dicit. Varro. Symphonia uocis ſuſcitabulum.

Suſpiro,as.pe.pro.ſignificat ſpiritũ ab imo pectore traho,quod ſolicitudinis aut doloris argumẽtũ eſt,nã ex ſus & ſpiro cõponit. Per trãſlationẽ ſuſpirare eſt deſiderare,& mõ dtõ,mõ actõ iungit. Aug.lib.v.de ciui.dei. Inde fidei pignus accepimus,q̃diu pegrinãtes eius pulchritudini ſuſpiramus. Hier. Carnes ægyptiacas ſuſpirabãt. Iuue. Suſpirat lõgo nõ uiſam tẽpore matrẽ.

Suſpiriũ,ipſa ſuſpiratio,hoc eſt ab imo pectore ſpiratio Et aliquando ipſa ſpirandi difficultas. Eſt enim morbus qui ex pulmone fit,qui & ſuſpiratus dicitur. Ouid. Et ſuſpiratibus hauſtis.

Suſpiratus us.ſuſpirium,& ſuſpiratio dicit.

Suſpirioſi,qui ſpirãdi difficultatẽ patiunt, uel qbus uitioſa ẽ reſpiratio, quos græci aſthmaticos uocant. Pli.libro.xx. Podagris cum articulorum morbis decoctũ cucumerem in aceto illinunt, præſentaneo remedio ſuſpirioſis prodeſt.

Suſtineo,es.pe.cor.a ſurſum & teneo, ſignificat patior. Hiero.ad Ruffi. Si negociatores ſæculi tãta ſuſtinent, ut ad incertas gueniãt periturasq; diuitias,quid Chriſti negociatori faciendũ eſt,qui uẽditis omnibus,quærit precioſiſſimã margaritam. Aliquando alo,reficio. Liuius. Milites fluuiatili piſce,& herbis ſuſtentabãtur, id eſt,cibabantur. Virgil.lib.ii.Geor. Hinc patriã paruosq; nepotes ſuſtinet.

Suſtento,as.frequẽta.ſæpe aut cõtinue ſuſtineo, manuteneo,nutrico. Lact.li.iiii. Incredibili bñficẽtia genus humanũ ſuſtẽtat,& q̃ſi paterna indulgẽtia fouet. Et li.v. Nõ amplius quærit,q̃ unde uitã ſuſtẽtet.

Suſtentaculũ dicit qd aliqd ſuſtinet.

Suſtollo,is.ex ſurſum & tollo,ſuſtuli,ſublatũ, apud ueteres in uſu fuit. Diome. Tollo tuli,quod in cõpoſitione ſuſtuli facit. Eius tamen perfecti inſtans apud ueteres ſuſtollo. Nũc uero a tollo ſuſtuli,quod eſt ſuſcepi ſiue habui. Nã quẽadmodũ de matre dicit peperit filiũ,ita de patre,ſuſtulit filiũ. Aliqñ ſuſtuli capit pro educaui. Vir.li.ix. Mæonio regi quẽ ſerua licinia furtim Suſtulerat. Aliquãdo ſurſum tuli. Idem. Suſtulit exutas uinclis ad ſidera palmas. Aliqñ erexi,ſuſcitaui. Aliquãdo abſtuli,ut Iubet & ſublata reponi.

Suſiana,prouincia Aſiæ,ut li.vi.refert Ptolemæus,q̃ a ſeptentrione terminat Aſſyria,ab occaſu Babyloniæ adiacet. Ab oriente habet Perſidem. A meridie partẽ Perſici ſinus. Cuius ciuitates inſignes Traiana & Suſa in qua templũ Dianæ Suſiæ.

Suſurrus & ſuſurriũ,paruũ & ſummiſſum murmur. Horatius libro.i.Carmi. Leues ſub nocte ſuſurri: Hieron y. Suſurrus auiũ inquit libro contra Iouinia. Idem in Iob. Et quaſi furtiue ſuſcepit auris mea uenas ſuſurri eius. Declinat etiam hoc ſuſurrũ. Oui.li.vii.Meta. Procrin adit,linguaq; refert audita ſuſurra. Suſurr⁹ quoq; ſeu ſuſurramẽ incantamentũ quoddã uoce ſummiſſa ne ꝓfani ꝓcipiãt fieri ſolet. Magia emñ ut inquit Apul. occulta res eſt plærunq; noctibus uigilata,& tenebris obſtruſa,& arbitris ſolitaria,& carminibus murmurata,cui pauciſſimi adhibeãtur.

Suſurro,as.furtim & ſummiſſa uoce loquor. Terentius, Iam ſuſurrari audio ciuem atticã eſſe hanc. Idem. Syrus cum illo noſtro conſuſurrant,conferunt. Hinc inſuſurro,& conſuſurro.

Suſurro onis,qui ſuſurrat,q occulte maledicẽdo odiũ i aliquẽ,aut diſſenſionẽ molit. Verbũ factitiũ ẽ,ut apd apoſtolũ. Suſurrones,detractores,deo odibiles,

Sutores,qui calceos ſuũt. Proprie emñ artifex calceoꝝ ſutor appellatur,cũ ille qui ſuit pannos,elegãtius ſarcinator q̃ ſutor dicatur.

Sutates dicunt a ſuẽdo,q reficiunt,& q̃ſi reſartiũt,quod attritũ fuerat,qui q̃ſi cõtinue ſuũt uel ſtãt in ſutrina. Plaut. in Aul. Sedẽtarii,ſutates diabatrarii.

Sutura,quã ſutor in ſuẽdo facit,q̃uis & de aliis rebus p ſimilitudinẽ dicat ſutura. Cor.Cel.li.vii. Raro caluaria ſolida ſine ſuturis eſt,& id caput firmiſſimũ,atq; dolore tutiſſimũ eſt ex cæteris,i quo ſuturæ pauciores ſũt eo capitis ualitudo cõmodior eſt.

Sutorius,a.um.quod ad ſutorem pertinet,ut ars ſutoria inſtrumentum ſutorium. Sutorium atramentũ appellatur tinctura,qua ſutores pelles & calceos tingũt. Cice. Iam pater eius accuſatus a Mar. Antonio ſutorio atramento abſolutus eſt.

Suterna ipſa ſutura,ſiue opus ſutoriũ. Var. Quod suternas facere inſcius nihil homo agis.

Sutrina. pe.pro.locus ubi calcei ſuunt & uendunt,a qua Sutor dicitur.

Sutella doloſa aſtutia,a ſimilitudine ſuentiũ dicta.

Sutilis,& hoc ſutile pe.cor.quod ſutũ eſt. Vnde coronæ ſutiles dicuntur ſicut pactiles coronæ,& ueſtis ſutilis, cõſutilis,& incõſutilis.

S ante Y

Syagros latine aper dicit,nã quod apud græcos σῦς apd nos ſus,& ἄγριος ferus dicitur.

Sychæus cũ diph.nomen uiri proprium.

Sycos,latine ficus. Neui. Hodie ſycos mihi recẽs fuit.

Sycomorus penultima producta ficus ſatiua grandior. σύκος ficus μωρὸς fatuus,quæ & Mariſca dicitur. Dioſcorides ſcribit ſycomorum eſſe arborem magnã,ſimilem arbori ficuum habentem lactis multitudinem cuius fructus non egreditur ex ſummitatibus ramorũ,ſicut ficus,ſed ex ramis ipſis. Et eſt dulcis,ſimilis fructui ficus agreſtis. Grana eius ſunt minora quam grana ficus,& non maturantur,niſi radantur inſtrumento ferreo. Et naſcitur multum apud Rhodum,& in locis ubi abundat frumentum. Celſus Moroſycon inuerſis literis uocat arborem,quaſi fatuam,hoc eſt,nõ fructiferam ficum dicas,gignit enim pilulas albicantes, quæ inſtar olynthorum,hoc eſt groſſorum fici appe-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tente maturitate decidũt, peculiaris Ægypti in aggeribus niloticis præcipue proueniens, quæ radicibus suis Niloticas ripas colligabat ad coercendum Nilum.

Sycophanta, ad uerbũ dĩ fico ϗ comestor, ἀπὸ τοῦ φάγειν τὰς σύκους, hoc ẽ a ficis edẽdis. Ponitẽ & p calũniatore. Nĩ aiunt Atticos iuuenes solitos in hortos irrũpere, ficosq; deligere. Quã ob cãm lege est constitutũ, ut q id fecissent, capite truncarent, quã pœnã, q persequerent, ob paruula detrimẽta sycophantas appellatos. Alia ratio sumitẽ apud Synesium grãmaticũ græcũ, q inqt, q ex duobus seruis cuiusdã uiri græci, alter ficus, quæ domi paratæ erant, absumpsit, alter qs prorsus exediſſet ignorabat. Quærenti eas dño, a sonte insons accusatus est. Herus utriq; calidã aquã pbuit, solus q deliquerat euomuit, ex quo natũ est id nomẽ sycophãta. i. calumniator, q a insontẽ falso crimine calumniabat. Alii dũt sycophantam non esse calumniatorẽ, sed q aliud ostentat quã res ipsa habeat uulgus barrum uocat, tractum ab Atticis, qui cũ proponerent se ficus uendituros superiorem uasis partem ex ficubus ostentarent subter fallacia tegeret, sycos ficus, phanon manifestũ dicitur.

Sycophantia, mendacium, calumnia, atq; fallacia. Plau. Per fallaciam, quam amabam, abduxit a lenone mulierem, neq; puduit id ætatis sycophantias struere. Sycophantisso, as sycophantias struo.

Sycosis morbus, quẽ nos ficũ, siue mariscã appellamus.

Sycoton, iecur suillũ. i. ficatũ, qd e sue fico pasta est inqt

Syene urbs in cõfinibus Æthiopiæ, atq; Ægy- (Aetius.
pti, supra alexandriam, uersus meridiẽ quinq; milibus stadiis sub tropico cancri directe locata. Vnde sole existente in cancro medio solstitii die supra uerticẽ ciuitatis cadens nullã prorsus in eam umbram facit, ut inquit Pli. li. ii. Luc. li. ii. Vmbras nusq; flectente Syene.

Sygæũ promontoriũ Troiæ, sic dictũ, ppter Herculis taciturnitatẽ, qui phibitus hospitio simulauit abscessum & iñ contra Troiã per silentiũ uenit, quod συγὴ dicitur.

Syla per simplex l. mons Lucaniæ, & sylua in illo sic dicta, quasi σύρα. i. tracta, hoc est latronibus frequentata ut Salust. de fugitiuis. In sylua inquit Syla fuerunt.

Sylla, cũ duplicato ll. fuit Romanus nobilis ex antiqua Scipionũ familia. Hic cathenas Iugurthæ manibus iniecit, Mithridatẽ cõpescuit. Socialis belli luctus repressit Cinnæ dominationẽ fregit, & Marium, proscripsit. Fuit lris græcis, & latinis doctissimus, facũdus, acer animo, grandis ita, ut dicat Salust. dubitari potuit fortior, an fœlicior esset. nã fœlix eo dici uoluit q de inimicis Marianis fœliciter ultus fuit. Inde dictator factus Remp. suppressit, ut nemo illo inuito, nec bona, nec patriã, nec uitam retinere posset. Tandẽ pediculari morbo interiit. Scylla uero per c. aliud significat, de quo loco suo. Quare aũt Sylla dictus fuerit, q primus hoc nomẽ sortitus sit, Macro. lib. i. Sat. sic refert. Bello punico, hi ludi primũ ex libris Sibyllinis sunt instituti, Cor. Ruffo suadente qui propterea Sibylla cognominatus est, & postea corrupto nomine primus cœpit Sylla uocari.

Syllaba est cõprehẽsio lrarũ, uel unius uocalis enũciatio, tempoϗ capax, qa oĩs syllaba, aut breuis est, & unum tpus recipit, quod atomum metrici uocant, ut pater, aut longa, & duo recipit tpa, ut mater. Nã ma. longitudine sui circunflexus tm̃ temporis bis occupat, q̃tum occupat pa. semel cum acute dĩ pater. Dicta est aũt syllaba ϙ iunctis litteris sonitum simul accipientibus informetur ab συμβάλλω, qd est comprehẽdo, uel a σὺν simul, λαμβάνω capio. Proprie eñ illa est syllaba, quæ ex pluribus constat, ut stirps. Quæ autẽ de una uocali perficitur abusiue syllaba uocatur, & unigramma appellatur. Aliæ dñr bigrammæ, ut ne usq; ad hexagrammam, ut stirps. Accidunt syllabæ quatuor, Tenor. Spiritus. Tempus, & Numerus lrarum. Tenores tres sunt Acutus. Grauis, & Circunflexus. Spiritus duo Asper, & Lenis. Tempora tria Breue. Longum. & Commune. Numerus, quia constare potest ex sex literis.

Syllabatim aduerbium significat per syllabas. Aug. lib. x. de ciu. dei. Et syllabatim per transitorias temporum morulas humanæ linguæ uocibus loqueretur.

Syllanion statuarius nullo doctore nobilis.

Syllepsis dici põt cõceptio, ab σὺν con, λῆψις acceptio, q̃ fit cũ pluralis dictio singulari uerbo cõplectit. Vir. Sociis & rege recepto. Aut singularis pl̃i uerbo connectit. ut Sunt nobis mitia poma, Castaneæ molles & pressi copia lactis. Aut cũ pro multis unus ponit, ut Armato milite cõplent. Item p uno multi, ut Vos o Calliope p cor aspirate canenti. Rectius eñ dixisset O uos musæ.

Syllogismus computatio pẽsatio, ab σὺν καὶ λέγομαι, qd est computo, concludo, uel ab λογίζομαι, raciocinor.

Sylua nomen generale est non solum arboϗ sed etiam herbaϗ. Vir. Subit aspa sylua lapæq; tribuliq;. Proprie tñ arboϗ & q̃ cædua est, hoc est q̃ habet in eũ usum, ut ex ea materia cædat. Quod si succisa sit nihilominus dĩ sylua, qm̃ rursus ex stirpibus aut radicibus renascit. Dicta sylua q̃si solita, uel ab eo, quod græce ὕλη. i. materia dr. Et ut illi hylẽ pro materia, sic nostri syluã posuerunt. Et est aut glandifera cuius arbores non cædũt sed ad escam quadrupedibus seruant. Aut cædua ϙ in ea arbores cũ ad iustam proceritatẽ creuerunt cæduntur, ut ædificationibus, uel aliis usibus materiã præbeant. Qñq; sylua dicitur, quod ex tempore scribit uelocissime, estq; uelut prima materia, quales sunt papinii syluæ, de qbus ipse sic scribit. An hos libellos q mihi subito calore, & quadã festinandi uoluptate fluxerunt, cum singuli de sinu meo prodiissent congregatos ipse dimitterem. Quin. Diuersum est huic eoϗ uitium, q primo decurrere p materiam stilo q̃ uelocissimo uolunt, & sequentes caloré, atq; impetũ ex tpe scribunt, hanc syluam uocant. Syluam etiam poetæ nominant elementorum congeriem, unde cuncta procreantur.

Syloson fuit teste Hieron. Samiorum tyrannus.

Symmachus pen. cor. proprium nomen quod significat concertatorem, auxiliarium, & socium in bello, proprie Symmachia, auxilium, concertatio, societas, σὺν simul μάχομαι bellator sum, pugno.

Symballota, sunt coacti per se uelleris implexu potius, q̃ textu condita, ἀπὸ τοῦ συμβάλλω.

Symbebecota dicuntur accidentia. Symbebicos accidens, ὅτι συμβαίνω ῥῆμα ἐνθα μετοχὴ γίνεται ἀλόγως λαμβάνεται τοσοῦτον ἔχοντα.

Symbole latine commissura.

Symbolus, pen. cor. annulus dictus est, cum sit nota, & signum. Iusti. li. ii. posuit symbolos pro lris. Sollicitare inquit, eos in partes suas statuit, & cum colloquendi co-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

piam non haberet, quo applicituri erant ſymbolos, ꝓponi, & laxis proſcribi curat.

Symbolũ, pe. cor. & indicium dici põt, & collatio, ab συμβάλλω cõfero, hoc eſt qd plures cõferũt ĩ unũ ita ut cœna illa dicaĩ collatio, in quã cõparandã plures aliqd cõtulerũt. Ter. in An. Symbolũ dedit. Et in parabolis. Noli eſſe in cõuiuiis potatorẽ, nec in comeſſatiõibus eorẽ, q carnes ad ueſcendũ cõferũt qa uacãtes potibus, & dãtes ſymbola conſumẽt. Et in decre. diſt. xliiii. ex cõcilio Laodicẽſi dr. Nõ oportet miniſtros altaris, uꝫ quoſlibet clericos, aut ẽt laicos chr̃ianos ex ſymbolis, q̃ uulgꝰ comeſſalia appellat cõuiuia celebrare. Hic aſymbolos, q ſine ſymbolo ad cœnas ſæpe uadit q̃les ſunt paraſiti. Gel. Ne oĩno ut dr ĩmunes, & aſymboli ueniremus cõuectabamus ad cœnã nõ cupedias ciborẽ ſed argutias q̃ſtionũ. Id eũ fecerũt apoſtoli in unum cõferẽdo, qd unuſquiſq; de deo ſenſit. Collata.n. in unum catholicæ totiꝰ legis fides, ſymboli colligit̃ breuitate. Eſt aũt ſimplex, breue, plenũ, ut ſimplicitas conſulat audientiũ ruſticitati, breuitas memoriæ, plenitudo doctrinæ. Indicium aũt, uꝫ ſignũ iccirco dr, qa in illo tpe ex circumeuntibus iudæis ſimulabãt ſe eſſe apoſtolos Chr̃i & lucri alicuius, uel uẽtris gr̃a ad p̃dicandũ proficiſcebant, noſantes qdem chr̃m, ſed nõ integris traditionũ lineis nunciãtes. Idcirco iſtud indiciũ poſuerũt, ꝓ qd agnoſceret is, q Chriſtũ uere ſm apoſtolicas regulas prædicaret. Deniq; & in bellis ciuilibus hoc obſeruari ferunt, qñ & armorẽ habitus par, & ſonus uocis idem, & mos unus eſt, atq; eadẽ inſtituta belladi, ne q̃ doli ſurreptio fiat ſymbola diſtincta unuſqſq; dux ſuis militibus tradit, q̃ latine ſigna, uel indicia nuncupãt, ut ſi forte occurrerit qs, de quo dubiteĩ, ſymbolũ prodat, ſi ſit hoſtis uel ſocius. Aug. li. v. cõtra hæreſes. Symbolũ interp̃tatur conſiliũ, uel conſiliarius. Iul. Pollux dicit ſymbolum paruũ nummiſma eſſe. Ariſtoteles originẽ. i. ætymologiã uocabulorẽ ſymbolũ appellat per quã uis uerbi uꝫ noĩs per interp̃tationẽ cognoſcit. Idem conueniẽtiam lib. Meteororẽ uocat ſymbolũ. Alii ſimilitudinẽ interpretant. Græce quoq; ſymbolũ dicitur auguriũ, & uaticiniũ. In arcanis quoq; priſcorẽ myſteriis ſymbola habebant, uerbi gratia, papauer ſymbolum erat fertilitatis, ex hoc genere ſunt ſymbola Pythagoræ. ſ. ĩdicia q̃dam myſteriorẽ doctrinæ ſanctioris quibus. ſniæ morales & ſalutaria documenta continent. Dicitur & ſymbolus. Plau. in Bac. Chryſalus oſtendit ſymbolum quẽtute dederat. Et in Pſeu. Dato eum ſymbolum illi.

Symbulus, a græcis dr hõ prudẽs, ꝓbuſq; conſilio, σύμβουλος cuius contrariũ eſt ἄβουλος, hoc eſt conſilio carẽs,

Syma, urbs fuit in Aſia, quin & pro (inconſultus.
monte iuxta Põtum poſuit Orpheus in Argonautica.

Syme, inſula quæ prius Ægle uocabatur, atq; Metapontus, a Syma Iabyſſi ſic appellata.

Symethus, fluuius Siciliæ non longe a Catinenſi urbe.

Symeon, nomẽ uiri proprium fuit. Qui dominum in ulnas ſuſcepiſſe fertur.

Symmetria dici poteſt commenſuratio. Symmetros, commenſuratiuus, moderatus.

Symyſta, ſecretarius ſeu ſecretorẽ conſcius ut apud Origẽ. ſicut Ioãnes ſymyſta ei ꝓnunciat dicens, qa & ſi qs peccauerit aduocatũ habemus apud deũ Ieſum chr̃m.

Sympho, ſonitus quidam cum conſonantia.

Symphonia apud latinos penu. cor. ⟨ὁ⟩ φωνέω ἡ φωνή φθέγγομαι, καὶ φθόγγος παράγεται, latine conſonãtia, & muſicus concentus. Muſici ſymphonias multas hñt, q̃ & Harmoniæ dũr, ſed illã clariſſimã, q̃ appellaĩ Diateſſeron, & alterã q̃ dr Diapente. Harmoniã uero Diapaſon uocant, hoc eſt uniuerſitatẽ concẽtus, q̃ ex ſeptẽ tonis conficit. Hie. uero ad Damaſ. ſic habet. Symphonia non eſt genus organi, ut male qdam de latinis putãt, cũ ſit chorus in laude dei cõcinens, & hoc uocabulo ſignificet. Symphonia quippe in latinũ conſonantia exprimitur. Symphonon conſonans pactũ. Symphoneo, conuenio, pactum facio, conſentio, concino. Inde ſymphoniaci pueri a Cicerone dicti ſunt, qui ad modulationes muſicas concentuſq; cõficiendos comparant.

Symphoneſis paſſio, quæ metris accidit, cum duæ. ſ. ſyllabæ ſcandendo in unam coeunt. Hoc aũt fit cum in diuerſis dictionibus una parte oĩonis uocali, uel m. lĩa terminata, ſequens itẽ a uocali incipit, ut Atq; itẽ ad Troiã magnus mitteĩ Achilles. Fit etiã ſymphoneſis in eadem dictione q̃tuor modis. Vel cũ duæ ſyllabæ longæ ꝓ una longa ponunt, ut Vnius ob noxam, & furias Aiacis oilei. Vel cũ duæ breues pro una breui, ut cornua uelata obuertimus antẽnis. Vel cum longa & breuis ꝓ una longa, ut Fixerat æripedẽ ceruã. Vel cum breuis & longa pro una longa, ut Dependent lichni laqueariis aureis. Hæc etiam Sinalœphe dicitur.

Symphaciam, græci dixerunt ſomniorẽ cognitionem.

Sympathia, latine compaſſio dici põt. Hippocrates ſcribit oculos cum uulua ſympathiam quandam habere.

Symplator, amicus ſponſi, q cũ eo ꝓ conuiuia ambulat.

Symplega uidetur eſſe opus in quo luctantes & omnino concertatores ſpectantur.

Symplegades pe. cor. ĩſulæ duæ, ſiue duo ſcopuli in Boſphoro, dictæ ꝙ inter ſe aliqñ cõcurriſſe fabulis tradũt. Id aũt fictũ idcirco eſt, qñ paruo diſcretæ interuallo, ex aduerſo intrantibus geminæ cernebant, paũloq; de flexa acie coeuntium ſpẽm ꝓbebant. Mille quingentis paſſibus ab Europa diſtantes. Cyaneæ ab aliis dictæ. Oui. Compreſſos utinam ſymplegades eliſiſſent.

Symplegma, atis. latine complexus, concurſus dicitur.

Sympſalma, dr uocum in cantando copulatio. Diapſalma diſiunctio eaq;, ubi quædam requies diſtinctæ continuationis oſtenditur. Pſalma quod pſallitur.

Symplones dicebantur conuiuæ.

Sympoſium compotatio, conuiuium, quod apud græcos ἀπὸ τοῦ σύμπινειν, apud nos a conuictu rectius conuiuium appellaĩ. Vnde Sympoſiarchen, & Archipoſian conuiuii præpoſitum ſeu præfectum dicimus. Sympoſiaſtes conuiuator. Sympotin compotorem.

Symmathites latine diſcipulus dicitur.

Symphyriũ herba, q̃ latine coagulũ, ſeu cõſerua uocaĩ.

Sympiniũ, uas uinariũ, non diſſimile cyatho, quo in ſacrificiis utebant, ex ⟨ὁ⟩ quod ẽ con, πίνω bibo. Iuue. Et quis tunc hoĩm contẽptor numinis, aut quis Sympinium ridere Numæ, nigrũq; catinum. Varro latinũ fecit, ait eũ. Vt uinum minutatim funderet a guttis guttum appellarunt, quod ſumebant minutatim, a ſumẽdo ſumpinium appellarũt. Aliqñ etiam Sympunium mutata i. in u. dicitur. Alii Sympinium legunt.

Syn

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Syn præpoſitio græca, quæ in compoſitione ſignificat ſimul, quemadmodum apud nos con.

Synagoga, coadunatio, congregatio, uel contractio, ex σύν ſimul, & ἀγωγὴ ductio. Et pro re, & pro loco capitur, & habet penultimam longam, quoniam eſt ω.

Synnada ciuitas Aſiatica, ad Cariæ fines. De hac Strabo li. xii. ſic ſcribit. Synnada urbs non magna, ante quam planicies iacet oleis conſita. lx. fere ſtadiorum. Vlteriꝰ eſt Dorci uicus, & Synnadici lapidis fodina (Sic eũ eũ romani appellãt) Indigenæ uero docimitẽ, & docimeã Vena in initio, paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanoꝝ ſumptus colũnæ integræ, & ingentes extrahunt, & uarietate Alabaſtritæ lapidi proximæ. Dicitur & Synnas, ſynnadis, ut apud Sidonium.

Synæreſis, contractio, figura, qua plura per unum coniũguntur, ex σύν, & αἵρεσις diuiſio, quaſi diuiſorum coniunctio, ut bigæ pro biiugæ.

Synalœphe, dici põt compreſſio. Cæſura eſt cũ de fine dictiõis uocalis abiicit, ſequẽte dictiõe incipiẽte a uocali ut ſemper ego auditor tuã. Ex σύν & ἀλοιφὴ preſſio.

Synanche, angina morbus, q ſpiritum ſuffocat, ex σύν & ἄγχω affligo, ango. Vulgus ſquinantiam uocant.

Synathriſmus συναθροισμός congeries, atq congregatio latine dici poteſt συναθροίζω congrego ſignificat, figura q & ſingulis uerbis & pluriũ uerboꝝ coniunctiõe fieri poteſt. Singulis hoc modo. Sed cũ ad ſupplicium ſumendum ſe confirmaret, multa ſimul eũ reuocabãt officia, conſuetudo, tps, exiſtimatio, periculũ, religio. Plurium uerboꝝ coniunctiõe ſic. Nemo.n. nocẽs, ſine ſummo mœrore eſt iudices, ſed multa ſimul eũ perturbant, qd adeſt ſollicitudinis plenũ, qd futuꝝ eſt formidoloſum, lex paratum ſuppliciũ oñtans, uitia ex uitiis coacta occaſionẽ arguẽdi malefici captans inimicus, quæ quotidie eius animum uehementer excruciant.

Syncacoſis figura, q̃ docet diuerſas res coniũgere, & cõmuni opinioni cum rõne aduerſari, ut nec hoſis auari, atq aſoti, unum atq idẽ uitiũ eſt. Vterq eũ neſcit uti, atq utriq pecunia dedecori eſt, quare merito utriq pari pœna afficiunt, quos pariter non decet habere.

Syncatatheſis. latine aſſenſio, approbatio. Vide in dictione Aſſentio.

Syncathegorema, conſignificans. Syncathegorematica conſignificatiua.

Syncerus, a. um. ꝓprie dr, qd eſt integrũ. Tractũ ab eo, ꝙ q diuidere fructũ cõem alueoꝝ cũ ſocio uolunt, ſimul cũ cæra, mel partiunt, ꝙ ſi mel tuã, ſine cæra cõſignent, fraudãt ſociũ nec agunt integre. Syncerꝝ itaq, quaſi ſimul cũ cæra. Alii putãt ſyncerũ a carie deduci, quaſi ſine carie. i. corruptiõe. Vñ & pro puro, ĩcorrupto, & immaculato ponit. Hor. Syncerꝝ eſt niſi uas quodcũq in fundis aceſcit. Huic contrarium eſt inſyncerus, pro uitiato, & corrupto. Vir. Inſyncerus apes tulit cruor.

Syncraſtus, antiquũ uocabulũ græcũ, quo ꝑcatur medulla, hoc eſt medulloſus, a quo fit exſyncraſtus. i. ſine ſyncraſto. Plau. in Pen. Si herus meus me eſſe locutũ cuiq mortali ſciat, cõtinuo is me exſyncraſtũ fecerit.

Synchyſis, cõfuſio. Eſt. n. (ut ſcribit Do.) hyperbaton undiq cõfuſum, ut illud Virgilianũ. Tris notus abreptas in ſaxa latẽtia torquet. Saxa uocãt Itali mediis q̃ in fluctibus aras. χύσις eũ confuſio dicit, συγχέω confundo.

Synciput, q̃ſi ſemicaput, inqt Phocas grãmaticus, ſignificat partẽ porcini capitis conditã, & ad edendũ paratã. Nõ inter edulia ãnumerat. Pli. li. viii. Interdicta quoq cœnis abdomina, glãdia teſticuli, uuluæ ſyncipita uerrina. Hie. contra Ioui. Comæ in occipitium, frõtemq tornantur. Eſt & ſynciput anterior pars capitis aures, tpaq complectens. Cornu. in Perſium. Synciput anterior, occipitiũ dr poſterior pars capitis. Apollinaris ad Valerium maioranum. Partemq cerebri Hic galeæ cum parte rapit, fortiq lacerto Diſiicit ancipiti miſe rabile ſynciput enſe. Plau. in Men. partem pro toto poſuit, ac de homine, quod eſt contra Georgium Merulam, qui negat inueniri ſynciput pro anteriori capitis parte, ait eũ. Non eſt tibi ſanum ſynciput, adoleſcens.

Syncopa, cõciſio, κόπτω icido. Figura cũ lĩa, uel ſyllaba de medio dictionis abſcindit, ut cõpoſtus ꝙ cõpoſitus.

Synchronus contemporeneus. Vnde ſcribit Hier. Oſeam prophetã fuiſſe ſynchronon Eſaiæ. Et Var. ait, non eſſe dubium, quin aliquo tempore eodem uixerint Homerus, & Heſiodus, eoſq ſynchronos fuiſſe teſtat, ſynchroniſmon uocãt ab eadem ætate quam noſtri contemporationem interpretantur.

Syndicus latine communis, uel defenſor.

Syndipnum dicitur latine concœnatio.

Synechon, dici poteſt continens. Nam componitur ex σύν quod eſt ſimul, & ἔχω habeo.

Synecdoche, conceptio dr cum a parte totũ, uel a toto pars intelligitur, ut puppis pro naui, & annus pro hyeme, ut apud Virgl. Quam multæ glomerantur aues, ubi frigidus annus trans pontũ fugat. i. frigida hyems.

Synephebi, pe. pro. dñr adoleſcentes ſimul pubeſcentes. Quod nomen inditum eſt comœdiæ Statii Cecilii, ut eſt apud Ciceronem lib. Tuſcul. quæſtionum.

Syneſius, nomẽ uiri proprium, deductum a σύνεσις quæ eſt conſcientia.

Syngrapha, ſyngraphus, & ſyngraphum ſcriptura, ſiue ſchedula, quæ fit propria manu eorum, qui paciſcuntur in alicuius rei fidem, Plau. in Aſi. Age iſtum oſtende quem conſcripſi ſyngraphum inter me & amicam, & lenam. Cice. Treb. Tanquam enim ſyngraphan ad imperatorem attuliſſes, non epiſtolam, ſic pecunia ablata domum redire properabas. Suet. Cuius parti non dubitauit a quibuſdam iuſiurandum, atq etiam ſyngrapham exigere. Dicta ſyngrapha ἀπὸ τοῦ σύν ſimul, γράφω ſcribo, ꝙ ſimul ſcriptum ſit a pluribus, ꝙ propria manu eorum, qui conuenirẽt ſcripta ſit.

Synodus, pe. cor. ex σύν, & ὁδὸς uia, quaſi conuentus ſit uel cœtus, ge. fœ. eſt. Item ſynodos dr luna cũ fit coitus lunæ cũ ſole, quod & interlunium & ſolitem lunã uocãt. Hinc ſynodicã radiationem frequenter nominat Firmicus. At ſynodus ſynoduntis, piſcis genus putatur.

Synodicus, a. um. quod ad ſynodum pertinet. Hie. Ante annos plurimos, cum iuuarem Damaſum Romanæ urbis epiſcopum, & orientis atq occidentis ſynodicis conſultationibus reſponderem.

Synœceſis dici poteſt cohabitatio, & ſcribitur cum œ diphthon. Synœcus cohabitator contubernalis.

Synonyma dñr, q̃ ſub diuerſis uocibus, idem ꝑcant, ut enſis, mucro, gladius. Eadẽ dñr polyonyma. Veꝝ aliter traditũ eſt i dictiõe homonyma. Eſt & ſynonyma figu

ra, q̃ cõio noĩs interp̃tat. Vtimur ãt eo gñe elocutioĩs, quotiẽs uno uerbo nõ ſatis uidemur dignitatẽ, aut magnitudinẽ rei demõſtrare. Iõq; in eandẽ ꝓcationẽ plura conferunt, ut ſi dicamus. Proſtrauit, affixit, perculit.

Syntagma, tis. tractat⁹, ordiatio, reꝛ cõſtructio, documẽtũ, ab σύν & τάγμα ordo, uel ordiatio. Hie. ĩ pſa. Penta. Et multa alia, q̃ ꝓpriũ ſyntagma deſiderant. i. tractatũ, ut ipſemet cõtra Ruf. exponit. Et li. de uiris illuſt. ſcripſit de ogdoade egregiũ σύνταγμα. i. documẽtũ, ſeu tractatũ

Syndulon σύνδουλον græci conſeruum dicunt.

Synſtratiotas συνστρατιώτας græci dicunt cõmilitones, q̃ & commilites dñr. (& ordo dicitur.

Syntaxis dici poteſt conſtructio, & ſeries, τάξις. n. ſeries.

Syntecxis, latine defectio dr. Pli. Tali ſorbitioĩs gñe emẽdanẽ ſyntecxes. i. defectiões ex lõgis morbis ſumptæ. Hæc ãt emẽdatio, ꝓprie recreatio, & reſtauratio dr. Idẽ. Aqua mulſa ꝓclarã utilitatẽ hẽt uiribus recreãdis. Fit micus tradit hoĩem interitu⁊ dyſenrerio & ſyntecxi, ſi Saturnus p. q̃dratũ, cũ ſole fuerit inuẽtus. Vbi ſyntecxis capiẽ pro ægritudine latẽte ſicut & dyſterio, quo nomine & inteſtino⁊ morbus, & tormina ſignificantur.

Syntectici, q aĩo deficiunt uiribus exhauſti, quos & defectos Pli. appellat. Idem. Præcordiorum uitii ſyntecticis comitialibus laſer cum uino in aqua mulſa dicitur.

Syntheſis pe. cor. latine cõpoſitio dr. Figura cum ſingulare nomen multitudinẽ ſignificans uerbo plurali iungitur, ut Pars in fruſta ſecant. Eſt ẽt ſyntheſis genus ueſtis breuis, & negotiis aptæ. Hac Romani peculiariter in ſaturnalibus utebanẽ. Illis. n. diebus oẽs exuebant togã, & ſyntheſin induebant. Dicta ſyntheſis, ab eo q̃ conſuta, contextaq; eſſet compoſitiõe quadã uerſicolori. Hic ſyntheſiatus, qui ſyntheſi indutus eſt. De hac ueſte Mart. De nr̃a praſina ſyntheſis empta toga. Item ſyntheſis eſt genus uaſis fictilis ex diuerſis uaſis cõpoſiti. Papi. li. iiii. ſyluaꝛ. Vnã mittere ſyntheſin, quid horres albo⁊ calicũ, atq; cacabo⁊. Prætera ſyntheſis generali uocabulo græco cõpoſitio dr. Serenus. Vilem deprehendit in illis ſyntheſin, & uulgata ſatis medicamina riſit. Syntheſis hæc, pdeſt unda molita calẽt. Inde aſyntheta criſtalla Pli. uocat, quæ ſunt pura, & ſine uitio.

Synthema. atis. compoſitum, conſtitutum, & ſignum, quod datur militibus. Hiero. ad Iulianum. Iam dimiſſo ſynthemate, equus publicus ſternebatur.

Syntereſis, penul. breui, dici poteſt attentio, ſeu conſeruatio. Nã ab συντηρέω, qd̃ eſt conſeruo deriuat̃. Et ea pars eſt, q̃ uitiis aduerſat̃, & ſeſe ſemper immaculatam cupit a peccato ſeruare & perpetrata mala cõtinuo arguit, q̃ corrupte theologi nr̃i tpis ſynderyſyn dicunt.

Syntomon, pe. cor. σύντομον latine circunciſum dicitur.

Syphax fuit Numidaꝛ rex, cuius Liuius ſæpe meminit.

Sypharium, uelũ fuit ut inq̃t Probus, ſub quo latebãt Paradoxi cũ in ſcænã prodibãt, aut hoſtiũ mimi. alii dñt eſſe oẽ, qd̃ ante cantantẽ mimũ præuiũ ſuſpẽdiẽ. Iuue. Conſumptus uocẽ Damaſippe locaſti Syphario.

Syracuſæ, ciuitas Siciliæ ſub Pachino mõte ſita, ubi fons Arethuſæ. Cic. li. vi. uer. ſcribit Syracuſas urbẽ eſſe maximã græcaꝛ urbiũ, pulcherrimãq;, q̃ ex quatuor q̃ſi urbibus maximis cõſtare uidebat̃, quaꝛ una inſula nomiat̃. Altera achradina. Tertia tyche. Quarta Neapolis. Syracuſani multos claros principes habuerunt, ſed ꝓcipue clariſſimũ Dionyſiũ ſenioré, q cũ apud filium Dionyſium uidiſſet ingentẽ uaſo⁊ aureo⁊ argenteo⁊ rumq; copiã, exclamãs inqt. In te affectus regius non eſt, q ex tãta poculo⁊ ui amicũ neminẽ tibi cõciliaſti. Ambo tũ Dionyſii phi fuerunt, amboq; Platonẽ audiuerunt. Ex Syracuſis fuit Archimedes mathematicus & Theocritus poeta bucolici carminis ſcriptor, quem Virgilius imitatus eſt. Solinus ĩ Polihiſtore ſcribit in Sicilia primam comœdiam inuentam fuiſſe.

Syracuſius, a. ũ. poſs. Vir. Prima Syracuſio dignata eſt ludere uerſu. Sed græce dr, nã latine Syracuſanus, a. um.

Syria regio Aſiæ, q̃ ab oriẽte fluuio Euphrate, ab occidẽte nr̃o mari & Ægypto terminat̃. A ſeptentrione habet Ciliciam, & partẽ Cappadociæ. A meridie Arabiã. Cuius ĩſignes ciuitates, ut li. v. refert Ptol. ſunt Laodicea. Hierapolis. Antiochia. Apamia. Palmira. Heliopolis. Ptolemaida. Sidon. Tyrus. Beritus. Botris. Tripolis. Biblus. Seleucia. Cæſaria. & Damaſcus. Montes clari. Carmelus. Caſius. Libanus. Fluuii. Euphrates. Criſoras. Singas. Regiones. Phœnicia. Palæſtina. Iudæa. Idumæa. Comagena, & Samaria. Hæc regio in medio orbis cõſtituta eſt, quo fit ut nec frigore nimio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadrupartitam faciunt diuiſionem, in Syrios. Aſſyrios. Leucoſyrios, & Cœloſyrios. Plinius duplicem facit. Vnam Paleſtinam, Alteram Antiochiam. Huius nominis Syria prima corripitur.

Syrus, a. um. & Syrius, a. um. quod ex Syria eſt. Vnde ſyri & Syrii, qui ex Syria ſunt. Suid. σύροι πρὸς φοίνικας ἑκάτερα τὰ ἔθνη ἀναβέβληται ὡς πανοῦργα.

Syriſus, inſula Ionica, & Aſiæ appoſita, cuius prima producitur. A qua Pherecides ſyrius ortum habuit, non a Syria regione. Scyrus uero Thraciæ adſcripta eſt, ut Strabo & Plinius teſtantur, longe a Rhodo.

Syriſca, a ſyrus fit, ſicut Ciliſca a Cilix.

Syropheniꝛ, ora maritima Syriæ circa Euphratem, cuius pars Idumæa, & Iudæa.

Syricum color fictitius ex ſinopide, & ſandyce mixtis quo minium adulteratur. Pli. li. xxxiii. Sublimi autem Syrico minium compendii ratio demonſtrat. Scyricum uero ſcilaceus, ſiue cæruleus color eſt.

Sybotæ, populi habitantes ſecundum flumen Aſtapum ad ſeptentrionem uergentes, auctor Plinius.

Syrinx, gis. & Syringa, gæ. a noſtris fiſtula transfertur inſtrumentũ muſicũ quo ore modulamur. Fuit eñ nympha quædam in cannam conuerſa. De qua Ouidi. li. i. Meta, Naias una fuit nymphæ Syringa uocabant.

Syrictæ populi dicti ſunt, ſiue a foraminibus & fiſtulis, quas naſi loco præferunt, ſiue a fiſtulis & calamis auenarum. Solinus. Alii concretum os habent modicum tantum foramen quo calamis auenarum cibos hauriunt. Syringas enim græci fiſtulas appellant.

Syrmea, genus raphani, ut Pli. interpretatur. Herod. Mille ſexcenta in Syrmeam, & allium ac cepas.

Syrma, atis. & Syrma, æ. genus ueſtis tragico⁊, uel cauda ſiue tractus ueſtis fœminaꝛ. Mar. Aptaſti longum tu quoq; ſyrma tibi. Se. de Baccho. Qui habitu muliebri nõnunq̃ ſe ornabat. Auro deco⁊, ſyrma barbaricum. Sumitur interdum pro longa tragicæ orationis ſerie tenoré ſuũ uſq; in ultimũ protrahente, ab σύρω traho.

Syrupus, ſuccus qui trahit, ab σύρω traho.

Syrtes.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Syrtes,ſunt loca circa fines Aphricæ Ægyptũ uerſus periculoſiſſima,ab σύρειν trahere.Eſt. n.ĩæqualitas maris terræ magna & in uno loco profundiſſima,in alio uero ſatis uadoſa.Spirantęq; uento cumulus arenæ q ſupra mare fuerat in ꝓfundiſſimas reſidet ualles.Et q de primebaſ,mox ſuper aq̃s egerit.Et ſũt duæ pares natura impares magnitudĩne,q̃ dũr maiores,& minores,& ſpacio paſſuũ ducentoꝝ qnquaginta miliũ ſeparanſ. Minor a Carthagine trecentis milibus paſſuũ diſtat & totidem ambitus. Maior quadringẽtis, uigintiquinq; milibus paſſuum.Ser. uero ubicunq; ſunt arenoſa loca in mari ſyrtes aſſerit uocari.Hoc nomen etiam declinatur,hæc ſyrtis,& has ſyrtis,ut inquit Priſci. Vir. li. x.In ſyrtis,in ſaxa uolẽs uos Turnus adoro.

Syrſigabis, Darii mater, quæ audita morte Alexandri ſeſe perpetuæ nocti dedit.

Syſſitos,latine ſodalis,ſyſſitia ſodalitates dicũt, & conuiuia. Vnde Caius Iureconſultus. Sodales ſunt qui eiuſdem collegii ſunt, quos græci θιασώτους uocant.

Syſtole dici põt correptio. Figura eſt, cũ longa ſyllaba, contra eius naturã corripiť,ut apud Vir. Conubio iungam ſtabili,ꝓpriamq; dicabo. Vbi nu breuem poſuit, quæ naturaliter longa eſt. Nã alio loco lõgam poſuit. Hectoris Andromache Pirrhin cõnubia ſeruas?

Syrropes,ſyrropidis,& Cytropes,genus uaſis fictilis cum tribus pedibus,

Syrtigiæ,nerui ſunt,a cerebro,ad oculos,ſed is qui a dextra incipit,tendit ad ſiniſtrã,is uero qui a ſiniſtra,tẽdit ad dextrũoculũ, adeo ut ſe iungãt ad ſimilitudinẽ crucis. Vnde ſygias dictos putant, συζυγία enim coniugiũ dĩ,ſiue cõiugatum.Coniugata uero dũr quæcunq; ab uno noĩe uaria prolatione flectunť, ut a iuſtitia iuſtũ, iuſti,uel ut Cic.deſcribit. Coniugata dũr q̃ ſunt ex uerbis gñis eiuſdẽ,eiuſdẽ aũt gñis uerba ſunt quæ orta ab uno uarie commutanť,ut ſapiens,ſapienter, ſapientia, hæc uerborum coniugatio συζυγία græce dicitur.

Litera muta eſt et apud uetuſtiſſimos in aliquibus dictionibus ſcribebatur,in quibus nũc ſ. ſcribimus. Nam mertare, & pultare antiqui dicebant, nos merſare, & pulſare dicimus. Mutať nonnunq̃ .t. in ſ. & in x. ut uerto uerſus, mitto miſſus, flecto flexui, pecto, pexui.

T ante A

Tabor,mons in medio Galileæ, rotundus ac ſublimis.

Tabanus animal paruum uolatile. Alio nomine Aſylus & Oeſtrus græce dicitur. Qui e ligno naſci fertur.

Tabula,a quo per diminutionẽ tabella.Sũt aũt tabulæ, ſiue tabellæ teſtamẽta, uel publicæ ſcripturæ ex qua cunq; materia, q̃ initio cæratis tabulis ſcribi conſueuerant.Vñ Cic. Terentiæ tabulã,ꝓlege poſuiſſe uideť, cũ ait. Quẽadmodũ a Veſta ad tabulã Valeriã ducta eſſes. Et tabula dicebaſ in quã mittebant teſſeras, q̃ luſoria,& q̃nq; latrũcularia,& pyrgus,ſiue alueus, alueoluſue dicebaſ. Tabulæ nouæ appellantur qñ debitores creditas pecunias cũ uſuris ꝓſoluere nõ coguntť ipſis creditoribus,& abolitis prioribus debitis nouæ tabulæ conficiuntť.Cic.li.ii.offi.Tabulæ nouæ,q̃d habẽt argumenti,niſi ut emas mea pecunia fundũ & eũ tu habeas ego non habeã pecuniã. Salu. Tunc Catilina polliceri cœpit tabulas nouas,proſcriptionem locupletum.

Tabularius,rõcinator,ſupputator, phylaciſta,q̃ in tabula noĩa,& rõnes obſeruat.Sido.ad Petreiũ,Sed & ille ſuſcipiebat hũc granditer,hũs ĩ eo cõſiliariũ ĩ iudiciis,uicarium i eccl̃iis, procuratorẽ in negociis,uillicũ ĩ prædiis,tabulariũ in tributis,in lectiõibus comitẽ, in expoſitionibus interꝑtem, in itineribus contubernalem.

Tabelliones,qui & libelliones appellati ſunt,qui tabulas hoc eſt teſtamenta, & publicas ſcripturas conficiunt. Nam nunc notarii dicuntur barbare,qui tamen aliud ſunt, ut qui notarent in ſenatu.

Tabellarius,q̃ tabellas.i.lĩras defert.Hie. ad Niciam. Rudes illi Italiæ hoĩes,quos Caſcos Ennius appellat,q̃ſibi (ut in rhetoricis Cic. ait) uictu ferino uictũ reqrebãt, aũ chartæ, & mẽbranaꝝ uſum, aut in dedolatis ex ligno codicillis, aut in corticibus arboꝝ mutua epiſtaꝝ alloq̃a miſſitabant. Vñ & portitores eaꝝ tabellarios, & ſcriptores a libris arboꝝ librarios uocauere.

Tabularia, Ser. auctore,loca ſunt in q̃bus tabulæ,hoc ẽ inſtrumẽta,& lĩæ & actus publici reponunť.Vir.lib.iii. Geor.Inſanũq; foꝝ & ꝓpĩi tabularia uidit,ꝑcat.n.templũ Saturni,ubi erat ærariũ in quo reponebanť acta q̃ ſuſceptis liberis faciebant parentes.Iul. Capit. Tñ aũt Antonius dilexit,ut ſibi quoq;,ut multi dicũt Antonini, ut plæriq; aũt aſſerunt Antonii nomen aſcripſerit. Iã illud ſatis cõſtat,quod filium Gordianũ noĩe Antonini,& ſigno illuſtrauit, cũ apť ꝑfectũ ærarii more romano,ꝓfeſſus filiũ publicis actis eius nomen inſereret.

Tabulo, as.tabulis aliquid conſtruo. Hinc tabulatio,tabularum coaſſatio, & textura, ſicut aſſerum coaſſatio. Hinc & contabulo. Sue.in Cali. Qui non ſine admiratione Helleſꝑpontum contabularit.

Tabulata,q̃ ſunt ex tabulis facta.Hie.Diſpoſitoq; ꝑ tabulata milite.Accipiunť ét,ꝑ parietibus, ſiue ædificiis lapidibus in tabulaꝝ modũ quadratis cõſtructis. Idem. Vbi in eius honorẽ fabricata eſt eccleſia miro lapideo tabulato. Rurſus tabulata dũr rami extenti in arboribus in plana tẽdentes,nõ in altiora creſcentes.Vir.li.ii. Geor.Sũmaſq; ſequi tabulata ꝑ ulmos.Col.li.vi.Cum deiñ adoleſcere incipiẽt ulmi,falce formãdæ ſunt,& tabulata iſtituẽda.Hoc.n.noĩe uſurpant agricolæ ramos truncoſq; ꝓminentes, eoſq; uel ꝓpius ferro cõpeſcunt, uel longius permittunt,ut uites latius diffundantur.

Taberna quaſi trabea dĩa ualidioribus trabibus inquit Do.q̃bus ſupiora ſunt ſuſpẽſa,uel ut q̃dam dũt q̃ olim tabulis conſterneret ac contegereť ob tegulaꝝ inopiã Et accipiť,ꝑ oĩ ædificio, q̃d eſt utile ad habitandũ, ex eo q̃ taberna tabulis claudebaſ,ſiue cooperiebaſ.Hinc contubernium,& contubernalis.Et taberna dĩ, ubi opera ipſa cæteraq; merces uenditanť.Officina,ubi fiũt opera. Et tabernarum quædam lanaria, quædã uinaria,q̃dã olearia, & hmõi. Nonius ſcribit tabernas, non tñ uinarias eſſe,ſed & oẽs,q̃ ſunt popularis uſus. Taberna quoq; accipitur pro diuerſorio.Cice.li.ii.rhetoricorũ. Quaꝝ cũ in q̃dam tabernã diuertiſſent ſiť cœnare & in eadẽ ſõnũ capẽ uoluerũt, cœnati diſcubuerũt ibi dem.Hãc Plau. tabernã meritoriã uocat,& tabernam

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

diuerſoriam,ut in Tru.In tabernam ducor diuerſoriã, Tabernarius,qui in taberna uendit.Cic.L.Flacco.Opifices & tabernarios,atq; illã oẽm fecẽ ciuitatũ qd ẽ negocii cõcitare? Eſt & tabernarius,q uinũ uenditat, ſicut aq̃rius,q uẽdit aquã.Idẽ.Sed dici nõ ꝑt qũo hic oĩa iaceant,niſi ego cũ tabernariis,& aquariis pugnarem.

Tabernariæ fabulæ.Vide in dictione Togatæ.

Tabernaculũ nõ eſt dimi.ſicut nec cœnaculũ.Eſt aũt tabernaculũ tectũ caſtrẽſe,q ueluti taberna q̃dam ſit: & ut Hie.ĩqt,ſemp mutaẽ tabernaculũ & huc, illucq; trãſferẽ.Aug.Tabernaculum belli res eſt.Vñ & cõtuberna les milites dicti ſunt tãquã ſiẽ hñtes tabernacula.Eſt.n. ꝑprie pugnãtiũ,& quodã mõ militãtiũ,& aduerſus hoſtẽ pugnantiũ.Domus eſt,ubi ſemp manemus.Auguſtale uero in quo habitat dux belli,ut inquit Quint.

Tablinũ,locus hybernæ ſtatiõis atrio,ꝓximus, q; fere ex tabulis cõſtaret.Pli.li.xxxv. Tablina codicib⁹ ĩplebãẽ, & monumẽtis reꝝ in mgĩatu geſtarꝝ.Apul.li.ult.Flor. Medici cũ intrauerĩt ad ægrũ uti uiſant,nemo eoꝝ, q ꝓpulchra tablina ĩ ædibus uiſant, & lacunaria auro oblita.Dĩ aũt tablinũ, non tabulinũ, quẽadmodũ & figlinũ,nõ figulinũ.Et uideẽ eſſe, qd̃ græci pinacothecam dñt, q̃uis in pinacothecis tabulæ ꝓictæ, in tablino reꝝ in magiſtratu geſtarum monumenta continebantur.

Tabes,is.corruptio,ꝓ morbo a quo tabidus, & tabidum corpus dĩ.Hui⁹ tres ſunt ſpẽs. Vna cũ corpus nõ aliẽ, & ita ſũma oriẽ macies,& niſi occũrrat, occidit, q̃ & atrophia dĩ a græcis.Iñ a trophi,q atrophia laborãt.Altera ubi malus corpis habitus ẽ.Ideoq; oĩa aliméta eorum puntẽ.Hanc græci cacæſiã noĩant.Tertia,q̃ græci pthiſin uocãt cũ in pulmonẽ deſcẽdit a capite pituita,& frequens tuſſis oriẽ. Interdũ aliqd cruentũ ꝓcat qd̃,ꝓprie tabũ noĩant.Eſtq; ſanies,& ſanguis corruptus qd̃ & aliq̃ dĩ tabes. Dicit tñ Ser. tabo nomen eſſe caſus ſeptimi tñ ut Sponte. Quod ſi uelis declinare Hæc Tabes, huius tabis dices.Vir.Et terram tabo maculant.

Tabidus corruptus,qui tabẽ patiẽ,& tabidus,languidus, fragilis.Aug.in expoſitiõe pſal. Quid tabidus aranea.

Tabefacio,corrumpo,& quaſi in tabem uerto.

Tabificus,q tabẽ inducit.Aug.li.v.conf. Eaſq; curas anhelaret cor meũ, & cogitationũ tabificarum febribus æſtuaret.Vñ & a Cic.ægritudo, & metus tabificæ perturbationes dñt qñ mentẽ lacerant tabẽ, cruciatũ & afflictionem inferunt,tabificabile dĩ a ueteribus.

Tabeſco,is.tabui,ꝓcat langueo,deficio,tabidùs fio, a tabeo,es. Et proprie in amore, & mœrore tabeſcere dicimur, q̃uis & de aliis dici poſſit. Gel. Delphinus amans deſiderio tabuit exaĩatuſq; ẽ. Plau.in cap.Tuo mœrore maceror,maceſco,cõſeneſco,& tabeſco miſer.Cato de re ru. Id aliquotiẽs in die quotidie facito,uſq; adeo, donec ſal deſierit tabeſcere.Cõpoſita huius uerbi ſunt Cõtabeſco.Aug.li.ii.Con. Triſticia rebus amiſſis contabeſcit,qb⁹ ſe oblectabat cupiditas.Diſtabeſco,uarie, ſiue uehemẽter tabeſco,abſumor,corrũpor.Idem libr. iii. In quantas iniquitates diſtabui, & ſacrilega curioſitate ſecutus ſum.Intabeſco, ualde tabeſco.Col.li.v.Ad ultimã reducitur maciẽ & ſic intabeſcit ut nullis deinceps impenſis recreari poſſit.Extabeſco, ualde tabeſco. Cic. li.ii. Tuſc.Sic corpus clade horribili abſumptum, id eſt tabo,& corrupto ſanguine computruit.

Taburnus mons Campaniæ,oliuetis abundans. Virgili. Iuuat Iſmara Baccho conſerere, atq; olea magnum ueſtire Taburnum.

Tacape ciuitas Africæ in mediis ſita arenis, ut inqt Pli.

Taceo,es.tacui,tacitũ,nihil loquor, licet qñq; etiã dicaẽ de his q̃ ſine uoce ſunt. Vir.li.iiii. Totũq; perrat Lumi nibus tacitis.Et alibi.Quin tacet oĩs ager. Tacere.n.ꝓ quieſcere capiẽ.Vñ tacitũ mare dicimus,cũ placidum eſt,& nullis fluctibus agitaẽ. Qm̃ uero,cũ aliquid laude dignum eſt laudamus,& econtrario malefacta non laudamus,factũ eſt ut tacẽda nõ laudãda & nõ tacenda laudanda dicanẽ.Q̃nq; tacere ſignificat ſecurũ eſſe,qm̃ qui ſecuri ſunt, nullam quærendi cauſam habent.Ter. in Adel. Tace, egomet conueniam Pamphilũ. Huius cõpoſita Conticeo, obticeo, quod proprie eſt de his q̃ nos pudet loqui.Ter,in Phor.Hem nunq̃d obtices. Reticeo,perfecte taceo,ſiue a locutiõe me contineo.Hic. contra Helui. Vt diſcat aliqñ reticere, qui nunq̃ didicit loqui.Hinc reticentia.Cic.lib.i.offi.Ex mœſtitia & hilaritate,ex riſu,ex locutione,ex reticentia.Subticeo, taceo.Habentq; ta. ſyllabam correptam.

Tacitus,qui tacet,& qui ſcit tenere ſecreta.Actionem.n. ſignificat,quandoq; etiam paſſionem.Vir.Quis te magne Cato Tacitum,aut te Coſſe relinquat.

Taciturnus,q natura facile tacet.Hinc taciturnitas quæ eſt obſeruantiæ genus in ſilentio conſtituta.Teren.in And.Sed his quas ſemper intellexi in te ſitas fide & taciturnitate.Huius diminutiuum eſt taciturnulus. Apuleius. Blanda mulier, & taciturnula.

Tactici a græcis dicuntur magiſtri,& doctores armoꝝ, ut eſt apud Vegetium.

Tactus participiũ a tango.Et aliqñ poniẽ,ꝓ afflato,& leuiter fulminato.Cic.Tactus ẽt ille q hanc urbẽ condidit.Intactus pro ĩtemerato,& nõ tacto ſumiẽ. Tactus us. nomẽ, unus ẽ ex qnq; corpis ſenſibus,q & tactio dĩ. Ci.li.iiii.Tuſ.Qualis eſt hæc auriũ,tales ſunt oculoꝝ & tactionũ,& odorationũ & ſapoꝝ,q̃ ſunt oẽs unius gñis ad ꝓfundendũ aĩum,tanq̃ illæ,q̃ factæ uoluptates.

Tatius,nomen regis Sabinorum.

Tachonpſo(teſte Hero.li.hiſt.ii.) q̃dam Nili inſula eſt.

Taddæus nomen uiri proprium.

Tædiũ,angor mentis & aĩ, nõ corpis ualitudo inqt Ser.

Tædeo,es.tædui,& tæſus ſum. ſed non eſt in uſu,ſicut cõpoſitũ ꝓtæſus,q̃uis Ser.dicat eſſe participiũ,ſine uerbo Suet.Pertæſus ignauiã ſuam.Gel.li.i.Has ille inanis cũ flaret glorias iamq; oẽs finem cuperent, uerbiſq; eius fatigati pertæduiſſent. Fitq; tædeo ab τῆλε l. lĩa in d. conuerſa,ideo cum æ diphthongo ſcribitur. Namlongitudo atq; prolixitas actionis, ſiue paſſionis alicuius tædium generare ſolet. Tædet imperſonale, facit præteritum tæduit,& tæſum,uel magis pertæſum eſt. Hie. in Eccle.Idcirco tæduit me uitæ meæ. Vir.li.iiii.Æneĩ. Si non pertæſum thalami tædæq; fuiſſet.

Tædulus pe.cor.dicit faſtidioſus ſenex,q oĩbus tædio eſt.

Tænarus pe.cor. loc⁹ umbroſus in radice maleæ ꝓmontorii laconiæ iuxta ſpartã ciuitatẽ.In quo qa hiat⁹ magnus ẽ ſtrepitus ꝓgredi ꝓcipiunt,dixerunt ueteres,per hunc eſſe deſcẽſum ad inferos.Vir. Tænarias ẽt fauces alta hoſtia ditis. Quippe Iarus Iouis filius aſſumpto calabro germano Laconiam præterŭectus eſt,& occupato loco

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

to loco tẽplũ neptũno erexit,& a ſe Tenagæ appellauit. ut inqt Step. fuit & alter Tenarus Icari filius,quo ciuitas,portus,& laconiæ,pmõtoriũ nomẽ accepiſſe dr̃. Ibi etiã latomiæ, hoc é lapidicinæ lapidũ p̃cioſoꝝ, q & laconica marmora,& tænarei lapides uocant. Prop.li.ii. Qd̃ nõ tænareis domus eſt mihi fulta colũnis. Et in ſimilari ge.maſ.eſt,in plꝰ neu. Græce ταίναρος. A quo Tænagæ oppidũ dcm̃ eſt. Sui. ταίναρον ἀκροτήριον λακωνικῆς ἐν ᾧ σῶμιον ἦν κατάγον εἰς ἅδου. ἔνθα μὴ ποσφλῶνος ἱερὸν ἀσφαλίσ. ἐκεῖσε δὲ ἕλωτας ἱκέτας καθεζομένους ἐν τῷ ἱερῷ τ προσφλῶνος, ὀνειδίσαντες αὐτῶν οἱ λακεδαιμόνιοι

Tænon fuit urbs ĩ laconia,a qua mulier poetria noie herina ortũ hũit,fuit & in Achaia urbs τηνεὸν.i. Teneiũ & Tenea uicus inter Micenas & Corinthum.

Tæniæ uittæ extremitates,ut q̃ ab inſulis pendent. Vir. Fit longæ tænia uittæ. Qñq; accipiẽ pro tota uitta. Idẽ lib. v. Puniceis tpa tænis,a tæna non tænia. Nam & tæna,& tænia dr̃. Proprie tñ tænia eſt faſcia,unde & lapides ſub aquis candicãtes in longũ porrectos tænias uocamus,a faſciæ ſilitudĩe. Pli. Nec profunda altitudo miraculũ minuit. Frequentes quippe tæniæ candicantis uadi carinas territant. Eſt & tænia piſciculi genus apud Ariſtotelẽ a gracilitate, & longitudine dictum.

Tago, is. apud ueteres in uſu fuit, pro tango, a quo etiã componitur attigo. Plau. in Bac. Nec attigas puerum iſta cauſa,quando fecit ſtrenue. Feſt. Tagit ſimplr̃ dr̃, quod attigit,contigit facit compoſitum.

Tagax,furunculus,a tago quod eſt tango. Lucil. Proſcribere poſſe tagacem mutonis manum.

Tages, is. fuit q prius Etruſcis aruſpicii diſciplinã dedit.

Tagus,fluuius Luſitaniæ,habens arenas aureas. Iuuena. Quod Tagus,& rutila Pactolus uoluit arena.

Tagrus mõs in Luſitania,apud quem quædam equæ dicuntur e uento concipere.

Tagaſta,cĩtas Africæ,ex q̃ diuus Aug. tagaſtenſis appellatus eſt, qm̃ ibi natus ſit, ex pr̃e pricio mr̃e monicha.

Talpa ge.maſ.& fœ.animal captum oculis muri ſimile. Vir. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

Talge inſula in mari Hyrcano,ut pompo.refert,ſine cultu fertilis,omni fruge,ac fructibus abundans.

Talus duo ſcat.ſ. parte pedis.i. os prope calcaneũ quod exuberat. Hora. in Ser. Ad talos ſtola demiſſa & circumdata palla. Eſt & talus oſſis genus in articulo pedis,uentre eminens, concaua in uertebra, de quo in dictione Teſſera. Ariſto. & Pli. negant in homine eſſe talos.

Talaris,& hoc re.ut ueſtis talaris,q̃ ad talos uſq; deſcẽdit

Talaria,calci améta alata Mercurii. Vir. Pedib⁹ talaria

Talarius,a.um. qd̃ ptinet ad talos,ut (nectit aurea. lex talaria aduerſus eos q talis luſitant. Talarii ludi q̃bus uidenr̃ uſi ſaltando. Cice. li.i. off. Adde his ſi placet unguentariis ſaltatores totumq; ludum talarium.

Talipedo,as.p.c. pedibus uacillo,& q̃ ſi ſupra talos iſiſto.

Talea ſurculus,ſiue fruſtũ ligni p̃ciſum,ex utraq; pte,ut ĩ terra inſeraꝝ. Præciſis.n. lignis, uel pedali uel cubitali magnitudĩe nõnullæ arbores ſerunt̃,idq; lignũ ita p̃ciſum græco noie gñali ξύλον latine talea dr̃. Pli. li. xvii. Seruandũ in eo añ oĩa ut taleæ ex feracibus fiant arboribus,ne curuæ,neue ſcabræ,aut bifurcæ. Cato. Tale asoleaginas, q̃s in ſcrobe ſaturus eris tripedaneas facito. Et ſicut talea dr̃ lignũ, qd̃ in terra ſerit̃,ita qd̃ inſeritur ramo calamus,& teſſera,& teſſella, q; inſtar teſſeræ ſit,uocaꝝ. Pli. Qd̃ ſi longius afferãꝝ pontoꝝ calami rapo infixos, optime cuſtodire ſuccũ arbitrant̃. A quibuſdã ẽt ponit̃ pro teſſera,hoc eſt ligno cõplanato,quo numeros notant ruſtici idiotæ. Quidã hoc nomen cũ h.ſcribunt, q; græcã originẽ hr̃e autumant, thalon em̃ græci eſſe uiride dñt,& uſq; adeo latinũ factum, ut taleare pro incidere uſurpet ruſtica ſimplicitas. Hinc & talea nũmaria ſermone militari dr̃. Qd̃ genus,cum edicto principis, uel Reip. conceditur, Clarigatio dicĩ poteſt. Liui li. viii. Veliterninis deiecti muri, ipſi urbe abducti, iuſſi trãs Tyberim habitare uti eius, q cis Tyberim captus fuiſſet ad mille pondo clarigatio eſſet.

Taleari lignum dicitur, dũ ſcinditur. Itaaliari dum præſcindendo formatur,ait Varro.

Talia,æ. folliculum cœparum.

Talio,uindicta,hoſtimentũ, ut ſi quis manũ alicui amputauerit,illi manus Romano⁹ lege amputari debet. Hinc Retaliare Gel. formauit, q; fcat talione hoiem repercutere. Mar. Corrumpit ſine talione celebs.

Talentũ apud priſcos diuerſi põderis fuit. Nã atticũ talentũ (ut docet Pli.) xvi. ſeſtertia ualebat,hoc é põdo xl. ægyptiũ pondo lxx⁹. Cleopatra pondo cxxv. talentũ fecit, hoc eſt ſeſtertiorũ l. Afric. talentũ oẽ põdo lx. tradit. Quia uero libræ,hoc eſt pondo,apd̃ alios maiores,apud alios minores ſũt. Hinc efficiẽ,ut talẽta quoq; non idẽ ubiq; ualeant. Pollux inqt p aureis nũmis trĩbus imputabaꝝ,nũmus aure⁹ p dragmis duab⁹ atticis. Erãt ergo talentoꝝ multa noĩa Ptolemaicũ. Syriũ. Tyriũ. Antiochenum. Atticũ pondere qdem pari oĩa,ſed ad nummũ collata differunt. Atticũ tyrio æq̃le,ſed plꝰ q̃druplo ualẽs q̃ Ptolomaicũ ſeſqtertio, q̃ Syriũ, Antiochenũq;, Babylonicũ talentũ duo mil. & lxx. minas atticas fuiſſe tradũt. Euboicũ q̃tuor mil. denarioꝝ ualebat. Rhodium quingentoꝝ denarioꝝ. Neapolitanũ ſex denarium. Syracuſanũ triũ denariũ. Alii minimũ lib. l. maius. lxxii. maximum cxx. faciunt. Athenæus talentum ſex millibus nummum italicorum permutari tradit nummũ eſſe drachmã, hoc eſt denarium. Centum drachmis,hoc eſt denariis, centũ argẽteis æquare libræ. Plut. in Pompeio refert minam uocans eam.

Tam,& q̃ p Priſciani ſnĩa, aduerbia ſunt & cõparatiuo, uel ſuplatiuo adiiciunt̃, cũ duo uel plures cõparatiui, uel ſuplatiui diuerſæ ſcationis poſitiui ĩter ſe æquant̃, uel iidem geminant̃,ut tã iuſtior,q̃ fœlicior Æneas Hectore. Cic. pro Deio. Iſtã inquã dexterã,nõ tam in bellis, neq; in pliis,q̃ in pmiſſis,& fide infirmiorẽ. Bis.n. infirmiorẽ intelligẽdũ eſt. Iungiꝝ & poſitiuo, ut tã bonus Virgilius,q̃ bonus Homerus. Cicer. Tam ſum amicus Reip.q̃ q maxĩe,ſ. eſt amit⁹, hoc eſt tam amo Remp. q̃ ille, q plurimũ amat. Et apud ueteres tam p tñ & p mõ ponebaꝝ. Cõponiꝝ tam,cũ etſi,& ſcat q̃uis. Pli. Dedit q̃ tũ maximũ potuit, daturus amplius, ſi potuiſſet, tametſi qd hõi dari poteſt maiꝰ, q̃ glia, laus, æternitas.

Tama, dicitur cum labore uiæ ſanguis in crura deſcendit, & tumorem facit.

Tamaricæ, pen. pro. genus fruticis bis in anno florentis, a græcis Erice dr̃. Vñ & Ericeum mel celebratur. Videtur etiã recte dici tamarix, & tamaricum etiã legĩ. Hanc quidam eandem eſſe quã myricam exiſtimant,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

licet Plinius lib. xxviii. diuersa esse dixerit.
Tamaritæ pe. pro. ppli asiatici, nō longe a Caspio mari.
Tamē ꝑcat nihilominus. Quæ ubi ꝓcedit q̄q̄, q̄uis & alia hmōi dat principiū constructiōis ipsa dictiōe tñ excusa. Qđ ideo in ligatura, & q̄si iūctura orōnis insertū ē, qa oro uñ non debuerat, incœpat. Idcirco tñ abiicitur tanq̄ functa offō suo. Aliqñ incœptiua est. Cice. Peto. Tñ non discedis a malitia. Aliqñ ponit ꝓ statim. Vir. Hic hædos depone, tñ ueniemus ī urbē. Aliqñ ꝓ tandē. Sal. li. iii. hist. Nā q enare conati sunt icti fragmētis naui, aut afflicti a suis, undaq; ui multato fœde corpore, &c. Plau. Ita faciā, ita placet qd tū tñ. Aliqñ ꝓ dūtaxat Ter. in Hecy. Qđ potero faciā, tñ ut pietatem colam. Don. Duntaxat uel tñ, ut pietatem colam. Hinc componunt. Attamen & ueruntñ eiusdē fere significatiōis.
Tamnus herba est minutis foliis & aculeata.
Tamino, as. pe. cor. corrūpo licet nō sit in usu. Cō cōposita sunt attamino. cōtamino, & itamino. vñ & intamiatus.
Tanas, oppidum nō longe a Tana, & Venetis paret. Vnde & nobilissimæ pelles feruntur, & mācipia, quæ a scythis emunt quos appellant Carcasos.
Tanais fluui⁹ scythiæ, q̄ diuidit Asiā ab Europa. Ferq; a septentriōe, Nilo cōtrarius paulo tñ oriētalior nō solū ꝓ Scythas in Mæotim defluēs, sed ꝓ Sauromatas. Originē eius ī certā aliq putāt. Ptol. ex mōtib⁹ Ripheis ꝓdire putat, q magis haustrales sūt q̄ hiperborei. Alii aiūt esse paludē nō admodū magnā, ex q̄ Tanais nascit qui duobus ostiis Mæotim īgredit, q̄ stadiis ītra se circiter lxx. distare ferunt. alii ex Caucasiis mōtibus oriri existimant, ut Dionē. Inde Tanais ab effectu græci noīs dcūs est sylis, laxartes & Amesines ab indigenis appellatus.
Tanager fluuius Lucaniæ, qui est inter Campaniam, & Calabriam. De quo Virg. lib. iii. Geor. Et sicci ripa Tanagri. At Tanagra Persidis oppidum est.
Tanis metropolis Ægypti, ubi Moyses mirabilia fecit.
Tandē ꝑcat ad postremū. Vir. Iā tandē Italiæ fugiētis ꝓn dimus oras. Per īterrogationē hēt urgēs qddā & accelerās. Cic. Quousq; tandē abutere Catilina patiētia nra. Aliqñ est coniūctio expletiua. Ter. in Ph. Ita ne tandē uxorē duxit Antipho iniussu meo. Interdū ponit ꝓ aliqñ, ut apud eundē. Ita ne tandē fororē duxit. Nonnūq; ꝓ uix. Cice. Tandē aliqñ Quirites. Itē ꝓ saltē. Ter. ī Eun. Perfice hoc ꝓcibus ꝓcio, ut hæreā in parte aliqua apd Thaidem tandē. Itē pro tñ. Cic. In q̄ ciuitate tandē ar-
Tango, is. tetigi, ctum. ſm cōsuetu (bitrare te uiuere. dinē. Lucr. Tangere. n. & tangi, nisi corpus, nulla ꝓt res. Sed qñ quodāmodo moueri uident ea, q̄ tanguntē. Tāgere qñq; pro cōmouere, ac ferire capit. Idem li. i. Nec bñ, ꝓ meritis capit nec tangit ira. Virg. De cœlo tactas memini ꝓdicere q̄rcus. Qñq; ꝓ circūuenire. Turpil. At ēt ineptus meus est mihi pr̄ iratus, qa eū talento argēti tetigi ueteri exēplo amantis. Aliqñ, ꝓ cernere, intelligere. Cic. Postq̄ aūt consilia eius oīa tetigi. Aliqñ pro peruenire. Idem. Verres simul ac tetigit prouinciam Sunt q̄ uelint tango, tanxi ptm̄ facere. Tago tetigi, sicut pango, xi. & pago, pepigi. Cōposita a tango sunt attingo. cōtingo. obtingo. pertingo. q̄ est perfecte tango. Quod & pro consequor plærunq; poni solet.
Tātalus, p. cor. Iouis, ex Plote nympha filiꝰ fuit, quē Eus. regem Phrigiæ, cū Troo Dardaniæ rege bellū gessisse scribit, q̄ Ganymedē rapuerit Agamēnōis, & Menelai auꝰ. Vñ & tātalides dicti sūt. Hic ob filiū interfectū detrusus ad īferos siti torq̄t & fame. Plato in Cratylo scribit Tantalū dcm̄ ēe q̄si talātaton, hoc ē infœliciſſimū. Alius fuit Tātalus Corithio⁊ rex ob pietatē deo⁊ mēsis dignat⁹. Aliꝰ Thiestæ ex Merope filius īterfectus, & appositus esca pr̄i. Hic fit tantaleus, a. ū. Prop. Tantalea poterit tradere poma manu. Suid. ἐπὶ τῶν ὀλίγον ἐπ' ἀνθρ, ἀλλ' ἢ τήκερ. ταντάλου κατανυς φρυγὸς. ἰστέον τὸν ῥήτορος νεώτερον ἀστωτευόμενόν, ὕστερον ἢ σοφρονίζοντος.
Tantus, a. um. a tam deduci uī, quātitatē ꝑcat. Et modo demōstratiuū est. Vir. Tantæ molis erat Romanā cōdere gentē. Modo relatiuum. Plau. Et tm̄ q̄tum potui præstiti tibi. Huius dimi. est tantulus, a quo tantillus.
Tantum aduerbium significat solum. Quod & tantummodo dicitur. Aliquando significat usq; adeo.
Tm̄ non. i. ferme. Val. li. i. Quas sagittis cōfixas ad salutare auxiliū herbæ dictami tm̄ nō suis manibus deducit.
Tantūnum, non tā negare uī, q̄ affirmare, accipiq; pro etiā. Sue. in Tib. Tantūnum aduersis tēpestatibus Rhodum enauigauit. i. etiam aduersis tempestatibus. Alii exponunt quatenus tempestatibus nō impediret. Sil. Sil. Tantūnum strictis mucronibus. Videturq; ea figura dici qua etiamnum. Sic Liui. libr. xxxvii. Vidit non posse æquare ordinem Romanos, & tātumnum iam circuiri a dextro cornu concidat naues.
Tāti, & q̄ti cū eo⁊ cōpositis tātidē, q̄tidē, q̄ticūq; sīt toti dē pluris minoris iungūt uerbis p̄cium ꝑcantibus, q̄lia sunt emo, uēdo, ueneo, mercor, cōparo, æstimo, cōstat, cōduco, loco fœneror, paciscor, pago, pepigi, condēno, postulo, & si q̄ sunt alia. Et in aliis a p̄dictis abltm̄ postulāt. Ter. Quid agas nisi ut te redimas captū, q̄ queas mīmo. Et si neq̄as paululo, at q̄ti q̄as. i. tāti te redimas, q̄ti q̄as. Li. li. xlviii. Mancipia minora annis. xx. q̄ post ꝓximū lustꝝ decē milibus æris, aut pluris uenissent, ea quoq; decē tanto pluris, q̄ quanti essent æstimarentur.
Tm̄ abest ꝑcat nō solū nō est, uel tm̄ differt. Ci. li. off. Tm̄ abest ab offō, magis possit ēe contrariū, hoc ē non mō offiñ nō est, uerūetiam nihil magis officio potest esse contrariū. Vel tm̄ abest, ut offm̄ sit, ut nihil officio, &c.
Tantisp aduerbiū ꝑcat tādiu, postulatq; post se dū donec sine q̄diu, uel quoad. Cic. In carcerē ductus, ut ibi esset tantisp, dū culeus, in quē deiectus deferret, cōpararet. Ter. in Heau. Ego te meū esse dici tantisp uolo, dū qd te dignū est facias. Vbi Don. tantisper dictū esse ait, ꝓ quasi tm̄, ut paulisper q̄si paulū & parūper quasi pa⁊. Sic cætera a per cōposita, tpis breuitatē ꝑcant, ut quantisper, parūper, paulisp, aliquantisp. Ponit ēt tantisper sine dū, & ꝑcat tm̄ mō, siue interea. Hie. Vñ de his ex q-bus certi sumus tātisper loq̄mur. Liui. li. i. Tñ id imperium ei ad puberē ætatem incolume mansit tātisper tutela muliebri. Cic. li. v. Tus. Sed uidero quid efficiat, tantisper hoc ipsum magni æstimo, quod pollicetur.
Tantopere, & tantoopere significat tantum, tam uehementer. Terenti. in Adel. Ego hac in re nihil reperio, quamobrem laudarer tantopere.
Tantundē, quasi tm̄ idem ꝑcat æque tm̄, uulgo alte⁊ tm̄ Augu. Æquati sunt oēs, & facti sunt nouissimi primi, & primi nouissimi, quia tantundem acceperūt primi, & nouissimi. Colu. lib. vii. Tū paribus casiæ, myrrhæq;, & thuris pon

thuris ponderibus, ac tantundem ſanguinis marinæ teſtudinis miſcet. Teren. in Phor. in ea ſignificatione, ſed aliter dixit. Num tu nihil Phedria tantũdem ego. Hoc nomen non habet, niſi gtm̃ tantidẽ, qd̃ ſcat ꝑ tanto precio ſolũ. Teren. in Adel. Domo me eripuit, uerberauit, me ĩuito abduxit meam, ob malefacta hæc tantidem poſtulat emptam ſibi tradier.

Tantidem eſt, id eſt, tantus & idem eſt.

Tapetum, tapes, tis. & tapetæ pe. pro. tegmen mire pictũ uariis coloribus, quo equi, mẽſæ, ſeu pauimẽta ſternũt. Vir. li. x. Qui forte tapetibus altis Extructus toto ꝑſlabat pectore ſomnum. Idem li. vii. Inſtratos oſtro alipedes, pictiſq; tapetis. Declinat. n. græce πάπης πάπητος Stalli. i. the. Altoſq; inferre tapetas, actũs græcus eſt a tapes tapetis. Hiero. li. ii. Reg. Obtulerunt ei ſtratoria, & tapetia. A tapete eſt. Similiter Plau. Vt ne periſtromata quidem æque ſint Campanica, neq; Alexãdrina beluata conſuta tapetia.

Tapedogogia, oĩm tapetoꝝ ſupellex intelligit.

Taphos latine ſepulchrum dicitur. Vnde epitaphium & Taphos inſula una Echinadum.

Taphii dicti ſunt populi, a Tapho Neptuni filio, q̃ Echinadibus inſulis impauit, hunc Neptunus, ut eſt in fabulis inuictũ fecit, ut q̃diu quẽ in uertice aureũ dederat capillũ haberet incolumẽ, tãdiu foret inſuperabilis.

Tapinoſis pe. pro. latine humiliatio dicitur. Eſt enim rei magnæ humilis expoſitio ταπεινὸς humilis, ut apparent nari nantes in gurgite uaſto.

Tapſus inſula decem ſtadiis a Sicilia diſtans, uerſus Syracuſas. Vir. li. iii. Tapſumq; iacentem.

Taprobane, inſula in mari Indico ſatis ampla, inter ortum occaſumq; ſolis, ut Soli. refert. Patet in longitudine ſtadioꝝ ſeptem milibus, in latitudine quinq; milibus. Nulla ĩ nauigãdo ſydeꝝ obſeruatio. Ibi ſeptẽtriones nequaq̃ aſpiciunt. Lucet ibi Canopos ſyd⁹ claꝛ, & ampliſſimũ. Hoĩes corpoꝝ magnitudĩe alios antecellũt cæruleis oculis, atroci uiſu, terrifico ſono uocis. Viuũt ultra annos centũ. Naſcũt ĩ ea berylli, & hyacinthi ut Pto. li. vii. refert. Pli. li. vi. ſcribit q̃ngẽta oppida cõpta fuiſſe ĩ ea ſicut Geometræ ſcribũt, ſũt duæ æſtates.

Tapiri populi in Parthia, ut li. xi. refert Strabo. Quibus mos eſt, ut ꝓprias uxores aliis uiris nuptui cõcedant, cum duos aut tres filios ex eis ſuſceperint.

Taphiuſſa oppidũ Cephalonię, quõdã Taphos appellata

Taphiæ quædam inſulæ, ut inquit Strabo quarum una Taphios ταφίος.

Taposiris ciuitas in Ægypto. Steph. Taphoſirin appellat, q̃a ſit ſepult⁹ in ea Oſiris. Stra. duas facit taposires, unã mari propiorem, alteram remotiorem.

Taphnis ciuitas in Ægypto, a qua taphnei dicti ſunt uiri in ea habitantes. Hie. in Hiere. Filii quoq; mempheos & Taphneos conſtuprauerũt te uſq; ad uerticem.

Taracon pe. cor. inſignis Hiſpaniæ ciuitas, Scipionũ op⁹ a qua ꝓuincia ipſa Taraconia & Taraconẽſis uocat, q̃ ut Pompo. ſcribit li. ii. Altero capite Gallias, altero Bethicam Luſitaniãq; cõtingens mari latera obiicit noſtro, qua meridiẽ, qua ſeptẽtrionẽ ſpectat oceano. Vrbium e mediterraneis clariſſimæ fuerũt Pallantia, & Numantia. Nunc eſt Cæſarea Auguſta. Hinc Taraconenſia uina nobilitanter elegantia. Mar. Taraco eam pano tantum ceſſura lyeo.

Tarchon nomẽ ꝓpriũ Ethruriæ ducis & haruſpicis.

Taracina, oppidũ Volſcoꝝ in Cãpania, añ Trachyna. i. aſpera, a loci aſpredine, & lingua Volſcoꝝ Anxur dicebat prius diuerſam fortunam a Reginis experta, a ταράττω conturbo. Liui. li. iiii. Anxur fuit, qua nũc Taracinæ ſunt ciuitas prona in paludes.

Tarchetius, nomen fuit impii Albanorum regis.

Taras fuit Neptuni filius, quem Tarentum ædificaſſe nonnulli autumant.

Tardus piger. Vir. Sæpe oleis tardi coſtas agitator aſelli Vilibus aut onerat pomis. Per tranſla. q̃nq; ꝓ rudi & ſtulto ponit. Idẽ. Tardi uenere ſubulci. Ter. in Heau. Fatuus eſt inſulſus, tardus. Q̃nq; ꝓ ꝑſeueranti, & diuturno Vir. Media fert triſtis ſuccos, tardũq; ſaporẽ. Q̃nq; pro denſo & craſſo. Idẽ. Vdo ſub robore uiuit Stupa uomẽs tardum fumum. Huius dimi. eſt Tardiuſculus.

Tarditas, tarditudo, & tardicies, ꝓ pigricia. Plau. in Pen. Prodigioſi eſtis, & uiciſtis cocleas tarditudine. Actius. Multa mittuntur tardiciæ & ſocordiæ.

Tardo. as. moror, tardus ſum, a quo retardo, morari facio, retineo. Cice. in Cato. Ad quem fruendum nõ modo ſe non retardat, uerumetiam inuitat.

Tardigradus pe. cor. qui tarde graditur.

Targilion a græcis dicitur menſis Aprilis, & alio nomine dicitur antiſterion.

Tarentum fuit inclyta Calabriæ urbs, & quondã Apuliæ totiq; Lucaniæ caput, in ultimo Italiæ, circa Salentinoꝝ confinia, a Tara Neptuni filio ædificata. Deinde a Laconibus aucta, q̃ duce Phalanto, illuc aduentãtes, expulſis incolis, uti Iuſti. li. iii. ſcribit, eã tenuerũt. Hæc magnitudĩe maris, portuq;, & mirabili ſitu ĩ ipſis Adriatici maris faucib⁹ poſita, ĩ oras noſtras Iſtriam, & Illyricum, Epirũ, Achaiã, Africã, Siciliam uela dimittit.

Tarentina nux fragili putamine eſt, & ita mollis, ut uix attrectata rumpat. Vñ q̃dam Tarentum appellatum putant, ꝙ iuglandes nuces & pineas molles habeat, ac ſimiliter oues, tarentum aũt Sabini uocant molle. Ad quod alludens Hora. ſcripſit. Et molle tarentum.

Tarmes genus uermiculi carnem exedens.

Tarpeius mons Romæ, a Tarpeia uirgine ueſtali ſic dicta, q̃ Sabinis arcẽ ꝓdidit, & ibi necata, ſepultaq; fuit. E cuius nomine monumentũ relictũ, qd̃ rupes tarpeia & tarpeium ſaxum uocitabat. Hic prius Saturni⁹ mõs poſtea Capitolium dictum fuit.

Tarſus urbs ꝑclariſſima, & Ciliciæ metropolis, quã Perſeus Danaes nobiliſſima proles ædificauit, qd̃ ex Antipatri epigrãmate facile colligit, inqt emꝰ ὅσα Λεὺς ἀρίης ὁ μενεκλέος οὐκατελέγχει πρόσια σὺν κτίσιν Τάρσοι κίλισσα πόλι. Θῆοι ἢ παιδὸς ἧηνα τόσσ᾽ ἀδὰν ἐκείνῳ ἀλλ᾽ αὐδ᾽ς πρωτιὰ νῶρα ἐδάξε θεὼμ ἢ ΔΔ ἐφ᾽ ὑσπλίγγων ἢ τέμαρος ἐιδέτης ἄκρα κίθρων μέσω. Λ᾽ οὔποτ᾽ ἐνισπάσῃ qd̃ q dẽ epigramma fœliciter qdem, ut plæraq; alia Albertutius Caſtrifrancanus iuuenis eruditiſſimus ſic latinum fecit. Fundatorem Arias curſor natuſq; menecli Perſea nobilitat, Tarſe Ciliſſa tuũ. Tam uelox puer eſt, ut currens Perſeus ipſe oſtendiſſe prior non ſua terga queat Aut in carceribus, uel ſummo in fine uidẽ. Hic medio nunq̃ cernit̃ in ſtadio. Luca. li. iiii. Deſerit̃ rauriq; nem⁹ perſeaq; Tarſus. Hæc fuit apoſtoli Pauli patria. Dicta

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Tarſus,ut qdam exiſtimant a ſiccitate, uel a parte pedis,q̃ tarſos dr̃,ut in manu. Vel ut Ioſeph.ait li.i.a Tarſo nepote Iaphet.Tarſis uero lapidis genus eſt, ut inqt Hiero.ad Marcel.ut eſt illud in Daniele.Et corpus eiuſdem ut Tarſis,qd̃ aquila Chryſolitũ Symmach⁹ Hyacinthũ interpretat̃.Et apud Ezech̃.Et ſpecies rotarũ, ſicut ſpecies tarſis.Eſt & Tarſis regio Iudææ, ad quã Ionas ꝓpheta ſe uelle ire dixit. Et Salomon, & Ioſaphat naues habuerunt,q̃ de Tarſis ſolitæ ſunt exercere commertia.Ipm quoq; mare qa cæruleũ ſit, & ſæpe ſolis radiis pcuſſum coloré ſupradictorũ colorũ trahat,a colore nomen accepit.Porro Hebræi Tarſis mare dici generaliter autumant,ſm illud.In ſpiritu uiolento confringes naues tarſis.i.maris.Et in Eſaia. Vlulate naues tarſis. Tarſenſes adeo phiæ ſtudioſi fuerũt,ut Athenienſes,& Alexãdrinos ſuparent. Ex Tarſo fuerũt Antipater, Archelaus,& Neſtor,& duo Athenodori, quorũ q Cordilion dictus eſt,cũ M. Catone uixit,& apud eum mortuus eſt. Alter Canauita a uico quodam, Cæſaris præceptor,& hi philoſophi ſtoici fuere.

Tartarus pe.cor.ut inqt Plato in Phed. Eſt baratrum in ꝓfundo terræ & inferorũ, ex quo origo ſit oĩm aquarũ & fons,& quo cõfluant flumina. Qué refellit Arift.li.ii. meteororũ.Poetæ tartarũ appellãt carcerẽ inferorũ. De quo Tertu. in Apol. In imũ tartarũ demerſerit qué carcerem pœnarũ infernarũ cũ multis affirmatis. Tartari origo ἀπὸ τοῦ ταράττω cõturbo,qa illic oĩa ꝓturbata dñr. Vl ἀπὸ τοῦ τρέμω.i.a tremore frigoris.Et in ſing.ge.maſ. in plurali neu.ſole eũ caret.Sui. τάρταρος ὁ κατώτατος τόπος τοῦ ἅδου τόπος καὶ τάρταρον δὲ καὶ τὰ νέφη τόπος καὶ καὶ ψυχῆς. Hinc Tartareus.a.um.

Tartarum neu.genere fex uini dicitur.

Tartarinus.a.um.idem quod tartareus,ut eſt illud Corpore tartarino prognato palude uirago.

Tarteſus,urbs fuit in littore prope gades, uñ familia Columellæ emanauit,a Tartaro dicta (ut meminit Strabo) propter ſubterraneas illic cauernas.

Taſiũ genus eſt uini,a τάσις q̃ eſt detentio deductum nomen,uel ut Ser.ait a Taſo inſula. Vñ & taſiæ uites.

Tatianus nomen eſt uiri proprium.

Tattæus phrygius ſal uocat̃,q eſt utilis oculis,ut ex Dioſcoride q ait, e ſtagnis ualidiſſimus oĩum eſt phrygius qué alii Tatteon,alii Tritæon,alii Ganteon cognoiant E Cappadocia qdẽ Galatiæ cõfinio Morimenorũ gẽte ſtagno ibi ſalis natiui qd̃ Tattam uocant uñ nomen.

Taurus bos ad ꝓcreandum reſeruatus,ſicut hircus.Acciꝑ & ꝓ quocunq; forti boue. Vir. lib.i.Geor. Ergo age terræ Pingue ſolũ primis extẽplo a menſibus anni Fortes inuertant tauri.Eſt & taurus cæleſte ſignũ. Ideo.n. in cælũ tranſlatus fuiſſe taurus exiſtimat̃, q Europam in Cretam inſulã tranſuexerit incolumẽ.Lege fabulã. Et taurus mons,q ab indico mari exurgẽs uaſte ſatis attollit̃,dein dextro latere ad ſeptentrionem, ſiniſtro ad meridiem uerſus it in occidentẽ rectus,& ꝓpetuo iugo magnarũq; gentiũ, qua dorſum agit terminus, ſed ꝓ gentiũ ac linguarũ uarietate diuerſa habet noĩa. Mons ei oppoſitus Antitaurus dr̃,ubi in excelſiſſimã conſurgit ſublimitatẽ Caucaſus appellat̃,quanq̃ ſint q Taurũ a Caucaſo diuidant. Et Taurus obſcœna corpis pars ꝑ ſertim in uiro ad ſedem excrementorum tendens. Eſt & nomen proprium uiri,& radix arboris.

Taurinus.a.um.qd̃ eſt ex tauro boue, ut pellis taurina, Sic dñr oĩa a mutis aialibus deriuata,& i pe.pro. ſeruãt ut leporin⁹,caprinus,formicinus,hirũdininus. Plau.in Ru. Ad hirũdininũ nidũ uiſa eſt mihi ſimia,ut aſcẽſionẽ faceret. Veruecinus,porcinus, ouin⁹,ſuin⁹, & hmõi.

Tauri nu.plu. & taurilia ludi in honorẽ deorũ inferorũ facti,quos & boalia,& bupetias aliqñ uocatos inuenim⁹. Sed proprie hi ludi ſunt boum gratia inſtituti.Itẽ tauri ſcarabei terreſtres ſunt ricino ſimiles.

Tauram uaccam dici exiſtimant ſterilem, q hæc non magis pariat quam tauri.

Tauroſcythæ ppli Scytharũ,q taurũ montẽ habitant.

Taureus Neptuni epitheton,quoniam ei tauros immolabant,uel quia ſit deus maris,q ſonum emittat ſimilem uoci taurinæ.

Taurea,ſcutica ex corio bubulo facta.Iuue. Taurea punit cõtinuo flexi crimẽ facinuſq; capilli.Hie.in li.Macha.ii.Cõtingit aũt & ſeptẽ fratres una cũ mr̃e apꝓhenſos cõpelli a rege edere carnes porcinas flagris,& taureis cruciatos.Quidã accipiũt taureis ꝓ uinculis.

Taurica Cherſoneſus peninſula ꝓuincia eſt Europæ, ſicuti docet Ptole. lib.iii. cuius fines ſunt Iſthmus, palus Mæotis pontus,& Cimerius boſphorus.Ibi ciuitates ſitæ ſunt Eupatoria,& Theodoſia,nũc Capha.Eius ambitus.dcc.mil.paſ.complectit̃,& a Mæotidis ppꝛis, qui margines ipſius habitant,nomẽ aſſumpſit. De hac Iue. Ægyptus quippe illa nefandi Taurica ſacri. Et ipſi etiam taurici immanes moribus,immanemq; famam habentes,q ſolerent pro uictimis aduenas cædere.

Taurarii populi in Taurica regione conſtituti.

Taurominium,mõs Siciliæ multis bobus abundãs,& ſupra eũ urbs eiuſdẽ noĩs,quã ædificauerũt Zãclei, a quo tauromínitanus ager,& taurominitani ciues, vñ eſt illud Taurominitanã uincũt feruore Charibdim. Scribit Pli.hanc urbem quandoq; Naxon appellatam.

Tautologia,latĩe dici põt idẽ ſermo, ut ſit iteratio q̃dã. Vir.li.i.Si fata uirũ ſeruant,ſi ueſcit̃ aura æthere a, neq; adhuc crudelib⁹ occubat umbris. Nã totũ qd̃ repetit̃ unũ eſt,ſed ad exprimendũ cõceptum crebro ſermone denunciat̃.Sic periſſologia ſupflua oratio dr̃.

Taxillus diminutiuum eſt a talus.

Tax,percuſſio a ſonitu quẽ facit.Plau.in Perſa. Taxtax, tergo erit meo.

Taxus arbor abieti ſimilis,baccaſq; ferẽs, q̃bus letale uenenũ ineſt,ꝑcipue in Hiſpania.Ab ea toxicũ dr̃,q̃ſi taxicũ. Vir.Sic tua cyrneas fugiãt examia taxos. Fumus enim taxi mures necat,hãc Sextiꝰ ſimilacẽ a græcis uocari ait,eſſeq; in Arcadia adeo magna,ut ſi q dormiãt ſub ea cibũ ue capiãt emorianꝰ. Coruacia galli uocãt. qñ corui remediũ mõſtrauerint ipſius arboris frondes.Taxus ge.maſcu.animal eſt,qd̃ & taxo dr̃, & melis ab auiditate mellis.Eſt enim aluearibus infeſtus.

Taxo.as.ſcat preſſius,crebrius q̃ tango,vñ id ꝓculdubio inclinatum eſt, ut iacto multo fuſius,largiuſq; eſt q̃ iacio.Taxare etiã ꝓ põcio æſtimare ponit̃.Pli.li.xviii.Illos q frugiferas tanti taxauerãt. Itẽ ꝓ maledictis tangere. Sue.li.ii. Sed ẽt ut numularii nepotẽ ſic taxat auguſtũ. Feſt.Taxatores a ſcænicis dñr, qui alterutrũ maledictis tangunt.Taxim aduerbium ſcat ſenſim. Pompo-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Adoptare clandestino tacitus taxim perspectam.

Taygete,una ex Pleiadibus.Taygetus est mons,sub quo Sparta,& Amycle in regione mediterranea, ut inquit Strab.Luc.li.iiii.Gelidiq; inculta iuuētus Taygeti. Hic mons consecratus est Baccho,nō grandis admodū cæ tęr excelsus & erect⁹ a nympha taygete dictus,de quo Homerus in hymnis sic ait, κάστορα δ᾽ ἀλυσκάνε ἀείσομ μοῦσ᾽ λίγεια τυνδαρείδας δὶ γενὸς ὀλυμπιάδεσσι γένοντο· ὃν ῥα ποθ᾽ Ἰαυγέτη κορυφὴς τέκε νύμφη λάθρη ὑπὸ μιγεῖσα χειλαινεφέϊ κρονίωνι χάρετε Τυνδαρίδαι ταχέωρ ἐπιβήτορε ἵππων.

T ante E

Teatus fluuius Thraciæ,ad cui⁹ caput cū Darius ad Scythas proficiscens applicuit castra, ibiq; tribus dieb⁹ se cōtinuit, cuius dulcissima aq̄ delectatus,eo in loco columnam græcis literis inscriptam apposuit.

Te syllabica adiectio, ornatus tantum causa ponitur,ut Tute,uide in Met.

Techna græce τέχνη, latine ars. Inde technites artifex. Plau.Qui technas hoīs deprehendi solus.Vnde Galenus opus suum technen.i.artē inscripsit.Hinc calotechnius bonus artifex.Vict.li.iiii.Callimachus ob elegantiā, & subtilitatem artis marmoreæ calotechnius est nominatus.Cacotechnius,malus artifex, latine technam fere usurpant pro fallacia.

Technicus artificiosus,siue artifex,qui breuiter ac compendiose artium præcepta tradit.Quintil.li.ii.Et uelut decretis technicorum tutos putent.

Technophyon græca dictio, qua significatur artis productio,τέχνω artē græci dicūt,& φύω produco.Sue.in Aug.Erat illi locus in edito singularis, quem Syracusas,& technophyon uocabant.

Tecolithos,pe.cor.gen⁹ lapidis dict⁹,q calcēs absumat.

Teda arbor e laricū gne,q̄ liquorē,seu picē stillat,abundans succo liq diore,& ob hoc flāmis ac lumīni sacroq; grata,ut inqt Pli.Inde Tedas uocam⁹ faces, q̄ optime ex ea arbore fiebant.Et Cererem deā tediferam poetæ uocant,q; tedas dicitur inflammasse, cum inuestigare uellet filiam Proserpinam a Plutone abreptam.

Tego.is.xi.ctum.operio.Lact.li.ii.Non texit patris nuditatē.Per trāsla.tegere fcat celare.Mar.Quod tegit⁹ malus credit esse malum.Itē defendere cōseruare.Salu.At romani domi,militiæq; intenti festinare,parare,alius aliū hortari,hostibus obuiā ire,libertatē, patriā, parentesq; armis tegere.A tego fiūt cōposita Contego, totū tego.Hiero.de Paulo eremita. Aīaduertit intus grāde uestibulū,qd̄ aperto desup cælo patulis diffusa ramis uetus palma cōtexerat. Detego contrariū est suo simplici.Lact.li.ii.Nunc interim falsa,ut cœpimus, detegamus.Intego,intus tego. Plin.Ventriculi atq; intestina pingui ac tenui oměto integunt.Obtego, circū seu supra tego.Col.li.iiii. Mouendo necubi scāna omittant, & qd̄ est duę summis glebis obtegat.Prætego,ante tego.Lact.li.iiii.Tū uitia sua capillis,& pallio,& qd̄ maximū est uelamentū,diuitiis ptegebat. Protego tueor. Pertego pfecte tego.Plau.in Tri.Benefacta benefactis aliis ptegito,ne perpluant.Retego,nudo,aperio.Virg. Cæcūq; domus scelus oē retexit.Iuue.Si tibi zelotypæ reteganf scrinia mœchæ. Suptego.Col.li.x. Nihilominus cōgestu culmoq;, & frondiū suptegemus quātum res patietur,a frigore & tempestate muniemus.Et oīa habent penultimam correptam.

Tegmen,quod & tegimen & tegmentum dicitur,significat quicquid aliquid tegit.

Tegillum paruū tegmen.i.tectū.Var. Ob aquā e nubib⁹ tortā indicat fore,ut tegillū pastor sibi sumat. Est & tegillū cuculli uinculū e sirpo.Plau.Tegillū mihi aret,id si uis dabo.At tigillum dimi.a tignum est.

Tegulum pe.cor.idem quod tegmen .i. operimentum. Pli.Tegulo enim aquaticarum harundinum domos suas septentrionales populi operiunt.

Tegula.læ.q; domos tegat.Tegulæ unæ sunt ac singulæ imbrices ex pluribus fiunt tegulis.Tegulæ autem quæ ad balneas adhibentur, a laxitate dicuntur mammatæ,aliæ coctiles uocantur.

Tectum,& participiū & nomē esse pōt.Participiū cū dicimus.Scelus tuum tectū est. nomen cū fcat partem domus,q̄ domū tegit,a tegēdo dictū,q̄uis etiā freq̄nter p domo poni soleat,& gñaliter p oī loco,& p tabulatis oībus,q̄bus & triclinia,& cubicula,& hmōi teguntur,& in q̄bus tecti hoīes habitare solēt. Vñ architecti,& architectores dicti sūt,q ædificādi sciam hnt. Tectū etiā gen⁹ ouiū est,sic dictū,q; maiore lana opertū sit,uel q; operimētis tegeret.Pli.Ouiū summa gña duo.Tectū & colonicū. Illud mollius,hoc in pascuis delicatius.

Tegile pe.cor.subligaculum,a tegendo.Apul.li.ix. Nonnulli exiguo tegili tantum pubem intecti.

Tectoriū illinimentū quoddā est a tegendo,& q̄si paui-mētū parietis,atq; icrustatio,qd̄ fit cū calce, aut gypso ad maiorē spectantium gīam & decorē.Iuue.Tectoria prima reponit.Pli.lib.xxxvi.Ideoq; nulla tectoria eoq; rimæ fœdauere.Vñ intunicata dīr tectoria.

Tector,q opus tectoriū facit.Var.Quā nec pictor,nec tector uidit unq̄,q̄ in rosea, q̄ est polita ope tectorio elegāter. Albariū qd̄ superponif tectorio nisi pingi tectoriū oporteat.Nā cū pingendū est,nō illinif albario.

Tectorius.a.um.quod ad tegendum pertinet.Colu. Sed ea tota materies opere tectorio leuigaf, ex utraq; parte,ne feles,aut uipera prorepat.

Teges straguli genus,ex ulua siue sirpo,aut sparto, in lodicis similitudinem,quo uiliores utuntur.Hanc uulgo storeā uocant.Var. de re ru . Sicq; fiunt de canabi lino iunco,palmo,sirpo,ut funes,restes, tegetes. Iuue . Ausa palatino tegetem præferre cubili.

Tegeticula dimi.parua teges.Var.Sed p columbariis in parietes mutulos, aut palos in ordīe,supra quos tegetī culæ canabinæ sint impositæ.Ouidius uocat tegetem mattā sirpeā,Sustulit in plaustro sirpea matta fuit.

Tegea pe.cor.urbs,quā argiui nouē pp̄is,ut ait Strab.habitandā dederūt.Vir.li.v.Alter ab Arcadia Tegeæ de sanguine gentis,a qua Tegæus cū diph. sicut a nemæa nemæus,siue tegeaticus deus Pan dictus est.Prop.Fictilis & calami Pan tegeæe tui.Vir.uero primas syllabas p̄duxit.Lateri atq; humeris tegæum subligat ensem,a Papinio uero Mercurius tegeaticus dictus est illo uersu.Et cum menalia uolucer tegeaticus umbra . Olim Lacedæmonii bellū intulere Tegeatibus, ferētes secū compedes,tanq̄ essent redacturi illos in captiuitatem. Sed cōgressi p̄lio,ac fugati q̄cunq; uiui capti sūt,ei⁹dē,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quas ipſi attulerant compedibus,compediti campum tegeatem metiri fune coluerunt.

Teium ſiue τέως urbs in Paphlagonia,ut Salu.ſcribit in qua ortus fuit Anacreon Iambox ſcriptor. Vñ Teius a.um.trium ſyllabax. Oui. Quid niſi cũ multo uenerẽ confundere uino Præcepit lyrici Teia muſa ſenis ꝛ In hac fuit templũ Apollinis. Vnde Apollo teius. Ex hac etiam Phileterus natus eſt autor generis regum Attalicorum,& Colotes pictor.

Telamones (ut inqt Ser.) a noſtris appellanꝫ ſigna, q̃ ſuſtinẽt,q̃ græci atlantes uocitant. Vide in dictiõe Atlas

Teleboæ Ætoliæ populi fuerunt.

Teleboan, Demetrius Phalereus fluuium uocat.

Teleſtide mulier exactæ formæ. Nam telo perficio ſignificat idos forma.

Telephus pe.cor. Myſiorum rex,Herculis filius,ex Auge nympha,qui a cerua nutritus fertur. Clau. Sanus Achilleis remeauit Telephus herbis.

Telos latine finis,honor,legio,tributũ, uectigal, penſio. Eſt & nomen inſulæ,a qua telina unguenta.

Telina,unguenta dicta ſunt,q̃ a medicis cõmendanꝫ. In ea eſt herba,ſeu frutex teli,q̃ fœnum græcum ꝓcat, q̃ſi frutex inſulæ,uel inſula fruti ci nomen dedit.

Telonium penul.cor. græce τελώνιον, menſa publicanorum,ubi uectigal exigitur.

Telonarii,ſiue telones publicani & tributox collectores.

Telonem agricolæ uocant lignum longum, quo utunꝫ ad aquam e puteis hauriendam.

Telegonus nomẽ ꝓpriũ uiri,qd latiẽ ꝓcat nouiſſimo loco natũ. Vñ,ꝑ humili & iglorio ponit. Fuit ẽt filiꝰ Vlyſſis ex Circe,q̃ patrẽ iterfecit roſtro piſcis illiꝰ, q̃ xiphia dr,qd eſt inſtar laminæ magni enſis,ut ſcribit Oppianus de piſcibus,qd genus enſis a matre accepit.

Telum dr omne quod manu iaci põt,quo noie lapis, lignum, plũbum,ferrum continẽ. Dictũ ab eo,ꝙ in longinquum mittaꝫ. Nam apud græcos τῆλε ſiue τηλοῦ longe ſignificat. Virgi. pro gladio poſuit. At non hoc telum mea quod ui dextera uerſat effugies.

Tellus.luris.terræ dea ẽ. Terra uero elementũ ipm, q̃uis & ꝑ terra ipſa accipiaꝫ,a tolerando ſiue tollendo dicta, ꝙ eius fructus tollamus. Et ſciendũ ꝙ tellus, ſenectus, iuuẽtus,ſalus,uirtus,palus,ſeruitus,incus,thus,rus,mus, palus,habentus,produ. licet q̃nq̃ palus habeatus. cor. Hora. Sterilisq̃ diu palus aptaq̃ remis.

Tellus.li.nomẽ uiri ꝓpriũ,quẽ Solon Crœſo beatiorẽ pu

Telemachus pe.cor. Vlyſſis ex Penelope filius. (tauit.

Telecrus nomen proprium regis Laconiæ.

Teleta græco nomie dr conſecratio,expiatio,ſacrificiũ. Aug.li.iiii.ci.dei, tradit græcos teletas, ac myſteria taciturnitate parietibus clauſiſſe. Sui. docet τελέτλω eſſe ſacrificiũ maximũ,& p̃cioſum, eo dictum,ꝙ multa in teletis abſumunꝫ, τελεῖν enim dicũt græci ὁ δαπανᾶν hoc eſt ſumere & impendere.

Teleſitim græci mortem appellant a fine,eo ꝙ finis iſtiꝰ uitæ ſit,ut inquit Ambro.li.de ratione.

Telmeſſus urbs in Caria, ut inqt Cice.lib.de diui.in qua urbe excellit Aruſpicũ diſciplina. Hanc urbẽ Plini.lib. xxx. uocat religioſiſſimã, de cuius noie Ariſtophanes quandã fabulã uocauit. Sunt q̃ dicãt Telmeſinos inuenſſe ſomniox interpretationem.

Telethrius mons in Oechalia Eubœæ, a quo Telethrienſes habitantes in eo.

Temerarius dr,non q̃ plus audet q̃ oportet, ſed q̃ facile nullo adhibito conſilio credit. Ouid. Vtinã temeraria dicar Criminibus falſis inſimulaſſe uirẽ. Itẽ temerarius metuendus. Plau. Sed qd, ꝙ picus ulmũ tundit. Haud temerariũ eſt. Itẽ audax. Vñ temeritas, & temeritudo. Pacu. Egon tyranni non noui temeritudinem.

Temere aduerbium ꝓcat male ſtulte,incõſulte. Vide (inquit Teren.) ne qd temere agas. Hiero. Melius tñ deo cõmittimus, q̃ aliqd temere definire uelimus autoritate noſtra,qd non ꝓbamus. Quidã etiã uſurpant ꝓ fere. Quintil. Illud ingenioꝝ uelut precox genus non temere unq̃ peruenit ad frugẽ. Et temere ſignificat ſine cauſa. Teren. Haud temere.

Temero.as.pe.cor. ſcelero,corrũpo,cõtamino. Amb. Ne temeratæ uirginitatis adureref infamia. Idẽ. Quia nullius adhuc reſurgẽtis fuerat temerata ueſtigio. Vñ intemeratus,integer,incorruptꝰ,inuiolatus. Idẽ. Nã ſi intemerata,q̃ ſumpſimus induméta ſeruemus, plagas latronũ ſentire nõ poſſumus. Virgi. Intemerata fides.

Temetum,apud Hora.pe.pro.apud Iuue.corripit, accipiq̃ ꝓ uino,dictũ ꝙ tentet,hoc eſt labefactet mentem Vir. Tenuiſq̃ lageos Tentatura pedes olim uinctura q̃ linguã. Hinc temulẽtus,uinolentus,ebrioſus. Temulentia ebrioſitas. Pli.li.xiiii. Cato ideo propinquos fœminis oſculum dare iuſſit ut ſcirent an temetum oleret. Hoc tum uino nomen erat. Vnde & temulentia appellata,per contrarium Abſtemius ſobrius.

Temno.is.pſi.ptum.ſperno,a τέμνω quod incido, reſecoq̃ ſignificat,quoniam quæ ſpernimus, amputare & reſecare conſueuimus. Vir. Diſcite iuſticiam moniti & non temnere diuos. Hinc Contemno.

Temo,temonis. a tenẽdo dr. Eſt.n.q̃ continet iugũ.

Tempe,neutro genere, & num.pl̃i, proprie Theſſaliæ loca,quinq̃ miliũ paſſuũ lõgitudine,& ferme ſex latitudine,pulcherrimus ager amœnꝰ gramine, refertus arboribus,canorus auium cõcentu,iugis dextra,leuaq̃ leniter ſeſe tollentibus,media interſecat Peneus amnis, cuius ripas arbores ueſtiunt. Oui.li.i. Meta. Eſt nemus Hemoniæ prærupta quod undiq̃ claudit Sylua, uocãt tempe,per quæ Peneus ab imo Effuſus Pindo ſpumoſis uoluiꝫ undis. Sunt & tempe in Bœotia q̃ teumeſſia dr̃,a Teumeſſo monte Bœotiæ,& ab Oui. Cygnea dicta. Sunt in Sicilia a noie amnis Heloria. Abuſiue quæ cunq̃ loca amœna,nemora p̃ſertim,atq̃ aquas habentia tempe uocamus. Vir.lib.iii.Geor. Speluncæ, uiuiq̃ lacus,ac frigida tempe. Dicuntur tempe, a cæli temperamento,ut Lactan.lib.i.The.ait. Et eſt græca declinatio, τὰ τέμπεα καὶ τέμπη ſic dicimus cete.

Tempero.as.ꝓcat rem ſuo ordine,ac méſura adminiſtro Cice.in Tuſc.i. Rem uero publicã noſtri maiores certe melioribus tẽperauerunt,& inſtitutis & legibus. Vñ dicimus temperare uinũ adhibita aqua,tẽperare iram ſedato aĩo,tẽperare ferrum flammis & ictibus. Temperamus ſtylum,calamum,appetitum & hmõi. Hieron. Sic narrationis ſtylum temperabo,ut non alia dicam, q̃ quæ aut ſcripta ſunt, aut conſequenter ſcribi potuerunt. Et in Eccleſiaſtico inqt,calamũ temperaui. Aug. Duo ſunt abſtinentiæ & crucis gña. Vnum corporale,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

aliud ſpirituale. Vnũ a potu atq; epulis temperare appetitum gulæ. Cui⁹ compoſita ſunt Attempero, quod eſt iuxta tempero, ſeu concordo. Hiero. Prudens lector caue ſemper ſuperſtitioſam intelligentiam, ut nõ tuo ſenſu attemperes ſcripturas, ſed ſcripturis iungas ſenſum tuum. Obtempero obedio.

Temperamentũ modificatio. Pli. Tali adhibito tẽperamento, ut nec laxet nimis, nec arctũ eſſe patiat.

Temperatura, idẽ qd tẽperamentum. Idẽ. Ferrũ a rubigine uindicat cæſura & gypſo, & liquida pice. Hæc eſt temperatura, a græcis antipathia dicta.

Temperantia, ut Cice. li. ii. artis ueteris ait. Eſt ratiõis in libidinẽ, atq; in alios nõ rectos impetus animi firma, & moderata dominatio. Aug. li. i. de lib. arbi. Temperantia eſt affectio cohercens & cohibens appetitũ ab his reb⁹, q̃ turpiter appetunt. Huius partes Cõtinentia, clemẽtia, modeſtia. Tẽperantia inqt Sene. uoluptatibus imperat, alias odit atq; abigit, alias diſpẽſat, & ad ſanũ modũ redigit. Græce σωφροσύνη & temperans σώφων.

Temperies, temperamentũ. Pli. Iunior. In quo ſaluberrima eſt aeris tẽperies. Pro hac q̃q; tẽperatura ponim⁹. Var. Quæro utrum hoc adduxerit, cæli tẽperatura, an terræ bonitas? Q̃q; tẽperies dr tẽperãtia. Sta. li. ii. Syl. Tranquillaq; mox temperies. Q̃q; temporis accõmoditas ad aliquid agendum. Pli. Sic iudicat anni tempe ries, alibi tardius, alibi maturius.

Tempus, ut Varro ſcribit, eſt interuallũ mũdi, & motus diuiſum i partes aliquot, ab ſolis & lunæ curſu a quox tenore tẽperato tps dictũ eſt. Aliter Speu. Tẽpus eſt ſolis motus progreſſionis menſura. Tria uero ſunt tpa, Preſens, ptũ, & futura. Aliq̃ tps ponit, p tpis conditiõe Cice. O mores o tpa. Et tps pars capitis eſt. Habet em̃ caput duo tpa, unũ a dextra, alterũ a ſiniſtra, ſic dicta, qa anni in eis cognoſcant. Vir. li. v. Ænei. Temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus. Nã primo tpa cane ſcũt, cauantq; magna diuturnitate tpis. Col. li. vii. Decimo tñ anno tpa cauari incipiũt, ſupercilia nõnunq; caneſcere, & dẽtes pminere. Sciendũ eſt, q̃ cũ dicimus p tpe aduerbialiter, ſcat p rõne tpis. Cũ tpe, cum mora & ſpacio temporis. In tempore opportune. Ex tempore ſubito, quaſi extra temporis commoditatem.

Temporius, tempeſtiuius, aduerbium deductum a tempori aduerbio, qd ſcat opportune, tẽpeſtiue. Col. li. ix. Eſca bis diuidẽda, ut & mane nõ ptinus a cubili latius euagent, & ante crepuſculum, propter cibi ſpem tẽpotius ad officinam redeant. Oui. li. iiii. Meta. Modo ſurgis eoo temporius cœlo, modo ſerius incidis undis.

Temporarius. a. um. qd nõ eſt ppetuum, ſed ad tps durãs. Vñ legimus Scauꝝ olim feciſſe in ædilitate theatrum temporariũ. i. tam diu duratuꝝ, donec ſpectacula pagerent. Pli. li. xvi. Nec terræ tñ natura circa has refert, aut perpetua cæli, ueꝝ & quædam temporaria uis imbrium. Temporarium etiam dr quod ad tempus pertinet. Vnde extemporarium pro ſubitario capit, ut oratio extemporaria, id eſt, ſubitaria, & impræmeditata. Temporarie ſignificat ad tempus.

Temporaneus. a. um. quod ad tempus ptinet, ſiue qd ſubito, & in tpe fit. Hiero. in Deute. Dabit pluuiã terræ ueſtræ tẽporaneam, & ſerotinam, ut colligatis frumentũ id eſt, ẽm tpis exigẽtiam. Vñ extẽporaneum, p ſubitario, ac impmeditato. Contemporaneũ, qd eſt eiuſdem temporis, & græce ſynchronium dicitur.

Temporale, qd ad tps durat. Opponitur eñ æterno. Leo Papa. Intelligite dilectiſſimi, quemadmodum ſit nouum, ac uetus, temporale, & æternũ, corruptibile & incorruptibile, mortale, & imortale, paſchale myſteriũ. Interdum dr quod ad tps fit. Vñ dicimus extẽporalem orationem, impremeditatam. Temporaliter ad tps. Extemporaliter impræmeditate. Sue. de Tito. Latinæ græcæq; linguæ, uel in orando, uel in fingẽdis poematis, & facilis ad extemporalitatem uſq;.

Tempeſtas modo ſcat ipm tempus. Salu. in Iug. Ea tempeſtate in exercitu noſtro fuere cõplures noui, & ignobiles. Modo tranquillũ, & ſerenũ tempus. Vir. Vñ hæc tam clara repẽte tempeſtas? Modo ꝓcellam. Pli. Hũc diem feſtum tempeſtatibus leniendis ferunt inſtitutũ. Idem tempeſtates uocamus, in q̃bus grandines, procellæ, cæteraq; ſimilia intelligunt, q̃ cũ acciderint uis maior appellat. Val. lib. i. tempeſtatẽ ꝓ aduerſitate poſuit cũ inqt. Eadem Reipu. tẽpeſtate C. Fabius Dorſo memorabile exemplum ſeruatæ religionis dedit.

Tempeſtuoſum, procelloſum. Gel. Mare ſæuum ac tempeſtuoſum erat.

Tempeſtiuus. a. um. opportunum, & qd ſuo tempore fit. Vir. lib. i. Geor. Aut tempeſtiuam ſyluis euertere pinũ. Hinc tẽpeſtiuitas ꝓ opportunitate, tempeſtiue opportune, & ſuo tpe, quox cõtraria ſunt intẽpeſtiuus, & intempeſtiue. Vñ Cice. nos admonet, iraſcamur aduerſus eos q̃ nos intẽpeſtiue adeũt. Tempeſtus. a. um. tempeſtiuus, & intẽpeſtiuus ꝓ intempeſtus. Vñ nox intempeſta, q̃ minime tempeſtiua ſit rebus agendis.

Templum proprie locus, uel in cælo notatus ab augure, uel in terra a tuendo. i. cõſpiciendo dictũ q̃ ex oĩ partẽ uel ex quo oĩs pars aſpici poſſit. Primo autẽ cælũ ipm dictũ eſt templũ, qa ipm primo tuemur. Enni. Contremuit templum magnũ Iouis altitonantis. Eius partes quatuor eſſe dñr. Siniſtra ab oriente. Dextra ab occaſu. Antica ad meridiẽ. Poſtica ad ſeptentrionẽ. In terris aũt dictũ templũ, q̃ q̃buſdam conceptis uerbis ab augure finiebat, unde tueri quãcunq; cæli partem cõmode poſſet. Hinc contemplo, ſiue contemplor, ꝓ diligenter intueor. In hoc templo per augures conſtituto, ſenatuſconſultum fiebat. Et niſi in eo fieret, non erat iuſtum. Ab hoc templo non ſolum ædes ſacræ, ſed & alia loca ſepta, & unũ tñ introitũ habẽtia, dici templa cœpere. Quippe curia hoſtilia templũ erat, licet ſacra nõ eſſet. Item templũ uocat tignũ, qd in ædificio tranſuerſum ſupra canterios ponit, ut inqt Feſt. Victru. li. v. Et canterii ꝓminentes ad extremã ſuggrundationem, ſupra canterios templa. Item ſepulchrũ dr templũ. Vir. li. iiii. Præterea fuit in tectis de marmore templũ coniugis antiqui. A templum fit aduerbium extemplo.

Tempſa fuit ciuitas Brutiorum.

Tenaſmus, & teneſmus, græce τενεσμός, cũ freq̃ns eſt, ſed irrita deſidẽdi, deiiciendiq; cupiditas cũ inflãmatione ac tumore ſedis mucoſa, & ſanguinoleta q̃dã egerẽtis.

Tendo. is. tetendi, tenſum, & tentum, quaſi tenue do. Eſt em̃ tendere, extendere, qd uero extendit, attenuat. Vir. Tendunt uela noti. Salu. Manus ſupplices ad cælũ tendere. Hiero. ad Iuli. Et arbitraris ſenẽ diu poſſe uiuere,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cuius ut ætas longa tendat. Per transl. sumit interdū ꝑ insidiari, ꝙ in hoc laqueos extēdere soleamus. Terē. in Phor. Quia nec rete accipitri tendit, nec miluo. Interdum ꝑ conari. Vir. Ille simul manibus tēdit diuelle re nodos. Interdū ꝑ tentoria ponere, & habitare. Vale. Maxi. li. ii. Ne quis eoꝝ intra castra tenderet. Vir. Hic dolopum manus, hic sæuus tendebat Achilles. Extendunt em̄ tentoria, dum ponunt. Interdū ꝑ offerre, qđ ꝑ tendendo manus fieri solet. Idem. Paruumq; patri tendebat Iulum. Interdum ꝑ pergere. Et nos ambulando iter uidemur extēdere ut Per tot discrimina reꝝ Tendimus in Latiū. Interdū ꝑ ponere. Sal. Interea Romæ multa simul moliri, consuli insidias tendere. Huius cō posita sunt attendo, cōtendo, circuntendo. Pli. Circum tendit retia, & qis occupat saltus. Distendo, extendo, extra seu ultra tendo. Lact. li. iiii. Extendit ergo in passione manus suas. Colu. li. v. Quare cū ad summū palū recta uitis extenta est capistro constringit. Intendo, obtendo, ostendo, ꝓtendo, ꝑtendo, & substendo, qđ est decipiendi gīa subdo aliqd, aut machinor. Salu. Dū subtendit insidias militi. Tendere cōtra sermonem est respondere. Tendere contra iter est occurrere.

Tendicula. læ. laqueus est quē auib⁹ siue feris tendimus.

Tentigo pe. pro. pruritus libidinis, quo uirilia extendunt ut illud in Priap. Turpe quidem dictu, sed ne tentigine rumpar Falce manu posita fiet amica manus.

Tentipellū gen⁹ calciamēti ferratū, q̄ pelles extēdunt.

Tentoriū tabernaculū, ꝙ ibi uela, aut aliqd ueloꝝ tendunt, uel ipsa potius uelamenta cōtra iniuriā cæli.

Tentum accipitur pro membro uirili. Catul. Grandia te medii tenta uorare uiri.

Teneo. es. tenui. tentū. apprehendo, detineo. Vir. Nec te teneo, nec dicta refello. Per transl. tenere capit ꝑ habitare, possidere. Item li. iiii. Ge. Quæ gurgitis huius ima tenes. Aliqñ pro constringere. Idem. texendæ sæpes ēt, & pecus omne tenendū. Aliqñ ꝑ tegere. Idem. Et obducto late tenet oīa limo. Aliqñ ꝑ dirigere. Idem. Sed uos qui tandem, quibus aut ueniſtis ab oris. Quoue tenetis iter? Aliqñ ꝑ intelligere. Teren. Rem tenes. Aliqñ pro morari. Vir. Hunc Phenissa tenet Dido. Aliqñ pro implere, perficere. Idem. Ni teneant cursus. Et tenere, seruare, tueri. Cæsar Com. iiii. Sabinus ideo oībus rebus loco castris sese tenebat. Idem. Eo absente qui summā imperii teneret. i. haberet, administraret. Vir. Capitolia alta tenebat. i. defendebat. Vnde econtrario, uictos loco motos dicimus. Cice. Loco ille motus est. Item teneri est obligari, ut siquis furetur rem sacram de ꝓpha no, tenet ne furti, an sacrilegii? Item tenere est possidere, occupare. Salu. in Iug. Forte apud illū quē inhonesta, & pniciosa libido tenet potētiæ paucoꝝ decus, atq; libertatē suā gratificari. Huius cōposita sunt abstineo, attineo, cōtineo, dētineo, distineo, obtineo, ꝓtineo, retineo, & substineo, quæ habēt i syllabam correptam.

Tento. as. qdam a tendo, quidam a teneo deducūt. Tendo aūt tentum. Vñ tentigo, & tētorium. Et sic qui tentat, quasi manum tēdit, aut aliam corporis partē, in id quod experiri uult & inquirere. Qui autē a teneo deriuant, hac ratione ducunt, ꝙ tentare experiri sit uel inquirere, uerbo uel re, quasi manu tenere. Colu. li. ix. Sæpius digitis loca fœminaꝝ tentanda sunt. Nā in prompt gerunt oua quibus iam partus appropinquat. Cice. in Para. Tentare uolui, an ita dici possent, ut probarem. Virgi. Vix primi prælia tentant. Tentare igit est rem non intellectā atq; incertā aggredi, hoc est experiri, uel diligenter inquirere. Aliqñ corrumpere. Pli. lib. xxiiii. de salicū natura, Caput tentant uini modo. Vir. Non insueta graues tentabunt pabula fœtas. Tentare uero de pudicitia est cum id agitur, ut aliquis fiat impudicus. Cum ergo uel a tendo, uel a teneo deriuatum sit tento, constat simplici n scribendum esse. Et fic tentatus, tentatio. Cice. lib. i. offi. Tentata res est ab omni genere hominum. Virgi. lib. iiii. Tentaturum aditus, & quæ mollissima fandi tempora.

Tentamentum idem quod tentatio. Vir. lib. vii. Nec prima per artem tentamenta.

Tenax, qui retinet, ut glutinum tenax. Aliquando dicit parcus, auarusq;. Apul. Homō diues, sed nimium tenax. Aliqñ durus, constans, perseuerans. Hora. Iustum & tenacem propositi uiꝝ. Hinc tenacior & tenacissimus. Colu. li. i. Potest etiam illiteratus, dummodo tenacissimæ memoriæ, rem satis commode administrare. Huius compositum est pertinax, ualde tenax.

Tenacia, & tenacitas, retētionem & parsimoniam, & duriciam, perseuerantiamq; significat.

Tenor accētus, q̄ teneat, i. dirigat sermonē. Interdum dē ordo, uel forma, continuatio. Val. Max. li. i. Quo min⁹ religionibus suus tenor, suaq; obseruatio redderet.

Tenitæ credebantur esse sortium deæ, ꝙ tenendi potestatem haberent.

Tenebræ pen. cor. priuatio lucis, ꝙ teneant. i. impediant oculos, & uisum prohibeant. Vbi enim lux non est, tenebræ dicuntur, & ubi nuditas non tegumentum dicit & silentium dicitur ubi sonus non est.

Tenebricosus. a. um. quod tenebras inducit, tenebrosum tenebris plenum.

Tenebrosus. a. um. quod tenebris plenum est.

Tenebriones mendaces, & dolosi, qui mendaciis & astutiis suis quasdam quasi tenebras obiiciunt. Alii tenebriones interpretantur lucifugos, quasi in tenebris delitescentes. Afra. Si accusator & reus erunt tenebriones uterq; utrunq; uituperator.

Tenebro. as. pe. cor. tenebras facio. Aug. Accedamus ad eum ut illuminemur, non quomodo ad eum accesserunt Iudæi, ut tenebrarentur. Hinc contenebro, & obtenebro composita. Hiero. in lib. Numeri. At contenebrati ascenderunt in uerticem montis.

Tenebresco, obscurus fio. Vnde Augu. Aer contenebrescat inquit, id est tenebrosus fiat.

Tenuis, & hoc tenue, a teneo fieri uidetur, ꝙ quæ tenuia sunt, facile teneantur. Est em̄ tenue paruum. exiguum. Cice. in Horten. Fundum non mediocri pecunia, sed etiam tenui percipere possumus. Colu. li. ii. Quo tenue linum proueniat. Distat autem a subtili, ꝙ tenue diminutionem rei, ut plurimum notat, nec habet laudem nisi illa diminutio sit ex usu, ut si dicamus tenuia uelle ra, subtile uero acuitatem habet. Ergo laudat subtile ingenium tenue uituperat. Potest etiam & a tendo deduci, quoniam quæ extenduntur tenuia sunt. Per translationem nonnunquam ponitur pro paupere, & tenuitas pro paupertate. Cice. Tiro, Vt possum ex meis an-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

guſtiis illius ſuſtento tenuitatem.

Tenuiculus diminutiuum a tenui. Cicer. Peto. Tenuiculo apparatu ſignificat Balbum fuiſſe contentum.

Tenuo.as. tenuem, ſubtilem, macrũ, debilem facio, ſiue minuo. Vir. li. iii. Geor. Ipſa aũt macie tenuant arma uolentes. Et in hymno. Ecce iã noctis tenuatur umbra. Compoſita ſunt Attenuo & Extenuo.

Tenedos pe. cor. inſula in mari Ægeo, inter Mitylenen, & Helleſpontũ, contra Troiam, prope Sigeum, ab oſtiis xx. paſſimilib⁹ diſtat. Abeſt a Lesbo. cvi. milia paſ. Hæc prius Leucophrys appellabaꝫ, quam alii Calidnam dixerunt. In hanc ex Troade nauigauit cum nouis colonis Tenes Cyeni filius conditaq; ex ſe urbe Tenedon uocauit, a qua & inſula denominata eſt. Cice. Tenem ipſum, ex cuius nomine Tenedos nominatur. Hinc tenedii dicuntur eius incolæ.

Tenos inſula una ex cycladib⁹, in qua eſt oppidũ eiuſdẽ nois, quam propter aquaꝝ abundantiam Ariſtoteles Hydruſam appellatam dicit. Aliqui Ophiuſam.

Tenus, teni, laqueus. Seruius dici putat extremas partes arcus, unde tractum ſit, ut hactenus, hucuſq; ſignificet, quaſi uſq; ad finem. Apud Plau. in Bac. tenus magis p laqueo accipi uidetur, quam pro arcu, cum ait Pendebit hodie, ita pulchre intendit tenus.

Tenus præpoſitio ſcat propinquitatem, & quod dicim⁹ uſq; ad. Nam qđ propinquum eſt, quaſi teneri uidetur id cui eſt ꝓpinquum. Quidam a tendendo, q hæc ꝓpoſitio extenſionem quandam ſignificare uideaꝫ, & ablatiuo deſeruit, ſemperq; in ſingulari poſtponiꝫ ablatiuo ut hactenus, eatenus, quatenus, uerbotenus, oretenus, capulotenus. Aliqñ etiam cum actõ iungiꝫ. Vale. Flaccus in Argo. Et Tanaim tenus imenſo deſcẽdit ab Euro. In plurali poniꝫ etiam cum gtõ, Vir. Crurum tenus a mento palearia pendent. Et Cumaꝝ tenus. i. uſq; ad Cumas. Curtius. Pauci hoſtium tenus exacti penetrauere ad portũ. Hora. ſine caſu poſuit tanq; aduerbium. Eſt quodam prodite tenus, ſi non datur ultra. Aliquando ſignificat non ultra, ut geſſit conſulatum titulotenus, non ultra titulum.

Tenontes ſunt recti, & ualẽtes nerui, a rigore dicti, collũ continentes ſine qbus ſuſtinere caput non poſſent cervicis uertebræ. Siqdem hoꝫ inter oẽs flex⁹ alter ſemp intentus plabi ſupiora nõ patiꝫ. In ipſis quoq; pedibus neruum quendã latum, q a poplite demiſſus, ꝓcumbit in calcem, appellãt tenonta, ut inqt Iul. Pol. Sed & neruos, qui ex utraq; ſtomachi parte ſunt τόνους uocant.

Tener. a. um. quod eſt molle. Hinc tenera ætas, puerilis. Tranſfertur ad aium. Iuue. Cum tener uxorem ducat ſpado. Item tener dr qui facile commiſereꝫ. Hinc teneritas, & teneritudo, tenere, & teneriter aduerbia.

Tenellus. a. um. dimi. unde tenellam ætatẽ dicimus.

Teneraſco, tener fio, miteſco miſericordia ducor. Lucil. li. iii. Scilicet in tenero teneraſcere corpore mentes.

Tentyri, ſiue tẽtyritæ, genus aialis uenenoſi. Pli. li. xxviii. In inſula Nili tentyri naſcentes tanto ſunt crocodylis terrori, ut uocem quoq; eoꝝ fugiant. Tentyra a Tentyris uero ciuitas inferioris Ægypti, uñ & præfectura tentyritica, uel ut Pli. ait inſula, a Nilo circundata, in qua habitant homines, qui crocodylis tanto ſunt terrori, quanto pſylli marſiq; ſerpentibus. Tentyritæ uero produ. inſulani ſunt apud Strabonem.

Tepor & tepiditas idem ſignificant. Colu. lib. ii. Si uero tepor cæli, ſiccitaſq; regionis ſuadebit Februario ſatim proſcindendi ſunt.

Tepidus. a. um. quod eſt medium inter calidum & frigidum. Vñ interdum p calido poniꝫ. Lucre. Tepidiſq; caminis. Interdum p frigido, pſertim qñ tranſfertur ad alia. Plau. Hic hõ fact⁹ eſt tepidior. i. frigidior, ſegnior. Interdum inutili, ſiue nocuo. Virg. Vnde cauæ tepido ſudant humore lacunæ. Hinc ſubtepidus, aliquantum, tepidus, tepidulus diminutiuum.

Tepeo. es. pui. tepidus ſum. Cato de re ru. Lenibus lignis facito caleſcat, ubi temperate tepebit, tum cuminum indito. Hinc tepeſco, tepidus fio. Leo Papa. Feruor fidei non tepeſcat. Huius compoſitum eſt intepeſco, quod eſt ualde tepeſco. Colu. Nunc mitigato iam & intepeſcente frigore largiſſimis oliuitatibus, liberiq; uindemiis exuberent.

Tepefio, idem quod tepeſco. Amb. li. offi. Quis neget uerna temperie interiora terraꝝ tepefieri, quos glacies hyberna conſtrinxerit. Fitq; a tepefio.

Tepidarium, uas in quo aqua temperatur, ſiue cella, in quam ex balneis exeuntes ingrediuntur.

Terapne Helenæ patria in Lacedæmone, etiã inſula in mari Liguſtico, quã noſtri Corſicam uocant, q̃ & Cyrnos dicta fuit. Hinc terapneus. a. ũ. Oui. Rure terapneo nata puella phrygẽ. Hanc dictionem alii cum aſpiratione ſcribunt, alii ſine p, teramne, ſed male.

Tergeſte oppidum ab Aquileia ſtad. centum octoginta diſtans, ut inquit Stra. hodie Trigeſtum uocat. Sed oẽs mentiunt, nam τεργέσταν λέγει a Dionyſio Lybico, & Euſtathio, ſed inſcii tergeſtã uocãt, q̃ſi ibi res tergeſta fuerit, ſed aliqui de talibus ſcribũt, qui forſan quãdoq; laudabuntur. Etiam Suidas τεργέστη ὄνομα ἔθνους ἢ θηλυκῶς τεργέστη ὄνομα πόλεως πρὸς ἀκυλίαν.

Tero, ris, triui. tritum, frico, tundo. Plau. in Aſi. Num me illuc ducis, ubi lapis lapidẽ terit. i. piſtrinum. Plin. Dein refrigeratum terit in farinam. Terere iter, eſt iter agere. Vir. Sæpius e tectis penetralibus extulit oua Anguſtum formica terens iter. Terere tempus eſt conſumere. Salu. Triennio ibi fruſtra trito, ſimiliter terere ociũ. Liui. li. i. Quas in conuiuiis, luxuq; cum æqualibus uiderant tempus terẽtes. Idem in eodem. Regii quidem iuuenes interdum ocium conuiuiis, conceſſatiõibuſq; inter ſe terebãt. Huius compoſita ſunt attero, quod eſt ad aliquid tero, frico. Pli. li. ix. Anguillæ atterunt ſe ſcopulis. Tibul. Aut operi inſuetas atteruiſſe manus. Aliquando ſcat uehementer tero, frango, ad terram traho, aut ualde rodo. Colu. lib. ii. Demergunt ungulas, & atterunt, ſcinduntq; radices herbaꝝ. Et li. vi. Nam demiſſum ex eo palmitem germinantem inferior atteret & fructum. Vir. Et grauis attrita pendebat cantharus anſa. i. cõſumpta, attenuata. Et li. i. Geor. Depreſſo incipiat iam tũ mihi taurus aratro Ingemere, & ſulco attritus ſpendeſcere uomer. i. roſus. Salu. per tranſla. dixit. Poſt ubi eoꝝ famã attriuerat maiora alia imperdebant, id eſt, oppreſſerat. Contero, totum ſimul tero, tundo, conſumo, frango. Plau. in Aſi. Vtinam mihi ſtimulus in manu ſit, qui latera conteram tua. Lact. li. iii. Qui cũ ætates ſuas, niſi ſtudio phiæ cõterãt. Col. li. viii.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Remedio sunt hysopū,& sal æquis pōderibus cōtrita. Teren.in Hecy. Cursitando atq; ambulando totū hunc cōtriui diem. Detero,distero,extero, intero, intertero, obtero,protero,pertero ualde tero. Col. Per lineū fiscū quod pertriuerant,exprimunt. Retero,rursus tero,purgo,excerno. Colu.li.vii. Pura deinde frumenta si in annos recondant,reteri debent. Nam quanto sunt expolitiora,minus a curgulionibus exedunt. Subtero,subtꝰ tero. Plau.in Asi. Eos asinos prædicas uetulos,claudos, quibus subtritæ ad fœmina iam erant ungulæ. Hiero. in Deute. Et pes tuus non est subtritus. Semitero,quasi medium tero. Colu.li.vii. Huic aūt nubilarium applicari debet,maxime in Italia propter inconstantiā cæli quo collata semitrita frumenta protegantur, si subitaneus imber incesserit. Et omnia habent pe.cor.

Terra elementum,per duplex rr,licet a tero.is.deducat, q̄ scilicet terat. Ab hac locus communis,q̄ cir;a oppidum colonis reliquitur territorium appellatur, q̄ maxime teratur. Et in singulari q̄dem terra totū elementum est.i. ipe orbis terræ. In plurali terras aliquas significamus. Vir. Multum ille & terris iactatus,& alto. Ponitur tñ q̄nq; terra pro territorio,& pro prouincia, seu regione. Cice. Eoꝝ qui in hac terra fuerunt magnāq; græciam, quæ tum florebat institutis & p̄ceptis suis erudierunt. Vñ conterraneus,qui ex eadem terra est.i. prouincia,q̄uis hæc dictio apud neminem idoneū autorem,nisi apud Pli.legatur,& uno duntaxat loco, ubi Catullum uocat conterraneum. Var.li.i.de re ru. scribit terram tribꝰ modis dici. Cōmuni, ꝓprio, & mixto. Cōmuni,ut cum dicimus,orbē terræ, & terram Italiā, cum & lapis & arena,& cætera eius generis sint in nominando comphensa. Altero modo dī terra proprio nomine,q̄ nullo alio uocabulo, neq; cognomine adiecto appellat. Tertio modo dī terra q̄ est mixta, in qua seri quid potest,& nasci,ut argillosa aut lapidosa. Terra etiam uocat uesta,eo q̄ rebus oībus uestiat, seu qa ui sua stat. Oui.li. Fast. Stat ui terra sua ui stādo Vesta uocat. Dī & mater. Colu. Tu penitus clatris eradere uiscera matris Ne dubita. Pli.li.ii. Sequitur terra cui uni rerum naturæ partium eximiæ propter merita cognomen indidimus maternæ ueneratiōis, nos nascētes excipit,natos alit, semel æditos sustinet semper nouissime cōplexa gremio,iam a reliqua natura abdicatos, tum maxime, ut mater operiens. Et paulopost. Terra serpentem homine percusso amplius non recipit. Terræ latitudo quæ habitat,in.vii.climata diuisa est, quorum primum ab ísula Meroe usq; sienem, per quadrīgēta & .xl. passuum milia protenditur. Vide in Asi.pii lōgitudo terræ ab ortu ad occasum hoc ē ab Indiæ extremitate usq; ad Herculis columnas octoagies quinquies centena septuaginta octo milia stadia sunt.

Territorium,ut inquit Pompo. est uniuersitas agroꝝ intra fines cuiusq; ciuitatis,quod ab eo dictum est, q̄ maxime teratur,uel q̄ magistratus eius loci intra eos fines terendi.i.summouendi ius habeat.

Terraceus.a.um.quod ex terra est,ut domus terracea.

Terreus.a.um.quod ex terra est,ut uas terreum. Col.li.i. Horreum camera contectum, cuius solum terreum prius,q̄ consternatur perfossum.

Terrenus.a.um.quod in terra natum est, uel in terra uiuit,uel aliq̄d cum terra cōmune habet; ut terrenum animal. Et terrenus pro terreo. Colu. Area quoq; si terrena erit,ut sit ad tecturam satis habilis.

Terrenum dī campus. Col.li.ii. Callidissimi rusticarum rerum genera terreni tria esse dixerunt. Campestre collinum,montanum. Idem li.i. Agrum habebimus salubri cælo,uberi gleba, parte campestri,parte alia collibus,uel ad orientem, uel ad meridiē molliter deuexis, terreniscq; aliis,atq; aliis syluestribus & asperis.

Terrestris,& hoc terrestre,idem quod terrenus,ut terrestre animal.

Terrigena pe.cor. qui ex terra natus est,terricola,qui terram habitat.

Terræmotus dicitur, cum terræ incluso spiritu contremiscunt,magno sæpe habitantium damno.

Terraneola cum accentu in antepenul. auis alaudæ similis,præterq̄ q̄ in capite apicem nō habet, sicut alauda,dicta terraneola, q̄ non in arboribus, sed in terra uersetur,atq; nidificet.

Terebra siue terebrum pe.cor. instrūm, quo ligna perforantur a tero. Eius diminutiuum est terebellum.

Terebro.as. terendo perforo. Virgi. Et terebrare cauas uteri,& tentare latebras. Huius compositum est Exterebro,quod est extorqueo, & scrutor. Plau. Exterebra prorsus,atq; excute.

Teretrum instrumentum ferreum ad terendū lignū.

Teredo pe.pro.uermis in ligno nascens, a terēdo dictus, uel a sono,qui est τειλών. Eadem & tinea dī,licet sint qui distinguant,ut teredines dicantur in mari, hoc est in nauibus,tineæ terrestres sint. Col.lib.v. Nam teredinem formicamq; prohibet.

Teres.etis.pe.cor.dī quicqd rotundū oblongūq; est, ut columna & arbor, quod quasi terendo fit rotundum. Vir. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ.

Terminus proprie dī signū qd̄ agrum ab agro diuidit a terēdo, q̄ hæ partes maxime terantur. Nam utrinq; ab iis,qui agrū suum colerent fodiēdo teritur. Hinc terminus pro fine accipit. Cice. Cum nullū tot calamitatibus,atq; erumnis terminū inueniremus. Et apud antiquos termioꝝ deus putabat. Dialectici terminū definiunt esse signum oratiōis cōstitutiuum. Huius composita sunt anterminus,qd̄ est quasi circū terminus, qui circa terminos prouinciæ manet. Conterminus, qui est uicinus,& finitimus. Col.li.i. Priuatos quoq; memoria tradidit,& in regiōibus græciæ, & in hac ipa Hesperia detestabiles fuisse uicinos, nisi autolicus ille cuiq̄ potuit tolerabilis eē cōtermin⁹, aut Auētini mōtis icola Palatinis ullū gaudiū finitimis suis Cacus attulit.

Termino.as.finio. Lact.li.ii. Iam uero illa conclusio,qua sniam terminauit Tullius multo absurdior. Et terminare est terminos constituere. Cic.li.i.offi. Itaq; illoꝝ fines sicut ipsi dixerant terminauit. Huius cōposita sūt determino,quod est definio,delibero, & quasi cogitationi terminum impono. Idem li.iii. Determinanda est nobis ueritas breuiter.& in suo proprio domicilio collocāda. Distermino,diuido,dissipo. Extermino expello, & ueluti extra terminos mitto.

Terma.atis. extremū,terminus,finis, meta. planta pedis

Termes,ramus ex arbore decerptus, cū fructu, q̄ em̄ in diuisione agroꝝ,anteq̄ metæ ponerent,figi solebat,ter

mino nomẽ dedit. Et ꝓprie termes (ut ait Porphyrio) eſt oliuæ, ſicut palmes uitis. Hora. Nunq̃ fallentis termes oliuæ. Gelli. termitẽ palmę ramũ cũ fructu auulſũ dixit. Eſt & termes uermiculi genus carnẽ exedens.

Tergo.gis. & tergeo.es.ſi,ſum. & ſm antiquos tertum ſignificat mundo, nitidum facio. Iuue. Vaſa aſpera tergeat alter. Plau. Ornant, lauant, terguntꝫ, poliuntꝫ. Huiꝰ compoſita ſunt Abſtergo, ſordes remoueo. Liui. li. i. In ſpectum vulnus abſterſo cruore omnia ſalubria eſſe. Per tranſlationem ſignificat aufero. Cice. Volo abſtergere animi tui metum. Attergo. Cice. in Ver. Quod ſanum deniq̃, quod non auerſum neq̃ atterſum reliquerit. Detergo, deorſum tergo & ſordes aufero. Hiero. ad Damaſ. In cõmune deum deprecemur, ut mihi quoq̃ de altari carbo mittat, ut omni peccato & labe deterſa, primo poſſim dei ſacramenta conſpicere, dehinc enarrare quæ uideo. Colu. li. vii. Tum etiam ſpongia labra detergeri. Et lib. ii. Omnis humor ſole, uentoue deterſus eſt, id eſt, ſiccatus. Extergo perfecte tergo. Cato de re ruſt. Poſt diem omnino duodecimum pernas eximito, & ſalem omnem detergito, & ſuſpendito in uentum biduum tertio extergito.

Tergus.oris. corium. Virgil. Tergora diripiunt coſtis, & uiſcera nudant.

Terginus.a.um. poſſeſ. a tergus, ut terginum loꝫ apud Plau. quod ſcat ſcuticam de tergore animalis.

Tergũ dorſum. Vir. Manibus poſt terga reuinctis. Ouid. li. i. Met. Oſſaq̃ poſt tergũ magnæ iactata parentis. Et non tm̃ aĩalium eſt, ſed etiam aquaꝫ, & aliaꝫ reꝝ. Vñ a tergo dicimus a parte poſteriore membranæ ſiue papyri, aut alterius cuiuſq̃ rei. Iuue. Scriptus & a tergo, necdum finitus Oreſtes. Hinc poſtergo.gas. & tergiuerſor. Aliq̃ tm̃ tergũ pro tergore ponit. Virg. Mercatiq̃ ſolum facti de nomĩe Byrſam Taurino quantũ poſſit circundare tergo. Item pro ſcuto, qm̃ ſcuta pellibus tegi ſolent. Idem & tergo decutit haſtas. Et tam tergus, quam tergum a terendo dici uidentur, quoniam uehendis oneribus teruntur.

Tergiuerſor, fallo, & dicta muto. Aliqñ etiã cõtradico, quaſi terga uerto. Nam uertere terga fugere eſt, qđ & terga dare dicimꝰ. Plau. Quid expectas ĩ quid tergiuerſaris? Proprie tm̃ tergiuerſari eſt eoꝫ, qui terga uertentes, adhuc tm̃ pugnant, nec ſeſe uictos rationibus uolũt agnoſci. Cice. li. iii. Tuſ. Quid tergiuerſamur Epicure, nec fatemur eam nos dicere uoluptatem, quam tu idẽ cum os pfricuiſti, ſoles dicere, i. diſſimulamus, & ſubter fugimus. Antiqui tergiuerſatorem dicebant bouinatorem. Iuriſconſulti accipiunt tergiuerſari pro in uni uerſum ab accuſatione deſiſtere.

Terror, timoris incuſſio. Ci. li. iiii. Tuſ. Quæ aũt ſubiecta ſunt ſub metu, ea ſic diffiniunt. Pigriciã metũ conſequentis laboris, terrorem metũ cõcutientẽ. Ex quo fit ut pudorem rubor, terrorem pallor, & tremor, & dentium crepitus conſequaĩ. Seruius iter terrorem & metum ſic diſtinguit, q terror proprie ſit qui aliis inferĩ, unde & terribilis dĩ. Metus quem habent timentes, licet aliquando terror pro metu ponatur. Virgi. Quod ſi tantus habet mentes, & pectora terror.

Terreo.es.rui.itum. timorẽ alicui incutio. Hiero. ad Helio. Nolo te antiquæ peregrinationis terreat difficultas. Huius cõpoſita abſterreo, cõterreo. Colu. in ꝑfati. Qui tam uariæ, tãq̃ uaſtæ ſcientiæ deſperatione conterriti nollẽt expiri, quod ſe aſſequi poſſe diffidẽt. Deterreo, exterreo, pterreo eiuſdem ſignificationis.

Territo, as, pen. cor. frequentatiuũ. Teren. in And. Di te eradicent, ita me miſeram territas.

Terrefacio, terrore afficio, a quo terrificus, a, um, quod terrorẽ facit. Compoſitũ eſt pterrefacio.

Terricrepus, a, um. pe. cor. terribiliter, ſeu cũ terrore increpans. Aug. lib. viii. cõfeſ. Quæ iſte ſenex ore terricrepo tot annos defenſitauerat.

Terribile, formidabile, atq̃ horrendũ.

Terriculamenta terrores ſunt & formidamina.

Terebinthus arbor nigrũ lignũ cum ſplẽdore ꝑferẽs, habenſq̃ ſoliditatẽ in buxi ſpẽm. Terebinthi lignũ medicinalẽ lachrymã exudat inqt Aug. Virg. li. x. Incluſum buxo, aut erithia terebintho. Ex hac terebinthina reſina, quã nos tremẽtinã appellamus. Pli. Terebinthinam in ſartagĩe referuẽti hãc cæteris ꝑferẽtes; Terebinthꝰ maſcula, & fœmina eſt. Maſcula ſterilis, fœmia duplex eſt. Alteri rubet fructus magnitudine lentis. Alteri fructus pallet & cũ uite matureſcit reſinoſus.

Tereus rex Thracum, Martis ex Biſtonide nympha filius. Ouid. lib. vi. Met. Et genus a magno ducentẽ forte gradiuo. Lege fabulam.

Terpſichore, p. cor. fuit una ex nouẽ muſis. Vide ĩ muſa.

Terpſicerotes, pe. prod. ductum nomen a modulatis, & quaſi ad lyram compoſitis cornibus.

Terentũ locus in cãpo Martio, q in eo ara ditis patris ĩ terra occultareĩ. Erat hic locus Diti, ac Proſerpinæ ſacer, ĩ q̃ oĩm q naſcerenĩ, aut morerẽĩ noĩa ſcribi ſolebant, quotiẽs ciuitas luſtrabaĩ. Mar. Bis mea Romano ſpectata eſt uita Teréto, Et nihil extremos ꝑdidit ante rogos.

Ter aduerbiũ numerale, ſeu ordinale, ut bis, ter, quater. Hinc tertius a, um, a quo fiũt aduerbia tertio, & tertiũ.

Tertio, as, quaſi tertiatã facio, ſiue diuido, ſeu tertio pono, Sic iterare iteꝫ facere. Col. li. ii. Sed iugeꝫ tm̃ is ager q̃tuor opis expediẽ. Nã cõmode ꝑſcidiẽ duabꝰ, una iteraĩ, tertiaĩ dodrãte, in lyrã redigiẽ quadrante ope.

Tertiata uerba appellanĩ impfecta lapſantia, & expauore nutabunda, qñ qs exaĩatus nõ ꝑfert uerba itegra ſed uix tertia quæq̃ enũciat mediis exturbatiõe ſuppreſſis. Apul. li. v. Tremẽs & exangui colore lurida tertiata uerba ſubſtrepens ſic ad illas ait.

Teruncius numus perexiguus, a tribus unciis.

Termentariũ Var. uocat linteũ quo corpꝰ tergiẽ a terẽdo. Mar. Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Teſſereſtedecatitæ populi hinc appellati ſunt, q nõ niſi quartadecĩa luna mẽſe Martio paſca celebrabãt.

Tertullianus nomẽ auctoris, de quo ſic Aug. inquit. Cuius multa legunĩ opuſcula eloquẽtiſſime ſcripta. Hic ſicut ſcripta eius indicãt aĩam dicit ĩmortalẽ quidẽ ſed eam effigiatũ corpus eſſe contẽdit, neq̃ hanc tm̃, ſed ipm̃ etiam deũ corporeũ eſſe dicit, licet non effigiatũ. Nec tm̃ hinc hæreticus crediẽ factus.

Teſſera latine quatuor dicĩ, unde & id dĩ quod omni ex parte quadratum eſt. Teſſeræ etiam dicuntur, quibus in rabula luſoria luditur. Sunt enim quadratæ, & puncta habent, & cum iaciuntur, in quamcũq̃ partem

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

incubuerint,immotam habẽt ſtabilitatem .τέσσαρα. i. q̃tuor.Cice.in Cato. Nobis ſenibus ex luſionibus multis talos relinquãt,& teſſeras.Hæc alio nomĩe quadrãtalia dicunt,græce cubi,ut Gelli⁹& Macro.ſcribũt in/de cubicũ corpus.Talus eſt quatuor laterũ,& cõcauus ad ſimilitudinẽ tali,qui eſt os in articulo pedis,uentre eminẽs cõcaua uertebra ligatus,quadratus forma,altera parte cõcauus,altera fere planus,eſtq; in poſterio/ri ſuffragine dũtaxat, nunq̃ in prioribus pedibus, nec eſt homini,aut aliis aníalibus habẽtibus digitos, nec ſolidas habẽtibus ungulas,ſed tm̃ biſulcis.Ex iactu talorũ uaria puncta fiebant. Nam latus ,quo unitas ſignificabat,canis ſeu canicula appellat,in quẽ cõuerſo talo deponebat ab eo qui iactauerat nummus unus ſine aliquo lucro.Id circo canis dãnoſa uocat.Ouid. Quid ualeant tali,quo poſſis plurima iactu Figere, damnoſas,effugiaſq; canes.Eius oppoſitũ uenus dr̃,ſeu cous,ſignificans ſeptenariũ numerũ. Et is qui talorum iactu hunc numerũ reddidiſſet,ex lucrifaciebat. Præterea quicquid eſſet caniculæ iactu eraſum. Alia duo latera Chius,& Senio dr̃,Ternariũ ille,hic quaternarium ſignificans.Nam binarius, & quinarius numerus in talis nõ erat.Chius tris numos lucrabat,Senio quatuor. Ideo dexter,hoc eſt fœlix & propitius dicebatur.Perſi. Quid dexter ſenio ferret,ſcire erat in uoto. Sueton.de Aug.Talis iactatis,ut quiſq; canem , aut ſenionẽ iecerat in ſingulos talos cõferebat in medium, quos tollebat uniuerſos,qui uenerẽ iecerat.Aliæ quoq; i hoc ludi gñe differẽtiæ fuere,nã & uoltorios habebãt, & Herculẽ baſilicũ.Plau.Talos poſcit ſibi in manũ prouocat me in aleã,iacit uoltorios quatuor. Talos arripio Herculẽ iacto baſilicũ.Talus græce aſtragalus,a quo aſtragalizo talis ludo.Calculus eſt is quẽ latronẽ,& latrunculũ antiqui appellarũt,iuniores uero ſcacũ uocitant. Martia. Hic mihi biſſeno numerat teſſera puncto calculus hic gemino diſcolor hoſte perit.Et item.Inſidio/ſoq; ſi ludis bella latronũ,Iſte tibi geminus miles & hoſtis erit.Et item teſſera ſignũ bellicũ , quod ad pugnã exeũtibus datur.ſ.propter confuſionẽ, quod & ſymbolum dicit ut in bello Matii Lar deus,In Sillæ Apollo delphicus,in Cæſaris uenus genitrix,Vir.li.vii. It bello teſſera ſignũ.Liũ.lib.vii. Cæteris oĩbus teſſeram dari iuber.Item teſſera eſt belli & pacis futuræ ſignũ.Pom. Q. Mutius miſſus ad Carthaginenſes legatus cũ eſſent duæ teſſeræ poſitæ,una pacis altera belli ,arbitrio ſibi dato utrã uellet deferre utramq; ſuſtulit,& ait Carthaginenſes petere debere utrã mallent accipere .Poníf nonnunq̃ pro ſigno frumẽtario quo exhibito unuſ quiſq; frumentũ pro portione accipiebat a principe,ſicut ex more uetuſto in patria noſtra fieri ſolitũ eſt,ab his qui pauperũ curam habẽt.Nam erogant ſigna q̃dam plumbea,quib⁹ exhibitis ſigillatim accipiũt certam menſuram farinæ,uel panis uiniue .Suet. in Aug. Ac ne plebs frumentationũ cauſa frequentius a negociis auocaret ter in annum quaternoq; menſium teſſeras dare deſtinauit. Iuuen. Sũmula ne pereat,qua uilis teſſera uenit frumẽti.Hæc teſſera etiam frumẽtatio dicit.teſſeræ numariæ,quibus exhibitis, ſumma numũ præſcripta repenſari ſolet,Præterea teſſera,ſeu teſſella calamus eſt,qui inſerit ramo, quod uero in terra ſerit talea uocat.Pli. Quidã huic generi miſcuere fiſſurã in uitibus exẽpta cortice teſſella ſurculo a latere plano adigẽdo. Itẽ teſſera eſt lignũ utrinq; cõplanatũ i quo numeri deſcribunt,qd & talea dr̃.Plau.Suã uterq; teſſerã habet ratio cõſtat,hoc & teſſerula dr̃.Pli. Frumenti rõnẽ teſſerulis oñdebat.Et teſſeræ,ſeu teſſerulæ lapilli ſũt ad cõficiẽda,ſternẽdaq; pauimẽta,Ci. li.iiii.de ora. Quæ lepide lexes ſyntheſis cõpoſitæ , ut teſſerulæ oẽs arte pauimẽto,atq; emblemate uermiculato. Itẽ teſſera figura geometrica,q̃ cub⁹ uocat,cui⁹ meminit Macro.in i.ſom.Scip. Eſt & in Arithmetica numer⁹ octonarius,ut Martian.in Arith.Si teſſera teſſerã metiat.

Teſſella,& teſſerula dimi.ſunt a teſſera p taxillo, Iuuen. Nec teſſellæ nec calculus ſimilis, figura qua aliq̃d cõcidit teſſella,unde auerbiũ teſſellatim.

Teſſerarius,qui teſſeram.i.præceptum ducis,p cõtubernia militum nunciat.

Teſſerarius,a,ũ.qd ad teſſeras ptinet, ut ludus teſſerari⁹.

Teſſellatus,a,um.quod teſſellis.i. paruis quadratis lapillis intextum eſt,ut pauimentũ teſſellatũ, a teſſeris quarũ forma quadrata eſt.Sue.in Cæſa.Munditiaq; ,lauti tiarũq; ſtudioſiſſimũ multi prodiderũt, q̃uis tenuẽ ad huc,& oberatũ in expeditionibus teſſellata , & ſectilia pauimẽta circũtuliſſe.Vict.lib.vii. meminit pauimentoq; teſſellatoq; atq; ſectiliũ , ſcribitq; pauimẽta ſectilia,& teſſeris ſtructa oñes angulos æquales habere debere,& ſectilia,qm̃ in particulas ſecta ſunt, ut quocũq; uelis poſſint circũferri.Erant & teſſellatæ quædam tunicæ.Pli.lib.xxxv.Zeuſis aureis liſis in palliorũ teſſeris intextum nomẽ ſuum oſtentabat.

Teſſeredecas,adis. quaterdena dr̃ a teſſera quatuor,& decas decem. Quidam interponunt ſyllabam teſſere ſedecas dicentes.

Teſta fruſtũ uaſis fictilis,& cũiuſq; lateris.Pli.li.xxxvi.Si teſtæ tũſæ tertia pars addat,melior materia erit,unde & p calculis ponit quos gr̃ci oſtracos dicũt. Teſta q̃q; dicit uas figlinũ in igne decoctũ,quaſi toſta,q; e molli creta fabrefacta torreat,deide coquat.Tibul.Pax aluit uites,& ſuccos cõdidit uuæ Funderet ut nato teſta paterna merum. Var.de lin.la.teſtu indeclinabile pro teſta poſuit.A teſta fit teſtaceus,a,um.quod ex teſta eſt, Plin.Inſectorũ omniũ,& quibus teſtacea opimẽta oculi mouent.Item teſtæ intelligunt omnes piſces,qui duriori cortice tegunt.Hora.in Ser.Sed non omne mare eſt generoſæ fertile teſtæ.

Teſteus,a,um.idem quod teſtaceus, ut apud Hieremiã prophetam.Vade & accipe lagunculam teſteam a ſenioribus populi.

Teſtatim aduerbium ſignificat comminutim.

Teſtus,us.tegmẽ teſtaceum,ſub quo placẽtæ,& alia coquunt.Cato. In foco calido ſub teſtu coquito leuiter. Dicit & teſtũ ſiue teſtus,teſti.Pli.li.xxxii. Sub æreo teſto,hoc græci uocant clybanũ. Vñ panis teſtuaceus dicit apud nos,quẽ illi clybanitin.

Teſtuaciũ,qd in teſtu calido coquebat,cõdimẽtũ ex uariis eſculẽtis a teſtu, ſub quo calido coquit,ut ígt Var.

Teſtudo anial qd tarde gradit,& phthiſicis, lienoſis, caduciſq; opitulat,dicta teſtudo (Var. teſte) q; teſta tegat.Earũ gña ſunt marinæ,paluſtres,terreſtres,& lutariæ,quæ in dulci aqua diuerſantur.Hiero.ad Præſidiũ

Teſtudo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Testudo marina,q̃ grãdis,ut insula dũ emergit de alto oñdit se in ipo mari,tanq̃ petrã,nec se mouet ide, quo aduscq̃ naues hoies ligẽt. Et cũ hæc senserit trahit se in altũ,sed cũ esurierit, aperit os,& bonũ odorẽ reddit,ad quẽ pisces cæteri colligunt. Terrestres limacas a limo dicim⁹. Testudo ẽt dr̃ materia tabulatis cõtexta,& coriis cilicinis,aut cẽtonibus, & aliis q̃ difficulter cõburi pñt cõtecta. Hæc intrinsec⁹ hẽt trabẽ, q̃ unco pfigebat ferreo,& falx uocabat ab eo,q̃ incuruata eẽt,& de muro extraheret lapides. Retro.n.ducebat trabs funiculis suspensa,ut reducta ipetuosius feriret. Ideoq̃ & testudo dicta a simitudine reptilis,q̃ caput nũc exerat,nũc reducat. Syl. Tandẽ cõdensis arctæ testudinis armis, Subducto pœni uallo cæcaq̃ latebra Pandũt plapsam effossis mœnib⁹ urbẽ. Hoc ẽt instrũ arietẽ appellãt,ab eo q̃ aries frõte.i. capite pugnat. Rursus testudines dr̃ loca in ædificiis camerata ad similitudinẽ aquatiliũ testudinũ,q̃ duris tergorib⁹ sũt & icuruis,q̃ ideo in templis sic fiũt,ut simulachri imago cæli reddat imaginẽ,qd̃ constat esse cõuexum. Vir. Tum boribus⁹ diuæ media testudine tẽpli. Hinc & scuta dr̃ testudines,q̃ sint in testudinum modũ curuata. Nã in armoy generibus milites plærũq̃ sumũt ab aialib⁹ noia. Itẽ testudo lyra dr̃, qñ Mercurius citharã de testudine sicca meditatus est, ut Hygi. refert. Hora. O decus Phœbi, & dapibus supremi grata testudo Iouis,o laboy dulce lenimen.

Testudinatũ,tectum,qd̃ est deuexũ ĩ q̃tuor partes,sicut pectinatũ in duas. Vict. li. ii. Tecta recidentes ad extremos transtra traiiciũt gradatim cõtrahentes & ita ex q̃tuor ptibus ad altitudinẽ educũt medio metas, quas luto & fronde tegentes efficiunt testudinata tecta.

Testis gene.cois,q̃ testimoniũ pfert,ab eo dict⁹ q̃ tueat statũ causæ,uel q̃ ante stet,q̃si antestis.i. ante stans. Hiero. ad Eusto. neu. ge. iunxit,cum inqt. Nec uero inanis sopor,aut uana somnia,qb⁹ sæpe deludimur , teste est tribunal illud, ante quod iacui , iudicium teste est , qd̃ timui. Testis uero pro testiculo masc. gene. est dictus, q̃ uirilitatis testis sit . Vir. Magnis testib⁹ ista res agẽt. Contestes,qui idem testificantur.

Testimoniũ,qd̃ & testatio dr̃,testiũ sunt dicta, quanq̃ testimonium ad absentes proprie referat. Vñ Calistratus li. xxii. de probationibus & ꝓsumptiõibus inqt. Idẽ diuus Adrianus Rufino procõsuli Macedoniæ rescripsit testibus se nõ testimoniis creditũr. Et paulopost Gabino in hæc uerba rescripsit. Alia est autoritas ꝓsentium testium,alia testimonioy q̃ recitari solent.

Testiculor,quod & testillor dicitur, significat iumentis maribus fœminas,uel fœminis mares admoueo.

Testor.aris.testimoniũ dico. Virg. Testor in occasu uestro. Aliqñ testem facio,uel in testimonium adduco, & alterius implorato testionio affero. Vir. Vos æterni ignes, & non uiolabile uestrum Testor numẽ ait . Hie. in Paulo. Quod ne cui ipossibile uideatur, dñm Iesum Christum testor,& sanctos angelos eius in ea parte eremi,quæ iuxta Syriam Saracenis iungitur,& uidisse me monachos,& uidere e quibus unus.xxx. iam per annos clausus ordeaceo pane, & lutulenta aqua uiuit . Interdum testari est precari,quia precando solemus numina adhibere. Plau. Ipsus tete per superos omnis testatur. Et testari testamentũ facere, hoc est uoluntatem suprem̃ testificari,quia in eo testat⁹ est quid uelit. Vñ apostolus. Testamentũ in morte confirmatũ est. Alio quin nondũ ualet,dũ uiuit,qui testatus est. Sciendũ q̃ a testor,qñ significat testimoniũ,fit testificor, qñ uero fcat testm̃ condo,fit testator & testatrix,qñ fcat ꝓcor, fit ab eo obtestor,& detestor. Huius uerbi cõposita sũt Attestor,qd̃ est testimoniũ adduco,cõfirmo. Vñ attestata fulgura dicta sũt,q̃ iterato fiebãt, uidelicet significationẽ prioy attestãtia. Plaut. in Persa. Nonne attestaris ? tua ne ego cã carnifex cuiq̃ mortali libero aures atterã. Cõtestor testem facio,testẽ inuoco , uel testificando certifico. Ci. L. Flacco. O nox illa, q̃ pene æternas huic urbi tenebras attulisti,cũ Galli ad bellũ,Catilina ad urbẽ,cõiurati ad ferrũ,& flammã uocabant,cũ ego te Flacce cælũ terrãq̃ cõtestans. Idẽ Apio. Pul. De me tibi sic cõtestans oẽs deos,pmitto,ac cõfirmo. Alioqñ cõtestari est & cõtra testari. Hie. in Exo. Quod si bos cornupeta fuerit ab heri,& nudiustertius,& contestati sunt dñm eius. Lactã. li. vii. Sacris literis cõtestantibus nõ resurrecturos esse impios in iudiciũ . Et rõne ꝓpositiõis con põt significare,simul testari sicut & cõtestes. Cõtestari litẽ qd̃ sit,uide in ordine lĩaꝝ. Detestor,obtestor uehementer precor. Protestor,quod est cauendũ, & quæ fieri non debent manifeste denuncio.

Testatus,qui testamentũ condidit. Cuius contrariũ est ĩtestatus q̃ testm̃ nõ cõdidit. Vñ & ab ĩtestato dicim⁹ aliquem diem obiisse. Et in significatione passiua testatus dicit aptus uulgatus,ab omnibus cognitus,q̃ id quasi omnes testent. Cic. Curi. Aut certe testatũ apud animũ tuũ relinquã, quod senserim. Hinc testatior, & testatissimus. Augu. lib. viii. con. Stupebamus audientes tam recenti memoriæ,& prope nostris temporib⁹ testatissima mirabilia tua ĩ fide recta. Hircius. Qua notior,testatiorq̃ uirtus esset.

Testificor,testimonium dico,ut est illud. Qui testificatus est de filio suo.

Testator qui testamentũ fecit,ut est apud Apostol. Vbi testiũ mors necesse est intercedat testatoris.

Testatio,& testimoniũ ꝓprie sunt testiũ dicta. Et ꝓprie quæ fit scriptis ab his qui absentes sunt.

Testamentũ dictũ est, quod sit uolũtatis nr̃æ, ueluti testimoniũ,unde & ultima uolũtas appellat. Vlp. Testm̃ est uolũtatis nostræ iusta sn̄ia, de eo qd̃ post mortẽ fieri uoluerim⁹. Et ꝓprie,qd̃ pfectũ est testm̃ dr̃,sed abusiue quoq̃ testã appellamus ea q̃ falsa uel iniusta uel irrita,uel rupta itẽq̃ impfecta sunt. In sacris quoq̃ literis oẽ pactũ,& placitũ testm̃ dicit,ut in Psal. Aduersus te testm̃ disposuerũt,sic Laban,& Iacob testm̃ fecerũt, quod utiq̃ inter uiuos ualeret. Testamentũ uocant ꝓphetæ legẽ,q̃ iudæis data erat,quia nisi testator mortuus fuerit,nec cõfirmari testamentũ põt nec sciri qd̃ in eo scriptũ sit,quia clausum & obsignatũ est, ita nisi Christus mortẽ suscepisset aperiri testm̃,i. reuelari,& intelligi mysteriũ dei nõ potuisset. Vey scriptura oĩs in duo testamẽta diuisa est,illud quod aduentũ domini, passionẽq̃ antecessit.i. lex & ꝓphetæ,uetus dr̃. Ea uero q̃ post resurrectionẽ eius scripta sunt nouũ testm̃ noiatur. Iudæi ueteri utunt,nos nouo, sed tũ diuisa nõ sũt, qa nouũ ueteris adimpletio. Et in utroq̃ idẽ testator Christus est qui ꝓ nobis morte susceptа nos hæredes

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

regni fecit abdicato,& exhæredato pplo Iudæoꝝ.
Teſtamentarius,q teſtamenta falſa conficit. Cice. lib. iii. offi. Non de ſiccariis,ueneficis, teſtamentariis,furibus peculatoribus,hoc loco diſſerendum eſt.
Teſtamẽtarius,a,ũ,qđ ad teſtũ ptinet. Vñ teſtamẽtarię tabellę,& teſtamẽtaria lex,q̃ cornelia dr̃ q̃ irrogat pœnam ei,qui teſtamentũ,uel aliud inſtrumentũ ſignauerit ſcripſerit,recitauerit.
Teſſo,is.ſi.ſum.i.ſpolio,nudo. Plau. in Am. Illic hõ uult me denuo pallio deteſſere. Virgi. Dum teſſit Imaona Aleſus. Alii texit legunt Ænei.x.
Teſtiuilicium. Vide in dictione Licia.
Tetanothra eiuſdem formæ ſunt, cuius & pſilothra,ſed pſilotris ad pilos uellendos, tetanothris ad erugandã, extendendamq; in facie cutem utimur.
Tetanici a tetano morbo dicti ſunt,cũ muſculi,q ſm ſpinam ſunt,rigẽt ita,ut ſe inflectere nõ poſſint. Id cũ anterior ps afficit ut ſi mẽtũ pectori ãnectit, Emproſthotonos, cum poſteriot opiſthiotonus,ut ſi caput ſcapulis, cũ uero ambæ rigent ex æquo tetanos uocat, ut ſi ceruix recta,& imobilis intendit,etiã ſi ut ait Celſ. qdã minus ſubtiliter,& diſcrete his noibus utunt.
Teter,a,ũ.dr̃ quod eſt malũ,fœdũ pollutũ,crudele & inſuaue,tũ ad mẽtẽ ptinẽs,tũ ad cæteros ſenſus. Vt tetra belua,teterrimus hoſtis,teterrimũ facinus,teterrima mens. Item tetro aſpectu,tetra uoce,tetro tactu.
Tetro,ãs.fœdo,ſeu horridũ obſcurũue facio. Pacuuius. Beluarũ ac ferarũ aduentus loca tetret.
Tetra græce latine quatuor,e q̃ dictiõe multa cõponũt
Tetradoron,pe.p.q̃tuor palmoꝝ δῶρος. n. palmus. Pli. li.xxxv. Græci antiq dorum palmũ uocabant.
Tetragrãmaton,q̃tuor lr̃aꝝ. Gramma eñ lr̃a dr̃.
Tetragonus,pe.pro.qñ apud græcos ſcribit per ω. quadrus,quadrangularis,tetragoniſmus quadratio.
Tetrametrũ,pe.cor.metrũ quatuor pedum.
Tetrarcha,q q̃rtã regni pte detinet græce τετράρχης dr̃
Tetraplaſius quadruplus.
Tetraſtichia ordo ex quatuor.
Tetrapharmacũ cibi genꝰ,qđ ex quatuor ꝑciosis obſoniis cõſtabat. ſ. phaſiano,ſumie,gna & cruſtulo.
Tetrapolis dicta eſt Antiochia regio cognomiata,ut inquit Stra,in qua ſunt quatuor inſignia oppida.
Tetracolon quadrimembris ſententia.
Tetrachordium,cithara cum quatuor chordis.
Tetraptota,quatuor caſuum uarietas.
Tetraſyllabum quatuor ſyllabaꝝ,ut imperator.
Tetraones,iter gña anſerũ Pli. li.x. enũerat, q ſũt abſoluta nigricia,& q̃ſi coccineis ſupciliis qdã tũ uulturũ colore. Tetrax uero porphyrioni ſiſis tradit ab Athenæo
Tetralidos formula incenſi quæ fit ex quatuor pigmentis,tetra quatuor,idos formula.
Tetragnathii ſunt ſcorpiões,a maxillaꝝ numero ita dicti quas græci gnathos dicũt,hoꝝ meminit Pli. li. xxi.
Tetrici pe.cor.hoies triſtes,ac ſeueri a ſabinoꝝ mõte Tetrico dicti,qui aſperrimus eſt. Virgi. li. vii. Qui tetricæ horrentis rupes,montemq; ſeuerum.
Tetrinnare proprium eſt anatum natantium, ut illud In fluuiiſq; natans forte tetrinat anas.
Tettigometra cicadæ mr̃ τέττιξ. n. cicada μήτηρ mr̃.
Tethioppobatæ (teſte Herodo.) ſunt ppli in Libya.
Tethys tethyis,& tethyos, cœli & ueſtæ filia, cõiunx Neptuni,& nympharꝝ mr̃,ut inqt Sal. latie ſalacia. Oui. li. iiii. Faſ. uidet ſentire illã fuiſſe titani filiã, q fuit Saturni frater natu maior. Ait.n. Duxerat ocean⁹ quõdã titanida Tethyn,vñ & oceani uxorẽ illã fuiſſe cõſtat, q̃ qñq; ꝑ mari ponit. Thetis cũ h,in prima & correpta & i.latio exile facit gtiũ thetidis, ꝑ Pelei Theſſaliæ regis uxore Nerei marini dei filia, & Achillis mr̃e. Tethys aũt maior filia fuit terræ & cœli. Heſiod⁹ i theogonia. τηθὺν τ' ἐρατεινὴν, ἣν δὴ πολὺ πάντας γίνετο κρόνος ἀγκυλομήτης λειότατος παίδων.
Teucer,qui & teucrus nomen proprium Troianorũ regis,quo etiam nomine dictus eſt Telamonis filius.
Teucer,a,ũm. idem quod troianus,ut eſt apud Virg.
Teuchos latie uas,inſtrim,uolumẽ,liber,hic pẽtateuch⁹.
Teuta regina Illiricoꝝ,quæ ob caſtitatis meritũ meruit,ut longo tempore uiris fortiſſimis imperaret,& Romanos ſæpe frangeret.
Teutates,pe.pro. ligua gallica dictus eſt Mercuri⁹ q ab illis humano ſanguie placabat,hũc Plato inuẽtorẽ fuiſſe geometriæ & aſtronomiæ,atq; taloꝝ,ſcribit. Luc. li.i. Et qbus inimitis placat ſanguie diro Teutates, horrẽſq; feris altarib⁹ heſ⁹. Lact. li. vii. Galli heſum,atq; teutatẽ humano cruore placabãt deos,q ſane feralis ritus diu ſtr apud Italos ſtetit,qui latialem Iouẽ,& Saturnũ humana placabãt hoſtia. (tanco.
Teutrania,ut inqt Pli. li. v. Troadis pars eſt in mediter.
Texo,is.xui textũ,ꝑprie telam ſtruo. Ter. i Heau. Texen tẽ telã ſtudioſe ipam offẽdim⁹. Per trãſla. texere ponit ꝑ cõponere,facere,fabricare,ſcribere,colligere,ut hiſtoriã tabellas,& hmõi. Hie. in ꝓlo. li. Re. Quãq; diuerſo ſcribant metro,tñ eiuſdẽ nũeri texunt alphabeto .i. cõponunt uel colligant. Aliqñ ꝑ ornare,ꝑferre,ut neglectũ crinẽ more texere,& alia hmõi. Huius cõpoſita ſũt Attexo,qđ eſt appono. Augu. li. xv. de ciui. dei. Nã oia q̃ geſta narrant aliq d ẽt ſignificare putãda ſunt,ſed ꝑpter illa q̃ aliquid fcãt,ẽt ea q̃ nihil fcant attexunt. Cõtexo,cõpono,cõiungo. Vir. li. ii. Cũ iam hic trabib⁹ cõtextus acernis ſtãret equus. Detexo,qđ texũ erat, deſtruo. Interdũ etiã ualde texo,finio,ꝑficio. Virg, Viminibus molliq; paras detexere iunco,nam de hõ minuẽtis eſt,ſed augẽtis inqt Ser. Intexo intus texo, innecto, inuoluo. Vir. li. iii. Ge. Vtq; purpurea intexti tollant aulea Britanni. i. intus texti. Et lib. ii. Illa tibi lætis intexit uitibus ulmos. i. inectit. Prætexo,antetexo,retexo,ſubtexo quod eſt iuxta,ſeu ſubtus texo. Pli. lib. x, Quapropter,ut ingeniorum prædictorum, ita & reliqua ſubtexet diſſertatio.
Teudamedus nomẽ pris pelagi,ut inqt Home. li. ii. Ili.
Texim aduerbium. i. texendo.
Textilis,& hoc le.pe.cor. qđ texẽdo factum eſt,ut textilis coronã,& textilis ueſtis,aũ cui⁹ uſum fuit nexilis ueſtitus,ut docet Lucr. Nexilis aũ fuit ueſtis ,q̃ textile tegmẽ. Ægyptii primi iueneꝛ textilia. Textor,& textrix qui uel q̃ texit. Textricula dimi. a textrix.
Textura opus,ſiue actus ipſe texẽtis.
Textrina,pe.cor. locus iquo texit, qđ & textrinum dicit vnde Cicer. accuſat Verrem,ꝙ nulla domus in Sicilia locuples fuerit,ubi ille nõ textrinũ inſtituerit. Interdũ etiã textrina dr̃ ars,ſeu ſcia texendi. Plin. lib. xi. Quam non ad

non ad hoc uideꝫ ptinere crebra tapexitas telæ, & q̃dã politura artis ipſa p ſe tenax ratio textrinæ.

Texitechnos dĩ labefactor ſuæ artis ἀπὸ τοῦ τὴν τέχνην τὴν τεχνίω, hoc idẽ ſcat & cacizotechnos, ἀπὸ τοῦ κακίζειν τὴν τέχνην τέχνίω, quod eſt improbare artem ſuam.

T ante Th

Thalam⁹ p.c.cõiugis utriuſq; cubiculũ, hĩc epithalamiũ

Thalamegos pe.pro. θαλαμηγὸς nauis genus. Athene⁹. Ædificauit Ptole. Philopater nauẽ etiã fluuialẽ, q̃ thalamegos uocabaꝫ. Longitudo eius ſemiſtadium, latitudo q̃ eſſet ampliſſima. xxx. cubitis, altitudo cũ ſuggeſtu tabernaculi paulo minor. xl. cubitis. figura ei⁹, neq; longis nauibus, neq; rotundis aſſimilis, hæc nauis aliis nominibus dĩ nauithalamus, nauis cubiculata & bucentaurus, & thalamiphora.

Thales fuit unus, & primus ex ſeptem græciæ ſapientib⁹, qui eodem tpe in græcia fuerunt, hic obiit cũ certamẽ ſpectaret, æſtu ac ſiti fatigatus, hic fuit Geometriæ pene s Graios primus repertor, & naturæ reꝫ certiſſimus explorator, & aſtrologiæ peritiſſimus contemplator, q̃ reperiſſe ferẽ tempoꝫ ambitus, uentorum flatus, ſtellaꝝ motus, tonitruum ſoniora miracula, ſyderum obliqua curricula, ſolis annua reuerticula. Eius illud eſt, cũ forte interrogaretur, quod eſſet difficile, ſeipſum noſſe. Illud quoq; cum ſciſcitaretur quomodo optime & iuſtiſſime uiueremus, ſi quæ in aliis reprehendimus, ipſi nõ faciamus. Hic materiam omnium rerum poſuit in humore. Eius diſcipulus fuit Anaximander, cui⁹ auditor Anaximenes & Hecateus hiſtoric⁹ æqualis ætate Strabonĩ. Dicit aũt Thales thaletis & thalis.

Thalaſſicus color, qui ſimilis eſt fluctibus marinis, græci enim thalaſſan mare dicunt. Plau. Neſcio quis tecum incedit, ornatu quidem thalaſſico.

Thalaſſometra dĩ maris menſor. Amb. ll. Hexa. Geometram audiuimus, thalaſſometrã nunq̃ audiuimus.

Thalaſſio carmen nuptiale, ita dictum, a uoce quam in nuptiis afferebant, quæ erat thalaſſius, lege Liui. Varro ſcribit thalaſſionem in nuptiis ſignum eſſe lanificii thalaſſionem enim uocabant quaſillum uas lanificiis aptum. Plutar. uero hanc in nuptiis uocem primo habitam fuiſſe affirmat, q̃ græci thalaſſion lanificiũ uocant, ea ratione, ut prouocarentur uirgines, ad opera & potiſſimum ad lanificia.

Thalia cum accentu in antepe. a θάλλω germino uel uireo, q̃ũ in longũ tps poetaꝝ laus parta uireſcat, nam græce θαλία cum accentu in pe. una gratiarum.

Thali dĩr in porris, & cepis, & allio medii ſtipites, θάλλειν. i. uireſcere, unde & pro germine arborum ponitur Thalon græci omne uiride dicunt.

Thaleſtris regina Amazonum, quã alii Minitheam uocant, Hæc cum trecẽtis mulieribus occurrit. xxxv. dieꝝ inter conſertiſſimas gẽtes itinere facto, Alexandro in Hyrcania res gerenti, ut liberos ex rege ſuſciperet, & ut uiſa eſt uterum impleſſe, diſceſſit.

Thanatos, latine mors, a quo athanatos ĩmortalis. Eſt & thanatos inſula in oceano gallico, Britãniæ proxima (ut Solinus refert) frumẽtariis cãpis fœlix. In ea nullus anguis uiuere põt, q̃n aſportata alicũde terra angues illico perimit, dicta thanatos a morte ſerpentium.

Thapſus inſula. x. ſtadia a Sicilia diſtãs plana, & penitus iacẽs uerſus ſyracuſas ut undis merſa uideatur. Dicta θάπτω & θάπτω ſepelio. Vir. li. iii. Thapſumq; iacentẽ.

Thamnos latine arbuſtum dicit.

Thanein metropolim fuiſſe Ægypti declarant in quã Moyſes multa ſigna fecit.

Thaſium genus uini, a Thaſo inſula maris Ægei, una ex cycladibus, quæ a Thaſo Phœnicis filio, qui eã incoluit dicta eſt, uel a Thaſone Neptuni filio. Sic thaſiæ uites. Vir. li. iii. Ge. Sunt thaſiæ uites, ſunt & mariotidesa b ę. Et thaſia nux, q̃ amygdala, a Thaſo Thraciæ inſula.

Thaſii ppli in Thaſo habitãtes, fuit hæc inſula aurea uocitata, propter aurũ, quod illic effodiebaꝫ.

Thauma apud græcos miraculũ, & admirationẽ ſcat.

Theatrũ latine uiſoriũ a Caſſiod. ſpeculatoriũ a Cypriano dicit a θάομαι quod ẽ uideo, q̃ turba cõueniẽs eminus uideaꝫ, & uideat. Eſt aũt ædificiũ in hemicycli ſpeciẽ factum, ad uidenda ſpectacula idoneũ. Aliquando tñ ponit pro ſpectaculo. Mar. Quicqd in orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro Dĩ, exhibuit Cæſar arena tibi. Aliq̃ pro multitudine ſpectante, ut magno theatro hæc acta ſunt, id eſt multis ſpectantibus.

Theatricus, a, um, nomen poſſeſſiuum. Augu. lib. iii. cõ. Rapiebant me ſpectacula theatrica plena imaginibus miſeriarum.

Theatralis, & hoc theatrale, idem quod theatricus, ſeu quod ad theatrum pertinet. Vnde dicimus theatralia ſpectacula.

Theatridion dimi. forma græca a theatro. Var. lib. iii. de re ruſt. Inter has exteriores gradatim ſubſtructum ut theatridion auium mutuli crebri in omnibus colũnis impoſitis ſedilia auium.

Thebe, es. & theba, æ, & thebæ arũ. Ouid. de Sene. Quid referam Aſopon, quẽ cepit Martia Thebe. Sta. lib. viii. the. Viue ſuperſtes ait diræq; ad mœnia Thebæ ſolus abi. Et lib. xi. Aut danais adiice rogos, aut p̃lia thebis Noĩa quarundã urbiũ, quaꝝ una fuit in Ægypto, a Buſyride Ægypti rege cõdita, quæ græce Heliopolis. i. ſolis ciuitas, ambitu cxl. ſtadioꝝ, ut refert Herodo. urbs inſignis publicis, priuatiſq; ædificiis, quam Plinius totam penſilem fuiſſe ſcribit, quæ centũ portas habuit, in quarum ſingulis memoraꝫ cc. cuſtodes excelluiſſe equis, & curribus, ſubter quam reges ſoliti erãt maximos exercitus armatorũ educere, nullo ex oppidanis id ſciente. Iuuena. Atq; uetus thebe centũ iacet obruta portis. Ab hac (teſte Pli. lib. xxxvii.) regio thebaica Æthiopiæ contermina cognominata eſt. A qua thebæi cum diphthon. & fructus palmarum eius thebaides, & thebaicæ dicuntur a Pli. alia thebe fuit in Bœotia, a Cadmo Agenoris filio condita, quam Amphion muris ornauit, Bacchi & Herculis clariſſima patria, ab Alexandro magno poſtea euerſa, quæ & draconigera dicit, quia a Cadmo cum quinq; uiris ex dracone ab ipſo interfecto natis conſtructa fuit. Varro tñ lib. iii. de ruſt. ſcribit hanc urbem, ab Ogyge ædificatam. Ab hac Thebani dicti ſunt. Hanc heptapylos uocat Apuleius ab eo q̃ ſeptem portas habebat, inclyta duobus ducibus Epaminunda, & Pelopida. Hæc etiam dicta fuit Dircea a Dirce fonte. Vnde & a Statio Dirceus ager thebanus uocatur. Hinc Pindarus poeta

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

lyrico ꝙ princeps habuit ortũ. Bacchus in Aphrica urbẽ cõdidit Thebas. Vñ Hier. in com. epłæ ad Gala. Prætereo thebas Liberi, quas in Aphrica cõdidit quæ ciuitas nũc Thebestis dr. Alia in theſſalia, a qua ẽt thebani, & thebæi. Fuit & Thebe ĩ Italia ciuitas. Fuit & alia thebe teſte Homero in Cilicia Andromaches uxoris Hectoris patria. Vñ Oui. Nec cruciere minus, q̃ cũ theba na cruentũ, Hectora theſſalico uidit ab axe trahi. Alia fuit in Lucania ab Aoniis colonis cõdita, quã interiiſſe auctor eſt Cato. Fuerũt & Thebæ corſicæ. Eſt & thebe nomẽ uirginis, e cuius gremio geminæ colũbæ, ut eſt in fabulis, cũ euolaſſent, altera ad Hãmonis fontẽ tetendit, & ibidem reſpõſa dedit, altera ad ſyluã Dodoneam, ubi futura mortalibus præcinuit.

Thebais, idis. uel idos. Et hæc thebaida, dæ, ab actõ græco formatũ nomẽ, ſicut perſis. & perſida Ægypti regio thebea denominata. Quod nomẽ poteſt eſſe patronymicũ a thebæ. Quo noie etiam appellatum eſt Statii opus in quo de thebis tractaſ.

Thebaicæ ſeu thebaides dñr palmæ generoſiores. Plin. li. xv. Cruſta thebaicæ placent ſucco una, & carice. Et alibi. Thebaidis fructus in cados conditur.

Thebæi, qui ſunt ex thebis ciuitate Ægypti.

Thebani, qui ſunt ex thebe ciuitate Bœotiæ.

Thecla nomen proprium mulieris ſanctiſſimæ.

Theca uagina, ſepũlchrũ, loculus, & repoſitorium rei, unde dictæ ſunt bibliothecæ, hoc eſt librorꝝ repoſitoria.

Thecua uiculus eſt in monte ſitus, & duodecim milibus ab Hieroſolymis ſeparatus.

Thelphuſa urbs ꝓpe Orchomenũ Arcadiæ, a thelphuſa Ladonis filia nomẽ habẽs. Telpuſſa uero ſine h, & ꝑ duplex ſſ. alia urbs in Arcadia Telphuſiũ ſiue tilphuſium eſt ĩ Bœotia, ubi laudat⁹ Bacchus eſt a Pindaro,

Thelphiſſa, fons cuius aquæ frigus Tireſias uates cũ ſe nex potaſſet, & ferre nõ potuiſſet, extinctus eſt.

Theleboæ, caprearũ ppłi quos thelon ſuo ſubiugauit imperio, capreæ aũt inſula eſt contra neapolim ſita.

Themiſones ſiue Themiſoni populi, a themiſonio Phrygiæ maioris loco prope Liciam.

Thema, atis, latine poſitum, ſeu poſitio dicit.

Themiſtocles nomen uiri Athenienſis clariſſimi, hic cũ ab ingrata patria exul factus eſſet, & a Xerſe princeps exercitus aduerſus Athenienſes magno cũ honore creatus, cum uideret patriæ ſuæ ingẽtis cladis piculũ imminere hauſto tauri ſanguine ſeipm interemit, ne aut regi de ſe merito iufidelis eſſet nõ pugnando uiriliter, aut patriæ ſuæ hoſtis, atq; oppugnator uideret. Vide Plutarchũ. Huic ut auctor eſt Emilius ob res bene geſtas nemo præferẽ, & pauci pares putanẽ.

Themis fuit una ex tribus ſororibus Iouis, ex qua Mineruam ſuſcepit. Hæc cœli & terræ filia fuit quæ Iouis nuptias fugiens ab eo in Macedonia compreſſa fuit. Hæc dea putabatur quæ præciperet hominibus id petere quod fas eſt. Fuit & alia Themis, quæ alio nomie Carmentis dicta.

Themiſtius, phs fuit tpibus Iuliani apoſtatæ, a quo etiã prætor Conſtantinopolis urbis promotus eſt. Scripſit interpretationem phyſices Ariſto. & libri de auditu, & Analyticorum, & multa alia.

Thenſæ ut docet Aſco. ſunt ſacra uehicula pompa ordinũ, & officioꝝ, ſic dictæ ꝙ ante eas linteã tẽdũt, q̃ gaudẽt manu tangere, qui deducãt uel ἀπὸ τοῦ θίγω i a re diuina. Et ſic ꝑ th ſcribit. Cice. de haruſpicũ rñſis. Te appello Lentule, cuius ſacerdotii ſunt Thenſæ, curricula, ꝓcẽtio ludi, libatiões. Liui. li. v. Quæ auguſtiſſima ueſtis ẽ thenſas ducentibus, triũphantibuſue ea ueſtiti medio ædium eburneis ſellis ſedere.

Theocritus poeta græcus quem Virg. imitatus eſt in bucolicis ex Syracuſaniſ ortus dicit.

Theoria cũ accẽtu in penul. latine ſpeculatio, & intellectus dei. Hinc theoriticus ſpeculatiu⁹. Græce. n. θεάομαι cõſydero, cõtẽplo. Amb. li. Hexa. Nãq; iſtaꝝ artiũ aliæ ſũt actuoſæ q̃ ſũt in corpis motu, aut ſono uocis. Aliæ theoriticæ, q̃ uigorẽ mẽtis exercent. Idẽ ad Simplicia. Vbi legis diuinæ ꝓcepta numerauit, atq; annũciauit populo theoriã, poſtea ĩtelligibilis illius arce teſtimonii, uel cãdelabri, uel thymiamatis locutur⁹, ĩmolauit (hoſtias.

Theorema, atis. ſpeculatio.

Theoreſis contemplatio.

Theos, deus. A quo multa ꝑ compoſitionẽ fiunt.

Theologia ratio, ſiue ſermo de diuinitate.

Theoleptus, numine afflatus.

Theodectes nomen phi, diſcipuli Ariſtotelis, cui oratoriæ artis libros donauit, ut eos tãq; ſuos ederet. Hic fertur multæ memoriæ fuiſſe.

Theomachus, pe. cor. deo repugnans latine dicit.

Theomenia ira diuina.

Theogonius genitus ex deo.

Theophraſtus phs fuit ex Ereſſo Lesbi oppido. Vir ſummæ prudẽtiæ ſtudiiq; ſingularis atq; eloquentiſſimus ut cũ prius uocaret Tyrtamus ob diuinã eloquẽtiã eũ denoĩauerit Theophraſtũ. ſcribit Stra. Ariſtotelẽ oẽs diſcipulos ſuos feciſſe eloq̃ntes, Theophraſtũ uero eloquentiſſimũ. Hic dicere ſolebat doctũ hoiem ex oñibus ſolũ, neq; alienis locis peregrinũ eſſe, neq; inopem amicorũ. Dictus Theophraſtus, quaſi diuina eloquentia, a theos deus phraſis eloquentia.

Theophilus nomen proprium quo ſignificat dei amor theophiles pius amans deorũ.

Theoſebia penultima corre. pietas, cultus dei, theoſebes pius religioſus.

Theotocos deum pariens, genitrix dei.

Theodorus, cum accentu in penul. proprium nomen uiri, quaſi donũ dei.

Theodoſius, nomen propriũ duoꝝ Ro. principũ.

Theopompus nomẽ proprium tragici, & oratoris. Quo noie etiã dictus fuit un⁹ Spartanoꝝ rex, cui⁹ meminit Quin, & ẽt Val. Max. qui ephoros primus inſtituit ita futuros regiæ maieſtati oppoſitos quemadmodũ Romæ conſulari imperio Tri. ple. obiecti ſunt.

Theognis fuit poeta græcus de quo Plato in lib. de legibus, cuius opus ĩcipit. ὦ ἄνα κτος υἱὲ Διὸς τέκος οὔποτε σεῖο λήσομαι ἀρχόμενος, ὀυδ' ἀπτεύομενος.

Theon nomen pictoris Samii, de quo Quintilianus libro xii. de inſti. ora. Alter mathematic⁹, qui ſcribit de ſpiritibus ad Ptolomæum aſtrologũ. Alter etiã interpres Apollonii Rhodii.

Theotimus, theos de⁹, timo honoro, ſic Timotheus quaſi honorans deum.

Ther θήρ græce fera, inde Therodamas.

Therodamas

Therodamas,quasi ferarum domitor.

Thera insula sub Eubœa, iuxta Atticã, de qua Pli.li.iiii. Protinus ab Io abest Thera.xxv.mil.pas. In ea est Eleusis ciuitas,ut li.iii.Ptole.refert. Ab Her. Thera ponit in sula li.iiii.quã Iusti.putat Theranné,alii Corsicam.

Theriace siue Thiriaca,& Thiriaci pastilli,quoniam medentur morsibus ferarum & contra uenenata aduersantur,uel quia fiunt ex uipera, quam græco uocabulo thera θῆρα appellant. Quod Galenus indicat lib.x. de thiriaca, ubi ait. Ex uiperis fieri amputatis utrinq; quaternis digitis si modo theres, hoc est uiperæ sin utiles.Idem tradit Theriacem esse antidotum contra deleteria,id est uenena & uenenata ἀλεξιτήριον græce dicitur uenenum.Dicta Theriaca ἀπὸ τοῦ θηριακοῦ hoc est a feris, q; hæc compositio aduersus omnes beluas uenenatas instituta sit, hanc vulgus Tyriacum a Tyro serpente appellat.

Theriotrophion,locus ubi feræ aluntur. Varro lib.iii.de re rusti.Sylua erat supra quinquaginta iugerum maceria septa,quod non leporarium, sed Theriotrophium appellabant falso.

Theristrum uelamen,uel uestis tenuis, qua utebant mulieres palestinæ.Hiero. in Geñ. Quæ depositis uiduitatis uestibus assumpsit theristrum, & apud Esaiam. In die illa auferet dominus ornamenta calciamentorũ,& palliola,& linteamina,& theristra.

Thermæ inuentæ sunt ad excutiendum de toto corpore sudorem.Sunt enim balnea. Ea certe loca, quæ aut calentibus aquis,aut ipso sine fornice igni calefacto lauandi sudandi ue usibus deputata,thermas uocauere. Nam θερμὸν græci calidum dixerũt,a θέρος æstus.Quæ aũt ꝓprie ad sudãdum loca habent, ea Seneca in epis sudatoria nuncupat.Quid inq;t cum sudatoriis,omnis sudor ꝓ laborem exeat. In qbus uero descendimus, ut lauemur balneas uocam⁹ & balnearia.Est & Thermæ ciuitas in Thracia,unde thermaicus sinus.

Thermopylæ pe.cor.mons longissimus, qui incipiens a Leucade in occidente, & in Ægeum mare haud longe a Demetriade protendẽs fauces habet angustissimas, iuxta quas calidæ aquæ scaturiunt. Ideo a caliditate portarum nomen inditum est.Pylas enim portas græci nominant,& thermon calidum.Ibi enim sunt, ut inquit Strabo,thermæ,id est,calidæ aquæ Herculi consecratæ.Liui.li.xxxvi.scribit iugum thermopylarum ita mediam græciam dirimere,ut apennini dorso Italia diuiditur. Et quia calidæ aquæ in ipsis faucibus sunt; ideo inquit,Thermopylæ locus appellatur nobilis Lacedæmoniorum aduersus Persas morte magis memorabili,quam pugna.

Thermopoliũ locus,seu caupona,ubi calida excitamenta,& potiora cibaria uendunt.Plau.in Cur. Tũ isti græci palliati capite opto q ambulant semp uideas bibentes in Thermopolio.Thermon calidũ & polo uendo.

Thermefacio significat esculentis atq; poculentis ingurgitatis,& exhaustis in thermopolio calefacio. Plau. in Sti.Me hercle uero eo quantum potest iam,ne exta cocta sunt,quod thermefecerat.

Thermodoon, siue Thermodon Cappadociæ fluuius, quæ est regio Asiatica (ut Plini.Strab.& Iusti.tradũt) Iuxta quem olim Amazones consederunt. Quarum regina, ut Diodo. refert in ostiis Thermodoontis urbem cõdidit Themiscirã nũcupatam,prius Onyzachã postea Cæsareã.Est & Thermodon oppidũ Cappadociæ.A Thermodoon fiũt adiectiua thermodoonteus, & thermodoontiacus.Vñ pugnæ amazonũ appellantur thermodoontiacæ.Proper.Qualis amazonidũ nudatis bellica mãmis Thermodoonteis turba lauat aquis.

Theron nomen regis Hispaniæ citerioris quasi ardẽs.

Therioma,ulcus uiriliũ interim & sedis,& partium aliarũ,multo,ac nigro sanguie mali odoris. Atra fit caro, & corrodit.Ex quo nasci quandoq; solet herpes esthiomenos. Ita uocatur ulcus quoniã serpẽdo corpus ossa usq; deuorat inæquale,ac cœno simile.

Therpsicore una fuit ex nouem musis,a τέρπω,quod est delector.

Thersilochus nomen uiri proprium.

Thersites,pe.prod.fuit græcus quidam uir, quo non deformior alter uenerat ad Troiam, linguaue proteruior alter.Iuuen.Malo pater tibi sit Thersites,dummodo tu sis Æacidæ similis.

Therionarca, herba inter magicas, dicta sic q; torpore afferat serpentibus,quasi θηριον ναρκὴ.

Thesaurus,& thesaurũ dicit. Et est ut Paul.Iurisconsul.inquit uetus quædam depositio pecuniæ, cuius nõ extat memoria,ut iam dñm nõ habeat.Sic enim fit eius q inuenerit, quod nõ alteri⁹ fit. Alioquin si qs aliq̃d lucri causa,uel metus,uel custodiæ cõdiderit sub terra,non est thesaurus,cuius etiã furtũ sit. Aliqñ tñ thesaur⁹ dr, cuius extat memoria,& dñm habet,ut in Euang. Vbi est thesaurus tuus,ibi & cor tuũ erit.Ponit interdũ pro loco,in quo aurũ,uel alia preciosa recondunt, ut est illud.Et apertis thesauris suis obtulerũt ei munera,aurum thus,& myrrhã.i.capsis, uel uasis.Nõnunq̃ in malum accipit,ut Plau. in Am. Qui domi uxorẽ meã impudicitia impediuit,teneo thesaurũ stupri.Idem i Ru.neutro genere pro auro,seu argẽto posuit.Quicquid inest graue quidem thesaurũ hic ego inesse reor.

Thesauratiũ,locus in quo seruant thesauri. Augu.super Psal.Inueniũt numos,& ponũt in thesaurario.

Thesaurizo,as.thesauro colloco,repono in depositio.

Theseus proprium nomen Athenarum regis Ægei, & Æthræ filius.Hic uirtuis Herculeæ æmulus,post præclara ædita facinora extorris patria factus, in insulã Scyrum nauigauit, ubi periit interemptus a Lycomede,uel ut quidã uolunt, ex loco edito post cœnam deambulando delapsus.Primus instituit Athenis Panathenea, hoc est communem celebritatem in honorẽ Mineruæ,quæ græce athena nominatur.Idem in Isthmo funebres ludos istituit.Huius gesta,natales,& obitum scripsit Plutarchus. De quo scripta fabula est nomine Theseis.Hinc illud Iuue.Rauci Theseide Codri.

Thesis latine positio,figura quæ distinguit sensus orationis,per cõmata, id est subdistinctiones, quas nos uirgula signamus,per cola.i.membra, nos duobus pũctis per periodos, id est terminos finita sententia puncto. Dicta positio,uel positura,quia punctis positis conuenientes denotat sensuum partes, uel quia ibi uox pro interuallo dictionis deponit.

Thessalia regio Græciæ,quæ sub Attica olim comprehendebatur, ex una parte Bœotiam, ex altera Ma-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cedoniã habẽs. Prius Hemonia, ab Hemone rege & Pelasgis, & Conargo, atq; Hellas. Vnde reges Hellenes, ut Pli. li. iiii. refert. Dicta thessalia a thessalo Æmonis, uel Iasonis, & Medeæ filio, hanc Homerus argopelasgicõ nomiat, & Stra. li. x. scribit dictam fuisse priscis sæculis Pyrrheam, a Pyrrha Deucalionis uxore. In hac natus est Græcus rex, a quo græcia. Ibi Deucalion cũ uxore Pyrrha, quoꝝ tpe, (ut inqt Aristo.) ingens imbriũ il luuies maiorẽ partem populoꝝ Thessaliæ absumpsit, paucis q ad montiũ culmina sese receperãt, cõseruatis iter quos Deucalion Parnassum petierat ratibusq; ad se cõfugientes p summa Parnassi iuga benigne foue bat, ppter quod dictus est gen⁹ humanũ reparasse. Hu ius. s. thessaliæ a mari & Thermopylis est littus usq; ad Penei eruptionem, & extrema pelii. Dicta quoq; fuit pharsalia, macedonia, emathia, & cãpi Philippici. In thessalia sunt mõtes xxiiii. quoꝝ nobilissimi Pieria parens, domusq; musarũ, Pelion, & ossa gygantum bello memorati. Item Pindus, & Otrys lapithaꝝ sedes, item Olympus. Flumina in ea, ut scribit Herodo. sunt Apidan⁹, Enipeus, Onochon⁹, Pamisus, Pene⁹, & Phœnix. A thessalia fit thessalus, a, ũ, pe. cor. & thessalicus, a, ũ.

Thessalus nomen propriũ medici Coi q scripsit libros vi. de rebus medicinalibus.

Thessalonica, pe. produ. urbs metropolis Macedoniæ, a qua thessalonicenses dicti sũt populi. Hæc fuit patria Theodori Gazæ, qui ætate nostra in utraq; lingua doctissimus habit⁹ est, qui e græco in latinũ librũ de aĩalibus Aristotelis traduxit, & alia multa opa dedit.

Thesmophoria, cerealia latine, sacra cereris quæ græce dicit thesmophora, quasi legifera. Prima em̃ Ceres leges inuenisse prodit, quia ante frumentũ inuentũ homines sine lege uagabant, & ex agrorũ diuisione primo nata sũt iura, Ouid. Prima dedit leges. Cereris sũt omnia munus. Græci θεσμοφόρον legislatorem appellant, & legiferum.

Thespiæ oppidũ liberũ in Bœotia ad radicẽ Parnasi ut inquit Pli. Vel ut Stra. inquit. Heliconi proximũ, thespias nobilitauit Praxitelis cupido a Glycerio meretrice ibi cõsecrat⁹. Hinc thespiades dictæ sunt musæ, seu nymphæ thespias incolentes.

Thespici populi sunt Græciæ.

Thestylis nomẽ ppriũ mulieris, de q̃ Vir. in Buco.

Thestor fuit uir Troianus Calchantis pater.

Thesiphone, vide retro thisiphone.

Theta nomẽ est literæ græcæ q̃ uim retinet th aspirati.

Thetis nomen matris Achillis, de qua supra in dictione

Thetys, de nuptiis huius Luci. facit pulcherrimũ dialogũ, cuius uerba græca ponam multorũ loco latinorũ εἰσὶς ὦ γαλήνη χθὲς ὁία ἐπρίησθ᾽ ἡ ἔεις πρὰς Λεῖπνον, & subdit μᾶλόν τι πάγκαλον χρυσοῦν ὅλον ὦ γαλήνη, ἐπὶ γέγραπ̣ο̣ᾶ̣, ἢ καλὴ λαβέτω. κὐλινδόμενον ὃ τοῦτο ὦπερ ἄξεπίτηδες ἦκε ἔνθα ἥρατε νὴ ἀφοδίτη νὴ ἀθηνᾶ κατηκλίνουτο, καπὶ δὴ ὁ ἑρμῆς ἀνελόμενος ἐπελέξατο τὰ γεγραμμένα.

Theutras fuit Cilicũ, ac Mysorũ rex, a quo theutramia regia, & theutrana urbs iuxta pergamũ.

Theumesus, pe. pro. mons Bœotiæ, a quo leo Theumesius dictus inauditæ magnitudinis, qui omnibus terrori erat, quẽ Hercules adhuc pene puer occidit, eiq; pellem detraxit, qua postea p pallio semp usus est. Est etiam hoc noĩe fluuius, & regio, & paruũ oppidũ in thebanis finibus. Hic leo a Ioue in cœlum translatus dĩ, ut gloriæ herculis cõsuleret, qui eũ inermis occiderat.

Theutoni, pe. cor. populi Germaniæ, qui & theutones & theutonici dicunt. Luc. li. vi. Cantaber exiguis & lõgis theutonus armis. Hi ut Pompo. scribit, loca incolunt prope mare aciacum. Hi duce Theutoloco Romanorũ fines inuaserũt, quos Marius deuicit.

Thlasias dicit, qui habet testiculos atritos.

Thoes sunt lupi, ut lib. viii. testat Pli. quos Solin⁹ ĩ Æthiopia nasci tradit, Oppianus, thoas bigenas panthera matre lupo prẽ gigni cecinit effigie capitis lupia pardoꝝ macul. Iul. pol. Lupũ uulpi sisem uoce ait eẽ thoa. Arrianus ait thoa esse tigrim indicã.

Tholos græca dictio, qua significat ueluti scutũ breue, quod medio in tecto ponit, in quo trabes coeunt, & ad quod dona suspendi consueuerũt. Vir. li. ix. Si qua ipse meis uenatibus auxi, suspẽdiue tholo, aut alta ad fasti gia uexi. Quidam accipiunt tholũ p testudine alicui⁹ ædificii, siue pro domo rotunda. Oui. li. vi. fast. Mox dicit curuo nulla subesse tholo.

Thorax, latine pectus uñ & munimentũ siue laneũ, siue ferreũ quo pectus, ptegit thorax appellat. Sta. li. theb. Propugnat pectora thorax, Iulius Pol. scribit thoracẽ esse qcquid anterioris dũtaxat partis a collo usq; ĩ coxendicem, ptendit, quẽ cõficiunt crates costarũ, qui & ὄλμος, hoc est mortariũ dĩ. Medici tñ in resectionibus humani corpis thoracẽ accipiũt inane quiddã in pectore, extremas costarũ partes utrinq; cõtingẽs. Vñ legimus Plin. dicentẽ. Thoracis uitia purgat, quæ uidelicet intra septa pectoris continent, & Cor. Celsus docet thoracẽ tussi obnoxiũ. Amb. lib. Hexa. accipit p ea parte, in quã alimẽta recipiunt, ait em̃. Thorax ut suscipit alimenta, ita supflua ciboꝝ, & succos salubres, sanguinẽq; discernit. Iuue. Pro tunica quæ tñ pectus tegit, cuiusmodi infantes gestare motis est. Viridẽ thoraca iubebit. Suet. de Aug. Hyeme quaternis cũ pingui toga tunicis, & subuculæ thorace laneo, & femoralibus & tibialibus muniebat. Est etiã qñ thorax turrim significet, & est ge. masc. a cuius actõ græco θωράκα, qdã hæc thoraca, cæ. declinãt, unde thoracatus.

Thoracatus, qui thorace indutus est. Pli. li. xxxv. Parrhasius pinxit nauarchum thoracatum.

Thoa fuit una ex nymphis filia Oceani. & Tethyos.

Thoas, antis. fuit rex in Taurica regiõe, de quo Ouid. li. iii. de Pon. Regna Thoas habuit mæoride clar⁹ ĩ ora. Nec fuit euxinis notior alter aquis. Alter rex Lemni fuit Liberi patris filius, & pater Hysipyles. Fuerunt & hoc nomine.

Thomas nomen hebraicum uiri propriũ.

Thon, thonos fuit primus qui apud Ægyptios medicinã in artẽ redegit. Alter fuit rex Canopi. Toon uero p geminum oo. fuit uir troianus.

Thoota Phorci filia, ex qua Polyphemũ Neptunus genuit.

Thous fuit unus ex principibus troianis.

Thrace, es. & thraca, æ. & thracia Europæ regio, iter partes scythiæ posita, Macedoniam sequens, quæ a septentrione Istrum habet, ab oriente Pontũ, a meridie Ægeum mare. Olim scython postea thracia, a Thrace Martis filio, seu ab asperitate dicta. Græce enim τραχὺ asperum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

aſperum dī. Eſt em̄ regio, ut Pompo. ſcribit, nec cœlo nec ſolo tractabilis, & niſi qua mari propior eſt infœcunda, frigidaq; Habet feros hoſtes aſpero cultu. In ea ſunt urbes celebriores Apollonia, Enos, Nicopolis, Bizantiū, Perinthos, Lyſimachia, Calipolis. Amnes ſunt Hebrus, & Neſtos. Montes Hemus, Rhodope, & Orbelos. A Thracia fiunt adiectiua thrax, thracus, thraciuś, & thracenſis. A thrax fit fœmininū thræſſa, uel thraiſſa diuiſa diphthōgo, & adiectiuum thraicus, & thraicius. Item a threix quod thracenſem indicat, fit fœmininū threſſa, & threiſſa. Et adiectiua threic⁹, threicius, de quibus habentur exempla apud poetas.

Thraſceas uentus, qui & thraceas, & thraſcias dicitur. Ariſtote. Poſt Argeſten uentum flat thraſceas, ſpirat inter ſeptentrionem, & occaſum ſolſtitialem.

Thraſyllus nomen uiri proprium, & latine dicitur temerarius, audax.

Thraſybulus, uir Athenienſis, de quo Æmilius Prob. ait, q; ſi per ſe uirtus ponenda ſit dubito, an hunc primum oim ponam. Illud ſine dubio neminem huic præfero fide, cōſtantia, magnitudine animi, & amore in patriam. Hic Athenas a triginta tyrannis oppſſas in libertatem redegit. Fuit & alius Mileſio⁹ tyrannus.

Thraſymedes fuit filius Neſtoris.

Thraſus nomen uiri, qd apud nos fiduciā temeritatem & ferociam ſ cat, quæ græce θράσος dicitur.

Thraſumenus pe. cor. lacus in agro Peruſino, quē ſemel totū arſiſſe ſcribit Pli. li. ii. De hoc Oui. lib. vi. Faſt. Sunt tibi flaminius, thraſumenaq; littora teſtes. Dictus a Thraſumeno puero, quē Ægyla nympha rapuiſſe dī.

Thraſo nomen uiri proprium apud Terentium.

Thraſileon audax.

Threnos generis neu. latine dī lamentum, quod in funeribus fit, quo primum Symonides uſus eſt apud græcos θρῆνος enim planctus dicitur.

Threnodia, cum accentu in penul. cantus lugubris.

Thrips tinea, ἀπὸ τοῦ θρίπτειν quod ſ cat terere. i. frangere.

Thryus. untis. urbs in Helide, a Thryunte Athenienſi cōditore dicta. Eſt & fluuius helidis, qui in Alphæum decurrit, de quo Home. li. ii. Ilia. meminit.

Thronus græcum eſt, & a noſtris ſedes ſiue ſoliū dī, ſiue ſella tanq̄ honorabilis, & proprie regum eſt, ſicut cathedra & tribunal iudicum, quāuis in ſcripturis ſacris throni quandoq; non pro cathedris, ſed pro uirtutib⁹ aliquibus in cœleſtibus, in quibus deus ſemper ſedeat, quaſi in quadriga ſua ponatur.

Thrulla, & thrulliſſo. as. Vide infra in dictione Trulla.

Thulæ inſula oceani inter ſeptentrionalē occidentalē plagā ultra Britāniam & Orchadas. Solinus. Multæ & aliæ circū Britanniā inſulæ, e qb⁹ Thulæ ultima, ultra thulas accepimus pigrū & cōcretū mare, a græcis θαλὴς

Thryallis genus herbæ, quæ hodie in Ethruria uocatur ſtrella, cæteri eam bibinellam ruſtica uoce dicunt.

Thyanas fluuius ut Thucidi. ait, qui Theſprotidem ceſtrinamq; diſcriminat.

Thyamon, mons in Thraciæ regione.

Thyatira dicuntur, qua prius ſemiramida & Myſorum eſchaten uocabant.

Thyas Bacchi ſacrificula.

Thucydides. is. & dæ. proprium nomē hiſtorici græci.

Thyaſus ſaltatio & chorea dī, q̄ Baccho exhibebaſ, a θύω ſacrifico. Vir. Inſtituit daphnis thyaſos īducer baccho.

Thyeſtes fuit filius Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater, ac Tantali nepos, de quo poetæ ſcripſerunt. Inde Thyeſteus. a. um. Oui. lib. xv. Meta. Neue thyeſteis cumulemus uiſcera menſis.

Thyella, a noſtris procella dicitur, ponitur q; ab Homero pro una harpyarum.

Thurinus genus eſt piſcis marini. Thurinum oppidum inter duos amnes Cratim & Sybarim, ubi Herod. condidit hiſtoriam.

Thurini populi ſunt, quos Plinius in tertia Italiæ regione collocat.

Thurion ciuitas fuit in ſinu Tarentino, quæ ut quidam putant etiam Thurana uocatur.

Thunnus per duplex nn, nomē piſcis magni. Ex quo ſalſamentum fit, quod thunnium dicitur.

Thus, & thuſcia. Vide in dictione Thus.

Thymbra genus herbæ aromaticæ abundantis in Phrygia, quā thymalem uocamus. Virg. li. iiii. Geor. Et gra uiter ſpirantis copia thymbræ. Herba hæc eſt calida, & ſicca, & latine dī ſatureia, a ſatyris, q; ſint in uenerē nimis hæc aialia prona. Naſcit in locis ſaxoſis & aſperis, ut inq t Dioſco. folia habens ſimilia thymo, ſed mollio ra & maiora. Eſt & thymbra troadis ciuitas, a q̄ thymbreus Apollo dictus eſt, ab Thymbra troadis ciuitate, in qua eius eſt nemus & tēplum. Erat q; adeo celebris, ut mētio eius nec diſſimulari poſſet, nec excidere, quā ferūt conditā a Dardano, ſed nomē accepiſſe a Thymbræo Dardani comite, hāc etiā Zymbram uocabāt, & Dymbrā, ut Hellanicus ait. Sane p̄ ſcribiť, q a a θύμβρη In deriuatione em̄ ῡ in diphthongum mutaſ, ut αἴτνα ætnæus, ἄρκτος dircæus, κρήτη cretæus, uel tymbræus, quaſi ὁ ὄμβραθείς, hoc eſt imbres excitans.

Thymbrius autore Steph. fluuius apud Thymbrā fuit.

Thymbrara ciuitatis nomen, a qua Thymbrarenſes, & Thymbrarei, ſecundum pactola appoſiti.

Thymele pe. cor. nomen mulieris, quæ prima ſaltationē in ſcæna docuit, græci Thymelen ſcænam uocāt, hoc eſt eam theatri partem, ubi geſtiunt hiſtriones. Mar. Qua thymelen ſpectas, deriſoremq; latinum. Suidas ſcribit fuiſſe aram in theatris thymelen.

Thymelici ludii hiſtriones. Vñ a Vict. dictum eſt Scænici & thymelici græce ſeparatim noiantur i decretis diſ. ulti. de conſe. ſacerdotes admonenē de conuiuio ſurgere debere, anteq̄ thymelici ingrediantur.

Thymiama. atis. odor ſuauiſſimus, thymi naturam referens. Hoc incendebaſ in ſacrificiis, appellabātq; græci thymiateria uaſa odo⁹, q̄ maiores nr̄i aceras dixerūt.

Thymus, & thymum herba apibus gratiſſima. Vir. Dūq; thymo paſcenē apes, dū rore cicadæ. Macer. Si deſit thymus p̄ thymo poneré thymbram Præcipiunt medici. Sūt aūt thymi duo genera, album. ſ. & nigrum. Vñ bithymū mel, q; ex utroq; thymo collectū eſt. Et thymus, ut inq t Iul. Pol. uerrucula eſt, ægyptiæ fabæ magnitudine, ſcabra, & ſubrubēs ſanguīe, cui⁹ sūma pars (ut Celſus inq t) floré thymi reṕſentat in genitalibus, ſedę fœminibus, palmis & īferioribus pedū partibus.

Thymos, græce θυμός, latine excandeſcentia.

Thuſſagetæ populi, de quibus Pompo. Thuſſagetæ tur-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cæq; uastas solitudines occupant,aluntur q; uenando. Idem Thyrsagetæ appellantur.

Thymallus genus piscis p̃cios,de quo Ambro.li. Hexa. Neq; te inhonoratum nostra pſecutione thymalle dimittam,cui a flore nomen inoleuit,seu Ticini unda te fluminis, seu amœni Athesis umbra nutrierit flos es. Quid spẽ tua gratius? qd suauitate iucũdi9? ẽ qd odore fragranti9? Qd̃ mella fragrãt,hoc tu corpe tuo spiras.

Thyoneus cognomen Bacchi,quod a θύω pro sacrificio deductum putant,quod illi adhuc inter humanos uersanti sacrificia reddebantur.

Thyia nomen cuiusdam mulieris,quæ prima Liberi patris initiata sit orgiis, a qua Thyiadæ,& Thyiæ.

Thyricos populus in Attica regione ex Acamantide tribu,autor Strabo.

Thyre ciuitas Messenioꝝ, sed diuus Augustus Lacedæmoniis ascripsit, q; Messenii cũ Antonio sensisse uiderent.Papi.Et lacedæmonium Thyre lectura cruorem. Hinc thyreaticæ Spartanoꝝ corollæ q̃dam appellatæ Sciendum est thyre numero plurali, genere neutro p sinerẽsim efferri, θύρεα καὶ θύρη, etiam si numero singulari thyrea quoq; dici potest. Stra .thuriã appellat. Est & Thyreum oppidum in Arcadia.Thyræ etiam græce latine ostia dicuntur. A quo thyridion ostiolum.

Thyrsis nomen pastoris proprium.

Thyrsus uirga, & caulis cuiuslibet herbæ, p̃sertim lactucæ.Pli.Inuentum oẽs thyrsos,uel folia lactucaꝝ prorogare,urceis conditos,ac recẽtes in patinis. Idem.Folia lactucæ tosta,thyrsusq; ex aceto bibunt. Alii accipiũt thyrsum pro hasta aculeata hederis obtecta, quas in orgiis bacchicis quatiebant. Tacitus. Messalina crine fluxo thyrsum quatiens, scribit Diodo. Dionysium in exercitu habuisse mulieres thyrsis armatas, & Macro. ait,Liberum Patrem tenere thyrsum, quod est latens telum, cuius mucro hedera lambente protegitur. Vñ Thyrsigerus dict9 est Bacchus.Seneca in Medea. Candida thyrsigeri proles. Lucretius accipit thyrsum pro furore,seu ardore,& instinctu,cum ait.Percussit thyrso laudis spes magna meum cor.

Thysbe,thysbes, uel thysbes.e.nomen puellæ babyloniæ,de qua Ouidius.

Thyssagetæ populi fuerunt in Scythia, ultra Sauromatas. In horum agro sunt quatuor flumina,uidelicet Lycus,Oarus,Tanais,& Syrgis.

T ante I

Tiara generis fœminini,pe.pro.ornamentũ capitis,Persicaꝝ prius mulieꝝ. Quo postea usi sunt reges & sacerdotes.Iuue.Et phrygia uestit bucca tiara. Vir.per usurpationem dixit. Sceptrumq; sacerq; tiaras. Hiero.ad Fabiolam.Quaꝝ est genus uestimenti rotundum pileolũ, quasi sphæra media sit diuisa, & pars altera ponatur in capite,hoc græci,& nostri tiaram, nõnulli galerum uocant. Non habet acumen in summo,nec totum usq; ad comas tegit,sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit, atq; in occipitio uitta constrict9 est,ut non facile labatur ex capite.

Tiaratus dicitur qui tiaram in capite gestat.

Tiatira urbs in Mysia ad sinistram Caici fluminis partem,quæ fuit una ex septem Ecclesiis, ad quas Ioannes Apostolus scripsit Apocalypsim.

Tibia proprie os cruris oppositum suræ.Itẽ instrũm musicum,quo tibicines canũt,sic dicta,q; primo ex gruum tibiis facta sit,a qbus nomẽ hẽt, cũ ex harundinibus facta sit.Hora.Tibia non ut orichalco iuncta,tubæq;.

Tibialis,& hoc tibiale,quod est idoneum ad tibias faciendas.Plini.Tertia harundo est tibialis calami, quam auleticon uocant.

Tibialia substantiuum dicuntur uelamenta tibiaꝝ, qn etiam arma, quibus crura muniunt tibialia uocant. Sue.de Aug.Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis,& subuculæ thorace laneo,& fœminalibus, & tibialibus muniebatur.Paulus Iurisco.Si tibiale,uel humerale miles alienauit castigari uerberibus debet.

Tibicen pe.cor.qui tibia canit.Dicit& tibicina fœm.genere.Gel.Fœminas etiam tibicinas in exercitu habuit. Mar.Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis.Et tibicines in ædificiis appellant columellæ, qbus rustici tecta sua fulcire solent,a similitudine tibia canentium qui ut cantantes sustinent,ita illi ædificioꝝ tecta. Nec habet in hoc significato,nisi ablatiuum in singulari.Iuue.Nos urbem colim9 tenui tibicine fultam.Quicqd etiam in sustentaculo alterius ponit tibicen dr. Ouidi. li.iiii.Fast.Hæc modo uersabat stantem tibicine telã, Vnde Virgi.per translationem sua hemistichia tibicines uocauit, ipsæ quoq; particulæ, qbus uersus replentur tibicines a grammaticis appellantur. Virg. Sic forte precatur, Nam forte uacat.

Tibicinium,ars canendi tibiis,ut apud Apul.in Flo.

Tibareni,ut Herod.li.iii.testat, fuerunt populi Scythici in Asia,de quibus Hiero.Tibareni, quos dilexerint senes suspendunt in patibulis.

Tyberius nomen imperatoris Ro.Augusti successoris. Tyberii aũt ex eo dicti sunt, q; iuxta Tyberim fluuiũ nascerentur,unde per y scribi solet.

Tibisis fluuius in Scythia,ut autor est Herod.li.iiii.

Tibin,inquit Origenes super Exodum esse genus tegminis ex uirgis aut ex papyro contextũ,uel etiã ex arboꝝ cortice formatum intra quod Moyses expositus fuit.

Ticinus fluuius insubriæ in Eridanum fluens,a quo Ticinum urbs,q̃ nũc Papia dr,insignis diui patris Augusti ni corpore. Serenus penultimã huius nois corripuit, cum ait.Alia præcepit Ticini sententia necti.

Tignus masculini generis, & tignum neutri trabs, quæ uarie dispositæ dom9 extruit.Et proprie cui superponitur tectum,a tegendo nomen deductum.Et tigni nomine omne genus materiæ ex qua ædificia constant, continetur. Sed & in uineis tigni appellatione omnia uineis necessaria cõtinentur,utputa perticæ pedamenta.Hinc contigno.as.quod est tignis tectum iungo.Plini.li.ix. Alexãdri magni classium p̃fecto prodidere in domib9 fores maxillis beluaꝝ scilicet balenaꝝ facere ossibus tecta cõtignare, ex qbus multa quadragenum cubitoꝝ lõgitudinis repta. Et cõtignatio textura ipsa trabium,ac tignoꝝ.Coassatio uero assium dicitur.

Tignarius faber,nõ solũ is q tigna dolat, sed etiã q̃ solaria lignea, hoc est qui trabes, cæteraq; ad tabulata domus utilia,& ois q ædificat intelligit, inqt Caius.

Tigillus diminutiuum est a tignus, tigillum a tignum, sicut sigillum a signum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Tigranes.is.& tigranæ pe.pro.proprium nomẽ regis Medorum,ſeu maioris Armeniæ. Luca.li.ii. Tigranemq; meum,nec Pharnacis arma relinquas.

Tigrana urbs in Media regione.

Tigris animal uelociſſimum & truculentum,a uelocitate nomen trahit. Nam Medi tigrim ſagittã appellãt. Abundat Hyrcania tigribus. Virgi. Hyrcanæq; admorunt ubera tigres. Arrianus qui res geſtas Alexãdri cõdidit,tigrim feram indicam nõ eam eſſe uoluit,quam vulgus tigrim nominat,ſed hanc eſſe thoa. Tigrim uero equi magnitudie,flumenq; magnum Tigris etiam appellaſ propter celeritatem, qui inſtar beſtiæ nimia pernicitate decurrit. Vel q; Liber cum ad amnem Meſopotamiæ peruenieſſet,qui tunſylis appellabaſ,& trãſire non auderet. tigris diuinitus aſtitit, & deum dorſo ſublatum in ulteriorem ripam tranſtulit. Hic de paradiſo exiens iuxta ſcripturæ fidem,pgenſq; contra Aſſyrios,& poſt multos circuitus,Ioſepho teſte, in mare rubrum defluit.Solinus tigrim fluuium in Armenia caput attollere dicit in loco edito,& lucido,conſpicuoq; fonte. Nec ab exordio ſtatim totum eſſe, primo pigre fluere,non cum ſuo nomine. At cum fines Medoz; inuectus ſit tigrim ſtatim uocari. Aretuſam lacum influere grauia pondera ſuſtinentem, cuius piſces nunq; ſe alueo tigridis immiſceant,ſicut nec amnici ſtagnum attingant Aretuſæ.Mox Arabas ꝓterfluens Meſopotamiam amplectitur,& Hidaſpem accipiens,Euphratemq; defertur in ſinum Perſicum. A tigri fluuio dicti ſunt tranſtigritani, qui trans tigrim habitant, ſicut tranſpadani.Et tam pro fluuio,quam pro animali tigris uel tigridis genitiuum facit. Et apud græcos tigrios & tigridos, & tigretos pe.pro.

Tigurini fuerunt populi Germaniæ, qui quartam partem Heluetiæ continebant.

Tile nomẽ duarum inſulaz;,quaz; una eſt in oceano,inter ſeptentrionalem,& occidentalem plagã, ultra Britanniã,q; ultima fuit ex cognitis a romanis Vir.li.i.Ge. Tibi ſeruiat ultima Tile. In ea ſolſtitio æſtiuo nullas eſſe noctes Pli.tradit,e contrario, ut Solinus refert brumali ſolſtitio nullus pene dies Vltra eam pigrũ,& concretum mare eſſe ferunt. Altera in Aphrica cõtra ſinũ Carthaginis,ſunt tñ qui ſcribant Tyle per ypſilon.

Tilos inſula (ut ſcribit Pli.li.vi.) cum oppido eiuſdẽ nominis in mari Indico,celeberrima plurimum margaritis. Iꝑa fert palmas,oleas creat,uineis abundat.In ea omnis arbor nunq; ſpoliaſ.Mons Caucaſus non longe ab ea incipit,qui maximam orbis partem perpetuis iugis penetrat.Eadem inſula habet lanigeras arbores,ut ſcribit Pli.li.xii.Quæ cotonei mali amplitudine cucurbitas,& maturitate ruptæ oſtendunt lanuginis pilas, ex quibus ueſtes precioſæ fiunt.

Tilia arbor,quam græci philyra appellant, quãuis & ex aliis arboribus tiliæ dicanſ; Nam de interioribus corticis ulmi tunicis,e qbus uincula tiliæ uocanſ. Vñ Pli. de ulmo differens.Corticis inquit interior tilia lepras ſedat.De arbore tilia. Vir.li.ii.Ge. Nec tiliæ leues, nec torno raſile buxũ. Hic tileaceꝰ,a.ũ. Vñ faſciæ tiliaceæ. Iul.Ca.de Antonino Pio.Cũ ſenex inqt,& longus eſſet incuruaretur; tiliaceis tabulis in pectore faſciabaſ.

Tilium urbs littoralis a latere occidentali Sardiniæ.

Timauus pe.prod.nomen fluminis iuxta Aquileiam, qe mõtibus delatꝰ decidit in ꝓfundũ, deinde infra terrã abſorptus ſtad.circiter.xxx.& centũ erũpit in mare.

Timæus nomen proprium philoſophi Locrenſis, cui diuinum illud opus Plato inſcripſit,in quo de rerum creatione differit,quod Cice.poſtea latinum fecit.

Timarchides nomen uiri proprium, cõpoſitum ex τιμὴ qui eſt honor,& ἄρχων principis.Facitq; in genitiuo timarchidis,& timarchidæ.

Timantes nomen pictoris celeberrimi,Parrhaſii æmuli inter eius uero ingenii monumenta Iphigenia oratorum laudibus celebratur.Hic fuit ex cythno inſula una ex cycladibus,huius meminit Plinius li.Iv.

Timagoras nomẽ pñi,de quo fit mẽtio apd Ciceronẽ.

Timiopolæ,a græcis dñr q; ꝓmercanſ res ut reꝛ precia accendant,annonamq; flagellant:i.duriorem faciant, & ingraueſcat quaſi pretio non parcentes.

Timor(ut Ci.li.iiii.Tuſ.ſqt)ẽ metꝰ mali appropinq̃ntis

Timeo.es.mui.uariis modis conſtruiſ. Dicimus em̃ timeo te tanq̃ inimicum,timeo tibi tanq̃ amico, ne qd mali tibi accidat.Teren.Pamphili uitæ timeo.Timeo mihi abs te.Idem.Hei mihi timeo a Chryſide.Inueniſ etiam cum ablõ mediante de.Oui.li.iiii.Faſt. Nec timui de morte tamen metus abſtitit. Item dicimus timeo furẽ tauro. Iuue.Cum furem nemo timeret Caulibus,aut pomis. Et timeo mihi abs te mortem. Sciendum eſt hoc uerbum timeo idem efficere, uel cum negatiõe,uel ſine ea,ut timeo ut moriaſ, & timeo ne moriatur.Hoc idem facit,metuo,uereor,& hmõi. Cõpoſita ſunt extimeo,quod eſt ualde timeo.Plau.in Ciſ.Extimuit tum illa.Hinc extimeſco. Cice. in Cato. Quod igitur adoleſcentes,& hi quidem nõ ſolum indocti,ſed etiam ruſtici contemnunt, id docti ſenes extimeſcũt. Pertimeo ſimiliter ualde timeo. Idem lib.ii. ad Herẽ. Defenſor ſi pertimuerit,magnitudine periculi,non cõſcientia peccati,cõmotum ſe eſſe dicet.Si non ꝓtimuerit,fretum innocentia negabit ſe eſſe cõmotum. Hinc Pertimeſco.Lact.li.iii.Quare non eſt, q; pñis tantum honoris habeamus, ut eoz; eloquentiam pertimeſcamus.Hiero.huic uerbo addidit ualde.Ex quo timeo,& ualde ꝓtimeſco.Prætimeo,añ tꝑs timeo.Lactan.li.vi. Nam parcere.i.mediocriter uti pecunia, quaſi q̃dam animi puſillanimitas eſt, aut ꝓtimentis, ne ſibi deſit. Plau.ĩ Am.Humana matre natꝰ,humano patre mirari nõ eſt æquũ ſibi ſi ꝓtimet. Et hñt ti ſyllabã correptã.

Timens & timidus ſic differunt, quia timens, ex cauſa ad tempus timet,timidus ſemper timet.

Timotheus pe.cor. nomen proprium Cononis Athenienſis filii, qui acceptam a patre gloriam multis auxit uirtutibꝰ. Fuit em̃ diſertus,impiger,laborioſus, rei militaris peritus, & quod ſupra omnia eſt, εὐτυχὴς, id eſt, fortunatus imperator habebatur. Nam Olinthios, & Byzantios bello ſubegit,Samum cepit, in cuius oppugnatione ſuperiori bello Athenienſes mille &.cc.talenta conſumpſerant, ille ſine publica impenſa reſtituit. Corcyram ſub Athenienſium ditiõe redegit. Lacedæmoniiſq; maris imperium eripuit,ex quo ſtatua publicitus in foro Athenis poſita eſt. Poſt huius obitum nõ fuit quiſquã fere Athenis dignus memoria. Fuit alter Timotheus in arte tibiaz; clariſſimus, qui Alexãdrum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in conuiuio ad arma excitauit phrygio cantu,& iterũ mutata modulatione ad epulas reduxit. Hunc ferunt duplices ab his quos alius inſtituiſſet, ſolitum exigere mercedes,quam ſi rudes traderentur,geminatum ſibi opus dicebat, dedocendi prius, mox docendi. Dictus Timotheus, ex τιμὴ honor, & θεὸς deus.

Timon Appolloniates phūs,q apud Calcedoniam philoſophiam & oratoriã exercuit,charus Ptolemeo philadelpho.Scribit tragœdias & comedias,& ſatyras.Dictus amarulẽtus, & mordax ſyllogi.i.dicacitatum ſcriptor,de quo Gel.Timon amarulentus, librum maledicentiſſimũ conſcripſit,qui ſyllos inſcribit. Fuit & alius Timon Athenienſis,qui ob naturæ aſperitatem inhumanus,ac inhoſpitalis appellatus eſt,& miſanthropus id eſt oſor hominum. Fugiebat enim hominum conſpectus,atq; colloquia,præter unius Alcibiadis.In eius ſepulchro hoc erat epitaphium, quod ipſe ſibi fecit.

Hic ſum poſt uitam miſeramq;, inopemq; ſepultus.
Nomen non quæras dii lector te male perdant.

Timoniacus fuit pictor Byzãtius Cæſaris dictatoris ætate,qui Aiacem Cæſari pinxit.

Timoleon,uir Corinthius clariſſimus omnium iudicio qui oppreſſam a tyranno patriam liberauit, de quo Plutarchus multa ſcripſit.

Tinea uermiculus eſt,qui de carne editus,ueſtes aut libros abrodit.Hora.ad librum. Aut tineas paſces taciturnus inertes,Aut fugies uticam,aut uinctus mitteris Ilerdam.Et in Eccleſiaſti.De ueſtimentis ꝓcedit tinea, & a muliere iniquitas uiri.Item tineæ uentris animalia ſunt.Elminthes græci dicunt in inteſtini recti extremo repertæ. Has Gel.lumbricos appellat. Item tineæ ſunt uermes in aluearibus apibus noxii. Colu.li.x.Præterea ut tineæ,ſi apparuerint euertantur, papilioneſq; enecent, qui plærunq; inter alueos morãtes, apibus exitio ſunt. Nam & cæras erodunt,& ſtercore ſuo uermes progenerant,quos alueoꝝ tineas appellamus. Hinc tineoſus.a.um.ut aluei tineoſi,apud Colu.lib.x.

Tinia uaſa uinaria apud antiquos fuere,ut inquit Feſtꝰ. Nonius tineas appellauit, apud quos grandiora non erant,ueluti apud nos ſub hoc uocabulo habẽtur, nec ad eos uſus parata.His nanq; e ligno fabricatis muſta cum uinaceis noſtra ebulliunt,apud ueteres autem inter epitrapezia numerantur.

Tinnio.is.iui. itum. proprie de metallis dī, cum ex eoꝝ pulſatione ſonus efficitur. Tinnit enim aurum argentum, æs,ferrum, ſtannum orichalcum, & huiuſmodi. Hinc componit obtinnio,quod Apul.in Flo. ad aures tranſtulit cum ait.Ecquid illi aures obtinnirent.

Tinnulus.a.um.pe.cor.qd eſt acutũ,ut uox tinnula,& ſonus tinnulus,q reddit ex æneis uaſis,cũ pulſant. Ouidi. Tinnulaq; æra ſonant,& olent,myrrhæq;,crociq;.

Tintino.as pe.cor.ꝺcat ſono, ut tintinat apud Catul. in carmine ſaphico.Dicit & tintinno.is.iui.Afra. Tintinnire ianitoris impedimenta audio.

Tintinabulum,& tintinale inſtrũ æneum, uulgo campanellus,nomen factitium,a uoce quã facit tintin. Iuue.Et tintinabula dicas pulſari nemo tubas.

Tingo.is.xi.ctum.ꝺcat inficio,madefacio,ĩmergo.Mar. Mentiris iuuenem tinctis lentine capillis. Lact.li.iiii. Cum primũ cœpit adoleſcere,tinctus eſt a Ioanne propheta in Iordane flumine. Vir. Quid tantum oceano properent ſe tingere ſoles.i.immergere. Huius cõpoſitũ eſt Intingo.Pli.Omnibus q̃ condiunt quæq; intinguntꝰ deſideratum fœtorem tollit manducatum.

Tinctura infectio. Plini.lib.xxxvii. Adulteratur maxime tinctura,idq; in gloriam regis Ægyptii adſcribitur, qui primus eam tinxit.

Tinctile pe.cor.quod intinctum eſt.Ouid.de triſt. Et tinctile uirus.ſ.quod intinctum eſt ſpiculo ſagittæ.

Tintinaculi ſunt uirgatores q flagris cædunt ſontes ob noxam, & loris bubulis caſtigant fictitio uocabulo a ſonitu quem uerbera efficiunt. Nam dum uerberãt & cædũt flagris tinnitum reddere uident ex crepitu plagarum,quæ percuſſio a Plauto dicit tax per onomatopeiam a ſonitu quem reddit. Id genus homines flagratores dicebantur, quamuis quidam flagriones ponãt, ut ſint qui mercede flagris cæduntur.

Tiphernum ciuitas Vmbriæ,q̃ nũc ciuitas caſtelli dīno bilis alumno Gregorio, græcis latiniſq; līis apprime docto,ſicut eius opa eloq̃nter elucubrata manifeſtãt

Tiphys uir arte carpentaria celebris,q primꝰ gubernandi naues adminicula inſtituit. Sene.in Medea.Tiphys in primis domitor profundi. Apollonius in principio, τῖφυς Ἀρνιάδης σφέα κάκλιπε λῆμον,ibi aũt θεῶν,& alii interp̃tes ἀπαθὲς μὲν ἡμέρας τῷ ἡλίῳ νυκτὸς ὃ πρόσω τινα τῶν ἀστέρων ὃν καιρὸν τοῦτ᾽ ἐκμέρεσθαι.

Tipula pe.cor.uermis ſex pedes habẽs,ſed tãtæ leuitatis, ut ſuper aquam currens nõ deſidat. Plau. Neq; tipulæ leuius pondus eſt,quam fides lenonina.

Tiridates nomen proprium uiri magi,de quo apud Suetonium in Nerone,Et apud Pli.li.xxxvii.Erat & Romæ in ſeptima regione uia, quæ lata dicebatur locus ab equo Tiridatis regis Armeniorum nomen habẽs, ut P.Victor ſcribit.

Tiryns.this.generis maſc.fluuius eſt in Argo. Tiryns generis fœmi.nomẽ eſt patriæ Herculis in Peloponeſo,q̃ proxima Argo.A Plini.Tirynthia uocat. Vñ & Hercules tirynthius appellatꝰ eſt,q̃uis thebanus quoq; dicat.

Tiſiphone pe.cor.ultricem cædis ꝺcat.Eſt eñ vna ex furiis a cædibus plectendis dicta τίσις ultio uel pœna φόνος, uel φόνη,cædes aut mors, cui cura ſit mortis ultio. Hora.in Ser.Seruilibus utq; iam peritura modis Hecatem uocat altera ſæuam,Altera Tiſiphonem.

Titan,& titanus pe.pro.Saturni frater,Cæli & Veſtæ filius,qui etiam pro ſole ponitur, quoniam a titanibus duxit originem. Tradunt Titanas ſex fratres fuiſſe, & q̃q; ſorores,a Titea matre dictos,ut autor eſt Diodo. Ex quibus vnus fuit Iapetus pater Promethei Hyperionq; ,ex titanum numero,qui ſolis ac lunæ,ſtellarũq; motus obſeruaſſe,atq; demonſtraſſe primus fert. Ideo ſolis parens & aſtrorum fertur.Hinc ſol titan,luna titania a poetis dicuntur.Ser.ſic habet.Ferunt fabulæ titanas ab irata contra deos terra in eius ultionem creatos.Vnde & titanes dicti ſunt ἀπὸ τῆς τίσεως,id eſt ab ultione.Hi cum Ioue bella geſſerunt, quos domitos Iupiter ad inferos relegauit.

Titanus Saturni frater. Quo etiam noīe dictus eſt mõs Theſſaliæ a cãdore dictus.Titanis.idis. dicta eſt Luna.

Titio lignum aduſtum, quod ab igne extrahitur, ut eſt apud Eſaiam. Noli timere, & cor tuum ne formidet a

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

duabus caudis titionum fumigantium iſtorum.

Titillo.as.per blandimenta ingero, prouoco, commoueo, ut fit cum quis carnis pruritum ſentit. Nam titillari dicuntur ſenſus, quando mouentur, geſtiuntq; uoluptatis dulcedine. Verbum tranſlatū a titillatu alarū, ubi dulcedo ſcalpendi eſt, ſicut ſcribit Pli. li. xi. Lactan. li. vi. Ergo illecebræ iſtæ uoluptatum arma ſunt illius cuius unum opus eſt expugnare uirtutem, iuſticiamq; ab hominibus excludere. His blandimentis, & ſuauitatibus titillat animas. Scit em̄, quia mortis fabricatrix eſt uoluptas. Cice. in Cato. At non uoluptatum tanta quaſi titillatio in ſenibus.

Titus p̄nomen romanoꝝ eſt a τίω honoro, ſiue a tuēdo.

Titulus, index cuiuſcūq; operis. Vnde i ſtatuis ſiue pictu ris titulum dicimus literas, quæ uel artificis, uel eius cuius ſtatua, uel imago eſt, nomen demōſtrāt, uel tempus quo factum eſt, declarāt. Sueto. Plurima, & ampliſſima opera incendio conſumpta reſtituit, omnia ſub titulo tū ſuo, ac ſine ulla priſtini autoris memoria. Iteē titulus libri dicitur, qui uel qualitatem operis, uel nomen autoris, uel numerum oſtendit. Mar. Primus ubi eſt inquis, cum ſit liber iſte ſecundus, Quid faciam, ſi plus ille pudoris habet? Tu tamen hunc fieri ſi mauis Regule primum, Vnum de titulo tollere iota potes. Oui. li. de re. amo. Legerat huius amor titulū, nomēq; libelli. Dictus titulus a tuendo, quaſi tutulus, q̄ tueat factum autoris, & ſi quis alterius opus eſſe contendat, ueri opifícis indicet nomen. Per tranſlationem quandoq; ponitur pro laude & dignitate. Ouid. li. ii. Faſt. At tua proſequimur ſtudioſo pectore Cæſar Nomina, p titulos ingredimurq; tuos. Aliquando pro monumento. Apul. Auoꝝ & proauoꝝ titulus clarus. Tituli etiam dicti ſunt milites, q̄ſi tutuli, q̄ patriam tueant. Vñ & Titi p̄nomen ortū eſt. Perſi. Hic neq; more probo uideas, nec uoce ſerena Ingentes trepidare Titos.

Titulo.as. titulum impono. Hie. in prolo. ſup Pſal. Sciendum eſt centum quinquaginta pſalmos Dauid eciniſſe, quamuis aliorum nominibus titulentur.

Titi Liuii duo fuerunt, alter tragœdiarum ſcriptor, qui ob ingenii meritum a Liuio Salinatore, cuius liberos erudiebat, libertate donatus eſt. Alter patauinus, q̄ floruit ſub Auguſto, laudatur in hiſtoria quam ſit in narrando miræ iucunditatis, clariſſimiq; autoris.

Titubo.as. pe. cor. proprie pedibus inſiſtere nequeo, quales ſunt ebrii, aut infirmi. Quintil. Sed iugulaſti vulneratum, titubantem ſtrauiſti. Tranſfertur ad animum, ut apud eundem. Neq; ulla unquam tāta fuerit dicendi facultas quæ nō titubet, aut hæreat, quotiēs ab animo uerba diſſentiunt. Titubare quoq; lingua & dēte dicuntur. Lactan. de ira dei. Areſcant oculi, os tremat, lingua titubet, dentes concrepent.

Tithymalus pe. cor. genus fruticis, quæ à noſtris lactuca marina dicitur. Col. li. x. Tithymalus maiorum quoq; animalium uentrem ſoluit. Idem paulo ſupra. Maximuſq;, uel minimus annuus earum labor eſt initio ueris, quo tithymali floret frutex.

Tityrus pe. cor. nomen paſtoris. Vir. in Buc. Tityre tu patulæ. &c. & apud nos aries maior dicitur.

Tityus, Iouis filius, de quo Vir. lib. vi. Nec non & Tityon terræ omnipotētis alumnum Cernere erat. Hic ut ferē in fabulis, cum Latonæ uim inferre uellet, ab Apolline ſagittis confoſſus, apud inferos magno cum cruciatu demerſus fuit. Ouidi. lib. i. de Pon. Sic inconſumptum Tityi, ſemperq; renaſcens Non perit, ut poſſit ſæpe perire iecur. Huius magnitudinem corporis poetæ dixerunt fuiſſe nouem iugerum. Vnde Tibul. Porrectuſq; nouem Tityus per iugera terræ Aſſiduas atro uiſcere paſcit aues.

Tithonus pe. pro. fuit Laomedontis filius. Qui, ut fabulæ ferunt, cum iuuenis eſſet, & decorus, ab Aurora dilectus, & raptus fuit. Ex qua Memnonem genuit, ſed tandem poſt longiſſimam uitam, audita Memnonis filii morte, in cicadam uerſus dicitur, dicēte Horatio. Longa Tithonum minuit ſenectus.

Tante Ø

Tmolus pe. pro. mons Lydiæ, ut ſcribit Plin. lib. v. Croco florentiſſimus, & uitibus conſitus. Ser. ſcribit eum eſſe Ciliciæ. de quo Ouidi. Riget arduus alto Tmolus in aſcenſu, cliuoq; extenſus utroq; Sardibus hīc, illinc patuis finitur Hypæpis. Eſt ergo iuxta Sardis, quæ urbs ex Herodoti, Plinii q; teſtimonio in Lydia eſt. A quo nomen flumini datum eſt. Plini. lib. xxxiii. Non ſolitum inueniri, niſi in flumine Tmolo. Apud Col. li. iiii. Tmolus uidetur eſſe genus arbuſculæ, cuius flores ſint croceī. A poetis tñ q̄ñq; ſuperaddi i poſt t inuenimus. Oui. li. vi. Meta. Deſeruere ſui nymphæ uineta Tmoli.

Tante Ø

Tocos, a tĭcto pario, id eſt, quod corrupte dicim⁹ ſtocus præpoſitos, ſicut fœnus a fœtu, quia pecunia pecuniā parit. Tocos etiam genitrix uel parens, unde Theotocos dicitur dei genitrix.

Toga ueſtis cōmunis omnium Romanorum, tam fœminarum, q̄ marium, ſed prætexta honeſtiorum, toga uiliorum. Dicta toga a tegendo, q̄ corp⁹ tegat. Hæc laxa erat, & in ſinum multis criſpulis ſubtracta ſuccingebatur. Tibul. Et fluit effuſo cui toga laxa ſinu. Hinc Romani togati dicuntur. Virgi. Romanos, rerum dominos, gentemq; togatam. Quoniā uero in pace tm̄ togæ uſus erat (nam i bello, depoſita toga, chlamydem ſumebant, aut lenam) factum eſt, ut toga pro pace, ſicut arma pro bello ponatur. Plini. Vt dubium ſit, toga ne, an bello præſtantior fuerit. Togarum uero uaria erāt genera. Vt toga prætexta, toga uirilis, toga picta, toga regia, quæ erat auro & purpura intexta, qua reges utebantur, quæ a Liuio inter inſignia triumphantis numeratur, purpura ante uocitata, & erat ſine pictura. Tunica palmata, a latitudine clauorum dicebatur, quæ nunc a genere picturæ picta appellatur. Interdum toga accipitur pro peculiari habitu clientum, & ſalutatoꝝ, qui togati ibant ſalutatum ut ſportulam cōſequerentur. Mar. Mane, uel a media nocte togatus ero.

Togati, togis induti. Vnde Romani togati dicti ſunt, q̄ñ toga Romanorum propria erat. Sic hi, qui principes ciuitatis, officii gratia in forum deducebant, ſic deinde domum reducebant, quoniam togis amicti erāt, togati uocabantur. Iuue. Turbæ rapienda togatæ. Hi etiam per diminutionem togatuli dicebantur.

Togatæ comœdiæ, quæ ſcriptæ ſunt ſm ritus Romanorum, ſicut græcas fabulas, ab illorum habitu palliatas.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

appellamus. Nam græci ſupra tunicam pallium fere/bãt. Togatæ tabernariæ dĩr comœdiæ, in qbus nõ ma giſtratus, ſed humiles pſonæ inducunt. Dictæ taberna riæ, ꝙ olim tabulis domus cõmuniter tegerentur.

Tolero.as. uerbum eſt mala patiẽtis, a cuius participio fit toleranter, tolerantia, quæ ſic diffinitur a Speuſip/po. Tolerantia eſt perpeſſio laborum honeſti gratia. Et toleratus.tus. ut hoc eſt difficile toleratu, per ſim/plex l, ſemper ſcribitur.

Tollo.is. ſuſtuli, & ſm antiquos tetuli ſublatum ſignifi/cat eleuo, ſublimo. Plau. Tolle caput. Vlpia. Ius uicino non eſſe altius edere tollere. Aliquando tollere eſt ca pere. Virg. li. iiii. Geor. Et ſæpe lapillos, ut cymbæ inſta biles fluctu iactante ſaburram. Aliquando ſuſcipere. Sueto. de Neronis parente. Deceſſitq; Pyrgis morbo aquæ itercutis, ſublato filio Nerone ex Agrippina ger manici genito. Aliquando nutrire. Teren. Quicqd pe periſſet, decreuerunt tollere. Aliquando auferre. Cice. in Lelio. Solem enim de mundo tollere uidentur, qui amicitiam e uita tollunt. Aliquando differre. Plautus, Omnes tollo ex hoc die in alium diem. Aliquando in ferre. Virg. Tollentemq; minas, & ſibila colla tumen tem. Aliquando emendare, corrigere. Gel. lib. i. Var. in Saty. Meni. Vitium uxoris aut tollendum, aut feren/dum eſt. Compoſita huius uerbi ſunt Attollo, quod eſt in altum eleuo. Contollo, contra tollo. Plau, in Au lu. Contollam gradum. Extollo, in altum eleuo, exal/to, magnifico. Plaut. in Amphi. Deuolant angues iu/bati deorſum impluuium duo maximi continuo ex/tollunt ambo capita. Saluſtius. Ita eorum, qui ea fece re tanta habentur, quantum ea uerbis potuere extol/lere præclara ingenia. Interdum differo. Cecil. Abi in/tro, atq; iſthæc aufer, tamen hodie extollat nuptias. Protollo, & ſuſtollo, de quibus locis ſuis.

Tolles dicuntur, ꝙ tollantur, & tumeant. Cuius diminu tiuum tonſillæ, quæ ſunt in homine, ſicut glandulæ in ſue, cum tumor fauces occupat.

Tolutim pe. pro. quaſi uolutim, hoc eſt uolubiliter. Var ro. Vt equus, qui ad uehendum eſt natus, tamen tradĩ magiſtro, ut equiſo doceat tolutim incedere. Ade qui/tatio hæc ἐνδρομος a Iulio Polluce dĩ, quia carpatĩ cur ſu terram, & tollat uolubiliter, ac modice ueſtigia.

Tolutarius, ſiue tolutaris equus, quaſi uolutarius, a pe/dum uolubilitate, qui alio nomine aſturco, ab Aſtu ria Hiſpaniæ oppido appellatur. Hos gradarios uoca mus, qui molli gradu, & ſine ſuccuſatura geſtãt. Vnde Martia. Hic breuis ad numerum rapidos qui colligit ungues Venit ab auriferis gentibus aſtur equus. Se/ne. in epi. Aſturconibus inquit & tolutaribus mannis.

Tolutiloquentia, uolubilis locutio. Neuius. O peſtifera trux, acerba tolutiloquentia.

Tomacula, uel per ſyncopam tomacla, edulia ſũt, quæ fere ex iecore porcino minutatim conciſo & iam ſe/micocto, infuſis ouis crudis, & caſeo optimo, & liqua mine pipere aniſo gingibere fieri conſueuerunt, tegun turq; omento ſuillo. Plin. Tomacinæ appellantur quæ tomacula inſubres Galli, noſtris temporibus tomacel las. Iuuena. Candiduli diuina tomacula porci. Varro. Quotannis e Gallia apportantur Romam pernæ to macinæ & tomacæ, & petaſones.

Tomices pe. cor. græco nomĩe appellant, ex canabi im polito & ſparto leuiter tortæ reſtes, ex quibus funes fi/unt. Plini. lib. xvii. Tomice moris ſpinarum circum/lita. Victru. lib. vii. docet aſſeres tomice religandos. Puluilli quoq; quos in collo habent animalia, ne reſte ledantur, tomices uocantur

Tomentum lana breuis ac conciſa, quæ ex ueſtibus a ful lone poliendo detrahitur, & quicquid farciminis ex quacunq; re, ſiue ex fœno & palea, ſiue ex pluma fue/rit, quo culcitræ farciuntur. Varro. Poſtquam tranſie runt ad culcitras, ꝙ in eas fagos, aut tomẽtum, aliudue calcabant, ab inculcando culcitra dicta. Videtur autẽ tomẽtum deduci a τέμνω, quod ſignificat incido, ſicut & tomos, & tomicus. Sue. in Tibe. Adeo alimenta Dru ſo ſubducta, ut tomentum ex culcitra tentauerit man dere. Tomentorum aũt aliud leuconicum, ſiue lingo nicum dicebaĩ, quod fiebat ex lana alba cõciſa. Aliud circenſe, ex harundinibus conciſis factum. Idq; ſtramẽ tum habebatur populare triuialeq; non dicatum no/bilibus. Mar. Oppreſſæ nimium uicina eſt faſcia plu/mæ. Vellera lingonicis accipe raſa ſagis. Dictum cir/cenſe, ꝙ in circo Romano ſternebatur, illicq; egeſtoſi quieſcebãt. Sene. li. de beata uita. Nihilo miſerius ero, ſi laſſa ceruix mea in manipulo ferri acquieſcat, ſi ſuper circenſe tomentum, per ſarcinas ueteris linthei effluens incubabo. Mar. Tomentum conciſa palus cir cenſe uocaĩ. Hæc ꝙ leuconico ſtramina paup emit.

Tomos ciuitas in Ponto, ab eo dicta, ꝙ illic Medea Abſyrti fratris mẽbra fruſtulatim concidit. Oui. Inde tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra ſo ror fratris conſecuiſſe ſui. Item tomos fragmentum li bri abſciſſum, Quod tamen & pro ipſo libro, ſeu uolu mine imperfecto accipitur. Vnde Origenes tertium li broꝝ ſuoꝝ genus tomos inſcripſit, quos, ut ait Hiero. nõ poſſumus appellare uolumina. Idẽ ait. Edidit innu merabiles cõmentarios, quos ipſe appellat tomos.

Tomyris pe. cor. fuit regina nobilis Maſſagetaꝝ in Scy/thia, quæ Cyrum debellauit & interemit. De qua Hero do. & Iuſtinus ſcripſerunt.

Tomus thuriarius, canis marinus dĩ ab Athenæo.

Tondeo.es. totondi, tonſum, licet eius compoſita non geminent ſyllabam præteriti, & ſignificat lanam, ſiue capillos, & huiuſmodi incido. Hiero. in lib. Reg. Acci/dit ut tonderetur grex eius in Carmelo. Cice. lib. v. Tu ſcu. Regiæ uirgines, ut tonſtriculæ tondebãt barbam, & capillum patris. Et tondere paſcere, & aliquando ſe care. Virgi. lib. primo Geor. Tercentum niuei tondent dumeta iuuenci. Idem. Nocte arida prata tondentur, id eſt ſecantur. Huius uerbi compoſita ſunt, Attondeo quod eſt perfecte tondeo. Hiero. ad Marcellam. Et cur ua attondens uitem falce uinitor aliquid dauidicum cantat. Plau. in Cap. Sed utrum ſtrictim me attonſum eſſe dicã, an p pectinẽ neſcio. Detondeo, de quo ſupra.

Tonſo.as. frequentatiuum, vnde & detonſo. Gel. Capil/los dialis, niſi qui liber homo eſt, non detonſet.

Tonſus.a.um. participium, quod eſt coma abſciſſa, ut tonſus homo, ſicut intonſus capillatus. Hic tonſi mon tes, qui ſyluis carent, intonſi ſyluoſi. Var. Intonſi mon tes, & feris pleni. Aliquando tonſus ponitur pro minu to. Virgil. Tonſiſq; ferunt mantilia uillis. Tonſa oliua

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

dicitur, quæ minutis frondibus compta est, quasi a tonsore composita. Virgi. lib. v. Ipse caput tonsæ foliis euinctus oliuæ.

Tonsus. us. nomen, idem quod tonsio, & tonsura.

Tonsor, & tonstrix nomina uerbalia.

Tonsæ dicuntur oues. Hiero. in canticis. Dentes tui sicut greges tonsarum, quæ ascenderunt de lauacro. Et tonsæ dicuntur remi a circuncidendis fluctibus. Vir. li. vii Et in lento luctantur marmore tonsæ.

Tonsorius. a. um. quod ad tondẽdum pertinet, ut culter tonsorius. Vide in dictione Candeo.

Tonsilis & hoc tonsile, penultima correpta, quod tonsum est, ac in orbem & comam putatum, ut tonsiles oleæ, & tonsilis buxus.

Tonsilla, tõsillæ, palus dolatus in acumĩe, & cuspide præferratus, qui nauis religandæ causa in littore figitur. Acti. Tacete, & tõsillas in littore edite. Tonsillæ etiam diminutiuum a tole. Toles autem, ut inquit Festus, est tumor faucium. Et proprie fiũt circa uuam ex utraq; parte infra fauces, uocanturq; glandulæ, ob quandam glandis similitudinem. Possunt etiam dici tonsillæ, tanquam loca in quibus fistulæ, & cibalis, & spiritalis religatæ sunt, uel quia huiusmodi morbus tam uehemens, acutusq; est, ut non minus quam acutiores paxilli pungat.

Tonstrina penul. produ. locus in quo tonderi solet. Plautus in Asina. Libanum in tonstrinam iusseram ueni re, is nullus uenit.

Tono. as. aui. atum. & tono. is. tonui, itum. Varro in Eu. Sonitus matris deum tonimus tibi semiuiri. Et a tonatum fit tonatio, a tonitum fit tonitus. Est autem tonare tonitum reddere, sonare, alte loqui. Huius composita sunt Attono, vnde attonitus, stupefactus. Virgi. Talibus attonitus iussis. Contono simul tono. Hieron. ad Heliodo. Diuinis uocibus Euangelium contonat, non potestis duobus dominis seruire. Circuntono, circumstrepitum facio. Hora. in Ser. Hunc circuntonuit gaudens Bellona cruentis. Detono. intono, ualde tono, ut Intonuit de cælo dominus. Hora. ĩ Epo. intonata protulit. Pertono, perfecte tono, resono. Hiero. contra Helui. Quando uero uox illa pertonuit, tempus breuiatum est, reliquum est, ut qui habẽt uxores, sic sint, quasi non habentes. Et omnia habent penul. corre.

Tonitrus. us. & tonitru, & tonitruum declinari potest. Ouidi. lib. ii. Meta. Vnde solet tonitrus, & flumina mittere terris. Iuue. Et facient optata tonitrua cœnas. Est autem tonitrus, ut in quæstionibus docet Seneca, nubis ictæ sonus, qui & tonus dicitur.

Tonescit, tonus fit. Var. Tonitribus templũ tonescit.

Tonitro. as. tonitrũ facio. Hierony. in Psal. expositione. Quando tonitruat deus, similem uocem facit rotæ.

Tonus græca uox est, nam græci τόνον dicunt sonum Vnde accentum quoq; tonon appellant, quos ueteres nostri imitati tenorem, quasi tonorem accentum uocauere. Et tonus, qui & tonitrus. Item tonus, neruus, q ex utraq; parte stomachi est. Item tonus spacium, id, quanto abest a terra circulus cæli citimus, hoc est lunaris, centum scilicet uigintisex millia stadiorum, ut inquit Martianus, quoniam ut in sonis iteruallum, cum legitima quantitate minimum ex duobus sonis inter se diuersis, ita in cælo minimũ a terra spatiũ ad lunam tonum appellare placuit. Huius mensuræ dimidium hemitonium. Tonus uero cum hemitonio proportionem facit sesquiplam, hoc est sesquialteram.

Tophus genus lapidis asperi, qui de facili in arenam resoluitur. Ouidi. Et leuibus tophis. Hinc tophinus, & tophaceus adiectiua. Sueto. Quæ tophina, ac lignea antea erant. Plini. Est alba, rufa, columbina, argyllacea, tophacea, arenacea.

Topos latine locus. Topicus localis. Vnde Aristo. & Cice. topica libros appellarũt, id est locorum sedes, in quibus huiusmodi loci demonstrantur. Hiero. Non topica, id est locales sedes argumentorum.

Topiarium dicitur opus ex arbore, aut frutice, aut herba factum, ad decorem, ut sunt testudines, cameræ, naues, auiculæ, & huiusmodi, quæ ex buxo, uel hedera, & huiusmodi, quarum natura sequax est & flexibilis, fieri consueuerunt. Dictum topiarium ἀπὸ τῶν τόπων hoc est a locis, quæ in his uaria constituuntur. Quæ & topia ab idoneis scriptoribus nuncupantur. Victr. li. vii. Habentes deorum simulachra, seu fabularum dispositas explicationes, nõ minus troianas pugnas, seu Vlyssis errationes per topia, cæteraq; quæ sunt eorum similibus ratiõibus ab rerum natura procreata. Quidam a funiculis, quos in oleo terendo circumligatos instrumentis illis, topia græci uocant. Cice. ad Q. Fratrem. Topiarium laudaui, ita omnia cõuestiuit hedera. Pli. Accedit in topiario opere lauri genus quæ taxa dicitur, ramos spargit, a radice topiarii ac coronarii operis. Hinc topiarii dicuntur, qui topiaria faciũt, sicut coronarii, qui faciunt coronas. Idem. statiuæ myrti genera topiarii faciunt. Et ars ipsa topiaria dĩ, ut argẽtaria. Cic. Vt deniq; illi palliati topiariam facere uideant.

Topeia, a græcis dicuntur chordæ τοπεῖαι.

Topothesia, dici potest loci positio, uel descriptio, nam topos locus, thesis positio

Toparcha dĩ ille qui vnius regionis uel loci curã admi nistrat, q̃ toparchia uocabat. Euse. in histo. Eccle. Abagarus Vchame filius, toparcha. Erãt em̃ in Arabia p̃fecturæ, quas etiam tetrarchias appellarunt.

Tornus instrumentũ fabrile, quo ligna polita reddunt.

Torno. as. seu torneo ad tornum polio. Pli. lib. xxxvi. Lapis est, qui cauatur, tornaturq; in uasa coquendis cibis utilia. Item tornare est circumagere. Idem in eodem. Quarum in officina turbines ita uibrati pependerũt ut puero circumagente tornarent. Hiero. in Esai. usurpauit torneo nisi textus falsus est. sic enim ait. Et circino torneauit illud. Hinc detorno, quod est de aliquo torno. Pli. lib. xiii. Lignum grande intus, firmæq; duriciæ, ex quo uelares detornant annulos.

Tornatile pe. cor. quod torno factum est.

To corasion latine puella dicitur.

Toreuma. atis. & toreumatum, opus politum, cælatum, τορεύω enim sculpo, & cælo significat. Sunt autem toreumata opera delicate, & eleganter sculpta, siue cælata. Salu. Tabulas signa toreumata emunt, τορευτὴν cælatorem græci dicunt. Toreutice ars ipsa, quæ & anaglyptice sculptor, & cælator, scribit Pli. lib. xxxiiii. primum Phidiam artem toreuticen aperuisse & demonstrasse, quã Polycletus Sicyonius mox erudiuit, ac con

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſumauit.Martia.Artis Phidiacæ toreuma clarum.

Torus,lectus,ab intortis herbis dictus. Vir. Inde toro pater Æneas ſic orſus ab alto. Toros etiam appellamus pulpam carnis muſculoſam,in qua eſt robur, & ualentia,ut ſunt partes membrorum neruoſæ calloſæq; & in ſe propemodum collectæ. Taxat Hiero. diaconum cui ceruix taurina eſſet toris adipeis intumeſcens. Vñ toroſus.a.um.ſcribit Colu.parandos eſſe boues nouellos ceruice longa,& toroſa. Vale.Flaccus.protulit,horrendoſq; toris informib⁹ artus,quod & de uenis quoq; dicitur, cum uaricum in morem quibuſdam in locis turgeſcunt.Cor.Celſus li.vii. Ac per ipſos uenarum toros inæquale eſt.in herbis.Pli. utitur hoc uerbo de Inula ſcribens.Breuioris eſt,ſed toroſior,amariorq; Inula. Colu.lib.iii. Arbuſtiuam uitem, quam putare tam alligare diligenter oportet. Nam in ea fructus uis maxime conſiſtit,diutius perennat, quæ firmis toris, & idoneis locis religata eſt.

Torulus dimi.pro carne muſculoſa. Eſt & torulus quaſi torus quidam.i.lectus.Plau.in Am.Tum meo patri torulus inerit aureus ſub petaſo. Victru. etiam torulum dici tradit ex arbore exciſa.Vbi accipi uidetur pro materie torta & callo ligni in ſe conuoluto.

Torale,& per apocopen toral,a toro,mappa longa, quã ſuper lintheola ponimus, & omnia lecti ſtragula toralia dicuntur.Hora.Ne turpe toral, ne ſordida mappa. Nam ſuper toros ſternũtur ueſtes ſtragulæ purpureæ ſeu uirides,aut uerſicolores. Idem in ſermo. Et tyrias dare circum illota toralia ueſtes.

Torniamen,ludus erat q troia dicebat, quaſi pro troiano agmine dicatur troniamen.

Torqueo.es.ſi.ſum.& tortum,ſignificat inflecto.Pli.Nec tantum binas per diuerſas coaſſationes ſubſterni capita earum præfigi clauis ne torqueãtur.Vir.li.ii.Geor. Ithureos taxi torquentur in arcus,id eſt torquendo fiunt.Teren.Vide,ut ille ſibi os contorſit carnifex. Hinc Aliquando torquere ponitur pro gyro celeri rotare. Virgil. Aſt illum ter fluctus ibidem torquet agens circum.Aliquando pro torquendo iacere. Idem.In medios telum torſiſti primus achiuos.Aliquando pro gubernare,ut Cælum & terras qui numine torquet. Aliquando p ſuſtinere, ut Vbi maximus Atlas Axem humero torquet.Aliquando pro tormentum inferre.Lactan.lib.iii.Beatus eſt igitur ſapiens in tormentis. Sed cum torquentur pro fide,pro iuſticia,pro deo, illa patientia doloris beatiſſimum faciet.Dona.Torquemus hominem,extorquemus ueritatem.Hinc tormentum & tortura.Aliquando pro filare, ut eſt illud Iuue.Penelope melius,melius torquetis Arachne. Aliquãdo pro trahere,ut Virg.Torquent ſonantia ſaxa. Huius compoſita ſunt Abſtorqueo, quod eſt torquendo aufero. Contorqueo.Virgi.lib.i.Geor. Proluit inſano contorquens uertice ſyluas Fluuiorum rex Eridanus.i. euertens.Detorqueo,diſtorqueo,extorqueo,intorqueo,intertorqueo,obtorqueo,contratorqueo,retorqueo, retrotorqueo,iacio,remitto.Cic.in Cato. Quo quidem me proficiſcẽtem haud ſane quis facile retraxerit, nec tanquam pilam retorſerit.Et retorquere eſt rurſus flectere.Colu.lib.v. Id, ut ſcite fiat meminerit alligator, ne retorqueat ſarmentũ, ſed tantum inflexum deuinciat. Prætorqueo, anteflecto. Idem lib.iiii. Sed Iulius Atticus prætorto capite,& recuruato,ne paſtinatum effugiat prædictum ſemen demerſit.

Tortus.a.um.quod non eſt rectum,ſed flexum.Aug.Habes unde corrigas,quod in te tortum eſt.

Tortum, machina ad torquendum ſaxa. Pacu.Nam in tenebras ſæpe lacerabo fame clauſum,& fatigans artus torto diſtraham.

Tortuoſus, ſa, ſum, quod eſt tortum. Cicero in Lelio. Neq; enim fidum poteſt eſſe multiplex ingenium, & tortuoſum.

Tortile pe.cor. quod retortum & replicatum eſt.Ouidi. Tortilis a digitis excidit anſa meis.

Torto.as. frequentatiuum, ſignificat uehementer torqueo. Pomponius, Ibi inſilui in cocleatum eculeum, ubi tolutim tortor.

Tortor,qui torquet,ideſt cruciat,uel ad quæſtionem ponit,uel qui lapidem tormento iacit.Vñ ab Ammiano tortores baliſtarum appellati ſunt, qui ex baliſtis tela contorquent,& iaculantur.

Tortura,ſupplicium,ut in ſacris literis. Seruo maliuolo tortura,& compedes.

Tortiuum uinum eſt,nouiſſime expreſſum,ut apud Catonem.

Torculum,quod uſu torculare, & per apocopen torcular,pe.pro.ædificium uinarium,& machina a torquendo, quo uua torquetur. Prælum a præluendo,pro trabe accipi ſolet, qua uuæ calcantur. Lacus qui continet muſtum prælo ex uinaceis expreſſum. Improprie aũt lacus,prælum,& torcular,pro eodem accipiunt.

Torcularius.ria.rium.quod ad torcular pertinet. Varro Si ſit centum iugerum habere oportet uaſa torcularia inſtructa trina.

Tormina, genus morbi, a torquendo, cum dolore torquentur inteſtina exulceratione.Græce dyſenteria, ut lib.iiii.ſcribit Celſus.Ex his cruor manat,frequens deiiciendi cupiditas,dolor in ano eſt. Plini.Menta aſtrum torminibus cholericis efficaciſſimum. Hinc tormino ſi, qui eum morbum patiuntur, quos & dyſentericos græco uocabulo appellant. Cice. Ita dicimus grauedinoſos,quoſdam torminoſos. Noni. Tormines maſculino genere protulit. Hippocrates mortifer⁹ eſſe ſignũ in dyſenteria ſi carnes egerãtur. Galenus ſcribit dyſenteriam fieri, quando materia exuberans calore æſtatis inficitur,& fit ſalſa.

Tormentum, ſupplicium quod datur alicui, ad perquirendam ueritatem,uel ad cruciatum inferendum, ut eſt illud. Omnes ſancti, quanta paſſi ſunt tormenta. Var. meſſis trituram tormentum appellat, q ibi frumentum teratur. Et tormẽtum generale uocabulum eſt omnium machinarum,ſaxa,tela,& id genus uaria torquentium.Cæſar.ii.com. Ad extremas foſſas caſtella conſtituit, ibiq; tormenta collocauit. Dicit aũt tormentum a torquendo, ἐπὶ τῶν εἰς βάσανον ἢ βασανισμὸν ἢ σῆμα βασανίζεω. Torméta etiam numerant inter pbationes artificiales,quas græci ἄτεχνους uocant.

Torques,& torquis,tam maſculini q̃ fœminini generis, ſm Probum, ſignificatq; circulum aureum, flexilem, obtortum,colli ornamentum,& ſummi pectoris. Propertius.Torquis ab inciſa decidit unca gula.Gelli. Ca-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

put galli præcidit, torquem detraxit, eamq; sanguinolentam in collum posuit. Refert Pli. torquibus aureis auxiliares externos donatos fuisse a Romanis. At ciues non nisi argenteis. Scribit Vege. lib. ii. Quibus aureus torquis, ob uirtutis premium dabatur, & hi duplas consequebantur annonas.

Torquatus, cognomẽ Titi Manlii, qui ad Anienem occiso gallo torquẽ detraxit. Hic est ille Torquatus Manlius, cuius iniussu cum filius aduersus hostẽ, a quo ꝓuocatus fuerat, pugnasset, eoq; occiso, equestria spolia uictor ad patrem tulisset, subito eum, ꝙ aduersus edictũ suũ, & rei militaris disciplinam fecisset, iussit occidi.

Torris, lignum teres cum ardet. Titio torris extinctus. Lactan. Titionem uulgus appellat extractum foco torrem semiustum, extinctum.

Torreo. es. torrui, tostũ, sicco, atq; arefacio. Quod etiam de frigore potest intelligi. Varro. Frigore torret. Sed usurpatur quandoq; pro urere. Virgil. Iam rapidus torrens sitientes sirius indos. Quandoq; pro assare. Plini. lib. xix. Si radicem betæ in pruna tostam superederint, ardorem extingui, unde carnes tostas appellat vulgus Quandoq; pro uertere, miscere. Luca. Ingẽtes fato torrente ruinas. Quidam hoc uerbum, ἀπὸ τοῦ τορεύειν deriuant, quod est sculpere, cælare.

Torresco, torridus fio. A quo retorresco, rursus coquo, uel rursus uro. Col. lib. iiii. Deinde fata non ita nutriũt ut ante conualescant, q̃ retorrescant.

Torridus. a. um. quod est aridũ. Vnde æstas torrida dr̃. Hinc retorridus. Col. li. iii. Nisi eum recideris, arbor tota fiet retorrida. Et inde torrida zona, quæ an sit habitabilis uel non, aliis ad dicendum relinquo.

Torrefacio, comburo, coquere facio, aut multum calefacio. Columel. lib. ii. Et subinde oportunis solibus torrefacta proteritur.

Torrido. as. pe. cor. significat comburo.

Torrens nomen generis masculini, significat fluuium q̃ nõ de fonte, neq; de uiua aqua, sed a pluuiis, uel de mõtibus in ualles descendit, & in mare uadit, & æstate sic catur, aquis uero hyemalibus inundatur, & currit, dictus torrens, ꝙ in caloribus & siccitatibus torreat, id est arescat. Sed quoniam quando augetur subitis imbribus cum maximo impetu per præcipitia defertur, propterea dicimus res torrentes quæ concitatæ uehementes sunt, ut genus dicendi torrens. i. concitatum. Et tũc est participium. Virg. Hic tm̃ boreæ curamus frigora quantum, Aut numerũ lupus aut torrentia flumina ripas. i. cõcitata, & rapida. Interdũ sumit̃ pro fluuio. Hie. in psalmis. Inebriabunt̃ ab ubertate domus tuæ, & torrente deliciarũ tuarũ potabis eos, nõ siccabit̃. Hinc torrentior & torrentissimus. Iuue. Et Isæo torrentior, id est uolubilior, uehementior.

Torpeo. pes. pui. piger sum. Vir. lib. iii. Geor. Confertoq; agmine cerui Torpent mole noua, & summis uix cornibus extãt. Hinc torpesco, piger fio. Sal. in Iug. Cæteræ ingeniũ, quo neq; melius neq; amplius in natura mortalium est, incultu, atq; discordia torpescere sinunt.

Torpor, animi & corporis debilitatio, a torpedine pisce cuius contactu corpus hebescit.

Torporo. as. pe. prod. torporem induco. Turp. Stupidus astat, ita eius aspectus torporauit hominis amore.

Torpedo piscis genus, qui limo mersus occultat se, & pisces supra natantes torpentes facit, postq̃ uero obtorpuere, deuorat. Ponitur & pro pigritia.

Toruus, ua. um, a terendo, e. in o. mutata, ut ait Seruius. Vel a tauris, qui irati cum quadam truculentia respectant. Nam toruitas proprie taurorum est, uel a torto aspectu. Hinc aduerbia torue, toruum, & torua. Plaut. Quid me torue aspectas? Apule. Cum toruum in eos intueretur. Virgil. Talibus Æneas ardentem & torua tuentem lenibat dictis.

Totum, & omne sic differũt, ꝙ totũ dicimus uniuscorporis plenitudinẽ, omne de uniuersis, ut totũ auditorium habet scholasticos. i. plenũ est auditoriũ scholasticis. Omne auditorium habet scholasticos. i. omnia auditoria. Poetæ tamen ista confundunt. Fit aũt totus, a tot, q̃uis tot breue sit, tot9 uero productũ. Quotus nero remanet breue. Sciendũ, ꝙ si totũ est pluralis numeri, partes quoq; pluralis numeri esse debent, ut binas literas a te suscepi, quaꝫ alteris mihi gratularis, alteris significas te esse icolumẽ. Si uero totũ licet pluralis sit numeri, singulare habeat, tum partes singulares esse debent, ut delector duobus poetis, altero græco, altero latino.

Totidem, significat tot similiter, seu plane tot, nec plures, nec pauciores.

Toxicum dictũ est, quasi taxicum, ut inquit Plin. Qm̃ taxos arbor est ueneni præsentissimi, adeo ut si iumenta taxi folia comederint, emorianť. Hanc quidã Smilacẽ dixere, & esse in Arcadia, tam præsentis ueneni, ut si qs sub ea dormiat, cibumue capiat, moriať.

T ante R

Trabea, pe. cor. nomen poetæ, cui inter comicos octauus locus assignať. Huius meminit Cice. lib. iiii. Tusc. Et de finibus. Est & trabea genus uestis. Cuius tria sũt genera, ut Suet. lib. de genere uestiũ inquit. Vnũ quod diis sacrať, tantũ de purpura. Aliud purpureũ quod habet aliquid albi. Tertiũ augurale, ex purpura & croco mixtũ. Erat aũt uestis togata purpura circũducta sub tegmĩe puniceo, quã aureæ fibulæ annectebãt. Vir. de trabea regali ait. Ipse quirinali lituo, parmaq; fedebat Succinctus trabea, leuaq; ancile gerebat Picus equum domitor. Hinc trabeati, qui trabea sunt induti. Ouidi. lib. de Fastis. Hoc igiť uidit trabeati cura Quirini, Cũ rudibus populis annua iura daret.

Trabs, & trabes, trabis, utroq; modo dicit̃ genere fœminino. Dicta a trahendo, ꝙ in altum trahatur. Proprie trabs, ut Festus ait, sunt duo tigna ædificii gratia simul compacta. Nam cum simplicia sunt non trabes, sed tigna dicuntur, quamuis abusiue pro uno ligno quandoq; dicatur.

Trabica, nauis dicta est, ꝙ sit trabibus confixa. Pacu. Labitur trabica in alueos.

Trabales, species tormentorum a trabibus. Hora. lib. Carmi. Te semper anteit sæua necessitas, clauos trabales. Augusti. super Ioan. Qua iusticia illa tanq̃ trabali telo percussi.

Trachea, uel trachia, arteria pulmonis, quæ & spiritalis fistula dicitur. Vide in Fistula.

Trachelus, pe. prod. collum, spina a uertice ad finem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Trachys,latine aſperum.Hinc trachino,trachinas,aſperum facio.

Trachina,oppidū campaniæ,quæ nunc interpoſita a, Tarachina,uel tarachinæ,arum tm̄ pluraliter,quod etiam Anxur antea dicebaſ. Nunc aūt taracina uocatur,uide ſupra.Eſt & Trachina ciuitas Theſſaliæ,quæ Heraclea ab Hercule cognominata eſt.Hinc ab Ouidio trachynius dictus Ceix cōiunx Halcyones. Græci trachina uocant aſpera.Vnde taracinam,quaſi trachinam ab aſpretis dici autumat Strabo. Et a trachyna Theſſaliæ Sophoclis tragœdia trachiniæ dicta eſt.Vnde Cice.li.ii.Tuſcu. Quas hic uoces, apud Sophoclem in trachiniis edit.

Trachoma,pe.pro.Græce enim τράχωμα uocaſ ſcabricia palpebrarū interior, ſicut in eadē parte glabritas, hoc eſt defluuiū pilorū madroſis,& milphoſis.

Trachonitidis regio,pars iudeæ, quā ferunt inter montem Libani,& lacum tiberiadis ſitam eſſe. Cuiꝰ tetrarches fuit Philippus iuxta Euangelium Lucæ.Et eſt ut Hiero.inquit,trans Boſram Arabiæ ciuitatē in deſerto contra hauſtralem plagam, quaſi ad Damaſcū reſpiciēs.Hanc gentem inſtituit Cis filius Aram,ut ſcribit Ioſephus lib.i.antiquitatum.

Tractoria,organa appellat Victru.machinas qbus onera pertrahuntur.

Trado,is.tradidi,traditū,ex trans & do n.& s.abiectis, ſignificat in poteſtatē do.Teren,in Phormio. Verū ſciēs tacitū cauſam tradere aduerſariis etiā ne id lex coegit.Tradere etiā docere eſt.Augu. Quicquid de arte loquendi,& differendi, quicquīd de dimenſionibus figurarꝝ,& de muſicis,& de numeris ſine magna difficultate,nullo hominū tradente,intellexi.Itē ſignificat dicere.Gel.Demoſthenē tradūt,& ueſtitu cæteroq; cultu corpis nitido uenuſto nimiſq; accurato fuiſſe.Item mandare,ut cū dicimus. Memoriæ traditū eſt. Itē fidei alicuius cōmittere, ut Nuper mihi tradidit Ægon. Item quaſi uendere.Hier.in Gene.Pecunia digna tradat eā mihi corā uobis in poſſeſſionē ſepulchri. Itē permittere,nam in ſacris literis,dei a quouis ſeceſſio, ſiue deſtitutio nomīaſ.Vnde apoſtolus ad Romanos.Tradidit illos deus in reprobū ſenſum, id eſt a deo pmiſſi ſūt deferri in reprobum ſenſum.

Traduco,is.pe.pro.ex trans,& duco,in quo n.& s.ſimiliter abiiciunſ,ſignificat de loco ad locū duco. Cæſar.i. com.Heluetii p anguſtias,& fines Sequanorꝝ ſuas copias traduxerāt,& in Heduorꝝ fines puenerūt. Amb.trāſduco uſus eſt.De profundo ad lumen extrahūt fluctuātes, de infimis adſuperna tranſducūt. Aliqñ traducere eſt ad ulteriora ducere.Plau.Traduce apud lineam pluſculum.Aliqñ transferre.Mar.Traducta eſt Getulis.Vnde & traducere librū ex una lingua in aliā quidam dicūt,hoc eſt interp̄tari. Aliqñ agere, ſiue p̄terire.Cic.Ser.Sulp. Qua ratiōe nobis traducendū ſit hoc tp̄s.Aliqñ deridere,& infamia afficere,& uelut in exēplū ꝓponere,ut eſt apud Euange.Ioſeph cum eſſet uir bonus,& nollet eā traducere,Mar. Multoq; magis traduceris Apher.Et traducere,nutrire,fouere, ſuſtinere. Iuue.Altera quos nudo traducit Gallia talo.

Traduces,in uitibus dīr,qui aliunde tracti, ac ꝓpagati ſunt.Var.lib.i.de re.ruſt. Arbuſta,ubi traduces poſſint fieri uitiū,ut mediolanēſes faciūt arboribus, qs uocāt opulos.Var.appellat traduces rūpos,ubi ex arboribꝰ, in arbores traductis uitibus,uinea fit.Huius ſingularis ntūs eſt tradux.Colu.li.xi. Si tradux ducē nō cōtingit, media uirga inter eas deligeſ. Trāſferturq; ad genitu ram ex corpore in corpus, de qua doctores eccleſiaſtici.Aliqñ ad liguas.Vnde fama dicta a Tertulliano ſerpere in linguarū traducēs & aurium, propterea q̄ fama in his qui loquunt̄,& his qui audiūt traducit,& qſi ſerpendo p linguas rumigerulorum,& aures curioſorꝝ capit incrementum.

Tragos latine hircus.Vñ tragœdia.Rurſus tragos herba q̄ alii ſcorpion uocant,ſemipede alta foliis puſillis racemis rubentibus, grano tritici. Hinc paratragedo uerbum Tragus conchæ genus mali ſaporis. Suidas. τράγος πρὸς ὃ τραχὺ σέρμα ἔχειν, τράχος ὡς ὧν ἢ πρὸς ὃ φαχεῖαν φώνην ἔχειν ἢ ἀπὸ τοῦ φέχειν. καὶ τραγᾶν φασὶ τὰς ἀμπέλους ὅταν μὴ καρπὸν φέρωσι.

Tragum neutri generis genus piſcatoriæ retis,quod & uerticulum dicitur.

Tragœdia,pe.cor,q̄uis apud græcos producaſ ἀπὸ τοῦ τράγου καὶ τῆς ᾠδῆς, hoc eſt ab hirco, & cantu,quaſi hyrci cantus. Nā hyrcus dabaſ in p̄miū tragicis auctoribus, qui ruſtici & paſtores erāt. Vel ab hyrco uineaꝝ hoſte, & a cātilena. Vel q̄ uter eius muſti plenus ſolēne p̄miū cātoribus erat.Hora.Carmine qui tragico uilē certauit ob hyrcū.Alii a fece putant q̄ græcorꝝ qdā Trigan & triga uocant,appellatā,q̄ ora ſua faucibus ꝓlinebāt ſcænici,ante uſum p̄ſonaꝝ ab Æſchilo repertū. Idem. Ignotū tragicæ genus inueniſſe camœnæ Dī & plauſtris uexiſſe poemata Theſpis,Quæ canerent,agerētq; infecti fecibus ora.

Tragicus,quaſi hyrcinus,q̄ tragœdiam ſcribit. Tragice aduerbium,ſignificat crudeliter, quaſi more tragico.

Tragœdus,qui tragœdiam canit,& recitat.

Tragelaphus.pe.cor.ſpecies cerui,qui hyrco,& ceruo ſimilis eſt barba,& uillo diſtans,ab aliis dicit hyrcoceruus,τράγος hyrcus,ἔλαφος ceruus,de quo in Deute.hī.

Tragopogus,pen.pro.herba in acetariis laudata, quæ a quibuſdā barbula hyrcina,ab aliis come, q̄ folia habet inſtar croci in rotundū ſparſa, uulgo barba petræ dī in Gallia trāſpadana,cōponiſ aūt ex τράγος q̄ ꝓcat hyrcū καὶ πώγων barba ut iure hyrcobarba nomieſ.

Tragonia herba, quæ adalligata triduo dicitur conſumere lyenes.

Tragion ſiue trogonis, herba quæ naſcitur in Creta iunipero ſimilis.

Tragopa,auis in Æthiopia, quæ cornibus arietinis præfert caput armatum.

Tragemata,bellaria,ſm Macro. id eſt omne menſæ ſecundæ genus.

Tragea,ſiue tragia inſula una ex cycladibus. Exq̄ Theogiton peripateticus Ariſtoteli familiaris.

Tragula genus teli,haſta dī,q̄ ſcuto infixo trahatur. Salu.lib.iiii.Hiſto. Auidiſſimis, atq; præparatis ducibus & Metellus ictu tragulæ ſauciaretur. Plau.in Epi.Tragulam in te iniicere adornat, neſcio quam fabricā facit.Et tragula rete,quod uulgo nunc tractam uocant. Plini. Vſus ſuberis anchoralibus maxime nauium, piſcantiumq; tragulis,& cadorum obturamentis. Dicta

tragula

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tragula,q̄ ex undis,ut plurimum trahatur.
Tragurīū,insula in mari adriatico,adiacēs Dalmatiæ,ī qua ciuitas eiusdem nois. Autor Ptole.lib.ii.
Traho,xi.ctum.p uim duco. Trahimur inuiti, ducimur uolētes. Vir. Altaria ad ipsa trementē traxit. Aliq̄ sim pliciter ducere. Lac.li ii. Nec quicq̄ possit esse oīno, qđ nō originem a deo traxerit. Aliq̄ leuare. Cice. Atq; ēt ex puteis iugibus aquam calidam trahit. Aliq̄ ptra here. Sal. in Iug. Adherbal,ubi itelligit oīes fortunas suas in extremo sitas,hostem infestū,auxilii spem esse nullam,penuria reꝝ necessariaꝝ bellū trahi nō posse. Aliq̄ remouere. Salu. Nisi ea res lōgius nos ab icepto traheret. Aliq̄ extēdere. Virgi. Ille horridus alter desi dia,latamq; trahēs inglorius aluum. Aliter idem usus est. Necnō & uario noctem sermone trahebant. i. terebant,uel consumebāt. Huius uerbi composita Abstraho,attraho,ad me traho. Cice. Treb. Me qui te nō Romam attraham,te qui huc aduoles. Cōtraho,detraho, distraho,extraho,intraho,pertraho,perfecte seu ad finem traho. Protraho,differo,prolōgo. Terē. in An. Impetrabo, ut aliquot saltem nuptiis protrahat dies. Intraho,intro traho. Apul. lib. ii. Met. Iam dies aderat diuino destinat⁹ uadimonio, & sol inclinatus ītrahebat uesperam. Retraho,retro,seu rursus traho. Item. Postq̄ poeta uetus poetam nō pōt retrahere a studio. Sal. Fuere tū extra cōiurationem cōplures,q ad Catilinā ī initio ꝓfecti sunt. In his erat Fuluius senatoris filius, quē retractū ex itinere,parēs necari iussit. Hie. in Exo. Retrahe manū tuā in sinū tuū. Subtraho,pprie ſcat sub,si ue de medio aufero. Lac. li. ii. Qui uel morte subtracti uel absentia fuerāt separati. Hiero. ad Iuli. Audio Faustinam tibi subita dormitione subtractam. Q̄q̄ furripio,furor. Plau. in Cas. Nam peculii probam nihil trahere addecet clam uiro,& q̄ habet partē eius haud cō modi est,quin uiro,aut subtrahat,aut stupro iuenerit.
Tracto frequentatiuum est,quasi frequenter traho, uel sursum traho. Terē. in Heau. Hæc arte tractabat uirū ut illi⁹ animum cupidum inopia incenderet. Et tracta re est mereri,ut bene tractasti me,id est, bene meritus fuisti de me. Itē differere,q̄ ea,de quibus differimus frequenter tangere uidemur. Hic tractatus. Item frequenter tangere. Colu. lib. vii. Talis notulæ uirulos oportet, cum adhuc teneri sunt,consuescere manu tractari. Iuue. Per puppim & duros gaudet tractare rudentes. Itē exercere,ut quod medicorum est,promittunt medici, tractant fabrilia fabri. Item gubernare. Cice. Bru. Fuit in Cilicia mecum tribunus militum, quo in munere ita se tractauit,ut accepisse ab eo beneficium uiderer, non dedisse. Huius composita sunt Attracto. Hiero. in Gene. Si attractauerit me pater meus,& senserit,timeo putet sibi uoluisse me illudere. Contracto, detracto, retracto,obtracto,quasi aduersus aliquem tracto. Pertracto,perfecte tracto.
Tractus.us.spatium,regio,plaga. Vir. Indicio tractu surgens oleaster eodem.
Tractim aduerbiū,ſcat trahendo in longum sine intermissione,longo tractu,diutine. Plau. in Amp. Quid si ego tractim tangam,ut dormiat. Virg. Tum sonus auditur grauior,tractimq; susurrat.
Traha,genus uehiculi,sine rotis, quo coloni utuntur, a trahendo dictum. Hiero. in li. Para. Et fecit sup eos tribula,& trahas,& ferrea carpenta trāsire. Vir. li. i. Geor. p epenthesim traheæ dixit,sicut nauita,pro nauta, tribulaq;,traheæq;,& iniquo pondere rastri.
Trahax,auidus,rapax oīnia ad se trahens. Plau. Eho lutum lenoniū,eho sterquiliniū publicū,impure, inhoneste,iniure,illex,labes populi,pecuniæ accipiter, auide,atq; inuide, procax,rapax, trahax trecentis uersib⁹ tuas impuritates loqui nemo potest.
Traiicio,is. ex trans,& iacio. remotis n. & s. significat traduco,trāsporto,trāsueho. Nam proprie nautæ q̄ traiiciunt,transportare,seu transuehere,aut traducere dici possunt. Alii uero traducūt tantū, cū traiicere dicunt, sicut lib. i. docet Liuius. Præse armentum agens nando traiecerat. Plancus. exercitū ad kalen. Maias Rhodanū traieci. Ex his exemplis nō capit traiicio, ꝓ transporto,ut quidā uolūt dicētes. Traiicio exercitū, id est transporto exercitū trans mare,aut trans flumē. Traiicio mare,uel flumen. i. transeo. Liui. de secundo bello pu. Amnem uado traiecit. Aliq̄ cōiunctim. Idē. Traiecit copias Iberū. Aliq̄ traiicere est transfigere,transuerberare. Idē lib. ii. Contra quē & ille cōcitat equum, tantaq; uis infestis ueniētiū hastis fuit,ut brachiū Ebutio traiectum,Manilio pcussum pectus. Hic traiectio transitio. Cic. li. i. de diui. Cum cœlū ex omni parte patens,atq; apertū intuerent,traiectiones,motusq; stellarum obseruauerunt.
Trallis,urbs Lydiæ non lōge à Magnesia sita,in uertice quodam promontorium natura munitum habet,ab Argiuis,& Thracibus quibusdam condita. Sunt & aliæ Trallis in Phrygia,ubi sunt Cariæ fines, hæc aliis noībus dicta est euātia,& Seleucia,& Antiochia. Hic Trallianus,a.um,Cic. in Phil. Tralliānā, aut Ephesinam dicere putes. Ex trallibus fuit Menodor⁹ uir doctus. Hoc nomen trallis ꝑm Prisciā tū pluraliter declinatur, & tam accusatiuū,q̄ nominatiuū in is tantū mittit,sicut alpis,sardis & syrtis.
Tralucidum,quod p medium lucet. Pli. Suauiores albæ uiæ,qm̄ e tralucido facilius accipiat aer.
Trama,subtegmē. Per. Mihi trama figura fit reliqua.
Trames gene. masc. semita transuersa. Liui. li. v. Obliqs tramitibus egressi,a transmeando dī trames.
Trans præpositio est,quæ significat ultra, ut cum de loco ad locū,& de uno ad alterū, & de una ad alterā trāsitionē facimus. Separat quādoq; ut trans mare, trans montes. Sed plærūq; componit, præsertim cū his literis. A. ut transalpinus. C. ut trāscurro. D. ut traduco. E. ut transeo. F. ut transfero. G. ut transgredior. I. ut traiicio. L. ut translego. M. ut transmigro. N. ut trano. P. ut transpono. S. ut transcribo. T. ut trāstigritanus, qui habitat trans tigrim, V. ut transueho. Sed sciendū est q̄ composita cū n. uel i. consonante, uel d. amittit n. & s. ut trano, traiicio, traduco. In reliquis manet integra, nisi cum s. in quo s tantū abiicim⁹, ut transcribo. Apuleius tamen docet, q̄ si trans ponat, cū eo, duco, pugno potest retinere, & perdere ns. transduco, traduco, transpono, trapono, transeo, & traeo. In aliis retinet ns. nisi in trano, trado, traiicio.
Tranare ſcat ultra nare. i. natare. Liuius lib. ii. Multisq; super incidentibus telis incolumis ad suos tranauit

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Virg. Superant montes, & flumina tranant.

Tranquillo, as. quietũ facio. Aug. li. viii. con. Trãquillat cœlũ, & mare, & exultãt nimis qm̃ timuerũt nimis.

Tranſactus participiũ, idem eſt quod præteritus. Cic. li. i. ad Heren. In conſequenti tpe ſpectabit nunqd re trãſacta relictum ſit, quod uidelicet, aut factum eſſe male ficium, aut a quo ſit factum.

Tranſcendo, ex trans, & ſcando, ſignificat aſcendendo tranſgredior.

Tranſcurro, ultra curro. Teren. in Eu. Tu abi, atq; obſera oſtium intus, dum ego tranſcurro ad forũ.

Tranſcribo idem quod exſcribo, hoc eſt ab exemplariis quicq̃ deſcribo. Qñq; tñ ponit pro trado. Virg. lib. vii. Et tua Dardaniis tranſcribi ſceptra colonis.

Tranſeo, is, iui, & tranſii. itũ, ultra eo, a quo tranſitio, & tranſitus, & compoſitum Pertranſeo. Tranſire ad uitã apud Plinium li. xx. dicitur pro reuertere ad priſtinas ſuas uires a morbo.

Tranſitorius, a, ũ, quod cito tranſit. Leo P. Hæc ergo nõ trãſitorie, ſed cũ ingẽti tremore debemus attẽdere.

Tranſeunter aduerbiũ, a tranſiens, tranſeũtis formatũ Aug. li. iii. ciui. dei. Qd̃ uitiũ Saluſti⁹ magis trãſeunter attigit, hoc eſt in tranſitu, ſiue tranſeundo.

Tranſenna, p quã aſpectus trãſire põt, ſiue locus p quem tranſitus fit. Cic. lib. ii. de ora. pro feneſtra ſeu cancello poſuit, cũ ait. Nũc petis a Craſſo, ut illã copiam quam cõſtructam uno in loco, quaſi p tranſennã, prætereun tes ſtrictim aſpeximus, in lucem pferat. Tranſenna eti am funis extẽtus dr. Salu. li. ii. hiſto. Tranſenna demiſ ſum uictoriæ ſimulachrũ cũ machinato ſtrepitu toni truũ coronã capiti imponebat Metello. Qñq; ponit p decipulo, laqueo, & funiculo ad decipiẽdũ cõcinnato. Plau. in Bac. Nũc e tranſenna hic turdus lũbricũ pe tit. Et in Ru. In ætate agẽda hoĩm plurimæ fiũt trãſen næ, ubi decipiunt dolis atq; ædepol ĩ eas plærũq; eſca ponit, quã ſi quis auidius poſcit eſcam auariter, deci pit, ut tranſenna, ſua auaritia.

Tranſfero, pe. cor. tranſferri dr res, cũ nõ remanet apud eos, a q̃bus trãſfert. Ci. li. i. offi. Quod ab Ennio poſitũ in una re, trãſferri in multas põt. Hinc translatio, q̃ fit quotiens, uel deeſt uerbo⁊ pprietas, uel uitat iteratio. Cic. aũt trãſlationẽ uerbo⁊ maxie probat, lib. de opti. gene. dicẽ. cũ inqt. Sed Phalerius Demetrius meo iu dicio, põſtat cæteris, cui⁹ oratio, cũ ſedate, placideq; lo quit, tũ illuſtrãt eã, quaſi ſtellæ q̃dã trãſlata uerba atq; imutata. Tranſlata dico, ut ſæpe iam q̃ p ſimilitudinẽ ad aliam rẽ, aut ſuauitatis, aut inopiæ cauſa transferũ tur. Quint. aũt quæ ſint uerba ppria quæq; tranſlata, quo modo trãſferant, q̃ ſit uitioſa trãſlatio, & cur rep ta ſit translatio, diffuſe tradit li. i. inſti. dicens. Propria ſunt uerba, cũ id ſignificãt, in quod denoĩata ſunt, trãſ lata cũ aliũ naturæ intellectũ, aliũ loco põnt. Vſitatis tutius utimur, noua nõ ſine piculo quodã fingimus. Et lib. viii. Transfert igit nomen, aut uerbũ ex eo loco, in quo primũ erat, in eũ, in quo aut ppriũ deeſt, aut tranſ latũ, pprio melius eſt. Id facimus, aut quia neceſſe eſt, aut quia ſignificantius eſt, ut dixi decentius. Vbi nihil ho⁊ præſtabit, quod transfert in pprium. Aſco. ſcribit translatiua dicta eſſe, nõ noua, nec nup inuẽta, ſed ali unde trãslata. Tranſlatiũ græce μετάφορα, id eſt pro miſcuũ, uulgare, publicũ indifferens. Tranſlatiua ſunt & uerba p metaphoram in alienum migrantia. Sene. Tranſlatiuas, ſiue tranſlatitias ſententias, quæ ſua ora torũ ſupellex eſt pro locis cõmunibus intelligit. Sunt & ſacra tranſlatitia apud Macrobium.

Tranſfugio, de loco ad locum fugio. Liui. lib. ii. Magna clientium comitatus manu tranſfugit.

Tranſfuga, pe. cor. qui transfugit, Idem in eodẽ. Deinde metuẽs, ne ſi conſulũ iniuſſu, & ignarus oĩbus iret, de prehenſus forte a cuſtodibus romanis retraheret, ut transfuga, fortuna tum urbis crimẽ affirmãte ſenatũ adit. Nec ſolũ ut iuriſcõſul, inquit, transfuga is accipi endus eſt, qui aut ad hoſtes aut a bello trãsfugit, ſed & qui p. inducia⁊ tps ad eos cum quibus nulla amicitia eſt, fide ſuſpecta transfugit.

Transfigo, pe. pro. transfodio, ſeu tranſuerbero. Liui. li. i. Stricto itaq; gladio, ſimul uerbis increpans transfigit puellam.

Transfundo, is. de uaſe in uas fundo. Ca. Vbi dies trigin ta præterierint transfundito, ita relinquit uſq; ad uin demiam. Cice. per translationem Dolobellæ ſcripſit. Libentius oẽs meas laudes, ſi modo ſint aliquæ meæ laudes, ad te transfuderim.

Tranſgredior, trãſeo, a pedum greſſu proprie dr, ſed au ctoritas uetuſta liberiorẽ loquẽdi uſum dedit. Sal. lib. i. Hiſto. & de his qui nauigaſſent, & de ipis nauibus eo uerbo uti uoluit, in quibus gradus nõ ſit deceptio. Na ctus obſcurã noctem æſtu ſecũdo, ac inde trãſgreſſus omnes recipit mons præceptus a Luſitanis, Sic & trãſ greſſus, us. pro transfretatione.

Tranſigo, is. pe. cor. ex trans, & ago, fcat trãſeo, ſeu ultra traduco. Sal. Sed multi mortales dediti uentri, atq; ſo mno, indocti, incultiq;, ſicuti pegrinãtes trãſegere. Hie. Et ĩmolantes deo ſacrificiũ laudis, noctem totã trãſe gere. Aliqñ fcat tracto. Terẽ. in And. Intus tranſigẽt, ſi quid eſt, quod reſtat. Aliqñ cõuenio, concordo, paci ſcor, cõpono, & decido, quod ptinet ad creditores & de bitores, ut debitor tranſigat cum creditore p deciſio nẽ, & ita lis finit. Cic. pro Roſcio. Qui p ſociis tranſigit ſatisdat neminẽ poſtea eo⁊ petiturũ. Apul. Cũ luce iã trãſegerat, id eſt cũ uita deciderat tanq̃ debitor cũ cre ditore, ut nihil ſibi amplius foret cũ luce, ut luci reſol ueret totũ quod debebat, & ſic trãſiret ad tenebras. Ci. Treba. Puto cũ Auiano tranſigere poſſemus.

Tranſilio, pe. cor. ex trãs, & ſalio, ſed s. abiicit, fcat ultra ſalio. Colu. li, vii. Si foſſam ſine cõtatione tranſilit.

Translego, pe. corre. legendo trãſcurro, ſiue ultra lego. Plau. in Aſi, Age quæſo me hercle translege.

Trãſmigro, as. pe. cor. ſignificat habitatũ eo, ſiue trãſeo, uel in longiorem locum domicilium habitationẽq; commuto. Hiero. Et perſecuti eos ſunt de ciuitate in ciuitatem, expellentes de Iudæa, ut ad gentium popu lum tranſmigrarent.

Tranſmitto, is. ultra, uel de loco in locum mitto. Pli. li. viii. Item cribraria, quæ ſimili modo in tertio reman ſit cribro anguſtiſſimo, & tantũ arenas tranſmittente. Aliquando celeriter trãſeo. Virg. Alia de parte patẽtis tranſmittunt curſu campos.

Tranſpicio, ultra aſpicio. Lac. de opi. Per eas igit mẽbra nas ſenſus ille, qui dr mens, ea q̃ ſunt foris, tranſpicit.

Tranſtra

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Transtra,sunt loca uel tabulæ sup quas sedent remiges. Vir. Transtra per & remos. Et apud Ezechielē. Querc⁹ de basan dolauerūt in remos tuos, & transtra tua fecerunt tibi ex ebore indico. Hæc etiā iuga dici solēt. Vir. Inde alias aias, q̄ per iuga lōga sedebant Deturbat, laxatq; foros. Et transtra tigna, quæ transuersa a pariete in parietem porriguntur. Vitr. li. v. Trabes etiam supra columnas, & parastata, & antes ponunt, in contignationibus tigna & axes sub tectis, si minora spatia sunt, & transtra, & capreoli, si commoda columen, & canterii, sed & sedilia in nauibus.

Transuador & transuado pe. cor. p uadū traiicio. Hiero. ad Helio. per transla. Sed qm̄ scopulosis locis enauigauit oratio, & inter canas spumeis fluctibus cautes fragilis in altū cimba processit, expandenda uela sunt uentis, & quæstionū scrupulis trāsuadatis lætantium more nautar⁹, epilogi celeuma cantandum est.

Transueho, ultra ueho. Sal. in. Iug. Ex eo numero Medi, & Persæ, & Armeni cū nauibus in Aphricā transuecti proximos nostro mari locos occupauere. Augu. Caro Iesu est Mariæ, quam transuexit honorās omnem humanam naturam, & multo magis maternam.

Transuerbero. as. transfigo. Cice. Mario. Sed quæ potest esse homini politico delectatio, cum aut homo imbecillus, a ualentissima bestia laniatur, aut præclara bestia uenabulo transuerberatur.

Transuersus, a trāsuerso esse debet, qd̄ est in obliquū uerto, licet nondū legerim. Col. li. ii. Sed in arando maxie obseruandū est, ut transuersus mos sulcet. Cic. li. iiii. ad Herē. Ecce ibi iste de transuerso. Heus inqt adolescens pueri tui modo me pulsarunt, satisfacias oportet.

Transuolo. as. pe. cor. ad aues pertinet, sed per transla. ponitur pro transcurro, uel pro repēte accedo. Hiero. ad Damas. Meq; dubium, & quid facerem nescientem ita festinus exterruit, ut omnibus prætermissis ad scribendum transuolarem. Plau. in. Epi. pro transfugio posuit Transuolauerunt ad hostes.

Transsumo, ex alio sumo. Vnde quæ ex primis tabulis transcripta sunt, solennitate iuris adhibita, dicuntur transsumpta, & actus ipse transsumptio.

Transsumptio figura est, quam græci μετάλημψιν uocāt, cum rem ex alio ad aliud trāsmouemus.

Transuo. is. ex trans & suo, sed s abiicit. Colu. lib. viii. Media pars descripti orbiculi eadem fibula transuitur.

Trapetes, uel trapetū, & trapeta, fm Var. pe. produ. mola olearia a τρέπω voluo, seu uerto. Var. a terēdo deducit. Vir. li. ii. Geor. Teritur sycionia bacca trapetis.

Trapeza mensa, seu tabula, qua argentarii utunt.

Trapezitæ p². p. mēsarii, pecuniæ cāpsores. Plau. i Ca. Subducam ratiunculam, quantillū argenti mihi apud trapezitam siet. Hiero. cōtrā Ruffi. Quasi bonus trapezita adulterinæ monetæ pecuniam reprobet.

Trauli, q maiore difficultate loquunt. Vñ & traulis. Lucre. li. iiii. Magna atq; magnificata cataplexis, plenaq; honoris balba loqui nō qt traulis muta pudens est.

Trebia, fluuius extra Placentiam, apud quem Annibal Romanos uicit. Est & Trebia Celtiberorum ciuitas, quæ est pars Hispaniæ.

Trebula oppidum fuit haud longe ab urbe, ut scribit Plin. Et olim trebulanis ciuitas data fuit. Hinc casei trebulani dicti sūt, de qbus Mar. Trebula nos genuit, cōmendat gīa duplex. Siue leui flāma, siue domamur aqua. Prope trebulanos sūt & alii ppli noīe Trebiani auctore Plinio li. iii. Suet. in Tibe. Iterū eo censente ut trebianis legatā in opus noui theatri pecuniā ad munitionē uiæ trāsferre cōcederet, obtinere nō potuit.

Trechedepna, uestis, Iuue. Rusticus ille tuus sumit trechedipna qrine & cæromatico fert niceteria collo.

Tremo, is, a similitudine uocis, q̄ tunc cū ualde tremuit apparet. Quo etiam in corpe pili, ut arista in spica hordei horrēt. Et tremere qdē cōmoueri, seu agitari scat. Plaut. in Asi. Non placet, pro mōstro est qñ qui sudat, tremit. Interdū ponit p timere. Vir. li. ii. Hic aliud maius miseris, multoq; tremendū. Hui⁹ cōposita sunt tremo, intremo, itus seu ualde tremo. Vir. li. iii. Et t sum quotiēs motat latus ītremere oēm Murmure T nacriā. Pertremo, ualde tremo. Et habēt pe. cor.

Tremisco, is, tremore concutior. Virg. li. iii. Sonitūq; dum, uocemq; tremisco. Hinc cōtremisco, & pertre sco, Lactā. li. vii. Itaq; trepidabunt omnes, & ad luctu sum illum sonitū contremiscent, Hiero. contra Vigil. Ita totus, & corpore, & animo pertremisco.

Tremefacio, sicut & sonat. Virg. Tum uero tremefacta nouus p pectora cunctis insinuat pauor.

Tremor modo ipam cōmotionē seu agitationē, modo timorē significat. Virg. li. ii. Geor. Vnde tremor terris. Et alibi. Cur ante tubā tremor occupat art⁹? uenit tñ ex græco τρέμω, & illa quæ deducunt.

Tremebundus, abunde tremens. Cic. li. iii. ad Heren, Si erit sermo in locutiōe leuiter, & tremebunda uoce cū parua significatione risus.

Trepidus, a, um, idē quod pauidus. Cuius cōtrariū est intrepidus. Eius dimi. est trepidulus. Gell. Pulli trepidulī circūstrepere. Et trepidus festinus. Vir. li. iii. Hic me dū trepidi crudelia limina linquūt Immemores socii uasto Cyclopis in antro deseruere. Ser. Trepidi festini, ut p timorē, non p odiū relictus fuisse uideat.

Trepido, as, pen. cor. timeo. Amb. Trepidare uirginū est ad omnes ingressus uiri pauere, oñesq; uiri affatus uereri. Et trepidare festinare. Virg. li. iiii. Dum trepidant alæ, saltusq; indagine cingunt.

Treueri populi Galliæ, inter belgas, in cōfinibus Germaniæ Neruiis finitimi.

Tressis, tres asses. Persius. Non tressis agaso.

Tris a græco, nam græci τρεῖς dicūt. Vñ trias, adis. trinitas. Aliqñ scat ualde. Hinc trifur, trismegistus.

Triangulus, figura tres angulos hns, quā græci τρίγωνον uocant. Hinc triangularis, & hoc triangulare.

Triarchus, nauis triremis ppositus, ab archon princeps.

Triarii, erant milites fortissimi, qui in legione romana ultimi erant. Hi si quando res fuisset in periculo, in frōte acierum poplitibus flexis stabant, ita ut potius animam amitterent, q̄ de loco decederent. Vnde ortū est illud prouerbium cum res sunt dubiæ. Ventum est ad triarios. Var. Triarii dicti, q̄ in acie tertio ordine extremis subsidio ponerentur. Plaut. Agite nunc subsidete omnes, quasi solent triarii.

Tribus, us, a tributo dando, uel q̄ ager romanus primo diuisus in tres partes fuerit, & tres partes populi factæ, una Tatiensium a Tatio sabinorum rege iam amico.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

poſt fœdera,alia Ramniũ,ſiue ramnẽſiũ, a Romulo. Tertia Lucerũ,a Lucumone.Var.eũ ſcribit Romulũ dimicanté contra Titũ Tatiũ,a Lucumonibus,hoc eſt thuſcis,auxilia poſtulaſſe.Vñ qdam uenit cũ exercitu, cui recepto iam Tatio pars urbis eſt data. Vñ in urbe thuſcus dictus eſt uicus.Siue ut aliq uolũt,a Luco quẽ Aſylum uocauerat Romul⁹. Ergo in tres partes diuiſus erat populus adeo,ut qui etiã uni præerat parti, tribunus diceret,& ſumptus dati populo tributa uocaré. Sed poſtea aliæ quoq; ptes urbis factæ, quæ ſiñr tribus appellatæ ſũt.Nam in ſex ptes fuit diſtributa ciuitas, in primos,ſecũdoſq; Tatienſes,Ramnes,Luceres.Quæ libet ex tribubus decẽ curias cõtinebat,quæ de noibus Sabinaꝝ appellatæ ſunt. Varro,Feſtus,Plutarchus,& Aſconius.Diſſentit paululũ Liuius ſcribẽs a Romulo Centurias equitũ tres fuiſſe conſcriptas Ramnenſes,& Tatienſes,& Luceres,nec uideé exiſtimare totũ populũ in hos fuiſſe diſtributũ,ſed ſolos equites. Aug.i pſal. interp̃tatione ſic ſcribit.Tribus alio noíe dici poſſunt curiæ,ſed nõ ꝓprie.Nam ꝓprie ſi diximus curias,non intelliguné niſi curiæ; quæ ſunt in ciuitatibus ſingulis ſingulæ. Vñ curiales,& decuriões.i. q̃ ſint i curia,uel de curia. Et noſtis, quia tales curias, ſingulas habent ſingulæ ciuitates.Sunt aũt,uel erant aliquando in iſtis quoq; ciuitatib⁹ curiæ ét populoꝝ,& una ciuitas multas curias habebat,ſicut Roma xxxv.curias habet populi.Hæ dicuné tribus.Has populus Iſrael xii.habebat ſm filios Iacob.Pli.refert quatuor ſolas urbanas trib⁹ fuiſſe appellatas a ptibus urbis, qbus habitabãt.Nam Suburrana,Palatina,Collina,& Exquilina dicebané.

Tribulis,pe. pro. qui ex tribu eſt.Hor. in Epi.Vt cum pileolo ſoleas conuiua tribulis.Cice.Ser. Lucio Coſſino amico,& tribuli tuo ualde familiariter utor.Hinc contribulis,qui ex eadem tribu eſt.Hie.lib.ii. Macha. Qd cum rex annuiſſet ſtatim ad gentilem ritum contribules ſuos tranſferre cœpit.

Tributim aduerbiũ,ſignificat p ſingulas tribus.

Tributũ a tribubus Var. dictum oſtẽdit, q̃ ea pecunia quæ populo imperata erat, tributim ſoluebatur. Feſtus.Tributum dictum, quia ex priuato in publicum tribuié.Sumi poſtea hoc uocabulũ cœpit largius pro omni munere,quod a ſubditis ſoluiť, diciť & tributus. Plau.in Epi.Tributus maior.

Tributarius,qui ſoluendo tributo obnoxius eſt.Iuſt.li. i.Sed ciuitates, q̃ Medoꝝ tributariæ fuerãt. Tributarium quod debeé,ut ait Hiero.li.Macha.

Tribuni dicti, q̃ tũc in tres partes populus diuiſus erat, & ex ſingulis creabané,uel qa tribuũ ſuffragio crearé/tur, uel ut Vege. inquit, q̃ tribuebant iura militibus, uel ut Hiero.inquit in Eſaia,q̃ præſint tribui, a græcis dicti ſunt chiliarchi, & ꝑerant mille uiris. Tribuni etiam uocati ſunt, q magiſtratũ gerebãt ut regũ tpe tribuni celeꝝ,q centuriis ꝑerant,poſtea facti ſunt tribuni militares in caſtris, qui parem cũ cõſulibus habe rent poteſtatẽ,qui imperatori opponebané pro militibus.Tribunoꝝ militariũ,ſicut docet Aſco.duo ſunt genera.Alii rufuli dicuné,q in exercitu creari ſolent. Alii ſunt Comitiati,qui Romæ comitiis deſignané.Tribuni militaris officiũ eſt,ut miles ueſte ídutus, armis bene munitus exercitatiõis uſu,& diſciplina erudit⁹ incedat.Olim tribuni militũ conſulari poteſtate ꝑmiſcue ex pñibus ac plebe creati ſũt.Alii fuerit Tri. plebis, q in defenſione plebis a patribus facti ſunt anno fere xvii. poſt exactos reges.Alii tribuni ærarii dicti,ab eo q̃ his attributa erat pecunia,quam militi reddebant.

Tribunitius,qui tribunus fuit.

Tribunitius,a,um.quod ad tribunos pertinet.Sal.Nam poſtq̃ Cn.Pompeio,& M.Craſſo cõſulibus tribunitia poteſtas reſtituta eſt.

Tribunatus.us.iꝑa tribũoꝝ dignitas.Ci.Lel.de Caii aũt Gracchi tribunatu,quid expectem,nõ libet augurari.

Tribunal,pe.pro.locus excelſus,in quo reſidebat,qui ius tribubus redderet.

Tribuo,is,bui.tum,quaſi tributũ do,cõcedo.Sed hoc beniuolentiæ eius tribuendũ eſt. Aliq̃ capiť ſicut uẽdo. Hiero.in Deu.A quã pecunia tribue,& ſic bibem⁹. Aliq̃ capiť pro aſſumo, ut tu tibi multum tribuis.Aliq̃ pro fauere.Cic.Craſſipedi. Cũ uniuerſo ordini publicanoꝝ ſemp libẽtiſſime tribuerim.Hui⁹ cõpoſita ſũt Attribuo,cõtribuo,ſimul tribuo,hoc eſt aliis partẽ facio.Diſtribuo,diuerſis modis tribuo.Terẽ.in Adel.Argentũ annumerauit,illico dedit, ꝑterea in ſumptũ dimidiũ minæ id diſtributum eſt ſane ex ſentẽtia.Retribuo quaſi retro tribuo,hoc eſt remunero.

Tribulus,pen.coꝝ.ſpinæ genus,a ſemine triangulari dictus,uel qui cuſpidatus trifariam feriat. Ouid.li.x.Meta.Lolium,tribuliq̃ fatigant triticeæ meſſes.

Tribula,æ,& tribulum, genus uehiculi,quo frumẽta in area teruntur,a tribus lateribus ſic appellatur. Augu. lib.de ciui.dei.Nam ſicut ſub uno igne aurum rutilat & palea fumat,& ſub eadem tribula ſtipulæ cõminuũtur,frumenta purgantur.Virgi.lib.i. Geor. Tribulaq; traheæq;,& iniquo pondere raſtri. Varro.Eſpicis in area excuti grana, quod fit apud alios iumentis iunctis & tribula.

Tribularium, a tribula fieri uideé, & ſignificat locũ ubi tribulæ recondunť,ut eſt apud Colu.

Tribulor,uerbũ factũ ab anguſtia,& dolore illoꝝ,q tribulũ ferri,uel tribulũ herbã calcauerit,quæ orit in lacubus,& paludibus trigoli,uel ferrariæ, uulgariter etiam murex angulata eſt,iacié,ut uis ſemp cuſpis eſt erecta,bellicũ ferramentũ eſt.

Tribrachus pen.cor.pes ex tribus breuibus ſyllabis conſtãs,a τρεῖς & βραχύς,quod ſignificat breue,ut Te Corydon o Alexi.Vbi dono a.Tribrachus eſt,cum uocalis ante uocalem breuis fiat.

Tribades mulieres dictæ ſunt fricatrices quæ portẽtuoſo coitus genere in ſexum ſuum libidiné exercent ἀπὸ τοῦ τρίβειν,quod ſignificat fricare.

Tribraces,uiri attriti flagris,nã tribo ſignificat tero.

Trichila,pe.cor. ſunt uaſa habentia tria labra e quibus liquor efflui poteſt de qbus & apud Cæſarẽ com.belli Pompeiani,& apud Col.fit mentio.

Tricaptum.ueſtis genus eſt q̃ tantæ ſubtilitatis fuit,ut pilorum & capillorum habuiſſe credatur,pro quo Hiero.interpretatus eſt illud Ezechielis. Et circundedi te tricapto,id eſt ſubtilibus,nouis enim rebus, noua fingenda ſunt nomina.

Trica Apuliæ oppidum. Vide in Apina.

Tricæ capilli pedibus pullorũ gallinaceorum inuoluti.

Qñ uero

Qm̃ uerō greſſum illoꝝ impediant, factum eſt ut oía impedimenta tricæ dicanť. Plau. in Cur. Quod argentum tu mihiť quas mihi tricas narras? Inde extricare, & intricare, pro expedire, & impedire.

Tricephalus pe. cor. qui habet tria capita.

Triceps trium capitum. Sene. Tricipitem ſecum beluam manibus trahens.

Triclinium, latine diſcubitorium dici põt. Eſt enim locus, in quo diſcumbebāt & cœnabant, præcipue in conuiuiũ accepti, a tribus lectis, quos ſternebāt contignis. Nam tris menſas in conuiuio apponere ueteres ſolebant, & iacendo cœnare, ſicuti turci faciunt. τρεῖς enim tres, κλίνη lectus dr. Hinc Hora. Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos, E quibꝰ unus auet quauis aſperge re cunctos, præter eum qui p̃bet aquam. Iuue. Ergo duos poſt ſi libuit menſes neglectum adhibere clientē, Tertia ne uacuo ceſſaret culcitra lecto, Vna ſimus, ait. Virg. Inde toro pater Æneas ſic orſus ab alto. In quoꝝ uno dominus epulabatur, in altero uxor cum familia aſſidebat, in tertio amici & reliqui qui ſuperueniſſent. Et iuxta mẽſas totidem thori ubi diſcũberent. Quintil. locum intellexit dum ait. Vix eo limen egreſſo triclinium illud ſupra conuiuas corruit. Apul. lib. x. Iam deniq; cœnati e triclinio dñi deceſſeramus. Hunc locum Cicero appellat conclaue, cuius hæc ſunt uerba. Hoc inter ſpacio conclaue illud cõcidit. Proprie tñ cõclaue dr quicunq; locus ſecretior, ubi colloquia fieri ſolent. Habetq; unam clauem cõem domeſticis, nec eſt oĩbus ad eum eundi poteſtas. Victr. In triclinariis, cæteriſq; cõclauibus maximus eſt uſus luminũ. Conſtat igiť triclinĩũ, & lectos diſcubitorios, & ipſam cœnationem. i. locũ, ubi ſemp lectis cœnaturi diſcũbebāt ſignificare. Sed poſtea triclinium p̃ abuſionē apparatus ad menſam factus dici cõſueuit, & coacta in locũ unũ parandæ paucoꝝ cœnæ ſuppellex neceſſaria. Hinc archi triclinus, q huic miniſterio p̃eſt. Vñ Cice. Sterni triclinia, & in foro ſterni iubebat. Sic Biclinium locus attributus cõuiuio, a duplici ordine diſcumbentiũ. Plau. in Bac. Aduortite Mneſiloche, & tu Piſtoclere iã facite in biclinio cum amica ſua uterq; cubitum eatis.

Triclinarius, miniſter, qui in triclinio miniſtrat.

Triclinarius. a, ũ. & triclinaris, & hoc re. quod ad triclinium pertinet, ut mappæ triclinares, & lecti triclinarii. Triclinarium. Plini. li. ix. Qua purpura quis non inquit triclinaria facit.

Tricolon pe. pro. latine trimembre dicitur.

Tricones moroſi, & ad ridendum duri, uel ut inquit Ioannes Baptiſta Egnatius uir utiq; eruditiſſimus ex ſententia Feſti, Tricones dñr contentioſi & litium petamãtes. Vñ Iul. Capi. in Ælio Vero. Fertur & nocte perpete alea luſiſſe, cum in Syria concepiſſet id uitiũ, atq; in tantũ uitioꝝ Caianoꝝ, & Neronianoꝝ, ac uitellianoꝝ fuiſſe æmulũ, ut uagareť nocte p̃ tabernas, ac lupanaria obtecto capite cucullioe vulgari uiatorio, & commiſcereť cum triconibus, committeret rixas diſſimulans quis eſſet, ſæpeq; afflictum liuida facie rediiſſe, & in tabernis agnitum cum ſeſe abſconderet.

Triduum, ſpacium trium dierum, a quo triduanus. a. ũ. Vnde triduanas indutias legimus.

Trichrus genus lapidis, a tribus coloribus ſucci.

Tridens, Neptuni ſceptrum, & quicquid habet tres dentes tridens dicitur.

Triemeros, latine triduanus pe. cor.

Triennis triũ annoꝝ. Nã triẽnis, trimus triũ annoꝝ dẽ ſcãt. Vñ Hier. in teſtamẽto ueteri. Sume mihi uaccã trienné, & caprã trimã, & arietẽ annoꝝ triũ. Hic triennĩũ ſpatiũ triũ annoꝝ, triennale adiectiuũ.

Triens, numi genus tertia pars aſſis. Iuue. Nec hẽt infelix quẽ porrigat ore triẽtẽ. Itẽ ſumiť p calice. Prop. Cũ fuerit multis exacta triẽtibus hora. Apud Vict. Triẽtes ſiue qd idẽ eſt triẽtalis materia nomẽ habẽt a mẽſura, q aſſeres inſtr̃i ei⁹ triẽtali, hoc eſt craſſitudie q̃tuor unciarũ ſint. (ciaꝝ eẽnt.

Trientalis, herba a mẽſura dicta eſt. i. quæ folio trienté æquet amplitudine.

Triental, genus uaſis, tertiã partem ſextarii capiẽs. Perſius, Calidumq; triental excutit e manibus.

Trieris, pe. pro. nauis magna, q̃ græce Durachon, a tribus ſeſſiõibus, latie triremis, aut pene idẽ Hie. in li. Nume. Veniẽt i trieribus de Italia ſupabũt Aſſyrios.

Trierarchus, p̃fectus trieris. Ci. in Ver. acti. iii. Qua de re Charidemũ chiũ teſtimoniũ priori actione dicere audiſtis ſeſe, cum eſſet trierarchus.

Trieteris, pe. pro. ſpatiũ triũ annoꝝ. Stat. lib. iiii. The. Ludus & atra ſacrũ recolet trieteris Ophetem. Mar. Aſpicis, ut paruus nec adhuc trieteride plena Regulus auditum laudet & ipſe patrem.

Trietericus, triẽnalis, a τρεῖς & ἔτος annus. Hinc trieterica appellata ſũt ſacra Bacchi, quia triennalia, q̃ tertio quoq; anno ſumptuoſiora annuis eius orgiis agitabãtur. Inſtituta ſunt enim, cum ex India uictor rediiſſet a triennio quo peregrinatus eſt. Ouid. lib. ix. Meta. Vtq; tuo moto proles ſemeleia thyrſo Iſmariæ celebrant repetita triennia bacchæ.

Trifaux, tres fauces hũs. Vñ Cerbeꝝ trifaucẽ uocãt.

Trifax, uel trifoꝝ telum longitudine trium cubitoꝝ.

Trifariam aduerbium, ſignificat tripertito.

Trifer, a, um. quod ter fructus producit.

Trifidus, a, um, pe. cor. quod in tres partes diuidi põt.

Trifinium dicitť, ubi trium argorum terminus eſt.

Trifolium ſimoniamũ, herba eſt quæ inueniť fragoſis locis, efficaciſſima tradiť cõtra uiperæ uenenũ odoris grauis, neq; abſimilis bitumini. Et idcirco græci eam ἀσφάλτιον appellãt, noſtri autem propter figurã acutam trifolium uocant. Nam longis, & hirſutis foliis uiret, caulemq; robuſtiorem facit, q̃ pratenſe.

Trifur, trifurcifer, tricerberus, plus q̃ fur, plus q̃ furcifer magnus cerberus, nam tris pro ualde quãdoq; accipiť a græcis. Plau. Non fur ſed trifur.

Triga, quaſi triaga, a tribus equis iunctis, currus qui a tribus equis trahitur. Inde trigarium dictum trigarum cũrule certamen. Plin. lib. xxviii. Ferunt Neronẽ principem hac potione recreari ſolitum, cum ſic quoq; ſe trigario approbare uellet. Et lib. xxi. dig. Et ſi triga uenierit, retinenda erit rota, & ſi quadriga redhibeatur. Trigarius etiam locus iuxta campum Martium. Pli. li. ult. Ne equos quidem in trigariis præferri uillis uernaculis animaduerto. Apud Martianũ quoq; Capellã lib. ix. qui de muſica inſcribiť, Trigariũ inquit, ſuppliſcantis ſemp germanitatis adueniet, hoc eſt trigemia inquit illa mulier, ſiue tres in unius noĩs uocabulo cõ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ſpirantes. Trigam etiam humum ueteres uocabant
Trigamus, pe. cor. qui tres duxit uxores. Hier. contra Ioui. Currit ad Abraã Iſaac & Iacob, ex quibus prior trigamus, ſecundus monogamus, tertius quatuor uxorũ eſt. Liæ Rachael, Balæ, & Zelphæ.
Trigo, as, ſtringo. Vñ obtrigo, qd̃ é iureiurãdo aſtrigo.
Trigon, pilæ genus, & turtur.
Trigonia ætas tertia.
Trigonus, pe. cor. triangulus, triangularis. Hĩc Trigonalis forma, quæ tribus lineis conſtat Δ. Manilius lib. ii. Quo circa nõ omnis habet genitura trigonos.
Trigonus, a, um. idem in eodem. Quæ tribus emenſis ſignis facit aſtra trigona.
Trigonicus, a, um. ut trigonica radiatio, apud Firmicũ
Trigẽmis, quid ſignificet declarat Col. li. iiii. cũ ait, Valis, & uliginoſi cãpi ſitu ſerimus ẽt trigemmẽ, q̃ eſt paulo minor dodrãte, lõgior utiq; ſemipede, iſq; nõ ab eo trigẽmis dict⁹ eſt, q̃ oĩno triũ oculoꝝ eſt, cũ fere circa plagã, qua matri abſciſus eſt, plenus ſit gemmarum, ſed q̃ his exceptis, quibus eſt frequẽs in ĩpo capite, tres deinceps articulos, totidemq; gemmas habet.
Trigeminus, idem qd̃ tres. Colu. li. viii. de Capella. Parit autem, ſi eſt generoſa proles, frequenter duos, nõnũq; trigeminos.
Trigla genus piſcis, qui a noſtris mulus dicitur, & barbo. Hinc trigles, lapillus, q̃ muli colorem habeat.
Trilices, pe. pro. ueſtes, q̃ ex tribus liciis cõſtant, ſeu ex triplici ordine texturæ ſicut loricæ apud Vir. Auroq; trilicẽ loricã. Interdũ tñ trilicẽ triplicẽ dicimus.
Trimus, a, um. quod eſt trium annoꝝ, a quo trimulus diminutiuũ, & Trimatus, tus, & trima dies.
Trimetrũ, pe. cor. carmẽ ex tribus pedibus cõſtans.
Trimma, dicit uinũ ex aromatis, in quod iunc⁹ & myrrha, & calamus inici ſolebat.
Trimorion, a tribus ſignis dictũ eſt. Tria uero ſigna partibus nonaginta cõſtãt. Erit ergo trimorion ps ab horoſcopo genituræ nonageſima. Itẽq; a ſitu lunæ altera nonageſima, vñ uaticiniũ uitæ ſubſtãtiaꝝq; ſumat.
Trimeſtris, trium menſium.
Trinundinum. Vide in dictione Nundinæ.
Trinacria inſula, quæ & Sicilia, Sicania & Triquetra appellat, a tribus, pmõtoriis dicta eſt trinacria Pachynoſcilicet Lilybæo & Peloro, & ἄκρα ſummitas. Hinc trinacris. Oui. in Faſt. Terra tribus ſcopulis uaſtũ ꝓcurrit in æquor. Trinacris a poſitu nomẽ adepta loci.
Trinepos, pe. cor. abneptis filiꝰ, q̃ ſit poſt tres a nepote.
Triobolus, pe. cor. quaſi homo parui precii, a tribus obolis. Plau. Non ego homo trioboli ſum. Hinc fit triobolaris uilis, & precium trium obolorum.
Triodos, latine triuium dici poteſt.
Triones, quaſi teriones, boues aratorii. Vnde ſeptẽ ſtellæ ſeptentriones noſtri ueteres a bobus iunctis appellarunt, ex quibus figurantur.
Triparcus, ualde parcus. Vñ triparcos hoĩes uetulos.
Tripertior, in tres partes diuido. A quo Tripertito aduerbium.
Triplex quod eſt triũ plicaꝝ. Vñ triplico, as. Interdum triplex ſumit̃ pro quodã tabellæ genere, quo ſcribi epiſtolæ ſolebant. Mart. Tunc triplices nĩos non uilia dona putabis. Cum ſe uenturã ſcribet amica tibi. Vide ſupra in dictione duplex in alio ſignificato.
Triplus, a, um. eius ſignificationis eſt, quo & triplex.
Triplaris numerus dicit̃, cum ex duob⁹ minor, ter in maiore numeratur, ut ſunt tria ad unum.
Tripolis, oppidũ trigeminũ, qñ Tyrii Sidonii & Aradii illud obtinẽt. Hinc tripolitana regio dicta eſt. Sunt autem duæ hoc noĩe. Africana. ſ. & Siriaca in phœnice. Oppida tripolis africanæ ſũt Abrotonũ, Tophia, & Leptis magna. Pomp. locus ex numero tripolis dĩ.
Triptota, pe. pro. nomina ſunt quæ tribus tantũ caſibus declinantur.
Tripus, dis, & tripoda, dæ, pe. corre. dĩ omne quod habet tres pedes. Vſi ſunt ueteres tripode, tũ ad delitias, tum ad edẽdi neceſſitatẽ. Tripodes erant menſæ in templo Apollinis delphici, quibus ſuperponebant Phœbades, quæ & Cortinæ dicebant̃, & uaticinabant̃. Pli. li. xxxiii. Ex ære factitauerũt & cortinas tripodum nomĩe delphicas. Græci uiros fortes tripodibus donabant, quia non facile ſuccũbant. Virg. lib. ix. Et tripodas geminos auri duo magna talenta. Hor. lib. car. Donarem tripodas premia fortium Graiorum.
Tripudiũ, quaſi terripauiũ. Sic. n. primo dictum eſt, poſt terripudiũ, deinde tripudiũ eſt dictum a pauio, ferio. Vnde tripudia ſoliſtima dicebant̃ auguria, q̃ fiebant, quotiẽs offa, q̃ pullis dabat̃, aliq; modo cadebat i ſolũ. Ita eĩ a ſolo ſoliſtimũ, ut a medio mediaſtimũ dĩ. Cũ igit̃ offa ex ore pulli ceciderat, tũ auſpicãti tripudiũ ſoliſtimũ nũciabat̃. Tripudiũ ẽt ſaltatio dĩ ſiñ a pauienda terra, q̃ ſcilicet ſaltãdo terra pauit̃. Liui⁹. Ferre, ac ꝓ urbem ire cum tripudiis, ſolenniq; ſaltatu iuſſit.
Trips, uermiculus lignarius.
Triquetra, pe. pro. figura triangularis. Quo nomĩe dicta eſt Sicilia. Hor. Quid militibus ꝓmiſſa triquetra? Inde triquetrus, tra, trum. Syl. lib. v. Hunc Ætnæa cohors, triquetris quam miſerat oris.
Triremes, pe. pro. dictæ ſunt quas uulgus galeas uocat, licet duos tm̃ remoꝝ ordines habeat in lateribus. Nã biremes naues duoꝝ ordinũ ſunt, triremes trium quadriremes, quatuor. Græci trieres uocant.
Triſmegiſtus τρισμέγιστος. i. ter maxim⁹, quo noĩe dictus eſt Mercurius q̃ ἑρμῆς triſmegiſtus, qui fuit nepos maioris Mercurii, qué fabulant̃ fuiſſe filiũ Nili. Hũc tũ ſecundũ aſſerunt occidiſſe Argum, ægyptiiſq; ꝓfuiſſe, & leges literaſq; tradidiſſe, ſed literaꝝ characteres aniãlium arborũq; figuras habuiſſe. Hic condidit urbẽ quã a ſe hermopolim nomiauit. Dictus eſt autem Triſmegiſtus, q̃ & philoſophus maxim⁹, & ſacerdos, & maximus deniq; rex fuerit. Cõſueuerũt eñ Ægyptii ex oñi philoſophoꝝ numero ſacerdotes, ac rurſus ex ſacerdotibus regem eligere. Hic autem ut philoſophos ſapiẽtia, ita religione ſacerdotes excelluit, ac mox in imperio adminiſtrando ſupiores omnes reges ſupauit. Hic primus a phyſicis ad diuinorum ſpeculationem ſe erexit. Primus de maieſtate dei de dæmonum ordĩe animarumq; mutationibus ſapiẽtiſſime diſputauit. Scripſit multa uolumina quibus arcana myſteria & oracula pandunt̃. Non enim ut philoſophus ſolum, ſed ut propheta futura ſæpe prædicit. Ruinam priſcæ religionis uidit ortum nouæ fidei aduentum chriſti, futurũ iudicium, reſurrectionem, renouationẽ ſæculi bonoꝝ gloriam

gloriam,tormenta nocentum prædixit.

Triſtega pe. cor.nã p ε ſcribiť a græcis,ť cat tricameratũ nomen cõpoſitũ a ſtega,qui eſt locus nauis.Stega uero a ſto ſtas fit.Plau.in Bac.Forte ut aſſedi i ſtega. Vel uerius dictio græca ἀπὸ τ στέγω deducit. Eſt aũt στέγος tectũ, uel ἀπὸ τ στέγης. Et στέγη caſa ſiue tectũ. Vñ δίστεγα ſtræ.i.bitecta & tritecta,ſeu bicamerata & tricamerata.Eſt aũt ntũs pluralis a ſingulari triſtegum.

Triſtis proprie mœſtus dĩ.Vir.Triſtis at ille tñ cantabitis inquit. Sed qa triſtitia in fronte hoĩs crudelitatis, grauitatis,iræ,minaꝝ,ſtudii,difficultatis indiciũ eſt,ſit ut triſtis aliqñ p ſæuo accipiať.Vir. Illi mea triſtia facta Degeneremq; Neoptolemũ narrare meméto. Aliqñ pro graui.Cice.Qui numero optimatũ,& principũ reliquit grauitatis ſuæ illũ triſté & plenum dignitatis. Aliqñ pro irato.Lucil.Timeo certe, ne ſit mihi triſtior.Aliqñ pro minaci.Iſq; adytis hæc triſtia dicta reportat,inqt Virg.Aliqñ p docto.Lucil.Addo eoſdem triſtis ac ſeueros pĥos.Cic.Iudex triſtis ac integer.Aliqñ pro amaro.Vir.Triſtiſq; lupini Suſtuleris fragiles calamos.Aliqñ pro difficili.Cice.in Cato.Facilius in morbos incidũt adoleſcẽtes,grauius ægrotãt,triſti⁹ curanť. Aliqñ p horrido.Mar.Amator ille triſtiũ lacernaꝝ.

Triſto.as.triſté facio.Vñ & contriſto.Vir.Et pluuio contriſtat frigore cælũ.Eſt & triſtor deponens. Vñ & contriſtor,ut contriſtatus eſt rex ꝓpter iuſiurandum.

Triptolemus,nomen proprium uiri,qui fertur in Attica regione uſum frugum primus inueniſſe.

Triticum dicitur quod tritum eſt exſpicis. Hinc triticeus.a.um.ut panis triticeus.

Tritones.Vide in dictione Concha,

Trito.as.frequen.eſt a tero.teris.& ť cat minutim tero.

Trituro.as.pe.prod.ť cat tero,& ad ſegetes ptinet,& hẽt primã ſyllabã longã,quaſi ab tero,triui,tritũ.Hinc tritura.Vir.Magnaq; cũ magno ueniet tritura calore.

Tritonia dicta eſt Minerua,q; temporibus Ogygii regis ad lacũ Tritonis uirginali primũ habitu apparuerit. Triton aũt fingiť eſſe maris deus Neptuni, & Salaciæ marinæ deæ filius,q; primũ in tritone africæ palude uiſus fuerit,ubi ait Herod.uirgines annis ſingulis pugnare lapidibus & lignis, in uenerationẽ Palladis. Diodo. ſcribit dictã tritoniã a Cretæ filio tritone.Vel ideo dicta eſt Tritonia ut Calliſtheni placet,q; hæc dea τριτόμηνος.i.tertia menſis die nata eſt,q; dies ut eiuſdẽ natalis feſtus Athenis tranſigebať. An ideo potius appellata ſic eſt,q; e patris uertice proſiluiſſe dĩ.Et caput trito Bœoti uocant.Forſitan inde dicta magis ſit q; eadem luna crediť.Eſt & triton piſcis magni genus.Pauſanias dicit ſe Romæ uidiſſe tritonẽ, cuius caput comoſum eſſet ut ranis paluſtribus,corpus ſquãmoſum ut ſquatinæ,branchias ſub aures,naſum hoĩs,os amplius,oculos glaucos,manus ꝑterea & digitos & ungues, ſubtus aluum caudam habens uice pedum,ut delphini.

Triumuir,nomen magiſtratus,quẽ tres collegæ adminiſtrãt.Triumuiri triplices fuere.Capitales, Menſarii, nocturni.De capitalibus ſic habet Pompo.de ori.iuris Triumuiri capitales cõſtituti ſunt q; carceris cuſtodiã haberent,& cum aĩaduerti oporteret,interuentu eoꝝ fieret,de menſariis Liui.cõmemorat.Triumuiri menſarii creati ſunt.Hiq; nũmulariis,& monetæ oĩs gñis & formæ cuſſorib⁹ ꝑerãt.De nocturnis meminit Corne. Taci.Triũuiri nocturni,q; ad incendiũ i ſacra uia ortũ tarde uenerãt a tribuno plebis die dicta dãnati ſunt.

Triuium,& quadriuiũ,q̃uis p loco in quo tres uel quatuor ſunt uiæ poni conſueuerint, ſumiť tñ qñq; p loco freq̃nti,quo antiqui conuenire ſolebant.Catul.Oĩbus in triuiis vulgeť fabula paſſim.Iuue.Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuio?Erant etiã ruſti coꝝ ſacris attributa.Nã illic oues cædebanť & ſerta appendebanť.Tibul.Nam uereor,ſeu ſtipes habet deſertus in agris,Seu uetus in triuio florida ſerta lapis.

Triuialis,& hoc le.a triuio fit.Vñ triuialis ſcientiæ magiſtri a Quin.dñr,qui in triuiis docẽt.Hic triuialiter aduerbiũ qd ť cat paſſim,vulgo ubiq;.Grãmatica dĩ triuialis ſcia,qa in triuiis docebať.Triuialis uero lĩgua vulgaris,qua in triuiis pueri grãmaticã diſcẽtes utebanť.

Triuia dicta eſt Diana q; triuiis præeſſet, propter quod tris facies habere fingebatur.Virgi. Tria uirginis ora Dianæ.Ouid.Ora uides Hecates in tris uergentia partes,Seruet ut in ternas compita ſecta uias.

Triumphus quidam græcũ putant. Nam θρίαμβον appellant græci,nos aſpiratione ex prima in nouiſſimã ſyllabã tranſlata, & b mutata in p, dicimus triumphũ. Var.a Baccho huius rei inuentore. Alii a φριάμβῳ libri patris cognoĩe,q; primus triũphaſſe crediť.Tranquillus dici exiſtimat triumphũ,quia q triũpharet triplici iudicio honorareť.Primo eñ exercitus de triũpho decernendo duci iudicabat. Secundo ſenatus. Tertio populus.Erat aũt triũphus oĩm honoꝝ, q̃ a populo Romano dari ſolebant,maximus. Nã illa Pompa ſolẽnis erat,q̃ fiebat redeũtibus in urbẽ cũ uictoria. Michalus aũt in etymologicis ait, θρίαμβος ὁ πομπὴ ἐν ταῖς πολέσι ὅταν νικήσαντες ἄνδρες καὶ παῖδες πανηγυρίζοντες ἐν ἀυχῖ τοῖς θείοις ἐπίσημον προφερόμενοι ἰαμβεῖα τεταμμένα ἃ ἐπὶ νῦν φασὶν ἐν ἡμῖν γίνεσθαι καὶ τὰ πολλὰ γράφει.

Triumpho.as.triumphũ ago.Cic.in Cato.M.Curius cũ de Samnitibus triũphaſſet.Qui aũt triũphabant apud Romanos,eqs albis uehebanť,curru inaurato, capite coronato lauro,& añ ipm triũphantem uictus hoſtis onerat⁹ collo catenis,& ꝑeunte ſenatu capitoliũ aſcendebant ad templũ Iouis optimi maximi,ubi mactato tauro albo domum redibant. Lege Plutarchum & Liuium. Aliquando tamen triumphare ponitur pro exultare. Cæſar. Quod eueniſſe nobis gaudeo & triumpho.Huius paſſiuum eſt Triumphor.

Triumphatus.a.um.de quo triumphatum eſt. Vir.li.iii. Geor.Biſq; triumphatas utroq; ab littore gentes.

Triumphatus.us.ipſa triumphatio. Pli.Ne triumphatu ſuo nimis ſuperbiat Antonius.

Triumphator,q; triumphat,uel q aliqñ triumphauit.

Triumphale,qd ad triũphum ptinet. Vñ triũphales coronæ,quibus impatores in triumphis coronabanť.

Triumphalis uir,qui triumphauit.Sicut conſularis, qui conſul fuit.Sue.de Aug.Solos triumphales,quanq; & ſocios expeditionum, & participes uictoriarum ſuarum nunquam donis impertiendos putauit, q; ipſi quoq; ius habuiſſent tribuendi ea quibus uellent.

Triumphalis,porta Romæ dicta eſt, q; ꝑ eam triumphi agerenť.Triumphale territoriũ etiã Romæ, qd nunc Vaticanũ dĩ.Vñ Damaſ.Pa.ſcribit beatũ Petrũ ſepul-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tum fuisse in uaticano iuxta triumphale territoriũ.

Tros nomẽ uiri propriũ, & nomẽ adiectiuũ a Troia formatũ, & facit gtm trois & troos, qa ut inqt Ser. Oia nomina monosyllaba græca, q̃ in latinũ sermonẽ transeunt, tertiæ tm̃ sunt declinatiõis, & tã latine q̃ græce declinari possunt, ut Tros. is. oos. Pan, panis, panos.

Troas, ut Hiero. li. xii. de q̃stionib⁹, ciuitas ẽ q̃ pri⁹ troia appellabaf. Eſt & regio quã Ptole. minorẽ Phrygiã appellat. Adiacet Helleſponto, ut Pli. li. v. ſcribit. Alii Myſiæ tribuunt, q̃ ad occidentẽ ſubiacet rota mari expoſita. Homerus ab Eſapo uſq; ad Caici fluminis oſtia ei⁹ fines ꝓduxit, in ea Ilion, q̃ & troia mille qngentis paſſibus a portu diſtans, oĩm q̃ ſub ſole ſũt inſigniſſima. Ciuitates Troadis nobiliores Dardanũ, Simoentis fluminis oſtia. Antãdrus, Smirna, Clazomene, Epheſus, Miliet⁹, Pergam⁹, Tyatira, Philadelphia, Laodicia, Antiochia. Mõtes clari, Ida, & Tmolus. A troas fit troadẽſis.

Troia, ut Ser. ſcribit, regio minoris Aſiæ, in q̃ Ilion urbs, & regia Priami, q̃ etiã troia dicebaf, a troe rege, antea Teucria a Teucro, & Dardania a Dardano. Scribiſq; græca diph. nec diuidit i cõſona. Adiectiuũ uero o & i uocales, & diuiſæ. Et cũ ꝓuinciam ſcat principale nomen eſt, & breuis eſt tro. Qñ aũt non eſt principale, & deriuatio eſt, tro longa eſt. Vir. Et troia gaza p undas. A troia fit tros. Idem. Tros Tyriuſq; mihi nullo diſcrimine agetur. Eſt & Tros nomẽ uiri propriũ. Troia etiã ludus puerilis equeſtris ab Ænea cõſtitutus. Sue. de Cæſare. Troiam luſit turma duplex maioꝝ minorũq; puerorꝝ. Vir. Troiaq; nũc pueri troianum dicit agmen. Et troia locus in agro laurẽte, in quo primũ Æneas cõſtitit. Troianus. a. um. ut Troianas opes. Troicus. ca. cũ. ut troica caſtra, apud Vir. Troius. a. um. ut troia gaza.

Troiugena pe. cor. genit⁹ ex troia. Enni. Troiugenas bello claros. Sane troiugena, & graiugena cũ gemino ii ſcribi debuerint, mutarunt i ſequens in u, alternitatis cauſa, ut pro troiigena, & graiigena, troiugena & graiugena factum ſit.

Trochus, quo luſitant pueri turbo eſt a rotando dictus. Nam trocho. & curro & roto ſignificat, rota reuolutio quæ rota, ut inquit Acron, a ludentibus pueris ſcutica agitabatur, & rotabatur. Et trochus. auis, quæ & Trochilus & regiolus & reatinus dicitur.

Trochiſcus dimi. parua rota. Vñ compoſitiones q̃dam medicoꝝ in formam rotulæ trochiſci dicuntur.

Trochæus, pes celer uolubilis, ꝙ rotatim & celeriter dicetur. Nam τρόχος latine rota dicitur, a Mercurio repertus, tenet locum ultimum, conſtatq; ex duabus ſyllabis, prima longa, ultima breui, Vel dicitur ἀπὸ τοῦ τρέχειν. i. a currendo, qa curſum ſuũ habet de longa ſyllaba in breuem, & a græcis τροχαῖος appellatur.

Trochum neutro genere eſt genus ſellæ.

Trocleæ ſiue trochalia, inſtrumẽta cũ orbiculis, ad ſub leuanda & deprimenda onera. Vel rotulæ ſtriatæ ſunt e ligno uel ære, quibus aquas haurimus fune ductario, & hydria. Luc. Multaq; per trocleas & tympana ponderе magno Cõmouet, atq; leui ſuſtollit machina nixu. Ex interꝓtatione Diogenis Laertii ſic ſcriptũ eſt. Ego ita hiſce iam pridẽ aſſuetus ſum, ac ſi ſonũ iugiter trocleaꝝ hauriã. Nam dũ ſaxa aquæ, ligna, marmora, & id genus cætera, per trocleam ſurſum ductario fune trahuntur, crepitus concitatur.

Trochilos pe. pro. parua auis, rexq; auium dicitur, q alio nomine Regulus, ſiue ut Sueto. inquit Regaliolus, ab Ariſtotele πτέρυξ quaſi rex & præſes auium. Vide ſupra in dictione Regaliolus.

Troglodytæ, ppli Æthiopiæ, cauernas incolẽtes. de q̃bus Pli. & Hie. cõtra Ioui. Nomades, & Troglodytæ, & Scythæ, & Hũnoꝝ noua feritas ſemicrudis ueſcũf carnib⁹.

Trœzene fuit oppidum Peloponeſi in ſinu Argolico a Trœzene filio Pelopis. In eo educatus fuit Theſeus. Eſt & Trœzena regio in minore Aſia, a qua Trœzenii populi ſunt appellati.

Troizenus, fuit thrax unus ex his qui uenerunt in auxilium troianum.

Trophæum cũ æ diph. a τροπή, hoc eſt ab hoſtiũ cõuerſione, ubi in fugã uerſi ſunt hoſtes. Nam q hoſtẽ fugaſſet merebaf trophæũ. Eſt em̃ trophæũ qd̃ in teſtimoniũ uictoriæ publicæ in loco ſtatuif, ut apud Cice. lib. ii. ad Heren. Qd̃ thebani equũ æneũ in monumentũ uictoriæ contra Lacedæmonios ſtatuerãt trophæa. Apud græcos fuerunt arbores amputatæ in eo loco ubi hoſtes uiciſſent, atq; in fugã uertiſſent. Amputabãt. n. ramos arboꝝ, ac deinde ſpoliis hoſti detractis ornabãt, ut eſſent poſteris monumentũ uictoriæ in eo loco partæ. Deinde etiã cœpta ſũt poni in mõribus, & locis eminentioribus. Hinc Salu. de Pompeio ait, ꝙ deuictis Hiſpanis, trophæa in iugis Pyrenei mõtis poſuit. Et Romæ in arcubus figebanf exædificatis. Quæ uero ſpoliæ in trophæo figerenf, docet Vir. li. xi. Mezẽti ducis exuias tibi magne trophæum Bellipotẽs aptat rorantes ſanguine criſtas, Telaq; trunca uiri, & bis ſex thoraca petitum, Perfoſſumq; locis, clypeumq; ex ære ſiniſtræ Subligat, atq; enſem collo ſuſpendit eburnum. Accipif & trophæũ pro uictoria, ſeu pro uirtute, qua parta eſt uictoria, in hymno. Trophæa ſacra pangimus.

Tropei dñr, quaſi uerſarii, q alios uellicãt, infeſtãt, & ne deprehẽdanf, cõuertũt ſe. Sue. in Clau. Et quotiẽs poſt cibũ obdormiſceret oleaꝝ ac palmaꝝ oſſibus inceſſebaf. Interdũ ferula flagroue uelut p ludũ excitabaf a tropeis. Τρέπω em̃ græce ſcat uerto, & τροπὴ uerſionẽ. Inde & tropei uenti uocantur cum e mari redeunt.

Tropus dici põt modus, figura conuerſio. Et diffinitur a Quintiliano, ꝙ ſit uerbi uel ſermonis a ꝓpria ſcatione ad aliã cũ uirtute mutatio. Scaurus. Tropus eſt modus ornandæ orõnis & dictio trãſlata a ꝓpria ſcatione ad nõ ꝓpriam decoris, aut neceſſitatis, aut cultus, aut emphaſeos gra ἀπὸ τοῦ τρέπειν hoc eſt a uertẽdo, nã p tropos uerba a ꝓpria ſcatione i aliã uertunf. Iñ fit tropic⁹. a. ũ p figuratiuo. Augu. Quod ea locutione dictũ, quã græci dicũt hyperbolen, q̃ utiq; tropica eſt, non propria.

Trophimus græce, latine alumnus dicitur.

Tropologia figurata locutio latine dicitur.

Troſſulũ oppidũ Thuſciæ, dictũ ꝙ ſine peditũ adiumento eqtes cepiſſent, a quo troſſuli dicti ſunt eius incolæ. Troſſuli em̃ dicebanf eqtes, cũ antea celeres, a Celere Remi interfectore, poſtea Flexumines, a flectendis aĩs qñ iudices erãt, ſiue a flectendis equis. Iuue. Quod ad equeſtrẽ ordinẽ ptinet, antea troſſulos uocabãt, nunc equites uocãt. Eſt & alia ſignificatio quã Philippus Beroaldus Bononiẽſis nunq̃ ſatis laudatus, ut eſt uir inge

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tio & doctrina tã græca q̃ latina p̃stantissimus, quem deus sospitet oro, studiosis attulit, q̃ scaf trossulos dicidelicatos, obesos, succulentos, opimos, q̃si torosulos, a torosa. s. carne. Hiero. cõtra Ioui. Vnius tñ phi excellentissimum posui, ut formosuli nostri & trosuli, & uix summis pedibus adumbrantes uestigia imitenf salte gentiliũ parcitate. Var. Nunc emunt trossuli nardo nudi vulgo attico talento equum.

Troximon, apd græcos ξώξιμος vua edulis, q̃ cibaria a Pli. uocaf. Apud iurisco. troximos vuas esse, q̃s nõ uini cã habemus. Paul. in Pandectis. Qui fundũ uẽdidit pomũ recepit nuces & ficos & vuas duntaxat duracinas & purpureas, & q̃ eiusdẽ gñis essent, q̃s nõ uini cã habe remus, q̃s græci troximos ξωξίμους appellarẽt recepta uideri, nũc φρυγάλια ξαγήματα ξαγηματοπώλ. Idem significat ἐδωδίμους quamuis etiam ad alia pertinet.

Trua, uasis genus a terendo dr, quasi terua, quã nos dimi nutiue trullam dicimus. Siue, ut Var. docet, a transuolando traiiciendoue, q̃ per eam aqua traiicitur.

Trulla dimi. a trua. Var. Trulla ad similitudinẽ truæ, q̃ q̃ magna & hæc pusilla, ut trulla, truæ, q̃ e culina in latrinã aquã fundũt. Hinc detrullare, de quo alibi. Fuit etiã trulla uas, quo uentris onus deponif. Mar. Clinic⁹ Herodes trullã subduxerit ægro. Itẽ capif pro uase lato pfundoq̃, qd in mensam inferri plærunq̃ solet. Quod licet potui ineptũ uideaf, tñ usurpatũ fuisse legim⁹. Hora. Qui ueientanũ festis potare diebus Cãpana solitus trulla uappaq̃ pfectis. Iuue. Si trulla inuerso crepitũ dedit aurea fundo. Vbi bibacẽ arguit, q̃ in trulla bibat, ineptũ, q̃ crepitus iter bibendũ edat. Pli. Sũt ergo uasa tñ corinthia, q̃ isti elegãtiores nũc æs sculpẽdo transferunt, mõ in lucernas, mõ in trullas, nullo mundiciaꝫ despectu. Est & thrulla cũ aspiratiõe cemẽtarii instrumentum, quo fabri murarii tectoriis linẽdis cõplanandisq̃ delutaf solẽt, ut nõ solũ parietes pulchritudinẽ ac cipiãt, sed & fortitudinẽ cõtra iniuriã imbriũ, & creberrimas tẽpestates. Inde Thrullissare apud Victu. legif. Scribũt qdã thrullam esse fœlicis Arabiæ portum.

Trulleum, uasis genus, quo manus perluunf, simile trullæ, nisi q̃ latius erat. Var. de ui. pa. Itaq̃ ea sibi non ponere, ac suspẽdere, quæ utilitas postularet trulleum matellionem peluim nasiternam.

Truo ãuis, q̃ alio noie onocrotalus dr. Cæcil. Irrides magnitudinem nasi pro dii immortales, tñ pcessit truo.

Trudo. is. sum. pprie scat uiolẽtia quadã expello. Plau. i Asi. Ille ecastor hinc trudef. Aliqñ trudere est obiicere seu pducere. Idem in Epi. Quæ te intemperies tenent? quas tu mihi tenebras trudis? Terẽ. in And. Fallacia alia aliã trudit. i. insequif. Huius cõpositã sunt Abstrudo, cõtrudo, detrudo, extrudo, intrudo, obstrudo, obtrudo, & retrudo, quæ habent primam productam.

Trusatilis pe. cor. ut mola trusatilis. i. mola manuaria, q̃ manibus trudatur, ideſt pellatur.

Trux, ferox, crudelis, a quo trucitas, crudelitas.

Truculentus, qui vultu crudelitatem præfert, alioq̃ territat. Teren. in Adel. Ergo ille agrestis, sæuus, parcus, tristis, truculentus, tenax.

Trucido. as. pe. pro. crudeliter neco. Lact. li. i. Liberos populos, aut trucidare, aut subiicere seruituti. Virgil. Fit uia ui rapiũt aditus primosq̃ trucidant. Huius cõpositã sũt Obtrucido, qd est auide trucido. Retrucido, itemq̃ trucido. Liui. Offerre se corpora ira retrucidaret.

Truncus pars arboris, quæ ramis trũcatis superstat. Colu. lib. iiii. Vt ex his partibus trunci sumanf, quæ & genitales sunt, & maxime fertiles.

Trũcus. a. ũ. qd ẽ trũcatũ. Oui. Trũca manu. Col. li iii. Cũ deide truncã reddideris acuto ferramẽto plagã lenito.

Trũco. as. amputo. Cui⁹ cõpositã sũt detrũco, distrũco, obtrunco, ptrunco, qd ẽ pfecte trũco. Plau. i Cap. Arripuit gladiũ, ptruncauit trib⁹ tergorib⁹ glãdia. i. colla. Et a trũcus fit trũco, q a ueteres plærũq̃ truncũ p vnoquoq̃ gñe interemptũ dixerunt, ut inqt Seruius.

Trutina pe. cor. statera. Hora. Trutina poneris eadẽ. Victru. li. xi. Id aũt ex trutinis, q̃ & stateræ dñt, licet cõsiderare. Per trãsla. ponif p iudicio. Cic. li. ii. de ora. Ea probando, q̃ nõ artificis, sed populari quadam trutina examinanf. Cornutus tñ scribit trutinã foramen esse, ĩtra qd est lingua bilancis, ad qd est examinatio, qd alii æquamentum, alii libramentũ, alii æquilibriũ uocãt.

Trutino. as. pe. cor. examino, pensiculo. Hier. ad Da. Sine alii diserti, laudenf, ut uolũt, & iflatis buccis uerba sputantia trutinẽt. Est & trutinor deponẽtale. Persi. Atq̃ exporrecto trutinanf uerba labello. Apul. Trutinatam scientiam uocat grauem, & recte examinatam.

T ante V

Tuatim aduerbium, significat tuo more.

Tuba ĩstrumentũ musicũ, uulgo notũ, a tubo canali sic dicta. Nã ex lignis tubæ fiũt, & ex cornibus. Et q̃ ex ære sunt tubæ ductiles appellanf. Quæ ex ligno uel cornu, ligneæ uel corneæ. Tuba utunf milites ad excitandos aios in pliũ. Hic tubicen, q̃ tuba canit. (strabanf.

Tubiluſtrũ, dictũ q̃ eo die ĩ atrio sutorio sacroꝝ tubę lu

Tubus, & dimi. tubulus, canna seu fistula maior fictilis, q̃ aq̃ deducif a tumore. Hinc ẽt tubos uiscer⁹ dicim⁹. tubulũ uocam⁹ auenã, q̃ & cicuta appellaf. Græci siphon Hinc Iuue. tubum, p quẽ urina descẽdit siphonẽ uocat. Effigiẽq̃ deæ longis siphonibus iplent. Tubulos Paul. iureconsul. diffinit esse, per quos paries calore torretur Non erat tunc ignis usus in cubiculis, nec ædes spiraculã habebant, unde fumus exiret.

Tuber gñis neutri, genus cibi collectũ ex tumentibus, & quasi pgnantibus arenis, a tumore dictũ. Puto id esse qd vulgo tartufus dr. Tubera emũ undiq̃ terra circundata, nullisq̃ fibris nixa, aut saltẽ capillamentis, nec uticq̃ extuberante in quo gignunf loco, aut rimã agẽte neq̃ ipa terræ cohærẽt, cortice etiã includunf, ut plane nec terrã esse possimus dicere, nec aliud q̃ terræ callũ. Cũ fuerint ibres autũnales, ac tonitrua crebra nascũf, & maxie e tonitrib⁹, nec ultra annũ durãt. Nascũf aũt ex pituita arboꝝ. Mar. Rũpimus altricẽ teneró de uertice terrã Tubera boletis poma secũda sumus. Sue. substantiuũ fecit, & gene. mascu. Pridie q̃ periret cũ. oblatos tuberes seruari iussisset. Sunt etiã tuberes poma pegrina, ex Africa in Italiã deportata. Mar. Nõ tibi de libycis tuberes, & apina ramis. Proprie tñ tumor q dã totũdus in quocũq̃ corpe. Vñ in facie, & quacũq̃ corporis pte tubera dñr, siue p diminutionẽ Tubercula. In arboribus duricies illa extans ad nodi similitudinẽ tubercula. In alno tuber, tãto deterius, quãt

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

to ab acere alnus ipſa diſtat.
Tubero.as.pe.cor.tubera facio ſeu profero.
Tuburcinor.aris.raptim comedo. Titin. Tubureinari ſi ne me uultis reliquias. Plau. in Perſa. Tuburciniari de ſuo ſi quid eſt domi.
Tuceta,cibaria cum carne, ſeu ut qdam interp̃tantur, cibi regii. Perſi. Pingues patinæ tucetaq; craſſa.
Tudertum & tuders.tis. oppidum in ducatu ſpoletano. Sil.lib.iiii. Et gradiuicolam celſo de colle tudertem.
Tudites pe.c. mallei a tundẽdo dicti. Vñ & cuidã cognomen Tuditano fuit,q̃ caput malleo ſimile haberet.
Tudicula inſtrm̃,ſiue ſtilus,quo uaſis ſigna imprimunt. Quidã etiã accipiũt tudiculã p̃ cochleari maiori, quo ad carnes & iuſcula e cacabis extrahenda utunt.
Tudiculo.as.pe.cor.imprimo,ac ſculpo. Et p̃ tranſla. Tudiculare poniť pro cõmouere. Var. Hæccine nobis cernis hanc mala tudiculaſſe uetulam.
Tudito.as.pe.cor.ƒcat lucri gratia negociũ ago. Ennius. Nec tuditantes rem ceſſant extrinſecus ullam. Tractũ a fabris,qui malleis ſæpe percutiendo opa faciunt.
Tueor.eris. p̃ defendo ſecũdæ coniugationis eſt, a quo tutus,q̃uis tuitus ei⁹ participiũ ſit, quo uſum Quintilianũ in declã.cæci.legi. Tuitus ſum adoleſcẽtis miſerrimi cãm,quẽ nemo imitatus eſt,niſi Lau. Valla. Qui in Raudẽſem ſcribit. Quis narrat Verrẽ ſuperaſſe Dacoſ̃ Tantũ Siciliã cõtra piratas fortiter tuitũ eſſe accipimus. Hiero.ad Pãma. Quod leges publicæ,qd̃ hoſtes tuent,qd̃ inter bella,& gladios ſanctũ eſt, hoc nobis inter monachos & ſacerdotes Chriſti intuitũ fuit. Et quidem,p̃ principio uerbi tueor,tuitus accipiendũ cẽſeo nõ tutus,& tuitio nomẽ uerbale, nõ tutio. Aug.li.iii.ci ui.dei. Nimis multos deos grãdi fumo ſuo tanq̃ ſigno dato ad tuitionẽ cõgregauerat. Et ſimiliter in cõpoſitis intuitum,nõ intutum. Non em̃ dicimus Tutus ſum illum,quippe cũ magis nois,q̃ participli uim habeat, licet actiuã & paſſiuã in ſe gerat ſignificationẽ, ut Valla docet,ut Tutus portus,tuta urbs,q̃ tueať alios, nõ q̃ ab aliis defendať,tñ ſæpe paſſiue in homibus, ut Tutus ſum ab hoſtibus,q̃ munitus,& ſine periculo ſum. Nec ullũ cõpoſitum habere legi in hac ſignificatione, niſi contueor,quo uſus eſt Cice. in Clodiũ. Videãt hi q̃ illũ Pompeii inimicũ,ob eãq; cauſam tot tantiſq; ſceleribus cõtuebantur, & nonnunq̃ eius indomitos furores plauſu etiã ſuo proſequebanť,q̃ ſe cito inuerterit. Tuor uero,tueris,pro uideo tertiæ coniugationis eſt, & tria cõpoſita habet. Contuor,intuor,& obtuor, a q̃bus contutum,intutũ,& obtutum fiũt infinita. Plau. in Aſi. At hercle ip̃m adeo contuor quaſſanti capite incedit. Et itẽ. Nam ego illud argentũ tam paratũ filio ſcio eſſe, q̃ me hunc ſcipionẽ contui. Et in Muſt. Profecto nullã equidẽ illic cornicẽ intueor. At tu iſtac ad uos obtuere q̃ñ cornicẽ neq; cõſpicari,ſi uulturios forte duos poſſis contui. Cice. p̃ ſe ad Quirites. Qui excelléti tumulo ciuitatis, ſedẽ capitolii in ſaxo incolitis conſtitutã, ut nõ ſolũ cunctã intui,ſed etiã tueri poſſitis ciuitatẽ. Leo papa. Hanc deferendoz̃ munez̃ ſeruare rõnem, niſi q̃ p̃ter illã ſtellæ ſpeciẽ q̃ corporeũ incitauit obtutũ. Ex his patet aliud tueor ſignificare, qd̃ eſt cõtra Priſci. qa tuor ſemp̃ p̃ uideo capiť,ſicut contuor & intuor indicant. Tueor uero p̃ defendo, licet qñq; p̃ uideo capiať. Lact.li.vi. Si hac de cauſa ſunt hoſtes cõgregati, ut mutuis auxiliis imbecillitatẽ ſuã tuerent,i. defenderẽt. Virgi. pro uideo poſuit cũ lib.iiii. ait. Talia dicentem iam dudum aduerſa tuetur.i. huc illuc uoluẽs oculos. Et in hoc ſignificato tm̃ habet intueor. Sal. in Iug. Præterea noſtræ p̃claros uiros ciuitatis ſolitos ita dicere, cũ maioz̃ imagines intuerent,ſibi aĩum ad uirutẽ accendi. Itẽ contueor,cũ tm̃ cõtuor ſit in eodẽ ſignificato,qd̃ cõtui infinitũ facit,ut ſupra in Plau. oſtenſum eſt. Cice. uero cõtueri dixit li.i. Tuſ. Quod tandẽ ſpectaculũ fore putas cũ totã terrã contueri licebit. Quin & Plau. ipſo uerbo uſus eſt in Cap. Viden tu hunc q̃ inimico vultu contueť? Illud uero tuitus, quo Valla uſus eſt a tueor p̃ defendo,ſumendũ puto,ſicut & obtuitus p̃ aſpectus, ab obtueor. Cice. li.i. offi. Ex oculoz̃ obtuitu, ex eleuatione,aut remiſſione ſupercilioz̃. Tuor igiť cõtuor & intuor,ſi qua alia forte reperianť, a tuor cõpoſita iam pene obſoleta ſunt fortaſſe,q̃ priſca ſunt nimis, uel nõ adeo plena ſicut tueor cũ cõpoſitis. Idcirco p̃ eis tueor cõtueor,& ĩtueor in ƒcatione uidẽdi ſupplere uidem⁹.
Tuguriũ dictũ eſt quaſi tegurium,a tegendo, e in u mutata,ruſtica habitatio tecta ex ulua paluſtri. Et tugurii appellatiõe omne ædificiũ,qd̃ rei ruſticæ magis cuſtodiendæ conuenit,q̃ urbanis ædibus ſignať. Quæ autẽ ædificantur,ut nec parietes habeant,nec luto cruſtata ſint,ſed ſtramentis,uel harundinibus alioue ſimili genere teguntur,tuguria appellant.
Tuguriolum cũ accẽtu in antepe. paruũ tuguriũ. Quod ſi anguſtius ſit,gurguſtiũ noiať, a gurgulione uerme.
Tulit,mõ attulit ƒcat. Terẽ. in An. Nã ſi illũ obiurges,q̃ ultæ auxiliũ tulit,qd facies illi q̃ dederit damnum aut malũ? Mõ pertulit. Vir. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Chorebus,Mõ ſuſtulit. Vide in dictiõe Fero.
Tum. Vide in dictione Cum.
Tumdemum, id eſt, nouiſſime. Virgil.lib.xii. Tum demum mouet arma deo.
Tumba,locus concauus infra terram. Vnde & pro ſepulchro poni conſueuit.
Tumeo.es.mui.inflor,a quo tumeſco,tumidus fio. Vir. li.i. Geor. Continuo uentis ſurgentibus,aut freta ponti Incipiunt agitata tumeſcere. Hinc contumeſco, extumeſco,& intumeſco. Aug. Videt in ea cõtumeſcentes uenas in gutture. Plau. in Tru. Equidẽ uteri illi qd̃ ſciã nunq̃ extumuere,quaſi extra uel ualde tumuere. Lact. li.iiii. Sine ullo attactu uiri repente uterus intumuit. A tumeo fit contumax,a quo contumacia.
Tumor iflatio,p̃ trãſla. poniť p̃ ſuꝑbia. Tumidus inflať.
Tumulus,terra tumens. i. collis. Vir. lib.ii. Eſt urbe egreſſis tumulus. Aliquando dr̃ ſepulchrum, quia ibi coꝛceruari terra conſuetit. Idem lib.iii. O fœlix vna ante alias Priameia uirgo Hoſtilem ad tumulum Troiæ ſub mœnibus altis Iuſſa mori.
Tumulo.as. ſepelio,tumulũ facio. Vñ & attumulo, qd̃ ẽ quaſi iuxtã tumulum facio. Plin. li.xix. Dein ſi terrã fugientes cauliculos ſeces, a terraq; p̃ceritate luxurioſa attollentes ſe exaggerando aliam attumules.
Tumultus,ut autor eſt Hiero. uox plurimorum eſt,& nimiæ multitudinis clamor pariter emiſſus. Cice. Quid aliud eſt tumultus,niſi perturbatio tanta, ut maior timor oriať, vñ eſt nomen dictũ tumultus, qua ſi timor

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

multus,itaq; maiores nostri tumultū Italicū qd erat domesticus,tumultū gallicū,qd erat Italiæ finitimus præterea nullū tumultū nominabāt

Tumultuosus,qui turbas excitare solitus est.

Tumultuo,as.in pturbatiōe sum,

Tumultuari⁹,a.um.qd sine p̄meditatione factū est.Vñ tumultuaria oratio dī.Tumultuari⁹ exercitus dī, qui quasi tumultu quodā p̄parat⁹ est.i.raptim & festinā ter.Hinc tumultuario aduerbiū.Apul.Et ex more calida tumultuario lauacro nostro p̄parato.

Tunc aduerbiū tēporis,significat eo tēpore.Et de oībus tēporibus dī.De p̄terito Vir.Tūc decuit cū sceptra dabas.De p̄nti Plau.Tunc eā accede cū potes.De futuro Idē.Ego tūc adero cū tui uidendi mihi copia erit.Ad diē q̄q; tpis,ut apud Iustinū.Tunc tpis Persarū Cambysi mediocri uiro.

Tundo,is.tutudi,tunsum ſm Priscia.licet eius cōposita ipm .n.nō habeāt,ut Obtūdo,obtudi,obtusum.Vir.li, iiii.Geor.Profuit & tunsum gallæ admiscere saporem Pli. tñ lib.xxi.tusum sine n.posuit.Hæc tusa cribrataq; uino quantū possit excelleti.Diome.docet hīc duplex p̄teritū,& duplex supinū.ſ.tutudi,tusum,& tūsi tūsum Significatq; tundere p̄cutere,pulsare,& in uase aliquo q̄ppiā cōminuere.Plau,in Asi.Sed qd hoc q̄ picus ulmū tūdit? Col.li.ii.Ipæ aūt spicæ meli⁹ fustibus,tū dūtur.Et li.vii.Quibus in unū tunsis. Referē interdū ad uerba.Terē.in Ecy.Tūdendo atq; odio effecit senex.i. sæpe dicēdo siue iterādo.Et est trāslatio sumpta a malleo fabroꝝ sæpe p̄cutiēte.Hui⁹ cōpositā sunt Cōtūdo, extūdo,obtūdo,Pertūdo ualde p̄cutio,aut p̄cutiendo frāgo.Col.li.vii.Si forte sarculū calcauerit,acuta testa uel lapide ungulā p̄tuderit.Idem li.ix.Sæpe euenit ut aluus exitū nō habeat.Itaq; pinna p̄tūdit,& iter digestis cibis p̄bet.Hinc p̄tusa uasa dicim⁹,q̄ nō sunt integra.Protūdo,ultra tūdo.Gel.li.i.Haustri uero & africi ad meridianū orbis circulū,& ad partē axis infimam depressi inferiores & humiles,per supīma æquoris eūtis p̄tundūt magis fluctus q̄ eruūt.Retūdo,repcutio, rursus frāgo,hebetē facio,redarguo.Lact.li.iii.Cū fortiter inimico⁹ impet⁹ retudisset.Et li.iiii.Necesse est uerā esse hāc religionē,q̄ & rationē dæmonū nouit,& astutiā intelligit,q̄ uim retūdit.i.cōfringit.Colu.lib.v Quod euenit in retuso & crasso ferrāmēto.

Tunetū,siue ut quidā dicūt Tunitiū Scipiōis tēpore tumulus erat editior,unde Scipio spectauit Carchedonios ad Romanā classem exurendā p̄ficiscentes.Nostra tēpestate regis libyci ciuitas metropolis est,in q̄ uelut ampliore & magnificētiore cōsueuit habitare,& Tunisseus rex appellat.Tunetū nō sane ob hāc causam habitarūt,q̄ carthagine careret,a Scipione diruta cū denuo amplificata surrexerit,ex qua uelut ex equo troiano manarūt literaꝝ p̄ceres.Ad cui⁹ celeberrimum gymnasiū Aug⁹,p̄fitē cōtendisse.Hāc Eutro.li.iiii.cōtinuis sedecim diebus arsisse p̄hibet.Hæc septingētesimo anno postq̄ cōdita erat deleta est.Hæc ut idē auctor ait L.Cæcilio Metel.& T.Flaminio cōsulibus in Africa iussu senatus reparata est,q̄ nunc manet annis xxii.euolutis postq̄ a Scipiōe fuerat euersa. Abest Tunetū a carthagine.xii.milia passuū. A Tunero Tunetei dicti sunt,quos Sidonius Tunisēos appellat.

Tunica uestis erat apud Romanos breuior & sine manicis,q̄ p̄prie uiris cōueniebat.Lōgas uero tunicas fœminis cōuenire existimabāt.Virg.Et tunicæ manicas & habēt redimicula mitræ.Plau.manuleatā tunicam hoiem hīc decet.Dicta est aūt tunica a tūdō corpe.

Tunico,as.pe.cor.tunicā induo.Var. Hæc lanigeras detūderi docuit,tunicareq; homulū.Vñ tunicati dicunt tunica uestiti.Et aliqñ etiā expediti,& nullā aliā supra tunicā uestē hūtes,q̄les nobiles incedere solēt,cū rure sūt.Iuue.Tunicati fuscina Gracchi Ad opulētiā latinæ līguæ augēdū nihil impedit,ut ait Prisci.formare uerba Tunico,tunicor,tunicatus.

Turba & rixa idē significāt.Est em turba pturbatio. Vlpi,Turbā appellatā esse Labeo ait,ex genere tumult⁹ Si duo rixā cōmiserint utiq; nō accipim⁹ i turba id factū,quia duo turba p̄prie nō dicunt.Si uero fuerint.x. aut.xv.hoies turba dicet.Turba ergo multitudinis;rixa duoꝝ.Sed quia multitudo fere nō uacat pturbatione,factū est,ut eā quoq; appellem⁹ turbā.Cic.Cæcinæ. exponerē etiā quēadmodū hic,& quāta i turba uiderem⁹.Terē.Dii uestrā fidem,qd turbæ est apud forū.Turbæ etiā in plurali molestias significant.

Turbula dimi.Apul.ppli circūfluētis turbulis imisceor.

Turbella dimi.in tertio gradu parua turba.Plau. Hanc mihi ancilla turbellā fecit.

Turbidus,cōturbat⁹,cōfusus,nō clar⁹,tumēs. Hora.lib. Car.Qui uidit mare turbidū.

Turbulētus,cōmot⁹,irat⁹,turbid⁹,cōtētiōe plen⁹.

Turbo,as.cōfundo,cōmoueo.Plau.i Cap. Adueniēs turbauit totū cū carne carnariū.i.cōmouit.Terē. in Eu. Nescio qd,p̄fectō absente nobis turbatū est domi.i.in nouātū.Hui⁹ cōpositā sunt Cōturbo.Terē.in Eu.Neq; ædepol qd nūc cōsilii capiā scio,ita conturbasti mihi rōnes oēs,ut eā nō possim suis,ita ut æquū fuerat,atq; ut studui tradere.Deturbo deorsum uioleter deiicio. Exturbo,e loco deiicio,extra turbo,expello.Plaut⁹ in Cur. Si recte facias Phedrome auscultes mihi,atq; istā exturbes ex animo ægritudinē. Col.li.ix. Et in trāquillo cōsistēs piscis sedibus suis nō exturbat.Disturbo,uarie turbo,seu dissipādo deiicio.Terē.Ne esset nobis spatiū ad disturbādas nuptias.Quin. Nō em discussos alicui⁹ opis angulos,aut disturbatos parietes obiicim⁹.Inter turbo,obturbo,ob oī parte turbo.Ter.in An.Ita ne uero obturbat? Perturbo,ualde turbo.

Turbo turbinis,uētus cū frigore maxīo,obiecta q̄q; de turbās,p̄sternēsq; ex dēpssæ nubis specu.Vir.Et terras turbīe uersat.Est & turbo gen⁹ instrumēti lusorii pueros maxime delectās,a cui⁹ fastigiata & p̄acuta cuspi de fit turbino,as.Tibul.Nāq; agor ut p plana cit⁹ sola uerbere turbo,Quē celer assuetā uersat ab arte puer. Itē uasculi gen⁹ quo pruna & coctana,inter saturnalia xeniola missitabant,cui⁹ effigies turbinis i imo angustissima erat,i summo latissima,q̄lis est figura pyroꝝ. Itē turbo dī quicqd forma acuta est.Plini.de Aloe.In turbinib⁹ cadoꝝ.Ouī.Caua buccina sumit illi Tritonis in latū q̄ turbine crescit ab imo.

Turbo,onis.p̄priū nomē gladiatoris.Hor.li.ii.Ser. Corpore maiorē rides Turbonis in armis.

Turbulento,as.exagito,pturbo.Apul. Me strepitu turbulentauit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Turbino,as.pe.cor.acutū facio.Pli.li.xxxvii. Siquidē & colore trāslucido nō differt,& laterū ſexanguli leuore turbinatus in mucronē,aut duabus cōtrariis partibus,q̄ magis miremur, ut ſi duo turbines latiſſimis ſuis partibus iūganť,magnitudine etiā auellani nuclei. Idē. Turbinatior pyris figura q̄ malis.

Turci populi. Vide in dictiōe Thuſſagetæ.

Turdus,auis nota,& inter primas a ſaporis bonitate collocata. Hora. Nil meli⁹ turdo,uulua nil dulci⁹ ampla Ariſtoteles tria turdo⁹ genera facit. Maximū picæ ſimile qđ ixoboron & ixophagon,hoc eſt Viſciuorū appellant. Alte⁹ min⁹,trichas uocatū magnitudine merularū. Tertiū corpus minimū tylas noīe.

Turdariū locus,quo turdi aluntur ad ſaginā.

Turduli pp̄ hiſpaniæ,eius quā Betica,nūc Granatā uocāt. Et ab incolis Turdetania dī,Hi etiā Turdetani appellantur,q̄uis ſint q eos diuerſos aſſerāt.

Turgeo,es.turſi,inflor. Vir. Torrida iā læto turgēt in palmite gēmæ. Hui⁹ cōpoſita ſūt Deturgeo,qđ eſt cōtrariū ſuo ſimplici,ſignificat enī decreſco. Plini. Deturgēte Nilo muſculi reperiuntur. Obturgeo,circūturgeo. Lucil. Obturſi ebrius,A turgeo fit turgeſco. Perſi. Nō eq dem hoc ſtudio bullatis ut mihi nugis Pagina turgeſcat dare pondus idonea.

Turgidus inflatus,tumēs. Aug.li.iii.cōfeſ.p trāſlationē dixit. Ego dedignabar eſſe cū paruulis,& turgidus faſtu,mihi grādis uidebar. Hinc dimi. turgidul⁹. Catul. Flendo turgiduli rubent ocelli.

Turiones dicuntur teneritates arbo⁹ uel arbuſto⁹.

Turia nomē fluuii,ſm aliquos generis maſc.ſm Priſc.& Aug.gene.neutri. Vide in dictiōe Duria.

Turris a terrēdis hoſtibus dicta eſt,ſicut arx ab arcēdis. Vel p aſpectu torua ſit,hoc eſt terribilis. Fiūt etiā turres ambulatoriæ,de quibus Vegeti.li.iiii. hæc ſcribit. Turres dicūť machinamēta ad ædificio⁹ ſpeciē tabulis tabulatisq̄ cōpacta. Et ne tīn opus hoſtili cōcremetur incēdio,diligētiſſime ex crudis coriis uel cētonib⁹ cōmunitur,qbus p modo latitudinis addiť altitudo. Nī interdū tricenos pedes p quadrū,interdū q̄dragenos,uł quiq̄genos latæ ſunt,pceritas aūt ipa⁹ tāta ſit ut nō ſolū muros,ſed etiā turres lapideas altitudine ſuperēt. his plures rotæ mechanica arte ſubduntur,quarū lapſu uolubili magnitudo tā alta moueať. Præſens autē periculū ciuitatis eſt,ſi ad murū iuerit turris admota. Plures enī accipit ſcalas,& diuerſo genere conať irrūpere. Nā in inferioribus habet arietē,cuius impetu deſtruit muros. Circa mediā uero accipit pontē factū de duabus trabibus,ſeptūq̄ de uimine,quē ſubito p latū inter turrē murūq̄ cōſtituūt,& p eū egredientes de machina bellatores in ciuitatē tranſeunt,& occupant muros. In ſupioribus aūt turris illius partib⁹ cōtati & ſagittarii collocantur,q defenſores urbis ex alto cōtis ſaxis miſſilibus pſternāt.

Turritus,a.um.altus & excelſus,ut domus turrita.i.alta & ſublimis,& ad turris ſimilitudinē facta. Aliquando turritus dicit turribus plenus. Vñ & turritæ urbes. Et mater deū cognoiať turrita,quia terra eſt q̄ urbes ſuſtinet. Virg. Qualis Berecynthia mater læta deū partu phrygias turrita p urbes.

Turriger,gerēs turres. Plini. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros.

Turricula diminutiuū parua turris. Et eſt uaſculi gen⁹ a turris ſimilitudine,quo iactari tali ludendo ſolent. Eadem pyrgus & orca dicitur.

Turarius uicus Romæ. Aſco. Signū uertumni ī ultimo uico turario eſt,ſub baſilica ſe flectētibus.

Turma ordo militaris & eqtū eſt dicta,q̄ſi terdena,q̄ terdeni eqtes,ex tribus tribub⁹,Tatiēſiū,Rānenſiū,& Luceȝ fiebāt. Cōſtabat enī ex triginta duobus eqtibus, & qui illi p̄erat decurio dicebať,ut Varro & Vege. tra diderūt. Vel dicit quaſi terma,e in u. mutata. Vel per onomatopeiam a ſtrepitu ungulaȝ equinaȝ terram pulſantiū,uel a teręda terra.

Turmales dicti,qui in turma ſunt. Turmatim aduerbium per turmas.

Turnus nomē uiri p̄priū apud Virg. Eſt & nomē piſcis paluſtris,& nomen fluuii.

Turtur p aue gñis tā maſc.q̄ fœmi. Plau. Obuſtos turtures tibi. Virg. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab ulmo. Pro piſce eſt ge.maſ.q alio noīe paſtinaca & trygon a græcis dī. In hui⁹ cauda ſtat radius p̄ſentiſſimi ueneni. Auſo. Letaliſq̄ trygon,& bina trigoria corui.

Turūda,panificia & bucceæ quib⁹ farciūt altilia ad ſaginā. Var. Gallinas farciunt turūdis hordeaciis. Apud Catonē ſignificat liniamentū illud ex filis qđ in ulc⁹ immitti a medico ſolet,ait enī. Et ſi phyſtula erit,& turundā nō recipiet. Alias apud Catonē ſcat id qđ græce ϕωμὸν appellant,quaſi buccea,ſiue bolus dicať,quē nutrices ingerūt infantib⁹. Turūda hodie uocať ab accolis Padi etiānū placēta focacia.

Turpis,deformis,eſt.n.cōtrariū pulchro. Trāſferť etiam ad aīm,ut Turpe eſt doctori cū culpa redarguit ipm. Interdū poniť p magno. Virg. Forma bouis,cui turpe caput,cui plurima ceruix. Et turpes paſcit ſub gurgite phocas. Itē p crudeli,ut ſæpe apud Saluſtiū.

Tus,incēſum libanū,quo deū ueneramur a tūdēdis glebis,q̄a glebæ tūdunť,cū qbus fluēs ex arboribus coalēſcit,auctorib⁹ Priſc.& Var.& Ser.ſup.i.Geor. Alii cū h. ſcribūt ἀπὸ τοῦ θύω deriuantes,quod eſt ſacrifico. Naſciť in fœlici Arabia,& duplici uindemia colligiť,quarū prior eſt circa canis ortū,Secūda eſt uerno tpe. Incidi tur enī cortex arboris turiferæ q̄ maxime uidetur eſſe p̄gnans,& ubi tenuiſſimus tendiť cortex,laxať hic plaga,inde proſilit ſpuma pinguis,q̄ cōcreta denſať. Probať tus cādore,amplitudine,fragilitate,carbone,ūt ſtatim ardeat,& friať potius q̄ denť recipiat. Quidam tus nabatheū uocāt,q̄ nabathea regio eſt ab Arabia incipiēs. Huius arbor Libanotus dicit.

Tureus,a.um. Col.li.iiii. Iam tureā plantā mature ampliatā,floretisq̄ hortos myrrha & croco.

Turibulum,uas quo tus adoletur.

Turifico,as.ture ſuffio.

Tuſculū dimi.a tus. Plau.ī Aulu. Hoc tuſculū emi,& hasce corōas floreas. Et tuſculū oppidū latii ſic appellatū q̄ aditū difficilē habeat,q̄ſi τραχύλοφ,hoc ē fatigās,uexans,qm̄ in p̄alto atq̄ arduo mōte erat ſitū. Hinc tuſculani hoīes,& tuſculan⁹ ager. Hæc ciuitas a Telegono Vlyſſis & Circes filio fundata eſt,qui p ignorantiā patrē occidit. Ex tuſculano Cato Cenſo. ortū habuit.

Tuſcia Italiæ regio celebris,a ſacrificiis,ut quidā arbi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

trant dicta. Græci em θύειν sacrificare dicũt, uł a thure quo maxime in sacrificiis utimur. Vel a tusculo Herculis filio, qđ ueteres grãmatici, pbant, vñ & sine h. ab eis scribit. Hæc tyrrhenia dicta fuit a Tyrrheno Atys filio, q e Mæonia discedẽs in Italiã uenit, & eã partẽ occupauit q̃ ad mare infex̃ sita est, qđ & tyrrhenũ dicit. Hæc a Liguribus Romanisq̃ finibus cõtingit iugis in accessiis, & difficilib⁹ referta. Eius fines Macra & Tyberis amnes. clxxiiii. M. inter se distãtes. In ea sciẽtia faciẽdox̃ sacrox̃ ita floruit, ut Romani q nõ seruandæ trũ, sed etiã amplificãdæ religiõis cupiditate incẽdebant decẽ principũ filios senatusc5sulto singulis Tusciæ populis pcipiẽdæ sacrox̃ disciplinæ gratia traderẽt. Longior est illa, puincia, q̃ lata. A b oriẽtali plaga i occidẽ talẽ porrigit. Nã si ab aq̃lonari in haustralẽ pambulemus, arctis finib⁹ cõtẽta est, ab occidẽte q̃ liguriæ, pxima est, habet Pisas, Senas, & Lucã & Florẽtiã inclytas ciuitates. Ad septẽtrionẽ habet urbẽ ueterẽ. In meridionali uero littore Pisauꝝ, Aretiũ, & Asisiũ. Et tyber roman⁹ inde labit, ex Apẽnino effluẽs. Septẽtrionalis regio cum Flaminia iungit.

Tuscus nomẽ possessiuũ a tuscia. Vñ tusci q̃ tusciã habitãt. Hi ferunt inuenisse auspiciũ.

Tuscus uic⁹ Romæ, in quo habitauerũt Tusci, a Porsena ex obsidione relicta. de quo Hora. in Sermo. At tusci turba impia uici.

Tuscania oppidũ tusciæ ppe Tarq̃nios, a q̃ tuscanẽses.

Tussis q̃ gignit uel ex frigore, uel ex pituita in pulmonẽ descẽdẽte. Quæ si cõtinue uexet, a Seneca ptussis nũcupat. Est. n. cõtinẽs tussis & inueterata, q̃ uix unq̃ elidit, ex qua multi cõficiunt.

Tussedo, idem quod tussis. Apul. Assiduo pulsu tussedinis hiulci pectora.

Tussio, is. iui. itũ. Plaut. i Asi. Forte si tussire occœpit, sic tussiat, ut cuiq̃ linguã i tussiẽdo nõ, pferat. Pli. li. xx. Semẽ eox̃ cũ cumino tritũ, potũq̃ i uino tussiẽtib⁹ auxiliat.

Tussilago herba q̃ tussim sedat.

Tute, tuiẽ, a tu format p epẽthesim, te correpta. Nã te magis additio est q̃ cõpositio, additurq̃ dũtaxat ntõ nõ etiã aliis casib⁹. Et hoc fit cũ, pnomẽ ad eã reuocat pson̄ a qua sumit, ut cum dico, Tu lege, ille respõdeat Cur tute nõ legis?

Tut⁹, a. ũ. & actiuã & passiuã significationẽ habet, ut tuta urbs, q̃ nos defendit, tut⁹ sum ab hostibus. i. munit⁹ & sine piculo sum. De hoc uide in dictiõe securus. Huius copositũ est intutus, de quo alibi.

Tuto aduerbiũ significat sine piculo.

Tuto, as, ptego, defendo. Plaũ. i Merc. Inuoco uos lares diales ut me tutetis. Hiero. i lib. Sap. Et a seductoribus tutauit illum,

Tutor, aris, deponẽs, qđ Prisc. docet esse cõe. Hora. i Epi. Res italas armis tuteris, moribus ornes.

Tutor nomẽ uerbale, quo is ſcat, q̃ uim ac ptãtẽ habet i capite libero, ad tutãdũ eũ, q̃ p ætatẽ nõdũ se tueri põt Hæc aũt ætas ſm iurecõsult. est usq̃ ad pubertatẽ. i. ad xiiii. annũ. Nã inde usq̃ ad. xxv. dant curatores, q̃ etiã furiosis & mẽte captis dari solẽt, dic⁹ tutor q̃si tuitor.

Tutela ipa ptãs a iure ciuili data, ac permissa, ex qua ipi tutores nomẽ acceperũt, quasi tuitores atq̃ defensatores, sicut æditui, qui ædes tuẽtur.

Tutelaris diuus, quem aduocatũ dicimus.

Tutorius, a. um. quod ad tutorem ptinet.

Tutanus, pe. pro. deus q̃ hoies tueri putabãt. Var. Tutanũ deũ Romæ oẽs q̃ laborãt inuocãt.

Tutilina dea. Idẽ. Tuã fidẽ tutilina inuoco, q̃ adesse mortalibus soles. Hãc Aug. li. iiii. de ciui. dei, pẽsse frumẽtis collectis atq̃ recõditis scribit, ut tuto seruarent.

Tutulus ornamẽtũ capitis flaminicæ, & uitta purpurea innexa crinibus, & in altitudinẽ erecta, q̃ p eã flaminica a cæteris mulieribus discernebat.

T ante y

Tyana, græca ciuitas, a qua tyaneus dictus est Apollonius philosophus.

Tyber, eris. & tybris, is. fluuius Italiæ, e media fere longitudine Apẽnini, aretinox̃ finibus defluẽs, duobus & .xl fluuiis augẽt. Primo ab aquæ colore albula dict⁹, deĩ de Tybris appellat⁹, uel a rege tuscox̃ hui⁹ nois, q̃ piraticã exercẽs iuxta eũ in bello periit. Qđ etiã sensisse uł dex̃ Virg. cum inqt. Aspq̃ imani corpe Tybris. A quo post itali fluuiũ cognoe tybrim Dixim⁹, amisit uetus albula nomẽ. Ouid. li. ii. Fast. Albula quẽ tybrim mersus tyberinus i undis Reddidit hybernis forte tumebat aquis. Sũt q̃ hoc nomẽ trahãt a græco ὕβρις, q̃ est iniuria. Aiũt em hũc eundẽ tusco̊ regẽ circa hui⁹ ripas latrocinari cõsueuisse, q̃ trãseũtes crebris afficiebat iniuriis, ex quo tybrim cognoiãtũ fuisse asserunt, q̃si esset fluui⁹ ὕβριος. i. iniuriæ. Ex qua rõne cum ὕβρις aspireẽt, tybrim quoq̃ cũ aspiratiõe ãnotari uolunt. Alii uolũt eos q̃ de Sicilia uenerũt tybrim dixisse, ad similitudinẽ fossæ syracusanæ, quã fecerũt Afri & Athenieses iuxta ciuitatis murũ. Nã qđ Liui. dicit ab Alba no rege tyberim dictũ nõ pcedit, qa etiã ãn Albã Tybris dictus inuenit. Sciẽdũ est ſm Ser. q̃ hic fluui⁹ in sacris tyberin⁹ dr, i cœnolexia. i. in cõi ſmõe Tyberis, & i poemate tybris. A tyberis fit tyberin⁹, a. ũ. ut Piscis tyberin⁹, & tyberina ostia, trãstyberim, trãstyberinus.

Tybur siue tyburtũ. urbs ad sextũdecimũ lapidẽ distãs ab urbe Roma. Hãc Cato, Solin⁹, & alii q̃dã a Catillo arcade classis Euãdri pfecto cõditã scribũt. Pli. uero tyburis originẽ ipius antiquiorẽ esse docet, q̃ urbis Romæ, & extare adhuc tpe suo memoriã ilices tres, etiã Tyburto eius urbis cõditore uetustiores, apud quas in augurat⁹ tradit fuisse Tyburt⁹, dũ urbẽ esset cõditur⁹ Sexti⁹ græc⁹ histori⁹ sic habet. Catill⁹ Amphiarai filius fuit. Hic post pdigialẽ patris apud thebas ãn Iliacũ bellũ interitũ iussu dei cũ oĩi suox̃ cœtu, & sacris missis, tris liberos in Italia pcreauit. Tyburtũ, Coracẽ & Catillũ, q̃ expulsis ex oppido haud lõge ab urbe Roma posito ueterib⁹ sicanis, a noie Tyburti maximi filii oppidũ uocauerũt. Prisc. tñ cũ i. latino scribit.

Tyburs, tis, generis ois, uel hic & hæc tyburtis, & hoc tyburte, qđ est ex Tybure. Suet. Inchoauit aũt aq̃ductũ regione Tyburti. Hora. Picenis cedũt pomis tyburtia succo.

Tyburtinus, a. ũ. pe. pro. qđ est ex tyburto.

Tycha fuit (Hesiodo teste) nympha, filia Oceani, & Tethyos.

Tydeus cũ accẽtu in prima, fuit filius Oenei regis Calydoniæ, & Eurybocæ, uir fortissimus, qui Thebanos oẽs ad quodlibet certaminis genus uicit. Inde fit patrony

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

micũ tytides. Nam Diomedes tytides dictus eſt,qui fuit filius Tydei.

Tylus uermiculus plurib⁹ pedibus,colore fuſco,ſub lapidibus,aut figlinis uaſis uiuẽs,q̃ tact⁹ arcuat ſeſe,atq; in globũ cõtrahit ad ſimilitudiné paruæ pilæ.

Tylos nomẽ duaꝝ inſulaꝝ in ſinu plico,ut inqt Pli.lib. vi. Ex aduerſo Tylos inſula totidẽ milib⁹ a littore plurima margaritis & celeberrima cũ oppido eiuſdẽ nominis,iuxtaq; altera minor a ꝓmõtorio.

Tymœtes fuit regis Priami filius.

Tympanũ inſtrumentũ,ex una parte planũ, mẽbrana clauſum,int⁹uacuũ,qđ baculo pulſat a τυμπανίζω,qđ eſt extẽdo,uerbero.Sũt eñ tympana uaſa ſemiſphærica,q̃ ſemp bina ferunt,in qbus ab uno latere pellis extendit,& uirgula ꝓcutit,Eo uti ſolebãt i ſacrificio matris deũ.Eſt & tympanũ uehiculũ tectũ,ut inqt Ser.ſiue uehiculi opimentũ,ſeu ut aliqui putãt,teſtudo ſup radios.Radii dicunt in media parte rotaꝝ. Vir. Hinc radios triuere rotis,hinc tympana plauſtris.Itẽ tympanũ accipit ꝑ machina tractoria,q̃ rota uocat,ut Vict. ait,ad hauriẽdã aquã celeritate,qđ hoibus calcãtibus uerſat ad hortos irrigãdos,& ſalinas utile.Pli.li. xxxiii accipit ꝑ uaſe eſcario.

Tympaniſta q tympanũ pulſat,tympaniſtria uero mulier tympanũ pulſans. Sido.li.i. Epiſto.Tympaniſtria pſaltria canit.

Tympanotriba,qui tympanũ pulſat.

Tympaniſo,as,tympana pulſo,Sue.de Augu.Et aſſenſu maxio cõprobauit uerſum i ſcæna,pnũciatũ de Gallo matris deum tympanizãte.Vides ne ut cinædus orbem digito temperet.

Tympanites gen⁹ hypropiſis eſt.Vide in Hydrops.

Tymber nomen uiri & nomen fluminis.

Tymbra troadis cãpus,ꝑ quẽ fluit tymber fluui⁹ in Scamãdrũ.Ibi & tẽplũ tymbræi Apollinis ẽ. At thymbra cũ h,herba aromatica.Virg.in Geor. Grauiter ſpirantis copia thymbræ.

Tyndaris urbs in Sicilia maritima.

Tyndarus fuit Oebaliæ rex,pr Caſtoris & Pollucis Clytemneſtræ & Helenæ.Hinc tyndarides,& tyndaris pa

Tymphæi Ætoliæ Theſprotiæue populi (tronymica ubi & Perrhæbi ſunt, a quibus Tympheticũ ac Tymphaicũ gypſum.Eſt & ibi mons tympheton,ſiue Tymphæ oppidũ quoq; Tymphæa.

Typhon,onis.& typhos,typho,& typhoeus,ei. dictio triſyllaba,eu.diph.in ultima hñs.Inde typhois,dis,unus e gigãtib⁹,Terræ,& Titani filius,cui⁹ prima corripit. Sene.Nõ tã feꝝ typhonẽ neglecto Ioue irata tell⁹ edidit quondã parẽs Luca.Cõdit⁹ Inarimes æterna mole typhoeus.Q̃ uero deriuatiuum eſt diuiſa diph,pnũciat Vir.Nate patris ſummi,q̃ tela typhoea tẽnis. Eſt & typhon uẽtus turbulẽtus a typhone dictus,& capit ꝑ fulgure.Typhonas etiã uocant fumigãtes globos & figuras q̃ſdã nubiũ metuẽdas,& ibi prima,pducit.Typhon etiã uibratus.Seneca ait Typhonẽ uocari,qui ſit ecnephias nõ ſimp̃r,ſed uibratus.

Typus latine dici põt forma,figura,adũbratio,exẽplar. Hinc,ptypa dicta ſunt opa,q̃ añ typos facta ſunt. Ectypa,q̃ ex ip̃is ſunt formata.Archetypus prima & principalis forma.Pli.Dibutades primus pſonas tegularum extremis imbricib⁹ impoſuit,q̃ inter initia ꝓtypa uocauit,poſtea idem ectypa fecit.

Tyrãnus ꝑ duplex nn.apud ueteres in bonã partẽ dicebaſ dñs,qui plenã habebat i ſubditos ptãtem. Vñ Trogo teſte.Quæq; ciuitas & gens rerũpub.imperiũ ab initio penes reges habebat,quos ad hmõi faſtigiũ maieſtatis nõ ambitio popularis,ſed ſpectata inter bonos moderatio puehebat,q & tyrãni ob fortitudinẽ dicebanr. Vñ Virg.Pars mihi pacis erit dextrã tetigiſſe tyrãni.Sed creſcẽte malicia,cũ ſupbe reges regnare cœpiſſent,tyrãni nomẽ ad illos ſolum reſtrictũ eſt, qui ꝑ inſolẽtiã imperii uiribus abutebanr. Vñ phus Speuſic diffinit.Tyrãnus eſt imperãs ciuitati ſm ſententiã ꝓpriã.Quidã etiã tyrannos dici putãt a Tyrrheno lydio,q olim in Italiã ueniẽs ethruriã occupauit. Et eſt ge.cõis, ut fere ſunt noia pfeſſionẽ uel prĩcipatũ ſignificãtia.ut hic & hæc princeps,dux,abbas. Nã duciſſa,comitiſſa,abbatiſſa,barbara ſunt.

Tyrãnis,idis,ſæuũ ac uiolentũ imperiũ.Iuue. Quid Nero tã ſæua,crudaq; tyrãnide fecit.

Tyrãnic⁹,a.ũ.qđ eſt tyrãni,tyrãnice crudelr,uioleter.

Tyrãnoctõn⁹,latine dr tyrannicida,q tyrannũ occidit, a tyranno & κτείνω interficio,quẽ an liceat interfici legaſ Cic.li.iii.offi. Nã nomẽ ipm declarat,qd mereaſ cũ a tyriis ſupbiſſime & iniqſſime dominãtibus ſit deductũ,uſa uerbo ꝑ metatheſin lr̃aꝝ,qđ ꝓcat lacero,tero,interimo.De bonis nõ loquimur ſi repiant.

Tyros quondã urbs Phœniciæ,q̃ eſt i Syria. Iul.Pol.li.i. τύειοι λέγουσιν ὡς ἡρακλῆς ἡράσθη νύμφης ἐπιχωρίας, τῆς δὲ ἧν τὸ νύμφη παῦνομα, εἰπετό δ' ἄρα τῷ ἡρακλεῖ καὶ κύων κατὰ δὴ παλαιὸν νόμον.Ideo Tyrus dicta eſt. Quo etiã nomĩe dicta eſt inſula Alexãdri Magni operibus cõtinenti annexa clara urbibus Lepti,Vtica,Gadibus,& Carthagine,nunc omnis eius nobilitas conchylio & purpura conſtat,olim Sarra nũcupata,ut ait Gellius.Vnde Sarranum oſtrum dicit,& oſtrum tyrium,& purpuram tyriam dicim⁹.Phœnices accolæ fuerunt maris rubri,dicti a palma,cui⁹ regio plena erat Palma enim phœnix dicitur. Hinc terræmotu pulſi, in maritimam Syriæ ſe contulere,condita urbẽ,Sidonem a piſce appellarũt.Eam Syrii uocabant Sarram, lingua Syra piſcis ſear dicitur. Poſtea condidere Tyrum in ipſo mari propter merces. Tyros etiam græce,latine caſeus.

Tyrius,a.um,qđ eſt a Tyro inſula. Et ponit pro purpureo. Vnde tyrius color inter purpureos ꝑcioſiſſimus eſt,cui laus ſumma,ſi in colorẽ ſanguinis concreti nigricãs refulgeat.Antiqui ſarranũ a ſarra,q̃ eſt Tyrus. Tibul.Quid tyrio recubare toro.

Tyriãthina ueſtis uiolacea,purpurea,ab ianthino.i.uiolaceo colore,& tyrio,hoc eſt purpureo.

Tyrotarichus genus obſonii ex caſeo ſalſamẽtiſq; cõfecti,τυρὸς eñ caſeus τάριχος ſalſamentũ Cice.ad Petũ & ad Atticũ.Tyrotarichus,& patina tyrotarichi.

Tyrocneſtis inſtrumẽtũ coquinatoriũ,quo foramina/to caſeus diſterit minutatim.

Tyrrus nomẽ ꝓpriũ paſtoris,Cui,ut ait Vir.regia parẽt armẽta,& late cuſtodia credita campi.

Tyro,nouus miles & fortis ad militiam exercendã.Cuius dimi.eſt tyrunculus.Referr quoq; ad omnẽ artem

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Vnde & pro gladiatore rudi adhuc in disciplia gladiatoria accipit. Sue. de Cæsa. Tyrones, neq; in ludo neq; per lanistas. Sic adolescétes, qñ togam sumebãt, & barbam ponebant, eloquentiáq; in foro auspicabantur, tyrones dicebant. Et illa prima actio tyrociniũ. Sene. lib. iii. declam. Ille in foro primũ dicturus, tyro dictus est, a Hie. tyrociniũ rudimentũ, & tyrocinatio, qui recentes disciplinas tyrunculos appellat. Ab eadem similitudine canis adolescentior tyruncula dr. Col. li. viii. Qñ tyruncula, nec recte nutrit, & educatio totius habitus affert incrementũ. Pli. in Epist. se tyrunculum dicit, quasi rudem in cognitione signoꝝ. Tyrocinii die induebantur toga, quæ pura est cognominata. Fuit etiam Tyro, ũt inquit Iustinus lib. xviii. nomen proprium patris Didonis, qui ab aliis Belus uocatus est.

Tyronianus, a.um. a tyro possessiuum. Gel. lib. i. In oratione Ciceronis quinta in Verrem libro spectatæ fidei tyroniana cura, atq; disciplina facto.

Tyrrhenos Ro. ethruscos appellãt, atq; thuscos. Græci uero hoc eos nõie noiarunt, a Tyrrheno Atis filio, qui ex Lydia colonos hac in regione dimisit. Atys. n. ex prognatis Herculis, & Omphales unus, cũ sterilitate, ac fame ppli emittere cogeret, e duobus filiis sorte iacta, Lydũ quidé regni successoré tenuit, Tyrrheno aũt maiorem applicans populũ, foras abire iussit, hanc ille ingressus oram de suo nõie uocauit Tyrrheniam. A cuius gentis præcipua crudelitate tyranni sunt dicti.

Tyresias est quorũdã latinoꝝ hoim cacographia. i. mala ratio scribẽdi, qn per s. scribit in principio. τειρεσίας τειρεσίᾳ μάντις ϑῆ ὃς ἐφη σανίδας. Hic igit rex thebanus & augur, de quo Cice. li. v. Tusc. meminit, cæcatus fuit ira Iunonis, cui Iuppiter scire futura dedit, crimenq; leuauit honore. Scribit Stra. Tyresiæ monumẽtũ fuisse in Tylphosio monte Bœotiæ iuxta fontẽ Tylphosam, ubi profugus diẽ suum obiit. Ibi thebani ciues sepulto diuinos ei honores tribuere. Iuu. cũ cæcum dicere uellet, dixit tyresiam illo uersu. Necsurdum, nec tyresiam quenq; esse deoꝝ. Hic habuit filiam nõie Manto, quæ oppidum in Italia condidit, quod postea ab Ocno ei⁹, ex Tyberino Thusco ꝝ rege filio Mantua a matris nomine nuncupatum est, id tamen græci negant.

Tyrsis ambitus muroꝝ, & uiaꝝ, per quẽ curri potest sic dictus, quia tyrrheni primi inuenerunt.

Tyrins oppidum peloponesi, Hercule ciue & Homeri præconio nobile nomen a Tyrinthe Alcei filia sorore Amphitryonis, Aliea prius dicta, a piscatoribus qui frequentes illuc conueniebant.

Littera uocalis est:

q̃ sæpe in consonantẽ trãsit, & modo uim simplicis habet, ut Vir. At Venus haud aío nequicq̃ exterrita mĩ. Modo p duplici consonãte ponit, ut cupiui, cupiuerã, in qbus i. añ u, cõsonãtem posita producit, & eadẽ subtracta corripit. Aliqñ u. consonans p uocali correpta ponit. Hor. in Epo. Ni ueneq; deducũt. Nunc mare, nunc syluæ. Interdũ a uocali trãsit in cõsonantẽ, ut nauta, nauita, gaudeo gauisus Qñq; amittit uim lĩæ, cũ post q. ipm u. ponit. Nã non cõsonãs ẽ, ut aliqs, hoc idẽ patit iter g. & aliquã uocalẽ ut sanguis, lingua. Idẽ fit antecedẽte. l. ut suauis, suetus. Trãsit qñq; p deriuatiões in a. ut ueredus, ueredarius. In e. ut põdus ponderis, deierat p deiurat. Antiq et iã auger p augur dicebãt. Sĩt in his q̃ a tertia cõiugatione nascunt, quotienscũq; n. & d. ipsum e sequebãt loco e. u. scriptitarũt, ut faciundũ p faciendũ. In i. correptã noim habentiũ ultimã syllabã desinentẽ in u. cum uerbis, siue participiis, ut cornu, corniger, & cornicen. Arcus. arcitenens. fatũ. fatidicus. aurũ. aurispex. Luctus luctificus. fluctus. fluctiuagus. magnus. magnificus. opus. opifex. Scribebant etiam antiqui carnufex pro carnifex, & lubens pro libens, pessumus pro pessimus.

V ante A

Vacca per duplex cc. bouis fœmina, cuius dimi. est uaccula. Vir. Vaccula nonnunq̃ secreta cubilia captans. Hæc alio nomine dicitur buccula. Vaccinus, a.um. pe nul. pro. quod est ex uacca. Plin. lib. xxiiii. Cortex illinitur decoctus lacte uaccino.

Vacerra, uecors, & uesanus dicitur, quo etiam nomine accipitur stipes, ad quem ligãtur equi in stabulo. Col. clathrorum genus uacerras appellat, quibus e robore factis caueæ muniuntur. Nam lib. ix. de uiuariis faciendis sic inquit. Vbi neutrum patrifamilias conducit ratio postulat uacerris includi. Sic enim appellatur genus clatrorum. Idq; fabricatur ex robore querceo.

Vaciniũ, a qbusdam flos dr, a quibusdã uiola, seu hyacinthus Hysginumq;. Pli. li. xxxv. Eadẽ ratione uacinium temperantes & lac miscentes purpuram faciunt elegantem. Vir. Alba ligustra cadunt, uacinia nigra legunt. Pli. ipsum inter arbores numerat. Et li. xvi. Vacinia Italiæ ĩ aucupiis sata, galliæ uero etiã purpurea tingendi causa ad seruorum uestes.

Vacillare est proprie incõstãter esse, & quasi alternatim mouere. Quin. Est & alia indecora in dextrum, ac leuum latus uacillatio alternis pedib⁹ insistentiũ. Vtiq; & naues uacuæ dr uacillare. Cic. Tyroni. Accepi tuã epistolam uacillantibus litteris. i. non recte præ ualitudine scriptis. Et in Phil. In Gallia mutilatũ ducit exercitum cum una legione, & ea uacillante. Transfertur etiam ad ãium, ut apud Iureconsultos de fide testis uacillante, qui inconstantia, & diuersa testimonia dixerit. Cic. lib. iii. Offi. Iusticia uacillat, uel iacet potius.

Vaco, as, do operam, & cõstruitur cum dtõ, ut uaco sapientiæ, uaco rei diuinæ. Interdũ uacare significat uacuum esse, & mõ absolute ponit. Plau. in Casi. Fac uacent ædes. Cæsar Id ea maxime rõne fecit, q̃ noluit eũ locum, uñ Heluetii discesserãt uacare. Mõ cum abltõ, ut boni uiri dant operã, ut pturbationibus uacent. Virg. Hoste uacare domos sedesq; astare relictas. Cic. Nullũ est tps, qd iusticia uacare debeat. Modo ppositionem accipit, ut uacas a labore, uacas a componendo, uacas ab occupatione. Interdũ significat adnihil utile esse, superabundare, supfluum esse, qd ociosum esse uideatur, qd supabundat, sed non nisi in tertia persona. Augu. li. iiii. Con. Non uacant tpa nec ociose uoluunt per sensus nros. Idẽ. Vacẽt opa misericordiæ uni instẽt sciẽtiæ Impsonaliter qñq; fcat est ociũ, uel uacuũ tempus est. Vir. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros. Et uacat annales nostroꝝ audire laboꝝ. Iuuen. Si uacat,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

& placidi rõnem admittitis,edũ.i.ſi ociũ ẽ. Qñq; ponit̃ p curæ ẽe.Quin.Et cui eſſe diſerto uacet. Vacare pplo eſt operã pplo dare,& inſeruire. Aſſ uacare pplo ſcat liberũ eſſe pplo pplariq; iudicio. In quẽ ſenſum Cicero uſ lib.i.Tuſ.accipere,cũ ait, amplitudinẽ aĩ pulchriorẽ futurã, ſi non ſit ſubiecta populi iudicio, ſed uacuã ab eo,ſe ipſo contentam,non captantem plauſus,& auras populares. Huius uerbi cõpoſitũ eſt interuaco pe. cor.

Vacatio exemptio. Val.li.i. Et cuſtodia liberatus & inſuper agro & uacatione donatus.

Vacuus,a,um.& inane,& magnum ſignificat. Vir.Saltibus in uacuis errant. Idẽ. Vacua atria ditis. Vñ uacuũ aerẽ dicimus,q; uacua oĩa impleat. Nihil. n.pati natura uacuũ poteſt. Vnde & inane uocamus aerem. Lucr. Longum per inane reſoluit. Inde ſuperuacuus.

Vacuo,ãs.& uacuefacio,idem ſignificat,ſic euacuo.

Vacciæ,& uaccieni. Vide in dictione Varri.

Vacuna,pe.pro.a uacãdo,dicta eſt dea, q̃ præeſſe uacantibus,& ocioſis putabaſ. Cui cum agricolæ a laboribus ruris uacarent, ut poſt perceptos fructus requieſcerẽt per hyemẽ uota ſoluebant, & ſacrificabant,unde Oui. lib.vi.Faſt. Nam quoq; cum fiunt antiquæ ſacra uacunæ. Ante uacunales,ſtantq;,ſedentq; focos.

Vado,is.ſi.ſum.iter facio,quaſi uiæ do. Virgi. Vadimus immixti Danais. Aliq̃ uadẽ p̃ſto. Huius cõpoſita ſunt circũuado,qd̃ eſt inuadendo circũdo. Pli.li.ix. Hi redeunt circũuaſere noctu. Euado,inuado,puado,pe.pro. Liui. Cũ ex eo pauor,ac trepidatio totã urbẽ puaſiſſet.

Vadũ fundũ,fluminis,lacus maris,& cuiuſcunq; aquæ,p qd̃ uia daſ. Pli. Lignũ uado hærebat. Hinc uadũ quoq; appellatur locus, q propter breuitatem aquæ pedibus tranſiri poteſt, unde prouerbiũ eſt. In uado eſt,pro eo, qd̃ eſt in tuto eſt. Nã ut in fundo periculũ conſiſtit,ita in uado eſt ſecuritas. Ter. in An. Oĩs res in uado eſt.

Vado,as.per uadũ eo. Papinianus. Flumine publico interueniente uia conſtitui põt, ſi aut uado tranſiri põt, aut pontẽ habeat. Secus aũt,ſi uadari nequeat,ſed pontonibus traiiciaſ. Solinus. Flumen,qd̃ propter breuitatem facile uadari poterat. Huius prima corripiẽ. Oui. de Reme. Iamq; uadaturus lectica prodeat,inquit.

Vadoſus,a.um.ut uadoſus amnis, qui frequentia habet uada, quæ tranſiri pedibus poſſunt.

Vadis prĩo deiñ per ſyncopã uas dcũs eſt ſponſor alteri⁹ in re capitali,ut inquit Feſt. Cic.li.iii.off. Factus ẽ alter uas eius ſiſtẽdi, ut ſi ille nõ reuertiſſet, moriendũ eſſet ſibi Inuenitur ẽt,p quolibet fideiuſſore, q pro alio uadimoniũ promittit certo die affuturus. Dictus uas, q̃ q uades dederit,uadere ei,i.diſcedere interi liceat. Hor. Ille datis uadibus,q rure extractus in urbem eſt. Hinc conuadatus apud Plau. in Cur. quaſi uade aſtrictus.

Vadimoniũ eſt ſponſio q̃dam ſiſtendi, cõparendiq; ĩ iudicio,ad diẽ præſtitutã,per ſe,uel p aduocatos, qd̃ deſerere nõ licet aut differri. Señ. Vadimoniũ ꝓmittimus, & tũ deſeritur. Cic.pro Quintio. Ad uadimoniũ nõ uenit,q; tibi ſemper p̃ſto fuit. Non dubitaui inqt,cũ uadimoniũ deſertũ eſt. Apul.li.iii.Mera. Pro hinc uadimoniũ epulare differamus.i.ut cœnã ad quã ituꝝ ſeſe ſponderat,q̃ſi ꝓ hinc uadimoniũ promiſerat differaſ. Differre uadimoniũ epulare eſt,hoc mõ, promiſi ituꝝ me ad cœnã mox,uel pñia ductus, uel negotio diſtentus dico conuiuatori, ut cœna condicta in craſtinum differatur,ſicut differt uadimonia prætor.

Vadium,ii, idem quod uadimonium.

Vador,aris.uerbum cõe ſm Priſc.ſcat fide iubeo,uadio obligo. Vadari reus dr̃.& uadimoniũ ſiſti,quotiens aliquis pro alio ſpõdet,ut in iudicium ueniat,& ſiſtatur. Differre uadimonia eſt prorogare tempus ſiſtendi alterius in iudicio,quotiens ſponſio facta eſt.

Vadimonis lac⁹ ẽ in quo fluctuãt inſulæ,de q̃ Pli. Cecilius q̃dã epiſt ſic ſcribit,exegerat ſocer me⁹,ut amerina ſua p̃dia ĩſpicerẽ. Hæc pambulãti mihi oñdit̃ ſubiacens lacus noĩe uadimonis. Vadimonis lacũ intelligunt, qui agro Viterbienſi feruet,ſcatetq; ſulphureis aquis.

Væh interiectio,in his rebus,q̃s execramus, ut Væh miſero mihi. Et diphthongaſ,ut differat a ue,q̃ mõ ẽ conſtructio diſiũctiua,ut dies nocteſue. Mõ hẽt uim augẽdi, ut uetus uehemẽs,quoꝝ alteꝝ ab ætatis magnitudine cõpoſitũ eſt. Alteꝝ a mẽtis ui,atq; impetu dcñ eſt. Mõ hẽt uim diminuẽdi, ut uegrandis, ueiouis.i. male grandis,hoc ẽ paruus minutuſq;, & paruus Iuppiter. Ve em ſyllabã rei paruæ ueteres p̃ponebant, uñ apud Auſon. Vegrandes meſſes legimus pro paruis. Et apud Var. in re ru. Oues fiũt uegrandes,atq; ibecilles. Siſt Pli. lib. vii. Corpe ueſcos eſſe, ſed eximiis uiribus. Mõ etiã hẽt uim priuatiuam,ut uecors, quaſi ſine corde, ſine prudentia. Econtrario cordatus dicitur prudens.

Venundo,as.ex uenum & do, ſequitur tam in præterito, q̃ in ſupino do, niſi q; in præterito pluſq̃pfecto uenundaſſem,& uenundaſſe dicimus. Pli.li.xxxv. lxxx. talentis uenundatas. Hinc uenundatio permutatio rerum & contractus ex conuentione proueniens.

Vænũ ꝓ ſupino uerbi uæneo,ut uænũ ire,uel uænũ irẽt. Et hmõi nobis licet uti, quẽadmodũ & peſsũ ire,& peſſum ibit,& ſiſſia,uñ & peſſundo. Sal.ĩ Iu. Quippe cui oĩa uænũ ire in aĩo hæſerat. Li.li.iii. Tũ ẽt legẽ fecerũt ſanciẽdo,ut q tribunus plebis ædilibus,iudicibus, decẽuiris nociuiſſet, eius caput Ioui ſacꝝ ẽet. Familia ad ædẽ Cereris,liberi,liberæq; uænũ irẽt. Sciẽdũ eſt q̃ dicim⁹ uænũ ire,nõ uænũ iri, ſic uapulatũ ire, nõ iri, q a ſemp ſũt paſſiuæ ſcatiõis,ne duo paſſiua copulenẽ. In cæteris uero q̃ ambigua ſũt, q̃ actiue & paſsiue accipi poſſint, ad diſtinguendũ ſenſũ accõmodam⁹ infinitũ hoc uel actiuũ uel paſſiuũ,ut uideo te amatũ ire uſſiri, qa talia ſupina ſunt ancipitis ſcatiõis. Cõponiẽ aũt uænũ cũ eo,ut uæneo cũ do,ut uænundo cũ aſporto,ut uænum aſporto. Plau. in Mer. Vænũ aſportet.i. uænũ auferendum exiſtimet. Ex quo apparet non eſſe ſupinum.

Vændo,is.ex uænũ & do, ſm Apul. abiectis u. & n. Et cõſtruiẽ cũ ablõ,ſi exprimaſ p̃ciũ rei q̃ uendiẽ,uel cũ gtõ tanti,q̃nti,& hmõi cũ ſũt ſine ſubſtãtiuo. Plau. in Mer. Viginti minis opinor poſſe me illã uendere. Cic.li.iii. off. Vændo meũ nõ pluris q̃ cæteri,fortaſſe ẽt minoris cũ maior eſt copia. Qd̃ ſi addanẽ ſubſtãtiua ſtatim in ablõs reſoluunẽ,& ſicut non dicimus,quanto uendiſti ſed quanti uendiſti,ita non dicimus,quãto precii uendidiſti,ſed quanto precio. Varro tũ ablõ uſus eſt ſine ſubſtantiuo,cũ ait. Væneunt propter penuriã magno. Similiter Hiero.lib.Leui.cap.xxvii. Si ſtatim ab anno incipientis iubilei uouerit agrũ quanto ualere poteſt, tanto æſtimabiẽ. Idem ibi per actũ tñ. Quantum ille æſtimauerit

æstimauerit tñ dabit. Huius compositum est diuendo,
Vændax, q facile, seu libenter uendit. Cato de re rust. Pa
trem familias uendacem, & non emacem esse oportet.
Vænditarius q uēdere solet. Plau. in sti. Linguā uēditariā
Vændito, as. sæpe seu cōtinue uendo. Pli. li. xxii. Hæc est
quā Aristophanes Euripidi poetæ obiicit ioculariter
matrē eius ne holus quidem legittimum uenditasse,
sed scandicem. Est & uenditare, quasi ostentare. Hinc
& forma, & oratio uendibilis, quasi plausibilis, & alle-
ctrix. Est eñ honestissimus huius uerbi apud ueteres
usus, Ciceronem Quintilianum, & complures alios.
Vændibile, qd facile uendi pōt. Cic. in Rul. Accedent fa
licta ad Minturnas adiungent, & illa uia uēdibilis her
culātea multa, deliciæ, & magnæ pecuniæ. Per tran
slat. ponit pro uulgari, & uulgo grato. Idē in Lel. Tñ il
lius uændibilē orationē religio deo, immortaliū no
bis defendētibus, facile uincebat. i. fauorē ppli captan-
tem. Et in Bruto. Ho, ætati ppe coniunctus L. Gellius
non tam uendibilis orator, q̄ ut nesciret qd ei deesset.
Væneo, es. & uenio, ueniui. uel ueni, supino uenitū exi-
git analogia, siue cōpositio. Nam componit ex uænū
& eo, abiectis duabus līis, sicut in uændo, sed ipso supi-
no non utimur. Est aūt uerbū neutrū passiuū, eo in de
clinatione sequens, licet apud ueteres inueniatur uæne
or pro uenditus sum. Plau. Ego ne illi uæneat? Verum
in hoc uerbo uæneo, pro uendor, ipsum quod uendi-
tur in ntō ponitur, & is a quo uenditur in ablō cū præ
positione, & preciū in ablatiuo sine præpositione. Cui
aūt uendit in dtō, ut centū aureis nummis a mangone
uæniere mācipia mihi. Sed nonnunq̄ uenditor, & pre
cium rei non explicantur. Plau. in Mene. Quibus hic
preciis porci uæneunt. Var. Væneunt, propter penuri
am magno. Cice. pro Sex. Quæro primum quare ci-
uis optimi bona uenierint. Lactan. lib. vi. Vxor ac libe
ri uænient, ipse interficiere.
Vænalis, & hoc le. qd uendit, uel qd uendendū est uel uē
ditioni expositū. Cic. li. iii. offi. Vænales hortos se non
hīe dicit. Mar. Ne tñ ignores ubi simuænalis. Aliqñ po
nit p̄ sordido auaro, q pecuniæ gīa seipsum uenderet.
Sal. O urbē uænalē & cito periturā. Vænales ēt, si nihil
addas, serui nouicii intelliguntē, q ad uendē dū sunt ex-
positi. Seruo, eñ alii nouitii sunt, alii ueteratores. Vi
pia. Ædiles p̄cipiunt, ne ueterator p nouitio uæneat.
Vænalitius uēditor, ut inofone Corneliana. Neq̄ me di
uitiæ mouēt, q bus ōēs Aphricanos, & Lelios multi uæ
nalitii mercatores superarūt. Vt mangonicos uænali-
tios p mangonibus uænalitii gregis. Aliqñ uænalitius
capit pro uendito corpe. Pli. li. xxxv. Aliosq̄ deinceps,
quos enumerare iā nō est e sanguine qritiū, & pscrip-
tionis licentia ditatos, hoc īsigne uænalitiis gregibus,
opprobriū insolētis fortunæ. i. uenditis seruis. Et sic ad
iectiuū est. Sic Pompo. Iurecon. li. dig. xxiiii. Qd si fa
militā domesticam uxoris, aut uænalitiam parauit.
Vænalitiū corpus ipsum, uel uenditio, uel locus, ubi no-
uitii uenduntē. Paul. de ædilitio edicto. Nā quicunq̄ ex
uænalitio nouitio, emptus alicui ministerio præpo-
situs sit, statim eum e ueteratorum numero esse.
Vænalitiarius apud Var. & Plin. dē mango, & nouicio,
seruo, negociator. Vt. xxi. li. dig. Vlpia. Quia ergo uæ
naliciarii sciunt facile decurri ad nouicio, emptionē
idcireo interpollant ueteranos & pro nouitiis uendūt.
Vafer, a. um. pro callido, & astuto accipit, q̄si ualde afer.
Mira. n. semp fuit eius gētis calliditas. Cic. Non sunt in
disputatione uafri, nō ueteratores, non malicioſi. Et li.
i. de nat. deo. Chrysippus qui stoicorum somniorum
uaferrimus habetur interpres. Hīc Vafre aduerbium.
Vageni populi inter alpinas gentes. Plin. lib. iii. Inter al
pinas gentes finitimi centrones & cotteanæ ciuitates
& caturigibus orti Vageni ligures. Sil. Tum pernix
ligur & sparsi per saxa Vageni.
Vagecia hebraice, leuiticus græce, ministerialis latine.
Vagedaber hebraice, arithmos græce, numerus latine
liber numeri.
Vagio, is. iui. itum. unde uagitus, pe. pro. quod propriū
est uocis infantiū, dū plorāt. Et uagor p eodē ploratu.
Lucre. li. ii. Et superantūr, item miscetur funere uagor.
Vagus, qui sine negotio, modo huc, modo illuc inutili-
ter discurrit, dictus q uacuus. i. sine negotio agatur.
Vagor, aris. inutiliter per agro, siue sparsus eo; & differt
ab erro, quia uagari est per diuersa, errare per aliena.
Cice. lib. i. de ora. Ne uagari & errare cogatur oratio.
Inuenitur etiam uago, as. Plau. in Mili. Te alioquor ui
cii probriq̄ plenus, q circum uicinos uagas. A uagor
fit compositum Euagor, pro extra uagor.
Vagabundus, abunde uagans.
Vagina pe. pro. alicuius rei theca. Cuius rei dimi. est ua-
ginula. Plini. lib. xxxviii. Et far in uaginulis seruant ad
satus. Hinc euaginare, quod est ensem nudare. Hiero.
in Ezech. Gladium euaginabo post eos.
Vah interiectio est insultantis. Hier. ad Da. Sicuti nos in
lingua latina habemus interiectiones quasdam, ut in
sultando dicamus uah, & admirando pape, & in dolen
do hei. Et qñ silentium uolumus iperare strictis denti-
bus spūm coartamus, & cogimus tñ sibilum in sonan
do. s. z, ita & hebræi inter reliqs pprietates linguæ suæ
habent interiectionē, ut qñ uolunt dñm deprecari, po
nunt uerbum petētis affectu, & dicunt anna dñe, quod
septuaginta dixerūt, o dñe. Plau. Vah homo impudēs.
Et in Euange. Vah, qui destruis templum dei.
Valeo, es. ualui, itū. i. sanus, siue potēs sum. Semper eñ in
bonā partē sumit, nisi alid addat, ut male ualeo. i. æger
sum. Hie. in Ge. Sanus ne ē inqt. Valet īquit. Et ablt̄
exigit, si ip̄m dari expoſcit. Cic. li. i. offi. Alios uidem
uelocitate ad cursum alios uiribus ad luctandū ualere
Iuu. Quæ mœchū sequtur stomacho ualet. Sīr cum ad
preciū pertinet, si p̄cium exprimat, in ablō ponit. Pli.
li. xxx. Aureus nūmus post annū sexagesimū scdm per
cussus est, q̄ argenteus, ita ut in scrupulis ualeret sester
tiis uicenis. Hie. in Gen. Terra quam postulas quadrin
gentis siclis ualet: Varro tamen actūm dedit dicens.
Denarii, q denos æris ualebant, quinarii, q quinos.
Vale uox salutātis est. Quo uerbo, & q recedit utit dicēs,
uale. Et q remanet rñdens, tu quoq̄ uale. Sic salue, &
aue salutatiōes sunt uenientis qbus uocibus sīr utunt, &
q salutāt, & q salutati resalutāt. Reperit tñ aliqñ salue
in discessu in calce epistolarū. Cic. Vale mi Tyro, uale
& salue, qñ uero abeūtes p hæc uerba salutare solem
uale & salue, inualuit consuetudo, ut hæc sumantur, p
discedo, ēt si cum stomacho, & indignatiōe loquamur
Ter. Valeāt q iter nos dissidiū q̄runt, quod perinde est

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ac ſi dicerem⁹. Diſcedãt a nobis, ſiue eos cũ ſuo odio, & maledicẽtia relinq̃mus. Ci. Si deus talis ẽ ut nulla gra, nulla hoim charitate teneat, ualeat. Var. Vale, & ſalue cũ ad mortuos referunt, nõ id dictũ ẽ q̃ aut ualere, aut ſalui ẽe poſſint, ſed q̃ ab his recedimus eos nũq̃ uiſuri. Vir. Salue æternũ mihi maxie Palla, Æternumq̃ uale. Hui⁹ uerbi cõpoſita ſunt cõualeo, qd eſt ſaluti recupero, a quo cõualeſco, ut ẽ illud. Cõualuerunt de infirmitate, fortes facti ſunt i bello. Hie. Legim⁹ quoſdã morbo articulari, & podagræ humorib⁹ laborãtes, pſcriptiõe bonoꝝ ad ſimplicẽ mẽſam & paupes cibos redactos cõualuiſſe. Eualeo, iualeo, æqualeo, i eodẽ ꝓcio ſũ, uel æq̃ potẽs ſum. Præualeo, reualeo, a qbus fiũt euale ſco, iualeſco, præualeſco. Eſt & ualefacio, pro diſcedo.

Valitudo, ſeu magis ualetudo, & bona, & mala dĩ. Ci. Ser. Sul. Scripſit ad me te moleſte ferre, q̃ me pp ualitudinẽ tuã, cũ ad urbẽ acceſſiſſem, nõ uidiſſes. Bona ut apd eundẽ. Sed nũc ualetudini tribuamus aliqd, diſtinguiſ aũt epitheto, ut bona ualitudo, uel mala, uel locis. Hor. li. i. Epi. Quid uoueat dulci nutricula mai⁹ alũno. Quã ſape, & fari poſſit, qd ſentiat, & cui gratia, fama, ualitudo contingat abũde. Dicta eſt aũt ualitudo per ſyncopã, a ualidus, q̃ſi ualiditudo, ſicut ab habitus habitudo.

Valitudinarius, qui male ſanus eſt, & qui frequenter ægrotat. Sene. in quæſtionibus naturalibus. Non uideo quare ſibi placeat, qui robuſtior ſit ualitudinario.

Valitudinariũm locus quo ualitudinarii, & infirmi curãtur, ut ualitudinem malam bona permutent, qualia ſunt in cœnobiis ſacratorum. Sene. ad Lucil. Tanq̃ in eodẽ ualitudinario iaceam de cõmuni malo tecũ colloquor, remedia conuinco. Et Colu. præcipit ualitudinaria languentibus ſalubria eſſe conſtituenda.

Valentia potẽtia, firmitas, cuius cõtrariũ eſt inualentia Gel. Non morbus in lege febriculoſus, neq̃ nimiũ graues, ſed uitium aliquod imbecillitatis, atq̃ inualentiæ.

Validus, a. um. pen. cor. quod eſt firmum, potens. A quo prævalidus, ualde potens, ut apud Catonem. Cum tibi prævalidæ fuerint in corpore uires.

Valde aduerbium ſignificat multum. Eſt etiam ſyncopatum a ualide. Ideo tũc producit e. Et ualdius, pro ualidius, ſicut caldus pro calidus.

Valor ꝓciũ, a ualeo, es. Pli. Victoriati ualore redimi põt

Valerius nomen romani ciuis, qui primum de Veientibus, iterum de Sabinis, tertio de utriſq̃ triumphauit. Hic cum domum in Velia tutiſſimo loco haberet in ſuſpicionem regni uenit. Quo cognito apud populum conqueſtus eſt, q̃ tale aliqd de ſe timuiſſent, & miſit, q̃ domum ſuam diruerẽt, ſecures faſcibus dempſit eoſq̃ in populi concione ſubmiſit, legẽ de prouocatione ad populũ tulit, hic Publicola cũ diem obiiſſet publice ſepultus, & annuo matronarum luctu honoratus eſt.

Valeria nomen ꝓpriũ Meſſalæ ſororis, q̃ amiſſo Seruio uiro, cũ rogaret, cur alteri nõ nuberet, ait ſibi ſemper maritũ Seruiũ uiuere.

Valgii. Vide in Varii.

Valles, is. & uallis, is. planicies duobus lateribus incluſa, dicta q̃ hinc, atq̃ illinc uallata ſit. Vir. lib. xi. Eſt curuo anfractu ualles accommoda fraudi. Ser. ait ualles plenũ eſſe, ſed metri neceſſitate cõpellimur, ut uallis dicamus. Sta. Vallis i amplexu nemoꝝ ſedet, q̃ uero ualles dicendũ ſit diminutũ idicat. Nã uallecula facit, ut uulpes uulpecula. Sed & uallicula legit. Hĩc cõuallis, q̃ eſt planities ex oĩ parte cõprehẽſa mõtibus, uel collibus.

Vallicula dimi. a uallis. Nam uallecula a ualles fit. Hier. in Leui. Et cum uiderit in parietibus illius, quaſi uallis culas pallore, ſeu rubore deformes.

Valleſtria a uallibus, ſicut campeſtria a campis. Ambr. li. Hexa. Per omnem fere orbem terrarum, & ſuper terram fuerunt diffuſæ aquæ per ualleſtria agrorum, concaua montium, planiciem camporum.

Vallonia putabatur dea, quæ uallibus præerat.

Vallus, firmior palus, quo uitis alligat, & caſtra muniuntur. Vir. Exacuunt alii uallos, furcaſq̃ bicornes. Vallũ ipſa munitio. Ex uallis em̃. i. palis fit uallũ. Inuenit etiã uallus pro caſtroꝝ muniméto. Tibul. Non arces, non uallus erat, Et uallus diminutiuum eſt a uannus.

Vallum uulgo palificata munitio caſtroꝝ, q̃ ex uallis fiat. Nam uallus ſignificat ſingulos palos. Vallũ ſeriem ex multis palis, a quo interuallum ſpaciũ, quod inter palos eſt uallum caſtrenſe conſtituẽtes, q̃uis etiam ad omne ſpacium interuallum dici poſſit.

Vallaris, & hoc uallare pe. pro. quod ad uallum pertinet, ut uallaris corona, qua donari ſolebat, qui primus uallum hoſtium fuiſſet ingreſſus.

Vallo, as. munio, firmo, & quaſi uallũ facio. Lact. lib. vii. Qui libratã magnitudine ſua terrã uallauit montibus Hinc cõponitur circunuallo. Idem lib. ii. Ipſumq̃ paradiſum igne circũuallauit, & ne homo poſſet accedere.

Valuuli folliculi fabæ & alioꝝ leguminũ. Col. li. viii. de ouibus tectis. Singula capita, p hyemẽ recte paſcũtur ad ꝑſepia tribus hordei, uel freſi cũ ſuis ualuulis fabæ.

Valuæ oſtiæ, quæ in ſe replicantur.

Vallona ſita eſt inter mõtes ſupra lacũ alluentẽ ei⁹ muros, pcul a mari ad mille paſsus q̃ e regione Hidruntis eſt, hæc ciuitas eſt naualis Aulon dicta, ut Aulonẽ dicere poſſis quaſi uallonẽ, q̃ inter montes poſita ſit.

Vannus per duplex nn. ge. fœ. uas uimineũ latũ, hoc eſt cribrũ cereale, in quo ꝓpter capacitatẽ ruſtici cogere primitias frugũ ſolent, & fruméta purgare, hæc & uallus dĩ, in quo cõtextæ ſunt uirgæ & eſt formæ oblõgæ, dicta, q̃a in eo inſtruméto uirgæ ſunt, ut pali in uallo, uel ut Var. inq̃t a uolatu, q̃ inde dũ iactant leuia uolẽt. Vir. Et myſtica uannus Iacchi. Col. li. ii. Ipſæ aũt ſpicæ melius fuſtibus tunduntur, uannis expurgantur.

Vanno, as. i. uentilo, ut fit uannis, cũ frumenta purgant. Var. de re ruſti. Vt qd leuiſſimũ eſt in ea, atq̃ appellat acus, ac palea uannat foras extra aream. Hinc euanno extra uanno. Noni. Euannat dictũ eſt uentilet, uel moueatur, a uanno in qua legumina uentilantur.

Vanus, per ſimplex n. adiectiuum, & accipit mõ pro uacuo. Virg. Sed illos expectata ſeges uanis eluſit auenis. Mõ pro ſtulto, q̃ſi mente uacuo, & q̃ in rebus inanibus ſtudiũ collocat. Iuue. Sic libitum uano q̃ nos diſtinxit Othoni. Modo ꝓ mentiente, & infido, & leuia inaniaq̃ pro grauibus & ueris aſtutiſſime componente. Vir. Ni fruſtra augurium uani docuere parentes. Nã mendax proprie dĩ, qui ad decipiendum mentitur. Vnde idem uti unq̃ complexus eſt. Nec ſi miſerũ fortuna Sinonẽ Finxit, uanum etiam, mendacemq̃ improba finget.

Vanitas mendaciũ, fallacitas, & leuitas. Ci. li. iii. offi. Qd ſi uituperãdũ, q̃ reticuerũt, qd de his exiſtimandũ eſt, q̃

orationis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

orationis uanitatē adhibuerūt. Salu. Huic hoī nō minor uanitas erat, q̄ audacia. Idē ſcat uanitudo. Plau. Vt rem uideo tu inuentus a uanitudine.

Vano.as. fallo. Acci. Sic illū uanās i Angiportū deduxit.

Vaniloq̄ntia. Apul. Nihil hoīs uaniloq̄ntia cōmotus.

Vaneſco.is. a uaneo.es. eſſe cōuenit, & ſcat uanus fio, in nihilū redigor, fruſtra glorior. Aug. lib. iiii. de ciui. dei. Non uaneſcamus inani uētoſitate iactātiæ. Hinc euaneſco. Vir. Et ꝓcul in tenuē ex oculis euanuit auram. Vbi euanuit eſt ptūm ab euaneſco, qd̄ Sipōtinus negat haberī. Lact. li. v. Euanituras breui religiones falſas.

Vandalia regio Europæ ſeptentrionalis, a Vandalo fluuio, qui in regionem interfluit, a qua populi Vandali immanes, & ferociſſimi.

Vappa p duplex pp, genus uini, qd̄ ſponte deferbuit, & odorē ſaporēq; amiſit, ut illud, qd̄ in exhauſto uaſe reliquum fuit, & exuaporauit, uernacula lingua dicim⁹ Suanito. Hora. Qui uetētanū feſtis potare diebus Campana ſolitus trulla, uappāq; ꝓfeſtis. Inde ponit ꝓ hoīe ignauo, uili, ac nugatore, & in quo nihil ſit prudentiæ. Idem in Ser. Non ego auaȝ cū ueto te fieri, uappā iubeo, aut nebulonem. Plini. Vitiumq; muſto quibuſdā in locis ſponte feruere. Qua calamitate cum deferbuit deperit ſapor, uappæq; accipit nomen.

Vapor, qui emittitur ex aliqua re, qualis eſt fumus ex ligno cum comburitur.

Vaporo.as. pe. pro. uaporē emitto. Amb. li. Hexa. Etiam aqua exundauit in terris, ne eas ſurgētis ſolis & ſtellaȝ micantium ardor exureret, & tenera reȝ exordia inſolitus uapor læderet. Quanti fontes fluuii lacus irrigāt terras, quia eas interius quidā ignis uaporat. Lampri. Indicos odores Heliogabalus ad uaporandas ætas ſine carbonibus iubebat incendi.

Vapulo.as. pe. cor. uerberor.

Vapularis qui uapulat, ut apud Plau. in Perſa.

Variegatus, uariis picturis diſtinctus exornatuſq;. Variegare eū uariare, & uarietate diſtinguere.

Vari dicūtur, qui introrſum pedes, uel crura obtorta gerunt. Hora. lib. i. Sermo. Hunc uarum diſtortis cruribus. Vnde uarum frequenter pro obtorto accipitur. Perſi. Et non fallit pede regula uaro. Hinc obuaro. as. quod eſt deprauo, peruertoq;. Variæ, quibus i exteriorem partem flectuntur. Varro lib. ii. de re ruſt. de canibus ſcribit. Cruribus rectis, ac potius uariis, q̄ uaciis. Hinc uaciæ, & uacienorum cognomina fluxerunt, q̄ pedibus eſſent uitioſis. Seneca in quadam epiſtola. Ser uilius uacia latere ſciebat non uiuere. Hiero. in Euſebii chronicis. Vacienus nobilis Narbonenſis orator habetur. De quo Mar. Docti patria Narbo uacienni. Valgi aūt ſunt, qui diuerſas ſuras habent, hoc eſt in diuerſum actas cuiuſmodi lacertaȝ pedes ſunt quoȝ uidelicet pars ītra condit, pars extra ꝓcedit. Plau. i Mil. Maiorem partem uideas ualgis ſuauiis. De qua ſimilitudine inſtrūm quoddam ruſticum ad areas complanandas Valgium Pli. appellat fortaſſe lib. xvii. Serit inquit menſe aprili area æquata cylindris, aut ualgio aſs denſum. Alioquin & ſermo agreſtis ualgiare uſurpat hodie pro eo quod eſt pauire, coæquare omnino, id fere uidetur eſſe, quod Cato ait Comminuito terrā, & cylindro, ac pauicula coæquato. In Campania hīi genus id teſtant tali ſpecie, q̄ſi ſuræ duæ in diuerſum collatæ, quo ut cylindro ſupplanant areæ. Varus etiā nomē fluuii, q̄ Narbonēſem ꝓuinciā, ab Italia diſterminat, a fluctib⁹ tortuoſis ſic appellat⁹. Et eſt nomen poetæ, ſed & uari, ſeu uarioli ſūt puſtulæ, cum febre naſcētes, pueros maxīe īfeſtātes. Pli. li. xxiii. Cōtra ſerpētiū ictus trita drachmis duabus bibit, uitia cutis in facie, uaroſq; & lētigīes, & ſimulata emēdat, & cicatrices.

Valguſtus fuſtis uncus.

Varices, pe. cor. ge. maſ. uī fœ. Et uaricæ ꝓ diminutione uariculæ ſunt uenæ plus æquo intumeſcētes, in tpibus in uentre, in teſtib⁹, & in inguīe, & potiſſimū i cruribus q̄s Cel. ſcribit, ac Plin. li. xi. in cruribus uiro tm̄, mulieri raro ꝓ nimio dolore naſci. Hora. Varice fucciſo. Inde uaricoſus, q hmōi uenas habet. Græci uarices ixias uocāt. Auicē. auctor eſt uarices accidere curſoribus, & onera baiulātibus, & diu ſtātibus. Inde ē illud Iu. Varicoſus fiet aruſpex. Ex grādi. ſ. cōſiſtiōe, & q̄ſi quadā ſtabulatione, ac lōgo ſtatu. Varicū legimus ꝓ eo qui ampliore paſſu gradit. Vñ ab Ouidio Varica fœmina dī q̄ non tā incedit q̄ ambulat gradibus prægrandibus, ita eū ait li. iii. de arte. Illa uelut cōiunx umbri rubicūda matit Ambulat, ingentes uarica fertq; gradus.

Varicus a duetbiū, ſcat crurib⁹ diuaricatis diuiſiſq; qd̄ fieri ſolet a fœmina micturiente. Apule. lib. i. Varicus ſup faciē meam reſidentes ueſicam exonerant.

Varico, as, & Varicor depo. Eſt aūt uaricare crura apire & in diuerſum ſeparare. Per tranſlationem deflecti & tranſgredi. Vide in dictione Diuaricor.

Varicoſus, q uarices hēt. Iu. Fiet Varicoſus haruſpex.

Varius, a, um, quod eſt mutabile. Vñ homo uarius dī q̄ ſæpenumero animū mutat. Interdū dī uerſicolor. Virgi. Quid lynces bacchi uariæ. Varii. n. dūr qui uariorū ſtigmatis uerſicolorē habēt faciem. Item dī quod eſt multiforme, q̄ uari inæquales ac diuerſi ſint.

Varro nomē auctoris romani. Hic ut Quint. li. x. ait, romanoȝ uir eruditiſſimus, plīmos & doctiſſimos cōpoſuit libros, pitiſſim⁹ līguæ latīe & oīs antiqtatis, & reȝ græcaȝ nr̄arumq;, plus tū ſciæ collaturus q̄ eloq̄ntiæ. Hunc diuus Aug. literatorū doctiſſimū appellat.

Variæ dictæ ſunt pātheræ a maculaȝ uarietate, quibus ſunt ſpectabiles. Pli. li. viii. Nunc uarias, & pardos, qui mares ſunt appellāt i eo oī gñe creberrimo i Aphrica, Syriaq;. Quidā ab his pantheras ſolo cādore diſcernūt Et uariæ dictæ ſunt uuæ q̄ nec albæ, nec nigræ ſunt.

Vario, as, diuerſum facio. Lactan. li. vi. Aliud eſt igit ci uilius, quod pro moribus ubiq; uariatur.

Varietas, uariantia, & uariatio idem ſignificant. Luci. li. iii. Principis unde hæc oritur uariantia rerum.

Vas uadis, ge. maſ. ꝓ uadimonio, qm̄ cū ſpōdet cā eſt ut alter uadāt pro quo ſe uadere cōſtituit, de quo ſupra. Vas uaſis neu. In pl̄i ſecūdæ decli. ꝓ inſtīo ad aliqd capiendū idoneo, cuius dimi. eſt uaſciculum, & uaſillū.

Vaſcularius, qui uaſa conficit.

Vaſcones populi ulterioris Hiſpaniæ, quæ in Gallicum & Britannicum uergit oceanum in Cantabrica poſiti. Hi a Metello romanorū duce obſeſſi in tantam famem compulſi ſunt, ut humana carne ueſcerent.

Vaſterna uehiculum, ſeu portatura duorū equorum.

Vaſtus, a, um, magnus. Vir. Vaſtumq; caua trabe curri-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mus æquor. Aliqñ dr qđ adeo excreuit, ut formã ſuam deſtruat, hinc uaſtã uocẽ q formã humanæ uocis amiſit. Vaſtos fluct⁹ q mõtes uident. Aliqñ ponit p feroci, deſerto. Hic. Quotiens in illa uaſta ſolitudine. Accius. Hanc urbẽ ferro uaſtã faciet. Hic uaſtitas uaſtitudo, & uaſticies p horrore, deſolatione, & cõtagio. Col. li. iiii. Pariti in hac terra uaſtitate beluas ꝓgenerari qs neget. i. magnitudine. Et li. vi. Sed cũ ſim ꝓfeſſus ruſticæ rei ꝑcepta, ni fallor, non aſſeueraueram, q uaſtitas eius ſciæ contineret. Apul. Cui in primis tanti corpis uaſtities honori fuit. Aliqñ etiã uaſtationẽ ꝓcat. Acci. Proꝑterea tot, tantaſq habemus uaſtitates funerum.

Vaſto. as. deſtruo, ut uaſtare agros. i. populari, ita ut formã ſuã amittant. Lac. li. i. Exercitus ducere, aliena uaſtare, delere urbes, oppida excidere. Huius cõpoſita ſũt Deuaſto, & puaſto, q ꝓcant dep̃dor, ſpolio, pfligo, & q̃ſi uacuũ reddo. Liui. Cortonã urbẽ Traſumenumq lacum omni clade peruaſtat.

Vateſco, deſtruo, relinquor, ſeu horrid⁹ fio. Noni. Vateſcãt, inhorreſcãt, uel deſerant. Acci. Iuſſit pficiſci in exiliũ quouis gẽtiũ, ne ſcelere tuo thebani uateſcãt agri.

Vates a fãdo dicti ſũt, q̃ſi fates, diuinatores, ſacerdotes, & pphetæ. Et uates poetæ, a ueiẽdis uer ſib⁹, uiere. n. uim

Vaticinor pe. cor. ꝓcat diuinor, q̃ſi facinor. Va (cire é. ticiniũ ipſa diuinatio. Quam prophetæ faciunt.

Vaticanus. a. ũ. pe. pro. a uates ſit, ut uaticanus ager, uaticanus collis, nõ ꝓcul a Tyberi ſupra molẽ Adriani cõ terminus ianiculo, in quo Petri baſilica eſt ſic dict⁹, q pp̃ſus Romanus eo potitus ſit, uatũ reſponſo expulſis Ethruſcis, ut inqt Feſt. uel ſm Gel. a uaticiniis, q ibi dari ſolebãt, ui atq inſtinctu dei uaticani. Var. ſcribit uaticanũ deũ in eo monte fuiſſe, q infantibus primã uocẽ daret, q̃ eſt ua, q̃ prima in uaticano ſyllaba eſt. Augu. tamen uagitanum dixit eum, tanq̃ infantiũ uagitibus p̃ſidentem, unde uagire dr. Prima huius nominis corripit, q in uerſu heroico aliter ſtare non poſſit, cum ſequens ſit breuis, & penultima longa.

Vatrax, & uatricoſus dicitur, qui crura uitioſa habet.

V ante B

Vbi, aduerbium loci, ꝓcat in quo loco, & mõ interrogatiuum eſt. Plau. Vbi id audiſti. Mõ relatiuũ. Virgi. Vbi Æacidæ telo iacet Hector. Mõ infinitum, ut ſcio ubi tu ppetraſti ſcelus. Ponit q̃q p aduerbio tpis poſtq̃. Vir. Hæc ubi dicta dedit. Q̃q p q̃n. Teren. in And. Vbi uoles, accerſe. Vir. li. vi. Eſt iter in ſiluis, ubi cœlũ condidit umbra Iuppiter. Ab ubi fiũt cõpoſita alicubi, necubi, ſicubi, ſi in aliquo loco, ubiuis, ubilibet, in quolibet loco, ubicunq in quocunq loco, ubinam, in quonam loco, & interrogatiuum eſt.

Vbiubi. i. ubicunq, quẽadmodum utut, pro utcunq. Teren. Heau. Vbiubi eſt diu cælari non poteſt.

Vbiq itineris, ꝓcat in omni itinere. Apul. lib. i. Nihil regiſtaꝝ q̃ itineris ubiq nos comitanr, indigemus.

Vbiq imaginum. i. in omnibus imaginibus.

Vbiq locoꝝ i oĩb⁹ locis. Vbiq gẽtiũ, in oĩb⁹ gẽtibus.

V ante D

Vdum, q̃ſi ſudum, a ſudando, dr humidũ. Vir. li. iii. Ge. Nigra ſubeſt udo tm̃ cui lingua palato. Hinc uuidus. a. um. qđ qdam ita ab humido diſtinguunt, ut uuidũ ſit quod intriſecus habet humorẽ, vñ uuã appellatã uolũt. Virg. Vuidus hyberna uenit de glande Menalcas. Humidũ uero extrinſec⁹ humorẽ hẽt. Sunt q huuidũ cũ h ſcribi uelint, ac p ſyncopen ab humidũ fieri.

V ante E

Ve coniuctio diſiuncti ua, Vide in dictione Væh.

Vecors, q̃ſi ſine corde, q eſt turbati mali cordis. Vecors animi dr inſan⁹ ac turbati cordis. Et eſt uetus locutio, ut infœlix animi, p̃ſtans animi, falſus ai, p aio. Hic uecordia. Salu. igit color exanguis, fœdi oculi, citus mõ, mõ tardus inceſſus, prorſus in facie uultuq uecordia.

Vectis ge. maſ. inſtrm quo claudit oſtiũ, q manibus pcutiẽdo uehat. Vir. Centũ ærei claudunt uectes æternaq ferri Robora nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Vectẽ Cyniras Agriopæ filius inuenit, & uectis palus e ferro uel ligno grãdior, ruſticis & fabris cæmentariis ad multa neceſſarius. Pli. Cato uectes aquifolios laureos ulmeos fieri iubet. Itẽ uectes dr lignũ, quo aliqd uehit & portat. Sic uectes erãt ſudes in circulis poſitæ ad portandã arcã, ut eſt apd Exodũ. Facies quoq uectes de liguis ſethim. Rurſus uectes ſunt inſtra ad aliqd ſubuertendũ, euertẽdũq. Hora. lib. ii. Car. Hic hic ponite lucida funalia, & uectes Arcus oppoſitis foribus minaces. Eſt & uectis inſula i oceano ſeptẽtrionali uerſus Tylen.

Vectigal pe. cor. uſu nõ rõne dr, ſicut ceruical, capital, tribunal, aĩal. Ntũs. n. plurale a ſingulari plus una ſyllaba creſcere non debet. Ergo uectigale ſm artẽ. In gtõ pl uectigaliox Ci. dixit. Meſſala uectigaliũ. Et eſt uectigal, qđ ex uectura pendit, vñ & a uehẽdo dr, cũ ex fũdis fruges in urbẽ uehunt. Sed ei⁹ ꝓcatio lati⁹ patet. Capit nãq ex publico, & ex priuato. Vñ publica uectigalia intelligere debem⁹, ex q̃bus uectigal accipit fiſc⁹. Priuata q q̃ſq ſumit ex redditibus & fructibus. Ci. in Pa. Ex meo tenui uectigali capio ego ducenta. Paul. Cæſæ hũdinis uel pali cõpendiũ ſi i eodẽ fundo uectigal eſſe cõſueuit ad fructuariũ ptinet. Cl. li. ii. of. Vt bona uali tudo uoluptati añponat, uires celeritati. Externoꝝ ãt ut gĩa, diuitiis, ut uectigalia urbana ruſticis ædib⁹ & mercibus. i. puẽtus, reditus, itroitus. Dr ẽt hic & hæc uectigalis, & hoc le, p tributario. Sic puinciæ agri, hoies, q tributa pſoluũt uectigales dr. Ci. li. iii. of. Quas ciuitates L. Syl. pecunia accepta ex ſenatuſcõſulto liberaſſet, ut hæ rurſus uectigales eſſent. Sue. in Cæſ. Agrũ cãpanũ ad ſubſidiũ reip. uectigalẽ relictum diuiſit extra ſortẽ, Cice. in Catil. Et ſyluas lucoſq publicos romani uectigales habuere. Liui. Vtrũ Hannibal hic ſit æmulus itinerũ Herculis, ut ipe fert, an uectigalis, ſtipendiariuſq, & ſeruus populi Romani a patre relictus.

Vecto. as. freq̃n. a ueho. is. a q uectatio, qđ nomẽ ſp paſſionẽ ꝓcat cõtra alioꝝ uerbaliũ naturã. Hic uectito. as.

Vectabulũ uehiculũ ipm. (freq̃ntatiuũ a uecto.

Vector, q in aliena naui, uel equo, uel plauſtro uehit ꝑcio. Quin. In nauim filii mei male pmutat⁹ uector imponor. Aliqñ dr is q uehit. Ci. Etiã ſũmi gubernatores in magnis tẽpeſtatib⁹ a minoribus uectoribus admone

Vectorius. a. um. quod uehit, uel aptũ eſt ad (ri ſolẽt. uehendũ. Varro. Neq idem qui uectorios facere uult, ſcilicet equos ad ephippium aut ad prædam, q̃ ad rẽ militarem, q ibi habere ad caſtra uolunt acres.

Vectura

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Vectura,non modo actum ipm,hoc est uectionem denotat,sed etiam mercedem,quæ pro uectura soluitur, utputa pro naui,siue equo meritorio.

Vecticularia uita dī eoꝝ qui uectibus parietes p̄fodiūt alienos furandi gratia.Cato. Vecticulariam uitam uiuere,est repente largiter habere repente nihil.

Vectrarius,apud Victru.qui torcular uehit.

Vegetius nomē authoris,qui de remili.libꝝ cōposuit.

Vegeo,es,gui, insanitate sum. Noni. Veget, pro uegetat,uel erigit,uel uegetum est.Pompo.animos Venus ueget uoluptatibus.

Vegetus,a,ū,pe.cor.qđ sanū,& ī colume est, & ad corpus pprie pt̄inet, uigēs ad animū. Gel.li.ii.Quid igit inqt dicim⁹, q̄ multos uidem⁹ esse pecuniæ cupidos, & eos dē cū corpe esse uegeto,ac ualenti.Sue. de Cæs.Nigris uegetisq̄ ocīs,ualetudie p̄sa.Scribit Apul. Lunæ numie cūcta aīantia uegetari.i.ali,& uigorata fieri. Señ. quoq̄ li.iii. qōnū refert terræ inesse sp̄m illū uitalē uegetū,& alētē oīa.Hūc.n.inqt,nisi hīret,quō tot arbustis sp̄m īfunderet, nō aliūde uiuētib⁹, quō tot radices aleret.Hinc uegetatiūā aīam phi recētiores appellāt animā seminalē, q̄ a Pli.dī alens, cuius motu īteriore plātæ uigescūt,crescūt,frondescūt,germinant,breuiterq̄ uiuūt.Cic.tū li.i.Tus. ad animū retulit. Hoꝝ inqt aius est aliqd,ne tā uegeta mēs,aut ī corde, cerebroue, aut ī empedocleo sanguīe demersa iaceat.Et Auso. uegetū cor appellauit,& qa mobile ē,qa uigoris domiciliū

Vegeto,as,pe.cor.recreo,fortifico & uegetū facio,conseruo,seu lōgo tpe in sanitate esse facio.Hiero.in Geñ. Recordabor fœderis mei uobiscū,& cū oñi aīā uiuēte,q̄ carnē uegetet. Gel. Memoriæ uegetandæ gratia, quod dicimus bonæ memoriæ faciendæ gratia.

Vegrādis paruus, & male grādis.Auso.lib.ii.Epi.Hic sæpe falsus messibus uegrandibus.Var.libro.ii.de re rust. Quodq̄ postea cōcipiūt fiūt uegrādes,atq̄ imbecillæ.

Veho,is,xi,ctū, cōduco, pprieq̄ de naui equo cæteriscq̄ quadrupedibus,& de plaustris dī. Cuius cōposita sunt Aueho,alio ueho. Creditis auectos hostes. Adueho,ali quo ueho. Cōueho,circūueho,deueho,deorsum ueho, eueho,extollo,inueho,introueho,p̄ueho, anteueho,p ueho,pduco,reueho,reduco,retroueho. Liui.li.i. Prædaq̄ inde maiore, q̄ q̄ta belli fama fuerat,reuecta ludos opulētius,īstructiusq̄,q̄ priores reges fecit. Subueho,subtus ueho.Cæsar.cō.i.Eo aūt frumēto , qđ flumine arare nauibus subuexerat pp̄terea uti minus poterāt,q̄ iter ab arare Heluetii auerterāt, a qbus discedere nolebat.Seueho,seorsum ueho. Prop. Cur tua p̄scripto seuecta ē pagina gyro.Præterueho,uide ī uelabꝝ.

Vehia,æ,plaustrum,unde uehiatura pro uectura apud ueteres usurpatur.

Vehes plaustrū.Pli.li.xxxvi.Amplitudine canis eam fecisse prodit, ut uehem fœni large onustā trāsmitteret. Colu.li.ii.Iugerū aūt desiderat,quod spissius stercoraf, uehes quatuor & uigīti,qđ rarius duodeuiginti. Est & mensuræ nomē in fœno,stercore, aliaue materia. Idē lib.xii. Materies si robore a est ab uno fabro dolari ad unguē debet p q̄dratos pedes.xx. hoc ē inqt uehis una.

Vehiculū,in quo aliqd uehit, quod cum quatuor rotis phryges tradunt inuenisse. Vehiculoꝝ uocabula sunt Carpentum,Cisium,Carrus,Currus,Arcera,Basterna, rheda.Vnde Epirhedium ,Saracum,Petoritum,Plaustrum,Esseda,pilentū,liburnus,Thraba uehes.

Vehicularius ; qui uehiculum ducit. Vehiculare uero, quod ad uehiculum pertinet, ut equus uehicularis,& rotæ uehiculares.

Vehemens,ex ue,& mens componi arbitror, tam&si q̄ dam dici uelint,q̄ uehatur eminentius,uel q̄ uehatur mente. A mentis enim ui,atq̄ impetu,sicut docet Gelli⁹ dicit. Nam ue in hoc loco intētiua est. Dicit autem uehemens graue,magnum,urgēs,acer, a quo uehemētia, grauitas,acritudo.

Veios dicimus urbē in Ethruria, quā Camillus cepit. Hæc insignis fuit bellоꝝ frequētia cū Romanis. Vnde cum Nero domū ædificaret amplissimā, æditi fuerunt illi uersus.Roma domus fiet, Veios migrate quirites.Si non & Veios occupat ista domus. A ueii fiunt ueiens,ientis,populus,ueientanus,a,um, ut uimū ueientanum.Hora.Qui ueientanū festis potare diebus.

Vel cōiunctio plārūq̄ disiūctiua,ut uel scribā,uel ad te ueniā.Interdū copulatiua est,ut maxime me tibi amicū facit,uel uirtus,uel doctrina tua. Interdū ponit pro etiā.Terē.in And. Vel hoc qs nō credit. Virg. Vel Priamo miserāda man⁹.Interdū pro ualde.Ci. p Murena. Vel maximū bellū populū Roma. cū rege Antiocho gessisse.Interdū p maxime. Idē Trebatio. Quā morosi sint qui amāt,uel ex hoc ītelligi potest. Interdū pro uoluti.Terē.in Hecyr. Vel hic Pāphilus iurabat quotiens Bacchidi.Interdum pro saltē, ut si mihi nō creditis,uel operibus credite.Inuenitur etiam uel duarum syllabarum, quod est nomen oppidi in Aphrica apud Pli.lib. v.Sicut Suel in Hispania.

Velo,as,p simplex l,significat tego.Lactā.lib.vi.Danda est opera,ut indumēto iusticiæ, pietatisq̄ uelemur. Et uelare,ligare.Pompo.Reste uelet gulam.Per trāslatiōnē ponit pro uestire.Plau. Muliebri uelatus toga,unde uelati sicut docet Festus appellabant,uestiti,& inermes, q̄ exercitū seq̄bant, quiq̄ in mortuoꝝ militū loco substituebant. Hi postea mutatis literis uelites dicti sunt,q & ferētarii ab auxilio ferēdo.Et uelare coronare.Vir. Nos delubra deū miseri quibus ultim⁹ esset ille dies festa uelamus fronde p urbem.Huius uerbi cōposita sunt Euelo,& reuelo ,quæ sunt cōtraria suo simplici. Nam euelare,& reuelare,significant uelamentū tollere,seu rem uelatam detegere,& manifestare.Præuelo de quo alibi.Et habent penultimā correptā.

Velamen,modo pro ueste accipitur, modo pro re, qua aliquid uelatur.

Velatus,ornatus,uittatusue. Virgil. Iamq̄ oratores aderant ex urbe latina uelati ramis oleæ palladis omēs. Vbi Ser. Velati,īstructi & ornati, id est in manib⁹ olīuæ ramos tenentes.

Velabrū,pe.cor.a uelo,as,uel ut quidā uolūt,a ueho locus in urbe Roma iuxta Auentinū montem , q̄ ratibus, ac uelis eo ueherent triūphantes romani cū pompa.Sue. de Cæs. Qđ gallici triūphi die uelabrū præter uehens pene curru excussus est,axe defracto.Hinc uelabrēsis caseus, q ibi cōficiebat cūctis præferēd⁹. Et uelabrū locus in quo uela obtendebant sub qbus olearii uenditabāt.Plau.in cap.Quasi in uelabro olearii.

Velatura, p̄ciū qđ nautæ dat, ab his qui nauigio uehūt,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uelaturã facere inquit. Var. lib. de re ru. dñr, q uecturis uiuũt. Nam antiqui uellam non uillã dicebant.

Velũ tegmen a uelo, as, p uela uentis agitata uolitare uideant. Var. a uelleribus, p ex ouiũ uelleribus fierent uela q̃bus hoĩes tegebant, q̃uis nauiũ uela ex lino, aut ſparto fierẽt. Velũ etiã accipit p cortina, q̃ lectis circunducit, vñ apud euãgeliũ legim⁹. Velũ tẽpli ſciſſum eſt, a ſũmo uſq; deorſum. Diuidebat. n. ſãcta a ſãctis ſctõꝝ.

Velis equiſq;, id eſt omni conatu, & mari terraq;.

Velaria dicebant uela, quibus theatra tegebant. Papinius. Iam uelaria lintea pluebant, unde etiam uelaria dicunt loca abdita, quæ uelis claudunt. Iuuena. Et pueros inde ad uelaria raptos.

Veliuolũ, pe. cor. mare dr, quod uelis uelat. Vir. Deſpiciens mare ueliuolũ. Veliuolæ naues, q̃ uelis uolent, ut Enni. Naues ueliuolas, quod & proprie dixit.

Velifico, as, nauigo, a faciendis, id eſt ponendis uelis. Dicit & uelificor uerbũ cõmune, unde & paſſiuũ p̃tulit. Iuuen. cum dixit. Velificatus athos, & quicquid Græcia mendax audet in hiſtoria.

Vellõ, is. li, & uulſi, ſum. Extirpo. Suet. de Cæſa. Circa corporis curã moroſior, ut non ſolũ tonderet diligẽter, ac raderet, ſed uelleret etiã, unde uulſa corpa, a Quintiliano dñr fœdiſſima. Huius cõpoſita ſunt auello, cõuello, diuello, euello. Col. Cũ ab ope boues diſiũxerit ſub ſtrictos cõfricet, manibuſq; cõprimat dorſum, & pellẽ reuellat, nec patiat corpori adhærere. Et omnia p̃ duplex ll. ſcribunt.

Vellit. i. mouit. Vir. Poſteſq; a cardine uellit.

Vellico, as, pe. cor. frequẽter uello, quod p̃prie fit cũ extremas corporis partes digitis uellimus p̃ſſando iſtamus. Prop. Nec mihi tam duris inſultes moribꝰ, & te uellicet, heu ſero flebis amata diu. Aug. lib. xiiii. de ciui. dei. Ita ſe auferebat a ſenſibus, & iacebat ſimillimꝰ mortuo, ut non ſolũ uellicãtes, atq; pungẽtes minime ſentiret, ſed aliqñ etiã, ſi igne ureret admoto, ſine ullo dolore, niſi poſtmodũ ex uulnere p̃babat. Per tranſla. Vellicare põit p criminari, mordere, ac lacerare. Gel. li. iiii. Plura in Saluſtio inſcite, aut maligne uellicant. Hor. Vellicet abſentem demetrius.

Vellus lana ex ouibus detõſa, p añ tonſuræ uſum lanã ueteres uellerent, quã demptam, & conglobatam alii uellera, alii uelamina appellant.

Velliña, regio in urbe Palatino mõti cõiuncta in q̃ Valerii publicolæ, & uictoriæ, deorũq; pœnatiũ ædes erãt Dicta uellina, p ibi paſtores palatini uellere lanã ſint

Veles, tis, pe. cor, q leuiſſime oĩm armatus, q & (ſoliti. uelatus & ferentarius. Refert Ælianus ordinẽ pedeſtrẽ in militia diuidi trifariã. In armatos q̃ grauis armatura dr, & uelites, q leuiſſime oĩm armant. Vñ & expediti nũcupant. Nõ. n. ocreas, aut loricã induũt, ſed tm̃ iaculis, & fundis utunt. In tertio ordine ſunt peltati, a pelta dicti, qd ſcutũ eſt paruũ & leue. Hii medii erãt inter graue armaturã, & leue. Speciatim, Rorarii, Accenſi, ferentarii milites leuis armaturæ uocant. Per tranſla. uelites etiã dñr, qui uerbis altercant. Oui. in Ibim. Vtq; petit primo plenũ flauẽtis arenæ Nondũ calfacti ueli tis haſta ſolũ. Dicti uelites quaſi uolites. Cic. li. de Rep. Militari more ueterũ uelociſſimi cũ ſcutis leuibꝰ pedites ad hoc̃ip̃m exercitati iiſdẽ miſcẽdi quos expeditos quaſi uolitantes, uolites appellabant, inde uerſa litera. in e, uelites uel ἀπὸ τοῦ βάλλειν, id eſt iaculatione. Eo q̃ tela tantũ miſſilia ſecum gerant.

Velitor, pe. cor. cõtendo, digladior, pugno. Plaut. in Menæ. Neſcio q̃d uelitati eſtis iter uos. Poſtea de re trãſlatũ eſt ad uerba. Vñ & p̃ iurgari ponit. Cic. Cũ inqnatiſſimis hoĩbus nõ eſt cõuicio decertandũ, neq; maledictis aduerſum impudẽtes & improbos uelitandũ, q̃a tantiſper ſimilis, & compar eorũ fias, dũ paria & conſimilia dicas atq; audias. Vnde & uelitatio, quæ teſte Feſto dicta eſt ultro citroq; probroꝝ obiectatio, ab exẽplo uelitaris pugnæ.

Velito, as. fit a uelo, as. & ponit pro uelifico.

Velitaris, & hoc re, quod ad uelites p̃tinet. Vnde uelitaris pugna. Saluſt. in Iug. Præterea iere ſagittarii, & cohors peligna cũ uelitaribus armis, itineris properandi cauſa neq; his ſecus, atq; aliis armis aduerſum tela hoſtium, q̃ ea leuia ſunt muniti erant,

Velitatim aduerbiũ fcat p̃ ſaltus & iterualla, q̃ uelites pugnãdo ſaltibus utunt. Siſen. Nos una æſtate in Aſia & Græcia geſta idcirco cõtinẽtia literis mãdauimus, ne uelitatim aut ſaltuatim ſcribẽdo lectoꝝ aĩos impe

Velitræ, ciuitas Volſcoꝝ inſignis fuit, q̃bus (diremꝰ, uictis Romani agrũ ueliternũ ademerunt. Eo coloni ab urbe miſſi ſunt, ut inqt Liui. li. ii. Refert Diony. lib. vii. peſtilentiã adeo uelitras eſſe depopulatã, ut ex decẽ partibus ueliternoꝝ uix una ſupfuerit.

Velia palus Italiæ apud Calabros, nõ lõge a Palinuro, Helia olim dicta ẽ, & uelia Lucaniæ oppidũ, ſic dicta, quia paludibus cingit, palus ἕλος, latie di helia, poſt ea aſpiratio uertit in u, & fit uelia. Alia uelia in latio ẽ dicta, q̃a loco paluſtri finit, poſita a pelagis. Mos fuit, ut ait Dio. nomĩbus q̃ ĩciperẽt a uocalibꝰ b p̃ponere.

Velut aduerbium ſimilitudinis.

Velox celer a uolando, quaſi uolox, a quo uelocitas, & uelociter.

Vena dicta eſt q p̃ eã ueniat ſanguis. Nã eſt cõceptaculũ ſanguinis mixti, cõfuſiq; cũ ſpiritu naturali, in q̃ plꝰ ſanguinis minus ſpũs. Venæ ſuapte ui ĩmobiles ſunt, & ſanguinis tm̃ demittendi gĩa explorant. Arteriæ autẽ motu atq; pulſu ſuo habitũ & modũ febriũ demonſtrant. Vena affert ſpũm nutritiuũ, qm̃ ſanguis eſt nutrimentũ corporis. Neruus affert ſpũm ſenſitiuũ. Nerui magni ſunt cauſa motus totius corpis. Vbicũq; eſt uena ibi eſt neruꝰ & arteria, ſup arteras locant uenæ, p̃terq̃ in dorſo, in quo magna arteria q̃ Trachea dr ẽ poſita ſup uenã. Arteria q̃ tendit ad pulmonẽ accipiẽdi reddẽdiq; ſpũs officio fungit. Inde fit Venoſus. a. ũ. qd eſt uenis turgẽtibus plenũ. Tranſfert etiã ad alia, ut ad orõnem q̃ tanq̃ corpus cõſtruit, qd ſuccũ & ſanguinẽ habet, & uenas & oſſa, & neruos & carnẽ, & toros & robur, & colorẽ decorẽq;. Vñ a Perſio dictus eſt liber uenoſus p̃ aſpero, duro, & horrido cũ ait. Eſt nũc bryſæi quẽ uenoſus liber acci. Per tranſla. tm̃ uenæ in terra dñr ſub terra meatus, p̃ quos unda manat aut alius liquor. Vñ uenas argenti, uenas auri dicimus.

Venenũ dictum eſt qd cito p̃ uenas eat, ſiue ſalubre, ſiue noxiũ, quod græci φάρμακον dicũt. Nã & medicamenta uenena ſunt. Et eſt gñale ad oñia, q̃ naturã eius cui adhibita ſunt mutant. Plin. Galbanũ aduerſat uenenis maxime

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

maxime toxicis,cū myrrha & uino. Vñ p quādā ſimilitudinē color q̄ a ueſtibus imbibit uenenū appellat. Virg.li.ii.Geor.p colore purpureo poſuit,q ei⁹ cōchæ ſpuma eſt. Alba nec aſſyrio fucat lana ueneno. Deniq̄ oīe qđ uel ſumptū,uel tactu nocet,uenenū dī. Vñ & p ueneficio capitur.

Venenoſus,a,ū.qđ uenenū habet,ut uenenoſus ſerpēs.

Venenatus,a.um.in quod eſt uenenum coniectum. Fit enim a ueneno. as.

Venenarius,q parat uel cōficit,aut uēdit uenenū. Apul. Qui uenenariū accuſat ſcrupuloſius cibat. Qui furem arguit,ſua cuſtodit.

Veneficus & uenefica,q uel quæ uenena conficit,& qui incantationibus,& cæteris malis artibus utitur,hinc triueneficus,id eſt excellens ueneficus. Plau. Muſſas ad huc triuenefica.

Veneficiū ipſe actus uenenādi. Pli. Hæc arbor ante atrium ſata oībus ueneficiis remedio eſt.

Venio,is.ueni uentū. Venire ꝓprie eſt,q̄ſi uerſus nos ire vñ apud auctores frequēter ꝓ ire ponit. Virg. Veniſti tandē. Ter. Niſi ego ad mercatū uenio.i.eo. Sic ecōtrario ire ꝓ uenire,ut eo ad te. Et ambo iungi pñt dtō,ut it clamor cœlo,& hoſtis uenit excidio,i.ad excidium. Aliq̄ cōſtruit cū ablto,mediāte in,quaſi ſignificet pmanentiā. Hiero. Ne forte ſi uenerit ueſtris in manib⁹ illud Apocryphū,dubia ꝓ certis recipiatis. Et licet uenio neutrū ſit,tñ eius cōpoſita q̄ſq̄ mutāt terminatiōnē,ut cōuenio,cōuenior. Inuenio,inuenior. Reliqua cōpoſita ſunt Aduenio, circūuenio, cōtrauenio,deuenio,ꝓuenio,reuenio,ſubuenio,& ſupuenio. Hora. Grata ſupueniet,q̄ nō ſperabit hora. Poetæ tñ aliq̄ uenire ꝓ imminere uſurpant. Virg. Se ſatū ambobus teucriſq̄ uenire,latiniſq̄. Aliq̄ pro creſcere. Idem li.i.Geor. Hic ſegetes,illic ueniūt fœlicius uuæ. Aliq̄ ꝓ portari. Pli. Species ſinopidis tres rubra, & min⁹ rubens,& media inter has. Ei⁹ q̄ ex Africa uenit octoni aſſes. Reperit etiā uenio ꝓ uēdor. Vide in uenum.

Venire in mentē,nō ad recordationē tñ eſt,ſed ad cōſiderationē & reputationē,& intelligētiā. Ter. Vbi i mētem eius aduenti uenit. Veni in ſuſpitionē,in obliuionem,in uituperationē.i.ſuſpectus factus ſum aliis,alii me obliti ſunt,uituperor ab aliis.

Venio in opinionē.i.opinionē habeo. Aliq̄ tñ paſſiue dicit,cū opinio pro fama accipitur.

Vento,as. frequēta. quo ueteres uſi ſunt,ſed pro eo utimur alio frequētatiuo Ventito. Pli. Gratior Alexādro magno erat frequēter in officinā uentitāti.

Ventus a uenio fit. Nā proprie eſt cū impetu uētans aer cum nihil aliud ſit uētus,q̄ aer cōmotus atq̄ agitatus, Speu.ait. Ventus eſt agitatio aeris circa terrā. Vñ Augu.li.de quātitate aniæ. Nihil aliud q̄ iſtū aerē cōmotū ac agitatū eſſe ſentimus,quod in loco tranquilliſſimo,& ab oībus uentis quietiſſimo,uel breui flabello approbari poteſt,quo etiā muſcas abigētes aerē commouemus,flatuq̄ ſentimus. Quod cū euenerit,occultiore quodā motu cœleſtiū,uel terreno⁊ corpo⁊ per magnū ſpatiū mūdi uētus uocat,ex diuerſis partibus cœli,noīa etiam diuerſa ſortitus. Vict. Ventus inqt eſt aeris fluens unda,cū incerta motus redūdantia. Naſcitur cū feruor offendit humorē,& impetus factionis exprimit in ſpiritus flatū. Sūt aūt quatuor uēti,a quatuor mundi partibus,ſed ſinguli in ternos diuidunt. Aboriēte æquinoctiali Subſolan⁹,ſed ad ſeptentrōem habet Vulturnū,a uoluendis nubibus dictū. Ad meridiē Eurū,ſic dictū,quia late flat. Hi ſunt calidi & ſicci,qa ſub ſole diu morant,q in ortu diei ſalubres ſunt,quia ueniūt ab aere temperato. Ab occaſu æquinoctiali Fauonius eſt dictus,ꝓ foueat q̄ naſcunt. Huic circius eſt ad ſeptētrionē. Zephyrus ad Hauſtrū. Sūt iſti tēperate frigidi & humidi,quia ſol paruā facit morā in occidēte,ꝓpterea nec multū calefacit illos, nec multū deſiccat. In fine diei ſalubres ſunt,quia a ſole tunc ſubtiliores reddunt. A meridie Hauſter eſt dictus,ꝓ hauriat aquas. Huic ad orientē Notus eſt,q græce ſic dicit ab humore. Africus ad occidētem. Calidi humidiq̄ nubes pluuiasq̄ inducūt,citāt tēpeſtates marinas,impediunt uirtutes animales,& grauitatē corpori afferunt A ſeptētrione Boreas eſt, huic ad orientē Aquilo ſurgit,ad occaſum Corus. Hi uenti frigidi ſunt & ſicci,un de corpora indurant, poros conſtringūt,humores purificant. Eſt autem uentus ut Ariſtoteles in Meteoris ait,uapor ſiccus a terra reſolutus cū aliqua uirtute cœleſti compoſitus.

Ventulus dimi.paruus uentus. Terē. Cape hoc flabellū, & uentulū huic ita facito.

Ventoſus,a.ū.qđ eſt uento plenū,ut uentoſa regio. Āli quando dicit inane,ut uentoſa uerba,id eſt ſine pondere & ſine effectu.

Ventilo,as.penſ.cor. ad captandū uentū pono,aut iacio Propt. Hāc Venus ut uiuat,uētilat ipa facē. Hinc uētilari frumentū dicit,dū in area purgat. Pli. Multi uenti lare quoq̄ granū uetant. Leo pa.per trāſla.dixit. Oīm diſcutit cōſuetudinē,uētilat curas,ſcrutat affectus. Interdū uētilare eſt p manus uerſare digitis eximendo. Apul. Ad hæc ego inſperato lucro diffuſus in gaudiū & in aureos refulgētes,quos identidē manu mea uentilabā. Iuue. Cū uerna Canopi Criſpinus tyrias humero reuocante lacernas Ventilet æſtiuū digitis ſudantibus aurū. Huius cōpoſitū eſt Euētilo, extra uentilo. Col.li.i. Et celeriter fruméta deterunt nō cedente ſolo pulſibus ungularū tribularūq̄, & eadē euētilata mūdiora ſunt lapillisq̄ carēt.

Ventilabrū,pe.pro.inſtrumentū quo aliquid uētilatur Colu.li.ii. Nam cū acerinis paleis, granisq̄ mixtus in unum fuerit cōgeſtus paulatim ex eo uentilabris per longum ſpacium iactetur.

Ventilator,qui fruméta uentilat.

Venia dicta eſt,ꝓ optāti adueniat. Eſt.n.remiſſio culpæ & cōdonatio erroris. Quin. Peccaui,ueniā peto. Q̄ſq̄ ponit ꝓ beneficio indulgētia & pmiſſione. Cic.lib.i.de Ora. Date nobis hāc ueniā, ut ea q̄ ſentitis de oī genere dicēdi,ſubtiliter,ꝓſeq̄mini.i.cōcedite. Teren. Da pater ueniā,ſine te exorē. Et cū uenia dicimus,hoc eſt cū pace tua,& te permittente.

Venila dicta eſt unda,fingit ꝓ ſit uxor Neptuni, ex eo ꝓ ad littus ueniat,ſicut ſalacia qđ in ſalum redeat,auctor Augu.li.vii.de ciui.dei.

Venus dea putata eſt,ꝓ ad omnia ueniat. Cic. Quæ aūt dea ad res oēs ueniret uenerē noīauerunt,græce ἀφρο δίτη dicit ab ἀφρος ſpuma,qñ ex Saturni teſtibus,&

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

maris ſpuma nata ſit. Eſt & Venus infima quinq; errã tiũ ſtella & terræ proxima, quæ phoſphoros græce, lucifer latine dicit, cũ antegradit ſolem. Cum aũt ſubſequit, heſperos, ueſper, & ueſperugo. Ponit etiã Venus pro libidine, & coeundi appetitu. Sene. Quod in uenerem pronior eſſet. Interdũ p pulchritudine Quin. Qd cum gratia quadam, & uenere dicitur. Hinc uenuſtas, pulchritudo. Mnaſalchus autem in epigrammatis ἁ σύειγξ τίπτι ὦδε παρ' ἀφρογένειαν ὄρουσας τίπτ' ἀπὸ τοῦ μηρίου χείλεσιν ὦδε πάρει. ὄυρι πεδύνεσ' ἔθ' ὧδε ἄγκεα πάντα Λ'ἔρωτες ἡ πόθος, ἁ δ' ἀγρία μοῦσ' ἐν ὄρεϊ νέμεται.

Venerius, a.um. poſſeſſiuum, a uenere, ut Anteſtæ uenerię apud Plautũ.

Venuſtas a uenere, cũ pulchritudinẽ ſignificat, uenuſtatem fœminis dignitatem uiris conuenire docet Cic. ſi luna a Ioue defluat ad uenerẽ, facit uenuſtos, & quib⁹, ut Firmi. in quarto matheſeos, ex uenuſtate poteſtas maxima compareſ. Hinc uenuſtas capit pro gratia dicendi, & uenere amabilię ſuauitate. Vñ uenuſtus, a.ũ. ut uenuſtus hõ, & lepida oratio, q̃ ita inter ſe differũt, q̃ uenuſtũ uocam⁹ quod cũ gratia q̃dã & uenere dicit. Lepidũ, qd rotũditate q̃dam & breuitate, atq; acumine uerborũ uenuſtum eſt.

Venuſto, as. orno. Ambro. li. Hex. Ideo primũ fecit deus poſtea uenuſtauit, ut eũdẽ credam⁹ ornaſſe, q fecit, & feciſſe, q ornauerit. Hui⁹ cõtrariũ eſt Deuenuſto. Gel. Tanq̃ pulchritudinis ſibi inſignia deuenuſtet.

Veneror, ex uenia & oratio cõpoſitũ eſſe uidet, q̃ſi uenia am oro. Eſt aũt uenerari colere, & ueneratio honor, & cultus. Poetæ tũ qñq; ueneratum p uenerabili ponũt Virg. Curſusq; dabit uenerata ſacerdos.

Venerabilis, q cultu & ueneratiõe dignus eſt. Plini. Vir grauis, & ipa ſenectute uenerabilis. Nomia eñ q̃ in bilis deſinũt, a uerbis ueniẽtia qñq; infinitũ paſſiuũ eius uerbi ſignificant cũ dignus, ut Spectabilis, dignus ſpectari. Admirabilis, dignus q ſit admiratõi. Qñq; infinitũ, uel actiuũ, uel paſſiuũ cũ poteſt uel natura aptũ eſt ut Riſibilis, q poteſt uel natura aptus eſt ridere. Penetrabilis, qui poteſt uel natura aptus eſt penetrari. Stabilis, qui poteſt, uel natura apt⁹ eſt diu ſtare. Poſſibilis, qui fieri poteſt.

Venerand⁹, idem qd uenerabilis. Sene. Vocẽ æſtimatione dignã, & omni ſeculo uenerandã. Vñ nõ deſino admirari inſcitiã uel poti⁹ inſolentiã quorũdã ſacratoꝝ q indignant nõ ſibi ſcribi, cũ literæ dant, Venerandũ aut reuerendũ, dicẽtes uenerabilẽ oĩbus cõuenire. Venerandũ aũt uel reuerendũ ſolis prælatis, & reuerẽdiſſimis, O barbaries.

Venerarii dicunt illi, q ſacrilego cultu planetas, ut lunã aut ſolẽ colũt, & ex illis uaticinant, q & planetarii dicũtur ab Aug. Vñ Caliſtrat⁹ iuriſcõ. ff. de quæſtionibus, ſcribit uenerarios capite puniẽdos eſſe.

Venerãter ſignificat cũ ueneratiõe. Apul. Et ab eo uenerãter exceptus, paululũ quieui.

Venor, aris. feras indago, & quaſi circumuenio, a uenio ut q̃dam arbitrati ſunt deductũ, propterea q ueteres uenari paſſiue, pro circũueniri poſuerũt. Enni. Teneor correpta, & undiq; uenor. A quo per tranſlationem uenari capimus pro captare, hoc eſt artificio quodam & ſolertia quærere, ut uenor laudem, gloriam, Quod etiam aucupari dicimus.

Venatus, us. ipſa uenatio, ut eſt in Geneſi. Cunq; uenatu aliquid ceperis.

Venaticus, a.um. qd ad uenationẽ pertinet. Vnde uenaticos canes dicimus, quibus feras pſequmur. Varro. Canum duo genera, unum uenaticum, alterum quod cuſtodiæ cauſa paratur.

Venatorius, a.ũ. idem qd uenatic⁹, ut uenatoria inſtrumẽta qbus in uenãdo utimur.

Venabulũ telũ, quo uenãtes utuntur aciei longiſſimæ apud nos cornibus hinc & hinc extantibus. Mar. Si directa geres longo uenabula roſtro. Hic breuis in grandem comminus ibis aprum.

Venaphrũ, a uenere & aphros cõponit, & eſt nomẽ oppidi in Cãpania, in cui⁹ agro fiebat optimũ oleũ. Marti. Hoc tibi Cãpani ſudauit bacca Venaphri.

Veneti regio Italiæ, q̃ a Mintio amne, uſq; Tiliamentũ protendit, Ab Enetis populis dicta, q poſt bellũ troianũ cũ Antenore ſalutẽ cõſecuti curſum huc a Paphlagonia tenuere, auctor Plini. Alii a Gallis eiuſdem appellationis originem traxiſſe dixerũt. Fuerunt eñ ueneti populi inter Celtas littora oceani gallici incolẽtes, quos Cæſar nauali prælio ſuperauit. In hac regiõe ſunt urbes illuſtres. Verona, Vincentia, Patauiũ, & Venetia ciuitas, & Virun⁹ placida, & amœna, quæ nunc Ciuitadalis nũcupatur.

Venetiæ ciuitas inſignis, q̃ anno a natali chriſtiano qngẽſimo q̃rto ſupra q̃dringẽteſimũ condita fuit, quo anno Attila rex Hũnorũ Aqleiã euertit, de cuius laude, qm̃ apud Iacobi Philippi chronicã a nobis late cõgeſtũ eſt, duximus omittendũ.

Venetus, a.um. pe. cor. qd e uenetiis eſt, ut ueneti ciues, uenetus color, ut ait Vegeti⁹, cærule⁹ dicit, q color eſt marinis fluctib⁹ ſimilis, ſcribit Lãpri. Heliogabalũ cõmediſſe piſces coctos conditura ueneta, q̃ſi in marina aqua, cũ colore ſuo. A quo colore aurigarũ factio uenета noiat. Et q eo colore induebant, uenetiani dicebant. Vegeti. li. iiii. de re mili. ſcribit nautas ueſte uenета eſſe induendos, & uela nauiũ exploratoriarũ colore ueneto eſſe tingẽda. Hic color etiã thalaſſic⁹. i. marinus dicit. Græci. n. thalaſſan mare appellãt. Idẽ a colore ferri ferrugineus dicit.

Vendico, as. pe. cor. approprio, & meũ eſſe dico. Ambr. Aues cœli ſpeciale ſibi nihil uẽdicant. Vĩdico uero ulciſcor, quaſi uim dico.

Venter capit pro eo q uidet, hoc eſt q a pectore ad pubẽ terminat. Hicq; extendit, qm̃ ex pelliculis cõſtat, q̃s uocãt pantices. Iuue. Montani quoq; uenter adeſt abdomine tardus, Sed ꝓprie eſt ubi cibi cõficiunt. Cuius dimi. eſt uẽtricul⁹. Cor. Cel. Vẽtricul⁹ aũt, q receptaculũ cibi eſt, cõſtat e duobus tergoribus, uſq; inter lyenẽ & iecur poſitus eſt. Hui⁹ duo ſunt orificia, ut inqt Macro. ſuperi⁹, & inferius. Superiore deuorata recipiunt. Inferiore, q̃ excreturi ſum⁹ emittunt. Aliqñ ponit p ſtomacho. Iuue. Ventre nihil noui frugali⁹. Aliqñ pro aluo. Cel. li. iii, Vbi ab inferiore parte purgãdus aliqs eſt, uentrem eius ante ſoluendũ eſſe. Vter⁹ ideo dicit, quia cõtinet, & tanq̃ uter eſt.

Ventrioſus, qui & uẽtricoſus dicit, qui magnũ habet uẽtrem. Plaut. in Merc. Ego dicã uarũ uẽtricoſum. Nã e-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

litera ſæpe addit. Nam arcadius, arcadic⁹. Sardonius ſardonic⁹. Nũ & nũc. Iuue. Viuendũ eſt recte, tũ ꝓpter plurima, tũc his p̃cipue cauſis.

Vrephotrophiũ, locus ubi nutriunt infantes, βρέφος em̃ græci uocãt infantẽ βρεφύλλιον infantulũ.

Ventrale ueſtimentũ, uentrem contegens. Plini. Patris mei memoria cœpere amphimala noſtra, ſicut uillo ſa etiam uentralia.

Vepres tã in ſingulari, q̃ plurali gene. maſc. ſm Probũ, & fœmi. ſm Priſci. rubus ſiue ſpina dicit, ꝙ uehemẽter p̃hendat. Oui. li. v. Meta. Aut lepori, qui uepre latẽs hoſtilia cernit Ora canũ. Hui⁹ dimi. eſt uepreccula. Cic. ꝓ Sex. Vt illa ex uepreculis extracta nitedula Rempub. conaret arrodere.

Vepretũ, locus uepribus plenus.

Ver anni pars tẽperatior, a ueniendo, ꝙ tũ uenire. i. oriri & creſcere incipiũt uirgulta & frõdes, ac flores arborũ atq; herbarũ. Vel dicit a uiuẽdo quaſi uiuer, uel a uertendo, ꝙ tũ ſe uertere incipiat temp⁹ anni. Quippe uer nouũ anni initiũ eſt. Diuidit em̃ uer ut cæteras ptes anni in ptes tres nouũ adultũ, & p̃ceps. Ver ſacrũ dicebãt ueteres in quo ſacra & ludos faciebãt. Qd̃ quidã q̃ſi religioſum putãt dictũ Siſenna. Qm̃ Sabini ferunt uouiſſe, ſi res cõis melioribus locis conſtitiſſet, ſe uer ſacrũ facturos, uel poti⁹ ἀπὸ τοῦ ἔαρος.

Vern⁹, a. ũ. qd̃ eſt ueris, vñ Amb. uernã tẽperiẽ dixit, uerni dicunt flores, q̃m̃ uere ꝓueniũt.

Verna ſeruus ex ancilla domi nat⁹, a uere, ꝙ hoc temp⁹ anni ad generandũ maxime ſit idoneũ. Et quia domini cũ ancillis conſuetudiné habebant uerno tempore ideo ſeruos domi natos uernas appellauerũt. Huius diminutiuum eſt uernula.

Vernaculus, a. ũ, dicit omne qd̃ domi noſtræ naſcit, uel qd̃ in noſtra patria eſt. Vñ uernacula lingua dicit uel ſeruilis, uel plebeia, qua tanq̃ cõmuni ac naturali oẽs uulgo loquunt. Vernacul⁹ mos, i. domeſtic⁹ uel patriæ. Vñ Col. in gallinaceis probat fœcũditatẽ uernaculã, id eſt noſtratiũ domeſticoꝝ gallorũ. Interdũ ponit ꝓ proprio, ac peculiari. Plini. Potiſſima nobilitas datur uuis peculiaribus, atq; uernaculis Italiæ. Interdũ ꝓ eo quod a nobis domeſtica cõſuetudine uſurpatur. Cic. in Bru. Neſcio quo ſapore uernaculo. Cic. in Ver. acti. vi. Nõ ut ſolem⁹ interdũ in defenſiõibus dicere crimẽ domeſticũ ac uernaculũ. Idẽ feſtiuitatẽ uernaculam appellat ꝓ urbano lepore, & ſalibus Romanis, & floribus ornato. Vernaculi etiã dicunt malis moribus hoſtes & lingua ꝓterua, ꝙ uernarũ ſimiles ſint quibus ars eſt adulari, & maledicere. Itẽ uernaculũ dĩ quod eſt ueris Pli. lib. xvii. Vernacula putatio deiectis ꝓ ramos uitiũ crinibus circũueſtit arborem.

Verno, as. pullulo. Martia. Dum tibi uernarẽt tenera lanugine malæ, id eſt pilos emittere inciperent. Hiero. ꝓ tranſlationẽ in explanatione canticorũ, ubi inquit. Vbi ex aĩa deſideriorũ tempeſtas defuerit, tunc incipient in ea flores uernare uirtutum. Aliquando uernare ſplendere eſt. Ambro. Circũdedit me uernãtibus, atq; coruſcãtibus gẽmis p̃cioſis. Aliquãdo ꝓ canere. Plaut. Dum auiculæ uernant. Quippe uerno tẽpore omnia lætari uidentur.

Vernilitus pro adulatore a ueteribus uſurpat. Cecil. Credo nimis tandem hic ſit uernilitus.

Vernilis, & hoc le. penult. producta, idem quod ſeruilis ſiue ſcurrilis.

Vernalis, & hoc le. quod eſt ueris. Aug. li. vii. de ciui. dei. Propter uernalẽ quippe faciem terræ, q̃ cæteris temporibus eſt pulchrior Porphyrius phs nobilis atyn florem ſignificare perhibuit. Hinc uernaliter ſeruiliter. Hora. lib. Ser. Nec nõ uernaliter ipſis fungitur officiis qd̃ alii ꝓ luxurioſe, alii pro adulatorie exponũt, quibus hæc uiuendi ars eſt.

Vernatio, coriũ uet⁹, quo ſerpẽtes exuunt, q̃m̃ id uere fit. Notũ eſt ſerpentes quotãnis uerno tẽpore exuere mẽbranã corporis hyberno ſitu obductam. Plini. Lendes tollunt adipe canino, uel anguibus in cibũ ſumptis anguillarũ modo, aut uernatiõe quam exuũt pota. Idẽ. Anguinæ uernationis membrana cũ oleo tedæq; reſina calefacta auribus prodeſt. Eadem ſenectus dicit. Vide in dictione Senectus.

Veruactum, terra ꝓſciſſa, quia uere actum aruum. i. uerſum eſt. Pli. Quidã utiq; ab æquinoctio uerno ꝓſcindi uolunt, quodq; uere ſemel aratũ eſt, a temporis argumento ueruactum uocatur.

Veratrũ, pe. cor. herba, q̃ & helleborus, ꝙ mentẽ auertat Perſi. Ebria ueratro. Hui⁹ duo ſunt genera, albũ & nigrũ, utrũq; radice fibrata ceparũ modo.

Verbanus, lacus ciſalpinæ Galliæ, ex quo Ticinus fluui⁹ emergit, ſeu ꝓ quẽ ex alpibus effluit in Padũ. Nunc lacum maiorem appellant.

Verber, inſtrumentũ longũ & exile, q̃lis eſt uirga, baculus, arũdo, & ſi qd ſimile. Proprie aũt ſignificat ſũmitatẽ ſarmẽtoꝝ. Quint. Ignesq; ex ꝓximo raptos, uerbera q̃, q̃ caſus obtulerat in uado.

Verbero, as, cædo uerbere. Sic etiã a uerbere fit uerbero, quõ a fuſtis fuſtigo, a flagellũ flagello. Licẽt etiam de uerbis dicat, q̃m̃ ut teſtat Nonius, nõ ſolũ uerberare a uerberib⁹ dictũ, ſed & uerbis. Plau. in Aul. Nã cur miſerã uerberas? Hui⁹ cõpoſita ſunt Diuerbero, deuerbero Terẽ. in Phor. Quot me cẽſes hoĩes iam deuerberaſſe uſq; ab necẽ hoſpites, tũ etiã ciues. Euerbero, Reuerbero repcutio, ĩpedio. Col. li. iiii. Vt mota æq̃liter hum⁹ nouellis ſeminis radicib⁹ q̃cunq; in partẽ ꝓpſerint, molliter cedat, ne incremẽta duricia reuerberet, ſed tenera uelut ĩtimo ſinu recipiat. Trãſuerbero, feriẽdo traiicio, tranſſodio. Lact. Nã dolore iniuriæ cõcitatus Idas alterũ gladio trãſuerberauit.

Verbero, onis. qui eſt uerbere dignus. Et eſt contumelia ſeruorum.

Verbereus, a. ũ. qd̃ eſt dignũ ut uerberet. Plau. Sed eccũ uideo uerbereã ſtatuã, ut magnifice infert ſeſe.

Verberalis, uerbere dign⁹, quaſi uerberabilis, a quo uerberalior, uerberaliſſimus. Plaut. Verberaliſſimus etiã rogitas nõ fur, ſed trifur.

Verberatus, us. ipſa uerberatio.

Verberito, as. ſæpe uerbero. Feſt. Verberitare idẽ Cato frequẽtatiue ab eo, qd̃ eſt uerbero dixit.

Verbũ, a uerberatu, ꝙ uerberato lingua intra palatum aere oris oratio ꝓmat. Vñ & ꝓ qualibet dictiõe ponit, ſiue illa ſit nomẽ, ſiue ꝓnomẽ, ſiue una aliaq; partium Var. a ueritate deducit, ꝙ uer nos loqui oporteat. Eſt aũt uerbũ uarie, a uariis diffinitũ, ꝓpterea ꝙ uarie ſi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

gnificet. Primo.n. ſacræ ſcripturæ diffiniũt uerbũ eſſe qđ intra animi ſilẽtiũ mẽte cõcipim⁹, uidelicet ipam cogitationẽ, q̃ adhuc cõſcientiæ ſecreto retinet. Vocẽ uero p quã uerbũ pfert in mediũ. Vox ſonus index eſt cogitatõis, uerbũ uero ipa cogitatio. Sicut eñ qñ uerbũ corde concipim⁹, neceſſaria eſt uox, quaſi quoddã uehiculũ uerbi, & quodlibet uerbũ ipm p oris ſonum ad aliũ trãſferim⁹, tñ ſic eũ integrũ etiã intra nos clauſum tenemus, & ſic a loquẽte trãſfert, ut tñ in ſede ſua teneat. Aliqñ uerbũ dr̃ qđ a re ſiue facto diſtinguit, ut nõ opus eſt uerbis, ſed factis. Hinc uerba dare dicimus p decipe. Aliqñ ſumit, put eſt una ex octo partib⁹ orationis, in quo oĩs uis orationis eſt. Hinc uerbale nomẽ dr̃ qđ a uerbo deſcẽdit. Aliqñ capit p uniuſcuiuſq; ſigno qđ ab audiẽte põt intelligi. Vñ uerboſus, multiloquus. Aliqñ p cõtexta oratiõe, q̃uis in ea multa ſint, ut apd̃ prophetas ſæpe legimus. Verbũ qđ factũ eſt. Et apoſtolus. Presbiteri duplici honore honorent, maxime q laborãt in uerbo, & doctrina. Et illud, Eſtote factores uerbi, & nõ auditores tñ, ſacra eñ ſcriptura uerbũ ſolet appellare multa uerba. Quãtocũq; tẽpore quiſq; in prædicãdo euãgeliũ laborauerit, nõ uerboχ, ſed uerbi dei prædicator erit. Et quãtocunq; tẽpore quis in uniuerſa uita ſua, qua iſtã gerit carnẽ, quantalibet lõgitudine ptendat quæcũq; uerba, uel ore, uel ſola cogitatione locutus fuerit, corde impœnitẽti contra remiſſionẽ peccatoχ, quæ fit in eccleſia uerbũ dicit cõtra ſpiritumſanctũ. Eſt & uerbũ ſentẽtia, ſeu enunciatio, quæ uno ligat & ſtringit uerbo. Teren. in Adel. Poſtremo illud nõ meum uerbum facio, quod Mitio bene & ſapienter dixit.

Verbigero, as. ſignificat uerba facio. Apul. Nimis multa oratio eſt, ſi uelim memorare q̃ ego cõtra reſpõderim q̃diu & quoties inter nos uerbigeratũ ſit.

Verba dare eſt decipe. Teren. in Andria. Cui uerba dare eſt difficile.

Verba ad rẽ cõferre, eſt hoc agere, qđ dicit Terẽ. in Heau. Veχ ſi uerba ad rẽ cõfert, uapulabit.

Verbale. quod a uerbo deſcendit, ut lector a lego, doctor a doceo.

Verbulum diminutiuũ. Hiero. Secreta uerbula non carent ſuſpitione.

Verboſus, multiloquus. Cice. Habes epiſtolã uerboſiorẽ fortaſſe quam uelles.

Verboſito, as. uerba pfero. Hiero. Nullius eſt meriti ore diuina officia uerboſitare, & miſera mẽte q̃ intrinſec⁹ imminẽt uagãdo circuire.

Veriuerbiũ uerus ſermo. Plau. in cap. Tu reptus Philocratẽ, qui ſuperes ueriuerbio.

Verbena, pe. pro. pprie ut ait Ser. herba ſacra ſũpta de loco ſacro capitolii, q̃ corõabant feciales, & paterpatrat⁹ fœdera facturi, uel bella indicturi. Abuſiue tñ etiã uerbenas uocam⁹ oẽs frõdes ſacratas, ut eſt laurus, oliua, uel myrtus. Teren. in And. Ex ara hinc uerbenas ſume, Nã myrtũ fuiſſe Menander teſtat. Do. uero uerbenas ait eẽ oẽs herbas, & frõdes feſtas, ad aras coronãdas, ex aliquo loco puro decerptas, q̃ſi herbenas. Pli. lib. xxii. ſcribit nomine ſagminũ & uerbenaχ ſignificari gramen ex arce cũ ſua terra euulſum. Idẽ li. xxv. Verbena ei peculiariter uocat herbã, quã græci hierobotanem quaſi ſacrã herbã dicũt, aliqui periſtereon, q̃ſi colũbariã. Alio noĩe, ut etiã ſynonymis uerminaria dicitur ſed in ſimplicibus quis melior, ac ſine comparatione pſtãtior, q̃ Dioſcori. Hic igitur de uerbena ita ſcribit. πεδιστέον φύεται ἐν τοῖς ἐφύδροις τόποις, οἱ δὲ βοτάνην, οἱ δὲ ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ Φιλοφόδτησ, ἀλγίπλιοι πέλεπε προφῆται ἥρας ἄκεσυον, οἱ δὲ αἷμα κελῶς οἱ δὲ αἷμα ἑρμοῦ ῥωμαῖοι κρισταλλινάκια, οἱ δὲ περιστερῶνα ὀσφρῆσ ὀνόμασαν.

Vergiliæ ſtellæ ſunt, quæ & Pliades, & inſtitor ueſtis dicuntur, ita appellatæ, ꝙ earũ ortu uer finẽ facit, ſeu ꝙ circa æquinoctiũ uernũ ſit earũ ortus matutinus. Sũt aũt ſeptẽ in tauro locatæ, quæ ſigno exoriente æſtas ſignificat, occidẽte hyems oſtẽdit. Eæ exortus ſit circa qnto idus maias, diſtant ab æquinoctio uerno undequinquageſimo die.

Vercellæ inqt Hiero. Ligurũ ciuitas, haud pcul a radicibus alpiũ ſita, olĩ potẽs, nũc raro ẽ hitatore ſemiruta.

Verecũdia ut inqt Ariſto. li. rhetorico χ ad Theodectẽ, dolor ẽ quidã atq; pturbatio ex malis aut pũtibus, aut pteritis aut futuris, q̃ infamiã inferãt. Hui⁹ cõtrariũ ẽ inuerecũdia, cõtempt⁹ eoχ atq; impaſſibilitas.

Vereor, eris. itus. timeo. Sed propie uereri liberoχ q honeſtatis gratia mouent. Timere ſeruoχ qui formidine pœnæ faciũt. Dictum uereor, a ue, & reor, quaſi ual de reor, quia ea quæ timem⁹ multa facere, ac diu cogitare ſolemus. Hui⁹ compoſitũ eſt Reuereor, qđ eſt ueneratiõi habeo, qđ eſt timor agẽdi, quod repẽdi poſſet, Hinc reuerẽtia. Iuuena. His null⁹ uerbis pudor, aut reuerentia menſæ.

Verenda dicunt loca, quæ nõ niſi cũ uerecundia nominant. Nomina q̃ uelamentũ uerendoχ ſignificãt ſunt hæc. Subligar, ſubligaculũ, campeſtre, ſuccinctoria, perizomata, fœminalia, femoralia, bracæ, & tegile apud apul, & lumbare.

Verecundor, uerecundia teneor. Cice. li. iiii. de Ora. Alterũ contanter, & quaſi uerecundanter incitabat. Verecũdus qui uerecũdia tenet. Licet quãdoq; p audacia ſumatur. Plaut. Sic eſt, uera prædico, niſi etiam hoc falſo dici inſimulaturus es. nimis uerecunda es. Verecũde aduerbiũ, cum pudore.

Veredarius, nũcius, curſor, ſiue tabellari⁹ equeſtris celeri celeritate lĩas pferens, ut a caballus caballarius. Veredus. n. dr̃ equus uelociſſimi curſus, qbus uſi ſunt maiores i uenatiõe. Mar. Parti⁹ utaris moneo rapiẽte uetedo. Idẽ. Stragula ſuccincti uenator ſume ueredi. Talibus noſtra tẽpeſtate utunt lãceati eq̃ſtres ſtratioticos quos dicũt lãceas manibus reciprocãtes. Hiero. in lib. Heſter. Epiſtolæ miſſæ ſunt p ueredarios, & egreſſi ſũt ueredarii celeres nuncios pferentes.

Vergo, gis. ſi. ſm Diomedem xi. ſum. ſignificat declino. Virg. li. xii. Quo uergat pondere lætã. Huius cõpoſita ſunt Deuergo, deorſum uergo, a quo deuergẽtia p curuatura. Gel. Nã quanta partiũ, circuloχq; cœli ex deuergentia, & cõnexionibus qd uarietatis ſit, qs nõ uidet, Inuergo. Plau. in Cur. Ipſum expecto tãgere inuergere in me liquores tuos.

Verro, is. uerri, ſum. ſignificat traho, a rete qđ uerriculũ dicit. Vir. Hinc uerſa puluis inſcribit haſta. Idẽ. Quippe ferãt rapidi ſecũ, uerrãtq; p auras. Aliqñ uerto. Idẽ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Adnixi torquẽt ſpumas, & cærula uerrũt Æquora. Alii qũ mũdo, q trahendo ſordes mũdent. Iuue. Verre pauimentũ, nitidas oſtẽde colũnas. Inde uilla uerſa, a Catone dicit, p mũda, purgataq. Huius cõpoſita ſunt Cõuerro. Col. li. viii. Diligẽs paſtor quotidie ſtabulũ conuerrit, nec patit ſterc⁹, aut humorẽ cõſiſtere. Cato. Villam cõuerſe, mundeq habeat. Deuerro, deorſum uerro, euerro, extra uerro.

Verriculũ rete piſcatoriũ, quod trahẽdo e uado educit. Verricula ueteres p articulo uſurpabãt.

Veretr̃e mẽbr̃, uirile, a uerrẽdo dictũ. Hiero. Cur portas ueretr̃e Paule, cur a ſexu fœminar̃e barba, pilis, aliaq mẽbror̃ qualitate diſtingueris.

Verto, tis, uerti uerſum, a uere dici putat, qm̃ uere ann⁹ incipit uerti. Virg. Gorgona deſecto uertentẽ lumina collo. Interdũ traho. Virg. Et uerſa puluis inſcribitur haſta. Interdũ tranſfero cũ quippiã de una in aliã linguã trãſferim⁹. Plaut. Vertit barbare. Interdũ cõſidero uoluo, agito. Sal. Exercitũ uertere. Huius cõpoſita ſunt Aduerto, animaduerto, auerto, cõuerto, circũuerto, diuerto, euerto, inuerto, iteruerto, obuerto, peruerto, reuertor, ſubuerto, & tranſuerto. Verto tibi hoc uitio. i. do tibi hoc uitio, imputo tibi hoc uitiũ.

Vertor deponẽs eiuſdẽ ſignificatiõis cũ uerto. Vir. Vertitur interea cœlũ, & ruit oceano nox. Hinc cõponit Reuertor, & præuertor.

Vertere ſolũ dicebant urbe cedẽtes, ſiue ob decoctã creditorib⁹ pecuniã, ſiue ob exiliũ. Liui. li. iii. Collegæ eorũ exilii gratia ſolũ uerterũt. Cic. p Cæci. Qui uolunt pœnã aliquã ſubterfugere, aut calamitatẽ eo ſolũ uertunt. i. locum mutant.

Verſo, as. frequẽtatiuũ a uerto. Hora. Vos exẽplaria græca nocturna uerſate manu, uerſate diurna. Et eſt actiuũ, a quo fit uerſor deponẽs. Vñ cõtrouerſor. Eſt autẽ uerſari, in aliqua re aſſiduũ eſſe. Cice. In quibus, ppter illas inſanas ſubſtructiões facile mille hominũ uerſabat. Conuerſor & diuerſor eiuſdẽ cũ ſimplici ſignificãtiæ. Aug. Sentiũt ſe eſſe pegrinos ſic diuerſant in opulẽtia diuitiarũ ſuarũ, quomodo uiator in ſtabulo trãſiturus, nõ poſſeſſurus.

Verſatilis & uerſatile, pe. cor. quod huc & illuc uerſatur ſiue quod idoneum eſt ut uerſetur, ut gladius uerſatilis, axis uerſatilis. Pli. lib. xxxvi. Idem molas uerſatiles Volſinæ inuentas.

Verſatilia etiã p tornatilib⁹ accipit, uel p canalibus, ſicut ſunt colũnæ tortiles, uel p duabus implicatis uirgulis in modũ reſtis, ut ait Aug. ſup Exodũ.

Verſipellis, q facile uertit pellẽ, hoc eſt uultũ & apparẽtiã, & quomodolibet faciẽ mutat. i. uerſut⁹ ac diſſimulatus, q modo unũ, mõ aliud oſtendit. Plaut. in Amp. pprie dixit. Verſipellẽ ſe facit, qũ lubet. Sũt qui dicãt uulgo infixam opinionẽ eſſe, homines in lupos uerti, rurſuſq reſtitui ſibi.

Verſutus, q uertit. Plau. in Epi. Verſutiores, q̃ rota figularis. Cice. lib. iii. de natu. deor. Verſut⁹ a uerſando dicitur, cui⁹ tanq̃ celer rota mẽs uerſat. Aliqñ tamẽ uerſutus p perito ponit. Plaut. Nec magis uerſutum, nec quo careas ægrius. Proprie tñ uerſuti dicunt, q mentẽ crebro ad maliciã uertãt. Hinc uerſutia calliditas, malicia. Verſutiloquus, & uerſutiloquax.

Verſicolor, pe. cor. apud Iuriſcõſul. dicit id quod uertit & mutat coloré. Vñ ueſtes q̃ lana non tincta. i. natiuo colore ſunt factæ, coloriæ dicunt, qa naturalẽ coloré habẽt, ſiue albũ, ſiue pullũ, ſiue rufum. Quæ uero ĩ alium coloré uerſæ ſunt uerſicoloriæ. Proprie tñ a Plin. uerſicoloriæ ſeu uerſicolores dicunt, q̃ uariis coloribꝰ cõſtant, q̃ſi eos mutare inuicẽ uideant, ut eſt cauda paonis, & collũ colũbæ, & aqua maris. Liui. Punico bello interdictũ fuiſſe mulieribus ne uerſicoloribus ueſtirent, id eſt coloris uarietate diſtinctis. Illd uero Virgilii. Verſicoloribus armis. exponit Seruius depictis, ppter qd bellicoſus oſtendit.

Verſura, a uerto, is. dicit, cũ aliqd uertit. Var. lib. i. de re ruſt. Notãt aliqui ex quibuſdam foliis ppter eorũ uerſurã, qd ſit anni tẽpus, ut dici poſſit ut olea, & populꝰ alba, & ſalix, horũ. n. folia cũ cõuertũt ſe, ſolſtitiũ dicit fuiſſe. Itẽ uerſura dicit locus, ad quem cũ quis puenerit, reuertit. Col. lib. ii. Sulcũ aũt ducere longioré, q̃ pedũ, cxx. cõtrariũ pecori eſt, cũ uentũ erit ad uerſuram in priorẽ partẽ iugum propellat, & boues inhibeat, ut colla eorũ refrigeſcant. Itẽ uerſura eſt, quã græci campem uocãt, flexus ipe angulor̃ in ædificiis, & parietibus exterior, ut eſt apud Vict. Propter qd & crura ipa Vege. in iumẽtis gambas uocat, quaſi campas. Verſuram facere antiqui dicebãt mutuo pecuniã ſumere, q̃ initio qui mutuabant ab aliis nõ ut domũ ferrent ſed ut aliis ſoluerẽt id faciebant, & uelut uertere credi toré uidebant. Dona. Verſurã facere, eſt æs alienũ ex ære alieno ſoluere. Hoc fit quãdo æs alienũ nobis conflatum fuerit, nec nobis tantũ pecuniarũ ſit, ut id diſſoluere liceat, ubi diſſoluẽdi tempus aduenerit, mutamus creditorẽ ab altero. ſ. uſurarium æs accipiẽtes, qd alteri reddamus. Hiero, de dormitiõe Paulæ. Liberalitas ſola excedebat modũ, & uſuras tribuẽs, uerſuram quoq ſæpe faciebat, ut nulli ſtipes rogantiũ denegaret. Terẽ. Verſurã. i. creditorẽ mutabis. Sene. Ab Epicuro uerſura faciẽda eſt, qd ſignificat mutatiõem ſentẽtiæ faciẽdã eſſe ab Epicuro. Cice. Cælio. Nulli ſumpt⁹ nulla iactura, nulla uerſura.

Verſoria apd Plautũ uidet eſſe inſtrm nauticũ, ex quo ſoluturi cognoſcebãt vñ flaret uẽti, & an mare admitteret, cuiuſmodi fere apud nos magnetis uſus ĩ eo uaſe, quod pixidecula uocatur.

Verſus, a. um. participiũ, ut riſus uerſus eſt in luctũ.

Verſus, us. carmen, a uerto. Aug. li. ii. de ordine. Et ne lõgius pedũ curſus, puoluereť, q̃ eius iudiciũ poſſet ſuſtinere, modũ ſtatuit vñ reuerteret. Et ab eoipo uerſum uocauit. Interdũ uerſus ſignificat ordinẽ ſeu tractum Vir. Ille etiã feras in uerſum diſtulit ulmos. Interdum cantũ. Plini. Cantum imitant luſciniæ iuniores, uerſumq quẽ imitent accipiũt.

Verſus ppoſitio accuſatiuũ requirit, & fere ſemp poſtponit. Plaut. Ego portũ uerſus pgam, & pquirã, quem ſi nõ inuenero, domũ uerſus reuertar. Dicimus etiam quoq uerſus, quaq uerſus, utroq uerſus. i. in unãquãque partẽ, quocunq, in utrãq partẽ, habet qñq adiũctam aliquã ppoſitionẽ, ut ad occidentẽ uerſus, ad caſtra uerſus, in forũ uerſus. Cice. in Lel. Is primũ in foz uerſus inſtituit agere cũ populo. Quandoq aduerbium, ut ſurſum uerſus. Dicimus etiam uerſum. Vnde

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

aduerſum,& aduerſus.

Vertex,q & vortex,a uerto,is.,ꝓprie uertices dicunt̃ contorti uenti ac rotati,a q̃bus fit,q typhon uocat̃.i.uibratus. Vortice ut inqt Apul.in Coſmo.torquet̃ humus arida,& ab imo erigit̃ ad ſummũ. Vent⁹ auctore Seli.v.naturaliũ quæſtionũ, aliquo promõtorio repcul ſus,atq; reuolutat⁹ facit uorticẽ,q circũactus ad eun dẽ ambiẽs locũ,ac ſe ipa uertigine cõcitãs,uertigo uocat̃.docet Quint.li.viii.uerticẽ eſſe cõtortã in ſe aquã, uel quicq̃d aliud ſimiliter uertit̃. Vir. Ingens a uertice pontus. Cice.lib.ii.Tuſcu.ꝓ tranſlatiõem uertice dolorũ dixit,pro uertigine,rotationeq;,quæ in doloribus circũagit, lancinatq; p̃cordia. Inde ꝓpter flexũ capillorũ pars ſumma capitis dicit̃ uertex,ſiue quia ad occipitiũ in decliue uertit̃. Vnde dicere ſolem⁹,a uertice uſq; ad calcem.i.a principio uſq; ad finem. Apul.tñ id uerticẽ appellat,quod tenui cute,capillisq; cõtegitur, qui in dogmate Platonis ſic ſcribit. Deniq; ipius capitis uerticẽ ſpecta tenui cute cõtectũ,capillisq; hirſutũ aduerſus uim frigoris,& caloris. Pli.li.xi.binos homi/num tm̃ aliquibus uertices dat, cũ ait. Vertices bini hominũ tm̃ aliqbus capitis oſſa plana. Ab huius ſimilitudine,qd̃ in montibus eminẽtiſſimũ eſt,uertex appellat̃,qm̃ quæ ibi naſcunt̃, partim in dexterã, partim in ſiniſtrã uertant̃. Itẽ altiſſimæ partes cœli,q̃s græci polos uocãt,dicunt̃ uertices,ꝓ circa hos mũdus rotet̃. Vir. Hic uertex nobis ſemp ſublimis,at illũ Sub pedibus ſtyx atra uidet,manesq; ꝓfundi. Propter qd̃ etiam cardines dicunt̃, a ſimilitudine eorum cardinũ,circa quos ualuæ uoluuntur. Et nõ ſolũ de ſummitate dicitur,ſed etiã de intima parte,ſicut altũ cœlũ,& altũ mare,& faſtigiũ ſummæ,& intimæ partis eſt. Apul.li.iiii. Ecce iam ꝓfundi maris udo reſedit uertice,apud Vir. lib.Geor.ꝓ aqlone ponit̃. Tempeſtas a uertice ſyluis Incubuit. Proprie tamen unde initiũ eſt,uortices anti qui per o. literam pronunciabant. Primus Aphricanus per e.uertices dixit.

Vertebra,pe.cor. ſiue uertibulũ dicit̃, ubi ſummæ oſſiũ partes nõ æqualiter finiũt, ſed quibuſdam craſſioribꝰ nodis conglobatæ,& ſubſtringuntur facilius neruis,& tutius uertuntur.

Verticulũ inſtrumentũ,qd̃ fuſo adhibet̃, ut facilius uertatur. Cuius dimi.eſt Verticillum.

Vertibulum,idem quod uertebra.

Vertigo,pe.pro.rotatus,& circũactio a uertendo. Pli.li.ii.ſcribit mundũ circũagi æterna uertigine,hinc uertigo morbus capitis,q ex frigidis & lentis humoribꝰ decocatis orit̃,ita ut ſic affecti occaſione parua ſuccidãt Dictus,qm̃ ob oculos eoꝝ uerticoſa q̃dã & rotatilia circũagi uideant̃. Græci ſcotoma ſiue ſcotomiã uocãt.

Vertigus,pe.cor.motus in orbem fact⁹,qualẽ Seneca & Saluſti⁹ turbinũ motũ appellauerũt.

Vertunus,pe.pro.ꝓ ſimplex n.ſicut portunus,dictus fuit deus inuertendaꝝ rerũ.i. emendarũ,ac uẽdendaꝝ,uel ut inqt Dona.qui rebus ad opinata reuertẽtibus præeſt. Sæpe aũt male cedit,quod bonum putat̃,& hoc eſt male uertiſſe,ut ille gladi⁹,qui muneri datus eſt,admiſiculum fuit reginæ pereũtis. Teren.in Adel. Quæ res tibi male uertat. Vel uertunus dictus eſt annus,a uertẽdo,ſemp em̃ cõuertit̃ finito curſu. Hora. Viuere uertunis quotquot ſum natus iniquis. Vnde annus uertẽs cum Sol ad ſignũ unde cœperat redit, ut inquit Vict. Vel dicit̃ uertunus,a uerſo mutatoq; curſu flumis Tyberini. Ouid.lib.vi.Faſt. Nomen ab aduerſo cœperat amne deus. Vel dicit̃ uertunus,q uertat̃ in quãcunq; figuram. Col. Mercibus ut uernis diues uertunus abũdet. Scribit Porphirius Vertunum habuiſſe ſacellum in uico thurario.

Vertunalia,uertuni feſta,quæ fiebant menſe Octobri.

Vertius magnaꝝ uiriũ dicit̃. Pompo. Homo in currẽdo uertius,qui cũ Atlante cõtendat.

Verrunco,as.ſignificat uerto.

Verpus,decorticatus,pellẽ nõ habẽs. Quo nomĩe etiã dictus eſt digitus medius,a uerrẽdo podice. Et iudæi dicti ſunt uerpi,q auerſam ab aliis naturã habere uideãtur. Iuue. Eadem niſi ſacra colẽti, Quæſitũ ad fontem ſolos deducere uerpos. Vel q patiẽtes ſanguinis fluxũ hoc digito uerrẽdo podici utunt̃. Et uerpa membꝝ uirile. Mar. Nõ niſi per ſomnũ nunc arrigis,& tibi Meui Incipit in medios meiere uerpa pedes, dicta uerpa ab inuerſa pellicula.

Vertagi,penul.cor,dicuntur canes ſponte in uenationẽ exeuntes,prædamq; domũ referẽtes. Mar. Nõ ſibi ſed domino uenatur uertagus acer, Illæſum leporem qui tibi dente feret.

Verres,is.& uerri nomen ꝓpriũ uiri Romani cõtra quẽ Cicero orationes habuit,q uerrinæ appellant̃. Et uerres porcus nõ caſtratus dicit̃.

Verũ,ſolidũ,ſyncerũ,nõ falſum,q uerno tẽpore ſole ariete ingreſſo,omnia uere naſcunt̃,partusq; ad maturitatẽ ꝓueniant,cũ aliis temporibus nata deficiãt. Auguſti.lib.ii.Soliloquioꝝ. Verũ eſt quod ita ſe habet,ut cognitori uidet̃,ſi uelit poſſitq; cognoſcere. Quidam hoc nomen a ue particula,quæ uehemẽtiã ſignificat, & res deducũt,quaſi nõ uerborũ inanis ſonitus,ſed ſolida res. Hinc ueritas dicta eſt,& uerifico,as. Aliq̃ uerũ dicit̃ bonũ,æquũ,iuſtũ,par,& utile. Hor.li.i. Epiſtolarũ. Metiri ſe quẽq; ſuo modulo,ac pede uerũ. Cice.libro.iii. Tuſ. Si maxime uerũ ſit ad corpus oĩa referre ſapientẽ. Aliquãdo ſumit̃ pro ueridico,ſicut ecõtrario falſum pro fallace. Teren.in Andria. Sum uerus. Quãdo uero cõiunctio eſt, ponit̃ pro ſed,& ſæpe iungitur cũ tamen,ut uerũtamẽ,& cũ enimuero,ut ueꝝ enimuero. Et cũ enim. Teren.in Adel. Verũ enim quãdo,ꝓmerui fiat,id eſt certe.

Vero aduerbiũ ſignificat certe uere,& ponit̃ in ſecũdo loco oratiõis. Virg. Egregiã uero laudem & ſpolia ampla refertis Tuq;,puerq; tu⁹. Eſt aũt coniũctio affirmatiua. Cice. Ego uero Serui uellẽ ut ſcribis,in meo gratiſſimo caſu affuiſſes. Interdũ eſt aduerſatiua,& ſignificat aũt. Et in eodẽ loco utraq; hæc cõiũctio poni poteſt,antecedẽte ſemp aliqua dictiõe. Sene. Honeſtã tibi ꝓuinciã delegaueram, tu uero tanq̃ turpẽ recuſaſti. Interdũ expletiua eſt,qm̃.ſ.ornatus tm̃ cauſa ponit̃, ut tu quidem ſcribis, ego uero lego. Nunq̃ em̃ refert, ſed tm̃ a ſentẽtia ſententiã diſtinguit. Ponit̃ etiam pro q̃ninimmo. Seneca. Socratẽ cũ Platone,& Zenonẽ,& Cleantem in animũ meũ ſine dignatiõe recipiã? Ego uero illos ueneror,& tantis nominibus ſemper aſſurgo. Pli.in Præfa. Proinde occupãtibus locũ faueo,ego

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

uero,& posteris. Dicimus aũt age uero,sane uero,iam uero,enimuero,atuero.

Vero as.uerũ dico. Gel. Satin uates uerant ætate in agẽ da. Est & uerare,uera repsentare. Sidonius. Quotiẽs uer ba graia carmine uerat.

Verax,q uera dicit,& nõ mentit,& plus est q̃ uerus,quia in x.termiata uerbalia copiã significãt,ut bibax. Hinc ueracitas,quæ est sermonis integritas.

Veridicus,qui uera dicit. Similiter ueriloquus,& uerilo quax,q licet multa loquat,nõ tñ mentit.

Verisimile dicit id quod licet non sit uerũ,ueri tamẽ si militudinem habet.

Vero fluuius Celtiberiæ,a quo populi uerones dicti sũt circa eum habitantes.

Verona ciuitas Venetiæ,a Gallis cõdita,duce Brẽno,a quo Brennona primo,deinde mutatis literis Vero na dicta est,ut Iustinus li.xx.refert,quam Athesis flu uius interfluit. Ex hac urbe ꝓstãtes uiri orti fuerũt,Ca tullus & Æmilius Macer poetæ. Plinius ac Guarinus ora tor,& Zeno pontifex sanctitate clarus. Hinc fiũt adie ctiua ueronensis & ueronensis.

Verruca,pe.pro.locus in monte editior. Cato. Censeo inquit,si rem seruare uis,faciundũ,ut quadringentos aliquos milites ad uerrucã illã ire iubeas,eã uti occu pent,imperes. Hinc carũcula eminẽs in corpore,sine pruritu,& uulgo porrus dĩ,uerruca uocat. Pli. Ocymũ mixtũ arrameto sutorio,uerrucas tollit. Sere. Interdũ exiitit turpiuerruca papilla. Hinc quondã Fabio ue ꝛ eognomẽ adhesit. Qui solus patriæ cũctando restituit rem. Hinc a uerrucis clauo similibus uerrucatæ uestes appellant,quæ clauatæ dicunt ab aculeis clauoꝝ mo do,prominentibus. Huius diminu. est uerrucula. Col. li. viii. Caper,cui sub maxillis binæ uerruculæ collo pẽ dent,optimus habet.

Verrucosus,homo uerrucis plenus,& uarias eminentes partes habens. Verrucosa loca inæqualia,& diuersas partes eminentes habentia.

Verrucaria herba,q̃ uerrucas tollit. Pli. Verrucas cũ sa le tollit succo folio. Vñ nostri uerrucariã herbã appel lauere,Alio noĩe Heliotropiũ uocat.

Veruex ab inuersis testiculis dĩ,est.n. mas inter oues, cui inuersi siue adepti sunt testiculi. Nã q̃ ad generan dũ sobolẽ integer tenet,aries dĩ. Sectari ueruex,q̃ gre gẽ agnoꝝ pcedẽs ducit. Inde ueruecinus,a.ũ.pe.pro. Pli ni. Et hyrcinus,& ueruecinus adeps ei utilis est.

Veruecesus,a.ũ. ut Statua ueruecea apud Plautũ.

Verũ in singulari est indeclinabile,in plurali habet oẽs casus,significatq̃ instrũm ferreũ cũ cuspide,quo carnes ad ignẽ torrere solemus. Vir. Pinguiaq̃ in uerubus tor rebimus exta colurnis. A uersando deductũ nomen,ut inqt Var. Nã ad ignẽ iugiter uersat. Hinc telũ ad eius similitudinẽ factũ,ueru dicit. Virg. Et tereti pugnant mucrone ueruq̃ sabello. Vñ ueruta pila dicunt,q̃ ue rua habẽt ꝑfixa. Hinc Luca. lib. viii. Cesaries cõpressa manu,pharioq̃ ueruto. Et ueruti populi Volsci dicti sunt,q̃ dolonibus in plio uterent. Virg. li. ii. Georg. Af suetũq̃ malo ligurem,Volscosq̃ uerutos. Veru a græ cis dicitur obelus.

Veruculũ dimin. paruũ ueru,instrũm quo fabri utunt e ferro. Pli. Spuma ex argẽto sublata ueruculis ferreis, atq̃ in ipa flãma cõuoluit ueruculo,ut sit modici põ Vermis a uertẽdo dĩ,q̃ sese torquẽdo repat (deris. Huius diminuti. est uermiculus.

Vermina dolores corpis,qui quodã minuto motu quã si uermes scindere uident. Plini. Magi eo uermina,& dysenteriam curari putant.

Vermino,as,pe.cor. uermes habeo. Corn. Celsus, Nihil est perniciosius pueris dum uerminant. Hinc uermi natio pro morbo,præsertim in iumentis. Sene. Mor borũ prima uerminatio uexat. Hinc uerminat ꝑ tor quetur. Var. Septimo mense uerminari cœpit,partũ putauit propinquum.

Verminosus,qui uermes habet. Vnde uerminosæ aures quæ intus uermes habent.

Vermiculor aris,uermiculos facio. Pli. Vermiculantur magis minutæ quædã arbores,omnes tamẽ fere,idq̃ aues caui corticis sono experiunt. Hinc uermiculari, opera minuta facere. Et uermiculata opera dicunt q̃ paruis testulis elaborata sunt,qualia quæ musaica uo cant. Musea em̃ appellant,quæ in ædificiis ex pumici bus dependẽtia fiũt,ad imaginẽ specus reddendã. Pli. Vermiculatis ad effigiem terum & animaliũ crustis Et uermiculatim minutim.

Veruina,genus iaculi lõgi,qd aliqñ uerutũ uocãt.

Vesanus,pen. pro. uecors,crudelis,furiosus,a quo uesa nia,uecordia.

Vescus,a.ũ.a ue & esca cõpositũ est,& significat cũ edẽ di fastidio,sic Lucillus appellat uescũ,ut id dicat,qd ĩ esca & cibatu appetit,& id fastidiosum est. Festus etiã scribit uescũ significare fastidiosum,& edacẽ. Vescum quoq̃ dĩ quicqd ad escã ptinet,& quicquid edibile est ab edẽdi intensiõe,unde Lucr. uescũ salẽ,ut ue habeat uim augẽdi,intẽdendiue,uescumq̃ papauer,qd uide licet in cibis ãdhibeat. Et uescas salicũ frõdes,qñ esca iuuencoꝝ sunt accõmodatæ. Rursus uescum ponit ꝑ paruo,& minuto,unde & apud Marsos lingua uerna cula,cũ dicũt maluam uescum,intelligũt de ea quam paruam dicũt. Ouid. lib. ii. Fast. Nũc uocor ad nomẽ, uegrandia farra colonis,Quæ male creuerũt uescaque parua uocãt. Plini. lib. xii. Corpore uescos esse,sed exi miis uiribus. Hinc uesculi male curati,& graciles ho mines nuncupant. Et araneatũ telæ uescæ dicunt. Ser ui. qui frondes salicis uescas ꝑ teneris,& arentibus ex posuit iure incessit,nisi ꝑ gracilibus & male habitis ac ceperit. Fere em̃ quæcũq̃ maciẽta & male curata sũt hæc tum sicca esse,tum tenera. i. iniuriis obnoxia,frã giq̃ ac pati mollia.

Vescor,eris,ꝑprie cibo utor. Vir. Vescit Æneas simul & troiana iuuẽtus Perpetui tergo bouis. Et sic construi põt cũ actõ. Hiero. in Leui. Vt offerat ꝑ se duos passe res uiuos,quos uesci licitũ est. Improprie ꝑ utor alibi posuit. Qd si fata uiꝝ seruãt si uescit aura ætherea. Po nit qñq̃ ꝑ uideo. Actius. Priusq̃ infans facinus admit tat,oculi uescuntur tibi.

Vessica,pe.pro.folliculus,in quo urina colligitur infra aluũ a priore parte. Caper tamẽ uensica ꝑ n. proferri censet,q̃ nõ sit sine uento. Hora. Et displosa sonat q̃n tũ uensica pepedi. Hiero. tñ & uessicã,& dimi. uessiculã appellat id,quo aues cibũ cõtinẽt. Hunc nostrates ma gonum uocant.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Vesta Saturni filia,ex Ope,q̃ p terra q̃q̃ sumitur,eo q̃ rebus oibus uestiat,seu q̃ ui sua stet.Ouid.lib.vi.Fasto. Stat ui terra sua,ui stãdo uesta uocat.Ser. Vesta dicta ἀπὸ τῆς ἑστᾶς,ut digãma sit adiecta,sicut er uer,enetus,uenet9.Interdũ ponit p igne.Idẽ.Nil aliud Vestã, q̃ purã intellige flãmã,quia ignis,siue flãmæ dea est. Et quidã dicũt nihil aliud a uestalibus in æde Vestæ q̃ inextinguibilẽ ignẽ asseruari. Qui si forte fuerit extinctus,nequaq̃ reparare fas erat ex hoc igne humanis manib9 elaborato,sed accẽsa p fomites ex sole flãma purus & cælestis ignis eliciebat.Fuit etiã hoc noĩe uirgo ꝑpetua,cui uestales uirgines sacrificabãt.

Vestibulũ a ue particula,q̃ diu significat deducit.Est.n. locus ante ianuã domus uacuus,p quẽ a uia ad ædes itur.Plau.in Mus.Vide uestibulũ añ ædes hoc & ambulacrũ cuiusmõi.Nã q̃ domos amplas antiqtus faciebãt,locũ añ ianuã relinq̃bant,q̃ inter fores domus & uiã medius esset. In eo loco q̃ dũm eius dom9 saluta tũ uenerãt prius q̃ admitterent,cõsistebãt,a q̃ cõstitutiõe & q̃si cõstabulatione,uestibula appellata sũt spacia in quibus multũ starẽt ab aduenientibus,priusq̃ intromitterent in domũ.Alii uestibulũ a ue priuatiua deduci uolũt,referẽtes nõ ad eos qui aduenĩũt,sed ad eos q̃ in domo cõmanẽt,qñ illic nunq̃ consistãt,sed solũ transitus causa ad hũc locũ ueniũt exeũdo seu redeũdo,ut sit uestibulũ,nõ stabulũ,sicut uesanus,nõ sanus.Põt etiã dici uestibulũ prima pars ianuæ,q̃ ianuã uestiat,uel ut Ouid.ait,a uesta, q̃ ea potissimũ pars in ædificio sit Vestæ cõsecrata.Ideo puellæ cũ nubunt, nõ tãgũt pede uestibulũ ne numini dicatũ locũ calcãtes sacrilegiũ cõmittãt.Luca.Trãslataq̃ uetat cõtingere limina plãta.Nã in primis ingressib9,& i spaciis domoꝝ uestæ,hoc est aræ,& foci solebãt haberi. Ouid.li. vi.Fast.Hinc quoq̃ uestibulũ dici reor,unde p̃camur, Quã famur uestã,q̃ loca prima tenet.

Vestis,a uelãdo,q̃ corpus uelet,seu a uellere,qd̃ est uniuersæ ouis lana. Et est gñale indumẽtũ,tã uirile q̃ muliebre,quo cõtinent oĩa lanea,linea,serica,bombycina,q̃ induẽdi,p̃cingẽdi,amiciẽdi,ĩsternẽdi,accubãdiq̃ causa apparata sũt,& q̃ accessiõis iure cedũt,q̃ sunt Institæ,picturæ,clauiq̃,q̃ uestibus insuunt,& nõ solũ uestes sunt q̃bus tegimur,sed etiã tapetes & alia ornamẽta.Ponitur interdũ uestis p barba,unde Inuestes imberbes appellantur.

Vestio,is.iui.itũ,a ueste fit,sed trãsferẽt etiã ad alia.Et plerũq̃ cõstruit cũ ablt̃o.Cic.de na.deo.ad oculos trãstulit,cũ ait.Primũ oculos mẽbranis tenuissimis uestiuit & sepsit,q̃s primũ plucidas fecit,Col.lib.v.ad arbores Vbi se frõdibus uestierint teneris caulib9,necdũ adultis,mod9 adhibẽdus est.Hier.ad parietes. Qui domos in arboribus uestiũt.Hui9 cõposita sunt Cõuestio,circũuestio,Supuestio.Pli.li.xvi.Imagines rerũ tenui folio,breuiq̃ & uiridi supuestiẽs.

Vestiariũ locus in quo uestes uel seruant uel uendunt. Aliquãdo uestiarii nomine uestitus intelligitur.Vide in dictione Calcearium.

Vestiarius,qui uestiario p̃est,ac uestes uendit.

Vestispicus,& uestispica,pe.cor.seru9,siue ancilla custodiẽs uestes,q̃ frequẽti diligẽtia uestes inspiciãt. Plaut. Tũ familia tota uestispici uinctor,auri custos. Afra. Noui nõ insciã ancillulã uespere,& uestispicã.

Vestiplica,mulier quæ cõplicat uestes.

Vesticeps puer,qui iam uestitus est pubertate,qui barbam emisit.

Vestissimus,a.um.qd̃ est optime uestitũ.Col.lib.viii.Id pecus q̃is ex omnibus animalibus uestissimũ,frigoris tamẽ impatientissimũ est.

Vesper p stella q̃ Venus dr̃,seu p ultima parte diei,gene.masc.Sta.li.x.The.Sed uesper opacus lunares iã ducit equos.Sed & apud antiquos fœmi.gñis iuenit. Hæc stella etiã uesperugo,& uespera a latinis,& uesper9 seu hesper9 a græcis dr̃.Vir.Ite domũ saturæ,uenit hesperus,ite capellæ.Est aũt uesper æmul9 solis & lunæ.Sed cũ solẽ p̃cedit,dr̃ lucifer,ut alter sol,& ante ortũ solis apparet in oriẽte,& in occasu solis refulgẽs,uesper appellat,q̃ si uicẽ lunæ reddẽs.Videturq̃ ĩ occasu statim postq̃ sol occidit.Idẽ iubar a Pacuuio appellat.Sed & hoc uesper,hoc uesperꝝ,& hæc uespa ab auctoribus usurpatur,p sero diei,quo ea stella apparet seu apparere solet.Hiero.ĩ Leui.Qui tetigerit morticina eoꝝ,immũdus erit,usq̃ ad uesperꝝ.Aug. Iã si placet audiam9 illũ mane rapientẽ,ad uesperũ escas diuidentẽ. Celsus lib. iii,Si p omnia pares sint,post eã potius accessionẽ cibus dari debet quæ nõ inter meridiẽ & uesperam desinit.Cæsar lib,ii.Magistrisq̃ imperat nauiũ ut primo uespere omnis scaphas ad litt9 appulsas habeãt. Hinc fit aduerbiũ uesperi,quod significat pricipio aduẽtus noctis,Id tempus græci ἑσπέρας uocant.Inuenitur etiam uesper.a.um.Vnde cum uesperum dicimus neutro genere,intelligimus tempus.Plini.li.xviii.His horæ rigandi matutina,atq̃ uespera. Idem matutinũ tẽpus atq̃ uesperum.

Vespertinus a,um.quod fit uesperi.Vnde orationẽ uespertinam dicimus.

Vesperare,est uesperã fieri.Gel. Taurus pñs accipiebat nos Athenis cœna plerũq̃ ad id diei ubi iã uesperauerat.Id em̃ est tẽpus isthic cœnandi.

Vesperascit,seꝝ diei fit,a quo aduesperascit,& Inuesperascit,Terẽ.Cur uxor nõ accersitr iã aduesperascit.Liui.li.xxxix.Iam uesperascebat,

Vesperna cœna apud ueteres dicebat.Nã ut Fest.inqt, cœna uocabat,quod nũc est prandium,uesperna,quã nũc cœnã appellamus.Quod cõuiuiũ nõ nisi aduentãte nocte ineebant prisci.

Vespa animal paruũ,uolatile,api simile,quod uesperi muscas uenetur in cibo.

Vespasianus nomen impatoris Romani,de quo Dion ita scribit de ipso, ἰώσηπος δὲ αὐτὸν ἰουδαῖος, ἀχθείσης ἀπ' αὐτοῦ πρότερον, ὡς θεὸς ἐπλάσατο, τῇ φήμῃ νῦν μὲν μᾶλλον ἐπίστευσε, μετ' ἐνίων δὲ λύσεως αὐτοκράτωρ γενόμενος, οὕτω μὲν ἦρξε· τὸ δὲ ὄνειρον ἐκεῖνο ἐς τὴν ἀρχὴν ὡς ἑκάστοις ἐτέλεσε

Vespillo,uilis cadauerũ funerator,q̃ uesptino tpe mortuos efferre soleret,q̃ funebri põpa propter inopiã nõ poterãt efferri.Vnde & funera a funalibus dici autumat Dona.Quia noctu efferebant ob sacroꝝ celebrationem diurnam.Mar.Qui fuerat medicus,nunc est uespillo Diaulus.

Vespertilio incertæ naturæ est,uolat enim pẽnatis alis, sed inter uolantia non est habendus,q̃ quatuor pedibus graditur,formatque,pullos parit,& nutrit lacte.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

quos generat. Dictus ueſpertilio, q̃ ueſpere ſe ad uolatũ proferat noctis. Ambro. Veſpertilio aĩal ignobile, a ueſpe nomẽ accepit, eſt aũt uolatilis, eadẽq̃ quadrupes & dẽtibus utĩ, quos in aliis reperire nõ ſoleas. Parit ut quadrupedia, nõ oua ſed pullos uiuentes. Volitat in aere auiũ more, ſed crepuſculo ueſptino conſueuit effundi, non aliquo uolatu pennarum, ſed mẽbranæ ſuæ fulta remigio quo ſuſpenſa uelut pinnarum uolatu circunferẽ, atq̃ uegetaẽ. Var. Factus ſum ueſpertilio, neq̃ in muribus plane, neq̃ in uolucribus ſum.

Veſulus pe. cor. mons Liguriæ iuxta alpes, inter cæteros clariſſimus, ex cuius radicibus Padus erumpit.

Veſeuus, pe. pro. mons iuxta Sarnũ fluuiũ, non longe a Neapoli, & nola, & nuceria, cui ab oriẽte Pompeii ſũt, bonitate uini celebratꝰ, q̃ ſemp emittit fumũ & ignes, ſicut Ætna in Sicilia. Hic mõs amœniſſimis olim habitatus agris excepto uertice, q̃ ut ait Stra. li. v. cineroſus eſt, & cauernoſus, petris exuſtis, quas color indicat igni abroſas fuiſſe. Vir. li. ii. Ge. Et uicina ueſeuo ora iugo. Hic ut q̃dam uolunt dictus eſt ueſuuius, & per ſyncopẽ ueſuius appellaẽ a conflagratione. Nã ueſuiæ fauillæ dũr, q̃ Tito imperante, ruptus in uertice tũ emiſit incendii, ut regiones uicinas incenderet. Eſt aũt locus iſte nobilitatus morte Plinii q̃ dum igniũ ex hoc monte ſcatentiũ miraculũ uiſere incautius accedit fauilla ac cinere oppꝫſſus aduerſantibus uẽtis remeare non ualens periit. Alii ſicut Ser. dũt ueſuuiũ eſſe montẽ Campaniæ Veſeuum uero Liguriæ ſub montibus. De hoc ueſuuio Mar. li. iiii. Hic eſt pampineis uiridis Veſuius umbris. Et ſubdit. Cuncta iacent flammis, & triſti merſa fauilla. Nec ſuperi uellent, hoc licuiſſe ſibi.

Veſtigiũ pedis impꝫſſio. i. ſignũ q̃d a pede relinq̃tur. Virli. iii. Ge. Et gradiens ima uerrit ueſtigia cauda. Ponitq̃ q̃q̃ pro extrema parte pedis. Itẽ li. v. Veſtigia primi Alba pedis frontẽq̃ oſtẽtans arduus albã. Per tranſl. ponitur pro quocũq̃ rei geſtæ indicio, ſeu ſigno. Leo Pa. Vt ſicut oĩbus profuit, q̃ poſt reſurrectionem domini ueſtigia uulnerum in carne eius Thomæ apoſtoli exploraũit manus, ita ad noſtram utilitatem proficeret, q̃ infantiam ipſius magorum probauit aſpectus.

Veſtigo, as. pe. p. quæro, q̃ſi ueſtigia indago, a ueſtigiis, tanq̃ indiciis dictum. Cic. li. iii. de ora. Ipſa tractatio, & quæſtio quotidie ex ſe gignit aliquid, quod cũ deſidioſa delectatione ueſtiges. Huius compoſita ſunt Inueſtigo, & perueſtigo, quæ ſignificant quærendo inuenio.

Veſtini populi Italiæ, inter Mauricinos, Sabinoſq̃ apud quos olim fiebant caſei laudati. Martia. Si ſine carne uoles ientacula ſumere frugi. Hæc tibi ueſtino de grege maſſa uenit.

Veter ſenex, adiectiuũ trium generum. Enni. Cũ uetere occubuit Priamus ſub marte pelaſgo. Hic ueterior & ueterrimus. Plau. in Bac. Senem tibi do illum veterior rem lepide ut lenitum reddas. Treba. Ciceroni. Pro noſtro ueterrimo, ueriſſimoq̃ amore.

Vetus quidã dici putant q̃ſi uietus, hoc eſt ſine ui, ætas eĩ debilitat uires. Alii a ue ualde, & ætas. Et plærunq̃ ad laudẽ. Vñ dicimus apud ueteres eos uidelicet auctoritatis plenos ſignificãtes. Interdũ ad uituperationem refertur. Teren. in An. Sed qui maliuoli ueteris poetæ maledictis reſpondeat. Et eſt generis omnis, cuius diminutiuũ eſt uetulus. Et dicitur uetus quod iam quaſi aboletum eſt, antiquum quod antefactum. Iuue. Vetus atq̃ antiqua ſimultas. Et iterum. Antiquum & uetus eſt alienum poſthume lectum concutere.

Vetuſtus, a. um. idẽ quod uetus. Liui. lib. i. Poſſe quidem ſe uetuſto iure agere. Hinc uetuſtas antiquitas.

Vetuſteſco, uetus fio. Col. li. i. Apothecæ recte ſupponẽtur his locis, unde plærunq̃ fumus exoritur, cũm uina celerius uetuſteſcunt, quæ fumi quodam genere precocem maturitatem trahunt.

Vetereſco idem quod uetuſteſco. Col. li. ii. Aptior tũ eſt ſurculis hoĩs urina, q̃ ſex menſibus paſſus uetereſcere, ſi uitibus, aut pomoꝫ arboribus adhibeas. Hinc componitur inuetereſco, quod eſt ualde uetus fio, ſeu uade in conſuetudinem uenio. Nigidius differentiam ponit inter uetuſteſcere, & uetereſcere, q̃ quæ uetuſtate deteriora fiunt, uetuſteſcere dicanẽ. Vetereſcere, q̃ meliora. Sed Col. li. vii. docet uetereſcere, ſiue inuetereſcere non ſemper in melius dici. Sed ſi iam inquit, inueterauerit morbus, uehementioribus eſt opus remediis. Sed de inueterato ſupra habitum eſt.

Vetero, as. uetus reddo, a quo uetereſco, ubi a. mutatur in e. Et compoſitum Inuetero, a quo inuetereſco.

Veterator, auctore Doñ. eſt homo aſtutia uetus & in oĩ re callidus, a multaq̃ re gerendaq̃ uetuſtate. Eſt aũt nomẽ uerbale, qd̃ a uetero, & a uetereſco uenire poſſẽ uĩ, ut cũ in paſſiua ſignificatiõe poſitũ eſt a uetereſco pro ueteratus accipiatur, quaſi ſenex factus, ut Vlpiã. Præcipiũt ædiles, ne ueterator pro nouitio ueneat. Veterator uero a uetero, idem eſt qd̃ deceptor, q̃ſi uulpes, q̃uis p ueteratore in aſtutia etiã ſumi poſſit, ut eſt illd̃ Teren. in An. Quid hic uult ueterator ſibi? Veteratoris eſt conſidere in maliciis, & ad maliciam refertur.

Veteranus q̃ñq̃ ueterem ſcat, unde ueterana mancipia quæ a nouiciis diſtinguuntur. Veterana, quæ anno cõtinuo ſeruierũt in urbe. Nouitia intelliguntur, quæ anno nondũ ſeruierũt. Aliq̃n legionariũ, uel eum qui honeſte aliq̃n militauit, & iam eſt a militia abſolutus.

Veteraneus, a. um. quod eſt uetus. Col. Si ſi ueteraneæ uineæ, ut ſeparatus ſulcorum cuiuſq̃ generis per ſingulos hortus inſeremus.

Veteratrix fœmina in aſtutiis & fraudibus exercitatiſſima. Veteratorie, callide, malicioſe.

Veterina animalia dũr ad uecturam idonea, quæ aliquid uehere poſſunt, unde Cato ueterinam beſtiam appellauit a uehendo. Opilius dici uult, quaſi ueneterina, q̃ ad uentrem onus religatum gerant. Plin. Vngulæ ueterino tantum generi renaſcuntur.

Veterinarius, q̃ ueterinoꝫ curã gerit, & ueterina ducit, q̃ apud nos conſueuit ẽt illa locanda domi nutricare ad quæſtũ. Vñ equos, mulos, aſinos meritorios uocitamus. Col. Nã & arator repitur aliqs bonus, & optimus foſſor, aut fœni ſector, nec minus arborator, & uinitor tum ẽt ueterinarius, & probꝰ paſtor. Et ueterinarii medici ſunt ueterinoꝫ, hos nunc uulgus mereſcalcos appellat. Col. li. vii. Solent etiã faſtidia cibo afferre uitioſa incremẽta linguæ quas ranas ueterinarii uocant.

Veterinarius, a. um. quod ad ueterinarium pertinet. Colu. lib. viii. Quare ueterinariæ medicinæ prudens eſſe debet pecoris magiſter.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Veteramentarius ſutor calciarius, qui ueteres calceos reficit. Eaq; forma dī ueteramentarius, qua ab armento armentarius, a ferramento ferramentarius. Sue. de Vitellio. Caſſius ſeuerus, nec minus alii eundem & ſutorem ueteramentarium prodiderunt.

Vetulonium, ſeu uetulonia locus in Hetruria. Silius. Meoniaeq; decus quondam uetulonia gentis.

Veternus morbus, ex nimio ocio perpetuū ſomnū inducens. Hunc Auicenna, & medici recētiores ſubetū ſiue ſubetiū, græci lethargum noīant. Et q̄a hic morbus pigros hoīes facit, & ad negōcia inutiles quēadmodū ſenect⁹, ideō ueternus q̄ſq; p pigricia ponit. Vir. li. i. Ge. Nec torpere graui paſſus ſua regna ueterno. Q̄ſq; pro nimia dormitiōe. Pli. Primis diebus bis ſeptenis tam graui ſomno urſi p̄munt, ut ne uulneribus q̄dem excitari q̄ant, tūc miſ; immodū ueterno pingueſcūt. Hinc ueternoſus q graui premit ſomno. Cato uero ueterno ſum appellat hydropicū, cum inq̄t. Veternoſus q̄pluri mū bibit, tam plurimū ſitit. Terētius eunuchū ueternoſum uocat, q̄a ſegnis eſt, quaſi ueternum patiatur.

Veto, as. aui. atū. & ueto, is. ui. itū. pe. cor. ſcat prohibeo, & ne q̄d fiat impero. Vñ in act. apoſtolicis. Vetati ſunt a ſpū ſancto loqui uerbum dei in Aſia. Sed in raro uſu eſt talis locutio. Liui. lib. ii. Illi victi ira uetuere reddi. Oui. Nitimur in uetitū ſemper cupimuſq; negata.

Vexo, as. agito, moleſto, pturbo, & huc illucq; diſtraho. Tractū ab eo q̄d eſt ueho, in quo ineſt iam uis q̄dā alieni arbitrii. Nō eū potens eſt q uehit. Vexare āt ui, atq; motu, p culdubio uaſtiore eſt. Nā q huc illuc trahit, & hic uexari proprie dī, ſicut taxare preſſius, crebriuſq; tangere. Iactare multo fuſius, largiuſq; iacere. Quaſſare etiā q̄ quatere grauius uiolentiuſq;. Vir. Cādida ſuc cinctam latrātibus inguina mōſtris Dulichias uexaſſe rates. Lactā. de ira dei. Et iuſti ab iniuſtis īpune uexant. Huius cōpoſita ſunt Deuexo, ualde uexo. Diuexo, uarie uexo. Lact. li. vii. Vt ſi forte tamē fuerint boni prædæ ſint ſceleratis, ac diuexent undiq; ab iniuſtis.

Vexillū non eſt dimi. a uelo, ut Ser. putauit, cū Cice. in Ora. dicat. Velum ex uexillo factū contractione uerbi ſiam m. uaſtioré ex maxillis, & axillis, & uexillo, & paxillo cōſuetudo elegans latini ſermōis euellit. Eſt aūt uexillū ſignū quod uexillarius. i. ductor ac ſignifer defert. Li. li. viii, Ordo in Romana militia ſexagenos milites, duos centuriones, uexillarium unum habebat.

Vexillarius, qui uexillum defert, qui & ſignifer, & anteſignanus dicitur.

V ante F

Vfens fluuius haud longe a Tarracina in Tyrrhenum mare cadit, de quo Virgil. Eſt & alter fluuius in Gallia Ciſalpina, qui ex alpibus cadens padum ingreditur.

V ante I

Via dimidius actus, qua pōt ire uehiculū, nam act⁹ duo capit, ppter euntiū & uenientiū uehiculoꝝ occurſum. Via, inq̄t Pau. conſtitui, uel latior octo pedibus, uel anguſtior pōt, ut tū eam latitudinē habeat, qua uehiculū ire pōt, alioq̄n iter ſit non uia. Abuſiue tū ſumit pro oī loco, per quē hīe iter oībus licet. Pli. Cū te de uia uocaſſem. Aliq̄n ſumit p ipſo actu eundi. Ci. Cūq; de uia langueret, & mihimet diſplicerē. Aliq̄n pro tōe. Vir. Inueni germana uiā gratare ſorori. Aliq̄n p conſuetudine. Ter. Sed uia puulgata patrū quotidie accuſabā. Dicta uia ab eūdo, quaſi ia, q̄ per eā eat, uel a uehendo, quaſi ueha, q̄ per eā fructus ad uillā uehunt, uel per quā uehiculi ire pōt. A uia fiūt adiectiua Auius. inuius. obuius. dubius. puius, puius. deuius. biuius. triuius. quadriuius. Semita quaſi ſemis uia, id eſt anguſtior uia.

Viā facere, eſt locū ubi non erat uia apire, uiā munire, eſt reficere, expurgare. Interdū lapidibus ſternere q̄d p prie ſternere uiam dicimus. Cic. Ideo ne Appius ille cæcus uiam muniuit, non q̄ pplus uteret, ſed qua poſteri ſui latrocinarent. Hoc etiā uerbo per tranſlat. utimur, de corporibus ad incorporea. Quin. Propterea q̄ plurimi auctores q̄uis eodē tenderent, diuerſas tū uias munierunt, & in ſuam quiſq; induxit ſequentes.

Viator qui uiat, hoc eſt iter facit. Anib. Eſt bonus uiator qui diſpendiū regreſſionis reliqui itineris cōpendioſa celeritate compenſat. Et uiatores dicebant, qui magiſtratibus parebant, eo q̄ plærūq; euocabant ex agris hoīes ad magiſtratus, & frequens eoꝝ ab agris ad urbē uia erat. Col. in præ. Illis temporibus proceres in agris morabant, & cum conſilium publicum deſiderabat, a uillis accerſebant in ſenatum, ex quo qui eos accerſebant, uiatores nominati ſunt.

Vio, as. aui. atum. ſcat iter facio. Vñ uiator, qui uiat.

Viatorius, a. um. q̄d ad uiā ptinet. Vñ uiatoriū uas quo iter agentes ferēdi potus gratia utunt. Pli. Vaſa uiatoria ex taxo uinis in Gallia mortifera fuiſſe cōpertū eſt

Viaticū dī quicq̄d iter agendi cauſa neceſſariū eſt, ſiue cibus ſit, ſiue pecunia ad uictū expendenda, græce ἐφόδιον dī. Plau. in Cap. Sequere me uiaticum ut dem a trapezita tibi. Aliquando capit pro facultate, ſeu apparatu. Q. Claud. in annalibus. Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia pariter præcellebant, ut facile intelligeret magnū uiaticū. i. magna facultas, magnus apparatus. Ponit interdum uiaticum pro acceſſu. Plau. in Pſeud. Suo uiatico reduxit me uſq; ex errore in uiam. Huius dimi. eſt uiaticulum Apul. lib. vii. de Aſino. Viaticulum mihi corraſi.

Viaticor, aris. uiaticum paro ſiue impendo. Plau. in Mene. Viaticati hercle æſtiue ſumus.

Vibex, cis. pe. pro. ſignum uerberis in humano corpore remanens, q̄ ui fiat. Pli. li. xxx, Verberum uulnera, atq; uibices pellibus ouium recētibus impoſitis oblitterantur. Perſi. Si puteal multa cautus uibice flagellas.

Vibii populi trans Rhenum, quos uoluntarius Agrippa in citeriorem ripam tranſtulit.

Vibro, as. moueo, & quaſi ui agito. Vir. Sibilla lambebāt linguis uibrantibus ora. Per tranſlationem uibrare ſignificat uocem in cantando criſpare.

Vibriſſæ ſeu uibriſſi ſunt pili in naribus hominum, q̄ his euulſis caput uibretur.

Viburnū uirgultū, q̄d e radice pullulat genus fruticis.

Vibriſſare eſt uocem in cantando criſpare, a uibro, uel a uibriſſis.

Vicem, & in ablatiuo uice, ſolum in ſingulari. In plurali habet omnes caſus. Dictæ ſunt uices ut quidam aiunt, aut q̄ ueteres pro pugnis uſurpabant, q̄n per uiciſſitudinem pugnetur. Plautus. Vices eius memorat, & cicatrices

catrices denudat. Item pro pœnis, & incommodis q̄ ui fiant. Hora. li. i. Carm. Viceſq; ſuperbæ Te maneant ipſum. Q̄n̄ uero per uiciſſitudinem pugnari ſolet factum eſt, ut uices pro alternatione capiamus. Interdū pro periculo. Vir. Nec tela, nec ullas uitauiſſe uices Danaum. Q̄n̄q; pro loco. Horat. Vtar uice cotis acutum Reddere quæ ferrum ualet exors ipſa ſecandi.

Viciſſim aduerbiū ſcat p uices, ſiue alternatim, ut Viciſſim incūbunt oneri. i. modo unus, modo alius incūbit oneri. Virg. Nos tū hæc quocūq; mō tibi nſa uiciſſim dicemus. Q̄d uernacula lingua dicimus lauolta noſtra Q̄n̄q; ſignificat ſecundo loco, ſiue ēcontrario. Cice. in Lelio. Sed ego admiratione quadā uirtutis eius ille uiciſſim opinione fortaſſe nonnulla, q̄ de moribus meis habebat, me dilexit. Plaut. in Cur. pro etiā, ſiue (ut ita dicā) rīdenter poſuit, Sed cū ad huc naſo odor eſt obſecutus meo, da uiciſſim meo gutturi gaudiū. Similiter Cic. Apio pul. Hoc ego meo facto delector. Nihil n. potuit fieri amantius, conſidera nunc uiciſſim tuum.

Viciſſatim per uices. Plau. in Pen. Ad argumentū nunc uiciſſatim uolo remigrare.

Viciſſitudo, alternatio. Ci. Luceio. Nihil eſt aptius ad delectationē lectoris, q̄ tēpoꝝ uarietas, fortunæ uiciſſitudines. Item ſcat reſponſionē, qd̄ uulgo dī contracambiū. Amb. Et pro hoc ope, quaſi uiciſſitudinē a deo poſtulans, adiecit. Tu aūt domine ne elonges &c. Dicitur ēt uiciſſitas. Actius. Viciſſitatemq; imputandi tradit.

Vicarius, a. um. quod uicem alicuius gerit. Quin. Vicariam ei operam impendi. Cic. Vicaria ſolutio reꝝ creditarum. i. uicem reddens. uicariæ manus, apud Quin. q̄ in pugna pro altero dant. Vicaria mors q̄ pro altero ſubit. Vicarius uulgo dī, qui loco alterius ſubſtituitur. Apud Iuriſcon. oratores, & poetas uicarius uſurpatur pro ſeruo ſerui maioris in familia. i. ſeruus qui fuit ſeruo maiori. Hor. in Ser. Siue uicarius eſt, q̄ ſeruo paret, uti mos uidetur ait, ſeu conſeruus. Mar. Eſſe ſat eſt ſeruum iam uolo uicarius eſſe.

Vicia, genus grani, a uinciendo dicta, q̄ capreolos habeat, ut uitis, qb⁹ ſurſum uorſum ſerpit. Etenim ſcapum lupini, aliumue calamū, ad quē hæreat, id ſolet uincire. Vel dī a græco, q̄ illi βίκιον neu. ge. Pli. li. xviii. Naſcuntur in uicia cochleæ minutæ erodentes eam.

Viciarius, a. um. quod ad uiciam pertinet, ut cribrum uiciarium apud Col. li. ix. Idem lib. xii. ſubſtantiuum poſuit, cum ait. Hoc eodem tempore ſtercoris pars in prata egerenda, pars oleis inſpergenda, tum etiam uiciaria diligenter facienda.

Vicus pars urbis eſt, q̄ ex multiplicatis domibus fit & ex pluribus uicis urbs conſtat. Et a conuiuātibus nomen accepit, inq̄t Greg. Diuidit̄ n. urbs in uicos q̄ſi mēbra minora. In oppido uicus a uia, ut inq̄t Var. q̄ dextera parte uiæ ædificia in urbe fiūt uici cōnexis, & cohærentibus ædificiis. Vī Romæ uicus Cyprius, uic⁹ Aphricus, uicus Sceleratus noīati. Vicus q̄ exitū non habet, angiportus dī. Et hic uicus urbanus appellatur. Eſt etiā uicus paganus ſi plures ſimul uillæ, q̄ pagi dūr, hoc eſt plures ruſticanæ domus cōiunctæ ſint & aliquo ſpacio remotæ ab urbe, dūmodo non ſint clauſæ mœnibus, quia tunc caſtella uocarentur. Huius dimi. eſt uiculus & accipit̄ pro pagis, & ruſticanis domibus. Hie. in Pentate. Ceperūt uiculos, & poſſederūt habitatores.

Vicani, pe. pro. dicuntur qui uicos habitant.

Vicinus, qui eundem uicum colit, & qui prope domum noſtram habitat.

Vicinitas uicinoꝝ ppinquitas, & aliqū uicinoꝝ multitudo, ut laudāda eſt, uel potius amanda uicinitas.

Vicinia, locus uicinus ſeu ipſa uicinitas. Aug. li. x. ci. dei. Id aīaduerſum eſt ab eis, qui aderāt, q̄uis in mortis uicinia curioſiſſime attentis, utq; ne plus turbaret. Ambro. Splen cum iecore habet uiciniam fructuoſam.

Vicinium, idem qd̄ uicinia. Hier. Veni ad uicinia terræ ſanctæ. Aug. li. xviii. de ci. dei. Hoc aūt diluuiū nequaq; ad Ægyptum neq; ad eius uicinia peruenit.

Vicatim aduerbium ſignificat per uarios uicos. Pli. Meſopotamia tota Aſſyriorum fuit uicatim diſperſa, præter Babylona & Ninum.

Victima, pe. con. quæ poſt uictoriam dextra uictrice immolabatur. Oui. li. i. Fa. Victima quæ dextra cecidit uictrice uocatur. Hoſtibus a domitis hoſtia nomen habet. Feſt. uero uult hoſtiā dictā ab hoſtire, quod eſt ferire. Vel dicta eſt q̄ uincta ad aras ducebat. Victima uero & hoſtia dī omne animal, quod īmolatur, hinc nos hoſtiam Euchariſtiam uocamus, quoniam illa ſuperatus eſt aduerſarius noſter diabolus.

Victimarius etiā uictimaꝝ miniſter. i. ſacrificiis, q̄ victimas ligabat, cultrū, aquam & molā parabat, & reliqua quæ ſacris erant neceſſaria. Val. li. i. Petilius prætor urbanus ex auctoritate ſenatus, per uictimarios facto igne in conſpectu populi cremauit.

Victimarius, qui uictimas emebat, ut uenderet. Pli. Vide uictimarii, negotiatores uili mancipio.

Victito, as. pe. cor. non eſt frequentatiuū. Non em̄ ſcat frequenter uiuo, ſed ueſcor, & quaſi uictu utor, ut Sarmatæ lacte uictitant. Fit a uicto, as. frequentatiuo.

Victus, tus. a uiuo, ſignificat genus uitæ, etiam quantum ad mores. Vlpia. de uerb. ſigni. Victus uerbo continetur, quæ eſui, potui, cultuiq; corporis, quæq; ad uiuendum homini ſunt neceſſaria. A quo conuictus, ſimul uictus, cum plures ſimul uiuunt.

Victus, a. um. participiū a uinco, is. ut Pompeius uictus eſt a Cæſare. Contrariū eſt inuictus pro forti, qui uinci nō poteſt. Aliqū dī inops uoti. Nā quomodo uictores dicimus uoti compotes, qui quicquid uolunt faciunt, ſic uictos uoti impotes, q̄ non poſſunt facere quod uolunt. Vir. Veteres migrate coloni Nunc uicti triſtes.

Victualia dicuntur ea quæ ad uictum pertinent. Ambr. de apibus. Cernas omnes certare de munere alias inuigilare quærendo uictualia, alias ſollicitam caſtris adhibere cuſtodiam.

Victurus, & a uiuo, & a uinco participiū eſt. Sal. Pyrrhus ne rex an Marcus Curius prelio uicturus eſſet. Nemo eſt tam ſenex, qui ſe annum non putet uicturum.

Victor, qui uincit. Eſt & proprium nomen.

Victorioſus, uincere aſſuetus.

Victoria ultra notā ſignificationem, ſignificat etiā deā quam Romani colebant, & uictoriæ inſignia, ut ſunt ſtatuæ, coronæ & hmōi. Vale. Max. li. i. Pauſanias. Victoria quoq; aderat magnitudine cubitoꝝ quatuor.

Victoriatus, genus nummi argentei, q̄ uictoriæ nota ſignatus eſſet. Qui lege Clodia percuſſus eſt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Victricus, pen. cor. eſt uir matris, ex alio uiro natis, qui priuigni uocantur. Nam uictricus, & priuignus, inter ſe opponuntur, ut inquit Modeſtus. Sue. Victrico uero Martio Philippo conſulari multum diſſuadente.

Video, es. uidi, uiſum, qđ & uideo, is. dr, pertinet ad oculos. Vir. Quæq; ipſe miſerrima uidi, & quoꝝ pars magna fui. Qñq; adiicit uideo oculis meis. Vir. Aut qbus hæc oculis aſpicis, iſta lege. Sic etiam græci, unde illud Abraæ. καὶ ἀναβλέψας ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖσ αὐτοῦ εἶδεν. Ϲ ἰδοὺ κειὸσ εἷσ κατεχόμενος τῶ κεράτων ἐν φυτῶσαβὲκ. καὶ ἐπορεύθη ἀβραὰμ καὶ ἔλαβε τὸν κριόν. Transfertur etiã ad aĩm. Oui. Video meliora, proboq;, deteriora ſequor, Vñ pphetæ appellabant uidẽtes, qa uidebãt eũ, quẽ cæteri non uidebant. Reuela (inqt Dauid) oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua. Vtimur quoq; hoc uerbo ẽt in cæteris ſenſibus, cũ eos ad cognoſcendũ intendimus, neq; eñ dicimus. Audi q̃ rutilet aut olfac q̃ niteat, aut guſta q̃ ſplendeat, aut palpa q̃ fulgeat. Videri eñ dñr hæc omnia. Dicimus aũt non ſolũ, uide q̃ luceat, quod ſoli oculi ſentire pñt, ſed etiã uide qđ ſonet, uide quod oleat, uide quod ſapiat, uide q̃ duꝝ ſit. Ideoq; generalis experientia ſenſuũ, concupiſcentia oculoꝝ uocat, quia uidendi offñ in quo primatũ oculi tenẽt, etiã cæteris ſenſibus ſibi de ſimilitudine uſurpant, cũ aliqd cognitionis explorant, inquit Aug. li. x. con. Vñ dicimus hoc uerbũ trãsferri ad aĩm, ac qñq; poni pro cauere, curare, prouidere, conſiderare. Ter. Vide quo me inducas. i. animaduerte, & conſidera. Plau. Tum domi uidebis. i, parabis. Dicimus etiam Vide tibi. i. prouide. Ter. in Phor. Recte mihi uidiſ ſem & ſenis eſſem ultus iracundiã. Huius uerbi compoſita ſunt Circũuideo, unde & circũuiſo. Plaut. in Amp. Sed angues oculis oẽs circumuiſere. Euideo clare & expreſſe uideo, a quo euidẽs, euidenter, q̃ in frequentiori uſu ſũt. Præuideo, anteuideo. Prouideo, peruideo, perfecte uideo. Hie. Peruidens igitur, qđ non ſolum in eſu, ſed & in ſepulturis, & connubiis. & in omni conuerſatione unaquæq; gens ſuo ritu uictitet. Tranſuideo, aliquid per corpus perſpicuum uideo. Inuideo. A uideo fit uiſo, a quo uiſito frequentatiuum. Eſt & uideor deponens, ut Tu mihi uideris uir probus.

Vide quid agas, prouerbiale, quod ſolet dici his, qui magna aggrediuntur.

Vidiſti multum, hoc eſt fuiſti multum cautus.

Videris, uiderit, prima acuta, p uideas, uel uidebis ut Viderit Epicurus. i. uideat, hoc ẽ huius rei illi cura ſit, uel huius opinionis rationẽ reddat, nõ ego. Et in Euange. Quid ad nos tu uideris. Sic accipiẽda ſunt. Tu uideris, uos uideritis, illi uiderint. Modus loquẽdi minatorius.

Videlicet aduerbium confirmandi quaſi uidere licet. Ter. in Adel. Videlicet hoc audiuit, hoc eſt certe hoc audiuit. Sal. Vos de patricidis, quod ſtatuatis cunctamini. Videlicet cætera uita illorum huic ſceleri ſtat, uerum parcite dignitati Lentuli.

Vidua, dicta eſt quaſi ualde idua, ab iduum die qui mẽſem diuidit. hoc eſt a uiro diuiſa. Hinc uiduare, diuidere. Iab. Iuriſconſul. ſcribit uiduam non ſolum, quæ aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoq; quæ uirũ non habuiſſet, quia uidua ſic dicta eſt, quemadmodum uecors, ueſanus q̃ ſine corde, aut ſanitate eſſet, ſimiliter uiduam eſſe dictam ſine duitate. Quæ uerba ſic intelliguntur. Vidua dicitur quæ ſine uiro eſt, a ue particula priuatiua a qua uidua uenit, quaſi ue dua, hoc eſt ſine duobus utpote quæ ſola uiuat non collocata in matrimonio ubi duo ſunt, mas & fœmina.

Viduo, as. diuido, ſeu priuo, Hie. contra Io. Põt. n. accidere, ut anus primo marito in extrema ſanectute uiduet.

Viduus, priuatus, diuiſus. Hor. li. Car. Voce dum terret, uiduus pharetra Riſit Apollo. Cice. lib. i. Tuſcu. Sic me ipſe uiduus peſtes excipio anxias. i. priuatus.

Viduertas; apud Catonem calamitas dicitur qꝝ bonis uiduet dicta.

Vidulum in quo aliquid ſeruatur. Vnde Plau. ĩ Epi. ſaculum uidulum dixit. Et in Rud. Vidulum excidiſſe lenoni dicit ubi lenonis fortunæ erant collocatæ.

Vieo, es. eui. tum. penu. indifferente. Hor. in Epo. Quis ſudor uietis, & q̃ malus undiq; mẽbris Creſcit odor. Eſt aũt uiere ligare, inflectere, quia uietis uirgis ligare poſſumus quodlibet. Vñ uietus mollis; languidus, flexibilis, ſine ui. Varro de Oporothecis. Ne cum humorem amiſerint, pertinaci uento mala uieta fiant. i. flexa, & obliqua facta. Plau. in Men. Viden tu illi oculos uiere, ut uiridis exoritur color. i. in obliquum flectere. Vnde uietos rotarum cantus, & ligna contorta dicimus.

Vietores, qui uaſa uinaria religant, ſtipantq;.

Vigeo. ges. gui. uiuo, ſiue potens, aut in uigore ſum. Lactan. lib. vii. Quid de deo non facile eſt comprehendere, quomodo uigeat ſine corpore. Cice. lib. i. Tuſc. Multaq; ſæcula poſtea ſic uiguit Pythagoreorum nomen, ut nulli alii docti uiderentur.

Vigor, firmitas, robur.

Vigeſimus, a. um. fit a uiginti, ut Vigeſimus annus eſt, ex quo litteris operam dedi.

Vigeſima, æ. tributum, ſeu exactio, ſicut decima. Vigeſi, mariũ augꝝ a Liuio dr, quod ex uigeſimis exigebatur.

Vigiliæ nocturnæ ſũt, excubiæ diurnæ pariter, & nocturnæ. Hier. in Ser. ad fratres. Hæc & hmõi tanta, ac talia, ideo ſancti illi cecinerũt, & ſcripta reliquerunt, ut nos eoꝝ poſteri paribus excitaremur exẽplis, ad celebrandas ẽt noctibus ſalutis nr̃æ excubias. Sciendũ uigilias militares, in quaterna horaꝝ ſpacia diuidi, ita ut prima, ſecũda, tertia, & quarta uigilia dicat. Cæſar. Vbi p exploratores Cæſar certior factus eſt, tres iam partes copiaꝝ heluetios id flumẽ traduxiſſe, quartãq; fere partem citra flumen Ararim relictã eſſe, de tertia uigilia, cum legiõibus tribus ex caſtris profectus, ad eam partem peruenit, quæ nondũ flumen tranſierat. Interdũ uigiliæ dñr ipſi cuſtodes, qui uigilant. Sal. Et ab incendio intelligebat urbem uigiliis munitam. Interdũ uocant profeſti dies, qꝝ uigilare ante diem feſtũ mos eſt in ſacrificiis faciendis, & ſacris hymnis cantandis.

Vigil dicitur qui non eſt torpens, quales ſunt dormientes, ſed qui in uigore ſuo eſt. A quo peruigil, qui aſſidue uigilat, & qui diligens, & induſtrius eſt. Et uigil nocturnus cuſtos qui & excubitor dicitur, a quo prefectus uigilum uocatus eſt.

Vigilo, as. non dormio, per tranſlationẽ diligẽter audio Iuue. Sed uigilat conſul. Itẽ uigilare, eſt ſtudium, diligentiã adhibere. Vñ inuigilare eſt alicui rei incumbere. Euigilare, expergiſci, & ad aliquid agendum intentum eſſe.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

tum esse. Peruigilare,ad finē uigilare. Aduigilare, iuxta uigilare,sollicitare,cogitare ue. Ter. in An. Nam satis credo, si aduigilaueris ex unis mihi geminas confícies nuptias. Hinc uigilantia q̄ plærūq; pro diligentia ponitur. Idem in Adel. Vigilantiā tuā mihi narras.

Vigisonus,lacus est in agro Patauino.

Villa domus extra urbē, casa uillatica,& suburbia, quæ habitandi cā constituta est. Domus proprie in urbe est Pli. Modus hic probatur,ut neq; fundus uilla,neq; uilla fundum quærat. Cic. li. i. de Ora. Quin tu igitur facis idem,quod faceres, si in aliquam domum plenam ornamento y,uel in uillam uenisses. Hæc Pœno y lingua Magar appellatur,unde uillæ magalia appellant. Dicta uilla a uehendo, quasi uehilla,q; in eam fructus cō uehebant ex agris. Cuius diminutiuum est uillula.

Villicus,pe. cor. pprie uillæ gubernator, uel q̄ præest pago,& totius rei rusticæ curæ,& q̄ familiā rusticā habet sub sua tutela. Cato uocat Epistatas uillicū & uillicā. Vñ a uilla uillicus nomen accepit. Var. li. i. de re Rust. Villicus agri colēdi causa cōstitutus atq; appellatus a uilla, q; ab eo in eam conuehunt fructus,& uehūtur cū ueneūt,a quo rustici etiā nunc quoq; uiam uehā appellant propter uecturas;& uellam non uillā,quo uehunt, & unde uehunt. Oeconomus aūt tam pecuniæ, q̄ frugum,& oīum quæ dominus possidet dispēsator est. Ponitur tamen q̄q; uillicus pro rustico,agri cultore. Hora. Villice syluarum.& mihi me reddentis agelli. Colu. lib. xii. Villicus semper caueat,ne improuidus ab opere uincatur res est agrestis insidiosissima cunctanti.

Villico,as.& uillicor deponens ſcat rusticor. Pomp. Ego rus eo,ut aliquot diebus uillicer. Ter. in Ecy. Hic uillicor ante urbem. Aliquando uillicari est uillæ præesse. Pomp. Longe ab urbe uillicare,quo herus rarenter uenit,non uillicari,sed dominari mea est sententia. Hinc uillicatio, ipsa rustica negotiacio,uel uillæ dispēsatio, ut in Euangelio. Redde rationem uillicationis tuæ.

Villaticus,a.um. quod ad uillam pertinet. Vnde uillatica pastio dicitur alimentum,quod pertinet ad animalia muta,quæ ruri nutriuntur,ut puta pecudes,aues,pisces. Sic dicitur uillaticus canis,qui in uilla tenetur.

Villanus,qui in uilla habitat. Vnde & Semiuillanus,Semirusticus.

Villaris,& hoc uillare,sicut uillaticus. Plini. lib. x. Villaribus gallinis & religio inest, inhorrescunt ædito ouo excutiuntq; sese.

Villicones,idem quod uillici, uel præfecti uillicationis, ut est apud Apul. in apologia, qui & Epistatæ.

Vile adiectiuum, quod qdam a uilla deducunt una littera abiecta, q; omnia in uilla uiliora sint,q̄ in urbe. i. minori precio uendantur. Vile enim proprie dicitur quod parum ualet. Cuius contrarium est carum. Ponitur interdum pro abundanti, quia omne quod plurimum abundat,uile est. i. paruo precio uenditur. Virgi. lib. i. Geor. Si uero uiciamq; seres,uilemq; faselum.

Vileo, es. uilis sum,a quo uilesco,uilis fio, Augu. Ipse est deus,qui per uniuersam creaturam quotidiana miracula facit, quæ hominibus non facilitate, sed assiduitate uiluerunt. i. uilia facta fuerunt.

Vilito, as. penul. cor. uile facio. Turpilius. Et quærat tua uitia,quæ te uilitant.

Villus pilus. Mar. Calfaciunt uilli pallia nostra mei.

Villum diminutiuum a uinum, sicut ullus ab unus.

Vimen omne uirgultū molle,& ad ligandū aptū, quasi uincimen. Colu. Nec refert cuius gñis uimen seras,dū sit lentissimū. Plin. Et allæ arbores uirgas sequaces ad iuncturas lentitiæ, aliæ p̄tenues uiminibus texēdis spectabili subtilitate. Fiunt āt uimina ex populo y uirgis ulmi, & sanguineo y fruticū,& betulæ,& uitis,& coryli intortæ, & salicis, quæ principatum obtinet. Hinc uimineus,a.um. quod est ex uimine,ut Vasa uiminea.

Viminale, quod est ad ligandum aptum seu quod pertinet ad uimina. Plin. Hæc est uiminalis cultura. Viminalis collis dictus est Romæ, q; ibi uiminum sylua fuit,uel a Ioue uimineo, q; ibi aræ sint,a qua & uiminalis uia,quæ ad uiminalem collem ducebat. Eadem numentana,a Numentano agro.

Vinco,is.uici,uictū,supero. Per transla. ponit pro exprimo, & q̄si difficultatē rei dicēdo supero. Vir. Nec sum animi dubius uerbis ea uincere magnū,q̄ sit. Item pro animi compos fio. Idem lib. iii. Geor. Illi uictor ego,& Tyrio cōspectus in ostro. Composita huius uerbi sunt Conuinco. deuinco,euinco.& prouinco. Deriuata sunt Victor,uictrix,uictoria,uictoriosus,& uictima.

Vincibilis,qui uinci potest. Colum. lib. iiii. Grauem terram uix ulla cultura uincibilem.

Vincio, cis. xi. ctum. cum n. ante c. significat ligo, quasi uim iniicio. Vir. Purpureoq; alte sutas uincire cothurno. Huius cōposita sunt Deuincio,ualde uincio. Cice. Maxima mecum familiaritate deuinctus. Reuincio, Gel. Videbamus Androclū, & leonē loro tenui reuinctum urbe tota circū tabernas ire.

Vincula,& per syncopam uincla,dicunt ligamina. Colu. lib. iii. Salix humida loca desiderat, geniſta etiā sicca, utræq; tamen circa uineam serunt,cū palmitibus idonea præbent uincula. Et per translationem dicitur carcer, in quo noxii uincti seruantur.

Vinctus ligatus & aliquādo captus dicitur. Vnde etiam quandoq; pro seruo sumitur. Sen. Qui unus erat e uinctis Cæsaris mox libertate donatus est.

Vinculatus apud Hiero. pro uinculis impeditus dicitur.

Vindex proprie ultor iniuriæ,& qui alterius causam suscipit uindicandam, ut quos nunc procuratores uocamus, ut apud Plinium lib. xxxi. illud est Quod tua Romanæ uindex clarissime linguæ. i. aduocate. Cicer. in Top. Cum lex Ælia sancia assiduo uindicem assiduum esse iubet, locupletem iubet locupleti, locuples enim assiduus,ut ait Ælius appellatus ab ære dando. Et uindex, qui se ex seruili conditione in libertatem uindicat, a Vindico seruo ex urbe Setia, qui quoniam coniurationem de reducendo Tarquinio detexit liberatus est,ut inquit Liui. li. i. Hinc & uindiciæ,dñr sententiæ quæ in libertatem asserunt. Vel dicūtur res de quibus est controuersia. Ser. Sulp. ait dici ab eo, q; uindicantur res ex controuersia.

Vindico, as. pe. cor. proprie ulciscor,uñ uindicta. Amb. Non ultionē quærebat, eouſq; ut dicenti sibi Saruiæ filio, q; uindicare in eum uellet, non permisit. Et uindicare est ab iniuria, contumeliaue, aut damno defendere, liberare. Cic. Et est senectus natura loquacior, ne ab omnibus eam uitiis uidear uindicare. Liuius libro iii,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

A cuius crudelitate uosmetipsos armis uindicastis. Itē protrahere, & in libertatē asserere, unde uindicta uirga, qua serui libertate a prætore donabantur.

Vindicta ultio, aliquando libertas, siue uirga qua serui libertate donabant. Nā faciendi liberi tres partes sunt Vna ut censu liber fiat. Censebantur enim antiqtus soli ciues Romani. Si quis enim consentiente, uel iubente domino nomen detulisset in censum Romanus fiebat, & seruitutis uinculo soluebat. Altera pars adipiscēdæ libertatis, quæ uindicia uocabatur, scilicet uirgula quam prætor manumittendi serui capiti imponens, eundē seruū in libertatem uindicabat dicens quædam uerba solennia, atq; ideo illa uirgula uindicta uocabatur. Pers. Vindicta postq̄ meus a prætore recessi. Dicta uindicta, a Vindicio Bruti seruo, qui Romæ primus consul fuit, qui filios Bruti ciuitatem prodere uolētes accusauit, a quo & uindicia, ut ait Ascon. Tertia pars faciendi liberi est si quis suprema uoluntate in testamenti serie seruum liberum scripserit.

Vindelicia, prouincia Europæ, sicut a Ptol. lib. iii. scribit. Est aūt inter Rhetiam, quā habet ab occasu & Noricū ab oriente. Eam Lycus amnis disterminat a Rhetia. Enos fluui⁹ diuidit a Norico. A septentriōe Danubio terminat. A meridie alpibus supra Italiā extensis. Eius ciuitas insignis fuit Augusta uindelicia. Vindelicos uicit Drusus, in cui⁹ laudē cecinit Horatius. Videre Rheti bella sub alpibus Drusum gerentem Vindelici.

Vinea locus uitibus consitus, a uite multa. Vineaꝝ tria sunt gña iugata, humi proiecta, & arbustiua. Est etiā uinea instīm bellicū ex lignis compactū, latum pedibus octo, altū septem. longū xvi. tectū duplici ligno, cratibusq; contexit, latera quoq; uimine sepiunt, ne saxoꝝ, ac teloꝝ impetu perfringantur. Extrinsecus aūt ne crementur, crudis ac recentibus coriis integuntur. Cum plures fuerint, iunguntur ordine, sub quibus oppugnātes tutius ad muros subruendos pugnant.

Vinearius, a. um. quod est uineæ, uel quod ad uineam pertinet. Col. lib. vi. Validam uitem in ramos deducere cōsueo, & traducibus dispergere, atq; durare, certosq; uinearios colles præcipitare.

Vineaticus, a. um. quod ad uineam pertinet, ut falces uineaticæ. Varro. Sic alia quoq; nonnulla genera species habent plures, ut falces. Nam dicūtur uineaticæ opus esse sex. Colum. libro v. ait. Vnum, atq; alterum reprehēdisse quippe seminibus uineaticis nimium me profundos censuisse fieri.

Vinealis, & hoc uineale, quod est aptum ad uineam. Colu. lib. iiii. Sed ne nunc per infinitas terreni species euagemur, nō intempestiue commemorabimus Iulii græcini conscriptam uelut formulam, ad quam posita est imitatio terræ uinealis.

Vinum a ui deducit, q̄ uim inferat mēti. Et in plī habet uina & uinis. Oui. Et uenus in uinis, ignis in igne fuit. Mar. Resinata bibis uina, falerna fugis. Quatuor præcipui sunt uini sapores, dulce, acutū, lene, & austerum, Primus Noe uinū inuenit, sicut sacræ testantur līæ. At gentiles docēt Bacchum uini repertorē fuisse. Primus uero Italis Saturnus dedit e Creta i Latium aduectus. Vinum tortiuū dicitur, quod nouissime expressum est protopum, anteq̄ calcentur uuæ sponte defluēs. Diminutiuū a uinū est uillum, quod etiam uinellū dicitur, uel uinum ἀπὸ τοῦ οἴνου. In Ouidio legam in uenis.

Vinolentus, ebriosus, uino se ingurgitans.

Vinosus, qui ad uinum effectus est. Pli. ait idcirco uinosos dici homines, q̄ soli animalium non sitientes bibunt. Vinosus succus (ut idem auctor est) proprie est moro, pyro, myrto. Idē inter mala punica genera uinosa q̄dam appellant, quæ aluū sistunt, & stomachum

Vinetum locus ubi multitudo uitis consita est, hoc est ubi multæ uites, uel multæ uineæ sunt. Colum. lib. iiii. Cui uineta facere cordi est, faciat uitiariū, ex quo possit agrum uineis uestire.

Vinitor, pe. cor. rusticus uinearum cultor. Col. li. i. Separandi sunt aratores, a uinitoribus. Vir. lib. ii. Geor. Iam canit extremos effetus uinitor antes.

Vinarius, uini uenditor. Vñ Lampri. scribit Alexādrum Romanū imperatorē cōstituisse corpora uinariox, & caligariox, & omnino oīm artiū. Et apud Plau. in Asi. Sarmontio uinarii exerambi, Sue. de Clau. Cum de laniis, aut uinariis ageretur exclamauit in curia. Vinarius etiam qui uinum concupiscit, & libenter utitur.

Vinarius, a. um, quod ad uinum pertinet, ut taberna uinaria, uas uinarium, in quibus aut uenditur, aut tenetur uinum. Hieron. in Iosue. Tulerunt sibi cibaria, saccos ueteres, & utres uinarios.

Vinacea, sunt grana uuæ iam pressæ. Col. li. ix. Vinacea q̄uis tolerabiliter pascāt, dari non debent, nisi quibus tēporibus anni auis fœtum non edit. Aug. Vina recondit in apotheca, uinacea uero pecoribus proiecit.

Vinaceus, a. um. Plinius. Legimus quendam grano uinaceo suffocatum, hoc est acino uuæ.

Vinalia, tam scd̄æ, q̄ quartæ decli. pro die festo, quo ueteres nouum uinum Ioui libabant mense Aprili.

Vindemia quasi uinidemia, a uino demendo. Vir. li. ii. Geor. Non eadē arboribus pendet uindemia nīis. Sunt q̄ distinguāt inter uindemiā, & uīdemias, q̄ uindemia sit totius orbis generaliter, uindemiæ singulariū partium, ut plus significet singulare, q̄ plurale. Sicut plus est cū dicimus, per terrā pluit, q̄ per terras. Tunc enim omne elementū significamus. Transfertur quandoq; uindemia ad alia. Pli. Prima mellis uindemia melior. Col. li. x. Mox uere trāsacto sequitur mellis uindemia.

Vindemio, as. a quo uindemiator, cuius de. syllaba cor. metri causa. Hor. in Ser. Vindemiator, & inuictus, cui sæpe uiator. Oui. uero detraxit a. ut de. syllabam prod. ait em̄ in Fast. At non effugiet uindemitor hoc quoq; causam. Sic Col. li. v. Vindemiatoribus quoq; hæ semitæ, & iugū pedamētaq; sarrientibus opportunā laxitatem præbent, per quem uel fructus, uel statumina portentur. Est aūt uindemiator, qui uindemiat. Et uindemiator sydus, quod tertio nonas Martii apparet.

Vindemialis, & hoc ale. qd̄ ad uindemiā pertinet. Aug. li. ix. con. Et opportune iam pauciſſimi dies supererāt, ad uindemiales ferias, & statui tolerare illos ut solennīter abscederē. Idem substantiuū protulit. Renunciaui peractis uindemialibus, ut scolasticis suis Mediolanēses uenditorem uerboꝝ alium prouiderent.

Vindemiatorius, a. um. quod ad uindemiam pertinet. Var. Nihilo magis torculæ uasa uindemiatoria, aut ferias olearias, ac trapetas.

Vinulus,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Vinulus, pe.cor. molliter ſe gerens, & minime uiriliter, quod facit illecebroſus. Plau. Compellando blanditer oſculando, oratione uinula uenuſta.

Viniolus, qui molliter ſe gerit, & effœminate.

Violo, pen. cor. corrumpo, polluo, & quaſi uim infero, quod proprie de uirgine dī. Aug. lib. iii. Con. Violatur ipſa ſocietas, quæ cum deo eſſe nobis debet, cum eadē natura, cuiꝰ ille auctor eſt, libidinis peruerſitate pollui tur. Hinc inuiolatus intemeratus.

Violentus, qui uim facit.

Violabilis, qui aptus eſt ut uioletur. Et inuiolabilis, qui non facile uiolari poteſt.

Viola, quaſi minime uiolata per antiphraſim, uel q̄ nō uiolanda, uel ab olendi ui, uel per diminutionē, a græ co ἴον. Violarum tria ſūt genera, nam eſt uiola purpu rea, quæ nomen græcum tenet, & appellatur ἴον ἄνθος, quod eſt uiola flos. Vnde & ueſtis ianthina, hanc eandem quidam a colore baccæ uacinum dixerunt, ut in q̄t Apul. Scḋa eſt lactea. Tertia eſt coloris palliduli.

Violaria loca, ubi naſcuntur uiolæ. Virg. lib. iii. Geor. Ir riguum libant uiolaria fontem.

Violaceus, a.ū. idē qḋ purpureus, q̄ in uiolæ colorē ten dit. Cor. nepos. Me iuuene uiolacea purpura uigebat.

Violarius, ii. dicitur uiolacei coloris infector. Hoc græ ci Iobaphes uocant, ut inquit Athenæus.

Violaris, & hoc uiolare, quod eſt coloris uiolæ. Plautus. Flammare uiolari ueſte.

Vipera, pe.cor. ſerpētis genus, q̄ ui pariat. Nihil em̄ atti net ad huius dictionis etymologiā pario, nā deberet tunc dici uipara, nō aūt uipera. De uipera uero Nican drus ita ſcribit, appellans ipſam echidnā, quæ tñ dici tur ét echis, uulgo dicunt maraſſum. Vñ ait Nicander θολέρῶ κωϛάδνπ θερὰς ὁδὰξ ἐνφῦ& κάρην ἀπέκοψεν ὁ μεύ νου, ὁἱ ᾗ πρὸϛ λώβην μετεκίαρν ἀυτίκα τῦτοὶ γινόμβνοι ἐχθὸϛ ἐπεὶ ἅμέρος πατέρ' ἀνᾳβρώϑαντεϛ ἀμήτορεϛ ὄξεμέ νοντο. Nā corroſis lateribus exeūt pulli, cū matris inte ritu. Ambr. li. Hex. Vipera nequiſſimum genus beſtiæ, & ſuper oīa q̄ ſerpentini ſunt generis aſtutior, ubi co eundi cupiditatē aſſumpſerit, murenæ maritimæ no tam ſibi requirit copulam, uel nouā præparat, progreſ ſaq̄ ad littus ſibilo teſtificata præſentiam ſui ad coniu galem amplexū illam euocat. Murena aūt iuitata nō deeſt uenenatæ ſerpenti. Expetitos uſus ſuæ impertit cōiunctionis. Atq̄ ubi aduentāre uipera cōparem ſen ſerit uenenum euomit reuerentiam marito deferens. Hie. uero ad Præſidium ſic ſcribit. Viperæ per os coi tum faciunt, maſculi mortem contemnunt, ſed fœmi na in ipſo coitu, ſiue magna dulcedine exagitata, ſiue futuri præſciens periculi, dum abſorbet ſemen, caput maſculi excidit, & ſic eum occidit. Sed cum concœpe rit, uiſcera illius ab ipſis quos concœperit, comedunt, & ſic matrem occidunt. A uipera fit uiperinus, a.um. Pli. E uiperina carne fiunt theriaci paſtilli.

Vipiones ſunt minores grues, ſicut pipiōes minores co lumbi. Pli. li. ix. Balearibus inſulis ait in honore menſa rum eſſe uipiones. Sic enim uocant minorem gruem.

Vir a ui dī, q̄ in eo maior uis eſt. i. potentia q̄ in fœmi na, & hinc uirtus nomē accepit, ut inq̄t Lact. Et modo reſpectu ætatis dicitur uir. Pli. Qḋ non modo in puero ſiue adoleſcēte, ſed etiam in uiro admiratione dignū uideretur. Modo reſpectu ſexus, ut eſt ne uir an muli er? Vnde ſemiuiri dīr eunuchi, & molles atq̄ effœmi nati. Mō reſpectu coniugii, ut unius uxoris uir. Nec ſo lum de hoībus, ſed etiam de brutis. Vir. Vir gregis ipſe caper. Modo reſpectu fortitudinis. Virum em̄ hoīem præſenti excellentiq̄ animo nuncupamus. Cur. Exur gite inquit aliquando, ſi uiri eſtis, atq̄ arma capeſſite. A uir fiunt ſemiuir. duumuir. triumuir. quinq̄uir. ſep temuir. decemuir. centumuir. leuir. Vir potens, uir illu ſtris, uir deuotus, uir magnificus, uir ſpectabilis, quæ omnia ſecundum Priſc, ideo compoſita accipiuntur, quia ſub uno accentu pronunciantur.

Virago, pe. prod. mulier fortis, quæ uiro ſimilis ſit, & ui rilia opera faciat.

Virilis, & hoc uirile, pe. pro. quod eſt uiri, ut opus uirile. Aliquando dicitur fortis, magnanimus. A quo uirili tas, & aduerbium uiriliter.

Virbius, uir bis dictus. Quo nomine dictus eſt Hippoly tus Theſei, & Hippolytæ amazonis filius. Vide in dicti one Hippolytus.

Viripotens, cum accentu in antepe. dī uirgo, quæ annos pubertatis exceſſit, quæ iam uirum ſuſtinere poteſt.

Viro, aṡ. fortifico, a quo euiro, de quo ſupra.

Viriplaca, dea q̄dam erat cuius cura erat ad placandū quoties inter uiꝝ & uxorē aliq̄d iurgii interceſſerat.

Viritim aduerbium, ſcat per ſingulos uiros. Cato. Præ da q̄ capta eſt uiritim diuiſa. Dī ét de uno uiritim. Ho ra. in Epiſt. Quod legeret tereretq̄ uiritim publicus u ſus. Cur. Si quis uiritim dimicare uellet prouocauit.

Viritanius ager, qui uiritim populo diuidebatur.

Viroſa mulier dī, q̄ uiri appetēs eſt, ſicut mulieroſus uir, mulieris appetens, Et uiroſi loci, a Catone dīr qui coi tum uiri affectant. Et ſic habet primā cor. Lucil. Vetu lam, atq̄ uiroſam uxorē cædam potius, q̄ caſtrem ego met me. At uiroſus, a.um. a uirus fit, & habet primam prod. ſignificatq̄ quod mali odoris, & quandoq̄ quod eſt mali ſaporis. Virg. Viroſaq̄ Pontus caſtorea. Con ſtat enim caſtoreum fœdi, & execrandi odoris eſſe, a deo ut prægnantes odore eius eiiciant fœtum. Varro. Rancidam carnem appoſuit nobis, & uiroſam. i. mali ſaporis. Poteſt etiam dici uiroſus pro forti a uiribus.

Virgo a uiridiori. i. ualidiori ætate appellata eſt, unde & matres ſæpe uirgines dīr. Vir. de Paſiphae quæ trium liberoꝝ mater erat. Ah uirgo infœlix quæ te demētia cœpit? Nunc uero uirgo generis coīs & tam marē, q̄ fœminam ſignificat rei uenereæ expertem, ſicut mu lier, a mollicie dicitur, q̄ amplius uirgo non eſt. Cic. ob iurgantibus, q̄ ſexagenarius Popiliam uirginem du xiſſet, Cras mulier erit, inquit. Vlpia. Quod ſi ego me uirginē emere putarem, cū eſſet mulier, emptio non ualebit. Veteres ét omne incorruptum, & intactū uir ginem duxerunt. Cic. Philoſophia caſta, uerecunda, in corrupta uirgo. Et Aug. ſaliuam uirginem dixit, quæ nondum cibo potuq̄ corrupta fuit, dicit em̄. Quanta ſit orandi differentia, inter uacuum uentrem, & refer tum, inter rubentem faciem, & ora pallentia, inter ſali uam uirginem, & labia crapulis diſſoluta.

Virguncula diminutiuum, accipitur pro parua puella, & pro parua uirga.

Virgineus, a.um. quod eſt, aut fuit uirginis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Virginalis,& hoc le.quod eſt dignũ uirgine, q̃uis & pro uirgineo qñq; accipiatur, quale eſt illud. Deus qui uirginalem aulá beatæ Mariæ, in qua habitares, eligere dignatus es. Virginalia ſubſtantiuum uirginitatis ſigna ſunt,ut ait Augu. in quæſtionibus ſuper Deutero.

Virtus a uiro dicta eſt, & proprie fortitudiné ſignificat, ꝙ uiri maxime fortitudo ſit,ſiue ꝙ uir fortis dr̃. Virgi. Tunc pudor incédit uires & conſcia uirtus. Lact. lib. de opi. Vir noiatus,ꝙ in eo maior uis eſt,q̃ in fœmina. Et hinc uirtus nomé accepit,unde cum uiꝝ dicimus,non tam ſexus ſignificamus,q̃ robuſtũ,& fortẽ. Viri eñ propria uirilitas eſt, & robur. Et tunc diffinir̃ uirtus, ꝙ ſit perferendoꝝ maloꝝ fortis,atq; inuicta patientia. Qñ aũt fortitudo cæteris uirtutibus excellit,factum eſt,ut rectæ animi affectiones uirtutes appellentur. Sic qcqd uitio contrarium eſt,uirtus dicitur,q̃ ſic diffiniri ſolet. Virtus eſt affectio animi conſtans, conuenienſq; laudabiles efficiés eos,in quibus eſt, & ipſa per ſe ſponte ſe parata etiá utilitate laudabilis. Hora. Virtus eſt uitiũ fugere,& ſapientia prima. Ariſto. Virtus eſt habitus electiuus, in mediocritate conſiſtens. Sene. Virtus non aliud q̃ recta ratio eſt. Aug. lib. iiii. de ciui. dei. Virtus a ueteribus diffinita eſt, ars bene recteq; uiuendi. Vnde ab eo, ꝙ græce ἀρετὴ dr̃ uirtus nomen artis latinos traduxiſſe putauerunt. Virtuté antiqui deam fecerunt quã Auguſtinus, non eſſe deam ſed donum dei aſſerit. Luci. de uirtute. Virtus albini eſt p̃cium perſoluere uerum. Virtus eſt hoi ſcire id,quod quæq; habeat res, uirtus ſcire homini qd nam utile, qd ſit honeſtum. Quæ bona, q̃ mala, item quod inutile, turpe, inhoneſtum. Virtus quærẽdæ finem rei ſcire,modumq;. Virtus diuitiis preciũ perſoluere poſſe. Hoſtem eſſe, atq; inimicũ hominũ,morumq; maloꝝ. Contra defenſorem hominum, morumq; bonoꝝ. Hos magnificare, his bene uelle,his uiuere amicum. Commoda præterea patriæ ſibi prima putare. Deinde parẽtum tertia iam, poſtremaq; noſtra. Aliquando uirtus dicitur uis illa, qua res cuius eſt uirtus,perfecta redditur. Cice. lib. v. de fini. At qui in ſenſibus eſt,& ſua cuiq; uirtus. Aliquando pro ope, & auxilio Plaut. Deum uirtute eundem hoſpicio accipiam. Aliquando pro merito. Idem. Quæ improba eſt merx precium ei pro uirtute ut ueniat.

Viriatus magnarum uirium. Lucil. Contra flagitium neſcire bello uinci a barbaro uiriato Annibale. Et uiriatus Luſitanorum ducis nomen, qui uir calliditatis acerrimæ fuit quippe qui ex uenatore latro, ex latrone ſubito dux, atq; imperator factus, Romanos exercitus contriuit, ſed tãdem ſuorum fraude interfectus eſt. Hinc uiriatinum bellum dictum eſt.

Viriculæ diminutiuum a uiribus, hoc eſt puſillæ uires, dicim⁹ etiam uiriculas patrimonii, puſillum patrimonium ſiue falcultatulam.

Viriculũ genus teli, terebra uulgo a græcis Ceſtron dr̃.

Viridis, & hoc uiride, a uigore dr̃, unde dicimus uirides plantas,q̃ nondũ aruerunt,& in uigore ſuo ſunt. Et qm̃ in his herbis herbaceus color eſt, eum etiam coloré uiridem dicimus. Vnde Vir. Iam ſenior, ſed cruda deo, uiridiſq; ſenectus. Apud Aug. uiride ſubſtantiuũ eſt li. ii. contra Mani. cum ait. Quo die fecit cœlum,& terram,& omne uiride agri,& omne pabulum.

Vireo,es. uiridus ſum. Vir. lib. vi. Quale ſolet ſyluis brumali frigore uiſcũ Fronde uirere noua. Hinc uireſco, uiridis fio,& ſic primam corripit. Sta. li. i. Syl. Exuit atq; alios melior reuireſcit in annos. Hinc etiam euireſco, quod eſt ſine uiriditate fio. Var. Atq; ex ſanguinibus dolore euireſcat colos. Interdum uireſcere. i. maioꝝ uirium fieri. Et ſic prima producit̃. Veri⁹ in poematis. Hinc creſcunt animi uireſcit uulnere uirus.

Virido,as. uiridem facio,a quo uiridans,quod eſt uiride Pli. Viridantium,& alia plura ſunt genera.

Viror,& uiriditas,ſunt eiuſdem ſignificationis.

Viridariũ locus,in quo ſunt herbæ,& plantæ uirentes,& amœnitate refertus. Sue. in Tib. Militem prætorianũ ob ſurreptum e uiridario pauonem capite puniuit.

Viretum locus uiretis plenus, uirentiumq; herbarum. Vir. Deuenere locos lætos,& amœna uireta. Aliquando ipſæ herbæ uirentes. Col. lib. xxii. Ficus neq; nimiũ uireta, neq; nimium matura legi debet, & in eo loco expandi,qui toto die ſolem accipit. Hic uireta,id eſt uiridia, & male matura accipit. Hieron. in Gene. Quæ in paſtu paludis uireta carpebant.

Viridia etiam dicuntur prata, ſeu horti arboribus conſiti,uoluptatis cauſa comparati.

Viridicatus,a.um. quod eſt uiride. Cicero ad Q. fratrem Equidem hoc,quod melius intelligo,affirmo mirifica ſuauitate te uillam habiturum, piſcina, & ſalientibus additis, palæſtra, & ſylua uiridicata.

Virga dicta eſt, ꝙ uim gerat ligando, uerberandoue, a quo nomine ſunt tria diminutiua,ſcilicet uirgella, uirgula, & uirguncula. Sed uirgula etiam linea dicitur. Et uirguncula puella.

Virgula diminutiuum a uirga. q̃uis & pro linea ſumat. Virgula diuina dari dicuntur ea,quæ non expetuntur, ſed uidentur uenire e cœlo,prouerbium apd̃ antiquos Cice. lib. i. Offi. Quod ſi omnia nobis quæ ad uictum cultum pertinent, quaſi uirgula diuina, ut aiunt,ſuppeditarentur tamen optimo quiſq; ingenio negociis omnibus omiſſis totum in ſcientia collocaret.

Virgeus, a. um. quod eſt factum ex uirgis. Virgil. lib. i. Georgi. Virgea præterea cælei, uiliſq; ſupellex,id eſt uaſa de uimine facta.

Virgulata ſeu uirgata ueſtis, ut Iul. Pol. inquit, dicebatur tunica, in qua intexebantur uirgæ purpureæ, hoc eſt lineæ,quas græci πάρυφος. Sed eas ueſtes grammatici interpretant purpureas, ꝙ uirga galloꝝ lingua dicatur purpura. Vir. lib. viii. Virgatis lucent ſagulis.

Virgultum multitudo uirgarum pullulantium.

Virgindemia collectio uirgarum ob uerbera,aut ad aliquid uinciendum. Var. in Aga. Quid triſtiorem uideo te eſſe? an ideo, quia ſcapulæ metuunt uirgidemiam.

Virgilius Mantuanus poeta celeberrimus Marone,Maiaq; natus, qui primum apud latinos inter poetas obtinet locum. Sed ſunt ex recentioribus, qui Vergilium non Virgilium ſcribi debere autument.

Virus indeclinabile, & generis neutri, quod & uirus,uiri apud antiquos,ſicut uulgus uulgi dicitur. Lucr. Liquet eñ ſupra tetri primordia uiri. Et proprie ſignificat aſperitatem odoris in homine iam adulto. Quippe talis odor in puero non eſt, nec ante coitum mulieris. Pli. Prodeſt & ad uirus alarum. Idem. Signum eſt uernis tpibus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nis tpibus odoris uirus. Aliqñ significat asperitatẽ saporis. Idem. Aqua marina uetustate uirus deponit. i. amaritudinẽ illam, & salsedinem. Idem. Virus mali medici. i. acor, & amaritudo. Aliqñ asperitatem coloris. Idem de sanguine purpuræ. Tum super additum decoquitur uirus. Aliqñ genituram. i. humorem, qui e genitalibus fluit. Idẽ. Virus uerrinum a scropha, a coitu exceptũ prius, q̃ terram attingat grauitati auriũ pro dest. Aliquando uirtutẽ naturalem. Lucre. li. ii. Concoctosq; suo cõtractus perdere uiro. Pli. de magnete. Sola hac materia uirus ab eo lapide accipit, retinetq; longo tpe aliud appendens ferrũ. Aliqñ uirorem, seu herbas uirentes. Sta. li. i. Syl. Atq; oñe benigne uirus odoriferis arabũ quod crescit in aruis. Plærunq; uirus, pro ueneno ponitur. Vir. Ille malum uirus serpentibus addidit atris. Hinc uirosus, a. um. de quo supra.

Virulentus, qui est plenus ueneno. Gel. Vt serpentium uirulentorum domitores sint.

Virunium ciuitas quã nostra lingua Ciuidal de belim uocamus. Suidas. Virunium nomen ciuitatis Norici (Goricia uulgo dicitur) natio ubi suis opus adeo missum regione uastabat, & ipse oẽs conantes nihil expediebant, quousq; quidam uirsuem circũuertens in humeros posuit. Simile quiddam & de Calydone dicitur Norici aũt exclamauerũt. Vnus uir in propria lingua hoc est Virunus. Vnde ciuitas Virunium est uocata. Distat a Venetiis ad xliiii. lapidem uersus septentrionem ad mõtes supra Tauriscium, ad lapidem xxx. Veru nesii dicti sunt incolæ Virunii.

Vis, huius uis, actõ uim. Plr uis, actõ uis, utõ uis. Sal. li. iii. Histo. Male iam assuetũ ad oẽs uis controuersiarum. Ponitur aũt uis pro uirtute. Salust. Sed oñis nostra uis in aĩo & corpore sita ẽ. Aliqñ pro possibilitate seu fortitudine. Vir. Non ea uis animo nec tanta superbia uictis. Aliqñ pro uiolentia. Idem. Fit uia ui rapiunt. Hinc uiolo, as. Aliqñ pro multitudine ac copia. Liu. Magna uis ex Sicilia aduecta. Sal. Secunda tempestate expono uis piscium erupit. Aliqñ pro celeri impetu.

Viscus, uisci, & uiscum glutinum, quod ad aucupiũ pertinet. Nam uisco propter eius tenacitatem aues captantur. Hora. in Ser. Summus ego, & prope me uiscus turrinus. Aug. lib. de uerbis domini. Amor rex terrenarum uiscum est spiritalium pœnarum. Et uiscum antiqui dicebant esse rete. Hinc fit inuisco, as. quod est uisco in ficio. Viscosus, a. um. qđ est tenax. Dĩ etiam uiscidum.

Viscus, uisceris, caro, non tantum intestina, sed quicquid sub corio. i. caro, quæ inter ossa & cutem. Virg. Tergora diripiunt costis, & uiscera nudant. Ambro. Ossa omnia tenui operta sunt uiscere. Hinc Euiscero, as. quod est uiscera retraho. Vir. lib. xi. Compressamq; tenet, pedibusq; euiscerat uncis.

Visceratio dr cũ carnes crudæ dant pplo. Et uiscerationis noie ueniunt res comparatæ ad mensam, sed incoctæ.

Viscerari ueteres dixerunt carnẽ populo distribuere, & uiscerationis crudæ carnis distributio, q̃ fieri solebat, uel in solenni festiuitate, uel in funere alicuius excellẽtis personæ. Gel. Tũ in albano uiscerationis latinis data. Liui. li. viii. Et populo uiscerationis data, a M. Flacco in funere mris. Ser. Viscerationis est caro, a uiscere noie dicta

Visceratim aduerbium significat per uiscera. Ennius Dissipat uisceratim membra.

Viso, is. ad uidendũ eo. Cice. ad Atti. Cupio equidẽ, & iã pridẽ cupio Alexandriã, reliquãq; Ægyptũ uisere. i. ad uidendũ ire. Teren. in Hecy. Nõ uisam uxorem Pamphili cũ in pximo sit ægra? Illud uero in And. Id uisotu ne, an illi insaniãt, exponit Dona. ad uidedũ uenio Aliquãdo ponit pro uideo tiñ, pñertim qñ iungit cum eo, is, aut uenio. Plaut. in Ru. Nunc hũc ad ueneris fanum uenio uisere rem diuinã facturũ se dixerat. Terẽ. in Hecy. Postq̃ accersiuit sæpius ægrã simulãt mulierem, nostra ilico it uisere, ad eam admisit nemo. Et in Phor. Vultis ne eam9 uisere. Et in cõpositis etiã. Terẽ. in And. Reuiso quid agant. Redeo inquit Dona. ut uideã quid agãt. Et in Adel. Hera ego ad hos prouisam, q̃ mox uirginẽ accersant, puiso inquit, duas res significat, pcedo & uideo. Plau. ĩ Mene. Prouisam q̃ mox uir meus redeat domũ. Similiter quãdo gratia, causa, studio & huiusmodi iungunt gerundiuo. Salust. Multi autem qui e castris uisendi aut spoliandi gratia processerant, uoluentes hostilia cadauera amicũ alii, pars hospitem, pars aut cognatos reperiebant. Teren. in Hecy. Ne mittas quidẽ uisendi causa quenq̃. Virgi. Vndiq; uisendi studio troiana iuuẽtus Circũfusa ruit. Ex quibus dat intelligi hoc uerbũ nõ esse desideratiuũ, sicut multi putant, sed magis excitatiuũ. Nam si uisendi pro desiderio uidẽdi in istis sumeret, sensus esset inceptus ex gratia, causa, studio, quæ cũ pro desiderio capiantur, superflua forent. A uiso fiunt composita circũuiso, inuiso, prouiso, reuiso.

Viso opus est, significat oportet uidere.

Visito, tas. frequẽtatiuum est a uiso, a qũo fit uisitatio q̃ proprie ad officiũ ptinet. Plaut. in Cur. Ibi me interrogat in Epidauro Lyconẽ trapezitam si nouerim, dico me nouisse, quid lenonem capadocẽ, annuo uisitasse. Hic uisitasse, pro sæpe uidisse capitur, sicut in Epi. Noscito hanc, nam uideor nescio ubi me uidisse pri9. Est ne ea an non est? quam animus retur meus. Dii boni uisitaui ante hac, certe ea est.

Visus, us. & uisio ipe uidẽdi actus, sicut gustus p actu gustandi, Vir. Horrendũ uisu. Ponit interdũ, p eo qđ uidet. Idem li. iii. Rite secũdarẽt uisus. Visiões etiã phantasiæ dicunt. Quint. Quas phãtasias græci uocant, nos ipi uisiones appellamus, p quas imagines rerũ pñti um ita repræsentant animo, ut eas cernere oculis, ac pñtes habere uideamur. Visio em̃ mõ significat inspectionem. Apul. Ciuitas iuncta uacuatur studio uisionis. Modo id quod in somnis uidetur, ut inquit Macro. quando eodẽ modo quo apparuerat eueniet. Græce ὅραμα uocant. Præterea uisa somnia dicunt & nocturna siue etiã diurna phantasmata, quæ etiam uigilantibus apparent. Virg. Hoc uisum nulli non ipsi effata sorori est.

Visum est faciendũ facere, modus dicendi ut uisum est facere, ut te admonerẽ, qđ est, putaui te admonẽdũ.

Visus autem proprie ut Speusip. ait, est habitus quo corpora discernuntur.

Vita a uiuo, is. & modo animã significat, sine qua nemo uiuit. Et hæc triplex est. Seminalis, quæ uegetatiua dicitur, & nobis cum arboribus cõmunis est. Sensualis, quæ cũ pecoribus. Intellectualis, q̃ cum solis angelis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

modo denotat mores. Cice. li. ii. ad Heren. Deinde uita hominis ex anteactis ſpectabit. Modo alimentū ſeu uictū. Teren. eadē quippe homo iam grādior, cui opera uita erat. Modo ſpatiū uiuēdi. Aug. li. v. confeſ. Vita hæc miſera eſt, mors incerta, ſi ſubito ſurrepat, quo mō hinc exibimus. Mō fortunū. Teré. Nam tua quidē Hercle hæc uita certe expetēda atq; optāda eſt. Variat in plurali. Cice. Serpit p omniū uitas amicitia. A uita fit euitari, quo uſus eſt Cic. in Tuſc. quæſtio.

Vita uiuere ſm ſcripturas inquit Ambro. admirabilē quandā illā uitā, beatāq; ſignificat, & hūc uiuēdi uſum ſpirādiq; mun⁹ cū beatæ uitæ gratia ueluti cōiunctū, & quadā participatiōe pmixtū demōſtrare uideat, hoc eſt eā uita uiuere, beatæ uitæ actus habere in iſti⁹ corporis uita. Contra aūt morte mōri, quid aliud, niſi cū morte corporis deformitatē ſignificat morientis? Cuius & caro cōmuni uiuēdi munere defraudat, & ania uitæ æternæ uſum habere nō poſſit. Eſt & q uita moritur, ut qui uiuit corpe, ſed actu morit ſuo, quales ſunt de qbus ppheta ait. Deſcēdant in infernū uiuētes, & illa de qua Apl⁹ dicit. Qui uiués mortua eſt. Morte uiuere dicunt martyres, q utiq; moriunt ut uiuāt. Moritur caro, ſed uiuit gratia mortuoꝝ.

Vitta p duplex tt. ſignificat ligamentū capitis.

Vitalis, & hoc le, quod uitā pſtat. Vitalis uero ſubſtantiuum propriū nomē eſt.

Vitellus, a uita dictus eſt, oui pars rubra, q ex eo uiuat pullus. Ipſum eū animal ex albo liquore oui corporatur cibus eius luteo, hoc eſt in uitello. Horat. in Ser. Quatenus ima petit uolués aliena uitellus. Mar. Candida ſi croceos circūfluit unda uitellos.

Vitulus bos nouus dicitur.

Vitis a uino dicta eſt, q ferat uinū. Var. Et uitis, eo q in uitē ad uuas pcipiēdas dicta primo uidet. Erat & uitis geſtamē centurionis, nō carnificis aut lictoris. Honorificentior eū pœna q a cēturione, q quæ a lictore eſſet illata. Pli. li. xiiii. Cēturionū in manu uitis, atq; etiā delictis pœnā ipam honorat. Hinc a Macrobio uitis centurialis dicta, a poetis uero uitis latiæ nuncupatione cēturiones deſignant. De hac uite Iuue. Nodoſam poſt hæc frangebat uertice uitem, Si lentus pigra muniret caſtra dolabra.

Vitiariū uitiū ſeminariū. Colu. li. iiii. Vitiariū neq; ieiuna terra, neq; uliginoſa faciendū eſt, ſuccoſa tñ ac mediocri poti⁹ q pingui. Et paulo ſupra. Cui uineta facere cordi eſt, pcipue caueat ne alienæ poti⁹ curæ q ſuæ credere uelit, neq; mercē uiuiradicē, ſed gen⁹ ſurculi pbatiſſimū domi cōſerat, faciatq; uitiariū, ex quo poſſit agrū uineis ueſtire. Et uitiariū locus, in quo ſunt uites, ſicut pomariū, ubi ſunt poma. Var. li. i. de re ruſti. Ideo in uitiario primit⁹, cū exit uitis, tota reſecari ſolet, ut firmiore ſarmēto e terra exeat, atq; in pariēdis colibus uires habeat maiores.

Viticula dimi. a uite. Virg. in Diris. Dulci nanq; tumet nondū uiticula Baccho.

Vitiſcere eſt uitem facere. Col. li. iii. Reliquas gēmas q in tertiā abſcondunt, exceptis quatuor imis, fac adradas, ne in ſumma radice uitiſcat.

Vitigineus, a. ū. qd ex uite fit, ut uitigineū ſimulachꝝ.

Vitiſator, pe. cor. q uites ſerit. Quo noie ē dict⁹ Saturn⁹. Vir. Vitiſator curuā ſeruās ſub imagine falcē.

Viticul⁹, cāpolus uitis. Pli. Frutex folio hederæ minus tamen longis uiticulis.

Vitex ſalicis genus, ex quo uaſa uiminea fiūt.

Vitilia dicunt quæcūq; ſic lēta ſūt, ut cōmode flecti poſſint, a uinciendo dicta, ut uitex, uitis, uimina, uiticulæ. Pli. li. xix. Cucurbita oīmodo faſtigiat uaginis maxime uitilib⁹. Idē. Nō multū a ſalice uitiliū uſu diſtat.

Vitula uacca uiridioris ætatis. Virg. Ego hāc uitulā ne forte recuſes Bis uenit ad mulctrā &c. depono, ab animi alacritate atq; laſciuia q maxime ſpectat in uitulis. Piſo ait uitulā uocari uictoriā, q poſt uictoriā certis ſacrificiis fiat uitulatio, uolūtq; nōnulli ſic dictā q cauſa ſit uitæ tolerandæ. Et ob hoc huic deæ p frugibus q uitā ſuſtentant fiunt ſacra, quæ ſane dea lætitiæ præeſſe putabat a romanis.

Vitulus a uitulādo. i. laſciuiēdo, qui nō modo de bobus genitus, ſed etiā ex aliis quadrupedibus maioribus. Plini. de elephātis. Atq; ita ſalutato ſidere in ſyluas reuertunt, uitulo⁊ fatigatos pferētes. Virgi. ad equos trāſtulit. Iam uitulos hortare, uiāq; inſiſte domādi. Quin etiam ex piſcibus. Pli. de balenis. Irrūpunt orcæ in ſecreta, & uitulos earū ac fœtus lacerant morſu. Vitulus etiam nomen piſcis eſt, ſiue potius maris belua corio & pilis tecta. Quæ & Phoca dicitur. Parit in terra pecudum more, uituli autē nomen accepit, q illi in ſomno mugitus fit, nullumq; animal (teſte Plinio) grauiore præmitur ſomno.

Vitiligo totius corpis uitiū eſt, nam uitiliginē faciūt diuerſi coloris maculæ, p oia mēbra diſperſæ. Dicta uitiligo uel a uitio, uel a uitulo, ppter eius mēbranæ candorē, q naſcit inuolut⁹. Et hanc maculā græci alphon unde nos albū dicimus appellant, ut inquit Feſt⁹, allegans Lucil. Hæc odioſa mihi uitiligo eſt, unde dolet inquit. Sed Cel. uitiliginē dicit eſſe herbā q alphos dī, quia alba cū alia quoq; ſit guttis diſpſa, q melas a colore nigro dicit, utraq; tñ ſerpit. Ob hāc igit ſimilitudinē magis dictā puto. Nō. n. hæc herba, ſiue uirgultū, ut ait Feſtus, a uitulo, uel a uitio, ſed a uite nūcupat, cuius natura eſt, ut ſine adminiculo ſtare nō poſſit, de morbo ſic meminit Apul. in Magia. Cū caro in humorē craſſum & ſpumidū inimico ignicolli, quæ facit & ſpiritu in idem parto, ex candore cōpreſſi aeris, albida & humida tabes fluit. Tetra nanq; tabes ſi foras e poris proſpirauit maiore dedecore, q noxa diffundit pectoris, primorē cutem uitiligine inſignit, & oībus maculatis onibus cōuariat. Plini. lib. xx. Ferūt eos, qui quotidie edūt capparim paralyſi nō piclitari, nec a lienis doloribus, radix eius uitiligines albas tollit. Mar. lib. iii. linguæ uitiliginē dedit p quandā ſimilitudinē, cū inquit Scabros dentes, uitiliginemq; linguarum, quas in ſola equidē ciuitate cōtraxerat.

Vitiligo, as. pe. cor. obſtrigilo, carpo, crimīor, mordeo. Vnde uitiligatores dicti ſūt obtrectatores, ex uitiis, & litigatoribus cōpoſita dictio. Plini. in Prolo. Scio ego quæ ſcripta ſunt, hæc ſi palam proferant, multos fore qui uitiligent.

Vitulari ueteres uſurparunt pro uoce lætari. Et uitulantes dicuntur lætantes, & uitulatio, lætitia, quoniam eā ueram uitam putabant, quæ in ſumma læ-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ticia ac trãquillitate degeret. Varro li. xv. rer̃ diuinarum. Põtifex quibuſdã ſacris uitulari ſolet, quod græci πανάγειν dicunt. Hinc uiuere ſæpenumero ponit̃ p lætam uitam agere.

Vito, as. caueo, cui⁹ cõpoſita ſunt deuito, euito, perfecte uito. Lactan. Sic hominẽ pœnitentẽ cautũ ac diligentem facit ad euitãda peccata, in quæ ſemel fraude deciderit, & habent pe. cor.

Vitabũdus idẽ qd̃ uitans. Salu. Mari⁹ uitabũd⁹ claſſem hoſtiũ ad oppidum uenit.

Vitiũ ꝓprie dicit̃, qd̃ uirtuti opponit̃, a uito, ꝙ uitandũ ſit ac fugiendũ. Sene. Siquid uitii cõmiſit. Aliq̃ dĩ error. Plini. Libr̃ uitiis plenũ. Aliq̃ morbus, q̃uis ab inuicẽ ſeparent̃, ꝙ morbus ſit habit⁹ quidã cõtra naturã qui uſum rei facit deteriorẽ, ut febris inſania. Vitiũ uero ꝓpetuũ corpis impedimentũ, ut cœcitas, claudicatio, uecordia. Et nõ ſolũ in homĩe, ſed in aliis quoq; rebus dĩ. Cic. Peto. Si nihil eſt ĩ parietib⁹, aut tecto uitii, cætera mihi ꝓbabunt̃. Põt tñ q morboſus eſt etiã uitioſus dici, ſed nõ ecõtrario. Equus mordax & calcitroſus, uitioſus nõ morboſus eſt. Claud⁹ uero aliquo actu factus, & morboſus & uitioſus dici põt.

Vitio dare eſt culpare, uitupare. Terẽ. in And. Nũc quã rem uitio dent quæſo animaduertite. Et paulo poſt. Id iſti uituperãt factum.

Vitioſitas (ut Cice. li. iiii. Tuſc. inqt) eſt habitus aut affectio in tota uita incõſtans.

Vitioſus & morboſus quõ differãt, Vide in uitium.

Vitioſi magiſtrat⁹ dicunt̃ uitio creati, unde apud Liuiũ legim⁹ expugnatũ eſſe, ut uitioſus dictator ꝓ augures fieret. Cice. in Philip. Vitioſum cõſulem appellat, hoc eſt uitio creatũ ex augurum diſciplina. Quãdo enim comitia Romæ habebãtur cauſa magiſtratuũ creandorum, ſolebãt augures de cælo ſeruare, ſi aut fulmen uidiſſent, aut tonitrua audiuiſſent. qua re per augures nũciata, illi magiſtratus uitio creati eſſe dicebant̃, & ita ſe abdicare cogebant̃

Vitio, as. corrũpo, deſtruo, Lact. lib. vii. Aer uitiabit̃, ac corruptus & peſtilens fiet. Plau. in prologo Aulu. Eius filiã Lyconides uitiarat. Nam uitiatã uiginẽ dicimus, cũ pudicitiã amiſit, & uitiare eſt fœdare. Apul. Vtroq; oculo uitiatus. Hinc corpore uitiatos dicim⁹, qui cœci uel manci, ut̃ claudi nati, factiue ſunt. Hinc uitiatio uiolatio, corruptio. uitioſitas uero uitiũ dicit̃.

Vitupero, as, uitio aliquid do, quaſi uitiũ paro, Terẽ. Id iſti uituperãt factũ. Hinc uituperatio, quæ ſi cũ uerbo uenio, uel ſimilibus iungit̃, paſſiue accipit̃. Cice. ut propter eũ in ſermonem hominũ atq; in tantã uituperationẽ ueniret.

Vituperiũ, idem quod uituperatio. Cic. Vel etiam a uitio dictum uituperium,

Vituperones, idem qui & uituperatores.

Vitrum, materia tranſlucida, quæ ex arena & cinere fieri dicitur.

Viuo, is. xi. ctum. quaſi uim & uigorem habeo, quod licet abſolutũ ſit, dicimus tamen quandoq;, uiuo fœlicẽ uitam. Interdũ uiuere eſt lætam uitam agere. Huius uerbi compoſita ſunt Conuiuo, unde & conuiuiũ, pui uo, quod eſt uſq; ad finẽ uiuo. Plau. in Capt. Etiã ſi pui uo uſq; ad ſummã ætatẽ, tñ breue ſpatiũ eſt ꝓfruẽdi q̃ minitas, Reuiuo, a quo reuiuiſco, rurſus uiuus fio. Sup uiuo. Hiero. in Exod. Si uno die uel duobus ſuperuixerit, non ſubiacebit pœnæ. Huius uerbi frequentatiuũ eſt uicto, as. a quo fit uictito, as.

Viuere in diẽ dicunt̃, qui quotidie parant noua cibaria nihil reſeruãtes, nec recõdito utunt̃, hodie appetentes hoc, cras illud, quoꝝ uaria eſt uita & uictus. Cic. lib. v. Tuſcu. Non in diem uiuimus. Col. lib. iiii. Nec ꝓuidẽt futuro tempori, ſed quaſi plane in diẽ uiuant, ſic imperant uitibus, & eas ita multis palmitibus onerãt, ut poſteritati nõ conſulant.

Viuus, a. ũ. qd̃ uitã habet, q̃q; ponit̃ pro naturali. Virg. li. ii. Geo. Et uiua ſua plãtaria terra. Q̃q; ꝓ eo qd̃ uim aliquã habet, unde uiuũ lapidẽ dicim⁹ ignitũ, ꝙ uim habeat emittẽdi ignem. Q̃q; ꝓ ualido ac uehemẽti. Virg. Paulatim abolere Sichæũ Incipit, & tentat uiuo ꝑuertere amore. Hinc ſemiuiuũ, qd̃ mõ ſignificat ſemimortuũ, mõ debile ac uigoris exigui.

Viuax, ualidũ, uigoroſum, diu uiuens, & qd̃ abſumi non poteſt. Hinc uiuacior, uiuaciſſimus, uiuacitas, quæ eſt uigor ac robor, & uiuacia, æ.

Viuidus, a, um. quaſi uiuũ. Prop, Quatuor artificis uiuida ſigna boues, quaſi ſpirantia atq; uiuẽtia. Alias inter grũ. Plau. in Ru. Nõ uides me referre uiuidũ rete, ſine ſquãmoſo pecu, Legit̃ & uuidum.

Viuariũ locus, in quo uel aues uel piſces uel feræ cõtinẽtur, q̃ ad uictũ dũtaxat ptinẽt. Plini. Oſtrearũ uiuaria prim⁹ Sergius orata in Baiano inuenit. Idem leporariũ dĩ & roborariũ, ꝓprie tñ piſcinæ, ubi piſces cõtinẽtur, ſicut apiaria loca ĩ qbus aluei apũ tenent̃, q̃ meliſſones, & mellaria nominant̃.

Viuiradix uitis, q̃ cũ radice ſerit̃, quaſi uiuã radicẽ hñs, ad differentiã malleoli & talearũ. Pli. In arido ſolo ui uiradix quoq; fruſtra ſerit̃. Col. Sationis aũt duo ſunt genera, malleoli, uel uiuiradicis.

Viuipara dunt̃ ea q̃ animal pariũt, pe. cor.

Viuerra animal paruũ qdem, ſed magni uigoris, Muſtella ruſtica dicit̃. ut ait Strabo, ex Aphrica importata. His utunt̃ adoleſcẽtes ad extrahẽdas de parietũ nidis auiculas. Græce dicunt̃ γαλῆ. Ariſtoteles lib. ix. de aĩalibus. In pordoſelena uia interiacet, cui⁹ ultra alterũ latus gignit̃ gale, citra alterũ gigni nõ poteſt. Plin. in Pordoſelena inſula uiã muſtellæ nõ trãſeũt. Eſt aliud muſtellaꝝ ſylueſtriũ gen⁹, q̃ longe domeſticis maiores ſunt, a græcis ictides uocant̃. Ariſt. Ictis ſylueſtris muſtellæ gen⁹ eſt, magnitudine melitenſis catelli, ſed pilo, facie albedine partis inferioris & morum aſtutia muſtellæ ſimile eſt, manſueſcit maiorẽ in modũ, officit aluearib⁹. Genitale ei⁹ oſſeũ eſt. Sed ſylueſtriũ quoque muſtellaꝝ duo gña ſũt, alteꝝ ſub uentre ruffeſcit martẽ appellãt. Mar. Venator capta marte ſupb⁹ adeſt. Alteꝝ cãdidi⁹, & uiuerra uocat̃. Pli. Magna ꝓpter uenãtũ eoꝝ uiuerris gratia eſt, ĩmittũt eas in ſpec⁹, q̃ ſunt multiformes in terra, vñ & nomẽ aniali, ſcilicet cuniculus. Vtrũq; genus græci γαλαϲ ἀγρίας, noſtri ſylueſtres muſtellas nũcupant.

Vix aduerbiũ ſignificat cũ ui, ac difficultate, & labore. Virg. lib. ii. Geor. Vix humiles apibus caſias roriq; miniſtrat. Teren. Vix retraxi filiũ ab amore ancillæ. Aliquãdo ad tempus. Virg. Vix e cõſpectu Siculæ telluris

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

in altũ Vela dabant læti.i.ſtatim.Idem.Et quos ſido/nia uix urbe reuelli.i.nuper.Aliquando ponit̃ pro nõ. Luca.Carcer uix carcere dignus.Ouidi. Vix Priamus tanti,totaq; Troia fuit.

Vix tandem ſignificat poſt multũ tẽporis. Cice. Appio Pul,Vix tandem legi literas dignas Appio. Virgilius. Vix tandem Ithaci magnis clamoribus actus Com/poſito rupit uocem.

Vlcus eſt recta & clauſa malignitas.Eſt em̃ ſanies cõcre ta intra cutem latitans,quæ ut propere abrupta cute erũpat emplaſtris ſupne alligatis ſolet cõfoueri.Vir/gili.li.iii.Georg.Quam ſi quis ferro potuit reſcindere ſummũ Vlceris os,alitur uitiũ,uiuitq; tegẽdo. Vuln⁹ uero eſt hians, patẽsq; aptura corpis ictu facta,ulcera capitis manantia ſunt,q̃ græci ἀχώρας uocant,impe/ritum uulgus reumam.Quidam hoc nomen aſpiran dum putant,quoniam a græco originem trahat. Illi enim ἕλκω helcos dicunt.

Vlcero,as.pe.cor.dilanio, & q̃ſi ulcus facio.Hinc exul/cero,ulcus dilanio.Col.li.viii.Fere aũt p æſtatẽ ſic mu ſcis aures canum exulcerant̃ ſæpe ut amittant,p trã/lationem ſignificat exaſpero,exacerbo.Cice.Ita mihi animũ exulcerauit.

Vlciſcor, eris ultus uindico,& iniuriã non impunitam relinquo.

Vlex,frutex roris marini ſimilis,aſper,aurũ retinẽs.

Vligo,penl.pro.terræ humor,ex ea nunq; recedẽs, unde uliginoſus ager,qui ſemp eſt humidus. Humidus qui aliqñ ſiccat̃.Var.Solum oportet eſſe eruderatũ,& pro cliuũ,ut euerri facile poſſit,ac fieri purum. Non enim ſola uligo lanam corrumpit ouiũ,ſed etiam ungulas ſcabras fieri cogit.

Vllus a.um.quaſi un⁹ aliq̃s.quod nomẽ nunq; affirma/tiue ponit̃. Neq; em̃ dicimus ,ullus homo currit, ſicut aliq̃s homo currit,ſed ponit̃ uel negatiue,ut nõ eſt ul/lus qui curat,uel interrogatiue,ut eſt ne ullus qui cu rat̃ uel ſubiũctiue,ut ſi ullus me uocauit,ſtatim ueniã Ab ullus fit cõpoſitũ nullus.

Vlna cubitus ſeu brachiũ,quantũ utriuſq; manus extẽ ſio. Vlna inquit Seruius in Bucol.proprie eſt ſpatium inquantũ utraq; extẽditur manus.Dicta ulna ἀπὸ τῶν ὠλενῶν, id eſt brachiis, licet Suet.unum cubitum ue lit eſſe tantũmodo.

Vlpicum,pe.cor.græci appellauere genus allii grandi⁹ inter pulmẽtaria ruris auctores Plini.& Col Quidã ul picũ uocant alliũ punicũ.Græci aũt ἀφόσκορδον appel lãt,lõge maioris uis q̃ alliũ.Plau.in Pe.Tu aũt plenior allii ulpici,q̃ romani remiges.Colu.Luna infra terrã ſit,qñ alliũ uel ulpicũ ſerimus,uel in tabulatũ reponi mus.Sic.n.neq; acerrimi ſaporis exiſtere neq; mãden tiũ halitus inodorare exiſtimant̃.

Vltra p̃poſitio eſt,cũ accuſatiuo deſeruit,& nõ niſi ſepa rata inuenit̃.Cuius elegãtiã oſtẽdit Salu.in Iug.Mau/riq; uanũ genus,ut alii aphricæ contendebant antipo das ultra Æthiopiã,cultu Perſaꝝ & iuſtos & egregios agere.Aduerbiũ eſt cũ ſine caſu ponit̃, ut aſſidue lego nihil ultra faciẽs.Et tũc ex ſe facit ulterior & ultimus Fit aũt ultra ab uls q̃ ueteres utebant̃,ſicut citra a cis.

Vltra famã.i.opinionẽ ſignificat perq̃ multũ,ſicut in/tra famã,quod eſt huic cõtrariũ.Quint.Hortẽſii ſcri/pta tantũ intra famã ſunt.

Vltimus,pe.cor.ab ultra,idẽ eſt quod poſtremus.Aliqñ etiã dicit̃ primus.Virg.li.viii.Tu ſanguinis ultim⁹ au ctor.Dictus ultimus,q; ultra omnia ſit,ſiue ante reſpi cias, ſiue retrõ interdum,

Vltro,ab ultra fit,& ſignificat ultra ſiue inſup.Virg. Et miſereſcim⁹ ultro.i.ultra id qđ rogauit p̃ſtitim⁹.Inter dũ ſignificat ſine reqſitiõe,ut ultro ad te ueni.i.nõ re/quiſit⁹,ſed ſpõte ueni.Interdũ praue ac peruerſe,ſeu uer ſa uice,aut prior.Terẽ.in Adel.Niſi me in illo credidi ſti eſſe hominũ numero q; ita ſibi putant fieri iniuriã ultro ſi q̃ fecere ipi expoſtulãt,& ultro accuſant.

Vltro citroq; ſignificat id qđ uulgo dicit̃ huc & illuc,& tã in factis q̃ in dictis dicit̃.Quin.Iuuenis ſicut ſolet ul tro citroq; cõmeare.Cic.Multisq; uerbis ultro citroq; habitis,ille nobis cõſumptus eſt dies.Quidã in hac ſi/gnificatiõe utunt̃ ſurſum & deorſum.Terẽ.Sex ego te totos Parmeno hos mẽſes q̃tũ reddã,ne ſurſum deor ſumue curſites.Tractũ ab Athenis,cui⁹ portus in imo urbs uero in editiore loco ſita eſt.

Vltroneus,a.ũ.idẽ quod ſpõtane⁹, Hiero.in Exo. Ab ho mine qui offert ultrone⁹ accipietis eas.

Vlubræ ciuitas in Italia.Horat. Eſt ulubris animus ſi te non deficit æquus.

Vlula,pe.cor.auis a fletu denoĩata,hoc eſt ἀπὸ τοῦ ὀλολύ/ζειν qđ eſt ululare & flere. Vir.Certẽt & cygnis ululæ.

Vlyſſes fuit fili⁹ Laertæ regis Ithaces,vñ & Laerti⁹ cog noĩatus eſt,& Ithac⁹ ab Ithaca inſula in q̃ regnauit. Et Dulichius ab inſula dũlichia,q̃ in illi⁹ regno habe bat̃.Similiter & naritius,a naritio. Et eſt q̃q; ſecũdæ declinatiõis ſicut & Achilles. Virg.Et terrã altricẽ ſæ/ui execramur Vlyſſi.

Vlysbona,ciuitas in Hiſpania,ab Vlyſſe cõdita.Sunt tñ qui p̃cipiant & vlixem,& vlixbonã ſcribi p x.ſed tales græcas literas ignorãt.

Vmbo media pars clypei eminentior,licet quandoq; p toto clypeo ponatur. Liuius. Gallum umbone ictum deturbat.Stat.Iam clypeus clypeis umbone repellitur umbo ciuilibus bellis.

Vmbilicus,pe.pro.dicit̃ quicquid in aliqua re eſt medi um.vnde de libro quoq; umbilicum dici oſtendit Ca tullus. Relata carthæ regiæ noui libri noui umbili/ci lora rubra mẽbranæ.Et Pli. Vmbilicũ Italiæ circa lacũ reatinũ dixit.Suidas noſter.ὀμφαλὸς τόπος ἐν ὀμφαλῷ τοῦ βρέφους αἱ μαῖαι ἀποτέμνουσι καὶ αὐταὶ λὲ ὀμφαλὸν τόπον λέγουσι καὶ ὀμφάλιον ὁ ὀμφαλὸς ἀ/πὸλυσ. Dicit̃ & de die.Plaut. Dies ad umbilicũ.i.me/ridies eſt.Et i hac ſignificatiõe accipit̃,quia illuc tanq; ad centrũ libroꝝ mẽbra cõueniũt. Item umbilic⁹ di/citur ligamentũ inteſtinorũ,q; mediã fere uentris pla niciem obtinet,a cui⁹ ſimilitudine paruus circulus in terra deſcriptus ad cognoſcẽdos uentos umbilicus di/cit̃.Pli.Per huius mediã longitudinẽ duci ſarculo ſul/cum,uel cinere lineam,mediamq; circumſcribi circu lo paruo,qui uocatur umbilic⁹.Item parui ac rotũdi politiq; lapilli eadem rratione umbilici dicuntur.Cic.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Tũc duo excellẽtiſſimi uiri repueraſcere maxime ui debant,cũ ex urbe tanq̃ e uinculis ambulaſſent,& ad Caietã Laurentũq; cõchas,& umbilicos legere cõſue uiſſent. Item umbilici ornamẽta,& ueluti clauiculi q̃ dam,quibus libri ornant,& gẽmæ ligant. Mart. Quid ꝓdeſt mihi tã macer libellus Nullo craſſior ut ſit umbilico. Plin. Et alios cõuenit nõ oportere pforari, quo rũ ſit abſoluta bonitas,umbilicis ſtatim ex auro capita comphendẽtibus. Et poetæ frequẽter uſi ſunt,cũ ex actũ op⁹ ſignificarẽt,ut ad umbilicos ſe ueniſſe dicerent. Hora. in Epi. Promiſſum carmen iambos ad umbilicũ adducerẽ,quod exponit Porphyrio ad umbilicũ adducere, ꝓ finire & cõſumare opus poſuit Horat. quia in fine libri ex ligno aut oſſe umbilici ſolẽt poni In quẽ ſenſum & Mar. finẽ tertii clauſit. Ohe iam ſatis ohe libelle,iam quenim⁹ uſq; ad umbilicũ. Tu ꝓcedere adhuc, & ire quæris. Hinc umbilicatũ dicimus qđ umbilicos habet,uel quod ad umbilici ſimilitudinem factum eſt. Hui⁹ diminutiuũ eſt umbilicul⁹,quo nomine etiam dictum eſt genus oſtrei marini,q; in umbilici modum ſuauiter coeat.

Vmbilicatim aduerbiũ, ſignificat ꝑ umbilicos.

Vmbra,aer carẽs ſole,qđ fit alicui⁹ corpis obiectu,p̃ſertim nubiũ. Hiero. Vmbra fit ex lumine & corpe. Qui dã ἀπὸ τοῦ ὄμβρου,qđ eſt imber,umbrã appellatã exiſtimant,q; oẽs umbræ humidæ ſint. Vmbræ etiã dicunt q̃s faciũt pictores, ut imagines q̃ planæ ſunt,ſolidæ uideant,qđ dicũt adũbrare. Vmbræ etiã dicunt inferoꝝ imagines. Virg. Vmbraꝝ hic locus ſomni, noctisq; ſoporæ,Corpa uiua nefas ſtygia uectare carina.

Vmbella dimi. ab umbra,& umbella q̃ ponebat in theatris ad arcendũ ſolem. Item umbella quam manu tenent mulieres opponentes eam ſoli,ut facies non ledatur radiis ſolaribus. Iuue. En cui uiridem umbellã, cui ſuccina mittas.

Vmbracula,locus in quo eſt umbra. Var. li. i. de re ruſt. Prope areã faciũda umbracla,quo ſecedãt hoies i æſtu tẽpore meridiano. Et apud Eſaiã. Derelinquet filia Sion,ut umbraculũ in uinea,& ſicut tuguriũ in cucumerario. Vmbraculũ qđ facit umbrã,& a ſole defendit, ſeu quod ponit ꝓ umbra,ut ſũt aulæa,lintea, cortina, frondes. Var. lib. ii. Q. Catulus primus ſpectantiũ cõſeſſum uelox umbraculis texit.

Vmbro,as. tegẽdo umbram facio,cui⁹ cõpoſita magis ſunt in uſu,ſcilicet,adũbro,inũbro,& obũbro. Col. lib. v. Dũ incremẽto ſuo uites inũbrent. Et in Euange. Et uirtus altiſſimi obũbrabit tibi. Augu. Adũbrato myſterio Helias loquit. Aliquãdo ponit pro defendo, tractum ab arboribus.

Vmbro nomẽ fluuii Inſubriæ nauigabilis, qui & Lamber a Plinio dicit.

Vmbratic⁹,a.um,quod eſt ex umbra, ſeu ad ſimilitudinẽ umbræ. Aug. li. ii. cõfeſ. Nõ ſaltẽ ut eſt q̃dam defectura ſpecies & umbratica uitiis fallẽtibus. Aliq̃ umbraticus dicit qui in umbra uitã agit,nõ ut milites & ruſtici in ſole. Vñ a Plauto umbratic⁹ trapezita dict⁹ eſt q; in umbra ſub tecto uitã agit ocioſam. Artes quoque & negotia umbratica nominant in qbus ꝑ deſidiã in umbra elãgueſcimus.

Vmbratile,pe. cor. qđ umbratũ eſt,ut uita umbratilis, q̃ umbra atq; opaco marceſcit,ſeu i umbra & ocio domeſtico degit. Studioſi uitã umbratilẽ colũt,quos libri docẽt in umbra & ocio,ut inqt Cic. ꝓ Cor. Bal. Itẽ pro murena. Cedat inqt ſtilus gladio,umbra ſoli. Res etiam umbratiles dicunt q̃ fiunt ꝓ inuolucra,& inanitatẽ,qualis umbra eſt.

Vmbria regio Italiæ,quã Pli. in ſexta regione collocat, ἀπὸ τοῦ ὄμβρου,hoc ẽ ab imbre,q; Vmbri a græcis q̃ſi umbrii dicant,& oim Italiæ populoꝝ antiqſſimi inũdationem terraꝝ imbrib⁹ ſupfuiſſe credant. Vel dicta ẽ umbria ab umbra,q; ea regio ꝓpter altitudinẽ montiũ & uicinitatẽ Apẽnini umbroſa ſit. Luc. li. ii. Iusq; ſui pulſo iã pdidit umbria thermo. Incipit umbria ab Apẽnino,& ultra ac uſq; ad ſinũ adriaticũ extẽdit, multis p̃clara uetuſtiſſimis oppidis. Sed i primis Sentino,& fano fortunæ. In ea etiã ſũt Spoletũ,a quo nũc ea regio ducat⁹ ſpoletan⁹ dicit. Nurſia,Reate,Ameria. Tiphernũ,Fulgineũ,Nuceria,Aſſiſia. Tudertũ,narnia. Trecẽta umbroꝝ oppida Tuſci debellaſſe repiunt.

Vmber,a.um. poſſeſſiuũ eſt ab Vmbria.

V ante N

Vna aduerbiũ acuit in fine,ad differentiã ablatiui noſis un⁹,& ſignificat ſimul. Aliq̃n etiã in oſone ponit ꝓ genita,& habet q̃ſi eandẽ uim. quã habet tũ,& cũ. Cic. una & id qđ facio,pbauit,una & i hac cauſa ꝓfecto nemine ꝓponendũ mihi eſſe exiſtimabit.

Vncus,fuſtis ab imo latere icuru⁹,ac ſeſe retorq̃ns,quo inſtrumẽto puniebant dãnati. Impactus ſeianus ducit unco,hui⁹ dimi. eſt uncinus.

Vncus,a.um. incuruus,cuius cõpoſita ſunt aduncus,& redũcus. quæ duo Plini. lib. x. cõplexus eſt dicẽs. Et acuta uolucribus roſtra, eadem rapto uiuentibus adũca, collecto,recta,herbas ruentibus,limũq; reduncа,ut ſuum generi. Hinc fiunt adũco,as. & inũco. Augu. in expoſiti. Pſal. Pars noſtri eius ſuperior quæ ſupra partẽ inferiorem aduncatur.

Vncinus,pe. pro. diminutiuũ eſt ab unc⁹ pro fuſte.

Vncinatus,uncinis armatus. Cicero. Nec ut alæ aſperis lenibus armatis, uncinatisq; compluſculis concreta hæc eſſe dicat.

Vncia dicta eſt,q; una ſit ex duodecim partibus aſſis,& cõtinet. xxiiii. ſcrupulos,& octo drachmæ reddunt unciã,& romana libra cõſtat. xii. unciis. A quo ſemiuncia,duæ ſextulæ,tertia pars unciæ. i. ſcrypuli octo ſicilic⁹ ſcrypuli ſex ſextula ſcrypuli q̃tuor. Eſt etiã uncia mẽſuræ genus exiguæ,unde & dimi. unciola. Iuue. Vnciolã proculei⁹ habet,ſed gillo deuncẽ,partes q; ſq; ſuas ad mẽſurã inguis hæres. Vñ qncuncẽ uocam⁹ uaſculũ qnq; unciarũ capax. Mar. Quincũces puto poſt decẽ pactas. De aliis aſſis partib⁹ uide in dictiõe As.

Vnciariũ ab uncia deriuat,a quo ſemiunciariũ. Liui. li. vii. Semiunciarium tantũ ex unciario factũ fœnus & in penſiones æquas triennii.

Vnciola cũ accentu in antepe. diminu. ab uncia.

Vnda proprie pars aquæ i ſe collecta,& in unã partẽ tẽdens,dicta q; ſit una,& i ſe coacta. Aliq̃n ponit ꝓ aqua ut pars ꝓ toto. Ouid. Et terris miſcuit undas. Huius diminutiuum eſt undula.

Vndoſus,a.ũ. qđ abũdat undis. ut mare undoſum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Vndisonus,a.ũ,pe.cor.qđ undis ſtrepit, unde mare undiſonũ dicit,qđ fluctuãdo ſonitũ reddat.

Vndiuom⁹,a.ũ.pe.cor.quod undas.i. aquas uomit. Vnda eñ quandoq; p aqua ponitur.

Vndatim aduerbiũ ſignificat fluctuatim,uel ad undarum ſimilitudinem.

Vndo,das,fluctuo,undas facio,a quo fiũt cõpoſita abũdo.exundo,inundo,& redundo,de quibus ſupra in dictione abundo dictũ eſt.

Vndabundum mare apud Gellium dicitur abunde undas faciens.

Vndulata ueſtis,q̃ fit ex hyrcoy & caprarũ pilis potius q̃ lanis,q; ad undarũ ſimilitudinẽ picta ſit. Nam & cymatilis ueſtis a fluctu dicit,ut apud Plautũ & Ouidiũ. Dicebanť uero & undones q̃dam cilicii,forteq; ab undis,quales modo in his textis uidem⁹,quæ tanquam ἀπὸ τοῦ συμβάλλω συμβαλωτὰ omnes appellamus ceu origine ab illo ueſtiũ genere accepta,de q̃bus Plin⁹ ita ſcribit. Lanæ & p ſe coactæ ueſtẽ faciũt. Erit ergo ſymballoton quaſi συμβλητόν,hoc eſt coacti p ſe uelleris implexu poti⁹ q̃ textu conditũ. De undone Hiero. quoq; meminit. Var.de uita pa. A q̃buſdã dĩ eſſe Fortunæ uirginis,ab eo q; duab⁹ undulatis togis eſt optũ ,pinde ut reges noſtri,& undulatas p̃textatas togas ſoliti ſint habere. Noni⁹ Var.inqt undulatũ noue ,p puro poſuit,ita fit ut undulata ueſtis aliud genus ſit forſe q̃ cymatilis,a fluctu dicta.

Vndones,Vide in dictiõe undulata.

Vnde aduerbiũ,quaſi de quo uno loco,unde uenis. Interdũ ſignificat a quo. Virg.Genus unde latinũ. Interdũ ponit ,p ad quid.Teren.in Heauton.Vnde petit aurum,unde mihi lapidẽ,quorſum eſt opus unde ſagittas? Inquit Horatius.Hic uenuſte deeſt putas,uel dicas mihi eſſe.Quintil. Vnde hunc illi animũ,& alibi. Vnde tantum uiro cœco.

Vndeunde, ſignificat undecunque; da qual parte uoglia cheſia.

Vnde uis,& undelibet, ſignificant ex uno quouis loco, ſic undecunq;.

Vndeuiginti,uno dẽpto de uiginti,qđ eſt decẽ & nouẽ. a quo undeuigeſim⁹. Sic undetriginta,undetrigeſim⁹ undecẽteſimus,undemilleſimus.

Vndiq; laterum,id eſt ab omni latere, ab omni parte. Sic ubiq; gentium.

Vngo,is.xi.ctũ,& unguo,is.gui.ctũ.ſm Priſc.quaſi unũ ago. Vngẽdo eñ copulat,atq; unit caro,a quo fiũt cõpoſita,Inũgo,& pungo.

Vnguentũ,qđ & ungentũ dicit,nõ eſt illa tenax cõpoſitio,qua chirurgi utunť ad uulnera curanda,ſed cõmixtio diuerſoy odoy,addito oleo aut balſamo ad ungẽda corpa delitiaę,& luxuriæ cauſa inuẽta. Vñ in cãticis. Odor unguẽtoy ſup oĩa aromata, Plaut. Nõ poſſunt oẽs olere unguẽta exotica. Põpo.tũ Iuriſcõ.ſcribit unguẽta eſſe,quæ uoluptatis & ualitudinis cauſa comparanť. Sed hæc magis medicamẽta dicunť. Serui. ait hoc nomẽ ungentũ nõ recipere u,ſicut nec ungo,unguen uero u.habere.

Vnguen idẽ qđ unguentũ,& accipit ,p oñi eo qđ ſuccũ habet,ex quo aliqd ungi põt. Plin. Epiphoras bubulo ſeuo cũ oleo cocto allinũt. Ceruini cornu cinis ſcabri cies eodẽ unguine ſanat. Sũt q̃ dicunt unguẽ ab uncto deduci,& eſſe unctũ pingue in ſuis dorſo,ſiue axungiã uel ſeuũ,Palla. Sumes tantundẽ unguinis,qđ uocam⁹ axungiã uel ſeuũ. Perſi. Fœniſecæ craſſo uiciarunt unguine pultes.

Vnguẽtarius,q unguẽta cõficit,ac uẽdit,q̃ a græcis myropola dicit,Hiero.in Exo. Facies unguentũ compoſitũ opere unguentarii.

Vnctũ ſignificat illud pingue,qđ in porci dorſo molli⁹ eſt. Col.li.ii. Frigoris fométa adhibenť, capite & ſpina tepẽti adipe uel uncto linunť. Perſi. adiectiue poſuit, uncta uixiſſe patella ſemper.

Vnguis maſc.ge.ab unguo,is.q; polit⁹ & trãſlucidus ſit, & q̃ſi unctus,& eſt ,pprie eoy animaliũ,q̃ digitos habẽt ſeparatos,ut ſunt hoĩes,ſimiæ,aues. Plin. Vngues ſimiæ imbricati ſunt,hoĩbus lati,rapacib⁹ unci,cæteris recti,ut canibus,,pter eũ q̃ a crure pleriſq; depẽdet. Idẽ de aquila. Vngues quoq; huic generi inuertunť.

Vnguis morbus eſt oculorũ,quem græci pterygiũ uocant,de quo ſupra.

Vngula ab unguis, denominatiuũ eſt,nõ diminutiuũ, q̃uis formã diminutiuã habeat,& dicit de his q̃ digitis carent. Pli.in quadrupedibus ſolidas habent ungulas q̃ nõ ſunt cornigera. Idẽ. Oñia digitos habẽt q̃ pedes,excepto elephãto. Huic eñ informes numero q̃dẽ quinq;,ſed indiuiſi,ac leniter diſcreti,ungulisq; non unguibus ſimiles. Oui,quoq; idẽ fecit,dũ Io deſcripſit e bouis effigie in primã formã redeuntẽ, ungulaq; in quinos delapſa abſumit unguis. Oĩbus ungulis ,puerbiale eſt,qđ ſignificat oĩbus uiribus,manuũq; pedũq; & conatu toti⁹ corpis,ut etiã ungues,q ſunt in extremitate collocati intẽdanť,quos Pli. exiſtimat eſſe ſũmas neruoy clauſulas. Cic.li.ii.Tuſc. Toto corpe atq; oĩbus ungulis ut dĩ cõtentiõis uocis aſſeruiũt. Inueniť tñ qñq; ungula dimi,ſicut & unguicula. Plau.in Pſeu. Hoc febrim tibi eſſe,quia nõ licet hoc inuicẽ ungulas Quandoq; etiã de aquilis & miluis dicit,Plau.in Pſeu. Niſi miluinis aut aquilinis ungulis.

Vnguicula,diminutiuũ eſt ab unguis,de his tñ dicit q̃ ungues habẽt. Vnde a teneris unguiculis dicimus,pro eo quod eſt ab infantia,ab ineunte ætate,a pueris,ab incunabulis. Cic. Len. Sed p̃ſta teip̃m qui mihi a tener is unguiculis es cognitus.

Vngulanos Cato uocauit,q magnos ungues habẽt,ac ſcabros,q̃ſi ungulis ſimiliores q̃ unguibus.

Vngulũ,annulũ ſignificat,quod ideo quidã appellatũ putãt,q; ſicut in digito unguis carne,ita in illo gẽma uel ſignũ aliquod auro claudit.

Vngulata ueſtis,ab ungulis,hoc eſt ab annulis. Vngulũ eñ Oſcoy lingua(ut ait Feſt.) priſcorũ uocabať,uel etiã dici poteſt ab unguibus.

Vnus,numeri principiũ eſt. Ouid. Vnus erat toto naturæ uultus in orbe Quẽ dixere chaos. Aliquãdo dicit ſolus. Plau. Vnus tũ domi erã,& fores erãt clauſæ. In qua ſignificatiõe q̃ñq; gtõ iungit. Pli. Accipẽſer unus oĩm ſquamis ad os uerſis,cõtra aquã natando meat. Aliq̃ accipit ,p primo. Vir. Cadit & Ripheus iuſtiſſim⁹ unus Qui fuit in teucris. Sciendũ auctore Hiero. ad Dama. q; unus eſt numeri,cũ dicim⁹,un⁹ homo,unus equus. Vbi aũt alius uel terti⁹ nõ poteſt iũgi,unus ſi dicatur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

nō numeri,ſed uniuerſitatis eſt nomen,ut ſi dicamus unū ſolem,hic unꝰ ita dicit̃,ut alius uel tertiꝰ addi nō poſſit. Vnus eſt em̃ ſol,multo magis deꝰ,cū unus dicit̃ nō numeri,ſed uniuerſitatis uocabulo nūcupat̃.i.qui ꝓpterea unus dicit̃,q̄ alius nō ſit.

Vnus & alter ſignificat duos,ſicut alter & tertius. Taci/tus. Sed & alter & tertius dies contatione coæternum abſumitur.

Vnicus ſingularis,ut Phœnix eſt unica auis. Hinc fit ad uerbiū unice,ſingulariter,ut dilexi te unice.

Vnuſquiſpiam,aliquis unus.

Vnuſquiſq̄ dictio uniuerſalis.

Vnuſqlibet & unuſquiuis,idē ſignificāt qd̄ quilibet oñi loco,ex omni parte,ex omni regione.

Vnanimis & unanimꝰ utroq̄ modo dicitur,pro eo qui unius animi eſt,& unius ſentētiæ cum altero,unde & unanimem conſenſum dicimus,cū amicorum cōcor dia eſt,hinc unanimitas.

Vnicaulis herba,quæ unum caulem habet,nec in ra/mos ſpargitur.

Vnicolor,pe.cor.unius coloris.

Vnicornis,gene.maſc.ſiue unicornius,& unicorniū de clinari pōt ꝑ anīali,qd̄ unicū in frōte cornu longū ge rit,qd̄ ad ſaxa limat,& cū ipſo ꝑforat elephātem,græ/ce monoceros dicit̃. Hoc anīal,ut Albertus inquit,eſt moderatæ quātitatis buxei coloris,& fiſſæ in duo un/gulæ pedis,in deſertis habitans.

Vnicuba,pe.cor.mulier q̄ uno tm̄ uiro cōcūbit. Hiero. Negāt anteq̄ religio noſtra fulgeret in mundo,unicu bas ſemp habuiſſe inter matronas decus.

Vnigenitus filiꝰ qui unicus eſt,q̄ſi ſolus genitus,nec fra trē ullū habuit,aut ſororē.

Vnioculus,q & monoculꝰ,q unū tm̄ habet oculū. Plau. Vniocule ſalue. Græci monophthalmū dicūt.

Vniuira,pe.cor.q̄ unum duntaxat uirū cōiugē habuit. Hiero. Vniuira Anna inducitur ſenipq̄ ieiunās.

Vniuerſus,quaſi omnis ad unū uerſus.i.ſine aliqua ex/ceptione,& in ſingulari quidē idem eſt quod totus,ut uniuerſus ager,unuerſus exercitꝰ. In plurali ſignificat omnes cōiunctim. Nam ſi dicimus ſibi omnes domi/ciliū cōſtituerunt,intelligit̃ domiciliū ſibi unūquēq̄ conſtituiſſe. Si uero dicimus uniuerſi ſibi domicilium conſtituerūt,ſignificat̃ omnes ſimul unū ſibi ꝑ omni bus domiciliū feciſſe. Hinc fit in uniuerſum,quod ſi/gnificat uniuerſaliter.

Vniuerſale, quod ad uniuerſos pertinet, uniuerſalitas, generalitas.

Vniuocū,pe.cor.cuius & nomen cōmune eſt,& eadem ſubſtātiæ ratio,quod græce ſynonymū dicit̃,ſicut æq/uocū,cuius nomē tm̄ cōmune eſt,ſed ſubſtātiæ diuer ſa ratio,& a græcis homonymon appellatur,homo & equus uniuoca ſunt, qa ſub uno anīali nomīe com prehendunt̃, & eadē eſt utriuſq̄ ſubſtātia,homo uerus & homo pictus æquiuoca ſunt,quia de utroq̄ animal ꝑdicat̃,ſed ſubſtantia eorū diuerſa eſt. Grammatici di cunt homonyma eſſe,quæ uoce,ſed nō ſignificatione cōueniunt,ut neposē filius filii,uel luxurioſus. Syno/nyma q̄ nō uoce,ſed ſignificatiōe conueniūt,ut enſis, & gladiꝰ. Hinc uniuoco,as.pe.cor.& uniuoce.

Vnedo,fructus arboris ſimilis terreſtribus fragis,& ar/bor ipſa etiā unedo dicit̃,folio citro ſimilis, fruticoſa, pomū inhonorū eſt. Ideoq̄ unedo dī,q̄ unū tm̄ mādi poſſit.

Græci comarū uocāt,latini arbutū.

Vnio,is.iui.itū.cōiungo.q̄ſi unum facio,unde uniti ani mi,qui ſunt unius uolūtatis,

Vnio,onis.modo cōcordiā ſignificat. Aug. Nā hoc fieri poſſe in tanta animoꝝ unione quis dubitet,mō mar/garitā,q̄ in cōchis nulli duo repiant̃ indiſcreti,inquit Plini. Dos omnis unionū eſt in cādore, magnitudine, orbe,leuore & pondere.

Vnni populi poſt Scythas,q caſpiū accolūt,quos Simo cratus hiſtoricus a Perſis uocari Turcos exiſtimat ad orientem uernum ſpectantes. Plini.lib.vi.eos Thuri/nos uocat.

Vnquam aduerbiū,ſignificat aliquo tēpore, quaſi uno quouis tempore,a quo nunq̄.

D ante O

Voces ꝓprie animatoꝝ ſunt,cæteri uero ſtrepitus ſine anima ſoni dici poſſunt,uoces nō poſſunt, fit aūt uox ἀπὸ τοῦ βοάω qd̄ eſt uoco. Sic aūt diffinit̃ uox a phis, q̄ ſit ꝓlatio ex ore ſm cogitationem.

Vocula,penul.cor.diminu.,parua uox. Cice. ad Q. Fra/trem. Quanto molliores ſunt & delicatiores in cantu flexiones,ac falſæ uoculæ,q̄ certæ & ſeueræ. Interdum ponit̃ ꝓ detractiōe. Idem Mar. Cælio. Si incurrit hæc noſtra laurus,non ſolū in oculos,ſed iam etiam in uo culas maliuolorum.

Vocabulū dicit̃,quo res ſingulæ nominant̃.

Vocalis,& hoc uocale,quod eſt ſonoꝝ & ſummæ uocis. Plinīꝰ lib.xviii. Ranæ quoq̄ ultra ſolitū uocales, ſunt ſigna tempeſtatis. Vnde uocales literæ dictæ,quia per ſe uoces faciunt,& ſine his literalis uox proferri nō po teſt. Fiunt aūt a uoce & gutture conſonātes lingua & labiis proferunt̃. Hinc ſemiuocales,quæ quaſi dimidi atum uocaliū ſonum habent. Sciendum eſt,q̄ quan/do dictio finit in uocalem,quamuis longam,ſi ſequēs incipiat a uocali,illa finalis breuis eſt.,ut Ilio alto. Vo calis etiam dicitur qui uoce utitur,& proferre uerba poteſt,puta cum quis mutus fuiſſet, poſtea loquatur. Vale.lib.i.Echedes Samius athleta mutus cum ei ui/ctoriæ titulus & præmiū eriperet̃,indignatione accen ſus, uocalis euaſit.

Vocalitas cōſonātia,quā græci euphoniā uocāt.

Vocifero ſignificat cum dolore ſiue indignatione ma/iorem uocem emitto. Interdum ſine effectu uehemē ter exclamo.

Voco,cas clamo,ut uoca operatores. Item uocare ap/pellare. Lact.li.iii. Qd̄ ſi deū naturā uocāt,quæ puerſi/tas naturā potius q̄ deum nominare. Itē Inuitare, uñ uocatores dicti ſunt qbus inuitādi datū eſt negociū, ſiue qui per ſe uocāt ad cœnas. Plini. Inuitatꝰ ad regis cœnā uenit,indignātiq̄ Ptolemæo,ac uocatores ſuos oſtendenti ut diceret,a quo eorum inuitatus eſſet,ille arrepto e foculo carbone extincto imaginem in pa/riete deliniauit. Item poſcere ſeu uēdere. Iuue. Bis qn genta dedit tanti uocat ille pudicam. Item denūtiare Virgi.li.i.Georg. Tum cornix pluuiā uocat improba uoce. Huius cōpoſita ſunt Aduoco,auoco,cōuoco, cō grego,in unū uoco. Cice.i.lib.Tuſc. Qui diſſipatos ho

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

mines cõgregauit,& ad ſocietatẽ uitæ cõuocauit. Cir cũuoco undecunq; uoco,deuoco,euoco, inuoco, ,puo co,puoco,qd̃ eſt omnes uoco,reuoco,retrouoco,& ſe uoco,q̃ habent penul.correp.

Vocito,as.pe.cor.frequẽter uoco. Plaut. in Cap. Pecniũ uocitatus eſt,poſt uos indidiſtis tindaro.

Vocatiuus caſus dictus eſt,q̃ per eũ uocamus.

Vogiſonus,ſiue uigiſolus,lacus in Patauino agro.

Volo,as,ppriũ eſt alas habentiũ,ut uolat ille p aera magnũ remigio alarũ. Tranſferẽ etiam ad alia q̃ celeriter currũt,ut nauis uolat,fama uolat,& huiuſmodi,p celeriter uadit. Terenti. Ne fruſtra illic expectet uola. Hinc ueliuolũ mare dicit̃. Eius cõpoſita ſunt aduolo, quod eſt iuxta uel aliquo uolo. Pli.lib.x. In agrũ uolaterani palumbiũ uis e mari quotannis aduolat. Auolo,alio uolo,circũuolo. Idem in eodem. Nec unq̃ tam lõgo naues,tanq; cõtinuo curſu recedũt a terra, ut nõ circũuolitent eas apodes. Deuolo deorſum uolo. Euolo extra uel in altũ uolo. Vnde p trãſlationẽ Cice. Lentulo. Quia altius me euolare uoluerunt. Inuolo,inter uolo,obuolo,cõtrauolo,puolo, celeriter uolo,,puolo, anteuolo,puolo,,pcul uolo.reuolo,rurſus uolo,reuertor. Gel. Vbi ſatis ſæuierat coruus,reuolabat in galeã tribuni. Subuolo latẽter uolo. Col.lib.ix. Pulli facilius ſub matribus pingueſcũt,ſi iã firmis prius q̃ ſubuolent paucas ſubtrahas pinnas,& obteras crura,& uno loco q̃ſcãt. ſupuolo & trãſuolo,q̃ habẽt pe.cor.

Volito,as.frequenter uolo. Plinius. Super aquas aſſidue uolitant. Ponitur & pro diſcurro. Cicero. Qui per forum uolitant.

Volatus,us.ipſa uolatio & uolandi actus.

Volatile.pe.cor.quaſi uolans,ut anima uolatilis,& uolucres uolãtilia dicunt̃,quia uolãt.

Volaticus,a.um.quod uolat & cito tranſit. Augu.lib.v. confeſ. Turpes ſunt tales,& fornicant̃ abs te amando uolatica ludibria.

Volatura,idẽ qd̃ uolatus. Var. in prima uolatura,cũ ueniũt morant̃ dies paucos reqeſcendi cauſa.

Volucris,pe.cor.oñe id qd̃ uolat,nõ ſolũ aues,ſed apes quoq; ueſpæ,tabani,& reliqua hmõi. Hiero. contra Ioui. Quis noſtrũ leonẽ,quis uiperã,quis uolucrẽ,quis ciconiã,quis miluũ,quis reptãtes in littore uermiculos unq̃ comederit. Aliquando capit̃ pro iis quæ uolant, ſicut inuolucris pro iis quæ nõ poſſunt uolare. Gelli. Pulli etiã tũc inuolucres erant,id eſt, plumabant iam, ſed uolare nondũ poterant.

Volucer adiectiuũ ponit̃ pro celeri. Mar. Et uolucrẽ lõgo porrexit uulnere pardum.

Volucra,gen9 anĩalis,quod p̃dit teneros pampinos. Col.li.iii. Rectius tamẽ ut q̃dam putãt dicit̃ uoluola. Vide in dictiõe Cõuoluolus.

Volo,is, a uolo,las. q̃ anim9 in quo uelle eſt talis ſit,ut pũcto tẽporis q̃uolet quo uult. Hinc uolũtas & uolentia. Cõpoſita ſunt nolo,malo,& q̃uolo.

Volũtas, ut Aug.li.de libero arbitrio ait. eſt qua appetimus recte honeſteq; uiuere,& ad ſummã ſapientiam puenire. Hinc uolũtarius,a um. qd̃ fit ſponte. Aug. Voluntariũ bellũ indicit paſſionibus. Hinc aduerbiũ uolũtarie,ut uoluntarie ſacrificabo tibi.

Volẽtia,idẽ quod uolũtas,q̃ quid cũ ratione deſiderat. Sal.tũ uolentia plebi,p placẽtia plebi ſcripſit,hoc eſt, quæ plebs uellet. A uolẽtia fiũt beneuolẽtia, maliuolẽtia,p amore & odio,quaſi bona & mala uolũtas. Beni uolus & maliuolus.

Volones dicti ſunt ſerui,qui in bello punico cum deeſſent qui ſcriberentur,pro dominis pugnaturos ſe polliciti, in ciuitatem recepti ſunt, & uolones appellati, quia hoc ſponte uoluerunt.

Voluptas eſt elata p̃ter modũ lætitia,opinione p̃ſentis alicui9 boni,vñ quicq̃d cũ delectatiõe animũ demulcet,uoluptas dicit̃,q; id maxime uelimus. Referturq; ad animũ & ad corpus,q̃uis nõnulli inſimulent ſolius corpis eſſe,ac turpẽ. Sed de honeſta ſcribit̃ in Pſal. Torrẽte uoluptatis tuæ potabis eos. De turpi Cic. Diuinus Plato eſcã maloz appellat uoluptatẽ. Hæc cõmunis cum beluis & hominibus, & honeſti cum non habet, & ſatietatẽ affert,& nimia nocet,& proceſſu minuitur ætatis,& multis nõ contingit.

Voluptuoſus, habitationem & uehementiã ſignificat, & affectiõem, ut uoluptuoſus homo,qui perquã amat uoluptatem,uoluptuoſa res,quæ in ſe habet uoluptatem,& plena uoluptatis,& quæ uoluptate afficiat,ille recipit,hæc recipitur.

Volupe delectabile. Plau. in Amphi. Nam quia uos trã quillos uideo,gaudio,& uolupe eſt mihi. Alioquin pro uoluptate ponitur.

Voluptuarius,a.um. quod uoluptatem affert,uel quod uoluptati ſeruit. Auguſt.li.x.confeſ. Et ſæpe incertum fit utrum adhuc neceſſaria corporis cura ſubſidiũ petat,an uoluptuaria cupiditatis fallacia miniſteriũ ſuppetat. Voluptuarius homo,qui ſe uoluptati dat. Plau. in Mene. Voluptuarii atq; potatores maximi,tum ſycophantæ,& palpatores plurimi.

Voluptabile gratum,uoluptuoſum. Plau. Voluptabile mihi cũ aduẽtu tuo tuliſti.

Voluptia,uoluptatis dea habita eſt.

Vola,media pars manus ſiue pedis,a quo uolo,as. quod ſignificat uolas. i. pedes moueo. Vir.li.vi. Ille tantũ p̃dire uolãdo,nam ad pedũ uolas retulit,ad manus retulit Terẽ. Vix me contineo quin inuolem in capillũ A uola fit compoſitum inuolo,quod eſt rapio,& ſufuror,& in uola abſcondo.

Volua,uide in dictione uulua.

Volema,penũl.pro.galli appellãt pyra bona & grandia, eo q̃ palmã impleant.

Voluo,is.ui duarũ ſyllabarũ uolutũ,notæ ſignificatiõis cuius cõpoſita ſunt aduoluo,p agglomero,cõuoluo, circumuoluo,deuoluo,euoluo,inuoluo,prouoluo,anteuoluo,ut prouolutus pedibus,reuoluo, explico, ſeu iterum uoluo.

Voluto,as.pe.pro.ſæpe uoluo,& aliquando mente uoluo,& cogitatione perquiro. Virg. Id quidem ago & tacitus Lycida mecum ipſe uoluto.

Volutabrum,penulti.producta,locus ubi ſues uolutantur. Virgili9 in Geor. Sæpe uolutabris pulſos ſylueſtribus apros Latratu terrebis agens. Hieroñ. Sus lota eſt uolutabro luti.

Volubilis,qui facile uoluitur.

Voluox uermis,qui & conuoluolus & inuoluolus dĩ.

Voluula uermis,a uoluendo, q̃ inuoluat ſe frondibus,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

easq; amputet. Hunc Plaut⁹ inuoluolũ. Cato Conuoluolũ, Græci Iulum nominant.

Volumen, pe. pro. a uoluẽdo, q̃ maiores noſtri in libris arborũ. i. codicibus ſcribebãt, & libellos illos, quo commodius cõplicabãt. Ideoq; uolumina appellata ſunt, libellis ſimiliora q̃ libris. Eſt eñ uolumẽ pars codicis, utputa Metamorphoſeos liber in quindecim uolumina ꝓpter amplitudinẽ diuiſi, q̃ſi in ſex minores libros, ut ſint uolumina aliquãto minora q̃ libri, igit̃ uolumen pars libri eſt, liber uero ꝓ toto codice & ꝓ uolumĩe accipitur. Inde dicim⁹ euoluere libros. i. aperire lectitandi gratia, q̃ſi rem cõplicatã explicare, ſicut reuelare, rẽ reuelatã detegere. Volumẽ etiã dicit̃ quicquid inuoluit̃. Valeri⁹ Maxi. li. ii. de ſerpẽte apud Bragadã inter fecto ſcribit, cõpluribus uoluminibus caudæ eliſis cũ telorũ iactu perforari nequiret, ad ultimũ baliſtarum tormentis procubuiſſe.

Volſella ſunt inſtrumenta ad pilos euellendos a corpore idonea.

Volutatim ſignificat iterũ atq; iterũ uoluẽdo.

Vomo, is. ui. itũ. eiicio, & ꝓprie de cibo dĩ, q̃uis ad alia trãſferat̃, inde uomitus. Huius cõpoſita ſunt Euomo, extrauomo, reuomo, retro uel rurſus uomo. Plini. lib. x. Simili modo auibus deuoratis ſolidis, contentione plurima, & cætera oſſa reuomũt.

Vomer & uomis, dictus q̃ terrã uomat.

Vomica, pe. cor. a uomẽdo, q̃ pus inde manet, uel q̃ qui habẽt id, ſaniẽ reiiciãt, nam eſt tumor excreſcens, ſiue groſſicies illa q̃ naſcit̃ in aliqua parte corpis, ſaniẽ frequẽter emittẽs. Serenus. Sũt odio, quos dira uomit natura tumores uomica qualis erit, uel idẽ ꝓxima quædã. Hinc Plaut⁹ nõ infeſtiuiter uomicã appellat crumenã nũmis refertã, atq; tumentẽ, cũ ait ĩ Perſa. Quid in hoc collo tibi tumet? reſpõdet, uomica eſt. Sumit̃ & pro receptaculo ex eadẽ ſimilitudine. Vnde apud Pliniũ lapis legit̃, uenis cuius uomica liquoris æterni argentũ uiuũ appellatur. Nonius. Caua, & uetuſtate obeſa uomicæ nominant̃.

Vopiſcus dĩ, qui ex duob⁹ cõceptis, uno abortu excluſo ad partũ legitimũ ducit̃. Quo noĩe dictus eſt hiſtoricus q̃dam, q̃ de impatoribus ſcripſit.

Voro, as. cibum non confectum deglutio. Hinc per trãſlationem uorare capitur pro auide ſumere. Vnde uoraces, guloſi, & uoracitas, guloſitas. Compoſita deuoro, de quo ſupra.

Vorago. pe. pro. barathrũ dicit̃, q̃ in eam cadentia non emergant, ſed deuorari uideant̃.

Vortex, uide in dictione Vertex.

Voueo, es. ui. tum. deo aliquid ſancte promitto. Liui⁹. In re trepida duodecim uouit ſalios, fanaq; pallori, & pauori. Hui⁹ compoſitum eſt Deuoueõ, quod eſt deſtino, unde & deuotum deſtinatum. Varro. Tu deuoto tibi animo utere.

Votum, ꝓmiſſio facta deo, ſed quia ea ualde deſideramus, q̃ uoto a deo poſcim⁹, fit, ut aliq̃ uotũ ꝓ uolũtate & deſiderio ſumat̃, unde uoti compotẽ dicimus eũ qui deſideriũ ſuũ aſſecutus eſt, & ꝓ uoto ſuccedere, id eſt pro deſiderio.

Votiuus, a, ũ. pe. pro, q̃d ex uoto dari ꝓmittit̃. Hora. Paſcitur in ueſtrũ reditum uotiua iuuẽca. Hinc ludi uotiui apud Liuiũ, uotiua uerba dicimus. quibus in facie dis uotis utimur, & uotiuas p̃ces, quibus aliq̃d cũ uoto poſcim⁹. Plini. lib. vii. Ludis ꝓ ſalute diui Auguſti uotiuis. Cice. in Ver. acti. ii. ludos uotiuos appellat, quos uouerat Hieroñ. Votiuũ tunc Chriſtianis erat, pro nomine dei gladio percuti. Aliquando uotiuum ſignificat quod uoto deſideratum eſt. Apul. li. vi. Tota ciuitas ad uotiuũ conſpectũ effundit̃.

Votitum ueteres dici uoluerunt religione aliqua prohibitum. Plaut⁹ in Aſina. Nolo illum habere cauſam & uotitam dicere.

Voto, as. a quo fit aliud frequẽtatiuũ uotito, as.

V ante P

Vpupa, auis criſtis a capite exeuntibus, galeata, in ſimo ſemper commorans,

V ante R

Vragus ab antiquis dictus eſt, quẽ orchũ dicim⁹, q̃ſi ab urgẽdo, q̃ is deus maxime nos urgeat.

Vrania. pe. cor. una ex muſis, & apud nos cæleſtis dicit̃. Ouid. li. v. Faſto. Excipit uranie fecere ſilentia cũctæ, οὐρανὸς eñ cælum dicitur, q̃ uiros eruditos in cælum tollit. Vranos uero dicit̃, quaſi oranos, ut inquit Ambro. lib. Hexame. ab ὁράω, q̃ ſit uiſui puiũ & minime denſum, ut eſt aqua & terra.

Vrbs, oppidũ muro cinctũ, ab uruo aratri curuatura, q̃ antiqui iunctis bobus, tauro & uacca, ethruſco ritu in cõdendis urbibus, interiore aratro circũagebãt ſulcũ intra quẽ urbẽ ædificarẽt, hoc faciebãt religiõis cauſa, die auſpicato, ut urbs foſſa muroq; munita eſſet, & locũ unde terrã fodiſſent uocabãt. Vir. li. iii. Geor. Apta dies legit̃, qua mœnia ſignet aratro. Quidã ab orbe urbẽ appellatã putãt, q̃ ſulcus in orbẽ duceret̃. nã ciuitates antiquæ in orbẽ fiebant, & ꝓprie Roma urbs dicta eſt ꝓ antonomaſiã, cũ cætera dicant̃ oppida. Eſt autẽ urbs mœnia ipa. Virg. Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni Carthago. Ciuitas coloni, qui ciues dicunt̃. Apul. Quod omnis ciuitas approbauit. Sed cõfundunt̃ q̃ñq; q̃ urbs ꝓ ciuitate ponit̃. Virgi. Inuadũt urbem ſomno, uinoq; ſepultã. Et ciuitas pro urbe. Sene. Cũ plærasq; ciuitates uiderimus terremotu fundit⁹ collapſas Ab urbe fit ſuburbiũ, & ſuburbanum. Vrbanus & urbicus, ſicut ab oppido oppidanus, & oppidicus & Vrbanicianus, & urbicarius.

Vrbicula, diminutiuũ parua urbs, q̃ citatella appellat̃.

Vrbicus, a. um. pe. cor. ea forma dicitur qua ab oppido oppidicus, & ſignificat quod ad urbem pertinet, ſicut ruſticus, a. um. quod ad rus. Gelli, Si quod aũt poſſet re medium eſſe, ut ne tam aſſidue dom⁹ Romæ arderẽt, uenũ hercle dediſſem res ruſticas & urbicas emiſſem. Sueto. in Aug. Vt feraciorem habilioremq; annonæ urbicæ redderet.

Vrbanus, a. um. idem quod urbicus, ut urbani mores, urbana curia, Aliquãdo urbanus dicitur cultus diſertus, facetus, hoc eſt qui in uerbis, & ſono, & uſu proprium quendam præ ſe fert urbis geſtum, & ſumptam ex conuerſatione doctorũ tacitã eruditionẽ. Quinti.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

li.vi. Vrbanus homo erit,cuius multa bene dicta reſpõ ſaq; erũt,& qui in ſermonibus, circulis,cõuiuiis, item in cõcionibus,omni deniq; loco ridicule commodeq; dicet,Et differt a dicaci,q; dicax eſt,cuius ſermo cum riſu aliquem inceſſit,ideo Demoſthenẽ urbanũ fuiſſe dicũt,dicacem negant. Quemadmodũ aũt urbanum & dicacem hominem dicimus,ita urbanũ & dicacem ſermonem. Vnde urbanitas & dicacitas,tam de orati one,q̃ de homine dicitur. Ab urbanus, ſuburbanum, & anteurbium,

Vrbanitas ut idem auctor ait,illa eſt in qua nihil abſo nũ,nihil agreſte,nihil incõditum, nihil pegrinũ,neq; ſenſu, neq; uerbis, neq; ore geſtu ue poſſit deꝓhendi.

Vrbanicani milites dicunt non tam qui urbani ſunt & romani q̃ qui ad urbem.

Vrbicaria procuratio a iureconſultis dicitur, quam ur banam intelligi uolunt.

Vrbare,aratro definire.

Vrbanatim,idẽ qd urbane.hoc eſt modeſte,eleganter. Põpo. Ego ruſticatim tangã,urbanatim neſcio.

Vrceus,ut Paul⁹ iurecõſul.ait,uas quo aqua in urnã in fundit,cui⁹ diminutiuũ eſt urceolus.

Vrgeo,ges.ſi.cogo,p̃mo,impello. Virg. Ima ſoluunt la tera atq; oculos ſtupor urget inertes. Et urgere inſiſte re. Lucil. Cede hoſtiũ gnato urgere inſtant perimus. Itẽ tegere. Virg. Qui ſaxo ſemp,atq; ingenti pondere teſtæ urgerent. Itẽ accelerare,ut apud eundẽ. Veſte te gens tibi quam noctes feſtina diesq; Vrgebam & te la curas ſolabar aniles.

Vrigo,uredo & uſtrigo,idem ſignificant,nã eſt pruritus libidinis,& tentigo ab urendo.

Vri boues agreſtes,quos uulg⁹ bubalos uocat, feri ſunt & ferocitate excellentes,cornua taurinis ſimilia,ut au ctor eſt Solinus,capaciſſima ſunt adeo,uti mẽſis uicẽ p̃beant poculoꝝ. Quin ẽt Albertus Magn⁹.li.xxiii.de animalibus ſcribit tantã eſſe uris in cornibus uaſtita tem ac robur, ut hominẽ cũ equo uentilẽt. Naſcunt in pyreneo monte poſito inter Galliã & hiſpaniã, in ſyl ua Hercynia Germaniæ,ut Cæſar & Plini⁹ teſtãtur,ſũt magnitudine paulo infra elephãtos,& ſpecie & colore & figura tauri. Neq; homini neq; feræ quam conſpexe rint parcunt. Dicti uri ἀπὸ τῶν ὀρέων. i. a mõtibus,quia in montibus eſſe conſueuerũt.

Vrina,a græco οὐρέω meio. a quo οὐρὸς urinã dicũt. lati ni lotiũ,a ſupino lotũ. Lo tñ ſyllaba p̃ter naturam pri mitiui corripit. Neq; ſolũ ꝓ excremẽto potus,ſed etiã pro generali ſpermate accipi ſolet. Plini.li.viii. Incon tinens aſinæ uterus genitalẽ urinã reddit,ni cogat in curſum uerberibus a coitu.

Vrino,as.ſiue urinor,pe. pro. quod eſt in aquam mer gi,& natando emergere. Nam & uruum ita flexũ de orſum eſt,ut redeat rurſum. Vrinare ergo,quaſi ad ſi militudinẽ urui nare,id eſt natare. Plini.lib.xi. Eadem eſt cauſa,quia ſub aqua diu ranæ & phocæ urinentur. Hinc urinatores apud Var. q̃ in aquã mergunt. Calli ſtratus Iuriſcõſul,appellat eos qui merces e mari ex trahunt,nauigii gratia iactatas. Hinc fit compoſitum Inurino. Colu.li.ix. Lacus piſcinaq; fiant,ut ſint quib⁹ inurinare poſſint aues.

Vrna ꝓprie uas aquarium ab urinãdo,dicta q̃ in aqua haurienda urinat,id eſt mergit atq; emergit. Cui⁹ di minutiuũ eſt urnula.

Vrinatores,qui ſub aquis natãt & mergunt.

Vrnarium menſa quadrata, q̃ urnas cum aqua poſi tas ibi potiſſimum haberent in culina. Hoc apud nos plurimi marmoreum faciunt foramine,per quod a qua effluat,relicto,ac ſuper id eſcaria uaſa epulis vn cta per ancillas lauantur. Eſt & urnarium balnei ab urna uaſe aquario.

Vro,is.uſſi,uſtũ.ardeo,qd & de frigore dicit. Nã & frigus urit. Luca. Vrebant montana niues. Virg. Aut boreæ penetrabile frigus adurat. Per trãſlationẽ ponit ꝓ cru ciari, Virg. Vrit atrox Iuno. Hui⁹ cõpoſita ſunt aduro quod eſt circũuro. Vig. Rapidiue potentia ſolis Acri or aut boreæ penetrabile frigus adurat. Deuro,exuro, cõburo,puro,ualde uro,a quo pruina. Inuro,quod eſt adhibito igni fingo.

Vredo,morbus herbarum,fruticũ,arborumq;,qui in ui tibus etiam carbunculus dicitur,& in cæteris rubigo, ſata,plantas,arboresq; adurens. Interdum uredo ſigni ficat incendium ac pruritum. Plinius de urtica piſce, hoc tactu uredinem excitat. Vredo etiã capitur pro pruritu libidinis.

Vropygiũ & orropygiũ é anguſta & ultima ſpinæ pars ſiue ut Iuli⁹ Pollux inquit,ſphondylis finis podici emi nentis,quaſi terminus pygæ,ſiue finis uertebræ,Græ ce οὐροπώγιον. Ariſto.lib.ulti.de partibus animaliũ,ut caudã quadrupedũ uult eſſe,ita uolucrũ uropygiũ,& earũ dũtaxat quæ ſciſſas alas habent,oropygiũ,ita da tum uolucribus ad dirigendos uolatus quẽadmodũ nauigiis temones.

Vrſus animal ferũ,a quo fiũt diminutiua urſulus,urſellus & urſiculus,& adiectiuũ urſinus,a.ũ. qd eſt ex urſo,ut caro urſina. Eſt etiã ꝓpriũ cuiuſdã doctiſſimi poetæ.

Vrſa fœmininũ ab urſus,eſt & ſydus cæleſte figurã ha bens ſimilem plauſtri. Vnde antiqui græcorum ama xam,hoc eſt plauſtrum dixerunt,noſtri quoq; a bob⁹ iunctis,ſeptentriõem appellarunt, id eſt a ſeptem ſtel lis,ex quibus quaſi iuncti triones figurantur. Sunt au tem duæ urſæ, maior & minor, quas ἄρκτους uocant. De quibus alibi.

Vrtica genus herbæ,ab urendo,qd eius folia tacta acer rime urant. Quo etiã nomine dictus eſt piſcis quidã, q̃ uredinem tactu excitet, Hic nulla teſta integitur,& duplex eſt. Aliæ ſunt quæ nunq; a ſaxis abſoluunt,aliæ planæ & littora amant,quæ ſuis abiũctæ ſedibus uagã tur. Conſtat,ſi equæ marẽ nõ admittãt,& urtica infri cetur natura libenter coitum pati. Scribunt phyſici urticam in cibis coctam utiliſſimam eſſe lyeni,uen tris duricie, articularibus,& podagricis morbis,arte riæ,tuſſi,uentris diſtillationi,ſtomacho. Pectus præ terea purgare,urinam eiicere,ſanguinem narium ſi ſtere,calculos rumpere, uuam reprimere,græce autẽ ἀκαλήφη urtica dicitur.

Vruum,aratri curuatura,a quo uruo,as. quod eſt ara tro definio.

V ante S

Vſia cum accentu in penul. latine eſſentia,ſiue ſubſtan tia dicitur. Aug. in Dial. Vſia eſt proprie & principali

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

ter dicta,q̃ neq; ĩ ſubiecto neq; de ſubiecto ꝓcat,ut eſt h̃ hō uel hic equ⁹.Secūdæ dr̃ uſiæ gen⁹, & ſpecies.i.animal,& homo,q; ſolæ indicent primī. Vt ſi qs nolit,uel neſciat dicere Socratē,dicat aīal, uel hominē.i. genus uel ſpeciem,quibus dictis,q̃d ſit Socrates agnoſcitur.

Vſitor, penult. cor.frequenter utor,A quo uſitatus,uſitatior uſitatiſſimus.

Vſpiam, pro uſq̃, & in loco, & ad locum ſignificat. Ter. in Adel. Aut uſpiam ceciderit.

Vſq̃ alicubi, quaſi uno quouis loco,a quo nuſq̃ nullibi.

Vſq; modo ꝓpoſitio eſt ſignificās continuationē & ſinē actus puta loci,tpis, & hmōi,ut uſq; ad diem dominicum tecū futurus ſum. Virg. Vſq; ſub extremū brumæ intractabilis iber. Tibul. Vera cano ſic uſq; ſacras innoxia laurus Veſcar,& æternū ſit mihi uirginitas.Sed cum noībus propriis loco⁊, uł domus,rus,militia iungitur, ſimplicem actūm requirit, ut uſq; rus propero. Quandoq; additur ad. Cice. pro Deiota. Vſq; ad Numantiam miſit.Cum aliis uero iungimus ad,uel in,ut uado uſq; in Hiſpaniam,uado uſq; ad Padum. Interdū etiam de loco eſt. Ter. in Eu. Ex Æthiopia eſt uſq; hæc. Quandoq; aduerbium eſt ſignificans diu aut multum aut prope.Idem ĩ Adel.Cteſipho me pugnis miſerum, & iſtam pſaltriam uſq; occidit, id eſt prope,uel uehementer occidit. Nam occidere ad cædem ueteres referebant. Aliquādo ſignificat aſſidue,perſeueranter. Cicero Corni. Mihi curæ uſq; erit quid agas. Vir. lib. vi. Nec uidiſſe ſemel ſatis eſt,iuuat uſq; morari.

Vſquequo,quaſi ad unum aliquod tempus,uel locū, ut uſquequo ebria eris? Et uſquequo pergamus. Aliqñ ſignificat aliqualiter,uel aliquantulū,ut in Pſal. Cōuertere domine uſq; quo, & deprecabilis eſto ſuper ſeruos tuos. Aliqñ ſignificat quare,uł quo,ut in Pſal. Vſq; quo domine obliuiſceris me in finē. Vſq; quo auertis faciē tuam, a me,& in Iob. Vſq; quo non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam ſaliuam meam. In his duabus ſignificationibus iungitur cum indicatiuo uel imperatiuo temporis præſentis, in alia uero cum indicatiuo futuri temporis. Item ſignificat ſemper.

Vſq; quaq;,paſſim, aſſidue,ſemper, quaſi in unoquoq; loco,ſiue tpe. Cic. Treb. Vſq; quaq; ſapere oportet.

Vſq; eo,& uſq; adeo.i.in tantū.Cic. Vſq; eo,ut ego miſerer eius.Aug. Vſq; adeo inter frementes permanſit intrepidus,& inter lapidum fuit cruciamenta ſecurus,ut incredulitatem Iudæorum fidenter argueret.

Vſq; ante hac.i. antequam, ſicut exponit Dona. Ibi iunguntur duæ præpoſitiones,ſed una eſt uelut aduerbium, nulla enim præpoſitio præpoſitioni iungi ſeparatim poteſt.Sed uſq; eiuſmodi eſt,ut ſine aliqua præpoſitione raro inueniatur.Ter. in And. Vt animus inſpe atq; in timore uſq; ante hac attentus fuit.

Vſus,ipſe utendi actus. Vir. Nam neq; erat coriis uſus. Interdum cōſuetudo. Quin. Mulierem,cum qua longus illi fuerat uſus. Interdum opus,& exercitium. Virg. lib. viii. Arma acri faciēda uiro, nunc uiribus uſus, Nunc manibus rapidis. Interdum fructus & utilitas. Apulei. Cum id ex uſu meo non eſſet. Hinc utilis & utilitas.

Vſura idem quod uſus. Cic. pro L. Sylla. Lucis ne hanc uſurā eripere uis plenam lachrymaꝝ atq; mœroris in qua cū maximo cruciatu atq; dolore retineret. Sen. Si mihi unius dieculæ uſurā permiſiſſet. Donat. ait uſurā poni pro uita. Vnde & pecunia, quæ in fœnore ſorti accedit,uſura dicitur,q̃ ex uſu acquiratur. Hāc Var. impendium uocat, q; inter ſe iungat unumq; fiat quaſi compendium. Sidon. Apollinaris poſteriora uocat, quoniam qui fœnus agitant,& in uſuras extendunt,uidentur aggregare poſteriora prioribus, & ortis oriturā connectere. Ob id græci τόκος uocant, quaſi partus poſteritatem. Paul. de uerbo. ſignificat. Vſura pecuniæ q̃ percipimus in fructu,non eſt quæ ex ipſo corpore,ſed ex alia cauſa eſt, id eſt ex noua obligatione.

Vſurarius, qui uſum capit, actiue, & de quo uſus capitur paſſiue. Vlpianus de habitatione & uſu actiue. Vſurarius inquit, ius habet deambulandi, geſtandi. Paſſiue apud Plautum, Alcmena uſuraria ĩducitur, de qua uſus eſt ſumptus. Nam ea Iuppiter utebatur pro uxore. Puer quoq; uſurarius ab eodem appellatur cuius opera utitur. Apud Iureconſul. non tam uſurarius q̃ uſuarius cui uſus legatus ſit.

Vſuarius dicitur eſſe cuius eſt uſus, qui rei uſum capit & cui legatus eſt uſus, in quo minus eſt iuris quam in uſu fructu,de quo lib. ii. Inſtit. ſic ſcriptum legimus.Si pecoris,uel ouium uſus legatus ſit,neq; lacte,neq; agnis, neq; lana utetur uſurarius, quia ea in fructu ſunt. Plane ad ſtercorādum agrum ſuum pecoribus uti poteſt E contrario uſurarius ſeruus & uſuraria ancilla dicuntur, quorum uſus legatus eſt & opera. Vnde li. vii. dig. Labeo putat ſi fundum conduxerit quis uſurariū ſeruum ibi poſſe operari. Gellius uſuaria appellat quæ uſui ſunt, qui uſionem pro uſu poſuit.

Vſuuenit,id eſt accidit.Cice. in Cato. Nam ſi id culpa ſe nectutis accideret eadem mihi uſu uenirent omnia,& reliquis maioribus natu. Plin. Id enim frequenter uſuuenit,ut mali bonis præferantur.

Vſu capio,is,duæ dictiones iunctæ productæ dicebātur unde uſucaptio,ſiue uſucapio,onis. quæ eſt ab uſu acquiſitio, uel adiectio dominii, per continuationē poſſeſſionis temporis lōge diffiniti, ut puta xxx. aut xl. annoꝝ,ſi res immobilis ſit,q̃ poſſidemus,trium annoꝝ ſi mobilis. Recentiores primam illam præſcriptionem hanc uero uſucapionem uocant. Ita enim dicitur uſucapio ſicut pignoricapio. Cato. Hæc pignoricapio ad æs militare facta eſt, q; æs tribuno ærario miles accipere debeat. Paulus. Qui alienam rem mortis cauſa traditam uſucepit, non ab eo uidetur accepiſſe,cuius res fuiſſet,ſed ab eo,qui uſucapionis præſtitiſſet.

Vſus fructus dicitur, cum res aliqua non noſtra eſt, ſed perinde ex ea fructum, atq; utilitatem capiamus, ac ſi noſtra eſſet. Diffinitur q; ab Vlpia. q; ſit ius alienis rebus utendi fruendiq; ſalua rerum ſubſtantia.

Vſurpare eſt in frequenti uſu habere, & hoc ſiue factis, ſiue uerbis fiat. Colu. lib. ii. Nam illud quod in quibuſdam prouiciis uſurpatur, ut cornibus illigetur iugum fere repudiatum eſt ab omnibus. Cicer. Quod ſemper uſurpamus in orationibus,dictis,ac factis minimis,ac maximis,cum hoc decere dicimus,illud nō decere. Igitur uſurpare eſt frequēter dicere, ſeu frequenter facere. Ambroſius lib. Hexa. pro ſolere poſuit. Ipſum mundum ſemper fuiſſe, & fore Ariſtoteles uſurpat dicere. Iureconſulti uſurpare,pro præter ius uti,utuntur. Gel,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

li.ii. Mutium iureconsultū dicere solitum lege non esse usurpatam mulierem, quæ cum kalendis Ianuarii apud uirū causa matrimonii esse cœpisset, ante diem iiii. kalendas Ianuarias seqntes usurpatū esset, nō posse impleri trinoctium, quod abesse a uiro usurpādi causa, ex duodecim tabulis deberet, qm̄ tertiæ noctis posterioris, sex horæ alterius anni essent qui inciperent ex kalendis. Est etiam usurpare aliena occupare.

Vstulo pe. cor. ab uro fit. Pac. Candenti ferro, crines ustulare. Liui. Pauci semiustulati uenere in potestatem.

Vstrina pe. pro. locus in quo metalla candescunt, ut laborentur. Pli. In ustrina ter siccantur, ita ut torreantur carbone puro, ac totiens uino restinguantur albo.

Vstrigo, pe. pro. uredo dī. Ambr. li. Hexa. Nō desinit esse triticū, si aut ustrigine aduratʒ, aut imbre madidetur.

V ante T

Vt coniunctio causatiua, ut Dedi tibi librum, ut legeres, idē, propter hanc causam. Cic. Len. Non illi quidē, ut mihi stomachum facerent. Interdum adiunctiua est. Plau. Is mihi suasit, ut ad te irem. Interdū elegātiæ causa ponitʒ. Cice. Inuitus feci, ut C. Flaminium de senatu eiicerē. Nihil em̄ significat, nisi inuitus feci. Interdū ponitur pro ꝙ. Ter. Nihil do, ut etiam impuratus ille me irrideat. Interdum est aduerbium tpis, & significat statim, postq̄, ex quo, q̄primū. Vir. Vt regem æquæuum crudeli uulnere uidit. Idē. Turnus ut infractos aduerso marte Latinos. Interdū aduerbiū qualitatis, & significat quo modo. Vir. Vt uidi, ut perii, ut me malus abstulit error, id est statim postq̄ uidi, siue cū primum uidi, quo modo perii. Vñ amicos interrogamus, ut uales. i. qūo uales. Significat etiā qualitatē certam, & īcertam. Ter. in Adel. Non me hanc rem, ut erat gesta patri indicasse, q̄si dicat quo, quomō, bene, male. Aliqñ admirantis. Plau. in Ru. Vt in ocellis hilaritudo est? Et illud. Vt nunc fluctuat mare? id est q̄tum siue quo modo. Aliqñ similitudinis. Idē. Vt imbrices fluunt oculi. i. sicut. Qñq; ei postponitur ita. Cice. li. de Ora. Vt quisq; optime græce sciret, ita esse nequissimum. Vbi notandum, ꝙ licet quidam præceperint in hac iunctura ita, & ut semper respondere gradus. Oui. tamen li. Heroi. dixit. Vt ferus est, multoq; suis truculentior euris spectasset siccis uulnera nostra genis. Non em̄ siccioribus dixit. Ponitur nōnunq̄ pro utpote. i. tanq̄. Liui. Gens, ut in ea regione diuitiis ꝑpollens. Quandoq; pro quippe. Quint. Nec ignoro quos transeo, nec utiq; damno, ut qui dixerim esse in omnibus utilitatis aliquid. Interdum significat ita ut, siue propter quod, uel q̄ propter, ut si dicam, quotidie ad me hospites ueniunt, ut inciam iam stomachari tantam frequentiam. Item aduerbium optandi, & ponitur, ꝙ utinam. Ter. in Heau. Vt illum dii, deæq; omnes perdant. Item significat secundum ꝙ. Quint. At uero orator, ut est semper ad dicendum paratus. Cice. Qui sermo, q̄ præcepta, quanta notitia antiquitatis, scientia iuris auguꝝ, multæ etiā ut in homine romano litteræ. Interdū significat quantum. Plau. in Asi. Vt nostræ fortunæ procedunt Libane. Ter. in And. Ego postq̄ te emi a paruulo, ut semper tibi apud me iusta, ac clemens fuerit seruitus, scis. Ponitur pro q̄uis. Plau. Vt illuc periculum ingens sit me tamen non terrefacit. Oui. ad Rufi. Vt desint uires, tamē est laudāda uoluntas. Pro q̄. Vir. Vt te post multa tuorum funera. Pro ne non. Teren. in And. Dies hic mihi ut satis sit, uereor ad agendum. Iungit modo indicatiuo, ut sustinui. Modo optatiuo, ut faciam. Modo subiunctiuo. Vir. Infandū regina iubes renouare dolorem Troianas ut opes & lamentabile regnum eruerint Danai. Ab ut fit uti, & addendo nam fit utinam. Sicut sicuti, uelut ueluti, Pro ut, id est sicut.

Vtut come se uoglia. Teren. in Adel. Immo hercle hæc quæso scire utut hæc facta sunt.

Vtcunq; similiter, significat quomodocunq;. Liui. Vt cunq; erit, iuuabit tamen rerum gestarum memoriæ principis terrarum populi me ipsum consuluisse.

Vtinam aduerbiū optantis. Qñq; etiā dicimus O utinā. Oui. O utinam tunc cū Lacedæmona classe petebat.

Vtputa significat quemadmodum.

Vtiq; aduerbium similitudinis, & quādoq; ponitur pro certe, uel prorsus. Quin. Solent huiusmodi negotiatores aliquid proprium, ac priuatū stipulari, utiq; cum rem alienā uendant. Hie. in prologo Para. Quæ utiq; in codicibus nostris non habentʒ. Suet. in Tito. Cæterū Titum, qui prope adstabat utiq; imperaturum.

Vtquid significat quamobrem, propter quid, ut quid repulisti nos in finem. Vt quid perditio facta.

Vtpote aduerbium confirmantis, & causatiuum, significat enim quoniam, quandoquidem. Salustius. Antonius aberat a bello, utpote æger, ac iacens. Ponitur etiam pro tanq̄. Sueto. in August. Ædes sacras uetustate collapsas, aut incendio absumptas refecit, easq; opulentissimis donis adornauit, utpote qui in cellam capitolini Iouis sexdecim millia pondo auri una donatione contulerit. Ambro. lib. i. Offi. Erat Isaac dominū timens utpote Habraæ indoles deferens patri honorē, id est quoniam, uel tanq̄.

Vter, a. um. significat quis unus ex duobus, poniturq; interrogatiue, ut uter uestrum fecit hoc? Infinite, ut scio uter uestrum hoc fecerit, id est quis unus uestrū hoc fecerit. Dicimus uter alterum. Plin. Vter alteri dixerit nescio. Similiter dicimus uter utri. Cice. Vter, utri insidias fecerit. Hinc fiunt composita quæ sequuntur.

Vterq; significat ambos, licet inter se differant, ꝙ cum utrunq; aliqd fecisse dicimus, & ab hoc, & ab illo separatim id factū intelligimus, ut uterq; sibi domū ædificauit, hoc est & hic ædificauit sibi domū, & ille. Cū uero ambos dicimus fecisse, ab utroq; coniunctim id factum ostēdimus, ut ambo sibi monumentū cōstituere hoc est, hic & ille simul una sibi cōmune monumentū fecere. Propter quod utrūq; alteꝝ uerberasse dicimus, hoc est hunc illum, & illū hunc uerberasse. Cic. Quoꝝ uterq; suo studio delectatus contempsit alterū. Quintilia. Cum enim uterq; alteri obiiciat, palā est utrunq; fecisse. Eodē modo utrūq;, utriq; aliqd fecisse dicimus. Ter. Quia uterq; utriq; est cordi. Ambos aūt alteꝝ uerberasse, uel ambos, uerberasse ambos non recte dicimus, quia significaretur ambos se ipsos uerberasse, sed ambo se mutuo uerberarunt. Augu. Vterq; significat ambos, & tamen singulari sono est, sed significatione duali. Nam cum dixit Virgil. Constit in digitos extemplo arrectus uterq;, duo significati sunt, cū dixit uterq;

cum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

cum aũt arrectus noluit exprimere pluralitatẽ, ut sit in plurali utriq; Sed hoc interest quia licet uterq; duo significet, tamen solum duo. Vtriq; aũt duo significat, sed sic, ut in singulari multi sint. Si dicas utriq; exercitus duo significo, sed sic, ut in singulis turbam intelligi uolo, hæc quidem distincta sunt, sed item auctoritate confusa. Nam cum ait Virgi. Super utraq; quassa tempora, confudit, dicere enim debuit super utrunq; tempus, cum de duobus temporibus loqueretur.

Vterlibet, penultima cor. alter ex duobus, hoc est uter quem tibi cãpere libet.

Vteruis, uter quẽ tu uis. Sic quis, qlibet. Nihil em̃ est aliud quis, q̃ unus, quẽ tu uis, & qlibet q̃ unus qui tibi magis libet. Hoc.n. differunt, uteruis, & uterlibet, a quis & qlibet, q̃ illa unũ ex duobus significãt, hæc unũ ex pluribus. Ter. Abs quiuis hoĩe, cũ est opus beneficiũ accipere gaudeas. Quint. Periculosum & cũ cura intuendũ genus, q̃ si in ꝓponendo unũ quemlibet amiserimus, cũ risu quoq; tota res soluit, tutius sic iterrogare. si hæc actio non sit, quæ sit. Simul em̃ remouent omnia uel cũ duo ponent inter se cõtraria, quoꝝ tenuisse utrũlibet sufficiet. Ecce in eodẽ loco, utrũlibet & quodlibet usus est, altero, pro eo quod est unũ de duobus, altero, pro eo quod est unum de pluribus. Hiero. Adducentur ad Aaron, uel ad unumquemlibet filiorum ipsius.

Vtroq; aduerbium loci, hoc est ad unum aliquem locũ, & ad alterum. Liui. Vtroq; coloniæ missæ. Vtraq; per utrumq; locum.

Vtrobiq; cum accentu in antepe. ſcat utroq; loco.

Vtrinq; ex utroq; loco. Vtraq; per utrunq; locum.

Vtrum aduerbiũ, modo interrogãtis est. Plaut. Vtrũ id uerũ putas, an non? Modo dubitantis. Sen. Vtrum nobis id conueniat, animaduertendũ. Componitur quandoq; cum nam. Hie. li. R e. Et consuluerũt post hæc dominum, utrum nam uenturus esset illuc.

Vter, uteri, & uterus, uteri dr, quẽ alio noĩe locos appellãt, & uulgo falso matricẽ, cũ matrix sit fœmina, q̃ fœtus gratia tenet. Ser. Vterus est mulieꝝ aluus quo fordes effluunt, uenter q̃ uidet. Existimat Pli. uuluam dici in cæteris aĩalibus in muliere uterum. Ideo uterus dicitur quia cõtinet, & tanq̃ uter est, ad prægnantesq; pertinet. Q̃nq; tamen sumitur pro uentre. Vir. Vterũq; armato milite complent. Cecil. Nunc uter crescit, nõ potest celari. Huius diminutiuum est uterculus.

Vter, utris, ge. masc. pellis q̃ uinũ, aut oleũ deferri solet.

Vterculus pusillus uter, siue uessica. Plin. Et in uterculos congestus apum liquor, ore enim eum euomunt. Diminutiuum est ab uter pro uentre.

Vtriculos in farina uidetur Plinius accipere libr. xviii. quos Galli cisalpini redundaginem, in Venetia prouincia plæriq; subuentres uocant.

Vtricularius, qui inflat ex utre phystulam. Et a græcis ascaules dicitur. Sue. in Nero. Vouerat se prodituru hydraulam & choraulam & utricularium.

Vtor, eris. usus, usum habeo, & semper de rebus bonis, ac necessariis, nec non de diuinis, inanimatisq; dicitur, ut utor domo, diligentia, consuetudine, studio, & huiusmodi. Ter. Scio te non esse usum aũ hac amicitia mea Sed cum de personis loquimur accipitur pro conuersari. Cice. Len. Trebonio multos annos utor ualde familiariter. Inde usus pro conuersatione. Quin. Mulierem, cum qua longus illi fuerat usus. Et quia aliqua re utimur, ut ex ea fructũ percipiamus, factum est, ut dicamus usum pro utilitate. Construitur q̃nq; cum accusatiuo. Cic. lib. Acad. Et quæ a superiobus acceperant utebant. Var. Vtile utamur potius, q̃ ab re abutamur. Huius composita sunt Abutor & Coutor.

Vtensile pe. cor. quod est ad usum necessarium. Col. lib. xii. Vtensilia, quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolit. Vtensile uas in quo utile aliqd reponit.

Vtilis, & utibilis homo dicitur quo utamur. Sed de re potius dicimus sicut utensile.

Vtica, penul. cor. ciuitas Aphricæ, distans a Carthagine xxx. milia passuum, apud q̃ Cato se interemit. Vndé & uticensis dictus est.

D ante D

Vuã est, q̃ in uite fit, dicta ab uuido. Aliqũ ponit ꝓ uite. Virgi. Et turpes auibus prædam fert uua racemos. Et uua morbus quẽ græci staphylem uocant. i. inflammatio, est ei⁹ partis, q̃ in ore columellæ dr, & staphylophoros ab Aristotele. Distenditur hæc & luteo colore subrubescit acino persimilis. Est aũt uua id, qd in fine palati dependet, circa fauces, ut inhiante hoĩe conspicit. sic dicta, quia ut uua dependet, & humiditate uariatur, & est uocis moderatrix. Serenus. Ægrescũt teneræ fauces, cum frigoris ora uis subiit, uel cum uentis ágitabilis aer uertitur, atq; ipsas flatus grauis inficit uuas. Sub uua est minor lingua quæ Epiglossis dicitur. Dicitur etiam uua de apibus, cum collectæ in modum botrionis dependent. Col. Cum examen glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo consederit, animaduertito, an totum examen in speciem unius uuæ dependeat. Plini. lib. xi. Tunc ostenta faciunt priuata, ac publica uua dependente in domibus, templisq;. Virg. Et densis uuam demittere ramis. Ser. Vuam demittere, id est in morem uuæ botrionem defluere.

Vuidum, humidum, pingue, quod præcipue habet aliquid humoris intrinsecus, unde & uua dicta. Humidũ quod habet humorem extrinsecus.

Vulcanus deus ab antiquis putatus est, quo significatur ignis, q̃ canus per aera uolet. Volat enim flamma, & candida est. Hic & mulciber appellat, q̃ ferꝝ mulceat. Fingũt enim pbetæ hunc fuisse deum, Iouis ex Iunone filiũ. Qui faber Ioui fulmina contra gigantes fabri cauit. Hinc uulcaniæ insulæ appellatæ sunt.

Vulcanius, a. um. possessiuum ut insulæ Vulcaniæ, & arma uulcania.

Vulcanum in cornu conclusum geris, significat ignem in latena portas.

Vulcens, tis. sine s. post l. & per u.

Vulga, sacculus scorteus, siue ex alia materia, in quo pecuniã, uel alia uitæ necessaria ferre solent hoĩes, dicta q̃ nũmos, aliasq; res inuoluat. Lucil. In uulgã penetrare pilosam. Var. Vt uiaticũ ex arcula adderẽ in uulgã. Hæc ẽt a ueteribus bulga dr. Est & uulua, siue uulga folliculus ad brachium pendens, gerendæ pecuniæ gratia. Lucil. Cui neq; iumentũ est, nec seruus nec comes ullus bulgam, & quicquid habet nummoꝝ secum habet, cum bulga cœnat, dormit, lauat. Quãdoq; ponitur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

pro uulua, & econtrario uulua p̃ sæculo. Idem. Ita, ut quisq; nostrum e bulga est matris in lucem editus.

Vulgus neutri generis, & indeclinabile. Et uulgus, uulgi mascul. gene. significat multitudinem ignobiliorem. Virg. Sæuitq; animis ignobile uulgus. Cice. Saturnum maxime colunt uulgi. Virgil. In uulgum ambiguas & quærere conscius arma. Et a uoluẽdo quidam dici putant, q̃ stulte huc, atq; illuc uoluatur.

Vulgo, aduerbialiter positum significat passim, per omnes, cateruatim. Vir. Hinc lætis uituli uulgo moriũtur in herbis. Vulgo concepti dñr, qui patrem demonstrare non possunt, uel qui possunt quidem, sed eũ habent, quem habere non licet. Qui & spurii uocantur.

Vulgaris, & hoc gare. quod est uulgi, hoc ẽ uile, ac commune, unde & respõdet singulari. Ci. in arte ueteri. Magna, an parua, facilia an difficilia, singularia sint, aut uulgaria, uera an falsa. Aliquando uulgare dĩ, quod est tritum & consuetum. Quin. Simul ne uulgarem uiam ingressus, alienis tandem uestigiis insisterem.

Vulgo, as. in uulgus do, & quasi multis audiẽtibus, ac nõ tacituris dico, & cõmune oĩbus facio, manifesto, uile habeo. Vir. li. x. Quid me alta silentia cogis Rumpere, & obductũ uerbis uulgare dolorem. Lact. lib. vii. Quæ uaticinia eo⁊ cum paulatim fama uulgasset. Liui. li. i. Sunt q̃ laurẽtiam uulgato corpore lupam inter pastores uocatam putent. Plau. in Am. Cui me absente corpus uulgauit suum. Huius cõposita sunt Diuulgo. euulgo, quod est extra in uulgus exeo. Liui. li. ix. Ciuile ius repositum in penetralibus pontificũ euulgauit. Inuulgo. Gel. Labris foras editis inuulgaret. Peruulgo, ualde uulgo. Teren. Vbi rem sciui, cœpi inhumanius, neq; ut animum decuit ægrotum adolescẽtuli tractare, sed ui, & uia peruulgata patrum quotidie accusabam.

Vulnus. Vide in dictione Vlcus. Inde

Vulnero, as. saucio, uuln⁹ infero. Transfert q̃q; ad aĩm, & significat ango. Vnde & uulnus animi, pro angore accipitur, seu damno. Pli. Maximũ illi fortuna uulnus intulerat, duobus filiis immatura morte sublatis.

Vulnerarius medicus chirurgus, qui uulnera curat. Vulnerarium emplastrum, quod uulneribus imponitur.

Vulpes, & uolpes animal teste Varrone, q̃ pedibus uolet. Huius dim. est uulpecula. Hor. Forte per angustam tenuis uulpecula rimam. A diectiuum uulpinus, a. um. quod est a uulpe. Suet. Vbi leonis pellis deficit, uulpina insuenda est. Aliquando ponitur pro astuto. Plaut. Vulpinus animus, ne quid moliatur mali.

Vulpinor, aris. significat mẽdaciis ac fraudibus uera peruerto, siue effugio. Tractũ ab intorto uulpium cursu.

Vulpio, onis. dolosus, palpator, ueterator, lingua quoq; uernacula retinemus. Apul. in Magia. Etiam cum matri blandirere tũ iam tũ uulpioné, & impium fuisse.

Vulsinus, pe. pro. lacus, a Vulsini oppido, cui adiacet nominatus, in Ethruria, piscium fertilis. Vulsini enim oppidum fuit opulentissimum, a quo Vulsinenses dicti.

Vultur apud antiquos uarie declinatũ est. Na & uultur, & uulturis, & uulturius dicebat. Nũc in usu est uultur. Enni. Vulturis in syluis miseꝛe mãdebat homonẽ. Catul. Lingua execta auido sit data uulturio. Ci. Duo uulturii paludati. Auis rapax, carniuora, a uolatu tardo, dicta q̃ propter magnitudinẽ corporis tarde uolet. Plinius scribit esse transmarinam auem cadauera sentire & triduo, aut biduo illuc p̃uolare, ubi cadauera futura sunt. Plaut. in Tru. Iam q̃si uulturii triduo prius p̃diũ nabant, quo die esuri sient. De hac aue sic scribit Ambro. Negãt uultures indulgere cõcubitui & iugali quodam usu nuptialisq; copulæ sorte misceri, atq; sine ullo masculo⁊ cõcipere femine & sine coniũctione generare, natosq; ex his in multã ætatem uitæ p̃cedere, ut usq; ad centũ annos uitæ eo⁊ series p̃ducatur. Hinc ad captatores, & bona defuncto⁊ inhiantes translatũ est nomen. Mar. Cuius uulturis hoc erit cadauer. Penna uulturis subiecta pedibus adiuuat parturientes. Pli. Aquilæ clarius q̃ nos cernunt, uultures sagacius odorantur, liquidius audiunt talpæ. Græci γύπας uultures appellant. Est & uultur mons in Apulia.

Vulturnus uentus, q̃ ab oriente hyberno spirat. Dictus a uulturis uolatu ut quidã aiunt, qm̃ alte resonat, græci euronotum uocant, q̃ inter notum & eurum sit. Hoc noie etiã dictus est fluuius, q̃ per Campaniam labens, haud longe a Cumis mergitur, quod & uulturnum dicitur. Sil. lib. viii. Fluctuq; sonorum uulturnum.

Vulturnum oppidum Campanorum est, & fluuius, de quo modo est dictum.

Vultus, a uolo, uis, sicut a colo cultus, proprie scat uolũtatem hoĩs, quæ pro motu animi in facie ostenditur. Cum facies sit ipsa oris species quæ permanet, uultum sibi fingere multi possunt, formam nemo. Lucre. li. iii. protulit uulta neu. genere. Sed quos utriusq; figuræ esse uides mixtim referentes uulta parentũ. Vultus aũt in nullo animante est præter hominẽ. Huius dimi. est uulticulus, quo usus est Cicero.

Vultuosus, tristis. Cice. de opti. gñe dicendi. In quo cum effeceris, ne quid ineptum sit aut uultuosum. Hinc aduerbium uultuose, quod Dona. usurpat pro eo quod est indignãter, facie mœsta, & fronte subducta, & cum gestu rebus accommodato. Vultuosa frons apud Apulei. pro mœsta accipitur. Ait enim lib. iii. Met. Longe dissimilis aduenit, non læta facie, sed uultuosam frontẽ rugis insurgentibus adseuerabat.

Vulua, seu uolua, idem quod uterus & loci, & matrix uulgo dĩ, licet falso dicta, q̃ fœtus inuoluat. In ea em̃ conceptus fit, & fœtus continet. Hanc multi ex Romanis ex porca in deliciis habuere, q̃ duplici nomine appellabatur, Eiectitia scilicet porcaria. Eiectitia a partu eiecto, siue enecto. Porcaria ab edito. Eiectitiam Plinius optimã esse ait, q̃ fuerit porcæ occisæ, cũ eiectus siue enectus est partus. Porcariam cũ editus est, meliorq; erat eius, q̃ peperisset q̃ uirginis. Nam a partu statim suem primiperam interficiebãt, tum habendæ uuluæ gratia, tum ut sumen optimũ efficerent. Mart. Te forte tasse magis capiet de uirgine porca, Me materna gra ui de sue uolua capit. Apitius sterilem commendat. Quandoq; accipit uulua p̃ ore uuluæ. Iuue. Adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ. Plinius quoq; boletorum prorumpentium in oui speciem album illud in uolucrum uoluam nuncupat.

Vxor, quasi unxor, ab ungendo. Nam cum puellæ nuberent apud ueteres, ac mariti domum intrarent, axungia postes

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

gia postes ungebãt,putãtes ex hoc oĩa mala ab ea domo arceri,uel q̃ loto maritos ungebant.En. Exin Tarquinium bona fœmina lauit,& unxit. Ser.in cõ.li.iiii. Æneid.sic habet. Mos fuerat, ut nubẽtes puellæ simul cũ uenissent ad limen mariti,postes anteq̃ ingrederẽt, ornarẽt laneis uittis,& oleo ungerẽt.Et inde uxores dictæ sunt,quasi unxores.Pli. quoq; scribit nouas nuptas lupino adipe postes inungere solitas,ne quid mali medicamenti inferretur.Tribus aũt modis uxor habebatur,usu,farreatiõe, coemptione,sed farreatio solis pontificibus conueniebat,quæ aũt in manũ per coemptionem conuenerant hæ matres familias uocabant, quæ uero usu uel farreatione minime, coemptio uero certis solennitatibus peragebatur, & sese in coemendo interrogabant inuicem. Vir ita an mulier sibi materfamilias esse uellet,ille respondebat uelle. Itẽ mulier interrogabat an uir sibi paterfamilias esse uellet,ille respondebat uelle, itaq; mulier uiri conueniebat in manum & uocabant hæ nuptiæ per coemptiõem, & erat mulier materfamilias uiro loco filiæ. Huius diminutiuum est uxorcula. Hiero.ad Oceanum. Tu mihi olim emortuam de sepulchro uxorculam protrahis.

Vxorius, a.um.quod ẽ uxoris,uel quod ad uxorem pertinet,ut res uxoria.Aug.lib.ii.Con. Non curauit hæc quametus erat,ne impediretur spes mea compede uxoria. Aliquando uxorius dicitur, qui uxori nimis inseruit. Vir. Pulchramq; uxorius urbem extruis.

Littera semiuocalis

X est, quæ uim duplicis consonantis habet, pro qua modo cs,modo gs, primitus utebantur, ut apecs,grecs, pro quibus nunc apex grex dicimus. Sciendũ q̃ x. transit in u. consonantem, ut Nix niuis, in ct.ut nox noctis. Et in aspirationem subit, ut ueho, uexi. Quotienscunq; autem hæc præpositio ex, componitur cum dictione incipiente a uocali,uel c.p. t. & s. remanet integra. Sed quando cum s. abiicitur s. ut Exaro. Exigo. Exeo. Exoleo. Exuro. Excutio. Explodo. Extraho. Exequor. Expes.

X ante A

Xanthus,latine flauus dĩ. Quo nomine dictus est fluuius troianus q & Scamander dĩ. Nã q̃ in campis troianis proxime flumen arméta rufa,& pecora leucophea nascunt,flumen ideo Ilienses Xanthum appellauisse dicuntur. Est & nomen uiri & nomen urbis Lyciæ a fluuio sic nuncupatæ.Et nomen equi Hectoris.

Xanthii populi Asiæ, qui cum eorum urbs ab Harpago præfecto Cyri obsideretur uxores suas,ac seruos & omnes opes in arcem posuerunt, deide adhibito igni cremauerunt, ipsiq; in bello irruentes cuncti cecidere.

Xanthicus aprilis mẽsis hebræoꝝ lingua appellatus est.

Xantho fuit una ex nymphis Oceani, & Tethyos filia. Vir.lib.iii.Geor.Drymoq;,Xanthoq;.

Xanthippe, nomẽ uxoris quærulæ Socratis philosophi.

X ante E

Xenos latine hospes,siue peregrinus. Xenia hospitalitas amicitia externorum.

Xenium hospitale. Vsi & pro munere quod hospiti mittebatur accipi solet. Vnde Iuppiter hospitalis,& Martia.li.xiii.in quo eiusmodi munera distichis describit, xenia noĩauit, q̃ uersus ipsos pro xeniis mitteret. Oĩs in hoc gracili xenioꝝ turba libello Cõstabit nummis quatuor empta tibi.Quatuor est nimium? poterit cõstare duobus.Et faciet lucrũ bibliopola Tryphon Hæc licet hospitibus, pro munere disticha mittas, Si tibi tã rarus,q̃ mihi nũmus erit. Huius diminutiuum est Xeniolum paruũ xenium. Apul. Commodum meridies accesserat, & mittit mihi xeniola porcum optimum, & quinq; gallinulas,& uini cadum in ætate præciosi.

Xenodochium,& xenodocium hospitale locus publicus quo peregrini,& hospites hospitaliter recipiuntur, ξένος hospes, δοχεῖον receptaculum, quasi hospitum receptaculum.Hiero.Xenodochium in portu Romano situm totus pariter mundus audiuit. Alio nomine xenodocia dicuntur xenones.

Xenocrates pe. cor. nomen philosophi Chalcedonii auditoris Platonis, qui in academia Speusippo successit, & uigintiquinq; annis docuit.Fuit tardus ingenio adeo ut cũ illũ Plato Aristoteli cõpararet alteꝝ freno,alteꝝ calcaribus idigere dicebat. Hic sophoꝝ seueriſſimus extitit. Ferunt cũ Phryne nobile scortum dedita opera a quibusdam intra eiꝰ cellam missa esset, atq; ab eo orans lectuli partẽ accepisset,demũq; imperfecto opere discessisset, dixit se non a uiro, sed a statua uenisse. Eius uerbis tanta fides adhibebatur, ut cum iniurati nullius testimonium admitteretur, huic soli iurato crederetur.Hunc Athenienses aliquando uendiderũt, ut ita in exilio degens frangeretur. Obiit secundo,& octogesimo ætatis suæ anno, cum noctu forte in sartaginem offendisset, fuit & alius hoc nomine.

Xenodotus, fuit historicus patria Troezenus.

Xenodorus, quasi ξένος,id est peregrinum, quod & egregium denotans,& δῶρον donum, fuit nomen statuarii nulli ueterum cælandi arte postponendi.

Xenophanes pe.cor.poeta Colophonius,qui cõtra Homerum & Hesiodum elegias scripsit. Fuit & alter Xenophanes,ex Lesbo poeta Iambicus.

Xenologos ξενολόγος, latine dicitur congregans milites externos.

Xenophon nomen phi,& ducis insignis Athenienſis,Socratis discipulus,& Platonis æmulus fuit,speciosus,moratus, & oĩbus gratus. Hic primus oĩum philosophoꝝ scripsit historiam. Exercitum quoq; ex ultimis Babyloniæ finibus, per aspera, & difficillima itinera incolumem in patriam reduxit.Fuere & alii Xenophontes.

Xenophilus, penul. correpta nomen musici chalcidensis pythagorici,de quo Valer.Max. Biennio minor, q̃ Gorgias,qui centum & quinq; uixit annis Xenophilus chalcidensis pythagoricus,sed fœlicitate non inferior Siquidem,ut ait Aristoxenus musicus, omnis incommodi humani expers summo perfectissimæ doctrinæ splendore extinctus est.

Xerampelinæ uestes, ut ĩqt Probus,fuerũt ad usum matronarum ampelini coloris, qui inter coccinũ, muriceum medius est.ξηρόν siccũ significat. Itaq; xerampelinus coloris esse creditur, quem uulgo rosam siccam nominamus. Alii xerampelinas dũt latine dici Atra

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

baticas, hoc eſt quæ colorẽ atrum.i.nigrum habent.
Xerolophus, pe.cor. dici poteſt ſiccus tumulus ξηρὸς ſiccus, λόφος tumulus. Namq; ex lapidibus conſtrui conſueuerãt principũ tumuli. xerolophon etiam colũna erecta, ut quidã aiũt in qua annulares ſunt ſcalæ dicta Mineruæ in qua incidebantur epigrammata, & aliquando oracula ſacrificiaq;. Xeros nanq; lapis eſt ſine cælo fabricatus, λόφος locus erectus, hoc eſt tumulus.
Xerolibya, latine ſiccalibya dicitur.
Xerophagium, comeſtio ſiccorum ciborum.
Xerophthalmia arida lippitudo, cuni nec tumẽt, nec fluunt oculi, ſed graueſcunt.
Xeria emplaſtra ſicca, ſicut hygremplaſtra uocantur liquida emplaſtra.
Xerxes, latine dicit̃ bellator, unde Artaxerxes magnus bellator, fuit Perſarum rex qui contra Athenieſes magnum collegit exercitum. Tradunt ſcriptores numerum copiarum terreſtrium, quas in Græciam duxit Xerxes, fuiſſe clxx. myriades, id eſt decies ſepties centena milia. Myrias enim numerus eſt continens decem milia. Tranſiuit eius exercitus per ſeptem dies, totidemq; noctes nullo tẽpore intermiſſo. Sed nauali prælio a Themiſtocle græcorum duce uictus, rex ipſe cũ paucis aufugit. Fuit filius Darii regis, ex Atoſa Cyri filia. Hanc hiſtoriam Herodotus late ſcripſit.

Ξ ante Ꝛ

Xylon græce, latine lignum. Vnde xylobalſamum, lignum balſami.
Xylinum, quod & xylon dicitur.i. quod uulgares bambatium dicunt. Vnde xylinæ ueſtes.
Xylocaſia, lignum Caſiæ.
Xylophagus, pe.cor. uermis qui albus, obeſus, nigello capite eſt, ac naſcitur in ligno ex carie, lignum corrodens In Ponto & Phrygia comeditur, ut auctor eſt Hie. contra Ioui, Et quomodo inquit, apud nos ficedula, & attagen, mulus, & ſcarus in deliciis cõputantur, ita apud illos ξυλοφάγον comediſſe luxuria eſt.
Xyphis, græce ξίφος ſignificat enſem. Vnde xyphiæ ſtellæ ex cometarum genere in mucrones faſtigiatæ. Itẽ xyphiæ piſces marini ex cetorum genere, ut balenæ thynni & gladii dicuntur.
Xyſtus, a græcis dicitur porticus ampla latitudine exercitatiõi accõmodata, in qua athletæ, per hyberna tpa exercentur. Hinc xyſtici dñr athletæ in xyſtis pugnantes, ſeu a xyſto ſpiculo. Suet. in Aug. Nec tñ eo minus, aut xyſticorum certationes aut gladiatorũ pugnas ſeueriſſime ſemper exegit. Xyſtici etiam dñr, qui xyſto ludunt. Significat eñ xyſtos ſpiculũ, uel haſtile, telum, unde xyſtophorus latine ſpiculator. Interdũ xyſtus ſumitur pro ambulatione, in qua arbuſculæ ſunt in plurimas ſpecies effigiatæ. Pli. Ante cryptoporticũ xyſtus eſt uiolis odoratus. Aliter Pli. li. v. Epi. Ante porticum xyſtus conciſus in plurimas ſpecies, diſtinctuſq; buxo. Idem. Non tam ſtatuarũ, & tabularum pictarum ornatu ædes ſuas, q̃ xyſtis & nemoribus excoluit. Vict. Latini xyſta ambulationes appellant, quas græci paradromidas dicunt. Cic. in Bruto. Cum ambularem in xyſto, & eſſem ocioſus domi. Quando uero xyſtus adiectiuum eſt, ſignificat ornatum, terſum, politum.
Xyſtis, urbs Cariæ, a qua Xyſtiani dicti ſunt populi, ut ſcribit Plinius.
Xyſticus, a.um. ut exercitatio xyſtica, & athletæ xyſtici, a xyſto ſpiculo uel haſtili ſeu etiam a xyſto porticu.
Xyſtophorus, latine ſpiculator dicitur.

Littera muta eſt: pro

Z qua primitus nõnunq̃ ſimplex ſ. ut Sacynthus, pro ζάκυνθος, ſethus pro zethus. Qñq; duplicatũ ſcribebamus, ut patriſſo, pro πατρίζω, pytiſſo pro πυθίζω. Aliquando pro illa d. ponebamus, ut Medentius, pro Mezentius, zeta etiam ſiue zetecula diminutiuũ apud Plinium in Epiſt. Erat locus capax unius lecti cũ ſellis duabus qui uelis obductis, & reductis modo adiicitur cubiculo, modo auferẽ. Nomẽ qñ tribus e partibus feneſtras & proſpectus habeat, atq; ſolem multipliciter accipiat, quaſi ἀπὸ τοῦ ζέειν quod eſt ferueſe. Quando & heliocaminus in ipſa zeta ponitur, hoc eſt uaporarium quoddam ſolare, non ad ignis uſum, ſed ad ſolis uelut quod uulgo luminare dicitur, & in Paduana Gallia Lucerio, uel ἀπὸ τοῦ ζῆν, ꝙ in ea cõmodiſſime uiuatur, ut quam delicias, & amores ſuos nocet Cæcilius, ſicut a conuerſatione uictuq; diæta. De heliocamino Vlpianus in ſeruitutibus urbanis. Si arbor inquit, heliocamino, uel ſolario ſolem adimat, dicendũ erit, quia umbram facit in loco cui ſol fuit neceſſarius, contra ſeruitutẽ impoſitã fieri. De zeta Lampridius. Indicos odores Heliogabalus ad uaporandas zetas ſine carbonibus iubebat incẽdi. De zetecula Plinius. Mox zetecula refugit, quaſi in cubiculum.

Ʒ ante Ꝛ

Zazynthos, inſula Ionii maris parua, cũ urbe eiuſdẽ nominis, a Zazyntho Dardani filio, in qua imperauit dicta, cuius incolæ Zazynthii uocantur. De hac Vir. li. iii. Iam medio apparet fluctu nemoroſa zazynthos.
Zageius mons, qui nunc Orontes uocatur.
Zagrus, ut inquit Strabo, mõs eſt quo Media a Babylonia diuiditur, & interiora Indiæ percurrit.
Zacanthei, fuerunt zazynthio coloni in medio Pyrenei montis ſiti, & iuxta fluuium Hybeq; habitantes.
Zacharias, nomen prophetæ proprium.
Zai litteta hebraica, quæ ponitur loco z.
Zamolſis, teſte Herodoto libro iiii. hiſto. fuit Pythagoræ ſeruus, cui Getæ (putantes illum Saturnum eſſe) ſacrificia impendebant.
Zancle Peloponnenſe oppidum fuis in regione Meſſania, in qua ipſa Meſſene. Fuit & Zancle oppidum Siciliæ a Meſſeniis condita in Pelori ſinu, ubi ab oriente maxime flectitur, quã a ſuo nomine dixerunt Meſſanam. Hinc Zanclei Meſſeniorum apud Plinium. Et Zanclea charibdis. Vel a fonte dictam urbem putant, uel ab occultata ibi a Saturno falce, quam lingua Sicula zanclon uocant, uel a gigante Zancle, uel a loci curuitate. Curua enim zanclia uocant.
Zancleum, ſaxum in freto Siculo dictum a Zancle pro pinquo Siciliæ oppido.
Zame, ut inquit Pli. li. xxxi. fons in aphrica, ex quo canoras uoces fieri tradit Varro. Vbi pueros ait Victru. ad hoc munus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

hoc munus quæri à regibus & calaſtros appellari.

Zamiæ, tãmuli in arbore qui alios ledũt a græcis ζημιαι, uerſa littera η. in α. more Dorico. Plin. lib. xxi. de pinu. Quæ ſe in arbore ipſa diuiſere uocant zamiæ, lædũtq; cæteras niſi detrahantur.

Zazynthus inſula eſt libera prope Cephalleniam Ithacam & Dulichium quæ omnes inſulæ ſub Vlyſſis dicione fuiſſe memorantur. Pli. lib. iiii. ſcribit Zazynthũ fertilitate præcipuam fuiſſe cum oppido magnifico quæ aliquando appellata Hyrie ſit.

Zariaſpa, ciuitas, de qua Strabo. Bactra inquit, quam & zariaſpen uocant. Apud Ptolom. diuerſa eſt bactris, a qua Zariaſpæ populi.

Z ante E

Zea genus frumenti ſimile farri, q̃ uulgo ſpelta dicitur. Ex hac fit Alica. Et zeatico, hordeaceoue cibario, qui ſunt principũ equiſones equos alere conſueuerunt.

Zedoron, dicitur terra zean donans.

Zelo, as. & zelor deponens, ſignificat æmulor. Aug. lib. i. Confe. Vidi ego, & expertus ſum zelantem paruulum, nec dum loquebatur, & intuebatur pallidus amaro cõſpectu collactaneum ſuum. Ponitur interdum zelari, pro iraſci, ſecundum illud, quod per prophetam dicit. Indignatione magna zelatus ſum Sion. Et zelare eſt imitari, ut illud. Neq; zelaueris facientes iniquitatem.

Zelus, modo inuidiam, modo amorem, modo æmulationem ſignificat.

Zelotes, pe. cor. idem eſt quod æmulator. Vnde Simon apoſtolus dictus eſt zelotes, quandoq; dicitur amator Et ſic dominus noſter appellatur, quoniam ita nos amat, ut nolit fornicari poſt deos alienos.

Zelotypus, penultima correpta zelator, ſeu æmulator formæ. Nam ζῆλος æmulatio eſt, τύπος forma. Qui igitur ita amat, ut ſollicitus ſit, ne quis amore ſuo perfruatur, zelotypus eſt. Iuuena. Ponere zelotypo iuuenis prælatus hiarbæ. Zelotypia, ægritudo animi, ex eo proueniens, q̃ timeat, ne adſit alteri, qd̃ cũ nemine ueſtis habere commune.

Zeno philoſophus Cittieus ex Cittio Cypri ciuitate, Stoicorum ſectæ cõditor, tanto in honore apud Athenienſes habitus, ut apud eum claues urbis deponerent, ornarentq; ipſum aurea corona, & imagine ærea. Hic adoleſcenti cuidam inepta multa loquenti ait. Ideo duas habem⁹ aures, os aũt unum, ſcilicet ut multa audiamus, pauca uero loquamur. Hic nunciato naufragio bonorum ſuorum, dixit, iubet me fortuna expeditius philoſophari. Deceſſit nonageſimo ætatis ſuæ anno, ſine morbo. Nam ut ferunt, cum abiret ex ſchola lapidem offendens digitum perfregit, mane uero terram feriens, illud ait, ex Niobe. Venio, qd me uocas? continuoq; ſe ſtrangulans interiit. Fuit & alius Zeno Eleates, quem dialecticæ inuẽtorem fuiſſe ſcribit Ariſtoteles. Huius celebratiſſima fuit in peferendis cruciatibus patientia. Qui cum adoleſcẽtes nobiliſſimos cupiditate liberandæ patriæ inflammaſſet contra Nearchum tyrannum, facto indicio comprehenſus tradituſq; eſt tortoribus torquendus. Qui cum laceraretur, ut conſcios coniurationis nominaret, neminem illorum nominauit, ſed amicos intimoſq; tyranni partices coniurationis eſſe dixit. Deinde cum quippiam ſe in aurem tyranni loqui uelle ſignificaſſet, eam mordicus correptam, non ante dimiſit, q̃ rapta aure populatum caput reliquiſſet. Sed cum complices coniurationis proferre cogeretur, cõciſam dentibus linguam in os tyranni conſpuit. Quo facto ciues tyrannum lapidauerunt. Fuit & alius Zeno philoſophus epicureus Ciceronis ſynchronus, id eſt contemporaneus, de quo idem Cic. lib. i. de fin. meminit, & eum cum Attico frequenter audiuiſſe Epicuri ſentẽtias explicantem. Fuere & alii Zenones, quos hunc prætereo.

Zenobia, fuit mulier, quæ a Ptolemæis originẽ ducens, græcis, ac latinis litteris ornatiſſima, nec non & rebus bellicis celeberrima, in Palmira Syriæ urbe regnauit. Hæc cum Saporem Perſarum regem ſuperaſſet, tandem ab Aureliano Auguſto uicta, Romam in triumphum ducta fuit. Quæ in urbe ſummo in honore conſenuit, a qua Zenobia familia nuncupata eſt.

Zephyrus, pen. cor. fauonius uentus occidentalis. Flat eũ ab occaſu æquinoctiali aduerſus eurũ, quaſi ζωηφόρος uitã ferens, uel quia fert, quæ ſunt ad uitam. Eo ſane plantæ oẽs germinant, & pullulant, uel ab eo quod eſt ζέω feruco, cõplexione frigidus & humidus temperate tũ, hyemes aũt reſoluit & germina floreſq; producit, flat ſuauiter, & placide, & a meridie uſq; ad noctem, a principio ueris uſq; ad æſtatis finẽ, a dextris eius aphricus ponitur q̃ tempeſtuoſus fulmina, & tonitrua generat, a ſiniſtris chorus qui in oriente nebuloſum aerem facit cum ſerenum faciat in occidente.

Zephyrium uero promontorium eſt.

Zethis fuit filius Boreæ, ex Orithyia, & frater Calais.

Zethus, cum h. & u. fuit Iouis ex Antiopa filius, & frater Amphionis.

Zeugma, is. latine connexio, ſiue adiunctio dicitur. Figura cum plures ſenſus uno connectũtur uerbo, quod tribus modis fit. Aut præpoſito uerbo, ad quod reliqua reſpiciant, ut uicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amẽtia. Aut uerbo poſtpoſito, ut neq; is es Catilina, ut te, aut pudor a turpitudine, aut metus a periculo, aut ratio a furore reuocauerit. Aut in medio ſenſuum poſito uerbo, ut Troiugena interpres diuum, &c. Ænei. iii.

Zeuſis, latine iugatio dicitur. Quo noĩe appellatus eſt clariſſimus pictor Heracleotes, qui in certamen picturæ cũ Parrhaſio deſcẽdit. Ferũt hic pinxiſſe puerũ uuas ferentẽ, ad quas cũ aduolaſſent aues, iratus erit mira ingenuitate operi ſuo, & dixit. Vuas melius pinxi, q̃ puerum. Nam ſi hunc conſummaſſem, aues timere debuerant. Hic etiam pinxit Helenæ ſimulachrum.

Zeuxo fuit (teſte Heſiodo) una ex nymphis, filia Oceani, & Tethyos.

Z ante I

Zigæna, nomen piſcis maritimi, ut eſt apud Ambroſium. Quid gladios loquar, aut zigænas.

Zigarum ea terra fertur ex qua populi exierint, qui noſtra ætate cũ liberis & uxoribus Europam peruagantur zigari appellati inſignes fures, & ſine tecto uiuẽtes.

Zinziber, radix. Et apud nos immutatis litteris dicimus Genziber.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

Ziph, nomen uici, a quo ziphei dicti sunt, de quibus in lib. ii. Regum fit mentio.

Zizania, zizaniæ, & zizanium, zizanii, quid significet, Ambrosius lib. Hexa. declarat dicens. Lolium, & reliqua adulterina semina, quæ frugibus sæpe miscentur, zizaniam nuncupari, euangelii lectione cognouimus sed ea proprium quoddam genus habent, nam ex tritici semine in aliud genus seminis de colora mutatione translata degenerem traxere naturam, hoc docet dominus dicens. Venit inimicus, & superseminauit zizania, inter triticum.

Zizyphus, pen. cor. genus arboris, quam nostrates zibebos uocant, zizypha fructus dicuntur. Pli. lib. xv. Æque peregrina sunt zizypha, & tuberes, quæ ipsa non pridé uenere in Italiam, hæc ex Aphrica, illa ex Syria.

Z ante Ø

Zodiacus penultima correpta dici potest animalis, ab effigie animalium. Nam circulus est, in quo xii. signa sunt in formam animalis figuratus, ut Aries. Taurus. Græci enim ζῶα animalia dicunt, zographia animalis pictura. Alexander autem aphrodiseus dixit galaxiam circulum realem esse in cœlo, & subdit in commétariis meteorologicorum Aristotelis. ἱστορεῖ δὲ τῶν μὲν καλουμένων πυθαγορείων τίνας γαλαξίαν ὅλον λέγειν εἶναι δὲ κύκλον οὗτον καὶ ἥλιον πρότερον οὗτον φέρεσθαι.

Zodiacteus, a. um. possessiuum. Martianus. Zodiactea in Pliadum numero salutaret.

Zographos, pictor animalium, zographia pictura.

Zona cingulum, quo cingimur. Mar. Longa satis nunc sum, dulci sed pondere uenter Si tumeat, fiam tum tibi zona breuis. Hæc & lorum dicitur, & baltheus, q̃uis baltheus sit etiam a quo arma dependent, & cinctus & cingulum, a cingendo.

Zopyrus penul. cor. physionomista dictus est, ꝙ profiteretur hominum mores, naturasq; ex corpore, oculis, uultu, fronte se posse pernoscere. Qui cum turpia quædam, & a uirtute aliena de Socrate dixisset, ac a multis idcirco derideretur. Nõ errat (Socrates respondit) Zopyrus. Huiusmodi enim natura essem, nisi naturam philosophia superasset. Fuit & alius zopyrus, de quo dicere solebat Darius, se Zopyrum malle integrũ q̃ uiginti capere Babylonas, zopyri enim astu Babylone potitus erat Darius.

Zopissa, apud Plinium uiuam picem significat. Vel zopissa pix, quæ e nauibus eraditur, admixta cæra, & marino sale macerata, multo ad omnia efficacior, q̃ aliæ pices. Sed proprie resina, ex pinu, quamuis Dioscorides addit alia etiam significata, cum ait. ζώπισαν δὲ οἱ μὲν εἶπον τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητινὴν μετὰ τοῦ κήρου καλουμένην ὑπὸ νηῶν ἀπόχυμα οὖσαν διαχυτικὴν δὲ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι οἱ δὲ τὴν πιτυκὴν ῥητινὴν οὕτως ὠνόμασαν.

Zoroanda, lacus quem efficit Tygris fluuius, ab uno latere Tauri montis.

Zoroastres ζοροάστρης magiæ conditor.

Zomos, ζωμὸς latine dicitur ius pro brodio, unde & zomopœos coquus.

Z ante Y

Zyme, fermenta, zymes panis fermentarius. Azymus, a. um. sine fermento.

Zythus, quid sit nemo potest dubitare, ex uerbis Suidæ nostri, qui ita scribit (etiam Dioscorides tractat) ζύθος οἶνος ἀπὸ κριθῆς γινόμενος.

Zygos, ζύγος latine iugum. Vnde zygia Iuno quasi iugatiua siue iugalis, ab eo ꝙ præest maritali coniugio, cuiq; sunt iugalia curæ.

Zygia, a græcis Carpinus arbor appellatur, ꝙ ex materia fiunt iuga iumentis, quæ apud eos zyga uocantur. Est & zygia tibia nuptialis. Apuleius. Et sonus tibi zygi emittatur.

Zuthum, est compositio facta ex Gith, qua utebantur Alexandrini, ut inquit Galenus in expositione sententiarum Hippocratis.

REGISTRVM

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt uu xx yy zz.

A B C D E F G H I K.

Omnes quaterniones sunt, præter a & K quinterniones,

Finis dictionarii Ambrosii Calepini Hagenoæ impressi per Thomam Anshelmum Badensem, impensis Francisci Birckman ciuis Coloniensis.
Anno dñi M. D. XXXIIII.
Mense Iulio.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

AD CLARISSIMVM AC SAPIENTIS
SIMVM THEOLOGVM DOMINVM
Magiſtrum Ægidium Viterbienſem totius Auguſtiniani gregis
Eremitarum paſtorem digniſſimum; Ambroſius Calepi-
nus Bergomas eiuſdem religionis de obſeruantia
nuncupatæ minimus. S. P. D.

Quum hominem ſenem præſertim, bullam, quod dicitur, eſſe non ignorarē, meq; ingraueſcens ætas colligendas iam eſſe ſarcinas admoneret, dictionū interpretamenta olim quidem a me edita; proximis uero annis incudi reddita, & aliquanto diligentius amuſſitata collegi, effeciq; ut caſtigatiora & uberiora in manus hominum exire poſſent. Nam de priore editione & quæ incautius dicta uidebantur, & quæ neſcio quis peruerſæ ſedulitatis corruptor me neſciente adiecerat, detraxi. Neq; non plurima quæ deinceps uel apud alios inueneram, uel ipſe excogitaueram addidi, fore ſperans ut mihi, ſi non eruditionis, quæ perexigua eſt, laboris ſaltem & induſtriæ teſtimoniū non ingratus lector exhiberet. Hoc uero quicquid eſt operis quamuis & ipſe nomini tuo dicare exoptarem, idq; ipſum religioſi quotquot Bergomi degunt, collegæ noſtri, pro ſua quiſq; in te pietate a me certatim contenderent, hærebam tamen, neq; ingenii tui iudicium præſertim (ut Secundus ait) laceſſitum ſubire audebam. Neq; enim ſic toto (ut dici ſolet) cœlo errabam, ut non uiderem eum eſſe te, quem quaſi Lucillianum illum Perſium omnium doctiſſimum metuere etiam eruditi debeant. Quis enim quæſo uſunicam odem tuam Ægidii Romani laudes continentem legere potuit, ut te ſummum in poetica non agnoſceret? Quis librum de eccleſiæ incremento a te conſcriptum, & diuina Ponti. Maxi. uoce laudatum non admiratur? Quis uero eloquentiæ tuæ fulmina æquauerit? Quis ad populos te concionantem audiuit, qui non uoces tuas Pauli eſſe tonitrua exiſtimauerit? Quis tuæ illius dialecticæ ſubtilitatis ceratinas, & ſoritas effugerit? Quem porro lateat quantum in hi-, quæ Phyſica, quæq; item Metaphyſica nominantur, quantum denig; in ſacrarum litterarum ſtudiis, ſemper excelluerīs? Quid plura, te unum intelligebam cui nihil non lectum, nihil non intellectum eſſet. Sed bene q̄ quem ſumma doctrina formidabilem effinxerat, eundē uitæ ſanctitas amabilem reddidit. Neq; enim mihi quamuis a te longiſſime diſſito neſcire permittitur, q̄ bonus commiſſi tibi gregis paſtor exiſtas, ut languentes foueas, ut demiſſos erigas, ut ſalubribus medelis, aut uenienti morbo occurras, aut eundem ſi forte irroborauerit amoueas. Noſter ordo (quod diu exoptauimus) te authore eſt integratus, te magiſtro ſibi reſtitutus, te intercedente, ſummis priuilegiis honeſtatus. Quæ cum animo uoluerem facile percipiebam te qui uniuerſos ita diligeres, ſingulos non contemnere. Hoc deniq; quaſi addita obrepſit audatia, meq; illuc impulit, ut ad te quaſi ad numen aliquod confugerem; & qualeſcunq; uigilias meas tibi dicarem. Quod factum meum tibi boni conſulas obſecro, memineriſque me quaſi non poſtremæ notæ uillicum hac ipſa dicatione ratiōem ocii mei exhibere tibi uoluiſſe, quam tu uel ut diligens paterfamilias inſpicere non grauaberis, uel certe, ut bonus paſtor, ne reiiculæ quidem ouis fœtum tibi contemnēdum putabis, ſed umbra potius tui nominis proteges. Quod ſi (ut ſpero) feceris ad ſummam uotorum meorum peruenīſſe mihi uidebor, ac tuo quaſi colophonio ſuffragio (ut in ueteri uerbo eſt) adiut⁹, non omnis modo tribus, ſed in ſingulis etiam tribubus puncta omnia tuliſſe me exiſtimabo, nec ætatis tantum noſtræ oblatratores, ſed & celebratum illum ueteribus Momum contemnam.

Vale pater R. & congregationem noſtram ac præſertim Bergomenſem conuentum habe commendatiſſimum. Nam & te, ut debent, oēs mirifice amant ac reuerentur, & me decrepitum iam ſenē, atq; oculis captum mira pietate cōplectuntur. Bergomi Kalendis Octobris M.D.IX.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

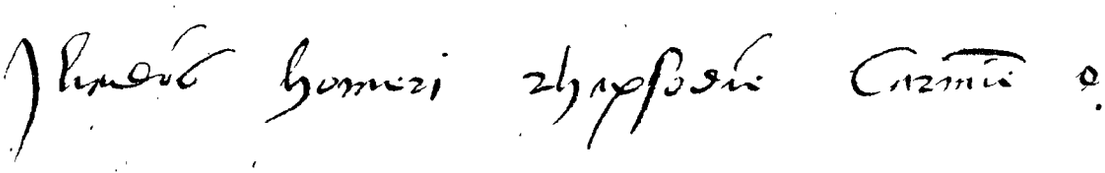

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance

127

DICTIONARIUM

CALEPINI

Centre d'études supérieures de la Renaissance

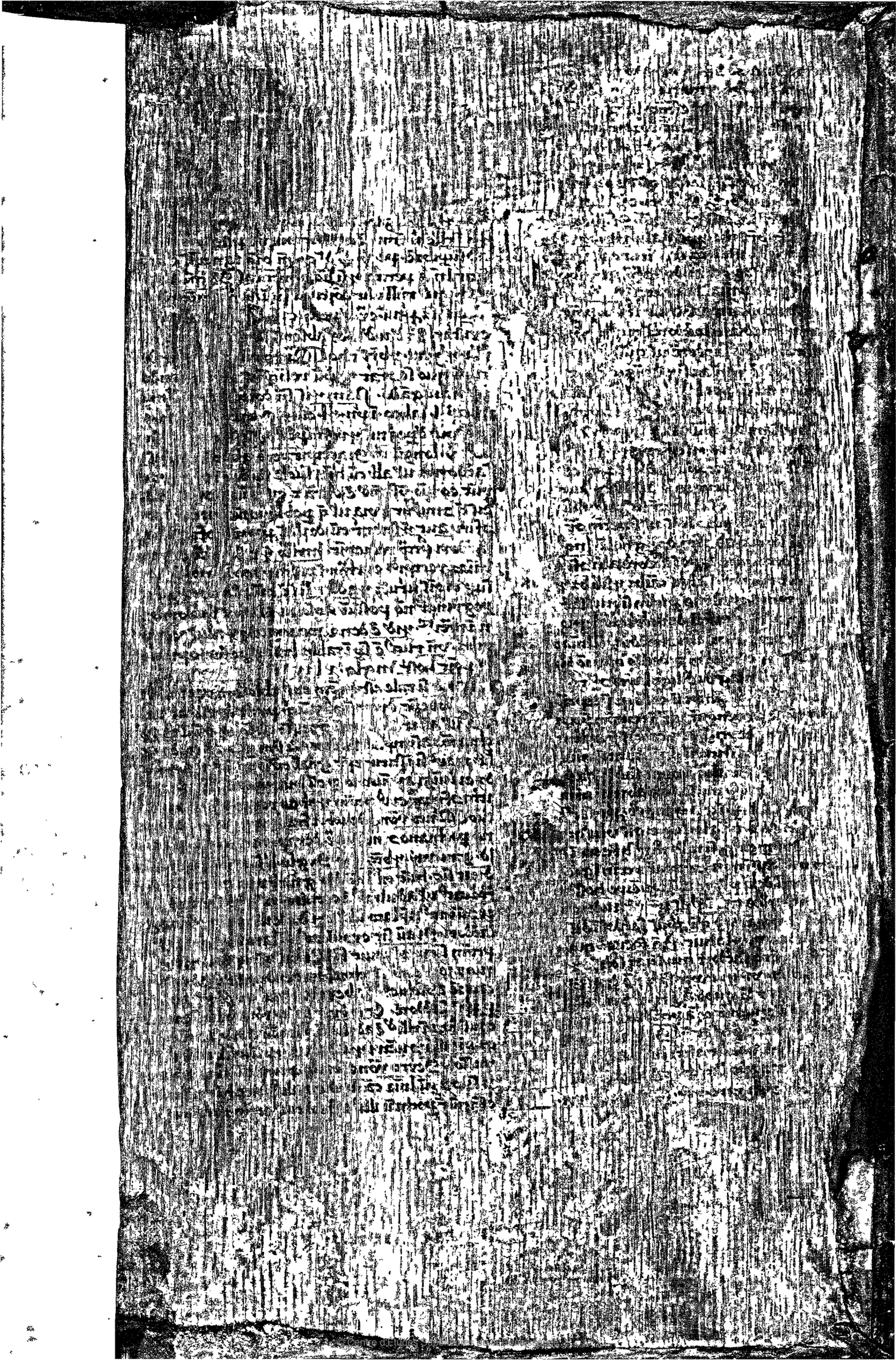

© Centre d'Etudes Supérieures de la Renaissance